

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΗΣ

ΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΝ ΑΛΓΟΙΣ,

ἐπιγραφόμενον ΜΟΥΣΑΙ.

Τοῦ αὐτοῦ Ἐξηγήσεις τῆς ὁμήρου βιοτῆς.

HERODOTI HALICARNASSEI

HISTORIARVM LIBRI IX,

IX MYNDARVM nominibus inscripti.

Eiusdem Narratio de vita HOMERi.

CVM VALLÆ INTERPRET. LATINA HISTO-
riarum HERODOTI, ab HENR. STÉPHANO recognita:
& Spicilegio FRID. SYLBVRGII.

Item cum iconibus structurarum Babylonicarum ab HERODOTO descriptarum.

Excerpta è Ceteris libris de rebus Persicis &
Indicis, & ex iisdem FRAGMENTA auctiora.

Cum INDICE aucto & locupletato.

Alia quæ accesserunt ad hanc editionem, versa cognosces post præfationis pagina:

Editio adornata opera & studio Gothofredi Jungermani.

*Ex Bibliotheca
ordinis Ecclesie
Austriacæ aucti-*

*Conventus Braganzis
forum 888: Brinthalis &
orum.*

FRANCOFVRTI,

Apud Claud. Marnium, & hered. Jo. Aubril.

MDCVIII.

Cum privilegio Regis Gallie ad sexennium.

Handwritten text, likely a signature or name, appearing in the lower left quadrant of the page.

Handwritten text, likely a signature or name, appearing in the lower right quadrant of the page.

ILLVSTRIS. DN.

DN. PHILIPPO LVDOVICO,
COMITI HANOVIAE ET RINECKÆ,

Domino in Mintzenbergk &c. S. Cæs. Maj.
à consiliis, Heroi generosiss. &
clementiss.

ILLVSTRIS. Comes, Domine clementissime,
Scriptorem celeberrimum, & quo vetustiore post
Mosem & sacrae historiae conditores integrum nostra
aetas non vidit, sub T. ILL. GENEROS. nomine edi-
mus. HERODOTVS is est, quem HISTORIAE PAREN-
TEM, Eloquentiae parens nominare haudquaquam fu-
it veritus. Editionem vero illam sub illustrissimo no-
mine Tuo (vt de hac re prius aliquid verborum faciam,
& ita de mei facti ratione; quum praesertim ipse au-
ctor ob famam suam & gloriam quam per tot saecula ipsi Musae suae conserua-
runt, sermonem longum minime desideret) quod suscepimus, ei rei causam
addidisse & votum nostrum si commemorem, nihil falsi hinc protulisse certe
sum existimandus. Postquam enim per vnum alterumve annum & quod ex-
currit, hic in T. ILL. GENEROS. vrbe noua substiti, primum ab oculo typogra-
phorum Cl. Marnio aduocatus, si aliquo pacto ipsius desiderio de bonis aucto-
ribus Graecis denuo vel nouiter, si ita daretur occasio, edendis corrigendisve
possem satisfacere, quae quidem ampliss. & clariss. amicorum nonnulla de me
fuerat opinio, accesseratque commendatio, quamuis ingenii mei tenuitate,
quod numquam dissimulaui, sed fassus fui ingenue, me vtrique isti oneri, certe
alteri praesertim, imparem esse affirmarem, hominem insuper nulla eruditae do-
ctrinae copia instructum, & qui illas spes amicorum virorum, quos veneror, non
tam re ipsa vlla ex parte, quam amore & beneuolentia, qua me non meritum li-
cet prosequerentur, sustinere possem: postquam igitur, quod dicere coepi, per a-
liquantum temporis spatium hic substiti, cogitatum fuit aliquoties, si qua no-
ua boni auctoris editione studia nostra qualiacunque T. ILL. GENEROS. pro-
bare, immo commendare porro possem, atque adeo testari publice, nos hic sub
tutela T. ILL. GENEROS. vixisse sane nec inuitos nec non lubenti animo. Sed
ocasio digna mihi haecenus dari visa nulla: ita fui occupatus potissimum alic-
na opera curans, excussus propriis, vt ille ait: & vlllo illicio alienam messem ad
me pertrahere, id vero, quamuis more hoc hodie fit, quo tamen & alia non bo-
no scilicet fiunt, facere nolui; nec vnumquam me tam improba capiat cupiditas.

Interim T. ILL. GENEROS. hinc ob angusta negocia abire contigit, acciditque paullo post uti optimus Marnius noster post alios eximios historicorum Græcorum & HERODOTI editionem adornari iuberet, vnius preli ratione præsertim ita poscente. Ibi statim nobis incidit, forte cum hoc auctore nos id audere posse, quod hætenus sollicitos habuerat, & in diuturna absentia T. ILL. GENEROS. eam editionem vouimus, ut quamprimum ἐπὶ ἀπορίας illa rediret, contingeretque ex ista ἀπώλει, gratissima, & ut utroque vocabulo Herodoti nostri utamur, qualis numquam antea rerum omnium διέσω. Cuius voti quum simus facti compotes, merito ante omnia & nobis gratulamur ideo, gratiasque agimus benignissimo omnium rerum moderatori, summo & αὐτάρτεο Deo, quod tam large vota nostra expleuerit, ut T. ILL. GENEROS. non tantum saluam sanamque reducem videre potuerimus, sed & insigni præterea titulo auctam cognoscere: eundemque cæli & terræ potentiss. arbitrum precamur, uti porro T. ILL. GEN. consilia & facta gubernare, dirigere, & fortunare clementer & benigne velit. Reuertor ad præsens. Et causam quidē quæ me impulit, cur T. ILL. GEN. cum HERODOTO nostro alloqui ausus fui, sic attigisse, satis, ni fallor, esse iam potest. De altero, huius nimirum auctoris dignitate & auctoritate, fortasse verba magis adhuc compendifieri queant, quum ea T. ILL. GENEROS. nullo modo ignota esse possint, ut quam profecto in hisce litteris, quas humaniores vocamus, non mediocriter tinctam vel ex tam deprædicata fama cognoscere & audire potuimus sæpius. Sane uti T. ILL. GENEROS. multo maiora dignioraque offerri debere nullo modo eo inficias, ita tamen nec hunc nostrum indignum ea sperare volo. Nec enim vereor ne illi adhærescat apud T. ILL. GENEROS. macula ista, quam aspergere conati fuerunt non solum recentiores non nulli, sed etiam antiquiorum aliqui: quorum malevolentia eousque progressa fuit, uti quidam ἐξ ἐναντιότητος, si dīs placet, Ἡποδόντι scribere ausi fuerint: nisi illos tamen, graues alias & eruditos auctores, quid excuset, quod manifesti sint patriæ amore (qui in multis præiudicium facit) id potissimum fecisse, quam HERODOTVS noster non ita extollat, uti ipsis allubuisse, vel facturi fuissent si suscepissent ἰσορίας ἀντιδιδόντες ipsi. Scilicet ille solos Βαεοῖες & Thebanos laudasset, in hoc numquam reprehensus esset. Sed eius apologiam, quum iam laboriose id præstiterint, tam Gallice quam Latine, viri doctissimi, in quibus & breuiter & grauius auus etiam meus ἰωαννῆς Ioachimus Camerarius, à me retexi non est opus, nec locus etiam hic patiatur: & me hercle apud ILL. GENER. T. actum agere non decet. Lubet saltem addere hoc tamen de fabulosis quibusdam narrationibus, quæ in HERODOTO (quis negat?) leguntur, quas tamen ille sacerdos Musarum non de se nobis largitur, vel οὐκ ἴσθαι promittit, sed ab aliis accepta suæ historiæ intulit: nō idcirco tam temere censoria ipsum virgula, quam quidam nullo populi suffragio arripiunt, castigandum. Quid enim? consideret mihi quis ista ἐθνικά & πόλιν, is præsertim *Qui mores hominum multorum vidit & vrbes*. An non vbique locorum talia acroamata in promptu sunt apud ciues? an non origines suas ab antiquis plane & oblitteratis monumentis repetunt? an, vetustiore modo possint arcessere suæ vrbs memoriam, fabulas effugere curant? Certe illas narrationes tales tum pueri à parentibus audimus & mandamus memoriæ, porroque in nostros posteros quasi de manu in manum traditas deriuamus. Ea tum late peruagantur scilicet, fiuntque sermo publicus: & historiarum scriptor eiusmodi certe debet de originibus locorum & vrbiū antiquitate quæ feruntur, exponere: longeque id præstat

præstat quam ut quid comminiscatur ipse, quod ut quidam ingeniosi fecere, ita numquam laudatum fuit à prudentioribus. Quæ itaque penes scriptorem culpa relidet, si talia quædam ἐπιτόμῃ μυθώδῃ inferat in historia, præsertim tali quæ circa ποτικὰς ἀναγερὰς occupari necesse habet sæpius, qualis & nostri HERODOTI profecto est: quem διηγήσις suas, ut & alii ipso antiquiores, ἱστορίαις, in quibus res gestæ fuerunt, ἀναλυθούσῃ partitum, critici veteres iam diu est quod obseruarunt? Ne quid dicam quam ingenue ille identidem contestetur ita ferri, ita famam esse, ita se audiuisse, immo aliquoties etiam non sibi ista quidem verisimilia esse, tamen se non debuisse prætermittere, alia, quæ ab aliis iam monita, & inter prolegomena Herodoto nostro præfixa habentur. Nec vero ista de originibus, quæ in omnibus scriptoribus quo ab vltima vetustate euocentur longius, fabulosiores videri solent, è meo ingenio deprompsi: sed ex Dionysii Halicarnassei commonefactione, accuratissimi talium arbitratoris, qui profecto longe modestius & cautius de priscis illis scriptoribus iudicium fert, quam hodie à quibusdam fere calore quodam & plerumque imperitiâ fieri videmus. Istum ad modum & Ælianus, ὁ μελίφθορος, postquam ex Alexandro Myndio, vetusto scriptore, protulit historiâ de ciconiis, quæ aues exacta ætate ad Oceanitidas volent insulas, idque præmii pro pietate erga parentes referant, ut ex auiibus conuertantur in homines: ἢ μὴ δοκῇ μῦθος εἶναι. Fabulam id esse, ait, non puto. Quid enim, addit, hoc comminisci Alexandro profuisset? Turpe namque esse viro cordato mendacium præferre veritati, si etiam maximum proponatur eius facti lucrum; nedum istud facturum eiusmodi vir præsumendus sit in iis, unde ne vilis quidem lucelli expectare debeat emolumentum vllum. Quæ certe & de nostro HERODOTO pariter recte & vere dici possunt, eamque ob causam afferre volui: qui tamen numquam processit eo audaciæ, ut bruti alicuius in hominem μεταμόρφωσιν περὶ τῶσδε, persuadere voluerit cuiquâ; etsi tale quid, uti dixi, de ciconiis Prænestinus ille sophista Myndio historico credebatur. Verum, ut supra dixisse commemini, mea defensione scriptorum eximius non eget, absque aliis hoc satis & abunde est iam præstitum: & omnis antiquitas cum honore & laude vsurpauit HERODOTI nomen, sæpe eum τὸ σεβαστόν honesto nomine vocantes. σφώπτον, γλυκῶς, θαυμασιώτατον ἢ μελίγηρῶν Herodotum aiunt, eius diuinam in dicendo suauitatem in primis admirati. utque eum semper præstantissimum putarunt, qui ad Homeri sui exemplum quam proximus accedere posset; ita HERODOTVM nostrum & quidem solum ὁμηροειδέστερον extitisse præclari rhetores scriptis suis contestatum reliquere. Nec itaque dicam quidquam etiam de illo, quem adiunctum antea à typographorum τεφαίῳ scriptis HERODOTI, nec ego temere auellere volui, archiatro regio, inquam, CΤΕΣΙΑ: quod is omnia nostro contraria narrare in historia animum induxerit. nam cuius vitii HERODOTVM affinem facere vult, ἐκείνῃ ἔλκεσι αὐτὸς μάλα γὰρ βεβήκει αἰῶνος, idque auctores certatim annotarunt. Antiquitati sane viri, non à nemine etiam laudati, hoc dedi, & quæcunque raptim Fragmenta colligere potui, vel ab aliis collecta fuere, quoniam eius scripta ad nos non peruenerunt, ea Excerptis à Photio adieci, & in publicum sic aucta & locupletata edidi denuo: quum præsertim earundem gentium historiam, Assyriaca nimirum & Persica, quam noster HERODOTVS, scribere suscepit. Verum ut tandē finem imponam orationi: si igitur HERODOTI nostri historiam principem locum inter alias antiquorum tenere affirmauero, & iure quidem meritoque, nec vllam facile illi posse vel debere anteponi: id non absque auctoritate grauissimorum viro-

rum certe fecero. Nec itaq; Illustriss. heros, Dn. clementiss. eius editionem existimauimus indignam, quæ sub T. ILL. GENEROS. nomine adpareret, quum in ea profecto haud parua res commemorarentur, sed potentiss. regum & principum consilia ac facta, multa; monita inspergantur à viro principe legi digna: ne quid dicam quam pie loquatur, quamuis ethnicus ille vir, de diuina providentia: & quod neminem Græcorum scribendi genere accessisse propius ad Hebraicam breuitatem simplicitatemque velint, ex eoque sacrae chronologiae cum profanis historiis conciliationem non incertam petant, ac collationem instituant nec inutilem nec iniucundam. Quæ ego sane ex grauiss. & doctiss. virorum iudicio profero: quum meum, vt iuuenis adhuc & imperitior, nec in vsu rerum versatus, nec eruditione aliqua suffultus, interponere non debeam. Qui itaque satis abunde voti summam me consequutum putabo, si nostrum qualecunq; studium (quantum quidem in tam breui temporis spatio, quo absolutus fuit hic auctor, mea ex parte præstari potuit, variis aliis distracto modis) in Herodotea editione noua, vt ornatior quam antea prodiret, positum, à T. ILL. GENEROS. non improbatum fuisse cognouero. Cuius quidem rei me spes bona fouet, qui sciam T. ILL. GENEROS. fauorem erga bonas litteras & artes earumq; cultores eximium, virtutem vt hodie raram, ita laudatissimam in principe viro: quam, vt & alias, quas in T. ILL. GENEROS. admiramur, ore quod magna sonaturum est prædicari decet: ego pro tenuitate mei ingenioli & oris infacundia calamum hic sisto, & eas potius colo cum silentio & animo venerabundo. Nec aliud iam addo quam vt T. ILL. GENEROS. cum auctore isto cultum & deuotionem humiliter & submisse iterum iterumque deferam, quæ vt ab homine tenui & ignoto illa ne spernat, obnixè & maximopere rogo. Ita, quod restat, Deum æternum oro, vt ille propitius T. ILL. GENEROS. saluam & incolumem diu diuque superstitem esse sinat cum bono Ecclesiæ suæ & Reip. emolumento: Illustrissimæque domus vestræ gloriam antiquam non solum conseruare, sed altius etiam extollere velit. T. ILL. GENEROS. quam optime valeat. Hanouia in T. ILL. GENEROS. vrbe noua, è typographio Wecheliano. Anno ∞ IOC VIII. ipsis Idib. Mart.

T. ILLVSTRIS. GENEROSIT.

humillimus cliens

GOThOFREDVS INGERMANVS.

LECTORI CANDIDO.

NIL fuit, amice lector, de quo nos minus cogitauerimus anno praterito, quam HERODOTI editionem ista hieme susceptam iri: nec eius rei mihi vel leuiter in mentem venire potuit. Sed varie se habent etiam optimorum typographorum saepe rationes, ut mehercle, quantum ego haecenus, dum illi arti non ita diu operam inuolui, arte dedi, cognoscere potui, adeo ut illud & hic verum esse, quod prouerbio teritur, expertus pronunciem, scilicet & nos plerumque in ipsa demum arena consilium capere oportere, non secus ac gladiatores aiunt. Ita ergo factum & nunc fuit, qui voti mei nondum potui fieri vel semel compos, ut ad opus aliquod praesi ac parati accederemus. Quamuis enim tum quoddam me astinet, ne quidquam ambituuncula ex his verbis mihi quis sinistre colligat, quae in me profecto non est ulla, nihil magni vel eximii à mea tenuitate proficisci possit, nec ego quid tale etiam promittam: tamen occasio sic esset à viris literatis egregiam aliquam colligere symbolam ociosissimam: quam in Reip. litteraria gratiam nobis credo illi haudquaquam negarent. Verum à φθωρα illa Musarum Δύοι non ubique adeo nobis in propinquo: locorumque interualla sibi & temporis longioris spatium tum deposcunt. Sed ad ea quae nostram editionem attingunt propius: ubi non mirabor, si quadam monere oblitus fuero: ita hac in ipsis nundinis scribo, & quum liber iam mitti ad eas debuerat. Quum itaque auctoris cuiusdam veteris diu expectata Graecolatina editio nondum à viro docto huc transmissa esset, quam alias prelo subiicere, nostro fuit decretissimum, operaeque ad suos labores demum confluerent, Marnius noster, uno prelo praesertim ita exigente, consilium de Herodoto edendo cepit, & dictum factum, in eam rem editionem H. Stephani secundam ad nos misit, quae operis nostris pro exemplari esse posset. Ego tum eram totus in Polluce, & Notis ad eum pertexendis, quas ut auderem aliquas post opt. amicum nostrum W. Seberum, quem in eadem re occupatum esse sciebam, cuiusque editio hisce nundinis prodit, causa princeps fuit msi. Palatinus eximius ab amicis. viro IANO GRUTERO (cuius eruditionem illam τὸν πρῶτον admirer ne an summam erga me beneuolentiam exosculer magis, incerte angitur animus; & Musa non sirint, ut umquam tam angusto temporis spatio eius de me meritum enumerationem ac depradicationem imprudenter includam) ex illustr. illa Bibliotheca erutus, in quo hoc clare discere potui, non vane iactari de crissice à viris qui in eo genere hodie familiam ducunt, eam ut Africam esse: quippe adferre semper aliquid noui. At non tanti forte nouitas, quae si spectetur sola, cordatorum etiam virorum caecilla haud effugit, ut ideo quid porro in isto auctore tetare debuerim, nisi tam multas veras lectiones me reperisse in laudato ms. putassem, vel veras tamen quasdam, ubi vulgatae falsae videntur, repositurum eius ope adiutus sperassem: de quo si non spernetur hic partus, eritque qui tollere velit, τὸ αὐτὸ τὰ καὶ βέλτε, quod praefiscini tamen addiderim. Ego itaque, ne multis morer, tum in Polluce totus, ita in eodem pergebam: satis ratus, si Herodotea editio ad Stephaniana exemplum publicaretur, nobisque saltem hoc proponeremus ut nostra qualiscunque diligenter pro viribus tamen Stephaniana esset amula: diligentia, inquam, non eruditio, ad cuius ἀποτέλεσμα tale, quale ille vir attigit, me peruenire posse haud spero umquam. Verum tamen quum superiori anno iam iam exeuente, cogitationes nostrae εἰς τὴν νῦν conuerterentur frequentius, consideratà operā meā, & quid restaret profugandum ante quam nundina aduenirent, quarum terminis nostri labores iniquius, si verum dicere licet, plerumque circumscribuntur, & viso, me demum peruenisse ad ἐννοησιν septimum, sique absoluedum esset in Polluce quod sub manu, verendum esse ne in Herodoti editione amplius quam praenunciatus viderer, ut qui huic plane nullam operam à me dedissem: sic itaque mearum rerum hercle sat agere cepi, cura animum incertante varia. Sed cogitavi tamen Pollucem alias proditurum, licet ego nihil adfuerem, quum ille sat eruditum editorem, amicum nostrum, esset iam nactus: & mihi etiam aliquod mora pretium fore, quod à doctissimo quodam viro in eo auctore obseruata & emendata expectare iussus fuisset Gallia: abruptiq. tandem hoc filum, & Pollucē seposui, cum aestate, si erit ocium & facultas, οὐδὲν ἔτι resumpturus. Itaque Herodoto tandem, non ita tamen solo, ut non & aliis distraherer sapius, per duos menses operam dedi, quantam per quotidianum pensum dare licuit, & pauca quadam attulisse mihi videor ut illius iam editio prodiret illustrior & ἡγεμονικὴ aliqua auctior: plura sane allaturus, si per tempus licuisset huic rei inharere longius. Scilicet qui in opere ipso parum possunt, in parergis sunt occupati: quisque in libro ipso elaborare nihil audent, interdum tamen quasi alludunt ad margines. Tu de omnibus ita censebis, amice & candide lector, ut tumultuarie valde praestitis, & nimis properanter, praeterea ab homine cui profecto nec ingenium in numerato est, nec exprompta adeo memoria. Ego paucis ordine ea referam, quo & de aliorum laboribus certus fias unde scilicet quidque & à quasimus mutuati. ita enim unicuique suam, ut verum & par est, poteris tribui.

Textus (vsi vocabulo iam recepto in hac re utar) Graecus & Latinus nostri Herodoti ad exemplum

editionis H. Stephani secunda expressus est: quid vero ipse in sua recensione praestiterit, cognoscas, si lubet, ex ipsius prolegomenis, quae statim cum aliis Herodoto praefixa inuenies. Mutare mihi nihil permisi, nisi quosdam typographicos errores, ita certos, ut me palpari putarem: quae tamen in re quo versarer cautius, adhibui semper editionem eius primam, mihi quondam à Clariss. GRVTERO datam. raro item in interpunctionibus variaui, itidem illa priori nonnunquam in consilium adhibita, editione certe diligentissima. ubi tamen utrumque spero ita tentatum, ne quidquam facile in iis locis, quos studio se mutasse ait in illa secunda editione, peccarem. De interprete alias quem VALLAM autumant, mihi profecto idem accidit, quod H. Stephano, ut obscuras quasdam sententias tam apte expressas ab eo in Herodoto mirarer, interdum tamen ipsius interpretatio, licet nondum ullam accuratorem linguarum cognitionem mihi vendicare possim, meis auribus quidem nescio quid mendosifonaret & inconcinni. Adeo ut si quid ego voluerim refert, optimum H. Stephanum de nouo vertisse & optarem, quod illi facile fuisset, qui vix duodecim dies consumpserit in tot interpretationibus & melioribus & verioribus conscribendis quas ora adposuit: vel ut istas interpretationes, quas margini adiecit, in textum ipsum transfuisset, quam praeter altera plerumque etiam plane falsa sint, vel Graecis verbis minus respondeant. Verum quoniam ipse hoc noluit, immo etiam aliis diserte interdixit ne in contextum referrent has interpretationes, & nos eius voluntatem contra ire hic iam noluimus: quo tamen lectori ora paginarum ad notandum vel obseruandum essent liberiores, illa omnia cum bona ipsius diligentia pace migrare iussimus in extremas paginas, ubi nobis videntur locum non minus certe commodum vel elegantem obtinere: numeris praefixis, qui singulorum quo referenda indices. Ceterum de libello qui vitam HOMERI continet, didici ex prima H. Stephani editione, eum esse ex Conradi Heresbachii interpretatione, ab H. Stephano multis locis recognita: at versus qui passim inserti occurrunt, Conradum non vertisse: ideoque eos partim ex eiusdem H. Stephani, partim ex aliorum interpretatione nos habere. Et haec de contextu, interpretatione, interpretationeque recognita. Ad CAPITA, siue TMEMATIA quod attinet, dixi ante annum ad Casarem, quid in ea re spectassem, eundem auctorem ita videlicet partitus. Si qui improbant, libere dico in hac re, malo cum illo quem magnum in ea auctorem sequor ita desipere (quod Musa tamen bene prohibebunt) quam cum illis diuerse sentire. Sed, inquit, rectius tamen & melius potuisset ista partitio institui. Hic sane habebunt me fatentem, & aptius alium potuisse non negabo; nostramque minus congruam interdum, immo saepius, & id fatebor. & fuisset alia modo qualis qualis ad manus, arripuissem libens vel ambabus quod aiunt. Ego mehercle in festinatione summa non potui ista dinumerare accurate: nec ullum inde auctori nostro spero fore incommodum; quod eas numerorum enumerationis ora interiori paginarum adposui, neq. ipsum contextum ideo distraxi: saltem ea fini elaborans, ut Index ad eas accommodari posset; non ad paginas, quae in nulla non editione incerte variare solent. Auctorem alias ita scripsisse, eiusque orationem ea inter se coherere æquiuoca, ut omnem istam minutam diuisionem respiciat, si nesciuissem, ex re ipsa satis potuissem experiri. Nec capita etiam inter se paria, sed illa prolixiora, ista breuiora feci, prout mihi multum rerum nominumve contineri videbatur pro Indice excerptendo. Nec spero tam iniquum mihi aliquem exiturum, ut ad mensuram hac tradi sibi postulet. Nemo tamen in Plinio, Aeliano, (quamuis illis alia scribendi materia) aliis, hanc inaequalitatem culpatur, sed sic permittunt, quamuis ab indoctis, saepe librariis ea profecta segmenta fiant. Sed vos qui nimium reprehenditis & acerbo animo, considite quæso vel noueni, quot Herodotus noster & Cephalion quidam Musas conscripsit, idemque tentate separatim quisque: dabo vobis contra pignus, si inter vos conueniet, & ni tandem exclamabit is ipsi Quot capita tot sensus, id quod vulgo iactant. Pergo. Notula quæ in textu Latino nigra occurrunt interserta tales ¶, designant tibi tmemata, vel tmematia, in qua H. Stephanus librum unumquemque in sua editione posteriori distribuit. qua distributione, ut ipse ait, lectio quæ aliqui nimis longa videri possit, in certa intervalla, ceu longa quædam via, diuidatur, ubi commodè, si visam fuerit, liceat interquiescere. Id quoniam ipse monuit, nec ego sane omittere volui. De vita vero HOMERI adhuc dicendum superest, nos in H. Stephani editione ad Græcum contextum nullas diuisiones (ut ipse Herodotus vocabulo vocat) lectiones inuenisse. Quum itaque olim dum Heidelbergæ apud nobil. & ampliss. V. G. MICH. LINGELSHEMIUM, patronum meum eximium, quem honoris & laudis gratia nomino, degerem, cum ms. Palatino, in quo una cum quibusdam aliorum auctorum scriptis ista ἐξήγησις τοῦ Ἡρόδοτου ex ὁρίων & ἑξ ὁρίων consinebatur, illum libellum consulissem, istaque excerpta adhuc inter scidas meas inuenissem, & quosdam locos inde augeri & emendari non inepte posse vidissem, eam Διὰ ποσὸν ἑκάστης singulis locis in margine Græci contextus adscripsi; in contextu ipso mutauimus nihil, sicut & infra in scriptum illud praefatus fui. Sequuntur adiectæ ab H. Stephano adpendices, de PERSARVM LEGIBVS ET INSTITVTIS una, altera de ÆGYPTIORVM, utraque ex auctoribus priscis ab eo excerpta cum quibusdam eius in aliquot locos obseruationibus. Hic lubuit quid loco quasi tertia adpendicis addere, vel quasi locupletare adpendicem Stephani Ægyptiacam. De illo enim Ægypti flumine unico, N. ILO, ex pluribus auctoribus adieci veterum sententias inter se dissentientes omnes super huius fluminis augmento, partim & Herodoti opinionem refutantes. Notaueram mihi illa loca, quoniam alias collectanea ad Herodotum pararem, variis

LECTOREM.

variis auctoribus antiquis raptim peruolutatis, & nouis etiam quicunque mihi ad manus: fuit, qui hac confieri sperabam posse tempore tantulo. Sed ista tamen priuatim corrasisse forte non erit aliquando plane superuacuum. Possent enim ni fallor quaedam loca inde Herodoti emendari, illustrari certe: & utinam hanc operam nobis H. Stephanus, qui omnium potuisset optime, dedisset, suasque illas promissas adeo adnotationes emisisset: quas iam umquam emerfuras quis speret, postquam

Τὸν Μῆτορος φίλον αὐδὲ πάλ᾽ Ἰαννάτιον καὶ λυφέν.

Vix vacat in his temporis angustiis, lubet tamen locum qui occurrit in exemplum subiicere. Clione, cap. CXVII, ait ad Asfyagem Harpagus: ἐπὶ τῇ ἡμίσει αὐτῇ τῆς καλῆς ὁμοῖα, ἐπὶ λυφέν τὸ παιδίον, πέμψας τὸν ἑλκύνοντα πρὸς τὸν πατέρα, & εἶδον δὲ ἑκείνων, & ἔφαθον αὐτῶν. Hic pro ultimis verbis forte alicui non displiceat lectio quorundam, ut videtur, veterum, ἔφαθον αὐτῶν. Sic enim diserte Thomas magister in eclogis vocat Atticarum: αἰσάτως (scilicet ut ἔφαθον αὐτῶν dicimus pro ἔφαθον, & ἡρανάκτησάν αὐτὸν τῷ ἡρανάκτησῃ) καὶ ἔφαθον αὐτῶν & ἔφαθον. H. ῥόδωτος ἐν τῇ πρώτῃ καὶ εἶδον δὲ ἑκείνων, καὶ ἔφαθον αὐτῶν. Sed non possum quin & alterum, quum non ita procul illum sequatur, addam, qui forte maioris momenti. Eadem prima Musa, cap. CXCVIII, de Asfyage legitur: πρῶτον μὲν τῇ μάχῃ τὰς ἀνερπύλας, οἱ μὲν ἀνέγνωσαν μετῴναι τὸ Κύρον, τὰς αὐτοκόλοισι. Scilicet pro illo μετῴναι forte μετῴναι legendum, nec aliter veteres codices habuisse, si me Thomas eiusdem auctoritas non fallit, quamuis apud eum corrupta una litterula ita legas: ἀνέγνωσαν τὸ ἀναπύλας, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ οἱ μὲν ἀνέγνωσαν μετῴναι Κύρον. In primis vero plura in illis, qui Herodoti verba hinc inde laudauerunt, mendosa possent à nostro rescribi. Sane apud Stephanum, siue quisquis est ille ὁ τὰ ἐθνικά καταγεγραμμένα, varietas in propriis urbium creberrima est, ut loco exempli, Θούλκας, πάλιν Οἰνωτέας, ἐν ἡμίσει φανερῶν ὥκησεν, ὡς ἡ ῥόδωτος αὐτῶν. at qui in Herodoto nostro illa τ' ἐλθ' ἡσθ' scribitur in ea Musa Clione, cap. CLXVII. Sic quoque Enterpe, cap. XXIX, Ταχομήν, Ethnographo saltem Χομήν ex eodem libro Herodoti affertur. Qui Ζύγαντις in Melpomene, c. CXCV, Ζύγαντις ex eod. libro quarto laudat idē, & in Βύζαντις ait, κακῶς δὲ γ' Ἰύζαντις legi apud Herodotum, quo modo tamen & in Κύραντις (qua Κύραντις Herodoto ibidē) adducit, νῆος, inquit, καὶ Ἰύζαντις τὰς ἐν Λιβύῃ. ἡ ῥόδωτος πῶς αὐτῇ. Verū mitto hac, & dico de ceteris quae restant. His itaque adpendicibus, quas dixi, subiectum habes FRID. SYLBURGI Spicilegium in Herodotum, quod ex editione Herodoti Latina minori forma ab illo ad exemplum Stephanianum primum anno MDCLXXXIV curata, ubi id interpretationibus H. Stephani in margine insertum, raptim excerpfi. Non paucis tamen locis adhuc inquiri posse in interpretem nemo mihi negabit qui examinabit accuratius, ociosiusque, hoc agere volet. Mihi sane ita visum fuit non raro vel obiter relegenti, & proposuissē libēs, si per tempus licuisset, tam quorundam locorum interpretationes alias, quae apud recentiores exstant post Vallam prolatae, quam meas de quibusdam locis in Herodoto Latino dubitationes, ut viri docti de his statuerent & decernerent, recētere an secus illud facerem: nam & ego meum nomen inter illos profiteor qui doceri cupiunt. Vel illud ultima Musa, cap. CXIX, quale est? offa illa salutaris prius imposita resiliit palpitauitque, quemadmodum pisces recens capti. Quando prius? & quid verbigerari opus? omnino scripsisse Vallam, prunis, & id à librario male descriptum, vel ab operis male lectum, indeque effectū illud prius. Graeca certe id confirmant: οἱ τὰ ἐχθρὰ ἐπὶ τῷ πυρὶ καίμενοι ἐπὶ λυφέν τὸ εἶσπερον, ὡς καὶ πρὶν ἰχθύες νάλωται. Ibidem statim ante capite CXVII, ὡς καὶ λαμβάνοντο ὀλίγον ἔσθ' ὑπὸ τοῦ Αἰγύου πρὸς τὴν ἑλκύνοντα. Valla, quum pauci essent, super Aegon fluentia circumuenti, qui itaque legerit ὀλίγοι ἔσθ' ὑπὸ τοῦ Αἰγύου. An recte vero, ego non iudico, saltem indico ut legerit. Quanta multa quis obseruet, qui vel obiter hoc agat. Ne recedamus longius, eadem Calliope, c. 98. Quod facientes quum cernerent Persae, & scirent Samios fuisse adhortatos, arma Samiis adimunt, potius debebat Ionas, pro Samios. Ita enim Herodotus, & πῶς ἴσως τὸ ὁμοῖον αὐτῶν, scilicet ὡς εἶδον οἱ Πέρσαι τὰς ἑλκύνοντας. cap. LXXIV, Εὐρυβάτιον, Eurybatem Argiū legimus, quem Valla mendose Eurybiadem habet. Sic cap. LII, de Amomphareto: αὐτὸς τὸ ὁμοῖον αὐτῶν πρὸς τὸν λόγον in Valla omīssa negans particula, quippe qui colloquio superiori interfuisset. Verum & hac colligo non ultra, sed missa facio iam. Nunc & de CTESIA breuiter, in quo pariter, quod ad excerpta quidem ex ipsius Persicis & Indicis à Photio attinet, sequuti sumus H. Stephani editionem Herodoto adiunctam: nisi quod aliqua quae auctiora in clariss. & beneuolentiss. viri D. Hoeschelii Photio Graeco erant, vel in ms. Bauarico esse idem vir laudatus monuit, eas fere in contextum nostrum retuli, utrimque secus tamen vncis inclusa, & re ad oram indicata: Latinam versionē tum pariter mutuatus ex Latino Photio eximia eruditionis viri A. SCHOTTI, qui praeclaram illam editionē suam ad me ante annum dono misit. Graecae lectiones variantes ad oram vero sunt ex eadem editione Photii, quam cum Stephaniana Ctesiae diligenter contuli, & ubicunque illa variabat ad nostram adnotavi, de quibus & infra ad Ctesiam monui: sicut & de hoc, Notas subiectas & Interpretationes diuersas esse ab eodem A. Schotto, priores quidem: posteriores vero, quae nouo incipiunt à signo, eas ab H. Stephano & D. Hoeschelio esse. Ipsi Ctesiae praefixi H. Stephani disquisitionem de CTESIA, & quae sub finem eiusdem notarum legebantur de Διττογενείᾳ quorundā nominum, in Ctesia praesertim, deque voce ἑκδογῶν hac inquam ex editione ipsius prima, qua anno MDCLVII dedit Ctesiae eclogas Graecas cū quorundam aliorum. Ut itaque Persica & Indica excerpta ex conuersione H. Stephani Latina habes, & quae & antea, (quam,

Et in prioribus eius editionem scilicet sequutus, hic loco mouere nolui: nō ignarus alias à clariss. Schotto in eadem re post ipsum elaboratum esse hand frustra, ut vel quaraptim excerpfi indicent, praesertim in Indicis ita in Indici & alteram subiecti ab amico nobis viro quondam confectam, & qui nunc μακάριον δει-
 Σμεῖται, L. RHODOMANO, (ob cuius obitum Graeca Musa αὐτῶν ἀδελφάδων ἐμνήσθη) sed non edita, quam descriptam huc misit, quā de nostro instituto cognouisset, nob. & cl. viri Mel. Goldastus. Vltimam par-
 tem, Fragmenta nimirum CTESIAE congesta, & in ordinem non nullum interdum digesta, ibi si meo labori aliquid adscribam, non spero me ideo cuiusquam reprehensionem incursum. Quamuis enim fa-
 rear labens praecipua quaedam ex Xenophonte, Plutarcho, Athenaeo, & Demetrio Phalereo ab H. Stephano primum collecta & edita: posteaque ab A. Schotto in Latino suo Photio aucta ex aliis auctoribus: tamen
 & eadem & non pauca alia me contulisse vel ipsius Ctesiae verba, vel aliorum ex ipso factas ἐκλογάς, vel
 ubi eius mentio, certum est. Vbi tamen nihil expesco quam tumultuaria ἀναγνώσκειν, quam pau-
 cis enim diebus me circumscripserint opera, quibus ista describenda, conscribenda, omniaque περιεργασ-
 θῆναι, quid referre attinet? Adscripsi vero ad Latini contextus oram semper, quo interprete illa legas: quae si ē
 quibusdam crebrius petenda fuere, ut ex Plutarcho, Aeliano, Tzetze, id interdum omissum fuit admoni-
 riuncula, facileque ipse colliges ab eodem esse interprete, cuius versionem in eiusdem auctoris verbis antea
 adposuimus. Athenaei omnia puto ex H. Stephani interpretatione, certe ex eius editione horum fragmen-
 torum eam sumus mutuati. In ceteris minoribus particulis, ubi non ad manus fuit versio, a me ipso ex-
 sculpere conatus fui aliquid interim quod alicuius versionis loco esset, ne una ex parte scilicet paginae va-
 carent. In quo te iterum rogatum volo quisquis es, ut benigne mecum agere velis, & non ad tuam erudi-
 tionem ista expendere nimis, qua me facile vincis, vel vincere potes: ego enim cedam libens, acerbitem
 tantum deprecor & in carpendo malevolentiam, alias facillime laturus si meliorem substitueris, nostrāq;
 alleueris atrum Transuerso calamo signum. Errare solent & qui cauent ne errent, qui nonum sua
 in annum premunt: quid mihi incautiori & sua iam adeo precipitanti accidat? Et idcirco egregiam lau-
 dem spoliaque ampla referet hercle nemo, qui festinantis erroribus valde insultabit. At quo feror? nec
 enim cum tali mihi rem esse volo, sed cum candido & humano lectori, quem tamen & ipsum ne morer di-
 utius, sermonem contraho. Notas igitur extrema quae paginarum ora Ctesianorum fragmentorum ut
 in mentē venit ita quasdam aspersi: sicut & in tertia feci adpendice. De Indice iam in Herodotum sermo
 iterum longus incipiendus foret. Sed breuiter, quum cum quem inceperam ipse perficere non possem, re-
 concinnaui quantum potest priores: ita tamen ut multum auxerim vel sexcentis locis, multa falsa & ri-
 dicula eiectrim, & pleraq; ad Herodoti ipsam dictionem reformauerim. conferre volenti id patebit: licet
 non omnia curua corrigere potui, sed omittere sic coegit nolentem quamuis pro labore multo & vario
 ἔργῳ & ἀγῶνι. Optimus ille vir, H. Stephanus, cuius memoriam cum honore usurpo & laude, ita eius in-
 finita & eximia merita de bonis auctoribus iubent, cuiusq; illam prouinciam mandauerit, is frustratus
 profecto fuit ipsum non parum. Ad Graecam quod attinet, in eo construendo actum agere me non opus
 fuit scilicet. Notum enim exstare Lexicon Ionicum Aem. Porti quod Herodotea lectioni vtiliter adhi-
 beas. In eum finem addidimus numeros barbaros in ora contextus Graeci; ut ita istud Lexicon & nostra
 editioni inseruire commodē possit. Sed fere oblitus fui eorum quae Herodoto praefiximus. Ut itaque ὑπερ-
 ῥέοντες, quod αἰνῶν, ὑπερῶν, verbo, quod ad illa, absolū, sunt ea PROLEGOMENA ex H. Stephani am-
 babus editionibus petita, ut & vocum HERODOTI recensio. Nos adiecimus LEXICON, uti quidem ti-
 tulus praescribitur, vel potius, ut mihi videtur, glossas notabiliorum in Herodoto vocabulorum. Misit id
 ad nos ita transcriptum, quo exemplo edimus, ē suo ms. vir nob. & cl. MEL. HAIMINSFELDVS GOL-
 DASTVS. Quod coniectura de quibusdam incidit obiter, ad oram posui: alias mihi notavi bonam par-
 tem ἀποδείξει ex his glossis exstare apud Corinthum in iis quae praefer alias de dialecto Ionica conscripsit.
 Tum de vita, scriptis & stylo nostri HERODOTI ex praeis aliquot Testimonia adieci, quantum quidem
 per unum alterumq; diem, quo protractum fuit hoc opus in ipsis nundinis, coacervare licuit. Tu & hanc
 operam boni consule, idem rogatus, quod de priore abs te petii. Sed de carmine duplici ad me à clariss. &
 litteratiss. viris misso; statimq; subiecto, volo me tibi omnino excusatū. Nec enim diffiteor mihi immeri-
 to tribui quidquid ibi laudis; nec potui tamen quae amoris causa misissent omittere, licet non & potui non
 erubescere ideo. Testari itaque libet, me amorem & benevolentiam eorum erga me agnoscere insigniter,
 animoque gratissimo amplecti. cetera illos partim de nostro instituto non recte intellexisse, quum id, ut
 ingenue exposui, aliorum potissimū vestigiis insistat illorumq; exemplum sequatur, partim prauidicio, i-
 gnoscant verbo, quod fecit amor, praoccupatos, in me laudando fuisse largiores. Ego sane quo rariis illis ad-
 iecero oculum, lucrifacere potero ruborem sapius. Optarem tamen τῷ Δαυμασίῳ BROUGHTONO Hecato-
 stichon, quod in Herodoti & mei gratiam pangere cepit, absoluerē licuisset. Nunc derepente alio profe-
 ctus, id abruptum reliquit. Libet tibi tamen primos aliquos versus ex iis quos vidi, vel Herodoti nostri
 causa, & ut ceteros eliciam, adscribere,

Ἡ ῥοδόπου λυγρὴ ἰσὶς ἐξ ὁρίης δατοδὲξίς
 Χερσίου πρὸς τὸ νοῆσαι Εὐβοίαν γράμματι δῖα.

LECTOREM.

Ὅψιτι, ὅσα δέλη, ὅτι δὴ ταῦτα μέμνη,
 Ἐνία Μυσίων δαρήματα νόσφιν ἐλίζας.
 Κλειῶ ἔχει Κύρα κλέει ἐν Βαβυλῶν αἰλώσι.
 Πρὸ λαγῶ δὲ Ἡρακλῆος πρὸ Κύρα ἐνομακλήδων. &c.

Nec amplius te moror amice lector. Tu modo hac, quæ in tuam gratiam à nobis præstita sunt, bene interpretare, & ignosce erratis, quæ nos præterierunt, quum præsertim oculi inuiletudo ad occupationum mearum vim accederet, egog, alias nec è Lyncei profapia nec Argime feram, qui tamen suis oculis credo negotium inuenirent, talis est operarum plerumque varietas, & errorum inconsiderans accumulatio, laborumque quasi casenam, quod considerare debes, trahimus continuam: adeo ut hic τὸ ἀναμάχητον, (quod alias dei proprium solius, & τὸ πρὸ γῆς ἐστὶ εἰς ἑνα ἡμῶν ἀφικνέμενον, ut cum Aristide hoc dicam) à nobis exigere vellet nemo debeat, qui modo ipse hominem se natum cogitauerit. Vale & nobis faue. quod si feceris efficies nos ad alia posthac alacriores.

HVGONIS BROUGHTONI

ad Gothofredum Iungermanum distichon.

Ὅσος ὁ Ἡρόδοτος κοσμήτωρ ἰσομεάων
 Τόσος Ἰοήρμας κόσμος ἔω Ἡρόδοτῳ.

Ad Cl. Musarum Herodoti ἑπίμυσον ἀνὸρθετῶν GODE-FRIDVM
 IVNIVM meum.

HERODOTO imbuerant omnes ipsæque nouena,
 germanæ Aonides, ora stylumque, Dea:
 Ioniasque illas Veneres, quantum usque fuisset,
 unius in linguam denique transtulerant.
 Nequicquam hoc. Adeo vis maior Temporum, & omnem
 Ioniam, & nobis surpuit Aonidas.
 Te, nisi, quanquam innupta illæ, seclo genuissent:
 Quid? nisi ut Herodoto tu decima una fores?

Et aliter.

Hac tenus Herodoti fuerant Musæ, ore, locutæ:
 Musarum vel subdica mage Herodotus,
 celesti auspicio & tanta suffultus opum vi,
 totam illam nobis fuderat Ioniam.
 Quin & facundas ultro dudum ipsus Athenas
 liquerat: Ausonio cuius in orbe nouus:
 Ioniamque suam Ausoniâ mutauerat orâ:
 iam tunc, sponte sua, deditus in Latium.
 Cum mala degeneris labes & rugula secli,
 in Phæbi tristem obtexuit ore notam.
 Nec tulit id, vernans IUVENALIS adorea nostri:
 & noua Diuarum, longius, Heba nouem.
 Quin nunc tota suum, pro nomine, se illa Neandrum,
 inque nouam ingereret Gemmulam, opeisque nouas.
 Non nisi, ut Herodoto fieret consultius inde:
 atque illi posset Heba redire sua.

Prorsus uti placitum est Superis: sua munera Terræ,
temporum in alterna disuariare vice:
atque arbusiui mala damna trimestria Honoris,
reddere, Vere iterum mox rediuiua nouo.

Aut & uti anguiculis, Anni pars una, Senecta,
& sua cūm fuerit, perbreuē, turpis hyems:
altera mox eadem, vernilius inde recentans,

pellem interpollat, Annua bina dies.

Quamque bene istud iam? cūm sic quoque Nominarebus
compariant? præsens est sua usque Fides?

Cumque adeo & sic tu, mālīs iam siue Neander,

siue Poetarum agnominis esse duūm:

utrunque implesti nobis: nitidaque Iuuenta &
dotibus ingenii, Vere sacroque tuo:

Ipsi etiam Herodoto vitam etatemque Nouasti:

Verque reduxti illi pulcrius inde suum

Ionicumque Lepōrem illum, suaque ora recocto,

nunc laus ista tua est, restituisse Seni.

Ιωαν. & Θεοφάδδου.

S E R I E S

EORVM QVÆ IN HOC OPERE CONTINENTVR.

HERODOTI defensio cōtra eius reprehenses, nominatim vero Plutarchum, ex Ioach. Came- rarii proœmio in historias Herodoti	Pag. 1	bus, opera H. Stephani	575.598
Herodoti vitæ, ex eodem	7	Adpendix alia de incremento Nili, & eius causis ex diuersis auctoribus.	606
De dialecto Ionica, ex eodem	8	Frid. Sylburgii spicilegium ad Herodotum	627
Herodoti vocabula Ionica, & quædam genera loquē- di, illi cum Homero magna ex parte communia: nec non alia: collecta & Latine reddita partim ab Ioa- chimo Camerario, partim ab Henrico Stephano	11	Sequuntur C T E S I A quædam:	
Ionismi Gallici, siue Ionici Gallicismi, ex eodem H. Steph.	24	H. Stephani de Ctesia disquisitio	630
Alia de Herodoti vocibus & varia in quibusd. mss. scriptura, &c. ex eiusd. H. Stephani prolegomenis di- uersis.	27.30.33	Eiusdem de Διττυραφία quorundam nominum, in Ctesia præsertim: & de Excerptis ipsis ac voce Ελλο- γίων	633
Lexicon vel Glossæ Herodotæ Græcæ ex ms.	35	Elogium Ctesia Cnidii ex Briffonio	634
De vitæ, scriptis, stylo Herodoti ex auctoribus anti- quis tam Græcis quam Latinis testimonia	37	Veterum testimonia aliquot de Ctesia, eiusque sty- lo	635
Quibus subiecta & epigrammata aliquot Græca vete- rum, & pro eius defensione plura noua H. Stephan.		Series regum Persicorum ad Ctesia historiam ab A. Schotto descripta	636
Herodoti libri ipsi 1 x, nomine Musarum inscripti, Clio, Euterpe, Thalia, Melpomene, Terpsichore, E- rato, Polymnia, Vrania, Calliope. cum interp. Latina L. Vallæ, & recognitionibus H. Stephani.		Ctesia Persicorum Excerpta ex Photio, cum interp. H. Stephani, & variis lectionibus ex editione græca Photii: item cum diuersis interpretationibus A. Schotti: & notis eiusdem, & H. Stephani, Davidisq; Hæschelii.	637
Herodoti libellus de genere vitæque Homeri, cum in- terp. Heresbachii, ab H. Stephano recognita.	558	Ctesia Indicorum Excerpta ex eodem Photio, cum eiusdem quæ ad Persicis accesserunt	657
Adpendices ad Herodotum de Legibus & Institutis tam Persicis quam Ægyptiacis, & diuersis auctori-		Eadem Indicorum excerpta ex interpretatione Rho- domani	668
		Ex eiusdem Persicis, Indicis, & aliis Ctesia scriptis fra- gmenta, ex variis auctoribus congesta	673
		Omnia cum interpretatione Latina & Notis.	
		Index in Herodotum.	

EX IOA-

EX IOACHIMI CAMERA- RII PROOEMIO IN HISTO- RIAS HERODOTI.

V V M Ricardus Crocus, Britannus, qui Lipsiam aduenerat, statuisset domi suæ quibusdam priuata opera Herodoti historias explicare, nos etiam tum ad hunc autorem cognoscendum à magistro sumus missi. Etsi autem Crocus vix peruenit ad secundum illius autoris librum enarratione sua, ego tamen captus dulcedine & elegantiâ atque etiam facilitate scriptorum, quum cel^{er}iter diuersitatem quandam sermonis, quam *διαλεκτον* vocant, percepissem, ita postea semper in illo legendo hæsi atque perseueraui, vt qualemcunque (sentio enim quàm exigua hæc sit) facultatem Græcæ linguæ consequuti sumus, eam magna ex parte Herodoti lectioni acceptam referre debeamus. Itaque & nunc cum quo tum vsus fui (acceptum à magistro) Herodoti codicem, tractatum versatūque à me plurimum, omnibus in pagellis notatiunculis & scriptura nostra insignem, inter alios omnes & diligo maximè, & quoties fortè aspexi, non vnquam ferè temperare mihi possum quin aperiam, & in eo aliquid legam. Tum redit in memoriam puerilis studii iucundissima cogitatio: & illum laborem mediocrem, non tamen fuisse omnino *ἄλυσον, & σὺν ἀπέλευσιν ἰδρωθὲν ἐν ἰδρωσά, lætor*. Autorem autem istum tanti facio animo meo, vt nullum omnium aliorum huic meritò anteponi posse censeam.

Paulo post.

Neque me fugit, posse hoc testimonium de Herodoto meum videri magis amoris esse erga illum tam longo tempore confirmati, quàm iudicii, vel etiam illo hoc esse corruptum. Notum enim quod & astrologi vsurpant, *τὴν φιλικὴν ἐπὶ τοῖς μύθοις ἐλαττωθῆναι τὰ μέγιστα, ἔμεγαλύνειν τὰ ἐμικρότατα*. Quapropter hoc loco placuit causas exponere cur tanti facerem illum, & veluti rationes referre sententiæ nostræ, atque etiam respondere iis quæ rescivissemus aduersus ipsum dici solere: vt intelligi posset, neque nos temere aut de puerili persuasione quadam illum celebrare, & insectatores ipsius ad malignitatis crimen quandam etiam imprudentiæ ignominiam sibi accersere. Ac nostra sententia paucis illa quidem confirmabitur. responsio erit longior, vt necesse est: de qua tamen & ipsa, inductio animi mei & rationum conclusio magis atque certius poterit perspicui. Quum igitur in quocunque autore in primis id quod ab illo susceptum est ad exponendum, & ipsa expositio, considerari soleat: in priore hæc ferè spectanda ad laudem existimo, si ex res sumptæ delectæque sint quarum cognitione alii adiuari, quæque ipsæ suapte bonitate placere posse videantur: in posteriore, si expositio sit verbis sententiisque apta atque consentanea. Quæ breuiter dicta latè patent ad intelligendum. Sed in utroque quid Herodotus neglexit, vel non præstitit potius, quominus præclarissimus & celeberrimus autor haberi debeat? Nam quæ accedit antiquitatis auctoritas, quanti & ipsa sit putanda, quantumque ponderis habeat, quis non videt? Quisve ignorat, omnium consensu maximam huic laudem, admirationem, reuerentiam deberi? Quum autem priorum temporum historias, variarum quidem gentium, sed potissimum Persarum & Græcorum, componendas & narratione sua exequendas suscepisset, nonne potius præcipuas & præclaras res complexus est expositione sua, quàm nihili atque futiles? vt fecere, fortasse & veteres aliqui, certè posteriorum ex illo genere sophistico multi, qui nihil nisi inani quadam oblectatione animos leuium quorundam afficere studuerunt. sicut ille Æthiopicorum & Dæ Syriæ autor: de quibus facile existimari potest de similibus operibus aliorum. Ergo nihil tale in hoc esse autore affirmo? Minimè equidem: sed hoc caput esse historiæ nego, quum sit potius expositio & exaggeratio quædam illius. Argumentum autem & caput quod? foundationes, euerfiones, mutationes regnorum maximorum, opulentissimarum urbium expugnationes, successiones potentissimorum regum, celeberrimarum ciuitatum fortunæ & imperia. Oratio verò nonne placidissimè decurrens, omnibus ornamen-

tis conspicua est & illustris? Sola compositione (vt Ciceroni placet) dissolutior, id est, numeris carens: quum naturalium quædam in illa tamen numerorum modulatio insit, à quo ipso etiam præstantia quædam non abest. Narrationes sunt disertæ: indicationes expressæ & speciosæ: explicationes accuratæ & euidentes: collectiones certæ atque plenæ: in his rerum gestarum, hominum, temporum fides: accurata compertorum relatio, dubiorum coniectura sagax, fabulorum verecunda commemoratio: mira vbique simplicitas, & eximius quidam candor. Quæ omnia historię potissimum famam, dignitatem, virtutem constituunt & perficiunt.

His breuiter & strictim commemoratis, ad ea quæ in hoc autore reprehendi, quorumque nomine vituperari à quibusdam ille solet, accedamus. Contra quæ quum dicemus, etiam eorum pleraque quæ posuimus paulo antè, tractabuntur copiosius & enodatus. Ac primum de illa vulgari & sanè veteri accusatione mendaciorum pauca disseramus. non enim certè res ipsa multa desiderat. Aldus etiam Manutius iam hoc ante nos crimen diluit. Sed quænam sunt illa obsecro mendacia? Quidam sanè profitentur ea se annotasse & confutasse: quæ vtinam peruenissent in manus nostras. ita enim futura esset responsio copiosior. Neque desunt qui Herodoti potissimum scripta illi satyræ insectationi occasionem præbuisse perhibeant, vt audaciam mentiendi in historia Græcorum exagitaret. Nam Athos (vt ille loquitur) velificatus, deridetur, & compedes Helleponti, epotaque flumina Medo. Nonnulli fabulosas quasdam narratiunculas insertas passim historię, vt huius grauitate indignas, reiciunt, & propter illas autorem mendacii damnant. Sed de iis quæ memorantur ab Herodoto propter magnitudinem nobis incredibilia, periniquum fuerit iudicium, si non vera esse ideo statuemus quod notis cuique rebus, moribus, disciplinæ non similia, neque rationibus nostris congruentia esse videantur, sique nonnisi iis quæ facile intelligere & animo complecti possimus, fidem habendam esse ducemus. Quàm multa illi ipsi qui hæc antiquiora falsa fictaque esse affirmare audent, se vidisse referunt & pro certis commemorant, à quibus assensio legentium refugit? Etiam posteris hoc nostris accidet, vt multa quæ nunc nimis verè fiunt atque geruntur, expositione inflata & amplificata esse suspicentur. Sunt sanè quædam inaniora (non enim nego) in talibus, vt in peregrinatorum, qui adiere illa loca quæ tellus extrema refuso summoet oceano, sermonibus. Cuius inhumanitatis tamen fuerit, vniuersum genus narrationum istarum semel abiicere vt futile & vanum? Quod si fiat, omnem historię rationem confundi, habitumque peruertere necesse sit. Quid de Babylone prodiderit Herodotus, non est ignotum. Hæc nobis scilicet probabuntur de sensu & cognitione oppidulorum nostrorum. Quid enim ad illa spatia, vel maxime vrbis omnium quas nouimus ambitus? Itaque & Aristoteles gentem regionemve appellandam potius Babylona, & si qua alia equalis fuerit, quàm ciuitatem aut urbem, censer. Quid de fertilitate soli Assyrii quæ narrat, an nos credere poterimus de nostris aruis? Quo tamen loco ipse ignorantie incredulitatem refutauit, sic enim ait, *Ita bene fert ea terra fruges vt nunquam non reddat ducena: si autem quàm potest optime tulerit, reddit trecena. Folia tritici & hordei lata nascuntur digitis commodis quatuor. At milii & sesami quam procera arbores exeant, in scientia certa non memorabo. Intellego enim, eos qui in regione Babyloniorum non fuere, minimè credituros vel ea quæ de frugibus modo diximus.* Sunt autem hæc etiam distinguenda. Alia enim ad utilitatem aliquam legentium, vel explicationem eorum de quibus narratio fit, referuntur atque pertinent: vt Babylonis descriptio, & copiarum Xerxis enumeratio. de quorum altero facile perspiceretur, meritò fuisse securos ciues in tali & ita munita vrbe: alterum & potentiam regni Asiatici, & in quod tum periculum Græcia venerit, demonstrat. Vtrumque autem documentum quoddam dat, nullas, quamuis magnas, vires, infractas, neque opes inuictas esse. In aliis nihil quæritur, nisi vel delectatio, vel vt audientium animi moueantur noua mirabili quæ narratione: vt de gryphibus, formicis Indicis, phœnice, & his similibus. Horum, vt illa omni equidem mendacii crimine planè libero, ita haud facile concessero, in horum vlllo mendacii manifesti autorem redarguendum esse: quum tot derisa quondam & exhibita, pænè iam comperta esse existimentur: quumque non minus istis à veritate abhorrentia multa assuecentur ab iis, qui non audiuisse de aliis, sed seipsos aspexisse dicunt: vt nihil tam sit absurdum quin fidem reperire posse videatur. Sed ab his recedamus.

Ob fabulosas quidem narratiunculas tantum abest vt quasi mendacem inCESSI vituperarique autorem hunc debere putem, vt etiam, quum & aptissime illas inseruerit, & bellissime concinnarit, & venustissime composuerit, admirandus: quumque instructionem in singulis aliquam vitæ, consiliorum, actionum comprehenderit, eximiam gratiam quoque

ab omnibus meritis esse videatur. Quid quod fidem suam in his ferè liberat, causetque ne-
 quis simplicior decipiatur, quum addit semper huiusmodi quiddam, *Vt ferunt, Vt ego audi-*
ui, Quod veri mihi quidem simile non sit. In Euterpa verò plane refutat illam fabulam de præ-
 cisis ancillarum manibus, *Hæc garrientes ita narrare mihi quidem videntur.* Item Melpomene,
 fabulam de Pylis præmunis. ea enim quæ Afri perhibeant se memorare ait. Quid autem
 dicit in Polymnia, quod meminisse in tota historia vult lectorem? *Ego, inquit, quæfando co-*
gnoui, exponere narratione mea debeo omnia: credere autem esse vera omnia, non debeo. In coniecturis
 quidem sequendis, quum de apparentibus (ut ipse ait) obscura colligere studeret, si falsus
 est, cui obsecro omnium hoc non accidit? Neque qui tale aliquod erratum in scriptis vete-
 rum animaduertit, sibi ideo placere & illum contemnere debet. quod ferè ineruditiores i-
 sti facere consuevere, qui exultant ad hos notationum & reprehensionum successus, non
 secus ac si thesaurum inuenissent: quum hic verè tum thesaurus (secundum vetus verbum).
 in carbones euadat. Sed paulum etiam ad fabulas illas reuertamur: quæ, obsecro, cur offen-
 dunt animum cuiusquam, quum veritati & integritati historiarum minimè officiant? Sed ut in-
 fertur apud Thucydidem conciones, (quas certè nemo, ut opinor, non confictas, neque
 non quidem nullas, sed non tales ab iis quibus attribuuntur habitas esse videt) illæ tamen
 ut in grauitate huius auctoris, admirationem, ita in dulcedine nostri, fabellæ voluptatem ha-
 bent. At egressionem, & nihil ad rem pertinentium quasi inculcationes, ab historia alienæ
 sunt. De quo equidem aliter sentio, neque in hoc, neque vlllo in genere eruditionem, in-
 telligentiam, doctrinam quasi in angustum cogendam, ut non liceat euagari & excurrere, si
 libeat, longius. Immo vel solus hic fructus est ingenii & industriæ studiorum, ut veluti o-
 stentatione iactantiæque sui gloriam laudemque petat. Auferat in his mihi aliquis ista: in-
 corruptam, sanctam, castam, ut virginem, debere esse historiam. Non corrumpunt e-
 nim, non violant hæc illam: sed exornant, ut aurum & gemmæ pudicissimarum quoque
 corpora, purissima illa quidem. Nam ut malæ & profligati pudoris femina insigniorem
 reddunt comptu turpitudinem suam: ita, quamuis varia copiosaque sit quasi emblematis
 quibusdam, summa historiarum falsa & commentitia, meritò in sua hæc infamia quasi su-
 perba improbetur. Itaque non inornatam, non nudam, non contractam, sed splendidam,
 vestitam, explicatam (dummodo integram, & ut ita dicam, probam & incorruptam) de-
 bet esse historiam. Cuius fidem omnem nonne in temporum indicatione, in nominum
 commemoratione, in rerum tam bello quam pace à quibusque susceptarum atque gesta-
 rum certa enarratione, in occasionum consiliorumque prudenti persecutione omnes po-
 sitam esse sentiunt? Quæ vniuersa nostrum autorem existimo & custodisse diligenter, &
 præstitisse præclare. Quæ enim tempora indicauit falsò, quæve confudit? Quorum ho-
 minum locorumve nomina posuit perperam? Res autem ab iis gestas quos complexus fu-
 it narratione sua, accuratè illas quidem retulisse non dubitarim asseuerare: certò autem
 & verè quoque, libenter equidem crediderim, quanquam ab aliquibus assensio quodam-
 modo refugiat. In consiliis profectò & occasionibus recensendis qui circumspeditionem &
 prudentiam requirit maiorem, nimium is quidem esse fastidiosus mihi videtur. Ad hæc, si,
 ut in tabula magni & memorabilis argumenti, adiuncta sunt veluti *ἡρώων*, quibus vndi-
 que illa insignis & conspicua reddatur, cuius quæso vel rationis vel sapientiæ, ne dicam in-
 cogitantia & stultitia, fuerit reprehendere? Quum autem historia non solum delectatio-
 nem cognitionis, sed instructionem etiam animorum continere debeat, ut & voluptatem
 & utilitatem afferat legentibus: si his ipsis quæ ut fabulosa notantur, etiam monita vtilia at-
 que salutaria multa intant, quis iam eos non modò qui vituperent, sed qui laudent, iniqui-
 us ferre omnino possit? Fuit Candaules rex Lydorum: nemo, ut opinor, negare audeat. Hoc
 tempore in aliam familiam translatus fuit regnum Lydiæ. an quisquam falsò hoc proditum
 dicit? Cur igitur illa iam culpant de satellite coactò aspicere nudam reginam? Quæ si, quod
 haud scio annon sint, conficta essent, quanti multis de causis fieri mererentur? Nonne il-
 lam peruersionem animorum, quæ ita mirabiliter, ut diuinitus effici videatur, sæpe vrgen-
 tibus fatalibus casibus animaduertitur, demonstrant? Quam spectiosis & bonis sententiis
 illustris est narratio? Idem & in aliis multis poteram, sine vlllo exquisitionis labore, ostende-
 re. Expugnati præter omnium metum & opinionem Sardis oportuit. Sit iam illud de puero
 nato cum capite leonino falsum, (quod fortasse minimè est) quàm pulchrum hoc? quod
 non circum ille urbem totam latus fuit: quod si factum fuisset, capi secundum responsum
 diuinorum urbs non posset. Sint sanè illa Scytharum dona fictitia: quid incommodi
 tamen habet, vel quid potius pulchritudinis & bonitatis non habet cum enarra-
 tio tum interpretatio, elegans, festiua, acuta? Sed quare ego prauitate quadam animi,

Polymnia, l. 14
Vrania, c. 137.

non vera esse potius, id est, ita audita cognitaque auctori, putem? Eadem & de Xerxis somnio, de regibus Macedonum, de quibus aliis similibus dici possint. Quapropter, quod ad crimen hoc vanitatis attinet, prorsus in nostro auctore turpitudinem illam & mendaciorum maculas deterfas esse confido. Neque possum satis animo constituere meo, qui factum esse existimem, ut à veteribus quoque illud in hunc conferretur. Nisi vnus fortasse aliquis plures in errorem induxit, aut invidia odiumve, vel (ut mollius dicam) animi certa quædam destitutaque inductio quosdam ad huiusmodi calumnias impulit. Sed hæc velle exquirere omittamus.

NUNC AD aliam maiore studio susceptam & grauius atque inimicius factam accusationem veniendum, quam intendit huic vir magnæ doctrinæ & sapientiæ laude clarus, Plutarchus Chæronensis, qui nostrum autorem acerbissime postulauit & conuincere conatus est malignitatis, edito libello, cui præscripsit *περὶ τῆς Ἡροδοτῆος κακότητος*. Contra quæ, etsi singularis est viri autoritas & celebris eruditio, concedi tamen nobis oportere puto, ut pro Herodoto dicere liceat: si illi permittitur, contra non minus se, quam nobis ipse est, antiquiorem Herodotum scriptio, atque aliquanto certè præstantiorem multis nominibus virtutum. Ipse quidem Plutarchus quo paratior venit ad maledicendum Herodoto, & in eo copiosus fuit ac vehemens, hoc minus læsisse illum putari debet. Quis est verò qui non laudatissima quoque conuiciis impetere posse videatur, quum Zoilos & Xenophanes suos habuerit Homerus? Quid autem verbis conquirere & comprehendere homini non infanti neque obtuso difficile? Et dicit hoc egregiè Æneas ad Achillem,

Hiada.

*Multa licet memoret conuicia vterque vicissim,
Quæ neque centenis remis instructa carina
Perferat. ipsa etenim facilis verbisq; redundans,
Sermones variis hinc lingua reuoluit & illinc:
Quisque & forsè alii quod dixerit, audiet ipse.*

Ut autem contra ea quæ quisque improbet dicere rectè possit, ita quomodo dicat diligenter considerandum: nequid vel inscitè vel etiam malignè improbare videatur. Nam horum vtrumcunque deprehensum & notatum contradictionem omnem infirmat: ita quidem sæpenumero, nemo ut responsione magnopere dignam arbitretur. De quo & elegantissimis versibus & luculento sensu compositum epigramma Græcum Eueni veteris poetæ fertur: quod nos quondam Latinum fecimus ut sequitur,

*Est multis pariter mos omnia dicere contra,
Sed non & similis dicere recta labor.
His sat erit verbum me commemorasse vetustum:
Hæc mihi quum placeant, tu licet illa probes.*

Plutarchus autem minimè cauit ne insimulando malignitatis alterum, malignitatem ipse quandam singularem suam proderet. Nam quum collegisset quasi intimos sensus & reconditam voluntatem prauitatis malignorum, ad illa à se proposita postea, ut pueri à magistris secundum capita quædam traditas materias deducere iubentur, sic accusationem suam applicauit, in autorem hunc (ut ego quidem iudico) illa conferens alienæ malignitatis crimina. Ac ne dissimulauit ipse quidem neque textit causam iræ ac odii sui: nam suam ciuitatem, id est Bæotos, ignominia affectos, & infamatos (ut ait) immeritò, grauius fert & dolenter. Hinc igitur illæ lacrymæ, hæc illa indignatio. Statim igitur quid autoritatis in tali criminatione sit, quam non veritatis sed vltionis cupiditas expresserit, apparet, ut illius quasi filum sequentes, refellere quæ congescit singula nihil sit necesse. Sed ad quædam tamen aliquid dicamus.

Quòd vero huic incipiens, suauitatem orationis, qua iucundè commouerentur legentes, exprobrat, ad id nihil aliud respondendum censeo, quàm quod Alexander Hectori fratri, qui sibi in iurgio formositatem obiecisset, *οὐκ ἐπὶ ἀπὸ βλάβης ἐστὶ τῶν ἐν πικρῇ δαίρει*. Sed malignitatem omnem vndique ita colligit: Primum de vsu nominum asperiore, de quæ verbis durioribus, in copia molliorum & leniorum. Deinde, si extra historiarum seriem alicuius vitia, vel si in hac laudes ieiunius commemorentur. Præterea, quum plurium fortè sermones referantur, assentiri deterioribus. omnino enim coniecturas sequi ad peiora, esse malitiosi & infensi animi. Postremò, laudis adiectione veluti condire vituperationem. esse enim simplicitatis hanc simulationem pessimam. Quid ad hæc ergo dicemus? profectò non reperit in Herodoto ista Plutarchus, sed animo suo conquisita in illum intulit. Quare enim vsus nominum verborumque in hoc auctore non probat? qui quidem (ut existimo) vsus est diserta & accurata oratione ætatis suæ, quam à posterioris sæculi forma dis-

ferre

ferre nos quoque intelligere possumus. Quid autem causæ fuerit cur non potius illa verè & simpliciter, quàm mendaciter & inuidè, dici sentiamus? Egregium est quod conquerenti Laſthenis factioni, (quorum scelere prodita fuerat Olynthus) contumeliose à Macedonibus se nefarios proditores appellari, respondisse Philippum regem accepimus, *Macedonas esse indoctam nationem ac incivilem, solereq; sicum nominare sicum, & ligonem ligonem.* Quid autem offendit (obsecro) Plutarchum, quòd Herodotus protulit asperius quædam, ac non molliuit appellationibus? Visum enim scilicet illi fuit id dicere quod esset. Nam de coniecturis sequendis deque laude & vituperatione vniuersa hoc licebit vnum iterum atque iterum respondere: de suo illum iudicio historiam susceptam exposuisse: neque recte facere eum qui ingenii sui vires in alieno opere explicare velit, præsertim ad infamiam auctoris. Ego, ut quicquæ retulit, sic sensisse, audiisse, comperisse existimo. Et cur non in hac potius persuasione perseuerem quàm illam inducam malevolentia, perversitatis, virulentia? Quia enim contumelia afficit diuina & humana, sacra & profana. Si vera sunt, quæ est contumelia? (recte enim ille in comœdia negat se maledicere, quum, quæ vera sint, dicat) sin falsa, ostendatur falsitas. Sed quomodo ostendit: ratiunculis quibusdam & conclusiunculis leuissimis. Quod quasi ipse sentiret, ne hoc quidem agere se ait, ut mendacii, sed ut malignitatis reum peragat Herodotum. Hanc igitur defendamus, si possumus. Ac laudationibus illis minutis & tenuibus (ut vult Plutarch.) quot possunt opponi præolare, & pleno ore (ut dicitur) enuntiata? Quale enim hoc? *Omnium quos scimus hominum primi Athenienses cursu illati in hostes sunt: omnium primi sustinere vestitus Medici & hoc ornatorum aspectum: ad illud autem usque tempus nomen quoque Medorum terribile fuerat.* Addantur his quæ de Cynægiro scripsit. Ac nequis Athenienses tantum laudatos benignius credat, (in quo nescio quam suspicionem corruptæ largitionibus voluntatis mouet Plutarchus, temerè quidem, ut videtur, neque ipse quicquam explanat) quid? parcene Lacedæmonios laudauit his verbis? *Sunt Lacedæmonii in certaminibus singularibus hand ullis aliis inferiores: in acie verò omnium mortalium præstantissimi.* Quid? horum ciues Sperthiam & Bulin parumne prædicatione sua ornauit? Sed hæc innumabilia sunt. Atque in nomen sophistæ etiam inuehitur quasi probrosum: quum profectò eos, qui veluti opifices quidam essent sapientia, & artem quandam facerent illius, sophistas, ut citharistas & grammatistas, vocatos, & postea vitio hominum, (ut in aliis pluribus euenit) nomen quoque maleaudiisse constet. Nam quòd exagitat præclaram sententiam de instabili & incerta fortuna rerum humanarum, quam Herodotus Soloni attribuerit (cui quidem similes & alibi leguntur) nimia sapientia & pietati hominis concedatur: qui veritus sit, ne si ita de Deo loquamur, ut humanus intellectus quæ dicuntur percipere possit, parum pii esse videamur. Cur ergo Deo oculos, manus, pedes, aures attribuimus? cur dicimus Deum irasci? cur vlcisci? etiam vereri profectò, tentare, poenitere, lætari, dolere. *πρόω γὰρ λύπη καὶ χαρὰς ἰδρυται τὸ θεῖον.* sine quibus illa ne intelligi quidem possunt. Quid Xenophon? (quo nemo fuit numinis colentior, nemo obseruantior, nemo impietatis erga Deum acrior hostis) nonne eandem sententiam ponere non dubitauit in præclaro illo opere suo historia rerum Græcarum? sic enim ait, *καὶ ὁ θεὸς ὃς, ὡς εἶπεν, πολλὰ καὶ χαίρει τοὺς μὲν μικροὺς μεγάλους ποιεῖν, τὰς δὲ μεγάλους μικροὺς.* Hæc igitur sacrilega est in Herodoro sententia, quia secundum hominum intelligentiam *φθονερὸν* dixit esse τὸ θεῖον. Sed hæc quam sint futilia quis non videt? Omissam autem illam reus fabulam & Pittaci pugnam ferat æquo animo Plutarchus: sequæ hoc consoletur, quòd, ut ait, tot alias exposuerit non magis profectò fabulosas. Sed prætereunda sunt certe aliqua, indigna quæ refutantur. Cræsi quidem annon satis clarè memorat eruditionem, & doctrinam fortunæ aduersæ? cui *τα παθήματα ἀμαθήματα ἐγγόνει.* Neque Xenophon sapientissimus vir dubitauit similiter post amissum regnum prudentiorem Cræsum producere. Ad alias argumentationes illius de Ephesiis, Colophoniiis, Chiis: ubi quàm leui vitur ratione, quòd Lampſacenus Charon, antiquior ille quidem Herodoto, quædam non scripserit. Quasi nihil oportuerit narrare Herodotum, nisi quod in litteras iam esset relatum. Quod dictum est perquam ridiculum: præsertim quum ipse profiteatur, eorum quæ alii non comprehenderint, mentionem facere decreuisse. Sed cum de illis, tum de Samiis, Corinthiis, Lacedæmoniis, de Isagora, Aristogitone, Atheniensibus, Platæensibus, quæ disputat, patiamur sanè illum vincere. Quis enim, qui aduertere animum paulum modò voluerit, non perspecturus facile est victoriæ istius præclarum successum?

Venio igitur ad plenam lunam: de qua ingenue fateor non intelligere me quæ à Plutarcho disputantur. Herodoti luculentissima narratio, quum nemini non sit euidentis. Dicit enim, *negasse Lacedæmonios, posse contra legem ante plenam lunam in expeditionem sese proficisci, & remansisse in patria dum luna orbis compleretur: ac postea profectos, ita accelerasse ut tertio die in*

Erasmus, c. 112.

Ibid. c. 114.

Polyma, c. 104.

Polyma, c. 134.

Es. Hæc nomen vultus est Herod. in Clione, c. 29.

Clione, c. 22.

Herodotus l. 2.

Clione, c. 207.

Erasmus, c. 106.

c. 110.

Atticam Lacedamone peruenirent. Hæcine narratio illam merebatur tragicam acclamationem, hunc autorem cælum ipsum, dierum rationem, omnes res confundere? Nam de lege, deque prælii die, sua fide affirmante utroque, venia (vt opinor) dabitur ei qui fidem Herodoti pluris sibi faciendam quam Plutarchi, & illum potius quam hunc sibi esse sequendum putauerit. De Philippide etiam obscura est infectatio: & erat hic locus in nostro libro corruptior.

Reliqua sunt calumniis manifestis referta, & vbique conserpsera nigro sale, & atrocibus, quidem illis sed infirmis criminibus referta. Sane Thebanos, vt ciuitatem suam, (notum enim, fuisse hunc Chæronensem Bæotum) exquisita & peraccurata defensione propugnauit, & in hac parte admodum vexauit autorem nostrum. In quo quidem ignoscendum est, dolori ipsius, sed reprehendenda profecto impatentia & ira. Quam enim, moleste ferre, & indignè læsos oratione ab Herodoto suos? Hoc igitur (vt apparet) vlcus tangi noluit, neque potuit ferre. Sed mendacii crimine Herodotum (vt opinor) facile liberat non modò fama, illis temporibus longe lateque vagata, sed conseruata etiam ad posteritatem, prodicionis Thebanorum: de qua & Demosthenes argumentum duxit leuitatis & infidelitatis illius ciuitatis: & illud in sermonibus hominum semper permanfit, decimam à Thebanis Apollini persolui oportere. Cuius mentionem à Xenophonte scimus semel atq; iterum fieri. Quum enim communi decreto statuissent Græciæ ciuitates, quæ aduersum barbaros consenserant, ab iis qui nulla necessitate coacti Persæ se subiecissent, Delphico Apollini bello confecto decimam exigi debere, Thebani quidem potentia sua resistere decreto: sed quòd illi tenerentur, fama memoriaque hominum constantissime perdurauit.

Præterea quamuis maliciosum & prauum Plutarchus faciat Herodotum, non stultum, tamen fuisse neque hebetem confitetur. Quid autem incogitantius fieri potuisset, & in summa audacia amentius, quam ea affirmare atque tradere, quæ, si falsa essent, non modo paulo ante defunctorum dictis atq; relationibus, sed memoriæ, viuorum propemodum, testimonio refutari atq; redargui possent? Et ille cum tam impudente mendacio, cum tam inconsistentia expositione, cum narratione tam dissidente, in celeberrimum frequentissimumque totius Græciæ conuentum (ita enim accepimus) venire, & illa vanissima atque leuissima scripta, plena maleuolentiæ & obrectationis, reclamantibus diuinorum & humanorum monumentorum inscriptionibus, recitare non dubitaret? Nimis ineptum & friuolum facis, autorem, contra tuam quoque existimationem. Non audiuissem ac potius exhibuissem, vel male etià multatum illo tanto theatro eiecissent eum, qui plane ad irridendum & eludendum auditores, qui que in communi Græciæ solenni que cœtu ad nomen Græcum proficiscendum lacerandumque adesset. De consilio autem & facto Leonidæ retinendi Thebanos, etsi astute disserit, nemini tamen non plurima in mentem venire arbitror quibus hoc etiam loco defendi possit narratio. Adduxerat inuitos, sed sic vt à ciuitate delectos: ergo non modò illius, sed suorum quoque metus hos continuit. Dimisit alios, quos minus alacres in aperto esse discrimine videbat. illis enim patendum decreuerat. Quomodo voluit autem vel potuit omnino quadringentos retinere, quum trecentos solum haberet ipse secum? Primum voluisse Leonidam perdere istos Thebanos dixerat: neque non plures quam trecenti cum illo fuere. Nam præter Thepientes, etsi non dicitur, cum trecentis tamen Spartanis sequutos alios plures ditionis ipsorum intelligere debemus. Ita enim fieri solitum scimus, vt Spartani nequaquam veluti solitarii, sed quodam satellitio suorum stipati in expeditionem proficiscerentur, quum singuli interdum ad septenos adducerent eorum quos *ἐλάτους* vocarunt. Sed quid facerent? aut in illis angustiis quid experirentur tutius quam quod retulit Herodotus? Neque aliud tempus omnino videretur fuisse vel defectionis, vel fugæ, vel transitionis, quam quod memorauit Herodotus. Sed in tanto tumultu quo pacto exaudiri potuit imploratio? Et interfectos enim scribit nonnullos, & vel de gestu intellectum fuit supplices hos esse. Notas quidem cur impudentissime confingere voluerit, causam quidē nullam reperio. Accusat paulo post asperitatem vocabuli, quod de fuga consuluisset dixerit Græcos. Nimis est seuerus noster Aristarchus. Atque etiam illud non tulerit credo, quòd rex regum censet aufugiendum de Troia, non enim (vt opinor) mollius est *Φεύγειν*, quam *ἀρῆσθαι βελούσῳ*. Quid verò de Naxiis & Themistocle dicemus? Scilicet in metu tanti belli, & tempestate barbaricæ classis ingruente, incredibile fuerit, insulanos homines non ad eos proficisci voluisse quibus nemo non interitū aut seruitutem impendēre existimaret. Themistocli vero indecorū aut turpe fuerit, adiutum ipsum alterius consilio, non solum omnia commentum fuisse: at Agamemnonem, non vnum aut alterum, sed decem *συφερόμενας*, optare non puduit. Nam in Artemisia quod facetias consumit suas, quibus nequaquam abundat, fecisse videtur incogitantius.

In

P R O O E M I N H E R O D O T V M

In his quæ sequuntur, quod non modò quid perperam scripserit, sed quæ scribere etiam debuerit Herodotus, docere vult, sit hoc & ipsum præclaræ & singularis sapientiæ Plutarchi. Cetera inuoluta suspicionibus, & alienarum rerum mentionibus confusa, & fallacibus complexionibus intricata, & anxietate quadam mirifica accusationis sese ipsa infirmantia, vel relinquamus sane, vel ad priora remittamus. Ad omnia enim ferme responderi dicique idem videtur posse: insaniam esse & furorem, non perversitatem, neque fraudulentiam, ea commemorare, quæ quum primùm cognita fuissent, hominum scientia reprobarentur, à posterioribus autem inter se dissidere & contraria esse faciliè perspicerentur. Et si autem homines docti ac ingeniosi non difficulter reperiunt quomodo aliquid dicendo euertere odiosumque reddere aut suspectum possint, tanta est tamen vis veritatis, ut nescio quo pacto, quamvis oppressa & obscurata, illa plerumque tamen resistat atque eluceat contra dolos & versutiam. Quapropter non quid conquisierit ad insectationem Herodoti Plutarchus, neque conuitia quæ illi facit nimis cupidè, neque studium exagitandi autorem antiquissimum, sed rem ipsam spectabimus. Ipsi autem Plutarcho hoc dicimus,

iliad. 4

— οὐ μὲν ἔκαλε τὰυτ' ἀγορεύεις.
οἱ σὺν καὶ ἄλλων μῦθον ἀμείνονα τῶδε νοήσας.
εἰ δ' ἐπὶ δὴ τῶν δότ' ἀπαθὴς ἀγορεύεις,
ἐξ ἄρα δὴ τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὠλεσάν αὐτοί.

Sic enim videtur non ille quidem quæ senserit ipse, in hoc libello differuisse, sed vel aliorum voluntati assentatus esse: vel quid in mala causâ posset, ostendere voluisse. Quod si de animi sui iudicio & inductione illa ad talem modum disputavit, profectò in hac parte recessit à se ipse. Non enim aliter existimo quàm fuisse Plutarchum, virum non modò eruditum & sapientem, sed etiam bonum, quam famam, præsertim probitatis, ut tueretur, minus curasse illum apparet in proposito accusationis huius. Sed finem faciamus. Non enim iucunda nobis fuit quasi contentio & rixa cum tanto viro, quam tamen ut necessariam, omittere non potuimus, & in officii (ut rati sumus) custodia, & in studio nomini bonitatisque auctoris excellentissimi debito.

OBIICTVR autem & hoc nobis, quod quidam volunt à Thucydide contra Herodotum dici, de fabulosis narrationibus & historiis confictis ad auditorum voluptatem, *Thucyd. lib. 1. ἀπὸ τοῦ τῷ ἱερῷ μᾶλλον ἢ ἀγῶνι σμαίς τὸ πᾶσι τῶν ἱστορῶν* quæ delectatione tantummodo afficerent audientes, in præsentia quidem inuarent, sed diuturnum fructum non haberent. Ego verò non magis in Herodotum hæc conferri posse puto, quàm in quemlibet priorum de scriptoribus historiarum. Et (ut verum fatear) illas planè præscas expositiones antiquissimarum rerum oratione & verbis ad venustatem, & iucunditate quadam animos perfundendum, compositas (quales potissimùm Pherecydis Syrii fuisse accepimus) grauissimum autorem existimo veritati rerum gestarum non oportere præferri censuisse: ac hilaritatem historię cedere severitati, neque iuauitatis cuiusdam lenitatem, constantię & dignitati narrationis anteponi voluisse. Sed de hoc quisque, ut lubuerit, ita statuat atque sentiat. Nos autem hoc teneamus: non modò propter sermonis elegantiam, & illam cum ab aliis tum Cicerone laudatam dulcedinem, & quasi amœnitatem quandam, diligendum hunc autorem, & in manibus semper habendum esse: sed propter rerum cognitionem maximarum, propter maximè ad vitam vtilium sententiarum copiã, ob plurima certò, accuratè, prudenter, honestè dicta, magnificiendum nobis, vel in suo potius genere anteponendum vniuersis. Nota sunt ex Latinis Ciceronis & Quintiliani elogia præclarissima huius auctoris. Græcorum autem quæ opinio de his libris fuerit, satis indicat inscriptio nominum Musarum, quibus omnem sapientiam & doctrinam & ingenii præstantiam, antiquitatem significasse notum est. Et quicumque meminere ipsius, honoris & latidis præfationem semper usurpasse reperiuntur. Quas ob res neque me pigere operæ positæ in hoc autore debere puto, neque non hortandi mihi videntur omnes, ut studio singulari in hoc autore versari, & illum præcipuo amore complecti velint. Nam & mihi fructuosam fuisse lectionem huius videor sentire, & aliis item futuram esse confido. Visum autem, &c.

D E H E R O D O T O , E X E O D E M I O A C H . C A M E R A R I O .

HERODOTI patrem fuisse Lyxem & Dryo matrem perhibent, patria Halicarnassensem: quod præscriptum nunc etiã in historia illius legitur. Parentes in sua ciuitate bono loco natos tradunt, ipsumque fratrem habuisse Theodori nomine. Quum autem teneretur Halicarnassus à Lygdamide tyranno, nepote Artemisii reginæ Carię, secessit Herodotus

Lucian. Hero-
doro, vel Estio-
no.

in Samum insulam: atque ibi lingua Ionica historiam magnam cum cura composuit, relatum in libros nouem: quam quum in frequenti Græciæ conuentu Olympiorum recitauisset, sic placuit vniuersis vt ita audirent quasi Musas loquentes: ideoque libris qui nouem (vt diximus) essent, Musarum nouem indidere nomina. Quum reuersus in patriam autor fuisset ciuibz suis tyranni expellendi, successit quidem res, sed inuidia maxima Herodotum excepit. Ita enim fieri solet vt periculorum metum parua securitate obrectationes fere sequantur. Cedendum igitur, relinquendos ingratos ciues ratus, quum Atheniensium tum colonia in Thurios Italiæ populos deduceretur, sua sponte illis se colonis socium addidit: & ibi finiuit vitam suam: sepultusque fertur in foro. etsi quidam Pellæ mortuum fuisse tradidere. Ipse facit mentionem λόγων Ἀστυρίων & λόγων Λιευκῶν, quos conscripserit: de quibus tamen hæc mentio solummodo restat. Herodotum scribunt, quum recitaret in Olympiis (vt supra retulimus) historias suas, audiuisse Thucydidem qui adhuc ætate puer esset: quumque Thucydides tum quasi diuinitus commotus lacrymas profudisset, animaduertisse hoc Herodotum, & gratulatum fuisse patri ipsius Oloro: hortatumque vt erudiendum curaret filium diligenter: gliscere enim in animo illius cupiditatem bonarum artium atque disciplinarum. De Herodoto Græcum epigramma fertur, quo memoratur & illa inuidiæ fuga & discessio in Thurios.

Clione, c. 106.
Eustrope, c. 161.

Ἡρόδοτον Λυξέω κρύπτεται, κένος ἦδε θανόντα
Ἰάδος δ' ἔχαιης ἱστορίας πρύτανιν,
Δωριέων πατρὸς βλασφόντ' ἀπο. τῷ γὰρ ἅπλητον
Μῶμον ὑπεκπεφυγῶν, Θέρον ἔχε πατέρα.

Est apud
Stephanum sed
magis integrum
in scholiis Na-
bulorum Ari-
stoph.

quod nos ita aliquando conuertimus,

Terræ, satum Herodotum Lyxe, tegit ista sepulcrum,
Qui prisca Ionica laudem habet historiae.
Dorica produxit tellus hunc: unde fugatus
Inuidia, hac patria Thuride sedit humo.

Strabon, 1370.

Ex eo factum est vt aliqui præscriptionem Halicarnassensis mutarent in Thurii: quod & Plutarchus annotauit in libello De exilio. Reperio relatum hunc in olympiadem LXXVII, & LXXXIII. cum quo non dissentit quod traditur, floruisse Thucydidem olympiade LXXXVII, & olympiade LXXXVIII mortuum Periclem Xanthippi filium, cuius Herodorus meminit. Plinius vbi de ebena differit, Herodotum scribit Thuriis condidisse historiam anno ab V. C. trecentesimo decimo. Quod & ipsum cum numero LXXXVII olympiados consentit, quo aliqui floruisse Herodotum tradidere: quum acceperimus Romanam conditam esse circiter olympiada VI. Sane cum Hellanico vixisse fuisseque apud Archelaum, traditum est: quod tempus & Evripidis poetæ fuit, quem genitum accepimus eo die quo Persæ fuere à Græcis fusi. Pherecydes & Hecataeus diu ante illū historias & fabulas cōponere primi oratione soluta cœpere. Fuit & Xanthus quidam scriptor Lydus, quem in Lydorum historia sequutum Herodotum putant. Fuit & Charon Lampfacenus paulò hoc superior, qui & ipse bellum Persicum descripsit. Sed & Hellanicus suas historias ante Herodotum edidit, quas ipse se legisse significat. Fuit hoc nomine Olophyxius Thrax, qui de nymphis & sacris scripsit: & alius, medicus.

DE DIALECTO IONICA, EX EODEM.

ORATIO Herodoti elegans est, & Ionicæ linguæ propria quadam facilitate, sine omnibus veluti anfractibus, defluens. Dialectus autem (id est peculiare orationis genus) Ionum cum Attica lingua magnam habet communitatem. Nam & hæc quodam tempore appellatio Atheniensium, & Ionicæ omnes coloniz Atheniensium fuere. In quibus accidit vt sonus vocis & forma sermonis in alieno scilicet solo Asiæ atque insularum mutaretur. Traditum autem est, appellatos primùm Cranaos incolas Atticæ, quum Pelasgi adhuc Græciam tenerent: regnante deinde Cecrope, Cecropidas. Cui quum successisset Erechtheus, tum illis fuisse inditum nomen Atheniensium: ac mox ab Ione ductore, Ionum. Hic fuit Xuthi, vel Apollinis (vt poetæ) filius, susceptus ex Creusa Erechthei filia: & AEgiali ac Helices regnum tenuit. Cuius gens postea à Dorienfibus pulsi, ab Atheniensibus in ciuitatem recepti fuere.

Pausan.
Achaicis.

Varietates in Ionica lingua hæc fere annotantur. A in η mutatur, nisi Doricum fuerit α. α mutatur in η. Mutatur & ε in η, diuisa diphthongo, itemque in genitiuis nominum ας. ων mutatum est ex ουω. Crassæ mutantur in tenues. Attica mutatio est α in ε. Vsurpant Iones & ε

& cum o, in genitiuis nominum is, vbi Attici ω ponunt: quum is quoque communis sit & Ionica flexio. Vertunt π in κ. Item αυ in ων. itaque hæc diphthongus, Ionica vocatur. Pro ω accusatiuo faciunt ου. Duo ω in ζ mutant. Metaplasmus oi, in es, Ionicus est. similiter & alia quædam suæ huius dialecti formæ sunt. Est & mutatio η in α. Mutant ου in ο. item ε in α. Addunt Iones finali σ, litteram ι, & in verbis, σι. Syllabam ω circumflexam, ω faciunt. Interdum & non circumflexum ου primæ declinationis, ω faciunt. Vocabulis initialibus τ præponunt. ο & ε producunt, addita υ & ι. Tertiæ declinationis genitiuum in οis, de υ, proferunt. ω faciunt ωι. Geminant consonantes, vt ας, τλ, πω. Inserunt ε, item σ. nam θα primæ personæ pluralis, θα, & θον dualis, θον faciunt. Inserunt α in patronymicis. Iones integris & incontractis verbis nominibusque & participiis aduerbiisque, omnibus denique orationis partibus vtuntur. Mutant ω in εα. Augmenta præteritorum & aliarum dictionum initia abiiciunt. τ nominum in ας in declinatione elidunt. Vtuntur reduplicatione. Vtuntur & transpositione tam litterarum quàm syllabarum. Abiiciunt de diphthongo ι. Initiales litteras abiiciunt. Ex α faciunt longum. Suas habent tertias personas plurales præteriti perfecti passiuī, posita littera α ante πη finale, vt & in aliis. Infinitiuā per syllabam με producunt. Sunt & contractiones & synalæphæ Ionum: sunt & apocoræ.

Horum exempla promiscuè subnotauimus, & aliis quibusdam proprietatibus dialecti Ionicæ indicatis. Ηρόδοτον Αλικαρνασσῆος ἰστροῖς ἀποδείξῃς ἥδε, pro Αλικαρνασσέως ἰστροίως ἀποδείξῃς. Θωυμαστὲ, pro θουμασά. Ἰουὶ τῷ Ἰνάχῃ, pro Ἰώ. Πλεύνας, pro πλέονας. Αἶψ' ἦς, pro αἶψ' ἦς. Αἰετόμοιροι, pro αἰετόμοροι. & Αἰαπηγητότατα, pro αἰαπηγητότατα. Διαπρηξαμένους καὶ πάλλα τ' ἐνέκεν, pro Διαπρηξαμένους καὶ τὰ ἄλλα ὧν ἐνέκεν. Ἐγγόνες, pro ἐγγόνες. Ηἵ δέ, pro ἡδὲ. Δεωτόπα, pro δεωτόπῳ. Μίδης, pro Μίδα. Θρόνον βασιλῆιον, pro βασίλειον. Ἐσάμενοι, pro ἐσάμενοι. Ἐπεκράτησεν, pro ἐπεκράτησεν. Κυρίῳ τῇ ἡμερῶν, pro κυρίῳ τῇ ἡμερῶν. Κιθῶνας, pro κιθῶνας. Ἐπὶ νόον πίεσσι, pro ἐπὶ νοῦν πίεσσι. Περίεσσι, pro περιέσσι. Ἰρόν, pro ἱρόν. Ὀρή, pro ὄρη. Κεῖν, pro ἐκείν. Ἐὼν, εἶσα, pro ὦν, εἶσα. Κεχωρίδαται, pro κεχωρισμένοι εἰσι. Ἐπὶ χεῖρ, pro πεπλημένοι ἦσαν. Τώρχαιον, ὠνθροπε, ὠνάξ, ὠνήρ, ἀτερ, πᾶνθροπῳ, pro τὸ δεχάιον, ὠ ἀνθροπε, ὠ ἀνάξ, ὠ ἀνήρ, ὠ ἐπρ, ὠ ἀνθροπῳ. quæ Attica synalæpha & in aliis reperitur: vt πατήρ, ἔπερ. Τέρε, πῆλος, pro ὕδρεως, πῆλως. Ἐγχερίδοις, pro ἐγχερίδοις. Ἐπὶ ἀδελφῶν, pro ἐπὶ ἀδελφῶν. Τένομα, μοῦν, ξέν, pro τὸ ὄνομα, μόν, ξέν. Παιῦσι, pro παιῶσι. Ἐδικαίον, pro ἔδικαίον. Μέγαθ, τᾶμνεν, pro μέγαθ, τᾶμνεν. Ὀπίωνες, pro ὀπίωνες. Ὀρέων, pro ὀρέων. Σαδμεῖοι, pro σαδμεῖοι. χρωρίων, pro χρωρίων. Κωῖη, pro κωῖη. αἰθροπῆ, pro αἰθροπῆ. Τυφῶ, ἄθω, pro τυφῶν, ἄθων. quod plane Atticum est. πλεῦν, pro πλεον. Προσδέκεο, pro προσδέχε. Ὀρα, pro ὄρα. Διζα, τεζα, pro διασά, τεμοσά. Αὐτόπῳ, pro αὐτόπῳ. Ἐν τῇσι ἀμάχῃσι, pro ἐν τῇσι ἀμάχῃσι. ac concursum omnino vocalium Iones amant. Ἀδρεα, pro ἀδρεα, quæ ποτὶ scelerent aufugere. Ἐπὶ στίαν, pro ἐπὶ στίαν. Ὀκόν, ἔκ, κέ, pro ὀκόν, ὅπου, πῶ. Βεβάλεις, ὄφεις, pro βεβάλεις & ὄφεις. Ἐσώθεντες, pro ἡσώθεντες & ἔσωνες, pro ἡσωνες. Ἀδαίς, pro ἀδαίς. Οἴκωσι, pro εἰσίκωσι. Κερεα & γερεα, pro κερεα & γερεα, contracto de κερεα, eliso τ. Ἐσλάδατο, ἐσλάδατο. Καπεράφατο, καπεραμμένοι ἦσαν. Τρώμα, pro τραῦμα, omisso υ. nisi magis est à verbo Ionico factum quod τρώειν illi dicunt. id est, ἰτρώσκειν. Apud Homerum Ἐλῆρες, pro ἐλῆροι positum volunt: Ἐρυσέριματις ἴππι. Herodotus Αὐτοκέλειες, pro αὐτοκέλειες. Contra μάρτυροι & φύλακες, Iones, pro μάρτυρες & φύλακες. Ὀψαι, pro ὄψη. quod Atticis est ὄψη. Ἀπείκω, pro ἀφίκεντο. Ὀρμίστω, pro ὀρμίστω. Μανασίων, pro μανασίων. Λᾶξ, pro λᾶξ. οὔ in ω solutio, & αα, ac αον, πηκτικώτερον videtur. Τερωῖον, λῶν, pro τερωῖον, λῶν. Κραδίη, pro καρδία. κρατὴρ, pro καρτερός. vt Homero Κραπῆ, pro Κάρπῆ. Reduplications sunt Homericæ, τετῶντο, ἐκλέλαθον, τεταγών. Herodotus Αἰαρημένοι dixit pro ἡρημένοι. Ἐνθεῦτεν, pro ἐνθεῦτεν. Ἀποθανέμενοι, pro ἀποθανέμενοι. Duplications consonantium Ionicæ illæ quidem esse perhibentur, sed sunt poeticæ, vt Ὀκόν φέρτερος αἶμα Ὀτῆ τοι ἐν μεγάροισι. Ὀππὸ' αὐτῆς ἐγείλει.

EX EODEM.

Ionicus est & articuli pleonasmus. vt, τὰς μὲν ἀνὰ στήθεσιν, ὁ δὲ Αἰγύπτῳ ἐναεῖζα, pro ἐναεῖζα δι. in quibus ο pronomen esse volunt, & significare αὐτὸς, Ionicè. Polymnia, εἰ μὲν πᾶσι (Φάλμα φέρον τῷ βασιλεῖ, τῷ μὲν ἐλεγεῖν ἔδεν, ὃ τῷ εὐτυχέστεται ἐκλεγεῖν); siquid inerat quod fraudi esset barbare, eorum nihil memorabat, sed eligens maxime fausta.

Est autem & aliorum pronominum hic usus, αἶψ' ταῦτα ὑποδιώκειν σὺν ἐπιλήσει, σὺν ᾧ πάντως πρᾶνται ἀνάξεν, pro ἀλλὰ πάντως ἀνάξεν. Et rursum, ἡ σὺ γὰρ, pro ἡ γὰρ. Iliad. ρ.

ὅς ἐπὶ ἄρ κα κάμησι κυύας τ' αἰδρας τ' ἐρεθίζων,
οἳ π' μιν σὺν εἰώσι βοῶν ἐκ πῖασι ἐλέαδ',
Παίνυχοι ἐρεθίζοντες, ὃ ἢ κρείων ἐρεθίζων Ἰφύει.

Ionum sunt anastrophe. vt, ὄρνιθες ὡς. Iliad. β. — ὃ σὲ εἰκα κακὸν ὡς δεδωσενταί. Sic ὡς ἐπὶ, pro ἐφ' ὡ. Et, βιοτῆς νυῦ μὲν αἰθραπῆς πύρα. Iliad. β. τότε δ' ἤδη ἔχον κτ' γαῖα μέλαρα. i. κατὰ γαῖαν.

Sunt & ὁποιοῦται Ionicæ verbi substantiui. vt, ἐν προέτασι, μετὰ προμήτεσι. Hom. πᾶρ ἔμμε καὶ ἄλλω, id est, πᾶρ ἔμμε μοί.

Cum aliter, tum interposito ὧν dirimunt coniungenda. μέχερ μὲν ὧν πύτων. & βύβλω παρὰ πᾶρ κείρα ἐλίσσαν, id est, παρὰ κείρα ἐλίσσαν. & κατ' ὧν ἐκάλυψε, pro κατὰ κάλυψε. & κατὰ μετὰ φάρμαξας, pro κατὰ φάρμαξας ἐμέ. & εἴπε τ' ἵς βαβυλωνίων, pro τ' βαβυλωνίων ἵς. Sic ὡς ἢ αὐτῶς, pro ὡς αὐτῶς δέ. Iliad. β. καδδὲ κεν εὐχάλλω. & Iliad. ρ. — ὁπότε ἢ μελινθεῖα θυμὸν ἐλωμαί, pro κτ' ἢ εὐχάλλω, & ἀφ' ἐλωμαί θυμὸν. Iliad. α. ἐκ δ' ἔλον Ἀτρεΐδῃ. i. ἐξ ἔλον δέ. Sic ὁπότε δ' ἦσαν, pro ὅφρ' ἦσαν. Polymn. ὁπότε πάντα πᾶρ χρημάτων ἄγων, i. ἀπὸ πᾶρων.

Præpositiones absolutè, quasi aduerbialiter, sæpe ponunt: μετὰ ἢ, τ' ἐραλῆς ἀπὸ πύτων εἰς Σάρδεις, postea verò, quum exercitus Sardis venisset. Sic, καὶ πρὸς ἀνέπισήμονες ἔσαν, praterea. Iliad. χ. πρὸς δέ μετ' ὀδύων ἐπὶ φρονέοντ' ἐλέαρε. Alibi, ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο νόστρον χαλκόν. Item, ἀπὸ πρὸ ἢ ἔσαν καὶ τῆς. Herod. Polymnia, ἐν ἢ Ἀρτίμωδ' ἱερὸν, in illo litore est sanum Diana.

Ionicum est casum ad præpositionem referri quæ cum verbo adiuncto composita est. vt, ὅτι αἰ ἐνορώ, id est ὅ, ἐνορώ ἐν αὐτῷ, quid in se animaduerteres. Iliad. β. — τίς δ' αὖ ἴππ' ἐμμεναι, id est, ἴππ' ἐμμεναι. Et ὁμοιοσιν ἐπ' αἶψα. i. αἶψα ἐπὶ τῆς ὁμοιοσιν. Item Iliad. ν. θρασυὶ ἔκπερ εἴπε ὄφρα. i. εἴπε ὄφρα τ' ἔκπερ. Herod. Clione τρεῖς γὰρ ἔτια ἐπ' ἀντιβάλλει τὴν Σαρδίων ἄλωσιν, id est, ἐπ' ἔτια τρεῖς, in tertium annum distulit Sardium expugnationem. Idem, ὁπότε τ' ἡρώης τ' Ἀραβίης, id est, ὅτε τ' ἡρώης.

Singularis vsus infinitiui εἶναι, Ionicus est, hoc modo, καὶ τὰς Ἰωνας ἐν ἐδνὶ λόγῳ ποιησάμεν πρῶτον εἶναι, vt hic prima quidem cura esset. Et, ἐδὲ ὁμολογήσμεν ἐκόντες εἶναι, quod volentes quidem nobis fias. Et, τὸ ἵσμεν εἶναι, In quo totum verteres, aut Re ipsa.

HERODOTI VOCABULA IONICA, ET QVÆDAM LOQVENDI GENERA, ILLI CVM HOMERO MAGNA ex parte communia: necnon alia.

COLLECTA ET LATINE REDDITA, PARTIM AB IOACHIMO CAMERARIO, PARTIM AB HENRICO STEPHANO: littera C illius nomen, H huius nomen indicante. à quo & addita nunc fuerunt aliquibus Camerarii interpretationibus exempla.

HENRICVS STEPHANVS LECTIO-
nis Herodoti studiosis.

SI vulgo receptum morem usurpare, quàm meum tenere, maluissem, Ioach. Camerarii nomen silentio prateriissem: ac titulum huic opusculo prefixissem quo hanc recensitionem pariter & interpretationem vocabulorum, quæ quum Herodotus sibi habere peculiararia videatur, habet tamen cum ceteris Ionibus, & nominatim cum ipso etiam Homero (ad pleraque quod attinet) communia, totam suscepissem & in me recepissem. Nec tamen magnum onus humeris meis imposuissem. quæ enim Camerarius de illis vocabulis antea scripserat, meis infarciendo, eaq; pro meis ostentando, magnum oneris leuamentum in promptu mihi fore animaduvertebam. Prasertim vero quum multo plures à me quàm ab illo voces recenscerentur & exponerentur, sub mea commentationis pretextu dominium in illius quoque commentatiunculam usurpare, res fuisset quæ multorum exemplis defendi (si exempla malam defendere causam queunt) potuisset. Verum ego non solum, alienis tantummodo plumis se vestire, cornicula in morem, sed etiam vel miscere suis alienas, atque id dissimulare, vix ingenui esse hominis, semper existimaui. Atque hoc & meus Thesaurus testari abundè potest. Quinetiam Paralipomena tantum institutionis grammatices (aut saltem eorum partem) scribere malui, quàm meam institutionem grammatices ad tam multas aliorum addendo, in aliena plurima manum iniicere, simulq; miseros lectores crambe toties repetita occidere. Neque tamen sum nescius, reperiri quotidie qui multo maiori cum turpitudine plagiarii sint: id est, multo turpius & magis pudendum plagium committant, dum aliena, & quidem è multorum nonnunquam libris consarcinata, siue confusa, aut (sicut Græca vox magis placet) συρραμμένα (licet eorum nonnulli ne artem quidem talia consarcinandi, siue consuendi, siue τὸ συρραμνένον, calleant) impudentissimo noni tituli libri, aut noni saltem nominis auctoris, mendacio, pro suis obrudentes, & obtrusa venditantes, fucum faciunt: etiam si nulla futura sit qua vel xē tam multis alienis αἰσθηται (id est, de suo) insuisse dici possint.

Ceterum, quamuis pauca illa quæ Camerarii sunt, ita meis inseruerim (apposito ubique eius nomine) ut intacta in illis omnia reliquerim, fuisse tamen ubi eius interpretationi nonnullarum vocum aliquid adicere, aut in eam non sine aliquo fortasse lectoris fructu inquirere potuerim, ostendam alias (deo fauente) in iis quibus Herodoti lectores, prasertimq; eius valde studiosos, amplius inuabo. Sed malui exemplorum alicubi adiectione, aut exempli, ubi Camer. nullum attulerat, contentus esse. Ne hoc quidem tacebo, me in quibusdam vocabulis exempla Homeri, in quibusdam Hippocratis, (quæ Erotiani, & Galeni lexicis, quum ea excudi, destinaueram) in nonnullis, utriusque, attulisse.

A.

γενική φέρει, Ionicum est de hostilibus direptionibus. Herodot. lib. I. c. 88. Φέρεισι τε καὶ ἄγασσι τὰ σά. Et rursus I, 166. καὶ ἄγον γὰρ ἡ δὴ ἐ-
Φερει πύς παρ' αὐτοῦς ἅπαντας. Iliad. ε. οἷόν κ' ἦε φέ-
ρουεν Ἀχαιοὶ ἢ κεν ἄγον. Neq; me fugit, & apud
Xenophontem & ἄλλοις Atticos autores hanc
figuram reperiri. nam & alia, quæ ut Ionica
annotauimus, illi vsurparunt. vtriusq; enim
linguæ eadē (ut supra diximus) origo fuit. C.

Ἀγνέειν vide in Ἀπαγνέειν. Pass. Ἀγνέειν
actiua signific. Adducens, VII, 33. ἀγνέειν
γυναικάς. H.

Ἀγοράομαι, ὦμαι, Concionor, Concionem ha-
beo. Vnde ἡγοράωντο, VI, 11. ἐγίνοντο ἀγοραί. καὶ δὴ
κευσιφε καὶ ἄλλοι ἡγοράωντο. Sic Hom. II. δ., versu
1. οἱ δ' ἦτοι παρ' ἑλνὶ καὶ δῆμοι ἡγοράωντο. Sed hic est
potius Concilium habebant, Consultabant. At
quum dicit, ἀγορήσας ἐμετίεπε, est Concionem
habuit. Verbum autem Ἀγοράζω apud hunc
(sicut apud Thucyd. & Aristoph.) est, In foro
versor. H.

Ἀγχιπροφα, In contrarium mutata, Contraria.
ἀγχιπροφα βαλέομαι, VII, 13. Proprie autem
Ἀγχιπροφον q. d. Conuersionem, id est, mutatio-
nem, propinquam habens, siue Mutationi pro-
pinquam. H.

Ἀγωνίδαται pro ἡγωνισμένοι εἰσι, sed passiuia
significat. pro Decertati sunt: IX, 26: 2. πολλοὶ μὲν
γαρ τε καὶ εὖ ἔχοντες πρὸς ὑμέας ἡμῖν ἄνδρες Σπαρ-
τήται, ἀγῶνες ἀγωνίδαται, multa certamina decer-
tata sunt. Sed perperam in Aldina & Germ.
edit. ἀγῶνας pro ἀγῶνες scriptum est. H.

Ἀδαίεις, Ignari, Imperiti. IX, 45. ἡμεῖς δ' ἄπει-
ροί τε εἰμὲν καὶ ἀδαίεις, τυτῶν τ' αἰδρῶν. H.

Ab eodem pro Ἀδαίης dicitur Ἀδαήμων, ut
VIII, 65. ἀδαήμονα τ' ἱρῶν. Quinetiam verbum
Δεδαίηκα, didicit. H.

Ἀδεῖν & Ἀνδάνειν, Placere, Ἀδ' ὅτι Ἀτρεΐδης
Ἀγαμέμνονι ἦν δανὲν θυμῷ. Et, ὧς ὁ Φελεὺς ἰαναστος μοι
ἀδεῖν κακός. C. Vide Ἀπαδεῖν & Ἐαδε.

Ἀίμασιαι, Septia. Sed addit Herod. in pri-
mo, c. 180. αἱμασιή παλινθίων ὀπίλων. Odyss. σ. αἱ-
μασιαις τε λέγων, Septa stituens. C.

Ἀΐνη, Existimatio. C.

Ἀΐχη κακῶς ἐπικένοι dicitur πρὸς ἴνα, ab
Herodoto, rarissimo sed elegantissimo lo-
quendi genere, lib. VII. c. 152. de Argiuis, ἐ-
πεδὴ σφι πρὸς Λακεδαιμονίους κακῶς ἡ αἶχη ἐσηκας,
hoc sensu, Quum minimè secundum eis aduersus
Lacedamonios praelium fuisset. Quam interpre-
tationem etsi aperte præcedentia & sequen-
tia confirmant, possit tamen ea & Eustathii
testimonio comprobari: qui postquam dixit
δору nonnunquam significare πόλεμον, id est,
bellum, (veluti quum aliquis vocatur δουρὶ
πλντὸς) itidemque vocem αἶχη vsum istum

habere: vnde δουράλω & αἶχμάλωτες signifi-
ficare pariter ἐν πλέμῳ ἄλγες subiungit, λέγει
δὲ πού ἐν ῥόδοις πρὸς ἰνῶν, ὡς κακῶς αὐτοῖς ἡ αἶχη
ἐσηκε πρὸς τὰς δαῖνας, ἡ γοῦν ἐδυσχησθη αὐτοῖς ἐπὶ πόλε-
μῳ. Additque, hoc ex consequenti esse di-
ctum. πρὸς καλῶς γὰρ πῶς ἐν μάχῃ δυσυχῶσι, κακῶς
αὐτοῖς ἐπικένοι τὴν αἶχμην. Ceterum in composi-
tione quoque nomen hoc pro bello vsitatum
esse apud Iones sciendum est, quum videli-
cet appellant ὁμαχημῖν quod alii Συμμαχίαν.
ut VIII, 140: 1. ὁμαχημῖν συνθήμενοι. Ab eadem
voce est μετὰ χμῖν. vnde μετὰ χμῖν γῆν legi-
mus, VIII, 140: 2. μετὰ χμῖν τὴν γῆν ἐκτημένων.
H.

Ἀλῆες, Conferti. Et Ἀλίζεσθαι ac Συναλίζεσθαι,
Colligiscu Congregari. Et Ἀλή, Cautus. C. Ex-
emplum verbi Ἀλίζεσθαι, I, 79. ἀλίζεσθαι τὴν
ἀνδρῶν δυνάμιν. Vtutur & Hippocr. hoc ver-
bo Ἀλίζεσθαι. Inuenitur autem & actiuum Ἀ-
λίζεν apud Herod. VII, 12, necnon composi-
tum Συναλίζεν, I, 126. Ad nomen autem Ἀλῆες
quod attinet, sciendum est, Ἀλῆς quoq; apud
Hipp. exstare: atque alicubi Ἀλῆς & πολλὸν co-
pulari.

Ἀλεωνή χώρα, Calida regio. Et Ἀλέα, Calor, ut
in locis apricis. C.

Ἀλεωρὴ à Valla redditur Remedium, IX, 6,
ὡς καὶ αὐτὴ ἰνὰ ἀλεωρῶν εὐρήσονται. Proprie autē
sonat Euitatio, Declinatio, Effugium. Ac reddi-
tur etiam Leuamen, & Laxamentum, necnon
Solatium. Hippocr. ἐν πρὸς γαστρίαις vtitur, Ἀλε-
σις γὰρ νόσος ἰνὰς καμνομένη παρὲς καὶ μετὰ τὴν ἀλεωρῶν.

Ἀλχη ut ab Homero, ita etiam ab Herod.
quibusdam loquendi generibus adhibetur:
quorum vel frequentissimū est (nisi me me-
moriam fallit) ἐς ἀλλήν τρέπει. quo videtur si-
gnificari quod vulgò dicimus, Se mettre en
defense. Hoc autem existimatur dici à Liuiο,
Vim parare: veluti quum scribit, Alios vim pa-
rantes occidit. III, 78. αὐτὰ τε ἐδραμον πάλιν ἀμφο-
τέροι, καὶ ὡς ἑμαῖον τὸ ποιούμενον πρὸς ἀλλήν ἐτρέ-
ποντο. Quibus verbis subiungit, ὁ μὲν δὲ αὐτῶν
φθαίη παρὰ τὸ χαλεπὸν λόφῳ, ὃ γὰρ πρὸς τὴν αἶχμην ἐ-
τρέπετο. (vbi obserua simul eundē vsum ver-
bi τρέπει cum alio accusatiuo.) Estque πρὸς
ἀλλήν τρέπει tanquam genus, at πρὸς αἶχμην
τρέπει, velut species. Paulo post τῇ χειρὶ χρε-
ῖσθαι hac in signif. vsurpat: ὅραον δὲ μὲν δεγὼν ἐ-
στῶτα ὁ Γοδρύης εἶρετο ὅτι εἰ χρεῖται τῇ χειρὶ. Alioqui
χειρὶ χρεῖται reddi etiam potest Manum confere-
re. Fortassis tamen πρὸς ἀλλήν ἐτρέποντο eo in
loco reddendum potius fuerit, Vi agere ceper-
unt, vel, Vim moliri sunt, aut Totis viribus ob-
sistere ceperunt. Nam illud Vim parare, minus
est in quibusdam locis quàm πρὸς ἀλλήν τρέ-
πει. veluti quum in principio II, 45. dicitur
de Hercule, ἐς ἀλλήν τρεπόμενον πάντας
ῥήϊας καταφονεύσαι. H.

Ἀλογίω,

Ἀλογίᾳ, *Nullam rationem alicuius rei habeo, Contemno.* Vnde ἀλογίᾳς, III, 124. Sic & τῶπος. Κατηλογίᾳ· vnde κατηλογέοντα, III, 121. H.

Ἀμαρτίας pro ἀμαρτία, *Peccatum.* vt I, 167. ἀκείνοισι τῶν ἀμαρτιῶν. H.

Ἀμείβομαι, ἀντιδοῦμαι. C. Sic ἐπιβόουσι pro ἐπιδοῦσι, I, 87. initio. H.

Ἀμείνονες αὐτοῖς ἐσὺν, *Seipsos vicerunt.* C.

Ἀμφισβασία, *Disceptatio, vel Dissensio.* C.

Ἀναγνώσκω, *Suadeo, persuadeo,* (quēadmodū πείθω utrunque vsum habet) vt VII, 10, γόνυ ἐπ' οὐς ἀνδρες ἀναγνώσκεις βασιλῆα στρατεύοντα. vbi est potius *suades*, quā *persuades*: quamuis postea *persuaserit*. At IV, 158. ἀνέγνωσαν ἐκ λιβάν· non solum *suaserunt*, sed etiam *persuaserunt*. Sic etiam I, 187. τίς σὲ ἀνθρώπων ἀνέγνωσε, sequente infinitiuo κατεστῆναι. Itidem pass. Ἀναγνώθεις, *persuasus*, in IV, 154. ὃς ἀναγνώθεις ἐκ τῆς γυναικός, ἔργον σὺν ὅσοις ἐμπεχανάτο ἐπὶ τῇ θυγατρὶ, *Is autem, ab uxore persuasus, reuertens* ἀνὰ ἀδελφὸν filia moliri cepit. At interpres male ἀναγνώθεις reddidit *deceptus*. Omnemquo illi excusationem præripit verbum πείθει, quod proximè præcedit, de eadem, πείθει πᾶν ἄνδρα ταῦτα ἔχων ἔγω. Quinetiam lib. III, c. 61, actiue voci ἀναγνώσκεις aliam tribuit significationem idem interpres: τῶν τὸν ἄνδρα ἀναγνώσκεις ὁ μόνος Πατιζίθης ὡς οἱ αὐτὸς πάντες ἀπατήσῃ, εἰς ἄγωνα ἐς βασιλῆον θρόνον. ita enim hæc reddidit, *Hunc virum magis Patizithes instruitum quemadmodum ipse illi omnia peracturus esset, in regium solum perducit.* Quum debuisset ita vertere, *Huius viro quum persuasisset magis Patizithes fore ut ipse illi omnia effecta redderet.* Erat enim Patizithes qui Smerdi omnia confecturus erat, non contrā: quod tamen potius præ se ferre videtur altera interpretatio. Vt autem Ἀναγνώσκω, sic etiam Συγγνώσκω apud Herodotū à vulgari vsu discedit. Sed quid de Galeno & Erotiano dicemus, verbum ἀναγνώσκει apud Hippocratem, Ionica dialecto vtentem & ipsum, non πείσκει, id est, *Persuadere*, sed μετεπεισάει, (id est, *Dissuadere*, vel *De sententia deducere*, *A sententia dimouere*) necnon μετεπιδιδάκει. exponentibus: καὶ σὺ ἡδυνάμην (inquit Hippocr. lib. De artic.) αὐτὸς ἀναγνώσκει, εἰ μὴ μόνος, ἐπὶ πόλιν ἐστὶ πόνον. Suspicor, vnum ex altero sumpsisse, qui loco præpropere (vt fit) lecto, nec bene memorie mandato, horum tantum verborum recordatus sit, αὐτὸς ἀναγνώσκει· (ac non horum etiam quæ subiunguntur, ἐπὶ πόλιν ἐστὶ πόνον) simulque præpositionis ἀνὰ verbo γνῶναι præfixæ vsum eum imaginatus sit quem habet in aliis quibusdam verbis, & nominatim in Ἀναδιδάσκω, apud ipsum Herodotū. Hoc etiam addo, perperam Galenum, & Erotianū ἀναγνώσκει, non ἀναγνώσκει legisse apud Hippocratem: & quosdam male lectionem hanc

in illam mutandam censuisse. Nam & hic ex I, 87 habes ἀνέγνωσε, & legitur itidē VI, 75. Eodēq; modo exstat ἀνέγνωσαν I, 128. Sic autē & I, 85. ἄλλον γνώσκεις: vbi repono ἀλλογνώσκεις.

Ἀναγκή pro ἀνάγκη· vt in I, 11. μὴ μιν ἀναγκάζειν. H.

Ἀναδιδάσκω vide VIII, 63 initio, & quæ adscripti margini. H.

Ἀναμειβόμενος, vide in ἐπαμειβόμενος.

Ἀνασμιμέω, vt I, 72 fine, πέντε ἡμέρας αἰασμοῦται, *Quinque dies infumuntur.* siue *impenduntur.* H.

Ἀνακῶς ἔχειν, *Φροντίζειν*, seu *Προμαλῶς ἔχειν.* VIII, 109. fine, ὡς οὐκ ἀνακῶς ἔχεται. C.

Ἀναπλῶσαι pro ἀναπλεῦσαι. C.

Ἀνάπυσον, *Quod innotuit, Patefactum, Palam factum.* VI, 66. extremo, ὅτε μὲν μὲντοι χρόνον ἀνάπυσον ἐγένετο ταῦτα. Sed male in Ald. & German. edit. ἀνάπυσον. contrā verò rectè in iisdem, paulo antè, ἀνάπυσον χρόνον ταῦτα. H.

Ἀνεθέλητον, quod ab aliis dicitur ἀβούλητον, de eo quod triste nobis accidit. VII, 133 ὃ, πᾶσι τῶν Ἀθηναίων ταῦτα ποιήσας τὰς κήρυκας συνήνεκε ἀνεθέλητον γένεσθαι, σὺν ἔχῳ ἔπαυ, πᾶσι ὅτι σφίον ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις ἐδωρήθη, *quid aduersi illis contigerit.* Et ἀνεθέλητον συμφορῇ apud eundem, (sicut dicitur ἀβούλητον συμφορῇ) alibi ἀχαρὲς συμφορῇ. Quibus in locis vocabulū συμφορῇ ponitur tanquā μέσον, more antiquo. H.

Ἀνεμῆ. II, 167. τὰς εἰς πόλεμον ἀνεμῆρας bello deditos. Sic paulo ante, αἰώνται ἐς τὸ μάχην. Sed ibi, sicut & in Ald. edit. male αἰώνται. H.

Ἀνάλων, est *Respondere*, vt de oraculis Latini dixere. I, 13. ὡς μὲν δὲ τὸ χρησόμενον ἀνέλη μὲν βασιλῆα εἶναι τῶν Ἀνάλων. Si oraculum responderis, *irsum regem Lydonum esse.* Euterpe, c. 139. αἰνῶν ὡς δέοι αὐτὸν Αἰγυπτιῶν βασιλεῦσαι ἔπα πέντηκοντα. C.

Ἀνέονται, vide in Ἀνεμέν. C.

Ἀνάλων, ὡς, ex quo λῦσι pro ἔτυχη II, 119, initio, καὶ ξενίων λῦσι μετὰ λων. quum præcedenti cap. 115. dixisset, ξενίων τυχόν. Sic Homerus Iliad. α, αἰτιάσεις dixit pro τυχόν, siue *δοσολαύσεις*, aut *μετασχόν*· vbi canit Αἰνέως ἀνάλων κίεσθαι αἰγῶν τὴν πλείων Βάλεται αἰνῶν, ἡμῶν δὲ λωγὸν ἀμύναι. Facit autē illud αἰτῶν vt minus mirari debeamus participium ἀπαντήσαντες genitiuo itidem iunctum, hoc in versu, Ἀ δὲ λαὸι νεότης ἀπαντήσαντες ἐκείνης. Πρωτοπύρου, δι' ὅσης ἡλθετε πυρκαϊῆς vel πρωτοβόλους, vt alibi legitur. pro quo tamen malim πρωτοβόλοι. Suspicor autem priorem illum versum mutatum fuisse ab iis quibus insolens videbatur ille vsus participii ἀπαντήσαντες. Pro illo enim habetur hic, Anthol. epigr. lib. III, pag. 232. meæ editionis, ἢ νέον ἡδύοισαν ἀπαντήσαντες ἔραται. H.

Ἀνέξομαι, *Aduersarius, Hostis*, ἐναντίος, πᾶσι. In cap. 218. lib. VII. ἐλπίσθαι γὰρ οὐδέν αὐτῷ φανήσθαι ἀνέξομαι, ἐνεκέρουσαν στρατῶ. Et

adiectiue, γνώμη αντίθετος, *Sententia contraria*, *Sententia repugnans*, VII, 119. H.

Ἀντιόμφοι sunt Ionibus qui aliis ἐναντίοιμα-
τοι, siue ἐναντίοι. vt initio Melpomenes, καὶ νική-
σαντες μάχη δὲς ἀντιμέμνεις. Paulo post, εὖρον γὰρ ἀν-
τιμέμνιν σφί. ἐπὶ τὸν δὲκ ὀλίγην. At verò alibi VII,
9. cum accus. persone, sequente etiam præ-
positione ἐς, habente suum accusatiuum,
pro *Occurrere* seu *obuiam venire* *hostiliter*. H.

Ἀντιόλοιμοι, *Hostes*, *Aduersarii*, πολέμοι. VII,
236, fine. H.

Ἀνωσέμεροι, VII, 139. in fine, καὶ βασιλῆα με-
πάγε θεὸς ἀνωσέμεροι. *Qui repulerunt*, pro ἀνωσέ-
μεροι. nisi fortè hoc ipsum reponendum sit. H.

Ἀξέμεροι, actiua signif. pro ἀξέμερος. I, 199.
principio, πολλὰ δὲ καὶ ἀξέμερος ἀναιμίστος τῇ-
σι ἀλλήλοις, *Quæ non dignantur*, *Quæ dedignantur*.
Item VII, 16 initio ἀξέμερος actiua itidem si-
gnificatione. Verùm σὺ ἀξέμερος ibi non
est *Dedignans*, sed *Dignum non iudicans sedere*,
vel *rem se dignam*, aut, *Indignum se iudicans qui*
federet. Eod. cap. 16. n°. 2. tamen voce actiua
dixit ἀξέμερος, *Dignabitur*. H.

Ἀπαγνύνειν significat *Exportare* siue *Depor-*
tare. Ἀγνύνειν, *Apportare*: & simpliciter ἄγνιν.
C. Frequens vñs horum verborum est III,
89, 92, 93, 94, 97.

Ἀπαδεῖν, *Difficere*: vt Ἀδεῖν, *Placere*. H.

Ἀπειματίσει significat apud Herodotum, *Cre-*
pitum emisit. II, 162. ὃ δὲ Ἀμασις (ἐπὶ τοῦ δέσπο-
τος κατὰ μὲν) ἐπὶ τοῦ ἀπειματίσει. C.

Ἀπεισώ, *Absentia*, (vt Democrito εὐεσώ, *Bo-*
na constitutio) IX, 84. ἐπαρχωσόμενης τῇ ἀπεισῇ τῆς
μάχης. C.

Ἀπὸ μέρους εἶπεν pro ἀπέθανε μέρους, VII, 89. initio,
Sic multa composita diuidit, inserta parti-
cula ὦν. vt ὦν ἔδωκεν pro ἀπέδωκεν & κατὰ ὦν
ἐκάλυψε, pro κατεκάλυψε. H.

Ἀρdis, *Genus teli*, & (vt volunt) *Phaestra*: sed
significat apud Herodotum *Ferrum* (vt opi-
nor) *agitta*. C.

Ἀρθμοι, *Concors*, *Beneuolus*, *Amicus*. VII,
101. in principio, μὴ ἐόντες ἄρθμοι. Et IX, 9. Ἀθή-
ναιων ἡμῖν ἐόντων μὴ ἀρθμόων. At verò ἄρθμοι sub-
stantiui vice fungitur, VI, 83. τίς μὲν δὴ σφίλι
ἄρθμοι ἐς ἀλλήλους, *concordia inter eos erat*. Item
ἀρθμοι, *Concors*, *Amica*, IX, 36. H.

Ἀσθενεα de natura equæ posuit Herodotus.
C.

Ἀσση, *Molestia*. Et, Ἀσση, *Molestia* & *dolore*
affici. C. I, 136 extremo, μηδὲ μὴ ἄσση ἀσση τῷ
πατρὶ περὶ σπασσάλη. vbi videri possit necesse mi-
nimè fuisse addere ἀσση. Ab Hippocr. ἄσση de
certo quodam molestiæ genere dicitur: ni-
mirum de stomachi fastidio, necnon de fa-
stidio ciborum. Quinetiam de inquieta cor-
poris iactatione quæ ægrotis contingit. Vn-
de & Ἀσση hi vocantur. pro quo & Ἀσση

gemino & scribitur. Sic verò & Ἀσση apud
eundem, non solum Ἀσση. Vide Hip-
pocr. lexicum.

Ἀσση, *Illæsus*, *Incolumis*. IX, 5. ἀπέπεμψαν ἀσ-
ση, passiuæ signif. Apud Hippocr. actiua eti-
am. vt ἀσση ῥήγνις, *innoxia*. Sic & aduerb. Ἀ-
σσηως apud eundem, *Innoxie*.

Ἀσση, sicut & apud Homerum (cui Ἀσση
etiam in vsu est) pro *Autem*, vel *Sed*. lib. VI,
cap. 133. responderet particulæ μὲν, cui passim
δὲ ac interdum apud hunc quoque; vt IX,
115.

Ἀσση, *Nefaria*, *Nefanda*, *Scelesta*. IX, 77.
& aliis plerisque locis. Necnon aliquis dici-
tur ἀσση, vt IX, 115 initio. Frequens est
& Homero. H.

Ἀσση, *Nihil curantes*. Est & Homerus si-
militer vsus. C.

Ἀσση, *Verè*. vel *Certò*, vt I, 57. σὺ ἔχω
ἀσση εἰπὼν. Sic II, 167. σὺ ἔχω ἀσση κερ-
ναί. Hoc aduerbium frequens est apud Ho-
merum etiam & Hippocratem: apud Ho-
merum pro *Verè*, apud Hippocratem & pro
Certò, *Exploratò*: & plerumque pro ἀσση,
Exactè. vt in Prognost. ὃ δὲ ἀσση δεινμείδων ἀ-
σση. Sic & Ἀσση pro *Exactus*. Extat et-
iam Ἀσση apud Herodotum, quo signifi-
catur *veritas*. Apud Hippocr. ἀσση scri-
bitur: vt ἀσση κερναί apud eum legitur pro
eo quod attuli ex Herodoto ἀσση κερναί.
H.

Ἀσση πόνον, *Intolerabilem*, IX, 51. initio, ἔ-
χον πόνον ἀσση. C.

Ἀσση, *Vocem emittere*, seu *Loqui*. C.

B

ΒΑΘΥΝΑΤΗ ΑΥΤΗ ΙΩΝΤΗΣ, *Vbi profundissimum est*.
Item de Istro IV, 48. ἴσος αὐτὸς αὐτῶν. id
est *Aequabili flumine fertur*. C.

Βάρις, in Euterpe, c. 41. Nauigium Ægy-
ptiacum. C.

Βαρυς συμφορώτατος αὐθρόπων, I, 45. id est,
βαρείας συμφορὰς αὐθρόπων μάλα περὶ. vel
βαρείας συμφορὰς. *Qui omnium hominum maxi-*
me graues calamitates est perpeffus. siue *graues*
calamitates. Vel vna voce, *Miserrimus*. H.

Βασίλεια, I, 11. ὅπως ἡ βασίλεια κελίον. At ve-
rò βασίλεια, cum accentu in penult. in lingua
communi dicitur *regnum*: apud Herodotum
βασίλεια. vt ibidem sequitur proximè βασί-
λεια. H.

Βασίλεια, id est, *περίοχη*, *Celebria*. C. Vide
βάσις.

Βασίλεια pro βασίλεια, (id est, *Auxiliari*) apud
hunc scriptorē, teste Eustathio: asserturque
& ab Hesychio. Legimus tamen & cum ὁ,
βασίλεια I, 150. in medio. H.

βῶσαι pro βοῆσαι (vt proximè præcedit βῶ-
σιν pro βοῆσιν) *Clamare*. Arin fine c. 146, l. I,
μηδὲ ἐνὶ ὁμίᾳ βῶσαι τὸν ἰωντὴς αἰδοῖ, non malè,
neque nomine compellere suum maritum. Sic A-
ναβῶσαι pro ἀναβοῆσαι. vnde ἀνέβωσεν I, 10. ex-
clamauit. Sic alibi I, 8 ἀμβώσας pro ἀναβοῆσας, &
ἐπιβῶσαι I, 87 pro ἐπιβοῆσαι. Passiuum au-
tem particip. βεβοῶμεθα pro βεβοημένα habuisti
paulo ante.

r

ΓΕΝΕΤΩΡ, *Progenitor*, in Vrania, c. 137. Alio-
qui vulgo recepta significatione est *pa-
ter*. H.

Γένεα Egyptiorum esse ait septem, II, 164.
& alios, sacerdotes, alios, pugnatōres, alios,
bubulcos vocari. &c. Vbi Valla interpr: *Septē
genera hominum*. Sed non minus placeret mi-
hi *Septem ordines*, vel *Septem classes*. Sic alibi I,
125. aliquot γένεα Persarum esse scribit. At ve-
rò I, 56, legimus Ἐδωκεν γένεας, & Ἐἰωνεῖς. H.

Γνωσιμαχείην interpretantur *Perpendere suas
vires, quæ inferiores sint aduersariorum viribus*.
Itaque posset accipi Thalia, c. 25. εἰ μὲν νυν μα-
θῶν ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐγνωσιμαχείη. Significare
videtur simpliciter, τῇ γνώσει μαχεῖσθαι. hoc est,
Mutare sententiam, & perpendere. Vrania, c. 19,
γνωσιμαχείητι μὴ εἶναι ὁμοίῳ ἡμῶν. At Polymnia, c.
130. γνωσιμαχείοντες ἢ παῖδα, ἢ ὅτι χῶρεν ἄρα εἶχον
εὐαίρετον. C.

Δ

Δεῖπνα añnotarunt ab Ionibus appellari
Coetus triginta hominum qui simul ci-
bum caperent. Homero tamen δεῖπνον sim-
pliciter cibum significat, atque etiam equo-
rum pabulum. vt Νυῦ δὲ ἔρχεσθ' ὅππῃ δεῖπνον. &
εὐδ' ὅς τις ἰταπίσιον δεῖπνον δότω.

Δένειν, *Dedecus, Opprobrium*. Vnde & ver-
bum Δενάζω.

Δηλήσασθαι pro βλάψαι, apud hunc scripto-
rem, sicut apud Homerum: vt Eustathius
quoque annotat in hunc illius poetæ locum,
II. α. οὐδὲ ποτ' ἐν Φθίῃ ἐβλώλαμι βωλῶν ἐν κέρπῳ
ἐδηλήσαντ' ἐπ' αἶψῃ, &c. Apud hunc IV, 198, le-
gitur & δηλήσασθαι, passiuum significat. Hinc & Δη-
λησις apud Hippocratem: Itē Δηλητήρια φάρ-
μακα, pernicioſa atque adeo lethifera. H.

Δια cum genitiuo, vsum habens diligen-
ter notandum, hoc in loco, I. 25. θεῖς ἄξιον διὰ
πάντων τῶν ἐν Δελφοῖσι αἰαθημάτων, *inter omnia
quæ sunt Delphi donaria*. H.

Διαβάλλειν, *Calumniari, & Infectari, & Fallere,
& Verba d. re C.*

Διατάνειν, *Diuersari, Habitare, Commora-
ri*. Sic III, 51. ἢ ὁ ἐξελθὼς ὑπὸ αὐτῷ παῖς διατάνει
πίεσθαι, ἐς πύργον πηπῶν ἄγγελον (ita enim inter-

pungendum est, non inter παῖς & διατάν, vt
in Ald. & Germ. editione) id est, *Vbi diuersa-
batur. seu, Apud quos domicilium habebat*. At
verò IX, 81. circa finem, διατάν interpretes red-
didit *vitam*: de rege Persarum, ὃς πικρὸν δὲ διατ-
τάν ἐχων, ἤλθε ἐς ἡμέας ἔτω διζυρὴν ἐχούσας ἀπυρρησ-
τοῦ. Sed malim, *Cui quæ talis sit ratio vi-
ctus, siue, Qui quæ tali victu utatur*. Cum hoc
autem vſu nominis διατάν, non cum illo, con-
uenit ille qui passim apud Hippocratem oc-
currit, quin etiam apud medicos eius poste-
ros, qui ex eo sunt mutuati: nisi quod multo-
rum ægrotorum διατάν, cum illa regis Persa-
rum comparata, planè est διζυρὴ (vt loquitur
illic Pausanias) præsertim si verum est illud,
Qui medicè viuit, miserè viuit.

Διασφάζειν, *Crepidare rupium*. C.

Διαφέρειν τὸν αἰῶνα, III, 40. *Æuam transigere,
seu Æuam agitare*. Perinde ac si diceretur,
Perdurare in vita. Apud Hippocr. Διαφέρουσι
exponitur etiam *Morbum perferunt*. Atque i-
dem & voce pass. Διαφέρεσθαι utitur pro *Dura-
re*: si mendo carent exemplaria.

Διαχρησθῆναι pro simplici χρῆσθαι. vt VI, 11. εἰ ὃ
μαλακίῃ τι καὶ ἀπαθείῃ Διαχρησάσθαι. In præcedenti
autem cap. 10. dixerat, ἀγνωμοσύνη τι διεχρήσα-
ται. Sic III, 72. οἵτι ψευδομένους εἰς αὐτῇ ἀληθείῃ Δια-
χρησάμενοι. At verò V, 101, cum eodem dati-
uo utitur & composito illo & simplici ver-
bo, ὁ βασιλεὺς καὶ περ ἀληθείῃ χρῆσθαι παρὸς σέ, ἢ ἡ-
δοσῇ. Et sequitur, ὃ μὲν ἀληθείῃ χρῆσθαι ἐκέ-
λευ. Paulo post c. 102. ἀληθείῃ Διαχρησάσασθαι. Et
mox, τῇ (videlicet ἀρετῇ) Διαχρησάμενος ἢ ἑλπίδι.
Verum alicubi pro *Interficere*. vt I, 24. sed ibi
Διαχρησάσθαι, pro Διαχρησάσθαι. Quinetiam com-
positum κατὰ χρῆσθαι vsum hunc apud illum
habet, si bene inemini: apud posteros qui-
dem certè eum habere constat. H.

Διδόναι λόγον ἑωυτοῦ, vide in λόγῳ.

Διπλάσιον ὄργηναι, II, 149. *Quæ sunt iuste magni-
tudinis*. Vtutur autem & lingua Gall. illa vo-
ce Lat. hac in significat. Apud Hippocratem
διπλάσιον exponitur εὐλογον: quod non solum
rationi consentaneum, sed *proportioni consenta-
neum*, alicubi interpretandum esse videtur.
Alioqui ἰσὺν etiam exponitur. Erotianus au-
tem & quasdam exposuit. affert quæ mihi vi-
olentæ videntur. H.

Δικαιοῦν ἴσπε pro ἀξιῶν, sequente infiniti-
uo. Propriè autem sonat perinde ac si quis
dicat, *δικαίον κενεῖν*, id est, *iudicare rem esse ius-
tam*. III, 148. ὃς λαβεῖν μὲν διδόμενα σὺν ἐδικαίῳ
vbi Valla, *recipienda non putauit*: sed malim, *re-
cipere iustum esse non putauit*. Vel potius, *par esse
non putauit*. H.

Διφάσιον. *Geminum: seu Duplex*. C.

Item plural. Διφάσια, *Duplicia*. vel *Bina*.
aut *Duo*. Vt διφάσια γράμματα, I, 18. *Duo vul-*

pera. Et διφάσαι αἰτίαι III, 122. Et διφάσαι αἰτίαι, II, 182. *Bina imagines*. seu *bifaria*. Suspicionem autem ex hoc διφάσαι Latinos mutuatos esse suū *Bifarius*, itidemque *Trifarius* ex τριφάσαι. Quod si ita sit, rectius scribentur per *ph*. H.

δοξάζειν, pro quo dictum postea fuit δοξάζειν. IX, 47. ἐπεί τι δοξάζωδε εἶναι ἀρεστὴν, existimatis estis. Et VIII, 124. ὁμῶς θεμισκλέης ἐβώθη πὶ ἐδοξάζη εἶναι αἰὲρ πολλὸν Ἑλλήνων σφώπεται αἰὲρ πᾶσι τῶν Ἑλλάδα. Vbi fortasse aliquis ἐδοξάζη ut ἐβώθη scribendum putet. Sed quid si ἐβώθη malè pro ἐβώθη scriptum est? & scribendum est ἐβώθη, factum ex ἐβώθη, (ut antea βῶσαι pro βοῆσαι, βεβωμένα pro βεβωμένα, atque alia huius ipsius familiae habuimus) manente altero ἐδοξάζη, sine σ, ut ἐχρυσώθη absque littera illa scribitur? H.

Δαλόπερος, *Magis seruus*. Et Δαλοτέρη, *magis serua* VII, 7. H.

Δωτίναι, δῶρα, seu δόσεις, *Munera*, *Largitiones*. Et ἔδωκε δωτίνῳ, *dono dedit*. II, 1. οἱ κ' εἰ δωτίνῃσι θεὸν ὡς τιμήσας. Et Δωλινάζειν, *Dona corrumpere* II, 179. H.

E

Eἰσαδε, *Placuit*: ea signific. quae dicitur *Placuit* *ita facere*. pro *Visum est*. IV, 145. λακεδαιμονίῳσι ἡ ἰσαδε δέκεσθαι τὰς Μινύας ἐπ' οἷσι θέλῃσι αὐτοῖς. Sic alibi, ἐσφίεαδε ὁμολογίῃ χρησάμεναι. Item ἰαύδαν, circa principium Calliopes, c. 5, sine infinitiuo, εἶπ' οἱ καὶ ταῦτα ἰαύδαν, *Sive hac illi placebant, Sive hac sentiebant*.

Εἴχεον in duobus Herodoti locis legi: sed alios praeterea occurrere cupio in quibus hoc vocabulum legatur, antequam de eo dicere ausim quod suspicor. Vix enim in duobus illis εἴχεον pro ἔχον dictum esse, mihi persuadere possum. H.

Εἴχεον, vide in κυρεῖν.

Εἴλει, pro εἴωθε, *Solet*, *Solitum est*. Pro quo & φιλεῖ dicitur. Vtrunque eodem loco habes, VII, 50:1. Quum autem videamus Herodotum in priore quidem membro dicere φιλεῖν, in posteriore autem, εἴλει: minimè dubium esse cuiquam debet quin ita sit accipiendum. Ideoque Galenus, apud Hippocratem ita potius exponere debuit quàm verbo δύναται. H.

Εκ. Praepositio haec apud Herod. vsum quendam habet, qui non animaduersus fecit ut huic loco absurda interpretatio daretur, I, 10. μαθῆσαι ἡ πηθὲν ἐκ τῶ ἀνδρός. Malè enim intellectum fuit, μαθῆσαι ἐκ τῶ ἀνδρός, pro πηθὲν ἐκ τῶ ἀνδρός. id est, ὑπὸ τῶ ἀνδρός: ut a libi docebo, simulque alia huius vsus exempla proferam. H.

Εκατέρω pro quo perperam alicubi ἐκατέρω,

quum positivum sit ἐκός) *Longius*, *Remotius*, *Uterius*: & ἑκατέρω, *Longissime*. H.

Εκρίναται, *Licerem*, *Facultate esse*. Sic III, 142. initio, τῶ, δικαιοτάτω ἀνδρῶν βαλαμῆς ἡμάδα, σὺν ἐξέμειν. *Non licuit*, *Facultas ei non fuit*, *Datum non est*, siue, *concessum*. H.

Εκπυλαρόμεναι, *Admirantes*. vel potius *Valde admirantes*, & ad stuporem usque. IX, 47. initio εκπυλαρόμεναι ὡς οὕτω φεύγει ἐκ πολέμου. Deriuatum ex ἑκπύλος. unde & aduerbium ἑκπύλος, apud Homerum, necnon apud Hippocratem, non simpliciter *Mirum in modum*, sed *Stupendum in modum*. Nisi quis *Ad stuporem usque* malit dicere. H.

Εκπλώσαι τῶν φρενῶν, *De statu mentis deiectione esse*. III, 155. πῶς σὺν ἐξέπλωσας τῶν φρενῶν; Alibi in propria signif. ἐκπλώσας, I, 29, de Solone. Sic autem & Ἀναπλώσας, II, 93. ubi proximè praecedat & ἐκπλώσας. Inuenitur tamen alicubi in hoc verbo, & apud hunc, diphthongus *ω*, more linguæ communis, non *ω*. sed ex errore, ut opinor. Eorum locorum vnus est II, 179, πρὸς αἰέτους αὐτίκας πλέων. H.

Εκτῆσθαι, pro κατῆσθαι, ut apud Homer. unde ἐκτῆμεναι, VIII, 140 extremo. Sic & Hom. II, 6. -- εἰ δ' ὅσα φασὶν Ἴλιον ἐκτῆσθαι εὐναγέμενον πηλεΐδρον. Vult tamen Eustathius non minus Atticum esse quàm Ionicum. Quamuis autem hoc ex aliorum (ut credibile est) grammaticorum autoritate dicat, aut illi fides habenda non est, aut exemplaribus Aristophanis deneganda. Non ignoro alioqui Atticis cum Ionibus esse quædam communia. H.

Ελυνέειν, *Acquiescere*. C.

Ελάμψαται, pro ἐλλήψαται. ut I, 80 τῶ δήτι καὶ ἐπέεζε ἐλλάμψαται αὐτὸς. de equitatu Cræsi. Quis (inquit) & ipse Cyrus oppressum iri se verbatum. Et Melpom. [V, 21] καταλαμψθεῖς, pro καταληψθεῖς. à verbo λάμψαται quod λαμβάνειν, id est, *accipere*, illis significat. C.

Inuenitur & λάμψαι, VII, 39. Quinetiam compositum φοιβάλαμψαι pro φοιβάλαμψαι, IV, 13. Cum hoc autem vñ huius verbi conuenit quod & eod. lib. IV, c. 79. legitur, νῦν εἴτε ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμέτερον βασιλεῖα λελασθεκε, καὶ βακχεύει. H.

Εμβολον, *Rostrum in naui*, & veluti *claustrum regionis*. Et de portis, χαλκίδει' ἐμβολα, Phoenissis. C.

Εναγίζειν, vide in κατὰ γίλιν. H.

Ενάρες, Scythæ euirati & vates Scythici, quorum & Hippocrates meminit ἐν τῶ πρὸς αἰρών, ὑδάτων, πόρων. sed ibi αἰανδριεῖς vocat. Aliqui annotarunt ἐνάρας esse bellatores apud Ionas. C.

Ενέκω, est ἐνέγκω. C.

Ενώσας, id est ἐνέσας, *Quum intellexisset*, Clione, c. 68. Et ibid. c. 77. ἐνένωπ, τὸν χειμῶνα παρῆς

ρεῖς ἀματῶν ἡλεσπατύνειν, in animo habebat. Et, ἐν-
νώκασι, Animaduerterunt, III, 6. C.

Ἐξως, de dimissione, seu amandatione
uxoris v, 40. Vide Eustathium, qui & vno
verbo ἀφ' ὧν exponit. H.

Ἐπ' αὖτις, De quo auditum est aliquid. vt II,
119. αὖτις ἐπ' αὖτις ἐγχετο τῷ ἐργασμῷ. Postquam
auditum fuit eum hoc fecisse, vel Innotuit, Com-
pertum fuit, siue Compertus est. Sic VIII, 128,
ἐπ' αὖτις ἐγχετο ποσειδῶν. H.

Ἐπ' αὖ π, pro ἐπ' vacante particula π, pas-
sim. H.

Ἐπ' αὖτις τῆς ἀμύτης, vide in Ζυρόν.

Ἐπ', cum genitiuo quoque Ad significat.
ὡς ἀποπλέωντας ἐπ' Αἰγύπτῳ I, 1 extremo. Quod
& ipsum planè Atticum est. vt ἀπὸ λῆν ἢ φυ-
λῆς. Calliope c. II. ἀπὸ λῆν ἢ φυλῆς τῆς ἐω-
πύου ἐκείνης. Hæc ipsa præpositio ἢ cum
datiuo interdum vbi potius moris est vt
præpositione ἀπὸ cum suo genitiuo. vt I, 15.
καλῶν Γυγάδας ἢ τῶν ἀνδρῶν ἐπ' αὖτις,
quum potius dicendum videretur, sequen-
do vulgarem sermonis formam, ἀπὸ τῆς τῶν ἀ-
νδρῶν ἐπ' αὖτις. Imitati autem sunt hunc
præpositionis huius vsum quidam ex posteris:
quorum ideo loci mendii suspecti fue-
runt. Sic apud Arrianum ὀνομασθεῖσιν ἢ μὴ
τῶν ὀπαδῶν τῆς Κυβέλης νυμφῶν. At verò vbi hæc
præpositio genitiuo iuncta huic rei signifi-
candæ adhibetur, ibi certum est mendosum
esse locum. H.

Ἐπ' αὖτις, Supellex. C.

Ἐπ' αὖτις non solum pro Scire, Nescire: sed
alicubi & pro Existimare. In quibusdam au-
tem Homeri & Hippocratis locis exponi-
tur ἀπὸ λῆν, vbi tamen non video quid ob-
stet quominus significationem suam retine-
at. H.

Ἐπ' αὖτις, ἐφ' αὖτις. Et Iupiter Ἐπ' αὖτις I, 44.
C.

Ἐπ' αὖτις, Accurate, Vehementer. Item Ob-
lique, C.

Ἐπ' αὖτις, Vicina partui, I, 111. C.

Adiuuat autem valde Hippocratem hic
locus Herodoti: quum ostendat legi perpe-
ram apud eum ἢ τῆς, & ab aliis ἢ τῆς, pro
ἢ τῆς, in hoc περὶ γυναικ. loco, φημι ὅτι γυναι-
κας, ἢ τῆς ἢ τῆς. H.

Ἐπ' αὖτις, Excogitare, Perspicere, Anim-
advertere: in fine Polymniæ, & in cap. 10.
Terpsich. Et κατὰ φερόμεν αὐτὴν ταῦτα πινύ-
ται IV, 76. Quam animaduerisset illum hæc face-
re. H.

Ἐρχομαι φερόμεν, Ἐρχομαι ἐφ' αὖτις, Ἐρχομαι λέ-
γων, & in præterito, ἢ λέγων, Ingrediar expo-
nere. Virg. Sic contra est ingressa Venus. C.

Ἐς τὸ, ἕως, Donec. C.

Ἐς τὸ, ea forma qua alibi ἀπ' αὖτις. Videtur

autem datiuus illius nominis ἕως, videli-
cet ἕως, quod margini adscriptum est I, 85;
vera esse lectio: & εὐθηνία quod in ipso tex-
tu est, ad illius expositionem positum, eò ir-
repsisse. H.

Ἐρμαίη, Stercus. C.

Ἐρ' αὖ pro ἐπ' αὖτις. C.

Ἐρ' αὖτις, Nox. vt IX, 38. ὡς εὐφρόνη ἐγχετο. Iti-
demque Ἐρ' αὖτις, Noctes. H.

Ἐρ' αὖτις, idem quod κεχαρισμένος. I, 32,
finc. H.

Ἐρ' αὖτις λέγον pro Ἐρ' αὖτις, VII, 137. Sic Ἐρ' αὖτις
λέγοντας pro Ἐρ' αὖτις, circa initium Calliopes,
c. 2. H.

Ἐρ' αὖτις cum præpos. ἢ. vt ἔχοντας ἢ σφίσι,
eo fortasse modo quo dicimus, Ils en ont à
moi. item, A qui en auez-vous? Vide inter Gal-
licismos Ionicos. H.

Z

Ζών, id est, βίος, Vita. Et Ζωός, Viuus. vt &
Odyss. λ, Ζωός ἐών. Et Ζωόζα, Odyss. 9. &
Ζωόζα, Iliad. 2. C.

Quamuis autem Ζών esse Ionum dicatur,
ab ipso etiam Eustathio, tamen & Ζών ali-
cubi scriptum est: vt I, 38. genitiuus Ζώνης.
H.

Ζώνη, est Herodoto περὶ φουρῶν ἰματίων, teste
Suida. H.

H

Ἡθα, Domicilia, id est, Ea loca in quibus
vel homines vel animantes alia degere
solent. C.

Ἡμεκτῶν, Indignari, Offendi. C.

Vide περὶ Ἡμεκτῶν.

Θ

Θάλασσα, Conuiuium lautum & opiparum. Si à
θάλλω deriuatur, sonabit quasi quis dicat
Conuiuium florens, vt in Thesaurο scripsi: sed
addidi vocem lautum. Dixi enim posse videri
respondere his duobus, θάλασσα περὶ θάλασσα. perin-
de ac si diceretur Conuiuium lautum & quasi flo-
rens. Verum apud Herodotum (vt & Bud.
scribit) non tantum est Epulum sed etiam Di-
es festus. Sic autem in isto scriptoris huius loco
in principio cap. 27. καὶ ἦσαν ἐν θαλάσσῃ, Valla
vñs est hac interpretatione, & celebrando fe-
sto operam dabant. Non video tamen cur al-
tera significatio locum habere hic non pos-
sit. H.

Θαίνω. Cibo, Pasco. Factum ex θάω, ita vt
sonet quasi quis dicat, Θαίνω παρέχω, vel Eis
θάω παρέχω. eodem modo quo ex δάω fit

δῆμιον. In Clione, cap. 129. cum accusat. personæ & datiuo rei, πρὸς τὸ ἐωυτοῦ δῆμιον τὸ μὴ ἐκείνῳ σφεδρὶ τοῦ παιδὸς εἰδοῖναι. Vbi fortasse rectius τῷ quam τὸ post δῆμιον scriberetur. Alioqui subaudiendum fuerit κατὰ. H.

Θορός, τὸ σπέρμα. C.

Θορὶ non Θορός habet editio Basiliensis Heruagii, vnde sumpta hæc Camerarii fuerunt: sed hunc tamen Θορός scripsisse mihi persuadeo. Nam illud Θορὶ ne speciem quidem vocabuli Græci præ se fert: at Θορός significans σπέρμα, id est, semen (sed intellige semen genitale) legitur apud hunc nostrum scriptorem, legitur apud Hippocratem. Apud hunc, vt II, 93. principio, ἀπορραίνοντες τοῦ Θοροῦ: apud Hippocratem, vt quum scribit libro De morbis secundo, πρὸς πύλους καὶ ὕδρος. Scio alioqui fuisse qui aliquantulum discriminis inter Θορόν & σπέρμα ponendum existimarint. Obseruandum est autem, non simpliciter σπέρμα, sed σπέρμα παιδοποιόν, ab Herodoto dici, VI, 68. H.

Θυμαλγής, Animo dolorem afferens. vt θυμαλγία ἔπα. I, 29 initio. Verba dolorem animo afferentia, vel Aegritudinem alicui afferentia, vt loquitur Terentius. Possis & ita reddere, Verba quæ animus egre fert. Quoniam autem Homerus quoque isto composito vitur, (veluti quum θυμαλγὲς ἔπ & θυμαλγία μῦθον dicit) possis, magis poetice loquens, reddere, Verba animum mordentia. H.

Θυμός, vocabulum valde alioqui & apud ceteros vsitatum, quendam vsu habet qui apud ceteros vix occurrat, nisi ex eius imitatione. Iungit enim genitiuo: vt quum lib. I, cap. I. dicit, ὠνέεσθαι τῶν φορτίων τῶν σφιν λῶ θυμὸς μάλα. id est, quorum maxime (vel potissimum) erat illis cupido.

Θύσανοι, id est, κρωσσοί, Bullæ aut fimbriæ in clypeis & tunica. C.

Θύσανοι geminato σ apud eum antea scriptum fuit: sed ne geminetur σ obstat quantitas syllabica, quum prima brevis sit apud poetas: etiam si, licentia vtentes, in θυσανοίς & θυσανόεσσι producant, vt metrum possit ingredi. Tum autem & duplicatur illa littera in quibusdam exemplaribus. H.

I.

Ἰθαγενὲς, Germanum, Natiuum. II, 17. σὺν Ἰθαγενείᾳ τόματι ἐστὶ, ἀλλὰ ὄρυκται, Non sunt ostia natia, sed fossilia. C.

Vsus est hoc vocabulo non solum Ho-

merus, sed Hippocrates quoque: sed vtetque paulo alia signific. quàm in loco qui modò ex nostro scriptore allatus fuit. Legimus enim οἱ δὲ ζ,

— ἀλλὰ μείζον Ἰθαγενέσιν ἐπῖμα.

vbi Ἰθαγενέσιν sonat γησίαις: apud Hippocratem verò Ἰθαγενὲς κύημα potest quidem fortasse exponi itidem γήσιν, sed alia tamen ratione. Est enim conceptus verus, & qui à falso, id est, à mola, distinguitur. Videndum an vocabula Γερμανίης & Germani & hic & illic habere locum possint. H.

Ἰθὺς & ἰθὺν pro ὠθὺς & εὐθὺ, itidemque ἰθύναι pro εὐθύναι, sicut apud Homerum & Hippocratem. Dici autem ab Herodoto ἐκ τῆς ἰθείας exponit ἐκ τῆς ἀποφανοῦς & παρευθύναι hunc eius locum afferens, III, 127 ἐκ μὲν δὲ τῆς ἰθείας σπρῶν ἐπ' αὐτὸν σὺν ἐδόκει πέμπειν, ἀπὲρ αἰδέοντων ἐπιτῶν πεηγμάτων. Est enim reponenda apud Suidam hæc scriptura, αἰδέοντων vna voce, pro illa quæ apud eum duas voces habet, αἰδέοντων. Vide plura super hoc loco in his verbis, οἱ δὲ ὄντα πεηγμάτα. H.

Ἰκνεομένης, vnde οὐκ ἰκνεομένης & οὐκ ἰκνεομένης, Non debet. & μάλλον τοῦ ἰκνεομένης, Magis quàm conueniret. Hæc Camer. Exempla autem habes VI, 65. Φαίς αὐτὸν σὺν ἰκνεομένης βασιλεύει τῶν Σπαρτητίων. Paulo post eod. cap. αὐτὸν ἰκνεομένης βασιλεύει Σπάρτης. Quod autem & aliis in locis feci in Gallorum, & aliorum qui Gallici sermonis studiosi sunt gratiam, hic quoque faciam, vt quàm bene conueniat hic aduerbii istius vsus cum eo quod Gallicè dicitur, ostendam. Quum enim aduerb. ἰκνεομένης; vel potius ἰκνεομένης, (hanc enim lectionem præfero) a verbo ἰκνεομαι originem habeat, quod est venire, Gallicè venir: animaduertendum est ista verba, σὺν ἰκνεομένης βασιλεύει, posse ita nostro illo sermone exprimi, Il ne luy vient pas de regner. Est autem vient à Latino venit, (littera i ex fine ad principium transeunte) Ionicè, σὺν ἰκνεομένη. perinde ac si quis diceret, σὺν ἰκνεοται εἰς αὐτὸν τὸ βασιλεύειν, pro illis, σὺν ἰκνεομένης βασιλεύει. Alioqui & his verbis hoc exprimeret sermo noster, Il ne luy touche pas de regner. Alterius autem generis loquendi, μάλλον τῆς ἰκνεομένης, exemplum tibi suppeditat VI, 84. ὁμιλέοντα μάλλον τῆς ἰκνεομένης. quum antea pro μάλλον τῆς ἰκνεομένης dixisset μέζονως: vtens his verbis, ὁμιλέον σφι μέζονως. Nam qui aliquid facit μάλλον τοῦ ἰκνεομένου, id est, magis quàm conuenit, siue magis quàm par est, is dici potest illud πλεον μέζονως, quod Ionicum est pro μεζόνως. quasi dicas, maiorē in modū quàm oporteat. Sed Valla malè hunc locum cum

vertit

verit, non secus quàm si verba illa μάλλον τῷ
 ἰκνεομένῳ non ad ὀμνέειν sed ad ἀκηροποιεῖν, siue
 ad ἀκηροποιεῖν (vt ibi legimus) referrentur.
 Addam & hoc, Hippocratem quoque illo
 aduerbio vsum esse, & quidem alicubi si-
 gnificare apud illum *Quantum par est, Quan-
 tum satis est.* vt quum dicit, γάλα πίνειν ἰκνεο-
 μένος. Apud eundem ἐν τῷ ἰκνεομένῳ χρόνῳ.
*Debito tempore, Conuenienti tempore, Suis tem-
 pore.* Miror autem afferri ex illo loco scri-
 pturam ἰκνεομένῳ ἐ loco libri De fract. ἐν τῷ
 ἰκνυομένῳ χρόνῳ, & dici, ἰκνεομένον χρόνον non
 minus quam ἰκνεομένον, in vfu esse. quasi ve-
 rò illam quoque scripturam Græca lingua
 possit admittere, ac non iubeat nos vel ἰκνευ-
 μένῳ vel ἰκνυομένῳ dicere. Ceterum huius ge-
 neris loquendi aptum habemus hoc quoq;
 exemplum, *πορογέσκειν τῷ χρόνῳ τῷ ἰκνυμένῳ,*
Senescere ante debitum tempus. Et quasi quis di-
 cat, *Ante legitimum tempus.* Alioqui & sim-
 pliciter, *Ante tempus,* dici potest. Poëtæ autē
 dicerent etiam (vt opinor) *Ante suum tem-
 pus.* Ex eodem affertur & hoc, Φροντίδες εἰχ
 ἰκνέμεναι (sed malo ἰκνεομέμεναι) pro *curis intem-
 pestiuis.* at verò illud, ἐν τῷ ἰκνεομένῳ χρόνῳ, apud
 Herodotum etiam exstat. VI, 86.

Ἰσπεύειν & Ἰσπεύειναι sæpe apud hunc scri-
 ptorem occurrunt, præsertimque illa vox a-
 ctiva. Est autem Ἰσπεύειν *Interrogare, Sciscitari.*
Percontari, Inquirere: & Ἰσπεύειναι, *Interrogari,*
Inquiri. II, 19, Ἰσπεύειν αὐτὸς λῦπνα διώκειν ἔχει
 ἢ Νέει. τὰ ἔμπαιλιν πεφυκέναι τῶν ἄλλων ποταμῶν.
 Et paulo post, ταῦτά τε δὴ καὶ λεγόμενα βαλόμενος
 εἰδέναι ἰσπεύειν. Sic I, 61. μετὰ τῷ, εἴ τι ἰσπεύουσι, εἴ τι
 εἰ, φράζει τῇ ἑωυτῆς μητρί. Dicit *matri siue percon-
 tati siue non.* Sed Valla longè ἰσπεύειν hic esse
 putauit *Enunciare,* ideoque alienum ab hoc
 loco sensum commentus est: vt tibi patebit
 ex collatione verborum eius cum iis quæ
 margini adscripta sunt. At verò pass. vox
 ἰσπεύειν I, 24. legitur, sed ita vt actiuam poti-
 us signific. habere videatur. H.

K

Kαὶ δὲ frequens est apud hunc, in narra-
 tionis velut incremento: vt quum Lati-
 nè dicitur *Atque etiam,* vel *Tum,* vel *Tum eti-
 am,* & similiter. C.

Κάρα πάνυ, *Admodum.* C.

Aliquando (I, 71.) & præfixo articulo di-
 cit τὸ κάρτα, siue τὸ κάρτα. Eustathius tamen in
 librum ἰωτα Iliadis, non Ionum sed Dorum
 esse dicit articuli pleonasmum ante aduer-
 bia. H.

Καταγίξεν, vt καταγίξεν πυρ, *Igni consecra-
 re.* Item, *Immolare & sacrificare,* Clione c. 86.
 & Melpomene c. 35. Et *Εναγίξεν, Inferias mis-*

tere: Euterpe, c. 44. in fine. ὡς ἡρώϊ ἐναγίξεν
 C.

Illi autem καταγίξεν addendum est κατα-
 γίξεν: si quidem emendatè scriptum est
 καταγίξεν, I, 202. Sed (verum vt fatear)
 suspicione apud me scriptura hæc non ca-
 ret: præsertim quum & Erotianus, suo in
 Hippocratem lexico, *Εναγίξεν,* non *Εναγί-
 ξεν,* scribat, exponens, τῶν καταχθονίους ἢ
 τῶν κατὰ χθονίους θύειν. sicut Hesychius, *χρῶς* ἢ
πιφύρειν, vel θύειν τῶν καταχθονίους. Sed ma-
 gis priorem probo expositionem quàm po-
 steriorem: & in posteriore placet quòd κα-
 ταχθονίους tantum dixerit, non autem cum
 Erotiano, ἢ τῶν καταχθονίους: quoniam hoc
 de diis inferis dici solet. Non solum autem
Inferias mittere dixerunt Latini, sed etiam
Inferias ferre, & Inferias dare. At *Inferias fa-
 cere* (vt etiam exponitur) me legere haud
 memini. H.

Καταδοῦναι vsurpat vt alii καταγινῶναι. H.

Καταπροΐεσθαι interpretantur, *Gratè ha-
 bituros aut impruè laturos esse.* ἀπὸ τῆς προΐε-
 deducto vocabulo. vt Thalia, c. 36. extre-
 mo, ἢ καταπροΐεσθαι, de iis qui Cræsum con-
 seruassent. Et non minus in fine eiusdem li-
 bri, c. 156. & Polym. c. 17. Sed Terpsich. c. 105.
 posse ita accipi videtur vt sit à verbo *ἰκέσθαι*
 Ionico, & significet, *Progredi longius* aut *effu-
 gere,* simileve aliquid. C.

Καταφράζομαι, vide in ἐπιφράζομαι. H.

Κατεῖδεναι φῶρα εἶναι, II, 174. metaphora
 respondente ei quam habet ἀπύλωσαν. H.

Κατηλόγιον, vide in Ἀ' λογιῶν.

Κεῖρειν apud Herodotum, *Vastare, Populati.*
 veluti quum dicit VII, 32. πάντα ἐπιφλε-
 γον καὶ ἔκειρον. Et IX, 15. ἔκειρε τὸς χώρους. iti-
 demque passiuè, VIII, 65, ἐκέρετο ἢ Ἀ' τίμη.
 Quem verbi huius vsum sumpsit Hero-
 dotus ex Homero, vtente non solum sim-
 plici, sed & composito *κατακείρειν*: vt O-
 dyss. χ. — ὅτι μοι κατακείρεται οἶκον, *Depradabantur
 mi domum, Spoliabatis domum.* Herodoti au-
 tem exemplo vsurparunt etiam Thucyd. &
 Plato. H.

Κεράζειν, *Diripere, Sternere.* II, 115. ἀλλὰ καὶ
 οἰκία τῷ ζεῖν καράσαις ἤκει. Et Homer. --- ὅτι
 περ Τρώας κεράζει καὶ ἄλλας. C.

Κῆ, vt πῆ, item κῆ sine accentu, quū est par-
 ticula *ὡς* ἀπληρωματικῇ, id est expletiva. Ex-
 emplum illius exstat I, 32 extremo, σκοπείω
 ἢ χερσὶ πάντες χερμαὶ τῷ πλεονῶν καὶ ἀποδοῖσι-
 πῳ. At huius exemplum cum alii plerique
 præbent loci, tum hic, IV, 124, σάδεις ὡς ἐξή-
 κοντα μάλιστά κῆ. H.

Κληδὼν & Κληδὼν, *Rumor, Fama, Omen.* χαῖ-
 ρε ἢ κληδόν. Odyss. v. C.

Κωζήματων, Euterpe, c. 2. *Vagitus pueriliū*

significatio *πεπιημένος*, ut videtur Cam. Quamuis autem ita legatur in edit. illa Basilienfis, puto tamen Cam. scripsisse *πεπιημένη*, non *πεπιημένος*. aut ita, *πεπιημένος* (ut videtur) *facta*. vel potius *huic vocabulo data*. Vel tale quid.

κόσμος, *κόσμος*, id est, *Ordo*, *Ratio*. I, 99. *κόσμον τινος* ὁ Διότις παρ' αὐτοῦ ἐστὶ καὶ ἀστρονομία, *Hanc rationem primus instituit*. vel, *Ita res regni ordinavit*. Item, II, 13, *ἔφυγον οὐδὲν κόσμον, de effusa fuga*. Inde *Homericā*, *κοσμητὴν λαῶν*. &c., αὐτὴς ἐπεὶ κόσμησεν αὐτὴν ἡγεμόνοσιν ἐκαστοῦ. C.

κερδί, *κερδί* ab Herodoto (sicut & ab Homero ante illum) dicta fuit vxor, quam duxit dum adhuc esset *κῆρυς*, id est *uirgo*, & quidem *iuuenicula*, siue *iuuenilem aetatem non excedens*. Sic in Clione cap. 135. *Γαμέσι δ' ἐκαστῶν αὐτῶν πολλὰς μὲν κερδίας γυναῖκας*. Sed ab Homero terminatione alia *κερδί* dicitur. Sic II, 1, οἱ μὲν κερδίην ἀλοχὸν ἐκτὴν ματὶ πολλὰ μάψ' οἴχεσθ' αἰάγοντες. Sic Iliad. 7, -- Ἀχιλλεὺς δ' αὖτε κερδίην ἀλοχὸν ἤσεν. Verum & *κερδί* (id est *maritus*) vicissim ab Homero dicitur. H.

κυρεῖν, cum *genit. πυγᾶν*, siue *πυγᾶν*. Item *κυρήσκει*. ut I, 59. circa *finem*, ἐλθέτω πὶ τοῦ δήμου φυλακῆς τινὸς πρὸς αὐτὸν κυρήσκει. *aliquam custodiam ab illo consequi, vel obtinere*. Hinc & *κυρήσκει* pro *πυγᾶν*. Apud Hippocratem participio iungitur, eo modo quo *ἐπύχε*, vel *πυγᾶν* plerumque illi iungi videmus. Legimus enim apud illum, *ἐμὴν πυγῆν τὸ σῶμα πινέος*, id est, *nequedum corpus mortuum fuerit*. Vbi alioqui *πύχη* dici potuisset.

ἐγκυρεῖν itidem pro *ἐνπυγᾶν*, ut lib. VII, 218. *ἐνκυρήσαντες*, *incidunt in exercitum*. Exstat verò & aliud compositum apud Hippocratem, videlicet *συγκυρεῖν*, ut in libro De morbo. *συγκυρήσει ὥστε πύγῳ μολύοντα*. sed hoc est pro *συμβήσκει*, id est, *eueniet*.

κώμω, *κώμω*, *Comessationem exercere*, vel potius *comeffationes*. in Clione, cap. 21 extremo, *ὅτε πίνων πτωχῶν καὶ κώμῳ χεῖρα ἐς ἀλλήλους*. vbi interpretes vertit, *Et inter se comeffationibus uterentur*. Ab hoc nomine est *κώμα*. At verò *κώμα*, quod frequens est apud Hippocratem, quamuis consequi illas τῶν κωμαζόντων computationes plerumque videamus, mirum tamen est si Galenus *κώμα* prius esse quàm *κώμα*, & hoc ex illo deduci putauit. Nec enim rationi & artis grammatices legibus consentaneum magis puto *κώμα* quàm *κώμον* ex illo deducere : id est, non minus *præposterè* illud quàm hoc posse fieri.

κῶς, & *κῶς* encliticè, pro *πῶς* & *πῶς* enclitico, passim apud hunc scriptorem, præ-

sertimque hoc posterius: ut lib. III, c. 150. *κῶς ταῦτα πινόντες ἐλαίθωνον*.

A

Λαλαεῖν, unde *Διαλαβεῖν* I, 114. *Εὐλαλαεῖν*, I V, 79, *νῦν ἔτ' ὁ θαίμων καὶ τὸν ὑμέτερον βασιλέα λαλαεῖν*. Paulo ante, *καὶ ἡμέας ὁ θεὸς λαμβάνει*. legitur & *λαβεῖν*, cum alibi, tum I, 108.

Λαοσῆα, *Parma*, aut *Pelta*. C.

Λαύρα, *Angiportum*. ut & Odyss. χ. C.

Λέσχη, *Sermo*, *Colloquium*. In Euterpe, c. 32. *ἐπὶ Λέσχῃ ἐστὶ Νείλου, mentionē factā dicit Nili*. Et Calliope, c. 70. *θυομένης Λέσχης, verba quum fierent*. Et *ἑλέχεια* ut I, 153. *ἐπὶ ἱώνων πάτρια ἔσται ἑλέχεια, ἀλλὰ τὰ οἰκία, non de Ionum malis sed de suis fabulabuntur*. Et *περὶ Λέσχης*, II, 135. *Celebris*. Et apud Hesiod. *λέσχη*, locus publicus, de fabulis & colloquio vulgi, ut apparet, dictus. Odyss. σ, οὐκ ἐθέλεις εὐδὲν χαλκήϊον ἐς δόμον εἰσθῆναι, *Hic puus ἐς λέσχην*. C.

Λήζωμαι, *Rapere*. C.

Λυπεῖν ἢ *πικρὴν ἀρετὴν*, IX, 21. *Constantia* (seu *tolerantia*) & *fortitudine*. *Λυπεῖται μάντις*, *darate*, Calliope c. 44. Et Euterpe, c. 42. *ἐπεὶ πικρὰ ἐστὶν ἡ Ἑρακλῆα, quum Hercules perseueraret in flagitando*. C.

Λόγος, etiam *fabulam*, id est, *μῦθον*, significat. ut Clione, cap. 141. *ἐλξέσθι λόγον*. Et, *Λίσσας λογοποιῶς*, &, *Ἐκαστὴν λογοποιῶς*, Euterpe c. 134. & 143. C.

Λόγον ἑωυτῷ δίδοναι, *Reputare aliquid*, seu *Secum perpendere*. C.

Λαβᾶναι, *Fadare*, eo modo quo dicitur à Virgilio, *Fadavit vultus*, de facie mutilata. Sic enim apud nostrum scriptorem Zopyrus seipsum *λαβᾶναι*, III, 154. Atque ut hic legimus *ἑωυτὸν λαβᾶναι* (additis etiam his duobus verbis, *λαβῶν αἰήκεσθαι*) sic paulo post, *ἑωυτὸν λαβᾶναι*. Ac paruo intervallo sequitur cap. 155. *λαβῶν μὲν σιγῆς*, *passiva*. Apud Homerum Iliad. β, *ἢ γὰρ αὖτ' Ἀτρεΐδην νῦν ὕστατα λαβήσασθαι*, *Nunc postremum me iniuria affecisses*. vel, *contumelia*. *Λαβᾶναι* etiam inuenitur, & quidem apud Hippocratem. Ac significationem passivam habet *λαβέοντα* in hoc eius loco, *ἀπὸ πολλὰ μὲν δὴ καὶ ἀλλὰ λαβέοντα*. vbi redditur, *Probro & dedecore afficiuntur*. H.

M

Μελαδωδός, *Curator*, vel *Curatrix*, *Cui curare alicuius demandata est*, *Præfectus alicui rei*, seu *alicui negotio*. I. II, c. 65. *μελαδωδὸς δαδιδέχαται*

τῆς προφῆτης ἡμεῖς ἐκείνων, καὶ ἔροτες καὶ θήλαι, τῶν Αἰγυπτίων. Paulo post, τῇ μελεδωνῶν θηρίων. Item, τῶν οἰκητῶν μελεδωνῶν, III, 61. quod repetitur & c. 63. seq. Sed & ipsum verbum μελεδάνειν habes VII, 115. μελεδάνειν τε καὶ τρέφειν, videlicet, τοὺς νεοσσούς. H.

Μέμνηται, sequente infinitiuo, *Fert animus hoc facere, Animatus sum ad hoc faciendum.* In Eratone, c. 84. μετὰ πάντων μεμονέναι μιν τίποδ'· Sic Homerus Iliad. σ, — μάλιστα ὃ Φαίδιμος· ἔκτωρ ἑλκεῖσθαι μέμνηται. Sic autem dicitur μεμνῶς cum eodem infinitiuo, & ad eandem rem significandam, paulo antè, ἑλκεῖσθαι μεμνῶς.

Μεταδόξαι dicitur, *Qui mutauit sententiam, seu quem praeiuit.* H.

Μεταίχμιος γῆ, vide in Αἰχμή.

Μετῆξτεροι, id est, ἱστίς. II, 36. Ζεὺς μετῆξτεροι καλέσσι. C.

Μῆνις, κατὰ & ἔγκος, *Vehemens ira.* C.

Μῆχ'· pro μηχανή. VI, 181. πῶτο γάρ οἱ κακοῦ ἔσθαι μῆχ'·. Estque reponendum hoc ipsum verbum, & lib. IV. cap. 151. non longe à princ. pro μῆχ'·. Vtitur & Homerus: vt Iliad. β, ἔδ' οἱ μῆχ'·· Εὐρύκλειον δυνάμειοι. Vt autem μῆχ'· pro μηχανή ab hoc scriptore dicitur, ita vicissim παῖθ'· pro παῖθ'·.

μιν dicunt αὐτῶν. C.

μύδρον, *Candens massa.* vt μύδρον σιδήρεον. I, 165. vel λυθ'·· Διόφυρος· vt ille philosophus dixit: solem esse μύδρον, Anaxagoras Clazomenius, Ion. C.

Μυσίλλαν, *Dissecare,* Hom. μίσυλλον τ' ἀεὶ πᾶλλαι. In Clione, c. 132. Διμυσίλλας καὶ μέγιστα τὸ ἱερῆον, *scilicet in partes uictima.* C.

N.

Νεωχμαῖω, *Notare,* id est, νοτίζειν. C.

Νόμος, vt communiter, *legem* significat: vt, I, 29. Σόλων αὐτῶν Αἰθναίων, ὅς Αἰθναίοις κολλούσσι νόμους πηήσας. Et, *Mores ac instituta:* quæ & νόμοι· vt Thalia, cap. 38. ἔτι νομίζουσι παλὸν ἡ κολλούσσι νόμους ἔχουσι εἶναι. In Melpom. c. 76. ἔσονται οἱ νομίζουσι καὶ ἐπὶ αἰῶνι χεῖρα δὲ φεύγουσι. Et *consuetudinem ac morem.* Et ἐξ απαλῶν τῶν εὐπαιώντων νόμοι· εἰν οἱ, in Clione, cap. 90. Significat & *Pascua:* vt apud Homer. quoque ἐπὶ κανομῶ μιν ἰώσι. Et *regio:* vt νόμος θεῶν·, μιν δῆσι·. Et *classis:* vt νομοὶ φέρον, in Thalia, c. 90. &c. Atque hæc posteriores duæ significationes sunt acuti nominis. Est & *modorū* appellatio: vt de Arione, I, 24. νόμον τ' ὄρεθον διεξελθῶν, quos apparet acutos fuisse, & concini solitos voce altiore. Εἰν χερῶν νόμω, significat, *In confectis, Confectis manibus.* C.

Νῦν, particula ὡς ἀπληρωματικῇ, id est, expleticiua, passim apud hunc scriptorem, post

μῦ. Ac statim initio primæ Musæ, Περσέων μῦ·· νῦν οἱ λόγιοι φοίνικας φασὶ γένεσθαι· Διὰ φασὶς αἰτίες. Sepe autem his particulis μῦ·· νῦν responderet in altero membro. vt lib. II. circa finem. H.

Ξ.

Ξένω δὲ φιλεῖν & ὁμοχρήνη συνδέσθαι & Διό·· λίσκοσθαι, *Hospitalitatis amicitiaq; & belli conjunctionem & dissolutionem significat.* C.

Ξυρὸν, *Xopacula.* Adhibetur autem hoc nomen cuidam loquendi generi, quo utitur VI, 11. ὅτι ξυρὸν γὰρ τὸ ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ περὶ γυμνασίου, αὐδρες ἴσως, ἢ εἶναι ἐλθέμενοι ἢ δέλοισι. Exstat idem loquendi genus (quod prouerbiale fuisse videtur) apud Homerum: nisi quod ἴσως est apud eum, non ἔχει·. Iliad. η,

Νῦν γὰρ δὴ πάντας οἷον ξυρὸν ἴσεται ἀκμῆς

ἢ μάλιστα λυγρὸς ὀλεθρὸς· Αἰχμαῖς, ἢ βιῶνας.

In quo prouerbiali genere loquendi exponendo usurpari solet vox *Discrimen*: quæ tamen utriq; parti conuenire non potest. neq; enim dicet aliquis *sibi imminere discrimen de tuenda vita*, vt dicet *discrimen de amittenda*: neque *discrimen de libertate subeunda*, vt *discrimen de subeunda seruitute*. Hoc constat, eos dici ἐπὶ ξυρὸν τῆς ἀκμῆς ἴσασθαι, vel, ἐπὶ ξυρὸν τὴν ἀκμῆς ἔχεισθαι dici τὰ περὶ γυμνασίου eorum qui ab ipso temporis articulo velut opprimuntur, quo vel prosperam vel aduersam fortunam experientur. Nec aliunde videtur petitum hoc loquendi genus (quanuis alii secus sentiant) quàm ab iis quæ aciei cultri seu gladii admotæ, leui manus impulsu amputari possunt. Atque ita pertinebit ad id quod prouerbialiter itidem dicitur, *Sub cultro esse.* Vnde apud Horatium, *Et me sub cultro liquit.* H.

O.

Οἱ δέοντα περὶ γυμνασίου, vel οἰδάνοντα, ad verbum, *Res lumentes*, de iis quæ adhuc sunt turbulentæ, siue quæ nondum sunt compositæ: quasi quis dicat, *quarum tumor nondum resedit.* In Thalia, c. 127. ἄπ' οἱ οἰδεόντων ἐπὶ τῶν περὶ γυμνασίου. quod male reddit interpretes, *Utrique rebus nondum satis fundatis.* Sic autem & eod. lib. c. 76. vbi Ald. & Germ. editiones οἱ δέοντων habent pro οἰδεόντων. qui error est apud Suidam quoque. Sed illo in loco interpretes ea verba præterit: ego in margine adscripta ibi interpretatione reddidi, *rebus flagrantibus.*

οἱ χῶκε, pro ὡχετ. Et Iliad. β, ἐπὶ σῆθ'·· σωοχρόνῳ. C.

Ὁπως ῥόπως, *quomodo.* vt III, 116. ὁπως μὲν γινώσκουσιν, & paulo antè, ὁπως γινώσκουσιν τὰ ἐπὶ τῇ νύκτι.

Sed alium etiam usum habet istud vocabulum, qui non datur illi ὅπως. ut in Clione, c. 11. εἰς ἣν γὰρ καὶ πρόσθεν, ὅπως ἡ βασίλισσα καλεῖται, Φοῖβαν. ubi redditur *quum* vel *quoties* vocaret. Sic ὅπως υἱοί, *quum* vel *quoties* plueret. Atque ita plurimis in locis utitur. H.

Ὀλοτρόχος, subaudito nomine πύτρου, Saxi quoddam genus est, in hostes proiici vel potius deuolui soliti: quod à rotunditate nomen istud habere quidam crediderunt. Xenophon ad Ὀλοτρόχους addidit πύτρου. Homerus autem Iliad. γ, quadrisyllabe, Ὀλοτρόχος ὡς δὲ πύτρου, ubi subauditur πύτρου. Quidam tenui spiritu hanc vocem scribunt, tanquam ita dicatur quasi ὀλοὸς ἐν τῷ τρέχειν. Fufius de hac voce differitur in meo Thesauo Græcæ linguæ. H.

Ὀνομα, Vitupero, vel Contemno, Pro vili habeo. ut II, 167. ἡμῶν δὲ Κορίνθιοι ὀνομαζομένους χερσὶν. ubi interpret contrario sensu dixit, Corinthii quoque minimi faciunt opifices. Sic apud Hom. ὀνομα, Iliad. γ, & Od. ξ. Et ὀνομα, Od. φ.

Ὅτι interdum pro διότι. ut III, 78. εἶπετο ὅτι ἐχρήσθητο χερσὶ. Sic II, 19. circa finem, ὅτι αὐτὰς δὲ ποταμῶν μὲν πᾶσιν ποταμῶν οὐ περιέχεται. H.

Ὅτι ἔχεται, pro ὅτι ἔχεται, Quamcelerrimè, Quamcitissimè. Vel, Primo quoque tempore, IX. 7. in fine. H.

Ὅτι μὴ significat εἰ μὴ, Nisi, Praterquam, & similia. C.

Ὅτι δαμῶ, id est, ἔδωκε. C.

H.

Παρακτῶσαι, Introdúcere. C.

Παραμέμνημαι alicubi poni videtur pro simplici μέμνημαι, sicut pro hoc ponitur quibusdam in locis compositum ὁπμέμνημαι, vel ἐπιμνήσθω. H.

Πάρεξ, Praterquam. C.

Πάρεχαι μοι, sequente infinitiuo pro ἔχαι μοι, Licet mihi, Penes me est, In me situm est. III, 142. H.

Παριδών, I, 37. ἔπειτα δὲ λείλω μοι παριδών. Et paulo post, c. 38. ἔπειτα ἄλλο ἔδεν ἄχαρ παριδών. Utrobique pro ἐνιδών positum quidam existimarunt. H.

Παχέες, Diuites, Opulenti, Αἰγυνητίων δὲ οἱ παχέες, ubi interpr. vertit procures. Nam ispe hi sunt ex illorum numero. H.

Περημεκτία, idem cum simplici ἡμεκτία significare videtur: videlicet Aegre ferre, Grauius ferre, Indignari: atque adeo magnam indignationem præ se ferre: quod fit querendo, siue quiritando: Vnde factum est ut III, 64. περημεκτίας τῇ ἀπίσθη συμφορῇ, reddiderim, De tota calamitate quæsitus. Sed VIII,

109 initio, absque villo casu ponitur περημεκτία. Apud Suidam & περημεκτίας (non περημεκτίας) & περημεκτία, non περημεκτία. At verò illius περημεκτίας pluratibi exempla Thesaurus meus suppeditabit,

Περλεχθέντος, vide in Λέξη.

Πέρξ, Circum: ut Arboribus clausi circum. vel Circa: ut Corpora multa virum circa. C.

Πιστόμενα, Cita, id est ὁπίαμενα. πίσσιν enim Coquere & Conficere. ut Homero quoque, metaphorice, γίγεται πιστόμενα. C.

Πίσσω, id est, πτωχός, Fretus: ut & Hom. ἡγορή πίσσω καὶ κέρει χειρῶν. Sed & Eurip. Oreste, θορύβω τε πίσσω καμαρῇ πύρρῃσι. C.

Πολέμα, alicubi pro πλεμνία. H.

Πρόξα, Subito. lib. VIII, c. 65. καὶ πρόσθεν φωνῆς ἀκέν. C.

Σ.

Σαγήρης, Secures, aut Bipennes, aut aliud barbarici teligenus. Ita Camer. siquidem fides habenda est illi Basiliensi editioni: ac nō potius credendum est illum σαγήρης scripsisse. H.

Σαρκάζειν, Tondere significat seu Vellere. ut Melpom. c. 64. Σαρκάσαι βοὸς παλευρή. Atque id & Hippocrati significat verbum, ἐν τῷ πλῆθι ἀφθρον. α. C.

Σαρκίω, Excolo, in Melpom. c. 13. τῇ ἐπιταλῇ γήθηται πύπιν, σαρκίωσι ἱματίοισι. ubi tamen interpr. verbo exprimunt, non verbo excolant, usus est. Sed Eustathius, vel potius Dionysius apud Eustathium, ex hoc nostro historico Herodoto affert etiam σαρκίωσι ἱματίοισι. Quinetiam σαρκίωσι τῆς οὐδὲ esse ait τὸ παρὰ πλῆθος καὶ ὑφαιρέσει (subaudiendum autem puto τῆς οὐδὲ cum hoc verbo ὑφαιρέσει) atque addit, in hac significatione respici fortasse ad saccum qui paulatim euacuatur. Alioqui σαρκίωσι dicuntur etiam faccularii fures, siue facculorum fures: quum Hesychius σαρκίωσι exponat, τὸ ἐκκαίνωσαι διὰ κλοπῆν τοὺς σάκους. Sed apud illum & in verbo & in nomine littera σ geminatur (sicut & in σαρκίωσι apud Herodotum: quum Ælius Dionysius σάκος etiam non σάκω ab Atticis scriptum fuisse testatur.

Σπέρχειν, Aduersari & offendere. Et Σπέρχους Perturbatus. C.

Συγνώσκω (ut admonui in Ἀναγνώσκω) à vulgari usu & ipsum discedit apud Herodotum: qui duobus modis eo utitur. VII, 13. νῦν μὲν τοι συγνώσκω, χρήσμαι τῇ ἐκείνου γνώμῃ. ubi συγνώσκω est, Postquam tecum reputavi hanc rem. vel, consideravi, seu perpendi. Sic in fine cap. 3. lib. IV. μαθόντες ὡς εἴσι ἡμέτεροι δέλοι, καὶ συγνώσκω τῇ. Sic & cap. V. in fine. (Talem autem usum

usum esse verbi συμφρονεῖν, in meo linguae Graecae Thesauro docui.) Aliter in fine c. 43. lib. IV. ubi infinitiuo iungitur, ἔερεξες δὲ αἱ ἐσυνήνεσκον λέγειν ἀληθεία. q. d. *Non assentiens ipsi vera dicere, ipsum videlicet. q. d. Non confiteor ipsi veritati.* In hoc tamen loco libri V, cap. 91. συνηνεσκαμεν αὐτοῖσι ἡμῖν ἐπιήσασθαι ὁρῶντες, magis proprie reddi potest, *Confiteor nobis sumus.* Quinetiam voce passiva utitur alicubi hac in signific. vt V, 86. ἔσονται συνηνεσόμενοι αὐτοῖς, καὶ τὸ πρὸς εἶναι. Vbi autem dicit, VI, 92. ἐπὶ συνηνεσάμενοι, ἡσυχάζετε αὐτοῖς, signific. *Non agnoscebant culpam.* H.

Συμψήσας interpretantur αὐψήσας, Clione, c. 189. Significat autem correptionem. C.

Συναλίω, vide in Α' λέες.

Συναμωρέειν, *Vastare, Perdere.* Et Συναμωρεῖται, *Noxius.* C. Sed scribitur etiam Συναμωρεῖται. H.

Συνοήεχόμενοι, I, 88. *Cogitabundus.* Vel, *Quum in attenta cogitatione versaretur.* H.

Συρμύζειν, *Purgare* τῇ συρμύτῃ, quam alii positionem, alii herbam aut radicem, alii succum quempiam fuisse putauerunt. C.

Συπύδωμι, sequente infinitiuo, I, 92. *Studio meo & opera aliquem adiuuo ad aliquid efficiendum, vel, Studium meum alicui ad aliquid praesto.* At verò ἐπαπύδω & ἀπαπύδω alibi in locis vicinis ceu contraria ponuntur. H.

Σφι pro σφίσι ponunt. C.

Σχαινοσπῆς, *Reclusus.* C.

T. ●

Τ' ἄρεες καλάμων, Clione, c. 179. interpretantur *Areolas arundineas, super quibus lateres arescerent.* Sunt & παροὶ ποδῶν. Et remigia παρῶν habent appellationem. Nominantur etiam παροὶ in volucris. C.

Τέλειον, *Perfectum, Confirmatum, Euidens.* δι' ὅσον ὁνείρεται πείλειω, I, 121. Et, τὰ τέλεια τ' ἀποβάτω, I, 183. *grandes oncs.* C.

Τέλη, *Impensa, & Ordines.* C.

Τέω interrog. vt I, 117. τίω δὴ μόρω τ' αὐτὰ ἀποσπρήσας, *Qua morte interfecisti?* Eodem modo ποιοῖ ὄμμα, I, 37. H.

Τετρυμέναι, *Afflictum esse.* C.

Τὸ, passim pro ὃ, id est *quod* relatiuum. Sic I, 51. εἰδῶλον τὸ λέγουσι εἶναι. Et paulo ante ἔσπασμαι τὸ ἔνομα. pro ἔ, cuius nomen quatuor significat. Sic alibi ἐν τῷ pro ἐν ᾧ, in quo. Pluralis autem genitiuus τῶν, quum est articulus praepositiuus, interdum voculam ἡς interiectam habet inter nomen cum quo iunctus est. vt I, 51. τῶν δὲ δειφῶν, pro τῶν δὲ δειφῶν. vel potius τῶν δειφῶν ἡς.

Τριφάσιον, *Triplex:* vt διφάσιον, *Duplex.* C.

Τῶ ἐόντι χρησάμενος, *Veritate usus, Eo quod res erat.* Et τῶ οὐκ ἔχοντι, *Reuera.* Et καὶ τὸ ἐόν, *Secundum veritatem.* C.

τῶν ἰδμεν, pro ὧν ἴσμεν, *Quae comperta aut cognita sunt.* vsitata parenthesis Herodoto. C.

τῶν τὸ, id est, τὸ αὐτὸ, similitudinem & aequalitatem & coniunctionem significat. καὶ τῶν τὸ καὶ ἑλλενες λέγουσι, I, 1. *idem ipsum quod Graeci memorant.* Χίσι μὲν νῦν καὶ ἐρυθρογαῖοι καὶ τῶν τὸ δὲ λέγονται, I, 142. *eadem lingua utuntur.* Item τῶν τὸ φρονήσαντες, de consensione & concordia, in Clione, c. 59. fin. Et in Polymn. c. 145. οὐκ ἔχοντες μὲν τῶν τὸ, *quum conuenissent.* C.

T.

Υ' ἔρε, *Petulantia & lascinia:* vt de equis, Clione c. 189. de mulis, Melpom. C.

Υ' γηρός, id est, ὑγιανός, *Sanius.* C.

Υ' περὶ θρώσκων, *Superfilire,* vt II, 66. ὑπερθρώσκοντες τὰς ἀνθρώπους. Apud eundem legimus & καταθρώσκω. apud Homerum autem & ἀπεθρώσκω & ἐπιθρώσκω legimus.

Υ' περὶ θεμαι vltimum quendam apud Herodotum habet multorum auribus valde mirum futurum. Ponitur enim pro *Communico:* ea in signific. qua dicimur consilium nostrum alicui vel cum aliquo communicare, (vtriusque enim exempla inueniuntur) & qua Cicero dicit, *De societate multa inter se communicarent.* lib. V, c. 24. circa finem, νῦν ὧν, Ἰπνιόω γὰρ πηγήματα μεγάλα κατεργάσασθαι, ἀπὸ πένε μοι πάντως, ἵνα τι αὐτὰ ὑπερθέωμαι. Nunc igitur *quum res magnas aggredi in animo habeas, fac omnino ad me accedas, ut tecum de iis communitem.* sed alterum verbū multo aptius mihi videtur. Interp. reddidit *Aperiam.* Sic VII, 8:1. διο ὑμέας ἐγὼ παύλεξα, ἵνα τὸ νοεῶ πηγήσεν ὑπερθέωμαι ὑμῖν. Quinetiam I, 8. τὰ τῶν Γύγης καὶ τὰ ἀποδάσσεσθαι τῶν πηγμάτων ὑπερτίθηται. Vtitur vero & actiua voce ὑπερτίθημι eadem in signific. vt videbis III, 155. & V, 32. H.

Φ.

Φ' ἄλας, *Ornamenta equorum.* C.

Φάρμακα, *Colores.* Clione, c. 98. πορμαχῶνες καὶ θορμένοι εἰσὶ φαρμάκισι, *nitent coloribus.* Et φαρμακεύειν, *Tingere.* C.

Φάρος, *Portio.* C.

Φερέμενος, *διωκόμενος, Sufficiens.* C.

Φρανής, *Mentis compos.* C.

Φῶρ, *Fur.* C.

Χ.

Χ' ἐχρήσασθαι, seu τῇ χρεῖ, vide in Α' λέη.

Χ' ἔρε, *Respondere,* id est, *Oraculum reddere.* καὶ ἡ Πυθίη οἱ χρεῖ παύει, I, 55. *responsum Pythia hoc reddidit.* Et, χρεῖσται τὸ πρὸς, Clione, c. 69. *Quum oraculum redditum mihi sit.* Inde & χρεῖσται, sed hoc communius. C.

Χρήμα. vt, οὐδὲς μάλα χρήμα. I, 36. Et, πνευμὶς χρήμα σφαλερόν. III, 53. Et, χρήμα πολλὸν νεῶν. VI, 43. Et, χρήμα χημῶν ἀφώρητον. VII, 188. C.

Ψ^{ns}, Quæ in caprificis bestiolæ nascun-
tur. C.

Ω.
Ω^{ελω} ἔχῃ, I, 3. *Respectum habere, aut curam.*
Ἐτ, εἰδμήν ὡρῆ ἔσται, III, 155. *Nihil momenti*
attulerit, vel, Nihil retulerit. C.

EX EIVSDEM H. STEPHANI PROLEGO-
MENIS, IN SECUNDA EDITIONE HERODOTI.

QVANTA sit variis in rebus Gallicæ linguæ cum Græca conuenientia, & quàm multa Græcorum loquendi genera in Gallicum sermonem ita verti possint ut verbum verbi reddatur, (quum Latina contra Græcis nullo modo respondeant) ante multos annos docui, in Gallico libro cui titulus est, *De la conformité du langage Francois avec le Grec*: id est, *De conformitate (si ita loqui licet) Gallici sermonis cum Græco*: at quum primam Herodoti editionem dedi, vel hunc unum argumento meo non parum exemplorum suppeditare animaduerti. Quum autem ea illi editioni præfixissem, ne in hac quidem prætermittenda, sed potius cum aliquo auctario exhibenda censui.

IONISMI GALLICI, SIVE IONICI
Gallicismi, qui apud Herodotum leguntur.

Α^{πβαλεις} τὴν κεφαλὴν, *Tu perdras la tete.*
VIII, 65.

Καμβύσας ἐπὶ τῇ ἀληθείᾳ τῶ λόγων, *Cela lui toucha le cœur.* III, 64

Τὰ μὲν αὖν, καὶ τὴν θῆσιν, καὶ τὴν καὶ τὴν αὖν, *Je mettray ce que dessus, dessous. id est, Je renverseray tout l'ordre qui y est établi.* III, 3

Οὐκ ἐρῶς σιωπῶντος περὶ σῆμας, *Vous ne nous gouvernez pas bien.* II, 173

Κόσμος τῶνδε Διόκλεις πρῶτος ἐστὶ ὁ κατασκευάσας, *Il fut le premier qui établit cet ordre.* I, 99

Μακρὴ πολλὴ λέγειν, *C'est une grande folie de dire cela.* I, 146

Ἐχρημαι φερέσων, *Je uien à dire.* Vtitur autem illo genere loquendi frequentissimè: sed mutato interdum partic. φερέσων in λέξων, aut ἐρίων. I, 194

Συνήχων, *S'attacher, de conferentibus manus.* I, 214

Ἰνα ἴδω τί ποτε καὶ λέξει, *Pour voir qu'il dira.* II, 114.

Ἐλαβε τὸ μισθόν, *Il a reçu son salaire, vel son payement.* de eo qui punitus fuit pro meritis: seu, poena quam meruit affectus fuit. III, 15.

Ὡς ὅς ἐστι αἶνον ἀπικατο. *Quand il uint au uin, pro Quand il uint à parler du uin.* III, 22

Τὸν ποταμὸν Περσέμενον εἰπὼν, *Qui a donné charge de dire ceci.* III, 63

Ἀπῆνεκε Καμβύσας, *Il emporta Cambyse.* dicitur, *Ceste maladie l'emporta.* Alibi, λοιμὸς δὲ καταλαβὼν ἀπῆνεκε. III, 66

Ἐπὶ τῇ ἐς Δαρείου ἀπικατο γνώμῃ δὲ τοῦ Φαίναδου, *Quand il uint à Darins de dire sa sentence.* III, 71.

Ἀπῆκε ἑαυτὸν ὅππῃ κεφαλὴν φέρεσθαι δὲ τὸ ἔργον κατὰ, *Il se laissa tomber.* etiam de eo qui præcipitem se dederit. III, 75

Θυμὸν ἔχει ἀγαθόν, *Ayez bon courage.* III, 85

Προσέφει Δαρείω λόγον τῶνδε, *Porta ceste parole à Darins.* III, 134

Ἐσσιον φυλακῇσι, *Ils estoient sur leurs gardes,* III, 152.

Γινῶναι τὸ θέλει καὶ δῶρα λέγειν. vt dicimus, *Quæ uent dire cela? pro, Quid hoc sibi vult?* IV, 131.

Ἐδοσαν σφίσι αὐτίκας Ἀπέρητῳ Αἰγύπτῳ βασιλεῖ, vt dicimus, *Ils se donnerent à un tel prince.* IV, 159.

Εἰ ὑμῶν φίλον ἐστὶ, *S'il vous plaît.* quum rogamus vt aliquid fiat. V, 20

Οἷόν τι χρῆμα ἐπιήσας; *Quæ aneχ uous fait?* cum increpatione. V, 23

Ἐκ νέης, *De noueas,* pro De integro, Rursus. V, 116.

Ἀπῆν, *Desordre.* VI, 13

Οὐκ ἀπέδοσαν τὴν ὁμοίαν, *Ils n'ont pas rendu la pareille; vel, Ils ne rendirent pas.* VI, 21.

Τετάρτῳ ἐτὶ τούτων, *Il y a trois ans de ceci.* pro Trois ans depuis ceci. VI, 40.

Ἐπὶ σφίσι ἔχοντες. vt dicitur, *A qui en aneχ-uous?* pro *A qui en uouleχ-uous?* VI, 49.

Ἐς τὴν ἐστὶν ἔχον, *A qui il uient,* pro *A qui il appartient.* Huc pertinent quæ de aduerbio ἱκανομῆως dixi in recensione vocab. Herodoti. VI, 57

Τὴν ἀπῆρξε τὸ ἐπὶ, *Il ietta ce propos.* VI, 69.

Καὶ τὸ ἐπὶ ὅτι ἄλλως εἰπῶν, *On ne le peut dire autrement. id est, On ne le peut nier.* VI, 124

Οὐκ ἦλθον ἐς τὴν τὸν λόγον ὡς μαχάδου, *Ils n'en uindrent pas à ces termes.* VII, 9:2.

Τὰς περὶ τὸν ἡμέρας, *Ces iours passez,* pro Nuper. VII, 16:2

Νομίζων ἐξέχεα δὲ τοῦδε λέγοντα εἶν. vt Gall. *Ce n'est rien dict.* VII, 17

Πεῖγμα

Πρῆγμα αὐτὸ εἶναι μῦθον, sequente infinitiuo, *On n'auroit autre chose à faire que, &c.* VII, 130
 Πρῶτον χρημάτων πάντων, *Devant toutes choses.* VII, 145.
 Εὗρε' ἔγω (ὤρεσθαι) ὡς, vt à nobis dicitur, *Je trouve par mon compte.* VII, 187
 Διέξομαι βυλάματων, vt dicimus, *Discours.* VII, 234.
 Ἀριθμῶν πόδας, *Faire le compte.* VIII, 7
 ἢ περὶ δὴ ἔφερον τὴν ἀληθινήν πῶσαν. Tale est in nostro sermone, *On luy apporte toute la ne-*

rité du fait. VIII, 82
 ἔφερον καὶ ἐς πῶσαν τὴν Ἑλλάδα, *Il emporte à toute la Grece.* VIII, 142.
 Ἐξέμαθον πᾶν τὸ ἐόν, *Ils sceurent tout ce qui en estoit* IX, 11
 Ἐκαστὸν ὀργυαὶ δικάσαι, vt Gall. *Iustes*, id est, *Déjuste mesure.* Iustæ mensuræ.
 Δί(π)τα, aliquot in locis ad regem: vt illi dicimus *Sire*: pro quo scribi *Cyre*, postularet deriuatio à voce κύρις (id est, *domine*) quæ postea deprauata fuit in κύρα.

ALIA DE HERODOTI VOCIBVS, ET

VARIA IN QVIBVS DAM MS. SCRIPTVRA &c.

Ex eiusdem prolegomenis in eadem
 secunda editione.

RATIONI autem consentaneum mihi videtur vt à quibusdam illius recensitionis [*praecedentis vocum Herodoti*] locis initium sumam, super quibus habeo quod te moneam. Primus erit vbi vocabulum ἀπίοντες (VII, 223. in fine) Camerarius interpretatur *Nihil curantes*, addens, Homerum similiter esse vsum. Nam ἀπίοντες quidem legimus apud Homer. Iliad. u, sed pro βεβλαμμένοι, (videlicet εἰς τὰς φρένας, siue τὴν φρένα. vnde dicitur aliquis voce composita βλαβήφρων) ab αἴτη. Pro illo igitur ἀπίοντες, ego vel ἀπίοντες (fuit autem facilis lapsus ex ἀπίοντες in ἀπίοντες) vel ἀπίοντες reponendum cenſeo. Illud tamen mihi nullum lexicum sed memoria diu sollicitata suppeditauit. Recordatus sum enim me legisse (apud Theognin, ni fallor) hunc versum,

Πας ἦς πολλοὶ σὺν αὐτῷ ἴσσι, ἀπίοι ᾧ πενυχρόν.

At verò ἀπίων, pro κατὰ φρονῶν apud Homerum extrat Iliad. u. Quòd si etiam incidisset Camerarius in aliquem Herodoti locum vbi vox ἀπίοντες vsum illum haberet, eam pro mendosa habendam esse, ex iis quæ dixi constat.

Fuerunt alioqui vocabula quædam inter illa quæ idem recensuit, in quorum scriptura ab editione Basilienſi discedere non dubitavi, quum manifestus esse error videretur. Sed tamen, ne meo stare iudicio necesse habeas, hæc sunt, αἰγινέειν, mutatum in ἀγινέειν & εὐμαρέειν, in εὐμαρέειν: necnon θορπῖ, (quod barbarum potius quàm Græcum videri poterat) mutatum in θορός. Item χῆνες in ψῆνες, de bestiolis quæ in caprificis nascuntur. Monui autem & de nomine σαρῆρες, tanquam suspecto, pro σαρῆρες: quod apud Herodotum legitur.

Sed hinc ad alia venio, quæ scrupulum iniicere cuiquam possint circa interpretationem. Ex his est εὐμαρέειν, quod ille interpretatus est *stercus*: quum potius *ventris exoneratio* significetur: sicut & δαπνέειν (quo illud exponitur) hoc sonat.

In vocabuli ἑπιστρέφω interpretatione dubitari potest de illa voce Latina *Oblique*, posita inter hæc duas *Accurate* & *Vehementer*: & suspicatus sum primo aspectu, *Obnixè* eum scripsisse: sed quum postea cogitavi, Suidam testari, Herodotum esse vltum pro ἀπατητικῶς, id est, *Fallaciter, Deceptorie* (si & hac vti voce licet) *Fraudulenter*, illud *Oblique* retinendum, & tantum sedem ei suam murandam censui.

In voce χῆμα locos aliquot, tanquam eiusdem rei exempla, affert, quum tamen non eundem in omnibus illis locis vsum habeat vox ea de qua agitur. Quatuor enim exemplum, quæ proponit, primum ei est hic locus, σὺς μέγα χῆμα: secundum, iste, τρεανῖς, χῆμα σφαλερόν: tertium, χῆμα πολλὸν νεῶν: quartum, χῆμα χειμῶν ἀφόρητον. atqui in illo secundo loco vbi dicitur, τρεανῖς, χῆμα σφαλερόν, non idem est vltus vocabuli χῆμα, qui in ceteris tribus: adeo vt hic χῆμα in περὶ γῆμα mutando, dici queat eodem sensu τρεανῖς, περὶ γῆμα σφαλερόν: at in ceteris illis locis vbi genitiuus iungitur illi nomini χῆμα, hæc mutatio locum non habeat. Quoniam autem huius loquendi generis nullam ille expositionem addit, ideoque lector eam se à me expectare non immerito dicturus est, oro vt meum Thesaurum consulere, & ita vicariam operam illum mihi præstare, malit: simulque diligenter eum quem ibi propono Plauti locum expendere, annon in eo Ionicam illam phrasin repræsentare, aut saltem ad eam alludere, voluerit. Simul autem inde discas, non minus Atticis quam Ionicis vsitatum illud loquendi genus fuisse, quum & Aristophanes eo vtatur. Ac sunt certe & alia plurima quæ Attici ab Ionicis mutuari non dubitarunt.

In iis quæ paruo interuallo sequuntur (pauca enim tantum verba interiecta sunt, quibus vox ψῆνις exponitur: pro quâ perperam scriptum esse χλῆνις in editione Basiliensi, paulo ante dixi) postquam ὥρην ἔχεν, interpretatus est *Respectum habere aut curam*: subiungit, *Ἐ, ἡ δὲ μὴ ὥρην ἔσται, Nihil momenti attulerit*. Quæ tamen interpretatio convenire loco non potest. Sunt enim verba illa ex hoc lib. III, 155. loco, τὸ σπῶντος σπῶντις τὸ ἐδεμὴ ὥρην ἔσται δότι λυμφύης. Sonant autem hæc, *Cuius amissionem nemo curabit, vel, De cuius amissione nihil pensi cuiquam erit*.

Sed nec ad verbi γνωσμάχῃαν interpretationem non satis attentionis attulisse videtur: atque id vel ex iis intelligere poteris quæ in inco Thesaurο de verbo illo dicuntur.

VENIO nunc ad aliud cuius mentionem obiter tantum feci in illa ipsa recensione, ne, si forte diutius differam, obliuiscar. Id autem est de vocabulo ἐγκέϑ. Dixi enim me vix persuadere mihi posse, ἐγκέϑ in duobus quos legissem Herodoti locis, pro κότον positum esse. Ideo autem à me dictum hoc est, quod vocem hanc pro adiectiuo tantum nomine habeam, & nihilomagus substantiuum esse nomen posse existimem quàm ἐγκυκλον, aut ἐγγονον, aut ἐμπνον. Confirmant autem, mihi hanc opinionem quatuor nostri scriptoris loci: quorum primus sit hic, VI, 73. δεινὸν ἰνὰ σφι ἐγκέϑον διὰ τὸ πρὸς πηλακισμὸν ἔχων. Secundus autem hic, VI, 133. ἀπὲρ ἰνὰ ἐγκέϑον εἶχε. Tertius sit ille, VIII, 29. ἐγκέϑον σφι ἀμφοτέρων ἔχοντες. Ad quartum autem antequam veniam, considerare te iubebo in duobus locis sequi participium ἔχων, in vno ipsum verbum εἶχε. Quid tum? dices. Quoniam dico scriptam ab Herodoto fuisse præpositionem ἐν seorsum ab illis duabus syllabis quæ sunt secunda & tertia in voce ἐγκέϑον, & illam præpositionem per tmesin à participio & alibi à verbo separasse, remanente in medio voce κότον. vt perinde sit ac si scriptum esset, δεινὸν ἰνὰ σφι ἐν κότον ἔχων, pro δεινὸν ἰνὰ σφι κότον ἐνέχων. Item, ἀπὲρ ἰνὰ κότον ἐνέχε. Eodem modo in illo tertio loco, κότον σφι ἀμφοτέρων ἐνέχοντες. Sed quid me in hanc suspensionem, vel potius sententiam (omnino enim illud mihi persuadeo) adducit? Locus ille qui superest ex iis quos me allaturum promiseram. Is legitur in Clione, c. 118. Α' συάγης ἡ, κρύπτων τὸν αἰνέχε χαλόν. Esse enim scribendum ἐνέχε, vt habet posterior hæc editio, non ἐνέχεις, vt in priore legebatur, (Aldinam & Basiliensem perperam sequente) luce clarius est. Quomodo enim ab ἐνέχω esse ἐνέχεις possit? Iam vero & absque adiectione dici ἐνέχεν ἰνὰ, Thesaurus meus docebit. Ac meminit certè huius vsus verbi ἐνέχεν Eustathius quoque: scribit enim, ἐπέχεν apud Homerum in Odyssea esse καὶ ἰνὰς ἔχεν atque hoc dici etiam ἐνέχεν. Ille autem Odyssea locus est hic, ex libro τ,

Δαίμονι, τί μοι ὦδ' ἐπέχεις κακστὸν θυμῷ;

Vbi postquam dixit idem scholiastes, ἐπέχεις (intellige tamen ἐπέχεις μοι) idem esse quod καὶ ἐμὸς ἔχεις, & præpositione hac indicari interdum ἐναντιότητα, exemplis quibusdam docuit, tandem subiungit, simile verbo ἐνέχεν esse hoc ἐπέχεν. Hoc tantum superest nunc vt videamus an Herodotus libenter tali tmesi vtatur seu dialysi seu diæresi qualem haberet illa quâ apud eum repono scriptura. Sed præter vnum quod habemus in eodem scholiastæ loco huius figuræ exemplum ex historico, VI, 49. Πρὶ σφίσιν ἔχοντες τοὺς Αἰγυπτίους pro σφίσιν ἐπέχοντες (nam hoc esse dictum Διελυμφύως scribit: & alibi διηρημφύως eadem de re dicit) alia passim apud eum occurrunt. vt αἶνα τ' ἔδεαμον, pro αἰνέδεαμον & ἀπὸ μὲρ ἔθανε, pro ἀπέθανε & καὶ μὲρ ἔλειπε, pro κατέλειπε. Ac (vt de alia dialysi loquar quæ illi vel potius dialecto illius est peculiaris) interiicitur & vocula ὦν. vt ἀπ' ὦν ἔδωκαν & καὶ ὦν ἐσέλασαν, pro κατελάσαν. Hæc autem quum ita sint, non immeritò (vt opinor) vocabulum illud ἐγκέϑ, quatenus quidem substantiuum, non adiectiuum tantum, sedem obtinebat, è Græcæ linguæ finibus procul amandatur. Nec mirum est tamen tam multis doctis viris & in Græca lingua exercitatis, ac nominatim, Ioachimo Camerario, viro doctissimo & huius linguæ peritissimo, (scribit enim Μηνις, Κότϑ, Ε'γκέτϑ, *Vehemens ira*) non mihi tantum, vocem illam fucum fecisse, quum & Græcis lexicographis fecerit: ac potissimum Suidæ: qui eo etiam magis est reprehendendus quod ex hoc epigrammatis loco, — ἵς φθόνϑ αἶν ὀησείδας ἀγαθῶν ἐγκέτϑ αἶν ἔχει, colligat, ἐγκέτϑ αὐτὴ ἡ Πήμωνϑ ὀργή; & non animaduertat, ἐγκέϑ vt adiectiuum, iungi cum substantiuo φθόνϑ.

Libet autem eadem opera & de quibusdam aliis vocabulis te commonefacere, quæ quum ex Herodoto afferantur, vt scripta sunt in typographicis editionibus, suspitione tamen haud carent, præsertim veteris libri autoritate (ad nonnulla quod attinet) eam augente. Ex his est verbum διαφθορέε, in hoc lib. I, cap. 88. loco, πόλιν τι πύσιν διαφθορέε, καὶ χρηματὰ τὰ αὐτὰ διαφθορέε. Quamvis enim primo aspectu videri possit verbum istud διαφθορέε admitteri posse (vt ex nomine διαφθορά factum) tamen Herodoti sæculo in vsu fuisse, vix credibile est. Huc autem accedit quod in vet. exempl. non διαφθορέε sed διαφωρέε legitur.

Quòd

Quod si quis aliud exemplum afferat eodem è scriptore, videlicet VII, 10. *extremò, ἀποθνήσκου* ἡ ἀποκτανῶν is ex me audiet, ibi pariter in vet. exempl. non ἀποθνήσκου, sed ἀποθνήσκου legi. Hunc autem verbi istius vsum exprimere videtur voluisse Horatius Latino illi omnino respondente, quum dixit, *Post insepulta membra different lupi*.

Sic autem, quum ἀποθνήσκου apud hunc scriptorem habeamus I, 107. vbi scriptum est, ἀποθνήσκου ἡ τῶν μάρτυρων τοῖσι δυνευστοῦσιν τὸ ἐνύπνιον, non dubito quin vet. exempl. sequi oporteat, ex quibus annotatum est ἀποθνήσκου pro ἀποθνήσκου, in eo qui hunc non magno intervallo c. 108. sequitur, ἰδὼν ἡ πῶς, ἡ ἀποθνήσκου τοῖσι δυνευστοῦσιν. Nam in priori editione mea non minus hinc quàm illic ἀποθνήσκου scriptum erat: sed quum hic ex vet. exempl. adscriptum margini inuenirem ἀποθνήσκου, malui huic locum illius dare. Quod autem factum hic fuit non dubito quin & priore faciendum loco fuerit, scribendo, ἀποθνήσκου ἡ τῶν μάρτυρων τοῖσι δυνευστοῦσιν. Haud enim dubito quin haud aliunde quàm ex incuria contigerit ut illi etiam præcedenti loco apposita ex iisdem veteribus libris illa lectionis diuersitas non esset, eo in libro (scriptus autem & ipse erat, sed minus verustatem præ se ferens) quem posterior in margine sibi appositum habebat. At editio Aldina in priore quidem loco ἀποθνήσκου, at in posteriore ἀποθνήσκου nobis exhibet. Estque & hoc sciendum, fuisse repertum exemplar, quod vicissim pro illo ἀποθνήσκου haberet idem illud ἀποθνήσκου, quod non longo intervallo præcesserat. Quorsum tam multa? ut ostendam, quàm verisimile sit quædam vocabula, præfertimque verba, ob significationem quæ plerisque lectoribus insolens videbatur, ab eorum aliquo (nimirum eo qui ceteris audacior erat) mutata in alia fuisse, hunc etiam apud scriptorem. Sed quis (dices) verbo ἀποθνήσκου ita vnquam vsum est? nimirum significare volens, communicare quidpiam alicui: eo modo quo dicimus nos communicare aliquid ei, quod ita exponimus ut simul eius super eo cōsiliū audire cupiamus. Ipsemet Herodorus (inquā) ita est alibi vsum, non vno in loco. E duobus saltem vnus quidem exstat, ἐπεὶ πῶς ὁ μὲν ἀναφέρειν ἐς παλῶνας ἐδόκει, καὶ ἐμὸν ὑπερέθετο, ἡ πῶς μὲν σήμερον, &c. Vbi interpret non omnino malè vertit, *Sed quoniā statuisis ad plures referendum, & me adhibendum*. Dicens autem, nō omnino male hunc locum ab eo esse redditum, hoc addo, dummodo verba ista quibus vtitur, & me adhibendum, recte intelligantur. Significare enim voluit, & me adhibendum in cōsiliū. Alioqui non dubium est quin potius, & mihi communicandum, dicere debuerit. Alter autem locus est hic, ex lib. III, c. 71. εἰ μὲν τοι ὑπερέθετα τὰ ἐμὲλλον ποιήσῃ, οὐκ αὖ με περὶ δεῖν νῦν δ' ἐπ' ἐμῶν τὸ βαλλόμενον, ἐπερῆσα. Vbi interpret tandem animaduertit quod alibi animaduertere non potuerat: videlicet ὑπερέθετα (nam hic voce actiua vtitur, quum potius passiuæ vsum hunc dare soleat) esse quod Latini *communicare* dicunt. Ut autem minus mirer istum verbi ὑπερέθετα vsum non tantum nouum & mirum visum fuisse, sed etiam mendi suspectā scripturam habuisse, hoc facit, quod verbum quoque ἀναθίμεν quum apud quendam historicum significationem istam haberet, interpret *differre* vertit: quemadmodum & ὑπερέθετα hunc vulgo vsum habet. Iam verò & quum apud Appianum ἀναθίμεν τὰ περὶ λευσόμενα, sonaret *reuocare*, seu *retractare*, interpret *differre* reddidit, ut in Annotationibus admonui. Verum, ut ad mentionem diuersitatis lectionum redeam, sciendum est, sicut in præcedente loco pro ὑπερέθετα scriptum in quibusdam fuisse dixi ἀποθνήσκου, ita etiam in eo Herodoti de quo nunc agitur loco, aliam eandem ex vno manuscripto codice habemus, & eam quidem valde miram, videlicet ὑπερέθετα: quam si loco huic accommodare lector velit, valde suum ingenium, & quidem frustra, fatiget.

Sunt verò & alii loci in quibus contigisse idem videmus. Nec dubito quin eorum sit è numero iste, è lib. V, cap. 9: 15. καὶ ἀπαλεύονται τὸ βίον. Suspicor enim è lectoribus quempiam, cui insolens valde hæc metaphora lectori videbatur, vocem illam ἀπαλεύονται in hanc quam margini adscriptam vides, ἀπαλέξαντ, mutasse. Atqui cogitandum erat, Herodorum habere nonnulla eiusmodi, & quæ quum in aliis tantum scriptoribus versatè, mira & plusquam mira videri queant, esse tamen suspecta non debeant. Ad hoc quidem certe ἀπαλεύονται quod attinet, talem eius vsum apud hunc ipsum animaduertisse mihi videor: quod si tamen nullum aliud apud eum extaret huius phrasæ exemplum, saltem nō minus admitti posse quiuis concesserit quàm quod alibi apud eum legitur, videlicet III, 155. πῶς ἐκ ἐξέταλως τῶν φρενῶν, σπουδὴν ἀποφύγει; Nam (ut dixi in recensione & interpretatione vocum Herodoti) ἐκ ἐξέταλως τῶν φρενῶν est *De statu mentis deiectum esse*: siquidem ad illud ἐξέταλως respiciamus. Alioqui, si præsentis significatio alicubi huic aoristo detur, significat *De statu mentis deiici*, vel breuius, *De mente exire*, vel, *è mente*. Aut elegantius, *E potestate mentis exire*. Quod si verbum verbo reddatur, *E mente enauigare*, nam ἐκ ἐξέταλως τῶν φρενῶν, quid aliud est? Est autem ἐκ ἐξέταλως pro ἐκ ἐξέταλως, nec dubito quin pro illo ἀπαλεύονται Herodorus

ἄλλοι δὲ αὖτις ἴδιον scripserit. Sed de hac apud illum scripturæ inconstantia dicendum in sequentibus erit.

Sunt autem quædam loquendi genera quibus verba adhibentur valde vicina, (præsertim ad scripturam quod attinet) & ita quidem ut modò hoc modo illud verbum iis esse adhibitum videamus, non sine dissensione exemplarium. Horum vnum est αἰνική πείρασιν cum accusatio personæ, & interdum τρηχέως πείρασιν. Nam & πείρασι huius loquendi generi adhibetur. Ac lib. I, c. 115. legimus quidem, τὴν δὲ παῖδα αἰνική τῇδε πείρασιν, in Aldina etiam editione: sed paulò ante, c. præced. ubi habes itidem τρηχέως κάρτε πείρασι, in Aldina legitur πείρασι. at πείρασι è vet. exempl. est sumptum. Sed tamen initio libri V occurrit, πειράζοντας πειράσον καὶ τὸν Παρόντα τρηχέως, quod est πείρασι. Quinetiam III, 115. extremo habemus ἀπὸ λαμίας πείρασι λαοῦ.

Ac sunt è diuersis lectionibus nonnullæ quæ haud vno in loco annotantur. ut νομοῖσι pro νόμοις. nam ut in hoc lib. III, c. 99. loco, νόμοις ἢ πίοις δὲ λίγνται χρῆσθαι, habes ex vet. cod. νομοῖσι pro νόμοις: sic & alibi hæc diuersa lectio in iisdem libris se offert.

Sunt denique & lectiones nonnullæ margini adscriptæ, quæ germanæ esse videntur: quum illæ quæ in textu sunt, videantur esse vocabula quæ margini expositionis loco adscriptæ à quopiam fuerant. Exemplum nobis suggerit I, 85. ubi pro εὐθλῶια margini adscriptum est εὐεστῶ. nam illud εὐθλῶια fuisse adscriptum margini, ad exponendum illud εὐεστῶ, & ex margine (ut fit) in contextum irrepsisse verisimile est.

Sunt verò & nonnullæ lectiones, quæ quamuis meritò suspectæ esse videantur, tamen eadem illa vocabula non vno in loco leguntur. Ex his est verbum πειράζειν pro πειράζειν.

Sunt deniq; & quædam ex illis lectionibus quæ quum per se nullo admitti modo queant, si aliquantum adiuuentur (hoc autem fit aliquid in illis emendando) dignæ sunt quæ magis aut saltem non minus quàm quæ in textu sunt recipiantur. Sed hoc in meis Annotationibus aliquando (deo fauente) exemplis planum faciam.

Ut autem interim intelligas lector quanto accuratius in hac editione fuerit à me emendata Vallæ interpretatio, quàm in priore, quæ illis typographis pro exemplari fuit: magnum maioris huius accuratationis indicium vel in prima totius libri periodo habes. Magis tamen insigne exemplum occurret, lib. I, 10. nam ibi si Vallæ interpretationem sequeris, & totum locum attentè considerabis, Herodotum sibi non constare, sed aperte sibi repugnare, dicere cogeris. Hæc enim verba, in illa tam celebri historia de Candaule malè merito de vxoris suæ pulchritudine, μαθήσαι ἢ τὴν μητέρα ἐκ τῆς ἀνδρός, ἢ πᾶσι βῶσι ἀρχωθῆσαι. ἢ πᾶσι βῶσι μαθήσαι, Laurentius Valla ita vertit, *Hæc ut didicisti à viro quid actum esset, neque præ pudore exclamauit, neque visa est percepisse.* Quid (respondebunt hic plerique) peccatum à Valla dici potest? Nonne μαθήσαι ἐκ τῆς ἀνδρός, significat id quod apud eum legitur: *ut didicisti à viro.* siue, *ut didicisti ex viro.* Certè, μαθήσαι ἐκ τῆς ἀνδρός, non aliud significare potest: sed dico repugnare hoc prorsus illi tam bellæ dissimulationi ipsius, quæ his etiam verbis describitur, ἢ πᾶσι βῶσι μαθήσαι, & quam quum in ea permanisset, sequutus est is quem ex ea sperabat exitus. Sed quæ tamen alia loci illius excogitari interpretatio potest? Aliam nihilominus excogitandam esse aio: nec tamen aliam (meo quidem iudicio) excogitari posse quàm hanc quæ à me margini est adscripta, *Hæc ut animaduertit quod à viro factum erat.* Sed tu (dices fortasse) ita interpretando, præpositionem ἐκ cum τῇδε iungis, perinde ac si dictum esset τῇδε ἐκ τῆς ἀνδρός. Atque plane nouum in Græca lingua hoc esse arbitror. At ego, quidquid tibi & plurimis fortasse aliis in ea nouum est, mihi nouum esse nego: atque adeo talis vsus præpositionis huius exempla tibi iam nunc duo, duobus è locis, cedo. Vnus est, ex eod. lib. I, c. 87. ἢ πᾶσι βῶσι μαθήσαι. Alter autem legitur eod. lib. I, c. 114. non procul ab initio, ἢ πᾶσι βῶσι τὸν παρόντα ἐκ τῆς κύρης. Animaduerti autem & Dionem, Herodoti imitatione, aliquoties hac præpositione ita esse vsum. Iam considera lector quantū errorem inducat interdum ignoratus tam parvæ particulæ extraordinarius (ut ita dicam) vsus. Sed liber obiter & aliud de iis quæ in eodem (I, 10.) sequuntur loco addere. Quum igitur hæc subiungantur, ἢ πᾶσι βῶσι μαθήσαι, & hæc ita vertantur à Valla, *neque præ pudore exclamauit*, quasi pudor efficere debuerit ut exclamaret: ego, qui aliam atque adeo contrariam, esse video mentem Herodoti, ita eam expressi *neque exclamauit, utpote pudore reuoluta.* Quinetiam, ut lectori hanc esse mentem Herodoti subindicarem, inter ἀνέβωσι & ἀρχωθῆσαι, interpunctionem posui. Illa autem verba, ἢ πᾶσι βῶσι μαθήσαι, quæ vertit, *neque visa est percepisse*, maluissem ut vertisset, *neque visa est animaduertisse*: aut *neque præ se tulit animaduertisse*: ut habes margini à me cum præcedentibus adscriptum.

Alia exempla maioris in hac posteriori editione accurationis (& quidem nonnulla haud minus fortasse insignia) circa emendationes interpretationis Vallæ, ipsemet editionem hanc cum altera conferens, aut annotationes meas legens, inuenies: atque in iisdem plurimarum eius emendationum, margini adscriptarum (quarum pleraque & prior editio habuit) quæ alioqui dubitationem tibi mouere possent, reddetur. Simul verò & de quibusdam quæ in ipsa Herodoti dictione (vulgo textum vocamus) vel emendata sunt, vel videntur emendanda, in illis differetur. De emendationibus autem loquor siue iis quas iam prior editio exhibuit, siue iis quas ista nunc exhibet. Emendata porro fuerunt ex veteris quidem exemplaris autoritate plurima, vel potius veterum exemplarium (nam rarò absque duorum saltem consensu id facere sum ausus) verum & vnus interdum locus ex collatione cum aliis. Sic enim lib. I. cap. 46. ἐς Ἀῖας pro ἐς Σάβας, alio è loco: & lib. II, cap. 40. pro τῇσι repositum τῇ Ἰσι fuit, alio itidem è loco. Dicitur autem Ἰσι pro Ἰσδι. Verum & quædam (ac non pauca fortasse) emendationes coniecturales in illis annotationibus proponuntur: & quidem nonnullæ quæ noua etiam vocabula Herodoto dabunt: (noua voco quæ antea apud illum non comparebant in illis quæ vsquam comparebant exemplaribus) ex quibus sunt ἀλλογνώσεις & δεασοσυώμενον. sed de illo quidem ἀλλογνώσεις vix vlla dubitatio relinquitur: at de hoc δεασοσυώμενον relinqui mihi dubitationē fateor. Reponetur autem hoc δεασοσυώμενον pro δεισσοσυώμενον, quod legitur lib. I, c. 59. initio, adiunctum participio κατεχόμενον interposito particula καὶ vinculo. Iam verò & ex Plutarcho atque aliis qui locos huius scriptoris citant, emendationes depromuntur. Horum autem in numero est Eustathius suis tum in Homerum tum in Dionysii de situ orbis poematum commentariis. Quinetiam ex ipso interprete Vallæ nonnullæ emendationes sumentur: quarum tales sunt nonnullæ vt quod in nostra lectione affirmatur, id lectio eius neget, aut vice versa.

Quod verò ad eam scripturæ inconstantiam attinet, de qua me verba facturum promisi, (vnde nimirum fit vt eadem vocabula non vbique eam litteræ aut litterarum mutationem habeant quam dialectus Ionica poscit aut poscere videtur) eam inconstantiam non Herodoto sed librariis, dialecti qua ille vititur, sæpe obliuiscens, imputandam esse aio: aut certè nonnullis qui alicubi vocum quæ Ionice scriptæ erant scripturam à lingua communi receptam margini apposuerunt. Vt enim à mentione verbi ἐκπαῖσαι (quod sermonis huius occasionē mihi præbuit) initium sumam, quis credat Herodotum ita inconstantē fuisse vt modò παῖσαι, aut ἐκπαῖσαι, aut ἀπαπαῖσαι, modo παλῖσαι, vel ἐκπαλῖσαι, vel ἀπαπαλῖσαι diceret? Atq; vt de hac ipsa littera ω loqui pergam, in eiusdē formæ vocabulis, aut etiā iisdem, modò litterā illam ω modò o habemus, haud enim χεῖρωνται tantum, sed χεῖρονται etiam legitur: itidemque ὀρεῶντες & ὀρέοντες. illud III, 157, hoc, IV, 125. Ac scimus tamen a Corintho scribi, Iones ὀρέω pro ὀρέω, itidemque ἐχεῖοντο pro ἐχεῖοντο dicere. Quinetiam modò hæc littera α, modò η, in vno eodemq; verbo occurrit. nam & χεῖραται & χεῖραται legitur. Sic ἐχεῖα & ἐχεῖα. Ac quamuis θεῖσαι & θεῖσαι pro θεῖσαι & θεῖσαι scriptum sit, cum alibi cum I, 8. itidemque θεῖσαι, non θεῖσαι, I, 19. item alibi ἀξιοθεῖται pro ἀξιοθεῖται quumque in his non alia sit mutatio quam litteræ α in η, tamen ἐθεῖται, non ἐθεῖται, alicubi nostris se oculis offert, mutato etiam in η. Atque, vt in mentione mutationis litteræ α in aliam maneam, quamuis μέγαθ pro μέγαθ tot loci nobis exhibeant, eodemque modo alicubi ὑπερμεγάθας pro ὑπερμεγάθας legamus: tamen & μέγαθ locis aliquot scriptum est: vt I, 60. Sic etiam πέμω dicit, pro πέμω, vocali α locum vocalis ε tribuens: sed ne hæc quidem mutatio vbique fit.

A vocali α vt veniam ad ε, quum hæc Ionico more auferri à principio quorundam vocabulorum dicatur, & ἐκείν inter illa ponatur, tanquam κείν non ἐκείν, Ionicum sit: tamen ἐκείν quoque hunc apud scriptorem sæpe occurrit. Sic non solum ὦρων pro ἑώρων, sed etiam hoc ipsum ἑώρων apud eum legimus. Ac ne ἑρτη quidem pro ἑρτη constanter scriptum est. Vtque loquar de iis quoque locis vbi contra inseritur hæc vocalis, præter morem linguæ communis, sciendum est, non μηχανώμενον tantum sed μηχανώμενον etiam, itidemq; μηχανώωνται, legi.

Ab ε ad η transiens, mutari quidem & hanc vocalem η dico in aliam, Ionico more: sed ne hic quidem constantiam seruari. nam quum vox νῆος Ionicæ dialecto assignata sit, nō minus tamen νέος, vel νέα seu νέας quàm νῆα, seu νῆας apud eum esse scriptum videmus. Ac pro ἦσαν & ἦσαν legimus ἑσαν & ἑσαν multis quidem in locis, (in quorum vno ita est allucinatus Vallæ interpres, vt VII, 18, ex genitiuo plurali ἑσάνων, dicto pro ἦσάνων, fecerit gentem quæ *Heffones* diceretur) sed non tamen in omnibus. Quumq; pro οἰκί scribi debeat οἰκή, tamen & illud interdum occurrit. Sic etiam μαντήον pro μαντήον nec solum ἀντιμήνη, sed & ἀντιμήνη. Atq; adeo IV, 33. ἀσφαλήης, non ἀσφαλήης, legitur.

Ad vocalem, quod attinet, alicubi nec in ipsa lex Ionicæ dialecti seruatur. Nam haud tantum *ἐμῶ* sed *ἐσῶ* quoque apud eum habemus. Ac initio Terpsichores *περσική* *σε*, pro *περσικήσι*, ut alibi *κατασέσι*. Ac, quum, sæpe ab Ionibus inferatur, veluti quum *ξέν* pro *ξέν* dicitur, in omnibus tamen eiusmodi vocabulis id factum non videmus. Quumque vicissim in multis detrahatur, veluti in *Πιπιδε* (item in *έων*, in *έων*, atque aliis) tamen & *Πιπιδε* legitur. Et alicubi *αίει*, alicubi *αίει* legitur. Vocalem *o* plerique loci habent in pronomibus *ἐμῶ* & *σῶ*, sed illam (tanta est scripturæ inconstantia) eadem pronomina non minus frequenter coguntur relinquere, eius locum occupantibus *ἐμῶ* & *σῶ*. Eodemque modo participii *πινόμεν* locum sæpe à *πινόμεν* occupari, idemque in aliis huiusmodi participiis, quinetiam in ipsis verbis, fieri videmus.

Vocalis *u* non minus habet & ipsa quod queratur. Quum enim quodam suo iure debeat cum vocali *o*, ad efficiendam diphthongum, coalescere, in plerisque vocabulis, è quorum numero est *ὄνομα* pro *ὄνομα*, (quod idem iuris cum *ὄνομαίνα* & *ὄνομάζω* communicat) en tibi nihilominus *ὄνομάζων*, non *ὄνομάζων*, I, 44.

Nec melior est vocalis *ω*, quam aliarum conditio: quum eam ex verbo *παίω*, superueniens sæpe expellat, ut dictum est: nec *ζω* semper, sed plerunque *ζή*, scribatur.

In ultima vocali ultimus sit meus hoc de genere inconstantia, qua leges Ionismi violantur, sermo: (alioqui enim, quo plura de illa dico, eo plura superesse dicenda video) donec non solum has lectiones *διφασίας* (ut Herodoti vocabulo utar) proferre, sed de iis iudicium ferre vacet.

EX EIVSDEM H. STEPHANI PROLEGOMENIS

aliis ibidem, de opera à se prestita in secunda editione, quam in nostra sequuti sumus.

AC primum quidem, ad eos quod attinet quibus sine cortice nare in Græcorum scriptorum lectione datur, id est, qui interpretis operā, tanquam *χρησγῶν* cuiusdam, non requirunt, (quamvis multo pauciores in Herodoto & Thucydide, quam aliis, eam non requirere notum satis sit) sed ceteris ad hanc lectionem adminiculis esse contenti possunt: non eas tantum quas antea diuersas scripturas (ut Græci *Διφάσεις γεγραμμένες* appellant) exhibui, sed numerum earum auxi: & censura adhibita, quasdam ex auroavi: non tamen ita ut amandarem, sed tantum ut loco suo motis alium minus honorificum darem. Ex ipso enim textu (ut hodie moris est vocare) in marginem transtuli. Sed quasdam vicissim maiore dignas honore iudicavi, ideoque eas hinc illuc transtuli. Iam verò & plerosque locos emendavi, qui tibi facessere alioqui negotium poterant: & quidem haud parum negotii nonnulli. Quorum in numero est hic qui in Euterpe cap. 40. legitur, *ἐπὶ τῷ περσικῷ τῷσι, καὶ ἐπὶ τῷ κατὰ τῶν, ἵνασι τῷ βῶν*. Quem enim illa vocula *τῷσι* non torqueat? cui crucem non figat? Sed esto, verisimilem posse videri hanc emendationem, unde tamen tantum confidentia (dices) ut eas voculas *τῷσι* margini non adscripseris, sed ipsis Herodoti verbis inferere ausus fueris? Quoniam Herodotum ex Herodoto me emendare, vel (si mauis) Herodotum esse sui ipsius emendatorem, videbam. Ita enim ille in sequentibus, eadem in Musa, paucarum paginarum intervallo, cap. 61. *ἐν τῷ βυρίε, πῶς ὡς αἰάζουσι τῷσι τῷ ὀρτῶ, εἰρηται πῶς προσι μῶ. τῷ πῶν τῷ δὴ μῶ τῷ πῶν πῶν τῷ πῶν, μῶ*. Sunt verò & alii loci quibus male affectis ex ipso Herodoto medicinā adhibui. Sed superesse fateor qui eandem à me aut ab alio quopiam opem expectent. Parum autem abfuit quin & alium quendam emendare mihi permiserim: suum illi vocabulum, antiquum certè, & multorum auribus, etiam in Græca lingua valde exercitatorum, insolens futurum, restituendo. id autem est *αἰαγῶν*. Nec dubito quin, si de hac emendatione, tanquā ex nimia fiducia proficiscente, accusatus fuisset, causæ meæ patrocinium Hefychius suscepisset. Sed (ut opinor) nec Hippocrates Ion, quum me scriptori Ioni operam præstantem vidisset, opem vicissim præstare mihi recusasset: præsertim quum eodem & ipse vocabulo utatur, paulo quidem alium sed tamen non alienum ab eo quem apud Herodotum habuisset, dans ei vsum. Ut taceam, non absimile vero esse, utrunque ab illo, Hippocrate inquam, datum ei vsum fuisse. Est verò & alius quidam nostri historici locus, qui vocabulum quoddam non minus Hippocrati quàm Homero vstitutum requirere videtur: ut in meis annotationibus (deo fauente) declarabo. Immo quid obstat quominus iam nunc illam saltem libri illius portiunculam (aut siquid portiuncula minus dici potest) repræsentem? Scito igitur agi de hoc loco, quem habes lib. II, c. 47. *αἰαγῶν*

καὶ αὐτῶν, ὅπ' ἀδυνείης βίης περιτίναις πλάσσαντες ὕς, καὶ ἐπλήσαντες ταύτας, θύεσι. Nam quum ih Aldina ista pariter & Basiliensi editione habeamus, ὅπ' ἀδυνείης βίης περιτίναις πλάσσαντες ὕς, quid vetat quominus quis pro voce βίης scribendum βαγῆς suspicetur? Saltem ē scriptura qua nihil significari potest, aliam quæ non incommodum sensum habeat, efficiet: idque minima cum mutatione. Talem autem mutationem, id est minimam siue leuissimam, quum sufficere ad quorundam locorum emendationem viderem, pro religioso supersticiosus esse nolui. Atque hinc factum est vt in hac posteriore editione (hoc exemplo contentus ero) pro ἀπειτῶσι scribere ἀπιτῶσι non dubitauerim, lib. II, cap. 94. quum manifestum sit ἀπιτῶσι esse quod Dioscorides ἐπιτῶσι dicit. Adscripta autem margini lectio ἀπειτῶσι, quæ nihil potest significare, fieri potest vt ex alia manarit, aliis litteris scripta, sed eandem tamen pronuntiatiōnem (vt iam pridem litteris diuersis eadem pronuntiatio dati cœpit) habente: ac audiens aliquis verbum ἀπιτῶσι (quod esse poterat expositio illius ἀπιτῶσι) non illo modo scripserit, sed hoc, ἀπειτῶσι.

Iam verò & commoda quorundam locorum interpunctiōne magis etiam quàm antea lectoribus commodasse, & labore illos leuasse, ex ipsa collatione apparebit. Alicubi tamen eorum diligentia hoc reliqui, vt quam interpunctiōnem in annotatione margini adscripta sequutus essem, eam in ipsis Herodoti verbis (nisi fortè à me dissentirent) sequerentur. Ac huius etiam rei exemplum suggeret illa ipsa quæ modò proposita fuit pagina. In eadem enim, lib. II. c. 95. legitur, πῶς δὲ νῦν ἔσται χεῖρα ἐν τῇ ἀναπαύεσθαι καίτη· περὶ ταύτην ἴσησι τὸ ἀμφιέλησον· sed tamen sequendo ea quæ margini adscripti, post χεῖρα ponenda est πλεία στιγμή, at post καίτη, tantum ὑποστήμη. Fateor interim me simul etiam mutaturum libenter αὐτῇ in ἔται.

Paulo post.

Ad eos autem vt veniam, quibus contrà sine cortice natæ in Græcorum scriptorum lectione est negitum, eos qui sine Theseo ē multis illorum locis emergere non possunt, eos qui duce filo, vt in aliquo labyrintho, sua ponere vestigia necesse habent: multo plus & ipsi huic editioni, quàm priori, se debere, meritò fatebuntur: quum me in multo pluribus locis interpretationem Vallæ emendasse, in quibusdam in meipsum etiam, ad emendationem quod attinet, inquisiuisse animaduertent. Hoc enim de quibusdam locis posse mihi videor dicere, vbi quæ me non satis tum temporis oculatum subterfugerant, à me nunc, ceu facto oculatiore, deprehensa fuerunt. De locis tamen iis non iam loquor, vbi tales erant commissi errores quales in nominum quorundam interpretatione: qui nimirū sunt eorum ē genere quos μεταμορφῶται, siue μεταμορφῶντες appellare soleo, quod metamorphoses, & miras quidem eas, in quibusdam scriptorum Græcorum locis interpretandis faciant. Atque horum ē numero vnus est vbi nomen ἡσόνες, quod sonat inferiores, seu viribus minus valentes, mutatū fuit ab interprete in nomen populi omnib. geographis, omnib. historicis incogniti: quum is ab illo vocetur Ἡσσηες. Locus ille est in Polymnia, c. 18. ἰδὼν πολλὰ ἔμεγαλα πόνοντα περὶ ἡμάται· ὑπὸ ἡσόνων. vbi vide quæ margini adscripta sunt. Ac eodē modo eod. lib. c. 93. nomen vel potius pronomen relatiuum οἱτίνες, quod responderet Latino qui, videbis transformatum in quendam populum. ita enim ille, quos prius appellatus fuisse Ἡσσηες, dictum est: quum verba Herodoti (de Caribus loquentis) hæc sint, ἔτι καὶ οἱτίνες πρὸς πρὸν ἐγκαλέοντο, εἰρηται. Sonant verò hæc, Hi autem, qui nati (id est, quo nomine) prius vocarentur, dictum est. Sic lib. I. c. 176. vides, ex ἰσίων, quod Ionica dialecto dicitur pro ἰσίων, ab ἰσίων, (cuius nominatiuus singularis est ἰσίων, quo significatur familia) quendam populum seu quendam gentem ab interprete nobis fieri, cui nomen sit Ἰσθίει. Atque his adiiciendus est mons Hirus, per eandem metamorphosin factus, lib. I, cap. 80. nam ibi legitur, qui ἐκ τοῦτε Hiro matris Dindymena lapsus. vbi admonitiunculam margini adscriptam vide. Quod si ad aliud genus errorum interpretis à me emendatorum veniendum sit, illi non cedens, quin potius id superans, de nullo potius hoc dici posse existimo quàm de eo vbi contrarium omnino sensum verbis auctoris dat interpret. Exemplum quod in mentem venit primum, est in Euterpe, cap. 167. hæc enim exhibet ista Herodoti verba, ἥκιστα δὲ Κορίνθιοι ὄνουνται τὰς χειροτέχνους, à Valla sic interpretata, Corinthii quoque minimi faciunt opifices: quum Herodotus contrarium de Corinthiis testetur, eos nequaquam minimi facere opifices, vel potius, contemptui habere. Aliunde autem non contigit tam magnus error: quàm ex non intellecto verbi ὄνομα vfu: sicut nec compositum ex hoc factum κατὰ φύσιν intellexit Euterp. cap. 136. vbi existat inscriptio, cuius principium hoc est, ΜΗ' ΜΕ ΚΑΤΟΝΟΘΗΣ' ΠΡΟΣ ΤΑ'Σ ΛΙΘ'ΙΝΑΣ ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ. nam has voces ille ita reddit, NE ME LAPIDEIS PYRAMIDIBVS COMPARES. Vbi

illum videri aliud verbum quàm *κατανοῶν* legisse, dixi in iis quæ margini adscripta sunt: sed quum ne illius quidem verbi *ὄντο* significationem assequutus sit, facilè mihi persuadeo, nō aliam eum lectionem illic sequutum esse, sed idem ei in illo etiam verbo quod ex hoc compositum est vsuuenisse. Quis igitur est illorum verborum sensus? Illorum regis Asychis verborū sensum (lectores enim ibi suspensos reliqui) esse hunc arbitror, NE ME CONTEMNAS PRÆ LAPIDEIS PYRAMIDIBVS. Vel, Ne me asperneris. Ceterum, ad priorem illum quod attinet locum, quem Valla ita vertit, *Corinthii quoque minimi faciunt opifices*, suam ei interpretationem vel hoc reddere suspectam debebat, quod vlla vix artificia magis celebrarentur, quàm quæ *κορυμβοειρή* (eo modo quo *Α' Πικερρή*, & *Μιλησιερρή*, & *Ναξιερρή*) nominabantur. Haud scio autem an ex vllō nobis clarius & certius esse id possit loco, quàm ex Actorum apostolicorum capite XIX. Ibi enim quidam nomine Demetrius vel ex vno artificio procudendi templa Dianæ argentea (siue thecas templi effigie, aut scriniola, siue nummos celeberrimi illius templi formam repræsentantes, aut alias eius imagines, intelligere oporteat) magnum artificibus præbuisse quæstum dicitur. In dubium igitur vocari non potest quin mea quàm vera est, tam falsa sit illa mea contraria interpretatio. Quod si librum hunc euoluere libeat, alios plerosque locos inuenies vbi meam itidem interpretationem, & quidem alteri omnino repugnantem, propono. Taceo de locis vbi Latina eius verba negant quod Herodotus ait, aut vice versa: sed ita vt id è lectione contraria nostræ contigerit, ei que imputari debeat. Ac fateor posse alicubi, vtri potius lectioni acquiescendum sit, dubitari: atque hæc, vt opinor, incidere dubitatio poterit non procul ab initio Clionis, cap. 24. vbi de Arione legimus, καὶ Ἀ' ριονος ἐστὶ ἀνδρῆμα χαλκίον, ὃ μέγα. Ἰπὶ ταυνάροι. contra enim, χαλκίον, μέγα, legisse Vallam videmus. At eod. lib. cap. 37. vicissim negationem ille habet vbi nullam habemus. nam pro *δοποχρεωμένων* lectum ab illo fuit *οὐκ ἀποχρεωμένων*.

Verum, vt de locis in quorum interpretatione peccauit, verba pergam facere, eorum in numero nonnulli sunt vbi hoc inde contigit, quod non animaduerneret verbum quodpiam vsū quendam Herodoto, aut cerè eius dialecto, peculiarem habere. vt I, 45, *συζήνωσκέμεν*. Nam & actiuam vocem *συζήνωσκειν* longe aliud sonare passim apud hunc scriptorem, quàm *ignoscere*, in recensione & expositione quorundam eius vocabulorum à me aliquot exemplis ostensum fuit. Minus autem quis miretur fortasse illum *ἡπιστῶ* reddidisse *epistolam*, lib. VI, c. 50. quum potius *mandatum* significare videatur. Ac fallitur Eustathius in eo quod credit, vocem *ἡπιστῶ*, quæ apud Æschylum id sonat, pro *ἡπιστῶ* positam esse, adiectione litteræ σ. quasi verò a verbo *ἡπιστάλλομαι*, quod Homero vsitatissimum est, deduci eam necesse foret, ac non *ἡπιστάλλω* quoque, & quidem in soluta etiam oratione, eum vsū haberet. Quia de re si quis cum Eustathio dubitat, omnē vtrique meus Thesaurus Græcæ linguæ dubitationem tollet.

Inter illa autem de quibus nunc demum in hac posteriore editione monui, est quidam vsus prepositionis *ἐκ*, qui non animaduersus fecit vt in eorum interpretatione quæ de Cambyse & Gyge narrantur, I, 10. aliquid sit absurdum: ex eo quod, vbi dicitur, *μαθόντες δὲ τὸ πικρὸν ἐκ τῆς αἰδρός*, interpretes non viderit, intelligi debere, non *μαθόντες ἐκ τῆς αἰδρός*, sed *τὸ πικρὸν ἐκ τῆς αἰδρός*: vt ostendi in iis quæ recensione & expositioni vocabulorum huius scriptoris subiunxi.

At eorum è numero de quibus in annotationibus agetur, est quod dicitur de Persis, I, 133, *μεθύσκορμφοι δὲ ἐώθησι βαλεῦν ἐαυτοὺς τὰ πονηρὰ τῶν παρηγμάτων*. Nec enim eo tantum facere iniuriam Herodoto arbitror, qui ista ex eo afferunt, at quæ subiungit tacent: sed eos etiam qui *μεθύσκορμφοι* interpretantur *ebrii*: vt intelligamus, Persas, quum iam sunt ebrii, de rebus maximè seriis consultare. Cur enim *μεθύσκορμφοι* pro *μεθυθέντες* accipiamus, potius quàm id quod propriè sonat intelligamus? Id verò non aliud est quàm *dum se inebriant*. Quantum autem sit discriminis inter eum qui ad ebrietatem iter facit, eumq; qui iam iter illud confecit, atque ad eam peruenit, cuilibet iudicandum relinquo. Tantum certè discriminis est quantum inter eum qui urbem quampiam oppugnat, & eum qui iam expugnauit. Quæ comparatio est eo aptior, quod is etiam qui se inebriat, mentem suam velut oppugnat, & de statu suo deturbare conatur: at postquam hoc effecit, iam dici potest eā expugnasse. Quamobrem non video quid obstat quin participium illud *μεθύσκορμφοι* interpretemur (si verbum verbo reddere nolimus) *inter pocula*, aut saltem *inter larga pocula*. Quod *πικτικώτερον* esse fateor: quamuis Liuius largius vinum etiam dicat. *Largiore vino* (inquit) *usus*. Nec verò videretur contrà me facere quod sequitur, de eo qui domui in qua sunt præest, proponente postridie quod ipsis in ea consultatione potatoria visum fuit. Proponit enim tanquam iis qui è mensa (si tamen ea tum vrebantur) tandem nonnisi ebrii surrexerint, ideoque illorum quæ à se statuta

statuta fuerint, recordari haud queant. at nihil obstat interim (meo quidem iudicio) quin intelligamus illis inter larga pocula, & tamen antequam essent ebrii, consultantibus, ebrietatem solitam superuenire. Sed viderit alius quispiam quid pro Persis afferri possit, super eo etiam quod subiungitur, & quomodo illud quoque factum ostendi minus absurdum queat quam prima fronte videatur: *πὲρ δὲ αὐτῆς πόρτις περὶ βαλύνωνται, μεθύσκομενοι ὅτι διὰ γυνώσκουσιν.*

Exhibebunt porro illæ annotationes meæ, deo fauente, & quorundam locorum emendationes, ex coniectura: quandoquidem vetere exemplari (cuius etiam expectatio fecit ut editionem huius scriptoris differrem) video me ante bellorum nostrorum finem potiri haud posse. Atque ut huius quoque operæ aliquod tibi velut γῆμα interim præbeam, quandam loci quem habet Thalia, c. 130, proponam. Nam ibi pro *Ἀποκνήσου* scribo *Ἀποκνήσου*, leui cum mutatione, sed eiusmodi tamen, ut quum ex illo *Ἀποκνήσου* nihil nisi ineptum elici possit. (præsertim si quis Vallæ interpretationem sequatur) contra in *Ἀποκνήσου* non dubitem quin Herodoti mentem habeamus.

Eodem in opere, eademque opera, de illa quoque scripturæ diuersitate agam, qua fit ut eiusdem vocabuli scriptura modo dialecti Herodoti, id est, Ionicæ, legem seruare, modò ab ea discedere videatur: & è duabus tribusve (tot enim sunt interdum) quam potius recipiendam arbitrer, declarabo. Interim certè adeo in hac parte nihil mutare sum ausus, ut in ipso etiam principio *Ἀλικαρνασσῆος* retinuerim, & in *Ἀλικαρνασσῆος* mutare noluerim: quamuis sit *Ἀλικαρνασσῆος* II, 4. & *Ἀλικαρνασσῆος* VIII, 104. In eo quidem magna est constantia, quam valde quis mirari possit, quod nusquam (si memoria non me fallit) genitiuo Ionico, id est, in *οιο* desinente, utatur: sed quemadmodum prima totius operis vox est *Ἡροδότου*, non *Ἡροδότηο*, sic alibi alia virorum nomina illo non hoc scripta modo, & *Νείλῳ*, non *Νείλῳ*, *Περσέῳ* itidem, non *Περσέῳ*, atque adeo *λόγῳ* etiam, non *λόγῳ*, habeamus.

Sed quamuis de multis te monuerim, non dubito quin aliqua quæ in eorum esse numero debebant, mihi exciderint: quod si ita est, suus illis eodem in opere locus erit.

Iam verò, quoniam, si *ἡ δὲ λέγειν* non oportet, multo minus, *ὅρῳ λέγειν*, quid attinet, quæ hæc EDITIO POSTERIOR adiuncta priori habeat dicere? Sed ea quidem quæ huic Herodoti libro præfixa sunt, partim mea, partim Ioachimi Camerarii, fuerunt tantum locupletata, & quidem ea in parte quæ mea est: at quæ subiuncta, DE LEGIBVS ET INSTITVTIS TAM PERSICIS QVAM ÆGYPTIACIS, ex variis scriptoribus sumpta, nunc primum adiecta sunt. At poterant tamen (inquies) ex aliis etiam alia quædam sumi. Poterant, fateor: sed iis quæ præcipua videbantur, esse contentus volebam.

EX EIVSDEM H. STEPHANI PRÆFATIONE

in primam editionem.

HERODOTÆ autem historiæ virtutes non ex ore meo, sed Ioachimi Camerarii, omni genere doctrinæ celeberrimi, accipies. Quem ego virum cum antea plurimum dilexi, (ut vicissim ab eo plurimum me diligi animaduerti) tum verò ex quo ipsum quoque vehementi amore Herodotum complecti cognoui, illa certè amoris in Herodotum nostrum societas, pristinam illam amicitiam, quantum augeri potuit, tantum auxit. Quòd si lectis illis Camerarii de Herodoto scriptis aliquid tibi ocii superfuerit, meæ etiam editioni Latinæ interpretationis præfixa quædam à me eiusdem argumenti inuenies: in quibus satis prolixè illis respondeo qui mendacem esse Herodotum mentiuntur: adeo ut præfationem illam, apologiam Herodoti ideo inscribendam censuerim. Inter alia multa ibi, miram illam historiam & quæ præ ceteris omnibus iudicari fabulosa posset, de Scythis seruis qui dominis absentibus in vxorum illorum possessionem inuolarant, tandemque quum iusto prælio repellere ab armatis dominis non potuissent, solis flagellis repulsi fuerunt: illam inquam historiam annalibus posterorum (in his enim & Moschouitz numerantur) testatam ad hunc usque diem extare leges: detortis duntaxat (ut fit) nonnullis facti circumstantiis. Leges item, quod de Thressis mulieribus narrat Herodotus, eas excedentibus è vita maritis comites se certatim offerre, simili Indicarum mulierum facto (cuius testes oculati hodieque extant) confirmari. Quid quòd illa de mulieribus Babylonicis historia, quæ viris extraneis semel in vita se prostituere necesse habebant, Ieremiæ Prophetæ testimonio confirmatur? Quod autem ad quædam de rebus leuioribus historias attinet, (in quibus tamen non minus fides eius suspecta est) eas ab aliis quoque scriptoribus, addito non eius sed aliorum testimonio, referri scimus. Cuiusmodi est quod de Amasidis thorace apud hunc nostrum historicum legimus. ab illo enim proditum est, vnāquāque eius *ἀπὸ σώλου*, quamuis alioqui

ἔχοντες δὲ πλὴν, habuisse in se ἀρπιδόνας τρητῶστας καὶ ἐξήκοντα πύσσας φανερὰς. At Plinius nullam Herodoti mentionem faciens, certam tamen huic rei fidem affert, quum ita scribit, *Mirantur hoc, ignorantes in Aegyptii quondam regis (quem Amasin vocant) thorace, in Rhodiorum insula ostendi in templo Minervae CCCLXV filis singula fila constare. quod se expentum nuper Roma prodidit Mutianus ser consul: parvasq; iam reliquias eius superesse, hac experientiam iniuria.* (Taceo insignem errorem quem interpretes hic commiserat, ἀρπιδόνας non fila sed venationes interpretatus.) Hæc ego aliaq; huiusmodi mecum reputans, & mendacem tamen subinde vocari Herodotum audiens, hoc epigramma inter scribendam illam apologiam, in calumniatores illos lusi, tanquam ipsum Herodotum compellans:

Ἄφρων ὃς ψεύσιν σε καλεῖ, ὅτι πύσση ἀλλῃ.

Καὶ τί γὰρ εἰ ψεύσιν ψευδέων ὃς σε καλεῖ;

Εἰ γὰρ παλαιὰ λέγει διδασκάναι αὐτὸς ἀμείνον,

Ἄφρων καὶ ψεύσης ἐνθὺς ἀλάκων εἶναι.

Huic certè potissimum scriptori id accidit quod præ quouis alio metuisse videmus, nimirum ne mendacis à posteris nomen acciperet. Sed si quæcunque incredibilia videntur (dum ex experientia nostra vel sensu nostro siue ingenii capto metimur) mendacii insimulanda essent, quàm multa in sacris historiis, quæ tam certæ sunt fidei, mendacii insimularentur? Quem autem librum post sacrosanctos illos habemus in quo res adæo magnæ commemorantur? in quo providentiæ potentiæq; diuinæ, quæ superbos deprimit, tot tamq; luculentæ exempla conspiciantur? ubi regum, potentissimorum alioqui (quorum & ipse superbiam ac vesaniam nobis ante oculos sæpe ponit) regnorumq; adeo horrendæ euerfiones narrentur? Quis est ex quo certius sacra chronologia cum profanis historiis conciliari possit? Addo etiam (quod vel maxime commendare nobis hunc scriptorem debet) qui religiosus de diuina providentia & quidem valde similibus verbis, interdum etiam iisdem, loquatur? Omitto, præsci illius sæculi simplicitatem, & humile (in quibusdam etiam regibus) vitæ genus eodem nobis modo utrobique describi. Omitto & hoc, nullum usquam extare apud Græcos autores scribendi genus, quod (ut in omnino diuersa lingua) ad Hebraici breuitatē simplicitatēq; magis accedat. Nemo certè est qui quum legit apud Herodotum hanc inscriptionem, *Amasis Polycratis is a dicit*: item, *Mardonius hæc dicit*: non possit vsitatum prophetis præsertim stylum agnoscere, *Hæc dicit Dominus Deus*. Nemo est item qui quum Herodotum ita ordientem suam historiam audit, *Herodoti Halicarnassæi historia editio hæc*: (de qua interpretatione alibi dicendum erit) simile esse hoc Esaiæ exordium passurus non sit, *Vision Esaiæ filii Amos*. Nec non istud Ieremix, *Verba Ieremia filii Helcia*. Cui simile est omnino apud prophetam Amos, *Verba Amos*.

Iam verò quod ad Homerum attinet (ut à sacris ad profana veniamus) quisquis lectio nis illius studiosus est, ad eam profectò neq; magis compendariam neq; magis expeditam viam, quam hunc autorem peruolutando, sternere sibi potest: nec aliunde melius quæ apud Homerum Ionica sint, & quæ non tam Ionica quam poetica, cognoscere.

adeo ut qui sit Φιλόμυθος, eum esse etiam Φιληρόστον, rationi consentaneum sit.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΩΝ ΗΡΟ- ΔΟΤΕΙΩΝ ΛΕΞΕΩΝ.

Ex ms. codice Melchioris Haiminsfeldii Goldasti.

Α. ΝΕ' ΑΗ' χρήση.
Α' ναυαρχίας· τὰ βαθία ἐ βασιλευσάντων
ἐποδημάτων.
Αυλός· εἶδος ἀκολάσας ὀρχήματι.

Α' νακῶς· ὀπτιμελῶς, φυλακτικῶς.
Α' ἑρὸν· καλὸν, αὐτὰδες, τευφρόν.
Α' νασιμῶν· δαπανᾶν, αἰαλίσκειν.
Α' νῆγνασεν· αὐτέπεισεν, ἐδίδαξεν.
Α' ντίξον· τὸ ἐναντιώμενον.
Α' λεξομένους· ἀμνηστούς.
Α' ῥοδὶς· φανέρους· κτὶ τὸ βέλ.

1 f. αμφιδ.
II, 69.
2 f. Σαφ.
III, 109.

Α' πῖσις· ἰκανώσας.
Α' Φιδέας· ἀλύσεις, οἵ, ψέλλια.
Α' πφρῶν· τὴν πελαμένιν τιμῶν ἐπὶ τῶν δέλων
τῆς διασώσεως.

Α' πημοτέρους· ἀτίμους.
Α' πεματάκεν· ἐμώρεον.

3 f. αμφιδ.
III, 108.

Α' πηλικέστερον· πρεσβύτερον.
Α' μύοσεν· πρεσβύοσεν, ἐλκύν, ἔξεν.
Α' νδρόσφιγχα· αὐθιγὸν αὐθροπ· κτὶ σφίγγ· δημιουργή-
μα.

Α' ἡμωρητί· ἡ γυνὴ κατὰ φρονήσεως.

Α' νδρόγιν· ἡμαφροδίτ.

Α' μδολλάδων· κατὰ ὑπερβολῶν.

Αἰγίς· τὸν λίθον φορεῖσι δοράν.

Α' ντρεμκας· τὰς καυλὰς τῶν ἀσφοδέλων.

Α' γηλατέην· διώκην, φυλαδεύην, ὀπτιμότην, ὑβρίζην.

4 f. αμφιδ.
VI, 58.

Α' χαρεσίη· τὸ πρὸς χάριν τῆς πολλῆς ζῆς, κτὶ ὀπτι-
μοῦς χρεμάτων πειθεσθαι.

Α' φλασεν· τὸ ἄκρον τῆς πύμνης.

Α' ρημία· φιλία.

Αἰωρηγάντες· μετὰ μετὰ δέντες.

Α' ναυαρχίον· τὸ ἐν ναυῇ συλλαμβανόμενον.

Α' καυτοπλήξ· ὁ πλοῦτος ὀπτιμότης.

Α' ὤ· ὁ πλούσιος· ὡς ἀξυλ· ὁ πλούσιος.

Β. ΒΥΣΣΟ' Σ· βυθός.

Βάρις· ναύς.

Βυπύρις· ὁ δειλὸς μετὰ λυγρῶς.

Βυλαναγρε· κλέις.

Γ.

ΓΑΤΛΟ' Σ· ὁ λῶν φοινίκιον· κτὶ φρέατι· αὐτὸ λήγειν
ον, κτὶ χαλακτοδόχον ἀγγεῖον.

Γεωπῆναι· οἱ γῆς περὶ πάντες κτὶ ἄπροι.

Γνωσιμαχέην· τὸ γινώσκειν τὴν αὐτὴν ἀδένειαν κτὶ ἔναντι-
πῶν τῶν ἰσχυρῶν.

Γοργύρη· δεισιμαθῆμον ἐπὶ γυναικῶν.

Γυμνοπεγδία· ἑορτὴ ἐν Σπάρτῃ, ἐν ἣ γυμνὰ χοροὺς ἱστάσι.

Δ.

ΔΗΜΟ' ΕΡΓΟΙ· εἰς τὸ δημόσιον κείμενα.

Δι' ἑρμῶς· ὁ ἕμν· εἰς Διόρυσον.

Διασφᾶγας· αἱ δεισιμαθῆμον πέτρας.

Διφροφορυμῶν· φορεῖς φορυμῶν.

Ε.

Ε' ΓΧΡΙ' ΨΑΙ· ἐμπροσθεν, περὶ ἀλάτῃ.
Ε' σηθίσαις· ὑλίσαις.

Ε' νηθητήρια· ἐνυαχῆθημα.

Ε' λόχων· εἰς λόχους κατέταξεν.

Εὐλέων· σκολήκων.

Ε' πιφορήματ· τραχήματ.

Ε' πλάμπ· κατὰ φανῆς.

Ε' πᾶις· φανερὸς.

Ε' πτωλα· ἡ μὴ βεβαίωμα ἡσῆς, ἀλλ' ὀπτιμότης. ἐπὶ
πλα· τὰ ἐπ' αὐτῶν τῶν γραμμάτων.

Εὐπύλα· ῥαδίως ἐνδρασιμένη.

Ε' νώσις· ἐννοήσις.

Εὐμάρεια· ἡ συχία, εὐκολία.

Ε' μβολ· χαλκωμα πείνηθιμῶν πεί τῶν πρῶτων
τῆς ναυσίν.

Ε' νάρις· οἱ ὀπτιμότης.

Ε' φεδρον· ὀπτιμότης.

Ε' πῖσις· ἐπικον, κατὰ λυμῶν.

Ε' κνίξεν· ἔδωκεν, ἀπὸ τῆς πᾶς.

Ε' ναιγίξεν· χροῖς ὀπτιμότης τῆς κατευχόμενης.

Ε' δώλοισι· ἐπὶ σφῶμασι νηός.

Ε' κύρησεν· ἔτυχεν.

Ε' πικρόσιον· πλάγαν.

Ε' πικρὸς· ὀπτιμότης.

Ε' λῶν· ἐλάσεις.

Ε' παμνησῶν· ἀναμνήσεως.

Ε' ναμοτία· τῶν πρῶτων τῆς Ἀθηνῶν.

Ε' ρμῖς· ὁ κλινόμενος.

Ε' λυτρὸν· σκέπη, δῆμα.

Εἰρῶν· ὁ πρὸς λακεδαιμονίους ἐν τῷ πρώτῳ ἐναυ-
τῶ ὁ πᾶς ῥαδίας καλῶν, τῶ δυνάτῳ περ-
κεμζόμενῳ, τῶ τρίτῳ μεμζόμενῳ, τῶ τέταρτῳ
περὶ πᾶς, τῶ πέμπτῳ πᾶς, τῶ ἑκτῷ μεμζόμενῳ. Ε' φ-
ηθεύει ἢ παρ' αὐτοῖς ὁ πᾶς ἀπὸ ἐτῶν ἰδί· μίξαι κτὶ
κ'. Βαρυτῶνως ἢ τὸ μεμζόμενῳ, ὡς περὶ ποθιμῶν ἀπὸ
μῶν, αὐχέν· ὑψαίχην.

Ε' πῖδοχα· ἀντὶ τῆς περὶ δόκιμα.

Εὐετή· ἡ εὐημερία, εὐεπρία· ἡ καλλίστη τῶν ἐτῶν ἀφ' ἧς
γαγῇ. Διογηναιὸς αὐτοῦ τὸ σφῶμα.

Εἰρά· μίτρα, ζώνη.

Ζ.

ΖΥΓΑΣ· κατὰ δόξαις.

Ζώνη· περὶ τοῦ ἐνδύματος.

Ζάκωρος· νεώτερος, ἱερέως.

Η.

Η' ΜΕΚΤΕ' ΩΝ· δυσφορῶν.

Η' ἑθδόν· μετ' ἰσχύος, μετ' ἀπολασίας, ὀρχηδόν.

Η' λυσιν· ἐφοδόν, πορείαν.

5 f. αμφιδ.
III, 104.

6 f. αμφιδ.
III, 104.
7 f. αμφιδ.
III, 104.

I.

ΓΑΗ· πᾶσις ἰσχυρή, συστροφί.
 ΓΙ· παρμεῖς· εἰ γήσιρι παῖδες.
 Γ΄· ἴα· δι᾿ ἄπαντα.
 Γ· ἀρχαῖοι· λέγασσι φλυδαῖσι.

K.

ΚΝΑ΄ΦΟΣ· ἀκαυτὰ ἔλχουσαι ἱμάτια.
καὶ ἀτέλεια· πὶ ἀναλώματα, ὧς συνέδρισα.
Κρυζήματων· χοιρῶν ὀποφθημάτων.
Κορύνη· ξύλον ὀπισθομυτίς.
Κρεῖς· ὄρεον δυσσιάνισον πῆς γαμῖσι.
Κάπιοτες· ὀποδὲ χόρμαιοι.
Καινῶν· τὸ χρήσασθαι λόγῳ καινῶ.
Κομιδὴ· ἀνάσωσις, ὀπιμίλεια.
Κερκαρ· πᾶς εἶδος.
Κληροχρεῖς· γεωργοί.
Κρησφύγετον· κτ̄ φύγη, ὀχύρωμα.
Καλαγνέων· κτ̄ λύων.
Καλλιερέσθαι· θύειν.
Κομαίωγη· ὑπαγωγή, ἀγχιάλος.
Κυδοσσίας· πάρος.

A.

ΛΕΥΚΗ· πάθος πᾶσι ὅλον τὸ σῶμα.
 Λαῦραι· ῥύμαι, ἀμφόβληα.
 πόνον· λύσας χορδή, ἡ ᾠδῆς ὄνομα.
 Λάξιν· λήξιν, μαρσιμόν, κελύρα.
 Δάσθη· αἰσχύνη.

M.

ΜΕΤΕΞΕΤΕΡΟΙ ΠΝΗΣ.
ΜΥΔΡΟΝ ΣΙΔΗΡΟΝ ΑΡΓΥΟΝ.
ΜΕΛΕΔΑΝΟΙ ΦΡΕΝΙΣΤΑΙ.
ΜΥΧΑΙ ΧΉ ΔΥΣΕΙΣ.

N.

ΝΕΟΧΜΩΣΑΙ· πρὸς κινήσει.
Ναυλόχον· λιμένα.

101

ΕΝΙΗΝ αὐτοῖς ἔκδοτο ὡς ζενίλω ἰδοῦναι αὐτοὺς.

Q.

Ο ΡΘΙΟΣ νόμος τρέπεται μελωδίως.
 Ούρεν· ὁροθεσία.
 Οὐχὰν ἀσπίδων· πόρπαιες καὶ δισμοί.
 Οὐχὲ παρ' ἑλιδων· παρ' ἑλιδων· πηλῆσαι.
 Οὐργισαὶ· μαλάξας.
 Οὐσὺ πα· ρυτῶν παρ' ὁδῶν ἔρμα.
 Οὐκ ἐκτομῆς· καὶ παρ' ὁδοῦ.
 Οὐτὸν· π' ἐπὶ τὰ τῶν ὑδάτων ἀγγεῖα πλύνει συ-
 σφιφόμενον.
 Οὐχὶ δὸν· ἡβηδόν.

П.

ΠΗΚΤΙΣ ὄργανον, ψαλτήριον.
Πεσσεῖ ψῆφοι.
Πρυτανεῖον θεομορφεῖον, θύλακος ἡ τῷ σίτῳ θήκη.
Πρόχους τὸ ἀποσπᾶσθαι.
Πρόπλῳ πεπέρῳ. μετὰ τῷ σ, ὁ διπλῶς.
Πάτεροι θεοὶ Φαινικεῖς ἐν ταῖς πύρμαις ἰδρυμένοι.

Παλαίους· πα ἑκ τρυγός· παλαιοῦ· κυρίως ἡ τοῦ
κων ἐπ' ἀλλήλ' ἡσέε.
Περίφορητά· ἀκπαί.
Πρόξενος· περὶ αὐτῆς.
Πελεμαρχὸς· ἀρχὸν τῶν ξένων.
Πρόξενος· εὐθύς.

P.

ΡΗΠΙ' Σ· πλέγμα.
 Ρ' η' χ' ης· Φεαγμῆ, ἡ δ' ἰσμεης τ' Φεαγμῶν.
 Ρ' ἦ χ' **Θ**· Φεαγμος.

Σ.

Σ ΠΕΡΧΘΕΙ Σ' παρχήεις.
 Σκευή· ὄπλις καὶ σολή.
 Συμψήσας· σπυρτήρας.
 Σαχάρεις· πλέκεις.
 Σχοινοπνές· μακρόν.
 Συρμαΐζειν· καθαίρειν πύματι τῶ ἐκ ζειῶν ἐὺδατ' Θ.
 Σπαδίξας· ἐκδείρας. Σπαδίξ γὰρ Φλοιὸς ρίζης περι-
 ης. οἱ γ', Φοίνικ' Θ· ράβδον. Σπάδαμεις γ' καὶ οἱ κύνης.
 καὶ σπάδιξ, ὄργανόν τι καθαρικόν.
 Συρμαΐα· βροῦμα λήθ' ἑταπς καὶ μέλιτος, ἢ λάχανον σπ-
 λινῷ εἰσέες.
 Σκυτάλας· ράβδους.
 Σῶτρα· σωτήρια, λύτρα.
 Σάχισι· τρίβισι.
 Σχοινς συμβολαῖς· οἱ ψαθοπαλέκσι.
 Σπρόφ' Θ· τὸ πρὶ τῷ κεφαλῷ ἐρεῖν.
 Σπυθμός· ὁδὸς μέτρον, κατάλυμα.
 Σινάμωρον· κακὸν χολόν.
 Σαυρωτήρ· ξυστὸν, δόρυ. ἢ σύραξ· ὃν ἐνιοὶ καλεῖσιν ἐρ-
 χον.

T

ΤΡΙΗΚΑΪΔΑΣ· διῆπτα κτ' διήμεις καὶ ἀνιθμὲς
ἀνδρῶν λ'.

Ταρσοὶ καλὰ μὲν παρὰ τὰ ἐν ἡξήραντι πᾶσι πάλιν.
Τελφᾶσσι· τελφῶσι, τελεφᾶσσι.
Τόρσι· τὸ τρεῖς, ἐν ἐνέμετρον εἰς αὐτὸ.
Τέμπει· τὸ σὺν τῶν ὀρῶν, καὶ οἱ σὺν δένδροι τόποι.
Ταινίαν· ἀξόδημα.
Ταρσὸς· ἡ τῶν ὀρνιθῶν πτέρωσις.

 Φ

ΦΑΡΜΑΚΟΙΣ· ΒΑΦΑῖς.
 φάλαρα· πᾶσι τὰς γνάθους σκεπάσματα.
 φάρσις· τρύφου, κλάσμα.
 φρενήρης· σώφρων.
 φεμάζασθαι· φρυάζασθαι, Φυσῆσαι.
 φόρμυ· πλέγμα, οὐ κόφινον.
 φυλάξαντες· ἐπιτηρήσαντες.
 φρεγγυος· βεβαιωτής.

x.

ΧΡΗΜΑΤΟΣ· πρᾶγματος.
 Καρσάδες· πέτριαι λαῖαι ἐν θαλάσῃ.
 Χοροεῦων· τιμῶν.

‡

ΨΗΝΕΣ· κωτώπια πὲ ἐν ταῖς ὀλύνθοις ταῖς αἰ-
σισι.

VETERVM ALIQVOT TESTIMO-
NIA ET ELOGIA

DE HERODOTI VITA,
SCRIPTIS, ET DICTIONE.

IN QVIBVS AVCTORIS LAVDES, ET
eius historia & styli cum aliorum comparatio.

HERODOTI VI-
ta, ex Suida.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
βίος, ἐκ τῆς Σαίδης.

α. H. St.

HERODOTVS, Lyxi & Dryonis fi-
lius, Halicarnasseus, ex illustri ge-
nere natus, fratrem habuit Theo-
dorum. Samum se conlulit, pro-
pter Lygdamin, tertium ab Arte-
misia tyrannum Halicarnassi. Pisindelis enim,
Artemisia, Lygdamis autem, Pisindelidis filius
fuit. Sami autem Ionicam dialectum excoluit,
& historiam libris IX scripsit, auspicatus à Cy-
ro Persa, & Candaule Lydorum rege. Sed Ha-
licarnassium reuersus, quum tyrannum expul-
lisset, & tandem sibi à ciuibus inuideri cerne-
ret, Thurium, quò tum Athenienses coloniam
deducebant, vltro abiit: ibique defunctus & in
foro sepultus est. Alii Pellæ mortuum tradunt.
Libri eius Musæ inscribuntur. De HERODO-
TO, in epistola scribit Iulianus apostata, *Quis
ignorat Aethiopum sermonem de cibo qui apud nos
optimi est alimentii? Nam quum mazam attigissent,
se mirari dixerunt quomodo stercorebus vescerentur:
sicni fide dignus Thurius historicus videtur.
Gentes autem ichthyophagas & sarcophagas ne per
somnia quidem nostram victus rationem vidisse
tradunt ii qui orbem terrarum describunt. Quorum
victum si quis apud nos emulari vellet, nihilo cum eo
melius quam cum iis qui cicutam aut aconitum aut
elleborum bibissent, ageretur.*

Ex Strabonis Geographicis,
lib. XIV.

int. G. Xyl.

VIRI illustres nati sunt ibi [Halicarnassē].
HERODOTVS historiarum scriptor: qui de-
inde Thurius est appellatus, quod socium se
deducendæ in Thurios coloniarum praeuissset.
tum Heracletus poeta, Callimachi socius: &
nostra ætate Dionysius historiarum conditor.

Ex Luciani Herodoto seu
Actione.

Interp.
Vine. Ob-
soratio.

VTI NAM vero & alias HERODOTI
virtutes mihi imitari concessum fuisset,

HΡΟΔΟΤΟΣ, Λύξου καὶ Δρυῶνος, Ἀ-
λικαρνασσεύς τῶν Ἡπιοφανῶν καὶ ἀ-
δελφῶν ἐσσηκαῖς, Θεόδωρον. μετὰ τὴν
ἐν Σάμῳ διὰ Λυγδάμιν τὸν ἀπὸ Ἀρ-
τεμισίας τρίτον τυραννὸν γινόμενον Ἀλικαρνασσίδος.
Πισινδήλῃς γὰρ ἡ πόλις Ἀρτεμισίας. ἔξ ἧς Πισινδήλας
δὲ, Λυγδάμης. ἐν οὗτῃ Σάμῳ καὶ τῶν Ἰάδων ἡ-
σκηθῆναι διέλεκτον. καὶ ἐγγραφέν ἰσορῶσαν ἐν βίβλῃς
θ'. δὲ ξάμηνον ἀπὸ Κύρου ἔπειστον καὶ Κανδαύλῃς ἔ-
λυνδων βασιλέως. ἐλθὼν δὲ εἰς Ἀλικαρνασσὸν, καὶ
τὸν τυραννὸν ἐξελάσας, ἐπειδὴ ὕστερον εἶδεν εἰσὶν
Φθονέμενον ἀπὸ τῶν πολιτῶν, εἰς τὸ Θέρμιον ἀποικι-
ζόμενον ἀπὸ Ἀθηναίων, ἐξελοντὴς ἦλθε. καὶ καὶ
οὐτελευτήσας, ὅτι τῆς ἀγορᾶς πέπραχται. Ἰνὲς δὲ ἐν
Πέλλῃ αὐτὸν τελευτήσασθαι φασιν. ὅτι τῶν ἀφ' οὗτων καὶ
λόγοι αὐτοῦ μᾶλλον. περὶ Ἡροδοτοῦ λέγει ὁ πῶς ἔσχε-
ται ἐν ὁπτιολῇ, τίς οὖν ἀγνοεῖ τὴν Αἰθιοπῶν ὑπερ-
καρπῆν τροφίμων πλείους στίβους λόγον; αἰσάμενοι γὰρ
τὴν μάστιγαν, θυμολογῶν ἐφάσαντο, ὅπως κόπρια σιτη-
μένοι ζώμεθα. αἰτῶν πρὸς τὸ Θέρμιον εἶναι λογοποιῶν
δοκεῖ. ἰχθυοφάγων δὲ καὶ σαρκοφάγων αὐτῶν
πῶν γῆν, μὴ δὲ ὄναρ ἰδόντα τὴν περὶ ἡμῶν διαίτην,
οἱ τῶν οἰκουμένων περὶ γῆν γὰρ ἰσορῶσαν. ἀπὸ
εἰπὸς περὶ ἡμῶν ζηλώσει τὴν διαίτην ὁπτιολογῶν,
εἶδεν ἄμηνον διακρίσσειν τὴν κῆναιαν προσεγγι-
ζόμενον, ἢ τὴν ἀκόντιον, ἢ τὴν ἐλλέεσσον.

Εκ τῆς Στραβωνος γεωγραφικῶν,
βιβλ. ιδ'

Ανδρες ἡ ἐγένοντο ἐξ αὐτῆς [Ἀλικαρνασσίδος]
Ἡροδοτὸς πρὸς συγγραφεύς, ὃν ὕστερον Θέρμιον
ὀκάλεσαν, διὰ τὸ κρινωμένην εἶς Θέρμιος ἀποικί-
ας. Ἐν ἑκλειτῷ ὁ πειρητής, ὁ Καλλιμάχῃς ἔ-
περ. Ἐκαστὸν ἡμᾶς Διονύσιον ὁ συγγραφεύς.

Εκ τῆς Λουκίανου Ἡροδοτοῦ, ἢ
Αἰτίων.

Ηροδοτὸς εἶπε μὲν καὶ ἄλλα μνησάσθαι δεῖν ἡν,

εἰ πάντες φημιδοὶ προσὼν αὐτῷ, μέλλον γὰρ ὡς ἡγεῖται
 γε, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐκ τῶν ἀπάντων, οἷον, ἡ κατὰ τὸ λό-
 γον, ἡ ἀρμονίαν αὐτῶν, ἡ τὸ οἰκεῖον ἢ ἰωνία, καὶ προσ-
 Φυῖς, ἡ τὴν γνώμης τὸ πρῶτον, ἡ ὅσα μετὰ κατὰ
 ἐκείνῃ ἀμα (ὡς λαβὼν ἔχει, πέρα δ' εἰς μέσην
 ἐλπίδῃ). ἃ ἵ ἐποίησεν ὅτι τις συγγραμμάτων, ὥς
 πολλὰ καὶ τοῖς ἑλλήσιν ἐν βραχεὶ κατέστη, ἐγὼ δὲ οὐ
 καὶ ἀλλ' αὐτὴν μετὰ κατέστη. πλεονέκτης γὰρ οἰκεῖται, ἐκ
 τῆς καρίας, ἐν δὲ τῇ ἑλλάδι, ὅσοι ποιεῖτο πρὸς ἑαυ-
 τόν, ὅπως αὐτὸν πείσει καὶ ἀπεργασμένης ἐπὶ τῇ
 ἐπεὶ ἐποίησεν τὴν αὐτῶν, καὶ τὰ συγγραμμάτια.
 τὸ μὲν ἐν πεινυσιόδοις, καὶ μὲν Ἀθῆναις, καὶ δὲ
 Κορινθίοις, ἀναγινώσκον, ἢ Ἀργείοις, ἢ Λακεδαι-
 μονίοις ἐν τῷ μέρει, ἐργασθῆς καὶ μακρὸν ἵκετο εἶναι,
 καὶ τὸ βλεῖν ἢ μικρὰ ἐν τῷ περὶ τοῦτο. ὅτι ἐν ἡ-
 ξίᾳ ἀφαστῶν τὸ πρῶτον, καὶ δὲ καὶ ἀφασεῖν ἔτω
 καὶ ὁλοκλήρως ἀγέρας ἐσθλῶν τῶν γινώσκων. ἐπὶ
 βέλους, ἐν δὲ πρὸς αὐτὸν, ἀφ' ὅπου λαβὼν τοὺς
 ἑλλήνας ἀπ' αὐτῶν. ἐνίσταται ἐν Ὀλύμπῳ τὰ με-
 γάλα, καὶ ὁ Ἡρόδοτος τὸν ἐκείνου, ἢ καὶ οἰονόμους τ
 καὶ ἐν, καὶ μέγιστα ἐγλύχετο, καὶ ἡθεύσαν τῇ τῶν
 πανηγυρίων, ἀπ' αὐτῶν ἦν ἡ ἀρίστων συνειλη-
 γμένων, παρελθὼν ἐς τὸ πρῶτον ὁδοῦ, καὶ ἡθεύσαν, ἀλλ'
 ἀγωνιστῶν Ὀλυμπίων παρεῖχεν ἑαυτὸν, ἀφ' ὅπου
 ἰσορίας, ἐκ ἡλῶν τὰς παρόντας, ἀφ' ὅπου καὶ μέσας
 κληθῆναι τὰς βίβλους αὐτῶν, ἐνέα ἐαυτῶν ὅσας.
 ἡ δὲ ἐν ἀπ' αὐτῶν αὐτὸν ἡδίστον πολὺ μάλλον, ἢ τὰς Ὀ-
 λυμπιακάς αὐτῶν. ἐκ δὲ ἐστὶν, ὅτι αὐτῶν ἐν τῇ
 Ἡρόδοτος ὀνόματι, οἱ μὲν αὐτῶν ἀκούσαντες ἐν Ὀ-
 λυμπῳ, οἱ δὲ ἐκ τῆς πανηγύρεως ἡκόντων πυνθανό-
 μιν. ἐν δὲ πρὸς φανερῶν μόνον, ἐδείκνυτο αὐτῶν δα-
 κτύλῳ, ἐκ δὲ ἐκ τῆς Ἡρόδοτος ἐστὶν, ὅτι τὰς μάχας
 τὰς Περσικὰς ἰασι συγγραφεὺς, ὅτι τὰς νίκας ἰμῶν
 ὑμνήσας. κατὰ τὸ ἐκείνῃ ἀπέλαυσε τῇ ἰσορίᾳ, ἐν
 καὶ αὐτῶν πρὸς τὸν ἡνα κενὴν ἢ ἦτον τῇ ἑλλά-
 δι τὰ λαβὼν, καὶ αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς ἐνὸς καὶ διὰ
 αὐτῶν, ἀλλ' ἐν ἀπ' αὐτῶν πᾶσι, ὅτι ἐκαστὸν ἦν τ
 πανηγυρίων. ὅτι ἐστὶν κατὰ τὸν ὅσον, ἐπὶ τῇ
 μὲν ἡνα ταῦτ' ὅσον ἐς γινώσκων, ἰππίας τε, ὅτι ἐπὶ τῇ
 αὐτῶν σφίσις, ἐκ τῆς ἐκείνῃ, ἐκ τῆς ἐκείνῃ, ἐκ τῆς ἐκείνῃ,
 ἐκ τῆς ἐκείνῃ, καὶ τῆς ἐκείνῃ, ἐκ τῆς ἐκείνῃ, καὶ
 αὐτῶν ὡς, λόγους ἐλεγον αὐτῶν καὶ αὐτῶν πρὸς τῶν
 πανηγυρίων, ἀφ' ὅπου γινώσκων ἐν βραχεὶ ἐγίνοντο.
 καὶ ὁ Ἡρόδοτος μὲν ἐν, ἐκ τῆς ἐκείνῃ γὰρ ἐκ τῆς ἐκείνῃ
 νον, ἡ καὶ τῶν Ὀλυμπίων τῇ πανηγυρίᾳ ἡγεῖτο, καὶ
 συγγραφεὺς ἡμεῶν δὲ καὶ τοῖς ἑλλήσιν, τὰς ἑλλή-
 νικὰς διεξίοντα, ὡς ἐκείνῃ διεξῆλθεν. καὶ.

non omnes dico quibus ille præditus præce-
 luit (maior enim voto hæc res fuerit) verum v-
 nam ex omnibus, videlicet aut orationum ele-
 gantissimarum munditiem, aut illarum nu-
 merosam concinnitatem, aut propriam & na-
 turalem linguæ Ionicæ dictionem, aut senten-
 tiarum gravitatem & præstantiam, aut quæ-
 cumque alia (quæ & infinita sunt & elegantia)
 ille vno quasi fasciculo comprehensa possidet,
 omnem imitationis spem excedentia. Cete-
 rum quæ cum libris à se elucubratis fecerit, tū
 quemadmodum passim in breui temporis spa-
 tio apud Græcos in notitiam veneris, mihi &
 tibi & alteri cuicumq; tandem imitari haud-
 quaquam fuerit difficile. Cum enim relicta
 patria soluisset ex Caria, recto cursu in Græciā
 delatus est, vbi de seipso eam cogitationē sus-
 cepit, quo pacto quam celerrime & minimo
 cum negotio inclaresceret, ac famigerabilis
 fieret cum ipse, tum eius quoq; elucubrata vi-
 gilix. At enim obambulantem, nunc quidem
 Atheniensibus, nunc autem Corinthiis recita-
 re historiarum monumenta à se condita, mox
 Argiis aut Lacedæmoniis, partim laboriosum
 esse existimabat & longum: partim cunctatio-
 nem & morā non mediocrem in illo fore pro-
 spiciebat. Voluit ergo negotiū omne in com-
 pendium contrahere, neque ita particulatim
 innotescere, notitiam modice & pedetentim
 congregans & colligens. Callide vero obser-
 uabat si vspiciam locorum Græcos vna congre-
 gatos omnes deprehenderet. Commodum
 itaq; instabant magna Olympia. HERODOTVS
 autem hanc solam sibi venisse occasionē arbi-
 tratus, cuius maxime erat cupidus, frequentis-
 simis ludis observatis, iamque ex omnibus lo-
 cis collectis Græcorum opimatibus, progres-
 sus in opisthodomum, non spectatore sed cer-
 tatore se ipse exhibebat, cantillans historias
 memoriæ à se proditas, ac præsentium aures o-
 rationis suavitatem demulcens, donec & Musa-
 rum nominibus eius libri nobilitari & vocari
 coepti sint, & illis nouem existentibus. Proin-
 de iam omnes illum nouerant multo profecto
 magis quàm Olympicorum certaminū victo-
 res: nec quisquam erat cui HERODOTI nomen
 inauditum fuerat, quem nonnulli ipsi audie-

rant in Olympia, alii vero ex iis qui ex ludis regressi fuerant, audita & ipsi perceperant.
 Tum vero ubicumque in publico saltem apparuisset, certatim monstrabatur digitis:
 Hic ille est HERODOTVS, qui pugnas Persicas lingua Ionica condidit atque conscripsit,
 qui victorias nostras venustissime concelebrauit. Talem ipse laudem historiarum nomine
 consecutus est, in vno conuentu ab omni populo totius Græciæ commune nactus suffra-
 gium, non ab vno per Iouem præcone ebuccinatus, sed in omnibus quaquaversum ciui-
 tatibus, vnde quisque erat eorum qui ad ludos publicos confluerant. Hoc cum animad-
 uertissent postea ad parandam cognitionem viam esse compendiosissimam & Hippias il-
 lius gentis sophista, & Prodicus Cius, & Anaximenes Chius, tum Polus Acragantinus, a-
 liique complures, orationes semper habuerunt & illi in ludis publicis, vnde breui notitiam
 sibi parauerunt.

Τὸν ὁ συγγραφέων Ἡρόδοτος, ἀξάμηνος
 παρὰ τῶν Τρακίων χρότον, γέγραφε καταπλάττον
 δὸν πᾶς τῶν ἀνθρώπων πράξεις ἐν βιβλῶν ἐνέα κα-
 τὰς ἐφ' ὃς τὸ σὺν παῖν εἰς πλὴν πέντε μυριάδιον μύ-
 χλων τοῖς Ἕλλησι παρὰ τοῖς Πέρσιν, καὶ Σησιῶν πο-
 λιουσίῳ.

Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς εἰς ὅτις ο-
λὴ παρὰ Γ. Πομπήιον.

Dionysius Halicarnassensis epistolā
ad Cn. Pompeium.

Περὶ ἧς Ἡροδοτοῦ καὶ Ξενοφώντος ἐβλαήθη·
μαθεῖν τινα περὶ αὐτῶν ὑπόληψιν ἔχω, καὶ
γραῖσαι μὲ περὶ αὐτῶν ἐβλαήθη. ¹ πεποιθὲς καὶ
τοῦτο εἰς λημνέσιον ὑπομνηματισμὸν περὶ μνή-
σεως. πύτων ὁ μὲν περὶ αὐτῶν, οὐτὼν περὶ αὐτῶν
τὴν περὶ αὐτῶν ὑπόληψιν μνήσιν· ὁ δὲ δυνάστης, περὶ
τοῦ, τίνας αὐτῶν μνηστέον δὲ ποιητάς τε καὶ φι-
λοσόφους, ιστοριογράφους καὶ ῥήτορας· ὁ δὲ τρίτος,
περὶ τοῦ πᾶσι δὲ μνηστέον· ² περὶ πύτων ὁ ἀπὸ αὐτῶν.
ἐν ᾧ τῷ δυνάστη· περὶ Ἡροδοτοῦ τε καὶ Θουκυδίδου καὶ
Ξενοφώντος καὶ Φιλίστου καὶ Θεοπόμπου· τὰς τῶν γὰρ
ἐκκεκλῶν τοὺς ἄνδρας εἰς μνήσιν ἐπιτηδειοτά-
τους· τὰς γὰρ γὰρ εἰς αὐτῶν καὶ περὶ αὐτῶν
εἰπὼν, περὶ μὲν Ἡροδοτοῦ καὶ Θουκυδίδου πύτων
φρονέει.

Πρώτων, ὅτι καὶ οὐδὲν ἀναγκαζέσθαι ἔργον ἀ-
πάντων ἐν ταῖς γραφαῖς ιστορίας, ὑποθέσιν ἐκλέ-
ξαται καλῶς καὶ καχαριστέως τοὺς ἀναγνωστέ-
τους. πρὸς Ἡροδοτόν· καὶ τοῖς μοι δοκεῖ πεποιημέναι
Θουκυδίδου. ³ ἐκείνῳ μὲν γὰρ, ὡς ἐν τῷ Εὐκλειῶν τε
καὶ βαρβάρων· περὶ τῶν ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, ὡς
μὴ τὰ γὰρ μὲν ἐξ ἑλλήνων ἐξ ἑλλήνων ἑλλήνων καὶ
μὴ τὰ ἑλλήνων, καὶ ἀπὸ αὐτῶν, εἰρηκα. τοῦ γὰρ αὐτοῦ
περὶ αὐτῶν τε καὶ ἀπὸ αὐτῶν· τὴν αὐτῶν ἐξ ἑλλήνων.
ὁ δὲ Θουκυδίδης πόλεμον ἑνα γράφει, καὶ πύτων
ἐπὶ καλὸν ἔχει· ἐπὶ αὐτῶν ὡς μάλας μὲν ὡφείλεται
ἡμεῖς· εἰ δὲ μὴ, σιωπῇ καὶ λήθῃ ἀποδοθῆναι.
ὑποθέσιν ἐπὶ γὰρ ἡμεῖς ἡμεῖς· ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν
ληφέν· ὑποθέσιν, καὶ αὐτῶν γὰρ τοῦ πύτων φανερὸν
ἐν τῷ περὶ αὐτῶν πόλεως πύτων δι' αὐτῶν ἐξημερωθῆναι
φρονέει· ἑλλήνων πολλὰς, τὰς μὲν ὑποθέσιν βαρβάρων,
τὰς δὲ ὑποθέσιν αὐτῶν, ἐφ' ὧν, ἐφ' ὧν αὐτῶν
πύτων ὡς αὐτῶν πύτων ἡμεῖς, σιωπῇ τε καὶ αὐ-
χμῇ καὶ νόστῳ, καὶ ἄλλας πολλὰς συμφορὰς. ὡς
τὰς ἀναγνόντας τὸ περὶ αὐτῶν, ἡλλοτεῖα αὐτῶν
ὑποθέσιν, ἑλλήνων μέλλοντας ἀκύνει. ὡς δὲ
κρείττων ἢ τὰ γὰρ αὐτῶν ἔργα δηλῶσαι ἑλλήνων τε
βαρβάρων γράφει, τὰ οἰκτερά καὶ δεινὰ πύτων
ἑλλήνων διαγέλλας, ἰσοσύτω φρονιμώτερον· Ἡ-
ροδοτόν· Θουκυδίδου καὶ πύτων ἐκλογὴν τῶν ὑποθέσεων.
ὡς δὲ γὰρ ὡς δὲ πύτων ἐπὶ αὐτῶν, ὅτι δι' αὐτῶν
ἡλθεν ὅτι τὰ πύτων τῶν γράφει, ἐπὶ αὐτῶν ἐκείνῳ
καλῶς, βαλόμενον· ὡς μὴ τὰ πύτων ἐπὶ αὐτῶν
πύτων γὰρ πύτων τῶν ὑποθέσεων διαγέλλας τὰ πύ-
λων ἑλλήνων, καλῶς καὶ γὰρ αὐτῶν πύτων τὰ πύ-
των ἐπὶ αὐτῶν φρονέει καὶ φανερὸς ἐστὶ τὰ πύ-
των καὶ μισερὰ καὶ funesta mala Græcorū nunciat, tanto meliores partes Herodotum
Thucydide in eligenda materia secutū esse video. Neq; enim illud afferre licet, cum neces-
sitate coactum, ad eam se descriptionem contulisse, cum eum nō prætērit, & illa pulchriora
esse, & nollet hæc in aliorum manus venire. Aliter. n. se res habet, dum maiorum res gestas in
exordio cōiitiis afficit, & sua a tate pulcras & admirandas gestas esse asserit: quæ manifeste

DE HERODOTO & Xenophonte quid
sentiam scire cupis; ac me etiā de eis scri-
bere vis: quod iam feci in illo Commentario
quem de Imitatione ad Demetriū scripsimus.
Primus liber, * ipsam imitationem de inuesti-
gatione comprehendit: Secundus, qui poetæ,
philosophi, historici & oratores, sequendi sint:
Tertius, quomodo imitandi; sed ea de re non
dum absolutus. In secundo vero, de Herodoto,
Thucydide, Xenophonte, Philisto, & Theo-
pompo, (hos enim viros ad imitandum aptis-
simos iudico) hæc scribo: Quod si etiam de his
dicendum est, de HERODOTO quidem & THU-
CYDIDE hæc sentio.

Primum officium esse puto, & id vel maxi-
me omnibus necessarium, qui res gestas homi-
num, monumentis annalium mandare stu-
dent, materiam eligere pulchram & iucundā,
ac eam quæ animos legentium voluptate affi-
ciat atque perfundat: quod HERODOTVS mea
quidem sententia melius vidisse & expressisse
videtur, quam Thucydides. Ille enim, com-
munem Græcorum & barbarorum historiam
conscripsit; ne & res gestæ maiorum oblittera-
rentur, & ne eorum facta & alia quæ enume-
rat, interciderent, atque ex hominum memo-
ria tollerentur. idem enim est ipsum procēmiū,
idem exorsus & finis historię. Thucydides
autem vnum tantummodo bellum scriptura
persequitur, & id neque honestum, neque for-
tunatum, & quod numquam geri oportuit: sin-
gulis, obliuioni & silentio traditum à poste-
ris ignorari debuit. Quod autem malam mate-
riam sibi sumpserit, etiam ipse in exorsu planū
facit. Ciuitates enim multas ait eo bello par-
tim à barbaris, partim à seipso vastatas & fun-
ditas euersas fuisse: & exilia, proscriptiones,
cædes hominū tantas factas esse, quantas post
hominum memoriā vniquam; & terræ mo-
tus, siccitates, morbos, inualetudines, & alias
multas calamitates importatas: ita vt statim in
principio lectōres, qui totius Græciæ calami-
tates sint audituri, abalienentur. Quanto autē
ea scriptio quæ admiranda opera & facta tam
Græcorum quam barbarorū aperit, antecellit

1 legendum hic videtur vel cum Hoeschelio, περὶ αὐτῶν ἐν ταῖς ἀπὸ Διὸς ὑπομνηματισμοῖς. vel, (quod minus aptum est)
περὶ αὐτῶν ἐν ταῖς ἀπὸ Διὸς ὑπομνηματισμοῖς: vt infra Dionysius. περὶ τῶν Θουκυδίδου. iulio: ὡς τῶν ἀπὸ τῶν ἀπὸ Διὸς ὑπομνηματισμοῖς τὸ ἐν
ὑπομνηματισμοῖς. Huius commentarii (inquit Steph.) Dionysius meminuit etiam in tractatu de Thucydide,
quem Q. Aelio Tuberoni dicauit. Fr. Sylb. 2 rectius τῶν μνήσιν ἑλλήνων. Fr. Sylb. 3 Forlan. leg. ὡς δὲ ἀπὸ αὐτῶν. Fr. Sylb.
4 Principium quidem Herodoteæ historię cum his Dionysianis consentit, at non finis. Ibidem fortasse legendum, καὶ ὡς πύ-
των πύτων. Fr. Sylb.

declarant, eum nō prater voluntatem ad hanc se materiam contulisse. Hoc tamen HERODOTVS minime fecit: & quāuis Hellanicus & Charon, qui ante eius tempora vixerunt, eandem materiam persecuti sint, non tamen eum à proposito auocarunt: quin etiam sperabat se ipsius aliquid pulchrius allaturum; quod etiam fecit.

Secundum munus est eius qui facta hominum memoriz mandare volet, scire vnde principium sumendum est, & quousque progrediendum. quā in re HERODOTVS longe prudentior Thucydide esse videtur. primo enim loco causam describit, ob quam barbari Græcis iniurias inferre cœperunt: & progrediens, in barbarorum punitione & ultione describenda conquiescit. Thucydides vero, exordium sumit suæ historiæ à parum felici & florenti statu rerum Græcarum: quod eum facere (cum & Græcus esset & ciuis Atheniensis) non oportebat; & vel maxime, cum non esset ex humili & plebeio genere ciuium, sed ex his quibus Athenienses primas deferebant, & quos militari præfectura ac aliis summis honoribus dignoscant: neque ita aperte, vt apertissime bellicausas suæ vrbi adscriberet; cum alias multas occasiones haberet quibus eas attribueret. Ac initium narrationis facere debebat nō à Corycensibus, sed à præstantissimis patriæ factis, quæ statim post bellum Persicum ediderant; quorum deinde tamen in conuenienti loco non ita recte, sed quasi cursim mentionē facit. At cum hæc narrasset, summa cum beneuolentia & studio, vt vir amans ciuitatis, deinde inferre debebat, Lacedæmonios horū inuidia & metu commotos, alias interim causas prætendentes, bellum suscepisse. ac tum domum Locrensiū res, & contra Megarenses scitum, & siqua alia voluit, exponere debuit. Fines autem pluribus erroribus scatent. quamuis enim dicat se omni bello interfuisse, & se omnia polliceatur esse narraturum; tamen in nauale prælium Atheniensium & Peloponnesiorum, quod prope Cynossema gestum fuit anno XXII, finem facit. Satiū vero erat, dum persequeretur omnia, historiam terminare admirando & auditoribus gratissimo* reditu exfulum à Phyle; qui fuit initium ciuitati recuperandæ libertatis.

Tertium munus est historici, considerare quæ res illi in historiam referendæ, quæ silentio prætereundæ sint. quæ etiam in re postremas mihi partes ferre videtur Thucydides. Nam cum HERODOTVM non præteriret, omnem narrationē quæ longitudine quadam sermonis prædita esset, si respiraciones & moras quasdā reciperet, animos auditorum summa suauitate perfundere: sin autē in eodem rerum statu permaneret, etiam si res maxime succederet, auribus tamen quandā satietatem parere: Homerum securus, in omnem partem effu-

παικῶν ἐλόμεν. & μή ηἰ ῥαδοτός γε τοῦτο ἐπιήσεν, ἀλλὰ τὸ πρὸ αὐτῶ συγγραφῆσαν ἡμετέραν Ἑλληνικὴν τε καὶ Χαίρων. τὴν αὐτὴν ἐπιήσιν περικυδισκότων, οὐκ ἀπειράπειτα, ἀλλ' ἐπίστευσεν αὐτῶν κρείσσον ἢ ἐξοῦσιν ὅπερ καὶ πεπότηκα.

Δεύτερον ἐστὶ τῆς ἱστορικῆς πραγματείας ἔργον, γινώσκειν πόθεν τι ἀρχαῖα καὶ μέγιστα πρὸ πρῶτου δεῖ. φαίνεται δὲ καὶ πούτω Θεκυδίδης πολλὸν Ἡρόδοτον φρονιμώτερον. ἀρχαῖα τι ἀφ' ἧς αἰτίας ἤρξαντο πρῶτον κακῶς ποιεῖν τοὺς Ἕλληνας οἱ βαρβάρους καὶ πρῶτον, εἰς τὴν βαρβαρίαν πάλασιν καὶ ἡμιωρίαν λήγει. ὃ δὲ Θεκυδίδης, ἀρχὴν μὲν ἐπισημαίνει ἀφ' ἧς ἤρξατο καλῶς πράττειν τὸ Ἕλληνικόν ὅπερ ἔβλεπον οὐκ ἂν Ἰωνοὶ καὶ πᾶσι, & τὸ ἐπὶ εἰρηρῆμιν ὄντα, ἀλλ' ὡς ἐν πρῶτοις ἔργον Ἀθιναῖοι, στρατιωτῶν τε καὶ τ' ἄλλων ἡμῶν ἀξιοδότης καὶ ἔτι γε Φανερώς, ὅτε ἐτὶ πόλιν ἐαυτοῦ πᾶς Φανεράς αἰτίας τοῦ πολέμου περὶ αὐτῆς, ἐπὶ αἰτίας ἐχόντα πολλὰς ἀφορμὰς περὶ αὐτῆς αἰτίας. Ἐρχομένη γε τὸ διηγήσεως μὴ δότ' ἢ Κερκυραίων, ἀλλ' ὁ δὲ τὸ κρατίστων τ' περὶ τῶν ἔργων, ἀμετὰ τὸ Περσικὸν πόλεμον ὡς ἐπ' αὐτῶν ὡς ὑπερὸν καὶ ἐν ἐπιτηδείᾳ πᾶσι μνήμην ἐπισημαίνει. Φαύλω, πῶς καὶ ἐν ἐπιτηδείᾳ. διελθόντα δὲ πᾶσι μετὰ πολλῆς εὐνοίας, ὡς ἀνδρᾶ Φιλόπολιν, ἔπειτα ἐπισημαίνει ὅτι πούτων φθόνῳ ἔδωκε πρῶτον Λακεδαιμόνιοι, πρῶτον Φαίος ὑποθήκης ἐπὶ αἰτίας, ἡλθον δὲ τὸ πόλεμον καὶ τότε λέγειν τὰ Κερκυραίων καὶ τὸ Κέρκυρας ψήφισμα, καὶ εἰ πᾶσι τοῖς λέγειν ἰσχυρῶς. τὰ δὲ πᾶσι, πλεονέκτημα ἀμαρτίας πλεονέκτημα καὶ πλεονέκτημα ἐπὶ παντὶ τῷ πολέμῳ παρεγένετο, ἔπειτα δηλώσειν ὑποθήκην, εἰς τὴν ναυμαχίαν πλεονέκτημα τὸ πρὸ Κνωσὸς σῆμα γεγενημένων Ἀθιναίων καὶ Πελοποννησίων, ἢ σωέβη καὶ ἐπὶ εἰς τὸν καὶ δυνάμει. κρείττον δὲ ἦν, διεξελθόντα πᾶσι πάντας, πλεονέκτημα πλεονέκτημα τὸ ἰσχυρῶς τὴν ἡμετέραν πᾶσι καὶ μάστιγι τοῖς ἀκούσαι κεχαρισμένῳ, τὴν καὶ δότ' ἢ Φυράδων τὸ δότ' ἢ φυλῆς, ἀφ' ὧν ἡ πόλις ἀρχαῖα τὴν ἐλευθερίαν ἐκομίσθη.

Τρίτον ἐστὶν αὐτοῖς ἱστορικῶν, τίνα τι δεῖ παραλαβεῖν ἐπὶ τῇ γραφῇ πρὸς ἀγμάτα, καὶ τίνα παραλαβεῖν. δοκεῖ δὲ μοι καὶ ἔτι λαμβάνει Θεκυδίδης. συνεσιδὼς γὰρ Ἡρόδοτον ὅτι πᾶσι μὴ καὶ ἔχουσι δότ' ἢ λόγῳ διηγήσει, αὐτὸν αἰσθάνομαι ἵνα λαμβάνη. πᾶσι ψυχῆς τῶν ἀκούσων ἡδὲ καὶ διηγήσειν. εἰ δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν μὴ πραγματείᾳ, καὶ πᾶσι μάστιγι ἐπιτηδείᾳ, λυπεῖται τὴν ἀκοήν τῶν κόρων. παρὶ τὴν ἐβελήθη πᾶσι τὴν γραφῇ, ὁ μὲν ζήλωτος ἡμετέρος. καὶ γὰρ τὸ βιβλίον ἦν

1 H. St. maule Χέρων. cuius mentio fit etiam in libro ad Q. Ael. Tuberonem. apud Suidam tres sunt Charones historici: primus, Lampiscenus; secundus, Carthaginiensis; tertius, Naucratis. at Χαίρων apud eundem alius. 2 πρὸ ἱστρογραφίας accipiendum hic pro πρὸ πρῶτου vel legendum πρῶτον. 3 in exemplari est ἐπὶ αἰτίας: ego ἰσχυρῶς, à Stephano ex aliis codicibus adnotatum, sequi malui. 1 post τὸν ἰστρογραφίαν, subaudiendum subst. ἔργον. vti supra.

Πρώτη τ' ἀρετῶν ᾗσιν αἰ. ἥς χάρις ἔδεν τῶν
 ἄλλων τ' πρὸς τοὺς λόγους ὀφειλῶ. τίς; ἡ κατὰ
 τῆς ὀνόμασι ἔτ' Ἑλληνικῶν χαρακτῆρα σῶζουσι
 ἀφ' ἑλκίῳ. πάντων ἀκρεβύσθιν ἀμφότεροι. Ἡ-
 ροδότος τι γὰρ, τ' ἰάδῳ ἀρετῶν. Ὁκυκλι-
 δης τὴν Ἀττικὴν. τρίτον ἐχ' ἡρώων ἡ καλουμένη
 σκυτομή. ἐν ταύτῃ δοκεῖ περιεχῆναι Ἡροδότου Ὁκυ-
 κλίδης. καί τι λέγουσι αὐτὸς ὡς μετὰ τοῦ σκυτομή
 ἰατρικῶν, ἡδὺ φαίνει τὸ βραχὺ εἶναι ἀπολείπει
 10 πύτυ, πικρὸν. ἀλλὰ μεθ' ἐν ἐστὶ πύτυ. ἐν ἄρ-
 χεια μετὰ ταῦτα τίται. πρώτη μετὰ τ' ἐπιγεῖται
 δρετῶν. ἰκανῶς ἐν ταύτῃ καταρτίσθιν ἀμφότεροι
 μετὰ πάντων σκυτομή τ' ἀρετῶν, τ' ἡδὺν τι χ' πύ-
 τῶν μίμησις. διηγεῖται τ' δρετῶν πάντων οἱ συγγρα-
 φεῖς. Ὁκυκλίδης μὲν γὰρ, τὰ πᾶσι δηλώσας κρείττων
 Ἡροδότῳ ἢ, τὰ γὰρ ἦν ὡς ἀποδείξαι δένοντι. μὲν
 ταῦτα αἱ τοῦ μέγα Ἑλληνιστῶν ἐκφαίνονται τ' κα-
 τασκευῆς δρετῶν. ἴσιν καὶ ταύτης οἱ συγγραφεῖς. ἔ-
 πονται ταύτας αἱ τ' ἰατρικῶν τ' ἴσιν ἔπας ὁμοιοτε-
 20 ρους διδάμεις τῆς φράσεως δρετῶν περιεχουσιν.
 κρείττων ἐν ταύταις Ἡροδοτοῦ Ὁκυκλίδης. ἡδὺν
 ἢ ἔπειθ' ἔπειθ' ἢ τὰς ὁμοιομεῖς ἀρετῶν εἰς
 φέρεται μακρῶ Ὁκυκλίδης κρείττωνος Ἡροδοτῶ.
 τ' ἢ φράσεως τ' ὀνομάτων τοῦ μὲν γὰρ φύσιν Ἡρο-
 δοτῶ ἐξήλασα, τὸ δ' δένον Ὁκυκλίδης, ὁμοιομεῖς
 πᾶς ὧν ἐν λόγοις. δρετῶν ἡ κυρωμένη τὸ πρῶτον.
 ταῦτα δ' Ἡροδότος ἀκρεβύδ' μακρὸν ἢ Ὁκυκλίδης
 ὁμοιομεῖς γὰρ δ' τ' ἐν πᾶσι, καὶ πᾶς δημηγορίας
 μακρὸν ἢ φ' ἀπὸ τῆς ἐν. ἐμοὶ μὲν τὸ ἐτῶ Φιλίππῳ
 30 καὶ κίλιω δοκεῖ τὰ ἐν θυμῷ μακρὰ αὐτῶν μακρὰ γὰρ
 καὶ ἐξήλωσαι ἀπὸ τῆς ἐν ἡν ἡ σκελετὸν ἔστω κα-
 ταρτίσθιν αἱ πῶς οἱ ἀμφότεροι. ἢ γὰρ αὐτὸς αἰαρω-
 θεῖναι σκῆπτρον αὐτῶν λέγων διαφύσιν ἢ γὰρ τὸ
 μάστιγι ἀλλ' ἑλκῶν, ὅτι τὸ μὲν Ἡροδοτῶ καλλῶ ἰ-
 λαρόν ἐστι, φεβρόν ἢ τὸ Ὁκυκλίδης. ἀπὸ τῆς
 εἰρηδῶς περὶ τῶν τ' συγγραφέων, πολλῶν ἔστι
 ἐκόντων λεγέσθαι, περὶ ὧν καὶ ἐπερῶ ἔστω κριτὴς.

i Secunda
dicendi vir-
tus hic omif-
fa est, τὸ κα-
εἶναι καὶ κα-
τασκευάζειν
χρῆμα. v. ex
Lyfia videre
licet fupra;
& ex Ifo-
crate. F. S.

Xenophon enim, HERODOTVM in vtroque genere, tum in eo quod in materia cernitur, tum quod in elocutione, imitatur. &c. Non solum vero ob materiam in celum ferendus est, (in qua HERODOTVM sequitur) sed etiam propter dispositionem suspiciendus. &c. Atque hæc quidem est forma rei & argumenti eius. Forma vero elocutionis, partim similis HERODOTO, partim nõ adeo redundans & fluens. Purus quidem satis in verbis, & appetus, quemadmodum & HERODOTVS: deligit autem verba vltura, & rebus ipsis à natura insita; quæ omnino non minus suauiter & iucunde quam HERODOTVS ipse componit. Excellentia vero & splendorem, amplitudinẽ iucundã, & suauem cõformationem historicã, quemadmodum HERODOTVS, non habet. nõ modo enim hoc ab ipso marcati nõ ponitur, sed etiam si aliquando voluit suã excitare elocutionem, paululum inspiras, vlti terrena aura ex exemplo languescit & exstinguitur. In multis enim plus æquolongior fit; nec adeo feliciter vt HERODOTVS personarum dignitatem attingit & exprimit; sed in multis, si quis rectè consideret & perpendat, cum negligentiorẽ reperiet.

[illegible]

1 Stephano
videtur le-
gendum H^o-
cedere in
X^o vel d^o t^o
H^o cedere,
in X^o n^o n^o
maius, in-
quit, parti-
culam, quæ
ex aduersione
respondet
X^o t^o r^o, re-
ponere. S. d.
siue hoc, siue
illo modo
de legas, de-
sideratur ne-
gatio. F. S.
2 Pro. S. a-
ptius foras
si legens
d^o. F. S.

*abreptanea
mura, id est,
quæ à terra
còsurgens,
per altum
pergit: quos
altanos ven-
tos Lat. ne
nominari
docet Plin.
l. 2. c. 43.

τῶν ἀρχαίων ἐδέξαντο. σκίνοις μὲν ἐν ταῖς ἀνδράσιν ἀναγκαῖον ἢ περικύλιν ταῖς μυθώδισιν ἐπισκο-
δοῖς (ὡς πεπικας ἀναγραφάς. i. interprete A. Dudishio, Neq; vero vt hec dicerem, eo sum
adductus, quod illos viros accusem; quibus etiam veniæ multum tribuo, si, cū in
explicanda nationum & locorum historia versarentur, fabulosa figmenta rece-
perunt: quandoquidem apud omnes homines, tum communiter de locis, tum
proprie de verbis, monumenta quædam seruabatur huiusmodi, quas dixi, rerū,
auditione perceptarum: quas filii à patribus acceptas suis deinde posteris vt tra-
derent, elaborarunt. quod siqui litteris eas consignare vellent, ab his vt ita plane
exponerentur quo modo de veteribus acceperant, dignum putabant. quapro-
pter illos viros, vt locorum descriptiones fabulosis additamentis variarent, atq;
distinguerent, necessitas compulit.

Et iterum eodem libro.

Scriptores autem qui ante Peloponnesia-¹⁰
cū bellum fderunt, atq; ad Thucydidis vsq;
ætatem peruenerunt, omnes propemodum i-
dem consilium secuti sunt. quos quidem aut
Ionica lingua, vt quæ illis temporibus maxime
omnium floureret, aut Attica illa vetus, non ad-
modū ei dissimilis, oblectauit. Hi sane omnes,
vt est ante dictum, sermonis proprietatem ma-
gis, quam dicēdi tropos adamauerunt; tropos
vero velut condimenta orationi insperferunt: 2
verborum autem compositionem omnes ean-
dem ferè affectarunt, simplicem, minimeq; af-
fectatam. Neq; vero in sententiis figura aliqua
exornandis tantum diligentia posuerunt, vt
suprà communem vulgoq; tritam, atq; ab o-
mnibus vsurpata dicendi rationē efferrent.
Itaq; eas virtutes quas necessarias vocauimus,
illorum omnium habet dictio. est enim & pu-
ra, & perspicua, & breuis, satis proprium cu-
iusq; dialecti characterem seruans. eas autem
dicendi virtutes quas adiectiuius nominaui-
mus, quib. omnis oratoria vis maxime fit per-
spicua, neq; omnes, neq; summas adhibuerunt,
sed paucis, ac modice: sublimitatem videlicet,
elegantiā, grauitatem, magnificentiā: ne-
que τὸν item, neq; βαρεῖον; quæ nos neruorum
contentionem, & pondus possumus appella-
re; neq; πᾶνδον vllum, quo animi affectiones
excitarentur; neq; spiritus illos magnos & cer-
taminibus aptos, ex quibus illa dicendi speci-
es conformatur, quæ Græcæ δεινότης dicitur;
Latine vim in dicendo possis nominare. Vnum
HERODOTVM excipio. is enim & in verbo-
rum delectu, & compositione, atque in ipsa
figurarum varietate, longè ceteris antecelluit,
& ita suam orationem instituit, vt vel optimæ
poesi solutam orationem similem faciat, propter suadelam illam & venustatem, ac ad
summum vsq; perductam voluptatem. qui ne illas quidem maximas, quas diximus, &
præclarissimas dicendi virtutes omisit, præter genus illud certaminibus aptum: idque siue
quod natura ab eo dicendi genere abhorrebat, siue quod suis quibusdam rationibus ad-
ductus, sponte illud, tamquam historiis minime accommodatum, contempsit. is enim, ne-
que concionibus multis, neque aliis ad contentionem accommodatis orationibus vititur;
neque vllam ad concitandos animorum motus, & res augendas amplificandasque vim
habet.

Καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

Οἱ δὲ πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ ὁμιλοῦντες πόλεμον,
ἐμέχρι τῆς Θουκυδίδου παρεκτείναντες ἡλικίας, ὁ-
μοίως ἔχον ἅπαντες ὥς ὅτι τὸ πολὺ περαιρέσθαι·
ὡς τε τῶν Ἰάδα παρελόμενοι Διόλεκτον, τῶν τε τῆς
πολεμίων μάστιγι αὐτοῦσαν, καὶ οἱ τῶν ἀρχαίων
Ἀττικῶν, μικρὰς πινὰς ἔχουσαν Διὰφορας τῶν
τῶν Ἰάδα. πάντες γὰρ ἔπει, καὶ ἡμέτεροι ἐφύω, πρὸ
τῆς κυρίας λέξεως μάλλον ἐσθλὰ δασαν, ἢ πρὸ τῆς τρο-
πικῆς ταύτης ὥς περ ἡδυσμα παρελάμβανον. οὐ-
δοῦν τε ὀνομάτων ὁμοίαν ἅπαντες ἐπετηδύσαν, τῶν
ἀφελῆ καὶ ἀπειρηδύτων, ὥς ἐν τῷ σχηματίζῃν τῆς
λέξεως, τὰς νοήσεις ἐξέεπον ὅτι πολὺ τῆς περὶ
μυθίας καὶ κινήσεως ἀπὸσι Διόλεκτου. τὰς μὲν
ἐν ἀναγκῇ ἀρετὰς ἡ λέξις αὐτῶν πάντων ἔχει·
ὥς καὶ καὶ τῶν, ὥς περ τῆς, ὥς περ τῆς, ὥς περ τῆς
τῶν σὺν τῶν ἰσθμίων ἐκείνης Διόλεκτου χαρῆς καὶ
ἐκ τῆς δὲ ὁμοιότητος, ὥς ὅτι μάλιστα Διόλεγον
ἢ τῆς ῥήσεως γένεσιν διώκεις, ὥς ὅτι ἀπὸσι, ὥς ὅτι
ἀκρον ἡκίμας, ἀλλ' ὁλίγας καὶ ὅτι βραχὺ ὥς
λέγω, καὶ ὥς καὶ ἡμετέροις μυστικῶν, καὶ σεμνολογίαν,
καὶ μεγαλοπρέπειαν ὥς ὅτι τῶν, ὥς ὅτι βαρεῖον,
ὥς ὅτι πᾶνδον, διεγείρονται τὴν νῦν ὥς ὅτι τὸ ἐρρωμέ-
νον καὶ ἐκαγώνιον πνεῦμα, ὥς ὅτι ἡ καὶ ἡμετέροις γένεσιν
δεινότης, πολλὴ ἐνὸς Ἡροδότου. ὥς ὅτι καὶ τῶν ἐπο-
λογίῶν τῶν ὀνομάτων, καὶ καὶ τῶν σὺν τῶν, καὶ κα-
πὶ τῶν τῶν σχηματισμῶν ποικιλίαν, μακρῶν δὲ ἰσθ-
μίων ἀλλὰς ὑπερεβάλετο, καὶ παρεσκεύασε τῇ κα-
πίσῃ ποιήσει τῆς φράσεως ὁμοίαν γένεσιν, περὶ
τῆς καὶ τῶν, ὥς ὅτι ἐκ ἀκρον ἡδονῆς ἡκίμας ἐκεί-
νην ἀρετὰς πῆταις μεγίστης καὶ λιμπεροτάτης ὥς ὅτι τῶν
ἐκαγώνων ὥς ὅτι ἐν ταύταις ἐνέλιπον ὥς ὅτι ἐκ εὐ-
φυκῶς πρὸς αὐτὰς, ὥς ὅτι καὶ τῶν λογισμῶν ἵνα ἐκ-
σῶς ὑπερδῶν, ὥς ὅτι ἡ ἀρμοστικῶν ἰσορρίαις, ὥς ὅτι
τῶν δημογροῖας πολλὰς ὁ αὐτὸς, ὥς ὅτι ἐκαγώνιος κα-
λεῖται λόγος, ὥς ὅτι ἐν τῷ παρῶναι, καὶ δεσποῦν
πὶ τῶν γράμματι, τῶν ἀλλήλων ἔχει.

1. ὥς ὅτι articulum τῶν rectius expungeretur. 2. scriptus cod. h. καὶ ἡμετέροις μυστικῶν vno λ. contra morem. F. S.

ἐν ταῖς αὐταῖς βιβλίαις.

Eodem libro.

Οὕτως τις ἴσως, ἐν αἷς αἱ πράξεις ἐπεπλάσθησαν, ἵνα
ἀπολαύων ἐμὲλτο τὰς διηγήσεις, ὡς Ἡρόδοτος π
καὶ Ἑλλανιστῶν, καὶ ἄλλοι τινες τῶν παλαιῶν συγ
γραφέων ἐποίησαν.

Narrationes enim ita disposuit (Thucydides)
ut neq; loca persequeretur, ubi gesta res erant;
quod HERODOTVS, Hellenicusq; & alii non
nulli ante illius ætatem historici fecerant.

ὁ αὐτὸς Διονύσιος Ἀλικαρνασεύς,
ἐν ταῖς ὁδοῖς σιμωγῆς. ὅνομα.

Idem Dionysius Halicarnassæus de vo-
cum structura.

Ἡ δὲ τῆς Θουκυλίδου λέξις, καὶ ἡ Ἀντιφώντος
τῆς Ῥαμνυσίου, καὶ ἡ συγκατανην Δία, εἰ-
περ πρὸς καὶ ἄλλαι, ἡ μὲν ἡδέως γε παύει· ἡ δὲ γε
τῆς Κνιδίου συγγραφέως Κτησίας, καὶ ἡ τῆς Σακερδ
καὶ Εὐνοφώντος, ἡ δὲ ὡς ἐνι μάλιστα, ἡ μὲν
καὶ ὡς ἐφ' ὅσον εἶδει. λέγω ὅτι κοινότερον, ἀλλ'
ἢ καὶ κατὰ πᾶν· ἐπὶ καὶ πρὸς ἐκείνους ἡμεροῖς ἵστα
ἡδέως, καὶ ὡς τῆς τέχνης καλῶς. ἡ δὲ Ἡρόδοτος σιμ
ωγῆς, ἀμφότερα ταῦτα ἔχει· καὶ γὰρ ἡ δὲ ἐστὶ καὶ
καλῶς.

Dictionem autem Thucydidis, & Antiphontis
Rhamnusii, quod ad compositionem aut
net, meherclè pulchra est, si vllz etiam aliz, non
tamen ubiq; suavis: Ceteris autē historici Cni-
dii, & Xenophontis Socratici, suavis quidē est
quam maximè, sed non quantum oportebat
etiam pulchra. In commune autem ita pro-
nuncio, non quod prorsus ita se res habeat.
quippe & apud illos quædam suauiter compo-
sita inveniuntur, & apud hos pulchræ. HERODO-
TI autem compositio vtrumq; obtinet. Non
iucunda enim solum est, sed & pulchra.

καὶ μετὰ πολλὰ.

30

Et longe post.

Τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ (Ὀ-
μήρῳ) μετέπησαν ἐπετηδεύσαν, ὅτερον μὲν ἐκεί-
νοι μακρῶ παρ' Ὀμήρον ἐξετεζόμενοι φαίνονται
αὐτῶν καὶ αὐτῶν ὅτι ἴσως οἱ τινες αὐτῶν, ἀξιοθέα-
τοι μελοποιῶν μὲν, Στρωχάρους π καὶ Ἀλκαίου
τραγωδοποιῶν, Σοφοκλῆς συγγραφέων, Ἡρό-
δοτος ῥητόρων, Δημοσθένους.

Ceteri quicumq; eundem quem ille (Homerus)
medium characterē in compositione fue-
re sectati, si cum Homero eos compares, longo
illū sequuntur intervallo: singulos vero si con-
sideret quis seorsim, eximii hi: inter melicos
quidem, Stesichorus & Alcæus: inter tragicos
autem Sophocles: inter historicos autem HE-
RODOTVS: inter oratores Demosthenes.

τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν ταῖς αὐταῖς βιβλίαις
μετὰ τὴν ὁδὸν σιμωγῆς.

40

Eodem modo et ibidem post initium
libri ait.

Λαμβανόμεθα ὅτι ποιητῶν μὲν, Ὀμήρου συγ-
γραφέων, Ἡρόδοτος. ἀπὸ τῆς γὰρ ἐκείνου
ὡς τῶν ἄλλων εἰκότως.

Sumatur è poetis, Homerus, ex historicis ve-
ro HERODOTVS. Satis enim ex his conicere
de aliis possumus.

καὶ πάλιν μετὰ πολλὰ.

Et iterum post multa.

Ὅτι γὰρ ἡδιστὸν π καὶ κάλλιστον ἐν λόγοις ἡ με-
ταβολή, πάντας εἶδέναι πείθομαι. ὡς δὲ δεῖγμα
εἰς αὐτῆς πρῶτον πᾶσαν μὲν τὴν Ἡρόδοτος λέξιν,
πᾶσαν δὲ τὴν Πλάτωνος, πᾶσαν δὲ τὴν Δημοσθέ-
νης. ἀμήχανον γὰρ εὐρεῖν τέτων ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν
πὶ πλείους, καὶ ποικιλίας ἑυρωπείας, καὶ χή-
μασι πολυειδέσι καὶ χρησιμότητι· λέγω δὲ, πὴν μὲν
ὡς ἐν ἱστορίας σχηματισμῶ· πὴν δὲ, ὡς ἐν διαλόγων
χρησὶ τῇ, ὡς ἐν λόγων ἐναργητικῇ χρήσει.

Quod verò res suauissima & pulcherrima in
dicendo vicissitudo sit, credo ignorare nemi-
nem. eius exemplum vero propono totam HE-
RODOTI dictionem, totam Platonis, totamque
Demosthenis. Non possibile enim est inveni-
re alios qui crebrioribus episodii, & variatio-
nibus quæ pulchrius fluant, figurisq; magis di-
uersis fuerint vsi. Hunc dico, velut in historia
cultu: illum, velut in dialogorum venustate: i-
stum vero, ut in sermonis forensis usu.

1 Fortasse rectius ὑπερ-, postiores, inferiores. F. Sylb.

2 ἐπερωτήσις ferri potest. potest tamen admitti etiam ὑπερωπείας: illud pulchrius fluentes, hoc elegantius coloratas
significat. S.

Idem Dionysius Halicarnasæus de Demosthenis in dicendo uehementia: si modo hic libri titulus.

Ο αὐτὸς Διονύσιος Ἀλικαρνασσεὺς περὶ τῆς Δημοσθένους ἐνότητος· εἰς αὐτὴν τὴν βιβλίαν ἐπιγράφε.

Quod ad tertium vero compositionis in oratione genus attinet, quod dixi mistum ex ambobus esse (αὐστηρῶς nimirum & γλαφυρῶς) & commodissima ab utroque excerpere, huius nullus proprius est character: sed ut illis, qui cum sibi proponunt, lubet, ut ut possunt ista quidem vitare, hæc vero consequi, ita miscere solent, non secus ac in arte pingendi mixturæ solent. Huius structuræ norma optima exstitit Homerus poetarum eximius, nec aliquis proferat dictionem congruientiore quod ad utrumque istorum attinet: suauitatem dico, & grauitatem. Et æmuli eius exstiterunt poetarum complures tam epici quam melici; præterea tragici & comici, ac historici etiam prisci, philosophi atque oratores. Quorum omnium mentionem facere infinitus foret labor. Satis erit illorum qui in dicendo exstiterunt principes, quos esse præstantissimos mihi persuadeo, proponere duos: ex historicis nimirum HERODOTVM; & philosophis verò, Platonem, dignitas enim & gratia in ipsorum compositionibus ubique occurrit. An vero ego re examinata rectè utique par est de iis statuam, considerare potest quicumque voluerit. Age igitur quis negabit inter horridiorem & iucundiorē compositionem hanc mediam esse dictionem, & optima quæque desumpsisse ex utraque ista, hanc qua utitur HERODOTVS ubi Xerxi attribuit sermonem quem deliberaret de expeditione contra Græcos suscipienda: translata vero est oratio in Atticam dialectum Viri Persæ, &c.

Apud Dionysium Longinum de sublimi genere dicendi.

Solus HERODOTVS proximè ad Homeri exemplar accessit.

Ex Hermogenis opere quod inscribitur περὶ ἰδεῶν parte II.

DE HERODOTO.

In panegyricis itaque quæ in historia vsuveniunt, omnium maximè excellit Herodotus. Causa est: præter quod purus iuxta ac disertus est, multum & in delectando occupatur. Etenim notionibus fabulosis propemodum omnibus, dictioneque poetica utitur ubique. Amplitudinem verò sæpe habet & quod circa sententias versatur. certè accuratiorne sua & ornatus apparatu utrumque; consequitur tam voluptatem quam amplitudinem in dictione.

1 μικτὸν substantiue accipiendum pro μικτὴν π, seu μέγαν, ut supra vocat. nisi μικτὸν communio genere vsurpatum hic velis, ut Antiq. Rom. l. 3. συμφωνητὸς πόλις, communis enim loquendi ratio postulat feminino floc. μικτὴν. F.S. 2 Pro αὐτῷ sensus & structura postulant αὐτῇ, vel αὐτῶν vel saltem αὐτῶν. F.S. 3 Post αὐτῶν perperam in exemplari ex præcedentibus repetitum δι Πλάτωνος. F.S. 4 Pro ἰδεῶν perperam habet exemplar ἰδέας. F.S. 5 In exemplari est ἰδού, parum congruenter, ego Stephano Herodoti edit. sequi malui. F.S.

Περὶ Διονυσίου τοῦ Λογγίνου οὗ τοῦ περὶ ὕψους.

Μόνος Ἡρόδοτος Ὁμηρικώτατος ἐστίν.

Ἐκ τῆς Ἐρμογένους περὶ ἰδεῶν τέρμ. β.

ΠΕΡΙ ἩΡΟΔΟΤΟΥ.

Ἐν πόντῳ τοῖς κατὰ ἱστορίαν πανηγυρικαῖς πανηγυρικώτατος ἐστὶν ὁ Ἡρόδοτος. τὸ δὲ αὐτὸν ὅτι μὲν ἔχει καὶ εὐκρινές, πολὺς ἐστὶ τῶν ἰδεῶν. Ἐν δὲ ἐννοίαις μυθικαῖς σχεδὸν εἰπάσας, καὶ τῇ λέξει ποιητικῇ καὶ ἐννοίαις, καὶ μὲν τοῖς Πημιέλει καὶ τὸ πολὺ ἔχει καὶ τὸ σαφές, καὶ τὸ ἰδού, καὶ τὸ ἰδού, καὶ τὸ μέγας.

οὐ γὰρ παλαιοὶ τῶν ῥυθμῶν αὐτῶν κατὰ τὰς συνή-
κας, καὶ τὰς βάσεις, δακτυλικοὶ τε εἰσι καὶ ἀναπα-
στικοί, ἀπονδειαστικοὶ τε καὶ ὅλως σεμνοί. ἤδη ὅ καὶ πύ-
θη παροσώπων, εἰς ἑκάστην ἀλλήλῃ, καὶ ἄλλαι καὶ ποιη-
τικαὶ μεμνηται. Διὰ δὲ τῶν καὶ παλαιοῖν τῶν
μεγίσθων πολλὰ καὶ κέρηται, ὥς ἐν τῇ ἄλλῃ, καὶ ἐν
τῇ ἐξορίᾳ τῶν ἰσχυρῶν κατὰ τὰς ἐξέχουσας ἀρ-
τιότητας, καὶ καὶ πάλιν πάλιν τῶν αὐτῶν πύ-
θων πρᾶγματων λόγους. ποικίλται καὶ πάλιν Ἡρο-
δοτῷ.

Plerique enim numeri ipsius in compositioni-
bus & pedibus dactylici sunt & anapaestici, &
spondaici, prorsusq; graues. Mores verò & af-
fectus personarum, si vllus alius, pulcherrimè
& poetico more quàm maximè imitatur. Ob
eas vero & maiori amplitudine sæpiissime vti-
tur, vt alibi, & septimo historiarum, in Xerxis
ad Artabanum, & illius ad Xerxem de rebus
humanis sermonibus. Et hæc de HERODOTO
dicta sint.

Ἐκ τῶν Μαρκελλίου πρὸς τὴν Θυ-
κυδίδου βίαν.

Ex Marcellino, de Thucydi-
dis vita.

Τῶν δὲ παλαιῶν (Θυκυδίδου) συγγραφέων πρῶ-
τον ἰσχυρῶν αἰσχυρῶν ὡς αὐτῶν εἰσάγοντων τὰς συγ-
γραφεύς, καὶ ψυχρὰ μόνον χρησάμενοι. Διὰ πάντας
ἐξηγήσει, παροσώπων δὲ πρὸς τῶν λόγων πρᾶγμα, ὅ-
τι ποιησάντων δημηγορίας, ἀλλ' Ἡρόδοτος μὲν ὅτι
χρησάμενοι, καὶ μὲν ἐξισχύουσιν (ὅτι ὀλίγων γὰρ
ἐποίησε λόγων, ὡς παροσώπων μᾶλλον ἢ πρὸς δη-
μηγορίας) μόνον δὲ συγγραφεὺς ἐξεῦρε τὴν δημη-
γορίαν, καὶ τελείως ἐποίησε μετὰ κεφαλῶν καὶ
Διομήδεως, ὥστε καὶ εἰς αὐτὴν ἀποτίθειν τὰς δημη-
γορίας.

nit, & perfectè composuit, ita vt earum vnaquæque sua capita, & partitiones habeat, & ad
certum statum reuocari possit.

Cum autem scriptores, ac historici, qui eum
(Thucydidem) ætate præcesserunt, historias ani-
ma (vt ita loquar) carentes conscripserint, &
nuda, simplici quæ rerum narratione vbique
sint vsi, nec vllis personis vllam orationem
attribuant, nec vllas conciones fecerint, cum-
quæ HERODOTVS rem tentarit, nec voti com-
pos fieri potuerit (HERODOTVS enim con-
ciones paucis verbis expressas fecit, persona-
rum fictionibus similiore, quam concionibus)
vnus hic historiarum conditor conciones & inue-
nit, & perfectè composuit, ita vt earum vnaquæque sua capita, & partitiones habeat, & ad
certum statum reuocari possit.

Καὶ πάλιν.

Et iterum.

Ἰνα δὲ μηδὲ τὰς ἄλλας ἀγνοῇς χαρακτηρισ, 20
ἰδοὺ ὅτι μισθῶ μὲν Ἡρόδοτος ἐχρησάμενος (ὅς ἔπει-
ψηλός ἐστιν, ὅτι ἰσχυρός) ἰσχυρῶν δὲ ἔξοφῶν. Διὰ γὰρ
ἐν τῇ ὑψηλῇ ὁ Θυκυδίδης καὶ ποιητικαῖς πολλὰ καὶ
ἐχρησάμενος λέξεσι, καὶ μεταφοραῖς ποῖ.

Sed vt reliquas dicendi formas cognoscas,
scias HERODOTVM quidem media esse vsum
(quæ neque sublimis, neque tenuis est) Xeno-
phontem verò tenui. Thucydides igitur, vt
sublimem faceret orationem, sæpe & poetici-
s dictionibus, & quibusdam translationibus est vsus.

Sed abrumperemur cogimur hanc telam. exstant alias hinc inde alia eiusmodi, vt apud eun-
dem Hermogenem, Phalereum Demetrium, alios. Sic & elogia alia, quale illud vel ab inimi-
co, quem se scripto contra Herodotum professus est, Plutarcho: γραφικὸς, ait de Herodoto,
αὐτῷ, καὶ ἡδὺς ὁ λόγος, καὶ χάρις ἐπὶ τῷ, καὶ δεινότης καὶ ὥρα τῆς διηγήσεως. Herodotus au-
tem, ait Diodorus Siculus, ὁ πολυπράγμων, εἰ καὶ ἡ ἀλλήλῃ, γαργαλὸς, ὁ πολλῆς ἰστορίας ἐμπει-
ρῶν. Aristides vocat καλὴν λογιαν. Θαυμασιώτατον καὶ μελῶν, Athenæus. Ἡρόδο-
τος δὲ ὁ σοφώτατος, inquit Cedrenus: ὁ γλυκύς Ἡρόδοτος, Eustathius. Alia eiusmodi, qua
sibi quis notauerit plenius & melius. Nos, quod vnum adhuc possumus, è Cicerone & Quin-
tiliano testimoniis aliquot præclaris additis, subiiciemus dein aliquot epigrammata in
Herodoti laudem à veteribus scripta, & plura nomina H. Stephani, contra eos qui Herodoti hi-
storiam fabulosis accusant.

Ex Cicerone lib. II. De orat.

Apud Græcos autem eloquentissimi homines remoti à causis forensibus, cum ad ce-
teras res illustres, tum ad scribendam historiam maximè se applicauerunt. Nanque & He-
RODOTVM illum qui princeps genus hoc ornauit, in causis nihil omnino versatum esse ac-
cepimus. Atqui tanta est eloquentia vt me (quantum ego Græcè scripta intelligere possum)
magnopere delectet.

Ex

Ex eodem in Orat.

Quo magis sunt HERODOTVS Thucydidesque mirabiles, quorum ætas quum in eorum tempora quos nominaui accidisset, longissimè tamen ipsi à talibus deliciis vel potius ineptiis abfuerunt. Alter enim sine vllis salebris, quasi sedatus amnis, fuit: alter incitator fertur, & de bellicis rebus canit etiam quodammodo bellicum. primisque ab his (vt ait Theophrastus) historia commota est, vt auderet vberius quam superiores & ornatus dicere.

Ex eodem in Hortensio, apud Nonium.

Quid enim aut HERODOTO dulcius, aut Thucydide grauius? &c.

Idem libro de legibus I.

Patrem historiarum eundem vocat: atque hoc referendum videtur ad illa verba quæ ex secundo H. Scaph. de oratore libro allata paulo antè fuerunt, HERODOTVM illum qui princeps genus hoc ornauit. nam de historia descriptione loquitur.

*Ex M. Fabio Quintil. lib. IX.**Vbi de compositione loquitur.*

Itaque vt confiteor, penè vltimam oratoribus artem compositionis quæ perfecta sit, contigisse: ita illis prisca habitam inter curas, in quantum adhuc profecerant, puto. Neque enim mihi quamlibet magnus autor Cicero persuaserit, Lysiam, HERODOTVM, Thucydidem, parum studiosos eius fuisse.

Aliquanto post.

In HERODOTO verò cum omnia (vt ego quidem sentio) leniter fluunt, tum ipsa *Alph.* habet eam iucunditatem vt latentes etiam numeros complexa videatur.

Idem lib. X.

Historiam multi scripsere præclare: sed nemo dubitat duos longè ceteris præferendos: quorum diuersa virtus laudem penè est parem consequuta. Densus & brevis, & semper instans sibi Thucydides: dulcis & candidus & fusus HERODOTVS. Ille concitatis, hic remissis affectibus melior: ille concionibus, hic sermonibus: ille vi, hic voluptate.

*Addamus & hoc ex A. Gellii Noct. Attic. lib. XV.**cap. XXIII.*

Hellanicus, HERODOTVS, Thucydides, historiarum scriptores in isdem temporibus ferè laude ingenti floruerunt; & non nimis longè distantibus fuerunt ætatibus. nam Hellanicus initio belli Peloponnesiaci fuisse quinque & sexaginta annos natus videtur; HERODOTVS tres & quinquaginta, Thucydides quadraginta, scriptum hoc est in libro vndecimo Pamphilæ.

EPIGRAMMATA IN HERODOTVM, QVO-

rum prima tria veterum sunt, reliqua H. Stephani.

ΧΡΙΣΤΟΔΩΡΟΥ ποιητῆς Θηβαίου Κοπλίτου.

Antholog.
lib. V.

Οὐδ' Ἀλικαρνασσὺ με παρέδραμε θεῶν ἀοιδὸς
 Ἡρόδοτος πολυίδεις, ὃς ὠκυγίων κλέα φωτῶν
 Ὅσα περ ἠπείρων δυνεῖς ἤγαγν, ἑσπέρων
 Ἐδρακεν ἐρπύζων, εὐαίτης αἰεθκαῖο Μύσσης
 Μίξας εὐεπίησιν Ἰωνίδος αἶθερα φωτῆς.

CHRISTODORI POETAE THEBANI CO-
PTITAE.

Interprete Cl. SALMASIO.

*Nec te Alicarnasso vates diuine silebo
 HERODOTE ó sapiens, quo fortia facta virorum,
 Quidquid in Europa atque Asia labentibus annis
 Tempora prisca tulere, nouem sacante Camænis
 Iuncta ladi certat florens facundia lingua.*

ΑΔΗΛΟΤ.

apud Steph.
vocat Θέαν.

Ἡρόδοτος Λύξεω κρύπτη κένος ἦδε θανόντα
 Ἰάδος δ' ἑλπίης ἱστοικῆς ἀρύσαντι,
 Δωριέων πατρὸς βλαστὸν ἄπο. τὰ γὰρ ἄπλητοι
 Μῶμον ἀπεκτεροφυγόν, Θύειοι ἔχον πατρίν.

INCERTI.

Eodem interprete.

*Lyxida HERODOTI cineres humus ista recondis
 Historiæ antiquæ patris Ioniacæ.
 Quem Doris patria extulerat, patria altera posthæc
 Thurias excepit, dum fugit inuidiam.*

Fuit hoc epigramma & supra allatum ab auctore meo, cum eiusdem interpreta-
 tione, pag. 8. Monuit me etiam SALMASIVS noster ὁ παῖς, in tertio versu, vbi
 vulgo habetur Δωριέων πατρὸς, Palatinos codices habere Δωριδὸς ἐκ πατρὸς,
 quod ipsum tamen vulgato melius non esse censet.

ΑΔΗΛΟΤ.

Ἡρόδοτος Μύσας ἐξήνατο· τὰ δ' ἄρ' ἐκείνη
 Ἀντίφιλοξενίης βίβλον ἔδωκε μίαν.

ΕΡΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ Εἰς

† Ἡρόδοτος.

Ἡρόδοτος λιγυρῶν ὅτι μύσσειν ἄζια Μύσων,
 Τέδε βίβλοις σφετέραις δῶκεν ἐπινομίας,

Εἰς

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΙΝ ΗΕΡΟΔΟΤΥΜ

31

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Ηρόδοτε τίς φθέγμα μελίσσας εἶπεν ἀκούσας,
"Οὐδ' εἰ Μουσάων, ἢν λαλῇ Ηρόδοτος.

Ἡ ὅτι, Καλ
λάττω σίγῃ
ἐλ.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Ηρόδοτε λαλέοντος ἀκὴν ἔσο Μοῦσα σιωπῇ,
"Ὅφρα σέ μὴ εἴπω Μοῦσαι ἄμουσοι ἔμει.

Ἡ ὅτι, Μὲ
πρὸς τὴν δὲ
ἐξ Μῦθου ἀ
μυθῶν ἴσως

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Οὐχ Ἐλικωνιάδων πέδι ἦν, ἀλλ' Ηρόδοτος,
Φοῖβος ἄτ', ὅν μεσσω τῷ Ἐλικωνιάδων.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Ηρόδοτε λεγόμεθα πόσιος θ' ἅμα ὄνεια Μῦθων
Κλέμμα ἢ Μυσάωνι κάλλιον ἅμμε λέγῃ.
Εἰδέκα δ' ἢ γέγραπται, δικάτω τίς αὖ ἔπλασε Μῦθον,
Ὅφρα μὴ ἡ δικάτη βίβλος ἄμυστος ἔοι.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Ἔστι μὲν, ἔστι Γαίλιγυρὴ δ' ἄλεκτος ἀπασι
Ἐξοχα, ἐμὰ λαοὶς ἔξαφίστα θεοῖς.
Ἀλλὰ γ' ὅσοι Γαίλιγυρὴν πρὸς φέρεται ἄτη ἔστι,
Τόσσοι Γαζόντων Ηρόδοτος πρὸς φέρεται.

ALIA EIVSDEM H. STEPHANI EPI-
GRAMMATA, PARTIM GRÆCA, PARTIM LATINA, QUÆ
iis qui HERODOTUM accusant fabulositatis, respondent: è qui-
bus primum quod incipit Ἀφρονι omisimus hīc, quum
id supra iam pag. 34. habueris.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ ΗΡΟΔΟΤΟΝ,
ὡς ἀπ' αὐτοῦ.

Θαύματα πολλὰ λέγων, δοκέω πολλοῖσι ἄπιστος
Σοὶ ἢ ἄπιστος ἔη ὅς με ἄπιστοι ἔρῃ.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ
ὡς ἀπ' αὐτοῦ.

Μυθικὴ ἰστορίη φθονερῶν πρὸς τῶνδε καλεῖμαι.
Φεῦ πόσοι ἰοδόλοισι σῶμα τῷ φθονερῶν.
Ἀλλὰ γράφῃ πρὸς δόξα πολλοὶ μὲ λέγουσι καὶ ἄλλοι.
Ἡ πρὸς δόξα γράφῃ, μυθικὰ ἔστι γράφῃ;
Ἰστορικὸι πολέες πρὸς δόξα γράφουσι καὶ ἄλλοι,
Καὶ τῶνδε ἔστι λέγειν μυθικὴ ἰστορίη.
Ὅσ' ἐπίοις πρὸς δόξα δοκεῖ, δοκεῖ ἔπνευσι.
Καὶ πνὶ ἄπιστα δοκεῖ σήμερι, αὐριοι ἔ.
Ἡ ἐμὴ ἰστορίη, πρὸς δόξα γράφουσι, καλεῖσθαι
Ἡ πρὸς δόξα γράφουσι, μὴ πνὶ δὲ μυθολογία.

Εἰς τὸν αὐτὸν, ὧς
αὐτὸ αὐτῷ.

Ἐκλυον εἰν αἰδέω ὅτι πολλοὶ πολλὰκι αὐδρες
Ἰζοεῖς κατ' ἐμῆς πολλὰ κακῶ γόρεον.
Πλούταρχος, Βοιωτὸς ἀνὴρ, θεοπαρχὸς αὐτῶν,
Καὶ κακῶν ἐμῶ φησὶ δῖς οἰκόν.
Ἄλλ' εἰ κ' εἰν αἰδέω παρρησίῃ βί μοι οἴκω,
Ἡθὺς οἱ ὄντες, κ' ἐκακῶν ἐμοί.

SEQUVNTVR LATINA, IN EIVSDEM
HERODOTI PERSONA SCRIPTA.

I.

MENDACEM historicum quonam me teste probabis,
Qui nostros libros non reuerenter habes?
Dicere non satis est, Nimis hæc mihi mira videntur.
Mira nimis seclis haud ea visa suis.
Illa hoc in seclum secla ut reuocentur oportet,
Si mendacem aliquo teste probare voles.
Non reuocare potes? peto tantum quod potes, ut non
Me, qua visa mihi, visa negare velis.

I I.

Quisquis is est, vel quisquis erit, quo iudice mendax
Dicar, vel nimium vel nihil ille sapit.
Nil sapit, hoc vulgo qui dicere credulus audet,
Atque leui fama pondus inesse putat:
At si quis lectis hoc ausit dicere musis,
Quum sapit has ultra, plus satis ille sapit.

I I I.

Quod mihi narranti non credis, fabula dici
Protinus hoc dignum est, liuide, iudice te.
Quod quis non credit, si sic vocitare licebit,
Historicos multos fama sinistra manet.
Credulus haud volo sis, incredulus & volo non sis:
Hic volo tu discas posse tenere modum.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑ:

Η' ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΒΙΒΛΟΙ Θ', ΕΠΙ-

γεγράφται ΜΟΥΣΑΙ.

HERODOTI HALICAR-

NASSEI HISTORIA: SIVE HISTO-

RIARVM LIBRI NOVM, MVSARVM

nominibus inscripti.

LIBER PRIMVS,

qui inscribitur CLIO.

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ,

ἑπταγεφωμένη ΚΛΕΙΩ.

ΗΡΟΔΟΤΙ Halicarnassei¹ historiz explicatio hæc est: vt neque ea quæ gesta sunt, ex rebus humanis obliterentur

² ex æuo, neque ingentia & admiranda opera vel à Græcis edita vel à barbaris, ³ gloria fraudentur, cum alia, tum vero ⁴ quæ de re isti inter se belligerauerunt. Persarum⁵ eximii memorant dissensionum autores extitisse Phœnices, qui à mari quod rubrum vocatur, in hoc nostrum⁶ proficiscentes, & hanc incolentes regionem quam nunc quoq; incolunt, longinquis continuo nauigationibus incubuerunt: faciendisquæ Ægyptiarum & Assyriarum mercium vecturis, cum in alias plagas, tum etiam Argos peruenerunt. Argos etenim ea tempestate omnibus ciuitatibus regionis quæ nunc Græcia nominatur, antecellebat. Huc porro appulso Phœnices mercimonia exposuisse: & quinto sextove quam appulissent die, cunctis fere diuenditis, feminas ad mare venisse cum alias multas, tum vero regis

ΗΡΟΔΟΤΟΥ Αλικαρνασσης ιστορίας ἀποδείξις ἥδε ὡς μὲν τε παλαιότερα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐξείηλα γήνηται, μὲν ἔργα μεγάλα τε καὶ θαυμάσια, πάλιν Ἑλλήσι, πάλιν βαρβάροις ἀποδείξεντα, ἀκλεῖα γήνηται πάλιν ἄλλα, καὶ δὲ ὡς αἰτίαι ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι. Περσῶν μὲν νῦν οἱ ἱστορίαι

λόγοι Φοίνικας φασὶν ἡγεσθαι τῆς ἀφγεφορῆς αἰτίας. πύτους γὰρ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης ἀπικόμενοις ὅτι τήνδε τὴν θάλασσαν, καὶ οἰκῆσαν τῶτον τὸν χρόνον καὶ νῦν οἰκοῦσιν, αὐτίκα ναυπηγῶσι μακρῇσιν ὅτι πλεῖστα. ἀπαγνέοντες δὲ φορτία Αἰγύπτια τε καὶ Ἀσσύρια, τῇ τε ἄλλῃ χώρῃ ἐσαπικνέεσθαι, καὶ δὴ καὶ ἐς Ἀργεῖς. ὁ δὲ Ἀργεῖς τῶτον τὸν χρόνον περὶ τὴν ἀπασιν τῇ ἐν τῇ νῦν Ἑλλάδι καλεομένη χώρῃ ἀπικόμενοις δὲ τοῖς Φοίνικας ἐς δὴ τὸ Ἀργεῖς τῶτον, ἀφγεγίγναι τὸν φόρτον. πέμπτη δὲ ἡ ἑκτη ἡμέρη ἀπὸ τῆς ἀπικνόντος, ἔξμπολημένων σφι σχεδὸν πάντων, ἔλθιν ὅτι τὴν θάλασσαν γυναικάς, ἄλλας τε πολλὰς, καὶ δὴ καὶ τὸ βασιλῆος

1 2 3 4 5 6 Historiz editio. Totum hoc principium possit ita reddi, Hæc est historia ab Herodoto Halic. edita: vt nec ea quæ facta sunt, ex hominum memoria temporis longinquitate deleantur, neque magnorum & admirandorum facinorum, quæ partim Græci partim barbari ediderunt, fama extinguatur, cum circa alia quæ de re cognitis digna sunt, tum vero circa hæc, quænam belli inter eos causa fuerit. Persarum quidem certe sermones memorant diss. Legi autem hic interpretis λόγῳ pro λόγῳ. 6 Profecti, & positæ sedibus in ea regione quam, &c.

Gracos

4
 22 Δ' ἄρ' αὖ
 3 Δ' ἄρ' αὖ
 22 ἀπογόνος δὲ Ἀλκίμου τῷ Ἡρακλέος. Ἀργῶν
 μὲν γὰρ ὁ Νίνου, τῷ Βήλου, τῷ Ἀλκίμου, πατρὸς
 Ἡρακλείδων, βασιλῆς ἐγένετο Σαρδίῳ. Καν-
 3 δαύλης δὲ ὁ Μύρσου, υἱὸς αὐτοῦ. οἱ δὲ παρ' ἑτέρων Ἀρ-
 22 γῶνος βασιλεύσαντες ταύτης τῆς χώρας, ἦσαν ἀ-
 πογόνιοι Λυδοῦ τῷ Ἀτῦος. ἀπὸ τευ ὁ δῆμος Λύ-
 22 δος ἐκλήθη ὁ πᾶς ὅς ἐστι, παρ' ἑτέρων Μήων καλεῖ-
 22 ῖος. παρὰ πύτῳ δὲ Ἡρακλείδῃ ἐπιτρα-
 φέντες, ἔσχον τὴν ἀρχὴν ἐκ τοσούτου, ἐκ
 22 δούλης τε τῆς Γαρδαίου γεγονότες καὶ Ἡρακλέ-
 22 ος. ἀρχαί τε ἐπὶ δύο καὶ εἴκοσι ἡμέρας αἰδρῶν, ἔ-
 22 πια πᾶν τε καὶ πενταχόσια, πᾶς παρὰ πατρός
 22 ἐκδεχόμενος τὴν ἀρχήν, μέγας Κανδαύλης
 22 τῷ Μύρσου. Οὗτος δὲ τῷ Κανδαύλῃ ἡρώδι
 22 τῆς ἐωυτοῦ γυναικός. ἑρασθεὶς δὲ, ἐνόμιζε οἱ εἶ-
 22 γυναικα πολλὴν πασιὼν καλλίστην. ὥστε ὅταν
 22 ποιοίμην. ἡ γὰρ οἱ τῷ αἰχμοφόρῳ Γύγῃ ὁ
 22 Δασκύλου ἀρεσχόμενος μάλιστα. πύτῳ τῷ Γύ-
 22 γῃ καὶ τῷ ἀποδαμέστῳ τῷ ἀρηγμάτων ὑφ-
 22 ἑπῆτο ὁ Κανδαύλης, καὶ δὴ καὶ οἱ εἶδος τῆς γυναι-
 22 κός ὑφ' ἑαυτῶν. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόν-
 22 τος (χρὴν γὰρ Κανδαύλῃ ἡμέρας κακῶς) ἔλε-
 22 γε παρὰ τῷ Γύγῃ τοιάδε, Γύγι, οὐ γὰρ σε δοκέω
 22 πείθεσθαι μοι λέγοντι πρὸς τῷ εἶδος τῆς γυναι-
 22 κός. (ὅτι γὰρ τυγχάνει αἰθερόπεισιν ἔοντα
 22 ἀπὸς οὐρανὸν ὀφθαλμοῖς) ποίεε ὅπως ἐκείνῃ θέσε-
 22 αι γυνικῇ. ὁ δὲ, μέγα ἀμώσας, εἶπε, Δέσπο-
 22 τα, τίνα λέγεις λόγον ὅτι οὐκ ὄνεια, κελθὼν με δε-
 22 σπῆσαι τὴν ἐμὴν θέσασθαι γυνήν; ἀμα δὲ κι-
 22 θῶν ἐκδυομένη στυγερόντα καὶ τὴν αἰδῶ γυνή. 30
 22 πάλαι δὲ τὰ καλὰ αἰθερόπεισιν ἐξέρρηται, ἐκ
 22 τῷ μαρτάνειν δεῖ. ὅς τοι σὺ ἐν τῷδε ὅτι, τίνα
 22 σκεπτόμεν τὰ ἐωυτοῦ. ἐγὼ δὲ πεῖθομαι ἐκείνῃ
 22 εἶς πασιὼν γυναικῶν καλλίστην. καὶ σὺ δέ μοι
 22 μὴ δέσασθαι αἰόμεν. Οἱ μὲν δὲ, λέγων τοιαῦ-
 22 τα, ἀπεμύχετο, ἄρ' ὁ δὲ μὴ πῶς οἱ ἐξ αὐτῆ-
 22 ὢν γήνηται κακόν. ὁ δὲ ἀμείβεσθαι τοιάδε, ὅτι
 22 σὺ Γύγι, καὶ μὴ φοβῶ μήτε ἐμὲ, ὥς σὺ πει-
 22 ρώμενοι λόγον τόνδε. μήτε γυναικα τὴν ἐμὴν,
 22 μὴ τι τοι ἐξ αὐτῆς γήνηται βλάβος. ἀρχὴν γὰρ 40
 22 ἐγὼ μηχανήσομαι οὕτως ὥστε μηδὲ μαθεῖν μη-
 22 ὅφθῃσαι ὑποὶ σέ. ἐγὼ γὰρ σε ἐς οἴκημα ἐ-
 22 παύ κοιμώμεθα, ὅπως τῆς αἰοργολόγης θύ-
 22 ρης θύσω. μετὰ δὲ ἐμὲ ἐσθλόντα, παρ' ἐσθλῶν καὶ
 22 ἡ γυνὴ ἡ ἐμὴ ἐς χεῖρῳ. καί τῳ δὲ ἀγχοῦ τῆς

ab Alcæo Herculis filio oriundus. Si
 quidem Heraclidarū primus, Sardium
 rex extitit Atgōn, Nini filius, Beli ne-
 pos, Alcæi pronepos: nouissimus, Can-
 daules Myrsi filius: quum ante Argō-
 nem qui in ea regione regnauerāt, fuisset
 oriundi à Lydo Artyis filio, à quo to-
 tus is populus cognominatus est Ly-
 dius, quum Meon antea vocaretur. Ab
 his succedentes Heraclidæ, imperiū
 ex oraculo adepti sunt, Iardanæ ancila
 & Hercule geniti: idque per quingen-
 tos & quinque annos, duas & viginti vi-
 rorum ætates, tenuerunt, filius patri
 deinceps succedens, vsque ad Candau-
 lem Myrsi filium. Hic igitur Candau-
 les vxorem adamabat, eamque præ a-
 more arbitrabatur omnium femina-
 rum esse pulcherrimam. Hoc ita esse si-
 bi persuadens, apud Gygem, Dascyli fi-
 lium, ex satellitibus suis (erat enim is ma-
 xime ipsi acceptus, eoque ministro
 in rebus magis arduis utebatur) spe-
 ciem vxoris supra modum extollebat.
 Ad quem non multo interiecto tem-
 pore (necesse nanque erat ei male eue-
 nire) inquit his verbis, Gyges, neque
 enim videris mihi fidem habere refe-
 renti de coniugis specie: (quod magis
 incredulæ sunt hominibus aures quam
 oculi) fac illam conspicias nudam. Hic
 autem vehementer exclamans, Quem-
 nam, inquit, here sermonem proferis
 haudquaquam sanctum, qui me iubet
 inspicere heram meam nudam? Mulier
 exuta tunica, & verecundiam pariter
 exuit. Iam olim hominibus sunt honesta
 excogitata, vnde discere debemus: ex
 quibus hoc vnū est, Quæ sua sint, quem-
 que inspicere debere. Ego vero tibi fi-
 dem habeo, illam esse feminarum om-
 nium speciosissimam, teque oro ne me
 ores illicita. Atq; hæc dicendo Gyges
 repugnabat, pertimescens nequid sibi
 ex ea re mali contingeret. Cui vicissim
 ille his verbis, Fidens, inquit, esto Gy-
 ges: tuæ timeas aut me, tanquam hoc
 te sermone tentantem, aut vxorem me-
 am, nequid tibi ex ea detrimenti cre-
 tur. Principio enim sic ego machina-
 bor, vt illa ne deprehendere quidē possit
 se abs te fuisse inspectam. Te nanque se-
 cundū fores cubiculi in quo cubamus,
 quum apertæ fuerint, collocabo. Vbi
 ergo fuero ingressus, aderit & vxor mea
 in cubiculum: iuxta cuius introitum

1. Autem educati Heracl. 2. Eique res magis serias communicabat) spec. 3. Quia non videris m. 4. Vnde discere oportet. Q. d. Iam olim compertum fuit quantam honestati essent consentanea, et inde nobis potenda disciplina est. Vnum autem certum est, Tali artificio utar, vt.

fella posita est, super quam vestes illa, ut
 quaque exuer, reponet, sese per mul-
 tum otium spectandam præbens: quæ
 quum à sella cubitum perget, ¹ ostendens
 inuicem terga, curæ tibi sit deinceps
 ne te per fores abeuntem conspiciat. Gyges
 igitur, ubi effugere non potuit, fuit paratus:
 quem Candaules, posteaquam hora cubandi
 visa est adesse, in cubiculum duxit: statimque
 post & vxor adfuit. quam introeuntem ac
 vestimenta deponentem Gyges intuitus,
 ubi auersa fuit illa cubitum vadens, ipse
 è loco prorepens foras abiit: & inter
 exeundū à muliere conspectus est. ² Hæc,
 ut didicit à viro quid actum esset, neque
 præ pudore exclamauit, neque visa est
 percepisse, habens in animo Candaulem
 vlcisci. Apud Lydos enim, & fere apud
 ceteros quoque barbaros, magno probro est
 etiam virum conspici nudum. Ita tunc
 nihil aperiens mulier, silentium tenuit:
 mox autem ubi dies illuxit, quos domesticorum
 maxime sibi fideles intelligebat esse, quum
 præparasset, Gygem accersit. Hic eam
 nihil suspicans scire eorum quæ acta erant,
 accersitus venit: quippe qui antea solitus
 esset ad reginam concedere, quoties ab ea
 vocaretur. Ut venit, ad eum his verbis
 mulier inquit, ³ Nunc duabus tibi præsentibus
 viis, Gyges, offero electionem, in vtram
 malis diuertere. Aut enim me pariter ac
 regnum Lydorum habe, ubi Candaulem
 interfeceris, aut te ipsum continuo occumbere
 sic oportet: ne in omnibus Candauli obsequendo;
⁴ posthac scias quæ te scire non decet. sed
 aut illum qui ista consuluit, interire opus
 est: aut te, qui nudam me es conspiciatus,
 & illicita fecisti. Ad hæc verba Gyges
 primum obstupefactus, postea obsecrare
 illam ne se ad talem necessitatem adigeret
 alterutrum eligendi. Vbi non persuadet,
 sed vtrique propositam sibi necessitatem
 cernit aut interimendi herum, aut per
 alios pereundi, elegit ut ipse superesset:
 atque ita percontans illam, inquit, Quando
 quidem me adigis inuitum ad herum meum
 occidendum, age, audiam quo pacto illū
 adoriemur. Excipiens illa, Ex eo, inquit,
 loco adoriendus erit vnde ille me nudam
 ostendit. in sopitum autem imperus dabitur.
 Posteaquā igitur insidias intruxerunt,

ἐσόδδου θρόνος· ὅπῃ τῷ τῷ ἱματίων κατὰ ἐν-
 κας· ὅν ἐκδιώουσα θήσει, καὶ κατ' ἡσυχίην πολ-
 λὴν παρέρξει πρὶ θεήσασθαι. ἐπειὰ δὲ ἀπὸ τῆς
 θρόνου φείχῃ ὅπῃ τῷ ἐνὶ ὡν, κατὰ ὥπου τε αὐτῆς
 γῆν, ποὶ μελέτω δὲ ἀνέδεν ὅπως μὴ σὲ ὀφείτω ἰόν-
 τα ἀφ' ἑαυτῶν θυρέων. Ὁ μὲν δὲ, ὡς ὅκ' ἡδυνά-
 πο ἀφ' αὐτοῦ γέν, ἦν ἔτοιμος. ὁ δὲ Καϊδαύλης, ἐπεὶ
 ἐδόκειεν ὥρῃ τῆς καίτης ἐῖ, ἦγαγε δὲ Γύγαας δὲ οἰ-
 κημα· καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα παρῆν καὶ ἡ γυνή.
 10 ἐσελθούσας δὲ καὶ πηθεῖσαι τὰ εἴματα ἐδήητο ὁ Γύ-
 γης, ὡς δὲ κατὰ ὥπου ἐγύρετο, ἰούσης τῆς γυναι-
 κὸς ἐς τὴν καίτην, ὡς ἐκδύε· ἐχώρει ἐξω. καὶ ἡ
 γυνή· ὅρῃ μιν δέχοντα. μαρτυροῦσα δὲ δὲ πρὸς τὸν
 τῷ ἀδελφῷ, οὐτε ἀνέβωσεν, αἰσχυρῶς, οὐτε ἐδό-
 ξε μαρτεῖν, ἐν ὧς ἔχουσα πύσασθαι δὲ Καϊδαύ-
 λεα. ὡς γὰρ ποῖσι Λυδοῖσι, σχεδὸν δὲ καὶ τῷ
 ποῖσι ἄλλοις βαρβάροις, καὶ ἀδελφῷ ὀφθαλμοῖς
 γυμνόν, αἰσχυρῶν μεγάλην φέροι. Τότε μὲν ἡ
 δὴ οὕτως, ὅσῃ δὴ λώσασα, ἡσυχίην· εἶχεν ὡς ἡ.
 20 δὲ ἡμέρῃ τὰ χίσα ἐγγόνεε, τῷ οἰκετῶν τοῖς μέλι-
 σα ἐώρε· πρὸς ἐόντας ἐωυτῇ, ἐτοίμοις ποιησάμενη,
 ἐκάλεσε δὲ Γύγαα. ὁ δὲ, ὅσῃ δὲ δακύν αὐτὴν τῷ
 παρῃ τῶν ὅπῃσας, ἦλθε καλεόμενος. ἐώρε
 γὰρ καὶ τῷ ἀδελφῷ, ὅπως ἡ βασίλεια καλέοι, φοιτᾷ.
 ὡς δὲ ὁ Γύγης ἀπῆκετο, ἔλεγχῃ ἡ γυνή τὰδε, Νυν
 ποῖ δυνὸν ὅδῃν παρῃσέων, Γύγη, δίδωμι αἵρεσιν,
 ὅς τῃ βούλεαι τρεπέσθαι. ἡ γὰρ Καϊδαύλεα
 ἀποκτείνας, ἐμέ τε καὶ τὴν βασιλῆην ἔχε τὴν Λυ-
 δῶν, ἡ αὐτὴν σε αὐτίκα οὕτως ἀποθνήσκειν δεῖ· ὡς
 30 αἰ μὴ πᾶντα πειθόμενος Καϊδαύλῃ, τῷ λοιποῦ ἱ-
 δης τὰ μὴ σε δεῖ. ἀλλ' ἡτοικῆόν γε δὲ ταῦτα· ἐκ-
 λευσάμενοι δὲ ἀπὸ λυδοῦ, ἡ σε δὲ ἐμὲ γυμνὴν θη-
 ησάμενοι, καὶ ποιήσασθαι οὐ νομίζομεθα. ὁ δὲ
 Γύγης τέως μὲν ἀπεθώμαζε τὰ λεγόμενα· με-
 τὰ δὲ, ἰκέτω μὴ μιν αἰαγκῇ ἀδελφῷ ἀφ' αὐ-
 ναί τοιαύτην αἵρεσιν. οὐκ ἂν δὲ ἐπειθεν, ἀλλ' ἐώρε
 αἰαγκῇ ἀληθῶς παρῃσέων, ἡ δὲ δεσπότης
 ἀποκτεῖναι, ἡ αὐτὴν ὡς ἄλλων ἀπὸ λυδοῦ, αἰ-
 ρέται αὐτὸς παρῃσέων. ἐπὶ τῷ δὲ λέγων τὰ-
 40 δε, Ἐπεὶ με αἰαγκάζεις δεσπότης δὲ ἐμὸν κτεί-
 νειν, ὅκ' ἐθέλοντα, φέρε ἀχρὺς τῷ καὶ τῷ
 ὅπῃ χερσὶν αὐτῷ. ἡ δὲ, ὡς λαβούσα ἔφη, Ἐκ
 τῷ αὐτῷ μὲν χωρεῖ ἡ ὁρμή· ἐστὶ δὲ ὅτι καὶ ἐκείνος ἐ-
 με ἐπέδιδετο γυμνὴν· ὡς μὲν δὲ ἡ ὅπῃ χερ-
 ροῖς ἐστὶ. Ὡς δὲ ἡρτυσαν τὴν ὅπῃ βουλήν,

¹ Et si fueris à tergo, curæ ti. ² Vel, Hæc ut animaduertit quod à viro factum erat, neque exclamauit, virote pu-
 dore retenta, neque præ se tulit animaduertit illa. ³ Nunc quum dux vis in tua sint potestate, G. ⁴ Posthac videas quæ te
 videre non decet.

νυκτὸς γινομένης, (οὐ γὰρ μετίετο ὁ Γύγης, ὁ δὲ οἱ
 ὡς ἀπαλλαγὴν ὁδοῦ μίην, ἀλλὰ ἔδει ἢ αὐτὸν ἀπολω-
 λέναι, ἢ Κανδαύλεω) εἶπετο ἐς τὸν θαλάμῳ τῇ γυ-
 ναικί. καί μιν ἐκείνη, ἐγχειρίδιον δούσα, κατακρύ-
 πτει ὑπὸ τῶν αὐτῶν θύρων. καὶ μετὰ ταῦτα, ἀνα-
 παυομένη Κανδαύλεω, ὑπείσδύς τε καὶ ἀπο-
 κτείνας αὐτὸν, ἔσχε καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν βασι-
 λῆν Γύγης. τῷ καὶ Ἀρχιλόχος ὁ Πάριος, κατὰ
 τὸν αὐτὸν χρόνον γυρόμενος, ἐν ἰάμβῳ περιμέτρῳ ἐπ-
 εμνήσθη. Ἔσχε δὲ τῶν βασιλῆν, καὶ ἐκρε-
 τώθη ἐκ τῶν ἐν Δελφοῖσι χρησθεῖου. ὡς γὰρ
 εἰ οἱ Λυδοὶ δεινὸν ἐποιεῦντο ὁ Κανδαύλεω πάρος,
 οἱ ἑσπέραιοι καὶ ἑνοπλοὶ ἦσαν, σπεύδοντες ἐπὶ τῷ ὅτι τῷ Γύ-
 γει ἐραπείων καὶ οἱ λοιποὶ Λυδοί, ὡς μὲν δὴ ὁ
 χρησθεῖον ἀνέλεμιν βασιλέα εἶναι τῶν Λυδῶν, τὸν-
 δε βασιλεύειν. ὡς δὲ μὴ, ἀποδιδῶναι ὁσίων ἐς Ἡ-
 ρακλείδης τῶν δὲ χεῖρ. ἀνείλε τε δὴ ὁ χρη-
 σθεῖον, καὶ ἐβασίλευσεν οὕτω Γύγης. ποσὶ δὲ μὲν-
 πει εἶπεν ἡ Πυθίη, ὡς Ἡρακλείδῃσι πόσις ἦξει ἐς
 τὸν πέμπτον ἀπὸ χρόνον Γύγως. τοῦτου τῷ ἔπος Λυ-
 δοὶ τε καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν λόγον ὁδοῦ ἐποιεῦ-
 ντο, ὅτι δὴ ἐπετελέσθη. Τῶν μὲν δὴ τυραννί-
 δα οὕτως ἔσχον οἱ Μερμνάδαί, τοὺς Ἡρακλείδης
 ἀπελόμενοι. Γύγης δὲ τυραννίσας ἀπέπεμψεν
 ἀναθήματα ἐς Δελφοὺς ὅσα ὀλίγα. ἀλλ' ὅσα μὲν
 δργύρου ἀναθήματα ἔστιν οἱ πλείστα ἐν Δελφοῖ-
 σι. παρέξ δὲ τῶν δργύρου, χρυσὸν ἀπλετον αἰέ-
 θηκεν, ἄλλοι τε καὶ τὰ μάλιστα μνήμεν ἄξιον ἔχειν
 ἔστι, χρητῆρες οἱ δριμύνοι ἐξ χρύσειοι ἀνακέαται. ἐ-
 σσι δὲ οὗτοι ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ, καθύπερθε
 χοντες τεύχεσιν τάλαια. ἀληθεῖ δὲ λόγῳ χρε-
 ῖται δημοσίῳ μὲν, οὐ Κορινθίων τῷ δὲ δήμου ἔστιν ὁ θησαυρὸς,
 ἀλλὰ Κυφέλου τῷ Ἡπείανος. οὕτω δὴ ὁ Γύ-
 γης, πρῶτος βαρβαρῶν τῶν ἡμεῖς ἰδόμεν, ἐς Δελ-
 φοὺς αἰέθηκεν ἀναθήματα, μετὰ Μίδην τὸν Γορ-
 δίω, τὸν Φρυγίας βασιλῆα. αἰέθηκε γὰρ δὴ καὶ Μί-
 δης τὸν βασιλῆον θρόνον, ἐς τὸν πρὸς ἀπὸ τοῦ ἐδ-
 καζεν, εὐνὰ ἀξιοθέτητον. καίτοι δὲ ὁ θρόνος οὗτος ἐν-
 θαῦρα οἱ τῷ Γύγει χρητῆρες. ὁ δὲ χρυσοῦς οὗτος καὶ
 ὁ ἀργυρὸς τῷ ὁ Γύγης αἰέθηκεν, ὑπὸ Δελφῶν κα-
 λῆ. Γυγάδας δὲ τῷ αἰαθέντος ἐπωνυμῆ. ἐσέβη
 μύρον καὶ οὗτος τραπὴν, ἐπεὶ τε ἤρξεν, ἐς τε Μίλητον
 καὶ ἐς Σμύρνην, καὶ Κολοφῶνος ὅθεν αὖτε εἶλεν. ἀλλ' ἐδὲν
 γὰρ μέγα ἔργον ἀπ' αὐτοῦ δόξο ἐχέμεν, βασιλεύσας
 τοῦ δυνάμει δέοντα πᾶσι γένεσθαι ἔπαι. τῶν μὲν

& nox aduenit, Gyges¹ nihil cunctas-
 tus est: quippe cui nulla deuitandi fa-
 cultas esset, sed necesse aut perire, aut
 Candaulem perimere. mulierem in
 thalamum sequitur, quem illa, dato pu-
 gione, subter easdem fores occulit. Un-
 de postmodum iste procedens, quie-
 scentem Candaulem obtruncat, vxore-
 que eius & regno potitus est.² Cuius rei
 meminit & Archilochus Parius, qui
 per idem tempus fuit, in iambo trime-
 tro. Obtinuit autem regnum Gyges³ & in eo
 fuit confirmatus ex Delphico oraculo. nam
 quum Lydi indigno animo ferrent Can-
 daulis casum, atque in armis essent, con-
 uenit inter hos ac factionem Gygianam,
 vt, si oraculum respondisset hunc esse
 regem Lydorum, ipse regnaret: sin minus,
 principatum Heraclidis restitueret. Accep-
 to igitur oraculo Gyges ita regnauit.⁴ Sed
 demum Pythia loquuta, Heraclidarum
 ultionem in atnepotem Gygis esse ven-
 turam. quod carmen neque Lydineque
 ipsorum reges ullius momenti fecerunt,
 priusquam exitu comprobatum est.
 Hunc in modum obtinuerunt tyranni-
 dem Mermnadæ, sublatis Heraclidis.
 Gyges, tyrannide occupata, Delphos
 donaria misit non pauca, ⁵ vbi quæ
 ex argento donata visuntur, eorum ple-
 raque istius sunt. Et præter argentum,
 immensam vim auri dedicauit: po-
 suitque cum alia, tum vero (quod præci-
 pua mentione dignum est) pateras au-
 reas, numero sex, pondo triginta talen-
 torum: quæ in Corinthiorum thesau-
 ro collocata sunt. licet is thesaurus (si
 vera loqui volumus) non Corinthii po-
 puli sit, sed Cypseli Ectionis filii. Ita
 Gyges, barbarorum quos ipsi nouimus
 prius, munera apud Delphos posuit,
 secundum Midam Gordii filium, Phry-
 giæ regem. Nam & Midas obtulit re-
 giam sellam, in qua sedens iura solitus
 dicere erat, rem spectaculo dignam:
 quod tribunal eodẽ quo Gyges obtu-
 lit loco, vocatur à Delphis Gygadas,
 eius videlicet qui obtulit cognomine.
 Is igitur postquam imperio potitus est,
 arma intulit Mileto & Smyrnæ, urbem-
 que Colophonem vi cepit. Nec aliud
 ullum præclarum facinus ab eo ge-
 stum est, quum duodequadraginta an-
 nos regnauerit. Et hunc quidem nos,

1 Vt qui non dimitteretur, nec ullam effugiendi facultatem haberet, sed cui necesse esset aut per. 2 Cuius, videlicet Gy-
 ges, mem. 3 Sed id demum tamen Pythia erat loquuta. 4 regno occupato. 5 Sed cum alia plurima ex argento Delphis
 sunt ab eo posita, tum vero etiam præter arg. 6 Quæ sella eodem loco posita est quo Gygis pateras: vocaturque à Delphis hoc
 aurum & argentum à Gyge oblatum, Gygadas, eius videl.

his duhtaxat de eo commemoratis, mis-
 xv sum facimus. ¶ ARDYIS autem eius fi-
 lii faciemus mentionem, qui post Gy-
 gem regnavit. Hic Prieneses expugna-
 vit, & Miletum inuasit: quo, ¹ Sardium
 tyrannidem obtinente, Cimmerii à Scy-
 this Nomadibus eiekti è sedibus suis,
 in Asiam transierunt, Sardisque præ-
 xvi ter arcem ceperunt. Quū autem vn-
 dequingaginta regnasset annos, suc-
 cessit S A D Y A T T E S Ardyis filius,
 regnavitque annis duodecim. Sadyat-
 ix successit A L Y A T T E S, qui cum
 Cyaxare Deiocis nepote bellavit &
 Medis: Cimmeriosque exegit ex Asia,
 Smyrnam etiam à Colophone condi-
 tam cepit, & Clazomenas inuasit. ²
 Vnde non quemadmodum optabat di-
 scessit, sed vehementer euentu frustra-
 tus. Alia quoque opera, quum in im-
 perio fuit, dignissima memoratu edi-
 dit, quæ hæc sunt. Bello quod gessit
 xvii cum Milesiis, à patre traditū, hac ratione
 Miletum illuc transgressus obsidebat:
 Dum fruges in regione erant adultæ,
 tunc exercitum immittebat, proce-
 dens in expeditionem ad cantum fistu-
 larum, fidiumque, ac tibiæ tam mu-
 liebris quam virilis. Quumque in a-
 grum Milesium peruenerat, non ædifi-
 cia quæ in agris erant, diruere, non in-
 cendere, non fores effringere, sed in-
 columes esse passim sinere: arboribus
 inodo fructibusq; regionis peruastatis,
 rursus se recipiebat. Nam Milesii mare
 obtinebant, vt opus non esset hosti illic
 considerē. Aedificia autem idcirco Ly-
 dus non excidebat, ³ vt & Milesii ha-
 bentes vnde procederent, humum fere-
 rent colerentque: & quum hoc illi fe-
 cissent, ipse cum exercitu ingressus ha-
 beret aliquid quod popularetur. Hæc
 faciens, vndecim oppugnauit annis:
 per quos ⁴ duo ingentia vulnera acce-
 pere Milesii: vnum, in Limeheio (quod
 est ipsorum regionis) pugna commis-
 sa, alterum in campo Mæandri. Horum
 vndecim annorum sex adhuc apud Ly-
 dos regnabat Sadyattes Ardyis fili-
 us, qui cum exercitu terram Milesiam
 tunc inuaserat, & idem bellum con-
 flauerat: quinque reliquis eius filius A-
 lyattes, bellum quod à patre acceperat
 (vt à me superius commemoratum est)
 intentius administravit: in quo bello
 Milesios nulli ex Ioniis subleuauerunt,
 præter Chios, qui soli fuere auxilio: red-

παρήσομεν, ποσάυτα ὅππμνηθεῖτες. Ἀ'ρδυος
 ὃ τὸ Γύγω μετὰ Γύλῳ βασιλεύσαντο: μνημὲν
 πειρήσμεν. ὅτ' ὃ Γ'εῖωέας τε εἶλεν, ἐς Μίλητόν τε
 ἐσέβαλεν. ὅπ'ι τούτου τε τυραννίδοντος Σαρδίων,
 Κιμμέριοι ἐξ ἡγέων ὑπὸ Σκυθῶν τῶ νομάδων
 ἔξασαντες, ἀπικέατο ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ Σαρ-
 δὶς πλεὺ τῆς ἀκροπόλιος εἶλον. Ἀ'ρδυος ὃ βα-
 σιλεύσαντος ἐνὸς δέοντα πενήτηκοντα ἔτεα, ἐξεδέξα-
 το Σαδυάτης ὁ Ἀ'ρδυος, καὶ ἐδασίλυσεν ἔτεα δυ-
 10 ὡδεκα. Σαδυάτης ὃ, Ἀ'λυάτης. ὅτ' ὃ Κυ-
 αζάρη τε τὰ Διόκεα ἀπογόνῳ ἐπολέμησε, καὶ
 Μήδοισι. Κιμμερίους τε ἐκ τῆς Ἀσίας ἐξήλασε.
 Σμύρῳ τε τὴν ὑπὸ Κολοφῶντος κηδεῖσαι εἶ-
 λεν, ἐς Κλαζομένας τε ἐσέβαλεν. ἀπὸ μύλων τῶ-
 των οὐκ ὡς ἠέλεν ἀπῆλλαξεν, ἀλλὰ πρὸς πλά-
 σας μεγάλως. ἄλλα ὃ ἔργα ἀπεδέξατο ἐὼν ἐν τῇ
 ἀρχῇ ἀξιαπνητότατα τὰ δέ. Ἐπολέμησε Μι-
 λησίοισι, ὡς ἀδεξάμενος ὃν πόλεμον ὡς τὸ πα-
 20 τέρως. ἐπελαύνων γὰρ ἐπολιόρκησε τὴν Μίλητον.
 τέρῳ τοῦδ' ὅπως μὲν εἴη ἐν τῇ γῇ καρπὸς ἀ-
 ὄρους, τῶν καὶ αὐτὰ ἐσέβαλλε τὴν στρατῶν. ἐστρα-
 τῶντο ὃ ὑπὸ συρίων τε καὶ σπηκίδων, καὶ αὐτοῦ
 γυναικείου τε καὶ ἀνδρείου. ὡς ὃ ἐς τὴν Μιλησίην ἀνί-
 χητο, οἰκήματα μὲν τὰ ὅπ'ι τῶ ἀρχῶν οὐτε κατ-
 ἐβάλλεν, οὐτε ἐνέωιμωρεν, οὐτε θύρας κατέ-
 30 σπασα, ἔα ὃ καὶ χώρην ἐσάμεναι. ὃ τὰ τε δένδρεα
 καὶ ὃν καρπὸν ὃν ἐν τῇ γῇ ὅπως ἀφαιρείεν,
 ἀπαλλάσσετο ὁπίσω. τῆς γὰρ θαλάσσης οἱ Μιλησίοι
 οἱ ἐπεκράτεον, ὡς τε ἐπ' ἑδρης μὴ εἶ) ἔργον τῇ στρα-
 40 τῇ. τὰ ὃ οἰκίας οὐ κατέβαλλεν ὁ Λυδὸς, τῶν δ' εἰ-
 νεκα, ὅπως ἔχοιεν ἐν αὐτῇ ὁρμώμενοι τὴν γῆν ἀνί-
 ρειν τε καὶ ἐργάζεσθαι οἱ Μιλησίοι. αὐτὸς ὃ, ἐκεί-
 νων ἔργα ζομένων, ἔχοι τὶ καὶ σίνεσθαι ἐσβάλλον.
 Ταῦτα ποίῳν, ἐπολέμεε ἔτεα ἑνδεκα. ἐν τοῖσι
 βῶματα μεγάλα διφάσια Μιλησίων ἐχρητο, ἐν τε
 Λιμηνίῳ χώρῃ τῆς σφετέρης μαχεσάμενων, καὶ
 ἐν Μαϊάνδρου πεδίῳ. τὰ μύλων ἐξ ἔτεα τῶ ἐν-
 δεκα Σαδυάτης ὁ Ἀ'ρδυος ἐπὶ Λυδῶν ἦρχε, ὃ καὶ ἐς-
 βαλὼν τῆν καὶ αὐτὰ ἐς τὴν Μιλησίην τὴν στρατῶν (Σα-
 40 δυάτης γὰρ ὅτ' καὶ ὃν πόλεμον ἡ σιναφας)
 τὰ ὃ πείτε τῶ ἐτέων τὰ ἐπόμενα τοῖσιν ἐξ Ἀ'λυ-
 ατίας ὁ Σαδυάτης ἐπολέμεε. ὅς ὡς ἀδεξάμε-
 νός (ὡς καὶ πρὸς τὸν μοι δεδῆλωται) ὡς τὸ πα-
 τέρως ὃν πόλεμον, πρὸς ἑστὶ ἐπὶ αὐτῶν. τοῖσι ὃ
 Μιλησίοισι οὐδαμῶν Ἰώνων ὃν πόλεμον τῶτον σίν-
 ἐπέλαφρων, ὅτι μὴ Χίοι μοῦνοι. οὗτοι δὲ ὃ

1 Sardium regno potiente. 2 Vnde non cum eo quem optabat exitu discessit. 3 Vt postea prodeuntes Milesii possent terram ferre & colere: & quum &c. 4 Duas ingentes ciuitates acc.

ὁμοίον αὐτὰ ποδιδότες ἐπὶ μῶρεον· καὶ γὰρ δὴ πρὸς
 τεσσονοὶ Μιλήσιοι τοῖσι Χίοισι ὄντες Εὐρυθαί-
 οισ πόλεμον στυγερὸν ἔεικον. Τῷ δὲ δωδεκάτῳ
 ἔτει λήϊον ἐμπροσθεν τοῦ ἑσπέρου, στυγερὸν
 ἔειπεν ἡ πόλις πῶς τοιοῦτον ἔμελλεν εἶναι· ὡς ἂν
 φθῇ τὰ χίονα ὅτι λήϊον ἀνέμεν βίοντες, ἀπὸ τοῦ
 Ἀλκίνοιο, ὅτι κλησὶν Ἀσπίδος. ἀφ' ἧς δὲ ὄν-
 τος κατεκρούθη καὶ τοῦ ἑσπέρου μὲν λόγος οὐ-
 δείς ἐγένετο, μετὰ δὲ, τῆς ἑσπέρης ἀπικερδίας ἐς
 Σαρδίς, ἐνόστον ὁ Ἀλκίνοιος. μακροτέρως δὲ
 οἱ ἑσπέρης τῆς νοῦσου, πέμπει ἐς Δελφοὺς θε-
 οῦς, εἴτε δὴ συμβουλεύσασθαι τεύ, εἴτε καὶ
 αὐτὰ ἔδοξε πέμψαι τὸν θεὸν ἐπείρεσθαι πρὸς τῆς
 νοῦσου. τοῖσι δὲ ἡ Πυθίη ἀπικερδίοισι ἐς Δελφὺς
 οὐκ ἔφη χρῆσθαι πρὸς τὸν ὄντον τῆς Ἀλκίνοιο ἀπο-
 θώσοισι τὸν ἐσπέρην χωρὶς τῆς Μιλησίου ἐν
 Ἀσπίδι. Δελφῶν οὖν ἰδὼν οὕτω ἀκούσας γε-
 νέσθαι· Μιλήσιοι δὲ πᾶσι πρὸς τῆς πόλεως, Πέ-
 ρειανδρὸν δὲ Κυψέλου, εἶναι Θερασυβούλου πρὸς
 τὴν Μιλήτου τυραννίδα πρὸς τὸν ἐσπέρην, ὡς
 ὅτι χρὴ ἔμεν τὸν Ἀλκίνοιο ἑσπέρην, πέμψαι
 αὐτὰ ἀγγέλον κατεπεῖν, ὡς αὖτε πρὸς
 δὲ πρὸς τὸ παρὲν βουλεύσασθαι. Μιλήσιοι μὲν
 οὕτω λέγουσι γενέσθαι. Ἀλκίνοιος δὲ, ὡς οἱ
 ταῦτα ὁρῶντες ἔειπεν, ἐπέμπε κήρυκας ἐς Μί-
 λητον, βουλόμενος ἀποδοῦναι Θερασυ-
 βούλου τε καὶ Μιλησίοισι χρεὼν ὅσον αὖτ' ὄντον οἰ-
 κηδομένη. ὁ μὲν δὲ ἀπὸ τῶν οὐκ ἐστὶν Μιλήτων
 Θερασυβούλος δὲ σαφὲς πρὸς τὸν Θερασυβούλου
 πρῶτον λόγον, καὶ εἰδὼς τὰ Ἀλκίνοιο μέλλει ποιῆ-
 σιν, μηχανάται τοῖονδε· ὅσος ἦν ἐν ταῖς αἰ-
 οῖς καὶ ἐν ταῖς καὶ ἰδιωτικῇς, τῶν αὖτ' ἀπὸ τῶν
 σιτοῦ καὶ τῶν ἀγρῶν, πρὸς τὴν Μιλησίοισι, ἐπεὶ αὖ-
 τος σημήνη, τότε πίνειν τε πρὸς τὴν καὶ καὶ
 αὐτὰ ἐσπέρην. Ταῦτα δὲ ἐποίησε καὶ πρὸς
 Θερασυβούλου, τῶν δὲ εἰς τὴν, ὡς αὖτε ὄν-
 τος ὁ κήρυξ ὁ Σαρδηνίος, ἰδὼν τε σωρὸν μέγαν σι-
 τῶν καὶ τῶν ἀγρῶν ἐν τῇ παρὲν εἶναι, ἀφ' ἧς
 Ἀλκίνοιο. ταῦτα δὲ ἐγένετο. ὡς γὰρ δὴ ἰ-
 δὼν τε καὶ τὸν κήρυξ, καὶ εἰπὼν, πρὸς Θερασυβούλου
 τῶν αὖτε τῶν Λυδῶν, ἀπὸ τῶν ἐς Σαρδίς, ὡς
 ἐπὶ πτωχάμενοι, δὲ ὅσοι ἄλλοι ἐγένετο ἡ ἀφ' ἧς
 γὰρ ἐλπίζω, γὰρ ὁ Ἀλκίνοιος σιτοδότην τε εἶναι
 ἐν τῇ Μιλήτῳ, καὶ τῶν λεῶν τε βούλῃ ἐς τὸν ἑσπέρην
 καὶ, ὡς τῶν κήρυκας ἰοῦσιν αὐτὸς ἐκ τῆς Μιλήτου

dentes vicem ¹ quòd aliquando Milesii
 Chiis bello quod cum Erythraeis gere-
 bant, auxilia tulissent. Duodecimo au-
 tem anno incensis ab exercitu segeti-
 bus, hoc rei fieri contigit: Segetes ut e-
 rant incensæ, ² valido vigente vento,
 celerrime peruasent Mineræ tem-
 plum, cognomine Aslesis, quo incendio
 templum deflagavit. ³ Neq; vllius mo-
 menti ea res in præsentia habita est:
 sed quum post exercitus reditum Sar-
 dis Alyattes decubuisse, diuturniusque
 ægrotaret, Delphos misit ad deum de
 sua valetudine sciscitatum, siue alieno si-
 ue suo prope consilio ad mittendum indu-
 ctus. Nunciis autem, quum Delphos
 peruenissent, se reddituram responsum
 Pythia negavit, priusquam templū Mi-
 neræ reparassent, quod in terra Mile-
 siorum apud Aslesum concremassent.
 Ita actum esse ⁴ ego Delphis accepi: sed
 Milesii his illa addunt, Periandrum, Cy-
 pseli filium, quum audisset oraculum A-
 lyatti redditū, misisse nuncium ad Thra-
 sybulum, tunc ⁵ Milesiorum tyrannum
 (cuius in primis erat familiaris) admoni-
 tum ut aliquid prospiciendo sibi consu-
 leret in præsens. Et Milesii quidem ita id
 gestum memorant. Alyattes autē, ubi
 hæc ipsi nunciata sunt, confestim cadu-
 ceatores Miletū mittit, ad ineundas cum
 Thrasymbulo & Milesiis pacationes tantis-
 per dum templum ædificaretur. ⁶ Dum
 caduceator Miletum venit, Thrasym-
 bulus (ut qui omnem sermonem plane
 persenserat, noratque quidnam Alyat-
 tes facere statuisset) huiusmodi rem
 machinatur. Quod frumenti in vrbe e-
 rat vel suum ipsius vel priuatorum, id om-
 ne in forum congerit: præcipitque Mi-
 lesiis ut quum ipse signum dedisset, cun-
 cti potarent, & inter se comestationi-
 bus vterentur. Hæc Thrasymbulus ea
 gratia fecit præcepitque, ut caduceator
 Sardius cernens ingentem frumenti a-
 ceruum effusum, & homines oblectatio-
 nibus vacantes, renunciaret Alyattæ.
 Quod & contigit. nam ut illa conspe-
 xit caduceator, Thrasymbuloque Lydi
 mandata exposuit, reuersus est Sardis:
 & (ut ego audio) ob nihil aliud inter
 eos pacificatum est. Sperans enim A-
 lyattes vehementem penuriam rei fru-
 mentariæ Miletæ esse, & populum ad
 extremum usque malorum deuenisse,
 reuerso illinc caduceatore audiebat

XVIII

XX

XXI

XXII

¹ Quòd antea Milesii cum Chiis bellum aduersus Erythraeos gessissent. ² Vi venti adactæ, celerr. ³ Neque res hæc
 eo ipso tempore considerata digna visa est: ⁴ Ego ex Delphis audiui. ⁵ Miles regem (quocum illi hospitalis amicitia sum-
 ma intercedebat) adm. ⁶ Dum caduceatores Mil. veniunt Thras. sequendo præcedentem.

contraria atq; ipse fuerat opinatus. Post hæc inter eos ita conuentum est vt mutuo hospites essent ac focii: proque vno duo delubra apud Aslesum ædificauit. Alyattes ipse ex morbo conualuit. Et quæ ad bellum quidem Alyattis cum Milesiis atque Thrasybulo pertinent, ita habuere. ¶ Periander autem Cypseli filius, fuit is qui Thrasybulo indicauit oraculum, Corinthi tyrannus: cui maximum miraculum fuisse oblatum populares sui prædicant, & his Lesbii assentiuntur. Arionem Methymnæum delphino insidentem ad Tænaron fuisse euectum, qui erat citharædorum sui sæculi nulli secundus: quique primus hominū quos nouimus, & fecit & nominauit & docuit Corinthi dithyrambum. Hunc Arionē ferunt, quum permultum temporis triuisset apud Periandrum, concupisse in Italiam Siciliamque nauigare: rursusque, parta ingenti pecunia, voluisse Corinthum¹ reuerti: & quum profecturus Tarento esset, quia nullis magis quam Corinthiis fideret, nauigium virorum Corinthiorum conduxisse. Quum igitur altum tenerent,² istos Arioni insidiatos, vt eo deturbato, pecunia potirentur. Hoc illum intelligentem, oblata eis pecunia, mortem tantum fuisse deprecatum. Non persuadenti nautas iussisse vt aut sibi manus inferret, vt sepulturam in terra nancisceretur, aut illico in mare defliret. Arionem ad hanc³ difficultatem redactum, obsecrasse vt quandoquidem ipsis ita placitum esset, paterentur se omni suo ornatu coopertum, stantemque super foros, cantare: & quum decantasset, pollicebatur se sibi manus illaturum. Istos igitur (inuaserat enim eos libido audiendi præstantissimum inter homines modulatorem) è puppe in mediam nauem concessisse. Illum, induto sibi omni ornatu, ac sumpta cithara stantem super foros, inchoasse carmen quod dicitur orthium: eoque decantato, sese, vt erat ornatus, in mare iecisse. Et hos quidem cursum tenuisse Corinthum: illum vero aiunt à delphino exceptum, Tænaron fuisse transuectum: & quum è delphino descendisset, Corinthum eodem habitu perrexisse: & vbi peruenit, quicquid contigerat enarrasse. Periandrum autem, quia non crederet, tenuisse hominem in custodia, nequod prodiret: ceterum curauisse

ταῖς ἐναντίους λόγους ἢ ὡς αὐτὸς κατεδύκεε. μετὰ δὲ, ἢ τε ἀλλαγή σφι ἐγένετο, ἐπ' ὅτε ξείνους ἀλλήλοισι εἶ) καὶ ἐυμμάχοις· καὶ δύο τε ἀντὶ ἐνὸς τοῖς τῇ Ἀθηνᾷ ἀκροδύμενοι Ἀλυσάτης ἐπὶ τῇ Ἀσσηῶ, αὐτὰς τε ἐκ τῆς νούσου ἀνέστη καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν πρὸς Μιλησίους τε καὶ Θερσύβουλον πόλεμον Ἀλυσάτην ὥδε ἔσχε. Περσίδαρος δὲ αὐτὸν Κυψέλου παῖς, ὅτ' ὁ τὰ Θερσίου λατρευστήριον μελῶσας. ἐτυράινδε δ' ὁ Περσίδαρος Κορίνθου, τὰ δὲ λέγεισι Κορίνθιοι (ὁ μολογέουσι δὲ σφι Λέσβιοι) ἐπὶ τὰ βία θάψμα μέγιστον παρὰ τὸ αἶμα. Ἀείονα δὲ Μηθυμναῖον ἐπὶ δελφίνοσ' ὅξενει χρίντα ὑπὲρ Τάιναρον, εὐόντα κιθαροδὸν τῷ τότε εὐόντων ὁσδένος δούτερον, καὶ διθύραμβον, πρῶτον αἰθερόπων τῷ ἡμῖν ἰδμεν, ποιήσαντά τε καὶ ὀνομάσαντα καὶ διδάξαντα ἐν Κορίνθῳ. Τούτῳ δὲ Ἀείονα λέγουσι, τὸν πολλὸν τῷ χρόνῳ ἀπαυλίσαντα παρὰ Περσίδαρον, ἐπιθυμήσαντα πλάσσειν ἐς Ἰταλίην τε καὶ Σικελίην· ἐργασάμενοι δὲ χρόνῳ μεγάλῳ, τελῶσαι ὁπίσω ἐς Κορίνθον ἀπικέσθαι. ὁρμᾶσθαι μὲν νυνὲς Τάρεντος, πρὸς δὲ οὐδαμῶσι μᾶλλον ἢ Κορίνθιοις, μετ' ὥσασθαι πλοῖον ἀνδρῶν Κορίνθίων. τοῖς δὲ ἐπὶ τὰ πελάγη ὅπτι βουλεύειν, τὸν Ἀείονα ἐκβαλόντας, ἔχειν τὰ χρήματα. τὸν δὲ, στυγνὴν τῷτο, λίσσεσθαι, χρήματα μὲν παρ' αἰετῶ σφι, ψυχὴν δὲ παρὰ πτόλιν. οὐκ ὦν δὲ πείθειν αὐτὸν τοῦτοισι, ἀλλὰ κελύειν τοὺς πορθμέας ἢ αὐτὸν ἀπαχρεῶσθαι μιν, ὡς αἰθερῆς ἐν γῇ τύχη, ἢ ἐκ πηλᾶν ἐς τὴν θάλασσαν τὴν ἑχίστην. ἀπειληθέντα δὲ τὸν Ἀείονα ἐς ἀπορίην, παρὰ τήσασθαι, ἐπειδὴ σφι οὐτὼ δοκέοι, παρὰ δέειν αὐτὸν ἐπὶ τῇ σκλῇ πάσῃ ἑαίτω ἐπὶ τοῖσι ἐδωλίοις, αἰετῶν. αἰετῶν δὲ, ὡς ἐδέκετο αὐτὸν κατεργάσασθαι. καὶ τοῖσι ἐσελθεῖν γὰρ ἠδδὴν, εἰ μὲν ἄλλοι ἀκροῦσθαι τῷ ἑρῖου ἀνθερόπων ἀοιδῶν, αἰαχωρήσαντα ἐκ τῆς πρύμνης ἐς μέσσην νῆα. τὸν δὲ, ἐν δὴ μὲν τε πᾶσαι τὴν σκλὴν, καὶ λαβόντας τὴν κητάρην, ἑαίτω ἐπὶ τοῖσι ἐδωλίοις, διεξελθεῖν νόμον τὸν ὀρθιον. τελούτων δὲ τῷ νόμῳ, ῥίψαι μιν ἐς τὴν θάλασσαν αὐτὸν, ὡς εἶχε, στυγνὴν τῇ σκλῇ πάσῃ. καὶ τοῖς μὲν ἀποπλέειν ἐς τὴν Κορίνθον· τὸν δὲ, δελφίνα λέγεισι ὑπολαβόντας, ὅξενει καὶ ἐς Τάιναρον. ἀποβαίτω δὲ αὐτὸν χωρὲς ἐς Κορίνθον στυγνὴν τῇ σκλῇ, καὶ ἀπικέσθαι ἀπὸ πύργου πρὸς τὸν γένος. Περσίδαρος δὲ ὑποἀπίστους Ἀείονα μὲν ἐν φυλακῇ ἔχειν, οὐδαμῇ μετέσθαι, αἰακῶς δὲ

¹ Hic ὁ πῖνος ἐπὶ ποταμῷ retro, vel retrosum. ² Istos machinatos esse vt Arione deturbato, pec. ³ Consilii inopiam.

ἔχον τῷ περὶ μέντοι ὡς δὲ ἄρα παρῆναι αὐτὸς κλη-
 θήντας, ἰστέρεσθαι εἴ τι λέγῃεν περὶ Ἀρείονος· φα-
 ῖν δὲ ἐκείνων ὡς εἴη τε σὺν περὶ τὴν Ἰταλίην, καί
 μιν δὲ πρὸς ὧντα λίποιεν ἐν Τάραντι, ὅτι φάρμακα
 σφι δὲ Ἀρείονα, ὡς περ ἔχων δὲ ἐπὶ δὴσε· καὶ τὸς, ἐκ-
 πλαγνύσας, οὐκ ἔχον ἐπὶ ἐλεῖχο μὲν ἀρίεσθαι.
 ταῦτα μὲν ἰὼ Κορινθιοὶ τε καὶ Λέσβιοι λέγουσι. καὶ
 Ἀρείονος δὲ ἀνὰ θῆμα χάλκεον ἔμεγα ὅτι Ται-
 νάρω, ὅτι Δελφίνος ἐπὶ ὧν ἀνδρῶν. Ἀλυσ-
 τῆς δὲ ὁ Λυδὸς δὲ περὶ Μιλήσιους πόλεμον διενεί-
 κας, μετὰ τῷ τελευτῶν, βασιλεύσας ἔπειτα ἐπὶ αὐ-
 πτιτῆς ταῖς αἰεθῆκε δὲ, ἐκφυγὼν τῷ ἴσῳ, δούτερος
 οὗτος τὸ οἰκίης ταύτης, ἐς Δελφὸς κρητῆρας τε δὲ
 γύρεον μέγα, καὶ ὑποκρητῆρας σιδήρεον καλλήν,
 θῆκε ἄξιον δὲ πρῶτον τὸ ἐν Δελφοῖσι αἰεθῆμα-
 τιν· Γλαύκῃ τῇ Χίῃ ποίημα, ὅς μινος δὲ πρῶτον
 αἰεθῆμα σιδήρεον καλλήν ἐξέδρε. Τελευτῆ-
 σαντος δὲ Ἀλυστῆος, δὲ ἐδέξατο τὸ βασιλεῖν Κροί-
 σος ὁ Ἀλυστῆος, ἐπὶ αὐτῷ ἐπὶ ἡλικίῃν πέντε καὶ πε-
 ῖκοντα ὅς δὲ Ἑλλήων περὶ τοῖσι ἐπεθῆκετο ἔφε-
 σοῖσι. ἔπειτα δὲ οἱ Ἑφέσιοι πολιορκέοντες αὐ-
 τὸν, αἰεθῆσαν τὸ πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι, δὲ ἀφαιτες ἐκ
 τῆς τοῦ θοῖνι ἐς τὸ τεῖχος. ἐστὶ δὲ μετὰ τὸ τὸ παλαιῆς
 πόλιος, ἢ τότε ἐπολιορκέτο, καὶ τῇ καὶ, ἐπὶ αὐτοῖσι.
 περὶ τοῖσι μὲν δὲ τούτοις ἐπεθῆκετο ὁ Κροῖσος· με-
 τὰ δὲ, ἐν μέρει ἐκείνοις Ἰώνων τε καὶ Αἰολέων, ἄλ-
 λουσι ἄλλας αἰτίας ὅτι φέρον, τῷ μὲν ἐδύνατο μέ-
 ζονας παρὰ βίον, μέζονα ἐπαυτῶν, τοῖσι δὲ
 αὐτῶν, καὶ φάλα ὅτι φέρον. Ὡς δὲ ἄρα οἱ ἐπὶ τῇ
 Ἀσίῃ Ἑλληνες κατεγράφατο ἐς φέρον ἀπαγωγῆς, 30
 ὅς δὲ ἔπειτα ἐπὶ πόντος, νείας ποιησάμενος, ὅτι χερσὶν
 τοῖσι μοῖσιν. ὄντων δὲ οἱ πρῶτον ἐπὶ μῶ, ἐς τὴν
 ναυπηγίην, οἱ μὲν Βίαια λέγουσι δὲ Γρινία ἀπι-
 κρῖν, 35
 κέρμενος ἐς Σαρδεις, οἱ δὲ, Πιττακὸν δὲ Μιτυλη-
 ναῖον. εἰς μέρους δὲ Κροίσου εἴη εἰνέω τε, περὶ
 τῷ Ἑλλάδα, εἰ πόντος τὰδε, κατὰ παῖδας τῷ ναυ-
 πηγίῃ, ὧς βασιλεῦς, μοῖσιν αὐτῶν σιωπῶν ἐσι-
 ται μύειν, ἐς Σαρδεις τε καὶ ὅτι σε ἔχοντες ἐπὶ
 στρατεύεσθαι. Κροῖσος δὲ, ἐλπίσαντα λέγειν ἐκ-
 νον ἀληθῆς, εἰπεῖν, Αἰγὰρ τὸ τοῦ καὶ ποιησάμενος ὅτι 40
 νόον μοῖσιν, ἐλθὲν ἐπὶ Λυδῶν παῖδας σιωπῶν ποι-
 σι. τὸ δὲ, ὑπολαβόντα φάσαι, ὧς βασιλεῦς, περὶ
 μῶς μοι φάνεαι εὐξασθαι μοῖσιν, ἐπὶ πνευσι μῶς
 λαβὼν ἐπὶ πνεύρι εἰκότα ἐλπίσαι. μοῖσιν δὲ πῶ-
 κείεις δὲ χεῖρας ἄλλο ἢ ἐπὶ τε πᾶσι ἐπὶ πόντος
 da spe. Verum quid aliud insulanos optare censet³ quam, simulac audierint constitu-

ut nautas haberet. Eos accitos, ubi adfu-
 erunt, percontatū liquid de Arione me-
 morarent: & referentibus illum sospi-
 tem circa Italiam agere, fortunatumque
 Tatenti se reliquisse, Arionem apparuisse
 eodem quo defluisset habitu: istos ter-
 refactos, nihil amplius habuisse quod
 conuicti inficiarentur. Hęc Corinthii ac
 Lesbii aiunt: extatque apud Tænarum
 ingens Arionis ex ære donariū, super
 delphinum sedens. Porro Alyattes Ly-
 dus, confecto cum Milesiis bello, postea,
 quum septem & quinquaginta re-
 gnasset annos, vita excessit: qui secundus
 ex hac domo, quum ē morbo conua-
 luisset, apud Delphos dedicauit gran-
 dem ex argento pateram: itemque al-
 teram ex ferro paruulam, compactilem,
 spectatu dignam inter omnia quę sunt
 Delphis donaria: opus Glauci Chii, qui
 solus omnium compactionem ferri ex-
 cogitauit. ¶ Defuncto Alyatte, succes-
 sit in regno CROESVS, annos natus
 quinquē & triginta: qui primus Grę-
 corum Ephesiis bellum intulit. Vnde
 Ephesii ab eo obsessi, urbem Dianę do-
 narunt, fune ex æde Dianę ad murū alli-
 gato. Est autem inter veterem urbem
 quę tunc obsidebatur, & templum,
 septem stadiorum intervallum. Hos
 primos Cræsus aggressus est, deinde ve-
 ro carptim singulos Ionum Æolūmq,
 alias in alios causas prætendens, ut in
 quosque maximas reperire poterat: in
 quosdam etiam friuola causatus. Pos-
 tea vero quam Gręcos in Asia subegit
 ad tributum pendendum, tunc consti-
 tuit ædificatis nauibus aggredi insula-
 nos. Ad quas compingendas, quum om-
 nia in expedito essent, dicunt alii Bi-
 antem Prienzum, alii Pittacum Mity-
 lenzum, quum se Sardis contulisset, in-
 terrogatum à Cræso numquid apud
 Gręciam noui esset: respondisse quod
 illum à compingenda classe inhibuit.
 Inquit enim, Insulani, ὁ rex, 2 decem
 millia equorum coemerunt, habentes
 in animo aduersus Sardis atque re-
 exire in expeditionem. Et Cræsum
 vera loqui ratum, dixisse, Vtinam dent
 dii hanc insulani mentem Lydos inua-
 dendi cum equis. Atque hunc excipien-
 tem dixisse, Videris mihi, ὁ rex, cupi-
 de vota facturum ut insulanos in con-
 tinente adipiscaris equitātes, haud absur-

xxv

xxvi

xxvii

1 Legit μέγα, non οὐ μέγα, id est, non magnum. Deinde omittitur ἀνδρῶν, id est, homo, post sedens. Nisi quis malit, delphino in-
 fidens homo. 2 Vel, Insulani equitatum coemerunt. 3 Quasi quoniam audierunt consti-

ille te aduersus se classem ædificare, ut nacti Lydos in mari intercipient, teque pro his Græcis quos tu in continente¹ tibi adiecisti, vlciscantur? ² Hoc sermone delectatum admodum Cræsum, atque inductum (est enim visus ille perquā scite dixisse) ab ædificanda classe destituisse, atque ita cum Ionibus qui insulas incolerent, hospitium contraxisse.

xxviii

Interiecto autem tempore, subactis ferme omnibus qui intra Halym colunt: nam præter Cilices ac Lycios ceteros omnes Cræsus in suam potestatem redegit, qui sunt, Lydi, Phryges, Myfi, Mariandyni, Chalybes, Paphlagonες, Thraces, Thynique & Bithyni, Carcs, Iones, Doreς, Æoles, Pamphylīi.

xxix

His inquam subactis, & potentia Lydiorum per Cræsum aucta, contulerunt se Sardis opibus florentes, tum ceteri omnes à Græcia sophistæ, qui ea tempestate erant, pro se quisque proficiscentes: tum vero Solon, vir Atheniensis, qui quum leges iubentibus Atheniensibus tulisset, decem annos per causam contemplandi, nauigando erat peregrinatus, ut ne quam legum quas considerat abrogare cogeretur. Nam hoc Athenienses ipsi facere nequibant, maximo iureiurando adacti ad eas decem per annos seruandas quas ipsis Solon condidisset. Harum itaque legum ac

xxx

contemplandi gratia Solon peregre profectus, in Ægyptum ad Amasim se contulit, & Sardis ad Cræsum. Eo quum peruenisset, hospitaliter in regiā à Cræso exceptus est: tertioque aut quarto quam venerat die, iussu Cræsi, ministri circumduxerunt hominem circa thesauros: omniaque quæ illic inerant magna ac beata, ostentarunt. Eum portō contemplatum cuncta, & ut sibi opportunum fuerat intuitum, talibus percontatus est Cræsus, Hospes Atheniensis, quia multus ad nos rumor de te emanauit ob tuam sapientiam, tuamq; ³ discurfationem, qui philosophando permulta videndi gratia es peregrinatus: ideo mihi nunc cupido incessit sciscitandi ex te ⁴ ecquem vidisti omnium beatissimum. Sperans videlicet se inter homines beatissimum esse, ita sciscitabatur. Solon autem nihil admodum assentatus, sed ut res erat respondens, Ego vero (inquit) o rex, vidi beatissimum Tellum

μέλλοντα ὅτι σφίσι ναυπηγέεσθαι νέας, λαβεῖν ἄρᾳ Λυδοὺς ἐν θαλάσῃ, ἵνα ἕωρ τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ οἰκημένων Ἑλλήων ἴσωται σε, τοὺς σὺ δουλώσῃς ἔχεις; κάρτα τε ἠδὲ ναὶ Κροίσον τὰ ὅτι λόγῳ· καὶ οἱ (περὶ σφύεως γὰρ δόξα λέγῃ) περὶ δόμον, παύσασθαι τῆς ναυπηγίης· καὶ οὕτω τοῖσι τοῖς ἡσίοις οἰκημένοισι Γῶσι ξεινίῳ συνεθήκατο. Χροίου δὲ ὅτι τρινομήνου, καὶ κατεστραμμένῳ σχεδὸν πρῶτῳ τῶν ἐπὶ τοῦ Ἀλφειοῦ ποταμοῦ οἰκημένων. πλὴν γὰρ Κιλικίων καὶ Λυκίων, τοὺς ἄλλους πρῶτος ἑαυτῷ εἶχε καταστρεφάμενος ὁ Κροίσος. εἰσὶ δὲ οἵδε, Λυδοί, Φρύγες, Μυσοί, Μακεδωνοί, Χάλυβες, Παφλαγῆνες, Θρηῆες, οἱ Θωοί τε καὶ Βιθυνοί, Καρες, Ἰῶνες, Δωριεῖς, Αἰολεῖς, Πάμφυλοι. Κατεστραμμένων δὲ πύτων, καὶ περὶ περικτῶν Κροίσου Λυδοῖσι, ἀπικνέονται ἐς Σάρδις ἀκμαζούσας πλῆτα ἄλλοι τε οἱ πρῶτες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί, οἱ τῶτον δὲ χροῖον ἐτύγχασι εἶντες, ὡς ἐκατόσδε ἀνδρῶν ἀπικνέοιτο· καὶ δὴ καὶ Σόλων, ἀνὴρ Ἀθηνῶν, ὃς Ἀθηνῶσι νόμοις κελεύσασιν ποιήσας, ἀπεδήμησε ἔτεα δέκα, κατὰ θεοῦς πρὸ φασιν ἐκπλώσας, ἵνα μὴ δῆνηται τῶν νόμων ἀναγκασθὲν λύσαι τῶν ἔτεα. αὐτοὶ γὰρ οἱ οἱοῖτο ἦσαν αὐτῷ ποιῆσαι Ἀθηνῶσι. ὀρχίοισι γὰρ μεγάλοισι κατείχοντο, δέκα ἔτεα χρῆσθαι νόμοισι τοὺς ἀσπίσι Σόλων θῆται. Αὐτὸς δὲ ὢν τούτου καὶ τῆς θεοῦς ἐκδημήσας ὁ Σόλων εἶνεκα, ἐς Αἴγυπτον ἀπῆκετο πρὸς Ἀμᾶσιν, ὃς οὐκ οἶδεν, ἐπὶ δὲ ὅτι καὶ ἐς Σάρδις πρὸς Κροίσον. ἀπικνέμενος δὲ, ὅξινίζετο ἐπὶ τοῖσι βασιλεῦσι καὶ τῷ Κροίσου· μετὰ δὲ ἡμέρῃ τεύτῃ ἢ τετάρτῃ, κελεύσαντος Κροίσου, ὃν Σόλων θεοῦ πόντες πρὸς ἑαυτὸν κατὰ τοὺς θησαυροὺς, καὶ ἐπεδείκνυον πρῶτα τὰ ἐπὶ αὐτοῖς εἶναι μεγάλα τε καὶ ὀλβία. θεοσάμνοι δὲ μιν τὰ πρῶτα εἶναι μεγάλα τε, καὶ σκεψάμενοι ὡς οἱ σκεψάμενοι ἦσαν, εἶπετο ὁ Κροίσος ταῦτα, Ζεῖν Ἀθηνῶν, ὡς ἡμεῖς γὰρ πρὸς σέο λόγος ἀπῆκεται πολλός, καὶ σοφίης εἶνεκα τῆς σῆς καὶ πλαιῆς, ὡς φιλοσοφῶν, τῆς πολλῆς θεοῦς εἶνεκα ἐπελήλυθας· νῦν ὢν ἡμεῖς ἐπείρεσθαι με ἐπὶ ἡλῆσε, εἴ τινα ἦδη πρῶτων εἶδες ὀλβιώτατον. ὁ μὲν, ἐλπίσας, αἰσχροῦ ὀλβιώτατος, ταῦτα ἐπαρώσατο. Σόλων δὲ, ὁδὸν ὑποθωπεύσας, ἄλλα τὰ εἶναι θεοσάμνος, λέγει, ὦ βασιλεῦ, τέλλου

¹ In seruitutem redegeisti. ² Hoc illius ita respondentis sermone del. Val. His verbis quibus sermonem ipsius exceperat. Alioquin ἰπιδίῳ ἔσθαι πρὸ λόγου. ³ Vagam peregrinationem [proprie vagationem] quam, utpote philosophari volens, multa videndi studio confecisti. ⁴ An quempiam vid.

Ἀθηναίων. ἀποθωυμάσας ὃ Κροῖσος ὁ λεχθέν, εἰ-
 «ρετο ὅτι σφραφέως, Κοίη δὲ κρίνεις Τέλλον ἐῖ) ὀλβι-
 «ώτατον; ὃ δὲ εἶπε, Τέλλω πού τ' αὖ μὲν, τῆς πόλιος δὲ
 «ἡκυύσης, παῖδες ἦσαν καλοὶ τε καὶ ἀγαθοὶ, καὶ σφί εἰ-
 «δεῖσσι τέκνα ἐκ γυνόμενα, καὶ πρῶτα παῖδες αἰ-
 «ιατα. ἐς τὸ τοῦ δὲ τῷ βίου δὲ ἡκοντι, ὡς τὰ παρ' ἡμῖν,
 «τελευτῇ τῷ βίου λαμπροτάτη ἐπελήλυτο. γυνο-
 «μένης γὰρ Ἀθηναιοῖσι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγί-
 «τονας ἐν Ἐλευσίῃ, βοηθήσας, καὶ ἔστω πειρήσας
 8 «τῷ πολέμῳ, ἀπέθανε καλλίστα. καὶ μὲν Ἀθηναῖ- 10
 «οὶ δημοσίῃ τε ἔθαψαν αὐτὴν τῇ ᾧ ἔπεσε, καὶ ἐπίμη-
 «σαι μεγάλως. Ὡς δὲ τὰ κτ' ὅν Τέλλον πρὸς
 «τρέφατο ὁ Σόλων ὃν Κροῖσος, εἶπας πολλά τε καὶ
 «ὀλβία, ἐπὶ πρῶτα τίνα δούτερον μὲν ἐκείνων ἰδοὶ δό-
 «κῶν πάγχυ δούτερεῖα γῶν οἴσασθαι. ὃ δὲ εἶπε
 «Κλέωβόν τε καὶ Βίτωνά. τούτοις γὰρ εὐδοσι γένος
 «Ἀργείοις βίος τε ἀρχέων ἔστω, καὶ πρὸς πού-
 «τω, ῥώμη σώματος ποιήδε, ἀεθλοφόροι τε ἀμφοτέ-
 «ροι ὁμοίως ἔσαν. καὶ δὴ καὶ λέγεται ὅδε λόγος ἐ-
 «ούσης ὀρτῆς τῇ Ἡρῇ τοῖσι Ἀργείοις, ἔδιδε πόλιν 20
 «τὴν μητέρα αὐτῶν ἑσθλῇ χρημοδιῶν ἐς τὸ ἱερὸν
 «οἱ δὲ σφί βόες ἐκ τῷ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο ἐν
 «ᾧ ῥῃ. ἐκ κληῖς ὁμοῖοι δὲ τῇ ᾧ ῥῃ οἱ νεώτατοι, ἔπο-
 «διώτες αὐτοὶ ὑπὸ τῷ ζεύγλει, εἰλκον τὴν
 «ἀμαξάν. ὅτι τῆς ἀμαξῆς δὲ σφί ὄχετο ἡ μή-
 «τηρ. σάβιους δὲ πέντε καὶ παλαιότερα ἀγα-
 «χυμίσαντες, ἀπῆκοντο ὅτι τὸ ἱερὸν. ταῦτα δὲ σφί
 «ποιήσασιν, καὶ ὁφθεῖσι ὑπὸ τῆς πόλεως, 30
 «τελευτῇ τῷ βίου ἀρίστη ἐπελήλυτο. διέδεξε τε
 «ἐν τούτοις ὁ θεός, ὡς ἀμείνων εἴη ἀνδρῶν πε-
 «θαῖναι μᾶλλον ἢ ζῶειν. Ἀργεῖοι μὲν γὰρ πε-
 «σαντες ἐμακάριζον τῷ τεχνίῳ τῷ γυνώμῃ αἱ
 «δὲ Ἀργεῖαι, τὴν μητέρα αὐτῶν, οἶον τέκνων ἐ-
 «κέρουσι. ἡ δὲ μήτηρ, περὶ τῆς εὐδοσίας τῇ τέρ-
 «γῃ καὶ τῇ φήμῃ, σάβη αἰπὴν τῷ ἀγάλματι, δὲ-
 «χετο, Κλέωβόν τε καὶ Βίτωνιν, τοῖσι ἐωυτῆς τέ-
 «κνοις, οἳ μιν ἐπῆμυσαν μεγάλως, δίδωναι τὴν
 «θεὸν ὃν ἀνδρῶν τυχὴν ἀρίστον ἔστι. μὲν ταῦ-
 «την δὲ τὴν δόξαν, ὡς ἔχουσιν τε καὶ δὴ ὡχῆσθαι
 «σαι, κατακοιμηθέντες ἐν αὐτῷ τῷ ἱερῷ οἱ νεο- 40
 «νῆαι, ὁκέτι αἰέσασθαι, ἀλλ' ἐν τέλει πύττα ἐ-
 «σχοντο. Ἀργεῖοι δὲ σφῶν εἰκόνας ποιεσάμε-
 «νοι, αἰέσασθαι ἐς Δελφοὺς, ὡς αἰδρῶν ἀρίστων
 «γυνόμεν. Σόλων μὲν δὴ δὴ διαμονῆς δὴ
 «τερπεία ἐνέμε τούτοις. Κροῖσος δὲ σφῶν χθῆς,

Atheniensem. Quod dictum admiratus
 Croesus, instat interrogare, Qua de re
 Tellum iudicas esse beatissimum: Quia,
 inquit, Tello, republica bene instituta,
 filii fuerunt honesti & boni, corum-
 que singulis liberi, hique omnes super-
 stites: & quum hoc vitæ, quantū in no-
 bis situm est, bene traduxisset, obitus
 splendidissimus ei obtigit. Siquidem
 proelio quod Athenienses cum finitimis
 gessere apud Eleusinē, quum auxilio ve-
 nisset, hostemque in fugam vertisset,
 pulcherrimam oppetit mortē. Quem
 Athenienses, quo loco occubuerat, eo
 ipso publice humarunt, magnificeque
 honorarunt. (Tum vero multa de Tel-
 lo ac beata Solone referente, excita-
 tus Croesus, interrogat quemnam se-
 cundū ab illo vidisset: putans haud du-
 bie secundas se partes esse laturū. Cleo-
 bin, inquit ille, & Bitonem: quippe his
 & genus Argium erat, & victus sup-
 peditabat: adhuc corporis robur tan-
 tum ut & in certaminibus ambo pari-
 ter victores extiterint: & de his etiam
 ista memorentur: Quum dies festus
 Iunonis apud Argiuos esset, oportet-
 retque omnino matrem horum ad
 templum ferri bobus iunctis, hique bo-
 ues ex agro eis ad horam præsto non
 essent: tunc iuvenes exclusū tempore,
 iugum subeuntes, plaustrū pertraxerunt
 quo mater vehabatur, & quinque ac
 quadraginta per stadia trahentes ad
 templum peruenērunt. Quibus quum
 hæc fecissent, & ab omni cœtu conspe-
 cti fuissent, optimus obtigit vitæ exi-
 tus: & per hæc deus iudicauit, Sati-
 us homini esse mori quam viuere. Nam
 quum circumstantes Argiui, laudibus
 celebrarent, virgines, consilium filio-
 rum: feminæ vero, matrem eorum,
 quod talibus filiis prædita esset: mater
 gaudio perfusa cum liberorum facto
 tum fama, ante simulacrum stans, pre-
 cata est eam ut Cleobi & Bitoni filiis
 suis daret id quod optimum esset homi-
 ni contingere. Post hanc precationem,
 ubi sacrificarunt epulatique sunt, quie-
 scentes in ipso delubro, nō sunt amplius
 excitati, sed hoc vitæ exitu perfuncti.
 Quorum effigies, tanquam virorum qui
 præstantissimi extiterint, Argiui factas,
 apud Delphos collocarunt. Et his qui-
 dem Solon secundas beatitudinis par-
 tes attribuit. Croesus autē conturbatus,

XXXI

XXXII

1 Ex quibus singulis vidit natos liberos, eosque etc. 2 Cr. autem hoc responso offensus, vel, in iram concitatus.

inquit,

37.2

εἶπε, ὦ ξείνε Ἀθλιώτῃ, ἡ δὲ ἡμετέρα Ὀδύσσεια
 νῆα οὕτω τοι ἀπὲρ ῥῖπται ἐς Ὀμηδὲν, ὥς τε οὐδὲ ἰδίω-
 τέων ἀνδρῶν ἀξίους ἡμέας ἐποίησας; ὁ δὲ εἶ-
 πε, ὦ Κροῖσι, ὅπως ἀμύνειν με ὁ θεῖον παῖρ ἐόν φη-
 νεῖν τε καὶ παρὰ χῶδες, ἐπειρωτᾶς ἀνδραπονήων
 ὀρηγμάτων πέρι, ὃ γὰρ τὰ μακρῷ χρεῖνα πολ-
 λα μὲν ἔστι ἰδεῖν τὰ μὴ πᾶσι γένοιτο, πολλὰ δὲ καὶ
 παθεῖν. ἐς γὰρ ἐβδωμήκητα ἔτεα οὐρεν τῆς ζού-
 ης ἀνδρῶν παρὰ γῆμι. οὗτοι ἐόντες ἐλαυτοὶ ἐ-
 βδωμήκητα, παρέρχονται ἡμέρας διηκροσίας καὶ
 πεντακισχιλίας καὶ δισμυρίας, ἐμβολίμου μῆνός
 μὴ ἡρομῆνους. εἰ δὲ δὴ ἐθλήσει πύτρεσσι τῶν ἐπὶ
 ὠν μῆνι μακρότερον γίνεσθαι, ἵνα δὴ αἰῶρα συμ-
 βαινῶσι πῶρα γινόμενα ἐς ὁ δέον, μῆνες μὲν πῶρα
 τὰ ἐβδωμήκητα ἔτεα οἱ ἐμβολίμοι γίνονται τετρά-
 κητα πέντε· ἡμέραι δὲ ἑκ τῶν μῆνων τούτων,
 χίλια πεντήκητα. πύτων τῶν ἀπασέων ἡμέρε-
 ων τῶν ἐς τὰ ἐβδωμήκητα ἔτεα, εὐούσεων πεντήκον-
 τα καὶ διηκροσίων καὶ ἑξακισχιλίων καὶ δισμυρίων,
 ἡ ἑτέρη αὐτίων τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ το πῶρα πῶρα οὐδὲν ὅ-
 μοιον παρὰ γαίῃ ὀρηγμα. οὕτω ὦν ὦ Κροῖσι πᾶς
 ἔστι ἀνδρῶν συμφορὴ. ἐμοὶ δὲ σὺ καὶ πλῆ-
 τέων μέγα φάινεαι, καὶ βασιλῆος εἶναι πολλῶν
 ἀνδρῶν. ἐκείνῳ δὲ ὁ εἰρέο με, οὐκ ἔγωγε
 λέγω, πρὶν αὖτε λυθῆσαντα καλῶς ὄναι αἰῶ-
 να πύθωμαι. οὐ γὰρ τοι ὁ μέγα πλούσιος μάλ-
 λον τῷ ἔσθ' ἡμέρῳ ἔχοντος, ὀλβιώτερός ἐστι· εἰ
 μὴ ἡ τύχη ὀπίσσω τοι, πάντα καλὰ ἔχοντι τε-
 λυθῆσαι ὄν βίον. πολλοὶ μὲν γὰρ ζᾶν πλοῦτοι αἰ-
 ῶντες, ἀὐτοὶ δὲ μετρίως ἔχον-
 τες βίου, ὀτυχεές. ὁ μὲν δὲ μέγα πλούσιος, αἰ-
 ὀλβίος δὲ, δυοῖσι παρέρχεται τῷ ὀτυχεῷ μοῦνον οὐ-
 πος δὲ, τῷ πλοῦσι καὶ αὐτολβίου πολλοῖσι. ὁ μὲν,
 ὅπως θυμῷ ἐκτελέσας, καὶ ἄτλιος μὲν ὄντας παρὰ
 πεσοῦσαι ἐρεῖναι, δυνατώτερος· ὁ δὲ, πῖσι δὴ
 παρέρχεται ἐκείνου, ἄτλιος μὲν καὶ ὀπὶ θυμῷ οὐκ ὁ-
 μῶς δυνατὸς ἐκείνου ἐρεῖναι. ταῦτα δὲ ὀτυχή οἱ
 ἀφύκτα· ἀπειρος δὲ ἐστὶ, αἰσος, ἀπαθής κακῶν ἐν-
 πας, ἀφύκτος. εἰ δὲ παρὰ τοῖσι ἐπὶ τελευτῇσι ὄν
 βίον ὦ, οὐδ' ἐκείνῳ, ὄν δὲ ζητεῖς, ὀλβίος κεκλη-
 ῖσθαι ἀξίος ἐστὶ. φησὶ δὲ αὖτε τελευτῇ, ὅπως ἐν μὴ
 δὲ καλῶν καὶ ὀλβίων, ἀλλ' ὀτυχεῶν. τὰ πάντα
 μὲν ταῦτα συλλαβεῖν ἀνδρῶν ὄντα, ἀδύνα-

1 Quod si volet annum unum esse quam alterum vno mense maiorem, ut tempora eodem opportune recurrant, mens.
2 Quinquaginta, sequendo nostram lectionem. 3 Alter nihil affert quod alteri sit prorsus simile. Ita igitur, Cræse, omnis ho-
mo est ipsa calamitas. 4 Vivit in diem. 5 Hic vero istis illum superat, quod damnum quidem ferre & desiderium explere nō
ita potest ut ille: sed hæc ab eo arceat felicitas, expers autem est malorum, sanus, felix, solus & formosus.

"νατοὶ ἔσσι· ὥς τ' ἡ χώρα ὁδομένη κατὰ κείνους πόλιν
 "ἐαυτῇ παρέχουσα, ἀλλὰ ἄλλο μὲν ἔχει, ἑτέρου δὲ
 "ἔπι δέεται· ἢ ὅτι τὰ πλείστα ἔχει, ὁ δὲ ἑαυτῇ. ὥς
 "ὅτι αἱ ἀφ' αὐτοῦ σῶμα ἐν ὁδοῖν αὐτὰρ κείνους ἔσσι. ὁ μὲν
 "γὰρ ἔχει, ἄλλου ὅτι ὁδοῖν ἔσσι. ὅς δὲ αἱ αὐτῶν πλεί-
 "στα ἔχων ἀφ' αὐτοῦ, καὶ ἔπειτα τελευτήσῃ διχαί-
 "τως ὁ βίον, ὅτι παρ' ἐμοὶ ὁ οὐνομα τῶτο, ὥς
 "βασιλεύς, δίκαιός ἔστι φέρειν. σκοπεῖν δὲ χρὴ
 "πρότερον χρέματος ἢ τελευτήσῃ ἀποδοῖναι. πολ-
 "λοῖσι γὰρ δὴ ὑποδείξας ὁλοῖν ὁ θεός, περὶ ῥίξας αἰ-
 "φ' ἔειπε. Ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ, ὥς ἔτε-
 "χεύετο, ἔτε λόγου μιν ποιησάμενος ὁδοῖν, ἀπο-
 "πέμπεται· κέρτα δόξας ἀμαθῆα ἔειπε, ὅς τὰ παρ-
 "όντα ἀγαθὰ μετρίως, ἢ τελευτῇ πρότερον χρέματος
 "ὄραν ἐκέλευε. Μετὰ ὅτι Σόλωνι οἱ χοῦρον, ἔ-
 "λαβε ἐκ θεῶν ἐμῶν μεγάλην Κροίσῳ, (ὥς εἰκά-
 "σαι) ὅτι ἐνόμισεν ἐαυτὸν ἔειπε αἱ ἀφ' αὐτοῦ ἀποδοῖναι ὁ-
 "βιώτατοι. αὐτῇ δὲ οἱ ὁδοῖν ἐπέειπε ὁδοῖν, ὅς οἱ ἢ
 "ἀληθινήν ἔφαινε τῷ μελλόντων γινέσθαι κακῶν
 "κατὰ τὸν παῖδα. ἔσσι τῷ Κροίσῳ δύο παῖδες· τῷ
 "οὐτερος μὲν διέφθαρτο· (ὡς γὰρ δὴ καφός) ὁ δὲ ἑ-
 "τερος, τῷ ἡλικίαν μακρὰ τὰ πόλιν περὶ τοῦτο. οὐνο-
 "μα δὲ οἱ ὡς Ἀτῆς. τῶτον δὲ ὡς Ἀτῆς σημαίνει
 "τῷ Κροίσῳ ὁδοῖν ὥς ἀπολέει μιν αἰχμὴ σιδη-
 "ρῇ βληθέντα. ὁ δὲ ἐπεὶ τ' ἐξηγήσθη, καὶ ἐαυτῷ
 "λόγον ἔδωκε, κατὰ ῥῶσθαι τὸν ὁδοῖν, ἀγεται μὲν
 "τῷ πατρὶ καὶ ἑαυτῷ· ἐαυτῷ ὅτι ἐρατὴν ἔειπε τῷ
 "Λυδῶν, οὐδαμῇ ἐπὶ τοῦτο τῶν ῥῶσθαι ἔειπε μ-
 "πε. ἀκύνια ὅτι καὶ δόξα, καὶ τὰ τοιαῦτα πόλιν τοῖ-
 "σι χρεόνται ἐς πόλεμον ἀφ' αὐτοῦ, ἐκ τῷ αἰδρεῖν.
 "ἔπειτα, ὡς ἐκ χροῖας, ἐς τοὺς τὰ λαμοῖς· σιωπῇ π-
 "οἱ κρεμνύμενοι τῷ πατρὶ ἐμπέσῃ. Ἐχοῖτος δὲ
 "δὲ ἐν χροῖς τῷ πατρὶ ὁδοῖν γάμον, ἀπικνέεται ἐς τὰς
 "Σαρδῖδας αἱρ συμφορῇ ἐχόμενος, καὶ οὐ καθαρός
 "χεῖρας ἐὼν, φρυγῆ μὲν γινώσκων, γινώσκων ὅτι βασιλῆα.
 "παρὸν δὲ ὅτι ἐς τὰ Κροίσῳ οἰκία, καὶ νόμους τῶν ἐ-
 "πιχωρίων καθαροῦ ἐδίδετο ὅτι κυρῆσαι. Κροί-
 "σος δὲ μιν ἐκάθηρε. ἔστι δὲ τῷ πλῆθει ἢ κατὰ τοῖς
 "τοῖσι Λυδοῖσι καὶ τοῖσι Ἑλλήσι. ἐπεὶ τε ὅτι τοῖς νομιζο-
 "μενα ἐποίησε ὁ Κροίσος, ἐπὶ τῷ ὁδοῖν τε καὶ π-
 "εἶπ' λέγων τὰς ἀφ' αὐτοῦ, πῶς ἔειπε, καὶ ὁδοῖν φρυ-
 "γῆς ἔκων, ὅτι τοῖς ἐμοὶ ἐγινώσκων τὰ αἰδρεῖν ἢ γυ-
 "ναῖκων ἐφοῖδαι, ὅτι ἀμύνητο, ὅτι βασιλῆα ὁδο-
 "δίδεω μὲν τῷ Μίδει εἰμὶ παῖς, οὐνομαζομαι δὲ

bile est: sicut nec una regio cuncta si-
 bi ipsi suppeditat: sed aliud habens, alio
 indiget: quæ tamen habet plurima, ea est
 optima. quemadmodum etiam hominis
 corpus unum aliquod non est consum-
 matum: quia aliud habet, alio caret. Sed
 quisquis horum plurima constanter ha-
 buerit, & postea placido animo è vita
 excesserit, hic apud me nomine hoc,
 veluti rex, donari meretur. Omnis au-
 tem rei oportet inspicere exitum, quod sit
 euasura: quoniam multos deus, quibus
 2 fortunas suppeditauerat, radicitus e-
 uertit. Hæc Solon, neque assentando
 Cræso, neque vilius eum momenti fa-
 ciendo, loquutus dimittitur: saneque est
 visus esse indoctus, qui bonis præsentibus
 prætermisissis, iuberet omnium re-
 rum inspicere exitum. Post abitum
 Solonis ingens deorum indignatio Cræ-
 sum excepit, quod (ut coniecere licet)
 se ipsum omnium hominum beatissi-
 mum arbitraretur. Statim igitur ei
 quiescenti somnium oblatum est, veri-
 tatem indicans malorum quæ circa fi-
 lium erant euentura. Erant autem Cræso
 liberi duo: quorum alter 3 qui mutus, in-
 utilis erat: alter inter æquales in omni-
 bus longe primus, nomine Atys. Hunc
 itaque Atym Cræso significat somnium,
 fore ut ferrea cuspis traiectum interi-
 meret. Experrectus, & secum rem ver-
 sans, somnio territus, accipit filio vxo-
 rem: & quum solitus esset præesse copiis
 Lydorum, nusquam eum amplius ad tale
 munus dimittit: iacula & hastas, omnia-
 que huiusmodi quibus homines in
 bello vtuntur, è porticibus amouens, in
 thalamos infert, nequid suspensum in fi-
 lium decideret. Quum autem nuptias
 filii in manibus haberet, aduenit Sar-
 dis quidam in calamitate positus, mani-
 busque non puris, natione Phryx, regio
 ex genere. Hunc, quum ad ædes Cræsi
 venisset, ex rituque domestico, ut sibi
 expiari liceret, orasset, Cræsus expiauit.
 Modus autem expiandi propemodum
 is est apud Lydos qui apud Grecos. Vbi
 vero legitima peregit Cræsus, percon-
 tatus est unde ille, quisnam foret, in-
 quiens, Homo, quis tu? & quo Phrygiæ
 loco profectus, domesticus mihi factus
 es? & quem virum aut quam feminam
 interemisti? Ad quæ ille respondit, 3 Mi-
 dæ, Gordio prognati, sum filius, nomine

xxxiii

xxxiv

xxxv

1. (meo quidem iudicio) dignus est, o rex, qui nomen illud ferat. scribendo δ βασιλεύ, pro ὡς βασιλεύς. 2. Felicitatem ostenta-
 tat. 3. Pro corporis laborabat, erat enim sturdus. 4. Μίδην μὲν τὸν Γορδίον. Sic etiam in sequentibus.

Adraftus: quia fratrem meum ipsius imprudēs interemī, adsum eiectus a patre, & omnibus rebus exutus. Cræsus autē inuicem ad eum his verbis inquit, Ex viris nobis amicis oriundus es, & ad amicos venisti: hīc in nostris ædibus tu manens, nullius rei indigebis. Istam porro calamitatem quamleuissime ferendo, plurimum lucrifacies. Atque ille quidem apud Cræsum domicilium habuit. ¶ Verum per hoc idem tempus apud Olympum montem Mysiæ, aper eximiæ magnitudinis extitit, qui ex hoc monte progressus, Mysiorum opera peruastabat: quemque sæpenumero Mysi aggressi, nihil admodum mali ei fecerāt, sed ab eo acceperant. Ad extremum igitur missis ad Cræsum nunciis ita dixere, Apparuit, ô rex, apud nos maximus aper, qui agrestia corrumpit opera: quem studiosissime captantes, interimere tamen non valuimus. Nunc itaque te obsecramus ut nobiscum filium tuum ac delectos iuuenes canesque mittas, quò belluam è regione tollamus. Hæc illis precantibus, Cræsus somnia memoria repetens, ita respondit, Filii quidē mei nolite amplius facere mentionem: neque enim cum vobis dimitterem. nam est nouus maritus, & ista nunc sunt ei cordi. Lydorum tamen delectos & venatores omnes cum canibus vna mittam, mandaboque eunibus ut promptissime vobiscū belluā de regione summoueant. Hæc Cræsus respondit. Cuius verbis quum contenti ¹ non essent Mysii, interuenit Cræsi filius, auditisque quæ Mysii precarentur, & Cræso negante cum illis missurum se filium, hæc inquit ad eū adolescens, ² Pater, quæ nobis antehac aliquando honestissima ac magnificentissima erant, vel in bella vel in venationes eundo, specimen suidare, horum utroque nunc exclusum me tenes, nulla in me animaduersa neque ignauia neque socordia. Nunc ergo quibus me oculis conspici oportet euntem in forum, atque illinc redeuntem? qualis ciuibus, qualis vxori recens nuptæ videbor? cui illa viro videbitur nupta? Proinde me tu aut finas venatum ire, aut mihi verbis persuadeas, potiora

xxxvii ista esse quæ facis. Cui respondens Cræsus, Fili, inquit, neque quod ignauiam, neque quod aliud quippiam iniucundum

Αδραφτος. Φοιδύσας δὲ ἀδελφεὸν ἐμεωῦ τῷ ἀέκων ὡς φέριμι, δὲ ἐληλαμμένος τε ὑπὸ τῷ πατρὸς, καὶ ἐστερημένος πάντων. Κρείστος δὲ μιν ἀμείβετο τοῖςδε, Αἰδρῶν τε φίλων τυγχάνεις ἐκ γένος ἐὼν, καὶ ἐλήλυθας ἐς φίλους· ἔθις ἀμνηστῆσαι χρηματός ὁδοῦός, μὴ ὡς ἐν ἡμετέροις. συμφορῶν γὰρ ἡμῶν δὲ ταύτῃ ὡς χρυσότατα φέρων, καρδῆ δυνέεις πλείον. ὁ μὲν δὲ δῖατα εἶχε ἐν Κρείστου. Ἐν γὰρ ὅκ Κρείστος δὲ ταῦτα χρεῖα πούτω, ἐν ταῖς Μουσῶν Οὐλύμω. 10 ὡς σὺς χρῆμα γίγεται μέγα· ὁρμώμενος ὁ δὲ ἐκ τῆς οὐρεὸς πούτου, τὰ τῶν Μουσῶν ἔργα ἀφφείρεσκε. πολλάκι δὲ οἱ Μυσοὶ ἐπ' αὐτὸν ἐλθόντες, ποιεῖσκειν μὲν ὁδοῦν κακόν, ἵπασχον δὲ πρὸς αὐτὸν. τέλος δὲ, ἀπὸ κλέμμοι ὡς δὲ Κρείστου τῶν Μουσῶν, ἀγγελοι, ἐλεγον τὰδε, ὦ βασιλεῦ, υἱὸς χρῆμα μέγιστον δυνεφαίνῃ μιν ἐν τῇ χώρῃ, ἐς τὰ ἔργα ἀφφείρει. τῶτον πρὸς θυμὸν μὲν ἐλέει, οὐδὲν ἰάμεθα. νῦν ὦν πρὸς δεόμεθα σὺ, ὅν παῖδά καὶ 20 λογάδας νεηνίας καὶ κύνας συμπέμψαι ἡμῖν, ὡς αἰμὴν δὲ ἐλκόμεν ἐκ τῆς χώρας. οἱ μὲν δὲ δῖα πούτων ἐδόντο· Κρείστος δὲ μνημονεύων τῆς οὐρεὸς τὰ ἔπια, ἐλέγεσφι τὰδε, Παιδὸς μὲν πρὸς τῆς ἐμοῦ μὴ μνηστῆτε· οὐ γὰρ αἰ ὑμῖν συμπέμψαμι· (ἐν ὅραμός τε γὰρ ὅστις, καὶ ταῦτα οἱ νῦν μέλει.) Λυδῶν μὲν τοὶ λογάδας καὶ ὁ κυνηγεσιὸν πᾶν συμπέμψω. καὶ ἀφφελύσομαι τοῖσι ἰούσι, εἴ ὡς 10 πρὸς θυμὸν τοῖσι σιωεξελεῖν ὑμῖν ὁ θνητὸν ἐκ τῆς χώρας. Ταῦτα ἀμείψατο. ἀποχρεωμένων δὲ πούτοισι τῶν Μουσῶν, ἐπεισέρχεται ὁ τῆς Κρείστου παῖς, ἀκχεῖ ὡς τῶν ἐδόντων οἱ Μυσοί. οὐ φαίδρου δὲ τῆς Κρείστου πόν γε παῖδά σφι συμπέμψειν, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ νεηνίας τὰδε, ὦ πάτερ, τὰ κάλιστα πρὸς τὸν καὶ ἡναιότατα ἡμῖν ἔστι, ἐς τε πολέμοις καὶ ἐς ἀγῶνας φοιτῶντας διδδὸς μὲν· νῦν δὲ ἀμφοτέρων με πούτων ἀποκλησῆσαι ἔχεις, ἔτετινα δειλίην μοι παρὲν, οὔτε ἀθυμίην. νῦν τε τί οἱ σί με χρὴ ὁμῶς ἐς τε ἀγῶνα καὶ εἰς ἀγῶνα φοιτῶντα φαίνεσθαι; καὶ οἱ μὲν πῶς τοῖσι πολλοῖσι δόξω εἶναι; καὶ οἱ δὲ τῇ νεογὰρ γυναικὶ καὶ οἱ ἐκείνῃ 40 ἡ δόξει ἀνδρὶ σιωοικέειν; ἐμὲ ὦν σὺ ἡ μέγας ἰέναι ὅππῃ τῷ θύρῃ, ἢ λόγῳ ἀνὰ πρὸς ὅπως μοι ἀμείψῃς ταῦτα ἔγωγε ποιείμην. Αἰμείβεται Κρείστος τοῖςδε, ὦ παῖ, οὔτε δειλίην, οὔτε ἄλλο ὁδοῦν ὅχαρ.

¹ Legit οὐκ ἀποχρεωμένων. quæ eff. vera lectio videtur. ² Antehac quidem, pater, nobis licebat ex rebus pulcherrimis, & in primis generosis, nempe bella & venationes frequentando, nominis celebritatem quaerere. at tu nunc utroque istorum ex.

XLIV

XLV

XLVI

montem Olympum peruenere, belluam indagant, & inuentam circumfusi iaculis incessunt. Ibi hospes is qui à cæde fuerat expiatus, & vocabatur Adrastus, vibrato in aprum iaculo, non illum, sed frustrato ictu filium Cræti adeptus est. Ille, cuspide ictus, vocem somni impleuit. Quod factum quidam Cræso nunciaturus cucurrit, perueniensque Sardis, pugnam illi & filii necem indicauit. Cræsus autem morte filii perturbatus, eò grauius eam ferebat quòd is eum necasset quem expia-

XLV adfuerunt qui mortuum adferebant: post ipsum interfector sequebatur. Stans autem hic ante cadauer, sese Cræso tradebat manus protendens, iubensque ut se super cadauer mactaret, referendo, tum priorem calamitatem suam, tum, quoniam suum etiam expiatorem interemisset, sibi viuendum amplius non esse. Hæc Cræsus audiens, etsi in tanto domestico luctu positus, tamen Adrastum miseratus est, & ad eum inquit, Habeo abs te hospes omnem satisfactionem, quoniam te ipsum morte condemnas. Neque vero tu huius mihi cladis autor es, nisi quatenus id fecisti imprudens: sed deorum quispiam, qui iam pridem mihi ventura significauit. Cræsus ergo filium pro dignitate sepeliuit. Adrastus autem ² Midæ filius, Gordii nepos, is qui tum fratris tum expiatoris interfector extiterat, ubi silentium hominum fuit, ad sepulcrum, ³ ignoscantibus ei hominibus ob quæ ipse grauissime afflictabatur, sese super bustum transfodit. ¶ Porro Cræsus, filio

XLVI orbatus, ingenti in luctu duos annos egit. ⁴ Quem luctum postea finiuit Astyagis Cyaxaris filii dominatio à Cyro Cambyfis filio sublata, & res Persarum

χρόμοι δὲ ἐς τὸν Οὐλύμπου δ' ὄρος, ἐξήτεον δ' ἠελίου· δριγύντες δὲ καὶ περὶ πάντες αὐτὸ κύκλῳ, ἐσηκύντιζον. εἶθ' αὖ δὴ ὁ ξείνος αὐτὸς δὴ ὁ καταρθείς τὸν φόνον, καλεόμενος δὲ Ἀδρητος, ἀκύντιζον τὸν σὺν, τὸ μὲν ἀμαρτάνει, τυγχάνει δὲ τῷ Κρείσῳ πατρός. ὁ μὲν δὴ βληθεὶς τῇ αἰχμῇ, ὅξ' ἐπλησσε τῷ ὀνείρεσσι τὴν φήμην· ἔθεε δὲ τις ἀγγαλέων τῶν Κρείσῳ δ' γεροντός· ἀπικρόμενος δὲ ἐς τὴν Σαρδίδας, τὴν τε μάχην καὶ τὸν τῷ πατρός μῦθον ἐσήμα-
 10 νέοι. Ὁ δὲ Κρείστος, τῷ θανάτῳ τῷ πατρός συν-
 πεταρχόμενος, μάλλον τι ἐδεινολογέετο ἢ τὴν
 ἀπέκτεινε τὸν αὐτὸς φόνον ἐκάθηρε. περὶ μεκτέων
 δὲ τῇ συμφορῇ δεινῶς, ἐκάλει μὲν Δία καθάρσι-
 ον, μαρτυρόμενος τὰ ὑπὸ τῷ ξείνῳ πεποινῶς εἶη.
 ἐκάλει δὲ ὅτις τὸν τε καὶ ἐπαρτήριον, τὸν αὖ τὸν
 ὀνομάζων θεόν· τὸν μὲν ὅτις τὸν καλέων, ὅτι δὴ
 οἰκίοισι ὑποδεξάμενος τὸν ξείνον, φονέα τῷ πατρός
 ἐλάθαι βόσκων· τὸν δὲ ἐπαρτήριον, ὡς φύλακα
 συμπέμφας αὐτῶν, ὡς εἰσὶν πολεμίωνταιον. ² οὐρήται
 20 Παρήσαν δὲ μετὰ τῷ τοῖ Λυδοὶ φέροντες τὸν νε-
 κρὸν, ὅτι περὶ οἱ οὐ φονδύς. εἰς δὲ τῷ πατρός
 τῷ νεκρῷ, παρεδίδου ἐπὶ τὸν Κρείσῳ, παρτίων
 τῶν χεῖρας, ὅτι κατὰ σφάξαι μιν καλῶν τῶν νε-
 κρῶ· λέγων τὴν τε παρτέρῳ ἐπὶ τῷ συμφορῶν,
 καὶ ὡς ἐπὶ ἐκείνῃ τὸν κατὰ σφάξαι ἀπολωλεκῶς εἶη·
 ὅς οἱ εἶη βιώσιμον. Κρείστος δὲ τούτων ἄχρῳ
 30 σας, τὸν τε Ἀδρητον κατὰ κτείνει, καὶ τῶν ἐπὶ
 κακῶ οἰκνῶ τοσούτῳ, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν, Εἴ-
 χῳ ὡς ξεῖνε τῷ σὺ πᾶσαν τὴν δίκην, ὅτι σέ-
 30 αὐτῷ κατὰ δικάζεις θάνατον. εἰς δὲ οὐ σὺ μοι τοῦ-
 δὲ τῷ κακῷ αἵματος, εἰ μὴ ὅσον ἀέκων ὀξερτάπα·
 ἀλλὰ θεῶν καὶ πῆς, ὅς μοι καὶ πάλαι παρθεσήμε-
 νε τὰ μέλλοντα ἔσονται. Κρείστος μὲν νῦν ἔθα-
 ψε ὡς εἰκὸς ἔω τὸν ἐπὶ τῷ πατρός. Ἀδρητος δὲ
 ὁ Γορδῆος τῷ Μιδῆος, ὅτι δὴ ὁ φονδύς μὲν τῷ ἐ-
 αὐτοῦ ἀδελφεοῦ γυρόμενος, φονδύς δὲ τῷ κατὰ σφά-
 40 τος, ἐπεὶ τε ἡ σὺ χίη τῷ αἰδρόπῳ ἐγήμεν, τῷ δὲ
 σῆμα, σὺ τὸν σφάξαι αἰδρόπῳ εἶ· τὸ αὐτὸς εἶδε τῷ
 βαρυσυμφορώτατος, ἐπὶ τὸν ὅτι κατὰ σφάξαι τῷ
 τύμβῳ. Κρείστος ὅτι δὲ δύο ἔτεα ἐν πένθει μεγά-
 λῳ καθῆτο, τῷ πατρός ἐστρημέτος. μὲν ἢ Ἀστυάγος
 τοῦ Κυαξάρῳ ἡγεμονίῃ κατὰρεθίστα ὑπὸ Κύ-
 ρου τῷ Καμβύσῳ, καὶ τὰ τῷ Περσέων τῶν ἡγεμόνων

¹ Hospitalem & sodalitiū, eundem illum deum appellans. ² Legit, ὁ Μιδῆος τῷ Γορδῆος, ut in præcedentibus. ³ Sese ex-
 istimans omnium hominum quos unquam videret, esse miseritimum, seipsum sup. ⁴ Postea vero Astyagis Cyaxaris filii princi-
 parus a Cyro Cambyse filio sublatus, Cræsi luctum inhibuit, eumque in sollicitudinem coniecit quomodo posset, priusquam
 Persæ

XLIX conchis in aheno coxit, operculo aheneo imposito. Atque ita ē Delphis Cræso responsum est. Ex Amphiarai vaticinio quidnam responsum sit Lydis, quum in sacro illo rite sacrificassent, non queo dicere. Nam de eo nil fertur aliud quam quod & hoc Cræsus verax vaticinium se natum esse existimavit. Post hæc autem ingentibus hostiis deum qui est apud Delphos exorandum statuit. Immolauit enim lecta pecora numero ter mille: præterea lectos aureos & argenteos, phialas aureas, & amictus purpureos, ac tunicas ingenti pyra extructa concremauit, sperans sese aliquanto magis his rebus posse deū illum sibi adiungere, iussis etiam Lydis omnibus, vt sua ipsorum, quicquid tale haberet quisq;, immolaret. Quo ex sacrificio quū immensa vis auri defluxisset, ex ea dimidiatos lateres cōflauit, longiores quidē, sex palmorū, breuiiores autē, triū, crassitudine palmari, numero centum decem & septem: quorum quatuor erant auri excōcti, singuli pondo duorum & dimidii talenti: ceteri vero, auri albidī, pondo binū talentorum. Fecit quoque leonis effigiem ex auro excōcto, decem talentorum pondo. qui leo dum templum Delphicum deflagrauit, à semilateribus decidit: (super illos enim erat collocatus) & nunc in Corinthiorum thesauro repositus est, pondo sex talentorum atque dimidii, eliquatis tribus talentis ac dimidio. Hæc Cræsus vbi perfecit, Delphos misit, cūque eis hæc alia, duas grandi forma pateras, auream argenteamque: quarum aurca intransitibus templum ad dexteram posita erat, argentea ad sinistram. Quæ & ipsæ, quum templum incensum est, amotæ fuerunt, aureaque in Clazomeniorum thesauro posita, pondo talentorū octo & dimidii, præterea minarum duodecim: argentea ad suggrundā anguli templi, sexcentarum amphorarum capax: in quam miscebatur vinū à Delphis theophaniæ festo: opus (vt Delphi aiūt) Theodori Samii, vt & ego arbitror. nō enim mihi videtur opus vulgare. Misit præterea dolia argentea quatuor, quæ in Corinthiorum thesauro sunt collocata. Donauit item aquiminnaria duo, aureum argenteumq;: quorū in aureo inscriptum est, donarium esse Lacedæmoniorum: non recte, quoniam

κατακέφας, ὁμοῦ ἔφεε αὐδὲς ἐν λέβητι χαλκίῳ, χαλκιοὶ ἐπὶ θύμα ἐπιθήεις. Τὰ μὲν δὲ ἐκ Δελφῶν ἔπαυσε Κροίσος ἐχρήσθη καὶ ὁ Ἀμφιαρέω τῷ μαιτηίου ἀποκρισιν, οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὅ, πὶ ποῖαι Λυδοῖσι ἔχρησε, ποιήσας πρὸς τὸ ἐργὸν τὰ τομίζοντα. καὶ γὰρ ὡς ὁδὲ τὸ λεγόμεν ἄλλο γε, ἢ ὅτι καὶ τὸ ἐόμοσε μαιτηίων ἀφθιδὲς ἐκτῆσαι. Μετὰ δὲ ταῦτα θυσίησι μεγάλῃσι θύει ἐν Δελφοῖσι θεὸν ἰλάσκετο. κτηνὰ τε γὰρ τὰ θύσιμα πάντα τριχῆλια ἔθυσε, κλῖνας τε ἐπὶ χρύσεις καὶ ἐπαργύροις, καὶ φιάλας χρυσῆς, καὶ εἴματα πορφύρεα, καὶ καθῶνας, καὶ ἱμάτια πυρρὰ μεγάλην, κατέχευε ἐλπίζων θύειν μᾶλλον τοι τούτοις αἰακτῆσθαι. Λυδοῖσι τε πάνσι παρθένοι θύειν πάντα πινὰ αὐτῷ τούτῳ ὅ, πῃ ἔχοι ἕκαστος. ὡς δὲ ἐκ τῆς θυσιῆς ἐγχετο, καταχράμενος χρυσὸν ἀπλετον, ἡμιπλίνθια δὲ αὐτῷ δέξιναι ἐπὶ μὲν τὰ μακρότερα, ποιέων ἑξαπάλαισα, ἐπὶ δὲ τὰ βραχύτερα, τριπάλαισα. ὕψος δὲ, παλαγιστῆρα. ὄρθρον δὲ, ἐπὶ καὶ δέκα καὶ ἑκατόν. καὶ τούτων, ἀπέφθου χρυσοῦ τέσσαρα, τέσσα ἡμιτάλαισα ἕκαστον ἔλκεν. τὰ δὲ ἄλλα, ἡμιπλίνθια, λαβὼν χρυσοῦ, σταθμὸν διτάλαισα. ἐποιέετο δὲ καὶ λέοντος εἰκόνα χρυσοῦ ἀπέφθου, ἔλκεσθαι σταθμὸν τάλαντα δέκα. ὅττι ὁ λέων, ἐπεὶ τε κατεκράτετο ὁ ἐν Δελφοῖσι θεός, κατέπεσε ἀπὸ τῆς ἡμιπλινθίων (ἐπὶ γὰρ τούτοις ἴδρυτο) καὶ νῦν κεῖται ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ, ἔλκων σταθμὸν ἑβδόμην ἡμιτάλατον. ἀπὸ τῆς γὰρ αὐτῆς τέταρτον ἡμιτάλαντον. Ἐπιτελέσας δὲ ὁ Κροίσος ταῦτα, ἀπέπεμψε ἐς Δελφοὺς καὶ τὰς ἄλλας ἅμα τοῖσι, κρητῆρας δύο μεγάλας μεγάλας, χρύσειον καὶ ἄργυρεον. τῷ δὲ μὲν χρύσεος ἐκείετο ἐπὶ δέξιν ἐστὶν ἐν τῷ θύειν ὅ, ὅ, ἄργυρεος, ἐπὶ ἄριστερά. μετεκινήθησαν δὲ καὶ οἱ ποῖαι ἐν τῷ θύειν καὶ ταχύνειν. καὶ ὁ μὲν χρύσεος κεῖται ἐν τῷ Κλαζομνίων θησαυρῷ, ἔλκων σταθμὸν ἑννατον ἡμιτάλατον, καὶ ἐπὶ δυνάδεκα μνῆας καὶ ἑλκων ὅ, ἄργυρεος, ἐπὶ τῷ παρθένου τῆς γυναικός, χωρέων ἀμφορέας ἑξαχρῶσις. ἐπὶ κίριται γὰρ ἐν τῷ Δελφῶν θεοφανίῃσι. φασὶ δὲ μιν Δελφοὶ Θεοδώρου τῷ Σαμίου ἔργον εἶναι. καὶ ἔγω δὲ κρίνω οὐ γὰρ τὸ σεωτυχὸν φαίνεται μοι ἔργον εἶναι. καὶ τούτοις τε ἄργυρεὺς τέσσαρας ἀπέπεμψε, οἱ δὲ τῷ Κορινθίων θησαυρῷ ἐστὶν καὶ παρρησῆα δύο αἰέθηκε, χρύσειον τε καὶ ἄργυρεον, τῷ τῷ χρύσειῳ ἐπὶ γέγραπται, Λακεδαιμονίων φαιμένων ἐπὶ ἀνδρῶν. οὐκ ἐρῶς λέγοντες. ἐστὶ γὰρ

1 Quum autem huic sacrificio finem imposuisset, magnam auri vim liquefecit, & ex ea dimi-

καὶ τὸ Κροίσου. ἐπέγχετο δὲ τῷ περὶ Δελφῶν,
 Λακεδαιμονίοισι βουλόμενος χάρισασθαι τῷ ἐπι-
 στήμῳ Δουώμα, ὅτι ἐπιμνήσκει. ἀλλ' ὁ μὲν
 παῖς δὲ οὗ τῆς χειρὸς ῥέει ὕδωρ, Λακεδαιμονίων
 ὅτι οὐ μὲν τοῖς τῷ γε πατρὶ ἰσχυροῦσι δαδότερον.
 ἀλλὰ τε αἰαθήματα ὅτι ἐπίσημα πολλά ἀπέ-
 πεμψε ἅμα πάντοισι ὁ Κροῖσος, καὶ χάρματα ἄρ-
 γυρεὰ κυκλοτερέα καὶ δὴ καὶ γυναικὲς εἰδωλὸν χρύ-
 σεον τέλει πηχυ, ὃ Δελφοὶ τὸ ἄρτιον περὶ Κροίσου
 εἰκόνα λέρουσι εἶναι. πρὸς δὲ καὶ τῷ εὐτὶ γυναικὲς πα-
 ῖον τῆς δειρῆς αἰεθήκε ὁ Κροῖσος, καὶ τὰς ζώνας.
 Ταῦτα μὲν ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψε. τῷ δ' Ἀμ-
 φιάρεω, πυθόμενος αὐτὸν τίω τε ἄρετ' καὶ τὴν πάβλιν,
 αἰεθήκε σάκους τε χρύσειον περὶ ὁμοίως, καὶ αἰχμὴν
 στερεὴν πᾶσαν χρυσεήν, καὶ ὅζον τῇσι λόνγχεσι,
 ἐὸν ὁμοίως χρύσειον. τὰ ἐπ' ἀμφοτέρω ἐς ἐμὲ ἔω κεί-
 νῃ ἵκηται, μύα δ' ὀθήσει, καὶ ὀθαλῶν ἐν τῷ ἰσχυρῷ τῷ Ἰσμη-
 νίου Ἀπόλλωνος. Τοῖσι δ' ἄγειν μέλλουσι τῷ
 Λυδῶν ταῦτα τὰ δῶρα ἐς πατέρα, ὅτε τέλλετο ὁ Κροῖ-
 σος ἐπὶ φρωτῇ τὰ χρηστήρια εἰς στρατὸν ἵκηται ὅτι
 Πέρσας Κροῖσος, καὶ εἴ πῃ στρατὸν αὐτῶν παρὰ δέ-
 ηται φίλον. ὥς δ' ἀπὸ κείνων ἐς τὰ ἀπὸ πέμψθησαν
 οἱ Λυδοί, ἀνέστησαν τὰ δῶρα, ἐξέειπον τοῖσι
 " χρηστήριοισι, λέγοντες, Κροῖσος ὁ Λυδῶν τε καὶ ἄλ-
 λων ἐθνέων βασιλεὺς, νομίσας τὰδε ματηρία εἶναι
 " μουῖα δὲ αἰδοφῶσι, ὑμῖν τε ἄξια δῶρα ἔδωκε τῷ
 " ἔξω δὲ ἡμῶν, καὶ νῦν ὑμᾶς ἐφωτὰ εἰς στρατὸν ἵ-
 " κηται ὅτι Πέρσας, καὶ εἴ πῃ στρατὸν αὐτῶν παρὰ δέ-
 ηται σύμμαχον. οἱ μὲν ταῦτα ἐπειρώτεον. τῷ δὲ
 ματηρίων ἀμφοτέρω ἐς τῷ δ' αἰγῶνι σιωδρά-
 μον, παρὰ ἐργουσα Κροίσω, ἔω στρατὸν ἵκηται ὅτι
 Πέρσας, μεγάλην ἄρχην μιν καταλύσειν. τοῖς δὲ
 Ἑλλήνων δυνάστητάτους συνεβούλοιοι ἔξω
 ἔρποντα, φίλοις παρὰ δέεσθαι. Ἐπεὶ τε δὲ ἀνεί-
 χθηται τὰ θεοπαρέπια ἐπύθετο ὁ Κροῖσος, ὑπὸ
 ἡ τε τοῖσι χρηστήριοισι πᾶν γυναικὸς κατα-
 λύσειν τὴν Κέρου βασιλῆην, πέμψας αὐτὴν ἐς Πυθῶν
 Δελφοὺς, δωρέσθαι, πυθόμενος αὐτῷ ὃ πλῆθος,
 κατ' αὐτὰ, δύο σατῆρσι ἑκάστον χρυσοῦ. Δελφοὶ
 δ' αὐτὴν τῶν ἑδῶσαν Κροίσω καὶ Λυδοῖσι παρὰ δέ-
 ηται καὶ ἀφελίην καὶ παρὰ δέριν, καὶ ἔξω τῷ βου-
 λομένῳ αὐτῶν ἡμέσθαι Δελφὸν ἐς τὸν αἰὲν χρόνον.
 Δωροσάμενος δὲ τοῖς Δελφοῖς ὁ Κροῖσος, ἐ-
 χρηστήριάζετο τοτέπον. ἐπεὶ τε γὰρ δὴ παρὰ
 λαβεῖ τὸ ματηρίου ἀληθινήν, ὅτε φορέετο αὐτοῦ,

& hoc Crœsi est. sed quidam Delpho-
 rum gratificari Lacedæmoniiis volens,
 hoc inscripsit: cuius nomen ego cogni-
 tum habens, non tamen promam. Ve-
 rum puer per cuius manus fuit aqua,
 Lacedæmoniorum est: sed eorum neu-
 trum aquiminare. Alia quoque cum
 his permulta Crœsus dona misit non in-
 signia: item fusilia ex argento orbicula-
 ta: nec non mulieris simulacrum tricri-
 bitale, quod Delphi narrant esse effi-
 giem pistricis Crœsi. Super hoc do-
 nauit vxoris sue monilia à collo penden-
 tia, ac zonas, quæ Delphos Crœsus
 transmisit. Amphiarao insuper, cuius
 & virtutem audierat & cladem, dona-
 uit clypeum ex auro totum, totamque
 ex auro solido hastam, & xystum cum
 suis iaculis aureum. quæ ambo ad meam
 usque memoriam apud Thebas reposita
 fuerunt in Ismenii Apollinis tem-
 plo. Hæc dona Lydis portaturis ad o-
 racula Crœsus iniunxit vt interroga-
 rent an aduersus Persas Crœsus sume-
 ret expeditionem, & aliquorum homi-
 num auxilia adscisceret. Lydi vbi eò
 quò dimittebantur peruenerunt, do-
 nariis oblatis, oracula consuluerunt
 his verbis, Crœsus, Lydorum aliarum-
 que nationum rex, ista in hominibus
 sola esse vaticinia sentiēs, idcirco qualia
 debita sunt dona dat, vosque perconta-
 tur an aduersus Persas sit profecturus in
 expeditionem, & socialem aliquem ex-
 ercitus sibi adiuncturus. Atque hi qui-
 dem hæc interrogarunt. Oraculi autem
 vtriusq; in idem concurrebant senten-
 tia, prædicentes Crœso fore vt si arma
 Persis inferret, magnum imperium e-
 uerteret. Consulebant etiam vt poten-
 tissimos Græcorū ad comparandos sibi
 socios exquireret. His responsis relatis
 atque auditis, Crœsus ita elatus animo
 est vt omnino conciperet spem se euer-
 surum esse imperium Cyri: ac rursus
 mitteret Delphos ad Pythiam dona,
 in singulos viros, quos illic multos esse
 audiebat, binos auri stateres. Ob quæ
 munera Delphi vicissim Crœso Lydisq;
 donarunt primas in consulendo ora-
 culo partes, primumq; in sedendo locū,
 & ius perpetuum cuique volenti adscri-
 bi in numerum Delphorum. Cete-
 rā donis Crœsus profectus Delphos,
 tertio vaticinium consuluit, quò vi-
 delicet illud verax sibi esse comperisset.

1 Et hæc quidem Delphos Crœsi. 2 Hastile cum suis spiculis. 3 Existimans sola hæc esse inter homines oracula, mit-
 tit vobis dona vestris inuentis conuenientia. 4 Et renuntiendo orac. Valla legit ἀνελίην, pro ἀνελίην. 5 Postquam enim o-
 raculum illud verax esse comperisset, eo ad satietatem usque abutebatur. Q. d. eo se ad saturitatem usque implebat.

Quærebat autem an diuturnum sibi foret imperium. Cui Pythia in hæc verba respondit,

Regis apud Medos multo iam sede potito,

Lyde fugam mollis scruposum corripe ad Hermum,

Neue mane : ignavius posito sis Lyde pudore.

LVI His ex versibus, quum allati essent, multo magis quam ex ceteris voluptatem Cræsus acceperit, sperans fore ut nunquam apud Medos mulus pro viro regnaret : & proinde nec ipse nec posterius sui principatu abrogarentur. Post hæc putavit sibi curandum ut potentissimos Græcorum sibi conciliaret. Idque vestigando, comperit Lacedæmonios atque Athenienses, eos esse : quod alteri in Dorico genere, alteri in Ionico antecellerent. Nam de his ita antea iudicabatur, quum ab initio altera gens foret Pelasgica, altera Hellenica, *hoc est Græca* : quarum hæc nunquam solum mutavit, illa assidue multumque est pervagata. Etenim sub Deucalionis rege oram Phthiotidem incoluit, sub Doro Hellenis filio regionem quæ ad Ossa & Olympum iacet, nomine Istixorim : unde à Cadmæis eiecta, coluit in Pindo locum quem vocant Macednū. Inde rursus in Dryopidem commigravit, atq; ita in Peloponnesum venit, Doricaque cognominata est. **LVII** Ceterum qua lingua Pelasgi sint vsi, pro certo affirmare non possum : sed coniectura signorum licet dicere eandem qua nunc Pelasgi utuntur qui supra Tyrrhenos urbem Crestonem incolunt, quodam tempore finitimi eorū qui nunc Diores vocantur, tunc incolentes regionem quæ nunc Thesalia nominatur, & Placiam, & Scylacem : quum Pelasgi habitarent ad Hellefontem, qui contermini Atheniensium erant : aliaque omnia Pelasgica oppida nomen immutarunt. Quibus signis coniectantes oportet dicere, Pelasgos barbara lingua fuisse : & si tota gens Pelasgica talis erat, gentem Atticam utpote Pelasgicam, quum in Hellenes, *id est Græcos*, transiit, linguam simul istorum perdidisse. Etenim neque Crestoniatarum loquela cum vlllo circa populorum consentit, & Placianorum ne secum quidem ipsa.

ἐπειρώτα ὅτι τάδε χρηστὴν ἐλαζόμενος, εἰ οἱ πολυχρόνιος ἔσαι ἡμεναρχίῃ. ἢ ὅτι Πυθίῃ οἱ χρᾶς πέδε,
 Ἀλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεύς Μήδῳσι γῆνται,
 Καὶ τότε Λυδὲ ποδαβρὲ πολυφηνίδα παρ' Ἑρμῶν
 Φύγειν μηδὲ μῦθῳ, μηδὲ αἰδέσθαι κακὸς εἶναι.

Τούτοις ἐλθούσι τοῖς ἑπεσι ὁ Κρείστος πολλὰν πῃ μάλιστα πόντων ἦσθι, ἐλπίζων ἡμίονον οὐδαμῶς αὐτ' αἰδρὸς βασιλεύειν Μήδῳ. οὐδ' ὦν αὐδὲς, ὅσῳ οἱ δὲ αὐτῷ, παύσεσθαι καὶ τῆς δόξης. μὲν τὰ δὲ ταῦτα, ἐφρόνιζεν ἰσορέων τοῖς αἰ' Ἑλλήνων διωκτοῦσι τοῖς ἐόντας περὶ κτήσας τοὺς φίλους. ἰσορέων δὲ, δέσποκε Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναιοὺς περὶ χόους τοῖς μὲν, τῷ Δωρικῷ γένει, τοῖς δὲ, τῷ Ἰωνικῷ. ταῦτα γὰρ ἔω τὰ περὶ κελευμένα ἐόντα ὅτι δόξα ἴον. ὁ μὲν, Πελασγικὸν, ὁ δὲ, Ἑλληνικὸν ἔθνος. καὶ ὁ μὲν, οὐδαμῶς καὶ δόξα ὁρῶσι ὁ δὲ, πολὺ πλεονέκοντα. ὅτι μὲν γὰρ Δωρικῶν βασιλῆος οἶκε γλῶσσῃ φησὶν. ὅτι δὲ Δωρικῷ τῷ Ἑλλήνῳ, τὴν ὑπὸ τὴν Ὀσσην τε καὶ τὴν Οὐλύμπῳ χώρῃ, καλεομένην δὲ Ἰστιαῶνιν. ἐκ δὲ τῆς Ἰστιαῶνιδος ὡς ἐξ Ἀνέστη ὑπὸ Κασμείων, οἶκεν ἐν Πίνδῳ Μακεδόνων καλεομένων. ὁρῶν δὲ αὐτὸς ἐς τὴν Δρυοπίδα μετέβη, καὶ ἐκ τῆς Δρυοπίδος οὕτως ἐς Πελοπόννησον ἐλθὼν, Δωρικὸν ἐκλήθη. Ἦν πῃνα δὲ γλῶσσαν ἴσαν οἱ Πελασγοί, ἐκ ἑὸν ἀτρεκέως εἰπεῖν. εἰ δὲ χρεῶν ὅτι τεκμαίρονται λέγειν τοῖσι νῦν ἑπ' ἐοῦσι Πελασγῶν τῷ ὑπὸ Τυρσηῶν Κρησῶνα πόλιν οἰκόντων, οἱ ὁμοῦ καὶ καὶ ἦσαν τοῖσι νῦν Δωρικῶσι καλεομένοις. οἶκεν δὲ τὴν καὶ τὴν νῦν Θεσσαλίῳ καλεομένην, καὶ τὴν Πελαγίαν τε καὶ Σκυλακίαν, Πελασγῶν οἰκισάντων ἐν Ἑλλησπόντῳ, οἱ σκυλοὶ καὶ ἐλθόντες Ἀθηναιοῖσι καὶ ὅσα ἄλλα Πελασγικὰ ἐόντα πολιέματα, ὁ οὐνομα μετέβαλε. εἰ τοῖσι τεκμαίρονται δεῖ λέγειν, ἦσαν οἱ Πελασγοὶ βαρβαροὶ γλῶσσαν ἰέντες. εἰ τοῖσι νῦν ἢ πᾶσι τοῖσι δὲ Πελασγικὸν, ὁ Ἀπικὸν ἔθνος ἐὼν Πελασγικὸν, ἄμα τῇ μεταβολῇ τῇ ἐς Ἑλλήνας, καὶ γλῶσσαν μετέβαλε. καὶ γὰρ δὴ ὅτι οἱ Κρησῶνιται οὐδαμοῖσι τῷ νῦν σφέας περὶ οἰκόντων εἰσὶν ὁμόγλωσσοι, ὅτι οἱ Πελαγίνοι, σφίσι δὲ ὁμόγλωσσοι.

1 Nam hæc duæ gentes antiquitus præcellere iudicabantur, una videlicet Pelasgica, altera vero Hellenica : quarum ista quidem nunquā alio demigravit, illa vero valde multumque sit vagata. 2 Totum hunc locum sic interpretor, qui in Græco etiam exemplari prorsus est perturbatus. Sed ex coniectura licet dicere, eius linguæ fuisse cuius sunt hodie ii ex Pelasgis qui supra Tyrrhenos Crotona civitatem incolunt, & olim finitimi erant iis quos nunc Diores vocant : tum videlicet quum eam quam nunc appellant Thesalicam regionem incolebant : & ii quoque Pelasgi qui Placiam & Scylacem condiderunt, & Atheniensium contubernales fuerunt. Ex his inquam, coniectura facta, dicere licet, Pelasgos olim barbare fuisse loquutos. Nam & Crotoniatarum & Placienum lingua quidem dissident à suis vicinis, inter se vero conveniunt.

μαθὼν δὲ ὁ Πεισίστρατος τὰ ποιούμενα ἐπ' ἐωυ-
 τῷ, ἀπαλλασσέτο ἐκ τῆς χώρας ποταμὸν Ἰσθμίου.
 ἀπικόμενος δὲ ἐς Ἐρετρίαν, ἐβουλόμετο αὐτῷ πῶς
 28^{ος} γὰρ ἡ γῆ ἔσται. Ἰσθμίου δὲ γῶμιν νικήσας, ἀνα-
 κτᾶσθαι ὅπως τὴν τυρανίδα, ἐν ταῦτα ἡγεῖσθαι
 δωτήνας ἐκ τῶν πολιῶν, αἵτινες σφι παρειδέατο χρυ-
 30^{ος} π. πολλῶν δὲ μεγάλων ποταμῶν χεῖματα,
 Θηβαῖοι ὑπερέβαλον τὴν δόσιν τῶν χερμάτων.
 μετὰ δὲ, οὐ πολλῷ λόγῳ εἰπεῖν, χρόνος διέφυ, καὶ
 πᾶσι σφι ἐξήρτυτο ἐς τὴν κατὰ δὴν. καὶ γὰρ Ἀρ-
 32^{ος} γεῖοι μισθῶται ἀπὶ κρητὸν ἐκ Πελοποννήσου καὶ
 Νάξιος σφι αἰὲρ ἀπικόμενος ἐκ λοντῆς, τῶν οὐνο-
 μαζὶ Λύγδαμις, περὶ μὲν πλείστην παρεί-
 χετο, χεῖρας καὶ χεῖματα καὶ αἰδέας. Ἐξ
 Ἐρετρίης δὲ ὀρμήσαντες, ἀφ' ἐνδεκάτου ἔτος
 ἀπὶ κρητὸν ὅπως καὶ παρῶν τῆς Ἀττικῆς ἰσχυ-
 34^{ος} σι Μαραθῶνα. ἐν δὲ πύτῳ τῷ χάρῳ σφι στρα-
 τοπεδουμένοι, οἱ τε ἐκ τῆς ἀγέας σασιῶται ἀπὶ
 κρητὸν, ἄλλοι τε ἐκ τῶν δῆμων παρῶν, οἷσιν ἡ
 36^{ος} τυρανίς παρῶν ἐλθεῖν ἐκ ἀσπαστέρεν. οὐ-
 τῶ μὲν δὲ σιωπῶντες. Ἀθηνῶν δὲ οἱ ἐκ τῆς
 ἀγέας, ἕως μὲν Πεισίστρατος τὰ χεῖματα ἡγεῖρε,
 καὶ μετὰ τῆς ὥς ἔσχε Μαραθῶνα, λόγῳ γὰρ ἐντα
 εἶχον· ἐπεὶ τε δὲ ἐπύθοντο ἐκ τῆς Μαραθῶνος αὐ-
 38^{ος} τῶν πρῶτων δὲ ἔρατε ὑεῖσθαι ὅτι δ' αὖτε, οὕτω δὲ βοήθει-
 σιν ἐπ' αὐτόν. καὶ οὐτοί τε παρῶν ἡσάν ὅτι τῆς
 καπνίστας· καὶ οἱ ἀμφὶ Πεισίστρατον, ὡς ὀρμήσαν-
 40^{ος} τες ἐκ Μαραθῶνος ἡσάν ὅτι δ' αὖτε ἐς τὸ πᾶν σιω-
 πόντες, ἀπικρόνται ὅτι Παλληνίδος Ἀθηνῆς ἰ-
 ρόν, καὶ αἰτία ἔχοντα τὰ ὅσα. ἐν ταῦτα γὰρ 30
 πομπῇ χερῶν ποταμῶν Πεισίστρατος
 Ἀμφίλυτος ὁ Ἀκαρναῖ, χρησμολόγος αἰὲρ, ὅς
 οἱ παρῶν χεῖρ ἐκ ἐξ αὐτῶν τῶν, πᾶσι δὲ λέ-
 γων,

Ἐρετρίῃ δὲ ὁ βόλος, ὅδε δὲ δίκτυον ἐκπέπτε-
 τας αἰ·

Θυῶσι δὲ οἱ μῆσοι σεληνῆς ἀφ' ἡνυκτός.

Ὁ μὲν δὲ οἱ ἐνταῦθα χρόνῳ τῷ Πεισίστρατος ἦ,
 συλλαβὴν ὅς χρηστέον, καὶ φασὶ δὲ καὶ ὅς χρηστέον,
 ἐπὶ γὰρ τῷ γραμμῶ. Ἀθηναῖοι δὲ οἱ ἐκ τῆς ἀγέας παρῶν 40
 εἰσὸν τῶν ἀμφοῖν ἡσάν δὲ τὴν κατὰ δὴν καὶ μὲν ὅς ἀφί-
 ρον μετέξτεροι αὐτῶν, οἱ μὲν, παρῶν κύβοις, οἱ δὲ,
 παρῶν ὑπνον. οἱ δὲ ἀμφὶ Πεισίστρατον, ἐπεσόντες,
 partim ad talos, partim ad somnum. In hos igitur impetu facto, qui cum Pisistrato erant,

Quæ fieri Pisistratus contra se animad-
 uertens, regione prorsus abscedit: & v-
 bi Eretriam peruenit, vna cum filiis
 deliberat. Quum autē sententia Hippizæ
 prævaluisset, de tyrannide rursus recu-
 peranda, ¹ aliquot ciuitates excitaue-
 runt, quæ ipsis nonnihil beneuolæ e-
 rant. Et cum aliæ complures contule-
 runt pecuniæ multū, tum vero Thebani
 plurimum. ² Post hæc non ita multo in-
 teriecto tempore, omnia ad reditum
 10° eis in expedito fuerunt. Nam & ex
 Peloponneso Argiui aderant merce-
 de conducti, & Naxius quidam, no-
 mine Lygdamis, ultro adueniens, mul-
 tum alacritatis addidit, allatis & pecu-
 niis & copiis. Profecti autem Eretria, ^{LXII}
 anno vndecimo vertente redierunt,
 & primum in Attica Marathonem oc-
 cuparunt. Ad quos interea ibi castra
 habentes cum seditiosi ex vrbe se con-
 ferebant, tum alii ex tribubus con-
 fluebant, quibus erat tyrannis quam
 libertas iucundior: atque ita congrega-
 bantur. Ceterum Pisistratus, quandiu
 pecuniam cogebat, & postea Mara-
 thonem tenebat, Athenienses qui in-
 tra urbem degebant, rem nihili fece-
 runt: sed vbi acceperunt eum ex Ma-
 rathone urbem versus mouere, ita do-
 mum ad se defendendos obuiam ten-
 dunt. Isti igitur cum omnibus copiis in-
 festi in illos redeuntes tendebant. Quū
 autem qui cum Pisistrato erant ἐ Μα-
 rathone digressi, simul contra vr-
 bem irent, & in eundem locum con-
 uenissent, perrexerunt ad Mineræ
 Pallenidis fanum, ³ altrinsecusque ar-
 ma posuerunt. Hic diuina pompa fun-
 gens Amphilytus Acarnan ariolus, ⁴
 Pisistratum cui assistebar adiit, & hexa-
 metro carmine vaticinatus est, inqui-
 ens,

⁵ Est namque proiectus, item sunt retia
 tenta:

Nocte meant thynni clari sub sidere luna.

Hoc ille oraculum diuino afflatus spi-
 40° tu reddidit. Pisistratus vero, eo per-
 cepto, & se illud accipere affirmavit,
 & in Athenienses vrbe egressos copias
 duxit. At illi tunc ad prandium se con-
 uerterant, & secundum prandium par-
 tim ad talos, partim ad somnum. In hos igitur impetu facto, qui cum Pisistrato erant,

¹ Munera collegerunt ex urbibus antea sibi utcumque cognitiss. ² Postea vero (ut paucis absoluam) tempus emerfit, & omnia ad reditum fuerunt ipsis parata. ³ Peruenit, & arma ex aduerso posuit. Ibi vero diuino impetu fretus Amph. ⁴ Pisi- strato adfuit, & ad eum accedens, hex. ⁵ Verriculum iactum est, expanisque retia, nocte Mox aderunt thynai ei.

eos in fugam vertunt. Ipsi autem fugientibus solertissimum consilium Pisistratus excogitavit, ¹ ut Athenienses nec amplius caperentur, & tamen dissiparentur: Pueros, iussos conscendere equos, præmisit, qui allequendo fugientes, madata Pisistrati dicerent, iuberentque eos bono animo esse, & ad sua quemque abire. Ita audientibus dicto Atheniensibus, Pisistratus tertio potitus Athenis, tyrannidem stabilivit, tum auxiliariorū copiis, tum pecuniarum prouentibus, ¹⁰ partim indidem, partim à flumine Strymone comparatis. Filios quoque eorum Atheniensium qui perstitierant, nec è vestigio fugā fecerant, pro obsidibus sumptos, in Naxum transtulit. Hanc enim insulam bello subegerat, Lygdamidique permiserat, quum antehac etiā Delum insulam ex oraculis expiasset. Expiavit autem, quatenus prospectus à templo ferebatur, eatenus ex omni loco cadaueribus effolis, & in alium eiusdem insulæ locum translatis. Itaque Pisistratus tyrannide potitus est, Atheniensium aliis in prælio cæsis, aliis vna cū Alcæonidis domo profugis. ¹⁵ ² Hūc ita Atheniensibus imperantē ea tempestate Cræsus audiebat: Lacedæmonios quoque magnis è cladibus ereptos, & iam Tegyæis bello superiores esse. Quippe sub Leonte & Hegesicle Spartæ regnātib, Lacedæmonii quum cetera bella prospere gessissent, aduersus solos Tegyæes cladem acceperant. Et antea fere ex omnibus Græcis pessime morati fuerant, ³ tam circa se quam circa hospites nullo consuetudinis conuersationisque commercio. quæ instituta in melius mutauere, Lycurgo, viro inter Spartiatis probato, Delphos ad oraculum profecto: cui, simulatque in ædem ingressus est, Pythia hæc inquit,

Ad mea venisti prætergna templa Lycurge,

Grate Ioui & cunctis qui tecta tumentur olympi.

Ambigo vaticiner sis utrum, virne deusne:

Sed multo magis esse deum te credo Lycurge.

Nonnulli præter hæc aiunt Pythiam ei exposuisse instituta quæ nunc à Spartiatis seruantur. Ipsi tamen Lacedæmonii volunt, Lycurgū, quum esset tutor & idem patruus Leobotæ Spartiatarū regis

τοὺς Ἀθηναιοὺς τρέπουσι. φθγγόντων δὲ πύτων, βουλὴν ἐθαῦτα σφωτάτῳ Γευσίῳ ἔχοντι ἐπιτεχῆσθαι, ὅπως μὴ τι ἀλίσθῃεν ἐπὶ οἱ Ἀθῆναιοι, διασκέδασθαι τε εἶεν. αἰαβίζοντας τοὺς παῖδας ἐπὶ ἵπποις, παρέπεμπε· οἱ δὲ, καταλαμβαίνοντες τοὺς φθγγόντας, ἔλεγον τὰ ἐν τεταλμύρῃ ὑπὸ Πεισίστρατου, θαρσύνειν τε κελδύοντες, καὶ ἀπιέναι ἑκάστον ὅτι τὰ ἐωυτῶ. Πειθολογῶν δὲ τῷ Ἀθηναίων, οὕτω δὴ Πεισίστρατος ποτεῖται σχῶν Ἀθῆνας, ἐρρίζωσι τὴν τυραννίδα, ἐπικυρόσιν τε πολλοῖσι, καὶ χρημάτων σκυόδοισι. τῷ μὲν, αὖ- ¹⁶ τῶν, τῷ δὲ, ἀπὸ Στυμῆος ποταμοῦ σκυιόντων ὁμήρου τε τῷ ᾧ ᾠδῇ μαιναίων Ἀθηνάων καὶ μὴ αὐτίκα φονγόντων παῖδας λαβὼν, καὶ καταήσας ἐς Νάξον. καὶ γὰρ ταύτῃ οὐ Πεισίστρατος κατέστρεψε τὸ πολέμῳ, καὶ ἐπέτρεψε Λυγδάμει. πρὸς γὰρ ἐπὶ τοῖσι, τὴν ἡσὶν Δῆλον καθήρας ἐκ τῶν λογίων. καθήρας δὲ ᾧδὲ ἐπὶ ὅσῳ ἐποφίς τῷ ἱερῷ εἶχεν, ἐκ τούτου τῷ χώρῳ πρὸς ἐξορύσσας τὰς νε- ²⁰ κροῖς, μετεφόρεεν ἐς ἄλλοις χώρῳ τῆς Δήλου. καὶ Πεισίστρατος μὲν ἐτυραννίδειν Ἀθηνάων. Ἀθηναίων δὲ οἱ μὲν ἐν τῇ μάχῃ ἐπεπλώκεσαν, οἱ δὲ αὐτῷ μετὰ Ἀλκμωνίδεω ἐφθγγον ἐκ τῆς οἰκῆς. τὰς μὲν ἡν Ἀθῆναιοι ποιεῖν οὐκ ἐχόντων τῶν ἐπὶ πυνθάνετο ὁ Κροῖσος κατέχοντα· τοὺς δὲ Λακεδαιμόνιοις ἐκ κακῶν τε μεγάλων πεφθγγῶν, καὶ ἐόντας ἡδὴ τῷ πολέμῳ κατὰ τῶν Τεγεατῶν. ἐπὶ γὰρ Λέοντος βασιλεύοντος καὶ Ἡγησιχλέος ἐπὶ Σπάρτῃ, τοὺς ἄλλοις πολέμοις ἀντυχέοντες οἱ ³⁰ Λακεδαιμόνιοι, πρὸς Τεγεάτας μωῶν πρὸς πρῶτοι. ὁ δὲ ἐπὶ πρῶτερον τούτων, καὶ κακονομῶνται ἦσαν σχεδὸν πόρῳν Ἑλλήνων, κατὰ τὴν σφέας αὐτοῖς, καὶ ξείνοισιν ἀπερσομικοι. μετέβαλον δὲ ᾧδὲ ἐς Διομίῳ. Λυκὺργου τῷ Σπαρτητῶν δοχίμου αἰδρὸς ἐλθόντος ἐς Δελφοὺς ἐπὶ ὁ χρηστήριον, ὡς ἐσπῆεν ἐς ὁ μέγῃρον, ᾧδὲ ἡ Πυθίη λέγει ταῦτα,

Ἦ καὶ ὦ Λυκέργε ἐμὸν ποτὶ πτόνα ἡνόν,

Ζεὺς φίλος, καὶ πᾶσιν ἐλύμπια δώματ' ἔχουσι.

⁴⁰ *Δίξω ἥ σε θεὸν μαυτεύσομαι, ἢ καὶ αἰδρα.*

Ἀλλ' ἐπὶ καὶ μάλλον θεὸν ἔλπομαι ὦ Λυκέργε.

Οἱ μὲν δὴ ἦν πινες πρὸς τοῖσι λέγουσι καὶ φράσαι αὐτῶν τὴν Πυθίαν οὐκ ἰκνύοντες κατέστρεψαν ἑσέμον Σπαρτητῶν ὡς δὲ αὐτοὶ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, Λυκὺργον ἐπὶ ἔσθῃσιν ἑαυτῶν, ἀσέλ- ⁴⁵ γῶν φιδίου μὲν ἐωυτῶ, βασιλεύοντος δὲ Σπαρτητῶν, ⁴⁶

¹ Ne dispersi Athenienses, amplius conglobarentur. ² Cræsus igitur per id tempus Athenienses eo redactos esse intellexit: Lacedæmonios autem mag. ³ Nullo necque inter se necque cum peregrinis commercio. sed ad æquam & honestis legibus institutam gubernationem sic transferunt.

ἐκ Κρήτης ἀγαγέσθαι τῶντα. ὥς γὰρ ἐπεβί-
βωσεν, τὰ χίλια μετέσχευε τὰ νόμιμα πόρτα, καὶ ἐ-
φύλαξε τῶντα μὴ παρὰ βλάπην. μετὰ δὲ, τὰ ἐς
πόλεμοι ἔχοντα, εὐνομοτίας, καὶ τετρακτίας καὶ συσ-
σίτια· πρὸς τε πύτοις, τὸς ἐφόρους καὶ γέροντας
ἔσχε Λυκούργος. Οὕτω μὲν μεταβαλόντες εὖ-
νομήθησαν. τὰ δὲ Λυκούργου τελευτήσαντι ἱερὸν
εἰσαίμενοι, σέβονται μεγάλας. οἷα δὲ ἐν τε χώρῃ ἀ-
γαθῇ, καὶ πληθεὶς οὐκ ὀλίγον αὐτοῖσι, αἰὰ τε ἐλθε-
σαν αὐτίκα, καὶ ὁ δὲ Πυθίῃ θύσαν. καὶ δὴ σφιν οὐκ ἐπὶ
ἀπέχρηστος χίλιον ἄγειν, ἀλλὰ καταφρονήσαντες
Ἀρκάδων κρέσσονες εἶναι, ἐχρησθεύοντο ἐν Δελ-
φοῖσιν ὅτι πᾶσιν τῇ Ἀρκάδιον χώρῃ. ἡ δὲ Πυθίῃ σφι
χρᾶτάδε,

Ἀρκάδιον μὲν αἰτῆς; μέγα μὲν αἰτῆς· οὗτοι δὲ ὠ-
σα.

Πολλοὶ δὲ Ἀρκάδιον βαλόντες φάροι αἰσθῆτες ἔα-
σιν.

Οἱ δὲ ἀποκαλίσσειν· ἐγὼ δὲ τοι ἔτι μελαίρω.

Δώσω τοι Τεγεῖον ποσσὶν ὀρχήσασθαι.

Καὶ καλὸν πεδίον χρίνω ἀγρομέτρῳ σάσθαι.

τῶντα ὥς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμό-
νιοι, Ἀρκάδων μὲν τῶν ἄλλων ἀπείχοιτο· οἱ δὲ
πίδας φερόμενοι, ὅτι Τεγεῖας ἐσχετάρουντο,
χρησμοῦ κεδνὴν πίσυνον, ὥς δὴ ἔξωθεν ἐκποδι-
σόμενοι τὸς Τεγεῖας. ἐσσωθέντες δὲ τῇ συμβου-
λῇ, οὗτοι αὐτῶν ἐζώρηθησαν, τῶν τε ἔχοντες
τὸς ἐφόρους αὐτοῖς, καὶ χρίνω ἀγρομέτρῳ σάσθαι ὅ
τῶν δὲ Τεγεῖων ἐργάζοντο. αἱ δὲ τῶν αὐ-
τῶν ἐν τῇσιν ἐδεδίατο, ἐπὶ καὶ ἐς ἡμέραν σῶμα ἐν

Τεγεῖ, πρὸς δὲ τῇσιν τῆς Ἀλαίης Ἀθελωῆς κρε-
μαίμεναι. Κατὰ μὲν δὴ τῶν πρὸς τῶν πόλεμον
συνεχέως αἰεὶ κακῶς ἀέθλων πρὸς τὸς Τεγεῖ-
ας.

κατὰ δὲ τῶν κατὰ Κροῖον χρόνον, καὶ τῶν Ἀνα-
ξανδρίδῳ τε καὶ Ἀλκίνοῳ βασιλῆων, ἐν Λα-
κεδαιμόνῳ ἦδη οἱ Σπάρτηται κατὰ τῶν πό-
λεμον ἐγχεύοντο, ἔσχε τοῖσιν ἡρόμενοι· ὅτι
αἰεὶ τῶν πόλεμον ἐσώωντο ὑπὸ Τεγεῖων, πρὸς
φαντες ἡσυχάζοντες ἐς Δελφοὺς, ἐπὶ πρώτοιον τῶν
αὐτῶν ἰλασάμενοι, κατὰ τῶν πόλεμον Τεγεῖ-
ων ἡρόατο. ἡ δὲ Πυθίῃ σφιν ἔχρησε, τὰ ὀρέ-
τω τῶν Ἀγαμέμνονος ὅσα ἐπαγαγόμενοι. ὥς δὲ
ἀνδρεῖν οὐκ οἶόν τε ἐγινέατο τῶν δὴ τῶν ὀρέτω,

ἐν Creta hæc attulisse. Siquidem quintum
primum tutor factus est, omnia iu-
ra immutavit: deditque operam ne-
quis ea transgrederetur: deinde vero
quæ ad bellum pertinent, ¹ enomotias,
triacadas, & sylsitia: super hæc insti-
tuit *tribunos plebis*, ephoros ac senatores.
Ita illi ad rectum vitæ genus translati
sunt à Lycurgo: quem vita defunctum,
delubro ædificato egregie colunt. ² Ex
quo, cum bonitate soli, tum non exi-
guâ hominum copia, discurrerunt sta-
tim, ac benigne rem gesserunt.) Nec
amplius contenti otio frui, quum se
Arcadibus præstatiores esse arbitraren-
tur, de omni illorum terra occupanda ora-
culum Delphicum consuluerunt. Qui-
bus Pythia respondit,

*Me petis Arcadiam? multum petis: haud
tibi tradam.*

*Multi apud Arcadiam vefcentes glande
viri sunt,*

*Qui te reiciunt. tibi ego haud inuidero
quicquam,*

*Saltandâ Tegeâ planta plaudente daturus:
Vtque queas campū metiri fune feracem.*

Hæc responsa ubi acceperunt Lacedæ-
monii, à ceteris Arcadibus abstinen-
tes, bellum intulere Tegeatibus, feren-
tes secum compedes: videlicet capti o-
freti oraculo, tanquam essent ipsi reda-
cturi Tegeatas in captiuitatem. Verum
congressi prælio ac fugati, quicunque
eorum viui sunt capti, eisdem quas ipsi
attulerunt compedibus induti, campum
Tegeatem metiti fune coluerunt. Com-
pedes autem quibus vincti fuerant, ad
nostram usque memoriam incolumes
fuerunt circa templum Mineræ Alex
apud Tegeam suspensæ. Atque superi-
ore quidem bello Lacedæmonii aduer-
sus Tegeatas assidue semper male pu-
gnauerant: Cræsi tamen ætate & Ana-
xandridæ Αἰγισίουque, regum suo-
rum, longe superiores contra eosdem
extiterunt, hunc in modum tales effecti:
Quum semper in bello à Tegeatibus su-
perarentur, missis Delphos consultori-
bus, oraculum sunt sciscitanti quemnam
deorum placarent ut Tegeatū victores exi-
sterent. His Pythia respōdit, id fore si of-
fa Orestis filii Agamemnonis referrent.
Cuius urnam quū nequirent inuenire,

LXVI

LXVII

¹ Enomotia erant viginti quinque virorum collegia, & secundum alios plurima: eratque hic sextus à rege magistratus. Triacadas, viginti virorum collegia. Sylsitia, ceteris in quos distributi ciues, cibum communiter capiebant. ² Quumque in fertili & populosa regione versarentur, excurrerunt statim, ac prospere rem gessi. vel, secunda fortuna vix sunt. Sed àντι τῶν ἰδίων ἐκπονήσας οὐκ ἐπὶ τῇσιν ἐρεuerunt, ex diuida: quæta vide.

rursus ad deum mittunt de loco sciscitatum in quo situs Orestes esset. Hæc nunciis interrogantibus, ita Pythia inquit,

Est quædam Arcadia Tegea, in regione patienti:

Hic duo flant venti vi peruehemente coacti,

Forma hostis formæ, & plaga superindita plaga,

Hic Agamemnonides terra omniparente tenetur,

Quo tu sublato Tegea sperabere victor.

Vbi hæc audierunt Lacedæmonii, nihilo tamen minus² inuentione frustabantur, cti omnia disquirentes: donec Liches, vnus Spartiatarum, eorum qui benemeriti vocantur, comperit.³ Sunt autem benemeriti, ex ciuibus semper militia equestri perfunctis, quini quotannis, qui quo anno ex equitibus Spartiatis exeunt, netorpescant, alii aliò mittuntur. Ex his Liches quum esset, rem illam apud Tegeam adinuenit, fortuna pariter atque solertia vsus.⁴ nam quum Tegeates à Lacedæmoniiis hoc anno commercio mutuo aduendi essent, & iste in ærariam officinā venisset, iutuebatur ferrum dum procudabatur. Quo in spectaculo admirandum animaduertēs faber ferrarius, intermisso opere, Quanto magis Lacon hospes, inquit, admirarere, si idem quod ego tu nosces, qui tantopere admiraris ferrarium opificium. In hac enim corte puteum facere quum vellem, incidi in loculum septem cubitorum: & quia⁵ incredulus eram omnino fuisse maiores quam nunc sunt homines, aperui eum, & inueni cadauer æquali cum loculo longitudine: quam vbi mensus sum, iterum obrui. Hæc illo referente quæ viderat, Liches considerans, coniecit hunc ex oraculo esse Orestem, hac videlicet coniectura: duos quidem quos cernebat fabri ferrarii folles, totidem cōperit esse ventos: incudē vero & malleum, ⁶ formam formæ hostem: ferrum vero quod procuderetur, ⁶ plagam superinditam plagæ: hac ratione id coniectans, quod in plagam hominis ferrū inuentum sit. Hæc itaque secum agitans, Spartā regressus, rem omnem Lacedæmoniiis refert. Illi ⁷ ex cōposito hominē

ἐπεμπον αὐτὴς ἐς Διὸς θεῶν ἐκφορητομήτους Διὶ χῶρον
ἐν τῷ κέοιτο ὁ Ὀρέστης. εἰρωτῶσι δὲ ταῦτα τοῖσι θεο-
ποῖσι λέγει ἡ Πυθίη ταῦτα,

Ἐστὶ τις Ἀρκάδης Τεγῆ· λαβρῶ ἐνὶ χώρῳ, ²⁷ λευκῶ

Ἐνθ' αἶεμοι πνεύουσι δύο κρατερῆς ἕω δμῶγ-
κης,

Καὶ τύπος ἀντίτυπος, καὶ πῆμα ὅπτι· πῆμα τι καὶ ²⁸ πῆμασι
ταῖς

Ἐνθ' Ἀγαμέμνονίδω κατέχθ' ἐφείζους αἶα·

10 Τὸν σὺ χρομιάμενος, Τεγῆς ὅπι παρρόδος ἔσση.

ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀπὸ-
χοντὴς δὲ Δωρέας ὁστέν ἐλασσον, πᾶντα διζήμενοι·
ἐς οὗ δὴ Λίχης τ' ἀγαθέρων καλομήδων Σπαρ-
πητέων αἰδῶρεν. οἱ δὲ ἀγαθέρων εἰσι τῶν ἀστῶν,
ἐξιώντες ἐκ τῶν ἰσπέων αἰεὶ οἱ πορεύεσθαι, πέν-
τε ἔτεος ἐκάστῃ. ποῦ δὲ τῶν Διὶ ἐλασσὸν Διὶ ἀνδρῶν
ὡσιν ἐκ τῶν ἰσπέων, Σπαρπητέων τῶν κρινῶν δὲ
πεμπομένων, μὴ ἐλινύειν ἄλλους ἄλλη. Του-
τέων ὦν τῶν ἀνδρῶν Λίχης αἰδῶρε ἐν Τεγῇ, καὶ ²⁹ Λίχης

20 στυγίῃ χρησάμενος καὶ σοφίῃ. εὐούσης γὰρ
τῶν Διὶ χρόνον ὅπι μίξις παρὸς τῆς Τεγῆς,
ἐλθὼν ἐς χαλκήϊον, ἐθνεῖτο σίδηρον ἐξελαυνόμενος
καὶ ἐθνώματι, ὁρέων δὲ ποιεόμενος. μαθὼν δὲ
μιν ὁ χαλκὸς ἀποθνώμαζοντα, εἶπε· παυσάμε-
νος τῶν ἔργων, ἦ ἔχου αἰὲν εἶνε Λάκων, εἴτ' εἶδες
τὸν ἐγὼ καὶ τὰ αἰθνώματ' ὅκου νῦν ἔστω τυγ-
χόμενος θνώμα ποιεόμενος τὴν ἐργασίην τῆ σιδή-
ρου. ἐγὼ γὰρ ἐν τῇδε θέλῳ τῇ αὐτῇ φρέαρ ποι-
ῆσαι, ὁρύσσων, ἐπέτυχον σπρῶ ἐπὶ ἀπῆχί. ἕω

30 δ' ἀπὸ τῆς μὴ μὲν γνέσθαι μηδαμὰ μέζονας αἰ-
δεόμεις τῶν νῦν, ἀνῶξα αὐτῶν, καὶ εἶδον Διὶ νε-
κρὸν μήκει ἴσον εἶναι τῇ σπρῶ μετρήσας δὲ, στυγέ-
χωσα ὀπίσω. ὁ μὲν δὴ ἔλεγε τὰ ὅρα ὀπίσθ' ὅρα
ἐνὶ ὥσας τὰ λεγόμενα, στυεβάλλετο Διὶ Ὀρέστ' εἰ
κατὰ δὲ θεοποῖον τῶν ἐν τῇ, τῇδε συμβαλλέο-
μενος· τῷ χαλκῷ δύο ὁρέων φύτας, τῆς αἰέμους
δωρεοκείοντες· Διὶ δ' ἄκμονα, καὶ τὴν σφύραν, πόν-
τε τύπον καὶ Διὶ ἀντίτυπον· Διὶ δὲ ἐξελαυνόμενος
σίδηρον, δὲ πῆμα ὅπτι· πῆμα τι καὶ μένος· καὶ τοῖον ³⁰ πῆμασι

40 δὲ π' εἰκάζων, ὡς ὅπτι κακῶ ἀνδρῶν σίδηρος
αἰδῶρηται. συμβαλλέομενος δὲ ταῦτα, καὶ ἀπ-
ελθὼν ἐς Σπάρτην, ἐφραζε Λακεδαιμόνιοις
πᾶν δὲ ὅρα γμα. οἱ δὲ, ἐκ λόγου πλάσσει ἔπε-

1 Hic typus antitypus, noxa & superindita noxa. Quid autem hoc sibi velit, paulo post exponetur. 2 Ab inuentione aberant.

3 Benemeriti autem isti (seu benefici) sunt quini ciues ex equitibus ætate maxime prouecti, qui singulis annis exeunt. Quos oportet eo anno quo egrediuntur, communi consilio ex equitibus Spartanis alios aliò dimissos, nusquam moram trahere.

4 Nam quum Lacedæmoniiis Tegeatas aduendi facultas hoc tempore esset. 5 Typum esse & antitypum. Typum vocat malleum idum incudi impingentem: quum quum vicissim repellat incus, antitypum vocatur, quasi vicissim feriens. 6 Noxam superinditam noxam: hac rat. id con. quod in damnum hominis fer. 7 Per simulationem hominem crimine intentato, exil.

ἰδὼκεν. νείκαιτες οἱ αἰτίω, ἔδιδωκεν. ὁ δὲ ἀπὸ κράτους ἐς
 Τεγέαν, καὶ φερίζων τὴν ἐαυτοῦ συμφορὴν πρὸς
 ὄνυχας, ἐμπαύτο παρ' οὗ ἐκιδδόντος τὴν
 αὐλήν. χρόνος δὲ ὡς ἀνέγνωσεν, ἐποικίσθη. αἰο-
 ρύζας δὲ ὅν τι φωνή, καὶ τὰ ὅσα συλλέξας, οἶχετο φέ-
 ρων ἐς Σπάρτην. καὶ ἀπὸ τούτου τὸ χρόνον, ὅπως
 ἐπείρωτο ἀλλήλων, πολλὰ καὶ τυπύπεροι τὰ πο-
 λέμω ἐγένοντο οἱ Λακεδαιμόνιοι· ἥδη δὲ σφίσι καὶ ἡ
 πολλὴ τῆς Πελοποννήσου ἰὺ κατεσραμμένη.
 Ταῦτα δὴ ὦν πρῶτα πωθαίμενος ὁ Κροῖσος, ἐ-
 πεμπεῖς Σπάρτην ἀφ' ἑλούς δῶρα τε φέροντας,
 καὶ δεησομένους συμμαχίης ἐντειλάμενός τε τὰ λέ-
 γειν χρόνῳ. οἱ δ' ἐλθόντες ἔλεγον, Ἐπεμφθῆμάς
 Κροῖσος ὁ Λυδῶν τε καὶ ἄλλων ἐθ. ἐὼν βασιλεὺς, λέ-
 γων πάντες, ὅτι Λακεδαιμόνιοι, χρίσταινός τε θεοῦ ὅν
 Ἕλληνα φίλον πρὸς ἀδελφότητα, (ὕμεις γὰρ πωθαίμε-
 ναι πρὸς ἀδελφότητα τῆς Ἑλλάδος) ὑμῶν ὦν καὶ ὁ χρῆ-
 σταινός τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων, φίλος τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων
 18 σύμμαχος αἰδῶ τε δόλου καὶ ἀπάτης. Κροῖσος
 μὲν δὴ ταῦτα δι' ἀφ' ἑλούς ἐπεκηρυκνύετο. Λακε-
 δαιμόνιοι δὲ, ἀκηκόοντες καὶ αὐτοὶ ὁ θεὸς ἐπέπινον ὁ
 Κροῖσος ἡμῶν, ἡδησάν τε τῇ ἀφ' ἑλούς τῇ Λο-
 δῶν, καὶ ἐπίησαντο ὅρκα ἐξήνης πέρι καὶ συμμαχίης.
 καὶ γὰρ πῆρες αὐτοὶ ἐργασίαι εἶχον ἐκ Κροῖσου πρό-
 τερον ἐπὶ γερῶναι. πέμψαντες γὰρ οἱ Λακεδαι-
 μόνιοι ἐς Σάρδεις, χρυσὸν ὠνέοντο, ἐς ἀγαλμα βου-
 λόμενοι χρῆσθαι τούτῳ, ὅτι τῆς Λακωνικῆς ἐν
 Θόρνακι ἰδρύεται Ἀπόλλωνος. Κροῖσος δὲ σφίσι
 πομπῶσι ἔδωκε δωτίην. Τούτων τε ὦν εἵνεκα
 οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν συμμαχίην ἐδέξαντο, καὶ ὅτι
 ἐκ πρῶτων σφέας πρὸς ἀδελφότητα Ἑλλήνων, αἰρέετο
 φίλους. καὶ τούτῳ μὲν, αὐτοὶ ἔσαν ἐπιμὴν ἐπαγγέλλαι-
 ναι ὅτι ποιεῖσθαι κρητῆρα χάλκεον, ζωδίων
 τε ἐξώθεν πλήσαντες παρὶ τὸ χεῖλος, καὶ μεγάλα
 τελεχυσίους ἀμφορέας χωρέοιτα, ἥγον, δῶρον βου-
 λόμενοι αἰσπιδύων Κροῖσῳ. ὅτι ὁ κρητῆρ οὗ ἐκ ἀ-
 πίκατο ἐς Σάρδεις, δι' αἰτίας διφασίας λεγόμενης
 ταῖς δὲ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι λέγουσι ὡς ἐπεὶ τε ἀ-
 γόμενος ἐς Σάρδεις ὁ κρητῆρ ἐγένετο κατὰ τὴν
 20 Σαμῖν, πυθόμενοι Σάμιοι ἀπελήσαντο αὐτὸν,
 νηὶ μακρῇ ἐπιπλώσαντες· αὐτοὶ δὲ Σάμιοι
 λέγουσι ὡς ἐπεὶ τε ὑγέρησαν οἱ ἄγοντες τῇ Λα-
 κεδαιμονίῳ ὅν κρητῆρα, ἐπωθαίοντο δὲ Σάρ-
 δεις τε καὶ Κροῖσον ἡλωχέειν, ἀπέδδοντο ὅν κρητῆ-
 ρα ἐν Σάμῳ· ἰδὼτας δὲ αὐτὰς πειραμένους

criminis convictum exilio damnasti.
 Qui in Tegeam profectus, & calami-
 tatem suam referens fabro ferrario,
 10 conducit ab eo nolente vendere cor-
 tem. Ibi que aliquandiu habitans, ubi
 rem cognovit, effosso sepulchro ossa
 collegit, ea que portans Spartam rediit.
 Quo ex tempore Lacedæmonii quoties
 cum Tegeatibus congressi sunt, superio-
 res extitere: præterea vero magna etiam
 pars Peloponnesi iā eis parebat. Hæc itaque omnia Cræsus audiens, misit nū-
 cios Spartam cum muneribus, ad rogan-
 dam belli societatem, iussos dicere quæ
 oporteret. Ii postquā peruenerunt, Nos
 (aiunt) Cræsus misit, Lydorum aliarum-
 que gentium rex, ita inquiring, Lacedæ-
 monii, quoniam deus oraculum reddi-
 dit ut Græcā mihi societate adsciscere,
 & vos inter Græcos antecellere audio,
 statui vos mihi in societatem ex oracu-
 lo prouocandos ad ineundam mecum
 quam cupio amicitiam atque socia-
 tem, citra dolum fraudemque. Cræsus
 hæc per legatos nunciauit. Quorum ad-
 uentu Lacedæmonii, qui & ipsi oraculū
 audierant, gaudi, socius cum eis ho-
 spitii societatisque inierunt. Etenim
 iam antea intercedebant nonnulla Cræ-
 si in Lacedæmonios beneficia. Nam
 quū illi misissent Sardis ad aurum co-
 emendum, quo usuri erant in id simu-
 lacrum Apollinis quod nunc positum
 est 2 apud Laconicam in Thornace,
 eo auro sunt à Cræso donati. Quade
 re Lacedæmonii, quodque se amicos il-
 le præ omnibus Græcis delegisset, so-
 cietatem admiserunt, & hoc denūcian-
 ti sese paratos exhibuerunt. Quod ubi
 extrinsecus fecerunt, pateram aheneam
 labiorum tenuis frequentibus animalibus
 extrinsecus cælatam, triginta am-
 phorarum capacem, dono afferebant,
 volentes Cræsum remunerari: sed eam
 Sardis non pertulerunt, propter alteru-
 tram harum quæ feruntur causarum.
 Lacedæmonii quidem aiunt hanc pate-
 ram dum ferretur Sardis, 3 quum Samū
 appulsi essent, à Samiis fuisse interce-
 ptam: qui, cognita re, nauibus istos
 longis aggressi fuere. Ipsi vero Samii
 aiunt, Lacedæmonios, qui pateram
 portabant, serò venientes, quum audis-
 sent Cræsum captū esse cum Sardibus,
 illam in Samo vendidisse viris priuatis,

1 Conducebat, (id est, conducere conabatur) à non locante (id est, à nolente conducere) cortem. Vbi vero tandem ei persuasit
 illam locare, inhabitare coepit: ac eff. sep. 2 Apud Thornacem Laconicæ regionis. Et tum denunc. sese par. exhibuerunt: cum etiā
 fabricati erat. 3 Quum circa Samum essent.

LXXI

quieam Iunonis templo dedicauere: & illos qui vendidissent, Spartam reuersos, forsitan dixisse à Samiis sibi fuisse ereptā. Ac depatera ita res se haber. ¶ Cræsus autem elusus oraculo, aduersus Cappadociam exercitus comparabat, spe & Cyrum & potentiam Persicam euerrendi. Cui in hac apparanda expeditione occupato, Lydus quidam, nomine Sandanis, & antehac pro circumspēcto habitus, & ob hanc quam dixit sententiam plus nominis apud Lydos consequutus, hunc in modum Cræso consuluit, Aduersus tales viros expeditionem paras, rex, qui¹ coriacea subligacula, qui ē corio reliquam vestem ferunt: qui non quibus volunt cibis vescuntur, sed quos habent, utpote regionem asperam incolentes. Ad hæc potu non vini vruntur, sed aquæ: non ficos ad comedendum, nec aliud quicquam boni habentes. quibus quum nihil sit quod eripias, si viceris: sin victus fueris, animaduerte quot bona amittes. Vbi gustauerint illi nostra bona, ² circumfistent nos, nec abigi poterunt. Equidem diis habeo gratiam, qui non induxerunt in animum Persis ut Lydos inuaderent. Hæc loquutus, non tamen Cræsum flexit. Etenim Persis, antequam Lydos subigerent, nihil erat neque lautum neque opiparum. Porro Cappadoces à Græcis Syri nominantur: & erant hi Syri, antequam Persæ imperitarent, ditionis Medorum, tunc autem Cyro parebant. Siquidem imperium Medicum ac Lydum disternabat fluuius Halys, qui ex Armeno monte profluens, primum Cilicas, dehinc Matienos qui sunt ad dexteram, & Phrygas qui sunt ad læuam: tum boream aduersus tendens, Syros, Cappadoces, Paphlagonēsque interfuit: Cappadoces à dextra, Paphlagonēs à sinistra perstringens. Ita flumen Halys cuncta fere superiora Asiæ, à mari quod Cypro obiectum est, ad Euxinum vsque Pontum dirimit. Est autem dorsum totius huius regionis, longitudine quinque

LXXII

LXXIII

διὰ τῆς ἰνῆος τῆς Ἑρμῆος· τὰ γὰρ δὲ αὐτῶν οἱ ἀποδιδόμενοι λέγουσι ἀπὸ τῶν ἀπὸ Σαμίων. καὶ μὲν οὖν οἱ δὴ χρητῆρα οὕτως ἔσχε. Κερίσος δὲ ἀμαρτῶν τῆς χρησμῶν, ἐποίητο στρατὸν εἰς Κατωπαδὸκίην, ἐλπίσας καταρῆσειν Κύρῳ τε καὶ τῷ Περσῶν δυνάμει. ὁ δὲ στρατὸς τοῦ Κερίσου στρατὸς ἦν ὅτι Πέρσης, τῆς Λυδῶν, νομιστοῦ καὶ πρὸς αὐτὴν ὁ σοφός, ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς γνώμης καὶ ὁ Κάρτα οὐνομα ἐν Λυδοῖσι ἔχων, συνεβούλευσε Κερίσῳ παῖδε, (οὐνομα οἱ ἡ Σαδανίς) ὁ βασιλεύς, ἐπὶ αὐτῶν τοῦτοῖς στρατὸς ἔσχε, ὁ σκυπίας μὲν ἀναξυρίδας, σκυπίας δὲ τῶν ἄλλων ἐσθῆτα φορέοι· σιτίοντα δὲ οὐκ ὅσα ἐθέλοισι, ἀλλ' ὅσα ἔχουσι, χώρην ἔχοντες τρηχίην. πρὸς δὲ, οὐκ οἷον ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ ὑδροποτέοι. οὐ σὺν δὲ ἔχουσι τρώγειν, οὐκ ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν. τὸ μὲν δὲ, εἰ νικήσεις, τί σφεας ἀπαιρήσεται, τοῖσι δὲ μηδὲν· τὸ δὲ, ἐν νικηθῆς, ² μάλιστα ἀγαθὰ ἀποβαλέεις. γὰρ σάμιοι γὰρ τῆς ἡμετέρων ἀγαθῶν, πρὸς ἑαυτοῖς, οὐδὲ ἀπ' αὐτοῖς ἔσονται. ἐγὼ μὲν οὖν τοῖσι ἔχω χάριν, οἱ οὐκ ὅτι νόον ποιεῖοι Πέρσησι στρατὸς ἔσχε ὅτι Λυδοῖς. ταῦτα λέγων, οὐκ ἔπειθε δὴ Κερίσῳ. Πέρσησι γὰρ, ὡς Λυδοῖς καταστρέψασθαι, ἢ οὐτε ἀβρὸν οὐτε ἀγαθὸν οὐδέν. Οἱ δὲ Κατωπαδοὶ καὶ Ἑλλήνων Σύριοι ὀνομάζονται. ἔσαν δὲ οἱ Σύριοι ἔτοι, ὁ μὲν πρὸς τὴν Πέρσας δόξαι, Μήδων κατήκοι, τότε δὲ, Κύρου. ὁ γὰρ οὗτος ἦν τῆς τε Μηδικῆς ἀρχῆς καὶ τῆς Λυδικῆς, ὁ ἄλλος ποταμός, ὃς ῥέει ἐξ Ἀρμενίου οὐρέος ἀπὸ Κιλικίας. μετὰ δὲ, Μαπηνῆς μὲν ἐπὶ τῇ ἑαυτῶν ὅτι δὲ τῆς ἐπὶ τῷ Φρύγας. παρὰ μὲν οὖν δὲ τῶν Συρίων Κατωπαδοὺς ἀπέρχεται, δὲ δυνάμει δὲ Παφλαγίας. οὕτως ὁ ἄλλος ποταμός ἀποτέμνεται πρὸς τὰς Ἀσίης τὰς ἑαυτῶν θαλάσσης τῆς αὐτῶν Κύρου εἰς δὴ Εὐξείνον πότιν· ἐστὶ δὲ αὐτῶν οὗ τῆς χώρας ταύτης ἀπείσης, μήκους ὁδοῦ δὲ τῶν αὐτῶν, πέντε ἡμέρας αἰμασιμαῖται. Ἐστρατὸς δὲ ὁ Κροῖσος ὅτι τὴν Κατωπαδὸκίην τῆς δὲ εἵνεκεν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ, πρὸς τὴν ἑαυτῶν μοῖρην βουλομένης, καὶ μάλιστα τῆς χρηστῆς πίστεως ἔων, καὶ τίσασθαι ἐθέλων ὑπὸ Ἀγυάγος Κύρον. Ἀγυάγας γὰρ δὴ Κυαξερῆος, εἶναι Κροῖσου μὲν γαμβρὸν, Μήδων δὲ βασιλῆα, Κύρος ὁ Καμβύσιος καταστρε- 19

1 Vel, Coriacea femoralia. Intelligere autem videtur quæ & braccæ dicuntur. 2 Pertinaciter ea retinebunt.

ψάμμος εἶχε, ἡγομένην γαμβρὸν Κροίσῳ ὧδε.
 Σκυθῶν τῇ ἰομάδῳ ἰλὴ αἰδρῶν σαπιάσασα, ἐπ-
 ἐξήλθε ἐς γῆν τῇ Μηδικῇ· ἐν τρεῖς μὲν ὅν χερ-
 ροὶ τῶτο. Μήδων Κυαζάρης ὁ Φραίρτω τῷ Δηϊό-
 κει, ὡς τῆς Σκυθῆς τῆς τῆς ὁ μὲν πρῶτος παλαιότε-
 ρος, ὡς ἐοίχετο ἰκέτας· ὥστε ὅτε πολλοὺ ποιεόμηνος
 αὐτοῖς, παῖδά σφι παρέδωκε τῇ γλῶσσάν τε ἐκ-
 μαθήν, καὶ τὴν τέχνην τῇ τῶτον· ἡγομένην
 τοῦ, καὶ αἰεὶ φοιτεῖσιν τῇ Σκυθῶν ἐπ' ἀγέῃ, καὶ
 αἰεὶ πὶ φερόντων, καὶ κατεσπύλυνε ἐλθὼν σφ' αἰς μη-
 δὴν· ὅς τ' ἦσαν τῶν αὐτοῖς· κειῖσι χερσὶ, ὁ Κυαζάρης,
 (ὡς γὰρ, ὡς διέδδξε, ὁρῶν ὅς κ' ἀκροῖ) ἤνυχέως κέρ-
 τα παλαιότερον ἀφείκει. οἱ δ' αὖτε πρὸς Κυαζάρην
 παλόντες, ὥς τε ἀνὰ ξία σφῶν ἐσπύλυνε παλαιότε-
 ρος, ἐβουλόσαντο τῇ τῶτον σφίσι διδασκαλῶν
 παίδων ἕνα κατὰ χεῖρα. οὐδ' αὖτε πάντες δὲ αὐτὸν ὥς
 πρὸς ἐώθεσαν καὶ τὰ θηρία σκιδάξιν, Κυαζάρῃ δ' οὐ-
 ναι φέρονται, ὡς ἀγροὶ δῆθεν· δόντες δ' αὖτε τὰ χί-
 στην κομίζεσθαι τῶν Α' λυάτῃα ὅν Σαδυάττω
 ἐς Σάρδεις. αὐτὰ καὶ δὴ ἐγέρτο. καὶ γὰρ Κυαζάρης
 καὶ οἱ παρόντες δαυτυμῶν τῇ κρεῖν· πούτῃ
 ἐπ' αὐτῶν καὶ οὐ Σκυθῶν αὐτὰ ποιήσαντες, Α' λυάτ-
 τω ἰκέται ἐγέρτο. Μετὰ δὲ αὐτὰ (οὐ γὰρ δὴ
 ὁ Α' λυάτῃς ὅς ἐδίδου τῆς Σκυθῆς ὅς κ' ἔπειθε Κυα-
 ζάρῃ) πόλεμος τοῖσι Λυδοῖσι καὶ Μηδοῖσι ἐγέρτο
 ἐπ' ἑτέα πέντε· ἐπ' αὖτε πολλὰς μὲν οἱ Μηδοί
 τοῖς Λυδοῖς ἐρίκησαν, πολλὰς δὲ οἱ Λυδοὶ τοῖς
 Μηδοῖς· ἐπ' αὖτε καὶ νυκτομαχίῃ πινὰ ἐποίησαντο.
 ὅς κ' αὖτε σφίσι τῇ ἰσῆς ὅν πόλεμον, τῶν ἐκ τῶ
 ἑτεῖ συμβολῆς ἡγομένης, σπύλυνε ὥστε τῆς μά-
 χης σπύλυνε, τὴν ἡμέρην ὅς κ' αὖτε νύκτα ἡμέ-
 ραται. τὴν δὲ μεταλλαγὴν αὐτῇ τῆς ἡμέρης
 θαλῆς ὁ Μιλήσιος τοῖσι Ἰῶσι πρὸς τῶν ὅς κ' αὖτε
 ὅς κ' αὖτε πρὸς τῶν ὅς κ' αὖτε πρὸς τῶν ὅς κ' αὖτε
 ἐγέρτο ἡ μεταβολή. οἱ δὲ Λυδοὶ τε καὶ οἱ Μηδοί
 ἐπ' αὖτε εἶδον νύκτα αἰπὴν ἡμέρης ἡγομένης, τῆς μά-
 χης τε ἐπαύσαντο, καὶ μάλ' ὅν πρὸς αὐτοῖς καὶ ἀμ-
 φότεροι εἰρήνην ἐπ' αὖτε ὅς κ' αὖτε ἡμέρας. οἱ δὲ συμβι-
 βάσαντες αὐτοῖς, ἔσαν οἱ δὲ, Σύνεσις τε ὁ Κίλιξ,
 καὶ Λαβυήτης ὁ Βαβυλωνίος· οὗτοι σφι καὶ ὁ
 ὅς κ' αὖτε οἱ ἀπ' αὐτοῖς ἡμέρας ἔσαν, καὶ γὰρ ὅς κ' αὖτε
 ἀλλαγὴν ἐποίησαν· Α' λυάτῃα γὰρ ἐγέρτο
 δδῶναι τὴν θυγατέρα Α' ρυήνιν Α' γυάγῃ τῇ Κυ-
 αζάρῃ παιδί. αὐτὰ γὰρ αἰαγυῆς ἰσχυρῆς συμ-
 βάσεις ἰσχυροὶ ὅς κ' αὖτε ἐγέρτο συμμύειν. ὅς κ' αὖτε
 δὲ ποιήσεται αὐτὰ τὰ ἔθνη· τὰ πρὸς τῇ Ε' λυαῖνες·

victum ceperat. Erat autem Croeso As-
 tyages hunc in modum affinis: Apud
 Scythas pecuarios quum esset seditio,
 caterua quædam eorum¹ secessit in ter-
 ram Medicam, qua tempestate Medo-
 rum tyrannus erat Cyaxares, Phraor-
 tæ filius, Deioris nepos: qui Scythas
 hos, utpote supplices, initio benigne al-
 loquebatur ac plurimi faciebat, adeo ut
 pueros eis traderet imbuendos tum
 lingua Scythica, tum artificio arcus ven-
 tendi. Interiecto deinde tempore, quum
 Scythæ venatum assidue irent & semper
 aliquid afferrent, nonnunquam tamen
 contingebat ut nihil caperent. Quos ita
 reuertentes manibus inanibus² Cyaxa-
 res (erat enim, quum ingenti tenebatur
 ira, peracerbus) probris infectabatur. Id
 illi, ut se indignum, à Cyaxare pati non
 ferentes, consilio habito decreuerunt
 ut aliquem eorum puerorum quos do-
 cerent, trucidarent: apparatusque ut
 feras apparare consueverant, Cyaxari
 offerrent, perinde atque ferinam: idque
 quum obtulissent, quam celeritate se ad
 Alyattem Sadyattis filiū Sardis confer-
 rent. Quod & factum est. nam & Cyaxa-
 res & qui aderant conuiue ex his carni-
 bus gustauerunt: & Scythæ perpetrato
 hoc, Alyatti se supplices præbuerunt.
 Quos postea reposcenti Cyaxari (quod
 Alyattes reddere abnuerat) bellum in-
 ter Lydos Medosque quinquennale
 conflatum est. Quo in bello sæpe Medi,
 sæpe Lydi victores extiterunt, & noctur-
 num quoddam prælium gesserunt. Sex-
 to autem anno signis collatis, quum æ-
 quo Marte certarent, ⁴ stante pugna
 contigit ut repente dies nox efficeretur.
 Quam immutationem huius diei futu-
 ram Thales Milesius Ionibus prædixe-
 rat, hunc ipsum annum præfiniens quo
 immutatio facta est. Lydi ac Medi ubi
 diem noctescere viderunt, à pugnando
 destiterunt: eoque propensius ad pa-
 cem inter se constituendam festinaue-
 runt: autoribus conuentionis Syennesi
 Cilice & Labyneto Babylonio: qui ut
 iusiurandum intercederet & reconci-
 liatio affinitate fieret, ⁵ properarunt: de-
 cernentes ab Alyatte Arienam filiam
 Astyagi Cyaxaris filio nuptum dan-
 dam. quoniam sine vehementi neces-
 situdine conuentiones stabiles iniri
 non queunt. Ineunt autem hæ gentes
 fœdera cum cetera ritu Græcorum,

LXXIV

¹ Subdunt se. ² Legis παλιν σφίσι παρ. Sic autem sequitur παλιν. ³ Cyaxares (erat enim, ut se ipsa ostendit, ita im-
 pos) aspere admodum & indigne tractauit. ⁴ Inter pugnandum. ⁵ Operam dederunt.

LXXV

lum feriendo brachia qua illa humeris connectuntur, ac mutuum sanguinem delingendo. ¶ Hunc igitur Astyagem auum suum maternum Cyrus bello victum tenebat, ob eam quam in sequentibus indicabo causam. Quo nomine Cræsus ei infensus, nunquid inferret Persis bellum, ad oracula *consultenda* miserat. Et quum responsum reddidisset ² haud syncerum, ³ secum facere interpretatus, in expeditionem profectus est ⁴ aduersus quandam Persarum partem. Atque vbi ad Halym flumen peruenit, tunc (vt ego quidem sentio) pontibus ibi sitis copias traduxit: vt autem Græci dicunt, Thales Milesius traductor extitit. Nam quū incertus animi Cræsus foret qua parte fluminis traiceret exercitum (nullosdum enim ex illis pōtibz ea tempestate fuisse) fertur Thales, qui in his castris aderat, fecisse vt fluuius qui ad læuam exercitus fluebat, flueret etiam ad dexteram. Fecisse autem hunc in modum: Fossam peraltam, exorsus supra castra, ductam in speciem lunæ, depressit, quæ castra, vt erant metata, à tergo amplecteretur: in quam quum traduxisset ex pristino aluco fluuium, iterum eum, vbi exercitus traiectus esset, in suum alueum re-funderet. Itaq; quum celerime fluuius diuisus esset, vtrinque vado meabilis effectus est. Quidam vero aiunt veterem etiam omnino exaruisse alueum. Cui rei equidem non accedo. quo enim modo qui rursus redierunt, illū transiuis-sent? Cræsus igitur exercitu traiecto, venit in Cappadociæ locum qui dicitur Pteria, omnium eius regionis tutissimum, iuxta urbem Sinopein, fere ad pontum Euxinum sitam. Hic statiuā habens, prædia Syrorum vastat, & urbem Pteriorum expugnat diripitque. Cepit quoque cunctas circa vrbes, Syros nihil commeritos exterminans. Hinc Cyrus coacto suo exercitu, sumptisque omnibus qui in medio incolebant, obuiam pergit: missis tamen, antequam exercitum educeret, caduceatoribus ad Iones tentandos vt ad se à Cræso deficerent. Illis abnuentibus, profectus castra contra Cræsum posuit: ibidemq; in regione Pteria pro se vterque alterum laceslere. Commissaque acti pugna, & multis vtrinque cadentibus, ad extremum noctis interuentu dirimuntur, neutri victores. Atque hunc

LXXVI

καὶ πρὸς τοῖσι, ἐπεὶ τὰς βραχίονας ὀπιτάμωνται, ἐς τὸ ὁμοχροῖν αἷμα αἰαλείχοισι δαλήλων. Τοῦτον δὲ ὦν Ἀΐσάγας Κύρος εὐνὴν εὐνὴν μὴ ὁπάτορα καὶ ἀρετὰν ἔχε, δι' αἵπλου τὸ ἐγὼ ἐν πῶσι ὀπίσω λόγῳ σημαίω. τὰ Κροῖσος ὀπιμεμφομένης τὰ Κύρος, ἐς τε τὰ χρηστήρια ἔπειπε, εἰ ἔρατ' ὀπίσσω Πέρσας εἰρωτέων· καὶ δὴ καὶ ἀπικρομένου χρησμοῦ ἐβδὴλου, ἐλπίσας πρὸς εὐνὴν δὲ χρησμὸν εἶ. ἔρατ' ὀπίσσω Περσέων μαίρεν. ὡς δ' ἀπῆκετο ὅτι Ἀλίου ποταμὸν ὁ Κροῖσος, ὃς ἐθεύτειν, ὡς μὴ ἐγὼ λέγει, καὶ τὰς εὐνὰς γεφύρας διεβίβασε ὃν ἔρατον· ὡς δὲ ὁ πολλὸς λόγος Ἑλλήνων, Θαλῆς ὁ Μιλήσιος διεβίβασε οἱ. ἀπορέοντος γὰρ Κροῖσου ὡς οἱ ἀβιβῆσαι ὃν ποταμὸν ὁ ἔρατος, (οὐ γὰρ δὴ εἶναι κατὰ τὸν ὃν χεῖρον τὰς γεφύρας αὐτὰς) λέγεται παρ' οἷα ὃν Θαλῆν ἐν τῷ ἔρατ' ἐπέδω, ποιῆσαι αὐτῷ, ὃν ποταμὸν δὲ ἄριστ' ἡ χειρὸς ῥέοντα τὸ ἔρατ', καὶ ἐκ δὲ τῆς ῥέει. ποιῆσαι δ' ὡς αὐτὸν τὸ ἔρατ' ἐπέδω δὲ ἄλκιμον, διώρυχα βαλὴν ὀρύσσειν, ἄγοντα μίωσι δὲ αὐτὸς αἱ ὁ ἔρατος πεδὸν ἰδρυμένον καὶ ἰώτου λάβοι. αὐτὴ καὶ τὴν διώρυχα ἐκ τραπεζοῦς ἐκ τῷ ἔρατ' ῥέει δὲ, καὶ αὐτὸς ὁ ἔρατος μεβόμβος ὁ ἔρατος πεδὸν, ἐς τὰ ἔρατ' ἰσοδάλιοι. ὡς ἐπεὶ τε καὶ ἐβίβασε τὰ χεῖρα ὁ ποταμός, ἀμφοτέρῃ ἀβιβῆσαι ἐβίβασε. οἱ δ' καὶ τὸ ἔρατ' ἰσχυροὶ καὶ ὁ ἔρατος ῥέει δὲ ἀποξηραίνονται. ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὡς παρ' οἷα, ὡς γὰρ ὀπίσσω πορδύμενοι διέβησαν αὐτοῖς; Κροῖσος δ', ἐπεὶ τε ἀβιβῆσαι σὺν τῷ ἔρατ' ἀπῆκετο τὸ Καππαδοκίης ἐς τὴν Πτερίν καλεομένην, (ἢ τὴν Πτερίν ὅτι τὴν χώρην αὐτῆς ὁ ἰσχυρότατος, κατὰ Σινώπην πόλιν τὴν εὐξείνου πόντου μάλιστα κηκεμένην) ἐν ταῦτα ἔρατ' ἐπέδω, φέρων τὴν Σοείων τὰς κλήρας· καὶ εἶλε μὴ τὴν Πτερίων τὴν πόλιν, καὶ ἰωδραποδίστατο, εἶλε δ' αὐτὴν εὐξείνου πόντου αὐτῆς πάσας. Σοείους τε ὁδὸν εὐνὰς αἰτίους, αἰσάτους ἐποίησε. Κύρος δ' ἀγείρας ὃν εὐνὴν ἔρατ', καὶ παρὰ λαβὼν τὰς μεταξὺ οἰκείας πόλεις, ἰωπύτο Κροῖσος. ὅρῳ δ' ἐβίβασε ὁ ἔρατ', πέμψας κήρυκας ἐς τὰς ἰώνας, ἐπειράτο σφέας ἀπὸ Κροῖσου ἀπιστῆσαι. Ἴωνες μὲν ἰωσὶν ἐπείθοντο. Κύρος δ' ὡς ἀπῆκετο, καὶ αὐτὸς ἔρατ' ἐπέδωσατο Κροῖσος, ἐν ταῦτα ἐν τῇ Πτερίν χώρῃ ἐπειράτο καὶ ὁ ἰσχυρὸν δαλήλων. μάχης δ' καρτερῆς ἡρωμένης, καὶ πεσόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, τέλος ὁδὸν τεροινικήσαντες διέβησαν, νυκτὸς ἐπ' ἐλθούσης. καὶ τὰ μὲν

1 Tum secundo brachia vsquedum sanguis profluat, ac mutuo illum delingendo. Vt legatur αἰμοχροῖν pro ὁμοχροῖν. Vide Tacitum, lib. 12. 2 Captiosum. 3 A se facere. 4 In Persarum fines.

στρατόπεδα ἀμφοτέρω ἕκαστος ἡγωνίσαστο. Κροΐ-
 σος δ' , μεμφθεὶς καὶ τὸ πλῆθος τὸ ἐωυτῷ στρα-
 μα. καὶ γὰρ οἱ συμβαλὼν στρατὸς πολλὸν ἐλάσων
 ἢ ὁ Κύρος· τὸ το μεμφθεὶς, ὡς τῇ ὑπεραίῃ οὐκ ἐπει-
 ρατο δῆτιν ὁ Κύρος, ἀπῆλανε ἐς τὰς Σαρδίδας, καὶ
 ἰὼν ἔχων, πρὸς ἀλέσας καὶ Αἰγυπτίους καὶ ὀρ-
 κιοὶ (ἐποίσαστο γὰρ καὶ πρὸς Ἀμασιν βασιλεύοντα
 Αἰγυπτίαν συμμαχίῃ πρὸς τὴν πρὸς Λα-
 κεδαιμονίαν) μεταπεμφάμενος καὶ τὴν Βαβυλωνίαν·
 (καὶ γὰρ πρὸς τοῖς αὐτοῖς ἐπεποίητο συμμαχίῃ· ἐ-
 τυράννευε γὰρ τῇ Βαβυλωνίᾳ τὸν χερόν τὸν Λα-
 βυώντος) ἐπαγγέλλας καὶ τὴν Λακεδαιμονίαν παρῆναι
 ἐς χερόν ῥητόν· ἀλίστας δ' ὅτι τέπεις, καὶ πῶς ἐωυτῷ
 συλλέξας στρατὸν, ἐνένοτο, ὅτι χειμῶνα παρῆναι,
 ἀμα πρὸς τὴν στρατὸν ἐπὶ τῆς Πέρσης. καὶ ὁ μὲν,
 ταῦτα φρονέων, ἀπῆκετο ἐς τὰς Σαρδίδας· ἐπεμπετε
 κήρυκας καὶ τὰς συμμαχίας, πρὸς ἐρεῖν τὰς ἐς πᾶ-
 πον μὲν αὖ συλλέγεσθαι ἐς Σαρδίδας. ὅτι παρ-
 ὄντα καὶ μαχεσάμενον στρατὸν Πέρσης, ὅς ἐστι αὐτῷ
 ἐξήκως, πῶς αὖτε, διεσκέδασεν οὐδ' αὖτε ἐλπίσας
 μήποτε ἄρα ἀγωνισάμενος οὕτω πρὸς πλησίον
 Κύρος ἐλάσει ἐπὶ Σαρδίδας. Ταῦτα ὅτι λεγόμε-
 να Κροίσῳ τὸ πρὸς ἀφῆκετο πᾶσι ὁφίων ἐρεπλήθη.
 φανέντων δ' αὐτῶν, οἱ ἵπποι μεπέντες τὰς νομας νέ-
 σαι· φοιτῶντες κατὰ διον. ἰδόντι δ' τὸν Κροί-
 σον τὸ το, ὡς περ καὶ ἐω, ἐδόξε τέρας εἶναι· αὐτίκα δὲ
 ἐπεμπε θεοποροὺς ἐς τὰς ἑλληνικάς Τελμισσέ-
 ων. ἀπὸ κρήνῃσι δ' οἱ πῶσι θεοποροῖσι, καὶ μαθούσι
 πρὸς Τελμισσέων ὅτι λέγει σημεῖναι τὸ τέρας, οὐκ
 ἔξεσθαι Κροίσῳ ἀπαγγέλλαι. πρὶν γὰρ ἢ ὅσῳ
 σφέας αὖτε πᾶσι ἐς τὰς Σαρδίδας, ἦλθε ὁ Κροίσος.
 Τελμισσέες μὲν οἱ πᾶσι ἐγνωσαν, στρατὸν δ' ἀλλότρο-
 ν πρὸς δόκιμον εἶναι Κροίσῳ πρὸς τὸν χερόν· ἀπ-
 κήμενοι δὲ τῶν κατὰ τὴν πρὸς τὰς ὅτι χερί-
 οισ· λέγοντες ὅτι ἐπὶ γῆς παῖδα, ἵπποι δ', πολέ-
 μιον τε εἶναι καὶ ἐπὶ ἡλύδα. Τελμισσέες μὲν οὖν ταῦ-
 τα ὑπερίκατο Κροίσῳ ἢ δὲ ἡλώχετι, ὅσον καὶ εἰ-
 δὲ πρὸς τὸν καὶ πρὸς Σαρδίδας τε καὶ αὐτὸν Κροίσον.
 Κύρος δ', αὐτίκα ἀπελάωντος Κροίσου καὶ τὴν μά-
 χην τὴν ἡμετέραν ἐπὶ τῇ Πτερίῃ, μαθὼν ὡς ἀπελά-
 σεις μὲν Κροίσος ἔλασεν ἂν τὸν στρατὸν, βαλὼν
 μένος ὡς ἐπὶ γῆς οἱ εἶναι ἐλάσων ὡς διώκει
 πᾶσι ἐπὶ τὰς Σαρδίδας, ὅπως πρὶν ἢ τοδὺτερον ἡ-
 σθῆναι τὸν Λυδῶν διώκειν, αὐτὸς ὅτι πρὸς τὰς Σαρ-
 δίδας· ὡς δὲ οἱ ταῦτα ἐδόξε, καὶ ἐποίησε καὶ πᾶσι ἐλάσας γὰρ
 ὅτι στρατὸν ἐς τὸν Λυδίην, αὐτὸς ἄγγελος Κροίσῳ

in modū duo exercitus dimicauerunt.

Cræsus, à suo exercitu incusatus
 quod cum Cyri multo maioribus copiis
 conflifixisset, postero die quum Cyrus i-
 psum supercederet inuadere, regressus
 est Sardis, habens in animo euocare Æ-
 gyptios ex fœdere: quorum cum rege
 Amasi, antequam cum Lacedæmo-
 niis, societatem inierat: accersere et-
 iam Babylonios, cum quibus & ipse fœ-
 dus percussisset: (erat autem Babylonio-
 rum tyrannus ea tempestate Labyne-
 tus) denunciare item Lacedæmoniis
 ut ad certam diem præsto essent: his-
 que & suis copiis coactis, ubi per hye-
 mem quicuiisset, initio statim veristen-
 dere aduersus Persas. Hæc destinans
 Cræsus, abiit Sardis, dimisitque cadu-
 ceatores ad socios, edicens uti ad quin-
 tum mensem Sardis conuenirent. Ex-
 ercitus vero qui aderat ex militibus
 conductis, qui cum Persis dimica-
 ret, missum fecit ac dissipauit: minime
 sperans vnquam fore ut Cyrus, qui sic
 æquo Marte pugnasset, Sardis copias
 promoueret. Hæc Cræso ratiocinan-
 te, omnia suburbana colubris imple-
 ta sunt: quos, ut existerant, equi in-
 ter ambulandum, quum ad pascua irent,
 comedebant. Id Cræso cernenti visum
 est (ut erat) esse portentum: ideoque
 mittendum ad coniectores Telmisses.
 Qui missi sunt ad consulendos Telmis-
 sas: ubi acceperere responsum, didicere-
 que quid sibi vellet significaretque por-
 tentum, non contigit ut Cræso renun-
 ciarent. Nam priusquam retro Sardis
 reueherentur, Cræsus est captus. Tel-
 misses ita cognouerant, exercitū exter-
 num Cræso illuc affuturum, qui quū af-
 foret, indigenas subigeret: quod diceret
 colubrum terræ filium esse: equum, ho-
 stem & aduenam. Hæc Telmisses Cræso
 sunt interpretati, sed iam capto: nondū
 tamen gnati eorum quæ Sardibus ac
 Cræso euenerāt. Cyrus certior factus,
 Cræsum, qui statim post prælium apud
 Pteriam gestum abscesserat, consti-
 tuisse dispergere copias, consilio inito,
 comperiebat operæpretium esse quam
 celerrime posset promouere exerci-
 tum Sardis, ut hostem, priusquam ille
 contraheret iterum Lydorum copias,
 occuparet. Hoc ubi probauit, sta-
 tim exequutus est: propereque ducto in
 Lydiæ exercitu, ipse met nuncius Cræso

LXXVII

LXXVIII

LXXIX

1 Cræsus autem caussatus sui exercitus paucitatem: (erant enim ipsius copiarum multo minores quam Cyri) hoc, inquam, caussatus, quum postero die Cyrus non descenderet in certamen, regressus est. 2 Quos prodeuntes equi relictis pascuis, passim comedebant.

aduenit.

LXXX

aduenit. Vnde Crœsus in magnam sollicitudinem adductus, quod præter opinionem præterque expectationem suam se res haberent, tamen Lydos in prælium produxit. Lydorum gente in Asia nulla fuit ea tempestate nec fortior nec magis strenua : ex equisque pugnabat, equitandi sane perita, hastas perlongas gestans. Campus in quo concursus est, ante urbem Sardensem iacet, magnus & editus : quem cum alii amnes interfluunt, tum omnium maximus Hermus, palude interruptus, qui è monte Hiro matris Dindymenæ lapsus, infunditur mari iuxta Phociam oppidum. Hic ubi vidit Lydos ad pugnandum instructos Cyrus, eorum equitatu reformidans, constituit admonitu Harpagi Medi, ita faciendum : Coactis omnibus qui ipsius exercitum sequebantur camelis, vel frumentum vel vasa portantibus, sarcinas detraxit : & viros imposuit equestri stola indutos : quibus ornatis præcepit ut præirent ceteras copias aduersus Crœsi equitatum : peditatum, ut hos subsequeretur. post hunc collocauit omnem equitatum. Postquam omnes constituit, imperat eis necui ceterorū Lydorum parcerent : sed quemlibet occiderent obfistentem, præter ipsum Crœsum, ne si captus quidem repugnaret. Hæc imperans, camelos contra equitatum instruxit, hac ratione quod camelum equus reformidat, adeo quidem ut nec speciem eius intueri nec odorē sentire sustineat. Id ideo commentus est ut equitatum Crœsi, quo ille se prævaliturum considerabat, inutilem redderet. Simul atque igitur in pugnam itum est, equi, olfactis protinus conspectisque camelis, retro se auertunt. vnde spes Crœsi interiit. Verum non protinus Lydi ob id exterriti sunt, sed cognitare, ab equis desiliunt, ac pedites cum Persis confligunt. & tandem, multis utrinque cadentibus, vertuntur in fugam : ac muros ingressi, à Persis obsideri cœperunt. Quam obsidionem in longius

LXXXI

1 Cum alii amnes permeant, tum vero etiam Hellus in omnium maximus influens, qui Hermus vocatur : & ex monte matris Dindymenæ sacro ortus, infunditur mari, &c. Pro Hellus autem legitur & Hyllus : quod affertur ex Homero & Strabone. 2 Ad muris inclusi.

ἐληλύθε. ὁ γὰρ τα Κροῖσος ἐς ἀπείρην πρὸς πολλὴν ἀπ-
 ογνῶσιν, ὡς οἱ πρὸς αὐτὸν εἶχε παρρηγμένα ἢ ὡς
 αὐτὸς κατεδόκει, ὥς τὸς Λυδοὺς ἐξήλθες μάχην. 21
 ἦν δὲ τῶν τῶν τῶν χρόνον ἔθνος ὁ δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ οὔτε αἰ-
 δρούτερον, ἢ τε ἀλκιμώτερον ἢ Λυδίου. ἦν δὲ μάχην
 σφῆραν ἡ ἀπὸ ἵππων δὲ ἔραπα τε ἐφόρεον μέγιστα,
 καὶ αἰετοὶ ἴσαν ἵππευαὶ ἀγαθοί. Ἐς δὲ πεδίον δὲ
 σιμῶνται ἔπ' οὗ πρὸς τῷ ἀγέῳ ὅστις τῷ Σαρδηνίου,
 εἶναι μέγα τε καὶ ὑψηλόν, (ὅθεν δὲ αὐτὸς πεταμοὶ ῥέοντες
 καὶ ἀγροί, καὶ ἔλθον συρρήγνυσι ἐς τὸ μέγιστον, καλεῖται Ἰνδὸς
 ἡ δὲ ἔρμον ὅς ἐστι ἔρεος ἱερὸς μὴ δὲ Διὶ θυμῆν
 ῥέων, ὁ καὶ δίδωσι θάλασσαν καὶ Φωκίην πόλιν) ὁ γὰρ
 ταῦτα ὁ Κῦρος ὡς εἶδε τὸς Λυδοὺς ἐς μάχην παύ-
 σαι, κατὰ ῥῶδ' ἰσάσας ἵππων, ἐποίησε, Ἀρπάζου
 ὑποταγῆς ἀνδρὸς Μῆδ' οὗ τοιόνδε ἴσται τῶν στρατῶν
 τῶν ἐαυτοῦ τῶν εἰπόντων σὺ τὸ φέρεσι τε καὶ σκιδνοφάρεσι καμῆ-
 λαι, ταῦτάς πάσας ἀλίστας, καὶ ἀπελὼν τὰ ἄχλα,
 αἰδρας ἐπ' αὐτάς ἔθηκε ἵππαδα πολλὰ ἐνεσταλ. καὶ αἰετοὶ
 μέγιστον σκιδνάσας δὲ αὐτάς, ὁρῶντα ἐξ ἑκαστοῦ στρα-
 τῆος ὁρῶντα πρὸς τὸ Κροῖσος ἵππων. τῇ δὲ καμῆλῳ ἐ-
 πεσὺν τὸ πεζὸν στρατὸν ἐκείλδον. ὅππῃ δὲ ἔπειθε ἐπ-
 ἔταξε τὸ πᾶσαν ἵππων. ὡς δὲ οἱ πόλιν διέτεταχα-
 πον, ὁρῶντα ἐξ ἑκαστοῦ Λυδοῦ μὴ φθόνην, καὶ
 ἱππάρχα τὸ ἐμποδὼν ἡρώμενον, Κροῖσος δὲ αἰδῶν μὴ
 κτείνῃ, μὴ δὲ ἡ συλλομὴ δρόμος ἀμύνεται. ταῦ-
 τα μὲν πρὸς αὐτὸν ἐποίησε. ταῖς δὲ καμῆλῳ ἐτάξε αἰετὰ δὲ ἵπ-
 πων τῶν εἰεκα καμῆλων ἵππων φοβέται, καὶ ἐκ αὐ-
 ῶν ἐχεται ἔπειτα ἰδὼν αἰδῶν ὁρῶν, ἔπειτα δὲ μὴ ὁσφρα-
 νόμενος. αὐτὸς δὲ ὦν τὰς εἰεκα ἐπὶ σφίσι τοῖς ταῖς
 Κροῖσος ἄχρηστον ἦν δὲ ἵππικόν, ταῖς δὲ ἵπποις καὶ ἐπὶ χε-
 ῖμα ἄμφοτερόν Λυδοῦ. ὡς δὲ καὶ συνήσαν ἐς τὴν μάχην,
 ὁ γὰρ ταῦτα ὁσφρανοπὰ χίρα τὴν καμῆλων οἱ ἵπποι καὶ
 ἰδόντες αὐτάς, ὁπίσω ἀνέστρεφον. διέφθαρτο τε τῶν
 Κροῖσος ἡ ἐλπίς. καὶ μὲν οἱ γὰρ Λυδοὶ δὲ ἐκτείνοντα
 λαίησαν. ἀλλ' ὡς εἶμεν δὲ γινώμενοι, ἀπὸ τοῦ ὅτι
 ἀπὸ τῶν ἵππων, πεζοὶ τοῖσι Πέρσησι σαρδηνίον. χρο-
 νῶν δὲ περὶ τῶν ἀμφοτέρων πολλῶν, ἐξάποντο οἱ Λυ-
 δοὶ. καὶ ἰληθέντες δὲ ἐς τὸ πείχους, ἐπολιορκέουσι τὸν πό-
 λιν Περσέων τοῖσι μὲν δὲ κατεστῆκε πολιορκία. Κροῖ-
 σος δὲ ὁδοῦν οἱ χρόνοι ὅτι μακρότερον ἔσταλ τὸν πό-
 λιν, ἐπεμπε δὲ τὸ πείχους διὰς ἀχέλας ἐς τὰς
 συμμαχίας. οἱ μὲν γὰρ πρὸς τὸν διέπεμποντο
 ἐς πέμπτον μῶνα πρὸς ἐρέοντες συλλέγεσθαι ἐς
 Σάρδεις. οὗτοι δὲ ἐξέπεμπε τὴν ταχίστην δέ-
 εσθαι βοήθειαν, ὡς πολιορκουμένου Κροῖσου. ἐς
 τε δὲ ὦν τὰς ἄλλας ἐπεμπε συμμαχίας, καὶ δὴ καὶ

καὶ μὲν

ἐς Λακεδαίμονα. Τοῖσι δ' αὖτε Σπαρτιάταις
κατ' αὖτις τὸν τ' χρόνον συνεπιπλώκεε εἰς ἐξο-
πλὸς Ἀργεῖος παρὰ χωρὸς καλεομένης Θυρέας. ἧ δ'
Θυρέας αὐτὰς, ἐξοπλίσας τ' Ἀργολίδος μοῖρας, ἀποτε-
μοῖμοι ἐξόν οἱ Λακεδαμόνιοι. ἦν δ' ἡ μέγχι Μα-
λεᾶν ἡ παρὰ ἑσπερίῳ Ἀργείων, ἥ τε ἐν τῇ ἡπείρῳ χω-

ῖς Κυνεῖῃ ρη, καὶ ἡ Κύνερα ἡσος, καὶ αἱ λοιπαὶ τῆς νήσου. βοηθ-
οῦντων δ' Ἀργείων τῇ σφετέρῃ ἀποταμιολογίῃ, ἐν-
θαῦτα συνεβόησαν ἐς λόγους συνελθόντες, ὥστε τελε-
χούσις ἐκαστέρων μαχεσάσθ' ὁχότεροι δι' αὐτὰς ἡ-
γῶν, τῶν τε ἑῶν καὶ τῶν Ἀργείων. ὅς δ' ἡ πλῆθος ἔ-
στρατ' ἀπο-
δηύσας, ἐκαστέρων ἐς τ' ἐωὺς, μηδὲ παρὰ μὲν ἀ-
γωνιστομένων, τῶν δὲ εἰνεῖ, ἵνα μὴ παρὲντων τ' ἐστρα-
τοπέδων, ὁρῶντες οἱ ἑτέροι ἐσσωμένους τὸς σφετέ-
ρας, ἐπαμύνοιν. συνθέμενοι ὦν αὐτὰ ἀπαλλάσσον-
το. λογαδὲς δ' ἐκαστέρων ἀπολὺφθῆναι σκευάσθων.
μαχομένων δ' σφέων, καὶ γινόμενων ἰσοπαλέων, ὑπε-
λίποντο δὲ ἀνδρῶν ἐξαχσίων ἑξή. Ἀργείων μὲν, Ἀλ-
κίνορ τε καὶ Χρόμιος Λακεδαμονίων δ', Οἰθρυάδης.

ὑπελείφθησαν δ' ἔπειτα νυκτὸς ἐπελθόντες. οἱ μὲν δὲ
δύω τ' Ἀργείων, ὡς νενικηκότες ἔχον ἐς τ' Ἀργεῖος· ὁ
δ' ἡ Λακεδαμονίων Οἰθρυάδης, σκυλεύσας τοὺς
Ἀργείων νεκρὸς, καὶ ποροσφορήσας τὰ ὄπλα παρὰ τ'
ἐωὺς ἐστρατοπέδων, ἐν τῇ πᾶσι εἶχε ἐωὺς. ἡμέρῃ δὲ
δωτέρῃ παρήσαν πτωχολογίῳ ἀμφοτέρω. τίως
μὲν δὲ αὐτοὶ ἐκαστέρω ἐφασαν νικᾶν. λέγοντες, οἱ
μὲν, ὡς ἐωὺς τῶν πλῆθους παρὰ γένεσιν οἱ δ', τὸς μὲν
ἀποφαίνοντες πεφύργεσθαι, τ' δ' σφέτερον παρὰ
μαίνασθαι, καὶ σκυλεύσαντα ἰδὲς ἐκείνων νεκρὸς. τέλος
δ', ἐκ τ' εἰσὶν συμπεσόντες ἐμάχοντο. πεσόντων δ'
καὶ ἀμφοτέρων πολλῶν, οἰκῶν Λακεδαμονίων. Ἀρ-
γείοι μὲν ἰω ἀπὸ τῶν τῶν χρόνους κατακτείναντες
τὰ κεφαλὰς, παρὰ τῶν ἐπὶ ῥάσας καμῖντες, ἐποίη-
σαν το νόμον τε καὶ κατὰ ῥῳ, μὴ παρὰ τῶν θρέψαν
μὲν Ἀργείων μηδένα, μηδὲ τὰς γυναικὰς σφι
χρυσόφορῶν, παρὰ αὐτὰς Θυρέας αἰασώσωνται. Λακε-
δαμόνιοι δ' πάντας τῶν ἐπὶ νόμον. ἔδ' καμῖν-
τες παρὰ τῶν, ἀπὸ τῶν καμῖν. τ' δ' ἐνα λέγοντες ὅτι
παρὰ τῶν τῶν τελεχούσιων, Οἰθρυάδην, αἰχμυόμα-
νοι ἀπονοστήσαντες Σπαρτίῃ, τ' οἱ συλλοχιστῶν διεφθα-
ρμένων αὐτῶν ἐν τῇσι Θυρέῃσι, κατὰ χροῖσας ἐ-

αὐτῶν. Τοῖσι δ' αὖτε Σπαρτιάταις ἐνιστάμενων
τ' παρὰ μὲν, ἥκα ὁ Σαρδηνὸς κήρυξ, δεόμενος Κροίσου
βοηθῆναι πολιορκουμένῳ. οἱ δ' ὁμοῦς ἐπεί τε ἐπὶ τοῖσι
κήρυξ, ὁρμῆα τ' βοηθῆναι. καὶ σφι ἡδὴ παρεσκευα-
σμένοι, καὶ νεῶν ἐκείνων ἐπὶ ἡσος, ἡλθε δὲ ἡ ἀφ' ἡλῆς, ὡς
ἡλῶναι ὁ τῆς ἡσος τῶν Λυδῶν, καὶ ἐχούσιν Κροίσος ἔ-

ad Lacedæmonios. Ceterū perid tem-
pus & ipsis Spartiatis inciderat cum Ar-
giuis contentio de agro qui dicitur
Thyrea. Quem locum, etsi terræ Argo-
licæ partem, tamen Lacedæmonii¹ in-
terciliū tenebant. Etenim Argiuorum
est quicquid regionis Malea tenus ad
occasum vergit in continente: & insulæ
tum aliq. tum vero Cythera. Quum ergo
Argiui suo territorio² interciso auxiliū
ferrent, ibi ab utrisque in colloquium
ventum est ut tricenī utrinque dimica-
rent: & utri superiores extitissent, eo-
rum regio foret: atque ambo exercitus
in suam uterq; terram discederent, nec
permanerent dum dimicaretur: ea scili-
cet causa, ne, si adessent, parti succum-
benti auxilium sui ferrent. His con-
uentis, in diuersa digrediuntur. Ex utrif-
que delecti viri qui relictī sunt confli-
xerunt: atque illis quidem, ut equo mar-
te pugnantibus, ex sexcentis tres omni-
no reliqui fuerunt: idq; noctis interuen-
tu. ex Argiuis duo, Alcīnor & Chromi-
us, qui tanquam victōres Argos cursu
contenderunt: ex Lacedæmoniis vnus
Othryades, qui spoliatis Argiuorum
cadaueribus, eorum arma ad suorum
castra detulit, & se in suo ordine tenuit.
Postero die utrique re audita adfue-
runt, sibi que victoriam vendicabant:
Argiui quidem, quod suorum plures
superfuisse dicerent: Lacedæmonii ve-
ro, quod qui eorum superfuerant, fugif-
sent: suus autem perstitisset, & hostium
caesos spoliasset. Ex contentione tan-
dem concurrentes pugnant: ac post-
quam permulti utrinque ceciderunt,
Lacedæmonii vincunt. Quo ex tem-
pore Argiui tonsis capitibus, quum an-
tea necessario criniti essent, legem con-
diderunt, se deuouentes ne prius co-
mam alerent, neue mulieres aurum fer-
rent, quam Thyreas recuperassent. His
ē diuerso legem tulere Lacedæmonii,
ut in posterum comati essent, quum an-
tea non fuissent. Othryadem, qui vnus ē
trecentis delectus reliquus fuisset, aiunt
pudore Spartam reuertendi, ob socios
interfectos, illic apud Thyreas mortem
sibi consciuisse. Quum hæc esset apud
Spartiatis rerum conditio, aduenit ca-
duceator Sardianus precatum Cræso
obfessio auxilia. Illi, caduceatore audito,
statuerunt Cræso statim succurrendū.
Quibus iam se apparantibus, ac nauibus
paratis, alius affertur nuncius, murum
Lydorum expugnatū, Cræsumq; viuū

LXXXII

LXXXIII

1 Interceptum. 2 intercepto.

esse captum. Sic Lacedæmonii magnò se affectos detrimento rati, supersederunt. Sardis autem hunc in modum sunt expugnata. Quartodecimo quàm obsideri cœptæ sunt die, Cyrus, missis passim equitibus, suis copiis edicit se dona daturum ei qui primus muros cōscendisset. Posteaquam id conato exercitus non processit, ibi, quiescentibus ceteris, Mardus quidam, cui nomen erat Hyrcædes, id aggredi est ausus à parte arcis ubi nullus ad excubandum erat collocatus, quia illinc nequando vrbs caperetur haud suspectum erat, utpote loco prærupto atque inoppugnabili: quaque vna parte Leonem Meles primus Sardium rex non circumtulerat, expellere sua genitum: qui Leo quacunque parte murorum circumlatus esset, ex ea parte Sardis inexpugnabiles fore Telmisses iudicauerant. Eum Meles per ceteram partem murorum circumduxit; quacunque poterat arx oppugnari: per hanc partem, tanquam inoppugnabilem atque præcisam, circumducere prætermisit: quæ ad Tmolum vergit. Ab hac igitur parte iste Hyrcædes Mardus conspiciatus quendam Lydum pridie descendisse ad recipientem galeam illuc deuolutam, aduertit animum, atque considerauit: dehinc ipse conscendit, & post eum alii Persæ subinde, atque alii frequentes. Ita vrbs Sardis capta est; atque omnis direpta. Ipsa autem Cræso hoc contigit. Erat ei filius cuius superius habui mentionem, habilis ad cetera, sed mutus, ad cuius vitium emendandum Cræsus pro viribus omnia fecerat, cum alia excogitando, tum vero Delphos mittendo ad oraculum sciscitandum: atque ei Pythia talibus respondit,

Lyde genus, Rex maltorum, valde infcie
Cræse:

*Ne cura gnati exoptatam audisse loquen-
tis*

Intra ades vocem: sine qua potior tibi longe.

ille die quoniam primum infelice loque- 40
tur.

Porro captis mœnibus quidam Persa in Crœsum ² sibi ignotum vt occisus vadebat. Quem inuadentem se Crœsus quum videret, tamen præsentī clade affectus deuītare negligebat: nihil putāns differre an percussus oppeteret

ζῆντες. οὕτω δὲ οὗτοι μὲν συμφορῶν ποιησάμε-
 νοι μέγα λιν, ἐπέπαυτο. Σαρδίδες δὲ ἠλώχε-
 σαν ὧδε· ὅττι τε αὐτοὶ καὶ δεκάτη ἐξήμετο ἡμέ-
 ρη πολιορκουμένη Κροίσου, Κύρος τῇ στρατῇ τῇ
 ἐωυτῷ ἀφ' αὐτῆς ἀπέπεσε, πρὸς αὐτὴν, τὰ πρὸς
 τὰ ὅτι βασιλεὺς τοῦ τείχεος δώρεα δώσιν. μετὰ δὲ τού-
 το, περὶ τὰς πόλιν τῆς στρατῆς, ὡς οὐκ ἔστιν ἡ
 ρεε, ἐπὶ αὐτὰ τῶν ἄλλων πεπαυμένων, αἱρῶν Μαρ-
 δος ἐπὶ τῷ πρὸς αὐτῶν, τὰς αὐτῶν αὐτῶν ἡ
 οἱ, κατὰ τὸ τῆς ἀκροπόλεως τῇ ὁδοῖς ἐπέτα-
 κτο φύλακας. οὐ γὰρ αὐτῶν δεινὸν κατὰ τὸ τὸ μὴ αἰ-
 λῶν τε. ἀπὸ πρῶτος τε γὰρ ἐστὶ τῶν τῆς ἀκροπό-
 λεως, καὶ ἄμαχος· τῇ ὁδοῖς Μήλης ὁ πρὸς τὴν βα-
 σιλεὺς Σαρδίων μοῦνη οὐκ ἐξείλεκε ὅτι Λέοντα,
 τὸν οἱ ἡ παλακὴ ἔτεκε, Τελμισσέων δικασαίων,
 ὡς πρὸς αὐτῶν τῶν Λέοντος ὁ τείχος, ἔσονται
 Σαρδίδες αἰάλωτοι. ὁ δὲ Μήλης κατὰ τὸ ἄλλο
 τείχος ἐξείλεκε, τῇ αὐτῶν πρὸς αὐτῶν ὁ χωρὶν τῆς
 ἀκροπόλεως, κατὰ τὸν τῶν, ὡς ἐὼν ἄμαχόν τε
 καὶ ἀπὸ τῶν. ἔστι δὲ πρὸς τῷ Τμώλου πύργῳ
 μὲν τῆς πόλεως. ὁ ὢν δὲ ἡ ὁδοῖς αὐτῶν ὁ Μαρ-
 δος, ἰδὼν τῇ πρὸς αὐτῶν τῇ πύλῃ Λυδῶν καὶ ὁ ὁ ἀκρο-
 πόλις κατὰ αὐτὰ ὅτι κινέτω αὐτῶν κατὰ κλι-
 θεῖσαν, καὶ αὐτῶν μὲν ὁ φράσθῃ, καὶ ἐς θυμὸν ἐβάλετο.
 τότε ὅττι ὁ αὐτὸς τε αὐτῶν ἐβόηκε, καὶ μετ' αὐτῶν αὐτῶν
 Γερμένων αὐτῶν. πρὸς αὐτῶν τῶν συχίων, ὅττι
 Σαρδίδες τε ἠλώχεσαν, καὶ πρὸς αὐτῶν ἐπορεύετο.
 Καὶ αὐτῶν τῶν Κροῖσοι τὰς ἐχέτω. αὐτῶν οἱ πάντες, (ὅττι καὶ
 πρὸς αὐτῶν ἐπεμνήσθη) τὰ μὲν ἄλλα ὅτι ἐκίχῃ, ἀ-
 φανος δέ. ἐν τῇ ὢν πρὸς αὐτῶν ὁ ὁδοῖς ὁ ὁδοῖς
 Κροῖσος ὁ πρὸς αὐτῶν ἐπεποιήκε, ἀλλὰ τὸ ὅτι
 φραξόμενος, καὶ ὅττι καὶ ἐς Δελφοὺς πρὸς αὐτῶν ἐ-
 πεπομφεε ζῆντες. ἡ δὲ Πυθί οἱ εἶπε τὰς
 οἱ;

Λυδὲ ἄνθρωπος, πολλῶν βασιλῶν, μέγα ἤπιε Κροῖσι,
 Μὴ βούλῃ πολὺ ἔλκτοι ἴσω αἰὰ δώματ' ἀκροῦ·
 εἶν

Παιδὸς Φηγάδου. πότε σοι πολὺ λάττον ἀμ-
φίς

Ε'μμεναι. αὐδηήσῃ γὰρ οἱ ἡματι φεῖται αὐ-
όλβω.

ἀλίσχυμῶν δὲ τῷ πείχῳ (ἢ ἐ γάρ πῃς Περσέων
ἀλλαν γνώσας Κροῖσῳ) ὡς ἀποκτενέων. Κροῖ-
σος μὲν ἰωδρέων ὀπίσθοντα, ὑπὸ τῆς παρεύσης συμ-
φορῆς παρημελήσας, ἐδ' ἱοὶ διέφερε πληγῇ ὑπ' ἀπο-

¹ Itaque antea Croesus, dum secundæ ipsius res essent, omnia pro viribus fecerat ipsius causa, cum alia excog. Gf. 2 Pro
² hoc, ut scilicet suspicio scribendum ἀπορροε; et ita legisse videri hic potest.

θαιέειν. ὁ δὲ παῖς οὗτος ὁ ἄφρωνος, ὡς εἶδε ὅτιόντα
 ὄν Πέρσῃ, ὑπὸ δέους τε καὶ κακῶ ἑρρήξε φωνῶν, εἶ-
 πε ὅ, Ἀνδρα, μὴ κτείνῃς Κροίσον. οὗτος μὲν δὴ τῷ-
 23 το ὡς ἔστιν ἐφθέγγετο. μὲν γὰρ τὸ ἥδη ἐφώνεε ὄν
 πῶτα χερσὶν τῆς ζῆς. Οἱ γὰρ Πέρσαι τὰς τε δὴ
 Σάρδεις ἔχον, καὶ αὖτε Κροίσον ἐζώρηνται, ἀρξάμε-
 ῖτα τεσσεραεκαίδεκα, καὶ τεσσεραεκαίδεκα ἡμέρας
 πολιορκήσαντες καὶ ὁ χρηστὴν ἰόν τε, καὶ καταπαύσαν-
 τα τὴν ἐωυτῆς μεγάλην ἀρχήν. λαβόντες γὰρ αὖ-
 10 ὄν οἱ Πέρσαι ἤγαγον τὸν Κῦρον, ὁ γὰρ, σπυρνῶντας πυ-
 ρῶν μεγάλην, αἰεὶ εἰσάσεν ἐπὶ αὐτῷ Κροίσον τε καὶ
 πέδῃσι δεδεμένους, καὶ δὲ ἐπὶ Λυδῶν παρ' αὐτῷ
 παῖδας, ἐν ἑφ' ἔχον εἴτε δὴ ἀκριθίνια τὰ κατ-
 αρίθμητα ὅτε φθῇ, εἴτε καὶ ἀρχὴν ὅτι τελέσαι δι-
 λων, εἴτε καὶ πυρὸς ὅν Κροίσον. ὅς γ' ἡκοιτο βία,
 τῷ δὲ εἰνεκα αἰεὶ βάσει ὅτι τὴν πυρὴν βουλόμενος
 εἰδέναι εἴ τις μὴ δοκίμων ῥύσεται τῷ μὴ ζῶντα κα-
 πακαυθύναι. ὄν μὲν δὴ ποιεῖν τὰ αὐτῷ. τὰ δὲ
 Κροίσος ἐξεῖν ὅτι τῆς πυρῆς, ἐπελθὼν (καὶ ὡς
 κακῶ ἔοντι τοσούτω) ὅς τῷ Σόλωνος, ὡς εἶπεν σπυ-
 20 ρῶν εἰρημῶν, ὅς Μηδέναι εἶπεν τῷ ζῶντι ὄλβιος.
 ὡς δὲ ἄρα μὴ τῷ ἄρα ἦναι τῷ, αἰεὶ καὶ μὲν τε
 καὶ αἰσθητὰ ἔχοντα ἐκ πολλῆς ἀπειροψυχίας, ἐς
 30 τὴν οἰομένην ὅς Σόλων. ὅς γ' Κῦρον ἀκούσαν-
 τα, καλῶσαι τοὺς ἐρμῶνας ἐπείρεσθαι ὄν Κροί-
 σον, τίνα τῶν ὅτι καλέοιτο, καὶ τοὺς, ὡς ἐλθόν-
 τας ἐπείρωται. Κροίσος δὲ τίνας μὲν οὐκ ἔχειν
 ἐρωτῶμεν. μετὰ δὲ, ὡς ἡγαγέτο, εἰπὴν,
 40 ὅ, τὸν αὐτὸν πᾶσι τυράννοις ὡς ἐπὶ μετὰ μεγάλων
 χρημάτων ἐς λόγους ἐλθὼν. ὡς δὲ σφιδάσμενος ἔφρα-
 ζε, πάλιν ἐπείρωτον τὰ λεγόμενα. λιπαρέοντων
 δὲ αὐτῷ, καὶ ὅχλον παρῆχοντων, ἔλεγε δὴ, ὡς ἦλ-
 θε ἀρχὴν ὅς Σόλων ἐὼν Ἀθηνῶν, καὶ θεοσάμε-
 νος παῖς ὄν ἐωυτῆς ὄλβιος, ἀποφλαυεῖσθαι οἱ. αὐ-
 τῷ εἴπας, τῇ αὐτῷ πῶτα ἀποβῆκε τῇ ὅς ἐκεί-
 νος ὅτι. ὅς γ' ἐν πᾶσι μᾶλλον ἐς ἐωυτῶν λέγων, ἢ ἐς ἄ-
 πῶν ὅς ἀνδρα, καὶ μάλιστα τῷ σφιδάσμενος αὐ-
 τῷ οἰομένην ὅς ὄλβιος. ὄν μὲν Κροίσον τὰ αὐτὰ
 ἀπηγγέλλει τῷ πυρῆς ἥδη ἀμύνης, καὶ ἔσθ' ὅτι
 ἔσθ' ὅτι. Κῦρον ἀκούσαντα τῷ ἐρμῶν τὰ
 40 εἴπε Κροίσος, μετὰ γὰρ ὅτι, καὶ ἐννοῶντα ὅτι καὶ
 αὐτῷ ἀνδρα, ἐὼν, ἄλλον ἀνδρα, ἡρόμε-
 νον ἐωυτῷ διδάσκειν ὅς ἐλάσσω, ζῶντα πυ-
 ρῇ διδόνει. ὡς τε ταῦτοι, διδόντα τὴν
 50 τῶν, καὶ ὅτι ἐλάσσω ὡς ὅς ἐν εἴπῃ τῷ αὐ-

mortem, an non. Id ubi filius eius mutus
 aspexit, timens patri, erupit in vocē, in-
 quiens, Homo, ne perimas Cræsum. Atq;
 hoc ille primū effatus, postmodū per om-
 ne vitæ tēpus vocalis extitit. Persæ &
 Sardibus potiti sunt, & Cræso viuo, quū
 regnasset annos quatuordecim, totidē-
 que dies fuisset obsessus, amisso magno
 imperio, ut ei fuerat responsum. * Eum
 captum Persæ ad Cyrum perduxerunt, quem
 ille vinctum compedibus super ingentem quam
 struxerat lignorum struem imponit, circaque eum
 bis septem Lydorum filios: siue habens in
 animo primitias has alicui deo offerre, siue
 volens votum persolvere, siue cupidus sciendi
 num quis dæmonum liberaret Cræsum, (quē
 religiosum esse audierat) quominus pyrae im-
 positus viuus concremaretur. hæc quidem
 Cyrum fecisse aiunt. Cræso autem super
 pyram stanti, etsi in tanta calamitate posito,
 tamen venisse in mentem Solonis, quod ab eo
 sibi nutu dei fuisset dictum, Ex viuentibus
 beatum esse neminem. Quod dictum ubi
 subiit Cræso, ferunt eum ex vehementi defec-
 tione animi victum, ingemiscentem, ter So-
 lonem nominasse: & Cyrum, quum audisset,
 iussisse interpretes eū percontari quemnam
 inuocaret. Illosque accedentes fuisse per-
 contatos, & hunc interrogatum silentium
 tenuisse. Deinde quū loqui cogeretur, dixisse,
illum nominavi, quem cum omnibus tyrannis collo-
 qui, ego quā ingentem pecuniam præoptassem.
 Eum non planē loquentē, rursus interrogant
 quidnam esset quod dixisset. Efflagitantibus
 atque instantibus, inquit quemadmodum So-
 lon, qui esset Atheniensis, ad ipsum a
 principio venisset, & inquitus omnes eius
 opes coram, pro nihilo duxisset. Ad eo quæ
 de ipso dixerat, omnia ea euenisse: neque hæc
 magis de seipso quā de omni hominum
 genere, & de iis præfertim qui sibi ipsis,
 beati viderentur. Hæc Cræso referente, iam
 pyra incensa ardere extrema cœpisse: & Cy-
 rū, auditis per interpretem quæ Cræsus dixisset,
 pœnituisse: quum se quoque hominem esse
 cognosceret, qui alium hominem, qui se
 inferior non fuisset opibus, viuum rogo
 traderet. Præterea veritum ob id pœnam,
 ac reputantē nihil esse in rebus

LXXXVI

1 Hæc interpretatio conuenit potius verbo παρατηρῶν, ut supra legendum. 2 Inquit Solon Atheniensem olim ad ipsum ve-
 nisse, & intuitum omnes eius opes, pro nihilo duxisse.

humanis stabile iussisse ignem celerissime extingui iam incensum, Cræsumq; deponi & quæ cum eo erant. Verum eos qui iussi fuerant, non potuisse amplius vim ignis superare. Ibi ferunt Lydi Cræsum cognita Cyri sententiæ mutatione, quum cerneret vnumquenque extinguendo deuoluendoque igni incumbentem, nihil tamen proficere exclamando inuocasse Apollinem, vt ipsi adesset, si quod ab eo donum illi gratum fuisset oblatum, ipsumque præsentī malo liberaret. Ita cum lacrymis Cræso deum inuocante, nimbos repente, quum serenum ac tranquillum esset, ¹ contractos esse, imbresq; erupisse, ac vehementissima aqua pluuisse, & rogum extinxisse. Ita Cyrum, cognito deorum cultorem ac bonum virum esse Cræsum, e pyra deposuisse: atque hunc in modum interrogasse, Cræse, quisnam tibi hominum persuasit vt cum exercitu inuaderes fines meos, ex amico factus hostis? Cui Cræsus, Ego (inquit) rex, istud feci tuo prospero, meo infaulto fato, Græcorum deo autore, qui me ad bellum tibi inferendum impulit. Neque enim quispiam ita amens est vt bellum quàm pacem præoptet. nam in pace filii patres, in bello patres filios sepeliunt. Sed vt ista fierent, dæmoni cordi fuit. Hæc Cræsus loquutus est: quem Cyrus solutum iuxta se collocauit, ac in multa sane obseruatia habebat: intuensque eum admirabatur, tam ipse quam omnis circa eum cœtus. Ille cogitabundus silentium tenebat. Mox conuersus, ac cernens Persas Lydorum diripientes urbem, Vtrum debeo, inquit, rex, tibi loqui quod sentio, an tacere hoc tempore? Cyrus vero eū, quæcunque liberet, audacter proloqui iussit. Tunc ille Cyrum percontatur, ² Quidnam (inquiens) tanta frequentia properat agere? Cui Cyrus, Tuam, inquit, urbem diripit, tuasque opes absument. Atqui (Cræsus excipit) neque urbem meam diripis, neque meas opes. nihil enim mihi iam cū istis reb⁹ est: sed tua ferunt aguntq;. His verbis iniecta cura, Cyrus Cræsum semotis arbitris interrogat quidnam in his quæ fierent, sibi constituendū censeret. Ad quæ Cræsus, Quoniam me dii seruū tibi tradiderunt, iure debeo, si quid amplius animaduertero, id tibi indicare. Perse, ait, natura proterua sunt, & iidē inopes. Quos si diripientes tu ac potiētes magnis opibus negli-

θεσποιοι ασφαλέως ἔχον· καλῶς οὖν σβεννύειν τὴν παχίστην καὶ ἀσπίδα πυρὸς καὶ καταβιάζαν Κροίσον τε καὶ τὸς μετὰ Κροίσου. καὶ τὸς, πειρωμένους οὐ δυνάσασθαι ἐπὶ τῷ πυρὶ ἐπιτεκνεῖσθαι. Ἐἰθαύπε λέγεται καὶ Λυδοὶν Κροίσον μαρτυροῦν τὴν Κύρου μετὰ γῆσιν, ὡς ὅρα πᾶσι μὲν αὖδρα σβεννύειν τὸ πῦρ, δυνάμενους δὲ οὐδέ τι καταλαβεῖν ἐπιβιάσασθαι, ὅν Α' πολλὸν ἀπὸ ἐπιτεκνεῖσθαι, εἴ τι οἱ κεχαισμένοι δὲ αὐτῷ ἐδωρήθη, ὡς εἰρηναίᾳ, καὶ ἄλλοις ῥύσασθαι μιν ἐκ τῷ παρόντος κακῶ. ὅν μὲν, δακρύοντα ἐπιτεκνεῖσθαι ὅν θεόν· ἐκ δ' αἰθέριος τε καὶ νημεῖος σπυδαμένῳ δὲ ἀπὸ νύκτα, καὶ χερσὶν αὐτοῦ καὶ ἄλλοις γῆσιν, καὶ ὅσα ὕδατι λαβροτάτω καὶ ἄλλοις ἀδυνάτω τε τῷ πυρὶ. οὕτω δὲ μαρτυροῦν τὸν Κύρον ὡς εἶη Κροίσος καὶ θεοφιλὴς καὶ ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ ἄλλοις βιάσασθαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς, εἰρεῖναι τὰδε, Κροῖσε, τίς σε αἰθερῶν ἀνέγνωσε, ὅτι γὰρ τῷ ἐμὲν ἔγραπτο δαίμων, πολέμοι αὐτῷ φίλου ἐμὲ καὶ εἰρηναίᾳ, ὅς εἴπε, ὁ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἔωρηξα τῇ σῇ μὲν δαίμονι, τῇ ἐμῇ αὐτῷ δὲ κακῶ δαίμονι. αἰπὸς δὲ τῶν ἐν ἡμέτῳ ὁ Ἕλληνας θεός, ἐπάρας ἐμὲ ἔγραψε δαίμονα, ὅς εἴπε, γὰρ οὕτω ἀνθρώπος ὅστις πόλεμον ὡς εἰρήνης ἀνέσται. ἐμὲ γὰρ τῇ οἱ παῖδες τὸς πατέρας δαίμονα, ἐμὲ γὰρ, οἱ πατέρες τὸς παῖδας. ὁ δὲ δαίμων καὶ φίλον ἦν οὕτω ἡμέτῳ. Ὁ μὲν αὖτε ἔλεγε. Κύρος δ' αὐτὸν λύσας καὶ πῶς τε ἐπὶ αὐτῷ, καὶ κατὰ τὴν πολλὴν περὶ τὴν εἰρήνην περὶ τὴν μάχην τε ὁρῶν καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ αὐτοὶ ἐκείνοιτες πᾶντες. ὅς, στυγνὸν ἐχόμενος, ἡσυχός ἦν. καὶ δὲ ἐπιτεκνεῖσθαι τε καὶ ἰδόμενος τὸς Πέρσας ὅτι τῷ Λυδοῖν ἄστυ κεραίοντες, εἶπε, ὁ βασιλεῦ, καὶ πῶς λέγειν ὡς σε τὰ νοέων τυγχάνω, ἢ σιγᾶν ἐμὲ παρόντι χεῖρ; Κύρος δὲ μιν θαρσύνει καὶ ἐκείνους λέγειν ὅτι βούλοιο. ὅς αὐτὸν εἰρώσας, λέγων, Οὗτος ὁ πολλὸς ὄμιλος τί ταῦτα σπουδῇ πολλὴ ἐργάζεται; ὁ δὲ εἶπε, Πόλις τε τῇ σῇ ἀφάρπαξ, καὶ χεῖρμα τὰ σά' ἀφ' ὧν ἐσθλὰ. Κροίσος δ' αὐμνέτο, Οὐτε πόλις τὴν ἐμὴν, οὐτε χεῖρματα τὰ μὰ ἀφ' ὧν ἐσθλὰ. (ὁ δὲ ἔπειτα ἐμὲ ἐπὶ τῶν μετὰ) ὁ δὲ φέρει τε καὶ ἀγνοῖ τὰ σά. Κύρος δ' ἐπιμελὲς ἐν ἡμέτῳ τὰ Κροίσος εἶπε, μετὰ σπῆματός γε τὸς ἄλλοις, εἶρετο Κροίσον ὅτι οἱ ἐσορῶν ἐμὲ πῶς ποιεῖσθαι μένοισι. ὅς εἶπε, Εἴπετέ με θεοὶ δύνανται δοῦλόν σοι, διχαῖα, εἴ τι ἐσορῶ πλέον, σημαίνῃ σοι. Πέρσαι, φύσιν ἐόντες ὕβρις αἰ, εἰσὶ ἀχρήματα ἢ ὧν οὐ τέρας περὶ εἰδὴς διαρπάσσειν καὶ κατὰ χρόνους χεῖρματα με-

¹ Concurrisset, vel ingruisset. ² Quidnam, inquiens, tanta ista turba tanto studio agit?

" ἄλλα, τὰ δὲ πρὸς αὐτῶν ἐπιδόξα ἡμέαδαι· ὅς αὖ
 " αὐτῶν πλείστα κατὰ στήν, τὸ πρὸς δὲ χεῖρα
 " τοὶ ἐπὶ ἡμεῶν ἰσχυροὶ. νῦν ὅν ποίησον ὧδε, εἴ τοι
 " ἄρεσκοι τὰ ἐγὼ λέγω· καὶ πῶς τῷ δδρυφόρῳ ὅτι
 " πάσῃσι τῇσι πύλῃσι φυλάξεις, οἱ λεγόντων πρὸς
 " τὸς ἐκθέροντας τὰ χεῖματα ἀπαρεόμην, ὥς
 " σφεα ἀναγνώσκεις ἐχέει δεκάτῃ θυῶναι τὰ Διί. καὶ
 " οὐτέ σφι οὐκ ἀπὸ χθονὸς, βίη ἀπαρεόμηνος τὰ
 " χεῖματα, καὶ ἐκείνοι σὺ γινώσκεις ποιεῖν σε δίκαια, ἐ-
 " χόντες ποιήσοις. Ταῦτα ἀκούων ὁ Κύρος, ἔσφ- 10
 " ἦδετο, ὥς οἱ ἐδόκει δὲ ὑποπείθεσθαι. ἀνέστας δὲ
 " πολλὰ καὶ ἐντειλάμενος τοῖσι δδρυφόροις τὰ Κροί-
 " σος ὑπεθήκατο ὅτι τελέειν, εἶπε πρὸς Κροῖσον τὰ
 " δε, Κροῖσε, ἀνερτημένου σεῦ ἀνδρὸς βασιλέως χε-
 " ρὰ ἔργα καὶ ἔπεα ποιεῖν, ἀγέο τὴν δδρὸν τὴν πῆ-
 " βουλεὰ τοι ἡμέαδαι παρὰ τῆς. ὁ δὲ εἶπε, ὦ
 " δέσποτα, ἐάσας με χεῖρ ἡμάλισα δὴν τὸν τῷ Ἐλ-
 " λιών, δὴν ἐμῆσα ἐγὼ τῶν μάλισα, ἐπείρεσθαι,
 " πέμψαντα τὰς δὲ τὰς πέδας, εἰ δὲ ἀπατᾶν τοὶς δὲ
 " ποιδύντας νόμος ἐστὶ οἱ. Κύρος δὲ εἶρετο ὅ, πῶς τὸ 20
 " ἐπηρῶν παρὰ τῶν τῶν τῶν. Κροῖσος δὲ οἱ ἐπὶ ἡμέ-
 " ρῃ παῖσαι τὴν ἐν τῷ Διὶ νοῖαι, καὶ τῷ χεῖρ
 " εἶναι τὰς ὑποκείρας, καὶ μάλισα τὰ ἀναθήματα
 " καὶ ὡς ἐπάρχεις τῶν μαθητῶν, ἐστὶν ἐπὶ
 " Πέρσας. λέγων δὲ ταῦτα, κατέβαινε αὐτὸς παρὰ
 " τὸν Κροῖσον, ἐπείναι οἱ τῶν τῶν οὐκ οἶδεναι. Κύ-
 " ρος δὲ γελάσας εἶπε, Καὶ τὸν περὶ τῶν παρὰ ἐ-
 " μὲν Κροῖσε, καὶ ἄλλου παρὰ τῶν τῶν ἐκείνους δὴ.
 " ὡς δὲ ταῦτα ἤκουε Κροῖσος, πέμψων τῷ Λυδῶν
 " ἐς Δελφοὺς, ἐπετέλλετο, πῶς τὰς πέδας ὅτι τῶ 30
 " τοῦ δὴ οὐδὲν, εἰρωτᾶν εἰ οὐ πῶς ἀσχωμέναι, τοῖσι
 " μαθητοῖσι ἐπάρχεις Κροῖσον ἐστὶν ἐπὶ
 " Πέρσας, ὡς κατὰ πᾶσαν τὴν Κύρου δυνάμιν,
 " ἀπὸ ἧς οἱ ἀνερῶναι τοιαῦτα ἡμέαδαι· δεικνύντας
 " τὰς πέδας. ποιαῦτα τε ἐπειρωτᾶν, καὶ εἰ ἀχαι-
 " ροῖσι νόμος ἐστὶ τοῖσι Ἑλλήνεσσι τοῖσι. Ἀπὸ
 " χθονὸς δὲ τοῖσι Λυδοῖσι, λέγουσι ταῦτα δὴ τὰ
 " ἐπὶ τῶν τῶν, τὴν Γυθίαν λέγεται εἶπεν πᾶσι,
 " Τὴν περὶ τῶν τῶν μοῖρῃ ἀδυνάτῃ ἐστὶ ἀποφυγέ-
 " ει καὶ τῶν. Κροῖσος δὲ πέμψων ἡμέας ἀμαρτὰς 40
 " ἐξέπλησε, ὅς ἐν δδρυφόρος Ἡρακλείδων, δόλο
 " ἡμῶν καὶ ὅτι πᾶν ὁμοῦ, ἐφόνεσε δὴ δεσπότης,
 " καὶ ἔσχε τὴν ἐκείνου πᾶν ὅσῃ οἱ πρὸς ἡμέ-
 " σαν. πρὸς τῶν τῶν δὲ Λοξίῳ ἔκως αὖ κατὰ
 " τὸς παῖδας τῶ Κροῖσου ἡμέας δὲ Σαρδίῳ παῖς,

gis, id tibi ex hoc credibile est euenturū,
 ut quisque istorum plurimis opibus po-
 tictur, ita maxime in te rebellaturum,
 esse expectandum. Nunc igitur, si tibi
 placent hæc quæ ego dico, ita facito: Si-
 ste ad singulas portas aliquot ex tuis sa-
 tellitibus custodes, qui vetent exportari
 opes, ut earum decimæ Ioui necessario
 reddantur. Ita neque tu odium illorum
 contrahes, vi opes eripiendo: & ipsi ag-
 noscentes se iusta agere, non inuiti faci-
 ent. Hæc audiens Cyrus, maiorem in 10
 modum gaudisus est tali admonitu, ea-
 que vehementer approbavit: & iussis
 satellitibus id exequi quod Cræsus ipsi
 subiecisset: his verbis eum affatus est;
 1 Cræse, quandoquidem & facta &
 dicta tua egregia viri regis sunt, pe-
 te quid muneris à me velis impræsen-
 tiarum tibi dari. Ad quem Cræsus,
 2 Here, inquit, sine megratum esse erga
 deum Græcorum, quem ego maxime
 omniū veneratus sum, ut missis ad eum
 his vinculis perconter nunquid ei fas
 sit bene de ipso merentes decipere. Et
 Cyro interroganti quidnam id esset
 quod incusaret, altius repetens omnem
 suum aperuit animum, redditaque si-
 bi oracula, & præcipue donaria sua,
 quibus rebus fretus susceperat aduersus
 Persas expeditionem. Hæc comme-
 morando rediit rursus ad petendam
 veniam ista deo exprobrandi. Ad quem
 ridens Cyrus, Et hoc, inquit, Cræse à
 me impetrabis, & quicquid aliud: 3 atq;
 id quoties tibi opus erit. Vbi hæc au-
 diuit Cræsus, Delphos misit quosdam
 Lydos, iussos, quum ad limen templi
 vincula deposuissent, sciscitari deum
 nunquid eū puderet ob oracula quibus
 Cræsum induxisset ad bellum Persis
 inferendum, tanquam Cyri potentiam
 euerfurum: vnde tales primitiæ offer-
 rentur: compedes scilicet ostendendo.
 & sciscitari cū hæc, tum nūquid Græcis
 diis foret fas esse ingratis. 4 Lydis illuc
 profectis, & hæc mandata executis, Py-
 thia fertur ita respondisse. Sortē fato de-
 stinatā defugere, deo quoq; est impossi-
 bile. Cræsus autem quintæ retro ætatis
 crimen luit, 4 hoc est abanti: qui quum ef-
 fet satellites Heraclidarum, mulieris dolo
 inductus, dominum interemit: illiusque
 dignitate positus est, nihil ad ipsum per-
 tinente. Verum Apollo, quum studue-
 rit ut hæc Sardium clades liberis Cræsi,

1 Cræse, iuum sis rex ad bene agendum & dicendum comparatus, pete, &c. 2 Here, inquit, maxime gratum mihi feceris, si permiseris ut deū Græcorum maxime veneratus sum, missis, &c. 3 Et quicquid aliud tibi opus erit. 4 Tritaui. i. Cygus, à γυνή, muliere & τῶν, Cræsi.

non ipsi Cræso contingeret, tamen transferre fata non potuit: sed quatenus illa permiserunt, annixus est, atque ei gratiam retulit, utpote dilata Sardium expugnatione tres annos. Et hoc Cræsus discat, tribus annis serius quam fata destinarant, se fuisse captum. Secundo loco, quod ipsi ardenti opem tulit. nam quod ad oraculum pertinet, haud recte Cræsus conqueritur: quoniā Apollo prædixit, eum esse magnum imperium, si bellum Persis inferret, eversurum: de qua re ipsum consultare volentem, decuerat mittere sciscitatum utrum ipsius Apollo diceret imperium, an Cyri. Sed quod dictum erat, nec considerans, nec interrogans, sibi ipsi acceptum referat. Quod autem ultimo responso ait Apollinem dixisse de mulo, ne hoc quidem discussit. Nam mulus hic, Cyrus erat: quippe qui duobus diversarum gentium parentibus ortus sit, generosiore matre quam patre. Nam illa quidem, Meda erat, Astyagis Medorum regis filia: hic autem, Persia, & Medis subiectus: & licet omnium infimus, tamen dominam suam in matrimonium duxit. Hæc Lydis Pythia respondit: quæ illi Sardis reuerſi Cræso nunciarunt. Quibus auditis Cræsus suam ipsius agnouit culpam esse, non dei. De Cræsi igitur imperio & prima Ionix subactione ita res se habet. ¶ Porro Cræsi non hæc solum quæ iam diximus, sed alia quoque permulta donaria in Græcia extant. Siquidem apud Thebas Bæoticas tripus est aureus, quem illic Apollini nuncupavit Ismenio: apud Ephesum quoque buculæ aureæ, atque columnæ pleræque. Quinetiam in vestibulis templi apud Delphos clypeus visitur aureus ingens. Atq; hæc etiam nū ad nostra vsq; tēpora supererant: nonnulla tamen interciderunt. Ac vero quæ apud Branchidas Milesiorum à Cræso dedicata fuerunt, pondere (quantum intelligo) æquali erant iis quæ sunt Delphis. Ceterum ea quæ tū Delphos, tum etiā ad Amphiarai misit templum, hæc sibi, veluti domestica bona, paternarumque facultatum primitias, diuis consecrauit. Quandoquidem cetera donaria è facultatibus erant aduersarii, qui Cræso, priusquam regno inauguraretur, repugnans, Pantaleontis partibus impense studebat: hunc in regni potestatem prouehere conatus. Pantaleon enim, & ipse, Alyattis filius erat, Cræsi frater,

καὶ μὴ κατ' αὐτὸν Κροίσου, οὐκ οἶόν τε ἐγχετο παρ-
 αγαγὲν μάλας· ὅσον δὲ ἐδέδωκε αὐταί, λυύσα-
 πο, καὶ ἐχαρίσατό οἱ. τεῖα γὰρ ἔτα ἐπιδρεβάλλ-
 λετο τῷ Σαρδίῳ ἄλωσιν. καὶ τὸτο ἐπιστάθω
 Κροῖσος, ὡς ὑπερὶ τοῖσι ἔτεσι τούτοις ἀλγεῖ τῆς
 περὶ φρενὸς. δὴν τε αὖ δὲ τούτων, χρημὲν αὖ-
 τὰ ἐπῆρκεσθαι. κατὰ δὲ ὁ μαθητὴν ὁ χρημὲν οὐκ
 ὀρθῶς Κροῖσος μέμψεται. περὶ γὰρ οἱ
 Λοξίης, ὡς ἐρατὸν ἔπει Πέρσας, μεγάλῃ
 10 ὄρχῳ καταλύσει. ὅν δὲ, πρὸς ταῦτα χρῆν
 ὁ μέλλοντα βουλεύεσθαι, ἐπείρεσθαι πέμψαν-
 τα, χέτερεα τὴν ἐαυτοῦ ἢ τὴν Κύρου λέγει δὲ χρῆν.
 οὐ συλλαβὼν δὲ ὁ ῥῆγιν, οὐδ' ἐπιδρεμῶν, ἐαυ-
 τὸν αἰπὸν ἀποφαιέτω. ὡς καὶ ὁ τελευτῶν χρῆν-
 ειαζομένη εἴπετ' αὖτε Λοξίης πρὸς ἡμίονον· οὐ-
 δὲ τὸτο σιωλέαβε. ἦν γὰρ δὴ ὁ Κύρος εἴς ἡμί-
 20 ον. οὐ γὰρ δυοῖν οὐκ ὁμοεθνεῶν ἐγγύστε, μη-
 τρὸς ἀμείνονος, πατρὸς δὲ ὑποδεξέσθαι. ἡ μὲν
 γὰρ ἦν Μιδίς, καὶ Ἀστύαγος θυγάτηρ τῇ Μιδῶν
 βασιλεύς· ὁ δὲ, Πέρσης τε ἦν, καὶ δὲ χρῶν οὐκ
 ὑπὸ ἐκείνοις· καὶ ἐνερθε ἐὼν τοῖσι ἀπασιν, δε-
 σποῖν τῇ ἐαυτοῦ σιωλέαβε. Ταῦτα μὲν ἡ Πυθίη
 ὑπέκεῖνα τοῖσι Λυδοῖσι· οἱ δὲ αἰνέειν καὶ ἐς
 Σέρδεις, καὶ ἀπῆλθον τῷ Κροίσῳ. ὁ δὲ, ἀχρύ-
 στας, σιωλέαβε ἐαυτοῦ ἐπὶ τὴν ἀμαρτάν, καὶ οὐ τῷ
 θεοῦ. κατὰ μὲν δὴ τὴν Κροίσου τε δὲ χρῶν, καὶ Ἰω-
 νίης τὴν πρῶτην καταστροφὴν, ἔσχε ἔτω. Κροί-
 30 σος δὲ ἐστὶ καὶ ἄλλα αἰσθημένα ἐπὶ τῇ Εὐλάδι πολ-
 λα, καὶ οὐτὰ εἰρημνῶν μοῦνα. ἐν μὲν γὰρ Θήβη-
 σι τῇσι Βοιωτῶν, τείποις χρῶν, ὅν αἰεθκε τῷ
 Ἀπόλλωνι τῷ Ἰσμηνίῳ· ἐπὶ δὲ Εὐφείῳ, αἱ τε
 βόες αἱ χρῶσαι, καὶ τῶν κίωνων αἱ πολλαί· ἐπὶ δὲ
 περὶ τοῖσι τοῖσι ἐπὶ Δελφοῖσι, ἀπασιν χρῶσιν με-
 γάλῃ. Ταῦτα μὲν καὶ ἐπὶ ἐς ἐμὲ ἦν περὶ εὐείτα, πᾶσι
 δὲ ἀπόλωλε πᾶσι τῶν ἀναθημάτων. πᾶσι δὲ ἐπὶ Βρα-
 χίῳσι τῇσι Μιλησίων ἀναθημάτων Κροίσῳ, ὡς ἐ-
 γὼ πτωθαίον, ἴσα τε καθμὸν καὶ ὁμοῖα τοῖσι ἐπὶ
 Δελφοῖσι, πᾶσι μὲν ἔς τε Δελφοῖς, καὶ ἐς τοῦ
 Ἀμφιάρεω, ἀνέθηκε, οἰκίᾳ τε ἐόντα, καὶ τῶν πα-
 40 τέρων χρημάτων ἀπαρχῶν· πᾶσι δὲ ἄλλα ἀναθήμα-
 τα δὲ ἀνδρὸς ἐγχετο ἑστῆς ἐχθρῶν, ὅς οἱ, τὸν ἡ βασι-
 λῶσαι, αἰψασίῳ κατεσῆκε, συσπένδων Παι-
 ταλέοντι χρῶσαι τῷ Λυδῶν δὲ χρῶν. ὁ δὲ Παύσα-
 λων, ἦν Ἀλυάτῃ μὲν παῖς, Κροίσου δὲ ἀδελφεός
 οὐκ ὁ-

ταῖς ἀρ-
 χῶν αὐ-
 τῶν μὲν.
 25

rorumque ludorum omnium genera, præterquam ¹ talorum. horum enim inuentionem sibi non vendicant Lydi. Porro ad famem discutiendâ, altera quidem dierum in totum lusibus occupatos fuisse, ne videlicet ciborum quærendorum sollicitudine distorquerentur: altera vero à lusibus abstinentes, vesci consueuisse. Atque hoc modo vixisse annis duodeciginti. Vbi autem malum non remitteret, sed magis etiam sæuaret, tum regem vniuersos Lydos bifariam diuississe, ² & hos quidē in sedibus suis permisisse, illos vero aliquod ablegasse colonos. Ac vero iis qui in sedibus suis permanerent, regem ipsum perrexisse imperare: illis autem qui deducendæ colonix destinati erant, filium suum præfecisse, cui nomen Tyrrheno. Hos è Lydia excedentes, primum diuertisse Smyrnam: & mox fabricatis nauigiis, nimirum quibus ea quæ navigationi accommoda videbantur, imponerent, ad vicinum sedesque quærendas orâ soluisse: donec varias nationes præteruecti, ad Vmbros peruenissent: vbi ciuitatibus constructis, ad hunc usque diem habitauerint. Atque pro Lydis, propter regii filii qui eos deduxit, nomen, appellatione quoque commixta, nominatos fuisse Tyrrhenos. Lydi itaque à Persis in seruitutem redacti fuerunt.

xcv

¶ Hinc iam nobis exequetur oratio, tum quinsnâ fuerit Cyrus ille qui Cræsi euertit imperium, tum quomodo Persæ Asiæ imperio potiti sint. ³ Igitur quemadmodum quidâ memorant Persarum, non qui res Cyri illustrare, sed prout illa se habent, referre student, ita ego conscribam: gnarus trifarias alias esse de Cyro narrandi vias. Quum Assyrii annis quingentis viginti superiorem Asiam obtinuissent, primi Medi ab ipsis deficere cœperunt: qui cum Assyriis pro libertate præliati, strenue se gesserunt: excussoque seruitutis iugo, in libertatem sese asseruerunt. Post quos & aliæ nationes idem fecerunt quod & Medi. (Ceterum quum iam per continentem in vniuersum propriis vterentur legibus, hac demum occasione rursus tyrannidi subiecti fuerunt. Fuit apud Medos vir sapiens, cui nomen erat DEIOCES, filius Phraortis, qui quum ad tyrannidem aspiraret, huiusmodi quædam excogitauit.

xcvi

ἄλλων πασῶν παιγνιέων τὰ εἶδη, πλὴν πινῶν. οὗτων γὰρ ὡς τὴν δῦρεσιν οὐκ οἰκηνοῦνται Λυδοί. ποιεῖν δὲ ὥςδε πρὸς τὸν λιμὸν ἐξέδρευσεν· πλὴν μὲν ἐτέρῳ τῷ ἡμερέων παίζειν πᾶσαν, ἵνα δὴ μὴ ζητιοῖεν σιτία· τὴν δὲ ἐτέρῳ σιτέεσθαι, παρορμήρους τῷ σαυγιέων. πιούτω τρώσῃ ἀφ' αὐτῶν· ἔπειτα δὲ οὐκ αἰέναι οὐ καχὲν, ἀλλ' ὅτι μάλλον ἐπιβιάζεσθαι, οὕτω δὴ τὸν βασιλῆα αὐτῷ, δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πᾶντων, κληρώσας τὴν μὲν ἑπὶ μὲν, τὴν δὲ ἑπὶ ἐξόδῳ ἐκ τῆς χώρας· καὶ ὅτι μὲν τῇ μέρει αὐτῷ λαγχανούσῃ τῷ μοιρίων, ἐαυτὸν τὸν βασιλέα πρὸς τάσσειν, ὅτι δὲ τῇ ἀπαλλασσομένη, ἐν ἐαυτῷ παύσασθαι, τὰ οὐνομα ἐπὶ Τυρσηνόν. λαχοίτω δὲ αὐτῷ τὸς ἐτέρους ἐξίεναι ἐκ τῆς χώρας, καὶ καταβιῶναι ἐς Σμύρνην, καὶ μηχανήσασθαι πλοῖα, ἐς τὰ ἐσθελήρους τὰ πᾶντα ὅσα σφι ἐν χερσὶν ἔχουσιν, ἀποπλέειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν. ἐς ὃ ἔθνεα πολλὰ ὡδραμειψάμενοι, ἀπικέσθαι ἐς Οὐμβρὸν καὶ ἐνθά σφρας εἰδρύσασθαι πόλιν, καὶ οἰκέειν ὃ μέλει τῷδε. αἰτὴ δὲ Λυδῶν μεταποιομαθῆναι αὐτοὺς ὅτι τῷ βασιλέως τῷ πατρὸς, ὃς σφρας ἀνέχετο· ὅτι τούτου τὴν ἐπὶ πονυμῆν ποιεῖν, οἰομαθῆναι Τυρσηνούς. Λυδοὶ μὲν δὴ ὑποπέρσῃσι δεδοῦλῳτο. Ἐπιδίξεται δὲ δὴ τὸν δαυτεν ἡμῖν ὁ λόγος τὸν τε Κύρον, ὅστις ἐὼν τῷ Κροίσου ἀρχὴν κατέειλε, καὶ τὸς Πέρσας, ὅτε τρώσῃ ἡγήσαντο τῆς Ἀσίης. ὡς ὅν Περσέων μετεξέτεροι λόγοι, οἱ μὴ βουλόμενοι σιμνοῦν τὰ παρὰ Κύρον, ἀλλὰ τὸν ἐόντα λέγειν λόγῳ, κατὰ ταῦτα γράψω· ὅτις ἀμείνων παρὰ Κύρου καὶ τριφασίας ἄλλας λόγων ὁδοὺς φῆναι. Ἀσσυρίων ἀρχόντων τῆς αἰῶς Ἀσίης ἐὼν ἔπειτα εἶχον καὶ πνταχόσια, πρὸς τοὺς αὐτῷ Μήδῳ ἡρξάντο ἀνίστασθαι· καὶ κως οὗτοι παρὰ τῆς ἐλθούσης μαχεσάμενοι πῶσι Ἀσσυρίοις, ἐχρήντο ἀδρεσ ἀγαθοί· καὶ ἀπώσαντο τὴν δουλοσύνην, ἡλθόντων δὲ τούτους, καὶ τὰλλα ἔθνεα ἐποίησαν τῷ Μήδῳ. Ἐόντων ὅ ἀνόνῳ πᾶντων αἰὰ τὴν ἡπειρὸν, ὥςδε αὐτὸς ἐς τυρηνίδας ἐξῆλθον· αἰὲρ ἐν τοῖσι Μήδῳις ἐχρήντο σοφός, τὰ οὐνομα ἦν Διόκης, πᾶς δὲ ἦν Φραόρτεω. οὗτος ὁ Διόκης, ἐξαδελφὸς τυρανίδος, ἐποίησε τοιαῦτα.

¹ Calculorum. ² Et forte legisse, alteram quidē partem ad manendum, alteram vero ad excedendum è regione. Et partem quidē illi cui sortitō obtigerat ut maneret, seipsum regem, migranti autem, suum filium præfecisse, cui nomen Tyrrheno. Alteros porro quibus sorte obtigerat ut emigrarent, Smyrnam descendisse. Hic mox &c. ³ Ita autem de his scribam ut Persæ quidâ narrant, qui res Cyri gestas verbis augustiores redderet nolunt, sed id quod res est dicere: gnarus triplicem aliam esse de Cyro narrandi viam.

ἔστιν ἡ
αὐτὴ

κατοικημένων τῶν Μηδων κατὰ κώμας, ὥς γῆ ἐ-
ωὐτὶς ἐὼν καὶ πρῶτερον δόκιμος, καὶ μάλλον τε καὶ
πρῶτον μὲν διχαιοσύνην ἔπαινε, ἥσκει. καὶ
ταῦτα μὲν τοὶ ἐοῦσης αἰομῆς πολλῆς αἰὰ πᾶσαν τὴν
Μηδικὴν, ἐποίησε, ὅπως αὐτὸς ὅτι τῶν δικαίων ὁ ἀ-
δικὸν πολέμιον ἔσται. οἱ δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς κώμας
Μηδδοὶ, ὁρῶντες αὐτὸς τὰς τρέψεις, δικαιοσύνην ἐ-
ωὐτῶν ἀρέοντο. ὁ δὲ δὴ, οἷα μνηστέριος δὲ χεῖρ,
ἴσους τε καὶ δίκαιος ἔσται. ποιεῶν τε ταῦτα, ἔπαυον εἰ-
χε ὅς τε ὁλίγους πρὸς τῶν πολιτῶν οὕτω, ὥστε

Quum Medi per vitos passim habitaret,
Deioces ¹ cum ante apud suos proba-
tus, tum magis studiosiusque æquita-
tem affectabat venditabatque, quod
videret apud Medos vniuersos magnam
quandam licentiam: sat sciens æquitati
iniquitatem esse inuisam. Medi vero
qui eundem habitabant vicum, intuen-
tes hominis mores, iudicem ipsum con-
trouersiarū sibi constituunt. Hic, vt qui
principatum ambiret, rectū se æquum-
que præbuit. Quæ quum faceret, lau-
dem apud populares suos obtinuit haud
quaquam exigua: ² adeo vt hæc intel-
ligentes qui apud ceteros pagos habita-
bant, nempe Deiocem solum esse qui
incorrupte iudicaret, læti vndiq; affue-
rent quotquot prius iniquis sententiis
fuerant superati, ad Deiocem, & ipsi li-
tes finiendas transferrent: postremo
nulli alii hanc prouinciā permetterent.

xcvii

ταῦτα μὲν οἱ οἱ ἐπὶ τῇσι ἄλλῃσι κώμασι ὡς Διό-
κης εἴη αὐτῶν μοῦνος κατὰ τὸ ὅρδον δικαίων, πρῶτε-
ρον πρὸς τοὺς ἀδίκους γινώμῃσι, τότε ἐπεὶ τε ἡ-
χρυσαν, ἀσμενοὶ ἐφείτεον τῶν δὲ Διόκεα καὶ αὐ-
τοὶ δικαιοσύνην. τέλος δὲ, ὅς τε εἰ ἄλλῃσι ἐπέτε-
πον. Πλάτωνος δὲ αἰὲ γινώσκοντος ὅτι φοιτέον-
τος, οἷα ταῦτα μνηστέριος καὶ δίκαιος ἀποβαίνειν κατὰ
τὸ εὖ, γινώσκων ὁ Διόκης ἐς ἐωὐδὸν πρὸς αὐακίμῃν,
οὕτε κατὰ τὴν ἐπὶ ἡτέλε ἐνταῦθα πρῶτερον πρῶ-
κατὰ τὴν ἐπὶ δίκαιον, οὕτ' ἐφῆκεν αὐτῷ. οὐ γὰρ οἱ λυ-
σιτελέειν, τῶν ἐωὐδὸν δὲ μελελήτα, τοῖσι πέλας δὲ
ἡμέρης δικαίω. ἐοῦσης ὡν ἀρπαγῆς καὶ ἀνομί-
ης ἐπὶ πολλῶν μάλλον αἰὰ τὰς κώμας ἢ πρῶτε-
ρον ἔσται, σιωπῶντες οἱ Μηδοὶ ἐς τὸν δὲ, καὶ ἐδί-
δουσαν σφίσι λόγον, λίγνους πρὸς τῶν κατηκνύ-
ων. ὥς δὲ ἐγὼ δόκω, ὡς ἄλλῃσι ἐλέγῃ οἱ τοῦ

27

ἡ μάλα

" Διόκεα φίλοι, Οὐ γὰρ δὴ τρέψω τῶν παρῶν
" πυχρῶν, διωπτι εἰμὲν οἰκέειν τὴν χώραν,
" φέρε τῆσιν ἡμῶν αὐτῶν βασιλέα. καὶ οὕτω
" ἢ τε χώρα δυνήσεται, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἔργα τρε-
" ψόμεθα, ὅς τε ὡς αἰομῆς αἰάσονται ἐσόμεθα.
ταῦτα κηλέγοντες, πείθοιτο ἐωὐδὸς βασιλεύειν.
Αὐτίκα δὲ πρὸς βαλλομένων ὄντινα τῆσιν βα-
σιλέα, ὁ Διόκης ἔσται πολλὸς ὡς πρὸς αἰσῶν καὶ
πρὸς βαλλομένων καὶ αἰσῶν. ἐς ὃ τῶν κατηκνύ-
ων βασιλέα σφίσι εἴη. ὁ δὲ ἐκ ἐλέει αὐτοὺς οἰκία-
τε ἐωὐδὸς ὡς βασιλῆος οἰκιστῶν, καὶ κα-
τὰ αὐτὸν δόρυφοροῖσι. ποιεῖσι δὲ ταῦτα οἱ Μηδοὶ.

οἰκιστῶν

ductusq; in medium vt omnium suffragio rex comprobaretur. At ille iussit ædificia sibi erigi
imperio digna, stipatoresq; ad custodiam corporis sui adiungi. ⁵ Huic Medi hæc prætiterūt,

xcviii

¹ Ipse, quum iam ante apud suos celebris esset, tum vero magis etiam quam antea iustitiam sectari aggressus est: quod videret apud Medos vniuersos magis q. licentiam, & satis sciret iuri iniuriam aduersari. ² Adeo vt quum in aliis pagis intellexissent Deiocem solum esse qui incorrupte iudicaret, qui prius iniqua iudicia erant experti, ad Deiocem disceptaturi vltro accurrerent: postremo nulli alii arbitrium deferrent. Quum autem in dies ventitarent plures, vtpote q. ³ Hic (vt ego quidem existimo) Deiocis amici bellissimum sermonem sunt exorti. Enimvero inquebant, si pergamus his moribus viuere, hanc nostram regionem diu non poterimus incolere. ⁴ Et nos res nostras agamus, neque male agendi licentia nostris sedibus pellamur. His verbis persuasi Medi regio imperio se subiicere, statim consultant quemnam regem creent. Tum Deioces ab omnibus nominari & prædicari, adeo vt omnium tandem suffragio rex approbaretur. ⁵ Hæc in eius gratiam Medi fecerunt, eique, &c.

etique ædificia ingentia probeque mun-
nita extruxerunt in ea quam designa-
uerat regione: permiserunt quoque sa-
tellites ex vniuersis Medis quos vellet, si-
bi deligeret. Deioces igitur imperio po-
situs, Medos compulit vnum oppidum
condere: vt hoc vno communito ex-
ornatoque, aliorum non ita magnam
curam haberent. Obsequentibus quo-
que hac in re Medis, mœnia constituit
ampla simul & valida, quæ nunc Ecba-
tana appellantur, in quibus murus vnus
alteri veluti confinis erat: sic nimirum
constitutis mœnibus, ¹ vt ambitus sin-
guli alteris gradatim essent sublimio-
res, solisque pinnis prominerent. ² Ad-
iuuabat huc loci ipsius commoditas,
vt qui collis instar esset eleuatus. Sed
accessit etiam maius quiddam data o-
perafactum. siquidem ambitus isti nu-
mero erant septem contigui, in quo-
rum postremo regia est & thesauri. Hæc
mœnia quum amplissima sint, magni-
tudine, prorsus illum Atheniensium æ-
quant ambitum. *Atque singule quidem
pinne suis atque hunc in modum distinctis
fulgent coloribus. Nempe primi ambitus
pinne colore sunt albicanti, secundi
nigro, tertii purpureo, quarti casio,
quinti sandaracino: postremi vero duo,
alter argentatas, alter inauratas habet
pinnas.* Et his quidem munimentis
Deioces se suamque regiam circum-
sepfit, ac reliquum populum seorsum
circumquaque habitare iussit. Cere-
rum vniuersis hoc ornatu constructis,
primus Deioces cauit necui ad regem
ingredi liceret, sed per internuncios
cuncta transfigerentur: adeo vt nec con-
spici regem a quoquam fas esset. ³ ad
hæc, nec ridere, nec expuere (propterea
quod omnibus factu deformia essent)
coram liceret. Hæc ideo faciunt apud
regem, ne videlicet eum cernentes æ-
quales & vna cum eo educati strenui &
fortes, indoleant atq; insidientur: quin
potius quiddam à reliquis hominibus
diuersum ipsis esse videatur, si coram i-
psum non intueantur. Quibus quum se
se Deioces iam adornasset, atque in im-
perio confirmasset, in exercenda ius-
titia valde seuerum se præbuit. Ete-
nim litigantes causas suas conscriptas intro per internuncios mittebant, quas ille decisas

xcix

οἰκοδομῆσιν τε γὰρ αὐτὰς οἰκία μέγιστα τε καὶ ἰ-
σχυρὰ, ἵνα αὐτὰς ἐφρασε τῆς χάριτος καὶ δορυ-
φόροις αὐτὰς ἐπιτρέποισι ἐκ πόλεων Μήδων κα-
ταλέξασθαι. ὁ δὲ, ὡς ἔσχε τι τὸ ἀρχαῖον, τῆς Μή-
δοις ἐν ἀνὰ γὰρ ἐν πόλιν ποιεῖσθαι, καὶ τὸ
περιεῖλαι τοῦ, τῆς ἄλλων ἡσὸν ἐπιμέλειαν. περὶ
δορυφόρων δὲ καὶ αὐτὰ τῆς Μήδων, οἰκοδομῆσαι τε
μεγίστα τε καὶ καρπύα, αὐτὰ τὰ νῦν Ἐκ-
βάτανα κέκληται, ἑτέρων ἐτέρω κύκλῳ ἐνεστῶτα.
¹ οὐ μνηχάηται δὲ οὕτω τὸ τεῖχος ὥστε ὁ ἑτέρος τῆς ἐ-
τέρου κύκλος τοῖσι περὶ μαχεῶσι μοιῶσι ἐστὶ ὑ-
ψηλότερος. ὁ μὲν πικρὸς, καὶ ὁ χωρεῖον συμμα-
χέει, χαλκῶν ἐόν, ὥστε τοιοῦτο εἶναι. ὁ δὲ καὶ μάλ-
λόν πέπετῃ δούλη, κύκλων ἐόντων τῆς σιναπῶν-
των ἐστῶτα, ὡς δὲ τὰ τελευτῶν τὰ βασιλῆα ἐνεστῶ
καὶ οἱ θησαυροί. ὁ δὲ αὐτῆς μέγιστον ἐστὶ τεῖχος,
κατὰ δὲ Ἀθηνῶν κύκλον μέγιστον καὶ ὁ μέγα-
ρος. τῶ μὲν δὲ περὶ κύκλου οἱ περὶ μαχεῶν
εἰσὶ λαοί. τῶ δὲ δούτερον, μέλδους. τῆς δὲ
² κύκλου, φοινίκας. περὶ δὲ περὶ δὲ, κυλῶν. πέμπτῃ
δὲ, σαρδανάκας. οὕτω πόλεων τῆς κύκλων οἱ
περὶ μαχεῶν ἐστὶν ἡσὸν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν
δύο δὲ οἱ τελευτῶν ἐστὶν, ὁ μὲν κατὰ γυρῶν, ὁ
δὲ κατὰ γυρῶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν
Ταῦτα μὲν δὲ ὁ Διόκῃς αὐτὰς τε ἐπέχει, καὶ
περὶ τὰ ἐστὶν οἰκία. ὁ δὲ ἄλλον δὲ μὲν περὶ
ἐκείνῃ τὸ τεῖχος οἰκεῖν. οἰκοδομηθέντων ὁ πό-
λεων, ὡς μὲν τοῖς Διόκῃς περὶ τῶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν
ἐστὶν, μὴ τε ἐστὶν ἐστὶν βασιλῆα μὴ δὲ συγ-
³ χωρεῖν, δὲ ἀγγέλων δὲ πόλεων χρεῖσθαι ὅραται
τε βασιλῆα ὑπὸ μὴδονος. περὶ τε τοῖς τοῖς ἐ-
πὶ γὰρ τε καὶ πύειν αἰτίον, καὶ ἅπανσι τῶν γε εἶναι
ἀσχερόν. Ταῦτα δὲ περὶ ἐστὶν ποιεῖται, ὅπως ὁ ἐστὶν
μὴ ὁρεῖντες οἱ ὁμήλικας ἐόντες καὶ σιναπῶν, ὁ
γὰρ τε καὶ ἄλλοι, λυπεῖται, καὶ ἐπιβουλεύει-
ται, ἄλλ' ἐτεροῖσι σφιδάκας εἶναι μὴ ὁρεῖν. Ἐπεὶ
τε δὲ ταῦτα διεσχέθη, καὶ ἐκράτῃ ἐστὶν τῇ
τυραννίδι, ὡς δὲ δίκας φυλάσσειν χαλεπός. καὶ ἐστὶν ἐστὶν
τῶν τε δίκας γράφοιτες, εἰσὼ περὶ ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν
⁴ πέμπτῃ καὶ ἐστὶν ἀφ' ἑκείνων, τῶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν
ἐκ πέμ-

X

¹ Ita vt ambitus alter alterum amplectatur. ² Adiuuante ipso loci situ, vt qui collis esset. Sed accessit maior etiam ars & industria, factis septem ambitibus inter se contiguis, in quorum postrema regia est & thesauri. Eorum autē amplissimus magnitudine plus minus circuitum Athenarum exæquat. Suntque primi ambitus pinne albæ: secundi, nigre: tertii, puniceæ: quarti, cæruleæ: quinti, sandaracina. ³ Præterea ne ridere coram vel excreare in quoquam honestum haberetur. Et hæc à Medis apud regem obseruantur, ne videlicet, &c.

ἐκπέμπει. ταῦτα μὲν καὶ ταῖς δίκαις ἐποίει. πὰρ δὲ
 δὴ ἄλλα ἐκεχρσμέατο οἱ εἴπια πωυθαίνοιο ἱερεί-
 ζοντα, τῶτον ὅπως μεταπέμφατο κατ' αἵμα ἐκεί-
 του ἀδικήματος ἐδικαίβω. καὶ οἱ κατὰ σκοπὸν τε καὶ
 κατὰ κροῖον αἰὰ πᾶσαι τὴν χώραν τῆς ἡρχε.
 Διόκῃς μὲν νυνὶ τῷ Μηδικῷ ἔθους στωέρεψε
 μούσιον, καὶ τῷ περὶ ἡρξέ· ἐστὶ δὲ Μήδων ποσὶδε γῆρα,
 Βουσαί, Παρηπτακηνοί, Στρυγχατες, Αἰεζαπὶ, Βυ-
 διοί, Μάριοι. γῆρα μὲν Μήδων ἐστὶ πᾶδε. Διό-
 κῃς δὲ παῖς γίνεται Φραόρτης, ὅς, τελευτήσαντος
 Διόκῃς, βασιλεύσαντος τεῖα καὶ πενήκρητα ἔτα,
 παρεδέξατο τὸν ἀρχὴν. τῷ δὲ δόξα μῆδος, ὅς, ἐκ
 ἀπεχερᾶτο μῆδων ἀρχεῖν τῷ Μήδων· ἀλλὰ στρα-
 τὸν αἰμῶς ἐπὶ τῆς Πέρσας, παρ' οἱσι τε τῷ τοιοῦ
 ἐπεδήκατο, καὶ τῶν Μήδων ἐπαχέους ἐποίησε.
 καὶ δὲ, ἔχων δύο ταῦτα ἔθνη, καὶ ἀμφοτέρωθεν
 κατεστρέφετο τὸν Αἰνῶν, ἀπ' ἄλλης ἐπ' ἀλλοῖον ἔθνος.
 ἐς δὲ στρατὸν αἰμῶς ἐπὶ τῆς Ἀσσυρίης, καὶ Ἀσ-
 συρίων τέτοις οἱ Νίνον ἔχον, καὶ ἡρχον παρ' ἐπὶ
 πόλεων, τότε δὲ ἦσαν μεμικωμένοι μὲν συμμάχων, 20
 αἰτε ἀπεστρώτων, ἄλλως μὲν τοῖς ἐκ τῶν δὴ κρητες·
 ἐπὶ τῇ τῆς δὲ στρατὸν αἰμῶς ὁ Φραόρτης, αὐτὸς τε
 διεφθάρη, ἀρξας δύο τε καὶ εἴκοσι ἔτια, καὶ ὁ στρατὸς
 αὐτῷ πολλός. Φραόρτης δὲ τελευτήσαντος, ὅς,
 ἐδέξατο Κυαζάρης ὁ Φραόρτης τῷ Διόκῃς παῖς.
 οὗτος λέγεται πολλὸν ἐπὶ γῆρας ἀλκιμώτερος τῶν
 παλαιῶν καὶ τῶν τῆς ἐλότησε καὶ τέλει τῆς ἐν
 τῇ Αἰνῶν, καὶ τῶν τῆς διέταξε χωρὶς ἐκείνης, τῆς
 τε αἰμῶς φέρης, καὶ τῆς ἰππέας, καὶ τῆς τοξοφορίας.
 παρ' οὗτος δὲ αἰμῶς ἐπὶ πόλεα ὁμοίως αἰμῶς πεφυρμένα. 30
 οὗτος οἱ τοῖς Λυδοῖσι ἐστὶ μαχεσάμενος, ὅτε νύξ ἡ ἡμέ-
 ρη ἐγένετο σφοδρὰ μαχομένοι οἱ καὶ ὁ Αἰνῶς ποταμὸν
 αἰὼν Αἰνῶν πᾶσαι συστῆσαι ἐκ τῶν συλλέξας δὲ τῆς
 ἐκ τῶν ἐκ τῶν ἀρχομένων πόλεων, ἐστρατεύετο ἐπὶ
 τῷ Νίνον, πτωρῶν τε τῶν πατρὶ, καὶ τῇ πόλιν ταύτην
 γέλων ἐξελθὼν. καὶ οἱ, ὡς συμβαλὼν ἐλίκησε τῆς Ἀσ-
 συρίης, ὡς ἐκ τῆς πόλεως τῷ Νίνον, ἐπὶ τῇ Σκυθίῳ
 στρατὸς μέγας. ἦγε δὲ αὐτὸς βασιλεύς ὁ Σκυθίων
 Μαδύης, Πρωτοθύεω παῖς· αἰεστὸν αὐτὸν μὲν ἐς τὴν
 Αἰνῶν, Κιμμερίους ἐκαλόντες ἐκ τῆς Εὐρώπης, 40
 τοῖσι δὲ ἐπὶ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, ἔτω ἐς τὸν Μήδικόν
 χώραν ἀπὸ κρηπ. ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαίη-
 δος, ἐπὶ τῇ ποταμὸν καὶ ἐς Κόλχας τελευτήσαντα ἡ-
 μερῶν ἐκ τῶν οὐδὲς. ἐκ δὲ τῆς Κολχίδος ἐκ πολλὸν ὁ-
 παρ' οἱ ἐς τὸν Μήδικόν, ἀλλὰ ἐν τῷ δὲ μέσῳ ἔθους
 vero non ita longo itinere perueniri potest in

remittebat. Et hæc quidem iniudiciis
 facitabat. Ceteris autem in rebus hunc
 ordinem instituerat : Si quem intel-
 lexisset iniuriam cuiquam facere, hunc
 ad se ascitum, indicta pro delicti mo-
 do pœna multabat : in quem vsum
 exploratores auscultatoresque per v-
 niuersam suam ditionem disposue-
 rat. Deioeces igitur solam Medicam ci
 subegit nationem, eique soli impera-
 uit. Cuius nationis tot numero gen-
 tes sunt, Buzæ, Paretaceni, Struchates,
 Arizanti, Budii, Magi. Tot sunt in Me-
 diagentes. Deioece defuncto, qui an-
 nos tres & quinquaginta regnavit, fi-
 liuseius PHRAORTES suscepit impe-
 rium. Qui solo imperio Medorum non
 contentus, bellum ante omnes intulit
 Persis, eosque primos in potestatem
 Medorum redegit. Quibus nationibus
 potitus, valida vtraque, mox Asiam
 subegit, aliam deinceps atque aliam in-
 uadendo gentem: donec ad Assyrios op-
 pugnandos peruenit, ad eos inquam As-
 syrios qui Ninum incolabant, quondam
 omnium principes, sed tunc à sociis
 per defectionem desertos: alioqui per se
 bene habentes. Aduersus hos expedi-
 tione suscepta Phraortes, secundo ac
 vicesimo quàm regno potitus est anno,
 cum pleraque exercitus parte periit.
 Post obitum eius, CYAXARES filius, De-
 iocis nepos, successit: qui dicitur multo
 maioribus suis fortior fuisse, & primus
 Asiaticos populos¹ in prouincias distin-
 xisse, primusque in suum quosque ordi-
 nem distribuisse, hastatos, equites, sagit-
 tarios: quum prius omnia² promiscua
 fuissent atque implicita. Hic est qui cū
 Lydis bellum gessit: quo tempore in i-
 pla pugna dies in noctem est conuer-
 sus: quique tota supra Halym flumen
 Asia sibi conciliata, collectis suis omni-
 bus, copias duxit aduersus Ninum, si-
 mul & patrem ulturus, & ciuitatem ip-
 se euerfurus. Ipsi porro, Assyriis præ-
 lio superatis, Ninum obsidenti ingruit
 ingens Scytharum exercitus, duce Scy-
 tharum rege Madye Protothyæ filio.
 qui Cimмериis ex Europa ciectis in A-
 siam eruperunt: & dum illos fugientes
 persequuntur, ita in Mediam penetra-
 runt. Est autem à lacu Mazotide ad
 Phasim vsque & Colchos, expedito via-
 tori iter triginta dierum: è Colchis
 vero non ita longo itinere perueniri potest in Mediam: sed vna duntaxat natio inter-

1 In turmas decurialle. 2 Promiscue fuissent confusa.

iecta est, Salspites: quos ubi transieris, continuò occurrit Media. Scythæ tamen hæc non irruperunt, sed alia via superiore & multo longiore deflecentes, Caucaſo monte ad dextram relicto. Hic Medi cum Scythis congressi, prælioque fusi, Asiæ imperium amiserunt. Porro Scythæ vniuersa Asia potiti, hinc recta in Ægyptum contendunt. Quibus iam Syriam Palæstinam ingressis Plammitichus occurrens Ægypti rex, muneribus precibusque effecit ne ulterius progredierentur.¹ Scythæ, ubi retrocedentes in vrbe essent Palæstinæ Ascalone, bonaq; parte Scytharum nullam iniuriam inferente, pauci aliquot relictæ Veneris Vranix fanum depecularunt, inter cetera (quantum equidem scio) huius deæ fana vetustissimum. Siquidem quæ in Cypro est *εισόδου* deæ ædes, ex hac prodiit: id quod ipsi etiam Cyprii referuntur. Quinciam illud apud Cythera delubrum Phœnices ex hac Syriæ regione ori condiderunt. Ac vero dea ipsa templi spoliatoribus eorumque posteris morbum immisit femineum: quemadmodum & ipsi fatentur Scythæ, se videlicet illo morbo ob id laborare.² & videre licet apud Scythas hunc morbum curantes, quos Enareas appellant Scythæ. Postquã vero iam vigintiocto annis Asiæ imperium Scythæ obtinuisſent, omniaque iam pæne ex negligentia licentiaque depopulata essent (nam præter tributum exactionesque, diripiebant, extorquebantque à quibuslibet quæcunque possidebant) tandem horum potiorẽ partem Cyaxares atque Medi hospitio acceptam inebriatamque interemerunt. Et sic quidem Medi recuperarunt imperium, receptis iis quibus prius potiebantur, & Ninum expugnauerunt: (vt autem ceperint, in aliis mox scriptis indicabo) Assyriosque, excepta Babylonica quapiam portione, subegerunt. Post hæc, Cyaxares, ubi quadraginta annis³ vna cum Scythis imperaſſet, vita functus est.

CVII Cuius regnum suscepit A S T Y A G E S filius. Hic filiam sustulit, appellauitque eam Mandanen: quæ visa est ei per

αὐτῶν ὅτι, Σάσπειρες· τὸ πρὸς τὸν ὄρεα Μειβομένησι, εἰς τὴν Μηδικήν. οὐ μὲντοι οἷον Σκύθαι τῶν τῆς ἐσέβαλον, ἀλλὰ τὸ κατὰ τὸν ὄρεον πολλῶν μακροτέρων ἐκτραπόμην, ὡς δὲ ἡ ἔχοντες ὁ Κανκασίων ὁ ἰκτερίπος. εἰ ταῦτα οἱ μὲν Μηδοὶ συμβαλόντες τοῖσι Σκύθαισι, καὶ ἐσπιδόντες τῇ μάχῃ, τῆς δεξιῆς κατελύθησαν· οἱ δὲ Σκύθαι τὴν Ἀσίην πᾶσαν ἐπέχον. Ἐν τούτῳ τῇ ἡσυχίᾳ Αἰγυπτοῦ καὶ ἐπὶ τῇ ἐρχόμενῳ ἐπὶ τῇ Παλαστίνῃ Συρίῃ, Ψαμμίπχος σφέας Αἰγυπτοῦ βασιλῆος αἰτιάσας δούροισι καὶ λιτῇσι ἀποτρέπει παρῶν μὴ πορεύεσθαι. οἱ δὲ, ἐπὶ τῇ αἰσχυρόντες ὁπίσω, ἐρχόμενοι τὴν Συρίαν ἐπὶ Ἀσκάλωνι πόλει, τῶν πλεόνων Σκυθῶν παρῆλθόντων ἀσπίδων, ὀλίγοι πινὲς αὐτῶν ὑπολειφθέντες, ἐσέλασαν τὸν ἑβραῖον Ἀφραδίτης ὁ ἰσὺν ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἰσὺν, (ὡς ἐγὼ πωλεῖν μὲν δὲ ἰσὺν) πόλεων δεξιὰ πόλεον ἰσὺν ὅσα τῶν τῆς τῆς καὶ γὰρ ὁ ἐπὶ Κύπρῳ ἰσὺν ἐπὶ τῇ ἐρχόμενῳ, ὡς αὐτῷ λέγεται Κύπριοι καὶ ὁ ἐπὶ Κύπρῳ ἰσὺν, Φοίνικες εἰσιν οἱ ἰσὺν ἀμεῖοι, ἐπὶ τῶν τῆς Συρίαν οἶτες, τοῖσι δὲ τῶν Σκυθῶν συλήσασιν ὁ ἰσὺν ὁ ἐπὶ Ἀσκάλωνι, καὶ τοῖσι πούτων αἰεὶ ἐκλήροισιν ἐπὶ τῇ ὁ θεὸς θῆλει. ἀνὴρ ἰσὺν ὡς τε ἀμα λέγεται τε οἱ Σκύθαι ἀπὸ τῶν σφέας ἰσὺν, καὶ ὁρᾶν παρὰ ἐωὶ τοῖσι τῆς ἀπικνεομένης ἐπὶ ἰσὺν Σκυθικῶν χώρῃ ὡς ἀπὸ χέκτηται, τῆς καλέοισι Ἐπάρεας οἱ Σκύθαι. Ἐπὶ μὲν ἰσὺν ὁ καὶ εἰς ἔτεα ἦρχον τῆς Ἀσίας οἱ Σκύθαι, καὶ τὰ πρῶτα σφὶς ὑποβέλος καὶ ὀλιγωρῆς ἀνάστατα ἰσὺν. χωρὶς μὲν γὰρ φόρων, ἐπὶ τῇ παρὰ ἐκείνων ὁ ἐκείνοις ἐπὶ βαλλῶν. χωρὶς δὲ τῆς φόρου, ἦρπαζον παρὰ ἐλαύοντες τῶν ὁ καὶ ἐχοιεν ἐκείνοι. καὶ τῶν μὲν τῆς ἰσὺν πλεόνων Κυαξάρης τε καὶ Μηδοὶ ἐξείσαντες καὶ καταμεθύσαντες κατεφόνεσαν. καὶ οὕτω αἰετῶν ἦν τὸ τὸν ἑβραῖον Μηδοὶ, καὶ ἐπεκράτεον τῶν καὶ παρὰ τῇ καὶ τὴν τε Νῆον εἶλον, (ὡς δὲ εἶλον, ἐπὶ τῇ ἰσὺν ὁ ἰσὺν ὁ ἰσὺν) καὶ τῆς Ἀσσυρίων ὑποχειρίων ἐποίησαντο, πλὴν τῆς Βαβυλωνίης μερίδος. μετὰ δὲ τῶν, Κυαξάρης μὲν βασιλῆος παρὰ ἐκείνων ἔτεα, σὺν τοῖσι Σκύθαι ἦσαν, τελευτᾶ. Ἐκδέχεται δὲ Ἀσσυρίων ὁ Κυαξάρης τῶν τῆς βασιλείαν. καὶ οἱ ἐρχέτο θυγάτηρ, τῇ οὐνομα ἔτεο Μανδάνην. τὴν ἐδόκεε Ἀσσυρίων ἐπὶ 29

¹ Scythæ vero regredientes, quum in urbem Syriæ Ascalonem peruenissent, plerisque nullo illato damno prætergressis, pauci aliquot rel. Ven. Vranix fanum spoliarunt omnium (quantum quidē intelligo) huius deæ templorum vetustissimum. ² Et ab iis qui in Scythiam veniunt, eo morbo affectos conspici: quos Scythæ ipsi enareas, id est execrabiles, seu execrationi obnoxios, appellant. Itaque octo & viginti annos Scythæ imperium Asiæ tenuerunt, quo tempore omnia iniuriis & superbe imperitando vastarunt. Siquid præter tributa, tantum i singulis exigebant quantum iis imposuissent: & tributis non contenti, singulorum etiā bona passi non redibantur. Plerosque igitur ipsorum Cyaxares & Medi hospitio acceptos & inebriatos interemerunt. Et hoc modo recepto imperio, iis quæ prius obtinebant sunt potiti, & Ninum ceperunt. Quomodo autem ceperint, & Assyrios (excepta Babylonia) sibi subiecerint, alibi declarabo. ³ Compræhensio Scytharum imperio, regnasset.

τῶν πνυγῶν οὐρήσας ποσὺν ὥστε πληῖσαι μὲν τὴν ἑ-
 ωῦτ' πόλιν, ἔπειτα παχύνουσαν δὲ καὶ τὴν Ἀσίην πᾶ-
 σαν. Ὑποφθιμὸς δὲ τῶν μάγων τοῖσι ὀνειροπό-
 λοισι ὁ εὐπνιον, ἐφοβήθη, παρ' αὐτῶν αὐτὰ ἐ-
 κκασα ἐκμαθὼν. μετὰ δὲ, τὴν μὲν Μαιδαίην
 τῶν τῆν ἐϋσαν ἡδὴ αἰδρὸς ὠρεῖν, Μήδων μὲν τῶν
 ἐϋτ' ἀξίων ὧδε διδοὶ γυναικας, δεδδικῶς τὴν ὀ-
 ψιν· ὁ δὲ Πέρσης διδοί, τῶν οὐνομα ἦν Καμβύσις·
 οἱ δὲ οὐνομα οἰκίης μὲν ἔοντα ἀγαθῆς, τρέπου δὲ ἡ-
 συχίου· πολλὰ ἔειρε ἀγῶν αὐτῶν μέσου αἰδρὸς
 Μήδου. Συνοικεούσης δὲ τῶν Καμβύσις τῆς
 Μαιδαίνης, ὁ Ἀρσάγης τῶν παρ' αὐτῶν ἔπει εἶδε ἄλ-
 λην ὀψιν· ἐδόκει οἱ ἐκ τῶν αἰδρῶν τῆς θυγατρὸς
 ταύτης φῦλαι ἄμπελον· τὴν δὲ ἄμπελον ἔπειτα
 τὴν Ἀσίην πᾶσαν. ἰδὼν δὲ τὸ, καὶ Ὑποφθιμὸς
 τοῖσι ὀνειροπόλοισι, μετεπέμψατο ἐκ τῶν Περσέ-
 ων τὴν θυγατέρα ἔπειτα ἐϋσαν. ἀπικραμένη δὲ
 ἐφύλασσε, βουλόμενος ὁ γυνώμενος ὅτι αὐτῆς δια-
 φθεῖται· καὶ ἐκ γὰρ οἱ τῆς ἑλπίδος οἱ τῶν μάγων ὀ-
 νειροπόλοι ἐσήμενοι ὅτι μέλλει ὁ τῆς θυγατρὸς αὐ-
 τῆς γένος βασιλεύσειν αὐτὴν ἐκείνου. Ταῦτα δὲ ὧν
 φυλασσόμενος ὁ Ἀρσάγης, ὡς ἐχρέτο ὁ Κύρος,
 καλέσας Ἀρπαγον, αἰδρὸς οἰκίον, καὶ πρὸς τὸν
 τῆς Μήδων, καὶ πρὸς τὸν ἔπειτα τῶν ἐϋτ', ἔλε-
 γε· οἱ ποιάδε, Ἀρπαγε, πρὸς γὰρ αὐτοῖς παρ' αὐτῶν,
 "μηδαμῇ παρ' αὐτῶν μὴδ' ἐμὲ τε παρ' αὐτῶν,
 "καὶ ἄλλοις ἐλόμενος, ὅτι ὑτέρης σε ὡς τῶν παρ' αὐτῶν.
 "λάβε δὲ αὐτὴν Μαιδαίην ἔπειτα παῖδα. φέρων δὲ ἐς
 "ἐϋτ', ἀπὸ κτείνον· μετὰ δὲ, γὰρ τῶν τρέψαν ὅτε
 "αὐτὸς βούλεται. ὁ δὲ ἀμείβεται, ὡς βασιλεύς, ὅτε
 "ἄλλοι καὶ παρ' αὐτῶν αἰδρὸς τῶν ἀχαιῶν ὧδε,
 "φυλασσόμενα δὲ ἐς σε καὶ ἐς δὲ μετέπειτα χρό-
 "νοι μὴδ' ὅλα μαρτυρῶν. ὅλα εἰ τοι φίλον τὸ οὐ-
 "τω γίνεσθαι, καὶ δὲ τὸν ἐμὸν ὡς ἡρετέεσθαι ἔπει-
 "τα δέως. Τούτοις ἀμειψόμενος ὁ Ἀρπαγος,
 ὡς οἱ παρ' αὐτῶν ὁ παρ' αὐτῶν κεχρησμένη τὴν ἔπει-
 "θατά, ἡ καὶ κλάων ἐς τὰ οἰκίαι. παρ' αὐτῶν δὲ
 "ἐφραξε τῇ ἐϋτὸς γυναικὶ δὲ πρὸς Ἀρσάγην
 "ὡς ῥήντα λόγον. ἡ δὲ παρ' αὐτῶν λέγει, Νυνὶ ὧν
 "τί σοι ἐν νόῳ ὅτι ποιέειν; ὁ δὲ ἀμείβεται ἐκ τῆς
 "τέλλετο Ἀρσάγης, Οὐδ' εἰ παρ' αὐτῶν φρονήσιέ τε
 "καὶ μακρὰ καί κινῶν ἡ νυνὶ μένεται, οὐ οἱ ἔγωγε
 "παρ' αὐτῶν τῇ γνώμῃ, ὧδε ἐς φόνον τοιοῦτον

quietem tantum vrinæ fundere ut om-
 nem ipsius urbem oppleret, atque v-
 niuersam Asiam inundaret. Quod som-
 nium quum magis, somniorū inter-
 pretibus, exposuisset, contreritus est,
 singula quæque ab illis edoctus. Ideo-
 que visum hoc reformidans, Manda-
 nen iam viro maturam, nulli Medo-
 rum quicquid dignus esset, tradendam sta-
 tuit, sed Persæ cuidam nomine Cambysi,
 quem compertum habebat familiæ qui-
 dem bona ortum, ceterum ingenio
 sedato, ¹ gerentemque se multo infra
 mediocris Medici cuius conditionem.
 Eodem quo Cambysi collocauerat fili-
 am anno, visionem alteram vidit: vide-
 batur ei ex genitalibus filix vitis ena-
 sci quæ omnem occuparet Asiam. Quod
 visum quum retulisset ad interpretes so-
 mniorum, filiam iam prægnantem &
 partui vicinam ex Persis accersit, ei-
 que, quum venisset, custodiam apponit,
 volens quod illa peperisset interime-
 re. Etenim magi somniorum interpre-
 tes visionem illam portendere dice-
 bant Astyagi, prolem filix pro ipso re-
 gnaturam. Hoc igitur obseruans Astya-
 ges, vbi genitus est Cyrus, adscito Har-
 pago familiari suo, & inter Medos fi-
 dissimo, atque omnium rerum suarum
 procuratori, hæc inquit, Harpage, ne-
 gotium quod tibi iniungo caue præ-
 termittas, aut villo modo exequi su-
 perfedas: ² neve committas ut alios
 præponendo, postea tibi ipsi perniciem
 crees. Capito quem Mandane pepe-
 rit puerum, in domumque tuam ferto,
 atque occidito: postmodum quoquo
 modo voles ipse sepelito. Cui respon-
 dit ille, ³ Neque alias vnquam rex huic
 viro rem iniunxisti ingrati, & in po-
 sterum dabimus operam nequid in te
 delinquamus. Quod si tibi cordi est
 hoc ita fieri, ⁴ mea interest id industrie
 exequi. Hæc quum respondisset Harpa-
 gus, eique puer traditus esset ornatus
 ad necem, contulit se domum, flets:
 adiensque vxorem, refert omnem ha-
 bitum secum ab Astyage sermonem.
 Ad quem vxor, Quid igitur, inquit,
 faceret tibi in animo est? Ego vero (re-
 spondet vir) quanquam Astyages man-
 dauit, etiamsi desipiet, peiusque in-

¹ Et quem ipse infra mediocrit conditionis Medos duceret. ² Neque me decipito, & ne aliis ad hoc agendum delectis tan-
 dem tibi ipse malum crees. ³ Neque alias vnquam animaduertisti in hoc viro quidquam iniucundum [vel molestum] & in-
 possit ut patiens eius usum habuit quam antea perleu. ⁴ Meum est.
⁵ Puerulus cum ornatu traditus esset ad necem.

obsequar: idque multis de causis, tum quod puer ipsi mihi cognatus est, tum quod Astyages grandis natu est, & virili prole orbus: quo defuncto, si tyrannis ad eius peruentura est filiam, cuius nunc filium per me interimit, quid aliud restat hinc mihi quam periculum maximum? Ehimvero securitatis meae causa expedit hunc puerum interire, sed per aliquem ipsius Astyagis, non per aliquem meorum.

cx Hæc loquutus, è vestigio nuncium mittit ad bubulcum Astyagis, quem notat¹ pascuorum maxime idoneorum, & montium feris frequentissimorum esse gnarissimum: cui nomen erat Mitradates: cuius contubernalis & eadem conferua erat, nomine Cyno, Græca lingua, id est canis, Medica, Spaco. nam canem Medi spaca appellant. Locus ubi bouum pascua ille habebat, montium radices erant, ad ventum boream Ecbatanorum, & ad pontum Euxinum. Hoc enim tractu ad Saspires vergente, Media valde montosa est & edita, ac nemoribus frequens, reliqua vero tota admodum plana. Hic itaque accersitus, propere quum venisset, inquit ad eum Harpagus, lubet te Astyages hunc capere infantem, quem in desertissimo montium exponas, ut celerrime pereat. & hæc ut tibi dicerem mihi iniunxit: & nisi hunc interemeris, sed aliquo pacto serua ueris, ² pessimo exitio te occubiturum. cui expositioni infantis inspector ego præpositus sum.

cxix Hæc ubi audiuit bubulcus, sumptis infante, tediit quæ venerat³ ad bouile suum. Ei, dum in urbem abiit, vxor sua, quæ erat prægnans, per totam diem parturiens, è voluntate demonis enixa est filium. Absente marito utriusque mutua tenebantur sollicitudine: hic quidem vxori parturienti metuens, illa vicissim marito timens, propterea quod præter consuetudinem ab Harpago accersitus esset. Vbi autem reuersus affuit, cum vxor, utpote ex improviso cernens, prior interrogauit quid ita studiose ipsum Harpagus accersisset. Cui ille, Vxor, inquit, ubi in urbem veni, & vidi & audiui⁴ quod nec visum oportuit nec agi circa dominos nostros. Harpago domus omnis luctu tenebatur: in quam ego perterritus simulatque introii, video puerulum in medio

ὑποκρήσω. πολλῶν δὲ εἵνεκα οὐ φοιῶσιν· καὶ ὅτι αἱ τὰ μοι συγγρηῆς ἐστὶν ὁ παῖς, καὶ ὅτι Ἀστύα-
γης μὲν ἐστὶ γέρων, καὶ ἄσπας ἐρσιος γένου· εἰ δὲ γὰρ
λήσει πύτου τελευτήσαντος ἐς τὴν θυγατέρα τῶν-
τῶν δὲ ἀναβῶναι ἡ τυραννὶς, ἥς κινῶν ὁν κτείνει δὲ ἐ-
μῶν, ἄλλο ἢ ἡ λείπεται δὲ σὺν ὑπὲρ ἐμοὶ κινδύνων ὁ
μῆγος; ἀλλὰ τὸ μὲν ἀσφαλὲς εἵνεκα ἐμοὶ, δεῖ
τὸν τελευτᾶν ὁν παῖδα· δεῖ μὲν τοὶ τῷ πῖνα Ἀ-
στύαγος, αὐτὸν δοῖα θυγατέρα, καὶ μὴ τῷ εἰνῶν.
Τὰυτὰ εἰπὼς, αὐτίκα ἄγγελον ἐπέμπε ὅτι ὁν
βουκόλον ὁν Ἀστύαγος· ὁν ἡπίστατο νομάς τε ὅτι
τηδεωτάτας ἐμόντα, καὶ οὐρεα θηριώδεατα· τὰς
οὐνομα μὲν Μιτράδατης. σκυνοῖκε δὲ τῇ ἐαυτοῦ
συνδύλῃ· οὐνομα δὲ τῇ γυναίκε μὲν τῇ σκυνοῖκε,
Κυνῶ, καὶ τὴν τῷ Ἑλλήων γλῶσσαν· καὶ ὅτι τὴν
Μηδικὴν, Σπακίῳ. τὴν γὰρ κυνὰ καλεῖσι σπακίῳ
Μηδοί· αἱ δὲ ὑπὸ ὡρεα εἰσὶ τῷ οὐρέων ἐντα τὰ νο-
μάς τῷ βοῶν εἶχε σὺν δὲ ὁ βουκόλος, πρὸς βορέω
τε αἰέμου τῷ Ἑκβατάνων, καὶ πρὸς τὸ πόντου τῷ
Εὐξείνῳ. ταύτῃ μὲν γὰρ ἡ Μηδικὴ χώρα πρὸς
Σαππεῖραν ὄρειν ἐστὶ καρπία, καὶ ὑψηλή τε, καὶ ἰ-
σησι σκυνορεφῆς· ἡ δὲ ἄλλη Μηδικὴ χώρα, ἐστὶ πᾶσα
ἀπέδος. ἐπεὶ ὁν ὁ βουκόλος σπονδὴ πολλῇ καλε-
μένος ἀπὶ κατό, ἔλεγε ὁ Ἀρπαγὸς τὰς δὲ, Κελεύσει
Ἀστύαγης ὁ παῖδον τὸν λαβόντα, θύναι ἐς δὲ ἐρη-
μώτα τὸν τῷ οὐρέων, ὅπως αὐτὸν πῆχιστα ἀφ' ὧν φθαρείν.
καὶ τὰς τοὶ κελεύσει εἰπεῖν, Ἦν μὴ σποκτείνης
αὐτὸν, ἀλλὰ πρὸς τὸν πρὸς ποιήσῃ, ὁλέθρα τῷ κα-
κίσῃ σε ἀφ' ὧν χρεῖσθαι. ἐπερὶ δὲ ὅτι καὶ μὲν ὁν
τέταγμα ἐγὼ. Τὰυτὰ ἀκούσας ὁ βουκόλος, καὶ
αἰαλαβὼν ὁ παῖδον, ἤτε τὴν αὐτὴν ὁπίσω ὁδὸν, καὶ
ἀπικνέεται ἐς τὴν ἑπαυλίαν. τὰς δὲ ἄρα καὶ αὐτὸς
ἡ γυνὴ ὅτι τε ἐοῦσα πᾶσαν ἡμέρην, τότε κῶς κατὰ
δαίμονα τίκει, οἰχομένου τῷ βουκόλου ἐς πόλιν.
ἦσαν δὲ σὺν φροντίδι ἀμφοτέρω ἀλλήλων πύει· ὁ
μὲν, τὸν τέκεν τῇς γυναίκες ἀρρώδεων, ἡ δὲ γυνὴ, ὅ-
τι σὺν ἐσθλῶς ὁ Ἀρπαγὸς μετεπέμψατο αὐτῆς ὁν
αὐτὸς· ἐπεὶ τε δὲ σπονοστήσας ἐπέστη, οἷα δὲ ἀ-
έλπῳ ἰδῶσα ἡ γυνὴ, εἶρετο πρὸς τὴν ὅτι μιν οὐ-
τω πρὸς ὧν μὲν Ἀρπαγὸς μετεπέμψατο. ὁ δὲ εἰ-
πε, Ὡς γυνὴ, εἰδὼν τε ἐς πόλιν ἐλθὼν καὶ ἡκούσα·
ὁ μὴτε ἰδεῖν ὄφελον, μὴτε κατε θυγατέρα ἐς δεσπό-
τας ἡμετέρας. οἶκος μὲν πᾶς Ἀρπαγῶν κλαυ-
θμῷ κατείχεται· ἐγὼ δὲ σκπλαγμῶς, ἥα ἔσω.
ὡς δὲ τὰ χίστα ἐσθλῶν, ὁρῶ παῖδον πρὸς κεί-

¹ Pascua & montes feris oppleros quam opportunissime incolere. ² Fore ut pessimo supplicio te interficiat. Expositum autem intuleri sum iussus. ³ Ad calam suam. Huic porro etiam vxor quæ per totum d. em parturierat, tunc forte numinis voluntate filium pepererat, dum ipse in urbem proficisceretur: erantque alter de altero solliciti. ⁴ Quod utinam neque vidisset, neque vnquam domus nostris cueniat.

„ μῆλον, ἀσπαίρον τε καὶ κραυγαῖό μιν, κακοσμημέ-
 „ νον χρυσῷ τε καὶ ἐδῆτι ποικίλῃ. Ἀρπαγὸς δὲ ὡς
 „ εἶδε με, ἐκέλευε τὴν παχίτην αἰαλαβόντα ὁ
 „ παιδίον, οἷμα δὲ φέροντα, καὶ θῆναι ἐντα θριαιδὲ-
 „ σα πιν εἴη τῷ οὐρέων· φὰς Ἀρπαγὸς εἶπεν· οἱ ποι-
 „ αῦτα ὅτι θεῶν μοι· πολλὰ ἀπειλήσας εἰ μὴ σφρα
 „ ποιήσῃμι. καὶ ἐγὼ ἀνὰ λαβὼν, ἔφερον, δοκέων τῷ
 „ πινος οἰκετῶν εἶναι. οὐ γὰρ αἴψα τε κατέδοξα· εἶδεν
 „ ἡμεῖς. ἐγὰρ μὲν δὲ οὐρέων χρυσῷ τε καὶ εἴμασι κα-
 „ κοσμημένον· παρὲς δὲ, καὶ κλαυθμόν κατεπεῖτα 10
 „ ἐμφανέα ἐν Ἀρπαγῷ. καὶ δὴ κατ' ὁδὸν πωτά-
 „ νομῃ δὴ πῶτα λόγῳ θιγαί ποιος, ὅς ἐμε παρὰ πῶ-
 „ πων ἔξω πόλιος, ἐνχειρίσει ὁ βρέφος· ὡς ἄρα
 „ Μανδάνης τε εἴη παῖς τῆς Ἀρπαγῶ θυγατρὸς,
 „ καὶ Καμβύσιω τῷ Κύρου. καὶ μὴν Ἀρπαγὸς ἐν-
 „ τέλλεται σποκτεῖναι· ναὺ τε ὠδὲ ὅστι. Ἀρπαγὸς δὲ
 „ τῷ πατρὶ λέγει ὁ βουκόλος, καὶ ἐκκαλύψας ἀπεδεί-
 „ κνυε. ἡ δὲ, ὡς εἶδε ὁ παιδίον μίγα τε καὶ θείδης ἐ-
 „ ὄν, δακρύουσα, καὶ λαβομένη τῷ γυναικῶν τῷ αἰ-
 „ δρὸς, ἔρχετο μετ' ἐμὴν τέχνην ἐκθεῖναι μιν. ὁ δὲ σὺν 20
 „ ἔφη οἷός τ' εἶναι ἄλλως αὐτὰ ποιεῖν. ὅτι φοιτήσιν
 „ γὰρ καποκόποις ὅς Ἀρπαγῷ καποφορμῶσι·
 „ ἀπολέσθαι τε καὶ κίσει, καὶ μὴ σφρα ποιήσῃ. ὡς δὲ
 „ σὺν ἔπειτα ὅρα δὴ ἄνδρα, δούτε λέγει ἡ γυνή
 „ πᾶδε, Ἐπεὶ πόλιω οὐ δύναμαι σε πείθει μὴ ἐκθεῖ-
 „ ναι, σὺ δὲ ὠδὲ ποῖσιν, εἰ δὴ πᾶσα γὰρ αἰαλῃ οὐθῆται
 „ ἐκκαίμενοι. τί ποτε γὰρ καὶ ἐγὼ, τί ποτε δὲ θεοῖς·
 „ τῷ το μὲν φέρων παρὲς· δὴ τῆς Ἀρπαγῶς θυ-
 „ γατρὸς παῖδα ὡς ὅς ἡμῶν ἐόντα βέβαιον. καὶ
 „ οὐτὼ οὐτε σὺ αἰώσῃ ἀδικέων τῶν διαπύτας, οὐτε 30
 „ ἡμῖν κακῶς βεβουλεύμεθα εἶναι. ὁ, πὲρ γὰρ θεοῖς
 „ βασιλῆος λαφύς κυρήσει, καὶ ὁ παρὲς οὐκ ἀπολέ-
 „ σαι τὴν ψυχὴν. Καρὶα τε ἐδδξε τῷ βουκόλῳ
 „ παρὲς τὰ παρὲς ὅρα δὴ λέγειν ἡ γυνή, καὶ αὐτὴ ἐ-
 „ ποίει λαφύς. δὴ μὲν ἔφερε θανάτων παῖδα, τῷ
 „ πιν μὲν παρὰ διδοῖ τῇ ἐωὶ τῇ γυναικί· δὴ τῇ ἐωὶ τῇ
 „ ἐόντα νεκρὸν λαβὼν ἔθηκε ἐς ὁ ἄγος ἐν τῷ ἔφερε
 „ δὴ ἔτερον. κακοσμήσας δὲ τῷ κύματι πᾶσι τῷ ἐπὶ
 „ εἰς παῖδος, φέρων ἐς ὁ ἐρημύει τῷ ἔρειον πᾶσι
 „ ὡς δὲ τῇ τῇ μέρη τῷ παῖδι ἐκκαίμεν ἐχέμεν, ἡ 40
 „ φύλακιν ἐς πόλιν ὁ βουκόλος, τῷ πιν παρὰ βούσκων· φύλακιν
 „ αὐτὴ καλαίπῳ. ἐλθὼν δὲ ἐς τῷ Ἀρπαγῷ, σπο-
 „ δεικνύει ἔφη ἐπὶ μοῖς εἶναι τῷ παῖδι δὴ νέκυν.
 „ πᾶσι δὲ ὁ Ἀρπαγὸς τῷ ἐωὶ τῷ εὐρυφύων

positum, palpitantem vagientemque, auro ac versicolori veste ornatum. eum Harpagus, vbi me vidit, iussit celerissime sumere, atque exponendum asportare, in montem quammaxime feris abundantem: dicens Astyagem esse qui hæc mihi iniungeret: magnopere minatus, nisi ea facerem. Ego acceptum puerum attuli, ratus alicuius illum domesticorum esse, non autem illius generis. Admirabar tamen quod videretur auro vestibusque ornatum: præterea quod planctus manifestus fiebat in Harpagoi domo. ² Atqui inter viam, ex omni oratione famuli qui me extra urbem deduxit, mihi que infantem tradidit, percepi eum Mandanes Astyagis natæ & Cambyfis Cyro geniti esse filium, & ab Astyage iussum interfici: atque is hic est. Hæc loquens bubulcus, ^{cxii} puerum detectum ostendit: quem illa intuita procerum ac speciosum, genua viri cum lacrymis amplexa, obsecrat nequa ratione puerum exponat. Hic negare aliter ista fieri posse: superuenturos enim ab Harpago speculatores ad rem explorandam: seque, nisi id exequatur, miserrime periturum. Mulier vbi id viro non persuadet, ³ Quandoquidem, inquit, te nequeo inducere, quod secundum est facito, si modo necessitas prorsus est aspici puerum dum exponitur. Quoniam ego quoque peperiri, peperiri autem mortuum: ablatum hunc expone, & istum ex Astyagis filia, tanquam ex nobis genitum, alamus. Ita neque tu iniurius in dominos esse deprehenderis, neque nobis male consuluerimus. Nam & hic qui obiit, regale sepulchrum nanciscetur, & iste qui superest, animam non amitter. Sane quam comode ^{cxiii} visa est bubulco mulier loqui pro præsentis conditione: atque ita continuo fecit. Igitur quem necaturus attulerat, eum uxori tradidit: suum autem, qui mortuus erat, acceptum, collocavit in eo vase in quo alterum portauerat. Omnique alterius pueri cultu ornatum, in desertissimo monte exposuit. ⁴ Ideoque post pueri expositionem, relicto quodam pecuariorum pro se illic vicario, in urbem se contulit, & ad domum Harpagoi: atque sese paratum illi ostendere pueri cadaver. Harpagus, missis suorum satellitum

1 Nunquam enim cogitasset ex eo genere esse. 2 Ceterum in via rem totam ex ministro intellexi, qui mihi extra urbem deducito puerulum in manus tradidit: filium esse videlicet Mandanes Astyagis filia, & Cambyfis Cyri filii: & Astyagem iubere illum interfici. Nunc igitur hic est. 3 Secundò hæc dixit, Quandoquidem igitur tibi non possum persuadere ut non exponas, tu saltem hoc facito: si quidem omnino necesse est expositum cerni. 4 Tertio vero die quam puer expositus fuerat.

CXIV

fidelissimis, rem per eos inspexit, ac bubulci filium sepeliuit. Et hic quidem infans humatus est. Alterum vero, qui postea Cyrus appellatus est, vxor bubulci sibi sumptum, educauit, imposito illi alio quopiam ac non Cyri nomine. Qui posteaquā decennis fuit, eum res ista quæ illi contigit, palam fecit: Ludebat in pago vbi armenta illa erant, & ludebat cum æqualibus in via: quem inter ludendum ceteri pueri quū pro rege sibi elegissent, cognominatum bubulci filium, ipse eos muniis distinguebat: vt alii domorum structores essent: aliis, vt satellites: alii, vt oculus regis esset: alii, vt mandatorum renunciator, tanquam suum singulis munus assignans. Horum puerorum quidā colulus Artembaris filius erat, viri inter Medos clari, quē Cyrus, quod imperata non fecisset, iussit ab aliis pueris comprehendere: & quum illi paruissent, multis verberibus affecit. Quæ puer tanquam se indigna passus, iniquissimo animo ferens, vbi primum dimissus est, in urbem ad patrem perrexit, & quæ à Cyro pertulisset deplorauit: non tamen Cyrū nominans (nondum enim eius hoc erat nomen,) sed filium bubulci Astyagis. Artembares, vt erat ira percitus, ad Astyagem, ducens filium secum, contendit: & rem intolerandā passum esse inquit, eiusque humeros ostendens, Siccine indigne (ait) accipimur, rex, ² à filio bubulci serui tui? Audiens hæc atq; cernens Astyages, volens Artembaris, honoris gratia, vlciisci puerum, iussit accersiri bubulcum & filium. Qui quum ambo adfuissent, intuens in Cyrum Astyages, Tunc (inquit) hoc tali patre genitus, ausus es huius filium, viri apud me primarii, tam indignis concidere verberibus? Cui ille, Istud, inquit, herede, huic ego iure feci. pueri enim pagani, quorum hic vnus erat, me regem suum ludentes constituerant: quippe qui videbar eis ad hoc maxime esse idoneus. At iste, quū ceteri pueri iussis obtemperaret, audiens dicto esse nolebat, ac me nihili faciebat: propter quod pœnas dedit. Quod si ego propterea vllomalo sum dignus, hūc tibi præsto sum.

CXVI

Hæc loquente puero, subiit Astyagi agnitio eius, visaque est figura oris referre ac repræsentare ipsū, & gestus esse liberalior, & tempus expositionis cum pueri ætate congruere. His percussus Astyages, aliquandiu sine voce mansit.

τὸς πιστοτατοῖς, εἰδότες ἀλλὰ τῶτων, καὶ ἔθαψεν τοῦ
βουβύλου τὸ παιδίον. καὶ τὸ μὲν ἐθαψέντο· τὸ δ' ὕστε-
ρον τῶτων Κύρου ὀνομαζέμενα, τῶν ἀλαβῶσα ἐτρέ-
φε ἡ γυνὴ τῶ βουβύλου, οὐνόμα αἰλλόχου τίχεται οὐ
Κύρον θελήσει. Καὶ ὅτε δὴ ἡ δεκάτης ὁ παῖς,
πρόημα ἐς αὐτὸ τοῖονδε ἡρόδοτον ἐξέφηνέ μιν. ἔ-
παυσε ἐν τῇ κώμῃ αὐτῇ ἐν τῇ ἡλικίᾳ καὶ ἀβουκλίου
αὐτοῦ· ἐπαύσε δ' μετ' ἡλικίᾳ ἐν ὁδῷ καὶ οἱ παῖ-
δες παίζοντες εἰλόντο αὐτοῦ βασιλέα εἶναι, τὸν δὲ τὸ
τῶ βουβύλου ἐτίκλινον παῖδα. ὁ δ' αὐτῶν διέταξε
τὸς μὲν, οἰκίας οἰχομένους, τὸς δ' ὁδοφύλακας εἶναι. ³¹
δὲ καὶ πινά αὐτῶν, ὁφθαλμὸν βασιλῆος εἶναι. ταῦτα
πιν, ἀνελίας ἐσφένδι· ἐδίδε γέρας, ὡς ἐκαστὸς ἐρ-
χεν παρὰ πατρὸς. εἰ, δὲ τῶτων τὸ παρὰ πατρὸς συμπαί-
ζον, ἐὼν Ἀρτεμῆαρεω παῖς, ἀδελφὸς δὲ Κίμης ἐν Μή-
δοισι· (ὅς γ' δὴ ἐποίησε τὸ παρὰ πατρὸς ἐκ τῶ Κίμης) ³² ἐκ
ἐλθε αὐτὸς τὸς ἀλλοτρίους παῖδας ἀναλαβέν. πρὸς
μὲν δ' ἐπὶ τοῦ παιδὸς, ὁ Κύρος τὸ παῖδα βίχως κέρτα
ᾧ εἰσέσσε μασιγῶν· ὁ δ' ἐπεὶ τε ἐμετρίθη τάχιστα, ³³ ᾧ
ὡς γὰρ δὴ ἀνάξια ἐφ' οὗ τῶ παθὼν, μᾶλλον τι περὶ μέ-
κτε· καὶ ἵθ' ὅταν ἐς πόλιν, πρὸς τὸν πατέρα ἀπικί-
τετο τὸ ὑπὸ Κίμης ἡγήσει· λέγων δ' ὅτι Κίμης, (ὅς γ' ἄρα καὶ
ἦν τὸ τῶνομα) ἀλλὰ πρὸς τὸν βουβύλου τὸν Ἀρτεμῆαρος
παιδὸς. ὁ δ' Ἀρτεμῆαρος ὀργῇ, ὡς εἶχε, ἐλθὼν τῶν
τῶ Ἀρτεμῆαρος, καὶ ἅμα ἀρσένος τὸν παῖδα, ἀνὰ ροῖα
πρόηματα ἐφη πεποιθέναι, λέγων, ὅτι βασιλεὺς, ὅ-
πως ὅς δ' ἔλαβεν, βουβύλου τὸν παιδὸς, ὡς δὲ περὶ εὐρείας
θα (δὲ καὶ τὸν παιδὸς τὸς ὅμους.) Ἀκούσας δ' ἐπὶ
δὼν ὁ Ἀρτεμῆαρος, γέλων πικρῶς τὰ παιδὸς πικρῶς
³⁴ τὸ Ἀρτεμῆαρεω ἔνεκα, μετεπέμπετο τὸν τε βουβύλου
καὶ τὸν παῖδα. ἐπεὶ τε δ' παρῆσαν ἀμφοτέροι, βλέψας
πρὸς τὸν Κύρου ὁ Ἀρτεμῆαρος ἐφη, Σὺ δὲ ἐὼν ἔδωκε τοῖς
ἐκ ἐόντος παῖς, ἐτόλμησας τὸν δὲ παῖδα ἐόντος πρὸς
τὸν πατέρα ἐμὸν ἀφικη τοῖονδε περὶ πατρὸς, ὁ δ' αὖτις βεβαίως
ὡς δὲ, ὅτι δέσποτα, ἐγὼ αὐτὰ τῶν ἐποίησα σὺ δὲ
κη· οἱ γὰρ με ἐκ τῶ κώμης παῖδες, καὶ ὅδε ἡ, παῖ-
ζοντες, σφένον αὐτὸ ἐποίησαντο βασιλέα, ἐδόκεον γὰρ
σοφίᾳ εἶναι ἐπὶ τὸν ἐπὶ τῇδε ὁδῷ. οἱ μὲν οὖν ἡλικίᾳ παῖ-
δες τὰ ἐπὶ τῇδε ὁδῷ ἐπέτελλον, ὅτι δ' ἀνηκούστες τε
⁴⁰ καὶ λόγον εἶχε ὁδοῖνα· ἐς ὃ ἐλάβε τὸν δίκλιν· εἰ δὲ ὡς δὴ τὸ
δὲ εἶνεκα αἰσίου τε καὶ κακοῦ εἰμι, ὡς δὲ τοῖς παρέμμι.
Ταῦτα λέγων τὸν παιδὸς, τὸν Ἀρτεμῆαρος ἐσθ' ἀνὰ
γνωσὶς αὐτῶν· καὶ οἱ οὖν, τε χαρὰ κτήρ τῶ παρὰ πατρὸς
παρὰ πατρὸς ἐδόκε ὡς ἐφ' οὗ, καὶ ἡ ἀπόκρι-
σις ἐλθὼν πρὸς τὴν εἶναι, ὅ, τε χερίος τῆς ἐκ τῆ-
σεως τῇ ἡλικίᾳ τῶ πατρὸς ἐδόκε συμβαίνειν. ἐκ-
ταλαγῆς δὲ πύτοις, ἐπὶ χερίον ἀφθογγος ἡ.

¹ Ipse quibusdam eorum præcipiebatur vt domorum str. ² A serui tui, & quidem bubulci filius

μὲν δὲ δὴ καὶ αἰεὶ χηλὶς, ἵππε (τέλων ἐκπέμψαι
 ὃν Ἀρτεμβάρεια, ἵνα ὃν βουκόλον μοῦνον λαβὼν
 » βασιάνῃ) Ἀρτεμβάρεις, ἐγὼ ταῦτα ποιήσω, ὥστε
 » καὶ παῖδα ὃν σὸν μηδὲν ὅπι μὲν φέρεται. ὃν μὲν δὲ
 Ἀρτεμβάρεια πέμπει. ὃν ὃ Κῦρον ἡγνείσω οἱ θε-
 » ραπόντες, κελύσαντος τῷ Ἀρτιάγῃ. ἐπεὶ δὲ ὅτε
 λέλθῃ οὐ βουκόλος μέγας, μενομένητα πάδε αὐτὸ εἴ-
 » ρετο ὁ Ἀρτιάγης, καὶ τὸν λαβὼν τὴν παῖδα, καὶ τίς εἴη ὁ
 » παῖς, ὃν ὃ ἐξέωτ' τε ἐφ' ἡγερέναι, καὶ τὴν τεκνύ-
 » σαν αὐτὸ ἐπ' εἴῃ παρ' ἐωτ' αὐτοῦ. Ἀρτιάγης δὲ μιν ἐκ
 » βουκόλου ἐφ' ἡγερέναι, ἐπιθυμῶ. καὶ ἐς ἀνάλκας μεγá-
 » λας ἀπικνέεσθαι, αὐτὰ τε λέγων ταῦτα, ἐσήμανε τοῖσι
 » δορυφόροις λαμβάνειν αὐτόν. ὃν, ἀρτίμως ἐς τὰς
 » ἀνάλκας, ἔγω δὲ ἔρανε τὸν ὅσον λαβόν. ὅς ἑρμῆς
 » δὴ ἀπ' ὅς ἑρμῆς, διεξήλθον, τῇ ἀληθείᾳ ἡγερέναι. καὶ
 » κατέβαινε ἐς λιθὸν τε, καὶ συγχώμην ἐωτ' αὐτοῦ κελύ-
 » χον αὐτόν. Ἀρτιάγης δὲ, ὃ μὲν βουκόλος τὴν ἀλη-
 » θείᾳ ἐκφῆστος, λαβὼν ἡδὲ καὶ ἐλάσσω ἐποίητο.
 » Ἀρτιάγης δὲ καὶ μεγάλως μεμφομένης, καλέειν αὐτὸν
 » τὸν δορυφόρος ἐκείλθαι. ὡς δὲ οἱ παρ' αὐτοῦ ὁ Ἀρτιάγης,
 » εἶρετό μιν ὁ Ἀρτιάγης, Ἀρτιάγης, τὸν δὲ ὃ μὲν ὃν
 » παῖδα κατεχρήσατο, τὸν τοι παρέδωκεν ἐκ θυγατρὸς
 » γεγενῆσθαι τὴν μήτηρ, ὃν Ἀρτιάγης ὡς εἶδε τὸν βουκόλον
 » ἐκδόν ὅσον, ἐξέπειται ὅτι φέρεται ὅδον, ἵνα μὴ ἐλθ-
 » ῇ ὁ ἡγερέναι. ἀλλὰ λέγει πάδε, ὃ βασιλῆα,
 » ἐπὶ τε παρέλαβον ὁ παῖς, ἐβλάθον σκωπῶν ὅ-
 » πως σὸι τε ποιήσω καὶ νόον, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἡγερέναι
 » αὐτὰ μάρτυρος, μήτε θυγατὸς τῇ σῇ, μήτε αὐτῷ σοι
 » εἶλω ἀνέστης. ποιῶ δὲ ὡς καλέσας τὸν βουκόλον
 » τόνδε, καὶ δίδωμι ὁ παῖς, φάσ' ὅτι τὸν καλέω
 » ὅτι ἀποκλίναι αὐτόν. καὶ λέγων ὅτι γε, ἐκ ἐφ' ἡγερέναι,
 » σὺ γὰρ ἐνέτελλο ἔγω. καὶ δίδωμι μὲν τοι τῷδε καὶ
 » πάδε, ἐπὶ λαβὼν θῆναι μιν ἐς ἔρημον ἔσθαι, καὶ κα-
 » λῶντα θυγατὸς ἀγῆς ἐτελευτήσῃ ἀπὸ λήσας
 » πῶς τοιαῦτα, ἢ μὴ τὰδε ὅτι τελέα ποιήσῃ. ἐπεὶ ἴε ὃ
 » ποιήσας τὸν καὶ καλεῖ ὅσον, ἐτελευτήσῃ ὁ παῖς.
 » δὲ, πέμψας τὸν ὅσον καὶ τὸν πρὸς τοῖς, καὶ εἴ-
 » δον δὲ ἐκείνων, καὶ ἔταψα μιν. ἔτις ἔσθαι, ὃ βασιλῆα,
 » καὶ τὸν πρὸς τοῖς καὶ τοιοῦτο μὲν ἔχρησα-
 » πο ὡς. Ἀρτιάγης μὲν δὲ τὸν ἰθὺν ἔφαμε λαβόν.
 » Ἀρτιάγης δὲ, καὶ τὸν τόν οἱ ἐφ' ἡγερέναι καὶ ὃν ἡ-
 » γερέναι, καὶ τὸν κατὰ τὸν ἡγερέναι πρὸς ὃν βουκόλον
 » καὶ τὸν παῖδα, καὶ τὸν ἡγερέναι ὃν Ἀρτιάγης, ὡς οἱ
 » ἐπὶ τὸν ἡγερέναι, καὶ τὸν ἡγερέναι ὡς καὶ τὸν ὅσον
 » καὶ ὃν γεγενῆσθαι καὶ καλῶς. τὸν τε γὰρ πεποιμένον (ἐ-
 » φ' ἡγερέναι) ἐς ὃν παῖδα τὸν ἡγερέναι μεγάλως,

vixque tandem ad se reuersus, volens
 à se Artembarem dimittere, ¹ vt bubul-
 cum submotis arbitris rimaretur, Ego
 (inquit) Artembares, efficiam vt filius
 quoque tuus ob hoc nihil conqueri pos-
 sit. Dimisso igitur Artembare, & eius
 iussu per famulos Cyro introducto, bu-
 bulcum (qui solus erat relictus) per-
 contatur vnde puerum accepisset, quif-
 ve ei tradidisset. Ille ex se genitum re-
 spondere, & genitricem eius apud se
 esse. Astyages dicere, non bene sibi il-
 lum consulere qui ² cuperet ad ingentes
 deuenire necessitates. Simulque hæc di-
 cens, satellitibus innuit vt caperent i-
 psum. Hic autē ad necessitates redactus,
 ita demum rem patefecit: ab initioque
 exorsus, vera referendo, descendit ad
 preces & petendam sibi veniā. ³ Bubul-
 co veritatem eloquuto, Astyages pau-
 ciora iam verba fecit: sed Harpagum, cui
 valde succensebat, vocari à satelliti-
 bus iussit. Quem, vbi adfuit, percontra-
 tur Astyages, Harpage, qua nece inter-
 emisti quem tibi tradidi puerum ē filia
 mea genitum? Harpagus (vt vidit pasto-
 rē interesse) noluit tergiuersari menda-
 cio, ne argumētis conuinceretur: sed ita
 respondit, Ego, posteaquam infantē ac-
 cepi, rex, cogitavi quo pacto ex animi
 tui sententia facerem: ⁴ & tamen, quum
 apud te innoxius extitissē, ne forē aut
 filix tuæ aut tibi ipsi carnifex. eoque ita
 statui agendū: Accersito huic bubulco
 infantē tradidi, inquiens te esse qui iu-
 beres illū interfici. In quo dicendo men-
 titus non sum. tu enim ita præceperas.
⁵ Atq; huic, dū puerum trado ex tuo præ-
 cepto, iussi exponeret in deserto monte,
 perstaretque in eo obseruando tantif-
 per dum expirasset: comminatus isti
 extrema quæque nisi hæc effecta reddi-
 disse. Vbi hic fecit imperata, & infans
 obiit, missis eunuchorum fidiſſimis,
 rem cognoui, & per eisdem mortuum
 sepeliui. Ita res habet, rex: atque hæc
 morte defunctus est puer. Et Harpa-
 gus quidem ⁶ directam habuit oratio-
 nem. Astyages autem dissimulata qua il-
 li infensus erat caussa, ob id quod conti-
 gerat, primum rem ei enarrat quemad-
 modum ipse ex bubulco audierat: de-
 inde ea narrata, eò deuenit vt diceret,
 Quod puer viuit, & quod accidit, bene
 habet. De eo enim (inquit) quod in hunc
 puerum factum erat, valde laborabam,

CXVII

CXVIII

¹ Vt de bubulco seorsum accepto quæſtionem haberet, Ego, &c. ² Ac si vltro vellet in maximas angustias seſe dare.
³ Astyages bubulci veritatem eloquuti non magnam rationem habuit: sed Harp. ⁴ Et tamen, quum in te nihil peccaſſem,
 neque filix tuæ, neque tibi ipſi eſſem carnifex. ⁵ Tradidi igitur iſti hoc modo: addito mandato vt cum expon. ⁶ Simplicem.
 & a filia

CXIX

& à filia mea infimulatus, haud leuiter ferebam. Igitur in bonum conuersa fortuna, tum filium tuum mitte ad puerum hunc qui recens venit : tum vero ad cœnam mihi adesto. siquidem constitui pro recepto filio diis quibus honor hic conuenit, sacrificare. Harpagus, quum hæc audisset, adorato rege, ac sibi maiorem in modum gratulatus quod peccatum suum commode cessisset, & propter sortem prosperam ad conuiuium vocaretur, domum abiit. Quam ingressus, properanter filium qui ipsi vnicius erat, tredecim circiter natum annos, mittit domum Astyagis, iubens exequi quæcunque ille imperaret. Ipse gestiens, quid sibi successisset vxori exponit. Eius porro filium, vbi aduenit, Astyages iugulatum & in frustra concisum partim torruit, partim elixauit, & probe conditum, paratum habuit. Dehinc sub horam cœnæ, postquam adfuerunt cū ceteri conuiuæ, tum vero Harpagus, conuiuus quidem aliis atque ipsi Astyagi mensæ appositæ sunt ouilla refertæ carne: Harpago autem, præter caput & manus extremas ac pedes, reliquis filii sui partibus. nam illa in canistro operta, separatim reposita erant. Eum autem, postquam satis depastum illo cibo putauit Astyages, interrogat nunquid sit illis oblectatus epulis. Se vero valde oblectatum dicenti Harpago, ii quibus negotiū erat datum, adferunt caput filii cum extremis manibus ac pedibus tectum: & adstantes iubent detegere, ac sumere quod vellent ex eis. Harpagus obtemperans, vbi detexit, cernit reliquias filii. non tamen eo spectaculo consternatus est, sed apud seipsum mansit. Et percontanti Astyagi nunquid agnosceret cuius feræ carne pastus esset, se agnoscere respondit: sibi quicquid rex ageret, placere. Hoc reddito responso, receptisque reliquiis carniū, domum abiit, eas (vt ego opinor) illic collectas humaturus. Et Harpagum quidem hac vltione Astyages prosequutus est. De

CXX

Cyro autem deliberans, eosdem ex magis accersit qui fuerant ipsius somnium sic interpretati. Postquam venerunt, sciscitatur eos² quid censeant de visione sibi agendum. Illi necessario fore inquiunt vt puer, si superstes esset, nec haftenus periisset, regnaret.

καὶ θυγατρὶ τῇ ἐμῇ Διφραβέβλημνος, ὅτε ἐν ἑλ-
φρῶ ἐποιδύμην. ὡς ὦν τῆς τύχης αὐτῇ μετεσώ-
σης, τὸ τοιοῦτον, ὅν σε αὐτῇ παῖδα ἀποπέμφον τῷ
ὅν παῖδα ὀννεήλυδα· τὸ τοιοῦτον (ὡς ἔρα τῇ παιδὸς
γὰρ μέλλω θύειν τοῖσι θεῶν τιμῇ αὐτῇ προσέεται)
παῖδί μοι ὅτι δειπνον. Ἀρπαγὸς μὲν, ὡς ἤκου-
σε ταῦτα, προσκυνήσας, καὶ μέγαλα ποιησάμενος
ὅτι τὴν ἀμαρτίαν οἱ ἐς δέον ἐγερνέει, καὶ ὅτι ὅτι τῷ
χρησιζήσῃ ὅτι δειπνον ἐκέκλητο, ἦε ἐς τὰ οἰ-
κεία. ἐσελθὼν δὲ τὴν παχίστην, ἣν γὰρ οἱ παῖς εἰς
μοιῶνος, ἔτα τεῖα καὶ δέκα καὶ μέγιστα γεροντῶς,
τῶτον ἐκπέμπει, ἵεναι τε καλῶν ἐς Ἀρπυγίαν,
καὶ ποιεῖν ὅ, πᾶν ἐκείνος καλῶι. αὐτὸς δὲ ὡς
χαρὴς ἔων, φράζει τῇ θυγατρὶ τὰ συγκυρήσαντα.
Ἀρπυγίης δὲ, ὡς οἱ ἀπὸ τοῦ Ἀρπαγίου παῖς,
σφάξας αὐτὸν, καὶ κατὰ μέγεθος διελὼν, τὰ μὲν ὡ-
σέησε, τὰ δὲ ἔψησε τῷ κρεῶν. ὅττι καὶ δὲ ποιη-
σάμενος, εἶχε ἐτοίμα. ἔπειτα δὲ, τῆς ὥρης γινόμε-
νης τῷ δειπνῶν, παρῆλθον οἱ τε ἄλλοι δατυμόνες, καὶ
ὁ Ἀρπαγός. τοῖσι μὲν ἄλλοις καὶ αὐτῷ Ἀρπυγί-
ῇ παρεπλήσατο τράπεζαν ὅτι πλεοναχίαν
κρεῶν. Ἀρπαγὸς ὅ, τῷ ἐαυτοῦ πατρὸς, πλεοναχίαν
κεφαλῆς τε καὶ ἀκρων χειρῶν τε καὶ ποδῶν, τὰλλα
πλήρη· ταῦτα ὅ, χωρὶς ἐκείνου ὅτι κατέφαγε κατακα-
καλυμμένα· ὡς ὅ, τῷ Ἀρπαγίῳ ἐδόκεε ἄλλος ἔχειν
τῆς βορῆς, Ἀρπυγίης εἶρετο μὲν εἰ ἠδύνει πρὸς τὴν
φαιδρὸν ὅ, Ἀρπαγίου καὶ κάρτα ἠδύνει, παρέ-
φρον τοῖσι προσέειπε τὴν κεφαλὴν τῷ πατρὸς
κατακακαλυμμένην, καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὰς πόδας·
ὁ Ἀρπαγὸς ὅ, ἐκέλευον προσάνατες ἀποκαλύπτειν
τε καὶ λαβεῖν ὅ, βούλεται αὐτέων. πειθόμενος δὲ ὁ
Ἀρπαγός, καὶ ἀποκαλύπτων, ὅρα τῷ πατρὸς τὰ λείμ-
ματα· ἰδὼν ὅ, οὐτε ὅ, ἐπλάγη, ὅπως τε ἐαυτοῦ γί-
νεται. εἶρετο ὅ, αὐτὸν ὁ Ἀρπυγίης εἰ γνώσκοι ὅ, τοῦ
θεοῦ κρέα βεβρώκει. ὅ, καὶ γινώσκων ἔφη, καὶ ὅ, ἐ-
στὼν εἰ) πρὸς αὐτὸν βασιλεύς ἐρδῶ. πού τοισι ὅ, ἀμεί-
ναι μὲν, καὶ αἰα λαβὼν τὰ λοιπὰ τῷ κρεῶν, ἦε ἐς
τὰ οἰκία. ὡς αὐτὸν ὅ, ἐμαλλε (ὡς ἐγὼ δοκέω) ἀλὶ (ὡς
θάψαν) τὰ πρῶτα. Ἀρπαγὸς μὲν Ἀρπυγίης δι-
κὴν ποιεῖν ἐπέθηκε. Κύριος ὅ, πρὸς ἐαυτὸν, ἐκεί-
λε τὸς αὐτὸς τῷ μάγων οἱ ὅ, ἐνύπνιον οἱ ταύτην ἐκρι-
ναί· ἀπὸ κερμάτων ὅ, εἶρετο ὁ Ἀρπυγίης ἢ ἐκρίναί οἱ τῷ
ὅ, φιν οἱ ὅ, καὶ ταῦτα εἶπεν, λέγοντες ὡς βασιλεύσας
χρὴν τῷ πατρὶ εἰ ἐπέζησε, καὶ μὴ ἀπέθανε ὡς ἔτερον.

¹ Sed mentis compos fuit. ² Quomodo sibi visum illud essent interpretati. Illi idē responsum reddiderunt quod antea, oportere puerum regnare, si superstes esset, nec prius obisset. Atqui, &c.

« ὁ δὲ ἀμείβεται ἀλλοῖς τοῖς δέ, ἔστι τε ὁ παῖς καὶ παῖ-
 « ἐστὶ καὶ μιν ἐπ' ἀγροῦ ἀφαιτῶμενον οἱ ἅκ τῆς
 « κόμης παῖδες ἐς ἡσαντο βασιλέα. ὁ δὲ, πᾶν τὰ ὅ-
 « γαθ' οἱ ἀλλήλῃ λόγῳ βασιλῆες, ἐτελέωσε ποιή-
 « σας. καὶ γὰρ δορυφόρους, καὶ θυρωροὺς, καὶ ἀφελί-
 « κφόρους, καὶ τὰ λοιπὰ πᾶν ἀφαιτῶμενος ἤρχε. καὶ
 « νῦν ἐς τὴν ἡμῖν (αὐτὰ φάει) φέρειν; εἰπὼν οἱ μάγιοι,
 « Εἰ μὲν παῖς ἐστὶ τε, καὶ ἐβασίλευσε ὁ παῖς μὴ ἅκ
 « παρ' οἰκῆς πῶς, θάρσει τε τοῦτου εἵνεκα, καὶ θυμὸν ἐ-
 « χε ἀγαθόν. οὐ γὰρ ἐπὶ τοδούτερον ἔρξεται. ὡς δ' 10
 « σμικρὰ γὰρ καὶ τῶν λόγων ἡμῶν ἐνία κεχώρηκε.
 « καὶ τὰ γὰρ τῶν οἰκιστῶν ἐχόμενα, τελέως ἐς ἀνδρ-
 33 « νες ἔρχεται. ἀμείβεται Ἀστύαγος τοῖς δέ καὶ αὐ-
 « τος, ὧς μάγιοι, αὐτῇ πλείετος τῇ γνώμῃ εἰμὶ,
 « βασιλῆος ὀνομασθε. τὸς τῶν πατρῶν, ὅς ῥα κεν τε θῶν-
 « νειρον, καὶ μοι θῶν παῖδα τῶν οἱ εἶ) δεινὸν ὁδὸν ἐπὶ. ὁ-
 « μως μὲν τοὶ συμβουλεύσαστέ μοι, ὅς ῥα παρ' ἐμοὶ φάμε-
 « νοι, τὰ μέλλει ἀσφαλές αὐτὰ εἶ) οἴκα τε παρ' ἐμῶν καὶ
 « ὑμῖν. εἰπὼν πρὸς αὐτὰ οἱ μάγιοι, ὧς βασιλῆς,
 « καὶ αὐτοῖς ἡμῖν παρ' πολλοῦ ὅς τι κατὰ ῥοῦσθαι ἔρ- 20
 « χνὴν πῶς οἶω. κείνως μὲν γὰρ ἀλλοτριοῦται, ἐς
 « θῶν παῖδα τῶν οἱ παρ' ἐμοῦ εἶ) ὄντα Πέρσιον καὶ ἡμῖς
 « ὄντες Μηδῶν, δουλοῦμεθα τε, καὶ λόγῳ ὁδὸν ἐπὶ γι-
 « νόμεθα πρὸς Περσέων, ὄντες ξείνοι. σέο δ' ὅς ῥα τε-
 « αῖος βασιλῆος, ὄντος πολιῆτος, καὶ ἀρχομένου ὅ-
 « μέρους, καὶ πᾶς πρὸς σέο μεγάλας ἐχόμεν. οὐ-
 « τὼ ὅν παρ' ἡμῖν σέο τε καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς πρὸς
 « σφῶν οἱ ὅς τι. καὶ νῦν εἰ φοβερὸν πᾶσι ἡμῶν, πᾶσι αὖ σοι
 « παρ' ἐμοὶ ὄντα. νῦν δὲ ἀποσκήψαντος τῶ ἐνυ-
 « πνίου ἐς Φλαῦρον, αὐτοῖς τε θάρσειον, καὶ σοι ἔτερε 30
 « τοιαῦτα ἀφαιτῶμεθα. θῶν ὅς ῥα παῖδα τῶν οἱ ὅς
 « ὁφθαλμοῖς ἀποπέμψαι ἐς Πέρσας τε καὶ τὴν γαῖαν
 « μέρους. Ἀκούσας αὐτὰ ὁ Ἀστύαγος, ἐχθρὸν
 « τὸ καὶ καλέσας θῶν Κύρον, ἔλεγε οἱ τοιαῦτα, ὧς παῖ,
 « σὲ γὰρ ἐγὼ δὴ ὅς ῥα οἰκιστῶν οὐ τελέω ἡδίκηον, τῇ σε-
 « αῦτῃ ὅς ῥα μοίρῃ παρ' ἐμοῦ. νῦν ὅς ῥα χαίρων ἐς Πέρ-
 « σας (πομπὴς δὲ ἐγὼ ἅμα πέμψω) ἐλθὼν ὅς ῥα ἐ-
 « κεί, πατέρεα τε καὶ μητέρεα ὀνήσεις, οὐ κατὰ Μιτρά-
 « δατην τε θῶν Βουκόλον καὶ τὴν γαῖαν αὐτῇ.
 « Ταῦτα εἰπὼς ὁ Ἀστύαγος, ἀποπέμπει θῶν Κύ- 40
 « ρον. νοστήσαντα δὲ μιν ἐς τὴν Καμβύσιον τὰ οἰκία,
 « ἐδεδόκτο οἱ γαῖαν οἱ καὶ δούλους, ὡς ἐπύ-
 « θοντο, μέγας ἡσυχάζοντο, οἷα δὴ ὅς ῥα ἀνδρῶν
 « αὐτῶν τότε τελευτήσαν. ἰστέον τε ὅτε αὐτῶν
 « παρ' ἐμοῦ. ὁ δὲ σφῶν ἔλεγε, φάς παρ' οὐ μὲν
 « οὐκ εἶδ-

Atqui puer & viuit & incolumis est; (As-
 styages excepit) & quum ipsum ruri
 agentem pueri eius pagi, regem dele-
 gissent, quæ faciunt qui reuera sunt re-
 ges, ea omnia hic fecit. Nam satellitibus,
 ianitoribus, internunciis, ac ceteris
 muniis institutis, imperium exercuit;
 quæ vobis quonam videntur specta-
 re? Si superest puer (Magi respondent)
 atque regnavit, nulla ex prouiden-
 tia, confidito ob id, ac bono sis animo,
 iam non eum regnaturum iterum. Nam
 quædam vaticinationes nostræ in exi-
 gua reciderunt, & velut insomnia in
 imbecillum quiddam tandem redactæ
 sunt. Ego (inquit Astyages respon-
 dens) istius vestræ, magi, fere sum sen-
 tentiæ, me somnio esse defunctum,
 puero iam rege nominato, nihilque mi-
 hi amplius eum esse reformidandum.
 Vos tamen probe considerantes, quæ-
 nam futura sint & meæ domui & vobis
 tutissima consulite. Ad hæc magi, No-
 stra etiam, rex, (inquiunt) magni inter-
 est, tuum stare principatum: qui si im-
 mutetur, & ad hunc puerum qui Persa
 est transeat, nos quoque qui Medi sumus,
 in seruitutem redigemur apud Persas, &
 extranei nullius erimus pretii: te verò
 regnante, cuius populares sumus, tum
 ex parte imperamus, tum magnos apud
 te honores obtinemus. Quo magis
 per nos & tibi & regno tuo prospicien-
 dum est: & nunc, siquid cerneremus
 quod timendum esset, tibi aperiremus:
 verum quum in rem friuolam nunc
 euaserit somnium, & ipsi confidimus,
 & te itidē confidere iubemus, & hunc
 ablegare puerum ab oculis tuis in Persi-
 dem ad parentes. His auditis Astyages
 gauisus est: accitoque Cyro hæc in-
 quit, Fili, quum ego propter quandam
 haud sanam somnii visionem in te fuisset
 iniurius, tuo tamē ipsius fato super-
 stes es. Nunc itaque lætus ad Persas ito
 cum iis quos ad te deducendū mittam.
 Eo perueniens, parentes tuos offendet;
 patrem, non qualis est Mitrdates bu-
 bulcus, & matrem, non qualis est vxor
 eius. Hæc loquutus Astyages, Cyrum
 dimittit. Quem ad domum Cambysis
 reuersum, acceperunt sui parentes, &
 audire vehementer amplexati sunt, ut
 quem statim mortem obiisse credide-
 rant. Sciscitabantur igitur quonā modo
 superstes esset. Hic se verò ait eos antea

CXXI

CXXII

1 Non de industria & absque ullo consilio, confid. 2 Et quæ ex insomniis pendunt, prorsus ad leue quidpiam deueniunt.

3 Hunc esse somnii exitum, puero. &c. 4 Alioquin enim alienatus, ad hunc puerū qui Persa est, deueniret: ac tum nos qui Medi sumus, in seruitutem redigeremur, nulliusque pretii essemus apud Persas, utpote extranei. At permanente rege, cuius pop.

non nouisse, ¹ & ob id maximè errasse. Inter viam tamen omne suum infortunium audisse. credidisse enim se bubulci Astyagis esse filium: verum in illo itinere omnem rem gestam, ab iis qui ipsum deduxerant accepisse. Commemorabat autem se ab vxore bubulci fuisse educatum, semper eam laudibus prosequens, ita vt in omni eius sermone esset Cyno. Quod nomen accipientes eius parentes, (vt magis diuinitus videretur Persis filius suus fuisse seruatus) diuulgarunt, à cane Cyrum, quum esset expositus, fuisse educatum. **CXXIII** vnde hæc fabula emanauit. ¶ **Vbi** Cyrus in virilem adoleuit ætatem, & inter æquales virilissimus euasit & idem dilectissimus, ² constituit Harpagus ad eum dona mittere, Astyagis vlciscendi cupidus. Nam per sese, qui priuatus esset, non videbat futuram de Astyage vindictam: sed Cyrum cernens aduultum, cuius casus suis assimilabat, sibi socium comparabat. Præterea vero hæc ab eo facta erant. Quum esset acerbus Astyages in Medos, Harpagus singulis quibusq; eorum se insinuans primoribus, persuadebat oportere Astyagem à regno summoueri, Cyro delecto. Harpagus, his transactis ac paratis, ita demum volens Cyro apud Persas agenti suam aperire sententiam, quum aliter non posset, vt pote itineribus custoditis, huiusmodi rem comminiscitur: ³ Exenterato quem solerter obtinuerat lepore, vt nihil omnino rescinderetur, indidit libellum in quo que libuit conscripserat: resutoque ventre, leporem vna cum retibus tradidit venatori cuidam suorum domesticorum fidissimo: misitque ad Persas, ⁴ præcipiens, suo ore, quum daret leporem, Cyro diceret vt ipse suis manibus aperiret, idque sine arbitris faceret. **CXXIV** Hæc exequuto nuncio, Cyrus acceptum leporem aperuit, inuentumque libellum qui in eo inerat, legit, in hæc verba: Fili Cambydis, quem diu respiciunt (nam aliter nunquam in tantum fortunæ peruenisses) vlciscere nunc Astyagem tuæ necis autorem. quoniam ex huius tu quidem studio petieras, deorum tamen beneficio & meo superstes es. Quæ omnia quemadmodum circa te gesta sunt, opinor te olim iam rescivisse: & ite, qualia ego ab Astyage passus sim quod te non occidissem, sed bubulco tradidissem.

οὐκ εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμαρτηκέναι πλείστον· κατ' ὅ-
δον δὲ πυθέσθαι πάντας τὴν ἐωὺ τῆ πατρὸς. ὅπῃ γὰρ
οὐκ ἔστιν ὡς βουκόλου τῆ Αἰγυπιακοῦ εἶναι παῖς·
ἀπὸ δὲ τῆς κείνου ὁδοῦ ἐν πόλιν λόγον τῷ πεμπῶν
πυθέσθαι. τρεφόμενος δὲ ἐλεγε ὑπὸ τῆς τῆ βου-
κόλου γυναικὸς· ἥ τε αὖτε ἀνέων ἀφ' ἧς πατρὸς
αὐτῆς οἱ ἐν τῇ λόγῳ τὰ πάντα ἡ Κνω. οἱ
δὲ τοιούτοις ὡς λαβόντες ὁ οὐδὲν αὐτῶν, (ἵνα θεο-
τέρως δοκῇ τοῖσι Πέρσησι περὶ αὐτῶν σφί οἱ παῖς)
10 κατέβαλον φάτιν ὡς ἐκ κείνων Κῦρον κύνων ὄξε-
θρεψε. εὐθὺς γὰρ ἡ φάτις αὐτῇ καὶ χωρήσκει.
Κύρος δὲ ἀνδρὸς ἀνδρῶν, καὶ ἐόντι τῷ ἡλικίῳ αἰετῶν
οὐκ ἔστιν καὶ περὶ φιλεῖσθαι, περὶ αὐτῶν ἐλπίσιν
γὰρ, ὡς ἐκ πέμπων, ποσάσαι Αἰγυπιακοῦ ἐλπί-
σιν. ἀπὸ ἐωὺ τῆ γὰρ ἐόντος ἰδιώτην οὐκ ἐνέω-
ρα πῶς εἶναι ἐσθλὴν ἐς Αἰγυπιακοῦ. Κῦρον δὲ ἰσχυ-
ρῶν ὅπῃ τρεφόμενος, ἐπείετο σύμμαχον, τὰς πάσας
τῆ Κῦρον τῇ ἐωὺ τῆ μοιούμηνος. περὶ δὲ ἐπὶ τῆ-
τῶν τὰς οἱ κατέρχασθαι· ἐόντος τῆ Αἰγυπιακοῦ πι-
20 κρῶν ἐς τῆς Μήδους, συμμίσθων ἐπὶ ἐκείνῳ ὁ Ἄρ-
παγος, τῷ περὶ τῶν Μήδων, αἰετῶν ὡς χρὴ Κῦ-
ρον περὶ τῶν Μήδων, Αἰγυπιακοῦ παύσαι τῆς βα-
σιλείης. κατέρχασθαι δὲ οἱ τοῦτον, καὶ ἐόντος ἐ-
πίμου, οὕτως δὴ τῶν Κῦρον ἀφ' ἧς πατρὸς ἐν Πέρση-
σι βουκόλου ὁ Ἄρπαγος δηλώσας τὴν ἐωὺ τῆ
γνώμην, ἄλλως μὲν οὐδαμῶς εἶχε, ἀπὸ τῶν ὁδῶν
φυλασσόμενος· ὅς ὅπῃ τεχνάται τοιοῦτον· λαγῶν
μηχανιστάμηνος, καὶ αἰσχυρῶν τοῦτον τὴν γαστέ-
ρα, καὶ ὁδῶν ἀπὸ τῆς γαστρός, ὡς ὅς εἶχε, οὕτως ἐπέθηκε
30 βιβλίον, τὰ οἱ ἐδόκεε ἐπὶ γαστρός. ἀπὸ γαστρός ὅς τῆ
λαγῶν τὴν γαστέρα, καὶ δίκτυα δίδι, ἀπὸ τῆς τῆ
τῷ οἰκίῳ τῶν περὶ τῶν, ἀπὸ τῆς γαστρός ἐς τῆς Πέρ-
σας· ἐπὶ τῆς γαστρός οἱ, ἀπὸ γαστρός, δίδοντα ὅν
λαγῶν Κῦρον, ἐπὶ τῆς, αὐτῶν ἐπὶ τῆς, καὶ μη-
δὲνα οἱ αὐτὰ ποιῶντι παρῆναι. Ταῦτα ὅς τῆ
ὡν ὅπῃ τελέα ἐπὶ τῶν καὶ ὁ Κῦρος ὡς λαβὼν ὅν
λαγῶν αἰσχυρῶν. Ἄρπας ὅς ἐπὶ τῶν βιβλίον ἐπὶ
ἐόν, λαβὼν ἐπὶ τῆς. τὰ ὅς γαστράματα ἐλεγε τὰ-
δε, ὅς παῖς Καμβύσιος, σὲ γὰρ θεοὶ ἐπέτρεπον· (οὐ
40 γὰρ αὐτῶν ἐς ποσὺν τὴν τύχης ἀπὸ κέρους.) οὐκ ἔστιν Αἰ-
γυπιακοῦ τῇ ἐωὺ τῆ φοιῶν πῶς. καὶ μὲν γὰρ τῇ τῆ τῆ
περὶ τῆς τῆς τῆς, ὅς ὅς τῆς τῆς καὶ ἐπὶ τῆς.
τὰ σε καὶ παλαιὰ δοκῶν πάντα ἐκ μεταβολῆς, σὲ τε
αὐτῶν πῶς, ὡς ἐπὶ τῆς, καὶ οἱ ἐγὼ ὑπὸ Αἰγυπιακοῦ
πῶς πῶς· ὅς σε ἐκ ἀπὸ κέρους, ὡς ἐπὶ τῆς.
οὐκ ἔστιν

1 Et in maximo errore versatū fuisse. 2 Ei instabat Harpagus, dona mittendo. Vel, Eius studiosus erat. 3 Quum lepore arte composuisset, eiusque ventrem rescidisset, nihil lacerando, indidit libell. 4 Vel, Præcipiens vt quum leporem Cyro daret, suo ore diceret vt. Vel, Cyrum admoneret etiam vt. Vel.

„ σὺ νῦν ἐὼ βούλη ἐμοὶ πείθεσθαι, τῆς δὲ Ἀστύαγης
 „ ὄρχει χώρης, ταύτης ἀπάσης ἀρῶεις. Πέρσας
 „ γὰρ αἰαπέπας ἀπίσαομαι, στρατηλάτεις δὲ τῇ Μή-
 „ δοι. καὶ ἐὼ τὲ ἐγὼ ὑπὸ Ἀστύαγεος ἀποδεχθῶ
 „ στρατηγὸς ἀπὸ πάσης, ἔσαι τοι τὰ σὺ βούλει, ἐὼ τε
 „ τῶν περὶ δόκιμον ἄλλος Μεδῶν. ὡς τοὶ γὰρ εὖ πε-
 „ ἀποστάντες ἀπὸ ἐκείνης, καὶ ἡμίονοι παρὰ σέο, Ἀ-
 „ στύαγεα καταρτίει· πρήσσονται. ὡς ὦ, ἐτόίμας τῆ γε
 „ ἐνταῦθα εὐνοίας, ποίει ταῦτα, καὶ ποίει κατὰ τὰχος.

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κύρος ἐφρόνισε ἔτι περὶ τῶν
 σφωτάτων Πέρσας ἀναπέσει ἀπίσαομαι. φρονιζόν-
 10 τος, ὡς εἰσὶ ταῦτα καὶ ἐμὲν ταῦτα εἶ. ἐποίησε δὲ ἡ παρὰ
 ῥαφίας ἐς βιβλίον ταῦτα ἐβόλετο, ἀλλήλων τῶν Περσέων
 ἐποίησάτο μὲν, ἀναπολύσας δὲ βιβλίον, καὶ ὅταν ἐλθ-
 ῶντος ἔφη, Ἀστύαγεα μιν στρατηγὸν Περσέων ἀπο-
 20 δέκνυνται. Νῦν, ἔφη τε λέγων, ὦ Πέρσαι, παρὰ γε-
 ράω ὑμῖν, παρὰ γὰρ ἕκαστον ἔχοντα δρέπδον. Κύ-
 ρος μὲν ταῦτα παρὰ γὰρ ἔβλεπε. ἔτι δὲ Περσέων συχινὰ
 γένεα· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ὁ Κύρος σιναλίσας, καὶ αὐ-
 25 πρὸς ἀπὸς αὐτῶν ἀπὸ Μήδων ἔτι δὲ παρὰ, ὅς ὦν ἀν-
 20 πρῶτες, Ἀρτιάται, Πέρσαι, Πασαργάδαί, Μερ-
 25 φιοί, Μάσιοι. τῶν τε Πασαργάδαί εἰσι ἀριστοὶ ἐν
 τοῖσι καὶ Ἀχαιμενίδαι εἰσι φησὶν, εἶθ' οἱ βασιλεῖς οἱ
 Περσέων γένεασι. ἀλλοὶ δὲ Πέρσαι εἰσι εἶδε, Γαυθή-
 30 λαιοι, Δαρυεῖοι, Γερμανοί. ἔτι μὲν πρῶτες ἀρο-
 τήρες εἰσι οἱ δὲ ἄλλοι, ἰομάδες, Δάοι, Μεδέδαι, Δρο-
 35 πικιοί, Σαγάρτιοι. ὡς δὲ παρὰ ἄνθρωπος ἔ-
 χοντες δὲ παρὰ ἑλθόντων, ἐν ταῦτα ὁ Κύρος ἐὼ γὰρ πρὸς
 40 ὡς ὁ Περσικῆς ἀκανθώδης ἔστιν τε ὅτι οὐκ ἔτι
 35 καὶ δεκά σάδιον, ἢ εἴκοσι· πρῶτη τῶν πρὸς τὸν ὡ-
 30 ρον παρὰ ἔπειτα ὅς ἡμερῶν ἐν ἡμέρῃ. ὅταν τελε-
 35 σάτων δὲ τῶν Περσέων ὅν παρὰ ἑλθόντων ἀέθλον,
 40 δὲ τε παρὰ παρὰ ἔπειτα, ἐς τὴν ὑπερῶν παρὰ ἑλθόντων
 45 λελευμένους. ἐν δὲ τούτῳ τὰ τε αἰπόλια καὶ τὰ ποι-
 40 μνας καὶ τὰ βουκόλια ὁ Κύρος πρῶτα τῶν πατρῶς
 45 σιναλίσας ἐς τὸν δὲ, ἔτι, καὶ παρὰ ἑλθόντων ὡς δε-
 50 ξιασθῶντος τῶν Περσέων ὅν παρὰ ἑλθόντων, αἶψα
 55 τε καὶ σιτίοισι ὡς ὅταν τελεσθῶντος. ἀπὸ καὶ ἑλθόντων τῇ
 60 ὑπερῶν τῶν Πέρσας κατακλίνας ἐς ἀέθλους, δὲ ὡ-
 65 χεῖ, ἐπεὶ τε δὲ ἀπὸ δειπνίου ἦσαν, εἶρετο σφῶας ὁ Κύ-
 70 ρος καὶ τε παρὰ τῇ παρὰ ἑλθόντων ἔχον, ἢ τὰ παρὰ ἑλθόντων
 75 σφῶν εἶναι αἶρετον τε παρὰ οἱ δὲ ἔφασαν πολλὸν εἶ. αὐτῶν
 80 δὲ μέσον. τὴν μὲν γὰρ παρὰ ἑλθόντων ἡμέρῃ πρῶτα σφῶν
 85 καὶ καὶ ἔχον, τὴν δὲ ὅταν τε παρὰ ἑλθόντων, πρῶτα ἀγῶνα.
 90 παρὰ λαβὼν δὲ τῇ δὲ ὅς ὁ Κύρος, παρὰ γυμνοῦ
 95 ὅν πρῶτα δόξον· λέγων, Ἀἰδρεῖς Πέρσαι, οὕτω ὡ-
 100 μιν ἔχει· βουλομένοισι μὲν ἐμὲν πείθεσθαι,

Nunc, si mihi auscultare vis, omni tu cui
 Astyages imperat regioni imperabis.
 Quum enim Persis ut deficiant persua-
 feris, expeditionem aduersus Medos sus-
 cipe: utpote ad votum tibi re'successu-
 ra, siue ego dux ab Astyage ad tibi oc-
 currendū creatus fuero, siue alius quis-
 piam Medorum illustrium. Horum
 enim primi quique ab illo ad te defici-
 entes, Astyagem conabuntur euertere.
 Tanquam igitur cuncta tibi sint hīc in
 expedito, ista exequere sine mora. Cy-
 rus, his auditis, considerabat quonam
 solertissimo modo Persas induceret ad
 rebellandum. Cogitando tandem
 comperit hunc esse appositum, ut ita
 faceret: Scripto libello de iis quæ vo-
 lebat, concilium Persarum coegit.
 Deinde resignato libello atque lecto,
 ducem se inquit Persarum ab Astya-
 ge esse designatum. Et nunc Persæ (ait)
 edico vobis ut præsto mihi sitis cum
 singulis falcibus. Hoc Cyrus Persis præ-
 cepit: quorum complura sunt genera.
 Eorum quædam Cyrus congregauit,
 & à Medis ad deficiendum induxit,
 sub quibus alia omnia. Ea autem hæc
 sunt, Arteatæ, Persæ, Pasargadæ, Mera-
 phii, Masii. Sed horum Pasargadæ sunt
 præstantissimi, in quibus & Achæme-
 nidarum² cognatio est, unde reges Per-
 sidæ sunt oriundi. Alii Persæ hi sunt,
 Panthelæi, Derusii, Germani: atque hi
 omnes, aratores. Alii vero, pecuarii, Dai,
 Mardi, Dropici, Sagartii. Vbi cū ad-
 fuerunt habentes quod eis erat præce-
 30 ptum, ibi Cyrus iubet locum quendam
 dumosum (erat in Perside is locus circi-
 ter decem & octo aut viginti stadio-
 rum) totum detergant inradiem. Quo
 labore perfunctis Persis, iterum præci-
 35 pit in posterum diem ut lauti adsint. In-
 terim coactos in vnum caprarum, ouiu-
 um, bouum greges patris sui maculat atque
 40 apparat, tanquam Persarum exerci-
 tum accepturus vinoque ac cibariis
 quam lautissimis. Postero die vbi con-
 uenerunt Persæ, iubet eos discumbere
 45 in prato atque epulari. Deinde cœna-
 tos interrogat vtrum pridianam an præ-
 sentem conditionem præoptarent. Il-
 lis respondentibus, multum esse inter
 hæc duo³ interualli: pridianam enim
 omnia mala habuisse, præsentem vero
 omnia bona habere: excepit Cyrus,
 & omnem rem denudauit, inquires,
 Viri Persæ, ita res vestræ habent:
 volentibus vobis mihi obtemperare,

CXXV

CXXVI

1 Sunt autem hæc, à quibus alii omnes dependent. 2 Tribus 3 discriminibus:

& hæc & alia infinita com̄moda aderunt sine vllō seruitutis labore: nolentibus vero, innumerabiles, quales hesternæ, ærumnæ. Nunc itaque obtemperando mihi, efficiamini liberi. nam & diuina quadam sorte ipse genitus hæc bona videor in manus vestras esse allaturus, & vos non arbitror inferiores esse Medis, cum in aliis tum vero in bellicis rebus. Quæ quum ita sint, rebellate quam-
 cxxvii primum ab Astyage. Persæ, vt qui iam pridem¹ dedignarentur parere Medis, nacti² præfidem, libenter se in libertatem vindicarunt. Hæc moliri Cyrum Astyages quum accepisset, misso nuncio accersit. Ille nuncium iubet renunciare, se prius illuc venturum quam Astyages ipse velit. His auditis, Astyages Medos cunctos armat, hisque³ aduerso numine Harpagum præficit, oblitus eorum quæ illi fecisset. Comparato exercitu, vbi Medorum copia⁴ cum Persicis prælium conseruerunt, quicunque eorum⁵ sermonis Harpagi erant expertes, præliabantur: qui vero participes, ad Persas transibant. Plerique de industria ignauiter agebant, fugamque faciebant. Dilapso turpiter Medico exercitu, Astyages vt primum rem cognouit, minitans Cyro, inquit, Ne sic quidem Cyrus gaudebit. Hæcenus loquutus, ante omnia eos magos somniorum interpretes qui suassissent ipsi Cyrum dimittendum, patibulis affigit. Deinde reliquos Medorum qui in vrbe erant, adolescentes pariter & senes, armat. Quibus eductis, cum
 cxxviii Persis confligens fugatur: viuusque capitur, amissis quos eduxerat Medis. Ei captiuo astans Harpagus insultauit, cumque diceret, lacessit, cum alia quæ homini dolerent, dicens, tum vero percontando cum de cœna sua in qua ille ipsū carnibus filii pauisset:⁶ quoniam regnum eius ad seruitutem decidisset. Eum intuens Astyages vicissim interrogat nunquid⁷ ipsius foret Cyri opus. Harpagus vero, suum esse dicere: idque merito, quoniam ipse ad Cyrum scripsisset. ⁸ Tum Astyages eum improvidissimum atque iniquissimum omnium hominum compellauit. Improvidissimum quidem, quod, si facultas ei aderat vt rex efficeretur,

ἔσαι πάδε τε καὶ ἄλλα μυσία ἀγαθὰ. ὁ δὲ εἰς πόρον
 δουλοπρεπείᾳ ἔχεισι μὴ βουλομένοισι δ', εἰσὶ ὁ
 μὴ πόροι τῶν χηρῶν πῶς πληροὶ ἀναριθμητοί.
 ἡ δὲ ἐνέμεο πειθόμενοι, γέεσθε ἐλδ' ἔργου. αὐτὸς τε
 γὰρ δὲ κέω θεῇ τύχῃ γεγενηὸς, πάδε ἐς χεῖρας ἀγε-
 ῶμαι καὶ ὑμέας ἡγήμασι ἀνδρῶν Μήδων εἶναι οὐ φαν-
 λοτέρους, οὔτε πᾶλλα, οὔτε πὰ πολέμια. ὡς ὦν ἐ-
 χόντων ὧδε, ἀπίσταδε ἀπ' Ἀρσάγης τὴν ἑαχί-
 στω. Πέρσαι μὲν ἡνιω πρὸς ἀπὸν ὀπιλαβόμε-
 νοι, ἄσμενοι ἐλδ' ἔργου, καὶ πάλαι δεινὸν ποιδί-
 μοι ὑπὸ Μήδων ἀρχεσθαι. Ἀρσάγης δ' ὡς
 ἐπύθετο Κύρῳ πρὸς ἑαυτὰ, πέμψας ἀγγέλους
 ἐκέλευε αὐτόν. ὁ δ' Κύρος ἐκέλευε δὲ ἀγγέλους
 ἀπαγγέλλειν ὅτι πρὸς πρὸν ἦτοι παρ' ἐκείνων ἢ
 αὐτὸς Ἀρσάγης βουλήσεται. ἀκούσας δ' ἑαυτὰ ὁ
 Ἀρσάγης, Μήδους τε ὥπλισε πρὸς τὰς καὶ στρατη-
 γὸν αὐτέως, ὡς τε θεοβλαβὴς ἑὸν, ἀπέδειξε Ἀρπα-
 γὸν. λήθων ποιδίμοις τὰ μιν ἔργα. ὡς δ' οἱ
 Μήδοι στρατὸν ἀσμενοὶ τοῖσι Πέρσησι πωλέμε-
 νοι, οἱ μὲν πρὸς αὐτῶν ἐμάχοντο, ὅσοι μὴ τῷ λόγῳ
 μετέσχον· οἱ δ' αὐτομόλου πρὸς τοὺς Πέρσας, εἰ
 δ' ἡ πλεῖστοι ἐθελοκακούν τε καὶ ἑσθλόν. Διαλυ-
 θεὸς δ' τῷ Μηδικῷ στρατῷ μάχης ἀσχερῶς, ὡς
 ἐπύθετο τὰ χεῖρα ὁ Ἀρσάγης, ἔφη, ἀπειλέων τῶν
 Κύρου. Ἀλλ' οὐδ' ὡς ὁ Κύρος γε χαίρηται. πρὸς αὐ-
 τὰ εἰπὼς, πρὸς μὲν τῶν μάλῳ τοὺς οἰεῖσθαι πό-
 λους, οἱ μὲν ἀνέγνωσαν μετῖναι δὲ Κύρῳ, πύτους
 αἰσκολόπισε. μετὰ δὲ, ὥπλισε τοὺς ὑπολει-
 φθέντας τῶν Μήδων ἐν τῇ ἀσπίδι, νέους τε καὶ πρε-
 σβυτάς ἀνδρας. ὁ δὲ ἀγαθὸν δὲ πύτους, καὶ συμβα-
 λὼν τοῖσι Πέρσησι, ἐσώθη· καὶ αὐτὸς τε Ἀρσά-
 γης ἐξωρῆθη, καὶ τοὺς ὁ δὲ γὰρ τῶν Μήδων ἀπέ-
 βαλε. Ἔοντι δὲ ἀίχμαλῶτα τῶν Ἀρσάγης
 πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀρπαγὸς κατέχευε τε καὶ κατεκέρτο-
 με. καὶ ἄλλα λέγων ἐς αὐτὸν θυμολογία ἔπει· καὶ
 δη καὶ εἶρετό μιν πρὸς δ' ἐωὺτ' ἐπὶ πρὸν, τὸ μιν ἐκεί-
 νος παρ' ἑαυτοῦ παῖδος ἐποίησε, ὅτι εἴη ἢ ἐκείνῳ δου-
 σιῶν αὐτὸν τῇ βασιλείᾳ. ὁ δὲ μιν πρὸς δὲ, αὐτε-
 ρετο εἰ ἐωὺτ' ποιεῖται δὲ Κύρος ἔργον. Ἀρπαγὸς δ' ἔφη,
 αὐτὸς γὰρ γράψαι, καὶ δὲ πρὸς δὲ ἐωὺτ' ἐπὶ πρὸν εἶναι.
 Ἀρσάγης δὲ μιν ἀπέφαινε τῶν λόγων σκαῖοτάτων τε
 καὶ ἀδικώτατον ἔοντα πρὸς αὐτὸν ἀνδρῶν σκαῖοτά-
 τον μὲν γε, εἰ παρὲν αὐτῷ βασιλείᾳ ἡμέδαται,
 εἰ δὲ δὲ

1 Grauius ferrent 2 Ducem, 3 Tanquam diuinitus mente captus, Harp. 4 Cum Persicis iuncta fuerunt, Vel, Persicis occurrerunt, 5 Propositum Harpagi ignorabāt, præliabantur: cet. ad Pers. 6 Quod esset illius seruitus pro regno. Id est, Quod propter illud ex rege seruus factus esset. 7 Sibi vendicaret Cy. 8 Tum Astyages demonstrare cepit illum omnium hominum & stultissimum esse & iniquissimum. Stultissimum quidem, quod quum ipsi liceret regē esse (si modo per ipsam res ea gesta esset) alteri imperium tribuisset iniquissimum &c.

εἰ δὲ δὴ ἐαυτῷ ἐπὶ τὴν παρὰ τὴν ἀρετήν, ἄλλοι πε-
 ρείθηκα δὲ κέρτος· ἀδικώτατον δὲ, ὅτι τῷ δαίμονι
 εἴνεκε Μήδους κατεδούλωσε. εἰ γὰρ δὲ δαίμων πο-
 τὶς ἐξέστηται ἄλλοι τῷ βασιλείῳ, καὶ μὴ
 αὐτὸν ἔχειν. διχαίτερον ἔστι Μήδων τῷ παρὰ βα-
 λείν τῷ δὲ ἀγαθῷ ἢ Περσέων. νῦν δὲ Μήδους μὲν,
 αἰατῶν τούτου ἔοντες, δούλους αὐτῷ δεσποτέων
 γεγενῆσιν· Πέρσας δὲ, δούλους ἑόντας πρὸς Μή-
 δων, νῦν γεγενῆσιν δεσποτέων. Ἀγυάγης μὲν
 νῦν βασιλεύσας ἐπὶ ἑπταπέτε καὶ τεττακοντα, οὐ-
 πω τῆς βασιλείης κατεπαύθη. Μήδου δὲ ὡς ἐ-
 κωφαι Πέρσησι τῷ τῷ τούτου πικρότητα, ἀρ-
 ξαντες τῆς αἰῶς Ἀλυσος ποταμοῦ Ἀσίης ἐπὶ ἑπτα-
 τετηκοντα καὶ ἑκατὸν δυνάμεις, παρὰ τῶν ὅσοι οἱ
 Σκύθαι ἤρχον. ὑπερβαλόντες καὶ μάλιστα μετέμνησεν
 τῷ σφί τῷ τῷ πεινήσας, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ Δα-
 ρείου. ἀπεσάντες δὲ, ὅπισθεν κατεστράφησαν, μά-
 χη ἰκνηθέντες. τότε δὲ ὅτι Ἀγυάγης οἱ Πέρσαι
 τε καὶ ὁ Κύρος ἐπιδραστήσαντες τοῖσι Μήδοισι, ἤρχον
 δὲ ἀπὸ τούτου τῆς Ἀσίας. Ἀγυάγης δὲ Κύρος,
 κακὸν ὅσον ἄλλο ποιήσας, εἶχε παρὰ ἑαυτῷ, ἐς
 ὃ ἐτελεύτησε. οὕτω δὲ Κύρος ἡρώδης τε καὶ
 τεταφίς, καὶ ἐβασιλεύσας, καὶ Κροῖστος ὑπερβα-
 λόντων ἀρχαῖα ἀδικίης, κατεστράφησαν, ὡς εἶρη-
 τὰί μοι τοσούτων. τῶν δὲ κατὰ σφραγίδα, οὕτω
 πάσης τῆς Ἀσίας ἤρξε. Πέρσας δὲ οἱ δὲ
 νόμοισι τοιοῖσι χρεώμενοι. ἀλάμαρ μὲν καὶ ἡ-
 οῖς καὶ βωμοῖς ὅσα ἐν νόμῳ ποιεῖσθαι ἰδρύνεσθαι,
 ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιεῖν μωρίῳ ὅτι φέρουσι· ὡς
 μὲν μοι δοκεῖν, ὅτι ὅσα αἰθεροπορεύεσθαι ἐνόμισαν
 τοῖς θεοῖς, κατὰ τὸ οἱ Ἕλληνες, ἔστι. οἱ δὲ νομί-
 ζουσι Διὶ μὲν, ὅτι τὰ ὑψηλότερα τῶν οὐρανῶν ἀ-
 ναβαίνοντες, ἡσυχίας ἔρδιν, ὅτι κύκλον πᾶσι τῶν
 οὐρανοῦ Δία καλέοντες· ἡσυχίας δὲ ἡλίου τε καὶ σε-
 λήνης, καὶ γῆς καὶ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ αἰθέρος. τού-
 τοισι μὲν δὲ μοι νομοῖσι ἡσυχίας ἀρχήν. ὅτι με-
 μαθόντες δὲ καὶ τῇ Οὐρανίῃ ἡσυχίας, παρὰ τὴν Ἀσ-
 συρίων μαθόντες καὶ Ἀραβίων. καλέουσι δὲ Ἀσ-
 συριοὶ τὴν Ἀφροδίτην, Μύλιτταν· Ἀραβιοὶ δὲ,
 Ἀλίτταν· Πέρσαι δὲ, Μιτταν. Θωὴν δὲ τοῖσι
 Πέρσησι παρὰ τῶν εἰρηκόων γεγῆσιν κατεστράφηκε.
 ὅτι βωμὸς ποιεῖσθαι, ὅτι πῦρ ἀναχέουσι, μέλλον-
 τες θύειν· οὐ σπονδῇ χρέωνται, ὅτι αὐτῶν, ὅτι ἑμ-
 μασι, ὅτι ἑλπίσι. τῶν δὲ ὡς ἐκάστη θύειν θέλει, ἐς χῶ-
 ρον καθαρὸν ἀγαθὸν δὲ κτεῖνος, καλέει δὲ ἡ-
 ὄν, ἐς ἐφ' ᾧ μὲν τὴν πᾶσαν μυρσίην μάλιστα.

ἐαυτῷ

alteri tribuerit imperium, si modo illa
 per ipsum gesta essent: iniquissimum ve-
 ro, quod cœnæ causâ Medos in serui-
 tutem redegisset. Si enim oportebat o-
 mnino eum comparare alteri regnum,
 nec sibi habere, satius futurum fuisse
 Medorum alicui id bonum comparare
 quam Persarum. Nunc Medos, qui hu-
 ius peccati affines non extitissent, ex
 dominis factos esse seruos: & Persas
 qui fuissent hactenus serui, nunc domi-
 nos effectos esse Medorum. Hunc in
 modum Astyages, quum quinque & tri-
 ginta regnasset annos, regno amotus est:
 ob cuius acerbicatem Medi subiecti
 fuere Persis centum ac duodeciginta
 annos, omni supra Halym fluium Asiæ
 dominati, excepto tempore quo Scythæ
 regnauerunt. Idem sequentibus tem-
 poribus, quum horum factorum præni-
 teret, à Dario defecerunt: sed prælio vi-
 cti, iterum subacti sunt, Persæque qui tunc
 cum Cyro aduersus Astyagem rebella-
 uerunt, deinceps Asiæ imperitauerunt.
 Cyrus nullo alio malo afficiens Astya-
 gem, penes se habuit quoad vita excessit.
 Ita Cyrus genitus educatusque, regno
 potitus est. Et mox Crœsum iniuriæ illa-
 torem subegit, quemadmodum à me
 superius commemoratum est. Quo
 subacto, ita omnem Asiam adeptus est.
 Porro ritus quibus vtuntur Per-
 sæ, tales esse comperi. Neque statuas,
 neque templa, neque aras extruere con-
 suetudo est, quinimmo hoc facientibus
 infantiæ tribuere, ob id (vt mea fert opi-
 nio) quod non, quemadmodum Græci,
 sentiunt deos ex hominibus esse or-
 tos. Moris habent, editissimis quibus-
 que consensu montibus, Ioui hostias
 immolare, omnem gyrum cæli, Iouem
 appellantes. Soli Lunæque sacrificant,
 & telluri, igni, aquæ atque ventis: his-
 que solis sacra faciunt iam inde ab ini-
 tio. Vranix quoque sacrificant, sic
 nimirum ab Assyriis Arabibusque edo-
 cti. Vocant autem Assyrii Venerem My-
 littam, Arabes eandem Alittam appel-
 lant, Persæ Metram. Sacrorum autem
 ritum circa hosce iam dictos deos hu-
 iusmodi quondam instituerunt. Persæ
 quippe sacrificaturi, nec aras erigunt,
 neque ignem incendunt prorsus, sed
 neque libamentis vtuntur, aut tibiis, in-
 fulisve, aut molis: verum, vt quisque diuis
 hisce sacra facere statuit, in locum mundum
 victimam sistens, deum illum implorat,
 myrto maxime cinctam gestans tiam.

1 I ostea vero didicerunt Vranix etiam sacrificare, & ab Assyriis & ab Arabiis edocti.

¹ Sacrificans autem, non pro se solo priuatimque vota nuncupat, sed communiter vniuersis Persis bene precatur. in primis quidem regi: quoniam ² inter Persas omnes idem quoq; comprehenditur. Vbi vero iam in minutas portiunculas membratimque hostiam conscindit, carnibus elixis herbam substernit quam mollissimā, maxime trifoliū. Huic impositis carnibus, magus astans, thegoniā accinit. siquidē hanc illi dicūt esse incantationē efficacissimam. Citraque magum nullum illis sit legitimum sacrificium. Mox sacrificus sublati carnibus vtitur in quencunq; vsum illi fert animus. Ex omnibus diebus præcipue colendum censent suum quiq; natalem: nimirum hoc die plus aliis æquum censes ciborum apponere. Et ditiores, integros boues, camelos, equos, asinos, eosque in fornacibus tostos, isto die in mensam apponunt: pauperes natalē minoribus pecoribus honorant. Cibis autē vtuntur perpaucis, bellariis multis, neque iis admodum bonis. Hinc est quòd Persæ dicunt, ³ Græcos pastos iam demū non esurire amplius. Nempe ipsis à cœna cibi apponuntur pretii nullius, & siquid apponatur, nō cessant quin edant. Vinum largius illis apponitur. Eisdem nec vomere cœram, nec vrinam facere licet: quæ etiam nunc ita obseruantur. Poti, de rebus maxime seriis consultare consueuerunt. ⁴ nā si quando ipsis consultandum videtur, tum postera die ieiunant, proponitque is qui edibus illis in quibus forte cōsultatur præest: & si placuerit, atq; ieiunauerint, vtuntur ipso: sin minus comproberur, abrogant: & de quibus ieiuni deliberauerint, de eisdem poti pronunciant. Quū in via inuicem sibi occurrunt, ex hoc quis cognoscat an pares sint: nam salutationis loco se mutuo osculantur. quod si alter fuerit inferior paulo, malas osculantur duntaxat: sin autē alter fuerit multo ignobilior, prostratus adorat honoratiorem. In primis autē illos obseruat reuerēter qui proxime habitant: secundas tribuunt iis ⁴ qui à primis proximi: atque sic deinceps progredientes, quo viciniore, hoc arctiori necessitudine iunctos existimant:

ἐωὐτά μιν δὴ τὰ θύοντι ἰδίῃ μουσίῳ οὐ οἱ ἐγγί-
 νηται ἄρα θάλασσαν ἀγαθὰ δὲ πᾶσι τοῖσι Γέροσσι κατ-
 ἔχεται δὲ γίνασθαι, καὶ τὰ βασιλεῖ. ἐν γὰρ δὴ
 τοῖσι ἅπασιν Γέροσσι καὶ αὐτὸς γίναται. ἐπεὶ αὖ δὲ
 ἀφ' αὐτῶν κατὰ μέρεα τὸ ἱερὸν, ἐλθήσῃ τὰ κρέα, 36
 ὑποσάσας ποίη ὡς ἀπαλῶτάτην, μάλιστα δὲ
 τρεῖς φυλλοὺς, ὅτι τούτῃς ἐθήκε ὦν πρῶτα κρέα.
 ἀφ' αὐτῶν δὲ αὐτὸν, μάλιστα δὲ πρῶτον ἀρεστὸς ἐπαεί-
 δει θεογονίην, οἷον δὴ ἐκείνοι λέγουσι εἶναι τὴν ἐπα-
 οιδίαν. ἀλλὰ γὰρ δὴ μάρτυς οὐ σφιν νόμος ὅτι θυσί-
 ας ποιέεσθαι. ὅτι σφιν δὲ ὀλίγον χρόνον, ἀποφέ-
 ρεται ὁ θύσας τὰ κρέα, καὶ χρόνῳ, πμὴν ὁ λόγος
 αἰρεῖ. Ἡ μέρη δὲ ἅπασιν μάλιστα ἐκείνην πι-
 μᾶν νομίζουσι τῇ ἑκάστῳ ἐχέτω. ἐν τούτῃ δὲ
 πλέω δαίτη τῶν ἄλλων διακρίνεται πρὸς τῆς αὐ-
 τῇ οἱ βουδαιμονες αὐτῶν, βουὴ καὶ ἴσπον καὶ κάμη-
 λον καὶ οἶον πρὸς τῆς αὐτῇ ὅλοις ὁποῖός ἐστι καμίνου-
 σι. οἱ δὲ πένητες αὐτῶν τὰ λεπτὰ τῶν πρὸς τῆς αὐ-
 τῇ πρὸς τῆς αὐτῇ. οἱ τοῖσι δὲ ὀλίγοις χρόνῳ,
 ὅτι φορῆμασι δὲ πολλοῖσι, καὶ οὐ καλῶσι. καὶ ὅτι
 τῶν φασι Πέρσας τῆς Ἑλληνίας σιτομῆδους, πει-
 νῶντας παύεσθαι, ὅτι σφιν ἀπὸ δειπνοῦ πρὸς τῆς αὐ-
 τῇ ὁδὸν λόγου ἄξιον. εἰ δὲ πρὸς τῆς αὐτῇ ἐσθί-
 οντας αὐτοὺς οὐ παύεσθαι. οἷον δὲ καρπὰ πρὸς τῆς αὐ-
 τῇ καὶ σφιν ὅτι ἐμέσῃ ἔξει, ὅτι οὐρησθαι αἰτί-
 ον ἄλλου. τούτῃ μὲν αὐτῶν φυλάσσεται. μεθυ-
 σκόμμοι δὲ ἐώτασι βουδαιμονίας τὰ ἀποδαγόμε-
 να τῶν ὀρημάτων. ὅτι αὐτῇ αὐτῇ σφιν βουδαι-
 μῶσι, τῶν τῇ ὑπερῇ νήφοις πρὸς τῆς αὐτῇ ἐγ-
 αρχος, ἐν τῇ αὐτῇ ὄντες βουδαιμονίας. καὶ ὡς μὲν
 αὐτῇ καὶ νήφοις, χρόνῳ αὐτῇ. ὡς δὲ μὴ αὐτῇ,
 μετῇσι. τὰ δὲ αὐτῇ νήφοις πρὸς τῆς αὐτῇ βουδαι-
 μονίας, μεθυσκόμμοι ὅτι ἀφ' αὐτῶν οἰκοῖσι. Ἐν τυχᾶ-
 νοῖτες δὲ ἀλλήλοισι ἐν τῇσι ὁδοῖσι, τὰ δὲ αἰτίς ἀφ' αὐ-
 τῇ εἰ ὁμοῖοι εἰσι οἱ ἐν τυχᾶνοντες. αἰτί γὰρ τῇ
 πρὸς τῆς αὐτῇ ἀλλήλοισι, φιλέουσι τοῖσι σῶμα-
 σι. ὡς δὲ ἡ οὐτερος ὑποδέξεται ὀλίγον, καὶ πα-
 ρεῖας φιλέονται. ὡς δὲ πολλῶν ἡ οὐτερος ἀφ' αὐτῶν
 εἰς, πρὸς τῆς αὐτῇ πρὸς τῆς αὐτῇ ὅτι ἔτερον. πμῶσι
 δὲ ἐκ πρῶτων τοῖς ἀγγίξας ἐωὐτῇ οἰκόντας, με-
 τὰ γὰρ ἐωὐτοῖς. δούτερος δὲ, τοὺς δούτερος με-
 τὰ δὲ, κατὰ λόγον πρὸς τῆς αὐτῇ πμῶσι. ἡκιστα δὲ
 τοῖς ἐωὐτῇ ἐκαστῶν οἰκημῶν ἐν πμῇ ἀγνῶται, καὶ ἐκαστῶν

1 Illi autem qui sacrificat, non licet sibi priuatim precari bona, sed commun. 2 Inter cunctos Persas ipse etiam qui sacrificat comprehend. 3 Græcos finem edendi facere dum adhuc esuriunt, quòd à cœna nihil apponatur illis quod sit alicuius pretii: quod siquid tale apponeretur, non esse sinè facturos quoad satiati essent. Vini valde appetentes sunt. 4 Quod autè ipsis placuerit deliberantibus inter pocula, id postridie proponit dominus illius domus in qua deliberauerint: & si quidem placuerit sobriis etiam, eo vtuntur: sin minus, relinquunt. De quibuscunque autem sobrii consultauerint, inebriati ea in disquisitionem reuocant. Si via est.

νομίζουσι τὸς ἐωὺτ' ἐῖ) αἰθερῶν μακρῶ τὰ πρῶ-
 τα ὀρίσους· τὸς δὲ ἄλλοις, κατὰ λόγον τὰ λεγ-
 ομένων τῆς ὀρετῆς ἀντέχεσθαι. τὸς δὲ ἐκαστὸν
 οἰκόντας ἀπὸ ἐωὺτ' ἑῖ, κακίς οὖς ἐῖ). ὅτι δὲ Μη-
 δων ὀρχόντων ἐν ἤρχῃ τὰ ἔθνη ἀλλήλων, σωμα-
 πρῶτων μὲν Μηδῶν, καὶ τῶν ἄλγιστα οἰκόντων σφί-
 σοι· οὗτοι δὲ καὶ τῶν ἑμῶν· οἱ δὲ, μάλα τῶν ἐ-
 χομῶν. κατὰ δὲ αὐτῶν, δὲ λόγον καὶ οἱ Πέρσαι π-
 μῶσι. παρ' ἐβαν γὰρ δὴ ὁ ἔθνος ἀρχὸν τε καὶ
 ὅπιτροπῶν. Ζεῖν καὶ δὲ νόμα Πέρσαι 10
 παρ' οἰνται ἀδρῶν μέλιστα. καὶ γὰρ δὴ τὴν Μη-
 δικῶν ἐδῆται· μίσαντες τῆς ἐωὺτ' ἑῖ) καλλίω,
 φορέουσι, καὶ ἐς τὸς πολέμους, τὸς Αἰγυπτίους θῶ-
 ρακας. καὶ ἀπαχίας τε πρῶτοδ' ἀπὸς σωμα-
 μῶν ὅπιτροπῶν, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ Ἑλλήνων μα-
 γόντες, σωμασι μίσανται. γαμῶσι δὲ ἐκαστος ἀ-
 τῶν πολλὰς μὲν κυρεῖδους γυναικας, πολλὰ δὲ ἐ-
 πὶ πλῶας παλλακας κτῶνται. Ἀνδραγα-
 θίη δὲ αὐτῇ ἀποδέδεται, μετὰ δὲ μάχεσθαι ἐῖ) ἀ-
 γαθόν, ὅς αὖ πολλοὺς ἀποδέξῃ σῶσθαι. τὰ δὲ τοὺς 20
 πλείους ἀποδείκνυσι, δῶρα ἐκπέμπει ὁ βασι-
 λῶς αὐτὰ πρῶτος. ὁ πολλὸν δὲ ἡγέεται ἰσχυ-
 ρὸν ἐῖ). σῶσθαι δὲ τὸς σῶσθαι, ἀπὸ πενταέτεος
 ὀρχάμῶν, μέλει ἐκασταέτεος, τρία μῶν, ἰσ-
 σῶσθαι, καὶ πῶσθαι, καὶ ἀληθίως εἶσαι. σῶσθαι δὲ ἡ
 πενταέτης ἡγήται, ὅς αὖ πικρῆται ἐς ὅσον τὰ πα-
 τέρ, ἀλλὰ σῶσθαι τῇσι γυναιξὶ δαίται ἐχει. τῶ-
 37 πῶσθαι δὲ εἶνεκα τῶσθαι ποιεῖται, ἵνα ὡς ἀποθνήσκει τρεφόμε-
 νος, μηδεμὴν ἄσπιν ἀσπῇ τὰ πατέρ παρ' οἰσβάλλ-
 λη. Αἰνέω μὲν πῶσθαι τὸν δὲ ὀνόμον· αἰνέω δὲ καὶ 30
 τὸν δὲ, ὁ μὴ μῆς αἰπῆς εἶνεκα μῆτε αὐτῶν ὀν βα-
 σιλῆα μῆδενα φοιβεῖν, μῆτε τῶν ἄλλων Περσέ-
 ων μῆδενα τῶν ἐωὺτ' οἰκετῶν ὅτι μῆ αἰπῇ ἀνῆ-
 κεσθαι πάθος ἔρδειν. ἀλλὰ λογισάμενος ὡς δι-
 εῖσκη πλέω τε καὶ μέζω τὰ ἀδίκηματα ἔοντα
 37 τῶν ὑποουργημάτων, οὕτω τὰ θυμῶ χεῖται.
 ἀποκτεῖναι δὲ ὁσῶνα καὶ λέγῃσι δὲ ἐωὺτ' πα-
 τέρα, ἢ μητέρα. ἀλλὰ ὅσα ἡδὴ ποιεῖται ἐγῆ-
 το, πᾶσαν αἰάκην φασὶν ἡδὴ ποιεῖται τὰ αἰε-
 ρεῖσθαι ἢ τοὺς ὑποβολιμάς ἐόντας, ἢ μοι χίδρα. 8 γὰρ 40
 δὴ φασ

se nimirum omnium longe optimos ar-
 bitrantes: alios vero, quo remotius dis-
 siti sunt, hoc à virtute magis esse alienos.
 atque illos demum secundum dictam
 proportionem pessimos esse colligentes
 qui a Persis absint quam remotissime.
 Sub Medis imperiū obtinentibus, ple-
 ræque nationes quoque imperitabant:
 sed quibus omnibus præerant Medi. li-
 dem & affines perinde atque Persæ co-
 lunt. Quæ gens imperii curam gerens,
 late progressa fuit. Externorum autē cxxxv
 morum Persæ maxime omnium homi-
 num sunt studiosi. nam & Medicam ve-
 stem propria elegantiore arbitantes,
 gestant: & in pugnis thorace utuntur Æ-
 gyptio. Quin voluptatibus etiam omnis
 generis quas semel rescire potuerunt,
 frui student. A Græcis edocti, puerorū
 quoque indulgent amoribus. Virgines
 multas ducunt vxorum loco, sed multo cxxxvi
 plures pallacas habent. Secundum
 bellicam fortitudinem potior ducitur
 numerosæ sobolis procreatio: & illi qui
 quam plurimos liberos ediderit, huic
 rex tanquam strenuum quippiam præ-
 stiterit, singulis annis munera mittit.
 Liberos suos, à quinto anno incipien-
 tes vsque ad vicesimum, tribus dunta-
 xat instituunt, equitare, arcu sagit-
 tas excutere, vera loqui. Ante quin-
 quennium filius in conspectum patris
 nō venit, sed apud feminas degit. Quod
 ea gratia sic fit ut si inter educatio-
 nem decedat, nullam hæc prolis iactu-
 ra patri afferat molestiam. Equidem cxxxvii
 hunc morem laudo: laudo item illum,
 ne ob vnam tantum culpam liceat vel
 ipsi regi occidere quempiam, neque
 alicui aliorum Persarum atrocius ali-
 quid in familiam suam exercere ob v-
 num solum delictum: sed expendere
 iubetur quisque, si plura ac magna pa-
 trarit, atque tum demum iusta vtatur
 indignatione. Suum autem patrem
 aut matrem aiunt neminem vnquam
 occidisse: verum quotquot horum for-
 te acciderunt, omni necessitate excus-
 sa, hos tandem deprehensos tradunt
 aut subdititios, aut spurios. Quippe

1 Minime autem eos qui sedes à se remotissimas incolunt, honore afficiunt: seipsos omnium hominum longe præstantissi-
 mos esse arbitantes in omnibus rebus: ceteros autem, prout propius incolunt, (ut dictum est) virtutem amplecti. At qui longissi-
 me ab ipsis habitent deterrimos esse. Porro Medis imperium obtinentibus, quædam etiam gentes muro imperabant, id est impe-
 rium in quibusdam obtinebant, & vicissim aliarum imperio suberant. Medi enim vniuersis imperabant, & maxime sibi propinquis: hi
 autem, etiam finitimis: isti vero, iis qui maxime vicini erant. Eadem autem ratione & Persæ vicinos suos colunt. Late enim progre-
 diebatur illa gens, imperans & præfecturas obtinens. Externorum aut. 2 Huic rex munera quotannis mittit. In multitudine
 autem positum esse robur existimant. Lib. 3 Sed vbi consideraueris, si peccata commissa plura maioraque esse comperiat quam
 quæquæ præstita, tum demum iram suam exercet. Suum autem patr. aut m. aiunt nem. vnq. occidisse: sed quicumque tales fuerint
 sui, necesse esse ut si de illis inquiratur, aut supposititii, aut spurii comperiantur. Quippe veris

verissimile nequaquam videri aiunt ut is
 CXXXIIX qui verus parens sit, à proprio filio inter-
 imatur. Quæcunque apud eos fas non
 est facere, ea nec dicere. Turpissimum
 apud eos ducitur, mentiri : secundo lo-
 co, æs alienum debere, cum ob alias
 multas causas, tum quod necessum sit
 eundem qui debet, mendacio quoque
 obnoxium esse. Siquis è ciuibz lepra
 aut vitilagine infectus sit, huic in ciuita-
 tem accedere non conceditur, neque
 cum aliis Persis consuetudinem habe-
 re. Dicunt enim hos morbos illis immis-
 10 fos quod in solem peccauerint. Exter-
 num vero qui iisdem correptus fuerit,
 è regione sua exigunt : atque ob eandẽ
 causam albas columbas in regionem il-
 lam afferunt. In flumen nec immeiunt,
 nec inspuunt, nec manus abluunt, nec
 denique simile quippiam faciunt, sed
 flumina inter omnia religiosissime co-
 20 lunt. Hoc quoque Persis accidit pe-
 culiare, quod quanquam illos lateat, no-
 bis minime est obscurum : nempe quæ-
 cunque apud illos nomina vel corpo-
 ribus vel magnificentiz sunt similia, ea
 omnia in eadem terminari littera, quam
 Dores san appellant, Iones sigma. Et, si
 animaduertas attentius, deprehendes
 nomina Persarum non quædam, sed om-
 30 nia similiter claudi. Equidẽ hæc pro-
 be sciens de Persis possum indubitato
 affirmare, at ista quæ de mortuis prodũ-
 tur, obscuriora, neque perinde certo : ca-
 dauera videlicet defunctorum Persarũ
 non prius humari quam aut ab alite aut
 cane trahantur. ² Magos tamen sat scio
 hæc facitare : quandoquidem aperte
 faciunt. Persæ igitur mortuum ³ cera
 inuoluentes in terram condunt. Magi
 vero cum ab aliis hominibus tum à sa-
 cerdotibus Ægyptiis differunt. Siqui-
 dem hi nullius animantis occisione se
 polluant præter ea duntaxat quæ diis
 immolant : Magi suis ipsorum manibus,
 excepto homine atq; cane, quiduis occi-
 dunt : immo hoc palmarii loco ducunt, si
 formicas serpentesque, & breuiter repti-
 lia atque volatilia plurima necauerint. ⁴
 Atque de horum ritibus hunc in mo-
 dum dictum sit : nos ad institutam nar-
 rationem recurrimus. ¶ Porro Iones
 CXLI atque Æoles, vbi audierunt Lydos ci-
 tra negotium à Persis victos, legatos
 Sardis miserunt ad Cyrum, ⁴ ultro po-
 stulantes ut iisdem conditionibus eos

δή φασι εἶναι τὸν γε ἀληθῶς ποικίλ' ὑπὸ τῷ
 ἐωὺ τῷ πατρὶος ἀποθνήσκειν. Ὅ κ' ὅσα δὲ σφι ^{ἄλλα}
 ποιεῖν οὐκ ἔξαρ', ταῦτα ὁδὸν λέγειν ἔξαρ'. αἰ-
 σχιστον δὲ αὐτοῖσι δ' ἑβόλαια γενόμεναι· δούτε-
 ρα δὲ, δ' ὀφείλιν χρεός· πολλῶν μὲν καὶ ἄλ-
 λων εἵνεκα, μάλιστα δὲ ἀναγκάσει φασὶ εἶναι
 φείλοισιν, καὶ π' ἑβόλῃς λέγειν. ὅς αὖ δὲ τῷ α-
 γῶν λέγουσιν ἢ λούκην ἔχει, ἐς πόλιν δ' οὐ κατ-
 ἔρχεται, ὁδὸν συμμίσγεται πῶσι ἄλλοισι Πέρση-
 10 σιν. φασὶ δὲ μιν ἐς δὴ ἡλίον ἀναρτῶντά τι, ταῦτ'
 ἔχειν· ξείνον δὲ πῶτα, δὴ λαμβανόμενοι ὑπὸ
 τουτέων, πολλοὶ ἐξελαύνουσι ἐκ τῆς χώρας· καὶ
 τὰ λούκας περὶ τῆς, τὴν αὐτὴν αἰτῆν ὅτι-
 φέροντες. ἐς ποταμὸν δὲ οὔτε εὐουρέουσι, οὔτε
 ἐμψύουσι, οὐ χεῖρας ἐκτενίζοντες, ὁδὸν ἄλ-
 20 λ' ὅτι ὁδὸν ποιοῦσι, ἀλλὰ σέβονται ποταμοὺς τῷ δῖνα φει-
 πόμενοι, ἀλλὰ
 πῶτων μάλιστα. Καὶ τὸ δὲ ἄλλο σφι ὥδε συμ-
 πέτωκε γίνεσθαι, δ' Πέρσας μὲν αὐτοῖς λέληθε,
 ἡμέας δὲ οὐ. τὰ οὐνόματα σφι ἔοντα ὅμοια τοῖσι
 30 σώμασι καὶ τῇ μεγαλοπρεπείῃ, τελευτῶσι πῶ-
 τα ἐς τὸν δ' ὁδὸν, δ' Δωριέες μὲν σὺν καλέ-
 ουσιν, Ἴωνες δὲ, ἀγῆα. ἐς τὸ το διζήμενος ὁρῆ-
 σεις τελευτῶντα τῷ Περσέων τὰ οὐνόματα, οὐ
 τὰ μὲν, τὰ δὲ οὐ, ἀλλὰ πῶτα ὁμοίως. Ταῦ-
 τα μὲν ἀτρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδὼς εἰπεῖν.
 τὰ δὲ μὲντοι ὡς κρυπτόμενα λέγεται, καὶ οὐ σα-
 φηνέως περὶ τῶ ἀποθαιότος· ὡς οὐ περὶ τέρων
 θαπίζεται αὐτοῦ Πέρσας εἰέκει, τῶν αὖ ὑπὸ ὄρ-
 40 νιθος ἢ κυνὸς ἐλκυομένη. μάστιγας μὲν γὰρ ἀτρεκέ-
 ως οἶδα ταῦτα ποιεῖν· ἐμφανέως γὰρ δὴ ποι-
 ὦσι. κατακρησάμεντες δὴ ὦν δὴ νέκυν Πέρσας,
 γῇ κρύπτουσι. μάστιγας δὲ κεχραμένα πολλὸν
 τῷ τε ἄλλων ἀνδραπῶν, καὶ τῷ αἰγυπῶν ἰ-
 ρέων. οἱ μὲν γὰρ ἀνθρώποις ἐμψυχον μηδὲν κτεί-
 νειν, εἰ μὴ ὅσα θύουσι· οἱ δὲ δὴ μάστιγας αὐτοχει-
 ρὴν πῶτα, πλὴν κυνὸς καὶ ἀνδραπῶν, κτεί-
 νουσι. καὶ ἀγώνισμα τοῦτο μέγα ποιεῖται,
 κτείνοντες ὁμοίως μύρμηκας τε καὶ ὄφεις, καὶ
 τὰλλα ἐρωτῶν καὶ σκετεῖν. καὶ ἀμφὶ μὲν τῷ
 νόμῳ τούτῳ ἔχεται ὡς καὶ Σελῶν ἀντιμάδης.
 αἶμι δὲ ὅτι τὸν περὶ τέρων λόγον. Ἴωνες
 δὲ καὶ Αἰολέες, ὡς οἱ Λυδοὶ τάχις κατατρε-
 φάτο ὑπὸ Περσέων, ἐπεμποι ἀγγέλους ἐς Σάρ-
 50 δης πρὸς Κύρον, ἐθέλοντες ὅτι τοῖσι αὐτοῖσι
 εἰ τοῖσι

1 Columbas exigunt, vel expellunt eandem causam prætendentes. In flum. 2 Magos quidem certe sat sc. 3 Vel, cera cir-
 cumlinentes, aut integentes. 4 Volentes iisdem conditionibus stare quibus & Creso fuerant subiecti. Verum Cyr.

εἶπε τοῖσι καὶ Κροίσῳ ἦσαν κατήκοι. ὁ δὲ, ἀκρύσας
 αὐτῶν τὰ παρ' ἐσχόντο, ἔλεξε σφι λόγον, αὐδρα-
 φας αὐλητῶν ἰδόντα ἰχθῆς ἐν τῇ θαλάσῃ, αὐλέ-
 ειν, δοκέοντά σφας ἔξελδύσασθαι ἐς γλῶσσαν ὡς ὅτε
 αὐτῶν αὐτῆς ἐλπίδος, λαβεῖν ἀμφίβληττον, καὶ
 παρβαλεῖν τε πλῆθος πολλὸν τῶν ἰχθύων καὶ ἔξι-
 ρύσαι. ἰδόντα δὲ παλλομένοισι, εἰπὼν ἄρα αὐτοῖς
 " παρὲς τὴν ἰχθῆν, Παύσαδέ μοι ὀρχεόμενοι, ἐπεὶ
 " οὐκ ἐμὸν αὐλέοντος ἠθέλετε ἐκβαίνειν ὀρχεόμενοι.
 Κύρως μὲν τῶτον δὲν λόγον τοῖσι Ἰῶσι καὶ τοῖσι Αἰο-
 λῶσι τῶν δὲ εἰνέκα ἔλεξε, ὅτι οἱ Ἰῶνες παρ' ἐ-
 ρον αὐτῶν Κύρῳ δεηθέντες δι' ἀγγέλου ἀπίστασθαι
 σφας ἀπὸ Κροίσου, οὐκ ἐπείθοντο. τότε δὲ κατ-
 εργασμένων τῶν παρηγμάτων, ἦσαν ἐτοίμοι πείθε-
 σθαι Κύρῳ. ὁ μὲν δὲ, ὀργῇ ἐχόμενος, ἔλεξε σφι
 τὰδε. Ἰῶνες δὲ ὡς ἠκούσαν τούτων, ἀνείειχθέντες ἐς
 τὴν πόλιν, τείχεά τε περιβάλλοντο ἕκαστοι, καὶ
 σιωελέγοντο ἐς Πασιώνιον οἱ ἄλλοι πλὴν Μιλη-
 σίων (παρὲς μοινοῖς γὰρ τούτοις ὄρχιον Κύρως ἐποι-
 ῆσατο, ἐπ' οἷσι τῶν Ὀλυδῶν) τοῖσι δὲ λοιποῖσι Ἰῶσι
 ἔδδξε κενὴν λόγον πέμπειν ἀγγέλους ἐς Σπάρτην,
 δεησομένους Ἰῶσι πειρώεσθαι. Οἱ δὲ Ἰῶνες οὐτοι,
 τῶν καὶ τῶν Πασιώνιόν ἐστι, τῶν μὲν οὐρανοῦ, καὶ τῶν ἑ-
 ρέων ἐν τῇ καλλίστῳ ἐτύγχατον ἰδρυσάμενοι πόλι-
 ας παύτων ἀνδρῶν τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. οὔτε γὰρ
 38 τὰ αὐτῆς χωρία τῶν δὲ ἐποιέετο Ἰωνίη, οὔτε τὰ
 κατὰ, οὔτε τὰ παρὲς τῶν ἡδ', οὔτε τὰ παρὲς τῶν ἐ-
 σπέρων. τὰ μὲν, ὑπὸ τῷ ψυχρῷ τε καὶ ὑγρῷ
 πιεζόμενα, τὰ δὲ, ὑπὸ τῷ θερμῷ καὶ ἀχμώδε-
 ος. γλῶσσαι δὲ οὐ τῶν αὐτῶν οὐτοι νεομίσχουσι,
 ἀλλὰ τρεποῖς τέσσασιν ὁδῶν γένων. Μίλη-
 τος μὲν αὐτῶν παρ' ἐπὶ κέεται πόλις παρὲς μεσαμ-
 βείνι· μετὰ δὲ, Μυοῖς τε καὶ Περσῶν· αὐταὶ μὲν ἐν
 τῇ Καρίῃ κατεκίλυνται, κατὰ τὰ παρὰ Δραλερμέ-
 ναι σφι. αἱ δὲ ὅτι τῇ Λυδίῃ· Εὔφρονας, Κολοφῶν,
 Λέβεδος, Τέως, Κλαζομένων, Φώκαια. αὐταὶ δὲ αἱ
 πόλεις τῇσι παρ' ἐπὶ λεχθείησι ὁμολογέουσι καὶ
 γλῶσσαι ὁδοῖν, σφι δὲ ὁμοφωνέουσι. ἔτι δὲ τρεῖς
 ὑπολοίποι Ἰάδες πόλεις, τῶν αἱ δύο μὲν, ἡσσαι οἰ-
 κέεται, Σάμον τε καὶ Χίον· ἡ μία ἐν τῇ ἡπείρῳ ἰδρυ-
 40 ται, Ἐρυθραῖ. Χίω μὲν καὶ Ἐρυθραῖοι καὶ τῶν δὲ
 Δραλέ-

admitteret quibus Crœsi subiectos in
 ditionem accepisset. Verum Cyrus
 ad eorum postulata per huiusmodi si-
 militudinem atque apologum respondit,
 Tibicen, inquit, quidam ubi pisces
 in mari conpexisset, canere tibia cœ-
 pit, ratus nimirum eos ad cantus suavitatem
 in terram progressuros: at ipse suā
 frustratus, misso in mare verriculo, in-
 gentem piscium vim complexus est tra-
 xitque. Et quum palpitantes cerne-
 ret in sicco, dixit ad pisces, Tempera-
 te, inquit, nunc mihi quæso à saltatio-
 nibus: quando non libuit vobis me ca-
 nente saliendo progredi. Quæ verba
 Cyrus Ionibus Æolibusque ideo dixit,
 quod Iones prius ipso Cyro per legatos
 ad amicitiam inuitante, & flagitante ut
 à Crœso rebellarent, constanter recu-
 sauerant: actum demum, ¹ rebus non
 ex sententia succedentibus, parati ef-
 sent Cyri imperata facere. Hac occa-
 sione ira commotus, dicto responso eos
 dimisit. Iones, his auditis, ad suas quiq;
 ciuitates reuertuntur, moeniaque com-
 muniunt. Congregabantur autem
 in Panionio alii omnes, præter Mile-
 sios. quippe cum his solis fœdus inie-
 rat Cyrus, iisdem conditionibus quibus
 & ² Lydos receperat. Porro reliquis Io-
 nibus communi sententia videbantur
 legati in Spartam mittendi, qui simul &
 præsentem rerum statum nunciarent & au-
 xilium rogarent. ¶ Iones vero illi ad
 quos Panionium quoque pertinet, ciui-
 tates habent cū celi bonitate, tum mon-
 tium commoditate omnium optime
 sitas quas nos nouerimus, adeo ut neq;
 superior regio, neque inferior, neque ea
 quæ orientē nec quæ occidentem spe-
 ctat plaga, Ioniam hac in parte æmula-
 ri possit. Siquidem hæc vel frigore ri-
 get, vel premitur aquis: illa rursus calore
 ac situ squalet. Lingua vtuntur non ea-
 dem, ³ sed eius quatuor proprietates du-
 cūt. Miletus, prima apud ipsos ciuitas, ad
 meridiē vergens. Post hæc Myus & Pri-
 ene: hæc in Caria sitæ sunt, eadē lingua v-
 tentes. Illæ vero in Lydia, Ephesus, Co-
 lophon, Lebedus, Teos, Clazomenæ,
 Phocæa, quæ cum iam dictis ciuitatibus,
 quantum ad linguam attinet, non con-
 ueniunt, inter se tamen eadem sonant

lingua. Reliquæ sunt tres ciuitates Ionicæ, quarum duæ insulas habitant, Samum vi-
 delicet & Chium: tertia in continenti sita, Erythræ. Ex his Chii & Erythræi eandem

¹ Rebus confectis. ² Legit hic interpretes λυδῶν, non λυδῆς. ³ Ad verbum, Sed quatuor modos deductionum usurpant.
 i. Ea vtuntur in quatuor modos & proprietates deducta.

sermonis proprietatem sibi vendicant: Samii vero ab his discrepantes, propriā quandam receperunt loquendi formā. Atq; hunc in modum quatuor omnino linguarū fiunt proprietates. Ac vero ex iisdem Ionibus Milesii erant qui cum Cyro metus prætextu fœdus pepigerāt. Insularibus autem nihildū grauius fuit metuendū, quod Persis Phœnices nondum essent subiecti, & ipsi Persæ nauigiis non vterentur. Porro hi non aliam ob causam ab Ionibus defecerunt quā quod cum imbecilles essent omnes alii Græci, tum Iones oppido quam infirmissimi, & nullius propemodum momenti. Siquidem præter vnas Athenas, nulla vrbs alia insignis erat. ¹ Iam enim alii Iones, atque ipsi Athenienses, Ionum nomen refugerant, nolentes Iones appellari. Quinetiam nunc plerosque ex illis videas quos nominis istius pudeat. Ceterum duodecim istę ciuitates nomine ipso gloriabantur: & *quum semel nomen sibi Panionis indidissent*, fanum quoque de suo nomine construxerunt Panionium. Cuius nullos participes facere in animum sibi inducere: nec erant qui magnopere postularent eiusdem participes fieri, exceptis tantum Smyrnezis.

^{CXLIV} Tale quippiam Dorienſibus accidit qui Pentapolin incolunt, quæ ante Hexapolis vocabatur. nam & hi cauent ne quem ē finitimis Dorienſibus ad Triopium ² sacrum admittant: adeo vt etiam ex popularibus suis, qui sacri legem trāſgressi essent, à ludorum communicatione excluſerint. Nā in certamine Apollinis Triopii tripodes victoribus constituebantur ærei: quos acceptos nō ē ³ sacro efferre, sed deo ipsi donare ibidem oportebat. At vir quidā Halicarnasseus, nomine Agasicles, in eodem certamine victoria potitus, ausus est legem hanc violare, tripodemque domum ferens ⁴ sibi asseruare. Propter quod commissum, quinque hæ ciuitates, Lindos, Ialysus, Camærus, Cos atq; Cnidus, sextā ciuitatem Halicarnassum à sacrorum participatione remouerunt: hac videlicet pœna Halicarnasseos multātes. Atqui mihi sane videntur Iones duodecim fecisse ciuitates: nec voluisse plures recipere, propterea quod eorundem Peloponnesum habitantium totidem fuerint partes: quemadmodum nunc quoque

ἀλλήλωνται, Σάμιοι δὲ ἐπ' ἐαυτῶν μειῶνται. οἱ χαρσκήρες γλώσσης τέσσαρες γίνονται. Τούτων δὴ ὡς τῶν Ἰώνων οἱ Μιλήσιοι μὲν ἦσαν ἐν σκέπῃ τῆς φόβου ὄρκια ποιησάμενοι· τοῖσι δὲ αὐτέων ἰσιώτῃσι ἡ δεινὸν ὄσθεν. οὔτε γὰρ Φοίνικες ἦσαν καὶ Περγέων κατήκοοι, οὔτε αὖτις οἱ Πέρσαι ναυβάται. ἀπεσχίσθησαν δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἰώνων οὗτοι καὶ ἄλλοι μὲν ὄσθεν, ἀδενέος δὲ ἑόντος τῆς πατρὸς τότε Ἑλλήωνος υἱός. πολλῶν δὲ ἡ ἀδενέστατον τῶν ἐθνέων ὁ Ἰωνικὸν, καὶ λόγου ἐλαχίστου. ὅτι γὰρ μὴ Ἀθῆναι, ἡ ὄσθεν ἄλλο πόλισμα λόγιμον. οἱ μὲν ἰὼν ἄλλοι Ἰῶνες καὶ Ἀθῆναι οἱ ἔφυγον τοῦτομα, οὐ βουλόμενοι Ἰῶνες κεκληῖσθαι. ἀλλὰ καὶ ἰὼν φαίνοιντο μοι οἱ πολλοὶ αὐτέων ἐσαρχόμενοι τῶν ὀνόματι· αἱ δὲ δωδέκα πόλεις αὐτῶν τῶν τε ὀνόματι ἠγάλλοντο καὶ ἰερὸν ἰδρύσαντο, ἐπὶ τε σφέων αὐτέων τοῦτομα ἔθεντο Γρανίων· ἐβουλόσαντο δὲ αὐτῶν μεταδροῦναι μηδαμοῖσι ἄλλοις Ἰῶνιν. οὐδ' ἐδέθησαν ὅ οὐδαμοῖ μεταχεῖν, ὅτι μὴ Σμυρναῖοι. Κατὰ τὸ οἱ ἐκ τῆς Πενταπόλιος ἰὼν χώρας Δωριέες, πρῶτερον ὅ ἑξαπόλιος τῆς αὐτῆς ταύτης καλεομένης, φυλάσσονται ὡς μηδαμὸς ἐσδέξα- ³ μηδαμὸς θῶν τῶν πρῶσιων Δωριέων ἐς τὸ Τελοπικὸν ἰερόν· ἀλλὰ καὶ σφέων αὐτῶν πρὸς τοῖς ὅ ἰερὸν αἰομήσαντας ἐξεκλήσαν τῆς μετοχῆς. ἐν γὰρ τῶν ἰωνί τῆς Τελοπίου Ἀπόλλωνος ἐπίησαν πῶς ἀλα τείποδας χαλκίους πῶς νικῶσι· καὶ τούτοις χελῶν τῶν λαμβανόντας ἐκ τῆς ἰερῆς μὴ ἐκφέρειν, ἀλλ' αὐτῶν αἰσπῆναι τῶν θεῶν. αὐτῶν ὡς Ἀλικαρνησσις, τῶν ὀνόματι ἡ Ἀγασικλής, νικήσας, τῶν ὀνόμων κατηλόγησε· φέρων δὲ πρὸς τὰ ἐαυτῶν οἰκία πρῶσι παπάλωσε τῶν τείποδα. ἀπὸ ταύτων τῶν αἰπῆν αἱ πέντε πόλεις, Λίνδος, καὶ Ἰηλυάσος τε καὶ Κάμειρος, καὶ Κῶς τε καὶ Κνίδος, ἐξεκλήσαν τῆς μετοχῆς τῶν ἑκτὴν πόλιν Ἀλικαρνησόν. τούτοις μὲν ἰὼν ταύτην τῶν ζήμην οὗτοι ἐπέθηκαν. Δωριέοι δὲ μοι δωδέκα πόλεις ποιήσασθαι οἱ Ἰῶνες, καὶ οἱ ἐκ ἐκλήσαν πλῆθυνας ἐσδέξασθαι, τοῦδε εἵνεκα· ὅτι καὶ ὅτε ἐν Πελοποννήσῃ οἰκεον, δωδέκα ἡ αὐτῶν μέρεα, κατὰ τὸν ἰὼν Ἀχαιοῖν,

¹ Adeo quidem vt cum alii Iones, tum ipsi Athenienses hoc nomen refugerent, Ionesque appellari nollent. Sed etiamnum multi eorum nomen hoc sibi pudendum ducere videntur. At hæ duodecim ciuit. ² Templum. ³ Templo. ⁴ Ad clauum suspendere. Propt.

Ionibus Neptuno Heliconio dicatus. Mycale autem promontorium est in continenti situm : quod quâ zephyro vento expositum est, ad Samum pertinet. Ad hunc montem collecti vniuersi Iones sacrificiū celebrabant quod Panionia vocant. Accidit hoc sane non Ionum sacris duntaxat, verum communiter omnibus Græcorum festiuitatibus, vt in eandē litteram finiant, perinde atque Persarum nomina. Et hæc quidem Ionicae sunt ciuitates. Æolicae autem ciuitates sunt, Cumæ, quæ & Phriconis vocatur, Larissæ, Nouus murus, Tenus, Cilla, Notium, Ægiroessa, Pitana, Ægæa, Myrina, Grynia. Atque hæc x i Æolicae fuerunt prisce ciuitates. Vna autem Smyrna (Æolica & ipsa ciuitas) ab Ionibus¹ diruta fuit. Alioqui & hæc, duodecim erant numero, in continenti sitæ, quæ ditionē habebant Ionibus præstantiorē, at quæ tamen ad illius cæli temperiē nequaquam accederet. Smyrnam vero hac occasione amiserunt Æoles, quod Colophonios per seditionem ē sedibus submotos recepissent: qui postea Smyrnam obseruantes, dum extra urbem Bacchi sacra celebrarent, occlusis portis urbē occuparunt. Succurrentibus autem Æolibus vniuersis, sic inter eos transigebatur, vt si Iones utensilia bonaque mobilia Æolibus redderent, Æoles Smyrna cederent. Hanc conditionē quum Smyrnæi acceperint, distributæ sunt vndecim hæc ciuitates, suos quæque constituens ciues. Hæc itaque continentis sunt ciuitates, exceptis iis quæ Idam habitabant: nam illæ ad has non referuntur. Insulares vero quinque ciuitates Lesbum colebant. sextum enim in Lesbo Arisbā Methymnæi iam sibi subiecerant, tanquam consanguinitate iunctam. In Tenedo autem vna habitabatur ciuitas, & altera quædam in Centū appellatis insulis. Iam vero Lesbii Tenediisque⁴ nihil grauius, perinde atque ceteris Ionibus insulas tenētibus, erat metuendū: at reliquis ciuitatibus cōmuniter placuit Iones sequi, quocunque illi duxissent. Porro vbi Ionum Æolumque legati Spartam apulissent (id quod fiebat properanter) ex omnibus delegarunt Phocensem quendam, cui nomen Pythermo, qui postulata proponeret. Hic purpurea veste indutus, in Spartiatarum conuentum, qui ad famam legatorum collectus fuerat,

ἔξαπαρημῆος ὑπὸ Ἰώνων Προσίδεων Εἰλικωνίῃ· ἡ δὲ Μυκάλη ὅτι τῆς ἠπείρου ἄκρη, πρὸς ζέφυρον ἄνεμον κατήκουσα Σάμῳ. ἐς τὴν συλλεγόμενοι ἀπὸ τῶν πολίων Ἴωνες, ἀγέσθην ὀρτὴν, τῇ ἔσαντο οὐνόμα Πασιώνια. πεποιῆσιν δὲ οὐτὶ μόναι αἱ Ἰώνων ὀρταὶ τῆτο, ἀλλὰ καὶ Ἑλλείων² ὁμοίως πᾶσαι ἐς τοῦτο γράμμα τελευτῶσαι, κατὰ τῶν Περσέων τὰ οὐνόματα. αὐταὶ μὲν, αἱ Ἰάδες πόλεις εἰσι. ¶ Αἰδεῖ δ' αἱ Αἰολίδες, Κύμη, 10 ἡ Φεικωνίς καλεομένη, Λήεσσαι, Νέον τεῖχος, Τίωος, Κίλλα, Νόπιον, Αἰγιρέεσσαι, Γιταῖη, Αἰγάαι, Μύεινα, Γρυῖεια· αὐταὶ ἑνδεκα Αἰολέων πόλεις ἔρχαται. μία γὰρ σφραγὶς πωδελύθη ὑπὸ Ἰώνων, Σμύρνη. ἦσαν γὰρ καὶ αὐταὶ δωδέκα ἐν τῇ ἠπείρῳ. οὗτοι δὲ οἱ Αἰολέες χώρην μὲν ἔτυχον κτίσαντες ἀμείβῃ Ἰώνων, ὥρεων δὲ ἡχυσαν ὅσῃ ὁμοίως. Σμύρνην δὲ ὧδε ἀπέβαλον Αἰολέες. Κολοφωνίους αἰδρας εἰσὶ ἐπαρτένας, καὶ ἐκπεσόντας ἐκ τῆς πατείδος, ὑπεδέξατο. 20 μετὰ δὲ, οἱ Φυγάδες τῶν Κολοφωνίων φυλάξαντες τὰς Σμυρναίους ὀρτὴν ἔξω τείχεος ποιδυμίοις Διονύσῳ, τὰς πύλας ἀποκλήσαντες, ἔσχον τὴν πόλιν. βοηθησάντων δὲ πρύπτων Αἰολέων, ὁμολογίῃ ἐχρήσαντο, τὰ ἐπιπλα ἀποδόντων τῶν Ἰώνων, ἐκλιπεῖν Σμύρνην Αἰολέας. ποιησάντων δὲ ταῦτα Σμυρναίων, ὅτι διείλοντό σφραγὶς αἱ ἑνδεκα πόλεις, καὶ ἐποίησαντο σφραγὶς αὐτέων ποιδυμίοις. Αὐταὶ μὲν ἰω αἱ ἠπείρου πίδες πόλεις, ἔξω τῶν ἐν τῇ Ἰδῇ οἰκημένων. κεχαιρίδαται γὰρ 30 αὐταί. αἱ δὲ τὰς νήσους ἔχουσαι, πάντε μὲν πόλεις τὴν Λέσβον νέμονται. τὴν γὰρ ἕκτην ἐν τῇ Λέσβῳ οἰκομένην Αἰεσβαί ηἰδραπόδοισιν Μεθυμναίοι, εὐόντας ὁμάμοις. ἐν Τενέδῳ δὲ μία οἰκέται πόλις, καὶ ἐν τῇσι Ἑκαδὸν νήσοισι καλεομένησι ἄλλη μία. Λεσβίοισι μὲν ἰω καὶ Τενεδίοισι, κατὰ τῶν Ἰώνων τοῖσι τὰς νήσους ἔχουσι, ἦν δεινὸν εὐδέν· τῇσι δὲ λοιπῇσι πόλισι ἔαδε κρινῇ Ἴωσι ἐπεσθαι, τῇ αὖ οὗτοι δὴ νηέωνται. Ὡς δὲ ἀπικέατο ἐς τὴν Σωδῆτην τῶν Ἰώνων καὶ 40 Αἰολέων οἱ ἄγγελοι, (κατὰ γὰρ δὴ τὰχος ἦν ταῦτα πρησόμενα) εἶλοντο πρὸ πρύπτων λέγειν ὅτι Φωκία, τὰς οὐνόμα ἦν Πύθερμος. ὁ δὲ, πορφύρεόν τε εἶμα περιβαλλόμενος, (ὥς αὖ σιωθασόμενοι πλεῖστοι σιωέλοισιν Σωαρπητήτων)

1 Ægæa, αἰγάαι. 2 Dirempta fuit. 3 Distribuerunt, vel inter se partita sunt ipsos illæ vndecim &c. 4 Nihil periculi, per. 5 Vt plurimi ex Spartiatis, quum hoc audissent, accurrerent, processit, host.

καὶ καταστὰς, ἔλεγε πολλὰ, ἡμωρέειν ἐαυτοῖσι χρεῖ-
 ζων. Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔπεισαν, ἀλλ' ἀπέδο-
 ξέ σφι μὴ ἡμωρέειν Ἰώσι. οἱ μὲν δὴ ἀπαλ-
 λασσόντο. Λακεδαιμόνιοι δ' ἀπὸ σάμῃ τοι τῷ Ἰώ-
 νων τοῖς ἀγγέλοις, ὅμως ἀπέστειλαν πεντηκοντέρων
 40 ἀνδράς, ὡς ἐμοὶ δοκέει, κατασκόπους τῷ τε Κύρῳ
 ὡρηγμάτων, καὶ Ἰωνίης. ἀπὸ χερσὶ τοῦ οὗτοιο Φώ-
 χαδμῷ, ἐπεμποι ἐς Σαρδίς σφίον αὐτέων δὲ δοκι-
 μώτατον, τῷ οὐνόματι Λακρίνης, ἀφ' ἑόντα Κύ-
 ρῳ Λακεδαιμονίων ῥῆσιν, γῆς τῆς Ἑλλάδος μηδε-
 10 μίλλω πόλιν σιωπαμωρέειν, ὡς αὐτῷ οὐ παροφόμε-
 νων. Ταῦτα εἰπόντες ἔκκληρυκε, λέγει Κῦροι ἐπ-
 εῖρεσθαι τοῖς παρ' ἐόντες οἱ Ἑλλήων, τίνες εἴοτες
 ἀνδρες ποὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ χροὶ πληῆτες, ταῦτα ἐ-
 αὐτὰ παρὰ γρόνοι. σιωπαμωρέων δὲ μιν εἰ-
 πειν παρὰς δὲ κήρυκα δὲ Σπαρτήτην, Οὐκ ἔδει-
 " σά κω ἀνδράς τοιούτους, τοῖσι ὅτι χῶρος ἐμὴ σὴ τῇ
 " πόλει ἀποδεδεγμένος, ἐς δὲ συλλεγόμενοι, ἀλλή-
 " λους ὁμοῦντες ὅξαπατῶσι. τοῖσι, ἡ ἐγὼ ὑμῖν αἰνῶ,
 20 " οὐ τὰ Ἰώνων πάρεσθαι ἄλλα, ἀλλὰ τὰ οἰκῆα.
 ταῦτα ἐς τοὺς πόδας Ἑλλήνας ἀπερρίψε οὐ Κῦ-
 ρος τὰ ἔπεα, ὅτι ἀνδρες κτησάμενοι, ὡν τε καὶ ὡρη-
 σι χρεῖνται. αὐτοὶ γὰρ οἱ Πέρσαι ἀνδρῶσι ὁδοῖν
 ἐώθασιν χρεῖσθαι, ὁδοῖ σφι ὅτι τοῦ ὡρησίου ἀνδρῶ-
 μετὰ ταῦτα ὅτι πρέφας τὰς μὲν Σαρδίς Ταβά-
 λα ἀνδρὶ Πέρσῃ, δὲ χρυσὸν τὸν τε Κροίσου καὶ δὲ
 τῷ ἄλλῳ Λυδῶν Πακτῆ ἀνδρὶ Λυδῶ χερμίζειν,
 ἀπὸ λαοῦ αὐτοῦ ἐς Ἑκβάτῃμα, Κροίσον τε ἅμα
 ἀνδρῶν, καὶ τὰς Ἰώνας ἐς ὁδοῖν λόγων τοιοῦτά-
 30 μῃος τῷ παρ' ἑόντα. ἡ τε γὰρ Βαβυλωνίῳ οἱ ἦν
 ἐμπόδες, καὶ ὁ Βάκτειον ἔθνος, καὶ Σάκκα τε καὶ
 Αἰγύπτιοι, ἐπ' οὐκ ἐπείχε τε στρατηγεῖν αὐτοῦ,
 ὅτι δὲ Ἰώνας ἄλλοι πέμπειν στρατηγόν. Ὡς δὲ
 ἀπὸ λαοῦ οὐ Κῦρος ἐκ τῷ Σαρδίῳ, τὰς Λυδοῖς
 ἀπέστειλε ὁ Πακτῆς ἀπὸ τοῦ Ταβάλου καὶ Κῦρου.
 καταβὰς δὲ ἐπὶ τὰς λαοῦ, ἅτε δὲ χρυσὸν ἔχων
 πόδας δὲ ἐκ τῷ Σαρδίῳ, ὅτι κέρως ἐμὴ σὴ σὴ
 το, καὶ τοῖς ἐπὶ τὰ λαοῦ αὐτοῦ ἀνδρῶν ἐπείθε σὴ
 ἐαυτὰς στρατὸν εἶσαι. ἐλάσας δὲ ἐπὶ τὰς Σαρ-
 40 δίς, ἐπολιόρχε Ταβάλον, ἀφ' ἑγμένον ἐπὶ τὴν ἀκρο-
 πόλιν. Πυθόμενος δὲ κατ' ὁδοῖν ταῦτα οὐ Κῦρος,
 " εἴτε παρὰς Κροίσον παρὰς, Κροίσε, π' εἴσαι ὁ τέλος
 " τῷ γινόμενων τούτων ἐμοί; οὐ παύσονται Λυδοί, ὡς
 " εἴεσιν, ὡρηγμάτων παρ' ἔχοντες, καὶ αὐτοὶ ἔχοντες,
 φροντίζω.

processit: hortatusque est Lacedæmo-
 nios multis verbis ad auxilium Ionibus
 ferendum. ¹ Illi, quamvis Ionum lega-
 tos repulissent, tamen myoparonem ab-
 legarunt, quantum ego conicio, homi-
 nibus instructum qui rerū Cyri Ionum-
 que successum explorarent. Hi Phocæā
 appulsi, Sardis mittunt spectatissimum i-
 ptiōrum, nomine Lacrinem, qui Cyro
 Lacedæmoniorum mandata perferret:
 nimirum ne vlli Græciæ ciuitati damnum
 inferret: utpote se id minime toleraturis.
 10 Cyrus audiens quæ Lacrines proferret,
 rogasse fertur circumstantes Græcos
 quinā homines essent Lacedæmonii, &
 quam multi numero. Mox ubi hæc co-
 gnouisset, ad Spartiatam dixisse, Equidē
 nō eximui vnquam homines illos quib⁹
 locus est in media vrbe vacuus, in quē
 collecti mutuis ipsi sibi iuramentis impo-
 nunt. Atq; his, (si modo superi me serua-
 uerint incolumē) non Ionū, sed propria
 sua incōmoda erunt deploranda. Hæc
 in vniuersos Græcos verba detorsit Cy-
 rus: quod fora ampla haberēt in quibus
 negotiatioes exercerent. nam Persæ i-
 ipsi horum nullo distinentur, neq; illis vl-
 lum est forum. Post hæc Sardis Tabalo
 homini Persæ commisit: Cræsi au-
 tem ceterorumque Lydorum thesau-
 rum Pactyæ Lydo tradidit deferendū. Ipse
 versus Ecbatana contendit, Cræsum
 vna secum ducens: Ionum interim non
 magna habitatione, ² etiam si primi ad-
 oriendi fuissent. quandoquidem Baby-
 lon ei obstaculo esse videbatur, & Ba-
 30 triana quoque natio, item Sacæ at-
 que Ægyptii, in quos ipse expeditionem
 facere in animo habebat, in Ionas au-
 tem alium quempiā imperatorem mit-
 tere. ³ At vero ubi Cyrus ē Sardis
 Lydos exegisset, Pactyas à Tabalo atque
 Cyro desciscit. Et quia Lydorum thesau-
 rum habebat, conscensis nauibus auxi-
 liarios mercede conduxit, maritimif-
 que omnibus persuasit vt communem
 secum expeditionem susciperent. Atq;
 his succedentibus, Sardis castra mouit,
 Tabalumq; in arce vndiq; conclusum
 obsedit. Cyrus hæc ex itinere intel-
 ligens, Cræsum hunc in modū alloquu-
 tus est, Quisnam, inquit, Cræse, finis erit
 eorū quæ nūc mihi accidunt? ⁴ quando
 non cessabunt Lydi (vt videntur) tantif-
 per & sibi & mihi negotium facessere,

CLIII

CLIV

CLV

¹ Adde ex vet. cod. Græcis, Lacedæmonii vero illis aurem præbere noluerunt, imo non ferendum esse auxilium Ionibus sta-
 tuerunt. Hi igitur abierunt. Illi, etc. ² Hic mendosum esse videtur Græcum exemplar. ³ Verum simul atque Cyrus Sardibus est
 profectus, Pactyas Lydos ad desciscendum à Tabalo & Cyro impulsit, quia Sardium thesaur. ⁴ Non videntur Lydi facessendi
 mihi & sibi negotium finem facturi.

dum eos prorsus delere aggrediar. Videor equidem perinde fecisse atque is qui occiso patre, filiis pepercerit. Si quidem ego te cepi, qui plus quam Lydorum pater cras, ipsis autem urbem suam reddidi: adeo ut nunc mirer eos à me deficere. Quum hanc suam sententiam Cyrus exposuisset, Cræsus excepit, veritus nimirum ne Sardis funditus euerteret, Rex, inquit, Cyre, quanquam prudenter tu recteque dixeris, moderaberis tamen furori, neque patieris antiquam hanc ciuitatem ita excindi, quæ cum superiorum tum eorum quæ nunc acciderunt, rea non est. nam priorum ego autor fui, id quod me opte hoc capite pendo: præsens factum Pactyas designauit, cui tu Sardis commiseras: hic tibi pœnas det. Lydis autem veniam dans, hæc illis impera. ne videlicet aliquando viribus aucti, vel defectionem meditari auint, vel molesti esse possint. Interdicto illis ne arma bellica possideant, iubeoque supra tunicam pallium gestare, induere item cothurnos. Adhæc impera ut liberos ciuitatem pulsare, psallere, cauponari doceant. & mox comperies, ô rex, viros in mulieres degenerasse, nihilque metuendum ne rebelles vnquã à te desciscant. Hæc ideo Cræsus suggessit, quod optabiliorem Lydis hanc esse conditionem existimaret, quam semel subactos venundari: sat sciens se, nisi prætextum idoneum comminisceretur, non persuasurum illi ut institutum detrectaret. Adde etiam quod formidabat ne in posterum aliquando Lydi, si imminens calamitatem effugissent, rebellantes à Persis funditus extinguerentur. Cyrus hac Cræsi admonitione gauisus, remissaque iracundia, respondit ei se pariturum. Accersitoque continuo Mazare, homine Medo, eadem illi præcepit, quæ Cræsus suggesserat, Lydis imperanda. Atque præter hæc mandauit, illos omnes sub corona venundari, quotquot vna cum Lydis Sardis oppugnassent: Pactyam autem viuum ad se perducere. Et ista quidem exitinere quum præcepisset, Lydos compulit ad Persarum mores recipiendos. Pactyas, intelligens exercitum non procul abesse, contritus confugit Cumam. Mazares vero nihil cunctatus, Cyri exercitus partem quam secum ducebat, Sardis promouit. Verum ubi Pactyam iam vna cum suis commilitonibus Sardis abiisse cognouit, primum Lydos adegit Cyri mandatis obsecundare.

Φροντίζω μὴ ὄξιστον ἢ ὀξυδράποδισσάσθαι σφέας. ὁμοίως γὰρ μοι νῦν γὰρ φαίνομαι πεπιοικέαι, ὡς εἴ τις πατέρα ἀποκτείνει, τῆς παίδων αὐτοῦ φείσασθαι. ὡς δὲ καὶ ἐγὼ Λυδῶν ὃν μὴ πλέον τι ὡς πατέρα εἶναι σε λαβὼν ἄγω, αὐτοῖσι δὲ Λυδοῖσι τὴν πόλιν παρέδωκα· καὶ ἐπειτα θαυμάζω εἴ μοι ἀπεσῶσι. ὁ μὲν δὲ τὰ ἀφ' ἰότητος, ἔλεγε· ὁ δὲ ἀμείβετο τοῖςδε, δεισας μὴ αἰσάτοις ποιήσῃ τὰς Σάρδεις, ὧς βασιλεῦ, τὰ μὲν εἰκότα εἶρη· 10 καὶ σὺ μὲντοι μὴ πᾶντα θυμῷ χρεώ, μηδὲ τὸν ἄρχαῖον ὀξυδράποδισσας, αἰαμαρτήτων εὐσοφῶ καὶ τῆς περὶ τὸν πόλιν, καὶ τῆς νῦν ἐξέωτων. τὰ μὲν γὰρ περὶ τὸν πόλιν ἐγὼ τε ἐπαρήκα, καὶ ἐμὴ κεφαλὴ αἰαμαρτίας φέρω· τὰ δὲ νῦν παρέειχα, Πάκτυς γὰρ ὅστις ἀδικέων, τὰς σὺ ἐπέτρεψας Σάρδεις, οὗτος δότω τοι δίκην. Λυδοῖσι δὲ συγγνώμην ἔχων, πάσης αὐτοῖσι ἐπιτάξων, ὡς μήτε ἀποφείωσι, μήτε δεινοὶ τεύωσι. ἀπειπε μὲν σφι πέμψας, ὅπλα ἄρτια μὴ ἐκτεῖναι· κέλαιε δὲ 20 σφέας καθ' ὡς αὐτοῖς τε ὑποδιδύειν τοῖσι εἵμασι, καὶ χορνοῖς ὑποδέεσθαι. παρέειπε δὲ αὐτοῖσι κατελεγεῖν τε καὶ ψάλλειν, καὶ καπηλεύειν τὰς αὐτῶν τὰς παῖδας. καὶ ὅπως σφέας, ὧς βασιλεῦ, γυναικας αὐτῶν ἀνδρῶν ὑφ' ἑαυτοῦ γεγνῶσθαι. ὡς ὅθεν δεινοὶ τοῖς ἔσονται μὴ ἀποφείωσι. Κερίστος μὲν δὲ τῶν τὰ οἱ ὑπεπλήκτο, αἰρετώτερον τῶν δεινῶν Λυδοῖσι, ἢ ἀνδραποδισσάσθαι τὴν πόλιν σφέας· ὅτι τὰ μὲν αἰσάτοις περὶ τὸν πόλιν ἐπὶ τῇ πόλει, οὐκ αἰσάτοις μὲν μεταβουλεύσασθαι· ἀρρωδῶν ὃ μὴ ὑπερὶν ἔχον οἱ Λυδοὶ, ὡς ὅθεν 30 ὁ ὑπεκδέσθαι, ἀποσάντες ἀπὸ τῆς Περσέων ἀπὸ λῶνται. Κύρος ὃ ἡδύς τῇ ὑποθήκῃ, καὶ ὑπερὶς τῆς ὀργῆς, ἔφη οἱ πείθεσθαι. καλέσας δὲ Μαζάρην ἀνδρα Μήδον, τῶν τὰ οἱ ἐντεῖλατο παρεῖπε Λυδοῖσι τὰ ὅ Κερίστος ὑπεπλήκτο· καὶ παρεῖπε ἀνδραποδισσάσθαι τοὺς ἄλλους πᾶντας, οἱ μὲν Λυδῶν ἐπὶ Σάρδεις ἐστράτευσαντο, αὐτοῖς δὲ Πακτύνην πᾶντως ζωῆα ἀγαγεῖν παρ' ἐωυτόν. 41 Οἱ μὲν δὲ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐντεῖλας μῆμος, ἀπὸ λαοῦ ἐς ἡμέραν τὰ Περσέων. Πακτύς δὲ πυθὺ μῆμος ἀνγχοῦ ἐστράδον, ἐπ' ἐωυτόν εἶναι, δεισας ὅπως φεύγων ἐς Κύμην. Μαζάρης δὲ ὁ Μήδης ἐλάσας ἐπὶ τὰς Σάρδεις, τὴν Κύρου στρατὸν μοίρας ἐσπιδήκοντες ἔχων, ὡς οὐκ ὄρε ἐπ' εἶναι τὴν ἀμφὶ Πακτύνην ἐπὶ Σάρδεις, τῶν μὲν τοὺς Λυδοὺς ἠνάγκασε τὰς Κύρου ἐσπολάς ἐπιτελέειν.

1 Cogito nunquid maxime expediat eos in seruitutem redigere. Mihi enim videor nunc perinde fecisse. 2 In Persiam ad sedes suas petrexit. Pact.

ἐκ τούτου δὲ κελύουσιν ἡ Λυδὸν πᾶσαν δι-
 αταίῃ τῆς ζῆς μετέβαλον. Μαζάρης δὲ μετὰ
 τῷ ἐπεμπεῖς πρὸς Κύμῳ ἀγγέλους, ἐκδιδο-
 ναὶ κελύων Πακτύῳ· οἱ δὲ Κυμαῖοι ἐγνωσαν
 συμβουλῆς πέρι ἐς θεὸν αἰῶσαι ὅτι ἐν Βεργχίδῃ-
 σι. ἡ γὰρ αὐτοῖσι μαρτήριον ἐκ παλαίου ἰδρυμέ-
 νον, πρὸς Ἰωνεῖς τε πρῶτες καὶ Αἰολεὺς ἐώθεσαν χρε-
 εῖσθαι. ὁ δὲ Χῶρος ὅς ἐστι τῆς Μιλησίου ὑπὸ
 Πασιόρου λιμένος. Γένεσθαι οὖν οἱ Κυμαῖ-
 οὶ ἐς τοὺς Βεργχίδας θεοπορεύσιν, ἡρώτιον περὶ
 Πακτύῳ ὁρῶν τι ποιεόντες, θεοῖσι μέλλουσι
 χρεῖσθαι. ἐπειρωτῶσι δὲ σφίσι ταῦτα χρηστέ-
 ον ἐχέτω, ἐκδιδοῖαι Πακτύῳ Πέρσῃσι. Ταῦ-
 τὰ δὲ ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι, ὁρμέ-
 ατο ἐκδιδοῖαι· ὁρμωμένου δὲ ταύτῃ τῷ πλήθε-
 ος, Ἀεγύδιος ὁ Ἡρακλείδης, αἰὲρ τῷ ἄσπιδι
 ἐὼν δόκιμος, ἔσχε μὴ ποιῆσαι ταῦτα Κυμαί-
 οισι, ἀπιδέων τε τῷ χρηστέῳ, καὶ δοκέων τοῖς θεο-
 πορεύσιν, οὐ λέγειν ἀληθές. ἐς δὲ, πρὸς ἄλλους πε-
 ρὶ Πακτύῳ ἐπειρησάμενοι, ἦσαν ἄλλοι θεοπορεύ-
 σαι, τῷ καὶ Ἀεγύδιος ἡ. Ἀπικυμένων δὲ
 ἐς Βεργχίδας, ἐχρηστέαζεν ἐκ πρῶτων Ἀ-
 εγύδιος, ἐπειρωτῶν τὰδε, ὧς ἔστι, ἦλθε παρ'
 ἡμέας ἰκέτης Πακτύς ὁ Λυδὸς, φεύγων θάλατταν
 βίαν παρὸς Πέρσων· οἱ δὲ μιν ἔξαπτεῖνται, παρ-
 εῖναι κελύοντες Κυμαῖοι. ἡμεῖς δὲ δειμαίνον-
 τες πρὸς Πέρσων διώμεν, ὅτι ἰκέτην ἐς τὸδε οὐ τι-
 πολμήκαμεν ἐκδιδοῖαι, πρὶν αὖτ' ὅτι ἀπὸ σέυ ἡμῖν
 δηλωθῇ ἀτρεκέως ὅτι περὶ ποιεῖσθαι. ὁ μὲν ταῦ-
 τὰ ἐπειρώτα· ὁ δὲ αὐτὸς ὅτι αὐτὸν σφίσι χρηστέον
 ἔφανεν, κελύων ἐκδιδοῖαι Πακτύῳ Πέρσῃ-
 σι. παρὸς ταῦτα ὁ Ἀεγύδιος ἐκ παλαιῶν ἐ-
 ποίει τὰδε· περὶ ὧν ὅτι νηὶ κύκλῳ, ἔξαιρες τοὺς
 φερούς, καὶ ἄλλα ὅσα ἡ νεοσφύμενα ὀρίσθαι
 ἔμελλε ἐν τῷ νηὶ. ποιεόντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα, λέ-
 γεται φωνῇ ἐκ τῆς ἀδύτου ἡμεῖσθαι, φερούσαι
 μὲν παρὸς ὅτι Ἀεγύδιον, λέγουσαν δὲ τὰδε,
 Ἀνοσιώτατε ἀνδρῶν, τί τὰδε πολὺς ποιε-
 εῖν; τοῖς ἰκέτῃ μου ἐκ τῆς νηὸς κεραίσεις; Ἀεγύ-
 διον δὲ οὐκ ἀπορήσας, παρὸς ταῦτα εἰπεῖν, ὧς
 νῆξ, αὐτὸς μὲν οὕτως τοῖσι ἰκέτῃσι βοηθεῖς, Κυ-
 μαῖοι δὲ κελύεις ὅτι ἰκέτην ἐκδιδοῖαι; ὅτι δὲ αὐ-
 τὸς ἀμείψασθαι τοῖςδε, Ναὶ κελύω, ἵνα γε ἀσε-
 βήσαντες, ἡμῶν ἀπολέσθαι, ὡς μὴ τοιοῦτον πε-
 ρὶ ἰκετῶν ἐκδοσίου ἔλθοιτε ὅτι ὁ χρηστέον.

Ταῦτα

le pereatis, neque deinde oraculum hoc de reddendis vestris supplicibus laceffatis.

Et iam inde Lydi omnem vitę rationem
 commutarunt. Deinde Mazares nun-
 cios Cumam misit qui Pactyam repo-
 sicerent. Cumxi vero consilio inito sta-
 tuerunt ad deū apud Branchidas referē-
 dum quid factū opus esset. Erat enim il-
 lic oraculum peruetustū quo Æoles Io-
 nesq; cōmuniter vti consueuerāt. Ora-
 culum hoc in Milesiorū agro est sitū su-
 pra Panormū portum. Missis igitur ad
 Branchidas cōsultoribus, rogabāt quid-
 nam facientes hac in re deo graficaturi
 essent. Consulenti bus respondebatur
 Pactyā Persis esse permittendum. Quę
 quum relata audirent Cumxi, putaue-
 runt oraculo acquiescendū, Pactyamq;
 reddendum. Ceterū quum huc bo-
 na pars propensa esset, Aristodicus,
 Heraclidis filius, vir inter ceteros Cu-
 mxos clarus, seu oraculo parum fidens,
 siue ipsos consultores oraculi respon-
 sum non recte perferre existimans, con-
 stanter obstabat quominus oraculo Cu-
 mxii obtemperarent. Vnde factum est
 vt iterum de Pactya interrogaturi alii
 mitterentur sacerdotes cōsultores, inter
 quos ipse quoque Aristodicus erat. Hi
 quum ad Branchidas peruenissent, v-
 nus ex omnibus Aristodicus consulebat
 oraculum, sciscitans in hæc verba, O
 rex, venit ad nos supplex Pactyas Lydus,
 mortem fugiens violentam: Persę eun-
 dē reposcentes, iubent Cumxos homi-
 nem dimittere. Nos Persarum poten-
 tiam formidantes, tamen supplicem
 nondū reddere ausi sumus, donec intel-
 ligeremus ex te indubitato quid facere
 nos conueniret. Hunc in modū scisci-
 tanti Aristodico, idē rursus respondeba-
 tur quod priores retulerant, nempe Pa-
 ctyam Persis permittendum. Post hæc
 Aristodicus tale quippiā de industria ag-
 greditur: Templū circumiens, passerēs
 aliasque auiculas quę forte in templo i-
 stic nidulabantur, ē nidis exemit. Quę
 quum ille faceret, memorant vocem
 ex adyto auditam quę ad Aristodicum
 ferretur, atque huiusmodi quędam so-
 naret, Hominum scelestissime, quę-
 nam libido te incessit vt auderes meos
 supplices diripere? Aristodicū nihil du-
 bitasse ad hunc modū respondere, Tu-
 ne rex sic auxilium fers supplicibus, &
 Cumxos iubes supplicem Pactyam
 tradere Persis? Cui deus respondens,
 Equidem, inquit, iubeo vt impii ma-

CLVIII

CLIX

1 Cumxi, Pactyam tradere decreuerant. vel, in animo habebant. Quum autem vulgus hoc decreuisset, Aristod.

Porro

Porro vbi responsum hoc postremū relatum audiuerūt Cumæi, neq; volentes Pactyam Persis tradere interimendum, neq; eundem penes se detinendo, Cyrū ad ciuitatis suæ expugnationē excitare, hominem ablegant in Mitylenam. Mitylenæi, quū Mazares subinde per nuncios Pactyam flagitaret, paciscuntur pro certa mercede mittendum.¹ quod tamē nolim indubitato asseuerare, quandoquidem non fuit persoluta. Cumæi, cognoscentes ea quæ circa Pactyam à Mitylenæis gesta essent, misso ad Lesbū nauigio, Pactyā deportant in Chium. Indidē vero ex Mineruæ tutelaris dex tēplo violenter raptus, à Chiis redditur. Reddiderunt autē pro Atarnei mercede. Atarneus autē locus est Myliæ, eregione Lesbi situs. Et sic quidem in custodia Persæ habebant Pactyam, vt Cyro quum primum liceret traderetur. Atq; multo exinde tempore, Chiorū nullus ex Atarneo neque molis libabat hordeaceis deo cuiquam,² neque secundæ mensæ fructibus inde decerptis utebatur. Breuiter omnia à sacrorū vſu remouebantur quæ ex agro illo prouenirent. Postquā vero Pactyā iam à Chiis traditus fuit, Mazares mox in illos castra promouit qui yna cum Pactya Tabalū oppugnassent: & partim Prienenses subegit, partim Mæandri campum incurſauit,³ frumentationem militibus faciēs: Magnesium etiam pari modo. Postremo Mazares morbo correptus, vita defungitur. ¶ In defuncti vero locum successus Harpagus, & ipse Medus: nimirū quem Medorū tyrannus Astyages indignis epulis exceperat, quique⁴ Cyrum in regni potestatem inuexerat. Hic, inquam, à Cyro institutus dux, simulatque in Ioniam venit, vrbes ductis aggeribus cepit.⁵ Nam vbi mœnia ciuesque vndique exercitu clausisset, aggere ad murum obiecto *citra negotium* expugnabat: atque sic⁶ Phocæa prima Ionum ciuitate potitus est. ¶ Hi Phocenses, primi Græcorum⁷ longis nauibus vſiferuntur: Adriamque simul & Tyrheniam, Iberiam atq; Tartessū⁸ occupauerunt. Nauigiis autem utebantur non rostratis, sed penteconteris, *hoc est lembis quinquagenū remorum.* Hi quum primum Tartessum venirent,

Ταῦτα ὡς ἀπενειχθεῖσθαι ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι, ἐβου-
 λόμενοι οὔτε ἐκδύντες ἀπολέσθαι, οὔτε παρ' ἐ-
 αυτοῖσι ἔχοντες πολιορκέεσθαι, ἐς Μιτυληνὴν
 αὐδὲν ἐκπέμποισι. οἱ δὲ Μιτυληναῖοι, ὅτι πῶμα
 ποντος τῆς Μαζάρους ἀγγελίας ἐκδιδόναι ὃν Πα-
 κτύν, παρεσκευάζοντο ὅτι μαδῶ ὁσώδη. οὐ
 γὰρ ἔχω τῆς τοῦ γε εἰπεῖν ἀτρεκέως· οὐ γὰρ ἔτελε-
 ῶδη. Κυμαῖοι γὰρ ὡς ἔμαθον ταῦτα ὁρμασόμε-
 να ἐκ τῆς Μιτυληναίων, πέμψαντες πλοῖον ἐς
 10 Λέσβον, ἐκκαμίζουσι Πακτύν ἐς Χίον. εἰσθῦ-
 πει δὲ ὁ ἱερὺ Ἀθηνᾶς πουλίουχου ἀποστα-
 θεῖς, ὑπὸ Χίων ὀξέδωδεν. ὀξέδωσαν δὲ οἱ Χῖοι
 ὅτι τὰς Ἀτάρνει μαδῶ· τῆ δὲ Ἀτάρνεως τού-
 του ἐστὶ χώρος τῆς Μιότης, Λέσβου αἰτίος. Πα-
 κτύν μὲν νῦν παρὰ δὲ Χίον οἱ Γέροντες εἶχον ἐν
 φυλακῇ, θέλοντες Κύρῳ ἀποδεῖξαι. ἡ δὲ χέ-
 ρος ἐστὶ οὐκ ὀλίγος γήρυμος, ὅτε Χίων ἐσθλὴς
 ἐκ τῆς Ἀτάρνεως τούτου, οὔτε οὐλὰς κειθῶν πρὸς
 20 χεῖρσιν ἐποίησε θεῶν ἐσθλῶν, οὔτε πέμματ' ἐπέσ-
 σετο καρπὸς τῆς εἰσθῦπαι, ἀπείχετό τε τῆς πύ-
 των ἱερῶν τὰ πύματα ἐκ τῆς χώρας ταύτης γινόμε-
 να. Χῖοι μὲν νῦν Πακτύν ὀξέδωσαν. Μαζάρ-
 ρης δὲ μετὰ ταῦτα ἐς στρατόν ἐπὶ τοῖς συμπολι-
 ορκήσασιν ἑτάβαλον. καὶ τῆς τοῦ μὲν, Περικλέας
 ὀξηνδρα πείσασα· τῆς δὲ, Μαμαίδρου πείσων
 πᾶν ἐπέδραμε, λήϊον ποιδάμενος τὰς στρατῶν
 Μαγνησίην δὲ ὡσαύτως. μετὰ δὲ ταῦτα, αὐτί-
 κα νούσας τελευτᾷ. Ἀποθανόντος δὲ τούτου,
 Ἀρπαγὸς κατέβη Διόδοχος τῆς στρατηγίας, γέ-
 30 νος καὶ αὐτὸς ἐὼν Μήδης, ὃν ὁ Μήδων βασιλεὺς
 Ἀγυάης ἀνόμως τραπέζῃ ἔδασε, ὁ τὰς Κύρῳ
 τῶν βασιλῆων συγκατεργασάμενος. ἐστὶ ὡς ἦν
 τότε ὑπὸ Κύρου στρατηγὸς ἀποδεχθεὶς, ὡς ἀπ-
 ἴκετο ἐς τὴν Ἰωνίην, αἶρεται ἐν πόλει χώμασι. ὁ
 κως γὰρ τειχίρεας ποιήσας, ὃ ἐσθλῶν χώμα-
 τ' ἔχων πρὸς τὰ τείχεα ἐπόρθεε. πρῶτη δὲ Φω-
 κική Ἰωνίης ἐπεχείρησε. Οἱ δὲ Φωκαεῖς οὐτοι ναυ-
 πλήσι μακρῆσι πρῶτοι Ἑλλήνων ἐχρήσαντο, καὶ
 πᾶν τε Ἀδρίην καὶ τὴν Τυρσηνὴν καὶ τὴν Ἰβηρίην καὶ ὃν
 40 Ταρτηρὸν ἐπὶ εἰσι οἱ κατὰ διέσπαστες. ἐκαστὸν
 ἑὸν εὐροθύλῃσιν ναυσὶ, ἀλλὰ πεντηκοντέεσσι. ἀπ-
 κήμενοι ὅς ἐστι Ταρτηρὸν, πρὸς φιλέες ἐγγύοντο τὰς
 βασιλείας τῆς Ταρτηρῶν, τὰς οὐνομα μὲν ἡ

1 Haud enim possum id certo dicere, quam res ad exitum perducta non fuerit. 2 Neque bellaria ex fruge inde collecta pinfebantur. Denique omnia &c. 3 Illo in prædam suis militibus exposito: Magnesi. 4 Cyrum ad regnum obtinendum adiuværat. Hic, &c. 5 Postquam enim ciues intra mœnia compulerat, aggere &c. 6 Phocæam primam Ionum civitatem oppugnauit. Hi Phoc. 7 Longinquis navigationibus vsu sunt: Adr. 8 Ostenderunt. *vel, Parafecerunt.*

Ἀργαυθώνιος· ἐτυρανῆσαι δὲ Ταρτηασὺν ὀγδὼ-
 χοντα ἔτεα, ἐβίωσι δὲ πρῶτα, εἰκοσι καὶ ἑκατὸν. τῷ
 δὲ τῷ αὐτῷ αὐτῷ προσφιλέες οἱ Φωκαεῖς οὕτω δὴ
 πέρχονται, ὡς τὰ μὲν παρὰ τὴν σφέας ἐκλιπόντας
 Ἰωνίῳ, ἐκέλευε τῆς ἐωὺ τῆς χώρης οἰκῆσαι ὄχου
 βούλονται· μετὰ δὲ, ὡς τῷ ποσὶ ἐπειθε τῆς Φω-
 καεῖας, ὁ δὲ πυθόμηνος ὅν Μῆδον παρ' αὐτῶν ὡς
 αὐτοῖσι, ἐδίδου σφι χρήματα τείχος περικυβε-
 ῖν τὴν πόλιν. ἐδίδου δὲ ἀφειδέως· καὶ γὰρ ὅς
 ἡ περὶ τοῦ τείχεος ὁλίσθη γὰρ εἰσι· τῷ
 δὲ πρῶτον, λίθων μεγάλων, καὶ δὲ σιταρμοσμέ-
 νων. Τὸ μὲν δὲ τείχος τοῖσι Φωκαεῶσι τρέψα
 ποιῶν ἐξεποιήθη. ὁ δὲ Ἀρπαγὸς ὡς ἐπήλασε τὴν
 στρατιάν, ἐπολιόρχεε αὐτοῖς, παρὶς χόλμος ἐ-
 πεα ὡς εἰς καταρῆσαι βύλονται Φωκαεῖς παρμα-
 χεῶνα ἑνα μοιῶν τῷ τείχεος ἐρεῖλαι, καὶ οἰκημα-
 ἐν καταρῶσαι· οἱ δὲ Φωκαεῖς, περὶ μακρόντες τῇ
 δουλοσιῶν, ἔτασαν θέλειν βουλεύσασθαι ἡμέ-
 ρῳ μίλῳ, καὶ ἐπειθε ὑποκρινέσθαι. ἐν ᾧ δὲ
 βουλεύονται αὐτοῖς, ἀπαγαγεῖν ἐκείνους ἐκέλευον
 τὴν στρατιάν ἀπὸ τῷ τείχεος. ὁ δὲ Ἀρπαγὸς ἐ-
 φηεῖναι μὲν δὲ τὰ ἐκείνοις μέλλοιεν ποιεῖν, ὅμως
 δέ σφι παρίεναι βουλεύσασθαι. ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἀρ-
 παγὸς ἀπὸ τῷ τείχεος ἀπήγαγε τὴν στρατιάν, οἱ
 Φωκαεῖς ἐν πύτῳ· καὶ ἀπαπαντες τὰς πέντη-
 χντῆρας, ἐς θέλμοι τέκνα καὶ γυναικας καὶ ἑπι-
 πλα πρῶτα, παρὸς δὲ καὶ τὰ ἀγάλματα τὰ ἐκ
 τῶν ἱερῶν, καὶ τὰ ἄλλα ἀναθήματα, χωρὶς ὅτι
 χαλκὸς ἢ λίθος ἢ γράφη ἦν, τὰ δὲ ἄλλα πρῶτα
 ἐστῆντες, καὶ αὐτοῖς ἐσβαίτες, ἐπλεον ὅτι Χίου.
 τὴν δὲ Φωκαίαν ἐρημωθεῖσαν ἀνδρῶν ἔσχον οἱ Πέρ-
 σαι· οἱ δὲ Φωκαεῖς, ἐπεί τε σφι Χίοι τὰς νύ-
 στας τὰς Οἰνούσας καλεομένας ὅς ἐβούλευον
 ἀνδράσιν πωλεῖν, δειμνίζοντες μὴ αἱ μὲν ἐμ-
 πόριον γίνονται, ἢ δὲ αὐτῶν ἡσος ἀποκλησθῇ,
 τὸ πρῶτον, παρὸς τῶν οἱ Φωκαεῖς ἐσέλθοντο
 ἐς Κύριον. ἐν γὰρ τῇ Κύριον εἰκοσι ἔτεσι παρὸς τε-
 ρον τέτων ἐκ τοῦ παρὸς ἀνέστησαντο πόλιν τῇ οὐ-
 νομα ἦν Ἀλαλίη. Ἀργαυθώνιος δὲ τῇ καὶ ἡδὴ
 τετελευτήκει. ἐλθόντες δὲ τὴν Κύριον, παρὸς
 τὰ καὶ πρῶτα ἐς τὴν Φωκαίαν, κατεφόνε-
 σαν τῶν Περσέων τὴν φυλακὴν, ἢ ἐφ' ὅρῳε πα-
 ραδεδεσμένη τῶν Ἀρπαγῶν τὴν πόλιν. μετὰ
 δὲ, ὡς τῷ ποσὶ ἐξέρχασθαι, ἐποίησαν τοῖς ἰσχυράς
 καταράς τῶν ὑπολειπομένων ἐωὺ τῶν τῶν ὄλου.
 παρὸς δὲ

Arganthonio, quique iam octoginta an-
 nis Tartessiorum regno præsuerat. Vi-
 xit autem annos centum viginti. Atque
 Phocenses Arganthonio ista occasio-
 ne redditi sunt amici, quod videlicet
 Phocenses Ioniam relinquentes, iussit
 in sua ditione sedes deligere vbicunque
 illis liberet. Verum quum hoc non per-
 suasisset Phocensibus, intelligeretq; in-
 terim Medum in eos exercitum duce-
 re, pecunias numeravit liberaliter. Si-
 quidem ipsius muri ambitus non pau-
 corum est stadiorum, totusque à maui-
 culis lapidibus, iisque affabre concin-
 natis. Et murus quidē ille à Phocen-
 sibus hoc pacto fuit constructus. Porro
 Harpagus exercitum promouens, vr-
 bem oppugnauit: quū postulasset prius
 sibi sat esse, si vellent Phocenses vnum
 duntaxat muri propugnaculum demo-
 liri, vbi habitationem extrueret, cetera
 illis se permitturum intacta. Phocenses ser-
 uitutem auersantes, responderunt di-
 em vnum se ad consultandum sumptu-
 ros: sed interim dum consultaretur, il-
 lum exercitum ab vrbe iuebant ab-
 ducere. Harpagus autem, quanquam se
 scire diceret quid facturi essent, tamen
 se illis vt consultarent permittere. Simul
 atque igitur ille exercitum abduxit,
 Phocenses continuo lembos instruxe-
 runt, quibus liberos vna cum vxoribus
 atq; supellestiles vniuersa imponderent:
 ad hæc statuas quoq; templorum & ce-
 tera donaria, nisi quæ vel ferrea vel lapi-
 dea aut denique picta essent, & reliqua
 omnia imposuerunt. quas & ipsi conscē-
 dentes, soluerunt, traieceruntque in
 Chium. Phocæam autem iam desertam
 hominibus occupauerunt Persæ. Pho-
 censes autem, quū ipsis Chii insulas quæ
 OEnusæ vocantur, licitantibus addicere
 nollent, metuentes ne illuc emporium
 transferretur, obque hanc causam hæc
 eorum insula excluderetur, concesserunt
 in Cytnū. Hic enim iam ante viginti an-
 nos ciuitatē ex vaticinio condiderant,
 nomine Alaliam. Interea autem Argan-
 thonius fatis concesserat. Porro Cynū
 traiecturi Phocenses, prius diuerterunt
 Phocæam, præsidiaq; illic Persarū quæ
 ab Harpago forte custodiæ causa relicta
 fuerant, trucidarunt. Quibus patratīs,
 quotquot ex classica sodalitate supere-
 rant, cōmuni cōsilio sese mutuis execra-
 tionibus dirisq; deuotionib' astringunt.

CLXIV

CLXV

1 Phocenses huic viro adeo fuerunt accepti, vt primum quidem ipsos relicta Ionia quam vellēt suæ regionis partem in. olere iusserit: deinde vero quum id non persuaderet, & ex illis audiret Medi vires crescere, pecuniam illis ad vrhem muro circumuallā-
 dam dedit: & quidem large. Siquidem &c. 2 Proposuisset illis. 3 Diras atroces imprecari sunt omnibus suæ classis qui illic remanerent.

¹ Ad hæc grande saxum in mare demergunt, iuramentoque confirmant non prius se de repetenda patria cogituros, quam saxum vadis imis leuatum renarit. ² Commodum vero, profectionem molientibus, plusquam medietatem desiderii cepit ingens paterni soli morumque Phocensium: & plerique etiam violato iuramento remigrarunt in Phocæam: alii autē iuriiurando satisfaciētes, soluentesque ex OEnusis, Cynrū recta petierunt. Quo quum appulissent cōmuniter habitarunt vna cum superioris temporis colonis, annis quinque, sacraq; erexerunt. Ceterum quum iam vicinos circūquaq; hostili more popularentur, communi sententia bellum in eos adornant Tyrreni atque Carthaginenses, vtrique sexaginta nauibus instructi. Phocenses ex aduerso sexaginta & ipsi naues milite implent, obuiamque illis procedunt in mare quod appellatur Sardonium. Commissa nauali pugna, Phocensibus Cadmea quædam contigit victoria. nam quadraginta illis naues perierūt, reliquæ viginti contusis rostris factę inutiles. Regressi igitur Alalam, sumptis liberis vxoribusque, atque reliquis facultatibus quantas naues ferre poterant, relicta Cynro, demigrarunt Rhegium. Verum ē nauibus illis quæ perierant, quotquot homines in Carthaginensium Tyrrenorumque manus peruenerunt, (capti enim pluri-
mi) hi omnes protracti ē nauibus, lapidibus obruebantur. Deinceps vero quæcunque ex Agyllensium vel pecoribus
vel iumentis atque hominibus locum illum accedebant, vbi Phocenses lapidati fuerant, continuo ³ morbida fiebant, stupore atque igne corripiebantur sacro. Quare Agyllēses Delphos miserūt, volentes cōmissum illud expiare. Pythia hæc iussit facere, quæ etiam nunc ab Agyllæis obseruantur. nā & iusta illis persoluūt magnifice, & gymniciū celebrant certamen. Et Phocenses quidem huiusmodi fato vsi sunt. Illi autem qui hinc progressi Rhegium confugerant, ciuitatem condiderunt in agro OEnorizæ quæ nunc appellatur ⁴ Hyela. Atq; Phocensium in Ioniam res sic habent. ¶ Simile quiddā accidit Teiis, quos simul-

πρὸς δὲ ταύτησι, καὶ μύδρον σιδηρεὸν κατεπόντωσαν· καὶ ὥμοσαν μὴ πρὶν εἰς Φωκαίῳ ἤξειν, πρὶν ἢ δὴ μύδρον τῆτον ἀναφῆναι. πολλοὶ δὲ αὐτῶν ὅτι τὴν Κύρνον, ὑπὸ ἡμίσεας τῆς ἀσῶν ἔλαβε πόλις τε καὶ οἶκος τῆς πόλιος, καὶ τῆς ἡγέων τῆς γῆρας· ψευδοὶ δὲ θρόνοι, ἀπὲς πλεον ὁπίσω εἰς τὴν Φωκαίην· οἱ δὲ αὐτῶν ὁρκοὶ ἐφύλασσον, ἀερθίντες ἐκ τῆς Οἰνουσίας, ἐπλεον. Ἐπειτέ ὃς εἰς τὴν Κύρνον ἀπύκοντο, οἶκον κρινῆ μετὰ τῆς πρῶτης ἀπικυμῶν, ἐπὶ ἑτα πέντε· καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν. καὶ ἄρην γὰρ ἤδη καὶ ἐφρογί τὸς πειλοί-
κας ἀπομύσας· εἰς τὸν δὲ ὦν ἐπὶ αὐτοῖς κρινῆ λόγῳ χρυσάμμοι Τυρσηνοὶ καὶ Καρχηδόνιοι, ἰστοὶ ἐκάτεροι ἐξήκοντα. οἱ δὲ Φωκαῖες, πληρώσαντες καὶ αὐτοὶ τὰ πλοῖα, εὐντα δεξιμὸν ἐξήκοντα, ἀντία-
ζον εἰς τὸ Σαρδόνιον καλεσόμενοι πέλαγος. συμμίσθοντες δὲ τῇ ναυμαχίῃ, Καδμείη τις νίκη πῖσι Φωκαῖσι ἐγένετο. αἱ μὲν γὰρ πειραρχήσαντα σφίσι ἦες διεφθάρησαν, αἱ δὲ εἰς αἱ πειρεύουσαι, ἦσαν ἀ-
χρηστοί. ἀπὲς εἰς φάτο γὰρ τὸς ἐμβόλους. κατε-
πλώσαντες δὲ εἰς τὴν Ἀλαλίην, ἀνέλαβον τὰ τέ-
κνα καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὴν ἄλλην κτήσιν ὅσην οἱ αἱ τε ἐξήκοντο αἱ ἦες σφί ἀγρίν· καὶ ἐπειτα ἀφέντες τὴν Κύρνον, ἐπλεον εἰς Ρήγιον. Τῶν δὲ ἀφ-
εσθάρσεων νεῶν τῆς ἀνδρας οἱ τε Καρχηδόνιοι καὶ οἱ Τυρσηνοὶ ἔλαχον τε αὐτῶν πολλὰ πλείους, καὶ τῶν δὲ ἀφελόντες κατέλασαν. μετὰ δὲ Ἀγυλλ-
αίοισι πόλιν τὰ παλαιότερα ἐν χωρὶν ὡς τὰ οἱ Φω-
καῖες καταλαβόντες ἐκείατο, ἐγένετο ἀφελ-
φα καὶ ἐμπύρα καὶ ἀπὸ πλῆκτα ὁμοίως πειρατα
καὶ ὑποζύγια, καὶ αἰδεσφοί. οἱ δὲ Ἀγυλλᾶοι εἰς
Δελφοὺς ἐπιμποι, βουλομένοι ἀκίσασαι τὴν ἀ-
μαρτάν. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευσε ποιῆναι
καὶ νῦν οἱ Ἀγυλλᾶοι ἐπὶ ὅτι πελέοισι. καὶ γὰρ ἀνα-
γίξουσιν σφί μεγάλως, καὶ ἀγῶνα· γυμνικὴν ὅτις αἱ-
σι. καὶ οὐ πῶς τῆς Φωκαίων πειρῶν μέρη διε-
χρήσαντο. οἱ δὲ αὐτῶν εἰς τὸ Ρήγιον καταφυγόντες,
ὅθεν τε ὁρμώμενοι, ἐκτῆσαντο πόλιν γῆς τῆς Οἰ-
νωτέλης ταύτης, ἥτις νῦν Ὑέλη καλεῖται. ἐκπ-
σαν δὲ ταύτην, πρὸς ἀνδρὸς Ποσειδωνιῆ τε καὶ με-
τες ὡς δὴ Κύρνον σφί ἡ Πυθίη ἐχρησε κτίσαι, ἥρων ἐ-
όντα, ἀλλ' οὐ τὴν ἦσαν. Φωκαῖες μὲν νῦν περὶ τῆς
ἐν Γωνίῃ οὕτω ἔσχε. Παρὰ πλείους δὲ τού-
τοι καὶ Τήϊοι ἐποίησαν· ἐπεί τε γὰρ σφῶν

43

20

30

40

ἡ γυμνικὴ
ἐν τῇ
ἰππικῇ

¹ Ad hæc ferri massam candentem in mare proiecerunt, seque non prius Phocæam reuersuros iuraverunt quam hæc massa emergeret. Commod. &c. Hæc autem verba, Saxum vadis imis leuatum renarit, sumptis Vallæ ex Horatio. ² At quum Corsicam nauigarent, maiorem illorum partem desiderium ac commiseratio cepit ipsius vrbis, ac sedi sui regionis. Quare violato iureiurando Phocæam remearunt. Alii autem iur. ³ Mente alienabantur. ⁴ Hyela Eam autem condiderunt, à quodam Posidoniæ edo-
ci, Pythiæ oraculo iussus fuisse Cynrum condere, qui heros esset, non ipsam insulam. Atque Phoc.

εἶλε χώραν πρὸς τῶν Ἀρπαγῶν, ἐσβαίντες πό-
 ρτες ἐς τὰ πλοῖα, οἵχοιτο πλέοντες ἐπὶ τῆς Θρηκί-
 ης. καὶ ἐθάρτα ἐκπῶν πόλιν Ἀβδηρα· τὴν
 παρ' ἑτέρου τοῦτον Κλαζομῆσιος Τιμήσιος κτίσας,
 οὗ ἀπώνητο, ἀλλ' ὑπὸ Θρηκίων ἐξελαθεῖς, π-
 ρμας νῦν ὑπὸ Τηίων ἐν Ἀβδηρησι ὡς ἦρας ἔ-
 χει. Οὗτοι μὲν ἰω Γῶνων μοῦνοι τὴν δουλο-
 σιῶν οὐκ ἀνεχόμενοι, ἐξέλιπον τὰς πατρίδας.
 οἱ δ' ἄλλοι Γῶνες, πλείω Μιλησίων, ἀφ' ἑκά-
 στου μὲν ἀπικέσθαι Ἀρπαγῶν, κατὰ τὸν οἶον κλι-
 πόντες· καὶ αἵσρες ἐγίνοντο ἀγαθοί, παρ' ἑκεί-
 νων ἑκάστος μαχόμενοι· ἐσώσαντες δὲ καὶ ἀλόν-
 τες, ἐμῶν κατὰ χώραν ἑκάστος, καὶ τὰ ἐπιτασ-
 σόμενα ἐπετέλεον. Μιλήσιοι δὲ (ὡς καὶ παρ' ἑτέ-
 ρον μοι εἴρηται) αὐτὰς Κύρῳ ὄρκιον ποιησάμενοι,
 ἡσυχίαν ἄγον. οὕτω δ' ἔδιδουσι τὴν Γῶνιν ἐδεδου-
 λωτο. ὡς δὲ τοῖς ἐν τῇ ἡγεσίᾳ Γῶνας ἐχειρώσα-
 το Ἀρπαγῶν, οἱ τὰς νήσους ἔχοντες Γῶνες, κατ-
 ἀρρώδησαντες ταῦτα, σφέας αὐτοὺς ἐδούσαν Κύ-
 ρῳ. Κεκακωμένων δὲ Γῶνων, καὶ συλλεγόμε-
 νων ὅσων ἦσαν ἐς τὸ Παλιώνιον, πωθαόμενοι γνώ-
 μῳ Βίαντα ἄνδρα Πειριόνα ἀποδέξασθαι Ἰωσι
 χρησιμωπάτην, τῇ εἰ ἐπέθοντο, παρεῖχε ἄν-
 σφι βουλαίμονεσιν Ἑλλήων μέλισσα· ὅς ἐκέλευε
 κρινῶν τὸν Ἰῶνα ἀερίνῃς πλέειν ἐς Σαρδῶν,
 καὶ ἔπειτα πόλιν μίαν κτίζειν πόρτων Ἰῶνων. καὶ
 οὕτω ἀπαλαχθέντας σφέας δουλοσιῶν, δι-
 δαιμονήσιν, νήσων τε ἀπασῶν μεγίστην νεμομέ-
 νοις, καὶ ἀρχοντας ἄλλων. μῆνοσι δὲ σφι ἐν τῇ
 Γῶνι οὐκ ἔφθοντο ἐλδοθεῖν ἐπὶ ἐσσημένῃ. αὐ-
 τὴν μὲν Βίαντος τῷ Πειριόεος γνώμῃ ἐπὶ διεθαρ-
 μύσει Ἰωσι φησὶν. χρηστὴ δὲ, καὶ τὴν ἡγε-
 σιν Ἰωσὶν, Θαλέω ἄνδρὸς Μιλησίου ἐγέ-
 νετο, αἰετὸν γῆρας ἔοντος Φοίνικος· ὅς ἐκέλευε
 ἐν βουλῇ θέειν Ἰῶνας ἐκτῆλξαι τὴν Τέον.
 Τέων γὰρ μέσον ἐστὶ Γῶνης. τὰς δ' ἄλλας πόλεις οἰ-
 κησάμενος, μὴ δὲν ἦσαν νομίζεσθαι, κατὰ τὸν εἰδῆμοι
 εἶεν· ὅτω μὲν δὲ σφι γνώμας ποιάσδε ἀπεδέξατο.
 Ἀρπαγῶν δὲ καταστρεφάμενος Ἰωνίαν, ἐποιέετο
 στρατήν ἐπὶ Κάρῳ καὶ Καυνίῳ καὶ Λυκίῳ, ἅμα
 ἀγέμενος

44

40

pagus, subacta Ionia, in Caras exercitum traduxit, & Caunios atque Lycios, una

atque aggerum beneficio cepisset Har-
 pagus, omnes consensu nauibus tra-
 iecerunt in Thraciam, ibidemq; urbem
 condiderunt Abdera, cuius fundamen-
 ta prius iecerat Temesius Clazome-
 nius: sed nihil pro hac sua opera fru-
 ctus reportans, à Thracibus expulsus
 fuerat: nunc tamen à Teiis apud Abdera
 heroum colitur honoribus. Hi igitur
 Ionum soli seruitutem non ferentes, pa-
 trium solum reliquere. Verum alii
 Iones, præter Milesios, prælio superati
 tandem, acceperunt Harpago, perinde
 atque illi qui defecerunt, virosque se
 strenuos declararunt, pro suis quisque
 fortiter pugnans. Superati autem & ca-
 pti in sua quisque patria remanserunt:
 eaque quæ imperabantur subibant. Mi-
 lesii qui iam Cyro fœdere astricti erant,
 (quemadmodum superius à me com-
 memoratum est) quietem agebant.
 Hunc itaque in modum Ionia secundo
 in seruitutem fuit redacta. Porro quum
 Ionibus iis potitus esset Harpagus qui
 continentem habitabant, insulari ho-
 rum exemplo conterriti, ultro sese de-
 diderunt Cyro. Iam verò Ionibus, et
 tiam si afflictis, nihilominus sese ad Pan-
 ionium recipientibus, audio Biantem
 Prienæum saluberrimum dedisse
 consilium: cui si obtemperassent, licuisset
 Græcorum omnium felicissimos vi-
 uere. Siquidem ille suadebat ut com-
 muni classe solutes, Sardiniam peterent,
 & ibi unam ciuitatem omnium Ionum
 construerent. Hoc enim pacto eos ser-
 uitude liberatos feliciter esse victuros, om-
 nium insularum maximam incolentes,
 & ceterarum imperio potientes. Sin au-
 tem manerent in Ionia, nullam inquit
 sibi apparere libertatis spem. Hæc Biantis
 sententia ipsis Ionibus subactis prodita
 fuit. Verum Thaletis quoque sanum illud
 consilium, iam ante subactam Ioniam
 datum, nempe qui iusserit Ionas unam
 quandam communem curiam habere,
 eamque esse in Teo: propterea quod
 Teos in media esset Ionia: ceteras autem
 ciuitates habitatas, nihilominus huic
 parituras quam aliarum ciuitatum tri-
 bus legibus parerent. Atque hi quidem
 huiusmodi consilia dederunt. Har-

CLXIX

CLXX

CLXXI

1 At ceteri Iones (exceptis Milesiis) prælium quidem & ipsi cum Harpago commiserunt, sicut & qui solum patrium relin-
 quunt: sed fortiter gesserunt: pro sua quisque patria pugnantibus: sed superati captique, in suis sedibus remanserunt, imperata facien-
 tes. Milesii autem, qui &c. Fortasse tamen possit & aliter exponi ἰσχυροὶ καὶ ἁγροί. 2 Nihilominus eodem loco haberi quo tribus.
 Sed ἡμεῖς οὕτως ἄλλαν etiam interpretationem admittimus.

ducens Ionas atque Aëoles. ¹ Nam Cares ab his oriundi ex insulis progressi sunt in continentem. Olim enim Minoi parebant, appellabanturque Leleges, & insulas habitabant. tributum autem nullum pendebant, quantum equidem possim superiora repetendo è longissimo auditu coniectare: sed ² quum Minos flagitabat, naues ei implebant. ³ Ille felici usus belli successu, multos agros populabatur. Caricæ gentis, omniū quæ illis temporibus claruerunt ingeniosissimæ, memorantur tria inuenta. quippe galeis cristas imponendas primi ostenderunt Cares, clypeis ⁴ signa adiungere, ⁵ postremo lora quoque scutorum excogitauerunt. antea nanq; citra habenas gestabāt quotquot clypeis utebantur, ac balteis duntaxat coriaceis fulcientes, collo sinistroque humero sustinebant. Post Caras vero tempore longo succedente, Dores atq; Iones ex insulis egredientes, in continenti sedes posuerunt. Hunc in modum Cretenſes de Caribus referunt. Quanquā his non assentiuntur Cares qui se aborigines atq; indigenas esse memorant, eodemque nomine vsque vsos. atq; apud Mylassos Iouis Carii delubrum ostentant vetustissimum, quo communiter quoque Mysi atque Lydi vtuntur, vt qui Caribus sint germani. Quippe Lydū & Mysum Caris fratres esse dicunt, atque ob id eodem vtuntur fano: at quotquot alterius sunt gentis, etiamſi Carum lingua vtantur, non tamen sacro participant. Caunii vero, quantū mihi videtur, indigenæ sunt: etſi ipsi se è Creta oriundos affirmant. Linguam sanè aut ipsi ad Caricam accommodauerunt, aut Cares ad Caunicam. ⁶ id quod ægre diiudicari posset. At legibus vtuntur cum ab aliis gentibus tum à Carum moribus multum diuersis. Nam apud illos laudatissimum habetur, ⁷ iuuentutem frequenter amoris gratia ad comportiones conuenire, tam viros quam mulieres atque pueros. Sacra principio sibi constituerāt externa, quorū postea pertæſi, quū patriis duntaxat videretur vtendū diis, Caunii ⁸ omnis ætatis sumptis armis, sacerdotem ad Calyndicos vsq; mōtes perſequebātur, fustibus cēdētes,

ἀρχαῖος καὶ Ἰωνας καὶ Αἰολέας. εἰς δὲ τῶν Κάρων ἀπὸ γαλῶν ἐς τὴν ἡπείρου ἐκ τῶν νήσων. ὅ γὰρ παλαιὸν εἶοντες Μίνω κατήχοι, καὶ καλεόμενοι Λέλεγες, εἶχον τὰ νήσους, φόρον μὲν οὐδὲν ἄπο τελέοντες, ὅσον καὶ ἐγὼ διωατὸς εἰμι μακρότατον ὀξικέαθαι ἀκρῇ· οἱ δὲ, ὅπως Μίνως δέοιτο, ἐπλήρου οἱ τὰς νέας. ἅτε δὲ Μίνω κατεστραμμένου γλῶ πολλῶν, καὶ ἀτυχέοντος τὰ πόλεμα, ὁ Καεὶν ὡς ἔθνος λογιώτατον τῶν ἐθνέων ἀπὸ τῶν καὶ τῶν ἄμα δὲν χερσὶν, καὶ μακρῶς μάλιστα. καὶ σφι περὶ δὲ δὴρῆματα ἐχέμετο, τοῖσι οἱ Ἑλλήνες ἐχρήσαντο. καὶ γὰρ ὅτι τὰ κραία λόφοι ὅτι διεσθαι Κάρεις εἰσι οἱ καταδέξαντες· καὶ ὅτι τὰς ἀσπίδας τὰ σημεῖα ποιεῖσθαι. καὶ ὅχαια ἀσπίσι οὐτοῖ εἰσι οἱ ποιησάμενοι περὶ τοῖς· τίως δὲ αὐτὸ ὅχαιων ἐφόρεον τὰς ἀσπίδας πρὸς οἱ ἄλλοι ἐώησαν ἀσπίσι χρῆσθαι, τελευτῶσι σκυτίνιοι οἰκίζοντες περὶ τοῖσι αὐχέσι τε καὶ τοῖσι δριγερῶσι ὁμοῖσι περικείμενοι. μετὰ δὲ τὸς Κάρεις, χερσὶν ὕστερον πολλῶν Δωριέες τε καὶ Ἴωνες ὤξαντες ἦσαν ἐκ τῶν νήσων, καὶ ἔτι ἐς τὴν ἡπείρου ἀπὶ κρητὸν. καὶ μὲν δὴ Κάρεις οὐτὸς Κρήτες λέγουσι γινέσθαι· οὐ μὲν τοῖς αὐτοῖς γε ὁμολογέουσι τῶν τοῖσι οἱ Κάρεις, ἀλλὰ νομίζουσι αὐτοῖς ἐωῆ· τὸς δὲ αὐτὸ χθονὸς ἡπειρώτας, καὶ τὰς οὐνόματι τὰς ἀσπίδας αἰεὶ ἀφ' ἑωμῶν τὰς ἀσπίδας. ἀποδείκνυσιν δὲ οἱ Μυλασσι Διὸς Καεῖου ἱερὸν ἀρχαῖον, τοῦ Μυσοῖσι μὲν καὶ Λυδοῖσι μέτεστι, ὡς κασιγνήτοισι εἶσι τοῖσι Κάρσι. ὅν γὰρ Λυδὸν καὶ δὲ Μυσοῖν λέγουσι εἶναι Κάρους ἀδελφοὺς. τῶν τοῖσι μὲν δὴ μέτεστι ὅσοι εἶοντες ἄλλοι ἐθνέως, ὁμοχλωδοῖ τοῖσι Κάρσι ἐχέοντο, τῶν τοῖσι δὲ μέτεστι. οἱ δὲ Καύνιοι, αὐτὸς χθονες, δοκέειν ἐμοί, εἶσι. αὐτοῖς μὲν οἱ ἐκ Κρήτης φασὶ εἶναι. περὶ χωρήσας δὲ γλαῦσαν μὲν περὶ δὲ Καεὶν ἔθνος, ἢ οἱ Κάρεις περὶ δὲ Καυνίαν· ὅτι γὰρ οὐκ ἔχω ἀφ' ἑκείνης ἀφ' ἑκείνης νόμοισι δὲ χρῆσθαι καὶ χωρισμένοι πολλὸν τῶν τε ἄλλων αἰετῶν καὶ Κάρων. τοῖσι γὰρ καὶ λίαν ὅτι κατ' ἡλικίαν τε καὶ φιλοτῆτα ἰλαδὸν συγγίνασθαι ἐς πόσιν, καὶ αὐτὸς εἶναι καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶ. ἰδρῶν ἦν τῶν δὲ σφι ἰρῶν ξεινικῶν, μετὰ ταῦτα ὡς σφι ἀπέδδξε, (ἐδδξε δὲ τοῖσι πατερίοισι μόνον χρῆσθαι τοῖσι) ἐδιδῶντες τὰ ὅπλα ἀπὸ τῶν Καύνιοι ἡβηδὸν τυτῶντες δούρασι δὲ ἡέρα, μέχει οὖρον τῶν Καλινδικῶν ἐποιτο,

¹ Inter hos autem Cares ex insulis in continentem venerunt. Olim etc. ² Vid. Quum Minos opus erat, naues etc.

³ Quum autem Minos magna ditioe potitus esset, prosperaque in bello fortuna vteretur, longe Carica gens supra omnes alias celebris erat. Tribusque rebus quas illi excogitarant, vsi sunt Græci. Quippe gal. ⁴ Vel, insignia, picta videlicet. ⁵ Anſas quoque sicut excog. Antea nanque absque anſis gestab. clypeos quicunque illis vsi soliti erant: colloque & dextro humero circumpositos vinculis coriaceis tenentes agitabant. Post Caras etc. ⁶ Haud enim certo diiudicare possum. ⁷ Prout ferunt gradus ætatum, & amicitia intercedit, ad comportiones turmatim conuenire viros, mulieres ac pueros. ⁸ Sumptis armis petulantem ærem ferientes hastis, ad Calynd. vsque montes perueniunt,

καὶ ἔφασαν ἐκβάλλειν τὰς ξεινικὰς τοιαύτας. καὶ οὐ-
 ποι μὲν τρεῖς ποιοῦσι τοιοῦτοι χρεῶνται. Οἱ δὲ Λύκιοι
 ἐκ Κρήτης πῶρ χαῖνον γένεσσι· τὴν γὰρ Κρήτιον
 εἶχον ποταλὸν πᾶσαν βαρβαροί. διενειχθέν-
 των δὲ ἐκ Κρήτης εἰς τῆς βασιλικῆς τῆς Εὐρώπης
 παίδων, Σαρπηδόνοιο τε καὶ Μίνω, ὡς ἐπεκράτησε
 τῆς αἰσῆς Μίνω, ἔξῃλασε αὐτὸν τε Σαρπηδόνα καὶ
 τὰς σασιώτας αὐτῶν· οἱ δὲ ἀπωθέντες, ἀπικνίοντο τῆς
 Αἰῆς ἐς γῆν τὴν Μιλυάδα. τὴν γὰρ, ἣν Λύ-
 κιοι νέμονται, αὕτη ποταλὸν ἦν Μιλυάδα. οἱ δὲ Μι-
 λυαί, τότε Σόλυμοι ἐκαλέοντο. τῶς μὲν δὲ αὐ-
 τῶν Σαρπηδὼν ἦρχε. οἱ δὲ ἐκαλέοντο τῶς τε
 ἠρεῖαντο οὐνοῦ, καὶ ἡνὶ ἐπὶ καλέονται ὑπὸ τῆς
 παλαιῶν οἱ Λύκιοι, Τερμίλας. ὡς δὲ ἔξ Αἰθιό-
 των Λύκος ὁ Παιδίοιος, ἔξελαθὲς καὶ εἰς τὴν παλαιάν
 ἀδελφοῦ Αἰγέως, ἀπικνίοντο ἐς τὰς Τερμίλας παλαιὰς
 Σαρπηδὼνα, οὕτω δὲ κατὰ τὴν Λύκου τὴν ἐπωνυ-
 μίαν, Λύκιοι αὐτὰ χρόνον ἐκλήθησαν. νόμοισι δὲ,
 τὰ μὲν Κρητικῶσι, τὰ δὲ Καριτικῶσι χρεῶνται. ἐν
 δὲ τῷδε ἰσθμῷ οὐκ ὁμοῖα, καὶ οὐδαμῶσι ἀλλοιοῖσι συμ-
 φέρονται ἀνθρώπων· καλέοισι δὲ τῆς μητέ-
 ρων ἐκείνων, καὶ οὐκ ἐκ τῆς πατέρων. εἰρημέ-
 ρου δὲ ἐτέρου δὲ πλεονέκτου πῆς εἴη, καταλέξει ἐκείνῳ
 μητρεῖν, καὶ τῆς μητρὸς αἰσινέεται τῆς μητέ-
 ρας. καὶ ἡν μὲν γυνὴ ἀστὴρ δούλῳ σκωοικῆσθαι, γυν-
 αῖα τὰ τέκνα νενόμισται· ἡν δὲ ἀστὴρ ἀστὴρ, καὶ ὁ πατὴρ
 αὐτῶν, γυνὴ καὶ ξείνῃ ἢ παλλακῇ ἐχθρῇ, ἀπ-
 μα τὰ τέκνα γίνεσθαι. Οἱ μὲν γὰρ Κεραιῶντες οὐδὲν
 λαμβάνον ἔργον ἀποδοῦναι μισθοῖς, ἐδουλώθησαν ὑ-
 πό Αἰγύπτου· οὔτε αὖτις οἱ Καρῆς ἀποδοῦναι μισθοῖς
 οὐδὲν, οὔτε οὐδὲν Ἑλλήνων αὐτῶν τὴν χώραν οἰκέου-
 σι. οἰκέουσι δὲ καὶ ἄλλοι, καὶ Λακεδαιμονίων ἀπ-
 οικιστὴς Κνίδιοι, τῆς χώρας τῆς σφετέρης τετραμμέ-
 νης ἐς πόντον, ὅθεν Τελόπιον καλέεται. Σαρπηδὼν
 δὲ ἐκ τῆς Χερσονήσου τῆς Βυβλεσίνης, εὐούσης τε πᾶ-
 σης τῆς Κνιδίης, πλεονέκτου, παλαιῶν (τὰ μὲν
 γὰρ αὐτῆς παρὰ βορρῇ αἰέμον, ὁ Κεραιῶν καὶ
 κῆλος ἀπείργει, τὰ δὲ παρὰ νότον, ἡ κατὰ Σύ-
 μῳ τε καὶ Ρίον τὰ ἄλλα) ὅθεν δὲ οὐκ ὀλίγον τῆς
 εὐούσης τε παρὰ πέντε στάδια, ὥρυσαν οἱ Κνίδιοι, ἐν
 ὅσῳ Αἰγύπτου τὴν ἰωνίαν κατεστρέφετο, βουλό-
 μιστο ἡνὶ τὴν χώραν ποιεῖσθαι. ἐν δὲ πᾶσι
 σφι ἐχθρῶς. τῇ γὰρ ἡ Κνιδίη χώρα ἐς τὴν ἡπει-
 ρον τελευτᾷ, ταύτη ὁ ἰσθμὸς ὅστις ἐν ὥρυσαν.

exclamantesque externos se exigere de-
 os. Et huiusmodi moribus illi utebantur.
 Lycii autem à Creta ab initio originem
 traxerunt. Cretam enim primum uni-
 versam barbari incolebant: deinde con-
 tendentibus de imperio Europæ filii
 Sarpedonæ atque Minos, Minos supe-
 rior factus expulit Sarpedonem¹ eiusque
 conspiratores. Hi expulsi, Asiæ regionē
 occupauerunt Milyada. Quam enim
 nunc Lycii incolunt, olim erat Milyas:
 & Milyæ tunc appellabantur Solyimi.
 Dum igitur ipsis imperitaret Sarpedon,
 eo quod attulerant nomine vocaban-
 tur, & nunc adhuc vocantur à vicinis,
 Termilæ. Quum vero Lycus Pandionis
 filius à fratre Ægæo Athenis pulsus, ad
 Sarpedonem in Termilas abiisset, factū
 est temporis progressu ut de Lyci nomi-
 ne Lycii vocarentur. Legibus utuntur
 partim Cretensium partim Carum.
² Quamquam hoc vnum, præter ceteros
 homines, pro lege habent peculiare,
 quod à matribus nomina sibiipsis in-
 duunt. Et si quis obuium percontetur
 quisnam sit, quæ familia ortus, à matri-
 bus autemque protinus genus suum repe-
 tet. Adde quod si qua ingenua seruo nu-
 pserit, liberi qui ex his suscipiuntur, in-
 genui existimabuntur: sin autem vir in-
 genuus, & quidem inter eos primarius,
 uxorem duxerit externā aut pallacam,
 suscepti ex his liberi reputabuntur³ mi-
 nime ingenui. Enimvero huius tem-
 pestatis Cares nullo præclaro facinore
 edito, ab Harpago subacti sunt. Nec Ca-
 res tantum nullū ediderūt, sed nec Græ-
 ci quotquot illam regionem tenebant.
 Tenebant autem cum alii tum Lacedæ-
 moniorum coloni Cnidii, quorum re-
 gio declinat ad mare appellatum Trio-
 piūm. Nam quum initium Bybletiz ex
 peninsula auspicetur, sintque Cnidii
 propemodum circumflui: (eam enim
 partem qua boream spectat, Ceraunius
 claudit sinus, australem vero Symanum
 Rhodiumque mare) reliquum quod
 perquam exiguum est, nempe quinque
 stadiorum, Cnidii tentauerunt perfo-
 dere interea dum Harpagus Ioniam e-
 uerteret, volentes suam ditionem in in-
 sulæ formam redigere.⁴ Eratque hic
 isthmus quem perfodere statuerant, ea
 parte qua continentem spectat Cnidia.

— se expellere deos externos dicentes. Et hi quidem moribus, *vel ritibus*, huiusmodi utuntur. At Lycii è *Græc.* 1 Et quos habe-
 bat suæ conspirationis, *vel factionis*, socios. 2 Sed hunc morem peculiarem habent, & cum aliis nullis conuenientem, *vel com-
 munitatem*, quod se de nominibus matrum appellant, non patrum. Adeo ut si quis vicinū suum roget quis sit, recenscat se ipsum, *id est*,
genius suus, *vel gentis suæ*, à matre: matrisque suæ matres enumeret. Adde quod *Græc.* 3 Infames. *Vel, Honoribus indigni.* 4 Erat
 autem intra ipsum isthmum tota ipsorum ditio. Nam qua parte in continentem definit, isthmus est, quæ perfodere statuerant.

*Isthmum neque aggerate, neque fodite:
Iupiter nanque ipse, si placuisset, fe-
cisset Insulam.*

CLXXV

CLXXVI

CLXXVII

10 Ἰδοὺ μὲν ὃ μὴ πυργῶτε, μήδ' ὀρύσσετε.
Ζῶς γὰρ κ' ἔθηκε ἡσόν, εἴ κ' ἐβόλετο.

20

30.

Q

1 Id ergo multa manu conantibus, quia qui operi incumbabant, vehementius & diutius quam ut commune quiddam id videri posset, tum aliis corporis partibus, tum præcipue circa oculos, dum rupes feriretur, vulnerari videbantur, Cnid. 2 Porro Pedasæi, vel *Pedasenses*, supra Halic. medii. incolebant: apud quos illi quæ Mineræ sacerdos est, proluxa barba nascitur quoties ipsis aut ipsorum vicinis aliquid mali imminet. Quod ter illis vsu venit. Hi soli &c. 3 Munio operibus monte. 4 Sunt aduenæ, præter octoginta familias: quæ tum in vrbe non erant, atque ita superscites fuerunt. Xan. &c. *Desceps autem Vallam isianum, quod pro isianum perperam scriptum fuisse, manifestissimum est ex his proxime sequentibus, ut d. isian.*

οἱ παρέχετο πόνοι τὲ πλεονάζοντες ἢ ἀξία πηγητότατά ἐστι, τῶν ὑπὸ τῆς ἐπιμέλειας. Κύρος δ' ἐπεὶ τὰ πόλιν τῆς ἡπείρου ὑποχείριον ἐποίησεν, Ἀσσυρίοις ἐπέτιθετο. Τῆς δ' Ἀσσυρίας ἑστὶ μὲν καὶ ἄλλα πόλιν μεγάλα πολλὰ. ὅθεν ὀνομαζόμενον καὶ ἰσχυρότατον, καὶ ἐνθάσφι, Νίνης ἀναστάτης ἡρομένης, τὰ βασιλῆα κατεστήκει, καὶ Βαβυλῶν, ἔδρα τοιαύτη δὴ τις πόλις. κέεται δὲ πεδίον μέγα, μέγας δὲ ἔδρα, μέγαν ποταμὸν ἔχει, ἔχει δὲ καὶ ἑκατὶ σταδίων, ἔδρα τὴν τετραγώνην. ἔστι σταδιοὶ τὸ πεδίον τῆς πόλεως γίνονται 10 σιναπόλιν οἱ δὲ ὄχθοντες καὶ τετραγώνιοι. ὅθεν νυνὲς μέγας ποταμὸν ἔστι τῆς ἀφ' ἧς τῆς Βαβυλωνίης. ἐκείνη σιμητοῦ ὡς ὁδὸν δὴ ὁ πόλις τῆς ἡμετέρας ἰδὲ μὲν. τὰ φερὲς μὲν ποταμὸν βαθεῖα τε καὶ ὕψος καὶ πλὴν ὕδατος περὶ τὴν μὲν, τὴν πεντήκοντα μὲν πηγῶν βασιλῆων ἐν τῷ ὕψος, ὕψος δὲ διηκροῖαν πηγῶν. ὁ δὲ βασιλῆος πηγῆς ἔμελλε ἔστι πηγῆς μεζῶν τρι- 46 σὶ δακτύλοις. Δὲ δὴ μετὰ τὸν ποταμὸν ὑπὸ τῆς ἀφ' ἧς ἀναστεινόμεν, καὶ τὸ τῆς ὄχθης ὑπὸ τῆς ἀφ' ἧς ἀναστεινόμεν, ἐρύσσοντες ἄμα τὸ πάρος, ἐπὶ πλίνθων τὴν γῆν τὴν ἐκ τῆς ὀρύξεως ἐκφερομένην ἐλκύσαντες τὴν πλίνθιν ἰκαίαν, ὥπλισαν αὐτὰς ἐν καμίνιοις. μὲν δὲ, τέλματι χρεώμενοι ἀσφάλτῳ ἡρμῇ, καὶ ὄχθας τε καὶ δόμων πλίνθιν παρσύνεον καλὰ μὲν ὄχθας οἰκίζοντες, ἐδὲ μὲν ποταμὸν καὶ τὸ πάρος τὰ χεῖλα δόρυ τε καὶ αὐτὸ τὸ τεῖχος δὲ αὐτὸν τρέπον. ἐπὶ δὲ τῆς τεῖχος ποταμὸν τὰ ἔξωτα, οἰκίσματα μὲν ὀκτώσας ἐδὲ μὲν, τετραμύρια ἐς ἄλληλα. ὁ μέσον δὲ τὸ οἰκίσματων ἔλιπον τεθρίππων περὶ ἑλᾶσιν. 30 πύλαι δὲ τρεῖς αἰσὶ πέριξ τῆς τεῖχος ἑκατὶ, χάλκεαι πᾶσαι. καὶ καθοί τε καὶ ὑπὸ ἑρῶν ὡς αὐτῶν. ἔστι δὲ ἄλλη πόλις ἀπὸ τῆς ὀκτώ ἡμερέων ὁδὸν ἀπὸ Βαβυλῶνος. Ἰς οὐνομα αὐτῇ. ἐνθά ἐστι ποταμὸς οὐ μέγας. Ἰς καὶ τῷ ποταμῷ ὁ ὄνομα ἐς βάλλει δὲ ὅθεν ἐς τὴν Εὐφρήτην ποταμὸν ὁ ῥέειν. ὅθεν ὡς ὁ Ἰς ποταμὸς, ἄμα δὲ ὕδατι θερμῶς ἀσφάλτῳ αἰαδιδῶ πολλὰς, ἐνθα ἡ ἀσφαλὶς ἐς τὴν Βαβυλῶν ἰσχυρὸς ἐκροίεται.

Ἐπὶ τῇ χερσὶ μὲν νυνὲς Βαβυλῶν ὑπὸ τῶν ποταμῶν. ἔστι δὲ δύο φάρσες τὴν πόλιν. ὁ γὰρ μέσον αὐτῶν ποταμὸς διείργει, ὃν ὄνομα ἐστὶ Εὐφρήτης. ῥέει δὲ ὅθεν Ἀρμενίων, ἐκ τῶν μέσων, καὶ καθύς, καὶ ἄλλης. ὅθεν δὲ ὅθεν ἐς τὴν Εὐφρήτην ἵστασθαι. ὁ δὲ ἡ ἰσχυρὸς ἐκείνην ἰσχυρὰς ἀκρῶν ἐς τὸν ποταμὸν ἐλήλαται. ὁ δὲ ἀπὸ τούτου, αἱ ὑπὸ τῆς ἀφ' ἧς χεῖρας ἐκείνην τῶν ποταμῶν,

is in rubrū mare decurrit. In hūc uterq; mur⁹ lacertos exporrigit, eiusq; ⁵ incuruē vtrinq; ripæ

duntaxat proditurus quæ illi quam plurimo constiterunt labore, suntque memoria dignissima. Quum igitur Cyrus continentem vniuersam suæ ditionis fecisset, Assyriis bellum intulit. ¶ Assy- CLXXIII
RIÆ autem cum alia multa sunt magna oppida, tum vero celeberrimi nominis ac validissimum est BABYLON, vbi post euerfam ab ipsis Ninum, regia erat. quod oppidum situm est in planitie ingenti, forma quadrata, magnitudine quoquouersus centenū vicenū stadiorum, in summa quadringentorum & octoginta, in circuitu quatuor laterum vrbs. Tanta est Babylonici oppidi magnitudo: quod ita exornatum est ut aliud nullum eorum quæ nos nouimus. Iam primum fossa ambit alta atque lata, aquæ plena. Deinde murus quinquaginta cubitorum regionum crassitudine, ducentorum celsitudine. Est autem regius cubitus, quàm is quo pro mensura utimur, tribus digitis maior. Operæ pretium certe est me præter hæc CLXXIX
¹ discere in quem vsum sit consumpta terra ex fossa egesta, & quomodo fuerit murus conditus. Ut quidque terræ ² in deprimenda fossa efferebant, ex eo lateres ducebant: quorum postquam magnam vim duxissent, eos in fornacibus coquebant. Postea cæno vrentes, asphalto feruenti per tricesimum quemque laterum ordinem ³ summitates arundinum instipatas conglutinabant. & primum labra fossæ, deinde ipsum murum ad eundem modum ædificarunt: super quem circa oras extruxerunt domunculas vnus contignationis inter se obuersas: inter quas tantum intercapedinis relinquebatur ut quadriga interagi posset. Eius per ambitum centum portæ stabant, aræ omnes, cum cardinibus itidem postibusque. Babylon octo dierum itinere abest alia vrbs nomine Is, vbi fluuius est haud magnus, eiusdem nominis, qui se deuoluit in flumen Euphratem. Hic itaque fluuius Is, vna cum aqua permultos reddit asphalti bituminis grumos: quæ asphaltus ad murum Babylonis comportabatur. Hunc autem in modum Babylon extructa est. Eius duæ sunt ⁴ plage, quas interfuit fluuius nomine Euphrates, qui magnus & alt⁹ & celer, ex Armeni-

1 Exponere vbi sit conf. 2 In effodienda ad fossam faciendam terra, effere. 3 Quas vocat summitates arundinū, quidam ex Corinthio interpret. arceolas arundinum, sine arundineas. Super his autem lateres siccabantur. 4 Portiones, sine partes.
5 Incuruæ ripæ, pro ἰσχυρῶν. quæ vox sonat q. d. incuruatur. sed esse irreptitia videtur.

CLXXXVI

CLXXXVI.

48

G 3

ὁ πάρος ὡς ἀκίνητος, μέχρ' ἔς Δαρσὺν περὶ ἤλα
ἡ βασιλὴν. Δαρσίω δ' ἔτι δ' ἴον ἐδόκεε εἶναι τῇσι πύ-
λῃσι ταύτησι μηδὲν χρεῖσθαι, καὶ χρημάτων κειμέ-
νων, καὶ αὐτῶν τῶν χρημάτων ὅτι καλεομένων, μὴ οὐ
λαβόντων αὐτά. τῇσι δ' πύλῃσι ταύτησι σὸς δὲν ἐχρᾶτο
τῶδε εἵνεκα, ὅτι ὑπὸ κεφαλῆς οἱ ἐχρᾶτο οἱ νεκροὶ
διεξελαύνοντι. αἰείξας δ' ἔτι τὰ φον, ὅρε χρημα-
τῶν, ὅτι νεκρὸν δὲ, καὶ γράμματα λέγοντα τὰδε,
Εἴ μὴ Ἀπληστοῦς τε εἴη χρημάτων,
καὶ Αἰσχροκερδῆς, οὔκ ἂν νεκρῶν
θήκας ἀνέωγες. αὐτὴ μὲν ἡ βασίλεια,
ποιῶντις λέγεται γυνεῶν. Οὐδὲν Κυρὸς ἐ-
πὶ ταύτης τῇ γυναικὶς ὅτι παῖδα ἐστρατεύετο, ἐχόν-
τά τε τῷ πατρὶ τῷ εὐνὸς τῷ ἰομα Λαβυνίου καὶ τῷ
Ἀσσυρίων ἀρχὴν. ἐστρατεύεται δὲ βασιλῆς ὁ
μέγας καὶ σιτίοισι καὶ ἐσθλασμοῖσι καὶ οἴκῳ, καὶ
παραδοίκοις καὶ δὲ καὶ ὑδῶρ ἀπὸ τῆς Χοάσπεως ποτα-
μῷ ἅμα ἅλῃ τῷ πατρὶ Σῦσας ῥέοντος, ὅ μόνος πίνει
βασιλῆς, καὶ ἄλλος σὸς δὲν ποταμῷ. τῷ τῷ τῷ Χοά-
σπεως ὅ ὑδατος ἀπεφθηνῶς πολλὰ καὶ ἄρτα ἅμαξαι
τε δάκρυλοι καὶ μόνον καὶ καμίζουσαι ἐν ἀργυροῖσι ἀγ-
χείοισι, ἐπὶ οἱ αὐτοὶ ἐλαύνοντες ἐκαστοί. Ἐπὶ τῷ
δ' ὁ Κυρὸς πορθέομος ὅτι τῷ Βαβυλῶνα ἐγένετο ἐπὶ
Γυνδὴ ποταμῷ, τῷ αὐτῷ πηγῇ ἐν Μαντινέοις
ἔρεσι, ῥέει δ' Ἀλφειὸς Δαρδανέων, ἐκιδδὶ δὲ ἐς ἕτερον
ποταμὸν Τίγριν, ὁ δὲ, πατρὶς πόλιν ῥέων, ἐς τὴν
Ἐρυθρὴν θάλασσαν ἐκιδδὶ τὸν δὲ τῷ Γυνδίῳ πο-
ταμὸν ὡς Ἀλφειὸν ἐπειρεῖτο ὁ Κυρὸς, ὅντα νηυσὶ
παρῆναι, ὅθεν αὐτὰ οἱ τῷ τῷ ἰρῶν ἵππων τῷ λαῶν
ὑπὸ ὑβερὸς ἐβας ἐς τὸν ποταμὸν, Ἀλφειὸν ἐπει-
ρεῖτο. ὁ δὲ μιν συμψήσας, ὑποβρύχιον οἰχῶν κα-
φέρων. κατὰ δὲ δὴ ἐχάλεπαινε τῷ περὶ αὐτῶν ὁ Κυ-
ρὸς τῷ τῷ ὑβερῶν καὶ οἱ ἐπηπείλησε, οὕτω δὲ μιν
ἀδενέα ποιήσιν, ὥστε τῷ λοιπῷ καὶ γυναικῶν μιν
ὑπετίνας, ὅ γινυ μὴ βρεχέσας. Ἀλφειὸς μὲν
δὲ τῷ ἀπειλῶ, μετὶς τῷ ὅτι Βαβυλῶνα ἐστρα-
τεύουσιν, Ἀλφειὸς τῷ ἐστρατεῖν δίχα. διελὼν δ' ἐκτί-
τεινε χοινοτενέας ὑποδέξας διώρυχας ὅγδ' ὄκοντα
καὶ ἐκαστὸν, παρ' ἐκαστῶν τῷ χῆλος τῷ Γυνδίῳ τε-
ρα μὲν πρὸς τῷ ποτὶ. Ἀλφειὸς δ' ἐστρατῶν, ὅρυσ-
σειν ἐκέλευε. οἱ δ' ὁμίλῃ πολλὰ ἐργαζομένων, ἡνύ-
ετο μὲν ὁ ἔργον, ὅμως μὲν τῷ τῷ τῷ πᾶσαν αὐτῶν
ταύτην διέτεμεν ἐργαζομένοι. Ὡς δ' ἔτι Γυνδίῳ
ποταμὸν ἐπίστατο Κυρὸς, ἐς τελευτίας καὶ ἐξήκοντα
μιν διώρυχας Ἀλφειῶν, καὶ ὁ δὲ τῷ τῷ ἐστρατῶν
λαμπε, οὕτω δὲ ἡλαυνε ὅτι τῷ Βαβυλῶνα.

1 Quod transiens habiturus esset cadaver supra caput suum sitū
verba, Ducit autem rex &c. usque ad. Cyrus igitur &c. paulo inferius videtur collocanda.

pulcrum tam diu fuit immotum dum
regnum peruenit ad Darium. Is indi-
gnum esse ratus se neque vti quippiam
his portis, (ideo autem non vtebatur,
quod supra caput ipsius transeuntis
mortuus situs esset) neque sumere pecu-
nias repositas, & eas quidem ipsum pro-
uocantes, reserauit monumentum: in
quo non quidem pecunias inuenit, sed
litteras ita dicentes: NISI PECVNIAE
ESSES INEXPLEBILIS ET TUR-
PIS LVCRIVIPIDVS, DEFVNCTO-
RVM SEPVL CRA NON APERV-
ISSES. Talis extitisse hæc regina me-
moratur. ¶ Aduersus cuius filium La-
binitum, patris nomen & Assyriæ im-
perium habentem, Cyrus exercitum
duxit. Ducit autem rex magnus exer-
citum, probe domi comparata re fru-
mentaria atque pecuria. Portatur etiam
aqua ex flumine Choaspe, Susa præter-
fluente, ex quo vno ex omnibus flumi-
nibus rex potat. Cuius Choaspis aquam
decoctam, & in argentea vasa diffusam,
ferentes permultæ carrucæ quatuor ro-
tarum, mulis trahentibus, assidue co-
mitantur quocunque ille proficiscitur.
Cyrus igitur Babylonem tendens, v-
bi venit ad Gyndem amnem (qui in
Mantienis ortus montibus, per Dar-
daneos in Tigrim alterum amnem flu-
it, qui Opin urbem præterlabens, ru-
bro infunditur mari) conabatur hunc
traicere, quum non posset nisi nauib-
us traici. Interim ei quidam è sacris
equis candidis petulanter ingressus flu-
uium, transire conabatur. Hunc fluuius
vorticibus contorquens, submersum
abripuit. Cyrus autem perquam ægre
ferens hanc fluminis iniuriam, illi com-
minatus est, se sic redditurum cum
tenuem ut in posterum facile vel à mu-
lieribus transiri posset, ne genua qui-
dem tingentibus. Hæc minatus, expe-
ditione in Babylonem intermissa, copias
suas bifariam diuisit. Dehinc alucos ad
funiculum designauit centenos & octo-
genos, utrinque ad Gyndis labra omni-
no conuersos: quos distributis copiis
effodi iussit. Et opus quidem, ut quod
à tanta multitudine fieret, perficieba-
tur: tamen in eo faciendo eam æstatem
triuērunt. Cyrus ergo quum Gyn-
dem multasset in trecentos & sexa-
ginta riuos diductum, & alterum ver
illuxisset, ita porro ire Babylonē pergit,

2 Sed cadaver, & litteras quibus hoc dicebatur: 3 Hæc
verba, Ducit autem rex &c. usque ad. Cyrus igitur &c. paulo inferius videtur collocanda.

4 Per Darnicos. Darnam enim numerat

EXCI

EXCII

1 Nam fluuio in paludem *sive stagnum*, ducta fossa immisso, pristinum eius alueum, fluuio subsidente, *vel abscedente*, peruiū reddidit. 2 Mediorum femorum tenuis, ad summum, fortit. 3 Ingredi non permisissent, sed pess. 4 Nunc ex inopinato illis Perse superuenerunt. Tantaque vrbis erat magnitudo, vt (quemadmodum narrat accolæ) quum capti essent qui extremas vrbis partes incolebant, ii qui mediam vrbem incolerent id nescirent. Sed quod &c. 5 Intelligit, singulis regionibus indici solitum quid

τῆς μὲν ἡ λείπῃ πᾶσα Ἀσίῃ ἐὺ τῷ τετραμνοίῳ
 ἢ Ἀσσυρίῃ χώρῃ τῇ διωάμει τῆς ἄλλης Ἀσίης. καὶ
 ἡ δὲ χῆ τῆς χώρης ταύτης, τὴν οἱ Πέρσαι σατρα-
 πῆν καλέουσι, ἐστὶ ἀπασι τῶν δὲ χῆν πολλὸν
 περὶ πῆν, ὅθεν Τριτάχμῃ τῇ Ἀρταβάζου ἐκ
 βασιλείας ἔχοντι δυνάμει. ἔτον, ὅρμυς μὲν ὁρος-
 ῆς ἐκείνης ἡμέρας δὲ τῆς μεσῆς ἢ δὲ δὲ τῆς βῆ,
 μέτρον ὅτι Περσῶν, χωρίον μεδίμνου Ἀπικῶ
 πλεον χοίβησι τριῶν Ἀπικῶν. ἵπποι δὲ οἱ αὐτοὶ ἢ
 στανίδης, παρὰ τῶν πολεμικῶν, οἱ μὲν αἰαδῶ-
 νοιτες τῆς θηλείας, ὅκα τῶν οἰοῖται αἰὲς βασιλῆας, ἐ-
 ξακισχίλιαι καὶ μυρία. ἀνέβαινε γὰρ ἕκαστος τῶν ἑρ-
 σίων πύτων εἰς ἵππους. κυνῶν δὲ Ἰνδικῶν το-
 σούτων δὴ πᾶσι πλεον ἔβλεφετο, ὥστε τέσσαρες τῶν ἐν
 τῇ πεδίῳ καὶ μεγάλα, τῶν ἄλλων ἐοῦσαν ἀτε-
 λές, τοῖσι καὶ ὁρμυτικῶν σιτία παρέχειν.
 τοιαῦτα μὲν τῇ δὲ χῆ τῆς Βαβυλωνίως ὡς ἦρχε
 εἶναι. Ἡ δὲ γῆ τῆς Ἀσσυρίων ὕεται μὲν ὀλίγα,
 καὶ δὲ ἐκτρέφοντι τῆς γῆς οἰοῦνται, ὅτι τῆς τῆς δὲ
 μὲν οἱ μὲν οἱ ἐκ τῆς ποταμοῦ ἀδρυνέται τε δὲ λήϊον,
 καὶ τῆς ἀγίνεται ὁ οἶτος, καὶ κατὰ τῆς Αἰγυπτίως, αὐτὴ
 τῆς ποταμοῦ ἀναδαινόντος ἐς τῆς δὲ χῆς, ἀλλὰ χερ-
 σία τε καὶ κηλωνίοισι δὲ τῆς δὲ Βαβυλωνίῃ χώ-
 ρη πᾶσα, κατὰ τῆς Αἰγυπτίως, καὶ τῆς τετμήται ἐς δι-
 ὠρυχας· καὶ ἡ μέγιστη τῆς διωρύχων ἐστὶν ἡ αὐτὴ
 δὲ, ὡς ἡ λίον πετραμὴν δὲ χειμεριόν. ἐσχεῖ
 ὅτι ἐς δὲ τῆς ποταμὸν ἐκ τῆς Εὐφρήτιος, ἐς δὲ Τίγρειν,
 τῶν ὅν Νῖνος πόλις οἰκέαται. ἐστὶ γὰρ χωρίον αὐτῇ
 ἀπασι μακρῶς δὲ τῆς, τῶν ἡμέρας ἰδὲ μὲν, Δήμερος
 καρπὸν ἐκ φέρει τῇ γῇ δὲ ἄλλα δένδρεα ὅσα δὲ πε-
 ρεῖται ὅρμυς φέρει, οὔτε συκέν, οὔτε ἀμπέλων, ὅ-
 τι ἐλαίην. δὲ τῆς Δήμερος καρπὸν ὡς ἀγὰρ δὲ
 ἐκ φέρει ὅτι, ὥστε ὅτι διηκρία μὲν ποταμὸν
 ἀποδιδόει ἐπεὶ αὐτὴ ἄριστα αὐτῇ ἐοῦσιν ἐνείκη, ὅτι
 τελεχρία ἐκ φέρει. τὰ δὲ φύλλα αὐτῇ τῆς τε πυ-
 ρῶν καὶ τῆς κελύων δὲ πλάτος γίνεται πωάριον
 ὡς πετιῶν δακτύλων. ἐκ δὲ κένυρου καὶ σπῆ-
 μου ὅσον τι δειδρου μέγας γίνεται, ὅτι πετιῶν,
 μνήμην οὐ ποίησεν. ὡς εἰδὼς ὅτι ποῖσι μὴ ἀπι-
 γὰρ οἰοῖται ἐς τὴν Βαβυλωνίαν χώρην, καὶ τὰ εἰρη-
 μῶνα καρπὸν ἐχούμενα, ἐς ἀπὸ τῆς πολλῶν ἀπὸ
 κται. χρέωνται δὲ ὅσα δὲ ἐλαίῳ, ἀλλὰ ἐκ τῆς σι-
 σάμῳ ποιεύμετες. εἰσὶ δὲ σφι φερίκες πεφυκ-
 τὴς αἰὰ πᾶσι δὲ πεδίον, οἱ πλεον αὐτῶν καρπο-
 φόροι ἐκ τῆς καὶ σιτία καὶ οἶνον καὶ μελι ποιεῖν.

reliquis eum omnis Asia alit. Ita huius
 regionis potentia tertiam Asiae partem
 æquiparat, & eius principatus, (quem
 satrapiam Persæ vocant) omnium pro-
 vinciarum longe est optimus, adeo ut
 Tritachmæ Artabazi filio (qui pro re-
 ge tributum hoc exigebat) singulis die-
 bus singulæ argenti plenæ artabæ pen-
 derentur. Est autem artaba mensura
 Persica, capacior quam Atticus medi-
 mnus, tribus chœnicibus Atticis. Ad
 hæc erant ei peculiares equi, præter bel-
 lo destinatos, admissarii octingenti, cum
 equarum à quibus admittebantur, sex-
 decim millibus. nam singuli à vicenis
 admittebantur. Præterea canum In-
 dicorum tanta alebatur multitudo, ut
 ad præbendam eis cibaria, quatuor in ea-
 dem planitie magni vici attributi essent,
 aliorum tributorum immunes. At-
 que hæc præsidis Babylonis pecularia
 erant. Porro in Assyriorum terra pa-
 rum pluit. Quod in ea frumenti ger-
 minat, id demum est quod ex flumi-
 ne irrigatur. Irrigatur autem seges pro-
 uenitque frumentum, non quemad-
 modum in Ægypto, flumine sua sponte
 in arua ascendente, sed manibus atque
 scrobibus irrigatum. Etenim Babylo-
 nica regio omnis (quemadmodum Æ-
 gyptiaca) dissecta est in fossas, quarum
 maxima nauibus transiri potest, ad so-
 lem hybernium vergens: exit autem ex
 Euphrate in Tigrim alterum flumen, ad
 quod vrbs Ninus sita erat. Hæc regio
 omnium quas nos vidimus, longe op-
 tima est, duntaxat ferendo frumento.
 Nam in arboribus ferendis, ficu, vite, o-
 lea, nequaquâ de principatu contendit.
 Cereris autem fructu procreando adeo
 ferax est ut nusquâ non ad ducena red-
 dat: ubi autem bonitate sese ipsa vincit,
 etiam ad tricena. Quaternum autem digi-
 torum maximorum lautudo est tritici atque
 hordei foliis. Milii vero ac sesami pro-
 ceritatem instar arborum, etsi mihi com-
 pertam, tamen memorare supersedeo,
 probe sciens, iis qui nunquam Babylo-
 nicam regionem adierunt, quæ de fru-
 giferis dicta sunt, perquam incredibilia
 visum iri. Oleo autem non vniuntur nisi
 quod ex sesamis faciunt. Sunt eis passim
 per omnem regionem palmæ sua spon-
 te nascentes, pleræque fructiferæ: ex
 quibus & cibos & vinum & mel cōficiunt,

CXCIII

1 (Quem rex huic tractui præfecerat) 2 Atque hæc ad eum qui Babylonis præfectus erat, pertinebant. Porro &c. 3 Porro in Assyriorum regione parum pluit: hoc ipsum est quod frumenti radicem alit: seges tamen fluuiio rigata sit latior: prouenitque &c. 4 id est, Ad solstitium hybernium. 5 Pertingit autem ab Euphrate 6 Longe præstantissima est ferendo quidem cerere frumento. Nam alioqui arbores ne ab initio quidem ferre potest veluti ficum, vitem, oleam. Cereris &c. 7 In quam autem altitudinem milium & sesamum arborefcant, etsi probe norim, tamen id non referam: quum sciam, iis qui n-

CXCIV

tolentes ficuum more. Harum, ut aliarum arborum, Græci masculas vocant, quarum fructum iis quæ palmulas ferunt alligant, ut illinc prodiens culex, palmulas penetrans cogat maturefcere, alioqui occasuras. Masculæ enim in fructu culices¹ ferunt, quemadmodum caprifici. Venio ad id quod ex omnibus quæ sunt in ea regione, secundum ipsam urbem, mihi summo miraculo est differendum. ¶ Nauigia illorum quæ per flumen commeant Babylo-

10 nem, omnia sunt orbiculata atque coriacea, quæ pecuarii Armenii, qui supra Assyrios incolunt, ex cæsis salicibus faciunt, instruuntque pellibus, nudo illarum extrinsecus posito in modum foli: neque puppe discreta, neque prora acuminata, sed in speciem clypei magis orbiculata. Tale nauigium stramentis stipatum fluuio deferendū permittunt, cum aliis rebus, tum vero doliis è palmarum vino onustum, dirigentibus illud duobus, cum toridem palis: quorū

20 alter introrsum palum trahit, alter exterius pellit. Fiunt autem nauigia hæc & magna admodum & minora: quorum maxima quæque ferunt pondus quinque millium talentorum, singula singulos asinos viuos intus habentia, maiora etiam plures. Postquam igitur nauigantes Babylonem peruenierunt, onusque exposuerunt, lignis nauigii atque omnibus stramentis venundatis, pelles asinis imponunt, eosque in Armeniam agitant. aduerso enim flumine nauigari præ illius rapiditate nullo pacto potest. Propterea enim non ex lignis, sed ex pellibus nauigia fiunt. Idem, ubi asinos agitando in Armeniam redierunt, alia ad eundem modū nauigia cōparant. Et naues quidem eorum tales sunt. ¶ Amictu autem tali v-

30 tuntur: Duabus amiciuntur tunicis, vna linea vsque ad pedes demissa, cui alteram laneam superinduunt: postremo candidam penulam circumiiciunt. Calceos gerunt gentis more, soleis Thebanis pæne similes. Capita habentes comata, mitris redimiunt, vnguētis toto corpore delibuti. Anulū signatorium singuli gestant, & sceptrum

CXC

πυξυκίων τρέπον τεραπύοισι· πᾶτε ἄλλα, καὶ φοινίκων τοὺς ἔρσενας Ἐλλυες καλέουσι, τῆτον δὲ καρπὸν ὡσεὶ δέουσι τῆσι βαλαηφόροισι τῆς φοινίκων, ἵνα πεπαίνηται σφι ὁ ψυχὴ τῶν βάλαμον ἐς δύνων, καὶ μὴ ἀπορρέῃ ὁ καρπὸς ὁ τῶν φοινίκων. ἦ-
 νας γὰρ δὴ φέρουσι ἐν ταῖς καρπῶσι οἱ ἔρσενες, κατὰ δὲ δὴ οἱ ὀλυβοί. Τὸ δὲ ἀπὸ τῶν θαύμα μέγιστόν μοι ἐστὶ τῆς αὐτῆς, μετὰ γὰρ τῶν πόλιν αὐτῶν, ἔρχομαι φέρων. τὰ πλοῖα αὐτοῖσι ἐστὶ
 10 πᾶκατὰ δὲ ὡσεὶ μὲν πορδύομα ἐς τὴν Βαβυλῶνα ἐόντα κυκλοτερέα, πᾶντα σκύπια. ἐπεὶ γὰρ ἐν τοῖσι Ἀρμενίοισι τοῖσι κατὰ τῆς Ἀσσυρίων οἰκηλῶσι νομέας ἰπῆς ταμὸν μοι ποιοῦνται, περὶ τῶν τοῖσι διφθέρας τερασείας ἔξωθεν, ἐδάφους τρέπον, οὐτε πορδύομα ἀποκρίνοντες, οὐτε πορδύομα σιμᾶντες, ἀλλ' ἀπὸ δὲ τρέπον κυκλοτερέα ποιοῦντες, καὶ χαλᾶς πλήσαντες πᾶν δὲ πλοῖον τῶν, ἀπὸ αὐτοῖσι καὶ δὲ ὡσεὶ μὲν φέρων, φορτῶν πλήσαντες· μέγιστα δὲ, βίχες φοινικίους
 20 κατὰ γουσι οἶνου πλέους. ἰθαῦται δὲ ὑπὸ τε δύο πλήκτρων, καὶ δύο ἀνδρῶν ὀρθῶν ἐξέωτων. καὶ ὁ μὲν ἔσω ἔλκει δὲ πλήκτρον, ὁ δὲ ἔξω ὥτει. ποιεῖται δὲ καὶ κατὰ μέγιστα αὐτῶν τὰ πλοῖα, καὶ ἐλάττω τὰ δὲ μέγιστα αὐτῶν, καὶ περὶ ταχιστάτων ταλαίων γῶμον ἔχει. ἐν κατὰ δὲ πλοῖα οἷος ἕως ἡμεῶν ἐνέει, ἐν δὲ τοῖσι μέγιστοι, πλεονες. ἐπεὶ αὖτε ἀπὸ κωνται πλεοντες ἐς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ ἀφ' ἧτωνται δὲ φόρτον, νομέας μὲν τῶν πλοῖων καὶ τῶν χαλᾶ μὲν πᾶσαν ἀπεκέρυζαν· ταῖς δὲ διφθέρας ἐπιστά-
 30 ζαντες ἐπὶ τῶν οἶων, ἀπελάνουσι ἐς τῶν Ἀρμενίους. αἰὰ δὲ ὡσεὶ μὲν γὰρ δὴ οὐκ οἶα τὴν πλεον ὡσθὲν τρέπον, ὑπὸ τῶν τῶν ποταμοῦ. ἀφ' ἧς γὰρ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐκ ἐύλων ποιεῖται τὰ πλοῖα, ἀλλ' ἐκ διφθέρων· ἐπεὶ δὲ τῶν οἶων ἐλάνοντες ἀπὸ κων) ὁπίσω ἐς τῶν Ἀρμενίους, ἀλλὰ ὡσεὶ τῶν αὐτῶν ποιεῖται πλοῖα. τὰ μὲν δὲ πλοῖα αὐτοῖσι ἐστὶ ποταμῶν. Ἐδὴ δὲ τοῖςδε χρέωνται· κιθῶνι ποδὶν ἐκὶ λινέῳ· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἡλιέοι κιθῶνα ἐπὶ δυνά. καὶ χαλιδῶν λυκὸν ὡσεὶ βαλλό-
 40 μῶν, ὑποδήματα ἔχουσι ἐπιχωρία, ὡσεὶ πλησία τῆσι Βοιωτικῇσι ἐμβάσι. κιμῶντες δὲ ταῖς κε-
 51 φαλαῖς, μίτρησι αἰαδόνται, μεμυρισμῶν πᾶν δὲ σῶμα. σφρηγῶν δὲ ἕκαστος ἔχει, καὶ σκῆπτρον

1 Producent, 2 Hunc locum ita vertit Bayf. in lib. De re Nauali, Nauigia illis sunt quæ secundo flumine deferuntur Babylonem versus, omnia circulari forma, eaque ex aluta. Vbi enim Armenii qui supra Assyrios habitant, ligna circularia è salice coarctant, obtundunt extrorsum tegumenta è pellibus, quibus soli vice vtuntur carinæque loco, nulla neque puppis neque proræ forma discreta, verum scuti instar, in orbem composita: deinde stipula referciunt, illudque nauigium flumini permittunt, mercibus onustum: præcipue autem bicos è palmarum foliis comportant vino refertos. Reguntur autem gubernaculis duobus, cum toridem hominibus qui stant: quorum alter introrsum trahit, alter extrinsecus propellit. Fiuntque hæc nauigia valde magna, nonnulla & minora: eorum autem maxima ferunt onus talentorum quinque millium. Inest & in vnoquoque nauigio asinus viuos, in maiori-
 bus etiam plures. Pro Bicos è palmarum foliis, alii Dolia palmæ interpretantur.

χειροποίητον· ἐπὶ ἐκάστῳ δὲ σκήπτρῳ ἔπεσι πο-
ποικημένοι ἢ μῆλον, ἢ ῥόδον, ἢ κείνον, ἢ αἰῶς, ἢ
ἄλλο τι. αἶψα γὰρ ὁπτισημοῦ ἐσφι νόμος ὅτι ἔ-
χειν σκήπτρον. αὕτη μὲν δὴ σφι θῆσις περὶ ὅ-
σῳμά ὅτι. Νόμοι δὲ αὐτοῖσι ὧδε κατεστήσονται·
ὁ μὲν σοφώτατος· ἔδε, κατὰ γνῶμην τῶν ἡμε-
τέρων, τῶν καὶ Ἰλλυριῶν ἔνετοι· σιωθαίονες
χρησάται· κατὰ κόμας ἐκάστας ἀπαξ τὸ ἔτεος ἐ-
κάστου ἐποιέετο παθεῖ· ὡς δὲ αἱ παρθένοι ἡγοία-
πογάμων ὠρεῖται, ταύτας ἵκως συναγάζοντες πα-
τας, ἐς ἐν χειρὶ ἐσάγεσκον ἀλίας· περὶ δὲ αὐ-
τάς ἴστατο ὁμιλος ἀνδρῶν. αἰσῆς δὲ κατὰ μῖν ἐκά-
στην κήρυξ πωλέεσκε, πρῶτα μὲν τῶν δειδεσά-
την ἐκ πασέων· μετὰ δὲ, ὅπως αὐτὴν δέξουσα πολ-
λὸν χειρότερον πρᾶξαι, ἄλλην ἀνεκέρυσσε, ἢ μετ'
ἐκείνην ἔσκε δειδεσάτην. ἐπωλέοντο δὲ ὅτι σιωι-
κήσει. ὅσοι μὲν δὴ ἔσπον δ' ἀέμονες τῶν βαβυλω-
νίων ὁπτισημοί, ὑπερβάλλοντες ἄλλοις ὅξω-
νέοντο τὰς καλλιγδούσας· ὅσοι δὲ τὸ δῆμον ἔσπον
ὁπτισημοί, οὗτοι δὲ εἶδος μὲν ὁσδὲν ἐδέοντο χρη-
στοῦ, οἱ δὲ αὖ χρηματὰ τε καὶ αἰχρίνας παρθένοις
ἐλάμβανον. ὡς γὰρ δὴ οἱ ὀξέλοι ὁ κήρυξ πωλέ-
ων τὰς δειδεσάτας τῶν παρθένων, αἰσῆσιν αὖ τῶν
ἀμορφοτάτην, ἢ εἰ πῆς αὐτέων ἔμπηρος ἦε. καὶ
ταύτην ἀνεκέρυσσε, ὅστις θέλει ἐλάχιστον χειρό-
τερον λαβὼν, σιωικέειν αὐτῇ· ἐς ὅτ' αὖ ὁ ἐλάχιστον
ὁπτισημὸς πρᾶξαιτο. ὅ δὲ αὖ χειρότερον ἐγίνετο
ἀπὸ τῶν δειδεσάτων παρθένων. καὶ οὕτω αἱ ἀμορ-
φοὶ τὰς ἀμόρφους καὶ ἔμπηρους ὀξεδίδδον. ἐκ δ' οὖ-
να δὲ τῶν ἐωυτὴ θυγατέρα ὁ περ βούλοιτο ἐκά-
στος, ὅς ἐστιν, ὁσδὲ αὐτὴν ἐκυπτεῶν ἀπαγαγέ-
σθαι τῶν παρθένων πειράμενον, ἀλλ' ἐκυπτεῶν
χρῆν κατεστήσαντα, ἢ μὲν σιωικήσιν αὐτῇ, οἷ-
τω αἰάγεσθαι· εἰ δὲ μὴ συμφερούσι, ἀποφέ-
ρειν· ὅ χειρότερον ἔκειτο νόμος. ὀξέω δὲ καὶ ὀξέῃ
ἐλθόντα κόμας τὸν βουλόμενον ὠνέεσθαι. ὁ μὲν
νῦν καλλιγδός νόμος, οὗτός σφι ἔω· οὐ μὲντοι νῦν
ἔτι διετέλεε ἔων. ἄλλο δὲ τι ὀξέωρηναι νεωστὶ
γινέσθαι, ἵνα μὴ ἀδικεῖν αὐτὰς, μηδὲ ἐς ἐτέρων
πύλιν ἀγωνται. ἐπεὶ τε γὰρ ἀλόντες ἐκακώθη-
σαν καὶ οἰκισθῆναι οὐκ ἔδυναντο, πᾶς τις τῶν δήμου βίου
στανίζων κατὰ πορνείαν τὰ θήλεα τέκνα. Δι-
τερος δὲ σοφὴ ὁδὲ ἄλλος σφι νόμος κατεστήσεται·
adigit ad quæstum corpore faciendum. Alteram item sapienter condiderunt legem,

affabrefactum, cui superstat aut ma-
lum, aut rosa, aut liliū, aut aquila,
aut aliud quippiam. Nam absque insigni
gestare sceptrum ipsis nefas est. Atque
hic eorum corporis est cultus. ¶ Leges
vero quæ constitutæ ab ipsis, hæ sunt:
Vna quidem, prudentissima, altera au-
tem (quantum ego sentio) qua Enetos
qui sunt ex Illyriis, audio vii per singu-
los pagos. Semel enim quotannis ista
fiebant. Vbi virgines effectæ essent nu-
biles, eas quum congregassent, vniuer-
sas vnum in locum recipiebant, quas cir-
cumstante virorum frequentia, sur-
gens præco sigillatim vendebat: sed pri-
mum pulcherriam omnium, ¹ secun-
dum hanc (vt quamplurimo venditur
auro) aliam euocabat quæ post illam ef-
fet speciosissima. Vendebatur autem in
contubernium. Babylonii igitur qui lo-
cupletes, & iidē cēlibes erant, pulcherri-
mas quasque mercabantur, vt quisque
licitando alterum superauerat. At iis ex
plebe qui essent cēlibes, his non opus e-
rat pulchra forma: ideo turpiores virgi-
nes simulque pecunias accipiebant. Nā
præco, vbi virginum speciosissimarum
peregisset venditionem, ² excitabat de-
formissimam, siquis illorum mercari
volens existeret: edicebatque quisquis
vellet quamminimo auri sumpto eam
in matrimonium habere, donec illi qui
minimo contentus esset, femina addi-
ceretur. Ita aurum ex speciosis virgini-
bus conficiebatur, & sic speciosæ de-
formes ac ³ debiles collocabant. ⁴ Qua-
rum nullam cuique emptori fas erat si-
ne fideiussoribus abducere, sed datis fi-
deiussoribus de ducenda illa in vxorē,
ita demum licebat abducere. si de
hoc non conueniebat, lex lata erat vt
aurum illi redhiberet. Quinetiam ex alio
pago venientibus licebat vxorem
mercari si vellent. ⁵ Hæc apud eos ho-
nestissima lex erat, quæ tamen non per-
seueravit. Sed nouissime aliud quiddā
excogitauerunt, ne quis feminas iniuria
afficiat, neve quis aliam in urbem ab-
ducatur. Nam posteaquam expugnati ma-
le accepti sunt, remque domesticam
absumpserunt, vnusquisque plebei-
us qui victus inopia premitur, filias suas

CXCVI

CXCVII

1 Vbi autem hæc auro multo vendita erat, aliam addicebat, quæ secundum illam esset spec. Vendebantur autem ea condi-
tione vt virores essent emptoribus. Babylonii igitur qui etc. 2 Surgere iubebat 3 Debilitas aliqua parte corporis. Vel, Quæ
aliquo vitio corporis laborarent. 4 Nec vero cuique suam filiam collocare licebat cui vellet, neque emptori sine fid. 5 Vi-
dentur in Gr. exemplaribus præpostere collocata esse quedam verba, et esse hic sensus, Et hæc quidem apud illos honestissima consue-
tudo erat, ne iniuria illas afficerent, neque in aliam urbem abducerent. Verum ad hæc vsque tempora non permansit: sed nouissi-
aliud q. excogitauerunt. Nam posteaquam in sua urbe expugnatione vexati fuerunt & bonis eueris, vnusquisq.

ægrotos efferendi in forum: (neque enim medicis vtuntur) vt de eorum languore consulant ¹ qui eos adeunt, si quis & ipse eundem passus est morbum, aut alium vidit patientem. Hæc viri qui illos adeunt consulunt, hortanturque ad ea quæ ipsi faciendo effugerint similem morbum, aut alium nouerint effugisse. Nec fas est cuiquam ægrotantes præterire silentio, nec antequam explorauerit quonam ille morbo laboret.

cxcviii Sepulcra eisdem in melle sunt: lucet

funebres Ægyptiacis persimiles. Quoties autem cum vxore miscetur vir Babylonius, adhibito thymiamati assidet, & ex altera parte mulier idem facit. Quinetiam sub diluculum abluuntur ambo, nullum vas priusquam se abluerint tacturi. Eadem & hæc Arabes faciunt.

cxcix

Vna iidem Babylonis lex est omnibus modis fœda. nempe omnibus mulieribus indigenis commune est, semel in vita ad Veneris templum defidentibus, cum externis viris consuetudinem habere. Ceterum quum pleræque sint diuitiis tumētes, ² quæ sui copiam facere recusent, hæc vehiculis cameratis vectæ, pro templo consistunt, relicta interim à tergo magna famulitii turba. Pleræque etiam hunc in modum faciunt. Ad templum Veneris sedent nodis corollisque tempora reuinctæ multæ mulieres, è quibus aliæ accedunt, aliæ discedunt. Nam diuerticula vndecunque sic funiculis distincta aditum præbent externis ad mulieres illas, quam cuique libuerit deligendam. Porro quum semel illic confederint, non prius domum regrediuntur quam hospitum aliquis pecuniâ mulieri in sinum iniecerit, & cum eadē à fano seorsum abducta rem habuerit. Hospitem autem illum qui pecuniam obtulit, dicere oportet, Ego tibi deam Mylittam imploro. Mylittā enim Assyrii Venerem appellant. Ac vero pecuniam illam, quantulacunque sit, non fas est reuicere, ³ siquidem in sacrum conuertitur vsum. Neque mulieri etiam permittitur hospitem aliquem repudiare: sed quicumque is est qui pecuniam obiecit primus, hunc illa sequitur citra delectum. Postremo vbi iam congressa fuerit cum externo mulier, ⁴ dea expiata, domum reuertitur. At deinceps ⁵ haud ita multo conduxeris. Iam, quæ forma sunt elegantiori, citius discedunt: quæ vero deformes, diutius coguntur desidere pro templo

τὸς κάμνοντες ἐς τὴν ἀγορὴν ἐκφορέοισι· (οὐ γὰρ δὴ χρέωνται ἡ τεροῖσι) ποροπόντες ὧν πρὸς τὸν κάμνοντα, συμβουλεύουσι πρὸς τῆς νοῦσου, εἴ τις καὶ αὐτὸς τοιοῦτον ἔπαθε ὁμοῖον αὐτῷ ἔχει ὁ κάμνων, ἢ ἄλλον εἶδε παθόντα. Ταῦτα ποροπόντες συμβουλεύουσι, καὶ τὸ θραίνουσι ἅπαντες αὐτὸς ποιήσας ἐξέφυγε ὁμοῖον νοῦσον, ἢ ἄλλον εἶδε ἐκφυγόντα. σιγῇ δὲ παρέξελθὲν τὸν κάμνοντα οὕτω σφι ἔξεσι, πρὶν αὐτὸν ἐπείρηται ὡς πῶς νοῦσον ἔχη. Ταφαὶ δὲ σφι ἐν μέλιτι. θράνοι δὲ τὸ θραπλήσοι πῶσι ἐν Αἰγυπτῷ. ὅσας δὲ αὐτὸν μυχθὴ γυναικὶ τῇ ἐωυτοῦ αἷψα Βαβυλωνίως, πρὸς θυμιάματα καταχέουσαν ἵζει, ἐτέρω δὲ ἡ γυνὴ τοῦτο ποιεῖ. ὁρῶν δὲ ἡροῦδου, λουῶνται ἀμφοτέρω. ἄγγελος γὰρ ὁσθένος ἀφόνται πρὶν αὐτὸν λούσωνται. Ταῦτα δὲ ταῦτα καὶ Ἀραβιοὶ ποιεοῦσι. Ὅ δὲ δὴ ἀσχιζὸς τῶν νόμων ὅτι τοῖσι Βαβυλωνίοισι, ὅδε· δεῖ πάντων γυναικῶν ὑπὸ χερσὶν ἡροῦδου εἰς ἱερὸν Ἀφροδίτης, ἅπαντες ἐν τῇ ζῳῇ μυχθῶναι αἰσθῆναι. πολλὰ δὲ καὶ ὅσα ἀξιοῦνται ἀναμίσγεσθαι τῇσι ἄλλοις, οἷα πλούτῳ ὑπερβρέουσαι, ὑπὸ χερσὶν αὐτῶν ἐν κάμηροις ἐλάσασθαι, πρὸς τὸ ἱερὸν ἐστῆσι θεοπῆν δὲ σφι ἔπεται πολλὴ ὀπίσθεν. αἱ δὲ πλούτιες ποιδῶσιν ὅδε· ἐν τελευτῇ Ἀφροδίτης κατέσθαι γεφαιὸν πρὸς τῇσι κεφαλῇσι ἔχουσαι θώμην γυναικῶν πολλὰ γυναικῶν. αἱ μὲν γὰρ περὶ ἔρχονται, αἱ δὲ ἀπέρχονται. σχοινοτενέες δὲ διεξοδῶναι πάντα τρέπον ὁδὸν ἔχουσι ἄλλὰ τῶν γυναικῶν, δι' ὧν οἱ ξείνοι διεξίοντες ἐκλέγονται. εἴθ' αὖτε αὐτῶν γυνή, οὐ πρὸς τὸν ἀπαλλάσσεται ἐς τὰ οἰκία, ἢ τις οἱ ξείνων ὄργυριον ἐμβαλὼν ἐς τὰ γυναικῶν, μυχθὴ ἔξω τῷ ἱερῷ. ἐμβαλόντα δὲ δεῖ εἰπεῖν ποσόνδε, Ἐπικαλέω πῶς τὸν Μύλιθα. Μύλιθα δὲ καλέουσι τὴν Ἀφροδίτην Ἀσσύριοι. Ὅ δὲ ὄργυριον, μέγας ὅστις ὅσον ὧν. οὐ γὰρ μὴ ἀπώσεται. οὐ γὰρ οἱ θεμὶς ὅτι· γίγεται γὰρ ἱερὸν τῷτο ὄργυριον· τῷ δὲ πρῶτῳ ἐμβαλόντι ἔπεται, ὅσθ' ἀποδοκιμαῖ ὁσθένος· ἔπειτα δὲ μυχθὴ, ἀποσιωσαμένη τῇ θεῷ, ἀπαλλάσσεται ἐς τὰ οἰκία· καὶ τὸ πᾶν τοῦτου ὅτι οὕτω μέγα τί οἱ δῶσεις ὥς μιν λάμψαι. ὅσα μὲν νῦν εἰδὸς τε ἐπαγνύουσι εἰσὶ καὶ μεγάλας, ἅχ' αὖτε ἀπαλλάττονται· ὅσα δὲ ἀμορφοὶ αὐτῶν εἰσὶ, χεῖροι πολλὸν πορομύρουσι,

¹ Accedentes igitur ad ægrotum si qui aut eodem morbo laborauerint, aut laborantem aliū viderint, de illo consilium dant, hortant. ² Quæ se aliis immiscere dedignantur, hæc veh. ³ Si quidem illa sit sacra. ⁴ Rite factis deæ sacris. ⁵ Nihil tam magnum est quo dato potiri illis possit.

tentum monte, cuius cum maxima vastitas tum summa est altitudo, multasque atque omnifarias gentes habet, ac plebrasque omnes agresti materia visitantes: vbi arborum frondes¹ iis quæ sunt apud nos similes feruntur esse. quibus contusis & aqua dilutis illi animalia in suis vestibus pingere dicuntur: eaque animalia nunquam elui, sed perinde ac si ab initio essent intexta, sic cum reliqua lana veterascere. Horum quoque hominum concubitus, sicuti pecorum, in propatulo esse. Et huius quidem maris quod Caspium vocatur, partem quæ ad vesperam vergit, Caucasus disternit: qua vero parte vergit ad auroram orientemque solem, planities excipit prospectu immensæ magnitudinis. Quam spatiosam planitiem non ex minima parte Massagetæ possident, quibus bellum Cyrus inferre cupiebat, multis ac magnis sollicitatus incitatusque causis. Primum sua genitura, quod videbatur maius quiddam homine esse: secundoloco, felicitate qua fuerat usus aduersus hostes. quamcunque enim gentem Cyrus inuaserat, ea gens nullo pacto poterat euadere. ¶ Erat autem Massagetarum regina defuncto viro, TOMYRIS nomine,² ad quam in coniugium petendam Cyrus misit verbo duntaxat, volens eam habere vxorem. at illa animaduertens non se in coniugium, sed regnum Massagetarum peti, accessum Cyro interdixit. Postea Cyrus, quum dolus non procederet, progressus usque ad Araxem, aperte infesto cum exercitu in Massagetas tendit. Flumen pontibus iungit, quibus copias traiciat, factisque nauibus turres desuper ædificat. Ad quem in hoc labore occupatum, Tomyris caduceatorem misit, qui diceret, Rex Medorum desine incumbere in quæ incubis, nescius an ista quæ constituisi, tibi conducibilia erunt. Omissa incepto, apud tuos ipsius regna, & nos sine finium quorum sumus principes, esse. Verum tu admonitionibus his vti nolis, & omnia maiora quam quierem.³ Quod si tantopere affectas lacessere Massagetas, fer quam sustines ærumnam. Sed desiste iungere fluuium quo nobis tridui itinere digressus, traicito in nostram regionem, aut si mauis, nos excipere in vestram, tu hoc idem facito. Hæc vbi Cyrus audiuit, accitis Persarum primoribus co-

τεινῆς, ἐὼν ὁρέων καὶ πλήθῃ μέγιστος, καὶ μεγάλῃ ὑψηλότητος. ἔθνεα δ' αἰδεσθῶσι πολλὰ καὶ πομπῶα ἐν αὐτῇ ἔχει ὁ Καυκάσος· τὰ πολλὰ, πόμψα δὲ ὕλης ἄγρης ζῶοντα. ἐν τοῖσι καὶ δένδρεα φύλλα ποιῆσθε ἰδὲν παρὰ χόρμα ἐπὶ λέγεται, τὰ τεῖβοι τε καὶ ὁδομίστριες ὕδωρ, ζῶα ἐὼν τοῖσι ἐς πλὴν ἰσθμῶν ἐκείνων. τὰ δὲ ζῶα σὲκ ἐκ πλυνέσθαι, ἀλλὰ συγκαταπηρέσκειν τὰ ἄλλα εἰς αὐτὴν, κατὰ τὸν αὐτοῦ φασί τε δὲ χλῆ. μῖξιν τε τῶν τῶν αἰδεσθῶσι ἐν ἐμφανείᾳ, κατὰ τὸν πῶσι φοβότατοι. Τὰ μὲν δὲ πρὸς ἐσπέρην τῆς θαλάσσης αὐτῆς τῆς Κασσίνης καλεομένης ὁ Καυκάσος ἀπὸ τῆς 53 πρὸς ἡῶς τε καὶ ἡλίου αἰατέλλοντα, πεδὶον ἐκδέχεται, πλῆθος ἀπειρὸν ἐς ἀπείρην. τῶν δὲ πεδίου τῆς μεγάλου σὲκ ἐλαχίστην μοῖραν μετέχουσι οἱ Μασαγῆται, ἐὼν οἱ Κύρος ἔχε πρὸς μὴν στρατεύσασθαι. πολλὰ τε γὰρ μὲν καὶ μεγάλα τὰ ἐπαείροντα καὶ ἐπορῶντα ἔχουσιν. πρὸς τὸν μὲν ἡ γῆρας, ὁδομίστριες ὡς λέοντες ἐπὶ αἰδεσθῶσι· δόλτερον δὲ, ἡ 20 ὁ πύχνη καὶ τὰς πολέμοις γενημένη. ἐκ γὰρ ἰθύειε στρατεύσασθαι Κύρος, ἀμύχανον ἔχον ἐκείνο δὲ ἔθνος ἀφ' αὐτοῦ. Ἡ δὲ τῶν ἀνδρῶν ἀποβαλόντες γῆν τῆς Μασαγέται βασιλῆα. Τόμυρις οἱ ἑὸν ὄμμα. αὐτὴν πέμπων ὁ Κύρος ἐμῖατο τὰ λόγῳ, λέγων γυναικαὶ ἑὸν ἔχον. ἡ δὲ Τόμυρις, σιωπῶσα σὲκ αὐτὴν μὲν μὲν ὡς μὲν, ἀλλὰ τῆς Μασαγέται βασιλῆαν, ἀπέπατο τὴν πρὸς σὸν. Κύρος δὲ μὲν τῶν, ὡς οἱ δόλῳ ἔχον πρὸς χώρην, ἐλάσας ἐπὶ τῇ Ἀρά- 30 α, ἐποίησε σὲκ ἐμφανέος ἐπὶ τῆς Μασαγέται στρατῶν, γὰρ φῶρας τε ζῶντων ἐπὶ τῇ πύχμῳ δόλῳ σιν τὰς στρατῶν, καὶ πύργους ἐπὶ πλοίων τῆς ἀπορθημάτων τῶν πρὸς αὐτὸν οἰχομένων μέγιστος. Ἐχόντων δὲ οἱ τῶν τῶν πόνον, πέμψασα ἡ Τόμυρις κήρυκα, ἔλεγε παῖδε, Ὁ βασιλεὺς Μήδων, παῦσαι ἀπειρῶν τὰ ἀπειρῶν. οὐ γὰρ αὐτὴν εἰδὲν εἰς τοὺς κα- 40 ἐν ἑσπέρῃ αὐτῇ τελεόμηναι. παυσάμενος δὲ βασιλεὺς τῆς αὐτῆς, καὶ ἡμέας ἀνέχον ὁρέων ἀρχόντων τῆς τῆς ἀρχομένη. ἔχον ἐκείνοις ὑποθήκησιν τῆς οἰδὲ γέρεσθαι, ἀλλὰ πόμψας μᾶλλον ἢ δι' ἡσυχίας εἰς τὸν εἰς μὲν ὡς πρὸς μὲν Μασαγέται πρὸς πρὸς αὐτὴν, φέρε, μὲν γὰρ τῆς τῆς πρὸς αὐτὴν, ἀφ' ἑσ. σὺ δὲ ἡμέων ἀναχωρησάντων ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὴν ὁδὸν, δόλῳ εἰς τὴν ἡμέαν τῆς ἡμέας ἐλάσας ἐς δὲ ξαλμάσθαι ἐς τὴν ἡμέαν τῆς, σὺ τῶν τῆς πρὸς αὐτὴν. αὐτῇ δὲ ἀκῶς ὁ Κύρος σιωπῶσα Περσῶν τῶν πρὸς αὐτὴν σιωπῶσας δὲ

¹ Græca verba suspecta hic sunt. ² Hanc Cyrus per quosdam quos miserat, simulatis verbis ambiebat, vxorem sibi habere volens. At Tomyris vbi non se sed Massagetarum regnum ab illo ambiri animaduertit, accessit. ³ Quid admonitionibus his vti nolis & omnia quæ quæri antepones? Atqui, si tanto lacessendi Massagetas desudatio teneris, agendum omittis quem sers in conspectu ponas fluuii laborem & nobis tridui.

πούτοις, ἐς μέσον σφί περ ἐπείθετο ὁ ὀρήγμα, συμ-
βουλεύσας ὁ δὲ οὐκ ἔπειθε. τῷ δὲ κατὰ τῶν-
δ' αἱ γνώμαι συνεξέπιπτον, καλὸν ὄντων ἐσδέχε-
σθαι Τόμυριν τε καὶ τὸν στρατὸν αὐτῆς ἐς τὴν χώ-
ρην. Παρεὼν δὲ καὶ μεμφομένης τῆς γνώμης

ἡ δὲ περὶ
τοῦ
ἡρώμης

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ
τοῦ
ἡρώμης

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

ἡ δὲ περὶ τοῦ ἡρώμης, λέγων παῖδε, ὁ βασιλεὺς, εἰ ποτε μὲν
καὶ περὶ τὸν τοῖς, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοῖς, ὁ αὐτὸς δ'

atque, in medium rem proponit, coti-
sulens utrum sibi agendum constitue-
rent. Illorū in idem cōuenere sententia,
iubentium recipi in ipsorum regionem
cum suo exercitu Tomyrin. Quā sen-
tentiam Cræsus Lydus quum adesset,
improbat, contrarium disserens his ver-
bis, Equidem tibi, rex, etiam antea di-
xi, quandoquidem Iupiter tibi me tradi-
dit, quicquid animaduertero errati in
tua domo, id omne me pro viribus auer-
surū. nam mei casus, etsi ingrati, mihi ta-
mē exitere disciplinæ. Si tibi esse videris
immortalis, & eiusmodi exercitui præ-
esse, nihil est opus ut meam tibi dicā sen-
tentia: sin vero te quoq; agnoscis homi-
nem esse, & aliis talibus præesse, illud in
primis discito, humanarum rerum cir-
culum esse, qui rotatus, semper eosdem
fortunatos esse non sinit. Ideoq; de hac
quam proposuisti re, secus ego atque isti
sentio. Si enim hostes in hanc terrā vo-
lemus excipere, id tibi ex hoc periculū
erit, ne fugat⁹ omne amittas imperium:
quia haud dubie victores Massagetæ,
non se retro fuga recipient, sed tuas pro-
uincias adoriantur. Victor autē tu non
adeo multū vincis quā multum si tra-
iciens in terram illorum, victis Massa-
getis instabis fugientibus. ¹ Hoc enim
pro illo substituito consilium, ² ut victo
hoste, recta pergas ad subigendum To-
myridis regnum, & quidem sine duce.
Turpe est enim atq; intolerabile, Cyrū,
Cambysis filium, mulieri cedentem de-
trectare pugnam. Itaque mihi placet,
traiectis copiis procedere eousque dum
illi in occursum prodeant: atque dehinc
³ ita faciendo, dare operam ut illos su-
peremus. Namque, ut ego audio, Massa-
getæ bonorum sunt Persicorum insueti,
& magnorum commodorum expertes.
his ergo viris propone in nostris castris
magnam instructuram epularum copiam,
magna vi pecorum interfecta, cum ma-
gna etiam vi poculorum vini meri, at-
que omnis cibariorum generis. Hoc ubi
fecerimus, imbecillissimis quibus-
que militum ibi relictis, cum reliquis
ad flumen nos recipiamus. Tantis enim
bonis cōspectis illi (nisi me fallit opinio)
se ad ea conuertent: unde nobis super-
erit facultas magnas res perpetrandi.
Atq; hæc quidem ⁴ in discussionem ve-
nere sententia. Cyrus autē, priore reperi-
diata, Cræsiq; probata sententia, indixit

CCVII

CCVIII

¹ Etenim idem ipsum opponam illi quod dixi, illos, si vicerint, adoriantur tuas provincias, fore ut victo hoste, &c. ² Te, victo
hoste, recta perrecturum ad Tomyridis regnum. Ac præter illud quod est commemoratum, turpe est atque intolerabile. ³ Ita ut dicam
fac. ⁴ Propositæ fuerunt sententia.

Κῦρος δ' ὁ πρῶτος ἐλθὼν ἀπὸ τῆς Ἀράξου ἡμέρας ὁ-
δὸν ἐποίησε καὶ Κροίσου ὑποθήκας μὲν τῶν αὐτῶν Κῦρος
τε καὶ Περσέων τ' ἐκ τῆς γρατῆς ἀπελάσαντος ὁπίσω
ὅτι τῆς Ἀράξου, λαφύοντος δ' ἑὸς ἀρχιερέως, ἐπελθὼσα τῇ
Μαωαγετίων ῥιτιμοεὶς τῇ γρατῇ, τὸς τε λαφύει-
τας τῇ Κῦρος γρατῆς ἐφόρευε ἀλεξομάχους, καὶ τῇ πρῶ-
τῃ κελύμῃ ἰδόντες δαίψα, ὡς ἐχειρώσαντο τὸς στρατῆρας,
κλιθεῖντες ἐδαμνωτο. πληρωθέντες δ' ὀρεβῆς καὶ οἶνου,
δύδον οἱ τῇ Πέρσῃ ἐπελθόντες πολλὰς μὲν σφέων ἐ-
φοίνισαν, πολλὰ δ' ἐπὶ πλάνας ἐξώρηναν, καὶ ἄλ-
λας, καὶ τῇ βασιλῆϊ τῷ Τομύριδος παῖδα, γρατῇ-
γέοντα Μαωαγετίων, ὃν ὄνομα ἦν Σπαργαπίσης.

Ἡ δ' ἐπὶ πυθμένην τὰ τε πρὸς τῇ γρατῇ γέγοντα καὶ
τὰ πρὸς τῇ παῖδα, πέμπουσα κήρυκα πρὸς Κῦρον,
ἔλεγε τὰδε, Ἀπληγὲς αἵματος Κῦρε, μηδὲν ἐπαρ-
θῆς τῶν γεγόνον τῶνδε πραγμάτων, εἰ ἀμπελίνῳ καρ-
πῶ, τῶνδε αὐτοῖς ἐμπιπλάμενοι μένεσθε ἔτι, ὥς τε
55 καπνίου τοῦ οἴνου ἐστὶ σῶμα, ἐπὶ πᾶσι πλένῃ ὑμῖν ἔπειτα
κακὰ πικρὰ φαρμάκα δδλωσας, ἐκράτησας πα-
δὸς τῇ ἐμῇ, ἀλλ' ἐμάχη καὶ τὸν κερτερόν. νῦν ὦν μὲν
δὲ παρανέσσης ὑπὸ λαβῇ τῷ λόγῳ. ἀπὸ δ' ἐμοὶ δὲ
παῖδα, ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς δὲ τῆς χώρας ἀζύμιος, Μαωαγε-
τίων ῥιτιμοεὶς δ' ἑστὶ γρατῇ κατυβείσας. εἰ δ' ἢ τῶν αὐτῶν
σὺ ποιήσεις, ἥλιον ἐπὶ μὲν μοί τοι τῇ Μαωαγετίων δι-
σώσῃ, ἥ μὲν σε ἐγὼ καὶ ἀπληστον εἶοντα, αἵματος κερ-
τέσω. Κῦρος μὲν νῦν, τῇ ἐπεὶ τῶν τετέων ἀνείχεθ' ἐν-

78 Τομύριδος παῖς Σπαργαπίσης, ὡς μιν ὁ, τὸ οἶος αἰνέει, καὶ ἐ-
μαρτυρεῖται ἡν κακῶς, δηγὲς Κῦρος ὅτι τῇ δεσμοφύλῳ ἡ-
ναί, ἔτυχε ὡς ὅτε ἐλύθη τε πάχισα, καὶ τῇ χερσὶ ὅτι ἐ-
30 τῆσε, διεργάζετο ἐωπὸν. καὶ δὲ τῶν αὐτῶν μὲν ὅτι ποιοῦτο
πλάτῃ. Τίμυρις δ', ὡς οἱ οἱ Κῦρος ἐκ ἐσκήκετο,
συλλέξασα πᾶσαν τῇ ἐωπὶ δ' ὕψα μιν, συνέλαβε Κῦρον.
αὐτὴν τῇ μάχῃ, ὅσα δὲ βαρβαρῶν αἰσθῶν μάχαι
ἐγὼ οἶλο, κρίνω ἰσχυροτάτην ἡμέραν, καὶ δὲ καὶ περὶ αἰσθῶν
ἔτι τῶν ἡρώων. πρῶτα μὲν γὰρ λέγει αὐτοῖς ὅτι
σαντα, ἐς ἀλήλως τοξόων μὲν δ', ὡς σφί τε βέλεα
ἔξετε πτόξευτο, συμπεσοῦντας τῇ αἰχμῇσι τε καὶ τοῖσι ἐλ-
χεσιν οἱ σὺν ἐχέοντες. χροῖον τε δὲ ὅτι πολλὸν συνε-
σάναι μαχομένους, καὶ ἑδὲ ἑρπετὸς ἐλθὼν φεύειν τέλος δ',
40 οἱ Μαωαγετῶν πρὸς ἐλπίδα. ἡ τε δὲ πολλὴ τῇ Περσι-
κῆς αὐτῇ γρατῇ αὐτῇ διεφθάρη καὶ δὲ καὶ αὐτὸς Κρό-
ισος, ἡλευθεύσας βασιλεύσας ἰα πρῶτα ἐδὲ δέοντα δὲ ἡκον-
τα ἔπειτα. ἀσπὸν δ' ἐπὶ πᾶσι τεθνεώσι τῇ Περσέων δὲ
Τόμυρις, ἐδίδετο ἐπὶ τοῖσι τεθνεώσι τῇ Περσέων δὲ
Κῦρος νέκυν. ὡς δ' ὅτε, ἐναπῆκε αὐτῷ πᾶσι κεφα-
λῶν ἐς τὸ ἀσπὸν. λυμνηνομένη δ' ἐπὶ τῇ κεφαλῇ, ἐπέλεγε
τὰδε, Σὺ μὲν ἐμὸν ζώσης τε καὶ νικῶσης ἐς μάχην,

81 αὐτῇ
82 ἀπὸ τῆς
Κῦρος νέκυν. ὡς δ' ὅτε, ἐναπῆκε αὐτῷ πᾶσι κεφα-
λῶν ἐς τὸ ἀσπὸν. λυμνηνομένη δ' ἐπὶ τῇ κεφαλῇ, ἐπέλεγε
τὰδε, Σὺ μὲν ἐμὸν ζώσης τε καὶ νικῶσης ἐς μάχην,

¶ Cyrus autem Araxe traiecto progres- ccxi
sus vni⁹ diei iter, quæ Cræsus admonue-
rat exequitur: relictaq; illic imbelli par-
te copiarū, mox cum expedita manu ad
Araxem reuertitur. Hos itaque relictos
ex Cyri exercitu aggrediens tertia Mas-
sagetani exercitus pars, sese defensantes
interimit. Eadem, conspecto epularū ap-
paratu, post aduersariorū cædē, ad epu-
landum discumbit: refertaq; cibo ac vi-
no soporatur. Persæ superuenientes ho-
rum multos occidunt, multoque plures
vivos capiunt, cum alios, tum vero ducē
eorum, reginæ Tomyridis filiū, cui no-
menerat SPARGAPISES. Tomyris, ccxii
cognito exercitus ac filii sui casu, misso
ad Cyrum caduceatore, ita inquit, Inex-
plebilis cruore Cyrene spiritus tollas ex
hoc quod actū est. Si fructu vitino, quo
ipsi distenti adeo desipitis vt descende-
te in corpus vino improba à vobis verba
fundantur, sitali veneno filium meum
vicisti, dolo, non prælio, es superior.
Quare meum admitte consilium, bene
tibi consulentis: Abi, reddito mihi filio,
ex hac regione, ferens impune quod
tertiam Massagetarum partem profliga-
sti. Quæ nisi feceris, per Solē iuro Mas-
sagetarum dominum, fore vt ego te, et-
si insatiabilem cruoris, tamen satiem.
Hæc verba ad se perlata Cyrus pro ni-
hilo habuit. Filius reginæ Tomyridis
Spargapises, vbi à vino relaxatus didicit
se in malo esse, exorauit à Cyro vt vin-
culis solueretur. Statimq; quum solutus
est ac manū compos effectus, seipsum
interemit: atque hic quidem talem obiit
mortem. ¶ Tomyris autem, quum Cy- ccxiv
rus ipsi non auscultaret, contractis suis
copiis ita conflixit cum Cyro, vt hanc
pugnā ex omnibus quæ inter barbaros
extiterunt, acerrimam censeam extitis-
se. Eam autem ita gestam fuisse accipio:
Primum vtrosque spatio inter se di-
stantes, sagittas misisse: deinde sagittis
absumptis concurrentes, lanceis pugio-
nibusque² fuisse confertos: ac diu pu-
gnantes perstitisse, neutris fugere volē-
tibus: ad extremū Massagetas superiores
extitisse: ibique cum permagnam exer-
citus Persici partem tum vero Cyrum i-
psum occubuisse, quum vnū de triginta
omnino regnasset annos. Cuius cadauer
inter cætorum Persarū stragē Tomyris
perquisitum quū inuenisset, caput in v-
trē demisit quē humano cruore cōple-
uerat: mortuoque insultans inquit, Tu
quidē meū viuentis & in pugna victricis

1 In quod malum incidisset. Vel, Quamuis malum sibi accidisset.

2 Manus conseruisse.

56 ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΗΕΡΟΔΟΤΙ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ ΗΑΛΙΕΑΡΝΑΣΣΕΙ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΑ,

ἐπιγεγραμμένη

ΕΥΤΕΡΠΗ.

HISTORIARVM LIBER

secundus, qui inscribitur

E V T E R P E.

ΕΛΕΥΤΗΣΑΝΤΟΣ δὲ
Κύρου, παρέλαβε πλὴν βα-
σιλῆϊν Καμβύσης, Κύρου ἐ-
ὼν παῖς καὶ Κασσανδραῖος τῆς
Φαρνάσπης θυγατρὸς. τῆς
παραποταμούσης, Κύρος αὐ-
τὸς τε πένθος μέγα ἐποίησατο, καὶ τοῖσι ἄλλοισι
παραείπε πᾶσι τῷ ἥρχε, μέγα πένθος ποιέεσθαι.
ταύτης δὲ τῆς γυναικὸς ἐὼν παῖς καὶ Κύρου Καμ-
βύσης, Ἴωνας μὲν καὶ Αἰολέας ὡς δούλους πα-
τρίους ἐόντας ἐνόμιζε· ὅπῃ δὲ Αἰγυπτιῶν ἐπαί-
ετο στρατηλάτην, ἄλλους τε παρὰ λαβὼν τῷ
ἥρχε, καὶ δὴ καὶ Ἕλληνας, τῷ ἐπεκράτει.

Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι, πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτιχον σφέ-
ων βασιλεύσας, ἐνόμιζον ἐωυτοῖς παρὸντος ἡμέ-
ρας πρῶτον ἀνδρόπων. ἐπεὶ δὲ Ψαμμήτι-
χος βασιλεύσας, ἠέληκε εἰδέναι οἱ πῶς ἡγοῖατο
παρὸντος, ἀπὸ τούτου νομίσει Φρύγας παρὸν-
τος ἡμέρας ἐωυτῷ, τῷ δὲ ἄλλων, ἐωυτοῖς.
Ψαμμήτιχος γὰρ ὡς οὐκ ἐδιδάτο πῶς παρὸντος
πρὸς οὐδὲνα τούτου αἰσθῆναι οἱ ἡγοῖατο παρὸν-
τος αἰσθῆναι, ὅπῃ τεχνάται τοῖονδε· παρὰ δὲ
νεογὰ ἀνδρόπων τῷ ὅπῃ τεχνάται τοῖονδε· διδοὶ ποι-
μὲν τρέφειν ἐς τὰ πένθνια παρὸντος πῶς παρὸντος
ἐντελέμενος μηδὲνα αἰτίον αὐτῶν μηδεμίαν φων-
ὴν ἰέναι, ἐν τῇ δὲ ἐρήμῃ ἐπὶ ἐωυτῷ κείεσθαι
αὐτὰ, καὶ πλὴν ὧν ἐπαγινέειν σφίσι αἴγας. πλη-
σαντα δὲ τὸ γάλακτος, πᾶλλα ἀφαιρῆσαι.
ταῦτα δὲ ἐποίησε καὶ ἐπέτελλετο ὁ Ψαμμήτιχος,
θέλων ἀκούσαι τῷ παρὸντος, ἀπαλαχθῆναι τῷ
αἰσθῆναι κρυψίμων, ἵνα φωνὴν ῥῆξαι παρὸν-
τος. πᾶν ὧν ἐγίνετο. ὡς γὰρ διέτης χρόνος ἐγί-
νετο, ταῦτα τῷ ποιμὲνι παρὸντος, αἰσθῆναι πῶς
θυρῇ, καὶ εἰσιόντι, τὰ παρὰ ἀμφοτέρω παρὸν-
τος πῶς, βέκκος ἐφώνεον, ὁρῶντα καὶ χεῖρας.

Y R O vita functo, re-
gnum suscepit CAM-
BYSES, eius & Cas-
sandrae Pharnaspo
genitæ filius: quā an-
te virum defunctam
Cyrus ingenti luctu
& ipse prosequutus est, & ceteris quibus
imperabat, eam ingenti luctu prosequi
precepit. His parentibus ortus Camby-
ses, quum Iones & Aëoles pro heredi-
tariis suis seruis haberet, aduersus Aë-
gyptios fecit expeditionem, comparato
cum ex aliis tum vero è Græcis quibus
dominabatur, exercitu. Aegyptii au-
tem, priusquā apud eos regnaret Psam-
METICHVS, omnium hominū se primos
extitisse arbitrabantur: verū Psamme-
ticho regnum adeptο, quū incessisset cu-
pido noscendi quinam primi hominū
extitissent, ex eo tempore putauerunt
Phrygas quam se priores extitisse, se ve-
ro quam ceteros. Enimvero Psamme-
tichus, quum sciscitando quinam primi
hominū extitissent, nullū exitum in-
uenire posset, huiusmodi rem machina-
tur: Pueros duos ex humilibus parenti-
bus recens natos, tradit pastori inter pe-
cora educandos hunc in modum: iubēs
videlicet neminem coram eis vocem vl-
lā edere, sed in deserta casa ambos seor-
sum collocari, eisdemque in tempore
capras adduci: vbi autē lacte expleti fo-
rent, alia administrari. Hæc ideo facie-
bat iubebatque Psammetichus, quod
quæ vox prima ex his pueris erumpe-
ret, vbi inarticulate vagire desissent, au-
dire cuperet: prout & conuigit. Nam bi-
matus exacto tempore, pastori qui hæc
administabat, aperienti ianuam atque
intranti, ambo infantes porrectis ma-
nibus occurrentes, beccos clamabant.

1 Cambyses, Iones quidem & Aëoles pro paternis seruis habebat, sed aduersus Aegypt. Sonabitis autem paternis, à patre reli-
ctis. 2 Nullam rationem inire posset, 3 Eisdemque certis temporibus capr. 4 Vallata verterat, iubebatq; Psammet. quod
cuperet ex pueris, vbi inarticulate vagire desisterent, audire: legens hanc perierat, pro hanc perierat.

Quod primo audiens pastor obtulit: quum verò crebrius ad eunti & obseruanti idem verbum frequentaretur, ita demum re domino indicata, iussus ab eo, pueros attulit exhibuitque. Quos quū & ipse Psammetichus audisset, percontabatur quinam homines beccos quippiam appellarent. Hæc percontans comperit Phrygas sic panem appellare. ¹ Tali negotio argumentati, Phrygas se priores extitisse Ægyptii concesserunt. Quod ita actū esse equidem ex sacerdotibus Vulcani, qui sunt Memphi, audiebam. Græci tamen cū alia multa inepta memorant, tum vero Psammetichum pueros educandos curasse apud mulieres quarū linguas præcidisset. Hactenus de puerorum educatione referebant. Alia quoque apud Memphim audiui ex Vulcani sacerdotibus, cum quibus in colloquium veni. Quinetiam harum ipsarum rerū gratia & Thebas & Heliopolin, *id est Solis urbē*, me contuli, animo cognoscendi nunquid consentanea dicturi essent iis quæ Memphi dicerentur. Nam Heliopolitani feruntur Ægyptiorum esse solertissimi. ² Atq; ex iis narrationibus, quæ ad rem diuinā pertinentia audiui, ea non libenter enunciauerim, nisi ipsorum tantummodo nomina, existimans omnes homines idem sentire de his. quorum quicquid commemorabo, id oratione coactus cōmemorabo. ³ ¶ Quæ autem humanarū rerum sunt, hæc ita referebant inter se constare: Omnium hominū primos Ægyptios annū comperisse, ⁴ distinguentes eū in duodecim temporum menses. Et hæc comperisse ex astris: qui eo prudentius (ut mihi videtur) ⁵ hoc agunt quam Græci: quod Græci quidem tertio quoque anno intercalarem mensem introducunt, temporum gratia: Ægyptii vero numero tricenorum dierum, quibus duodecim menses taxant, adiiciunt quotannis quinos dies. vnde eis ratio circuli temporum constat eōdem redeuntis. Ægyptios quoque primos, duodecim deorum cognomina in vsu habuisse, & ab illis Græcos fuisse mutuatos. Itē primos diis & aras & simulacra & delubra statuisse: quinetiam animalia in saxis sculpsisse: ⁶ quarum rerum pleraque ita effecta opere demonstrabant. Præterea primum mortalium regnasse Menem,

τὰ μὲν δὴ παρῶτα αἰχρῶσαι, ἥσυχος δὲ ὁ ποιμὴν
 ὡς δὲ πολλὰ κε φοιτῶντι καὶ ὅτι μαλουμένην πολ-
 λὴν ἡ τῆς τοῦ ὅπως, οὕτω δὴ σημήνας τὰς δεσπό-
 τη, ἥρα γὰρ τὰ παρῶτα καλῶσαντες ἐς ὅσον πλὴν
 ἑκαίνο. αἰχρῶσαι δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Φαμμήπιχος,
 ἐπισημαίνετο αἵτινες αἰχρῶσαι βέκκας τὴν καλῶν-
 σι. παρῶτα μὲν δὲ, ὅτε σκε Φρύγας καλέον-
 τας ὅτι ἀρῶν. οὕτω σκεχώρησαν Αἰγυπῖοι, καὶ
 ποιούτω παρῶτα μὲν παρῶτα, τοὺς Φρύγας
 10 παρῶτα μὲν παρῶτα ἐπὶ ἐπὶ. Ὡς δὲ μὲν ἡρεσθαι
 τῶν ἱερέων τῶν Ἡρακλείου ἐπὶ Μένμφι ἥκουν. Ἐλ-
 λειν δὲ λέγουσι ἀλλὰ τε μάταια πολλὰ, καὶ ὡς
 γυναικῶν ἐπὶ γλώσσας ὁ Φαμμήπιχος ἐπαμῶν,
 πλὴν διαγίνεται οὕτως ἐποίησεν τῶν παρῶτων παρῶτα
 παρῶτα τῶν παρῶτων γυναικῶν. κατὰ μὲν δὴ πλὴν παρῶτων
 τῶν παρῶτων παρῶτα ἐλθον. ἥκουν δὲ καὶ ἄλλα
 ἐπὶ Μένμφι, ἐλθὼν ἐς λόγους τοῖσι ἱερεῶσι τῶν Ἡρακ-
 κίου καὶ δὴ καὶ ἐς Οἰβάς τε καὶ ἐς Ἡλίου πολιν
 αὐτῶν εἶνεκεν ἐπὶ πόμῳ, ἐπὶ ἑλὼν εἰδέναι εἰ συμ-
 20 βῆσινται τοῖσι λόγοις τοῖσι ἐπὶ Μένμφι. οἱ γὰρ Ἡ-
 λίου πολίται λέγουσι Αἰγυπῖοι ἐπὶ λαμψάτα-
 τοι. τὰ μὲν νῦν τῶν ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν οἷα ἥκουν, 57
 οἷα εἰμὶ παρῶτα μὲν παρῶτα ἐπὶ ὅπως ἡ τὰ οὐδὲ-
 μετα αὐτῶν μουῶν. νομίζω παρῶτα αἰχρῶ-
 πους ἴσιν παρῶτα αὐτῶν ὅπως παρῶτα. τὰ δὲ αὐτῶν ὅπως
 παρῶτα αὐτῶν, παρῶτα τῶν λόγων ἀναγκαζόμε-
 νος ὅπως παρῶτα. Ὅσα δὲ αἰχρῶτα παρῶ-
 τα, ὡς ἐλθον ὁμολεχόντες σφίσι παρῶ-
 τας Αἰγυπῖους αἰχρῶσαι ἀπὸ τῶν ἐξ ἑλθόντων
 30 οἷα παρῶτα, δυνάμεις μέρεα παρῶτα τῶν ὡρεῶν
 ἐς αὐτοὺς. παρῶτα δὲ ἐξ ἑλθόντων ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἐλ-
 θον. ἥκουν δὲ παρῶτα σφῶτα ἐπὶ ἑλθόντων (ὡς
 ἐμοὶ δοκεῖ) ὅσα ἑλθόντες μὲν παρῶτα τῶν ἐπὶ
 ἐπὶ ἑλθόντων ἐπὶ ἑλθόντων, τῶν ὡρεῶν εἶχαν. Αἰ-
 γυπῖοι δὲ παρῶτα τῶν ὡρεῶν αἰχρῶσαι τοὺς δυνάμεις
 καμίνους, ἐπὶ ἑλθόντων ἀπὸ τῶν ἐπὶ πᾶσι ἡμέρας
 παρῶτα τῶν παρῶτων. καὶ σφίσι ὁ κύκλος τῶν ὡρε-
 ων ἐπὶ τῶν παρῶτων, παρῶτα γίνεται. δυνάμεις τε
 ἐπὶ ἐπὶ ἑλθόντων ἐπὶ ἑλθόντων Αἰγυπῖους νομίζω,
 40 καὶ ἑλθόντων παρῶτα σφῶτα ἀναλαβεῖν. βαμμοὶ τε καὶ
 ἀγαλματα καὶ ἱστοὶς τοῖσι ἀπὸ τῶν σφῶτας παρῶ-
 τας, καὶ ζῶα ἐπὶ ἑλθόντων ἐπὶ ἑλθόντων. παρῶτα
 τὰ πλὴν ἐργα ἐπὶ ἑλθόντων οὕτω ἡρεσθαι. βασι-
 λῶσαι δὲ παρῶτων αἰχρῶσαι ἐπὶ ἑλθόντων Μένμφι. 58
 ἐπὶ

¹ Ex hac re coniecturam facientes, Phr. Vel, Quum hanc rem examinassent. ² Verum quæ mihi ad deos pertinentia narrarunt, ea scriptis mādare non libet, præter illorum nomina: quod idem de illis omnes homines scire existimem. Quæ autem præsertim de his commem. ³ Quæ autem ad res humanas spectant, hæc ita communi consensu referebant. Omi. ⁴ Atq; illi duodecim tempora distribuiss. Et hæc comp. ⁵ Annuum spatium exiguum ita distinctum. ⁶ Quæ ita se habuisse re ipsa comprobant magna ex parte. Præter.

ἐπὶ τοῦτου, πλεὺς τῆς Θηβαϊκῆς ἰσμοῦ, πάντων Αἰ-
γυπτίων ἐστὶν ἔλκος· καὶ αὐτῆς ἐστὶν ὁδὸς ὑπερέχον
τῇ νυνὶ ἐνερθε λίμνης τῆς Μυρίας ἐόντων· ἐς τὴν
αἰάπλους ἀπὸ θαλάσσης ἐπὶ τῇ ἡμερῇ ὅτι ἀνὰ
δυσπλοῦν. Καὶ οἱ μοι ἐδύκεον λέγειν περὶ τῆς
χώρης. ὁρῶσα γὰρ διηκὰ μὴ περὶ αὐτοῦσαν, ἰ-
δὼν δὲ (ὅς τις γε σωῆσιν ἐχει) ὅτι Αἰγύπτους, ἐς
τὴν Ἑλλήνων ναυπλοῦνται, ἐστὶ Αἰγυπτίοισι ἐπι-
κτιπὸς τε γῆ, καὶ διώρον τῶν αὐτῶν· καὶ τὰ κατ-
ὑπερθε ἐπὶ τῆς λίμνης ταύτης, μέχει τριῶν ἡμε-
ρέων πλοῦ, τῆς περὶ ἑκαῖνοι ὁδὸν ἐπὶ πένδε
λερον. Ἐστὶ δὲ ἕτερον τοιοῦτον. Αἰγύπτου γὰρ
Φυσις τῆς χώρας ὅτι τοιῆδε. περὶ αὐτὴν περὶ
πλεῖον ἐπὶ, καὶ ἡμέρας δέμον ἀπέχων ἀπὸ γῆς,
καταίς καὶ ἀπειρητηρίῃ, πηλὸν τε αἰοίσις, καὶ
ἐνδεκα ὀργήσι ἴσαται. τῆς τοιαύτης ποσὺν δὴ
λοὶ περὶ χυσι τῆς γῆς εἶναι. Αὐτῆς δὲ τῆς
Αἰγύπτου ἐπὶ μήκους ὁ περὶ θαλάσσαν, ἐξήκον-
τα σχοῖνοι, κατὰ ἡμέρας διαιρέοντες ἐστὶ Αἰγύ-
πτον ἀπὸ τῆς Πλινθίου καὶ τοῦ μέχει Σερ-
βωνίδος λίμνης. παρ' ἧς δὲ Κάσιον ὅρος τείνει.
ταύτης ὧν οἱ ἐξήκοντα σχοῖνοί εἰσι· ὅσοι μὲν γὰρ
γεωπεῖται εἰσι αἰθροῦν, ὀργήσι μεμετρήκασιν
τὴν χώραν· ὅσοι δὲ ἴσων γεωπεῖται, σαδίοισι· οἱ
δὲ πολλὴν ἔχουσιν, περὶ αὐτῆς· οἱ δὲ ἀφροῖν λί-
ν, χοίνοισι. διώεται δὲ ὁ μὲν περὶ αὐτῆς τρι-
ήκοντα σαδία· ὁ δὲ χοῖνος ἑκάστος, μέτρον ἑὸν
Αἰγύπτιον, ἐξήκοντα σαδία. οὕτως αἰετοῖσιν Αἰ-
γύπτου σαδίοι ἑκατόσιοι καὶ τριήκοντες, ὁ περὶ
θαλάσσαν. Ἐνθαυτεν καὶ μέχει Ἡλίου πόλι-
ος ἐς τὴν μεσόγαιαν, ἐστὶ διὰ Αἰγύπτου, ἰούσα
πάντα ὑπερθε καὶ αὐδρες, καὶ ἰλὺς. ἐστὶ δὲ ὁ-
δὸς ἐς τὴν Ἡλίου πόλιν ἀπὸ θαλάσσης ἀνὰ ἰόντι,
περὶ αὐτῆς ὁ μήκους τῆς Α' Πλευρῶν ὁδὸς τῇ ἀ-
πὸ τῆς δωδεκά περὶ τῆς βωμοῦ φερέσθαι ἐς τὴν
Γίαν καὶ ἐπὶ τὸν ἱὸν τῆς Διὸς τῆς Οὐλυμπίου.

ἡ δὲ διὰ φε-
ρον
ἡ δὲ ἰσας μὴ-
κος ἐστὶν,
σμικερὸν πὶ
ἀφ' ἧς ἐστὶν
τῆς οὐδὲν πο-
τιῶν ὁ μὴ ἴσας
ἐστὶν, οὐ πλεον-
τειτε-
καὶ δεκα σα-
δίων. ἡ μὲν γὰρ
ἐς Γίαν δὲ Α' Πλευ-
ρῶν, κατὰ δὲ πεν-
τεκαὶ δεκα σα-
δίων, ὡς μὴ ἐστὶ
πεν-
τεκαὶ ὅσων καὶ
χιλίων· ἡ δὲ ἐς
Ἡλίου πόλιν ἀπὸ
θαλάσσης, πλη-
ροῖ ἐς τὸν δριμύ-
τον. Α' ὅτι ὁ
Ἡλίου πόλιος αἰ-
ὼ ἰόντι, τελεῖται
ἐπὶ Αἰγύπτου. τῇ
μὲν γὰρ τῆς Α' εὐ-
ρῆς ὅρος περὶ αὐ-
τάταται, φέρονται
ἀπὸ
ἀρκτου· περὶ αὐ-
τῆς μεσαμβρίῃ
τε καὶ ἰόντι, αἰε-
τῶν ἐς τὴν
Εὐρυπλίαν κα-
λεομένην θαλάσσαν.

ac sub eo omnem Ægyptum, præter
Thebaicam prouinciam, palustrem fu-
isse: ex eaque nihil eorū quæ nunc sunt
supra stagnum Myrios, extitisse: in quod
stagnum à mari per flumen septem die-
bus nauigatur. Atq; de regione bene
mihi dicere videbantur. manifestum e-
nim est ei qui, si antea non audierit, ta-
men inspexerit, (modo sit solertia prædi-
tus) Ægyptum in quam Græci nauigant,
accessionem esse terræ, ac fluminis do-
num: quinetiam loca quæ supra stagnū
hoc sunt, ad trium vsque dierum nauig-
ationem. De qua non iam tale quicquā
commemorabant. Est autem & aliud
tale: Ægyptiacæ regionis huiuscemodi
natura est: iam primum quum Ægy-
ptum versus in alto cursum tenens, ab-
es procul ab ea adhuc diurnæ nauigati-
onis spatio, patieris sensum cæni, etiam
in aqua vndecim alta² passus: quæ res
declarat eatenus esse humum aggestā.
Ipsius autem Ægypti longitudo secun-
dum mare, sexaginta est schœnorum,
id est funiculorum: quemadmodum nos
Ægyptum distinguimus à sinu Plinthe-
netæ, *id est lateritio*, vsq; ad stagnum Sel-
bonidis: ad quod mons Cassius vsquo
pertingit. Itaque ab hac parte sexaginta
schœni sunt. Etenim qui modicum terre
possidet, metiuntur illam³ passibus: qui
minus inopes terræ sunt, metiuntur sta-
diis: qui multū possident, parasangis: qui
plurimū, schœnis. Constat autē para-
sangitricenis, schœnus, (qui mensura est
Ægyptiaca) sexagenis stadiis. Ita erat
Ægyptus secundū mare stadiorum triū
millium sexcentorū. Hinc ad Heliop-
olin mediterranea versus Ægyptus
spatiosa est, supina omnis & aquarum
inops simul ac limosa. A mari ad Heliop-
olin eūdo per superiora, iter est eiusdē
spatii cuius id quod ab Athenis ab ara
duodecim deorū fert Pisam & ad delu-
brū Iouis Olympii: quæ itinera si quis cō-
putet, inueniet parum quiddam differre
quominus paria sint, ac non amplius
quindecim stadiis. Nā viæ quæ ex Athe-
nis Pisam fert, quindecim stadia defunt
quominus sit mille & quingentorū sta-
diorum: at ea quæ à mari ad Heliopoli-
n ducit, hunc stadiorū numerū complet.
Ab Heliopoli autē per superiora eundo
Ægyptus angusta est. nam ab vna parte
mons Arabiæ exporrigitur, ab aquilone
ferēs ad meridiē atq; ad austrū, semper
fursū tendens ad mare q̄ rubrū vocatur.

¹ Demissa holide, *id est nautico perpendiculo*, eorum etus, etiam in aq. ² Vlnæ. Gr. ὀργυῖς. ³ Vlnis. Gr. ὀργυῖς.
⁴ Deperdita. i. e. amplexus, non p̄posita.

Ibi insunt & lapidicinæ, ad pyramides
 quæ sunt apud Memphin, excisæ. Ab
 hac quidem parte desinens mons, de-
 clinat in quæ dictum est. Qua vero par-
 te productior seipso est, duorum ego
 audiebam mensium itineris esse ab au-
 rora ad hesperum: & eius extrema quæ
 ad auroram vergunt, feracia thuris esse.
 Atque hic quidem mons talis est. Quo
 autem latere Africâ Ægyptus spectat, alius
 mons saxeus extenditur, in quo pyrâmi-
 des sunt, sabulo obsitus, eodẽ modo quo
 Arabici montis tractus qui ad meridiẽ
 fert. Itaq; ab Heliopoli non ita multorũ
 spatiorũ est iter quod modò Ægypti sit,
 sed angusta est, & quatuor dũtaxat die-
 rum nauigationẽ habet. Inter eos quos
 dixi montes quod est intercapedinis,
 campestris est terra, stadiorum ferme
 (vt mihi videtur) qua parte arctissima
 est, non amplius ducentorũ, è monte A-
 rabico ad eũ qui dicitur Libycus. Illine
 rursus Ægyptus laxa est. Atq; ita situs
 regionis natura comparatus est. Ab He-
 liopoli autem ad Thebas nouem diebus
 nauigatur, spatio quatuor milliũ octin-
 gentorum & sexaginta stadiorum, hoc
 est, vnus & octoginta schoenorum: quæ
 Ægyptia stadia collecta, secundũ quidẽ
 mare sunt, (prout à me superius indicatũ
 est) tria millia sexcenta: quantum vero à
 mari ad Thebas mediterraneũ sit, indi-
 cabo. sunt enim sex millia ac centum vi-
 ginta stadia: à Thebis autem ad vrbem
 nomine Elephantinã, octingenta vigin-
 ti. Huius igitur regionis quæ à me di-
 cta est, pleraq; pars (vt & sacerdotes aie-
 bant, & mihi ipsi esse videbatur) acquisi-
 titia Ægyptiis est. Siquidem quod inter
 prædictos mōtes, supra Memphin vrbẽ
 positos, medium est, videtur mihi sinus
 maris aliquãdo fuisse, quemadmodũ ea
 quæ sunt circa Ilium & Teuthraniam, &
 Ephesum, & Mæandri planitiem, vt hæc
 parua magnis cõparentur. quoniã nullũ
 eorum fluminũ quæ has regiones obli-
 mauerunt, dignum est comparari v-
 ni ex septem ostiis Nili, magnitudine.
 Sunt & alii fluuii nequaquam magnitu-
 dine Nili, qui magna opera ediderunt,
 quorũ nomina possem referre: cũ alio-
 rũ tum vero Acheloi, qui per Acarnaniã
 fluens in Echinadum insularum mare,
 iam eas media ex parte fecit continen-
 tem. ¶ Est autem Arabicæ regionis, non
 procul ab Ægypto, sinus maris, exiens
 ex eo quod rubrum vocatur, ita long-
 us atque arctus vt differendo ostendã.

οὐ τὰ καὶ λιθοτομίαί ἐστι, αἱ ἐς τὰς πυραμίδας
 κατατμηθεῖσαι τὰς αἰ Μέμφι. τὸ τῆς ἀρχῆς
 ἀνακρίβης ἐς τὰ εἶρηται, ὅθεν. τῇ δὲ αὐτῇ ἐκ τῆς
 ὅτι μακρότερον, ὡς ἐγὼ ἐπαυθαίμεν δύο με- ^{ἡ μακρό-}
 τέρων αὐτῇ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ ἑω πρὸς ἐσπέρην. τὰ ^{ἐκ τῆς}
 δὲ πρὸς τὴν ἑω, λιθαιωτοφύρα αὐτῇ τὰ τέρματα ^{ἡ ἡ}
 ἐστίν. τῆς τοῦ μὲν νῦν ὅθεν ποιοῦν ὅτι. ὅθεν πρὸς ^{ἡ ἡ}
 Λιβύης τῆς Αἰγυπτίου ὅθεν ἄλλο πέτερον τείνεις, αἰ ^{ἡ ἡ}
 τὰς αἰ πυραμίδες εἴησι, ψάμμου κατελημμένον,
 10 τῆς τοῦ μὲν νῦν αὐτῇ τῆς Αἰγυπτίου τὰς πρὸς
 μεταμεινέω φέρονται. ὅθεν αἰ δὴ ἀπὸ Ἡλίου πό-
 λιος, ὅθεν ἐπὶ πολλῶν χωρίων, ὡς ἐστὶν Αἰγυπτίᾳ, ἀλλ'
 ὅσον τε ἡμερέων τεσσάρων αἰαπλόου γεινῇ ὅτι, Αἰ-
 γυπτίᾳ εἴησι. τῆς δὲ οὐρέων τῆς εἰρημνῶν ὅμε-
 ταξὺ, πεδία μὲν γῆ, σάδιοι δὲ μάλιστα ἐδόκεόν μοι
 ἐστίν, τῇ γεινόμεναι ὅτι, διηκυσίων οὐ πλείους, ὅθεν Αἰ-
 γυπτίου οὐρέος ἐς τὸ Λιβυκὸν καλῶμενον. ὅθεν αἰ-
 γυπτίᾳ αὐτῇ πρὸς Αἰγυπτίᾳ ὅτι. Πέφυκε μὲν
 αἰ ἡ χώρα αὐτῇ ὅτι. ἀπὸ Ἡλίου πόλιος ἐς Θῆ-
 20 βας ἐστὶν αἰαπλός αἰ ἡμερέων. σάδιοι δὲ τῇ ὁδῷ
 ἐξήκοντα καὶ ὀκτακυσίοι καὶ τετρακισχίλιοι, γοίτων ἐ-
 νὸς καὶ ὀγδὲκιστά εἴησι. οὐ πλείους τῆς αἰαπλῆς σά-
 διοι Αἰγυπτίου, ὅ μὲν πρὸς θάλασσαν, ἡ δὲ μετὰ
 πρὸς πρὸν δὲ δὴ ὅτι ὅτι ἐξακυσίων τε ὅτι σάδιων
 καὶ τετρακισίων. ὅσον δὲ τῇ ἀπὸ θαλάσσης μίχεται ^{ἡ ἡ}
 Θῆβαιων μετὰ γὰρ ὅτι σημαίω. σάδιοι γὰρ εἴσι ^{ἡ ἡ}
 εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἐξακισχίλιοι. ὅθεν ἀπὸ Θηβαί- ^{ἡ ἡ}
 ων ἐς Ἐλεφαντίνῳ καλεομένην πόλιν, σάδιοι εἴκο-
 30 σι καὶ ὀκτακυσίοι εἴσι. Ταύτης αἰ τῆς χώρας τῆς
 εἰρημνῆς ἡ πολλή, κατὰ τὸν οἰκιστὴν ἐλεγον, ἐδόκεε δὲ
 καὶ αὐτῇ μοι ἐστὶν ὅτι τῆς Αἰγυπτίᾳ. τῆς γὰρ
 οὐρέων τῆς εἰρημνῆς τῆς ὅθεν Μέμφιν πόλιν κα-
 λῶμεν ὅ μὲν γὰρ ἐφαίετό μοι εἶναι καὶ ἐλπίος
 θαλάσσης, ὡς ὅθεν τὰ τε πρὸς Ἰλίου καὶ Τροάδην, καὶ
 Ἐφεσόν τε καὶ Μαγνῆστρον πεδίον. ὡς ἐστὶν σμικρὰ ^{ἡ ἡ}
 ταῦτα μεγάλοις συμβαλέει. τῆς γὰρ ταῦτα τὰ χω-
 ρία πρὸς ὅθεν τῆς πρὸς τῆς Νείλου εἰσὶν ἐπὶ τὴν ὁδὸν, ὅθεν αἰ
 ἀξίος συμβληθῶναι ὅτι. εἴσι καὶ ἄλλοι πρὸς τῆς
 40 καὶ ὅθεν Νείλου εἰσὶν ἐπὶ τὴν ὁδὸν, ὅθεν αἰ
 ἐξήκοντα καὶ εἴσι τῇ ὁδῷ φέρονται ἔχον ἐν ὁδοῖς,
 καὶ ὅθεν, καὶ ὅθεν ἡμεῖς Αἰγυπτίᾳ ὅθεν αἰ
 ἡμεῖς, καὶ ὅθεν αἰ τῆς θαλάσσης, τῆς Ἐχινάδων ἡ ^ἡ
 αἰ τῆς ἡμεῖς ἡ δὴ ἡ περὶ πεποιήκε. Ἐστὶ δὲ
 τῆς Αἰγυπτίᾳ χώρας, Αἰγυπτίου δὲ οὐ πρὸς, καλ-
 πος θαλάσσης ἐστὶν ὅθεν αἰ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης ^{ἡ ἡ}
 καὶ μακρὸς οὗτος δὴ καὶ γεινόμενος, ὡς ἐρχομαι φέρονται.

μήκας μὲν, πλοῦν δὲ ξανθὰ ἐκ μυχοῦ διεκ-
 πλώσαι ἐς τὴν Ἀρείην θάλασσαν, ἡμέραι δὲ αἰσι-
 μουῦνται τεσσαράκοντα, εἰρήσῃ χειρὶ μὲν. Διὸς
 δὲ, τῇ δὲ ῥύτατος ἐστὶ ὁ χρόνος, ἡμῖν ἡμέρας πλείου.
 ῥηχὶν δὲ εἰς αὐτὰ καὶ ἀμπωτὴς αἰὰ πᾶσιν ἡμέρην
 γίνεται. ἔτερον πλοῦτον χρόνον καὶ ἐπὶ τῷ Αἴγυ-
 πτον δοκέω θηράσθαι. ὃν μὲν, ἐκ τῆς Βορέης θα-
 λάσσης ἔχοντα ἐπὶ Αἰθιοπίας. ὃν δὲ, Ἀραβίων,
 ὃν ἐρχομαι λεζών, ἐκ τῆς νοτίας φέροντα ἐπὶ Συ-
 είας. σχεδὸν μὲν ἀλλήλοισι συμπραίνοντες τὴν μυ-
 χοῖα, ὁλίγον δὲ πᾶσιν ἀλλήλοισι τῆς χώρας. εἰ ὦν
 δὴ ἐθέλοιεν ἐκτρέψαι τὸν ῥέοντα Νεῖλος ἐς τὸν
 ὃν Ἀραβίων χρόνον, πῶς καλὸν εἰρήσιος πύτου,
 χωδύων εἰς τὸν γε δισχυρίων ἐτέων, ἐγὼ μὲν γὰρ
 ἐλπομαι γε μύειν ἐν δὲ χωδύων αὐτὸν καὶ δὴ
 εἰς τὰς περὶ αἰσιμουῦν χειρὶ περὶ τὸν ἡμέ-
 ρην θηράσθαι, ὅτι αὐτὸν χωδύων χρόνος, καὶ πολλὰ μέ-
 ζον ἐπὶ πύτου, ὥστε πύτου τε ποταμοῦ καὶ οὕτως
 ἐργαπχοῦ. Τὰ περὶ Αἴγυπτον ὦν, καὶ τοῖσι λέ-
 γουσι αὐτὰ πείθομαι, καὶ αὐτὸς οὕτω κατὰ δοκέω
 εἶναι, ἰδὼν τε τὸν Αἴγυπτον περὶ μέντοι τῆς ἐχο-
 μένης γῆς, καὶ γὰρ ὡς τε Φαινόμενα ἐπὶ τοῖσι ὄρεσι,
 καὶ ἀλλήλων ἐπὶ μύειν ὥστε καὶ τὰς πυραμί-
 δας θηλέεσθαι καὶ φάμιν μοιῶν Αἰγύπτου
 ὅρος τὸ πᾶν ὡς Μέμφιος ἔχον. περὶ δὲ τῇ
 χώρῃ, οὐτε τῇ Ἀραβίῃ περὶ σούρῃ εἰρήσῃ τῷ Αἴ-
 γυπτον περὶ σικελίῃ, οὐτε τῇ Λιβύῃ, οὐ μὲν ὅσοι
 τῇ Συρίῃ, (τῆς γὰρ Ἀραβίας τὰ περὶ θάλασσαν
 Σύριοι νέμονται) ἀλλὰ μαλαγίον τε καὶ κατεργήγυ-
 μένῃ, ὥστε εὐδοκίᾳ τε καὶ περὶ χυσιν δὲ Αἰθιο-
 πίας καταπερὶ γυμνῇ ὥστε τὸ πᾶν. τὴν δὲ
 Λιβύην ἰδὼν ἐρυθροτέρην τε γὰρ καὶ ὑποφαι-
 νοτέρην τὴν Ἀραβίαν τε καὶ Συρίαν ὁργίλω-
 διτέρην τε καὶ ὑποπτερον εὐδοκίᾳ. Ἐλεγον δὲ καὶ
 πᾶσι μοι μέγα τεκμήριον περὶ τῆς χώρας ταύτης οἱ
 ἱερεῖς, ὡς ἐπὶ Μύειος βασιλῆος, ὅπως ἔλθοι ὁ πο-
 ταμός ἐπὶ ὅπως πῆχας τὸ ἐλάχιστον, ὁρδίσκω
 Αἴγυπτον τὴν εἰρησὶ Μέμφιος. καὶ Μύεις οὐκ
 ἦν ἔτι εἰς ἀναχώρα περὶ τῆς χώρας, ὥστε ἱερεῖς
 ἐγὼ ἡκούον. καὶ εἰ μὲν ἐπὶ ἐκαστὸν ἡ πεντηκ-
 δεκά πηχέας αἰαβὴν τὸ ἐλάχιστον ὁ ποταμός, ὅτι
 ὡς ἐπὶ τῇ ἐς τὴν χώραν. δοκεῖσι δὲ μοι Αἰγύπτῳ οἱ
 εἰρησὶ τὸν Μύειος, οἰκόντες τὰ τε ἄλλα χω-
 ρία καὶ τὸ καλεόμενον Δέλτα, ἢ ὡς τὴν χώραν αὐτὴν
 κατὰ λόγον ἐπὶ διδοῖς ὕψος, καὶ ὁμοίον ἀποδοῖ
 ἐς αἰέσιν, μὴ κατὰ κλύζοντος αὐτὴν τοῦ Νεῖλου,

Prolixitas quidem, inchoando naviga-
 tionem¹ ex Inacho in amplum æquor,
 consumit quatuor dies remigationis: la-
 titudo vero, ubi sinus amplissimus est,
 dimidiatum diem navigationis. In quo
 sinu quotidie reciprocatio aquarum &
 vadofum estuarium est. Porro aliū hu-
 iusmodi arbitror sinum extitisse qui in
 Ægyptum ferretur, à mari septentrio-
 nali Æthiopiam versus tendens: sicut
 Arabicus (de quo à me sermo institutus
 est) ab austrino Syriam versus tendit: qui
 prope inter se suos recessus terminat, e-
 xiguo quodam terræ interuallo direm-
 pti. Quod si in hunc Arabicum sinum
 Nilus velit alucem suam conuertere,
 quid prohibebit assidue fluentem, quin
 intra viginti millia annorum illum obli-
 met?² Ego enim credo, intra decem millia
 annorum qui ante me natū transierunt,
 sicubi siccanea facta sunt, nimirum & si-
 num siccaneum fieri posse, etiam multo
 quam hic est maiorem, à tanto flumine
 atq; ita operoso. Itaq; quæ de Ægypto
 à referentibus audiui, ea & ipse ita ha-
 bere existimo. quippe quum videam &
 Ægyptum esse exporrectā à terra conti-
 gua, & conchylia existere in mōtib; ac
 falfuginē exudare, quæ etiā pyramides
 corrumpat: & solum hunc montem qui
 in Ægypto imminet Memphi, arenas
 habere. Præterea regionē hanc nulli al-
 teri conterminat, aut Arabiæ, aut Libyæ,
 aut Syriæ assimilem esse (etenim Arabiæ
 maritimā oram Syrii incolunt) sed nigrā
 terram & fragilem habere, utpote limo
 ex alluvionibus ab Æthiopia flumine
 deuecto. Nā Libyam humū scimus ma-
 gis rubram esse, & magis subarenaceā:
 Arabicam vero atque Syriacam, argillo-
 siorem ac suppetrosam. Quinetiā hoc
 magnū huius regionis documentū aie-
 bant sacerdotes, sub rege Myri fluuium,
 quoties octo cubitis, dum minimū, in-
 fluebat, irrigasse Ægyptum quæ infra
 Memphim est. necdum ab obitu Myris
 non genti erant anni ad tempus quo hæc
 ego à sacerdotibus audiebā. At nūc, nisi
 ad sedecim aut ad quindecim saltē cu-
 bitos ascendat fluuius, in regionem non
 trāscendit. Quæ regio, si proportionē in
 altum surgat, & tantundem ad incre-
 mentum tendat, non restagnante eam
 Nilo, videntur mihi Ægyptii utiq; qui
 infra paludem Myridis incolunt cum a-
 lia loca tum vero eū qui vocatur Delta,

¹ Ab eius recessu usque ad latū mare. Legendum est enim ex vet. cod. μυχοῦ, non ἰσάχου, ut legit Valla: nec μύχου, ut in vulg. edit. habetur. ² Hic Græca exempl. mendosa esse videntur. ³ In rimas fissam. ⁴ Subarenaceam vocat cui arena subest: suppetrosam (vel potius subpetrosam) cui pætra subsumt. i. lapides. q. d. petricosam. i. lapidosam. Sic exprimitur voluit ὑποφαινομένη τῇ γῇ ὑπὸ πύτου.

idem passuri omni futuro tēpore, quod aiebant ipsi passuros aliquando Græcos. Nam quum audirent omnem Græcorū terram pluvia perfundi, nō fluminibus, ut suam, dicebant fore ut decepti aliqua- do magna spe, male¹ esurirent. Qui sermo hoc dicere vult, Græcos si nolit eis deus pluere, sed siccitatem immittat, fame extinctum iri, utpote quibus nihil aquæ, nisi tantum à Ioue, suppetat. Atque hæc quæ ab Ægyptiis in Græcos dicuntur, recte se habent: age, nūc vicissim dicā quomodo res ipsis Ægyptiis se habeant. Si, ut superius dicebam, quæ infra Memphim est regio, (hæc enim est quæ auge[scit] velit in altū augescere proportionē pręteriti temporis,² quid aliud Ægyptios, qui illic incolunt, quam esuritu- ros? si neque gustare ea quæ ab Ioue sunt, neque à flumine restagnari queant rura ip[s]orum: Isti nanque ex omnibus homi- nibus, atque ex omnibus Ægyptiis, ma- xime illaboratum percipiunt fructum, qui neque proscindendis aratro sulcis, neque subigendo solo, neq[ue] aliud quicquam exercendo eorum quæ in aruis colendis ceteri mortales, laborem tole- rant, sed postquam fluvius sua sponte su- perueniens irrigavit rura, irrigataq[ue] reli- quit rursus, tunc in suum quisque rus iacto semine sues immittit, conculcato- que suis semine, messem deinde ex- pectat: atq[ue] vbi³ suis semine versauerit, ita demum frumentū percipit. Quod si vellem⁴ de Ægypto Ionū uti sentētiis, qui solū Delta Ægyptū esse aiūt, à Persei specula appellata, dicentes illā secundū mare, ad Pelusiacas vsq[ue] taricheas, qua- draginta schoenorum esse: à mari autem mediterranea versus, perungere ad Cer- caforū urbem, iuxta quā scinditur Nilus in Pelusium fluens & in Canobū: cetera vero Ægypti, partim esse Africæ, partim Arabiæ: ostēderemus, hac ratione vien- tes, nullam Ægypti primitus fuisse regi- onem. Nā Delta eis (ut ipsi dicunt, & mi- hi videtur) ⁴ defluxa humus est, & quæ nuper (ut sic dicam) extitit. Itaque si nul- la eis terra erat, quid curiosi sunt, putan- tes se primos homines extitisse? qui ne in puerorum quidem experimentum, qui primam linguam proderent, ire de- bebant. Ego certe Ægyptios opinor neq[ue]

πίσταζ δὲ πάλυτα χρόνον δὲ ἐπίλοιπον Αἰγυπτιοί, τὸ κατὰ αὐτοὺς Ἑλλήνας ἔφασαν πίσταζ. ¹ πικθαρό- ² πικθαροὶ μὲν γὰρ ὡς ὕδατος πατρὸς ἡ χώρα τῇ Ἑλλάδι, ἀλλ' ὅτι ποταμοῖσι ἀρδῇ, κατὰ τὴν σφετέρην, ἔφαθ' Ἑλλήνας. ³ δὲ αὐτὸν κατὰ τὴν ἐλπίδα μεγάλην, κακῶς ⁴ πρήσσειν. ὅς τ' ἔπος τὸ ἐγγὺς λέγειν, ὡς εἰ μὴ ἐβλά- ⁵ σθ' σφοδρῶς ὅτι οὐ θεός, ἀλλ' αὐχμῶδες ἄλγος, λιμῶσι Ἑλλήνες αἰρεθήσονται. ὅς γὰρ δὴ σφοδρῶς ὕδατος ἐδεμένη δὴν ἀποστροφὴ ὅτι μὴ ἐκ τῆς Διὸς μῆνον. Καὶ αὐ- ⁶ τοὺς μὲν Ἑλλήνας Αἰγυπτιοῖσι ὀρθῶς ἔχοντα εἶρη. Φέρε γὰρ καὶ αὐτοῖσι Αἰγυπτιοῖσι ὡς ἔχθρα ἔσται. εἰ σφοδρῶς ἐθαλήσοι (ὡς καὶ παρ' ἑτέροις εἶπον) ἡ χώρα ἡ ἐνερθε ⁷ θάλασσα Μέμφριος (αὐτὴ γὰρ ἐστὶ ἡ αὐξανομένη) καὶ λόγῳ τῷ ⁸ παρὰ τὴν αὐτὴν χρόνον ἐς ἡμῶς αὐξάνεται, ὅτι οἱ οἱ ⁹ παρὰ τὴν οἰκόντες Αἰγυπτίων πρήσσοι, εἰ μὴ τε γε- ¹⁰ σται σφοδρῶς ἡ χώρα κατὰ τὸ Διὸς, μὴ τε ὁ ποταμὸς οἶος ¹¹ τῷ ἔσται ἀρδῶν ὡς αἰνῆς, καὶ δὴ καὶ γε ἔσται ἀπο- ¹² κλητότατα καρπὸν κομίζου. ¹³ ἐκ δὲ τῆς ἀνθρώπων ἀπορίας, καὶ τῶν Αἰγυπτίων, εἰ ἔτε ἀρδῶν ¹⁴ ἀνὰ τὴν γῆν αὐξάνεται, ἔχουσι πόδας, ὅτε σκαλλόν- ¹⁵ τες, ὅτε ἀνὰ τὸν ποταμὸν ἐβλάσται, καὶ ἀνὰ τὸν ποταμὸν περὶ λήϊον ποιεῖσιν. ἀλλ' ἐπεὶ αὐτοῖσι ὁ ποταμὸς αὐτομάτως ¹⁶ ἐπαεθλὼν ἀρδῶν αὐξάνεται, ὅτε ἀπολείπει ¹⁷ ὀπίσω, τότε ἀπείρας ἐκείνης τῆς ἀρδῶν, ἐς βάθος ¹⁸ ἐς αὐτὴν ὕψος. ἐπεὶ γὰρ κατὰ τὴν τοῖσι ὕψος σφραγίσ- ¹⁹ μεν, τὴν ἀμνηστὴν ἀπὸ τῆς ἀρδῶν. ἀποδίνοντας γὰρ τοῖσι ²⁰ ὕψος τῶν σφραγίστων, ὅτε κομίζου. Εἰ δὲ βεβλήμεθα γνώ- ²¹ μησι τοῖσι Ἰωνῶν χρόνος, αὐτοὶ Αἰγυπτιοὶ, οἱ φασὶν ὅτι ²² Δέλτα μῆνον εἶναι Αἰγυπτιον, ἀπὸ Γερσίου καλεῖται ²³ μένην σχοπῆς, λέγοντες ὅτι παρὰ θάλασσαν εἶναι ²⁴ μέγας ἰαριχειὼν τῇ Πηλουσιακῶν, τῇδε τεσπαραχέ- ²⁵ τα εἰσι χροῖνοι. ὅς γὰρ ἀπὸ θάλασσης λεγόντων ἐς μεσό- ²⁶ γαλαι τείνῃ αὐτῷ, μέγας Κερκαώρης πόλις, καὶ ἡ ²⁷ χεῖρ ὁ Νεῖλος, ἐς τὴν Πηλουσιον ῥέων καὶ ἐς Καίωλον, ²⁸ τὰ δὲ ἀνὰ λεγόντων τῇ Αἰγυπτίᾳ, καὶ μὴ Λιβύῃς, τὰ δὲ ²⁹ Ἀραβίᾳ εἶναι. ἀποδιδόντες αὐτῷ, κατὰ τὸν λόγον χρό- ³⁰ νου, Αἰγυπτιοῖσι ὅτι ἔχθρα παρ' ἑτέροις χώρην, καὶ ἡ ³¹ σφοδρῶς Δέλτα (ὡς αὐτοὶ λέγουσι Αἰγυπτιοὶ, καὶ ἐμοὶ ³² δοκέει) ἐστὶ κατὰ τὴν γῆν, καὶ νεώτερος, ὡς λόγῳ εἰπεῖν, ἀνα- ³³ πνευστός. εἰ τοῖσι σφοδρῶς κατὰ τὴν γῆν ὑπὸ τῆς ³⁴ ριζῆς ἀρδῶν, ἀνὰ τὸν ποταμὸν καὶ ἀνὰ τὸν ποταμὸν ³⁵ δὲ ἐδὲ σφραγίσταις ἐς ἀρδῶν τῇ παρὰ τὴν γῆν, πᾶσι γὰρ ³⁶ αὐτοῖσι ἀπὸ τῆς ἀρδῶν. ἀλλ' ὅτι Αἰγυπτιοὶ δοκέει

¹ Recte legit Valla πικθαρόν (ut habent vet. cod.) non πικθαροί. ² Nonne Ægyptiis qui hanc partem incolunt, esurire necesse fuerit, si neque Iupiter illorum regioni plueret, neque fluitans in arua illorum transcendere possit? Nunc enim isti minore labore quā omnes alii homines, atque adeo quam ceteri Ægyptii, fructum ἐξ ἑτῆρα percipiunt: qui neque se fatigant proscindendis aratro sulcis, neque farriendo solo, neque aliud q. Logo autem utitur pro γῆντι. ³ Suum ope frumentum ἐλπίς excussit, tum demum colligit. Quod si ἐστ. Sunt enim qui αὐτῶν ἀποδίνοντας id significare hic putant, ut id loco sit tritum ætione. ⁴ Humus est alluvie fluvii delecta. ⁵ Nil sane necesse fuit eos in infantibus experiri quam primam vocem emitterent. Ego certe Ægypt. ὅς. Hanc autem facti meministi libro eodem supra.

ἄμα δὲ Δέλτα τῷ ὕψος ἰσώνων καλεομένην ἡμέ-
 ραται, αἰεὶ τε εἶ) ἐξ ἑαυτῶν ἡμῶς ἐξήμετο. πο-
 ῖστος δὲ τῶν χώρων, πολλοὺς μὲν τῆς ὑπολῆπομῶν
 αὐτῶν γίνεσθαι, πολλοὺς δὲ τῆς ὑποκαταβαίνοντες.
 60 ὁ δὲ ὦν πάλαι αἱ Θῆβαι Αἰγυπτος ἐκαλεῖτο τῆς
 ὁ δὲ ἡμεῖς ἐν ἑαυτοῖς εἰσὶ εἰκοσι καὶ ἑκατὶ καὶ ἑξακισχίλι-
 οἱ. Εἰ ὦν ἡμεῖς ὀρθῶς περὶ αὐτῶν γινώσκοντες, ἴ-
 60 ωνες οὐκ ἂν φρενέσαι περὶ Αἰγυπτίου· εἰ δὲ ὀρθῶς ἔστι
 ἢ τῶν ἰσώνων γνῶμη, Ἑλληνας τε καὶ αὐτοὺς ἰσώνας ἀπο-
 δεῖκνυμι οὐκ ὅτι ταῖς μὲν λογίζεσθαι· οἱ φασὶ τεῖα
 μῶρια εἶ) τῷ γλῶσσῳ, Εὐρώπην τε καὶ Ἀσίην καὶ Λι-
 βύην. τέταρτον γὰρ δὴ σφέας περὶ λογίζεσθαι Αἰ-
 γυπτίαν δὲ Δέλτα, εἰ μὴ τε γὰρ ἔστι τῶν Ἀσίων, μὴ τε τῆς
 Λιβύης. ἔγδ δὲ ὁ Νεῖλος γὰρ ἔστι καὶ τῶν τοῦ τῶν ἰσώνων,
 ὁ δὲ Ἀσίην ἐκείνην τῇ Λιβύῃ. τῇ Δέλτῃ δὲ τῶν τοῦ καὶ
 ὁ δὲ ὕψος περὶ ἡμῶν ὁ Νεῖλος ὡς ἐν ὧν μεταξὺ Ἀ-
 σίων τε καὶ Λιβύης γίνονται αἱ. Καὶ τῶν μὲν ἰσώνων
 γνῶμην ἀπείρω· ἡμεῖς δὲ ὡς καὶ περὶ τῶν λέγω-
 μένων. Αἰγυπτίον μὲν πᾶσι (εἶ) ταύτην τῶν Αἰγυ-
 πτίων οἰκομένην, κατὰ τὴν Κιλικίαν, ὑπὸ Κιλι-
 κίων, καὶ Ἀσσυρίων, τῶν ὑπὸ Ἀσσυρίων. ἔτι σφίσι δὲ
 Ἀσίῃ καὶ Λιβύῃ οἶδα μὲν ὅσῳ ἐν ὀρθῶ λόγῳ, εἰ μὴ
 τῆς Αἰγυπτίων ἕρως. εἰ δὲ τῶν ὑπὸ Ἑλλήνων νεομι-
 σιμῶν χρησόμεθα, νομίζω μὲν Αἰγυπτίον πᾶσαν, ἄρ-
 ξαμένην ἀπὸ Καταδύπων τε καὶ Ἐλεφαντίνης πό-
 λιος, διχα διαίρεσθαι, καὶ ἀμφοτέρων τῶν ἐπωνυμιῶν
 ἔχειν. ταῖς μὲν γὰρ αὐτῶν, εἶ) τῇ Λιβύῃ· τῇ δὲ Ἀσίῃ.
 ὁ γὰρ δὲ Νεῖλος ἀρχαῖος ἀπὸ τῆς Καταδύπων, ῥέ-
 ει, μέσσην Αἰγυπτίον χέζων, ἐς θαλάσσαν. μέγιστον μὲν
 καὶ Κερκασὶ πόλιος ῥέει εἰς ἑὸν ὁ Νεῖλος. ὁ δὲ ἀπὸ
 30 ταύτης τῆς πόλιος, χέζει) τεφασίας ὁδὸς· καὶ ἡ μὲν
 περὶ τῶν ῥέει) καλεῖ) Γηλῶσιον τόμα· ἡ δὲ ἐπὶ
 περὶ τῶν ὁδῶν περὶ ἐσπερίην ἐχέει. τῇ δὲ τῇ Κατωβικὴν τό-
 μα κέκληται. ἡ δὲ δὴ ἡμεῖς τῶν ὁδῶν ὧν Νεῖλος ἐστὶ ἡ δὲ
 αὐτῶν φερέμενος, ἐς ὁδὸν τῇ Δέλτῃ ἀπικνέεται·
 ὁ δὲ ἀπὸ τῆς τῆς μὲν ὁ δὲ Δέλτα, ἐς θαλάσσαν
 ἐξίει, ὅτε ἐλαχίστην μοῖρην τῆς ὕδατος παρεχόμενος
 ταύτῃ, ὅτε ἡμεῖς ἰσώματα. ὁ καλεῖ) Σεβεννυτι-
 κὸν τόμα. ἐστὶ δὲ καὶ ἑτέρα διδασια τόμα ἀπὸ τῆς
 Σεβεννυτικῆς ἀπορροῆς, φέροντα ἐς θαλάσσαν, 40
 τοῖσι ἰσώματα καλεῖ) τὰ δὲ τῶν μὲν, Σαίτικὸν αὐτῶν,
 τῶν δὲ, Μενδήσιον. ὁ δὲ Βολβιτίνον τόμα καὶ ὁ
 Βουκολικὸν οὐκ ἴθα ἡμεῖς τόμα τὰ ἔστι, ἀλλ' ὀρυ-
 κτά. Μαρτυρεῖ δὲ μοι τῇ γνῶμῃ ὅτι πᾶσιν
 ἔστι Αἰγυπτος, ὅσην πρὸ ἐγὼ ἀποδείκνυμι περὶ λό-
 γον, καὶ ὁ Ἀμμωνος χρηστέον γινώσκον· ὁ δὲ
 γὰρ τῶν ἐμῶν τῶν γνῶμησι ὕστερον περὶ Αἰγυπτίων

cum loco quem Delta Iones vocant, pa-
 riter extitisse, sed semper fuisse ex quo
 genus humanum extitit, progressuque
 terræ multos ex eis reliquos fuisse, mul-
 tos aliunde subingressos. Ideoque o-
 lim Thebæ Ægyptus vocabatur, cu-
 ius ambitus est stadiorum sex milliū ac
 centum viginti. Itaq; si nos de eis re-
 cte sentimus, Iones nō recte sentiunt de
 Ægypto: sin recte Iones sentiunt, osten-
 do neque Græcos neque Iones scienter
 computare: qui aiunt tria membra to-
 tam esse terram, Europam, Asiam, Afri-
 cam. quartum enim membrum annu-
 merare debent Delta Ægypti, si non sit
 neque Asiæ, neque Africæ. Nam secun-
 dum hanc rationem non est Nilus qui
 Asiam ab Africa disternat: qui quum
 2 diuortia faciat circa acumen Deltæ, id
 quod in medio est, Asiæ & Africæ esset.
 Sed nos Ionum sententiam missam fa-
 cientes, ita de his dicimus: Ægyptū qui-
 dem, eam omnem esse quæ ab Ægyptiis
 incolitur: quemadmodū Ciliciam, eam
 quæ à Cilicibus, & Assyriam, quæ ab As-
 syriis. Sed Asiæ & Africæ scimus recta
 ratione nullum esse terminum, nisi ter-
 minos Ægyptiorū. Si vero quod Græcis
 persuasum est sequemur, sentiemus om-
 nē Ægyptum quæ à Catadupis & Ele-
 phantina vrbe incipit, bifariā diuidi, &
 vtrunq; cognomen obtinere. aliā enim
 eius partē, esse Africæ, aliam Asiæ. Quip-
 pe Nilus à Catadupis incipiens, mediam
 interfluens Ægyptum in mare influit: v-
 no quidem aluco vsque ad Cercaforum
 urbem, inde autem tripartito. Et alueus
 quidem ad auroram vergens, Pelusium
 ostium: alter ad vesperam tendens, Ca-
 nobicum ostium nominatur. Tertius,
 quo recta Nilus meat, talis est: Delatus
 per superiora, ad acumen Deltæ peruenit,
 dehinc medium Delta scindens, in ma-
 re exit: non minimam huic aluco por-
 tionem aquæ præbens, nec minime ce-
 lebrem, quod Sebennyticum ostiū ap-
 pellatur. A Sebennytico itē duo alia di-
 uiduntur ostia, in mare ferentia, quibus
 hæc sunt imposita nomina, vni Saiticū,
 alteri Mendesium. Nam quæ Bolbitinū
 & Bucolicū nominantur, non sunt nati-
 ua ostia, sed effossa. Huic meæ opinio-
 ni, tantam esse Ægyptum quantam ra-
 tione demonstraui, testimonium etiam
 dat oraculum quod ab Hamnone est
 redditum: quod ego posterius quàm ita
 in animum induxeram, circa Ægyptum

xvi

xvii

xviii

1 Terraque flumini decursum accrescente multos ex eis remanuisse, multos item in inferiorem regionem descendisse. 2 Plu-
 vius scissuram vocat.

audiui. Nam qui sunt ex vrbe Marca & Apia, incolentes Ægypti fines Libyam versus, quod sibi Libyes non Ægyptii viderentur, quodque perosi sacrorū ceremonias, nollent bobus feminis prohiberi, miserunt ad Hammonē, negantes quicquā cum Ægyptiis sibi esse cōmune. Habitare enim se extra Delta, nulumq; sibi cū illis linguæ esse commercium, ac velle sibi fas esse omnia gustare. Hæc eos deus facere nō permisit, inquit Ægyptū esse eam quā Nilus supergressus irrigaret: quiq; infra urbem Elephantinam incolentes, ex hoc flumine potarent, eos esse Ægyptios. Hæc illis ita oraculo respōsa sunt. ¶ PORRO NILVS, vbi inflatus est, nō modo Delta inundat, verum etiā plagā quæ dicitur Libyca esse, aliquoties & Arabicam: idq; vtroque versus duorum dierum itinere, & amplius eo vel minus. De cuius fluminis natura neq; à sacerdotibus quippiā, neque ab alio vllō percipere potui: quum promptissimo forem animo ad hæc ab illis audienda, cur Nilus aquis inflatus labatur, inchoans ab æstiuo solstitio, ad centum vsque dies, & prope totidem diebus retrocedat, relinquens fluentia: ita ut per omnē hyemem tenuis esse perseueret ad solstitiū rursus æstiuū. De his nihil omnino potui percipere ab Ægyptiis sciscitando, num aliquam vim Nilus haberet natura diuersam ceteris fluuiis. Hæc ego noscendi cupidus, eos interrogabam, & cur solus omnium amniū nullas ex se auras remitteret. De qua tamen aqua quidā Græcorum, quū insignes vellent effici sapientia, trifariam differuerunt. quarum opinionum duas ne mētionem quidem dignas existimo, nisi eatenus vt illas tantū significē. Earū vna ait, ventos etefias esse in causa cur Nilus infletur, prohibentes eum effluere in mare. Atqui nonnunquam etefiæ nondū spirauerunt quum Nilus id agit. Ad hæc, si etefiæ in causa forent, oporteret alia quoque flumina quęcunque etefiis obnoxia sunt, idem quod Nilus pati: & eo magis quo tenuiora sunt, minores gurgites exhibentia. Sunt autē multa in Syria, multa in Africa flumina, quæ nihil tale patiuntur quale patitur Nilus. Altera opinio est² incredibiliior quidem quam hæc quæ dicta est, dictu tamen admirabiliior, quæ ait illum, quod ab Oceano fluat, istud efficere: ipsum vero Oceanum orbem terrarum circumfluere. Tertia opinio, vt multo

ἐπυθόμενοι γὰρ δὴ ἐκ Μαρῆς τε πόλιος καὶ Ἀπίας οἰκέοντες Αἰγυπτίου τὰ παρὰ σουρα Λιβύην, αὐτοὶ τε δοκέοντες εἶναι Λίβυες, καὶ ἐκ Αἰγυπτίῳι, καὶ ἀχθόμενοι τῇ παρὰ τὴν ἱερὰ θρησκείην, βουλόμενοι θηλέων βοῶν μὴ ἔργασθαι, ἐπεμψάμενοι εἰς Ἀμμωνα, φάμενοι δοθέν σφίσι τε καὶ Αἰγυπτίοισι χρῆνον εἶναι. οἰκόμενοι γὰρ ἔξω τῆς Δέλτα, καὶ δοθέν ὁμολογέειν αὐτοῖσι βεβλησθαι τὰ παρὰ τῶν σφίσι δοθέντων γυῖα. ὁ δὲ θεὸς σφέας οὐκ ἔα ποιεῖν ταῦτα, φάσ Αἰγυπτίῳι εἶναι ταῦτα. τὸ δὲ Νήλος ὅτι τῶν ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίου εἶναι τῆς, οἱ ἐνερθε Εὐλεφαιτίνης πόλιος οἰκέοντες, ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς πίνουσι. ἔτι σφίσι ταῦτα ἐχρήσθη. Ἐπερχόμενοι δὲ ὁ Νήλος, ἐπεὶ πλὴν ἡμέρας, καὶ μόνοι τῆς Δέλτα, καὶ τῆς Λιβύης τε λεγόμενης χώρας εἶναι, καὶ τῆς Ἀραβίας οἰαχῆ. καὶ ὅτι δύο ἡμερῶν ἐκαστέρω δὲ ὁδῶν, καὶ πλεονῶν ἐπὶ τῆς, καὶ ἔλασσον. τῆς ποταμῆς δὲ φύσιος πέρι, ἔτι τῆς ἱερῆς, ἔτι καὶ τῆς δοθέντος τῆς λαβεῖν ἐδιδάσθη. παρὸς ὅς ἐστι τὰ παρὰ αὐτῶν πυθέμενοι, ὅτι κατέρχεται μὲν ὁ Νήλος πληθύνων ἀπὸ τῆς περὶ τῆς ἡμερῶν τῆς ἀπὸ τῆς ἡμέρας πελάσας δὲ εἰς τῆς ὁριζὸν τῆς τῆς ἡμερῶν, ὅτι σφίσι φάσκει, ἀπολείπειν τῆς ῥέεθρον. ὅτε βραχὺς ὅν χειμῶνα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐξ ἑω, μὲν καὶ ἔτι τῆς περὶ τῆς ἡμερῶν. τῆς τῶν πῆρι, δοθέντος δοθέντος τῆς ἐξ ἡμέρας τῆς λαβεῖν τῆς Αἰγυπτίων, ἵσμεν ῥέων αὐτοῖς, ὡς πῆρι αὐτῶν ἐξ ὁ Νήλος τὰ ἐμπαλιν πεφυκέναι τῆς ὁδοῦ ποταμῆς. ταῦτα τε δὴ τὰ λεγόμενα βεβλησθαι εἶδεναι, ἵσμεν. καὶ ὅτι αὐτὰς ἀποπνεύσας μοῦνος πῆρι ποταμῆς ὅτι παρὰ χεῖται. 61

30 Ἀλλὰ Ἑλλήνων μὲν πῆρι ἐπίσημοι βεβλησθαι γυῖα σφίσι, ἔλεξαν παρὰ τῆς ὁδοῦ τῆς τῆς πελάσας ὁδῶν. τῆς τῆς δύο τῆς ὁδοῦ τῆς ἀξίῳ μνησθῆναι, εἰ μὴ ὅσον σημεῖον βεβλησθαι μῆρι. τῆς ἑτέρῃ μὲν λέγει τῆς ἐτήσιας αἰέμεν εἶναι αἰτίαν πληθύνειν τῆς ποταμῆς, καλύνειν εἰς τὰ λαβεῖν ἐκρέειν δὲ Νεῖλον. πολλὰς δὲ ἐτήσιας μὲν οὐκ ἔτι πῆρι, ὁ δὲ Νεῖλος τῶν δὲ ἐργάζεται. παρὰ δὲ, εἰ ἐτήσιας αἰτίαι ἦσαν, χεῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ποταμοῖς, ὅσοι τοῖς ἐτήσιαι αἰτίαι ῥέουσιν, ὁμοίως πάχειν καὶ κατὰ ταῦτα τῆς Νεῖλου καὶ μᾶλλον ἐπὶ ποσὺ τῶν, ὅσοι ἐλάσσονες εἰσιν, ἀδενέστερα τὰ ῥέματα παρὰ χεῖνται. εἰ δὲ πολλοὶ μὲν ἐπὶ τῆς Συρίας ποταμοὶ, πολλοὶ δὲ ἐπὶ τῆς Λιβύης, οἱ δοθέν τῶν παρὰ τοῖς οἰοῖν τι ἐπὶ ὁ Νήλος. Ἡ δὲ ἐτήρη, ἀνεπιστημονετήρη μὲν ὅτι τῆς λελεμένης, ὅσοι δὲ εἰπεῖν, θωύμασι τῆρη ἢ λέγει ἀπὸ τῆς ὁ καὶ ῥέων τῆς αὐτῶν μνησθῆναι. τῆς δὲ ὁ καὶ ῥέων τῆς παρὰ χεῖν. Ἡ δὲ τῆς τῆς ὁδοῦ, ὅσοι δὲ

1 Nec se cum illis consentire, ac velle &c. 2 Indecior.

ὑπὲρ κείνη ἐξοσε, μάλιστα ἐφθασαι. λέγει γὰρ δὴ
 ὅτι αὐτὴ ὁδὸς ἐν Φαρυγῇ ἐν Νείλῳ ῥέει ἀπὸ της
 μέσης χιόνης· ὅς ῥέει μὲν ἐκ Λιβύης ἀφ' ἡμέσων
 Αἰθιοπῶν, ἐκ δὲ διδύχ' ἐς Αἴγυπτον. καὶ ὡς δὴ ῥέει
 ἀπὸ χιόνης, ἀπὸ τῆς θερμότητων ῥέων ἐς τὰ ψυ-
 χροτάτα· τῆς τὰ πολλὰ ἐστὶ αἰδοῖ λογιζομένη τοιού-
 των πέποιθε τε εἶναι, ὡς ὁδὸς εἰς ἀπὸ χιόνος μιν
 ῥέει· ὡς αὖτον μὲν καὶ μέγιστον μαρτύριοι οἱ αἰέμοι
 ὡς ῥέχονται, πνέοντες ἀπὸ τῆς χυαίων τουτίων
 θερμῶν· δούτερον δ' ὅτι αἰσθητός ἡ χύρη, καὶ ἀκρύσταλ-
 λος ὄψεταί τις ἐξοσε. ὅτι ὅταν πύσηται, πάντα αἰσθ-
 κῇ ἐστὶ ὕστατον ἐπὶ τῇ ἡμέρῃ. ὡς τε εἰ ἐχίονιζε, ὕστ-
 ατ' αὐτὰ τὰ χυαία. τεταμένον δ' οἱ αἰσθητοὶ ὑπὸ τῆς
 καύματος μέλαινας εἶναι. ἰκτῖνοι δ' ἐν χελιδόνες δι' ἐ-
 πὶ εἶναι ὅτι ἀπολείπειται. γέρωνες δ' ἐφθάρουσιν
 ἐν χιμαῖα ἐν τῇ Σκυθικῇ χώρῃ ἡρόδοτον,
 φοιτῶσι ἐς χιμαδίην ἐς τὰς πόλεις τούτους. εἰ πύ-
 κῃ ἐχίονιζε καὶ ὅσον αἰσθητὴν τὴν χύρην δι' ἧς τε ῥέει
 καὶ ἐκ τῆς ῥέχεται ῥέει ὁ Νεῖλος, ὡς αὖτε ποιοῦτον
 ὁδὸν, ὡς ἡ αἰσθητὴ ἐλέγχετο. ὅτι τῇ τῷ Ω-
 κείνῳ λέγεται, ἐς ἀφανὲς δὲ μύθον ἀνεείκας, ὅτι ἐχθ-
 ῆς ἐλεγχον. οὐ γὰρ πῖνα ἔγνω οἱ δὲ ποταμῶν Ω κεί-
 νον εἶναι. Ὁ μὲν δ' ὅτι πῖνα τῆς ῥέχεται ἡρο-
 δότῳ ποιητέων, δοκέω δ' οὐνομα δοθέν ἐς τὴν
 ποίησιν ἐστὶν ἐκείνη. Εἰ δ' αὖτε μεμψαμένοι ἰσά-
 μας ὡς ποταμῶν, αὐτίκῃ τῇ ἀφανέων
 γνώμῃ ἀποδείξασθαι, φράσων δὲ μοι δοκέει πλη-
 θύνεσθαι ὁ Νεῖλος τῇ θεῶν. τῇ χυμείῳ ὡρῇ ἀπε-
 λαυνόμενος ὁ ἥλιος ἐκ τῆς ῥέχεται διεξόδου ὑπὸ
 τῆς χυμείων, ἔρχεται τῆς Λιβύης ἐς τὰ δύνει. ὡς
 μὲν καὶ ἐν ἐλαχίστῳ δηλώσω, πᾶσι εἴρηται· τῇ γὰρ
 ἀλχοτάτῳ γὰρ χύρης ὅτι ὁ θεὸς, καὶ κατ' ἰσάπνα, ἰσά-
 πνα εἰς διψῇ τε ὑδάτων μάλιστα, καὶ τὰ ἐγγύχρια
 ῥόματα μαρτυρεῖται τῇ ποταμῶν. ὡς δ' ὅτι
 πλέονι λόγῳ δηλώσω, ὡς ἐχθρὸς. διεξιὼν τῇ Λιβύης
 τὰ αὖτε ὁ ἥλιος, πᾶσι ποιεῖ, ἅτε ὄψιν παρ' ὅς τῇ χύρης
 αἰθρὴς τε εἶναι ὅτι ἡ ῥέος ὅτι τὰ αὖτε τὰ χυαία, καὶ
 ἀλεφῶν τῇ χύρης ἐστὶν, καὶ ἀνέμοι ψυχρῶν, διεξιὼν,
 ποιεῖ οἷον ὅτι ὁ θεὸς ἐώτε ποιεῖ, ἰὼν δ' ἐμὲ τῇ
 ὑδατῶν. ἐλκεῖ γὰρ ἐπ' ἐωὺ δὲ ὅτι ὕδαρ ἐλκυσας ὅτι, ἀπὸ
 τῆς ἐς τὰ αὖτε χυαία. ὑπολαμβάνοντες δὲ οἱ αἰ-
 νεμοί, καὶ ἀφ' οὐρανόθεν, τῇ χύρης. καὶ εἰς εἰκῆτως
 οἱ ἀπὸ ταύτης τῆς χύρης πνέοντες, ὅτι, τῇ ἰότητος, καὶ ὁ
 λίψ, ἀνέμοι πολλοὶ τῇ πύκτων ὑετῶνται. δοκέει
 δὲ μοι ὁδὸς πᾶσι ὅτι ὕδαρ ἐπὶ τῇ ἐκείνῳ ἀπὸ
 πέμψασθαι τῇ Νείλου ὁ ἥλιος, ἀλλὰ καὶ ἀπολεί-
 πεται ἐπὶ τῇ. ὡς αὖτε. ὡς αὖτε. ὡς αὖτε. ὡς αὖτε.
 ὡς αὖτε. ὡς αὖτε. ὡς αὖτε. ὡς αὖτε. ὡς αὖτε.

ἡ χυμα-
 σίω

ἡ πύκτων

ἡ ὑπολή-
 πτω

modestissima, ita longe falsissima est:
 quippe quæ & ipsa nihil dicit, inquit de
 niuib. liquefcentibus manare Nilum:
 qui quæ ex Africa per medios Æthiopes
 fluens in Ægyptum euadat, ex locis ca-
 lidissimis ad frigidissima, quomodo ex
 niuib. flueret? De qua re multa sane
 sunt quæ quis coniectare possit, non esse
 credibile, eum qui talis sit, manare de
 niuib.: primum ac maximum testimo-
 nium perhibentibus ventis, qui ab his
 regionibus calidi spirant: secundum, ea
 plaga quæ sine imbribus & sine glacie
 perpetuo est. (super niuem autē quæ ce-
 cidit necesse omnino est intra quinque
 dies pluere: quare si in his regionibus
 ningeret, etiam plueret.) tertium, homi-
 nibus qui ab æstu solis nigri sunt, & mil-
 uis, atque hirundinibus, quæ illic peren-
 nant. Grues quoq; Scythicæ plagæ hye-
 mem fugientes, ad hæc loca se conferunt
 hybernatum. Si igitur vel quantulum-
 cunque ningeret in ea plaga per quam
 fluit & ex qua incipit Nilus, profecto ni-
 hil tale esset, quemadmodum necessitas
 arguit. At is qui de Oceano loquitur,
 ad occultā fabulam referens, caret argu-
 mento. Neq; enim ego vllū noui fluiū
 qui sit Oceanus, sed hoc nomen opinor
 Homerum, aut aliquē priscorū poetarū,
 quum inuenisset, in poeticam intulisse.
 Quod si opiniones quas proposui, im-
 probantē me oportet de occultis ferre
 sententiam, dicam, quare mihi videatur
 impleri Nilus æstate. Hyberno tempore
 sol abscedēs à pristino cursu subter hye-
 male sidus, meat in superiora Africæ.
 Totum, vt quidem breuissime demon-
 stratur, à me dictū est. Etenim deū hunc,
 vt cuique terræ proxime accedit, ita eam
 maxima siti afficere credibile est, & sca-
 turigines indigenarū amniū arefacere.
 Vt autē pluribus verbis demonstratur,
 ita habet: Sol Africæ superiora perme-
 ans, ista efficit. nam quum omne veris
 tempus sit serenum in his regionibus, &
 ipsæ regiones sint calidæ ac venti frigidi,
 transiens sol facit quemadmodum me-
 dio cælo means æstate facere consuevit.
 ad se enim trahit aquā, attractamque in
 superna abiicit loca. quam excipientes
 venti ac dissipantes liquefaciunt, hi vi-
 delicet, qui (vt credibile est) ab hac regi-
 one flant, auster & africanus, multo omni-
 um pluuiosissimi. Quanquam mihi vi-
 detur non omnem sol humorem eius
 anni Nilo remittere, sed penes sci-
 psam referuare. Idem, mitigata hyeme,

XXIII

XXIV

XXV

rurfus in medium cæli regreditur, atque illinc iam itidem ex cunctis fluminibus trahit humorē: quæ flumina mox, multarum aquarum imbre commixto, terram madefaciente utique ¹ lacunosam, magna decurrunt: at æstate, quum destituatur ab imbribus, & à sole attrahatur, exiliora sunt. Nilus autem qui imbribus caret, quum attrahitur à sole, merito solus fluuiorū eo tempore fluit multo exilior quam solet per æstatem. Tunc enim per æque attrahitur atque ceteræ aquæ, per hyemē vero solus attrahitur. Ita solem censui huius rei esse causam. Idē, mea sententia, autor est aëreæ siccitatis in ea regione, ² dum exæquat transitū suum. Ita semper Africæ superiora æstas obtinet. Quod si ³ finium ac cæli situs immutaretur, ut vbi nunc aquilo situs & hyems, ibi austri situs esset & meridiei: & vbi auster, illic aquilo collocatus esset: si hæc ita haberent, profecto sol ⁴ a motus è medio cælo, sub hyemem & aquilonē mearet supra Europā, quemadmodū nunc supra Africā: pertransiliensque nobis omnem Europam, faceret (opinor) eadem in Istro quæ nunc facit in Nilo. De aura autem quæ nulla è Nilo efflat, hoc mea fert opinio: Consentaneum esse, è locis valde feruidis nihil respirare auræ: quippe quæ ab aliquo frigido loco flare gaudet. Verū hæc ita sint quemadmodū & sunt, & ab initio fuere.

¶ Nili tamen fontes nemo neque Ægyptiorum, neq; Græcorum, neq; Afrorū, cum quibus in colloquium veni, se nosse professus est, præter scribam sacrarum Mineræ pecuniarum apud Ægyptum, in vrbe Sai: qui mihi iocari videbatur, affirmans se id proculdubio nosse. Sic autem dicebat, geminos esse montes, cacuminibus in acutū tendentibus, inter Syenem positos urbē Thebaidis, & Elephantinam: quorum vni nomen esset Crophī, alteri Mophi, & ex eo medio Nili fontes abyssos, *hoc est, immense altitudinis*, emanare. cuius aquæ dimidium Ægyptum versus & ventum aquilonem flueret, reliquum dimidium Æthiopiam versus atq; austrum. Quod autem abyssi forent fontes, aiebat Psammetichum Ægypti regem periculum huius rei fecisse: qui funibus multorum millium passuum connexis, & in fontes demissis, tamen ad fundum non deuenisset. Scriba hic, si modo gesta fuerant quæ dicebat, affirmādo faciebat

ἀπέρχεται ὁ ἥλιος ἐς μέσον δι' ἔρανον ὀπίσω· καὶ δὲ
 ὁρῶντιν ἤδη ὁμοίως ἀπὸ πηγῶν ἔλκει τῶν ποτα-
 μῶν. τίς γ' οἱ μὲν, ὁμβρεῖς τῆ ὕδατος συμμिशρμέ-
 νε πολλὰ αὐτοῖσι, (ἀτε ὑομῆης τε τῆς χώρας καὶ κε-
 χαερωμῆης) ῥέεσι μεγάλοι. τῷ δ' ἑρέος τῶν τε
 ὁμβρῶν ὅτι ληπόντων αὐτοῖς, καὶ ὑπὸ τῆς ἡλίας ἐλχέ-
 μνοι, ἀσθενέες εἰσὶ. ὃ δ' Νεῖλος, ἐὼν ἄομβρος, ἐλχέ-
 μνος δ' ὑπὸ τῆς ἡλίας, μωῦος ποταμῶν τῶν ποτ. δι-
 χροῖον εἰχέτως αὐτὸς ἐωυτῷ ῥέει πολλὸν ὑποδέε-
 ρος ἢ ἑρέος. τότε μὲν γὰρ μὲν πηγῶν τῶν ὕδατων
 ἴσοι ἔλκεται, δι' ὃ χερμῶνα, μωῦος πιέζεται. ἔτι τ' ἡ-
 λιον νεόμικα τῆς αἴθρας ἐστίν. Αἶπος δ' ὡς οὗτος
 ὁρᾷ τῶν γνώμων τ' ἐμὲν, καὶ δι' ἡέρα ξερόν τ' αὐτῇ
 εἶναι, ἀφ' αἰσίων τ' διέξοδον αὐτῶν. ἔτι τ' Λιβύης πᾶ-
 σι αἶμα ἑρὸς αἰεὶ κατέχεται. εἰ δ' ἡ γᾶσις ἡλλακτοῦ ὥρεων
 καὶ τῶν ἔραων, τῇ μὲν νῦν ὁ βορέης τε καὶ ὁ χερμῶν ἐστῶσι,
 αὐτῇ μὲν τῶν ἰότα καὶ ἡ γᾶσις, καὶ τ' μεσαμβρείς, τῇ
 δ' ὁ νότος νῦν ἐστῆκε, αὐτῇ δ' ὁ βορέης· εἰ ταῦτα ἔτι
 εἶχε, ὁ ἥλιος αἰ' ἀπελαυνόμενος ἐκ μέσων τῶν ἔραων
 ὑπὸ τῶν χερμῶνος καὶ τῶν βορέων, ἦε αἰ' τὰ αἶμα τ' Εὐρώ-
 πης κατὰ τὴν νῦν τὰ Λιβύης ἔρχεται. διεξιόντα δὲ
 μιν ἀφ' πάσης Εὐρώπης, ἐλπομαι ποιέειν αὐτῶν δι-
 χροῖον πᾶσι τῶν νῦν ἐργάζεσθαι δι' Νεῖλον. Τῆς αὖρης δ'
 πείρει, ὅτι οὐκ ἀποπνέει ἀπὸ τῆς Νείλου, τὴν δὲ ἔχω
 γνώμων, ὡς κάρτα ἀπὸ θερμῶν χωρέων οὐκ εἰνός
 ὅτι οὐδὲν ἀποπνέει. αὐρὴ δ' ἀπὸ ψυχρῆς πηγῆς φιλέει
 πνέειν. Ταῦτα μὲν νῦν ἐστὶν ὡς ἐστὶ τε καὶ ὡς δὲ
 χῶν ἐχέρετο. τῷ δ' Νείλου τῶν πηγῶν οὐτε Αἰγυ-
 πτίων, οὐτε Λιβύων, οὐτε Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἀπικ-
 ῶν ἐς λόγους, οὐδὲς ὑπὸ ἔρετο εἰδέναι, εἰ μὴ ἐν
 Αἰγύπτῳ ἐν Σαί πόλει ὁ γεγραμμένος τῶν ἱερῶν
 χρημάτων τῆς Ἀθηνῶν. ὁ δὲ μοι παῖς ἐ-
 δόκεε, Φάμμος εἰδέναι ἀτρεχέως. ἔλεγε δ' ὧς· εἴ
 δ' οὐ οὐρεὰς ἐστὶν ἡ χρυφαὶ ἀπὸ γῆρας, μεταξὺ
 Συήνης τε πόλιος καὶ μῦρα τῆς Θεβαίδος, καὶ Ἐλε-
 φαντίνης. οὐδὲν μὲν δὲ τῶν οὐρέων, τῶν μὲν,
 Κρωφί, τῶν δ' Μωφί. τῶν δ' ὡν δὴ πηγὰς τῆς Νείλου
 ἐκαστὰς αἰετοῖς, ἐκ τῶν μέσων τῶν οὐρέων τουτέων ῥέ-
 ει. καὶ δ' μὲν ἡμῖν ὕδατος, ἐπ' Αἰγύπτου ῥέειν, καὶ
 πρὸς βορέην αἶμον· ὃ δ' ἔτερον ἡμῖν, ἐπ' Αἰ-
 θιοπίας τε καὶ νότου. ὡς δὲ αἰετοῖς εἰσὶ αἱ πηγαὶ ἐς
 ἀφ' ἧν ἔρανον πύπου Ψαμμήτην Αἰγύπτῳ βα-
 σιλέα ἀπικέσθαι. πολλῶν γὰρ αὐτῶν χιλιάδων ὀρ-
 γῶν πλεξάμενοι χεῖρες, κατεῖναι ταύτην, καὶ
 οὐκ ἐκίεσθαι ἐς βυσσόν. οὕτω μὲν δὴ ὁ γεγρα-
 μμένος εἰ ἄρα ταῦτα γινόμενα ἔλεγε, ἀπέφαινε

¹ Torrentibus abundanter, ² Videtur aliter legisse quam διακρίων. ³ Gr. ὁρῶν· sunt autem ὁρᾶν statim anni tempora. Sed videtur aliam lectionem sequutus esse. ⁴ Expulsus è medio cælo ab hyeme & aquilone,

alii aduersus Arabes & Syros, alii ad Maream aduersus Libyam. (Quibus in locis, quemadmodum sub rege Psammeticho erant, ita meæ ætate Persarum præsidia excubabant. nam & apud Elephantinam & apud Daphnas Persæ excubias agunt.) Quū igitur triennium in præsidio fuissent Ægyptii, neq; illinc ab aliquo dimitterentur, cōmuni vñ consilio, à Psammeticho ad Æthiopiam sibi transeundū putauerunt. Quos, re audita, Psammetichus insequutus, vbi est assequutus, multis verbis obsecrabat, verabatque patrios deos ac liberos vxoresque deferere. Ibi quidam illorum fertur ostensō veretro dixisse, vbiunque id esset, sibi vxores & liberos fore. Hi posteaquam in Æthiopiam profecti sunt, sese Æthiopum regi tradiderunt: quos ille ita remuneratus est. Erant ei nonnulli Æthiopum aduersarii, quorum terram eripientes istos iussit incolere. Æthiopes, his colonis inter se collocatis, facti sunt mansuetiores, moribus Ægyptiacis imbuti. Ad quatuor igitur mensium partim nauigationem, partim iter, cognoscitur Nilus: præter id quo fluit per Ægyptum. Tot enim menses in summa reperientur impendi ab iis qui ex Elephantina ad hos Automolos pergant. Fluit autem ab hespero & occasu: dehinc quid sit, nemo potest pro comperto narrare. est enim deserta præ feruore ea regio. ¶ Accepi tamen hoc ex quibusdam Cyrenæis, qui se ad Ammonis oraculum isse commemorarent, colloquutosque cum Etearcho Ammoniorum rege, & ex aliis sermonibus deuenisse in confabulationem de Nilo, cuius nemo nosceret fontes: Etearchūque narrasse, aliquando quosdam ad se venisse Nasamonas, quæ gens sit Libyca, Syrtim incolens, & orā Syrtis quæ vergit ad auroram, nō multū supra Syrtim. Eos, quum venissent, interrogarenturque nunquid amplius haberent quod referrent de Africæ desertis, retulisse, apud se fuisse quosdam virorū præpotentium filios petulantes: eos, quum in virilem ætatem adoleuissent, cū alia superuacua fuisse machinatos, tum vero ex sese quinque sortitos ad inspiciundas Libyæ solitudines, & siquid amplius cernerent quam ii qui longissima inspexissent. Oram enim maritimam Libyæ aquiloni obnoxiam Libyas & Libyum permultas gentes ab Ægypto incipientes omnem obtinere vsque ad promontorium Soloentem, quod Lybiam terminat,

1 Non longe penetrando, vel progrediendo. Eos, q.

ἄλλη δὲ πρὸς Ἀραβίων τε καὶ Ἀσσυρίων, καὶ ὡς Μαρίην πρὸς Λιβύης ἄλλη. ἐπὶ δὲ ἐπ' ἐμὸν καὶ Περσέων κατὰ τωπὰ αἱ φυλαχαὶ ἔχουσι ὡς καὶ ἐπὶ Ψαμμήτιχου ἦσαν. καὶ γὰρ ὡς Ἐλεφαντίνῃ Πέρσαι φρουρέουσι, καὶ ὡς Δάφνησι. τὸς ὦν δὴ Αἰγυπτίους τεῖα ἔτεα φρουρήσαντας ἀπέλυε ὕδεις τῆς φρουρῆς· οἱ δὲ, βουλῶσαι μὲνοι, καὶ κρινῶ λογαρησαμένοι, πόρτες ἀπὸ τῆς Ψαμμήτιχος ἀποταίντες, ἦσαν ἐς Αἰθιοπίνην. Ψαμμήτιχος δὲ πύθολογος, ἐδίδωκε. ὡς δὲ κατέλαβε, ἐδέετο, πολλὰ λέγων, καὶ σφῆας θεοὺς πατρώους ἀπολιπεῖν οὐκ ἔα, καὶ τέκνα, καὶ γυναῖκας. ὅν δὲ πῃ λέγεται δειξάντα τὸ ἀδύον, εἰπεῖν, ἔνθα αὖ τῷ τῷ ἦ, ἔσθαι αὐτοῖσι σὺ ταῦτα καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας. οὗτοι ἐπεὶ τε ἐς Αἰθιοπίαν ἀπικέοντο, διδούσι σφῆας αὐτοῖς τὰς Αἰθιοπῶν βασιλείας. ὁ δὲ σφῆας ταῖς ἀντιδωρέεται. ἦσαν οἱ ἀφ' ὧν πῖες γεγνῶτες τῇ Αἰθιοπῶν· τοῖς ἐκέλευε ὀξείωντας, πῶς ἐκείνων γλῶσσαι οἰκείν. τούτων δὲ ἐσοικιζάντων ἐς τῆς Αἰθιοπίας, ἡμερώτερι γεγῆσσι Αἰθιοπίας, ἦτα μαρόντες Αἰγυπτία. Μίχρη μὲν νῦν πρὸς ἑρῶν μηνῶν πλοῦ καὶ ὁδοῦ, γινώσκειται ὁ Νεῖλος, πρὸς τῆς Αἰγυπτίας ῥόμβου. οὗτοι γὰρ συμβαλλομένων μὲν δεισάντων αἰασιμύοι, ὃς Ἐλεφαντίνης πορθομένων ἐς τοὺς Ἀντιμόλους τούτους. ῥέει δὲ ἀπὸ ἐσπέρης τε καὶ ἡλίου δυσμέων. ὃ δὲ ἀπὸ τῆς δεισάντης ἔχει σαφέως φράσαι. ἔρημος γὰρ ὅστις ἡ χώρα αὕτη ὑπὸ καύματος. Ἀλλὰ ταῖς μὲν ἡκροσάσιν ἀνδρῶν Κυρίων, Φαλίων ἐλθῶν τε ὅτι ὁ Ἀμμωνιος χερσὶν ἡλίου, καὶ ἀπικέσθαι ἐς λόγους ἔπεσχε τὰς Ἀμμωνίων βασιλείας· καὶ ὡς ἐκ λόγων ἄλλων ἀπικέσθαι ἐς λέσχην πρὸς τῆς Νεῖλου, ὡς ὁδοῖς αὐτῶν οἱ δὲ τὰς πηγὰς. καὶ ὅτι ἔτεταρχον φαίει ἐλθῶν κατεπαρ' αὐτῶν Νασαμώνας ἀνδρας. ὃ δὲ ἔθιος τῶν ἐστὶ μὲν Λιβυκῶν, νέμεται ὅτι πῶς Σύρην τε καὶ τὴν πρὸς τῶν χώρην τῆς Σύρπος οὐκ ἐπὶ πολλόν. ἀπικέσθαι ὅτι τῆς Νασαμώνας, καὶ εἰρωτεωμένοις εἰ πῆχουσι πλέον λέγαι πρὸς τῶν ἐρήμων τῆς Λιβύης, φαίει πρὸς σφίσι 40 σι γνέσθαι ἀνδρῶν διωσέων παῖδας ὕβριτας· τῆς ἄλλης τε μηχανάσθαι ἀνδρῶν ὅτις πρὸς τῆς, καὶ δὴ καὶ ἀποκληρώσαι πεντεῶν τῶν, ὅτι μὲν τὰς ἐρημίας τῆς Λιβύης, καὶ εἰ πῇ πλέον ἴδουσι τῶν μακρότατα ἰδομένων. τῆς γὰρ Λιβύης τὰ μὲν καὶ τὴν βορρην πάλαι, ἀπ' Αἰγυπτίας ἀρξάμενοι μέχει Σολόντος ἀκρῆς, ἡ τελευτὰ τῆς Λιβύης, παρήκτοι πρὸς πᾶσαν Λιβύην, καὶ Λιβύων ἔθνη πολλά,

84 πλὴν ὅσοι Ἕλληνες καὶ Φοίνικες ἔχουσιν. τὰ δὲ ὑπερ-
 θαλάσσης τε καὶ τῇ ὑπὲρ θαλάσσαν κατηκόντων
 ἀνθρώπων, τὰ κατὰ τὴν θηριώδους βίην Λιβύης.
 τὰ δὲ κατὰ τὴν θηριώδους, ψάμμος τε βίη, καὶ
 αὐτοῖς δεινὸς, καὶ ἔρημος πόρων. ἐπεὶ ὦν τοὺς νε-
 νίας ἀποπεμπομένους ὑπὸ τῇ ἡλίκων, ὅθεν τὴν καὶ
 σιτίοις δὲ δὴν τρυμνοῖς, ἰέναι τὰ περὶ τὰ μὲν ἀφ' ἧς
 τῆς οἰκομένης τὰυτὴν δὲ διεξελθόντας, ἐς τὴν θηρι-
 ωδέα ἀπικέσθαι. ἐκ δὲ ταύτης, τὴν ἔρημον διεξί-
 ναι, τὸν οὐδὲν ποταμὸν πρὸς ζέφυρον αἶμα. διεξ-
 10 ἐλθόντας δὲ χῶρον πολλὸν ψαμμώδεα, καὶ ἐν πολλῇ-
 σι ἡμέρῃσι, ἰδεῖν δὴ καὶ δένδρεα ἐν πεδίῳ πεφυκ-
 ῶτα καὶ σφέας πρὸς πλῆθος, ἀπὸ τῶν τῶν ἐπὶ οὐρα-
 νῷ τῇ δεινῶν καρποῦ. ἀπὸ μὲν οὖν σφί ἐ-
 λθεῖν ἀνδρας μικρὰς, μετρίων ἐλάσσονας ἀνδρῶν
 λαβόντας δὲ ἄγειν σφέας. φωνῆς δὲ ἔτι τῆς ἐκεί-
 νων τὸς Νασαμῶνας γινώσκον, οὔτε τοὺς ἄλλους τῇ
 Νασαμῶν. ἄγειν τε αὐτοὺς δι' ἐλέων μεγίστων καὶ
 διεξελθόντας ταύτας, ἀπικέσθαι ἐς πόλιν, ἐν ᾗ πό-
 20 τας εἶ) τοῖσι ἄλλοις δὲ μέγα πρὸς ἴσους, χρωμα δὲ μέ-
 λαντας. πρὸς δὲ τὴν πόλιν ῥέειν ποταμὸν μέγαν. ῥέ-
 ον δὲ ἀπὸ ἐσπερίας αὐτῶν, πρὸς ἡλίου ἀνατέλλοιτα.
 φαίνεται δὲ ἐν αὐτῷ κροκοδείλους. Οὐ μὲν δὴ
 τῷ Ἀμμωνίου Ἐπερχοῦ λόγος ἐς τὸ πρὸς μοι δε-
 δηλώσω. πλὴν ὅτι ἀπονοστήσαντες ἔφασκε τοὺς
 Νασαμῶνας, ὡς οἱ Κυρηναῖοι ἔλεγον. καὶ ἐς τὸς οὐτοὺς
 ἀπὶ κιντο αὐθρόποις, γόντας εἶ) πόδας. ὅν δὲ δὴ
 ποταμὸν τῶν τῷ παραρρέοντα καὶ Ἐπείαρχος συν-
 εβάλλετο εἶ) τῷ Νείλῳ καὶ δὴ καὶ ὁ λόγος ἔτι αἰρέ-
 30 φ. ῥέει γὰρ ἐκ Λιβύης ὁ Νείλος, καὶ μέσην τὰ μὲν Λι-
 βύην καὶ (ὡς ἐγὼ συμβάλλομαι, τοῖσι ἐμφανέσι τὰ μὴ
 γινώσκόμενα τεκμαίρομαι) τὰ Ἰγρὰ ἐκ τῇ ἴσων
 μέσων ὁρμαται. Ἰγρὸς τε γὰρ ποταμὸς δὲ ξάμνος
 ἐκ Κελτῶν καὶ Γυρρῶν πόλιος. ῥέει μέσην χιζῶν τῇ
 Εὐρώπῃ. οἱ δὲ Κελτοὶ εἰς ἔξω Ἡρακλήων σπλέ-
 40 ὦν ὁμοῦροισι δὲ Κυρηναῖοι, αἱ ἔσονται πρὸς οὐ-
 μέων οἰκέοις τῇ ἐν τῇ Εὐρώπῃ καπικημῶν τε-
 λωτὰ δὲ ὁ Ἰγρὸς ἐς θαλάσσαν ῥέων τὴν τῇ Εὐξεί-
 νου πόντου ὅλην πάσης Εὐρώπης, τῇ Ἰστροῖοι Μι-
 λησίῳ οἰκέοις ἀπικει. Οὐ μὲν δὴ Ἰγρὸς (ῥέ-
 40 καὶ γὰρ δὲ οἰκομένης) πρὸς πολλῶν γινώσκειται.
 πρὸς δὲ τῇ τῇ Νείλου σπηλαίων ὁδοὺς ἔχει λέγειν.
 αἰκνὸς τε γὰρ βίη καὶ ἔρημος ἡ Λιβύη, δι' ἧς ῥέει.
 πρὸς δὲ τῇ ῥάματος αὐτῆς, ἐπ' ὅσον μακρότατον ἰ-
 στροεὺς αὐτῇ ἐξικέσθαι, εἰρηται ἐκδιδοῖ ἐς Αἴγυ-
 πτον. ἡ δὲ Αἴγυπτος τῆς ὀρφνῆς Κιλικίας μάστιγα καὶ
 αὐτὴ κέεται. ἐν τῇ τῇ, ἐς Σινώπην τῇ ἐν τῇ Εὐ-
 ξείνῃ πότι τῇ πέντε ἡμερῶν ἵκται ὁδὸς διζῶν αὐτοί. ἡ δὲ Σινώπη τῇ Ἰγρῷ ἐκδιδοῖ ἐς θαλάσσαν

præter id demum quod aut Græci obti-
 neant, aut Phœnices: ac supra maritimā
 oram, & eos qui ad mare incolunt, feris
 vltiora habitari: at quæ vltiora sunt
 parte à feris habitata, arenosa esse, vehe-
 menterque arida, ac prorsus vasta. Igitur
 eos iuvenes ab æqualibus dimissos, aqua
 atq; cibariis probe instructos, primum
 per regionē hominibus habitatam per-
 rexisse: hanc permenfos, in illam à feris
 habitatam peruenisse. Ex ea per solitu-
 10 dines iter fecisse ad ventum zephyrum:
 peragratoque multo spatio sabulosi loci
 pluribus sane diebus, aspexisse demum
 arbores in planitie quadam enatas, ad
 easque accessisse, ac fructum qui inerat
 decerpisse. Eisque inter decerpendum
 superuenisse quosdam infra medio-
 crem virorum staturam pusillos: quo-
 rum linguam Nasamones non intelli-
 gerent, vt nec ipsi Nasamonum. & ab his
 deprehensos ductosque fuisse per maxi-
 mas paludes: atq; illas transgressos per-
 uenisse in urbem in qua vniuersi fo-
 20 rent æquali statura illis qui adduxissent,
 colore nigro. Eam urbem præterlabi
 grande flumen, ab hespero ad orientem
 solē fluens, in quo conspicerentur cro-
 codili. Hactenus à me sermo Ammo-
 nii Etearchi cōmemoratus sit: nisi quod
 is aiebat Nasamones (vt Cyrenæi refere-
 bant) reuertisse, & eos homines ad quos
 illi peruenissent, omnes esse fallaces.
 Flumen autem quod præterfluebat, &
 Etearchus coniecit Nilum esse, & ra-
 tio sic dictat. Ex Libya enim Nilus fluit,
 eamq; mediam secatur: & (vt ego ex aper-
 tis ignota coniecto) pari tractu atque I-
 ster meat. Ister nanque fluere incipi-
 ens à Celtis atque vrbe Pyrene (Celtæ
 autem sunt extra cippos Herculis, Cy-
 30 nesiis finitimi, omnium in Europa ad
 occasum habitantium vltimi) mediam
 Europam scindit: totamque permen-
 fus quam Istriani Milesiorum coloni
 incolunt, mari Euxino finitur. ² Et I-
 ster (fluit enim per terrā habitatā) inter
 primos cognoscitur: de Nili vero fonti-
 bus nemo habet quod referat: & meri-
 to, vt pote Libya per quā fluit, deserta. De
 eius fluxu, quam potuit longissime repe-
 tendo narrari, dictum est. exit autem in
 Ægyptum. Porro Ægyptus montanæ
 Ciliciæ fere opposita est. Hinc rectā ad
 Sinopem in ponto Euxino sitam, quin-
 que dierum est rectū iter viro expedito.
 Sinope autem Istro mare irrumpenti

1 Impostores, vel praestigiatores. 2 Verum Ister à multis cognoscitur, quippe qui per terram habitatam fluat.

xxxv

ex aduerso est sita. Ita Nilus totam permeans Africam, videtur mihi æquiparandus Istro. Hactenus de Nilo dictum sit. ¶ VENIO ad plura de Ægypto referenda: quia plura quam alia omnis regio mirabilia habet, & præter omnem regionem exhibet opera relatu maiora. Horum gratia plura de ea commemorabuntur. Ægyptii, quemadmodum & cælo eorum & flumine diuersam ab aliis naturam ostendente, ita ipsi pleraque omnia à ceteris hominibus diuersa constituerunt & instituta & iura. Apud hos feminæ quidē negociantur cauponanturque, & institoriis operis vacant: viri autem intra domos texunt. Alii villum subtegminis desuper tramant, Ægyptii subter. Onera viri capitibus, feminæ humeris baiulant. Feminæ, stantes mingunt: viri, sedentes. Domi ventrem exonerant, foris in viis comedunt: reddentes rationem, quæ sunt turpia, sed necessaria, ea in occulto fieri debere: palam vero, quæ non sunt turpia. Mulier neque dei neque deæ vlla sacerdos est, sed viri decorum omnium & dearū. Alendi parentes filiis nulla, nolentibus: filiabus, etiam si nolint, summa necessitas est. Deorū sacerdotes alibi comati sunt, in Ægypto derasi. 1 Apud alios ritus est, statim in funere proximi capita deglabrare: Ægyptii in funeribus sinunt capitis crines auferre, barbam tamē tondent. Apud ceteros mortales victus à ferarum secretus est consortio: Ægyptii cum feris vescuntur. Alii frumento atque hordeo victitant: Ægyptiis 2 victitare iis quæ ex his facta sunt, maximo probro est: sed cibus è farre confectis, quod quidam sili ginem appellant. 3 Consersionem pedibus, lutū manibus 4 subigunt. Virilia, alii talia relinquunt qualia natura sunt, præter eos qui ab istis didicerunt: Ægyptii circumcidunt. Viri binas vestes habent, feminæ singulas. Alii velorum ansulas & funes extrinsecus assuunt, Ægyptii intrinsecus. Græci litteras scribunt & calculis computant, à sinistro in dextrū manum ferentes, Ægyptii à dextro in sinistrū: & hoc facientes aiunt se in dextrum, Græcos facere in sinistrum. Litteris bifariis vtuntur, quarum vnas, sacras vocant, populares alteras. ¶ In deos

xxxvi

xxxvii

ἀντήν κέει. ἔπειτα τὸ Νεῖλον δοκέει ὅτι πάσης τῆς Αἰ-
 γύτης διεξιόντα δέξιτο ὅσον τῷ Ἰστρῷ. Νεῖλος μὲν νο-
 πέρι ποταμὸς εἰρήθεος. Ἐρχομαι δὲ περὶ Αἰγυπτί-
 μιν κινέων τὸ λόγον, ὅτι πλεον θωυμάσια ἔχει ἢ ἄλλη
 πᾶσα χώρα, καὶ ἔργα λόγῳ μείζων παρέχει τὸς πᾶσαν
 χώραν τέτων εἴνεκα πλεον παρ' αὐτῆς εἰρήσει. Αἰγυ-
 πῆσι ἅμα τῷ ἔργῳ τῷ καὶ σφέας εἰσὶν ἐτεροί, καὶ
 ὅ ποταμῷ φύσιν διδοῖν παρεχομένη ἢ οἱ ἄλλοι πο-
 τamoί, τὰ πολλὰ πῶς ἐμπαλιν τοῖσι ἄλλοις αἰ-
 10 θεοποιοῖσι ἐστήσαντο ἡθεὶς τε καὶ νόμος. ἐν τοῖσι, αἱ μὲν
 γυναῖκες ἀναρᾶσσι καὶ καπηλεύεσσι οἱ δὲ ἄνδρες,
 κατ' οἴκους ἐόντες, ὑφαίμασι. ὑφαίμασι οἱ μὲν ἄλλοι,
 αἰὲν τὸ κρόκην ὠθέοντες, Αἰγυπῆσι δὲ καί. τὰ ἄλλα
 οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῇ κεφαλῇ φορέουσι αἱ δὲ γυναῖ-
 κες, ἐπὶ τῷ ὤμῳ. ἑρέοισι, αἱ μὲν γυναῖκες, ὀρ-
 θαὶ, οἱ δὲ ἄνδρες, κατήμενοι. Ὀμαρὴν χεῖρ ὦνται
 ἐν τοῖσι οἴκοις, ἐσθῆς δὲ ἐξω ἐν τῇσι ὁδοῖς ὅτι πλε-
 20 οντες ὡς τὰ μὲν ἀσχετὰ, αἰατὰ δὲ, ἐν ἀποκρύφῳ
 ἐστὶ ποιεῖν χεῖρ τὰ δὲ μὴ ἀσχετὰ, αἰατὰ δὲ. ἱερ-
 30 ται γυνὴ μὲν ὁδεμὴν ἔτε ἑρπενος ἡ, ἔτε θηλέης αἰ-
 δρες δὲ, πᾶν τὸν τε καὶ πασέων. ῥέφει τὸς πικέας τοῖσι
 μὲν πασὶν ὁδεμὴν αἰατὴν, μὴ βελομύοισι. τῇσι δὲ
 θυγατράσι πᾶσα αἰατὴν, καὶ μὴ βελομύοισι. Οἱ 63
 ἱερεῖς τὸ θεῶν, τῇ μὲν ἄλλῃ χεῖρ, ἐν Αἰγυπτίῳ δὲ ἑ-
 ρεῖω. τοῖσι ἄλλοις αἰθεροποιοῖσι νόμος ἅμα κηδεῖ
 καὶ κρᾶται τὰς κεφαλὰς, τὸς μάλιστα ἰκνέει. Αἰγυ-
 πῆσι δὲ ὑπὸ τῆς θανάτης αἰσὶν τὰς τεύχας αἰετᾶς,
 τὰς τε ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ ἐν χεῖρ, τέως δὲ ὑψηλοῖ.
 τοῖσι μὲν ἄλλοις δὲ θεοποιοῖσι χεῖρ θηλέων διαίτη
 30 ἀποκέρει, Αἰγυπῆσι δὲ ὁ μὲν θηλέοισι ἡ διαίτη ἐστὶ
 ἀπὸ πυρέων καὶ κριτέων ὥς ἡλοι ζῶσσι Αἰγυπῆσι δὲ
 τὰ ποταμῷ ἀπὸ τέτων τὸ ζῶν ὁδεμὴν μέγιστον ἐστὶ
 ἄλλῃ ἀπὸ ὀλυρέων ποιεῖν σιτία, τὰς ζεᾶς μετ' ἐ-
 40 τεροὶ καλέουσι. πυρῶσι δὲ μὲν σῆς τοῖσι ποσὶ, ἐν δὲ
 πηλὸν τῇσι χεῖρ καὶ τὸ χεῖρ αἰατὸν. τὰ αἰ-
 δῶα ὥς ἡλοι μὲν εἰσι ὡς ἐγόντο, πηλὸν ὅσοι ἀπὸ
 τέτων ἐμαθόν. Αἰγυπῆσι δὲ παρ' αὐτῶν. εἰματὰ,
 τῇ μὲν αἰδρῶν ἑκάστος ἔχει δύο. τῇ δὲ γυναικῶν
 ἐν ἑκάστῃ. τῇ ἰστίῳ τὸς κήρυς καὶ τὸς κήλεις οἱ
 40 μὲν ἄλλοι ἐξωθεν περὶ δέουσι, Αἰγυπῆσι δὲ, ἐσωθεν.
 γράμματα γράφοις, καὶ λογίζονται ψήφοις,
 Ἐλλῆες μὲν, ἀπὸ τῇ δριγερῶν ἐπὶ τὰ δδξιά φέ-
 ροντες πῶ χεῖρα, Αἰγυπῆσι δὲ, ἀπὸ τῇ δδξίῳ
 ἐπὶ τὰ δριγερῶν. καὶ ποιεῖν τὰ ταῦτα, αὐτοὶ μὲν
 φασὶ ἐπὶ τὰ δδξιά ποιεῖν, Ἐλλῆες δὲ ἐπὶ δρι-

γεῖα. διφασίοισι δὲ γράμμασι χεῖρ ὦνται καὶ τὰ μὲν αὐτῶν, ἰσά, τὰ δὲ, δημοτικὰ καλέεται. Θεο-

1 Apud alios homines more receptum est ut in luctu statim capita roncantur ab iis quos potissimum is attingit: at Ægyptii, in morte suorum, sinunt capitis barbæque pilos crescere, quum alioqui antea tonsi fuerint. Apud c. 2 Victitare his, maxime probrosum est. sed ex olyris cibaria conficiunt, quas alii zeas appellant. 3 Fatinam aqua maceratam subigunt pedibus, lutum manibus. Fortasse autem intelligit lutū ex quo intritum conficitur, quod Gall. mortier. 4 Subigunt, & si dem iterum accipiunt.

σεβέες ὅτε αὖτως εἶντες μάλιστα πόρτων αἰδεφ-
 των, νόμοις τοιοῖςδε χρεώνται. ὅκ χαλκῶν ποτη-
 ρίων πίνοισι, ἀφ' ὧν μείνοντες αἰὰ πᾶσαν ἡμέραν ἔχ-
 ὁ μὲν, ὁ δὲ οὐ, δὲ ἀλλὰ πόρτες. εἴματα δὲ λινέα φορέ-
 οισι αἰεὶ νεόπλυτα, ὅπτι τὴ δούοντες τὸ το μάλιστα.
 πὰ τε αἰδοῖα περὶ τὰ μινονται, καθαριότητος εἶνεκεν
 πορτιμύρτες καθαροί εἰσι ἢ ὅτε περὶ τῶν. οἱ δὲ ἱρέ-
 ες ξυρδύνται πόρτῳ σῶμα ἀφ' ὧν τρίτης ἡμέρης, ἵνα
 μήτε φθίρ, μήτε πᾶλλον μυστῶν μηδὲν ἐγγίνηται
 σφι περὶ τῶν οἱ τὸς θεοῖς. εἰδῆται δὲ φορέουσι οἱ 10
 ἱρέες λινὴν μοῦνην, καὶ ὑποδήματα βύβλια. ἄλ-
 λην δὲ σφι εἰδῆται ἔκ ἑξέσι λαβόν, ὅσδε ὑποδή-
 ματα ἄλλα. λουῦνται δὲ δὲ τῆς ἡμέρης ἐκάστης ὕ-
 δαπιν ὑγρῶν, καὶ δὲ ἐκάστης νυκτός. ἄλλας τε θρη-
 σκείας μυρίας ἐπιτελέουσι, ὡς εἰπεῖν λόγῳ. πάχουσι
 δὲ ἡ ἀργαῖα ὅκ ὀλίγα. ἔτε πρὸ τῶν οἰκίων τεύχε-
 σι, ἔτε δα πόρτων, ἀλλὰ καὶ σφίσι ὅτι ἱρὰ πει-
 σόμεθα. καὶ χλωῶν καὶ βοῶν κρεῶν πληθὺς πᾶν ἐκάστη
 γίνεταί πολλὸν ἐκάστης ἡμέρης. δίδεται δὲ σφι καὶ οἶος
 ἀμπέλινος, ἰχθυῶν δὲ σφι ἑξέσι πᾶσα δα. κυά. 20
 μοις δὲ πᾶσι μάλιστα ἀπείρουσι Αἰγύπτιοι ἐν τῇ χώρῃ,
 τὸς τε γμορμῶν ἔτε βῶν, ἔτε ἑλόντες δατέ-
 ονται. οἱ δὲ ἱρέες, ὅσδε ὀρέοντες αἰέχονται, νομίζον-
 τες ἔκαστον μιν εἶσι ὅσων. ἱερὰται δὲ ὅκ εἰς ἐ-
 κάστη τῶν θεῶν, ἀλλὰ πολλοί, τῶν εἰς ὅτι. ἄρχιερός.
 ἐπεὶ δὲ τις ἀποθάνῃ, τῶν οὐ παῖς αὐτὴν κτείνεται.
 Τὸς δὲ βῶν τὸς ἑρσενας, ἔκ παφου εἶσι νομίζουσι, καὶ
 τῶν τε εἰνεκα δοκιμάζουσι αὐτοὺς ὡδε. τεῖχα λῶν καὶ
 μῖνην ἰδῆται ἐπιούσαν μέλαιναν, οὐ καθαρὴν εἶσι νο-
 μίζῃ. δίδεται δὲ τῶν τε ὅτι τῶν τε τεταγμῶν τῶν 30
 ἱρέων, καὶ ὁρῶν ἐξῶτος τῶν κτείνεος καὶ ὑποπίου, καὶ τῶν
 γλῶσσαι δὲ φρύσας, εἰ καθαρή τῶν πορτικῶν
 σημεῖων τὰ ἐλῶν ὅκ ἄλλῳ λόγῳ ἔρεω. κατορὰ δὲ καὶ
 τῶν τεύχεων τῆς ἑρῆς, εἰ καὶ φύσιν ἔχει πεφυκῆας. λῶν
 δὲ τῶν πόρτων ἢ καθαρός, σημαίνεται βύβλη
 περὶ τὰ κέρα ἐλῶν. καὶ ἐπειτα γλῶσσαι τεῖδα
 ὅπτι πλάσας, ὅπτι δὲ ἀλλὰ δὲ δακτύλιον καὶ οὐτῶ ἀπ-
 ἀργουσι. ἀσημαίνον δὲ γυμνασθῆναι τῶν ἡμῶν ὅπτι-
 κέεται. δοκιμάζονται μὲν καὶ οὐκ τῶν τρεῶν τοῖων
 δε. Οὐσὶν δὲ σφι ἡδε κατέστηκε. ἀργαῖες δὲ 40
 σεσημασμένοι κτείνεος τῶν τῶν βῶν ὅκ αὐτῶν αὐτῶν
 σι, πυρὴν καὶ σι. ἐπειτα δὲ ἐπὶ αὐτῶν οἶνον καὶ ἱερῶν
 ὅπτι περὶ τῶν, καὶ ὅπτι κατέστηκε τῶν θεῶν, σφάζουσι.
 66 σφάζουσι δὲ, ἀποτάμνουσι τῶν κεφαλῆν. σῶμα μὲν
 δὲ τῶν κτείνεος δίδουσι. κεφαλῇ δὲ ἐκείνῳ πολλὰ
 κατηρασμένοι, φέρουσι τοῖσι μὲν αὐτῶν ἡ ἀργῆ, καὶ

supramodum supraq; omnes homines
 religiosi sunt, talibus moribus utentes:
 Aheneis in poculis potant, singulis ea
 diebus extergentes, non eorum aliquot,
 etiam aliquot non: sed vniuersi. Linea
 ferunt vestimenta semper recens ablu-
 ta, huic rei præcipue vacantes. Virilia
 circumcidunt munditiæ gratia, pluris
 facientes se mundos esse quā decoros.
 Sacerdotes tertio quoq; die totum cor-
 pus eradunt, nequis pediculus deos co-
 lentibus aut alia sordes creetur. Idenā
 vestem tantummodo lineā, calceos ἑ-
 papyraceos gestant: nec aliā vestem aut a-
 lios calceos induere eis fas est. Lauantur
 quotidie frigida, interdiu 2 ter, noctu
 bis. Alias præterea ceremonias prope di-
 xerim infinitas exercent. Qui etiam non
 exiguis afficiuntur commodis. nam ne-
 que è re domestica aliquid conterunt,
 neq; impendunt, sed eorū singulis quo-
 tidie 3 cibi sacri cocti præsto sunt, & car-
 nis bubulæ & anserinæ satis abunde-
 que. Vinum quoque vineale illis datur.
 De piscibus gustare nefas est illis. Fabas
 Egyptii in sua terra nec admodum se-
 rūt, nec eas quæ prouenerint, aut 4 cru-
 das aut in aqua coctas, edūt. Sacerdotes
 vero ne aspicere quidē eas sustinent, ar-
 bitrantes haud mundū illud legumē ef-
 fe. Initiantur non sigillatim cuique de-
 orum, sed gregatim: quorum vnus est
 pontifex. vbi quis defunctus est, filius e-
 ius subrogatur. Boues mares, Epaphi xxxviii
 esse censent: eaque de re hunc in mo-
 dum explorant: Si pilum in eo nigrum
 vel vnum viderint, nequaquam mundū
 censent. Explorat autem hæc sacerdo-
 tum aliquis ad id constitutus, pecude cū
 stante & erecta tum etiam resupinata:
 lingua etiam exerta explorans an pura sit
 iis signis quæ ego alio referam in libro.
 Inspicit & caudæ pilos, nunquid eos ha-
 beat secundum naturam procreatos.
 Eū, si fuerit his omnibus mundus, notat
 alligato cornibus byblo: deinde applici-
 ta terra sigillari anulo impressa, abducit-
 ur. Nā immolanti eo sigillo non notatā,
 pœna morte sancita est. Et hunc quidē
 in modum pecus exploratur. Sacrifi-
 candi autem is eis est ritus. Pecude quæ
 obsignata est, ad arā vbi immolatur ab-
 ducta, pyram incendunt: deinde 5 supra
 pecudem libato contra templum vino, ac
 deo inuocato, eā macant: 6 macatæ ca-
 put asportant in forū, si nundinæ sint, &

καὶ
 πικρί-
 νται.

καὶ
 πικρί-
 νται.

1 Byblinos 2 Bis, δις, non τρίς. 3 Sunt qui sacrificiis exponant, alii panes sacros. 4 Videtur aliud legisse quam habeant
 vulg. edit. 5 Supra hostiam 6 Macatæ caput amputant, & reliquum corpus excoriant. Capiti autem illius multa imprecant,
 asportant. Asportant, inquam, in forum quidem, illi quibus forum est, &

eis Græci negotiatores adfuerint: atque illis vendunt: qui si nō adfuerint, in flumen abiiciunt. Execrantur autē capita in hæc verba, vt siquid mali aut ipsis immolantibus aut vniuersæ Ægypto futurum sit, id in caput hoc conuertatur. Eodem porro ritu circa capita pecudum immolandarum, & vini libamina, omnes pariter Ægyptii in omnibus templis vtuntur. Atque ex hoc ritu fit vt nemo Ægyptiorum de capite vllius animantis deguster. — Est tamen sacrorum delectus, & alius apud alia templa adolendi modus ab eis institutus. Quam igitur deā maximā esse censeant, & cui maximum festum celebrent, iam nunc dicam. Posteaquam ieiunauerunt pridie festi, atq; obdormierūt, bouem immolant, cumque corio exuunt, & aluo tota vacuant. Intestina intra ventrem adipemq; linquunt, crura truncant, & extremos lumbos armoſque, ac ceruicem. His actis, reliquum bouis corpus stipant panibus puris, & melle, & vna passa, & ficis, & thure, & myrrha, atque aliis odoribus. Vbi hæc infarſerunt, adolent, multum vini oleique infundentes: ieiuni tamen priusquā sacrificent. Dum sacrificium ardet, omnes² verberantur. Posteaquam vapulauerunt, dapes ex sacrificii reliquiis proponuntur. Boues mares eosdemq; mūdōs, ac vitulos vniuersi Ægyptii immolant: at feminas eis immolare non licet, vtpote Isidi consecratas. Nam Isidis simulacrū muliebre est, bubulis præditū cornibus, quemadmodum Io Græci describunt. Bouesque feminas omnes itidem Ægyptii venerantur ex omnibus pecudibus lōge plurimum: eoque nemo Ægyptius Ægyptiæ Græci viri aut os suauiaretur, aut cultro, vel veru, vel olla illius vteretur, aut pura bouis carne Græco cultro incisa vſceretur. Boues qui demortui sunt hunc in modum sepeliunt: Feminas quidem in flumen abiiciunt, mares autem in suburbanis singuli defodiunt, vno aut altero cornu extante, signigratia. Vbi computruerunt, & statum tempus aduenit, præſto est ad singulas vrbes nauis ex insula nomine Proſopitide, quæ est in Delta, habetque nouem schoenorum ambitum. In qua cum aliæ sunt frequentes vrbes tum ea vnde proficiſcūtur naues ad ossa tollenda, nomine Atarbechis, vbi templum Veneris

Ελληνες σφι ἔωσι ἐπὶ δὴ μοι ἐμπορεῖ, οἷδε φέροντες ἐς τὸ ἄρβρυν, ἀπὸ ὧν ἔδδοντι· τοῖσι δ' αὖ μὴ παρέωσι Εἰληνες, οἷδ' ἐκ βάλλοις ἐς τὸ ποταμὸν κατὰ ρέον· ὅ, πὰ δὲ λέγοντες τῇσι κεφαλῇσι, εἴ τι μέλλοι ἢ σφίσι τοῖσι θύοισι, ἢ Αἰγύπτιω τῇ σιναπάσῃ καὶ ἄνθρωποι, ἐς κεφαλῶν τῶν τῆν βαπέσθαι. καὶ μὲν ἡ τῆς κεφαλῆς τὸ θυομύων κτηνέων, καὶ τὸ ἐπὶ σπείρειν ἔοικε, πῶντες Αἰγύπτιοι ὁμοῖοι τοῖσι αὐτοῖσι χρέων· ὁμοῖως ἐς πῶντα τὰ ἰερά, καὶ ἀπὸ τούτου ἔνομος, ὥστε δῆλον ὅδεός ἐμψύχῃ κεφαλῇς γένεσθαι Αἰγύπτιον ὁσδεῖς.

Η δ' ὅ δ' ὅ δ' αἰρεῖσις τὸ ἰρῶν, καὶ ἡ καὶ σις, δῆλον ὡς δῆλον ἰρῶν σφικαίεσθαι. τὸ δ' ὧν μερίστην ἰε δαίμονα ἡ γῆν· ἔτι, καὶ μερίστην οἱ ὅρτ' ἀνὰ γῆν, τῶν τῆν ἐρχομένη ἐρέων ἐπὶ πῶν ποροῖν γεύσασθαι τῇ ἰσῇ, καὶ ἐπὶ πῶν καὶ ἄλλων, θύοισι τὸ βῶν καὶ ἀποδέραιτες, καὶ ἰλὴν μὲν κείνην πᾶσαν ἔξω εἶλον, σπλάγχνα δ' αὐτῶν λείπεσι ἐν ᾧ σῶματι καὶ τὸ πτελὴν, σκέλεα δ' ἀποτάμναι, καὶ τὸ σφῶν ἀκρῆν, καὶ τὸς ὠμους τε καὶ τὸ βᾶχλον. τῶν τῶν ποιήσας, ὅ δῆλον σῶμα τὸ βοὸς πτελᾶσι ἀρτῶν καθαρῶν, καὶ μελίτος, καὶ ἀσαφίδος, καὶ σύκων, καὶ λιθάρων, καὶ σμύρνης, καὶ τῶν δῶν θυομύων. πλῆσαντες δ' ὅ τῶν, κατὰ γῆν, ἔλαμον ἀφθονοῖν κατὰ χεῖρας. ποροῖν γεύσαντες δ' ὅ, θύοισι καὶ θυομύων δ' τὸ ἰρῶν, τὸ πῶν, πῶντες. ἐπεὶ αὖ δ' ἀποτύψων, δαῖτα ποροῖν, πὰ ἐλίποισι τὸ ἰρῶν. Τὸς μὲν ἡν κατὰ ρέον ἐρσενας τὸ βῶν καὶ τὸς μόχλους οἱ πῶντες Αἰγύπτιοι θύοισι τῆς δ' ἰσπλέας ἔσφιν ἐξέστ' ἰσπλέν, δῆλον ἰερά εἰσι τὸ ἰσπλέν. ὅ δ' ὅ τὸ ἰσπλέν ἀγαλμα ἐὼν γυναικῆν, ἐκχερῶν ὅτι, κατὰ τῶν Εἰληνες τὸ ἰσπλέν γράφεται. καὶ τῆς βῶν τῆς ἰσπλέας Αἰγύπτιοι πῶντες ὁμοῖως σέβον· ποροῖν γεύσαντες μάλιστα μακρῶν. τὸ εἶνεκα ὅτ' αἰὲρ Αἰγύπτιος, ὅτε γῆν δῆλον Εἰληνα φιλήσει αὐτῶν ὅτ' ὅματι. ὥστε μαχαίρη ἀνδρός Εἰληνος χρεῖσται, ὅδ' ὅδε λαοῖσι. ὥστε λέγειν, ὥστε χρέως κατὰ ρέον βοὸς ἀγαλματὶ μῆρου Εἰληνικῇ μαχαίρῃ γράφεται. γὰρ πῶν δ' ὅ τῶν ἀποθήσκοντες βῶν, ὅπον τοῖον δὲ. τῆς μὲν ἰσπλέας ἐς τὸν ποταμὸν ἀπᾶσι τῶν δ' ἐρσενας, κατὰ ρέον σφῶν ἐκείνοι ἐν πῶσι ποροῖν τοῖσι, ὅ κέρας ὅ ἐτερον ἢ καὶ ἀμφοτέρω ὡς ὡς ὡς ὡς, σφῶν εἶνεκα. ἐπεὶ αὖ δ' ὅ σπῆν, καὶ ποροῖν ὅτε τῶν μῆρος χρέων, ἀπικνέει ἐς ἐκείνην πῶν ἰσπλέας ἐκ τὸ Προσωπίτιδος καλεομένης ἰσπλέας. ὅ δ' ὅ τῶν Δέλτα, τῶν μῆρος δ' αὐτῶν εἰσι χεῖροι ἐν ἰερά. ἐν ἰαύτῃ δ' ὧν τῇ Προσωπίτιδι ἰσπλέας μὲν καὶ δῆλον πόλις συχναί· ἐκ τὸ δ' αἰσπῆς τῶν ἰσπλέωνται ἀναιρησὶ μῆρος τὰ ὅσα τῶν βοῶν ὡς ὡς τῇ πόλιν Ἀτάρβηχιν. ἐν δ' αὐτῇ Ἀφροδίτης ἰσπλέας ὅτιον

— apud quos mercatores Græci diuersantur, ibique illis vendunt: illi vero quibus non adfuerint Græci, in flum.

1 Et precati sunt. κατεύχοντο. pro quo aliud legit. 2 Omnes seipſos verberant. Postquam autem verberare desierunt, dapes &c. In vulg. edis. huius interpret. Valla, epulauerunt legitur pro vapulauerunt.

ἰδρυται. ἐκ ταύτης τῆς πόλιος πλανέονται πολλοὶ ἄλλοι ἐς ἄλλας πόλεις· αἰορούμεντες δὲ τὰ ὀρεῖα ἀπαγρῦσι, καὶ θάπλουσι ἐς ἑαχῶρον πόλιντες. κατὰ ταῦτα δὲ τοῖσι βοιοῖ καὶ τὰλλα κτῆνεια ἀπθνήσκουσι θάπλουσι ἀποθνήσκοντα. καὶ γὰρ περὶ ταῦτα ἔστι περὶ νενομισμένηται. κτείνουσι γὰρ δὴ οὐδὲ ταῦτα. ⁷⁸Θεβαῖοι. Ὅσοι μὲν δὴ Διὸς Ὁθεαῖος ἰδρυται ἱερὸν, ἢ νομοῦ τῆς Θεβαίου εἰσι, οὗτοι μὲν πόλιντες οἶων ἀπέχοντο, αἰγῶν θύουσι. θεοὶ γὰρ δὴ ἔστι τοῖς αὐτοῖς ἀπθνήσκουσιν οἰκίως Αἰγυπτιοὶ σέβονται, πλὴν ἱερίος τε, καὶ Ὀσίριος. ὅν δὴ Διόνυσον ἐστὶ λέγουσι. πούπεις δὲ οἰκίως ἀπθνήσκουσιν σέβονται. ὅσοι μὲν δὴ τοῦ Μένδητος ἐκτίεται ἱερὸν, ἢ νομοῦ τῆς Μενδητοῦ εἰσι, οὗτοι ἢ αἰγῶν ἀπέχοντο, ἢ θύουσι. Θεβαῖοι μὲν οὖν, καὶ ὅσοι ἀπὸ τῶν οἶων ἀπέχονται, ἀπὸ τῶν λέγουσι τὸν νόμον τὸνδε σφι τεθεῖναι. Ἡρακλέα θελήσαντι πόλιντας ἰδέσθαι ὅν Δία, καὶ ὅν οὐκ ἐθέλῃν ὁφείλῃαι ἔσθαι αὐτῷ τέλος, ἐπεὶ τε λιπαρὲς ⁶⁷ ἦν ὅν Ἡρακλέα, ὅν Δία μηχανήσασθαι, κτείνοντα ἐκδείραντα, ὡς ἐκδείραντα τε τὴν κεφαλὴν ἀποπαμόντα τῆς κριῖς, καὶ ἐνδύοντα ὁ δάκρυς, οὕτω οἱ ἐμὲ ὅν ἐπιδείξαι. ἀπὸ τῆς τοῦ, κτείνοντα ὡς ὡς πον τῶν γαλμα τῆς Διὸς ποιεῖσι Αἰγυπτιοὶ. ἀπὸ ἢ Αἰγυπτιῶν, Ἀμμωνιοὶ, εἶντες Αἰγυπτιῶν τε καὶ Αἰθιοπῶν ἀπαιχοί, καὶ φωνῶν μεταξὺ ἀμφοτέρων νομίζουσιν. δοκεῖν δὲ ἐμοί, καὶ τοῦ ὄνομα Ἀμμωνιοὶ ἀπὸ τῆς δὲ σφι τὴν ἐπὶ νυμῶν ἐποίησαντο. Ἀμμωνὸν γὰρ Αἰγυπτιοὶ καλέουσι ὅν Δία. τῶν ἢ κτείνοντες ἢ θύουσι Θεβαῖοι, ἀλλ' εἰσὶ αἱ σφι ἱερὰ ἔχει τῆς τοῦ. μὴ ἢ ἡμέρη τῆς αἰωνῆς, ἐν ὁρτῇ τῆς Διὸς, κτείνοντες ἑνα κατακτείνουσιν, καὶ ἀποδείραντες, καὶ τῶν ὅν ἐνδύουσι τῶν γαλμα τῆς Διὸς· καὶ ἐπειτα ἄλλο ἄγαλμα Ἡρακλέος ὡς σαῖσαι πρὸς αὐτό. ταῦτα ἢ ποιεῖσαι τε, τύπνυνται οἱ περὶ τὸ ἱερὸν ἀπαιτες ὅν κτείνον, καὶ ἐπειτα ἐν ἱερῇ θύκῃ θάπλουσι αὐτόν. Ἡρακλέος ἢ περὶ τὸνδε ὅν λόγῳ ἤκαστα, ὡς εἴη τῆς δυνάδεως θεῶν. τῆς ἐτέρου ἢ περὶ Ἡρακλέος, ὅν Ἐμμένους οἶδασιν, ἔδαμῃ Αἰγυπτιοῦ ἐδυνάσθην ἀκρῶσαι καὶ μὲν ὅπῃ γε οὐ παρ' Ἐμμένους ἔλαβον τὸ ὄνομα ἢ Ἡρακλέος Αἰγυπτιοῦ, ἀλλὰ Ἐλληνες μᾶλλον παρ' Αἰγυπτιῶν, καὶ Ἐμμένους οὗτοι οἱ θεοὶ παρ' Ἀμφίβυονος γένεσιν οὐνομα Ἡρακλέα, πολλὰ μοι καὶ ἄλλα τεκμήρια ἔστι τῆς ἔτι ἐχέειν, ἐν ἢ δὴ καὶ τὸδε ὅπῃ τε ἢ Ἡρακλέος τῆς αἰγῶν ἑνὲς ἀμφοτέρου, ἢ ἢ Ἀμφίβυονος, καὶ Ἀλκμήνης, ἢ γένεσιν ὅν ἀνέκαθεν ἀπ' Αἰγυπτιῶν καὶ διότι Αἰγυπτιοὶ ἔτε Ποσειδῶνος ἔτε Διοσκύρων τὰ οὐνόματα φασὶ

extructum est. ex qua vrbe alii permulti vagantur in alias vrbes. Vbi autem effoderunt ossa, asportant, eaq; vno in loco cuncti sepeliunt. Quem porro in modum boues, in eundem defuncta alia pecora sepeliunt. ita enim apud eos circa hæc legibus comparatum est. nam ne hæc quidem interimunt. Ceterum ^{xlii} qui Iouis Thebani templum incolunt, aut Thebanæ¹ prouinciæ sunt, ii omnes ab ouibus se abstinentes, capras immolant. Non enim eosdem deos similiter colunt vniuersi Ægyptii, præter Isidem & Osirin, quem Bacchum esse aiunt. hos peraq; vniuersi colunt. Qui vero Mendetis templum obtinent, siue Mendesiæ prouinciæ sunt, hi capris abstinentes, immolant oues. Itaq; Thebani, & quicunque propter illos ouibus pareunt, aiunt ideo sibi conditam hanc legem, quod Iupiter, quum ab Hercule cernere eum volente, cerni noller, tandem exoratus hoc commentus sit, vt amputato arietis capite, pelleque villosa quam illi detraherat, induta sibi, ita sese Herculi ostenderet: & ob id Ægyptios instituisse Iouis simulacrum facere arietina facie: & ab Ægyptiis Ammonios accepisse, qui sunt Ægyptiorum atque Æthiopum coloni, & ² linguâ inter utroque vsurpantes. Qui etiam mihi videntur ideo se Ammonios cognominasse quod Ægyptii Iouem ³ Ammonem appellant. Ob hanc rem arietes non matantur à Thebanis, sed eis sacrosancti sunt. Certo tantum die quotannis in festo Iouis, vnum demum arietem obtruncant, cuius pellem detractam, hunc in modum Iouis simulacro induunt: ad illudque deinde aliud ducunt Herculis simulacrum. Hoc acto, cuncti qui circa templum sunt, arietem verberant, deinde sacra eundem vrna sepeliunt. ¶ De Hercule autem hunc ego audiui sermonem, quod sit vnus ex diis duodecim. nam de altero Hercule quem Græci norunt, nulla in parte Ægypti quippiâ potui audire: cuius nomen non Ægyptii à Græcis acceperunt, sed Græci potius ab Ægyptiis, & ii quidē Græci qui hoc nomen filio Amphitryonis imposuere. Quod ita se habere, cum multa mihi indicia sunt, tū vero istud, quod huius Herculis uterque parens, Amphitryon & Alcmena, fuerunt ab Ægypto oriūdi: & quod Ægyptii negant se aut Neptuni aut ⁴ Tyndaridarū

¹ Vel, præfecturæ. ἢ sic statim post. Valla utrobique, ritus. id est νόμον, non νόμῳ. ² Id est, Lingua vterque qua aliquid cum utraque lingua commune habet. ³ Ammon ⁴ Dioscurorum.

nomen nolle: neq; hos deos inter ceteros admiserunt. Quod si nomen dæmonis vilius à Græcis mutuati essent, nō minus, imo vel magis, istorū mentionē fuissent habituri: si etiam tunc nauiculariā exercebant, & vlli Græcorum nauicularii erant, vt credo, & mea fert opinio. Istorum igitur potius deotū quam Herculis nomen Ægyptii percepissent. Atqui vetustus quidam deus est apud Ægyptios Hercules, & (vt ipsi aiunt) decem & septem annorum millia sunt ad Amasin regem, ex quo Herculem¹ ex octo diis, qui duodecim erant, vnum esse arbitrantur. Quibus ego de rebus certior fieri² cupiens, à quibus possem, in Tyrum Phœnicix urbem nauigavi, quod ibi templum Herculis esse audirē: quod & vidi opulenter exornatum cum aliis multis donariis, tum vero duobus cippis, altero ex auro excocto, altero ex lapide smaragdo maiorem in modum splendente per noctem. Veniensque in colloquiū cum dei sacerdotibus, percontabar quantum temporis foret ex quo id templum fuisset extructū: sed comperi ne hos quidem congruere cum Græcis, quippe dicentes ab vrbe condita fuisse dei templum pariter extructum: esse autem à Tyro condita annorum duo millia ac trecentos. Vidi præterea Tyri etiam aliud Herculis templū cognomine Thasii. Quinetiam in Thasum profectus sum, vbi inueni templum à Phœnicibus conditum, qui ad inuestigandam Europam nauigantes, Thasum condiderunt: quod quinq; virorum ætatibus prius fuit quam Hercules Amphitryonis in Græcia existeret. Hæc quæ commemorantur, plane declarant Herculem vetustū deum esse. eoq; videntur hā rectissime facere ē Græcis, qui bifaria Herculi templa ædificanda colendaq; censuerunt: vni quidem, vt immortalī, cognomine Olympio, immolantes: alteri vero, vt heroi, parentantes. Alia quoq; multa incōsiderate Græci loquuntur, quorum & hæc inepta fabula est, quam de Hercule ferunt: Eum, quum in Ægyptū peruenisset, ab Ægyptiis redimitū, tanquam Ioui immolandū, cum pompa fuisse eductū, ac tantisper³ quietē tenuisse dū illi ante aram eū stetissent: ibi ad vim conuersū, omnes interemisse. Quæ quum dicunt Græci, videntur mihi se & naturæ Ægyptiorum & morū

εἶδεναι, ὅσους οὖτοι θεοὶ οὕτοι ἐν τοῖσι ἄλλοις θεοῖσι ἀποδεδέχεται. καὶ μὲν εἴ γε παρ' Ἑλλήνων ἐλάβον οὐνόμα τῷ δαίμονος, τούτων οὐκ ἦκιστα ἀλλὰ μάλιστα ἐμελλον μνήμην εἶναι, εἴθε καὶ τότε ναυπηγῆσι ἐχρέωντο, καὶ ἦσαν Ἑλλήνων πῖνες ναυπηγοί, ὡς ἐλπομένη τε καὶ ἐμὴ γνώμη αἰρέει. ὥς τε τούτων αὖ καὶ πολλοὶ τῶν θεῶν τὰ οὐνόματα ἐξεπέγραψαν Αἰγυπτοῖσι ἢ τῷ Ἡρακλεῶς. ἀλλὰ πῶς Ἡρακλῆος ὅστις θεὸς Αἰγυπτίοις Ἡρακλῆος: ὡς δὲ αὐτοὶ λέγουσι, ἔπειτα ὅτι ἐπὶ ἀχιχίλια καὶ μύρια ἐς Ἀμασιν βασιλεύσαντα, ἐπεὶ τε ἐκ τῶν οὐκ τῶν θεῶν οἱ δυνάμεις θεοὶ ἐχρόντο, τῶν Ἡρακλεῶν ἕνα νομίζουσι. Καὶ γὰρ δὲ τούτων πέρι Γραφεὶς πῶς εἶδεναι ἐξ ὧν οἶόν τε ἐστὶν, ἐπὶ λῦσαι καὶ ἐς Τύρον τῆς Φοινίκης, πτωχολόγος αὐτῇ ἐστὶν ἱερὸν Ἡρακλεῶς ἄγιον· καὶ ἴδον πλεονεξίως κατεσθλασμένον ἄλλοις τε πολλοῖσι δυνάμεισιν, καὶ ἐν αὐτῇ ἦσαν στήλαι δύο, ἡ μὲν, χρυσοῦ ἀπέφθου· ἡ δὲ, σμαραγδου λίθου, λαμπροῦ καὶ νύκτας μέγαρος. ἐς λόγους δὲ ἐλθὼν τοῖσι ἱερῶσι τῷ θεῷ, εἰρημνιόσας χρόνος εἴη ὅς οὐ σφί ὁ ἱερὸν ἵδρυται· ὅθεν δὲ ὅσους πύτους τοῖσι Ἑλλήσι συμφεραμένοις. ἔφασαν γὰρ, ἅμα Τύρω οἰκισμένη καὶ ὁ ἱερὸν τῷ θεῷ ἵδρυνθῆναι. ἐστὶν δὲ ἔτεα ἀφ' οὗ Τύρῳ οἰκέουσι, τελεχέσια καὶ διαχίλια. εἶδον δὲ ἐν τῇ Τύρῳ καὶ ἄλλο ἱερὸν Ἡρακλεῶς, ἐπωνυμίνεχοντος Θάσιου ἐστὶν. ἀπὸ κλέμνος δὲ καὶ ἐς Θάσον, ὅθεν ἱερὸν Ἡρακλεῶς ὑπὸ Φοινίκων ἵδρυσμένον, οἱ κατ' Εὐρώτης ζήτησιν ἐκπλώσαντες, Θάσον ἐκπίσαν. καὶ ταῦτα πέντε ἡμεῖσι ἀνδράσιν ὡς τε ἐστὶν ἢ δὴ Ἀμφιτρυῶνος Ἡρακλεῶς ἐν τῇ Ἑλλάδι γενέσθαι. τὰ μὲν ἰστορημένα δηλοῖ σάφους παλαιὸν θεὸν ὃν Ἡρακλεῶς εἶοι. καὶ δοκέουσι δὲ μοι οὕτοι ὁρθότατα Ἑλλήνων ποιεῖν, οἱ δὲ Ἡρακλεία ἵδρυσάμενοι ἐκτίπτει· καὶ τὰ μὲν, ὡς ἀθανάτω, Ὀλυμπίῳ δὲ ἐπωνυμίνεχον, οὗτοι τὰ δὲ ἑτέρω, ὡς ἥρωϊ, διαχίλιστα. λέγουσι δὲ πολλὰ καὶ ἄλλα ἀεπισκέπτως οἱ Ἕλληνες· οὐδὲν δὲ αὐτῶν οὐδὲ ὁ μῦθος ὅστις, ὅτι παρ' τῷ Ἡρακλεῶς λέγουσι: ὡς αὖ δὴ ἀπὸ κλέμνον ἐς Αἰγυπτοῖς ἐξελθόντες οἱ Αἰγυπτοῖς, ὑπὸ πομπῆς ὄψιν ὡς θύοντες τὰς Διί. ὅν δὲ, τέως μὲν ἡσυχίην ἔχειν· ἐπεὶ δὲ αὐτῶν ὡς τὰ βωμῶν κατάρχοντο, ἐς ἀκλὴν βλάβον, πᾶσι σφέας καὶ φονδύσαι. ἐμοὶ μὲν νῦν δοκέουσι ταῦτα λέγοντες, τῷ Αἰγυπτίῳ φύσιος καὶ τῷ νόμῳ

XLIV

XLV

68

¹ Ex quo ē diis octo facti fuerunt duodecim, quorum vnum Herculem censent. ² Studens pro viribus, Tyr. ³ Se continuisse. ⁴ Tenuisse dum ad aram admocto molam inspergereat. ⁵ Ibi viribus uti coepisse, omnesque interem. *Ad vnum*, ibi ad vires se conuertisse.

XLVIII

Qui sunt ex eis inopes, propter tenuitatem facultatum, ¹ assimilatos quosdam sues coquunt, quos immolent. Baccho quoque in eius festo singuli in cœnam porcā pro foribus mactant, redduntque subulco qui illā vendiderat. ² Quin & alium diem festum Baccho Ægyptii agunt sine porcis, fere per omnia Græco festo similem. Sed loco phallorum, *id est ficulneorum veretrorum à collo pendentium*, sunt ab eis excogitatæ statux cubitales ³ è neruis compactæ, quas feminæ circumferunt per pagos, mentula nutante, quæ propemodum instar est reliqui corporis: & tibia præeunte, quam feminæ, Bacchum canentes, sequuntur. Cur autem mentulam habeat iusto maiorem *statua & vnum corporis membrum agitet*, redditur ab eis ratio sacra. adeo ut iam Melampus Amytheonis filius non imperitus huius sacri sed peritus fuisse videatur. Siquidem Melampus fuit qui Græcis Dionysi, *id est Liberi patris vel Bacchi*, nomē & sacrificium, & pompam phalli ⁴ enarrauit, non tamen omnem plane rationem complexus. Verum ii qui post hunc extiterunt ⁵ sophistæ, rem in maius explicauerunt. ⁶ Itaque phallū Dionysio missum narrandi Melampus autor extitit: à quo edocti Græci faciunt ea quæ faciunt. Equidē Melampodem virum fuisse sapientem aio, ⁷ diuinationemque sibi ipsi comparasse: eundemque cum alia multa ab Ægypto accepta Græcis enarrasse, tum vero nonnulla de Dionysio, tamen commutata. ⁸ Neque enim dixerim quæ in Ægypto fiunt huic deo, congruere cum iis quæ in Græcia. nam consentanea essent Græcis, non autem nuper introducta. Neque tamen dicam Ægyptios à Græcis fuisse mutuatos ⁹ aut hoc aut aliud quippiam. Videtur autem mihi Melampus quæ ad Dionysum pertinent audisse ex Cadmo, aliisque Tyriis qui cum eo è Phœnice venerunt in terram quæ nunc Bœotia appellatur. Ac omnia fere deorum nomina ex Ægypto in Græciam peruenerunt. ¹⁰ Idque ego ex barbaris sciscitatus, ita rem habere comperio, ac reor ex Ægypto præcipue venisse: ¹¹ & idcirco illic non esse vsquā

XLIX

οἱ δὲ πένητες αὐτῶν ὑπὸ ἀδεινῆς βίου, φαίνας πλάσαντες εἰς, καὶ ὀψήσαντες τὰς, θύουσι. Τῷ δὲ Διονύσῳ τῆς ὀρτῆς τῇ θορῶνι, χοῖρον παρὲς τῶν θυρέων σφάζας ἕκαστος, διδοῖ δάφφειρεσθαι τὸν χοῖρον αὐτῶν τῷ δάφφειρῳ τῶν συμβῶν. τὴν δὲ ἄλλω αἰάγρῳσι ὀρτὴν τῷ Διονύσῳ οἱ Αἰγύπσιοι, πλὴν χοίρων, κατὰ τὰ γαστρίωντα ἔλκον. αἰτὶ δὲ φαλλῶν, ἀλλὰ σφι βεῖ δὲ δερμίδα ὅσον τε πηχυαῖα ἀγάλματα ἰδύσασα, τὰ περὶ τορέουσι κατὰ κάμας τὰ γυναικας, ἰδὺν δὲ αἰδοῖον, οὐ πολλῶ τέφ ἔλασσον εἶν τῷ ἄλλου σώματος. παρῃ γέται δὲ αὐλός. αἱ δὲ ἐπονται ἀείδουσιν τὸν Διόνυσον. διότι δὲ μέζον τι ἐχει τὸ αἰδοῖον, καὶ κινεῖ μοῦνον τῷ σώματος, ἔστι λόγος περὶ αὐτῶν ἱερῶν λεγόμενος. Ἡ δὲ ὦν θορῶν κέει μοι Μελάμπος ὁ Ἀμυθῆσιος τῆς θυσιῆς τῶν τῆς οὐκ εἰς ἀδανῆς, ἀλλ' ἐμπιερός. Ἑλλήσι γὰρ δὴ Μελάμπος βεῖ ὁ δὲ δηγησάμενος τῷ Διονύσου ποιῶντα, καὶ τὴν θυσίαν, καὶ τὴν πομπὴν τοῦ φαλλοῦ. ἀτρεχέως μὲν οὐ πόρτα συλλαβὼν τὸν λόγον ἔφηνε· ἀλλ' οἱ ὅτι γρόμφοι τούτῳ σοφισαί μεζόνως ἐξέφηναν. τὸν δὲ ὦν φαλλὸν τὸν τῷ Διονύσῳ περὶ πόρτα Μελάμπος βεῖ ὁ δὲ ἀπὸ δηγησάμενος· καὶ δὴ τὸν τοῦ μαζῶντες ποιεῖσι τὰ ποιεῖσι Ἑλληνες. ἐγὼ μὲν νῦν φημὶ Μελάμπος δὴ γρόμφοι δὴ δὴ σοφόν, μαρτυκῶ τε ἐαυτῶν σιγήσαι, καὶ τὸν γρόμφοι ἀπὸ Αἰγύπτου, ἀλλὰ τε πολλὰ ἀπὸ δηγησάμενος Ἑλλήσι, καὶ τὰ περὶ τὸν Διόνυσον, ὅλγῃ αὐτῶν πρὸς ἀλάξαι. οὐ γὰρ δὴ συμπε- σέει γε φήσω τὰ τε εἰς Αἰγύπτῳ ποιόμενα τῶν θεῶν, καὶ τὰ εἰς τὸν Ἑλλήσι. ὁμότερα γὰρ ἡ τοῖσι Ἑλλήσι, καὶ οὐ νεώτερον ἐσηγήματα. οὐ μὲν γὰρ φήσω ὅπως Αἰγύπσιοι παρ' Ἑλλήνων ἔλαβον τῶν, ἢ ἄλλοι καὶ τὸ ἰόντο. παρὲς δὲ μοι δοκεῖ μάλιστα Μελάμπος τὰ περὶ τὸν Διόνυσον παρὰ Κάδμου τε τῷ Τυρίῳ, καὶ τῶν αὐτῶν ἐκ Φοινίκης ἀπὸ γρόμφοι ἐς τὴν νῦν Βοιωτὴν καλεομένην χώραν. Σχεδὸν δὲ καὶ τὸν πόρτα τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν ἐξ Αἰγύπτου ἐλήλυθε ἐς τὴν Ἑλλάδα. δὴ μὲν γὰρ ἐκ τῶν βαρβάρων ἦκει, πρὸς ἀνέμῳ οὕτω δὴ εἰσὶν ἐόν. δοκεῖ δὲ ὦν μάλιστα ἀπὸ Αἰγύπτου ἀπὸ γρόμφοι. ὅ, πρὸ δὴ μὴ

κατη-
γῆ
σαίμενοςκατη-
γῆ
σηγήσα-
ταικατη-
γῆ
σηγήμε-
νακατη-
γῆ
παίτων

¹ Sues farinaceas singunt, quas coctas immolant. *Vi legatur φαίνας pro πένητες.* ² Reliquum autem festum Baccho celebrant Ægyptii, exceptis porcis, pariter fere ceteris in rebus ac Græci. ³ Quæ fideculis tractæ mouentur tanquam viuz. *Sunt qui putent esse nostras marionnettes, vel mariottes.* ⁴ Videtur potius significare ὁ δηγησάμενος, qui autor illis fuit. *Vel, Qui introduxit. Alii, Qui inuexit. Sic statim post ὁ ἀπὸ δηγησάμενος, ὁ ἀπὸ δηγησάμενος. Q. d. Qui illis praeiit ὁ viam ostendit. Id est, Qui magister illis fuit.* ⁵ Philolophi. ⁶ Phallum certe qui Baccho circumfertur, Melampus introduxit: & ab eo edocti Græci. ⁷ Attemque diuinandi sibi comparasse: & cum alia multa quæ ex Ægyptiis audierat, Græcis introduxisse, tum vero quæ ad Dionysum pertinent, paucis tamen ex illis commutatis. Neque enim. ⁸ Sunt qui hunc locum ita interpretentur, Neque enim dixerim casu contigisse ut eadem tum in Ægypto tum in Græcia huic deo sacra fierent. Sunt enim vnus modi apud Græcos, neque recens introducta. ⁹ Aut hunc aut alium ritum. *Vid.* ¹⁰ Nam à barbaris profecta esse audiens, ita r. ¹¹ Nam præterquam

Ποσειδέωνος, καὶ Διοσκουρίων (ὡς καὶ πρὶν ἔργον
μοι ταῦτα εἶρηται) καὶ Ἡρῆς, καὶ Ἰσίδης, καὶ Θέ-
μιος, καὶ Χαρίτων, καὶ Νηρηίδων, καὶ τῶν ἄλ-
λων θεῶν, Αἰγυπίοισι αἰεὶ κατεπαύοντο ὅτι
ἐν τῇ χώρῃ. λέγω δὴ τὰ λέγουσι ἀπὸ Αἰγύπτου
οἱ τῶνδε οὐ φασὶ θεῶν γινώσκειν τὰ οὐνόματα. ἔ-
πει δέ μοι δοκέοισι ὑπὸ Πελασγῶν ὀνομασθῆναι,
πάλιν Ποσειδέωνος. τῶν δὲ ὄντων τῶνδε Λιβύ-
ων ἐπύθοντο· οὐδ' αὖ μὴ γὰρ ἂν ὁρῶντες Ποσειδέ-
ωνος οὐνόμα' ἐκτίλναι, εἰ μὴ Λίβυες· καὶ πρὶν
οἱ ὄντων τῶνδε αἰεὶ νομίζουσι δὲ ὡς Αἰγύπτιοι
οὐδ' ἤρωσι γινώσκοντες. Ταῦτα μὲν νῦν, καὶ ἄλλα
πρὸς τοῖσι, τὰ ἐγὼ δεῖξω, Ἐλλήνων ἀπὸ Αἰ-
γυπτίων νενομίστασι. τῶν δὲ Ἑρμῆος τὰ ἀγάλματα
ὅρτα ἔχειν τὰ ἀνδρία ποιευόντες, ὅτι ἂν Αἰγυ-
πτίων μεμαθήκησιν, ἀλλ' ὑπὸ Πελασγῶν, πρὸς
τοῖς μὲν Ἐλλήνων ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων τῶνδε λα-
βόντες, τῶνδε δὲ τούτων ὧς ἄλλοι. Αἰγυπτίοισι γὰρ
δὴ τέλει καὶ ἐς Ἐλλήνας τελέοισι Πελασγοὶ
συνέοικεν ἔχοντο ἐν τῇ χώρῃ· ὅτι καὶ Ἐλλη-
νὲς ἤρξαντο νομιεῖσθαι. ὅστις δὲ τὰ Καθεύρων ὄρ-
για μεμύνηται, τὰ Σαμοθρῆκες ὅτι τελέοισι λα-
βόντες τῶνδε Πελασγῶν, ὅτι ὡς ἡρ οἱ δὲ τὰ λέ-
γω. πῶς γὰρ Σαμοθρῆκων οἶκον πρὶν ἔργον Πε-
λασγοὶ οὗτοι, πῶς ἂν Αἰγυπτίοισι συνέοικεν ἔχον-
το, καὶ τῶνδε τούτων Σαμοθρῆκες τὰ ὄργια τῶνδε
λαμβάνουσι. ὅρτα ὡς ἔχειν τὰ ἀνδρία τὰ ἀγάλμα-
τα τῶν Ἑρμῆος, Αἰγυπτίοισι πρὶν τοῖς Ἐλλήνων πα-
ρὰ Πελασγῶν μεμύνηται, ἐποίησαντο. οἱ δὲ Πε-
λασγοὶ ἱερὸν πᾶν λόγον περὶ αὐτῶν ἔλεξαν, τὰ ἐπὶ
οἱ Σαμοθρῆκη μυστερίοισι δηλώσασθαι. Ἐ-
ρμῶν δὲ καὶ πόρτα πρὶν ἔργον οἱ Πελασγοὶ θεοῖ-
σι ἐπαυχόμενοι, ὡς ἐγὼ ἐν Δωδωνῇ οἶδα ἀκού-
σας. ἐπὶ νημῆϊ δὲ οὐδ' οὐνόμα' ἐποιεῖντο γινώ-
σκοντες· οὐ γὰρ ἀκηχεύσαντες. θεοὶ δὲ πρὸς
ὀνόμασιν σφῶν ἀπὸ τῶν ποιούτων, ὅτι ἕσμεν θε-
οὶ τὰ πόρτα τῶνδε καὶ πᾶσας νομᾶς εἶχον.
ἔπειτα ὁ χρόνος πολλοῦ διελθόντος, ἐπύθοντο ἐκ τῆς
Αἰγύπτου ἀπὸ τῶνδε τὰ οὐνόματα τῶνδε τῶν
ἄλλων. Διόνυσος δὲ ὕστερον πολλῶν ἐπύθοντο· καὶ
μετὰ χρόνον ἐχρηστέοντο περὶ τῶνδε οὐνομάτων
ἐν Δωδωνῇ. ὁ γὰρ δὴ μακρὸν χρόνον νενομίστο ὅτι
χαίματα τῶνδε Ἐλλήνων χρηστέον (ἔτι). καὶ ὡς
ὄν χρόνον τῶνδε μῦθον. ἐπεὶ ὡς ἐχρηστέοντο

nomina neque Neptuni, neque Casto-
ris, quemadmodum à me superius dictū
est, neque Iunonis, neque Vestæ, neque
Themidis, neque Gratiarum, neq; Ne-
reidum, neque aliorum deorum. Dico
autem quæ ipsi dicunt Ægyptii, qui se
negant deorum illorum, *Neptuni & Di-
oscurorum*, agnoscere nomina. Videntur
autem mihi isti à Pelasgis fuisse nomi-
nati, præter Neptunum, quem à Liby-
bus audierūt. Nam Neptuni nomen ab
initio nulli vsurpauerunt, nisi Libyes,
qui semper hunc deum in honore ha-
bent.¹ Eum Ægyptii igitur putant esse,
sed nullo honore prosequuntur. Hos
itaque ritus & alios præterea quos ego
referam, Græci sunt ab Ægyptiis mutu-
ati : sed ut Mercurii statuam facerent
porrecto cum veretro, non ab Ægyptiis,
sed à Pelasgis didicerunt, & primi qui-
dem ex omnibus Græcis Athenienses
acceperunt, & ab his deinceps alii.² Nā
præstabant inter Græcos ea tempestate
Athenienses, in quorum regione permi-
xti Pelasgi habitant, ex quo cœperunt
pro Græcis haberi. Hæc quæ dico, quis-
quis Cabirom sacra initiatur, quibus
Thracæ initiantur, novit à Pelasgis esse
sumpta. Nam Samothraciam quondam
incoluerunt hi Pelasgi, qui cum Athe-
nienfibus vna habitauerunt, à quibus
orgia Samothracæ acceperunt. Itaque
primi è Græcis Athenienses à Pelasgis
edocti, statuas Mercurii erecta virilia
habentes fecerunt. De qua re Pelasgi sa-
crum quendam sermonem retulerunt,
qui in Samothraciæ mysteriis declara-
tus est. Idem antea in deorum inuo-
catione tū omnia immolabant, (quem-
admodū ego apud Dodonam audiendo
cognoui) tum nulli deorum aut cognom-
en aut nomen imponebant, quippe
quod nondum audissent.³ Quos autem
cognominauerunt, eos ob id cognomi-
nauerunt, quod omnes res atque omnes
regiones illi tenerent redactas in ordi-
nem. Multo deinde progressu temporis,
aliorum deorum nomina audierunt ex
Ægypto allata : post quos diu nomen
Dionysi acceperunt. Itemque aliquan-
to post de illorum nominibus in Do-
dona oraculum petiuerunt. Namque
hoc oraculum omnium quæ apud
Græcos sunt oraculorum vetustissi-

— Neptuni & Dioscurorum, (quemad. à me s. dict. est) & Iunonis, & V. & Themidis, & Gratiarum, & Ner. & aliorum deo-
rum nomina Ægyptii semper olim in sua regione habuerunt. Dico autem Græci. ¹ Quidam sic, Ægyptii vero heroas nullis sacris
dignantur. Vel, Pro diis non habent. ² Atheniensium enim, qui tunc inter Hellenas censebantur, Pelasgi contubernalis fuisse in
ea regione: unde etiam cœp. pro Gr. haberi. Quisquis autem Cabirom sacris fuit initiatus (quæ Samothracæ peragunt à Pelas-
gis sumpta) is quæ dico intelligit. Nam Samothr. ³ Θεοὺς autem eos vocant, id est deos, quod res omnes omnesque regiones,
vel provincias, ἵνατι ἔχοντες, id est disposuerant, sine collocarent ordine.

LIII

Pelafgis apud Dodonā nunquid nomina quæ à barbaris aduenissent asciscerēt, oraculum redditum est vt illis vterentur. Atque ita ex eo tempore sacrificauerūt, deorū nomina nuncupantes, & ea deinceps è Pelafgis Græci acceperunt. ¶ Vnde autem singuli deorum extiterint, ancuncti semper fuerint, aut qua specie, hæctenus ignoratum est, nisi nuper atq; heri, vt sic dicam. Nam Hesiodus atque Homerus (quos quadringentis non amplius annis ante me opinor extitisse) fuere qui Græcis theogoniam introduxerunt, eisq; & cognomina & honores, & diuersa artificia & figuras attribuerunt. ² Quibus & posteriores videntur extitisse hi poetæ, qui fuisse priores feruntur. Et prima quidem illa Dodonææ sacerdotes meminere: posteriora autem ad Hesiodum vsq; & Homerū, ego referā. At de oraculis quæ in Græcia, & de illo quod in Libya est, talia Ægyptii commemorant. Narrabant sacerdotes Iouis Thebani duas feminas, quæ essent sacerdotes, Thebis à Phœnicibus fuisse abductas: & harū vnam in Libya fuisse venundatam, se audisse, alterā in Græcia: atque has feminas esse quæ primæ apud dictas gentes oracula cōstituisent. Percontantiq; mihi vnde id quod commemorarent, adeo compertum haberent, ad hæc responderunt, maiorem in modum se instituisse vestigare de his mulieribus, nec tamen vnquam inuenire potuisse: sed postea hæc quæ dicebant de eis audisse. Hæc igitur Thebis è sacerdotibus audiui. Antistites autem Dodonæorū hæc aiunt: Geminas Thebis Ægyptiis columbas nigras aduolauisse, vtramq; nigram, vnam quidē in Libyam, alteram ad ipsos: quæ fago insidens, humana voce eloquuta sit, eo loci Iouis oraculum condi³ debere: & se interpretatos esse, quod ipsis annuntiaretur id esse diuinitus, & ob id se ita fecisse. Eam vero quæ ad Libyas abisset columbam, iussisse illis vt Ammonis oraculū conderent: quod & ipsum Iouis est. Ita referebant Dodonæorū sacerdotes, cū assensu ceterorū Dodonæorū ⁴ templo vicinorum: quarum antiquissima nomen erat Promenæ: proximæ, Timaretæ: minima natu, Nicandræ. De quibus ita mea fert opinio: Si re vera Phœnices abduxerunt feminas sacerdotes, & earum alteram in Libya, alterā in Græcia

LIV

LV

LVI

ἐν τῇ Δωδωνῇ οἱ Πελασγοὶ εἰ ἀνέλονται τὰ οὐνόματα τὰ ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἤκουσα, αἰεὶ δὲ μητιῶν χρεάσασθαι. ἀπὸ μὲν δὴ τούτου τῆς χρεώσεως ἔχουσιν, τοῖσι οὐνόμασι τῶν θεῶν χρεώμενοι. τῶν δὲ τῶν Πελασγῶν Ἕλληνες ἐδίδξαντο ὑπερον. Ὅθεν ὁ ἑρμῆς ἐπεὶ ἔκαστος τῶν θεῶν, εἴτε αἰεὶ ἦσαν πᾶντες, οὐκ οἶοι τῆς πινες τὰ εἶδεα, οὐκ ἠπίεστο μέχρις ὅτε φάνητε καὶ χρεῖς, ὡς εἰπεῖν λόγῳ. Ἡ δὲ δὸν γὰρ καὶ Ὀμηρον ἠλικὴν τετραχόσιοι ἔτεσι δοκέω μὲν παρεσβυτέρις ἡμέρας, καὶ ἔπλεοσι. ἔτι δὲ εἰσι οἱ ποιήσαντες θεογονίην Ἕλλησι, καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐπωνυμίας δόντες, καὶ πῦμας τε καὶ τέχνας διελόιτες, καὶ εἰδῆς αὐτῶν σμῆναιτες. οἱ δὲ ἑσπετέρον ποιήσαντες λεγόμενοι πύτων τῶν αἰδῶν ἡμέρας, ὑπερον, ἐμοὶ δὲ χρεῖς, ἐγγύοντο ἰστών. καὶ τὰ μὲν περὶ τὰ Δωδωνίδης ἱρήϊα λέγουσι περὶ ὅς ὑπερον, τὰ δὲ Ἡσιόδο. τε καὶ Ὀμηρον ἔχουσα, ἐγγύον. Χρηστῶν δὲ περὶ τῶν τε ἐν Ἕλλησι καὶ τῶν ἐν Λιβύῃ τοῦ δὲ Αἰγυπτοῖσι λόγον λέγουσι. ἔφαπαν οἱ ἱερεῖς τῆς Θηβαίας Διὸς, δύο γυναικας ἱρήϊας ἐκ Θηβαίων ὄξαχθῆναι ἀπὸ Φοινίκων καὶ τὴν μὲν αὐτῶν πωλεῖσθαι ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἑσπετέρον, ἐς τὴν Ἕλληνας. τῶν δὲ τῶν γυναικας εἶ) τῶν ἰδῶν σαμῆας τὰ μνηστῆρια πρὸς τὰς ἐν τοῖσι ἑρμῆσι οἰοῖσι ἔδ' εἰσι. εἰς μὲν δὲ μὲν οὐκ ἔστιν οὐτῶ ἀτρεκέως ὅτι τῶν μὲν λέγουσι, ἔφασαν περὶ τῶν ζητησὶν μεγάλην ἀποσφέναν ἡμέρας τῶν γυναικων τουτέων καὶ διδῶν μὲν σφέναν οὐ διωπατοῖ ἡμέρας πωλεῖσθαι ὅς ὑπερον τῶν περὶ αὐτῶν πᾶν δὴ ἔλεγον. Ταῦτα μὲν νῦν τῶν ἐν Θηβαίῃσι ἱερέων ἤκουον. τὰ δὲ Δωδωναίων φασι αἱ περὶ μῆτις, δύο πελειάδας μελαίας ἐκ Θηβαίων τῶν Αἰγυπτίων αἰαπλανδίας, τὴν μὲν αὐτῶν, ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἑσπετέραν ἀπικέσθαι. ἰσομῆν δὲ μιν ὅτι φησὶν, αὐδάσασθαι φωνῇ ἀνδρσπίνῃ, ὡς χρεῶν εἴη μητιῶν αὐτοῖσι Διὸς ἡμέρας. καὶ αὐτοὶ ἀπολαβεῖν θεοῖς εἶ) ὅς ἐπαγγέλλομενοι αὐτοῖσι, καὶ σφέναν ἐκ τούτου ποιῶσαι. τὴν δὲ ἐς τὴν Λιβύαν οἱ χρομένην πελειάδα, λέγουσι Ἀμμόνος χρηστῶν κελῶσαι τὴν Λιβύαν ποιῆν ἔστι ὅς καὶ τὸ Διὸς. Δωδωναίων δὲ αἱ ἱρήϊα (τῶν τῆς παρεσβυτάτης οὐνόμας ἡ Προμείδα, τῇ δὲ μετ' αὐτῇ, Τιμαρέτη, τῇ δὲ νεωτάτῃ, Νικάνδρη) ἔλεγον ταῦτα. συνάμολον δὲ σφί καὶ οἱ Δωδωναῖοι οἱ περὶ τὸ ἱερόν. Ἐγὼ δὲ ἔχω περὶ αὐτῶν γνώμην τῇδε: εἰ δὴ ἡτέρας οἱ Φοίνικες ὄξησαν τὰς ἱρὰς γυναικας, καὶ τὴν μὲν αὐτῶν, ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἑσπετέραν, ἐς τὴν Ἕλλάδα

¹ Cognomina dederunt, honoresque & artificia distribuerunt, id est singulis assignauerunt, ac eorū figuras etiam enunxerunt, vel simulacris representauerunt. Vel simplicius, figuras eorum indicauerunt. ² Qui vero istis priores poetæ fuisse dicuntur, posteriores (vt mihi quidem videtur, fuerunt. Et prima quæ illa Dodonææ sacerdotes dicunt: ea vero quæ ad Hesiodum & Homerum spectant, ego is sum qui dico. At de orac. ³ In satis esse. ⁴ Qui templi curam gerunt. Vel, quibus templi cura demandata est.

ἀπέδοτο, δικάειν ἐμοὶ ἡ γυνὴ αὐτὴ τῆς νυνὶ Ἑλλά-
δος, πρὸς τὴν ὅν Πελασγίης καλὸν μῦθον τῆς αὐ-
τῆς ταύτης, ὡς ἔφηται ἐς Θεσπρωτοῖς. ἔπειτα
δουλεύουσα αὐτῇ, ἰδρύσασθαι ὑπὸ φηγῶ πεφυ-
κὴν Διὸς ἱερὸν ὡς περὶ ὧν εἶχες, ἀμφιπελαῦσαι ἐν
Θήῃσι ἱερὸν Διὸς, εἶτα ἀπῆκετο, ἐν ταῦτα μὲν μὲν
αὐτὴ ἔχειν. ἐκ δὲ τούτου, χρηστὴν κληρονομίαν
ἐπεὶ τε σπυριλλέει τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν, φαίει
δὲ οἱ ἀδελφεὺς ἐν Λιβύῃ περὶ ἧς ὑπὸ τῶν αὐ-
τῶν Φοινίκων ὑπὸ ὧν καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῇ. Πελεί- 10
δες δὲ μοι δοκέουσι κληρονομίαν πρὸς Δωδωναίαν ἐ-
πὶ τῇδε αἰγυμῆες, ὅτι βάρβαροι ἦσαν· ἐδόκεε
δὲ σφι ὁμοίως ὅρισι φθῆγῃσθαι. μὲν δὲ χρεῖον τὴν
πελειάδα ἀνδρῶν πῖναι φωνῇ ἀνδραγαθῶν λέγουσι,
ἐπεὶ τε τὰ σπυριλλέει σφι ἡδὲ ἡ γυνή· ἔως δὲ ἑαρ-
βάριζε, ἐδόκεε σφι ὅριος τρέπον φθῆγῃσθαι. ἐπεὶ
τέταρτον δὲ πελειάδα ἀνδρῶν πῖναι φωνῇ φθῆγῃ-
ται· μέλαινα δὲ λέγουσι ἐπὶ τὴν πελειάδα, σημα-
νοῦσι ὅτι Αἰγυπλίῃ ἡ γυνὴ ἔστι. Ἡ δὲ μαθητὴς ἡ τε
ἐν Θήῃσι τῇσι Αἰγυπλίῃσι καὶ ἐν Δωδωνῇ, πρὸς 20
πλήσιαι ἀλλήλοισι τυγχάνουσι εὐδοκίᾳ. ἔστι δὲ καὶ
τῶν ἱερῶν ἡ μνηστὴρ ἀπὸ Αἰγυπτοῦ ἀπὸ γυναικὸς πόρνη-
γυναικὸς δὲ πρὸς καὶ πομπῶν καὶ πρὸς αἰγυμῶν πρὸς
πομπῶν Αἰγυπτοῖσι εἰσὶ οἱ πομπῶν ἀπὸ καὶ
πρὸς πύτων Ἕλληνες μεμαθήκασι. περὶ μὲν
δὲ μοι πύτων, πόδε· αἱ μὲν γὰρ φαίνονται ἐκ πολ-
λοῦ τὸ χρεῖον πομπῶν, αἱ δὲ Ἕλληνικαὶ νεω-
στὶ ἐπονήθησαν. Περὶ μὲν Αἰγυπτοῖσι δὲ Αἰγυπτοῖσι
ὅσα ἀπὸ τῆς αὐτῆς πόρνης γυναικὸς δὲ συχναί· μά-
λιστα μὲν καὶ πρὸς αἰγυμῶν ἐς Βούβασιν πόλιν, τῇ 30
Ἀρτέμιδι· δὲ πρὸς ἐς Βούβασιν πόλιν τῇ Ἰσι. (ἐν
ταύτῃ γὰρ δὴ τῇ πόλει ὅτι μέγιστον Ἰσιος ἱερὸν. ἱ-
δρύται δὲ ἡ πόλις αὐτὴ τῆς Αἰγυπτου ἐν μέσῳ τῆς
Δέλφου. Ἰσιος δὲ ὅτι καὶ τὴν Ἑλλήων γλῶσσαν
Δημήτηρ) τῆς δὲ ἐς Σαῖν πόλιν τῇ Ἀθηνῶν
πόρνη γυναικὸς· τέταρτον δὲ ἐς Ἡλίου πόλιν τῆς
ἡλίου· πέμπτον δὲ ἐς Βουτου πόλιν τῇ Ἀπτοῖ· ἕ-
κτον δὲ ἐς Πάτρη πόλιν τῆς Ἀρεῖ. Ἐς μὲν
νυνὶ Βούβασιν ἐπεὶ αἰγυμῶν, πομπῶν τὰδε. πλε-
71 οῦσι τε γὰρ δὴ ἅμα ἀνδρες γυναικῶν, καὶ πολλὸν τι πλε- 40
θος ἐκ τέρων ἐκ τῆς βαρῆ. αἱ μὲν πῖνες τῶν γυ-
ναικῶν, κερῶν ἀπὸ ἑχούσας, κερῶν ἀπὸ οἱ δὲ αὐλῶν
σικατὰ πόρνη δὲ πλεον· αἱ δὲ λοιπαὶ γυναικῶν καὶ
ἀνδρες αἰδύουσι, καὶ τὰς χεῖρας κερῶν. ἔπειτα
δὲ πλεοντες κατὰ πῖνα πόλιν ἄλλῃ γυνῶνται, ἐγ-
χεῖμα φαντες τὴν βαρῆν τῇ γῇ, πομπῶν τὰδε·

vendiderunt: hanc, quæ in Græcia illa
quæ Pelasgia vocabatur, venit, eam esse
quæ apud Thespyros venit: atq; dein-
de ancillantem ibidem, condidisse sub
fago enata fanum Iouis, quemadmo-
dum mos erat Thebis ministrare in Iouis
templo. Hinc processit ut hinc memoria
eius haberetur: atq; hinc oraculum in-
stitutum. Et posteaquam illa linguam
Græcam accepit, dixisse aiunt, sororem
suam in Africa ab eisdē Phœnicibus (ut
ipsa fuisset) venundatam. Quod autē
mulieres à Dodonæis columbæ vocatæ
sunt, ob id mihi videtur factū quia bar-
baræ essent, quod videlicet simile quid-
dam auibis sonare ipsis viderentur. In-
teriecto deinde tempore columbā hu-
mana voce loquutam aiunt, postquam
quæ ipsi intelligere possent mulier lo-
quuta est, tamdiu volucris modo sona-
re visa quamdiu barbære loquebatur.
nam columba quomodo humanam vo-
cem sonaret? Nigram autem columbam
esse dicentes, Ægyptiam feminam si-
gnificant. Suntque pene simillima in-
ter se oracula, & illud apud Thebas Æ-
gyptias, & hoc apud Dodonam. estque
diuinandi in templis ratio ab Ægypto
ascita. Ipsi igitur Ægyptii extiterūt prin-
cipes conuentus & pompas & concili-
abula faciendi, & ab eis Græcis didi-
cerūt. Cuius rei hoc apud me argumen-
tū est, quod illa cōstet priscis tēporibus,
Græcanica vero recens fuisse instituta.
Nec vero semel quotannis conuentum
agunt Ægyptii, sed frequenter, cū alibi
tum præcipue ac studiosissime in vrbe
Bubasti, in honorē Dianæ. Secūdo loco
in vrbe Busriri, in honorē Isidis. In qua
vrbe maximum est templum Isidis, i-
psa in medio Delta Ægypti sita. Est au-
tem Isis quæ Græca lingua dicitur Δημή-
τηρ, id est Ceres. Tercio gradu in vrbe
Sai, in honorē Mineræ. Quarto,
Heliopoli, in honorē Solis. Quinto in
vrbe Buti, in honorē Latonæ. Sexto in
vrbe Papremi, in honorē Martis. Ceterum
quā se conferunt in urbem Bu-
bastin, hæc faciunt: Nauigant viri pari-
ter & mulieres, magna que est in singulis
nauibus vtrorumq; multitudo. Inter na-
uigandū assidue mulieres aliquot, crepi-
tacula tenentes plaudunt, viri tibiis ca-
nunt: ceteri ceteraq; modulantur ma-
nusq; complodunt. Atq; ut ad quamq;
urbē perueniunt nauigādo, talia agunt:

1 Videtur mihi hæc mulier venundata apud Thespyros in ea regione quæ nunc Hellas est, quæ eadem prius Pelasgia voca-
batur: deinde ancillans ibidem, sub fago quæ ibi nata esset constitui Ioui sacrum, id est, fagum quæ ibi erat, Ioui consecrasse, sicut
patet ex ea quæ Thebis sacra Iouis obisset, eo loco ad quem peruenerat, monumentum ipsius habere. Atque hinc orac. 2 Col-
locutiones cum diis per sequestrem & interpretem.

Appulsa ad terram naui, mulierum alia
 ea quæ dixi faciunt, alia compellantes e-
 ius vrbis feminas, ingerunt probra, alia
 saltant, alia surgentes¹ retrahunt illas.
 Talia in singulis ciuitatibus ad flumē si-
 tis agunt. Quū ad urbem Bubastin per-
 uentū est, diem festū celebrant magnis
 hostiis offerendis. quo in festo plus vini
 vinealis absumitur quā in reliquo anni
 tempore. Commeant illuc (vt indigenæ
 aiunt) virorū ac mulierum, præter pue-
 ros, ad septingenta millia. Atq; hæc qui-
 dem in ea vrbe fiunt. At in vrbe Busiri
 quomodo diem festum Isidi agant, su-
 perius à me dictū est. Verberantur enim
 post sacrificium cuncti & cunctæ, multa
 sane hominū millia: quo autem verbe-
 rentur, non est mihi fas dicere.² Sed ex
 omnibus præcipue hoc faciūt Cares qui
 Ægyptū incolunt: adeo quidē vt gladiis
 quoq; frontes concidant. Ex quo facto
 datur intelligi eos hospites esse, non Æ-
 gyptios. Vbi vero in Sain urbem sacri-
 ficatum conuenerunt, noctu sub dio v-
 niuersi circum domos frequētes lucer-
 nas accendunt, imbutas sale & oleo ple-
 nas³ cum multo lychno, quod tota ar-
 det nocte. Cui festo nomen impositum
 est, Accensio lucernarum. Ad hanc cō-
 uentum quicunque Ægyptiorū non ie-
 rint, obseruantes sacrificii noctē, & ipsi
 vniuersi lucernas accendunt: atq; ita ac-
 cenduntur lucernæ nō in Sai modo, sed
 etiam per vniuersam Ægyptum. Qua
 vero gratia nox hæc lumen & honorem
 sortita sit, sacra quædam ratio comme-
 moratur. Ad Heliopolin & ad Butin
 qui veniunt, tantū sacrificasse contenti
 sunt. In Papremi vero, quemadmodum
 alibi, & sacrificia & res diuinas per-
 agūt,⁴ sed quoad sol circumfertur, pau-
 culi sacerdotes circa simulacra exer-
 centur: quum plures eorum tenentes li-
 gneas clauas stant pro foribus tēpli, alii
 eregione, plus mille virorū qui vota exe-
 quuntur, cum singulis fustibus frequen-
 tes alia ex parte consistunt. Porro simu-
 lacrum ligneū ex ligneo sacello deaurato
 in alias sacras ædes pridie exportant,
 paucis illis qui ministerio simulacri reli-
 cti sunt, trahentibus plaustrum quatuor
 rotarum, quo vehitur sacellum cū simu-
 lacro quod intus est. Hos ingredi prohi-
 bēt ii qui in vestibulo stant. At ii qui vo-
 ta exequuntur, opitulantes deo, percu-

αἱ μὲν πινες τῶν γυναικῶν ποιδῶσι τὰ ὄφειρκα· αἱ
 δὲ ποδαῖοι, βοῶσαι τὰς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ γυ-
 ναῖκας· αἱ δὲ ὀρχέονται, αἱ δὲ αἰασύρονται αἰσάμε-
 ναι. ταῦτα πάντα πάντων πόλιν ὅρα ποταμίῳ
 ποιδῶσι. ἐπεὶ αὖ ἁπείκωνται ἐς τὴν Βούβασιν, ὀρ-
 παῖζοι μεγάλας αἰάροντες θυσίας. καὶ οἷος ἀμ-
 πέλινος αἰαισιμῶται πλέον ἐν τῇ ὀρτῇ ταύτῃ
 ἢ ἐν τῇ ἀπορῇ ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιλοιπῇ. συμ-
 φοιτῶσι δὲ ὁ, πικρὴ καὶ γυνή ἐστὶ, πλεὺς παιδί-
 ων, καὶ ἐς ἐβδόμη κεντα μυριάδας, ὡς οἱ ἐπιχω-
 ειοὶ λέγουσι. ταῦτα μὲν δὴ ταύτῃ ποιεῖται.
 Εἰ δὲ Βουσίει πόλιν ὡς αἰάρονται τῇ ἰστίῳ ὀρίῳ,
 εἴρηται περὶ τούτων μοι. τυφλῶνται γὰρ δὴ μὲν τὴν
 θυσίῳ πόρτες καὶ πάντα, μυριάδες καρτὰ πολλὰ
 αἰσάροντων. τὰ δὲ τυφλῶνται, οὐ μοι ὅσον ἐστὶ λέ-
 γειν· ὅσοι δὲ καρτὰ εἰσὶ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκούντες, οὗ-
 τοι δὲ ποσὺτα ἐπὶ πλεῶν παιδῶσι πύτων, ὅσα καὶ τὰ
 μέτωπα κέπνουνται μαχαίρησι· καὶ τὰτα εἰσὶ δὴ λυ-
 οὐ εἰσὶ ξίφοι καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι. Εἰς αἰνὴν δὲ πόλιν
 ἐπεὶ συλλεχθῶσι τῇσι θυσίῃσι ἐν τῇ νυκτὶ, λύχνα
 καίουσι πόλιν πολλὰ ὑποαίθρια πρὸς τὰ δώμα-
 τα κύκλῳ. τὰ δὲ λύχνα, ἐστὶ ἐμβόφια ἐμπλεῖα ἀ-
 λός καὶ ἐλαίου· ἐπὶ πολλῆς δὲ ἐπερὶ αὐτῶν ἐλλύχνι-
 ον· καὶ τὸ ποιεῖται πόρτες λύχνον. καὶ τῇ ὀρτῇ οὐνομα-
 χεῖται λυχνόμαχον· εἰ δὲ αὐτὸ μὴ ἔλθωσι τῶν Αἰγυ-
 πτίων ἐς τὴν πόλιν ταύτην, φυλάσσοντες τὴν
 κεντα θυσίης, καίουσι καὶ αὐτοὶ πόρτες τὰ λύχνα. καὶ
 ἔτι οὐκ ἐν Σαίμου καὶ καίεται, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πάντων
 Αἰγύπτου. ἔτι δὲ ἐνεκα φῶς ἔλαχε καὶ πρὸς τὴν
 αὐτὴν, ἐστὶ ἱερὸς πρὸς αὐτὴν λόγος λεγόμενος. Εἰς δὲ
 Ἡλίου τε πόλιν καὶ Βουτουῖ θυσίας μουσας ἐπιτε-
 λέουσι φοιτῶντες. ἐν δὲ Πατρήμιν θυσίας μὲν καὶ ἐν Πατρήμιν
 καὶ, κατὰ τὴν καὶ τῇ ἄλλῃ, ποιεῖουσι. εἰ δὲ αὐτὸ γίνηται
 κατὰ φερὸς ὁ ἥλιος, ὀλίγοι μὲν πινες τῶν ἱερῶν πρὸς
 τὸ ἀγαλμα πεποιέονται, οἱ δὲ πολλοὶ αὐτέων, ἐκ ξύ-
 λων κορυμνὰς ἔχοντες, ἱστῶσι τὴν ἱερὴν ἐν τῇ ἐσόδῳ.
 ἄλλοι δὲ δύχωντας ἐπιτελέοντες πλεῖνες χιλίων
 ἀνδρῶν, ἕκαστοι ἔχοντες ξύλα, καὶ οὗτοι ἐπὶ τὰ ἐπὶ τῇ
 ἐκ ἀλῆες ἱστῶσι. ὁ δὲ ἀγαλμα ἐὸν ἐν τῇ μικρῇ ξυ-
 λίνῳ καὶ ἔκαστος χρυσὸν μὲν, πρὸς ἐκαστὸν τῇ περὶ
 τερατῇ ἐς ἄλλο οἶκημα ἱερὸν. οἱ μὲν δὴ ὀλίγοι οἱ πρὸς
 τὸ ἀγαλμα λελεῖμμένοι ἔλκυσσι τε βράκυκλον ἄμα-
 ξαι, ἀγασσαν τὸ νηόν τε καὶ ὁ ἐν τῇ νῆῳ ἐν τῷ ἀγαλ-
 μα· οἱ δὲ οὐκ ἐῶσι, ἐν τοῖσι πορφυραίοισι ἱστῶντες,
 ἐστέναι· οἱ δὲ δύχωντες, πρὸς φέροντες τὰς καὶ, παλ-

¹ Pudenda reuelant. ² Quotquot autem Cares Ægyptum incolunt, in eo plus etiam faciunt istis quod & feriant fron-
 tem gladiis. ³ Quibus superstans incumbit ipsum ellychnium, ⁴ Sole autem iam inclinante, pauci quidam ex sacerdotibus
 circa simulacrum occupati sunt, plurimi autem eorum, vel maior autem pars, tenentes lign. cl. st pro f. templi. Alii vero qui vota
 exequuntur, plures quam mille homines, cum singul.

ἀπέδοτο, δικάειν ἐμοὶ ἡ γυνὴ αὐτὴ τῆς νῦν Ἑλλά-
δος, πρὸς τὴν ὅτι Πελασγίης καὶ Ἀργείης τῆς αὐ-
τῆς γυναικός, ὡς ἔφησαν ἐς Θεσπρωτοῖς. ἔπειτα
δοῦλ' αὖτις αὐτῇ, ἰδρύσασθαι ὑπὸ φηγῶ πεφυ-
κῇ Διὸς ἱερῇ. ὡς περὶ ὧν εἶχες, ἀμφιπολῶσαι ἐν
Θήβῃσι ἱερῇ Διὸς, εἶτα ἀπὶ κετο, ἐνθαῦτα μνήμην
αὐτῆς ἔχειν. ὅτι τῶν, χρηστὴν καὶ κατηγήσατο,
ἐπεὶ τε σκευάσθαι τὴν Ἑλλάδα γλώσσῃ, φαίει
δὲ οἱ ἀδελφεὺς ἐν Λιβύῃ περὶ ἡλίου ὑπὸ τῆς αὐ-
τῆς Φοινίκων ὑπὸ ὧν καὶ αὐτὴ ἐπὶ ἔστη. Πελα-
δες δὲ μοι δοκέοισι κληθεῖσθαι πρὸς Δωδωναίων ἐ-
πὶ τῷ δὲ αἰγυμῆες, ὅτι βάρβαροι ἦσαν. ἐδόκεε
δὲ σφι ὁμοίως ὅρισιν φθέγγεσθαι. μὲν γὰρ χεῖρον τὴν
πελειάδα αἰδομένη φωνῇ ἀνδράσας λέγουσι,
ἐπεὶ τε τὰ σκευάσθαι ἡνὶ δὲ ἡ γυνή. ἔως ὅτι ἐβαρ-
βάρει, ἐδόκεε σφι ὅριος τρέπον φθέγγεσθαι. ἐπεὶ
τὰ τρέπον δὲ πελειὰς αἰδομένη φωνῇ φθέγγεσθαι-
το· μέλαινα γὰρ λέγοντες ἐπὶ τὴν πελειάδα, σημά-
νους ὅτι Αἰγυπία ἡ γυνὴ. Ἡ γὰρ μαυρὴ ἦν τε
ἐν Θήβῃσι τῇσι Αἰγυπίοισι καὶ ἐν Δωδώνῃ, ὡς
πλήσιαι δὲ ἡλῆσι τυγχάνουσιν εὐδοκίᾳ. ἔστι δὲ καὶ
τῆς ἱερῆς ἡ δὲ περὶ αὐτὴν Αἰγυπία ἀπὸ πύργου πορ-
γύρας ὅτι πύργος καὶ πορτῶν καὶ πορτῶν πύργος
πορτῶν Αἰγυπιοὶ εἰσὶ οἱ πορτῶν πορτῶν. καὶ
ὡς πύργος Ἑλλήνες μεμαθήκασι. περὶ μὲν
δὲ μοι πύργος, τὸ δὲ αἰμὴν γὰρ φαίνεται ἐκ πολ-
λοῦ τὸ χεῖρον πορτῶν πορτῶν, αἰ δὲ Ἑλληνικαὶ νεω-
στὶ ἐπονήθησαν. Γαλήνη δὲ Αἰγυπιοὶ
ἐκ ἀπ᾽ αὐτῆς ἐπὶ αὐτῆς, πορτῶν πορτῶν δὲ συχναὶ μά-
λιστα μὲν καὶ πορτῶν πορτῶν ἐς Βούβασιν πόλιν, τῇ
Ἀρτέμιδι. δὲ πύργος, ἐς Βούβασιν πόλιν τῇ Ἰσι. (ἐν
ταύτῃ γὰρ δὴ τῇ πόλει ὅτι μέγιστον Ἰσίδος ἱερῇ. ἰ-
δρύται δὲ ἡ πόλις αὐτὴ τῆς Αἰγυπίου ἐν μέσῳ τῷ
Δέλτῳ. Ἰσὶς δὲ ὅτι καὶ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν
Δημήτηρ) τελέει δὲ, ἐς Σαῖν πόλιν τῇ Ἀθηνᾷ
πορτῶν πορτῶν. τέταρτος δὲ, ἐς Ἡλιούπολιν τῇ
Ἡλίῳ. πέμπτος δὲ, ἐς Βουτουῖν πόλιν τῇ Ἀπτοῖ. ἕ-
κτος δὲ, ἐς Πάπρημιν πόλιν τῇ Ἀρεῖ. Ἐς μὲν
νῦν Βούβασιν ἐπεὶ αὐτοὶ καὶ πορτῶν πορτῶν, πορτῶν πορτῶν. πλε-
ύστοι τε γὰρ δὴ ἅμα ἄνδρες γυναικῶν, καὶ πολλοὶ τι πλη-
θος ἐκ ἀπ᾽ αὐτῶν ἐκαστὴν βάρει. αἱ μὲν πύργος τῆς γυ-
ναικῶν, καὶ πύργος ἔχουσιν, καὶ πύργος ἔχουσιν οἱ ὅτι ἀνδρά-
σι καὶ πορτῶν πορτῶν. αἱ γὰρ λοιπαὶ γυναικῶν καὶ
ἄνδρες αἰδοῦνται, καὶ πύργος καὶ πύργος. ἔπειτα
δὲ πλεονέστες καὶ πύργος πύργος ἄλλῃ γυναικῶν, ἐγ-
χεῖν φαντες τὴν βάρει τῇ γῇ, πορτῶν πορτῶν.

vendiderunt: hanc, quæ in Græcia illa
quæ Pelasgia vocabatur, venit, eam esse
quæ apud Thespotos venit: atq; dein-
de ancillantem ibidem, condidisse sub
fago enata fanum Iouis, quemadmo-
dum mos erat Thebis ministrare in Iouis
templo. Hinc processit ut hinc memoria
eius haberetur: atq; hinc oraculum in-
stitutum. Et posteaquam illa linguam
Græcam accepit, dixisse aiunt, sororem
suam in Africa ab eisdē Phœnicibus (ut
ipsa fuisset) venundatam. Quod autē
mulieres à Dodonæis columbæ vocatæ
sunt, ob id mihi videtur factū quia bar-
baræ essent, quod videlicet simile quid-
dam aubus sonare ipsis viderentur. In-
teriecto deinde tempore columbā hu-
mana voce loquentem aiunt, postquam
quæ ipsi intelligere possent mulier lo-
quuta est, tamdiu volūcris modo sona-
re visa quamdiu barbare loquebatur.
nam columba quomodo humanam vo-
cem sonaret: Nigram autem columbam
esse dicentes, Ægyptiam feminam si-
gnificant. Suntque pene simillima in-
ter se oracula, & illud apud Thebas Æ-
gyptias, & hoc apud Dodonam. estque
diuinandi in templis ratio ab Ægypto
ascita. Ipsi igitur Ægyptii extiterūt prin-
cipes conuentus & pompas & conciliabula
facitandi, & ab eis Græcis didi-
cerūt. Cuius rei hoc apud me argumen-
tū est, quod illa cōstet priscis tēporibus,
Græcanica vero recens fuisse instituta.
Nec vero semel quotannis conuentum
agunt Ægyptii, sed frequenter, cū alibi
tum præcipue ac studiosissime in vrbe
Bubasti, in honorē Dianæ. Secūdo loco
in vrbe Busiri, in honorē Isidis. In qua
vrbe maximum est templum Isidis, i-
psa in medio Delta Ægypti sita. Est au-
tem Isis quæ Græca lingua dicitur Δημή-
τηρ, id est Ceres. Tertio gradu in vrbe
Sai, in honorē Mineræ. Quarto,
Heliopoli, in honorē Solis. Quinto in
vrbe Buti, in honorē Latonæ. Sexto in
vrbe Papremi, in honorē Martis. Ceterum
quū se conferunt in urbem Bu-
bastin, hæc faciunt: Nauigant viri pari-
ter & mulieres, magnæque est in singulis
nauibus utrorumq; multitudo. Inter na-
uigandū assidue mulieres aliquot, crepi-
tacula tenentes plaudunt, viri tibiis ca-
nunt: ceteri ceteraq; modulantur ma-
nusq; complodunt. Atq; ut ad quamq;
urbē perueniunt nauigādo, talia agunt:

1 Videtur mihi hæc mulier venundata apud Thespotos in ea regione quæ nunc Hellas est, quæ eadem prius Pelasgia voca-
batur: deinde ancillans ibidem, sub fago quæ ibi nata esset constituisse Ioui sacrum, id est, fagum quæ ibi erat, Ioui consecrassse, sicut
par erat eam quæ Thebis sacra Iouis obisset, eo loco ad quem perueniret, monumentum ipsius habere. Atque hinc orac. 2 Col-
locutiones cum diis per sequestrem & interpretem.

Appulsa ad terram nauis, mulierum aliarum
 ea quæ dixi faciunt, aliarum compellantes e-
 ius urbis feminas, ingerunt probra, aliarum
 saltant, aliarum surgentes ¹ retrahunt illas.
 Talia in singulis ciuitatibus ad flumē si-
 tis agunt. Quū ad urbem Bubastin per-
 uentū est, diem festū celebrant magnis
 hostiis offerendis. quo in festo plus vini
 vinealis absumitur quā in reliquo anni
 tempore. Commeant illuc (ut indigenarum
 aiunt) virorum ac mulierum, præter pue-
 ros, ad septingenta millia. Atque hæc qui-
 dem in ea urbe fiunt. At in urbe Busrī
 quomodo diem festum Isidi agant, su-
 perius à me dictū est. Verberantur enim
 post sacrificium cuncti & cunctarum, multa
 sane hominū millia: quo autem verbe-
 rentur, non est mihi fas dicere. ² Sed ex
 omnibus præcipue hoc faciūt Cares qui
 Ægyptū incolunt: adeo quidē ut gladiis
 quoque frontes concidant. Ex quo facto
 datur intelligi eos hospites esse, non Æ-
 gyptios. Vbi vero in Sain urbem sacri-
 ficatum conuenerunt, noctu sub dio vni-
 uersi circum domos frequētes lucer-
 nas accendunt, imbutas sale & oleo ple-
 nas ³ cum multo lychno, quod tota ar-
 det nocte. Cui festo nomen impositum
 est, Accensio lucernarum. Ad hanc cō-
 uentum quicumque Ægyptiorū non ie-
 rint, obiteruantes sacrificii noctē, & ipsi
 vniuersi lucernas accendunt: atque ita ac-
 cenduntur lucernarum nō in Sai modo, sed
 etiam per vniuersam Ægyptum. Qua
 vero gratia nox hæc lumen & honorem
 sortita sit, sacra quædam ratio commemo-
 rat. Ad Heliopolin & ad Butin ⁴
 qui veniunt, tantū sacrificasse contenti
 sunt. In Papremi vero, quemadmodum
 alibi, & sacrificia & res diuinas per-
 agūt, ⁴ sed quoad sol circumfertur, pau-
 culi sacerdotes circa simulacra exer-
 centur: quum plures eorum tenentes li-
 gneas clauas stant pro foribus templi, alii
 eregione, plus mille virorum qui vota exe-
 quuntur, cum singulis fustibus frequen-
 tes alia ex parte consistunt. Porro simu-
 lacrum ligneū ex ligneo sacello deaurato
 in alias sacras ædes pridie exportant,
 paucis illis qui ministerio simulacri reli-
 cti sunt, trahentibus plaustrum quatuor
 rotarum, quo vehitur sacellum cū simu-
 lacro quod intus est. Hos ingredi prohi-
 bēt ii qui in vestibulo stant. At ii qui vo-
 ta exequuntur, opitulantes deo, percu-

αἱ μὲν πινες τῶν γεωαικῶν παιδοὺς πατρὶς εἶρηκα· αἱ
 δὲ παρθέναι, βοῶσιν τε καὶ ἐν τῇ πόλει αὐτῇ γε-
 νῆσθαι· αἱ δὲ ὀρχέονται, αἱ δὲ αἰασύρονται αἰσάμε-
 ναι. αὗται τὰς πᾶσαν πόλιν ἀπὸ ποταμίου
 παιδοὺς. ἐπεὶ δὲ ἀπώκωνται ἐς τὴν Βούβαστιν, ὀρ-
 παζοισι μεγάλας αἰάροντες θυσίας. καὶ οἷος ἀμ-
 πέλινος αἰαισιμούται πλέον ἐν τῇ ὀρτῇ αὐτῇ
 ἢ ἐν τῇ ἀπὸρρη ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιλοιπῇ. συμ-
 φοιτέωσι δὲ ὅ, πικρὰ καὶ γυνή βῆσι, πλὴν παιδί-
 ων, καὶ ἐς ἐβδμήκοντα μυριάδας, ὡς οἱ ἐπιχω-
 ειοὶ λέγουσι. αὗται μὲν δὴ αὐτῇ ποιεῖται,
 10 Ἐν δὲ Βουσίει πόλει ὡς αἰάρονται τῇ ἰσὶ τὴν ὀρίων,
 εἶρηται πρὸς τὸν μοι. τύπτονται γὰρ δὴ μὲν τὴν
 θυσίῳ πρῶτες καὶ πᾶσαι, μυριάδες κάρτα πολλὰ
 αἰσάμενων. τῷ δὲ τύπτονται, οὐ μοι ὅσον βῆσι λέ-
 γειν· ὅσοι δὲ Καρῶν εἰσὶ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκούντες, οὗ-
 ποι δὲ ποσὺν ἐπὶ πλέω παιδοὺς πύτων, ὅσα καὶ τὰ
 μέτωπα κέπτονται μαχαίρησι· καὶ τὸ τῷ εἰσὶ δὴ λαι
 ὅτι εἰσὶ ἔξοι καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι. Ἐς Σαῖν δὲ πόλιν
 20 ἐπεὶ συλλεχθῶσι τῇσι θυσίῃσι ἐν τῇ νυκτί, λύχνα
 καίουσι πάντες πολλὰ ὑπὸ αἰθέρα πρὸς τὰ δαμα-
 τὰ κύκλῳ. τὰ δὲ λύχνα, ἔστι ἐμβόφια ἐμπλεὰ ἀ-
 λῶς καὶ ἐλαίου· ἐπὶ πολλῆς δὲ ἐπερὶ αὐτῷ δὲ ἐλλύχνι-
 ον· καὶ τὸ τῷ καίεται πρὸς ὑχίον. καὶ τῇ ὀρτῇ οὐνομα
 κέεται λυχνοκαίη· οἱ δὲ αὐτῇ ἔλθωσι τῶν Αἰγυ-
 πτίων ἐς τὸ πρὸς γυνεὶν αὐτῇ, φυλάσσοντες τὴν
 κατὰ τῆς θυσίας, καίουσι καὶ αὐτοὶ πρῶτες τὰ λύχνα. καὶ
 ἔπειτα οὐκ ἐν Σαῖ μοῦν καίεται, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πᾶσαν
 Αἰγύπτου. ὅτι δὲ ἐνεκα φάσ' ἐλαχε καὶ πρὸς τὴν ἡμέ-
 30 αὐτῇ, ἔστι ἰσὺς πρὸς αὐτὸν λόγος λεγόμενος. Ἐς δὲ
 Ἡλίου τε πόλιν καὶ Βουπιῶν θυσίας μοῦνας ἐπιτε-
 λέουσι φοιτέοντες. ἐν δὲ Πατρήμι θυσίας μὲν καὶ ἰ-
 ρα, κατὰ τὸν καὶ τῇ ἄλλῃ, ποιεῖουσι. δὲ τὸ αὐτῇ γίνηται
 κατὰ φερῆς ὁ ἥλιος, ὁλίγοι μὲν πινες τῶν ἰσίων πρὸς
 δὲ ἀγαλμα πεποιέεται, οἱ δὲ πολλοὶ αὐτέων, ἐκ ξύ-
 λων κρυψάς ἔχοντες, ἰσῶσι τῷ ἰσὺ ἐν τῇ ἐσόδῳ
 ἄλλοι δὲ ὀχλωρὰς ἐπιτελέοντες πλῆθινες χιλίων
 ἀνδρῶν, ἔκαστοι ἔχοντες ξύλα, καὶ οὗτοι ἐπὶ τὰ ἐπε-
 40 ρα ἄλῃες ἰσῶσι. δὲ δὲ ἀγαλμα ἐὼν ἐν τῷ μικρῷ ξυ-
 λῷ κατὰ χρυσὸν μὲν, πρὸς χρυσὸν τῇ πρὸς
 τεραῖς ἐς ἄλλο οἶκημα ἰσόν. οἱ μὲν δὴ ὁλίγοι οἱ πρὸς
 τῷ ἀγαλμα λελεϊμένοι ἔλχουσι τεράκρυχον ἄμα-
 ξαι, ἀγνοῦν τὸ νῆον τε καὶ δὲ ἐν τῷ νῶν ἐὼν ἀγαλ-
 μα· οἱ δὲ οὐκ ἐῶσι, ἐν τοῖσι πορφυραίοισι ἰσῶτες,
 ἐπέται· οἱ δὲ ὀχλωρὰς, πρὸς πρὸς τῷ πατ-

¹ Pudenda reuelant. ² Quotquot autem Cares Ægyptum incolunt, in eo plus etiam faciunt istis quod & feriant fron-tem gladiis. ³ Quibus superflans incumbit ipsum ellychnium, ⁴ Sole autem iam inclinante, pauci quidam ex sacerdotibus circa simulacrum occupati sunt, plurimi autem eorum, vel maior animarum pars, tenentes lign. cl. st. pro f. templi. Alii vero qui vota exequuntur, plures quam mille homines, cum singul.

οιοι αὐτοὺς ἀλεξόμενοι. εἰδὼτα μὲν ἡ ξύλοις κα-
τερῇ γίνεται κεφαλὰς τε συναράσσονται· καὶ ὡς ἐ-
γὼ δόκω, πολλοὶ καὶ ἀποθνήσκουσιν ἐκ τῆς τρωμά-
των. οὐ μὲντοι γε οἱ τε Αἰγύπιοι ἔφασαν ἀποθνή-
σκουσιν ὁσέτινα. Τὴν δὲ πατήρην τούτων ἐκ
τῆς δὲ νομίσει φασὶ οἱ ἐπιχώριοι· οἰκέειν ἐν ταῖς ἱερῇ
τούτῳ, τῆς Ἀρεὸς τὴν μητέρα, καὶ τὴν Ἀρεὰ ἀποθνή-
σκουσιν ἡρόδοτος, ἐλθεῖν ἔξ ἀνδρῶν μόνον, ἐχέοντα τῇ
ἡρώδει, ματρὶ συμμίξαι, καὶ τὴν ἀποθνήσκουσιν τῆς μητρός,
οἷα ὅτι ἐκ πατρός αὐτὴν ἀποθνήσκουσιν, οὐ πατρὶ
παρῆναι, ἀλλ' ἀποθνήσκουσιν· ὅτι δὲ ἄλλης πόλιος ἀ-
γαμέμνων αἰδομένοισι, τῆς τε ἀποθνήσκουσιν τριχέ-
ως ἀειπαῖν, καὶ ἐσελθεῖν τῶν τῶν μητέρα. ἀπὸ
τῆς αὐτῆς Ἀρεῖς τούτων τὴν πληγὴν ἐκ τῆς ὁρῆς
νεομικεῖν φασί. καὶ ὅτι μὴ μίσγεσθαι γυναιξὶ ἐκ
ἐροῖς, μηδὲ ἀλούτοις ἀπὸ γυναικῶν ἐς ἱερὰ ἐσιέναι, ἐ-
καστοὶ εἰς οἱ ἀποθνήσκουσιν θρησκύουσιν. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι
χεδὸν πόρτες αἰδομένοι, πλὴν Αἰγυπτίων καὶ Ἑλ-
λῶν, μίσγονται ἐκ ἐροῖς· καὶ ἀπὸ γυναικῶν αἰ-
δομένοι, ἀλούτοι ἐσέρχονται ἐς ἱερὰ, νομίζοντες ἀ-
ποθνήσκουσιν. 72 κατὰ τὰ ἄλλα κτήνη. καὶ τὰ ἄλ-
λα κτήνη ὅρα καὶ ὀρνίθων ἥντα ὁχλομόρφα ἐν τε
τοῖσι τοῖσι τῆς γῆς καὶ ἐν τοῖσι τοῖσι τοῖσι. εἰ ὦν ἦν
τῶν τῶν τῶν φίλων, ὅτι αὐτὸς τὰ κτήνη ποιεῖ-
ν. ἔτι μὲν τοιαῦτα ποιεῖν, ὅτι ἐλεγεῖτο ἐμοὶ
γε ὅτι ὄρεα. Αἰγύπιοι δὲ θρησκύουσιν ἀποθ-
νῶς τὰ τε δῆλα καὶ τὰ ἱερὰ, καὶ δὴ καὶ τὰδε. ἔξ τῆς Αἰ-
γύπτου ὅμορος τῇ Λιβύῃ, ὅμορος δὲ θρησκύουσιν τὰ
δὲ εἶναι σφι, ἀπαντα ἱερὰ νεομικεῖν· καὶ τὰ μὲν, σὺν
ἑσθρα αὐτοῖσι τοῖσι αἰδομένοι, τὰ δὲ, ὅτι δὲ εἶναι 30
αἰδομένοι τὰ ἱερὰ, εἰ λέγειμι, κατὰ τὰς αἰδουμένους
τὰς τῆς ἀποθνήσκουσιν, τὰ ἐγὼ φάσκω μάλιστα ἀποθνή-
σκουσιν· τὰ δὲ καὶ εἶρηκα αὐτῶν ἐπιφάνους, ἀναγὰν
καταλαβαρόμενος εἶπον. νόμος δὲ ὅτι καὶ τῆς
θρησκύουσιν ὡς ἔχων· μελεδωνοὶ ἀποθνήσκουσιν τῆς
θρησκύουσιν χωρὶς ἐκείνων, καὶ ἑρσενες καὶ θῆλειαι τῆς
Αἰγυπτίων, τῆς παῖς τῶν πατρὸς ἐκδέχεται τὴν
πληγὴν. οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλις ἐκαστοὶ δὴ τὰς τὰς
σφι ἀποτελέσσι, δὴ χόμοι τῶν τῶν αὐτῶν τῶν θρη-
σκύουσιν ἐκδέχεται τῶν τῶν αὐτῶν ἢ πᾶσαν ἢ κεφαλὴν, 40
ἢ ὅτι μισοῖ, ἢ ὅτι τείτον μέρος τῆς κεφαλῆς, ἵσασιν σα-
θμῶς ἀποθνήσκουσιν τῶν τῶν αὐτῶν. ὅτι δὲ ἀποθνή-
σκουσιν, τῶν τῶν μελεδωνοὶ τῶν θρησκύουσιν διδοῖ. ἢ δὲ αὐτῶν
αὐτῶν τῶν αὐτῶν, ὅτι ἔχει βορὴν τοῖσι θρησκύουσιν.
θρησκύουσιν μὲν δὲ αὐτοῖσι πιαύτη ἀποθνήσκουσιν. ὅτι δὲ

tiunt hos, sese ipsi defensores. Hic ve-
hemens existit fustuaria pugna mutuo
capita ferientium: multique ex vulneri-
bus (ut ego opinor) pereunt, et si Æ-
gyptii quemquam mori negant. A-
iunt autem indigenæ conuentum hunc
ideo institutum: Templum id incoluisse
matrem Martis, & ad eam Martem
iam adultum ac virilis ætatis venisse gra-
tia coeundi cum matre: quem maternos
ministros, ¹ qui eū à principio non a-
gnoscerent, quum ingredi ad matrē non
finerent, hunc, ex alia ciuitate adductis
hominibus, illos male mulctasse, & ad
matrē fuisse introgressum. ² Et ob hanc
rem aiunt solennem esse Marti die festo
hanc rixam, & institutum ne in templo
cum feminis coiretur, neve à venerē nisi
ablutis templa adirentur. Hi sunt qui
primi ceremoniis vacauerunt. nā ceteri
fere mortales, præter Ægyptios ac Græ-
cos, cocunt in templis: & à venerē sur-
gentes, non abluti introeunt templum,
putantes hominem esse ut ceteras ani-
mantes. Etenim videre licet & pecudes
omnes & volucrū greges coire in deorū
templis atque in fanis: quod si non esset
deo gratum, ne pecudes quidem id esse
facturas dicunt. Mihi autem ista facien-
tes non probantur. ¶ Ægyptii porro
cum in aliis ad sacra pertinentibus, tum
vero in his superstitione agunt. Ægy-
ptus, quum sit Libyæ finitima, non ta-
men admodum bestiis abundat: quæ
vero illic sunt, eæ omnes pro sacris ha-
bentur, ³ partim mansuetæ, partim im-
mansuetæ. Quia autem causa pro sacris
habentur, si dixerō, ad res diuinas oratio
mea descenderet, quas ego in primis enar-
rare deuito: quarumque quicquid dixi,
id necessitate coactus delibando dixi.
Consuetudo quæ de bestiis est, ita habet:
Eas seorsum singulas educandi curā Æ-
gyptii atque Ægyptiæ suscipiunt: in quo
honore filius patri succedit. His bestiis
omnes qui in urbibus sunt, vota persol-
uunt, supplicantes illi deo cuius illa be-
stia est, hūc in modum: Derasis filiorum
capitibus aut in totum, aut ex media, aut
ex tertia parte, appendunt crines vna
in lance, & altera tantundem argenti:
quæ pecunia quum lancem traxerit, eā
tradunt curatrici bestiarum. Illa pro hoc
concisos pisces præbet bestiis escam.
⁴ talis enim cibus illis præbetur. Quarū

LXIV

LXV

1 Ut qui antea ipsum non vidissent, non fuisse ingredi, sed abegisse. 2 Et ob hanc rem Marti hanc verberationem die festo solennem se instituisse aiunt. Sed & ne in templo eū congregarentur, neve à congressu, ad verbum, à feminis, nisi abl. tem. adir. hi primi religiose cauerunt. Vel, Sed in templo congregati &c. his primis religio fuit. 3 Quarum aliz inter ipsos homines aluntur, aliz non item. Cur autē abstineatur ab iis quæ sacra sunt, si dix. 4 Et huiusmodi quidē educatio ipsis est constituta. Quarum

LXVI

siquam quis necauerit, si volens, morte mulctatur: sin nolens, plectitur ea multa quam sacerdotes statuerint. Quisquis tamen ibin aut accipitrem necauerit, siue volens siue nolens, necessario morte afficitur. Quum autem multæ sint bestiarum quæ vna cum hominibus vitant, multo tamen plures essent nisi res hæc officeret felibus. Feles postquæ sunt enixæ, non amplius adeunt masculos: eas isti coeundi gratia indagantes, tamen potiri nequeunt: ergo contra illas talia comminiscuntur: Ereptos & subreptos earum fetus occidunt, non tamen occisos edunt. Ille fetibus orbatæ, cupiditate aliorum (amantissima enim fetuum bestia est) ita demum ad mares se conferunt. Fel incensa strue diuina res occupat. nam quoties ignem extinguere neglexerunt Aegyptii, custodias felium dispositi agunt. At ille aut intrudendo sese hominibus, aut transfiliendo in ignem insiliunt. Hoc dum contingit, ingenti luctu afficiuntur Aegyptii. Quibuscunque autem in domibus felis oppetit mortem, earum domorum habitatores cuncti sola supercilia eradunt: totum autem corpus & caput, in quorum domibus moritur canis. Efferuntur autem feles mortuæ ad sacra tecta, vbi salitæ sepeliuntur in vrbe Bubasti. Canes feminas in sua quisque vrbe tumulant, sacratissimas in loculis. Eodem modo quo canes feminæ, ichneutæ sepeliuntur. Nam mygalas, id est mures araneos, & accipitres in urbem Butum asportant. Vrsos autem, qui sacri sunt, & lupos non multo vulpibus grandiores, eo loci sepeliunt vbi iacentes inueniunt. At crocodilo talis inest natura: Quatuor mensibus maxime hybernis nihil omnino edit: & quum sit animal quadrupes, tamen terrestre & aquatile est. Nam oua parit humi, excluditque: & plerumque diei in sicco agit, sed totam noctem in flumine, quippe calidior aqua quam nocturno sereno & roscido. Ex omnibus quæ nouimus animalibus, hoc maximum exilit ex minimo. siquidem oua gignit haud multo maiora anserinis, & proportionem oui fetus excluditur: at excrefcens, ad decem & septem & amplius cubitos peruenit. oculos habet suillos, dentes magnos proportionem corporis, & prominentes atque ferratos: cui ex omnibus bestiis soli lingua innata non est. Idem inferiorem

LXVII

LXVIII

αἰ πῆς τῆς θηλείων τούτων ἀποκτείνῃ, ἢν μὲν ἐκὼν, θανάτος ἢ ζημὴν ἢν δὲ ἀέκων, ἀποτίνειν ζημὴν τὴν αὐτοῖς ἱερεῖς τὰ ζῶνται. ὅς δ' αὖ ἰδὼν ἢ ἱρηκε ἀποκτείνει, ἢν τε ἐκὼν, ἢν τε ἀέκων, τεθναίαι αὐτὰ γὰρ. Πολλὰ δὲ οἱ τῶν ὁμοτέρων τοῖσι αἰδεσφοῖσι θηλείων, πολλὰ δ' αὖ ἐπὶ πλεῶν ἐγίνετο, εἰ μὴ κατελαμβάνε τὴς αἰλουργοῖς τοιάδε. ἐπεὶ αὖ τέκωσι αἱ θήλειαι, οὐκέτι φοιτέουσι τῶν τοῖς ἔρσενας. οἱ δὲ διζήμενοι μίσγεται αὐτῇσι, οὐκ ἔχουσι. τῶν δ' ὦν ταῦτα σφίζονται τὰδε ἀρπάζοντες ἀπὸ τῆς θηλείων, καὶ αἰρεοὶ μὲν οἱ τὰ τέκνα, κτείνουσι κτείναντες μὲν τοῖς, οὐ πατίονται. αἱ δὲ, σελοσόμεναι τῶν τέκνων, ἄλλω δὲ ὅτι θυμέουσας, οὕτω δὲ ἀπικρέονται τῶν τοῖς ταῖς ἔρσενας. φιλότεκνον γὰρ ὁ θηλείων. πυρκαϊῇ νομῶν, θεία τῶν ἡμάτων καταλαμβάνει τοῖς αἰλουργοῖς οἱ μὲν γὰρ Αἰγυπῆιοι ἀφαιρῶντες φυλακὰς ἔχουσι τῆς αἰλουργῶν, ἀμελήσαντες σθενηνῶν ὁ χαρόμενοι οἱ δὲ αἰλουργοῖς, ἀφαιρῶντες, καὶ τῶν δεσποκοίτες τοῖς αἰδεσφοῖς, ἐσάλλονται ἐς τὸ πύρ. πύτων δὲ γινόμενων, πένθετα μέγιστα τὴς Αἰγυπτίου καὶ καταλαμβάνει. ἐν ὅτεσι δ' αὖ οἰκίησι αἰλουργοῖς ἀποθαίη ἀπὸ τῆς αὐτομάτου, οἱ οἰκέοντες πύρτες ξυρέονται τῶν ὀφρύας μοῦνας. παρ' ὅτεσι δ' αὖ κυῶν, πύρ ὁ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν. ἀπάρηται ὅ οἱ αἰλουργοῖς ἀποθαιόντες ἐς ἱερὰς ἐτάρας, ἐνθα θάπτονται τῶν χερσὶν ἐν τῇ Βουβάστῃ πόλει. τῶν δὲ κύας ἐν τῇ ἐωὶ τῆς ἑκάστοις πόλει θάπτονται ἐν ἱερῇσι θήκησι. ὡσαύτως ὅ τῇσι κυσὶ οἱ ἰχθυοὶ θάπτονται. τῶν δὲ μυγαλῶν καὶ τὴς ἱρηκῶν ἀπάρηται ἐς Βουτῆν πόλιν. τῶν δὲ ἀρκτοῖς ἐούσας ἱερὰς, καὶ τὴς λύκας, καὶ πολλὰ τέρα ἐόντας ἀλωπέκων μέζοντας, αὐτὰ θάπτονται τῇ αὐτῇ δὲ τῶν καίμενοι. τῶν δ' ἰχθυῶν δέλων φύσις ἐστὶ τοιήδε. τὴς χειμῶνος τὰς μῆνας τέσσαρας ἐσθίει ἕδεν ἐν ὅ τῇ τεράπειν, χερσῶν καὶ λιμναῶν ἐστὶ. πικρὰ μὲν γὰρ ὡς ἐν γῇ, καὶ ἐκλέπει καὶ ὁ πολλὸν τῆς ἡμέρας ἀφαιρῶν ἐν τῇ ξηρῇ, πύρ δὲ νύκτα πᾶσαν ἐν τῇ ποταμῷ. θερμότερον γὰρ δὴ ἐστὶ τὸ ὕδωρ τῆς τε αἰθέρας καὶ τῆς θέρους. πύρτων δ' ὅ τῇ ἡμεῖς ἰδόμενοι τῆς, τὴν δὲ ἐλαχίστου μέγιστον γίνεται. τὰ μὲν γὰρ ὡς, χιλιῶν οὐ πολλὰ μέζον τίκτει καὶ ὁ νεοσσὸς καὶ λόγον τῶν οὐ γίνεταί. αὐτὸς μὲν ὅ, γίνεται καὶ ἐς ἐπὶ τετρακίδεκα πῆχας, καὶ μέζον ἐπὶ ἑξήδε ὁφθαλμοὶ μὲν, ὅς. ὁδόντας δὲ, μεγάλοις καὶ χαυλιόδοντας, καὶ τῶν τῶν σώματος. γλωσσῶν δὲ μοῦων θηλείων οὐκ ἔφουσι. ὁδὸν τὴν κατὰ

1 Nisi tale quiddam felibus accideret. 2 Ergo aduersus hoc malum tali vtuntur versutia: 3 Orto autem incendio animalium quiddam felibus accidit. Aegyptii enim recedentes & ignem extinguere negligentes, feles obseruant: feles autem subeuntes & superfiliantes homines, in ignem insiliunt. Vel, salientes supra homines. 4 Id est, Canes masculi ferarum indagatores, Gall. Chiens de chasse. Limiers. 5 Ad verbum, mortalibus.

73 κινῆ γὰρ ὁ, ἀλλὰ καὶ τὸ το μωῶν θηρίων τὴν αἰὶ
 γὰρ ὁ πρὸς αἰ τῇ καί τω ἔχει δὲ καὶ ὁ οὐχ ἄς καρ-
 τεροῖ, καὶ δὲρμα λεπτὸν ὄν ἀρρηκτὸν ὅτι τῷ ὄντος.
 τυφλὸν δὲ ἐν ὕδατι, ἐν δὲ τῇ αἰθερίᾳ ἄξυδερκέστατον.
 αἶτε δὲ ὅν τῷ ἐν ὕδατι διαίται ποιδύμῳ, ὃ τὸμα
 ἐνδοθεν φορέει πῶν μετ' ὃν βδελύων. πὰ μὲν δὲ
 ἄλλα ὄρεα καὶ θηρία φθύνει μιν ὃ δὲ τερχίλος
 εἰρηνῶν οἱ βῆ, αἶτε ὡφελεομένης πρὸς αἰσθ'. ἐπ-
 εαὶ γὰρ ἐς τὴν γλῶσσῃ ἐκ τῷ ὕδατος ὃ κερκὸς δ-
 λος, καὶ ἐπειτα χαίη, (ἔωθε γὰρ τῷ ὡς ἐπὶ πῶν
 ποιεῖν πρὸς τὸν ζῆφρον) ἐνθαυτὰ ὃ τερχίλος ἐς-
 δυνῶν ἐς τὸμα αἰσθ', καπατῶνι τὰ βδέλλας ὃ
 δὲ λεοκλῶν, ἥδετα, καὶ ὁ δὲ ἐν σίνετα ὃν τερ-
 φοῖσι μὲν δὲ τῷ Αἰγυπτίῳ ἱερὸν εἰσι οἱ
 κερκὸς δειλοῖ, τοῖσι δὲ οὐ, ἀλλ' αἶτε πολεμίοις πρὸς-
 ποῖσι. οἱ δὲ πρὸς τῇ Θήβας καὶ τὴν Μοίριος λίμνην
 οἰκόντες καὶ κέρτα ἡγλῶται αἰσθ' ἐν ἱερῇ. ἐκ
 πῶν τῶν δὲ ἐνα ἐκὰς πρὸς ἐκ τρέφουσι κερκὸς δειλον,
 δεδιδάγμενον ἐν χερσὶν ἡττα ἄρτηματὰ τε λίθι-
 να χυτὰ καὶ χρύσεια ἐς τὰ ὦτα ἐσθ' ἔντες, καὶ ἀμφι-
 δέας πρὸς τῷ ἐμ πρὸς τοῖς πόδας, καὶ σιτία σπό-
 τακτα διδόντες, καὶ ἱρήα, καὶ πρὸς ἐπόντες ὡς καλ-
 λισα ζῶντες σποθαοῖς τῷ παρὲν ὄσαντες, θά-
 πησιν ἐν ἱρήσιν θύκησι. οἱ δὲ πρὸς Ἐλεφαντίνῳ
 πόλιν οἰκόντες, καὶ ἐοδίουσι αἰσθ', ὅς ἐκ ἡγεμόνοι
 ἱερῇ. καλέονται δὲ οὐ κερκὸς δειλοῖ, ἀλλὰ χάμ-
 ψαι. κερκὸς δειλοῖς δὲ Ἴωνες αἰσθ' ὄσαντες, ἐκὰς ὄ-
 πης αὐτῶν τὰ εἶδα τοῖσι πρὸς σφίσι γινόμενοι
 κερκὸς δειλοῖσι τοῖσι ἐν τῇσι αἰμασίῃσι. Ἀγχαί
 δὲ σφρον πολὺ καὶ κατιγείας, καὶ πῶν τῶν. ἡ δὲ ὦν
 ἐμοιγε δοκεῖ αἰσθ' ὄσαντες ἀπηνήσις ἐν τῇ, τῷ τῇ
 φῶν ἐπεὶ ὡς τῷ σὺς δὲ λεάσῃ πρὸς ἀγκυρον, μί-
 λει ἐς μέσον τῶν ποταμῶν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῷ χεῖλος τῷ
 ποταμῷ ἔχων δελφάκα ζῶν, τῷ τῇ τύπῃ. ἐπα-
 κέσας τῇ τῇ φωνῇ ὃ κερκὸς δειλος, ἔεται τῷ πῶν φῶ-
 νῷ. ἐν τυχῶν τῷ πῶν ὡς, καπατῷ. οἱ δὲ ἔλχουσι
 ἐπεὶ αὐτὸς ἐξελκυσθὲς γλῶσσαν ἀπὸ τῶν ὄντων ἡ-
 ρευτῆρ πηλὸν κατ' ὡν ἐπλασι αὐτὸς τῷ ὄφθαλμῷ.
 τῷ τῷ ποῖσας, κάρτα ὡς πῶν τῷ τῷ χερσὶ
 τῷ μὴ πῶν τῷ τῷ τῷ πῶν. Οἱ δὲ ἴσποι οἱ
 ποταμιοὶ νομῶ μὲν τῷ Παρθηνίτῃ ἱερῇ εἰσι, τοῖσι δὲ
 διήσοι Αἰγυπτίοις ὅς ἐκ ἱερῇ. φύσιν τῷ παρὲν τῷ ἱ-
 ὄντος τοῖς δὲ τετραπῶν βῆ, διχλῶν ὃ πῶν τῷ
 σιμῶν, λῶν δὲ ἔχων ἱππῶν, χαυλιόδον τῷ φαῖνον. ἔ-
 ρῶν ἱππῶν, καὶ φωνῷ μέγας, ὅσον τε βῆς ὃ μέγας.

ὃ δὲρμα

minentibus & cancellatis dentibus, fulgida cauda, equina voce, magnitudine maximi tauri,

maxillam solum non mouet, sed superi-
 orem inferiori admouet. Ungues quoq;
 robustos habet, pellemque squamatam
 circa tergum impenetrabilem. Inter a-
 quas cæcus, sub diu perspicacissimus. I-
 taque quod in aqua vitam degat, os fert
 introrsum hirundinibus refertum. Quum-
 que cum ceteræ volucres ac bestię fu-
 giant, solus ipsi trochilus pacatus est,
 quod videlicet ei est utilis. Etenim post-
 eaquam crocodilus ex aqua in terram
 egressus est, ac deinde hiauit (semper e-
 nim fere hoc ad zephyrum facere solet)
 tunc in eius os trochilus penetrans, de-
 uorat illas sanguifugas. Quæ utilitate de-
 lectatus crocodilus, nihil omnino tro-
 chilum lædit. Quibusdam Ægyptiorum
 crocodili sacrosancti sunt: quibusdam
 non sunt, sed veluti hostes exagitant.
 Sacros admodum esse eos existimant qui
 circa Thebas & Mærios stagnum in-
 colunt: quorum utriusque vnum ex omni-
 bus crocodilis alunt cicurem & edo-
 ctum manu tractari, appendentes eius
 auribus vel gemmas, vel ex auro fusiles
 in aures, & primoribus pedibus catenam
 innectentes: cibaria quoq; accommodata
 ac sacra præbentes, consecretantur
 tanquam pulcherrime viuentem. At ubi
 mortem obiit, sale conditum sacris in urnis
 sepeliunt. At qui circa Elephantinam urbem
 incolunt, quod sacros esse non censeant,
 etiam comedunt. Neque vero crocodili
 vocantur, sed champe: verum Iones appel-
 lauere crocodilos, illi generi crocodilo-
 rum quod apud eos in sepibus gignitur,
 ipsorum formam comparantes. Hos
 capiendi quum sint complura & multi-
 plicia genera, vnum tantum hoc mihi,
 quod maxime dignum relatu videtur,
 puto scribendum. Vbi tergum suillum
 hamo circumdatum, ad alliciendum cro-
 codilum, pertulit in medium fluminis ve-
 nator, ipse ad oram fluminis porcellum,
 quem viuum tenet, verberat. cuius vo-
 cem crocodilus audiens, secundum il-
 lam tendit, nactusque tergum deuorat.
 Et posteaquam attractus est, ante om-
 nia eius oculos venator cæno opplet.
 Hoc acto, cetera facile sane obtinet, alio-
 qui cum labore adepturus. Iam vero
 fluuiales equi in plaga Papremitana
 sacri sunt, in cetera Ægypto non sacri:
 talem speciem naturamque habentes:
 Quadrupedes sunt, bifidis pedibus: un-
 gulis bouinis, simo naso, equina iuba, e-

LXIX

LXX

LXXI

1 Cum solo trochilo pacem habet, utpote à quo iuuetur. Etenim pos-
 mettractantes. 4 Valla interpretatio habet tantum, comparantes. 5 Exeritos dentes ostentantes, cauda & voce equina.

tam crasso

LXXII tam crasso corio ut ex eo arefacto fiant
 pila missilia. Gignuntur preterea fluvia
 aquatilia quædam quæ Ægyptii sacra
 esse arbitrantur. ² Arbitrantur item
 sacrum esse genus piscium quod voca-
 tur squamosum, atque etiam anguillam.
 LXXIII Hos pisces aiunt sacros esse: ex volucris
 vero vulpanferes. Est & alia vo-
 lucris sacra, nomine phoenix, quam e-
 quidem nunquam vidi nisi in pictura.
 etenim perrara ad eos com meat, quin-
 gentesimo quoque (ut aiunt Heliopo-
 litani) anno, & tunc demum quum pa-
 ter eius decessit. Is si picturæ assimilis
 est, talis tantusque est: Pennæ coloris par-
 tim aurei, partim rubei, maxima ex par-
 te cum habitu tum magnitudine similis
 aquilæ. Eum aiunt (quod mihi non
 fit verisimile) hoc excogitare: Ex Ara-
 bia proficiscentem in templum Solis, ge-
 stare patrem myrrha obuolutum, & in
 eo templo humare. sic autem gestare:
 primum ex myrrha ouum componere,
 quantum ipse ferre possit: deinde feren-
 do illud experiri: hoc expertum, ita de-
 mum ouum exenterare, atque in illud
 parentem referre: & qua parte ouum
 exinaniuit, patremque intulit, eam par-
 tem alia myrrha inducere: & quum tan-
 tundem ponderis imposito parente ef-
 fectum sit, obstrueto rursus foramine,
 baiulare illud in Ægyptum in templum
 Solis. Hæc facere hanc auem com-
 memorant. At circa Thebas sunt sa-
 cri serpentes, nihil omnino hominibus
 noxii, pusillo corpore, binis præditi
 cornibus, è summo vertice enatis: quos
 LXXIV defunctos in Iouis æde sepeliunt. huic e-
 nim deo sacros illos esse prædicant. Est
 autem Arabia locus, ad Butum urbem
 fere positus: ad quem locum ego me cõtu-
 li, quod audirem volucres esse serpen-
 tes. Eo quum perueni, ossa serpentum a-
 spexi, & spinas multitudine supra fidem
 ad enarrandum, quarum acerui erant
 magni, & his alii atque alii minores, in-
 genti numero. Est autem hic locus ubi
 spinæ proiectæ iacebāt, huiuscemodi. Ex
 arctis montibus exporrigitur in vastam
 planitiem Ægyptiæ contiguam. Fer-
 tur ex Arabia serpentes alatos ineunte
 statim vere in Ægyptum volare, sed e-
 is ad ingressum planitiæ occurrentes a-
 ues ibides, non permittere, sed ipsos in-
 terimere: & ob id opus ibi magno
 in honore ab Ægyptiis haberi Arabes
 aiunt, consentibus & ipsis Ægyptiis

τὸ δὲ ἄνθρωπος αὐτὸν οὕτως δὴ πικρὸν ἔχει, ὥστε αὐτοῦ
 ἡμολογῶν, ἔξω ποιεῖται ἀκόντια δὲ αὐτῷ. Γί-
 νονται ὅτι ἐνδεῖες ἐν ταῖς ποταμῶν, καὶ ἰσχυρὰ ἡλίου
 παρ' αὐτῶν. ἰομίζουσι δὲ καὶ τῶν ἰχθύων ὅτι καλὰ ἰσχυρὰ
 λεπιδωδὴν, ἰσχυρὰ ἔχοντες, καὶ τῶν ἐγγέλων. ἰσχυρὰ δὲ τοῦ-
 τος ἔστι τῶ Νείλου φασὶ καὶ τῶν ὀρνίθων τὰς χίμαι-
 λώπικας. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὄρνις ἰσχυρὰ, τῶν οὐνο-
 μα φοῖνιξ. ἐγὼ μὲν μὴ οὐκ εἶδον, εἰ μὴ ὅσον γρά-
 φῃ. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἀπὸ τοῦ ὅτι ποιεῖται σφῖν, δὲ ἐπὶ τῶν
 (ὡς Ἡλίου πολίται λέγουσι) πενταχρόν. ποιεῖται
 δὲ τότε φασὶ ἐπεὶ αὐτοὶ ἀποθανῇ ὁ πατήρ. ἔστι δὲ ἐν
 τῇ γράφῃ παρ' οὐμοῖς, ποσὸς δὲ καὶ τοῖος δὲ παρ' αὐτῶν
 αὐτῶν χρυσόχρμα τῶν πτεράων, τὰ δὲ ἐρυθρὰ. ἐς τὴν
 μάλιστα αἰετὶν ὡς ἡ γῆν ὁμοίωσιν, καὶ τὸ μὲν
 τῶν ὅτι λέγουσι μηχανάσθαι τὰ δὲ (ἐμὴν καὶ
 τὰ λέγουσιν) ἐξ Ἀραβίας ὁρμώμενον ἐς τὸν ἥλιον
 καὶ μίξιν ὅτι πατέρων, ἐν σμύρῃνι καὶ τῶν ὀρνί-
 θων, καὶ θάψειν ἐν τῷ ἥλιον τῶν ἰσχυρῶν. καὶ τῶν ὀρνί-
 θων τῶν σμύρῃνι ὡς πλάσσειν σφῖν, καὶ τῶν
 20 τῶν ὀρνίθων φέρειν. μετὰ δὲ πειράσθαι αὐτῶν ποιεῖται
 ἐπεὶ αὐτοὶ ἀποπειρηθῇ, οὕτως δὴ καὶ ἡλίου πατὴρ ὅτι
 πατέρων ἐς αὐτῶν ἀπὸ τῆναι. σμύρῃνι ὅτι ἄλλῃ ἐμὴ πλάσ-
 σιν τῶν, καὶ τῶν ὀρνίθων ἐγγυλῆας ἐνέθηκα ὅτι ἡλίου
 πατέρων. ἐγκειμένους δὲ τῶν πατέρων, γίνεσθαι τῶν
 ὀβάρων. ἐμὴ πλάσσαντα δὲ, καὶ μίξιν ἐπ' Αἰγύπτου
 ἐς τὸν ἥλιον ὅτι ἰσχυρὰ. ταῦτα μὲν τῶν ὀρνίθων λέγου-
 σιν ποιεῖν. Εἰσὶ δὲ καὶ ὀρνίθων ὅτι ὀφίως, αἰσχυρὰ
 74 πων οὐδαμῶς ἡλῆμενες. οἱ μεγάλοι ἐόντες μικροί,
 δύο κέρα φορέουσι, πεφυκτά δὲ ἀκρὴς τῆς κεφα-
 λῆς. τὰς ἀποθανόντας θάψουσιν ἐν τῷ ἥλιον τῶν Δι-
 ὀς. τῶν γὰρ σφῖν τῶν τοῦ φασὶ ἔστι ἰσχυρὰ. Ἔ-
 στι δὲ καὶ ὁ ἰσχυρὸς τῆς Ἀραβίας καὶ Βυβλὸν πόλιν μάλιστα
 καὶ κείμενος καὶ ἐς τῶν ὀρνίθων ἡλῆτον πωθαόμε-
 νος καὶ τῶν πτεράων τῶν ὀφίων ἀπὸ κείμενος ὅτι εἶδον ὅ-
 τι ὀφίων, καὶ ἀκαθάστων πληθεῖ μὲν ἀδυνάτα ἀπ-
 ηγήσασθαι. σωρὶ δὲ ἡλῆτον ἀκαθάρτων καὶ μεγάλων,
 καὶ ἀποδέεσθαι, καὶ ἐλάσσειν ὅτι τούτων. πολ-
 30 λὰ δὲ ἦσαν οὗτοι. ἔστι δὲ ὁ ἰσχυρὸς ὅτι ἐν αὐτῷ
 κείμενος καὶ καὶ χύεται, τοῖος δὲ πτερά ἐκβολὴ δὲ οὐ-
 40 ρέων τεινῶν ἐς πεδῖον μέγα. τὸ δὲ πεδῖον τῶν σμύ-
 ρων τῶν Αἰγυπτίων πεδῖον. λόγος δὲ ὅτι ἡμῶν
 ἔστι τῶν πτεράων τῶν ὀφίων ἐκ τῆς Ἀραβίας πτεράων
 ἐπ' Αἰγύπτου. καὶ δὲ ἡλῆτον ὀρνίθων ἀπὸ τῶν
 ἐς τῶν ἐκβολῶν τῶν τῆς χώρας, οὐ παρίεναι
 τὰς ὀφίως, ἀλλὰ καὶ κατείνεν. καὶ τῶν ἡλῆτον
 τῶν ὀρνίθων τε μῆσθαι λέγουσι Ἀραβῖοι μεγά-
 λως τῶν Αἰγυπτίων. ὁμολογεῖται καὶ Αἰγύπτιοι

1 Lutrix, sine lutrix, quas Æg. sacras esse arbit. 2 Arbitrantur autem, etiam ex piscibus eum qui squamosus vocatur, si-
 cutam esse, necnon anguillam. Hos autem pisces Nilo sacros esse aiunt.

Διὰ ταῦτα πᾶν τὰ ἱριθας ταῦτα. Εἶδος ὃ
 τῇ ἰσῖος τὸ δὲ μέλαινα δεινῶς πᾶσα, σκέλεα δὲ φο-
 ρεῖ γέρας, πρὸς ὧν δὲ ἐς ταμάλισα ὅτι γρυ-
 πον, μεγαλὸς ὅσον κρέξ. τῷ μὲν δὴ μελαιέων τῷ
 μαχόμενων πρὸς τὸς ἱφίς, ἥ δὲ ἰδὲν. τῷ δὲ ἐν
 πρὸς μάλλον εἰλωμένων τοῖσι ἀνδραποῖσι, (διζαί
 γδ δὴ εἰσι αἰτίαι) ψιλὴ τὴ κεφαλῇ, καὶ τῷ δειρῷ
 πᾶσαν λαχὴν περὶ σῖσι, πλὴν κεφαλῆς, καὶ αὐχένος,
 καὶ ἄκρων τῷ πτέρων, καὶ πτερύγεσσι ἄκρου. ταῦτα ὃ
 τὰ εἶπον πρὸς ταῦτα, μέλαινα ὅτι δεινῶς. σκέλεα δὲ καὶ
 πρὸς ὧν, ἐμπερὶς τῇ ἐτέρῃ. τὸ δὲ ὅφιος ἡ μορφή,
 οἷον τῷ ὕδρων. πῆλα δὲ πῆλα τὰ φορεῖ, ἀλλὰ
 τῇ τῆς νυκτερίδος τῇ ἐστὶν μάλιστ' ἐκ ἐμπερ-
 ῖς ταῦτα καὶ θηρίων περὶ ἰσῖος εἰρήσῃ. Αὐ-
 τῷ δὲ δὴ Αἰγυπτιῶν εἰ μὲν πρὸς τῷ πρὸς ὧν
 Αἰγυπτιῶν ἐστὶν, μή μιν ἀνθρώπων πρὸς τῷ ἐπ-
 αστέοντες, μάλιστ' ἀποκρίνεται εἰσι μακρῶ τῷ ἐ-
 γῶς Διὰ τῶν ἀπὸ κέρων. ὅπως ὃ ζῆς τοῦδε
 Διὰ τῶν ἐστὶν, συρμαίξουσιν ἡμέρας ἐπεξῆς μη-
 νος ἑκάς, ἐμπερὶς θηρίων τῷ ὑγίειν καὶ χλύσμα-
 σι, νομίζοντες ἀπὸ τῷ πρὸς τῷ σιτίων πᾶσας τὰς
 ἰσῖος τοῖσι ἀνδραποῖσι γίνεσθαι. εἰσι μὲν γὰρ καὶ ἄλ-
 λως Αἰγυπτιῶν μὲν Λίβυας ὑγέσασιν πρὸς τῷ
 δρῶν, τῷ ὧν (ἐμοὶ δοκεῖν) εἴηκεν, ὅτι ἐμπερ-
 λῶσιν αἰσῶν. ἐν γὰρ τῇ μεταβολῇ τοῖσι ἀν-
 δραποῖσι αἰσῶν μάλιστ' ἀνίσταται, τῷ τε ἄλλων
 εἴηκεν πρὸς τῷ, καὶ δὴ καὶ τῷ ὧν μάλιστ'. ὅπως
 φαίνοσιν ὃ ἐκ τῷ ὧν ποιῶντες ὅπως, τὸς
 ἐκ εἰνοι, καλλῆσις οἰομάζονται. οἷον δὲ ἐκ κέρων
 πεπονημένον Διὰ τῶν ἐστὶν. ἐν γὰρ σφίσι δὲ ἐν τῇ
 χώρῃ ἀμπελῶν, ἰχθύων δὲ τὸς μὲν, πρὸς ἡλίον ἀν-
 ναιτες, ὧν σιτέονται, τὸς δὲ, ὅς ἄλλως τῷ
 χαλκῶν ὀρνίθων δὲ τὸς τε ὀρνίθων, καὶ τῷ ἰσῖος,
 καὶ τὰ μικρὰ τῷ ὀρνίθων ὧν σιτέονται, πρὸς τῷ
 χύσονται. τὰ δὲ ἄλλα ὅσα ἡ ὀρνίθων ἡ ἰχθύων ὅτι σφί-
 σι ἰσῖος, χωρὶς ἡ ὀκῶσιν σφίσι ὅτι ἀπὸ δὲ δὲ, τὸς
 λοιπὸς ὅτι τὸς καὶ ἐφθῶν σιτέονται. Ἐν δὲ τῇσι
 σιτέουσι τοῖσι διδάμοσι αὐτῶν, ἐπεὶ ἀπὸ δει-
 πνου γίνονται, πρὸς τῷ ἀνδραποῖσι ἐν σφίσι
 νομίζοντες, μεμνημένους ταμάλισα καὶ γε-
 φῆ καὶ ἔργα. μέγαλος ὅσον τε πρὸς τῷ ὧν, ἡ
 δὲ πρὸς. δεικνύει ὅτι ἐκ τῷ συμποτίων, λέγει,
 " Ἐς τὸν ὀρέω, πῶν τε καὶ τέρω. ἔσται γὰρ ἀπὸ τῶν
 πρὸς. ταῦτα μὲν πρὸς τὰ συμποσία ποιεῖσι.
 πατεροῖσι δὲ γέροντες νόμοισι, δὴ ὅτι ἐκ τῶν
 ὧν. Τοῖσι δὲ τε πολλὰ ἐπ' αἰσῶν ὅτι ὀκῶν,
 καὶ δὴ

ὅτι καλλῆσις

ὅτι πρὸς
χυμῶν

idcirco se his quibus honorem exhibe-
 re. Eius avis species talis est. Nigra tota
 vehementer est, cruribus gruinis, rostro
 maxima ex parte adunco, eadem qua
 crex magnitudine. Et hæc quidē species
 est nigrarum quæ cum serpentibus pu-
 gnant. ¹ At earum quæ pedes huma-
 nis similes habent (nam bifariæ ibides
 sunt) gracile caput ac totum collum,
 pennæ candidæ, præter caput ceruicem-
 que, & extrema alarum & natium. quæ
 10 omnia quæ dixi sunt vehementer ni-
 gra, crura & rostrū alteri consentanea.
 Serpentis porro figura qualis hydrarū:
 alas pennatas non gerit, sed *glabras* &
 alis vespertilionis valde similes. Hæte-
 nus de sacris bestiis dictum sit. ² Ipso-
 rum autem Ægyptiorum, ii qui circa
 partem Ægypti frumentariā habitant,
³ memoriam omnium hominum com-
 mentantes, sunt fere eorum in quorum
 ego veni experimentum, longe excel-
 lentissimi. Tali autem vitæ genere v-
 tuntur: Singulis mensibus triduo pur-
 gant se, vomendo atque intestina dilu-
 endo, gratia sanitatis conseruandæ: ex-
 istimantes omnes languores homini-
 bus creari ex cibis quibus aluntur. Nam
 sunt alioqui Ægyptii omnium homi-
 num, secundum Libyas, maxime salubri
 corpore, ⁴ aeris (ut mihi videtur) bene-
 ficio, qui nunquam immutatur: ex cuius
 mutationibus præcipue existunt in ho-
 minibus morbi. Pane vescuntur quem
⁵ ex farre conficiunt, quem *panem* col-
 lectem nominant. Vino viuntur facto
 30 ex hordeo: desunt enim in ea regione
 vites. Victitant quoque tum piscibus (par-
 tim crudis ad solem arefactis, partim sal-
 sugine conditis) tum auibus crudis,
 prius tamen sale conditis, coturnicibus
 anatibusque atque auiculis. ⁶ ceteris au-
 tem vel volucris vel piscibus qui i-
 psis in proximo sunt, (præter illos qui
 ab eis sunt recepti pro sacris) partim as-
 sis, partim elixis. Apud locupletes eo-
 rum, quum multi conuenerunt, & à
 cœna discessum est, circumfert aliquis
 40 in loculo mortuum è ligno factum, sed
 pictura & opere verum maxime imitan-
 tem, longitudine cubitali omnino, aut
 bicubitali, ostendensque singulis con-
 uiuarum, ait, In hunc intuens pota & ob-
 lectare, talis post mortē futurus. Hæc illi
 apud conuiuia faciunt, contentique mo-
 ribus patriis, nullum alium asciscunt.
 Quibus cum alia sunt egregia instituta,

LXXVI

LXXVII

LXXVIII

LXXIX

¹ Earum vero quæ hominibus magis obuersantur, ² In prodendis memoriæ factis omnium hominum se exercentes,
³ Tempestatum. Gall. La disposition du temps. ⁴ Ex olyris, id est, ζεα. ⁵ Ceteris autem quæ cum auibus aut piscibus af-
 finitatem aliquam habent,

¹ tum vero illud, adhibendi modulato-
rem, qui & in Phœnice & in Cypro, &
alibi nomen pro differentia gentiū ha-
bet. Idem tamen congruit cum eo quem
Græci decantant, appellantes Linum.
ut ego admirer cum alia multa quæ sunt
apud Ægyptum, tum vero vnde id no-
men Lini acceperint, quem semper
quodammodo decantare cognoscun-
tur. Vocatur autem Linus Ægyptiace
Maneros: quem Ægyptii tradide-
runt, quum filius vnicus extitisset pri-
mi ipsorum regis, præmaturaque mor-
te decessisset, his lamentis ab Ægyptiis
fuisse decoratum: & cantilenam hanc
eamque solam ipsis institutam. Con-
gruunt præterea in hoc cum solis Græ-
corum Lacedæmonibus Ægyptii, quod
minores maioribus natu obuii cédunt
via, ac deflectunt, aduenientibusque è
sedili assurgunt: qua in re cum nullis
aliis Græcorum conueniunt. ² Inuicem
compellandi se mutuo in viis adorant,
genu tenus demissa manu. Vestibus
amiciuntur lineis, circa crura fimbria-
tis, quas calasiris appellant, super quas
candida³ ferunt amacula linea superie-
cta. Laneæ tamen vestes neque in ædes
sacras gestantur, neque vna cum cada-
uere sepeliuntur: profanum enim est.
Consentanea vero hæc sunt iis quæ Or-
phica & Bacchica appellantur: sunt au-
tem Ægyptia & Pythagorea. Nam his
quoque ceremoniis participantē, lanceis
indutum vestibus humari religiosum
est. de quibus sacra redditur ratio. Alia
insuper sunt ab Ægyptiis excogitata,
quis mensis diesve cuius deorum sit, &
quo quis die genitus, qualia fortietur, &
quam mortem obibit, & qualis exister.
Quibus rebus qui in poesi versati sunt,
vli fuerūt. Plura quinetiā ab eis prodi-
gia cōperta sunt quā a ceteris omnibus
hominibus. nā quum prodigiū extitit,
scribūt id, obseruantes quomodo eue-
nit: & si quando postmodū huius simile
extiterit, exēplo prioris putant euentu-
rū. Diuinatio apud eos ita est constitu-
ta ut eius artificium nulli mortaliū ven-
dicetur, sed certis diis. Siquidem Her-
culis illic oraculum est, & Apollinis, &
Mineræ, Dianæque ac Martis, & Iouis.
sed quod præcipuo honore colunt ex o-
mnibus oraculis, Latonæ est, in vrbe Bu-
ti. Verū hæc vaticinia non eodem modo

καὶ δὴ καὶ ἄεισμα ἔνεστι Λίνος, ὅσπερ ἐν τῇ Φοινί-
κῃ αἰοιδιμός ἐστι καὶ ἐν Κύπρῳ, καὶ ἐν ἄλλῃ. κατὰ
μῦθον ἔθιερα οὐνομα ἔχει. συμφέρεται δὲ ὡς εἴ-
ναι δὲ ἐν Ἑλλήνῃσι Λίνοι οὐνομαζόντες, αἰεῖδουσιν· ὥς-
τε πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀποθωυμάζειν με τῶν πε- 75
ρὶ Αἰγυπτιῶν εἰπόντων· ἐν δὲ δὴ καὶ δὲ Λίνοι οὐκ ἔχον
ἔλαττε τὸ νομα. φαίνονται δὲ αἰεῖ κατε τῶν αἰε-
δόντες· ἐστὶ δὲ Αἰγυπτίῃσι ὁ Λίνος καλὸς μῦθος
Μανέρως. ἔφασαν δὲ μιν Αἰγυπτίῃσι τῷ πατρὶος Μαν-
10 βασιλεύσαντος Αἰγυπτίων παῖδα μουνοχρῆα γε-
νέσθαι· ἀποθαλόντα δὲ αὐτὸν αἰώρον, θρῆνῶδισι τού-
τοισι· ὡς Αἰγυπτίων πρὸς θεῶν. καὶ αἰοιδῶν τε
ταύτην μῦθον εἶπεν, καὶ παρὼν σφίσι γινέσθαι.
Συμφέρονται δὲ καὶ τὸδε ἄλλο Αἰγυπτίῃσι Ἑλλή-
νων μῦθοισι Λακεδαιμονίοισι. οἱ νεώτεροι αὐτέ-
ων ποῖσι παρὰ στυγέροις στυγέροις, εἰρήσιν δὲ
ὁδοῦ, καὶ ἐκ τῶν ποταμῶν καὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὥς εἰρη-
αιεῖσθαι. τὸδε μὲν ἄλλο Ἑλλήνων οὐδαμοῖσι
συμφέρονται· αὐτὶ τῷ παρὰ στυγέροις ἀλλήλους
20 ἐν ποῖσι ὁδοῖσι, παρὰ στυγέροις, καπέντες μέχρι τῷ
γύνατος τὴν χεῖρα. Ἐν δὲ δὴ καὶ δὲ καὶ τῷ
νέεσι, ὡς τὰ σκέλεα θυσιάζοντες, οὐκ ἐκλείουσι κα-
λασέρι· ὅτι τῶν ποταμῶν εἰρήσιν εἰματὰ λαβὼν ἐπὶ
αἰαβληδὸν φορέουσι. οὐ μὲν τοῖς ἐς γὰρ ἰερεῖς ἐσφέ-
ρεται εἰρήσιν, ὡς δὲ συγκατατάσσεται σφίσι. οὐ γὰρ
ὅσον. ὁμολογέουσι δὲ ταῦτα τοῖσι ὀρφικῶσι καλεο-
μῦθοισι καὶ βακχικῶσι, ὥς δὲ Αἰγυπτίοισι καὶ Πυ-
θαγορείοισι. ὡς δὲ γὰρ τούτων τῶν ὀργίων μετέχον-
τα, ὅσοι ἐν τῷ εἰρηνοῖσι εἰμασὶ θαφθῶνται. ἐστὶ δὲ
30 ὡς αὐτῶν ἰερός λόγος λεγόμενος. Καὶ τὰδε ἄλ-
λα Αἰγυπτίοισι ἐστὶ ὥς εἰρημῶν· μίσι περὶ ἡμέρη
ἐκαστῇ θεῶν ὅτι ἐστὶ καὶ τῇ ἐκαστῇ ἡμέρῃ γυό-
μῶν, ὅτε οἱ ἐγκυρήσει, καὶ ὅπως τελευτήσει, καὶ ὅ-
χιος τις ἔσται. καὶ τούτοις τῶν Ἑλλήνων οἱ ἐν ποι-
ήσιν γυόμῶν ἐχρήσαντο. τέρατά τε πλέω σφίσι· εὖ· αὐτῶν
ρηται ἢ τοῖσι ἄλλοις ἀπασιν ἀνθρώποις. γυόμῶν
γὰρ τέρας, φυλάσσουσι γυόμῶν τὸν ποταμὸν
καὶ τὸν κατεστῆσιν ὡς πλῆστον τούτων γυόμῶν,
καὶ τὸν νομίζουσι ἀποθνήσκειν. Μαιτική δὲ
40 αὐτοῖσι ὡς εἰρημῶν. αὐτῶν μὲν ὡς εἰρημῶν
καὶ τῇ τέχνῃ, τῇ δὲ θεῶν μετεξέτεροις. καὶ γὰρ Ἑρ-
κλέος μαιτήριον αὐτῶν ἐστὶ, καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ Ἀθηνᾶ-
ης, καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ Ἀρεος, καὶ Διός. καὶ ὅτε μέγιστε
ἐν πρὸς ἀγῶνι παρὰ τῶν μαιτήριων, Ἀθηναῖοι ἐν
Βυτῇ πόλει ἐστὶ. καὶ μὲν τοῖς ἀγῶσι μαιτήριαι σφίσι καὶ τῶν

¹ Tum vero etiā Linus cantio in Phœnice & Cypro & aliis locis decantata: quæ varium quidē pro singularum gentium dif-
ferentia nomen habet: sed (ut inter omnes conuenit) eadem illa est quam Græci canunt, & Linum appellant. ut cum alia multa quæ
sunt in Ægypto, tum etiā illud admirer, vnde Lini illis quem videntur iam inde ab omni zuo cecinisse, nomen sit exortum. Vo-
catur porro Linus ὧς. ² In viis pro mutua salutatione ador. ³ Valla, feruat amacula tanquam superiecta omittens eieina, id
est, lanca.

LXXXV Eos autem qui mediocria volunt, nimium fugientes sumptum, ita apparant: Clysterem vngue quod ē cedro gignitur complent: deinde ex hoc aluum mortui, ipsam neque scindentes neque extrahentes, sed per secessum, prehensio viæ posterioris hiatu, inferciunt: & tot quot dixi diebus sale condiunt. quorum dierum ultimo cedrinum vnguen, quod prius ingesserant, ex aluo egerūt: quod tantam habet vim ut vna secum aluum atque intestina tabefacta educat. Nitrum autem carnes tabefacit, mortuique tantum cutis & ossa relinquuntur. Vbi ista fecere, ex quo sic tradidere mortuum, nihil amplius negotii suscipiunt.

LXXXIX Tertia conditura hæc est qua adornantur eorum mortui, qui tenuiori sunt fortuna: Ablutionibus ventrē abstergunt, arefaciuntque sale septuaginta per dies,

LXXXIX deinde tradunt reportandum. Vxor est tamen insignium virorum, non statim vita defunctas tradunt condiendas, ac ne eas quidem feminas quæ formosæ valde & in maiori momenti fuerint, sed triduo atque quadriduo ante defunctas. Ea de causa facientes, ne cum feminis isti salinarii cōcumbant. Deprehensum enim quendam aiunt cocuntem cum recenti cadauere muliebri, delatumque

XC ab eiusdem artificii socio. Quisquis autem vel ipsorum Ægyptiorū vel externorum compertus sit mortuus, siue à crocodilo raptus, siue ab ipso flumine, necessarium prorsus est ei ciuitati ad quam eiectus est, cōdire, & quam honestissimo funere sepelire, in sacris monumentis. quem ne contingere quidē fas est alteri aut proximorum aut amicorum, nisi ipsis Nili sacerdotibus, utpote maius quiddam quam hominem mortuum tractantibus ad sepeliendum.

XCI Græcanicis institutis uti recusant, & (ut semel dicam) nullorum hominum aliorum institutis uti volunt. Et hoc quidem ceteri Ægyptii obsequant: Est autem Chemmis oppidū grande Thebaicæ prouinciæ, prope Neam urbem: quo in oppido est templum Persei, Danae filii, quadratum ac palmeto circumdatum, ingenti sane ē saxis vestibulo, stantibus desuper duabus grandibus lapide statuis. In hoc ambitu est templum, & in eo simulacrum Persei: quem Chemmitæ memorant sibi apparere frequenter ē terra exeuntem, frequenter intra templum. Eiusque sandalium quod ge-

Τοὺς δὲ τὰ μέσα βουλομένους, τὴν δὲ πολυτελήν
ἐκφύγειν, σκιάζουσιν ὧδε. ἐπεὶ κλυστὴν φέροντες
πλήσονται τῷ ἀπὸ τοῦ κέδρου ἀλείφατος γινόμενης,
ἐν ᾧ ἐπλήσαν τὸ νεκρὸν τὴν κηλίνην, ἕτεροι αἰσχυρόντες
αὐτὸν, ἕτεροι δὲ ἐλόντες τὴν κηλίνην, ἕτεροι αἰσχυρόντες
ἐν τῇ στήθεσσι, καὶ ἐπιλαβόντες τὸ κλύσμα τῆς ὀπίσω
ὁδῆς, ἀειχόμενοι τὰς ἀειχόμενας ἡμέρας τῇ
τὴν τελευτῇ δέξονται ἐκ τῆς κηλίνης τὴν κηλίνην, τὴν ἐσθλὴν
πορεύουσαν, ἢ ἢ χειρὶ ποσὶν τὴν διώκον, ὥστε ἅμα ἐ-
10 αὐτῇ τὴν κηλίνην καὶ τὰ σπλάγχνα κατατετήκειν δέ-
αγει. τὰς δὲ σάρκας δὲ νίτρον κατατήκει καὶ δὴ λείπεται
τὸ νεκρὸν τὸ δέσμα μουσῶν, καὶ τὰ ὄσέα. ἐπεὶ δὲ
ταῦτα ποιήσωσι, ἀπὸ τῶν ἐδωκέναι αὐτῶν νίτρον, οὐ-
δεὶ ἐπὶ τῶν ματαθίνοντες. Ἡ δὲ τείτηται χε-
σις ἐστὶν ἡδε, ἢ τὸς χεῖρας ἀσθενέστερος σκιάζει.
συρμαίνῃ διηγήσαντες τὴν κηλίνην, ἀειχόμενοι ἐβδό-
μηκεντα ἡμέρας, καὶ ἐπὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἐδωκέναι ἀποφύγε-
αῖ. Τὰς δὲ γυναῖκας τὸ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν αἰδρῶν, ἐπεὶ
τελευτήσωσι, καὶ τὰ αὐτὰ διδόντες ἀειχόμενοι, ὥστε
20 ὅταν αὐτῶν εὐφρόδεις κέρτα καὶ λυτὰ πλῆθι, γυναῖκες
ἀλλ' ἐπεὶ αὐτῶν ἢ τείαρται ἢ ἡρώων, ἕτεροι τῶν
διδόντες τοῖς ἀειχόμενοι. ὅταν δὲ ποιεῖται ἕτεροι εἰνε-
κα, ἢ αὐτῶν οἱ ἀειχόμενοι μίσγων τῇσι γυναῖξιν.
λαμφύωνται γὰρ πᾶσαι αὐτῶν μισγόμενοι νεκρῶν πο-
φάτω γυναικὸς καὶ ἴπαι ἢ τὸ ὁμοτέχιον. Ὅς δὲ
αὐτῶν αὐτῶν Αἰγυπτίων ἢ ξείνων ὁμοίως ὑπὸ κροκοδείλου
ἀρκαχθῆναι, ἢ ὑπὸ αὐτῶν τὸ πᾶν φαίνεται τεθνηῶς,
κατ' αὐτῶν πόλιν δέξειν χθῆ, τὸ τὸς πᾶσα ἀνάκη ἐστὶ
ἀειχόμενοι αὐτῶν, καὶ τῶν αἰσχυρόντων ὡς κάλλιπα,
30 τὰ αὐτῶν ἐπὶ ἡρώων ἢ ἡρώων. ἕτεροι αὐτῶν αὐτῶν
ἐδέειαν ἕτεροι τῶν ποροσκήντων, ἕτεροι φίλων. ἀλλὰ μὲν οἱ
ἱερεῖς αὐτοὶ οἱ Νεῖλος, ἅτε πλέον τῇ αὐτῶν πο-
νήν, χεῖρας πλάζοντες θάπτονται. Ἑλλησιστοὶ δὲ
νομοῖσι φάσκειν καὶ τὸ δὲ σύμπαν εἰπὴν, μηδὲ
ἀλλ' ὡν μηδ' αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν νομοῖσι. οἱ
μὲν οὖν αὐτοὶ Αἰγυπτιοὶ ἕτεροι τὸ φυλάσσειν ἐστὶν δὲ
Χέμμις πόλις μεγάλη νομὸς ὁ Θεβαϊκὸς, ἐπὶ Νέ-
ης πόλις. ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἐστὶν Περσεὸς τὸ Δανάης
ἱερὸν τε βήλον περὶ αὐτῶν φοίνικας πεφύκασι. τὰ
40 τὸ πορφυρὸν ἢ ἢ, λίθινά ἐστι, καὶ ἀειχόμενοι ἐπὶ
αὐτοῖς αἰδρῶντες δύο ἐστὶν λίθινοι μεγάλοι. ἐν
τῷ περὶ βελονῶν τῶν τῶν τῶν, καὶ ἀγαλμα ἐν
αὐτῷ ἐστὶν Περσεὸς. ἐπὶ οἱ Χέμμιται λέγουσι τὸν
Περσεὸς πολλάκι μὲν αὐτῶν τὴν γλῶσσαν φαίνεσθαι σφί,
πολλάκι δὲ ἔσθαι τῶν ἱερῶν. σαρδάλιον τε αὐτῶν πεφο-

1 Sic mortuum propinquis reddunt, nulla re alia facta. Terr. 2 In pretio habitæ f. 3 Sed cum sacerdotes ipsi Nili, veluti prius quiddam quam humanum cadauer, manibus conrectantes sepeliunt.

sed nutriuntur in stagnis. qui hæc faciunt: Simulac incessit eis libido gignendi, gregatim in mare enatant, duobus malculis genituram spargentibus, quâ femine¹ consecretantes, recuruando se ex ea concipiunt. Eadem vbi prægnantes in mari sunt effectæ, remeant omnes rursus ad loca sibi consueta, non amplius eorundem ductu, sed feminarum. Gregatim autê præeuntes, faciunt quæ admodum fecerant mares, oua fundentes instar milii parua, quæ mares venientes deuorant. Sunt autem ea tanquam milii grana, pisces: quum ex illorum granorum reliquiis non deuoratis, sed nutritis, pisces fiant. Ex his piscibus qui capiuntur, dum in mare meant,² his detrita dextra: quod ea de causa patiuntur, quod in mare dum tendunt, à sinistra terram legunt: rursus eadem via reuertentes, incurfant atq; offensant contingendo terram plerumque, ne itinere aberrerent propter aquæ decursum. Nilo incipiente augescere, in primis depressa loca terræ & lacunæ fluuiio proximæ impleri incipiunt. Confestimq; redundante à flumine aqua, hæc plena fiunt, & continuo cuncta pisciculis minutis opplentur. Vnde autê verisimile sit eos gigni, hoc mihi videor causæ intelligere, quod superiore anno postquâ Nilus abcessit, pisces qui oua in cæno pepereant, vna cū postremis abeunt aquis: circūactō rursus anno, vbi aqua restagnauit, protinus ex his ouis gignuntur pisces. Et ad pisces quidē quod attinet, ita se res habet. Porro Ægyptii qui palustria accolunt, vnguento vtuntur ex fructu sillicypriorum, quod appellant Ægyptii³ kiki, hunc in modū conficientes. Sillicypria hæc, quæ apud Græcos vltro nascuntur, ad oras fluminum stagnorumque ferunt, multum quidem fructum ferentia, sed graueolentem. Hunc vbi collegerunt, alii contusum, ad ignē, alii in sartagine coquunt, & quod ex eo defluit excipiunt, pingue quiddam, & non minus ad lucernas idoneū quam oleum, sed graueolentiā exhibens. Sunt autê aduersus culices, quorum magna vis est, hæc ab eis excogitata. Illos quidem qui supra paludes incolunt, iuuant turre quas dormituri ascendunt. nam culices ventus prohibet in altum volare.

[illegible]

1 Confectantes, absorbent, & ex ea conc. *Legendum enim ἀναλάττειν ex vet. cod. non ἀναδέσσειν, cum Valla, nec ἀναλάττειν, cum vulg. edit.* 2 His capita sinistram versus attrita apparent, qui vero capiuntur dum retineant, dextram habent attritam, idque ob eam causam pat. 3 *Vulgo ricinus esse existimatur.*

πῶς αὐτὴν αὐτῶν ἀμφίβλη-
 τρον ἐκτεταται, τῶς τῆς ἡμέρας μὲν ἰχθύς ἀρξάται,
 τῶν δὲ νύκτων αὐτῶν χρεῖται ἐν τῇ αἰσθάνεται χρί-
 τη· ὥς τῶν αὐτῶν ἰσχυροὶ δ' ἀμφίβλητρον. καὶ ἐ-
 πιπᾶσιν ἐν αὐτῶν, καὶ θάλασσῃ οἱ δὲ κύνες περ,
 ἢν μὲν ἐν ἰματίῳ ἐλίσσεται μῦθος, ἢ σινδοί, ἀφ' ὧν
 πύτων δάκρυοι· ἀφ' οὗ τῆς δικτύου ὁδὸς περὶ αὐ-
 τῶν ἄρχεται. Τὰ δ' ὅτι πλοῖα σφι τοῖσι φορτη-
 γοῖσι, ἐς τὴν ἀκάνθης ποιεῖ μῦθος, τῆς ἡμορ-
 10 ὁμοιότητος μὲν ὅτι· ὁμοίη τῶν Κυρηνάων λωτῶν· ὁ δ' ἀ-
 κύνος, κύνες μὲν ὅτι· ἐκ ταύτης ὡν τῆς ἀκάνθης καὶ ἀ-
 μμοῖς ἐξ ὧν ὅσον τε διπῆχεα, πλινθίδων σιμυθῆ-
 σι, ναυπηγῶν μὲν τρέπον τοιοῦτον· ὥς γὰρ μ-
 φοῖς πυκνοὶ καὶ μακροὶ ὥς εἰσέρχονται τὰ διπῆχεα
 ἐξ ὧν· ἐπεὶ δ' ὅτι τρέπον τούτῳ ναυπηγήσονται, ζυ-
 γὰ ὅτι πολλὰς τείνεισι αὐτῶν. νομῶσι δ' ὁδὸν χρε-
 ῶνται· ἔσονται δ' ὡς ἀρμονίας ἐν ὧν ἐπάκτωσιν τῇ
 βύβλῳ. τὸ δ' αἰὼν ὅτι ἐν ποιεῖται, καὶ τῶν ἀφ' ὧν
 τῆς τρέπης ἀφ' ὧν αἰνέται. ἰσχυρὸν δὲ ἀκαθίῳ χρε-
 ῶνται, ἰσχυροὶ δ' ἐν βυβλίνοισι. ταῦτα τὰ πλοῖα αἰ-
 20 ὡς δυνάται μὲν ἐν ποταμῶν ἐν δυνάται πλῆν, ἢν μὴ λαμ-
 πρὸς ἀνέμος ἐπέχῃ· ἐκ γῆς δὲ παρέρχεται. καὶ
 ῥόον δ' ἐκ μίξεται ὥς· ἐς τὴν μυρικήν πεποιμένη
 θύρη, κατεργασμένη ῥίπτει καὶ λαμῶν, καὶ λίθος τε-
 τρημένος διτάλαντος μάλιστάκη σαθρόν. πύτων δ'
 μὲν θύρην δεδεμένην καὶ ἔμπεδον τῶν πλοῖων
 ἀπείεσθαι φέρεσθαι, ὅτι δὲ λίθον ἄλλω καὶ ὅτι παρ-
 ἢ μὲν δὲ θύρην, τῶν ῥόον ἐμπίπτειν, καὶ ῥέει· ὡς ὅ-
 30 ὡς, καὶ ἔλκει τὸ βάρυν· (τῶν γὰρ δὲ οὐκ ὡς μὲν τοῖ-
 30 σι πλοῖοις τοῖσι τοῖσι) ὁ δ' λίθος ὅτι παρ' ἐπελχόμενος,
 καὶ ἐν ὧν βυσσῶν, καὶ πλοῖον· ἐν πλοῖον. ἐς δὲ σφι τὰ
 πλοῖα ταῦτα πλῆναι πολλὰ, καὶ ἄγει ἕνα πολλὰς
 χιλιάδας ταλαίων. Ἐπεὶ δ' ὅτι ἐπέλθῃ ὁ Νε-
 λος τὸν ὡρὸν, αἱ πόλεις μῦθος φαίνονται ὡς ῥέου-
 40 σαι, μάλιστάκη ἐμπερὶ τῇσι ἐν τῇ Αἰγαίῳ ἐλ-
 τῶν ἡσίοισι. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τὸ Αἰγύπτῳ, πέλονται
 γίνονται αἱ πόλεις μῦθος φαίνονται ὡς ῥέου-
 σαι, ἐπεὶ δ' ὅτι γῆν, ἐκ ἐπὶ καὶ τὰ ῥέοντα ἐν ποταμῶν,
 ἀπὸ ἀφ' ὧν μέσου τῶν πεδίων. ἐς μὲν γὰρ Μέμφιν ἐκ
 40 Ναυκρατίος αἰσθάνεται πλοῖον, παρ' αὐτῶν τῶν πυραμί-
 δας γίνονται ὁ πλοῖος. ἐς δ' ὅτι ἐκ τῶν, ἀλλὰ τῶν δ' ὅ-
 ἐκ τῶν Δέλτα, καὶ τῶν Κερκασίων πόλιν. ἐς δ' ὅτι Ναυ-
 κρατίον ἀπὸ θαλάσσης καὶ Κανώβου ἐκ τῶν πεδίων πλῆν,

At qui intra paludes habitant, alia turri-
 um vice sunt machinati, hæc videlicet:
 Singuli sua habent retia, quibus per di-
 em pisces capiunt, eisdem noctu vruntur
 cubili in quo requiescunt. Circundatis
 illis, deinde operti somnū capiunt. qui
 si in vestimento inuoluti aut in sindo-
 ne dormirent, eos per ipsa indumenta
 culices morderent: per retia vero ne
 tantulum quidem mordere conantur.
 2 Naues eorum onerariæ sunt factæ ἐ spi-
 na, cuius figura simillima est loto Cyre-
 neo, & cuius lacryma gummi est. Ex hac
 spina ligna cōcidunt, quæ magnitudinē
 bicubitali, 3 tanquā lateritio opere com-
 ponunt, hunc in modum compingentes:
 Ligno cubitali circum densos ac
 longos stipites appendunt: vbi hunc in
 modū compegerunt, desuper frequen-
 tia transtra extendunt. 4 Commissuris
 nequaquam vruntur, sed introrsum
 compages byblo innectunt. Guberna-
 culum 5 scite faciunt, & hoc per carinam
 transit. Malo quoq; spinaceo, & velis ex
 byblo vruntur. Hæc nauigia contra flu-
 men meare non possunt, nisi luculentus
 ingruat ventus, verum à terra protra-
 huntur. Secundum decursum hoc pa-
 cto feruntur: Est 6 ianua ex myricafacta,
 7 putaminibus arundinaceis strata, &
 lapis politus duorum fere talentorum
 pondo. huiusmodi 8 ianuam fune alli-
 gatam, in anteriore parte naus sinunt
 deferri: lapidem vero retrorsum alio
 fune. 9 Ita ianua, impetu aquæ insi-
 dente, protinus meat & trahit barim:
 hoc enim his nauigiis est nomen. Lapis
 autem dum retrorsum trahitur, fundo
 admotus dirigit nauim. Horum nauigiorum
 ingens apud illos est copia, quorum
 quædam ferunt multa millia talen-
 torum pondo. Quum regionē super-
 90 gressus est Nilus, solæ vrbes apparent,
 catenusexstantes vt infulis Ægæi maris
 fere affimiles esse videantur. Nam cete-
 ra Ægypti, pelagus efficiuntur: ipsæque
 vrbes, solæ extant, quæ stationes nauium
 faciunt. Nec iam, quum hoc contingit,
 per alueum fluminis, sed per medium
 campi nauigatur. Ex Naucrati, quidem
 10 Memphin versus, non iam iuxta pyra-
 mides ipsas, sed iuxta acumen Deltæ &
 urbem Cercasorum. A mari autem &
 Canobo Naucrati versus per campum

1 Nocte vero sic vruntur: Cubile in quo quiescunt, reti circumdant, deinde op. *Vi legatur οὕτω, non αὐτῶν.* 2 Nauigia eo-
 rum oneraria sunt facta ἐ sp. 3 In formā lateris comp. hunc in m. compingentes: Cuneis frequentibus & longis circumnectunt
 bicubitalia ligna. vbi hunc in m. 4 Cuiusmodi autem in gyrum lignis non vt. 5 Vnum faciunt, *in pro quo hic legit v.* 6 Cra-
 tis. 7 Ex arundinum resegmentibus confuta, *vel contexta* & lapis perforatus, duorum f. *Gr.* 8 Cratem. 9 Cratis itaque
 imp. 10 Memphin versus nauiganti, iuxta ipsas pyramidas est cursus, *id est tenetur, vel diriguntur.* ac ne hic quidem est sum, sed,
 qd alium iuxta ac.

xcviii

ad Anthyllam urbem venies, & ad urbē
quæ vocatur Archandri. Harum vr-
biū Anthylla, quæ est insignis, datur pe-
culiaris in calceamenta vxori semper e-
ius qui in Ægypto regnar. quod factum
est ex quo Ægyptus fuit ditionis Persa-
rum. Altera videtur mihi nomē habere
ab Archandro Danaï genero Phthii A-
chæi filio. Archandri enim vrbs nomi-
natur. ¹ Quod si alius quisquā Archāder
esset, nequaquā Ægyptiū nomen foret.

xcix

Haftenus quæ vidi, quæ noui, quæ inter-
rogauī, dicta sunt: hic pergam disserere
de Ægypto quæ audiui, addēs & aliquid
quod ipse viderim. ¶ MENE M, qui
primus apud Ægyptū regnauit, aiebant
sacerdotes ² iunxisse pontibus Nilum
ad Memphin. nam cum, Libyam ver-
sus totum præterlabi montem Psammī-
um: & supra Memphin centum circiter
stadia meridiem versus aggesta humo
ad anfractum fluminis arefecisse pristi-
num alueum. ita flumen facto alueo per
medium montium fluere. Adco nunc
quoque sub Persis iste anfractus Nili
quæ coercitus fuit, magnis præfidiis cu-
stoditur, quotannis obseptus aggeribus.
Quos si refringens flumen velit ea par-
te redundare, omnis Memphis adibit
periculum ne aquis operiatur. Ab hoc
Mene, qui primus extitit rex, ³ id vnde
fuit amnis effectum terrestre, ibique ab
eodem urbē hanc conditam quæ nunc
Memphis appellatur (est enim Mem-
phis in angustiis Ægypti sita) & exteri-
us aquilonē versus & vespertū, ex flumi-
ne effossum esse stagnū, (nam ab auro-
ra ipse Nilus coerct) & ab eodem in ea
urbē extructum hoc templum Vulcani
tum magnū tum memoratu dignissimū.
Post hunc recensebant ē libro sacerdo-
tes nominatim alios trecentos ac trigin-
ta reges. In quibus tot ætatibus homi-
num, decem & octo fuissent Æthiopes,
& vna mulier alienigena: ceteri, viri Æ-
gyptii. Mulieri quæ regnauit, fuit no-
men idem quod reginæ Babylonicæ,
NITOCRIS. Quam dicebant vltam
fuisse fratrem, ab Ægyptiis, apud quos
regnabat, interemptum: quum ⁴ inter-
empto, regnum ad hanc detulissent. vlt-
tam autem fratrem, multis Ægyptiorum
dolo absumptis. + Nam extruxisse eam
permagnum ædificium subterraneum,
per causam quidem noui operis, ani-
mo autem aliud agitantē: & conuocatis

ἡγεῖς κατ' Ἀνθυλλὰς τε πόλιν, καὶ τὴν Ἀρχαίδρου
καλεσμένην. Τουτέων δὲ ἡ μὲν Ἀνθυλλα, εὐ-
στα λόγμην πόλις, ἐς ὑποδμήματα δὲ αἰρέτος δίδο-
ται τῷ αἰεὶ βασιλεύοντι Αἰγύπτου τῇ γυναικί. τῷ-
πο δὲ γίνεται δὲ οὗτου ὑπὸ Πέρσῃσι βῆσι Αἰγύπτου. ἡ
δὲ ἐτέρη πόλις δοκεῖ μοι ὅτι οὐνομα ἔχειν ἀπὸ τοῦ
Δαμαοῦ, γαμβροῦ Ἀρχαίδρου τῷ Φίλιου, τῷ Ἀ- 79
χαιοῦ, καλεῖται γὰρ δὴ Ἀρχαίδρου πόλις. εἴη
δὲ αὖ καὶ ἄλλος τις Ἀρχαίδρος· οὐ μὲντοι γε Αἰ-
γύπτιον ὀνομαζομένην. Μέχρι μὲν τούτου, εἰς τις τε
ἐμοί, καὶ γνώμη, καὶ ἰστορίη ταῦτα λέγουσιν ὅτι· ὁ
δὲ ἀπὸ τῶδε, Αἰγυπτίους ἐρχομαι λόγους ἐρέων, καὶ
ἡκούον. πρὸς αὐτὰς δὲ τοὶ καὶ αὐτοὶσι τί καὶ τῆς ἐμῆς ὀψι-
ος. Τὸν Μιῦα πρῶτον βασιλεύσαντα Αἰγύ-
πτου, οἱ ἱερεῖς ἔλεγον τῶτον μὲν ἀπογεφυράσθαι τὴν
Μέμφιν. ὃν γὰρ ποταμὸν πρὸ τῆς ῥέειν πρὸς τὸ
ὄρος δὲ Ὑάμμιον πρὸς Διόνης· ὃν δὲ Μιῦα αἰ- 80
σαν, ὡς τε ἐκ τῆς Διόνης ἀπὸ Μίμφιος, ὃν πρὸς
μεσσημείας ἀγκῶνα πρὸς χῶσαντα, ὁ μὲν δρ-
χάιον ῥέει, δευρὸν ἀποξενεῖται, ὃν δὲ ποταμὸν ὀχετεῖ-
ται, ὁ μέσος τῶν οὐρέων ῥέειν. ἐπὶ δὲ καὶ νῦν ὑπὸ Περ-
σέων ὁ ἀγκῶν οὗτος τῷ Νείλου ὅς ἀπὸ γυνὸς ῥέει,
ἐν φυλακῇσι μεγάλῃσι ἔχειται, φεραδόμενος αἰὰ
πρὸ ἔτος. εἰ γὰρ ἐκλήσθαι ῥήσας ὑποβελῶναι ὁ πο-
ταμός τῷ τῇ, κινδυνὸς πάση Μεμφί καὶ Ἰακχυ-
θῇ· αἰεὶ δὲ τῷ Μηνί τῷ τῷ τῷ πρῶτον γυν-
αὶ βασιλεὶ χέρσιν γενεῖται ὁ ἀπὸ γυνὸς, τῷ το
μὲν, ὅτι αὐτὰ πόλιν κήσας ταύτην, ἥ τις νῦν Μέμφις
καλεῖται. ἐστὶ γὰρ καὶ ἡ Μέμφις ἐν τῇ γυνὴ τῆς
30 Αἰγύπτου· ἐξ ὧν δὲ αὐτῆς περὶ οὐρούς αἱ λίμναι ἐκ
τῶ ποταμοῦ πρὸς βορρῇν τε καὶ ἀπὸ ἄρην. ὁ γὰρ
πρὸς τὴν ἡὺ αὐτὸς ὁ Νεῖλος ἀπὸ ῥαί. τῷ το δὲ, τῷ
Ἡφαιστου ὁ ἱερὸν ἰδρύσασθαι ἐν αὐτῇ, ἐὼν μέγα τε
καὶ ἀξιαπληροτάτον. Μετὰ δὲ τῶτον, κατέλεγον
οἱ ἱερεῖς ἐκ βύβλου, ἄλλων βασιλέων τε κληρονομήσαντες 81
καὶ τεκνῶντα οὐνομαζομένην. ἐν ποσάυτῃσι γυνεῖσι αὐ-
δεσθῶν, ὅκτω καὶ δέκα μὲν Αἰθίοπες ἦσαν, μὴν δὲ
γυνὴ ῥοτιχωρεῖν· οἱ δὲ ἄλλοι, ἄνδρες Αἰγύπτιοι. τῇ
δὲ γυναικὶ οὐνομα μὲν, ἥ τις ἐβασιλεύσει πρὸς τῇ
40 Βαβυλωνίῃ, Νίτωκεις. τῇ ἔλεγον πρὸς οὐρούς
ἀδελφεῶν, ὅτι Αἰγύπτιοι βασιλεύοντες σφέων ἀπέ-
κτειναι· ἀποκτείναντες δὲ, οὐτὸς ἐκείνη ἀπέδωκεν
τὴν βασιλείην· τούτῳ πρὸς οὐρούς, πολλοὺς Αἰ-
γυπτίων ἀφ' ὧν δόξα. ποιοσάμενην γὰρ μιν
εἰκῆμα πρὸς οὐρούς, ὑπογάγον, καὶ νῦν τῇ λόγῳ,
νόμῳ δὲ ἄλλα μηχανάσθαι. καλέουσιν δὲ μιν 82
καλεῖται

1 Sed fieri potest ut aliquis alius Archander fuerit: non tamen Ægyptium est hoc nomen. 2 Aggressisse Memphin. fluvium enim totum præterlabi solitum montem sabulosum Libyam versus: Meneem autem supra stadia circiter centum à Memphi, fluvius qui meridiem versus ferebatur obstructo, aref. pr. 3 Quum ea pars à qua fluvium arcuerat, continens facta esset, vlt. terrestris, ibi ab e. 4 Nam quum domum conderet, specum subterraneum & eum quidem valde longum excavasse, ut ipsa quidem dicebat, mente autem aliud machinatum esse. & conuoc. Vt legatur καὶ οὐκ, ποτὶ καὶ οὐκ οὐκ.

Αἰγυπίων τὸς μάλιστα μεταπίους τῷ φόνου ἦδρε, πολλοὺς ἐς ἱανῖ· δαγυμύροισι δ', ἐπὶ τῷ δὴν πεταμένον δι' αὐλῶνος κρυπτοῦ μεγάλου. ταύτης μὲν πέρι τοσαῦτα ἔλεγον. πλὴν ὅτι αὐτὴν μὲν, ὡς τὸ ἐξέρχασθαι, οἰόμεθα ἐς εἰκημασποδοῦ πλέον, ἵκως ἀπὸ μωρητος ἤρηται. Ἰὼν δ' ἀνῶν βασιλέων, ὃν γὰρ ἔλεγον ὡς δὲ μὴν ἔργον ἀποδέξιν, καὶ ὡς πρὶν εἶναι λαμπερῆτος, πλὴν ἐνὸς τῷ ἐχάτου αὐτῶν Μοίειος τῶν ὃν ἀποδέξαται μνημόσυνα, ὃν Ἡφάστου πατρὸς βορέην ἀνέμον τετραμύρα περὶ πύλας, λίμνην τε ὀρύξαι· τὴν περὶ μέγας ὅσων ἐστὶν ἐσθλὴν ὕψος, ὅσων περὶ μέγας τε αὐτῇ οἰκισθῆναι, τῶν ἡμετέρων πέρι, ὅμῃ αὐτῇ τῇ λίμνῃ ἐπιμνησόμεθα· τὴν μὲν περὶ τῶν ἀποδέξαται· τὴν δ' ἄλλων ὡς δὲ ἐστὶν ὡς δὲ ἐστὶν.

Πραμφάμιμος ὢν τῶν, τῶν ἐπὶ τῶν τοῖσι ἡρομύς βασιλέως, ταῖς οὐνομα ἐν Σέσωτρε, τούτου μνημὴν ποιήσομαι· ὃν ἔλεγον οἱ ἱερεῖς παρῶν μὲν πλοίοισι μακροῖσι ὁρμηθεῖσιν ἐκ τῆς Ἀραβίας κήλπου, τῆς ὡς τῶν Εὐρυθρῶν θάλασσαν καὶ τοῖς κήλμοις κατὰς ῥέφας· ἐς ὃ πλέοντά μιν πρὸς αὐτοὺς, ἀπὸ ἱκέας ἐς θάλασσαν, μνηστὴρ πλὴν ὑπὸ βαρύνων. ἐπὶ τῶν, ὅπῃ αὐτοὺς ἐς Αἰγυπτοῦ καὶ τῶν ἱερέων τῶν φάτιν, ἑκατέρω πολλῶν τῶν λαβῶν ἡλαυνε διὰ τῆς ἡπείρου, πρὸς ἔθνος δ' ἐμποδῶν κατὰς ῥέφας, ὅτε οἱ αὐτοὶ μὲν αὐτῶν ἀλκίμοισι ἐνετύχχανε, καὶ ὡς γλίσχόμενοι οἱ ὡς τῶν ἐλδῶν, ἡλπίστοι μὲν τῆς ἡλίας αἰετὸς ἐς τὰς χώρας, διὰ γε αὐτῶν λεγούσας τὸ, τῶν ἐπὶ τῶν οὐνομα, καὶ τῶν πατρὸς, καὶ ὡς διὰ αὐτῶν τῶν ἐπὶ τῶν κατὰς ῥέφας τοσφάας ὅτε ὢν δ' ἀμαχητὶ καὶ ὑπετέως παρὰ ῥέφας τὰς πόλεις, τῶν τοῖσι δ' ἐν γράφῃ ἐν τῇσι τῇσι καὶ τῶν ταῖς καὶ πῶσι ἀνδρῶσι τῶν ἐθνῶν ἡμετέροις· καὶ δὴ καὶ αἰδοῖα γυναικὸς παρὰ ῥέφας, διὰ γε βουλόμηνος ποιεῖν ὡς ἦσαν αἰάλκιδες· ταῦτα δὴ ποιεῶν, διεξήγε τὴν ἡπείρου. ἐς ὃ ἐκ τῆς Ἀσίας ἐς τὴν Εὐρώπην διὰ τῆς, τῶν τε Σκύθας κατὰς ῥέφας καὶ τῶν Θρηάκας, ἐς τῶν δὲ μοι δὲ καὶ καὶ ὡς παρὰ ῥέφας ἀπὸ κατὰς ὁ Αἰγυπτιος ἑκατέρω. ἐν μὲν γὰρ τῇ πύττων χώρῃ φαίνονται σταθῆσαι αἱ τῇσι καὶ τῶν πατρὸς τῶν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν ῥέφας ὅπῃ, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν φάσι πύλας, ἐκ ἑκῶν δ' ἐπὶ τῶν ἀπὸ κατὰς εἰπῆν, εἰτε αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Σέσωτρε ἐς ἀποδοσάμηνος τῶν ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν μῶριον ὅσων δὲ,

ad conuiuium multis, quos præcipue nouerat fraternæ cædis autores fuisse, per occultum quendam specum immisisse flumen discumbentibus. Hæc demum de illa referebant, præterquam quod, ubi hoc fecisset, conuersisse eam multo cinere ædificiū, quod impunita esset. Aliorū autem regū nullum referebant clarū opus editum, nisi vnus, qui postremus horum extitit, MOERIS. Hunc enim ædificasse memoratu digna Vulcani vestibula, ad ventum aquilonē vergentia: & stagnū effodisse, cuius quot sint in ambitu stadia, posterius aperiam: & pyramides in ea extruxisse, de quarum magnitudine simul cū ipsius lacu mentionem faciam. Hunc itaque tantū operū edidisse: alios autē nihil prorsus.

Quo ego prætergressus, eius qui his successit, nomine SESOSTRIS, mentionē habeo. Istum dicebant sacerdotes, primū longis nauibus ex Arabico sinu profectum, rubri maris accolas in suam potestatem redegissee: progressumque longius, venisse in mare iam vadusum, & proinde non nauigabile. Illinc ubi retro se ad Ægyptum recepisset, secundum sacerdotum commemorationē, coacto ingenti exercitu per continentem perrexisse: omnesque gentes, ut in quamque incidebat, subegisse. Et quasque earū nanciscebatur feroces & vehementer studiosas libertatis, in earum regionibus cippos statuebat, inscriptos litteris sui nominis & patriæ, & quæ referrent ipsum illos vi subegisse: quarum vero vrbes nullo prælio nulloque negotio cepisset, his cippis inscriptum easdem litteras quas scripserat eis gentibus quæ viriles extiterāt, tum muliebria genitalia: planum facere volens, illos haudquaquam viriles extitisse. Hæc faciendo peragrabat continentem, donec ex Asia in Europam transgressus, Scythas subegit & Thraces: ad quos usque & non vltius mihi videtur Ægyptius exercitus peruenisse, quoniā in istorum terra tituli, non vltra, positi apparent. Hinc digressus retrō abiit, & posteaquā ad Phalin subsedit, quid deinceps, non habeo quod dicam, an ipse rex Sesostris, diuiso suo exercitu, aliquantulū copiarū

1 Sese coniecisset in domum cinere plenam, quod imp. 2 Hunc locum Budans ita vertit, Primū omnium regum longis nauibus Arabicum sinum præteruectum, & populos rubri maris accolas in potestatem suam redegissee: indeque retrō iisdem vestigiis reuersum, & coactis ingentibus copiis transgressum in continentem infesto exercitu obuias vbiq; gentes subegisse: Quasunque autē erat natus gentes strenuas, & pro libertate tuenda acriter ac percipide dimicantes, per horū ille regiones stelas, id est, cippos lapideos, statuebat, litteris significantes ipsius regis nomen & patriam, & ut copiis eos propriis ac viribus subegerat. Quorum verò vrbes nullo negotio aut incruento certamine cepisset, apud hos itidem ut apud illos qui strenuitatis specimen ediderant, cippos quoque statuebat, atque eo amplius muliebria genitalia adsculpebat, significare volens eos ignauos esse. 3 Deinceps pro comperto dicere non possum an ipse r.

civ reliquerit ad eam regionē incolendam, an aliqui militum pertasi peregrinationis, circa fluuium Phasin substiterint. Nam Colchi videtur Ægyptii esse: quod ipse prius notum quàm ex aliis auditum refero. Cuius rei quum mihi cupido incessisset ut utrosque percontarer, magis Colchi reminiscebantur Ægyptiorum, quam Ægyptii Colchorum. Dicebant autem Ægyptii se opinari Colchos ē Sesostris esse exercitu. ¹ Ipse autem ex hoc coniecturam capiebam, quod atro colore sunt & crispo capillo, (tamen si hoc pro nihilo putari posset, quū & alii sint huiuscemodi) ² sed quod isti præcipue. Præterea quod soli omnium hominum Colchi & Ægyptii & Æthiopes ab initio statim pudenda circumcidunt. Nam & Phœnices & Syrii, qui sunt in Palæstina, didicisse id ab Ægyptiis & ipsi confitentur. Syrii vero qui fluuium Thermodontem & Parthenium accolunt, & horum contermini Macrones, à Colchis se nuper didicisse aiunt. Hi enim ex hominibus soli sunt qui circumciduntur: & in hoc faciendo, agnoscuntur Ægyptii esse. Ægyptii vero atque Æthiopes, non queo dicere utri ab utris didicerint. nā videtur esse perantiquū. Sed quod ex Ægypto, quum illic commercium haberent, didicerint, magnū mihi fit hoc testimonium: quod hi Phœnices qui cum Græcis commercium habent, non amplius circa virilia imitantur Ægyptios, nec eorum qui nascuntur, virilia circumcidunt. I Agedum & aliud de Colchis dicam, in quo sint similes Ægyptiorum. Hi soliatque Ægyptii linum eadem ratione ³ operantur: omnisque utrorumque vita pariter & lingua similis est. Linum autem Colchicū a Græcis Sardonicum appellatur, quum illud quod ab Ægypto venit, appelletur Ægyptiacum. Titulorum quos Sesostris rex Ægypti ⁴ regionatim crexit, plerique iam incolumes non extant. quosdam in Syria Palæstina ipse vidi inscriptos, tum quibus dixi litteris, tum muliebribus genitalibus. Circa Ioniam quoque dux huius viri figuræ visuntur in petris incisæ: vna quidem quā ex Epheso in Phocæam itur, altera vero, quā ē Sardibus Smyrnam versus. In quarum utraque insculptus est vir magnitudine quinūm palmorum, dextra spiculum tenens: sinistra arcus, ceteraque item armaturam & Ægyptiacam

αὐτὴ κατέλιπε τῆς χώρας οἰκήτορας· εἴτε τῶν πινες τραπωτίων ἐν τῇ παλαιῇ αὐτῇ ἀχλαδίταις, καὶ Φάσιν ποταμὸν κατέμειναν. | Φαίνονται μὲν γὰρ ὄντες οἱ Κόλχοι Αἰγυπῆσιοι. ἰοῦσας δὲ πρὸς τερον αὐτὸς, ἢ ἀκούσας ἄλλων, λέγω. ὥς δέ μοι ἐν φροντίδι ἐξήμετο, ἠεὶ μὲν ἀμφοτέρους· καὶ μάλ᾽ ἵσθαι οἱ Κόλχοι ἐμμενέοντες τῶν Αἰγυπῆσιων, ἢ οἱ Αἰγυπῆσιοι τῶν Κόλχων, ἰομίζουσιν δὲ ἔφασαν Αἰγυπῆσιοι τῆς Σεσωστρίδος τραπῆδος εἶναι τοὺς Κόλχοις. αὐτὸς δὲ εἶπε (καὶ τῇδε, καὶ ὅτι μετὰ τῶν ἐς εἰσὶ καὶ οὐλότρεις. καὶ τῶτο μὲν ἐς οὐδὲν αἰήκει· εἰσὶ γὰρ καὶ ἑτέροι τοιοῦτοι. ἀλλὰ τοῖσι δὴ μάλλον, ὅτι μοιῶσι πᾶσι τῶν ἀφ' ὧν Κόλχοι, καὶ Αἰγυπῆσιοι καὶ Αἰθίοπες παρὰ μόνον αὐτὸν δόχῃς τὰ αἰδέα. Φοίνικες δὲ καὶ Σύριοι οἱ ἐν τῇ Παλαστίνῃ, καὶ αὐτοὶ ὁμολογέουσι παρ' Αἰγυπῆσιων μεμαθημένα· Σύριοι δὲ οἱ καὶ Θερμόνδον καὶ Παρθένιον ποταμὸν, καὶ Μακρόνας οἱ τοῦτοισι ἀφ' ὧν γένοντες εἰσὶν, ἀπὸ Κόλχων φασὶν ἐν τῇ μεμαθημένα· οὗτοι γὰρ εἰσὶ οἱ παρὰ μόνον αὐτὸν ἀφ' ὧν μοιῶσι· καὶ οὗτοι Αἰγυπῆσιοι φαίνονται ποιῶντες καὶ ταῦτα. αὐτῶν δὲ Αἰγυπῆσιων καὶ Αἰθιόπων οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὁκότεροι παρὰ τῶν ἑτέρων δέξονται. ἀρχαῖα γὰρ δὴ φαίνεται εἶναι· ὥς δὲ ὅτι μοιῶσι Αἰγυπῆσιος δέξονται, μέγα μοι καὶ τὸδε μαρτύριον γίνεται· Φοινίκων ὁκότες τῇ Ἑλ-⁵ τῇ παμύριον λαδὶ ὅτι μοιῶσι, οὐκ ἐπὶ Αἰγυπῆσιος μεμνέονται κατὰ τὰ αἰδέα, ἀλλὰ τῶν ὅτι μοιῶσι οὐ κατὰ μόνον τὰ αἰδέα. | Φέρε δὴ καὶ ἄλλοι εἶπον καὶ τῶν Κόλχων, ὡς Αἰγυπῆσιοι παρὰ φερέες εἰσὶ. λίνον μοιῶσι οὗτοι τε καὶ Αἰγυπῆσιος γὰρ ἔχουσιν κατὰ ταῦτα. καὶ ἡ ὅση πᾶσα καὶ ἡ γλῶσσα ἐμφερὴς ἐστὶ ἀλλήλοισι. | λίνον δὲ ὁ μὲν Κολχικόν, ὁ δὲ Ἑλλήνων Σαρδονικόν κέκληται. ὁ μὲν παρὰ Αἰγυπῆσιος ἀπὸ κλύμδρον, καλεῖται Αἰγυπῆσιον. Αἱ δὲ σῆλαι, καὶ ἴσα κατὰ χώραν οἱ Αἰγυπῆσιος βασιλεῖς καὶ τῶν Σισωείδων, αἱ μὲν πλεῖντες οὐκ ἐπὶ φαίνονται παρὰ εἰσεῖναι· ἐν δὲ τῇ Παλαστίνῃ Συρίῃ αὐτὸς ὥρεον εἰσάσας, καὶ τὰ γεγραμμένα τὰ εἰρηλίκια ἐνέειναι, καὶ γυναικὸς αἰδέα. εἰσὶ δὲ καὶ τῇ Ἰωνίῃ δύο τύποι ἐν πέτρῃσι ἐγκεχυρὰ μεμνέοντες τοῦτον τῶν ἀνδρῶν, τῇ τε ἐκ τῆς Ἑφείνης ἐς Φώκαιαν κατέρχονται, καὶ τῇ ἐκ Σαρδίων ἐς Σμύρνην. ἑκατέρωθεν δὲ αὐτὸν ἐγγέλυται, μέγας περὶ τῆς ἀσπιδὸς. τῇ μὲν δόξῃ χειρὶ ἔχων αἰχμὴν, τῇ δὲ ἀριστερῇ τόξον· καὶ τῇ ἄλλῃ σκῆπτρον ὡσαύτως. καὶ γὰρ Αἰγυπῆσιος

1 Ipse partim ex hoc 2 Sed existis magis, quod soli Græci. 3 Et in eo istos Ægyptiorum consuetudinē sequutos constat 4 Elaborant. Vel, Apparent. Gall. acoustrent. 5 Per singulas regiones

inspiciendum mittebat qui metirentur quanto deterius factum esset, ut ex residuo pro portione taxatū vectigal penderetur: atque hinc geometria orta videretur in Græciam transcendisse. Nam polum & gnomonem, *id est, normam*, & duodecim dici partes à Babyloniis Græci didicerunt. Solus hic Ægyptius rex imperio potitus est Æthiopix: monumentum quoq; sui reliquit ante ædem Vulcani, lapideas statuas, duas quidē tricenūm, vnam suam, alterā vxoris: quatuor autem, vicensūm cubitorū, totidem filiorum. Huic statux longo post tempore quū Darii Persæ statua anteponeretur, non tulit id sacerdos Vulcani, negās Dariū tales res gessisse quales gessisset Sesostris Ægyptius: quippe qui cū alias nationes non pauciores quam Darius, tum vero Scythas subegisset: eoq; iniquum esse huius ante illius sisti donaria, qui rebus gestis non esset illum supergressus. Hęc loquuto sacerdoti tamē ignouisse Dariū ferunt. ¶ Defuncto Sesoistre, regnū suscepisse PHERONEM eius filiū aiebant, & hunc nullā sumpsisse expeditionem, sed ei contigisse ut luminibus caperetur. idque hac de causā: Quum flumē eo tempore copiosissimū manaret, ita ut supra decē & octo cubitos rura transcenderet, vento ingruente, qui fluctus cieret, ferunt hunc regem facinus admississe, quod sumptum spiculum in medios fluminis vortices contorserit: statimq; laborasse ex oculis, ac visum amisisse, decennioq; cæcū fuisse. Undecimo autem anno ex vrbe Buti ei oraculum aduenisse, iam exactum esse tempus calamitatis: visumque ei reditum, si oculos abluisset lotio mulieris quæ ad suum solius virum accessisset, aliorum virorum experts. Eum ergo ante omnia vrinam vxoris expertum, quū nihil amplius cerneret, ceterarum deinceps vrinam expertum, tandem vidisset. Tumq; omnes mulieres quas fuisset expertus (præter eā cuius lotio lotus visum recepisset) vnam in urbem coegisset, quæ ἐρυθρή βῶλος, *id est, rubra gleba*, dicitur, & eas illic coactas cum ipsa vrbe omnes concremasse: & eam cuius lotio lotus visum recepisset, vxorem duxisse. Ergo ea clade liberatus cum alia in aliis templis donaria posuit, omnia memoratū digna, tum maxime memorabilia ac spectaculo digna in templo Solis, gemina saxa, quos obelos vocant, ἀσπίδα νεμ,

ἔπεμπε τὸς ὑπὸ σκεφομένης, καὶ αἰαμὲς ῥήσιντας ὅσῳ ἐλάσων ὁ χάρος γέρονε, ὅπως ἔλοιπὸν καὶ λόγον τὴν ταγμαμένης ἀποφορῆς τελείῃ. δοκέει δέ μοι ἐνθεῦ-
τεν γεωμετρικήν ὑρεθεῖσθαι, ἐς τὴν Εἰλλάδα ἐπὶ μελ-
χεῖν. πόλιν μὲν γὰρ καὶ γνώμονα, καὶ τὰ δυνάμεικα μέρεα
τῆς ἡμέρης τῶν Βαβυλωνίων ἐμαθόν Εἰλλῶνες.
Βασιλὺς μὲν δὴ οὗτος δὴ μουῦος Αἰγυπτίου Αἰ-
θιοπίνης ἤρξε. μνημόσυνον δ' ἐλίπετο πρὸς τὴν Ἡφαι-
στῆα, αἰδριαῖς λίθιναις δύο μὲν, τελέχοντα πῆχε-
ων, ἐκὼν τὸν τε καὶ τὴν γυναικα. τὸς δ' παῖδας εἰόντας
10 τίσσεσθαι, εἴκοσι πῆχεων ἕκαστον. τῷ δὲ ὀϊρῶς τῆς
Ἡφαιστου χρόνῳ μετέπειτα πολλῶν Δαρῶν οὐ
Πέρσῃ οὐ πρὸς εἰδὴ ἰσάντα ἔμπεσθαι αἰδριαῖς,
φασὶν οἱ πεποιῆσθαι ἔργα εἰάσθαι Σέσωστριν τῷ Αἰ-
γυπτίῳ. Σέσωστριν μὲν γὰρ ἀλλὰ τε καὶ ἀγρίῃσιν αἰσθα-
νέοντα, ὅσα ἐλάσων ἐκείνου, καὶ δὴ καὶ Σκύθαις Δαρῶν
δ' ἐδυνάσθην Σκύθαις ἐλθόν. ἔκων δὲ καὶ οἱ ἐπὶ σά-
ναι ἔμπεσθαι τῷ ἐκείνου αἰαθήματι, μὴ οὐκ
ὑπερβαλλόμενοι τοῖς ἐκείνους ἔργοισι. Δαρῶν μὲν
20 νῦν λέγουσι πρὸς ταῦτα σφ. ὥμῳ ποιήσασθαι.
Σέσωστριν δ' ἐτελευτήσαντες, ἐκ δὲ ἀπὸ ἑλγος τὴν
Βασιλῆα τὴν παῖδα αὐτῆς Φέρωια τὴν ἀποδεδεῖσθαι τῶν
μὲν οὐδὲ μὴν γρατῆν, σιμὲν ἐχθρῶν δέ οἱ τυφλὸν
ἡμέρας καὶ τοῖονδε πρὸς γμα. ἔπειτα μὲν κατελθόντος
μεγίστου ἡ πότις ἐπὶ ὁκτωρ καὶ δέκα πῆχας, ὡς ὑπερ-
έβαλε τὰς δὲ ἑκάστας, πινύματος ἐμπεσόντος, κυμα-
τῆς ὁ πινύματος ἐχθρῶν. τὴν δ' Βασιλῆα λέγουσι τὸν
ἀγρία ἀλὶν χροσάμην, λαβόντα αἰχμὴν βαλέειν
ἐς μέσας τὰς δὲ νῆας τὸν ποταμὸν. καὶ δ' αὖτε καὶ αἰσθα-
30 αὐτὴ τὸς ὀφθαλμούς, τυφλὸν θύει. δέκα μὲν δὴ ἔ-
τεα εἰς αἰμὴν τυφλὸν ἐνδεκάτῳ δ' ἐπὶ ἀπὸ κείνου οἱ
ματῆτον ἐκ Βετῆς πόλιος, ὡς δὲ ἡκὴν τὸ οἱ ὀχρόνος
τὴν ἡμῶν, καὶ αἰαβλέφῃ, γυναικὸς ἔργον νηφάμηνος ἵδης
ὀφθαλμούς, ἥτις τῶν δ' ἐκὼν αἰδρια μὲν οἱ περὶ
82 τῆς, ἀπὸν αἰδρια ἐκὼν ἀπὸ χρόνος καὶ τὸ πρὸς τῆς δ' ἐ-
κὼν γυναικὸς περὶ αὐτῆς καὶ δ' ὡς οὐκ αἰεβλέφει, καὶ αἰεβλέφει
ἐπεὶ τῆς πασῶν περὶ αὐτῆς αἰαβλέφῃ τῶν σιμὰ α-
γρίν τῶν γυναικῶν τὴν ἐπὶ ῥῆσιν, πλὴν ἢ τὴν πρὸς ἔργον νη-
φάμηνος αἰεβλέφει, ἐς μὴν πόλιν, ἥ ἵνι καλεῖται
40 Εἰρυθρὴ βῶλος ἐς ταύτην σιμὰ λίσσασθαι, ὑπερ-
πρῆσθαι πάσας σιμὰ αὐτῇ τῇ πόλει. τῆς δὲ νηφάμηνος
πρὸς οὐρῶν αἰεβλέφει, ταύτην δὲ εἶχε αὐτῆς γυναι-
κα. αἰαθήματα δὲ ἀποφυγὴν τὴν πᾶσιν τῶν ὀ-
φθαλμῶν, ἀλλὰ τε ἀπὸ τῶν ἰσθῶν πρὸς τὰ λόγισμα
ἀνέσθαι, καὶ τῶν λόγων μάλιστα ἀξίον ὅτι ἔχειν,
ἐς τὸ ἡλίου τὸ ἰσθὸν ἀξιοθήσθαι αἰεθῆσαι ἔργα, ὅβελ-
οὺς δύο λίθινους ἐξ ἐνὸς εἰόντας ἐκαστέρῳ λίθου,

1 Hac addo post Subegisset, Dariū autem Scythas vincere non potuisse, ideoque in. 2 Proteruitate quadam sumptu.

3 Poenæ qua mulctaretur.

τοὺς ἰκέτας ἀνακρυμμένους ὃ πρῶτον ἠρώτα τ' Ἀ-
λέξανδρον ὁ Πρωτῶς, τίς τε εἴη, καὶ ὅθεν πλέοι. ὁ
δὲ οἱ καὶ ὁ θῆμος κατελέξε, καὶ τῆς πατρὸς εἶπε πύ-
ριον. καὶ δὴ καὶ ὁ πλείον ἀπηγόρευτο ὅθεν πλέ-
οι. μετὰ δὲ, ὁ Πρωτῶς ἠρώτα αὐτὸν ὅθεν πύ-
ριον ἔλιντο λαοί. παιωνίου δὲ τῷ Ἀλέξανδρου
ἐν τῷ λόγῳ, καὶ οὐ λέγοντος τὴν ἀληθινήν, ἥλεγ-
χον οἱ θρόνοι ἰκέται, ὅτι θρόνοι πρῶτα λόγον τ'
ἀδικήματος. τέλος δὲ σφί λόγον τοῖδε ἐκφαίνει ὁ

10 Πρωτῶς, λέγων ὅτι, Εἰ μὴ πρὶ πολλοῦ ἦν ὁ μῦθος
μηδὲνα ξείνων κτείνειν, ὅσοι ὑπὸ αἰέμον ἦδη ἄπο-
λαμφθέντες ἦλθον ἐς χώραν τὴν ἐμὴν, ἐγὼ αἶσι
ὑπὸ τῷ Ἑλλήσιος ἐπιστάμην. ὅς, ὡ κακίτε αἰ-
δρῶν, ξείνων τυχῶν, ἔργον αἰσώματα ἐργάσο·
πρὶ τῷ σωτῆρι ξείνου τὴν γυναικα, τὴν ἔχων ἦλ-
θες. καὶ μάλα σὺ ἤρκεστέ τοι ὁ συγγράμματα αὐ-
τῇ, ἀλλ' αἰσώματα αὐτῇ, οἴχου λαβῶν. καὶ
ὅσοι τὰ τοι μοῦνα ἤρκεσε, ἀλλὰ καὶ οἰκία τῷ ξεί-
νου κεραῖσας ἦκεις. νῦν ὡν ὅτι πρὶ πολλοῦ ἦν

20 καὶ μὴ μὴ ξεινοκτονέειν, γυναικα μὴ ταύτην καὶ τὰ
ζῆματα οὐ τοι παρῶν ἀπαγάγει, ἀλλ' αὐτὰ ἐ-
γὼ τῷ Ἑλλήσιος ξείνῳ φυλάξω, ἐς ὃ ἂν αὐτὸς ἐλθὼν
ἐκείνους ἀπαγάγει ἐθέλῃ. αὐτὸν δὲ σε καὶ τοὺς
σοὺς σὺ πλοῦσι τεινῶν ἡμερῶν παρὰ γὰρ ὅπως ἐκ
τῆς ἐμῆς γῆς ἐς ἄλλην πινὰ μετεμίσσεσθαι· εἰ δὲ
μὴ, ἅτε πολέμους πρὶ ἐλθεσθαι. Εἰλένης μὴ
ταύτην ἀπὶ τῶν Πρωτῶν ἔλεγον οἱ ἱερεῖς θρό-
νοι. δοκεῖ δέ μοι καὶ Ὀμηροῦ ὁ λόγος τῶν
πυρῶν· ἀλλ' οὐ γὰρ ὁμοίως ἐς τὴν ἐποποιήν

30 ὁ παρῶν ἡμῶν τῶν ἐτέρων, τῶν ἐχρήσθη ἐς ὃ μετ-
ῆκε αὐτὸν, δηλώσας ὡς καὶ τῶν ὅτι τῶν ὅτι τῶν
δηλὸν δὲ, κατὰ γὰρ ἐποίησε ὁ Ἰλιάδι, καὶ οὐδαμῶ
ἄλλῃ αἰετὸς ἐστὶν ὁ πλάνη τὴν Ἀλέξανδρου,
ὡς ἀπὸ νείχῃ ἄγων Εἰλένην τῇ τε δὴ ἄλλῃ πλα-
ζόμενος, ὡς ἐς Σιδῶνα τὸ Φοινίκης ἀπὶ κατό. ὅτι
μέμνηται ὃ αὐτὸς ὁ Διομήδης ὁ ξείνῳ. λέγει ὃ τὰ
ἔπειτα ὡς δὲ,

Εἴθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμπόκιμοι, ἔργα γυναικῶν
 Σιδονίων, *ἅς αὖθ' Ἀλέξανδρος* θεοφθής
 40 ἤγαγε Σιδονίην, ὅππῃ πλῶς ὠρέα πόinton,
 Τὴν ὁδὸν ἣν Εἰλίην περ αἰήγαγν ὠπατέ-
 ρισαι.
 ὅππῃ μέμινται δὲ καὶ ὧ Οὔλυσσίῃ, ὧ τοῖς δὲ τοῖσι
 ἔπει, *Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα* μηπόοντα,

*Sidonia duxit, sulcans freta lata carinis,
Quum retulit magnis Helenam natalibus
ortam.*

Odys. Meminit quoq; in Odyſſea his verſibus,
Hoc habuit Ioue nata probum praefenſque
venenum,

1 *Supplices, iunius, pro quo hic legit, iunius.* 2 *Ad verbum, Non dicentem veritatem* 3 *Qui (omnium hominum de-*
errime) hospitio exceptus, scelestiſti. At hic pro iunio legit iunius, iungens cum ad dñm, & omittens tu xpi. 4 *Neque vero tibi ſaris*
fuit cum illa rem habuiſſe, ſed etiam ſublata illa abiſti. Ac ne his quidem contentus, direpta hoſp. Poſſe & aliter exponi ad auct. leg-
ant.

Εἴθε, τὰ οἱ Πολυδάμνα πόρεν Θῶνος ὡς
 χρῆσις,

Αἰγυπλίῃ τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ὄρεα
 Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐοδὸν μεμνῆναι, πολ-
 λα δὲ λυγρὰ.

καὶ τὰ δὲ ἕτερα πρὸς Τηλέμαχον Μενέλαος λέγει,

Αἰγυπλίῃ μ' ἐπὶ δόρυ θεοὶ μεμαῶτα νέεσθαι

Ἔρως, ἐπεὶ ὅσφι ἔριζα τελευτάσας ἐκατίμβας.

ἐν τοῖσι τοῖσι ἐπεσι δηλοῖ ὅτι ἦν ἡ πῆλη τοῦ τῶ ἐς
 Αἰγυπτον Ἀλέξανδρου πλάνη. ὁμοῦ δὲ γὰρ ἡ Συ-
 ρία Αἰγυπλίῃ. οἱ δὲ Φοίνικες, τῶν ἐστὶ Σιδῶν, ἐν τῇ

Συρίᾳ οἰκεῖσι. Κατὰ τῶν δὲ τὰ ἔπεα καὶ πόρ-
 ος χαλεπὸν οὐκ ἦν, ἀλλὰ μάλα δὲ δηλοῖ ὅτι οὐκ

Ὀμήρου τὰ Κύπρια ἔπεα ἐστὶ, ἀλλ' ὅτι πρὸς.

Ὀμήρου γὰρ τοῖσι Κύπριοις εἶρη ὡς τριτῶς Ἀλέξαν-
 δρος ἀπῆκετο ἐκ Σπάρτης ἐς τὸ Ἴλιον ἄγων. τὸ Ἐ-

λείην, ὡς αὖτε πρὸς μαχησάμενος καὶ θαλάσσης

λείην ἐν τῇ Ἰλιάδι λέγει ὡς πλάζοντο ἄγων αὐτῶ.

Ὀμήρου μὲν νῦν καὶ τὰ Κύπρια ἔπεα χαλεπῶ.

ἐρεμῶ δὲ μὲν τὸς ἱεράς ἐι μάταιον λέγειν λέγεισι²⁰

οἱ Ἕλληνες τὰ περὶ Ἰλίου φρέατος, ἢ ἔφασαν πρὸς

τῶν, τὰ δὲ ἱστοῖσι φάμενοι εἰδέναι παρ' αὐτῶ

Μενέλεω. ἐλθὲν μὲν γὰρ μὲν τὸ Ἐλείης ὄρεα γὰρ ἐς

τὸ Τρωϊδὸν τὸ Ἐλλῶν γραπλὴν πολλὰ ἐρεμῶ-
 σαν Μενέλεω. ἐκβᾶσαν δὲ ἐς γῆν καὶ ἰδρυθῆσαν τῶ

γραπλὴν, πέμπτην ἐς τὸ Ἴλιον ἀφ' ἑλκός. σὺν δὲ σφί-
 ῃ ἐναι καὶ αὐτὸ Μενέλεω. τὸ δὲ ἐπεὶ τε ἐσέλθον ἐς τὸ

τρώϊον, ἀπατέφον Ἐλείην τε καὶ τὰ χεῖματα, τὰ εἶχε-
 το κλέψας Ἀλέξανδρος, τῶν τε ἀδικημάτων δίκας

αἰτέφον. τὸς δὲ Τρωῖδας τὸ αὐτὸν λόγον λέγειν τότε καὶ³⁰

84 μετέπειτα, καὶ ὁμνύσας, καὶ δυνάμει μὴ μὲν ἔχειν Ἐ-

λείην, μηδὲ τὰ ἔπι καλὰ μὲν χεῖματα, ἀλλ' εἰ

αὐτὰ πρὸς Αἰγυπλίῃ. καὶ οὐκ αὖ διότι αὐτοὶ

δίκας ὡς ἔχειν, ἀπρωτὶ δὲ Αἰγυπτίου βασιλῆος

ἔχει. οἱ δὲ Ἕλληνες καὶ θαλάσσης δυνάμει ὡς

αὐτῶν, ὅτι δὲ ἰπολιόρκειον, ἐς ὃ ὄρεον. ἐλευσὶ δὲ τὸ

τείχος ὡς οὐκ ἐφάνετο ἢ Ἐλείην, ἀλλὰ ἐν αὐτῷ λό-

γῳ, τὰ πρὸς τῶν ὡς ὡς ὡς οἱ Ἕλληνες, αὐτὸν Μενέ-

λεω δὲ πρὸς τοῖσι Πρωτῆα. Ἀπὸ τῶν

80 τοῦ δὲ ὁ Μενέλεως ἐς τῶν Αἰγυπτίου, καὶ ἀνα-

πλώσας ἐς τὴν Μέμφιν, εἰπὼς τὴν ἀληθινήν τῶν

πρηνιμάτων, καὶ ξεινῶν ἦν τῶν μεγάλων, καὶ

Ἐλείην ἀπατέφον κακῶν ἀπέλαβε. πρὸς δὲ, καὶ

τὰ ἐαυτοῦ χεῖματα πρὸς. τυχὼν μὲν τοῦ

των, ἐχρῆτο αὐτῶν Μενέλεως ἀδικῶς ἐς Αἰγυπτίου.

ἀποπλέειν γὰρ ὡρμημένον αὐτὸν ἴσχον ἀπλοῖαι

iniurius in Aegyptios exitit. nam quum proficisci conaretur, nec per ventos posset,

Quod Polydamna sibi Thonis donauerat
uxor:

Aegypti qua terra ferax fert plurima
mixtim,

Multa quidem proba, multa autem da-
mnosa venena.

Hæc quoque alia ad Telemachum Me-
 nelaus inquit,

Huc etiam Aegypto dii me tenuere re-
uerii

Conantem, quibus hand tuleram solennia
sacra.

In his carminibus faretur Homerus se
 nosse errationem Alexandri in Aegy-

ptum. Est enim Syria Aegypto conter-

mina, & Phœnices (quorum Sidon est)

in Syria incolunt. Itaque cum hi ver-

sus, tum vero hic locus, non minimum,

imo maxime probant, Cyprios versus,

non Homeri, sed cuiuspiam alterius ef-

se: in quibus dicitur Alexander ex Spar-

ta Helenā ducēs, triduo Ilium peruenisse,

secundo vento vsus ac tranquillo ma-

ri: quum in Iliade dicat illum, quū Hele-

nam duceret, errasse. Sed Homerus

& Cypria carmina valeant. Ceterum,

nunquid Græci vana quæ circa Iliū ge-

sta memorarent necne, percontanti mi-

hi, sacerdotes ita respondebant, se co-

gnouisse ex ipso Menelao, rapta Helena

magnas Græcorū copias auxilio venisse

Menelao in regionem Teucriam: quæ

in terram egressæ, locoque communi-

to, miserunt Ilium legatos, cumque e-

is & ipsum Menelaum isse. Hos, post-

quam ingressi sunt moenia, tum Helenā,

opesq; quas Alexander furto asportas-

set, repoposcisse, tū iniuriæ satisfactionē.

Teucros autem tunc eadem narraffe,

deinde & iuratos negasse habere se He-

lenam atq; opes de quibus arguerentur,

sed ea in Aegypto esse omnia: neque se

iure reatum sustinere earum rerum

quas Proteus Aegyptius rex teneret:

Græcos, quum se ab illis derideri ar-

bitrarentur, ita obsedisse Ilium, donec

expugnauerunt. Vrbe capta, quum He-

lena non appareret, & eandem orationē

quam prius audirent Græci: ita demum

habita prioribus verbis fide, ipsum Me-

nelaum ad Proteum mittunt. Hic vbi

ad Aegyptum peruenit, & Memphin ap-

pulit, exposita rei gestæ veritate, hono-

rificentissime hospitio exceptus, Hele-

nam malorum immuncem recepit, &

insuper omnes² pecunias suas. Et quum

hæc assequutus esset Menelaus, tamen

idque iam diu, rem nefariam excogitavit. Súptis enim duobus pueris quorundam indigenarum filiis, exēctisque, haruspicinam fecit. Quod ubi cum fecisset rescitum est, inuisus & exagitatus¹ fuga in insulas Africæ obiacentes. Eo posteaquam se contulit, nihil amplius quod referrent Ægyptii habebant. Atque horum alia sese ex historiis nosse dicebant, alia ut apud ipsos gesta, sese magis habere comperta. Et hæc quidem aiebant Ægyptiorum sacerdotes. Ego vero² ad ea quæ de Helena commemorata sunt, & ipse adiicio hoc coniecturæ, Si intra Ilium fuisset Helena, utique fuisset Græcis tradita, siue volente Alexandro siue inuito. Neque enim ita desipiebat Priamus, aut alii eius propinqui, ut suis ac liberorum corporibus, atque etiam urbe periclitari vellent, quo Alexander Helenæ contubernio potiretur. Quod si inter initia ita sensissent, tamen, posteaquam cum multi aliorum Troianorum, tum vero Priami filiorum duo treve aut plures perierant cū Græcis præliantes, siquid referentibus credi verficatoribus debet: hæc, inquam, omnia quum cōtigissent, ego crediderim, Priamum, vel si ipse in contubernio Helenā habuisset, Achæis redditurum fuisse, cupiditate præsentia mala deuitādi. Neque vero regnum ad Alexandrum erat peruenturum, ut iam sub eo res essent, seniore Priamo, quum Hector & natu maior & virtute præstantior quàm ille, regnum esset defuncto Priamo suscepturus: quem haudquaquam decuisset fratri iniuste agenti indulgere, quum præsertim tanta mala propter eum, tum priuatim ipsi, tum ceteris Troianis omnibus euenirent. Sed nec poterant reddere Helenam, nec verum dicentibus eis Græci fidem habebant, numine (ut quod sentio dicam) disponente, ut funditus euerſi planum facerent hominibus, Magnarum iniuriarum magnas à diis esse ultiones. Et hæc quidem, ut mihi videntur, dicta sunt. ¶ Protei autem regnū dicebant suscepisse R H A M P S I N I T Y M, qui⁴ memoriam sui reliquit vestibula ab occasu spectantia templum Vulcani: & eregione vestibulorū statuit duo simulacra quinūm & vice-nūm cubitorum longitudinis: quorum quod aquilonem spectat, id Æstatem: quod austrum, id Hyemem Ægyptii vo-

ἔπειτα τὸ πρὸς πολλὸν ποιοῦτο ἡ, ὅτι τεχνῶται
 ὁρῶντα οὐκ ὄσπον. λαβὼν γὰρ δύο παῖδια ἀνδρῶν
 ὅτι χωρίων, ἐντομὰ σφραῖς ἐποίησε. μὲν δ', ὡς ἐπαί-
 στος ἐχρῆτο τὸ πρὸς ἐργασμῶς, μισθῆς τε καὶ διωκ-
 μῶς, οἷον το φάγων τῆς τῆς ὅτι Λιβύης. ὁ δ'
 θεῦται δ' οὐκ ἐβλάπτετο, οὐδέ τι εἶχον εἰς τὴν Αἰγύπῳ.
 οἱ, τὸ πρὸς τὰ μὲν ἰσορῆσι ἐφασαν ὅτι σταλῶν, τὰ δ', εἶχον
 παρ' ἐαυτοῖσι γῆρομῶν, ἀβελῆος ὅτι σταλῶν λέγειν.
 Ταῦτα μὲν Αἰγυπτίων οἱ ἱερεῖς ἔλεγον. ἐγὼ δὲ τὰ
 λόγῳ τὰ πρὸς Εὐλένης λεχθέντι καὶ αὐτὸς πρὸς τῆς
 μῆ, τὰ δὲ ὅτι λεχθέντος· εἰ μὲν Εὐλένης ἐπὶ λίαν, ἀπο-
 δεικνῶναι αὐτὸ τοῖσι Ἑλλήσι, ἢ τοῖς ἐχθροῖς γὰρ ἄχρη-
 πος Ἀλέξανδρος. καὶ γὰρ δὴ ἔγωγε φρενὸς λαβὼς ἡ οὐ
 Πείλαμος, οὐδὲ οἱ δῆλοι ποροσῆκοντες αὐτῶν, ὥς πῶς
 σφετέροις σώμασι καὶ τοῖσι τέκνοις καὶ τῇ πόλει κιν-
 δυνώμενοι ἐβλάπτο, ὅπως Ἀλέξανδρος Εὐλένης στυγοί-
 κῆν. εἰ δὲ τοῖς καὶ τοῖσι πρὸς τοῖσι χροίοις ταῦτα ἐ-
 γίνεσκον, ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν δῆλων Τρώων, οὐκ ἔτε συμ-
 μίσθῃεν τοῖσι Ἑλλήσι, ἀπώλυντο αὐτῶν Πείλαμος
 20 οὐκ ἔστι ὅτε καὶ δύο, ἢ τρεῖς, ἢ καὶ ἐπὶ πλείους τῶν παίδων
 μάχης γινόμενης ἀπέθνησκον, εἰ καὶ τοῖσι ἐποποιόισι
 χροίμῶν λέγειν τὸ πρὸς τῶν συμβαινόντων, ἐ-
 γὼ μὲν ἔλπομαι, εἰ καὶ αὐτὸς Πείλαμος στυγοίκε Εὐ-
 λένης, ἀποδεικνῶναι αὐτὸ τοῖσι Ἀχαιοῖσι, μίλλοντά γε
 δὴ τῶν πᾶσι κακῶν ἀπαλλαγῆσαι. καὶ μὲν οὐδὲ
 ἡ βασιλὴν εἰς Ἀλέξανδρον πείθει, ὥς γέροντος
 Πείλαμος ὄντος, ἐπὶ σκείνῃ τὰ ὁρήματα εἶναι, καὶ
 ἔκταρ, καὶ πρὸς οὐρανὸν, καὶ αὐτὸς σκείνῃ μάλλιν γὰρ
 ὦν, ἐμμελῆ αὐτὸ Πείλαμος ἀποθανόντος πρὸς ἀλάμ-
 30 ψαλῶν, τὸ πρὸς οὐρανὸν ἀδίκηον τὸ ἀδελφεῶν ὅτι τρέ-
 πῃ καὶ ταῦτα, μεγάλων κακῶν δι' αὐτὸν συμβαινόν-
 των, ἰδίῃ τε αὐτῶν, καὶ τοῖσι δῆλοις πᾶσι Τρώσι. ἀλλ'
 καὶ γὰρ εἶχον Εὐλένης ἀποδεικνῶναι, οὐδὲ λέγειν αὐτοῖς
 τὸ ἀληθινὸν ὅτι στυγοῖ οἱ Ἑλλῆνες· ὡς μὲν ἐγὼ γνῶ-
 μῇ ἀποφαίνομαι, τὸ δαμονίον πρὸς ἀσκήσαντος,
 ὅπως πρὸς οὐρανὸν ἀπολόμῃ, καταφαίεσθαι τοῖσι
 αὐτοῖς ποῖσι ποιήσων, ὡς τὸ μεγάλων ἀδικημά-
 των μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι πρὸς τὸ θεῶν καὶ ταῦ-
 τα μὲν ἡ ἐμὸν δοκέει εἶναι. Πρωτεύς δ' ἐκ δειξά-
 40 λῶν βασιλὴν Ράμψινιν ἐλέγον· ὅς μιν μῶσυν
 ἐλίπετο τὰ πρὸς οὐλῶν τὰ πρὸς ἐσπερίῳ τε βραμ-
 μῶν τὸ Φαιεῖν· αἰτίαι δ' τῶν πρὸς οὐλῶν ἐ-
 σῆσε ἀνδρῶν δύο, εἰς τὰς ὁ μέγας πείτε καὶ εἰ-
 χροὶ πῆχων. τῶν Αἰγυπτίων δ' ἐν μὲν πρὸς βορέην
 ἐστὶν καλέουσι ἥρος, τὸ πρὸς μὲν πρὸς κυνέουσι
 καὶ δὲ ποῖσι δ' ἐν τῶν πρὸς νότον, χαίμῃ καλῶμε-
 λῶν.

¹ Nauibus in Libyam profugit. Inde quonā iter conuerterit, nihil ampl. *Hic interpret. πρόποντι legis νότον.* ² Eclipſe ascen-
 sior iis quæ de Hel. Sc. his adiectis, Si Sc. ³ Ex opinione mea d. ⁴ Monumenta ⁵ Id Æstatem vocant, & eum quidem
 adorant atque beneficiis prosequuntur: ei autem qui ad notum est, & Hyems vo.

νοι, τὰ ἔμπροσθεν αὐτῶν ἐροῦσι. πολὺν δὲ τὸν τῆς βασιλείας ἡμέρας ἔργον μίγα, ὅν ὁ δὲνα τὸ ἔργον ὅτι γὰρ φέρονται βασιλείῳ διώσασθαι ὑπὸ βαλέας, ὅς ἐστιν ἐλθόν. βαλόμενοι δὲ αὐτὸν ἐν ἀσφαλίῃ τὰ χρήματα θησαυρίζον, οἰκοδομῆσθαι οἴκημα λίθινον· τὸ δὲ τοίχων ἕνα ἐστὶν μέρος τῆς οἰκῆς ἔχειν. τὸ δὲ ἔργον ὁ μὲν, ὅτι βαλόμενοι, τὰ δὲ μηχανὰς τὸ λῆθαι τὸ θάλασσαν ἕνα ἔξαιρετον ἐστὶν· ὅτι τὸ τοίχον ῥηιδίως καὶ ὑπὸ δύο ἀνδρῶν καὶ ὑπὸ ἑνός, ὡς δὲ ἐπετελείσθαι τὸ οἶκημα, τὸ μὲν βασι-
 λῆα θησαυρίζον τὰ χρήματα ἐν αὐτῷ· χεῖρας δὲ πε-
 ρεῖοντες, τὸ οἰκοδομῶντες τὸ τελευτῆσαι βίβας ἐόντες, ἀνα-
 κλέσας τὴς παίδας (ἐστὶν γὰρ αὐτῶν δύο) τῶ τοιοῦ-
 τὸ ἀπηγήσας, ὡς ἐκείνων παρορέων, ὅπως βίον ἀ-
 φθονὸν ἔχουσι, τεχνάσασθαι οἰκοδομῶν τὸ θησαυρὸν
 τῆς βασιλείας. σάφως δὲ αὐτοῖσι πρὸς τὸ ἐξηγησά-
 μενοι τὰ πρὸς τὸ ἔξαιρετον τῶ λίθου, δύναι τὰ μέτρα
 αὐτῶν, λέγοντα ὡς αὐτὰ ἀφύλακτοντες, παμίας
 τὴν βασιλείας χρημάτων ἐσόν· καὶ δὲ μὲν τελευτήσας
 τὸ βίον, τῆς δὲ παίδας αὐτῶν ἐκ ἐς μακρὸν ἔργον ἐ-
 χεῖν· ἐπελθόντας δὲ ὅτι τὰ βασιλῆα νυκτός, καὶ δὲ
 λίθον ὅτι τὰ οἰκοδομήματα ἀνδρῶν, ῥηιδίως με-
 τεχέισσασθαι, καὶ τὸ χρημάτων πολλὰ ἐξενεῖκα.
 ὡς δὲ τυχεῖν δὲ βασιλῆα ἀνοίξαντα τὸ οἶκημα, θω-
 ῦμάσας, ἰδόντα τῶν χρημάτων καταδεῖν τὰ ἀθήνια·
 ὅτι ἔχον δὲ ὅν πᾶσι ἐπαίπασται, τὸ τε σημεῖον ἐόν-
 των σώων, καὶ τὸ οἶκηματος κατακεκλησμένον. ὡς δὲ
 αὐτὸ καὶ δις καὶ τρίς ἀνοίξαντι, αἰεὶ ἐλάσσω φαίνεσθαι
 τὰ χρήματα (τῆς γὰρ κλέπτης ὅτι ἀνέναι κεραΐζον-
 τας) ποιῶσιν μὲν τὰ δὲ πάγας παρὰ τῆς ἐργασ-
 ασαι, καὶ αὐτὰς πρὸς τὰ ἀθήνια ἐν τοῖσι τὰ χρήματα
 ἐν αὐτῷ, ἡσυχῶν· τῶν δὲ φωρῶν ὡς παρὰ τὸ παρὰ τὸ
 χεῖρας ἐλθόντων, καὶ ἐν δυνάμει τῆς ἐτέρου αὐτῶν, ἐπεὶ
 παρὰ τὸ ἀπὸς παρὰ τὸ ληθεῖ, ἀπὸ τῆς πύλης ἐνέχε-
 σθαι. ὡς δὲ γινώσκαι αὐτὸν ἐν αὐτῷ καὶ αὐτῷ, ἰδέσθαι κα-
 λῆειν δὲ ἀδελφεὸν, καὶ διὰ τοῦ αὐτῶν τὰ παρὰ τὸν
 καὶ κελύφειν τὸ χαλκὸν ἐν δυνάμει, ἀποπάμνην αὐτῶν τὸ
 κεφαλῶν· ὅπως μὴ αὐτὸς ὀφθαλμοῖς, καὶ γνωριθεὶς ὅς
 εἴη, παρὰ τὸν πολέσθαι καὶ ἐκείνον τῶν δὲ δόξαν εὐ λέγειν, καὶ
 ποιῶσιν μὲν περὶ τῆς αὐτῆς. καὶ καὶ ἀρμόσιν τῶν
 λίθων, ἀπέναι ἐπὶ αὐτῶν, ἀπάρχοντα τὸ κεφαλῶν τοῦ
 ἀδελφεῶ. ὡς δὲ ἡμέρη ἐλθόντο, ἐσλθόντα δὲ βα-
 σιλῆα ἐς τὸ οἶκημα, ἐκπεπληχθαι, ὁρῶντα τὸ σῶμα
 ἔφωρος ἐν τῇ πύλῃ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐόν· τὸ δὲ οἶκη-
 μα, ἀσινές, καὶ ἔτε ἐσθδον, ἔτε ἐκδισιν ἐδεμῆν ἔχον.
 ἀπορρώμενον δὲ μὲν, τὰ δὲ ποιῶσιν τὸ φωρὸς τὸ νέκυν

cant, praepostere facientes. Huic regi ingentem etiā pecuniarum vim fuisse, quam nemo regum qui deinceps scripti sunt, superare potuerit, ac ne proxime quidem accedere. Et quum in tuto eam pecuniam collocare vellent, ædificium extruxisse lapideum, cuius parietum vnus in exteriorem ædium partem pertingebat. sed structorem insidiantē hoc fuisse machinatum. Is vnum ē lapidibus ita struxit vt ē pariete facile tolli à duobus viris atque adeo ab vno posset. Ædificio absoluto, regem in eo pecuniam reposituisse: interiecto tempore, structorem illum, quum esset vita excessurus, vocasse ad se filios (nam duos huic fuisse) eisque narrasse, se illis prospicientem, vt affluenter vitam degerent, astute ædificasse regis ærarium: denique omnia illis exposuisse plane, mensurasque ad lapidem amouendum docuisse, ac dixisse, illos hæc obseruantes, regii ærarii quæstores fore. Patre vita functo, haud in longum filios rem distulisse. noctu enim ad regiā accedentes, lapidē ædificii inuentum nullo negotio amouisse, multumque pecuniæ expilasse. Quum autē rex forte fuisset ædificium ingressus, videretque vasa nummorum imminuta, obstupuisse: nec habuisse quem insinularet, quū & signa salua & ædificium obseratum esset. Vbi antē iterum ac tertio aperienti minor assidue pecunia apparebat, hoc fecisse, ne fures cū furto abirent: Laqueos faciendos curasse, & eos circa vasa in quibus pecuniæ inerant collocasse: fures, quemadmodum superiori tempore, quum venissent, & alter eorum penetrans ad vas rectā perrexisset, eum fuisse laqueo retentum: & vbi agnouit quo in malo esset, protinus fratrem vocasse, & præsentis condicionis suæ certiore fecisse: iussisseque vt quamcelerrime introgressus sibi caput absunderet: ne ipse conspectus agnitufque quis esset, etiam illū vita perderet. Qui quum visus esset probe dicere, fratrē ei obsequentem ita fecisse: & adaptato lapide domum abisse, fratris caput asportantē. Vbi dies illuxit, ingressum in ædificium regem expauisse, cernentē corpus furis in laqueo sine capite, & ædificiū incorruptum, nullumque neque ingressum neque egressum habens. Ita abisse, atque ita faciendum statuuisse vt furis cadauer

— catur, contraria istis faciunt. Denique quum illis omnia quæ ad lapidem amouendum pertinerent, aperte exposisset, eius mensuram dedisse, ac fore dixisse vt si hæc obseruarent, regii ær. a Apparebat (nam fures non desinebant diripere) ipsum hæc fecisse: Laqueos &c. Vel (utpote furibus assidue diripientibus)

è muro suspenderet : custodesque illic
 apposuisse , iussos vt siquem plorantem
 aut miserantem animaduertissent , eum
 ad se perducerent. Suspenso cadauere
 matrem indigne tulisse , alloquitamque
 filium qui supererat , imperasse vt qua-
 cunque ratione machinari posset , cor-
 pus fratris resolveret asportaretque : id
 si negligeret , minatam se regem esse adi-
 turam ad eum indicandum quod pecu-
 4 nias regias haberet. Aduersus hanc
 quum filius multa verba faceret , nec
 persuaderet , quod illa rem grauiter ac-
 cipiebat , eū talem rem fuisse commen-
 tum : Instratis asinis vtres vino plenos
 imposuisse : & postquam agendo asinos
 iuxta custodes , fuit ante suspensum ca-
 dauer ,ⁱ reuulsis ligaculis , duos tresve
 pedes resoluisse : & quum vinum pro-
 flueret , tum caput cadentē , vehemen-
 ter vociferatum esse , tanquam nescien-
 tem ad quem prius asinorum se conuer-
 teret. Custodes quum multum vini pro-
 fluere viderent , concurrisse cum vasis
 in viam : & id quod profluere lucrifaci-
 entes comportasse. Istum simulata i-
 racundia omnibus maledixisse , aliquā-
 toque post illis consolantibus , finxisse se
 mitigatum , & ab irascendo desisse. Tan-
 dem seduxisse à via asinos atque instru-
 xisse : & quum plura verba inter eos fie-
 rent , & quidam faceto dicto hominem
 lacefferet , vt risum eliceret , donasse illis
 vnum ex vtribus. Atq; eos illic , vt erant
 discumbentes , potare constituisse , pre-
 hensantes hominem ac iubentes vt se-
 cum ad comportandum maneret : atque
 istum obsequutum remansisse : & quum
 inter potandum comiter acciperetur ,
 donasse insuper alterum utrem. Ita se vi-
 no ingurgitantes custodes , admodum
 temulentos esse factos , somnoque op-
 pressos , ibidem vbi potauerant obdor-
 nasse. Istum , vbi multū noctis erat , tunc
 corpus fratris dissoluisse , & custodum
 malas dexteras in contumeliam derafisse ,
 & asinos imposito cadauere domum
 5 versus agitare , exequutumque imperia
 matris. Regem , vbi ei renunciatū est
 furem cadauer surripuisse , acerbe tulisse :
 & quū vellet quoquomodo inuenire
 quisnam esset ista machinatus , hoc fe-
 cisse , quod apud me caret fide : Filiam
 suam domi prostituisse , iussam omnes
 indifferenter excipere : sed priusquam
 coirent , adigere ad sibi dicendum quid-
 nam in vita esset actum à se solertissimū
 ac scelestissimum : & qui narraret quā

10 ἔχοντα τὰ χρήματα. ὡς ὅτε χαλεπῶς ἐπελαμ-
 βάτο ἡ μητὴρ τῷ πατρὶος παιδὶ, καὶ πολλὰ παρὰ
 αὐτὴν λέγων οὐκ ἔπειθε, ὅτι τεχνιστάς ποιάδε μιν ὄ-
 νους κατασκάδαυκεν, καὶ ἀσκήσαντα εἶναι,
 ὅτι θύειν ὅτι τῷ ὄντι, καὶ ἐπὶ τὰ ἐλαττωδὴ αὐτοῖς. ὡς ὅ-
 τε τὸς φυλάσσοντας αὐτὸν κρεμάσαντες ἰέκων, ὅτι
 πάντα τὰ τῷ ἀσκήσαντι δύνει ἡ δὲ ποδωπὸν αὐτὸν, λυ-
 φὴ ἀπαμύνομαι. ὡς ὅτε ἔρρεε ὁ οἶκος, καὶ κεφαλὴ μιν κρε-
 πιδάτω μεγάλα βοῶντας, ὡς οὐκ ἔχοντες παρὰ
 χροῖον τῷ ὄντι παρὰ τὸν τρέφεται. τὸς ὅτε φυλάσσας,
 20 ὡς ἰδὼν πολὺν ῥέοντα τὸν οἶνον, σκυτρεῖν ἐς τὴν ὀ-
 δὸν, ἀφ᾽ ἧς ἔχοντες, καὶ τὸν οὐκ ἐκχυμένον οἶνον συγκο-
 μίζειν, ἐν κέρδει ποιδμύροις. τὸν ὅτε δὲ τοῖς οὐρεῖσιν
 πᾶσι, ὅρῳ παρὰ ποιδμύροις. τὸς μὲν ποιδμύροις ὅ-
 τε αὐτὸ τὸ φυλάκων, χροῖον παρὰ τοῖς παρὰ ποιδμύροις,
 καὶ ὅτε τοῖς τὸ ὅρῳ. τέλος ὅτε, ὅτε τοῖς αὐτὸ τὸς ὅτε
 οἶκον ἐκ τῶν ὅτε, καὶ κατασκάδαυκεν. ὡς ὅτε τοῖς ὅτε
 ὅτε ἐκ τῶν ὅτε, καὶ πᾶσι καὶ σκῶφαι μιν, καὶ ἐς γέλωτα
 86
 παρὰ παρὰ γὰρ, ὅτι τοῖς αὐτὸ τῷ ἀσκήσαντι αὐ-
 τοῖσι. τὸς ὅτε αὐτὸ ὡς ὅτε ἔχοντες κατακλινέμεν, πίνειν
 30 ἀφ᾽ ὅτε ὅτε, καὶ ὅτε παρὰ τοῖς παρὰ ποιδμύροις, καὶ καλὸν
 μετ᾽ ἐν τῷ μείναντα συμπίπτειν. τὸν δὲ παρὰ τοῖς
 τε δὴ, καὶ ὅτε παρὰ ποιδμύροις. ὡς δὲ μιν παρὰ τοῖς
 παρὰ ποιδμύροις, ὅτι τοῖς αὐτὸ τῷ ἀσκήσαντι αὐ-
 τοῖσι. δαφιλίῳ ὅτε τῷ ποιδμύροις, τὸς φυ-
 λάκων, καὶ ὅτε παρὰ τοῖς παρὰ ποιδμύροις, καὶ ὅτε
 ὅτε, αὐτὸ ἐν τῷ ὅτε ὅτε παρὰ τοῖς παρὰ ποιδμύροις. τὸν δὲ,
 ὡς παρὰ τοῖς αὐτὸ τῷ ὅτε, τὸ, τὸ σῶμα τῷ ἀδελφεῷ
 καὶ ἀλύσει, καὶ τὸ φυλάκων ὅτι λυμὴ παρὰ τοῖς
 παρὰ τοῖς παρὰ ποιδμύροις, ὅτι τοῖς αὐτὸ τῷ ἀσκήσαντι αὐ-
 τοῖσι. δαφιλίῳ ὅτε τῷ ποιδμύροις, τὸς φυ-
 40 ὅτε, ἀπελαύνειν ἐπὶ οἶκον, ὅτι τοῖς αὐτὸ τῷ ἀσκήσαντι αὐ-
 τοῖσι. δαφιλίῳ ὅτε τῷ ποιδμύροις, τὸς φυ-
 ὅτε, αὐτὸ ἐν τῷ ὅτε ὅτε παρὰ τοῖς παρὰ ποιδμύροις. τὸν δὲ,
 ὡς παρὰ τοῖς αὐτὸ τῷ ὅτε, τὸ, τὸ σῶμα τῷ ἀδελφεῷ
 καὶ ἀλύσει, καὶ τὸ φυλάκων ὅτι λυμὴ παρὰ τοῖς
 παρὰ τοῖς παρὰ ποιδμύροις, ὅτι τοῖς αὐτὸ τῷ ἀσκήσαντι αὐ-
 τοῖσι. δαφιλίῳ ὅτε τῷ ποιδμύροις, τὸς φυ-

† Detrahitis utrum duobus aut tribus peronibus, seu sacculis, resoluisse illos laxatis vinculis:

πῶς δὲ φάρεα γένηται, τῶτον συλλαμβά-
 νει, καὶ μὴ ἀπείναι ἐξω. ὡς δὲ τὰ παῖδα ποιεῖν τὰ ἐκ τῆς
 πατρὸς παρὰ τὰ χεῖρα, τὸν φάρεα πύλον μὲν τῶν εἰ-
 νεκα ταῦτα ἐπὶ τὸ σπῆναι, βουληθεῖσα πολὺ ἐπιπῆ τῆ
 βασιλῆος παρὰ τὸν μέγα, ποιεῖν τὰ δὲ νεκρὰ παρὰ τὸν
 ἀποταμῶνα τῆς χεῖρα ἐπὶ τῶν ὤμων, ἵεναι αὐτὸν ἐχοῖα
 αὐτὴ ὑπὸ ὀπίματι. ἐπὶ τῶν δὲ ἐς τὴν βασιλῆος
 τῆς θυγατέρος, καὶ ἐρωτῶντες τὰ παρὰ τοὺς ἄλλους, ἀπη-
 γήσασθαι ὡς αὐτοὶ ὤφονται μὲν εἶναι ἐργασμῶνος, ἔτε δὲ
 ἀδελφεὺς ἐπὶ τῶν θυγατρῶν τῆς βασιλῆος ὑπὸ πύ-
 λης ἀλόγους ἀποτάμει τὴν κεφαλὴν. σφάλλεται
 δὲ, ὅτι τὰς φυλάκας κατεμάχουσας, καὶ ἐλάττει τὴν
 ἀδελφεὺς κρεμάμενος τὸν νέκυν. τῶν δὲ, ὡς ἔχουσιν, ἀ-
 πολεῖται αὐτὴ. τὸν δὲ φάρεα ἐπὶ τῶν σκῆπτρῶν παρὰ τῆς
 αὐτῆς νεκρὰ τῆς χεῖρα. τῶν δὲ, ὅτι λαβομένη, ἔχου, ἰο-
 μίξας αὐτὴν ἐκείνῃ τῆς χεῖρος αὐτῆς χεῖρα. τὸν δὲ φά-
 ρεα παρὰ τὸν αὐτῆς, οἱ χεῖρας ἔχει θυρεῶν φάλαγγα.
 ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἐς τὴν βασιλῆα ἀνεῖχθη, ἐκ τῶν
 πληθύνοντων μὲν ἐπὶ τῇ πολυφροσύνῃ τε καὶ τὴν πολὺν
 τῶν δεσφῶν. τέλος δὲ, ἀφ' ἐπεμπεύει ἐς τὰς τῆς 20
 πόλιν, ἐπὶ τῇ ἑλλεῖ ἀδελφὰς τε διδόντα, καὶ μέγαρα
 ὑποδεχόμενοι ἐλθόντες ἐς ὅφιν τὴν ἐωυτῆ. τὸν δὲ
 φάρεα, πρὸς τὸν αὐτῆς, ἐλθὼν παρὰ τὸν αὐτῆς. Ῥαμφί-
 νιον δὲ μέγας θάψας, καὶ οἱ τὴν θυγατέρα λαύ-
 την στυοκίσας, ὡς πλείστα ὅτις αὐτῶν αὐτῶν.
 Αἰγυπτίους μὲν γὰρ τῶν ἄλλων παρὰ τὸν αὐτῆς, ἐ-
 κείνους δὲ, Αἰγυπτίους. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐλέγοντο τῶ-
 νον τὸν βασιλῆα ζῶντα καὶ ἐβίβω καὶ πῶς ἐς τὸν οἱ ἑλ-
 λῶνες αἰδῶντο νομίζουσι εἶναι, καὶ κατὰ τὴν συγκυρίαν τῇ
 Δήμητρει. καὶ τὰ μὲν, νικᾷ αὐτὴν, τὰ δὲ ἐσοῦσθαι 30
 ὑπὸ αὐτῆς. καὶ μὴν πάλιν ἀπὸ τῆς αὐτῆς δῶρον ἐχοῖα
 παρὰ αὐτῆς χειρὸς μακτρὸν χρύσειον. ἀπὸ δὲ τῆς
 Ῥαμφίνιον καταβάσιος, ὡς πάλιν ἀπὸ τῆς, ὅρτις
 δὴ ἀνὰ τὴν Αἰγυπτίους ἐφασαν, τὴν καὶ ἐγὼ οἶδα ἐ-
 πὶ καὶ ἐς ἐμὴν ὅτις τελέοντες αὐτοῖς, καὶ μὲν τοῖς εἶτε δι' ἄλ-
 λους, εἶτε ἀφ' αὐτῶν ὅρτις, ἔχω λέγειν. φά-
 ρεος δὲ αὐτῆς μερὸν δέξασθαι οἱ ἱερεῖς, κατ' ὧν ἐ-
 δησαν ἐνὸς αὐτῶν μίτρη τοῖς ὀφθαλμοῖς. ἀναγόν-
 τες δὲ μὴ ἔχου. φάρεος ἐς ὁδὸν φέρουσαν ἐς ἱερὸν
 Δήμητρος, αὐτοὶ ἀπαλλάσσονται ὀπίσω. τὸν δὲ ἱερέα 40
 τῶν καὶ ἀδελφῶν τοῖς ὀφθαλμοῖς, λέγουσι ὑπὸ
 δύο λύκων ἀγασθαι ἐς τὸ ἱερὸν τῆς Δήμητρος, ἀπὸ
 χοντῆς πόλεος εἰσὶν ἐκείνους. καὶ αὐτῆς ὁπίσω ἐκ
 τῶν ἱερῶν ἀπάγειν μὴ τοῖς λύκοις ἐς τὸν ὅχλυν.
 Τοῖσι μὲν νῦν ὑπὸ Αἰγυπτίους λεγόμενοι
 χεῖρας ὅτις τὰ ταῦτα πῶς ἐστὶν ἐμοὶ δὲ

circa furem acta essent, cum compre-
 henderet, neq; exire permetteret. Quū
 itaq; filia patris imperia faceret, furem,
 quod audisset quamobrem ista fierent,
 cupientem euadere versutiā regis, hoc
 egisse: Recentis mortui amputatam ex
 humero manum sub pallio ferentem is-
 se, atq; ingressum ad filiam regis, quum
 interrogatus esset eadem quæ ceteri, e-
 narrasse, hoc se scelestissimū perpetr-
 se, quod fratris in erario regis laqueo ca-
 pti caput amputasset: solertissimum au-
 tem, quod cadaver fratris suspensum re-
 soluisset, custodibus prius ebriis factis.
 Illam, quum hæc audisset, manū in hunc
 iniecit: eique furem in tenebris manū
 mortui porrexisset. quam mulier quum
 apprehendisset, manum se huius tenere
 rata, istum per fores se proripuisse, mu-
 liere delusa. Postquam & hæc renun-
 ciata sunt regi, stuporem incussisse tum
 astutiā, tum audaciam hominis. Ad ex-
 tremum, dimissis per omnes vrbes nun-
 ciis, regem edixisse, non modo veniam
 sed etiam magna munera manere furē,
 si in conspectū ipsius veniret: ita furem,
 fide habita, ad eum venisse: eiq; Rham-
 psinitum, magna viri admiratione du-
 ctum, filiam suam collocasse, tanquam
 ex omnibus mortalibus plurima scien-
 ti. Nam Ægyptios quidem ceteris, hunc
 autem Ægyptiis antecellere. ¶ Post hæc
 aiebant regem hunc descendisse viuum
 sub terram, eo vbi Græci opinantur se-
 des infernas esse, & ibi cum Cerere alea
 lusisse: & aliquando victorem, aliquan-
 do victum fuisse: & sursum iterum fuisse
 reuersum, munus ab ea obtinentem
 mantile aureū. Quod tempus à Rham-
 psiniti descensu ad reditum, dicebant
 feriatum esse apud Ægyptios. Idque ego
 ad meam memoriam scio obseruatum.
 Verum? an ob id sic feriatum sint Ægyptii,
 asserere non possum: sed sacerdotes pal-
 lium quoddam, quod intra vnum diem
 detexuerunt, vni ex suis induere, & o-
 culos mitra obducere: quem gestantem
 pallium vbi in viam deduxerunt quæ
 fert ad Cereris templū, ipsos redire illo
 relicto. Hunc autem sacerdotem oculos
 velatos habentem aiunt à geminis lupis
 agi ad Cereris templū, quod ab vrbe vi-
 ginti stadia abest: & rursus à templum in
 eundem locum à lupis reduci. Quæ ab
 Ægyptiis referuntur, cuicunque credi-
 bilia videntur, is eis vtatur. mihi autem

1 Vel, Qui intelligeret 2 An ob id, an ob aliud quippiam sic ferientur Ægyptii. asserere non possum. Sacerdotes autem
 pallium quoddam eo ipso die contextum vni ex suis induunt: & oculos mitra obducunt: quem gest. pall. vbi in v. dedux. q. f. ad C.
 templū, ipsi redeunt illo relicto. 3 Et hæc quidē tum ab Ægyptiis relata sunt, quæ cuic. cr. vid. is eis vtatur. Mihi autem

depressiorem altera, sed habentem idem quod grande ædificium magnitudinis. Stant autem super eundem tumulum ambæ, centum fere pedum celsitudinis. Porro quinquaginta sex annos regnasse Chephrenē aiebant. Ita centum & sex anni supputantur quibus Ægypti in omni calamitate versati sunt, nec templa aperta, sed semper fuerunt occlusa. Hos reges Ægypti præ odio ne nominare quidem volunt, sed eorum pyramidas vocant pastoris Philitionis, qui ea tempestate pecudes per hæc loca pascebat. ¶ Post hunc regnasse in Ægypto dicebant MYCERINVM Cheopis filium, cumque paterna perosum facta, & templa referasse, & populo ad ultimum calamitatis afflicto fecisse potestatem res agendi & sacrificandi: quinetiā super omnes reges iustitiā exercuisse. Quo nomine ex vniuersis regibus hunc Ægypti maxime prædicabāt, tum ob alia quæ bene iudicabat, tū vero quod conquerētī de ipsius sententia, de suo donabat, vt indignationi hominis satisfaceret. Quum autem esset in ciues ita clemens Mycerinus, atque ita studiosus, principium ei malorū contigisse obitum filiar, quæ domi vnica soboles erat. Qua clade supramodum dum doleret, velletque filiam excellentiori aliquo genere sepelire quā ceteri, fecisse ligneam bouem cauam, quam quum inaurasset, in ea filiam sepelisse defunctam. Neq; humo bos hæc condita est, sed ad meam vsque memoriam in propatulo² fuit in vrbe Sai apud regiam, in conclauī quodam exornato posita. Cui singulis diebus omnifarii odorores³ inferuntur: noctibus autem perpetuo incensa lucerna astat. In altero contiguo conclauī imagines stant concubinarum Mycerini, vt in vrbe Sai sacerdotes aiebant. Stant enim colossi, id est grandia simulacra, circiter viginti, è ligno fabricati, nudi plerique: qui quarum sint mulierum non possum dicere, præterquā quæ narrantur. Sunt qui de hac boue & colossis hæc referant: Mycerinum amore filiar suæ capium, vim ei intulisse: deinde illam quū præ mærore se suspendisset, patrē in hac boue sepelisse: matrem autem manus ministrarū quæ filiā patri prodidissent, præcidisse: & nūc earū hæc esse simulacra eius mali quod viuæ passæ fuissent. Hæc (vt ego opinor) dicūt nugatores, vt alia, ita & de manibus colossorū: quippe quas

ὑποβάς τῆς ἐτέρας, τῷ δὲ μέγαθος ἐχομένη τῆς μεγάλης οἰκδομῆς. ἑστᾶσι δὲ ὑπὲρ λόφου τῆς αὐτῆς ἀμφοτέρων, μάλιστα ἐς ἑκάστω πόδας ὑψηλοῦ. βασιλῶσσι δὲ ἔλεγον Χεφρήνα ἐξ ἡ πεντήκοντα ἔτα. Ταῦτα ἐξ τε ἡ ἑκάτ' λογίζονται ἔτα, ὡς τοῖσι, Αἰγυπτιοῖσι τε πᾶσαι εἴη κακότης, ἡ τὰ ἰσχυροῦ ποσὶ κατὰ κληῖδός τε, ὅτε αἰοιχθῆναι. οὐτοὺς ὑπομίσιος ἡ κέρτα θέλει Αἰγυπτιοὶ διοράζειν, ἀλλὰ ἡ τὰς πυραμίδας καλέουσι ποιμήνιος Φιλίτιωνος, ὃς τῷ τῷ δὲ χροῖον εἰμε κτήνεια καὶ ταῦτα τὰ χωρία. Μετὰ δὲ τῶν, βασιλῶσσι Αἰγυπτίου Μυκερίνου ἔλεγον, Χέοπος παῖδα. τὰ τὰ μὲν τῶ πατρὸς ἔργα ἀπαθῆναι. τὸ δὲ τὰ τε ἰσχυροῦ αἰοῖσαι, καὶ δὲ λαόν τε βυμῶν ἐς δὲ ἔχον κακῶ, αἰσῆσαι τὸς ἔργα καὶ θεοῖς. δίκας δὲ σφι παρὲν βασιλῶν δι-καστοῦται κρίνῃ. καὶ τὸ μὲν τῷ δὲ ἔργον, ἀπαρτῶν ὅσοι ἦδ' βασιλῆες ἐγόντο Αἰγυπτίων, αἰέουσι μάλιστα τὸ πν. τὰ τε γὰρ μὲν δῆα κρίνῃ δὲ, ἡ δὲ καὶ τὰ ὅτι μεμφομένη ἐκ τὸ δίκης παρ' ἐωὺς δίδοντα δῆα, ἀποπιμπλάει αὐτὸς τὸ θυμὸν. εἰσι δὲ ἡ πῆλα δὲ Μυκερίνου καὶ τῶς πολιῆτας, ἡ ταῦτα ὅτι τῇ δὲ ὄντι, τῶ ποι κακῶν ἀρῆσαι τὸ θυγατέρας ἀποθαιῖσαι αὐτὸς, τὴν μὲν οἱ εἴη ὡς τοῖσι οἰκῆτοισι τέκνον. τὸ δὲ, ὑποθαλήται τὰ τε τῶ πατρὸς ἐπὶ τῶ καὶ τῶν ματι, ἡ βυλῶ μὲν παρὲν τῶν πῆλα δὲ τῶν θυγατέρας, ποιήσας δὲ ἐν θυλίῃν κρίλῃν, ἡ ἐπὶ τῶ κατὰ χρυσῶσαν τὰ μὲν ταῦτην, ἔσω ὡς αὐτὴ θάψαι τὸ ἀποθαιῖσαν θυγατέρα. Αὐτῇ ὡν ἡ βυς γῆ ὅτε ἐκρύφθη, ἀλλ' ἐπὶ ἡ ἐς ἐμὲ ὡς φανερὴ ὡς Σαί μὲν πόλει εὐοῖσα, καὶ μὲν δὲ ὡς τοῖσι βασιλῆτοισι, ἐν οἰκῆματι ἡ σκημέ. θυμῇ μὲν τῶ παρ' αὐτῇ παρὲν κατὰ τῶν αἰὰ πᾶσαι ἡμέρην. νύκτα δὲ ἐκαστὴν παρὲν νυχὸς λυχνος τῶ καὶ τῶ. ἀλ' ἡ δὲ τῶ τοῖς ταῦτης ὡς δῆα οἰκῆματι εἰκῆς τὸ παλλακῶν τὸ Μυκερίνου ἑστᾶσι, ὡς ἔλεγον οἱ ὡς Σαί πόλει ἱέες. ἑστᾶσι μὲν γὰρ θυλίνοι κηλοσῶν, ἑστᾶσι δὲ τῶν ὡς εἰκῆσι μάλιστα κη, γυμναῖ καὶ μὲν τῶ αἰπῆς μὲν τοῖς εἰσι, ὅτε ἔχω εἰπῆν, πλὴν δὲ ἡ τὰ λεγόμενα. Οἱ δὲ πινες λέγουσι τῶ τῶς βοῶς ταῦτης, ἡ τὸ κηλοσῶν, τοῖς δὲ τὸ λέγον ὡς Μυκερίνος ἡ ἑστᾶ τὸ ἐωὺς θυγατέρας, ἡ ἐπὶ τῶ ἐμῇ οἱ ἀεκάση μετὰ δὲ, λέγουσι ὡς ἡ παῖς ἀπὸ γῆλα τῶ ἀχέος ὡς δὲ μὲν ἔτα ὡς τῇ βοῇ ταῦτην ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς τὸ ἀμφοπόλων τὸ τῶ δὲ τῶν τὸ θυγατέρας τὰ παδὶ ἀπὸ τῶ μετὰ τῶ χῆρας. ἡ μὲν τῶ εἰκῆς αὐτῶν εἴη πεποιθῆς τὰ τῶ ζῶν ἐπαθῶν. ταῦτα δὲ λέγουσι φλυπῶντες, ὡς ἐγὼ δοκέω, τὰ τε ἄλλα, ἡ δὲ καὶ τὰ τῶ τῶ χῆρας τῶ κηλοσῶν. ταῦτα γὰρ ὡν καὶ

infra, alteram ædificauit eadem magnitudine, magnæ contiguam. vi legatur οἰκδομησι pro οἰκδομῆς. I ita legere set, 2 Extabat in vrbe ὅτε. vi, v, i, e, b, a, t, u, r. 3 Adolescentur:

consumpta sunt. Ad hæc, non istius sed Amasis regis temporibus Rhodopis floruit. Multis enim post hos reges annis qui istas pyramides reliquerunt, Rhodopis extitit, genere Thracia, ancilla Iadmonis Samii, ex vrbe Vulcani, confæra Æsopi fabularum scriptoris¹ nam & hic Iadmonis fuit) postquam is huic mulieri non minimum cordi fuit. Siquidem quum sæpenumero Delphi ex oraculo pronunciarët, si quis sumere pænas vellet² animæ Æsopi, alius nullus extitit qui sumere vellet nisi Iadmonis ex filio nepos, alius Iadmon. ita & Æsopus Iadmonis fuit. Rhodopis autem in Ægyptum abiit, à Xantho Samio transportata. Et quum eo ad quæstum faciendum venisset, magna pecunia fuit redempta à Charaxo, viro Mitylenæo, Scamandronymi filio, Sapphûs poematum conditricis fratre. Hunc in modum Rhodopis libertatem nacta est, & in Ægypto remansit: gratiosaque vehementer effecta, ingentes opes³ comparavit, quæ Rhodopin transcenderent, non quæ ad talem pyramidem faciendam ascenderent.⁴ Ex quarum opum decima parte cuicunque etiam hoc volenti cognoscere licet, non magnam ab illa pecuniam fuisse repositam. Quum enim optaret memoriam sui in Græcia relinquere, fecit opus quod ab alio excogitatum non est neque donatum, idque donavit in templo Delphico monumentum sui. E decima enim suarum opum tot è ferro verua ad boues horrendos fecit, ad quot facienda sufficeret decima ipsa: quæ Delphos misit: quæ nunc quoque posita sunt eregione templi, post aram quam Chii donauerunt. Gaudent autem quodammodo in Naucræte prostibula fieri gratiosa. nam hæc de qua mentio habetur, adeo nobilitata est fama, ut nemo Græcorum non edidicerit Rhodopis nomen. Alterius quoque quæ posterior fuit nomine Archidice, fama per Græciam celebris extitit, sed minus quam prioris: cuius amore Charaxus insaniens, Mitylenen rediit, ut meminit Sappho, cõiiciis eum infectata. & de Rhodope quidem hæcenus.

¶ Post Mycerinum autem Ægypti regem fuisse dicebant sacerdotes Asychin, cumque fecisse Vulcano porticum ad solem orientem, longe pulcherrimam

ἀμασίμωτον. πρὸς δὲ, ὅτε κατὰ Ἀμασιν βασιλεύοντα ἡ ἀκμάζουσα Ρόδωπις, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῶν ἐπειγόντων καὶ πολλοῖσι ὕστερον τοῦ τῶν βασιλέων τῆς αἰσχρομίδος αὐτῆς λιπόντων, ἡ Ρόδωπις ἡμεῶν μὲν, ἀπὸ Θρηάκης· δουλὴ δὲ ἡ Ἰάδμωνος τῆς Ἡφαίστο πόλιος, ἀδελφῆς Σαμίου, οὗτος δὲ Αἰσώπου τῆς λογιστοῦ. καὶ γὰρ οὗτος Ἰάδμωνος ἐγχετο, ὡς διέδεξε τῇδε οὐκ ἦκετα. ἐπὶ τῇ γὰρ πολλάκις κηρυσσόντων Δελφῶν ἐκ τοῦ αἰσώπου, ὅς βούλοιο ποινῇ τῆς Αἰσώπου ψυχῆς ἀελεῖσθαι, ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἐφαίνετο, Ἰάδμωνος δ' ὅπως παῖς ἄλλος Ἰάδμων αἰείλετο, οὕτω καὶ Αἰσώπου Ἰάδμωνος ἐγχετο. Ρόδωπις δὲ ἐς Αἴγυπτον ἀπῆκετο, ἔπειτα τῷ Σαμίου χρηματιστῇ μιν. ἀπὸ χρημῆν δὲ κατ' ἐργασίην, ἐλύθη χρημάτων μεγάλων ὥστε ἀδελφῆς Μιτυληναίου Χαρᾶξου, τοῦ Σκαμανδρονύμου πατρὸς, ἀδελφεοῦ δὲ Σαπφῆς τῆς μουσικοῦ. οὕτω δὲ ἡ Ρόδωπις ἐλθὼν ἐπὶ τῇ κατέμεινε τε ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ καὶ ἔπειτα ἐπαφροδίτης ἡμεῶν, μεγάλῃ ἐκτίσασα χρημάτων, ὡς αὐτῇ Ρόδωπιν, ἀτὰρ οὕτως γὰρ ἐς πυραμίδα τοιαύτην ἐξικέσθαι. τῆς γὰρ τῇ δεκάτῃ τῆς χρημάτων ἰδέσθαι ὅτι ἐπὶ καὶ ἐς τὸδε πᾶν τῶν βουλομένων, οὐδὲν δὲ μεγάλῃ οἱ χρημάτων αἰσχρομῆναι. ἐπὶ γὰρ Ρόδωπις μνημῆιον αὐτῆς ἐν τῇ Ἐλλάδι καταλιπεῖσθαι, πῖσμα ποιησάμενη τῷτο, ὅ μὴ τυγχάνῃ ἄλλῃ ὀφειλόμενον, καὶ αἰσχρομῆναι ἐπὶ τῷτο αἰσχρομῆναι ἐς Δελφοὺς μνημόσυνον ἐκ τῆς τῇ δεκάτῃ τῆς χρημάτων ποιησάμενη ὀβελοῖς βουλόρεσι πολλοῖς σισυρήροις, ὅσιν ἐπεχόρεε ἡ δεκάτη οἱ, ἀπέπεμπε ἐς Δελφοὺς. οἱ καὶ νῦν ἐπὶ στυννεῖσθαι, ὅπως μὲν τῷ βωμῷ τῷ Χίοι αἰσχρομῆναι, αἰτίον δὲ αὐτῇ τῷτο. φιλέοισι δὲ καὶ ἐπὶ τῇ Ναυκράτι ἐπαφροδίτη γίνεσθαι αἰσχρομῆναι. τῷτο μὲν γὰρ, αὐτῇ τῆς πέρι λέγεται ὅδε ὁ λόγος, οὕτω δὲ πικρὴν ἐγχετο, ὡς καὶ πᾶν τῆς Ἑλλήδος Ρόδωπιος τοῦτομα ἔξεμαθον· τῷτο δὲ, ὕστερον αὐτῆς, τῇ οὐνομα ἡ Ἀρχιδίκη, αἰσχρομῆναι ἀπὸ τῆς Ἐλλάδος ἐγχετο, ἥσων δὲ τῆς ἐπὶ τῆς περὶ τῆς ἀφροδίτης. Χαρᾶξος δὲ ὡς λυσάμενος Ρόδωπιν, ἀπεισέστη ἐς Μιτυλήνην, ἐν μέλει Σαπφῆς πολλὰ κατεκερτόμηναι μιν. Ρόδωπις μὲν νῦν πέρι πύσσωμι. Μετὰ δὲ Μυκεῖνον ἡμεῶν Αἰγύπτου βασιλέα, ἔλεγον οἱ ἱερεῖς ἡμεῶν Αἰσχρομῆναι, ὅτι τὰ πρὸς ἡλίον αἰσχρομῆναι ποιεῖται τῷ Ἡφαίστῳ πρὸς αὐτῶν, εἶντα πολλὰ τε καὶ ἄλλα

¹ Nam & hic Iadmonis fuit, ut hinc maxime ostendit. Siq. ² Id est vita, vel pro vita. ³ Comparavit, pro Rhodopes quidem condicione, neque tamen ad potentiam tantam peruenit. Vel, ad tantum regnum. At Vallæ pro τῆς πόλεως legit πύργου. Quam lectionem sequendo (qua est in aliquot vet. quibusdam cod. habetur) ita vertit, Sed non quæ tantæ pyramidis sumptus ferre possit.

⁴ Nam quum ipsius opum decimam partem quicunque etiam nunc cernere possit, non est cur magnas ipsi opes tribuamus.

⁵ Charaxus autem quum liberata Rhodope Mitylenen rediisset, Sappho versibus suis illum esse valde infectatam.

καὶ πολλὰ μέγιστα. ἔχει μὲν γὰρ καὶ τὰ πόρτα πο-
 πύλαια τύποις τε καὶ γλυμμοῖς, καὶ ἄλλω ὅ-
 ψιν οἰκδομημάτων μυρίω, οἷα δὲ καὶ μακρῶ
 μέγιστα. ὅτι τὸν βασιλεύοντος, ἔλεγον ἀμίζι-
 νος εὐσθής, πολλῆς χρημάτων, ἡμέαται νόμον Αἰγυ-
 πτίοις, ἀποδεκνύμενα ἐνέχουσι τὸ πατρὸς ὅν νέ-
 κτω, οὐτὶς λαμβάνειν ὁ χρεός. πρὸς τελευτῶν δὲ
 ἐπὶ πύτῳ τῷ νόμῳ τὸνδε, ὅν διδόντα ὁ χρεός, καὶ ἀ-
 πάσης κρατεῖν τῆς τῷ λαμβάνοντος ἡλικίας. τὰ δὲ
 ὑποθήκῃ τῷ ποτὶ ἐνέχουσι τῷδε ἐπειναι ζυμί- 10
 ω, καὶ μὴ βουλομένη ἀποδοῦναι ὁ χρεός, μηδὲ
 αὐτὰς ἐκείῳ τελευτῶσιν ἐπὶ ταφῆς κυρῆσαι, μήτ'
 ἐν ἐκείῳ τῷ πατρὶος τάφῳ, μήτ' ἐν ἄλλῳ μηδε-
 ἣ, μήτ' ἄλλοι μηδένα ὅν ἐωυτῶ ἀποθνήσκοντι θά-
 ψαι. ὑπερβαλέσθαι δὲ βουλόμενον τῶτον τὸν βα-
 σιλέα τοῖς πρὸς τῶν βασιλέας ἡμετέρους
 Αἰγυπτίου, μνημόσυον πυραμίδα λιπέσθαι ἐκ
 πλῆθους ποιήσαντα· ἐν τῇ γράμματα ἐν λίθῳ ἐ-
 κεκτομένη, ἀπὸ δὲ λίθου τῷδε, ΜΗ' ΜΕ ΚΑΤ-
 ΟΝΟΘΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΛΙΘΙΝΑΣ ΠΥΡΑ- 20
 ΜΙΔΑΣ. ΠΡΟΕΧΩ ΓΑΡ ΑΥΤΕΩΝ ΤΟΣΟΥ-
 ΤΟΝ, ὅσον οὐ ζεῖς τῶν ἄλλων θε-
 ῶν. ΚΟΝΤΩ ΓΑΡ ὑποτύπτοντες ἐς
 λίμνην, ὅ, τι προσκοῖτο τοῦ πηλοῦ
 τῷ ΚΟΝΤΩ, τοῦτο σπλάγγοντες, παίν-
 θουσιν εἴρυσαν· καὶ μετὰ τὸ τοιοῦ-
 τῷ ἐξεποίησαν. τῶν μὲν ποσὶν ἀπο-
 δέξασθαι. Μετὰ δὲ τῶν, βασιλεύοντι ἀνδρα-
 τυφλὸν δὲ Ἀνύσιος πόλεος, τῷ οὐνόμα Ἀνυσίνῃ-
 καὶ ὅτι τούτου βασιλεύοντος, ἐλάσθαι ἐς Αἰγυ- 30
 πτον χεῖρ πολλῇ Αἰθιοπίας τε καὶ Σαβακῶν τῇ
 Αἰθιοπῶν βασιλέα. ὅν μὲν δὴ τυφλὸν τῶν οἰ-
 χεσθαι φέροντα ἐς τὴν ἑλῆα· ὅν δὲ Αἰθιοπῶν βα-
 σιλεύοντι Αἰγυπτίῳ ἐπὶ ἑτα πεντήκοντα. ἐπὶ
 αὐτῶν τὰδε ἀποδέξασθαι. ὅπως τῇ Αἰγυ-
 πτίῳ ἀμαρτοί τι, κτείνειν μὲν αὐτῷ ὁδὸν ἐφέ-
 λειν· ὅν δὲ, κατὰ μέγαν τῶ ἀδικήματος ἐκείῳ
 δικάζειν, ὅτι πασὶν ἡρώματι χροῖ, πρὸς τῇ ἐ-
 ωυτῷ πόλιν, ὅθεν ἐκείῳ ἡρώματι ἀδικεῖν. καὶ
 οὐτὶς ἐπὶ αἱ πόλιν ἐξήκοντο ὑψηλότεραι. ὅ μὲν γὰρ 40
 πρὸς τῶν, ἐχώθησαν ὑπὸ τῇ τῷ δῶρυχας ὀρυ-
 ζήτων, ὅτι Σεσωστρίδους βασιλέος· διόπερ δὲ,
 ὅς ἐστιν ὅτι τῷ Αἰθιοπῶν· κατὰ ὑψηλῇ ἐξήκοντο. ὑ-
 ψηλῶν δὲ καὶ ἐτέρων τῶ ἀπομύων ἐπὶ τῇ Αἰγυπτίῳ
 πολλῶν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μέγιστα ἢ ἐν Βουβάστῃ πόλιν δὲ ἐχώθη, ἐπὶ τῇ καὶ ἐξήκοντο Βουβάστῃος

longeque maximam. Habere enim v-
 biq̃ue cum figuras insculptas, tum aliam
 infinitam ædificiorū speciem. Illud ve-
 ro maximum ab hoc rege fuisse factum,
 ut quum vehementer laboraretur ex æ-
 re alieno, legem hanc Ægyptiis pro-
 mulgauerit, ut ita demum quis pecu-
 niam mutuo acciperet, si cadauer patris
 pignori traderet. Hunc autem ad hanc
 legem adiecisse, ut penes creditorem ef-
 fect potestas omnis sepulcri debitoris,
 utque hæc irrogaretur multa pignus
 deponenti: cui, si dissolvere æs alie-
 num recusaret, fas non esset sepeliri aut
 in paterno aut villo in alio sepulcro: ac
 ne alium quidem ex seipso progenito-
 rum sepulturæ mandare. Hunc præter-
 ea regem superiores antecellendi cupi-
 dum, reliquisse memoriam sui pyrami-
 dem lateritiā, incisus lapidi litteris in
 hæc verba, NE ME LAPIDEIS PY-
 RAMIDIBVS ² COMPARES, QUAE
 TANTVM ILLIS PRÆCELLO
 QVANTVM IVPITER CETERIS
 DIIS. NAM FVNDVM LACVS, CON-
 TO VERBERANTES, QVTCQVID
 LVTI CONTO ADHAERESCEBAT,
 ID COLLIGENTES, ³ ME COMPO-
 SVERVNT, ET IN TALEM MEN-
 SVRAM REDEGERVNT. atque id
 demum operis hunc regem edidisse.
 ¶ Post hunc regnasse cæcum quendam cxxxvii
 ex vrbe Anysi, nomine ANYSIN: atque
 eo regnante, excurrisset in Ægyptū ma-
 gna cum manu Æthiopum SABACVM
 regem: & quum cæcus hic fuga se in pa-
 lustria proripuisse, illū regnasse in Æ-
 gypto quinquaginta annos: idque intra
 tempus ista edidisse: Quoties Ægyptio-
 rum quisquā aliquid deliquisset, nemi-
 nem voluisse morte afficere: sed pro sui
 quenque delicti magnitudine, damnare
 ad aggerendā certam mensuram aggerū
 intra urbem vnde quisq; ⁴ incolentium
 erat. Atq; ita vrbes sunt etiā sublimiores
 effectæ. nā primū humus aggesta fuerat
 ab iis qui sub rege Sesostris riuos effode-
 rant: iterū sub rege Æthiope valde sunt
 vrbes factæ excelsæ, cū ceteræ quæ in Æ-
 gypto sunt, tū vero (ut mihi videtur) Bu-
 bastis vrbs, vbi præcipue terra exagge-
 rata. In qua vrbe templum est Bubastis,

1 Habere enim cum alias porticus, figuræque bene sculptas, & alias infinitas ædificiorum species. tum vero ista longe plura. Hoc regnante quum non sine magna difficultate pecunias alii cum aliis communicarent, legem hanc Ægyptiis fuisse dicebant, ut ita demum etc. Vt distinguatur ὑψηλῶν, ita tamen ut hac verba ad sequentia referri possint. q. d. Ista quæ sequuntur. quatenus sit ἐκείνη, non πύτῳ, ἀλλ' ἐπὶ τῷδε. 2 Videtur aliud legisse quatuordecim. 3 Latere duxerunt, & me in talem formam redege. 4 No- centium

CXXXVIII

91

CXXXIX

CL

1 Est autem Bubastis, ea quae lingua Graeca Artemis dicitur. id est, Diana. Sed haec verba habentur in cod. Gr. post ista, Nullum tamen est aspectu iucundius. 2 Septem figuris exculptum 3 Latitudo autem & longitudo. 4 Quatuor plethrorum, id est, 400. pedum.

ἔτα ὅτι πλεονῆς ἐπὶ ἀκρόσια οὐκ οἶσι τε ἦσαν αὐτῶν
 ἀνδρῶν οἱ πρῶτοι ἡρόδοτος βασιλῆες Ἀμυρ-
 ταί. οὐνομα δὲ τῷ τῇ τῇ ἡσῶ Εἰλῶ. μέγας δὲ
 πρῶτη δέκα σταδίον. Μετὰ δὲ τῶν βασιλῶν
 δὲ ἱρέα τῶ Ἡφαιστῆ, ὃς οἶμα ἐστὶ Σελῶν. ὃν ἐν
 ἀλογίῃσι ἔχον τῶν ἀρχόντων ἡ μάχησι Αἰ-
 γυπτιῶν, ὡς ὁδὸν δευτέρων αὐτῶν. ἀλλὰ τε δὲ ἄπμα
 ποιῶντα ἐς ἀνδρῶν, καὶ σφῆρας ἀπελάσας τῶν ἀνδρῶν,
 πῆσι ὅτι τῶν ἀνδρῶν βασιλῆων δὲ ἡ δὲ ἔλαρτος
 ἐκείνῃ δὲ δέκα ἀνδρῶν. μὲν δὲ, ἐπὶ Αἰγυπτιῶν ἐ-
 λαύνειν στρατὸν μέγαν Σαραχάειον βασιλεῖα Ἀρα-
 βίων τε καὶ Ἀσουρίων. ἔκων δὲ ἔλεγον τῶν μαχίμων
 τῶ Αἰγυπτιῶν βοηθῶν. τῶ ἱρέα ἐς ἀπορίην ἀνεί-
 λημιλῶν, ἐσέλθοντα ἐς τὸν μέγαν, πρὸς τῶν ἀνδρῶν
 ἀποδύοντα ὅσα κινδυνεύει παρῆν. ὁλοφύροντα
 δὲ ἄρα μιν ἐπελθὼν ὕπνον, καὶ οἱ δὲ δὲ ἐν τῷ ὄφει
 σάντα τῶ θεὸν παρῶν ὡς ὁδὸν πῆσι ὁ ἀρχαί, αἰ-
 πάζων δὲ Ἀραβίων στρατόν. αὐτὸς γὰρ οἱ πέμψειν
 πμῶν. τῶ πῆσι ὁ δὲ πῆσι τῶν τοῖσι ἐν ὑπνίῳσι,
 τῶν ἀνδρῶν Αἰγυπτιῶν τῶν βασιλῶν οἱ ἐπε-
 λθόντα, στρατοπέδοντα ἐν Πηλοισίῳ. τῶν γὰρ εἰσι
 αἱ ἐσθλῶν. ἔπειτα δὲ οἱ τῶ μαχίμων ὁ δὲ ἀνεί-
 φρον, καπῆλας δὲ καὶ χερῶν καὶ, καὶ ἀνδρῶν αἰ-
 δεῖται, ἐν αὐτῶν ἀπὸ κινδύνου πῆσι ἐν αὐτοῖσι αὐ-
 τοῖσι ὅτι χυθῆντα νυκτὸς μὲν ἀνδρῶν, καὶ μὲν φα-
 γῆν τῶν φαρεῖων αὐτῶν, καὶ τῶν πῆσι πρὸς τῶ
 τῶ ἀνδρῶν τῶ ὄχλῳ. ὡς ἡ ὑπερῶν. φθῶντων
 σφῆων γυναικῶν ὁπλῶν, πῆσι πολλὰς. καὶ νῦν δὲ ὁ
 βασιλῆς ἐσθλῶν ἐν τῶ ἱερῶ τῶ Ἡφαιστῆ λίθινος, ἔκων
 92 ὅτι τῶ χερῶν μὲν λέγων ὅτι γράμματων τῶνδε, ἐς
 ΕΜΕ ΤΙΣ ΟΡΕΩΝ, ΕΥΣΕΒΗΣ ΕΣΤΩ. Ἐς
 μὲν ποταμὸν τῶ ἱερῶ Αἰγυπτιῶν τε καὶ οἱ ἱρέες ἔλεγον, ἀ-
 ποδύοντες, ἀπὸ τῶ τῶ βασιλῆος, ἐς τῶ Ἡφαι-
 στῆ ἱέρεια ἔπον, τῶ πῆσι βασιλῶντα, μῆν
 τε καὶ πῆσι ἐσθλῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν αἰδεῖται ἡμεῖς
 ἡμεῖς, καὶ ἐν τῶν ἀνδρῶν ἀρχιρέας καὶ βασιλῆας ἐκα-
 τέρους ἰσοῦντας ἡμεῖς, καὶ τῶν ἀνδρῶν μὲν αἰδρῶν
 ἡμεῖς δὲ νεία) μύρια ἔτεα. ἡμεῖς γὰρ βῆς αἰδρῶν, ἐ-
 κατ' ἔτεα ἔστι. μῆν δὲ καὶ τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν
 πῶν ἡμεῖς, αἱ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν, ἐς τῶν ἀνδρῶν
 χῶντα καὶ βῆς καὶ χίλια ἔτεα. ἔπειτα ἐν μύριοις τε
 ἔπαι καὶ χίλιοις καὶ τῶν ἀνδρῶν τε καὶ πῶν ἀνδρῶν
 ἔλεγον θεὸν αἰδεῖται ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν. ἐμῆντοι ἐ-
 δὲ πρῶτον, ἐδὲ ὑπερῶν ἐν τοῖσι ὑπολοιποῖσι Αἰγυ-
 πτίῳ βασιλῶσι ἡμεῖς, ἔλεγον τοῖς ἀνδρῶν. ἐν
 τοῖς τῶν χρόνῳ ἡμεῖς ἔλεγον δὲ ἡμεῖς δὲ ἡ-

septingentis & amplius annis superiores
 Amyrteo reges nequierunt eā inuenire:
 cui insulæ nomē est Elbo, decē omnino
 stadiorum magnitudinis. (Post hunc CXL I
 regnasse sacerdotem Vulcani, nomine
 SETHON: eumq; bellatorib⁹ Egyptiis
 abusum fuisse, contemptui habens tan-
 quam sibi non opportunos, & cum aliis
 ignominiiis affecisse, tū vero¹ agris exu-
 isse quibus fuerāt à superioribus regibus
 singuli donati duodeni. Ex quo factum
 est, vt, quum postea Sanachathibus Ara-
 bum Assyriorumq; rex cū magnis copiis
 inuasisset Ægyptum,² noluerint ei opi-
 tulari. Tunc sacerdotē consilii inopem,
 in cenaculum se contulisse: ibique a-
 pud simulacrum complorasse quanta
 pati periclitaretur: eique inter lamenta-
 tionē obrepisse somnū: & inter quietē
 visum astare deum, exhortantem nihil
 eum molesti passurum, si copiis Ara-
 bum obuiam iret: se enim auxiliarios ei
 missurum. His insomniis fretum sacer-
 dotem, sumptis Ægyptiorū iis qui sequi
 vellent, castra in Pelusio posuisse. (hāc
 enim Ægyptus inuaditur) nec eum fuisse
 quempiam bellatorum sequutum, sed
 institores, & operarios, & forenses ho-
 mines. Eo quum peruenissent noctu, ef-
 fusam ipsis hostibus vim agrestium mu-
 rium, qui illorum tum pharetras, tum
 arcus, tum scutorum habenas abede-
 runt, ita vt postera die hostes armis exu-
 ti fugam fecerint, multis amissis. Eoque
 nūc iste rex in templo Vulcani lapideus
 stat, manu murem tenens, atque hæc
 per litteras dicens, IN ME QVIS IN-
 TVENS, PIVS ESTO. ¶ Ad hunc CXLII
 que narrationis locum & Ægyptii & sa-
 cerdotes referebant, demonstrantes à
 primo rege ad Vulcani sacerdotē hunc
 qui postremus regnavit, progenies ho-
 minum fuisse trecentas quadraginta v-
 nam, & totidem interea pontifices to-
 tidemque reges. Trecentæ autem pro-
 genes decem millia annorum valent.
 (nam tres vitorū progenies, centū anni
 sunt.) vna & quadraginta, quæ reliquæ
 sunt vltra trecentas, sunt anni mille tre-
 centi quadraginta. Ita intra decem mil-
 lia trecentisq; & quadraginta annos,
 negabant vllum deum forma humana
 extitisse: ac ne in regibus quidem Æ-
 gypti qui aut prius aut posterius extite-
 rint, aliquid tale dicebāt fuisse: sed intra
 hoc tempus quater solē præter contue-

¹ Aturis exuisse. Quæ mensura pedes quinquaginta capis, dimidium plastris. ² Noluerint ei milites Ægyptii optulati. Vel, Bellatores Ægyptii. Videretur significare eos qui rei militaris scientiam profitebantur. Ipse Vallæ bellatores paulo ante interpretatur, & alibi pugnatores.

tudinem fuisse ortum, bis quidem illinc exortum vbi nunc occidit: bis autem vnde nunc oritur, illic occidisse: nec tamen sub hæc aliquid in Ægypto esse immutatum, nec ea quæ ex terra, nec ea quæ ex flumine ipsis proueniunt, nec quæ ad morbos aut quæ ad mortes pertinent.¹ Atque ante Hecatæum sermonum scriptorem, apud Thebas originem generis sui recensentem, ac progenitores familiæ suæ repetentem ad sextumdecimum deum, sacerdotes Iouis tale quiddam fecerant: & mihi non recensenti originem familiæ meæ, introducto in quoddam grande cœnaculum, enumerando demonstrabant tot è ligno colossos quot dixi. Ibi namq; stabant pontifices sub imagine vitæ qua quisque vivebat. enumerantes itaq; sacerdotes ostendebant mihi vnumquemque eorum esse filium proxime defuncti sacerdotis, imagines eorum singulas gradatim percensendo, donec omnes exposuerant. Atque Hecatæo originem suam recensenti, & ad sextumdecimum deum referenti, occurrebant è diuerso progeniem recensentes, & in enumeratione nõ admittentes id quod ab illo diceretur, hominem progenerari è deo. Occurrebant autem in repetenda progenie hunc in modum, quod dicerent vnicuique colossorum fuisse Piromin ex Piromi genitum, donec trecentos quadraginta quinque² commemorarent: Piromin assidue ex Piromi procreatum, non referentes ad deum illud aut ad heroa. Est autem Piromis Græca lingua expositum καλὸς καγαθὸς, id est, honestus & bonus.

CXLIV Eos itaque quorum imagines erant, demonstrabant tales omnes extitisse, sed multum à diis distantes. Priores tamen his viris fuisse deos in Ægypto principes, vna cum hominibus habitantes, & eorum semper vnum extitisse dominatorem: & postremum illic regnasse Orum Osiris filium, quem Græci Apollinem nominant. Hunc, postquam extinxit Typhonem, regnasse in Ægypto postremum. Osiris autem Græca lingua est

CXLV Dionysus, id est, Liber. Atqui apud Græcos nouissimi deorum esse censentur Hercules, Dionysus & Pan: at apud Ægyptios Pan vetustissimus est etiam ex octo diis, qui primi dicuntur: Hercules, ex iis qui secundi,

λιον αἰατεῖλαι· ἐνθα τε νῦν καταδύεται, ἐνθα-
 τεν δὲ ἐπὶ ἡμῶν τεῖλαι· καὶ ἐνθα νῦν αἰτέλλει, ἐνθα-
 τα δὲ καταβύωαι. καὶ ὁδὸν τῆς κατ' Αἴγυπτον
 ὑπὸ ταῦτα ἐπερὶ ὠδύωαι, οὔτε τὰ ἐκ τῆς γῆς, ὅ-
 τε τὰ ἐκ τῆς ποταμοῦ σφίγγι νόμιμα, οὔτε τὰ ἀμφὶ
 ἰούσοις, οὔτε τὰ κατὰ τοὺς θανάτους. Πρῶτον δ'
 Ἐκαταίῳ τῷ λογιστῷ ἐν Θήβῃσι γνησιλογήσαν-
 τι ἐωῦδον, καὶ ἀναδείξαντί τε τὴν πατρὸς ἐκκα-
 δέκατον θεὸν, ἐποίησαν οἱ ἱερεῖς τῷ Διὶ, οἷον τι καὶ ἐ-
 10 μοὶ¹ συγγνησιλογήσαντι ἐμᾶυτόν. ἐπαγαγόντες δ' ἐγγη-
 ἐς δ' ἐμᾶρον ἐσὼ ἐὸν μέγα, ὅξιν ἐθμεον δεικνύ-
 τες χλασσοὺς ξυλίνους τοῦτύπαι, ὅσοις τῶν εἰπόν.
 χιρδὸς γὰρ ἕκαστος αὐτῷ ἰσθῆτι τῆς ἐωῦτῆς ζο-
 πᾶς εἰχρία ἐωῦτῆς. Σπριθμεόντες δ' ὦν καὶ δεικνύ-
 ἱερεῖς ἐμοί, ἀπεδείκνυσαν παῖδα πατρὸς ἕκαστον² ἐωῦτῆς
 ἐωῦδον ἐόντα, ἐκ τῆς ἀγχιστᾶς ἀποθανόντος τῆς εἰχ-
 20 ρος, διεξιόντες ἀπὸ πασέων, ἕως οὗ ἀπέδεξαν ἀτά-
 σας αὐτῶν. Ἐκαταίῳ δὲ γνησιλογήσαντι ἐωῦδον, καὶ
 αἰαδήσαντι ἐς ἐκκαδέκατον θεὸν, αἰτεγγνησιλο-
 30 γήσαντι τῇ Σπριθμῇ, ἐν δεικνύμενοι παρ' αὐτῶν, ἀ-
 πό θεοῦ γνέσθαι ἀνθρώπων. αἰτεγγνησιλογήσαν-
 δὲ ὧδε, Φάμημοι ἕκαστον τῶν χλασσοῦν Πίρωμι
 ἐκ Πίρωμιος γεγενῆσθαι. ἐς δ' οὗ πέντε καὶ πεντα-
 ράχοντα καὶ πενηνταίους ἀπέδεξαν χλασσοὺς, Πί-
 ρωμι ἐπονομαζόμενον καὶ οὔτε ἐς θεὸν, οὔτε ἐς ἡ-
 ρωα ἀείδουσαν αὐτοὺς. Πίρωμις δὲ ἔστι κατ' Ἑλ-
 λαδα γλῶσσαν, καλὸς καγαθός. Ἡ δὲ ὦν τῶν
 αἰεχρία ἐῖσαν, ποιούτους ἀπεδείκνυσαν σφῆας πηλ-
 40 τῶν ἐόντων, θεῶν δὲ πολλὸν ἀπαλλαγμένους. ὁ δὲ
 πρῶτον τῶν ἀνδρῶν τούτων, θεὸς εἶναι τοὺς ἐν Αἰ-
 γύπτῳ ἀρχόντας, οὐκ ἐόντας ἄμα τοῖσι ἀνθρώποι-
 σι καὶ τούτων αἰεὶ εἶνα ὅν κρεαττόντα εἶναι. ὅσα δ' ὦν
 τῶν βασιλευσάντων ὧν δὲ οὐσίος παῖ-
 δα, ὅν Ἀπόλλωνα Ἑλλήνες ὀνομάζουσι τῶντον
 καταπαύσαντα Τυφῶνα, βασιλευσάντων ὧν τῶν Αἰ-
 γύπτου. Οὐσίος δὲ ἔστι Διόνυσος κατ' Ἑλλάδα
 γλῶσσαν. Ἐν Ἑλλήσι μὲν νῦν νεώτατοι τῶν θεῶν
 νομίζονται εἶναι Ἡρακλῆς τε καὶ Διόνυσος καὶ Πάρις. παρ'
 Αἰγυπτίοις δὲ, Πάρις μὲν ἀρχαιότατος, καὶ τὸ ὅλῳ τῶν πα-
 40 των λεγόμενων θεῶν εἶναι. Ἡρακλῆς δὲ, τὸ δεύτερος.

¹ Iam prius autem Hecatæo historiographo apud Thebas originem generis sui recensenti, ac progen. fam. suæ ad sextumdecimum usque deum repetenti, sacerdotes Iouis tale quiddam fec. quod mihi recens. originem fam. meæ. Introducto in q. gr. cœn. en. demonstr. tot è ligno colossos quot dixi. Illic enim singuli pontifices adhuc viui imaginem suam collocant. Enumer. itaque etc. Legitur autem et ita, ἐσὼ οὗ γνησιλογήσαντι. quam lectionem hic sequimur. ² Commemorarent Piromidas cognominatos, neq; tamē refer. Legendo πῶς μὲν ἐπονομαζόμενος.

τῷ δὲ δώδεκα λεγόμενοι· Διόνυσος δὲ τῷ πε-
 πται, οἱ δὲ τῷ δώδεκα θεῶν ἐγγόνιοι. Ἡρακλῆς
 μὲν δὴ ὅσα αὐτοῖς Αἰγύπτιοι φασὶ εἶναι ἔτεα ἐς Ἀ-
 μασιν βασιλέα, δεδήλωται μοι παρὰ τοῦτο. Πάνι δὲ
 ἐπὶ τούτων πλεονα λέγεται εἶναι, Διονύσου δὲ ἐλαχί-
 στα τούτων· καὶ τούτῳ πεντακισχίλια καὶ μύρια
 λογίζονται εἶναι ἐς Ἀμασιν βασιλέα. καὶ ταῦτα Αἰ-
 γύπτιοι ἀτρεκέως φασὶ διγίγασθαι, αἰεὶ τε λογίζο-
 μνοι, καὶ αἰεὶ ἀπυργασφόμοι τὰ ἔτεα. Διονύσου
 μὲν νῦν τὰς ἐκ Σεμέλης τῆς Κάδμου λεγόμενης
 γένεσθαι, κατὰ ἑξακίσια ἔτεα καὶ χίλια, μάλι-
 στα ὅτι ἐς ἐμέ. Ἡρακλῆς δὲ τὰς Ἀλκμήνης, κατὰ
 εἰνακίσια. Πάνι δὲ τὰς ἐκ Γυωελόσης (ἐκ ταύ-
 τῆς γὰρ καὶ Ἑρμῆος λέγεται γένεσθαι ὑπὸ Ἑλλη-
 νων ὁ Πάν) ἐλάσσει ἔτεα ὅτι τῷ Τρωϊκῶν, κατὰ ὅ-
 κτακίσια μάλιστα, ἐς ἐμέ. Τούτων ὦν ἀμφοτέ-
 ρων παρὰ τοῦτο χρεῖσθαι τοῖσι τίς πείσεται λεγόμενοι-
 σι μάλλον· ἐμοὶ δὲ ὦν ἡ τοῦ αὐτέων γνώμη ἀπο-
 δέδεικται. εἰ μὲν γὰρ φανεροί τε ἐγγόνιοι, καὶ κατ-
 ἐγήρασαν καὶ οὗτοι ἐν τῇ Ἑλλάδι, κατὰ τὴν Ἡρα-
 κλῆς ὁ δὲ Ἀμφιτρυῶνιος γυωμῆτος, καὶ δὴ καὶ Δι-
 όνυσος ὁ ἐκ Σεμέλης, καὶ Πάν ὁ ἐκ Πηνελόπης γε-
 νόμηνος, ἔφη αὖ τις καὶ τούτοις ἄλλοις γυωμῆτοις ἀν-
 δρας ἔχειν τὰ ἐκείων οὐνόματα τῷ παρὰ τοῦτο γνό-
 πων θεῶν. νῦν δὲ Διόνυσον τε λέγουσι οἱ Ἕλληνες
 ὡς αὐτίκα γυωμῆτον, ἐς δὲ μηρὸν ἐνερράψατο Ζεὺς,
 καὶ ἔπειτα ἐς Νύκταν πῶν ὑπὸ Αἰγύπτου, εὐ-
 σσαι ἐν τῇ Αἰθιοπίῃ. καὶ Πάνος γε πέρι οὐκ ἔχου-
 σι εἰπεῖν ὅκνη ἐτραπέτο γυωμῆτος. δὴ γὰρ μοι ὦν
 γέροντες ὅπῃς ἐργὸν ἐπύθοντο οἱ Ἕλληνες τούτων τὰ οὐ-
 νόματα ἢ τὰ τῷ ἄλλων θεῶν. ἀπὸ οὗ δὲ ἐπύθοντο
 χρέους, ἀπὸ τούτου γυωμῆτοις αὐτέων πῶν γυ-
 σιν. ταῦτα μὲν νῦν αὐτοῖς Αἰγύπτιοι λέγουσι. Ὅ-
 σα δὲ οἱ τε ἄλλοι ἀνθρώποι, καὶ Αἰγύπτιοι λέγου-
 σι, ὁμολογούντες τοῖσι ἄλλοις κατὰ ταύτην πῶν
 χώρῃν γένεσθαι, ταῦτ' ἡδὴ φησὶ παρὰ τοῦτο
 δὲ πᾶσι αὐτοῖς καὶ τῆς ἐμῆς ὥφιος. Ἐλθόντες
 Αἰγύπτιοι μετὰ τὸν ἱέρακα τῆς Ἡρακλῆος βασιλεύ-
 σαιπα, (ὁ δὲ γὰρ χρέονος οἰοί τε ἦσαν αὐτὸ βα-
 σιλεὺς ἀφαιτᾶσθαι) ἐς ἦσαν τοῦ δώδεκα βασι-
 λέας, ἐς δὲ δώδεκα μοίρας δασάμενοι Αἰγύπτιον πα-
 σαν. οὗτοι ἐπιγαμίας ποιησάμενοι, ἐβασίλευον, νό-
 μοις τοῖςδε χρεώμενοι, μήτε καταρῆειν ἄλληλους,
 μήτε πλεόν τι διζῆσθαι ἔχειν δὲ ἑτέρου τοῦ ἐτέ-
 ρου· εἶναι τε φίλους ἀμαλίστα. τῷ δὲ δεινέκα

numero duodecim : Dionysus, ex iis
 quitertii vocantur, ab illis duodecim
 procreati. Ab Hercule autem quantum
 annorum ad Amasin regem esse ipsi
 Aegyptii aiunt, superius à me patefa-
 ctum est. A Pane vero plus annorum es-
 se dicitur: minimum inter hos, à Diony-
 so: quanquam ab hoc ad Amasin regem
 quindecim millia annorum supputan-
 tur. Et hac Aegyptii pro compertis asse-
 uerant, seque scire assidue supputando,
 semperque annos describendo. A Dio-
 nyso quidem certe, qui ex Semele Ca-
 dmi genitus fertur, ad meam ætatem
 sunt anni ferme mille sexcenti: ab Her-
 cule vero Alcmenæ filio, ferme non-
 genti. A Pane autem Penelopes (ex
 hac enim & Mercurio Pan genitus di-
 citur à Græcis) minus annorum est
 quàm à bello Troiano, octingenti fere ad
 me anni. Vtrum horum probabilius
 sibi videtur, eo quicunque utatur licet: mi-
 hi autem de his recepta opinio proba-
 tur. Nam si & isti in Græcia cum cele-
 bres fuissent tum senuissent, quemad-
 modum Hercules ex Amphitryone ge-
 nitus, Dionysus ex Semele, & Pan ex
 Penelope natus, dixisset aliquis & hos
 alios habere illorum deorum nomina
 qui prius geniti fuerant: nunc Græcia
 iunt Dionysum, statim, editum, ab Ioue
 insutum in femore, portatumq; in Nyf-
 sam quæ est supra Aegyptum in Aethio-
 pia. De Pane ne habent quidem quod
 dicant, vbinam à partu sit educatus. ex
 quo fit mihi manifestum, Græcos audi-
 uisse postterius horum quàm aliorum
 deorum nomina: & ex eo tempore illo-
 rum progenies recensuisse quo primum
 de iis audierant. atque hæc quidem A-
 gyptii aiunt. ¶ QUA vero ceteri ho-
 mines cum Aegyptiis consentientes me-
 morant in hac regione fuisse gesta, hæc
 iam explicabo, aliquid etiam his quæ
 ego vidi conferentibus. Post Vulcani
 sacerdotem regem suum Aegyptii liber-
 tatem adepti, duodecim sibi reges (nullo
 enim temporis momento poterant sine
 rege viuere) deligunt, in totidem partes
 omni Aegypto distincta. Isti iunctis inter
 se affinitatibus regnabant, pactiōibus
 initis ne mutuo auferre imperiū cona-
 rentur, neve quis plus alio quippiam
 obtinere quæreret, sed ut essent inter
 se quam amicissimi. Atque ea de causa

1 A me vero quæ sit de illis sententia commemoratum est. Quod si & isti, videlicet Dionysus & Semele, & Pan ex Penelope genitus, in Græcia celebres fuissent ac consensissent, quemadmodum Hercules ex Amphitryone genitus, dicere etiam posset ali- quis & hos alios etc. 2 Quibus aliquid etiam adiucetur ex iis quæ ipse conspexi. Post Vulc.

CXLIIX

has pactiones arctas accuratasque ini-
runt, quod eis inter initia, simulatque
tyrannides inuaserunt, responsum fue-
rat, Qui in templo Vulcani ærea phiala
libasset, cum totius Ægypti regno poti-
turū. Vbi omnia sacra exequuti sunt,
placitum est eis aliquod relinquere sui
commune monumentum : ex eoque
placito fecerunt labyrinthum, paulo su-
pra stagnum Mœrios, maxime urbem
versus quæ dicitur crocodilorum: quem
ego aspexi fama maiorem. Si quis enim
ex Græcorum narratione muros & o-
peris speciem² ratiocinetur, minus con-
cipiet quam pro labore & sumptu hu-
ius labyrinthi. Tamerli enim Ephesi
templum est memoratu dignum, & in
Samo, tamen pyramides erant narratio-
ne maiores, quarum singulæ multis ac
magnis operibus Græcis æquiparandæ
sunt. Sed eas quoque labyrinthus ante-
cellit. Etenim duodecim eius aulae sunt
recto opertæ, portis oppositis altrinse-
cus: sex ad aquilonem contiguæ, totidē
ad austrum vergentes, eodem extrin-
secus muro præclusæ. Bifaria in eo sunt
domicilia, vna subterranea, altera supe-
riora³ illis imposita, vtraque numero
tria millia, quingenta. Quorum ea qui-
dem quæ superiora sunt, ipsi vidimus,
& quæ aspeximus enarramus, subterra-
nea vero auditu didicimus. ⁴ Nam præ-
positi Ægyptiorum nolebant vlllo pacto
illa monstrari, quod dicerent illic sepul-
cra esse tum eorum regum qui edifican-
di labyrinthi fuere autores, tum sacro-
rum crocodilorum. Ita de inferioribus
ædificiis fando cognita referimus. Su-
periora ipsi aspeximus humanis operi-
bus maiora. nam egressus per tecta, &
regressus per aulas diuersissimi, infi-
nita me admiratione afficiebant. Ex
aula in conclauia transitur, ex conclau-
ibus in cubicula, è cubiculis in solaria
alia, è conclauibus in alias aulas. Horum
omnium lacunar, quemadmodum pa-
rietes, lapideum est, sculpsilibus pas-
sim figuris ornatum. Singulæ aulae ma-
xima ex parte digesto lapide albo, co-
lumnarum ambitu redimitæ. Angulo
quo finitur labyrinthus, adhæret py-
ramis quadraginta passuū, in qua gran-
dia sunt insculpta animalia, ad quæ iter
sub terra fit. Et quū talis sit labyrinthus,
tamen stagnū Mœrios, ad quod labyrinthus
ædificatus est, plus præbet admirationis.

CXLIIX

τοὺς νόμους τοῦτοις ἐποιεῦτο, ἰχυράς τε ἐξέλλοντες·
ἐκέρχθη δὲ σφίκατ' ὄρεχας αὐτῆκα ἐπισταλμένοισι
ἐς τὰς τυραννίδας, διχαλκὴν φιάλην ἀποσάλας αὐ-
τίων ἐπὶ τῷ ἱερῷ τῷ Ἡφαιστίου, τῷ τὸν ἀπάσης βασι-
λεύσειν Αἰγυπτίου, ἐς γὰρ διὴ τὰ πόλιν ἰσχυρὰ σιωε-
λέστην. Καὶ διὴ σφίμνημά τε αὐτῶν ἐδόξε λιπέσθαι
καὶ ἡ. δόξαν δὲ σφί, ἐποίησαντο λαβύρινθον, ὀλίγον
ὑπὲρ τῆς λίμνης τῆς Μοίριος, κατὰ κροχιδείων
καλεομένην πόλιν μάλιστα καὶ κείνην. Διὲ γὰρ
ἡ διὴ ἰδὸν λόγον μέζω. εἰ γὰρ τις τὰ δὲ Ἐλλήνων
τῶν τε καὶ ἐργῶν ἀπὸ δόξης συλλογίσαιτο, ἐλασ-
τος πόνου τε αὐτῶν διαπομπῆς φανείη ἐόντα τῶν λα-
βυρίνου τούτου· καὶ τοὶ ἀξιόλογός γε καὶ ὅς ἐ-
φείσθ' ὅτι ἦτος, καὶ ὅς ἐστι Σάμα. ἦσαν μὲν γὰρ καὶ αἱ
πυραμίδες λόγον μέζους, καὶ πολλὰν ἐκέρχθη αὐ-
τίων Ἐλλήνων ἐργῶν καὶ μεγίστων ἀνδραγῶν. ὁ δὲ
διὴ λαβύρινθος καὶ τὰς πυραμίδας ὑπὲρ βάλλει·
τῷ γὰρ δυνάμει μὲν εἰσι αὐλαὶ κατὰς ἐρη, αὐτί-
στοι δὲ ἀλλήλοισι· ἐξ μὲν πρὸς βορέην, ἐξ ὅς πρὸς
νότον τετραμύλαι σιωεχέας. πύχος δὲ ἐξ ὧν ὁ
αὐτὸς σφείας ἐξέρχεται. οἰκήματα δὲ ἐν ἐστὶ διπλᾶ,
τὰ μὲν, ὑπὸ γῆα· τὰ δὲ μετέωρα ὑπὲρ ἐκείνη-
σι τετραγίλια, ὅς θμὸν πεντακροσίων καὶ χιλίων ἐ-
κέρχθη. τὰ μὲν γὰρ μετέωρα τῶν οἰκημάτων αὐ-
τοῖ τε ὠρέομεν διεξιόντες, καὶ αὐτοὶ θεοσάμνοι λέγ-
μεν· τὰ δὲ αὐτίων ὑπὸ γῆα λόγοισι ἐπωθεύ-
μεθα. οἱ γὰρ ἐπεφύγετες τῶν Αἰγυπτίων δεικνύ-
ναι αὐτὰ ὑδάμους ἤτελον, φάμενοι θήκας αὐτοῖ
εἶναι τῶν τε ἀρχῶν διὰ λαβύρινθον τῷ τὸν οἰκοδομη-
σάμεν βασιλέων, καὶ τῶν ἱερῶν κροχιδείων. οὐ-
τω τῶν μὲν κατὰ πρὸς οἰκημάτων ἀκρὴν πρὸς λαβόν-
τες λέγμεν. τὰ ὅς αὐτῶν μέζονα ἀνδραγῶν ἐργῶν
αὐτοὶ ὠρέομεν. αἱ τε γὰρ ἐξοδοὶ ἀφ' ὧν τῶν ἐργῶν, καὶ
οἱ ἐλγμοὶ ἀφ' ὧν αὐλέων ἐόντες ποικιλώταται,
θαύμα μυνεῖον παρέχοντο, ὅς αὐτῶν τε ἐς τὰ οἰ-
κήματα διεξιῶσι, καὶ ἐκ τῶν οἰκημάτων ἐς πασά-
δας ἐς τῶν τε ἄλλας ἐκ τῶν πασάδων, καὶ ἐς αὐ-
λὰς ἄλλας ἐκ τῶν οἰκημάτων. ὅσφην ὅς πόλιν
τούτων λιθίη, κατὰ πρὸς οἱ πύχοι. οἱ ὅς πύχοι, τύπων
ἐγγλυμμένων πλείοι· αὐτῶν ὅς ἐκέρχθη πρὸς ὑλός,
λίθος λακκὸς ἀρμόσμενος παμάλιστα. τῷ ὅς γωνίης τε-
λατῶν τῶν λαβυρίθων ἐχεται πυραμίδες τεσσα-
κοντάργυρος, ἐν τῇ ὧν μεγάλη ἐγγλυπται, ὁδὸς δὲ
ἐς αὐτὴν ὑπὸ γῆν πεποιήθη. Τῷ ὅς λαβυρίθων τῶν
ἐόντων τοιούτων, θαύμα ἐπὶ μέζον παρέχεται ἡ Μοίριος κα-
λεομένη λίμνη, παρ' ἣν ὁ λαβύρινθος ἐστὶν οἰκοδομη-
ται.

24

1 Nam in omnibus templis conuenire solebant. Visum autem est eis &c. 2 Æstimet. Vel, colligas. 3 Illis aulis imposita numero tria millia, singula videlicet mille quingenta. 4 Nam qui ex Ægyptiis præficerant labyrintho. 5 Anfractus, vel, im-
plicata via, per aulas diuersissimas infinitam admirationem afferebant, ex aula in conclauia transeuntibus, ex conclauibus in cub.

τῆς δ' αἰμέτερον τῆς αἰοόδου εἰς τὰ δ' εἰς ἑξακτο-
 οὶ καὶ τεισχίλιοι, σχοίνων ἑξήκοντα ἑόντων, ἴσοι καὶ
 αὐτῆς Αἰγυπτίου δ' αὖθις θάλασσαν. κέλευθ δὲ
 μακρὴ ἢ λίμη πρὸς βορέην τε καὶ νότον, οὐδ' αὖτε βά-
 θος, τῇ βαθυτάτῃ αὐτῇ ἐαυτῆς, πεντηκονταργυρος. ὅ-
 πιν δὲ χειροπέπτος ὅστις καὶ ὀρυκτὴ, αὐτὴ δὲ λυγρὴ. ἐν
 γὰρ μέσῃ τῇ λίμνῃ μάλιστα καὶ ἐστὶ δὴ οὐρα-
 μίδες, τῶν ὕδατος ὑποφύουσαι πεντήκοντα ἑργαὶ
 ἑκατέρῃ καὶ δ' αὖτ' ὕδατος οἰκισθόμεναι ἔπειτα πο-
 τοῦτον· καὶ ἐπ' ἀμφοτέρῃσι ἔπειτα κελύατος λίγι-
 νος, κατὰ μέτρον δὲ θέρμε. οὐτω αἱ μὲν πυραμίδες
 εἰς ἑκατὸν ὀργυέων, αἱ δ' ἑκατὸν ὀργυαὶ δίχαι εἰς
 ἑκατὸν τὰ δ' εἰς ἑκατὸν ὀργυέων. ἑξάποδον μὲν τῆς ὀργυῆς
 μετρεομένης καὶ τετραπλήχεις, τῶν πεδῶν μὲν τε-
 τραπαλασίῃσι ἑόντων, τῶν πηχέων, ἑξαπαλασίῃσι.
 τῶν ὕδατος δὲ ἐν τῇ λίμνῃ, αὐτὴ γὰρ μὲν οὐκ ἐστὶ (ἀν-
 υδρὸς γὰρ δὴ δεινὰς ὅστις αὐτῇ) ἐκ τῆς Νείλου δ'
 καὶ δι' ὀρυχὰς ἐσθῆται. καὶ ἐξ μὲν μίλλας ἐσθ' ῥέει ἐς
 πλὴν λίμνῃ, ἐξ δὲ μίλλας ἐξω ἐς τὸν Νεῖλον αὐτῆς. καὶ
 ἐπειὰ μὲν ἐκρέη ἐξω ἦδε, τότε τὰς ἐξ μίλλας ἐς τὸν
 βασιλῆιον καταβάλλει ἐπ' ἡμέρῃν ἑκάστην πάλαι-
 τον ὄρυγέου ἐκ τῆς ἰχθύων· ἐπειὰ δ' ἐσθῆ τὸ ὕδωρ
 ἐς αὐτὴν, εἰκοσι μίλλας. Ἐλεγον δ' οἱ ὀπιχωρεῖσι
 καὶ ὡς ἐς πλὴν Σύρτιν πλὴν ἐν Λιβύῃ ἐκδιδοῖ ἡ λίμη
 αὐτὴ ὑπὸ γλῶ, τετραμύδην δ' αὖθις ἐσθῆρην ἐς
 πλὴν μεσόγαλαι αὖθις δ' ὄρεος δ' αὖθις Μέμφιος.
 ἐπειὰ τε δ' τῆς ὀρύγματος τῆτος οὐκ ὥρεον τὸν χουῦ
 οὐδαμῶς ἑόντα, ὅτι μελὲς γὰρ δὴ μοι μὲν, ἡρόμην
 τὰς ἀγχα οἰκέοντες τῆς λίμνης ὄρου εἴη ὁ χοῖς ὁ
 ὄρορχαίς· οἱ δ' ἐφ' ἑσθῆ μοι ἴνα ὄρεορῇ. καὶ
 ἀπετίως ἐπειθον· ἦδε γὰρ λόγος καὶ ἐν Νίνῳ τῇ
 Ἀσσυρίων πόλιν ἡρόμην ἐπεί πιν ποιοῦτο. τὰ γὰρ
 Σαρδαιαπάλου τῆς Νίνου βασιλῆος χρόματα ἐ-
 ὄντα μεγάλα, καὶ φυλασσόμενα ἐν θησαυροῖσι κα-
 ταγχοῖσι, ἐπειὸν ἔκιν κλῶπες ἐκφορῆσαι. ἐκ δὲ
 ὧν τῶν σφετέρων οἰκίαν ὄρεάμενοι οἱ κλῶπες, ὑ-
 πὸ γλῶ σθεμνόμενοι, ἐς τὰ βασιλῆα οἰκία ὥρυσ-
 σον. τὸν δὲ χουῦ τὸν ἐκφορῆμενον ἐκ τῆς ὀρύγμα-
 τος, ὅπως ἡρόιτο νῦν, ἐς τὸν Τίγριν ποταμὸν, πα-
 ρέρροντα πλὴν Νίον, ὄρεορῆον ἐς ὃ κατέρχεται
 σαιτο ὅ, πιν ἐβύλοντο. ποιοῦτον ἔπειτα ἡκούσα καὶ
 τῆς ἐν Αἰγύπτῳ λίμνης ὄρυγμα ἡρόμην· πλὴν
 οὐ νυκτὸς ἀλλὰ μετ' ἡμέρην ποιοῦσιν. ὄρυ-
 σσας γὰρ τὸν χουῦ τοὺς Αἰγυπτίους, ἐς τὸν Νε-
 λον φορέειν· ὁ δὲ, ὑπολαμβάνων, ἐμελλε ὄρεορῆν.

Cuius in circuitu mensura trium milli-
 um & sexcentorum stadiorū est, schœ-
 norum sexaginta, quanta videlicet ipsi-
 us Egypti ad mare mensura est. Iacet
 autem stagnum longo situ aquilonem
 versus aultrumque: altitudine, vbi eius
 profundissimum est, quinquaginta pas-
 sium. Quod autem manu facta sit ac de-
 pressa, indicat, quod in eius ferme me-
 dio stant duæ pyramides, quinquagin-
 ta passus ab aqua extantes, altero tanto
 10 ædificii aquis tecto. Super quarum v-
 traque lapideus est colossus in folio se-
 dens: ita pyramides sunt centum passiu-
 um. Centum autem¹ iusti passus sunt
 stadium vnum² sex iugerum. Passus,
 inquam, mensura sex pedum, siue qua-
 tuor cubitorum: pedes autem, quatuor
 palmorum: cubiti vero, sex palmorum.
 Aqua stagni natiua non est, virpote so-
 lo illo admodum arido, sed è Nilo de-
 riuata, sex mensibus in stagnum fluens,
 totidem retro in Nilum refluens. Illis-
 que sex mensibus quibus effluit,³ au-
 gens regium fiscum talentis argenti sin-
 gulis, in singulos dies, prouentu piscium,
 quum influit, viginti minis. Hoc sta-
 gnum dicebant etiam indigenæ eua-
 dere in Syrtin Africæ, perforato sub
 terram meatu in mediterranea⁴ Hesper-
 riam versus, secundum montem Mem-
 phi imminentem. Verum quum humū
 è lacu egestam nusquam viderem (hoc
 enim mihi indagare curæ erat) percon-
 tabar proximos accolarum vbinam ef-
 feret humus illinc defossa.⁵ Illi dicere
 fuisse deportatam, facile id mihi persua-
 dentes: quippe qui simile quiddam fa-
 ctum esse apud Ninum urbem Assyrio-
 rum auditu cognoueram. Siquidem
 fures quidam magnam vim pecuniar
 Sardanapali, qui Nini rex erat, in the-
 sauris subterraneis abstrusam, compila-
 re quum constituissent, à suis domibus
 fodere exorsi sunt, dimensi viâ sub ter-
 ra ad regias ædes, eamque humum è cu-
 nicultis effossam, vbi nox aderat, in flu-
 men Tigrim (qui Ninum præterfluit)
 exportabant, donec id quod optabant
 perfecere. Eodem modo audiui in
 Egypto hanc alteram fuisse factam
 lacunam, præterquam quod non noctu
 hæc, sed interdum est facta. Egyptios e-
 nim humū quam effodiebant, in Nilū
 extulisse, quam ille acceptam dissiparet.

¹ Videtur respondere hac Græca phrasis Gallica. ² Sex plethrorum. Id est, centum pedum. ³ In regium fiscum talenta ar-
 genti singula singulis diebus ex prouentu piscium percipuit: quum influit, viginti minas. ⁴ Occidentem versus ⁵ At illi quo-
 nam esset deportata, mihi exposuerunt.

CL I

Et hic quidem lacus ita fertur fuisse depressus. Duodecim autem reges quum iuste degerent, ac statim tempore in templo Vulcani sacrificassent, & ultimo die festo libaturi essent, porrexit eis pontifex aureas phialas, quibus libare consueverant, aberrans numero, duodecim videlicet viris undecim phialas. Ibi P S A M M I T I C H U S, qui postremus eorum stabat, quum non haberet phialam, detractam sibi æream galeam tenuit, libavitque. Ferebant autem & ceteri omnes reges, & tunc quoque gestabant galeas. Nec tum quidē dolo malo Psammitichus galeam tenuit. ¹ Ceteri tamen id consulto factum esse à Psammiticho existimantes, & in memoriam redeuntes, oraculum ipsis esse redditum, qui ærea in phiala libasset, cum solum regem Ægypti futurum, non censuerunt quidem æquum esse Psammitichum morte mulctari, postquam ² rimando compererunt non id illum fecisse industria: sed maxima potentie sue patte exutum in palustria relegandum, ne illinc egressus, ceteræ Ægypto se immisceret. Hūc Psammitichū, ³ quum Sabacum Æthiopem, qui patrem eius Necon interemerat, fugisset in Syriam, postquam Æthiops ex insomni visione abiit, reduxerunt ii Ægyptii qui sunt ⁴ è tribu Saitana. Deinde quum regnaret vna cum undecim regibus, contigit ei ut fugeret iterum propter illam galeam in paludes. Igitur intelligens quam ignominiose tractatus ab illis esset, statuit ultimum ire qui ipsum persecuti essent. Itaque ex oraculo Latonæ, quod in vrbe Buti apud Ægyptios veracissimum est, ad quod ipse miserat, redditum est responsum, affuturam ultionem ei è mari viris æreis ¹ existentibus. Quod responsum ei magnam incredulitatem offudit, viros æreos ipsi in auxilium venturos. Non longo tempore interiecto, Iones quosdam & Carres prædandi gratia nauigantes, necessitas compulit applicare ad Ægyptum. Hi quum in terram exissent ære armati, Ægyptiorum quidam nuncium fert Psammiticho ad paludes: & quia nunquam viderat aliquos ære armatos, ait, egressos è mari æreos viros campestris populari. Ille agnoscens oraculum esse perfectum, amicitiam cum Ionibus

CL II

ἡ μὲν ἰωὺ λίμνη αὐτῇ οὕτω λέγεται ὀρυχθεῖσθαι.
 Τῶν δὲ δωδέκῃ βασιλέων διακοσμήσῃ χειρομέ-
 ιων, διὰ χρόνον ὡς ἔχεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἡρακλείτου,
 τῇ ὑστάτῃ τῆς ὁρτῆς μελλόντων καταπίπτειν, ὁ δὲ
 χιρδὸς ἐξείκει σφί φιάλας χρυσέας, τῇσι δὲ ἐ-
 ἔσαν ἀπένδει (ἀμαρτῶν τῆς δὲ θιμοῦ) ἑνδεκά, δω-
 δέκα εὐοῖσι. ἐνθαῦτα ὡς οὐκ εἶχε φιάλῃ ὁ ἔχα-
 πος ἐστὼς αὐτῶν Ψαμμίτιχος, ὡς ἐλδόμενος πλὴν
 κινέειν εὐοῖσαν χαλκῆν, ὡς ἔχε τε καὶ ἔσπειν δὲ. κυ-
 νείας γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι πόρτες ἐφορέον τε βασιλῆες, καὶ ἄλλοι
 ἐπὶ τῇ γῆνι τότε ἔχοντες. Ψαμμίτιχος δὲ ἰὼν ἔμινυν
 οὐδὲν δολερῶ ἰὸς χρεώμενος, ὡς ἔχε πλὴν κινέ-
 ην. οἱ δὲ, ἐν φρενὶ λαβόντες τὸ, τε ποιήθην ἐκ Ψαμ-
 μίτιχου, καὶ ὁ χρηστήριον, ὅτι ἐκέχρητό σφι, δὲ
 χαλκῇ σπείσαντα αὐτῷ φιάλῃ, τῶν βασιλῆα ἐ-
 σταθαι μοιῶν Αἰγύπτου· αἰαμνηθέντες τῆς χρη-
 σμοῦ, κτεῖναι μὲν οὐκ ἐδιδόσαντο Ψαμμίτιχον, ὡς
 ἀνδρείοισιν βασιλεύοντες ἔξ οὐδὲ μῆτις παρρησίας
 αὐτῶν ποιήσαντα· ἐς δὲ πᾶ ἔλεα ἐδόξε σφι διώξαι,
 φιλοῦσθαι τὰς πλείους τῆς δυνάμεως· οὐκ ὅτι τῷ
 ἐλέων ὀρμώμενον μὴ ἐπιμίσησθαι τῇ ἄλλῃ Αἰ-
 γύπτῳ. Τὸν δὲ Ψαμμίτιχον τῶν παρῶν
 φεύγοντα δὲ Αἰθίοπα Σαβακῶν, ὅς οἱ δὲ πατέρας
 Νεκὼν ἀπέκτεινε, τῶν φεύγοντα τότε ἐς Συρίαν
 ἦν, ὡς ἀπαλλάχθαι ἐκ τῆς ἐφείας τῆς ὀνείρου ὁ Αἰ-
 θίοψ, κατήγαγον Αἰγυπτίῳ οὗτοι οἱ ἐκ νομοῦ τῆς
 Σαίτω εἰσί. μὲν δὲ, βασιλεύοντα ποδύτερον παρῶν
 τῷ ἑνδεκά βασιλέων, καταλαμβάνει μιν ἀφ' ἧ τὴν
 κινέην· φεύγοντα ἐς πᾶ ἔλεα. ἐπιτάμενος ὦν ὡς ἔφειντο
 ὡς ἐβελόμενος εἶναι παρῶν αὐτῷ, ἐπεισέειπεν ἵστασθαι
 τοὺς διώξαι τας. πέμψαμι δὲ οἱ ἐς Βούτιον πόλιν
 ἐς ὃ χρηστήριον τῆς Λητῆς, εἶτα δὲ Αἰγυπτίοισι
 ὅτι μαρτυρῶν ἀφ' ὧν δέσπον, ἦλθε χρησμός, ὡς τίς
 ἦξει ἀπὸ θαλάσσης χαλκῶν ἀνδρῶν ἐπιφαιέντων.
 καὶ τὰ μὲν δὲ ἀπίσθη μεγάλη ὡς ἐκέχυτο, χαλ-
 κέους οἱ ἀνδρες ἦξιν ἐπικεύρου· χρόνου δὲ οὐ πολ-
 λοῦ διελθόντος, αἰαγὰ κατέλαβεν Ἰωνὰς τε καὶ
 Κάρως ἀνδρας, καὶ λήην ἐκ πλώγῃ τας, ἀπενέχθη-
 ναι ἐς Αἰγύπτον ἐκβαίτας ὅς ἐς γῆν, καὶ ὀπλιθέντας
 χαλκῶ, ἀφ' ἧ τῆς Αἰγυπτίων ἐς πᾶ ἔλεα ἀπικό-
 μενος ὁ Ψαμμίτιχος (ὡς ἐκ ἰδὼν παρῶν χαλκῶ
 ἀνδρας ὀπλιθέντας) ὡς χαλκῶ ἀνδρες ἀπικύμοι
 ἀπὸ θαλάσσης λελατῶσι δὲ πεδίον. ὁ δὲ, με-
 θὼν δὲ χρηστήριον ἐπιτελεύμενος, φίλα τε τοῖσι Ἰωνσι

¹ At illi mente comprehenso facto Psammitichi, atque oraculo ipsis reddito. Vel, Quum Psammitichi factum est sibi redditum oraculum apud se considerassent. ² Quaestione habita comper. ³ Quum Sab. Æth. antea fugiens, qui patr. eius N. interemerat, in Syriam venisset, postq. Sed vulgatam lect. iων. sequendo, interpretandum esset, qui patrem eius volens interemerat. id est, non per imprudentiam. ⁴ E præfectura ⁵ Repente apparentibus. Vel, In conspectum venientibus.

καὶ Καροὶ πείεσθαι καὶ σφραγίσαι, μέγαρα ὑποσχιδύ-
 μους, πείθει μετ' ἐαυτῶν θυμιάσαι. ὥς ὅς περ σφραγίσ-
 τω ἅμα τοῖσι μετ' ἐαυτῶν βουλομένοισι Αἰγυπτοῖσι,
 καὶ τοῖσι ἐπικυβέριοις, κατὰ τὰς βασιλείας.
 Κρατήσας ὅς Αἰγυπτοῦ πάσης ὁ Ψαμμίτιχος, ἐ-
 ποίησεν τὰς Ἡφαίστου πυλῆας ἐν Μέρμφι, τὰς
 πρὸς τὸν αἰεμόν τετραμύρας· αὐλῶν τε τὰς Ἀ-
 πιδ, ἐν τῇ βεφέει ἐπέαυται ὁ Ἀπιδ, οἰκδομήσας,
 ἐν δὲ τὸν τῶν πυλῶν, πᾶσαν τε πρὸς ὑλὴν ἐ-
 ἔσαν, καὶ τύπων πλέων. αἱ δὲ καὶ οἰκίων, ὑπερᾶς κυ-
 λασσὶ δυνάδεα πῆχεος τῇ αὐλῇ. ὁ δὲ Ἀπιδ καὶ τὰς
 Ἑλλήων γλῶσσαι ἐς Ἑπαφος. Τοῖσι δὲ Ἰ-
 ωσι καὶ τοῖσι Καροῖσι τοῖσι συγκατεργασμένοισι αὐτῷ,
 ὁ Ψαμμίτιχος δίδωσι χώρους ἐνοικῆσαι ἀνέκτας ἀλ-
 λήλων, τῶν Νείλου δὲ μέσσην ἔχοντας· τοῖσι οὐνόματι
 ἐτέθη Σβατόπεδα. Τέτοις τε δὴ σφι τὰς χώρας δι-
 δωσι, καὶ τὰλλα τὰ ὑπέχετο πόλιν ἀπέδωκε. καὶ δὴ καὶ
 παῖδας παρέβαλε αὐτοῖσι Αἰγυπτίους, ὅς Ἑλλάδα
 γλῶσσαι ἐκδιδάσκοντες. ἀπὸ δὲ τῶν ἐκμεθόντων
 ὅς Ἑλλάδα γλῶσσαι, οἱ νῦν ἐρμύλλες ἐν Αἰγύπτῳ
 γινώσκουσιν οἱ Ἰωνεῖς τε καὶ οἱ Καρεῖς τέτοις τὰς χώ-
 ρας οἰκῆσαι χερόν ὅτι πολλόν· εἰσὶ δὲ τοῖσι οἱ χώροι
 πρὸς ὀλίγην θαλάσσης ἐνερθε Βαβυλῶντος πόλεος, ἐ-
 πὶ τῇ Πηλοσιῇ καλεομένη ἑομάτῃ τῶν Νείλου.
 τέτοις μὲν δὴ χερόν ὕπερ βασιλῆος Ἀμασις
 ἐξασκήσας, ἐν δὲ τὴν κατοίκησε ἐς Μέρμφιν, φυ-
 λακῶν ἐαυτῶν ποδόμενος πρὸς Αἰγυπτοῖν. Τέ-
 των δὲ οἰκιστῶν ἐν Αἰγύπτῳ, οἱ Ἕλληνες ἔτι ὅτι
 μισθόμενοι τέτοισι, τὰ πρὸς Αἰγυπτοῖν γινόμενα, ἀ-
 πὸ Ψαμμίτιχος βασιλῆος δὲ ξάμενοι, πόλιν καὶ τὰς
 ὕπερ ἐπὶ τῇ μετὰ ἀτρεκέως. πρὸς γὰρ ὅτι ἐν
 Αἰγύπτῳ ἀλλόγλωσσοι κατεκίχθησαν. ὅς ὦν δὲ
 ἀνέστησαν χώρων, ἐν τέτοισι δὴ οἱ τε ὀλκὶ τῶν νε-
 ῶν καὶ τὰ ἐρείπια τῶν οἰκημάτων ὁ μέγιστος ἐμ-
 ἔσαν. Ψαμμίτιχος μὲν ἔτι ἔτι Αἰγυπτοῖν.
 Τῶν δὲ χερόν ἐν Αἰγύπτῳ πολλὰ ἐπεμνήσθη
 ἡδὴ καὶ δὴ λόγον πρὸς αὐτὸν ὡς ἀξίον εὐνοίας ποιήσασθαι.
 ὅς γὰρ χερόν ἐν τῷ ὅς ἐν Αἰγύπτῳ, ἐστὶ μὲν Ἀθη-
 νῆς ἱερὸν, ἐν πόλιν δὲ μεγάλην ἱερὸν, καὶ τὸ Σεβεν-
 νυτικὸν καλεόμενον ἑομάτῃ τῶν Νείλου, αἰαπλέοντι
 ἀπὸ θαλάσσης αἰω. οὐνόματι δὲ τῇ πόλιν αὐτῇ, ὅς
 ὅς χερόν ἐστὶ, Βουτῶν, ὡς καὶ πρὸς τὴν οὐνόμα-
 ται μοι. ἱερὸν δὲ ἐστὶ ἐν τῇ Βουτῇ αὐτῇ Ἀπόλλωνος
 καὶ Ἀρτέμιδος. καὶ ὅς νηὸς τῆς Ἀθηνῆς, ἐν τῇ δὴ ὁ
 χερόν ἐστὶν, αὐτὸς τε τυχερὸς ἐὼν μέγας, καὶ τὰς
 πυλῆας ἔχει ἐς ὑψὸς δεκά ὀργύρων. ὁ δὲ μοι
 τῶν θαυμάτων ὡς θάυμα μέγιστον παρεχόμενον,

& Caribus facit: eosque magnis polli-
 citationibus hortatur ad secum manen-
 dum. Vbi persuasit, ita deum una
 cum iis Ægyptiis qui secum sentiebant,
 cumque auxiliariis, reges sustulit. O-
 mni potitus Ægypto, fecit in Mem-
 phi tum Vulcano vestibula ad ventum
 austrum vergentia, tum eregione vesti-
 bulorum aulam Api, (in qua Apis edu-
 catur, quā apparuerit) vndiq; columnis
 cinctam, ac figuris refertam: in qua aula
 stant loco columnarum colossi duode-
 nūm cubitorū: Apis autē Græca lingua E-
 paphus est. His Ionib⁹ Caribusq; qui
 bus fuerat vsus adiutoribus, Psammiti-
 chus dedit ad habitandum posita altrin-
 secus prædia, Nilo medio dirempta, qui-
 bus nomen impositum est Castra. Et
 cum hæc eis loca dedit, tum vero cete-
 ra quæ fuerat pollicitus repræsentauit.
 Pueros quinetiam Ægyptios commisit
 lingua Græca imbuendos, à quibus lin-
 guam Græcam edoctis oriundi qui
 nunc in Ægypto interpretes sunt. In-
 coluerunt autem Iones & Cares diu
 hæc loca ¹ contra mare, aliquantulum
 supra urbem Bubastin, ad ostium Nili
 quod dicitur Pelusiæcum sita. Vnde
 postea Amasis rex Memphin eos trans-
 tulit, in sui tutelam aduersus Ægyptios.
 Post sedes ab istis in Ægypto colloca-
 tas, Græci cum illis ita commercium
 habuerunt, & nos res in Ægypto ge-
 stas, à Psammiticho rege exoriri, & quæ
 deinceps extiterunt, omnia sine ambi-
 guitate nota habemus. Hi enim pri-
 mi Ægyptum, qui diuersæ linguæ es-
 sent, incoluerunt. Atque vnde demi-
 grarunt illuc, ² & vestigia naualium,
 & domorum rudera, ad meam vsque æ-
 tatem ostendebantur. Atque hunc qui-
 dem in modum Psammitichus Ægy-
 pto potitus est. ¶ De oraculo autem
 quod est in Ægypto, cum feci multa
 verba, tum faciam, utpote de re memo-
 ratu digna. Est enim oraculum hoc in
 Ægypto, sacrum Latonæ, positum in
 magna vrbe cui nomen est (ut superius
 à me dictum est) Buto, contra ostium
 Nili quod Sebennyticum appellatur,
 à superiori parte maris flumen subeun-
 tibus. In hac vrbe templa sunt Apol-
 linis Dianæque. Et illud Latonæ in quo
 redduntur oracula, grande est, & por-
 ticum habens decem passibus subli-
 mem. Vbi quid mihi ex iis quæ in a-
 perto erant, maximo miraculo fuerit,

CLII

CLIV

CLV

¹ Prope modum ad mare, infra urbem Bub. ² Et canales quibus deducebantur naues,

referam:

96

LVIII

96
 10
 20
 30
 40
 50
 60
 70
 80
 90
 100
 110
 120
 130
 140
 150
 160
 170
 180
 190
 200
 210
 220
 230
 240
 250
 260
 270
 280
 290
 300
 310
 320
 330
 340
 350
 360
 370
 380
 390
 400
 410
 420
 430
 440
 450
 460
 470
 480
 490
 500
 510
 520
 530
 540
 550
 560
 570
 580
 590
 600
 610
 620
 630
 640
 650
 660
 670
 680
 690
 700
 710
 720
 730
 740
 750
 760
 770
 780
 790
 800
 810
 820
 830
 840
 850
 860
 870
 880
 890
 900
 910
 920
 930
 940
 950
 960
 970
 980
 990
 1000

τῷ Πάτουμεν τὴν Ἀραβίην πόλιν. ἔσχει δὲ
 ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν. ὥρυται δὲ παρ' αὐτὸν
 μὲν τὸ πεδίου τῆς Αἰγυπτίου πρὸς Ἀραβίην ἔ-
 χοντα· ἔχεται δὲ κατὰ τὸν τὸ πεδίου δ' ἔξ' Μέρ-
 φιν τεῖνον ἄστρος, ἐπὶ αἱ λίθοι μάλιστα ἐνεῖσι. τῶν δ' ἡ
 οὐρεὸς τοῦτον τῷ τὴν ἑσπέρην ἡκται ἡ δὲ ὠρύξ
 ἀπὸ ἑαυτῆς μακρὴ πρὸς τὴν ἡσπέρην, καὶ ἔπειτα τεί-
 νει ἐς Ἀλφειάδας φερούσας ἀπὸ τῆς οὐρεὸς πρὸς
 μισοῦ μείνῃ τε καὶ ἰσότητι αἵματος, ἐς ὃν χέλπον τὴν Ἀ-
 ράβιον. τῇ δ' ἡ ἐλαχίστη ὅτι καὶ σιωπῶντα πόντον
 τῆς Βορρῆος θάλασσης ὑπερβαίνει ἐς τὴν Νοτίην
 καὶ Ἐρυθρὴν τὴν αὐτὴν ταύτην καλεομένην, ἀπὸ
 Κασίου οὐρεὸς τῆς οὐρείζοντος Αἰγυπτίων τε καὶ Συρί-
 νων, ἀπὸ τούτου εἰσι σταδίους χίλιοι ἐς τὸν Ἀράβιον χέλ-
 πον. τὸ μὲν δ' σιωπῶντα πόντον. ἡ δὲ δὲ ὠρύξ πολ-
 λὰ μακροτέρη, ὅσα σκολιωτέρη ὅτι. τὴν ἐπὶ Νε-
 κῶ βασιλῆος ὀρύσσοντες, Αἰγυπτίων ἀπὸ λόντο δυ-
 ῶδεκα μυριάδες. Νεκῶς μὲν νυν μεταξὺ ὀρύσ-
 σων ἐπαύσατο, μαθητὴν ἐμπεδίου ἡροδωτοῦ τοιοῦ-
 δε, τῷ βαρβαρῶν αὐτὸν παρ' ἐργάζεσθαι. βαρ-
 βάρους δὲ πάλαι οἱ Αἰγύπτιοι καλεοῖσι τοὺς μὴ
 σφί ὁμογενέσιν. Γασπαρῶν δὲ τῆς δὲ ὠρύ-
 χος ὁ Νεκῶς, ἐτ' ἐπέπετο πρὸς ἑρατῆας· καὶ τε-
 ῖναι αἱ μὲν, ὅτι τῇ Βορρῇ θάλασση ἐπιήθησαν, αἱ
 δὲ ἐπὶ τῇ Ἀραβίᾳ χέλπον, ὅτι τῇ Ἐρυθρῇ θάλασ-
 σῃ· ὧν ἐπὶ οἱ ὅλκον ἐπιδόλῃ. καὶ ταῦτα οἱ τε ἔ-
 χεοντο ἐπὶ τῷ δέοντι· καὶ Σύριοι περὶ ὁ Νεκῶς
 27 συμβαλὼν ἐν Μαγδόλῳ εἰκήσσε. μετὰ δὲ τὴν
 μάχην, Καδύτιν πόλιν τῆς Συρίας εὐύσαν μεγá-
 λην εἴλε. ἐπὶ τῇ δὲ ἐδῆ π' ἐτυχε ταῦτα κατεργασά-
 μινος, αἰεθῆκε τῷ Ἀπόλλωνι, πέμψας ἐς Βεργ-
 χίδας καὶ Μιλησίους. μετὰ δὲ, ἐκκαίδεκα ἔτεα τὰ
 πρῶτα δ' ἔξας, πελδοτῶ, τῷ παρ' ἡμῶν πα-
 ραδίδι τὴν ἀρχὴν. Ἐπὶ τῇ π' δὲ τῷ ἑσπέρην
 μιν βασιλεύοντα Αἰγύπτου ἀπὸ λόντο Ἡλείων αὐ-
 δρες ἀχέλοι, αὐχέοντες διχαστάτα καὶ καλῶς π-
 θῆναι ὅτι ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγῶνα πρῶτον ἀνδρῶν
 καὶ δοκέοντες τῷ τῷ αὐτῷ οὐδ' αἰεθῆκε τῷ
 ἀνδρῶν Αἰγυπτίους ὅθεν ἐπέξδρεῖν. ὡς δὲ
 ἀπὸ λόντο ἐς τὴν Αἰγύπτου οἱ Ἡλείοι ἐλεγον τῷ
 εἶναι αὐτῶν, ἐπὶ αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ συγκα-
 λέεται Αἰγυπτίων τὸς λεγόμενους ἐπὶ σφωπῶν.
 σιωπῶντες δὲ οἱ Αἰγύπτιοι, ἐπὶ σφωπῶντο τῷ
 Ἡλείων, λεγόντων ἀπὸ τῶν τὰ κατὰ σφῆας
 ποιεῖν παρ' ὅτι ἀγῶνα. ἀπὸ τῶν τὰ μὲν οἱ δὲ τὰ
 πρῶτα, ἐφασαν ἡμῶν ὅτι μαθητῶν οἱ εἰ περὶ χόιν
 Αἰγύ-

iuxta oppidum Arabiæ Patumon dedu-
 citur, euadens in mare rubrum. Initium
 fodiendi sumptum est à planitie Ægy-
 pti, Arabiam versus. Nam quæ supra
 planitiem sunt¹ continens prope Mem-
 phin occupat mons, in quo lapidicinae
 sunt. Itaque ad huius montis ima ducta
 est fossa ab occidente orientem versus
 longo tractu: & deinde pertingit diuo-
 rtio montis tenus (quod diuortium ad
 meridiem & ventum austrum fert) in
 sinum Arabicum. Quâ igitur breuissi-
 mus tractus & maxime compendarius
 est à mari septentrionali ascensus ad au-
 strale, quod idem rubrum vocatur, à
 monte Casio, qui Ægyptum Syriam-
 que disternat, stadia mille sunt in A-
 rabicum sinum. Et hoc quidem breuissi-
 mum est: verum fossa multo longior,
 scilicet quanto est² confragosior. In
 qua fodienda sub rege Neco centum
 viginti millia Ægyptiorum perierunt.
 Inque eius medio opere Necus destitit,
 hoc³ interpellatus oraculo, cum id o-
 pus barbaro præmunire. Ægyptii autem
 barbaros omnes vocant qui non ipso-
 rum lingua loquuntur. Super sedens
 itaque à facienda fossa Necus, ⁴ ad mi-
 litum copias se conuertit, atque ad clas-
 ses quæ partim in mari septentrionali,
 partim in sinu Arabico ad rubrum ma-
 re sunt adificatæ: quarum adhuc⁵ ve-
 stigia naualium ostendunt. Et classibus
 quidem Necus, dum opus fuit, est v-
 sus. Terrestri autem acie congressus
 cum Syris in Magdolo, victoria potitus
 est, & post prælium, Cadyti, magna
 Syriæ vrbe. ⁶ In vestitu autem curiosus
 quum fuisset, illum Apollini dicatum
 ad Branchidas Milesiorum misit. Hic
 perfectis decem & septem imperii sui
 annis decessit, tradito imperio Psamm-
 mi filio suo. Eo apud Ægyptum re-
 gnante, nuntii Eleorum aduenerunt,
 iactantes à se in Olympia iustissimum
⁷ ac maximum inter mortales proposi-
 tum esse certamen, rati ne Ægyptios
 quidem hominum sapientissimos ali-
 quid ultra hæc esse inuenturos. Isti vbi
 in Ægyptum peruenerunt, eaque ex-
 posuerunt quorum gratia venerant,
 rex conuocauit ex Ægyptiis eos qui sa-
 pientissimi haberentur. Qui quum con-
 uenissent, & Eleos audissent omnia cō-
 memorantes quæ par erat ab eis fieri
 in edendo certamine, & se venisse di-
 centes sciscitatum num quid possent

1 Contiguous 2 Obliquior. 3 Impeditus. Vel, Remotus. 4 Ad bellicas copias & triremes partim in m. sept. 5 Ca-
 nales quibus deducebantur naues, ut paulo ante. Alii naualia interpret. 6 Eum autem vestitum quo usus erat quum ista confic-
 erentur, missum ad Branchidas Milesiorum. Apollini dicauit. Postea vero decem & septem omnino annos quum imperasset, deces-
 sit, trad. 7 Ac optima ratione præter omnes mortales

Ægyptiū reperire iustius, habito inter se consilio, interrogarunt Elcos nunquid apud eos certarent ciues. Et illis respondentibus, sine discrimine & suorum & ceterorum Græcorum, cuicunque volenti certare fas esse. Atqui, inquit, illos quum tale certamē proponerent, ab omni iure¹ excedere. Nullo etenim pacto posse fieri quin conciuī pugnantī ciues fauerent, facientes iniuriam hospiti. Sed si vellent iustū proponere certamē, & si eius gratiā venissent in Ægyptum, iusserunt hospitibus ponere certamen, nullo Eleorum certare permissio. Hæc **Ægyptiū Eleis subiecerunt.** ¶ Psammis autem, quum sex tantum regnasset annos in Ægypto, facta in Æthiopiam expeditione, mox vita defunctus est. Cuius regnum A P R I E S filius accepit, qui secundum Psammitichum auum suum, fortunatissimus extitit omnium ad eam ætatem regum, quinque & viginti dominatus annos. Quod intra tēpus & bellum Sidoni intulit, & cum Tyro pugna nauali dimicauit. Sed quum calamitas eum maneret, contigit ea occasione quam ego pluribus, dum res Libycas exequar, exponam, paucis contentus impresentiarum. Quū aduersus Cyrenēos Apries exercitu missō magnam cladem accepisset, id ei impurantes Ægyptiū rebellauerunt, opinati se ab illo in apertam perniciem fuisse dimissos: vt his internecione deletis, ipse ceteris Ægyptiis imperitaret securius. Hæc perquam grauer ferentes tum ii qui redierunt, tum eorum qui interierant amici, ingenue descuerunt. Id ubi rescuit Apries, mittit ad eos verbis sedandos Amasin. Qui quum peruenisset, reprehendensque dissuaderet ne talia facerent, quidam Ægyptiorum ei à tergo stans galeam circumdat: eaque circumdata, inquit se illam ob regnum imposuīde. Neq; hoc eo inuito factū fuit, vt ostendit. nam simulatque ab iis qui descuerāt Ægyptiis declaratus est rex, sese apparabat tanquā aduersus Aprien moturus. His cognitis Apries mittit ad Amasin ex iis qui secum erat Ægyptiis, spectatum quendam hominem nomine Patarbemin, iussū vt ad se viuiū Amasin perduceret. Hic ubi peruenit, Amasin ad se vocat.² Amasis (sedebat autē in equo ad suos cohortandos, insolēter). stolidie iubet hūc ad se adducere Aprie,

Αἰγύπτιοι τῶν διχαρότερον ἐπὶ ξυλρεῖν. οἱ δὲ, βαλδυσάμῃ, ἐπὶ τῶν πρῶτων τοῖς Ἡλείοις εἴσφι οἰσθαλίῃται ἀγωνίζονται. οἱ δὲ ἔφασαν καὶ σφέων καὶ ἄλλων Ἑλλήνων ὁμοίως ταῖς βουλομένῃς δέξιναι ἀγωνίζεσθαι. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἔφασαν σφέας ἔγωγε πῶνται, πῶν δὲ τῶν διχαρῶν ἡμαρτηκέναι. ὁ δὲ μὲν γὰρ εἰς μηχανὴν ὅπως ἐπὶ ἀσφῶν ἀγωνίζοιτο, ὡς εἴρηται, ἀδικούντες δὲ ξείνοι. ἀλλ' εἰ δὴ βέλονται διχαρῶς πῶναι, καὶ τοῦ περ εἴνεκα ἀπικύματα εἰς Αἰγύπτιον, ξείνοις ἀγωνιστῇσι ἐκείλοισι δὲ ἀγῶνα πῶναι, Ἡλείων δὲ μηδεὶ δέξιναι ἀγωνίζεσθαι. ταῦτα μὲν Αἰγύπτιοι Ἡλείοις ὑπεθήκατο. Ψάμμιος δὲ ἐξ ἑτα μοῦν βασιλεύσαντος Αἰγύπτου, καὶ στρατοσάμῃ εἰς Αἰθιοπίην, καὶ μετὰ τῆς τελευτήσαντος, δέδεξάτο τὴν βασιλείαν Ἀπρίης ὁ Ψάμμιος. ὁ δὲ μὲν Ψάμμιον δὲ ἐωὺτῃ στρατοσάμῃ ἐχρῆτο διδάμονέσας τῇ στρατῶν βασιλῶν, ἐπὶ ἑτα πάντα καὶ εἰκοσι δέξας. οἱ πῶνι ἐπὶ τῇ Σιδῶνι στρατῶν ἦλθε, καὶ ἐκαστὴν ταῖς Τυρίαι. ἐπεὶ δὲ οἱ εἶδε κακῶς χρῆσθαι, ἐγένετο ἀπὸ στρατοσάμῃ, τὴν ἐγὼ μεζόνως μὲν οἱ τοῖσι Λιευκιστοῖς λόχοις ἀπηγήσασθαι, μετρίως δὲ οἱ ταῖς παρῶνι ἀποπέμψας γὰρ στρατοσάμῃ ὁ Ἀπρίης μὲν ὅτι Κυρηναίης, μεγαλῶς δὲ στρατῶν πῶναι. Αἰγύπτιοι δὲ ταῦτα ὅτι μεμφόμενοι, ἀπέσπονται ἀπὸ αὐτῶν, δακύντες δὲ Ἀπρίην ἐκ στρατοσάμῃ αὐτῶν ἀποπέμψαι εἰς Φαινόμῃ κακῶν, ἵνα δὴ σφῶν φθορῇ γῆνται, αὐτῶν δὲ τῇ λοιπῶν Αἰγυπτίων ἀσφαλέτερον ἀρχῇ. ταῦτα δὲ δὴν ποιέμενοι ἐπὶ οἱ ἀπονοστήσαντες, καὶ οἱ τῇ ἀπολομένων φίλοι, ἀπέσπονται ἐκ τῆς γῆς. Πυρόμῃ δὲ Ἀπρίης ταῦτα, πέμψαι ἐπὶ αὐτοῖς Ἀμασιν καλεπαύσονται λόχοι. οἱ δὲ, ἐπεὶ τε ἀπικύματος κατελάμβανε τῶν Αἰγυπτίων, ταῦτα μὴ ποιέειν λέγοντες αὐτῶν, τῇ πῶν Αἰγυπτίων ὅτι πῶντα σῶντα σφῶν οἱ κύνειν. καὶ σφῶν πῶν, ἔφη ὅτι βασιλῆα σφῶν πῶναι. καὶ ὡς ἔκως ἀεκάσιν ἐγένετο ὁ ποιέμενος, ὡς δὲ δέκναι. ἐπεὶ τε γὰρ ἐσποντο μὲν βασιλέα τῇ Αἰγυπτίων οἱ ἀπεσπῶντες, παρεσκάλετο ὡς ἐλῶν ὅτι δὲ Ἀπρίην. πυρόμῃ δὲ ταῦτα ὁ Ἀπρίης, ἐπεμπε ἐπὶ Ἀμασιν αὐτῶν δόκιμον τῇ σφῶν ἐωὺδὲν Αἰγυπτίων, ταῖς οὐνομα μὲν Παταρβῆμῃς ὡς τῶν αὐτῶν αὐτῶν, ζῶντα Ἀμασιν ἀγαγεῖν παρ' ἐωὺτόν. ὡς δὲ ἀπικύμῃς ὁ Παταρβῆμῃς, ἐν Ἀμασιν ἐκάλεσε ὁ δὲ Ἀμασιν (ἐτυχῇ γὰρ ἐπὶ ἵππου κατήμενος) ἐπ' αὐτῶν ἀπικύματα ἵπποι καὶ τῶν μὲν ἐκείλοισι Ἀπρίην ἀπῶναι.

¹ Αἰθιοπία. ² Ἀτ Αμασίς (sedebat enim forte in equo) crure sublato pepedit, & illud Aprie affertū iussit. In Camerario. Αφ' ἑαυτοῦ ἑστῆτα interpretatio: sed Camerario assensior.

ὁμος δὲ αὐτὸν ἀξιοῦν τὸν Παταρβημιν, βασιλέ-
 ως μετὰ πεμπομένην, ἵεναι πρὸς αὐτόν. τὸν δὲ
 αὐτὸς ὑποκρίνασθαι ὡς ταῦτα πάλαι παρε-
 σκευάξω ποιεῖν, καὶ αὐτὸς οὐ μέμψασθαι Ἀ-
 πρίην· παρῆσθαι γὰρ καὶ αὐτὸς, καὶ ἄλλους
 ἀξύν. τὸν δὲ Παταρβημιν ἐκ τῆς λεγόμενης
 οὐκ ἀγνοεῖν τὴν ἀφ' οὗ αὐτὸς καὶ τὸν πατρίαν
 νοῦν ὁρεόντα ἀποδοῦναι ἀπέναι, βουλόμενοι τὴν ἡ-
 χίστην βασιλείαν διηλῶσαι τὸν παρὰ τὸν ἄνθρωπον.
 ὡς δὲ ἀπακτάσθαι αὐτὸν πρὸς τὸν Ἀπρίην οὐκ ἔχοι-
 ται τὸν Ἀμασιν, ὁ δὲ αὐτὸς λόγον δούλῳ, ἀλ-
 λα πρὸς ἑαυτὸν ἔχοντα, πρὸς ταῦτα ἔταξεν
 αὐτὸς τὰ τε ὧσα καὶ τὴν ῥίνα. ἰδοὺ μοι δὲ οἱ λοιποὶ
 τῆς Αἰγυπτίου, οἳ ἐπὶ τὰ ἐκείνου ἐφρόνουν, ἄν-
 δρα τὸν δοκιμώτατον ἐπὶ τῆς οὐρανίου ἀστρονομίας
 ἀγαθὸν, ὁ δὲ αὐτὸς ἔχοντα ὅτι οὐκ ἐπὶ τὴν ἀπ-
 ἰστεύουσαν πρὸς τοὺς ἐπὶ τῇ σφύρας αὐ-
 τοῦ Ἀμασί. Πυθόμενος δὲ καὶ ταῦτα ὁ Ἀπρί-
 ης, ὥπλιζε τοὺς ἐπὶ τῇ σφύρας, καὶ ἤλαυνε ἐπὶ τοὺς
 Αἰγυπτίους. εἶχε δὲ πρὸς αὐτὸν Κερκίαν τε καὶ Ἰ-
 ωνας, ἄνδρας ἐπὶ τῇ σφύρας τεισμεῖους. ὡς δὲ οἱ
 τὰ βασιλῆα ἐπὶ Σαί πόλιν μετὰ ἑαυτοῦ, καὶ ἀξι-
 οθῆναι καὶ οἱ τε πρὸς τὸν Ἀπρίην ἐπὶ τοὺς Αἰγυ-
 πτίους ἦσαν, καὶ οἱ πρὸς τὸν Ἀμασιν, ἐπὶ τοὺς ξεί-
 νους. ἐν τε δὲ Μέρφι πόλιν ἐγγύς ἀμφοτέρω,
 καὶ περὶ ἡσθεῖα ἐμελλοὶ ἀλλήλων. Ἐστὶ δὲ Αἰ-
 γυπτίαν ἐπὶ τὰ ἡμέα. καὶ τούτων, οἱ μὲν, ἱερεῖς,
 οἱ δὲ, μάχιμοι κεκλήσθαι· οἱ δὲ, βουκόλοι· οἱ δὲ,
 σκευάται· οἱ δὲ, κτενέται· οἱ δὲ, ἐρμηνεύς· οἱ δὲ,
 κυβερνήται. ἡμέα μὲν Αἰγυπτίαν ποσὺν ἔχου-
 σιν ὡς δὲ σφίσι κέεταί τῶν τεχνέων. οἱ δὲ
 μάχιμοι αὐτῶν καλεῖσθαι μὲν Καλασιεῖς τε καὶ
 Ἑρμοτύβιες. ἐκ νομῶν δὲ τῶνδε εἰσὶ κατὰ γὰρ
 δὴ νομοὺς Αἰγυπτίου ἀπαντα ἀγαθὰ ἱερῶν. Ἑρ-
 μοτύβων μὲν οἳδε εἰσὶ νομοὶ· Βουσιεῖτης, Σαίτης,
 Χερμῆτης, Γασημίτης, ἡσθεῖς ἢ Γεσωπίτης κα-
 λεομένη, Ναβὼ δὲ ἡμῖς. ἐκ μὲν τούτων τῶν νο-
 μῶν Ἑρμοτύβιες εἰσὶ ἡρόμενοι, ὅτε ἐπὶ πλείους
 ἡρόμενοι ἡρόμενοι, ἐκ ἑκαδέκα μυριάδων. καὶ τούτων βασι-
 σίς ὅστις δεδάνηκε ἑαυτὸν, ἀλλ' αἰεὶ ὅς τ' ἐμάχιστον.
 Καλασιεῶν δὲ οἳδε ἡσθεῖς νομοὶ εἰσὶ· Θηβαῖος, Βε-
 ρασιεῖτης, Ἀφθίτης, Τανίτης, Μενδῆσιος, Σεβεννί-
 τής, Αθριβίτης, Φαρθακίτης, Ομηίτης, Οἰσφίτης,
 Αἰύπιος, Μυεκφορίτης· οὗτοι δὲ οἱ νομοὶ ἐν τῇσι οἰκίαι, αὐτοὶ Βασιλεῖς πόλιν ἔχοντες οἱ νομοὶ Καλασιεῶν

& quum Patarbemis cum rogaret ut re-
 gem adiret, accitus, respondit se iam du-
 dum dare operam ut id ageret: nec de
 seipso Aprien esse questurum. se enim
 illi praeſto futurum & alios adductu-
 rum. Patarbemis non ignarus propositi
 illius, tum ex oratione tum ex apparatu
 quem videbat, statuit suae diligentiae esse
 quam celerrime regem rerum quae age-
 rentur facere certiorum. Huic redeunti,
 quod Amasin non adduceret, nullo ver-
 bo edito Apries ira percitus praecidi au-
 res nasumque iussit. Id intuentes cete-
 ri Aegyptii qui cum eo hactenus sense-
 rant, virum inter eos probatissimum ita
 foede indigneque affectum, ne tantif-
 per quidem differentes, ad ceteros
 transcunt, seseque Amasi tradunt. His
 quoque auditis Apries armatis auxilia-
 riis (habebat autem auxiliatorum cir-
 ca se ex Ionibus & Caribus triginta mil-
 lia) in Aegyptios tendit. Erat autem ei
 regia in vrbe Sai ingens ac spectatu di-
 gna. Itaque utrique aduersus alteros Ap-
 priani & Amasiani in Memphi vrbe
 constiterunt, tentaturi pugnae discrimen.
 Sunt autem in Aegypto septem
 hominum genera: quorum alii sunt sa-
 cerdotes, alii qui pugnatore appellan-
 tur, alii bubulci, alii subulci, alii instito-
 res, alii interpretes, alii gubernatores
 nauales. Tot sunt Aegyptiorum genera,
 a suo quodque artificio appellata: sed pu-
 gnatores vocantur Calasiries, & Her-
 motybies, qui harum regionum sunt:
 (nam in regiones distincta est omnis Aeg-
 yptus.) Hermotybiorum quidem haec
 sunt plagae, Busiritana, Saitana, Chem-
 mitana, Papremmitana, insula Prosopitis,
 quae vocatur Narho ex dimidia parte.
 Ex his tractibus Hermotybies, quum
 plurimi, centum ac sexaginta millia sunt:
 quorum nemo quippiam opificii quaestu-
 atii didicit, sed omnes rei militari va-
 cant. Calasirium haec aliae plagae sunt,
 Thebana, Bubastiana, Aphthitana, Ta-
 nitana, Mendesia, Sebennitana, Athri-
 bitana, Pharbathitana, Thmuitana, On-
 nuphitana, Anyfia, Myecphoritana.
 Haec tribus insulam incolit ex aduerso
 Bubastis vrbis. Haec tribus Calasirium,

1 Apries igitur in Aegyptios, Amasis in externos tendebat. Quumque Memphin utrique peruenissent, tentare pugnae discrimen parabant. Ceterum sunt & in Ad verbum, Mutuo alter alterum experiturus erat, vel, experiri parabat. Potest etiam verti non male fortasse, cum Valla, Apriani & Amasiani. 2 Harum praefecturarum sunt. (nam in praefecturas distincta est omnis Aegyptus.) Hermotybiorum quidem haec sunt praefecturae. Et paulo post, Ex his praefecturis, pro Ex his tractibus. Item paulo post Praefecturae, pro Plagae, et pro Tribus, nisi quis malis vocem Gracae nomen ubique retinere. 3 Anyfia,

qui dum quoad possunt plurimi coguntur, ducenta quinquaginta millia virorum sunt: quibus nec ipsis licet ulli artificio operam dare, sed solum rei militari, filio discendi a patre. Hoc ab Aegyptiisne mutuati sint Graeci non possum pro certo diiudicare, quum videam & apud Scythas Persasque & Lydos, denique apud omnes fere barbaros haberi pro ignobilioribus civibus eos qui artificia discunt, eorumque liberos: generosiores autem eos qui a manuariis operibus abstineant, praesertim qui cessent ob bellum. Hoc itaque cum ceteri Graeci didicerunt, tum praecipue Lacedaemonii.² Corinthii quoque minimi faciunt opifices. His solis Aegyptiorum praeter sacerdotes, hoc eximii honoris habebatur, ut singulis duodecim arura essent exemptae & immunes. est autem arura centum cubitorum Aegyptiorum quoquo versus. Aegyptius vero cubitus Samio par est. Haec tamen uniuersis exempta erant: istis vero per vices in orbem fruebantur, & nunquam iidem. Calasirium milleni & Hermothybium, alii totidem circa regem fungebantur annuo satellitum munere. Istis praeter aruras dabantur viritim haec alia, panis tosti pondo quinae mnae, carnis bubulae binae, vini sextarii quaterni. Haec assidue satellitibus praebantur. Vbi igitur ediuerso venientes, Apries cum auxiliariis, Amasis cum uniuersis Aegyptiis in urbem Memphin peruenire, congressi sunt. Et peregrini quidem egregie pugnaverunt, tamen quod erant multo inferiores numero, victi sunt. Fertur Apries ea fuisse persuasione,⁴ ut nullus neque deorum neque hominum posset sibi adimere regnum: adeo videbatur sibi illud stabilisse. Et tamen tunc congressus, proelio fugatus est, viuusque captus ad urbem Saim ductus est in aedes quae ipsius antea fuissent, tunc autem Amasis regia. Ibiq;⁵ quamdiu in regia pascebatur, eum Amasis honeste asseruauit. Tandem incusantibus Aegyptiis non iuste agere qui suum & ipsorum inimicissimum aleret, ita illis Aprien tradidit. Eum isti vbi strangulauere, paternis in monumentis sepelierunt, quae sunt in templo Mineruae, proxime coenaculum ad laeuam manu intranti.

εἰσι θρόνοι, ὅτε ὑπὲρ πλείους ἐχρέατο, πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδες αἰδρων. ὅσοι τύποισι ἐξέρχονται ἐπασκῆσαι ὁδομήν, ἀλλὰ πὰρ ἐς πόλεμον ἐπασκείοι μοιῶνα, παῖς ὧν πατὴρ ἔκδικε με¹ καὶ δίκαιοι. Εἰ μὲν ἰω καὶ τὸ τοῦ πατρὸς Αἰγυπτίων μεμα² θήκασιν οἱ Ἕλληνες, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως κείναι· ὁρεων καὶ Θρήκας καὶ Σκύθας καὶ Πέρσας καὶ Λυδοὺς, καὶ σχεδὸν πάντας τοὺς βαρβάρους, ἀποτιμοτέρους τῶν ἄλλων ἡγεμόνους πολητίων τὸς τὰς τέ³ χνας μαθαίνοι, καὶ τὸς ἐκ γένους τοῦτων. τὸς δὲ ἀπαλλαγμένους τῶν χειρωναξίων, θρηναίους⁴ νομίζου⁵ μίζου⁶ τὰς εἰ⁷, καὶ μάλιστα τὸς ἐς τὸν πόλεμον αἰχμένους. μεμαθήκασιν δὲ ὧν τὸ τοῦ πατρὸς οἱ Ἕλληνες, καὶ μάλιστα Λακεδαιμόνιοι. ἤκιστα δὲ Κορίνθιοι ἔνονται τοὺς χειρωναξίας. Γέρεα δὲ σφι ἡ πείρα ἐξ ἀραρημένων μοιῶν οἱ Αἰγυπτίων παρὲς τῶν ἰρίων· ἀρούρα ἐξ αἰρέτοι δυνάδεα ἐκάς αὐτελέες. ἡ δὲ δούρα ἐκ τῶν πύχων ἐστὶ Αἰγυπτίων παρὲς. ὁ δὲ Αἰγυπτιῶς πύχων τυγχάνει τοῖς ἐ⁸ 20 ὧν τὰς Σαμίω. ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι ἀπασιν ἡ δούρα ἀραρημένα. τὰ δὲ δὲ ἐν αὐτῇ τῇ ἐκαρπύω, καὶ οὐδαμῶς ποῖ. Καλασιῶν χίλιοι, καὶ Ἑρμοτύβων ἄλλοι, ἐδρουφόρον ἐστὶν ἐκάς οἱ ἐκαστοὶ βα⁹ σιλέα· τὸ ποῖσι δὲ ὧν, τὰ δὲ παρὲς τῶν δούρων ἄλλα ἐδίδδοτο ἐπὶ ἡμέρῃ ἐκάς ἡ ὅτι τὸ οἴτου σταθμός, πέντε μνέαι ἐκάς αὐτῶν, κρεῶν βοῶν δὲ δύο μνέαι, οἷου τίσσερες δούρα ἡρῆς. ταῦτα τοῖσι αἰεὶ δρουφόροι ἐδίδδοτο. Εἴπερ τὸ σμικρὸν τε, ὅ, τι Ἀφρίης, ἄγων τὸς ὑπὲρ¹⁰ κούρους, καὶ ὁ Ἀμασις πάντας τὸς Αἰγυπτίους, ἀπὲ¹¹ 30 καὶ ἐς Μίμφιν πόλιν, σμικρὰ καὶ ἐμαχέσαστο μὲν οἱ οἱ ἐξοῖοι, πλήθει δὲ πολλῶν ἐλάσσονες εἶντες, καὶ τὸ ἐσώθησαν Ἀφρίῳ δὲ λέγεται εἶ¹² ἡ δὲ Ἀφροῖα, μηδὲ δὴ δὲ μιν μηδὲα διώσασθαι παῦσαι τὴν βασιλῆης· ἔτω ἀσφαλέως ἐσώθησαν ἰδρύσασθαι ἐδούρα καὶ. καὶ δὴ τότε συμβαλὼν ἐσώθη καὶ ζώρηθις, ἀπὸ τῆς Σαῖν πόλιν, ἐς τὰ ἐσώθη οἴκια παρὲς¹³ 29 ἐν εἶναι, τότε δὲ Ἀμασις ἡ δὴ βασιλῆα. ἐστὶν αὐτὰ δὲ τὸς μὲν ἐξέφευγον ἐστὶ βασιλῆοι, καὶ μιν Ἀμασις εὖ ὥς περὶ τέλος δὲ, μεμφομένων Αἰγυπτίων ὡς ὅτι ποῖς δίκαια τρέφον τὸ σφίσι τε καὶ ἐσώθη καὶ¹⁴ 40 τὸν, ἔτω δὴ τὸ δὲ δὲ Ἀφρίῳ ἐστὶ Αἰγυπτιῶσι. οἱ δὲ μιν ἀπέπνιξαν, καὶ ἐπειτα ἐστὶν αὐτῶν πατρώησι πατῆσι. αἱ δὲ εἰσι ἐν τῇ ἰρίῳ τῆς Ἀφρίης, ἀφροῖα τὸ μετὰ τὸ ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν χερσὶς.

¹ Qui rei militari vacant. ² At Corinthii minime contemptui habent opifices. Intelligi autem Minime vel pro Nom, vel comparatiue pro Minime omnium. ³ Αφρίης, ab aliis Cyathi: ab aliis notationem vocabuli sequentibus Haustus vel Haustia. ⁴ Ne deum quidem ullum posse sibi adimere reg. ⁵ Aliquandiu quidem in regia nutritus fuit, & cum Amasis honeste obseruauit: vel, honesta obseruantia prosequutus est: tunc autem incusant. Vel, antea quidem in regia nutritus fuit: & cum Am. honeste obseruauit: at postquam incusantur Aegyptii, &c. ⁶ Palatium

fuiſſet plebeius, impræſentiarum tamen eſſe ipſorum regem, eoque iubere ut ſibi honor haberetur atque reuerentia. Hunc in modum ad ſe traduxit Ægyptios, ita ut æquum cenſerent ei ſervire.

CLXXIII

Idem hoc uſus eſt in rebus agendis inſtituto: ab aurora uſquedum reſertum eſſet forum, accurate negocia oblata agebat: deinde potabat, & inter compotiores iocabatur, morionē agens ac ſcurram. Quibus rebus offenſi amici, talibus eū verbis¹ caſtigabant, Rex, dicentes, non ē dignitate tua degis, qui ad tantam te dimittis nequitiam. Nam deberes² auguſto in ſolio ſedens, auguſte interdum res adminiſtrare. ita & Ægyptii cognoſcerent à magno ſibi viro præſideri, & tu melius audires. Nunc handquaquam facis ē regia dignitate. His ille reſpondit, ³ arcus ab iis quorum ſunt, quum eſt opus, intendi: eos, ſi ſemper intenti ſint, ruptū iri, nec poſſe eis illos, quum indigeant, vitrita & hominis inſtitutum eſſe: ſi aſſiduo laborare ſtudio, nec ullam partem ad luſum ſibi indulgere velit, fore ut pedetentim aut mente captus ſit aut membris. Quod ego intellegens, utriq; rei tempus impertio. Hæc

CLXXIV

Amasius amicis reſpondit. Etenim fertur Amasius, quum priuatus foret, fuiſſe potandi iocandique cum dicacitate ſtudioſus, & vir neutiquam rerum agenda- rum anxius. Et quoties eum potantē ac ſe oblectantem neceſſaria defeciſſent, ſolitum circumeundo furari: & quum repoſceretur ab iis qui dicerent eum ipſorum habere pecuniā, ac negaret, adduci ſolitum ad oraculum quodcunque eo in loco erat: & frequenter ab oraculis conuiſtum, frequenter abſolutum. Poſtquam vero etiam aſſequutus eſt regnum, iſta egit: quicumque dii eum furti abſoluerant, horum templa neque curæ habuit, neque vlla re ad ornamentum donauit, neque adiens ſacrificauit, tanquā nihil mererentur, quod redderent falſa reſponſa: qui autē eum⁴ pronunciauerant furem, hos tanquam vere deos, nec mendacia reddentes oracula, maxime coluit. Præterea in Sai veſtibus Minervæ fecit, opus admirandum, & longe ſuperans cetera tum ſublimitate tum magnitudine. tanta eſt vaſtitas lapidum atque ſubſtructionum. Quinetiam ingentes coloſſos, & immanes androſphingas ibidem poſuit.

CLXXV

ἦεν δημότης, ἀλλ' ἐν τῷ παρεόντι ἐπὶ αὐτῶν ἔτι βασιλεύς· καὶ πᾶν τε καὶ παρεμνησέσθαι ἐωυτῷ ἐκέλευε. ποιούτω μὲν τῷ παρῳα παρεμνησέσθαι πρὸς Αἰγυπτίοις, ὥστε διακοινῶ δουλεύειν. Ἐχρήτο δὲ κατὰ κράτος παρεμνησάτων τοιῶνδε· ὅ μιν ὀρθροῖον, μέχρι ὅπου πληθούσης ἀγορῆς, παρεμνησέσθαι παρῳα παρεμνησάτω παρεμνησάτω. ὅ δὲ ἀπὸ τοῦ τοῦ ἐπινε τε καὶ κατέσκαπτε τοὺς συμποταί· καὶ ἦν μάταιός τε καὶ παρῳα μισθῶν. ἀχρησθέντες ὅ τῳ τοιοιοί φίλοι αὐτῷ, ἐνοῦντέον αὐτῷ, τοιάδε λέγοντες, ὦ βασιλεῦ, οὐκ ὀρθῶς σεωυτῷ παρεμνησάς, ἐς ὃ ἀγαθὰ μὲν παρεμνησάτων σεωυτῷ. σὲ γὰρ χρῆν ἐν ἀγορῇ σεμνὸν σεμνῶ θεωρεῖσθαι, δι' ἡμέρας παρεμνησάτων παρεμνησάτω. καὶ οὕτω Αἰγύπτου τ' αὖ ὅτι· ἔτατο ὡς ἔπ' ἀνδρὸς μεγάλου ἀρχόνται, καὶ ἀμεινονὶ σὺ δὲ ἡχρῶς. νῦν δὲ ποιέεις οὐδ' ἀμῶς βασιλικῶν. ὁ δὲ ἀμείβετο τοῖςδε λόγοις, Τὰ πᾶσα οἱ κτημένοι, ἐπεὶ αὐτὸν δέονται χρῆσθαι, ἐνταυνύσιν· ἐπεὶ αὐτὸν χρῆσθαι, ἐκλυοῖσι. εἰ γὰρ δὴ δὴν πρὸς τῷ χρῆνον ἐνταυμῶν εἴη, ἐκρεμῆν αὐτῷ. ὥστε ἐς ὃ δέον οὐκ ἀνέχοιεν αὐτοῖσι χρῆσθαι. οὕτω δὴ καὶ αὐτῶν κατὰ κράτος· εἰ ἐδελοι κατεσπουδάσθαι αὐτοῖς, καὶ ἐς παρῳα μέρους ἐωυτῷ ἀιέναι, λαθροῖ αὐτῶν ματῆς, ἢ ὅγε ἀπὸ πληκτοῦ δημόματος. τὰ ἐγὼ δὴ πρὸς αὐτὸν, μέρους ἐκατέρω ἑμῶ. ταῦτα μὲν τοῖς φίλοις ἀμείψατο. Λέγεται δὲ ὁ Ἀμασις, ὅτε ἦν ἐδὲ ὡς φιλοπότης ἦν καὶ φιλοσκόμῳ, ἔτι καὶ οὐδ' ἀμῶς κατεσπουδασμένος αὐτῷ· ὅπως δὲ μιν ἐπιλείπει τῷ παρῳα καὶ ὕπαρξοντα τὰ ἐπιτήδεια, κλέπτεισθε αὐτῶν. οἱ δὲ αὐτῷ φάμενοι ἔχιν τὰ σφέτερα χρῆματα, ἀνδρῶν ἀγροῖον ἐπὶ ματῆον, ὅπως ἐκάστοισι εἴη. πολλὰ μὲν δὴ κατηλίσκετο ὑπὸ τῷ ματῆων, πολλὰ δὲ καὶ ὑπερβύλα. ἐπεὶ τε δὲ καὶ ἐβασίλευσε, ἐποίησεν ἀπὸ τοῦ παρῳα μὲν αὐτῷ τῷ παρῳα ἀπέλυσαι μὴ φῶρα εἶναι. τοῦτων μὲν τῷ παρῳα οὐτε ἐπεμῆλετο, οὐτε ἐς ἐπισκόπῃν ἐδίδου ὁδόν· ὁδὲ φοιτῶν ἐθύε· ὡς ὁδὸν ἐοῦσι ἀξίοισι, φάδεά τε ματῆα κακῶς μένοισι· ὅτι δὲ μιν κατέδρασαν φῶρα εἶναι. τῶν δὲ ὡς ἀληθῶν ἐόντων καὶ ἀφ' αὐτῶν ματῆα παρῳα μὲνων, ἀμάλισα ἐπεμῆλετο. Καὶ τῷ μὲν, ἐν Σαί τῇ Ἀθηνῶν παρῳα λαμὰ θωμῆσι αὐτοῖς ὅξεωσιν, πολλὰν πόρῳα ὑπερβαλλόμενος τῷ τε ὑφεί καὶ τῷ μεγαλει, ὅσων τε ὃ μέγας λίθων ὅτι, καὶ ὁκρίων τέων· τῷ δὲ, χρυσῶν μεγάλοις καὶ ἀνδρῶν φησὶς ἀμῆκας ἀνέθηκε.

¹ Admonebant, Non teipsum recte regis, o rex, qui &c. ² Augustus augustus in folio sedens per totum diem res administrat. ³ Qui arcum possident, quum illo opus habent, intendunt: postquam autem uti sunt, remittunt. Nam si perpetuo intentus esset, frangeretur, ut, quum opus esset, uti iam illo non possent. Talem & hominis condicionem esse: si assidue seria tractare, nec vll.

⁴ Ad verbum, Constrinxerant, id est, Conuincerant.

λίθους τε ἄλλους ἐς ὑπὸ πικρῶν ὑποφύεας ὁ μέ-
 γατος ἐκόμεσε. ἡ γὰρ τοῦ ἱουτέων τῆς μὲν, ἐκ τῆς
 25 Μέμφιν ἐκόμεον λίθοτομέων, τῆς δὲ ὑποφύεας,
 ἧς Ἐλεφαντίνης πόλιος, πλόον ἐείκοσι ἡμερέ-
 ων ἀπέχουσα ἀπὸ Σαίος. ὁ δὲ οὗτος ἦν αὐτῶν,
 ἀλλὰ μάλιστα θαυμάζω, ἔστι τόδε οἰκῆμα μενολι-
 30 κῆμιον θοὸν ἐκόμεσε ἧς Ἐλεφαντίνης πόλιος. καὶ τὸτο ἐκόμε-
 μιζε μὲν ἐπ' ἑτα πείρα, διχάλιοι δὲ οἱ περὶ σπειρά-
 χαῖο ἀνδρες ἀγῶνες, καὶ οἱ ἀπὸ πύλων ἡδὲ κυβερνή-
 τῶν γένους τούτου ὁ μὲν μήκους ἑξωθεν ἔστι, εἰς τε καὶ
 εἰκοσι πῆχες ὅσους, τεσσέρες καὶ δεκά ὕψος δὲ, ὁ-
 κτώ. τῶτα μὲν πὰ μέγα ἑξωθεν τῆς γένους τῆς μενολιθ-
 35 ἔστι. ἀπὸ ἑσῶθεν δὲ μήκους, ὁκτώ καὶ δεκά πῆχων, καὶ
 πυρῆνος ὁ δὲ ὅσους, δώδεκα πῆχων. ὁ δὲ ὕψος, πεί-
 τε πῆχων ἔστι. αὐτὴ τῆς ἰσθμῶς καὶ τῆς ἑσῶθεν. ἔσῳ
 γὰρ μιν ἐς τὸ ἰσθμῶς φασὶ τῆς δὲ εἰνέκα οὗτος ἐσελκύσθαι
 ὅν ἄρχιτέκτονα. αὐτὸν ἐλκυσμένης τῆς γένους, αὐαγε-
 νᾶσαι, οἳ αὖτε χροῖα ἐκ γερνόντος πολλῶν, καπαχρῶ-
 40 μιν τῶν ἔργων. τῆς δὲ Ἀμασίν, ἐν θυμῷ οὐκ οἰκισάμε-
 νον, οὗτος ἐάν ἐπὶ πορρωτέρω ἐλκύσθαι. ἡ δὲ πῆες λέ-
 γουσι ὡς αὐτῶν πορρωτέρω ἐλκυσθαι. αὐτὸ τῆς αὐτῆς
 μοχλῶντων, καὶ ἀπὸ τούτου οὗτος ἐσελκυσθαι.
 Αἰεθῆκε δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀνδράσι ἱερίοι ὁ Ἀμασίν πᾶσι
 τοῖς ἐλλογίμοις ἔργα ὁ μέγας ἀξιοθέητα. καὶ δὲ καὶ
 45 ἐν Μέμφι, ὅτι ὑπὸ καὶ μιν καὶ λαόν, τῶν Ἡφα-
 γείων ἐμπεραθεῖ τῶν πόδες πέντε καὶ ἑβδομήκοντα εἰς
 ὁ μήκους. ὅτι τῶν αὐτῶν βαθρῶν ἔσῳ, τῶν αὐτῶν
 ὄντος λίθου, δύο καὶ λαόν, εἰκοσι ποδῶν ὁ μέγας ἐ-
 ὠν ἐκαστέρος ὁ μὲν ἐνθεν, ὁ δὲ ἐνθεν τῶν μετὰ ἑξῆς. ἔστι δὲ
 50 λίθινος ἑτέρος ποσῶτος καὶ ἐν Σαί, καὶ μιν καὶ τῶν αὐτῶν
 ἔσῳ τῶν αὐτῶν Μέμφι. τῆς δὲ τῶν αὐτῶν Μέμφι ἰσθμῶς
 Ἀμασίν ἔστι ὁ δὲ οὗτος ἐκόμενος, ἐὼν μέγα τε καὶ ἀξιοθέ-
 ητότατος. Ἐπὶ Ἀμασίνος τῶν βασιλῶν λέγει Ἀί-
 γυπτιος μάλιστα δὴ τότε διδάσκειν ἡμῶν, καὶ πὰ ἀπὸ τῶν
 ποταμῶν τῆς χώρης γινόμενα, καὶ πὰ ἀπὸ τῆς χώρης τοῖς
 55 ἀνδράσι τοῖς καὶ πόλιν ἐν αὐτῇ ἡμέρᾳ τῶν ἀπάσας
 τότε δις μυρίας τῶν οἰκιστῶν. νόμον τε Αἰγυπτίοις
 τοῖς δὲ Ἀμασίν ἔστι ὁ κατὰ τῆς ἀπὸ δὲ κινῶν ἑτέρος
 ἐκαστὸς τῶν νομαρχῶν πᾶσι πᾶσι Αἰγυπτίων, ὅτι
 60 βίβεται μὴ δὲ ποιῶντα τῶντα, μὴ δὲ ἀποφάνοντα δι-
 κῆν ζῶν, ἰθὺν καὶ θανάτω. Σόλων δὲ ὁ Ἀθῆναιος
 λαβὼν δὲ Αἰγυπτίῳ ἔσῳ ὅν νόμον, Ἀθῆναιοις ἐθε-
 65 πο. τῶν αὐτῶν ἐς αἰεὶ χρεῶνται, εἰσὶν ἀμύμων νόμοι.

101

ab Aegyptiis mutuatus, Atheniensibus tulit, quam illi, quod sit castissima, assidue usurpant.

Alia quoque saxa prægrandia in appa-
 tum comportavit, ducta partim ἐλα-
 dicinis quæ iuxta Memphin sunt, par-
 tim utique quæ maioris molis erant,
 ex vrbe Elephantina, quæ Sai distat vi-
 ginti dierum navigatione. Adhæc, quod
 non minime sed maxime omnium ad-
 miror, attulit ædificium ex solido sa-
 xo ab vrbe Elephantina, in quo affe-
 rendo triennium consumpserunt duo
 millia delectorum virorum, qui omnes
 10 erant gubernatores. Huius autem do-
 mus extrinsecus est vnus & viginti cu-
 bitorum longitudo: quatuordecim, la-
 titudo: octo, sublimitas. Hæc est dimen-
 sio exterior tecti ex vno lapide. Intror-
 sum autē duodeuiginti & amplius cu-
 bitorum est longitudo: quinque, sublimi-
 tas. Domus hæc ad ingressum templi col-
 locata est. nā ob id aiunt in templū non
 fuisse pertractam, quod quum suspiraf-
 set architectus dum illa adueheretur, ut-
 pote pertæsus diutini temporis operæ,
 20 ea de re stomachatus Amasis, non per-
 miserit hominē ulterius trahere. Non-
 nulli aiunt quendam ex iis qui vestibus
 lapidem agebant, ab illo fuisse oppres-
 sum, ideoque lapidem non introducū.
 Donauit præterea operibus ob magni-
 tudinem spectaculo dignis cum alia
 25 templa insignia, tum in Memphi tem-
 plum Vulcani, colosso supino ante illud
 posito, longitudinis quinque & septua-
 ginta pedum. Superque idem pauimen-
 tum gemini colossi stant ex Æthiopi-
 co lapide, vicensium pedum magnitu-
 dinis, hinc & hinc magno illi assisten-
 tes: cuius instar est alter in Sai lapis, eo-
 dem habitu iacens. Illud etiam quod in
 Memphi est templum Ididis ingens &
 30 spectatu dignissimum, Amasis ædifica-
 uit. Sub Amasi rege dicitur Ægyptus
 fuisse maxime beata, in iis quæ vel regio-
 ni ex flumine, vel hominibus ex regio-
 ne proueniunt, & vrbes quæ incole-
 rentur tunc, fuisse numero illic mille &
 viginti. 4 Amasis quoque extitit qui legem
 hanc apud Ægyptios condidit, ut singu-
 lis annis apud prouinciarum præfides
 35 Ægyptii omnes demonstrarēt vnde vi-
 uerent: & qui aut hoc non faceret, aut
 non demonstraret sese legitime viuere,
 is morte afficeretur. Quam legem Solon
 40

CLXXVI

CLXXVII

1 Duodeuiginti cubitorum. & digitorum xx est longitudo: latitudo vero, cubitorum duodecim: quinque, subl. 2 Hoc in religionem vertens Amas. 3 Ex eodem lapide, 4 Hic est autem Amasis qui legem hanc tulit, demonstrare vnum quemque apud præfides cuiusque loci, vnde viuat: quod qui non fecerit, aut demonstrare vix suæ rationem iustam non potuerit, hunc mor- te multandum. Solon autem Atheniensis sumptam hanc legem ex Ægypto Atheniensibus promulgauit, qua illi semper vsi sunt. lege hæc inculcata. In hunc locum vertit Budam.

CLXXIIX Amasis porro, quoniam Græcorum erat studiosus, cum alia in quosdam Græcos officia contulit, tū iis qui in Ægyptum concederent, dedit facultatem Naucratin urbē incolendi. Qui vero eorū nolent illic habitare, sed nauigando negociari, fecit potestatem certis in locis aras & fana extruendi. Et maximū quidem eorum fanum atq; celeberrimum vocatur Græcum: ciuitates autem quæ cōmuniter illud extruxerunt, sunt, Ionum quidem, Chius, Teus, Phocæa, Clazomenæ: Dōrum autem, Rhodus, Cnidus, Halicarnassus, Phaselis: Æolum vero, vna Mitylene. Harum ciuitatum hoc fanum est, & ab his præfecti emporii præbentur. Ceteræ ciuitates quæ confortes huius rei sunt, rei ad ipsos minime pertinentis confortes sunt. Separatim tamen ædificauerunt, Æginetæ quidē, Iouis: Samii autem, Iunonis: Milesii vero, Apollinis fanum. Nam vetus emporium erat sola Naucratis: præter hoc in Ægypto aliud nullum. Quod si quis in aliud aliquod Nili ostium applicuisset, is necesse habebat deicere se venisse inuitum, datoque iureiurando eadem naui ad Canobicum nauigare: & si id minus per contrarios ventos posset, onera fluuiatilibus nauigiis circumagere lustrando Delta, donec perueniret Naucratin. ita Naucratis in honore erat. Iam vero quum Amphictyones templum quod nunc Delphis est, (quia illud prius sua sponte deflagrauerat) trecentis talentis construendum locassent, Delphi, quos quarta pars sumptus contingebat, circa ciuitates vagi, cum aliunde tum vero non minimum ex Ægypto retulerunt. nam Amasis quidem eis mille talenta aluminis, Græci autem qui Ægyptum incolebant, vicensimas donauerunt. Cum Cyrenæis quoque Amasis amicitiam societatemque iniit, ita vt illinc vxorem etiam putaret sibi esse ducendam, siue feminæ Græcæ amore captus, siue alias ob beneuolentiam Cyrenæorum. Vxorem quam duxit, alii volunt filiam fuisse Battii, alii Arcefilai, alii Critobuli, inter suos populares viri spectati, nomine Ladicen: cum quadum in toro cubaret, concumbere non poterat, quum tamen aliis mulieribus vteretur. Id quum diu fieret, ad eam Amasis, Tu vero, inquit, vxor veneficio me læsisti: ideoque nullo machinamēto vales effugere

Φιλέλλω δὲ ἡμόμορος ὁ Ἀμασις, ἀλλὰ τε ἐς Ἑλλήνων μετιξετέρους ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι ἀπικυδροῦσι ἐς Αἴγυπτον ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν ἐνοικῆσαι. τοῖσι δὲ μὴ βουλομένοισι αὐτῶν οἰκεῖν, αὐτὴ δὲ ναυπηλοῦσι, ἔδωκε χώρους ἐνδρύσασθαι βωμοὺς καὶ τεμένηα θεοῖσι. ὁ μὲν νυν μέγας οὖν αὐτῶν τέμενος, καὶ οἰκόμενος ὅταν ἐὼν καὶ χρῆσιμωτατον, καλεῖται δὲ Ἑλλήων, αἳ δὲ πόλεις εἰσι αἱ ἰδρυμένας καὶ Ἰώνων μὲν, Χίος, καὶ Τέως, καὶ Φώκαια, καὶ Κλαζομεναί. Δαρείων δὲ, Ρόδος, καὶ Κνίδος, καὶ Ἀλικαρνασσός, καὶ Φάσηλις. Αἰγίων δὲ, ἡ Μιτυληναίων μοῦνη. πούτῃων μὲν ὅτι ὁ τέμενος τῆτο. καὶ περὶ τῆς ἐμπορίου αὐτῆς αἱ πόλεις εἰσι αἱ παρέχουσιν. ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλεις μεταποιεῦνται, ὁδὸν σφί μετέον μεταποιεῦνται. χώρις δὲ, Αἰγινήται ἐπ' ἐωὺτ' ἰδρύσαντο τέμενος Διός· καὶ ἄλλο Σάμιοι, Ἡρῆς καὶ Μιλήσιοι, Ἀπόλλωνος. Ἡ δὲ τοπαλαῖον μοῦνη ἡ Ναύκρατις ἐμπόριον, καὶ ἄλλο ὁδὸν Αἰγύπτου. εἰ δὲ τις ἐς τῆς π' ἄλλο φορμῆς τῆ Νείλου ἀπὶ κρητο, χεῖν ὁμῶσαι, μὴ μὲν ἐκίτα ἐλθεῖν. ἀπομόσαντα δὲ, τῇ νηὶ αὐτῇ πλέειν ἐς τὸ Κανωβίχην. ἢ εἰ μὴ γὰρ οἷα τε εἴη πρὸς αἰέμοις αἰτίαις πλέειν, τὰ φορτὰ ἔδεε πείλασθαι ἐν βάρησι πρὸς τὸ Δέλτα, μέχρι οὗ ἀπὶ κρητο ἐς Ναύκρατιν. οὕτω μὲν δὴ Ναύκρατις ἐτετίμητο. Ἀμφικτυόνων δὲ μεθωσάντων ὅν ἐν Δελφοῖσι νῦν εἶναι τὸν τεικησίων παλαῖων ὄξερτάσασθαι. (ὁ γὰρ πρὸς τερριῶν αὐτοῦ, αὐτομάτως κατεκέρη) τοῖς Δελφοῖς δὲ ἐπέβαλε τεταρτημόριον τῆ μεθώματος πρὸς αἰεῖν. πλαιωμένοι δὲ οἱ Δελφοὶ πρὸς τὰς πόλεις, ἔδωκεν αἰεῖν. ποιεῦντες δὲ τῆτο, οὐκ ἐλάχισον ὅξ Αἰγύπτου ὑπέκατο. Ἀμασις μὲν γὰρ σφί ἔδωκε χίλια εὐσηλείας τάλαντα· οἱ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκόντες Ἑλλῆνες, εἴχουσι μνέας. Κυρηναίοισι δὲ ἐς Ἀλλήλους Ἀμασις φιλότητα τε καὶ συμμαχίην συνεθήκατο. ἐδικάωσε δὲ καὶ γῆμιν αὐτοῦ, εἴτ' ὅτι θυμῶς Ἑλληνίδος γυναικός, εἴτε καὶ ἄλλως φιλότητος Κυρηναίων εἶνεκα. γαμῆει δὲ ὦν, οἱ μὲν λέγουσι Βάττειον, οἱ δὲ Ἀρκεσίλειον θυγάτηρα, οἱ δὲ, Κριτοβούλου, ἀνδρὸς τῆς ἀστὸν δοκίμου· τῇ οὖν οὖμα ὡς Λαδίκη. τῇ ἐπὶ τε συγχλίνοντο Ἀμασις, μίσγεσθαι οὐκ οἶός τε ἐγύρετο. τῇσι δὲ ἄλλῃσι γυναιξὶ ἐχέσθαι. ἐπὶ τε δὲ πολλὸν τῆτο ἐγίνετο, εἴπε δὴ ὁ Ἀμασις πρὸς τὴν Λαδίκην τῶν τῶν καλεομένην, ὡς γυναικί, καὶ τὰ με ἐφ' ὅμαζας, καὶ ἔστι ὁδὸν μὴ μηχανή

μη οὐκ ἀπολωλείαι κείκιστα γυναικῶν πασέων. ἡ δὲ
 Λαδίκη, ἐπεὶ τὲ οἱ Σφιδμυρὴν ὁσδὲν ἐχρῆτο ὠρηύ-
 περος Ἀμασίς, δὴ χεται ἐν τῷ νόῳ τῇ Ἀφροδίτῃ,
 ἡ δὲ οἱ ἐπὶ κείνῃ τὴν νύκτα μιχθῇ ὁ Ἀμασίς, (τὸ
 γὰρ οἱ κακὸν εἶ) μῆχος) ἀγαλμά οἱ ἀποπέμ-
 ψιν ἐς Κυρήνην. μὲν δὲ τὸ δὴ χὲν αὐτῇ οἱ ἐμίχθη
 ὁ Ἀμασίς, καὶ ὁ ὠθῶν ἦδη ὁκότε ἐλθοῖ Ἀμασίς
 πρὸς αὐτὴν, ἐμίσητο καὶ κάρτα μιν ἔστρεψε μετὰ τὸτο.
 ἡ δὲ Λαδίκη ἀπέδωκε τὸ δὴ χὲν τῇ θεῷ. ποιησαμένη
 γὰρ ἀγαλμα, ἀπέπεμψε ἐς Κυρήνην, ὃ ἐπὶ καὶ ἐς
 ἐμὲ ἡ σῶν, ἔξω τετραμυρόν τῷ Κυρηναίων ἀγε-
 ος. ταύτην δὲ Λαδίκη, ὡς ἐπεκράτησε Καμβύσης
 Αἰγύπτου, καὶ ἐπύθετο αὐτῇ ἡ τις εἴη, ἀπέπεμψε ἀσι-
 νέα ἐς Κυρήνην. Ἀνέθηκε δὲ καὶ ἀγαλματα ὁ Ἀ-
 μασίς πέμψας ἐς τὴν Ἐλλάδα. τὸ μὲν, ἐς Κυρήνην
 ἀγαλμα ἐπίχρυσον Ἀθηναίης, καὶ εἰκόνα ἐωὺτ, γρα-
 φὴν εἰκασμένην τὸτο δὲ, τῇ δὲ Λίνδῳ Ἀθηνᾶς δύο
 τε ἀγάλματα λίθινα, καὶ θώρηκα λίθινον ἀξιοθέητον.
 τὸτο δὲ ἐς Σάμον τῇ Ἥρῃ, εἰκόνας ἐωὺτὸ διφασίας
 ξυλίνας, αἱ δὲ τῷ ἡνῶ τῷ μεγάλῳ ἰδρύατο ἐπὶ καὶ ὁ
 μέχρως ἐμὲ, ὅπια δὲ τῷ θυρέων. ἐς μὲν ἰω Σάμον
 αὐέθηκε καὶ ἔφινεν τὴν ἐωὺτὸ τε καὶ Πολυκράτους
 τῷ Αἰάκειος. ἐς δὲ Λίνδον, ξεινὴς μὲν ὁσδὲμῆς εἰνε-
 κεν ὅπ δὲ ὁ ἰεὺς ὁ δὲ Λίνδῳ ὁ τῆς Ἀθηνᾶς λέ-
 γεται τὰς τῷ Δαίδαλῳ θυγατέρας ἰδρύσασθαι ὡρε-
 σχούσας, ὅτε ἀπεδίδρυσκον τὸς Αἰγύπτου παῖδας.
 ταῦτα μὲν αὐέθηκε ὁ Ἀμασίς. εἴλε δὲ Κύπρον
 ὡρεστος δὲ θρόνων, καὶ κατεστρέφατο ἐς φέρον ἀπ-
 αγωγῇ.

quominus inter omnes mulieres tetera-
 rima pereas morte. Ladice, quum per-
 negando nihilo placatiorem redderet
 Amasin, vouit intra se Veneri, si ea no-
 cte secum coiret Amasis, (hoc enim i-
 plius fuisse machinamentum aduersus
 illud malum) statuam Cyrenas se illi
 missuram. Concepto autem voto, coit
 statim cum ea Amasis, ac deinceps quo-
 ties adiret, cum ea coibat: ac postmodū
 eam perquam valde dilexit. Et Ladice
 votum deæ persoluit, facta statua Cyre-
 nasque missa, quæ ad meam vsque me-
 moriam incolumis erat, extra urbem
 Cyrenensem posita. Hanc Ladicen Cā-
 byses, posteaquam Ægypto potitus est,
 cognito quænam esset, Cyrenas illæsam
 remisit. Donauit item Amasis dona
 quæ misit in Græciā: Cyrenas quidem,
 statuam Mineræ inauratam, & sui ima-
 ginem pictura adumbratam: Lindum
 autem, duo lapidea Mineræ simulacra,
 & thoracem lineum spectaculo dignū:
 Samum vero, Iunoni bifarias sui ima-
 gines, quæ magno in templo erectæ e-
 rant post ianuas, ad meam vsq; ætatem.
 Samum quidē, propter hospitium quod
 inter ipsum erat & Polycratem Æacis
 filium: Lindum autem, nullius hospitii
 gratia, sed quia templum quod Lindi
 est, Mineræ feruntur extruxisse Danaï
 filiar, postquam agnitæ sunt quum fili-
 os Ægypti fugerent. Hæc quidem do-
 naria dedicauit Amasis, primusque mor-
 talium Cyprum cepit, tributariamque
 fecit prouinciam.

1 Ad viuum expressam: 2 Eὐαγγελιστὴς quum f.

HERODOTI HPOΔOTOY

HALICARNASSEI TOY AΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ

HISTORIARVM LIBER

tertius, qui inscribitur

Γ Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν Τ Ρ Ι Τ Η,

ἐπιγεγραμμένη

T H A L I A.

Θ Α Λ Ε Ι Α.

DVERSUS hunc Amasin CAMBYSES Cyri filius, comparato cum ex aliis quibus imperabat, tū ex Græcis Ionibus Æolibusque, exercitu, bellum

mouit ob hanc causam: Misso in Ægyptum¹ legato, Cambyzes petiit ab Amasi filiam, & petiit consilio cuiusdam Ægyptii, qui Amasi erat infensus quod se potissimum ex omnibus Ægypti medicis Amasis ab vxore & liberis abstraxisset, amandando in Persas, quo tempore Cyrus ad Amasin miserat petitum ocularium medicum, omnium qui in Ægypto essent præstantissimum. Ob id infensus Amasi ille Ægyptius, institit suadere Cambysi vt ab Amasi filiam peteret: vt ille aut maxore afficeretur data filia, aut non data, Cambysi redderetur inuisus.² Amasis eam nec dare audebat, nec abnuere. nam & Cambysem intelligebat non habiturum illam vxoris loco, sed pellicis: & Persarum potentiam grauabatur horrebatque. Hæc reputans, ita sibi faciendum statuit: Erat Aprie superioris regis filia, nomine³ Nitetis, vnica domi relicta, grandis atque speciosa. Hanc puellam Amasis vestitu pariter & auro exornatam, pro sua in Persas dimittit. Quam quum post aliquantum tempus Cambyzes salutasset, filiam Amasis appellans, ipsa ad eum, Rem, inquit, rex, ignoras, ab Amasi elusus, qui me ornatu compram transmisit, tradens tibi pro sua, quum reuera sim Aprie filia, quem ille dominum suum cum Ægyptiis rebellans interemit.⁴ Hic sermo extitit causa quæ Cambysem Cyri filium vehementer indignatum induceret aduersus Ægyptū.

Γ Γ τὸν δὲ δι' Ἀμασιν Καμβύσης ὁ Κύρου ἐστρατεύετο, ἀγωνὶς ἄλλος, τῷ ἦρχε, καὶ Ἑλλήων Ἰωνῶν τε καὶ Αἰολέας, δι' αἰτίων τοιούτων. πέμψας Καμβύσης εἰς Αἴγυπτον κήρυκα, αἵ τε Ἀμασιν θυγάτηρα. αἵ τε δὲ ἐκ βουλῆς ἀνδρῶν Αἰγυπτίου, ὃς μεμφόμενος Ἀμασιν, ὥρμηξε ταῦτα, ὅτι μιν ὅς ἀπὸ τῶν τῷ εἰς Αἰγύπτου ἐν τῷ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ γυναικὸς τε καὶ τέκνων, ἐκδοτὸν ἐποίησε εἰς Πέρσας, ὅτε Κύρος πεμψάσθαι Ἀμασιν αἵ τε, ἐν τῷ ἐνδοξοτάτῳ ὅς εἰν ἀριστος τῷ εἰς Αἰγύπτου. ταῦτα δὲ ὅτι μεμφόμενος ὁ Αἰγύπτιος, ἐπὶ τῇ συμβουλίᾳ, κελύων αἰ-³ συμβουλή, τὴν δὲ Καμβύσει Ἀμασιν θυγάτηρα· ἵνα ἡ δὲ αἰσῶτο, ἢ μὴ δοῖε, Καμβύσει ἀπέχρηστο. ὁ δὲ Ἀμασιν τῇ θυγατρὶ τῷ Περσέων ἀχθόμενος καὶ ἀρρώδων, ὅς εἰχε οὐτε δοῦναι, οὐτε ὀρέσασθαι. Αἱ γὰρ ἡσυχία τοῦ οὐχ ὡς γυναικὶ μιν ἐμελλε²⁰ Καμβύσης ἐξείναι, ἀλλ' ὡς παλλακίῳ. ταῦτα δὲ ἐκλογίζόμενος, ἐποίησε ταῦτα· ὡς Ἀπρίῳ τῷ πατρὶ ὅτι βασιλέος θυγάτηρ κέρτα μεγάλη τε καὶ δειρή, μοῦνη τῷ οἴκῳ λελειμένη. οὐνομα δὲ οἱ ὡς Νίτης. ταῦτα δὲ τὴν παῖδα ὁ Ἀμασιν χρομήσας ἐὰν ἡ καὶ χρυσῶ, ἀποπέμπει εἰς Πέρσας ὡς ἐωὺ τῷ θυγατρί. μὲν δὲ χρόνοι ὡς μιν ἡσυχία τοῦ πατρὸς οὐνομάζων, λέγει παρὸς αὐτὴν ἡ παῖς, ὡς βασιλῆς, ἀφ' ἑβελήματος ὑπὸ Ἀμασίου οὐ μαθαίεις, ὅς ἐμὲ σοι χρομή ἀσκήσας· ἀπέπεμψε, ὡς ἐωὺ τῷ θυγατρί διδοῖ, εὐσαν τῇ ἀληθείᾳ Ἀπρίῳ τῷ ἐκείνῳ εὐσὶ δεσπότη, μετ' Αἰγυπτίων ἐπὶ πρῶτας ἐφόνδον. τῷ δὲ ὅς ἐκός καὶ αὐτῇ ἡ αἴτη ἐχθρομένη ἦχε Καμβύσει δι' Κύρου, μεγάλας θυμώματα, ἐπ' Αἰγύπτου.

¹ Caduceatore. Sic alibi κήρυξ recte vocat caduceatorem, non legatum. ² Amasis, quum Pers. potentiam grauaretur atq; exhorresceret, nec dare nec abnuere audebat. nam & Camb. ³ Nitetis, valde procera & formosa, solā ex ea familia relicta,

⁴ Hic sermo & hæc causa vel occasio interueniens Camb. Cyri fil. veh. stomachatum aduersus Ægyptum impulit.

οὕτω μὲν ἰκλίνοντο λέγοντες Πέρσας. Αἰγύπτιοι δὲ οἰ-
κεινῶνται Καμβύση· φάσκειν μὲν ἐκ τούτης δὴ
τῆς Ἀπρίης θυγατρὸς γένεσθαι. Κύρου γὰρ εἶ)
ὄν περ μὲν ἔλεγε τὸν Ἀμασιν ὅτι τὴν θυγατέρα,
ἀλλ' οὐ Καμβύση. λέγοντες δὲ τὸν ἑαυτοῦ ὄρθας
λέγουσι. οὐ μὲν οὖν δὲ λελήθε αὐτοῖς (εἰ γὰρ πινύς
καὶ ἄλλοι τὰ Περσέων νόμιμα ὄρθας ὅτι γένεσθαι, καὶ
Αἰγύπτιοι) ὅτι τὸν μὲν νόμον οὐ σφί νόμος ἐστὶ
βασιλεύουσι, γνησίου πατρὸς· αὐτοῖς δὲ, ὅτι Κα-
σανδάνης τῆς Φαρνάσπης θυγατρὸς ἦν παῖς Καμ-
βύσης, αὐτὸς δὲ Ἀχαιμένης, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς Αἰ-
γυπτίας. ἀλλὰ τὸν ἀνδρὸς ὅν λόντος, πρὸς-
ποδύμενος τῇ Κύρου οἰκῇ συγγενὴς εἶ). καὶ τὸν
τα μὲν ὡς ἔχει. λέγεται δὲ καὶ ὡς λόντος, ἐμοὶ
μὲν οὐ πιθανόν· ὡς τῷ Περσίδων γυναικὸν ἐπλ-
θούσας τις τὸν Κύρου γυναικας, ὡς εἶδε ἡ Κα-
σανδάνη παρὰ τὴν τέκνα διείδεν τε καὶ μεγά-
λα, πολλὰ ἔχοντα τὰ ἐπαίνω, ὑπερβαῖν μάζουσα.
ἡ δὲ Κασανδάνη, εὐὺς τῇ Κύρου γυνή, εἶπε τὰδε·
103 "Τοιῶνδε μὲν τοὶ ἐμὲ παίδων μητέρα εὐόουσαν Κύρου
"εἰς ἀπὸ μὲν ἔχει· τὴν δὲ ἄνδρα Αἰγύπτου ὅτι κτηνόν,
"εἰς ἀπὸ μὲν ἔχει. τὴν μὲν ἀχθὸν μὲν, τῇ Νιτήτι εἰ-
"πὴν τὸν τῷ. τῷ δὲ οἱ παίδων ὅν παρὰ τὸν τῷ εἰ-
"πὴν Καμβύση, τοι γὰρ, ὡς μήτηρ, ἐπεὶ ἔχον γυναι-
"κα αὐτῇ, Αἰγύπτου τὰ μὲν αὐτῇ, καὶ τὸν θῆσαν· τὰ δὲ
καὶ τὸν, αὐτῇ. τὸν εἰπεῖν αὐτῇ ἔπειτα ὡς δὲ καὶ κυ-
"ρηγόνα, καὶ τῇ γυναικας εἰς θάνατον γένεσθαι·
ὅν δὲ, ἀφ' ἡμῶν μὲν οὐκ ἔστι, οὕτω δὲ, ἐπεὶ τὸν αὐτῇ
θῆσαν, καὶ ἔστι τὴν βασιλῆα, ποιήσασθαι τὴν ἑαυ-
Αἰγύπτου στρατῶν. Σιωπῶντες δὲ καὶ ἄλλοι 30
τῷ ἐπεὶ τὸν τῷ ὅτι γένεσθαι ἐς τὴν ἑαυτῶν τῷ
τῷ. ἡ τῷ ὅτι κτηνόν Ἀμασίου αὐτῇ γυναικας μὲν
Ἀλικαρνασσίδος, οὐνόμα δὲ οἱ Φάνης, καὶ γυναικας
ἰκαρὸς, καὶ τὰ πολέμα ἄλκιμος. τῷ δὲ οἱ Φάνης
μεμφομένης καὶ τὴν Ἀμασί, ἐκδιδρῆσκει πολλοί
δὲ Αἰγύπτου, βουλόμενος Καμβύση ἐλθεῖν ἐς λό-
γους. οἷα δὲ εἶναι αὐτῇ εἰς τοῖς ὅτι κτηνόνισι λόγους
οὐ μικροῦ, ὅτι τῇ μὲν οὐκ ἔστι τὰ τῷ Αἰγύπτου ἀνδρὸς
εἶναι, μεταδίδωκε ὁ Ἀμασί, ἀποδίδωκε ποδύμενος
ἐλθεῖν. μεταδίδωκε δὲ, τῷ δυνούχων ὅν πιστότα· 40
τὸν δὲ τῇ τῇ τῇ κατ' αὐτῇ, ὅς αὐτῇ μὲν ἐκ
Λυκίᾳ, ἐλὼν δὲ, ἐκ αὐτῇ γένεσθαι Αἰγύπτου. σοφίᾳ
γὰρ μὲν τῷ ἔλθῃ οἱ Φάνης. κατὰ μεθύσας γὰρ
τοὺς Φυλάκους, ἀπαλλάσσεται ἐς Πέρσας. ὡρμη-
μὲν δὲ Καμβύση στρατῶν εἶναι Αἰγύπτου,
custodibus abiit in Persas, Cambysemque molientem aduersus Aegyptum expeditionem,

Atque ita quidem memorant Persæ.
Ægyptii autem Cambysem suum ven-
dicant, asserentes ex hæc Apriæ filia il-
lum esse genitum. Cyrum enim fuisse
qui ad Amasin miserit super filia, non
Cambysem. Quod quum dicunt, non
recte dicunt: etsi eos hoc non later. nam
si quid alii, profecto & Ægyptii recte no-
runt mores Persarum: apud quos illud
in primis nefas est, illegitimum obtine-
re regnum, si ad sit legitimus. Præterea
Cassandanes filius erat Cambyses, Phar-
naspe viro Achæmenida genitæ, non
mulieris Ægyptiæ. Sed Ægyptii² rem
gestam transferunt, fingentes sibi cum
Cyri familia intercedere cognationem.
& hæc quidem ita se habent. Cere-
rum ille sermo mihi non probatur, quo
dicitur mulierem quandam Persidem
ad uxores Cyri introgressam, quam
liberos Cassandanes assistentes forma
ac statura egregia conspiceretur, supra-
modum admirandam magnis tulisse
se illam laudibus: eique Cassandane
(quæ Cyri esset uxor) ita dixisse, Me,
quæ talium filiorum sum mater, Cyrus
contemptui habet, præponens quan-
dam ex Ægypto ancillam. Videlicet
infensam Niterti ista dixisse: & ei ma-
ximum natu filiorum Cambysem sub-
iecisse, Ego vero tibi mater, quum
in virilem ætatem adoleuero, summa
Ægypti reddam ima, & ima, summa.
idque dixisse circiter decem natum
annos, admirantibus mulieribus. Et
quum in virilem adoleuisset ætatem, &
regnum obtinuisset, huius rei memo-
re, Ægypto bellum intulisse. Accessit
huc & aliud quidam, ad hanc sumen-
dam expeditionem. Erat quidam auxilia-
riorum Amasis, nomine Phanes, genere
Halicarnassæus, vir consilio præstans, &
in re bellica strenuus. hic Phanes nescio
quid Amasi succensens, nauigio profugit
ex Ægypto, volens in colloquutionem
venire Cambysis. Eum Amasis (quod
inter auxiliares non parui momenti es-
set, quodque de rebus Ægypti non nihil
compertissimum haberet) insequi statuit,
adhibita diligentia assequendi. Itaque ad
hominem insequendum mittit cum tri-
remi eunuchorum fidissimum, qui Pha-
nem assequutus in Lycia cepit, sed non
reduxit in Ægyptum,³ ab illo pruden-
tia superatus. Nam Phanes inebriatis

¹ Primum quidem per legem non licere ut illegitimus regnum obtineat, quum legitimus adest: deinde Cassand. filium fuisse Cambysem, Phar. 2. κατὰ πατρίαν ut in heretant. 3. Phanes enim eum astutia circumuenit. Nam inebriatis

& quo pacto carentia aquis locatransmitteret ambigentem, adiit. Eique cum alias Amasis res exposuit, tum vero quæ ad transmittendum pertinebant, suadens, ad regem Arabum mitteret oratum ut sibi tutum præberet transitum.

V Hæc enim duntaxat patet ingressus in Ægyptum. Nam à Phœnice¹ usque ad montes Cadytis, quæ est vrbs eorum Assyriorum qui nunc Palæstini vocantur: ab vrbe Cadyti non minore (ut mea fert opinio) quam Sardis, emporia secundum mare usque ad urbem Ienysum, Arabicæ ditionis sunt. Ab vrbe Ienysu² rursus Syriacæ, usque ad lacum Serbonidis, iuxta quem Casius mons pertingit ad mare. A Serbonidis lacu in quo Typho fertur occultatus, deinceps iam Ægyptus est. Hoc tamen intercapedinis quod est inter urbem Ienysum & montem Casium & lacum Serbonidis, non exiguus tractus est, sed itineris instar

VI trium dierum, vehementer aridus. Verum quod pauci eorum qui in Ægyptum nauigant, notum habent, hoc dicere institui. Ex omni Græcia, & præterea ex Phœnice, portatur in Ægyptum bis quotannis³ vas fictile vini plenum: & tamen ibi ne vnum quidem numero (ut sic dicam) vas vinarium fictile aspicitur⁴ vacuum potest. Vbinam (dicat aliquis) hæc vasa consumuntur? hoc quoque ego depromam. Præfecti provinciarum necesse habent ex sua quisque vrbe colligere vasa testacea quæ Memphim portentur: eadem è Memphi a

VII Hii aqua impleta portare in hæc arida Syriæ loca. ita hydriæ superuenientes in Ægypto sumptæ, ad veteres, in Syriam portantur. Atque hunc in modum quem dixi aqua contracta, Persæ usi fuerunt, qui hoc ingressu apparato quamcelerime Ægypto potiti sunt. Sed tunc, quum in expedito aqua non esset, Cambyses, audito hospitis Halicarnassei consilio, missis ad regem Arabum nunciis tutum iter precatus, obtinuit, data acceptaque inuicem fide. Seruant autem fidem Arabes inter homines ut qui VIII maxime, quam hunc in modum dant: Quoties fœdus inire volunt, alius quidam medius inter utrosque stans, acuto lapide ferit volam, iuxta maiores digitos eorum qui fœdus ineunt. Deinde sumpto flocco ex utriusque vestimento,

καὶ ἀπαρόντι τῷ ἑλκυσίνῳ τῷ αὐτῷ διέκοψα, ἐπελθὼν φράζει μὲν καὶ πᾶσι τὰ Αἰμαίσιος ῥήγματα· ὁρῶνται δὲ καὶ τῷ ἑλκυσίνῳ, ὡς παρ' αἰνέων· πέμψαντα τῷ δὲ Αἰραβίων βασιλεῖ, δέεσθαι τῷ διέξοδον σὶ ἀσφαλὲα τῷ δασχεῖν. Μοκὴν δὲ ταύτην εἰσι φαίραϊ ἐσθαλαῖ ἐς Αἴγυπτον. ἀπὸ γὰρ Φοινίκης μέχρι οὖρων τῷ Καδύπος πόλιος, ἥ ἐστὶ Συρίων τῷ Παλαιστίνων καλεομένων· ἀπὸ δὲ Καδύπος, εὐούσης πόλιος (ὡς ἐμοὶ δοκεῖ)

10 Σαρδίων οὐ πολλῶ ἑλκυσίνος· ἀπὸ ταύτης τὰ ἐμπόρια τὰ ὅτι θαλάσσης μέχρι Ἰνύσου πόλιος ἐστὶ τῆς Αἰραβίου. ἀπὸ δὲ Ἰνύσου, αὐτὴς Συρίων μέχρι Σερβωνίδος λίμνης, παρ' ἧν δὲ Κασίον ὄρος τῆναι ἐς θαλάσσαν· ἀπὸ δὲ Σερβωνίδος λίμνης, ἐν τῇ δὲ λόγος δὲ Τυφῷ κεκρύφθαι, ἀπὸ ταύτης ἡ δὲ Αἴγυπτος. ὅθεν μεταξὺ Ἰνύσου πόλιος, καὶ Κασίου τε οὖρος καὶ τῆς Σερβωνίδος λίμνης, ἐν τῷ ὅδε ὀλίγον χωρίον· ἀλλ' ὅσον τε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδόν, αὐτῷ ὅτι δεινῶς. Τὸ δὲ

20 ὀλίγον τῷ ἐς Αἴγυπτον ναυπλοομένων ἐνενήκασιν, τῷ τὸ ἔρχομαι φράσων· ἐς Αἴγυπτον ἐκ τῆς Ἑλλάδος πάσης, καὶ παρὲς ἐκ Φοινίκων, κέραμος ἐστὶν αἰμαίσιος πλήρης οἴνου δις τῷ ἔτεος ἑκάστου. καὶ ἐν κεραμίον οἴνῳ δριβμῶν κείληρον ὅτι ἐστὶ, ὡς λόγος εἰπεῖν, εἰδέναι. καὶ δὴ ταῦτα (εἴποι τις αἰ) ταῦτα αἰμαίσιμουται, ἐγὼ καὶ τῷ τὸ φράσω. δὲ δὲ μὲν δὴ μαρχοὶ ἑκάστον συλλέξαντα ἐκ τῆς ἐαυτοῦ πόλιος πάντα τὸν κέραμον, ἄγειν ἐς Μέμφιν· τοὶ δὲ Κασίος ἐς ταῦτα δὴ τὰ αὐδρα τῆς Συρίης κα-

30 μίξιν, πλησάντες ὕδατος. ἔπειτα ὅτι φοιτῶν κέραμος, καὶ ὁ ἀμείνωνος ἐς Αἴγυπτον ὅτι τῷ παλαιῶν, καμίζετα ἐς Συρίην. Οὕτω μὲν καὶ Πέρσαι εἰσι οἱ τὸ ἐσθολὼν ταύτην τῷ δασκαδύσαντες ἐς Αἴγυπτον, καὶ δὴ τὰ εἰρημνῶν, ἑλξαντες ὕδατι, ἐπὶ τὰ πᾶσι παρὲς λαβόν Αἴγυπτον· τότε δὲ ὅτι ἐόντος καὶ ὕδατος ἐπίμου, Καμβύσης πυλόμενος τῷ Αἰραβίων βασιλεῖ ξείνου, πέμψας τῷ δὲ Αἰραβίων ἀγγέλους, καὶ δεηθεὶς τὸ ἀσφαλὲν, ἔτυχε· πῆσι δὲ τε καὶ δὲ ἀμείνωνος παρ' αὐτοῦ. Σέβοντα δὲ Αἰραβίοι πῆσι αἰμαίσι, ὁμοῖα τοῖσι μέλισσι. ποιεῖται

40 ὅτι αὐτοῖς ἐπὶ τῷ τῷ δὲ τῷ βαλομένων τὰ πῆσι ποιεῖσθαι, ἄλλος αὐτῷ ἀμφοτέρων αὐτῷ ἐν μέσῳ ἐστῶς, λίθος ὅστις δὲ εἶσω τῷ χερῶν τῷ τῷ δασκατύλους τῷ μεγάλους ὅτι τὰ μὲν τῷ ποιεῖσθαι πῆσι καὶ ἐπὶ τῷ λαβόν ἐκ τῷ ἑκατέρου κροκύνῃ, καὶ κροκύνῃ

¹ Usque ad fines Cadytis, quæ est vrbs eorum Assyriorum qui Palæst. ² Vel, Amphora vini plena. sic & in sequentibus. Vel potius, Amphora vini plena. ut sit positus singul. pro plurali. ³ Voc. respondens huic in textu Gr. non habetur: sed ex κέρων, quod ibi legitur, factum fuit κέρων, id est, vacuum. ⁴ Ita amphoræ quæ inuehuntur, sumptæ in Ægypto, ultra veteres in Syriam portantur. Et quid em Persæ iussit qui hunc in Ægyptum transitum apparatunt, contracta, ut modo dixi, aqua, simulatque occupant Ægyptum. Intelligi autem Vltra veteres, pro eo quod est, Ultra vi qua iam antea ibi erant.

XII

105

105

XIII

1 Perfringas. 2 Et hæc quidem ita se habent. 3 Obsessi tandem ad deditionem venerunt. At Libyes vicini eadem ope,

digna lacrymis fuit, qui è multis ac fortunatis opibus ad inopiam recidit, in extremo limine senectutis. ¹ Hæc ubi responsa ab hoc renunciata sunt, visus est illis Psammenitus, ut ab Ægyptiis fertur, recte respondisse. Cræsusq; dicitur illacrymassè, item qui aderant Persæ, ipsique Cambyse commiserationem subiisse, ut protinus iusserit & filium ex his qui morti addicti essent liberari, & patrem è suburbanis excitatum ad se perducere. Sed filium quidem qui ad-
xv lerunt, non iam superstitem inveniunt, sed primo loco truncatum: ipsum vero Psammenitum excitatum ad Cambysem perduxerunt: ubi reliquum vitæ vixit, nihil violentum passus. Qui si compertus fuisset non affectasse res novas, acceperisset Ægyptum ut eam procuraret. Nam consueverunt Persæ in honore habere filios regum: & etiam si qui ab eis defecerint, tamen illorum filiis restituere principatum. Quod eos ita facere consueisse, cum aliis permul-
10 tis potest probari documentis, tum vero hoc, quod Thannyra Inari Libyis filius recepit quem pater obtinuerat, principatum: quodque Pausiris Amyrtæi filius & ipse paternum recuperavit imperium. ² Nec ipsis Inaro & Amyrtæo quicquam amplius à Persis irrogatum est. Nunc Psammenitus male cogitans, mercedem accepit. nam quum ad defectionem Ægyptios induxisset, captus est: ac deinde à Cambyse conuictus, epero cruore taurino, statim expiravit. Atque hunc in modum
xvi iste decessit. ¶ Cambyse autem è Memphi urbem Sain abiit, animo facendi quæ fecit. Etenim simulatque in ædes Amasis ingressus est, imperavit cadaver Amasis è conditorio afferri: deinde prolatum verberibus exdi ac vellitari, & stimulis pungi, ³ omni denique coritumelia infestari. Quod facientes postquam defatigati erant, (nam cadauer utpote salitum resistebat, nec quicquam omnino elidebatur) iussit cremari: haudquaquâ sancta iubens: quia Persæ deum ignem esse arbitrantur, & apud neutros moris est cremare cadauera: apud Persas quidem, propter id quod dictum est, quia nefas esse aiunt deo depasci cadauere hominis: apud Ægyptios autem, quia persuasum habet ignem

αἴγιον ἢ δακρύων· ὅς ἐκ πολλῶν τε καὶ δὴ δαμνῶ-
 νων ἐκπεσὼν, ἐς πτωχίῳ ἀπίκται, ὅτι γήραος ὕ-
 ολιθ. καὶ αὐτὰ ὡς ἀπενειχθεῖσα ὑπὸ τούτου, 106
 ὁ δὲ δέχεται οἱ εἰρησάει. ὡς δὲ λέγεται ὑπὸ Αἰγυ-
 πτίων, δακρύειν μὲν Κροίσον (ἐπεὶ δὲ χεῖρ γὰρ καὶ
 εἶτα ὅτι παρὰ μὲν Κροίσου καὶ Αἰγυπτίων) δα-
 κρύειν δὲ Περσέων τοὺς παρὰ τοὺς. αὐτὰρ τε Καμ-
 βύση ἐπέλεγε, οἰκόν τινα· καὶ αὐτίκα κελδεῖν τὸν
 τε οἱ παῖδα ἐκ τῆς ἀπολλυμένης σώζειν, καὶ αὐτὸν
 ἐκ τῆς περσέων ἀναστῆσαι, ἀγνὸν παρ' ἐω-
 τόν. Τὸν μὲν δὲ παῖδα δὲρον αὐτὸς οἱ μαχόντες,
 οὐδέ τι φέροντα, ἀλλὰ περὶ κατὰ κτείνετα. αὐ-
 τὸν δὲ Φαμμήνιον ἀναστῆσαντες, ἦγον αὐτὰ Καμ-
 βύση· ἐνθα τῷ λειπῶν ἀφαιτῶν, ἔχων ἐσθλὴν βί-
 αμον. εἰ δὲ καὶ ἡ πρὸς τῇ μὴ πολυπραγμοιῇ, ἀπέ-
 λαβε δὲ Αἰγυπτίον, ὥς τε ὅτι περὶ αὐτῆς ἐπὶ
 πᾶν ἑώτασι Πέρσαι τῆς βασιλείᾳς τοὺς παῖδας·
 τῆς, ἢ ὅτι σφραγίσαντες, ὅπως τοῖς γε πασι αὐ-
 τῆς ἀποδιδούσι τὴν δέχων. πολλοῖσι μὲν γὰρ
20 καὶ ἄλλοις ὅτι σαθρὰ ὡς αὐτῶν ὅτι τῶν οὕτω γενόμε-
 νων ποιέειν· οἱ δὲ δὴ καὶ τὰδε, τὰς Αἰγυπτίων Ἰνά-
 ρω πατρὶ· ὁ δὲ ἀπέλαβε τὴν οἱ οὐκ πατὴρ εἶ-
 χε δὲ δέχων· καὶ τὰς Αἰγυπτίων Γαυσίει· ὃς γὰρ
 εἶτα ἀπέλαβε τὴν τῶν πατρὸς δὲ δέχων. καὶ τοὶ Ἰ-
 νάρω τε καὶ Αἰγυπτίων οὐδαμῶς καὶ Πέρσαι κα-
 καὶ πλεῖστα ἐργάζοντο. γὰρ δὲ μηχανώμενος καὶ ὁ
 Φαμμήνιος, ἐλάβε δὲ μιᾶς ἀπὸ τῆς γὰρ Αἰ-
 γυπτίους ἦλθε. ἐπὶ τε δὲ ἐπαίσιος ἐγχετο ὑπὸ
 Καμβύσῃ, αἶμα αὐτοῦ πῶν, ἀπὸ τῆς περ-
30 σέων. οὕτω δὲ εἶτα ἐτέλεσσε. Καμβύσης
 δὲ ἐκ Μέρφιος ἀπὸ τῆς Σαῖν πόλιν, βουλόμε-
 νος ποιῆσαι τὰ δὴ καὶ ἐποίησε. ἐπὶ τε γὰρ ἐσθλῆς
 ἐς τὰ τῶν Αἰγυπτίων οἰκία, αὐτίκα ἐκέλευε ἐκ τῆς
 ταφῆς δὲ Αἰγυπτίων νέκυν ἐκφέρειν ἔξω. ὡς δὲ
 αὐτὰ ὅτι τελέα ἐγχετο, μαστὶν ὅντιν ἐκ ἐ-
 λθε, καὶ τὰς τεύχεα ἀποτίλλειν, καὶ κεντῶν, καὶ
 πᾶν τὰ πᾶν λυμάνεσθαι. ἐπὶ τε δὲ καὶ τὰυτὰ
 ἔκαμον ποιεῖντες, (ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἀπὸ τῆς περ-
 χύμενος, αὐτὸς γὰρ καὶ εἶτα διεχέετο) ἐκέλευσε
40 μὲν ὁ Καμβύσης καὶ ἀκαῶσαι ὅτι τελέα μὲν ἐκ ἐ-
 σία. Πέρσαι γὰρ τὸν νομίζουσι εἶναι τὸν πῦρ ὅντιν κα-
 καὶ τὸν νεκρὸς, ὅς αὐτὸς ἐκ τῶν περσέων ἐστὶ,
 Πέρσησι μὲν, δὲ ὅς αὐτὸς εἶναι, καὶ ὅς αὐτὸς εἶναι
 νέκυν νεκρὸν αὐτὸς περὶ Αἰγυπτίοις ὅτι νεκρὸς αὐτὸς

¹ Hæc quum ab isto renunciata essent, visus est Psammenitus recte respondisse. feruntque Ægyptii, Cræsum (nam hic quon-
 que à Cambyse in Ægyptum adductus fuerat) eosque qui aderant Persas illacrymassè. ² Quamuis nulli Persas pluribus malis
 quam Inarus & Amyrtæus affecissent. Verum Psammenitus quum fraudem molitus esset, mercedem accepit. Deprehensus enim
 Ægyptios ad defectionem sollicitare, ac deinde à Cambyse conuictus, etc. ³ Vel, Omnibus denique modis vexari.

θηρίοι ἐν τῷ μύθῳ· πόλιν δ' αὖτε κατεδίφον πα-
 τὴρ αὐτῶν· πληροῦν δ' αὖτε τῆς βορῆς, σιωπο-
 θήσκον τῷ κατεδιόμῳ. οὐκ ἔστιν οὐδ' αὖτε νόμος
 οὐδ' αὖτε σφί' ἐστὶν δὲ νέκυα διδόναι. καὶ δὲ τῶν
 τρεῖς ἄνθρωποι, ἵνα μὴ κείνους ὑπὸ δὲ λείων κατε-
 βροθῇ. οὕτω δ' οὐδ' ἐτέρῳ νομίζοντα ἐπετίλετο
 ποιεῖν ὁ Καμβύσης. ὡς μὲν τοὶ Αἰγυπτιοὶ λέγουσι,
 ἐκ Ἀμασίου τὸν ὅτι παθὼν, ἀλλὰ ἄλλος τις τῶν
 Αἰγυπτίων, ἔχων πλὴν αὐτῶν ἡλικίαν Ἀμασί· ὃν
 λυμαίνοντο Πέρσαι, ἐδόκεον Ἀμασί λυμαίνεσθαι.
 λέγουσι γὰρ ὡς πρὸς τὸν ὅτι μὲν οὐκ ἔστιν ὁ Ἀμασίς
 τὰ παρ' ἐαυτῶν ἀποθανόντα μέλλοιτα γινέσθαι, ὅτε
 δὴ ἀκρόμυρος τὰ ἐπιφρεσύνῃ, δὲ μὲν αὖτε τὸν
 τῶν δὲ νῦν μαθητῶν, ἀποθανόντα ἔθαψε ἐν τῇσι
 θύρῃσι ἐν δὲ τῇ ἐαυτῶν θύρῃ, ἐαυτῶν δ' ἐκτείλατο
 τῶν παρ' ἐαυτῶν μυχῷ τῇ θύρῃ ὡς μέγιστα θῆναι. αἱ
 μὲν νῦν ἐκ τῆς Ἀμασίας ἐντολαὶ αὐτῶν, αἱ εἰς τῶν
 φίλων τε καὶ δὲ αὐτῶν ἐχέουσαι, ὅμοι δὲ καὶ οἱ δὲ
 χλὴν γινέσθαι, ἄλλως δὲ αὐτὰ Αἰγυπτιοὶ σερμουῖ.
 Μετὰ δ' αὖτε ὁ Καμβύσης ἐκβλάσας τοὺς παρ' ἐαυ-
 τῶν στρατῶν, ἐπὶ τῇ Καρχηδονίῳ, καὶ ἐπὶ Ἀμ-
 μονίῳ, καὶ ἐπὶ τῇσι μακροῖσι Αἰθίοπας, οἰκημένους
 δ' Αἰθίοπας ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσῃ. βυλδομῶν δὲ
 οἱ ἐδόξε, ἐπὶ μὲν Καρχηδονίῳ δὲ ναυτικὸν στρατὸν
 ἀποστείλαν· ἐπὶ δ' Ἀμμονίῳ, τῶν περὶ ἀποκρίνα-
 ται· ἐπὶ δ' τῇσι Αἰθίοπας, κατόπιν τῶν ποταμῶν, ἐφο-
 ρῶν τε τῶν ἐν τοῖσι ποταμοῖσι Αἰθίοφι λεγόμενων ἐ-
 ναι ἡλὶς τρεῖς πεζοὶ, εἰς αὐτὴν ἡλὶς, καὶ τῶν ταύτην
 τὰ ἄλλα κατόπιν ἡλὶς· δὲ αὖτε τῶν λόγων φέρον-
 τας τῶν βασιλέων αὐτῶν. Ἡ δ' ἐπὶ τρεῖς πεζοὶ τῇ ἡ-
 λίδι, ποιεῖν δὲ τις λέγεται ἐπὶ τῇ λήμῳ· ἐστὶ δὲ τῶν
 αἰσίων, ἐπὶ πλεονεξίᾳ ἐφθάνοντων τῶν τε τρε-
 πιδων· ἐς δὲ τῶν μὲν νῦν τῶν ἐπὶ τῇ δόλῳ τῶν πέναι
 πᾶν κρεῖον τῶν ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ ἐόντων τῶν αἰσίων, τῶν
 δ' ἡμέρας δαίμνασθαι τῶν ποταμῶν δὲ βυλδομῶν. φά-
 ναι δ' τῶν ἐπὶ τῶν ταύτην τῶν γλῶσσῶν αἰσίων· ἐκεί-
 νῃ οὖν. ἡ μὲν δὲ τρεῖς πεζοὶ τῇ ἡλίδι καλεομένη,
 λέγεται ἐπὶ ποιεῖν. Καμβύσης δ' ὡς ἐδόξε πέμπειν
 ἴσας κατασκόπους, αὐτὰ καὶ μετεπέμπετο ὅς ἐλεφαν-
 τίνης πόλιος, τῶν ἰχθυοφάγων αἰσίων τῶν ἐπὶ τῇσι
 μὲν τῇ Αἰθιοπίᾳ γλῶσσῃ. ἐν δ' ἐπὶ τῶν μετῆ-
 σαν, ἐν τῇ τῇ ἐκείνῃ ἐπὶ τῇ Καρχηδονίᾳ πλέειν
 δὲ ναυτικὸν στρατὸν. Φοίνικες δ' οὐκ ἐφασαν ποιῆσαι
 ταῦτα· ὁρκοῖσι τε γὰρ μεγάλοις ἐν δὲ δίδαι, καὶ
 οὐκ αὖ ποιεῖν ὅσα ἐπὶ τῇσι παῖδας τῶν ἐαυτῶν στρα-
 τολομοί. Φοινίκων δ' ἐβουλομένων, οἱ λοιποὶ οὐκ
 ἀξιόμαχοι ἔγινοντο. Καρχηδόνιοι μὲν νῦν οὕτω
 δουλο-

animatam beluam esse, & omnia quæ
 nascuntur deuorare, & postquam deuo-
 rando fuerit expleta, una cum ipsa re deu-
 orata emori. Non esse vero apud eos
 consuetudinem mortuum beluis tra-
 dendi, sed salendi, tum ob id, tum ne
 humatus deuoretur à vermibus. Ita neu-
 tris consuetam rem iussit agi Camby-
 ses. Quamquam (ut ipsi aiunt Ægyptii)
 non Amasis fuit qui ista passus est, sed
 alius quidam Ægyptius eadem quæ A-
 masis ætate: quem Persæ Amasin ar-
 bitrantes vexauerunt. Memorant enim,
 Amasin, quum ex oraculo audisset quæ
 circa se defunctum futura essent, hoc
 modo rei venturæ medendum putasse,
 ut hunc hominem qui flagellatus
 erat, mortuum ad postes sepeliret ex-
 tra conditorium suum, se autem in con-
 ditorii quam intimo recessu collocari
 filio mandaret. Mihi tamen non viden-
 tur hæc ab initio Amasis fuisse manda-
 ta de sua & alterius hominis sepultura,
 sed aliàs ab Ægyptiis adornata. ¶ SE-
 CVNDVM hæc Cambyes constituit
 2 trifariū mouere bellum, aduersus Car-
 thaginienſes, aduersus Ammonios, ad-
 uersus Æthiopes macrobios, id est longe-
 uos, qui Africam ad australe mare incol-
 lūt. & aduersus quidē Carthaginienſes,
 nauticas copias: aduersus autem Am-
 monios, peditatum: aduersus vero Æ-
 thiopes, prius exploratores mittere, per
 speciem dona ferendi illorum regi, spe-
 ctatum illic mensam Solis, nunquid re-
 uera esset: simulq; res Æthiopicas explo-
 ratum. Solis autē mensa talis esse me-
 moratur: est in suburbanis pratum, om-
 nium quadrupedū assa refertum car-
 ne, quam per noctem singuli ciuiū ma-
 gistratus properant ponere: ad eamque,
 ubi illuxit, cuilibet epulatum licet ac-
 cedere. Hæc autem ipsa à terra reddi
 assidue indigenæ aiunt. Et mensa qui-
 dem quæ Solis vocatur, talis esse fertur.
 Cambyſes autem ubi statuit explorato-
 res dimittere, continuo ab vrbe Elephā-
 tina accersit ex Ichthyophagis, id est
 3 pisce uescentibus, maxime gnaros Æ-
 thiopicæ linguæ. 3 Vsq̃uedum isti ve-
 niunt, interea nauales copias Cartha-
 ginem versus nauigare iubet. verum
 hæc exequuturos se Phœnices negave-
 runt. esse enim magno cum illis iureiu-
 rando se deuinctos: præterea non fa-
 cturos sancte si aduersus liberos suos mi-
 litarent. nam ceteri Phœnicibus ire re-
 cusantibus, ad pugnandum haud ido-
 nei erant. Ita Carthaginienſes quomi-

1 Ad fores intra conditorium suum, 2 Triplex 3 Et interim dum istos accerseret, nauales cop.

nus in seruitutem Persarum redigerentur euaserunt: quoniam Cambyfes haud æquum ducebat vim afferre Phœnicibus, qui seipsos Persis dediderant, ex quibus nauticus omnis constabat exercitus. Sed & Cyprii qui aduersus Ægyptum in militia erant, sese & ipsi dediderant. Porro Cambyfes posteaquã ex vrbe Elephantina aduenerunt Ichthyophagi, eos ad Æthiopes misit, iussis cū ea dicere quæ oporteret, tum dona ferre, amiculum purpureum, aureumque torquem tortilem, & armillas, ac vnguenti alabastrum, cadumq; vini¹ Phœnicei.

Æthiopes autem ii ad quos misit Cambyfes, feruntur esse maximi omnium hominum atque pulcherrimi: diuersisq; vti à ceterorum hominum ritibus, cum aliis, tum vero hoc circa regnum: quod quem è popularibus maximum & pro magnitudine validum iudicant, hunc regem deligendum censent.

Ad hos itaq; viros Ichthyophagi venerunt, offerentesque regi munera, ita loquuti sunt, Cambyfes, Persarum rex, cupiens amicus tibi fieri atque hospes, nos misit, iubens vt in colloquium tuum veniremus, tibiq; hæc dona daremus, quorum ipse vsu maxime delectatur. Ad hos Æthiops, gnarus ad explorandum venisse, talia respondit, Neque rex Persarum vos ideo cum donis misit quod magni faciat hospitium meū, neque vos vera loquimini, quippe qui ad explorandum nostrum imperium venistis: neque iustus ille vir est. si enim iustus foret, non alienam regionem affectaret, sed esset sua contentus, nec homines à quibus nihil laceffitus est in seruitutem redigeret. Ei nunc vos hunc arcum date, ita dicentes, Rex Æthiopum regi Persarum consilium² dat, quando Persæ tam facile trahent in tanta magnitudine arcus, tunc aduersus macrobios Æthiopes cum maioribus copiis moueat bellum: interim diis gratias habeat, qui non inducunt³ filiis Æthiopum vt præter suam velint aliam

comparare regionem. Hec loquutus, arcum laxauit, eisq; qui venerant dedit. Tum sumpto purpureo amiculo, rogauit quidnam esset & quomodo confectum. & quum Ichthyophagi veritatem de purpura deq; tinctura dixissent, Dolosi, inquit, homines, dolosa sunt vestimenta. Secundo loco de auro scisciratus, de tortili monili atque armillis,

δουλοποιῶν διέφυγον πρὸς Περσέων. Καμβύσης γὰρ βίβω σὺν ἐδικαίου πρὸς φέρειν Φοινίξ, ὅ-
πι σφέας τε αὐτοῖς ὅκα δὲ δώκεσαν Πέρσῃσι, καὶ πᾶς
ὅκα Φοινίκων ἡρτητο ὁ καὶ πᾶς στρατός. δόντες δὲ
καὶ Κύπριοι σφέας αὐτοῖς Πέρσῃσι, ἐστρατεύοντο
ἐπὶ Αἴγυπτον. Ἐπεὶ τε δὲ τῷ Καμβύσῃ ὅκα
τῆς Ἐλεφαντίνης ἀπῆκοντο οἱ ἰχθυοφάγοι, ἐπεμπε
αὐτοῖς ἐς τοὺς Αἰθιοπας, σὺν λαμπρῷ καὶ λέγειν χρῆν.
καὶ δῶρα φέροντας, πορφύρεόν τε εἶμα, καὶ χρυσὸν
ὡν σφραγῖδων πᾶσαι χεῖρον, καὶ ψέλλια, καὶ μύρρον ἀ-
λάβασθαι, καὶ φοινικίου οἴνου καὶ δόν, οἱ δὲ
Αἰθιοπεῖς οὗτοι ἐς τοὺς ἀπέπεμπε ὁ Καμβύσης, λέ-
γονται εἶ) μέγιστοι καὶ καλλίστοι ἀνδρες πᾶν
των. νόμοισι δὲ καὶ ἄλλοις χρεῖσθαι αὐτοῖς κεχω-
ρισμένοις τῷ ἄλλων ἀνδρῶν, καὶ δὴ καὶ κατὰ
τὴν βασιλείῃν τοῖσδε. ὅν αὖ τῷ ἄσῳ κείνῳσι
μέγιστον τε εἶ), καὶ κατὰ τὸ μέγαθος ἔχει τὴν ἰ-
σχυῶν, τῶν αἰσίουσι βασιλεύειν. Ἐς τοῦτοισι δὴ
ὡν τοὺς ἀνδρας ὡς ἀπῆκοντο οἱ ἰχθυοφάγοι, δίδοντες
τὰ δῶρα τῷ βασιλεῖ αὐτῶν, ἐλέγον τὰδε, Βασι-
λέως ὁ Περσῶν Καμβύσης, βουλομένης φίλος τοι
καὶ ξείνος ἡμεῶν, ἡμᾶς τε ἀπέπεμπε, ἐς λόγους
τοὶ ἐλθεῖν καλῶν, καὶ δῶρα τῶν τοῖσδε δοῦν, τοῖσι
καὶ αὐτοῖς μάλιστα ἡδεται χρυσῶν. ὁ δὲ Αἰθι-
οψ, μαθὼν ὅτι κατὰ πᾶν ἡκίον, λέγει πρὸς αὐτοῖς
τοιαῦτα, Οὐτε ὁ Περσῶν βασιλεὺς δῶρα ὑμᾶς ἐ-
πεμπε φέροντας, πρὸς τῷ πολλοῦ ἐμοὶ ξείνος γέ-
νεται. οὐτε ὑμεῖς λέγετε ἀληθῆ. ἤκετε γὰρ
κατὰ πᾶν τῆς ἐμῆς δρχίης. οὐτε σκεῖνος ἀνὴρ ἐστὶ
δικαίος. εἰ γὰρ ὡς δικαίος, οὐτ' αὖ ἐπεθύμησε χῶ-
ρης ἄλλης ἢ τῆς ἐωυτοῦ. οὐτ' αὖ ἐς δουλοποιῶν αὐ-
τῶν ποιεῖ ἢ καὶ ὡν μηδὲν ἡδίκηται. νῦν δὲ αὖ-
τῷ πόσον τὸδε δίδοντες, τὰδε ἔπος λέγετε, βασιλεὺς
ὁ Αἰθιόπων συμβουλεύει τῷ Περσῶν βασιλεῖ,
ἐπειδὴ οὐτῷ ὅπερ τέως ἔλκωσι τὰ τόξα Πέρσῃσι ἐ-
όντα μεγάλα ἰσοῦτα, τότε ἐπὶ Αἰθιοπας τοὺς μα-
κροβίους πληθεῖ ὑπερβαλλόμενον στρατεύεσθαι.
μήχει δὲ πύτων, τοῖσι εἰδέναι χάριν, οἱ σὺν ὅτι νό-
ον τρέποισι Αἰθιόπων παισὶ γὰρ ἄλλῃ πρὸς κατὰ
αὐτῶν τῇ ἐωυτοῦ. Ταῦτα δὲ εἰπὼς, καὶ αἰεὶς ὁ
πόσον, πᾶρ δὲ δῶκε τοῖσι ἡκίον. λαβὼν δὲ ὁ εἶμα ὁ
πορφύρεον, ἡρώϊα ὅ, τι εἶη, καὶ ὅπως πεποιτημένον. εἰπόν-
των δὲ τῶν ἰχθυοφάγων τὴν ἀληθινήν πρὸς τὸ πορφύρεον καὶ
τὴν βαφῆς, δολοεὶς μὲν τῶν ἀνδρῶν ἐφ' εἶ), δολο-
εὶς δὲ αὐτῶν τὰ εἶμα. δούτεσθαι δὲ, ὅν χρυσὸν
ἡρώϊα σφραγῖδων ὅν πᾶσαι χεῖρον, καὶ τὰ ψέλλια.

1 Palmei. 2 Quum Persæ tam facile tendent tantæ magnitudinis arcus, quam facile hunc à me tendi videtis, tunc copiis supramodum magnis instructus mactobus Æthiopibus bellum inferat. 3 Id est, Æthiopiis.

Ἰ. ἀπὸ.

108

ἔζημοῖτο τῷ ἰχθυοφάγῳ ὅτι κέρσιον αὐτί-
ων, γελῶντας ὁ βασιλεὺς, καὶ νομίσας εἶναι σφέα πέ-
θρας, εἶπε ὡς παρ' ἐωυτοῖσι εἰσι ῥωμαλέωτερά τ' ἰσ-
τέων πέδα. τρεῖσι δ' ἡρώτα ὁ μύρον· εἰπόντων
δὲ τῆς ποιήσεως πέρι καὶ ἀλείψιος, ὅτι αὐτὸν λόγον ὅτι
καὶ τῷ εἵματι εἶπε. ὡς δ' ἐς τὸν οἶνον ἀπίκατο,
καὶ ἐπὶ τῷ αἵματι τὴν ποίησιν, ὑποφασί, τὰ πόμα-
τι, ἐπείρετο ὅ, τι τε σιτέται ὁ βασιλεὺς, καὶ χερίον ὁ-
κέρσιον μακρότατον αὐτῷ Πέρσης ζῶει. οἱ δὲ, σιτέ-
σθαι μὲν οὐκ ἄρτοι εἶπον, ἔζημοῖτο δὲ τῷ πυρὶ 10
τὴν φύσιν· ὁ γὰρ δὲ καὶ ἔπειτα ζῶντος πλήρωμα ἀν-
δρὶ μακρότατον παρεκείσθαι. τῷ δὲ αὐτῷ ὁ Αἰ-
θίοψ ἔφη, οὐδὲν θωμάζειν εἰ σιτέομεν κέρσιον,
ἔπειτα ὀλίγα ζῶοισι. ὁ δὲ γὰρ αὐτὰ ποσὺτα διώα-
σθαι ζῶειν σφέας, εἰ μὴ τὰ πόματι ἀνέφρουεν. φρά-
ζων τοῖσι ἰχθυοφάγοις τὸν οἶνον. τῷ γὰρ ἐωυτοῖς
ὑπὸ Περσέων ἐσθόσθαι. Αὐτὸν ἐροῦσιν δὲ ὅτι
βασιλέα τῷ ἰχθυοφάγῳ τῆς ζῶντος καὶ ἀλείψιος πέ-
ρι, ἔπειτα μὲν ἐς εἰκοσι καὶ ἑκατὸν τῶν πολλῶν αὐτῶν
ἀπικρέσθαι, ὑποβαλλέειν δὲ πηλὸν καὶ αὐτὰ. στήσιν 20
δὲ εἶναι κρέα τε ἐφθάρη, καὶ πόμα, γάλα. θώμα δὲ ποι-
οῦσθαι τῷ κατὰ σκοπὸν ὅτι τῷ ἐπεί, ὅτι κρή-
την σφίη ἡγήσασθαι, ἀπὸ τῆς λευοῦσθαι, λιπαρώτεροι
ἐγίνοντο, κατὰ τὸν εἰς ἐλαίαν εἶναι ὅτι δὲ αὐτῆς ὡς
εἰ ἴων. ἀθενὲς δὲ ὅτι ὕδαρ τῷ κρέωντος αὐτῆς ἔτω δὲ
πέλαγον εἶναι οἱ κατὰ σκοπὸν, ὡς τε μὴ δὲ οἶον τε εἶναι
ἀπὸ αὐτῶν ὅτι πλεῖν, μήτε ζῦλον, μήτε τῷ ὅσα ζῦ-
λου βῆ ἐλαφρότερα. ἅλλα πρὸς τὰ σφέα χωρέειν
ἐς βυσσόν. ὅτι ὕδαρ τῷ, εἰ σφί βῆ ἀληθέως οἶον
πλέγεται, ἀπὸ τῶν δὲ εἶναι τῶν τὰ πόμα 30
μὲν μακρότεροι. ἀπὸ τῆς κρέωντος δὲ ἀπαλασ-
σθαι, ἀγαθὴν σφέας ἐς δεσμοθήριον ἀνδρῶν, ἔπειτα
τῶν πόματι ὡς πέδησι χερσὶν δεδέσθαι. ἔπειτα δὲ ὡς
τῶν τοῖσι τοῖσι Αἰθίοψι πρὸς τὸν ὁ χαλκὸς ἀπαινώτα-
τον καὶ πμώτατον. θεοσάμμοι δὲ καὶ ὁ δεσμοθήριον,
ἐθήσαντο καὶ τὴν τῷ Ἡλίου λεγόμενον τρέπε-
ζαν. Μετὰ δὲ ταύτην, τελευτάς ἐθήσαντο τῷ
θήκας αὐτῶν, αἱ λέγονται σκιδάζεσθαι δὲ ὕλου,
ἔπειτα τῷ δὲ ἐπὶ τῷ νεκρὸν ἰσχυρήναι, εἶτε δὲ κα-
τὰ τὸν Αἰγύπτιον, εἶτε ἄλλως κως, γυφώσαντες αὐ- 40
τὰ αὐτῶν, γυφῶντες καὶ σμέοις, ἔξομοι δὲ εἶ-
δος ἐς τὸ διωατὸν· ἔπειτα δὲ οἱ τῷ αἵματι τῷ ἡλίου
ἔξ ὕλου πεποιημένην κρήνην. ἡ δὲ σφί πολλή
καὶ διεγρῶς ὁρύσσεται. ὡς μέση δὲ τῇ τῷ ἡλίου
ἀγαφάμεναι ὁ νέκυσ, οὔτε ὁ δὲ μὲν ὁ δὲ μὲν ἀχα-
ειν παρὰ χόμος, οὔτε ἄλλο αἰκὸς ὁ δὲ καὶ καὶ

ornatum eius rei exponentibus Ichthyophagis, risit, atque existimans vincula esse, inquit robustiora apud se vincula esse. Tertio sciscitatus de vnguento, quum illi de confectura vngendique ratione dixissent, idem dixit quod de vestimento. Vbi ad vinum peruenit, cuiusque conficiendi rationem audiuit, maiorem in modum delectatus potu, percontatus est quibusnam rebus vesceretur rex, & quod longissimum tempus a viro Persa viueretur. Isti dixerunt vesci regem pane, (exposita tritici natura) perfectissimumque diu viuendi spatium homini Persæ proponi octoginta annos. Ad hæc Æthiops, Nihil se mirari inquit si stercore vescentes, paucis viuerent annis. nam ne tot quidem annis victuros nisi hoc potui acceptum referrent. affirmantibus Ichthyophagis ita esse de vino. (hoc enim ipsos Persis subdidisse.) Interrogatus vicissim rex ab Ichthyophagis de vita & victu, plerisque e suis ait ad centum viginti annos peruenire, nonnullos etiam hos transcendere: dixit cibum eis esse carnem coctam: & potum, lac. Et quum exploratores de numero annorum mirarentur, ad fontem quendam eos deduxit, in quo loti efficiuntur perinde atque oleo inuncti, violam olentes. Eam aquam aiebant exploratores adeo inualidam ut in ea nihil innatare posset, ne lignum quidem, & que leuiora sunt ligno: sed omnia pessum ire in profundum. Hæc aqua si vere apud illos est qualis commemoratur, ideo macrobii, id est longæui, existunt, quod ea semper vitur. Deinde a fonte rex istos ad carcerem deduxit, vbi viri omnes aureis vinculis erant alligati. est enim apud hos Æthiopes omnium rarissimum ac pretiosissimum æs. Inspecto carcere, exploratores inspexerunt & mensam quæ dicitur solis. Post hanc ad extremum inspexere eorum sepulcra quæ dicuntur e vitro esse constructa, hunc in modum: Posteaquam mortuum siue Ægyptiorum siue aliorum more arefecerunt, totum gypso inducunt, picturaque exornantes repræsentant quoad fieri potest effigiem eius: deinde ciprum ei cauum e vitro, quod apud illos multum est & facile effoditur, circumdant: in cuius medio mortuus interlucet, nihil neque odoris ingrati, neque foeditatis vilius exhibens, sed

XXIII

XXIV

1 Id est, Ad sermonem de vino. 2 Legit αἰθίοψ, ex qua lectione videtur & hic sensus elici posse, Nisi potu illo vires refocillarent: Ichthyophagis vinum inuens. in hoc enim se a Persis vinci. Quum autem vicissim regem interrogarent Ichthyophagi de vita &c. At legendum αἰθίοψ, potius fuerit αἰθίοψ Gallia dicat, Sibi ne de tempore leui viande d'un sol breuvage.

xxv

omnia ipsi illi mortuo similia habens. Hunc cippum qui maxime sunt propinqui, intra ædes annum tenent, offerentes ei omnium rerum primitias, hostiaſque: anno exacto efferunt, circaque urbem ſtatuunt. Omnibus exploratores inſpectis reuerſi ſunt. Qui quum iſta renunciaſſent Cambyſi, continuo ira percitus aduerſus Æthiopes exiit in expeditionem, neque rei frumentariæ apparatus indiſto, neque ſecum ipſo ratione inſita quod in extrema terrarum faceret expeditionem: ſed veluti vefanus, nec mentis compos, ſimulatq; Ichthyophagos audiit, profectus eſt cum omni peditatu, Græcis qui aderant illi, manere imperatis. Vbi ad Thebas eſt ventum, delegit de exercitu quinquaginta circiter millia, quibus præcepit vt Ammonios diriperent, deinde oraculum Iouis incenderent: ipſe cum reliquis copiis aduerſus Æthiopes contendit. Sed antequam quintam itineris partem confeſſent, exercitum eius protinus com meatus omnis quem ſecum habebat, defecit: mox & iumenta ad veſcendum defecerunt. Quibus rebus cognitis Cābyſes ſi reſipuiſſet ac retroduxiſſet exercitum, in eo quod prius admiferat peccato, vir ſapiens extitiſſet: nunc autem nihil penſi habens, aſſidue proceſſit vltius. Milites, quamdiu quod de terra ſumerent habuerunt, herbis victitauerunt: at vbi ad ſabulum peruene re, ibi nonnulli diram rem perpetraverunt. nam ſortiti ex ſeiſſis decimum quemq; comederunt. Id audiens Cambyſes, veritus ſuorum mutuam depaſtionem, intermiſſa aduerſus Æthiopes expeditione, retro rediit, Thebaſque peruenit, multis de exercitu amiſſis. Et quum è Thebis deſcendiſſet Memphin, Græcos miſſos fecit, vt illic enauigarent. Et exercitus quidem aduerſus Æthiopes ita ſegeſſit. ¶ Copiæ autem quæ aduerſus Ammonios miſſæ erant, è Thebis mouentes, itineris duces ſequebantur: ac niſi ſunt vſquedum ad urbem Oaſin peruenerunt, quam incolunt Samii ii qui feruntur è tribu Æſchryonia eſſe, ſeptem dierum per arenas itinere diſtantè Thebis: quæ regio vocatur lingua Græca μακάρων νηος, id eſt, beatorum inſula. in hunc locum dicitur perueniſſe exercitus. Deinceps quid de eo actum ſit, præter Ammonios & eos qui ab his audierunt,

xxvi

ἔχει πάντα φαρερά μοιώς αὐτῷ τὰ τέκνῳ. οἷαυδὲν
 μὲν δὲ ἔχοισι τὴν γῆλιν ἐν τοῖσι οἰκίοισι οἱ μέλι-
 σα παροσκήντες, πρῶτων ἀπαρχοῦντες, καὶ θυσίας
 οἱ παροσκήντες. μετὰ δὲ ταῦτα ἐκκρίμασται, ἵ-
 εῶσι πρὸς τὴν πόλιν. Θεοσάμνους δὲ τὰ πρῶτα
 οἱ κατὰ σκευὴν, ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω· ἀπαφειλά-
 των δὲ ταῦτα τούτων, αὐτίκα ὁ Καμβύσης ὀργί-
 ποιησάμενος, ἐς στρατὸν ἐπὶ τοῖς Αἰθίοπας· οὗτε
 παροσκήντι οἷον ὁδομῆν παροσκήντας, οὐτε
 λόγον ἐν τῷ δόξῳ ἐς τὰ ἐσχατὰ γῆς ἐμελλεγρα-
 τῶεσθαι. οἷα δὲ ἐμμανὲς τε ὦν καὶ οὐ φρενῆρης,
 ὡς ἦκουε τῷ ἰχθυοφάγων, ἐς στρατὸν· Ἑλλή-
 νων μὲν τὸς παρὲντας αὐτῷ πάσας ὑπομῆν, ὅν
 δὲ περὶ πρῶτα ἄμα ἀγόμενος. ἐπεί τε ὁ στρατευ-
 ὀμενος ἐγγύετο ἐν Θήβῃσι, ἀπέκρινε τῷ στρατῷ ὡς
 πάντε μυσίαδας· καὶ τῷ τοῖσι μὲν ἐνέτελλετο Ἀμ-
 μονίοις ἐξελθεῖν ἀποδιδάμενοι, ὁ δὲ ἑλθὼν δὲ τῷ
 Διὸς ἐμπαρῆσαι· αὐτὸς δὲ ὅν λοιπὸν ἄγων στρατὸν,
 ἦε ὅτι τὸς Αἰθίοπας. πρὶν δὲ τῆς ὁδοῦ ὁ πῆμ-
 20 πον μέρος διελθὺν τὴν γῆν στρατῷ, αὐτίκα
 πρὸς αὐτοὺς τὰ εἶχον σπῆν ἐχόμενα, ἐπελελοί-
 πε. μετὰ δὲ τὰ σπῆν, καὶ τὰ ὑποζύγια ἐπέλιπε
 κατὰ διόμενα. εἰ μὲν γὰρ μαθὼν ταῦτα ὁ Καμβύ-
 σης ἐγνωσιμάχε, καὶ ἀπῆγε ὀπίσω ὅν στρατὸν ὅτι τῇ
 ἀρχῇ τὴν δημοσίην ἀμάρτυδι, ἡ δὲ ὁ γρὸς αὐτῷ
 νῦν ὁ δόξῳ λόγον ποιόμενος, ἦε αἰεὶ ἐς τὸ παρ-
 30 σω. οἱ δὲ στρατῷ εἰς μὲν πῆ εἶχον ἐκ τῆς γῆς
 λαμβάνειν, ποιησάμενοι δὲ ἐζῶν· ἐπεί δὲ ἐς τὴν
 ψάμμον ἀπῆλθον, δεινὸν ἔργον αὐτῶν πινὲς ἐργά-
 40 σαντο. ἐκ δεκάδος γὰρ ἕκα σφέων αὐτῶν ἀπα-
 κληρώσαντες, κατέφαγον. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ
 Καμβύσης, δέσας τὴν ἀλλήλοφαγίην, ἀπείσῳ
 ἐπὶ Αἰθίοπας στόλον, ὁπῶς ἐπορεύετο. καὶ ἀπικ-
 109 νει ἐς Θήβας, πολλοὶ ἀπολέσας τῷ στρατῷ. ἐκ
 Θηβῶν δὲ ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγῶνας. καὶ κα-
 τὰς ἐς Μέμφιν, τὸς Ἑλλήνας ἀπῆκε ἀποπλέειν. ὁ
 μὲν ἐπὶ Αἰθίοπας στόλος οὕτω ἐπορεύετο. Οἱ δὲ
 αὐτῶν ἐπὶ Ἀμμονίους ἀποσπέντες στρατὸν ἐ-
 40 σθαι, ἐπεί τε ὁρμηθέντες ἐκ τῷ Θηβαίων, ἐπορεύ-
 οντο ἔχοντες ἀγῶνας, ἀπικόμενοι μὲν φανεροὶ εἰς
 Ὀάσιν πόλιν, τὴν ἔχοισι μὲν Σάμιοι τῆς Αἰσχρυ-
 ονίης φυλῆς λεγόμενοι· ἀπῆλθον δὲ ἐπὶ ἡμέρε-
 ων ὁδὸν ἀπὸ Θηβαίων ἀπὸ ψάμμου. οὐνομά-
 ζεται δὲ ὁ χωρὸς οὗτος κατὰ Ἑλλήνων γλώσσαι,
 Μακάρων νηος. ἐς μὲν δὲ τῶν τοῖσι χωρὶν λέ-
 γεται ἀπικέσθαι ὅν στρατὸν. ὁ δὲ ἐπὶ τῷ δὲ, ὅ-
 τι μὴ αὐτοὶ Ἀμμωνίοι, καὶ οἱ τούτων ἀκούσαντες,

1 Thebis autem iter faciebant, itineris duces habentes. & quum deſcendiſſ. 2 Ac perueniſſe quidem eos vſque ad urbem Oaſin conſtat, quam incolunt Ὀῶ.

ἄλλοι ὁδοὶ ἐν ἑσπερίῳ εἰπεῖν πρὸς αὐτῶν. ἔ-
 τε γὰρ ἐς τὰς Ἀμμωνίους ἀπὶ κενό, οὐτε ὁπίσω ἐ-
 νόστησαν. λέγεται δὲ καὶ πρὸς αὐτῶν Ἀμμωνί-
 ων· ὅτι ἐκ τῆς Ὀάσης τῆς ἐνταῦθα ἰέναι διὰ τῆς
 ψάμμου ἐπὶ σφέας, ἡμέρας τε αὐτοὺς μετὰ ξυχοῦ
 μάλιστ' αὐτῶν τε καὶ τῆς Ὀάσης. ἀριστοὶ δ' αἰρε-
 σμῶσι αὐτοῖσι, ἐπιπνύσασθαι ἰόντων μέγαν τε καὶ ὄξυ-
 σιον. Φορέονται δὲ θῖνας τῆς ψάμμου καὶ χαλκὸς αἰ-
 σφείας, καὶ τρέψαντο τοῦτο ἀφαιαδύων. Ἀμμωνί-
 οὶ μὲν οὕτω λέγουσι ἡμέρας πρὸς τῆς στρατῆρος ἰαυ-
 τῆς. Ἀπὸ γὰρ τοῦ Ἰ Καμβύσῳ ἐς Μέρφιν, ἐ-
 φαίη Αἰγυπτίοισι ὁ Ἀπὶς, ὅτι ἔλθεις ἐν ὅσῳ φον
 καλέοις. ὅτι φαίης δὲ τὸν Ἰερομόν, αὐτὸς οἱ
 Αἰγυπτίοι εἴματα ἐφόρειον τὰ καλλίστα, καὶ ἦσαν ἐν
 θαλίῃσι. ἰδὼν δὲ τὰ τὰς Αἰγυπτίους ποιεῖν τὰς
 ὁ Καμβύσης, πᾶν γὰρ σφέας καταδόξας, ἐὼν τὸ κα-
 κῶς ὁρῶντος, χαρμόσυνον αὐτῶν ποιεῖν, ἐκ αἰ-
 λεσε τοὺς ἐπὶ τοῖς τῆς Μέρφιος. ἀπὸ κενό οὖν
 ἐς ὅσον εἴρετο ὅτι ὁρῶντος μὲν ἐόντος αὐτῶν ἐν Μέρ-
 φιν, ἐπὶ οὖν τοῦτον ὁδοὶ Αἰγυπτίοι, τότε δὲ, ἐπεὶ 20
 αὐτὸς παρήναι τῆς στρατῆρος πληθὺς πρὸς βαλόν. οἱ
 δὲ ἐφραζοῖν ὡς σφὶ θεὸς παρήναι φαίης, διὰ χε-
 ρὸς πολλὰ ἐὼντος ὅτι φαίνας αὐτῶν καὶ ὡς ἐπεὶ φαίης,
 τότε πρὸς οἱ Αἰγυπτίοι κεχαρμένους ὁρῶντες.
 τὰ αὐτὰ ἀκούσας ὁ Καμβύσης, ἐφ' ἡμέρας αἰσφείας
 καὶ ὡς ὁδοὶ μὲν, θαλάτῃ ἐξήμει. Ἀπο-
 κτείνας δὲ τὸν οὖν, δούτε καὶ τὰς ἰρέας ἐκάλει ἐς ὅ-
 σον λεγόντων δὲ καὶ πρὸς αὐτὰ τῶν ἰρέων, ἐλθόντες ἐφ' ἡ-
 αὐτὸν εἰ θεὸς πρὸς χεῖρας τῆς ἀπὸ γὰρ οὖν εἰν Αἰγυπ-
 τίοισι. ποσὺν δὲ εἴπας, ἐπὶ γὰρ ἐκ ἐλθόντες ὅτι Ἀπὶν 30
 τὰς ἰρέας. οἱ μὲν δὲ ἡμετέραν ἀξοντες. ὁ δὲ Ἀπὶς
 οὐκ ὅτι Ἐπαφος, γίνεται μὲν ἐκ βοῦς ἡ πρὸς οὐκ ἐ-
 πὶ οὖν τε γίνεται ἐς γαστέρα ἄλλον βάλειν αὐτῶν γόνον.
 Αἰγυπτίοι δὲ λέγουσι σέλας ὅτι πρὸς βοῦν ἐκ τῆς οὐ-
 ραίου κατέχειν, καὶ μὲν ἐκ τοῦτου ἡκτείν ὅτι Ἀπὶν.
 ἔχει δὲ ὁ μὲν οὖν οὐκ ὅτι Ἀπὶς καλεόμενος σημή-
 ῖα τοιαῦτα· ἐὼν μέγας, ὅτι μὲν τὰς μετὰ τῶν λα-
 χὸν τετραγώνον φορέει· ὅτι δὲ τὸ ἰώπου, αἰετὸν εἰ-
 κασμένον· ἐν δὲ τῇ οὐρῇ, τὰς τεύχας διπλᾶς· ὅτι
 δὲ τῇ γλώσση, καθαρόν. Ὡς δὲ ἡ γὰρ ὅτι Ἀπὶν 40
 πρὸς οἱ ἰρέες, ὁ Καμβύσης, οἱ αὖ ἐὼν ὡς μαρτυρεῖται,
 σπασάμενος δὲ γὰρ χεῖρας, δέλαν τύψας τὴν γασ-
 τῆρα ὅτι Ἀπὶς, παρὰ δὲ ὅτι μὲν γαστῆρας δὲ, εἴπε πρὸς
 τοὺς ἰρέας, Ὡς καὶ κεφαλὰς, τοιοῦτοι θεοὶ γίνονται
 ἢ ἐν αἰμοῖ τε καὶ σαρκώδεες, καὶ ἐπαίοντες σιδηρείων;

nulli alii habent quicquā dicere. Nam
 neque ad Ammonios pervenerunt, ne-
 que retro reverterunt. Ab ipsis autem
 Ammoniis demum fertur, quum illi ex
 urbe Oasi per arenam iter facerent, iam-
 que medio fere spatio inter Oasin &
 Ammonios pranderent, ingruisse ma-
 gnum ac validum austrum, & ingestis
 arenæ cumulis eos obruisse, atque hunc
 in modum illos è conspectu sublatos. i-
 ta actum esse de hoc exercitu Ammo-
 nii memorant. ¶ Cambyse autem
 Memphin regresso, Apis (quem Græci
 vocant ἑπαφον) apparuit. Egyptii, quum
 Apis extitisset, vestimenta quam pul-
 cherrima ferebant, & celebrando fe-
 sto operam dabant. Id tunc facientes
 Egyptios Cambyse intuens, ratum
 esse in his gaudiis: præpositos accersit
 Memphis, quos, ubi præsto fuerunt,
 interrogabat quid ita, quum antea se
 apud Memphin agente, nunquam ali-
 quid tale fecissent, nunc id facerent,
 posteaquam ipse rediisset parte copia-
 rum amissa. Illi dicere, dum illis deus
 appareret (longo autem temporis in-
 teruallo apparere solitum) tunc omnes
 Egyptios solennem celebrare lætitiā.
 Hæc ubi audiit Cambyse, mentiri eos
 respondit, ac tanquā mentientes mor-
 te multavit. His interemptis, iussit
 sacerdotes in conspectum venire.
 quibus eadem referentibus, dixit, Si-
 quis deus mansuetus ad Egyptios ve-
 niret, fore ut se non lateret. 2 Hæc
 enus loquutus iussit sacerdotes adduce-
 re Apin. illi ad eum adducendum per-
 rexerunt. Est autem hic Apis, idemque
 Epaphus, è vacca genitus quæ nullum
 dum alium potest concipere fetum:
 quam Egyptii aiunt fulgure idem
 concipere ex eo Apin. Habet autem
 hic vitulus qui appellatur Apis, hæc
 signa: 3 Toto corpore est niger, in fron-
 te habens candorem figuræ quadratæ:
 in tergo effigiem aquilæ, 4 cantharum
 in palato, duplices in cauda pilos. Po-
 steaquam Apin sacerdotes adduxere,
 Cambyse veluti vecordior, educto
 mucrone quum vellet ferire ventrem,
 femur percussit, cachinnansque ad sa-
 cerdotes inquit, O capita nequam, hu-
 iusmodi dii existunt, sanguine atque
 carne præditi, & ferrum sentientes?

1 Vel, Valde, aut omnino, hoc eorum factū improbens, quod in eius rebus aduersis ita se exhilararent, Memphidis præfectos
 accersit: quos, ubi in conspectum prodierunt, interrogavit cur antea, quum &c. 2 Nec plura loquutus 3 Non μέγας, sed μέ-
 γας, (id est, magnus) habens nostra exempli. Magis tamen placet illud quam hoc: ut dicat Herodotus, eum, quum sit aliqui niger, habere
 candorem fig. quadr. Valla autem de suo addidit illa, Toto corpore 4 In lingua scarabeum.

dignus nimirum Ægyptiis hic deus. nos certe ludibrio habuisse nō iuuabit. Hec loquutus imperauit iis quorū hoc munus erat, vt sacerdotes quidem flagris cæderent: ceteros autem Ægyptios vt quemque feriantem adipiscerentur, occiderent. Ita festum solutū est, sacerdotes mulctati: Apis lauciatus femur, in tēplo iacens extabuit: quem ē vulnere extinctum tumulauere sacerdotes clam
xxx Cambyse. ¶ Ob hoc scelus, (vt Ægyptii aiunt) continuo Cambyfes insaniit: quum ne compos mentis quidem fuisset, exorsus primum perpetrare facinus in Smerdin, ex eisdem sibi parentibus fratrem, quem ex Ægypto remiserat in Persas, liuore commotus quod solus ille Persarum arcum quem Ichthyophagi ab Æthiope attulerant,² ad duos digitos traheret: quod nemo alius ē Persis poterat. Smerdi in Persidem profecto, hanc vidit in somnis Cambyfes visionem: Nuncius quidam ē Persis veniens, ei nunciare est visus, Smerdin in regio sedentem folio cælum contingere vertice. Ob id Cambyfes sibi metuens, ne se necato à fratre occuparetur imperium, mittit in Persas ad illum interimendum Prexasperm, sibi ex omnibus Persis virum fidelissimum. Hic vbi Susa conscendit, Smerdin necandū curauit, (vt quidam aiunt) quū eum eduxisset venatum: quidam in-
xxxi quiunt, quum ad mare rubrum produxisset, ibi eum demersisse. Et hoc quidem initium scelerum Cambyfis extitisse ferunt: secundum autem scelus, fororis necationem, in Ægyptum eum sequitur: quæ ex eisdem parentibus erat soror, atque eadem vxor: quam hunc in modum acceperat vxorē. Quum antehac Persæ sorores in matrimonium accipere nequaquam consueuissent, Cambyfes vnus fororū amore captus, cupidusque deinde ducendi illam vxorem,³ quum propter rei insolentiam laboraret efficere, accersit eos qui regii iudices nominantur. Fiunt autem delicti ē Persis viri, suntque ⁴ perpetui, nisi delicti alicuius comperti fuerint. Isti apud Persas ius dicunt, & legum patriarum sunt interpretes, & ad eos omnia referuntur. Hos Cambyfes percontatur, num qua lex sit quæ sinat volentem cum sorore contrahere matrimonium.

ἄξιός μιν γε Αἰγυπτίῳ ἐστὶ ὁ θεός. ἀτὰρ τοῦτο μῆτις γε οὐ χαίροντες, γέλωτα ἐμὲ θήσεσθε. ταῦτα εἰπὼς, ἐντείλατο τοῖσι ταῦτα ποιήσασσι, τοὺς μὲν ἱερέας ἀπομαρτυρῶσαι, Αἰγυπτίῳ δὲ τῷ ἄλλῳ δὲ αὐτὰ λάβουσι ὅρτα ζοῖν κατείνειν. ὅρτῃ μὲν διελέλυτο Αἰγυπτίοισι· οἱ δὲ ἱερεῖς ἐδικαμῶντο. ὁ δὲ Ἀπίς πεπληγμένος δὴ μνηρὸν, ἐφθινε ἐν τῷ ἱερὶ καὶ κακὸς καὶ μῆκος. καὶ δὴ μὲν, τελευτήσαντα ἐκ τῆς ἱρώματος, ἔθαψαν οἱ ἱερεῖς λαβὼν Καμβύσῳ. Καμβύσης δὲ (ὡς λέγουσι Αἰγυπτίοι) ἀφ' οὗτο δ' ἀδίκημα αὐτίκα ἐμαίη, ἐὼν δὲ πρὸς τρεῖς φρενῆρης. καὶ πρῶτα μὲν τῷ κακῶν δ' ἐργάσατο δὴ ἀδελφεὸν Σμέρδιν, ἐόντα πατρὸς καὶ μητρὸς τῆς αὐτῆς· δὴ ἀπέπεμψε ἐς Πέρσας φθόνῳ δ' Αἰγυπτιοῦ, ὅτι τόξον μοῦνος Περσέων ὅσον τε ὅτι δύο διακτύλοις εἴρυσε, δ' ὅτ' αὖ τῷ Αἰθίοπος ὠνεῖται οἱ ἰχθυοφάγοι· τῷ δὲ ἄλλῳ Περσέων δ' οἷος τε ἐχέμεν. ἀποικοδομοῦ ὦν ἐς Πέρσας τῷ Σμέρδινος, ὅφιν εἶδε ὁ Καμβύσης ἐν τῷ ὕπνῳ τοῖνδ'· ἐδοξε οἱ ἀφελὸν ἐλθόντα ἐκ Περσέων ἀγγέλλειν ὡς ἐν τῷ ὄρνῳ τῷ βασιλῆϊ ἰζόμενος Σμέρδιν, τῇ κεφαλῇ τῷ οὐρανοῦ φαύσειε. πρὸς ὧν ταῦτα, δέσας περὶ ἐὼν τῷ μὴ μιν ἀποκτείνας ὁ ἀδελφεὸς· ἀφ' ἧς, ἡ ἀρχὴ, πέμπεϊ Πηρξάσπερα ἐς Πέρσας (ὅς οἱ ἦν ἀνὴρ Περσέων πιστότατος). ἀποκτεῖνόντα μιν. ὁ δὲ, ἀναβὰς ἐς Σούσα, ἀπέκτεινε Σμέρδιν. οἱ μὲν λέγουσι, ἐπ' ἀγρίῳ ἔξαγαγόντα· οἱ δὲ, ἐς τὴν Εἰρυθρὴν θάλασσαν πρὸς αἰγῶν, καὶ ἀποκτείνοντα. Πρῶτον μὲν δὴ λέγουσι Καμβύση τῷ κακῶν ἀφ' ἧς οὗτο· δούτερον δὲ, ἀφ' ἧς αὐτὸν τὴν ἀδελφὴν, ἐν τῇ ἐπιμνήσει πιασσομένῳ οἱ ἐς Αἰγύπτιον, τῇ καὶ στυοίκεε. καὶ ἦν οἱ ἀπὸ ἀμφοτέρων ἀδελφῆ. ἐγὼ δὲ αὐτὴν ὦδε· (οὐδ' αὖ μὴς γὰρ ἐώλεσαν πρὸς τρεῖς τῆς ἀδελφῆς στυοίκεειν οἱ Πέρσαι) ἠρξάθη μῆτις τῷ ἀδελφῶν Καμβύσης· καὶ ἐπέβη βουλόμενος αὐτὴν γῆμαι, ὅτι ἐκ ἐὼν τῷ ἐπένόεε ποιήσιν, εἴρετο καλέσας τοὺς βασιλῆϊους δικαστὰς, εἰπὼς ὅτι καλῶν νόμος δὴ βουλόμενοι ἀδελφῇ στυοίκεειν. οἱ δὲ βασιλῆϊοι δικασαί, κεκελμένοι αἰδρὲς γίνονται Περσέων, ἐς οὗ ἀποθαίωσι, ἢ σφί μὴ παρδρεθῇ τι ἀδελφῶν μέλει πύτων. οὗτοι δὲ τοῖσι δίκας δικάζουσι καὶ δέκηται τῷ πατρίῳ θεσμῷ γίνονται, καὶ πρῶτα ἐς τοῦτο αἰαχέεται. εἰς μὲν οὖν τῷ Καμβύσῳ,

1 Quum ne prius quidem compos mentis fuisset. Quæ uerba non iam sunt Ægyptiorum, sed ipsius auctoris. q. d. Dicunt illum Ægyptiis hinc furore correptum, at qui ne antea quidem mentis compos erat, exorsus fuit. 2 ὅσον ἐπὶ δύο δακτύλους, quod Gallice dicitur, A deux doigts pres. Pro Traheret autem, vertendum potius Adduceret, aut Tenderet, sine Intenderet. hac enim de arcu potius dicuntur, ut & ipse Herodotus in sequentibus dicit ἀφ' ἧς τὸ τόξον. 3 Quum rem nouam facere in animo haberet, 4 Donec moriatur.

ἡ περὶ τὸ αὐτὸ οὗτοι καὶ εἶχον καὶ ἀσφα-
 λεία· φάρμακοι, νόμον δὲ οὐκ ἔχοντες καλεῖ-
 ει ἀδελφεῇ στυγοῦσιν ἀδελφεόν· ἄλλον μὲν τοι
 ἐξ ἑλρηκέναι νόμον, τῷ βασιλεύοντι Περσέων δὲ εἶ-
 ναι ποιεῖν τὰ αὐτοῦ βούληται. οὕτω οὐτε δὴ νόμον ἔ-
 λυσαν, δείσαντες Καμβύσεα· ἵνα τε μὴ αὐτοὶ ἀπο-
 λωνται δὴ νόμον περὶ ἐλλοιπότες, παρ' ἐξ ὧν ἄλ-
 λων νόμον σύμμαχον τῷ θελόντι γαμέειν ἀδελφε-
 ας. τότε μὲν δὴ ὁ Καμβύσης ἐγήμε τὴν ἐρωμέ-
 νην. μετὰ μὲν τοι οὐ πολλὸν χρόνον ἔσχε ἄλλω
 ἀδελφεῷ. πούτερον δὴ τῶν νεωτέρων ἑπταστο-
 μίην οἱ ἐπ' Αἰγύπτῳ κτείνει. Ἀμφὶ δὲ τῷ
 θαλάτῳ αὐτῆς διζὸς (ὡς περὶ Σμέρδιος) ἔκ-
 φέρεται λόγος. Ἕλληνες μὲν γὰρ λέγουσι Καμ-
 βύσεα συμβαλεῖν σκύμνον λέοντος σκύλακι κυνός·
 θεωρεῖν δὲ καὶ τὴν γυναικα τούτην. νικητῆρος δὲ
 τῆς σκύλακος, ἀδελφεὸν αὐτῆς ἄλλον σκύλακα, ἀ-
 πορρήξαι τὸν δεσμὸν, τῷ δ' ἀνδρὶ ἀδελφῷ οἱ δύο δὲ
 ἄνθρωποι οὕτω δὴ τοὺς σκύλακας ἐπικρατῆσαι τῷ
 σκύμνου. καὶ δὴ μὲν Καμβύσεα ἠδεῖσθαι θεώμε-
 νον· τὴν δὲ, παρ' ἑλλήνων, διακρύβειν. Καμβύσεα δὲ
 μαθόντα τῷ περὶ ἐπείρεσθαι διότι διακρύβει· τὴν δ' εἰ-
 πειν, ὡς ἰδούσα δὴ σκύλακα τῷ ἀδελφεῷ πμρῆ-
 ρατα, διακρύψει, μηδεῖσά τε Σμέρδιος, καὶ μα-
 θούσα ὡς καὶ οὐκ εἴη ὁ πμρῆρσων. Ἕλληνες μὲν
 δὴ λέγουσι τὸ ἔπος φασὶ αὐτὴν ἀπολίσσασθαι ὑ-
 πὸ Καμβύσει. Αἰγύπτιοι δὲ, ὡς τραπέζῃ πε-
 κατημένῳ, λαβοῦσαν θείδαν τὴν γυναικα πε-
 ειπύλα· καὶ ἐπ' αὐτῇ εἶναι τὸν ἀνδρα, ὅτε πε-
 ειτεπλημένη ἡ θείδα, ἡ δ' αὖτε εἴη ἀμείνων. καὶ
 "δὴ φασὶ, δασιῖα. τὴν δ' εἰπεῖν, Τάυτην μὲν δὴ
 "κατεπύλας. δὴ δὲ, θυμὸν ἔχουσα, ἐμπεδῆσαι αὐ-
 τῇ ἐχούσῃ ἐργασί. καὶ μιν ἐκτρώσασαν ἀπο-
 θανεῖν. Ταῦτα μὲν ἐς τοὺς οἰκτιροὺς ὁ Καμβύσης
 ἐξεμαίνετο, εἴτε δὲ λέγει δὴ Ἀπὴν, εἴτε καὶ ἄλλως, οἷα
 πολλὰ ἔωθε αὐτῇ τοῖς κακὰ καπαλαμβόμην. καὶ
 γὰρ πῶς ἐκ τῆς θυμὸς νοῦσον μεγάλην λέγεται ἔχειν
 ὁ Καμβύσης, τὴν ἰδίαν ὀνομάζουσι πινε. οὐ γὰρ
 τοι αἰεὶ οὐκ ἔστιν ἡν, τῷ σώματος νοῦτον μεγάλην
 νοσέοντος, μηδὲ τὰς φρένας ὑγιάνειν. Τὰ δὲ δὴ
 ἐς τοὺς ἄλλους Πέρσας ἐξεμάνη. λέγεται γὰρ
 εἰπεῖν αὐτὸν περὶ Πρηξάσπεια, δὴ ἐπὶ μα τε
 μέλιστα, καὶ οἱ τὰς ἀγγαλίας ἐφόρεε οὗτος. τού-
 του τε ὁ παῖς οἰνοχόος ἦν τῷ Καμβύσει· πμρῆ
 δ' αὐτῇ

Iudices & iuste & ¹ingenue respondeñ-
 tes, negant ullam se inuenire legem quæ
 sinat fratri nubere sororem: quandā ta-
 mē inuenire legē, qua liceat regi Persarū
 facere quicquid libeat. Ita neque legem
 abrogarunt metu Cambyſis: & ne legē
 tuentes ipsi perirent, aliam inuenerunt
 adiutricem eius qui sororem in matri-
 monium ducere vellet. Tunc itaque
 Cambyſes ²eam quam dixi accepit v-
 xorem, aliquantōq; post & alteram. Ha-
 rum iuniorem quæ ipsum in Ægyptum
 comitata est, interemit. Cuius mors,
 quemadmodum illa Smerdis, anceps
 refertur. nam Græci quidem aiunt, dum
 Cambyſes duos catulos, alterum leonis,
 alterum canis, committit, hanc inter-
 fuisse spectaculo: & quum à leunculo
 catulus superaretur, alterum catulum
 huius canis fratrem, abrupto loro su-
 peruenisse: & quum duo essent, ita supe-
 riores leunculo extitisse. Et Cambyſe,
 dum id cernit, capiente voluptatem,
 hanc ei assidentem illacrymasse. Eare
 animaduerſa, Cambyſem interrogaſ-
 se quidnam lacrymaretur: & mulierem
 dixisse, se viſo catulo ſuppetias fratri
 ferente, ideo flere quod ſubierit me-
 moria Smerdis, cuius ſciret neminem
 fore ultorem. Ob hoc dictum Græci
 illam à Cambyſe fuiſſe interemptam
 memorant: Ægyptii vero ob id quod
 quum ad menſam diſcumberetur, mu-
 lier lactucam ſumpſit, cuiusque decer-
 ptis foliis, virum interrogauit, vtrum
 diſcerpta lactuca an denſa pulchrior
 foret: quum hic reſpondiſſet, Denſa:
 Hanc, inquit, lactucam aliquando imi-
 tatus es, qui Cyri domum denudaſti. Ibi
 Cambyſem indignatione percitum, in-
 filiſſe calcibus in prægnantem, cam-
 que abortu edito deceſſiſſe. ³ Ita Cā-
 byſes in præcipuos domesticorum inſa-
 niit, ſiue id propter Apin, ſiue aliunde,
 qualia multa in rebus humanis mala
 contingere conſueuerunt. Etenim fer-
 tur Cambyſes ab ipsis natalibus gran-
 dilaborasſe morbo, quem quidam ſa-
 crum nominant: vt haud ab re fuerit,
 cuius corpus magna ægritudine inua-
 lidum eſſet, eius ne mentem quidem
 ſanam fuiſſe. ⁴ Atque in alios quoq;
 Perſas inſaniſſe, veluti in Prexaſpem,
 quem præcipuo honore proſequebatur,
 & qui ad eum nuncios perſerebat: &
⁵ cuius filius Cambyſis vina miſcebat:

¹ Et caute reſpond. ² Eam quam diligebat. vel, Amicam illam. ³ Id eſt, Talia per inſaniam fecit præcipuis, &c. ⁴ Hæc autem aduerſus alios Perſas inſaniit. Id eſt, Per inſaniam egit. Fertur enim ad Prexaſpem dixiſſe, quem præcip. ⁵ Cuius filius à poculis ei erat.

hui honos & ipse non parvus est : ad hunc (*inquam*) fertur dixisse Camby- ses , Quemnam virum Persæ me esse censent, aut qualem de me sermonē habent? Et iste ei respondisse, Here, cetera quidē omnia in te magnis laudibus fe- runt, sed nimiste¹ vino deditū aiunt es- se. Hæc Prexaspes de Persis respondit. Quibus ille indignatus, Siccine, inquit, Persæ me aiunt vino deditum desipere, nec mentis esse compotem? ergo in eo quod prius dixerunt, non veri fuere. Nam senatum Persarum (cui intererat Croesus) aliquando interrogarat Cam- byses qualis ipse videretur esse vir ad patrem Cyrum adæquandum. Et illi responderant, cum patre esse præstan- tiorem, qui & omnia illius haberet, & Ægypti ac maris accessionem adiecisset. hæc quidem Persæ dicebant. Sed Croesus qui aderat, displicente ei quæ dicebatur sententia, ad Cambysem in- quit, Mihi tu quidem Cyro genite, non videris adæquandus esse patri: nondum enim tibi est filius qualem ille te reli- quit. Hoc audito Cambyses delectatus, Croesi sententiam approbavit. Quo- rum nunc reminiscens, ad Prexaspem iratus inquit, Intellige nunc ipse per te nunquid Persæ vera dicant, an hæc di- centes ipsi desipiant. Nam si filii tui qui in vestibulo stat, medium cor non fru- strato ictu percussero, constabit² nihil esse quod Persæ dicunt: sin aberrauero, constabit Persas vera loqui,³ & me esse intemperantem. Hoc loquutus, in- tendit arcum, puerumque percussit: at- que eum collapsum iussit discindi, & inspicere ictum. quumque in corde sagit- ta esset inuenta, ob id lætabundus atque cachinnans, ad patrem pueri inquit, Prexaspes, facta est tibi fides non me in- sanire, sed Persas. Verum nunc mihi di- cito quemnam ex omnibus hominibus iam noris ita ad destinatum emittere sa- gittas.⁴ Prexaspes hominem aduertens esse vesanum, & in ipsum quoque insa- nientem, Here, inquit, ego ne deum quidem arbitror tam probe iaculari. Et tunc quidem hoc perpetravit. Altero die, duodecim Persas, primoribus⁵ pa- res,⁶ ob nullius momenti causam ne- cavit, viuos in caput defodiens. ¶ Hæc eum facientem Croesus Lydus censuit his verbis admonendum, Rex, cun- cta noli ætati atque iræ indulgere: sed

δὲ αὐτὴ οὐ συμκρή. εἰπεῖν δὲ λέγεσθαι τὰδε, Πρὴ-
ξασπες, χυῖόν μὲ πῖνα νομίζουσι Πέρσαι εἶναι αὐδρα; ἢ
τίνας τε λόγους πρὸς ἐμέο ποιεῖσθαι; ὃν δὲ εἰπεῖν,
ὧδ' εἰσώπτα, τὰ μὲν ἄλλα πόρτῃ μεγάλως ἐπα-
νέει, τῇ δὲ φιλονεκίῃ σε φασὶ πλέονως πρὸς κεί-
νους εἶναι. ὃν μὲν δὴ λέγειν ταῦτα πρὸς Περσέων· ὃν
δὲ, θυμῷ θεῶν, τοῖς δὲ ἀμείβεσθαι, Νυνὶ δ' ἄρα με
φασὶ οἶνα πρὸς κείμην, πρὸς φρονέειν, καὶ οὐκ
εἶναι νοήμονα. οὐδ' ἄρα σφένω οἱ πρὸς τεροι λόγοι
ἦσαν ἀληθεῖς. πρὸς τερον γὰρ δὴ ἄρα Περσέων οἱ
σωθέντων ἐόντων, καὶ Κροίσου, εἶπετο Καμβύσης
χυῖος τις δοκέει αὐτῷ εἶναι πρὸς ὃν πατέρα τελέσσει
Κυρον· οἱ δὲ ἀμείβονται ὡς εἴη ἀμείνων τῷ πατρὶ.
τὰ τε γὰρ ἐκείνου πόρτῃ ἔχειν αὐδῶν, καὶ πρὸς
κτῆσθαι Αἰγυπτῶν τε καὶ τὴν θαλάσσαν. Πέρσαι
μὲν ταῦτα ἔλεγον. Κροῖσος δὲ παρῶν τε καὶ οὐκ
δρεσποκῆμος τῇ κείνῃ, εἶπε πρὸς ὃν Καμβύσσεια
τὰδε, Ἐμοὶ μὲν νυνὶ ὡς πᾶσι Κύρου οὐ δοκέεις ὁμοῖος
εἶναι πατρί. οὐ γὰρ καὶ τοῖς ἐστὶν ὅς οἶόν σε ἐκεί-
νος κατελίπετο. ἦδη τε ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμ-
βύσης, καὶ ἐπαίνει τὴν Κροίσου κείσιν. Τούτων
δὴ ὧν ἐπιμνησθέντα, ὀργὴν λέγειν πρὸς ὃν Πρὴξά-
σπει, Σὺ νυνὶ μάθ' εἰ λόγους Πέρσαι ἀληθεῖς, εἴ-
τε αὐτῷ λέγοντες ταῦτα πρὸς φρονέουσι. εἰ μὲν γὰρ
τῷ παιδὸς τῷ σου τῷδε ἐρεῖς ὅς ἐστι πῶσι πρὸς ὅσον
σιβαλὼν τύχοιμι μέσης τῆς καρδίας, Πέρσαι φα-
νέονται λέγοντες ὅσον· ἦν δὲ ἀμείνων, φαίμαι τε
Πέρσαι λέγειν ἀληθεῖς, καὶ με μὴ σωφρονέειν. ταῦ-
τα δὲ εἰποῖς, καὶ ἄρα τίς αὐτῷ ὁ πόζον, βαλέειν ὃν
παῖδα· πεσόντος δὲ τῷ παιδὸς, ἀσασχίζειν αὐδῶν
κελεύειν, καὶ σκέψασθαι ὁ βλήμα. ὡς δὲ ἐπὶ τῇ
καρδίῃ ὄρεθ' αὐτῷ ἐρεῖς ὃν ἰόν, εἰπεῖν πρὸς ὃν
πατέρα τῷ παιδὸς, γελᾶσαντα, καὶ πρὸς χαρὰν γέ-
νόμενον, Πρὴξασπες, ὡς μὲν ἔγωγε οὐ μάνομαι,
Πέρσαι τε πρὸς φρονέουσι, δὴ λὰ ποιήσονται. νυνὶ
δὲ μοι εἰπέ τίνα εἶδες ἢ δὴ πόρτῃ αἰδεσθῶντων οὕτως
ἐπίσχεπα τοῖς ὄντοισι. Πρὴξάσπεια δὲ ὀρέοντα αἰ-
δεῖσθαι οὐ φρενῆρεα, καὶ πρὸς ἐμῷ τῷ δειμαίνοντι, εἰ-
πεῖν, Δέσσωπα, οὐδ' αὖ αὐδῶν ἔγωγε δοκέω ὃν θεόν
οὕτω δὴ καλῶς βαλέειν. τότε μὲν ταῦτα δ' ἐργά-
σασθαι. ἐτέρω δὲ ὃ Περσέων ὁμοίως πῶσι πρὸς τοῖσι δυ-
ώδεκα ἐπ' ἐδεμῇ αἰτήν' ἀξιοχρεῶν ἔλων, ζῶντας ἐπὶ
κεφαλὴν κατάρυζε. Ταῦτα δὲ μὴ ποιεῖντα ἐδ-
είκασε Κροῖσος ὁ Λυδὸς νεθ' ἡσασθαι τοῖς δὲ τοῖσι ἔπεισι,
ὧδ' εἰσαλεῦ, μὴ πόρτῃ ἡλικίῃ καὶ θυμῷ ἐπὶ βέπε' ὡς

ἢ φασὶ
Πέρσαι
εἶναι

xxxv

xxxvi

1. Non legis φιλονεκίαν, sed φιλονεμίαν, quam lectionem sequentia comprobare videntur. 2. Id est, Vanū esse, vel, frivolum. 3. Et me non sapere. 4. At Prexaspem, quum animaduertisset hominem mente esse captum, & sibi timeret, dixisse, Here, ego &c. 5. Non legis ὁμοῖα, sed ὁμοῖους: ut & in veter. cod. 6. Ob aullum mortis dignum crimen. Vel, Nullo crimine mortem committor: sic & statim poss.

„ ἴσχε καὶ κατὰ λάμβανε σεαυτὸν, ἀγαθὸν τε παρ-
 „ ρον ἐστίν. σοφὸν δὲ ἡ παρεμνηστὴν. σὺ δὲ κτείνεις
 „ μὲν ἀνδρας σεαυτῷ πολήτας ἐπὶ ὁδοῖσιν αἰτῆν ἀ-
 „ ξιόχρεον ἐλὼν, κτείνεις δὲ παῖδας. ὡς δὲ πολλὰ
 „ τοιαῦτα ποιῆς, ὅρα ὅπως μὴ σὺ ἀποστήσῃσινται
 „ Πέρσαι. ἐμοὶ δὲ πατὴρ σὸς Κύρος ἐνέτελλετο πολ-
 „ λα, καλῶν σε ἰουθετεῖν, καὶ ὑποπτεῖσθαι ὅ, τι αὐ-
 „ τοῖς ἀγαθόν. ὁ μὲν δὴν ὀνομαζόμενος Φαίνων συνε-
 „ βούλευε εἰ ταῦτα. ὁ δὲ ἀμείβετο πῶς δέ, Σὺ καὶ ἐ-
 „ μοὶ πολλὰς συμβουλεύεις, ὅς τις ἂν μὲν τῶν σε 10
 „ αὐτῷ πατεῖδα ἐπετρώδους, δὲ δὲ τῶν πατε-
 „ ρῶν ἐμῶν συνεβούλευσας, καλῶν αὐτὸν Ἀράξῃ
 „ ποταμὸν διὰ δρόμον, ἵεναι ὅτι Μασαγέτας, βου-
 „ λόμενος ἐκείνων διὰ βαίνειν ἐς τὴν ἡμετέραν; καὶ
 „ ἀπὸ μὲν σεαυτὸν ὠλεσας, τῆς σεαυτῷ πατεῖδος κα-
 „ κῶς παρσας, ἀπὸ δὲ ὠλεσας Κύρον, περὶ ὃν μόνον σοι.
 „ ἄλλ' οὐτοὶ χαίρων ἐπεὶ τοὶ καὶ πάλαι ἐς σε παρ-
 „ φάσιός τε ἐδέομην ὅτι λαβέσθαι. ταῦτα δὲ εἴ-
 „ πας, ἐλάμβανε ὁ τόξον ὡς κατατιζέσθαι αὐτόν.
 Κροῖσος δὲ αἰσθεσάμενος ἔθεε ἔξω. ὁ δὲ, ἐπεὶ τε το- 20
 „ ξοῖσιν οὐκ εἶχε, ἐνέτελλετο τοῖσι θεράπονσι λα-
 „ βόντας μὲν ἀποκτεῖναι. οἱ δὲ θεράποντες, ὅτις αὐ-
 „ τοῖς ἐν τῷ πόντῳ, κατακρύπτουσι δὲ Κροῖσόν·
 „ ὅτι τῶν δὲ λόγων, ὥς τε εἰ μὲν μεταμελήσει τῶν
 Κροῖσος, καὶ ὅτις τῶν δὲ Κροῖσος, οἱ δὲ, ἐκφῆ-
 „ ναι αὐτὸν, δῶρα λαμβάνοντα ζωῆς Κροῖσου
 „ ἢ μὲν δὴ μὴ μεταμελήσει, μὴ δὲ ποθῇ μιν, τότε κα-
 „ τὰ χρεῖσθαι. ἐπὶ θῆσέ τε δὴ ὁ Κροῖσος δὲ Κροῖ-
 „ σος οὐ πολλὰ μετέπειτα χρόνῳ ὕστερον, καὶ οἱ θερά-
 „ ποντες, μαρτυροῦντες τῷ, ἐπηγγέλλοντο αὐτῷ ὡς ὅ- 30
 „ τι εἴη. Κροῖσος δὲ Κροῖσος μὲν συνεβούλευσας ἐ-
 „ φησὶ ἐκείνῃ, ἐκείνους μὲν τοὺς παρὰ τοῖς ἀνδράσι οὐ
 „ καταπαύεσθαι, ἀλλ' ἀποκτενεῖν καὶ ἐπὶ οἷσιν
 ταῦτα. ὁ μὲν δὴ τοιαῦτα πολλὰ ἐς Πέρσας τε
 „ καὶ πρὸς συμμάχους ἐξεμαίνετο, μὲν δὲ ἐς Μέρφι
 „ καὶ θῆκας τε παλαιὰς αἰοῖων, καὶ σκεπτόμενος τοὺς
 νεκροὺς. ἐς δὲ δὴ καὶ Ἡφαιστῶν ὁ ἱερὸν ἦλθε, καὶ
 „ πολλὰ τῶν γάλαμα κατεγέλασε· ἐστὶ γὰρ τῷ Ἡ-
 „ φαιστῶν τῶν γάλαμα τοῖς Φοινικηίοισι Παλαίχρῳσι
 „ ἐμπερέστατον, τοὺς οἱ Φοινῆες ἐπὶ τῇ παρῶνσι τῷ 40
 „ τεινέων ἀνδράσι. ὅς δὲ τοῦτο μὴ ὀπίσσω, ἐ-
 „ γὼ δὲ οἱ σημαῖαν πυγμαίου ἀνδρός μίμησιν ὅτι.
 „ ἐσθλὴ δὲ καὶ ἐς τῷ Καβείρων ὁ ἱερὸν, ἐς δὲ οὐ γε-
 „ μιν ὅτι ἐσθλὴν ἄλλοι γὰρ ἢ ὁ ἱεὺς. ταῦτα δὲ
 „ τῶν γάλαμα καὶ ἐπὶ ὁρῶν, πολλὰ κατασκή-
 „ ψας. ἐστὶ δὲ καὶ ταῦτα ὅμοια τοῖσι τοῦ Ἡφαιστῶν.

cohibe & compesce teipsum. Conducit
 tibi te providū esse: & sapientis est pro-
 spicere: tu vero viros interficis tuos po-
 pulares ob nullius momenti causam,
 interficis etiam pueros: qualia si multa
 facies, considera ne abs te deficiant Per-
 sæ. Enimvero pater tuus Cyrus, etiam at-
 que etiam mandans, mihi præcepit ut
 te commonefacere, subiiciendo quic-
 quid boni comperirem. Hoc illi Cræ-
 sus benevolentiam præ se ferens con-
 sulebat. Ad quem Cambyfes respon-
 dens, Etiam mihi tu, inquit, dare consi-
 lium audes, tanquam bene aut tuam i-
 psius patriam administraris, aut patri
 meo contulueris, iubens eum traiecto
 flumine Araxe tendere aduersus Massa-
 getas, quum illi vellent transire in ter-
 ram nostram. Imo & teipsum male præ-
 sidentem patriæ tuæ, & Cyrum tibi cre-
 dentem perdidisti. sed ob id nequaquā
 gauisurus: quia olim iam debebam ca-
 ptare in te occasionem. Arcumque
 corripiebat tanquam hominem con-
 fixurus. at Cræsus cursu se foras prorip-
 puit.² Hic ubi non habet in quem telum
 dirigat, mandat ministris ut illum com-
 prehensum interimant. Ministri, qui
 mores eius nossent, Cræsum abdide-
 runt: hac ratione, ut si Cambyfes facti
 pœnitens requireret Cræsum, eo pro-
 ducto donis afficerentur quod illū ser-
 uassent: si non pœniteret, nec desidera-
 ret, tunc hominem interficerent. Nec ita
 multo post quum Cambyfes deside-
 raret Cræsum, ministri hoc animadu-
 erentes, enunciant ei hominem superesse.
 Cambyfes se quidē inquit Cræso super-
 stite gaudere, sed iis qui illum seruassent,
 veniam non daturum, sed mortem
 allaturū: prout & fecit. Multa huius-
 modi tam in Persas quam in socios,
 quum Memphi moratus est, Cambyfes
 faciebat³ infania. adeoq; vetusta reclu-
 dens sepulcra, mortuos inspiciebat. Etiam
 templum Vulcani adiens, multo derisu
 simulacrum illius cauillatus est. siqui-
 dem statua Vulcani simillima est iis diis
 quos Pataicos vocant Phœnices, quos
 in triremium proripuit Phœnices circum-
 ferunt: quos qui non vidit, ego sic ei
 indicabo, esse illos Pygmæi viri imagi-
 ne. In templum quoque Cabirorum,
 inaccessum alteri quàm sacerdoti, in-
 gressus est: & quæ illic erant simulacra,
 multis in ea iocatus verbis, concrema-
 uit. Sūt enim & hæc illis Vulcani similia,

¹ Hæc quum dixisset, arcum corripiebat &c.

² At hic quum illum confingere non posset, ut ipse qui se foras proripuisse.

³ Vol. Per infantiā.

à quo se hi homines aiunt esse oriundos.
 xxxviii Cum multa igitur apud me documento
 sunt, Cambysem vehementer insanif-
 se, tum vero illud, quod alioqui non
 tentasset templi¹ legesque habere ludi-
 brio. Nam si quis vniuersis hominibus
 præbeat facultatem optimas ex omni-
 bus leges eligendi, profecto cunctas
 vnusquisque rimatus, suas eligeret. Non
 igitur credibile est alium quam demen-
 tem, talia ludibrio habere. At ita de suis
 quemque legibus sentire, licet cum a-
 liis coniecturis colligere, tum etiam
 hac: Darius accitos qui in sua ditione
 erant Græcos percontatus est quanta
 pecunia vellent defunctis parentibus
 vsci: illis negantibus vlla se pecunia
 hoc esse facturos, Darius dehinc Græ-
 cis præsentibus, & quæ dicebantur per
 interpretem discuntibus, interrogauit
 eos Indos qui Callatiæ nominantur, qui
 vescuntur parentibus, quantum acci-
 pere pecuniarum vellent vt patres de-
 functos igne comburerent. Indi vehem-
 enter reclamantes, meliora illum o-
 minari iuebant. Atque ita moribus
 comparatum est: recteque mihi videtur
 2 Pindarus fecisse vt diceret Morem om-
 niū esse regem. ¶ C A E T E R V M dum
 Cambyles in Ægyptum contendit, La-
 cedæmonii quoque intulere bellum
 Samo & Polycrati Æacis filio, qui Sa-
 mum vi occupauerat, eamque inter ini-
 tia trifariam partitus erat cum fratribus,
 Pantagnoto & Sylofonte: quorum de-
 inde altero necato, altero qui erat iu-
 nior, eiecto, totam solus obtinebat, ini-
 to fœdere cū Amasi rege Ægypti, cum
 quo hospitium habebat, mittens mu-
 nera, vicissimque accipiens. Breuique
 statim tempore res eius adeo procef-
 ferunt vt per Ioniam ceteramque Græ-
 ciam celebrarentur. Quocunque enim
 3 bellum intulerat, cuncta ei prospere
 cedebant, quum haberet 4 centum bi-
 remes, mille sagittarios, inuadēs omnes
 sine vllō cuiusquam discrimine: quod
 diceret se magis gratificari amico si ei
 quæ abstulisset redderet, quam si 5 ni-
 hil adhuc auferret. Multas itaque hic
 insulas, multa etiam in continente oppi-
 da capiebat. Lesbios enim cum omni-
 bus copiis opem Milesiis ferentes, naua-
 li prælio vicit cepitque, qui omnem fos-
 sam mœnia Sami ambientem vincti fo-
 derunt. Atq; res Polycratis tantoper
 secundas esse nō latuit Amasin, cui hoc

τύπου δὲ σφραγίδος λέγουσι εἶναι). Πάντα-
 χῆν μοι δηλᾶν ὅτι ἐμὴν μέγας ὁ Καμβύ-
 σης· οὐ γὰρ αὖ ἰσοῖσι τε καὶ νομοῖσι ἐπιχειροῦ-
 καταχλᾶν. εἰ γὰρ τις παρθεῖν πᾶσι αἰθεροποιοῖ
 ἐκλέξασθαι κελύων νόμοις τὴν καλλίστην ἐκ τῶν
 πρῶτων νόμων, ἀφαιρέσει μὲν ἑκάστον ἑκάστοι
 τοῖς ἐαυτοῦ· οὕτω νομίζουσι πολλοὶ καλλίστην τὴν
 ἐαυτοῦ νόμον ἑκάστοι εἶναι). οὐκ ὡς εἰς ἄλλο γὰρ
 ἢ μὴ νόμον αὐδρα γέλωτα τὰ τοιαῦτα τίθεσθαι. ὥς
 10 δὲ οὕτω νομίζουσι τὰ πᾶσι τὴν νόμους πρῶτες αἰ-
 θεροποιοὶ, πολλοῖσι τε καὶ ἄλλοισι περὶ μέρους τοῦ πα-
 τέρωνος παρθεῖν, ὅτι πᾶσι καὶ πατρί. Δαρείος ἐ-
 πὶ τῷ ἐαυτοῦ δὲ δόξης καλέσας Ἑλλήων τὴν παρ-
 εόντων, εἶρετο ὅτι πόσῳ αὐτῷ χρημάτων βουλοίατο τοῖς
 πατέρων ἀποθήσκειν καὶ κατατίθεσθαι· οἱ δὲ ἐπὶ
 ὅσῳ εἴφασαν ἔρδειν αὐτῷ τὸ. Δαρείος ὅ μιν ἰαυ-
 τὰ καλέσας Ἰνδῶν τὴν καλεομένων Καλλατίας, οἱ
 τοῖς γονέας κατεσθίουσι, εἶρετο, παρεόντων τῶν Ἑλ-
 λήων, καὶ δὲ ἑρμηνεύς μαθητόντων τὰ λεγόμενα,
 20 ὅτι τί μιν χρημάτων δόξαι αὐτῷ τελευτήσκειν τὴν πα-
 τέρωνος καὶ πατρί. οἱ δὲ, ἀμείψαντες μέγα,
 βόησαι μιν ἐκέλευον. οὕτω μὲν ἡ ταῦτα νομίζου-
 μιν· καὶ ὁρθῶς μοι δοκεῖ Πίνδαρος ποιῆσαι, ἵ-
 μον πρῶτον βασιλέα φήσας εἶναι). Καμβύσιον ὅ
 ἐπὶ Αἴγυπτον στρατοδουλοῦν, ἐποιοῦναι καὶ Λα-
 κεδαιμόνιοι στρατὸν ἐπὶ Σάμον τε καὶ Πολυκρά-
 τει. Δὴ Αἰάκιος, ὅς ἑχε Σάμον ἐπιδραστής. καὶ τὰ
 μὲν παρθεῖν τελεῖν δασυμήδους τὴν πόλιν, τοῖσι ἀ-
 δελφεῖσι Πανταγνώτῳ καὶ Συλοσῶντι ἐνέμει· μὲν
 30 δὲ, ὅ μιν αὐτῶν ἀποκτείναι, ὅ μιν δὲ νεώτερον Συ-
 λοσῶντα δὲ καλέσας, ἔσχε πᾶσαν τὴν Σάμον. ἴχων
 δὲ, ἐφίλω Αἰακίον τῶν Αἰγυπτίων βασιλέων· ὅ μιν
 εἰσέλατο, πέμπων τε δῶρα, καὶ δακρύων ἄλλα
 παρ' ἐκείνου. ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ αὐτῷ τῶν Πο-
 λυκράτους τὰ παρθεῖν αὐτῷ, καὶ ἡ βουλοία
 αἰά τε τὴν Ἰωνίην, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅ μιν
 γὰρ ἰθύσει στρατὸν ἑαυτοῦ, πρῶτον οἱ ἐχώρει δῖ-
 χέως. ἔκτιστο δὲ πεντηκοντέων τε ἑκάστον, καὶ χι-
 λίοις πεζότα. ἔφερε δὲ καὶ ἦγε πρῶτον, ἀφαι-
 40 ρων ὁσδὲνα. τὰ γὰρ φίλα ἔφη χαλεπῶς μάλ-
 λον ἀποδιδόναι τὰ ἑαυτοῦ, ἢ ἀρχὴν μηδὲ λαβών.
 συχίας μὲν δὴ τῶν ἰόντων αἰρήκεε, πολλὰ δὲ καὶ τῶν ἡπει-
 ρου ἄστα. ἐπὶ δὲ καὶ Λεσβίους πρῶτον βοή-
 οντας Μιλησίοισι, ναυμαχίῃ κρατήσας εἶλε, εἰ τὴν
 τὰ φρονέει τῶν τοῦ Σάμου πᾶσαν διδόμε-
 νοι ὠρεῖαν. Καὶ κως δὲ Αἰακίον δῖ-χέων με-
 γάλως ὁ Πολυκράτης οὐκ ἐλάττωσε, ἀλλὰ οἱ τῶν

ἢ φίλῳ
 ἢ Αἰγύπτῳ

1 Ritusque 2 Pindarus cecinisse, Morem ὅτι πρῶτον de portu dicitur, vt Lat. canere. 3 Bellum inferre cogitaret.
 4 Centum naues quinquaginta remorum, 5 Nihil ab initio abstulisset.

ἡ ὀπιμελής. πολλῶ δέ τοι πλεονός οἱ δῖτυχίης
 γιομένης, γράψας ἐς βιβλίον τάδε, ἐπέειλε ἐς
 „ Σάμον· ἈΜΑΣΙΣ ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ ΩΔΕ ΛΕ-
 „ ΓΕΙ. Ἡ δὲ μὲν τιωθάνεσθαι ἀδρα φίλον καὶ ξεί-
 „ νον ὅτι τῆσπο. ἔμει δὲ αἰσάμεναι μεγάλας δῖτυχί-
 „ ας ὅσα ὄρεσθουσι, ὅτι τῶν ὀπισθὰ μὲν ὡς ἐστὶ φθο-
 „ νερόν. καὶ κῶς βούλομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῶν αὐκιδω-

II 3

ἡ ὀ-
 τυχή

„ μαί, ὅ μὲν πῶς τυχεῖν τῶν γυμνάτων, ὅτι τῶς
 „ πλάειν· καὶ οὐτῶ ἀφαιρῆναι τὸν αἰῶνα, ἐναλλάξ
 „ τῶν αἰώνων, ἢ δῖτυχεων τὰ πόρτα. ὁ δὲ νῦν γὰρ κω
 „ λῆγῃ οἶδα ἀκρύβητος, ὅς τις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτε-
 „ λῶται περὶ ῥίγος, δῖτυχεων τὰ πόρτα. σὺ ὦν
 „ νῦν ἐμοὶ περὶ τῶνδε, ποιήσων περὶ τῶν δῖτυχίας
 „ τοιαύτης· φροντίσας ὅτι αὐτῶν ἐόντων τοι πλείους οὐ α-
 „ ξίων, καὶ ἐπὶ τῶνδε ἀπολομένης μάλιστα τὴν ψυχὴν
 „ ἀλγήσεις, τῶνδε ἀποβαλέσθαι οὐτῶ, ὅπως μηκέτι ἦξῃ ἐς
 „ αὐτῶν ποιεῖ. ἦν τε μὴ ἐναλλάξ ἦδη αἱ δῖτυχίαι

ἡ αὐ-
 τῶν πα-
 τέρων

„ περὶ τῶνδε τῶνδε αὐτοῖσι πατέρι περὶ τῶνδε, τῶνδε
 „ τῶνδε ὅτι ἐμὲ ὁποκιμένης ἀέκο. Ταῦτα ἐ-
 „ πιλεξάμενος ὁ Πολυκράτης, καὶ νόφ λαβὼν ὡς οἱ 20
 „ ὁποκίητο Ἀμασίς, ἐδίξτο ἐπὶ τῶνδε αὐτῶν μάλιστα
 „ τὴν ψυχὴν ἀσθεῖν ἀπολομένης τῶνδε κειμηλίων.
 „ διζημένος δὲ ὁποκίητο· ἦν οἱ σφρηγὶς τὴν ἐφ’ ὅ-
 „ ρε χρυσόδετος, σμαράγδου μὲν λίθου εὐδοῖα, ἦν δὲ
 „ ἔργον Θεοδώρου τῶνδε Τηλεκλέος Σαμίου· ἐπὶ τῶνδε
 „ ταύτην οἱ ἐδόκε ἀποβαλέειν, ἐποίησε τάδε. πέντη-
 „ χίστερον πληρώσας ἀνδρῶν, ἐπέθηκε αὐτῇ· μετὰ
 „ δὲ αἰαγαγὶν ἐκέλευσε ἐς τὸ πέλαγος· ὡς δὲ ἀπὸ
 „ τῆς ἡσυχίας ἐκαστὸν ἔχρητο, περὶ ἐλόμενος τὴν σφρηγι-
 „ दा, πόρτων ὁρεόντων τῶνδε συμπλῶν, ῥίπτε ἐς τὸ πύ- 30

„ λαγος. τῶνδε δὲ ποιήσας ἀπέπλεε· ἀπὸ κείνου
 „ δὲ ἐς τὰ ἰχθυήματα, συμφορῇ ἐχρητο. Πέντην δὲ ἡ
 „ κτην ἡμέρην ἀπὸ τούτων, τῶνδε οἱ σπυρνεῖα ἡμέρας
 „ αὐτῶν αἰδῶς, λαβὼν ἰχθυὺς μέγαν τε καὶ καλόν, ἦ-
 „ ξίου μιν Πολυκράτει δῶρον δοῦναι. Φέρων δὲ
 „ ὅτι τῶνδε ἡσυχίας, Πολυκράτει ἐφ’ ἧς ἐλθῆναι ἐλθῆναι ἐς ὅ-
 „ ψιν. χωρήσαντες δὲ οἱ τῶνδε, ἔλεγε, διδῶν τῶνδε ἰχθυῶν,
 „ ὁ βασιλεὺς, ἐγὼ τῶνδε ἐλὼν, ὅτι ἐδικάωσα φέρειν
 „ ἐς ἀργῆν, καὶ τῶνδε ἀποχερσώωτος, ἀλλὰ μοι ἐ-
 „ δόκε σὺν τῶνδε ἡσυχίας καὶ τῶνδε ἀρχῆς. Οἱ δὲ ἡμιν φέ- 40
 „ ρων δίδωμι. ὅτι, ἡσυχίας τοῖσι ἐπέσι, ἀμείβεσθαι τῶνδε,
 „ ἡσυχίας τε δὲ ἐποίησας· καὶ χαρὶς διπλῆ τῶνδε τῶνδε
 „ γων καὶ τῶνδε δῶρον· καὶ σὺ ὅτι δειπνῶν καλέομαι. ὁ
 „ μὲν δὲ αἰδῶς, μέγα ποιδύμενος ταῦτα, ἦν ἐς τὰ
 „ οἰκία. ὅτι δὲ ἰχθυὺς τῶνδε οἱ ἡσυχίας, δει-

curæ erat. Sed quum assidue forent
 multo secundiores, Amasis libellum Sa-
 mū misit in hæc verba scriptum, Α Μ Α-
 ΣΙΣ ΠΟΛΥΚΡΑΤΙ ΙΤΑ ΙΝQVIT,
 Mihi quidem, feliciter agi cum viro a-
 mico meo & hospite, audire voluptati
 est: tamen tuæ magnæ prosperitates mi-
 hi non placent, qui intelligo quam in-
 uidum numen sit. Quod ad me attinet,
 malim tum meas ipsius tum eorum qui
 mihi curæ sunt res nunc prospere ire,
 & ita per varias fortuna vices xuum tra-
 ducere, quam in omnibus mihi pro-
 sperare cedere. Tu itaque mihi obtempe-
 rando hoc aduersus prosperitates agito:
 dispice quid tibi sit quod plurimi facias,
 quodq; amissum tibi maxime doleret:
 id vbi inueneris, ita abiicito vt nunquā
 ad homines veniat. Quod si prospera
 tua deinceps non variabuntur aduer-
 sis, medeare tu tibi subinde eo modo
 quem tibi subieci. Hæc quum legisset
 Polycrates, & in animum demississet,
 tanquam bene sibi ab Amasi præcepta,
 disquirebat quodnam suorum ornamē-
 torum esset quo amisso maxima ipse
 molestia afficeretur: atque hoc tandem
 quæritando inuenit: Erat ei gemma si-
 gnatoria smaragdus, quam gestabat au-
 ro inclusam, opus Theodori Samii Te-
 lecle geniti. hanc vbi abiiciendam sta-
 tuit, ita abiicere libuit: Biremem con-
 scendit: eam dehinc viros quibus illam
 instruxerat, in pelagus educere iubet. Et
 postquā ab insula procul aberat, detra-
 ctum sibi sigillum, iis qui vna nauigabāt
 inspectantibus, abiicit in pelagus: hoc
 acto renaugauit. Reuerso domum,
 quum ex iactura afficeretur, quinto sex-
 tove quam hæc acta sunt die, hoc ei ca-
 su euenit. Piscator quidam captum à se
 piscem, grandē sanē ac pulchrum, puta-
 uit dignū quo Polycratem donaret. eū
 ad fores quum attulisset, dixit se in con-
 spectum Polycratis ire velle: à ianitore
 permissus, donans Polycrati piscē, Rex,
 inquit, hunc ego quem cepi piscem, et si
 operis manuariis vitam tolero, tamen
 non iudicaui ferendum à me esse in fo-
 rum, sed te tuaq; potentia dignū. Eum i-
 taque affero tibi, donoque. His verbis i-
 ste delectatus, ita respōdit, Tu vero pro-
 be, nec facto solo, sed etiam oratione a-
 pud me inisti gratiam: ad cœnamque re-
 vocatū volo. Hæc magni faciēs piscator
 domū abiit. piscē ministri rescindentes,

xli

xlii

1 Res nunc prospere ire, nunc infelicitate cedere. Vel potius, Ex rebus aliis feliciter, aliis infelicitate cedere. Post cedere, adde, Nec enim adhuc de quoquam audisse me puto, qui quum in omnibus felix fuisset, non tandem male perierit finit. 2 Id est, in hominibus conspectum. 3 Quinquaginta remorum naue

ἔπι κρυφί τε μίσθω τοὶ καὶ τοξόται οἰκήσιοι ἦσαν πλή-
 ϑει πολλοί, τῶν τε ὑπὸ τῶν καπνόντων Σαμίων ἐόν-
 των ὀλίγων ἑσθλῶν. τῶν δὲ ὑπὸ ἐαυτῶν ἐόν-
 των πολιτῶν τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ὁ Πολυ-
 κράτης ἐς τοὺς νεωστῆρας σπυειλῆσας, εἶχε ἐτοίμας,
 ἃ ἄρα παρὰ δῶσι οὗτοι παρὲς τοὺς καπνίους, ὑπο-
 ποιῆσαι αὐτοῖσι τοῖσι νεωστῆρσι. Ἐπεὶ τε δὲ οἱ
 δελαφέντες Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτους ἀπύ-
 χοντο ἐς τὴν Σπάρτην, κατὰς αὐτὲς ἔπι τοὺς ἀρ-
 χοὺς, ἔλεγον πολλά, οἷα κέρτα δέον μοι. οἱ δὲ
 σφι τῇ παρῇ καλῶσάσι ὑπεκρίνατο, τὰ μὲν
 παρὰ λαχόντα ἔπι λεληῆσθαι, τὰ δὲ ὑστάτα οὐ
 σπυιέναι. μετὰ δὲ ταῦτα, δούτε κατὰς αὐτὲς,
 ἄλλο μὲν εἶπον οὐδὲν, θυλάκην δὲ φέροντες, ἔφασαν
 ὅν ἀλφίτων δέεσθαι. οἱ δὲ σφι ὑπεκρίνατο,
 τὰς θυλάκας παρειργάσθαι. βοηθεῖν δὲ ὧν ἔδδξε
 αὐτοῖσι. Καὶ ἔπειτα παρὰ σκιδνασάμοι ἐς εἰ-
 τδόντο Λακεδαιμόνιοι ἔπι Σάμον, ὡς μὲν Σάμοι
 οὐ λέρουσι, Δερκεσίας ἐκπίνοντες ὅτι σφι παρῇ-
 ερι αὐτοῖσι νησι ἐβόηθησαν ἔπι Μεσσηνίους. ὡς δὲ
 Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, οὐκ ἔτι πησῶν δέον μοι
 Σαμίοισι ἐς εἰτδόντο, ὡς πῶσθαι βουλό-
 μοι τῷ κρητῆρος τῆς ἀρπαγῆς, ὅν ἡρην Κερσίω,
 καὶ τῷ θάρηκος ὅν αὐτοῖσι Ἀμασις ὁ Αἰγύπτου βα-
 σιλῆς ἐπέμψεν δῶρον. καὶ γὰρ θάρηκα ἐλήισαν-
 το παρὰ παρῇ ἔπειτα ὅν κρητῆρα, οἱ Σάμοι. ἐόν-
 τα μὲν λίνεον, καὶ ζῶων ἐνυφασμένων συχῶν, κε-
 κρημένον δὲ χρυσῶ καὶ εἰλείοις, ἀπὸ ξύλου. τῶν
 δὲ εἰνέκα θαύμασαι ἄξιον δὲ πεδὸν ἐκείνη τῷ θάρ-
 ηκος ποιεῖ. εὐδοκα γὰρ λεπτή, ἔχει ἀρπεδνας ἐν
 ἐαυτῇ τειχεσίας καὶ ἐξήκοντα, πάσας φανεράς. ποι-
 οῦτος ἔτερος ὅστις καὶ ὅν ἐν Λίνδῳ ἀνέθηκε τῇ Ἀθη-
 ναίῃ Ἀμασις. Σιωπελάοντο δὲ τῷ στρατιώ-
 ματος τῷ ἔπι Σάμον ὡς τε γινέσθαι, καὶ Κερσίω
 παρῇ. ὕβρισμα γὰρ καὶ ἐς τῶν εἶχε
 ἐκ τῶν Σαμίων γινόμενον γινέσθαι παρῇ τῷ στρα-
 τώματος τούτου, κατὰ δὲ ὅν αὐτὸν χερίον τῷ κρη-
 τῆρος τῇ ἀρπαγῇ γενοῖς. Κερκυραίων γὰρ παῖ-
 δας τειχεσίω ἀνδρῶν τῶν παρῶν, Περικλῆ-
 δος ὁ Κυψέλου ἐς Σαρδίς ἀπέπεμψε παρὰ
 Ἀλυάττεα ἔπι ἐκπύ. παρῶν δὲ ἐς
 τὴν Σάμον τῶν ἀγόντων τοὺς παῖδας Κερσί-
 ων, πυθόμενοι οἱ Σάμοι ὅν λόγον, ἐπὶ οἷσι ἀ-
 γοῖα πο οἱ παῖδες ἐς Σαρδίς, παρῶν μὲν τοὺς
 παῖδας ἐδίδασθαι ἱερῶν ἀφάσθαι Ἀρτέμιδος.

permulti aderant, cum auxiliarii merce-
 de conducti, tum domestici sagittarii,
 is à Samiis redeuntibus numero paucis
 fuerit superatus: quum præsertim li-
 beri ciuium atque vxores sub Polycra-
 te essent, quos iste inter naualia coa-
 ctos tenebat, ideo paratos vt si ii qui se-
 cum erant, eum redeuntibus aliis pro-
 didissent, vnacū ipsis naualibus comb-
 ueretur. Posteaquam vero Samii qui
 à Polycrate exacti erant, Spartam vene-
 rūt, adeuntēs principes multa sane (qua-
 lia supplices) commemorabant. Quibus
 illi primo congressū responderunt, eorū
 quæ isti dixissent, priorum quidē oblitos
 esse se, posteriora vero non intelligere.
 Secundo deinde congressū nihil isti di-
 xerunt, nisi allato panario, illud pane in-
 digere. Quibus iidem responderunt
 panario superfuturum. Itaque opem
 ferendam eis censuerunt. Atque vbi
 rem quem apparauere, cum exercitu in
 Samum se contulere, referendæ gratiæ
 causā, vt Samii aiunt, quia illis aliquan-
 do Samii aduersus Messenios auxilio
 fuissent: vt vero Lacedæmonii aiunt, nō
 tam quia tutari deberent Samios, quam
 vt eosdem vlciscerentur ob interuer-
 sum craterem, quem Cræso portabant,
 & ob thoracem ab Amasi rege Ægypti
 ipsis missum. Interceperant enim Samii
 priore quàm craterem anno, thoracem
 lincum quidē, sed frequentibus anima-
 lium figuris ex auro lanaq; versicolore,
 è ligno intertextum: ob id admiratione
 dignum, quod quum inscriptæ eius
 venationes essent exiles, tamen singu-
 læ in se habebant tricenas ac sexagenas
 bestiolas, singulasque euidentes: hoc
 mirum reddebat thoracem. Qualis al-
 ter est quem in Lindo Mineræ idem
 Amasis dedicauit. Conparauerunt
 itaque Lacedæmonii exercitum aduer-
 sus Samum, vt Corinthios quoq; solici-
 tarent. ¶ In quos etiam Samiorū exta-
 bat iniuria ætate quæ præcessit hanc ex-
 peditionem, circa idē tempus facta quo
 crater interuersus est. Nam quum Peri-
 ander Cypseli filius, Sardis ad Alyattem
 castrandos mitteret trecentos primo-
 rum Corcyæorum liberos, Corinthii-
 que qui illos ducebant, Samum appulsi
 essent, audita Samii causā cur Sardis pu-
 eri ducerentur, primum edocuerē pue-
 ros vt + puluinat Dianæ contingerent:

XLVI

XLVII

XLVIII

1. Illos panario superuacaneam orationem curiose addidisse. Q. d. Deuise illos contentos esse panarium seu saccum ostendere. Videtur hic verus esse huius loci sensus, cui tamen forsasse vox aliqua deest. 2. Ferendam tamen illis opem cens. 3. Ex xylo intertextum, quem admiratione dignum reddebant singula eius fila, quæ quum exilia essent, tamen singula in se tricena ac sexagena fila, & quidem euidentia singula, habebant. Talis & alter est quem in Lindo Min. idem Am. dedicauit. Ad hanc vero in Samum expeditionem adiuuerunt etiam Corinthii libenter. 4. Templum

deinde non sinentes¹ abstrahi eosdem è puluinari, quum prohiberent Corinthii præbere illis alimenta, ipsi diem solennem egerunt, quem nunc quoque per id tempus celebrant. Quum enim nox aduenerat, quâdiu pueri precabantur, tamdiu exercebant choros virginū atq; adolescentium. Tunc autē choros exercentes, esculenta fecerunt ex sesamo ac melle, quæ distribuenda ferrentur: ut ea Corcyraeorum filii rapientes, alimenta haberent. idque eousque factum est dū Corinthii pueris quos asseruabāt omīssis abierunt. Ita Samii pueros Corcyram reduxerunt. Quod si defuncto Perian-
XLIX dro, Corinthiis cum Corcyraeis amicitia extitisset, nō ob hanc causam Corinthiū² aduersus Samios expeditionem sumpsis-
L sent: nunc ab ipsa vrbe Corcyrensi à se condita, Corinthiis semper cum Corcyraeis discordes mutuo fuere. Huius igitur rei memores Corinthii, exulcerato in Samios animo erant. Mitterebat autem Perian-
L der ad castrandum Sardis primorum Corcyraeorum delectos pueros, vlciscendi facinoris gratia quod Corcyraei priores in eum admiserant. Nam posteaquam uxorem suam Melissam necauit Perian-
L der, accidit vt ad superiorem calamitatem hæc quoque accederent: Erant ei ex Melissa liberi duo, vnus decem & septem, & alter duodeviginti natus annos. hos auus maternus Procles Epidauri tyrannus, ad se accitos, ea prosequabatur charitate qua debebat nepotes ex filia. Quos vbi remittendos statuit, priusquam dimitteret, Scitis, inquit, pueri, quisnam matrem vestram interemit? Hoc dictum, ei qui maior natu erat, nullius momenti habitum est: at minori, cui nomen erat Lycophroni, ita doluit, vt reuersus Corinthum, patrem neque prior affatus sit, neque affantem reanari, ac ne interroganti quidem responsum reddere voluerit. Eum Perian-
LI der tandem sane indignatus à laribus eiecit. Quo ciecō, maiorem natu percontatur quænam cum eis auus esset colloquutus. Ille narrare vt se auus amantissime accepisset: non tamen facere mentionē dicti illius quod Procles in eis dimittēdis dixisset,³ quippe quod in mentem non admiserat. Perian-
L der dicere, nulla ratione fieri posse quin aliquid illis ab auo sit suggestum: itaque percontando instare.

μετὰ δὲ, οὐ θεωροέοντες ἀπέλκεν τοὺς ἰκέτας ἐκ τῆς
 ἱερῆς, σπῆων δὲ τοὺς παῖδας ἐργάζων Κορινθίων, ἐ-
 ποιήσατο οἱ Σάμιοι ὀρθρῶς, τῇ καὶ νύκτι ἐπὶ χερσὶν αὐ-
 κτὰ τρυπᾶ. νυκτὸς γὰρ ὅππῃ μοιχεύει, ἐὼν χερ-
 σὶν ἰκέτας οἱ παῖδες, ἴσασαν χερσὶς παρρητῶν
 τε καὶ ἰδέων· ἴσάτες δὲ τοὺς χερσὶς, τρακτὰ σπ-
 σάμου τε καὶ μέλιτος ἐποίησαντο νόμον φέρεσθαι ἴ-
 να δρᾶσθαι οἱ τῶν Κερκυραίων παῖδες ἔχουσιν
 τρυφῶν. ἐς τὴν δὲ οἱ ἐλθέτω ἐς τοὺς Κορινθίους τῶν
 παίδων οἱ φύλακες ἵσχυοι τοὺς πολιπόντας. πῶς δὲ
 παῖδας ἀπήγαγον ἐς Κέρκυραν οἱ Σάμιοι. Εἰ
 μὴ νύκτι Περικλῆδου τελευτήσας τοῦτο Κορινθί-
 οισι φίλα καὶ παρὲς πῶς Κερκυραίοις, οἱ δὲ οὐκ ἂν
 σκευάζοντο τῇ στρατῶματός τῃ ὅτι Σάμον
 ταῦτες ἔεικα τῇ αἰτίῃ· νύκτι δὲ αὖ ἐπεὶ τε ἐκ-
 σαν τὴν νῆσον, εἰς Ἀλλήλοισι διέφρεσιόντες ἐ-
 αὐτοῖσι. τοῦτον ὅν εἰεκα ἀπεμνηστέον τοῖσι
 Σαμίοις οἱ Κορινθίοι. ἔπειτα δὲ ἐς Σάρδεις ἦλθον
 ἐπὶ ἐκ τῇ Περικλῆδους, τῶν παρὲς Κερκυρα-
 ῶν ἐπὶ πλέσας πῶς παῖδας, τιμωροῦντος· παρ-
 τρυγὰ γὰρ οἱ Κερκυραῖοι ἦσαν ἐς αἰὶν ἄνθρωπον ἀ-
 παύειλον ποιήσασιν. Ἐπὶ τε γὰρ τὴν αὐ-
 τῇ γυναικὶ Μελίαν Περικλῆδους ἀπέκτεινε,
 συζυγίᾳ πικρῇ δὲ οἱ ἄλλοι σκευάζοντες τῇ γυ-
 ναικὶ ἡμέρας· ἴσας οἱ ἐκ Μελίας δὲ παῖ-
 δες, ἡλικίᾳ ὁ μὲν ἑκατάχδεκα, ὁ δὲ ἑκατάχδε-
 κα ἔτα γερῶς. τοῖσι δὲ μητροπᾶτωρ Περ-
 κλῆς, ἐὼν Ἐπιδάυρου τύραννος, μεταπηλάμει-
 νος παρὲς αὐτοῖς, ἐφιλοφρονεῖ τε, ὡς εἰκὸς καὶ θυ-
 γατρὸς ἐόντας τῆς αὐτῇ παίδας· ἐπεὶ τε δὲ σφρα-
 γμῶν ἀπέπεμπε, εἶπε παρὲς ἐμπαυαῖς, Ἀρχι-
 γέω παῖδες ὅς ἐμῶν τὴν μητέρα ἀπέκτεινε; τῇ-
 ὅς ἐπος ὁ μὲν παρὲς περὶ αὐτῶν ἐν σπῆνι λό-
 γον ἐποίησατο· ὁ δὲ νεώτερος, τῶν οὐνομα καὶ Λυ-
 κήφρων, ἤλθοι ἀκούσας οὕτω, ὥστε ἀπὸ κούρης ἐς
 τὴν Κόρινθον, ἄτε φονεὶα τῆς μητρὸς ὅν πατέρα
 οὐτε παρὲς περὶ, διὰ λεγούμεν τε οὐ παρὲς διελέ-
 γοντο, ἰσπερὶ ὅτι τε λόγον σπῆνι ἐδίδου. τέλος δὲ
 μιν παρὲς θυμῶν ἐχόμενος ὁ Περικλῆδους ἐξελαύνει
 ἐκ τῶν οἰκίων. Ἐξελάσας δὲ τῶν, ἰσπερὶ ὅτι
 παρὲς περὶ τῇ σφῆνι ὁ μητροπᾶτωρ διελέχθη· ὁ δὲ παρὲς
 δὲ οἱ ἀπὸ γένος ὡς σφῆας φιλοφρονέως ἐδέξατο. ἐκεί-
 νου δὲ τῇ ἐπος τῇ σφῆνι ὁ Περικλῆς ἀπέσπελλον εἶ-
 πε, ἄτε οὐ νόον λαβὼν, οὐκ ἐμνήσθη. Περικλῆ-
 δους δὲ σπῆνι μνηστῆρῶν ἔφη εἶναι μὴ οὐ σφῆνι
 ἐκείνῳ ὡς οὐκ ἔστι πᾶσι· ἐλπίσας δὲ τε ἰσπερὶ ὅτι.

1 Abstrahi supplices è templo, quum prohib. 2 Ad sumendam in Samios expeditionem operas contulissent. 3 Quippe qui eius non meminisset, quod animum ad id non aduertisset.

se non esse amplius parem administrandis obeundisque rebus, mittit Corcyram accersitum Lycophronē ad tyrannidem administrandam. Nam in maiore filio non erat indoles, hebetiorque esse ei videbatur. Lycophron ne responsione quidem est dignatus eum qui sibi nuncium afferebat. At Perian-der in amorem adolescentis propensus, rursus ad eum misit sororem filiam suam, sperans fore ut ille huic præcipue auscultaret. Hæc, ubi venit, Fili, inquit, mauis tyrannidem recidere in alios, & domum patris tui ad alienos dispergi, quam tu ipse habere illuc reuersus? Redi quæso ad penates, desine tibimet officere.² Læua possessio est peruicacia: noli malum medicari malo. Multi mansuetiora³ iustioribus præponunt. multi materna sectantes, paterna perdid-erunt. Lubrica res est tyrannis, cuius multi sunt amatores. Pater senex est prouectæque ætatis: tua ipsius bona ne aliistradas. His illa verbis ad inducen-
dum appositis fratrem alloquebatur, à patre edocta. Cui iste respondens, ne-
gat se iturum Corinthum quoad patrem superesse audiret. Hoc quum mulier re-
nunciasset, tertio Perian-der caduceato-
rem mittit, qui dicat se quidem in Cor-
cyram velle concedere, sed ut hic Co-
rinthum proficiscatur ad tyrānidis suc-
cessionem. Id approbante filio, Peri-
ander Corcyram ipse veniebat, iuuenis
Corinthum mittebatur. Hæc omnia e-
docti Corcyraei, ne ad ipsorum regio-
nem Perian-der accederet, adolescen-
tem interimunt. Ob hæc igitur Perian-
der de Corcyraei ultionem sumebat.

LIV

Lv

οὐκέτι εἶ) διωαὶς τὰ παρήματα ἐπαρῶν τε καὶ
διέπειν, πέμψας ἐς τὴν Κέρκυραν, ἐπεχάλεε δὲ
Λυκόφωνα ὅτι τὴν τυραννίδα. οὐ γὰρ δὴ τὰ
παρεσβυτέρῳ τῷ πατρὶ ὅσον ἐνέωρε, ἀλλὰ οἱ κατ-
εφαίνετο εἶ) νεώτερος. ὁ δὲ Λυκόφρων ὥστε ἀνα-
κρίσιος ἠξίωσε δὲ φέρωντα τὴν ἀγγελίαν. Περίαν-
δρος δὲ, πεισθεὶς ὁ μὲν νεώτερος, δούτε αὐτὸς ἀπέει-
λε τὸ αὐτὸν τὴν ἀδελφίαν, ἐωυτὴ δὲ θυγατέρα
δοκέειν μιν μάλιστα τούτῃ αὐτὸν πείθεσθαι. ἀπὸ
μὲν δὲ ταύτης, καὶ λεγούσης, ὦ παῖ, βούλει
τὴν τε τυραννίδα ἐς ἄλλους πεσεῖν, καὶ δὲ οἶκον τῷ
πατρὶ ἀφ' ἑσέως φορητὴν μᾶλλον, ἢ αὐτὸς σφεδῶ-
ελθὼν ἔχειν; ἀπὸ δὲ τῶν οἰκίαν, παῦσα σὺ δὲ ζήμι-
ων. φιλοτιμία, κτήμα σκαῖον. μὴ δὲ κακὴν τὰ
κακῶ ἰδῶ. πολλοὶ τῶν διακόνων τὰ ὀπιεῖται
παραπλήσι. πολλοὶ δὲ ἤδη τὰ μητρῶα διζήμε-
νοι, τὰ πατρῶα ἀπέβαλον. τυραννὶς, χρημὲς σφα-
λερὴ· πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρῶσαι εἰσι. ὁ δὲ, χέροντε
ἤδη καὶ παρηγοκῶς. μὴ δὴ τὰ σὺν τῷ ἀγαθῷ
ἄλλοισι. ἡ μὲν δὲ τὴν ἐπαγωγὴν διδασκῶσα
ὑπὸ τῷ πατρὶ, ἔλεγε πρὸς αὐτὴν. ὁ δὲ, ὑπο-
κρινόμενος, ἔφη οὐδ' αὖ μὲν ἔξιν ἐς Κόρινθον, εἰ
τωθάν) πεισθεὶς δὲ πατέρα. ἀπαφιλῆσθαι
δὲ ταύτης τῶν, ὅ τ' εἶπον ὁ Περίανδρος κήρυκα
πεμπει, βουλευόμενος αὐτὸς μὲν ἐς Κέρκυραν ἵκειν·
οἱ κείνοι δὲ ἐκέλευε ἐς Κόρινθον ἀπικέμενον, ἀφ' ἑ-
δοχὸν γνέσθαι τῆς τυραννίδος. κατανέσσαντος δὲ
ὅτι τούτοις τῷ πατρὶ, ὁ μὲν Περίανδρος ἐφέλλετο
ἐς τὴν Κέρκυραν, ὁ δὲ παῖς οἱ ἐς τὴν Κόρινθον. μα-
ζόντες δὲ οἱ Κερκυραῖοι τούτων ἕκαστα, ἵνα μὴ σφι.
Περίανδρος ἐς τὴν χώραν ἀπικηται, κτίνοισι δὲ
νεπίσκοι. αὐτὴ τούτων μὲν Περίανδρος Κερκυραί-
οις ἐπιμύρετο. Λακεδαιμόνιοι δὲ εὐλόγῳ μεγὰ-
λα ὡς ἀπὸ τῆς πόλεως, ἐπολιόρκειον Σάμον· πρὸς βαλόν-
τες δὲ πρὸς τὸ τεῖχος, τῷ μὲν πρὸς θαλάσσην ἐπ-
ώπιοι· πύργῳ κατὰ τὸ πρὸς ἀγροὺς τῆς πόλεως ὑπὸ
ἐβησαν· μετὰ δὲ αὐτῶν βοηθῶντος Πολυκράτε-
ος χεῖρ πολλήν, ἀπολάθοντες. κατὰ δὲ τὸν ἐπὶ πύργῳ
δὲ τῆς πόλεως τῷ εὐρέος ἐπὶ οἴκῳ ἐπέξ-
ἤλθοι οἱ τε ἐπὶ πύργῳ καὶ αὐτῶν Σαμίῳι συχνοὶ. δὲ
ἐξ ἁμῶν δὲ τῶν Λακεδαιμόνιων ἐπὶ ὀλίγον χρόνον, ἐ-
φθόρον ὀπίσω· οἱ δὲ, ὅτι παῖδες, ἔκτεινον. Εἰ
μὲν γὰρ οἱ παρ' ἐόντες Λακεδαιμόνιων ὅμοιοι ἐγ-
νοντο ταύτην τὴν ἡμέραν Ἀρχίην τε καὶ Λυκώτην,
αἰρέθη αὐτὸς Σάμος. Ἀρχίης γὰρ καὶ Λυκώτης
μοῦνοι στωεσπεδόντες φθόροις ἐς τὸ τεῖχος τοῖσι
Σαμίοις, καὶ ἀπακλήδεντες τῆς ὀπίσω ὁδοῦ,

1 Interrogatione. vel. compellatione. 2 Sinistra. vel. Infaustra. 3 Iustis æquitatem anteponunt. i. Equum ὃ bonum iusto-
pro iuri præferunt.

ἀπέθλον ἐν τῇ πόλει τῇ Σαμίων. ἦν δ' ἂν Ἀρχίω
 πύτου γερονόπ' ἄλλω Ἀρχίῃ τῷ Σαμίου τῷ Ἀρ-
 χίῳ, αὐδὲς ἐν Πιταίῃ σινεγρόμην (δήμου
 γὰρ πύτου ὡδὸς ξείνων πόρτων μάλιστ' ἐπ' ἡμᾶς τε
 Σαμίοις, καὶ οἱ τῷ πατρὶ ἔφη Σάμιον τοῦ ὄνομα τε-
 θεῖναι, ὅτι οἱ πατὴρ Ἀρχίης ἐν Σάμῳ ἔρις θύσας
 ἐτελεύτησε. πῦν δὲ Σαμίοις ἔφη, δὲ π' παφῆ-
 ναι οἱ δὲ πᾶσιν δημοσίῃ ὑπὸ Σαμίων δῖ.

Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὥς σφι τεσσεράκοντα ἐγγόνε-
 σαν ἡμέραι πολιορκέουσι Σάμον, ἐς δὲ πῶσιν τε
 οὐδὲν πωρεχέσθ' ἐπο τῷ ὀρημάτων, ἀπαλλάσ-
 θ' ἐς τὴν Πελοπόννησον. ὥς δὲ ὁ ματαιότερος
 λόγος ὤρμηται, λέγεται Πολυκράτεια ἐπιχώρι-
 ον νόμισμα χρυσῆα πολλὸν μολίσθου, καὶ χρυ-
 σόσθου, δοῦναι σφι πύς δὲ, δὲ ξαλμύς, οὕτω
 δὴ ἀπαλλάσσεσθαι. αὐτὴν πῶσιν τε πῶσιν
 ἐς τὴν Ἀσίῃ Λακεδαιμόνιοι Δωριεὺς ἐποίη-
 σαντο. Οἱ δὲ ἐπὶ δὲ Πολυκράτεια στρα-
 τὰμοι Σαμίων, ἐπεὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι αὐτοὺς ἀ-
 πολείπειν ἔμελλον, καὶ αὐτοὶ ἀπέπλεον ἐς Σίφνον.
 χρημάτων γὰρ ἐδέοντο. τὰ δὲ τῷ Σίφνιων
 ὀρημάτων ἡκμαζε τῶν δὲ χερσίν, καὶ ἡσιωτέων
 μάλιστ' ἐπλούτεον, ἅτε ἐόντων αὐτοῖς ἐν τῇ ἡσυχίᾳ
 χρυσέων καὶ ἄργυρέων μετ' ἄλλων οὕτω, ὥς τε ἀπὸ
 τῆς δεκάτης τῷ γινόμενων αὐτοῖν χρημάτων, θη-
 σαυρὸς ἐν Δελφοῖσι αἰαχέται, ὅμοια τοῖσι πλου-
 σιωπάτοισι. αὐτοὶ δὲ τὰ γινόμενα τῷ αὐτῷ ἐκ-
 τὰ χρημάτων διείμενον. ὅτε ὦν ἐποιεῦντο δὲ θη-
 σαυρὸν, ἐχρέωντο τῷ χρησθένει, εἰ αὐτοῖσι τὰ παρ-
 εόντα ἀραθὰ οἱ αὐτοὶ πολλὴν χερίον ὀφειλόμενοι. ἢ
 ὅτι Πυθίῃ ἐχρησέσθ' οἱ τὰδε,

117

Ἀλλ' ὅταν ἐν Σίφνι ὀρυκτὴν ἡλὸς καὶ ἡν-
 ται,

Ἀδύχθρις τ' ἀγρὴ, τότε δὴ δὲ φρεσὶ δ' ἄνθρωπος αὐ-
 δὲς,

Φρεσὶ παθεῖν ξύλινόν τε λόχον κήρυκα τ' ἐρυ-
 θρόν.

τοῖσι δὲ Σίφνιοις τότε ὡς ἡ ἀγρὴ καὶ δὲ ὀρυκτὴν
 ἰὸν Παρίῳ λίθῳ ἡσκημένα. Τούτων δὲ χρησιμὸν
 οἷον οἱ οἱ τε ἡσκημένα, οὐτε τότε δὴ δὲ, οὐτε τῷ Σα-
 μίων ἀπὸ γινόμενων. ἐπεὶ τε γὰρ τὰ χίσα πῶσιν
 Σίφνον πῶσιν οἱ Σάμιοι, ἐπεμποι τῷ νεῶν μι-
 ας πῶσιν ἀγρὸς ἐς τὴν πόλιν. ὅ δὲ παλαιὸν
 ἀπασα αἰὶ ἡσκημένα μιληλεφές. καὶ ὡς τῶν δὲ
 ἢ Πυθίῃ πῶσιν ἡσκημένα τοῖσι Σίφνιοις, φυλάξ-
 ασαι δὲ

intra urbem Samiorum oecubuerunt.
 Equidem ipse cum alio Archia Samii fi-
 lio, eodemque tertio ab hoc Archia, cō-
 gressus sum¹ apud Pitanen (huius enim
 tribus erat, quæ ex omnibus hospitibus
 maxime Samios honorabat) sibi dicen-
 te Samio nomen à patre fuisse inditum,
 quod eius pater Archias strenue pu-
 gnans, Sami mortem oppetisset: se ve-
 ro ideo Samiis honorem habere quod
 avus suus fuisset à Samiis publice af-
 fectus egregia sepultura. Lacedæ-
 monii, quadraginta diebus in obsiden-
 do absumptis, quum in suscepta re ni-
 hil admodum proficerent, in Pelo-
 ponnesum redierunt. Fertur, Polycra-
 tem, (ut rumor quidam temerarius e-
 manavit) magnum numerum mone-
 re patriæ è plumbo percussisse, eamque
 auro induxisse, ac Lacedæmoniis de-
 disse: atque ea accepta illos recessisse.
 Hanc primam expeditionem Dores ad-
 versus Asiam per Lacedæmonios sus-
 ceperunt. Samii, qui Polycrati bel-
 lum intulerant, posteaquam à Lacedæ-
 moniis se relictum iri vident, & ipsi
 transmiserunt in Siphnum. deficiebant
 enim pecuniæ. ¶ Vigebant autem ea
 tempestate Siphniorum res, eratque
 hæc insularum locupletissima, ut in
 qua auraria & argentaria metalla essent,
 unde tantum pecuniæ fiebat ut ex de-
 cima eius parte reponeretur apud Del-
 phos thesaurus locupletissimo cuique
 par, Siphniis pecuniam quæ quotannis
 conficiebatur, distribuentibus. Qui ubi
 thesaurum confecerunt, nunquid diu
 permanere possent ipsis præsentia bo-
 na, consulere oraculum. Eis ita Pythia
 respondit,

10

20

30

² Quum tamen in Siphno fuerint prytaneia cana,

Cana fori facies, tunc vir vaser ad sit oportet,

Qui notet è ligno agmen, legatumque ru-
 bentem.

Erant eo tempore Siphniis³ prytane-
 ium forumque Pario lapide exculta:

40

Hoc autem oraculum Siphniis neque
 tunc statim, neque post adventum Sa-
 miorum intelligere potuerunt. Nam Sa-
 mii⁴ quum velocissime ad Siphnum
 adplicuissent, miserunt ad urbem cum
 legatis vnam è nauibus. Veteri au-
 tem instituto naues omnes erant ru-
 brica delibutæ: atque hoc erat quod
 Siphniis Pythia prædixerat, ut observa-

LVI

LVII

LVIII

¹ Apud Pitanen (huius enim trib. erat) qui ex omni hosp. Samios potissimum honorabat, suoque patri impositum Samii no-
 men dicebat, quod suus pater Archias str. etc. Valla autem ita vertit quasi d., quod est ante ξείνων, referat δὲ μου, quum referat Ἀρχίῳ.

² Hæc explicatur statim post. ³ Id est, domus publica. ⁴ Quum primum Siph. applicuerunt,

rent ligneum agmen ac rubrum lega-
tum. Nuncii igitur ubi peruenere, decē
sibi talenta mutuari precabantur. Ne-
gantibus Siphniis se mutuatu-
ros, Samii eorū agros populabantur. Id audientes
Siphnii, continuo occurrentes, com-
missa pugna fugati sunt : eorumq; mul-
ti ab vrbe interclusi, quos postea cen-
tum talentis recuperare. Ab Her-
mioneis quoque Samii pecuniarum lo-
co insulam Thyream acceperunt, Pe-
loponneso adiacentem, quam Trœze-
niis commendauerunt : ipsi Cydoniam
in Creta condiderunt, quum illuc non
ea de caussa nauigassent, sed ut Zacyn-
thios ex insula summouerent. In hac
vrbe quinquennium degentes, ita rem
bene gesserunt ut templa quæ nunc
in Cydonia visuntur, isti fecerint, &
Dictynnes præterea delubrum. Sexto
eos anno Æginetæ nauali prælio victos
cum Cretensibus diripuerunt, ac ro-
stratas naues mutilauerunt, eaque ro-
stra apud Mineræ templum in Ægina
affixerunt. Hæc Æginetæ Samiis fece-
re, infensi quod illi antea sub Amphi-
crate rege, bello Æginæ illato, magnis
cladibus illos affecissent, & inuicem af-
fecti fuissent. & hæc quidem fuit caus-
sa. Protraxi autem sermonem de Sa-
miis ob hoc magis, quod tria sunt apud
eos opera Græcanicorum omnium ma-
xima. Vnum, montis in centum quin-
quaginta passus editi, à cuius imo fossa
incipiens ad contrarium os deducta est,
longitudinis septem stadiorum : celsi-
tudinis autem ac latitudinis, vtrinque
octonū pedum. Item per eam totam
altera fossa depressa est : viginti cubito-
rum, triplo maioris latitudinis, per quā
de riuata à magno fonte aqua fistulis in
vrbem deducitur. Huius fossæ archite-
ctus extitit Megarensis Eupalinus Nau-
strophii filius. Alterum è tribus operibus
est agger circa portum in mari, ad vigin-
ti passus altitudinis, duobus amplius sta-
diis longitudinis. Tertium opus est tem-
plum omnium quæ nos vidimus am-
plissimum, cuius architectus primus ex-
titit Rhœcus, Philei filius, indigena. Ho-
rum operum gratia sermonem aliquan-
to magis extendimus. ¶ CAMBYSE
Cyri circa Ægyptum immorante, ac
desipiscente, duo magi iidemque fra-
tres² coniurauerunt : quorum alterum

ἄνθρωπον ἐξυλινόν, ῥέχον κελεύουσα, καὶ κήρυκα ἐρυ-
θερόν. ἀπικέλευροι δὲ ὦν οἱ ἄγγελοι ἐδέοντο τῇ Σι-
φνίῳ, δέκα τάλαντα σφίχρησαι. οὐ φασκόντων ὃ
χρήσειν τῇ Σιφνίῳ αὐτοῖσι, οἱ Σάμιοι τὰς χώρας
αὐτῶν ἐπόρθηον. πελοποννησοὶ δὲ διὰ τὴν ἤσαν οἱ Σίφνι-
οι βοηθόντες, καὶ συμβαλόντες αὐτοῖσι, ἐσώθησαν·
καὶ αὐτῶν πολλοὶ ἀπεκλήθησαν τῷ ἄστεος ὑπὸ
τῇ Σαμίων καὶ αὐτοῖς μετὰ ταῦτα ἐκείδον τάλαν-
τα ἑσπέρησαν. Γαρεθὲ δὲ Ἑρμιονέων ἦσαν αἰτὴ
10 χρημάτων παρὰ λαόν, θυρέω τὴν ἐν Πελοπον-
νήσῳ, καὶ αὐτὴν Τροίηνόισι πᾶσι κατέχευτο. αὐ-
τοὶ δὲ Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ ἐκπσαι· οὐκ ὅτι
τὸ πλεόντες, ἀλλὰ Ζακυνθίους δὲ ἐλευσύντες ἐκ
τῆς νήσου. ἔμειναν δὲ ἐν ταύτῃ καὶ διδάσκοντες
ἐπὶ ἑταῖρα πέντε. ὥστε τὰ ἰσθμὸν ἐν Κυδωνίῃ ἐόντα
νῦν, οὐτοῖς οἱ ποιήσαντες, καὶ ὅτι τῆς Δικτυώης
μόνον. ἕκτω δὲ ἔπει Αἰγινήται αὐτοῖς ναυμαχίῃ νῆ-
κησάντες, ὡς δὲ ἀποδίσαντο μετὰ Κρητῶν. καὶ τῇ
20 νηὶ κατὰ τοὺς ἐχούσιων τὰς πόδας ἡκρωτηρία-
σαν, καὶ αἰέτησαν ἐς τὴν τῆς Αἰθιωπίας ἐν Αἰγί-
νῃ. ταῦτα δὲ ἐποίησαν ἐγκύβητες Σάμιοι
Αἰγινήται. πρῶτον μὲν γὰρ Σάμιοι ἐπὶ Ἀμ-
φικράτους βασιλεύοντος ἐν Σάμῳ, στρατὸν
ἀνέστησαν ἐπὶ Αἰγίνας, μέγαλα καὶ ἐποίησαν Αἰγινή-
τας, καὶ ἐπαθον ὑπὸ ἐκείνων. ἡ μὲν αἰτία αὕτη.
Ἐμήκυτα ὃ πρὸ Σαμίων μάλλον, ὅτι σφί τε ἰσθμὸς
μέγιστος ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων δὲ ἐργασμῶν, ἕρεός τε
ὑψηλοῦ ὄρυγμα ἐς πενήκοντα καὶ ἐκείδον ὄρυγας.
τὸ δὲ ὄρυγμα κατέπεσεν ὁρμαίνοντες, ἀμφίστομοι.
30 ὁ μὲν μήκος τῷ ὄρυγματος, ἐπὶ τὰς εἰκοσὶ εἰσι· ὁ δὲ
ὑψος καὶ βάθος, ὅκτω ἐκάτερον πόδες. ἀπὸ πρυ-
τῶν δὲ αὐτῶν ἄλλο ὄρυγμα εἰκοσὶ πηχυ βάθος ὁρμα-
νται, τρεῖς ποταμοὶ δὲ ὅς· δι' οὗ δὲ ὕδωρ μεταχέ-
τῶντο ἀπὸ τῶν ὁρίων, ἀπὸ μεγάλης πηγῆς. ἀρχιτέκτων
ὃ τῷ ὄρυγματος τῶν ἐκείδον Μεγαρόν· Εὐστα-
λῖνος Ναυσάρχου. τὸ μὲν δὲ ἦν τῇ τελευτῇ
δύο τερον ὃ πρὸ λιμνῶν χῶμα ἐν θαλάσῃ, βάθος
ἑξήκοντα ὄρυγῶν μήκος ὃ τῷ χῶματος, μέτρον δύο
40 σταδίων. τρεῖς ποταμοὶ δὲ σφί δὲ ἐργασται πρὸς μέγιστος
πρυτῶν ποταμῶν τῶν ἡμεῖς ἰδόμεν· ἀρχιτέκτων ποτα-
μός ἐστιν ὁ Ροῖος Φίλεω ὅτι χῶμα. τῶν ἐνείκων
μᾶλλον πρὸ Σαμίων ἐμήκυτα. Καμύσιον δὲ
ὁ Κύριος, χρονοῖσι πρὸ Αἰγυπτιῶν, καὶ πρὸ Αἰγυπτιῶν,
ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ ἀνδρῶν μάχῃ δύο ἀδελφεοὶ τῶν ἑτέρων

1 Viginti cubitorum altitudinis. 2 profunditatis, trium autem pedum latitudinis. Valla autem pro σφίτων legis τῶν ποταμῶν. 2 Rebellauerunt. Vel, Insurrexerunt.

καταλελοίπεε τῶν οἰκνίων μελεδωνόν ὁ Καμβύ-
σης. οὗτ' δὴ ὦν οἱ ἐπιδρέστη μαθὼν τε δὴ Σμέρδι-
ος θάλατον, ὡς κρύπτοιτο γυρόμηνος, καὶ ὡς ὀλίγοι τε
ἦσαν οἱ ἑπισταμένοι αὐτῷ Περσέων, οἱ δὲ πολλοὶ πε-
ριεόντα μιν εἰδείηναν. πρὸς ταῦτα βουλόμενος
τάδε, ἐπεχείρησε τοῖσι βασιλίοισι. ἡ οἱ ἀδελφεὸς
δὴν εἶπα οἱ στυγερὰς ἡῶν, οἰκῶς μάλιστα δ' εἶ-
δος Σμέρδι τῷ Κύρου, δὴ ὁ Καμβύσης εἶντα ἐ-
ωυτῷ ἀδελφὸν ἀπέκτινε. ἡ τε δὴ ὁμοίος εἶ-
δος τῷ Σμέρδι, καὶ δὴ καὶ οὐνομα τὸν δ' εἶχε 10
Σμέρδης. τῶν δὴν ἀνδρῶν αἰαγνῶτας ὁ μάλιστα
Γαπζείδης, ὡς οἱ αὐτὸς πᾶντα ἀφωρῆζει, εἶπε ἀ-
γωνεῖ βασιλῆιον θρόνον. ποιήσας δὲ τῶν, κήρυκας
διέπεμπε τῇ τε ἄλλῃ καὶ δὴ καὶ εἰς Αἴγυπτον, πρὸς
εἰρὸντα τῷ Σμέρδι ὡς Σμέρδιος τῷ Κύρου ἀκού-
σας εἶναι τῷ λοιπῷ, ἀλλ' οὐ Καμβύσεω. Οἷτε δὴ
ὦν ἄλλοι κήρυκες πρὸς ἡρόδον ταῦτα, καὶ δὴ καὶ
εἰς Αἴγυπτον ταχθεῖς, (ἀεισε γὰρ Καμβύσεα
καὶ δὴν εἶντα τῆς Σουείης ἐκβαταίοι-
σι) πρὸς ἡρόδον εἰς ἐκείνους πᾶσι πεταλόμενα 20
ἐκ τῷ μέρει. Καμβύσης δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐκ
τῷ κήρυκος, καὶ ἐλπίσας μιν λέγειν ἀληθεῖα, αὐτὸς
τε πρὸς δέδοται ἐκ Πρηξάσπεος (πεμφθέντα γὰρ
αὐτῷ δὴν ἀποκτεῖντα Σμέρδην, οὐ ποιεῖν ταῦ-
τα) βλέψας ἐς δὴν Πρηξάσπεα, εἶπε, Πρηξάσπεε,
οὐτ' μοι διεωρῆξαι τὸ πᾶν πρὸς δέδωκεν ὁρῆμα. ὁ
δὲ εἶπε, ὦ Πρηξάσπεε, ἐκείνους τῶν ἀληθῶν ὅπως
καὶ σοὶ Σμέρδης ἀδελφεὸς ὁ σὸς ἐπιδρέστη, οὐ-
δὲ ὅπως τὸν ἐκείνου τῷ ἀνδρὸς νεῖκος πᾶσι καὶ ἡ
μέγα ἡσυχία. ἐγὼ γὰρ αὐτὸς, ποιήσας πᾶσι με 30
ἐκέλευες, ἔταψα μιν χερσὶ τῇσι ἐμοῦ τῷ. εἰ μὲν
νῦν οἱ τεθνεώτες αἰετῶσι, πρὸς δέ κεὶ ποὶ καὶ Ἀγ-
αῖα δὴ Μῆδον ἐπιδρέστησιν. εἰ δὲ ἐστὶ ὡς πρὸς
πρὸς τῷ, οὐ μὴ ποὶ ἐκείνου νεώτερον κακὸν
αἰαβλάσθῃ. νῦν ὦν μοι δοκεῖ, μεταδιώξαι τῶν δὴ
κήρυκα, ὅς τε πᾶσι εἰρωτεύσας πᾶσι ὅτε ἡκον
πρὸς ἡρόδου ἡμῖν Σμέρδιος βασιλῆος ἀκούειν.
Ταῦτα εἰπὼς Πρηξάσπεος, (ἦρεσε γὰρ Καμβύ-
ση) αὐτὸς μεταδιδόκτος γυρόμηνος ὁ κήρυξ ἦκε. ἀπι-
γμόν δὲ μιν εἶρετο ὁ Πρηξάσπεος τὰς δὲ, ὦν δὴ πρὸς, 40
φῆς γὰρ ἡκεῖν πρὸς Σμέρδης τῷ Κύρου ἀχέλος. νῦν
ὦν εἶπας τῷ ἀληθινῷ, ἀπὸ τῇ χαίρων καὶ τερα αὐτὸς πᾶσι
Σμέρδης φαινόμηνος. ἐν δὲ τῷ ἐπελέγετο ταῦτα, ἡ τῷ
πᾶσι ἐκείνους ὡς πρὸς τῶν. ὁ δὲ εἶπε, Εἰ γὰρ Σμέρδην μὲν
dauit, an quispiam eius ministrorum? Tum ille, Equidem, inquit, ego Smerdin

Cambyfes reliquerat rei domesticæ eua-
ratorem. Hic cognita Smerdis nece,
quæ occultabatur, paucisque Persarum
erat nota, plerisque eum viuere arbitran-
tibus, rebellandum sibi putauit, atque
ita esse aggrediendam. Erat ei in re-
gia germanus, quem dixi vna coniu-
rasse, corporis habitu quam simillimus
Smerdi, Cyri filio, quem Cambyfes fra-
trem suum interemerat: nec specie tan-
tum corporis Smerdi assimilis, sed et-
iam cognominis. Hunc virum magus
Patizithes instructum quemadmodum
ipse illi omnia peracturus esset, in regi-
um solum perducit. Hoc actō, cadu-
ceatores cum alia in loca, tum vero in
Ægyptum dimittit ad exercitum, qui e-
dicerent ut Smerdi Cyri filio deinceps
obedirent, non Cambyfi. Hæc cadu-
ceatores alii alibi edixere. Is quoque
qui ad Ægyptum delegatus erat, (in-
uenit autem Cambysem atque exerci-
tum in Ecbatanis Syriæ agentem) stans
in medio, præcepta magi exposuit. Hæc
audiens Cambyfes, vera loqui cadu-
ceatorem ratus, seque à Prexaspæ esse
proditum, quod missus ad occidendum
Smerdin, rem non peregisset, intuens in
eum, Prexaspes, inquit, rem mihi non
exequutus es quam iniunxeram. Ad
quem ille, Ista here, ait, haudquaquam
vera sunt, ut aut frater tuus aliquando
rebellaret in te, aut quippiam ex illo vi-
ro certaminis existat magni exiguiue.
quippe quum ego sim exequutus quæ
tu mihi imperasti, quique hominem me-
is ipsius humarum manibus. Quod
si defuncti rebellant, expecta ut et-
iam Astyages Medus in te rebellet: sin
autem ita habet ut antea habebat, nihil
tibi ex illo nouum amplius germinabit.
Igitur mitte mecum qui assequantur
caduceatorem, qui percontando in-
dagent, nunquid à quo Smerdi rege
nobis denunciatum venit, cum audie-
rit. Hæc loquentem Prexaspæ Cam-
byfes audiens, quum ei placuissent, con-
festim ad assequendum caduceatorem
misit. Eum, ubi rediit, Prexaspes his
verbis interrogauit, O homo, quando-
quidem te ais à Smerdi Cyri filio ve-
nire nuncium, dicito veritatem: qua
dicta, abito sospes. Vtrum Smerdis i-
pse in conspectum datus tibi ista man-

1 Inuadendum regnum. 2 Rebellasse. Vol. Insurrexisse. 3 Aut villa contentio, vel, disceptatio, magna, aut parua ex illo ad-
uersus te oritur. 4 Si forte tamen mortui resurrexerunt, puta fore ut etiā Astyages Medus rebellet: sin res ita se habent ut antea,
i. si mortui nihilo magis nunc resurgant quam antea, fieri non potest ut nouum aliquod malum ab illo tibi repullulet. 5 A quo ve-
niens, id est, missus, nos Smerdi dicto audientes esse iubet.

LXIV

LXV

Cyri filium, ex quo Cambyſes aduerſus Ægyptum fecit expeditionem, nunquam conſpexi: ſed magus quem Cambyſes rerum ſuarum familiarium procuratorem conſtituit, is mihi iſta mandauit, dicens Smerdin Cyri filium¹ optare hæc apud vos dici. Hæc ille loquens, nihil e mentitus eſt. Tum Cambyſes, Prexaſpes, inquit, tu quidem quia vt vir bonus imperata feciſti, culpam effugiſti: verum quiſnam fuerit e Perſis qui contra me rebellauit, occupato Smerdis nomine? Ad quem Prexaſpes, Ego, inquit, hoc quod actum eſt mihi videor intelligere. Magi ſunt qui aduerſus te inſurrexerunt, Patizithes quem tu rerum familiarium curatorem reliquiſti, & frater eius Smerdis. Ibi Cambyſem, quum Smerdis audiſſet nomen,² percuffit veritas ſermonis, ac ſomnii, per quod ei quidam viſus fuerat nunciare, Smerdin regio inſidentem ſolio, ad cælum vſque pertinere vertice. Agnoſcens itaq; ſine cauſa fratris interemptorem ſe fuiſſe, deflebat Smerdin. Quem vbi³ defleuit (vt erat omni clade afflictuſ) in equū inſiliit, habens in animo⁴ quamraptiſſime Suſa verſus exercitum ducere in magum. Inſilienti in equū,⁵ vagina gladii excidit, vnde nudatus gladius perſtrinxit eius femur, in ea ſcilicet parte in qua prius iſpeſe tanquam opportuna ad ferendum (vt ſibi videbatur) percufferat Apin Ægyptiorum deum. Vulneratus Cambyſes, quodnam illi oppido nomen eſſet⁶ interrogauit. Illi aiunt Ecbatana. Sed quum fuiſſet iam antea Cambyſi redditum ex vrbe Buti oraculum, cum in Ecbatanis deceſſurum, ipſe interpretabatur ſe in Ecbatanis Mediæ (vbi res eius omnis erat) ſenem vita functurum: at oraculum in Ecbatanis Syriæ loquebatur. Tunc⁷ poſtquam ſciſcitur, reſipuit, oppidi nomen audiens, tum magi iniuria percuffus, tum vulnere: verbaque oraculi expendens, Hoc in loco, inquit, fatale eſt Cambyſem Cyri decedere. Haſtenus tunc loquutus. Viceſimo dehinc die accitis Perſarū qui aderant præſtantiſſimis quibuſq; ita inquit, Quod maxime occultū volebā Perſæ,⁷ id cogor apud vos efferre. ego enim quū apud Ægyptū agerem, inter quietē viſum vidi,

ὃν Κύρου ὅς ὅπου βασιλῆς Καμβύσης ἦλθε εἰς Αἴγυπτον, ὅτε ὅπως παῖς δέ μοι μάγος ὃν Καμβύσης ὅτι ἔργον τῷ οἰκίῳ ἀπέδωκε, ὅτι ταῦτα εἰπέλατο, φὰς Σμέρδιν ὃν Κύρου εἶναι ὃν ταῦτα ὅτι ἔμενον εἶπαι πρὸς ὑμέας. ὁ μὲν δὲ σφί ἐλεγε, οὐκ ἔστιν ὅτι κατεφθάρη. Καμβύσης δ' εἶπε, Πρὸς ἡμᾶς, σὺ μὲν, οἷα αὐτὸν ἀγαθὸς ποιήσας δακρυόμενον, αἰτίαν ἐκπέφυγας· ἐμοὶ δ' τίς αὐτὸν Περσέων ὁ ἐπιδμενέως, ὅτι καταδύων τῷ Σμέρδους ὄνομα τοῖς ὃς εἶπε, Ἐγὼ μοι δεικνύμενα ὁ γὰρ ἄνθρωπος τοῦ βασιλῆος οἱ μάγῳ εἰσὶ τοὶ οἱ ἐπιδμενέες, τὸν τε ἔλιπες μελεδωνὸν τῷ οἰκίῳ, Πατιζίθης, καὶ ὁ τούτου ἀδελφεὸς Σμέρδης. Εἰ ταῦτα ἀκούσαντα Καμβύσεα ὁ Σμέρδους ὄνομα, ἔτυφε ἡ ἀληθινή τῷ τε λόγῳ καὶ τῷ σὺννύῳ. ὃς ἐδόκει ἐπὶ τῷ πρὸς αὐτὰν ἡλῶναι πᾶσι τοῖς Σμέρδους ἰζομήνους εἰς ὃν βασιλῆον θρόνον, φάσειε τῇ κεφαλῇ τῷ οὐρανοῦ. μεθὼν δ' ὡς μάτην ἀπολαλεῖς εἶναι ὃν ἀδελφεόν, ἀπέκλαμε Σμέρδιν. ἀποκλαύσας δὲ, καὶ τῷ μεγάλῳ κτήσας τῇ ἀπάσῃ συμφορῇ, αἰσθρόσκεν ὅτι ὃν ἴσπον, ἐν ἴσῳ ἔχων πᾶσι ταχίστην εἰς Σούσας στρατεύσασθαι ὅτι ὃν μάγῳ. καὶ οἱ αἰσθρόσκοι ὅτι τῷ ἴσπον, τῷ κυλεοῦ τῷ ξίφους ὁ μύκης ἀποτίσθη. γυμνωθὲν δ' ὁ ξίφος παῖς ὃν μερὲν. τραυματιστὴς δ' κατὰ τὸ αὐτὸς τῇ πρῶτῳ τῷ Αἴγυπτίων θεῷ Ἀπὶν ἐπληξεν, ὡς οἱ καλεῖται ἐδόξε τετύφθαι, εἶρετο ὁ Καμβύσης ὅ, πτῇ πόλει ὄνομα εἶναι. οἱ δὲ εἶπον ὅτι Ἐκβατανα. τῷ δὲ ἐπὶ πρῶτῳ ἐκέρχοντο ἐκ Βουτῆς πόλιος ἐκβατανοῖσι τελευτήσιν ὃν εἶον. ὁ μὲν δὲ ἐπὶ τοῖσι Μηδικῇσι Ἐκβατανοῖσι ἐδόκειε λελευτῆσιν γηραῶς, ἐν τοῖσι οἱ μὲν πρῶτα τῷ ὀρηματῶ. ὁ δὲ χερσὶν ἐκείνοις ἐν Συρίῃ Ἐκβατανοῖσι ἐλεγε ὅτι καὶ δὴ ὡς τότε ἐπιδμενέως ἐπύθετο τῆς πόλιος ὁ ὄνομα, ὑπὸ τῆς συμφορῆς τῆς τε ἐκ τῷ μάγῳ ἐκπεπληγμένος, καὶ τῷ τραύματος, ἐσθφρόνησε. συλλαβὼν δὲ ὁ ποταμὸν, εἴπε, Εἰ ταῦτα Καμβύσεα ὃν Κύρου ὅτι περὶ μὲν τελευτᾷ. Τότε μὲν ποταμῶ. ἡμέρησι δὲ ὕστερον ὡς εἴκοσι μεταπεμφάμενος Περσέων τῷ παρῶντων τοῖς λεγόμενοις, ἐλεγε σφί πάρι, ὃ Πέρσαι, κατὰ ἐλαβὼν με, ὁ πᾶσι μάγῳ ἐκρυπτοῖν ὀρημάτων, τῷ εἰς ὑμέας ἐκφῆται. ἐγὼ γὰρ ἐὼν ἐν Αἴγυπτι, εἶδον ὅτι ἐπὶ τῷ ὄντι

1 Iniunxisse. Vel. mandasse. 2 Videtur hac phrasin respondere nostra, Il fut touché en son cœur. 3 Defleuit, & de tota calamitate questus est, in equum inſi. 4 Quamprimum. Vel. Primo quoquo tempore. 5 Gladius vagina excidit. 6 Poſtquam ſciſcitatus, oppidi nomen reſepuit, tum magi iniuria percuffus, tum ex vulnere, reſipuit, vel. ad ſe rediit, & intellecto oraculo, vel. quum omniſe complatus eſſet oraculum, dixit, Hoc in loco fatale eſt Camib. 7 Eo redactus ſum vt id apud vos efferam.

ferum potiri magos, interpretantibus potius, Cambysem, quæ de nece Smerdis dixisset, ea dixisse ut illi omne nomen Persicum redderetur hostile. Itaque pro certo habebant Smerdin Cyri per rebellionem regnare, utpote Prexaspe usque; pernegante à se fuisse Smerdin interfectum. Neque enim tutum ei erat post Cambylis obitum fateri, ipsius manu filium Cyri interemptum.

LXVII

¶ MAGVS defuncto Cambyse, simulando se Smerdin esse Cyri filium, qui ipsi fuerat cognominis, securus regnavit menses septem, qui reliqui erant ad implendum octauum annu regni Cambylis: per quos menses omne genus liberalitatis in subditos munificentiaque exhibuit, adeo ut eius defuncti magnum ceperit desiderium omnes Asiam incolentes, ipsis Persis exceptis. Nam missis ad singulas quibus imperabat nationes edictis, magus immunitatem tributorum ac vacationem militiæ in triennium tribuit: atque hoc quidem statim adeptus imperium edixit.

LXVIII

Octauo autem mense, quisnam esset compertus est hunc in modum: Erat Otanes quidam Pharnaspis filius, sed genere atque opibus primo cuique Persarum par. Hic Otanes magum non esse Smerdin filium Cyri, primus suspicatus est, sed eum qui erat, hac coniectura, quod neque ex arce progrediebatur, neque Persarum procerum quempiam ad conspectum suum vocabat. Itaque cum suspicatus esse, hoc sibi statuit faciendum: Quum haberet filiam nomine Phædymam, quam Cambyses tenuerat, cuiusque tunc magus contubernio utebatur, ut aliarum omnium Cambylis vxorum: misit ad eam quendam sciscitatum quocum homine cubaret, cum Smerdi Cyri, an cum altero. Illa remisso nuncio, negat se id scire, quippe quæ nec Smerdin filium Cyri vidisset unquam, nec eum cum quo cubaret nosset quisnam esset. Ad hanc rursus mittit Otanes, inquit, Si ipsa Smerdin Cyri non habes cognitum, saltem sciscitare ab Atossa quocum viro tu atque illa cubitatis. non enim illa suum ipsius ignorat fratrem. Filia ad hoc respondit, Ne in Atossæ quidem colloquium venire possum, aut ullam aliam cernere mulierum cum illo cubantium. Namque hic vir, quisquis est, quum primum adeptus est regnum, nos dispersit, aliam alibi collocans.

LXIX

τὸς μάγους ἔχειν τὰ πρῆγμα. Ἄλλ' ἠπίεστο ἐπὶ Δραβολῇ εἰπεῖν Καμβύσῃ τὰ εἶπε παρὰ τῷ Σμέρδῃ θανάτου, ἵνα οἱ ἐκπολεμῇ πᾶν τὸ Περσικόν. οὗτοι μὲν νυνὶ ἠπίεστο Σμέρδῃ τὸν Κύρου βασιλέα αἰετέσθαι. δεινὰς γὰρ καὶ ὁ Πρηνξάσης ἔξαρκος ἦν μὴ μὲν ἀποκτεῖναι Σμέρδιν. οὐ γὰρ ἦν οἱ ἀσφαλές, Καμβύσῃ τετελευτηκῶς, φάσθαι τὸν Κύρου ὅν ἀπολαλεκέαι αὐτοχειρή. Ὁ δὲ δὴ Μάγος, τελευτήσαντος Καμβύσῃ, ἀδελφὸς ἐβασίλευσε, ὅτι καταδύων τῷ ὀμφύμῳ Σμέρδῃ τῷ Κύρου μίαν ἐπὶ τοῖς ὀκτώσι τοῖς Καμβύσῃ ἐς τὰ ὀκτὼ ἔτα τῆς πληρώσιος. ἐν πῶσι ἀπεδέξατο ἐς πῶς ὑποκρίσας πᾶσι δὲ ἐργασίας μεγάλας, ὥς τε ἀποθαίνοντος αὐτοῦ πόρον ἔχειν πᾶσι τοῖς ἐν τῇ Ἀσίῃ, παρὰ αὐτῷ Περσέων. Δραπέμψας γὰρ ὁ μάγος ἐς πᾶν ἔθνος τῷ ἥρχει, παρὲν ἀτελέειν ἐπὶ στρατῶν καὶ φόρου ἐπὶ ἔτα τελευτῶν. παρὲν μὲν δὲ ταῦτα αὐτῷ αἰσάμενος ἐς πᾶν ἔρχετο. Οὐδὲν δὲ μὲν ἐχρητο κατὰ δὴλος τῶν παλαιῶν. Ὁ τῶν καὶ Φαρνάσπῃ μὲν παῖς, ἡγεῖ δὲ καὶ χρήμασι ὁμοίως τῷ πρώτῳ Περσέων. ὅτι ὡς ὁ Ὁ τῶν καὶ πρώτος ὑποκρίσας τὸν μάγον, ὥς ἐκ εἶν ὁ Κύρου Σμέρδῃ, ἀλλ' ὅτι τῷ τῇδε συμβαλλεόμενος, ὅτι τε ἐκ ἐξέφοιτα ἐκ τῆς ἀκροπόλεως, καὶ ὅτι ἐκ ἐκάλει ἐς ὅσον ἐαυτῷ οὐδένα τῷ λόγῳ Περσέων. ὑποκρίσας δὲ μὲν, ἐποίησε τὰδε. ἔσχε αὐτῷ ὁ Καμβύσης θυγατέρα, τῇ οὐνομα ἦν Φαδύμη. πᾶν αὐτῷ δὴ ταύτῃ εἶχε τότε ὁ μάγος, καὶ ταύτῃ σιωοίκεε, καὶ τῇσι ἄλλοις παύσῃσι τῇσι τῷ Καμβύσῃ γυναιξί. πέμπων δὲ ὡς ὁ Ὁ τῶν καὶ αὐτῷ πᾶν θυγατέρα, ἐπαυθαίετο παρ' ὅτι αὐτῷ χριμῶτο, εἴτε μετὰ Σμέρδῃ τῷ Κύρου, εἴτε μετὰ ἄλλου τῷ. ἡ δὲ οἱ ἀντέπεμπε, φαρμῇ οὐ γινώσκειν. οὔτε γὰρ τὸν Κύρου Σμέρδῃ ἰδέσθαι οὐδαμᾶ, οὔτε ὅς τις εἶν ὁ σιωοίκεων αὐτῇ εἶδεναι. ἐπέμπε δὲ τετρα ὁ Ὁ τῶν καὶ, λέγων, Εἰ μὴ αὐτῇ Σμέρδῃ τὸν Κύρου γινώσκεις, σὺ δὲ παρὰ Ἀπώσης πύθῃ ὅτι πᾶν σιωοίκεε αὐτῇ τε ἐκείνῃ, καὶ σὺ. πᾶν γὰρ δὴ χρὴ τὸν γε ἐαυτῆς ἀδελφεὸν γινώσκει. ἀντιπέμπει παρὰ ταῦτα ἡ θυγάτηρ, ὅτι Ἀπώση διώμας ἐς λόβας ἔλθειν, οὔτε ἄλλῃ ὁδεμίαν ἰδέσθαι τῷ συγκατημένῳ γυναικῶν. ἐπεὶ τε γὰρ τὰ χίσα ἐπὶ αὐτῇ παρὰ ὅς τις χρὴ ἐστὶ, παρὰ λαβὴ πᾶν βασιλῆν, διέπειρε ἡμέας, ἄλλῃ ἄλλῃ τὰς. Ἀχούσι τῇ ταύτῃ Ὁ τῶν καὶ, μᾶλλον κατεφάνετο τὸ πρῆγμα.

120

1 Quum cum suspectum impostura haberet, ita egit: Quum hab. 2 An cum alio quopiam.

rem sciatis & non solum ego, videtur mihi confestim esse transigendum neque differendum. differre enim satius non est. Ad hæc Otanes, Fili, inquit, Histaspis, & patre egregio ortus es, & te nihilō inferiorem esse patre tuo, indolem præfers: noli tamen ita properare ad rem aggrediendam inconsulto, sed considerantius illam capeſſe: quam ita demum aggredi debemus quum plures fuerimus. Tum Darius, Viri, inquit, qui adestis, si eo quem Otanes dixit v-
temini modo, sciatis vos teterrime perituros. aliquis enim priuati lucri ratione habita rem ad magum deferet. Et vos quidem debebatis potius per vosmet qui cœperatis, ista exequi: sed quoniam statuiſtis ad plures referendum & me adhibendum, aut hodie transigamus, aut scitote, si nobis hodiernus elabatur dies, non alium occupaturum ut me apud magum accuset, sed me ut vos accusem. Ad hæc Otanes, quum cerneret Darium properare, Quoniam, inquit, nos maturare compellis, nec finis differre, age, expone nobis ipse quonam pacto regiam introire possimus, & illos aggredi. excubias nanque dispositas esse, ipse quoque, etsi non visu, certe auditu nosti: quas qua ratione penetrabimus? Cui respondens Darius, Multa sunt, inquit, Otanes, quæ nequeunt oratione declarari, sed facto: alia, quæ oratione declarari possunt, sed unde nihil clari operis existit. Vos vero nostis, excubias quæ dispositæ sunt, haudquaquam difficiles esse ad penetrandū. nam quum nos tales simus, nemo non (quisquis ille sit) cedit nobis, partim ob reuerentiam, partim ob timorem. Adde quod habeo pretextū² accommodatissimum cui innitatur. siquidē ē Persis venisse me dicā, ac velle quædā à patre madata regi nunciare. Vbi enim expedit mendaciū dicere, dicatur. nam idem optamus, quique mendacium dicimus quique veritatem: quippe quum ii qui mentiuntur, tunc mentiantur quum persuadendo sunt quippiam lucri facturi: & qui verum dicunt, ideo dicant ut verum dicendo aliquod lucrum³ consequantur. Et alius huc, alius illuc magis propensus est. ita non idem faciundo, idem tamen obtinemus. quod si nihil lucri faciendum esset, peræque & verax foret mendax, & mendax verax.

είδειται, καὶ μὴ μοιῶν ἐμὲ ποιεῖν αὐτίκα μοι δοκέ-
ει, καὶ μὴ ὑπερβαλέσθαι. οὐ γὰρ ἀμείνων. εἴπω
πρὸς ταῦτα ὁ Οὐαῖος, Ὡς αἱ ὕστεροι, εἰς τε
πατρός, ἀγαθοῦ, καὶ ἐκφαίνειν ἔοικας σιωπῇ ἔοντα
πατρός, οὐδὲν ἴστω. τὴν μὲν τοῖ ἐπιχειρήσιν ταῦ-
την μὴ οὕτω σιωπῇ χυεῖσθαι βούλωμαι, ἀλλ' ἐπὶ ὅσω
φρονέτερον αὐτῷ λάμβανει. δεῖ γὰρ πλεονῶς
ἡμοῖς, οὕτω ἐπιχειρῆειν. λέγει πρὸς ταῦτα
Δαρείος, Ἄνδρες οἱ παρῆντες, τρέψω τὰ εἰρη-
10 μὲν δὲ Οὐαῖος εἰρήσειατε, ὅτις αἰσθεῖσθε ὅτι ἀπο-
λέεσθε χάκισα. δεῖ γὰρ πρὸς τὸν μάγον, ἰ-
δὲν ὅτι βαλλόμενος ἐωῦτα κέρδεα. μέγιστα μὲν
νῦν ὀφείλετε ἐπ' ὑμῶν αὐτῶν βουλόμενοι ποιεῖν
ταῦτα. ἐπεὶ τε δὲ ὑμῖν αἰσφῆρῃ ἐς πλεονῶς ἐ-
δοκεῖ, καὶ ἐμοὶ ὑπερέχουσιν, ἢ περὶ ἐμῶν σήμε-
ρον, ἢ ἴτε ὑμῖν ὅτι ἡ ὑπερπλοῖα ἡ νῦν ἡμέρη, ὥς οὐκ
ἄλλος φθὰς ἐμὸν κατήγεος ἴσται, ἀλλὰ σφέας αὐ-
τοὺς ἐγὼ κατέρω πρὸς τὸν μάγον. λέγει πρὸς
ταῦτα ὁ Οὐαῖος, ὅτι ὅσα ἀπερχόμενοι Δαρεί-
20 οἱ, ἐπεὶ τε ἡμέας σιωπῇ χυεῖν ἀναγκάζεις, καὶ
ὑπερβάλλουσιν οὐκ ἔας, ἢ ἡ δὲ νῦν αὐτῶν ὅτε
τρέψω πᾶσι ἐς τὰ βασιλῆα, καὶ ἐπιχειρήσο-
μεν αὐτοῖς. φυλακὰς γὰρ δὴ διετέως οἰσθῆς
χρὺ καὶ αὐτῶν, εἰ μὴ ἰδὼν, ἀλλ' ἀκούσας, αἰσθῆς τρέ-
ψω ὅτι σφῆρῃ; ἀμείβεσθαι Δαρείος εἰς δὲ, Ὁ πα-
τηρ, ἢ πολλὰ ὅτι τὰ λόγῳ μὲν οὐκ εἶα τε δηλώσαι,
ἔργῳ δὲ ἄλλα δὲ ὅτι τὰ λόγῳ μὲν οὐκ εἶα τε, ἔργῳ δὲ
οὐδὲν ἄν' αὐτῶν λαμψὸν γίναται. ὑμεῖς δὲ ἴτε
30 φυλακὰς τὰς κατετέως, ἐύσας οὐδὲν χαλεπὰς
παρελθῆναι. τὸ μὲν γὰρ, ἡμέων ἔοντων τοῖων,
οὐδὲν ὅς τις οὐ παρήσει. τὰ μὲν χρὺ κατεδεόμε-
νος ἡμέας, τὰ δὲ χρὺ καὶ δειμνῶν. τὸ δὲ, ἔχω
αὐτῶν σφῆρῃν ὑπερπλοῖαν, τὴν πᾶσι. φῶς
δὲ τε ἡμεῖς ἐκ Περσῶν, καὶ βούλεσθαι πᾶσι ἔως
πρὸς τὸν πατρός σφῆρῃ τὰ βασιλῆα. ἔνθα γὰρ
πᾶσι δὲ ψῆφῳ λέγεσθαι, λέγεσθαι. τὸ γὰρ αὐτῶν
ὑπὸ χροῖμα οἱ τε ψῆφῳ καὶ οἱ τῇ ἀληθείᾳ
ἀφ' ἑαυτῶν. εἰ μὲν γὰρ ψῆφῳ τὸν πᾶσι, ἐπεὶ πᾶσι
μέλλωσι τοῖσι ψῆφῳ πείσαντες, κερδοῦσθαι. οἱ
40 δὲ ἀληθίζονται, ἵνα τῇ ἀληθείᾳ ἐπιπαύσονται κέρ-
δος, καὶ πρὸς μάλλον σφῆρῃ ἐπιτρέψονται. οὕτω ἂν
ταῦτα ἀσχεῖντες, τῶν τῶν πρὸς ἐμῶν. εἰ δὲ μη-
δὲν κερδοῦσθαι μέλλοιεν, ὁμοίως αὐτῶν, τε ἀλ-
ζόμενος, ψῆφῳ εἶη, καὶ ὁ ψῆφῳ, ἀλ-
ζόμενος.

ὑπερ-
πλοῖα,

οἰσθῆς
χρὺ

πᾶσι
σφῆρῃ

πᾶσι
πρὸς

1 Haud difficulter posse pertransiri. Nam q. 2 Accomme. quo innitentes pertranscamus. siquidem ē P. 3 Consequan-
tur, & aliquis magis ipſis conuertatur, vel, ſelectatur. id est, Morigerum se prabeat. Q. d. Vt aliquis magis apud homines ad eorum voluntatem
conuertatur. In iis autem quæ proxime sequuntur, aliam lectionem sequitur interpret.

" ὅς αὖ μὲν νῦν τῶν πυλῶν ἐκὼν παρσίη, αὐτοὶ οἱ
 " ἀμεινον ἐς χεῖρον ἔσται· ὅς δ' αὖ ἀπὸ βλάβης πει-
 " ρῶμαι, δεικνύσθω ἐνθαῦτα ἐὼν πολέμιος, καὶ ἔπει-
 " τα ὡσαύτοιοι ἔσω, ἔργον ἐχόμεθα. Λέγει Γο-
 " βρύης μετὰ ταῦτα, Ἄνδρες φίλοι, ἡμῖν κῆτε καὶ λη-
 " ὄν παρῆξιν ἀνασώσασθαι τίμ' ἀρχίην, ἢ, εἴ γε μὴ
 " οἰεῖτε ἐσόμεθα αὐτίκ' ἀναλαβείν, ἀποθανεῖν. ὅτε
 " γὰρ ἀρχόμεθα μὲν, ἐόντες Πέρσαι, ὑπὸ Μή-
 " δου ἀνδρὸς μάρτυ, καὶ τοῦτου ὧτα οὐκ ἔχοντος, ὅ-
 " σοι τε ὑμέων Καμβύσης νοσέοντι παρὰ ἡμῶν, πάλ-
 " τως καὶ μέμνησθε τὰ ἐπέσκηψε Πέρσῃσι τελευτῶν
 " ὄν βίον, μὴ πειρωμένοι ἀνακτᾶσθαι τίμ' ἀρ-
 " χίην. τὰ τότε οὐκ ἐνδεχόμεθα, ἀλλ' ὅπ' ἀφ' α-
 " βολῇ ἐδοκέομεν εἰπεῖν Καμβύσεια. νῦν ὦν πῆ-
 " γαι φησὶν πείθεσθαι Δαρείω, καὶ μὴ ἀφ' αὐ-
 " τῶν ἐκ τῆ συλλογῆς τῆδε ἄλλοι ἰοῦντας ἢ ὅπ' ὄν
 " μάρτυ ἴκως. ταῦτα εἶπε Γοβρύης. καὶ πόρτες
 " ταῦτ' ἀνέειν. Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐβουλόον-
 " το, ἐγένετο κατὰ στυγίην τὰδε· πῖσι μάρτυσι ἐ-
 " δοξε βουλομένοισι Πρηξάσπεα φίλον παρὰ θε-
 " σσας, ὅτι τε ἐπεκόνθη παρὰ Καμβύσειω διαρ-
 " σια, ὅς οἱ ὄν παρὰ τοῦδε ἀπολαλέει· καὶ δι-
 " ὅτι μοῦνος ἠγάσαστο ὄν Σμέρδης τῷ Κύρῳ θαύ-
 " τῳ, αὐτοχειρή μιν ἀπολέσας· παρὰ δ' ἐπ' ἐόν-
 " τα ἐπ' αἴμ' ἡμεῖς ὄν Πρηξάσπεα ἐπ' Πέρσῃσι. τῶ-
 " των δ' ἡμῖν εἴνεκε καλέσαντες, φίλον παρὰ πύκτων
 " το, τῶν τε λαβόντες καὶ ὀρκίοισι, ἢ μὴ ἔξιν παρ-
 " ἑωῦτα, μηδ' ἔξοισιν παρὰ μηδὲν ἀνδρῶν
 " τίμ' ἀπὸ σφείων ἀπάτῃ ἐς Πέρσας γεγεῖναι·
 " ὡς οἱ χιθῶνες οἱ πόρτα οἱ μυρία δύνειν. ὡς
 " σχολίου δὲ τῷ Πρηξάσπεω ποιήσιν ταῦτα, ὡς
 " αἰετοῖσιν μιν οἱ μάρτυ, δόλ' τε παρὰ σφείων, αὐ-
 " τοὶ μὲν φάρμοι Πέρσας πόρτα συγκάειν ὑπὸ
 " ὁ βασιλῆος πύκτος, καί οἱ ἐκείλθον ἀναβαί-
 " ὄντι πύργον, ἀγροῦσαι ὡς ὑπὸ τῷ Κύρῳ Σμέρ-
 " δης ἀρχοῦν, καὶ ὡς σφείων ἄλλου. ταῦ-
 " τα δὲ οὕτω ἐτελέοντο, ὡς πρὸς αὐτοῦ δῆθεν ἐν-
 " τος αὐτῶν ἐπ' Πέρσῃσι, καὶ πολλὰς ἀποδοξάμε-
 " νου γὰρ μὲν ὡς πρὸς αὐτοῦ Κύρῳ Σμέρδης, καὶ ἔξ-
 " ὄντι φάρμοι ὄν φοῖον αὐτῶν. φάρμου δὲ καὶ
 " ταῦτα ἐπὶ μὲν εἶναι ποιεῖν τοῦ Πρηξάσπεω, συγ-
 " καλέσαντες πρὸς Πέρσας οἱ μάρτυ, ἀνέβησαν αὐ-
 " τῶν ἐπ' ὄν πύργον, καὶ ἀγροῦσαι ἐκείλθον· ὁ
 " δὲ, τῶν μὲν π' ἐκείνοι παρὰ σφείων αὐτῶν, τοῦ-
 " τ' ἀπὸ τῶν μὲν ἐκὼν ἐπελήθε. ἀρχαῖος δὲ αὐ-
 " τῶν ἐξ ἡμελῶν

122

ἀπὸ τῶν
 ἐξ ἡμελῶν

Α' χαλκῶς, ἔχμελῶν τὴν παλαιὰν τῶν Κύρῳ. μετὰ δὲ, ὡς ἐς τὸ κατέβη τελευτῶν,
 1 Calumniose 2 Neque hoc cætu dissoluto, eundem aliò cenſeo quam recta ad magum. 3 Præterea apud Perſas in
 maxima exſtimatione eſſet. 4 Pollicitantes ſe decies milles iplius bona multiplicaturos.

Quod autem ad ianitores attinet, si quis
 corū libenter cedit nobis, vtilius ei suo
 tempore erit: si quis resistere conabitur,
 ut erit hostis, ita tunc pro hoste habea-
 tur: deinde intro irrumpētes, rem trans-
 igamus. Post hæc Gobryas, Viri a-
 mici, inquit, nobis pulchrius erit recu-
 perare imperium. aut, si recuperare non
 poterimus, mortem oppetere, quā in,
 quum simus Persæ, viro Medo parere,
 & quidem aures non habenti. Quum
 præsertim quicumque vestrum Camby-
 si ægrotanti adfuistis, memoria teneatis
 quæ ille dum vita excederet, Persis im-
 precatus est, nisi imperium recuperare
 tentarent: quæ nos tunc non admitteba-
 mus, invidiose dici à Cambyse existi-
 mantes. Nunc igitur calculum pono
 in Darii sententiam: neque hunc cæ-
 tum dissoluendum cenſeo, sed statim
 aduersus magum adeundum. Hæc di-
 cta à Gobrya ceteri comprobarunt.

LXXIII

LXXIV

¶ Interea vero dum ab istis consulta-
 tur, forte hoc contigit, ut magi inito in-
 ter se consilio statuerent conciliandum
 sibi amicum Prexaspem, quod indi-
 gna passus à Cambyse esset, occiso eius
 filio iectu sagittæ, & solus mortem Smer-
 dis Cyro geniti nosset, quem ipse sua-
 pte manu interemisset: quod præterea
 ob id apud Persas maxima flagrabat in-
 uidia. His de cauſis accitum hominem,
 sibi amicum comparabant: accipientes
 fidem ac iusiurandum, fallaciam quæ
 ab ipsis in Persas facta esset intra se ha-
 biturum, neque cuiquam mortalium
 patefacturum, pollicitantes innume-
 rabilia se ei daturus. Recipiente Prexa-
 spe facturum se quæ magi suaserant, ite-
 rum illi dicere, in animo se habere om-
 nes Persas sub murum arcis conuoca-
 re: ideoque iubere hunc consensu turri
 prædicare, à Smerdi Cyri Persis impera-
 ri, & ab alio nemine. Hæc illi præcipie-
 bant, veluti homini summæ apud Per-
 sas autoritatis, & qui sæpenumero asse-
 uerasset eum esse Smerdin Cyri, ac cæ-
 dem à se factā pernegasset. Hæc quo-
 que Prexaspe se paratū exequi dicente,
 magi conuocatis Persis, hominem in
 turrim perductum iubent habere ora-
 tionem. Prexaspes, ea quæ ab istis o-
 ratus fuerat sponte obliuiscitur: exor-
 susq; ab Achæmene, seriem familiæ Cyri
 recenset: & ubi tandē deuenit ad Cyrū,

LXXV

commemoravit illius in Persas beneficia. His expositis, promptis veritatem, causatus ideo se hactenus occultasse quod sibi tutum non fuisset proferre rem gestam, sed impræsentiarum necessitate coactum proferre: dixitque se à Cambyse adactum Smerdin Cyri occidisse, & magos esse qui regnent. Multis quoque verbis Persas deuovuit nisi rursus imperium recuperarent, ac magos vincerentur. Hæc loquutus, sese in caput à turri præcipitem dedit. Hunc in modum Prexaspes, vir per omne tempus vitæ spectatus, occubuit. ¶ At septem Persæ, vbi constituerunt aggredi protinus magos, neque rem differre, deos comprecaturus ierunt, ignari omnino eorum quæ circa Prexasperm acta essent: sed hæc inter eundem in medio itineris audierunt: eoque à via secedentes, iterum colloquuti sunt. Quorum qui cum Otane optauerant rem prorsus differri, videbant negantes tunc esse adoriendam: qui vero cum Dario, confestim eundem, & quod decretum esset peragendum. Eis concertantibus apparuerunt septem accipitrum paria, insectantium duo paria vulturum, eosque vellicantium atque infestantium. Quod intuentes septem Persæ, sententiam Darii comprobarunt: & mox freti auiibus ad regiam cum fiducia perrexerunt. Vbi ad portas adfuerunt, prout Darius senserat, ita euenit. nam custodes reueriti Persarum primarios, nec aliquid huiusmodi suspicantes ex his fore, qui venirent diuina cum pompa, ne interrogauerunt quidem. Vbi in aulam introgressi sunt, offendunt eunuchos qui erant à nunciis: & ab his qua gratia venirent interrogantur. Simulque inter percontandum ianitoribus minitabantur quod homines ingredi permisissent: atque vltius pergere volentes eosdem prohibebant. Isti se mutuo cohortati, eductis gladiis, eos à quibus arcebantur, ibidem trucidant: iidemque cursu in conclaue contendunt, intra quod tunc forteambo magi agebant, & de iis quæ à Prexaspe erant acta consultabāt. Qui quum vidissent tumultuantes eunuchos atque vociferantes, procurrerunt uterque: & quod fiebat animaduertentes, ad vires conuersi sunt: quorum vnus occupat arcum, alter lanceam sumit.

ἔλεγε ὅσα ἀγὰρ Κύρου Πέρσης πεποιήκει· διεξιθὼν δὲ ταῦτα, ὅς ἐφαινε πῶς ἀληθὲς εἶναι, Φάριμος πρῶτον μὲν κρύπτειν· οὐ γὰρ οἱ εἶναι ἀσφαλὲς λέγειν τα γυμνά· οἱ δὲ τὰ παρὲντι αἰαγίστην μὴ καταλαμβαίνει φαίνειν, καὶ οὕτως ἔλεγε, ὅτι μὲν Κύρου Σμάρδιν ὡς αὐτὸς ὑπὸ Καμβύσεω ἀναγκάζομαις ἀποκτείνῃ, τὰς μάγους δὲ βασιλεύειν. Πέρσης δὲ πολλὰ ἐπαρησαίμενος, εἰ μὴ αἰακτοσύνη ἀπίστω πῶς ὁρῶν, καὶ τὰς μάγους ποιεῖται, ἀπὸ τῆς ἐκείνου δὲ ἐπὶ κεφαλῇ φέρεσθαι ἀπὸ τῆς πυργῶς κατέπεσε. Πρῆξασπης μὲν μὲν ἐὼν δὲ πᾶντα χεῖρας ἀκίρη δόκιμος, οὕτως ἐτελεύτησε. Οἱ δὲ ἐπὶ τῶν Περσῶν, ὡς ἐβουλόσσαντο αὐτὴν ἐπὶ χειρὲν τοῖς μάγους, καὶ μὴ ὑπαρβαλέσθαι, ἦσαν δὲ ξάμενοι τοῖς τοῖς, τῶν δὲ Πρῆξασπης πρὸς χεῖρας εἰδοτες ὁδόν. ἔν τε δὴ τῇ ὁδῷ μίσην φέροντες ἐκίοντο, καὶ τὰ δὲ Πρῆξασπης γυμνάσας ἐπαυθάρυντο. ὁδοῦται ἐκείνους τῆς ὁδοῦ, εἰδότες αὐτοῖς σφίσι λόγους· οἱ μὲν ἀμφὶ δὲ ὁ ταῦτα, πᾶν γὰρ κατέδυντες ὑπαρβαλέσθαι, μὴ δὲ οἰδεύοντων τῶν πρὸς μάγων, ἐπὶ τῇ περὶ οἱ δὲ ἀμφὶ δὲ Δαρείον, αὐτὴν τε ἔναι, καὶ τὰ δεδογμένα ποιεῖν, μὴ δὲ ὑπαρβαλέσθαι. ὁ δὲ Σμάρδιν δὲ αὐτῶν, ἐφαιήθη ἰρῶν ἐπὶ τὰς ζώγας, δὲ οὐ αἰγυπιδὲς ζώγας διώκοντα τε καὶ πολλοὺς καὶ ἀμύσαντα. ἰδόντες δὲ ταῦτα οἱ ἐπὶ τῇ τε Δαρείῳ πᾶντες αἰνεοὶ γινώσκον, καὶ ὅτι αἶψα ἦσαν ὅτι τὰ βασιλείᾳ πεθαρρῶντες τοῖς ὅροις. Ἐπιστάσι δὲ ἐπὶ τῇ πύλᾳ ἐκίοντο οἱ δὲ Δαρείῳ ἡ γινώμη ἐφερε. καὶ ταῖς δὲ οἱ γὰρ οἱ φύλακας αὐτὰς τοῖς Περσῶν πρὸς τοῖς, καὶ ὁδόν τοιοῦτον ὑποπλάθοντες ὅς αὐτῶν ἐπεσθαι, παρίεσαν, πῆν πομπὴν χρεώμενοι· οὐδὲ ἐπαρώσας ὁδοῖς. ἐπεὶ τὸ δὲ καὶ παρῆλθον ἐς τὴν αὐλήν, ἐκέρυσαν τοῖς τῶν ἀγγελλίας ἐς φέροντες δυνάμεις, οἱ σφῆας ἰστέον ὅτι γινώσκοντες ἡκίον. καὶ αἶμα ἰστέοντες τοῖς, τοῖς πυλωροῖς ἀπείλεον ὅτι σφῆας παρῆλθον. ἴσχοι τε βουλομένοις τὸς ἐπὶ ἐς τὸ πρῶτον παρῆλθαι· οἱ δὲ ἀφελῶς ἀμύσαντες, καὶ ἀπαστάμενοι τὰ ἐν χειρὶ δὲ, τῶν μὲν τὸς ἰστέοντες, αὐτῶν ταῦτα συγκεντέοι· αὐτοῖς δὲ ἦσαν δυνάμεις ἐς δὲ ἀνδρείων. Οἱ δὲ μάγους ἐτυχον ἀμφοτέρω τῇ καὶ αὐτῶν εἶναι, καὶ τὰ ἀπὸ Πρῆξασπης γυμνάσας ἐν ἐκείνῃ ἔχοντες. ἐπὶ δὲ εἶδον τὸς δυνάμεις τετορυμμένους τε καὶ βολῶντας, αἶμα ἰστέοντες πάλιν ἀμφοτέρω, καὶ ὡς ἐμαθον δὲ ποιεῖσθαι, πρὸς ἀλκὴν ἐβλάποντο. ὁ μὲν δὲ αὐτῶν φθαίει τὰ τοῖς κατελόμενος, ὁ δὲ πρὸς τῇ αἰγυμνῇ ἐβλάπετο.

LXXVI

LXXVII

LXXIX

1 Rem iterum in disquisitionem vocauerunt. Ex quibus Otanes omnino autor erat ut differrent, neque rebus flagrantibus incæptum capesserent: (ut legatur οἰδεύοντων) at Darius confest. 2 Vires suas aduersus illos experiri cœperunt. Vel, Pro viribus illis obfistere cœperunt.

ὠθῶντα δὲ σπυρίμοισιν ἀλλήλοισι. πῶς μὲν δὴ
τὰ πῶσα ἀναλαβόντι αὐτέων, ἔοντων τε ἀγχοῦ αὐ-
τῶν τῶν πολεμίων, καὶ παροσκειμένων, ὡς χρη-
στὰ δοθέν. ὁ δὲ ἔπειρος τῇ αἰχμῇ ἡμῶν ἐπὶ καὶ
τῷ το μὲν, Ἀσπιδίνῳ παίει ἐς τὸν μηρὸν· τῷ το δὲ
Ἰνταφέρνηα ἐς τὸν ὀφθαλμόν. καὶ ἐσερήθη μὲν τὸ
ὀφθαλμοῦ ἐκ τῷ τρώματος ὁ Ἰνταφέρνης, οὐ μὲν
τοὶ ἀπέθανέ γε. τῶν μὲν δὴ μάχῃ οὔτερος τρω-
ματίζει τούτους· ὁ δὲ ἔτερος, ἐπὶ τῷ τοὶ πῶσα οὐ-

27 **χρῆμα** δὲν χρῆσά ἐχρήσατο, ὡς γὰρ δὴ θάλαμος ἐσέχων ἐς 10
 ὅν ἀνδρεῶνα, ἐς τῷτοι καταφύγει, θέλων αὐτῷ
 παρὰ θεῖαν τὰς ἡμέρας· καὶ οἱ συμμαχίητοι τῷ ἐ-
 λπία δὺο, Δαρείος τε καὶ Γοβρύης. συμπλακέν-
 τος ὁ Γοβρύεω παύματι, ὁ Δαρείος ἐπετεῶς ἠπό-
 ρει, οἷα εἰ σκότει, παρμηθεύοντος μὴ πλήξῃ ὅν
 Γοβρύην. ὁρῶν δέ μιν ὁρῶν ἐπετεῶτα ὁ Γοβρύ-
 ης, εἰρεῖ ὅπου χρῆται τῇ χερί· ὁ δ' εἶπε, Προμηθε-
 ὦ ἄνθρωπος σέο, μὴ πλήξω· Γοβρύης δ' ἀμείβετο, Ὡς
 καὶ δὲ ἀμφοτέρων ὁ ξίφος. Δαρείος δ' πυθόμενος,
 ὥς τε ὁ ἐν χειρὶ εἶδεν, καὶ ἔτυχέ πως τῷ μάχῃ. 20

Α' αποκτείναντες ὃ τὸς μάγους, καὶ ἀποθαρμόντες αὐ-
 τῶν τὰς κεφαλὰς, τὸς μὲν τρώματις ἐωϋτῶν αὐ-
 τῶν λείποισι, καὶ ἀδωασίης εἵνεκεν, καὶ φυλακῆς τ' ἀ-
 κροπόλιος· οἱ δ' ὅ πάντε αὐτέων, ἔχοντες τῶν μάγων
 τὰς κεφαλὰς, ἔτεον, βοῇ τε καὶ πατάγῃ χειρῶν αὐτοῦ. καὶ
 Γέροσαι, τὸς ἄλλους ἐπεκαλέοντο, ὅς γε ἡρόδμοι τε ὁ
 ῥῆγμα, καὶ δεικνύοντες τὰς κεφαλὰς· καὶ ἅμα ἔκ-
 τεινον πρῶτά πινά τῶν μάγων ὅν ἐν ποσὶ γινόμενον.
 οἱ δὲ Γέροσαι, μαθόντες ὅ γε γένος ἐκ τῶν ἐπὶ αὐτῶν, καὶ
 τῶν μάγων πῶς ἀπάττω, ἐδιχάειον καὶ αὐτοὶ ἔτερε 30
 τοιαῦτα ποιέειν. σπασάμενοι δὲ τὰ ἐν χειρὶ ἔχοντα,
 ἔκτεινον ὅχθον πινά μάγων ὄρεσκον. εἰ δὲ μὴ νῦν
 ἐπελθοῦσα ἔσχε, ἔλιπον αὐτῶν ὁδὸν ἑνὰ μάγον. ταύ-
 τῳ πῶς ἡμέρην θεράπεύουσι Γέροσαι χρυσῇ μάλι-
 σα τῶν ἡμερέων· καὶ ἐν αὐτῇ, χρυσῇ ὀρθῶς μεγά-

μαρφο- λην ἄγροισι, ἣ κέκληται ὑπὸ Περόων " μαρφοσί-
αι· ἐν τῇ μάργῃ οὐδένα ἔξῃσι φανίῳ αἰὲς ὁ φῶς,
ἀλλὰ κατ' οἴκους ἐαυτοὺς οἱ μάργι ἔχουσι πλὴν ἡ-
μέρην ταύτην. Ἐπεὶ τε δὲ κατέστη ὁ ὄρουρος,
καὶ ἐνδὲς πέντε ἡμερῶν ἐλθόντο, ἐβουλόοντο οἱ 40
ἐπιδμασάστες τοῖσι μάργοισι παρὶ τῇ ὀρημά-
των πύργων· καὶ ἐλέχθησαν λόγοι ἅπσις οἱ μὲν
ἐπίοισι Ἑλλιάων, ἐλέχθησαν δὲ ὦν. Ὁ ταῖς μὲν
ἐκέλευε εἰς μέσον Γέροσσι καταβῆναι τὰ ὀρημα-

arque inde miscentur iniicem. Verum
arcus ei qui illum sumpserat, quum ho-
stes iuxta essent, nulli vsui fuit: alter qui
se lancea tuebatur, tum Aspathinis fe-
mur percussit, tum oculum Intapher-
nis: oculoque ex vulnere Intaphernes,
non tamen & vita priuatus est. Hos igi-
tur alter magorum vulnerauit: alter ve-
ro, quando arcus ei nulli vsui erat, in
thalamum qui erat conclauis contiguus,
se proripuit, fores occlusurus. Sed illuc
duo de septem cum eo irrumpunt, Da-
rius & Gobryas: quum autem Gobry-
as esset implicitus cum mago, Darius
adhuc stans atque hærens, considera-
bat ne Gobryam feriret in tenebris.
Eum cernens Gobryas ociosum stan-
tem, interrogauit cur non vteretur ma-
nu. Respondenti Dario, Dispicio ne te
feriam, Tu vero, inquit, vel per vtrum-
que exige gladium. Cui Darius obtem-
perans, pugionis ictu vibrato magum
casu percussit. Interfectis magis capita
demunt, eaque gestantes quinque eo-
rum, duobus reliquis qui saucii erant il-
lic relictis, tum quod inualidi essent, tū
arcis tuendę causa, foras procurrunt cū
vociferatione ac tumultu: ceterosque
Persas compellando, rem gestam expo-
nebant, capita ostentantes: & simul qui-
cunque magorum ipsis occurrebat ma-
ctabant. Persę, cognito quod actum ab
his erat, ac dolo magorum, & ipsi facien-
da sibi eadem censuerunt: eductisque
gladiis, vt quenq; reperiebant magum,
interficiebant: & nisi noctis interuen-
tu cohibiti fuissent, neminem mago-
rum reliquissent. Hunc diem Persę
maxime solennem publice obseruant,
& in eo ingens celebrant festum, vo-
cantes id *magοφορίαν*, id est, *magorum ca-*
edem. quo die nulli magorum fas est pro-
dire in lucem, sed cuncti se intra do-
mum continent. ¶ Vbi resedit tumul-
tus, diesque quinq; excessere, ii qui ma-
gos inuaserant, de omni rerum statu cō-
sultabant. Quorum orationes etsi apud
nonnullos Græcorum fide carent, tamē
huiusmodi fuerunt: Otanes hortaba-
tur vt rem Persicā in mediū constitue-
rent, ita inquires, Vnum ē nobis prin-
cipē fieri, amplius mihi nō videtur: ne-
que enim id aut iucundū est, aut bonū.

24
 25
 26

« Ἐλθέτω πάτερ, ἔμωι δοκέει, ἕνα μὲν ἡμέω· μέγαρχον μὲνον μηκέτι θύεσθαι· ὅτε γὰρ δὴ, ὅτε ἀγαθόν.

1 Manns conferebant. 2 Quum autem pedem conferret cum m. *Vel*, Quum autem manū conferebat. *Vel*, Quum adoratus esset Gobryas magum. 3 Ego certe, ut posthac nostrum vnus rerum solus potiat, *vel*, ut totum imperium vni nostrum posthac deferatur, autor non fuerim. *Q. d.* Non censeo posthac de hoc cogitandum ut imperium vni deferatur. Neque enim dicit, Posthac deferatur, quasi iam ante delatum fuerit. Sic intelligendum paulo post iustitias qm: as memores xilo.

¹ Nam & quo licentiæ Cambyſes proceſſerit, noſtis, & quo magus.² Quid igitur nobis opus eſt monarchia, quam ſuſtulimus? in qualicet pro libidine agere omnia impune? quæ virum, etiam ſi optimus omnium fuerit, tamen, quum in ea poſitus eſt, extra conſuetos abiecerit ſenſus? Quippe quum præter invidiam ab initio ingentam homini, ingeneretur ex præſentibus bonis inſolentia.³ Itaque hæc duo mala habens, nimirum omnem malitiam habet, tum per inſolentiam, quod expletus omnibus rebus eſt, tum per invidiâ multa facinora admittens. Atenim vir tyrannus, ut qui omnia bona obtineat, debebat ſine liuore eſſe: verum ita natura comparatum eſt⁴ ut ſit aduerſarius popularibus ſuis. ſiquidem eorum optimis quibusque qui ſuperſtites ſunt atque viuunt, inuidet, deterrimis delectatur: &, quod indecentiſſimum eſt, criminationes admittere optimū putat. Nam ſiue admireris eum modeste, offenditur quod non effuſe hoc facias: ſiue effuſe facias, offenditur, quaſi ſibi aſſenteris. Et ut exequar dicendo quæ maxima ſunt, iura patriæ labefactat, feminis vim affert, indemnatos interimit. At quum dominatur multitudo, primum quidem nomen obtinet omnium pulcherrimū, iſonomian, *id eſt iuris æqualitatem*: deinde vero nihil eorum agit quæ monarchus: *hoc eſt unicuique principis*. nam magiſtratus tum ſorte deliguntur, tum adminiſtratorum rationem reddunt: omnia denique conſilia in commune referuntur.⁵ Itaque (ut meam dicam ſententiam) cenſeo nobis monarchiæ deiectionibus ſtatum multitudinis eſſe optandum. in multitudine enim omnia inſunt. Otanes quidem hanc ſententiam dixit. Megabyſus autem ad oligarchiam. *i. ad ſtatum paucorum*, rem traducens, ad eam ſocios hortabatur, his verbis, Quæ Otanes dixit de abolenda tyrannide, ea ſunt pro dictis à me quoque: ſed quatenus hortabatur ſummam rerum deferri ad multitudinem, in hoc ab optima errauit ſententia. Etenim populari multitudine nihil eſt neque inſipientius, neque inſolentius. Itaque eos⁷ qui tyranni ſe-

είδετε μὲν γὰρ πλὴν Καμβύσου ὕβρει ἐπὶ ὅσον
ἐπιζηλῶτε, ματεσχήκατε δὲ καὶ τῆς τῷ μάρτυρι
βελίος. καὶς δὲ αὖ εἶπεν χρῆμα κατηρημένον μου
ναρχίῃ, τῇ ἐξέσει ἀδελφύως ποιεῖν τὰ βούλε-
ται; καὶ γὰρ αὖ δὴ δέξιν ἀνδρῶν πτότων τὰ
ταῖς ταῦτι πλὴν ἀρχῆς, ἐκδὸς τῷ ἐωθότων νο-
ηματὶ τῇσι. ἐγγίνεται μὲν γὰρ οἱ ὕβρις ὑπὸ
τῷ παρεόντων ἀγαθῶν, φθόνος δὲ ἀρχὴν ἐν-
εμφύεται αἰδεσθῶ. δύο δὲ ἔχων ταῦτα, ἔχει
πῖσαι κακότητα. τὰ μὲν γὰρ ὕβρις κατηρημένος
ἐρῶν πολλὰ καὶ ἀπάσταλα. τὰ δὲ, φθόνος. καί-
τοι αὐτὰ γε τύραννοι, ἀφθονοὶ εἶναι εἴ, ἔχοντα
γὰρ πτότα τὰ ἀγαθὰ. ὁ δὲ ὑπερβαίνει τούτου ἐς
τοὺς πολήτας πέφυκε. φθονεῖ γὰρ τοῖσι δέξιν
σι περὶ τοῦσι τε καὶ ζώοις, χαίρει δὲ τοῖσι κακίοι-
σι τῷ ἄσῳ. ἀφαιρὸς δὲ αἰετὸν ἐνδέκεσθαι
ἡγέται. αἰαρμός ὅταν δὲ πτότων. ὡς γὰρ
αὐτὸν μετρίως θωμάζης, ἄχεται οὔ ποτε κα-
ταπραπύεται. ὡς γὰρ περὶ τῶν κακίων, ἄ-
χεται ἄτε θωπείας ἡγούμενος. τὰ δὲ δὴ μέγιστα
ἐρχομαίρετον νόμα τε κινεῖ πάτρια, καὶ βιά-
ται γυναικας, κτείνει τε ἀκρίτως. πλήθος δὲ ἀρ-
χόν, ὡς πτα μὲν, οὐδὲ πτα πτότων καλλιστοί ἐ-
χει, ἰσονομίῳ δὲ πτα δὲ, πύτων τῷ ὁ μού-
ναρχος, ποιεῖ ὁδόν. πάλῳ μὲν γὰρ ἀρχὰς
ἀρχί, ὑπερβαίνει δὲ ἀρχῆς ἔχει, βουλό-
ματα δὲ πτότα ἐς ὁ κρινὸν αἰαφέρει. τίημαι ὦν
γνώμῳ, μετέντες ἡμέας μοιναρχίῳ, ὁ πλῆ-
θος αἰετὸν. ὁ γὰρ τῷ πολλῷ ἐν τὰ πτότα. ὁ
ταῖς μὲν δὴ ταύτην πλὴν γνώμῃν ἐσέφερε. Με-
γάβυζος δὲ ὀλιγαρχίῃ ἐκέλευε ὅπτις ἐπείν,
λέγων τὰδε, Τὰ μὲν ὁ ταῖς εἴπε, τυραννίδι
παύων, λελέχθω καὶ μοι ταῦτα. τὰ δὲ ἐς ὁ πλῆ-
θος ἡγώγα φέρειν ὁ κρείτος, γνώμης τῆς ἀρίστης
ἡμαρτήκε. ὁμίλου γὰρ ἀρχῆς ὁδόν ἐστὶ αἰετὸν
εἰώπειν, ὁδὸν ὕβρις ἰκώπειν. καὶ τυραννίδος ὕ-
βρις

LXXXI

124

¹ Nam quo progressa sit Cambyſis inſolentia vidisti, & magi inſolentiâ experti eſtis. ² Quomodo autem monarchia ſit res bene ordinata, in qualicet pro lib. *ſc. Vel*, Quomodo autē in monarchia res bene compoſitæ eſſe poſſint? ³ Hæc autē duo habens, omne vitium habet. ⁴ Ut contrario modo ſe in populares ſuos gerat. *Vel*, Contrariis moribus erga ſuos populares prædictus ſit. *Vel breuius*, Sed contra comparatus eſt in ciues. *ut vñtari nō ſumatur aduerbialiter*. ⁵ Deterrimis delectatur: criminationibus etiam, *vel calumniis*, locum dare optimū putat. Et (quod eſt quiddam minime omnium ſecum conſentiens) ſiquidem eui, mediocri, *vel modica*, admiratione proſequaris, inſenſus eſt quod non impenſe colatur: ſi impenſe quis eum colat, eo culta, tanquam aſſentatione, offenditur. ⁶ Nobis igitur cenſeo, miſſam facientibus tyrannidem, euehendā, *vel, pronubendam*, eſſe multitudinem in multitudine. *ſc. Id eſt, miſſam facientibus de tyrannide deliberationem*. ⁷ Qui tyranni inſo-

« βειν φάροντας αἰδέσας, ἐς δῆμον ἀκράτους ὕ-
 « βειν πεσέειν, ἐς τοὺς ἀμαρτῆς αἰαχέτον· ὁ μὲν γὰρ, εἰ
 « τι ποιεῖ, γνώσκων ποιεῖ· τῷ δὲ σὸς δὲ γνώσκειν
 « ἔνι. κῶς γὰρ δὴ γνώσκοι, ὅς οὐτ' ἐδιδάχθη, οὐ-
 « τε οἶδε καλὸν σὸς ἐν, οὐδ' οἰκήιον· ὥς τε ἐμπε-
 « σὼν τὰ παρήγματα αἰδύνοο, χεῖμαρρῶ παλάμῳ
 « ἔκελος. δῆμον μὲν νῦν οἱ Πέρσῃσι κακὸν νόεουσιν,
 « οὗτοι χρεώδων. ἡμεῖς δὲ αἰδράν τ' ἔχοντες
 « πλέξαντες ὁμιλίῳ, τούτοις παλάμῳ δὲ κρε-
 « πος. ἐν γὰρ δὴ τούτοις καὶ αὐτοὶ ἐρεσόμεθα. αἰ-
 « εῖς δὲ αἰδράν εἰς ἀρίστα βουλεύμεθα γίνε-
 « σθαι. Μεγάβυζος μὲν δὴ τούτῃ γνώμῳ εἰ-
 « ἔφερε. Τεῖπος δὲ Δαρείος ἀπεδείκνυτο γνώ-
 « μῳ, λέγων, Εἰ μοι δὲ τὰ μὲν εἴπε Μεγάβυζος, ἐς
 « ὅ πλῆθος ἔχοντα, δοκεῖ ὀρθῶς λέγειν· τὰ δὲ ἐς ὀ-
 « λιγαρχίην, σὺ δὲ ὀρθῶς. τειῶν γὰρ παρχειμέ-
 « νων, καὶ πόλεων τ' ἔχοντες ἀρίστους ὄντων, δῆμον
 « τε ἀρίστου, καὶ ὀλιγαρχίης, καὶ μοναρχου,
 « πολλὰ τὸ παρχειν λέγω. αἰδέσας γὰρ ἐνός πυ-
 « ἀρίστου σὸς δὲ ἀμείνονα ἀφαιεῖν. γνώμη γὰρ ποι-
 « αὐτὴ χρεώδης, ὅτι παρχειν αἰδύνοοις τῷ
 « πλῆθος· σὺ γὰρ τε δὴ βουλεύμεθα ὅτι δὲ συ-
 « νέας αἰδέσας οὐτὼ μάλιστα· ἐν δὲ ὀλιγαρχίῃ, πολ-
 « λοις ἀρετῶν ἐπασκέοις ἐς ὅ κρινόν, ἔχῃς ἰδίᾳ
 « ἰσχυρὰ φιλεῖ ἐγγίνασθαι. αὐτὸς γὰρ ἑκάστος
 « βουλεύμενος κορυφαῖος εἶναι, γνώμη δὲ νικᾷ, ἐς ἑ-
 « χῃς μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνέονται· ὅς ὦν σά-
 « σεις ἐγγίνονται· ἐκ δὲ τ' ἑσάσιον, φόρος· ἐκ δὲ
 « τῷ φόρου, ἀπέβη ἐς μοναρχίην. καὶ ἐν τούτῳ
 « διέδοξε ὅσπιν ὅτι τὸ ἀρίστον. δῆμον τε αὐτὸν
 « χοντος ἀδυνάτα μὴ ἑκάστη ἐγγίνασθαι. κα-
 « κήτης ποίνῃ ἐγγινομένης ἐς τὰ κρινά, ἔχῃς μὲν
 « σὺ ἐγγίναται τοῖσι, φιλίαι δὲ ἰσχυραί. οἱ γὰρ
 « κακῶν τὰ κρινά, συγκρούσαντες ποιδύσι. τὸ
 « ὅ τοῖς γίνεται, ἐς ὃ αὐτὸ παρχειν πῶς δὲ δῆμος τὸς ποι-
 « ἔσας παύσῃ. ἐκ δὲ αὐτὸ θωμάζεται ὅτι δὲ ὑπὸ τῷ
 « δῆμος θωμάζεται ὅτι δὲ αὐτὸν μέναρχος
 « ἐών. καὶ ἐν τούτῳ δὴ καὶ ὅτι ὡς ἡ μοναρχίῃ
 « κρεῖσθαι. ἐν δὲ ἔπει πόλεως συλλαβόντα εἰπεῖν, χέ-
 « ρη μὲν ἢ ἐλδοθεῖν ἐγγίνατο; καὶ τὸ δόντος; χέ-
 « ρα τὸ δὲ δῆμον, ἢ ὀλιγαρχίης, ἢ μοναρχου;

narchiam esse rem omnium præstantissimam. Atque ut in summam omnia colligam, unde nobis libertas extitit, & a quo data? à populōne, an ab oligarchia, an à monarcho?

uitiam fugiunt, ad intemperantis ple-
 bis recidere sœuitiam, nequaquam to-
 lerandum est. Nam tyrannus, siquid fa-
 cit, intelligens facit: at plebi suum est
 nihil intelligere. quo enim pacto sciat,
 qui neque edoctus est, neque honestum
 nouit, ne domesticum quidem? & qui
 ad res agendas sine consilio præceps fu-
 it torrenti flumini similis? Quare si qui
 male consultum Persis cupiunt, ii statu
 populari vtantur: nos vero cœtu viro-
 10 optimorum delecto, ad eos imperium
 deferamus. nam inter eos & ipsi erimus,
 & ex optimis viris credibile est optima
 existere consilia. Hanc Megabyzus sen-
 tentiam dixit. Tertio loco suam Darius,
 inquit, Quæ Megabyzus dixit, qua-
 tenus ad statum popularem pertinent,
 recte mihi videtur dixisse: quatenus au-
 tem ad statum paucorū, non recte. pro-
 positis enim tribus statibus, & his omni-
 bus optimis, vt optime imperet populus,
 optime pauci, optime vnus, inter hæc
 20 multo antecellere vnus imperium sen-
 tio. imperio enim vnus viri qui optimus
 sit, nihil melius esse constat. Quod qui
 sentit, non immerito statum popularem
 missum faciat. vt taceam sic præcipue
 consilia in aduersarios trahi solere. At in
 statu paucorum, quum plures virtuti
 incumbant in publicum, vehementio-
 ra priuatim odia excitari consueuerunt.
 quum enim quisque princeps esse op-
 tet, & in dicenda sententia vincere, ad
 ingentia inter se odia euadunt. Ex qui-
 bus seditiones existunt, è seditionibus
 cædes, è cædibus ad vnus imperium
 deuenitur. vnde intelligi datur quanto
 sit hoc illo præstantius. Iam vero, ple-
 be imperante, fieri non potest quin ma-
 litia exoriatur: exorta malitia in repu-
 blica inter malos, non odia fiunt, sed a-
 micitiæ validæ. qui enim aduersus rem-
 publicam facinorosi sunt, mutuo se oc-
 cultant: idque tamdiu fit dum ali-
 quis populo præpositus tales homines
 compescat, is videlicet quem popu-
 lus inter ceteros admiretur. Hic quum
 admirationi est, tunc vere monarchus
 ostenditur, declarans in hoc mo-

LXXII

lentiam fugiunt in plebis effrenæ insolentiam incidere, neq. 1 At plebi nulla intelligentia inest, quomodo enim
 intelligat vel, unde enim intelligentia ei adsit? qui nec edoctus est nec nouit honestum quicquam, ne in sua quidem familia: & qui
 ad res agendas sine consilio præceps est, torrenti flumini similis. 2 Nam qui hoc animo præditus sit, sine vlla reprehensione multitudinem guber-
 na, ut in hac sequenti autem proxima loci scriptura manifestè suffragatur. Videtur tamen posse ita reddi, Atque hæc potissimum ratione
 nec potissimum modo consilia, aceri apud aduersarios queant. 3 Monarchus euadit,

Ego igitur¹ sentio, quum sitis per vnum virum liberati, vos debere talem rem complecti, ne alioqui leges patrias dissoluatis bene conditas: quod nequaquam satius est. Hæ tres dictæ fuerunt sententiæ, quarum vltimæ quatuor reliqui assenserunt. Otanes, qui iuris æquabilitatem facere Persis studebat, vbi ipsius sententia reiecta est apud alios, ita in medium loquutus est,² Viri seditiosi quoniam constat necesse esse vnum aliquem è nobis regē fieri, siue per sortem, siue permissu Persarū per multitudinis electionē, siue qua alia ratione, equidē ego³ vobis nō refragor: quippe qui neq; præesse volo, neque subesse. Et hac lege cedo vobis ius meum imperii, vt nulli vestrū aut ipse ego, aut vllus vnquam meorum subsit. Otane hæc loquuto, ceteri sex eius postulatis assenserunt. Ita hic aliis non refragatus, è medio abiit alio sessum.⁴ Ceteris autē septem de rege iustissime deligendō consultantibus, visum est, si ad aliquem ex ipsorum numero regnum perueniret, Otanem donari debere peculiariter eiusque deinceps posteros cum omni alio magnificentiæ genere apud Persas honorificentissimo, tum Medica quotannis veste. Quæ ideo decreuerunt ei donanda quod primus rem agitaue- rat, & ipsos in cœtum coegerat. Et hæc quidem peculiariter Otani decreuerunt: illa vero in commune, vt regiam introire vnique è septem sine internuncio liceret, nisi forte cum vxore cubaret rex: neve regi fas esset aliunde quam è familia coniuratorum vxorem ducere. De regno autem hunc in modum: vt sub ortum solis conscensis equis, dum in suburbanis vectarentur, cuius equus vocem primus edidisset, is regnum Cambydis obtineret. Erat autem Dario quidam equifolers, nomine OEbares: ad quem Darius, postquam è cœtu digressi sunt, ita inquit, OEbares, de regni negotio sic inter nos conuenit: Sub ipsum statim solis ortum equis conscensis, vt cuius equus vocem primus ediderit, is regno potiatur. quare siquid solertiæ habes, nunc comminiscere, vt nos obtineamus hoc decus, & nemo alius. Ad eum respondens OEbares, Here, inquit, si in

[illegible]

τα, οὐκ
 υφ' ἑλ-
 τα, ἡ
 ἄλλη πινί
 μηχανή.

125

1 *Sentio, quum per vnum nobis imperantem simus liberati. hoc vnus imperium nobis esse tuendum. ac præterea, leges patrias non esse soluendas, quæ rectæ sunt, vel, bonæ. non enim consultum nobis hoc fuerit.* Hæ tres dict. 2 *Conspirationis focii, vel, fa-*
ctus. 3 *Vobiscum non contendam. Me competitorem non habebitis. Sic & paulo post, vñ in vniuersis.* 4 *Ante Ceteris addo, Atque*
ad hunc vsque diem sola hæc familia inter Persas libertatem retinet, nec imperio regis nisi quantum ei visum fuit, pareat, leges
perarum non transgrediens.

LXXXIX

XC

XCi

nomen legebatur) TVM OEBARIS
EQUISONIS, PERSARVM RE-
GNVM ADEPTVS EST. His apud
Persas actis, viginti prouincias (quas i-
psi satrapeias vocant) constituit: earum-
que singulis præfides præfecit: taxato
quod penderetur tributo per nationes,
aliis finitimos transcribens, aliis trans-
ferens, aliis remotiores gentes attribu-
ens. distributo prouinciis hunc in mo-
dum tributo, quod exigebatur cum
hoc edicto, vt qui argentum, ii Baby-
lonici talenti pondere: qui aurum, ii
EVboico pondere afferrent. Valet au-
tem Babylonicum talentum septuaginta
minas EVboicas. Etenim sub Cyro
atque deinde sub Cambyse nihil dum
fuerat circa tributa institutum, sed mu-
nera afferebantur. Ob hanc tributi
ordinationem & alia huiusmodi, Persæ
aiunt Darium fuisse institutorem: Cam-
bysem autem, dominum: Cyrum vero,
patrem. quoniam Darius res omnes
quæstui habebat: Cambyses, asper erat
ac morosus: Cyrus, mitis, & omni ra-
tione de illis bene mereri studens. Ab
Ionibus igitur & Magnetibus qui in A-
sia incolunt, & Æolibus & Caribus &
Lyciis & Melyensibus & Pamphyliis
(vnum enim erat idemque impositum
his tributum) pendebantur quadrin-
genta argenti talenta. Hæc erat ab
eo prima portio instituta. A Mysis &
Lydis & Alysoniis & Cabaliis & Hy-
gennensibus quingena talenta. Secun-
da portio hæc erat. Ab Hellepontiiis,
qui ad dextram illuc nauigantium siti
sunt, & Phrygibus & Thracibus qui
Asiam incolunt, & à Paphlagonibus
& Mariandenis & Syris, trecenta & se-
xagenata talenta. Hæc erat tertia portio.
A Cilicibus, equi albi triceni sexageni
in dies singulos singuli, necnon talenta
argenti quingenta: quorum centena &
quadragena erogabantur in eam Cilicię
regionem quæ equos producebat: tre-
centa autem & sexagena Dario obue-
niebant: Hæc quarta portio. Ab vrbe
Posideio, quam coloniam Amphilo-
chus Amphiarai filius deduxit¹ in fini-
bus Cilicum ac Syriorum, ab hac ad
Ægyptum vsque, præter Arabum par-
tem, (hæc enim erat immunis) tre-
centa & quinquagena erat tributum:

οὐδ' ἄρ' ἀλέγων, καὶ οἰβαῖρεος τοῦ ἱπ-
ποκόμοι, ἐκτῆσατο τὴν περσέων
ΒΑΣΙΛΗΪΝ. Ποιήσας δὲ ταῦτα ὁ Πέρσης-
σι, ὄρχας κατεστήσατο εἰκοσι, καὶ αὐτοὶ καλέου-
σι σατραπείας. κατεστήσας δὲ καὶ ὄρχας, καὶ
ἀρχοὺς κατεστήσας, ἐτάξατο φόρους οἱ περσοῖ-
ναι κατὰ ἔθνη τε, καὶ πρὸς τοῖσι ἔθνεσι τοῖς πλη-
σιοχώροισι περσάων, καὶ ὑπερβαίων πρὸς πορ-
σέας, καὶ ἐκαστέρω ἄλλοισι ἄλλα ἔθνη ἀνέμων. ὄρ-
χας δὲ καὶ φόρων πρὸς ὅσον τὴν ἐπέτειον κατὰ πά-
θε διείλε. τοῖσι μὲν αὐτῶν ὄργυιον ἀπαγνέ-
ουσι εἰρητὸ Βαβυλώνιον σαλμὸν τάλαντον ἄσασχ. ἐ-
ν τοῖσι δὲ χειρόν ἀπαγνέουσι, Εὐβοεικόν. ὁ
δὲ Βαβυλώνιον τάλαντον διώταται Εὐβοίας ἐβδό-
μηκοντα μέας. ἐπὶ γὰρ Κύρου ἀρχόντος, καὶ αὐ-
τοῦ Καμβύσεως, ὡς κατεστήσας ὁσδε, φόρου πρὸς
ἄλλα δῶρα ἀγίνον. ἄρ' δὲ ταύτην τὴν ὁπίσταν
τῶ φόρου, καὶ ὅσα πλησία ταύτῃ ἄλλα, λέγουσι
Πέρσαι ὡς Δαρῖος μὲν ὡς κατὰ τοῦτο. Καμβύ-
σεος δὲ, δεσποτῆς. Κύρου δὲ, πατὴρ. ὁ μὲν, ὅτι ἐκα-
πλήθευε πάντα τὰ ὀρίγματα. ὁ δὲ, ὅτι χαλεπὸς ἦν ἀνέμων
τε ὡς καὶ ὀλίγους. ὁ δὲ, ὅτι ἡπίος τε, καὶ ἀγαθὸς
σφι πάντα ἐμνηχαιότατο. Ἀπὸ μὲν δὲ Ἰώνων,
καὶ Μαγνήτων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ Αἰολέων, καὶ
Καρῶν, καὶ Λυκίων, καὶ Μηλυέων, καὶ Παμφύ-
λων, (εἰ γὰρ ὡς οἱ τεταγμένους φόρους ὁσδε) πρὸς
ἡμῖν τετραχόσια τάλαντα ὄργυιου. ὁσδε μὲν δὲ
πρὸς τοῖς οἰνομέσιν κατεστήσας. ἀπὸ δὲ Μυσῶν, καὶ
Λυδῶν, καὶ Αἰολισίων, καὶ Καβαλίων, καὶ Υἱ-
γιέων, πενταχόσια τάλαντα ὄργυιου. νομὸς δὲ
πρὸς ὁσδε. ἀπὸ δὲ Ἑλλησποντίων τῶν ἐπὶ δόξῃ
ἐς πλεονί, καὶ Φρυγῶν, καὶ Θρηάκων τῶν ἐν τῇ Ἀ-
σίῃ, καὶ Παφλαγόνων, καὶ Μαριανδυνῶν, καὶ Συ-
ρίων, ἐξήκοντα καὶ τετραχόσια ὡς τάλαντα φόρος. νο-
μὸς πρὸς ὁσδε. ἀπὸ δὲ Κιλικίων, ὅσων τε λυ-
κίῃ ἐξήκοντα καὶ τετραχόσιοι, ἐκαστῆς ἡμέρας εἰς γι-
νόμενος, καὶ τάλαντα ὄργυιου πενταχόσια. πύ-
των δὲ τεσσαρὶς τα μὲν καὶ ἐκαστὸν ἐς τὴν φεθυρέ-
ουσαν ὅσων τὴν Κιλικίην χώρην αἰασίμου τοῦτο, καὶ
δὲ τετραχόσια καὶ ἐξήκοντα Δαρῖος ἐφοίτα. νομὸς
πρὸς ὁσδε. Ἀπὸ δὲ Περσῶν πόλεος, τῇ Ἀμ-
φίλοχος ὁ Ἀμφιαρεῶ οἰκιστὴς ἐπ' ἔρεσι τοῖσι Κιλι-
κίων τε καὶ Σύρων, ὄργυμιον ἀπὸ ταύτης μέλει
Αἰγυπίου, πλὴν μοίρης τῇ Ἀραβίων (ταῦτα γὰρ ἦν ἀ-
τιλέα) πεντήκοντα καὶ τετραχόσια τάλαντα φόρος ἦν.

1 Sunt qui ita hunc locum exponant, Adiunctis ad nationes, vel gentes, vicinarum regionum incolis, atque etiam transgressus
vicinos, his qui longius erant diffusi, aliis alias gentes tribuens. Distribuit igitur prouinciis hunc in modum tributum, quod qui-
dem exigebatur &c. Vt legatur ἀπὸ τοῦ ἰδίου ἔθους ἀρχαῖς δὲ &c. 2 In monibus. Valla legit ἰσ' ἔρεσι προ ἰσ' οὔρισι.

ἔστι δ' ἐν ταῖς νομίαις τέτταρ' Φοινίκη τε πᾶσα, καὶ Συρία
 ἢ Παλαστίνη καλεομένη, καὶ Κύπρος νομὸς πέμπτος
 εἶς. ἀπ' Αἰγύπτου δ', καὶ Λιβύων τ' ὁροπέχων Αἰγύ-
 πτω, Κυρήνης τε καὶ Βάρκης (ἐς γὰρ τ' Αἰγύπτιον νο-
 μὸν αὐτὴν ἐκ ἐκροσμάτο) ἐπ' ἀχόσια ὁροσὴν τάλαν-
 τα, παρ' ἑξ ἑκάτ' Μύριος λίμνης γινόμενα δ' ἔργυ-
 ρεῖς, ὅ ἐστιν ἐκ τ' ἰχθύων τέτταρ' τε δὴ χωρεῖς δ' ἄρ-
 γυρεῖς, καὶ τὸ ὅτι μετὰ μύριον οἷον ὁροσὴν ἐπ' ἀχόσια
 τάλαντα. οἷον γὰρ δυώδεκα μυριάσι Γερσέων τε ἰοῖσι
 ἐν τῷ Λακῷ πελάγει καὶ ἐν Μέρφῃ κατοικημένοι 10
 καὶ αὐτοὶ ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν
 εἶς. Σατταγύδα δ', καὶ Γανδάρηι καὶ Δαδίκῃ τε καὶ
 Ἀπαρύτῃ, ἐς τῶν δ' τεταγμένων, ἐξ ὁδοῦ καὶ ἑ-
 κατ' τάλαντα ὁροπέφρονι νομὸς ἐξ ὁδοῦ εἶς. ἀπὸ
 Σάσων δ', καὶ τῶν Κισίων χώρας, ἑκὼς οἷον νομὸς
 ὅγδοος εἶς. Ἀπὸ Βαβυλωνος δ', καὶ τῆς λοιπῆς
 Ἀσσυρίας χώρας, χίλια οἷον ὁροσὴν τάλαντα δ' ἔργυ-
 ρεῖς, καὶ παῖδες ἐκ τομῶν πενταχόσιοι νομὸς εἷς ἄ-
 ποδ' ἑκαταλίων, καὶ τῶν λοιπῶν Μηδικῆς καὶ Πα-
 ρικαίων, καὶ Ὀρθοκρυβαίων, πεντήκοντα 20
 ἑκατὸν τάλαντα νομὸς δέκατος εἶς. Κάσπιοι δ' καὶ
 Γαισίται, Παντίμαθοι τε καὶ Δαρδάνηι, ἐς τῶν δ' συμ-
 φέροντες, διηχόσια τάλαντα ἀπαγίνεον νομὸς ἐν δέ-
 κατος εἶς. ἀπὸ Βακτριανῶν δ' μέγας Αἰγλῶν, ἐξ ἡ-
 χίον καὶ διηχόσια τάλαντα φέρεται ὡς νομὸς δυώδε-
 κατος εἶς. Ἀπὸ Γακτυϊκῆς δ', καὶ Ἀρμενίων, καὶ
 τῶν ὁροπέχων μέγας τ' ὁρὸν τ' Εὐξείνου, τετραχόσια
 τάλαντα νομὸς τεῖς καὶ δέκατος εἶς. ἀπὸ δ' Σα-
 γαρτίων, καὶ Σαραπείων, καὶ Θαμναίων, καὶ Οὐπίων,
 καὶ Μήκων, καὶ Μήκων, καὶ τῶν ἐν τῇσι τοῖσι οἰκούντων τ' ἐν τῇ Ε- 30
 ρυβρῇ θαλάσσῃ, ἐν τῇσι τῆς Ἀνατολῆς καλεο-
 μένης καπικίης βασιλῆος, ἀπὸ τέττων πόλεων ἐ-
 ξαχόσια τάλαντα ἐγένετο φέρεται νομὸς τέταρτος καὶ
 δέκατος εἶς. Σάσαι δ' καὶ Κάσπιοι πεντήκοντα καὶ δι-
 ηχόσια ἀπαγίνεον τάλαντα νομὸς πέμπτος καὶ δέ-
 κατος εἶς. Παρδοὶ δ', καὶ Χορσμίνοι, καὶ Σογδοὶ τε καὶ
 Ἀρδοὶ, τετραχόσια τάλαντα νομὸς ἕκτος καὶ δέκατος
 εἶς. Γαεικάριοι δ', καὶ Αἰθίοπες οἱ ἐκ τ' Ἀσίας,
 τετραχόσια τάλαντα ἀπαγίνεον νομὸς ἐξ ὁδοῦ καὶ
 δέκατος εἶς. Μαθηνοῖσι, καὶ Σαρπειροῖσι, καὶ Ἀ- 40
 λαροδοῖσι διηχόσια ἐπετέτακτο τάλαντα νομὸς ὅγ-
 δοος καὶ δέκατος εἶς. Μόχοισι δ', καὶ Τιβαρηνοῖσι, καὶ
 Μάκρωσι, καὶ Μοστωοῖσι, καὶ Μαρδοῖσι, διηχό-
 σια τάλαντα ὁροσὴν νομὸς εἷς καὶ δέκατος εἶς.
 Ἰνδῶν δ' ἡ πλεονέστερος πολλὰ πλεονέστερος ὅσον πόλεων τῶν
 ἡμετέρων ἰδμεν ἀφ' ὧν, καὶ φέρον ἀπαγίνεον ὥς
 πόλεως τῆς ἄλλης, ἐξήκοντα καὶ τετραχόσια τάλαντα

Quinta portio hæc. cui annnumeratur
 omnis Phœnicia & Syria quæ dicitur
 Palæstina, & Cyprus. Ab Ægypto &
 Libybus Ægypto conterminis, & Cyre-
 na & Barca (in portione nanque Ægy-
 pti istæ ordinantur) septingenta proue-
 niebant talenta, præter pecuniam è pi-
 scario prouentu lacus Mærios. Exce-
 pta hac pecunia & certo frumenti nu-
 mero, septingenta talenta obueniebant.
 Nam centum viginti millibus Persarum,
 qui in Albo muro Memphitico
 stationem habent, & eorum auxilia-
 riis admetiuntur illi frumentum. Sexta
 portio hæc. Sattagyda & Gandarii &
 Dadica & Apparita, in idem constituti,
 centena & septuagena talenta pende-
 bant: Septima portio hæc. A Susis & ce-
 tera Cissiorum regione, trecena: Octava
 hæc portio. A Babylone vero cetera-
 que Assyria millena talenta argenti pro-
 ueniebant, & præterea pueri castrati
 quingeni: Nona portio hæc. Ab Ecba-
 tanis & ab reliqua regione Medica &
 Parycaniis & Orthocorybantibus, qua-
 dringena & quinquagena talenta: De-
 cima portio hæc. Caspii & Pausica &
 Panthimati & Darita simul conferen-
 tes, ducena talenta afferebant: Vndeci-
 ma hæc portio. A Bactrianis ad Æglos
 usque, trecentorum & sexagenorum
 talentorum erat tributum: Portio duo-
 decima hæc. A Pactyica & Armeniis,
 eorumque conterminis, Euxino tenus
 ponto, talenta quadringenta: Tertia-
 decima hæc. A Sagartiis & Sarangæis
 & Thamanæis & Vtiis & Mecis, & iis
 qui rubri maris insulas incolunt, ubi
 rex eos qui Relegati vocantur collo-
 cat: ab his omnibus sexcentorum talen-
 torum proueniebat tributum: Quar-
 tadecima portio hæc. Sacæ & Caspii
 ducena & quinquaginta talenta affe-
 rebant: Quintadecima portio hæc. Par-
 thi Chorasmiique & Sogdi & Arii, tre-
 centa talenta: Sextadecima portio hæc.
 Paricanii & qui ex Asia sunt Æthio-
 pes, quadraginta talenta: Decima-sep-
 tima portio hæc. Mantienis & Saspi-
 ribus & Alarodiis ducena iniuncta ta-
 lenta erant: Duodeuicesima portio hæc.
 Moschis & Tibarenis & Maconibus &
 Mosyncæcis & Mardis trecenta talenta
 præcepta erant: Vndeicesima hæc por-
 tio. Indi, ut sunt multitudinè multo nu-
 merosissimi inter omnes quos nouimus
 mortales, ita tributum super ceteros om-
 nes afferebāt tricena sexagena talenta

1 Est autem in hac portione omnis Phœnicia. Nam Valla in præcedentibus vocem portionem vertit.

xcv aureorum ramentorum: Vicesima portio hæc. Quod si Babylonica pecunia ad pondus Euboicum redigatur, sunt nouies millena quingenaque & quadraginta talenta argenti. ¹ Aurum vero si terdecies tanto ramentorum taxetur, in summa reperietur ad rationem Euboicam esse sex millia talentorum, sexcentaque & octoginta. Quibus in vnum contractis ad Euboicum computum, exigebantur in summam annui tributum à Dario, talentorum quatuordecim millia quingenta & sexaginta. Minorem his summam omittendam mihi, non referendam puto. Hoc tributum Dario ex Asia obueniebat, & aliquantulum ex Libya: ceterum procedente tempore & ab insulis obuenitaliud tributum, & ab iis qui Europam Thessalia tenus incolunt. Id tributum rex hunc in modum thesaurizat, *hoc est reponit*. Liquefactum aurum argentumque in fictiles fidelias infundit: expletas mox fidelias subinde frangit: ex eoque auro argenteo, quoties pecunia indiget, tantum concidit quantum versus postulat. Atque hæc quidem provinciarum erant ac tributorum taxationes.
xcvi Sola autem Persis ideo inter tributarias à me prætermissa est, ² quod eam minime Persæ colunt: Isti autem ad ferendum vllum tributum non adigebantur, sed munera portabant: Æthiopes Ægypto contermini, quos Cambyses in expeditione contra macrobios Æthiopes sumpta subegit, quique sacram Nisam incolunt, & Dionysio dies festos agunt. Isti Æthiopes eorumque finitimi, eodē quo Indi Calandiarum semine vtuntur, subterraneasque habent domos. horum utriusque tertio quoque anno munera portabant, portantque ad meam usque memoriam, ³ binos semodios auri rudis, & ducenos fasces ebeni, & quinos Æthiopes pueros, & videnos grandes elephantorum dentes. Colchi quoque inter dona ferentes repositi erant, eorumque finitimi ad montem usque Caucasum. Ad hunc enim montem imperitatur à Persis. nam qui ad aquilonem Caucasii habitant, eorum iam nulli Persas curant. Isti igitur dona sibi imperata, etiam ad meam usque ætatem,

ψήματος· νομὸς εἰς τοὺς οὗτος. Τὸ μὲν δὲ ἄργυριον ὃ Βαβυλωνίον πρὸς τὸ Εὐβοικὸν συμβαλλέοντο πάλαι, εἰς τεσσαράκοντα καὶ πεντακῆσσια καὶ εἰνακισχίλια πάλαι. ὃ δὲ χρυσίον τεσσαράκοντα τάλαντα λογίζοντο, ὃ ψήματα εἰσέεται εἰς Εὐβοικῶν παλαιῶν ὀγδώκοντα καὶ ἑξακισχίλια καὶ τετρακισχίλιον. τούτων ὡν πρῶτον συνεψηφίσαντο πλήθος, Εὐβοικὰ πάλαι συνελέγατο ἐς τὸν ἐπείτειον φόρον Δαρείου, μύρια καὶ τετρακισχίλια καὶ πεντακῆσσια καὶ ἑξήκοντα. ὃ δὲ ἐπὶ τούτων ἔλασσον ἀπείεις, οὐ λέγω. Οὗτος Δαρεῖος προσήει φόρος ἀπὸ τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς Λιβύης ὀλίγα χόθεν. πρῶτοντος μὲν τοῦ χρόνου, καὶ ἀπὸ τῶν προσήει ἄλλος φόρος, καὶ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μέχρι Θεσσαλίας οἰκομένων. τῶν περὶ τὸν φόρον θυσανεῖζει βασιλεὺς τῶν τοιούτων. ἐς τοῖς κεραμείοις τῆς καταχέει. πλησας δὲ ὁ ἄγρος, περιαίρει τὸν κεραμειον. ἐπὶ δὲ δευτῇ χρημάτων, καταχέπει ποσὺν τοῦ ὅσου αὐτὸν ἔσονται δένται. Αὐτὰ μὲν ἰσχυρὰ τε ἦσαν, καὶ φόρων ὅσοντες. ἡ Περσίς δὲ χώρα μούνη μοι οὐκ εἴρηται δασμοφόρος. ἀτρεῖα γὰρ Πέρσαι νέμονται χώραν. οἳ δὲ δὲ φόρον μὲν ὅσοντα ἐπὶ χύσαντες φέρειν, ὁ δὲ ἀγρὸν Αἰθίοπες οἱ πρὸς τοὺς Αἰγύπτιον, πρὸς Καμβύσης ἐλαυῶν ὅτι τοῖς μακροβίοις Αἰθίοπας, κατεστρέφατο· οἱ περὶ τὴν Νίσαν τὴν ἰσὺν κατοικῆται, καὶ τὰς Διόνυσον ἀγροὺς τὰς ὀρέας. οὗτοι οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ πλησίον χωρὶς τούτοις, ἀπὸ μακρὰ μὲν χρέωνται τὰ αὐτὰ καὶ οἱ Καλατρία Ἰνδοὶ οἰκήματα δὲ ἐκτῆνται κατὰ γὰρ. οὗτοι σωμαφόροι εἰς τὸν ἑταίρου ἀγρὸν, ἀγροῖσι δὲ καὶ ὃ μέχρι ἐμῶν, δύο χοίνικας ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ, καὶ σινηαίας φάλαγγας ἐβένου, καὶ πέντε παύδας Αἰθίοπας, καὶ ἐλέφαντος ὀδόντας μεγάλους εἶχον. Κόλχοι δὲ ἑξάκοντα οἱ ἐς τὴν Διωνίαν, καὶ οἱ πρὸς ἐχέας μέχρι τῶν Καυκάσιος οὐρέων. ἐς τοῦτο γὰρ ὃ οὐρεὺς ὑπὸ Πέρσῃσι ἄρχεται. τὰ δὲ πρὸς βορρῶν ἀγροὶ τῶν Καυκάσιος, Περσέων ὅσοντα ἐπὶ φροντίζει. οὗτοι ὡν δῶρα τὰ ἐπὶ ἑταίρῳ, ἐπὶ καὶ ἐμῶν

¹ Aurum autem ramentitium invenitur esse talentum Euboicorum quatuor millium sexcentorum & octoginta, si ita ratio ineatur ut plogma. ramentum, terdecies tanto argenti rependatur. His igitur omnibus in vnum coagmentatis, Euboica talenta numero quatuordecim millia quingenta sexaginta annuo tributo colligebantur. Ita Budauus hunc locum interpretatur lib. 4. De asse, admonens legendum τεσσαράκοντα τάλαντα. quam lectionem et in vet. cod. reperimus. Idem aliis verbis hunc locum ita reddit circa initium eiusdem libri, Aurum vero ramentitium si terdecies expendatur ad argentum, in summa reperietur ad rationem Euboicam esse quatuor millia talentorum, sexcentaque & octoginta. Quibus in vnum coactis, fit summa eorum quæ quotannis colligebantur, quaterdecies millena quingena & sexagena talenta Euboica. ² Quod Persæ immunes agros colant. Isti porro ad fer. ³ Biao, chænicæ auri ignem non experti,

Διὰ πεντήκοντα ἀγίνοι, ἑκατὶ παῖδας, καὶ ἑκα-
τὶ παρθένοι. Ἀραβιοὶ δὲ χίλια τάλαντα ἀγί-
νοι λιβαίωται ἀπὸ πρῶτος. ταῦτα μὲν οὗτοι
δῶρα παρέχ' τῷ φόρῳ βασιλεῖ ἐκόμενον.

Τὸν δὲ χρυσὸν τῷτον πολλὸν οἱ Ἰνδοί, ἀπὸ οὗ δ'
ψήγμα τὰ βασιλεῖ δ' εἰρημῶν κομίζουσι, τρέ-
ψω τοῖσδε κτείνονται. ἔστι τῆς Ἰνδικῆς χώρας δ'
πρὸς ἡλίον αἰσχροῦ φαῖμος. τῷ γὰρ ἡμεῖς ἰ-
δόμεν, τῷ καὶ πῆλ' ἀτρεκέλι λέγεται, ὡς τοῖσι πορὸς
ἡλίου ἡλίου ἀναβλάσκει οἰκεῖται ἀνθρώπων τῷ ἐν 10

τῇ Ἀσίῃ Ἰνδοί. Ἰνδῶν γὰρ δ' πρὸς πλὴν ἡλίου ἐρη-
μική ἐστι, Διὰ πλὴν φαῖμος. ἔστι δὲ πολλὰ ἔθνη Ἰν-
δῶν, καὶ οἷον ὁμόφωνα σφίσι. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν, νο-
μάδες εἰσὶ. οἱ δὲ οὐ. οἱ δὲ, ἐν τοῖσι ἔλεσι οἰκεῖται
τῷ ποταμοῦ καὶ ἰχθύας σιτέονται ὡμοῖς, τοῖς αἰρέ-
ουσι ἐκ πλοίων καλαμίνων ὀρμεῶμενοι. καλα-
μου δὲ ἐν ῥόνῳ πλοῖον ἑκατὸν ποιεῖται. οὗτοι μὲν
οἱ τῷ Ἰνδῶν πορὸς ἐσθλὰ τε φασίνην. ἡ δὲ, ἐπὶ-
εσθλὰ ἐκ τῷ ποταμοῦ φλουῖ ἀμύσσει, καὶ κέψωσι,

128 δ' ἐσθλὸν περὶ φορμῶν τρέπον καὶ πλέξαντες, ὡς θώ- 20
ρηκα ἐσθλὸν ποιεῖται. Ἄλλοι δὲ τῷ Ἰνδῶν πρὸς
ἡλίου οἰκεῖται τούτων, νομάδες εἰσὶ, κρεῶν ἐδεσάι ὡ-

στὴν νομαίῳ-μῶν. καλέονται δὲ Γαδαῖοι. ἰόμοισι δὲ τοῖσι δὲ
λέγειν ἡ χρεῶν. ὅς αὖ καὶ μὴ τ' ἀσπῶν, ἡ δὲ ἀσπῶν, ἡ
τε γυνή, δὲ μὲν ἀνδρα ἀνδρες οἱ μάλιστα οἱ ὁμιλέ-
οντες κτείνουσι, φαῖμοι αὐτῶν, τῇ καὶ μὲν τῇ γυναικί,

στὴν ἀσπῶν, τὰ κρέα σφίσι Διὰ φασίνην ὅ δὲ, ἀπὸ πρὸς ἡλίου
ἐστὶ μὴ μὲν νοσέειν. οἱ δὲ οὐ συγγνωσκόμενοι, ἀπο-

στὴν ἀσπῶν, κτείνοντες κατὰ δὲ χέονται. ἡ δὲ γυνή καὶ μὴ, ὡς
αὐτῶς αἱ ὅτι χρεῶν μὲν μάλιστα γυναικὸς τούτῳ 30
τοῖσι αἰδέσθαι ποιεῖται. δὲ γὰρ δὲ ἐς γῆρας ἀπι-
κόμενοι θύσαντες, κατὰ δὲ χέονται. ἐκ δὲ τούτου
τῷ λόγῳ οὐ πολλοὶ πινεσ αὐτῶν ἀπικρέονται. πρὸς
γὰρ τῷ δὲ νῦν πρὸς πῆλ' ἀπικρέονται κτείνουσι.

Εἰτέρω δὲ ἐστὶ Ἰνδῶν ὅτε ἄλλος τρέπος. οὗτε κτε-
νοῖσι οὐδὲν ἐμψυχον, οὗτε ἀπείρουσι, οὗτε οἰκίας νο-
μίζουσι ἐκ τῆς αἰτίας. ποιηφάγουσι δὲ, καὶ αὐτοῖσι
ἐστὶ ὅτι καὶ γὰρ δὲ μέγας ἐκ καὶ λυκί, αὐτῶν αὐτῶν
ἐκ τῆς γῆς γινόμενον. δὲ συλλέγοντες, αὐτῶν ἡ κα-
λυκί ἐφοῖσι τε καὶ σιτέονται. ὅς δὲ αὐτῶν ἐς νῦν αὐ- 40
τῶν πῆλ' ἐλθὼν ἐς πλὴν ἐρημον κέεται. φροντίζει
δὲ οὐδὲν οὐτ' ἀποθαμνόντος, ὅτε καὶ μόνος. Μί-
ζεις δὲ τούτων τῷ Ἰνδῶν τῷ κατελέξα παύτων, ἐμ-
φάης ἐστὶ, κατὰ τῷ πρὸς βάρων. καὶ δὲ χρεῶν
πορὸς οἱ ὁμοῖον πρὸς τῷ κατὰ πλῆσιον Αἰθιο-
ψί. ἡ γυνή δὲ αὐτῶν, πλὴν ἀπείνεται ἐς τῷ γυναικί,
αὐτῶν, κατὰ τῷ τ' ἄλλων ἀνθρώπων, ἐστὶ λυκί, ἀλλὰ

quinto quoque anno afferebant, cente-
nos pueros, totidemq; virgines. Affere-
bant & Arabes millena quotannis ta-
lenta thuris. Hæc isti dona, præter tribu-
tum, regi portabant. Sed Indi id aurū xcm
tam multum, vnde ramenta quæ dixi,
regi afferunt, hac ratione comparant.
Indicæ regionis id quod ad solē vergit,
fabulosum est. nam Indi, duntaxat eorū
quos scimus, de quibus aliquid pro cer-
to narratur, primi sunt hominum qui
in Asia ad auroram & solis ortum habi-
tant. ¶ INDO RVM autem tractus qui
auroram spectat, propter arenam va-
stus est. Eorum autem complures sunt
gentes, atque eæ lingua inter se dissonæ
& eorum alii sunt dediti rei pecuariæ, a-
lii non: item alii in palustribus fluminis
habitāt, crudis victitantes piscibus, quos
aggressi ex arundineis nauigiis exce-
ptant. Singula autem nauigia è singulis
arundinis internodiis fiunt. Isti ex Indis
ferunt vestem è tegete: quam vbi è flu-
mine messuerunt incideruntque, ple-
ctentes in modum storeæ, tanquam tho-
racem sibi induunt. His finitimi auro-
ram versus sunt Indi pecuarii, carnibus
crudis vescentes, nomine Padæi, qui
talibus vti moribus narrantur: Quo-
ties ciuium¹ aliquis aliquave ægrotat,
virum quidem sui maxime familiares
interimunt: quod dicant illum morbo
tabescentem, carnes ipsis corrupturum:
& licet se neget ille ægrotare, nihilomi-
nus isti non ignoscetes necant eum,
epulanturque. Mulieri vero, suæ maxi-
me necessariæ, idem quod viri viro faci-
unt. Qui autem ad senium peruenit, co-
itidem macerato pascuntur. Ideoque cū
hac de causâ, tum quia omnes qui in
morbū incidunt, necantur, non multi
sane eorum ad senectutem perueniunt.
Est aliorum Indorum hæc diuersa con-
suetudo, vt nullam animantem interi-
mant, vtque nihil serant, nec domos pa-
randas existiment, atq; herba victitent.
Estq; eis semen quoddā milii instar, sua
sponte nascēs è terra, suo in calice: quod
cum ipso calice lectum coquunt, edunt-
que. Eorū quisquis in morbū incidit, is
in locū desertum pergit, ibiq; decumbit,
eius vel decumbentis vel defuncti cu-
rā gerente nemine. Horum omnium
quos recensui Indorū coitus in propa-
tulo est, sicut pecorum: color similis ac
proximus Æthiopico. genitura quam
in mulieres emittunt, non alba, quem-
admodum ceterorum hominum, sed

atra, vt color corporis : qualem Æthiopes quoque emittunt. Hi Indi longius à Persis absunt, ¹ & vento Austro obnoxii : coque Dariò neutiquam obtemperabant. ² Ceteri Indi Caspatyro vrbi & Paſtycæ regioni contermini sunt, ad ventum Aquilonem habitantes. Et ex aliis Indis ii qui proximam Bactrianis vitam degunt, pugnacissimi sunt, & qui³ ad aurum præcipue mittunt. Circa hanc enim plagam vasta sunt propter arenam loca. in ea solitudine arenosa formicæ gignuntur, canum quidem magnitudine minores, vulpium vero maiores. Earum nonnullæ & apud eos & apud regem Persarum visuntur, hinc venatæ captæ. Hæ formicæ in faciendis sub terra domiciliis egerunt arenam, vt apud Græcos formicæ, atque eodem modo, ipsa specie corporis simillima. Ea autem quæ egeritur arena, auracea est : pro qua in desertum mittentes Indi, ternos singuli camelos iungunt : mares à lateribus, quos frenatos trahunt, feminam in medio, in quam ipsi ascendunt : data opera vt à recentissimis fetibus abstractas iungant. Etenim apud eos cameli cum nihilo sunt minori pernecitate quam equi, tum vero ad ferenda onera multo valentiores. Qualem autem habeat camelus speciem, Græcis, vt pote scientibus, non puto scribendum : sed quod de eo animali nescitur. Camelus in posterioribus cruribus gerit quatuor femora, & totidem genua, & veretrum inter posteriora crura caudam versus spectans. Hunc in modum iunctis camelis, Indi ad aurum *legendum* tendunt, vt quousque feruentissimus fuerit æstus, sint in rapina. siquidem præ æstu formicæ sub terra se occultas tenent. Est autem illis hominibus sol ardentissimus matutinus, non quemadmodum aliis meridiæ, couſq; efferueſcens dum tempus est à foro discedendi : per quod spatium multo magis vrit quam meridianus in Græcia, adeo vt dicantur illi tum in aqua se ablueri. Meridies vero fere Indos vrit peræque atque alios homines : declinante meridiæ, talis est illic sol qualis alibi matutinus : ac deinceps magis ac magis frigeſcens, dū ad occasum peruenit : quo tempore præcipue friger. Vbi ad locum Indi peruenere, culeis quos attulere,

μέλανα, κατὰ τὸν ὄχρῳμα. τοιαύτην δὲ καὶ Αἰθίο-
πες ἀπείν) θορὴν. ἔτοι μὲν τῶν Ἰνδῶν ἐκαστέρῳ τῶν Περ-
σέων οἰκεῖσι, καὶ πρὸς νότον ἀνέμῳ· καὶ Δαρείῳ βασι-
λῆος ἐδάμασσαν ὑπέκυσαν. Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν Κα-
σπατύρῳ τε πόλιν καὶ τῇ Πακτυκῇ χώρῃ εἰσὶ πρὸς συ-
ροί, πρὸς ἀρκτε τε καὶ βορέα ἀνέμῳ κατοικημένοι, καὶ
τῶν Ἰνδῶν, οἱ Βακτρείοισι πρὸς πλησίον ἔχουσιν
διαίται· ἔτοι καὶ μαχίμας εἰσὶ Ἰνδῶν, καὶ οἱ ἐπὶ τῷ
χρυσῷ ἐλλόμενοι εἰσὶ ἔτοι· καὶ γὰρ τὸ πρὸς ἐρημίῃ
ἀφ' ἧς τῶν ψάμμων. ἐν δὲ τῇ ἐρημίῃ ταύτῃ καὶ τῇ
ψάμμῳ γίνονται μύρμηκες, μεγάλα ἔχοντες κυσῶν
μὲν ἐλάσσονα, ἀλωπέκων δὲ μέζονα. εἰσὶ γὰρ καὶ αὐ-
τέων καὶ πρὸς βασιλείῃ τῶν Περσέων, ἐνθαυτεν θυ-
ράζοντες. ἔτοι οἱ μύρμηκες ποιδόμενοι οἴκησιν
ὑπὸ γλῶσσαι, αἰαφορέσιν τῶν ψάμμων κατὰ τὸν οἶον
τοῖσι Ἑλλήσι μύρμηκες, καὶ τῷ αὐτῷ ἔπον. εἰσὶ δὲ καὶ
δίδος ὁμοίῳ τῶν ἔτοι· καὶ τῶν ψάμμων ἡ αἰαφερομένη
ἐστὶ χρυσῶν. ἐπὶ δὲ ταύτην τῶν ψάμμων ἐλλόνται ἐς
τὴν ἐρημίαν οἱ Ἰνδοί, ζευξάμενος ἕκαστος καμήλας τρεῖς,
σφροφόρον μὲν ἐκαστέρῳ ἐρσινα παρέλκον, θήλειαν
δὲ, ἐς μέγαν. ἐπὶ ταύτην δὲ αὐτὸς αἰαθαίῃ, ἐπιτη-
δύσας ὅκως ἀπὸ τέκνων ὡς νεωτάτων ἀπασσάσας
ζώει. αἱ γὰρ σφοὶ καμήλαι· ἵππων ὅκως ἡσωνες ἐς
ταχυτήτα εἰσὶ. χωρὶς δὲ, ἅχλα δυνάτω τετραὶ πολ-
λῶ φέρειν. Τὸ μὲν δὲ εἶδος ὁκίον πᾶσι καμή-
λας, ἐπὶ ταύτῃ τοῖσι Ἑλλήσι ἐγράφο. δὲ μὴ
ἐπιτέα) αὐτῶν, ἔπο φράσω. καμήλας ἐν τοῖσι ὀπιθί-
οις σκέλεσι ἔχει τρίαστας μῆρες, καὶ γύναια τρίασ-
τα· τῶν αἰδοῖα, ἔχει τὸ ὀπιθίον σκέλεον, πρὸς τὸν ἔ-
ριον τετραμύρα. Οἱ δὲ τῶν Ἰνδῶν ἔπον ταύτα καὶ
ζώει· τοιαύτην χρυσόμενοι, ἐλαύουσιν ἐπὶ τῷ χρυσῷ
λελογισμένως, ὅκως δὲ καυμάτων τῶν θερμότητων
εὐόντων ἔσονται ἐν τῇ ἀρπαγῇ. ὑπὸ γὰρ τῶν καύματος οἱ
μύρμηκες ἀφάνεες γίνονται ὑπὸ γῆν. θερμότητος δὲ ἐστὶ
ὁ ἥλιος τέτοις τοῖσι αἰθρώποισι τῶν ἐωθινῶν· ἐκαστὸς
τοῖσι ἀνθρώποις μακάρεσσιν, ἀλλ' ὑπὸς τεύλας μέ-
χρως ἀνθρώπων ἐλαύσιος· τῶν δὲ τῶν χρύον καὶ τῶν
πολλῶν μάλλον ἢ τῇ μεσαμβρίῃ τῇ Ἑλλάδα· ἔπως τῶν χροῦ
ὥστ' ἐν ὕδατι λήρος αὐτοὶ ἐστὶ βρέχεσθαι τῇ καύτῃ.
μεσσησά δὲ ἡ ἡμέρη, σχεδὸν πρὸς πλησίον καὶ τῶν
τε ἄλλοις αἰθρώποις καὶ τῶν Ἰνδῶν· ἀπὸ κλινομένης
δὲ τῇ μεσαμβρίῃ, γίνεταί σφοὶ ὁ ἥλιος κατὰ τὸν τοῖσι
ἀνθρώποις ὁ ἐωθινός. καὶ δὲ ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῶν μάλλον
ψυχῆς, ἐς ὅττι διμῆσι εὐών, καὶ δὲ καρπία ψυχεῖ.
Ἐπειὰ δὲ ἔλθωσι ἐς τὴν χώραν οἱ Ἰνδοί, ἔχοντες θυλάκια,

1 Et versus Austrum ventum: 2 Alii ex Indis Caspatyro vrbi. 3 Ad aurum colligendum præcipue mittuntur. In aliis e-
diti. interpret. Valla legitur, Qui ad Austrum mittunt, pro, Qui ad aurum mittuntur. vel, proficiscuntur. 4 Ad quam colligendam
qui in desertum mittuntur Indi, &c. 5 Sic iuxta itineris ratione et quum feruen. &c. Vcl, Hoc prudenter prauiso ut quum &c.

lepus, quem omnia venantur, fera, ales, homo, tam ferax sit: solaque ex omnibus bestiis, quū grauida est, etiam¹ impleatur, & alium fetum in vtero gestet pilis vestitum, alium nudum, alium tantum non formatum: alium concipiat. Et lepus quidem talis est. At leæna validissimum ferocissimumque animal, semel in vita vnum parit. nam vna cum fetu vterum emittit. Cuius rei causa est hæc, quod catulus leoninus, vbi moueri in vtero incipit, quum habeat ungues longe acutissimos ex omnibus feris, vterum lacerat, augescensq; magis ac magis, ungues imprimendo exulcerat: ita vt ad postremum, quum partus instat, nihil vteri relinquatur incolume. Sic quoque si viperæ & alati Arabiæ serpentes gignerentur vt ipsorum natura fert, non esset hominibus viuendi facultas: nunc autem, quum libidine agitantur, & per paria cocunt, femina collum maris in emittenda genitura comprehēdit,² forbensque non prius dimittit quam deuorauerit. & mas quidem hoc modo perit. Femina vero talem luit masculo poenā: quod filii dum adhuc intra vterum sunt, patrem vlciscentes matricē ambedunt: cuiusq; aluo ambesa, ita partum faciunt. Ceteri serpentes qui non sunt hominibus perniciosi, oua pariunt & magnā vim fetuum excludunt. Porro viperæ per vniuersum orbem terrarum visuntur: alati vero serpentes nusquam alibi nisi in Arabia, aut certe non adeo frequentes. Hunc in modū Arabes thus comparant. Casiam autem sic: Postquā sibi cum ceterum corpus, tum faciem præter oculos obligauerunt coriis aliisque pellibus, ad casiam pergunt. Ea nascitur in palude non alta, circa quam & in qua degunt feræ alatæ, vesperilionibus simillime, stridore diro, & viribus præualentibus: quas ab oculis arcentes Arabes, sic casiam metunt. Cinnamonum etiam quam superiora mirabilius legunt. nam aut quomodo aut qua in terra gignatur, illud nequeunt dicere: nisi quod probabili ratione vtuntur, quod quidam volunt id gigni in iis regionibus vbi Dionysus educatus est: & ipsas cinnamomi festucas afferri à grandibus quibusdam alitibus ad nidos è luto constructos in præruptis montium & homini inaccessis. Contra quas hoc Arabes excogitauerunt: boum³ asinorumque defectorum & aliorum iumentorum membra minutatim concisa,

ὁ λαγῶς ὑπὸ πάλῳ δὲ θηρῶν ἡρεῖα, καὶ ὄρνιθος, καὶ αἰθεράων· ἔτι δὲ καὶ πῶς, πολὺ γονόν· ὅστις ὅπκι κούσκειται μῦνον πάλῳ τῶν θηρῶν· καὶ ὁ μὲν δαυτὶ τέκνων ἐν ἡγατρὶ, ὃς, ψιλόν· ὃς, ἀπὲν τῇσι μήτρῃσι πλάσσει· ὃς, αἰαρέε). Ἐπο μὲν δὲ τοῖς τοῖς, ἡ δὲ λεία, ἐοικυρότατον, καὶ θρασυτάτον, ἀπαξ ἐν βίῳ πικρὸν ἐν. πικρὸν γὰρ, συνεκβάλλει τὰ τέκνα τῆς μήτρας· ὃς αἰπὸν τῆς τοῖς ὅστις ἐπεὶ ὁ σκύμνος ἐν τῇ μήτρῃ ἐὼν ἀρχὴ) ὁ γὰρ κινεόμηνος, ὃς, ἔχων ὄνυχας θηρῶν πολλὸν πάλῳ τῶν ὅστις αἰμύσει τῆς μήτρας, αἰσθάνομαι τε δὲ πολλὰ μάλλον ὅπκι κέει) καὶ αἰσθάνομαι. πάλῳ τε δὲ ὁ τοῖς ὅστις, καὶ τοῖς ὅστις αἰσθάνομαι λείπει) αὐτῶν ὅστις ἐδὲ ἐν. Ὡς δὲ καὶ ἐχιδναί τε καὶ οἱ ἐν Αἰθαίοις ὑπὸ πτεροῖς ὄφεις, εἰ εἰσὶν ὡς ἡ φύσις αἰσθάνομαι ὑπὸ πτεροῖς, ἔκ αἰσθάνομαι αἰσθάνομαι ποιοῖ· ἐν δὲ ἐπεὶ ὁ γονόν) καὶ (ἀλγία, καὶ ἐν αὐτῇ ὁ ἔρσην τῇ ἐκ ποιοῖσι, ἀπτερόν· αὐτὸ τὸ γονόν, ἡ θήλεα ἀπτε) τὸ δὲ φῆς, καὶ ἐμφύσει, ἐκ αἰσθάνομαι αἰσθάνομαι φάσκει. ὁ μὲν δὲ ἔρσην ἀποθνήσκει τῷ πῶς ἐν εἰρημῶν. ἡ δὲ θήλεα πῶς τοῖς αἰσθάνομαι ἀποθνήσκει τῷ γονόν) πτερόντα ἐπὶ ἐν τῇ γαστρὶ ἐόντα τὰ τέκνα, διεοδίει τῇ μήτρῃ. ὁ γὰρ φάσκει τὸ τὸ γονόν αὐτῇ, ἔτι τὸ ἐκδύσει ποιεῖ). οἱ δὲ αἰσθάνομαι ὄφεις, ἐόντες αἰσθάνομαι ἐν δὲ λήμονες, τίς τῶς τε ὡς, καὶ ἐκλέποισι πολλὸν πτεροῖς τὸ ὄφιν. αἰσθάνομαι ἐχιδναί καὶ πᾶσι τῇ γῇ εἰσὶ οἱ τῷ πόπτεροι, ἐόντες αἰσθάνομαι, εἰσὶ ἐν τῇ Αἰθαίῃ, καὶ ἐκ αἰσθάνομαι αἰσθάνομαι τὸ δὲ φῆς πολλοὶ εἰ). Τὸν μὲν δὲ λειοῖται τὸν ἔτι καὶ τῇ Αἰθαίῃ. τὸ γὰρ σῶν, ὅδε ἐπεὶ καὶ αἰσθάνομαι βύρσησι καὶ δέρμασι αἰσθάνομαι πάλῳ τῶν σῶν καὶ τῶν σῶν, πάλῳ αὐτῇ τὸ ὄφθαλμῶν, ἔρχομαι) ὅπκι τὸ κασσίην· ἡ δὲ ἐν λίμνῃ φύεται οὐ βαθεῖα. τῇ δὲ αὐτῇ αὐτῇ αὐτῇ καὶ θηρία πτερωτά, τῇσι νυκτερίσι ποροίκαλα μάλιστα καὶ τέτραφα δὲ φῆς, καὶ ἐκ αἰσθάνομαι αἰσθάνομαι. τὰ δὲ ἀπαμυνομένους ἀπὸ τῷ ὄφθαλμῶν, ἔτι δὲ φῆς τὸ κασσίην. Τὸ δὲ καὶ κινάμυμον ἐπὶ τῶν θηρῶν ὅτερον συλλέγει. ὅκα μὲν γὰρ γινέ), καὶ ἡ τις μιν γῇ τρέφεται ὅστις, ἐκ ἐχέει εἰπεῖν, πλὴν ὅτι λόγος εἰκότι χρεώμενοι. ἐν τοῖς τῷ χρεώοισι φασὶ πτες αὐτῷ φύεται ἐν τοῖς ὁ Διόνυσος ἐν δὲ φῆς. ὄρνιθας τῷ λέγει μετὰ φασὶ τῷ τῷ καὶ φῆς τὰ ἡμῶς, ἀπὸ Φοινίκων μαζοῖτες, κινάμυμον καλεόμενον. φασὶ τῷ τῷ ὄρνιθας ἐς νεοσπιδας πεπλάσμεναι πηλῶν πῶς ἀποκρήνοισι οὖρεσι, ἐνθα πῶς φασὶ αἰσθάνομαι ὅσδε μίλιν εἰ). πῶς ἐν δὲ φῆς τῷ Αἰθαίῃ σφίζονται τὰ δὲ βοῶν τε καὶ ὄντων τῷ ἀποκρῖνόμενον καὶ τῷ ἄλλων ὑποζυγίων τὰ μέλας ἀφῆκε μόνως ὡς μέγιστα,

1 Superfetet, 2 Et arcte amplexa. Vel, Et arcte confringens. Vel, Et inherens. 3 Asinorumque mortuorum & al. iumentorum membra in quatuor maxima frusta concisa,

κρημίζειν ἐς ταύτα παρὰ χωρία· καὶ σφραγίζονται ἀγ-
 χού τῃ νεοσιέων, ἀπαλλάσσειν ἐκ αὐτῶν.
 αἱ δὲ ὀρνίθες καταπετομένης, αὐτῇ τὰ μέγιστα τῇ
 ὑποζυγίων αἰσφορέειν ὅτι αἱ νεοσιᾶς· αἱ δὲ, οὐ
 αἱ γὰρ. διωκόμεναι ἴσχειν, κατὰ ῥῆγινυαδα ὅτι πλὴν γαῖ.
 τοῖς δὲ, ὅτι τὸν αἶμα, συλλέγειν οὐ πῶ μὲν ὁ κιννύμομον·
 συλλεγόμενοι δὲ ἐκ τούτων, ἀπικνεύονται ἐς αἱ
 ἄλλας χώρας. Τὸ δὲ δὴ λήσανον, ὃ Ἀραβί-
 οὶ καλέουσι λάδανον, ἐκ τούτου θωύμασι πῶτε γί-
 νεται. ἐν γὰρ δυσδμοπάτω γινόμενον, διωδέτα
 πόντος. τῇ γὰρ αἰγῶν τῇ τρέγων ἐν τοῖσι πώ-
 γωσι διείσκειται ἐκ γινόμενον, οἷον γλοιὸς ἀπὸ τῆς ὑ-
 λης. χησίμον δὲ ἐς πολλὰ τῇ μύρων ἐστὶ. θυ-
 μίωσι τε μάλιστα τῷτο Ἀραβίοι. Τοσαῦτα μὲν
 θυμιαμάτων περὶ εἰρήστω. ἀπόζει δὲ τῆς χώρας
 τῆς Ἀραβίης πεπεσιον ὡς ἡδύ. δύο δὲ θύεα οἷον
 σφίβει θωύματος ἄξια, τὰ ἐν δαμῶνι ἐτέρω ἡ ἐστὶ. ὃ
 μὲν αὐτῇ ἔτερον ἔχει αἱ οὐράς μακράς, τεισῇ-
 χων ὅκ ἐλάσσονας· αἱ εἰς ἐσθῆι σφί· ἀσέλ-
 κειν, ἔλκεα δὲ ἔχοιεν, αἰατελομένη πρὸς τῇ γῇ
 τῇ οὐρέων. νῦν δὲ ἄσας πῆς τῇ ποιμῶν ὅτις α-
 ται ξυλουργεῖν ἐς τοσούτο· ἀμαξίδια γὰρ ποιεῦν-
 τες, ὑποδέουσι αὐτῇ τῇσι οὐρήσι, ἐνὸς ἐκάς κτή-
 νεος πλὴν οὐρῶν ὅτι ἀμαξίδια ἐκάς κτήν κατὰ δέοντες.
 ὃ δὲ ἔτερον θύος τῇ οἷον αἱ οὐράς πλατείας φο-
 ρέουσι, καὶ ὅτι πῆχυν πλατῆς. Ἀποκλιναμέ-
 νης δὲ μεσαμβρίας, παρήκει πρὸς διώοντα ἥλιον
 ἢ Αἰθιοπῶν χώραν, ἐσχάτη τῇ οἰκομένην. αὐτῇ ὅ
 χρυσόν τε φέρει πολλόν, καὶ ἐλέφαντας ἀμφιλαφέ-
 ας, καὶ δένδρεα πᾶντα ἄγρια, καὶ ἔβειον, καὶ ἀνδρες
 μεγίστους καὶ καλλίστους καὶ μακροβιώτατοι· Αὐ-
 τὰ μὲν νῦν εἰς τῇ Ἀσίῃ ἐξαπαίεισι καὶ ἐν τῇ Λι-
 βύῃ. πρὸ δὲ τῇ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῇ πρὸς ἐσπέρ-
 ρην ἐξαπείων ἔχω μὲν ὅκ ἀτρεκέως λέγειν. οὐτε
 γὰρ ἐγὼ καὶ ἐν δένδρεα Ἡελαιὸν καλέαζ πρὸς
 βαρβάρων ποταμῶν, ἐκ δὲ δόντα ἐς θάλασσαν πλὴν
 πρὸς βορέην αἴεμον, ἀπὸ τῶ ὃ ἡλεκτερον φοιτᾷ
 λόγος ἐστὶ, οὐτε νήσοις οἶδα· κασιτερίδας ἐούσας,
 ἐκ τῇ ὁ κασιτέρας ἡμῖν φοιτᾷ. τῷτο μὲν γὰρ,
 ὃ Ἡελαιὸς αὐτὸ κατηγορεύει ὃ οὐνομα, ὡς ἐστὶ
 Ἑλληνικόν, καὶ οὐτι βαρβαρικόν· ὑπο ποι-
 ητῶ δὲ πινος ἐκινήεν. οὐτε δὲ ὁ δένος αὐτόπρεω
 ἡρομένη οὐ δυνάμει ἀκρῶσαι τῷτο μελετῇ, ὅ-
 πως θάλασσαν ἐστὶ τὰ ἐπέκεινα Εὐρώπης. ὅς ἐ-
 σχάτης δὲ ὡν ὁ κασιτέρας ἡμῖν φοιτᾷ, καὶ ὃ ἡλε-
 κτερον. Πρὸς ὃ ἀρχαῖον τῆς Εὐρώπης πολλῶν
 πλείους χρυσός φαίνεται εἶναι· ὅπως μὲν γινόμενος,

in ea loca portant: & ubi iuxta nidos po-
 fuere, procul abscedunt. Ad hæc frustra
 delapsæ volucres, ad nidos suos carnem
 comportant: cui sustinendæ impares
 nidi ad terram discissi labuntur: tunc
 Arabes ad eos colligendos accedunt.
 Hac ratione cinnamomum ab illis legi-
 tur, & illinc in alias regiones dimittitur.
 At ledanum (quod Arabes ladanum vo-
 cant) etiam cinnamomo mirabilius cō-
 paratur: quippe quod in graucolentissi-
 mo loco nascens, tamen fragrantissime
 olet. In barbis hircorum invenitur in-
 natum, veluti mucor ligni, cum ad cor-
 ficienda multifaria vnguenta vtile, tum
 præcipue ad suffitionem qua Arabes v-
 tuntur. Hactenus de thymiamatis di-
 ctum sit. Redolet Arabica regio mirifice
 iucundo quodam odore. Suntque in ea
 ouium duo genera admiratione digna,
 quæ nusquam alibi visuntur. Quorum
 vnum caudas habet tam longas ut non
 sint tribus breuioribus cubitis: si quis tra-
 hi sinat, vlcera contracturæ, dum per
 terram atteruntur: nunc vnusquisq; pa-
 storum hactenus est doctus arte fabrili,
 ut plostellæ faciant quæ singularū ouium
 caudis subligent, superq; plostellæ cau-
 das ipsas alligent. Alterum genus ad cu-
 bitalem latitudinē caudas gerit. Huic,
 qua parte merides ad solem occidentē
 vergit, contermina est Æthiopia, terra-
 rum habitatarum vltima. Hæc & auri
 multum fert, & vastos elephantes, pro-
 minentibus vtrinque dentibus: & cum
 agrestes omnes arbores, tum vero ebe-
 num, necnon viros maximos pulcherri-
 mosque & aui longissimi. Atque hæc
 quidem extrema sunt Asiæ Libyæque.
 De extremitatibus autem Europæ quod
 pro comperto referam non habeo. neq;
 enim assentior fluuium quendam esse
 Eridanū à barbaris vocitatum, qui sub-
 it mare ad septentrionem spectans, vn-
 de electrum venire narratur. Ne Cassi-
 teridas quidem noui insulas, hoc est stan-
 narias, unde ad nos venit calsiteiros, id est
 stannum. nam vel ipsum coarguit no-
 men Eridanus, quod Græcum est, non
 barbarū, ab aliquo poetarum fictū. Sed
 etsi hoc studiose quæsiui, à nemine qui i-
 pse viderit accipere potui, quomodo se
 habeat mare ad illam Europæ partem.
 Ab extrema itaque ad nos venit stan-
 num electrumque. Ceterum ad se-
 ptenrionem Europæ quamplurimam
 auri vim esse constat: sed quomodo fiat,

1 Quas si permittantur trahere, id est, demittere ad terram, vel demissas affricare terra, vlcera contracturæ sunt dum illæ ad terram atteruntur: vtrum vnusq.

CXVII

ne hoc quidem pro comperto dicere queo. Dicuntur tamen id a gryphibus auferre Arimaspi, viri vnoculi. quod nec ipsum crediderim, ut viri nascantur vnoculi, ceteram naturam habentes aliis hominibus parem. Porro extrema terrarum concludunt aliam regionem, intusque cohibent ea quæ nobis pulcherrima putantur, illisque rarissima. Est in Asia planities quædam vndiq; cincta monte quinq; in locis intercisio, quæ aliquando fuit ¹ Chorasmi¹orum cum ipsorum finibus & Hircanorum & Parthorum & Sarangzororum & Thomaniorum: sed posteaquam Persæ rerum potiti sunt, facta est regis. Ex hoc circumiecto monte ingens amnis profluit, nomine Aces: qui quondam per singulas vndique intercisiones ductus ac distributus, totidem quas dixigentium regiones irrigabat: vbi vero in potestatem regis Persæ venerunt, hoc ab illo sunt passæ, quod anfractibus montium ab rege obstructis, & ad eorum singulos portis inditis, aqua ab exitu interclusa est: interfluenteque introrsum amne, planities quæ intra montes erat, pelagus facta, quum fluat in interiora amnis nulla ex parte exitum habens: atque ita ipsæ gentes pristino aquæ vsu fraudatæ afficiuntur permagno detrimento. Nā hyberno tempore deus illis, quemadmodum aliis hominibus, pluit: sed æstate quum ferunt ² pisum & sesamum, aquam desiderant. Igitur quum nihileis aquæ tribueretur, ad Persas venerunt viri atque mulieres: stantesque ³ pro foribus regis, cum eiulatu vociferabantur. Tunc rex iis qui maxime indigebant portas reserari iussit, utique eas quæ ad illos ferrent: eadem, quum illorum terra humore hausto satiata esset, rursus obserari: ita deinceps alias, ut quique ceterorum populorum maxime aqua indigerent. id faciens (quantum ego auditu cognoui) pecuniæ exigendæ gratia præter tributum. Atque hæc quidem ita se habent. ¶ CETERUM rex vnum ē septem viris qui aduersus magum conspirauerūt, Intaphernem, cepit ac capite damnavit ob hanc noxam: Intaphernes, statim post oppressos magos regiam ingressus, volebat admitti ad colloquium regis. etenim hac lege conuentum erat inter magi oppressores ut eis ad regem foret aditus sine internuncio, nisi cubantem cum vxore. Itaque non oportere sibi intervenire nuncium censens Intaphernes,

CXVIII

οὐκ ἔχω ὁδὸν τῆς ἀτρεκέως εἶτα· λέγεται δὲ ὑπὸ τῆς γρυπῶν ἀρπάζειν Ἀριμασπίς, διδράς μακροφθαλμοῖς· πείθομαι δὲ ὁδὸν τῆς οὐκ ὁφθαλμοὶ αἰδρεῖται, φύσιν ἔχοντες τὴν ἀλλῶ ὁμοίῳ τοῖσι ἄλλοις αἰδρεῖται. αἱ δὲ ὧν ἐσχατιαὶ οἴκασιν ὡς ἐκκλινούσας τὴν ἀλλῶ χώρῳ, καὶ οἷος ἀπὸ γρυπῶν τὰ καλλίστα δοκέοντα ἡμῖν εἶναι, ἐξ ἀπανιώτατα ἔχειν αὐταί. Ἐστὶ δὲ πεδῖον ἐν τῇ Ἀσίῃ ὡς ἐκκλινόμενον οὐρεὶ πᾶσι τοῖς ἀσφάγας δὲ τῶ οὐρέος εἰσι πέντε. τῆς δὲ πεδῖον ἡ μὲν κατε Χορασμίων, ἐν οὐρεσὶ ἐόντων Χορασμίων τε αὐτῶν καὶ Ὑρκιῶν, καὶ Παρθῶν, καὶ Σαραγγίων, καὶ Θωμανίων· ἐπεὶ τε δὲ Γέρσας ἔχουσι ὅς κε παρὲς τῆ βασιλείας· ἐκ δὲ ὧν τῶ ὡς ἐκκλινόντος οὐρέος τῆς οὐρεὶς ποταμὸς μέγας, οὐνομα δὲ οἱ ὄντι Ἀκῆς. ὁ δὲ πρῶτος μὲν δὲδεσσε ἀφ' ἑλθλαμῆδος πᾶσι καὶ τῶ εἰρηλῶν τούτων τῶ χώρου, ἀφ' ἀσφάγας ἀρῶντος ἐκείνης ἐκείνοι· ἐπεὶ τε δὲ ὑπὸ τῶ Πέρσας εἰσι, πεποιθῆσι τοῖσι δὲ τῶ ἀφ' ἀσφάγας τῶ οὐρέων ἐνδείμας ὅσα αἰδρεῖται, πύλας ἐπὶ ἐκείνῃ ἀφ' ἀσφάγας ἔσονται. ἀποκκλινόμενου δὲ τῶ ὕδατος τῆς διεξόδου, ὅ πεδῖον ὅ ἐν ὧς τῶ οὐρέων, πέλους γίνεται, ἐν δὲ δόντος μὲν τῶ ποταμοῦ, ἔχοντος δὲ ὕδατος ἐξήλθισιν. οὗτοι ὧν ἡ ἀπὸ ἐμὲ πρῶτον εἰώθεσαν χρῆσθαι τῶ ὕδατι, οὐκ ἔχοντες αὐτὰ χρῆσθαι, συμφορῇ μεγάλῃ ἀφ' ἑλθόντων· ὅν μὲν γὰρ χειμῶνα ὕει σφοδρὸς, ὡς περ καὶ τοῖσι ἄλλοις αἰδρεῖται· τῶ δὲ ἔρος ἀπὸ ἐόντες μελίνην, καὶ σήσαμον, χρῆσκοντο τῶ ὕδατι, ἐπεὶ αὐτῶν μηδὲν σφι ὡς ἀπὸ δὲ δόντος ὕδατος, ἐλθόντες ἐς τῶς Πέρσας αὐτοὶ τε καὶ γυναῖκες, πάντες καὶ τῶς γυναῖκες τῶ βασιλέως, βοῶσι ὡρυόμενοι. ὅς βασιλεὺς τοῖσι δεομένοις αὐτῶν μάλιστα ἐπέλλεται αἰοῖναι τῶ πύλας τῶ ἐς τῶ φερούσας· ἐπεὶ δὲ ἀφ' ἑλθόντος ἡ γῆ σφῶν γήνηται πίνουσα ὅ ὕδωρ, αὐταὶ μὲν αἱ πύλαι ἀποκκλινόνται, ἀλλὰς δὲ ἐπὶ ἐπέλλεται αἰοῖναι ἄλλοις τοῖσι δεομένοις μάλιστα τῶ λῶν. ὡς δὲ ἐγὼ οἶδ' ἀκούσας, χρέματα μεγάλα ὡρνοσόμενος αἰοῖναι, ὡς ἐξ τῶ φόρου. ταῦτα μὲν δὲ ἔχει οὕτω. Τῶν δὲ τῶ μάγῳ ἐπιδράσας αὐτῶν ἐπὶ αὐτῶν, ἕνα αὐτῶν Ἰνταφέρνηα κατέλαβεν ὡς ἐλθόντα τὰς ἀποδραεῖν· αὐτὴν μετὰ τὴν ἐπιδράσασιν ἤθελε ἐς τὰ βασιλῆα ἐσθλὴν χρῆμα τιθεσθαι τῶ βασιλεῖ, καὶ γὰρ δὲ ὁ νόμος οὕτω εἶχε, τοῖσι ἐπιδράσας τῶ μάγῳ ὡς ἐπιδράσας εἶναι τῶ βασιλεῖ αὐτῶν ἀγγέλου, ὡς μὴ γυναικὶ τυγχάνῃ μισθώμενος ὁ βασιλεὺς. οὐκ ὧν δὲ Ἰνταφέρνης ἐδίδου ὁδὸν αὐτῶν οἱ ἐσχατῶν

¹ Chorasmi¹orum montes incolentiū, Chorasmi¹orum inquam & Hirc. ² Panicum ³ i. In aula regis, sic ὅς in sequenti b. locis.

ἀλλ' ὅτι ὡς τῷ ἐπὶ ἀντιφάσει ἐσσιέναι. ὁ δὲ πολυεύς
 καὶ ὁ ἀντιφάσει οὐκ ἐξέειπεν, φάμενοι δὲ βασι-
 λέα γυναικὶ μίσγεσθαι. ὁ δὲ Ἰνσφέρνης, διοχέων
 σφέας ψάλλεα λέγειν, ποιεῖται τὰ δὲ ἀπατάμενος
 δὲ ἀκινάκεια, ἀποτάμνει αὐτῷ τὰ τε ὦτα καὶ τὰς
 ῥίνας· καὶ αἰείρας δὲ χαλινὸν ἔχων, ὡς τὰς ἀ-
 χέας σφέων ἔδρασε, καὶ ἀπῆκε. οἱ δὲ τῷ βασιλεῖ
 δεικνύοντες ἐξέειπεν, καὶ τὴν αἰτίην εἰπόν, δι' ὡς πεπον-
 θότες εἴησαν. Δαρεῖος δὲ, ἀρρώδηςτας μὴ χρι-
 νῶ λόγῳ οἱ ἐξ πεπονηκότες ἔωσι ταῦτα, μετὰ πεμ-
 πόμενος ἕνα ἕκαστον, ἀπεπειράτο γνώμης, εἰ σω-
 ταινοί εἰσι τῷ πεπονημένῳ. ἐπεὶ τε δὲ δέξασθε ὡς
 οὐ συγκαταμένοντες εἴη ταῦτα πεπονηκότες, ἔλαβε αὐ-
 τὸν τε δὲ Ἰνσφέρνηα, καὶ τὰς παῖδας αὐτῆς, καὶ τὰς οἰ-
 κήνας πρὸς τὰς ἐλπίδας πολλὰς ἔχων μετ' αὐτῶν συ-
 γχεῶν μιν ἐπὶ βουλῇ εἰν οἱ ἐπιδράσαντι. συλλα-
 βὼν δὲ σφέας, ἔδρασε τὴν ἐπὶ θανάτῳ. ἡ δὲ γυνὴ τῆς
 Ἰνσφέρνηος φοιτῶσα ἐπὶ τῇ θυέας τῆς βασιλέως,
 κλαίεσκε καὶ καὶ ὠδύρετο· ποιῶσα δὲ αἰεὶ τῶν δὲ τῶ-
 ν, δὲ Δαρεῖον ἐπεισε οἰκτεῖσθαι μιν· πέμψαι δὲ
 130 „ ἀγγέλον, ἔλεγε τὰ δὲ, ὡς γυναι, βασιλῆς τοῦ Δα-
 ρεῖος διδοῖ ἕνα τῶν δεδεμένων οἰκήων ῥύσασθαι, δὲ
 βούλεται ἐκ πόντων. ἡ δὲ, βαλθυσάμενη, ἔπεμψε
 „ νεοτὰ δὲ, εἰ μὴ δὲ μοι διδοῖ βασιλεὺς ἐνὸς ψυχῆν,
 αἰρέομαι ἐκ πόντων δὲ ἀδελφεόν. πυθόμενος δὲ
 Δαρεῖος ταῦτα, καὶ θυμῶσας δὲ λόγον, πέμψας
 „ ἡγήσασθαι, ὡς γυναι, εἰρωτᾷ σε βασιλῆς, πῶς ἔχ-
 „ σα γνῶμι, δὲ ἀνδρά τε καὶ τὰ τέκνα ἐγκαταλιπ-
 „ ῶ, δὲ ἀδελφεὸν εἰλῶ περὶ αὐτῶν· ὅς καὶ ἄλλο-
 „ τριώτατός τοι τῶν παίδων, καὶ ἥσων κεχαρισμένος ὅς
 30 „ αὐδρός ἐστὶ. ἡ δὲ ἀμείβετο τοῖς δὲ, ὡς βασιλῆς, αἴηρ
 „ μὴ μοι αὐτὸς ἄλλος γένοιτο, εἰ δὲ μὴν ἔλθῃ, καὶ τέκνα
 „ ἄλλα, εἰ ταῦτα ἀποβάλλοιμι· πατρὸς δὲ καὶ μη-
 „ τρὸς οὐκ ἐπὶ μὲν ζῶντων, ἀδελφεὸς αὐτὸς ἄλλος οὐ-
 „ δὲν τρέψῃ γένοιτο. ταύτην τῇ γνώμῃ χρεωμένη,
 δέλεξα ταῦτα. ὡς τε δὲ ἐδύξετο τῷ Δαρεῖῳ εἰπεῖν
 ἡ γυνὴ, καὶ οἱ ἀπῆκε τῶν τε δὲ τῶν τῶν, καὶ τῶν
 τῶν δὲ τῶν τῶν τῶν, ἡ δὲ αὐτῇ τοῖς δὲ ἄλλοις
 ἀπέκτεινε πόντους. τῶν δὲ δὲ ἐπὶ αὐτῇ εἰ-
 40 „ τῶν τῶν εἰρημῶν ἀπολώλεε. Κατὰ δὲ τῶν μά-
 λιστα τῶν Καμβύσεω νοῦσον· ἐγχετο τὰ δὲ τῶν
 Κύρου κατὰ τὰς αἰεὶς ὡς Σαρδίων ὑπαρχος Ο-
 ρεΐτης, αἴηρ Πέρσης· οὗτος ἐπεθύμησε τῶν ἡμα-
 τος οὐκ οἴου· οὐτε γὰρ πὶ παθὼν οὐτε ἀκούσας
 μάταιον ἔπος τῶν Πολυκράτους τῶν Σαμίου, οὐ-
 πείδων τῶν τε, ἐπεθύμει λαβὼν αὐτὸν ἀπολέ-
 σαι· ὡς μὴ οἱ πλεῖν λέγοντες, ὡς τοῖς δὲ πῶς

quia foret vnus è septem, introire vtiq;
 volebat. sed quum ianitor & qui à re-
 sponfis erat introire non sinerent, quod
 regem dicerent rei vxorie dare operam,
 eos mentiri ratus, educto acinace, au-
 res vtrique naresque præcidit, ac lora
 freni equini ad ceruices ipsorum alli-
 gavit, hominesque dimisit. Qui quū
 sese regi exhibuissent & cur id passi fue-
 rant exposuissent, Darius sigillatim quē-
 que Persarum accersiu, veritus ne id
 10 communi sex Persarum consilio factū
 esset: explorauitque nunquid id quod
 actum foret comprobarent. Vbi com-
 perit sine horum consensu Intapher-
 nem hæc fecisse, hominē comprehen-
 dit eiusque liberos atque omnem fami-
 liam: multis de causis credens illum
 cum suis propinquis rebellionem fuisse
 moliturum: hos comprehensos ad ne-
 cem vinciri iussit. Tunc vxor Intapher-
 nis ad regias fores accedens, plorabat
 atque lamentabatur. Id assidue faciendo
 ad sui misericordiam Darium quum ad-
 duxisset, misso ad eam nuncio, rex in-
 quit, Mulier, offert tibi Darius vnus e-
 lectionem, ex vinctis domesticis tuis
 quem velis liberari. Illa postquam secū
 deliberauit, ita respondit, Si vnus omni-
 no animam rex mihi gratificatur, eligo
 ex omnibus fratrem. Hæc audiens rex,
 miratus huius orationem, misso nuncio,
 inquit, Percontatur te rex qua de causa,
 viro filiisque prætermis, fratrem dele-
 gisti vt superesset, qui & remotiore abs-
 te est gradu quam filii, & minus iucun-
 dus quam maritus. Cui illa respondens,
 Rex, inquit, maritus mihi alius, si dæ-
 mon voluerit, atq; alii liberi, si hos ami-
 sero, esse possunt: alius frater, parenti-
 bus meis iam vita defunctis, nulla ratio-
 ne potest esse. Hanc sequuta causam, ita
 loquuta est. visaque est Dario probe
 dixisse. itaque ea re delectatus rex, & eū
 quem mulier optauerat missum fecit,
 & filiorum natu maximum, ceteris om-
 nibus interfici iussis. Ita vnus è septem
 Persis statim initio oecubuit. ¶ Enim-
 uero illud fere circa Cambyfis ægrota-
 tionē contigit: Erat Sardibus præses qui-
 dam à Cyro præfectus, nomine Oroetes,
 Persa, cui nefariæ rei cupido incessit: si-
 quidem Polycratem Samiū, à quo nullo
 nec facto nec dicto quantuloecunq; læ-
 sus esset, quemq; ne vidisset quidem vn-
 quam, tamē concupiuit capere ad inter-
 imendum, ob hanc (vt plerique aiunt)

cxviii

cx

1 Hancrationem in ista electione sequuta sum.

causam: Quum aliquando pro foribus
regis considerent Orætes & alter qui-
dam Persa nomine Mitrobates, præfe-
ctus gentis quæ est in Dascylis, è verbis
ad iurgia peruenerunt. Et quum de vir-
tute disceptaretur, Mitrobates obiici-
ens Oræti, inquit, 'Tunc in pretio vi-
rorum es, qui insulam Samum tuæ pro-
uinciæ adiacentem, regi non acquiris,
ita facilem captu ut quidam è populari-
bus quindecim armatis fretus occupa-
rit, eiusque tyrannide potiatur? Hoc iur-
gium audienti Oræti adeo doluisse qui-
dam aiunt, ² ut affectauerit nō de obiur-
gante vindictam, sed Polycratem pror-
sus occidere, propter quem male audis-
set. Alii (sed pauciores) inquit, cadu-
ceatorem in Samum ab Oræte missum
cuiusdam rei rogandæ causâ: (cuius au-
tem, non dicitur) Polycratē autem tunc
forte in cōclau cubantē fuisse, assisten-
te ei Anacreonte Teio, siue id consul-
to, quod res Orætis contemptui habere-
ret, siue forte aliqua huiusmodi factū, ad
quem quum accedēs Orætis caducea-
tor, eius mandata exponeret, Polycra-
tem neque se ad hominem conuertisse
(erat enim ad parietē versus) neq; quic-
quam respondisse. Hæ bifariæ causæ
mortis Polycratis fuisse memorantur,
quarum vtrilibet accommodare fidem
quis potest. Itaque Orætes in urbe Ma-
gnesia degens, quæ est ad Mæandrum
flumen sita, misit Myrsum quendam
Lydum, Gygis filium, cum nuncio in Sa-
mum ad Polycratem, cuius animum
nouerat. Etenim Polycrates primus ex-
iuit Græcorum, duntaxat eorum quos
nouimus (secundū Minoē, & si quis ali-
us isto prior maris imperio potitus est)
qui in animum induxerit ut mari poti-
retur. Primus, inquam, extitit³ ex eo
genere quod humanum vocatur, qui
multam conciperet spem Ionix atque
insulis dominandi. Hoc igitur eum
in animo habere certior Orætes factus,
misit nuncium in hæc verba, O RÆ-
TES POLYCRATI ITA INQUIT,
Audio te res excellentes agitare animo,
sed proposito rem pecuniariam nō sup-
petere. Quod si ita feceris ut suadeo,
prospexeris & tibi & salutem meam. Nā rex
Cambyfes (ut mihi pro cōperto renun-
ciatur) de me interficiendo cogitat. nūc
igitur me ipsū recipito, atq; pecunias, ea-
rū partē tibi habiturus, partē mihi per-
missurus: & ipsarū pecuniarū beneficio

αἰτίῳ· ὅτι τῷ βασιλεὺς θυρεὼν κατήλκον τὸν
τε Οἰσίτην καὶ ἄλλον Πέρσιν τῷ οὐνομα εἶ)
Μιτροβάτεια, νομοῦ ἀρχοῦσα τῷ δὲ Δασκυλείῳ,
πύποις ἐκ λόγων ἐς νείκεα συμπεσέειν. κεινομέ-
νων δὲ παρὲς ἀρετῆς, εἰπεῖν δὲ Μιτροβάτεια τῷ
Οἰσίτῃ παρφέροντα, Σὺ γὰρ ἐν αἰδοῦς λόγῳ, " ² αἰ-
ὅς βασιλεὺς ἦσσι Σάμον παρὲς τῷ σφονομῷ παρὲς-
κειμένῳ οὐ παρσηκτῆσαι, ὡς δὲ δὴ πειούσαν δέπτε-
τῆς χειρὸς δυνάμει, τὴν τῷ πῖς ὅτι χωρίων σεντε-
10 καί δὲ οὐκ ὀπλίτησι ἐπιδραστὰς ἐσχε, καὶ νῦν αὐτῆς
τυραννίδει· οἱ μὲν δὲ μιν θασι τῷ ἀκρύσαντα, καὶ
ἀλγήσαντα τῷ οἰεῖδει, ὅτι θυμῷ σαρκενὴν οὐκ ἐν τῷ
πύποις τῷ πῖς πῖς, ὡς Πολυκράτεια πῖς τῷ
ἀπολέσαι, ἀλλὰ πῖς ἀκακῶς ἤκουσε. Οἱ δὲ ἐ-
λασσονες λέγοντες πέμψαι Οἰσίτεια ἐς Σάμον κή-
ρυκα ὅτι δὲ δὴ χεῖματος δεσπομένην· (οὐ γὰρ ὦν
δὲ τῷ λέγεται) καὶ δὲ Πολυκράτεια τυχεῖν κα-
πακείμενοι ἐν αἰδοῦς· παρῆναι δὲ οἱ καὶ Ἀνα-
κρέοντα δὲ Τηϊόν. καὶ κως εἶτ' ἐκ παρσηκῶν αὐ-
20 δὲ κατηλογεῖται τὰ Οἰσίτεια παρσηκῶν, εἶτε καὶ
συντυχίῃ πῖς τοιαύτῃ ἐπεχέμετο. τὸν τε γὰρ κή-
ρυκα δὲ Οἰσίτεια παρελθόντα ἀλλὰ λέγεσθαι, καὶ
δὲ Πολυκράτεια (τυχεῖν γὰρ ἐπεσε κακίῳ παρὲς
δὲ πῖς) οὐ πῖς πῖς παρσηκῶν, οὐτε ὑποκρί-
νασθαι. Αἰτίη μὲν δὲ αὐτῶν διφασίαι λέγον-
ται τῷ θαλάτῃ τῷ Πολυκράτεια χεῖματος, παρῆναι
γὰρ πῖς παρσηκῶν ὡς τῇ πῖς βύλεται αὐτῶν. ὅ δὲ
δὲ Οἰσίτης ἰζόμενος ἐν Μαγνησίῃ τῷ ὑπὸ Μαι-
άνδρου τῷ ποταμοῦ οἰκομένη, ἐπεμπε Μύρσον δὲ
Γύγῃ αὐτῶν Λυδὸν ἐς Σάμον ἀγγεῖλιν φέροντα,
μαθὼν δὲ Πολυκράτεια δὲ ἰόν. Πολυκράτεια γὰρ
ὅτι παρσηκῶν τῷ ἡμεῖς ἰδόμεν Εἰλλύων, ὅς θαλασσο-
κρατεῖν ἐπεισέειν, παρῆναι Μίνωος τε τῷ Κνω-
σίου, καὶ εἰ δὲ πῖς ἄλλος παρῆναι πύπου ἤρξε τῆς
θαλάσσης. τῆς δὲ ἀνδραγαθίας λεγόμενης χεῖρας
Πολυκράτεια μοῦνος ἐλπίδας πολλὰς ἔχων ἰω-
30 νῆς τε καὶ ἡσίων ἀρξέειν. μαθὼν ὦν τῷ ἀλλο-
δόμενος ὁ Οἰσίτης, πέμψας ἀγγεῖλιν, ἔλεγε τὰς
Οἰσίτης ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ Ὡς ΔΕ ΛΕΓΕΙ, ΓΥ-
40 ΘΑΙΟΜΑΙ ὅτι βουλόμην σε παρσηκῶν μεγάλῃσι, καὶ
χρήματα τοῖς ἐκ εἶ) καὶ τὰ παρσηκῶν. σὺ γὰρ ὦν δὲ
ποιήσας, ὁρθώσεις μὲν σεαυτὸν, σώσεις γὰρ ἐμέ. ἐμοὶ
μὲν γὰρ βασιλεὺς Καμβύσης ὅτι βουλόμην θαλάτῃ,
καὶ μοι τῷ ἔξαγγέλλεται σαφηνέως. σὺ νῦν ἐμέ
ἐκχεμῖς αὐτῷ, καὶ χρήματα, τὰ μὲν, αὐτῶν αὐ-
ὅς ἔχε, τὰ δὲ, ἐμὲ ἔχειν· εἵνεκά τε χρημάτων,

1 Itane tu vir censendus es qui inf. 2 Ut non tam eum qui hæc dixisset vlscisci affectauerit quam Polycr. 3 Id est, Pri-
mus inter homines. Hoc addit quod Minois haberes ut Ionis filius.

CCXXVI

nam ab Ioue quidem, quum plueret, la-
uabatur: à sole autem, ¹ exudante è mè-
bris abdomine, vnebatur. Hunc exi-
tū habuerunt tot prosperæ res Polycra-
tis, quæ vaticinatus ei fuerat Amasis rex
Ægypti. Verum non multo post tem-
pore Polycratis ultio Orætem excipit:
quippe post Cambyfis obitum occupa-
to à magis regno, Orætes quum esset
Sardibus, nihil de Persis qui à Medis
impetio fraudati erant, bene meritis
est: ² sed in ea perturbatione Mitroba-
tem Dascylii præfectum (³ qui illi de
Polycrate exprobrauerat) interemit,
& eius filius Cranapem, spectatos ih
Persis viros: & cum alia quoque o-
mnifaria flagitia commisit, tum quen-
dam è nunciis qui ad ipsum à Dario ve-
nerat, quod parum iucunda nuntiasset,
trucidandū curauit, summissis quibus-
dam qui redeuntē aggredierentur, qui-
que trucidatum cum ipso equo occul-
tarent. Darius, vbi principatu potitus
est, Orætem vicisci cum ob alia scelera,
tum præcipue ob Mitrobatem filium-
que, cupiebat: sed aduersus eum ⁴ è pro-
fessio mittere copias consilii non erat,
⁵ utique rebus nondum satis fundatis,
& imperio recens partō: quum præ-
sertim audiret Orætem multa vi ni-
xum, quum mille Persarum satellitibus
stipatus esset. nam suæ prouinciæ ha-
bebat Phrygiam, Lydiam, Ioniam. Itaq;
Darius aduersus hæc hanc rationē ini-
uit: Accitis Persarum summis quibusq;
proceribus, his loquutus est verbis, Per-
sæ, quis hoc vestrum mihi repromittat,
& exequiturus & prudentia duntaxat,
nulla vi, nullisque copiis: Vbi enim opus
prudentia est, ibi vi agere nihil attinet.
Ergo ⁶ quis vestrum mihi Orætem vel
adducat viuum, vel interficiat, qui de
Persis nihil omnino meruit, sed cū alia
multa scelera admisit, tum hæc duo: v-
num, quod duos è nobis, Mitrobatem
eiusque filium interemit: alterum, quod
à me missos ad se accersendum, ⁷ necan-
dos curat, facinus profecto non tolerā-
dum. ideoq; priusquā maiora in Persas
scelera admittat, ⁸ cōprehendendus est
ad necem. Hæc Darius interrogabat
Persas. Eorum triginta extiterūt qui re-
promitterēt, singuli volētes ipsi id exe-
qui. Quos inuicem contententes Darius reprehendens, fortiri iussit. id quum fecissent, fors

ἐλαύτω μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ Διὸς ὁκῶς υἱοί, ἐχρεῖστο δὲ
ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἀνίεις αὐτὸς ἐκ τοῦ σώματος ἰκμά-
δα. Πολυκράτειος μὲν δὴ αἱ πολλαὶ εὐτυχίαι
ἐς τὸ τοῦ ἐτελεύτησαι, τῇ οἱ Ἀμασίς, ὁ Αἰγύπτου βα-
σιλεὺς παρεμεινέσθαι. Χρόνος δὲ οὐ πολλὸς
ὑστέρησεν καὶ Ὀρείται Πολυκράτειος πόσις μετῆλ-
θον. μετὰ γὰρ δὲ Καμβύσιον θάνατον, καὶ τῷ μαι-
νῶντι βασιλεῖν, μόνων ἐστὶν τῇσι Σάρδισι Ὀρεί-
της, ὠφείλει μὲν εὐδὲν Πέρσας, ὑπὸ Μήδων ἀπ-
10 αραῖρη μόνους τὴν ἀρχήν· ὁ δὲ ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀρχῇ
κατὰ μὲν ἔκτεινε Μιτροβάτεια δὲ ἐκ Δασκυλεί-
ου ὑπαρχόν, ὅς οἱ ὠνείδιζε τὰ ἐς Πολυκράτεια ἔ-
χοντα· κατὰ δὲ, δὲ Μιτροβάτεια παῖδα Κρα-
νάπην· ἀνδρῶς ἐν Πέρσῃσι δοκίμοις. ἀλλὰ τε ἐξυ-
στῶν
βεισε πρῶτον, καὶ πῖνα ἀγγελικὸν φόρον ἐλθόντα Δα-
ρείου παρ' αὐτὸν, ὡς οὐ παρὲς ἡδοίην οἱ ἦν τὰ ἀγγε-
λόμην, ἔκτεινέ μιν ὁπίσω κρημίζοντον, ἀνδρῶς οἱ
ὑπερίστας κατ' οὐδὲν. ἀποκτείνας δὲ μιν, ἠφάνισεν ὁ
σε αὐτὰν ἴστω. Δαρείος δὲ ὡς ἐσχέτην ἀρ-
20 χήν, ἐπεθύμησε δὲ Ὀρείτεια πῶσασθαι, πρῶτον τῷ
ἀδικημάτων εἶνεκε, καὶ μάλιστα Μιτροβάτεια, καὶ
τοῦ πατρός· ἐκ μὲν δὴ τῆς ἱεῖρας στρατὸν ἐπ' αὐ-
τὸν ἐκδόκεε πέμπειν, ἀτὲ οἱ οἰδαγνόντων ἔτι τῷ ὁ οἰδόντων
παρηγμάτων, καὶ νεωστὶ ἔχων τὴν ἀρχήν, καὶ δὲ Ὀ-
ρείτεια μέγαν τὴν ἰσχυρὴν πωθαυόμηνος ἔχειν·
τὸν χίλιοι μὲν Περσέων ἐδρουφόρεον· εἶχε δὲ ἰομόν
τόν τε Φρύγιον, καὶ Λυδόν, καὶ Ἰωνικόν. παρὲς ταύ-
τα δὲ ὁ Δαρείος πᾶσι ἐμνηχαμένη τοῦ συγκα-
λέσας Περσέων τοῖς δοκιμοτάτοις, ἔλεγε σφισὶ τὰ
30 δε, ὡς Πέρσας, τίς αἶ μοι τὸ τοῦ ὑμέων ὑποστὰς ὅτι·
τελέσειε σοφίῃ τε, καὶ μὴ βίῃ τε καὶ ὁμίλῳ· ἔνθα
γὰρ σφίσις δέει, βίης ἔργον εὐδὲν. ὑμέων δὲ ὧν τίς
μοι Ὀρείτεια ἢ ζώοντα ἀγάρθῃ, ἢ ἀποκτείνειε· ὅς
ὠφέλησε μὲν καὶ Πέρσας εὐδὲν, κακὰ δὲ μέγала
ἔοργε· τὸ τοῦ μὲν, δὲ οἱ ὑμέων ἥσσωσε, Μιτροβάτεια
τε καὶ δὲ παῖδα αὐτῶν· τὸ τοῦ δὲ, τὸς αἰακαλέοντας
αὐτὸν, καὶ πεμπομένους ὑπὸ ἐμῶν, κτείνει, ὕβρειν ἐκ
αἰασχεδὲ φάνων· ὥρῃν τι ὧν μέζον ἐξεργάσασθαι
μιν Πέρσας κακόν, κατὰ λαμπρότεος ὅς ἡμῖν θανά-
40 τος. Δαρείος μὲν ταῦτα ἐπαρώτα, τῷ δὲ αὐ-
δρὲς τεύχεσσι καὶ ὑπὸ ἐστῆσιν, αὐτὸς ἕκαστος ἐθέλων ἐπίσσω,
ποιέειν ταῦτα· εἰς τοῖς δὲ Δαρείος κατελάμ-
βατο, καλῶν πάλλεσθαι. παλλομένῳ δὲ, λαγ-

1 Quum ipse humorem è corpore emitteret, 2 Legit ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀρχῇ. 3 Qui eilla ad Polycratem pertinentia ex-
probrauerat) 4 Aperte. Gr. ἐκ τῆς ἱεῖρας. q. d. recta via. 5 Verpote rebus adhucturbulentis. Vel, Rebus nondum compositis. Ad
verbum, Rebus adhuctumentibus. q. d. Quum nondum tumultus regno resedisset. id est, turbulentus status. 6 Aliquis vestrum. Potest
et interrogatus legi. 7 Necat, insolentiam intolerabilem exhibens. 8 Morre nobis est occupandus.

χαίει ἐκ πόντων Βαγάρος ὁ Ἀρτοίτεω. λαχὼν δ' ὁ
 Βαγάρος, ποιέει τοιάδε βιβλία γραψάμενος πολλὰ,
 καὶ πρὸ πολλῶν ἔχει τὰ ῥημάτων, σφρηγιδά
 σφιδέβαλετ' Δαρείω. μὲν δ' ἵε' ἔχων ταῦτα ἐς
 τὰς Σαρκίδας ἀπικέμενος, καὶ Ὀρίτεω ἐς ὕψιν ἐλ-
 θὼν, τῷ βιβλίῳ ἐνέκειρε τὸν παρ' αὐτοῦ μένος, ἐδίδου
 τὰ γραμματικὰ τὰ βασιλικά, ὅτι λέγει (Γραμ-
 ματικὰς δ' ὁ βασιλὴς οἱ πόντες ὑπαρχοῖ ἔχουσιν) ἀ-
 ποπειρεώμενος δ' ὁ δρυφόρων, ἐδίδε τα βιβλία ὁ
 Βαγάρος, εἰ οἱ ἐδιδεῖν αὐτὸν ἀπό τ' Ὀρίτεω. 10
 ὁρῶν δ' ἐσφείας τὰ τὰ βιβλία σφοδρῶς μεγάλας,
 καὶ τὰ λεγόμενα ἐκ τ' βιβλίων, ἐπ' ἐμίζῳ, διδὼν ἄλ-
 λου, ἐν ᾧ ἔτι περ τοιάδε, ὦ Πέρσαι, βασιλὴς
 Δαρέος ἀπαρρῶν ὑμῖν μὴ δρυφορέν Ὀρίτεω.
 οἱ δ' ἀκούσαντες τῶν μετ' ἑκάστου οἱ τὰς αἰχμας. ἰ-
 δὼν δ' ὅτι τὰ σφείας ὁ Βαγάρος περὶ τοῦ βι-
 βλίου, ἐθαύματα δὴ θαρσύνει, δὲ τὸ πᾶν τῷ βι-
 βλίῳ διδοὶ τὸ γραμματικὸν, ἐν ᾧ ἐγγράφῳ, Βα-
 σιλὴς Δαρέος Πέρσῃσι πῶσι ἐς Σαρκίδας ἐπὶ ἐλ-
 λεταὶ κτείνειν Ὀρίτεω. οἱ δ' δρυφόροι ὡς ἤκουσαν 20
 ταῦτα, πασάμενοι τὰς ἀκινάκους, κτείνουσι παρ-
 αῦτί τε μιν. ἔπειτα δ' Ὀρίτεω δὲ Πέρσῃ Πολυ-
 κράτες τῷ Σαμίου πίσις μετ' ἡλθον. Ἀπικέ-
 μενος δ' ἐν αἰακμοῦ περὶ τῷ Ὀρίτεω χρημά-
 τω ἐς τὰ Σοῦσα, σιωπῶντες χερσὶ οὐ πολλὰ ὕψι-
 ρον βασιλῆα Δαρείον, ἐν ᾧ ἡ δὴ δὴ ἀπὸ τῶν
 σφιδά ἀπ' ἵππου, ἐρεφίω δὲ πᾶσα. καὶ κῶς ἰ-
 χυροτέρως ἐς ἐσφῆν ὁ γὰρ οἱ ἀτράχαιος ἐξ ἐχώ-
 ρησε ἐκ τ' ἀφ' ἑσφῆ. νομίζων δ' ἐν τῷ Ὀρίτεω χρημά-
 τω ἔχον Αἰγυπτίων τὰς δεξιὰς (ἐν τῷ Ὀρίτεω τὴν 30
 ἱερὴν, τὰ τοῖσι ἐχρῆτο. οἱ δ' ἐρεφίω καὶ βιόμε-
 νοι ἐν ποταμῷ, καὶ ἐν μέσῳ ἐργάζοντο ἐπ' ἐπὶ ἡμέρας
 καὶ ἐπὶ νύκτας ὑπὸ τ' παρόντος κακῶς ὁ
 Δαρέος ἀρρῶν ἵππῳ ἐχρῆτο τῷ δὴ ὁ γὰρ ἡμέρας ἐ-
 χοντο οἱ φλαύρας, τὸ δὲ καὶ πᾶσι παρ' αὐτοῖς ἐπὶ ἐν
 Σαρκίδας ἐκ τῶν Πέρσῃσι Δημοκίδους τ' τίχην, ἀλ-
 γέλλε τὰ Δαρείω. ὁ δ' ἄλλ' μιν τ' παχίστην παρ' ἐ-
 αὐτ' ἐκέλευσε. τ' ὡς ἐξέβη ἐν τοῖσι Ὀρίτεω
 ἀνδράποδοι οὐκ ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῶν μετ' ἡμέρας, παρ' ἡρῶν
 ἐς μέσον, πᾶσας τε ἐλκοντα, καὶ ῥάκεσι ἐσθλῶν. 40
 Στράβων δ' ἐς μέσον, ἡρώων ὁ Δαρέος τ' τίχην ἐπὶ
 ὅτις αὐτὸ, ὁ δ' ἐκ ὑπερδύον, ἀρρῶν δὲ μὴ ἐαυτ' ἐκ-
 φῆαι, τὸ δὲ παρ' αὐτοῦ τῆς Ἑλλάδος ἢ ἀπὸ τῶν μετ' ἡμέρας.
 κατεπλήρη τε τὰ Δαρείω τεχνάζειν ὅτις αὐτὸς
 καὶ τοῖς ἀγαθῶν αὐτῶν, ἐκέλευσε μάστιγας τε καὶ
 κέντρα τῶν φέρειν ἐς τὸ μέσον. ὁ δ' ἐθαύμαζε δὴ ὡς
 ἐκθαίνει, φῶς, ἀτρεκέως μὴ οὐκ ὅτις αὐτὸς, ὁ-
 μιλῆς δὲ ἱερῶν, φλαύρας ἔχον τὴν τίχην.

Bagæum Artontis filium ex omnibus
 contigit. Hic sorte delectus, hac ratione
 usus est: Complures litteras variis de re-
 bus vbi scripsit sigilloq; Darii impressit,
 cum his profectus est Sardis. Eas, postea-
 quam in conspectum Orætis venit, de-
 dit separatim recitandas regio scribæ.
 (regios autē scribas cuncti præsidēs ha-
 bent.) Reddebat autem separatim Bagæ-
 us litteras, explorandi gratia animos sa-
 tellitum, nunquid annuerent ad rebel-
 landū ab Oræte. Quos animaduertens
 magnopere venerari litteras, & ea quæ
 in illis dicerentur, etiam vehementius,
 reddidit aliam epistolam in hæc verba,
 Persæ, Darius rex interdicat vobis ne a-
 pud Orætē fungamini satellitum of-
 ficio. Hoc illi audito lanceas deposue-
 runt. Tunc Bagæus cernēs illos obtem-
 perantes epistolæ, sumpta fiducia reddi-
 dit scribæ ultimum libellum in hæc ver-
 ba scriptum, Rex Darius mandat Persis
 qui in Sardibus sunt ut Orætē inter-
 mant. Id vbi audire doryphori, id est ha-
 stati satellites, eductis acinacibus sine
 mora Orætē interemerunt. Ita vindi-
 cta Polycratis Samii Orætē persequu-
 ta est. ¶ Traductis atque comportatis
 Susa bonis Orætis, contigit nō diu post
 ut in venatu ferarum Darius rex, dum
 ab equo defilit, pedem intorserit vehe-
 menterq; luxauerit. nam talus ē iunctu-
 ris amotus est. Se itaque existimans, ut
 etiam prius, habere ex Ægyptiis eos qui
 primi putarentur arte medicinæ, eorum
 opera utebatur. At isti retorquendo pe-
 dem ac violenter tractando, plus mali
 faciebant: adeo quidem ut septem dies
 totidemque noctes Darius præ mole-
 stia qua afficiebatur transfegerit inso-
 mnes. Octauo die eidem male habenti
 quidā Democedis Crotoniensis men-
 tionem facit: cuius de artificio prius iam
 inde in Sardibus audisset. Darius homi-
 nem quamcelerrime accersit ad se iu-
 bet. Ille, ut inter captiuos Orætis fuit in-
 uentus, vbi pro neglecto habebatur, in
 medium adductus est, sicut erat pannos-
 us ac cōpedes trahens. In medio po-
 situm Darius interrogauit nunquid eā
 nosset artem. Democedes, veritus ne si
 se proderet, usquequaque Græcia pri-
 uaretur, dissimulare: sed quum videre-
 tur notitiam artis præ se ferre, Darius
 iussit eos qui hominē adduxerant, verbe-
 ra & tormenta asferre in mediū. Tunc
 ille dissimulatione missa, se plane scire
 artē illā negauit, sed aliquantulū, ob eā
 consuetudinē quā cū medico habuisset.

Factaque

Factaque ei potestate curandi, Græcis medicamentis utens,¹ & lenia, post acria, admouens, Darium compotem somni fecit, & breui tempore incolumem reddidit, quum iam se posthac validum fore ad incedendum desperasset. Ob quâ curationem postea quum cum Darius duobus aurearum compedum paribus donasset, interrogauit Democedes nūquid ideo se duplici malo remunerandū putaret, quod ab eo sospes ipse foret effectus. Hoc dicto Darius delectatus, ad suas vxores hominem misit. Eunuchi qui eum deduxerunt ad feminas, dicebant hunc esse qui restituisset animam regi. tunc earum singulæ auream phialæ thecam suffringentes, Democedem donauerunt tam amplo munere, vt famulus nomine Sciton qui sequebatur, excidentes ex percussione phialarū stateres colligens, non paruam auri summā coegerit.² Hic Democedes hunc in modum ē Crotone profectus, cum Polycrate consuetudinem habuit: quum a patre sane iracundo Crotone cohiberetur, nec eum tolerare posset, illo relicto abiit in Æginam: vbi cōmmoratus vnū annū, primos medicos transcendit, etsi imparatus erat, & nihil instrumentorum habens quæ ad artem medicinæ pertinerent. Ex quo factum est vt insequenti anno Æginetæ conducerint eū talento, Athenienses tertio anno centū minis, Polycrates quarto anno talentis duobus. ita Samū profectus est. A quo viro nō minimū medici³ Crotonienses primi numerabantur, secundi, Cyrenæi. Qua etiam tempestate Argiui ceteris Græcis præstare musica ferebantur. Tunc itaque Democedes Dario sanato Susis, maximas ædes obtinebat, & cum rege ad mensam sedebat, omnibus rebus affluens, præter hanc vnā quod in Græciam redire non poterat. Quinetiam Ægyptios medicos regem curare solitos, quum essent patibulis suffigendi, quod à Græco medico superati forent, impetrata ab rege venia liberauit: item vaticinium quendam Eleum, qui Polycratem sequutus fuerat, & inter captiuos pro neglecto relictus. Denique⁴ maximi apud regem momenti Democedes erat. Interiecto deinde breui tempore, inter alia contigit vt Atossæ Cyri filix (quæ erat Darii vxor)

μὲν, ὥς οἱ ἐπέτρ. φε, Ἑλλησπυῖσι ἰήμασι χρεώ-
μηνος, καὶ ἡπιάματα τὰ ἰατρὰ παρὰ τὸν, ὑπὸ τῷ
μιν λαγχάειν ἐποίησε, καὶ ἐν χρόνῳ οἱ ἰατρὸν ἡμῖν
ἐόντα ἀπέδωκε, εὐδαμῶς ἐπὶ ἐλπίσιντα δρεπίπου
ἔσταθα. δωρέεται δὲ μιν μετὰ ταῦτα ὁ Δαρεῖος
πιδίων χρυσέων δύο ζύγια. ὁ δὲ μιν ἐπείρετο, εἴ τί τι
οἱ διπλήσιοι θεαχὸν ἐπὶ τῆς νέμει, ὅτι μιν ὑγίαι
ἐποίησε. ἡ δὲ τῷ πατρὶ ὁ Δαρεῖος, ἀποπέμψει
μιν παρὰ τῶν ἐκ τῆς γυναικας. παρὰ τῶν δὲ οἱ
δίωνοι, ἐλεγον παρὰ τῶν γυναικας ὡς βασιλεῖ
δοῦναι εἴη ὅς τι μὴ ψυχρὸν οἱ ἀπέδωκε. ὑποτύπη-
σα ἡ αὐτῶν ἐκείνη, φιλίην τῷ χρυσῷ σὺν θήκῃ
ἐδώρετο ὁ δὲ Δημοκλῆδα· οὕτω δὲ ἡ δαφίλει δω-
ρεῖ, ὥς τοῖς ἀποσώζουσιν ἀπὸ τῆς φιλίας κατα-
ρας ἐπὶ μὲν ὁ οἰκίτης παρὰ οὐμῶμα καὶ Σκίτων, αἰ-
λέγεται, καὶ οἱ χρῆμα πολλὰ καὶ χρυσῷ σὺν ἐλέχθῃ.
Ὁ δὲ Δημοκλῆς δοῦναι, ὡς ἐκ Κροτωνος ἀσι-
γμῶς, Πολυκράτει ὡμίλησε πατεῖ, ὅς σὺ εἴχε-
το ἐν τῇ Κροτωνί, ὅρῳ χαλεπῷ τῶν ἐπὶ τε σὺ
ἐδάμνατο φέρειν, ἀπολιπὼν, εἴχετο ἐς Αἰγίαι. κα-
τὰ τῶν δὲ τῶν, τῷ πατρὶ ἐπὶ ὑπερβάλλει
τοῖς παρὰ τοῖς ἰατροῖς, ἀσκήσης παρὰ τῶν, καὶ ἔχων ἐδὲν ἡ
τῶν ὅσα παρὰ τῶν τέχνην ἐστὶ ἐργαλῆα καὶ μιν δό-
τερον ἐπὶ ταλαίου Αἰγίηται δημοσίῃ μαθηταῖ.
πειτὰ δὲ ἐπὶ Αἰγίηται, ἐκ δὲ μιν ἐπὶ τεταρ-
τῳ δὲ ἐπὶ Πολυκράτης δυνὸν ταλαίου. οὕτω μὲν
ἀνέειπε ἐς τὴν Σάμον. καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ τῆ ἀνδρὸς
δοῦναι καὶ Κροτωνίηται ἰατροῖς δὲ δόκιμοι. ἐγ-
νέτο γὰρ ὡς τῶν ὅτε παρὰ τοῖς Κροτωνίηται ἰατροῖς
ἐλέγεται ἀπὸ τῶν Εἰλάδα ἐπὶ, δότι ἐπὶ δὲ, Κυρη-
ναῖοι. κατὰ δὲ αὐτῶν δὲ τῶν χρόνοι καὶ Αἰγίηται
ἡκουσιν μοισικῶν ἐπὶ Εἰλίων παρὰ τοῖς. Τότε
δὲ ὁ Δημοκλῆς ἐπὶ τοῖς Σούροις ὅστις ἀμῶς
Δαρεῖον, οἰκόν τε μέγιστον εἴχε, καὶ ὁμοτράπεζος
βασιλεῖ ἐγχεῖν· πλὴν τε ἐνὸς τῶν ἐς Ἑλλήνας
ἀπέναι, πᾶσι τὰ πᾶσι οἱ παρὰ τῶν. καὶ τῶν μὲν,
τοῖς Αἰγύπτιοις ἰατροῖς, οἱ βασιλεῖα παρὰ τῶν ἰων-
το, μέλλουσιν ἀσπολοποιεῖσθαι, διότι ὑπὸ Ἑλ-
ληνος ἰατροῦ ἐσώθησαν, τοῖς, βασιλεῖα παρὰ τῶν
τοῖς ἀμῶς, ἐρρύσατο· τῶν δὲ, μάλιστα Ἡλείων Πο-
λυκράτει ἐπὶ τῶν μιν, καὶ ἀπὸ τῶν μιν οἱ τοῖς
σι ἀνδραπόδοις, ἐρρύσατο. καὶ ὁ μέγιστον παρὰ τῶν
Δημοκλῆς παρὰ τῶν βασιλεῖ. Ἐν χρόνῳ δὲ
ὀλίγῳ μετὰ ταῦτα, τὰ δὲ ἄλλα σὺν ἐλέχθῃ
Αἰγίη τῇ Κίρου μιν θυγατρὶ, Δαρεῖος ἡ γυναικί,

1 Hæc interpretatio ostendit eum legisse, καὶ μὲν τὰ ἰατρὰ. Alioqui sequendo nostrā lectionem, vertendum esset, Et fomenta va-
lida adhibens. 2 Hic autem Democedes ita Crotone Samum venerat. Cum Polycrate patre versatus, quā asperam eius iracun-
diam ferre non posset, illo relicto ab. 3 Crotonienses inclauerunt. hinc enim tempus fuit quā primi quidem medici Græ-
ci Crotonienses esse dicerentur, secundi vero, Cyrenæi. 4 In maximo pretio à rege Democedes habebatur.

Democedes ab illis aufugeret, sed rursus eum omnino reducerent. Hæc illis ubi præcepit, secundo loco Democedē ipsum ad se accersitum orat ut¹ exposita atque demonstrata Persis omni Græcia, rursus redeat; iubeque eum dono ferre patri ac fratribus omnia sua utensilia, affirmans se alia multo plura² illi inuicem donaturum.³ ac præter dona missurum ait, quæ una iter faciat onerariam nauim, omnifariis bonis refertam. Quæ Darius nullo dolo⁴ consilio (ut mea fert opinio)⁵ mādabat: ille tamen veritus ne se Darius tentaret, tanquam fugitium, si cuncta sibi oblata caperet: respondit se quidem sua illic velle relinquere, ut ea reuersus sibi haberet: verum nauim onerariam quam Darius promitteret, dono fratribus accipere. Darius postquam hæc Democedi præcepit, homines ad mare demisit. Isti, quum in Phœnicem descendissent, & ex Phœnice in urbem Sidonem, confestim duas triremes instruxerunt, & simul ingentem onerariam omnifariis bonis impleuerunt. Comparatisq; omnibus, in Græciam traiciunt. & adeuntes maritima eius loca intuebantur atque describebāt. Tum pleraque ac celeberrima Græciæ loca contemplati, in Italiam Tarentum transmiserunt. Ibi Aristophilides Tarentinorum rex,⁶ & ipse Crotoniensis, gubernacula Medicarum nauium resoluit, pariter & ipsos Persas detinuit, tanquam certos exploratores. Interea dū isti patiuntur hæc Democedes Crotonem abiit ad domum suam.⁷ Quo abeunte Aristophilides Persas missos fecit, restitutis iis quæ de nauibus abstulisset. Illinc Persæ nauigantes, ac Democedem persequentes, Crotonē perueniunt: naclique in foro Democedemprehendunt. Eum Crotoniensium quidam, res Persicas reformidantes, tradere parati erant: quidam iniectis è diuerso manibus, fustibus cædebant Persas,⁸ qui his verbis commonefaciebāt, Viri Crotonienses considerate quid faciatis, qui hominem regis fugitiuū eripitis. An ex vñu erit vobis hanc iniuriā regi Dario intulisse, ac vobis benecedet ista fecisse,

Διδορήσεται σφέας ὁ Δημοκῆδης, ἀλλὰ μιν πῶ-
τως ὁπίσω ἀπαΐσει. ἐπειλάμενος δὲ τῷ τοῖσι τῶ-
ν, δὲ τε καὶ καλέσας αὐτὸν Δημοκῆδα, ἐδίδετο αὐ-
τὸν ὅπως ἐξηγήσατο μὲν πᾶσαν καὶ ὑπὲρ διέξας πῶς ἑλ-
λάδα τοῖσι Πέρσῃσι, ὁπίσω ἦξεν. δῶρα δὲ μιν πᾶ-
σα τε καὶ τοῖσι ἀδελφοῖσι ἐκέλευε πᾶν τὰ ἐκεί-
νου ἐπιπλαλάβοιτο ἄγειν, φᾶς ἄλλα οἱ πολλή-
πλήσια ἀποδώσειν. πρὸς δὲ τὰ δῶρα, ὁ καὶ δῶ-
οἱ ἔφη συμβαλέεσθαι, πλήσας ἀγαθῶν πᾶν πύων,
10 πῶς ἄμα οἱ πλάσσειν. Δαρείος μὲν δὲ, δεκ-
εἰνέμοι, ἀπὸ τοῦδε τοῦ δαδερῶ ἰού ἐπαγγέλλετο οἱ
τῶν. Δημοκῆδης δὲ, δέσας μὴ δὲ ἐκπειρῶτο
Δαρείος, οὐκ ἐπιδραμὸν, πᾶν τὸ πᾶν διδόμενα καὶ πᾶν
ἐδέκετο. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐωυτοῦ, καὶ χαίρων ἔφη κα-
ταλείπειν, ἵνα ὁπίσω σφέα ἀπελθὼν ἔχοι. πῶς
μὲν οἱ ὁ καὶ δῶρα τῶν οἱ Δαρείος ἐπαγγέλλετο ἐς τὸ πᾶν
τῶν δωρεῶν τοῖσι ἀδελφοῖσι, δεκόμενα ἔφη. οἱ-
τεῖλάμενος δὲ καὶ τῷ τῶν ὁ Δαρείος, ἀποτέλλει
αὐτοῖς ὑπὲρ διέξας. Καταβάτες δὲ οὗτοι ἐς
20 Φοινίκην, καὶ Φοινίκης ἐς Σιδῶνα πόλιν, αὐτίκα μὲν
πειρῶν δὲ οἱ ἐπλήρωσαν, ἄμα δὲ αὐτοῖσι, καὶ γαυλὸν
μέγαν, πᾶν πύων ἀγαθῶν. παρεσκευασμένοι δὲ
πᾶν, ἐπλεον ἐς τὴν ἑλλάδα. πρὸς ὅσους δὲ αὐ-
τῇ, τὰ δῶρα λαβάντες ἐθελῶντο, καὶ ἀπελθόντες. ἐς
ὃ, τὰ πολλὰ αὐτῆς καὶ οὐκ ὁμοῦσα ἡγεσάμενοι, ἀπὸ κρη-
νὸς τῆς ἱερᾶς ἐς Τάραντα. ἐνθαυτῇ δὲ ἐκ Κρησι-
ωνος δὲ Δημοκῆδος, Ἀλκιφίλιδος τῶν Ταραντι-
ων ὁ βασιλεὺς, τῶν μὲν, τὰ πᾶν λαβάντες ἀπέλυσε
τῶν Μηδικῶν νεῶν, τῶν δὲ, αὐτοῖς τὰς Πέρσας ἔρ-
30 ξε, ὡς κατασκόπει δὲ ἦεν ἐόντες. ἐνθαυτῇ δὲ τοῖσι τῶν
ἐπαθόν, ὁ Δημοκῆδης ἐς τὴν Κρότωναν ἀπικέει. ἀ-
πικέμενος δὲ ἦν τῶν ἐς τὴν ἐωυτοῦ, ὁ Ἀλκιφίλιδης
ἔλυε τὰς Πέρσας, καὶ τὰ παρέλαβε τῶν νεῶν, ἀπέδωκε
σφι. Πλέοντες δὲ ὄνθῃ οἱ Πέρσας, καὶ διώκον-
τες Δημοκῆδα, ἀπικέμενος ἐς τὴν Κρότωναν. ὁρῶντες
δὲ μιν ἀγροῦντες, ἀπῆλθον αὐτοῖς. τῇ δὲ Κροτωνι-
ων οἱ μὲν, καταρρώδοντες τὰ Περσικὰ ὀρηγμάτα,
πρὸς ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς οἶσιν οἱ δὲ ἀντάπῃν τὸ τε καὶ ἡσὶ σκυ-
40 τᾶλῃσι ἐπαυον τὰς Πέρσας, πρὸς ὁμοῦς ἔπει-
πάδε, Ἀνδρες Κροτωνιῆται, ὅσους τὰ ποιέετε. αἱ-
δρα βασιλῆος δρηπέτην ἡμῶν δὲ ἀγρέεσθε;
καὶ τῶν βασιλέεσι Δαρείῳ ἐκχεῖται πᾶν
βρίξασθαι, καὶ δὲ ὑμῖν τὰ ποιέμενα ἔξει καλῶς,

1 Ut quum Persis ostenderit vniuersam Græciam & per eam deduxerit, reuertitur: 2 Pro illis donaturum. 3 Præterea vero ad dona portanda nauem onerariam ei se suppeditaturum dixit, eamque se bonis omnifariis impleturum, quæ cum ipso nauigaret. 4 Pollicebatur: 5 Legit hic interpretes mihi, quæ lectio magis placet. ille tamen veritus ne Darius eius animum tentaret, nequaquam omnia quæ dabantur percurrit, id est recensuit, & accepit: sed sua quidem sub in loco relicturum se dixit, ut ea reuerf. 6 Pro, ut legatur p. vñ ex vet. cod. pro πάντως, & ἐπιδραμὸν αὐτοῖς, supponitur, quasi dicas non percurrisse nauticum, tanquam nihil omistere volentem. Fortasse tamen & aliter exponi possit ἐπιδραμὸν. 7 Non sequitur locutionem edit. vulg. quæ tamē est ipsa suspecta est. 8 Interim vero dum iste domum reuertitur, Aristophi. 8 Qui hæc verba obtinebant. Vel, Hæc illis allegabant, vel, proponebant.

„ ἡ ἀπέλθοις ἡμέας; ὅτι πῖνα ὃ τῶν τῆς πορτερῶ
 „ ἑξατὸ σόμεθα πόλιν; πῖνα ὃ πορτερῶ ἀνδραπο-
 δίξει ἑξατὸ σόμεθα; τῶν τῆς λέγοντες, ἵες Κρότω-
 νήτας ἕκων ἐπὶ θοῖν ἀλλ' ὅξαιρεθ' ἑντες τε τὸ Δημοκῆ-
 δεα, καὶ τὸ Ἰαυλὸν τὸ ἄμα ἄγοντο ἀπαρεθ' ἑντες, ἀπὲ-
 πλεον ὁπίσω ἐς τὸ Ἀσίην, ὅς τε τι ἐζητήσαντο ὁ πορσο-
 ωτέρω τὸ Ἑλλάδος ἀπὶ χερσὶν ἐκμαθῆν, ἐστὲρ ἡμῶν
 τῶν ἡμεῶν. ποσὸν δὲ μῦθοι ἐπετίλατο σφὶ Δημο-
 κῆδος, ἀγαθῶν οἰσὶν κελεύων εἰπεῖν Δαρείῳ σφέας,
 ὅτι ἄρμοςαι τὸ Μίλωνος θυγατέρα Δημοκῆδος γυ-
 ναῖκα. ὃ γὰρ δὴ παλαίεω Μίλωνος ἦν ἕομα πολλὸν
 τῶν βασιλεί. καὶ δὴ τῶν τοι δοκέει ἀπεῖναι τὸ γά-
 μον τῶν, τελέσας χερσὶν ἀπὸ μεγάλα Δημοκῆδος,
 ἵνα φαῖναι πορὸς Δαρείῳ ἐὼν καὶ ἐν τῇ αὐτῇ δοκιμος.

135 Ἀναχθῆντες ὅτε τὸ Κρότωνος οἱ Πέρσαι, ἐμπί-
 πῃσι τῇσι τοῖς ἐς Ἰηπυλίω. καὶ σφέας δὲ λῶντες
 εὐθαῖα, Γίλλος αἰὲρ Ταραντίνος θυγατρὸς ῥυσάμε-
 νος, ἀπῆγαγε τῶν βασιλέα Δαρῖον. ὃς αὐτὸν πύ-
 πων ἐποιμος ἡ δίδοναι τῶν τῶν, πὶ βούλοιο αὐτὸς.
 Γίλλος ὃς αἰρέεται καὶ ποδὸν οἱ ἐς Τάραντα θυγάτηρ, 20
 πορσὸν ἡσάμενος τὸν συμφορῶν. ἵνα ὃ μὴ στυπα-
 ρῆται τὸ Ἑλλάδα, ἡ δὲ αὐτῇ τῶν μέγας πῶν ἐπὶ
 ὅτι τὸ Ἰαυλὸν, Κνιδίους μόνους ἀποχρῆναι οἱ ἐφῃ τῶν
 κατὰ γῆρας γίνεσθαι. δοκέει ἀπὸ τῶν ἐόντων τοῖς
 Ταραντίνοις φίλων μέλιστα πῶν καὶ ποδὸν οἱ ἐπὶ τῶν.
 Δαρείῳ δὲ ὑποδῆλτος ἐπετέλεε. πέμψας
 γὰρ ἄγγελον ἐς Κνίδον, κατὰ γῆρας σφέας ἐκείλθαι.
 Γίλλον ἐς Τάραντα. περὶ οἱ δὲ Δαρείῳ Κνιδίῳ
 Ταραντίνους οὐκ ἔπειθον, βίβω δὲ ἀδυνάτοι ἦσαν
 πορσὸν φέρειν. τῶν μὲν οὐτῶν ἐπὶ τῶν. οὗτοι 30
 δὲ πορσὸν ἐς πῶν Ἑλλάδα ἐκ τῆς Ἀσίης ἀπὶ χερ-
 σὶν Πέρσαι, καὶ οὗτοι ἀπὸ τοῖνδε πορσὸν κατὰ σκο-
 ποῖ ἐπὶ τῶν. Μετὰ δὲ τῶν, Σάμον βασιλεὺς
 Δαρείῳ αἰρέει, πόλιν πασίῳ πορσὸν Ἑλλῶν
 δὲ καὶ βαρβάρων, ἀπὸ τοῖνδε πῖνα αἰτήν. Καμ-
 βύστω τῶν Κύρῳ ἑξατὸ σόμεθα ἐπὶ Ἀίγυπτον, ἡσὶ
 τε συχνοὶ ἐς τὸ Ἀίγυπτον ἀπὶ χερσὶν Ἑλλῶν, οἱ μὲν,
 ὡς εἶχες, καὶ ἐμπόρῃν ἑξατὸ σόμεθα, οἱ δὲ πῖες, καὶ
 αὐτὸ τὸ χῶρος ἡσὶ τῶν ἡσὶ καὶ Συλοσῶν ὁ Αἰακῆος,
 Πολυκράτης τε ἐὼν ἀδελφεός, καὶ φθῶν ἐκ Σά- 40
 μος. τῶν τὸν τὸν Συλοσῶντα κατὰ λαβὴν ὅτι χῶν πορσὸν
 πῖς λαβὴν χλαῖδα καὶ πορσὸν ἀνδρὸς πορσὸν ἡ-
 γῶν ἐπὶ τῇ Μέμφῃ. ἰδὼν δὲ αὐτὸν Δαρείῳ, δο-
 ρυφόρος τε ἐὼν Καμβύσῳ, καὶ λόγῳ πορσὸν
 καὶ μεγάλῳ, ἐπεθύμησε τῆς χλαῖδος, καὶ αὐ-
 τῶν πορσὸν ὡς ἐπὶ. ὁ δὲ Συλοσῶν ὁρῶν τὸν
 Δαρείον μεγάλως ὅτι θυμῶν τῆς χλαῖδος,
 cecur amiculum. Syloson, animaduertens Darium magnopere amiculum cupere,

si nos dimiseritis? Cui enim prius quam
 huic urbi bellum inferemus? aut quam
 priorem diripere conabimur? Hæc di-
 cendo nihil magis Crotoniensibus per-
 suaserunt. quinimo non modo Demo-
 cede, sed etiam oneraria naui quam una
 duxerant, priuati sunt: atque in Asiam re-
 uersi, omisso iam studio discedi ulterio-
 ra Græciæ, quod duce essent fraudati.
 Quibus tamen in digressu Democedes
 mandauit ut Dario dicerent, Democ-
 edem ducere uxorem Milonis filiam. erat
 enim apud regem celebre nomen Milo-
 nis luctatoris. Quas nuptias videtur mi-
 hi eo tempore properasse magna erogata
 pecunia ut ipsum etiã in patria sua spe-
 ctatum esse Dario appareret. Profe-
 cti Crotone Persæ, ad Iapygiam in quas-
 dam naues inciderunt: a quibus in ser-
 uitutem redactos Gillus quidam Ta-
 rentinus exul redemit, & ad regem Da-
 rium reportauit. Ob quod meritum
 quum rex paratus esset donare ei quic-
 quid vellet, optauit se in patriam redu-
 ci, exposita prius sua calamitate, dicens,
 ne omnem Græciam conturbaret, si
 classis ingens ipsius causa in Italiam
 mitteretur, contentum se esse ut per
 solos Cnidios reduceretur: existimans,
 pro amicitia quæ Cnidiis erat cum Ta-
 rentinis, se præcipue reductum iri. Id
 Darius pollicitus effecit. nã misso Cni-
 dum nuncio iussit ut Gillum Tarentum
 reducerent. Cnidii Dario obsequentes,
 id tamen à Tarentinis non impetraue-
 runt: nam ad vim inferendam inualidi
 erant. Atque hæc hunc in modum ad-
 ministrata sunt. hique Persæ primi exti-
 tere qui in Græciam traiecerunt explo-
 randi gratia, & ob hanc rem. ¶ S A-
 M V M vero post hæc rex Darius omni-
 um urbium tam Græcarum quam bar-
 bararum primam, euertit, ob hanc caus-
 sam: Dum Cambydes in expeditione ad-
 uersus Ægyptum ageret, permulti se il-
 luc Græcorum conferebant, partim (ut
 credibile est) negociandi, partim mili-
 tandi, partim ipsius regionis oculis sub-
 iiciendæ gratia. E quibus fuit Syloson
 Æacis filius, Polycratis germanus, ex-
 torris patria. Huic Sylosoni felicitas
 huiusmodi contigit: Sumpto hic amicu-
 lo rutilo ac sibi circumdato, apud forum
 Mempheos spatiabatur. quem quum
 vidisset Darius Cambydis satelles, nullius
 admodum condicionis vir, captus
 amore amiculi, adit hominem ut mer-

EXL

diuina quadam fortuna vsus, Ego, inquit, amiculum hoc nulla pecunia vendendo, sed tibi largior, si modo tuū perpetuo debet esse. Hæc approbans Darius, accepit indumentum. Syloson, qui putarat sibi illud stulte perisse, interiecto tempore, quum Cambyfes decessisset, & septem illi magum oppressissent; & ex septem Darius regnum adeptus esset, vbi certior factus est ad eum virum peruenisse regnum cui ipse roganti dedisset in Ægypto illud amiculum, Susa ascendit, sedensque in vestibulo regis, ait se eum esse qui de rege sit bene meritus. hæc audiens ianitor, regi nuntiavit: ad quem admirabundus rex, Et quis est, inquit, Græcorum qui in me beneficus extiterit, cui ego reuerentiam debeam, recens regno potitus? Necdum multi aut nulli eorum ad nos ascenderunt: nec vlllo Græcorum quicquam (vt sic dicam) opus habeo. tamen hominem introduce, vt sciam quid hæc dicendo velit sibi. Vbi à ianitore introductus est Syloson, ac stetit in medio, interrogatur ab interpretibus quisnam esset, aut quo facto beneficus in regem extitisset. Ipse rem omnem gestam circa amiculum refert, seseque illum esse qui id donasset. Ad hæc respondens Darius, O, inquit, virorum generosissime, tunc ille es qui mihi nullamduam potentiam habenti donasti ea, quamuis parua, tamē perinde grata acsi nunc aliquid magnum acciperem? Qua de re immenso te auro argentoque remunerabor, vt nunquam pœniteat te liberalem in Darium Hytaspis filium extitisse. Cui Syloson, Mihi, inquit, rex, neque aurū neque argentum dederis, sed patriam meā Samum, vbi eam liberaueris: quam nūc post necem fratris mei Polycratis ab Oræte interfecti, occupat seruus noster: hanc mihi donato citra eādem atque direptionem. His Darius auditis, misit exercitum duce Orane vno è septem viris, iussu vt quæ Syloson rogasset, effecta redderet. Oranes ad mare descendens, contrahiebat exercitū. ¶ At Sami imperiū obtinebat Mxandrius Mxandrii filius, acceptū à Polycrate, vt illud procuraret. Cui, iustissimo virorum volēti esse, non licuit. nā vbi de Polycratis interitu allatus est nuntius, ante omnia Ioui liberatori statuit aram, eiq; fanum in circuitu designauit, quod nūc quoq;

EXLI

EXLII

θείη τύχη χρεώμενος, λέγει, Ἐγὼ ταύτην πωλέω μὲν ὁσθένος χρήματος· δίδωμι δὲ ἄλλως, εἴ ποτε οὐ πωδὶ ἡμέσται. πρῶτως τοὶ ἀγέσας ταῦτα ὁ Δαρεῖος, πρῶτα λαμβάνει τὸ εἶμα. Ὁ μὲν ὦν Συλοσὼν ἠρώσας τὰ οἱ τῆτο ἀπολωλέναι δι' ὠνητίου· ὡς δὲ τῷ χρέοντι παραβάνοντος Καμβύσης τε ἀπέθανε, καὶ τὰ μάλιστα ἐπομέσθησαν οἱ ἐπὶ αὐτῷ, καὶ οὐκ ἔτι ἐπὶ Δαρεῖος τὴν βασιλείαν ἔχε, πωθαίνεται ὁ Συλοσὼν ὡς ἡ βασιλὴν περὶ ἐλπίδι ἐς τῆτον δὴν ἀνδρα 10 τὰ χρετέ αὐτὸς ἔδωκε ἐν Αἰγύπτῳ δεηθέντι τὸ εἶμα. ἀνὰ δὲ ἐς τὰ Σούσα, ἵκετο ἐς τὰ πρῶτα τῷ βασιλῆος οἰκίαν, καὶ ἔφη Δαρεῖου διεργέτης εἶναι. αἰσθάνεται ταῦτα ἀκούσας ὁ πύλουρος τῷ βασιλεῖ· ὁ δὲ, θαυμάσας λέγει πρὸς ἐαυτὸν, Καὶ τίς ἐστὶ Ἑλλήνων διεργέτης, ὃν ἐγὼ παραδίδωμι; νε 20 φασὶ μὲν τὴν ἀρχὴν ἔχων· αἰσθάνεται δὲ τίς ἡ οὐδὲν κω πρὸς ἡμέας αὐτῷ. ἔχω δὲ χρέος, ὡς εἰπὲν, ὁσθένος αἰδρὸς Ἑλλήως. ὅμως δὲ αὐτὸν παρ 30 αἰρετέ ἔσω, ἵνα εἰδῶ τί τῶν λέγει ταῦτα. παρ 40 γὰρ ὁ πύλουρος δὴν Συλοσὼνα. φαίνεται ὅτι ἐς μέσον ἡρώτηεν οἱ ἑρμηνεύες τίς τε εἴη, καὶ τί ποιήσας, διεργέτης φησὶ εἶναι βασιλῆος. εἶπε ὦν ὁ Συλοσὼν πρῶτα τὰ πρὸς τὴν χαλιδά ἡρόμενα, καὶ ὡς αὐτὸς εἴη κείνος ὁ δαίς. ἀμειβεται πρὸς ταῦτα Δαρεῖος, Ὡς ἡμῖν αὐτῷ αἰδρῶν, σὺ κείνος εἶ ὃς ἐμοὶ ὁσθένος ἐχο 40 χο· τί κω δυνάμειν ἔδωκας; εἰ καὶ σμικρὰ, ἀλλ' ὦν ἴσῃ γὰρ ἡ χάρις ὁμοίως ὡς εἰ νῦν καθέν τι μέγα λαβούμι. αὐτὸν ὦν ποι χρεσὸν καὶ ἀργυρὸν ἀπλετον δίδωμι, ὡς μή κατέ τοι μετὰ μελήσει Δαρεῖον δὴ ὕστατα 30 ος δὲ ποίνονται. λέγει πρὸς ταῦτα ὁ Συλοσὼν, Ἐμοὶ μήτε χρεσὸν ὦ βασιλῆα μήτε ἀργυρὸν δίδου, ἀλλ' αἰσώσασθαι μοι δὸς τὴν πατρίδα Σάμον· τὴν νῦν, ἀδελφεοῦ τῷ ἐμοῦ Πολυκράτους ἀποθανόντος ὑπὸ Ὀρίτῳ, ἔχει δοῦλος ἡμέτερος· ταύτην μοι δὸς αὐτὴν τε φόνου καὶ ὄξυδρα ποδίστος. Ταῦτα ἀκούσας Δαρεῖος, ἀπέπεσε σταδίῳ τε καὶ σταδίῳ Ὀταίῃ, αἰδρῶν τῷ ἐπὶ αὐτῷ ἡρόμενον· αὐτὸς ἐντελόμενος ὅσων ἐδέχθη ὁ Συλοσὼν, ταῦτα οἱ ποίησεν ὅτι τελέα καὶ αὐτὸς δὴ ὅτι τῷ γαλασσαν ὁ Ὀταίης, ἔτελλε τῷ σταδίῳ. Τῆς δὲ Σάμης Μαχαιδρός ὁ Μαχαιδρίης εἶχε τὸ κράτος; ὅτι τεροπλὴν πρῶτα Πολυκράτους λαβὼν τὴν ἀρχήν. τὰς δὲ σταδίῳ ἀνδρῶν βουλομένων ἡμέσται, οὐκ ἔξε ἡμέρο 40 το· ὅτι γὰρ οἱ ὄξυδρα ἔχον ὁ Πολυκράτης θάνατος, ἐποίησε τοιαῦτα· πρῶτα μὲν, Διὸς ἐλάττειον ἑωμὸν ἰδρύσασθαι, καὶ τέλος πρὸς αὐτὸν ἔρποντο τὸ ἰόν

1 Sed alioqui dono (si hoc quidem vt fiat necesse est) certe tibi. Quid Sed quod ego vendere nolim, id alioqui dono, et vt quicquam certe libentius quam cuiquam alii, quandoquidem donare non vendere statui. Non immortis tamen suspectus aliqui fueris hoc loqui: Nec vlli Græcorum vlllo sum beneficio obstrictus. vel, de iuribus.

136 ὅτι τὰς πόλιν ἡγήσεται. μετὰ δὲ, ὡς οἱ ἐπεπλήθη,
 ἐκκλησίῃσι συναγαγείας πόλιν τῇ αἰσάν, ἔλεξε
 „τὰδε, ἔμοι (ὡς ἴτε καὶ ὑμεῖς) σὺν πᾶσι καὶ δυνά-
 „μις πᾶσι ἡ Πολυκράτης ἐπιτέταται, καὶ μοι
 „παρέχει νῦν ὑμῶν ἀρχὴν· ἐγὼ δὲ τὰ τὰ πέ-
 „λας ἐπιπλήσω, αὐτὸς κατὰ δυνάμιν οὐ ποίησω.
 „οὔτε γὰρ μοι Πολυκράτης ἥρεσκε δεσποῦν αἰ-
 „δρῶν ὁμοίων ἐαυτῷ, οὔτε ἄλλος ὅστις τοιαῦτα ποι-
 „εῖ. Πολυκράτης μὲν νῦν ὀξέπλησσε μοῖρην τὴν ἐ-
 „αυτοῦ· ἐγὼ δὲ ἐς μέσσην τὴν ἀρχὴν πῆγαι, ἱσθον- 10
 „μὴν ὑμῖν ἐπαρξάμεναι. ποσὰ δὲ μὲν διχασθῆ-
 „ρεα ἐμὲ αὐτῷ γινέσθαι. ἐκ μὲν γὰρ τῇ Πολυ-
 „κράτης χρημάτων, δεξιὰ ἔξ τελευτᾶ μοι γινέ-
 „σθαι· ἱερουσίην δὲ πρὸς πύργοις ἀνδρῶν αὐτῷ
 „τ' ἐμοὶ καὶ πῖσι ἀπ' ἐμῷ αἰεὶ γινόμενοι, τῷ Δι-
 „ὸς τῷ ἐλδ' ἀφ' οὗ τῷ αὐτῷ τε ἱερὸν ἰδρυσάμεναι,
 „καὶ τὴν ἐλδ' ἀφ' οὗ ὑμῖν περὶ τῆς. ὁ μὲν δὲ
 „ταῦτα πῖσι Σαμίοις ἐπαγγέλετο· τὰ δὲ πῖς
 „δεξάμενος εἶπε, Ἀλλ' οὐδ' ἄξιός ἐστι σύ γε ἡμῶν
 „ἀρχεῖν, γυνώσκεις τε καὶ κακὸς, καὶ ἐὼν ὅλεθρος· ἀλλὰ 20
 „μᾶλλον ὅπως λόγον δώσις τῇ μετεχείρισαις χρη-
 „μάτων. ταῦτα εἶπε, ἐὼν ἐν πῖσι ἀπ' οὗ δόκιμος,
 „τῷ οὐνόματι ὡς Τελεσάρχος. Μαχάριος ὁ
 „νόμος λαβὼν ὡς εἰ μαθήσει τὴν ἀρχὴν, ἄλλος ὡς
 „αὐτ' αὐτῷ τύραννος καταστήσεται, οὐδὲν π' ἐν νόμῳ
 „εἶχε μετέβαιναι αὐτῷ· ἀλλ' ὡς ἀνεχώρησε ἐς τὴν ἀ-
 „κρόπολιν, μετὰ πεμπόμενος ἕνα ἕκαστον ὡς δὲ λό-
 „γον τῇ χρημάτων δώσων, συνέλαβε σφεας, καὶ
 „κατέδρασε. οἱ μὲν δὲ ἐδέδυναν. Μαχάριον δὲ
 „μετὰ ταῦτα κατέλαβε νοῦτος· ἐλπίζων δὲ μὴ ἀ- 30
 „ποθανέεσθαι ὁ ἀδελφεός, τῷ οὐνόματι ἐν Λυκα-
 „ρῆτος, ἵνα ὅπως περὶ τῶν κατὰ στήθεα ἐν τῇ Σάμῳ
 „πρήγματα, κατὰ κτείνει πρὸς δεσμῶν πόδας. οὐ
 „γὰρ δὲ, ὡς εἰκότα, ἐβουλεύατο εἶ) ἐλδ' ἀφ' οὗ.
 „Εἰπει δὲ ὡς ἀπὸ πύργου ἐς τὴν Σάμον οἱ Πέρσαι, κατ-
 „αἰρήντες Συλοσόντα, οὐδὲν π' οἱ χεῖρας ἀνταίρε-
 „ται, ὑποσπονδία τε ἔφασαν· εἶ) ἐπὶ μοι οἱ ἔμ-
 „αδελφίου· τασίωται, καὶ αὐτὸς Μαχάριος, ἐκ χω-
 „ρῆσαι ἐκ τῆς ἡσίου. καταγέστας δὲ ἐπὶ πύργου
 „οἱ Οὔταίω, καὶ ἀπεισάμενος, τῷ Γερσίων οἱ πλεί- 40
 „στου ἄξιοι Λέοντες γέγοναι, κατεπαπὸν τῆς ἀ-
 „κρόπολιν ἐκατέατο. Μαχάριος δὲ τῷ τυ-
 „ραννὶ ὡς ἀδελφεός ὑπομαρξέπτης, τῷ οὐνό-
 „ματι ὡς Χαρίλεως. οὗτος οἱ δὲ δέμαρται, ἐν γορ-
 „γύρῃ

in suburbanis extat. Deinde ubi hoc
 perfecit, aduocata omnium ciuium
 concione, ita verba fecit, Mihi sceptrū
 atque omnis potentia Polycratis (ut
 vos etiam nostis) demandata fuit: in
 meo quoque arbitrio situm est vobis
 dominari: sed quod ¹ in vicino repre-
 hendo, id ipse quoad potero non faci-
 am. Nam neque Polycrates placebat
 mihi, in viros sibi ipsi pares dominatum
 habens, neque alius quispiam talia fa-
 ciens. Et Polycrates quidem fatum suū
 expleuit: ego autem, deposito in me-
 dium dominatu, iuris æquabilitatem
 suadeo: postulans iure optimo mihi i-
 pso hoc honoris tantummodo ut pecu-
 nia Polycratis sex demum talenta pecu-
 liariter mihi cedant. & præfecta Iouis
 liberatoris (cui ego templum extruxi)
 sacerdotium tam meis in perpetuum li-
 beris, quam mihi qui libertatem vobis
 restitui. Hæc Mæandrius à Samiis po-
 stulabat. Tunc eorum quidam surgens,
 Tu vero, inquit, indignus es qui no-
 bis imperes, tu qui malus extitisti ac
 funestus, sed dignus potius qui pec-
 uniarum quas interuertisti, rationem
 reddas. Hæc Telearchus (ita enim vo-
 cabatur) dixit, quod inter ciues ² erat ex-
 pertæ virtutis. Quæ Mæandrius in a-
 nimum accipiens, reputansque fore ut si
 dominatum ipse deponeret, alius quis-
 piam in eius locum tyrannus constitu-
 retur, non deponendum sibi dominatū
 statuit: sed in arcem regressus, accitum
 vnumquenq; eorum, tanquam rationē
 pecuniarū redditurus, comprehendit,
 alligauitque. Post hæc, dum hi in vincu-
 lis sunt, Mæandrius morbo corripitur:
 quem decessurum credens frater suus,
 nomine Lycaretus, quo facilius Sami-
 rerum potiretur, omnes vinctos intere-
 mit. neque enim videbantur velle liberi
 esse. Igitur ubi Samum tenuere Persæ,
 Sylosonem reducentes, nemo ³ aduer-
 sus eos manū leuauit. ⁴ Atque ii qui cō-
 trariæ Mæandrio factionis erant, dedi-
 tionem se facere velle dixerunt: quin
 & ipse Mæandrius ex insula discedere.
 Approbante hæc Otane, atque inito
 fœdere, eminentissimi quiq; Persarum
 positis sellis eregione arcis sedebant.
 Erat autem Mæandrio germanus vecor-
 diusculus, nomine Charileus, ⁵ qui quod
 delinquere solebat, in subterraneo

CXLII

CXLIV

CXLV

1 In alio repr. 2 Erat spectatus. 3 Id est, illis se opposuit. 4 Quinetiam & Mæandrii milites & ipse Mæandrius, se pa-
 ratos esse data sibi fide insula excedere dixerunt. Quum autem hanc conditionem admisisset Otanes, fidemque dedisset, spectan-
 tium quique Persarum &c. Lego autem τραπεζῶντι ex vet. cod. pro τραπεζῶντι. 5 Qui ob nefcio quod delictum in subterraneo

loco erat alligatus. Hic quum audisset quæ agebatur, & per specum suspiciens vidisset Persas quiete sedentes, vociferando dicebat velle se in colloquiū venire Mēandrii. Eū audiens Mēandrius, iussit solutū ad se adduci. vbi adductus est, confestim conuiciando maledicendoque illi suadebat vt impetum daret in Persas: hæc inquit, Me tu, ô deterime virorum, qui sum tuus frater, quique nihil vinculis dignum peccaui, in subterraneo carcere alligandū putasti: 10 Persas autem, quos cernis te adorientes, atque extorrem facientes, vlcisci non audes, tam faciles tibi ad capiendum? Quos si tu reformidas, præbe mihi auxiliares tuos, vt istos ob suum huc aduentum vlciscar: paratus etiam teipsum ex insula eiicere. Hæc Charileus. Quem sermonem Mēandrius admisit, quantum ego sentio, non quia eo insipientiæ venisset vt putaret suas vires regis superiores esse: sed quia inuidens Sylofonti si ciuitatem & integram & sine labore 20 esset accepturus, maluerit res Samias debilitari Persis irritatis, atque ita tradi: probe intelligens, Persas prius iniuria lacestitos, scuituros esse in Samios, & sibi tutum ex insula excessum esse quandoque vellet. foderat enim sibi occultum cuniculum, ex arce ferentem ad mare. itaque ipse quidem Mēandrius è Samo profectus est. Charileus autem, armatis cunctis auxiliariis, patefactisque portis egreditur in Persas nihil tale expectantes, sed 2 omnia pacata existimantes. 3 In hos Persas qui sellas attulerant, & plurimi momenti erant, dato impetu auxiliarii grassabantur. Dū hæc isti agunt, ceteræ Persarum copix auxilio veniunt: à quibus repulsi auxiliarii, 40 rursus in arcem se recipiunt. Otanes imperator, cernens tantā cladem accepisse Persas, etsi memor erat præceptorū Darii, dum ipsum mittebat, ne quem Samiorū aut occideret aut caperet, sed insulam immunem malorum Sylofonti traderet: tamen horum præceptorum oblitus est, iussitque milites vt quemque Samium adipiscerentur, occidere, virum pariter & puerum. Tunc pars copiarum arcem obsidebat, pars obuium quemque sine discrimine trucidabat, tam in delubris quam extra delubra. Mēandrius è Samo profugiēs, Lacedæmonē nauigauit. eo vbi peruenit,

γύρη ἐδίδετο· καὶ δὴ τότε ἐπαχρύσας τε καὶ ὀρησώμενα, καὶ ὄχκον· τὰς δὲ τὸ γοργύρης, ὡς εἶδε τὸς Πέρσας εἰρηνάως κατημένους, ἐβόα τε καὶ ἔφη λέγων, Μακάριός γε λελθὲν ἐς λόγους. ἐπαχρύσας δὲ ὁ Μακάριος, λύσας αὐτὸν ἐκέλευε ἀγνῶσθαι τὸν αὐτόν· ὡς δ' ἄχρη τὰ χίρια, λαιδρῶν τε καὶ κακίῳ μιν, πῶς ἐπὶ τῷ ὀπτιγῶσι τοῖσι Πέρσησι, λέγων τοιάδε, Εἰ μὲν μὲν, ὡς κακίως αἰδρῶν, εἰς τὸ σε αὐτῷ ἀδελφῶν, καὶ ἀδικήσαντα ἐδὲν ἄξιον δεσμεῖν, δῆσαι γοργύρης ἢ· 10 ξίωσας, ὁρέων δ' τὸς Γέρσας ἐκβάλλοντες τε σε καὶ αἰοικον ποιεῖν τας, ὅτι πολυμῆς ἡ γὰρ, ὅτι πῶς δὴ πῶς τας· ὅτι πῶς χίρια, ἀλλ' εἰ πῶς σφεας κατὰ· ῥωδῆας, ἐμοὶ δὲ τὸς ὀπτιγῶν, καὶ σφεας ἐγὼ πῶς· 20 μωρὸς μωρὸς τὸν αὐτὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν τὸν τε σε ἐκπέμψαι ἐκ τῆς ἐξουσίας εἰμι ταῦτα· ὅτι ἐλξε ὁ Χαρίλεως. Μακάριος δ' ὑπέλαβε τὸ λόγον, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, ὅτι ἐς τὸ ἀφροσύνης ἀπικύμνος ὡς δοξαί· τὸν αὐτὸν δυνάμειν πῶς ἐπεαχρῶν βασιλέος, ἀλλὰ φθονήσας μᾶλλον Συλοσῶντι, εἰ δὲ πονητὴ ἐμελλε ἀπολάμψα· ἀχέραον τὸ πόλιν ἐρεθίστας ὡς τὸς Πέρσας, ἐβλεπὼς ἀδελφῶν ποιεῖν τὰ Σάμια ὀρηγμάς, καὶ ὅτι πῶς ἀδελφῶν· ὅτι ἐπεπλάμνος ὡς παρὸς τοῖς Πέρσησι κακῶς, πρὸς ἐμπικρατέας ἐμελλοντοῖσι Σαμίσι· εἰδὼς τε ἐαυτῷ ἀσφαλέα ἐκδισινέσθαι ἐκ τῆς ἐξουσίας, τότε ἐπεὶ αὐτὸς βέλη· 30 ἐπεπῶντο γὰρ οἱ κρυπτὴ διώρυξ ἐκ τῆς ἀκροπόλιος φέρσας ὅτι γαλασαν. αὐτὸς μὲν δὴ ὁ Μακάριος ἐκ πλῆθους ἐκ τῆς Σαμίας. τὸς δ' ὀπτιγῶν πῶς ὀπτιγῶν ὁ Χαρίλεως καὶ αἰαπετάσας τας πύλας, ἐξῆκε ὅτι τὸς Πέρσας, ὅτι πρὸς δευτέρους τοῖς τοῦ οὐδὲν, δοκέω τας τε δὴ πῶς συμβεβαίαι. ἐμπέσντες δ' οἱ ὀπτιγῶν, τὸ Περσέων τὸς διφροφορῶν τας τε καὶ λόγους πλείους ἐόντας ἐκτεινον. καὶ ὅτι μὲν ταῦτα ἐποίησεν, ἢ δὲ πῶς ὀπτιγῶν ἢ Περσικὴ ἐπεβόησε. πῶς ὀπτιγῶν δ' οἱ ὀπτιγῶν ὀπίσω καὶ ἐλθόντες ἐς τὴν ἀκρόπολιν. Ὅτ' αἰνῶς δ' ὁ γρατῆρος, ἰδὼν πάντος μέγα Πέρσας πεποιθῶν, ἐν πολέσιν τας Δαρφῶς οἱ δὲ πρὸς ἐλλων ἐρετέλλετο, μήτε κτείνῃν μηδὲνα Σαμίων, μήτε αἰδραποδίζεσθαι, ἀπαθῆα τε κακῶν δὲ πῶς ἐναί· 40 τὸν ὀπτιγῶν Συλοσῶντι, τῶν μὲν τὸν ἐν ἐλλων μεμνημῶν, ἐπελαυθαίετο· ὅτι παρὸς ἐλθε τῇ γρατῇ πῶς τας αἰ λαβῶσι, καὶ αἰδρα καὶ παῖδα, ὁμοίως κτενέειν. ἐπὶ ταῦτα δ' γρατῆς οἱ μὲν τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρκειον, οἱ δ' ἐκίφον πῶς τας ἐμπόδων γινόμενον, ὁμοίως ἐν τε ἰσθμῷ καὶ ἐξω ἰσθμῷ. Μακάριος δ' ἀποδράς ἐκ τῆς Σαμίας, ἐκ πλῆθους ἐς Λακεδαίμονα. ἀπικύμνος δ' ἐς αὐτὸν,

137

— fossa vinculus detinebatur. Sic paulo post, Et ex illa subterranea fossa suspiciens &c. Nec tamen γοργύρας est simpliciter subterranea fossa, sed canosa etiam, siue limosa. 1 De omnibus conuenisse existit. 2 Irruentesque auxiliarii Persas eos qui sellas infidebant, & maximæ autoritatis erant, interfecerunt.

καὶ αἰνεῖ κἀμὸς τὰ ἔχων ὅξε' ἠώρησε, ἐποίηε πιά-
 δε' ὅπως ποτήρια ὀργυρέα τε καὶ χρύσεια προ-
 θέτο, οἱ μὲν θεράποντες αὐτῷ ὀξέσμων αὐτά. ὁ δὲ
 ἀμὲν χεῖρον τῷτον τῷ Κλεομένηϊ τῷ Ἀναξανδρί-
 δῳ ἐὼ λόγῳσι ἐὼν, βασιλεύοντι Σπάρτης, προ-
 ἤγε μιν ἐς τὰ οἰκίαια. ὅπως δὲ ἴδοιτο Κλεομένης τὰ
 ποτήρια, ἀπεθώμυζε τε καὶ ὀξέπλησσετο. ὁ δὲ
 αὐτὸν ἐκείλῳ αὐτῶν ἀποφάσκειν αὐτῷ ὅσα βού-
 λητο. τῷτον καὶ δὲ καὶ τῆς εἰρημίας Μααιδεί-
 ου, ὃ Κλεομένης διαμότητος αἰδρῶν γίνεται¹ ὅς λα-
 βεῖν μὲν διδόνμενα ὅτι ἐδιδόμην. μεθῶν δὲ ὡς ἄλ-
 λησι διδίδι τῷ ἄσῳ δῖρῃσιν τιμωρίῳ, βασι-
 λῆϊ ἐφόρῳ, ἀμεινον εἶ² ἔφη τῇ Σπάρτῃ ὅν
 ξεῖνον ὅν Σάμιον ἀπαλλάσσειν ἐκ τῆς Πελο-
 ποννήσου, ἵνα μὴ αἰαπίση ἢ αὐτῷ, ἢ ἄλλον πῖναι
 Σπαρτητίων, κακὸν ἡμέδα. οἱ δὲ ὑπακού-
 σαιτες ὀξεκέρυζαν Μααιδείων. Τῷ δὲ Σά-
 μιον σαλῶσαι τῆς οἰχολογίας, παρέδωκεν Συλο-
 σῶντι, ἔρημον εὐοῦσαν ἀνδρῶν. ὑτέρῳ μὲν τοι χε-
 ρὶ καὶ συγκατοίκισε αὐτῷ ὁ στρατηγὸς Οὔταις,³
 ἐκ τε ὅψιος οὐνέρου, καὶ νοῦσου ἢ μιν κατέλαβεν οὐ-
 σῆται τὰ αἰδῖα. Ἐπὶ δὲ Σάμιον στρατῶμα-
 τος ναυτικῶν οἰχομένη, Βαβυλώνιοι ἀπέσπασαν,
 κάρτα δὲ παρὰ βασιλῆας. ἐὼς γὰρ ὁ, τι-
 μάρος ἦρχε καὶ οἱ ἐπὶ ἐπὶ ἀνδρῶν, ἐπὶ τούτῳ
 πᾶσι τῷ χεῖρ καὶ τῇ στρατῶν ἐς τὴν πολιορκί-
 ῳ παρὰ βασιλῆας. καὶ κως αὐτῶν ποιῶντες
 ἐλαίθαιον. ἐπὶ τε δὲ ἐκ τῶν ἐμφανέος ἀπέσπασαν,
 ἐποίησαν τοῖονδε. τῶν μητέρων ὀξελόντες, γυναι-
 κες ἑκάστος μὴν παρὰ παρὲν, τὴν δὲ ἐβούλετο³
 ἐκ τῶν ἐὼν τῶν οἰκίῳν. τῶν δὲ λοιπῶν ἀπάσας
 σωμαζαγόντες, ἀπέπνιξαν. τὴν δὲ μὴν ἑκάστος
 σιτοποιὸν ὀξελόντες. ἀπέπνιξαν δὲ αὐτῶν, ἵνα μὴ
 σφῶν ὅτι σιτοαἰσθῶσι. Πυθολύμῳ δὲ τῶν
 ὅτι Δαρείδης, καὶ συλλέξας ἀπ᾽ αὐτῶν τὴν ἐὼν
 διώμας, ἐστρατῶντο ἐπὶ αὐτοῖς. ἐπελάσας δὲ
 ὅτι τὴν Βαβυλῶνα, ἐπολιόρχεε, φροντίζοντες οὐ-
 δὲν τῆς πολιορκίας. αἰαθῶντες γὰρ ὅτι πῖναι
 παρὰ βασιλῆας τῶν τῶν οἰχολογίας, κατωρ-
 χέοντο, καὶ κατέσκαπτον Δαρείον καὶ τὴν στρα-
 τῶν αὐτῶν καὶ πῖναι αὐτῶν εἶπε τῷτον ὁ ἔπος, Τί καὶ τη-
 ρεῖς ἐπὶ αὐτῶν Πέρσας, ἀλλ' ὅτι ἀπαλλάσσειν;
 τότε γὰρ ἀρήσεται ἡμεῖς ἐπεὶ ἡμίονοι τέκωσι.
 τῷτον

ἢ παρ-
 σκευάζοντ.
 ἢ ὁ, παρ-
 σκευάζοντ.

habens quæ in discessu exportauerat,
 1 dat negotium famulis ut pocula argen-
 tea & aurea proponant. Dum illi ea pro-
 munt, interea ipse Cleomenē, Anaxan-
 dridæ filium, Spartæ regem, colloquen-
 do deducit ad ædes suas. Cleomenes ubi
 pocula inspexit, præ admiratione atto-
 nitus erat. Mæandrius eum iubere, quæ-
 cunque liberet, illinc asportaret:² idque
 quum etiam atque etiam Mæandrius
 diceret, tamen Cleomenes virorum
 iustissimus extitit, qui ea quæ sibi do-
 nabantur, recipienda non putauit.³ Sed
 quum sensit eadem nonnullis ciuium
 Mæandrium elargiri, quomodo puniri
 deberet excogitauit. aditis enim epho-
 ris, hoc est tribunis plebis, dixit satius esse
 Spartæ hospitem Samiū e Peloponne-
 so ablegari, necui Spartæorum aut ipsi
 aut alii cuipiā persuaderet fieri malum.
 Illi, Cleomeni obsequentes, Mæandri-
 um ablegauerunt. Persæ ubi diripue-
 re Samum, Sylofonti tradiderunt viris
 desolatam. Interiecto tamen tempore
 Otanes imperator frequentem incolis
 effecit,⁴ e visione per quietem morbo
 correptus, quo laborauit circa pudenda.
 ¶ C E T E R V M, interim dum Samum
 nauticus proficiscitur exercitus, interea
 Babylonii rebellauerunt, rebus probe
 admodum comparatis. nam quandiu
 magus imperauit, & septem coniurati
 rem aggrediuntur, per hoc omnetem-
 pus & per occasionem rerum turbata-
 rum, se ad ferendam obsidionē instru-
 xerunt, & in his apparandis vsque latu-
 erunt: verū ubi e professo descuerunt,
 hæc sibi facienda statuerunt:⁵ Matres
 expellunt: mulierum vnam, quam sibi
 quisque voluit, e domesticis deligit, item-
 que vnam ad panem sibi faciendum: ce-
 teras in vnum contractas strangulant.
 hoc idcirco facientes ne rem frumenta-
 riam ipsorum illæ absumerent. His re-
 bus cognitis Darius aduersus eos con-
 tractis omnibus copiis cōtendit: & post-
 quam peruenit, urbem obsidione cin-
 git. Sed illi nihili pendere obsidionem:
 nam cōscensis propugnaculis, tripudia-
 re probraque ingerere Dario atque ex-
 ercitu. quorum quidam ita inquit,
 Quid istic desideretis Persæ? quin po-
 tius absceditis, quippe qui tunc expu-
 gnaturi nos estis quū pepererint mulæ.

CXLI

ci

cu

1 Ita egit: Quum argentea pariter & aurea pocula promississet, vel protulisset, ea famuli extergebant, interea autem ipse cum Cleomene Anaxand. filio Spartæ rege colloquens, eum ad ædes suas deducit. 2 Quum bis atque adeo ter dixisset, 3 Sed quū intellexit eum hæc aliquibus aliis ciuium donaturum, & inde mulctatum iri, aditis ephoris dixit &c. 4 Ex infomni visione & morbo quo illum circa pudenda laborare contigit. Id est, Quod facere in mentem illi venit quum somnium quoddam vidisset, & in morbo incidisset. 5 Matribus suis exemptis, vel, Quum matres secum essent aut segregasset.

CLII Hoc quidam Babyloniorum dicebat, credens nunquā parere mulam. An-
no ac septem mensibus in obsidione cō-
sumptis, iam Darium, atque vniuer-
sum exercitum, tædere quod Babylo-
nios expugnare non posset: et si aduer-
sus illos omnia machinamenta atque o-
mnes insidias expertus, cū alias, tum il-
las quibus eisdē Cyrus expugnauerat.
CLIII Omnia hæc frustra fuerunt, quia Baby-
lonii vehementer excubiis incumbe-
bant. Sed quum ne sic quidem capi
possent, vicelimo quam circumuallati
sunt mense, Zopyro, Megabyzi filio, v-
nius ē septem qui magum sustulerunt,
hoc contigit portentū, vt quædam mu-
larum eius quæ frumentū subuectabāt,
pareret. Quod vbi ei renunciatum fuit,
non credens, ferū ipse inspicere voluit.
eo viso, vetuit seruos cuiuspiam rem ape-
rire, reputans illius Babylonii verba, qui
inter initia dixisset, postquam mulæ pe-
perissent, fore vt muri expugnarentur.
Ex hac fama Zopyro visa est expugna-
bilis Babylon. diuino enim numine &
illum loquutum & suam mulam esse e-
CLIV nixam. Igitur vbi vitum est fatale esse
iam Babylonem capi, adiens Darium,
sciscitatus est nunquid perquam ma-
gni faceret expugnare Babylonem. Au-
diens perquam magni ab illo fieri, aliud
consultat, quomodo ipse foret vrbis ex-
pugnator, & suum hoc esset opus. ² be-
neficia enim apud Persas permultum
ad incrementa honorum consequenda
valent. ³ Eoque nemini expromens se
suffecturū rei faciendæ, si seipsum quum
mutilasset, ad hostes transfugeret, sese
deformissima mutilatione affecit, prorsus
quū id minimi faceret. quippe nares
sibi præcidit auriculæque, comæque
deformiter circumtendit, ⁴ plagas im-
posuit: atque ita ad Darium perrexit.
CLV Quem ille intuens, vitum videlicet spe-
ctatissimum sic mutilatum, adeo graui-
ter tulit vt exiliens ē folio exclamaret,
interrogando quis eum & ob quod fa-
ciatus mutilasset. Ad eum respondens
Zopyrus, Νέμος, inquit, rex præter te,
cuius tanta potentia est, ita me potuif-
set afficere. neque alienus quispiam hoc
mihi fecit, sed ipse ego: quod indigne a-
nimo fero Assyrios Persis illudere. Cui
rex, O vitorum miserrime, inquit, tur-
pissimo facto pulcherrimum nomen
imposuisti, inquitens, propter eos qui

τὸ τοῦτο εἶπε τῷ πρὸς Βαβυλωνίῳ, οὐδ' αὖτε ἐλπίζων
ἡμίονον τεκεῖν. Ἐπὶ δὲ μὲν καὶ ἐπ' αὐτῷ
διεληλυθὸς ἦδη, ὁ Δαρείος τε ἤγαγε, καὶ ἡ στρατὴ
πάντα, οὐ δυνατὴ εἶναι ἐλεῖν τοὺς Βαβυλωνίους·
καὶ τοὶ πόλιν σφίσι μακάριον καὶ πάσας μηχαναὶς ἐπι-
ποιήκεε ἐς αὐτοὺς Δαρείος. ἀλλ' οὐδ' ὥς ἐδύνατο
ἐλεῖν σφέας. ἄλλοι σὶ τε σφίσι μακάριον πειρᾶσθαι
ἰός, καὶ δὴ καὶ τῷ Κύρῳ εἰλέ σφέας, καὶ πύργῳ ἐ-
πειρήθη. ἀλλὰ γὰρ δεινὰς ἴσαι ἐν φυλακῇ οἱ
10 Βαβυλώνιοι, ὅσους σφέας οὖς τε ἔλεῖν. Εἰ-
θαύτα εἰς τὸν μὲν Ζωπύρῳ τῷ Μεγαβύζου, τῷ
τοῦ δὲ τῷ ἐπὶ ἀνδρῶν ἐχρηστο τῷ δὲ μάχῃ κατ-
ελοῖτο, πύργῳ τῷ Μεγαβύζου παρὲν Ζωπύρῳ ἐ-
138 χρηστο πύργῳ τῷ δὲ τῷ οἱ σφίσι μακάριον ἡμίονον
ἔτεκε. ὥς δὲ οἱ ὅσα γὰρ ἐλεῖν, καὶ ὡς ἀπίστους αὐ-
τοὺς ὁ Ζωπύρος εἶδε ὁ βρέφος, ἀπείσας τοῖσι ἰδοῦσι
μηδενὶ φερέειν ὁ γὰρ γένος, ἐβουλόμην. καὶ οἱ πύργῳ
τῷ Βαβυλωνίου ῥήματα, ὅς κατ' ἐργασίας ἐφύκει,
ἐπεὶ δὲ ὡς ἡμίονοι τέκωσι, τότε ὁ πύργῳ ἀλώπε-
20 ῶν, πύργῳ τῷ μὲν Ζωπύρῳ ἐδόκει
ἀλώσιμος εἶναι ἡ Βαβυλὼν. σὺ γὰρ πύργῳ ἐκεί-
νον τε εἶπεν, καὶ ἐαυτὸν τεκεῖν τῷ ἡμίονον. ὥς
δὲ οἱ ἐδόκει μόνον εἶναι ἡ δὲ τῷ Βαβυλὼνι ἀλί-
σκεσθαι, πύργῳ τῷ Δαρείῳ ἀπεσπυλάμηντο εἰς
πύργῳ πολλοῦ κέρους ποιεῖται τῷ Βαβυλὼνι ἐ-
λεῖν. πύργῳ δὲ ὡς πολλοῦ πύργῳ, ἄλλο ἐβου-
λόμην, ὅπως αὐτοὺς τε εἶσαι ὅλῳ αὐτῶν, καὶ ἐαυ-
τῷ ὁ ἔργον εἶσαι. καὶ αὖ γὰρ ἐν τοῖσι Πέρησι αἱ
ἀγαθουργίαι ἐς τὸ πύργῳ ἀπὸ πύργῳ. ἀλ-
30 λὰ μὲν γὰρ ἐκ ἐφύκει ὁ ἔργον δυνατὸν εἶναι
μὲν αὐτοῖς χεῖρ ἡ ποιεῖται, εἰ δὲ ἐαυτὸν λαβησάμηντος
αὐτοῖς ἡμίονον ἐς αὐτοὺς. ἐπὶ αὐτῷ ἐν ἐλατῶν ποιε-
σάμηντος, ἐαυτὸν λαβῶν λαβῶν αἰήκεσθαι. ἀπὸ
πύργῳ γὰρ ἐαυτὸν τῷ ῥῖνα καὶ τὰ ὅλα, καὶ τῷ χέ-
μην καὶ ὡς πύργῳ, καὶ μακάριον, ἦλθε πύ-
ργῳ Δαρείον. Δαρείος δὲ κέρους βαρέως ἡ-
κέχε, ἰδὼν αὐτῶν δοκιμάσθαι ἐλεωδμήμον' ἐκ τε
τῷ δαρείου αἰσπυρήσας, αἰέσας τε καὶ εἶρετό μιν
ὅς τις εἴη ὁ λαβησάμηντος, καὶ ὁ, πὶ ποιεῖται. ὁ δὲ εἶ-
40 πε, Οὐκ ἔστι πύργῳ ὅτι μὴ σὺ, τῷ εἶσαι δυνάμεις
πύργῳ ἐμὲ δὲ ὡς πύργῳ. ὅτι πύργῳ ἀλλοτρίων
ὁ βασιλεὺς πύργῳ ἐργασθαι, ἀλλ' αὐτὸς ἐγὼ ἐμὲ αὐ-
τὸν δεινὸν πὶ ποιεῖται Ἀσσυρίῳ Πέρησι καλῶν
ἐλεῖν. ὁ δὲ ἀμείβετο, ὦ χεῖρ ἡ ποιεῖται ἀνδρῶν, ἐρ-
γῳ ὁ ἀγρίῳ οὐδὲν ὁ καλλιστὸν ἔθευ, φάσκει δὲ

1 Ex hoc omine. 2 Fortia enim facta, vel, Res enim fortiter gesta. 3 Alio enim nullo facto illam se subiugatum co-
gitabat quam si a seipso mutilatus ad illos transfugeret. Tum igitur id parui pendens, seipsum a rocessima mutilatione afficit: vel,
seipsum modo atrocissimo mutilat. 4 Et se flagris cecidit:

„πολιορκουμένοις σεωῦδ' ἀνηκέσως ἀφαινεῖναι. τί
 „δὲ ὧ μάλιστα, λελασμένου σὺ, θάσσονοι πολέμι-
 „οὶ τῷ δακτύλῳ; πῶς οὐκ ἐξέπλωσας τῷ φρε-
 „νῶν, σεωῦδ' ἀφαινεῖς; ὁ δὲ εἶπε, Εἰ μὲν ποὺ ὑπάρ-
 „κει τὰ ἐμὲλλον ποιήσιν, οὐκ αὖ με παρὲς εἶδες.
 „νῦν δὲ ἐπὶ ἐμὲ ὡς βαλλόμενος, ἐπαρῆσα. ἥδη ὦν
 „ἐγὼ μὴ τῷ σὺν δειήσει, αἰρέομαι Βαβυλῶνα· ἐγὼ
 „μὲν γὰρ ὡς ἔχω, αὐτομολήσω ἐς τὸ πείχος, καὶ φή-
 „σω πρὸς αὐτοὺς ὡς ὑπὸ σὺ τὰδε ἔπαθον, καὶ δακνέω,
 „πέπτας σφέας ταῦτα ἔχειν οὐκ ἔχω, τὸ δὲ ἐξέσθαι ἑξαπ- 10
 „ῆς. σὺ δὲ, ἀπὸ ἧς αὐτὴς ἡμέρας ἐγὼ ἐσελθὼ ἐς τὸ πεί-
 „χος, ἀπὸ ταύτης ἐς δεκάτην ἡμέρην τῆς σεωῦτοῦ
 „ἑξαπῆς, τῆς ὁδοῦ μὴν ἔσται ὥρῃ ἀπολυμένης,
 „ταύτη χιλίους τάξον κατὰ τὰς Σεμιράμιδος καλεο-
 „μένης πύλας· μετὰ δὲ, αὐτὴς ἀπὸ τῆς δεκάτης ἐς
 „ἐβδόμην, ἄλλοις μοι τάξον δισχιλίους κατὰ τὰς
 „Νινίων καλεομένης πύλας. ἀπὸ δὲ τῆς ἐβδόμης
 „ἀφελίπων εἴκοσι ἡμέρας, καὶ ἑπτά ἄλλοις κατ- 20
 „ίσθον, ἀγαθὴν κατὰ τὰς Χαλκιδέων καλεομένης
 „πύλας, τετραχιλίους. ἐχόντων δὲ μήτε οἱ πόρι-
 „τεροι μὴδὲν τῷ ἀμυνούτων, μήτε οὗτοι, πλὴν
 „ἐν χειρὶ δύναι. τῷτο δὲ εἶναι ἔχειν. μετὰ δὲ πλὴν εἴκο-
 „σι ἡμέρας, ἴσως πλὴν ἄλλῃ ἑξαπλὴν καλῶ-
 „ειν πέμψω πρὸς βάλλειν πρὸς τὸ πείχος· Γέρας
 „δὲ μοι τάξον κατὰ τὰς Βηλίδας καλεομένης πύ-
 „λας καὶ Κισσίας. ὡς γὰρ ἐγὼ δακνέω, ἐμέο μεγά-
 „λα ἔργα ἀποδεδέσθαι, τὰ τε ἄλλα ὅππῃ ἐξέλθω-
 „μαι ἐμοὶ Βαβυλώνιοι, καὶ δὴ καὶ τῷ πύλων τὰς 30
 „βαλιδάρας· τὸ δὲ ἐσθλὸν τεν, ἐμοί τε καὶ Γέρου-
 „σι μαλὶσσι τὰδε ποιέειν. Ταῦτα ὅτε λαβόμενος
 „ἦε ὅππῃ τὰς πύλας, ὅππῃ ρεφόμενος ὡς δὴ ἀληθ-
 „ως αὐτόμολος· ὁρῶντες δὲ ἀπὸ τῷ πύργῳ οἱ κα-
 „τὰ τῷ τετραγυμνοὶ, κατέτρεχον κατὰ καὶ ὀλί-
 „γον πῶς ἀκλίναντες πλὴν ἐτέρῃ πύλῃν, ἥρως τεον
 „τὴς τε εἰς, καὶ ὅτῳ δέομος ἦεν. ὁ δὲ σφὶς ἠγρόμε-
 „ως εἴη τε Ζώπυρος, καὶ αὐτομολοί ἐς οὐκ εἰσὶν. ἦ-
 „ρον δὴ μιν οἱ σὺλωροι, ταῦτα ὡς ἤκουσαν, ὅππῃ τὰ
 „κρινὰ τῷ Βαβυλωνίων. κατὰ δὲ ἐπὶ αὐτὰ, 40
 „κατοικίετο, φάς ὑπὸ Δαρείου πεποιημένη τὰ
 „πεποίησε ὑπὸ ἐωῦτ' παθῆναι τὰς δὲ πύλας συμ-
 „139 λῶσά οἱ ἀπορριάναι τὴν γαλινὴν, ἐπεὶ τε ὑδαὶς πόρος
 „ἐφάνετο τὸ αἰλώσιος. Νῦν τε (ἐφ' ἡ λέγων) ἐγὼ ὑμῖν
 „ὡς Βαβυλώνιοι ἦκα μέγιστον ἀγαθόν, Δαρεῖον δὲ καὶ
 „στρατὴν καὶ Γέρουσι μέγιστον κακόν. ἔγδ' δὴ, ἐμὲ ἑωδὸν
 „λαβήσασθαι, κατὰ πρὸς ἔξεται· ὅππῃ μακάρι δὲ αὐτὸ
 „πᾶσας

obsidentur, temetipsum indignè lace-
 rasse. Nunquid, ô demens, te mutilato
 hostes citius deditionem facient? quid
 in teipsum laniando sensus amisisti? Ad
 eum Zopyrus, Si, inquit, tecum com-
 municassem quæ eram factururus, tu me
 non permisisses: nunc memet ego adhi-
 bens in consilium, id feci. Itaque iam
 Babylonem capiemus, nisi tu tuis par-
 ces. ego enim ita uti sum ad muros ut
 transfuga fugiam: dicamque ad illos
 me hæc abs te esse passum: &² ut opi-
 nor, ex hoc corporis habitu fidem eis fa-
 ciens, consequar exercitus præfecturâ.
 At tu decimo die quàm muros fuero in-
 gressus, mille milites ex eo genere cu-
 ius amissione nihil admodum damni
 fiat, colloca ad portam quæ vocatur
 Semiramidis: rursus interiectis septem
 diebus, colloca mihi duo millia ad por-
 tas quæ dicuntur Niniorum: atque ter-
 tio, viginti diebus interiectis, e regione
 portarum quæ dicuntur³ Chaldaeorum,
 alios statue, numero quatuor millia:
 dum neque priores neque posteriores
 habeant quo se defendant, præter gla-
 dios: hoc tantum finas eos habere. Post
 diem vicesimū reliquas copias iube re-
 cta muros undiq; subire. Verum ad por-
 tas quæ Belides ac Cissia vocantur
⁴ Persas mihi statuito. etenim (ut ego
 arbitror) Babylonii mihi, qui magna o-
 pera ediderim, committent cum alia,
 tum vero portarum claves. illine mihi
 atque Persis curæ erit operam navare.
 Hæc ubi mandavit, ad muros perre-
 xit, subinde respectans tanquam vere
 perfuga. Eo conspecto qui in turribus
 ad id dispositi erant, deorsum decurre-
 runt, & alteram portam aliquantu-
 lum reclinantes, sciscitabantur quis-
 nam esset, & cuius rei indigens veni-
 ret. Quumque hic dixisset se Zopyrum
 esse, & se ad illos transfugere, cum⁵ ad
 Babyloniorum magistratus deduxerūt.
 Ante quos ubi stetit Zopyrus, condi-
 tionē suam miserabatur, referens à Da-
 rio se passum quæ à semetipso passus se-
 rat: idque ob eam causam quod suasisset
 illi discedere cum exercitu, quoniam
 nulla via ostenderetur vrbis expugnan-
 dæ. At nunc, inquit, ad vos venio Baby-
 lonii, futurus vobis maximo bono, Da-
 rio autem & copiis eius maximo malo.
 Neque enim quod ita me mutilavit fe-
 ret impune, quum habeam exploratos

1 Nisi per tuos steterit. 2 Ut opinor, fide eis facta hæc ita se habere, militum copias impetrabo. 3 Recte legis Χαλδαίων, ut φ in ver. cod. non Χαλιδίων. 4 Ad publicas ædes Bab. eum deduxerunt. à la maison de la ville. Quo quum venisset, condi-
 tionem suam misere deplorabat, refert. 5 φ.

CLIX

πᾶσας τὰς διεξόδους τῆς βαβυλωνιάων. τοιαῦτα ἔ-
 λεγα. Οἱ δὲ βαβυλώνιοι ὁρώοντες αὐτὰ τῆς ἐν
 Πέρσῃ δοκιμώτατον ρινός τε καὶ ὥτων ἐστρημῶν,
 μάστιγι τε καὶ αἵματι αἰσπεφυρμένον, πᾶν χυ ἐλ-
 πίσαντες λέγειν μιν ἀληθῆα, καὶ σφι ἠκὴν σύμμα-
 χον, ὅτι βασιλεὺς ἔτοιμοι ἔσιν ἃ ἐδίδετο σφέων ἐδέετο
 ὁ στρατὸς. ὁ δὲ, ὅτι τε αὐτῶν τὸ παρῆλθε, ἐ-
 ποίειε τὰς τῶν Δαρείου σκευήματα. ὁ δὲ βασιλεὺς γὰρ
 τῇ δεκάτῃ ἡμέρῃ τῆς στρατιᾶς τῶν βαβυλωνίων, καὶ κυ-
 κλωσάμνος τὴν χιλίαν, τὴν περὶ τοὺς ἐσπεύλατο
 Δαρεῖον παῖτα, τὴν τε κατεφόνδουσε. μεθύνοντες δὲ
 μιν οἱ βαβυλώνιοι τοῖσι ἔπειτα τὰ ἔργα παρεχόμενοι
 ὁμοῖα, πᾶν χυ περὶ χαρῆς ἔοντες, πᾶν δὲ ἔτοιμοι ἔ-
 σταν ὑποκρίτεσθαι. ὁ δὲ, ὅτι τῶν ἡμέρας τὰς συγκει-
 μένας, αὐτὸς ἐπιλεξάμενος τῆς βαβυλωνίων, ὁ δὲ βασιλεὺς
 καὶ κατεφόνδουσε τῆς Δαρείου στρατιᾶς τὴν περὶ τοὺς
 χιλίας. ἰδόντες δὲ καὶ τὸ ἔργον οἱ βαβυλώνιοι, πᾶν
 τὴν Ζώπυρον εἶχον ἐν τῇ σφίμασι αἰετόντες. ὁ δὲ, αὐτὸς
 ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς ἐγκειμένας ἡμέρας, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐς τὸ
 περὶ τοὺς χιλίας καὶ κυκλωσάμνος κατεφόνδουσε τοὺς
 περὶ τοὺς χιλίας. ὡς δὲ καὶ τὸ κατέρχασθαι, πᾶν δὲ
 ὡς οἱ τοῖς βαβυλωνίοις Ζώπυρος, καὶ στρατάρχης
 τε ὅτι σφι καὶ τῆς χούλας ἀπέδεδεχτο. Περσ-
 βολῶν δὲ Δαρεῖον καὶ τὰ συγκείμενα ποιούμενους πέ-
 ρειξεν τῆς, ὡς αὐτὰ δὲ πᾶν τὸ δόλον ὁ Ζώπυ-
 ρος ὁ δὲ φανῇ. οἱ μὲν γὰρ δὲ βαβυλώνιοι αἰσχυρῶς
 ὅτι τῆς, ἡμῶν τῆς Δαρείου στρατιᾶς, περὶ
 βάλανσαν ὁ δὲ Ζώπυρος τὰς Κισσίας καὶ Βηλίδας
 καλεομένης πύλας αἰσχυρῶς, ὡς τὴν Πέρσας
 ἐς τῆς. τῆς βαβυλωνίων οἱ μὲν εἶδον ὁ ποιητὴν,
 ὅτι ἔφθασεν ἐς τὴν Διὸς τῆς Βήλων τῆς ἱερῆς οἱ δὲ
 εἶδον, ὡς αὐτὸς τὰς ἐκαστος, ἐς ὃ δὲ καὶ οἱ
 ἔμαθον ποροδεδυμένοι. βαβυλώνιοι μὲν ὡς αὐτὸς ποδύ-
 πον αἰρέθη. Δαρεῖος δὲ ἐπεὶ τε ἐκράτησε τῆς
 βαβυλωνίων, τὴν μὲν, σφέων δὲ τῆς περὶ τοὺς, καὶ
 τὰς πύλας πᾶσας ἀπέσπασε. (ὁ δὲ περὶ τοὺς ἐλῶν
 Κύρος τῆς βαβυλωνίων, ἐποίησε τὴν τε σφίματι
 τὴν τῆς, ὁ Δαρεῖος τῆς ἀνδρῶν τὴν χρυφαίαν μάλιστα
 ἐς τοὺς χιλίους αἰσχυρῶς, τοῖσι δὲ τοῖσι βαβυ-
 λωνίοις ἀπέδωκε τὴν πόλιν οἰκῆειν. ὡς δὲ ἔξοισι
 γυναικας οἱ βαβυλώνιοι, ἵνα σφι γυνεὶ ὑπογίγη-
 ται, τὰς Δαρείου περὶ τὸν ἐποίησε. (τὰς γὰρ ὡς
 τῆς, ὡς καὶ τὰς δεξιὰς δεξιῶνται, ἀπέπνιξαν οἱ
 βαβυλώνιοι, τὴν οἴτου περὶ τοὺς) ἐπεὶ τὰς τοῖ-
 σι περὶ τοῖσι ἐθνεσι γυναικας ἐς βαβυλῶνα κατε-
 σταίαι, ὡς αὐτὸς ἐκαστοῖσι ὅτι τῶν. ὡς τε πᾶν
 μελεῖται ὁ κεφαλαιῶμα τῆς γυναικῶν σκευήθη.

T 4

ἐκ πυτῶν δὲ τῶν γυναικῶν οἱ νῦν Βαβυλώνιοι
 γένοντο. Ζωπύρου ὃς ὁδοὺς ἀγαθοερίην Περ-
 σέων παρεβάλετο πρὸς Δαρείω κειτῇ, οὔτε τῶν
 ὑπερὸν ἡμιόλων, οὔτε τῶν ὑπὲρ πέν, ὅτι μὴ Κῦ-
 ρος μωῦος. πούτω γὰρ ὁδοὺς Περσέων ἡξίωσε κα-
 εῖναι συμβαλέειν. πολλάκις δὲ Δαρείον λέγε-
 ται γνῶμῳ τῇδε ἀποδέξασθαι, ὡς βούλοιο αὐ-
 τῷ Ζωπύρῳ εἶναι ἀπαθῆα τῆς ἀεικείης μάλλον, ἢ Βα-
 βυλώνας οἱ εἴχοσι πρὸς τῇ εὐουσίᾳ πρὸς ἡμέσας.
 ἐτήμησε δὲ μιν μέγας. καὶ γὰρ δῶκε οἱ αὐτῷ
 πρῶτος ἐδίδου ταῦτα τὰ Πέρσῃσι ὅτι πτωχῶτα,
 καὶ τὴν Βαβυλῶνα οἱ ἔδωκε ἀπτελῆα νέμεσθαι μέ-
 χει τῆς ἐκείνου ζῆς· καὶ ἄλλα πολλά ἀπέδωκε.
 Ζωπύρου δὲ πούτου γίνεται Μεγαβύζης, ὃς ἐς Αἴ-
 γύπτῳ αἰτία Ἀθιναίων καὶ τῶν συμμάχων ἐ-
 ξεστήγησε. Μεγαβύζου δὲ πούτου γίνεται Ζώ-
 πυρος, ὃς ἐς Αἴγυπτον ὑπομόλησε ἐκ Περ-
 σέων.

ex quibus qui sunt Babylonii originem
 duxerunt. Zopyri autem præstantia
 facta nemo Persarum, Darii iudicio, su-
 pergressus est, neque eorum qui prius,
 neque eorum qui posterius extiterunt,
 præter unum Cyrū: cui comparari nul-
 lus unquam Persarum dignum se ex-
 istimavit. Ferturque Darius hoc dictum
 sæpenumero vsurpasse, præoptaturum
 se Zopyrum nihil esse cladis passum,
 quam viginti sibi Babylones ultra illam
 quam haberet acquiri. Egrege vero eū
 remuneratus est, cum dando quotannis
 quæ apud Persas sunt honorificentissi-
 ma, atque alia permulta, tum tradita Ba-
 bylone immuni, quoad viueret, in pecu-
 liarem portionem. Huius Zopyri filius
 fuit Megabyzus, qui dux exercitus exti-
 tit in Ægypto aduersus Athenienses &
 focios: atque huius Megabyzi filius Zo-
 pyrus ille qui ad Athenienses transfugit
 à Persis.

cix

HERO-

HERODOTI HPOΔOTOY

HALICARNASSEI TOY AΛIKAPNΑΣΣΕΩΣ

HISTORIARVM LIBER

quartus, qui inscribitur

ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΤΕΤΑΡΤΗ,

ἑπταετησίῃ

MELPOMENE.

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ.

OST Babylonis expugnationem, Darius aduersus Scythas expeditionem fecit. Nam quum floreret viris Asia & magno pecuniae prouentu;

cupido incessit ei Scythas vlciscendi: quippe qui priores iniuriam intulissent; quum Media ingressi essent, & eos qui

occurrerant, proelio vicissent. Etenim Scythae (quemadmodum superius à me dictum est) duodetriginta annos superiori Asiae imperitauerunt. siquidem per-

sequentes gentem Cimmericam, ingressi Asiam, abrogarunt imperio Medos, qui ante ipsorum aduentum Asiam obtinuerant. Sed Scythas, quum octo & viginti annos peregre abfuissent, in patriam reuertentes, excepit non minor quam

Medicus fuerat, labor. Offenderunt enim non exiguum exercitum sibi occurrentem. Vxoribus namque eorum, in diuturna virorum absentia ad seruos acces-

serant visu orbatos. Orbant autem Scythae seruos omnes lactis gratia, quod po-

tant, ita id facientes: Sufflatoria ossa fistulis simillima sumuntur, eaque genitalibus equarum imposita ore inflantur. Hoc aliis facientibus, alii equas emul-

gent. Hoc ideo se facere aiunt, quod venae equarum sufflatae implentur & mammae descendunt. Posteaquam emulxerit lac, in concaua vasa lignea diffundunt. His circumpositi caeci lac agitant.

cuius quod summum est delibatur, pretiosiusque habetur: vilius autem, quod subsidit. Huius rei gratia Scythae quemcunque capiunt, visu orbant. non enim

agricultores sunt, sed pastores. Ex his igitur seruis & vxoribus Scytharum

progenita est iuuentus: quae suorum natalium conditione cognita, obuiam perrexerit illis qui reuertebantur à Medis. Et primum

ΕΤΑ' δὲ τὴν Βαβυλωνίαν ἀνέστησιν ἐγγύετο ὑπὲρ Σκύθας αὐτῶν Δαρείου ἑλθεῖν. αὐθιγὸς γὰρ τῆς Ἀσίης αὐδ' ἔχουσιν, καὶ χρημάτων μεγάλων σκυλιόντων, ἐπιθυμῶσι Δαρείου πείσασθαι Σκύ-

θας, ὅτι ἐκείνοι πρὸς τὸν Δαρείου ἐσβαλόντες ἐς τὴν Μήδικήν, καὶ νικήσαντες μάχῃ τὰς αἰπουλῆναι, ἔπεισεν αὐτοὺς τῆς γὰρ αὐτῶν Ἀσίης ἦρξαι (ὡς καὶ

πρὸς τὸν Μοῖ εἰρηται) Σκύθαι ἔπειτα δὴ δύνανται πείσασθαι. Κιμμερίους γὰρ ὑπὲρ διώκοντες ἐσβαλόντες τὴν Ἀσίην, καὶ παύσαντες τῆς ὁρμῆς Μή-

δοις. οὗτοι γὰρ, πρὶν ἢ Σκύθας ἀπικέσθαι, ἦρχον τῆς Ἀσίης. τοὺς δὲ Σκύθας ἀποδημήσαντας, ὅκτω καὶ εἴκοσι ἔτη, καὶ ἀφ' ἑξήκοντος τοσούτου καπνίσαντες ἐς τὴν σφετέρην, ὅτε δὲ ἔλασαν τῶν τῆς

Μηδικῆς ὄρεσι γὰρ αἰπουλῆναι σφί γ' ἐπαπὴν ὅτε ὀλίγην. αἱ γὰρ τῶν Σκυθῶν γυναῖκες, ὡς σφί οἱ ἄνδρες ἀπῆσαν χρόνον πολλόν, ἐφοίτεον πρὸς τοὺς

δούλους. Τὰς δὲ δούλους οἱ Σκύθαι πᾶσι τυφλοῖσι, τῶν γὰρ λακτος εἶνεκεν, ἔπεισεν αὐτοὺς ποιεῖντες ὡς ἐπεὶ αὐτοὺς φασὶ τῆς λακτος ὁρμῆς, αὐτοῖσι πρὸς ἐμφορεσάτους, τῶν τοὺς ἐσθύντες ἐς τὴν θάλασσαν ἵππων

τὰ ἀφθρα, φασὶ τοῖσι σώμασι δῆλοι ὅτι δῶν φασὶν ὁρμῆς ἀμέλγας. φασὶ τῶν δὲ εἶνεκεν τῶν τοὺς ποιεῖν τὰ φλέβας τε πίμπλασθαι φασὶ τῶν τῆς ἵππου, καὶ ὅτι ἔθαρ κατέαζον. ἐπεὶ δὲ αὐτοὺς ἀμέλγας ὅτι γὰρ, ἐσθύντες ἐξ ὕλιναι ἀγνῆτα καὶ ἔλασαν, καὶ πρὸς τῶν τῆς

τῶν ἀγνῆτα τῶν τυφλῶν, δύνανται ὅτι γὰρ. καὶ ὅτι αὐτῶν ὑπὲρ τῶν ἀγνῆτων ἀπαρῶσαντες, ἠγέονται εἶναι πρὸς τὸν

πρὸς τὸν ὅτι ὡς αὐτοὺς ἠγέονται εἶναι. Τῶν δὲ αὐτῶν εἶνεκεν ἀποδύναται αὐτοὺς λακτος οἱ Σκύθαι, ἐκλυφλοῖσι. ὅτι γὰρ ὁρμῆς εἰσὶν, ἀλλὰ νομάδες. Ἐκ τῶν τῶν δὴ ὡς σφί τῶν δούλων καὶ τῶν γυναικῶν ἐβάρυνθη ὁρμῆς. οἱ ἐπεὶ τε ἑμῶν τῶν σφετέρην γυνῆσιν, ἠγνοῦντο τοῖσι καπνοῖσι ἐκ τῶν Μήδων. καὶ πρὸς τὸν

πρὸς τὸν ὅτι ὡς αὐτοὺς ἠγέονται εἶναι. Τῶν δὲ αὐτῶν εἶνεκεν ἀποδύναται αὐτοὺς λακτος οἱ Σκύθαι, ἐκλυφλοῖσι. ὅτι γὰρ ὁρμῆς εἰσὶν, ἀλλὰ νομάδες. Ἐκ τῶν τῶν δὴ ὡς σφί τῶν δούλων καὶ τῶν γυναικῶν ἐβάρυνθη ὁρμῆς. οἱ ἐπεὶ τε ἑμῶν τῶν σφετέρην γυνῆσιν, ἠγνοῦντο τοῖσι καπνοῖσι ἐκ τῶν Μήδων. καὶ πρὸς τὸν

1 Intellige de iis qui in occursum ad resistendum illis venerant. 2 In patriam post tam longum temporis intervallum reuert. 3 Cum seruis rem habuerant. 4 Nomades.

μὲν τὴν χώραν ἀπετάμοιτο, πέφρον ὀρυζάμενοι
 Ὀρέαν, κατατίησθαι ἐκ τῆς Ταυρικῆς ἔρπον ἐς
 τὴν Μαυρίην λίμνην, ἥ ἔστι μέγιστη μὲν τῶν περὶ
 ὁρίων ἐστὶ ἀλλὰ τοῖσι Σκυθῆσι ἀπὸ κατὰ ὁρίων ἐ-
 μάχοντο. γιομένης δὲ μάχης πολλάκις, καὶ ἔδωκε
 ὁδὸν πλεοὶ ἔχον τῶν Σκυθῶν τῇ μάχῃ, εἰς
 αὐτὴν ἔλεξε παῖδε, Οἷα ποιεῖσθαι, αἰδρεῖς Σκυθαί, δέ-
 λοισι τοῖσι ἡμετέροισι μάχόμενοι, αὐτοὶ τε ἐλασσόνες
 κτείνονται γινόμεθα, καὶ ἐκείνους κτείνοντες ἐλασ-
 σόντων τοῖσι πόν ἀρξομεν. ἴν ὧν μοι δοκέει ἀρχμας μὲν
 καὶ πόσα μέγιστα, λαβόντες δὲ ἕκαστον ἑῖς πᾶσι τῶν
 γὰρ, ἵεναι ἄσπονδοι. μέγιστον γὰρ ὄρεον ἡμέας ὁ-
 πλὰ ἔχοντες, οἳ δὲ ἐνόμιζον ὁμοιοὶ τε καὶ ὁμοίων ἡ-
 μῖν εἶναι, ἔπειτα δὲ ἰδόμεθα μάστιγας ἀπὸ τῶν ὀπλων ἔχον-
 τας, μάχοντες ὥς εἰσι ἡμετέροι δούλοι, καὶ συγχοῖντες

141 τῆτο, ἐκ τῶν ποταμῶν. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ
 Σκυθαί, ἐποίησαν ὅτι τελέα. οἳ δὲ ἐκπλαγῆτες ὅτι
 τὰ γινόμενα, τῇ μάχῃ τε ἐπελάθοντο, καὶ ἔφασκον.
 ἔτι οἱ Σκυθαί τῇ τε Ἀσίῃς ἤρξαν, καὶ ἔξελαντες
 αὐτοὺς ἀπὸ Μιδών, κατὰ τὴν ἑσπέραν ποταμὸν ἐς τὴν
 σφετέρην. τῶν δὲ εἰνεκα ὁ Δαρφίος πῖσθα, βελό-
 μνος, στυγερῶς αὐτοὺς ἐράττωμα. ὧς δὲ
 Σκυθαί λέρησι, νεώτατον ἀπὸ τῶν ἐθιῶν εἶναι
 σφετέροι. τῆτο δὲ ἡμέρας ὧδε αὐτοὺς ἡμέρας τρεῖς
 πᾶσι τῇ γῇ ταύτῃ ἐβόηον ἐν μὲν, ὧς ὅμα εἶναι Ταρ-
 γίταον. τῶν δὲ Ταργίταος τέκευ τὴν γυναικα λέρησι
 εἶναι (ἐμοὶ μὲν ἔπειτα λέρησι, λέρησι δὲ ὧν) Δία
 τε καὶ Βορυσθένης τῶν ποταμῶν θυγατέρα. ἡμέρας μὲν
 τοῖς δὲ ἡμέρας τρεῖς, Λειπόξαιν, καὶ Ἀρποξαῖν καὶ
 νεώτατον Κολάξαιν. ὅτι τῶν τῶν ἀρχόντων, ἐκ τῶν
 οὐρανοῦ φερόμενα χρυσέα ποιήματα, ἀρτοτρόχον τε
 καὶ ζυγὸν καὶ σάκεα καὶ φιάλιν, πεσόντες τῶν Σκυ-
 θηκῶν. καὶ τὸν ἰδὼν τῶν ποταμῶν τὸν ποταμὸν ἄσπον-
 δον, Βουλόμνος αὐτὰ λαβεῖν. τὸν δὲ χρυσόν, ὅτι
 ὁπότε καὶ ἔαται. ἀπαλαχθέντος δὲ τῶν ποταμῶν, πορσι-
 εῖαι τὸν δούτερον καὶ τὸν αὐτοὺς ταῦτα ποιεῖν. τοῖς
 μὲν δὲ καὶ ὁμοῖον τὸν χρυσόν ἀπώσασθαι. τρεῖς
 δὲ τῶν νεώτατων ἐπελάθοντες καὶ σβῶναι, καὶ μιν ἐκ-
 νον χρύσειον ἐς ἐὼν τῶν. καὶ τὴν πορσιότερον ἀδελ-
 φοὺς τῶν ταῦτα συγχοῖντας, τὴν βασιλῆην τῶν
 σδμ τῶν δὲ τῶν νεώτατων. Ἀπὸ μὲν δὲ Λει-
 πόξαιος γερονταίης τῶν Σκυθῶν εἰς Αὐχάται
 ἡμῶς καλέονται. ἀπὸ δὲ τῶν μέσων Ἀρποξάιος, οἱ
 Κατάρσι τε καὶ Τραπῖες καλέονται. ἀπὸ δὲ
 τοῦ νεώτατου αὐτῶν, τοῖς βασιλῆας εἰς καλέον-
 ται Παραλάται. σύμπασι δὲ εἶναι οὐνομα Σχο-
 λῆτος, τοῦ βασιλῆος ἐπωνυμίην. Σκυθας δὲ

quidem regionem intersepsit ducta la-
 ta fossa, quæ à Tauricis montibus per-
 tingebat ad Mæotin paludem omnium
 maximam : ¹ deinde in his confitens,
 Scythis introire conantibus repugna-
 bat. Sæpe commissa pugna, quum nihil
 tamen Scythæ proficerent, quidam ex
 eis inquit, Quidnam rei facimus viri
 Scythæ, cum nostris ipsorum seruis di-
 micantes? qui & quum interficimur, i-
 ipsi pauciores efficimur : & illos interfi-
 ciendo, paucioribus deinceps impera-
 bimus. Mihi videtur hastis arcubusque
 omisissis sumenda flagella quibus equos
 verberamus, & ad illos propius eun-
 dum. Nam quoad vident nos arma ha-
 bentes, arbitrantur se similes nobis, at-
 que è similibus esse : ubi nos pro armis
 verbera tenentes viderint, tunc se nostros
 seruos esse intelligentes, atque id agno-
 scentes, non perstabunt. Hoc Scythæ
 quum audissent, ita sibi faciendum pu-
 tauerunt. Quæ ex re perculsi illi, pugna
 immemores, fugâ capefferunt. Ita Scy-
 thæ imperio sunt Asiæ potiti : & rursus à
 Medis eiekti, ad terram hunc in mo-
 dum reuersi. Hac de caussa Darius vl-
 ciscendi cupidus, comparauit exerci-
 tum. ¶ Scythæ gentem suam omnium
 nouissimam esse aiunt, idque hoc mo-
 do extitisse. Virum quendam in hac
 terra, quum deserta esset, primum fuis-
 se, nomine Targitaum, & eius paren-
 tes (quod tamen mihi ² non probatur)
 Iouem, Borysthenisq; fluuii filiam. Ta-
 ligenere ortum aiunt Targitaum : eius-
 que tres liberos fuisse, Lipoxain, Arpo-
 xain, & ³ nouissimum Colaxain. His re-
 gnantibus, demissa cælitus in Scythicâ
 regionem, ex auro facta, aratrum, iu-
 gum, securim, phialam. Quæ quum pri-
 mus omnium inspexisset natu maximus,
 accessisse animo illa sumendi : sed eo ac-
 cedente, aurum arsisse : hoc digressio, se-
 cundum accessisse, & itidem aurum ar-
 sisse. Ambobus ab ardenti auro sum-
 motis, quum minimus natu accederet
 tertius, aurum fuisse extinctum, & ab
 illo asportatum. eaque re maiores fra-
 tres animaduersa, totum regnum ad
 minimum detulisse. Et à Lipoxai qui-
 dem progenitos esse Scythas, quorum
 genus Auchatæ appellatur : ab Arpo-
 xai vero, qui medius fuit, eos qui Ca-
 tiari & Traspies nominantur : à minimo
 autem natu, reges qui Paralata vocan-
 tur. Omnibus autem nomen esse Sco-
 loris, regis cognomen. sed Scythas

τῶν ὁμοῖον
 μίλων.

¹ Deinde vero conantibus irrumpere Scythis se prælio opponebat. ² Non sit verisimile) ³ Natu minimum

VII Græci appellauere. Hunc in modum se extitisse Scythæ memorant, & ex quo extiterunt, à primo rege Targitao, usque ad Darii aduersus ipsos transitum, annos omnino mille non amplius fuisse. Aurum vero illud sacrum in primis custoditur à regibus, placaturque maioribus hostiis, & aditur quotannis solenniter. & qui aurum sacrum habens, die festo dormierit sub dio, is nunquam perennare fertur: & ob id dari ipsi tantum soli quantum vno die vectus equo peragrarè potest. Quum autem regio sit ingens, Colaxain constituisse tritarium filiis suis regnum: eorumque vnum & quidem maximum, vbi aurum afferuatur. ² Superiora autem ad ventum aquilonem vergentia, vltra quam regionem nulli incolere possint, neque prospicere neque transire, propter interfusas pennas. Pennis enim tū terram tum aerem oppletum esse: & has præpedire visum. Hæc Scythæ de seipsis pariter ac de regione superiore narrant.

VIII At Græci qui Pontum incolunt, ad hunc modum: Hercule, Geryonis vacas agentem, in hanc peruenisse terram, quæ deserta esset, quam nunc Scythæ incolunt. Geryonem autem habitasse extra Pontum in terra quam Græci insulam Erythiam vocant, contra Gades, quæ sunt extra columnas Herculis in Oceano. (Océanum vero, ab ortu solis incipientem, circumfluere terram, verbis quidem affirmant, sed re tamen non demonstrant.) Herculem, quum illinc ad regionem quæ nunc Scythica vocatur venisset, substrata sibi pelle leonis obdormisse (deprehēderat enim eū vehemens pluuia & gelu) & dum dormit, interea equas eius à curtu pascētes, diuina quadā sorte amotas, nō comparuisse. Eas experrectus quum indagaret, omnem regionem collustrans, tandem in terram quæ dicitur Hylæa deuenisse: ibiq; in antro quandam inuenisse virginem ancipitis naturæ, humanæ ac serpentinæ: superne quidem, ³ femorum tenus, feminam: inferius autem, viperam. Eam conspicatū Herculem atque admiratū, interrogasse nunc ubi suas equas errabundas vidisset. Illamque respondisse, Se quidem illas habere: sed non prius reddituram ei quam cum ipsa coisset: Herculem pro ea mercede cum femina concubuisse.

Ελληνες οὐνόμασαν. Γεραιόνα μὲν νῦν σφέας, οὕτω λέγουσι οἱ Σκύθαι· ἔπειτα δὲ σφι, ἐπεὶ τε γήρῃσι, τὰ σύμπληρα, λέγουσι εἶ) ἀπὸ τῆς παλαιῆς βασιλῆος Ταργίτου ἐς τὴν Δαρείου Διάβασι τὴν ὅτι σφέας, χιλίων οὐ πλέω, ἀλλὰ πεσέτα. ὃν δὲ χρυσὸν τῆτον ὃν ἱερὸν φυλάσσει οἱ βασιλεῖς ἐς ταμαλίστα, καὶ θεοῖσι μεγάλῃσι ἱλασκέμενοι μετέρχονται αἰὰ πρὸς ἑαυτοὺς. ὅς δ' αἰέχων ὃν χρυσὸν ὃν ἱερὸν ἐν τῇ ὁρτῇ παλαιός καὶ ἀκαχμήθη, εἰ-
¹⁰ τος λέγεται· ἔπειτα Σκύθων οὐ διεναιτίζειν· διδιδά-
 θαι δὲ οἱ Διὶ τῶν ὅσα δὴ ἵππων ἐν ἡμέρῃ μὴ πε-
 ελάσῃ αὐτοὺς. τῆς δὲ χώρας εὐρύτης μεγάλῃς, ῥι-
 φασίας καὶ βασιλῆας τοῖσι πασι τοῖσι ἐν αὐτῇ κα-
 τὰ τὴν σφῆρα Κολαξάιν· καὶ τοῦτων μὴν μεγίστην
 ποιῶσι, ἐν τῇ ὃν χρυσὸν φυλάσσει· τὰ δ' ἐκ-
 ὑπερθε παρὲς βορέην λέγουσι αἰέμον τῶν ὑπερ-
 κων τῆς χώρας, οὐκ οἶατε εἶ) ἐπὶ παρὸς ὅτι οὐ-
 τε ἱερὸν, οὐτε διεξίεναι, ἔπειτα πῶς κεχυμένων
²⁰ πῆραν γὰρ καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ ὃν ἡέρα εἶ) πλέων,
 καὶ ταῦτα εἶ) τὰ ἀποκρίοντα τὴν ὅτι. Σκύ-
 θαι μὲν ὡς παρὲς σφέας τε αὐτῶν, καὶ τῆς χώρας
 τῆς κατὰ τὴν λέγουσι. Ἐλλήνων δὲ οἱ ὃν πόν-
 τον οἰκεῖντες, ὡς· Ἡρακλέα ἐλαμύνοντα καὶ Γη-
 ρυόνα βεῖς, ἀπικέσθαι ἐς γλῶσσαν τῇ ἐν αὐτῇ ἐρή-
 μῳ, ὡς πῶς Σκύθαι ἡμῶν. Γηρυόνα δὲ οἰ-
 κείν, ἔξω τῆς πόντου, καπικημέων, ἡμῶν Ἐλλήνες λέ-
³⁰ γουσι Ἐρύθριαν ἡμῶν, τὴν παρὲς Γηδέρουσι τοῖσι ἐ-
 ξω ὅτι Ἡρακλῆων ἐν ἡμῶν ὅτι τὰ ὠκεαῖα. ὃν
 δὲ ὠκεαῖον λόγῳ μὲν λέγουσι ἀπὸ ἡλίου αἰαπέ-
 ων ἀρξάμενον, γλῶσσαν δὲ πᾶσαι ῥέειν, ἔργῳ δὲ οὐκ
 ἀποδεχῶσι. ἐνθαυτῇ ὃν Ἡρακλέα ἀπικέσθαι
 ἐς τὴν νῦν Σκυθίαν χώραν καλεομένην. καταλα-
 βεῖν γὰρ αὐτὸν χειμῶνά τε καὶ κρυμὸν. ἐπειροσά-
 μενον δὲ τὴν λεοντὴν, κατὰ πῶσιν. καὶ δὲ οἱ ἴσ-
⁴⁰ τος καὶ ἀπὸ τῆς δέματος νεμομένης ἐν τούτῳ τῶν
 χώρας, ἀφ' ἡμῶν αἰατὴν τὴν τύχη. ὡς δ' ἐν ἡμῶν
 ὃν Ἡρακλέα, διδιδάται. Γαῖα δὲ τὰ τῆς χώ-
 ρης ἐπέξελόντα, τέλος ἀπικέσθαι ἐς τὴν Ἰλλίαν
 καλεομένην γλῶσσαν. ἐνθαυτῇ δὲ αὐτὸν ὄρεσιν ἐν αὐτῇ
¹⁴² μίξον ἀρξάμενον πῶς Ἐχιδνὰ διφύεα. τῆς τὰ μὲν
 αἰὼν ἀπὸ τῶν γλαυκῶν, εἶ) γυναικὸς τὰ δ' ἐν ἡμῶν, ὅ-
 φιος ἰδύσθαι ὅτι θηοῦμασάντα ἐπείρεσθαι μιν εἰ καὶ ἰ-
 δοίη πῶς πλασμένης. ὅτι δὲ Φαίαι ἐν αὐτῇ ἔχουσιν,
 καὶ οὐκ ἀποδύνειν ἐκείῃ παρὲς ἡμῶν οἱ μὴ θέλωσι. ὃν
 δὲ Ἡρακλέα μὴ θέλωσι ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν τούτῳ.

1 Studiofissime 2 Quæ vero sunt Boream versus, vltra eos qui supremam regionis partem incolunt, ea nec prospici nec transiri posse propter interf. Oce. 3 Natium.

periculum: at reges, pro regione cum inuasoribus dimicandum. Ita quum neutris alteri obtemperare vellent, & populus censeret sine proelio demigrandum, tradita inuasoribus regione: reges vero, in sua potius patria occumbendum, nec vna cum plebe fugiendum censuisse, quor bona habuissent, & quor mala euidencia habituri essent patria profugi, reputantes: hæc illos sentientes, inter se decertasse, utrosque numero pares: & omnes qui mutuis ictibus concidissent, fuisse à populo Cimmericorum sepultos ad flumen Tyrem: (& eorum adhuc sepulcrum extat.) Sepultis his, illum è regione migrasse: quam desertâ superuenientes Scythas occupauisse. Extantque adhuc in Scythia tum muri Cimmerici, tum portoria Cimmerica, tû regioni cuidam nomen Cimmericæ est, & Bosphorus qui Cimmericus appellatur. Cõstat autem Cimmericos¹ in Asiam fugisse Scythas, & Chersonnesum condidisse, vbi nunc Sinope Græca vrbs sita est. Apparet etiam Scythas in persequendis illis Mediam intrasse, via aberrantes. nam Cimmerici quidem fugientes, iter semper secundum mare tenebant: Scythæ autem eos ad dexteram Caucasum habentes insequiebantur, donec ingressi sunt Mediam, itinere in mediterranea conuerso. ¶ Alia quoque fertur communis Græcorum barbarorumque narratio: Aristeus quidam Proconnesius, versificator, Castrobii filius, memorauit se Phœbo instinctum venisse ad Issedonas: & supra hos incolere Arimaspos, viros vnoculos: & item supra hos esse grypas, qui aurum asserunt: ac super hos esse Hyperboreos, *id est superaquilonares*, ad mare pertingentes. Hos autem omnes, præter Hyperboreos, Arimaspsis autoribus, assidue finitimis bellum inferre, & ab Arimaspsis exterminari Issedones, ab Issedonibus Scythas. A Scythis autem vexatos Cimmericos, qui ad australe mare incolebant, regionem relinquere. Itaq; ne Aristeus quidẽ cum Scythis de ea regione consentit. Qui vnde fuerit, qui hæc retulit, dictum est à me: sed à me dicetur item quænam de eodem viro in Proconneso & Cyzico audierim. Aristeum aiunt, quum nullo suæ ciuitatis esset inferior genere, ingressum in Proconneso fullonicam officinam, decessisse: fullonemq; occlusa officina, abisse denunciatum rem propinquis defuncti.

[illegible]

143

λεζόμε-

1 Id est, in Asiam venisse quum fugerent Scythas.

ἐσπεδασμένου δὲ ἡδὴ τῷ λόγῳ ἀπὸ τῆς πόλεως
 τεθνηκώς εἴη ὁ Ἀριστέης, ἐς ἀμφίβασίαν τοῖσι λέγου-
 σι ἀπικρέεσθαι ἀνδρᾶ Κυζικηνόν, ἡγεῖσθαι ἄρτα-
 κης πόλιος· φαίτω στυτυχαῖν τε οἰόντι δὲ Κυζι-
 κῶν, καὶ ἐς λόγους ἀπικρέεσθαι. καὶ τῷτον μὲν οὐτε-
 ρωδὺς ἀμφισβητεῖν· τοὺς δὲ περὶ στήθεας τῶν
 νεκρῶν δὲ κρηφίον παρῆναι, ἔχοντας τὰ πόρος-
 φρεα, ὡς ἀμνηστούμενοι· αἰοιχθέντες δὲ τῷ οἰκή-
 ματος, οὐτε τεθνεῶντα, οὐτε ζῶντα φαίεσθαι Ἀρι-
 στέην· μετὰ δὲ, ἐβδόμῃ ἔτει φαίνεσθαι αὐτὸν ἐς Πε-
 ροχνηήσιν, ποιήσασθαι τὰ ἔπεα ταῦτα παύσας· Ἐλ-
 λιώων Ἀεμμάσσεια καλέεσθαι. ποιήσαντα δὲ, ἀ-
 φαιδῶναι τοδούτερον. Ταῦτα μὲν αἱ πόλεις αὐ-
 τὰ λέγουσι. τὰ δὲ εἶδα Μεταποντίνοισι τοῖσι ἐν Ἰ-
 ταλίῃ συγκυρήσασθαι μὲν τῶν ἀρσίων τῶν δού-
 τέρην Ἀεγέω τῷ Περχνηήσιον ἔτεσι τεσσέρας·
 καὶ ὅσιν οἰοῖσιν, ὡς ἐγὼ συμβαλλόμενος ἐν Προ-
 χνηήσιν τε καὶ Μεταποντίῃ δέλοισιν. Μεταποντί-
 νοι γὰρ φασὶ αὐτὸν Ἀεγέην φαίνεσθαι σφίσι ἐν πό-
 λιν, καλεῶσθαι βωμόν Ἀπόλλωνι ἰδρυσάσθαι, καὶ
 Ἀεγέω τῷ Περχνηήσιον ἐπωνυμίην ἔχοντα ἀνδρι-
 αῖτα παρ' αὐτῶν ἵσθαι. φαίει γὰρ σφίσι ὅτι Ἀ-
 πόλλωνι Ἰταλιωτέων μοιῶσι δὴ ἀπικρέεσθαι ἐς τὴν
 χώραν, καὶ αὐτὸς οἱ ἔπεισθαι οἰκῶν Ἀεγέης· τότε
 ὅτε εἶπετο τῷ ἡρώ, ἐξ ἧς κέραι· καὶ ὅτι, εἰ ποῖα ταῦ-
 τα, ἀφαιδῶναι σφέας ὅτι Μεταποντίνοι λέγουσι ἐς
 Δελφοὺς πέμψασθαι, ὅτι ἡνὶ ἐπειρωτῶν ὅτι δὲ φά-
 σμα τῷ ἀνδρὶ τοῦ εἴη· τῶν τε Πυθίῃ σφέας κα-
 λῶναι πεῖθεσθαι τῷ φάσματι· περὶ μάλιστα ὅτι, ἀ-
 μείνον στυοῖσθαι. καὶ σφέας δὲ ἀμείνονας ταῦτα,
 ποιήσασθαι ὅτι τελέα. καὶ νῦν ἔσθαι ἀνδρὶ ἐπωνυ-
 μίην ἔχον Ἀεγέω, παρ' αὐτῶν τῷ ἀγάλματι τῷ
 Ἀπόλλωνος. ὅτι αὐτὸν δαΐφναι ἐσῆσι· ὅτι ἄ-
 γαλμα ἐν τῇ ἀγορῇ ἰδρυται. Ἀριστέω μὲν οὖν πέ-
 ρει ποσαῦτα εἰρήσθαι. τῆς δὲ γῆς τῆς πέρι ὁ λό-
 γος ὁδε ἄρμηται λέγεσθαι, ὅσους οἱ δὲ ἀτρεκέως
 ὡς ὅτι, ὅτι κατὰ τῶν ἑστί. ὅσους γὰρ δὴ αὐτοῖσι πῶς εἰ-
 δύει φαίμεν διδάσκειν περὶ αὐτοῦ. ὅσους γὰρ ὅσους Ἀ-
 ριστέης, ὅτι ὁλίγη περὶ τῶν τέτων μνήμην ἐποι-
 ῶμεν, ὅσους ὅτι περὶ τῶν Ἰσηδίων, ἐν αὐτοῖσι
 τοῖσι ἔπεα ποιέων, ἔσθαι ἀπικρέεσθαι· ὅτι τὰ κατὰ
 τῶν ἑλβε ἀκῆ, φασὶ Ἰσηδίωνας ὅτι τὰ ταῦτα λέ-
 γουσιν. ἀλλ' ὅσον μὲν ἡμεῖς ἀτρεκέως ὅτι μακρότα-
 ποὶ οἱ οἱ τ' ἐγὼ μέγα ἀκῆ ὅτι ἀπικρέεσθαι, περὶ εἰρήσθαι.
 Ἀπὸ τῶν Βορυσθενείτων ἐμπορίου (τῶν γὰρ τῶν
 παραθαλάσσιων μοσάται τὸν ἐστὶ πάσης τῆς Σκυθίας)

Disipatoque iam per urbem rumore
 Aristeum esse vita functum, 'superue-
 nisse sermoni de hac re disputantium;
 quendam Cyzicenum, ex vrbe Artacia
 profectum, qui diceret sese fuisse con-
 gressum cum Aristeo apud Cyzicum,
 atque colloquutum. Et quum id iste cō-
 tendendo afficeretur, propinquos mortui
 ad fullonicam præsto fuisse, habentes
 quæ ad efferendos homines expediunt:
 sed aperta domo, Aristeum nec viuum
 comparuisse nec mortuum. septimo-
 que deinde anno, quum in Procon-
 neso comparuisset, eos versus fecisse
 qui nunc à Græcis Arimaspei vocantur:
 quibus cōditis, rursus euanuisse. Hoc
 istæ ciuitates commemorant: 2 quod
 scio congruisse cum Metapontinis qui
 sunt in Italia, trecentis & quadraginta
 annis postquā iterum euanuit Aristeus,
 quemadmodum coniiciens & in Pro-
 conneso & apud Metapontinos inueni.
 Metapontini enim aiunt Aristeum,
 quum apud ipsos apparuisset, iussisse
 aram Apollini extrui, & iuxta eam eri-
 gi statuam quæ cognomen Aristei Pro-
 connesi haberet: quod diceret Apolli-
 nem ad eos 3 solos ex Italiotis in ipsorum
 terram venisse, se illū affectante, & qui
 nunc Aristeus esset, tum fuisse coruum
 quum deum affectaretur. Et hæc lo-
 quutum euanuisse. Eoque aiunt Meta-
 pontini se Delphos ad deum misisse sci-
 scitatum quodnam illud hominis esset
 4 proloquium, sibi que iussisse Pythiam
 ut dicto audientes essent. melius enim
 cum ipsis actum iri, si parerent. Se igitur
 hæc admittentes 'perfecisse. Et nunc
 statua extat cognomine Aristei, iuxta a-
 ram ipsam Apollinis, in foro extructam:
 circumstantibus vtrinque lauris. Hæc
 de Aristeo hætenus. ¶ Regione autem
 de qua nos dicere institueramus, quæ-
 nam sint vltiora, nemo exploratum
 habet. neque enim id ego ab aliquo
 audire potui, qui se diceret nosse quod
 ipse vidisset. Ac ne Aristeus quidem
 ipse (cuius paulo ante feci mentionem)
 in iis quos fecit versibus, ait se vltra Isse-
 dones processisse: sed vltiora fando si-
 bi esse cognita, quod Isседones diceret
 ista commemorare. Verum nos, quoad
 6 longissime rem inuestigare potuimus,
 omnem referemus: Ab empotio Bo-
 rysthenitarum (hoc enim ex maritimis
 totius Scythiæ est maxime medium).

1 Cyzicenum quendam, ex Artace vrbe venientem, altercatum fuisse cum illis qui id dicerent: affirmantem se Aristeo oc-
 currisse, eundem Cyzicum, & cum eo colloquutum esse. Qui de re dum pertinaciter contenderet, propinquos mort. 2 At ista Me-
 tapontinis qui sunt in Italia, contigisse scio trecent. 3 Solos ex Italiotis esse in quorum terram Apollo venisset, 4 Visum,
 5 Præstitisse. Vel, effecta reddidisse. 6 Penitissime

primi incolunt Callipidæ, qui sunt Græcoscythæ, *id est, de Græcis facti Scythæ*: super hos aliud genus eorum qui vocantur Halizones. Horum utriusque cum¹ in ceteris seruant ritum Scytharum, tum in ferendo, atque vescendo cæpe, allio, lente, milio. Supra Halizones autem incolunt Scythæ aratores,² qui non ad panem conficiendum serunt triticum, sed ad illud torrendum. Supra hos incolunt Neuri: quorum tractus qui ad aquilonem vergit, quantum nos scimus, desertus est. Atque hæc quidem nationes iuxta flumen Hypanin colunt, ad occidentalem partem Borysthenis. Verū transmissio Borysthenæ, à mari prima est Hylæ: dehinc habitant Scythæ agricolæ, quos Græci qui³ sub Hypani incolunt, Borysthenitas appellant, ipsi vero se Olbiopolitas. Hi igitur agricolæ Scythæ⁴ colunt eum quidem tractum qui vergit ad auroram, trium dierum itinere, pertingentes ad flumen nomine Panticapem: cum vero qui ad ventum aquilonem, vndecim dierum nauigatione, Borysthenem versus. tractus autem qui vltior est, in multum sane spatii desertus est. Ultra quā solitudinem habitant Androphagi, *id est, virorum carne vescentes*, separata natio, ac nequaquam Scythica. At supra hos deserta iam proculdubio omnia, nec vlla gens, quantum nos scimus. At horum Scytharū qui agricolæ sunt, plagam quæ ad auroram vergit, transmissio flumine Panticape, Scythæ nomades, *id est, pecuarii*, incolunt, neque serentes quicquam neque arantes. Nuda autē arboribus est omnis hæc plaga præter Hylæam. Nomades autem isti incolunt tractū quatuordecim dierum longitudinis, auroram versus, ad Gerrhum vsq; flumen. Trans Gerrhū autem sunt⁵ ea quæ vocantur regia, & Scythæ optimi pariter & plurimi, & qui suos seruos esse ceteros Scythas arbitrantur: à meridie quidem ad Tauricam regionem pertingentes: ab aurora vero, ad fossam⁷ quam dixerunt illi qui è cæcis geniti fuerunt, Oryxam: & ad emporium paludis Mæotidis, quod vocatur Cremni, *id est, prærupta*: quorum pars ad flumen Tanain porrigitur. At quæ superiora sunt, ad ventum aquilonem, Scythiæ regiis, ea incolunt Melanchlæni, alia gens non Scythica. Et supra Melanchlænos paludes sunt, & deserta

ἀπὸ τοῦτου τῶν τοῖ Καλλιπιδᾶν νέμονται, εἶοντες Ἕλληνες Σκύθαι. ὧν δὲ πύτων, ἄλλο ἔθνος, οἱ Ἀλαζόνες καλεόνται. οὗτοι δὲ καὶ οἱ Καλλιπιδᾶν παρὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὴν Σκύθησι ἐπασκέουσι· σίτον δὲ καὶ σπείροντες, καὶ σιτίζονται καὶ κρόμμυα καὶ σκόροδα καὶ φακὰς καὶ κέγχρους. ὧν δὲ Ἀλαζόνων οἰκέουσι Σκύθαι ἄροτῆρες, εἰς οὗς ὅτι σιτήσιν σπείροντες ὅν σίτον, ἀλλ' ὅτι τῶν σιτῶν. πύτων δὲ κατὰ τῶν οἰκέουσι Νευρί. Νευρῶν δὲ ὁ πᾶς Βορέην αἰέμων, ἔρημον αἰδεσθῶτων, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν. ταῦτα μὲν τῶν δὲ ὕπνου ποταμὸν ὅτι ἔθνεα πᾶσι ἐσπέρην τῷ Βορυσθένειος. Ἀτὰρ ἀφ' αὐτῆς δὲ Βορυσθένεα ἀπὸ θαλάσσης, τῶν τοῖ μὲν ἢ ὕλας· ἀπὸ δὲ ταύτης, αἰδεσθῶτοι οἰκέουσι Σκύθαι γεωργοί· τοὺς Ἕλληνες οἱ οἰκόντες ὅτι τῶν ὕπνου ποταμῶ καλέουσι Βορυσθενίτας· σφέας δὲ αὐτοὺς, Ὀλβιοπολίτας. οὗτοι ὦν εἰ γεωργοὶ Σκύθαι νέμονται ὁ μὲν πᾶς ἕως ὅτι τρεῖς ἡμέρας ὁδοῦ κατήκοντες ὅτι ποταμὸν τῶν οὐνοῦ καίτοι Γαυπη καὶ τῶν· ὁ δὲ πᾶς Βορέην αἰέμων, πλοῖον αἰὰ δὲ Βορυσθένεα ἡμερέων εἵδεκα. ἥδη δὲ κατὰ τῶν πύτων ἢ ἔρημος ὅτι πολλόν. μετὰ δὲ τῶν ἔρημον Ἀνδροφάγοι οἰκέουσι, ἔθνος ἐόν ἴδμεν, καὶ οὐδαμῶς Σκυθικόν. ὁ δὲ πύτων κατὰ τῶν, ἔρημον ἥδη ἀληθέως, καὶ ἔθνος ἀνδροσθῶτων ὁδὸν, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν. τὸ δὲ πᾶς τῶν ἕως τῶν γεωργῶν πύτων Σκυθῶν, ἀφ' αὐτῆς δὲ Γαυπη καὶ τῶν ποταμῶν, νομάδες ἥδη Σκύθαι νέμονται, οὐ τί τι σπείροντες ὁδὸν, οὔτε ἄρουρες· φιλὴ δὲ δένδρεων ἢ πᾶσα αὕτη γῆ, πλεονῶν τῆς ὕλας. οἱ δὲ νομάδες οὗτοι ὁ πᾶς ἕως, ἡμερέων τεσσέρων καὶ δέκα ὁδόν νέμονται χώρην κατὰ τῶν οὐσῶν ὅτι ποταμὸν Γερρῶν. Πέρην δὲ τῶν Γερρῶν ταύτα δὲ καλεῖται βασιλῆα ὅτι, καὶ Σκύθαι οἱ ἀριστοὶ τε καὶ πλείστοι· καὶ τοὺς ἄλλους νομίζοντες Σκύθας, δοῦλους σφετέρους εἶναι. κατήκοντες δὲ οὗτοι ὁ μὲν πᾶς μετὰ τῶν, εἰς τῶν Ταυρικῶν· ὁ δὲ πᾶς ἕως ὅτι τε πᾶσιν, τῶν δὲ οἱ ἐκ τῶν τυφλῶν ἡμῶν οὐρανῶν, καὶ ὅτι τῆς λίμνης τῆς Μαγνήδος ὁ ἐμπόριον, ὁ καλεῖται Κρημνοί. παρὰ δὲ αὐτῶν κατὰ ἡμέρας ὅτι ποταμὸν Ταυρῶν. τὰ δὲ κατὰ τῶν πᾶς Βορέην αἰέμων τῶν βασιλῆων Σκυθῶν οἰκέουσι Μελαγχλαῖνοι, ἄλλο ἔθνος, ὃ ἐκ Σκυθικόν. καὶ ἡμῶς Μελαγχλαίων ὁ κατὰ τῶν, λίμνη, καὶ ἔρημος

1 In ceteris quidem ritum Scytharū seruant, sed frumentum serunt & edunt, necnon cæpe, & allium, & lentem, & milium.

2 Qui frumentum non ad vescendum serunt, sed ad vendendum. Sup. 3 Ad Hypanin fluuium incol. 4 Colunt, orientem quidem versus, trium dierum iter. 5 Boream autem versus, dierū vndecim, secundo flumine Borysthenæ. 6 Vel, Ex quæ vocatur regia, sub. domus. 7 Quam foderunt qui è cæcis illis geniti fuerunt. E cæcis illis quorum videlicet facta fuit supra mentio.

is à nemine laeditur. Nomē eis est Argip-
 xxiv pxi. Ad hos vsque caluos ingens quo-
 quouersus prospectus est regionis &
 gentium, quæ in conspectu sunt ex Bo-
 risthenis atque ex aliis Ponticis empo-
 riis. Scythæ qui ad eos commeant, per
 xxv septem interpretes totidemque linguas
 perueniunt. Horum tenuis notitia re-
 rum habetur. at quod supra illos caluos
 est, nemo pro comperto referre potest.
 nam montes editi atque prærupti transi-
 tum interdiciunt, quos nemo transcen-
 dit. Isti tamen calui referunt, (quæ apud
 me fidē non habent) incoli montes ab
 hominibus capripedibus: quos vbi trāf-
 ieris, esse alios qui senos menses dor-
 miant. quod ego in primis non admitto.
 Sed tractum illum qui ad aurorā caluis
 est, ab Issedonibus habitari sine ambi-
 guitate compertum est. Ille vero superi-
 or qui vergit ad aquilonē, tam Issedo-
 nibus quam caluis ignotus est, nisi qua-
 xxvi tenus isti ipsi dicunt. Issedones porro
 talibus moribus uti feruntur: Quoties
 pater alicui decessit, omnes eius propin-
 qui pecora adducunt, quæ vbi mactaue-
 runt concideruntq; concidunt & mor-
 tuum patrem illius à quo in conuiuium
 accipiuntur, commixtisque omnibus
 carnibus conuiuiū exhibent. Caput au-
 tem defuncti² denudatum purgatumq;
 inaurant, eoque pro simulacro vtuntur,
 agentes illi quotannis maiores hostias
 ceremonialque. Hæc filius patri facit,
 quemadmodū Græci natalitia. Dicun-
 tur præterea & isti iusti esse, & ipso-
 rum vxores peræq; fortes ac viri. Hi &
 xxvii ipsi cognoscuntur. Quod supra hos est,
 ibi aiunt Issedones esse homines vno-
 culos, & grypes auri custodes. Hoc ab eis
 acceperunt Scythæ, à Scythis nos ceteri
 accipientes, verū putamus, ac Scythice
 eos appellamus Arimaspos. nam arima
 Scythæ vnum vocant, spu vero oculum.
 xxviii Omnis autē quam dixi regio, adeo infes-
 tatur hyberna sæuitia vt octo mensibus
 tolerari nō possit: tale illic gelu est.³ sic
 ubi aquam effundas, modo facias ibi
 lutum, facies autem si illic ignem ac-
 cenderis. Ibidem quoque mare glacia-
 tur, & omnis Cimmerius Bosphorus: su-
 per quam glaciē omnes qui intra fossam
 incolūt Scythæ exercitus ducūt, & plau-
 stra agūt trans mare vsq; ad Indos. Ita vis
 hyberna octo mensibus perstat, quatuor
 tamen mensibus reliquis frigora illic
 sunt. Vbi etiam aliam quam in ceteris
 regionibus condicionem habet hyems.

ἡ δὲ γὰρ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἄρμα δι' ὅτι ἄρμα-
 παῖσι. Μέχρι μὲν ἡ τῆς Φαλακρῶν τετῶν,
 πολλὰ περὶ φαντα τῶν χώρων ἐστὶν, καὶ τῆς ἐμπεδω-
 θένων. καὶ γὰρ Σκυθῶν πινὲς ἀπικρέοντες εἰς αὐτοὺς, τῆς
 χαλεπὸν ἐστὶν πηλὸν καὶ ἑλλήνων τῶν ἐκ Βορυσθένης
 τε ἐμπορεῖ καὶ τῶν Ποντικῶν ἐμπορεῖων. Σκυθῶν
 οἱ αὖ ἐλθόντες εἰς αὐτοὺς, δι' ἐπὶ τὴν ἐρμύων καὶ δι' ἐ-
 πὶ τὴν γλαυκῶν ὄρεων ἀφ' ὧν ἀφ' ὧν. Μέχρι μὲν δὲ τῆς
 τετῶν γινώσκουσι. ὅτι τῆς Φαλακρῶν κατὰ τὴν οὐρανὴν
 10 ἀβέχεται οἱ δὲ φέρουσι. ἔρεα γὰρ ὅτι τῆς ἀποτάμνει
 ἄβαστα, καὶ οὐδὲν σφραγισθέντα. οἱ δὲ Φαλακροὶ
 ἔτοι λέγουσι, (ἐμοὶ μὲν ἔτις ἀλὲντες) οἱ δὲ τὰ ἔ-
 ρεα αἰγί ποδας ἀνδρῶν. ὡς δὲ αἰγί τῶν τετῶν, ἄλλους
 αἰδουμένους εἶναι, οἱ δὲ ἐξ ἀμύλων καθεύδουσι. ἔτι δὲ ἔκ
 οὐδὲν καὶ τῶν δόχων ἀπὸ τοῦ πρὸς ἡμῶν τῶν Φαλα-
 κρῶν γινώσκουσι ἀβέχεται ἀπὸ Ἰσσηδῶν οἰκόμε-
 νοι. ὅτι μὲν τοὶ κατὰ τὴν οὐρανὴν ἀνέμων, ἔτι γινώ-
 σκουσι, ἔτι τῶν Φαλακρῶν, ἔτι τῶν Ἰσσηδῶν, εἰ μὴ ὅσα
 αὐτοὶ τῶν τετῶν λέγουσιν. Νόμοις δὲ Ἰσσηδῶν
 20 τοῖσι δὲ λέγουσι χρᾶσθαι. ἐπεὶ αἱ αἰδουσι ἀποτάμει παῖρ,
 οἱ περὶ τῶν τετῶν πᾶντες περὶ τῶν τετῶν. καὶ
 ἐπεὶ τὰ ταῦτα ἴσταντες, καὶ κατὰ τὴν οὐρανὴν τὰ κρέα,
 κατὰ τὴν οὐρανὴν καὶ τῶν τετῶν τετῶν τῶν τετῶν.
 αἰαμίζαντες δὲ πᾶν τὰ κρέα, δαΐτα περὶ τῶν τετῶν.
 τῶν τετῶν κατὰ τὴν οὐρανὴν καὶ τῶν τετῶν κατὰ τὴν οὐρανὴν,
 ἀποχρυσῶσι καὶ ἐπεὶ τὰ ἀτὰ ἀλάλματι χρέωνται,
 θείας μεγάλας ἐπετείουσι ὅτι τελέοντες. παῖς δὲ πα-
 τὴρ τῶν τετῶν ποιῶν, κατὰ τὴν οὐρανὴν ἑλπίσιν. ἄλ-
 λως δὲ διὰ τῶν καὶ ἔτοι λέγουσιν εἶναι. ἰσοκρατίες δὲ ὅ-
 30 μοῖως αἱ γυναικες τοῖσι ἀνδράσι. γινώσκονται μὲν δὲ
 καὶ ἔτοι. Τὸ δὲ ἀπὸ τῶν τετῶν κατὰ τὴν οὐρανὴν, Ἰσσηδῶν
 εἰσι οἱ λέγοντες μνησθῆναι αἰδουμένους καὶ χρυ-
 σοφύλακας χρύπας εἶναι. τῶν τετῶν τῶν τετῶν Σκυθαὶ
 τῶν τετῶν λέγουσιν. τῶν τετῶν Σκυθῶν ἡμεῖς οἱ
 δὲ οἱ νεομίκαι, καὶ ἔτοι μνησθῆναι αὐτοὺς Σκυθῶν.
 Αἰμασσοὶ. αἰμασσοὶ ἐκ τῶν Σκυθῶν, αὐτοὶ
 40 δὲ τῶν οὐρανῶν. Δυσχέμερος δὲ αὐτῆς κατὰ τὴν οὐρανὴν
 χθὲς πᾶσα χώρα ἔτι δὲ τῶν τετῶν. ἔτι δὲ τῶν τετῶν
 τῶν τετῶν ἀφ' ὧν οἱος γίνεσθαι χρυμὸς, καὶ τοῖσι ὕδωρ
 ἐκ τῶν τετῶν καὶ ποιήσας. πῦρ δὲ αἰατῶν, ποιήσεις
 πηλὸν καὶ τῶν τετῶν πηλὸν, καὶ ὁ Βόσπορος πᾶς ὁ
 Χιμμέριος. καὶ ὅτι τῶν τετῶν οἱ αἰδουμένοι τῶν τετῶν Σκυ-
 θαὶ κατὰ τὴν οὐρανὴν ἐρατεύουσιν. καὶ τῶν αἰματῶν ἐπελαύ-
 νουσι τῶν τετῶν Ἰνδῶν. ἔτι δὲ τῶν τετῶν οἱ μνησθῆναι
 ὅσα τελέει χημῶν ἐών. τῶν τετῶν ὅτι τῶν τετῶν
 φύλα αὐτῶν ἐστὶν. κατὰ τὴν οὐρανὴν ὅσα χημῶν Ἰνδῶν
 πᾶσι τοῖσι καὶ τῶν τετῶν καὶ τῶν τετῶν καὶ τῶν τετῶν.

1 Neque ab illis caluis neque ab Issedonibus habitari compertitur. 2 Pili nudarum 3 Quibus si aquam eff. lutum non facies. facies au.

ἐν τῷ τῶν μὲν ὠρεῖν οὐκ οὔει λόγῳ ἄξιον ὁδεῖν,
 ὅς τ' ἔρεος, ὅον οὐκ αἰεὶ. βρογαὶ τε ἤμος τῇ ἄλλῃ
 γίνονται, τῆνικαὶ μὲν οὐ γίνονται, θέρεος δ' ἀμρι-
 λαφές· ἢν δ' χειμῶνος βρογτὴ γήνηται, ὡς τέρας νε-
 νόμισαι θαυμάζεσθαι· ὡς δ' ἐν τοῖς σεισμοῖς γήνηται
 μὲν τε θέρεος μὲν τε χειμῶνος ἐν τῇ Σκυθικῇ, ὡς τέ-
 ρας θαυμάζεσθαι. ἴσται δ' ἀνέχοντο φέρεσι δ' ἢ
 χειμῶνα τῶν, ἡμίονοι δ' ὁδε ὅνοι ἀνέχονται τῶν
 ὄρχων. τῇ δ' ἄλλῃ ἴσται μὲν ἐκ κρομῶ ἐσώ-
 πτες ἀποσφακίζουσι, ὅνοι δ' καὶ ἡμίονοι ἀνέχον- 10
 ται. Δοκέει δέ μοι καὶ ὅς ἡμῶς τῶν βοῶν τοιαύ-
 του ἀφ' αὐτῶν οὐ φύειν κέρεα αὐτοῖσι. μαρτυρεῖ δέ
 με τῇ γνώμῃ καὶ Ὀμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσσίῃ, ἔχον
 ὡδε,

Καὶ Λιβύῃ, ὅτι τ' ὄρνεις ἀφαρ κεραοὶ τελέ-
 γουσι·

ὁρθὰς εἰρημνίον, ἐν τοῖσι θερμοῖσι καὶ ὡς γένεσθαι
 τὰ κέρεα· ἐν δ' τοῖσι ἰσχυροῖσι φύχεις ἢ οὐ φύειν κέ-
 ρεα τὰ κτενέα ὄρχων, ἢ φύοντα, φύειν μόγισ.
 Ἐνθαὶ μὲν οὖν ἀφ' αὐτῶν φύχεται γίνεται αὐτῶν θω- 20
 ὤμαζω (παραθήκας γὰρ δὴ μοι ὁ λόγος ἐξ ὄρχων
 ἐδίδετο) ὅτι ἐν τῇ Ἡλείῃ πάση χώρα οὐ διωέσθαι
 γίνεσθαι ἡμίονοι, ὅτε φύχου τῶν χώρων ἔοντες, ὅτε
 ἄλλα φανεροῦ αἰτίου ὁδεῖνός. φασὶ δ' αὖτε Ἡλείοι
 ἐκ καπάρης τῶν ἔγινεσθαι σφί ἡμίονοις· ἀλλ' ἐπ-
 εἶπεν ὁ παλαιός ἢ ὥρῃ καὶ σκεῖσθαι τῶν ἰπποῖς, ἐξελθού-
 νοις ἐς τοὺς πλησίον χώρους αὐτῶν καὶ ἐπειτὰ σφί ἐν
 τῇ τῶν πέλας ὁπίσθι τοῖς ὄνοις, ἐς ἃ ὁ σκῶσι αἱ ἴπ-
 ποι ἐκ γαστρί' ἐπείσθαι ὅ ὀπίσω ἀπελαύνουσι. Πε- 30
 ρὶ δ' τῶν περὶ τῶν Σκύθων λέγουσι ἀνὰ πλεονεῖ-
 ναι δὲ ἡμέρας, καὶ τοῦ τῶν εἰνεῖα οὐκ οἶσι τε εἶναι οὐτε ἰ-
 δεῖν ὅ ὡς τῶν τῆς ἡπείρου, οὐτε διεξίεναι, τῶν δέ ἐ-
 χωρεῖ αὐτῶν τῶν γνώμων· τὰ κατὰ τῶν αὐ-
 τῶν τῶν χώρων αἰεὶ νίφεται, ἐλασσονί δ' τῶν θέρεος ἢ τῶν
 χειμῶνος, ὡς καὶ εἰκός. ἥδη δ' ὡς οὖν ἀνὰ γένεσθαι
 ὅνα ἀδρὴν πῶλον οὖσαν εἶδε, οἷδε δ' λέγω· εἶκοι γὰρ
 ἢ χιὼν περὶ τοῖσι. καὶ ἀφ' ὅν χειμῶνα τῶν ἔον-
 τα τοιοῦτον ἀοίκητα τὰ πᾶσι βορῇ ὅτι τῆς ἡπείρου
 αὐτῆς. τὰ ὡν πῆρα, εἰκάζοντες τῶν χιόνων, τοὺς
 Σκύθας τε καὶ τῶν περὶ οἰκίους διδάσκω λέγειν. αὐ- 40
 τῶν μὲν οὖν τὰ λέγεται, μακρότατα εἰρηται. Ὑ-
 περὶ βορέων δὲ πᾶσι ἀνὰ τῶν οὐτῶν πᾶσι Σκύθας λέ-
 γουσι ὁδεῖν, οὐτε πινες ἄλλοι τῶν αὐτῶν οἰκημέ-
 νων, εἰ μὴ ἄρα Ἰασκιδόνες. ὡς δ' ἐγὼ διδάσκω, οὐδ' ὅ-
 οὔτοι λέγουσι ὁδεῖν. ἔλεγον γὰρ ἀνὰ καὶ Σκύθας,

nam quum tempus pluendi est, nihil
 ibi quod sit vllius momenti, pluit: æstate
 pluere non cessat. ¹ Quinetiam toni-
 trua cum alibi, tum ibi nulla existunt, æ-
 stas nubila est: hyeme si fiant tonitrua,
 pro ostento habetur. terræ motus in Scy-
 thia si existat seu æstate seu hyeme, tan-
 quam prodigium admirantur. Eam vim
 hyemis equi perferunt, muli asinique
 neque insipientem quidem ferunt:
 quum tamen alibi stantes in gelido equi
 tabefiant, asini vero ac muli durent. Et
 hæc mihi videtur esse caussa cur omni-
 no cornua bouino generi non succre-
 scant: astipulante sententiæ meæ Homeri
 carmine in Odyssea, quod ita habet,
Et Libyen, ubi sunt cornuti protinus a-
gni.

Quod recte dictum est, in locis calidis
 mature cornua existere. at in vehemen-
 tibus frigoribus aut non oriuntur statim
 pecoribus cornua, aut si oriuntur, vix o-
 riuntur. In Scythia itaq; hoc propter
 frigora contingit. Quo magis miror (ab
 initio enim oratio mea indagare insti-
 tuit) cur in omni Eleo agro muli ne-
 queant gigni, quum neque locus sit fri-
 gidus, neque vlla alia caussa appareat.
 Aiunt Eleenses ipsi ex imprecatione
 quadam id sibi contigisse: quumque
 tempus aduentat conceptus equarum,
 se in loca finitima illas educere: ibi post-
 quam admiserint asinos, ² dumque con-
 ceperint, tunc rursus eas reducere. De
 pennis autem quibus aiunt Scythæ op-
 letum esse aerem, & idcirco non pos-
 se prospici longius continentem, nec
 ulterius transiri, hæc est mea sententia:
³ Quod ultra eam regionem assidue nin-
 git, & (vt credibile est) minus æstate
 quam hyeme. nam, (prout cuilibet emi-
 nus intuenti cadentem niuem copiosam
 liquet quod dico) nix pennis assimilis
 est: & propter hanc talem hyemem in-
 habitabilia sunt eius continentis loca
 quæ ad aquilonem spectant. Eoque
 opinor, pennas niuem esse intetpretan-
 tes Scythas ac circumiectas gentes, ita
 loqui. Verum ⁴ ea quæ reperiuntur, lon-
 gissime dicta sunt. ¶ De Hyperboreis
 autem hominibus neque Scythæ quip-
 piam, neque alii vlli illic incolentium
 memorant, præter Issedones: ne ipsi
 quidem (vt mihi videtur) dicentes ali-
 quid. dicerent enim & Scythæ de hoc,

¹ Tonitrua quo tempore sunt alibi, ibi non sunt, at æstate frequentia existunt. Quod si hyeme sit. ² Et gravidæ fuerint, tunc rursus. ³ Quæ sunt ultra hanc regionem loca, semper niuola sunt, minus tamen (vt rationi consentaneum est) æst. quam hyeme. Iam vero quisquis cadentem copiosam niuem intuentus est cōminus, intelligit quod dico. nix enim pennis similis est. ⁴ Quæ commemorantur ab aliis, latissimè expōita sunt.

quemadmodum de vnoculis dicunt .
 Quanquam & ab Hesiodo de Hyperbo-
 reis mentio fit : quinetiam ab Homero
 in Epigonis, si tamen Homerus re vera
 fecit hos versus. Sed multo plurima
 de his Delii memorant, sacra alligata in
 triticea stipula ex Hyperboreis delata
 venisse ad Scythas, à Scythis deinceps fi-
 nitimos accepisse, gradatimque per sin-
 gulos ad¹ occasum vsque : atque illinc
 meridiem versus dimissa, à primis Græ-
 corum Dodonæis esse accepta, & ab his
 descendisse ad Meliensem sinum, per-
 uasisseque in Eubœam, & oppidatim vs-
 que ad Carystum: ab hac vero reliquisse
 Andrum. Carystios enim esse qui in Te-
 num portarint, Tenios vero in Delum:
 atque ita hæc sacra in Delum aiunt per-
 uenisse. Sed primum Hyperboreos mi-
 sisse duas puellas quæ ferrent hæc sa-
 cra, quas Delii aiunt Hyperochen & La-
 odicen : & cum his tutelæ gratia quinq;
 è suis popularibus, qui eas deducerent:
 nunc Peripherees vocatos in Delo, ubi
 in magno honore habentur. Sed quum
 isti ab Hyperboreis missi, rursus non re-
 diredent, indigne ipsos Hyperboreos tulisse,
 si eos quos assidue mitterent non re-
 ciperent. Ita misisse qui ferrent ad confi-
 nes suos sacra in stipula tritici ligata, iu-
 berentque illos considerate mittere ad
 aliam nationem: atque ita hæc gradatim
 missa, aiunt deuenisse in Delum. His
 ego sacris simile quiddam fieri animadu-
 uerti à feminis Thraciis atque Pæoniis,
 quæ in sacrificando regiæ Dianæ, non
 sine stipula triticea id faciunt: atque ipse
 vidieas facientes. Ceterū his vir-
 ginibus Hyperboreis vita functis in De-
 lo, parentant puellæ Delicæ ac pueri,
 tonsis vtriq; crinibus: quos² puellæ qui-
 dem fuso inuolutos, supra monumen-
 tum deponunt: pueri autem ad quandā
 herbam applicantes, & ipsi sepulchro
 imponunt. Est autem monumentū in-
 tra Artemisium ad sinistram intranti-
 bus, oleaque supra ipsum est nata. Hoc
 honore ab incolis Deli afficiuntur hæ
 virgines. Aiunt vero iidem Argin &
 Opin virgines ex Hyperboreis, eorun-
 dem hominum ætate, in Delum ve-
 nisse, etiam priores Hyperoche & Lao-
 dice : & has quidem venisse ad red-
 dendum Lucinæ tributum quod pro
 partu maturando instituerant : Argin
 vero & Opin vna cū ipsis deis aduenisse,
 ἐπὶ τῷ πρῶτῳ Ἰπέρουχης τε καὶ Λαοδίκης. ἡ
 χου δὲ ἐπὶ τῷ αὐτῷ φόνῳ ἀπικέα. τὸ δ' Ἀρ

ὡς καὶ παρὶ τῶν μυνοφθαλμων λέγρουσι. ἀλλ' Ἡσιόδω
 μὲν ὅτι παρὶ τῶν περὶ ὧν εἰρημνύει, ἔστι καὶ ὁ μήτε
 ἐν ἐπιγίοισι, εἰ δὴ τῶν ὄντων γε ὁ μῦθος ταῦτα τὰ
 ἔπειτα ἐποίησε. Πολλὰ δ' ἐπὶ πλείω παρὶ αὐτῶν
 Δῆλιοι λέγρουσι, φάμμοι ἰσθ' ἐν δὲ δυνάμει ἐν κα- ἔστι δὲ δὲ
μῦθος
 λάμῃ πυρῶν, ὅς τ' ὡς περὶ ὧν φερέμεθα, ἀπικρέε-
 αῖς ἐς Σκυθίας. ἀπὸ δ' ὅτι Σκυθῶν ἡδὴ δεκνύμενος αἰεὶ
 τὸς πλησιοχώρους ἐκείτους, χαμίζει αὐτὰ ὅπως
 ἐσώρης ἐκαστάτω ὅτι τ' Ἀδρίην. ἐν δὲ οὕτω δὴ πρὸς
 10 μεσαμβρείῳ περὶ πεμπόρῃα περὶ τῶν Δωδωνῶ-
 νος Ἑλλήνων δέκα αἰσθ' ἀπὸ δ' ὅτι τῶν τε καὶ βασιλῆων ὅτι
 τ' Μηλίας ἐλπίων, καὶ ἀπὸ πορδύεσθαι ἐς Εὐβοίαν.
 πόλιν δ' ἐς πόλιν πέμπειν, μέγας Καρύς. ὅς δ'
 ἀπὸ ταύτης, ἐκ λιπῆς Ἀνδρόν. Καρυφίας γὰρ εἶ
 τὸς χαμίζοντες ἐς Τήνον. Τησίους δ' ἐς Δῆλον. ἀπι-
 κρέεσθαι μὲν ταῦτα τὰ ἰσθ' ὅπως λέγρουσι ἐς Δῆ-
 λον, ὡρῶν δ' τὸς ὡς περὶ ὧν πέμψαι φερέσας ἰσθ'
 ἰσθ' δύο κράς, τὰς ἐνομαζέσσι Δῆλιοι εἶ τ' ὡς περὶ
 χη τε καὶ Λαοδίκην. ἅμα δ' αὐτοῖσι ἀσφαλείης εἶνε-
 20 κεν πέμψαι τὸς ὡς περὶ ὧν πέμψαι φερέσας ἰσθ'
 πομπῆς, τῶν τε ἐν Περὶ φερέσας καλέονται, τιμὰς
 μεγάλας ἐν Δῆλῳ ἔχοντες. ἐπὶ δ' ὅτι τοῖσι ὡς περὶ ὧν
 οἰσι τὸς ἀπὸ πεμπόρῃα ὅπως ὅπως ἐκ ἀπὸ πορδύε-
 σθαι μὲν τὰς ἐν σφῆρας αἰεὶ καὶ λαμψέ, ἀπὸ γὰρ
 λοντες μὴ ἀπὸ δέκα αἰσθ', ὅπως δὴ φερέσας ἐς τὸς ἔργας
 τὰ ἰσθ' ἐν δὲ δυνάμει ἐν πυρῶν καὶ λάμῃ, τὸς πλησι-
 οχώρους ἐπισκῆπῃν, καλῶντες περὶ πεμπόρῃα σφῆ-
 147
 ρας ἀπ' ἐν ὧν ἐς δὴ ὅς ἐθνος. καὶ ταῦτα μὲν ὅπως περὶ
 πεμπόρῃα, ἀπικρέεσθαι λέγρουσι ἐς Δῆλον. Οἱ-
 30 δα δ' αὐτοῖς τῶν τοῖσι ἰσθ' οἰσὶ τὸς πεμπόρῃα πρὸς
 φερέσας ὡς ὅπως ὡς Παιονίδας γυναικάς, ἐπὶ ἔστι ὅπως
 αἰ θύωσι τῇ Ἀρτέμιδι τῇ βασιλῆϊ, ὅπως αἰεὶ τῶν
 ῶν καλῶν θύσας τὰ ἰσθ'. καὶ ταῦτα μὲν δὴ
 οἰδαὶ αὐτὰς ποιδύσας. Τῇσι δ' ὡς περὶ ὧν οἰσὶ τῶν
 τῇσι τῇσι ὅς τ' ὡς περὶ ὧν περὶ τῇσι οἰσὶ τῶν
 Δῆλῳ, καίρονται καὶ αἱ κράς καὶ οἱ παῖδες οἱ Δηλίων
 αἱ μὲν, ὡς γάμου πλόκαμον ἀπὸ τῶν μόνων, καὶ
 παρὶ ἀτρεκτοῖς εἰλίζεσθαι, ὅτι ὅς σῆμα πῆσι. ὅς δ'
 σῆμα ὅς ἐσθ' ἐς ὅς Ἀρτεμίσιον, ἐσθ' ὅτι δὴ
 40 χεῖρας. ὅτι περὶ φουκῆς δὲ οἱ ἐλαίη. οἱ δὲ παῖδες τῶν
 Δηλίων, παρὶ χλῆν πνὰ εἰλίζαντες τῶν τειχῶν,
 πῆσι καὶ οὗτοι ὅτι ὅς σῆμα. αὐτὰ μὲν δὴ ταύτην
 πνὰ πνὰ ἔχουσι πρὸς τῶν Δῆλου οἰκητῶν.
 Φασὶ δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ πνὰ Ἀργιν τε καὶ τὴν ὧν ἐν-
 σθ' ὡς περὶ ὧν περὶ ὧν περὶ ὧν περὶ ὧν περὶ ὧν
 σθ' ὡς περὶ ὧν περὶ ὧν περὶ ὧν περὶ ὧν περὶ ὧν
 τῶν αἰθρῶν πορδύεσθαι, ἀπικρέεσθαι ἐς Δῆλον, ἰσθ'
 αὐτὰ μὲν νῦν ἢ Εἰληθὴν ἀπὸ φερέσας αἰτὶ τ' ὡς περὶ ὧν
 γινε καὶ τ' ὧν πνὰ αὐτοῖσι τοῖσι τοῖσι ἀπικρέεσθαι λέγρουσι ἔστι αὐτοῖσι
ἔστι Ἀργῶν
ἔστι ὧν
ἔστι ὧν

1 Occasum versus longissime Adriam vsque. 2 Puellæ quidem ante nuptias, fuso involut.

καὶ σφι πῆμας ἄλλας δίδουσαι πρὸς σφέων. καὶ
 γὰρ ἀγίρειν σφι τὰ γυναικάς, ἐπονυμίζουσας τὰ
 οὐνόματα ἐν τῷ ὕμῳ, τὸν σφι ὧλὼν ἀνὴρ Λύ-
 κιος ἐποίησε. τῷ δὲ σφέων μαθόντας ἡσιώτας
 τε καὶ Ἴωνας, ὑμνεῖν ὧπιν τε καὶ Ἀργιν, ὀνομα-
 ζόντας τε καὶ ἀγέροντας. οὗτ' δ' ἦ ὧλὼν καὶ τοὺς
 ἄλλους τοὺς παλαίους ὕμνους, ἐποίησε ἐκ Λυκίας ἐλ-
 θὼν, τοὺς αἰδομένους ἐν Δήλῳ. καὶ τῷ μνησίων
 καταγερμένων ὅτι τῷ βασιλῇ, τὴν ἀσπὸν ταύτην
 ὅτι τὴν θήκη τῆς ὧπινος τε καὶ Ἀργίος αἰαιο-
 μύουσαι ὅτι βαλλομένην. ἡ δὲ θήκη αὐτέαν ἔστι
 ὅπασιν τῷ Ἀρτεμισίου, πρὸς ἧν τετραμήνη,
 ἀγχοτάτω τῷ Κνήων ἱστορείου. Καὶ ταῦτα
 μὲν ὧσ' ὁρῶντες πέρι εἰρήστω. ὃν γὰρ πρὸς Ἀ-
 βάριος λόγον τῷ λεγόμενῳ ἔστι ὧσ' ὁρῶντες, ὃ λέ-
 γω, λέγων ὡς ὃν οἶσ' ὃν πρὸς εἰρήστω κατὰ πᾶσαν τὴν
 γῆν, ὃσ' ἐν σιτείμενος. εἰ δὲ εἰσίν πινες ὧσ' ὁρῶ-
 ντες αὐθροποι, εἰσι καὶ ὑπὸ νότοι ἄλλοι. γὰρ δὲ ὁ-
 ρῶν γῆς πρὸς οὐδὲν γράφεται πολλοὺς ἦδη, καὶ οὐ-
 δένα ἰόντες ἔχοντας βελησησάμενοι. εἰ ὧσ' αἰὼν τε
 ῥέοντες γράφοις πέρι, τὴν τε γῆν εὐδοῖαι κυκλο-
 περῆα ὡς ἀπὸ πόρου, καὶ τὴν Ἀσίην τῇ Εὐρώπῃ
 παιδῶσι ἴσην. ἐν ὁλίγοις γὰρ ἐγὼ δηλώσω μέγα-
 λος τε ἐκείνης αὐτέων, καὶ οἷα πᾶσι βετέες γράφω ἔ-
 χασθαι. Πέρσαι οἰκίοισι κατήκοντες ὅτι τὴν νο-
 τήν θάλασσαν, τὴν Εὐρυθρὴν καλεσμένην. ποτέων
 δὲ ὑποφεικοῖσι πρὸς βορέην αἰέμον, Μήδιδι. Μή-
 δων δὲ, Σάπειρες. Σαπείρων δὲ, Κόλχοι, κατ-
 ἤκοντες ὅτι τὴν βορρην θάλασσαν, ἐς τὴν Φάσις πο-
 τᾶμος ἐκδιδόι. ταῦτα τέσσερα ἔθνη οἰκεῖ ἐκ
 θαλάσσης ἐς θάλασσαν. Εἰθόπει δὲ ὁ πρὸς
 ἐσπέρην ἀκτὴν διφάσιαι ἀπὸ αὐτῆς κατατείοισι ἐς
 θάλασσαν, τὰς ἐγὼ ἀσσηγίσσασθαι. εἴη μὲν ἡ
 ἀκτὴ ἡ ἐτέρη πρὸς βορέην ἀπὸ Φάσιος ὄρεα μέ-
 γη, τῷ δὲ τῆς ἐς θάλασσαν αὐτῆς πρὸς πόντον
 καὶ ὃν Εὐλήσσον, μέχρι Σιγίου τῷ Τρωϊκῷ.
 πρὸς δὲ πρὸς νότον, ἡ αὐτὴ αὐτὴ ἀκτὴ ἀπὸ τῷ Μαει-
 κιδίων ἐλάττω τῷ πρὸς Φοινίκην κειμένου τεί-
 νει πρὸς θάλασσαν μέχρι Τροάδου ἀκρης. οἷ-
 ας δὲ ἐν τῇ ἀκτὴ ταύτῃ ἔθνη ἀνδρῶν περὶ
 χροῖα. αὐτὴ μὲν ἰση ἡ ἐτέρη τῷ ἀκτίων. Ἡ
 δὲ δὴ ἐτέρη, ἀπὸ Περσέων ὄρεα μέγη, τῷ δὲ
 τῆς ἐς τὴν Εὐρυθρὴν θάλασσαν. ἡ τε Περσική,
 καὶ ἡ ἀπὸ ταύτης ἐκδεχόμενη Ἀσσυρίη καὶ ἀ-
 πὸ Ἀσσυρίης, ἡ Ἀραβία. λήγει δὲ αὐτὴ οὐ λήγει

hosque illis alios honores donasse. Ad
 eas enim ¹ congregari cœtum mulie-
 rum quæ hymnum canant, ab Olene
 Lycio conditum: in quo hymno nomi-
 na Argis & Opis nuncupantur. Dein-
 de à Deliis edoctos insulanos & Iones,
 cœtus agere instituisse, & nominatim
 Argin & Opin decantare. (hic Olen è
 Lycia profectus, alios quoque vetus-
 tos fecit hymnos, qui cantantur in
 Delo) ² dum cinis qui supra sepulcrū
 est Argis & Opis, dispergitur super in-
 finitam ægrotorum turbam qui ad a-
 ram sunt. Est autem sepulcrum earum
 post Artemisium, ad auroram spectans;
 proxime Ceiorum cœnaculum. Ha-
 ænus de Hyperboreis dictum sit. Nam
 de fabula Abaris, qui fertur esse Hy-
 perboreus, nihil dico: qui sagittam di-
 citur per vniuersam terram circumtu-
 lisse, nihil comedens. Quod si qui sunt
 Hyperborei, id est *superaquilonares*, erunt
 & alii hypernotii, id est *superaustrales*. Nē-
 pe rideo quum multos video iam de-
 scripsisse ambitum terræ, nullum ha-
 bentes in exponendo sensum, qui Oce-
 anum scribunt circumfluere, & ter-
 ram, tanquam tornum, factam esse or-
 biculatam, & Asiam faciunt Europæ
 parem. Nam ego singularum magni-
 tudinem breui patefaciam, ³ & quanta
 sint singula ad describendum. ¶ VBI
 Persæ incolunt, id ad australe proten-
 ditur mare quod dicitur Rubrum. Su-
 per hos ad ventum aquilonem habitant
 Medi, super Medos Sapires, super Sa-
 pires Colchi, ad septentrionale pertin-
 gentes mare, in quod influit flumen
 Phasis. Hæ quatuor nationes à mari ad
 mare incolunt. Dehinc vespertā ver-
 sus ab ea duæ oræ terrarum ad mare
 protenduntur, quas ego exponā. Hinc
 aquilonem versus, ora vna à Phasi inci-
 piens porrigitur ad mare per Pontum &
 Hellepontum, vsque ad Sigeum Troi-
 cum: austrum autem versus, eadem ora
 à sinu Mariandyno, qui Phœnicæ adiacet,
 protenditur secundū mare ad pro-
 montorium vsq; Triopium. Incolūt au-
 tem in ora hac hominū nationes trigin-
 ta talis est vna ora. Altera vero, à Per-
 sis incipiens porrigitur ad rubrū mare,
 quod & Persicum vocatur: deinde gra-
 datim Assyria, atque inde Arabia: defi-
 nitque in sinu Arabico. etsi non define-

XXXVI

XXXVII

XXXVIII

XXXIX

¹ Videtur potius ἀγίρειν ita fctm ut quum de matre deorum dicitur, unde μεταγέρται. Sic & statim post. ² Et dum femo-
 ra ad aram adolentur, cinerem hunc confumi in conspergendo Opidis & Argidis sepulcro. Est autem sep. ³ Et quales sint sin-
 gula, quantum ad descriptionem attinet.

ret, nisi ob id quod Darius è Nilo riuos in illum sinū induxit. A Persis ad Phœnicem tractus amplius est ac multus. A Phœnice hæc ora tendit secundum hoc mare per Syriā Palæstinam & Ægyptū, in qua terminatur: intra quam tres sunt duntaxat nationes. Atque hæc sunt quæ à Persis occasum versus in Asia continentur. Quæ supra Persas sunt & Medos & Sapires & Colchos, aurorā versus & solem orientē, hinc mari rubro alluuntur: aquilonē autē versus, à mari Caspio, & flumine Araxe, qui cōtra solem orientē fluit. Porro India tenus habitatur Asia. Illinc iam auroram versus deserta sunt: nec qualia sint dicere quispiam potest. Et Asia quidem talis & tanta est.

¶ Libya autem in altera ora est, ab Ægypto enim iam excipitur. Hæc ora circa Ægyptum iam angusta est: nam ab hoc mari ad rubrum intercapedo est centū millium vlnarum, quæ efficiunt mille stadia. Ab his deinceps angustius spatiosa sane ora excipit quæ Libya dicitur. Itaq; admiror eos qui disteminarunt atque distinxerunt Libyam, Asiam, Europam: inter quas non parum est differentiar. Siquidem Europa longitudine quidem ceteras assequitur, latitudine vero non videtur mihi comparari digna. nā Libyā se ipsam monstrat circumfluam mari esse, excepto duntaxat vbi Asia contermina est, Neco Ægyptiorum rege, eorum quos nouimus primo in hoc demonstrando. Is postquam destitit à depnimenda fossa à Nilo ad Arabicum sinum, misit nauibus quosdam Phœnices, præcipiens vt transuecti columnas Herculeas penetrarent ad septentrionale vsque mare, atque ita ad Ægyptum remearēt. Phœnices igitur è rubro mari soluentes, abierunt in mare australe: qui quum autumnus aduenisset, applicitis ad terram nauibus sementem faciebant: vt assidue Libyes legerent, ac messem expectarent. deinde mello frumētō nauigabant. Ita biennio consumpto, anno tertio ad Herculeas columnas declinantes in Ægyptum remearunt, referentes quæ apud me fidem non habent, sed forte apud aliquē aliū: prætercuntes Africā, se habuisse solem ad dextram. Atque hunc in modum Libya primum est cognita. Secundo loco fucæ Carthaginenses, qui dixerunt quendam Sataspem, Teaspis filium, virum

σα, εἰ μὴ νόμῳ, ἐς δὴν κέλευον δὴν Ἀράβιον, ἐς δὴν Δαρειῶς ἐκ τῆς Νείλου διώρυχα ἐσήγαγε. μέχει μὲν ἰκὼ Φοινίκης ἀπὸ Περσέων, χωρὸς πλατιὺς καὶ πολλὸς ἐστὶ· ὃ δὲ ἀπὸ Φοινίκης παρήκει ἀπὸ τῆςδε τῆς θαλάσσης ἡ ἀκτὴ αὐτὴ πρὸς τὴν Συρίην ἰκὼ πρὸς τὴν Παλαστίνην, καὶ Αἴγυπτον, ἐς τὴν πλατῆαν· ὅθεν ἔθιμα ἐστὶ τεία μοῦνα. ταῦτα μὲν ἀπὸ Περσέων παρὰ τὸς ἐσπερίην τῆς Ἀσίης ἔχοντα ἐστὶ. τὰ δὲ κατὰ τὴν Περσέων, καὶ Μήδων, καὶ Σαπείρων, καὶ Κόλχων, παρὰ τὸς ἠὼ τε καὶ ἡλίου αἰατέλλοντα, ἔνθεν μὲν ἡ Ἐρυθρὴ παρήκει θαλάσση, πρὸς βορέαν· ἡ Κασσὶν τε θαλάσση, καὶ ὁ Ἀράβης ποταμὸς, ῥέων πρὸς ἡλίου αἰσχροῦτα. μέχει δὲ τῆς Ἰνδικῆς οἰκέεται Ἀσίη· ὃ δὲ ἀπὸ ταύτης, ἔρημοι ἦδη δὲ πρὸς τὴν ἠὼ, οὐδὲ ἔχει σόδοις φράσαι οἶον δὴ πρὸς τὴν ἠὼ. τοιαύτη μὲν καὶ πρὸς αὐτὴν ἡ Ἀσίη ἐστὶ. ἡ δὲ Λιβύη δὲ τὴν ἀκτὴν τῆς ἐπὶ τῆς ἐπὶ τῆς ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου Λιβύης ἦδη ἐκδέχεται. καὶ μὲν ἰκὼ Αἴγυπτον ἡ ἀκτὴ αὐτὴ γαίη ἐστὶ· ἀπὸ γὰρ τῆςδε τῆς θαλάσσης ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θαλάσσην, δέκα μυριάδες εἰσὶ ὀργυῶν· αὐτὰ δὲ αἰεὶ εἶναι χίλιοι σταδῖοι. ὃ δὲ ἀπὸ τῆς γαίης πύπυ, καὶ τῆς πλατῆς τυγχάνει ἐξοσα ἀκτὴ, ἥ τις Λιβύη κέκληται. Θωμάζω ὦν τῆς δρυμοσάκτων καὶ διελόντων Λιβύην καὶ Ἀσίην καὶ Εὐρώπην. ἐγὼ δὲ σμικρὰ τὰ ἀφ' ὧν ἐστὶ αὐτῶν ἐστὶ. μήκει μὲν γὰρ παρὰ ἀμφοτέρας παρήκει ἡ Εὐρώπη· ὕψους δὲ πέρι, σόδοι συμβαλέειν ἀξίη φαίνεται μοι εἶναι. Λιβύη μὲν γὰρ δηλοῖ ἐαυτὴν, ἐκῶσα πείρητος, πλην ὅσον αὐτῆς πρὸς τὴν Ἀσίην οὐρείζει. Νεκὰ τῆς Αἰγύπτου βασιλέως πρὸς τοῦ τῆς ἡμεῖς ἰδόμεν, καὶ ἀδελφῆτος· ὅς ἐπὶ τῇ διώρυχα ἐπαύσατο ὀρύσσων τὴν ἐκ τῆς Νείλου διέχουσαι ἐς δὴν Ἀράβιον κέλευον, ἀπέπεμψε Φοινίκας ἀνδρας πλοίοισι, ἀντελαβόμενος ἐς τὸ πᾶσι δὲ Ἡρακλείων γηλείων ἐκπλέειν ἕως ἐς τὴν Βορρηνὴν θαλάσσην, καὶ οὕτω ἐς Αἴγυπτον ἀπικρῆσθαι. ὁρμηθέντες ὦν οἱ Φοινίκες ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς κελευόμενος θαλάσσης, ἔπλεον τὴν Νοτίνην θαλάσσην. ὅπως δὲ ἡμεῖς φθινόπωρον, πρὸς ὅσον τῆς ἡμεῖς αἰσπεύουσιν τὴν γαίην, ἵνα ἐκείνη τῆς Λιβύης πλέοντες ἡμεῖς αὖτε, καὶ μὲν ἐκ τῆς ἀμφοτέρων· περὶ αὐτῶν δὲ αἰεὶ εἶναι χίλιοι σταδῖοι. ὥστε δύο ἐπὶ τῶν διεξελόντων, περὶ τῶν ἐπὶ τῆς Ἡρακλείας γῆρας, ἀπικνῶν ἐς Αἴγυπτον. καὶ ἐλεγον ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ, ἄλλω δὲ δηλῶς, ὡς περὶ πλοῦντες ἐς τὴν Λιβύην, δὴν ἡλίου ἐσχον ἐς τὰ σταδῖα. οὕτω μὲν αὐτὴ ἐγνώθη τὸ πρῶτον. Μετὰ δὲ, Καρχηδόνιοι εἰσὶ οἱ λέγοντες, ἐπεὶ Σατάσσης γε ὁ Τεάσπης, αἰὲρ δὲ Σατάσσης ἡ ὁ Τεάσπης

i In quacunque Libya partem nauigantes peruenissent: messemque expectabant. Quum autem messuissent, oram soluerunt. Ita bienn.

Ἰχθυήσας, οὐ παρέπλωσε Λιβύην, ἐπ' αὐτὸ
 τὸ περὶ φθίσι· ἀλλὰ δέσας τὴν τε μήκυν τὴν πλύν
 καὶ τὴν ἐρημίαν, ἀπῆλθε ὀπίσω, οὐδ' ἐπετέλεσε δὴ
 ἐπὶ τῷ ἔξέ οἱ ἡ μήτηρ αἰθλον. θυγατέρα γὰρ Ζω-
 πύρου ἐδίδασκε τὴν Μεγαβύζου παρθέον. ἔπει-
 ῥα μέλλεντος αὐτῇ Διὰ τὴν τὴν αἰτίαν ἀνασκο-
 λοπεῖσθαι ὑπὸ Ξέρξῃ βασιλῆος, ἡ μήτηρ τῇ
 Σαπείῳ, εὐόσα Δαρείου ἀδελφῇ, παρητή-
 σατο, φᾶσα οἱ αὐτὴ μὲν ζῆναι ὅτι δὴ σὺν ἡμῶν
 ἐκείνῳ. Λιβύην γὰρ οἱ ἀνάγκη ἐπιδάμει 10
 πλώειν, ἐς ὃ δὴ ἀπικηται, πλεόντων αὐτῶν, ἐς δὴ
 Ἀραβίαν ἵκονται. συγχωρήσαντος δὲ Ξέρξῃ ἐ-
 πὶ τοῖσι, ὃ Σαπείῳ ἀπικόμενος ἐς Αἴγυπτον,
 καὶ λαβὼν νέα τε καὶ ναῦτας τῶν τούτων, ἐπλεε
 τῶν Ἡρακλείας γῆρας. διεκπλώσας δὲ, καὶ
 ἡμίφας δ' ἀκρωτήριον τῆς Λιβύης, τῷ οὐνομα
 Σολύῳ 12 Σολύῳ, ἐπλεε πρὸς μεσαμβρίην. φήσας
 δὲ θαλάσσαν πολλὴν εἶναι πολλοῖσι μῆσι, ἐπεὶ τε τῇ
 πλεῖστον αἰεὶ ἔδιδε, ἀποστρέψας ὀπίσω, ἀπέπλεε ἐς
 Αἴγυπτον. ἐκ δὲ ταύτης ἀπικόμενος τῶν βα- 20
 σιλέα Ξέρξῃ, ἔλεγε, φᾶσα τὰ πρῶτα τῶν ἀνδρῶ-
 νος μικροῦ τῶν πλεόντων, ἐδῆπιν φοινικίῃ Διὰ
 χρεωμένους· οἱ, ὅπως σφῆς καταγείατο τῇ γῇ,
 φάλαγγον πρὸς τὰ οὐρεα, καὶ ἀλιπόντες τὰ πόλι-
 13 ἰόντες, αὐτοὶ δὲ ἀδίκησιν ὁδοῖν οἰόντες, βρωτὰ ἢ μού-
 να ἢ αὐτῶν λαμβάνειν. τῇ δὲ μὴ παρέπλωσαι
 Λιβύην πρὸς τελευτῇ, αἶπον τὸ δὲ ἔλεγετο· ὃ πλοῖον
 τοπρῶτον οὐ δύνασθαι ἐπ' αὐτῇ πρὸς βαίνειν, ἀλλ' ἐν-
 γχεσθαι. Ξέρξης δὲ οἱ οὐ συγγινώσκων λέγειν ἀλη-
 θεα, οὐκ ἐπιτέλεσαν τὰ τῇ πρὸς βαίνειν αἰθλον, 30
 149 αἰετοκόπιε, τὴν ἑρμῆν δίκην ἐπιπύρ. τού-
 του δὲ τῇ Σαπείῳ δίουχος ἀπέδρη ἐς Σάμιον,
 ἐπεὶ τε ἐπύθετο τὰ χίσα τῇ δευτέρῃ τετελευτη-
 κῆρα, ἔχων χρημᾶτα μεγάλα, τὰ Σάμιος ἀνὴρ
 κατέχε· τῇ ἐπιστάμενος τοῦ οὐνομα, ἐκὼν ἐπιλή-
 θουσι. Τῆς δὲ Αἰσῆς τὰ πολλὰ ὑπὸ Δαρείου
 δέδωκε· ὅς βουλόμενος Ἰνδὸν ποταμὸν, ὅς κροκο-
 δείλοις δόρυ πρὸς ὅτ' ποταμῷ πρὸς τῶν παρ' ἐχέ,
 τῇ τῇ ἐν ποταμῷ εἰδέναι τῇ ἐς θαλάσσαν ἐκδιδοί,
 πέμπει πλοίοισι ἄλλας τε τοῖσι ἐπὶ τῇ δὲ τ' ἀληθ- 40
 ῖνι ἐρέειν, καὶ δὴ καὶ Σκύλακα αἰδρα Καρυαιδεα. οἱ δὲ,
 ὁρμηθέντες ἐκ Καπατύρου τε πόλιος καὶ τῆς Πα-
 κτυϊκῆς γῆς, ἐπλεον ἐς ποταμὸν πρὸς ἡδὲ τε καὶ ἡ-
 λίου αἰατολάς ἐς θαλάσσαν. Διὰ θαλάσσης δὲ
 πρὸς ἐσπέρην πλεόντες, πενήκτος ἡμῶν ἀπικνέ-
 ονται ἐς τῇ τῇ γῶρον ὅταν ὁ Αἰγυπτίων βασιλεὺς

Achæmenidem, qui Libyam non cir-
 cumnavigavit quum esset ad hoc ipsum
 missus: sed cum navigationis longitu-
 dine, tum terræ solitudine deterritus
 retro rediit, non impleto labore quem
 ei mater iniunxerat. Etenim vitiauerat
 filiam virginem Zopyri, filii Megabyzi,
 quem ob hanc causam à Xerxe rege
 suffigendum cruci mater sua, quæ erat
 Darii soror, liberauit: quod diceret se
 maius illi supplicium irrogaturam quàm
 rex pararet. quippe necesse ei fore per-
 navigare omnem Africam, dum perue-
 niret ad Arabicum sinum. His annuen-
 te Xerxe, Sataspes in Ægyptum abiit,
 sumptaque illinc nave ac lociis, navi-
 gavit ad columnas Herculis: quibus
 transmissis, circumuectus Africæ pro-
 montorium nomine Syloes, in meridi-
 em cursum tenebat. Emensusque per-
 multum maris intra complures menses,
 quum assidue pluri tempore opus esset,
 conuerso cursu in Ægyptum rediit. Et
 illinc ad regem Xerxem regressus, aiebat
 se in pernaviganda remotissima ad quàm
 isset ora, vidisse homines pusillos Phœ-
 nicea videntes veste, qui, quum ipsi ter-
 ræ nauim applicarent, ad montes se fu-
 ga proriperent relictis urbibus. Ipse au-
 tem ingressos nihil illis iniuriæ intulisse,
 pecora tantum illinc accepisse. Quod
 autem totam Africam non pernavigas-
 sent, hanc causam afferebat, quod na-
 uigium ulterius procedere non posset,
 sed retineretur. ² Hunc Xerxes negans
 loquutum vera, ³ quod certamen sibi
 propositum non exoluisset, in crucem
 sustulit, irrogata quam destinauerat
 pœna. Huius Sataspis eunuchus, audi-
 ta domini nece, Samum cum magna
 pecunia profugit, quam Samius quidam
 interuertit: cuius nomen quum sciam,
 tamen volens ⁴ obliuiscor. ¶ Ceterum
 Afrix bona pars à Dario peruestigata
 est. Is cupidus cognoscendi vbinam
 Indus (qui secundus omnium fluminum
 crocodilos præstat) mare influat, mi-
 sit nauibus cum alios quosdam, quos
 vera renunciaturus confidebat, tum
 Scylacem quendam Caryandeum. Isti
 è Caspatyro vrbe & è terra Pactyia sol-
 uentes, secundo flumine auroram ver-
 sus atque solem orientem nauigantes in
 mare, dehinc per ipsum mare occasum
 versus, tricesimo demum mense tene-
 runt eum locum vnde rex Ægyptiorum

XLIV

1 Achæmenidē Libyam non circumnavigasse, id est, nauigando obisse: quasi legeretur λέγοντες ὅτι. Vcl, λέγοντες separandum à sequentibus. Deinde, Deterritum retro rediisse. 2 At Xerxes, non assentiens ipsi, vera esse quæ diceret, 3 Quod labore sibi pro-
 posito non defunctus esset, 4 Id est, silentio prætereo.

XLV

eos Phœnices quos antea dixi, miserat ad Libyam circumnavigandam. Post horū circumnavigationem Darius Indos subegit, & eo mari potitus est. Ita Asiam (præter eam quæ orientem solem spectat) compertum est parem Libyæ esse. At Europa à nemine inuestigata est, neque qua ad orientem neque qua ad aquilonem vergit, an mari claudatur. Longitudine tamen cognoscitur ad utranque accedere. Neque possum coniectura colligere unde, quum vna sit terra, trifaria sint ei nomina indita è mulierum cognominibus: cuiusque fines ponantur Nilus fluuius Ægyptiacus & Phasis Colchus. Alii aiunt esse fines Tannain &² Mæotidem, fretumque Cimmerium: sed negant se audisse nomina eorū qui hæc distinxerunt, & unde nomina imposuerint. Iam enim Libya quidem à plerisque Græcorum fertur sortita nomen à Libya quadam muliere indigena: Asia vero, ab vxore Promethei. quanquam Lydi hoc sibi nomen vendicant, allèrentes ab Asio filio Cotys, filii Manci, Asiam appellatam, non ab vxore Promethei. unde & Sardibus³ familiam quandam esse vocatam Asiadem. Europa autem neque an sit mari circumflua, neque unde hoc nomen acceperit, neque quis nominis autor extiterit, ab aliquo mortalium compertum est: nisi dicamus ab Europa⁴ Tyria nomen accepisse regionem:⁵ nec ante, sicut ceteras, nomen habuisse. Tamen illam ex Asia fuisse constat, neque in hanc commeasse terram quæ nunc à Græcis vocatur Europa, sed è Phœnice tantum in Cretam, & è Creta in Africam. Hæc hæctenus de his dicta sint.⁶ nam quæ sentimus de his, ea dicimus. ¶ PONTVS. autem Euxinus, in quem Darius fecit expeditionem, nationes exhibet omnium imperitissimas, Scythica duntaxat excepta. nullius enim nationis eorum quæ sunt intra Pontum, aut aliquid ad sapientiam pertinens proferre possumus, aut aliquem virum pro erudito habitum nouimus, præter Scythicam gentem & Anacharsin. Ingente autem Scythica⁷ ex omnibus humanis negociis vnum maximum, quantum nos scimus, excogitatum est. at cetera non admiror. Quod maximum ab eis excogitatum, id est, vt neque quispiam qui ad eos se contulerit, aufugere,

XLVI

πὺς Φοίνικας, πὺς πρῶτερον εἶπα, ἀπέστειλε πλεῖν Λιβύην. μετὰ δὲ τούτοις πλεῖπλώσασαι, Ἰνδοὺς τε καὶ περιέλατο Δαρείος, καὶ τῇ θαλάσῃ τούτῃ ἐχρᾶτο. οὗτ' ἐκ τῆς Ἀσίας, πλὴν τὰ πρὸς ἥλιον αἰῶρα, τὰ ἄλλα αἰδύρηται ὁμοίᾳ παρεχομένη τῇ Λιβύῃ. Ἡ δὲ Εὐρώπη πρὸς ὑδαμὺν φαερὴν ἔστι γινωσκομένη, ὅτε τὰ πρὸς ἥλιον αἰατέλλοιτο, ὅτε τὰ πρὸς βορέην, εἰ πείρρυντός ἐστι μήκει γινώσκῃ παρ' ἀμφοτέρων παρήκυσται. ὅδ' ἔχω συμβαλέσθαι ὅτ' ὁ μὴ εὐόση γῆ, οὐνόματα τειφάσια κέεται, ἐπωνυμίας ἔχοντα γυναικῶν· καὶ οὐρίσματα αὐτῇ Νεῖλός τε ὁ Αἰγυπτίος ποταμός ἐτίθη, καὶ Φάσις ὁ Κόλχος· οἱ δὲ Ταταῖν ποταμόν δ' Ὀμητίην καὶ κορθμήϊα τὰ Κιμμέρια λέγουσι. ὅδ' ἔτι δ' ὁρῶμεν αὐτῇ τὰ οὐνόματα πνεύματων, καὶ ὅτι ἐτίθητο ταῖς ἐπωνυμίαις. ἥδη γὰρ Λιβύῃ μὲν ἀπὸ Λιβύης λέγεται ὑπὸ τῶν πολλῶν Ἑλλήνων ἔχειν τοῦτομα γυναικὸς αὐτόχρονος· ἡ δὲ Ἀσίη, ἀπὸ τῆς Περσικῆς γυναικὸς τὴν ἐπωνυμίην. καὶ τούτου μὲν μεταλαμβάνονται τὰ ὀνόματα Λυδοὶ, Φάριαι ἀπὸ Ἀσίης, τῷ Κότῳ, τῷ δ' Ἀσίου Μαίης, κεκληῖσθαι τὴν Ἀσίην, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς Περσικῆς Ἀσίης· ἀπὸ τούτου καὶ τὴν ἐν Σαρδύσι φυλὴν κεκληῖσθαι Ἀσιάδα. ἡ δὲ δὴ Εὐρώπῃ οὐδ' εἰ πείρρυντός ἐστι γινώσκεται πρὸς ὑδαμὺν αἰθρῶν, οὐτε ὅτι ἐτίθητο οὐνόμα ἑλπίς τῷ οὐτε ὅτι οἱ αὐτοὶ ἑλπίος φαίνονται, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς Σουτῆς τοῦτομα Εὐρώπῃς λαβεῖν τὸ οὐνόμα τὴν γῆν· πρῶτερον δὲ αὐτῇ αἰώνιος, ὡς αἰετὶς ἔτε-
 30 ραι. ἀλλ' αὐτὴ γὰρ ἐκ τῆς Ἀσίας τε φαίνεται εὐ-
 σαι, καὶ οὐκ ἀπὸ τῆς μὲν ἐστὶν γῆς τούτῃ ἥ τις αὐτῇ ὑπὸ Ἑλλήνων Εὐρώπῃ καλεῖται, ἀλλ' ὅτι ἐκ τῆς Φοίνικας, ἐς Κρήτην ἐκ Κρήτης δὲ, ἐς Λιβύην. ταῦτα μὲν αὐτῇ ποσὺν εἰρήσθαι. πῶς γὰρ νομίζομεν οἱ αὐτῶν χρησόμεθα. Ὁ δὲ πότις ὁ Εὐξείνιος ὅς ἐστιν ἐστὶν Δαρείος, χωρέων πασῶν παρέχεται, ἔξω τῆς Σκυθικῆς, ἔθνεα ἀμαρτῶν. οὐτε γὰρ ἔθνος τῶν ἐν τῇ πότινι οὐδὲν ἐχούμεν πλεονάζειν σοφίης πῆρι. οὐτε αὐτῶν λόγον ἔχειν οἰδαμεν ἡρόδοτος παρέξ τῆς Σκυθικῆς ἔθνεος, καὶ ἄλλων Ἀναχάρσιος. τὰ δὲ Σκυθικὰ ἡρώδης μὲν ὁ μέγιστον τῶν αἰθρῶν πῶν ὀρημάτων ὀφώτατα πῶν ὀφώτων ἔθνηται, τῶν ἡμεῖς ἰδόμεν· τὰ μὲντοι ἄλλα οὐκ ἄγνομα. ὁ δὲ μέγιστον οὐτῶσφι αἰδύρηται ὥστε ἀποφυγεῖν τε μηδὲν ἐπὶ λῆστα ὅτι σφέας

1 Mari alluatur. 2 Diversam videtur sequuntur lectionem ab ea qua in vulg. edit. & in nostris vet. cod. habetur. 3 Tiibum
 4 Non Suezus legit Valla, sed Tuezus cui lectioni assentiuntur nonnulli etiam vet. cod. 5 Antea vero nomine carebat, sicut & cetera. 6 Vtemur enim opinionibus quæ de his receptæ sunt. Possit tamen & alium esse sensum. 7 Vna rerum humanarum maxima, omnium quas quidem nouerimus, solertissime excogitata est.

μη βυλο κίβητες τε ἄλλοι τε, καὶ λαβεῖν μη
οἷον τε εἶ). ποῖσι γὰρ μή τι ἄλλα μή τι τέχαι ἢ ἐκ π-
σμάα, ἀλλ' ἐφ' ἑρέοις ἐόντες πόδες ἔωσι, ἵπποτο-
ξόται, ζῶοντες τε μή ἀπ' ἄλλου, ἀλλ' ἀπὸ κτηνέ-
ων, οἰκήματα τε σφίη ὅτι ζυγέων, κῶς ἐκ αὐτῶν
ἔτοιμαχοί τε ἐπὶ ἀποροσμίῃ. Εἰ δὲ ἄρ' ἔστι
δὲ σφί τῶν τε γῆς ἐξ ὅσων ὅτι τῆς ἐκ τῆς ποτα-
μῶν ἐόντων σφί συμμάχων. ἢ τε γὰρ γῆ ἐστὶ πεδῖος
αὐτῆς, πῶδες τε ἐκ αὐτῶν ὅτι ποταμοὶ τε δι' αὐτῆς
ῖεσι ἐκ πολλῶν τε ἀριθμῶν ἐλασσόνες τῶν Αἰγύ-
πῳ διαρῶν. ὅσοι δ' ἐνομαστοί τε εἰσι αὐτῶν, καὶ
150 πρὸς πλωτοὶ ἀπὸ θαλάσσης, τῆς ἐνομαστέως. Ἰ-
στρος μὲν, πενταστόμος μὲν, Τύρης τε καὶ Ὑπὸνις, καὶ
Βορυσθένης, καὶ Παντικαπῆς, καὶ Ὑπακυρίς, καὶ Γέρρος,
καὶ Τανάϊς. ῥέουσι γὰρ οἵδε καὶ τὰδε. Ἰστρος μὲν ἐκ
μέγας ποταμῶν πᾶσι, τῶν ἡμέτερον μὲν, ἴσος αὖτε
αὐτῶν ἐκ τῶν ῥέων καὶ ἡμέτερον. πρῶτος δ' ὁ
ἀπ' ἐσπερίας τῶν ἐκ τῆς Σκυθικῆς ῥέων καὶ ποῖον δὲ μέγ-
ας γαργῆ, ποταμῶν καὶ ἡμέτερον ἐκ αὐτῶν ἐκ δίδοντων. εἰ-
σὶ δ' οἱ δὲ τοὶ μέγας αὐτῶν ποιεῖν τε ἔχει μὲν ἡ Σκυ-
θικῆς χώρας, πίντε μὲν οἱ ῥέοντες τὸν τε Σκύθαι Πό-
ρετα καλέουσι, Ἕλληνας δ' Πυρετόν καὶ ἄλλος Τιαραν-
τός, καὶ Ἀραρός τε καὶ Νάπαρις, καὶ Ὀρδισός. ὁ μὲν
πρῶτος λεχθεὶς τῶν ποταμῶν, μέγας, καὶ πρὸς ἡμέτερον
ῥέων, αἰακὴν ἔχει τῶν Ἰστροῦ ὅθεν ὁ δὲ πρῶτος λε-
χθεὶς Τιαραντός, πρὸς ἐσπερίας τε μέγας, καὶ ἐλασ-
σών. ὁ δ' ὅθεν Ἀραρός τε καὶ Ὀρδισός, καὶ Ὀρδισός,
ἔχει μέσας τῶν ῥέοντες, ἐσβαλλασίεν τῶν Ἰστροῦ ἔτι
μὲν ἀντιθέτες ποταμοὶ Σκυθικῶν συμπληθύνουσι αὐ-
τόν. Ἐκ δὲ Ἀγαθύρων Μάρις ποταμὸς ῥέων 30
συμμίσσει τῶν Ἰστροῦ ἐκ τῶν Αἰμῶν τῶν χερσῶν ὅθεν
ἄλλοι μεγάλοι ῥέοντες πρὸς βορέην ἀνεμον, ἐσβαλλασίεν
ἐς αὐτῶν, Ἀτλας, καὶ Αὔρας, καὶ Τίβησις. ἔχει δ' ὁ Θρή-
κης καὶ Θρηκίων τῶν Κροβύζων ῥέοντες, Ἀθρῆς, καὶ Νό-
ης, καὶ Ἀπάρης, ἐκ δὲ ἔτι ἐς τῶν Ἰστροῦ ἐκ τῶν Παίωνων,
καὶ ἔρεος Ροδόπης, Κίος ποταμὸς μέσας ἔχει τῶν Αἰ-
μῶν, ἐκ δὲ αὐτῶν. ἔχει ἡ λυκαονίαν ῥέων πρὸς βο-
ρέην ἀνεμον Ἀπάρης ποταμὸς, ἐσβαλλῶν ἐς πεδῖον τῶν
Τριβαλικῶν, καὶ ἐς ποταμὸν Βρογγῶν. ὁ δ' Βρογγῶν ἐκ τῶν
Ἰστροῦ ἔτι ἀμφοτέρωθεν ἔχων μέγας ὁ Ἰστρος δι- 40
αδύκει. ἐκ τῶν κατὰ τὴν χώραν Ὀμβρίων, Καρ-
πῆς ποταμὸς, καὶ ἄλλος Ἀλπίς, πρὸς βορέην ῥέοντες ἀ-
νεμον, καὶ ἔτι ἐκ δὲ αὐτῶν. ῥέει γὰρ δὴ ἔχει πᾶσις
τῶν Εὐρώπης ὁ Ἰστρος, ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν, οἱ ἐ-
ξαποὶ πρὸς ἡλίου διεμῶν μὲν Κωῖντας οἰκέουσι
τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης. ῥέων δὲ ἀρξάμενος τῆς Εὐ-
ρώπης, ἐς τὰ πλάγια τῆς Σκυθίας ἐσβάλλει.

neque ipsi capi possint, aut ne inueniri
quidem, si nolint, atque deprehendi. Si-
quidem nullæ sunt eis vrbes, nulla mœ-
nia extructa: domos secum ferunt sin-
guli: equestresq; sunt sagittarii, nō pane
victitantes, sed ex pecoribus: pro domi-
bus plaustra habentes: quidni imbelles
alioqui futuri, & ad dimicandum inha-
biles? Hæc autem sunt ab eis inuenta
cum opportunitate terræ, tum flumi-
num beneficio. nam hæc terra, quum sit
campestris, sua sponte vlginosa est &
humida, eamq; interfluunt flumina non
multo pauciora numero quam in Ægy-
pto fossæ. Quorum quæ sunt celeberrima
& à mari nauigabilia, ea recensebo.
Ister, quinque ostia habens: post
hunc Tyres & Hypanis & Borysthenes
& Panticapes & Hypacyris & Gerrhus
& Tanais. Isti hunc in modum fluunt.
Ister, omnium quos nouimus fluui-
orum maximus, semper sibi ipsi par tam
æstate quam hyeme fluit, ab occasu pri-
mus omnium qui sunt in Scythia. ob id
omnium maximus quod alii in eum in-
fluunt, qui ipsum ingentem reddūt: per
Scythiam quidē delapsi, numero quin-
que. vnus quem Porata Scythæ appel-
lant, Græci Pyreton: alius, Tiarantus:
tertius, Ararus: quartus, Napares: quin-
tus, Ordissus. Horum primo loco dictus
fluuius, magnus est, & ad aurorā fluens,
cum Istro aquam communicat: minor
est Tiarantus, ad occasum magis ver-
gens. Inter quos ceteri fluentes, Ara-
rus, Naparis & Ordissus, in Istrū infun-
dūt. Hi sunt vernaculi Scythiæ amnes,
qui illum augent. Ex Agathyrsis autē
fluens vnus, Maris, Istro se immiscet: ex
Hæmi vero iugis tres alii ingentes ad a-
quilonem ventum, Atlas & Auras & Ti-
besis: per Thraciam vero & Crobyzos
Thraces, Athres & Noes & Atarnes: at
ex Pæoniis ac monte Rhodope, mediū
interfciendens Hæmum Cius in ipsum e-
rumpit. Quin ex Illyriis in aquilonē ten-
dens Angrus, planitiem Tribalicam in-
terfluens, Brongum intrat, Brongus iste
Istrum. ita vtrumq; per se magnum Ister
excipit. Præterea ex regione quæ est su-
pra Vmbricos, Carpis, & alius ad ven-
tum aquilonē Alpis, in Istrum exeunt.
Omnem enim Europam Ister emeti-
tur (sumpto ex Celtis initio, qui omniū
in Europa ad solis occasū extremi sunt,
post Cynetas) totamq; permensus Euro-
pam, ex transuerso ingreditur Scythiā.

XLVII

XLIX

XLIX

1 Neque possit eos quisquam nancisci, si inueniri nolint. Quibus enim nulla condita sint mœnia, sed qui domos portant, sintque ex equis sagittandi patii, ac non ex melle sed ex pecoribus victum habeant, ac in plaustris habitent, qui non hi fuerint in-
expugnabiles & inaccessibiles. Hæc autem &c. 2 Per quorum medium ceteri fl. uol. quos ceteri interf.

- I His quæ dixi fluminibus, & aliis aquas suas communicantibus, Ister fit omnium maximus. nam si alterius cum alterius aqua compareretur, profecto Nilus copia aquæ antecellit, quod in eum nullus neque fluuius neque fons ingreditur, ad incrementum aquæ confert. Quod autem Ister sibi semper par fluit tam æstate quam hyeme, ob id fit (vt mihi videtur) quod hyeme est quantus est, aliquantulo maior quam sua natura fert. nam per hyemem paululum in ea regione pluit, sed vbiq; ningit. Æstate vero nix, quæ sub hyemem decidit permulta, vndique in Istrum liquefacta dilabitur: eumque implet: nec ipsa solum, sed cum ea imbres multi atque vehementes. Quippe per æstatem pluit: quo tempore quanto plus aquæ sol ad se attrahit quam hyeme, tanto plus aquæ cum Istro miscetur æstate quam hyeme. Ita quum paria faciat Ister datis aquis & acceptis, fit vt semper videatur sibi esse similis.
- II Ex fluuiis ergo qui apud Scythas sunt, vnus est Ister. Post hunc Tyres, qui ab aquilone means, ortum trahit ex ingenti palude, quæ Scythicam terrâ à Nebride separat. ad ostium huius incolunt
- III Græci qui Tyrity vocantur. Tertium flumen est Hypanis ex Scythia veniens, & ex magna palude profluens, circum quam pascuntur equi syluestres candidi: recteq; vocatur hæc palus, mater Hypanis. Ex hac igitur ortus Hypanis fluit ferè quinque dierum nauigatione, angustus, & adhuc dulcis, sed mox quatuor à mari dierum nauigatione sanequam amarus, propter amarum qui in eum fluit fontem: adeo, inquam, amarum, vt quum sit exiguus magnitudine, tamen inficiat Hypanin flumen, in paucis magnum. Est autem hic fons in finibus regionis Scytharum aratorum, & Alizonum, eodem nomine quo locus vnde emanat, Scythica lingua, Amaxampeus, Græca autem lingua, ἱερὰ ὁδοί, id est, *sacra via*. Apud Alizonas autē contrahit terminos suos Tyres & Hypanis: mox deinde in diuersum abeuntes, mediam intercapedinem laxant. Quartus fluuius est Borysthenes, secundum Istrum omnium maximus, & nostra sententia, non modo Scythicorum fluuiorum longe vberimus, sed etiam ceteris vberior, præter Ægyptium Nilum, cum quo non licet alium comparare. Ceterorum autem vberimus est Borysthenes, pascua præbens amœnissima & accommodatissima pecoribus,

ποταμῶν ὧν τῷ κατὰ λεχθέντων, καὶ ἄλλων πολλῶν συμβαλλομένων ὁ σφέτερον ὕδωρ γίνεται ὁ Ἰστρος ποταμὸς μέγιστος· ἐπεὶ ὕδωρ γὰρ, ἐν πλεονεξίᾳ συμβάλλειν, ὁ Νεῖλος πληθεῖ ὅτι κεραιεῖ. ἐς γὰρ δὴ τῶν οὐτε ποταμῶν, οὐτε κρῖνι ὁδοῦ ἐσθλῆς, ἐς πληθύνει οἱ συμβάλλεται οἱ. ἴσους δ' αἰεὶ ῥέει ἐν τῇ ῥεῖ καὶ χειμῶνι ὁ Ἰστρος, καὶ τοῖον δέ τοι, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ· τῷ μὲν χειμῶνι ὅστις ὅσους πέρ ἐστι· ὀλίγω τε μέζων τῆς ἐαυτοῦ φύσις γίνεται. ὕεται γὰρ ἡ γῆ αὐτῇ τῷ χειμῶνι πάμπαν ὀλίγω· νικητὴ δ' ἐπὶ πλεονεξίᾳ χεῖται. τῷ δ' ἡρεος ἡ χιὼν ἢ ἐν τῷ χειμῶνι προσῦστα ἀμφιλαφῆς, τῇ κρῖνι πτόν τοι ἐσθλῆς ποταμῶν, ἐς δὲ Ἰστρον. αὐτῇ τε δὴ ἡ χιὼν ἐσθλῆς ποταμῶν ἐς αὐτὴν, συμπληθεῖ, καὶ ὁμοῦ πολλοὶ τε καὶ λαοὶ σὺν αὐτῇ. ὅς γ' ὁ δὴ ὁ Ἰστρος. ὅσα δ' πλεονεξίᾳ ἐαυτοῦ ὕδωρ ὁ ἥλιος ἐπέλασται ἐν τῇ ῥεῖ ἢ ἐν τῷ χειμῶνι, ποσὺν τὰ συμμίσγεται ὁ Ἰστρος, πολλὴν πλησά ὅτι τῷ ἡρεος ἢ τῷ χειμῶνι. αἰπὴ τῇ μὲν δὲ τῶντα, αἰπὴ σῆκος γίνεται, ὥς τε ἴσον μιν αἰεὶ φαίνεται αἰὲς ὅλως. Εἰς μὲν δὴ τῷ ποταμῶν τοῖα Σκυθηπείᾳ ὁ Ἰστρος· μὲν δ' αὖτε, Τύρης. ὅς ἀπὸ βορέως μὲν αἰέμου ὁμαῖται, ἔρχεται δ' ῥέων ἐκ λίμνης μεγάλης, ἥ οὐραία τὴν τε Σκυθικὴν καὶ Νότιον γῆν· ὅτι δ' ἐν τῷ ὁμαῖται αὐτῇ καὶ οἰκίζεται Ἑλληνας, οἱ τυτταὶ καλεῖνται. Τεῖος δ' ὁ Ἰστρος ποταμὸς ὁμαῖται μὲν ἐκ τῆς Σκυθικῆς, ῥέει δ' ἐκ λίμνης μεγάλης, τὴν περὶ ἐνέονται ἰπποὶ ἀγροὶ λαοί. καλεῖται δ' ἡ λίμνη αὐτῇ ἐρβάς, μήτηρ ὁ Ἰστρος· ἐκ τῆς αὐτῆς ὧν αἰατῶν ὁ Ἰστρος ποταμὸς ῥέει. ὅτι μὲν πεντεῖς ἡμερῶν πλὴν βραχὺ καὶ γλυκύς ἐστι· ἀπὸ δ' οὗτου, πλεονεξίᾳ θαλάσσης πεσόντων ἡμερῶν πλὴν, πικρὸς δεινός. ἐκ δὲ δὴ ὅς ἐν αὐτῇ κρῖνι πικρῇ. ὅτω δὴ πλεονεξίᾳ πικρῇ, ἡ μεγάλη σμικρῇ εὐστα, κινῶ δὲ ὁ Ἰστρος, εὐστα ποταμὸν ἐν ὀλίγοις μέγαν. ἔστι δὲ ἡ κρῖνι αὐτῇ ἐν οὐρεσι χώρης τῆς τε Σκυθικῆς καὶ Ἀλαζώνων. οὐνομα δὲ τῇ κρῖνι, καὶ ὅταν ῥέει τὰς χώρας, Σκυθικῇ μὲν, Ἑξάμασις· καὶ δὲ τῇ Ἑλλήνων γλώσσῃ, Ἰστροῖς δὲ. σκυθικοὶ δὲ τὰ τέρματα ὅ, τε Τύρης καὶ ὁ Ἰστρος καὶ Ἀλαζόνας· ὁ δὲ ἀπὸ τούτου, ἀποσφραγίσας ἐκτερος ῥέει ὁριζῶν ὁ μέγας. Τέταρτος δ', ὁ Βορυσθένης ποταμὸς, ὅς ἐστι τε μέγιστος τε μὲν Ἰστρον ποταμῶν καὶ πολυαρκέστατος, καὶ γῶμας καὶ ἡμετέρας, ὅτι μὲν οὐ τῇ Σκυθικῶν ποταμῶν, ἀλλὰ καὶ τῇ ἄλλων ἀπὸ τῶν, πλὴν Νεῖλου τῇ Αἰγυπτίᾳ. τῶν γὰρ οὐκ οἶα τε ὅτι συμβαλέει ἄλλον ποταμὸν· τῷ δὲ λοιπῶν Βορυσθένης ὅτι πολυαρκέστατος, ὅς νομάς τε καὶ κλίμας καὶ διοικητικὰς καὶ πᾶσι παρέχει.

ut quammaxima sunt, ita apud eos abundant. cetera autem vulgaria sunt. Atque hunc in modum¹ res sunt eis institutæ.² Deorū hos solos propitiantur: Vestam ante omnes, deinde Iouem ac Tellurem: existimantes Tellurem Iouis coniugem esse. Post hos Apollinem, & cælestem Venerem, & Martem & Hercule. Hos cuncti Scythæ deos arbitrantur. Sed qui regii Scythæ vocantur, etiā Nepruno sacrificant, appellantes Vestam lingua sua Tabiti: Iouem, Papæum: mea sententia rectissime: Tellurē, Apiā: Apollinem, Oetofyrum: cælestem Venerem, Artimpasam: Neptunum, Thammiasadem. Simulacra & aras & delubra³ facienda non putant, præterquam Marti. Idem sacrificium prorsus apud omnia templa fieri eodem modo est institutum, qui talis est: Victimam ipsa primoribus implicita pedibus sistitur, cuius à tergo stans immolator, amota in primis infula, pecudem ferit, eaque coincidente deum inuocat cui illam mactat: deinde circumdat laqueum collo, tum iniecto baculo circumducit, hostiamque strangulat non incenso igni,⁴ non votis nuncupatis, non sumptis libamentis, sed ubi pecudē strangulauit, eique pellem detraxit, ad coquendum se conuertit. Verum quum Scythica regio lignorum sit admodum inops, hoc ab illis ad carnem coquendam excogitatum est: Vbi victimam pelle denudant, denudant quoque ossa carnibus, dehinc illas in lebetes eius gentis (Lebsiis crateribus assimiles, nisi quod sunt multo capaciores) iniiciunt: subiectis atque succensis ossibus hostiarum, coquunt. Si autē non adfuerit lebes, omnes carnes hostiarum in aluos illarum & cū aqua commiscent, atque ossa succendunt. Quibus pulcherrime ardentibus, & aluis facile capientibus carnes ossibus separatas, ita fit ut bos se ipse coquat: & item cetera pecora immolata, per semetipsum quodque elixum sit. Coctis carnibus, is qui immolauit, earum atque intestinorum⁵ libamenta ante se porricit. Immolant autem alia pecora, tum præcipue equos. Et aliis quidem diis hunc in modum & alias pecudes immolant. Marti vero sic prisco ritu apud quosque tale extruitur templum: Sarmentorum fascēs aggeruntur trium in longum latumque stadiorum, minoris tamē sublimitatis: desuper quadrata

μέγιστα οὕτω σφι δὲ πορεύεσθαι. τὰ δὲ λοιπὰ νόμιμα κατὰ τὰ δὲ σφι διγχεύεται. θεοὺς μὲν μουνοὺς τῆς δὲ ἰλάσονται, Ἰσίν μὲν μάλιστα, ὅτι δὲ, Δία τε καὶ Γῆν, νομίζοντες τὴν Γῆν τῷ Διὸς εἶναι γυναικα. μετὰ δὲ τοῦτοι, Ἀπόλλωνα τε καὶ οὐρανὴν Ἀφροδίτην καὶ Ἡρακλέα, καὶ Ἀρεά. τοῖσι τοῖς μὲν πᾶσι τοῖς οἱ Σκυθαὶ νενομίκασι· οἱ δὲ καλεόμενοι βασιλῆοι Σκυθαὶ καὶ τὰ Γοσιδέωνι θύουσι. οὐνομάζονται δὲ Σκυθισί, Ἰσίν μὲν, Ταβιτί. Ζεὺς δὲ ὀρθότατα κατὰ γνώμην γε τὴν ἐμὴν καλεόμενος Παπαῖος· Γῆ δὲ, Ἀπία· Ἀπόλλων δὲ, Οἰτόσυρος· οὐρανὴ δὲ Ἀφροδίτη, Ἀρτίμπασα· Γοσιδέων δὲ, Θαμιμασάδης. ἀγάλματα δὲ καὶ βωμοὺς καὶ τοῖς οὐ νομίζουσι ποιεῖν, πλὴν Ἀρῆι· πύτω δὲ νομίζουσι. Οἷον δὲ ἡ αὐτὴ πᾶσι κατέστηκε πᾶσι πᾶσι τὰ ἰσχυρομῶς· ἐρδόμεν δὲ ὧδε· ὁ μὲν ἱρήιον αὐτὸ ἐμπεποδισμένον τοῖς δύο πόδας τοῖς ἐμπεποδίοις ἔστηκε· ὁ δὲ θύων, ὅπως τὸ κτήν εἰς τῆς, ἀπάτας τὴν ἀρχὴν τῆς σφύρου, καταβάλλει μιν· πύτωντος δὲ τῆς ἱρήϊου, ὅπως καλεῖται ὅτι θεὸν τῶν αὐτῶν καὶ ἔπειτα βούχῳ πύτων ἔβαλε ὅτι αὐχένα. σκυθαλίδα δὲ ἐμβαλὼν πύτων, καὶ ἀπὸ πύτων· οὕτε πύτων αἰακάσας, οὕτε καταρξάμενος, καὶ οὐτ' ὅπως πύτων. ἀπὸ πύτων δὲ καὶ ἀπὸ δειράς, βαπτέται πύτων· ἔφησιν. Τῆς δὲ γῆς τῆς Σκυθικῆς αἰὼς ἀξύλου εὐούσης, ὧδε σφι ἐς τὴν ἔφησιν τῆς κρεῶν ἔξωρηται. ἐπὶ αὐτῶν δειράσιν τὰ ἱρήϊα, γυμνοῦσι τὰ ἰσχυρὰ τῆς κρεῶν· ἐπὶ αὐτῶν δὲ ἐσβάλλουσι, ἢ μὲν τύχῳσι ἔχοντες λέβητας ὅπως χωρίους, μάλιστα Λεσβίοισι χρητῆσι ποσειδέλῳ, χαλκῶσι ὅπως πολλὰ μέζοντας· ἐς πύτων ἐσβάλλοντες, ἔφουσι ὑποκείμενους τὰ ὅσα τῶν ἱρήϊων· ἢ δὲ μὴ σφι παρῇ λέβης, οἱ δὲ ἐς τὰς γαστέρας τῶν ἱρήϊων ἐσβάλλουσι τὰ κρέα πᾶσι, καὶ πύτων μίξαντες ὕδωρ, ὑποκίμουσι τὰ ἰσχυρὰ· τὰ δὲ αἶψα καλλίσα. αἱ δὲ γαστέρες χωρέουσι ὅπως τῶν κρέα ἐφίλωμένα τῶν ὀστέων· καὶ οὕτω βούτῃ τε ἐωῦδον· ἔξῃ φει, καὶ πύτων ἱρήϊα ἐωῦδον ἔκαστον. ἐπὶ αὐτῶν δὲ ἐφῆθη τὰ κρέα, ὁ θύσας, τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἀπλάγχων ἀπαρξάμενος, ῥίπτει ἐς τὸ ἐμπεποδέν. θύουσι δὲ καὶ πύτων πύτων, καὶ ἵππους μάλιστα. Τοῖσι μὲν δὲ ἄλλοις τῶν θεῶν οὕτω θύουσι, καὶ πύτων τῶν κτηνέων· τὰ δὲ Ἀρῆι ὧδε κατὰ νόμους· ἐκαστοῖσι τῶν ἀρχέων ἐσίδρυται σφι Ἀρῆος ἱερὸν τοιοῦτον· Φρυγῶν Φάκελοι σπιννέαται ὅτι τ' ὅπως σφίσι βῆ μῆκος καὶ βύρας, ὅπως δὲ, ἔλασσον αὐτῶν τῶν τοῦ περὶ γῶν

1 Ritus sunt eis instituti. 2 His solis diis litant, vel sacrificant. 3 Facere non est illis usu receptum, 4 Non oblatiis primis, 5 Primicias

excuriat: & crudo tantum bouis corio, si pauper sit, si diues, non modo exterius inducat bouino corio, verum etiam interius in auret, & sic vterq; pro poculo vtatur. Idem agunt de familiaribus, si inter eos extirerint discordiæ, & apud regem victoria sint potiti. Hæc capita hospitibus qui ad eos veniunt viri alicuius existimationis, exhibent: referuntque, illos, quum essent domestici, & ad pugnam lacesissent, ab ipsis esse superatos: id strenuitatis loco ponentes.

LXVI Semel autem quotannis¹ singuli regionum principes miscunt vinum crateri, de quo² Scythæ omnes hostium homicidæ bibunt, ac non gustant qui nihil præclari operis ediderint, sed sine honore seorsum sedent: quæ res apud eos maximè est ignominie. Qui vero còplures cædes fecerunt, hi duobus pariter quos habent calicibus potant. **LXVII** Apud

ἔκκαταρδ'· καὶ ἡ μὲν ἦ πένης, ὅδ' ἔξωθεν ὠμοβοόην
 μέντην περτείνας, ἔπειτα χρεῖται· ἡ δ' ἔπλετο, καὶ ἡ μὲν
 ὠμοβοόην περτείνει· ἔσονται δ' ὡς περ χρυσῶν, οὕτω καὶ
 χρεῖται ποτηρίῃ. ποιδῶσι δ' τὸ τοῦ καὶ ἐκ τῆς οἰκίῃς, χρυσῶν
 ἡ σφι ἀφ' ὧν γίνονται, καὶ ἡ τις ἐπιτελεῖται αὐ-
 τῷ τῷ βασιλεῖ. ξείνων δ' οἱ ἐλθόντων τ' αὐτῷ λό-
 γον ποιεῖν, καὶ κεφαλὰς αὐτῶν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπι-
 λέγει ὡς οἱ εἶντες οἰκίῃσι πόλεμον περτείναντες, καὶ
 σφραγιστὶς ἐπεκράτησε αὐτῇ τ' αὐτῶν ἀπὸ τῆς λέ-
 10 γεται. Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐκαστοῦ ἑνομήρχης
 ἕκαστος ἐπὶ τῷ ἐνὶ τῷ νομῷ κυριᾷ κρητῆρα οἶον, ἀπὸ
 οὗ πίνουσι τῆς σκυθῶν· ὅσοις δὲ αἱδρες πολέμοι, καὶ οἱ
 ἀρμηνοὶ ἔωσι τοῖσι δ' αὐτῶν κατεργασμένοι ἢ
 τῷ, ἐγείνεται τῷ οἶον τῶν, ἀλλ' ἢ πημενοὶ ἀπο-
 κείνεται. οἱ δὲ σφι ἐπὶ μέγιστον τῶν· ὅσοι δ' αὐ-
 τῶν καὶ κέρτα πολλὰς αἱδρας ἀρμηνοὶ ἔωσι, ἔτοι
 ὅσων δύο κύλικας ἔχοντες, πίνουσι ὁμῶς. Μά-
 20 πτες δ' σκυθῶν εἰσὶ πολλοί, οἱ μάλιστα αὐτῶν ῥάβδουσι
 ἰππῆσι πολλῇσι ὡς ἐπεὶ φακέλως ῥάβδων μεγὰ-
 30 λους εἰσὶν, ἵπτες χαμαὶ διεξελίσσονται αὐτοῖς· καὶ
 ἐπὶ μίαν ἐκαστὴν ῥάβδον πέντες, ἡσπύζουσι, ἅμα τε
 λέγοντες αὐτῶν, σκυθῶν καὶ ῥάβδους ὅπως, καὶ
 αὐτῶν καὶ μίαν σκυθῶν. αὐτῶν μὲν ἡ μαρτυρὴ,
 παρὰ σφι ἐπὶ οἱ δ' ἐπὶ αἰδρας καὶ οἱ αἰδρόγμοι τ' Ἀ-
 φροδίτην σφι λέγουσι μαρτυρῶν δυνάμει· φιλόνης
 ὡν φλοῖον μαρτυροῦνται, ἐπεὶ τ' φιλόνης τεῖχος χί-
 ση ἀφ' ὧν πλέκων ἐπὶ τοῖσι δακτύλοις τοῖσι ἐνὶ τῷ,
 καὶ ἀφ' ὧν χρεῖται. Ἐπεὶ δ' ὁ βασιλεὺς ὁ σκυ-
 30 θῶν καὶ μετὰ πέμπεται τῆς μαρτυρῆς αἱδρας ῥῆς
 τῶν ἀδελφῶν καὶ μάστιγας, οἱ τῶν τῶν εἰρηνοφῶν
 μαρτυροῦνται. καὶ λέγουσι ἔτοι ὡς περὶ πᾶν μάστιγας
 τῶν, ὡς καὶ βασιλῆας ἰστίαν ἐπιτορκεῖ καὶ ὡς λέ-
 γοντες τῆς αἰδρας τῶν αἰδρας λέγουσι (καὶ δ' βασιλη-
 τας ἰστίαν νόμος σκυθῶν καὶ μάστιγας ἐπὶ ὁμνῶναι τῶν
 ἐπεὶ τῶν μέγιστοι ὄρνει ἐγείνεται ὁμνῶναι) αὐτῶν
 ὅς γε ἀδελφῶν ἀγεται ὡς τῶν αὐτῶν αἰδρας ἐπι-
 40 ορκεῖται. ἀπὸ μὲν δ' ἐλέγχουσι οἱ μαρτυρῶν ὡς ἐπι-
 ορκεῖται φάνεται ἐπὶ τῇ μαρτυρῇ καὶ βασιλῆας ἰστί-
 ας, καὶ ὅς γε αὐτῶν ἀλγεί οἱ βασιλεῖς. ὅς δ' ἀρῖεται,
 40 ὅς γε αὐτῶν ἐπιτορκεῖται, καὶ δεινολογέται. ἀρῖεται
 δὲ τῶν, ὁ βασιλεὺς μετὰ πέμπεται ἄλλοις δι-
 πλοῖσι μαρτυρῶν· καὶ ἡ μὲν καὶ οὕτω ἐσπῶντες
 ἐς τῶν μαρτυρῶν, καὶ ἀδελφῶν ἐπιτορκεῖται, τῶν δ' ἰ-
 θῶς τῶν καὶ τῶν ἀποτάμνοισι, καὶ τὰ χρῆματῶν
 αὐτῶν ἀφ' ὧν ἀδελφῶν οἱ αἰδρας τῶν μὲν τῶν ἡν δ'

1 Vnusquisque provinciarum praefectus in sua provincia craterem vini temperat, de quo Sc. 2 Scythae omnes bibunt à quibus hostes sui interfecti fuerint: at qui hoc facinus non ediderint, hoc non gustant, sed Græci. 3 Simulque dum hæc dicunt, virgas fursum convoluunt, quas videlicet evoluerant, & in vnum componunt. 4 *Legit οὐκ ἀδύνατοι, pro καὶ ἀδύνατοι.* 5 *Ans, laorem,*

οἱ ἐπελθόντες μαίτιες ἀπολύσῃσι, ἄλλοι πᾶρεις
μαίτιες, καὶ μάλα ἄλλοι. ὧν οἱ πλεῖνες ὅν αὖ-
δεσπον ἀπολύσῃσι, δέδοκται τοῖσι περὶ τοῖσι τῶν
μαίτιων αὐτοῖσι ἀπὸ λυοῦ. Ἀπὸ πολλῶν δὲ αὖ-
τις τρεῖς ποιοῦσιν· ἐπεὶ δὲ ἅμα ξυκαμαρῆς φρυ-
γαίων πλῆσῃσι, καὶ ὑποζύξῃσι βῆς, ἐμπεδή-
σαντες τῆς μαίτιας, καὶ χεῖρας ὁπίσω δῆσαντες, καὶ
σομφῶντες, καὶ τειγγύσι ἐς μέσση τὰ φρύγδα. ὕ-
ποσῃσαντες ὅ αὐτὰ, ἀπειῖσι, φοβήσαντες τὰς βῆς.
πολλοὶ μὲν δὲ συγκαταχέονται τοῖσι μαίτισι βῆες, 10
πολλοὶ δὲ περικαυμένοι ἀποφύγοντες, ἐπεὶ αὖ-
τέων ὁ ῥυμός κατὰ καυθῇ. καταχέουσι δὲ τρεῖς πο-
ταῖ εἰρημῶν καὶ δι' ἄλλας αἰτίας τοῖς μαίτιας,
ψαδμαίτιας καλεῖσιν. Τοῖς δὲ αὖ ἀποκτείν-
οι βασιλῆς, τοῦτέων ὅσδε τῆς παιδῆς λείπει, ἀλ-
λά πᾶν τὰ ἔρσηνα κτείνει, τὰ δὲ θήλεα οὐκ ἀδικέ-
ει· ὅρνια δὲ ποιεῖται. Σκύθαι ὧδε, περὶ τῆς αὖ
ποιέωνται· ἐς κύλικα μεγάλην κεραμίην εἷον ἐγ-
χεύουσιν, αἷμα συμμίσχουσι τῶν ὀρνέων τρυφῶν, 20
τύφαιτες ὑπερῆσαν ὅπτα μόντες μαχαί-
ρη σμικρὴν τῆ σώματος. καὶ ἐπειτα ἀποβάψαν-
τες ἐς τὴν κύλικα ἀκινάκεια, καὶ οἷς, καὶ σάγα-
ει καὶ ἀκρίνοι· ἐπεὶ δὲ τὰ ἅλα ποιήσῃσι, κατὰ
χέουσι πολλὰ· καὶ ἐπειτα ἀποπίνουσι αὐτοῖς οἱ δὲ
ὅρνια ποιδύμνοι, καὶ τῶν ἐποιδύων οἱ πλείους ἀ-
ξιοί. Ταφᾷ δὲ τῶν βασιλῶν ἐν Γέρροις εἰσι.
ἐς ὃ Βορυθένης ὅστις περὶ πλωτῆς, εἰσάδων, ἐπεὶ
σφι ἀποθάνῃ ὁ βασιλῆς, ὄρυγμα γῆς μέγα ὀρύσ-
σοις τετράγωνον. ἐπιμονὴ τῆς τοιοῦσαιτες, αἰα-
λαμβάνουσι ὅν νεκρὸν κατὰ κεκρυμμένον μὲν δὲ 30
σῶμα τῆς νηδὺν ἀναχθεῖσιν, καὶ καθαρθῆσιν, πλέ-
ην κυπέρου κεκομμένου, καὶ θυμιάματος, καὶ σελίνου
σπέρματος, καὶ ἀνίσου, σκερῆρα μὲν ὁπίσω, καὶ κε-
μίζουσι ἐν ἀμφοτέρω ἑτέρω ἔθνος. οἱ δὲ αὖ περὶ ἀν-
ξῶνται κομᾶσιν ὅν νεκρὸν, ποιοῦσι τὰς οἱ βα-
σιλῆς Σκύθαι· τῶν ὧδε ἀποτάμονται, τείχας
περικύβηται, βραχίονας περικύβηται, μέτωπον καὶ
ῥίνα κατὰ μύσονται, ἀπὸ τῆς τε δεξιτερῆς χερὸς οἰ-
στοῖς ἀφαιρέονται. εἰσάδων δὲ κομίζουσι ἐν ἀ-
μφοτέρω ὅν νέκυν τῆ βασιλῆος ἐς ἄλλο ἔθνος τῶν ἀρ- 40
χουσιν. οἱ δὲ σφι ἔσονται, ἐς τοὺς περὶ τὸν ἡλθον.
ἔπειτα δὲ πᾶν τὸ περικύβηται ὅν νέκυν κομίζον-
τες, ἐν Γέρροις ἐσχατὰ κατὰ κηρύκοις εἰσι
τῶν ἐθνέων τῶν ἀρχουσιν, καὶ ἐν τῇσι παφῇ-
σι. καὶ ἔπειτα ἔπειτα ἡέωσι ὅν νέκυν ἐν τῇσι
θήκησι, ὅτι ἐν βλάβος περὶ ἀπῆσαντες αἰχμᾶς
εἶναι καὶ εἶναι τῶν νεκρῶν, ἐύλα ὑποφείνουσι, καὶ
ἔπειτα ῥίψι κατὰ στεγάζουσι. ἐν δὲ τῇ λοιπῇ

illi qui superuenerunt vaticini homines
absoluerint, alii atque alii præsto sunt:
quorum si plures absoluerint, decerni-
tur primis illis vaticinis esse pereun-
dum. Eosq; hunc in modum necant: LXIX
Plaustrum concameratum vbi farmen-
tis referferunt, bobusque iunxerunt, va-
ticinos pedibus implicatis, & manibus
post tergum reuinctis, atque ore obstru-
cto, extendunt in medium farmentorū:
incensiq; farmentis territando agitant
boues. quorum bouum multi cum vati-
cinis concremantur, multi ambusti, cre-
mato utiq; plaustri remone, aufugiunt.
Hoc quem dixi modo comburunt· μαν-
τιας, id est, vaticinos, etiam ob alias caus-
sas, appellantq; ψευδομάντιας, id est, falsos
vaticinos. Sed quos morte rex afficit, LXX
eorum ne liberos quidem relinquit, sed
vniuersos mares interficit, feminis nihil
laxis. Fœdera cum quibuscunque in-
eunt Scythæ, hoc modo ineunt: Infuso
in grandem calicem fictilem vino, com-
miserunt eorum sanguinem qui feriunt
fœdus, percutientes¹ cultello aut inci-
dentes gladio aliquantulum corporis.
deinde in calice tingunt acinacem, sa-
gittas, securim,² gladium. Hæc vbi fece-
runt, sese multis verbis deuouent: postea
vinum epotant non modo ii qui fœdus
fecerunt, sed etiam comites ii qui sunt
maximæ dignitatis. ¶ Regū autem se-
pulcra apud Gerrhos sunt. Vbi Bory-
sthenesiam nauigabilis est, ibi, quum
rex eorum decessit, ingentem scrobem
effodiunt forma quadrata. hoc vbi præ-
pararunt, accipiunt mortuum corpore
incerato, aluo euulsa atque expurgata,
quam silere contuso & thymiamate a-
piiq; semine & anisi quum expleuerūt,
resuunt rursus, impositumque plaustro
cadauer ad aliam gentem ferunt. Quod
qui excipiunt, eadem agunt quæ regii
Scythæ: aurem decidunt, crinem cir-
cumtondēt, brachia circūcidunt, fron-
tem nasumque consauciant, sinistram
manum sagittis traiciunt. Postmodum
regis cadauer carpento ferunt ad aliam
gentem cui imperitant, quæ ipsos co-
mitatur ad eos vnde primum venerant.
Vbi iam mortuum circumferentes, lu-
strauerunt singulas gentes quibus im-
perauit, apud eos deponunt qui in ex-
tremis Gerrhis habitant, & in sepul-
cris. Quem postquam super torum in
loculo posuerunt, hastis hinc atque
hinc defixis, desuper ligna disponunt,
deinde pallio contegunt. In reliqua

1. Sicut qui vocem Graecam ὑπὸ τῇ σφύρῃ ἔχουσιν. 2. Iaculum. 3. Auris partem amputant.

loculi spatiositate aliquā eius pallacā strangulatam sepeliunt, & eum qui vinum miscebat, & cocum & equilonem & ministrum & eum qui erat à nunciis, necnon equos & aliarum rerum omnium primitias, quinetiam phialas aureas. nam argentum aut æs nihil in vſu habent. His actis, humū certatim atq; auide iniiciunt, cupientes tumultum quam maximum efficere. Circumactō anho, rursus hoc agunt: E famulis regis intimos sumunt. (sunt autem famuli regū, ingenui Scythæ, & quos ipse rex iussit. nam nullus venalitiis ei ministrat.) Horum ministrorum quinquaginta quum strangulauerunt, ac totidem præstantissimos equos, ² eductis intestinis & expurgatis, paleis implent, ac consuunt: & vbi dimidium fornicis super duo ligna resupinatum statuerint, alterumque dimidium super altera duo ligna, & item alia multa huiuscemodi defixerint, tum super ea equos imponūt, crassitignis in longū ad ceruicem vsq; traiectos, ita vt priores fornicēs sustineant armos equorum, posteriores vero iuxta femora suscipiant vteros, vtriusq; cruribus superne pendentibus. Equos autem infrenant, eorumque habenas ad palos extentas alligant: dehinc super eorū singulos statuunt singulos quinquaginta iuuenum strangulatorum, hunc in modum, Vnicuiq; eorum rectū stipitem per spinam ad ceruicem vsque transfigunt: quod inferius stipitis extat vltimum, insigunt tigno illi quo equus traiectus est. His equitibus sepulcro circumpositis abeunt. Hunc in modū reges sepeliunt. Alios autē Scythas, quū decesserunt, proximi quiq; in plaustris collocatos ad amicos circumferūt. eos singuli amicorum excipientes, epulum cadauer comitantibus præbent, tā propinquis quam ceteris. Ad hunc modū quadraginta diebus priuati homines circumaguntur: dehinc ³ humanantur, tali tamen ratione prius purgati: Vbi caput exinanierunt, ablueruntq; circa corpus ita agunt. Tria ligna statuunt mutuo inclinata, circa hæc prætendunt lanea pilea, quam maxime possunt constipantes, & in ⁴ scaphā in medio lignorum pileorumq; positā lapides coniciunt ex igne ⁵ perspicuos. Nascitur autē apud eos cannabis lino simillima, præterquā crassitudine ac magnitudine:

Ὀρυζήν τ' ἥκνης, τ' παλλακῶν τε μὴν ἀποσι-
ζαντες θάπτουσιν, καὶ τ' οἶνοχόον, καὶ μάχρον, καὶ ἰσπο-
χόμεον, καὶ θηκρόν, καὶ ἀγέλην φέρον, καὶ ἵππους, καὶ τ' ἀλ-
λων ἀποτύπων ἀπαρχάς, καὶ φιάλας χρυσίας. ἀργύ-
ρῳ δ' ὕδεν ὕδ' χαλκῷ χέουσιν. Ταῦτα δ' ποιήσαντες,
χῆσι πᾶσι τὸ χῶμα μέγα, ἀμυλώμενοι, καὶ ἀσθυ-
μέμενοι ὡς μέγιστον ποιήσασιν. Ἐνταῦθα δ' ὀφριφε-
ρομένης, αὐτὸς ποιεῖσι τοιοῦτον. λαβόντες τ' ἡλσιπῶν
θεραπόντων τὸς ὀπιτηδεωτάτους, (οἳ δ' εἰσι Σκύθαι
ἐφεῖρες· ἔτι γὰρ εἰσι θεραπεύοντες τὸς ἀνδρας ὅ
10 βασιλεὺς κελύσῃ, ἀργυρώντην δ' ἐκ εἰσι σφι θερά-
ποντες) τὰ τέων ὧν τ' διηκόνων ἐπεὶ ἀποπνέουσιν πεν-
τήκιστα, καὶ ἵππους τὸς καλλίστους πεντήκιστα, ὅξε-
λόντες αὐτέων τ' χρυσίῳ, καὶ καθήρατες, ἐμπιπλάσας
ἀχύρων, καὶ σὺρράπτουσιν. ἀψίδος δ' ἡμιπύθην ἐξίλα-
δύο, ἡμῶς στήσαντες ὑπὲρ, καὶ ὅτερον ἡμῶς τ' ἀ-
ψίδος ἐπ' ἑτέρῃ δὺο κατὰ πηχέας τὸς ἐπὶ τοιούτῳ,
πολλὰ ταῦτα ἐπέτα τ' ἵππων καταμήκεα ἐξίλα-
παχέα διελθάντες μέχρι τ' τραχήλων, ἀναβιβά-
20 ζουσι αὐτοὺς ἐπὶ τὰς ἀψίδας. τ' δ' αἱ μὲν ὀρότεραι ἀ-
ψίδες ὑπέχουσι τὸς ὦμους τ' ἵππων· αἱ δ' ὀπίσθιαι
τὰς μηρούς, τὰς γαστέρας ὑποκαμάνουσι. σκέ-
λεα δ' ἀμφοτέρω κατακρέμασιν μετέωρα. χαλκὸς
δ' ἐπὶ στήμα ἐμβάλοντες ἐς ἵππους, καταπνέουσιν
ὁ ὀρόσθι αὐτέων, καὶ ἐπὶ τὰς ἐκ πασάων δέχουσι. τ'
δ' ἡνενήσοκων τ' ἀποπνέοντων τ' πεντήκιστα ἐνα-
έκαστον ἀναβιβάζουσι ἐπὶ ἵππων· ὧς ἀναβιβάζοντες
ἐπεὶ ἀνεκρῶ ἐκαστὸν τὸν ἀκαθάρτον ἐξέλοντο ὄρον δι-
λάσσωσι μέχρι τ' ῥαχέως, κατὰ δὲ τὸν ὄρον τὸν
30 ἐξίλα τὸς, ὅς τ' ὀρμον πηγνύουσι ὅτερον ἐξέλου τὸ
δὲ τ' ἵππους ὀπισθάντες τὸ κύκλον τὸ σήμα, ἰσπέας
τοὺς τὸς ἀπελαύνουσι. Οὕτω μὲν τὸς βασιλεὺς
θάπτουσιν. τὸς δ' ἄλλους Σκύθας, ἐπεὶ ἀποθάνουσιν, πε-
ριείλουσιν οἱ ἀλχοτάτω προσήκοντες καὶ τὸς φίλους
ἀμάξῃσι καὶ ὄρεσιν. τ' δ' ἕκαστος ὑποδεκόμενος εὐωχέ-
155 τὸς ἐπορεύσας, καὶ ὅτε ἀνεκρῶ ἀποτύπων τὸν πλησίον
τὸν τήναι ὅσα τοῖσι ἀνθρώποις ἡμέρας τ' πνεύρα κεντα
ἔτω οἱ ἰδιδάται τὸν ὄρον, ἐπὶ τὸν θάπτον. θάψαν-
τες δ' οἱ Σκύθαι, καθαίρουσι τὸν τοῦ ὄρου σημεῖον
40 τοὺς κεφαλὰς καὶ ἐκ πλυνάμενοι, ποιεῖσι τὸν ὄρου
ματὰ δὲ ἐπεὶ ἐξέλα στήσωσι βία ἐς ἀνθρώπων κεκλιμέ-
να, τὸν ἰσχύον πύλιν εἰρινέως τὸν εἰνέουσι συμφράξας
τες δ' ὡς μάστιγα, λίθους ἐκ πυρός ὄρεφας ἐσβάλ-
λασιν ἐς σκάφην καὶ ὄρεφας ἐν μέσῳ τ' ἐξέλου τε καὶ τ'
λων. Ἐστὶ δὲ σφι κένναβος θυομένη ἐν τῇ χώρῃ
πλήν παχύτης καὶ μεγάλους. ὅτε λίθους ἐμφορεῖσάντη.

1 Sunt autem Scythæ indigenæ. nam famuli sunt quos rex iussit: nec ullus venal. Legisse autem videtur hic interpret. ἰουάνης
pro ἰουάνης. 2 Vacuata & purgata aluo. 3 Humanantur. Postquam autem humanant Scythæ, ita se purgant. Vbi caput abster-
guunt & lauerunt, hæc circa corpus faciunt. 4 Alueum 5 Fulgentes. Vel, candentes.

LXXVII

LXXVIII

señatus.¹ Liger (ut ego accepi) tutor fuerit Timnis, filii Spargapithis, patruusque Indathyrſi Scytharum regis, filius Gnuri, nepos Lyci, pronepos Spargapithis. Itaque si ex hac familia extitit Anacharſis, constat eum à patruele fuisse interemptum. Indathyrſus enim fuit filius Sauli, Saulius autem fuit qui Anacharſin interemit. Quamquam & aliud quiddam Peloponneses audiui referentes, Anacharſin à rege Scytharum missum, Græciæ factum esse discipulū: & quum redisset, dixisse ad eum qui ipsum miserat, cunctos Græcos esse in omni sapientia occupatos, Lacedæmoniis exceptis, qui soli rationem haberent dandi & accipiendi prudenter. Verum hæc narratio aliter ab ipsis Græcis delusa est. Hic igitur vir² (quemadmodum antea dictum est) mortem optulit.³ & ipse quidem ita egit propter externos ritus & Græcorum consuetudinem. Multis autē sane annis postea interiectis ita passus est Scyles, Aripithis filius. etenim Aripithes Scytharum rex, cum alios filios multos, tum Scylem sustulit ex vxore Istrina, haudquaquam indigena, quæ filium Græcam linguam litterasque edocuit. Interiecto deinde tempore, Aripithe per dolum occiso à Spargapithe Agathyrſorum rege, Scyles regnum suscepit, & vxorem patris, nōmine Opream. Erat autem Oprea hæc ciuis, ex qua erat Aripithi filius Oricus. Scyli regnū Scytharum obtinenti Scythicus tamen viuendi mos nihil prorsus cordi erat, sed Græcus, in quo fuerat imbutus à puero: ideoque multo magis ad hunc exercendum se conuertebat. Vtique quum ad urbem Borysthenitarum Scythicum ducebat exercitum, (Borysthenitæ autem se à Milesiis aiunt esse oriundos.) ad hos, inquam, quoties Scyles veniebat, relicto in suburbanis exercitu, ipse muros ingressus portas obserabat, depositaq; Scythica stola, Græcum sumebat vestimentū, & eo indutus, per forū spariabatur, nullo neque satellitum neque populi comitatu, appositis qui portas custodirent, nequis Scytharū cerneret eum gestantem huiusmodi stolam: & cum ceteris Græcorum institutis utebatur, tum in faciendis deorum sacris. Et quum ibi

διερχόμην, ὡς δὲ ἐγὼ ἤκουσα Τίμνεω τῷ Σπαργαπίτῃ, ὅτι αὐτὸν Ἰνδαθύρῳ τοῦ Σκυθῶν βασιλέως πατρὸν, παῖδά δ' αὖτ' Ἰγνύρου τῷ Λύκῳ τῷ Σπαργαπίτῃ· εἰ δὲ τῷ τῆς οἰκῆς Ἀνάχαρσις, ἴστω ὑπὸ τῷ ἀδελφιδεοῦ ἀποθανόν. Ἰνδαθύρῳ γὰρ ὡς παῖς Σαυλὶς, Σαυλίου δ' ὡς ἀποκτείνας Ἀνάχαρσιν. Καί τοι πῶς ἦδη ἤκουσα λόγον ἄλλον ὑπὸ Πελοποννησίων λεγόμενον, ὡς ὑπὸ τῷ Σκυθῶν βασιλέϊ. Ἀνάχαρσις ἀποπεμφθεὶς, τῆς Ἑλλάδος μαθητὴς γενόμενος, ὅπως τε ἀπονοστήσας, φαίη πρὸς τοὺς ἀποπέμφαντας, Ἑλλήνας πᾶσι, ἀστέροις δ' αὖτ' ὡς πᾶσαν σοφίην, πλεονέκτημα Λακεδαιμονίων τῷ τοιοῦτ' αἰετῷ. μνηστοὶ δὲ τῶν ὁδοῦν τε καὶ διέξωλόν τιν' ἄλλον. αὐτὸν μὲν ὁ λόγος ἄλλως πεπλάσαι ὑπὸ τῷ Ἑλλήνων. ὅς τ' ὦν δμῶρ, ὡς ὅτε πρὸς τὴν εἰρήνην, διέφθαρ. αὐτὸν μὲν νῦν ἴστω δὴ πῶς ἐκώρηνε ἀφ' ἑκείνης τῆς μάχης καὶ Ἑλληνικῆς ὁμιλίας. Πολλοῖσι δὲ καὶ ἔτι ὕστερον Σκύλης ὁ Ἀειπίθης ἔσφαθ. ὡς ἀπλήσια τὰ τῶν. Ἀειπίθῃ γὰρ τῷ Σκυθῶν βασιλεῖ γίνεται μετ' ἄλλων παίδων Σκύλης. ὃς Ἰφρίτης ὁ γυναικὶς αὐτῆς γίνεται, καὶ ἑδάμῳς ἐγγυαίης· τῇ δὲ μήτηρ αὐτῇ γλαῶσαν τὴν Ἑλλάδα καὶ γράμματα ἐδίδαξε. μὲν δ' ὡς χροῖα ὕστερον, Ἀειπίθης μὲν τελευτᾷ δὲ ὁ λόγος ὑπὸ Σπαργαπίτῃ ὁ Ἀγαθύρῳ βασιλεῖ Σκύλης ὅτι πῶς τε βασιλῆϊν παρέλαβε, καὶ γυναικῇ τῇ πατρὶ, τῇ Ἰνδοῖα ὡς Ὀποῖν. ὡς δὲ αὐτῇ ἡ Ὀποῖν ἀστὴρ ὃς ἦς ὡς Ὀρεῖος Ἀειπίθῃ παῖς. Βασιλεύων δὲ Σκυθῶν ὁ Σκύλης, ἀφ' ἧς μὲν οὐδαμῶς ἠρέσκετο Σκυθικῇ, ἀλλὰ πλεονέκτης τῇ Ἑλληνικῇ μάλλον περὶ μὲν ὡς ἀπὸ παλαιῶς τῆς ἐπεπαίδευστο. ἐποίησε τε τοιοῦτον· ὅτι ἀγάρ τιν' ἐρεπὶ τῷ Σκυθῶν ἐς τὸ Βορυσθηνίτων ἄστυ· (οἱ δὲ Βορυσθηνῖται οὗτοι λέγουσι σφέας αὐτοὺς εἶναι) Μιλησίου) ἐς τοὺς ὅκως ἔλθοι ὁ Σκύλης, τὴν μὲν ἐρεπὶ κατελίπεσκε ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ ὅκως ἔλθοι ἐς τὸ τεῖχος, καὶ τῇ φύλας ἐγκλησίει, τὴν εὐλοὴν ἀποδέμενος τὴν Σκυθικὴν, λαβέσκε αὖ Ἑλληνίδα ἐαδὴν· ἔχων δ' αὖ τῷ τῇ, ἠγέρεσκε, οὔτε δρυφόρων ἐπορεύων, οὔτε ἄλλου σθένος. τῇ δὲ φύλας ἐφύλασσαν, μὴ τις μιν Σκυθῶν ἴδοι ἔχοντα ταύτην τὴν εὐλοὴν. καὶ τὰλλα ἔχοντο ἀφ' ἧς Ἑλληνικῇ, καὶ τοῖσι ἱερῇ ἐποίησε καὶ ὁμοίως τῶς Ἑλλήνων. ὅτε δὲ

1 Ut autem ego ex Timne tutore Spargapithis audiui, fuisse eum Indathyrſi regis Scytharum patruum, filium autem Gnuri. L. pron Sp. si ex hac fam. fuit Anach. se a patruele interemptum fuisse sciat. Indathyrſus etc. Est autem aliqua ἀναλογία in verbis Græcis, quam expressimus. 2 Vel, Eo quo dictum est modo, interemptus fuit. 3 Et huic quidem propter externos ritus & propter consuetudinem quæ illi cum Græcis fuerat, talia contigerunt. Mult. etc. Quid. Ut autē huic ita dampnosa fuerit rituum externorum cognitio etc. ita Scyli multis postea annis.

Ἀφ' αὐτῆς μὲν ἡ πλεονεύουσα, ἀλλὰ σέ-
 το, ἐπὶ τῇ Σκυθικῇ σολίῳ. αὐτὰ ποιεῖσκε
 πελλάκις. οἰκία τε ἐδείματο ἐν Βορυθενίῳ, καὶ
 γυνῆ καὶ ἔφημε ἐς αὐτὰ ὅτι χωρίον. Ἐπεὶ τε ὁ
 ἔδεε οἱ κακῶς ἡμέσθαι, ἐγχετο ἀπὸ παρθένου
 ποιήσας ἐπιθύμησε Διονύσου βακχείῳ τελεσθῆ-
 ναι· μέλλοντι δὲ οἱ ἐς χεῖρας ἄγεσθαι τὴν τελετὴν,
 ἐγχετο φάσμα μέγιστον. ὡς οἱ ἐν Βορυθενίῳ
 τῇ πόλει, οἰκίης μεγάλης καὶ πολυτελέος ἐξέβη, (τῆς
 καὶ ὀλίγη τὴν πόλιν περιέκλειε) τὴν περὶ λαοῦ λίθου
 σφίγγας τε καὶ γρύπας ἔστα-
 σαν. ἐς ταύτην ὁ θεὸς ἐπέσκηψε βέλος· καὶ ἡ μὲν
 κατεκίχθη πᾶσα, Σκύλης δ' ὁ δὲ τοῦτον εἴνεκα ἦσ-
 σον ἐπετέλεσε τὴν τελετὴν. Σκύθαι δὲ τῷ βακ-
 χῷ περὶ Ἑλλήσι οἰκιστῶσι. οὐ γὰρ φασὶν
 ὅτι τὸν ἔβρισκεν τῷ πόντῳ μαίνεσθαι ἀνά-
 γαι ἀνθρώποις. Ἐπεὶ τε ὁ ἐτελέσθη τῷ βακχείῳ
 ὁ Σκύλης, διεωρήσατο τῷ πόντῳ Βορυθενίῳ
 " πρὸς τοὺς Σκύθας, λέγων, Ἡ μὲν ὁ κατὰ γὰρ τε
 " Σκύθαι, ὅτι βακχῷ ὁ δὲ θεὸς λαμβά- 20
 " νει· νῦν δ' ὁ δαίμων καὶ δυνάμει βασιλεία λε-
 " λαθῆκε, καὶ βακχῷ, καὶ ὑπὸ τῷ θεῷ μαίνεσθαι. εἰ
 " δέ μοι ἀπιγγέτε, ἐπεσθε, καὶ ὑμῖν ἐγὼ δείξω. εἰ ποῦ
 τῷ Σκυθῶν οἱ παρθενοὶ καὶ αὐτοὶ ἀγαγόν
 ὁ Βορυθενίτης, λαθὼν ὅτι πύργῳ ἐκάπεσθαι. ἐπεὶ
 τε ὁ παρθενοὶ τῷ θιάσῳ ὁ Σκύλης, καὶ εἶδον μιν
 βακχῷ, οἱ Σκύθαι, κατὰ συμφορὴν μεγά-
 λην ἐποίησαντο. ἔξελθόντες δ' ἐσημαῖον πάση τῇ
 στρατῇ τὰ ἰδόντες. Ὡς δ' ἐμετὰ ταῦτα ἔξηλθον οἱ
 Σκύλης ἐς ἡλικίαν τῶν ὁ Σκύθαι παρθενοὶ 30
 νοὶ τὸν ἀδελφεὸν αὐτῶν Ὀκταμασάδην, γενομένην
 ἐκ τῆς Τυρέου θυγατρὸς, ἐπὶ μισαία τοῦ Σκύλη.
 ὁ δ' ἐμαθὼν ὅτι γινώσκον ἐπὶ αὐτῶν, καὶ τὴν αἰτίαν
 δι' ἣν ἐποίητο, κατὰ φῶγιν ἐς τὴν Θρηκίην. πύρ-
 ρος δὲ ὁ Ὀκταμασάδης αὐτῶν, ἐστρατεύετο ἐ-
 πὶ τὴν Θρηκίην· Ἐπεὶ τε δὲ ὅτι τῷ ἱερῷ ἔφημετο,
 ἡ πᾶσα αὐτῶν οἱ Θρηκίαις. μελλόντων δὲ αὐτῶν στυ-
 ἀπτεν, ἐπεμψε Σιτάλκης πρὸς τὸν Ὀκταμασά-
 " δην, λέγων ποιάδε, Τί δέ μοι ἀλλήλας περι-
 " στέλλει; εἰς μὲν μὲν τῆς ἀδελφῆς παῖς, ἔχεις δέ 40
 " μὲν ἀδελφεὸν· σὺ τέ μοι ἀπὸ δὸς τῶν, καὶ ἐγὼ
 " σοι· ἐν σὺν Σκύλῃ παρθενοὶ δίδωμι. στρατῇ δὲ μή-
 " τε σὺ κινδυνεύσεις, μήτ' ἐγὼ. ταῦτά μοι πᾶσι
 ὁ Σιτάλκης ἐπεκηρυκνέτο. ἦν γὰρ πρὸς τῷ Ὀ-
 κταμασάδῃ ἀδελφεὸς Σιτάλκης, περὶ γὰρ
 τοῦτον· ὁ δὲ Ὀκταμασάδης κατὰ γὰρ ταῦτα.

tempus menstruum aut amplius triue-
 rat, abscedebat, induta sibi Scythica sto-
 la. Idq; sæpenumero faciebat, extructis
 sibi ædibus illic, & vxore illinc accepta.
 Sed quum foret ei male euenturum, ex
 hac occasione male euenit. ¹ Affectanti
 ei Dionysum Bacchanalem initiati, ac
 hostiam initiationis iamiam sumpturo
 in manibus, oblatum est ingens ostentū.
 Erant ei in vrbe Borysthenitarum cir-
 cum ædes suas, (quarum paulo ante ha-
 bui mentionem) magnas atque magni-
 ficas, ἐλαπιδε candido sphinges & gry-
 pes stantes. in has ædes deus fulmen ia-
 culatus est, totaq; deflagrauerunt. Scy-
 les nihilominus initiationē peragit. E-
 nimuero Scythæ Græcis probro dant
² bacchandi consuetudinem, negantes
 esse credibile deum inuenisse quo ho-
 mines ad dementiā adigantur. Postea-
 quam bacchanalibus sacris initiatus est
 Scyles, quidam Borysthenitarum Scy-
 this indicium detulit, inquires, Vos qui-
 dem Scythæ nos irridetis quod baccha-
 nalia agamus, quodq; nos deus occupet:
 at nunc demum hic vestrum quoq; re-
 gē occupauit. nam bacchanalia exercet
 a deo in dementiam actus. Quod si mi-
 hi non habetis fidem, sequimini me, rem
 vobis ostensurum. Primores Scytharum
 hominem sequuti sunt: quos Bo-
 rysthenita ille deductos clanculum in
 turri collocauit. Vbi adfuit Scyles cum
 thiaso, Scythæ cum bacchabundum
 conspicati, rem ingentis calamitatis ef-
 se duxerunt: digressique, ea quæ vide-
 rant omni exercitui indicarunt. Post
 hæc ubi ad lares suos rediit Scyles, de-
 fecerunt ab eo Scythæ, deletō fratre
 eius Octamafade, ex filia Teris genito.
³ Scyles cognito quid de se fieret, &
 quam ob causam, profugit in Thraci-
 am. Id quum audisset Octamafades,
 cum exercitu aduersus Thraciam con-
 tendit: cui ad Istrum progresso Thracæ
 occurrerunt. Et quū conflicturi essent,
 Sitalces ad Octamafadē misit caducea-
 torem, cum his mandatis, Quid opus est
 inter nos tentare fortunā? Tu quidē so-
 roris meæ es filius, sed habes germanum
 meum, quem si mihi reddideris, ego vi-
 cissim Scylem tradam tibi. Ita neque tu,
 neque ego periclitabor exercitu. Erat
 enim apud Octamafadem frater Sital-
 cis ab eo profugus. Hanc à Sitalce obla-
 tam condicionē Octamafades accepit,

LXXIX

LXXX

¹ Ei Dionysii Bacchici sacris initiari cupienti, & iamiam initiationis ritum aggressuro, oblat. ² Agendi bacchanalia con-
 suetudinem, negantes rationi consentaneum esse excogitare deum qui homines ad insaniam adgat. ³ Scyles quum ita se tra-
 ctari videret, & causam sciret. Vol. Quum videret ita in se consuli.

ἐκ Σούων. Εἰθάρτα τῶν Περσέων Οἰόβαζος
 ἐδεδήθη Δαρείου, τεινῶν ἐόντων οἱ παίδων, καὶ πόλ-
 των στρατοῦ οὐκ ὄντων, ἵνα αὐτῶν καὶ ἀλείψωμαι. ὁ
 δὲ εἰ ἔφη, ὡς φίλος ἐόντι, καὶ ματερίων δεομένη, παύ-
 ζαι πρὸς παῖδας καὶ ἀλείψειν. ὁ μὲν δὴ Οἰόβαζος
 παρὲς χαρὴς ἦν, ἐλπίζων πρὸς υἱέας στρατηγὸς ἀπο-
 λαύσασθαι. ὁ δὲ κελεύει τοὺς ὅτι τουτέων ἐπεστρω-
 ζαι, ἀποκτεῖναι παύζας τοὺς Οἰοβάζου παῖδας. καὶ
 οὗτοι μὲν ἀποσφαγῆντες, αὐτὴ τὴν αὐτὴν ἐλίπειτο.
 Δαρεῖος δὲ ἐπεὶ τε πορθήσας ἐκ Σούων ἀντί-
 κτο τῆς Καλχηδονίης ὅτι ὁ Βόσπορον, ἵνα ἔξω-
 κτο ἡ γέφυρα, ἐνθαῦτεν ἐμβαδὸς ἐς νέα, ἐπλεε ὅτι τὰς
 Κυανέας καλδονίαις, τὰς περὶ τὸν πλαγκτὰς
 Ἑλλήνας φασι εἶναι. ἐξοιμὸς δὲ ὅτι τὰς ἱρῶν, ἐν-
 ἣτο ὁ Πόντος ἐόντα ἀξιόθετον. πελαγέων γὰρ ἀ-
 παύτων πέφυκε θαύμασιώτατος. τὸ μὲν μῆκος
 εἰς σάδρσι ἐκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοι. τὸ δὲ,
 τῇ ὀρύττατος αὐτοῦ, ἐωὺτῃ, σάδρσι διηκῆσιν οὗ τρισ-
 χίλιοι. πύπου τὸ πελάγος ὁ ὅμας, ἔστι ὄρεος
 πέντε σάδρσι. μῆκος δὲ τὸ ὅματος, ὁ αὐχὺς,
 ὁ δὴ Βόσπορος κέκληται, κατ' ὃν ἔξωκτο ἡ γέ-
 φυρα, ὅτι σάδρσι εἴκοσι, καὶ ἑκατὸν ὅστι. τῆναι δὲ
 ἐς τὴν Πρωποντίδα ὁ Βόσπορος. ἡ δὲ Πρωπον-
 τὶς, ἐοῦσα ὄρεος μὲν, σάδρων πενταχόσιων, μῆκος δὲ
 τετραχόσιων καὶ χιλίων, κατὰ διδοὶ ἐς τὸν Ἑλλή-
 σποντον, ἐόντα τεινότητι μὲν ἐπὶ σάδρσι, μῆκος δὲ
 τετραχόσιος. ἐκ διδοὶ δὲ ὁ Ἑλλήσποντος ἐς χά-
 σμα πελάγος ὁ δὴ Αἰγαῖον καλεῖται. Μεμέ-
 τρηται δὲ ταῦτα ὧς δι' ἡμῶν ὅτι πᾶσι μάλιστ' ἀκατα-
 αῖτοι ἐκ μακρῇ ἡμέρῃ ὀργυέας ἐπ' ἀκισμυρίας, νυ-
 κτὸς δὲ, ἐξ ἀκισμυρίας. ἥδη ὧν ἐς μὲν Φάσιν ἀπὸ
 τῆς ὀμάδας, (τὸ γὰρ ὅστι τὸ Πόντου μακροῦ) ἡμερέων
 ὅσοντα πλὴν ὅστι, καὶ νυκτῶν ὅκτω· αὐταί,
 ἑνδεκά μυριάδες καὶ ἑκατὸν ὀργυέων γίνονται. ἐκ
 δὲ τῶν ὀργυέων τουτέων, σάδρσι ἐκατὸν καὶ χίλιοι καὶ
 μύριοι εἰσι. ἐς δὲ Θερμίσκυρας τὴν ὅτι Θερμύ-
 δοντι πρὸς αὐτὴν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς, (καὶ τὸ γὰρ ὅστι τὸ
 Πόντου ὀρύττατον) τεινῶν τε ἡμερέων καὶ δύο νυκτῶν
 ὁλόως. αὐταὶ δὲ, τρεῖς καὶ τετταράκοντα μυριάδες
 ὀργυέων γίνονται, σάδρσι δὲ, τετραχόσιοι καὶ τρισ-
 χίλιοι. ὁ μὲν γὰρ Πόντος ὅστι καὶ Βόσπορος τε καὶ
 Ἑλλήσποντος οὕτως τέ μοι μεματρεάται, καὶ κατὰ
 τὰ εἰρημέα πεφύκασιν. παρέχεται δὲ καὶ λί-
 μιν ὁ Πόντος ὅστι ἐκ διδοῦσαι ἐς ἐωὺτῃ, οὐ πολλ-
 λῶν τῶν ἐλθόντων ἐωὺτῃ. ἡ Μαῖη δὲ τε καλεῖται,
 καὶ μήτηρ τὸ Πόντου. ὁ δὲ Δαρεῖος ὡς ἐβή-
 σατο ὁ Πόντος, ἐπλεε ὁπίσω ὅτι τὴν γέφυραν, τῆς
 ἀρχιτέκτων ἐχόμετο Μανδροκλῆς Σάμιος. ἦν δὲ

ex vrbe Susis. Ibi cum OEobazus qui- LXXXIV
 dam Persa, cui tres filii erant, omnes
 in militiam euntes, obsecrabat ut vnum
 sibi ex illis relinqueret. Cui Darius tan-
 quam amico ¹ & modesta obsecranti,
 respondit se omnes eius liberos relinqui-
 turum. Eo responso OEobazus magno-
 pere lætabatur, sperans liberos suos mil-
 tionem habere militiae. At ille ² præpo-
 sitos filiis OEobazi, iussit ut omnes eos
 interimeret. Ita filii OEobazi obtrunca-
 ti, illic sunt relictī. Darius Susis mo- LXXXV
 uens, peruenit ad Bosphorum Chalce-
 donis, vbi pons iunctus erat. Illic con-
 scensa naui, transmisit in insulas nomi-
 ne Cyaneas, quas Græci prius errabun-
 das fuisse aiunt. Ibi sedens in tēplo sub-
 iiciebat oculis Pontum, rem spectaculo
 dignā. nam inter omnia maria est maxi-
 me admirabile. Cuius longitudo est vn-
 decim millium ac centum stadiorum:
 latitudo (qua latissimum est) trium mil-
 lium ducentorum. Huius pelagi os lati-
 tudinis est quatuor stadiorum: longitu-
 do oris (quod est collum) quæ Bospho-
 rus dicitur, vbi pons connectebatur, cir-
 citer centum viginti stadia, ad Propon-
 tidem vsq; pertingens. Propontis autem
 quingentorum stadiorum est, mille &
 quadringentorū longitudinis, influens
 in Hellespontū. Ipse Hellespontus, vbi
 angustissimus, stadiis septem quadrin-
 gentis longus, intrans pelagi vastitatem
 quod Ægæum vocatur. Hæc autem LXXXVI
 ita dimensa sunt. Navis fere meat omni-
 no septuaginta millia passuum longo
 die, nocte vero sexaginta millia. Itaq; ē
 faucibus Ponti ad Phasin (hoc est enim
 Ponti longissimum) nouem dierum est
 nauigatio, & octo noctium, quæ fiunt
 mille centum ac decem millia passuum,
 hoc est stadiorū vndecim millia ac cen-
 tum. E Scythica autem ad Themiscyrā,
 quæ est super flumen Thermodontem
 (hic nanque Ponti latissimum est) tri-
 um dierum duarumq; noctium est na-
 uigatio, quæ fiunt passuum trecenta ac
 tria millia, stadiorum vero tria millia &
 trecenta. Hunc igitur in modum Pon-
 tus ac Bosphorus & Hellespontus à me
 dimensa sunt, & secundum ea quæ di-
 xi, situm habent. Quinetiā Pontus hic
 paludem habet influentem in se, non
 multo quam ipse est minorem, quæ
³ Mæotis appellatur, & mater Ponti.
 Darius, vbi Pontum contempletus est, LXXXVII
 renauigauit ad pontē, cuius architectus
 extitit Mandrocles Samius. Cōtempla-

ἄρ' ὅτι ἡ
 ρος, τῇ

158

30

¹ Et non nimia petenti. ² Valerius, Eos quorum id officium erat iussit. ³ Mæotis

rus item Bosphorum, duos super eum cippos erexit è candido lapide, litteris incis, in vnum quidem Assyriis, in alterum vero Græcis, omnes gentes quas secum ducebat. Ducebat autem omnes gentes quibus imperabat, continentes numero septingenta millia hominum cum equitatu, præter classem, quæ constabat è nauibus sexcentis. His postea cippis Byzantii in urbem suam translatis vñ sunt ad aram Dianæ Orthosæ, præter vnum lapidem, qui apud Bacchi delubrum in eadem vrbe relictus est litteris Assyriis oppletus. Ceterum Bosphori locus quem rex Darius ponte commisit, coniectanti mihi videtur medius inter Byzantium & templum quod supra fauces est. Post hæc Darius ponte sublicio delectatus, authorē eius Mandroclē Samium donauit² decuplo. Ex cuius primitiis Mandrocles pictis animalibus commissionem Bosphori & regem Dariū in Medico folio sedentē, ac suas copias traduentē, effinxit, eamque picturam templo Iunonis dedicauit, cum hac inscriptione,

*Qui rate piscosum coniunxit Bosphoron,
implens*

*Darii regis vota, iubentis opus,
Iunoni Mandrocles hæc monumenta dicauit,*

Effet honor Samiis unde, corona sibi.

Hæc igitur monumenta extiterunt eius qui pontem compegit. Quem vbi remuneratus est Darius, transmisit in Europā, iussis Ionibus nauigare in Pontum vsque ad Istrum, atque vbi eo peruenissent, se illic præstolari, fluuiū ponte iungentes. Ducebāt enim classem Iones & Æoles & Hellespontii. Hi præteruecti Cyaneas, recta ad Istrum nauigarunt, subuectique duorum dierū itinere à mari ad fauces fluminis, vbi in diuersa scinditur, illud ponte iungunt. Darius, transmissio per ratem Bosphoro, faciebat per Thraciam iter, & quum ad fontes Teari amnis peruentū esset, triduo hic habuit statiuā. Tearus fertur ab accolis omnium amniū esse optimus

ἄμμος δὲ καὶ διὰ Βόσπορον, ἐπὶ ἡλίας ἔστη δύο ἐπὶ αὐτῷ, λίθου λαχού, ὅτα μὲν γεγραμμένα, ἐς μὲν τὸ ἐπὶ ἑλίου, Ἀσσυρία· ἐς δὲ τὸ ἐπὶ ἑλίου, ἔθνεα πολλὰ ὅσα παρ' ἡμῶν. ἡ γὰρ ὅτι πολλὰ τῶν ἡρώων. τοῦ τῶν μυριάδων ἐκπεριμήθησαν, χωρὶς δὲ ναυτικῶν, ἐβδόμηκοντα σὺν ἰπποδύσι· ἵπποι δὲ ἑξακόσιοι συνελέχθησαν. τῇσι μὲν ἡμετέροις ταύτησι Βυζάντιοι, χαρίσασθαι ἐς τὸ πόλιν, ἔπειτα τοῦ τῶν ἐκρήσαντο παρὸς διὰ Βυζάντιον τῆς Ὀρθωσῆς Ἀρτέμιδος, χωρὶς ἐνὸς λίθου. ἔπειτα δὲ κατελείφθη παρὰ τῷ Διονύσου διὰ τὸν ἐπὶ Βυζάντιον, γεγραμμένων Ἀσσυρίων πλέος. τῷ δὲ Βοσπόρου ὁ χάρος, δι' ἐξέβασιλδος Δαρφός, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ συμβαλλομένη, μέσση βεῖ Βυζαντίου τῷ ἐκ μίσην τε καὶ τῷ ἐπὶ ἑλίου παρὸς. Δαρφός δὲ μὲν ταῦτα ἡδὲ τῇ γεδῇ, διὰ δὲ χιτέκτονα αὐτῆς Μανδροκλέα διὰ Σάμιον ἐδώρησά τ'· παρὸς δὲ καὶ ἀπὸ ὧν δὴ τῶν παρὸς Μανδροκλῆς ἀπαρχίαν, ζωαγεγραμμένος παρὸς τῷ ἑλίου τῷ Βοσπόρου, καὶ βασιλέα τε Δαρφόν ἐν παρὸς ἡμετέροις κατήμνον, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἀφ' ἐκείνων παρὸς ταῦτα γεγραμμένος, ἀνέθηκε ἐς τὸ Ἡραίον, ὅτι γεγραμμένος ταῦτα,

*Βόσπορον ἰχθυόει, καὶ γεφυρώσας ἀνέθηκε
Μανδροκλῆς Ἡρῇ μνημόστυνον γεδῆς·
Αὐτῷ μὲν γέφυραν παρὸς τῆς, Σαμίοισι δὲ κύδος·
Δαρφὸς βασιλέος ἐκτελέσας καὶ τῶν.*

ταῦτα μὲν νῦν τῷ ἑλίου παρὸς τῷ γεφυρῶν μνημόστυνον ἐγχεῖται. Δαρφός δὲ δώρησά μιν Μανδροκλέα, διέβηκε ἐς τὸ Εὐρώπην, πῖσι ἴωσι. παρὸς τῆς ἡλίας πλέειν ἐς διὰ Πόντον, μέχρι Ἰῶν ποταμῶν· ἐπεὶ δὲ ἀπὸ κωνίαν ἐς διὰ Ἰῶν, ἐκταῦτα αὐτὸν ἀνέμεινεν, ἐκταῦτα διὰ Πόντον. ὁ γὰρ δὴ ναυτικὴν ἡρώον Ἰῶν ἐς τε καὶ Αἰολέας καὶ Ἑλλησπόντιοι. ὁ μὲν δὲ ναυτικὸς ἔρατος καὶ Κυανέας διεκπλώσας, ἐπὶ πλεονεξίᾳ τῷ Ἰῶν. ἀναπλώσας δὲ αὐτὸς διὰ Πόντον διὸν ἡμετέρων πλοῶν διὰ θαλάσσης, τῷ ποταμῶν διὰ αὐχένα, ἐκ τῷ σχίζεται τὰ ἑλίου τῷ Ἰῶν, ἐξέδυνε. Δαρφός δὲ, ὡς διέβη διὰ Βόσπορον καὶ τῷ γεδίῳ, ἐπορεύετο ἀφ' ἐκείνων τῶν Ὀρηκῶν. ἀπὸ κωνίαν δὲ διὰ Τεάρων ποταμῶν καὶ πηγῶν, ἐκτατο πεδύσας τοῦ ἡμέρας τῆς. ὁ δὲ Τεάρων λέγεται ἀπὸ τῶν περὶ κωνίαν ἐκείνων ποταμῶν αἰετός, τὰ τε δὲ καὶ ἐς ἀέσειν φέρονται, καὶ δὴ καὶ αὐτῶν αἰετῶν ψώρη ἀέσειν. εἰσὶ γὰρ τῶν αἰετῶν διὸν δέσσειν τε αὐτῶν ἡρώον, ἐκ πῆρας τῶν αὐτῶν ἡρώον. καὶ αἱ μὲν αὐτῶν, εἰσὶ ψυχραὶ· αἱ δὲ, θερμαί. ὁδὸς δὲ ἐπὶ αὐτῶν βεῖσι ὅτι δὲ Ἡραίῳ τῷ πόλιος τῷ παρὰ Περὶνθον, καὶ δὲ Ἀπολλωνίῳ τῷ ἐπὶ Εὐζείνῳ πόντῳ, διὸν ἡμετέροις ἐκτατο.

1 Indicantibus omnes g. Hoc aut aliud huiusmodi participium subiundendum videtur. 2 Hic mendosus est Græcus textus.

quod nullum aliū præter suum esse ar-
bitrantur. Verum (ut ego à Græcis ac-
cepi, Hellepontum & Pontū incolen-
tibus) Zamolxis hic, homo fuit, Samiq;
seruitutem seruiuit Pythagoræ Mne-
sarchi filio. Illinc nactus libertatem,
quum multum pecuniæ comparasset,
in patriam rediit. qui quum animadu-
erteret Thraces male viuētes & insci-
te, ipse edoctus Ionicum viuendi genus
& mores liberaliores quā Thracum, ut
qui conuersatus esset cū Græcis, cum-
que Pythagora non infirmissimo inter
Græcos sophista, domicilium extruxit
in quod primos quosque popularium
in conuiuium accipiebat, & inter con-
uiuandum docebat, neque se neque
suos conuiuas, neq; illos qui illic assi-
due gignerentur; interire: sed in eum lo-
cum ire ubi superstites omnium bono-
rum compotes essent. Dum ea quæ cō-
memorata sunt ageret atque diceret, in-
terim subterrancum ædificium strue-
bat. Quo prorsus absoluto, ē Thracum
conspectu se subducit, descendens in
illud subterraneum ædificium. ubi cir-
citer trienniū egit, desiderantibus eum
Thracibus, ac desistentibus tanquā mor-
tuum. quarto anno se eisdem in conspe-
ctum dedit. atque ita credibilia sunt ef-
fecta quæ illis exposuerat. Hæc Zamol-
xin aiunt fecisse. Cuius subterraneo
ædificio neq; fidem detraho, neque val-
de credo, sed multis eum ante Pytha-
goram annis extitisse arbitror. Verum
siue Zamolxis fuerit homo quispiam,
siue sit demon Getarum indigena, va-
leat. Getæ hoc ritu videntes, ubi à Per-
sis subacti fuerunt, ceterū sunt exercitū
sequeuti. Darius ubi ad Istrum perue-
nit, & vna pedestres copiæ, cunctique
flumen transfuderunt, tunc vero iussit
Iones, postquam ratem soluissent, sequi
se pedestri itinere cum nauticis copiis.
Qui quū ratē soluturi essent & impe-
rata facturi, Coes Erxandri filius, Mity-
leneorū dux, ita apud Dariū verba facit,
sciscitatus antea nunquid ei gratū foret
audire sententiam dicere volentis: Quum
aduersus eam terram rex facias
expeditionem, in qua fertur nihil arari,
nullas vrbes coli, finito nunc pontē hoc
loci stare, relictis ad eius tutelā custodi-
bus iis qui eum contexuerunt: per quē
siue ex sententia rem geremus, Scythias
inuētis, siue illos inuenire nequibimus,

οὐδὲνα ἄλλοις ἡοῖνομιζοῦντες εἰ) εἰ μὴ δὲ σφέτε-
ρον. Ὡς δ' ἐγὼ πικρὰ λέγουμαι τῷ δὲ Ἑλλησπον-
τον οἰκούντων Ἑλλήνων καὶ Πόντων, δὲ Ζάμολξιν τῶ-
τον εἶναι αἰθρῶπον, δουλοῦσθαι αὖ Σάμω δουλοῦ-
σαι δ' Πυθαγόρη τῷ Μνησάρχῃ. ἐνθα δ' ἔστιν ἡ γῆ-
μιον ἐλδύθρον, "χρήματα κτήσασθαι" συχνά. καὶ κτησάμενοι δ' ἀπελθὲν εἰς τὴν οὐδ'. αὖτε γὰρ καὶ οὐδ' ὧν
τε εἶναι τῷ Ὀρηίκῳ καὶ ὑποφρονιστέρων, δὲ
Ζάμολξιν τῶτον ὅπτις αὐτοὶ διαγὰρ τε Ἰάδα, καὶ
10 ἡθα βαθύτερον ἢ καὶ Ὀρηίκας (οἷα Ἑλλήνων τε ἐμ-
λήσονται, καὶ Ἑλλήνων οὐ τῷ ἀδινεστάτῳ σοφιστῇ
Πυθαγόρῃ) καὶ ἀσκευάσασθαι αἰθρῶνα, εἰς τὴν παρ-
δοκίοντα τῷ ἀσάν τῶν περὶ τοῦ, καὶ δὲ χέουσα, 160
αἰαδιδάσκειν ὥς οὐτε αὐτῶς, οὐτε οἱ συμπίπτει αὐτῶς,
οὐτε οἱ ἐκ τοῦ τῶν αἰετῶν γινόμενοι ἀποθανέονται, ἀλλ'
ἡξιοῖ εἰς χῶρον τῶτον ἵνα αἰετῶν εἰσὶν ἐξουσίαι
πᾶσι ἀγαθὰ. αὖ δὲ ἐπίεισε πᾶς καταλεχθῆτα,
καὶ ἔλεγε ταῦτα. αὖ τοῦτα κατὰ γαμον οἰκῆμα ἐποίη-
το. ὥς δὲ οἱ παρτελέως εἶχε τὸ οἰκῆμα, ἐκ μὲν τῷ
20 Ὀρηίκῳ ἡφανίσθη καὶ ἄλλας δὲ κατὰ εἰς τὸ κατὰ-
γαμον οἰκῆμα, ἀφαιτᾷ τὸ ἐσθλὸν τεῖμα. οἱ δὲ μὴ
ἐποτρύνοντε καὶ ἐπείθεν ὥς περὶ ἑαυτῶν. πταρτῶ δὲ
ἐπὶ ἐφάση τοῖσι Ὀρηίκῃ, καὶ οὕτω πῆλαι σφί ἐγχετο
πᾶς ἔλεγε ὁ Ζάμολξιν. ταῦτα φασὶ μὴ πείσασθαι.
Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν πύτου καὶ τῶν καταγαμῶν οἰκῆμα-
τος οὐτε ἀπίστεω, οὐτε πῆλαι λίαν δόχεω δὲ πολ-
λοῖσι ἐπεὶ περὶ τῶν δὲ Ζάμολξιν τῶτον ἡμέρας
Πυθαγόρεω. εἴτε δὲ ἐγχετο πῆς Ζάμολξιν αἰθρῶ-
πος, εἴτ' ἐστὶ δαίμων πῆς Γέτησι δὲ ὅπτις χέουσα,
30 χαίρειτω. οὗτοι μὲν δὲ τῶν περὶ τοῦ τῶν χέουσα,
ὥς ἐχειρῶσθαι ὑποφρονιστέρων καὶ Περσέων, εἴποντο
τῷ ἄλλῳ στρατῷ. Δαρφός δ' ὥς ἀπίκτο καὶ ὁ
πέζος ἀμ' αὐτῶν στρατῶν δὲ τῷ Ἰόνῳ, ἐνθαῦτα δὲ
βαίπων πᾶσι τῶν, Δαρφός ἐκέλευσε τῶν Ἰώνων τῶν
χεδὲ λῦσαι τῶν, ἐπεσθαι κατὰ ἡπείρου ἐκ τῶν, καὶ
δὲ ἐκ τῶν νεανίστρων. μελλόντων δ' τῶν Ἰώνων λῦσαι,
καὶ ποιέειν πᾶς καλὸν ὄμμα, Κῶν δ' Ἐρξάνδρου, στρα-
τηγῶν ἐὼν Μιτυληναίων, ἔλεγε Δαρφῶ ταῦτα, πᾶ-
80 ὅς μιν περὶ τῶν εἰ οἱ φίλον εἶναι γῶμιν ἀποδέ-
ξασθαι τῶν τῶν βουλευομένου ἀποδείκνυσθαι, Ὡς
βασιλῆς, ὅπτις γὰρ μέλλει στρατὸν εἰσάγει, τῶν ἑ-
τε ἀρηγορήδων φανίσεται ὁδὸν, οὐτε πόλιν οἰκί-
σθαι. σὺ νῦν γεφύρην ταύτην ἔα καὶ χῶρον εἰσάγει,
φυλάτεις αὐτῆς λιπῶν τῶν οἱ φῶ μιν ἐξέλθαι. καὶ
100 ἔω τε καὶ ἰόνι περὶ τῶν δὲ ὄντες Σκύθας, "ἐστὶν
ἀποδοῦναι μὴν ἔω τε καὶ μὴ σφέας δὲ ἄνθρωποις,"

1 Et quidem cum Pythagora philosophorum non infimo, 2 Nec eos qui ex ipsis in omne tempus nascerentur, inter tu-
ros, sed in eum locum venturos ubi esset. 3 Pontem vocat statim post. 4 Admittere sententiam, vel, consilium, ab eo qui propo-
nere velle, id est, aures præbere consilio.

» ἢ ἴε ἀποδοῖς ἡμῖν ἀσφαλῆς. ὃ γὰρ ἔδωκα καὶ μὴ ἔατω-
 » θῆναι ὑπὸ Σκυθῶν μάχῃ, ἀλλὰ μάλλον μὴ οὐ
 » θυνάμενοι σφέας διρῆν, παθώμεν πάλωμενοι. καὶ
 » πᾶδε λέγειν φάη τις αἰ με ἐωῦτ' εἵνεκεν, ὡς κατὰ-
 » μύρῳ ἐγὼ ὅ γινώμεν μὴ τ' ἀεισκοπὸν εἶς ἴσω σοι
 » βασιλεύς, ἐς μέσον φέρω· αὐτὸς μὲν τοι ἐφορᾷ τοι, καὶ
 » οὐκ ἀλλ' ἐφθίλω. καὶ ῥα τε ἡδὴ τῇ γυνάμῃ Δαρδός,
 » καὶ μιν ἡμεῖς αὖτο τοῖς δὲ, ἔστιν Ἀέσβιε, σάθεντος ἐμεῦ
 » ὀπίσω ἐς οἶκον ὃν ἐμὸν, ὅτι φαίνεται μοι πρῶτος, ἵνα σε
 » αὐτὴ χρεῖσθης συμβουλίας χρεῖσθ' οἷσι ἔρρωσι ἀμείψω-
 » μαι. Ταῦτα εἰπας, καὶ ἀπαψας ἄμματα ἐξήκον-
 » τα ἐν ἱμαίῃ, καλέσας ἐς λόγους τὸς Ἴωνων τυράν-
 » νους, ἔλεγε πᾶδε, Ἄνδρες Ἴωνες, ἡ μὲν πρῶτον βίω-
 » μη δόποδε χεῖρα ἐς τ' ἰσχυρά, μετείδω μοι· ἐχρῖτες
 » ὅ γ' ἱμαίῃ ταυδε, πείετέ τὰ δὲ ἐπεὶ με ἴδητε πᾶ-
 » χιστα πορθώμενοι ὑπὲρ Σκύθας, δόπο τούτου εἰς ἄ-
 » μμοι τ' ἔρρωσι, λῦετε ἄμματα ἐν ἐκείνῃς ἡμέρῃς· ἢ ὅ γ'
 » ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ μὴ παύσῃ, ἀλλὰ διεξέλθωσιν ὑ-
 » μῖν αἱ ἡμέραι τ' ἀμμάτωι, δόπο πλείετε ἐς τ' ὑμετέ-
 » ρων αὐτίων· μέγχι ὅ τούτῳ, ἐπεὶ τε ἔγω μετέδωξε, 20
 » φυλάσσετε τ' ἡρόδῳ, πᾶσαν περὶ θυμῇν σωτηρίαν
 » τε καὶ φυλακῆς παρεχόμενοι. Ταῦτα ὅ πεινῶντες, ἐ-
 » μοι μέγας χρεῖσθε. Δαρδός μὲν ταῦτα εἰπας ἐς
 » τὸ πρῶτον ἐπέειπε. Τῆς δὲ Σκυθικῆς γῆς ἡ Ὀρη-
 » ῖκη δὲ ἐς θάλασσαν πρὸς τὴν ἐλάσθ' ὅ γ' ἀρμύρῃς τῆς
 » γῆς ἑσθ' ἡ Σκυθικὴ τε ἐκδέκεται, καὶ ὁ Ἰστρος ἐκ-
 » διδοὶ ἐς αὐτὴν, πρὸς δὲ ὄρεα αἰέμον· ὅ γ' ὅμα τε τρα-
 » μῆος. ὅ γ' δόπο Ἰστρος ἔρχομαι σημαίνων, ὅ πρὸς θά-
 » λασσαν αὐτὴ Σκυθικῆς χώρας ἐς μέσσην δόπο Ἰστρος.
 » αὐτὴ ἡδὴ εἰς Σκυθίαν ὅτι πρὸς μεσαμβρίῃν τε 30
 » καὶ νότον αἰέμον καὶ μὲν, μέγχι πόλιος καλεομένης
 » Καρκινίτιδος. ὅ γ' δόπο αὐτῆς, τ' μὲν ὅτι θάλασσαν
 » τ' αὐτὴ φέρουσαν, ἔστιν ὁρῶν τε χώρην καὶ πρὸς τὴν
 » 35 ἱμῶνται μὲν δὲ ἐς Πόντον, νέμεται δὲ Ταυρικὸν ἔθνος, μέ-
 » χει Χερσονήσου τ' τρηχέως καλεομένης. αὐτὴ δὲ ἐς
 » 161 θάλασσαν τὴν πρὸς ἀπηνιῶτην αἰέμον κατήκει.
 » ἐστὶ γὰρ τῆς Σκυθικῆς πᾶ δὲ δύο μέρεα τῇ οὐρανὸς
 » θάλασσαν φέροντα, τὴν τε πρὸς μεσαμβρίῃν, καὶ
 » τὴν πρὸς τὴν ἡδ', κατὰ τὴν τῆς Ἀττικῆς χώρας.
 » καὶ τὴν ἀπλησία ταύτη καὶ οἱ Ταῦροι νέμονται 40
 » τῆς Σκυθικῆς, ὡς εἰ τῆς Ἀττικῆς ἄλλο ἔθνος καὶ
 » μὴ Ἀθηνᾶοι νεμοῖατο ὃν γινώσκοντες ὃν Σουρια-
 » κόν, μάλλον ἐς ὃν Πόντον τὴν ἀκρὴν ἀέχοντα
 » ὃν δόπο Θορικοῦ μέγχι Ἀναφλύστου δήμῳ. λέ-
 » γω δὲ, ὡς εἴ) ταῦτα σμικρὰ μέγας οἱ συμβάλλ-
 » λειν. τοιοῦτο ἡ Ταυρικὴ ὅτι. ὅς δὲ τῆς Ἀττικῆς
 » ταῦτα μὴ τὴν ἀπὸ πλάκας, ἐγὼ δὲ ἄλλως δηλώσω·

tutus nobis sit reditus. Neque enim
 vereor ne proelio commisso à Scythis
 superemur: sed potius ne eis non in-
 uentis aliquid patiamur errabundi. At
 enim credat me quispiam mea ipsius
 caussa hæc dicere, ut hic subsistam: ego
 vero, quod in tuam rem esse sentio,
 rex, id in medium profero. ipse te sequi
 volo, neq; hic relinqui. Delectatus ad-
 modum eo consilio Darius, ita respon-
 dit, Hospes Lesbie, fac omnino quum
 fospes domum rediero, præsto mihi sis,
 ut te ob egregium consiliū egregiis fa-
 ctis remunerem. Hæc loquutus, ubi
 sexaginta nodis eorum innodauit, acci-
 tis ad colloquium tyrannis Ionibus, ita
 loquutus est, Viri Iones, quam prius ha-
 buerā de ponte sententiam, eā missam
 facio. vos sumpro hoc loro, hæc ita ve-
 lim agatis: 2 quo ex tempore videritis
 me raptissime iter intendentem in Scy-
 thas, ex eo tempore incipientes, soluere
 singulis diebus singulos nodos: intra
 quod tempus nisi adfuero, sed dies no-
 dorum exierit, vela facite in patriā ve-
 stram. interea, quoniam consilium mu-
 tauī, agite custodiam ratis, & omne stu-
 dium illi & conseruandæ & custodien-
 dæ adhibete: quod facientes, maiorem
 in modum mihi gratificabimini. Hæc
 loquutus Darius, promouet exercitum.
 ¶ Thracia tellus in mare tendens, Scy-
 thicæ prætenditur, qua sinum faciente
 Scythica excipit: & illic Ister mare sub-
 it, ostio in ventum Eurum conuerso.
 Quod autē ab Istro soli Scythici secun-
 dum mare est id metiendo, indicare ag-
 grediar: Ab Istro hæc iam vetus Scy-
 thia est, meridiem versus & austrū posi-
 ta, usque ad urbem Carcinitidem. eius-
 dem deinceps quod ad mare fert mon-
 tose regionis, & in pontum porrectum,
 incolit gens Taurica usque ad Cher-
 sonesum dictam tracheam, id est, aspe-
 ram. Hæc ad mare pertingit quod ad
 ventum subsolanum vergit. Sunt autē
 tem finium Scythicæ partes duæ, fe-
 rentes ad maria, vna ad meridianum,
 altera ad orientale, quemadmodū At-
 ticæ regionis. quod sic partem Scythiæ
 Tauri incolunt ut si Atticæ iugum Su-
 niacum alia gens nō Atheniensis inco-
 leret, quod à tribu Thorica usque ad A-
 naphlystam magis in Pontum porrigit
 promontorium. talis est (ut parua cum
 magnis comparem) Taurica regio. Qui
 autem nō est hanc Atticæ partē præter-
 uetus, huic alio modo planum faciam:

xcviii

xcix

1 Des te mihi in conspectum, 2 Simulatque videritis me in Scyth. proficisci, ex eo temp.

ut si Iapygiæ non Iapyges sed alia gens imperans, diuisa terra à Brundusio vsq; Tarentum, promontorium incoletet. Quum hæc duo dico, multa alia similia dico, quibus Taurica gens est comparā-

c A gente Taurica deinceps Scythæ supra Tauros & orientale versus mare incolunt, & quæ Bosphori Cimmerii sunt ad vespērā vergentia, & quæ paludis¹ Mæotidis Tanai tenus, qui infuit in huius paludis secessum. Itaque ab Istro iam quæ superiora sunt ferentia in mediterranea, discludunt Scythiam ab Agathyrhis, deinde à Neuris, deinde ab Androphagis, postremo à Melanchlænis. Itaque Scythiæ veluti formam quadratam habentis, duæ partes quæ ad mare pertingunt, altera, ad mediterranea ferens, altera ad maritima, vsquequaque sunt pares. nam ab Istro ad Borysthenem, decem dierum est iter, tantundem à Borysthene ad² Mæotidem paludem. A mari mediterranea versus, vsque Melanchlænos

ci qui supra Scythas habitant, viginti dierum iter. Supputantur autē à me in singulos dies itineris ducena stadia. Ita transuersa Scythiæ erunt quatuor millium stadiorū: recta quæ ad mediterranea ferunt, totidem stadiorum. Tantæ est hæc terra magnitudinis.³ ¶ Scythæ inter se colloquuti, quum soli impares essent copiis Darii proelio repellendis, nuncios ad finitimos misere. Eorū reges vbi conuenere, consultabant, ut ingenti exercitu inuadente. Erant autem qui conuenerant reges, Taurorum, & Agathyrforum, & Neuroū, & Androphagorum, & Melanchlænorū, & Gelonorum, & Budinorum, & Sauomataram.

cii Equibus Tauri huiusmodi moribus vuntur: Virgini naufragos immolant, & quoscunque Græcos illuc delatos: hoc modo, Postquam preces peregerint, hominis caput claua feriunt, truncum eius quidam aiunt deturbari è rupe. nam in rupe prærupta templum est eorum situm. cruci affigunt caput. Quidam de capite suffigendo consentiūt, sed

ciii truncum è præcipitio deiici negant, sed humo contegi dicunt. Dæmonem cui immolant, ipsi Tauri aiunt esse Iphigeniam, Agamemnonis filiam. In hostes autem quos ceperint, hoc agūt: Amputatum quisq; caput hostis domū reportat, & fusti suffixum admodū sublimè supra tecta statuit, & plerunque

ὥς εἰ τ' Ἰηπυγίης ἀπὸ ἔθνους, καὶ μὴ Ἰηπυγίης, ἀρξάμενοι ἐκ Βρεντεσίης λιμῆος, ἀποβαμοῖατο μέχρι Τάραντος, καὶ νεμοῖατο τ' ἀκρίω. δύο δ' ἄλγων ταῦτα, πολλὰ λέγω παρόμοια, τοῖσι δὴ τοῖσι εἴοικε ἡ Ταυρικὴ. Τὸ δὲ ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς, ἥδη Σκυθαὶ κατὰ τὸν ποταμὸν τῶν Ταύρων καὶ τὰ πρὸς θαλάσσης τ' οἰκίης νέμοι. ὅτε βοσκόωντες Κιμμεῖς τὰ πρὸς ἐσπέρης, καὶ τ' Ἀλφειοῦ τ' Μαίητιδος, μέχρι Ταναΐδος ποταμοῦ. ὅς ἐκ δίδωσι μυχὸν τ' Ἀλφειοῦ ταύτης. ἥδη δ' ὦν

10 ἀπὸ μὲν Ἰστρου κατὰ τὸν ποταμὸν εἰς τὴν μεσόγαλιν φέρονται ἀποκλιθεῖς ἡ Σκυθικὴ ἀπὸ τῶν ποταμῶν Ἀγαθύρων, καὶ δὲ Νεῦρων, ἐπὶ τὰ δὲ Ἀνδροφάγων, τελευτῶν δὲ Μελαγχλαίων. Ἐξ ὧν τ' Σκυθικῆς, ὥς ἐκαστος τετραγών, τ' δύο μερέων κατηκίοντες θαλάσσαν, πῶν τε ἴσον τό, τε εἰς τὴν μεσόγαλιν φέροντες καὶ τὸν ποταμὸν θαλάσσαν. ἀπὸ γὰρ Ἰστρου ὅτι Βορυσθένα δέκα ἡμερέων ὁδός. ἀπὸ Βορυσθένος τ' ὅτι τ' Ἀλφειοῦ τ' Μαίητιν, ἑτέρων δέκα. καὶ δὲ ἀπὸ θαλάσσης εἰς μεσόγαλιν εἰς τὴν Μελαγχλαίαν ποῖς

20 κατὰ τὸν ποταμὸν Σκυθῶν οἰκηθῆναι, εἴκοσι ἡμερέων ὁδός. ἡ δὲ ὁδὸς ἡ ἡμερήσια ἀπὸ διηκτοῦ σαδέου συμβεβληται μοι. ὅτε αὖ εἴη τ' Σκυθικῆς τὰ ὅτι καὶ ἑσπέρια, τετραγώνων σαδίων καὶ τὰ ὄρη τὰ εἰς τὴν μεσόγαλιν φέρονται, ἑτέρων ποσούτων σαδίων. ἡ μὲν γὰρ γῆ αὕτη ἐστὶ μέγας ὅσαυτη. Οἱ δὲ Σκυθαὶ δόντες σφίσι λόγον ὥς οὐκ οἶοί τε εἶσι δὲ Δαρεῖς στρατὸν ἰδυμαχίῃ δηώσασθαι μῆνοι, ἐπεμπόντες τὴν πλησίον χώραν ἀγέλας. τὸ δὲ καὶ δὴ οἱ βασιλεῖς σκυελθόντες ἐβλάσθησαν ὥς στρατὸς ἐπελαύνοντος μεγάλου. ἔσταν δὲ οἱ

30 σκυελθόντες βασιλεῖς, Ταύρων, καὶ Ἀγαθύρων, καὶ Νεῦρων, καὶ Ἀνδροφάγων, καὶ Μελαγχλαίων, καὶ Γελωνῶν, καὶ Βυδίνων, καὶ Σαυροματίων. Τῶν ταῦτοι μὲν νόμοισι τοιοῖσιδε χρεών. θύουσι μὲν τῇ παρθένῃ τὴν τελευτησάν, καὶ τὴν αὖ λαβῶσι Ἕλληνων ἐπὶ μαχάντας, ἔπειτα τοῖσι δὲ κατὰ τὸν ἑξάμερον, ῥοπαλὸν παῖοισι τὴν κεφαλὴν. οἱ μὲν δὲ λέγουσι ὥς τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ διωθόμενον κατὰ τὸν ποταμὸν κρημνοῦ ἰδρυται ὁ ἴσος) τὴν δὲ κεφαλὴν αἰάσασθαι. οἱ δὲ μὲν τὴν κεφαλὴν ὁμολογέουσιν, ὁ δὲ μὲν τοῦ σῶματος οὐκ ὠθέσθαι ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ λέγουσι, ἀλλὰ γῇ κρύπτεσθαι. τὴν δὲ δαίμονα ταύτην τῇ θύοισι, λέγουσι αὐτοῖς ταῦτοι Ἰφιχρείαν τὴν Ἀγαμέμνονος εἶναι. πολέμοις δὲ ἀνδράσιν αὖ χειρώσασιν, ποιεῖσιν τὰδε: ἀπολαμῶν ἑκαστος κεφαλὴν, ἀποφέρειται εἰς τὰ οἰκία. ἐπειτα ὅτι ξύλου μεγάλου αἰάσασθαι ἵνα ὑπὲρ τῆς οἰκίας ὑπερέχουσιν πολλὸν, μάλιστα δὲ

¹ Mæotidis. Illa tamen altera appellatio frequentior est. ² Mæcin ³ Porro Scythæ, quum inita apud se ratione se solos impares esse animaduertissent copiis Dar.

ὑπὸ τῆς καπνοδόχης. Φασὶ δὲ τοῦτοις φυλάκεις
τῆς οἰκίας πάσης ὑπαρῆσθαι ῥέεσθαι. ὧσι δὲ ἀπὸ
λήνης τε καὶ πολέμου. Ἀγᾶθρυσσι δὲ, ἀβρῦσ-
τοι ἀνδρῶν εἰσὶ, καὶ χρυσοφόροι παμάλις. ὅτι-
κρῖνοι δὲ τῶν γεωμετρικῶν τὰ μῆζιν ποιεῖνται, ἵνα κα-
σίγηται τὸ δαλῆλων ἔωσι, καὶ οἰκῆτοί ἐόντες πᾶντες,
μήτε φθόνος, μήτ' ἔχρει χρέωνται ἐς ἀλλήλους. τὰ
δὲ δῶμα νόμαμα θρηῖσι περικεχωρήκασιν. Νευ-
ροι δὲ νόμοισι μὴ χρέωνται τοῖσι Σκυθικοῖσι, ἡμεῖ
δὲ μὴ περὶ σφίρας τῆς Δαρείου στρατηγα-
σίης, κατελέγεσθαι κλιπεῖν τὴν χώραν πᾶσαν ὑπὸ
ὀφίων. ὀφίας γὰρ σφι πολλὰς μὲν ἢ χώραν αἰ-
φανε, οἱ δὲ πλεῖντες αὐτῶν σφι ἐκ τῆς ἱερᾶς ἐ-
πέσθιν. ἐς ὃ πικρὸν μὲν, οἰκῆσαι μετὰ Βουδίνων
τὴν ἐωὶ τῶν ἐκλιπόντες. κινδυνώουσι δὲ οἱ αὐ-
θροποὶ οὐ τοὺς γῆρας ἐξ. λέγονται γὰρ ὑπὸ Σκυ-
θῶν καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ καλοκημέ-
ρων, ὡς ἔπος ἐκείνου ἀπαξ τῶν Νωρῶν ἐκείνος,
λύκος γίνεται ἡμέρας ὀλίγας, καὶ αὖτις ὀπίσω ἐς τὴν
ὑδ' ἀπέρχεται. ἐμὲ μὲν νυνὶ τῶν λέγοντες οὐ πεί-
θοισι. λέγουσι δὲ ὁδὸν ἦσαν, καὶ ὁμῶς οἱ δὲ λέ-
γοντες. Ἀνδρῶν γὰρ δὲ ἀνελώτα (αὐτῶν τῶν αἰ-
θερῶν) ἔχουσι ἦτα. οὐτε δίκην νομίζοντες, οὐ-
τε νόμον ὁδὸν χρεώμενοι. νομάδες δὲ εἰσι. ἐσθῆ-
τα δὲ φορέουσι τῇ Σκυθικῇ ὁμοίαν, γλῶσσαι δὲ
ιδίαν. Μελαγχλαῖνοι δὲ εἰμαῖα μὲν μέλαινα
φορέουσι πάντες, ἀπὸ ὧν καὶ τὰς ἐπωρυμίας ἔχου-
σι. ἀνδρῶν γὰρ οὖσι δὲ μοῦνοι τούτων νόμοισι δὲ
Σκυθικοῖσι χρέωνται. Βουδίνοι δὲ, ἔθνος ἐὼν μέ-
γα, καὶ πολλόν, γλαυκὸν τε πᾶν ἰσχυρὸς ἐστὶ καὶ πυρ-
ρόν. πόλις δὲ ἐν αὐτοῖσι πεπόλις αἰξυλίνη. οὐνο-
μα δὲ τῇ πόλει ἐστὶ Γελωνός. τῆ δὲ τείχεος μέγα-
ρος κῶλον ἔκαστος, τετρήκοντα σταδίων ἐστὶ. ὑψηλὸν δὲ,
καὶ πᾶν ἔξυλινον καὶ οἰκίαι αὐτῶν ἔξυλιναι, καὶ τὰ ἱερά ἐ-
στὶ γὰρ δὴ αὐτῶν Ἑλλήνων θεῶν ἱερά, Ἑλλήνων
κῶς κατεσκεύασαν ἀγάλμασι τε καὶ βαμοῖσι καὶ
νοῖσι ἔξυλινοις. καὶ τῶν Διονύσου τελευτείδας ἀνά-
γρυσσι, καὶ βακχάουσιν. εἰσι γὰρ οἱ Γελωνοὶ βαρ-
χάων Ἑλληνες. ἐκ δὲ τῶν ἐμπορίων ἔχουσιν αἰτες,
οἰκῆσαι ἐν τοῖσι Βουδίνοισι καὶ γλῶσσαι τὰ μὲν, Σκυ-
θικῇ, τὰ δὲ, Ἑλληνικῇ χρέωνται. Βουδίνοι δὲ οὐ τῇ
αὐτῇ γλῶσσαι χρέωνται καὶ Γελωνοί. ὁδὸν δὲ αἰετῶν
αὐτῇ. οἱ μὲν γὰρ Βουδίνοι, ἐόντες αὐτόχθονες, νομά-
δες τὲ εἰσι καὶ φθιρῶν γέρας μῆζιν τῇ τῶν Γελωνοῖ
δὲ, γῆς τε ἐργάται, καὶ σιτοφάγαι, καὶ κήπας ἐκτελεῖν,
ὁδὸν τὴν αὐτὴν ὁμοῖοι, ὁδὸν δὲ χρῶμα. ὑπὸ μὲν-
τοι Ἑλλήνων καλεῖνται καὶ οἱ Βουδίνοι, Γελωνοί,

supra fumarium: ideo in sublimi locan-
tes quod dicant eos totius domus es-
se custodes. Viuunt autem è rapto & ex
bello. At Agathyrsi¹ excultissimi viri
sunt, & aurum plerunque gestantes. In
commune cum mulieribus coeunt, vt
inter se germani sint ac domestici om-
nes, nihil neque liuoris neq; odii mu-
tuo exercentes: in ceteris ad Thracum
consuetudinem accedunt. At Neuri
Scythicis quidem vtuntur moribus, qui
vna ante Darii expeditionem ætate co-
acti fuerant solum vertere propter ser-
pentes. nam serpentum cum magna vis
ex ipsorum solo est edita, tum maior su-
perne è locis desertis ingruerat: quibus
vsque adeo infestati fuerunt, vt reliquo
suo solo cum Budinis habitauerint.² Li-
dem periculum faciunt se homines es-
se maleficos, quod dicuntur à Scythiis
& ab iis qui in Scythia incolunt Græ-
cis, semel quorannis singuli ad aliquot
dies effici lupi, & rursus in pristinum
habitum redire. quod tamen dicentes
mihi non persuadent: nihilominus ta-
men illi aiunt ita esse, ac deierant. An-
drophagi agrestissimos omnium homi-
num mores habent, non iudiciis, non
legibus vtentes,³ pecuariam exercentes,
veltem Scythicæ similem gestan-
tes, propriam linguam habentes. Me-
lanchlæni omnes indumenta nigra ge-
runt, vnde & cognomen habent, qui soli
ex his humana carne vescuntur, in-
stituti Scythicis vtentes. Budini, in-
gens natio atque numerosa, vehemen-
ter cæcis oculis omnis ac rufa: quorum
vrbs nomine Gelonus è materia con-
structa est, muro alto è materia toto: cu-
ius singula latera triecorum stadiorū
sunt magnitudinis. Ædes quoque cum
priuatæ tum sacræ sunt è materia. Nam
visuntur ibi deorum Græcorum tem-
pla Græcanice extructa, simulacris,
aris, delubris ligneis. Dionysio trieteri-
ca, id est, triennialia, agunt, & bacchana-
lia exercent. quippe Geloni quondam
Græci fuere, sed summoti inter Budinos
habitauerunt: lingua partim Scythica,
partim Græca vtentes. Budini à Ge-
lonis & lingua & victu sunt dispares.
nam quum indigenæ sint,⁴ pecuarie o-
peram dant, soliq; eius regionis pedun-
culos edunt. at Geloni agriculturæ o-
peram dantes frumento victitant, &
horreos possident, nihil illis neque aspe-
ctu neque colore similes. Vocantur au-
tem à Græcis Geloni, etiam Budini isti,

¹ Vel, Luxui dedicissimi sunt. ² Videntur autem hi incanta torces esse, quod dic. ³ Sunt autem Nomades, ⁴ Noma-
des sunt,

non recte vocantibus. Horum regio omnis est arboribus frequens, & vbiq; plurimum confita, vbi est lacus ingens & multus, & palus, ac multum circa arundinis. Ex quo lacu lutræ capiuntur, & castores, & aliæ feræ, forma oris quadrata; quorum pelles ad renones faciendos consuuntur, & testiculi ad curanda posteriora sunt. ¶ De Sauro-
 ex matis vero ita memoratur: Quum Græci præliati sunt cum Amazonibus (quas Scythæ Æorpara vocant, quod
 nomen potest transferri, Viricidæ: æor enim virum dicunt, para autem, occidere) feruntur post victoriam prælii ad Thermodontem facti, abiisse, portantes tribus in nauibus quasq; potuerant ex Amazonibus viuas capere; quibus illæ in pelago infidiaræ, cunctos trucidauere. Sed quum naues haberent incognitas, nec gubernaculo aut velis aut remis vti scirent, interfec-
 cis viris, ferebantur secundum tempe-
 statem & ventum. Delatæque sunt ad paludis Mæotidis prærupta, quæ Scytharum liberorum telluris sunt. Ibi è nauibus egressæ Amazones, ad loca habitata iter facientes, quod primum nactæ sunt equorum armentum, diripiunt, conscenduntque: & obequitantes, è Scythiis prædas agunt. Scythæ quid hoc rei esset conicere nequibant, quæ neque vocem, neque vestem, neque gentem agnoscerent: admirabundi vnde venirent, & rati cunctos esse viros eiusdem ætatis. Sed commissæ cum eis pugna potiti quibusdam illarum, ita demum feminas esse cognouerunt. Itaq; cōsilio habito visum est eis, nullo pacto posthac quampiam illarum esse occidendam: sed ex se qui maxime iuvenes essent, ad eas esse mittendos, eodem numero quo illas esse coniectabant, qui sua prope earū castra haberent, & eadē quæ illæ facerent.¹ Si inuaderentur, pugnarent, neu subterfugerent: vbi subsisterent illæ, ipsi etiam proxime accedentes castra ponerent. Hoc Scythæ idcirco decreuerunt quod prolem ex illis suscipere cupiebant. Adolescentes qui missi sunt, mandata peregerunt, quos vbi Amazones intellexerunt ne-
 tiquam ad se lædendas venisse, valere sinebant. quotidie tamen castra castris propius admouebantur. Ceterum ne ipsi quidem adolescentes quicquā habebāt, quemadmodū Amazones, præter

ὅτι ὀρθῶς καλεόμενοι. ἡ δὲ χώρα σφέων, πᾶσι ἐ-
 σιδασέη ἰδίῃσι πλωτοῖσι. ὃ δὲ τῇ ἰδίῃ τῇ πλεί-
 σῃ ὅτι λίμνη μεγάλη τε καὶ πολλή, καὶ ἔλος, καὶ κα-
 λamos παρὲς αὐτῶν. ὃ δὲ τῶν τε σίδρυνες ἀλίσκον-
 ται, καὶ κάστορες, καὶ ἄλλα θηρία τετραγώνοισι
 σῶπα, τῶν τε δέρματα παρὲς τὰ σισύρας παρὰ
 ῥιπώται· καὶ οἱ ὄρχες αὐτῶν εἰσι χρησιμοὶ ἐς ὑ-
 γιέρων ἀκσίον. Σαυροματίων δὲ περὶ ὧδε λέ-
 γεται· ὅτε Ἕλληνες Ἀμαζοῖσι ἐμάχεσαντο, (τὰ
 10 δὲ Ἀμαζόνες καλέουσιν. Σκυθαὶ Αἰορπαταί. διὰ αὐ-
 τὰ δὲ τὸ οὐνομα τὸ κατ' Ἑλλάδα γλῶσσαι αἰ-
 δεσκόνοιοι. αἰὶν γὰρ καλέουσι τὸν αἰδρα, τὸ ὅτι πα-
 τα, κτείνειν) τὸ τε λόγος περὶ Ἑλλήνας ἰκῆσαι τὰς τῇ
 ὅτι Θερμόδοντι μάχῃ, ἀποπλέειν ἄρ' αὖτε τοῖς
 πλοίοισι τῶν Ἀμαζόνων ὅσας ἠδυνάατο ζωρεῖ-
 σαι. τὰς δὲ ἐν τῷ πελάγει ὅτι περὶ αὐτὰς, ἐκκί-
 πους αἰδρας. πλοῖα δὲ οὐ γινώσκουσιν αὐτὰς, ὅθεν
 πηδάλίοις χρῆσθαι, ὅθεν ἰσίοις, ὅθεν εἰρσίῃ
 ἀλλ' ἐπὶ ὀρέσῃ τοῖς αἰδρας, ἐφείργον κατὰ
 20 κύμα καὶ αἰέμον· καὶ ἀπικνέονται τῆς λίμνης τῆς
 Μαίητιδος ὅτι κρημνοί. (οἱ δὲ κρημνοί, εἰσι τῆς
 γῆς τῶν Σκυθῶν τῶν ἐλδ' ἡρώων) ἐθαύμαζον δὲ
 ἀπὸ τῶν πλοίων αἱ Ἀμαζόνες, ὧδοι πέραν ἐς
 τὴν οἰκουμένην. ἐτυχῶσα δὲ πρὸς τὴν ἰσ-
 φρέϊν, τὸ το δῆρπασαν· καὶ ὅτι βύτων ἰσπαζο-
 μέναι, ἐλπίζοντο πᾶσι τῶν Σκυθῶν. Οἱ δὲ Σκυ-
 θαὶ οὐκ εἶχον συμβαλέσθαι τὸ πῶμα. οὔτε γὰρ
 φωνῶν, οὔτε ἐσθῆτα, οὔτε ὅτι εἶδος ἐγίνωσκον, ἀλλ' ἐ-
 θαύμαζον ὅτι οὐκ ἐλθοῖεν. ἐδόκει δὲ αὐτὰς εἶ
 30 αἰδρας τὴν αὐτὴν ἡλικίαν εἶχοντες. μάχῃ τε δὲ
 πρὸς αὐτὰς ἐποίησαντο. ὅτι δὲ τῆς μάχης πιας τῆς μάχης, τῆς
 τῆς γυναικῶν ἐκρήθησαν οἱ Σκυθαί, καὶ οὕτω ἐ-
 γινώσκουσιν αὐτὰς γυναικας. βουλόμενοι οἱ αὐ-
 τοῖσι ἐλδοξε κτείνειν μὴ ὅθεν ἰσπαζομένη ἐπὶ αὐτὰς, ἐ-
 σθῆτα δὲ τοῖς νεωτάτοις ἀποπέμψαι ἐς αὐτὰς, πλη-
 ρος εἶχοντες ὅσας αὐτὰς ἐκείναι ἔσαν. τούτοις ὅτι ε-
 ρατοπεδύεσθαι πλησίον ἐκείνων, καὶ πείρειν πᾶσι
 αὐτὰς ἐκείναι ποίεωσι. ἡ δὲ αὐτὰς διώκωσι, μά-
 χεσθαι μὴ μὴ, ὑποφύγειν δὲ. ἐπειὰ δὲ σῶ-
 40 σονται, ἐλδοξε αὐτὰς πλησίον, ε-
 ρατοπεδύεσθαι. τῶν τε βουλόμενοι οἱ Σκυθαί, βουλόμενοι ἐξ αὐ-
 τῶν παίδας ἐγγυρῆσθαι. Ἀποσεμνύνοντες ὅτι
 οἱ νενίσκοι, ἐποίησαν πᾶσι ταλαιμῆα· ἐσθῆτα δὲ ἔμα-
 ζον αὐτὰς αἱ Ἀμαζόνες ἐπὶ ὅθεν μὴ δηλήσει αὐ-
 γιμοῖς, ἐπὶ χαίρειν. πρὸς χωρεῖν ὅτι πλησιαστέον
 ὅτι ε-
 ρατοπεδύον ἐπὶ ε-
 ρατοπέδῳ ἐπὶ ἡμέρῃ ἐκάστη, εἶχον
 ὅτι ὅθεν ἐπὶ οἱ νενίσκοι, ὡς παρὰ αἱ Ἀμαζόνες, εἰ μὴ

1 Morbis matricis auxiliantur. Ad verbum, Ad medelam matricum conferunt. 2 Si illæ ipsos inuaderent, ne pugnarent, sed subterfugerent.

Agedum proficiscamur è regione hac, & Tanai transmissio illic habitemus.

cxvi Huic quoque rei obtemperauere adulescentes. Traiectoque Tanai, & à Tanai trium dierum orientem versus, totidemque à Mæotide palude & aquilonem, itinere confecto, perueniunt ad eum locum quem nunc incolunt, ibique subsederunt. Ideoque prisca consuetudine viuendi feminæ Sauromatarum vtuntur. nam ad venationem vna cum viris ac sine viris, equis insidentes, & ad prælium proficiscuntur, eandemque quam viri stolā gerunt.

cxvii Saurimatæ putantur lingua Scythica solæcizare, *id est, corrupte uti*, quod eam ab initio non probe didicerint Amazones. Quod ad coniugia pertinet, ita ab eis est institutum: Nulla virgo nubit priusquam aliquem hostium intemerit: ideoque nonnullæ earum decedunt iam vetulæ, antequā nubant, quod

cxviii legi satisfacere nequeant. Ad harum igitur quas dixi gentium coactos reges nuntii Scytharum quum peruenissent, certiores eos fecerunt, Persam, vbi omnia quæ sunt in interiore continente in suam ditionem redegit, faucibus Bosphori ponte iunctis, in citeriorem traiecisse continentem: subactis quoque illic Thracibus, fluuium Istrum ponte iunxisse, animo hæc omnia in suam redigendi potestatem. Proinde vos (inquiunt) nolite vlllo pacto de medio cedere, sinentes ad perniciem nos deuenire, sed idem sentientes, obuiam eamus inuadenti: quod nisi facitis, nos in vltimum discrimen adducti, aut regionem deferemus, aut manentes deditionem facimus. quid enim cladē subeamus, nolentibus vobis auxilio nobis esse? Quamquam non commodius agetur vobiscum, aduersus quos non minus venit Persa, quam aduersus nos: neque, nos subegisse contentus, à vobis abstinebit. Cuius rei magnum hinc accipite documentū, quod si nobis solis inferret ille bellū, animo superioris seruitutis vlciscendæ, debebat à ceteris hominibus abstinerere, & sic in nostrā tendere regionē, ostendens omnibus se aduersū alios ire: at nunc, vbi primum traiecit in hanc continentem, vt quisque sibi occurrit, pacat: ceteros, veluti Thraces & nobis confines Getas, suo subiectos imperio habet.

cxix Hæc quū Scythæ denunciaſſet,

φέρειτε, ὅξανα τέ μιν ἐκ τῆς γῆς τῆς δεξιᾶς πάντες Ταῖαι· ποταμὸν οἰκέωμεν. Ἐπεὶ γοῖτο καὶ ταῖα οἱ νεηίσκοι. Διὰ βραίτες δὲ δὴν Ταῖαι, ὠδοιπόρον πρὸς ἡλίον ἀνίσχοιτο. τριῶν μὲν ἡμερέων ἀπὸ τῆς Ταῖαιδος ὁδοῦ, τριῶν δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαγνήτιδος, πρὸς βορέην αἴεμον. ἀπὸ κρήνῃς ἑς τῆς δὴν χῶρον ἐν τῷ νῦν κατοικῶμεν, οἰκῆσαι τῶν καὶ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦτου χρεώμεται τῇ παλαιᾷ τῇ Σαυροματιῶν αἰγῶναιες, καὶ ἐπὶ θήρῃς ἐπὶ

10 ἰσπῶν ἐκ φοιτῶσι ἅμα πῶσι αἰδράσι, καὶ χῶρις τῶν αἰδράν· καὶ ἐς πόλεμον φοιτῶσι. καὶ πολλὰ τῶν αὐτῶν πῶσι αἰδράσι φορέεσι. Φωτὴ δὲ εἰ

Σαυροματιῶν νομίζουσι Σκυθικῇ, σλαβικῶν τε αὐτῇ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας, ἐπεὶ οὐ χρεῖς ὡς ὅξανα αὐτῶν αἱ Ἀμαζόνες. καὶ αἰγῶναιες δὲ ὠδὲ σφί· ὅξανα οὐ γαμέεσθαι παρθένας ὁδοιπόρῃς, πρὶν αὐτῶν πολέμων ἀνδράσιν ἀποκτείνῃ. αἱ δὲ πῖνες αὐτέων καὶ τελευτῶσι γηραιὰ πρὶν γήμασθαι, οὐ διωάμεναι δὴ νόμοι ἐκπλήσσει. Ἐπὶ τοῦτων ὦν τῶν

20 καὶ ἀλεχθέντων ἐθνέων τοὺς βασιλεῖς ἀλισμένους ἀπὸ κρήνῃς τῶν Σκυθῶν οἱ ἀγέλοι, ἐλεγον ἐκδιδάσκοντες ὡς ὁ Πέρσης, ἐπεὶ δὴ οἱ τὰ ἐν τῇ ἡμετέρῃ τῇ ἐτέρῃ πᾶσι καὶ ἐς ἐκπῆαι γέφυραι ζώσας ἐπὶ τῶν αὐτῶν τῆς Βοσπόρου, διὰ βραίτες ἑς τῶν δὲ τῶν ἡπειρῶν. Διὰ βραίτες δὲ, καὶ κατὰ τρεῖς ἀμέσους ὁρῆκας, γαρυφύϊ ποταμὸν ἴσθρον, βουλόμενος καὶ τὰς πᾶσι τῶν ἐν τῷ ποίησθαι, ὅς μιν ὦν μηδὲν τρέψῃ ἐκ τῆς μέσου κατήμενοι, πρὸς δὲ ἡμέας

30 διὰ φθαρέντας. ἀλλὰ τῶν οὐ νομίζετε, αἰπὰ ζόμενοι δὴ ἐπὶ οἷον. οὐκ ἔστι ποιήσετε ταῦτα, ἡμῶν μὲν πρὸς ἐμὲ, ἢ ἐκλείψομεν τὴν χώραν, ἢ μὲν οἱ τῶν, ἐμολογῇ χρεῖς ὁμῶς. τί γὰρ πάθωμεν, μὴ βουλομένων ὑμῶν πρὸς ἐμὲ, ὑμῶν δὲ ὁδοιπόρῃς, ἐπὶ τῶν τῶν τῶν ἐλαφρότερον. ἡκεῖ γὰρ ὁ Πέρσης ὁδοιπόρῃς πρὸς ἐμὲ ὡς ἡμέας ἢ καὶ ἐπὶ ὑμῶν. ὁδοιπόρῃς οἱ κατὰ χρεῖς ἡμέας κατὰ τρεῖς ἀμέσους, ὑμῶν ἀπὸ χρεῖς. μέγα δὲ ὑμῶν λόγων τῶν δὲ μαρτύριον ἐρέομεν. εἰ γὰρ ὡς ἡμέας μοιῶν ἐς ἐκπῆαι τῶν ὁ Πέρσης, τίσασθαι τῆς πρὸς δὲ δουλοσύνης βουλόμενος, χρῆναι

40 αὐτῶν πᾶσι τῶν ἄλλων ἀπὸ χρεῖς, οὐ τῶν ἰέναι ἐπὶ τὴν ἡμετέραν καὶ αὐτῶν ἐπὶ πᾶσι ὡς ἐπὶ Σκύθας ἐλαύνει, καὶ ὅς ἐπὶ τῶν ἄλλων. νῦν ὅς ἐπὶ τῶν τῶν διὰ τῆς τῆς ἡπειρῶν, πρὸς αἰεὶ ἐμὲ πρὸς γοῖτο ἡμετέραν πᾶσι τῶν τῶν τῶν ἄλλων ἔχει ὡς ἐμὲ ὁ ὁρῆκας, καὶ δὴ καὶ τῶν ἡμῶν ἐόντας πλησιοτέρους Γέτας. Ταῦτα Σκυθῶν ἐπαγγελλομένων,

1 Voce porro Scythica vtuntur Sauromatæ, iam inde à prisco tempore ea solæcissantes, quod ὅξ. Fil. Vbi nota est autem Sauromatis vox Scythica, ea solæcissantibus iam inde à prima origine, quod eam ὅξ.

ἐβελδύοντο οἱ βασιλεῖς οἱ ἀπὸ τῶν ἐθνέων ἦκοντες.
καὶ σφραγίσαντες αἰγνάμαϊ· ὁ μὲν γὰρ Γελωνίος, καὶ ὁ Βουδίνος, καὶ ὁ Σαυρομάτης, καὶ τῶν δὲ ἡρό-
μυοι, ἡπεδεχοντο Σκύθησι τιμωροῖσιν ὁ δὲ Ἀγα-
θυρσος, καὶ Νεῦρος, καὶ Ἀνδροφάγος, καὶ οἱ τῶν Με-
λαγχλαίων καὶ Ταύρων, ταῖς δὲ Σκύθησι ἡπεκεί-
οντο, Εἰ μὴ ὑμεῖς ἔατε οἱ πρῶτον ἀδικήσαν-
τες Πέρσας, καὶ δεῦτε πολέμου, τῷ τῶν δὲ ἡρό-
μυοι δέετε, λέγειν τε αὐτὸ φάμεθα δὲ ἡμῖν ὅρτα, καὶ
ἡμῖς ἡπαχρίσαντες, τῶν δὲ αὐτῶν ὑμῖν ἐπαρσώμεθα.
νῦν δὲ ὑμεῖς τε ἐς τὴν ἐκείνων ἐμβαλόντες γῆν, αἰδύ-
ῃ μὲν, ἐπεκράτετε Πέρσων, ὅσων χρόνον ὑμῖν ὅλα
ὅς παρδίδου· καὶ ἐκείνοι, ἐπεὶ σφραγίσαντες ἑα-
σάντο, τὴν ὁμοίαν ὑμῖν ἀποδιδούσι. ἡμεῖς δὲ οὔτε π-
τότε ἡδικήσαντες τῶν ἀνδρῶν τῶν περὶ σφῶν, οὔτε νῦν
πρῶτον πειρσόμεθα ἀδικεῖν· ὡς μὲν τοῖς ἄλλοις, καὶ
ὅτι τὴν ἡμετέραν δεῖται ἀδικεῖν, καὶ ἡμεῖς ἔπει-
σόμεθα. μέλει δὲ τῷ τῶν ἡρόμυοι παρ-
ῇ μὲν αὐτοῖσι. ἡκεῖν γὰρ δοκέομεν ὅσα ἐπὶ ἡμέας
Πέρσας, ἀλλ' ὅτι τοῖς αἰτίοις τῆς ἀδικίης ἡρόμυοις.
Ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἐπύοντο οἱ Σκύθαι, ἐ-
βουλεύοντο ἰθὺς μάχην μὴ μηδεμίαν ποιεῖσθαι, ὅ-
τι ἐμφανέος, ὅτι δὴ σφῶν οὗτοι γὰρ σύμμαχοι εἰς
πρῶτον ἦσαν· ἡπεξιόντες δὲ, καὶ ἡπεξελά-
νοντες, τὰ φρέατα τὰ παρὰ τοῖς αὐτοῖς, καὶ τὰ κρή-
νας συγχωῶν, τὴν πόλιν τε ἐκ τῆς γῆς ἐκτελεῖν,
διχῇ σφῶν διελόντες· καὶ πρὸς μὲν τὴν μῆν, τῶν
μοιρέων τῆς ἐβασίλιδος Σκώπαις, πρὸς ἡρόμυοι
Σαυρομάτας. τῶν μὲν δὲ ἡπαχρίν, ὡς ὅτι τῶν
πορτοῦται ὁ Πέρσης, ἰθὺς Τανάϊδος ποταμὸς πρὸς
τὴν Μαῖην λίμνην ἡποφύγει· ἀπελαύνον-
τες τε τὴν Πέρσων, ὅτι ὡς διώκιν. αὐτὴ μὲν σφῶν
μῆν ὡς μοῖρη τῆς βασιλείας, τεταγμένη αὐτὴν τὴν
ὁδὸν ἡπαχρίται. καὶ δὲ δύο τῶν βασιλέων, τὴν τε
μεγάλην, τῆς ἡραξ Ἰνδάθυρος, καὶ τὴν πεῖτην τῆς
ἐβασίλιδος Τάξακις, σπελγούσας ἐς τὸν δὲ, καὶ Γε-
λωνῶν καὶ Βουδίνων πρὸς ἡρόμυοι, ἡμεῖς καὶ τῶν
ποῖς ὁ δὲ πρὸς τοῖς τῶν Πέρσων, ἡπαχρίν,
ἡποῖοντες τε καὶ ποιεῖν τὰ βελδύοντα· πρὸς
τὴν μὲν ἡπαχρίν σφῶν ἰθὺς τῶν χωρῶν τῶν ἀπ-
τα μὲν τῶν σφετέρων συμμαχίην, ἡ καὶ τοῖς
ἐκπολεμώσασιν· εἰ δὲ μὴ ἔχοντες γὰρ ἡπαχρίν
πόλεμον ὅν πρὸς Πέρσας, ἀλλ' ἡκαῖς ἐκπολε-
μώσασιν. μὲν δὲ τῶν, ἡπαχρίν ἐς τὴν σφετέρην,

ii qui è nationibus venerant reges deli-
berabant, sed discordes eorum erant
sententiæ.¹ Nam Geloni quidem & Bu-
dini & Sauromatæ concordī animo re-
ceperunt se Scythiis auxilio futuros: Ag-
athyrus autem & Neurus & Andro-
phagus & Taurorū Melanchlænorū-
que reges ita Scythiis responderunt, Si
vos in iniuria facienda ac bello infe-
rendo priores non fuissetis, recte vide-
remini precari quæ precamini: & nos
vestris precibus morem gerentes, idem
quod vos ageremus: nunc vos sine no-
bis illorum terram ingressi, imperita-
stis Persis, quoad deus vobis indulsit:
illi itidem, quandoquidē eos idem deus
in vos excitat, vicem vobis reddunt. At
nos neq; tunc quicquam intulimus in-
iuriæ his viris, neque nunc quicquam
conabimur priores inferre. Quod si hic
nostram regionem inuaserit, & prior
iniuriam fecerit, nos haudquaquam to-
lerabimus. id donec cernamus, apud
nosmet ipsos manebimus. neque enim
in nos venire Persæ videntur, sed in e-
os qui fuerunt autores iniuriæ. Scy-
thæ, vbi hæc relata audiere, statuerunt
nullam sibi pugnam recta atq; ex aperto
conferendā, quando ipsis isti ad socie-
tatem non accedebant.² Itaque digres-
si clam, ac lōgius progressi, puteos quos
ipsi offendunt, ac fontes, obstruunt, bi-
fariamq; diuisi herbam è regione atte-
runt. Et ad vnam è partibus, vbi regna-
bat Scopasis, iubent Sauromatas perge-
re, qui se subducerent, si eo Persa decli-
naret, fugientes recta ad flumē Tanain,
secundum Mæotidem: iidem Persam
abscedentem inuadendo persequeren-
tur. Hæc erat vna pars regni ordinata ad
hanc viam, quemadmodū dictum est.
Reliquarū duarum vnam, cui impera-
bat rex Indathyrus, quæ magna erat, &
tertiam in qua regnabat Taxacis, in v-
num cocuntes, accedentibus Gelonis
atque Budinis, iubent hos vno die præ-
gressos exercitum Persarum³ seduce-
re, hostem laceffendo, & ea quæ de-
creuissent exequendo: & ante omnia
hostem seducere in agros illorum qui
societatem ipsorum abnuissent, vt eos,
si minus volentes bellū aduersus Persas
fufciperent, certe inuitos redderēt istis
hostes. deinde in suam terrā reflectere,

cxx

165

¹ Nam Gelonus quidem rex & Budinus & Sauromata conc-
quos in itinere offenderent, gramenq; è terra extorrendū, vel, eradendum, & ex duabus partibus in quas seiplos diuisissent, ad vnā,
vbi Scopasis regnabat, Sauromatas conferre se debere: sed subducere se, si illuc se conuerteret Persa, fugient. x. ad fl. T. f. M. quum
autem Persa pedem referret, inuadere & persequi. ³ Subducere se, vel, paulatim aut clam progredi se subducendo. Sic è paulo post
reperitur pro Seducere.

CXXI

& tentare, si quid ipsis tentandum esse videretur ac liberet. Hæc ubi decrevere Scythæ, copiis Darii ex occulto occurrebant, præstantissimis equitum præcursoribus missis. Carros autem in quibus eorum filii vxoresq; omnes degunt, vna cum pecoribus,¹ præterquam ad victum suppetentibus, præmiserant, dato suis mandato vt semper aquilonē

CXXII

versus tenderent. Hoc quum² præparassent Scythæ, eorum emissarii, posteaquam compererunt Persas ab Istro trium fere dierum & ante se vnus diei itinere abesse, positis castris, germina terræ vastant. Persæ, ubi Scytharū equitatus in conspectum se dedit, eum insequi maturant, à via sese semper subducentem : & quum ad vnā partium ventum est, auroram versus & Tanain, Scythis tendentibus, & insequentibus Persis, Scythæ Tanain traiciunt : eo & Persæ traiecto, illos insequuntur, donec peragrata Sauromatum plaga, perueniunt in Budinicam.

CXXIII

Ceterū quandiu Persæ fuerunt in Scythica ac Sauromatide regione, nihil ei detrimenti inferre potuerunt, vtpote vastæ : vbi vero Budinicā ingressi sunt, ibi nacti lignea mœnia à Budinis deserta, & omnibus rebus vacua, incenderunt. His actis, ipso itinere ire porro tendunt, dum eam regionem peruagati, in vastam solitudinem deueniunt. Hæc solitudo à nemine hominum colitur, posita supra Budinorum regionem, septem dierum itineris magnitudine : vltra quā Thyflagetæ incolunt, à quibus quatuor ingentes amnes per Mæroteos fluunt, & in paludem nomine Mæotin se insinuant : quibus hæc sunt indita nomina, Lycus, Oarus, Tanais, Syrges.

CXXIV

Darius, vt ad solitudinem peruenit, cursu omisso copias super fluuium Oarum locauit. Post hæc, octo vrbes easque ingentes condidit, pari inter se spatio distantes, sexagenorum fere stadiorum, quarum ad meam vsque memoriam adhuc ruinæ extabant. Dum in his Darius occupatur, interim Scythæ (quos ille insequabatur) circumitis locis superioribus, reuerterunt in Scythiam. Quibus è conspectu omnino semotis, nec se amplius exhibētibus, ita Darius vrbibus illic relictis dimidiatis, conuertit iter ad occasum, ratus & hos esse cunctos Scythas, & ad occasum fugere. Proinde cū exercitu maturans ire in Scythiam, eo deuenit ubi in duas Scytharū incidit partes.

ὅτι χειρὲν, ἡ δὲ ἐκλευσμένῳσι δοκέη. Ταῦτα οἱ Σκύθαι βαλδυσμένοι, ἡσπντήζον τὴν Δαρείῳ στρατὸν, περὶ δὲ τὸν ποταμὸν τὸν Σκύθας. Ταῖς δὲ ἀμαξίας ἐν τῇ σφίδι ἀγαιπὰ τοὺς τέκνα τε καὶ αἱ γυναῖκες πᾶσαι καὶ τὰ πορόβατα πάντα, πλὴν ὅσα σφίτις φορέων ἰκανὰ ἦν, τῶν δὲ ἀπολιπόμενοι, τὰ δὲ ἅμα τῇσι ἀμαξίῃσι παρέπεμψαν, οἱ δὲ γὰρ ἀμαξίῃσι αἰεὶ ὁ ποταμὸς βορῶν ἐλάυνει. Ταῦτα μὲν δὲ παρεκχρίζοντο. τῶν δὲ Σκυθῶν οἱ περὶ δρομοὶ ὡς ὅθι τὸν Πέρσας ὅσον ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχοντες ἀπὸ τῆς γῆς, ἔπει μὲν τῆς δὲ ὁδοῦ τῆς ἡμέρας ὁδὸν ἀπέχοντες, ἐστρατοπεδεύοντο, τὰ δὲ τῆς γῆς φύσιν λεαίνοντες. οἱ δὲ Πέρσαι ὡς εἶδον ὅτι φαιδύοντο τῶν Σκυθῶν τῇ πικρῇ ἐπιήσαντες τῆς γῆς αἰεὶ ἡσπνόντων καὶ ἐπὶ τὰς (τοὺς γὰρ τῶν μὲν τῶν μοιρέων ἵππων οἱ Πέρσαι) ἐδίωκον τοὺς ἡσπῆς καὶ τῆς Ταναΐδος. ἀφελόντων δὲ τῶν δὲ Ταναΐν ποταμῶν, οἱ Πέρσαι ὅτι ἀφελόντες ἐδίωκον ἐς τὸν Σαυροματέων τὴν χώραν διεξελθόντες, ἀπὸ τῆς γῆς ἐς τὴν Βυδίνων. Ὅσον μὲν δὲ χρόνον οἱ Πέρσαι ἦσαν ἀφελόντες τῶν Σκυθῶν καὶ τῶν Σαυροματέων χώρας, οἱ δὲ εἰς τὸν ποταμὸν ἐδίωκον, αἱ δὲ τῶν Σκυθῶν ἐξ ὧν χέρσου ἐπὶ τῇ γῇ ἐς τὴν Βυδίνων χώραν εἰσεβαλόν, ἐπὶ ταῦτα δὲ οἱ Σκυθοὶ τῶν ἐξελθόντων τῶν ἐξελθόντων πύχην, ἐκλελυπώντων τῶν Βυδίνων, καὶ κεκλιμένους τὰς πύχας πύχων, ἐπὶ τῇ γῇ αὐτῶν. τῶν δὲ ποιήσαντες, εἶποντο αἰεὶ ὁ ποταμὸς καὶ τῆς γῆς ἐς τὸν ποταμὸν ἐδίωκοντες αὐτὴν, ἐς τὴν ἐρημον ἀπὸ τῆς γῆς. ἡ δὲ ἐρημος αὐτῇ ὑπὸ ἐδαμῶν ἰεμεταὶ αἰδρῶν, κέεται δὲ ὑπὸ τῆς Βουδίνων χώρας, ἐξ ὧν πληθὺς ἐστὶν ἡμερῶν ὁδοῦ. ὑπὸ τῇ δὲ ἐρήμου θυσανγέται οἰκέουσι. ποταμοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν τέσσαρες μεγάλοι ῥέοντες ἀφ' Μαιητέων ἐκδιδοῦσι ἐς τὴν λίμνην πλὴν καλεομένην Μαιήτιν· τοῖσι οὐδὲν ματα κέεται τὰ δὲ, Λύκας, Ὀαρος, Ταναΐς, Σύργας. Ἐπεὶ ὡν ὁ Δαρῖος ἦλθε ἐς τὴν ἐρημον, παυσάμενος τῆς δρόμου, ἵδρυσεν πλὴν στρατὸν ὑπὸ ποταμῷ Ὀδρεῳ. τῶν δὲ ποιήσαντες, ὅκτω τέχνα ἐτίχεν μεγάλα, ἴσον αὐτῶν ἀλλήλων ἀπέχοντα, σαδίοις ὡς ἐξήκοντα μάλιστα καὶ τῶν ἐπὶ ἐς ἐμὲ τὰ εἰρήπια σῶα ἦν. οἱ δὲ δὲ οὗτοι ποταμοὶ αὐτῶν ἐτίχοντο, οἱ διωκόμενοι Σκύθαι ἐπὶ τῇ γῇ τὰς κατὰ τῆς γῆς, ὑπὸ τῆς γῆς ἐς τὴν Σκυθικῇ. ἀφαιδύντων δὲ τῶν ποταμῶν, ὡς οὐκ ἐπὶ φαντάζοντο σφίτις, οὕτω δὲ ὁ Δαρῖος πύχας μὲν ἐκείνη ἡμέρα μετήκε· αὐτὸς δὲ ὑποστρέψας ἦεν ποταμὸς ἐσπέρην· δοκέων πύχας τε πύχας τῶν Σκυθῶν εἶναι, καὶ ποταμὸς ἐσπέρην σφῆας φέρειν. ἐλαύνων δὲ τῶν ἀχίστην τῆς γῆς, ἐς τὴν Σκυθικῇ ἀπὸ τῆς γῆς ἐς τὸν ποταμὸν ἀμφοτέρησι τῇσι μοῖρησι τῶν Σκυθῶν.

¹ Præterquam iis quæ ad victum satis esse possent,² Præmississent

& tunc intelligetis, pugnaturi vobiscū
simus pro sepulcris, necne prius autem
(nisi nos ratio traxerit) tecum prælium
nō conferemus. Hactenus, quod ad pa-
cem pertinet, dictum sit. quod autem ad
cetera, ego solos mihi heros arbitror Io-
uem progenitorem meum, & solium
Scytharum regium. Tibi autem pro ter-
ra & aqua, quæ dono poscis, mittam quæ
deceat te venire dona: pro eo quod
herum te meū esse dixisti, iubeo te fle-
re. Hoc à Scythis responsum est: quod

cxxviii Scytharum reges, audito nomine serui-
tutis, indignatione perfusi, partem illā
quæ cū Sauromatis ordinata erat, cui
præerat Scopas, mittunt ad colloquē-
dum cum Ionibus qui Istrū ponte iun-
ctum asservabant. ¶ At Persæ non
amplius sibi vagandum esse statuerunt,
vt hospitibus, qui ipsorum com meatū
eripiebant, insidias tenderent, distribu-
tis qui aduersus ereptores frumentariæ
rei iussa exequerentur. Enimvero equi-
tatus Scytharum semper in fugam ver-
tebat equitatum Persarum, sed fugien-
tes incidendo in peditatum, ab eo de-
fensabantur. Ita Scythæ summoto equi-
tatu hostili, tamen metu peditum ab-
cedebāt, & nihilominus noctibus quo-
que tales incursiones faciebant.

cxxix Ad-
uersus quos quid Darianis auxilio fue-
rit referam: res in primis admirabilis, a-
sinorum vox ac mulorum species. Nam
(vt superius à me demonstratum est)
nullus in terra Scythica neq; asinus ne-
que mulus gignitur, ac ne vllus quidem
visitur, propter frigora. Itaque rudentes
asini perturbabāt Scytharum equos: &
quum Scythæ sæpenumero Persas ado-
rarentur, eorum equi exaudita asinorū
voce, consternati auerrebantur, arrectis
auribus stupefacti, vt pote insolentia tū
vocis quam prius non audissent, tum
formæ quam nunquam inspexissent. Atq;
hoc quidem paululum quiddam
momenti ad bellum afferebat.

cxxx Cete-
rum Scythæ vbi animaduertunt Per-
sas tumultuantes, quo diutius in Scythia
illi commorarentur, & commoran-
tes ad omnium necessariorum rerum
inopiam redigerentur, faciendum ita
sibi putarunt, vt pecoribus suis vna cum
pastoribus relictis, in alium ipsi absc-
derent locum. Persæ illuc se confe-

καὶ γνώσεσθε τότε εἴτε ὑμῖν μαχησόμεθα παρὶ τῆς
πατρῶν, εἴτε καὶ οὐ μαχησόμεθα. ὡς ἔπειτα δὲ ἦν μὴ
ἡμέας λόγος ἀρῆναι, οὐ συμμίζομεν τοι. ἀμφὶ μὲν
μάχῃ ποταμὸν εἰρήσῃ. δεσποτὸς δὲ ἐμοὶς, Δία
τε ἐγὼ νομίζω δὲ ἐμὸν παρὸν, καὶ Ἰστὺν τὸ Σκυ-
θῶν βασιλείαν, μοῦνοισι εἶ. σὺ δὲ ἀντὶ μὲν δῶρον
γῆς τε καὶ ὕδατος, δῶρα πέμψω ποταμῶν οἷά σοι
ῥέπει ἐλθεῖν. αὐτὶ δὲ τῷ ὅπδεσσι ἐφασκε εἶ-
ναι ἐμὸς, κλαίειν λέγων. τὸ δὲ ὅτι ἡ Σκυθῶν
ῥῆσις. ὁ μὲν δὲ κήρυξ οἰχώκεε ἀγέλεων ταῦτα
Δαρείῳ. Οἱ δὲ Σκυθῶν βασιλεῖς, ἀκροσάμε-
νες τῆς δουλοπυνῆς τοῦ οὐνοῦ, ὀργῆς ἐπληθύναν-
τιν, μὲν δὲ μετὰ Σαυροματέων μοῖρην παρὰ τῆς
τῆς ἡρᾶς Σκώπας, πέμψουσι, ἴωσι κελύοντες ἐς
λόγους ἀπικέσθαι πύδοισι αὐτῶν Ἰστῶν ἐξ ἀγλῶν
ἐφ' ὅρου. αὐτῶν δὲ πῖσι ὑπολειπομένοις ἔ-
δοξε πλαιῖν μὲν μηκέτι Πέρσας, οἷα δὲ ἐκεί-
νοι αἰαρεομένοις ὅτι πῖσι ταῖς αἰα-
ρεομένοις τοῖς Δαρείῳ, ἐποίησαν τὰ βεβουλαμέ-
να. ἡ μὲν δὲ ἴσως τῶν ἴσων αἰεὶ τρέπεσκε ἡ τῶν
Σκυθῶν. οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἐπὶ πότι φεύγοντες
ἐπέπαιον ἐς δὲ πύδον. ὁ δὲ πύδος αἰεὶ ἐπεχέ-
ρει. οἱ δὲ Σκύθαι ἐφ' ὅσοντες τῶν ἴσων, ὑπε-
στρεφον, δὲ πύδον φεβέομενοι. ἐποίησαν δὲ καὶ τὰς
νύκτας παραπλησίως ποροβόλας οἱ Σκύθαι. Τὸ
δὲ τοῖσι Πέρσῃσι τε καὶ σύμμαχον καὶ τοῖσι Σκυθῇ-
σι ἀντίστον, ὅτι πῖσι ταῖς Δαρείῳ στραπέ-
δω, θάψμα μέγιστον ἐρέω. τῶν τε ὄνων ἡ Φωῆς, καὶ
τῶν ἡμίονων ὅδε. οὐτε γὰρ ὄνον οὐτε ἡμίονον γῆ
ἢ Σκυθικῇ φέρει, ὡς καὶ ὡς τῶν μοι διδόντων.
ὅθεν ἐστὶ ἐν τῇ Σκυθικῇ πᾶσι χώρῃ τοῦ ὅδε πο-
δοῦ οἷος, οὐτε ἡμίονος, ἀλλὰ τὰ ψύχα. ὑβρίζοντες
ὡν οἱ ὄνοι ἐπ' ἄρα τῶν τῶν Σκυθῶν πο-
λάκις δὲ ἐπελαυνόντων ὅτι τοῖς Πέρσας, μεταξὺ
ὅπως ἀκροσάται οἱ ἵπποι τῶν ὄνων τῆς Φωῆς, ἐφ-
έσσαντο τε ὑποστρεφόμενοι, καὶ ἐν θάψματι ἔσχαν,
ὅρθα ἰσάοντες τὰ ὅσα αὐτῶν ἀκροσάντες ὡς ἄλλοι
Φωῆς τὸ ποταμῶν, ὅτε ἰδόντες ὅδε. ταῦτα μὲν ἴν
ὅτι σμικρὸν πῖ ἐφέροντο ὁ πόλεμος. Οἱ δὲ Σκύθαι
ὅπως τῶν Πέρσας ἰδόντες τε δορυβημένους, ἵνα τῶν
μὲν οἶν τε ὅτι πλεονέχοντες ἐν τῇ Σκυθικῇ, καὶ πα-
ραμύοντες αἰσῶντο, τῶν πότιν ὅτι δέεες εἶντες,
ἐποίησαν τοῖον ὅδε. ὅπως τῶν ποροβότων τῶν σφετέ-
ρων αὐτῶν καταλίποιν μὲν τῶν ἰομένων, αὐτοὶ αὖ
ὑπεξήλαμον ἐς ἄλλον χρόνον οἱ δὲ αὖ Πέρσας ἐπελα-

1 Et Vestam Scytharum reginam. Fortasse tamen & aliam interpretationem verba Græci admittunt. 2 At Scythæ qui ibi
resinquebantur, vel remanebant, non amplius censuerunt Persas cogendos esse vagari, sed adorandos esse quoties cibū sumerent.
Obscurantes igitur tempus quo ab illis cibis sumebatur, faciebant quod statuerant. Enimvero &c. 3 Verum quod Persis au-
xilium batur, Scythiis vero aduersabatur, Darii exercitum inuadentibus, id referam, maximum miraculum. Nimirum id faciebant a-
sinorum vox & mulorum species. 4 Et commorantes angerebantur ob rerum omnium penuriam.

Gobryas recte dixisse de Scythicis domus. Quo magis, quum mihi quoque ipsi res ita se habere videantur, bono consilio est opus, ut tutus nobis eo unde venimus sit receptus. Ad hæc Gobryas, Equidem, inquit, o rex, horum ego virorum inopiam videbar mihi fere fama habere cognitam, sed ubi adueni, euidentius intellexi, animaduertens eos habere nos ludibrio. Proinde mihi videtur, quum primū nox aduenerit, incensis è more ignibus, & aliis quæ consueuerunt fieri, actis, imbecillissimis quibusque militum ad hostem fallendum relictis, asinisque omnibus alligatis, abeundum, priusquam ad Istrum recta pergant Scythæ ad pontem soluendum, aut Ionibus soluere lubeat: quod nobis factu facile erit. Hoc Gobryas consilium dabat. Cui assentiens Darius, ubi nox adfuit, reliquit in castris viros languore præditos, & eos quorum amissio minimi faciēda esset, necnon omnes asinos *alligatos*: asinos quidem, ut vocem ederent: infirmos autem homines, hoc titulo, ut dum ipse cum flore copiarum adoriretur hostem, isti interea castra tutarentur. Hæc persuadens iis qui relinquebantur Darius, accensis ignibus quammatissime ad Istrum contēdit. Asini, quod multitudine destituti essent, eo magis rudere. quos audientes Scythæ, credere omnino Persas in eisdem permanere castris. Verum ubi illuxit, ii qui relictis erant, cognito se proditos esse a Dario, manus extendere ad Scythas, & quæ contigerant referre. His illi auditis, repente retractis duabus Scytharum partibus, & vna Sauromatarum, cum Budinisque ac Gelonis, Persas recta ad Istrum via persequuntur, utpote plerosque pedites & itinera nescientes, ea præsertim quæ diuortia habebant: ipsi equites & compendia viarum scientes. Sed quum utrique ab alteris aberrarent, multo priores ad pontem Scythæ peruenere quam Persæ. Ibi cognito se præuertisse Persas, ita ad Ionas qui in nauibus erant verba fecerunt, Viri Iones, quum dierum numerus iam pertransierit, iniurii estis qui adhuc permanetis: sed quoniam haecenus præ timore permansistis, nunc

φαίνεται Γοβρύης εἶπαι πρὸς τὴν Σκυθικῶν δώρων ὁρ-
 θας ὡς ὧν ἔτῳς ἡδὴ δοκίοντων καὶ αὐτῷ μοι ἔχῃ, βα-
 λῆς ἀγαθῆς δὲ, ὅπως ἀσφαλῆως ἡ κομιδὴ ἡμῖν ἔ-
 σται ὁπίσω. πρὸς ταῦτα Γοβρύης εἶπε, ὦ βασι-
 λεύ, ἐγὼ χεδὸν μὲν καὶ λόβῳ ἡπιστάμενος τέτων τῶν αἰ-
 δρῶν τὴν ἀπορίαν ἐλθὼν ὅ, μᾶλλον δὲ ἐμεσθον, ὁρέων
 αὐτοὺς ἐμπαίζοντας ἡμῖν. καὶ ὧν μοι δοκεῖ, ἐπεὶ πα-
 χιστα νῦν ἐπὶ λῆτοι, ἐκκαύσαντας τὰ πυρὰ (ὡς καὶ ἀλ-
 λοτε ἐώθαμεν ποιεῖν) τὴν στρατιωτικὴν τῶν ἀδυνεστῶ-
 νος ἐς τὰς ἀλαμπυρίας ἐξαπατήσαντας, καὶ τῶν ὁ-
 νος πρὸς τὰς κατὰ νόσας, ἀπαλλάσσας, πρὸς τὴν καὶ
 ὅτι δὴ ἴστρον ἵκνυσαι Σκύθας λύσαντας τὴν γέφυραν, ἢ
 καὶ πῶς ἴσως δόξαι, ὅ ἡμέας εἰόντες εἶσαι ἐξερχάμεθα.
 Γοβρύης μὲν ταῦτα συνεβέβηκε. μετὰ δὲ, νῦν τε ἐ-
 λήπετο, καὶ Δαρφός ἐχρᾶτο τῇ γνώμῃ ταύτῃ. τῶν μὲν
 καματηρῶν τῶν αἰδρῶν, καὶ τῶν ἐλαχίστων ἀπολυ-
 μένων λόγος, καὶ τῶν ὄντων πρὸς τὰς κατὰ νόσας, κατέ-
 λιπε αὐτῶν ἐν τῇ στρατοπέδῳ κατέλιπε ὅ, τῶν τε ὁ-
 νος καὶ τῶν ἀδυνεστῶν τῶν στρατῶν, ὅτε εἴνεκεν ἴνα οἱ μὲν
 ὄνοι βοῶν παρέχων. οἱ δὲ αἰδρῶν ἀδυνεστῶν μὲν
 εἴνεκεν κατέλιποντο, πρὸς τὸν ὅ, ὅτε δὴ λαθὼν αὐ-
 τὸς μὲν σὺν τῇ κατὰ νόσας τῶν στρατῶν ὅτι δὴ πρὸς μέλ-
 λοι τοῖσι Σκύθησι, ὅ, οἱ δὲ στρατοπέδῳ ἔποντο τὴν χρο-
 νον ῥυοίατο. ταῦτα τοῖσι ὑπολαβόμενοι ὑποτέμενος
 ὁ Δαρφός, καὶ πυρὰ ἐκκαύσας, τὴν ἀχίς ἡν ἐπέτατο
 ὅτι τῇ ἴστρον. οἱ δὲ ὄνοι ἐρημωθέντες ὁμίλῃ, ἔτῳ μὲν
 δὴ μᾶλλον πολλῶν ἔσαν τῆς φωνῆς. ἀκύναντες δὲ οἱ
 Σκύθαι τῶν ὄνων, πᾶσι χυτὴν γῆν ἡλπίζον τῶν Πέρ-
 σας εἶναι. Ἡ μέρης δὲ ἡμοαμένης γνόντες οἱ ὑπολαβ-
 ὄντες ὡς προδεδόμενοι εἶναι ὑπὸ Δαρφίης, χέρεσιν
 πρὸς τοῖσι Σκύθησι, καὶ ἐλεγον πᾶσι κατήκοντα.
 οἱ δὲ ὡς ἤκουσαν ταῦτα, τὴν ἀχίς ἡν σὺν στραφέντες,
 αἵ τε δύο μοῖραι τῆς Σκυθῶν, καὶ ἡ μία, Σαυρομα-
 ται καὶ Βουδῖνοι καὶ Γελωνοί, ἐδίωκον τῶν Πέρσας ἱπ-
 τῶν ἴστρον. αἵ τε δὲ Περσικῶν μὲν τῶν πολλῶν εἶντος
 περὶ τῶν στρατῶν, καὶ τῶν ὁδῶν ἐκ τῶν ὅτις αὐτῶν, ὥς ἐτε-
 λημέων τῶν ὁδῶν, τῶν δὲ Σκυθικῶν, ἰππότεω, καὶ πᾶσι
 σὺν τομα τῶν ὁδῶν ὅτις αὐτῶν, ἀμείνοντες ἀλλήλων,
 ἐφθισαν πολλῶν οἱ Σκύθαι τῶν Πέρσας ὅτι τὴν γέφυ-
 ραν ἀπικνόμενοι, μεθόντες δὲ τῶν Πέρσας οὐκ ἀπο-
 γνόμενοι, ἐλεγον πρὸς τῶν Ἰωνῶν εἶντας ἐν τῇσι νη-
 σὶ, Ἀἰνῶντες Ἰωνῆς, αἵ τε ἡμέραι ὑμῖν τῶν ἀριθμῶν
 ἀρίχυνται, καὶ οὐ ποιεῖτε δίχαι ἐπὶ τοῖς ἀμείνον-
 τες. ἀλλ' ἐπεὶ πρὸς τὸν δειμαίνοντες ἐμῶντες, καὶ

1 Accensis ignibus, ut & alias facere consuevimus, & imbecill. 2 Aut Iones aliquid in nos moliantur quod efficere illis non difficile futurum sit. 3 Eadem est vox pro qua reddidit paulo ante Imbecillissimis quibusque: nisi quod hic est positum gradus, quum ibi esset superlativum. 4 Homines vero propter imbecillitatem quidem relinquebantur, sed hoc tamen prætextu, ut dum ipse cum fl. cop. 5 Asini à cœtu segregati, 6 Manus ad Scythas tendere, & iis quibus decebat verbis apud eos uti. Quibus illi auditis, in unum agmen conglobatæ tum illæ duæ Scytharum partes, tum illa Sauromatum vna, necnon Budini & Geloni, Persas recta ad Istr. via persequuntur. Sed quum Persarum exercitus magna ex parte pedites haberet, viasque ignoraret, utpote in certa di-
 uerticula, vel in certa itinere diuortia non scetas: Scythicus equitibus constaret, & iis quidem itinerum compendia scientibus, quum utrique ab alt. aberr.

interea vos illos inquirere tempus ad-
monet, & inuentos, tam vestro quam
nostro nomine ita vlscisci vt merentur.

CXL

Scythæ, Ionibus iterum fidem habentes, tanquam vera eloquutis, ad inquirendos Persas reuerterunt: atque ab omni illorum itinere aberrarunt, ¹ ipsi sibi huius rei caussa, quod pabula equorum illis in locis corruperant, fontefque obstruxerant. quod nisi fecissent, facile si voluissent Persas inuenissent: nunc ita faciendo, visi sibi fuerant optime consuluisse, ob quæ tamen eos res frustrata est. Quippe eam suæ regionis partem confectantes in qua cibaria equis atque aquæ forent, hostem indagabant, rati illum eadem parte fugam intendisse: at ille obseruato quod prius tenuerat itinere, abierat, atque ita quoque ægre traiectus reperit locum. Et quum noctu peruenisset, nactus pontem solum, animo prorsus concidit,

CXLI

veritus ne se relicto lones abiissent. Erat autem apud Darium Ægyptius quidam, omnium hominum vocalissimus: hunc Darius supra ripam Istri positum iubet inclamare Histizum Milesium: Histizus eum sepius inclamantem, tamen ad primâ inclinationem exaudiens, omnes naves admouit, & ad traiciendû exercitum pontem iunxit. Atq; hunc in modû Persæ effugerunt, quos indagantes Scythæ, iterû aberrauerunt. ² & ob id lones tanquam non liberos, sed

CXLI

pestimos & ignauissimos omnium hominum iudicant, deque eis tanquam de seruis loquentes, mancipia dominos amantia esse aiunt, & insectatione dignissimos. Hæc in lones Scythæ probra iaciunt. Darius per Thraciam iter faciens, Sextum Chersonesi peruenit, atque illinc in Asiam nauibus ipse transiit, relicto in Europa exercitus duce ³ Megabyzo, viro Persæ, cui Darius aliquando hunc honorem habuit, vt hoc verbum inter Persas diceret: quum esset efusus mala punica, simulac primum malum aperuit, interrogatus à fratre Artabano ⁴ nunquid tantum hominum sibi optaret quantum illic esset acinorum, respondit, Se præoptare tot sibi esse Megabyzos quàm Græciam subditam. His verbis apud Persas hominem hono-

CXLI

υμέας χαρὸς ὅτι διζέσθαι ἑκείνοις· ὡς γὰρ δὲ, ὡς τὴν ἡμέων καὶ ὑμέων αὐτῶν ἵστασθαι οὕτως ὡς ἑκείνοισι παρέπει. Σκύθαι μὲν ποδὺ περιγῶσι πρὸς ὄσαντες λέγειν ἀληθῆα, ὡς ἔρεφον ὅτι ζήτησιν τῶν Περσέων, καὶ ἡμαρτῶν πάσης τῆς ἑκείνων διεξόδου. αἱ ποὶ δὲ τοῦτου αὐτοὶ οἱ Σκύθαι ἐγένοντο, καὶ νομαὶ τῶν ἱστικῶν καὶ ταύτην ἀφ᾽ ἑαυτῶν, καὶ τὰ ὕδατα συγχώσαντες. εἰ γὰρ ταῦτα μὴ ἐποίησαν, παρὲν ἔμεν σφι, εἰ ἐβούλοντο, διππῶς δὲ ἀδύρκειν τοὺς Πέρσας· καὶ δὲ τὰ σφι ἐδόχεα ἄριστα βεβουλεύσασθαι, κατὰ ταῦτα ἐσφάλησαν. 169 Σκύθαι μὲν καὶ τῆς σφετέρης χώρας τῇ χιλῶς τε τοῖσι ἱπποῖσι καὶ ὕδατα καὶ ταύτην διεξιόντες, ἐδί- ζυντο τοὺς αὐτοπολεμίους δοκέοντες καὶ ἑκείνους ἀφ᾽ αὐτοῦ τῶν ἀποδρῶν ποιήσασθαι. οἱ δὲ δὴ Πέρσαι δὲν παρὸν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἐξῆλθον, τῶν πεν- λάσσαντες ἦσαν. καὶ οὕτω μόνις ὄντιν πορῶν. οἱ δὲ, νυκτὸς τε ἀπὸ χιλῶν, καὶ λευκῆς τῆς γαφύρης ἐντυχόντες, ἐς πᾶσαν ἀρῶν διὰ ἀπὸ χιλῶν μὴ σφῶν οἱ ἱῶνες ἔωσι ἀπολελοιπότες. 20 Ἦν δὲ περὶ Δαρειὸν αὐτῶν Αἰγύπτιος, φωνέων μέγιστον αὐ- δεσπῶν· τῶν δὲ δὴ δὲ ἀνδρῶν κατὰ αἵματα ὅτι τῶ χιλῶς τῶν ἱστικῶν, ἐκείνους Δαρειὸς καλεῖν ἱστικῶν Μιλήσιον. οἱ μὲν δὲ ἐποίησαν ταῦτα· ἱστικῶς δὲ, ἐπαχύνσας τὰ παρὸν καλῶς ματι, καὶ τὴν νέας ἀπὸ σφῶν παρὲν ἔμεν ἀφ᾽ αὐτοῦ τῶν πεν- λῶν, καὶ τῶν γὰρ φῶν ἐξῆλθε. Πέρσαι μὲν ὡν οὕτω ἐκφύγισι. Σκύθαι δὲ διζήμενοι, καὶ ποδὺ περιγῶν μαρτοὶ τῶν Περσέων. καὶ τῶν μὲν, ὡς ἐοίκατο ἱῶνας ἐ- 30 λῶντες, καὶ τῶν τε καὶ αὐτοδρόταις κρίνισι ἐπὶ ἀπὸ τῶν αὐτοδρόται· τῶν δὲ, ὡς δούλων ἱῶνων δὲ λόγῳ ποδὺ μὲν, αὐτοδρόται φιλοδέσποντα φασὶ ἐπὶ, καὶ ἀδρῆα μέγιστα. ταῦτα μὲν δὲ Σκύθησι ἐς ἱῶνας ἀπὸ ἱστικῶν. Δαρειὸς δὲ ἀφ᾽ ὅτι ὁρῶντες ποδὺ μὲν, ἀπὸ τῶν ἐς Σησὸν τῶν Χερσῶν. ἐ- θῶνται δὲ αὐτῶν μὲν διέβη τῆς νησὶ ἐς τὴν Αἰόλιν, λεί- πει δὲ τῶν τῶν Εὐρώπῃ Μεγαβάζον, αὐτοδρόται Πέρσῃ τῶν Δαρειὸς καὶ ἐδωκε γέρας, τοῖον δὲ εἶπε δὲ Πέρσῃ ἐπος. ὡς μὲν δὲ Δαρειὸς ῥοιὰς ῥώγαν, ὡς αὐτοῖς ἐπὶ χιλῶν τῶν παρὸν τῶν ῥοιῶν, εἶρετο αὐτῶν ὁ ἀδελφεὸς Ἀρτάβατος, ὅ, τι βούλοιντο αὐτοὶ τοσούτων πληθὺς ἡμέσθαι ὅτι ἐπὶ τῶν ῥοιῶν καὶ κοί. Δαρειὸς δὲ εἶπε, Μεγαβάζον, αὐτοὶ τοσούτοις δὲ ἡμῶν ἡμέσθαι βούλεσθαι μᾶλλον ἢ τὴν Εἰλλάδα ὡς ἡμεῶν. ἐπὶ μὲν δὲ Πέρσῃ ταῦτα μιν εἶπας ἐπὶ-

1 Cuius mali sibi autores fuerant. 2 Et propterea modo lones, vt qui liberi sint, pessim. hom. iudicant: modo de illis tanquam de seruis loquentes, mancipia dominorum amantia & minime fugitiua esse aiunt. Vel. Et propterea alias lones etc. Sic & in altera parte, Alias vero de illis etc. Soles tamen τῶν μὲν, τῶν δὲ, potius exponi, Partim quidem, Partim vero, sed hic non satis conueniens videtur. Partim, sensus est enim, lones (Scytharum iudicio) si vt liberi considerentur, se in illa re ignauissimos ostendisse: sin vt serui, officio mancipiorum dominos amantium functos fuisse. 3 Megabazo, in vulg. edit. Gr. & in nostris vet. cod. Sic in sequenti ibi locis. 4 Cuius rei tantam multitudinem sibi optaret

μα· τότε δὲ αὐτὸν ὑπέλιπε στρατηγὸν, ἔχοντα
 τῆς στρατῆς τῆς ἐκ τῆς οὐκὸς μυριάδας. Οὐ-
 πος δὲ ὁ Μεγάβαζος, εἰσας τὸ δὲ ἔπος, ἐλίπετο ἀ-
 θάνατον μνήμῃ πρὸς Ἑλλησποντίων. ἡρόδμνος
 γὰρ ἐν Βυζαντίῳ, ἐπύθετο ἐπὶ ἀχάδεκα ἔτεσι πό-
 τερον Χαλκηδονίους κτίσαντας τὴν χώραν Βυζαντι-
 ων. πυθόμενος δὲ, ἔφη Χαλκηδονίους τῶν ὄντων χρο-
 νον τυγχάνειν οὐκ εἶναι τυφλοῖς. οὐ γὰρ αὐτῶς καλ-
 λίνος παρὲντος κτίζειν χώραν, ὅν αἰσχίονα ἐ-
 λέαται, εἰ μὴ ἦσαν τυφλοί. ὅτ' αὖ δὴ ὦν τότε ὁ Με-
 γάβαζος στρατηγὸς λειφθεὶς ἐν τῇ χώρῃ Ἑλλης-
 ποντίων, πῶς μὴ μηδίζοντάς κατετρέφετο. ὅτ' αὖ
 μὲν νῦν ταῦτα ἔγραψε. Τὸν αὖτ' οὖν δὴ τῶν
 χρόνων ἐρίετο ὅτι Λιβύην ἄλλος στρατῆς μέγας
 εὖλος, ἀφ' ὧν πρὸς αὐτὴν τὴν ἐγὼ ἀπηγήσομαι, πο-
 δηγησάμενος πρὸς τὸν παῖδα· τῶν ἐκ τῆς Ἀρ-
 γεῖς ὅτι βιβλίων παίδων παῖδες, ὅξελαθίντες ὑπὸ
 Πελασγῶν ἐκ Βραυρωνίος, ληϊσταμένων τὰς Ἀθη-
 ναίων γυναικας, ὑπὸ ἱστέων ὅξελαθίντες ἐκ Λή-
 μιου, οἵοντο πλέοντες ἐς Λακεδαίμονα. ἰζόμε-
 νοι δὲ ἐν τῇ Τηυρίᾳ, πῦρ ἀνέχον. Λακεδαίμο-
 νοι δὲ ἰδόντες, ἀγγέλον ἐπεμπον, πῶς οὐδὲν ἦν
 τε καὶ οὐκ ἔστιν εἰσι. οἱ δὲ τὰς ἀγγέλους εἰρωτέοντι ἔλε-
 γον, ὡς εἴησαν μὲν Μινύαι, παῖδες δὲ εἶεν τῶν ἐκ τῇ
 Ἀργεῖ πλεόντων ἡρώων· πρὸς τὸν δὲ τούτοις ἐς
 Λήμιον, φυτῶν σφείας. οἱ δὲ Λακεδαμόνιοι
 ἀκηχρότες ὅν λόγον τῆς ἡρώων τῶν Μινυέων, πέμ-
 ψαυτες πρὸς τὸν ἡρώων τῆς ἡρώων τῆς ἡρώων
 τῆς χώρας, καὶ πῦρ αἴθουσαν. οἱ δὲ ἔφασαν, ὑπὸ Πε-
 λασγῶν ἐκ βληθέντες, ἡκίον ἐς τὴν πατέρα· διχα-
 ὅπαιον γὰρ εἶ) οὕτω τῶν γίνεσθαι. δέεσθαι τε οἱ-
 κείναι αὐτὰς τούτοις, μοῖρ' αὖτε πρὸς μετέχοντες,
 καὶ τῆς γῆς ἀπολαχόντες. Λακεδαμόνιοι δὲ ἔ-
 αδε δέχεσθαι τοὺς Μινύας ἐπ' οἷσι θέλουσιν αὐτοῖς
 μάλα δὲ ἐν τῇ σφείας ὥστε ποιεῖν ταῦτα, τῶν
 Τυνδαριδῶν ἡ ναυπλὴν ἐν τῇ Ἀργεῖ. δόξαμε-
 νοι δὲ τοὺς Μινύας, γῆς τε μετέδδαν, καὶ ἐς φυλάς
 διεδώσαντο. οἱ δὲ αὐτῶν μὲν γάμοις ἐγίμην, τὰς
 δὲ ἐκ Λήμιου ἦσαν, ὅξεδδαν ἄλλοις. Χρο-
 νου δὲ οὐ πολλοῦ διεξελθόντος, αὐτῶν οἱ Μινύ-
 αι ὅξεδδαν, τῆς τε βασιλείης μετατρέοντες, καὶ
 ἄλλα ποιεῖντες οὐκ ὅσια. τοῖσι ὦν Λακεδαμόνι-
 οἱς ἔλεγε αὐτοῖς ἀποκτεῖναι· συλλαβόντες δὲ
 σφείας κατέβαλον ἐς ἐρκτίω. (κτείνουσι δὲ τοὺς
 αὐτοὺς κτείνουσι Λακεδαμόνιοι, νυκτός· μετ' ἡμέραν
 δὲ, ὅτ' αὖ.) ἐπεὶ ὦν ἐμελλόν σφείας καταχρή-
 αενδος cenlent, eos noctu plectunt, interdum neminem. Quum igitur essent in illos animad-

rauit: quem tunc prætorē reliquit cum
 octoginta millibus militum. Mega-
 byzus autem hic immortalem sui me-
 moriam apud Hellepontios reliquit,
 hoc dicto, quod quum apud Byzanti-
 um agens audisset Chalcedonios de-
 cem & septem annis ante Byzantios vr-
 bem condidisse, inquit Chalcedonios
 eo tempore cæcos fuisse, qui, quum
 pulchrior adesset locus ad urbem con-
 dendam, nequaquam turpiorem elegis-
 sent nisi cæci fuissent. Hic igitur Mega-
 byzus in Hellepontia plaga pro prætorē
 relictus, eos qui diuersarū à Medis par-
 tium erant, subigebat. & iste quidem ta-
 lia agebat. ¶ P E R idem autem tempus
 alia ingens aduersus Libyas extitit ex-
 peditio, ob eam quam ego comme-
 morabo causam, his prius expositis:
 Argonautarum posterī quum à Pelas-
 gis qui feminas Atheniensium ex Brau-
 rone prædati sūt, essent eiekti à Lemno,
 Lacedæmonem nauigauerunt, confi-
 dentesq; apud Taygetum ignes accen-
 derunt. Quos Lacedæmonii quum a-
 spexissent, nuncium misere sciscitarum
 quinquam & unde essent. Illi, nuncio sci-
 scitanti responderunt se Minyas ef-
 se, ab iis heroibus oriundos qui in Ar-
 go nauigassent quique quum Lemnum
 appulissent, illic eos procreassent. Hanc
 mentionem stirpis Minyarum quum
 audissent Lacedæmonii, misso iterum
 nuncio sciscitantur quid sibi velit ipso-
 rum aduentus, atque ignis accensio. Il-
 li vero se respondent à Pelasgis eiektos,
 redire ad parentes, (æquissimum e-
 nim id factu esse) orareque ut sibi lice-
 at vna cum eis habitare, tum bono-
 rum tum agrorum participes. Eos re-
 cipere 'in ea quæ ipsi vellent, Lacedæ-
 moniis placuit, cum ob alia ad hoc faci-
 endum inductis, tum præcipue quod
 Tyndaridæ Castor & Pollux in Argo
 nauigauerant. Receptos Minyas & a-
 gris impertierunt & in tribus coopra-
 runt. Ibi confestim ablocatis in alios
 quas in Lemno duxerant vxoribus, ma-
 trimonia contraxerunt. Non longo
 deinde interiecto tempore, statim elati
 superbia, cum alia flagitiosa perpetra-
 runt, tum regnum affectarunt. Quo no-
 mine eos Lacedæmonii morte multā-
 dos quum censuissent, comprehensos
 in carcerem coniecerunt. Quos-
 que autem Lacedæmonii morte ple-

CXLIV

CXLV

CXLVI

uerfuri, exorati sunt ab eorum vxoribus (quæ ciues erant & primorum Spartanorum filia) veniam ingrediendi carcerem, & cum suo cuiusque viro colloquendi, nullum in illis dolum esse suspicantes. Horum permisso, Minyarum vxores ingressæ carcerem, omni veste quam gestabant viris tradita, illorum vestem illæ sumpserunt. Ita Minyx muliebri veste amicti, veluti mulieres e carcere prodierunt, rursusque apud Taygetum confederunt. ¶ Hac eadem tempestate Theres, Autefionis filius, Tisameni nepos, Therfandri pronepos, Polynicis abnepos, missus est in coloniam Lacedæmonis, genere Cadmeo, auunculus Aristodemi filiorum, Eurysthenis & Proclis: quorum, quum pupilli essent, tutelam gerebat regni Spartani. Adultis mox pupillis, ac recepto imperio, Theras ita grauiter tulit sibi ab aliis imperari, quoniam imperium degustasset, vt negaret se Lacedæmone moraturum, sed ad cognatos nauigaturum. Erant autem in insula quæ nunc Thera vocatur, quondam Callista, viri Phœnices à Membliare Pœcilis filio oriundi. Cadinus enim Agenoris filius Europam quæritans, in insulam quæ nunc Thera vocatur quum appulsus esset, siue regionis amore captus, siue qua alia voluntate, reliquit illic cum aliis quosdam Phœnices, tum Membliarem consanguineum suum. Isti hominum ætatibus octo antequam Theras Lacedæmone venisset, insulam quæ Callista, *id est pulcherrima*, vocabatur, incoluerunt. Ad quos Theras cum multitudine tribulium missus est, nequaquam ad illos eiciendos, sed ad vna habitandum, & ad insulam valde frequentandam. Postea vero quàm Minyas e carcere elapsos & apud Taygetum confidentes, Lacedæmonii tamen necare statuerant, Theras necem eorum deprecabatur, recipiens se illos ex ea regione abducturum. Ethuic postulato Lacedæmoniis assentientibus, cum tribus biremibus ad posteros Membliaris nauigauit, ducens secum non vniuersos Minyas (plerique enim ex ipsis ad Paroreatas Cauonasque diuerterunt) sed paucos, quos in sex partes distribuerunt, & totidem illic oppida condiderunt, Lepreum, Magistum, Thrifax, Pyrgum, Epium, Nudium. quorum pleraque

σεαδαί, τῶν δὲ αἰγυαῖας τῶν Μινυέων (ἐ-
οῦσαι αἰαί τε, καὶ τῶν παρῶτων Σπαρτητέων θυ-
γατέρες) ἔσελθῖν ἐς τὴν ἐρκτὴν, καὶ ἐς λόγους ἐλ-
θῖν ἐκείνη τῇ ἐωυτῆς αἰδρί. οἱ δὲ σφέας παρη-
καυ, ὁδὸν ἄλγρον δοκέοιτες ἐξ αὐτέων ἔσεαδαί. αἱ
δὲ ἐπεὶ τε ἐσπλήγον, ποίεοισι τὰδε· πᾶσαν τὴν εἶχον
ἐσθῆτα παρὰ δούσαι τοῖσι αἰδράσι, αἱ τὰ τὴν
αἰδράν ἐλαβον. οἱ δὲ Μινύαι, ἐνδυνάτες τῇ γυναι-
κὴν ἐσθῆτα, ἄτε γυναικες, ἐξήσαν ἔξω. ἐκ φυ-
γόντες δὲ τῇ τρέφῳ τούτῳ ἵζοντο αὖτις ἐς τὴν
γετον. Τὸν δὲ αὖτις τῶν χερσὶν Θήρας ὁ Αὐ-
τεσιωνος, τῷ Τισαμνοῦ, τῷ Θερσαίδρου, τῷ Πο-
λυεῖκος, ἔελλε ἐς Σποικίην ἐκ Λακεδαίμονος.
ὡς δὲ ὁ Θήρας αὖτις ἦμος ἐὼν Καδμείος, τῆς μη-
τρὸς ἀδελφὸς τοῖσι πασι Αἰεσιδήμου, Εὐρυ-
σθέει καὶ Περσλίῃ. εἰόντων δὲ ἐπὶ τῇ παίδων τού-
των ηῳῶν, ὅτι τρεπαίνῃ εἶχε ὁ Θήρας τὴν ἐν
Σπαρτῇ βασιλὴν. αὐξήντων δὲ τῶν ἀδελ-
φῶν, καὶ τῶν λαβόντων τὴν ἀρχὴν, οὕτω δὴ ὁ
Θήρας δεινὸν ποιδύμενος δέχεσθαι ὑπὸ ἄλλων,
ἐπεὶ τε ἐγδύσατο ἀρχῆς, ὅτε ἔφη μὲν εἶναι τῇ
Λακεδαίμονι, ἀλλ' ἀποπλῦσθαι ἐς τοὺς συγγε-
νέας ἵσαι δὲ ἐν τῇ νῦν Θήρη καλεομένην, παρὰ
τέρῳ δὲ Καλλίσῃ τῇ αὐτῇ γυναικί, ἀπόγονοι Μεμ-
βλιαρεῶ τῷ Ποικίλει, αἰδρὸς Φοίνικος. Κάδμος
γὰρ ὁ Ἀγλώορος, Εὐρώπῃ διζήμενος, παρὰ σέχε
ἐς τὴν νῦν Θήρη καλεομένην· παρὰ ὅντι δὲ, εἴτε
δὴ οἱ ἡχώρη ἦρεσε, εἴτε καὶ ἄλλως ἠέλησε ποιῆσαι
τῆτο, καταλείπει ἐν τῇ ἡσέ γυναικὶ ἄλλοις τε τῶν
Φοινίκων, καὶ δὴ καὶ τῶν ἐωυτῆ συγγενέων Μεμ-
βλιαρεῶν. οὗτοι ἐνέμοντο τὴν Καλλίσῃ καλεομέ-
νην ὅτι γυνεὴς, παρὶν ἣ Θήραι ἐλθῖν ἐκ Λακεδαίμο-
νος, ὅτε αὐδράν. Ἐπὶ τούτοις δὴ ὦν ὁ Θήρας
λαβὼν ἔχων ἀπὸ τῶν φυλέων, ἔελλε στυοικίσαι τὰ
ποισι· καὶ οὐδαμῶς ἐξελὼν αὐτοὺς, ἀλλὰ καθ' αἰὶν οἰκη-
ιδύμενος. ἐπεὶ τε δὲ καὶ οἱ Μινύαι ἐκδραῖτες ἐκ
τῆς ἐρκτῆς ἵζοντο ἐς τὴν γετον, τῶν Λακεδαίμο-
νίων βουλομένων σφέας ἀπολλύειν, τῶν δὲ αἰδέται ὁ
Θήρας ὅπως μὴτε φόνος γήνηται, αὐτὸς τε ὑπεδέ-
κετο σφέας ἐξάξειν ἐκ τῆς χώρας. συγχωρησάν-
των δὲ τῇ γνώμῃ τῶν Λακεδαίμονίων, τοιοῦτοι περ-
κυντέρισσι ἐς τὰς Μεμβλιάρους ἀπογόνους ἐπλω-
σε· οὐ πᾶσι πᾶσι ἄγων τὰς Μινύας, ἀλλ' ὀλίγους πιάς.
οἱ γὰρ πλεῖν αὐτῷ ἐξάποιτο ἐς τὰς Παρωρεάδας καὶ
Καύκωνας. τὰς δὲ ἐξέλαβαντες ἐκ τῆς χώρας, σφέ-
ας ἐωυτῆς ἐς ἑξ μοῖρας διέδον· καὶ ἐπὶ τὰς ἐκ ποτα-
μίας τὰς δὲ ἐν αὐτοῖσι, Λέωρον, Μάγιστον, Θριξά, Μάστον,
Πύργον, Ἐπίον, Νούδιον. τούτων δὲ τὰς πλεῖν καὶ Φεῖας

1 Vestem quem gest. v. trad. illorum vestem sump.

2 Quum autem hos expulissent, seipso in sex partes distrib.

8 π' ἐμὸς Ἡλίοι ἐπόρθησαν· τῇ δὲ νήσῳ ἀπὸ τῆς
 εἰκιστέω Θήρα ἢ ἐπωιυμένη γέμετο. Οἱ δὲ παῖς ὁ
 γὰρ ἔφη σὶ συμπλεύσασθαι, τοι γάρ κεν ἔφη αὐ-
 ὄν καὶ ἀλείψειν ἐν ἐν λύκοις· ἀπὸ τῆς ἔπειτος πύ-
 λου οὐνομα τῆς ἐνίσκω πύτῳ Οἰόλυκος ἐγέμετο·
 καὶ κως τῆς ἐπεκράτησε. Οἰόλυκος δὲ γίνεταί Αἰ-
 γυῖς· ἀπ' οὗ Αἰγυδα καλεῖται, φυλὴ μεγά-
 λη ἐν Σπαρτῇ. τοῖσι δὲ ἐν τῇ φυλῇ ταύτῃ αἰ-
 δεῖσιν (οὐ γὰρ ὑπάρχει μὲναι τὰ τέκνα) ἰδρύσαντο ἐκ
 ποταμοῦ Εἰρινύων τῶν Λαίου τε καὶ Οἰδίπο-
 δος ἱερὸν καὶ μετὰ τῆς, ὑπάρχει μὲναι τῶν τῆς καὶ
 ἐν Θήρῃ τοῖσι ἀπὸ τῶν αἰδρῶν πύτων γεγενησιν.
 Μέχρι αὖ νῦν πύτου τῆς λέγου Λακεδαιμόνιοι
 Θηραίοισι κατὰ ταῦτα λέγουσι· ὅ δὲ ἀπὸ πύτου
 μῦθοι Θηραίοι ὥδε γινέσθαι λέγουσι. Γεῖος ὁ
 Αἰσαίου ἐὼν Θήρα πύτου ἀπογενοῖς, ἐξ βασιλεύ-
 ων Θήρης τῆς νήσου, ἀπῆκετο ἐς Δελφοὺς, ἄγων ἀπὸ
 τῆς πόλιος ἐκατόμβην. εἶποντο δὲ οἱ καὶ οἱ ἄλλοι τῇ
 πολιτείᾳ, καὶ δὴ καὶ Βάττος ὁ Πολυμήστου, ἐὼν
 171 γῆρος Εὐθυμήδης τῶν Μινυέων. χρεώμενος ὅτι παῖς
 Γεῖος τῶν βασιλέων τῶν Θηραίων ὡς ἄλλων, χρεώ-
 ῃ Πυθίῃ κίψαι ἐν Λιβύῃ πόλιν. ὁ δὲ ἀμείβετο λέ-
 γων, Ἐγὼ μὲν, ὦ βασις, πρεσβύτερος τε ἢ δὴ εἰμὶ,
 καὶ βαρὺς ἀείρεσθαι· σὺ δὲ πῶς τῶνδε τῶν νεωτέ-
 ρων κέλῃς ποιέειν τὰδε. ἄμα τε ἔλεγε ταῦτα,
 καὶ ἐδείκνυε ἐς τὸν Βάττον. τότε μὲν ποσάυτα. με-
 τὰ δὲ, ἀπελθόντες, ἀλοχίην εἶχον τῶν χρηστέρων, ὅ-
 τε Λιβύῃν εἰδότες ὅκου γῆ· εἶη, οὐτε τολμήσαντες ἐς ἀ-
 φανὲς χρῆμα ἀποσέλλειν ἀποικίην. Ἐπὶ δὲ
 ἐτέων μετὰ ταῦτα ὅτε ὤε τὴν Θήρην· ἐν τοῖσι τὰ
 30 δένδρεα πρῶτα σφί περ ἐν τῇ νήσῳ, πλὴν ἐνός, ὅ-
 σωαίη. χρεώμενοι δὲ τοῖσι Θηραίοισι πρεσ-
 φερὲν Πυθίῃ τὴν ἐς Λιβύῃν ἀποικίην. ἐπεὶ τε δὲ
 κακῶς ὁδὸν ἔωσφι μῆκος, πέμπουσι ἐς Κρήτην
 ἀγέλους, διζητῶντες εἰς Κρητῶν ἢ μετόικων ἀπι-
 γνῶμος εἴη ἐς Λιβύῃν. ὡς πλαιώμενοι δὲ αὐτῶν
 οὐδοί, ἀπὸ τῆς ἐς Ἰταλὸν πόλιν. ἐν ταύτῃ δὲ
 συμμίσθουσι ἀνδρὶ πορφυρεῖ, τῶν οὐνομα ἔην Κο-
 ρώβιος· ὃς ἔφη ὑπὸ αἰέμονι ἀπενειχθεὶς ἀπῆκε-
 σθαι ἐς Λιβύην· καὶ Λιβύης, ἐς Πλάταιαν νῆσον με-
 40 ὡς ὅτι τῶν περὶ πάντας ἦγον ἐς Θήρην. ἐκ δὲ Θή-
 ρης ἐπλεον κατὰ σκοποὶ ἀνδρες, παρὰ ὅσα οὐ πολλὰ
 λαοί. κατηγησαμένου δὲ τῶν Κορῶβίου ἐς τὴν νῆ-
 σον ταύτην δὴ τὴν Πλάταιαν, ὅν μὲν Κορῶβιον
 λείποισι,

Elei memoria mea deleuerunt. Insu-
 la autem à conditore Thera nomen est
 inditum. 'Hic filio, quod negaret se
 nauigaturū cum eo, Relinquam ergo,
 inquit, ouem lupis. ex quo dicto nomē
 adolescenti impositum est Ololycus,
 id est Onilurus, & id nomen alteri praua-
 luit. Ololyco natus est filius Aegus, à
 quo vocantur Aegidæ, in Sparta ingens
 tribus. Ex hac tribu viri, quum sibi non
 permanerent filii, ex Erinnyum ora-
 culo delubrum Laio & OEdipodi ex-
 truxerunt: quod postea apud eos The-
 ræos mansit qui ex his viris procreati
 fuere. Hactenus Lacedæmonii cum
 Theræis consentiunt: quod deinceps
 extitit, soli Theræi factum hoc modo
 esse memorant: Grinus, Aesani filius,
 ab hoc Thera oriundus, quum esset
 Theræi insulæ rex, contulit se Delphos,
 2 ducens ex vrbe solennes hostias, com-
 itantibus eum cum aliis ciuibus, tum
 vero Batto 3 qui erat de genere Poly-
 mnesti, apud Minyas gratiosus. Con-
 sultenti autem Grino Theræorum regi
 de aliis rebus, Pythia respondit vt vr-
 bem in Libya conderet. Cui vicissim i-
 ste, Equidem (inquit) ego ô princeps,
 senior sum & grauis ad moliendum: tu
 vero quempiam horum iube ista face-
 re. Simul hæc dicens, Battum ostende-
 bat. Hæc hactenus. Tunc vbi reuersi
 sunt, pro nihilo habuere responsum:
 neque vbi terrarum Libya esset gnari,
 neque ex incerto oraculo coloniam
 mittere audentes. Septem post hæc
 annos quum in Thera non pluisset, &
 omnes, præter vnam, arbores exaruis-
 sent, consulentibus Theræis Pythiam,
 4 respondit, mittendam in Libyam esse
 coloniam. Illi, quoniam nullum mali
 remediū erat, mittunt in Cretam nun-
 cios inuestigatū si quis aut indigenarū
 aut aduenarum illic esset qui in Libyam
 nauigassent. Nuncii, quum Cretam per-
 errassent, & ad urbem Itanum perue-
 nissent, in ea contraxerunt cum pur-
 purario quodam, cui nomen erat Co-
 robio. is aiebat se ventis abreptum
 in Libyam applicuisse, & ad Plata-
 am insulam Libyæ. Hunc nuncii mer-
 cede inductum in Theram duxerunt.
 Verum non multi ad rem exploran-
 dam ex Thera initio profecti sunt,
 duce ipso Corobio: quo in ea insula

CXLIX

CL

CLI

1 At filius, quum ei se vna nauigaturum neganti dixisset pater se itaque eum relicturum εἰν ἐν λύκοις, id est ouem inter lu-
 pos, ex hoc dicto vocatus fuit Οἰόλυκος: atque adeo nomen hoc inualuit. 2 Afferens ex vrbe hecatomben, comit. 3 Qui fi-
 lius erat Polymnesti, Euthymedes genere ex Minyis. 4 Obicit illam coloniz deductionem in Libyam.

relictis cum aliquot mensium cibariis, ipsi quamcelserrime reuerterunt ad ceteris de insula renunciandum. Quibus ultra præstitutum tempus redire differentibus, omnia Corobio deficiebant: sed appulsa eo naui Samia quæ ab Ægypto redibat (cuius gubernator erat Colæus) Samii, omni re gesta à Corobio audita, in annum homini cibaria reliquerunt. Ipsi ex hac insula quum soluissent, Ægyptum optantes, vento subfolano abrepti ferebantur: nec intermittente flatu, Herculeas transuecti columnas, peruenerunt in Tartessum, pompam ferentes ad rem diuinam. Erat ea tempestate id emporium intemeratum, adeo ut inde reuertentes isti ex mercibus quæstum maximum fecerint, inter omnes quos nouimus Græcos, duntaxat post Solitratum Laodamantis filium Ægine-tam, cum quo nemo possit contendere. Ex hoc quæstu Samii decima (id est sex talentis) selecta, fecerunt ahenum ad exemplum crateris Argolici, gryphinis capitibus in circuitu ætρινsecus obuersis: & in templo Iunonis collocarunt, sustinentibus illud tribus colossis, id est humanis simulacris: septenūm cubitorum, genu nixis: & hoc primum ætφο ingenis amicitia Cyrenæis Theræisq; cum Samiis contracta est. Theræi, ubi relictis in insula Corobio ad Theram reuersi renunciarunt esse illis insulam eregione Libyæ sitam, placuit Theræis ut è singulis oppidis, quæ septem erant, viri mitterentur, fratribus inter se sortitis quis potius mitteretur, duce eorū rege Batto. Ita duas biremes in Platæam miserunt. Hæc Theræi memorant. Cetera iam Theræis cum Cyrenæis constant, nam quod ad Battum pertinet, Cyrenæi nequaquam cum Theræis consentiunt. sic enim narrant: Est in Creta oppidum Oaxus, in quo fuit Etearchus rex. hic amissa vxore, induxit filiam, nomine Phronimæ, nouercam: quæ domum ingressa, ut erat, ita re ipsa se nouercam præstitit, cum lædendo atq; omne genus iniuriarum excogitando, tum ad extremum impudicitiam impingendo: atque ita rem habere viro persuasit. Iste ab vxore deceptus rem de filia nefariam commentus est. Erat

λέπεισι, στήθα καὶ ἀλιπόντες ὅσον δύο μύλων· αὐτοὶ δὲ ἔπλεον τὴν ταχίστην ἀπαφέλοντες Θηραίοισι πρὸς τῆς νήσου. Ἀπεδημούντων δὲ τούτων πλέω χεῖρον τῷ συγκειμένῳ, ὃν Κορωβίου ἐπέλιπε τὰ πρῶτα. μετὰ δὲ, νηὶς Σαμίων, τῆς ναύκληρου ἔκω Κωλαῖος, πλέουσα ἀπὸ Αἰγύπτου, ἀνελκίσθη ἐς τὴν Πλάταιαν τούτην. πρῶτοι δὲ οἱ Σάμιοι πρὸς τῷ Κορωβίου ὃν πρῶτα λόγον, στήθα οἱ ἐταυτῷ καταλείπουσι· αὐτοὶ δὲ αἰσχυρῶς ἐκ τῆς νήσου, καὶ γλιχόμενοι Αἰγύπτου, ἐπλεον, ἀποφειδόμενοι ἀπὸ πλεονεξίας αἰέμα. καὶ, οὐ γὰρ αἰεὶ ὁ πνῦμα, Ἡρακλέας γῆρας διεκπερῆσαντες, ἀπὸ τῆς Ταρτησῶν, πρὸς πομπῇ χρεώμενοι. ὁ δὲ ἐμπόριον τῷ τῷ ἀκέραιον τῶν ὃν χεῖρον· ὥστε ἀποσφύσαντες οὗτοι ὀπίσω, μέγιστα δὲ Ἑλλήων πρῶτων, τῇ ἡμεῖς ἀτρεχίλῳ ἰσχυρῶς, ἐκ φορτίων ἐκέρδιζαν, μετὰ γὰρ Σώφρατον ὃν Λαοδάμας, Αἰγινήτην. πύττα γὰρ οὐκ οἶα τίς ἐστὶ ἐρίσας ἄλλον. οἱ δὲ Σάμιοι τὴν δεκάτην τῇ ὁππότε δύνανται ἐξελόντες ἐξ τῆς θαλάσσης, ἐποίησαντο χαλκήϊον, χρητῆρος Ἀργολικοῦ τρόπον. πείριξ δὲ αὐτῶν, γρυπῶν κεφαλῶν πρὸς κροσσὶ εἰσι· καὶ ἀνέσθηκα ἐς ὃν Ἡραίοι, ἀποσφύσαντες αὐτῶν ὅτι χαλκήϊους κροσσούς ἐπὶ ἀπὸ πηχέας, πρὸς γρυπῶν ἐρηρῆσιν. Κυρηνάιοι δὲ καὶ Θηραίοισι ἐς Σαμίους ἀπὸ τούτου τῷ ἔργῳ πρῶτα φιλίας μεγάλας σιωπῇ κρήσαν. Οἱ δὲ Θηραῖοι, ἐπεὶ τε, ὃν Κορωβίου λιπόντες ἐν τῇ νήσῳ, ἀπὸ τῆς τῆς Θήρης, ἀπὸ γὰρ ὡς σφί εἴη νῆσος ὅτι Λιβύῃ ἐκ πομπῇ· Θηραίοισι δὲ ἑαδὲ ἀδελφεόν τε ἐπὶ ἀδελφεοῦ πέμπειν πάλαι λαχόντα, καὶ ἀπὸ τῆς χώρας ἀπὸ πρῶτων ἐπὶ ἀδελφῶν, ἀδελφῶν. εἰ δὲ σφίτων καὶ βασιλέα καὶ ἡγεμόνα Βάττον. οὕτω δὲ ἐλέγετο δύο πεντηκοντῆρες ἐς τὴν Πλάταιαν. Ταῦτα δὲ Θηραῖοι λέγουσι· τὰ δὲ ὅτι λαοὶ τῷ λόγῳ, συμφέρονται ἢ δὲ Θηραῖοι Κυρηνάιοι. Κυρηνάιοι γὰρ τὰ πρὸς Βάττον ὁ δαμῶς ὁμολογεῖσι Θηραίοισι, λέγουσι γὰρ οὕτω· ἐστὶ τῆς Κρήτης Ὁ αἶξος πόλις· ἐν τῇ ἐξήμετο Ἐπίδωρος βασιλεὺς. ὅς ἐστι θυγατὸς ἀμύπορε, τῇ οὐνομα ἦν Φρονίμη, ὅτι τούτῃ ἐγίμετο ἄλλην γυναῖκα. ἡ δὲ ἐπεσθῆναι ἐδιδόχετο εἰ καὶ τὰ ἔργα μητρὸς τῇ Φρονίμῃ, παρέχουσα τε καὶ καὶ πρῶτον αὐτῇ μηχανώμενη· καὶ τέλος, μαχλοσίων ἐπὶ νείκεσά οἱ, πείθει ὃν ἀνδρα ταῦτα ἔχει οὕτω· ὁ δὲ, ἀναγνωστὴς τῶν τῆς γυναικὸς, ἔργον οὐκ ὁσίων ἐμνηχάσθαι ὅτι τῇ θυγατρί. ἦν γὰρ δὴ

1 Deducendo eos numine. Erat &c. 2 Inter omnes Græcos de quibus certo nobis compertum est, 3 Impudicitie crimina impingendo. Vel impudicitiam obtruncando.

Θεμίῳ δὲ ἄνῃρ Θηραῖος ἔμπορος ἐν τῇ Οὔλῳ·
 τῷ ποτὶ Εὔταρχος τῷ θαλασίων ὅτι ξείνῃ, ἔξορκισ-
 ῖν αὐτὸν οἱ δὴ κενήσιν ὅ, τι αὐτὸν δεῖν. ἐπεὶ τε δὲ ἔξω-
 κωπ, ἀγαγόντες οἱ τῷ θαλασίων τὴν ἐν αὐτῷ θυγατέρα·
 172 καὶ αὐτὴν ἐκέλευε καὶ πορνῶσαι ἀπαγαγόντα. ὁ
 δὲ Θεμίῳ, πεισθεὶς τῇ ἀπάτῃ τῷ ὄρκῳ,
 ἀγαλυσάμενος τὴν ξείνην, ἐποίησε τοιαύτην· τῷ
 θαλασίων τὴν παῖδα ἀπέπλεε. ὡς δὲ ἐγγύετο ἐν τῷ
 πελάγει, σποπιδύμενος τὴν ἔξορκωσιν τῷ Εὔ-
 ταρχου, σχοίνοισι αὐτὴν ἀγαλόντας κατήκα ἐς τὸ
 πέλαγος· αἰαπάτας δὲ ἀπὶ κατὰ ἐς τὴν Θήρην.
 Εἰδὼν δὲ τὴν Φρονίμῳ τῷ θαλασίων Πολύ-
 μνητος, ἐὼν τῷ Θηραῖων ἀνὴρ δόκιμος, ἐπαλα-
 κώετο χεῖρου δὲ πεισθέντος ἔξορκωτο οἱ παῖς· ἰ-
 σχνόφωτος καὶ τραυλὸς, τῷ οὐνόματι τέθνη Βάτ-
 τος, ὡς Θηραῖος τε καὶ Κυρηνάιος λέγεται. ὡς μὲν-
 ποι ἐγὼ δοκέω, ἄλλοι δὲ Βάττος δὲ μετωνομάσθη
 ἐπὶ τῇ ἐς Λιβύην ἀπὶ κατὰ, ἀπὸ τῇ χρεστέως τῇ
 ἡρομίδου ἐν Δελφοῖσι αὐτῇ, καὶ ἀπὸ τῆς πρὸς
 ἡὲ ἔσχε, τὴν ἐπὶ τὴν μὴν ποιδύμενος. Λίβυες γὰρ 20
 τὸν βασιλέα Βάττον καλέουσι. καὶ τούτου εἵνεκα
 δοκέω πασιζοῦσαι τὴν Πυθίην, καλέουσι μὲν Λι-
 βυκὴ γλώσσῃ, εἰδὼν ὡς βασιλεύς ἔσται ἐν Λι-
 βύῃ. ἐπεὶ τε γὰρ ἡδυνώθη ἔτι, ἦλθε ἐς Δελφοὺς
 πρὸς τῆς Φωίης· ἐπειρωτίοντι δὲ οἱ χρεῖς ἡ Πυθίη
 πᾶσι,

Βάττῃ, ὅτι Φωνίῳ ἦλθε· αἰαξ δὲ σε Φοῖβος Ἀ-
 πόλλων

Εἰς Λιβύην πέμπει μὴ λυγρὸν οἶκον ἔχει.

ὡς αὖτε εἰπὼν Εἰ μάστιγλῶσσαν χρεστέως, ὦ βα- 30
 „ σιλῶ, ὅτι Φωνίῳ ἦλθε. ὁ δὲ ἀμείβετο τοῖςδε, ὦ-
 „ ναξ, ἐγὼ μὲν ἦλθον τῷ σε χρεστέως πρὸς τῇ Φω-
 „ νίῃ· σὺ δὲ μοι ἄλλα ἀδυνάστα χρεῖς, κελδύων Λι-
 βύην ἀποκίχθαι. τίς δυνάμει; κίχθαι χρεῖς; αὐτῷ
 λέγων, ὅτι κηπέτῃ ἀλλὰ οἱ χρεῖς. ὡς δὲ κατὰ τῷ
 πρὸς ἔσχετο οἱ καὶ πρὸς τῇ, οἶχετο μετὰ τῷ ἀπο-
 λιπὼν ὁ Βάττος ἐς τὴν Θήρην. Μετὰ δὲ, αὐτῷ
 τε τούτῳ καὶ τοῖσι ἄλλοις Θηραῖοις συνεφέρετο
 παλιγκύτως. ἀγνοεῖν δὲ τῷ συμφορῆς οἱ
 Θηραῖοι, ἐπεμποι ἐς Δελφοὺς πρὸς τῇ παρε- 40
 όντων κακῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφι ἔχρησε, συγκτί-
 ζουσι Βάττον Κυρηνῶν τῆς Λιβύης ἀμεινον πρὸς
 ζεῖν. ἀπέστειλον μετὰ τῷ τῷ τῷ Βάττον οἱ Θηραῖοι

in Oaxo negociator quidam Theræus,
 nomine Themison: hunc in familia-
 ritatem acceptum Etearchus adiurat ut
 quam rem oraretur, in ea se ministrum
 præberet. Vbi hominem iureiurando
 adegit, adductam ei tradidit filiam su-
 am: iubens ut eam abductam in mare
 demergeret. Themison ancipiti animo
 inter nefas operis & hospitii perfidiam,
 ita sibi faciendum putavit: accepta pu-
 ella mare ingressus, quum in alto fuit,
 10² ut iuriurando Etearchi satisfaceret,
 reuinctam funibus puellam demisit in
 pelagus: ea deinde retracta Theram
 peruenit. Ibi Polymnestus, vir inter
 Theræos spectatus, in concubinatum
 Phronimam accepit, ex qua interiecto
 tempore natus est ei filius, sono vocis
 exiliac balbutienti, cui nomen impo-
 situm est Batto, ut Theræi & Cyrenæi
 aiunt: ut autem ego senrio, aliud ali-
 quod: sed cum cognominatum Bat-
 tum postquam in Libyam abiit, cum
 propter oraculum apud Delphos sibi
 redditum, tum propter honorem quem
 assequutus est. Battum enim Libyes re-
 gem appellant, & ob id reor³ Pythi-
 am lingua Libyca quam nouerat, quum
 oraculum reddidit, vocasse Battum,
 quod futurus rex esset in Libya. Hic,
 vbi in virilem adoleuit ætatem, Del-
 phos adiit ob linguæ vitium. Cui con-
 sultenti Pythia respondit,

Batte venis vocis causa: dux te iubet i-
 re

Lanigeram in Libyen habitatum Pha-
 bus Apollo.

4 Ad hæc Battus sic vicissim inquit, O
 princeps, ego ad te veni gratia consu-
 lendi de voce: tu de aliis mihi respon-
 des quæ nequeunt fieri, iubens migra-
 re in Libyam. 5 qua copia? quave ma-
 nu? Hæc loquens non persuasit illi ut
 alia responderet, sed eadem quæ prius
 respondente Pythia, illinc digressus abi-
 it in Theram. 6 Mox deinde quum
 & huic ipsi & ceteris Theræis male
 contingeret, nec mali causa depre-
 henderetur, ob hæc mittunt Delphos
 sciscitatum. Quibus quum respondi-
 set Pythia, melius cum ipsis actum i-
 risti Cyrenen in Libya conderent cum
 Batto, miserunt Theræi Battum cum

1 Hospitio exceptum adigit iureiurando, ipsum operam suam ei præstaturum quamcumque ad rem illi opus ea esset. 2 De-
 functi iuriurandi religione volens, demissam in mare puellam funiculis alligatam, statim extraxit, ut promisso satisfaceret. Ita Bu-
 dæus hunc locum vertit. 3 Pythiam in suo vaticinio lingua Libyca eum ita vocasse, quoniam eum Libyæ regem futurum noue-
 rat. 4 Ante hæc verba addit, Petinde ac si lingua Græca oraculum reddens dixisset, O rex, vocis causa venisti. Si verbum verbo
 reddatur, O rex, ad vocem venisti. Sequuntur autem illa, Ad hæc Batt. 5 Qua potentia? Vel, Quibus copiis? 6 Ab eo tempore
 autem quum illa tum in hunc ipsum tum in ceteros Theræos iram exercebat, hi calamitates suas ignorantes, id est, calamitatum
 suarum causam, Delphos miserunt, quo de malis illis sciscitarentur.

duabus biremibus. Isti Libyam profecti (quandòquidem non aliud habebant quod agerent) retro ad Theram se receperunt. Sed eos Theræi arcen-
tes accessu Theræ repellebant, ac rursus reuerti iuebant. ita necessitate adacti, remenso iterum mari, condiderunt oppidum in insula Libyæ adiacenti, nomine ut prius dictum est, Platæa, quæ fertur Cyrenæorum vrbi quæ nunc est, par esse magnitudine. Hanc biennio incolentibus, quum nihilo melius secum ageretur, vno è suis relicto, ceteri Delphos nauigauerunt ad oraculum consulendum. Eo postquam venerunt, sciscitantibus quid ita secum in Libyam profectis nihilo tamen melius ageretur, Pythia respondit his verbis,

Libyæ scis quam nec adiuveris urbem,

Me melius: tuum ego ingenium mirabor euntis.

His auditis, ii qui cum Batto erant, rursus redierunt. neque enim sinebat eos deus alio migrare priusquam in Libyam concessissent. Reuersi ad insulam, recepto quem reliquerant, incoluerunt locum in Libya, eregione insulæ, nomine Aziristum, amœnissimis collibus vtrunque conclusum, & vtrunque flumine præterlabente. Hunc locum sex annis quum incoluissent, septimo deferendum putauerunt, admonitu Libyæ, ut in meliorem transirent. Ita illic eos Libyæ vesperum versus & ad locorum speciosissimum abduxerunt, & quidem noctu, ne Græci interdiu facientes iter, diurnum spatium metiendo animaduertent. Est autem huic loco nomen Irasa. Eos, vbi ad fontem qui Apollinis esse fertur, duxerunt, inquit, Viri Græci, hic vobis incolere commodum est vbi cælum¹ vocaliter sonat. Sub Batto igitur, qui condidit² Zoam, & annos quadraginta regnavit, & sub eius filio Arcesilao, qui regnavit annos sexdecim, Cyrenæi habitauerunt tot omnino quot in coloniam initio missi fuerant. Sub tertio autem Batto, qui felix est appellatus, cunctos Græcos ad nauigandum in Libyam cum Gyrenæis habitatum induxit suo oraculo Pythia. Nam accersebant eos Cyrenæi ad agri partitionem. Induxit autem, hæc verba respondens,

Senior in Libyen quisquis peruenierit altam,

δύο πεντηκοντέροισι. πλώσαντες δὲ εἰς τὴν Λιβύην οὗτοι, (οὐ γὰρ εἶχον ὅ, τι ποιέωσι ἄλλο) ὁπίσω ἀπαλλάσσοντο εἰς τὴν Θήρην. οἱ δὲ Θηραῖοι κατακρημνίζοντες ἐβάλλον, καὶ οὐκ ἔβαν τῇ γῇ παρῳίσσχειν, ἀλλ' ὁπίσω πλώειν ἐκέλευον· οἱ δὲ, ἀναγκάζομενοι, ὁπίσω ἀπέπλεον. καὶ ἐκπῖπτον ἡσὼν ὅτι Λιβύῃ κρημνίζον, τῇ οὐνοῦ μάβῃ (ὡς καὶ παρῳίσσων ἐρρήθη) Πλάταια. λέγεται δὲ ἴση εἶναι ἡ νῆσος τῇ νῦν Κυρηναίων πόλει. Ταύτην οἰκέοντες δύο ἔτη, ὅτε δὲ γὰρ σφοδρῶς ὄν σκυεφέρετο, ἕνα αὐτῶν κατὰ λιπόντες, οἱ λοιποὶ πᾶντες ἀπέπλεον εἰς Δελφοὺς. ἀπὸ κρημνῶν δὲ ὅτι ὁ χρεὼς ἦεν, ἐχρέωντο, φάμενοι οἰκέειν τὴν Λιβύην, καὶ οὐδὲν ἄμεινον ᾤοντο ποιεῖν οἰκειώτες. ἡ δὲ Πυθίη σφίσι παρὸς τοῦτο χρεὼς τὰδε,

Ἄγῃ ἐμὴν Λιβύην μηλοτέρῳφον οἶδας ἄμεινον,

Μὴ ἐλθὼν. ἐλθόντος ἄγαν ἄγαναι σφίλει σῶ.

ἀκούσαντες πύτωνοι ἀμφὶ δὲ Βάτῃον, ἀπέπλεον ὁπίσω. οὐ γὰρ δὴ σφεας ἀπείθεος τῆς ἀποικίης, ᾧ δὲ δὴ ἀπείκωνται εἰς αὐτὴν Λιβύην. ἀπὸ κρημνῶν δὲ εἰς τὴν νῆσον, καὶ αἰαλαβόντες δὲ ἔλιπον, ἐκπῖπται αὐτῆς τῆς Λιβύης χάρον ἀπὸ τῆς νῆσου τῇ οὐνοῦ μάβῃ Ἀζιρίστον. ἰάπαυ τε καλλιῆσαι ἐπ' ἀμφοτέρω συγκλείοισι, καὶ ποταμὸς τὰ ὅτι ἰάπυρα παρῳίσει. Τοῦτον οἶκον δὲ χάρον ἐξ ἔτεα· ἐξ ὅδῳ δὲ σφεας ἔπειτα παρῳίσηται κρημνοὶ Λιβυες, ὡς ἀμείνοια χάρον ἀζουσι, αἰετῶσαν ἐκλιπῖν. ἦγον δὲ σφεας ἐνδύθεν οἱ Λίβυες, αἰατῆσαντες παρὸς ἑσπέρην· καὶ δὲ καλλιῆσαν τῇ χάρων· ἵνα διεξίειντες οἱ Ἕλληνες μὴ ἴδωσιν, συμμετρῶσαι κρημνοὶ τὴν ὥρην τῆς ἡμέρης, νυκτὸς ὅσα ρεῖν· ἔστι δὲ τὸ χάρον πύτων οὐνοῦ μάβῃ Ἰεσσα. ἀγαγόντες δὲ σφεας ὅτι κρημνὶν λεγομένην εἶναι Ἀπόλλωνος, εἶπον, Ἄνδρες Ἕλληνες, εἰδοὺς αὐμὴν ἐπιτήδεον οἰκέειν· εἰδοὺς γὰρ ὅτι οὐραῖος τέτρηται.

Ἐπὶ μὲν νῦν Βάτῃω τῷ οἰκιστῇ τῆς ζῆς ἀρῆστος ὅτι τεσσέρας ἐξ ἔτεα, καὶ ὅσα δὲ αὐτὸς Ἀρκεσίλειω δεξάμενος ἐκχεῖ δέκα ἔτεα, εἴκειον οἱ Κυρηναῖοι, εὐόντες τοσούτοι ὅσοι δὲρχνὸς εἰς τὴν ἀποικίην ἐστάλησαν· ὅτι ὅτε τῷ Βάτῃω, τῷ Εὐδαίμονος κρημνῶν, Ἕλληνας πᾶντας ὥρμησε χρῆσθαι ἡ Πυθίη πλέειν, σκυεφίσοι τὰς Κυρηναίοισι Λιβύην. ἐπεκτελέοντο γὰρ οἱ Κυρηναῖοι ὅτι γῆς αἰαδασμῶν ἐχρεώσθαι ὅτε ἔχοντα,

Ὅς δὲ καὶ εἰς Λιβύην πολυήρατον ἔσθον ἐλθῇ

1 Cælum perforatum est. 2 Suspecta hic sunt Græcæ exempl. quorum alia ζῆς, alia ζῶης habens.

Γὰς ἀπαδαμονίδας, μετὰ οἱ πόκα Φαμί μελήσῃν. συλλεχθέντος δὲ ὀμίλου πολλοῦ ἐς τὴν Κυρλήν, παρβαμόμενοι γὰρ πολλῶν οἱ παῖδες οἱ Λίβυες, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, τὰ οὐνόμα ἡν Ἀδίκραν, εἰς τῆς τε χώρας χειροκόμοιοι, καὶ παρβαμόμενοι ὑπὸ τῶν Κυρηνάων, πέμψαντες ἐς Αἴγυπτον ἔδδσαν σφέας αὐτοὺς Ἀδίκη τῶν Αἰγυπτίου βασιλείῃ. ὁ δὲ, συλλέξας στρατὸν Αἰγυπτίων πολλόν, ἔπεμπε ἐπὶ τὴν Κυρλήν· οἱ δὲ Κυρηνάοι ἐκστράτευσάμενοι ἐς Ἰεραχά, καὶ ἐπὶ κρήνην Θέσιν, συνέβαλον τε τοῖσι Αἰγυπτίοις, καὶ εἰκόσσαν τῇ συμβολῇ. ἄτε γὰρ οὐ πεπειρημένοι πρότερον Αἰγυπτίοι Ἐλληνῶν, καὶ παρβαμόμενοι, διεφθάρησαν οὕτω ὥστε ολίγοι πινὲς αὐτοὺς ἀπειόσσαν ἐς Αἴγυπτον. αἱ τὴν πύλιν Αἰγυπτίου κατὰ ταῦτα ὅτι μεμφομένοι Ἀδίκη, ἀπέσσαν αὐτῶν αὐτῶν. Τούτου δὲ τῆς Βασιλεὺς γίνεται παῖς Ἀρκεσίλαος, ὃς βασιλεύσας, παρβα τοῖσι ἐκ τῆς ἀδελφείας, ἐσασίασε, ἐς ὅμιν οὕτοι ἀπολιπόντες οἰχοντο ἐς ἄλλοις χώρῃς τῆς Λιβύης· καὶ ἐπὶ ἐκ τῶν βαλλόμενοι, ἐκτίσαν πόλιν 20 ταύτην, ἣν τότε καὶ νῦν Βάρκη καλεῖται. κτίζοντες δὲ ἄμα αὐτῇ, ἀπασὶ ἀπὸ τῶν Κυρηνάων τοὺς Λίβυας. μὲν δὲ Ἀρκεσίλαος ἐς τοὺς ὑποδδξάμενοις τε τῶν Λιβύων, καὶ ἀπὸς ἑαυτοῦ τοὺς αὐτοὺς τοῦτοις, ἐστράτευτο· οἱ δὲ Λίβυες δέσσαντες αὐτῶν, οἰχοντο φεύγοντες πρὸς τοὺς ἡοίους τῶν Λιβύων. ὁ δὲ Ἀρκεσίλαος εἰπέτο φεύγειν· ἐς ὃς Λόκωνί τε τῆς Λιβύης ἐγένετο ὅτι πιδώκων, καὶ ἔδδξε τοῖσι Λίβυσι ὅτι πιδώκων οἱ. συμβαλόντες δὲ εἰκόσσαν τοὺς Κυρηνάους ποσῶν, ὥστε ἐπὶ αἰσχιλοῖς ὁ 30 πλῆθος Κυρηνάων ἐκβαῖτα πείσιν. μετὰ δὲ τῷ τρωμά τῷτο, Ἀρκεσίλεων μὲν καμνοντά τε καὶ φάρμακον πεπικνῶν, ὁ ἀδελφεὸς Ἀλάρχος ἀπὸ πνίγει· Ἀλάρχον δὲ ἡ γυνὴ Ἀρκεσίλεων δόλω κτείνει, τῇ οὐνόμα ἦν Ἐρυζώ. Διεδῆξατο δὲ τὴν βασιλείαν τούτου τῆς Ἀρκεσίλεων ὁ παῖς Βάτης, χωλὸς ἐὼν, καὶ οὐκ ἐξέπινος. οἱ δὲ Κυρηνάοι πρὸς τὴν καταλαβούσαν συμφορὴν, ἔπεμπον ἐς Δελφοὺς, ἐπειρησομένους ὅν τινα τρόπον κατὰ σάμειοι, κάλλιστα αὐτοὶ οἰκείον. ἡ δὲ Πυθίη ἐκέλευε 40 τῆς Μαιτινέως τῆς Ἀρχαίων καταρπῆσαι ἀγαγεῖσθαι. αἱ τε οὖν οἱ Κυρηνάοι, καὶ οἱ Μαιτινέες ἔδδσαν αἰδῆσαι τῶν ἀγῶν δδκίμωτον, τὰ οὐνόμα ἦν Δρυφάναξ. οὗτος ὢν ὡνὴρ ἀπὸ κλέμενος ἐς τὴν Κυρήνην, καὶ μαθὼν ἕκαστα, τῷτο μὲν, τριφυλοῦς ἐποίησε σφέας, τῇδε δὲ ἀφαιρῶν. Θεραίων μὲν γὰρ καὶ τῶν παρβαίων μίαν μοῖρην ἐποίησε· ἄλλην δὲ, Πελοποννησίων καὶ Κρητῶν· τρίτην

Discernendi agri, mox hunc, affirmo, pigebit.

Quum ergo ingens multitudo Cyrenam se contulisset, finitimorum Libyum agros vastabant, atque inter se partiebantur. At illi eorumque rex, nomine Adicran, agris exuti à Cyrenæis, missis in Ægyptum quibusdam, sese dederunt Apriæ Ægyptiorum regi. Iste comparatum grandem Ægyptiorum exercitum misit aduersus Cyrenas. Cyrenæi, instructa apud Irasa locum & ad fontem Thestinacie, cum Ægyptiis conflixerunt, eosque superauerunt, utpote inexpertos antea atque contemptores Græcorum: adeoque profligarunt ut pauci ex eis in Ægyptum redirent. Quade re Ægyptii succensentes Apriæ, ab eo desciiuerunt. Huius autem Battifilius exitit Arcesilaus, qui regnum adeptus, inter initia cum fratribus suis seditiones exercuit, donec illi relicto eo in aliud Libyæ locum migrauerunt, ubi contracti urbem hanc condiderunt quæ, ut tunc, Barce nunc appellatur. Et inter condendum Libyas¹ sollicitabant ad deficiendum à Cyrenæis. Arcesilaus tam suis defectoribus quam eorum receptoribus bellum intulit: quem reformidantes Libyes, fugam ad orientales Libyes intenderunt. Sed fugientibus Arcesilaus usque institit insequendo, dum ad Leuconem Libyæ perueniret,² & Libybus videretur opportunus ad inuadendum. Itaque congressi cum eo Libyes, adeo superauere Cyrenæos, ut ex illis septem millia ceciderint. Post hanc cladem, Arcesilalum ægrotantem epoto medicamento frater suus Aliarchus strangulauit: sed hunc dolo vxor Arcesilai interfecit, nomine Eryxo. Arcesilao successit in regno Battus, pedibus non valens, sed claudus. Cyrenæi ob acceptam calamitatem, Delphos miserunt per quosdam interrogatum, quam rationem ineuntes præclarissime habitarent. His Pythia respondens, iussit ex Mantinea Arcadam adducerent moderatorem. Itaque petentibus Cyrenæis Mantinci dederunt quendam nomine Demonacem, virum inter populares probatissimum. Hic igitur vir Cyrenen profectus, ubi singula quæque edoctus est, in tres tribus distribuens illos, ita digessit ut vnam quidem partem faceret Theræorum atque confinium: alteram autem, Peloponnesiū atque Cretensiū; tertiam

1 Impulerunt ad defic. 2 Et inuadendum esse eum Libyes censerent.

CLXIII

CLXIV

174

Aa

παρὶν ἀπέειλε ὅτι Διὰ φθορῇ. τότε μὲν νῦν
 Κνίδου ἀπενειχθέντας πρὸς τὴν σφετέρην, ἐρρύ-
 σαντο, καὶ εἰς Θήρην ἀπέειλαν. ἑτέροις δὲ πῖνας τῶν
 Κυρναίων ἐς πύργον μέγα Ἀγλωμάχου κατε-
 φυλάντας ἰδὼν πῶν, ὕλην περὶ νήσας, Ἀρκεσίλεως
 ἐπέωρε. μαθὼν δὲ ἐπεξεργασμένοι οἱ δὲ μεθυτήιον
 εἶναι τὸτο, ὅτι μιν ἡ Γυθίη οὐκ ἔα δρόντα ἐν τῇ κα-
 μίνῃ τῆς ἀμφορέας ἐξοπῆσαι, ἔργετο ἐκὼν τῆς Κυ-
 ρναίων πόλιος, δειμαίνων τε διὰ χρημάτων θανά-
 τον, καὶ δόκων ἀμφίρρυτον τὴν Κυρναίων ἐξ. εἶχε 10
 δὲ γυναικα συζυγία ἐαυτοῦ, θυγατέρα δὲ τῆς τῶν
 Βαρκίων βασιλῆος, ταῖσι οὖνομα ἦν Ἀλαζήρ· πα-
 ρὰ τῶτον ἀπικρέετα· καὶ μιν Βαρκαί τε ἄνδρες,
 καὶ τῶν Κυρναίων θυγαδων ἑνὲς καταμαθόντες
 ἀγορεύοντα, πτείνουσι. πρὸς δὲ, καὶ διὰ πεντηρὸν
 αὐτῇ Ἀλαζήρ. Ἀρκεσίλεως μὲν νῦν εἴτε ἐκὼν
 εἴτε ἄκων ἐξαμαρτῶν τῷ χρησμοῦ, ὅξεν πλεμνί-
 ρην τὴν ἐαυτοῦ. Ἡ δὲ μήτηρ Φερετίμη, τέως
 μὲν ὁ Ἀρκεσίλεως ἐν τῇ Βάρκῃ Διὰ τὰτο ἐξε-
 ργασμένος ἐαυτοῦ κακὸν, ἡ δὲ εἶχε αὐτῇ τῷ πατρὶος 20
 πατρίαν ἐν Κυρναίῃ, καὶ τὰλλα νεμομένη, καὶ ἐν βα-
 λῇ παρίζουσα· ἐπεὶ τε δὲ ἐμάθη ἐν τῇ Βάρκῃ ἀ-
 ποθανόντα οἱ δὲ παῖδα, φάβουσα οἰχώκε ἐς Αἰ-
 γυπτον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐν τῇ Ἀρκεσίλεως δειργισίαι
 ἐς Καμβύσα ἐν Κύρου πεποιτημένοι· οὗ γὰρ
 ἦν Ἀρκεσίλεως ὅς Κυρναίων Καμβύση ἔδωκε, καὶ
 φόρος ἐτάξατο. ἀπικυμένη δὲ ἐς Αἰγυπτον ἡ Φε-
 ρετίμη, Ἀρυαίδης ἰκέτις ἵξετο, πρὸς ἡσυχίαν ἐαυτῇ κε-
 λδύουσα· παρὶς χορδὴν πρὸ φασιν, ὥς Διὰ ἐν
 μηδισμὸν ὁ παῖς οἱ πῖθηκε. Οὗ δὲ Ἀρυαίδης ἦν 30
 οὗ τῆς Αἰγυπτίου ὑπαρχος ὑπὸ Καμβύσῃ
 καπετεύς· ὃς ὑτέρῳ χρόνῳ πούτων παρὶς οὐκ ἔμενος
 Δαρείῳ διεφθόρη. πρὸς οὖν γὰρ καὶ ἰδὼν Δα-
 ρεῖον ὅτι θυμὸν καὶ μετῴσκειν ἐαυτοῦ λιπέσθαι
 τὸτο δὲ μὴ ἄλλῳ εἶναι βασιλεῖ κατεργασμένον, ἐμι-
 μέτο τῷ· ἐς δὲ ἔλαβε ἐν μιᾷ. Δαρείος μὲν
 γὰρ χρυσίον κατὰ ῥῶτον ἀπεφύσας ἐς τὸ διωα-
 τῶτον, νόμισμα ἐκόφιστο· Ἀρυαίδης δὲ ὅσον
 Αἰγυπτίῃ, ὅσον ἐλὼν τῷ δὲ τῷ ἐποίησε. καὶ νῦν ἐπὶ
 175 ὅσον ἐλὼν κατὰ ῥῶτον δὲ Ἀρυαίδης. μαθὼν δὲ 40
 Δαρείος μιν τῶτα ποιεῖντα, αἰτήν οἱ ὅσην ἐπενεί-
 κας, ὥς οἱ ἐπὶ νῆσιν αἰετοῦ, ἀπέκλινε. Τότε δὲ οὗ δὲ
 Ἀρυαίδης κατὰ κτεῖρας Φερετίμῃ, διδοὶ αὐτῇ
 στρατὸν δὲ Αἰγυπτίῃ ἀπὸ πύλων, καὶ τὸ πύλιν καὶ τὸ ναυ-
 πλόν· στρατηγὸν δὲ τῷ μὲν πεζοῦ, Ἀμασιν ἀπέδδξε,
 ἀνδρα

prum ad necē mittebantur: quos Cni-
 dii ad suam terram appulso liberaue-
 runt, ad Theramque dimiserunt. Quo-
 dam, qui in grandem quandam & pri-
 uatam Aglomachi turrim refugerant,
 circumdata materia Arcesilaus igni
 cremavit. Hoc perpetrato, agnoscens
 id esse oraculum quo Pythia non sine-
 bat cum inuentas in fornace ampho-
 ras excoquere, excessit ultro ex vrbe
 Cyrene, extimescens necem oraculo
 prædictam, & quod Cyrenen existi-
 maret circumfluam. ² Contulitque se
 ad regem Barcæorum nomine Alaze-
 rin, cuius filius in matrimonio habebat
 cognatam suam. Et quidam tum Bar-
 cæi, tum exules Cyrenæi quum in fo-
 ro agentem animaduertissent, obtrun-
 carunt, & insuper eius socerum Ala-
 zerin. Ita Arcesilaus, siue volens siue
 inuitus oraculo non obsequutus, fa-
 tum suum impleuit. Mater eius Phe-
 retima, dum filius suus mali sui sibi au-
 thor Barcæ agit, ipsa interea honorib-
 us filii Cyrene fungebatur, ac munera
 obibat cum alia, tum in senatu præsi-
 dendo. Vbi autem cognouit filium in
 vrbe Barca oppetisse mortem, fuga se
 proripuit in Ægyptum. nam Arcesilaus
 fuerat de Cambyse Cyri bene meritus:
 quod is extitisset qui Cyrenen Cam-
 bys tradiderat, ac tributum institue-
 rat. Hæc in Ægyptum quum peruenis-
 set, supplex Aryandi assedit: hortansque
 eum ad se vliscendam, & prætendens
 titulum quod ideo filius suus, quia cum
 Medis sentiret, interemptus esset. ^{CLXVI}
 Erat hic Aryandes Ægypti prætor à
 Cambyse cōstitutus, qui aliquanto post
 tempore quum æmulari Darium vel-
 let, ab eo est interfectus. Siquidem au-
 diens atq; animaduertens Dario cordi
 esse memoriā sui relinquere opere quod
 à nullo alio regū factū esset, id sibi imi-
 tandum putauit: donec mercedem ac-
 cepit. Etenim Darius ex auro quā po-
 tuit purgatissimo monetam percussit:
 Aryandes autem Ægypti prætor idem
 ex argento fecit, & nunc quoque ex-
 tat purissimum argentum Aryandi-
 cum. Ea re comperta Darius in simula-
 tum quasi rebellaret, morte affecit.
 Tunc autem Aryandes hic misertus ^{CLXVII}
 Pheretimæ, omnes ei copias Ægypti
 tradidit, pedestres simul & nauticas,
 præposito quidem pedestribus Amasi

1 Et quod existimaret circumfluam esse Cyrenen. Id est, appellatione circumflua Cyrenen significatam fuisse. 2 Vxor autem
 ei erat genere propinqua, Barcæorum regis filia, qui Alazer vocabatur: ad hunc se contulit. At quidam Bar.

viro Maraphio, nauticis autem Bidre, qui genere Patargades erat. Sed priusquam copias mitteret, caduceatore Barcam misso percontabatur quisnam percussor Arcefilai exitisset. Barcae se omnes exitisse respondent: multa enim se ab illo mala esse perpeffos. His auditis Aryandes ita exercitū vna cum Pheretima mittit. Atque hic quidem¹ titulus inferendi belli exitit. ¶ Verum (ut mea fert opinio) exercitus mittebatur ad Libyas subigendos. Libyum enim multæ sunt & variæ nationes, quarum paucæ regi obtemperabant, pleræque Darium contemnebant. Colunt autem Ægyptum versus (ut hinc incipiamus) Libyum primi Adyrmachidæ, qui eisdem fere quibus Ægyptii moribus utuntur. Vestem gestant qualem & alii Libyes, vxores eorum in utroque crure armillam æream. Eadem capitis comam alunt: quarum quæque suos quos capit pedunculos² præmordet, atque ita abiicit. Hoc isti ex omnibus Libybus soli faciunt: solique virgines nupturas regi exhibent, & quæ illi placuerit, eam deuirginat. Pertingunt hi Adyrmachidæ ab Ægypto ad portum vsque nomine³ Plynum. His confines sunt Gigamæ, locum qui occasum spectat incolentes, Aphrodisiade tenus insula. In huius loci medio est insula Platæa, vbi urbem condidere Cyrenæi. Atque in continente est portus Menclaius & Aziris, quam Cyrenæi incoluere. Et dehinc Silphium incipit, ab insula Platæa pertingens vsque ad fauces Syrtis. Apud hos iidem pene ritus qui apud alios sunt. Gigamas ab occasu contingunt Asbyltæ, qui supra Cyrenen incolentes non pertingunt ad mare. nam maritima Cyrenæi incolunt. Iidem non postremi sed præcipui Libyum sunt qui quadrigis vehantur, studiosi in Cyrenæorū moribus maxima ex parte imitandis. Horū sunt occasum versus confines AVschisæ, qui supra Barcā incolentes ad mare pertingunt ad Evesperidas. Circa mediam AVschisarū plagam habitant Cabales, exigua natio, ad mare pertingentes, ad Tauchiram oppidum agri Barcæi, eisdem quibus ii qui supra Cyrenen sunt, moribus utētes. AVschisarū quod ad occasū vergit, contingunt Nasamones, grandis natio, qui sub æstatem relictis

αἰδρα Μαράφιον· τῷ δὲ ναυπηγῷ Βάδριον, εἰς τὴν Παργαδίαν γῆρος. πρὶν δὲ ἀποστείλαι τὴν στρατιάν, ὁ Ἀρυανδὴς πέμψας εἰς τὴν Βάρκην κήρυκα, ἐπαυθάνετο τίς τῶν ὁ Ἀρκεσίλεων ἀποκτείνας· οἱ δὲ Βαρκαῖοι αὐτὸν ὑπεδεκέατο πάντες. πολλά τε γὰρ καὶ κακὰ πάγειν ὑπὸ αὐτοῦ. πυρόμυθος δὲ ταῦτα ὁ Ἀρυανδὴς, ὅτε δὴ τὴν στρατιάν ἀπέπεμψε ἄμα τῇ Φερετίμῃ. αὕτη μὲν νῦν αἰτῇ περὶ ἄξιμα τῶν λόγων ἐγένετο. Ἀπεπέμπετο δὲ ἡ στρατὸς, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ὅτι Λιβύων καταστροφῇ. Λιβύων γὰρ δὴ ἔθνεα πολλά καὶ πρὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ταῦτα μὲν αὐτῶν ὀλίγα, βασιλέος μὲν ὑποήκουσα, πᾶσι δὲ πλεονέχοντι βασιλέος Δαρρεῖς ὁδόν. οἰκέουσι δὲ καὶ τὰδε Λίβυες ἀπὸ Αἰγυπτῶν ἀρχοῦνται· ποσὶν Ἀδύρμαχίδαι Λιβύων κατὰ οἰκίαν, οἱ ἰομοιοὶ μὲν τὰ πλεονέχοντι Αἰγυπτίοις χρέωται, ἐπὶ δὲ τῇ Φορέσει οἴκω οἱ ἄλλοι Λίβυες. αἱ δὲ γυναικες αὐτῶν, ἡέλληοντες ἐκάτερπιν τῶν κρημέων Φορέσει χαλκόν· τὰς κεφαλὰς δὲ κομῶσαι, τοὺς φθίρας ἐπεὶ λαβῶσι τὰς ἐαυτῶν ἐκείνη ἀπιδάκναι, καὶ ὅτε ἔτι ἔτι. οὗτοι δὲ μόνον Λιβύων τῶν ἐργάζονται καὶ τὰ βασιλείῃ μὲν τὰς παρθένοισι μελλούσας στυγοῖν ἐπιδεικνύουσι· ἢ δὲ αὐτῶν βασιλείᾳ ἀρετὴν ἡμῶνται, ὑπὸ τοῦτου ἀφ᾽ ἀρετῆς. παρῆκουσι δὲ οὗτοι οἱ Ἀδύρμαχίδαι ἀπὸ Αἰγυπτῶν μέχει λιμὸς, τῶν οὐνομα Γλαυκός ἐστι. τοῦτων δὲ ἔχοντες Γλαυκῶν, νεμόμενοι δὲ πρὸς ἐσπέρην χώραν, μέχει Ἀφροδισιάδος ἡνέου. οἱ δὲ τῶν μετὰ τὴν χώραν τῆς Πλατῆας ἡσὺς ἐπικέεται, ἢ ἐκπίσαν Κυρναῖοι καὶ οἱ τῇ ἡπείρῃ Μενελαίου λιμὸς ἐστὶ, καὶ Ἀζίρις, ἢ οἱ Κυρναῖοι οἴκον· καὶ δὲ Σίλφιον ἀρχεται ἀπὸ τοῦτου. παρῆκει δὲ ἀπὸ Πλατῆας ἡσὺς, μέχει τῶν εὐμαρῶν τῆς Σύρτιος δὲ Σίλφιον. νόμοισι δὲ χρέωνται οὗτοι τῶν ἀπληροῖσι τοῖσι ἐτέροις. Γλαυκῶν δὲ ἔχοντες δὲ πρὸς ἐσπέρην Ἀσούσαι. οὗτοι δὲ ὑπὸ Κυρλώνης οἰκέουσι. ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ δὲ οὐ κατήκουσι Ἀσούσαι. δὲ γὰρ τῶν θαλάσσαν Κυρναῖοι νέμονται. πεθεῖσθαι δὲ τῶν ὁκλήκισα δὲ αὐτῶν Λιβύων εἰσι. νόμοις δὲ τοῖς Γλαυκῶν μιμέεσθαι ἐπιτηδύοις τοῖς Κυρναίων. Ἀσούτων δὲ ἔχοντες δὲ πρὸς ἐσπέρην Ἀσούσαι· οὗτοι ὑπὸ Βαρκῆς οἰκέουσι, κατήκοντες ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ κατὰ Εὐεσπερίδας. Ἀσούτων δὲ κατὰ μέσον τῆς χώρας οἰκέουσι· Κάβαλες, ὅτι Βάβαλι, ὀλίγον ἔθνος, κατήκοντες ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ κατὰ Ταύχειαν πόλιν τῆς Βαρκαῖας. νόμοισι δὲ τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται τοῖσι καὶ οἱ ὑπὸ Κυρλώνης. Αἰγυπτῶν δὲ πρὸς ἐσπέρην ἔχοντες Νασάμωνες, ἔθνος ἐὸν πολλόν· οἱ δὲ ἄλλοι καταλείποντες

¹ Prætextus ² Vicissim mordet, ³ Sic in vet. cod. Gr. ὡς ἡνέου, ἡνέου πλεονάζει.

ἔπι τῇ θαλάσῃ τὰ πρὸ βαλῆ, ἀναβαίνοισι ἐς Αἰ-
 γίλα χερσὶν ὀπωριεύουσιν τοὺς φοίνικας· οἱ δὲ πολ-
 λοὶ καὶ ἀμφιλαφεές πεφύκασιν, πρῶτες εἶντες
 καρποφόροι. τοὺς δὲ ἀπὸ ἐλέβοις ἐπεὶ αὖ θηρῶσ-
 σιν, αὐτῶν αὖτε πρὸς τὸν ἥλιον, καταλείουσιν· καὶ ἐπι-
 ταλάλα ἔπι πᾶσιντες, πῶσι. γυναικας δὲ νο-
 μίζουσιν πολλὰς ἔχειν ἕκαστος, ἔτι κύνες αὐτῶν
 τὴν μίξιν ποιεύσιν· τρεῖς αὖ πλεοναὶ τῶν
 καὶ Μασαγάται, ἐπεὶ αὖ σκίμπωνα πρὸς ἴσωνται,
 μίσθουσιν. πρὸς τοὺς δὲ γαμέοντας Νασάμους ἀν-
 δρες, νόμος ἐστὶ τὴν νύμφην νυκτὶ τῇ πρώτῃ ἀφ'
 πρῶτων διεξελθεῖν τῷ δακτυμόνῳ μισθωμένῳ.
 τῷ δὲ ὡς ἕκαστος οἱ μιχθῇ, διδοὶ δῶρον ὃ αὐτῷ ἔχη
 φερόμενος δὲ οἴκῳ. ὅρχοισι δὲ καὶ μαυικῇ χρέ-
 ωνται τοῖσι δὲ. ὁμνύουσιν μὲν τοὺς πρὸς σφίσι αὐ-
 δρας διακοπᾶς καὶ ὀρίσιν λεγόμενοις γνέσθαι
 τούτοις, τῷ τὴν νύμφην ἀποτόμενοι. μαρτυροῦνται δὲ
 ἔτι τῷ πρὸς τῶν φοιτῶντων πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ
 176 κατὰ δὲ ἀμφοτέρωθεν τακτικῶς μένουνται. ὃ δὲ αὖ ἰδί-
 εν τῇ ὁφείει ἐνύπνιον, τούτῳ χρεῖται. πρὸς τοὺς δὲ ποί-
 ησι χρεῶνται· ἐκ τῆς χειρὸς διδοὶ πίνειν, καὶ αὐτὸς
 ἐκ τῆς τῆς ἐπὶ τοῦ πίνειν. ὡς δὲ μὴ ἔχῃσι ὑγρὸν
 μηδὲν, οἱ δὲ τῆς χαμῶδος ἀποδοῦ λαβόντες λείχου-
 σιν. Νασάμοι δὲ πρὸς τὸν ποταμὸν εἰσι Ψύλλοι. ὅ-
 τοι ἔξ ἀπολώλας τρεῖς αὖ τοῖσι δὲ ὁ νότος σφίσι πνέ-
 ων ἀέμος πρὸς ἑλκυστῶν τῷ ὕδατι δὲ ἐκπύνη. ἡ δὲ
 χώρα σφίσι πᾶσα ἐστὶν ἐκ τῆς Σύρτιος, ὡς αὐ-
 δρας· οἱ δὲ βουλομένους κρινῶ λένει, ἐστρατὸ-
 νοντο ἔτι τὸν νότον· (λέγω δὲ ταῦτα τὰ λέγουσι Λί-
 βυες) καὶ ἐπὶ τῇ ἐκ τῆς ἑλκυστῶν πνέ-
 σας ὁ νότος κατέχῃ σφίσι. ἔξ ἀπολωμένων δὲ
 τουτίων, ἔχουσιν τὴν χώραν οἱ Νασάμοι.
 Τουτίων δὲ κατὰ τὴν πρὸς τὸν νότον αἶμον, ἐκ τῆς
 θηριώδους οἰκίους Γαράμαντες, οἱ πρῶτοι αὖ θη-
 ρων φάγγουσι, καὶ πρῶτος ὁμιλίῳ καὶ οὔτε ὁ-
 πλων ἐκτίσται ὀρίον ἐστὶν, οὔτε ἀμυνέσθαι
 ἔπι τῇ θάλασσῃ. Οὗτοι μὲν δὲ κατὰ τὴν οἰκίους
 Νασάμων. ὃ δὲ πρὸς τὴν θάλασσαν ἔχον-
 ται ὁ πρὸς ἐσπέρην Μάκας, οἱ λόφοις κείρονται· ὃ
 μὲν μὲν τῷ τειχῶν αἰένως αὐξέσθαι, πρὸς δὲ ἐν-
 δει καὶ ἐνδὲν κείρονται ἐκ χειρὸς· ἐς δὲ τὸν πόλε-
 μον, σφίσι κατὰ τὴν ἀφ' ἑσπέρης φορέουσιν ἀποβλή-
 ματα. ἀφ' ὧν αὖ τῷ Κίνυφ ποταμὸς ῥέων ἐκ
 λόφου καλεσμένου Χαρίτων, ἐς τὴν θάλασσαν ἐκδι-
 δοῖ· ὃ δὲ λόφος ἐστὶν ὁ Χαρίτων δασὺς ἰδίῃσι βῆσι,
 εὐρύς τῆς ἄλλης τῆς πρὸς καταλεχθείσης Λιβύης
 ψιλῆς. ἀπὸ θαλάσσης δὲ ἐς αὐτὴν σάβρις διηκροῖοί εἰ-
 σι. Μακίων δὲ τῶν ἐχθρῶν Γίνδανες εἰσι·

ad mare pecoribus, conscendunt ad lo-
 cum Egilen, decerpunt palmulas. nam
 palmae illic & permultae sunt, & spatio-
 sae, & fructiferae omnes. ex quibus v-
 bi palmulas praematuras decerpserunt,
 ad solem siccantes maturefaciunt, de-
 inde lacte maceratas forbillant. Vxo-
 res plures singuli e consuetudine ha-
 bent, & cum eis in propatulo coeunt,
 eodem prae quo Massagetarum modo, prius
 scipione praetento. Nasamonibus mos
 est, quum quis primum ducit uxorem,
 prima nocte ut sponsa singulos conui-
 uas obeat concubitus gratia, & ut quis-
 que cum ea concubuit, donum det
 illi quod secum habet domo allatum.
 Iureiurando ac diuinatione tali utun-
 tur: Per eos viros qui iustissimi at-
 que optimi apud illos fuisse dicuntur,
 iurant, illorum sepulcra tangentes. Di-
 uinant, ad suorum accedentes monu-
 menta, & illis, ubi preces peregerunt,
 indormiunt: ubi quodcumque per quiete
 infomnium viderunt, eo utuntur. Fidei
 dandae consuetudo haec est: De manu
 alterius uterque sumpto inuicem poculo
 bibit. quod si nihil humoris habuerint,
 sumptum e terra cinere lingunt. Na-
 samonibus confines sunt Psylli, qui huc
 in modum interciderunt: Auster eis o-
 mnia receptacula aquarum arefecerat:
 erat autem omnis eorum regio quae in-
 tra Syrtin est, aquarum inops. Ob id i-
 sti publico colloquio atque consilio ex-
 peditionem fecere aduersus austrum.
 (quae Libyes memorant refero). hos,
 quum ad arenas venissent, auster spi-
 ras illic obruit. Psyllis extinctis, eorum
 terram Nasamones obtinent. Super hos
 austrum versus, in loco feris frequenti,
 Garamantes habitant, qui omnium ho-
 minum commercium, aspectumque re-
 fugiunt, nihil bellicae armaturae habentes,
 ac ne defendere quidem sese auden-
 tes. Hi supra Nasamones incolunt.
 Circa maritima vero, occasum versus,
 confines sunt Macae, qui summum ca-
 pitis verticem radunt, in medio capil-
 los crescere sinentes, hinc atque hinc
 in orbem tondentes. In bellum pelles
 subterraneorum struthionum ferunt
 pro tegumento. Per eos flumen Cinyps
 e colle qui vocatur Gratiarum, fluens,
 in mare influit. Hic collis Gratiarum
 nemoribus frequens est, quum ce-
 tera cuius memini Libya sit arbori-
 bus nuda. ducentorum ab eo ad ma-
 re stadiorum est intercapedo. Ho-
 rum Macarum finitimi sunt Gindanes:
 quorum

CLXXIII

CLXXIV

CLXXV

CLXXVI

quorum vxores ferunt fimbrias pelli-
ceas singulæ multas, ob hoc (vt me-
moratur) quod vt à quoque viro vene-
rem passa est, fimbriâ nodat, & vt quæ-
que plurimas habet, ita præclarissima

CLXXVII mata. Horum Gindanorum oram in
mare porrectam incolunt Lotophagi,
qui è solo loti fructu viſcant: qui fru-
ctus est instar fructus lentisci, ſua uitate

CLXXVIII ctu Lotophagi vinū conficiunt. Lo-
tophagis ſecundum mare vicini ſunt
Machlyes, loto & ipſi veſcentes, ſed
minus quàm ſuperiores. Pertingunt au-
tem vſque ad ingentem amnem nomi-
ne Tritonem, qui in grandem palu-
dem Tritonidem influit, in qua eſt in-
ſula quæ dicitur Phla. ¹ Hanc inſulam

CLXXX aſunt dici à Lacedæmoniis habitari
debere. Aiunt autem & hæc: Iaso-
nem, poſteaquam ſub Pelio, Argo ex-
ædificauit, impoſitis in ea ² cum aliis
ſolennibus hoſtiis, tum vero tripode æ-
reo, circuiſſe Peloponneſum, animo
Delphos eundi: eumque, quum teneret
curſum circa Maleam, abreptum à ven-
to aquilone, & abductum in Libyam,
& priuſquam tellurem cerneret, in ³ a-
ſpretis paludis Tritonidis aſtitiffe: ei-
que heſitanti de egreſſu apparuiſſe Tritonē,
ac iuſſiſſe dari ſibi tripodem, quod dice-
ret oſtenſurum ſe illis exitum, atque in-
columes remiſſurum. Aſſentiente Ia-
ſone, ita demum Tritonem oſtendiſ-
ſe qua ratione è breuib. enauigarent,
& tripodem in ſuo templo poſuiſſe, in
eoque tripode oraculum reddidiſſe,
& iis qui cum Iaſone erant, omnem
rationem indicaffe. Fore enim vt
quum quis tripodem accepiffet ⁴ ex o-
mnibus qui in Argo nauigarent, neces-
ſario centum Græcæ ciuitates accole-
rent paludem Tritonidem. hæc quum

CLXXX audiffent Libyes qui montem Gratiarū
colunt, tripodem occultaſſe. Iuxta
hos Machlyes habitant AVſes: & circū
paludem Tritonidem vtriq; habitant,
ita vt medio Tritone dirimantur. Quo-
rum Machlyes quidem occiput cri-
nitum geſtant, AVſes vero ſinciput.
Horum virgines, anniuerſario Mi-
neruæ feſto, in honorem ipſius dex in-
ter ſe bifariam diuiſæ, proeliantur lapi-
dibus fuſtibusque, dicentes ſe ⁵ morem
patrium ſeruare ei quam Mineruā no-

τῆς αἰγυῶνικας ποσειδῶνεια δερμάτων πλάττει-
κατῇ φορέει καὶ τοῖόνδε πῶς λέγεται· κατ' αἰδοῦ
ἕκαστοι μιχθέντα ποσειδῶνιον ποιδέεται· ἢ δὲ αἱ
πλῆστα ἔχῃ, αὐτὴ ἔρις δέδωκεται εἶ), ὡς ὑπὸ
πλείστων ἀνδρῶν φιληθεῖσα. Ἀκτὺν δ' ὑπερ-
χουσαν ἐς τὸν Ἰόντον τέτων τῆς Γινδαίων νέμονται
Λωτοφάγῃ· εἰ δὲ καρπὸν μοῦνον τῆς λωτῆς βώρῃ-
τες ζῶσι, ὃ δὲ τῆς λωτῆς καρπὸς, ἐστὶ μέγας οἶος· ὃ
τῆς σχίνου· γλυκύτητά δ' ἐστὶ φοινίκης τὰς καρπῶν
ποσειδέως. ποιδύονται δ' ἐκ τῆς καρποῦ τέτου οἱ
Λωτοφάγῃ καὶ εἶνον. Λωτοφάγῃ δ' ὑπερβα-
λασαν ἔχοντα Μάχλυες, λωτὰ μὲν καὶ ἔτι χρε-
ώμενοι, ἀτὰρ ἡσόνγε τῆς ποσειδῶνι λεχθέντων,
κατήκουσι· ὅτι ποσειδῶν μέγας, τὰ οὐνόμα Τεί-
των· ἐστὶ δὲ ἐκ διδοῖ δ' αὐτῇ ἐς λίμνην μεγάλην Τειτω-
νίδα. ὃ δὲ αὐτῇ ἡσός ἐν τῇ ἔνομα Φλά. ταύτην δ'
τὴν ἡσὸν Λακεδαιμονίοισι φασι λόγον εἶ) κτίσαι.

Εἴς τιν' καὶ ὁδε λόγος λεγόμενος· Ἰήσσια, ἐπεὶ τέ οἱ
ἔξεργάθη ὑπὸ τῷ Πηλίοι ἢ Ἀργῶ, ἐς δὲ μένον ἐς
αὐτὴν ἄλλην τε ἐκαστόμβην, καὶ οἷον καὶ τείποδα χάλκε-
ον, ποσειδῶνι Πελοπόννησον, βουλόμενον ἐς Δελ-
φοὺς ἀπικέσθαι. καὶ μιν ὡς πλέοιτα θυρέσθαι καὶ
Μαλέην, ὑπολαβὲν αἰέμον βορέην, καὶ ἀποφέρειν
πορὸς τὴν Λιβύην. ὅρῃν δ' ἐκπιδέσθαι γὰρ, ἐπὶ τοῖσι
βράχεσι θυρέσθαι λίμνης τῆς Τειτωνίδος. καὶ οἱ
ἀπορέοντι τὴν ἔξαργαν λόγος· ὅτι φλυῶν Τείτω-
να, καὶ κελύειν τὸν Ἰήσσια ἐὼς τῆς δύναι τὸν τείπο-
δα· φάμερόν σφι καὶ τὸν πόρον δείξαι, καὶ ἀπήμονας
ἀποτελέειν· περὶ δὲ οὗ τῆς Ἰήσονος, ἔτι δὲ τὴν τε
διέκπλοον τῆς βραχέων δεικνύειν τὸν Τειτωνί-
α σφι, καὶ τὸν τείποδα γίνασθαι ἐπὶ τῷ ἐὼς τῆς ἰρῆς· ὅτι θη-
σσίαν τὰ τε τῶν τείποδι, καὶ πῶσι σὺν Ἰήσωνι σημῆ-
ναι τὰ τὸν πόρον λόγον, ὡς ἐπεὶ αὐτὸν τείποδα καμῖ-
σθαι τῆς ἐκ γῆρας πῆς τῆς ἐπὶ τῇ Ἀργεῖ συμπε-
όντων, τότε ἐκ τὸν πόλιος οἰκῆσαι ποσειδῶνι Τειτω-
νίδα λίμνην Ἐλληνίδας, πᾶσαν εἶ) αἰάγκην. ταύ-
τα ἀκούσαντας πῶς ἐπιχωρεῖς τῆς Λιβύων, κρύ-
ψαι τὸν τείποδα. Τούτων δ' ἔχοντα τῆς Μα-
χλῶν Αὐσῆς. οὗτοι δὲ καὶ οἱ Μάχλυες πείρῃ
τῶν Τειτωνίδων λίμνην οἰκέουσι. ὁ μέσον δὲ σφι
οὐ εἰζει ὁ Τείτων. καὶ οἱ μὲν Μάχλυες τὰ ὀπί-
σω καμέουσι τῆς κεφαλῆς· οἱ δὲ Αὐσῆς, τὰ ἔμ-
προθεν. ὅρῃ δὲ αἰαυσίη Ἀθιωτῆς· αἱ πᾶρ-
θῆνοι αὐτῆς δὲ ἴσα ἀφασαί μᾶχονται πορὸς ἀλ-
λήλας λίθοισι τε καὶ ξύλοις, τῇ αὐτῇ μὲν τῶν λέ-
γουσιν τὰ πάτρια ἀποτελέειν τὴν Ἀθιωτῆν κα-

¹ Aiunt autem editum esse Lacedæmoniis oraculum de deducenda in hanc inſulam colonia. ² Cum reliqua hecætoimbe-
rum &c. ³ Statim poſt eandem vocem vertit breuia. Lego autem βραχέων & βραχίων cum vet. cod. ⁴ Ex poſteris eorum qui &c.
Forſtaſſe Vallæ ſcripſerat ex nepotibus. ⁵ Rit. patrios ei peragere

282
 παρ- λέοισι. τὰ δὲ ἀποθιγσκύπα; ἑσάρθηνους ἐκ
 τῶν τρωῦμάτων, ἡ δὲ παρθένους καλέοισι. πρὶν
 δὲ αἰεῖναι αὐτὰς μάχεσθαι, τὰ δὲ ποιεῖσι. κρινῇ
 παρθένον πλὴν καλλίστου (ἡ) ἐκείνουτε χρημίσαν-
 τες κινῇ τε Κορεβίη καὶ Περσὶ Πλήν Εὐλινική, καὶ
 ἐπὶ δὲ ἀναβιβάζονται, ἀειάροι πλὴν λίμνι
 κύκλω. ὁτέοισι δὲ τοπάλαι ἐκόμεον τὰ παρ-
 θένους πρὶν ἢ σφί Εὐλινάσ παροικισθῆναι, ὅτε
 ἔχω εἴπω· δοκέω δὲ ὡς Αἰγυπτοῖσι ὅπλοισι χρ-
 σιμέσθαι αὐτὰς. ἀπὸ γὰρ Αἰγυπτίου καὶ τὴν ἀ-
 κούδα καὶ ὁ κραῖος φησὶ ἀπὶ χθαμίας εἰς τὴν Εὐλη-
 νας. τὴν δὲ Αἰθιοπία φασὶ Ποσειδέωνος εἶναι θυ-
 γατήρα καὶ τῆς Τριτωνίδος λίμνης· καὶ μιν μεμ-
 φθισάν τι πατρὶ, διωκόμεναι ἐπὶ τὴν Διί. ὅ-
 ν δὲ Δία ἐπὶ τῇ μιν ποιήσασθαι θυγατέρα. ταῦ-
 πα μὲν λέγουσι. μῆτιν δὲ ἐπὶ κρινόν τῶν γυναικῶν
 ποιεῖνται, οὔτε στυοικέοντες, κτηνῶν τε μισθόμε-
 νοι. ἐπεὶ δὲ γυναικὶ ὁ πατρίων ἀδελφὸν ἵκηται,
 συμφοιτέοισι ἐς τὸν ὅ οἱ ἀδελφὸς τείνου μίλωνος, καὶ
 τὰ αἰήκη τῶν ἀδελφῶν ὁ πατρίων, πύτου παῖς νο-
 μίζεσθαι. Οἱ τοὶ μὲν οἱ πατρίων λαοὶ τῶν Νο-
 μάδων Λιβύων εἰρέεσθαι. ὑπὸ δὲ πύτων ἐς μεσό-
 γαλον ἢ θηριώδους ἐστὶ Λιβύη. ὑπὸ δὲ τῆς θη-
 ριώδους, ὁ φρὺν φάμμος κατήκει, ὁ πατρίων
 ἀπὸ θηριώδων τῶν Αἰγυπτίων ἐπὶ Ἡρακλίας
 γήλας. ἐν δὲ τῇ φρὺν τῇ μάλισα ἀφ' ἧς
 καὶ ἡμεῖς ὁδοῦ, ἀλὸς ἐστὶ τρυφάα κατὰ χόνδρους
 μεγάλους ἐν χαλῶνσι, καὶ ἐν χαρῶνσι ἐκείνου τῶν
 χαλῶν ἀνακαθίσκει ἐκ μέθου τῶ ἀλὸς ὕδωρ φυ-
 χρὸν καὶ γλυκύ. παρὶ δὲ αὐτῷ ἀνδραποιοὶ οἰκέουσι
 ἑσχατοὶ παρὸς τῆς ἐρήμου, καὶ ὑπὸ τῆς θηριώδε-
 ος, παρὸς μὲν ἀπὸ θηριώδων ἀφ' ἧς καὶ ἡμεῖς ὁ-
 δοῦ Ἀμμωνιοί, ἔχοντες ὁδοῦ ἀπὸ τῆς θηριώδους
 Διός. καὶ γὰρ ὁ ἐν θηριώδους (ὡς καὶ παρὸς τῆς
 ἐρήμου μοι) κεκοσμημένον τῆς Διός τῶν γαλμαῖ ἐστὶ.
 τυγχάνει δὲ καὶ ἄλλο σφι ὕδωρ χρησιμὸν εἶναι· ὅ-
 ν μὲν ὁρῶν γίνεται χλιαρὸν, ἀγρῶν δὲ πληθύνου-
 σης ψυχρότερον. μεσαμβρίη τε ἐστὶ, καὶ ὁ κατὰ
 παρὸς γίνεται ψυχρὸν. τῆς αὐτῆς δὲ ἀφ' ἧς
 κήποις. ἀπὸ κληρονομίας δὲ τῆς ἡμέρας ὑπὸ τῆς
 τῆς ψυχρῆς, ἐς οὗ δύεται τὸ ἥλιος, καὶ ὁ ὕδωρ γί-
 νεται χλιαρὸν. ἐπὶ δὲ μάλλον ἰόν ἐς ὁ θέρμῳ ἐκ μέ-
 σης νύκτας πελαγίζει. τῆς αὐτῆς δὲ ζῆτι ἀμβολα-
 δύν, παρέρχονται τε μέσας νύκτας ἐν ψυχρῇ μέ-
 ρει. ἐπὶ κληρονομίας δὲ αὐτῆς ἡ κληρονομία καλεῖται ἡλίου.

Μετὰ

minauimus: & quæ virgines è vuln-
 ribus decedunt, eas falsas virgines ap-
 pellant. Sed priusquam à pugnando de-
 sistant, hoc faciunt: Quæ virgo in pu-
 gnam optimam operam nauauit, eam
 semper communi consensu ceteræ vir-
 gines exornant cum cetera armatura
 Græcâ, tum crista Corinthia, & currui
 impositam circa paludem circumferunt.
 Quibus autem rebus ornarentur olim
 hæ virgines antequam accolerent Græ-
 ci, non habeo dicere. arbitror autem
 ornari suctas armis Ægyptiis. nam ab
 Ægypto affirmarim & scutum & gale-
 am Græcis esse tradita. Aiunt autem
 Minervam Neptuni esse filiam ac palu-
 dis Tritonidis, eamq; nescio quid à pa-
 tre reprehensam donasse seipsam Ioui,
 & Iouem, sibi illam asciuisse filiam. Hæc
 illi aiunt. Iidem promiscue cum mulie-
 ribus, non vna habitantes, sed pecu-
 dum more concumbunt. Vbi apud mu-
 lierem puer robustus est factus, apud
 quem virum habitare sustinet, (nam
 tertio quoque mense viri conueniunt)
 eius filius censetur. Isti quidem ma-
 ritimi Libyum Nomadum dicti sunt.
 CLXXXI
 Supra hos autem ad partem mediterranea-
 neam Libya est theriodes dicta, id est, fe-
 ris abundans. Supra hanc therioden su-
 percilium soli fabulosum est, porrectū à
 Thebis Ægyptiis ad columnas Hercu-
 lis. In hoc supercilio ferme decem die-
 rum itinere sunt grumi grandes salis
 iucundi in collibus, & singulorum col-
 lium vertices è medio sale eiuculantur
 aquam dulcem pariter & gelidam. Cir-
 ca quam homines habitant vltimi, soli-
 tudinem versus, & supra plagam therio-
 den dictam, à Thebis itinere dierum de-
 cem, primi Ammonii, habentes templū
 ad Thebani Iouis effigiē. etenim The-
 bis (quemadmodum à me memora-
 tum est) aspectu arietino Iouis simula-
 crum est. Apud hos est alia quoq; aqua
 fontana, quæ sub matutinum quidem
 tepet, sub horam autem qua forum
 frequentissimum est, frigescit: sub me-
 ridiem multo frigidior est. eaque ho-
 ra hortos irrigant. Declinato iam die
 remittitur frigus, donec sol occidit:
 tunc tepescit, magis ac magis calescens,
 ad mediam vsque noctem, quo tem-
 pore feruens exæstuat: præterita no-
 cte media, ad auroram vsque refrige-
 scit. cognominatur autē fons iste, Solis.

1 Nescio quid de patre conquestam 2 Sunt frustra salis veluti grumi magni in tumulis: & in singulorum tumulorum ver-
 ticibus è medio sale aqua frigida & dulcis erumpit.

CLXXXII Post Ammonios autem per supercili-
um fabuli, decem rursus dierum itine-
re est collis salis, & aqua illi Ammoni-
æ par, hominibus circumhabitantibus:
cui loco nomen est Ægila, ad quem lo-
cum Nasamones veniunt palmulas de-

CLXXXIII cerptum. Rursus decem dierum spa-
tio ab Ægilæis alius collis est salis, &
aqua, & palmularum fructiferarum
magna vis, quemadmodum apud al-
ios: incolentibus illic hominibus qui-
bus nomen est Garamantibus, natio-
ne sane magna, qui inducta super sa-
lem humo, ita ferunt. Ab his ad Loto-
phagos breuissimū iter. A quibus trigin-
ta dierum spatium est ad eos apud quos
gignuntur boues præpostere pascen-
tes. Ideo autem præpostere pascuntur
quod cornua inflexa antierius habent,
& ob id celsissime eunt pascuntur. nam
offensantibus in terra cornibus, progre-
diendo pasci nequeunt: alioqui nihil
differentes à ceteris bobus, præter cra-
ssitudinem pellis atque duritiem. Gara-
mantes hi Troglodytas Æthiopes qua-
drigis venantur. nam Troglodytæ Æ-
thiopes, omnium quos fando cognoui-
mus, perniciosissimis pedibus sunt, serpen-
tibus, lacertisque & aliis id genus repti-
libus vespertilionum more striden-
tes. CLXXXIV A Garamantibus decem quo-
que dierum itinere alius collis est salis,
& aqua: accolentibus hominibus qui-
bus nomen est Atlantibus, solis omni-
um hominum, quos ipsi nouimus, inno-
minatis. 2 nam sales quidem apud eos
vocantur Atlantes, singulis autē eorum
nullum nomen imponitur. Hi solem
transcendentem execrantur, eique præ-
terea omnia conuitia ingerunt, quod
torridus & ipso & regionem perdat.
Post totidem dierum iter alius tumu-
lus salis est, cum aqua, & hominibus
accolentibus. Cui confinis est mons
nomine Atlas, angustus, & vndique
teres: & (vt fertur) adeo cellius vt e-
ius cacumen nequeat cerni, quod à nu-
bibus nunquam relinquatur, neque
hyeme neque æstate: quem esse columnā
cæli indigenæ aiunt. Ab hoc monte co-
gnominantur hi homines: nā Atlantes
vocantur. dicunturque nec vlla animan-
te vesci, nec vlla somnia cernere. Ad
hos usque Atlantes possum recensere no-
mina eorum qui in supercilio Libyæ ha-
bitant, post hos non amplius. Porrigitur

CLXXXV

Μετὰ τὸ Ἀμμονίους, ἔχει τὸ ὄφρυς τὸ ψάμμου δι-
ἀλλέων δέκα ἡμερέων ὁδὸς, καλῶνός τε ἀλός ἐστὶ ὁ-
μοῖος τῷ Ἀμμονίῳ, καὶ ὕδωρ, καὶ ἀνδρῶν ποτὶ αὐτὸν
οἰκέουσι τῷ ὅχῳ τῆς ἰοῦμα Αἰγίλας ἐστὶ. ἐς τὸν
τὸ ὅχῳ οἱ Νασάμῳες ὁπρωτεύοντες τὰς φοί-
νικας φοιτῶσι. Ἀπὸ τῆς Αἰγίλων, ἄρα δέκα ἡ-
μερέων ἀλλέων ὁδὸς, ἔτερος ἀλός καλῶνός, καὶ ὕδωρ, καὶ
φοῖνικες καρποφόροι πολλοί, κατὰ τὴν καὶ τοῖσι ἐ-
τέροις καὶ ἀνδρῶν οἰκέουσι ἐν αὐτῇ τοῖσι οὐνοῖμα
10 Γαράματις ἐστὶ, ἔθνος μέγα ἰσχυρὸς· οἱ δὲ τὸν ἀλῶ-
γλῶν ὅπτι φορέοντες, ἔτι καὶ σπείρονται. σκυπμῶτα ποτὶ
ἐστὶ ἐς τὰς Λωπφάγους· ἐκ τῆς τελευτῆς ἡμερέων ἐς
αὐτοὺς ὁδὸς ἐστὶ ἐν τοῖσι καὶ οἱ ὀπισθοδρομοὶ βόες γίνονται.
ὀπισθοδρομοὶ τὸ ἔχει τὸ δὲ εἶσι· τὰ κέρεια ἔχουσι κεκυ-
φῶτα ἐς τὸ ἔμπροσθεν. ἔχει τὸ τοῖσι αἰαχῶρεον-
τες, νέμον· ἐς γὰρ τὸ ἔμπροσθεν ἐκ οἰκίῃ τε εἰς, τρω-
εμβάλλοντων ἐς τὸ γλῶν τὸ κέρειον. ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἔχει
φέρουσι τῷ ἄλλων βοῶν ὅτι μὴ τῶν, καὶ τὸ δέρμα ἐς
παχύτητα τε καὶ τείφειν. οἱ Γαράματις τὸ ἔτι τοῖσι
20 Τρωγλοδύτας Αἰθίοπας διδρῶσι τοῖσι τελευτῶ-
ποισι, οἱ γὰρ Τρωγλοδύται Αἰθίοπες πόδας τὰ χεῖρας
ἀνδρῶν πᾶντων εἰσι, τῷ ἡμῶς πῆρι λόγῳ δὲ πο-
φρομῶδες ἀκρόμην. σιτεύονται τὸ οἱ Τρωγλοδύται
ὄφεις καὶ σαύρες, καὶ τὰ τοῖσι τῷ ἔρπει τῷ γλῶσ. τὸ πᾶν
ἐν τῇ ὁδοῦ καὶ ἀπὸ παρῶν οἰκίμασι, ἀλλὰ τε-
φύλασι, κατὰ τὴν αἰνυκτερίδες. Ἀπὸ τῆς Γα-
ματιῶν δι' ἀλλέων δέκα ἡμερέων ὁδὸς, ἀπὸς ἀλός τε
καλῶνός, καὶ ὕδωρ, καὶ ἀνδρῶν ποτὶ αὐτὸν οἰκέουσι,
τοῖσι οὐνοῖμα ἐστὶ Ἀτλαντες· οἱ αἰώνιοι εἰσι μέντοι 178
30 ἀνδρῶν τῷ ἡμῶς ἰδρῶν. ἀλέσι μὲν γὰρ σπῆι ἐ-
στὶ Ἀτλαντες οὐνοῖμα, ἐν τῇ ἐκείνῳ αὐτῶν οὐνοῖ-
μα ὁδοῦν κέεται. οὗτοι τῷ ἡλίου ὑπερβάλλοντι κατ-
αρῶνται, καὶ τὸς τῶν τοῖσι πᾶν τὰ αἰσχυρὰ λυσιδο-
ρεῖνται, ὅτι σφέας καὶ ὅπτι τείβει, αὐτοὺς τε τὰς ἀν-
θρώπων, καὶ τὸ ὅχῳ αὐτῶν. μετὰ τὸ δι' ἀλλέων δέ-
κα ἡμερέων ὁδὸς, ἀπὸς καλῶνός ἀλός, καὶ ὕδωρ, καὶ ἀν-
δρῶν ποτὶ αὐτὸν οἰκέουσι. ἔχειται τὸ τῶ ἀλός πύπτου
ἔρος τῷ οὐνοῖμα Ἀτλας· ἐστὶ τὸ τῶν καὶ κυκλωτέρως
πᾶν τῇ. ὑψηλὸν τὸ ἔτι δὴ τι λέγει· ὡς τῷ κορυφῆς
40 αὐτῶν ἐκ οἰκίῃ τε εἰς ἰδέα. ὁδοῦν γὰρ αὐτῶν δὲ πο-
λείπειν ἔφεα ἔτε γέρεος ἔτε χεῖρῶν. τὸ τοῖσι αὐτῶν
ἔραϊς λέγουσι οἱ ὅπτι χεῖρῶν εἰς. ὅπτι τῶν τῶ ἔρεος
οἱ ἀνδρῶν εἰσι ἐπὶ πᾶν οἱ ἐχόντες· καλέονται γὰρ
δὴ Ἀτλαντες. λέγουσι τὸ ἔτε ἔμφυχον ὁδοῦν σιτέ-
εα, ἔτε εὐπνία ὄραν. Μέχρι μὲν δὴ τῆς Αἰγίλων
τῶν τῶν, ἔχω τὰ οὐνοῖμα τῷ ἐν τῇ ὄφρῳ καπι-
κηλῶν κατὰ λέξαι· τὸ δὲ δὲ τῶν τῶν, ἐκείνῳ δὲ καί

1 Agger. Paulo post ipse tumulum vertit. 2 Nam omnibus quidem simul nomen est Atlantes. Id est, commune quidem uni-
uersæ genti nomen est Atl.

δι' ὧν ἡ ὀφρύς μέλει Ἡρακλήων σπηλέων, καὶ δὲ
 ἔξω Λευπέων. ἔστι δὲ ἄλλος τε μέταλλον ἐν αὐτῇ
 Διὰ δὲ καὶ ἡμερέων ὁδοῦ, καὶ αἱ θέρποι οἰκέοιτες
 τὰ δὲ οἰκία πούτοις πᾶσι ἐκ τῶν ἀλίνων χόοιθρων
 οἰχοδομέσται. ταῦτα γὰρ ἡδὴ τῆς Λιβύης αἰομ-
 βροῖσι. οὐ γὰρ ἡδυνάτατο μῦναι οἱ τοῖχοι εἰόντες
 ἀλλιοι, εἴθε. ὁ δὲ ἄλλος αὐτοῖσι καὶ λυχὸς καὶ πορ-
 φύρεος δὲ εἶδος ὀρύσσεται. ἡ δὲ τῆς ὀφρύς
 ταύτης, δὲ πρὸς νότον καὶ μεσόγαλαι τῆς Λιβύ-
 ης, ἔρημος καὶ αὐτοῖς καὶ ἀθροῖς καὶ αἰομβροῖς καὶ
 ἄλλοις ἐστὶ ἡ χώρα· καὶ ἰκμάδος ἐστὶ ἐν αὐτῇ οὐ-
 δέν. Οὕτω μὲν μέλει τῆς Τριτωνίδος λίμνης
 ἀπὸ Αἰγυπτοῦ νομάδες εἰσὶ κρεοφάγοι τε καὶ γα-
 λακτοπόται Λίβυες· καὶ σπηλέων τε βοῶν οὗτοι
 γλόμφοι, δὲ πρὸς ὁδὸν Αἰγυπτίους, καὶ οὐ τρέ-
 φοντες. βοῶν μὲν νυν σπηλέων οὐδὲ αἱ Κυρηναί-
 ων γυνῆες διακρίσιν πατέεσθαι, Διὰ τὴν ἐν Αἰ-
 γυπτῷ ἴσιν, ἀλλὰ καὶ ἡγετίας αὐτῇ καὶ ὁρᾷς ὅτι τε-
 λέοισι· αἱ δὲ τῶν Βαρυχίων γυνῆες ὁδὸν ὡς
 πρὸς τῇσι βοῶσι γάλοισι. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω ἐ-
 χει. Τὸ δὲ πρὸς ἐσπέρας τῆς Τριτωνίδος λί-
 μνης οὐκ ἐν νομάδες εἰσὶ Λίβυες, ὁδὸν νόμοισι πῶ-
 σι αὐτοῖσι χροῖοι μὲν, ὁδὸν κατὰ τὰ παλαιὰ ποι-
 εῦτες οἷον περὶ οἰνομάδες ἐώησιν ποιέειν. οἱ γὰρ
 δὴ τῶν Λιβύων νομάδες, εἰ μὲν πόμυτες, οὐκ ἔχω
 ἀτρεκέως τῷ τοῖσι· ποιεῖσι δὲ αὐτῶν συχιοὶ
 τοιάδε. τῶν παλαιῶν τῶν σφετέρων, ἐπεὶ τε βλα-
 στεῖα γίνονται, οἱ σὺν τῇ παλαιᾷ τῇσι καὶ οἱ τῇ-
 σι χρυφῇσι φλέβας· μετεξέτεροι δὲ αὐτέων, καὶ
 ἐν τοῖσι κρεοφάγοις, τῷ δὲ εἵνεκα, ὡς μή σφεας ἐς
 τὸν πῶτα χρόνον καταρρέον φλέγμα ἐκ τῆς κε-
 φαλῆς δηληται. καὶ Διὰ τὸ σφεας λέρουσι
 ὅτι ὑγροτάτοις. (εἰσὶ γὰρ ὡς ἀληθέως οἱ Λίβυ-
 ες αἱ θέρπων πόμυται ὑγροτάτοι, τῶν ἡμεῖς ἴ-
 δμεν· εἰ μὲν Διὰ τὸ, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἶπαι,
 ὑγροτάτοι δι' ὧν εἰσι) ὡς δὲ καί οἱ τὰ παλαιὰ
 πασμοῖς ἐπιγίνονται, ὅτι δὴ τῇσι σφί· τρε-
 γου γὰρ οὐρεν σπείσαντες ῥύονταί σφεας. λέγω δὲ
 τὰ λέρουσι αὐτοῖς Λίβυες. Οἰσὶα δὲ τοῖσι νομά-
 εἰσι αἱδε. ἐπεὶ τῷ ὡς ἀπάρξων τῷ κτῆνος, ῥί-
 πείσιν ἡ δὲ δόμον. τῷ δὲ ποιήσαντες, ἀποτρέ-
 φουσι τὴν αὐχὴν αὐτῶν. θύουσι δὲ ἡλίω καὶ σελεύῃ μένοι-
 σι. τῷ τοῖσι μὲν νυν πόμυτες Λίβυες θύουσι ἀτρεκέως
 πρὸς τὴν Τριτωνίδα λίμνην νέμοντες, τῇ Ἀθηνᾷ
 μάλα. μὲν δὲ, τῇ Τριτωνί καὶ τῇ Ποσιδίῳ.

autem id supercilium ad columnas vs-
 que Herculeas, atque ulterius. Intra
 quod est salis metallum, *id est, effusio*,
 decem dierum itinere, & homines in-
 colentes, qui domicilia sua faciunt ex
 micis salis. isti enim iam tractus Libyæ
 vacant imbribus. nam si plueret illic,
 non possent manere parietes³ salis. Su-
 pra autem hoc supercilium, austrum
 versus ac mediterranea Libyæ, deserta
 iam plaga est, & sine aqua ferisque, si-
 ne pluuiæ ac lignis, omni prorsus hu-
 more vacans. Ita ab Ægypto ad Tri-
 tonidem paludem, ⁴ pastoritii Libyes
 sunt carne victitantes ac lacte, nihil vac-
 cinum gustantes, quia nec Ægyptii gu-
 stant suem, nec alentes quidem vac-
 cam. Sed nec Cyrenææ feminæ⁵ feri-
 re sibi fas putant, ob Isidem quæ est in
 Ægypto, cui etiam ieiunia & dies festos
 studiose agunt. At mulieres Barcææ nō
 modo gustu vaccinæ carnis, sed etiam
 suillæ abstinent. Atque hæc quidem ita
 habent. Ad occasum vero Tritoni-
 dis paludis iam non sunt ⁶ pascuales Li-
 byes, neque eisdem moribus vrentes,
 neq; idem circa infantes quod pascua-
 les solent, factitantes. Nam Libyum
 qui pastores sunt plerique hoc faci-
 unt, an omnes, non queo pro certo di-
 cere. Vbi filii ipsorum quadrimi effecti
 sunt, venas verticis illorum lana succi-
 da inutunt, nonnulli venas temporum:
 eam videlicet ob causam ne villo vn-
 quam tempore phlegma, *id est, pituita*,
 defluens è capite, officiat. eaque de re
 sciunt esse optima valetudine. Et sunt
 reuera Libyes inter omnes quos nos
 nouimus homines saluberrimo corpo-
 re: incertum mihi an ob hanc causam,
 certe optima valetudine sunt. Quod si
 pueris inurendis spasmus existat, inue-
 ta est ab eis medicina. vrina enim h' rei
 aspersa eos liberant. Ea autem refero
 quæ ipsi Libyes narrât. Porro sacrifi-
 cia apud ⁷ pastoritios Libyes talia sunt:
 Vbi pro primitiis aurem pecudis præ-
 ciderunt, eam supra domum abiiciunt:
 hoc acto, ceruicem eius auertunt. Solis
 autem omnium deorum immolant So-
 li & Lunæ. & his quidē vniuersi Liby-
 es sacrificant: at qui circa Tritonidē pa-
 ludē incolunt, etiā Mineræ Tritoniq;
 ac Neptuno: sed Mineræ præcipue.

1 Fodina, 2 Grumis 3 Post Salis, *addo*, Ibi autē & albus & purpureus sal effoditur. 4 Nomades Libyes sunt, qui car-
 ne & lacte vescuntur, sed ab usu vaccarum abstinent sicut & Ægyptii, siueque non alunt. 5 Suspecta est h' vox Græca. 6 No-
 mades Libyes, 7 Nomades. Sic & in sequentibus pro pastorales.

CLXXXIX A quibus Libybus Græci vestem & ægidas simulacrorum Mineræ mutuati sunt, præterquam quod ægides apud Libyes, & pendentes ex eis fimbriæ non sunt serpentes, sed è loris factæ: cetera vero omnia ad idem exemplar efficta sunt: nomine quoque ipso testificante venisse ex Libya Palladiorum stolam. Quippe Libyssæ mulieres super vestem amiciuntur nudis ægeis, *id est, caprinis pellibus non villosis*, fimbriatis, ac rubrica delibutis, à quibus ægeis, *id est, caprinis pellibus*, ægidas denominauere Græci. Quinetiam hinc primum mihi videtur eiularus in templis extitisse, quod eo Libyssæ mulieres vehementer vtuntur ac belle. Et à Libybus quadriugos equos iungere Græci didicere. Sepeliunt autem pastorales Libyes defunctos vt Græci, præter Nasamones, qui illos sedentes sepeliunt, obseruantes vt dum quis cœpit agere animam, cum sedentem constituent, ne supinus expiret. Domicilia eorum sunt virgultis compacta, suspensis circa lentiscos, & ea quoquouerfus versatilia. Et isti quidem talibus vtuntur moribus. **CXC** Contingunt autem hos ab ² orientali parte Tritonis fluminis ii Auses qui sunt aratores: ³ qui vero Libyes domos possidere consueuerunt, iis nomen impositum est Maxyes, qui dextram capitis partem comatam gestant, sinistram radunt, corpus minio tingunt, asserentes se à Troianis esse oriundos. Regio autem hæc & reliqua ad occidentem vergens, multo frequentior est feris syluisque quam regio pastoralium. Nam quæ ad auroram respicit, quam pastorales incolunt, Tritone flumine tenus & depressa est & arenosa: hinc deinceps quæ aratorum est, vesperam spectans, montana valde est ac nemorosa, ferisq; frequens. Siquidem apud hos & serpentes sunt supramodū grandes ac leones, elephantantes quoque & vrsi, & aspidēs, & asini cornibus præditi. Et ⁴ cynocephali, *id est, capita canina habentes*, & acephali, *id est, non habentes capita*, qui in pectoribus oculos habent, vt Libyes memorant: necnon viri feminæque agrestes, & aliæ permultæ feræ haud cmentitæ. **CXCI** Quorum nihil apud pastorales est, sed alia, veluti pygargi, & capræ, & bubali, & asini, non illi quidem cornua habentes, sed alii impotē: nunquam

Τὴν δὲ αῖψα ἐδῆται καὶ αἱ ἀγρίδας τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηνᾶς ἐκ τῶν Λιβυσέων ἐποίησαν τοὶ Ἕλληνες. πλεὺς γὰρ ὅτι σκυτίνη ἡ ἐδῆς τῶν Λιβυσέων ἐστὶ, καὶ οἱ θύσανοι οἱ ἐκ τῶν ἀγρίδων αὐτῇσι, οὐκ ὀφίεις ἐσσι, ἀλλὰ ἰμαδύνιοι· τὰ δὲ ἄλλα πλεῖστα κατὰ τοῦτο ἐσταλται. καὶ δὴ καὶ ποιῶμεν κατηγάρρει ὅτι ἐκ Λιβύης ἦκει ἡ σολή τῶν Παλλασδίων. ἀγρίδας γὰρ περὶβάλλονται φίλας περὶ αἰγίαν εἰ τὴν ἐδῆτα θύσανα καὶ αἱ Λίβυσσαι, καχευμένιας ἐρῶντες αὐτά. ἐκ δὲ τῶν ἀγρίων πούτεον ἀγρίδας οἱ Ἕλληνες μετωνόμασαν. δοκέει δ' ἔμοιγε καὶ ὁ λολυγὴ ἐν ἱεροῖσι σιθαῦτα περὶ τὸν θῆραν. καὶ τὰς γὰρ ταύτης χρέωνται καλῶς αἱ Λίβυσσαι. καὶ τίς τις ἰσχυρὸς ζῶντων καὶ τῶν Λιβύων οἱ Ἕλληνες μεμαθήκασι. Θάπλουσι δὲ τοὺς ἀποθνήσκοντας οἱ Νομάδες, κατὰ τὸν οἱ Ἕλληνες, πλεὺς Νασαμόνων. οὗτοι δὲ κατημύοις θάπλουσι, φυλάσσοντες, ἐπεὶ αὐτῶν τὴν ψυχὴν, ὅπως μὴ κατὰ τοὺς, μὴ δὲ ὕψις ἀποθαίεσται. οἰκήματα δὲ σύμπληκτα ἔξ ἀνθράκων ἐπερμύων περὶ σχοίνοισι ἐστὶ, καὶ ταῦτα περὶ φορητά. νόμοισι μὲν ποιῶντο οὗτοι χρέωνται. Τὸ δὲ πρὸς ἐσπέριν τῆς Τείωνος ποταμοῦ, Αὐσέων ἔχονται θροτήρες ἡδη Λίβυες, καὶ οἰκίας νομίζοντες ἐκτῆσθαι, τοῖσι οὐδ' ὅμοια κέεται Μάξυες· οἱ τὰ ἐπιδεδία τῶν καφαλέων κηρύσσουσι, τὰ δὲ ἐπαιετὰ κείρουσι. ὃ δὲ σῶμα μίλτω χεῖνται. φασὶ δὲ οὗτοι (εἴ) τῶν ἐκ Τείωνος ἀνδρῶν. ἡ δὲ χώρα αὕτη τε καὶ ἡ λοιπὴ τῆς Λιβύης ἡ πρὸς ἐσπέριν, πολλὰ θηριώδη τε καὶ δασυτέρη ἐστὶ τῆς τῶν Νομάδων χώρας. ἡ μὲν γὰρ δὴ πρὸς τὴν ἡδ' τῆς Λιβύης, πλεὺς οἱ Νομάδες νέμοιοι, ἐστὶ λαπεινὴ τε καὶ φαμμόδης, μέλει τῆς Τείωνος ποταμοῦ. ἡ δὲ ἀπὸ πύτου ὃ πρὸς ἐσπέριν, ἡ τῶν θροτήρων, ὁρεινὴ τε καὶ ἄρτα καὶ δασύα καὶ θηριώδης. καὶ γὰρ οἱ ὀφίεις οἱ ὑπερμεγάρητες, καὶ οἱ λέοντες κατὰ τοὺς τοὺς εἰσι, καὶ οἱ ἐλέφαντες τε καὶ ἄρκτοι, καὶ ἀσπίδες τε καὶ ὄνοι οἱ τὰ κέραι ἔχοντες· καὶ οἱ κυνοκέφαλοι, οἱ δὲ αὐτῶν τοῖσι γῆθησι ἰδὺς ὀφθαλμοῖς ἔχοντες (ὡς δὲ λέγεται γὰρ ἀπὸ Λιβύων) καὶ ἀνέμοιοι ἄνδρες, καὶ κυνοκέφαλοι ἀγριοὶ, καὶ ἀπὸ πολλὰ θηρία ἀκατάφυτα. Κατὰ τὴν Νομάδας δὲ ἐστὶ τὰ τέων ἐδῆν, ἀλλ' ἀπὸ τὰ δὲ πύγαρροι, καὶ ζορκάδες, καὶ βομβάδες, καὶ ὄνοι οὐκ οἱ τὰ κέραι ἔχοντες, ἀλλὰ ἄλλοι ἄποιοι (οὐ

¹ *Id est, simulacrorum Minerva.* dicit enim Herodotus κατὰ τὴν quod dixerat τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηνᾶς. ² Occidentali ³ *Lectionem sequitur videtur diversam ab ea qua est in vulg. edit.* ⁴ *In vulg. Gr. edit. Cynocephalorum tantum sit mentio, sed quidam vet. codices pro κυνοκέφαλοι habent ἀκίφαλοι, hoc modo, καὶ οἱ ἀκίφαλοι οἱ ἐν τοῖς γῆθησι εἰσι.*

γὰρ δὴ πίκεσι) καὶ ὄρυες, (τῶν κατὰ κέρα τοῖσι
 Φοίνιξι οἱ πηχεὶς ποιεῖνται· μέγας δὲ ὁ θείον
 τῆτο κατὰ βουῶν ὅτι) καὶ βοσκεία, καὶ ὕαιαι, καὶ
 ὕειρες, καὶ κελιοὶ ἀγριοί, καὶ δίκτυες, καὶ θάδες, καὶ
 πῶν θηρές, καὶ βόρυες, καὶ κεχάδειλοι ὅσον τι περὶ
 πηχεὶς χερσὶν ἰ. τῇ σαύρησι ἐμφερέσονται· καὶ τρυ-
 γοὶ κατὰ γαί, καὶ ὄφεις μικροί, κέρως ἐν ἑκάστῳ ἐ-
 χοῦτες. Ἰαυτὰ τε δὴ αὐτῇ ὅτι θεία, καὶ ἄφ' τῇ
 ἄλλῃ, πλὴν ἐλαφου τε καὶ ὕος ἀγρίου. ἐλαφος δὲ
 καὶ ἀγριος ἐν Λιβύῃ πάμπαν οὐκ ἔστι. μυῶν δὲ
 θύρα τε καὶ αὐτῇ ὅτι· οἱ μὲν, διποδὲς καλεῖνται·
 οἱ δὲ, ζῆρες· (ὁ δὲ οὐνομα τῆτο ἔστι μὲν Λιβυ-
 κὸν, διώεται δὲ κατ' Ἑλλάδα γλώσσῃ, βοιωτοί)
 οἱ δὲ, ἐχίνες. εἰσὶ δὲ καὶ λαλαίοντες Σιλφίῳ γινόμε-
 ναι, τῇσι Ταρτησίῃσι ὁμοίωται. Ἰσαῖα μὲν
 νῦν θεία ἢ τῶν Νομάδων Λιβύων γῆν ἔχει, ὅσον ἡ-
 μῖς ἰσχυροῖντες, ὅτι μακρότατον οἰοῖτε ἐχθρόμεθα
 ἐχέειν. Μαζύων δὲ Λιβύων Ζαυέες ἔχον-
 ται, τοῖσι αἰ γυναικες ὡς οὐχὺς παρὰ ἄρματα ἐς τὸν
 πόλεμον. Τούτων δὲ Ζύγαιτες ἔχονται, ἐν τοῖ-
 σι μέλι μὲν πολλόν, μέλισσαι καὶ περὶ αἴζονται, πολ-
 λὰ δὲ ἐπὶ πλέον λέγεται δημιουργοὺς αἰδρας ποιε-
 ειν. μιλποῦται δὲ ὧν πῶντες οὐπι, καὶ περὶ φά-
 γοισι. οἱ δὲ σφι ἄφθοιοι, ὅτι ἐν τοῖσι οὐρεσι γίνον-
 ται. Κατὰ πύτους δὲ λέγεται Καρχηδόνιοι κέ-
 σθαι ἡσὶν τῇ οὐνομα εἰς Κύρανιν. μῆκος μὲν, διη-
 χσίων σαδίων, πλάτος δὲ, τεινὸν, ἀφ' ὧν οὐκ ἔστι
 ἡπίερον· ἐλαφὸν τε μετὰ καὶ ἀμπελίων. λίμναι
 δὲ αὐτῇ εἰς, ἐκ τῆς αἰσάρηνοι τῇ ὅτι χωρί-
 ων, πῶντο ὁρίων καὶ χελιδνοῖσι πίσι, ἐκ τῆς ἰ-
 λυος φῆγμα ἀναφέρεισι χρυσόν. Ἰαυτὰ εἰ μὲν ὅτι
 ἀληθῆς, οὐκ οἶδα, τὰ δὲ λέγεται γράφω. εἴη δὲ
 αὐτῶν, ὅτι καὶ ἐν Ζακύνθῳ ἐκ λίμνης καὶ ὕδα-
 τος ὥσπερ αἰσάρηνοι αὐτῶν ἐγὼ ὤρεον. εἰσὶ
 μὲν καὶ πλεῖν αἱ λίμναι αὐτῇ· ἡ δὲ ὧν μεγί-
 στη αὐτῶν, ἐξ ὁδοῦ καὶ ποδῶν πῶντι, βαρὺς δὲ,
 διόρυγος ὅτι· ἐς αὐτὴν καὶ τὸν καπεῖσι, ἐπ' ἄκρῳ
 μυρσίνῳ παρὰ δὲ ἄντας, καὶ ἐπὶ αἰσάρηνοι
 τῇ μυρσίνῃ πίσι, ὁ δὲ μὲν μὲν ἔχουσιν ἀσφάλ-
 του, τὰ δὲ ἄλλα, τῆς Πιερίης ὥσπερ αἰσάρηνοι. ἐς
 χέροις δὲ ἐς λακκὸν ὁρωρυγμὸν ἀνχού τῆς λί-
 μνης. ἐπεὶ δὲ ἀφ' ὧν οὐκ οὐκ οὐκ, οὐτὼ ἐς τοὺς
 ἀμφοτέρας ἐκ τῆς λακκῆς καταχέουσι. ὅ, π δὲ αὐ-
 ἐς πῆξι ἐς τὴν λίμναι, ὡς γὰρ ἰόν, αἰσάρηνοι
 ἐκ τῇ θαλάσῃ. ἡ δὲ ἀπέχει ὥς τὸ σπέρμα
 ἀφ' ὧν τῆς λίμνης. οὐτὼ ὧν καὶ τὰ σπέρμα τῆς νήσου

enim bibunt. & oryes, quibus vinales
 palmae pro cornibus fiunt. (huius feræ
 magnitudo est ad æquiparationem bo-
 vis) & ballaria, & hyænx, & hystriches,
 & arietes agrestes, & didyces, & thoës,
 id est, ex hyæna & lupo geniti, & pantheræ,
 & bores, & crocodili tricubitali ad su-
 mum magnitudine, terrestres, lacertis
 affimiles, & struchi subterranei, & ser-
 pentes pusilli cū singulis cornibus. Hæ
 sunt illic feræ, & item ceteræ quæ alibi,
 præter ceruū & aprum. ceruus enim &
 aper prorsus in Libya nullus est. Sunt i-
 bidem quoq; tria murium genera, quo-
 rum alii bipedes vocantur, alii zegeri-
 es, Libyca lingua (quod in Græca pol-
 let idem quod βουνοί, id est, colles) alii,
 echines. Sunt præterea mustelæ quæ
 in Silphio nascuntur, murænis similli-
 mæ. Tot habet feræ Libyū pastoralium
 regio, quantum nos maxime scruta-
 ndo longissime inuestigare potui-
 mus. Maxyū autem Libyū con-
 fines sunt Zabeces, vbi feminæ auri-
 gantur currus in bellum. His finitimi
 sunt Zygantes, vbi magnam vim mel-
 lis apes conficiunt, sed multo plus opi-
 fices viri facere dicuntur. omnes autem
 minio inficiuntur, ac simiis vescun-
 tur, quarum affatim gignitur iis qui in
 montibus degunt. Iuxta hos aiunt
 Carthaginenses sitam esse insulam no-
 mine Cyranin, ducentorum stadiorum
 longitudine, arctam latitudine, in quā
 transiri è continente potest, oleis re-
 fertam ac vitibus. Et in ea esse lacum
 vnde virgines indigenarum pennis vo-
 lucrū pice illitis ramenta auri refe-
 runt è limo. Hæc an vera sint haud e-
 quidem scio, sed quæ narrantur scribo.
 Fuerit autem totum, vt ipse ego in
 Zacyntho vidi picem è lacu referri.
 Sunt eo loci complures lacus, quorum
 qui maximus, septuaginta quoquouer-
 fus pedū est, altitudinis duūm passuū.
 in hunc virgines contū, cuius in summi-
 tate myrtus alligata est, demittunt, de-
 inde referunt myrto picem, odorē qui-
 dem asphalti habentem, sed cetera præ-
 stantiorē pice Pieria: eamque in scro-
 bem quam iuxta lacū foderunt, effun-
 dunt, & vbi multū illius aggescerunt, ita
 è scrobe in amphoras trāsfundūt. Quic-
 quid autem in lacū decidit, id sub ter-
 rā means redditur in mari, quod à lacu
 quatuor stadiis abest. Ita quæ de insula

CXCIII

CXCIV

CXCv

180

1 Ad quarum cornua Phœnices cubitos mensuras faciunt. Id est, Phœnices suas mensuras dictas Cubitos illarum cornibus ma-
 gnitudine faciunt pares. Fortasse tamen & alius sit sensus. 2 Terrestris similes. 3 Zaueces, 4 Fieri autē possit vt id omnino
 ita se habeat, quum ipse viderim etc. 5 Conspicitur. Vel, apparet.

CXCVI adiacenti Libyæ dicuntur, consentanea sunt veritati. Aiunt præterea Carthaginenses, locum esse Libyæ extra columnas Herculis habitatum hominibus: eo quoties ipsi applicuere, se merces è nauibus exponere, easque in crepidine terræ deinceps collocare: tum conscensis nauibus fumum excitare: fumo autem conspecto, indigenas ad mare contendere: dehinc auro pro mercibus deposito, ¹ rursus illinc abscedere, sed non extra conspectum: tum se illinc è nauibus egressos *pretium* considerare, & si dignum mercibus ² videatur, eo sumpto abire: sin minus, conscensis iterum nauibus confidere. illos vero accedentes, plus auri ad id quod deposuerunt addere, donec ³ persuadeant. Neutros autem alteris iniuriam inferre: ⁴ neque aut se contingere merces priusquam ipsi sumpserint aurum. Atque hi sunt Libyum quos nominare possum. quorum plerique neque tunc de rege Medorum curabant quicquam, neque nunc curant. De qua regione eatenus queo dicere, à quatuor eâ nationibus (quantum nos scimus) & non à pluribus incolli: quarum duæ sunt indigenæ, totidem non indigenæ. Indigenæ quidem, Libyæ atque Ethiopes: quorū alteri ad aquilonem Libyæ, alteri ad austrum incolunt: aduenæ vero, Phœnices & Græci.

CXCVII Neque vero videtur mihi bonitas Libyæ terræ cum bonitate Asiæ atque Europæ comparanda, præter vnam Cinyperem, quæ tellus fluuio cognominis est. Hæc autem optimæ cuique telluri par est prouentu fructus cerealis: omnino eeteræ Libyæ. Est enim pulla & vda fontibus, ac secunda siccitatis aeris: ac ne imbre quidem, qui sit vehementior, læditur. nam in eo tractu Libyæ pluit. Ex prouentibus autem fructuum terræ, totidem mensuræ illic quot è Babylonica tellure percipiuntur. Bonum solum & illud est quod Evesperitæ colunt. nam quoties id eximie seipsum vbertate superat, centuplum reddit: at illud Cinyperem, circiter trecenta.

CXCIX Porro Cyrenaica regio quæ huius Libyæ editissima est, quam pastores incolunt, tres in se ⁶ plagas continet admiratione dignas. Primam, quæ maritima est, quod in ea iam fructus maturi metuntur vindemianturque: his compositis, in plaga quæ supra mari-

ἡ ἐπὶ Λιβύῃ κειμένης εἰκότα ὅτι ἀληθινή. Λέγονται δὲ καὶ τὰς Καρχηδόνιοι, εἰ τῆς Λιβύης χώρῳ τε καὶ ἀνθρώποις ἐξω Ἡρακλήων στήλων καὶ οἰκηλῶν, ἐς τὸς ἐπεὶ ἀπὶ κωνται καὶ ἐξέλωνται τὰ φορτία, γίνεσθαι αὐτὰ ἐφεξῆς τῷ κυματῶνι, ἐσθλότες ἐς τὰ πλοῖα, τύφειν καπνόν: τὸς δὲ ὅπτι χωρίους, ἰδδιδόμενους τὸ καπνόν, ἵεναι ὅτι τὴν θαλάσσαν καὶ ἐπειτα αὐτὴ τῶν φορτίων χρυσὸν πέναι, καὶ ὅσα αὐτὴν ὁρῶντες πρὸς τὸν τῶν φορτίων. τὸς δὲ Καρχηδονίους ἐκβαλεῖν, σκέψασθαι. καὶ ὡς μὲν φαίνεται σφί' ἀξίος ὁ χρυσὸς τῶν φορτίων, ἀνελόμενοι ἀπαλλάσσονται: ὡς ἢ μὴ ἀξίος, ἐκβαίτες ὅπισθεν ἐς τὰ πλοῖα κατέαται: οἳ δὲ, πρὸς τὸν ἄλλον πρὸς ὧν ἐπὶ καὶ χρυσὸν, ἐς οὗ αὐτὸν πείθωσι. ἀδικεῖν δὲ ὅσδε τέρας: οὐτε γὰρ αὐτοὶ τῷ χρυσοῦ ἀπείσασθαι πρὶν αὐτοὶ ἀπισωκίη τῇ ἀξίῃ τῶν φορτίων, ἢ τὸ ἐκείνοις τῶν φορτίων ἀπείσασθαι πρὸς τὸν ἄνθρωπον: οὐτοὶ μὲν εἰς τὸς ἡμεῖς ἔχομεν Λιβύῃ ὀνομάσθαι: καὶ τοῦτο οἱ πολλοὶ βασιλῆος τῶν Μήδων οὐτε πινύ οὐτε τότε ἐφρόντιζον ὅσδε. τοῦτον δὲ ἐπὶ ἔχω εἰπεῖν περὶ τῆς χώρας ταύτης, ὅτι τέσσαρα ἔθνη ἀνέμειται αὐτῇ, καὶ ἡ πλεονέχων, ὅσων ἡμεῖς ἰδόμεν: καὶ τὰ μὲν δύο, αὐτόχθονα τῶν ἐθνέων, τὰ δὲ δύο, οὐ. Λίβυες μὲν καὶ Αἰθίοπες, αὐτόχθονες: οἱ μὲν, τὰ πρὸς βορέα, οἳ δὲ, τὰ πρὸς νότον τῆς Λιβύης οἰκόντες: Φοίνικες δὲ καὶ Ἕλληνες, ἐπὶ τῇ ὁδῷ. Δοκέει δὲ μοι οὐδὲ ὅσον τὴν εἰσάγει τῇ Λιβύῃ ἀποδομένη, ὥστε ἡ Ἀσίῃ ἢ Ἑυρώπῃ παραβληθῆναι, πλεονέχων Κίνοπος μοῦνης. ὁ γὰρ δὴ αὐτὸ οὐνοῦμα ἢ γῆ τῶν ποταμῶν ἔχει. αὐτὴ δὲ ὁμοίῃ τῇ ὁρίῃ γαλῶν, Δήμητρος καρπὸν ἐκφέρειν: ὅσδε οἶκε ὅσδε τῇ ἄλλῃ Λιβύῃ. μελέγας τε γὰρ ὅτι, καὶ ἐπὶ δὲ πίδαξι. καὶ οὐτε αὐχμοῦ φρονήζουσα ὅσδε, οὐτε ὁμοῖον πλεονέχων ποιδῶσα, δεδήληται. ὕεται γὰρ δὴ ταῦτα τῆς Λιβύης. τῶν δὲ ἐκφορέων τῶν καρποῦ ταῦτα μέτρα τῇ Βαβυλωνίων γῇ κατέσταται. ἀγαθὴ δὲ γῆ καὶ τὴν Εὐερεῖται νέμονται. ἐπὶ ἑκατοστὰ γὰρ, ἐπεὶ αὐτὴ ἐωυτῆς ἀεὶς ἀείκη, ἐκφέρει: ἡ δὲ ἐν τῇ Κίνοπῳ, ὅτι τεινεῖσα. ἔχει δὲ καὶ ἡ Κυρηναιὴ χώρα, εὐοῦσα ὑψηλοτάτη ταύτης τῆς Λιβύης τὴν οἱ Νομάδες νέμονται, τρεῖς χώρας ἐν αὐτῇ, ἀξίας θούματος. πρὸς τὴν γὰρ τὰ πρὸς θαλάσσια τῶν καρπῶν ὀργὰ ἀμῶσαι τε καὶ τρυφᾶσαι. τοῦτων δὲ συγκειρομένων, τὰ ὑπὸ τῇ θαλάσσῃ

1 Procul à mercibus retrocedere. Hic autem interpretis aliter legisse videtur, sed hanc lectionem καὶ ἔξω αὐτὸν πρὸς τὸν φορτίων ἀπὸ τῆς ἀξίας ἀποδομένην confirmant. 2 Videatur aurum, 3 Faciant illos acquiescere. Gall. Jusques à ce qu'ils les rendent contents. 4 Neque enim illos aurum attingere priusquam mercium pretio id æquauerint, id est, priusquam tam multum exhibuerint quantum mercium pretio respondeat, neque illos merces attingere, vel, contingere priusquam etc. 5 Nec quicquid omnino similis est reliquis Libyæ. 6 Sunt qui in Græco contextu pro χώρας legendū censuerunt, quæ lectione sequendo, aliter fuerit interpretandus hic locus.

καὶ ὅτι
καὶ τὴν
καὶ τὴν
καὶ τὴν

δίων χώρων τὰ μέσα ὄργα συγκομίζεσθαι, τὰ βου-
 ροὺς καλέοισι. συγκεκόμεσθαι τε δὴ ὁ μέσος καρ-
 πός, καὶ ὁ ἐν τῇ κατωτέρᾳ τῇ γῆς πεπαλιεταί τε
 καὶ ὄργα. ὥστε ἐκπέπται τε καὶ καταβέβρωται ὁ
 πρῶτος καρπός, καὶ ὁ τελευταῖος συμπαρῆναι-
 ται. οὕτω ἐπ' ὅκτω μῶνας Κυρηναίους ὁ πῶρ ἐπέ-
 χει. ταῦτα μὲν ἰὺ ὅτι ποσὺτον εἰρήστω. Οἱ δὲ
 Φερετίμης, Περσέων Πέρσαι, ἐπεὶ τε ἐκ τῆς Αἰγύ-
 πτου σαλόντες ὑπὸ Ἀρυαίδεω, ἀπῆκοντο ἐς τὴν
 Βάρκην, ἐπολιόρχεον τὴν πόλιν, ἐπαγγέλλομενοι
 ἐκδιδοῖναι τοὺς αἰτίους τῆς φόνου τῆς Ἀρκεσίλειω. τῷ
 δ', (ποῦ γὰρ ἡ δὲ πλῆθος μεταίτιον) οὐκ ἐδέχοντο
 τοὺς λόγους. ἐνθαῦτα δὴ ἐπολιόρχεον τὴν Βάρκην
 ὅτι μῶνας ἐνεία, ὀρύσσοντες τε ὀρύγματα ὑπό-
 γαμα, φέροντα ἐς τὸ τεῖχος, καὶ πρὸς βολὰς καρ-
 τεράς ποιδύμενοι. τὰ μὲν ἰὺ ὀρύγματα δὴ ἡ χαλ-
 κὴ αὐτῶρε, ὅτι χαλκὴ ἀσπίδι, ὡδὲ ὅτι φεραδὴς
 πρὸς φέρων αὐτὴν ἐν τῇ τῆς τεῖχος, πρὸς ἴσχε
 πρὸς δὲ ἀπὸ τῆς πόλιος. τὰ μὲν δὴ ἄλλα ἔσκε κωφὰ
 πρὸς ἀπὸ πρὸς ἴσχε, κατὰ τὴν ὀρυσσόμενα ἤχεσκε ὁ
 χαλκὸς τῆς ἀσπίδος. αἰτορύσσοντες δὲ αὐτῇ οἱ
 Βαρκαῖοι ἐκτεῖνον τῷ Περσέων τοὺς γεωργήσαντας.
 τῷ μὲν δὴ οὕτω ἔξδρέθη. ταῦτα πρὸς βολὰς
 ἀπεκρούοντο οἱ Βαρκαῖοι. Χρόνῳ δὲ πολλῶν
 τελευτῶν, καὶ πιπτόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, καὶ
 οὐκ ἦσαν. τῷ Περσέων, Ἀμασίς, ὁ στρατηγὸς τῆς
 πεζοῦ, μηχανάται ποιάδης· μαθὼν τῆς Βαρκαί-
 ος, ὡς κατὰ μὲν τὸ ἴχθυον οὐκ αἰρετοὶ εἶεν, ὅλα δὲ
 αἰρετοὶ, ποιεῖν τὰδε· νυκτὸς τὰ φερον ὀρύξας δρέ-
 νη, ἐπέτεινε ξύλα ἀθενέα ὑπὸ αὐτῆς· κατὰ
 πρὸς δὲ ὅτι πολλῆς τῷ ξύλων χροῦ γῆς ἐπεφό-
 ρησε, ποιεῖν τῇ ἄλλῃ γῇ ἰσὺ πεδόν. ἅμα ἡμέρῃ δὲ
 ἐς λόγους πρὸς πρὸς ἀλέετο τῆς Βαρκαίους· οἱ δὲ ἀ-
 πασῶς ὑπὸ κρυψαν, ἐς ὅσφι ἔαδε ὁμολογῆναι χρε-
 σάσαι. τὴν δὲ ὁμολογῆναι ἐποιεῖν τοιούτῳ πῶτα. ὅτι
 τῆς κρυπτοῦς τὰ φερον τὰ μιν οὐκ ὄρκα, ἔστ' αὖ ἡ γῆ
 αὕτη οὕτω ἔχη, μὲν δὲ ὄρκα κατὰ χώρην· καὶ
 Βαρκαίους τε ὑποτελέειν φάμα ἀξίην βασιλείας,
 καὶ Πέρσας μηδὲν ἄλλο νεοχμοῦν κατὰ Βαρκαίων.
 μετὰ δὲ τὸ ὄρκα, Βαρκαῖοι μὲν πρὸς δὲσαντες τοῦτοι-
 σοι, αὐτοὶ τε δὲ ἔχουσιν ἐκ τῆς ἀγέρας, καὶ τῷ πολέμιον
 ἔων παρῆναι ἐς τὸ τεῖχος τὸν βουλόμενον, ταῦτα
 λας πᾶσας αἰοῖζαντες. οἱ δὲ Πέρσαι κατὰ ἔρη-
 ξαντες τὴν κρυπτοῦ γέφυραν, ἔχον ἔσω ἐς τὸ τεῖ-
 χος· κατὰ ἔρηξαι δὲ τῶνδε εἵνεκα τὴν ἐποίησαν γέ-
 φυραν, ἵνα ἐμπειροχέοιεν, ταμῶντες τοῖσι Βαρκαί-
 οισι χρόνον μὲν αἰεὶ τὸ ὄρκα ὅσον αὖ ἡ γῆ μὲν

timam est, medios fructus legunt, quos
 bunos appellant: dum hi fructus ador-
 nantur, ii qui sunt in editissima plaga,
 coquuntur atq; maturescunt. Itaq; dum
 primi fructus bibuntur atq; eduntur, vl-
 timi aduenant. Atque hunc in modum
 ad octo menses perceptio fructuum
 Cyrenæos occupat. Hæc hætenus de
 his dicta sint. ¶ Persæ autem ad vlci-
 scendam Pheretimam ab Aryande mis-
 si, ex Ægypto Barcen peruenierunt, op-
 pidum obsederunt, missis illico qui de-
 nunciarent dedi autores necis Arcesi-
 lai. ¶ Eos oppidani, vt qui cædis omnes
 participes essent, in colloquium non ad-
 miserunt. Ita octo menses Barcen quū
 obsedissent Persæ, nono mense cuni-
 culos suffoderunt ad murum ferentes,
 & valida tormenta admouerunt. sed
 cuniculos quidem faber quidam æra-
 rius deprehendit æreo scuto, hunc in
 modum: Circumferens illud intra mu-
 rum, admovebat pauimento vrbis:
 quod vbicunque admovebatur alibi,
 illinc è solo nihil soni reddebatur: ad
 locum autem qui suffodiebatur, æs
 clypei resonabat. vbi è diuerso fodien-
 tes Barcæi, Persas suffosiores intereme-
 runt. Tormenta autem Barcæi ipsi re-
 pulsabant. Verum quum multum
 temporis contriuisent, & multi vtrin-
 que caderent, nec pauciores ex Persis,
 Amasis, dux peditatus, talem rem com-
 mentus est: Animaduertens Barceos
 vi non posse superari, sed dolo, latam
 fossam per noctem depressit, eiq; fragi-
 lia superstrauit ligna, & super ea hu-
 mum induxit, reddens solum cetero æ-
 quabile. simulatque illuxit, Barceos in
 colloquiū euocat. Illi libenter obtem-
 perauere, quod eis cordi erat ad pactio-
 nem deuenire. Pactiōe autem in hanc
 formulam iniierunt, ferientes fœdus su-
 per illam occultā fossam: vt quoad hu-
 mus ea ita se haberet, tamdiu fœdus in
 ea regione ratū foret, Barcæis, quod æ-
 quum foret se pensuros regi, & Persis, se
 nihil rerum nouarum aduersus Barceos
 esse molituros, promittentibus. Bar-
 cæi dehinc fœderibus freti, & ipsi ex vr-
 be prodibant, & ex hostibus cuicunq;
 libebat intrandi vrbē faciebant potesta-
 tē, patefactis omnibus portis. At Persæ
 rescisso ponte occulto in vrbem proru-
 perunt: ideo autem pontem quem fe-
 cerant resciderunt, vt fœdus soluerent
 quod cū Barcæis percusserant, tamdiu
 ratū fore fœdus quādiu maneret terra-

¶ Eorum oppidani, vt qui cæ. orationem non admiserunt. id est, eorum positioni non acquiescentes, vel, assensu non iunct.

CCII

ECI-1**CCIV**

CCV

10

20

30

40

1 Hos ex Ægypto ad regem transportarunt: rex autem Darius iis ad incol. *Legendo ἀνὰ ἄρουρας pro ἀνὰ ἄρουρας.* 2 Feliciter vitam finiuit. quum primum enim vltā Barc. in Ægypt. rediit, misere periit. 3 Vt enim diis odioſæ sunt inimicū acres hominū vltiones. Perinde ac si dicat, deos illi tam miserabile vitā exitum immiſſiſſe, odio proſequentes eam quā vſa fuerat in vltione ſumenda crudeliſſa et, ut & alia adeo atroces vltiones odio proſequi ſolent. Valla autem ſenſum inuenit.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΗΕΡΟΔΟΤΙ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ HALICARNASSEI

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΕΜΠΤΗ,

ἐπιγεγραμμένη

ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ.

HISTORIARVM LIBER

quintus, qui inscribitur

TERPSICHORE.

Γ' δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῇ Περσέων καταλθόντες ὑπὸ Δαρείου, τῷ ὁ Μεγάβαζος ἦρχε, πρῶτος μὲν Περσῶν ἑλλησποντίων, ὃν βαλομένους ὑπὸν ἑλῆς Δαρείου, κατεστρέψαντο, διεσπέντας πρῶτον ἐπὶ τῷ Γαμόνῳ ῥηχέως, οἳ γὰρ ὦν ἀπὸ Στρυμόνος Πάγονες, χεῖρσάντος τῷ δευτέρῳ Δαρείῳ ἐπὶ Περσῶν, καὶ ἡ μὲν ἀπὸ Περσῶν οἱ ἐπὶ καλέσονται σφραγῶν οἱ Περσῶν, οἰομαστὶ βῶπαιτες, τὰς δὲ ἐπὶ χεῖρας ἡ δὲ μὴ ἐπὶ βῶπαιται, μὴ ἐπὶ χεῖρας ἐποίησαν οἱ Πάγονες ταῦτα. ἀπὸ τῶν δὲ τῶν Περσῶν ἐπὶ ταῖς περσῶν, ἐπὶ ταῖς μωνομαχίῃ τελεφασίῃ ἐκ περσῶν κλησὶ σφί ἐγγύετο. καὶ γὰρ ἡ περσῶν ἀπὸ τῶν περσῶν σφί ἐγγύετο, καὶ κινῶ κινῶ. νικῶντων δὲ τὰ δύο τῶν Περσῶν, ὡς ἐπαμύνοντες καὶ χαρῆς, σφί ἐγγύετο οἱ Πάγονες δὲ χεῖρας ἐπὶ αὐτοῖς τῷ δὲ τῷ καὶ ἐπὶ τῷ περσῶν σφί ἐγγύετο, Νυνὲν αὖ εἴη ὁ χρησμός ἐπὶ τελεόμνος ἡμῖν, ἡμῖν ἡμῖν ἐγγύετο. οὕτω τοῖς Περσῶν οἱ παμύνοντες ἐπὶ χεῖρας οἱ Πάγονες, καὶ πολλόν τε ἐκράτησαν, καὶ ἐλὶπόν σφραγῶν ὀλίγους. Τὰ μὲν δὲ ἀπὸ Γαμόνῳ πρῶτον ἡμῖν, ὡς ἐγγύετο. τότε δὲ αὐτῶν ἀγαθὴν περσῶν ἐλθὼν χεῖρας γινόμενων τῶν Περσῶν, οἱ Περσῶν τε καὶ ὁ Μεγάβαζος ἐπεκράτησαν πλήρῃ. ὡς δὲ ἐχειρώθη ἡ Περσῶν, ἡ λαοὺς ὄντας ὁ Μεγάβαζος ἀπὸ τῆς Θρηκῆς, πᾶσαι πόλιν καὶ πᾶν ἔθνος τῶν ταύτῃ οἰκημένων ἡμερομῶν βασιλεῖ Δαρείῳ. ταῦτα γὰρ οἱ ἐπὶ ταῖς ἐκ Δαρείου, Θρηκῆς καταστρέφεται. Θρηκῶν δὲ ἔθνος μέγιστον ἔστι, μετὰ γὰρ Ἰνδοῖς, περσῶν αὐτῶν περσῶν εἰ δὲ ὑπὸ εἰός ἀρχοῖτο, ἡ φερόμετο κατὰ τῶν δὲ, ἀμαχόν τ' αὖ εἴη, καὶ

Τ ΠΕΡΣΑΕ qui in Europa sub Megabyzo relictī à Dario erant, primos ex Hellespontiiis Perinthios, Dario subesse recusantes, subegerūt, antea quoque à Pæonibus male affectos. Siquidem Pæones qui sunt à Strymone, admoniti diuino responso ut bellum Perinthiis inferrent: & si quidem à Perinthiis ex aduerso confidentibus prouocarentur, nominatim cōpellantibus, eos inuaderent: sin minus, ab inuadendo abstinere: ita fecerunt. Enimvero confidentibus Perinthiis erogione Pæonum in suburbanis, ibi singulare certamen triplex ex prouocatione commissum est, viri cum viro, equi cum equo, canis cum cane. Et quum victores duobus certaminibus Perinthii præ gaudio carmen Pæana cantarent, tunc Pæones hoc ipsum esse responsum dei coniectantes, inter se dixere, Nunc oraculum dei perfectum est, nunc nostrum est opus. Atque ita in Perinthios canentes impetum fecerunt, egregieque vincentes ex illis paucos reliquere. Quæ quondam à Pæonibus gesta fuerant, hunc in modum gesta sunt. Tunc autem Perinthii pro libertate strenue pugnantes, tamen multitudine à Megabyzo superati sunt. Perintho capta, Megabyzus per Thraciam arma circumferens, omnes eius vrbes atque omnes nationes pacatas regi reddebat. Hoc enim illi à Dario fuerat imperatum, ut omnem Thraciam subigeret. Gens Thracum, secundum Indos, omnium maxima est: quæ si aut vnus imperio regeretur, aut idem sentiret, ut mea fert opinio, inexpugnabilis foret, &

1 Vel, Megabazo, si nostra exempli sequatur: itidemque in sequentibus, Megabazo, & Megabazus. Verum & apud alios istud nomen non hoc sed illo scriptum modo inuenitur. 2 Quæ quondam à Pæonibus acciderant Perinthiis, ita se habuerant. Vel, Talem quidem olim cladem Perinthii à Pæonibus acceperant. Tunc tamen pro libertate stren-

omnium gentium multo validissima: sed quia id nimis arduū illis est, & nulla ratione contingere potest, ideo imbecilles sunt. Habent autem multa nomina singularum regionum singuli. Moribus tamen ac opinionibus consimilibus imbuti sunt, præter Geras & Traufos,¹ & qui supra Crestonæos incolunt. Ex quibus quæ à Getis fiant qui² se pro immortalibus gerunt, à me commemoratum est. Trausi vero in ceteris quidē omnibus idem quod Thracæ, verum circa natalia suorum atque obitus hoc faciunt: Edito puero, propinqui eum circumfidentes cum ploratione prosequuntur, ob ea mala quæ necesse est illi, quod vitam ingressus sit, perpeti: humanas omnes calamitates recensentes. Hominem autē fato functum, per lusum atq; lætitiā terræ demandant, referentes quod malis liberatus in omni sit felicitate. At qui supra Crestonæos incolunt, ista agunt: Singuli plures vxores habent: quorum ubi quis decessit, disceptatio magna fit inter vxores, acri amicorum circa hanc rem studio, quænam dilecta fuerit à marito præcipue. Quæ talis iudicata est & hunc honorem adepta, ea à viris ac mulieribus exornata, ad tumulū à suo propinquissimo mactatur, vnaq; cum viro humatur, ceteris vxoribus id sibi pro ingenti calamitate ducentibus. nam id eis summo dedecori datur. Reliquis Thracibus hic mos est: Liberos in mercato venundant. Virgines autem non afferuant, sed quibus libuerit cum viris concumbere sinunt. at vxores afferuant vehemēter, easq; magno ære à parentibus coemunt. Punctas³ notis esse frontes, nobile iudicatur: non esse notatas punctis, ignobile. Otiosum esse, pro honestissimo habetur: agricolatorem vero, pro contemptissimo. E bello atque rapto viuere, pulcherrimum. Atque hi quidem sunt eorū insignissimi mores.

VII Deos autem hos solos colunt, Martem, Liberum, Dianam: sed reges, præter populares, etiam Mercurium, eumque è diis præcipue: per quem solum iurant, à quo progenitos quoq; se aiunt. Optimatibus eorum tales sunt sepulturae: Prolato triduum cadauere, mactatisque omnifariis hostiis, conuiuantur. illudq; deslerum prius, deinde combustum sepeliunt, aut aliter humo contegunt. Aggestoq; de super tumulo,

πολλῶν κρατίστον πόρτων ἐθνέων, κατὰ γράμματα ἐμύλῳ. ἀλλὰ γὰρ τὸ τε ἀπορὸν σφι καὶ ἀμήχαροι μὴ κατεγγήνηται. εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ τοῦ ἀδελφῆ. οὐδὲν μὲν δὲ πολλὰ ἔχουσι κατὰ χώρας ἑκατοῖ νόμοι δὲ οὗτοι τῶν ἀπληροῖσι πόρτες χρεῖται κατὰ πόρτα, πλὴν Γετέων, καὶ Τραυσῶν, καὶ τῶν κατὰ τὸν Κρητῶναίων οἰκόντων. Τουτέων δὲ τὰ μὲν Γεταὶ οἱ ἀθανατίζοντες ποιδῶσι, εἰρηταῖ μοι. Τραυσοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα πόρτα κατὰ τὰ τοῖσι ἄλλοισι Θρηξὶ ὅτι τελέεσι, κατὰ δὲ τὸν γινόμενον σφι καὶ ἀπογινόμενον, ποιδῶσι τὰ δὲ. τὸν μὲν γινόμενον ἀειζόμενοι οἱ παρσηκίτες ἐλοφύρονται, ὅσα μιν δεῖ, ἐπεὶ τε ἐγγύετο, αἰα πλῆσται καὶ αἰοιγόμενοι τὰ ἀδελφικήα πόρτα παρὰ. τὸν δὲ ἀπογινόμενον, παίζοντες τε καὶ ἰδομένη, γῆ καὶ λυθίουσι, ὅτι τελέοντες ἔσων κακῶν ἕστα παλλαχθεῖς, ἔστι ἐν πάσῃ βιδαμυῖν. Οἱ δὲ κατὰ τὸν Κρητῶναίων, ποιδῶσι τὰ δὲ. ἔχει γυναικας ἑκατος πολλὰς. ἐπεὶ αὖ τὸν αὐτέων ἀποθνήσκον, κρίσις γίνεται μεγάλη τῶν γυναικῶν, καὶ φίλων αὐτοῦ. δαίμονες καὶ αὐτοῦ, ἢ τὸν αὐτέων ἐφίλετο μάρισα ὑπὸ τῷ ἀνδρὶ. ἢ δὲ αὐτὴ καὶ πηληθῆ, ἐγκωμιασθεῖσα ὑπὸ τε ἀνδράν καὶ γυναικῶν, σφάζεται ὅτι τὸν πάφον ὑπὸ τῷ οἰκιστάτου ἐωότης. σφαχθεῖσα δὲ, σπυδαῖται τὰ ἀνδρὶ. αἱ δὲ ἄλλαι συμφορῶν μεγάλῃ ποιεῖται. ὁνειδὸς γὰρ σφι τὸν μέγιστον γίνεται. Τῶν δὲ τῶν ἄλλων Θρηξῶν ἔστι ὁδε νόμος. πωλῶσι τὰ τέκνα ἐπὶ ἄσπετον. τὰς δὲ παρθέτους οὐ φυλάσσουσι, ἀλλ' ἐῶσι οἷσι αὐτὰ βούλονται ἀνδράσι μίσγεσθαι. τὰς δὲ γυναικας ἰσχυρῶς φυλάσσουσι, καὶ ὠνεῖνται τὰς γυναικας τῶν τῶν γυνέων χρημάτων μεγάλων. καὶ τὸ μὲν ὅτι χθα, ἀγνῆς κεῖται. τὸ δὲ ἄσικτον, ἀγνῆς. ἀρρὸν ἐστὶ, καλλις. γῆς δὲ ἐργάτην, ἀπμότατον. τὸ ζῆν ἀπὸ πολέμου καὶ ληϊσμοῦ, καλλις. οὗτοι μὲν σφῶν οἱ ὅτι φαίνεται νόμοι εἰσὶ. Θεοὶ δὲ σέβονται μούνοις πῶς, Ἀρεα, καὶ Διόνυσον, καὶ Ἀρπυμιν. οἱ δὲ βασιλῆες αὐτέων, τῶν τῶν ἄλλων πολιτέων, σέβονται Ἐρμῶν μέγιστα θεῶν καὶ Ὀμνίου. σι μοῦνοι τῶν, καὶ λέγεται γυνέων ἀπὸ Ἐρμῶν ἐωτοῖς. Ταφαὶ δὲ τοῖσι βιδαμυῖσι αὐτέων εἰσὶ αἱ δὲ τρεῖς μὲν ἡμέρας παρσηκῶσι τὸν νεκρὸν καὶ πόρτα σφάζοντες ἰρήν, ἀνέχον, παρσηκῶντες παρσηκῶν. ἐπεὶ δὲ θάψουσι κατὰ καύσαντες, ἢ ἄλλως γῆ κρύψαντες. χαῖμα ὅχιαντες,

¹ Vel, Et Crestonæos qui superiorem regionem incolunt. sic et paulo post. ² De his vide lib. præcedente locum Herodoti. ³ Punctisque annotationem in sum. ⁴ Stigmati. Cicero ex his interpretatur compunctum notis.

ἀγῶνα πῆλσι παρμποῖον· ἐν τῇ τὰ μέγιστα ἀέθλα
 πῆλται καὶ λόγον μοινομαχίης. παρὰ μὲν δὲ Θρη-
 κῶν εἰσι αἶδε. Τὸ δὲ πρὸς βορέῳ ἐπὶ τῆς χώρας
 ταύτης, ὅσδε εἰς ἔχει φράσαι· ἀτρεκέες οἱ πῆνες εἰσι
 ἀνθρώπων οἱ οἰκόντες αὐτῶν· ἀλλὰ τὰ πρὸς
 ἡδὴ τῇ Ἰστρου ἔρημος χώρα φαίνεται εὐοῦσα καὶ ἀπ-
 ρος. μοινοῖσι δὲ δυνάμει πυθέσθαι οἰκόντας πέρην
 τῆς Ἰστρου ἀνθρώποις, πῶσι οὐνομα εἶναι Σιγνύας,
 ἐὰν πρὸς ἡμετέρας Μηδικῆς. τὸς δὲ ἵπποις αὐτίαν
 εἶναι λαοὺς ἀπὸ τοῦ σώματος, ὅτι πεντε δακτύλους δ'
 βάθος τῶν τειχῶν· μικροὶ δὲ καὶ σμικρὰ καὶ ἀδυνά-
 τοι ἄνδρες φέρειν. Σιγνυμῶν δὲ ἔσθ' ἀρμα-
 τας, εἶναι ὠκυτάτους. Σιγματοληθεῖν δὲ πρὸς ταῦ-
 τας ὅτι χωρεῖσι. κατήκειν δὲ πούτιον τὸς ἔργους
 ἀγχοῦ· ἐν τῇ τῇ ἐν τῇ Ἀδρίῃ. εἶναι δὲ Μήδων
 σφέας ἀποίκους λέγεισι. ὅπως δὲ οὗτοι Μήδων
 ἀποίκους γένεσθαι, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω ὅτι φράσαι·
 γινώσκω δὲ ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ μακρῇ χρόνῳ. Σιγνύας
 δὲ ὧν καλέουσι Λίγυες οἱ αὖτε ὑπὸ Μασσαλίνης
 οἰκόντες, τοὺς καπῆλους· Κύπριοι δὲ, τὰ δόξα.
 Ὡς δὲ Θρήκες λέγεισι, μέλισσαι κατέχουσι τὰ πέρην
 τῆς Ἰστρου· καὶ ὑπὸ πούτιον οὐκ εἶναι διελθεῖν
 τοῦ ποταμοῦ. ἐμοὶ μὲν νυν, ταῦτα λέγοντες, διο-
 κέουσι λέγειν οὐκ εἰσέλα. τὰ γὰρ ἔσθ' αὖτε φα-
 νεται εἶναι ἡμίονοι· ἀλλὰ μοι τὰ ὑπὸ τῷ ἀρκτον
 αἰοῖνται δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ τὰ φύλα. ταῦτα μὲν
 νυν τῆς χώρας ταύτης περὶ λέγεται· τὰ δὲ
 θαλάσσια δὲ ὧν αὐτῆς Μεγαβάζος Περσέων κατή-
 κχα ἐποίησε. Δαρφός δὲ, ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ παχίστα ἐν
 Ἑλλάσσοντι, ἀπὸ τοῦ ἐς Σάρδεις, ἐμνήσθη τῆς δὲ Ἰ-
 στρίου τε τῆς Μιλησίου ἐργασίας, καὶ τῆς πρὸς αἰνέ-
 σιος τῆς Μιτυληναίου Κώεω. μετὰ πεμφάμηνος δὲ
 σφέας ἐς Σάρδεις, ἐδίδου αὐτοῖσι αἵρεσιν, ὁ μὲν δὲ Ἰ-
 στρίωνος, ἄτε τυραννίδων τῆς Μιλήτου, τυραννίδος μὲν
 ὁ δὲ μῆς πρὸς ἑλπίδας· αἱ τῆς δὲ Μύρκινον τῆς Ἡδω-
 νῶν, βελόμηνος ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσας. ὅτι μὲν δὲ
 τὰ οὐκ αἰρέει· ὁ δὲ Κώης, οἷά τε ἐπὶ τυραννός, δημό-
 της τε ἐὼν, αἱ τῆς Μιτυληνῆς τυραννίδος. τελευ-
 τῶν δὲ ἀμφοτέροισι, ἔδοι μὲν καὶ τὰ εἰλόντο ἐτρά-
 ποντο. Δαρφόν δὲ σιωπῶν, πρὸς ἡμετέρας οἰκόντας·
 δόμῳ, ὅτι τῆς μῆς ἐν εἰλίδα· Μεγαβάζος, Πάρο-
 νας ἐλόντα ἀπὸ τῆς ἑσθ' ἐπὶ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν
 Ἀσίαν. καὶ Πίγρης καὶ Μαστύες, ἄνδρες Παρόνες· οἱ
 ἐπεὶ τε Δαρφός διέβη ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἀσίαν,
 αὐτοὶ ἐλόντες Παρόνων τυραννίδος, ἀπικνέονται ἐς
 Σάρδεις, ἀμὰ ἀγῶνι ἀδελφείῳ μεγάλῃν τε καὶ

cum alia omnis generis certamina pro-
 ponunt, cum præcipue certa cum ratio-
 ne monomachiam, id est, singulare certamen. Et sepulturæ quidem Thracum
 huiusmodi sunt. Quod autem huius
 regionis ad aquilonē vergit, nemo pot-
 est pro comperto referre quinam ho-
 mines eam incolant: sed illam quæ trans
 Istrum plaga est, constat vastam esse at-
 que ignotam: vbi solos audio habitare
 homines nomine Sigynas, veste Medi-
 ca vtentes, eorumque equos toto cor-
 pore hirsutos esse, ad quinque digitos
 altitudine pilorum, eisdemque pusil-
 los ac simos, inualidosque ad viros ge-
 standos, sed currui iunctos esse perni-
 cissimos: atque his curribus indigenas
 inuehi. Horum fines proxime accedere
 ad Enetos, qui sunt in Adria. Eos quo-
 que se colonos Medorum dicere: qui
 quo pacto coloni Medorum fuerint, e-
 quidem nō queo dicere: sed fiat quid-
 libet intra longū tempus. Sigynas Li-
 byes qui supra Massiliā incolunt, insti-
 tores appellant: Cyprii iacula. Verū,
 vt Thraces aiunt, apes loca quæ sunt
 trans Istrum, obtinent, & ob illas vlti-
 rius pergi non potest. Quæ quū dicunt,
 haud credibilia apud me dicunt, quo-
 niam hoc animal constat frigoris into-
 lerans esse. Sed mihi videntur loca quæ
 septemtrionibus subsunt, ob gelu inha-
 bitabilia esse. Hactenus de hac regio-
 ne: cuius oram maritimam Megabyzus
 Persis obedientem reddidit. Darius,
 transmissio rapidissime Hellesponto,
 postquam Sardis venit, recordatus est
 beneficii in se ab Histiaxo collati, & con-
 filii Cois Mitylenzi. Quibus accersitis
 Sardis, obtulit electionem. Histiaxus, vt
 qui esset Mileti tyrannus, nullā sibi ty-
 rannidem poposcit: sed Myrcinum E-
 donidem, animo vrbis in ea condendæ.
 Et iste quidem hanc elegit. Coes autē,
 vt qui non tyrannus sed priuatus esset,
 optauit Mitylenes tyrannidem. Impe-
 trato vterque quod optauerat, eo se
 contulit. At Dario res huiuscemo-
 di oblata est, vt illam videnti incesse-
 rit cupido iubendi Megabyzo vt Pæo-
 nas ex Europæ sedibus in Asiam trans-
 portaret. Erant Pigres & Mastyes viri
 Pæones, qui postquā Darius transmisit
 in Asiā, & ipsi Sardis venere, cupidi ty-
 rannidis apud Pæonas potiundæ, du-
 centes vnā sororem procera statura atq;

1 De nullis autem possum quicquam accipere qui trans Istrum habitent præterquam de Sigynis. 2 Nihil est quod non contingere possit intra long. 3 Sigynas quidem certe Ligures qui supra Mass. Sic. At hic legitur Libyæ pro Λίγυς. 4 Quum pri- mum Sardis transmissio Hellesponto peruenit,

speciosa. Observato tempore dum in suburbanis Lydorū Darius præsideret, talem rem sibi agendam putarunt: Sororem quamoptime poterant quum exornassent, ad aquam mittunt, vas capite tenentem, equumque e brachio trahentem, linumque nentem. Eam prætereuntē Darius attente considerabat, quod neque Persica erant illa quæ ageret mulier, neque Lydica, neque villarū ex Asia feminarum. Hæc considerans, misit quosdam suorum satellitum, iustos observare in quā rem uteretur mulier equo. Istis obsequentibus, femina ubi peruenit ad flumē, equo satisfacit, vasa aqua implevit. His actis, eadem via regreditur, aquam capite sustinens, equum e brachio trahens, ac fufum verfans. Admiratus Darius, tum iis quæ ab exploratoribus audisset, tum iis quæ ipse vidisset, adduci coram feminam iubet. Ea adducta, adolescentes fratres qui aderant, non procul rem ipsam speculantes, interroganti Dario cujas illa esset, aiunt se Pæones esse, & illam suam sororem. Ad quos Darius, quinam homines essent Pæones, & ubi locorum habitarent, & cuius rei gratia illi venisset Sardis, percontari. Adolescentes, se vero venisse dicere ut sese ei donarent. Pæoniam autem esse ad flumen Strymonem sitam, qui Strymon non procul abesset ab Hellesponto. Esse vero Pæones coloniam Teucrorum qui e Troia fuerunt. Hæc singulatim illi referrebāt. Interrogantiq; Dario nunquid omnes illic feminæ tam laboriosæ essent, affirmare prompte id ita se habere. huius enim rei gratia illud fiebat.

xiv Ibi Darius litteras ad Megabyzum dat, quem in Thracia præfectum reliquerat, iubens e sedibus suis Pæones ad ipsum transferri cum liberis pariter & vxoribus. Eques cum hoc nuncio confestim ad Hellespontum cucurrit, Hellespontoque transmissis litteras Megabyzo reddidit. Quibus ille lectis, sumptis e Thracia duce, aduersus Pæoniam exercitum ducit. Pæones, cognito Persarum in se aduentu, contractis copiis processere ad mare, rati illac Persas ingressuros ad dimicandum. Et Pæones quidem ad arcendum exercitus Megabyzi ingressum parati erant: Persæ autem certiores facti Pæonas conuenisse ad intercludendum ab ora maritima ingressum, sumptis ducibus, iter ad superiora conuertūt, hostemq; latentes

ὡς δὲ αὖτε, φυλάξαντες δὲ Δαρφὸν παρὰ πηλὸν ἔς τὸ πρῶτον δὲ τῶν Λυδῶν, ἐποίησαν τοιόνδε: σκευάσαντες τὴν ἀδελφὴν ὡς εἶχον ὄψια, ἐπ' ὕδωρ ἐπέμπον, ἄλλος ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσιν, καὶ ἐκ τῆς βραχίονος ἵστανται ἐπὶ λχυσαν καὶ κλῶθον ἑλκόντων. ὡς δὲ παρὲξ ἦεν γυνή, ὅτι μελὲς τῷ Δαρφίῳ ἐγγύς. ἔπερ' Περσικὰ ἡ δὲ οὐτε Λυδία, τὰ ποικίλματα ἐκ τῆς γυναικὸς, οὐτε πρὸς τῶν ἐκ τῆς Αἰσῆς οὐδ' ἀμύβη. ὅτι μελὲς δὲ ὡς οἱ ἐγγύς, τῶν δ' ὀρυφόρων πινὰς πέμπει, καλῶν φυλάττει ὁ, πηχῆσαι τοὺς ἵππους ἡ γυνή. οἱ μὲν δὲ ὅπως εἰπόντο· ἡ δὲ, ἐπεὶ τε ἀπὶ κεφαλῇ δὲ πρὸς τὸν ποταμὸν, ἤρσε δὲ ἵστανται. ἄρ' αὖτε δὲ ἄλλος τῶν ὕδατος ἐμπλησάμενη, τὴν αὐτὴν ὁδοὺ παρὲξ ἦεν, φέροντα δὲ ὕδωρ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἐπέλκετο ἐκ τῆς βραχίονος δὲ ἵππων, καὶ σφύροντα δὲ ἄσπετον. Θωμάζων δὲ ὁ Δαρφὸς τὰ πηχῆσαι ἐκ τῶν κατασκόπων, καὶ τὰ αὐτὸς ὥρα, ἄρ' αὖτε ἐκ ἐλκὸς ἐκ τῆς ὕψιν. ὡς δὲ ἄχθη, παρῆσαν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς, ἔκνη πρὸς σκοπιὴν ἔχοντες ποτιῶν. εἰρωτέωντος δὲ τῷ Δαρφίῳ ποδαπήν εἴη, ἐφασαν οἱ νεώιστοι εἶη Παιῶνες, καὶ ἐκείνῳ εἶη σφέων ἀδελφὴν. ὁ δὲ ἀμείβετο τίς ἐστι οἱ Παιῶνες ἀνδρῶν ποιοὶ εἰσι, καὶ καὶ γῆς οἰκημένη, καὶ τί δὲ καὶ οἱ ἐλθόντες ἐλθόντες ἐς Σάρδεις. οἱ δὲ οἱ ἐφ' ἑαυτοὺς ὡς ἐλθόντες ἐκ τῆς οὐδ' ὡς. σφέας αὖτε εἶη ἡ Παιονία ἐπὶ τῷ Στρυμόνι καὶ ἀμύβῃ πεπολισμένη. ὁ δὲ Στρυμόνι ἔστω τῶν Ἑλλήνων. εἶησαν δὲ Τελχρῶν τῶν ἐκ Τροίας ἀποικιοί. οἱ μὲν δὲ τῶν ἑαυτῶν ἐλέγχοι. ὁ δὲ ἠρώτα εἰ καὶ παρὰ εἶησαν αὐτοὶ αἱ γυναικες ἔστω ἐργάπιδες. εἰ δὲ καὶ τὰ πρὸς εἶησαν παρὰ γυναικας ἔστω ἔχουσιν. αὐτὸν γὰρ ὡς τῶν εἶησαν καὶ ἐποίησαν. Εἰδὼτα δὲ Δαρφὸς ἡγάγετο γράμματα πρὸς Μεγαβάζον, ὃν ἐλίπε ἐν τῇ Θρηκίῃ στρατηγὸν ἐν τελλόμῳ ἐξαιασησάμενος ἐξ ἡγετῶν Παιῶνας, καὶ παρ' ἐκ τῶν ἀγαθῶν καὶ αὐτῶν καὶ τέκνα τε καὶ γυναικας αὐτῶν. αὐτῶν δὲ ἵππους ἔστω φέροντα ἡ ἀγέλην ἐπὶ τῇ Ἑλλησποντον. πρὸς αὐτοὺς δὲ, διδοὶ δὲ βιβλίον τῷ Μεγαβάζον. ὁ δὲ, ἐπὶ λεζάμῳ, καὶ λαβὼν ἡγεμόνας ἐκ τῆς Θρηκίης, ἐστρατεύετο ἐπὶ τῇ Παιονίᾳ. Πυθόμῳ δὲ οἱ Παιῶνες τὰς Πέρσας ἐπὶ σφέας ἰέναι, ἀνελθόντες δὲ ἐστρατεύσαντο πρὸς θαλάσσης. ὁρῶντες αὐτῇ ἐπὶ χερσὶν τὰς Πέρσας ἐσβαλόντας. οἱ μὲν δὲ Παιῶνες ἦσαν ἐτοιμοὶ δὲ Μεγαβάζον ἐστρατεῖν ἐπὶ τὸν ἐρύκην. οἱ δὲ Πέρσαι πυθόμῳ στυαλιῶντας τὰς Παιῶνας, καὶ τὴν πρὸς θαλάσσης ἐσβολὴν φυλάσσοντας, ἔχοντες ἡγεμόνας, τὴν αὖτ' ὁδοὺ τρέπονται. λαθόντες δὲ τοὺς Παιῶνας,

184

ἐσπί τοιοῖσι ἐς τὰς πόλεις αὐτῶν, ἐνύβας αἰδρῶν ἐ-
ρήμοις. οἳ δ' ἵκεινται ὅτι πεσοῦτες, δι' ἀπείρους κατέ-
χρον. οἱ δὲ Παιόνες ὡς ἐπύθοντο ἐχθροῦ τὰς πόλεις,
αὐτίκα ἀφ' ὧν πεδαθεῖτες, κατ' ἐωυτὸς ἕκαστοι ἐ-
τρεῖς ποῖοι, καὶ παρ' ἐδιδόσαν σφραγίδας αὐτοῖς τοῖσι Πέρ-
σαισι. οὕτω δὲ Παιόνων Σειρεπαίονες τε καὶ Γαυό-
πλαγ, καὶ οἱ μὲν τῆς Πρασιάδος λίμνης, ὅς ἐν ἡνείων
ἔξαιας αἰνέτες ἦγοντο ἐς τὴν Ἀσίαν. Οἱ δὲ πε-
ρὶ τὴν Πάφλαγον οὐρεὺς, καὶ Δόβηρας, καὶ Ἀγελῆας, καὶ
Οδομῶνταις, καὶ αὐτὴν τὴν λίμνην τὴν Πρασιάδα, 10
οὐκ ἐχειρώθησαν ἀρχὴν ὑπὸ Μιγαβάζου. ἐπὶ
ρήθρῳ δὲ καὶ τὸς ἐν τῇ λίμνῃ καπεκμημένοις ἔξαιρέειν
ὥδε· ἱκρία ὅτι σφραγίδας ὑψηλὰν ἐξ ὀχυρῆς ἐστῆ-
κε ἐν μέσῃ τῇ λίμνῃ, ἔσοδο. ἐκ τῆς ἡπείρου τρεῖς
ἕχθροι μὴ γὰρ φύρη. τὸς δ' ἐσφραγίδας τὸς ὑπὸ ἐ-
σφραγίδας τοῖσι ἱκρίοις· ὁ μὲν καὶ ἀρχαῖον ἐστῆσαν καὶ ἡ
παῖδες οἱ πολῖται· μὲν δὲ, νόμος χρυσῶν μὲν ἱσ-
σι τοῖσι δὲ· χαμίζοντες δὲ οὐρεὺς ταῖς οὐραῖς ὅτι Ὀρ-
βηλος, καὶ γυναικαὶ ἕκαστην ὁ γαμέων τρεῖς σφ-
ραγίδας ὑπὸ ἱστίοι· ἀγεται δὲ ἕκαστος ὅσας γυναι- 20
κας· οἱ κέοισι δ' τοιοῦτον τρεῖς ποῖ· κρατῶν ἕκαστος
ὅτι τῶν ἱκρίων καλύβης τε ἐν ἡ ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἡ
ρηρὸς καταπακτῆς ἀφ' ἡ τῶν ἱκρίων καὶ τῶν φερούσης
ἐς τὴν λίμνην· τὰ δὲ ἡπία σφραγίδας δέοισι τῶν ποδῶν
σφραγίδας, μὴ κατακυλίσθῃ δειμαίνοντες· τοῖσι δ' ἱσ-
τίοις καὶ τοῖσι ὑποζυγίοις σφραγίδας χόρτον ἱ-
χθύς. τῶν δ' πληθὺς ὅτι ποσῶν, ὥστε ὅταν τὴν
ἡρὸν τὴν καὶ καταπακτῆν ἀνακλίνῃ, καὶ πῆσι σχοίνῳ
σφραγίδας κεινὴν ἐς τὴν λίμνην· καὶ οὐ πολλὸν πῖνα χρ-
185 ῖον ὅτι σφραγίδας, αἰατὰ πλῆρεια ἱχθύων. τῶν δ' ἱχθύ-
ων ὅτι γῆρας δύο, τὸς καλέοισι παρὰ σφραγίδας τε καὶ
πλῆρας. Παιόνων μὲν δὲ οἱ χειρώμενες ἦγοντο ἐς
τὴν Ἀσίαν. Μεγάβαζος δ' ὡς ἐχθρὸς τὸς Παι-
ονίας, πέμψας ἀφ' ἑλκῶν ἐς Μακεδονίαν, ἀνδράς ἐπὶ τὰ
Πέρσας, οἱ μὲν αὐτῶν κείνων ἔσαν δοκιμώτατοι ἐν ταῖς
στρατοπέδῳ ἐπέμποιτο δ' ἔτοι παρ' Ἀμύντην, αἰτή-
σαντες γλῶττι καὶ ὕδωρ Δαρείῳ βασιλεῖ. ἔστι δ' ἐκ τῆς
Πρασιάδος λίμνης σύντομος καὶ τὰ ἐς τὴν Μακεδονί-
αν. παρὰ τὴν μὲν γὰρ ἔχει τὴν λίμνην δ' ἐπὶ τῆς, ὅς ἐν ὕ-
περοι τὰ τῶν ταλαῖντοι ἀργυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ ἡμέρας 40
ἕκαστος ἐφοίτα. μὲν δ' ὁ μέγας, Δύσωρον καλέ-
ουσι οὐρεὺς, ὑπὸ σφραγίδας ἐν τῇ Μακεδονίᾳ. Οἱ
ὧν Πέρσας οἱ πέμψαντες ἔτοι παρὰ τὸν Ἀμύντην,
ὡς ἀπῆγοντο, αἰτήσαντες, ἐλθόντες ἐς ὅφιν τὴν Ἀμύντην,
Δαρείῳ βασιλεῖ γλῶττι καὶ ὕδωρ. ὁ δ' αὖτα ἐδίδου,
καὶ σφραγίδας ὅτι ἐξ ἡνείων ἐκάλει· παρὰ σφραγίδας μὲν
δ' ἐπὶ πῖνον μετὰ σφραγίδας, ἐδέχθη τοῖς Πέρσας φι-
λοφρόνως. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἐγύμνοντο ἀφ' ἡνείων

in eius oppida irrumpunt, & illa, ut pro-
te vacua, facile occupant. Quod ubi
resciuerunt Perones, protinus dispersi,
ad sua quisque dilabuntur, seque Per-
sis dedunt. Ita ē Peronibus Syropzones
& Propla, & qui ad Prasiadem usque
paludem incolunt, ἐ suis sedibus emo-
ti, in Asiam sunt abducti. Qui vero
circa Pangæum montem incolunt, Do-
berasque & Agrianas & Odomantos, &
ipsam Prasiadem paludem, à principio
non cepit Megabyzus. Tentauit tamen
eos etiam expugnare qui paludem in-
colunt. incolunt autem hunc in modum:
In media palude compactæ stant publi-
cæ, angustum à continente ingressum
vno ponte habentes. Has sublicas tabu-
lata sultinentes, olim communiter om-
nes ciues statuebant: mox è lege hunc
in modum statuendas censuerunt, ut
pro singulis vxoribus quas quisque du-
ceret (ducunt autem singuli multas v-
xores) ternas defigeret sublicas, è mon-
te sumptas cui nomen est Orbelus. Hoc
habitantes modo, obtinent singuli su-
per ea tabulata tugurium in quo de-
gunt, & fores inter tabulata compactas,
deorsum ad paludem ferentes. Paruu-
los autem liberos per pedem recte illi-
gant, metuentes ne illi in aquam deuol-
uantur. Equis autem & subiugalibus
piscis pro pabulo præbent. Porro pisci-
um tanta est copia ut quoties quis ia-
nuam compactam reclinauerit, demis-
sam fune sportam vacuum, aliquanto
post retrahat piscium plenam. quorum
duo sunt genera, vnum quod vocant
Papraces, alterum Tilones. Ceterum è
Peronibus ii qui capti fuerunt, in Asiam
sunt abducti. ¶ Peronibus captis, Me-
gabyzus nuncios in Macedoniam, se-
ptem Persas, qui post eum erant in ex-
ercitu spectatissimi, misit ad Amyntam,
petituros regi Dario terram & aquam.
Est autem è palude Prasiade brevis ad-
modum in Macedoniam via. nam in
primis paludi confine est metallum, id
est, fossa æris: vnde post ea tempora A-
lexandro in singulos dies singula talen-
ta proueniebant. Post metallum, su-
perato monte quem vocant Dysorum,
Macedonia intratur. Eo Persæ ubi
peruenere, & in conspectu Amyntæ, ad
quem mittebantur, regi Dario terram &
aquam petiere: Amyntas & ea dedit, &
homines in hospitium vocauit: instru-
ctaque splendide cœna, percomitor acce-
pit. Persæ, postquam à cœna ad potum

xvi

xvii

xviii

peruenire, Hospes, inquit, Macedo, nobis Persis consuetudinis est, quoties magnam exhibuimus cœnam, tunc etiam concubinas ¹ & adolescentulas uxores ad assidendum introducere. Proinde tu nunc, quoniam libenter excepiſti nos, & liberali hospitio proſequutus es, regique Dario & terram das & aquam, ſectare conſuetudinem noſtrâ. Ad hæc Amyntas, Nobis, inquit, Perſæ, iſta conſuetudo non eſt, ſed viros à feminis ſemouendi: verum quandoquidem vos exigitis qui domini eſtis, hoc quoque vobis præſtabitur. Hæc loquutus Amyntas, feminas accerſit. Illæ, vt iuſſæ, præſto fuerunt, & eregione Perſarum deinde conſederunt. Quas Perſæ conſpicati formoſas, Amyntam alloquuntur, negantes omnino id factum eſſe ſapienter. ſatius enim futurum fuiſſe, ab initio nō venire feminas, quam, poſtquam venerant, non aſſidere, ſed ex aduerſo ſedere in oculorum dolo-
xix rem. Ira coactus Amyntas illas aſſidere iuſſit. Quæ quum obtemperafſent, illico Perſæ mamillas illarum tractare, vt pote pluſculo vino temulenti, non nulli etiam tentare ſuauiari. Hæc Amyntas intuens erſi iniquo ferebat animo, tamen præ metu Perſici nominis quieſcere. Verum eius filius Alexander quum aſſeſſet, atque hæc aſpiceret, vt pote adoleſcens, & malorum inexper-
xx tus, nequaquam amplius tolerare poſſe. itaque grauiter ferens, ad Amyntam inquit, Tu quidē pater ² cede ætati, abiq; hinc ad requieſcendum, ³ neque indulgeas nimium potationi: ego vero hic remanens, omnia hoſpitibus quæ oportet exhibebo. Amyntas eum rei nouæ aliquid facturum animaduertens, ad hæc reſpondit, Fili, inquit, ⁴ verba tua hinc me ſummuouentis præne intelligo. ideo enim me dimittis quod aliquid noui agere in animo habes. Quare nolote quicquam noui in hos viros perpetrare, futurū in perniciem noſtram: ſed tolera expectans quæ geruntur. nam quod
xx ad diſceſſum meum pertinet, parebo. His reſponſis Amyntas abiit. Tum Alexander ad Perſas, ⁵ Vobis, inquit, hoſpites, cum his feminis vel omnibus, ſi libet, facillime licet concumbatis: ſed cum qua earum concumbere libeat indicare. Nunc enim fere tempus cubandi

γοντες, εἴπω οἱ Πέρσαι τάδε, Ξεῖνε Μακεδὼν, ἡμῖν νόμος ὅστι τοῖσι Πέρσησι, ἐπεὶ αὖ δὲ πνον παρὲν ὕμῳ μεθὰ μέγα, τότε καὶ τὰς παλλακὰς καὶ τὰς κυρίας γυναῖκας ἐσάγαδαι παρὲδδεις. σὺ γὰρ, ἐπεὶ ὥρῃ παρὲν ὕμῳ μὴ ἐδέξαιο, μεγάλως δὲ ξενίζεις, Δαρσίῳ δὲ βασιλεὶ διδδῖς γλῶττι καὶ ὕδωρ, ἐπὶ τοῦ νόμου τῷ ἡμετέρῳ. εἶπε πρὸς ταῦτα Ἀμύντης, ὦ Πέρσαι, νόμος μὴ ἡμῖν γέ ὅστι οὐκ ὄρεται, ἀλλὰ κεχωρείσθαι αἰδρας γυναϊκῶν· ἐπὶ τε δὲ ὑμῖν ¹⁰ ἐόντες δεσποῖται παρὲν ὕμῳ τε τουτέων, παρὲν αὖ ὑμῖν καὶ ταῦτα. εἶπας τοσαῦτα ὁ Ἀμύντης μετ' ἐπέμπετο τὰς γυναῖκας· αἱ δὲ ἐταίρι τε καλεῖσθαι ἤλθον, ἐπεὶ ἔξῃς αἰτία ἴζοντο τοῖσι Πέρσησι. ἐλθούσας οἱ Πέρσαι ἰδούμενοι γυναῖκας ὁμορφους, ἔλεγον πρὸς Ἀμύντην, Φάμεαι ὅ ποιήδην τῆτο, ὅσδην εἴ σοφόν. κρέσσον γὰρ εἴ ὄρχηθην μὴ ἐλθῆν τὰς γυναῖκας, ἢ ἐλθούσας καὶ μὴ παρὲν ὕμῳ αἰδρας ἴζεσθαι, ἀληθδῖνας σφι ὁφθαλμοῖσι. ἀναγκαζόμενος δὲ ὁ Ἀμύντης ἐκέλευε παρὲν ὕμῳ ²⁰ παρὲν ὕμῳ τε τῷ γυναϊκῶν, αὐτίκα οἱ Πέρσαι μαζῶν τε ἀπογοντο, οἷα πλῆθύνως οἰνωμένοι, καὶ κυρίως φιλέειν ἐπειράτο. Ἀμύντης μὴ δὲ ταῦτα ὀρέων, ἀρεῖας εἶχε, καὶ ὥρῃ διφορέων, εἰα ὥρῃ δειμαίνων τὸς Πέρσας· Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Ἀμύντῳ, παρὲν αὖ τε καὶ ὀρέων ταῦτα, αἰτερός τε ἐὼν καὶ κακῶν ἀπαθῆς, οὐδαμῶς ἐπὶ κατῆχειν οἷός τ' ἔω. ὥστε δὲ βαρέως φέρων, εἶπε πρὸς Ἀμύντην τάδε, Σὺ μὲν ὦ πάτερ εἶχε τῇ ἡλικίῃ, ἀσπύων τε αἰαταῦσο, μηδὲ λιτὰ ὄρεε τῇ πόσει· ἐγὼ δὲ ³⁰ πρὸς μὲν αὐτῇ τῇδε, πρὸς τὰ ὅπι τῇδε παρὲν ὕμῳ τοῖσι ξείνοισι. πρὸς ταῦτα σιωεῖς Ἀμύντης ὅτι νεώτερος ὄρχηματ' ὄρχησιν μέλλει Ἀλέξανδρος, λέγει, ὦ παῖ, σχεδὸν γὰρ σὺ αἰαταχομένου σιωήμι τὸς λόγους, ὅτι ἐθέλεις ἐμὲ ἐκπέμψας ποιεῖν πρὸς νεώτερον· ἐγὼ γὰρ σὺ χρήζω μηδὲν νεοχμῶται πρὸς αἰδρας τέτοις, ἵνα μὴ ὄρχησθαι ἡμέας· ἀλλὰ αἰετῶν ὀρέων τὰ ποιδύμενα. ἀμφὶ δὲ ⁴⁰ ἀπόδοι τῇ ἐμῇ πείσῳ μοι τοι. ὣς δὲ Ἀμύντης χρίσας ἱστῶν οἱχώκεε, ἔλεγε ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸς Πέρσας, Γυναϊκῶν τουτέων ἄξινοι πολλή ὅστι ἐν ὑμῖν ὁπότεν, καὶ εἰ πάσῃσι βούλεσθε μίσγασθαι, καὶ ὁχόσῃσι αὖ αὐτέων. τούτῳ μὲν πείρ' αἰετῶν ἀποσημαίετε. νῦν δὲ (σχεδὸν γὰρ ἡδὴ τῆς κείτης ὥρῃ

¹ Et legitimo virginittatis iure nuptas ² Morem gere ætati, ³ Neq; per totum potationis tempus hic maneat: ⁴ Ex tuis verbis te ira propemodum ardere intelligo. *Potest etiam excludi cum omni iungit.* ⁵ Vobis, hoſpites, his feminis potiri, vel, *frui, facile eſt, ſiue cum omnibus, ſiue cum aliquot earum, vel, cum quauis concubitus earum parte concumbere libeat.* Verum id poſſe nobis ſignificabitur: at nunc quum & tempus petendi lecti

& illo transmissio, peruenit Sardis. quum interim Histixus Milesius iam muris cingeret locum, quo à se petito donatus à Dario fuerat in pretium seruatae ratis, qui locus est ad flumen Strymonem nomine Myrcinus. At Megabyzus, cognito quod fiebat ab Histixo, quum primū venit Sardis, ducens Pæones, ita est Darium alloquutus, Rex, quidnam tu rei fecisti, dato loco ad urbem condendam in Thracia viro Græco, eidemque solerti atque industrio? ubi affatim materia est ad naues ædificandas, multumque remigum atq; pecuniae? multis etiam cum barbaris tum Græcis incolentibus? qui nacti ducem, facient quicquid ille vel die vel nocte præceperit. Nunc igitur tu virum hunc ita facientem inhihe, ne domestico bello afflicteris. Inhihe autem miti modo accersitum: quem quum acceperis, da operam nequando in Græciam reuertatur. Hæc loquutus Megabyzus, per facile Dario persuasit, tanquam probe prospiciens quod esset euenturū. Darius misso in Myrcinum nuncio ad Histixum, hæc inquit, Histixe, rex Darius hæc dicit, Mihi rebusque meis melius consulentem quam te inuenio neminē: quod non verbis, sed factis compertum habeo. proinde quum res magnas agere destinem, præsto mihi sis ut eas tibi aperiam. His verbis fidem habens Histixus, & simul magni faciens consiliariū regis fieri, Sardis profectus est. Cui aduenienti Darius, Histixe, ego (inquit) ea de caussa te accersiui, quod¹ posteaquam à Scythis redire maturauī, & tu ab oculis meis abfuiſti, nullius rei desiderium tam me tenuit breui, quam ut tu in aspectum & colloquium meum venires: quum sciam omnium possessionum pretiosissimam esse virum amicum, solertem, bene sentientem: quæ tibi ambo adesse ego testimonio esse possum ē rebus meis. Quare tibi ego, qui fecisti probe quod veneris,² hoc gratificandū putauī, ut omiſſa Mileto, & recens condita in Thracia vrbe, me sequaris Susa, eadem quæ ego habiturus, meusq; conuictor ac consiliarius futurus. Hæc loquutus Darius, vna secum Histixum ducens, Susa versus iter intendit, præfecto Sardibus Artapherne, fratre suo ex eodem patre. Item præfecto Otane oræ maritime: cuius patrem Sisamnem, vñs Ιστιαῶν. Ο' ταῦτα ὃ ἀποδέξας κρατηγὴν εἶπεν

καὶ εἰθελῦται ἀφ' ὧν ἀμωπὴς, ἀπὶ κεπὲς Σαρδῖς. ἄτε δὲ τειχέοντος ἦδη Ιστιαίου τῷ Μιλησίῳ τῷ Δαρείῳ αἰτήσας ἔτυχε μαθὼν δωρεῶν φυλακῆς τῆς σχολῆς. εὐτότος δὲ τῷ χώρῳ τούτου παρὰ Στρυμόνα ποταμὸν, τὰς οὐνομαζέτι Μύρκινος. μαθὼν δὲ ὁ Μεγάβαζος ὁ ποιδύμῳ ἐκ τῷ Ιστιαίῳ, ὡς ἦλθε τάχιστα ἐς τὰς Σαρδῖς ἄγων τὸς Παιόνας, ἔλεγε Δαρείῳ τὰδε, ὦ βασιλεῦ, οἷόν τι χρῆμα ἐποίησας, ἀνδρὶ Ἑλληνι δεῖνόν τε καὶ σφωδρὸν διὰ ἐγκτήσασθαι πόλιν ἐν Θρηκίῃ, ἵνα ἴδῃ τι καὶ σπηγῇσι μὸς ἐστὶ ἀφθονος, καὶ πολλοὶ καπνέες, καὶ μέγα λαὸς ἄργυρεα. ὁμιλὸς τε πολλὸς μὲν Ἑλλήνων περὶ οἰκίαι, πολλὸς δὲ βδέβαρος. οἱ περὶ τὰς ἐπιλαβόμενοι, ποιήσιν τῷ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνους ἐξηγέται καὶ ἡμέρης καὶ νυκτός. σὺ τοίμην τῷ τοῦ αὐτοῦ παῖδι, ταῦτα ποιεῦν, ἵνα μὴ οἰκίᾳ πολέμου σπινέχῃ. τρέψῃ δὲ ἡγῶν μεταπεμφάμενος, παῖδον. ἐπεὶ δὲ αὐτὸν περὶ λαβῆς, ποιεῖν ὅπως μὴ κέπῃ κείνος ἐς Ἑλλήνας ἀπίσῃται. Ταῦτα λέγων ὁ Μεγάβαζος, δι' ἐπεὶ τῶν Δαρείῳ, ὡς ὁ περὶ οὐνομαζέτι μέλλον γενέσθαι. μετὰ δὲ ἄγγελον πέμψας ὁ Δαρεῖος ἐς τὸν Μύρκινον, ἔλεγε τὰδε, Ιστιαῖε, βασιλεῦς Δαρείος τὰδε λέγει, Ἐγὼ φρονέω, ὅτι ἐξίσω ἐμοὶ τε καὶ τοῖσι ἐμοῖσι ὧν ἡμασι δοθέντα εἶσιν αὐτῷ αὐτῷ δι' οὐδέτερον. τῷ τοῦ οὐ λόγῳσι δὲ ἐργασίῳ οἶδα μαθὼν. νῦν ὦν (ἐπινοέω γὰρ ὧν ἡματι μέγαλα κατεργάσασθαι) ἀπικνέοι μοι πῶντος, ἵνα τοῖς αὐτῷ ὑποφωμαι. τοῖσι τοῖσι τοῖσι ἐπεσι πρὸς τὰς οἱ Ιστιαῖος, καὶ ἅμα μέγα ποιδύμῳ βασιλῆος σύμβουλος ἡμεῖς, ἀπὶ κεπὲς Σαρδῖς. ἀπικνέοι δὲ οἱ ἔλεγε Δαρεῖος τὰδε, Ιστιαῖε, ἐγὼ σε μετὰ πεμφάμενον τῷ τοῦ εἶναι ἐπὶ τὰ τάχιστα ἐνόςῃσιν ἀπὸ Σκυθίων, καὶ σὺ μοι ἐγγύεο ὅτι ὀφθαλμῶν, δοθέντων ἄλλο χρῆμα οὐτῶν ἐν βραχέϊ ἐπεζητήσας ὡς σὲ ἰδέειν τε καὶ ἐς λόγους μοι ἀπικέσθαι. ἐγγύεο ὅτι κτημάτων πῶντων ἐστὶ ἡμῶν πατὸν αἰὲρ φίλος, σπινέτος τε καὶ ὕνοος. τὰ τοῖς ἐγὼ καὶ ἀμφοτέρω σπινέτως, ἔχω μαρτυρεῖν ἐς ὧν ἡματι τὰ ἐμὰ. νῦν ὦν (ὅτι γὰρ ἐποίησας ἀπικνέοι) τὰδε τοῖς ἐγὼ περὶ τῶν οἰκίαι. Μίλητον μὲν εἶ, καὶ τὸν νεόκτιστον ἐν Θρηκίᾳ πόλιν. σὺ δὲ μοι ἐπὶ κνέοις ἐς Σούσα, ἔχε τὰς αἰετὰς ἐγὼ, ἐμὸς ἵε σύσσιπος ἐὼν καὶ σύμβουλος. Ταῦτα Δαρεῖος εἶπας, καὶ κατεστῆσάν μιν Ἀρταφέρνης ἀδελφεὸν ἐαυτοῦ ὁμοπάτριον, ὕπαρχον εἶναι Σαρδίων, ἀπὸ λαμῶν ἐς Σούσα, ἅμα ἀργυροῦ τῷ Δαρείῳ λαοσίων ἀνδρῶν, τὸν πατέρα Σισαμνῶν

¹ Quamprimum à Scythis redii, ² Hæc propono, vel, offero.

βασιλεὺς Καμβύσης, ἡρόκλητον τὴν βασιλῆων δικα-
σεων, ὅτι ἐπὶ χρήμασι δίκην ἀδίκων ἐδίκησε, σφά-
ξας, ἀπέδρε πάντας τὴν ἀνθρωπότητα. σπαδίζας δ' αὐτὸν
τὸ δέρμα ἱμαῖος ἔξ αὐτοῦ ἔλαβε, καὶ ἐπέτινε τὸν
νον ἐς τὸ ἱερὸν ἐδίκησε. ἐνταύτας δ' ὁ Καμβύσης,
ἀπέδρε δίκην αὐτῶν αὐτὸν τῶν Σισιάμεων, ὃν ἀπο-
κτείνας ἀπέδρε, ὃν παῖδα τῶν Σισιάμεων, ἐν ἡλ-
λῆος οἱ μεμνησθῆναι τῶν κατὰ τὸν χρόνον δικαίῃ.

Οὗτος ὢν ὁ Οὐαίης ὁ ἐγκαταζόμενος ἐς τὸν ὅν
θεόν, τότε ἀφ' ὁδοῦ ἡρόκλητος Μεγαβάς τῆς
στρατηγίας, Βυζαντίας τε εἰλε καὶ Καρχηδονίας. εἰλε
δ' Ἀνταδρόν, τὴν ἐν τῇ Τρωάδι γῆ· εἰλε δ' Ἀμπε-
νιον. λαβὼν δ' ὡς Λεσβίων νέας, εἰλε Ἀἰμνόν τε
καὶ Ἰμβρον, ἀμφοτέρων ἐπὶ τότε ὑπὸ Πελασγῶν οἰ-
κούμενας. Οἱ μὲν δὲ Ἀἰμνιοὶ καὶ ἑμαχέταντο δ',
καὶ ἀμυνόμενοι, ἀνὰ χρόνον ἐκ ακρόθισαν. τοῖσι δ' πε-
ριεῖσι αὐτῶν οἱ Περσὶς ὑπαρχὸν ὅτις αὖτε Λυκαρῆ-
τος, τὴν Μαυαδρίαν τῶν βασιλεύσαντος Σάμου ἀδελ-
φόν. οὗτος ὁ Λυκαρῆτος ἀρχὸν ἐν Ἀἰμνῶ, τελευ-
τῶν. κατὰ τὴν δὲ τῶν ἡδὲ πόλιν ὡς ἀποδίδετο καὶ κα-
τέφερετο· τὸς μὲν, λαβὼν στρατὸν ἐπὶ Σκύθας ἀπὸ
ὠκεῖας, τὸς δ' ὁπλίσας τὸν Δαρείον στρατὸν ὃν ἀπὸ
Σκυθῶν ὁπίσω ἀποκρυμνόμενον. οὗτος μὲν νυν το-
σαῦτα ἐξεργάτατο στρατηγίας. μὲν δ' ἔτι πολλὸν
χρόνον ἄνεως κακῶν ἔει.

Καὶ ἔρχετο ποδὺν τερον
ἐκ Νάξου καὶ Μιλήτης ἰωσι γίνεσθαι κακά. τῶν το
μὲν γὰρ, ἡ Νάξος διδαμοῖν ἡ τὴν ἰωσὶν παρέφερε. τὴν
δ' ἔτι τὴν αὐτὴν χρόνον ἡ Μίλητος αὐτὴ τε ἐαυτὴν μά-
λισα δὴ τότε ἀκμάτασα, καὶ δὴ καὶ τὴν ἰωνίαν ὡς
ζῆμα. κατὰ τὴν δὲ τῶν τετων, ὅτι δύο ἡμέρας αἰδρῶν
νοσήτατα ἐς ἑαμάλισα σασί, μέλει ἔμιν Πάριοι
κατηρίταντο. τῶν γὰρ κατὰ τὴν ἡρας ἐκ πόλιν
τὴν ἑλλήων εἰλόντο οἱ Μιλήσιοι. Κατὰ λαξας
δέ σφρας ὡς Πάριοι ὡς ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀνδρες ἀ-
μφοτέρω ἐς τὴν Μίλητον (ὡρεον γὰρ δὴ σφρας δὴ ὡς οἰχο-
φθορὰ μὲν) ἐφασαν αὐτῶν βύλας διεξελθῆναι τὴν
χώρην. πεινῶντες δ' αὐτῶν, καὶ διεξιόντες πάντας τὴν
Μιλησίαν, ὅπως πινὰ ἰδδὶεν αἰετὸς καὶ τὴν χώραν ἀ-
γρὸν δ' ἐξεργασμένην, ἀπεργαφάτο τὸ νόμα ἔδει-
σσω τῶν ἀγρῶν. διεξέλασαντες δ' ἄπαντες τὴν χώραν, καὶ
σπανίως δὴ ὄντες ἴδδοντες, ὡς πᾶσι κατέβησαν ἐς τὸ
ἀγρὸν, ἀλὶν πινοσάμενοι, ἀπέδρε τῶν τῶν μὲν τὸν
λιν ἐμὲν τὸν δὴ ὄντες ἀγρῶν ἐξεργασμένης. δόξα-
ν γὰρ ἐφασαν καὶ τὴν δημοσίαν ἔτι δὴ σφρας ἐπὶ με-
λήσει ὡς ὅτι καὶ τὸ σφετέρων. τὸς δ' ὄντες Μιλησίους
sent. videri enim illos ita curaturos publica ut sua ipsorum curauissent. Ceteros Milesios,

vnum è regiis iudicibus, quod iniuste
ob pecuniam iudicasset, rex Camby-
ses interemerat: interemptoque detra-
ctum coriū in lora concidit, quibus tri-
bunal in quo ille sedens iudicarat, in-
tendit: ibidemque eius filium Otanem
sedere iudicem præcepit, atque in me-
moria habere in quo tribunali iudica-
ret. Hic igitur Otanes in eo tribunali
sedens, tūc Megabyzi successor exerci-
tus, Byzantios ac Chalcedonios cepit:
cepit item Antandrum, quæ est in terra
Troade, cepit quoque Lamponium.
Sumpta etiam à Lesbii classe, cepit Le-
mnum & Imbrum, à Pelægis tunc quo-
que utraq; habitatam. Sed Lemnii
quoniam prælio contenderant, & ali-
quamdiu repugnauerant, mala perpeffi
sunt: quorum qui superfuere, iis præfe-
ctū Persæ imposuere Lycaretum, Ma-
andrii eius qui Sami regnavit, germa-
num. Hic Lycaretus quū Lemno præ-
esset, hac de caussa mortem oppetiit,
quod omnes in captiuitatē redigebat,
atque euertebat, alios insimulans deser-
tores Scythicæ expeditionis, alios vexa-
tores copiarum Darii à Scythis reuer-
tentium. Hæc iste in sua præfectura per-
petrabat: sed non diu in malis facien-
dis delituit. ¶ Et cœperunt iterum
è Naxo atque Mileto calamitates Ioni-
bus fieri. è Naxo quidem, quod inter
insulas felicitate præstabat: è Mileto au-
tem, quod ea tempestate prope seipsa
superata maxime florebat, eratque Ioni-
æ prætextum: quum laborasset dua-
bus superioribus ætatibus morbo sedi-
tionis, donec eam seditionem Parii se-
dauissent, ex omnibus Græcis correcto-
res à Milesiis delecti. Hunc autem in
modum eos Parii corrigere: Quum
Miletū venissent viri inter Parios præ-
stantissimi, cernerentque domos ve-
hementer labefactas, dixerunt vel-
le se regionem ipsorum peragrarè. Id
facientes, & omnem agrum Milesium
lustrantes, ut quemque fundum anim-
aduertebant bene cultum *fructumque*
emittentem, conscribebant domini no-
men. Peragrata omni regione, quum
paucos huiusmodi fundos comperis-
sent, quammaturime ad urbem de-
scenderunt: coactoque cœtu, decre-
uerunt urbem ab iis esse incolendam
quorum fundos bene cultos inuenis-

ἢ κατὰ τὴν
συν.

1 Sunt qui aiunt: hic sufficit habere, nec immerito fortasse. 2 Etenim Naxos quidem inter ins. felic. præstabat. Miletus vero eodem tempore magis quam unquam antea florens, Ioniz ornamentum erat: quum laborass. 3 Vel Composuerunt, ex omnibus Gr. composuerunt à Mil. delecti. Hunc autem in modum eos ad concordiam Parii reuocarunt. 4 Eos plane fortunis euersos,

qui prius seditionem mouissent, iusserunt horum dicto audientes esse. Ita
 xxx Milesios Parii correxerunt. Ex his tunc urbibus hoc modo cœperunt Ionix mala contingere: Ex Naxo quidam locupletes e plebe in exilium missi, Miletum se contulerunt. Miletum autem procurabat Aristagoras, Molpagoræ filius, idemque gener ac consobrinus Histixi, Lysagoræ filii, quem Darius Susis distinebat. nam Histixus Milieri erat tyrannus, & per id tempus Susis degebat quum Naxii venire iam pridem Histixi hospites. Quum autem Miletum Naxii aduenere, obsecrarunt Aristagoram ut aliquantulum copiarum ipsis præstaret ad redeundum in patriam. Ille colligens, si per eum isti in patriam redirent, fore ut Naxo imperaret, tamen prætendens Histixi² hospitium, ita eos est alloquutus, Meæ quidem vires ad tantum copiarum præbendum non superpetunt, ut inuitis iis qui Naxum tenent, vos possim reducere: quum audiam o-
 cto millia scutorum Naxiis ac multum longarum nauium esse: tamen omne studiū ad illud efficiendum adhibebo, hoc scilicet in animo versans: Est mihi amicus Artaphernes, Hystaspis filius, Darii regis frater, qui præses est omnium in Asia maritimorum, multo exercitu præditus ac multa classe: hunc ego virum opinor facturum omnia ex animi nostri sententia. His auditis Naxii³ instare Aristagoræ ut rem quam optime posset conficeret: utque munita homini polliceretur, dicere, & se exercitui sumptum suppeditaturos, ut ipsi paciscerentur. magnam videlicet spem habentes, quū ipsi in Naxo apparuissent, Naxios omnia quæ ipsi iuberent esse facturos, atque adeo ceteros insularum. nulla dum enim Cycladum insularum sub Dario erat. Profectus Sardis Aristagoras, ait Artapherni esse insulam Naxum, non spatiosam illam quidem, sed pulchram alioqui & bonam, Ionixque vicinā, multis præterea & pecuniis & mancipiis refertā. Proinde tu aduersus hanc regionē ducito exercitū, exules illuc reducens. 4 Quod facienti tibi magnæ sunt penes me in expedito pecuniæ, præter illas quæ in exercitum erogabuntur. has enim æquum est nos

τοὺς ὁρὶν σασιάζοντες, τῶτοις ἐπαξίαν πείθεσθαι. ὅτι
 Γάροι μὲν ἔτι Μιλησίους κατήρπισαν. Τότε
 ὅτε ἐκ ποντικῶν τῶν πολίων ὠδὲ ἤρχετο καὶ γίνε-
 σθαι τῇ Ἰωνίᾳ. ἐκ Νάξου ἔφυγον ἄνδρες τῶν πα-
 χέων ὑπὸ τῷ δήμῳ. φυγόντες δὲ ἀπὶ κρητὸν εἰς
 Μίλητον. τῆς δὲ Μιλήτου ἐτύχασε ὅτι τῶν εἰ-
 ῶν Ἀρισταγόρης ὁ Μολπαγόρεω, γαμβρὸς τε ἐ-
 ῶν καὶ ἀεφίος Ἰστιαίου τῷ Λυσαγόρεω, ὃν ὁ Δαρείος
 ἐν Σούσοις κατήχε. ὁ γὰρ Ἰστιαίος, τύραννος ἐν
 10 Μιλήτῳ, καὶ ἐτύχασε τῶν τοιούτων χεῖροι ἐὼν ἐν Σα-
 σσι τοῖς οἷς Νάξιοι ἦλθοι, ἔξῃνοι ὁρὶν ἐόντες τῷ Ἰ-
 στιαίῳ. ἀπὸ κρητὸν οἱ Νάξιοι εἰς τὴν Μίλητον, ἐξέ-
 οντο τῷ Ἀρισταγόρεω, εἰ πως αὐτοῖσι πῶς ἔσται δύνά-
 μιν πῖνα, καὶ κατέλθοιεν εἰς τὴν ἐωὶ τῶν. ὁ δὲ, ὅτι πλε-
 ξάμενος ὡς ἐν δὲ ἐωὶ τῶν κατέλθωσι εἰς τὴν πόλιν,
 πῶς εἴη τῆς Νάξου σκῆψιν ὅτι ποιεῖται τὴν ξεινίαν
 τῶν Ἰστιαίων, πῶς ἐσθιὶ λόγον πῶς σέφεται, Αὐτὸς
 μὲν ὑμῖν οὐ φερέμεός εἰμι διώαμιν πᾶσάντην πα-
 188 ραχεῖν, ὥστε κατὰ γιναι ἀκύντων τῶν τὴν πόλιν ἐ-
 20 χόντων Νάξιων. πῶς θάομαι γὰρ ὅτι καὶ κληῖν
 ἀσπίδα Νάξιοις εἶναι, καὶ πλοῖα μακρὰ πολλὰ.
 μηχανήσομαι δὲ, πᾶσαν ἀποδοῦναι ποιεῖται. ὅτι
 τοῦτο δὲ τῇδε. Ἀρταφέρνης μοι τυγχάνει ἐὼν φί-
 λος. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης, ὧς ἴσμεν μὲν ὅτι παῖς, Δα-
 30 ρείου δὲ τῷ βασιλεὺς ἀδελφεός. τῶν δὲ ὅτι βασιλεὺς
 οἶον τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἀρχεῖ πόλεων, ἔχων στρα-
 τὴν τε πολλὴν καὶ πολλὰς νέας. τῶν τοιούτων ὧν δὲ καὶ ἐν αὐ-
 δὲ ποιήσειν τῶν αὐτῶν χρημάτων. ταῦτα ἀκούσαν-
 30 τες οἱ Νάξιοι, πῶς ἐσθιὶν τοῖς Ἀρισταγόρῃ ὁρὶν
 ὅτι διώαμιν ἀεὶ καὶ ὑπὸ ἰσχυρὰ δῶρα ἐκ ἐλθόν,
 καὶ δαπάνῃ τῇ στρατῇ, ὡς αὐτοῖς ἀφ' αὐτοῖς. ἐλ-
 πίδας πολλὰς ἔχοντες, ὅταν ὅτι παρὰ εἰς εἰς τὴν
 Νάξον, πόλεως ποιήσειν τοὺς Νάξιοις πᾶσι αὐτοῖς κε-
 λύσας. ὡς δὲ, καὶ πᾶσι ἄλλοις ἡσιώσας. τῶν γὰρ ἡ-
 σων ποντικῶν τῶν Κυκλάδων ὅσοι μὴ καὶ ἐν ὑπὸ
 Δαρείῳ. Ἀπὸ κρητὸν οἱ Ἀρισταγόρης εἰς τὴν
 Σάρδεις, λέγει πῶς ἐν Ἀρταφέρνη, ὡς Νάξος εἴη
 ἡσος μεγάτη μὲν ὁ μέγιστος, ὡς δὲ, καλὴ τε καὶ ἀ-
 γαθὴ, καὶ ἀνὰ χεῖρας Ἰωνίης. χεῖματα δὲ ἔχει πολ-
 40 λα, καὶ ἀνὰ χεῖρας. Σὺ ὧν ὅτι ταῦτα τὴν τὴν χώραν
 στρατηλάτῃ, κατὰ γιναι ἐν αὐτῶν τοὺς φυλάκας ὅτι
 αὐτῆς. καὶ τοὺς ταῦτα ποιήσειν τῶν τοιούτων ὅτι ἐπὶ
 ματὰρ ἐμοὶ χρήματα μεγάλα παρὰ τῶν αἰασι-
 μωμάτων τῇ στρατῇ. ταῦτα μὲν γὰρ δέχεται ἡμεῖς

1 Res Milesiorum Parii composuerunt. At tunc ex his urbibus. 2 Id est, Hospitii consuetudinem: Vel, Hospitalium amicitiam quæ illis cum Histia intercedebat. Intelligis autem hunc prætextu huius amicitia voluisse Naxiis operam nauare, quam potius id ea spe quam delectat faceret. 3 Rem Aristagoræ commendat ut eam quam posset optime administraret. Vel Negocium Aristagoræ dedit ut rem quam posset commodissime gerendi. quinetiam munera cum polliceri iubebant, & sumptus in exercitum, ut qui eos reddituri essent. quod magna spe tenerentur fore ut, quū in Naxiorum conspectū venissent, illi omnia quæ ab ipsis iuberentur facerent. 4 Quod tu quum feceris, non solum magnam pecuniam vim, quæ tibi paratæ apud me erunt, consequeris, præter sumptus exercitus: (hos enim a nobis

« τοὺς ἀγνοῦντας παρέχει· τῷ δὲ, νόστοι, πρὸς κτή-
 « σεαι βασιλεί, αὐτὸν τε Νάξον καὶ τὰς ἐκ τούτης
 « ἡρτημέδας, Πάρον τε καὶ Ἀνδρον καὶ ἄλλας τὰς Κυ-
 « κλάδας καὶ θύμνους. ἐνθάδ' ἔστιν ὁρμεώμενος,
 « ὅπερ τέως ὅτι θήσεται Εὐβοίῃ νόστον μεγάλην τε καὶ
 « ὀδυμήμονι, οὐκ ἐλάσσονι Κύπρου, καὶ κέρτα δὲ
 « περὶ χερσὶν αὐτοῦ. ἀποχρῶσι δὲ ἐν αὐτῇ νῆες τῶν-
 « τας πάσας χειρώσασθαι. ὁ δὲ, ἀμείβετο αὐτῷ πῶς-
 « δε, Σὺ ἐς οἶκον δὲ βασιλῆος δεικνύτης γίνεαι ὡρη-
 « γμάταιν ἀγαθῶν. καὶ ταῦτα δὲ ὡραίνεεις πρὸς
 « τὰς, πλὴν τῶν νῶν τῷ δριμυτοῦ. αὐτὴ γὰρ τῶν ἐ-
 « καδινῶν, διηκτοῖαί τοι εἶδοι μοι ἔσται ἅμα τῶν ἑα-
 « ρι. δεῖ δὲ πύτοισι καὶ δὲ βασιλῆα σπυῖσθαι γί-
 « νεσθαι. Ὁ μὲν δὲ Ἀρταγέρης ὡς ταῦτα ἤκου-
 « σε, ὡς χαρὴς ἔων, ἀπέειπε ἐς Μίλητον. ὁ δὲ Ἀρ-
 « ταγέρης, ὡς οἱ πέμψαιτι ἐς Σοῦσα, καὶ ὑποδεί-
 « νει τὰς τῶν Ἀρταγέρου λεγόμενα, σπυῖσθαι
 « καὶ αὐτὸς Δαρεῖος ἐχέτω, παρεσκευάσασθαι μὲν
 « διηκτοῖα τελέεας, πολλὸν δὲ κέρτα ὁμιλῶν Περ-
 « σέων τε καὶ τῶν ἄλλων συμμαχῶν. στρατηγὸν δὲ
 « τυτέων ἀπέδδξε Μεγαβάτην, ἄνδρα Πέρσῃ τῶν
 « Ἀχαμνιδῶν, ἐωὺτ' ἐπὶ καὶ Δαρείου ἀνέψιόν
 « τῷ Πανσάνῃς ὁ Κλεομβρότου Λακεδαιμόνιος, εἰ
 « δὲ ἀληθὴς γὰρ ὁ λόγος, ὑπερὶ χερσὶν τυτέων ἡμῶ-
 « σαπο θυγάτηρα, ἔρωτα σχῶν τῆς Ἑλλάδος τυραν-
 « νος γινέσθαι. ἀποδίδας δὲ Μεγαβάτην στρατη-
 « γὸν Ἀρταγέρης, ἀπέπειλε δὲ στρατὸν ὡς δὲ Ἀρ-
 « ταγέρης. Παρελαβὼν δὲ ὁ Μεγαβάτης ἐκ
 « τῆς Μιλήτου τὸν τε Ἀρταγέρην καὶ πλὴν Ἰάδρα
 « στρατῶν, καὶ τοὺς Νάξιοις, ἐπλεε πρὸς Φασιν ἐπὶ
 « Ἑλλησπόντου· ἐπεὶ τε δὲ ἐγένετο ἐπὶ Χίῳ, ἔσχε
 « τὰς νέας ἐς Κάρκασον, ὡς ἐνθάδ' ἔστιν βορέη αἰέμα ἐς
 « πλὴν Νάξου ὁρμαίνουσι. καὶ (οὐ γὰρ ἔδωκε πύτω
 « τῶν Νάξιοις ἀπολέσθαι) ὡρηγματοῖσι ποῖονσι
 « σπυῖσθαι γινέσθαι· ὡς αἰὶντος Μεγαβάτης
 « τὰς ὅτι τῶν νῶν φυλακὰς, ὅτι νεὸς Μυωδῆς ἔτυ-
 « χε ὁδὸς φυλάσσων· ὁ δὲ, δεινὸν πεισισμένους,
 « ἐκέλευσε τοὺς δορυφόρους ἐξευρέσθαι τὸν ἀρχοῦντα
 « τούτης τῆς νεὸς, τῶν ἔνομα μὲν Σκύλαξ, ὅτι δὴ ὡσαυ-
 « τὰς θαλαμῆς διελόντας τῆς νεὸς καὶ τὸν ἔξω μὲν κε-
 « φαλήν ποιῶντας, ἔσω δὲ τὸ σῶμα. δεινὸς δὲ Σκύ-
 « λαξ, ἔξασθαι τῆς Ἀρταγέρης ὅτι τὸν ἐξείνων οἱ
 « τὸν Μυωδῆς Μεγαβάτης δῆσας λυμῆνοιτο. ὁ δὲ ἐλ-
 « θὼν ὡς αἰετὸς τὸν Πέρσῃ. τυγχάνων δὲ ὁδὸς τῆς
 « ἐδέετο, αὐτὸς ἐλθὼν ἔλυσεν πυθόμενος δὲ, καὶ τὰ δ' ἔφον
 « ἐποίησεν ὁ Μεγαβάτης, καὶ ἐσπέρχετο ὡς Ἀρταγέρης.

prebere, qui aduentus vestri autores su-
 mus : & te insulas regi acquirere, i-
 psam Naxum & quæ ex hac pendent,
 Parum & Andrum, ceterasque quæ
 Cyclades nominantur. Vnde profici-
 scens, haud difficile inuades Eubœam,
 insulam magnam ac beatam, nec in-
 feriolem Cyprou, ac facilem sane ad
 capiendum, centum omnino nauibus
 ad has omnes occupandas suffecturis.
 Huic respondens Artaphernes, Tu ve-
 ro, inquit, quæ sunt ex vilitate regis
 domus exponis, & probe ista suades om-
 nia, præterquam de numero nauium.
 nam pro centum nauibus, ducentæ tibi
 ineunte statim vere in promptu erunt.
 Oportet tamen in his rebus authorita-
 tem quoque regis accedere. His auditis
 Aristagoras lætus Miletum rediit. Ar-
 taphernes autem missus Susa ad Darium
 nuncio, per quem de rebus ab Aristago-
 ra dictis eum certiore faceret, vbi ille
 rem approbavit, ducentas naues instru-
 xit tum Persarum tum aliorum socio-
 rum magna sane multitudine, præfe-
 ctis eis duce Megabate, viro Persæ, fa-
 milia Achæmenidarum, suo ac Darii
 cōsanguineo : qui (si vera sunt quæ post
 hoc tempus gesta) filiam desponderat
 Pausaniæ Lacedæmonio, Cleombroti
 filio, Græciæ tyrannidem affectanti.
 Delecto itaque duce Megabate, exer-
 citum Artaphernes ad Aristagoram mi-
 sit è Mileto. Megabates Aristagora af-
 sumpto atque Ionum exercitu cū Naxiis,
 profectus est per simulationem cundi
 in Hellepontum. Atque vbi Chium per-
 uenit, classem continuit apud Caucasū,
 vt illinc vento aquilone traiceret in
 Naxum. Sed quoniam non erat fatale
 Naxios ea classe deleri, hoc contigit:
 Megabates in circumeundis nauium
 excubiis offendit nauem Myndiam à
 nemine custodiri. quam rem indigne
 ferens, iussit satellites inuentū eius na-
 uis principem, nomine Scylacē, vincire
 traiectum per thalamiam, id est, fora-
 men per quod remus extat : ita vt caput ex-
 taret, corpus intus esset. Aristagoras au-
 tem à quodam factus certior, hospitem
 suum Myndium à Megabate vincitum
 afflicti, Persam adit & hominem ex-
 cusans reposcit : quum nihil exoraret,
 ipse accedens Scylacem soluit. Id vbi
 rescivit Megabates, grauiter ad-
 modum ferens, Aristagoram inuasit.

XXXII

XXXIII

qui ducimus, suppeditari par est) verum etiam ditioni regis adiciet insulas, & ipsam Nax. 1 Cuius filiam postea
 (si vera fama est) sibi desponsatam habuit Paus. Lacedæmonius, Cl. filius, G. tyrannus euadere cupiens. 2 Id magnæ inuasi-
 loco ducens, Aristagoræ successit.

Cui Aristagoras, Quid tibi, inquit, est cum istis negociis? nonne te misit Artaphernes ut me sequereris, atque eo nauigares quocunque ego iuberem? quid multa agis? His verbis indignatus Megabates, ubi nox adfuit, misit Naxum quosdam cum naui, ad rem Naxiis quæ impenderet exponendam. Naxii, ut qui nihil minus quam hanc aduersus se classem venturam expectabant, ubi id audierunt, omnia confestim ex agris in urbem comportare: & se, ut qui obsidendi essent, instruere cibariis, potu, murorum refectione. Et isti quidem tanquam instante sibi bello sese appa-
 XXXIV
 XXXV
 XXXVI
 bant: illi vero, posteaquam è Chio in Naxum traiecerunt, iam præmunitos aggressi sunt. Consumptisq; quatuor in obsidione mensibus, assumptaq; à Persis quam secum attulerant pecunia, & maxima etiã ab Aristagora, quum plura desideraret obsidio, ubi mœnia Naxiis exulibus ædificauerunt, in continen-
 tem reuerterunt male affecti. Aristagoras, quando quod Artapherni receperat præstare non poterat, nec exercitui stipendium exigenti dare, præsertim Megabate insimulante apud milites male affectos, verebaturque præterea ne regno Mileti fraudaretur, his de causis trepidus, de defectione cogitabat. Contigit enim è Susis ab Histiazō venire quendam compuncto notis capite, quibus Histiazus Aristagoram commonefaciebat ut ab rege deficeret. Id namque volens Histiazus Aristagoræ indicare, quia alia ratione facere non poterat, utpote itineribus custoditis, fidelissimo è seruis caput erasit, litterasque impressit, & hominem retinens quoad capilli renascerentur, ubi illi renati sunt, raptissime dimisit Miletum, nihil aliud mandans nisi ut quum Miletum peruenisset, iuberet Aristagoram eraso suo capite inspicere. Ea autem stigmata significabāt (ut à me superius dictum est) defectionē. Hoc ideo Histiazus faciebat quod magnam sibi iacturam ducebat se Susis distineri: etiam atq; etiam sperans fore ut si ab Aristagora rebellaretur, ad mare proficisceretur: sin Miletus nil noui moliretur, nullam sibi viam amplius esse ad eam reuertendi intelligebat. Eum quidem nuncium Histiazus hæc cōsiderans mittebat. Aristagoras autē, quum ei hæc omnia consentanea per idē tempus cōtigissent, re-
 tulit ad seditiones tam de sua sententia

ὁ δ' εἶπε, Σοὶ δ' ἔτι τοῖσι τοῖσι τῶν ἡγεμόνων τί βέλτε; ὁ δ' εἶπε 189
 ἀπέστειλε Ἀρταφέρνης ἐμὸν πείθεσθαι, καὶ πλεονεχίαν
 ἂν ἐγὼ κελύβω; τί πολλὰ τῶν ἡγεμόνων; ὁ δ' εἶπε Ἀ-
 ρισταγόρης. ὁ δ' ὁρμήσει τῶν τοῖσι, ὡς νῦν ἐξήκετο, ἐ-
 πεμπεῖ ἐς Νάξον πολλὰς ἀνδράς φερόσοντας τοῖσι
 Ναξίοισι πόρτα τὰ παρ' αὐτοῖσι σφί τῶν ἡγεμόνων.
 Οἱ γὰρ ὦν Νάξιοι ὁδὸν πόρτῳ παρ' αὐτοῖσι δὲ πρὸς
 σφείας δὲ ὅλον τὸν ὁρμήσεισθαι. ἐπεὶ μὲν οὖν ἐπύ-
 θοντο, αὐτίκα μὲν ἐσπείκαστο τὰ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐς τὸ
 10 τεῖχος, παρεσκόλλασαντο δ' ὡς πολιορκησόμενοι, καὶ
 στήλια καὶ πόρτα, καὶ τεῖχος ἐσάξαντο. καὶ οὗτοι μὲν παρ-
 ἐσκόλλασαντο ὡς παρ' αὐτοῖσι σφί πολέμου. οἱ δ' ἐπεί
 τε διέβησαν ἐκ τῆς Χίου τὰς νείας ἐς τὴν Νάξον,
 πρὸς περὶ τῶν μύλων παρ' αὐτοῖσι φέροντο, καὶ ἐπολιόρχεον
 μύλους τέσσαρας. ὡς δ' ἔτα τε ἔχοντες ἤλθον χεῖρμα-
 20 τὰ οἱ Πέρσαι, τῶν τε καὶ δεδραπόνητό σφί, καὶ αὐτὰς
 τὰς Ἀρισταγόρης παρ' αὐτοῖσι σφί πολλὰ, τὰ πλεονε-
 χίᾳ τε ἐδέετο ἢ πολιορκίᾳ, ἐνθαῦτα τεῖχεα τοῖσι φυ-
 γάσι τῶν Νάξιων οἰκιστοὶ ὄντες, ἀπαλλάσσοντο
 ἐς τὴν ἡπειρόν, κακῶς τῶν ἡγεμόνων. Ἀρισταγόρης δ'
 30 ὅτε εἶχε πλεονεχίαν παρ' Ἀρταφέρνηϊ ἐκ πλεονε-
 χίᾳ. ἄμα δ' ἐπεί ἐξέμιν ἢ δαπόνη τῆς στρατῆρος
 ἀσπαστομένη, ἀρρώδεε τε, τὸ στρατὸς τῶν ἡγεμόνων
 κακῶς. καὶ Μεγαβάτη δ' ἐβόλη μύλος, ἐδόκει τε
 τῇ βασιλείᾳ τῇ Μιλήτου ἀσπασθῆναι. ἀρρώδε-
 40 ὦν τε πύλων ἕκαστα, ἐβόλῳ ἐπὶ δόρυσσιν. σιωέπι-
 πτε γὰρ καὶ δὲ ἐστὶν μύλον τὸ κεφαλὴν ἀσπασθῆναι ἐκ
 Σουσίων παρ' Ἰστιαίου, σημεῖον τε ἀπίστα. Ἀ-
 ρισταγόρης δ' ἀπὸ βασιλῆος. ὁ γὰρ Ἰστιαῖος βουλόμηνος
 50 τὰς Ἀρισταγόρης σημεῖον ἀπὸ τῶν, ὡς μὲν οὐ-
 δαμῶς εἶχε ἀσφαλῆως σημεῖον, ὡς τε φυλασσόμε-
 νέων τῶν ὁδῶν. ὁ δ' τῶν ὁδῶν δὲ πύλων ἀπὸ
 ξυρήσας τὸ κεφαλὴν, ἐστὶν, καὶ ἀνέμῳ ἀσπασθῆναι
 τὰς τεῖχας. ὡς δ' ἀνέφυσαν, τὰ χεῖρα ἀπέπεμπε ἐς
 Μίλητον, ἐπὶ τῶν μύλων αὐτὰς ἀπὸ μὲν ὁδῶν. ἐπε-
 60 αὖ δ' ἀπὸ Μιλήτου, καὶ δὲ Ἀρισταγόρης ξυ-
 ρήσας τὰς τεῖχας, καὶ πύλων ἐς τὸ κεφαλὴν.
 τὰ δ' ἐστὶν ἡγεμόνων (ὡς καὶ τῶν ἡγεμόνων μοι εἴρηται)
 δόρυσσιν. τῶν τε δ' ὁ Ἰστιαῖος ἐποίησε, συμφορῶν
 70 ποιοῦμηνος μεγάλῃν τὴν ἐμὴν καὶ τὴν ἐμὴν Σου-
 σισι. δόρυσσιν ὦν γινόμενης, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας
 μετῆσθαι δὲ τὰ λαοὺς, μηδὲ νεώτερον πύλων
 ὄψης τῆς Μιλήτου, οὐδ' αὖ ἐς αὐτὴν ἔξιν ἐπὶ ἐλπί-
 80 ζετο. Ἰστιαῖος μὲν οὖν τῶν δ' ἐστὶν μύλων, ἀπέ-
 πεμπε τὴν ἀπὸ τῶν Ἀρισταγόρης δ' σιωέπιπτε τὴν αὐτὴν
 χεῖρῶν πόρτα τῶν σιωέπιν. ἐβόλῳ ἐπὶ ὦν
 μὲν τῶν σιωέπιν, ἐκ φήνας πλεονεχίᾳ γινόμενῳ

καὶ τὰ ὅσα τῶν Ἰστιαίων ἀπὶ γυνύα. οἱ μὲν δὲ ἄλλοι
 πάντες γνώμην ἔχοντες τῷ δὲ ἐξεφύροντο, καλῶντες
 ἀπίσασθαι. Ἐκαστὸς δὲ ὁ λογιστοὺς ὡς ἔα μὲν
 οὐκ ἔα πόλεμον βασιλεῖ τῷ Περσέων ἀιαιρέεσθαι,
 καταλέγων τὰ τε ἔθνηα πρῶτα τῷ ἦρχε Δαρείῳ,
 καὶ τὴν δυνάμιν αὐτῶν. ἐπεὶ τε δὲ οὐκ ἔπαθε, δούτε
 σιωπῶν οὐδὲ ποιεῖν ὅπως ναυκράτες τῆς θαλάσσης
 ἔσονται. ἄλλως μὲν ἰὼν ἔδαμψεν ἔφη λέγων ἐνο-
 ρᾶν ἐσόμενον τῷ τοῦ ἐπίσασθαι γὰρ τὴν δυνάμιν τῷ
 Μιλήσιων εἶναι αἰετῶν. εἰ δὲ τὰ χρήματα κατα-
 ρεθίη τὰ δὲ τῶν ἐν τῷ Βραγχιδίῳ, τὰ Κερί-
 Γος ὁ Λυδὸς αἰετῶν, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας ἐπιπρα-
 τήσων τῆς θαλάσσης. καὶ ἔπειτα αὐτὸς τε ἔξεν χρήμα-
 σι χρεῖσθαι, καὶ τὴν πολέμους οὐ σιλήσειν αὐτὰ. τὰ
 δὲ χρήματα ἰὼν ταῦτα μεγάλα, ὡς δεδήλωται μοι
 ἐν ταῖς ὡς ἔτερον τῷ λόγῳ. αὐτὴ μὲν δὲ οὐκ ἐ-
 νίκα ἡ γνώμη. ἐδόκεε δὲ ὅμως ἀπίσασθαι. εἴνα τε αὐ-
 τῶν πλώσαντα ἐς Μυσιῶντα ἐς τὸ τραπόμενον δὲ ἀ-
 πό τῆς Νάξου ἀπελθόν, ἐὼν ἐν ταῦτα, συλλαμβά-
 νειν πειράσθαι τὴν δὲ τῶν νεῶν ἐπὶ πλέοντας τρα-
 πηροῖς. Ἀποπεμφθέντος δὲ Ἰντραγόρεω κατ'
 αὐτὸ τῶν, καὶ συλλαβόντος δὲ ὧν Ὀλιαντὸν Ἰβανώλι-
 ος Μυλασέα, καὶ Ἰστιαῖον Τύρνεω Τερμερία, καὶ
 Κῶν Εὐξάνδρου, τῶν Δαρφῶν Μιτυληνῶν ἐδω-
 ρήσατο, καὶ Ἀρισταγόρην Ἡρακλείδω Κυμῶν, καὶ
 ἄλλοις συχοῖς. οὕτω δὲ οὐκ ἐν ἐμφανέος ὁ Ἀρι-
 σταγόρης ἀπεσκήκεε, πρὶν δὲ Δαρείῳ μηχανώμε-
 νος. καὶ ὡς ἔα μὲν λόγῳ μετὶς τὴν τυρανίδα, ἰσ-
 νομῆν ἐποίησε τῇ Μιλήτῳ, ὡς αἰετῶν αὐτῶν οἱ
 Μιλήσιοι σιωπῶντα μετὰ δὲ, καὶ τῇ ἄλλῃ Ἰω-
 νίῃ τῷ δὲ τῶν ἐποίησε, τὴν μὲν ἐξελώντων τῶν τυ-
 ραννῶν, τὴν δὲ ἔλαβε τυραννίδας ἀπὸ τῶν νεῶν τῶν
 συμπλασθέντων ἐπὶ Νάξον, τῶν τοῖς φιλὰς βελό-
 μινος ποιεῖσθαι τῇσι πόλεσι, ὅθεν ἐδίδου, ἄλλοις ἐς ἄλ-
 λην πόλιν ὡς ἐδίδου, ὅθεν εἴη ἕκαστος. Κῶν
 μὲν ἰὼν Μιτυληνῶν, ἐπεὶ τε τὰ χίσα παρέλαβον,
 ἐξαγαγόντες κατέλυσαν Κυμῶν δὲ ὅν σφέτερον
 αὐτῶν ἀπῆκαν. ὡς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ πλεονεῖς αὐτῶν
 ἀπίσαν, τυραννῶν μὲν ναυκαταπάσας ἐχόμεναι
 τὰς πόλεις. Ἀρισταγόρης δὲ ὁ Μιλήσιος ὡς τὴν τυ-
 ραννίδα κατέπαυσε, τραπηροῖς δὲ ἐκείνη τῶν πολί-
 ων κελύσας ἐκείνη κατέσκησεν, δούτε αὐτὸς ἐς
 Λακεδαιμόνα τελερῆν ἀπὸ τοῦ ἐγένετο. ἐδεε γὰρ
 δὲ συμμαχίης πινός οἱ μεγάλης ἐξ ὧν ἔκλειπεν.
 Τῆς δὲ Σπάρτης Ἀναξανδρίδης μὲν ὁ Λέοιπτος
 οὐκ ἐπὶ ὡς ἐκείνη ἐβασίλευε, ἀλλὰ ἐτελευτήκει.
 Κλεομένης δὲ ὁ Ἀναξανδρίδης εἶχε τὴν βασιλείην,

quam de Histia mandatis. Cui quum
 ceteri omnes assensissent, iubentes ut
 rebellaret, Hecataus tamen historio-
 graphus initio dissuadere bellum sumi
 aduersus regem Persarum, enumerans
 cunctas nationes quibus Darius impe-
 rareret, omnemque illius potentiam: sed
 quum hoc persuadere non posset, secū-
 do loco suadere ut classe mare occupa-
 rent, negans se videre qua alia ratione
 id esset euenturum. scire enim se Mile-
 siorū vires esse imbecillas: si tamen pe-
 cuniā ē templo quod est in Branchidis
 tollerentur, quas Cræsus Lydus repō-
 suisset, multum spei recipere maris po-
 tiundi, atq; ita pecuniā & ipsos habitu-
 ros ad vrendū, nec hostes eam spoliatur-
 ros. Erant autem hæ ingentes pecuniæ,
 quemadmodū à me in primo libro de-
 claratum est. Verum ne hæc quidē sen-
 tentia obtinuit, sed illa, ut omnino re-
 bellaretur: utque vnus eorum Myun-
 tem nauigaret ad exercitum qui ē Naxo
 reuersus illic agebat, ut conaretur duces
 classiariorum comprehendere. Mis-
 sus autem ad hoc ipsum Iatragoras, do-
 lo cepit Oliatum Ibanolis filium Milas-
 ensem, & Histiaum Tymnis Termen-
 ensem, & Coem Erxandri filium, quē
 Darius Mitylene donauerat, & Ari-
 stagoram Heraclidis filium Cymæum,
 compluresque alios. Ita ex professo Ari-
 stagoras defecit, omnia in Darium cō-
 miniscens: & primum quidem, verbo
 duntaxat tyrannidem¹ immutans, sta-
 tum reipublicæ Mileti constituit, ut se-
 cum libenter Milesii rebellarent. Idem
 dehinc in reliqua Ionia fecit, tyrannorū
 alios eiiciens, ex aliis autem quos cepe-
 rat ē nauibus iis quæ aduersus Naxum
 vna ierant, ut ciuitatibus gratificaretur,
 alium in alia vrbe diuendens, ex
 qua quisq; illorum² erat. Quorū Co-
 em Mitylenæi ut acceperunt, sine mora
 productū lapidibus interemerunt: Cy-
 mæi suum dimiserunt. Posteaquam au-
 tem & alii complures tyranni fuga solū
 vertēre, passim per ciuitates tyrannorū
 abdicatio facta est. Tyrannis summo-
 tis, Aristagoras Milesius secundo loco
 iussit in singulis ciuitatibus constitui
 singulos magistratus, moxque ipse La-
 cedæmonem triremi pro legato missus
 est. opus enim erat magnam aliquam
 comparare societatem. Sparte regnū
 iam non tenebat Anaxandrides, Leon-
 tis filius, quia non superstes erat, sed
 eius obitu filius Cleomenes regnabat:

XXXVI

XXXVII

XXXIX

1. Aut aliud legit quam nos, aut male veris. 2. Alium alii vrbi tradens.

non ille quidem propter virtutis specimen, sed propter genus. Etenim Anaxandrides duxerat in matrimonium sororis filiam, quæ etsi cordi erat, tamē ex ea liberos non suscipiebat. Id quum ita esset, Ephori his cum verbis incusaerunt: Si tu tibi nō prospicis, at certe nobis hoc non est despiciendū, Eurysthei genus labefieri. Tu igitur quandoquidem uxorem habes quæ non concipit, ea repudiata aliam ducito, gratissimam rem in hoc Spartiatis facturum. His ille respondens, negat se earū rerum alterutram esse facturum: & hos non recte cōsulere ait, qui ipsum hortentur repudiata quam habeat uxore innoxia, alteram ducere: eoque se non esse pariturum. Cui ephori atq; optimates consilio inter se habito retulerunt: Quoniam te cernimus amore coniugis quam habes implicitum, facito quod dicemus, ac noli repugnare, nequid de te Spartiatæ grauius consulant. Coniugem quā habes vt repudies non postulamus: quæcunque ei præstas nunc, ea omnino præstato: alteram tamen ducito præter hanc uxorem, quæ sit fecunda. Hæc dicentibus assensus est Anaxandrides: qui duas dehinc uxores habens, binis ædibus habitabat, haudquaquam Spartiatice faciens. Non longo interiecto tempore, vxor quæ posterius ducta est parit hunc Cleomenem, ² quem mater successorem regni Spartiatarum nuncupabat. At vxor prior quæ hætenus sterilis fuerat, & ipsa concepit, hoc fato vfa: quæ quum reuera prægnans esset, domestici tamen posterioris vxoris id audientes, ac moleste ferentes, dicere, iactari hoc ab illa animo subiiciendi sibi partum. Itaq; his indigne ferētibus, exacto tēpore pariendi, ephori increduli feminæ parturienti ³ custodes apposuerunt: quæ Doriciū peperit, moxque Leonidem, & post hunc gradatim Cleombrotum. Sunt etiam qui dicant Cleombrotum atque Leonidem fuisse geminos. At quæ Cleomenem peperit, secundo loco in matrimonium ducta, filia Perinetadæ, filii Demarmeni, alium filiū amplius non genuit. Et Cleomenes quidem non compos (vt fertur) sed inops mentis, Doricius autem inter æquales omnes primus erat, meritoque putans se ob virilitatē regno potiturum. hoc ita opinione præsumens, defuncto Anaxandrida quum Lacc-

οὐ κατὰ αὐδραγαθίην σχῶν, ἀλλὰ κατὰ γένος. Ἀναξανδρίδῃ γὰρ ἔχοντι γυναικὰ ἀδελφεῆς ἐωυτοῦ θυγατέρα, καὶ εὐσεύς ταύτης οἱ κατὰ θυμῆς, παῖδες οὐκ ἐγένοντο. τῆς τοῦ δὲ τοιούτου ἐόντος, οἱ εὐφοροὶ εἶπον, ὅτι καλεσάμενοι αὐτὸν, εἴπῃ σὺ γε σεαυτῷ μὴ προσορᾷς, ἀλλ' ἡμῖν τὰτ' ἐστὶ οὐ φιλοπλέον, γένος δ' Εὐρυσθέως θυεῖσθαι ἐξίτηλον. σὺ γὰρ τὴν μὲν ἔχεις γυναικὰ, ἐπεὶ τέ τοι οὐ τίκτει ἔκ σέο, ἀπὲς, ἀλλ' ἄλλων δὲ γῆμον. καὶ ποίεων ταῦτα, Σπαρπητήσιν ἀθήσεις. ὁ δ' ἀμείβετο, φάς πευτέων σὺ δὲ τέρα ποίησιν· ἐκείνοίς τε οὐ καλῶς συμβουλεύειν, παραινέοντάς, τὴν ἔχει γυναικὰ, εὐσεύσαν αἰαμαρτήθη ἐωυτῷ, ταῦτ' ἂν ἀπέτα, ἀλλ' ἄλλων ἐσαγαγεῖσθαι· σὺ δὲ σφί πεῖσαιθαι. Πρὸς ταῦτα οἱ εὐφοροὶ καὶ οἱ γέροντες συμβουλεύσαντες, προσέφερον Ἀναξανδρίδῃ τὰδε, Ἐπεὶ ποίημι τοι φιλοχόμηρόν σε ὁρέομαι τῆς ἔχεις γυναικὸς, σὺ δὲ ταῦτα ποίηε, καὶ μὴ αὐτίθαινε τοῖσι, ἵνα μὴ πᾶλλοι ἰονταί· σὺ δὲ οἱ Σπαρπητῆται βουλεύσονται. γυναικὸς μὲν τῆς ἔχεις οὐ προσδεόμεθα σὺ δὲ τῆς ἄλλης ὅς σε οὐδὲ ταῦτ' ἂν περὶ τὰ ὅσα ἴνι παρέρχῃς παρέχε, καὶ ἄλλων πρὸς ταύτην ἐσαγαγε γυναικὰ τέκνοισιν. ταῦτά κη λέγοντων, σιωπῶντων δ' Ἀναξανδρίδης. μετὰ δὲ, γυναικὰς ἔχων δύο, διδασίς ἰστίης οἴκεε, ποίεων οὐδαμᾶ Σπαρπητικῶν. Χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος, ἡ ἐσπύρεθρον ἐπελθούσα γυνὴ τίκτει ὃν δὴ Κλεομένην τῶτον. καὶ αὕτη τε ἐφ' ἐδρῇ βασιλέα Σπαρπητήσιν ἀπέθαινε· καὶ ἡ πρὸς τὴν γυνὴν ὃν πρὸς τὴν χρόνον ἀποχρὸς εὐσεύσα, τότε καὶ ἐκύησε, σιωπῶντι τῇ αὐτῇ χρησάμεν. ἔχουσα δὲ αὐτὴν ἀληθεῖ λόγῳ, οἱ τῆς ἐπελθούσης γυναικὸς οἰκῆοι πυθόμενοι ὥχλειον, φάμενοι αὐτὴν κρυπτεῖν ἄλλως, βουλομένην ὑποβαλέσθαι. διὰ δὲ ποιδόντων αὐτῶν, τῷ χρόνῳ σιωπῶντων, ὑπὸ ἀπιστίας οἱ εὐφοροὶ τίκτους αὐτὴν γυναικὰ παρ' ἑαυτῶν ἐφύλαξαν. ἡ δὲ ὡς ἔτεκε Δωρεῖα, ἰθὺς ἴσχει Λεωνίδην· καὶ μὲν τῶτον, ἰθὺς ἴσχει Κλεόμβροτον. οἱ δὲ καὶ διδύμοις λέγουσι Κλεόμβροτον καὶ Λεωνίδην θυεῖσθαι. ἡ δὲ Κλεομένην τεκῶσα, καὶ ἰοδύτερον ἐπελθούσα γυνὴ, ἔσσα θυγατὴρ Περικτιδάδεω δ' Δημαρίδην, οὐκ ἐπὶ ἔπικτε τοδύτερον. Οἱ μὲν δὲ Κλεομένης, ὡς λέγετο, καὶ τὸν εὐφρονήρης, ἀκρομαχὴς τε. ὁ δὲ Δωρεὺς ἦν τῷ ἡλικίῳ πρῶτον πρῶτος. ὁ δὲ ἐπὶ τῷ καὶ ἀδραγαθίῳ αὐτὸς χρήσιν τῇ βασιλείῃ. ὥς ὃν ἔτι φρονέων, ὅτι οὐδὲ Ἀναξανδρίδης ἀπέθανε, καὶ οἱ Λακε-

ἡ ἐξω
σις

1 Ephori ei accessito dixerunt: 2 Atque ipsa quidem produxit enim qui deinceps regni administrationem susciperet. 3 Dicitur tamen ἐφύλαξαι, perinde ac si ipsæ fuerint custodes.

191

δαμόνιοι χρεώμενοι τῷ νόμῳ, ἐσθίσαντο βασιλῆα
 Δι' ὧρεσβύλατον Κλεομένηα, ὁ Δωριεύς δεινὸν τε
 ποιδύμενος, καὶ οὐκ ἀξίων ὑπὸ Κλεομένηος βασι-
 λείεσθαι, αἰτήσας λαὸν, Σπαρτηῆας ἀγέες ἀπι-
 κίλω· ἔτε τὰς αὖ Δελφοῖσι χρεσθεῖα χρεοσάμενος,
 ἐς κώπιν αὖ κήσων ἦν, ἔτε ποιήσας οὐδέν τ' ἔτι νο-
 μιζομένων, οἷα βαρέως φέρων, ἀπὶ δὲ ἑς τὴν Λιβύην
 καὶ πλοῖα κατηγέοντο δὲ οἱ ἄνδρες Θηβαῖοι. ἀπὶ κή-
 μένος δὲ ἐς Κίνυπα, οἴκησε χάσθιν καλλιγῶς τὴν Λι-
 βύων παρὰ ποταμόν. ἐξελαθεῖς δὲ οὐδὲν πνεύσας
 ἔπειτα ὑπὸ Μακεῶν τε καὶ Λιβύων καὶ Καρχηδονίων,
 ἀπώκετο ἐς Πελοπόννησον. Ἐνθαυτα δὲ οἱ Ἀντι-
 χάρης, αἰὲρ Ἐλεώνιος, σπεύδων εἰς οὐκ ἔτι Λα-
 οῦ χρεοσάμενος, Ἡρακλήην τὴν αὖ Σικελίην κτήσιν, φασὶ
 τὴν Ἐρυκὸς χώρην πᾶσαν εἶναι Ἡρακλιδέων, αὐτὴν
 Ἡρακλέος κτησαμένου. ὁ δὲ, ἀκούσας ταῦτα, ἐς
 Δελφοὺς οἶχετο χρεοσάμενος τῷ χρεσθεῖα, εἰ καὶ
 ρέει τῷ ὕμνῳ ἔλλεται χώρην. καὶ Πυθιοὶ χρεὼ αἰρή-
 σιν. παρὰ λαβὼν δὲ ὁ Δωριεύς δι' ὅλον ὄν καὶ ἐς
 Λιβύην ἦν, ἐκομίζετο παρὰ τὴν Ἰταλίην. Τὸν
 χρόνον δὲ τῶτον, ὡς λέγουσι Συβαεῖται, σφέας τε
 αὐτοὺς, καὶ Τηλέων δὲ ἐπὶ τῷ βασιλῆα ὅτι Κρότω-
 να μέλιν στρατεύεσθαι. τὸς δὲ Κροτωνιῆτας παρὰ
 δεῖας ἡγομένους, δεηθῆναι Δωριέος σφίσι βοηθῆ-
 σαι, καὶ τυχεῖν δεηθέντας. συστρατεύεσθαι τε δὴ ὅτι
 Σύβαριν Δωριέα, καὶ σπεύδων τὴν Σύβαριν. ταῦτα
 μὲν νῦν Συβαεῖται λέγουσι ποιῆσαι Δωριέα τε καὶ
 τὸς μετ' αὐτῶν Κροτωνιῆται δὲ οὐδὲνα σφίσι φασὶ
 ξένον παρεπιλαβέσθαι τὴν παρὰ Σύβαριν πο-
 λέμην, εἰ μὴ Καλλίην τῇ Ἰαμιδέων μαλὶν Ἡλείων
 μοιῶν καὶ τῶν ὅσων ποιῶν παρὰ Τηλέωνος τὴν Συ-
 βαριτέων τυραννίδα ἀποδράσας ἀπὶ κείνης παρὰ σφέ-
 ας, ἐπεὶ τε οἱ παρὰ ἑαυτοὺς παρεσχόρεε χρεσάμενος
 ὅτι Κρότωνα. ταῦτα δὲ οὐκ ἔστι λέγουσι. Μαρ-
 τυρία δὲ τῶν ἐν ἐκείνῳ ἀποδοκνύσασθαι. Συ-
 βαεῖται μὲν τέμνος τε καὶ ἡνὸν εὐνοῖα παρὰ Δι' ἑκτόν
 Κρότων, δι' ἰδρύσασθαι σπεύδωντα τὴν πόλιν Δωρι-
 εᾶ λέγουσι Ἀθηνάην ἐπιούσαν Κροταίην. τῶν δὲ
 αὐτῶν Δωριέος δι' θάνατον μαρτυρεῖον μάλιστα ποι-
 εῖται, ὅτι παρὰ μεμαυτοὺς ποιεῖν διεφθάρ-
 ρη. εἰ γὰρ δὴ μὴ παρέστη μὴ δὲν, ἐπὶ ᾧ ἔσταλ-
 ῖ ποίεε, εἴλετο αὖ τὴν Ἐρυκίην χώρην, καὶ ἐλὼν κατέχευε, καὶ
 αὐτὸς τε καὶ ἡ στρατὸς διεφθάρη. οἱ δὲ αὖ Κροτωνι-
 ῆται ἀποδοκνύσιν Καλλίην μὲν τὰν Ἡλείαν ἐξαιρέσας
 αὖ γὰρ τῇ Κροτωνιῆτι πολλὰ δοθέντα, καὶ ἐς ἐ-
 μέν ἐπὶ ἐνέμοντο οἱ Καλλίαν ἀποχρηνοί. Δωριεῖ
 δὲ καὶ πᾶσι Δωριέος ἀποχρηνοί, οὐδέν. καὶ οἱ εἰ
 σπεύδων λαβὼν τὴν Σύβαριν καὶ πολέμου Δωριεῖς,

daemonii Cleomenē ex lege, quod mā-
 ximus natu esset, creassent, indigne id
 tulit, sibi à Cleomene imperari. Igitur
 petita à Spartiatis plebe, coloniā du-
 xit, neque Delphico usus oraculo, in
 quam terram ad urbem condendam
 tenderet, neq; quippiam consuetorum
 exequutus: adeo rem indigne ferebat.
 In Libyam autem nauigans ducibus
 Thebanis ad Cinypen delatus, locum
 incoluit totius Libyæ pulcherrimum,
 iuxta flumen. Sed illinc tertio eiectus
 anno à Macis & Libybus & Carthagi-
 nensibus, in Peloponnesum abiit. V-
 bi Antichares vir Eleonius ei consilium
 dedit ex Laii oraculis, ut Heracleam in
 Sicilia conderet, affirmans Erycis re-
 gionem esse Heraclidarum, ab ipso He-
 racle, id est, Hercule, conditore. Hoc ille
 audito Delphos se contulit ad oracu-
 lum consulendum nunquid regione
 ad quam mittebatur potiturus esset.
 Pythia eum potiturum respondit. Sum-
 ptaque Dorieus classe quam & in Li-
 byam duxerat, Italiā præteruehebatur.
 Ea tempestate (ut ferunt) Sybaritæ
 cum Tely rege suo bellum Crotoniatis
 erant illaturi: id metuentes Crotoniatæ
 Dorici ut sibi opem ferret orauere. Hic
 precibus inductus, una cum illis ad-
 uersus Sybarin contendit, eamque ce-
 pit. Hæc Sybaritæ Doricum & qui cum
 illo erant fecisse aiunt. at Crotoniatæ
 negant quempiā se peregrinū in bello
 aduersus Sybaritas asciuisse, præter v-
 num Calliam Eleum Iamideorum vati-
 cinum: & hunc à Tely Sybaritarum ty-
 ranno ad ipsos transfugisse, hoc modo,
 quod sacrificans de cundo aduersus
 Crotonē, non litaret. Hæc isti aiunt,
 quarum rerum utrique testimonia hæc
 adferunt: Sybaritæ quidem, partim fa-
 num ac templum prope Crastin, quod
 Dorici capta vrbe aiunt extruxisse Mi-
 neræ cognomine Crastis: partim ipsi-
 us Dorici necē, quam volunt esse ma-
 ximum testimonium, quoniam contra
 vaticinia agens interceptus fuit. Si enim
 nihil nisi id ad quod mittebatur fecisset,
 nec transgressus esset, Erycinā regionē
 obtinisset, & obtentam possedisset, nō
 ipse cum exercitu absumptus esset. At
 Crotoniatæ multa monstrant peculia-
 riter donata Calliæ Eleo in agro Croto-
 niensi, quæ etiam ad meam usque me-
 moriam prognati Calliæ colebant: Do-
 rico autē & eius posteris nihil omnino
 fuisse donatum. cui tamen, si in bello
 Sybaritano fuisset Crotoniatis auxilio,
 multo

XLIII

XLIV

XLV

multo plura quam Calliæ fuissent donata. hæc pro se utriusque eorum testimonia referunt: quorum utris accedere

XLVI quisque mauult, his accedat licet. Nauigant autem cum Dorico & alii Spartiatarum, deducendæ coloniæ socii, Thessalus, & Paræbates & Celees & Evryleon: qui quum omni classe Siciliam tenuerunt, superati à Phœnicibus atque Ægestanis, in prælio occubuerunt, vno tantum ex hac aduersa pugna superstiti Evryleonte: qui collectis eorum reliquiis, occupauit Minoam Selinusiorum coloniam, Selinusiosque liberauit monarchia Pythagoræ. Hunc quum sustulisset, ipse tyrannidem Selinuntis inuasit. Sed ad breue tempus eâ obtinuit. nam Selinusii impetu in eum facto, quum ad Iouis forensis aram confugisset, obtruncarunt. Dorico & viæ & mortis socius fuit Philippus Butacides, vir Crotoniata, qui desponsa sibi filia Telys Sybaritæ, Crotone profugerat, abnegatoque matrimonio transiit Cyrenen. Ex hac discedens, sectatus est familiarem tritemen, ac familiarium virorum sumptum, quod esset olympionices, id est, *videtur certaminis ad Olympia*, & omnium illinc Græcorum speciosissimus. Ob quam corporis speciem ab Ægestanis ea quæ nemo alius reportauit. nam sepulturæ eius heroico monumento extructo, Ægestani hostias offerunt. Hunc in modum Doricus vita functus est. qui si in animum induxisset ferre Cleomenis regnum, & in Sparta permansisset, regno fuisset Lacedæmoniorum potitus. Neque enim diu Cleomenes imperauit: ac sine liberis decessit, vna duntaxat relicta filia, cui nomen Gorgo. ¶ Cleomene igitur imperium tenente, Spartam venit Aristagoras Mileti tyrannus: Cleomenemque alloquuturus conuenit, habens (ut Lacedæmonii aiunt) æream tabellam, in qua totius terræ ambitus erat incisus, cunctumque mare, atque omnia flumina. Huius in colloquiū vbi venit, ita ad eum inquit, Studium meū Cleomenes qui huc aduenerim, ne mireris. non enim ab re hoc fit. Prolem Ioniam pro libera feruam esse, cum nobis ipsis dedecus dolorque maximus est, tum vero vobis, & eo maior quo magis ceteros in Græcia antecellitis. proinde nunc

δοθέντι δὲ οἱ πολλαπλάσια ἢ Καλλίῃ. ταῦτα μὲν νῦν ἐκάτεροι αὐτῶν μαρτύρια ἀποφαίονται· καὶ πᾶσι τοῖς ἑστέροις τις πείσεται αὐτῶν, τέτοις προσχωρεῖν. Σωέπλεον δὲ Δωρεῖν καὶ ἄλλοι συγκτίσαι Σπαρτητῶν, Θεωπαλὸς καὶ Παραιβάτης καὶ Κελέης καὶ Εὐρυλέων. οἱ ἐπεὶ τε ἀπὶ κνήσῳ πῶντι ὁλόκληρος τῷ Σικελίῳ, ἀπεθαὶον μάχῃ ἐσθλῆντες ὑπὸ τε Φοινίκων καὶ Αἰγεσάϊων, μοιῶος δὲ καὶ Εὐρυλέων τῶν συγκτήτων ἀεὶ ἡμέτερο τῶν τοῦ πάθος. συλλαβὼν δὲ οὗτος τῆς στρατῆς τὸς ἀειγμονόμοις, ἔχε Μινώλει τῷ Σελινουσίῳ ἀποικίην· καὶ συνελάβετον Σελινουσίους τῷ μοιῶν ἀρχοῦ Πυθαγόρῳ. μετὰ δὲ, ὡς τῶν κατεῖλε, αὐτὸς τυραννίδι ἐπεχείρησε Σελινουῶτος, καὶ ἐμοιῶν ἀρχήσῃ χερίον ἐπὶ ὀλίγον. οἱ γὰρ μὲν Σελινουσίῳ ἐπιδρασαν ἄντες ἀπέκτειναι καταφυγόντα ὅτι Διὸς ἀγροεῖου βωμόν. Σωέσπετο δὲ Δωρεῖν καὶ συνελάβετον Φίλιππος ὁ Βουπαχίδης, Κροτωνιῆτης αἰὴρ· ὃς ἀρμυσιάνην Τήλυος τῆς Συβαρίτιος θυγατέρος, ἐφυγάει Κρότωνος. φθασθεὶς δὲ τῷ γάμῳ εἶχετο πλεῖον ἐς Κυρήνην· ἐκ ταύτης δὲ ὁρμώμενος συνελάβετον οἰκίῃ τε τελέρει καὶ οἰκίῃ ἀδελφῶν δαπνῆν, ἐὼν τε Ὀλυμπιονίκης καὶ κάλλιστος Ἑλλήνων τῶν κατ' ἐωυτόν. ἀφ' οὗ δὲ ἐωὺτὶς κάλλος ἐνείχετο τῷ Αἰγεσάϊῳ τῷ σὸς αἰὲς ἄλλος. ὅτι γὰρ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἡρώων ἰδρυσάμενος, θεοῖσιν αὐτὸν ἱλάσονται. Δωρεὶς μὲν νῦν τρέσσει πούτῃ ἐτελεύτησε. εἰ δὲ ἐωὺς τοῦ βασιλεύοντος ὑπὸ Κλεομένηος, καὶ κατεμένει ἐν Σπάρτῃ, ἐβασίλευε δὲ Λακεδαιμόνιος. οὐ γὰρ πᾶσι πολλὸν χερίον ἦρξε ὁ Κλεομένης, ἀλλ' ἀπέθανε ἄσπας, θυγατέρα μοιῶν λιπὼν τῇ οὐνομῇ καὶ Γοργῷ. Ἀπικρέεται δὲ ὧν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτιος τύραννος ἐς τῷ Σπάρτῃ, Κλεομένηος ἔχοντος τῷ ἀρχίῳ. ταῦτα δὲ ἐς λόγους ἦτε, ὡς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων χαλκοὶ σίνακα, ἐν τῇ γῆς ἀπάσης ἀείροδος ἐν ἐτήμῳ, καὶ θάλασσαν τε πᾶσαν καὶ ποταμὸν πόρτες. ἀπικρέομενος ὅς ἐς λόγους ὁ Ἀρισταγόρης, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τοιάδε, Κλεομένης, σπουδὴν μὲν ἔμελλ' ἐμὲν μὴ θῶ· μάστιγος τῆς ἐσθλῆς ἀπὶ ζῆτος· τὰ κατήκοντα γὰρ ὅσοντα. Ἰώνων παῖδας δούλους ἔχοντες αὐτὸν ἐλευθέρων, ὁνειδὸς καὶ ἄλλος μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὅσα προσεφάτε τῆς Ἑλλάδος. νῦν ὧν

192

XLVIII

XLIX

1 Crotone exulavit: frustratusque matrimonio Cyrenen transiit. ex qua profectus Doricum propria tritemi propriisque in suos milites sumptibus, sequutus est, quum esset ol. 2 Omnium sui temporis Græcorum 3 Ne meum in conficiendo hoc ad vos inirene studium admiretis Cleomenes de eo enim nunc agitur, ut Iones ex liberis serui fiant. quod cum nobis ipse d. dol. max. est, tum inter ceteros vobis, eo præsertim nomine quod Græcia præstis. vel. præsidis esset.

„ πρὸς θεῶν τῶν Ἑλλήνων ῥύσαδε Ἴωνας ἐκ τῆς
 „ δουλοφυίας, ἀνδρας ὁμώμονας. Διπτεῖς δὲ ὑμῖν
 „ ταῦτα χωρέειν οἶά τε ἐστί. οὔτε γὰρ οἱ βάρβα-
 „ ροὶ ἀλκιμοὶ εἰσι, ὑμεῖς τε πᾶς ἐς τὸν πόλεμον, ἐς τὰ
 „ μέγιστα αἰήκετε ἀρετῆς περ. ἢ τε μάχη αὐτέ-
 „ ων, ἔστι ποῖνδε, τοῖα, καὶ αἰχμὴ βραχέα. αἰαζυ-
 „ εῖδας δὲ ἔχοντες ἔρχονται ἐς τὰ μάχας, καὶ κυρ-
 „ βασίας ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι. οὕτω διπτεῖς χειρῶ-
 „ νων εἰσι. ἔστι δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι τὴν ἡπειρὸν ἐ-
 „ κείνην νεμερόμοισι, ὅσα ὁδὸν τοῖσι σιωπάσι ἄλλοι-
 „ σι ἀπὸ χρυσοῦ ἀργυροῖσι, ἀργυροῖς, καὶ χαλ-
 „ κῶς, καὶ ἐσθῆς ποικίλῃ, καὶ ὑποζυγία τε καὶ αἰδρά-
 „ ποδα. τὰ θυμῷ βουλόμοιοι, αὐτοὶ δὲ ἔχουσιν. καί-
 „ οἱ κηνηταὶ δὲ ἀλλήλων ἐχόμενοι, ὡς ἐγὼ φράσω. Ἴω-
 „ νων μὲν τῶνδε οἶδε Λυδοὶ, οἰκούντες τε χώραν ἀγα-
 „ θὴν καὶ πολυαργυρώτατοι ὄντες. δεικνύς δὲ ἔλε-
 „ γε ταῦτα ἐς τὴν τῆς γῆς περὶ ὁδὸν, τὴν ἐφέρετο ἐπὶ
 „ τὰς πόλιν ἐπὶ τετραμήνην. Λυδῶν δὲ (ἐφηλέων
 „ ὁ Ἀρυσταγόρης) οἶδε ἔχονται Φρύγες οἱ πρὸς τὴν
 „ ἡδ, πολυπλοκάτωτα τοῖς ἐόντες ἀπὸ τῶν τῶν ἐ-
 „ γὼ οἶδα καὶ πολυκαρπώτατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχον-
 „ ται Κατωπαδῶσι, τοῖς ἡμεῖς Συρίοι καλεόμεθα. τῶ-
 „ νοισι δὲ πρὸς περὶ Κιλικίας, κατὰ κρητὲς ἐπὶ θα-
 „ λασσαν τὴνδε, ἐπὶ ἧδε Κύπρῳ ἡσος κέεται· οἱ
 „ πενταχόσια τάλαντα βασιλεῖ τὸν ἐπέτειον φόρον
 „ ὑπὸ τελευτοῖσι. Κιλικῶν δὲ τῶνδε ἔχουσιν Ἀρμενί-
 „ οἱ οἶδε, καὶ οὗτοι ὄντες πολυπλοκάτωται. Ἀρμενί-
 „ ων δὲ, Μαθηνοὶ, χώραν τὴνδε ἔχοντες. ἔχεται δὲ
 „ πύτων γῆ ἡδε Κισσίη, ἐπὶ τῇ δὲ πύτων τὸν-
 „ δε ὁ Χοάσπια κείμενός ἐστι πᾶς Σοῦσα ταῦτα, εἴτα
 „ βασιλῆς τε μέγας διαταί ποιεῖται, καὶ τῶν χρη-
 „ μάτων οἱ θησαυροὶ ἐσθλαὶ εἰσι. ἐλόντες δὲ ταῦ-
 „ την τὴν πόλιν, ὁ θαρσύνοντες ἡδὲ τὰς Διὶ πλού-
 „ του πέρι ἐρείζετε. ἀλλὰ πρὸς μὲν χώρας ἀρεῶν οὐ
 „ πολλῆς, ὁδὸν οὕτω χρηστῆς, καὶ οὐρανὸν σμικρῶν,
 „ χρεῶν ἐστὶ ὑμῶν μάχας αἰαβάλλεσθαι πρὸς τε
 „ Μιέσσησι τοῖς ἐόντας ἰσπαλέας, καὶ Ἀρκάδας τε καὶ
 „ Ἀργείοις· τοῖσι οὐτε χρυσοῦ ἐχόμενός ἐστι ὁδὸν,
 „ οὔτε ἀργύρου, τῶν περὶ καὶ πᾶσι ἀγαθὰ πρὸς
 „ μὴν μαχόμενον ἀποθνήσκειν. ὡς ἀρεὴν δὲ τῆς Ἀ-
 „ σίας πάσης ἔχειν διπτεῖς, ἄλλο τι αἰρήσασθε;
 „ Ἀρυσταγόρης μὲν ταῦτα ἔλεξε. Κλεομένης δὲ
 „ ἀμείβετο τοῖςδε, ὧς ἔειπε Μιλήσιος, αἰαβάλλομαι
 „ τοῖς ἐς τὴν ἡμέρην ἀποκρινέσθαι. Τότε μὲν
 „ ἐς πρὸς τὸν ἡμέρην ἐπεῖτε δὲ ἡ κερὴν ἡμέρην ἐγέ-
 „ νετο τῆς ἀποκρίσεως, καὶ ἦλθον ἐς τὸ συγκείμενον,

per deos Græcos eripite Iones à serui-
 tute, consanguineos vestros. quod fa-
 cile est ad præstandum: nam neque bar-
 bari sunt viri strenui, & vos in summum
 rei bellicæ per virtutem euasistis, &
 genus pugnandi eorum huiuscemodi
 est: breues arcus ac breuia spicula, lon-
 gasque in capitibus cristas (vnde fa-
 ciles capti sunt) gerentes, in pugnam
 eunt. Ad hæc, tantum bonorum est iis
 qui eam incolunt continentem, quan-
 tum non est ceteris vniuersis, tum auri,
 (vt ab hoc incipiamus) tum argenti, tū
 æris, tum variæ vestis, tum iumento-
 rum, tum mancipiorum: quibus, vos,
 si potiri libuerit, potiimini. Sunt quo-
 que inter se confines, vt ego disseram.
 His Ionibus confines sunt Lydi, qui
 terram incolunt tum aliarum rerum
 tum vero argenti feracissimam. Hæc
 autem dicebat, ostendens in ambitu
 terræ in tabella quâ attulerat descripto.
 Lydis vero (dicebat Aristagoras) confi-
 nes sunt hi Phryges, aurorâ versus, pec-
 corum copia & terræ vbertate, omnium
 quos ego noui longe beatissimi. Phry-
 gibus confines sunt Cappadoces, quos
 nos Syros appellamus. His confines sūt
 Cilices, huius maris accolæ, vbi hæc Cy-
 prus insula est sita: qui tributū annuum
 regi pendunt quingena talenta. His Ci-
 licibus confines sunt hi Armenii, & ipsi
 re pecuaria abundantes. Armeniorum
 hanc regionem contingunt Matieni,
 quorum terræ Cissia hæc confinis est: in
 qua iuxta fluuium hunc Choaspen sita
 sunt hæc Susa, vbi rex magnus domici-
 lium habet, atque hic pecuniarum the-
 sauri sunt.² Hanc vos urbem si animose
 ceperitis, iam cum Ioue de diuitiis licet
 certetis. Neque vero operæpretium
 est vos suscipere prælia pro terra ne-
 que multa neque ita feraci, & pro exi-
 guis finibus, aduersus Messenios³ ve-
 stros consortes, & Arcades & Argiuos,
 quibus nihil est neque auri neque argen-
 ti, quarum rerum cupiditate quis indu-
 citur ad mortē periclitandam: at quum
 offeratur occasio totius Asiæ facile po-
 tiundæ, aliud quippiā præoptabitis? Hæc
 Aristagoras dicebat. Cui respondens
 Cleomenes, Milesie, inquit, hospes, in-
 triduū tibi differo respondere. Tunc
 quidem hæc processum est. vbi ve-
 ro dies responsioni præstituta adfuit, &
 ad locū de quo conuenerant, ventū est,

1 Eorumque pugna talis est, Arcus & breue spiculum. Quinariam bracas induit, & pileis capita operit, in pugnam procedunt.
 adeo eos superare facile est. Alii κυρτάς αἰσιν exponunt. 2 Hanc vos urb. si ceperitis, iam cum Ioue audacter de diuitiis
 certetis. 3 Vinibus vobis pares,

interrogavit Aristagoram Cleomenes quot dierum ab Ionio mari ad regem esset iter. Aristagoras, alioqui solers, & valde illum antecellens prudentia, in hoc tamen lapsus est: qui quum non deberet rem ut se habebat illi aperire, volens Spartiatas in Asiam educere, dixit trium mensium esset iter. Cleomenes, interpellata huius quam ordiri instituerat oratione de itineris spatio, inquit, Hospes Milesie abscede è Sparta ante solem occidentem. nihil enim rationis dicis, quum istud facile non sit Lacedæmoniis, qui vis eos trimestri itinere abducere à mari. Hæc loquutus Cleomenes, domum abiit. Aristagoras, sumpto oleæ ramo ad domum Cleomenis se contulit, eamque ingressus, iubebat precabundus ad se audiendum mitti filium. Assisteat enim Cleomeni filia cui nomen erat Gorgo, vnica proles, eaque octo aut nouem annos nata. Cleomene iubente eū dicere quæ vellet: filioliæ enim gratia nolle prohibere: tunc Aristagoras incepit polliceri illi vndocim talenta, si precibus suis annueret. Abnuente Cleomene, subinde adiiciendo eo peruenit ut quinquaginta talenta polliceretur. Ad quod puella, Pater, inquit, hospes te corrumpet, nisi hinc abis. Consilio puellæ delectatus Cleomenes, in aliud conclauē abiit: & Aristagoras è Sparta prorsus abiessit, non facta ei amplius potestate indicandi itineris quod erat vsque ad regem. Ea nanq; kinetis ratio ita habet. Vbique sunt regii stathmi, id est, mansiones, ac diuersoria pulcherrima. Iter omne per loca culta, ac tutum. id nunquam intermissum per Lydiā & Phrygiā, viginti est mansionum, hoc est, vicinorum castrorum, paraſangarum nonaginta quatuor & dimidiati. E Phrygia excipit fluuius Halys, cui imminet portæ, quas transire omnino necesse, atque ita fluuiū transmittere. est & præsidium magnum supra illū. Transgresso in Cappadociam, & eam permettenti vsque ad fines Cilices, duodetriginta stathmi sunt, paraſangæ centum quatuor. In horum montibus positas duplices portas ac totidem præsidia pertransis. Hæc tibi transgresso, & per Ciliciam iter facienti, tres stathmi sunt,

εἶρετο ὁ Κλεομένης τὸν Ἀριστάγορον ὁκτοῦν ἡμερῶν ἀπὸ θαλάσσης τὸ ἰόνιον ὁδὸς εἴη τῷ βασιλεῖ. ὃν ὁ Ἀριστάγορος, πᾶλλα ἐὼν ὄφρος, καὶ ἀγαθὰ λαὸν ἐκείνοι δὲ, εἰς τὰ ἐσφάλη. χρεὼν γὰρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἐόν, βυλόμενοι γὰρ Σπαρτιῆας ὄξαγαγεῖν ἐς τὸν Ἀσίην, λέγει δὲ ὦν, τεινὸν μίλιον φασ εἶναι τὸν ὁδόν. ὃν, ὑπαρπάσας δὲ ὅτι λισπον λόγον, τὸν ὁ Ἀριστάγορος ὥρμητο λέγειν πρὸς τὸν ὁδόν, εἴπει, ὡς ἔφη Μιλήσιε, ἀπαλλάσσεο ἐκ Σπάρτης πρὸς διώπτος ἡλίας. ὁδοῖτα γὰρ λόγον διέπεια λέγεις Λακεδαίμονι οἰοῖσι, ἐξήλων σφέας ἀπὸ θαλάσσης, τεινὸν μίλιον ὁδὸν ἀγαγεῖν. ὁ μὲν δὲ Κλεομένης ταῦτα εἶπας, ἦεν ἐς τὰ οἰκία. ὃν ὁ Ἀριστάγορος λαβὼν ἱκετήρειν, ἦεν ἐς τὸν Κλεομένεος ἐσθλὸν ὃν εἶπεν, ἅτε ἱκετῶν, ἐπακούσας, ἐκέλευε τὸν Κλεομένην ἀπὸ πέμψαι τὸ παιδίον. πρὸς ἧκε γὰρ δὲ ὁ Κλεομένης ἡ θυγάτηρ τῇ οὐνοῦα ὡς Γοργῶν τῷ τὸ δὲ οἱ καὶ μισῶν τίκνον ἐτίγχεαι, ἐὼν ἐτέρω ὀκτὼ ἢ ὀνεία ἡλικίην. Κλεομένης ὃν λέγει μιν ἐκέλευε πὰ βέλε. ὃν, μὲν δὲ ἐπὶ τῇ ἐπαιδίᾳ εἶνεκα. ὁδοῖτα δὲ ὁ Ἀριστάγορος ἀρχεὶ ἐκ δέκα θαλάττωι ὑποισχέομενος, ὡς οἱ ἐπιτελέσῃ τῷ ἔδειτο. αἰαιδόντος ὃν Κλεομένης, πρὸς ἔβαινε τοῖσι χρήμασι ὑποβάλλων ὁ Ἀριστάγορος ἐς τὸ πεντήκοντα τε πάλαια ὑπεδέδεκτο, καὶ τὸ παιδίον ἠύδαξεν, Πάτερ, ἀγαφθρέε σε ὁ ἕξνος, ἢ μὴ ἀπὸς αἰς ἴης. ὃν τε δὲ Κλεομένης ἡ δαῖς τῷ παιδίᾳ τῇ ὄξαινεσθαι, ἦεν ἐς ἔτερον οἶκημα. καὶ ὁ Ἀριστάγορος ἀπαλλάσσετο τὸν ὄξαιπτον ἐκ τῆς Σπάρτης, ὁδοῖ οἱ ὄξευρετο ὅτι πλείον ἐπὶ σημαίνει πρὸς τὸ αἰὸς τὸν ὄξαιπτον. Ἐχει γὰρ ἀμφὶ τῇ ὁδοῦ ταύτῃ ὁδοῦ σταθμοὶ τε πάλαια καὶ ἐὼν βασιλῆες, καὶ ἀγαλόμενοι καλίσται. ἀγαλόμενοι τε ἡ ὁδὸς ἀπασα καὶ ἀσφαλὲς. ἀγαλόμενοι γὰρ Λυδίας καὶ Φρυγίας σταθμοὶ τίοντες εἰς οἱ εἰσι, ὄξαιπται ὃν πλείονες καὶ ὀνεία καὶ ἡμισυ. ἐκεῖται δὲ ἐκ τῆς Φρυγίας ὁ Ἀλκιποταμός, ἐὼν ὁ πύλαι τε εἰσι, καὶ διεξέλθαι πᾶσα αἰάγκη, καὶ οὕτω διεκέραι τὸν ποταμόν καὶ φυλακτέον μέγα ἐὼν αὐτῷ. ἀγαλόμενοι δὲ ἐς τὴν Καππαδοκίην, καὶ ταύτῃ ὄξαιπται μέγα οὐρὸν τῷ Κιλικίῳ, σταθμοὶ δὲ ὄν δέοντες εἰσι τεινὸν καὶ παρασάγγαι δὲ τέσσαρες καὶ ἑκατόν. ὅτι ὃ τοῖσι τούτων οὐρεσι διξάς τε πύλας διεξέλθαι, καὶ διξά φυλακτέα ὄξαιπται. ταῦτα ὃν διεξέλθαι, καὶ ἀγαλόμενοι Κιλικίης ὁδοῖ ποδόμενοι, τρεῖς εἰσι σταθμοί,

1 Olea ramo lana obvoluto, quo supplicantes utebantur. unde deducta est vox Græca quasi supplicatoriæ dicat. 2 Eamque ingressus, à Cleomene contendebat ut filiā amitteret, quippe qui ab eo ut autem sibi accommodaret, suppliciter peteret. Assisteat enim Gc. (vel. adstibat. legendo potius παρεστῆκεν quam προσήκει, Cleomene cum iub. dicere quæ vellet, neque differre propter filiolam, tunc Aristag. Lego autem ἰστυῖν ἢ παρῶναι, ex vet. cod. 3 Decem. Sed Valli ex ὡς δὲ fecit ἰστυῖν, quæ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρ. 4 Vel, ὡς καὶ καστὸν. vel, προμνηστικόν. Sic ὁ in seq. 5 Finibus

LVI Visio autem insomnii Hipparchi hæc erat: Pridie Panathenæorum videbatur Hipparchus cernere virum assistentem sibi procerum atq; speciosum, hos versus per ænigma dicentem,

Intoleranda leo tolera, tolerans animo agro.

¹ *Nemo viris pœnas iniustis iure rependet.*

² Vbi dies illuxit, confestim præ se ferebat referre hæc velle ad somniorum coniectores: sed mox sprete visione,

LVII Gephyræi autem è quibus erant percussores Hipparchi, fuere à principio ex Eretria oriundi, vt ipsi aiunt: verum, vt ego interrogando comperio, fuere Phœnices, ex iis qui cum Cadmō in terram quæ nunc vocatur Bœotia venire, atque eam incoluere, sortiti Tanagriticum tractum. vnde Cadmeis primū per Argiuos exactis, iterum per Bœotos hi Gephyræi expulsi, Athenas diuertunt. Ab Atheniensibus autem recepti

LVIII sub conditionibus sunt vt ciues inter eos essent, multis ³ nec memoratu dignis quas agerent rebus impositis. Phœnices isti qui cum Cadmo aduenerunt, quorum Gephyræi fuere, dum hanc regionem incolunt, cum alias multas doctrinas in Græciam introducere, tum vero litteras, quæ apud Græcos, vt mihi videtur, antea non fuerant. Et primæ quidem illæ extiterunt quibus omnes Phœnices vtuntur: progressu vero temporis, vna cum sono mutauerunt, & modulum pristinum. Et quum ea tempestate in plerisq; circa locis eorum accolæ Iones essent, ⁴ qui litteras à Phœnicibus discendo acceperant, eas illi cū suis pauculis collocantes, in vfu habuerunt: & in vtendo confessi sunt, vt ratio ferebat, vocari Phœnices, quod essent à Phœnicibus in Græciam illatæ. Priscæq; consuetudine biblos Iones appellant pelles, quod aliquando penuria biblorum, *hoc est* ⁵ *sirporum*, pellibus caprinis ouillisq; utebantur: adhuc quoque ad meam vsq; memoriam multi barbarorum talibus in pellibus scribunt. Quin ipse vidi apud Thebas Bœotias in Ismenii Apollinis templo, litteras Cadmeas in tripodibus quibusdam incisas, magna ex parte consimiles Ionicis. quorum tripodum vnus habet hoc epigramma,

Ἡ μὲν νῦν ὄψις τῆς Ἰσθμίου τοῦ πύλου καὶ δὲ ἐν τῇ περὶ τὴν νύκτι τῆς Παναθηναίων ἐδόκει ὁ Ἰππάρχος ἀνδρὰ οἱ ὅστις ἀντὶ μέγα ἐξέειδα ἀνίστασθαι τὰ δὲ τὰ ἐπεῖτα,

Τλῆθι λέων ἀτλήτα παθὼν τετληότι θυμῷ.

Οὐδὲς αἰδέσθων ἀδικῶν πῶς οὐκ ἀποτίσι.

ταῦτα δὲ, ὡς ἡμέρη ἐγγύετο τὰ χεῖρα, φανερὸς ἦν ὑπὸ φθέρῃ οὐρανῷ. μετὰ δὲ, ἀπειπῆ-
10 μος τὴν ὄψιν, ἐπιμπετὴν πομπὴν ἐν τῇ δὴ τελευτῇ. Οἱ δὲ Γεφυραῖοι, τῶν ἑσάν οἱ φοινῆες Ἰσθμίου, ὡς μὲν αὐτοὶ λέγουσι, ἐκέρχοντο ἐξ Ἰππάρχου, ὡς δὲ ἐγὼ αἰσθηνόμενος διέοικω, ἑσάν φοινῆες τῶν σὺν Κἀδμῷ ἀπὸ κρήνων φοινῆων ἐς γὰρ τὴν νῦν Βοιωτὴν καλεομένην. οἵ κεν δὲ τῆς χώρας ταύτης ἀπολαχόντες τὴν Ταναγρικὴν μοῖρην. ἐνθαῦτε δὲ Κἀδμῶν περὶ τὸν δὲ δαμασ αἰτῶν ὑπὸ Ἀργείων, οἱ
20 Γεφυραῖοι οὐ ποῖ δούτεα ὑπὸ Βοιωτῶν ἔλασαν αἱ τὲς ἐτὶ πο. π. ὡς Ἀθηνῶν. Ἀθηνῶν δὲ σφῆας ὅτι ῥητοῖσι ἐδέξατο, σφῆας αὐτῶν εἶ) πολλοὺς, πολλὰν τέων καὶ οὐκ ἀξιοπρήτων ὅτι τὰ ξαντὲς ἐργαζ. Οἱ δὲ φοινῆες οὗτοι οἱ σὺν Κἀδμῷ ἀπὸ κρήνων, τῶν ἑσάν οἱ Γεφυραῖοι, ἀλλὰ τε πολλὰ, οἰκίσαντες ταύτην τὴν χώραν, ἐσηγάγη διδασκαλία ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ δὴ καὶ γεγραμμένα, οὐκ εἶναι πρὶν Ἕλλησι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. πρῶτα μὲν, τοῖσι καὶ ἀπὸ τῶν χερῶν τῶν φοινῆων μετὰ δὲ,
30 χερῶν περὶ αἰνοῦτος, ἀμα τῇ φωνῇ μετέβαλον καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν γραμμάτων. ὅτε οἴκων δὲ σφῆας τὰ πολλὰ τῶν χώρων τῶν τὸν δὲ χερῶν Ἕλληων Ἰῶνες: οἱ δὲ λαβοῖτες διδασχὴν τῶν τῶν φοινῆων τὰ γεγραμμένα, μετὰ ῥυθμίσαντες σφῆας ὀλίγα, ἐκέρχοντο. χερῶν δὲ, ἐφάπταν, ὡς περ καὶ ὁ δὴ κεν ἐφῆρε, ἐργαζόμενοι φοινῆων ἐς τὴν Ἑλλάδα, φοινῆα καλεῖσθαι. καὶ τὰ βίβλοις διφθέρας καλεοῖσι ἀπὸ τῆς παλαιῆς Ἰῶνης, ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ βίβλων ἐκέρχοντο διφθέρησι αἰγίησι τε καὶ οἰήσιν. ἐπὶ τῇ δὲ κατ' ἐμὲ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐς
40 ποταμὸν διφθέρας γεγραμμένοι. Ἰδὼν ὅτι καὶ αὐτὸς Κἀδμῶν γεγραμμένα ἐν τῇ ἰσθμῷ τῇ Ἀπόλλωνος τῇ Ἰσθμίου ἐν ὁδοῖσι τῇσι Βοιωτῶν, ὅτι τῇσι ποῖσι ἐκέρχοντο, τὰ πολλὰ ὁμοῖα εἶναι τοῖσι Ἰωνικοῖσι: ὁ μὲν δὴ εἰς τῶν τελευτῶν ὅτι γεγραμμένα ἔχει,

¹ Iniustus nemo est quem non sua pœna sequetur.

² Quum primū autem dies illuxit, hæc ad somniorū coniectores aperte retulit. Vel, Hæc somn. coniectoriis palam communicauit. sed postea repudiata visione, vel, quum visioni illi renunciauisset, pompam solennem celebrauit.

³ Nec memoratu dignis rebus illis interdicentes.

⁴ Qui quum à Phœnicibus litteras didicissent, forma paucarū quarundam immutata, utebantur, & vtentes famam sparserunt, (vt æquitas etiam postulabat) quum Phœnices in Græciam eas introduxissent, Phœnicias esse nominandas.

⁵ Per biblum videtur intelligenda potius papyrus Ægyptia.

Ἀμφίτρον μ' αἰέθηκεν, ἐὼν δὲ Τηλεβο-
άων.

Ἐδ' ἡλικίῳ δὲ εἴη ἔξ Λαίων δὲ Λαβδάχου τῷ
Πολυδάχου τῷ Καδμου. Ἐπεὶ δὲ τρίπους ἐν
ἑξαμέτρῳ ποίῳ λέγῃ,

Σκαῖος πυγμαχέων με ἐκβολὰς Ἀπόλλωνι

Νικήσας αἰέθηκεν τείν' ὤρεα καλλὲς ἀγαλμα.

Σκαῖος δ' αἰέθη ὁ Ἰσποκλέωντος· εἰ δὲ οὗτος γ' ἐ-
στὶ ὁ αἰατὴς, καὶ μὴ ἄλλος πῶδ' οὐνόμα' ἔχων
τῷ Ἰσποκλέωντος, ἡλικίῳ κατὰ Οἰδίπῳ τῷ Λα-
ίου. Τρίπους δὲ τρίπους λέγει καὶ οὗτος ἐν ἑξαμέ-
τρῳ.

Λαοδάμας τρίποδ' αὐτῷ εὐσκέπει Ἀπόλ-
λωνι

Μουναρχέων αἰέθηκεν τείν' ὤρεα καλλὲς ἀγαλ-
μα.

195 ὅπ'ι πύπῳ δὲ τῷ Λαοδάμας τῷ Ἰσποκλέος
μουναρχέωντος ὁξυμεινέται Καδμείοι ὑπὸ Ἀρ-
γείων, καὶ τρέπονται ἐς τοὺς Ἐγγέλεας. οἱ δὲ Γε-
φυραῖοι ὑπολειφθέντες ὕστερον ὑπὸ Βοιωτῶν, 20
αἰαχωρέοισι ἐς Ἀθῆνας. καὶ σφί' ἰσθ' ἐστὶ ἐν Ἀ-
θῆναισι ἰδρυμένη, τῇ ὁ δὲν μέγα τοῖσι λοιποῖσι Ἀ-
θῆναιοις, ἀλλὰ τε καὶ χωριστῶς τῇ ἄλλων ἰσθῶν,
καὶ δὲ καὶ Ἀχαΐης Δήμητρος ἰσθῶν τε καὶ ὄργια.
Ἡ μὲν δὲ ὅφ'ις τῷ Ἰσποκλέωντος ἐνυπνίου, καὶ οἱ
Γεφυραῖοι ὅθεν ἐκλήθησαν, τῇ ἔσαν οἱ Ἰσποκλέ-
ωντος φονεῖς, ἀπήγητά μοι. δεῖ δὲ περὶ τούτοις ἐ-
πιπλάβεσθαι ὅτι κατ' ἀρχὰς ἦν λέξων λόγον, ὥς
τυραννῶν ἐλθὼν ἠρώθησαν, οἱ Ἀθῆναιοι. Ἰσπεί-
εω τυραννέοντες, καὶ ἐμπικρανομένην Ἀθῆναισι 30
σι, ἀφ' ὧν Ἰσποκλέωντος θάνατον, Ἀλκμαωνίδα, γῆρος
εὐόντες Ἀθῆναιοι, καὶ φύροντες Πεισις ἐκ-
πίδης, ἐπεὶ τὴν σφί' ἅμα τοῖσι ἄλλοις Ἀθῆναιων
φυγάσι περὶ μὲν τοῖσι κατὰ τὸ ἰσχυρὸν οὐ περὶ
χωρὲς καὶ πόδας, ἀλλὰ περὶ πόλιν μεγάλην, περ-
ρώμενοι καὶ πέναι τε καὶ ἐλθὼν περὶ τῶν Ἀθῆναιων,
Λιψύδριον δὲ ὑπὸ Γαρονίης περὶ χί' ὄντες, ἐν-
θαύμα οἱ Ἀλκμαωνίδα περὶ τοῖσι Πεισις ἐκ-
πίδης μὴ χαλῶμενοι, παρ' Ἀμφικτυόνων δὲ
νὸν μαδοῦνται δὲ ἐν Δελφοῖσι, δὲ νῦν ἐόντα, πό- 40
τε δὲ οὐκ ἔστι, τὸν δὲ οἱ ὁδομήσαν. οἱ δὲ χρημάτων
δ' ἦσαν, καὶ εὐόντες ἄνδρες δοκιμοὶ αἰετὰν ἔτι,
τὸν τε νὸν ὁξυμεινέται τῷ ὁξυμεινέματος καλλι-
ον, τὰ τε ἄλλα, καὶ συγκειμένου σφί' Παρίου λίθου
ποιέειν τὸν νὸν, Παρίον τὰ ἐμπερὶ αὐτῶν ὁξυμεινέ-
ται.

no conuentum esset vt illud facerent, tamen anteriora eius Pario lapide effecerunt.

1 Legit ὑποπύπῳ τῷ ὁξυμεινέται. 2 Qui exacerbat in Athenienses erat ob eandem Hipp. 3 Atque inter cete-
ra, quum ex lapide Por.

Obtulit Amphitryon me gentis Telebo-
arum.

Hæc fuere circa ætatē Laii, qui fuit fili-
us Labdaci, nepos Polydori, pronepos
Cadmi. Alter tripus hexametro car-
mine ait,

Scaus in assueto pugilum certamine vi-
ctor,

Me tibi sacrauit speciosum munus, A-
pollo.

Scaus autem hic Hippocoontis filius
fuerit: si quidem hic est qui tripodem
dicaui, & non alius idem Hippocoon-
tis filii nomen habens circa ætatē OE-
dipodis Laiogeniti. Tertius tripus, &
is hexametro carmine, ait,

Laodamas ipsum tripodem sua in urbe
monarchus,

Hoc insigne decus tibi magne dicaui A-
pollo.

Sub hoc Laodamante Eteoclis filio, qui
monarchus fuit, id est, solus principatus est
potitus, eiectioni sunt Cadmei ab Argiuiis,
& se ad Encheleas contulerunt. Ge-
phyræi autem postea¹ in suspicionem
Bœotiorum quum venissent, Athenas
commigrarunt: vbi sunt ab eis templa
extructa seorsum à ceteris, cū alia quæ-
dam, tum Cereris Achæiæ & templum
& orgia. Quod igitur fuerit visum
Hipparchi in somnis, & vnde fuerint o-
riundi Gephyræi, ex quibus fuere per-
cussores Hipparchi, à me commemo-
ratum est. Vnde oportet ad eum redi-
re sermonem quem à principio insti-
tueram, qua ratione sint Athenienses
liberati tyrannis. Hippia tyrannidem
obtinente,² & infenso eis propter eandem
Hipparchi, Alcmaeonidæ, qui ge-
nere sunt Athenienses, profugi patria
propter Pisistratidas, quoniam ipsis v-
na cū ceteris exulibus res de redeundo
tentata omni ope, frustrata fuit, cona-
tique Athenas reuertendo liberare, ve-
hementer spe deciderunt, Lipsydrium
super Pæoniam communierunt: de-
hinc omnia aduersus Pisistratidas com-
miniscendo, mercede conduxerunt ab
Amphietyonibus templum Delphis æ-
dificandum, id quod nunc est, tunc
autem non erat. Enimvero quum be-
ne nummati essent, ac viri spectati iam
inde à suis maioribus, extruxerunt
templum exemplari pulchrius,³ ac ce-
tera omnia. nam quum ex lapide Pori-

Vtigi-

LXIII Vt igitur Athenienses aiunt, hi viri Delphis sedentes, Pythiam pecunia persuaserunt ut & quoties viri Spartiata venirent, siue priuato siue publico agmine, petentes oraculum, proponeret ipsis liberare Athenas. Lacedæmonii autem, quū sibi idem semper diceretur, mittunt Anchimolium, Asteris filium, inter populares eximium, cum exercitu ad expellendos Athenis Pisistratidas, tametsi hospites suos & in primis amicos. antiquiora enim duxerunt quæ ad deum quam quæ ad homines pertinent. Hos itaque mari nauibus miserunt: cum quibus Anchimolius ad Phalerum appulsus, copias eduxit. Id præsciscentes Pisistratidæ auxilia Thessalia euocauerunt. societatem enim cum Thessalis fecerant. quibus rogantibus, communi decreto Thessali miserunt mille equites cum suo rege Cineæ, viro Coniæo. Hos socios ubi habuere Pisistratidæ, hoc excogitauere: planitiæ Phalæorum detergunt, eumque locum equitabilem reddunt, atque illac equitatum in castra hostium immittunt. Equitatus in Lacedæmonios irruens, cū alios multos, tum vero Anchimolium interemit: ceteros qui superfuere, ad naues repulit.¹ Hunc in modum primus Lacedæmoniorum exercitus abcessit. Extatque in Alopecis Atticæ bustum Anchimolii, iuxta Herculis templum quod est in Cynosargi.

LXIV Postea vero Lacedæmonii maiores copias contra Athenas miserunt, non mari, sed terra, præfecto illis duce Cleomene Anaxandridæ filio: cum quibus oram Atticam inuadentibus congressus primum Thessalorum equitatus, non diu post in fugam versus est, cæsis supra quadraginta eius. qui superfuere, qua quisque potuit, recta in Thessaliam rediere. Cleomenes ad urbem pergens, vna cum iis Atheniensibus qui liberi esse cupiebant, obsedit tyrannos intra murum Pelasgicum redactos.

LXV Neque tamen omnino Pisistratidas eiecere Lacedæmonii, quippe qui de facienda obsidione non cogitabant, & Pisistratidæ cibo potuque bene instructi erant. Itaque quum aliquot dies Lacedæmonii tyrannos obsedissent, Spartam abiire. Hic tamen casus qui aliis infaustus, idem aliis faustus extitit.

Ὡς ὦν δὴ οἱ Ἀθῆναιοι λέγουσι, οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐν Δελφοῖσι κατήμνου αἰέπειθον πλὴν Πυθίῳ χρημασίῳ ὅπως ἔλθοιεν Σπαρτητῶν ἄνδρες, εἴτε ἰδίῳ ἢ ὅλῳ· εἴτε δημοσίῳ χρηστέμνου, παρέφερν σφίτας Ἀθῆνας ἐλθόντες. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὥς σφίαιεῖ τῷδ' ἐπαύριον ἐχέοντο, πέμποσι Ἀγχιμόλιον ὃν Ἀστερίης, εὐνὰ τῷ ἄσῳ ἄνδρα δοκιμον, σὺν στρατῷ, ὃν ἐλαύνει Πείσιστρατίδας ὃν Ἀθηναίων, ὅμους καὶ ξεινίους σφί ἐόντας ταμάλιστα. τὰ γὰρ τῷ θεῷ παρὰ σφῶν τετρα ἐποίησεν ἢ τὰ τῷ ἄσῳ. πέμποσι δὲ τῷ τοῖς κατὰ θάλασσαν πλοίοισι, ὁ μὲν δὴ παρὰ σφῶν ἐς Φαλήρην πλὴν στρατὸν ἀπέπεμψε. οἱ δὲ Πείσιστρατίδας παρὰ πρυμνασόμενοι τῷδ' ἐπεκαλέοντο ἐκ Θεσσαλίας ὅτι κενεῖν· ἐπεποίητο γὰρ σφί συμμάχῃ παρὰ αὐτοῖς. Θεσσαλοὶ δὲ σφί δεομένοισι ἀπέπεμψαν, κρινὴ γυνή, χρεώμην, χιλίην τεύχων, καὶ ὃν βασιλῆα ὃν σφέτερον Κινέην, ἄνδρα Κονιάον. τοῖς ἐπεὶ τεσσχον συμμάχους οἱ Πείσιστρατίδας, ἐμνηχάετο τοιαῦτα· κείραντες τῷ Φαληρέων ὃ πεδίον, καὶ ἰσπᾶσι μὲν ποιήσαντες τῷδ' ὃν χῶρον, ἐπὶ καὶ τῷδ' ἐπαύριον πλὴν ἰσπῶν. ἐμπεσούσα δὲ διέφθειρε ἄλλους τε πολλοὺς τῷ Λακεδαιμόνιων, καὶ δὴ καὶ ὃν Ἀγχιμόλιον· πρὶς δὲ παρὰ σφῶν αὐτῶν ἐς τῶν νέας κατέρχοντο. ὁ μὲν δὴ παρὰ σφῶν ἔσθλως ἐκ Λακεδαιμόνος οὕτω ἀπήλασε· καὶ Ἀγχιμόλιον εἰς τὴν παρὰ τῆς Ἀθηναίων Ἀλωπεκῆσι, ἀγχοῦ τῷ Ἡρακλείῳ τῷδ' ἐκ Κυνεσάρχει. Μετὰ ὃ, Λακεδαιμόνιοι μέζω ἔσθλως ἐλάαντες, ἀπέπεμψαν ὅτι τῶν Ἀθῆναις, στρατηγὸν τῆς στρατῆς ἀποδείξαντες βασιλῆα Κλεομένην ὃν Ἀγχιμόλιος, ἐκείνη κατὰ θάλασσαν ἐλάαντες, ἀλλὰ καὶ ἡπείρου. τοῖσι δὲ ἐσθλῶς ἐς πλὴν Ἀθηναίων χῶρον ἢ τῷ Θεσσαλέων ἰσπῶν παρὰ τῇ παρὰ σφῶν, καὶ οὐ μὲν πολὺ ἐτρεπέτο. καὶ σφῶν ἐπεσον ὑπὸ τῷδ' ἐπαύριον ἄνδρες· οἱ δὲ παρὰ σφῶν, ἀπαλάσσοντο ὥς εἶχον ἰθὺς ὅτι Θεσσαλίας. Κλεομένης δὲ ἀπὸ σφῶν ἐς τὸν ἄσῳ Ἀθῆναιων τοῖσι βασιλομένοισι ἐπὶ ἐλθόντες, ἐπολιόρκει τὸν τυράννον, ἀπὸ σφῶν ἐν τῷ Πελασγικῷ τεύχεϊ. Καὶ ὅσῳ ἐν τῷ πᾶσι δὴ ὃν ἐλθόν τὸν Πείσιστρατίδας οἱ Λακεδαιμόνιοι· ἔτε γὰρ ἐπεδρὸν ἐπενόεον ποιήσασθαι, οἱ τε Πείσιστρατίδας οἱ τοῖσι καὶ τοῖσι δὲ παρεσχεδαστο· πολιορκήσαντες τε αἱ ἡμέρας ὀλίγας, ἀπαλάσσοντο ἐς τὴν Σπάρτην. νῦν ὃ συντυχίῃ τοῖσι μὲν κακὴ ἐπεχέμεν, τοῖσι δὲ ἡ αὐτὴ αὐτὴ σύμμαχος.

¹ Hic fuit primæ expeditionis Lacedæmoniorum exitus. ² Nec vero Pisistratidas vlla ratione eiecissent, vel profligassent Lacedæmonii, quippe qui de trahenda in longum obsidione non cogit. & Pisistratidas commatu bene instructi erant: idcircoque ubi per aliquot dies obsedissent, Spartam reuersi fuissent. Sed res contigit quæ ut illis perniciofa, ita his adiumentum fuit.

ἡ περὶ τῶν παίδων τῶν Πεισιστράτου ἡλῶσαν. τὸ δ' ὡς ἐγένετο, πρῶτον αὐτῶν τὰ πρῆγματα σιωπευτέα εἶρατο. παρέστησαν δ' ἐπὶ μὲν τοῖσι τέκνοισι, ἐπ' οἷσι ἐβούλοντο οἱ Ἀθηναῖοι. ὥστε ἐν πέντε ἡμέρησι ἐκχώρησαν ἐκ τῆς Ἀθήνης. μὲν δ' ἐξέχωρησαν ἐς Σίγειον δ' ἐπὶ τῷ Σκαμαίδρῳ, ἀρξάντες μὲν Ἀθηναίων ἐπ' ἔτεα ἐξ ἧς τελέχοντο, ἐόντες δ' ἡ οὗτοι αἰέκαθεν Πύλλιοι τε καὶ Νηλεῖδες, ἐκ τῶν αὐτῶν γεγονότες, καὶ οἱ ἀμφὶ Κρόνον τε καὶ Μέλαιρον οἱ παρ' ἐστὶν ἐπὶ τῶν λυδῶν ἐόντες, ἐγένοντο Ἀθηναίων βασιλεῖς. ὅτι πρῶτον δ' καὶ πρῶτον οὐκ ὄντα ἀπεμνημόνευσε Ἰσθμίου κράτης τῷ πατρὶ ἰεῖναι δὲ Πεισιστράτην, ὅτι τῷ Νέστορι Πεισιστράτου παιδὶ μὲν τὸ ἐπὶ πονυμῖν. ἔτω μὲν Ἀθηναῖοι τυράννων ἀπὸ πλάγχθησαν. ὅσα δ' ἐλθόντων ἐόντες ἐρξάνη ἑκάστον ἀξίον εἶναι ἀπονηήσιος, τῶν Ἰωνίων τε ἀπὸ Δαρείου, καὶ Ἀριστάρχου δὲ Μιλήσιον ἀπὸ Κρόνου ἐς Ἀθῆνας ἔλθοντες σφέων βοηθεῖν, ταῦτα παρ' ἐστὶν φράσαι.

Ἀθῆναι, εὐοῦσαν καὶ τῶν μεγάλων, τότε ἀπαλλά-
 χθῆναι τυράννων, ἐγένοντο μέζονες. ἐν δ' αὖτις
 δύο ἄνδρες ἐδιδάσκοντο, Κλεισθένης τε, αἰὲρ Ἀλ-
 κμαωνίδης, ὅσπερ δὴ λόγον ἔχει τὸ Πυθίην αἰαπεῖ-
 σαι καὶ Ἰσάρχου ὁ Τισαίδρου, οἰκίης μὲν ἐὼν δοκί-
 μου, ἀτὰρ πᾶσι αἰέκαθεν ἐκὼν φράσαι. θύοισι
 δὲ οἱ συγγενεῖς αὐτῷ Διὶ Καρίῳ. οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐ-
 σαΐσασαν παρ' ἐστὶν διωάμιος· ἐσπύρμιος δὲ ὁ Κλει-
 σθένης δὲ δῆμον παρ' ἐστὶν εἰσέταται μετὰ δὲ, τετρα-
 φύλοις ἐόντας Ἀθηναίους, δεκαφύλοις ἐποίησε,
 τῶν Ἰωνίων παίδων Γελέοντος καὶ Αἰγικέρους καὶ Ἀρ-
 γάδου καὶ Ὀπλητος, ἀπαλλάξας τὰς ἐπὶ πονυμίας
 ὅτι χωρίων δὲ ἐτέρων ἡρώων ἐπὶ πονυμίας ἐξελθόντων,
 παρ' ἐστὶν Αἰδύτου. τῶν δὲ, ἅτε ἀστυγείονα καὶ
 σύμμεχον ἐξείνον ἐόντα, παρ' ἐστὶν ἐγένετο. Ταῦτα δὲ,
 δοκέειν ἐμοί, ἐμμέετο ὁ Κλεισθένης παρ' ἐστὶν ἐπὶ τῷ
 μητροπάτορα Κλεισθέα δὲ Σικυωνίαν τυράννον.
 Κλεισθένης γὰρ Ἀργείοισι πολέμησας, τὸ μὲν
 παρ' ἐστὶν ἐπὶ τῷ Σικυωνίᾳ ἀγωνίζεσθαι τὸ ὁ-
 μηρείων ἐπὶ τῷ εἰεκα, ὅτι Ἀργείοι τε καὶ Ἀργεῖοι πᾶ-
 πολλὰ πρῶτον ὑμνέσθαι. τὸ δ' ὅτι (ἡρῶν γὰρ καὶ ἐπὶ
 ἐν αὐτῇ τῇ ἀγορῇ τῶν Σικυωνίων Ἀδρήτης δὲ Τα-
 λαῖ) τῶν ἐπὶ τῷ Κλεισθένης ἐόντας Ἀργεῖον,
 ἐκβαλόντες ἐκ τῆς χώρας, ἐλθόντες ἐς Δελφούς, ἐξήρη-
 ριάζοντο εἰς ἐκβαλόντες τὸ Ἀδρήτην· ἡ δὲ γὰρ Πυθίη ἔρ-
 οῖ φάσα, Ἀδρήτην μὲν ἐπὶ Σικυωνίων βασιλεῖα,
 ἐκθῆναι, λευκήρα. ἐπεὶ δ' ὁ θεὸς τὸ γὰρ παρ' ἐστὶν δίδου,
 cyonium regem esse, ipsum vero, lapidatorem. Id non concedente sibi deo, Clisthenes

nam filii Pisistratidarum qui clam ex-
 tra regionem supponebantur, interce-
 pti sunt. Quo ex facto omnes eorum
 res perturbatae sunt, & pro redimen-
 dis filiis ad voluntatem Atheniensium
 transegerunt ut intra quinque dies ex
 Attica excederent. Moxque in Sige-
 um quod est supra Scamandrum con-
 cesserunt, quum sex & triginta annos
 regnassent, oriundi è Pylo atque à Ne-
 leo, ex eisdem prognati ex quibus ii
 qui fuere cum Codro ac Melantho, qui
 prius aduentitii, tamen Atheniensium
 reges euasere. Eaque de re Hippocrates
 Pisistrati pater, repetita memoria Pi-
 sistrati filii Nestoris, idem nomen fi-
 lio suo imposuit. Hoc Athenienses mo-
 do tyrannis liberati sunt. Qui recepta
 libertate, quaecumque aut fecere aut
 passi sunt memoratu digna, antequam
 Ionia defeceret à Dario, & Aristagoras
 Milesius Athenas oratum auxilia vene-
 rit, hæc prius edisseram. Athenæ,
 quum magnæ fuissent antea, tunc ta-
 men tyrannis liberatae, extitere maio-
 res. in quibus duo viri præpollebant,
 Clisthenes, vir Alcmaeonides, qui (ut fa-
 ma fert) Pythiam persuaserat. & Isago-
 ras, Tisandri filius, illustri quidem fa-
 milia, sed quâ vetusta nō queo affirma-
 re: eius tamē cognati Ioui Cario immo-
 lant. Hi viri per factiones de potentatu
 contendebant. Clisthenes, quum vin-
 ceretur, populum amplectendo, ex
 quatuor tribubus mox decem effecit,
 cognominibus Ionis filiorū, Pelcon-
 tis & Egicoris & Argadei & Hopletis,
 in alia commutatis quæ ipse inuenit,
 aliorum heroum indigenarum, præ-
 terquam Aiakis: quem etsi hospitem,
 tamen adiecit, utpote finitimum ac so-
 ciū. Quam in re videtur mihi Clisthe-
 nes hic avum suum maternum Clisthe-
 nem Sicyonis tyrannum fuisse imitatus.
 ille enim, quum bellum gessisset cum
 Argiuis, summouit è Sicyone certami-
 na canentium, poemata, ob Homeri
 carmina, in quibus Argos atque Argiui
 tantopere celebrantur. Neq; hæc mo-
 do summouit, sed etiam optauit monu-
 mentū Adraſti, Talai filii, quod erat in i-
 pso Sicyoniorum foro, quia fuerat Ar-
 giuius, exterminare: ideoque Delphos
 adiit ad oraculum consulendum nun-
 quid Adraſtum eiiceret. Cui Pythia re-
 spondens, inquit, Adraſtum quidem Si-
 cyonium regem esse, ipsum vero, lapidatorem.

1 Pisistratidarum enim liberi dum clam è regione subducerentur, deprehensi fuerunt. Quo &c. 2 Ex quibus Codrus & Melanthus, qui prius aduenæ, &c. 3 Pythia persuaserat ut id faceret quod paulo ante narratū est. 4 Geiconis

reuerfus excogitabat quo pacto Adrastus ipse demigraret. Quod ubi excogitasse sibi visus est, misit ad Bœotias Thebas nunciatum, velle se¹ afferre Sicyonem Melanippum Astaci filium. Eumque tribuentibus Thebanis, in urbem intulit: atque ei fanum in ipsa curia designatum exedificauit munitissimo in loco, in quem intulit Melanippum.

² Quod factum deberet existimari inimicissimum Adraſto, quod & Mecistem fratrem eius & Tydeum generum Melanippus interfecisset. Clisthenes ubi fanum extruxit, hostias & dies festos Melanippo dedit ab Adraſto ereptos, quibus illum Sicyonii magno cum honore prosequi consueuerant. Etenim regio Polybi fuerat, qui, quum sine liberis decederet, imperium Adraſto legauit nepoti suo ex filia. cum igitur Sicyonii cum aliis honoribus prosequerentur, tum vero³ tragicis choris, ita ut non Dionysum, sed Adraſtum venerarentur. at Clisthenes choros quidem Libero, ceteras vero ceremonias Melanippo dicauit. Hæc ille in Adraſtum egit.

LXVIII

Tribus autem Dorienſium ne forent eadem Sicyoniis quæ Argiuis, in alia nomina commutauit: ex quibus Sicyonios plurimum ridiculos reddidit. quippe hyos & onos, *id est, suis & asini*,⁴ vltima nomina pro pristinis imposuit, præterquam tribui suæ, cui à sua arche, *id est, à suo imperio*, nomen indidit. itaq; hi tribules Archelai vocabantur: ceterorū autē alii, Hyatax, *id est, suales*: alii, Oneatax, *id est, asinales*: alii, Chœreatæ, *id est, porcalles*. Histrubium nominibus Sicyonii, & Clisthene imperante, & eo defuncto, ad sexaginta annos vsi sunt, quæ postea inter se reputantes, in alia tranſtulerunt, Hylleas, Pāphylos, Dymanates: quartæ tribui quā adiecerunt, imposito cognomine Ægiales, ab Ægialo Adraſti filio.

LXIX

Hæc Sicyonius Clisthenes:⁵ & ipse (ut mihi videtur) præ contemptu Ionū, ne forent eadē ipsis & Ionibus tribus, Clisthenem sibi cognominem imitatus est. Quum enim populus Athenienſis fuisset antea exagitatus, posteaquam omnium auctoritatem ad suam vnus redegit, tum tribuum nomina censuit immutanda, & plures ex paucioribus faciendas, decem pro quatuor, & toridē phylarchos, *id est, tribuum præfectos*. Ita populo in tribus distributo atq; cōposito, erat

ἀπελθὼν ἀποίσω, ἔβαλδ' ἐπομηχανεύει τῇ αὐτῇ ὁ δὲ ἐπὶ τῇ
 Ἀδρηστος ἀπαλλάξει. ὡς δὲ οἱ ἔξωρῃα ἔδωκε,
 πέμψας ἐς Θήβας τὰς Βοιωτίας, ἔφη τολῶν ἐπαγα-
 γάξω Μελανίππον τὸν Ἀστὰκ'· οἱ δ' ὀφθαλμοὶ ἔδωκαν.
 ἐπαγαγέμενος δ' ὁ Κλεοθένης τὸν Μελανίππον, πέ-
 μενος οἱ ἀπέδωκε σὺν αὐτῷ τὰς πυρκαϊάς, καὶ μιν ἴ-
 θρυσαι ἐθαύτα σὺν τῷ ἱεροστατῶ. ἐπηγάγετο δ' ὁ
 Μελανίππον ὁ Κλεοθένης (καὶ γὰρ τὸ πρῶτον ἀφ' αὐτοῦ
 σαλῶς) ὡς ἐχθιστον εἶναι τὸν Ἀδρηστος· ὅς τὸν τε ἀδελ-
 φὸν οἱ Μηκιστὰ ἀπεκτόνεε, καὶ τὸν γαμβρὸν Τυδεία.
 ἐπεὶ τε δὲ οἱ δὲ πέμενος ἀπέδωκε, θυσίας τε καὶ ὀρθὰς
 Ἀδρηστος ἀπελόμενος, ἔδωκε δὲ Μελανίππῳ. οἱ δ'
 Σικυωνιοὶ ἐώτασι μεγαλῶς ἐκάρτα πᾶσι τὸν Ἀ-
 δρηστος. καὶ γὰρ ὡρῇ αὐτῇ Πολύβος· ὁ δ' Ἀδρηστος ἦν
 Πολύβος θυγατρὸς ἀπαις δ' Πολύβος τελευτῇ δι-
 δῶν Ἀδρηστος τὸν ἄρχον. τὰ τε δὲ ἄλλα οἱ Σικυωνιοὶ
 ἐτήμουν τὸν Ἀδρηστος, καὶ δὲ πόρος, τὰ πάντα αὐτῷ ἱε-
 ραῖσι χοροῖσι ἐγείρειν τὸν μὲν Διόνυσον, καὶ πᾶσι
 τῶν δ' Ἀδρηστος. Κλεοθένης δ' χορὰς μὲν δὲ Διο-
 νύσου ἀπέδωκε, τὸν δὲ μὲν θεοῖς δὲ Μελανίππῳ.
 ταῦτα μὲν ἐς Ἀδρηστος οἱ ἐπεποιήτω· Φυλαῖς δ'
 τὰς Δωριέων, ἵνα δὲ μὴ αἱ αὐταὶ ἔωσι τοῖσι Σικυω-
 νίοισι καὶ τοῖσι Ἀργείοισι, μετέβαλε ἐς ἄλλα ἐνόμα-
 τα. ἐώτα καὶ πλεονέχον κατεγέλασε τὸν Σικυωνίων. ὅτι
 γὰρ υἱὸς τε καὶ οἶα τὰς ἐπωνυμίας μεταπλεῖς, αὐτὰ τὰ
 τελευτῶν ἐπέθηκε, πλεονέχον τὸ ἐωὺς φυλῆς. ταῦτα δ'
 τὸν νομα δὲ τὸ ἐωὺς ἀρχῆς ἔθετο. ἔτοι μὲν δὲ Ἀρ-
 χέλαοι ἐκαλέοντο ἔτεροι δ', Ὑάται· ἄλλοι δ', Ονεά-
 ται· ἔτεροι δ', Χοιρεῖται. τῶ τοῖσι τοῖσι ἐνόμασι τῶν
 φυλῶν ἐχέοντο οἱ Σικυωνιοὶ, καὶ ὅτι Κλεοθένης
 ἀρχόντος, καὶ ἐκείνους τεθνεώτας, ἐπὶ ἐπὶ ἔτεα ἐξήκοντα.
 μετέπειτα μὲν τοῖς λόγοις σφίσι δόντες, μετέβαλον ἐς
 τὰς Ὑλέας καὶ Παμφύλας καὶ Δυμαναίτας· τετάρ-
 τος δ' αὖτοῖσι προσέθεντο ὅτι τὸν Ἀδρηστος παῖδος Αἰ-
 λιδέος, τὸν ἐπωνυμίην ποιεύμενοι κεκλητὰς Αἰλιδέας.
 ταῦτα μὲν νυνὶ ὁ Σικυωνίος Κλεοθένης ἐπεποιή-
 κει. ὁ δ' Ἀθηναῖος Κλεοθένης, εἰς τὸν Σικυωνίαν ἱε-
 ρὰ θυγατρὸς, καὶ ὁ υἱὸς ὅτι τὰς ἔχων, δοκέειν ἐ-
 μοί, καὶ οὗτος ὁ περὶ τὸν ἱεῖνα, ἵνα μὴ σφίσι αἱ αὐταὶ ἐ-
 ὠσι φυλαὶ καὶ ἱεῖσι, τὸν ἐμφορῶν Κλεοθένης ἐμμή-
 σατο. ὡς γὰρ δὲ τὸν Ἀθηναίων δῆμον πρὸς τὸν αἰ-
 πωσμένον, τότε πᾶσι τὸν πρὸς τὸν ἐωὺς τοῖς μοίρην
 πρὸς τὸν ἱεῖνα. τὰς φυλαὶς μετωνόμασε, καὶ ἐποίη-
 σε πλεονέχον ἐξ ἐλασσόνων. δέκα τε δὲ φυλὰς
 ἕως αἰνέων ἐποίησε, δέκα δ' καὶ τὰς δῆμους κα-
 ἐνεμε ἐς τὰς φυλάς. ἦν τε τὸν δῆμον πρὸς τὸν μὲν

197

¹ Reducere. Sic in seq. ² Reduxit autem Melanippum Clisthenes (hoc enim narrandum est) ut Adraſto inimicissimum, quod & Mecist. ³ Eius infortunia choris tragicis decorabant. ⁴ Cognomina enim eorum mutans in alia quibus *hyos* & *onos*, *id est, suis* & *asini*, appellationes præfixas essent, vltimas syllabas addebat. ⁵ Quum apud se expendissent. ⁶ Post Clisthenes, addo, fecerat. Athenienſis autem Clisthenes, quum huius Sicyonii esset ex filia nepos, ab eo nomen haberet, &c.

πολλῷ κατ' ὄψιν τῷ αἰπασσιώτῳ. Ἐν περ
 μέρει δὲ ἐσούμενος ὁ Ἰσαγόρης αἰπαρχῶναι πᾶσι
 ὅτι καλέεται Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιος, ἡρό-
 μενος ἐωπὶ ξείνῳ ἀπὸ τῆς Πείσις ἐκπιδὼν πολι-
 ορκίης. ὁ δὲ Κλεομένης εἶχε αἰτὴν φοιτᾶν πα-
 ρὰ τῷ Ἰσαγόρῳ πλὴν γυναικός. τὰ μὲν δὲ περὶ
 τὰ πέμπων ὁ Κλεομένης ἐς τὰς Ἀθῆνας κήρυκε,
 ἐξέβαλε Κλεισθένην, καὶ μετ' αὐτὸ ἄλλους πολλοὺς
 Ἀθηναίων, τοὺς ἐσαγείας ὀπιλέγων. ταῦτα δὲ
 πέμπων, ἔλεγε ἐκ διδαχῆς τῷ Ἰσαγόρῳ. οἱ μὲν
 γὰρ Ἀλκμαωνίδαι καὶ οἱ συσσιῶται αὐτέων εἶ-
 χον αἰτὴν τῷ φόβου πύθου. αὐτὸς δὲ οὐ μετεἶχε,
 οὐδ' οἱ φίλοι αὐτοῦ. οἱ δὲ ἐσαγείας Ἀθηναίων
 ὠδὲ ὠνομάθησαν· ὡς Κύλων τῷ Ἀθηναίων ἀ-
 νήρ Ὀλυμπιονίκης· ὅτ' ὅτι τυραννίδι ἐκόμενος
 περὶ ἀποκρίσεως δὲ ἐπαρμένην τῷ ἡλικιωτῶν, κα-
 τὰ λαβεῖν πλὴν ἀκρόπολιν ἐπειρήθη· οὐδὲν αὖτε
 δὲ ὀπίσθεσσι, ἰκέτης ἔζετο πρὸς τὸ γαλμα. πύ-
 θις αἰετᾶσι μὲν οἱ πυρκαϊαὶ τῷ Ναυκράτει, οἱ
 δὲ ἐνέμοντο τότε τὰς Ἀθῆνας· περὶ δὲ
 θανάτου. φοιτῶν δὲ αὐτοῖς αἰτὴν ἔχει Ἀλκμαω-
 νίδας. ταῦτα περὶ τῆς Πείσις ἐκπιδὼν ἡλικίης ἐγέ-
 νετο. Κλεομένης δὲ ὡς πέμπων ἐξέβαλε Κλει-
 σθένην καὶ τὸς ἐσαγείας, Κλεισθένης μὲν αὐτὸς ὡ-
 ἐξέχε· μετὰ δὲ, ὅσων ἦσαν παρὶν ἐς τὰς Ἀθῆ-
 νας ὁ Κλεομένης, οὐ σὺν μεγάλῃ χειρὶ. ἀπὸ κέμε-
 νος δὲ ἀγλαττεῖ ἐπὶ ἀχόσια ὀπίσθια Ἀθηναίων,
 τὰ οἱ ὡς ἔδειτο ὁ Ἰσαγόρης. ταῦτα δὲ ποιήσας,
 δούτερον πλὴν βουλῶν κατὰ λυεῖν ἐπειράτο. τει-
 κησίοισι δὲ τοῖσι Ἰσαγόρῳ συσσιώταις τὰς ἀρχὰς
 ἐπεχειρῆζε. ἀνίστασθαι δὲ τῆς βουλῆς, καὶ οὐ βα-
 λυμῆς πεῖθεσθαι, ὅ, τε Κλεομένης καὶ ὁ Ἰσαγόρης
 καὶ οἱ συσσιῶται αὐτὸ κατὰ λαμβάνουσι πλὴν ἀκρόπο-
 λιν· Ἀθηναίων δὲ οἱ λοιποὶ τὰ αὐτὰ φρονήσαντες,
 ἐπολιόρκειον αὐτοῖς ἡμέρας δύο. τῇ δὲ τρίτῃ ὡς
 ἀπὸνδοι ἐξέρχονται ἐκ τῆς χώρας ὅσοι ἦσαν αὐτέων
 Λακεδαιμόνιοι. ἐπετελέετο δὲ τῷ Κλεομένει ἡ
 φήμη. ὡς γὰρ ἀνέβη ἐς πλὴν ἀκρόπολιν, μέλλων
 εἶναι αὐτῶν κατασχέσειν, ἢ ἐς τὸ ἀδύτου τῆς θεοῦ,
 ὡς περὶ ἑρῶν. ἢ δὲ ἰρὴν ἐξασπῶσα ἐκ τῆς πό-
 ρου, πρὶν ἢ τὰς θυεῖς αὐτὸν ἀμείψαι, εἶπε, ὦ ξείνε
 Λακεδαιμόνιε, πάλιν χώρει, μηδὲ ἔσθ' ἐς δι-
 ὀν. οὐ γὰρ θεοὶ Δωριεῖσι παριέναι ἐπαύ-
 ῳ. ὃ γ' εἶπε, ὦ γυνὴ, ἀλλ' οὐ Δωριεὺς εἰμι, ἀλλ'
 Ἀχαιός. ὁ μὲν δὲ τῇ κληδονί ὅσων χρεώμενος,
 ἐπεχεί-

multo superior iis qui erant contrariæ fa-
 ctionis. ¹ Superatus in partibus Isagoras,
 hoc inuitè excogitavit, ut Cleomenem
 Lacedæmonii aduocaret, iam inde ab
 obsidione Pisistratarum sibi hospite
 factum: qui quidē culpabatur quod ad
 uxorem Isagoræ ventitaret. is misso pri-
 mum Athenas caduceatore, Clisthenē
 eiecit, & cum eo alios complures Athe-
 nienſes, eos enageas vocans, q. d. piacula-
 res, videlicet admonitu Isagoræ hæc di-
 cens. nam Isagoras atque amioi eius nō
 erant affines cædis cuius infimulaban-
 tur ² Alcæmonidæ, & qui Athenien-
 ſium erant enagees, ita nominabantur,
 qui piaculo obſtricti erant. Cylon quidam
 Athenienſis vir olympionices, affectatē
 tyrannidis cōpertus eſt. Simulato nan-
 que æqualium ſodalitio arcem occupa-
 re conatus eſt. Id quum efficere non
 potuiſſet, aſſedit ſimulacro dei ſupplex,
 ipſe ac ſocii. hos illinc ſubmouerunt
 quidam magiſtratus Naucratorū, qui
 tunc Athenas incolebant, data fide pu-
 niendi eos citra mortem: ſed culpa ho-
 rum mox interfectorum fuit penes Al-
 cæmonidas. Hæc ante Piſiſtrati ætatem
 geſta ſunt. Vbi autem Cleomenes per
 nuncium eiecit Clithenem atque pia-
 culares, quamvis Clithenes ipſe pro-
 fugiſſet, nihilo ſecius Athenas venit, nō
 magna cum manu, atque illinc ſeptin-
 gentas familias militares Athenienſium,
 tanquam piaculo contaminatas, rele-
 gavit, quas ei ſuggerabat Isagoras. Hoc
 actō conabatur ſecundo loco ſenatum
 diſſoluere, & magiſtratus trecentis Iſa-
 goræ militibus mandare: verum relu-
 ctante ſenatu, atque obtemperare no-
 lente, Cleomenes Isagorasque cum ſux
 factionis hominibus arcem occuparūt.
 quos ceteri Athenienſes cum ſenatu
 ſentientes, biduo obſederunt: tertio die
 quicunque Lacedæmonii ibi erant, ac-
 cepta fide, regione diſceſſerunt, ³ rato
 effecto quod Cleomeni dictū eſt. nam
 ei ad occupandam arcem aſcendenti,
 & ad dei penetrale conſulendi gratia
 eunti, exurgens è ſella ſacerdos, ante-
 quam ille valuas reſeraret, Lacedæmo-
 nie, inquit, hospes, retro redeas, neve
 templum introcas. non enim Doribus
 huc introire fas eſt. Cui Cleomenes, E-
 go, inquit, mulier, Doreſ non ſum, ſed
 Achæus. Itaque admonitu vti nolens,

LXX

LXXI

LXXII

¹ Superatus autem vicissim Isagoras, hoc contra excogit. ² Alcæmonidæ enim & qui earundem partium erant, cædis huius invidiam sustinebant, at ipse Isagoras nequaquam, nec eius amici. Enagees autem inter Athenienses ita nominati fuerunt.

³ Omne Cleomeni rato effecto. Id est, Rato effecto eo quod omne portendebatur Cleomeni, vel, Exitu omni approbante Cleomeni. Quod autem hic φέρει, βασιμ ποσ, κληδονία, vocat, quod Valla interpret. admonitum.

atque in conatu pergens, tunc quoque iterum à proposito cum Lacedæmoniis decidit. Ceteros autem ad necem vincere Athenienses, & in iis Timesticheum fratrem eius, cuius manualia opera atque strenuitatem maximam referre possem. Atque hi quidem in vincula coniecti mortem oppetiere. Athenienses autem post hæc reuocatis cum Clisthene septingentis *militum* familiis, quas Cleomenes exegerat, Sardis mittunt ad contrahendam cum Persis societatem. Intelligebant enim sibi cum Clebmene atque Lacedæmoniis esse bellandum. Ut Sardis venere nuntii, mandataque exposuere, percontatus est eos Artaphernes Hystaspis filius, Sardiū prætor, quinam homines essent Athenienses, & ubi terram incolentes, qui socii Persarum fieri orarent. Vbi id ex nuntiis audiuit, ita eis ingenue respondit, Si regi Dario terram darent & aquam, se contracturum cum eis societatem: sin minus, illos abscedere præcepit. Nuntii inter se colloquuti, quod societatem facere cuperent, daturos se esse dixerunt. quo nomine, ubi reuersi sunt domum, vehementer accusati sunt. Cleomenes, intelligens ab Atheniensibus se & verbis & factis lædi, ex omni Peloponneso copias coegit, dissimulans quem ad finem, quum haberet in animo tum populum Atheniensem vlcisci, tum Isagorā constituturum tyrannum, qui vna cum eo ex arce decesserat. Comparato exercitu ingenti, ipse Eleusina inuasit, & ex composito Bæotii OEnoem occuparunt & Hyfias, ultimos Atticæ populos: & ab altera parte Chalcidenses oræ Atticæ loca populabantur. Athenienses etsi anticipi bello districti, Bæotiorū & Chalcidensium ultione dilata, arma contra Peloponnesos in Eleusine agentes ferunt. Dumque ambo exercitus conferturi prælium essent, Corinthii, primi omnium secum reputantes iniuste à se agi, auerterunt se, atque abcesserunt. Secundum hos idem fecit Demaratus Aristonis filius, qui & ipse erat rex Spartiatarum, & è Lacedæmone copias contraxerat, nec à Cleomene superiori tempore dissenserat. Ob quam regum dissensionem lex apud Spartam lata est, non licere utrique regi cum exercitu prodire. (nam prius prodibant) & his seiunctis, alterum quoque è Tyndaridis relinqui: qui & isti antehac ab eis euocati, exercitū ambo comitabatur. Porro tunc

ἐπιχειρήσειτε, καὶ τότε πάλιν ὀξέπιπτε μὲν τῶν Λακεδαιμονίων. τὸς δ' ἄλλους Ἀθηνῶσι κατεδύσαντο ὅτι θαλάτῃ ἐν τῇ αὐτοῖσι, καὶ Τιμησίθεον δὴ ἀδελφεόν, τῆς ἑρῆς χεῖρας τε καὶ λήμματος ἔχοιμι αὐτὸν μέγιστα καὶ ἀλέξαι. ἔπει μὲν νῦν δεδεωμένοι ἐτελεύτησαν. 198
Ἀθηνῶσι δ' μὲν ταῦτα Κλεομένης καὶ τὰ ἐπὶ ἀκρόσια ὅτις ἵα τὰ διωχθέντα ὑπὸ Κλεομένηος μεταπεμφάμενοι, πέμποισι ἀγγέλους ἐς Σπέρδεις, συμμοχίλων βαλόντες, πρὸς Πέρσας. ἡπιτέιπε γὰρ σφι πρὸς Λακεδαιμονίους τε καὶ Κλεομένηα ὅτι πεπολεμῶσιν. ἀπὸ κρυμμένων δ' τῶν ἀγγέλων ἐς τὰς Σπέρδεις, καὶ λεγόντων τὰ ἐν τεταλμῶνα, Ἀρταφέρνης ὁ Ὑστάσπης, Σαρδίων ὑπαρχος, ἐπρωτότα πῖες ἐόντες αὐτοῖσι, καὶ ποιῆς οἰκείους, δεοῖα το Περσῶν σύμμαχοι γινέσθαι. πρὸς δ' αὖτ' αὐτοῖς γέγων, ἀπεκρύψε σφι ταῦτα: εἰ μὲν διδύμη βασιλεὺς Δαρείω Ἀθηνῶσι γυναικὶ καὶ υἱῶν, ὃς συμμαχίῳ σφι συνεπῆτο· εἰ δ' ἄλλῃ διδύμη, ἀταλάσσια δ' αὖτε: ὅτι δ' αὖτε οἱ δ' ἀγγέλων ὅτι σφῶν αὐτῶν βαλόντες 20 νοῖσι, διδόναι ἔφασαν, βαλόντες δ' ἐπὶ συμμαχίῳ ποιήσασθαι. ἔπει μὲν δὴ ἀπελθόντες ἐς τὴν αὐτῶν, αἰτίας μεγάλας ἔχον. Κλεομένης δ' ὅτις ἀμύμονος πατρὸς ὑβρίασθαι ἐπεσι καὶ ἔργοις ὑπὸ Ἀθηνῶν, σπυρλέγεσθαι πάσης Πελοποννήσου στρατὸν, καὶ φερόμεν ἐς τὸ συλλέγειν πᾶσιν αὐτῶν δὴ δῆμον τῶν Ἀθηναίων, καὶ Ἰσαγόρεα ἐκλόμους τύραννοι καταστήσασθαι. καὶ Ἰσαγόρεα συνεξήλασε γὰρ οἱ αὐτοὶ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως. Κλεομένης τε δὴ σὺν ὅλῳ μεγάλῳ ἐσέβαλε ἐς τὴν ἑλάνηνα, καὶ οἱ Βοιωτοὶ ἀπὸ σπυρλήματος Οἰνόλοος αἰρέσθαι, καὶ Ὑσίοις, δῆμους τὸς ἐξάτους δ' Ἀθηναίων. Χαλκιδεῖς τε ὅτι τὰ ἔτετρα ἐσίνοντο, ὅτι οὐτε χῶρος δ' Ἀθηναίων. Ἀθηνῶσι δ' ἔπειτα ἀμφιβολίῃ χόλμοι, Βοιωτῶν μὲν καὶ Χαλκιδέων εὐσέτερον ἐμμελλον μνήμην ποιήσασθαι, Πελοποννησίοις δ' ἐξοσι ἐπὶ ἑλάνην αἰτία ἔλθοντο τὰ ὅπλα. Μελλόντων δ' ὁμοῦ αὖτε τὰ στρατὸν περὶ ἐς μάχην, Κορίνθιοι μὲν πρῶτα σφι αὐτοῖσι δόντες λόγους ὡς ἐποιεῖν τὰ δίκαια, μετὰ δὲ μὲν τε καὶ ἀπὸ ἀλλήλων τὸ μὲν δ' Ἀρταφέρνης ὁ Ἀρταφέρνης, ἐὼν καὶ αὐτὸς βασιλεὺς Σπαρτηνῶν, καὶ συνεξαγαγόν τε τὴν 40 στρατὸν ἐκ Λακεδαιμόνος, καὶ οὐκ ἐὼν ἀφ' ὧρος ἐπὶ τὰ πρῶτα χεῖρας Κλεομένη. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς διχοστασίας, ἐτίθη νόμος ἐν Σπάρτῃ, μὴ ἔξεῖναι ἐπιδεῖν ἀμφοτέρους πρὸς βασιλέας, ἔξιουσας τῆς στρατῆς. τίως γὰρ ἀμφοτέρω ἐῖπω το. ὡς Ἀλυσίου δ' οὐτέων τῶν ἐτέρων, καταλείπεισθαι καὶ τῶν Τυνδαρίδων τὴν ἐτέραν. πρὸς τὸ γὰρ δὴ καὶ ἐπὶ ἀμφοτέρω, ὅτι κλητοὶ σφι ἐόντες, εἰ πάντο. τότε δὴ

ἐν τῇ Ἐλευσίνι ὄρεόντες εἰς τοὺς τοὺς συμμάχων
 τῶν τε βασιλέων τῶν Λακεδαιμονίων ὅς τε ὁμολο-
 γήσιν, καὶ Κορινθίους ἐκλιπόντας τὴν πᾶσιν, οἵχον-
 τοι αὐτοὶ ἀπαλλασσόμενοι. Τέταρτον δὲ τῶν
 ὅτι τὴν Ἀθηναίων ἀπὸ τῶν Δωριέων, οἷς τε
 ὅτι πολέμῳ ἐβαλόντες, καὶ οἷς ἐπ' ἀγαθῷ ἔπλη-
 θεος τῶν Ἀθηναίων. ὡς τὸν μὲν, ὅτε καὶ Μέγα-
 ρα καποίκισαν, οὗτος ὁ γὰρ ὅτι Κόδρου βασιλέ-
 οντος Ἀθηναίων, ὁρθῶς δὲ καλέοιτο· δὲ τερον δὲ
 καὶ τῶν, ὅτι Πεισιγερτίδων ὄξεσιν ὁρμη-
 θέντες, ἐκ Σωδρῆτος ἀπείκοντο· τέταρτον δὲ τότε,
 ὅτι ἐς Ἐλευσίνα Κλεομένης ἄγων Πελοποννησίους
 ἐσέβαλε. οὕτως τέταρτον τότε Δωριέες ἐσέβαλον ἐς
 Ἀθίνας. Διαλυθέντες ὡν τῶν γόλου τῶν α-
 κλεῶς, ἐθῶντα Ἀθίνας οἱ πίνουσαι βουλομένοι,
 ὡς τὰς γερσίαν ποιέωται ὅτι Χαλκιδέας. Βοι-
 ωτοὶ δὲ τοῖσι Χαλκιδέοι βουλομένοι ὅτι οἱ Εὐει-
 πον. Ἀθηναίοι δὲ ἰδούσι τῶν Βοιωτῶν, ὅδε περ-
 τερον τοῖσι Βοιωτοῖσι ἢ τοῖσι Χαλκιδέοι ὅτι χει-
 ρέρι. συμβάλλουσι τε δὲ τοῖσι Βοιωτοῖσι οἱ Ἀθηναί-
 οι, καὶ πολλὰ ἐκράτησαν· κέρτα δὲ πολλὰς φονδύ-
 σαντες, ἐπὶ ἀκροῖαυ αὐτῶν ἐζώρησαν. τῷ αὐτῷ
 ταύτης ἡμέρας οἱ Ἀθηναῖοι ἀφ' ἑαυτῶν ἐς τὴν Εὐ-
 βόειαν, συμβάλλουσι καὶ τοῖσι Χαλκιδέοι. νικήσαν-
 τες δὲ καὶ τῶν, τετρακισχίλιους κληροῦχους ὅτι
 τῶν ἱπποβάτων τῇ χώρῃ λείποισι· οἱ δὲ ἱπποβά-
 ται ἐκαλέοντο οἱ παγῆες τῶν Χαλκιδέων. ὅς τε καὶ
 τούτων ἐζώρησαν, ἀλλὰ τοῖσι Βοιωτῶν ἐζώρημέ-
 νοις εἶχον ἐν Φυλακῇ, ἐς πέδας δέσαντες. χερσὶν
 δὲ ὕστερον ἔλυσαν σφῆας διμνέας ἀποτημιόωνται.
 τῶν δὲ πέδας αὐτῶν, ἐν τῇσι ἐδεδίατο, αἰχρέμασαν
 ἐς τὴν ἀκρόπολιν, αἷμα ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἔσαν ἀεικέσας,
 κρεμάμεναι ἐκ τειχέων ἀεὶ πεφλοσμένων συ-
 εἶ ὑπὸ τῷ Μήδῳ. αἷμα δὲ τῷ μετὰ τοῦ τοῦ
 πρὸς ἐσπέρην τετραμμένου, καὶ τῶν λυτῶν τὴν
 δεκάτην ἀνέθηκα, ποιησάμενοι τέθεικταιν χάλ-
 κειν· ὅς τε, ὅριστερῆς χερσὶς ἔσκη ὡς τὰ ἐσίοιτο ἐς
 τὰ πρὸς πύλας τὰ ἐν τῇ ἀκρόπολι. ὅτι γέγραπται
 δέ οἱ τὰ δέ,

Εἴθεα Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων δαμάσαιτες

Πᾶδες Ἀθηναίων ἔργμασιν ἐν πολέμῳ,

Δεσμῶν ἐν ἀχλὺ ὅθεν σιδηρεῖα ἔσσαν ὕβριν

Τῶν ἱππῶν δεκάτην Πάλλα δὲ τῶν δὲ ἔσαν.

Ἀθηναῖοι μὲν νυνὺ πύξιντο. δηλοῖ δὲ κατ' ἐν μὲν

νόν, ἀλλὰ πᾶσι γὰρ ἡ ἱστορία ὡς ἐστὶν χρημασπῆ-

δαῖον, εἰ καὶ Ἀθηναῖοι τυραννίδος οὐκ ἔσαν, οὐδ' αὖτε

τῶν σφῆας ἀεικέων τὰ νῦν τὰ πολέμια ἀμείνεις,

ceteri focii qui erant in Eleusine, cer-
 nentes non conuenire inter reges, &
 Corinthios aciem deseruisse, & ipsi di-
 lapsi abierunt. Quarto tunc Dore in
 Atticam profecti sunt, bis ad bellandū
 ingressi, bis ob Atheniensium multitu-
 dinis commodum. Primo, quum Me-
 garam coloniam deduxerūt, hanc expē-
 ditio recte vocetur, sub Codro Atheni-
 ensium rege: iterum ac tertio, quum ad
 expellēdos Pisistratidas ex Sparta ventū
 est: quarto, quū Cleomenes Pelopon-
 nenses ducens, Eleusinē inuasit. Ita
 quarto tūc Dore aduersus Athenas ex-
 peditiōē sumpserunt. Dilapso igitur
 indecoro hoc exercitu, ibi Athenienses
 volentes ultum ire iniurias, primam ex-
 peditiōem fecerunt aduersus Chal-
 cidenes: quibus Bæotii ad Euripū iere
 suppetias. His conspectis Athenienses
 putarunt sibi cum eis prius quam cum
 Chalcidensibus pugnam conferendā.
 itaque congressi cum illis egregie su-
 perant, permultisque eorum caesis, se-
 ptingentos capiunt. Eodem die trans-
 gressi Eubœam, cum Chalcidensibus
 conflixere: quibus etiam victis, quatuor
 millia colonorum in prædiis hippoba-
 tarum, q. d. equitum, reliquerunt. hippo-
 batarum autem apud Chalcidenes voca-
 bantur locupletes. Horum quoscunque
 ceperunt, vna cū Bæotiorum captiuis
 victos in carcerem coniecerunt: quos
 aliquanto post binis multatos minis
 soluerunt: eorumq; vincula quibus al-
 ligati fuerant, in arce suspenderunt: quæ
 ad meam vsque memoriam extabant,
 pendentia è muris à Medo ambustis,
 eregione cœnaculi ad occasū spectan-
 tis. Decimam quoque redemptionis
 consecrarunt, facta ærea quadriga, quæ
 ad sinistram manum intrantium statim
 in propylæa arcis stabat, cum hac inscri-
 ptione,

*Attica perdomitis acri sub Marte iuuen-
tis*

Bæotum populis Chalcidicaque manu,

*Damna rependerunt vinculis & carcere
cæco,*

*Quorum hæc decima stant tibi Pallas
equæ.*

Et Athenienses quidem augescebant.
 Iuris autem æquabilitatem esse rem bo-
 nam, non ex vno tantum, sed vndiq; da-
 tur intelligi: si Athenienses etiā quam-
 diu tyrannis subiecti fuerūt, nullis fini-
 timorum in bello præstantiores erant:

1 Pecuniarum à singulis in precium redemptionis perfolutarum

liberati vero tyrannis, multo omnium primi extitere. Vnde liquet, eos, dum tyrannis parebant, ¹ de industria peccasse, tanquā domino laborantes: at libertate parta, sibi ipsi quisque rem gerere properabat. ² Athenienses ita agebant.

LXXIX

¶ Thebaniautem post hæc vlciscendi illos cupidi, sciscitatum ad deum miserunt. Quibus respondens Pythia, negabat per sese eos posse illos vlcisci, iubebatque; ut ³ ad famæ celebritatem referentes rogarent sibi proximos. ⁴ Reuersis qui missi ad oraculum erant, ac responsum exponentibus, Thebani illud nihili facientes quod referebatur, ut rogarent proximos, dicebant, Nunquid non proxime nos incolunt Tanagræi Coronæique & Thespienes, qui nostri assidue commilitones, alacri atque concordii in partes animo bella nobiscum tolerant? quid hos rogari oportet? ⁵ nūquid potius hoc non habendum pro oraculo?

LXXX

Hæc illis ratiocinātibz, quidā reaudita, inquit, Ego quid nobis significare velit oraculum videor mihi intelligere. Asopidux filia fuisse traduntur, Thebe & Ægina, quæ quoniam sorores sunt, opinor deum respondere nobis ut Æginetas rogemus vicem nostram vlcisci. Thebani, quoniam nulla quam hæc visa est dici potior sententia, protinus misere ad Æginetas orandos auxilia, tanquam proximos, ex dei oraculo. Illi petentibus his auxilia dixere se mittere cum eis Æacidis. Societate Æacidarum freti Thebani, quum

LXXXI

laccessissent Athenienses, accepta offensione aduersæ pugnae, iterum auxilia virorum remissis Æacidis orauerunt. Quorum prece moti Æginetæ, tum magnitudine opum inflati, tum pristinae inimicitia quam gessere cum Atheniensibus memores, bellum illis haud indictum intulerunt. Nam quum Athenienses ⁶ Boeotiis incumberet, ipsi longis nauibus in Atticam traicientes, cum alios multos populos in cetera ora maritima, tum Phalerum diripuerunt, magnam ex hac re calamitatem

LXXXII

Atheniensibus afferentes. Inimicitia autem quam Æginetæ aduersus Athenienses habebant, ex hoc initio extitit: Epidaurii, quū sua ipsis terra nihil redderet, de hac calamitate Delphicū consulere oraculum. Quibus Pythia iussit ut Damia & Auxesia simulacra erige-

ἀπαλλαχθεῖτες δὲ τυραννίδων, μακρῶ παρῶντι ἐγένοντο. δηλοῖ ὧν ταῦτα ὅτι κατεχόμενοι μὴ, ἐπὶ λοκίον, ὡς δεσποτῇ ἐργαζόμενοι. ἐλθὼν περὶ τῶν δὲ, αὐτὸς ἕκαστος ἐωὺ τῶν περὶ θυμὸν κατεργάζεσθαι. οὗτοι μὲν γὰρ ταῦτα ἔφησαν. Θηβαῖοι δὲ μετὰ ταῦτα εἰς θεὸν ἔπεμπον, βουλόμενοι τί θάψαι Ἀθηναιοῖς. ἡ δὲ Πυθίη ἀπὸ σφραγίδος αὐτῶν ὅτι ἔφη αὐτοῖσι ἐπὶ πῶσιν, εἰς Πολύφημον δὲ ὀξενείκας, ἐκέλευε τῶν ἀγγίσα δέεσθαι.

10 ἀπαλλοτρίων ὧν τῶν περὶ τῶν, ὅτι φέρον ὁ χρηστήριον, ἀλίαν ποιησάμενοι. ὡς ἐπωθεῖσθαι δὲ λεγόντων αὐτῶν τῶν ἀγγίσα δέεσθαι, εἶπα οἱ Θηβαῖοι ἀκούσαντες πυτῶν, Οὐκ ὧν ἀγγίσα ἡμῶν οἰκέοις Ταναγραῖοι τε καὶ Κορωναῖοι καὶ Θεσπιεῖς, καὶ οὐτοῖς γὰρ ἅμα ἡμῖν αἰεὶ μαχόμενοι, περὶ μὲν σὺν ἀφ' ἑστέροις ἐν πόλεμον; τί δὲ τούτων γὰρ δέεσθαι; ἀλλὰ μάλλον μὴ οὐ τῶν ἢ ὁ χρηστήριον. Τοιαῦτα δὲ ἐπιλεγόμενων, εἶπε δὴ κατεμαθὼν τις, Ἐγὼ μὲν δὲ σὺν σὺν εἶναι ὁ ἐθέλει λέ-

20 γινῆναι ὁ χρηστήριον. Ἀσώπου λέγεται ἡμέσθαι θυγατέρες Θήβης τε καὶ Αἰγίνης. πυτῶν ἀδελφῶν ἐοῦσων, δὲ σὺν ἡμῖν Αἰγινήτων δέεσθαι ὅτι θεὸν χρῆσθαι πειρησθήσιν ἡμέσθαι. καὶ, οὐ γὰρ τις γὰρ ταῦτα ἀμείνων ἐδόκει φαίνεσθαι, αὐτίκα πέμψαντες ἐδόντο Αἰγινήταις, ἐπικαλεόμενοι κατὰ ὁ χρηστήριον σφί βουθεῖν, ὡς εἶναι ἀγγίστεων. οἱ δὲ σφί αἰτέοις ἐπικυρεῖν τὰς Αἰακίδας συμπέμπειν ἔφασαν. Πειρησάμενοι ὅτι τῶν

30 Θηβαίων καὶ τῶν συμμαχῶν τῶν Αἰακίδων, καὶ τῶν χεῖρας περὶ τῶν τῶν Αἰακίδων, αὐτοῖς οἱ Θηβαῖοι πέμψαντες, τὰς μὲν Αἰακίδας σφί ἀπιδόσαν, τῶν δὲ ἀδελφῶν ἐδόντο. Αἰγινήταις δὲ, δαίμονι τε μεγάλη ἐσπαρήντες, καὶ ἐχθρῆς παλαιῆς αἰαμνησθέντες ἐούσης πρὸς Ἀθηναιοῖς, τότε Θηβαῖοι δεινόντων, πόλεμον ἀκήρυκτον Ἀθηναιοῖσι ἐπέφερον. ἐπικυρεῖν γὰρ αὐτῶν Βοιωτοῖσι, ἐπικύσαντες μακρῇσι νησὶ εἰς τὴν Ἀθήκην, κατὰ μὲν ἑστέρας φάληρον, καὶ δὲ τῆς ἄλλης περὶ τῆς πολλὰς δῆμοις. ποιειῶντες ὅτι ταῦτα, μεγάλως Ἀ-

40 θηναιοῖς ἐσινέοντο. Ἡ δὲ ἐχθρὴ ἡ περὶ φειλόμεν ἔς Ἀθηναιοῖς ὅτι τῶν Αἰγινήτων, ἐπὶ τῶν δὲ χεῖρας τοῖς δὲ Ἐπιδαυρείοις ἡ γῆ καρπὸν οὐδὲν ἀπιδόδου. περὶ ταύτης ὧν τῆς συμφορῆς οἱ Ἐπιδαυρείοι ἐχρέοντο ἐν Δελφοῖσι. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Δαμῆς τε καὶ Αὐξήσιος ἀγάλματα ἱδρύ-

π-
μαρτυ-
ον

π-
χίτης

¹ Remisse agere voluisse. Vel, Operam sedulo non nauasse. ² Horum igitur res ita se habebant. Vel, Hic igitur erat rerum Atheniensium status. ³ Ad Polyphemum. ⁴ Reuersi consultores oraculi, quod ab eo responsum erat exposuerunt, conuocata concione. Thebani, quum audirent quod illi dicebant, nimirum ut proximos rogarent, Nonne, inquit, proxime nos habitant Tanagræi. ⁵ Imo videndum ne aliud potius sibi velit oraculum. ⁶ Boeotos bello premerent,

200 σταλῆς, καὶ σφί ιδρύσαντο οἱ ἀμφὸν σκυρίσας, ἐπ-
 ηρώτηον ὧν οἱ Ἐπιδάυριοι κότερα χαλκῷ ποιεῖ-
 ται τὰ ἀγάλματα, ἢ λίθῳ. ἡ δὲ Πυθίη ἀπετάξατο τῶ-
 ντων ἕα, ἀλλὰ ξύλῳ ἡμέρης ἐλαίης. ἐδέοντο ὧν οἱ Ἐπι-
 δάυριοι Ἀθηναίων ἐλαίην σφί δέναι παμέλῃ, ἱρω-
 πάσας δὲ καίνας νομίζουσιν (λέγει) ὅτι καὶ ὡς ἐλαίαι
 ἔσαν ἀλλ' ἢ τῆς ἑδάμης κατ' ἐκείνους τὸ χρόνον, ἢ Ἀ-
 θηναίοι οἱ δὲ πρὸ τοῖςδε δώσιν ἐφαίνον, ἐπ' αὐτὰ
 ξυσεῖς ἔτεος ἐκάστῃ τῇ Ἀθηναίῃ τε τῇ πολιადι ἱερὰ,
 καὶ τὰς Ἐρεχθίδας καὶ ἑσάντες δὲ πρὸ τοῖςδε οἱ Ἐ-
 πιδάυριοι, τὴν τε ἐδέοντο ἔτυχον, καὶ ἀγάλματα ἐκ τῆς
 ἐλαίης τούτων ποιήσαντο, ἰδρύσαντο. καὶ ἡ τε γῆ
 σφί ἐφερε καρπὸν, καὶ Ἀθηναίοισι ἐπέτελεον τὰ συν-
 ἔθειτο. Τῶν δὲ πρὸ τῶν χρόνων, καὶ δὲ πρὸ τούτων,
 Αἰγινήται Ἐπιδαυρίων ἦσαν, τὰ τε δῆλα, καὶ δίκας,
 ἀφαιρούμενοι ἐς Ἐπιδάυριον, ἐδίδδον τε καὶ ἐλάμ-
 βαον παρ' ἀλλήλων οἱ Αἰγινήται. ὅθεν τῶνδε, ἵνα
 τε περὶ ἀλλοι, καὶ ἀγνωμοσύνη χρησάμενοι, ἀπέστη-
 σαν ἀπὸ τῶν Ἐπιδαυρίων, ἅτε δὴ ἐόντες ἀφ' ὧν
 ἐδιδόντο αὐτοῖς. ὥς δὲ ἡ βασιλευσάντων ἐόντες, καὶ
 δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα τὴν Δαμίαν καὶ τὴν Αὐ-
 ξήσιον ἐποίησαν (καὶ αὐτῶν) αὐτῶν. καὶ σφραγίσαντο ἵνα
 καὶ ἰδρύναντο τὸ σφετέρη· χώρης ἐς τὴν μεσόγαιαν, τῇ
 Οἴῃ μὲν ὅστις ἔννομος, σάδια δὲ μάλιστα καὶ ἀπὸ τῶν πό-
 λιος ἐς εἰκοσι ἀπέχει. ἰδρυσάμενοι δὲ ἐν τούτῳ τὰς
 χώρας, θεοῖσι τε σφραγίσαντες καὶ χοροῖσι γυναικῶσι
 20 καὶ κερτομοῖσι ἰλάσκοντο, χορηγῶν ἀποδείκνυσθαι
 ἑκατέρῃ τῶν δαμίωνων δέκα ἀνδρῶν. κακῶς δὲ ἡ γῆ
 ῥαυον οἱ χοροὶ ἀνδρά μὲν ὁδοῦσαν, τὰς δὲ πρὸς χεῖρας
 30 αὐτῶν αἱ γυναικῶν, ἔσαν δὲ καὶ τοῖσι Ἐπιδαυρίοις αἱ τοιαῦ-
 ται ἱερουργίαι· εἰσὶ δὲ σφί καὶ ἄρρητοι ἱερουργίαι. Κλε-
 φθέντων δὲ τῶνδε τῶν ἀγαλμάτων, οἱ Ἐπιδάυριοι
 τοῖσι Ἀθηναίοις τὰ ξυνέθειτο, ὅσα ἐπέτελεον.
 πέμψαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐμύλουν τοῖσι Ἐπιδάυ-
 ρίοις. οἱ δὲ ἀπέφαινον λόγῳ ὡς ὅσα ἀδικεῖν. ὅσον
 μὲν γὰρ χρόνον εἶχον τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ χώρῃ, ὅπ-
 τελέειν τὰ συνέθειτο. ἐπεὶ δὲ ἐξέρχοντο αὐτῶν, ὅσον
 καὶ εἶδον ἀπὸ φέρειν ἐπὶ, ἀλλὰ τὰς ἐχούσας αὐτὰ Αἰγι-
 νήτας ὥρῃσας ἐκείλδον. πρὸς ταῦτα Ἀθηναῖοι,
 ἐς Αἰγίνας πέμψαντες, ἀπαίτεον τὰ ἀγάλματα.
 οἱ δὲ Αἰγινήται ἔφασαν σφίσι τε καὶ Ἀθηναίοις
 40 ὅτι ὁδοῦσαν ὥρῃσας. Ἀθηναῖοι μὲν νυν λέγου-
 σι, μετὰ τὴν ἀπαίτησιν ἀποσταλῶναι τελευτῇ μὴ
 τῶν ἀστῶν τέλους· οἱ ἀπὸ πέμψαντες ἀπὸ τῶν χει-
 ρῶν, καὶ ἀπὸ κείνων ἐς Αἰγίνας, τὰ ἀγάλματα ταῦ-
 τα, ὡς σφετέρων ξύλων ἐόντα, ἐπειρώντο ἐκ τῶν
 βάδων ὅσα ἀσπῶν, ἵνα σφραγίσανται.

1 Probris infectabantur,

rent: & postquam crexissent, melius
 secum actum iri. Sciscitantibusque Epi-
 dauriis utrum ex ære facerent illa an
 ex lapide, respondit se è neutro fieri si-
 nere, sed è ligno oleagino, oleæ tamen,
 non oleastri. Rogabant igitur Epidau-
 rii Athenienses ut sibi permitterent o-
 leam incidere, qui scilicet oleas illas sa-
 cratissimas esse existimarent. (fertur et-
 iam nusquam gentium nisi Athenis il-
 la tempestate oleas fuisse.) Athenien-
 ses se vero dixerunt concessuros, hæc
 tamen lege, si quotannis illi sacra Mi-
 neræ urbanæ & Erechtheo afferrent:
 Accepta condicionē Epidaurii quæ ro-
 gabant impetraverunt, & simulacra ex
 his oleis fabricata statuerunt: terra-
 que sua fructum eis ferentē, quod con-
 uenerat Atheniensibus persoluebant.
 Eo tempore atq; superiori Æginetæ E-
 pidauriis parebant tū in aliis tum vero
 in litibus, quas Æginetæ inter se vela-
 ctiores, vel rei, illuc se conferentes age-
 bant: verum ex eo tempore fabricatis
 nauibus, nullo consilio vti, ab Epidau-
 riis desierunt. Factiq; hostes, ac mari
 potiti, cum alias clades inferebant, tum
 simulacra Damiae & Auxesiae surri-
 puerunt: eaque asportata, in regionis
 suæ mediterraneo loco statuerunt, cui
 nomen est OEx, viginti ferme procul
 ab vrbe stadiis. Hoc in loco illis creditis,
 supplicabant sacrificiis atque iocabun-
 dis choris mulierum, denis viris vtri-
 que dæmonum assignatis, qui choris
 præessent. Chori autem neminem vi-
 rum nuncupabant, sed indigenas fe-
 minas: quæ ceremoniæ apud ipsos quo-
 que Epidaurios fuerant. Surreptis
 statuis, Epidaurii quod fuerant pacti A-
 theniensibus non soluebant: cuius rei
 quum à nunciis Atheniensium admo-
 nerentur, reddere rationem cur iniurii
 non essent: se enim quamdiu apud se
 statuas habuissent, quod conuentum e-
 rat exoluisse, eisdem iam viduatos, non
 debere exoluere, sed Æginetas, qui illas
 haberent: à quibus id exigi iuebant.
 Ad eas repetendas Æginam Athenien-
 ses misere. Æginetæ negare quicquam
 negotii esse sibi cum Atheniensibus.
 Athenienses autem aiunt, post repe-
 dita simulacra, triremem missam pu-
 blicè cum ciuibz quibusdam: qui
 Æginam quum venerunt, simulacra,
 tanquam è suis lignis facta, conati sint
 suis sedibus emoliri ut asportarent:

LXXXII

LXXXIV

LXXXV

quumque

LXXXVI

quumque eo pacto auferre nequirent, circumdatis funibus trahere tentasse. Sed dum trahunt, tonitrum & cum tonitruo terræmotum extitisse: eaque de re illos remiges qui trahebant simulacra, ab his in amentiam esse conuersos: & ex hoc morbo sese tanquam hostes mutuo trucidasse, donec vnus ex omnibus relictus est, qui ad Phalerum se recepit. Athenienses quidem ita rem gestam esse memorant. Æginetæ vero negant illos vna cum naui venisse, (facile enim se vnam nauim, atque adeo complusculas, etiam si sibi nullæ fuissent naues, fuisse propulsaturos) sed cum compluribus in ipsorum terram inuasisse, se vero cessisse, nec pugna nauali contendere voluisse. Qui tamen planum facere nequeunt, an quia impares se esse ad pugnandum agnoscerent, cesserint: an volentes permiserint illos facere quod fecerunt. Athenienses certe, quod nulli propugnatores obstarent, egressos è nauibus ad simulacra se conuertisse: & quum ea è suis vestigiis amoliri nequirent, circumdatis restibus trahere ita conatos, donec illic ambo simulacra, dum traherentur, fecere rem apud me fide carentem, alicui alteri credibilem. aiunt enim illa procubuisse sibi in genua, atque ex eo tempore semper genu nixa permansisse. Et hæc quidem Athenienses fecisse: Se vero, quod audirent sibi bellum ab Atheniensibus illatum iri, præparasse Argiuos vt sibi aduersus Athenienses in Æginam descendentes adessent auxilio. Eosque, quum latuissent hostem in traiciendo ex Epidauro in insulam, in Athenienses, qui nihil præscissent, à nauibus disclusos irruisse: & interea tonitrum ipsis terræ-

LXXXVII

motumque extitisse. Hæc ab Argiuis Æginetisque commemorantur. Athenienses quoque consentunt vnum omnino è suis incolumem in Atticam reuertisse, quem tamen Argiui aiunt superstitem fuisse ex Attico exercitu quem ipsi profligassent. Eundem Athenienses, dæmonio incolumem, nihilo secius periisse referunt, hunc in modum: Quum Athenas se recepisset, clademque renunciasset, vxores eorum qui aduersus Æginam profecti fuerant, indigne ferentes vnum ex omnibus esse reducem, circumfusas hominemprehendisse, ac fibulis vestimentorum pupugisse, percontantes singulas vbi suus vir esset, atque hoc modo hunc fuisse

οὐ δυναμῆους δὲ πύττω τὰς τρέσσω αὐτέων κρα-
τῆσσι, περιβαλόντας σχοινία ἔλκειν τὰ ἀγάλμα-
τα. καὶ σφι ἔλκοντι, βεροντίω τε, καὶ ἅμα τῇ βερον-
τῇ σίσυμόν ἐπιγυρεύουσι· πῶς δὲ περιέειπεν τὸς ἔλ-
κοντας, ἑκὼς πού τις ἄλλο φεροντοῖσι παρόντας
δὲ τῆτο, κτείνειν ἀλλήλους ἅτε πολεμίους· ἐς ὃ κ
πρώτων ἓνα λειφθέντα, αἰαχυμωδῶν αὐτὸν ἐς
Φάληρον. Ἀθηνᾶοι μὲν νῦν οὕτω λέγουσι γυ-
νέσθαι· Αἰγινήται δὲ, οὐ γὰρ μὴ ἀπικέσθαι Ἀθη-
ναίους. (μῖν μὲν γὰρ, καὶ ὀλίγα πλεῖνας μῆς, καὶ
εἰ σφι μὴ ἔτυχον ἐνύσθαι νέες, ἀπαμυνέσθαι αὐτῶν
πεπέως) ἀλλὰ πολλῆσι νησὶ ἐπιπλέειν σφι ὅτι
πῶς χῶρην· αὐτοὶ δὲ σφι εἶζαν, καὶ οὐ ναυμαχῆ-
σαι. Οὐκ ἔχουσι δὲ τῆτο ἀφιστηνῆσαι ἀτρεκέως,
οὔτε εἰ ἔσονται συγγινωσκόμενοι εἰ τῇ ναυμαχίᾳ
κατὰ τῆτο εἶζαν, οὔτε εἰ βουλεύμενοι ποιῆσαι οἴονται
καὶ ἐποίησαν. Ἀθηνᾶοι μὲν νῦν, ἐπεὶ τέστι οὐ-
δεὶς ἐς μάχην κατήγατο, ἀποδιδόντας ἀπὸ τῆς νεῆς
τραπέσθαι πρὸς τὰ ἀγάλματα. οὐ δυναμῆες
δὲ αἰαχάσθαι ἐκ τῆς βάθρου αὐτὰ, οὕτω δὲ περι-
βαλλόμενοι σχοινία, ἔλκειν, ἐς οὗ ἔλκόμενα τὰ ἀ-
γάλματα ἀμφοτέρω τῶν δὲ ποιῆσαι· ἐμοὶ μὲν οὐ
πιστὰ λέγουσιν, ἀλλὰ δὲ τὰς. ἐς γὰρ νῆα γὰρ σφι
αὐτὰ πεσέειν, καὶ οἱ ἀπὸ πύου χεῖρον ἀφαιλέειν
οὕτω ἔχοντα. Ἀθηνᾶοι μὲν δὲ τῶν τοιούτων ποιεῖν.
σφέας δὲ Αἰγινήται λέγουσι πυθολόους πῶς Ἀθη-
ναίους, ὥς μέλλοιεν ἐπὶ σφέας στρατεύεσθαι, ἐτοί-
μοις Ἀργείοις ποιεέσθαι. πῶς τε δὲ Ἀθηνᾶοις 201
ἀποδιδόναι ἐς πῶς Αἰγινέην, καὶ παρῆναι βοηθ-
όντας σφι πῶς Ἀργείους, καὶ λατῆν τε ἐξ Ἐπιδάυ-
ρου ἀφαιέειν ἐς πῶς ἦσαν, καὶ οὐ στρατηγέοι
ποῖσι Ἀθηναίοισι ἐπιπείσειν ἑωπατομολόους ὃ
ἀπὸ τῆς νεῆς. ἅμα τε ἐπὶ πύττω πῶς βεροντίω τε
γυρεύουσι καὶ οἱ σισυμόν αὐτοῖσι. Λέγεται μὲν νῦν
ἑκὼς Ἀργείων τε καὶ Αἰγινήτων πᾶσι· ἐμολογέ-
ται δὲ καὶ ἑκὼς Ἀθηναίων ἓνα μουῶν δὲ ἀπὸ σω-
θέντων αὐτέων ἐς πῶς Ἀθηναίων γυρεύουσι. πῶς
Ἀργεῖοι μὲν λέγουσι, αὐτέων δὲ Ἀθηναίων στρατόπε-
δον ἀφαιράων, ὃν ἓνα πού τις περιγυρεύουσι·
Ἀθηναῖοι δὲ, τῶς δαίμονος. περιγυρεύουσι μὲν οὖν ὅτι
ὃν ἓνα, ἀλλὰ ἀπολύειν τρέσσω πῶς δὲ. καμιαδεὶς
γὰρ ἐς τὰς Ἀθηνᾶς, ἀπήγαγε ὃ πάρος πυθολόους
ὃ τῶς γυναικας τῇ ἐπὶ Αἰγίᾳ στρατιῶσι μῶν αἰ-
δρῶν, διότι πῶς πεισισαμένους, καὶ οὐ μόνον ἐξ ἀπώτων
σωθῆναι, περὶ τῶς δὲ ἄνθρωπον ὅτι λαοφάτος, καὶ κενύ-
σας τῇσι παροῖσι τῶς ἰματίων, εἰρωτᾷ ἐκείνην αὐ-
τέων ὅτι εἴη ὁ αὐτῆς ἀνὴρ. καὶ τῇ πῶς μὲν ἔπειτα ἀφαι-
Dd 4

φθαρῶσαι. Ἀθῆναιοι δ' ἐπὶ τῷ πάθει δυνόπτερον
 πιδόξαι ἐστὶν ὅτι γυναικῶν ἔργον διήγαγε μὴ δὲ οὐκ ἐ-
 χθὲν ὅτε αὖτις ἐμύσσοι τὰ γυναικάς, τὴν δ' ἐδιδόξα μὲν
 ἐβαλον αὐτῶν ἐς τὴν Ἰάδα, ἐφόρεον γὰρ δὴ παρὰ τὴν αἰ-
 ὄν Κορινθίων τὴν Ἀθῆναιων γυναικας ἐδιδόξα Δωρίδα, τὴν Κο-
 ρινθίων παρὰ πλοησιπᾶτιν· μετέβαλον ὧν ἐς τὸν
 λίνεον κιθάνα, ἵνα δὲ παρόησι μὴ χρέωνται. Ἐ-
 ς δ' ἀληθεῖ λόγῳ χρεώμενοι, οὐκ ἴαδ' αὐτὴ ἡ ἐ-
 δὴς ποπαλαῖον, ἀλλὰ Κάδρα. ἐπεὶ ἦγε Ἑλληνικὴ
 ἐδὴς πᾶσα ἡ δὲ χαλκή τῶν γυναικῶν, ἡ αὐτὴ ἡ, τὴν
 νῦν Δωρίδα καλέομεν. τοῖσι δ' Ἀργείοισι καὶ τοῖσι
 Αἰγινήταισι, καὶ παρὰ τῶν ἑπὶ τὸδε ποιῶσαι. νόμον
 ἐστὶν ὅτι σφι ἐκατέρωσιν τὰς περὶ αὐτὰς ἡμιολίας
 ποιεῖσθαι τὸ τότε κατεπεσὶς μέγεθος, καὶ ἐς τὸ ἰεὺς
 τῶν θεῶν πυτῶν παρόνας μέγιστα δυνάμειναι τὰς
 γυναικάς. Ἀπὸ τῶν δ' μήτε τι ἄλλο παρὰ σφῆρας
 παρὰ τὸ ἰεὺς, μήτε κέραιον, ἀλλ' ἐκ χυτρίων
 ὅτι χαλκῶν νόμον ὁλοπὸν αὐτοῖσι ἐστὶν εἶναι. Ἀρ-
 γείοι μὲν νῦν καὶ Αἰγινῆται αἱ γυναικας ἐκ τῶν
 σφῆρας τῶν Ἀθῆναιων, περὶ αὐτὰς ἐπὶ τῶν ἐ-
 μὲν ἐφόρεον μέγιστας ἢ παρὰ τὴν. Τῆς δὲ ἑχθρῆς
 τῆς παρὰ Αἰγινῆτας Ἀθῆναιοι ἡμιολίας δὲ ἄρχει
 καὶ τὰ εἴρηται ἐγχετο· τότε δὲ Θεβαίων ὅτι καλε-
 ομένων παρὰ τὸν ἑμὲν τῶν παρὰ ἀγάλατα ἡμο-
 λιών, δυνάμειναι σφῆρας οἱ Αἰγινῆται ἐβόησαν τοῖ-
 σι Βοιωτοῖσι. Αἰγινῆται δὲ ἐδὴ ἰούσιν τῆς Ἀπὸ τῶν
 παρὰ τῶν ἀγάλατα καὶ Ἀθῆναιοι ὁρμώμενοι
 ἐπὶ Αἰγινῆτας στρατεύεσθαι, ἦλθε μαρτυρίον ἐκ
 Δελφῶν, ὅτι παρὰ τῶν Αἰγινῆται αἰκίς τε-
 λήναι ἔτεα, τῶν ἐνὶ καὶ τελεσθῶν, Αἰακῶ τέλειος
 ἀποδέξασθαι, δὲ παρὰ τῶν Αἰγινῆτας πολέ-
 μῳ σφι χωρήσιν τὰ βέλονται, ἡ δ' αὐτὴ καὶ ὅτι
 στρατεύονται, πολλὰ μὲν σφῆρας ἐπὶ τῶν μετὰ τὸ
 χρεῖν πείσασθαι, πολλὰ δ' καὶ ποιῶσιν· τέλος μὲν τοῖ
 καταστρέψασθαι. τῶν αὖτε ὡς ἀπειχθέντα ἀκούσαν
 ἀπὸ Δελφῶν οἱ Ἀθῆναιοι, τῶν μὲν Αἰακῶ τέλειος ἀπεδέξαντο
 τὸ δὲ νῦν ὅτι τῆς ἀγῶνης ἰδρυται· τελεσθῶν δὲ ἐ-
 τεα οὐκ αἰέροντο, ἀκούσαντες ὅπως χρεῖν εἶναι ὅτι
 χρεῖν πεποιθῶν καὶ ὡς Αἰγινῆται αἰσῆσαι. Ἐς
 τιμωρίαν δ' ὡς παρὰ τῶν ὁρμώμενοι αὐτοῖσι, ἐκ Λα-
 κεδαιμονίων παρὰ τῶν ἐς ἐμὲν, ἐμὲν δὲ ἐγχετο.
 περὶ οὖν οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐκ τῶν Ἀλκμαίων-
 δῶν ἐς τὴν Πυθίαν μεμνησθῆναι, καὶ τὰ ἐκ τῶν Πυθίης
 δαμνίου, audito commento Alcmaeonidarum erga Pythiam, & quæ egisset Pythia

confectum. Idque factum mulierū vi-
 sum esse Atheniensibus ipsa clade tri-
 stius. in quas quum alia ratione animad-
 uertere non possent, vestem illarum in
 iadem mutauerunt. nam antea Doridē
 vestem gerebant Atticæ feminæ, simil-
 limam Corinthiæ. eam itaque mutaue-
 runt in lineam, ne fibulis vterentur.

¹ Quamquam reuera si ratione utamur, LXXXVIII

non las olim vestis fuit, sed Caira. quo-
 niam omnis prisca vestis feminarum
 Græcarū eadem erat quæ nunc, quam
 Doridem appellamus. Præterea Argiui
 & Aeginetæ idem adhuc faciunt. ap-
 ud quorum utrosque mos est fibulas
 faciendi sescuplas mensura quàm tunc
 consueuerat: quas præcipuæ feminæ
 eorum templis deorum consecrare so-
 lent, neque aliud quicquam Atticum
 illic offerre, ne vrceum quidem, sed ex
 ollis gentilibus in posterum ibidem po-
 tare. Eoque contentionis processere
 Argiux atque Aeginæ mulieres cum

² Atticis, ut ad meam usque ætatem fibu-
 las gestauerint quam antea grandiores.
 Odiorum principium Aeginetarum in

Athenienses hoc, quemadmodū com-
 memoratum est, extitit. Cuius rei circa
 statuas gestæ memoriam retinentes, li-
 benter Thebanorum rogatu auxilium
 tulere Bæotiis Aeginetæ. Qui quum
 maritima Atticæ vastarent, Athenien-
 sesque aduersus Aeginam expeditionē
 inirent, aduenit ἐ Delphis oraculum, ut
 ab Aeginetis lædendis triginta annos

³ abstinerent, tricesimo anno, quum fa-
 num Aëaco dicassent, bellum cum Aegi-
 netis inchoarent, ad votum eis re suc-
 cessura. Sin bellum continuo inferrent,
 fore ut interea multa detrimenta acci-
 perent & inferrent, sed ad extremum il-
 los ² subigerent. Hoc oraculum ad se A-
 thenienses allatum ubi audire, eatenus
 ei obtemperandum censuerunt ut Aëa-
 co fanum dicarent, quod nunc in fo-
 ro extructum visitur: ³ sed triginta an-
 nis non esse abstinendū, quod videlicet
 audisset esse fatale, multa se passuros in-
 digna ab Aeginetis, si bello abstinerent.

His tamen ad vliscendum se paran-
 tibus, Lacedæmonium factum exti-
 tit impedimento. Siquidem Lace-
 dæmonii, audito commento Alcmaonidarum erga Pythiam, & quæ egisset Pythia

¹ Ut tamen verum fateamur, non Ionica est hæc vestis ab antiqua origine, sed Caira. omnis enim prisca vestis Græcarum mulierum eadem erat cum illa quam nunc Doricam appellamus. At vero Argiuis & Aeginetis hac de causâ consuetudinem istam inualuisse aini, ut fibulæ fiant mensuræ sescuplo maioris quam quæ tum recepta erat. quin etiam mulieres apud eos templo deo-
 rum fibulas præcipue consecrare, vel, fibulas pro donariis offerre: Atticum vero, nihil, ac ne laterem quidem, templo offerre: atque
 adeo ut ibi ex vrceis suæ patriæ potarent, more postea recepta fuisse. Animaduertendum est autem, in Græco textu interpunctionem
 quæ est post ποιῶσαι, inde translatam ponendam esse post τῶν, ut sit, τὰ τὸδε ποιῶσαι νόμον εἶναι. ² Vel potius, ipsi subigerentur. ³ Sed
 annos triginta non abstinerunt, vel, superfederunt, quum audissent sibi esse abstinendum, passis hostilia ab Aeginetis. His tamen
 ad vlc.

In ipsos atque Pisistratidas, duplicem se iacturam fecisse animaduvertebant: quod & suos hospites è patria eiecissent, & nulla sibi ex hoc facto gratia ab Atheniensibus haberetur. Præterea oraculis vrgebantur, denuntiatis multa ipsis & ¹ indigna ex Atheniensibus futura, quorum antehac securi fuissent, præsertim ex eo quod à Cleomene Spartam reuerso didicerant. Etenim Cleomenes potitus est ex arce Atheniensium oraculis quæ à Pisistratidis prius possessa, quum illi expellerentur, ² relicta fuerant in templo. Ea Lacedæmonii ubi per Cleomenem acceperunt, & animaduvertebant Athenienses augescentes, nec ad ipsis obtemperandum vllomodo esse animatos: præterea genus Atticum quod sub tyrannis fuisset infirmum, & ad parendū promptum, nunc parva libertate ipsis par existeret: hæc omnia considerantes, accersierunt Hippiam Pisistrati à Sigeo Hælesponti, quo Pisistratidæ confugerant. Postquam Hippias accersitus adfuit, accitis etiam aliorum sociorum nunciis, ita Spartiatæ apud eos verba fecerunt, ³ Agnoscimus viri socii, nos haud rectè egisse, qui ementitis oraculis inducti, viros qui erant nostri in primis hospites, ⁴ quique in animum inducebant præbere nobis Athenas obnoxias, è patria eiecimus. & quum hæc fecerimus, tamen ingrato populo urbem tradidimus: qui posteaquā per nos liberatus, despexit nos, pariter ac regem nostrum per dedecus detrimentumque eiecit: inflatusque superbe, famam auget, præcipue quidem Bæotos suos finitimos atq; Chalcidenses didicisse qui ipsi sint: sed fore fortassis ut alius quis, si peccauerit, idem discat. Quare, quoniam in illis agendis peccauimus, nunc demus operam ut illuc vna vobiscū euntes, supplicium de illis sumamus. Hac enim de causâ Hippiam & vos è sua quosq; vrbe accersuimus, ut publico consensu & communi exercitu reducentes hunc Athenas, reddamus ei quæ abstulimus. Hæc Spartiatæ. Quæ quum alii socii non probarent, quumq;

ὅτι σφέας τε καὶ τοὺς Πεισιπράτιδας, συμφερὲν ἐποιεῦντο διπλῶν, ὅτι τε αὐδρας ξείνους σφί ἐόντας ἐξέληλασσαν ἐκ τῆς ἐκείνων, καὶ ὅτι ταῖς ποίησασιν χάρις ὁδομήν ἐφάμετο πρὸς τῶν Ἀθηνάων. ἐπὶ τε πρὸς τοῦτοις ἐν ἡμέρᾳ σφέας οἱ χρησμοὶ, λέγοντες πολλά τε καὶ αἰσχροῖα εἶσθαι αὐτοῖσι ἐξ Ἀθηνάων, τῶν πρὸς τερον μὲν εἶναι ἀδαεῖς, πῖτε δὲ, Κλεομένηος χρημίστα τοὺς ἐς Σπάρτῃν, δέμαθον. ἐκτῆσται δὲ ὁ Κλεομένης ἐκ τῆς Ἀθηνάων 202
 ὡς ἀκροπόλιος πρὸς χρησμοὺς, πρὸς ἐκτὺ τοῦ πρὸς τερον μὲν οἱ Πεισιπράτιδας, δέμαθον μὲν δὲ ἐλῖπον ὡς ταῖς ἰσχυρῶς καταλείφθαι δὲ ὁ Κλεομένης ἀνέλαβε. Τότε δὲ ὡς ἀνέλαβον οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς χρησμοὺς, καὶ τὰς Ἀθηνάων ἐώρων αὐτοῖσι, καὶ οὐδαμῶς ἐπίμοις εἶναι περὶ τῶν σφί, νόσφας λαβόντες ὡς ἐλθόντες μὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἔσται πικρὸν, ἰσχυρὸν τὰς ἐωὺς τῶν δὲ ἄνθρωποι, κατεχόμενον δὲ ὑπὸ τυραννίδος, ἀδυνάτους, καὶ πιθαρρῆσθαι ἐπὶ μόνον μαθόντες πούτεων ἕκαστα, μετεπέμψοντο
 τὸν Ἰππιάδην τὸν Πεισιπράτην ἀπὸ Σιγείου τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἐς ὃ καταφύγοιτο οἱ Πεισιπράτιδας. ἐπεὶ τε δὲ σφί Ἰππιάδης Κλεομένης ἦκε, μετεπέμψαντο καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ἀγγέλους, ἑλεῖν σφί Σπαρτῇ τὰς, Ἀνδρες σύμμαχοι, σὺν ἡμῶσιν αὐτοῖσι ἡμῖν οὐ ποιήσασιν ὁρθῶς. ἐπὶ δὲ ἄνθρωποι γὰρ κινδύνοισι μνησθῆναι, αὐδρας ξείνους ἐόντας ἡμῖν ταμάλισα, καὶ αἰσχρομένους ὑποχείριος παρῆναι τὰς Ἀθηνάς, τοῦτους ἐκ τῆς πατρίδος ἐξήλασαν μὲν, καὶ ἐπέλασσαν
 οὖν τὰς ταῦτα, δὴ μὲν ἀχαιῶν παρεδὸν αὐτῶν πόλιν ὅς ἐπεὶ τε δι' ἡμέας ἐλθόντες αἰέκωμεν, ἡμέας μὲν καὶ δι' βασιλῆα ἡμῶν ἀντιβείσας ἐξέβαλε, δόξαν δὲ φύσας αὐξάνει. ὥστε ἐκ μνημάτων δὴ καὶ μάλιστα μὲν οἱ ἀπὸ τῶν Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων, τὰ καὶ δι' ἡμῶν ἐκ μνημάτων ἀμαρτῶν. ἐπεὶ δὲ ἐκείνα ποιήσαντες ἡμᾶς τοῦτον, οὐκ ἐφίση σφί σφέας ἀμαρτῶν ἀπὸ τῶν ποταμῶν αὐτῶν γὰρ δὴ ἔδωκε τὸν δὲ τὸν Ἰππιάδην μετεπέμψαντα καὶ ὑμῶν ἀπὸ τῶν πόλεων, ἵνα κινῶν τε λαβῶν καὶ κινῶν σφί λαβῶν γὰρ ἄνθρωποι αὐτῶν ἐς τὰς Ἀθηνάς, ἀπὸ δὲ τοῦτον ἀπελόμεθα. Οἱ μὲν ταῦτα ἔλεγον, τὸν δὲ συμμάχων δὲ πλῆθος ἐκ ἐκείνων τῶν λαβῶν, οἱ μὲν οὖν δὴ οἱ

xci

xcii

¹ Hostilia, vel, atrocitas, ab Athen. fut. quorum oraculorum antea quidem ignari fuerant, eum vero cognita habuerant, quum Cleomenes ex Spartam attulisset. iis enim potitus est ex Atheniensium arce oraculis quæ ex. ut patet, antea fuerant in templo.

² In templo reliquerant: relicta autem Pisistratus acceperat. Lacedæmonii igitur, quum hæc oracula in eorum manibus peruenissent, Atheniensium potentiam crescere & ad parendum ipsorum imperio nullo modo animatos esse videntes, quum apud se considerassent, gentem Atticam tantisper dum libertate potiretur, vel sui iuris esset, virtutibus parem suæ esse futuram, at si tyrannide coerceretur, infirmam & ad imperata faciendū fore promptam: hæc, inquam, omnia quum animaduertissent, accersuerunt Hipp. ³ Consequenter nobis sumus nos haud rectè. ⁴ Quique se Athenas in potestatem nostram redacturos receperant. ⁵ Liberatus, animo erigi cepit, nos regem que nostrum per contumeliam eiecit: atque adeo superbe inflatus, suam potentiam auget: ut & iam didicerunt potissimum quidem finitimi eorum Bæoti & Chalcid. discat vero fortasse & alius quem peccare contigerit. i. non tam facile erga alios gerere. Quod tamen potest alius utiam experiri, sius est illud dicere quod sit.

20 Σωκλῆς, ἡσυχίην ἦτορ· Κόρινθος δ' ὅσον σωκλῆς ἐλέξε πάδε,
 „ Ἡ δὲ ὅτε οὐρανοῦς ἐξαιένετο τῆς γῆς, καὶ ἡ γῆ μετ-
 „ ἔωρος ὑπὸ τοῦ ἔραιος, καὶ οἱ αὐθροποὶ νομὸν ἐοῖτα-
 „ λᾶσση ἐξοισι, καὶ οἱ ἰχθύες δὲ πρὸς τὸν αὐθρο-
 „ ποι, ὅτε ὑμεῖς ὡς Λακεδαιμόνιοι ἰσοκρατίας κατα-
 „ λύοντες, τυραννίδας ἐς τὰς πόλεις κατὰ γαίην ὥρ-
 „ σκάζεσθε. τῇ οὐτε ἀδικώτερον ὁδοῖν ὅστι κατ'
 „ αὐθροποῖς, οὔτε μακρονώτερον. εἰ γὰρ δὴ τὸ
 „ γὰρ δὲ καὶ ὑμῖν ἐστὶ χρῆσθον, ὥστε τυραννίδεσθαι τὰς
 „ πόλεις, αὐτοὶ αὐθροποὶ τυράννοι κατὰ τὴν ἰσότητα πα-
 „ ρεσφίσι αὐτοῖσι, οὔτω καὶ τοῖσι ἄλλοισι διζέσθε καί-
 „ ἰς δύναμι'· νῦν δὲ αὐτοὶ ἀπειροὶ ἐόντες τυραννίδων, καὶ
 „ Φυλάσσοντες δεινὰ τὰ τῶν ἐν τῇ Σπαρτῇ μὴ
 „ γινέσθαι, ὥστε χαράσθαι ἐς τοὺς συμμάχους. εἰ δὲ
 „ αὐτὸν ἐμπεροῖ ἔατε, κατὰ τὸν ἡμεῖς, εἴχετε αὐτῶς
 „ αὐτὸν γὰρ μάλα ἀμείνονας συμβάλλεσθαι ἡμῶν νῦν.
 „ Κορινθίοισι γὰρ ὡς πόλιος κατὰ σάσις τοῖςδε. ὡς
 „ ὀλιγαρχίᾳ, καὶ οὗτοι Βακχιάδαι καλεόμενοι εἰ-
 „ μόντι τὴν πόλιν· ἐδίδοντο δὲ καὶ ἡγοῖτο ἐξ ἑλλήνων.
 „ Ἀμείβιον δὲ εὐνίπυτον τῶν ἀνδρῶν, γίνεται θυ-
 „ γάτηρ χωλὴ· οὐνομα δὲ οἱ ὡς Λάβδα. αὐτῇ
 „ (Βακχιάδων γὰρ ὁδοῖς ἦτολε γῆμα) ἴσχει Ἡ-
 „ επίων ὁ Ἐχεκράτης· δῆμον μὲν ἐκ Γέτρης ἐὼν,
 „ ἀτὰρ τὰ αἰετὰς Λαπίθης τε καὶ Καμίδης. ἐκ
 „ δὲ οἱ αὐτῆς τῆς γυναικὸς, οὐδὲ ἐξ ἄλλης, παῖδες ἐ-
 „ γίνοντο· ἐς ἄλκων ἐς Δελφοὺς αὐτὸν γένου. ἐσιόντα
 „ δὲ αὐτὸν, ἰδέως ἡ Πυθίᾳ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῖσι δὲ τοῖ-
 „ σι ἔπεισι,
 „ Ἡ ἐπίων, οὐκ ἴσθις πόλιν ἔοικε.
 „ Λάβδα κύει, τέξει δὲ ὀλιγαρχίαν· ἐν δὲ πε-
 „ σείται
 „ Ἀνδράσι μοιωάρχοις, διχασίᾳ δὲ Κόριν-
 „ θον.
 „ ταῦτα χρῆσθαι τὰς Ἡ ἐπίωνι, ἐξαπέλλεται κως
 „ τοῖσι Βακχιάδῃσι, τοῖσι δὲ μὲν πρὸς τὸν γινόμενον
 „ χρῆσθαι ἐς Κόρινθον ὡς ἄσπικτον, φέρειν τε ἐς τὸν
 „ ὅτι δὲ τῆς Ἡ ἐπίωνος, καὶ λέγειν ὅδε,
 „ Αἰεὶς ἐν πέτρῃσι κύει· τέξει δὲ λέοντα
 203 „ Καρτερόν, ἀμνησὶ πολλῶν δὲ ὑπὸ γυναι-
 „ τα λύσει.
 „ Ταῦτά νυν δὲ φράζεσθε Κορίνθιοι, οἱ αὐτοὶ
 „ καλῶς
 „ Περικλῆν οἰκίστε καὶ ὀφρυόεντα Κόρινθον.

silentium tenerent, Corinthius Sosti-
 cles ita loquutus est, 'Eo tempore cœ-
 lū sub terra, ac terra superior cœlo erit,
 hominesque domicilium in mari habe-
 bunt, quo tempore vos Lacedæmonii
 rebus publicis euerfis, tyrannides in
 vrbes introducere conabimini. quibus
 nihil est in rebus humanis neque iniu-
 stius, neque magis mortiferum. Quod
 si bonum vobis videtur ciuitates subef-
 se tyrannidi, ipsi vobis primi tyrannum
 10 constituite, atque ita vt aliis constitua-
 tis operam date. At nunc ipsi tyranno-
 rum expertes, & ne id in Sparta contin-
 gat vehementissime cauentes, hoc in
 socios studetis efficere: qui si essetis,
 vt nos sumus, experti, meliorem quam
 nunc facitis, de hac re ² sententiam di-
 ceretis. Nam ista res apud Corinthi-
 2 os ciuitatis perturbatio fuit. quum esset
 apud eos paucorum regimen: & ii qui
 Bacchiadæ vocabantur, urbem inco-
 lerent, vltro citroque inter eos matri-
 monia contrahebantur. Horum vni
 nomine Amphioni nata est filia clauda,
 cui nomen erat Labda: quam quoniam
 nemo Bacchiadarum ducere volebat,
 duxit Eetion Echecratis filius, è Petra
 quidē tribu, sed oriundus à Lapithe ac
 Cæneo. Qui quum neq; ex hac mulie-
 re, neque ex alia tolleret liberos, missus
 est Delphos ad consulendum de prole.
 eum introeuntē statim Pythia his ver-
 sibus compellauit,

*Eetion, te nemo (licet sis tantus) hono-
rat.*

*Conceptum pariet saxum graue Labda,
monarchos*

*Quicadet in ciues, emendabitque Co-
rinthum.*

⁴ Hoc oraculum quod Eetioni reddi-
tum est, eodem tendebat quo alterum
 antea Bacchiadis redditum, haud prius
 intellectum quam hoc renunciatum
 est in hæc verba,

*Concipit in petris aquila, enixura leo-
nem*

*Robustum, sauum, genus & qui multare-
soluet.*

*Hæc bene nunc animis versate Corinthia
proles,*

*Qui coluit pulchram Pallenem, altam-
que Corinthum.*

1 Nunc profecto cœlū sub terra erit, terraq; cœlo supereminebit, homines mare incolent, pisces domicilium prius hominū
 accipient, quum vos Laced. reb. pub. euerfis in vrbes reducere conemini. quibus nihil in reb. hum. nec magis iniustum est, nec magis
 sanguinariū. Perinde ac si diceres cū poeta, Omnia natura præpollera legibus ibunt. Parq; suis mundi nulla tenet iter. Omnia iam fieri
 fieri quæ possent negabam: quum vos Laced. adeo minus sitis ut hoc. Sed legendum ὅτι δὲ, καὶ οὐκ ὅτι. 2 Sententiam proponeretis.
 Talis erat Corinthiis vrbis status, vt penes paucos imperium esset. Quum igitur ii qui Bacchiadæ cognominabantur, ciuitatis gu-
 bernacula tenerent, & vltro citroq; matrimonia inter se contraherent, cōrigit vt vos ex his, qui Amphion vocabatur, filia nasceretur
 quæ clauda esset, nomine Labda. Eam quod nullus Bacchiadarū ducere vellet, duxit Eetion. 3 Quod cadet, neq; enim vide-
 tur posse alio referri nisi τὴν quæ ad ὀλιγαρχίαν. 4 Hæc oraculum Eetioni respondisse, Bacchiadis renunciatur, qui quod prius e-
 ditum de Corintho fuerat oraculum non intelligebant, quum eodem quo & illud Eetioni redditum, pertineret. 5 Pirenem,

Id oraculum quum ad eam diem fuisset indeprehensum, simulatque ex hoc Eetionis patuit eodem vtrumque pertinere, silentio suppressere, animo futurum Eetionis filium extinguendi. Et ut primum mulier enixa est, miserunt e suo numero decem viros ad tribum in qua habitabat Eetion, qui puerum extinguere. Isti, postquam ad Petram pervenire, & ad Eetionis atrium accessere, puerum petunt. Labda cur venissent ignara, paternæque benevolentiae causa venisse eos rata, affert filium, & in vnius eorum manum porrigit. erat autem inter viam constitutum, ut qui primus eorum puerum cepisset, is humi illum allideret. Verum diuina quadam fortuna puer ei viro cui à Labda traditus erat, arrisit. quam rem illi consideranti miseratione subiit pueri occidendi. Sic misertus alteri tradidit, & ille tertio, atque ita deinceps per manus traditus infans, per omnes decem transiit: ac nemine interimere volente, rursus matri est redditus. Illi egressi atque ante ianuam stantes, alius alium incusabant castigabantque, sed primum præcipue, qui ex conuento non fecisset: donec interiecto temporis spatio placitum est ut rursus introgressi omnes fierent participes cædis. Sed necesse erat ex Eetionis stirpe germinari Corintho perniciem. nam Labda stans pro soribus, hæc omnia exaudiebat: eoque metuens ne illi immutata voluntate acceptum rursus puerum interimerent, asportauit, & in mensura frumentaria occuluit: qui locus visus est minime inuestigabilis, quum sciret, illos, si redirent ad inuestigandum puerum, omnia scrutaturos: ut & contigit. nam introgressis & scrutantibus ubi non apparuit, visum est eis abundum, atque iis à quibus missi essent, dicendum se cuncta quæ illi mandassent perpetrasse: atque ita reuersi dixerunt. Post hæc Eetionis filio crescenti impositum est nomen Cypselo, ob periculum hoc quod deuitauerat in cypselo, id est, mensura frumentaria. Vbi autem in virilem adoleuit ætatem, consulenti oraculum Delphis, anceps est redditum, quo fretus Corinthum aggressus occupauit. oraculum autem hoc erat,

Vir locuples nostras hic qui descendit ad ades.

τὸ μὲν δὴ τοῖσι Βακχιάδῃσι παρ' ἐτέρῳ γρόμῳ-
ιον, ὡς ἀπέκμαρτον· τότε δὲ πάλ' Ἡέτιων γρόμῳ-
ιον ὡς ἐπύθοντο, αὐτίκα καὶ τοὺς ἑτέροις συνήκον,
ἐὼν συναδὸν τῷ Ἡέτιωνος. συνέντες δ' ἐν τῷ ποταμῷ,
χοὶν ἐν πύλῃ, ἐξέλοντες δὲ μέλλοντα Ἡέτιων γα-
νέσθαι γόνον ἀφ' αὐτοῦ· ὡς δ' ἔτεκε ἡ γυνὴ, πά-
χιστα πύμποισι σφῆραν αὐτίκῃ δέκα ἐς τὸν δῆμον ἐ-
πὶ τῇ πόλει κητοῦ Ἡέτιων, ἀποκτενέοντάς δ' ἀμαδρίον.
ἀπικύματα δ' οὗτοι ἐς τὴν Πέδανον, καὶ παρελθόν-
τες ἐς τὴν αὐλήν τῆς Ἡέτιωνος, αἵ τε οὖν ἀμαδρίον·
ἡ δὲ Λάβδα, εἰδοῦσα τε σὺν τῷ εἵνεκα ἐκείνοι ἀπ-
ικύματα, καὶ ἀκούσας σφῆρας φιλοφροσύνῃς τῆς πα-
τρὸς εἵνεκα αἵ τε οὖν, φέροντα ἐν χεῖρσιν αὐτῶν ἐ-
νί. τοῖσι δὲ ἄρα ἐβεβούλατο κατ' ὅδον, τὸν παρ-
ον αὐτῶν λαβόντα δ' ἀμαδρίον παρ' οὐδίσσας. ἐ-
πεὶ τε ὡς ἔδωκε φέροντα ἡ Λάβδα, τὸν λαβόντα
τῷ ἀνδρὶ γυνὴν τύχῃ παρ' οὐδίσσας δ' ἀμαδρίον· καὶ
τὸν, φραδίντα τῷ, οἶκός τις ἴσχει ἀποκτείναι.
κατοικτεῖρας δὲ παρ' αὐτοῦ τῷ δούτῳ· ὁ δὲ, τῷ
τρίτῳ· οὗτω δὴ διεξήλθε ἀφ' ἀπύτων τῷ δέκα
παρ' αὐτοῦ, σὺν ἐνὸς βουλομένου διεργάσασθαι.
ἀποδόντες ὡς ὅτι τῇ τεκνύσει δ' ἀμαδρίον, καὶ ἐξ-
ελθόντες ἐξω, ἐς ἐὼς ἐπὶ τῷ θυρέῳ, ἀλλήλων ἀ-
ποροῦν, κατὰ πόλιν· καὶ μάλιστα τῷ παρ' οὐ-
δίσσας, ὅτι οὐκ ἐποίησε κατὰ τὰ διδόντα· ἐς
ὃ δὴ σφι χρόνου ἐγένοντο, ἐδόξε αὐτοῖς παρελ-
θόντας πύλῃ τῷ φόβου μήσχειν. ἔδει δὲ ἐκ
τῆς Ἡέτιωνος γόνου Κόρινθον καὶ ἀναβλαστῆναι ἡ
Λάβδα γὰρ πύλῃ τῷ παρ' οὐδίσσας ἐς ἐὼς παρ' οὐ-
δίσσας· διόσασα δ' ἐν σφι μετὰ δόξῃ, καὶ παρ' οὐ-
δίσσας λαβόντες δ' ἀμαδρίον ἀποκτείνωσι, φέροντα
κατὰ πόλιν ἐς τὸ ἀφραδίντα τὸν οἶκόν τε, ἐς
κυψέλλῃ· ὅτις αὐτῶν ὡς εἰς τὸν παρ' οὐδίσσας ἐς τῇ-
τησιν ἀπικύματα, πύλῃ ἐρδύνειν μέλλοιεν. τὰ δὲ
καὶ ἐγένετο. ἐσελθούσι γὰρ καὶ διζήμενοι αὐτοῖσι
ὡς οὐκ ἐφάνετο, ἐδόξε ἀπαλλάσσεσθαι, καὶ λέγει
παρ' οὐδίσσας ἀποπέμψας, ὡς πύλῃ ποιήσας τὰ
ἐκείνοι ἐρετέλαιτο. οἱ μὲν δὴ, ἀπελθόντες, ἔλεγον
ταῦτα. Ἡέτιων δὲ μετὰ ταῦτα ὁ πάϊς νύξαιε
τὸ καὶ οἱ ἀφ' αὐτοῦ τῷ τῷ τὸν κύνειον, ἀπὸ τῆς
κυψέλλης ἐπ' αὐτοῖς Κύψελος οὐνομα ἐτίθη. αὐ-
δρῶντι δ' ἐν μὲν τῷ Κύνειον Κύνειον ἐλθόντα ἀμ-
φιδέξιν χρεώθειον ἐν Δελφοῖσι, τῷ πύλῃς τε-
νέοντες ἐπεχέρησε τε καὶ ἐξέ Κόρινθον· ὃ δ' ἐχρησμός,
ὁ δὲ μὲν,
Ὁ λῆος οὗτος αὐτῶν ἐμὸν δόμον ἐσκατὰ βαίνει,

1 Quum igitur Bacchiadæ huius oraculi sibi prius redditi mentem assequi non possent, quum audiuerunt id quod Eetionis erat redditum, tunc illud etiam prius intellexerunt, cum illo Eetionis congruens. Quum autem & hoc intellexissent, silentio suppresserunt, nascituram Eetioni prolem interficere in animo habentes. 2 Ad gratulandum patri ven.

28 καμ-
22/0

28 δια-
πλέσαι-
ται

28 α-
φαίσα-
ται

204

Κυψέλος Ηπειώτης, βασιλεύς κλεινοῦ Κο-
ρίνθου·
Αυτὸς, καὶ παῖδες παίδων γὰρ μὴ οὐκ ἐπὶ πα-
τρὸς.
Ὁ μὲν δὲ χρηστέριον τῷ τοῦ τυραννίδος·
Κυψέλος, τοιοῦτος δὲ τις αἰνέρετο· πολλοὺς μὲν
Κορινθίων ἐδίωξε, πολλοὺς δὲ χρημάτων ἀπετήρη-
σε, πολλῶν δὲ ἐπὶ πλείους τῆς ψυχῆς. θρῆαιτος
δὲ τούτου ὅτι τελέκοντα ἔτια, καὶ ἀφ' ἀπλῶν
πρὸς τὸν βίον δὲ, ἀφ' ἀδύχους οἱ τῆς τυραννίδος ὁ παῖς
Περίανδρος γίγεται. ὁ ποῖον Περίανδρος κατ'
θρῆαι μὲν ἡπλώτερος τῷ πατρί· ἐπεὶ τε δὲ
ὠμίλησε δὲ ἀφ' ἑλίων Θρασυβούλῳ τῷ Μιλήτῳ
τυραννίᾳ, πολλῶν ἐπὶ ἐχέρετο Κυψέλου μαυφοιώτε-
ρος. πέμψας γὰρ τῷ Θρασυβούλῳ κήρυκα,
ἐπαυθάνειν ὅτινα τρέπον' ἀσφαλέστερον κατὰ τῆν
σαύματος τῶν ἀνηγμάτων, κάλλιστα τὴν πόλιν ὅτι-
να τρέψουσι. Θρασυβούλος δὲ τὸν ἐλθόντα τῷ
τῷ Περίανδρου ἐξηγεῖται τῷ ἄστεος. ἐς δὲ αὖτε
θρόνον ἀπαρμύλλῳ, ἅμα τε διεξήκει τὸ λήιον, ἐπει-
ρωτῶν τε καὶ αἰαποδίζων τὸν κήρυκα κατὰ τὴν ἀπὸ
Κορίνθου ἀπὸ τῆς καὶ οὐλόου ἀειδόμενος πρὸς ἡδὴ
τῶν ἀσχυρῶν ὑπορέχοντα τῶν ἄλλων· κηλού-
ων δὲ, ἐρρίπτει· ἐς δὲ τὸ λήιον τὸ κάλλιστον τε καὶ βα-
θύτατον διέφθιρε τρέπον ποιούτω. διεξιελθὼν δὲ τὸ
χωρίον, καὶ ὑποθνήσκων ἐπὶ τοῦ δένδρου, ἀποπέμπει
τὸν κήρυκα. νοστήσαντος δὲ τῷ κήρυκος ἐς τὴν Κο-
ρίνθον, ἦν παρ' αὐτὸν παυθάνεσθαι τὴν ὑποθήκην
ὁ Περίανδρος· ὁ δὲ οὐδὲν εἰ ἔφη Θρασυβούλῳ
ὑποθήσασθαι θάνατον καὶ τὸ αὐτὸ, παρ' αὐτὸν μιν αἰ-
δέσθαι ἀποπέμπει, ὡς τῷ ἀπλῶν τε καὶ τῶν ἐν ὠ-
τῶν σωματόμορον ἀποθνήσκων παρ' αὐτὸν τῷ Θρασυ-
βούλῳ ἐπὶ πᾶσι. Περίανδρος δὲ, σωματὸς τὸ ποι-
ήσας, καὶ νόμιστον ὡς οἱ ὑποθήκῃ Θρασυβούλος
πρὸς ὑποθήκῃ τῶν ἀσχυρῶν φονεύειν, ἐπαυθάνει
πᾶσαν κακότητα ἐξέφαινε ἐς τὸς πελίκους. ὅσα
γὰρ Κυψέλος ἀπέλιπε κτείνων τε καὶ διώκων, Πε-
ρίανδρος σφραγίσας ἀπέτελεσε· μὴ δὲ ἡμέρῃ ἀπιδύσει
πᾶτας τὰς Κορινθίων γυναῖκας, ἀφ' ἧν ἐν αὐτῷ
γυναῖκα Μελισσαν. πέμψαντι γὰρ οἱ ἐς Θεσπρω-
τὸς ἐπὶ Ἀχέρου ποταμὸν ἀγέλας ὅτι τὸ νεκυο-
μαντῆρι τῷ ἀφ' ἀπλῶν περὶ ἐξήκοντος, οὐτε σημα-
νεῖν ἔφη ἡ Μελισσα ὅτι φασα, οὐτε κατερέειν ὅ-
τι καὶ ἐπὶ χώρῃ τῷ ἀφ' ἀπλῶν τῇ. ῥιζοῦν τε γὰρ,
καὶ εἰ γυμνή· τῷ γὰρ οἱ συγκατὰ φεῖμα πᾶ-
σι ὅτελος εἶναι ὁδὸν, οὐ κατὰ καυθῆτων. μαρτύ-
ριοι δὲ οἱ εἶναι ὡς ἀληθῆς τῷ λέγει, ὅτι ὅτι ψυ-
χὸν τὸν ἵπνον Περίανδρος πρὸς θρόνον ἐπέβαλε.

Cypselus Eetides, clara rex esto Corin-
thi,

Ipsē, & eo nati, sed nulli deinde nepo-
tes.

Et oraculum quidem, hoc erat. Cypse-
lus vero tyrannide potitus, talis exstitit
ut Corinthiorum multos insequutus
sit, multos pecunia, longe plurimos a-
nima priuauerit. Cui, quum triginta
regnasset annos, bene vita defuncto
successit in tyrannide filius Periander, 6
qui inter initia mitius agebat quam pa-
ter: sed ubi per nuncios consuetudi-
nem habuit cum Thrasibulo Mileti
tyranno, multo magis quam pater cru-
entus effectus est. Misso enim præcone,
Thrasibulum interrogauit qua ratio-
ne ipse rebus tutius constitutis, ciui-
tatem pulcherrime gubernaret. Thra-
sybulus, eo qui à Periandro missus erat,
extra oppidum educto, ingressus est
rus quoddam satum, & vna cum eo se-
getem interambulans, sciscitabatur ho-
minem de suo aduentu è Corintho, de-
truncans atque abiiciens ut quanque
videbat spicam inter alias extantem,
donec segetem formosissimam atque
densissimam hunc in modum corrumpit:
prædiumque illud peruagatus, nullo
verbo reddito præconem remisit. Re-
uersus Corinthum præco, audito præce-
ptionis audiendæ Periandro, negauit
sibi quippiam respondisse Thrasibu-
lum, & mirari quod se ad virum vesa-
num Periander misisset, & sua ipsius
destruentem: exponitque quæ ex Thra-
sybulo vidisset. Periander id quod à 7
Thrasibulo actum erat intelligens, atque
interpretans sibi ab illo præceptum ut
eminentissimos quosque popularium in-
terimeret, tunc vero omnem in ciues
seuitiam exercuit, interficiendo ac per-
sequendo consummās id quod à Cypse-
lo fuerat ommissum. Atque adeo die vno v-
niuersas mulieres Corinthias exuit,
propter Melissam uxorem suam. nam
quum ad Thesprotos, qui sunt ad flumē
Acherontem, misisset nuncios sciscita-
tum necyomanteon, id est mortuorum
oraculum, de hospitibus deposito, Melissa
apparens negauit se indicaturam aut
dicturam vbinam depositum esset col-
locatum, quoniam ipsa algeret, quia
nuda esset. nihil enim sibi pròdesse ve-
stes cum quibus sepulta fuisset, utpote
non concrematas. Cuius rei, quod vera
loqueretur, testimonio foret quod Pe-
riander in frigidū furnū panes ingessisset.

Hæc

Hæc Periandro renunciata, ob illud argumentum fidē fecere, quod ipse cum Melissa quamvis defuncta coierat. Itaque statim post eum nuncium per præconem edixit ut omnes Corinthiæ mulieres ad Iunonis templum prodirent. Eo, tanquam ad diem festum, quam ornatissime poterant quum issent mulieres istæ, depositis clam satellitibus, eas omnes sine discrimine exiit, ingenuas pariter & ancillas, atque *eas vestes* ad foueam comportatas Melissam precando cremavit. Hæc ubi fecit, & nuncios iterum eosdem misit, tunc ei Melissæ idolum, *hoc est inanis imago*, exposuit vbinā depositum hospitis collocasset. Hu-

iusmodi est tyrannis, Lacedæmonii, vobis, & talium operum. Eoque nos Corinthios cum magna admiratio cepit simulatque vidimus vos accersisse Hippiam, tum vero maior nunc dum ista dicitis. Propterea deos Græcorum inuocantes¹ testamur apud vos, ne velitis tyrannides in ciuitatibus cōstituere, quas non exstinguitis, sed excitatis præter æquitatē, dum Hippiam reducitis: in quo scitote Corinthios vobis non assensuros. Hæc Soficles Corinthiorū legatus. Quē excipiens Hippias, eosdē quos ille deos inuocando dixit, cum ceteros tum præcipue Corinthios desideraturos Pisistratidas,² quum venissent dies quibus expiare se ab Atheniensibus nequirent. Hactenus respondit Hippias, quoniam oracula illa ipse præ ceteris nota haberet. Ceteri socii, qui antea silentium tenuerant, audito Soficle, libentius pro se quisque in vocem erumpentes, accedere sententiæ Corinthiorum, obtestarique Lacedæmonios nequid agerent noui aduersus Græcam ciuitatem. Ita ab eare cessatum est. Hippias illinc profectus, offerente sibi Amynta Macedone Anthemuntem, & Thessalis Iolcon, neutrum accipere voluit, sed rursus ad Sigeum concessit, quod armis Pisistratus a Mitylenæis eripuerat. Eoque capto, tyrannum ibi constituerat Hegesistratum, filiū nothum ex muliere Argiua, qui tamē, quæ a Pisistrato acceperat, non tenuit sine proelio. nam diu inter Mitylenæos ac Atheniēses pugnatum est, hos ex oppido Achilleo, illos è Sigeo prodeuntes: hos repetētes regionem, illos refellentes hac ratione, quod dicerent nihilo magis iuris esse Æolibus

ταῦτα ὅς ὁπίσω ἀποηχέληται τὰ Γεραιάδρα, πικ-
 ρὸν γὰρ οἱ μὲν δὲ συμβόλαιον, ὃς νεκρὰ εὐοσση Με-
 λίσση ἐμίγη, ἰδέας δὴ μὲν πλὴν ἀγγέλλω, κήρυγμα
 ἐποίησατο, ἐς δὲ Ἡρακλῆον ἐξείναι πάσας τὰς Κοριν-
 θίων γυναῖκας. αἱ μὲν δὲ, ὡς ἐς ὀρτυλὴν ἦσαν κόσμος
 τὰ καλλίστῃ χρεώμεται· ὁ δὲ ὑποστήσας τὴν δο-
 ρυφόρους, ἀπέδυσέ σφεας, πάσας ὁμοίως τὰς τ' ἐ-
 λωθέρας καὶ τὰς ἀμφιπόλους. συμφορήσας ὅς ὁ-
 ρυγμα, Μελίσση ἐπὶ χόρδῳ κατέχευε. ταῦτα
 10 δὲ οἱ ποίησαντι, καὶ τοδὺ περὶ πέμψαντι, ἐφραξε δὲ
 εἰδῶλον δὲ Μελίσσης ἐς δὴ κατέθηκε χερσὶ τῷ ξεί-
 νου τὴν ὄψα κατὰ θήκην. τοιοῦτο μὲν ὅτι ὁ
 μὴν ἡ τυραννὶς ὧ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ποιῶντο ἔργον. ἡ
 μέας δὲ αὐτοῖς τὴν Κορινθίους τότε αὐτίκα θωῦμα
 μέγα εἶχε, ὅτι ὑμέας εἰδόμεν μεταπεμπομένης Ἰπ-
 πίας· νῦν τε δὴ καὶ μεζόνως θωῦμά τοι λέγοντας
 ταῦτα. ὅτι μαρτυροῦμεθα τε ὅτι καλέσμενοι ὑμῖν
 θεοὶ τὴν Ἑλληνίους, μὴ κατὰ αἶαν τυραννίδας ἐς
 τὰς πόλεις. ὅθεν μὲν μὴ παύσασθε, ἀλλὰ πειρήση-
 20 δε τὰς δὲ δίκαιον κατὰ γόντες Ἰστωίην, ἴτε ὑμῖν
 Κορινθίους γε οὐ στυγαίοντες. Σωσικλῆς μὲν
 ἀπὸ Κορίνθου παρὰ σφῶν ἔλεξε τὰδε· Ἰστωίης δὲ
 αὐτὸν ἀμείβετο, τὴν αὐτοῖς ὅτι καλέσας θεοὶ καί μοι,
 ἡ μὲν Κορινθίους μάλιστα πάντων ἐπιποθήσειν Πί-
 σιστρατίδας, ἔται σφι ἡκωσι ἡμέραι αἱ κύεαι ἀνιά-
 σθαι ὑπὸ Ἀθηναίων. Ἰππίης μὲν τῶτοις ἀμεί-
 ψατο, οἷα τὴν χρησιμοῖς ἀτρεκέστατα αἰδοῦν ἐξ επι-
 στήμης. οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ξυμμάχων τέως μὲν εἵ-
 χον ἐν ἡσυχίᾳ σφέας αὐτοῖς· ἐπεὶ τε δὲ Σωσικλέ-
 30 ος ἡκούσαν εἰπῶτος, ἐλθόντες αὖτας τις αὐτῶν
 φωνὴν ῥήξας, αἰρέετο τὴν Κορινθίου τὴν γνώμην.
 Λακεδαιμόνιοι τε ἐπεμαρτυροῦντο, μὴ ποιεῖν
 μηδὲν νεώτερον πρὸς πόλιν Ἑλληνίδα. οὕτω μὲν
 ταῦτα ἐπαύθη. Ἰστωίης δὲ ἐνθῶν ἀπελα-
 νομένη, εἰδόμεν μὲν Ἀμυντῆς ὁ Μακεδόνων βασι-
 λῆς Ἀνθεμῶντα, εἰδόμεν δὲ Θεσσαλῶν Ἰωλκόν.
 ὁ δὲ πούτε μὲν σφῶν τε αἰρέετο, αἰεχώρεε δὲ ἐπὶ
 ὧς Σίγαιον, ὃ εἶλε Πεισίστρατος αἰχμὴν τὰς
 Μιτυληναίων. κρατήσας δὲ αὐτῶν, κατέστησε τυ-
 40 ραννον ἐν ταῖς δὲ ἐν αὐτῷ ἰσθμῷ Ἡγιστράτην, ὁ-
 γὰρ δὲ Ἀργεῖος γυναικὸς· ὃς οὐκ ἀμαχητὶ εἶχε τὰ
 παρέλαβε τὰς Γεσθίας. ἐπολέμει γὰρ, ἔκ τε
 Ἀχαιῶν πόλιος ὁρμώμενοι καὶ Σιγίης, χρεόνον ὅτι
 συχόν, Μιτυληναῖοι τε καὶ Ἀθηναῖοι· οἱ μὲν, ἀπαγί-
 οντες τὴν χώραν Ἀθηναῖοι, ὅς τε συγγίνοισκόμενοι, ἀπο-
 δεικνύοντες τε λόγῳ ἔδεν μάλλον Αἰολῶσι μετεόν

1 Obtestamur vos ne tyrannides in ciuitatibus cōstituatis. Atque adeo, nisi ab incepto desistatis, sed Hippiam contra ius & æquum reducere conemini, scitote non approbaturus vestrum hoc factum Corinthios. 2 Vbi venissent statim dies quibus futurum esset ut illos angerent Athenienses. Sed ἀνιάδω suspectum reddit volipsa Valla interpretatio.

τῆς Ἰλιάδος χώρης, ἣ οὐ καὶ σφίσι καὶ τοῖσι Ἑλλη-
σι, ὅσοι συνεπορεύσαντο Μενελάῳ καὶ Ἑλένης ὄρ-
παγας. Πολεμούντων δὲ σφρων, καὶ ἄλλα πηλ-
ρὰ πρὸ τοῦ αἰνέειν τῆς μάχης· ἐν δὲ δὴ καὶ Ἀλ-
κίος ὁ ποιητής, συμβολῆς ἡμοιότητος, καὶ νικούντων
Ἀθηνῶν, αὐτὸς μὲν φέρον ἐκφύγει, τὰ δὲ οἱ
ὄπλα ἴσχουσι Ἀθηνῶν, καὶ σφὲ ἀνεκρέμασαν
πρὸς τὸ Ἀθῆναιον τὸ ἐν Σιγαίῳ. Ταῦτα δὲ Ἀλ-
κίος ἐν μέλει ποιήσας, ἐπιπλεῖ ἐς Μιτυλήνην,
ὅθεν ἑλλομένης τὸ ἐν τῷ πατρὶς Μελαίπποιο αἰ-
δρὶ ἐταράξῃ. Μιτυληναίοις δὲ καὶ Ἀθηνῶν
κατήλλαξε Περίαςδρος ὁ Κυψέλλου. πύττω γὰρ
Ἀθηναίων ἐπέτρεπον. κατήλλαξε δὲ αὐτὸς ἰε-
μεῖσθαι ἀμφοτέρους τῶν ἔχουσι. Σίγειον μὲν ἰων
οὕτω ἐγχεῖν ὡς Ἀθηνῶν. Ἰωνίης δὲ ἐπ-
εὶ τε ἀπὶ καὶ ἐκ Λακεδαιμόνιος ἐς τὴν Ἀσίην, πρὸν
χρῆμα ἐκίχεν, Ἀφθάλλων τοῖς τε Ἀθηνῶν
πρὸς τὸν Ἀρξάφην, καὶ ποιέων ἀπὸ τῆς ὁκάς αἱ
Ἀθῆναι ἡμοιότητος ὡς ἐν τῷ καὶ Δαρείῳ. Ἰωνί-
ης τε δὴ ταῦτα ἐπύρρεσε, καὶ οἱ Ἀθῆναιοι πυθό-
μενοι ταῦτα, πέμποισι ἐς Σάρδεις ἀγγέλους, ὅθεν ἐ-
δίδοται τῆς Πέρσης πείθεσθαι Ἀθηνῶν τοῖσι φυ-
λάσι. ὃν Ἀρξάφην ἐκέλευε σφῶν, εἰ βελού-
απο σῶσι εἴη, κατὰ δέκαται ὡς ἰσὺ Ἰωνίην. ἰων
ων δὴ ἀνέδενον τῆς λῆγης ἀποφρομένης Ἀ-
θηνῶν· ὅθεν ἐδεχόμενοι δὲ σφί, ἐδέδκετο ἐκ
τῆς φαιεῖν τοῖσι Πέρσησι πολέμους εἴη. Νο-
μίξουσιν δὲ ταῦτα, καὶ Ἀφθελήνοισι ἐς τοὺς
Πέρσης, ἐν τῷ δὴ τῷ καὶ ὁ Μιλήσιος Ἀρι-
σταγόρης ὡς Κλεομένης τῷ Λακεδαιμόνιῳ ὅθεν
λαθεῖς ἐκ τῆς Σπάρτης, ἀπὶ καὶ ἐς Ἀθῆνας.
αὐτὴ γὰρ ἡ πόλις τῷ λοιπῶν ἐδωκὲς δεμέ-
σιν. ἐπελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον ὁ Ἀρισταγόρης, ταῦ-
τα ἔλεγε τὰ καὶ ἐν τῇ Σπάρτῃ, ὅθεν τῷ ἀγαθῷ τῷ
ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ τῷ Περσικῷ πολέμῳ, ὡς ἔπε ἀπὶ
δα οὐτε δόρυ νομίξουσιν, εὐπετίες τε χεῖρ Ἀθῆναι εἴη-
σαν. ταῦτα τε δὴ ἔλεγε, καὶ πρὸς τοῖσι, τὰ δὲ, ὡς οἱ
Μιλήσιοι τῷ Ἀθηνῶν εἰσὶ ἀποικίαι, καὶ εἰχὲς σφί
εἴη ῥύεσθαι διωαμένους μέγα. καὶ ὅθεν οὐ, πρὸν
ὡς ἴσχετο, εἴα κέρπε δέομενος· ἐς δὲ ἀνέτεισε
σφῶν. πολλοὺς γὰρ οἴκε εἴη ὅθεν πετέρεον Ἀφ-
θάλλειν ἢ ἑνα, εἰ Κλεομένης μὲν τῷ Λακεδαιμόνι-
ον μοῦνον ὅθεν οἶος τε ἐγχεῖν μεταβαλέειν, τρεῖς δὲ
μουριάδας Ἀθηνῶν ἐποίησε τῶν. Ἀθηνῶν
μὲν δὴ ἀπαφασίαν ἐκ τῆς ἡφίστατο εἴχουσιν νέας ἀπὸ τῆς
λαβόντας Ἰῶσι, στρατηγὸν ἀποδίδοντες αὐτῶν εἴη
Μηλῆτιον, ἄνδρα τῷ ἄσῳ ἐόντα τὰ πρῶτα δοκίμων

in agrum Iliensem, quam sibi ac ceteris
Græcis qui Menelao in raptu Hele-
nes operam nauassent. His assidue bel-
lantibus, cum alia in præliis gesta sunt,
tum illud, quod Alcæus poeta in prælio
quod collatis signis gerebatur, vincen-
tibus Atheniensibus, ipse quidem fugæ
se mandans euasit: sed armis eius potiti
sunt Athenienses, quæ apud templum
Mineræ in Sigeo suspenderunt. Hanc
rem Alcæus carmini mandans, in Mi-
tylenem reposuit, indicans Melanippo
sodali suam calamitatem. Mitylenæos
tamen atq; Athenienses reduxit in gra-
tiam Periander Cypseli filius, qui dele-
ctus arbiter, ita eos reconciliauit, ut utri-
que ea colerent quæ haberent. Atq; hoc
modo Sigeum factum est Athenien-
sium. Hippias, posteaquam Lacedæ-
mone in Asiam abiit, cuncta agita-
bat, insimulando Athenienses apud Ar-
taphernem, atq; omnem operam dan-
do ut Athenæ in illius ac Darii venirent
potestatem. Quæ agitare Hippiam quæ
accepissent Athenienses, mittunt Sar-
dis nuncios ad dissuadendum Persis fi-
dem habere exulibus Atheniensibus.
Sed Artaphernes iubere Athenienses (si
salui esse vellent) rursus Hippiam reci-
pere: Athenienses eam cōdicionem re-
cusare, & malle professi esse Persarum
hostes. Dum ita apud Persas insimu-
lantur, atq; ita animati sunt Athenien-
ses eam condicionem recusare, hoc in-
terim tempore Milesius Aristagoras à
Cleomene Lacedæmonio reiectus è
Sparta Athenas venit. nam ea ciuitas
inter ceteras præpollebat. Ad quam ci-
uitatem ubi venit Aristagoras, eadem
quæ in Sparta commemorauit de com-
modis quæ essent in Asia, deq; Persico
bello, quod neque scutum neque lan-
ceam in vfu haberent, facileq; essent
ad capiendū. Hæc ille referens, ea quo-
que addebat, Milesios esse Atheniensium
colonos, quos æquum esset ab eis li-
berari qui multum pollerent. Denique
nihil non pollicebatur, omnibus preci-
bus obsecrans quod tantopere cupiebat,
donec eos induxit. Facilius enim ei vi-
sum est multos decipere quam vnū: qui
si Cleomenē solum fallere non potuit,
id tamen in triginta millibus Athenien-
sium effecit. Itaq; Athenienses persuasi,
decreuere viginti naues Ionibus auxilio
mittendas, Melanthio illis præfecto, vi-
ro inter populares omni in re spectato-

ἡ δὲ
ἀπὸ
ἀπὸ

1 Quum autem ad plebem accessisset Aristag. 2 Expugnarique facile possent. 3 Esse videtur mult. decip. q. vn. si Cleom. quidem Lacedæmonium solum fal.

Hæc classis initium malorum extitit
 xcvi Græcis pariter & barbaris. ante cuius
 egressum Aristagoras reuedtus Miletū,
 excogitauit consilium quod in nullam
 Ionum utilitatem erat redundaturum.
 quanquam ne ille quidem hac ratione
 faciebat, sed ut regi Dario molestiam
 afferret. Etenim misit quendam in Phry-
 giam ad Pæones qui à flumine Stry-
 mone in captiuitatem abducti à Me-
 gabyzo erant, locum atq; vicum per se-
 se incolentes: ad quos ut peruenit nun-
 cius, ita verba fecit, Viri Pæones, misit
 me Aristagoras Miletī tyrannus¹ ad o-
 stendendam vobis (si obtemperare ve-
 litis) salutem. Nunc enim cuncta Ionia
 ab rege defecit,² eademque vobis præ-
 stat facultatem salutis parandæ ad patri-
 am vestram: per vos quidem, vsque ad
 mare, deinceps nobis iam curæ erit. His
 auditis Pæones magnam sane volupta-
 tem acceperunt: sumptisque liberis at-
 que vxoribus, ad mare fuga se prori-
 puerunt: nonnullis eorum præ metu
 illinc remeantibus. Vbi ad mare per-
 uenere, illinc in Chium transilire.
 quo postquam applicuere, eorum ve-
 stigia inscquutus adfuit ingens equita-
 tus Persarū: & quia eos assequi non po-
 tuit, misit in Chium ad illos ut eodem
 redirent. Cuius oratione repudiata, à
 Chiis sunt in Lesbum transportati, mox
 à Lesbii in Doriscum, vnde terrestri
 itinere se in Pæoniā receperunt. Post
 hæc ad Aristagorā Athenienses viginti
 cū nauibus venire, ducentes vna quin-
 que triremes Eretriorum, qui non A-
 theniensium gratia commilitium præ-
 stabant, sed debitam ipsis Milesiis gratiā
 reddebant. Nam Milesii aliquādo³ pro
 Eretriis in bello Chalcidenſi præstite-
 rant, quum Samii contra Eretrios atque
 Milesios Chalcidenſibus opē tulissent.
 Aristagoras, vbi isti atq; alii socii adfue-
 re, expeditionem fecit aduersus Sardis,
 non tamen ipse proficiscens, sed Miletī
 remanens, præfectis aliis ducibus Mile-
 ſiorū, fratre suo Charopino, & ceterorū
 c cimiū Hermophanto. Hac classe Io-
 nes vbi peruenere Ephesum, relictis na-
 uibus apud Coreſum, quod est agri E-
 phesii, ipsi cum ingenti manu, sumptis
 viz ducibus Ephesiis, ad superiora ten-
 debant, secundum flumen Cayſtrum
 tenentes iter. Illinc superato Tmolo

αὐταὶ δ' αἰεὶ ἐς, δὲ χαὶ κακῶν ἐχθρόντο Ἑλλησὶ τε καὶ
 βαρβάροισι. Αἰσαγῆρης δὲ παρὰ πλώσας, καὶ
 ἀπὸ χιῶνος ἐς τὴν Μίλητον, ὅδε δὲ βούλῳ μα-
 αὐτὸ οὐδ' ἴωσι μὴ ἐμμελλεὶ σὺ δὲ μὴ ἀφελεία ἐσεσθαι,
 (οὐδ' ὦν σὺ δὲ τῷ τοῦ εἰνέκε ἐποίησες, ἀλλ' ὅπως βασι-
 λῆα Δαρείον λυπήσεις) ἐπεμψέες τὴν Φρυγίην αἰ-
 δεσθ' ὅτι τοῖς Παιόνας τὸς ἀπὸ Στρυμόνος ποτα-
 μῷ ἀίχμαλώτοις ἡγομήρας ὑπὸ Μεγαβύζῳ, οἰ-
 κέοντες δὲ τῆς Φρυγίης χάρεσιν τε καὶ κάμῳ ὑπὲρ
 10 οὐτῶν. ὅς ὅτ' ἀπὸ χιῶνος ἐς τὸς Παιόνας, ἔλεγε πᾶ-
 δε, Αἰδρεῖς Παιόνες, ἐπεμψέ με Αἰσαγῆρης ὁ Μι-
 λήτου τύραννος, σωτηρίην ὑμῖν ὑποσπόμενος, ἵνα
 παρὰ βούλησθε πείθεσθαι. νῦν γὰρ ἰωνίη πᾶσα ἀπὸ
 ἤκε δὲ βασιλῆος, καὶ ὑμῖν παρέχει σωζέσθαι ὅτι
 τὴν ὑμετέραν αὐτέων. μέχει μὴ θαλάσσης, αὐτοῖσι
 ὑμῖν δ' ἀπὸ τῷ τοῦ, ἡμῖν ἡδὴ μελήσει. ταῦτα δ' ἀ-
 χροῦσάντες οἱ Παιόνες, καρπία τε ἀσπασθὲν ἐποίη-
 σαντο, καὶ ἀναλαβόντες παῖδας τε καὶ γυναῖκας, ἀπ-
 20 ἐδόρπονσκον ὅτι θαλάσσαν. οἱ δὲ πῖες αὐτέων καὶ κατ-
 ἐμειναν, ἀρρωδίσαντες αὐτοῖς. ἐπεί τε δὲ οἱ Παιόνες
 ἀπὸ χιῶνος ὅτι θαλάσσαν, ἐβόωντες Χίον διέβη-
 σαν. εὐόντων δ' ἡδὴ ἐν Χίῳ, καὶ πόδας ἐληλύθετε Περ-
 σῶν ἰσχυρὰ πολλήν, διώκοντα τὸς Παιόνας. ὡς δὲ
 οὐ κατέλαβον, ἐπηχέμενοι, τοῖς τὴν Χίον πῖσι Παι-
 οσι, ὅπως αὐτοῖσι ἀπέλθοιεν. οἱ δὲ Παιόνες τὸς λό-
 γους οὐκ ἐδέχοντο. ἀλλ' ἐν Χίῳ μὲν Χιῶσι σφε-
 206 ας ἐς Λέσβον ἤγαγον, Λέσβοι δὲ ἐς Δορείσκον ἐκό-
 μισαν. ἐβόων δὲ περὶ κομιζόμενοι, ἀπὸ χιῶνος
 ἐς Παιονίην. Αἰσαγῆρης δὲ, ὅτ' οἱ τε Αἰθ-
 30 ἡῶσι ἀπὸ χιῶνος εἰσὶν ἡμεῖς, ἀμὰ ἀγόμενοι Ἐρετεῖ-
 ων πέντε τεύχεας, οἱ οὐ τὴν Αἰθῶνι χεῖρ ἐ-
 φραττόντο, ἀλλὰ τὴν αὐτέων Μιλησίων, ὀφειλ-
 ῶν ἀσπίδι ἀποδιδόντες. (οἱ γὰρ δὴ Μιλησίοι παρὰ τε-
 ρην πῖσι Ἐρετεῖωσι δὲ παρὰ Χαλκιδέας πόλεμον
 στυδιένεικαν, ὅτε παρὰ Χαλκιδέωσι αἰτία Ἐρε-
 35 τεῖων καὶ Μιλησίων Σάμιοι ἐβόητο) οὕτω ὡν ἐπεί
 τέ σφι ἀπὸ χιῶνος, καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρὰ
 40 σαν, ἐποίηστο φρατήρησιν ὁ Αἰσαγῆρης ἐς Σαρδῖς
 αὐτοῖς μὴ δὴ οὐκ ἐφραττόντο, ἀλλ' ἐμμελὲς ἐν Μι-
 λήτῳ φραττήρησιν ὅς ἄλλοις ἀπὸ χιῶνος Μιλησίων εἶναι,
 ὅν ἐαυτοῖς ἀδελφῶν Χαροπίνον, καὶ τῶν ἄλλων ἀσπί-
 Ερμόφαιον. Απὸ χιῶνος δ' ἐπὶ σόλῳ τέττα
 ἴωνες ἐς Ἐφέσον, πλοῖα μὲν κατέλιπον ἐν Κορήσῳ
 τὴν Ἐφεσίης ἀσπίδι δ' ἀνέβαιναι, καὶ πολλήν, ποδόμε-
 νοι Ἐφεσίης ἡγεμόνας, πορευόμενοι δ' ἐπὶ τῷ ποταμῷ
 Καύστρῳ, ἐν ᾧ ὑπὲρ ἐπεί τε ὑπερβαίτεσθαι τὸν Τμῶλον

1 Salutare consilium vobis daturum. 2 Vobisque iam licet incolumes in patriam reuertī: vobis quidem ad mare vsque: quod autem à mari est, nobis curæ erit. 3 Vestrum est operam dare ut ad mare vos recipiat, eo quum veneritis, quod iter tenere de-
 beat, curæ nobis erit. 4 Eretrios in bello aduersus Chalcidenſes adiuerant.

ἀπικυνο, αἰρέουσι Σαρδίδας, ὁ δὲ τῶν σφί αὐτιωθέντες.
αἰρέουσι ὅτι χωρὶς τῆς ἀκροπόλεως πᾶν πόλιν· τὴν δὲ
ἀκρόπολιν ἐρύετο αὐτὸς Ἀρταφέρνης, ἔχων διώα-
μιν ἀνδρῶν σὺν ὀλίγῳ. Τὸ δὲ μὴ ληλατῆσαι
ἐλόντας σφέας τὴν πόλιν, ἔχε τόδε· ἔσαν ἐν τῇσι Σαρ-
δίσι οἰκίαι, αἱ μὲν πλευνῶες, καλὰ μιν αἰ· οὗτοι δὲ αὐ-
τέων ἐν πλίνθιναι ἔσαν, καλὰ μιν εἶχον τὰς δὲ σφί-
τετέων δὲ μίαν τῇσι περὶ πωτέων ὡς ἐνέπρηστο,
αὐτὴν ἀπὸ οἰκίης ἐς οἰκίαν ἰόν τὸ πῦρ, ἐπενέμετο δὲ
ἄστυ ἀπὸν. χαρομῶν δὲ τῶν ἄστος, οἱ Λυδοὶ τε καὶ οὗτοι
Περσέων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλει, ἀπολαμφθέντες πόλιν-
το, ὥστε τὰ παλαιὰ τα νεμομῶν τῶν πυρῶν, καὶ
σὺν ἔχοντες ἐξήλθον ἐκ τῶν ἄστος, σὺν ἔρρεον ἐς τε
τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν, ὅς σφί
ψῆγμα χρυσὸν καὶ ἀφορέων ἐκ τῶν Τμώλου, ὅτι
μίσος τῆς ἀγορῆς ῥέει, καὶ ἐπερὶ αὐτὸν ἔστιν Ἑρμῶν πο-
ταμὸν ἐκδιδόν, ὃς ἐς θάλασσαν· ἐπὶ τῶν οὖν δὲ
ποταμῶν, καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀφῆλθον οἱ τε Λυ-
δοὶ καὶ οἱ Πέρσαι, ὡς ἀνὰ ἄλλοις ἀμυνόμενοι. οἱ δὲ
Ἴωνες ὁρέωντες τὴν μὲν τῇσι πολέμιων ἀμυνόμε-
νοι, τὴν δὲ σὺν πλῆθει πολλῇ περὶ σφῶν ἀμυνόμε-
νοι, ἔλασσαν ὁρῶντες πρὸς τὸ οὖρον τὸ Τμῶλον
καλούμενον· ἐνθὺν τὸν ἄστυ ἰκλῆσθαι ἀπαλλάσ-
σονται ἐπὶ τῇσι νέας. Καὶ Σαρδίδας μὲν ἐνέπρη-
στο, ἐν τῇ αὐτῇσι καὶ ἐν τῇσι χωρὶς τοῦ Κυβή-
ρης· τὸ σκηπτομῶν οἱ Πέρσαι, ὅτερον ἀντεπερὶ μ-
πορῶν τὰ ἐν Ἑλλάσι ἰσχύ. τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ
ἐν τῇσι Ἀλφειοῦ ποταμοῦ νομοὶ ἔχοντες, περὶ πω-
ταμῶν τῶντα, σὺν ἡλίζοντο καὶ ἐβόηον τοῖσι Λυ-
δοῖσι καὶ κως ἐν μὲν Σαρδίσι σὺν ἐπὶ ἐόντας τὴν Ἰ-
ωνας ἐλίσκοι, ἐπὶ μὲν οἱ καὶ τῇσι, αἰρέουσι αὐ-
τὴν ἐν Ἑφέσῳ. καὶ αὐτὰ χθῆσαν μὲν οἱ Ἴωνες,
συμβαλόντες δὲ, πολλὸν ἐσώθησαν. καὶ πολλὰς αὐ-
τέων οἱ Πέρσαι φειδύσας, ὁνομαστὸν τε ἄλλοις· ἐν
τῇσι δὲ, καὶ Εὐαλκίδα περὶ τῇσι Ἑρετείων, πε-
φαισμένοι τε ἀγῶνας ἀπαρρῆαρχῆς, καὶ ἄστυ
Σιμψιδέω τῷ Κηφίῳ πολλὰ ἀνέθεντα. οἱ δὲ αὐτῇ-
σι αὐτὴν ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἐσκέδαθησαν
αὐτὰς πόλιν. Τότε μὲν δὲ οὕτω ἡγωνίσαν-
το. μὲν δὲ, Ἀθῆναι μὲν τοῦ ἄστυ ἀπολιπόν-
τες τὴν Ἰωνας ἐπὶ καλομῶν σφέας πολλὰ δὲ
ἀνέλκων Ἀριστάρχει, σὺν ἔφασαν τιμωρῆσαι σφί-
σι. Ἴωνες δὲ τῇσι Ἀθῆναιων συμμαχίης ἐρηθ-
τες, (ὅτι γὰρ σφίσι ὑπῆρχε πεποιθὲς ἐς Δαρφόν)
ἐδὲν ἦσαν τὸ πρὸς τὴν βασιλῆα πόλεμον ἐσκέδαζοντο.
πλώσαντες δὲ ἐς τὴν Ἑλλάσιν, Βυζαντίον τε καὶ τῇσι
ἄλλας πόλιν ἀπέσας τῇσι τῇσι, ὑπὲρ αὐτῇσι ἐποιοῦσαντο· ἐκ πλώσαντες τε ἔξω τῇσι Ἑλλᾶσιν, τὴν

Sardis adueniunt, easque occurrente
nemine, capiunt, omniaque eius urbis
loca, præter arcem, quam Artaphernes
ipse tutabatur, habens non exiguas vi-
rorum copias: ² Quæ res fuit impe-
dimento quominus qui ingressi erant
urbem, diriperent. Erant Sardibus do-
mus pleræque arundinaceæ: quæ au-
tem lateritiæ, tamen ex arundinibus la-
cunaria habebant. harum vnam quidā
ἐκ militibus quum incendisset, repente
ignis ἐκ domo in domum elapsus totam
urbem absumpsit. Ardente vrbe, &
vastante iam extrema incendio, nec
habente regressum, Lydi & Persarum
quicumque in vrbe erant, vndique cir-
cumuenti, ex vrbe in forum conflunt,
& ad amnem Pactolū, qui medium fo-
rum interfluens, ramenta auri ἐκ Τμο-
λο illis defert, deinde flumini Her-
mo immiscetur, & ille mari. Ad hunc
amnem & ad hoc forum conglobati
Lydi pariter & Persæ sese defendere
adigebantur. ²⁰ Ἴόνες, videntes hostium
alios sese tutantes, alios magna multi-
tudo se obuiam ferentes, metu per-
culsi, ad montem qui dicitur Tmolus
sese recipiunt, atque illinc noctu ad na-
ues. Crematis Sardibus, deflagrauit
vna templum Cybeles indigenæ deæ
cuius prætextu postea Persæ templa
quæ in Græcia erant cremauerunt. Hoc
vbi Persæ qui intra Halyn domicilia
habebant, rescuerunt, tunc vero ad fe-
rendam Lydis opem conuenerunt: nec
adepti Sardibus Ἴόνες iam illinc profe-
ctos, eadem via insequuti, comperiunt
Ephesi: congressi; cum illis ex aduerso
instructis, in fugam eos vertunt, mul-
tosque occidunt, & in his cum alios il-
lustres viros, tum Eualcidem Eretrio-
rum ducem, qui donatus laurea in cer-
taminibus fuerat, & à Simonide Ceo
maiores in modum celebratus. Ex ea
pugna qui euasere, per vrbes fuere dis-
sipati. Et tunc quidem ita dimicatum
est. Athenienses autem, post hæc deser-
tis præfusi Ionibus, cū per nuncios A-
ristagoræ magnopere rogabantur, ne-
gauerunt se auxilio futuros. Quorum
societate fraudati Ἴόνες, tamen quoniā
ista aduersus Darium egerant, nihilo
segnius bellum aduersus regem para-
bant: Hellepontumque inuecti, By-
zantium ac ceteras circa vrbes in suam
potestatem redegerunt. Inde euecti,

¹ Repugnante nemine, ² Ne autem urbem hanc à se captam diriperent hoc obstituunt quod sequitur videlicet ad Vallam...

CIV

207

20

30

10.

2007

Ec 3

„ οὐκ ἴσθι μὲν ἢ σμικρὸν ἐμελλε λυπῆσθαι αἰσχροῦσι
 „ ἢ δὲ αὖ ἐπιδιδῆναι, ποίεοιμι ταῦτα; τὸ δὲ ἐν-
 „ δεῖν ἐόν; τὰ πάρα μὲν πόρτα ὅσα περ σὺ, πόρτων
 „ δὲ περὶ σέο βουλὰς μάλιστα ἐπακροῦν αἰτιώμεθα;
 „ ἄλλ' εἴ περ τι τοιοῦτον οἶον σὺ εἴρηκας, τῆσσι ὁ ἔμμος
 „ ἐπίτρεπος, ἴσθι αὖτ' ἐν ἐὼν τῷ βαλλόμενον πᾶ-
 „ ρηχέναι. ἄρχων δὲ ἔγωγε, ὅδε ἐνδέχεται ὅν
 „ λόγον, ὅπως τι Μιλήσιοι καὶ ὁ ἔμμος ἐπίτρεπος νεώ-
 „ τεροι τῶν παλαιῶν ἐπὶ τῷ ἔργῳ τὰ σά. εἰ δὲ ἄ-
 „ ρα τὴν τοῦτο ποιεῖσι, καὶ σὺ δὲ ἐὼν ἀκρόασι, ὡς βασι- 10
 „ λεύς, μάτε οἶον τῷ ἔργῳ ἐργάζεσθαι, ἐμὲ δὲ πρὸ θαλάσ-
 „ σης ἀνάστατον ποιήσας. Ἰώνες γὰρ οἴκασι, ἐμὲ
 „ δὲ ὀφθαλμοῖσιν ἡμιόλου, ποιήσας τῷ παλαιῷ
 „ μερὶ εἶχον. ἐμὲ δὲ αὖ ἐόντος ἐν Ἰωνίᾳ, ὁ δὲ μὴν
 „ πόλις ὑπεκίνησε. νῦν ὅν ὡς τάχος με ἄφες πε-
 „ ρελάσσειν ἐς Ἰωνίαν, ἵνα τοὶ κείναι τε πόρτα κατὰ
 „ τῆσιν ἐς τὸν ὅδε, καὶ δὲ Μιλήτου ἐπίτρεπον τῶν ἐν
 „ ταῖς μηχαναῖς αἰσῶν, ἐχχέριετον τῷ ἔργῳ.
 „ ταῦτα δὲ κατὰ νόον δὲ σὺν ποιήσας, θεοὶ ἐπὶ μνημι
 „ τοῖς βασιλῆσι, μὴ μὲν περὶ τῶν ἐκδύσθαι δὲ 20
 „ ἔχω κινῶν, κατὰ βήσας ἐς Ἰωνίαν, πρὶν αὖτοι
 „ Σαρδῶν ἦσαν τὴν μέγιστην, διασμοφύρον τῶν
 „ σω. Ἰστιαῖος μὲν λέγων ταῦτα, διέβαλε. Δα-
 „ ρεῖος δὲ, ἐπείθετο καὶ μιν ἀπείει, ἐπὶ τῷ ἔργῳ, ἐπ-
 „ εὖν τὰ ὑπὸ ἐσχετοῖς ἐπὶ τελέα ποιήσας, τῷ ἔργῳ
 „ νεοτάτοι οἱ ὀπίσω ἐς τὰ Σούσα. Εἰ δὲ ἡ ἀγ-
 „ λή τε περὶ τῷ Σαρδῶν τῷ βασιλῆα δῆναι,
 „ καὶ Δαρεῖος τὰ περὶ τὸ πᾶν ποιήσας, Ἰστιαῖος ἐς
 „ λόγους ἦλθε, καὶ Ἰστιαῖος μεμετιμένος ὑπὸ Δα-
 „ ρεῖου, ἐκομίζετο ἐπὶ θαλάσσειν. ὅς ποῦτα πόρτι 30
 208 τὰ χεῖρα ἐγένετο τὰδε. πολιορκέοντι τὰ Σαλα-
 „ μινίᾳ Οἰησίᾳ Ἀμαθυσίᾳ δὲ ἀπὸ Πέρσης, καὶ
 „ στρατὸν πολλὸν ἄρσεν Περσικὸν Ἀρτύβιον,
 „ αὐτὰρ Πέρσων, περὶ δόκιμον ἐς τὴν Κύπρον εἶ-
 „ ναι. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Οἰησίλος, κήρυκας δι-
 „ ἐπεμπε ἐς τὴν Ἰωνίαν, ἐπὶ κελύμενος σφείας. Ἰ-
 „ ὠνές δὲ ὅτε ἐς μακρὴν βουλὰς αἰσῶν, ἦσαν πολ-
 „ λὰ ἄλογα. Ἰώνες τε δὴ παρῆσαν ἐς τὴν Κύ-
 „ προν, καὶ οἱ Πέρσων καὶ Ἀμαθυσίᾳ ἐκ τῆς
 „ Κιλικίας, ἦσαν ἐπὶ τὴν Σαλαμίνα πρὸς τῇ. τῇ- 40
 „ σι δὲ καὶ οἱ Φοίνικες περὶ πλῶν τὴν ἀκρὴν,
 „ καὶ καλέονται κληίδες τῆς Κύπρου. Τούτου δὲ
 „ τοιοῦτου γινόμενου, ἔλεξαν οἱ τύραννοι τῆς Κύπρου,
 „ συγκαλέσαντες τῷ Ἰώνων τοῖς στρατηγοῖς, Ἀ-
 „ ὄρες Ἰώνες, ἄρσιν ὅμιν διδόμεν ἡμεῖς οἱ Κύπριοι,
 „ ὅπως τε-

tibi sit quippiam siue multum siue parū
 molestiæ allatura? Quid mihi quærens
 ista facerem? aut cuius rei indigens? cui
 omnia adsunt quæ tibi? quem tu omnium
 consiliorum tuorum communione di-
 gnaris? Quod si istud quod ais egit pro-
 curator meus, sic habero, id cum fecis-
 se suo consilio.¹ Principio rationem i-
 stam non admitto, Milesios ac meum
 procuratorem quippiam rerum no-
 uarum fecisse aduersus statum tuum:
 siquid tamen huiusmodi faciunt, & tu
 id quod est audisti, rex, intellige quid
 rei egeris quod me à mari ablegandum
 putasti. nam Iones id agere aggressi
 sunt postquam ego ex ipsorum con-
 spectu sum amotus, cuius aggrediendi
 iam pridem libidine tenebantur: quod
 si ego in Ionia fuisset, nulla profecto
 se ciuitas commouisset. Proinde nunc
 propere dimitte me ut in Ioniam con-
 tendam, illic omnia negocia tibi in in-
 tegrū restitutus, & hunc Mileti pro-
 curatorem, harum rerum machinato-
 rem, in tuam potestatem redactus.
 Hæc, quum ex animi tui sententia con-
 fecero, iuro per deos regios me non
 prius exuturum hanc vestem, qua in-
 ductus in Ioniam descendam, quam Sar-
 diniam insulam maximam tibi tributa-
 riam reddam. Hæc Histiaus fallendi 51X
 gratia dicebat. quibus persuasus, Dari-
 us hominē dimisit, præcipiēs ut postea-
 quam ea quæ spononderat præstitisset,
 ad se Susa reuerteretur. Dum nūcius 51X
 de Sardibus ad regem venit, Dariusque
 illam rem arcu fecit, & Histiaum est al-
 loquutus, Histiausq; ab eo dimissus ad
 mare se contulit, hoc interea omni
 tempore hæc gesta sunt: Onesilo Sala-
 minio Amathusios obsidenti nuncius
 affertur,² Artybium virum inter Persas
 eximium cum magna vi Persarum cur-
 sum tenere in Cyprum. Quo accepto,
 Onesilus legatos passim in Ioniam di-
 mittit ad Iones euocandos: qui non diu
 in deliberando cunctati, cum magna clas-
 se ad eum se contulerunt. Et quum Cy-
 prum tenuissent, Persæ nauibus ἐ Cili-
 cia traiecerunt, terrestrique itinere Sa-
 laminem contenderunt, Phœnicibus
 classe circumcuntibus promontorium
 quæ Clauæ Cypri vocantur. His ea 51X
 facientibus, Cyprii tyranni conuoca-
 tis Ionum ducibus dixere, Viri Iones,
 vobis nos Cyprii optionem damus

¹ Sed ego prorsus fidem his verbis abrogo, Miles. ² Artybium Persam cum numeroſi manu Persica, Cyprum aduentu-
 re. Ad verbum, Expectari in Cyprum. id est, Eius in Cyprum aduentum expectari. Valla autem hic προσέκρινεν cum δοκίμῳ confudit.
 cum v-

CX

CXI

CXII

ὁκύτεροισι βύλαεσθε παρὰ φέρεσθε, Πέρσῃσι, ἢ Φοί-
νιξι. εἰ μὲν γὰρ πεζὴ βύλαεσθε (α)χλαίτες Περσέων, “
ἀλφειῶν, ὥρῃ αὖ εἴη ὑμῖν ἐκβαίνας ἐκ τῆ νε-
ῶν, πάσσεσθαι πεζῇ, ἡμέας δὲ ἐς (α)νέας ἐμβαίνειν “
ἐπὶ ὑμετέρας, Φοίνιξι αἰ (α)γωνισμῶν. εἰ δὲ Φοινίκων “
μᾶλλον βύλαεσθε ἀλφειῶν, ποιεῖν χρεών ἐστὶ “
ὑμέας, ὁκύτερ’ αὖ δὴ πού τι ἐλθοῖσθε, ἵκως δὲ κατ’ ἡ-
μέας ἔσται ἢ τε Ἰωνίη καὶ ἡ Κύπρος ἐλθούσῃ. εἴπωρ
εἰ Ἰῶνες παρὸς αὐτὰ, ἡμέας ἀπεπεμφεῖ δὲ χυτὸν “
τῷ Ἰῶνι, φυλάσσοι (α)ς τὴν ἁλῶσαν, ἀλλ’ οὐκ ἴ-
να Κυπρίοισι (α)νέας παρὰ δόντες, ἀλλ’ οὐ Πέρσῃσι “
πεζῇ παρὰ φερώμεθα. ἡμεῖς μὲν οὐκ οὐ ἐτάχθη-
μεν, αὐτῇ περὶ σόμεθα χρῆσι γινώσκοντες. ὑμέας δὲ “
χρεών ἐστὶ αἰαμνηστέ (α)ς εἰς ἐπ’ αὐτῇ δαδόντες “
παρὰ τῇ Μήδων, γινώσκω ἀνδράς ἀγαθούς. Ἰῶνες μὲν
τύποισι ἀμείψασθαι. Μετὰ δὲ ἡκύντων ἐς δὲ πε-
δίον δὲ Σαλαμῖνι τῇ Περσέων, διέτασσον οἱ βασι-
λεῖς τῷ Κυπρίῳ, τῶν μὲν δὲ Κεπρίων, καὶ τῶν
δὲ γραπῶν αἰπτόσωντες, Σαλαμῖνι δὲ καὶ
Σολίων ἀπολέξαντες δὲ αἶσαν, αἰτίαν Πέρ-
σῃσι. Ἀρτυβίῳ δὲ τῷ γραπῶν τῇ Περσέων ἐλθόν-
τις αἰτεπάσσετο Οἰήσιλος. Ἡ λαμβάνει δὲ τῷ πινὸ
Ἀρτυβίῳ δεδιδασκένον παρὸς ἐπὶ πλῆτην αἰπτόσωντας “
ὄρδον. περὶ ὁ μὲν ὦν ἰαί (α)ς Οἰήσιλος, ἦν γάρ οἱ ὑπ-
απιστή. ἡ μὲν μὲν καὶ τὰ πολέμια κάρ (α)ς δόκι-
μος, καὶ δὲ ὡς ἀνέμῳ πλέον, εἶπε παρὸς ἔπον, Πυ-
θαγόρῃ τῷ Ἀρτυβίῳ ἵπποι ἰσάμενον ὄρδον, καὶ ποσὶ καὶ “
τόματι κατεργάζεσθαι παρὰ τῇ αὐτῷ παρὰ σενεχθῇ σὺ αὖ “
ἐκλευσάμενος, αὐτῇ εἶπε ὁκύτερον ἐκλεῖαι φυ-
λάξας πλῆξαι, εἶτε τῇ ἵππον, εἶτε αὐτῷ Ἀρτυβίον. “
εἶπε παρὸς αὐτὰ ὁπάων αὐτῷ, ὧς εἰσὶν ἐπὶ ἴμος
μὲν ἐγὼ εἶμι ποιεῖν καὶ ἀμφοτέρω, καὶ δὲ ἔτερον αἰτέ-
ων, δὲ πού τις δὲ αὐτῷ πᾶσσης σὺ. ὡς μὲν οὖν ἐμοί γε “
δικέει (α)ς τοῖσι σοῖσι παρὰ ἡμασι παρὰ φερέσθαι, “
φράσω βασιλῆα μὲν καὶ γραπῶν χρεῶν εἶναι φημι “
βασιλεῖ τε καὶ γραπῶν παρὰ φέρεσθαι, ἦν τε γὰρ καὶ “
ἐλθὲς ἀνδρα γραπῶν, μέγα τοι γινέσθαι καὶ δόλῃ, ἦν “
σε ἐκτός (δὲ μὴ γινώσκω) ὑπ’ ἀξίῳ χρεῶν καὶ ἀποδοῦναι, “
ἡμῖς συμφορῇ. ἡμέας δὲ τῶν ὑπὸ ἡμῶν ἐπὶ ἐπὶ “
τε ὑπὸ ἡμῶν παρὰ φέρεσθαι, καὶ παρὰ ἵππον, τῷ “
σὺ καὶ μηχανῶν μὴ δὲν φερέσθαι. ἐγὼ γὰρ δὴ τοι “
ἐπὶ δὲ χρεῶν μὴ μὴ ἀνδρὸς ἐπὶ γε μὴ δὲ ἐπὶ ἵππῳ “
ἐπὶ αἰτίον. Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τῇ συμμέμνηται
παρὰ γραπῶν πεζῇ, καὶ ἡμῶν. ἡμῶν μὲν οὖν Ἰῶνες ἀ-
χροὶ γινώσκοντες, αὐτῇ τῇ ἡμέρῃ παρὰ ἐκλεῖν τῶν
Φοινίκων, καὶ πού τις Σάμοι ἡγεῖσθαι πεζῇ δὲ,

1 Nos itaque ubi collocati sumus, ut oper. vel, in munere quod nobis inuentum est. 2 Audacis plenus. Vel, animosus. Vel, magnos spiritus gerens. Sed rectius ἀμματος quam ἀμματος. 3 Eum in quem impetum faciat, interficere. Vel, Eum in quem feratur, aut insurgat, conficere. quod melius respondet verbo κατὰ πρόσωπον.

ὡς συῆλθε παῖς γρατόπεδα, συμπεσόντες ἐμάχοντο.
 καὶ ὅτε ἐραϊνήεις ἀμφοτέρω παῖδε ἐγένετο, ὡς ἑρως-
 ἐφέρετο ἑρως τῷ Οἰήσιλον ὁ Ἀρτύσιος, ὅτι ἔππε
 κατὰ μένος ὁ Οἰήσιλος, καὶ ἔκλυε δὴ κατὰ ὑπα-
 σσιν, καὶ ἔκλυε φερέμενον αὐτὸν τῷ Ἀρτύσιον. ἐ-
 πιβαλόντες δὲ ἔππε τὴν πόδα ἐπὶ τῷ Οἰήσιλου
 ἀσπίδα, ἐκβαλὼν ὁ Καρδρεπιδὴς πληξας, ἀπα-
 ράσσει ἔππε τὴν πόδα. Ἀρτύσιος μὲν δὲ ὁ γρα-
 τήρης τῷ Περίων ὁ μὲν ἔππε πίπῃ αὐτὸν ταύτη.
 209 Μαχομένων δὲ τῶν δυνάων Σπησίων, τύραννος ἐὼν
 Κελεῖς, ἑρως δὲ ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν. οὗ ἐκείνῳ ἔ-
 μικρῶν. οἱ δὲ Κελεῖες ἔπει λέρων ἔτι Ἀργείων
 ἀποικιστῶν. ἑρως δὲ Κελεῖων, αὐτίκα καὶ τὰ Σα-
 λαμίνων πολεμικήν αἰμάτω τῶν πῖσι Κελε-
 ῶσι ἐπέειπε. γινόμενων δὲ τῶν τῶν, κατὰ ἑρως ἐξ οἱ
 Πέρσων τῷ Κυπρίων. τετραμμένον δὲ ἑρως πεδῶν, δὴ
 λαίε ἐπὶ σὺν πολλοί, καὶ δὴ καὶ Οἰήσιλος τε ὁ Χέρσιος,
 ὅς ἐστι τῷ Κυπρίων ἀποστῶν ἐρως, καὶ ὁ Σολίων βα-
 σιλεὺς Ἀεισκούωρος, ὁ Φιλοκύωρος. Φιλοκύωρος δὲ
 πῶς τῷ Σολίων ὁ Ἀθηναῖος ἀπὸ Κελεῶν ἐς Κύπρον,
 ἐκείνῳ αἰνεσε τυράννων μάλιστα. Οἰήσιλος μὲν
 οὖν Ἀμαθῆσιοι, ὅτι σφέας ἐπολιόρχησε, ἀποταμόν-
 τις τῷ Κεφδῶν, ἐκόμεσαν ἐς Ἀμαθῆντα. καὶ μὲν ἀπ-
 ἐκρέμασαν ὑπὸ τῷ πυλέων. κρεμαμμένης δὲ τῷ Κεφα-
 λῆς, καὶ ὅσῃς ἦδη καίλης, ἐσμός μελισσῶν ἐς δὲ ἐς
 αὐτὸν, κηρίων μὲν ἐνέπλησε. τῶν δὲ ἡμομένων ποιόντες,
 ἐρως ὦντο γὰρ αὐτὸ οἱ Ἀμαθῆσιοι, ἐμαρτυρήσθαι,
 τῷ Κεφδῶν κατελόντες γὰρ αὐτοὺς, Οἰήσιλος δὲ ἑρως
 ὡς ἥρως αὐτὸν πῶν ἐρως καὶ σφὶ ποιέουσι λαῶντα, ἀμείνον
 συνίσταται. Ἀμαθῆσιοι μὲν οὖν ἐπὶ τῷ λαῶντι καὶ δὲ
 μέγεις ἐμεῦ. Ἰώνες δὲ οἱ ἐκ Κύπρου ναυμαχῆ-
 σαντες, ἐπεὶ τε ἑρως παρὰ τῶν ἡμάτων τὰ Οἰήσιλου
 διεφθαρμένα, καὶ τὰς πόλεις τῷ Κυπρίων πολιορκευ-
 μένας τὰς δὴ καὶ, πλην Σαλαμίνος, τῶν τῶν ὁ Γόργος
 ὅς ἐστι τῶν βασιλέων τὰς Σαλαμίνος ἐρως δὲ διδόν-
 τας, αὐτίκα μαχοίτες οἱ Ἰώνες λαῶντα, ἀπὸ πλῶν ἐς τῷ
 Ἰωνίην. τῶν δὲ ἐκ Κύπρου πόλιν αὐτίκα ἐρως ἐπὶ
 πλῶν πολιορκευμένη Σόλοι, τῷ ἑρως ὑπορύσσοντες
 ὁ ἥρως, πέμπῃ μηνὶ εἶλον οἱ Πέρσων. Κύπριοι
 μὲν δὲ ἐν αὐτῷ ἐλεύθεροι γινόμενοι, αὐτίκα ἐκ νέας καὶ
 ἐδεσθῶντες. Δαυρίσης δὲ ἔχων Δαρείου θυγατέ-
 ρα, καὶ ὕμνης τε καὶ ὁ τῶν, καὶ ἄλλοι Πέρσων
 στρατηγοί, ἔχοντες καὶ οὗτοι Δαρείου θυγατέρας,
 ὅτι διώξαντες τοὺς ἐς Σάρδεις στρατῶσάμενους
 Ἰώνων, καὶ ἐστράξαντες σφέας ἐς τῶν νέας, τῇ μά-
 χῃ ὡς ἐπικράτησαν, ποιεῖν ἐπὶ διελόμενοι τὰς
 πόλεις ἐπὶ ἄρῃ. Δαυρίσης μὲν τετατόμενος
 ἑρως ἐκ ἐν Ἑλλασπόντῃ πόλιν, εἶλε μὲν Δαρδαν-
 210 οἰ, εἶλε δὲ Ἀβυδὸν καὶ Περκώτην, καὶ Λάμψακον καὶ

vbi concursus est, dū acies dimicant,
 circa imperatores hoc actum est: Vbi
 Artybius equo cui infidebat in Onesilū
 inuectus est, Onesilus (vbi conuenerat
 cum satellite) ipse inuadentem Artybi-
 um ferit, eius satelles sublatos equi pe-
 des in Onesili scutum eos iactantis, *sal-*
ce percutiens abscidit. quo ictu Artybius
 Persarum imperator illic vna cum equo
 corruit. Ceteris autem pugnando oc-
 cupatis, Stesenor Curii tyrannus, non
 parum circa se copiarum habens, pro-
 didit socios Curientes. (hi Argiuorum
 coloni dicuntur esse.) Post horum pro-
 ditionē, statim Salaminii, qui curribus
 vehabantur, idem fecere. quo ex facto
 Persę Cypriis superiores extitere. Horū
 acie in fugam versa, cū alii multi occu-
 buere, tum vero Onesilus Chersis filius,
 qui Cyprios ad defectionem induxerat,
 & Soliorū rex Aristocyprus Philocypri
 filius, eius, inquam, Philocypri quem
 Solon Atheniensis Cyprū profectus in-
 ter tyrannos maxime versibus celebra-
 uit. Onesili caput Amathusi, quoniā
 ipsos obsederat, excisum in oppidū re-
 tulerunt, ac supra portas suspenderunt.
 Quod suspensum quū iam exinanitum
 esset, ingressum apum examen fauo re-
 ferat. ea dere oraculū Amathusiis (nam
 oraculum consulere) redditum est vt
 depositum caput humarent, Onesiloq;
 quotannis tanquam heroi sacrificarent.
 hoc facientibus, melius cum eis actum
 iri. quod Amathusi ad meam vsq; me-
 moriam faciebant. Iones, & alii qui
 ad Cyprum pugna nauali dimicauerāt,
 vbi didicere res Onesili perditas, & ce-
 teras Cypriorum vrbes obsessas præter
 Salaminem, eam autem Gorgo pristino
 regi Salaminios restituisse, in Ioniā re-
 dire maturauerunt. Ciuitatum autem
 Cypriarum diutissime obsidionem Soli
 pertulit, sed eam Persę quinto mensę
 quā obsidere cœperunt, circum suffos-
 so muro expugnauerunt. Ita Cyprii,
 quum annum liberi fuissent, denuo in
 seruitutē sunt redacti. At Daurises, qui
 filiam Darii in matrimonium habebat,
 Hymeosq; & Otanes, atque alii Persa-
 rū duces, & ipsi filias Darii in matrimo-
 nio habentes, persequuti eos Iones qui
 aduersus Sardis expeditionē fecerant,
 postquam in naues repulerunt præ-
 lio victos, dehinc inter se partiti sunt
 vrbes quas expugnarent. Daurises
 quidem conuersus ad vrbes in Hel-
 lesponto sitas, cepit Dardanum, cepit
 Abydum & Percotem, Lampscum &
 Pæson,

CXIII

CXIV

CXV

CXVI

CXVII

Πάρο, singulas diebus singulis. ¶ Cui à Πάρο ad urbem Parion contendenti nuncius adfertur, Cares cum Ionibus sentientes, à Persis defecisse. igitur conuerſo itinere ex Hellesponto aduersus

cxviii

Cariam copias duxit. Sed antequam perueniret, de eius aduentu certiores facti Carii, ad columnas quæ Albæ dicuntur, conueniunt, atq; ad amnē Marſyam, qui ex Hydriade regione defluit in Mæandrum. Ibi coactis Cariis, multæ sunt à multis dictæ sententiæ: sed optima omnium, meo iudicio, à Pixodora Mausoli filio, viro Cindyensī, qui Syennesis Cilicum regis filiam in matrimonio habebat. Ab hoc sententia dicebatur vt transmissio Mæandro Cares flumen à tergo habentes, ita demum cum hoste congredierentur, vt sublata spe retro fugiendi, atque ibidem manere coacti, redderentur meliores quam natura essent. Verum hæc sententia non peruenit, sed illa, vt Persis potius à tergo Mæander esset, vt si Persæ fugam facientes euaderent, tamen in flumen incidentes, abire non possent. Post hæc quū adessent Persæ, ac Mæandrum transissent, ibi super amnem Marſyam Cares proclū conferuere cum Persis acce atq; diuturnum: ad postremū præ multitudine hostiū terga vertunt. Quo in proelio, Persarū cecidere duo millia, Carum decem millia: ex quibus qui effugerūt, ad Labranda in Iouis militaris templum se receperunt, in magnum atq; sacrum lucum platanorum. Soli autē ex iis quos nouimus, Cares sunt qui Ioui militari hostias offerāt. Huc Cares quū se recepisset, de salute cōsultabant, virū sese Persis dedere, an Asiam penitus relinquere satius esset. De hac re cōsultantibus, subsidio venire Milesiū cū sociis. Ibi Cares immutata priori voluntate, rursus ad bellum instaurandū animantur, & cum inuadentibus Persis concurrunt: & quum diutius quā prius dimicatum esset, fugantur, multis cēsis, Milesiorum præcipue. Post acceptā calamitatē hanc Cares copiis reparatis repugnauerunt. Audientes enim vrbes suas inuasū iri à Persis, insidias illis in via quæ in Mylalla fert collocauerunt, authore Heraclide Ibanolio, viro Mylallensi. In eas insidias Persæ noctu incidentes, obtruncati sunt cū ducibus suis Daurise & Amorge & Sisamace, necnon Myrse Gygis filio. Hunc in modum interiere hi Persæ. Hymee autē

cxix

cx

cxxi

cxix

Πάρον. ταύτας μὲν ἐπ' ἡμέρης ἐκάστης αἶρε. ἀποδὲ Πάρον ἐλαύνοντί οἱ ὅτι Πάριον πόλιν, ἤλθε ἀγαλῖα, τὴν Καρὰς τοῦδ' Ἰωσι φρονησάντας, ἀπεισάναι δὲ Περσέων. ἀποστέλλας ὦν ἐκ τῆς Ἑλλησπόντου, ἤλαυνε τὴν στρατὸν ὅτι τὴν Καρίην. Καί πως ταῦτα τοῖσι Καροῖ ὅτε ἀφ' ἐλθὼν πρότερον τῶν ἡττῶν Δαυρίων ἀπικέσθαι. πυθόμενοι δ' οἱ Καρὲς συνελέγησαν ὅτι Λαλακὰς τε γήλας καλεομένης, καὶ ποταμὸν Μαρσύην, ὅς ῥέων ἐκ τῆς Ἰδρυάδος χώρας, ἐς τὴν Μαίανδρον ἐκδιδδὶ. συλλεχθέντων δ' τῶν Καρῶν ἐθαυῖτα, ἐγίνοντο βολαὶ δὴ καὶ τε πολλὰ, καὶ ὁρῆσι γὰρ δοκέοντα εἶναι ἐμοί, Πίξοδ' ἀρ' ἔστι Μαυσάλῃ, αἰδρὸς Κινδύεος, ὅς ἔστι Κιλίκων βασιλῆος Συεννέσιος εἶχε θυγατέρα, τὴν τῆς αἰδρὸς ἡ γυνὴν ἔφερε, ὅρα δ' αὖτε τὴν Μαίανδρον τῆς Καρὰς, καὶ πρὸς τὴν ἰώτῃ ἔχουσα τὴν ποταμὸν, ἔτι οὐκ ἐμυδάλλει· ἵνα μὴ ἔχοντες ἰσχυρὸν φύγῃ οἱ Κάρεις, αὐτὴν τε μὲν ἀναγκαζόμενοι, ἡμεῖς αὖτε ἐπὶ αἰμῖνοις τῆς φύσεως. αὐτὴ μὲν ἰκὼν ἐκ οἴκου ἡ γυνὴν, δὴ καὶ τοῖσι Πέρσῃσι πρὸς τὴν ἰώτῃ γίνεσθαι τὴν Μαίανδρον μὲν δὲ τῶν σφίσι. δηλαδὴ ἵνα ἡ φυγὴ τῶν Περσέων γίνηται, καὶ ἐσωθῇσι τῇ συμβολῇ, ὥς ἐκ ἀπονοστήσει ἐς τὴν ποταμὸν ἐσπίπτοντες. Μετὰ δ' ὅτε πρὸς αὐτῶν τὴν Μαίανδρον τῶν Περσέων, ἐθαυῖτα ὅτι τὴν Μαρσύην ποταμὸν συνεβάλοντο τοῖσι Πέρσῃσι οἱ Καρὲς, καὶ μάχῃ ἐμαχίσαντο ἰσχυρῶς, καὶ ὅτι χρονοὶ πολλοί. τέλος δ' ἐσώθησαν ὅρα πληθύν. Περσέων μὲν δὲ ἐπὶ αὐτοῖς ἀνδρες ἐς διχαλίους, Καρῶν δ' ἐς μυριάδας. αὐτῶν δ' οἱ ὅρα φυγόντες αὐτῶν κατέβησαν ἐς Λαλακίδα, ἐς Διὸς στρατὸν ἰερόν, μέγα τε καὶ ἄγιον ἄλλοτε πλαταίνον. μύριοι δ' ἦσαν ἰσχυροί, Καρὲς αὖτε οἱ Διὶ στρατῷ θυσίας αἰάγναι. κατελθόντες δ' ἐπὶ αὐτοῖς ἐθαυῖτα, ἐβλάθοντο τῇ σωτηρίᾳ, ἐχέτεροι οἱ ὅρα δόντες σφέας ἐαυτοῖς Πέρσῃσι, ἢ ἐκλιπόντες ἰσχυρῶς τὴν Ἀσίην, ἀμείνονες τῶν ἑσσι. Βεβλῶσμένοι δ' οἱ σφίσι ταῦτα ὅρα γινώσκοντες Μυαλίοι τε καὶ οἱ τῶν ἐμυμάχοι. ἐθαυῖτα δ' ὅτι μὲν πρότερον οἱ Καρὲς ἐβλάθοντο, μετὰ δ' οἱ αὖτε πολέμῳ ὅτε ὁρῆς ὁρῆσι τοῖσι Πέρσῃσι συμβάλλουσι, καὶ μαχόμενοι ὅτι πλέον 210 ἢ πρότερον, ἐσώθησαν. πεσόντων δ' πολλῶν, Μυαλίοι μάλιστα ἐπλήγησαν. Μετὰ δ' ὅτε ὁρῆς μαχόμενοι ἐβλάθοντο καὶ αὐτομάχῃ τῇ οἱ Καρὲς. πυθόμενοι γὰρ ὅτι στρατὸν ἐαχόμενοι οἱ Πέρσαι ὅτι τῆς πόλεως σφέων, ἐλοχῆσαντο τὴν ὅτι Δάσφον. ἐς τὴν ἐμπόδιον οἱ Πέρσαι νυκτὸς, διεφθάρησαν, καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ στρατηγὸι αὐτῶν, Δαυρίσι καὶ Ἀμόργῃσι καὶ Σισαμάκῃσι. σὺν δ' οἱ ἀπέθανον καὶ Σισαμάκης Μύρσιος ὁ Γύργω. τῶν δ' λόχου τῶν ἡμεῶν καὶ Μύρσιος 210

καὶ αὐτὸς ἐὼν τῷ ὄντι διαξέδμεν τὰς ἐς Σαρκίους στρα-
 τὰς αὐτῶν Ἰώνων, βασιλεύς ἐς τὴν Προποντίδα,
 εἶλε Κίον τὴν Μεσίην. αὐτὴν δὲ ἔξελων, ὡς ἐπύθητο
 τὴν Ἑλλησπόντον ἐκλελοιπέναι Δαρείῳ, καὶ στρα-
 τεύεσθαι ἐπὶ Κάρης, καὶ ἀλιπὼν τὴν Προποντίδα, ἐπὶ
 τὴν Ἑλλησπόντον ἦγε τὴν στρατὸν καὶ εἶλε μὲν Αἰολέας
 πόλιν, ὅτι τὴν Ἰλιάδα νέμον, εἶλε δὲ Γέργιθας τὰς
 ὑπολήφθαι τῶν ἀρχαίων Τρωάδων. αὐτὸς μὲν
 ὕμνης αἰρέων αὐτὰ τὰ ἐθ. εα, νῆσφι τελευτᾷ ἐν
 Τρωάδι. οὗτος μὲν δὲ ἔτι ἐπὶ τῷ πλοῦτι. Ἀρφα-
 φέρης δὲ ὁ Σαρδίῳ ὑπαρχος, καὶ Οὔτανης ὁ πέμπτος
 στρατηγός, ἐτάχθησαν ἐπὶ τὴν Ἰωνίην, καὶ τὴν προση-
 χέα Αἰολίδα στρατεύεσθαι. Ἰωνίης μὲν κεν, Κλαζο-
 μέας αἰρέων Αἰολέων δὲ, Κύμην. Ἀλίσκοι μὲν
 δὲ τῶν πόλεων, ὡς δὲ δὴ (ὡς δὲ δόξε) Ἀλίσκοι οὗτος
 Μιλήσιος ψυχρὸν ἐκ ἀκρος, ὅς τινες εἰσὶν Ἰωνίην,
 καὶ εἰς ἑσθλὰ μὲν ὀνήματα μεγάλα, δροσμον ἐ-
 σθλὰ δὲ, ὁρέων αὐτὰ. πρὸς δὲ οἱ καὶ ἀδυνάτα ἐ-
 φαίνετο βασιλεῖα Δαρῖον ὑπερβαλόντα. πρὸς αὐτὰ
 δὲ αὐτὸν συγκαλέσας τὰς συσπασίας, ἐβλάβετο, λέ-
 γων ὡς ἀμφὸν σφί εἴη κρησφύγετον πρὸς ἀρχὸν εἶ-
 ναι, ὡς δὲ ἔξελων ἐκ τῆς Μιλήτης. εἶπε δὲ αὐτὸς
 Σαρδίῳ ἐκ τῶν πρὸς τὰς ἀγὰς ἀποκίμους, εἶπε ἐς
 Μύρκεον τὴν Ἡδωνάδην, τὴν Ἰστῆος ἐπείχετο πρὸς Δα-
 ρεῖον δωρεῖν λαβών. αὐτὰ ἐπὶ τῷ Ἰστῆος Ἀλίσκοι οὗτος
 Εἰκαπῆς μὲν κεν τῷ Ἡγησάνδρῳ, δούρῳ λοχιστῆς,
 ταπείων μὲν ἐς ὁδὸν τέρπειν γέλαφον ἔφερεν ἡρώμην, ὃ
 Λέρων τῇ νύκτι τῆς οἰκοδομησάμενον ἡσυχίᾳ
 ἀγειν, ὡς ἐκπέσει ἐκ τῆς Μιλήτης ἐπὶ τῇ ἐκπαύ-
 τῃς ὁρμῶν μὲν, κατελεύσεσθαι ἐς τὴν Μιλήτην ταύ-
 τῃ μὲν δὲ Εἰκαπῆος συνέβλεψε. Αὐτὰς δὲ Ἀ-
 λίσκοι οὗτος ἡ πλείστη ἡρώμην ὡς ἐς τὴν Μύρκεον ἀπα-
 γειν. τὴν μὲν δὲ Μιλήτην ἐπὶ τῷ Πυθαγόρῃ, ἀνδρὶ
 τῷ ἀσπιδόκиму. αὐτὸς δὲ πρὸς λαβὼν πόλιν τὴν Βυ-
 λόμενον, ἐπλεεῖ ἐς τὴν Ὀρνίκεν καὶ ἐξελθὼν ἐπὶ αὐτῇ
 ἐστάλη. ἐκ δὲ ταύτης ὁρμῶν μὲν, ἀπολλύμεται ὑπὸ
 Ὀρνίκεν αὐτὸς τε ὁ Ἀλίσκος, καὶ ὁ στρατός αὐτῶν
 πολὺν πῶλε κατήμενος, καὶ βουλομένων τῶν Ὀρνίκεν
 ὑποσπονδῶν ὀξείναι.

(qui & ipse erat ex insequentibus Iones
 qui aduersus Sardis militauerant) ad
 Propontidē conuersus cepit Cion My-
 siam. Hac expugnata, audiens Dauri-
 sem relicto Hellesponto tendere aduer-
 sus Cariam, omitta Propontide, in Hel-
 lespontum duxit exercitum, cepitque
 Aeoles omnes qui oram Iliadem incol-
 unt. cepit item Gergithas¹ qui a priscis
 Teucris relicti fuerant. Et ipse quidem
 Hymees, quū has gentes cepisset, mor-
 bo decessit Troade: & hic quidem ita
 mortem obiit. Artaphernes autem
 Sardium praefectus, & Otanes tertius
 dux, aduersus Ioniam confinemque
 Aelidem delecti imperatores, cepere
 ex Ionia quidem Clazomenas, ex Ae-
 lia vero Cumam. Quibus oppidis capi-
 ptis, Aristagoras Milesius, ubi hoc acce-
 pit, non erat compos mentis, ut qui per-
 turbasset Ioniam, & magna negocia cō-
 fudisset. Itaque cernens hac, ubi con-
 stitit ei rem effici non posse, nec Dariū
 regē superari, de fugiendo deliberabat,
 conuocatisq; suae factionis hominibus,
² consulebat satius fore eis, si Mileto ex-
 pellerentur, in septentrionalia loca ali-
 qua profugere, ducentes coloniā vel in
 Sardiniam, vel in Myrcinum Edonum,
 quam Histiazus, à Dario ea donatus,
 moenibus struxerat. Hac Aristagoras
 percontabatur. Verum Hecataeus
 Hegesandri filius,³ vir logopaeos, nega-
 bat coloniā alterutro deducendam:
 sed, si Mileto eiicerentur, moenia in Le-
 ro insula aedificanda, atque illic quie-
 scendū: deinde illinc Miletum esse re-
 meandū. Hoc consulebat Hecataeus.
 Sed Aristagoras, cuius sententia prae-
 cipe erat abeundi in Myrcinū, deman-
 data⁴ Mileto Pythagorae filio viro inter
 populares probato procuratione Mile-
 ti, ipse sumpris secum omnibus volun-
 tariis in Thraciā nauigauit, regionem-
 que obtinuit ad quam concesserat. Ex
 ea profectus, dum urbem obsidet, tam i-
 pse quam eius exercitus à Thracibus,
 tamen illinc accepta fide excedere vo-
 lentibus, interemptus est.

cxxxii

cxxxiv

cxxxv

cxxxvi

¹ Qui ex priscis T. rel. fuerant, vel remanserant. ² Cum ei deliberabat, satius esse dicens per fugium aliquod se habere, si forte Mileto expellerentur. anne igitur se coloniā in Sard. an in Myre. Edonorum ducere oporteret, quam Hist. Vbi autem nulla sua illa septentrionalia loca inuenit non video nisi ex v. παρρησίου ὑπαρχον. ³ Historicus. ⁴ Mirum si Vallia ita scripsit reliquis, ut Milesium viri illius sit nomen, quum in posth. exempli sit dux autat Pythagora.

HERODOTI HPOΔOTOY 211

HALICARNASSEI TOY AΛIKAPNΑΣΣΕΩΣ

HISTORIARVM LIBER

sextus, qui inscribitur

ERATO.

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΚΤΗ,

ἐπιγεγραμμένη

ΕΡΑΤΩ.

ARISTAGORAS
quidem Ionicæ re-
bellionis author ita
oppetiit. Histixus
autem Mleti tyran-
nus,¹ à Dario cōmea-
tum adeptus, Sardis

venit. eo quum venisset è Sufis, inter-
rogatus est ab Artapherne Sardium
præfecto, quidnam ei videretur Iones
ad rebellandum induxisse: & quum ne-
garet se id scire, quinimo mirari quod
actum esset, tanquam eius rei prorsus
ignarus,² Artaphernes, qui eum fuisse
artificem comperisset, id ipsum intu-
ens, inquit, Histixe, sic res hæc se ha-
bet, Hunc calceum tu quidem consui-

- II. sti, Aristagoras autē sibi induit. Hoc
Artaphernes ad rebellionem pertinens
dixit: quem Histixus, tanquam reiigna-
rum, veritus, prima statim nocte fuga se
ad mare proripuit,³ regem Darium fru-
stratus, cui Sardiniam insulam maxi-
mam in illius potestatem redacturum
se pollicitus, subiit primas partes Ioni-
ci belli aduersus Darium gerendi. Is
quum in Chium transmisisset, à Chiis
in vincula coniectus est,⁴ exploratum
habentibus eum à Dario illuc ille ad
res novas moliendas: sed vbi omnem
cognouere rationem, quod regi hostis
esset, hominem soluerunt. Ibi inter-
rogatus Histixus ab Ionibus cur ita
prompte Aristagoræ vt à rege deficeret
⁵ delegasset, & tanta clade Iones affe-
cisset, ⁶ non dixit causam penes illos
merito fuisse, sed regem Darium con-
stituisse, Phœnices è sedibus suis amo-
tos in Ioniā transferre, & Iones in Phœ-
nicē, & hac causā litteras ea de re se mi-
sisse. *Quibus verbis,* ⁷ quū nihil omnino
rex cōstituisset, ipse Iones terrefaciebat.

IV. Post hæc ad Persas qui Sardibus erant,

ΑΡΙΣΤΑΓΟΡΗΣ μὲν νῦν ἰ-
σθιὴν ἀποστήσας, ἔπειτα τελευ-
τᾷ. Ἰστιαῖος δ' ὁ Μιλήτου τύ-
ραννος μεμεπιμένος ὑπὸ Δα-
ρείου, παρὶν ἐς Σαρδίας ἀπ-
εγμῶν ὃ αὐτὸν ἐκ τῆς Σού-

ων, εἶρετο Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίῳ ὑπαρχος, καὶ
χοῖον περικύβητος Ἰωνας ἀπέστειλεν. ὃς οὐτε εἰδέναι ἔφη,
ἐθαύμαζε τε ὁ γεραιός, ὡς οὐδὲν δῆθεν τῶν παρε-
όντων ὁρμημάτων ὅπτις αὐτὸς. ὃς Ἀρταφέρνης ὁ-
ρέων αὐτὸν περὶ τὰς αἰτίας, εἶπε, εἰδὼς τίς αὐτρεκίην τῆς
ἀποστασίας, ὅπως τοι Ἰστιαῖε ἔχεις κατὰ ταῦτα τὰ
ὁρήματα. τῷ τοι ὁ ὑποδημα ἔρραφας μή σὺ,
ὑποδήματα δὲ ὁ Ἀρταφέρνης. Ἀρταφέρνης
μὲν ταῦτα ἐς τὴν ἀποστασίαν ἔχοντα εἶπε. Ἰστιαῖος
δὲ, δέσας ὡς σκυλιένητα Ἀρταφέρνηα, ὑπὸ τῷ παρ-
την ἐπελθούσῃ, ἵνα κατὰ ἀπέδρῃ ὅτι θάλασσαν, βα-
σιλεῖα Δαρφόν δὲ κηπατικῶς. ἐς Σαρδὴν ἦσσι τὴν
μεγίστην ὑποδεδυμένος κατεργάζεσθαι, ὑπε-
δυνετῶν Ἰωνῶν τὴν ἡγεμονίην τῇ πρὸς Δαρφίον
πολέμου. διαβὰς δ' ἐς Χίον, ἐδέσθη ὑπὸ Χίων,
καταγινώσκεις ὑπὸ αὐτῶν νεώτερα ὁρμήσιν ὁρ-
μήματα ἐς ἐωυτὸς ἐκ Δαρείου. μαθόντες μὲν τοιοῦτοι
Χίοι δὲν πᾶν λόγον, ὡς πολέμιος εἴη βασιλείῃ, ἐ-
λυσαν αὐτόν. Εἰθαῦτα δὲ εἰρωπεώμενος ὑπὸ
τῶν Ἰωνῶν ὁ Ἰστιαῖος κατόπι παρδύμης οὕτως ἐπέ-
στειλε πρὸς Ἀρταφέρνην ἀποσταθεῖν ἀπὸ βασιλῆος,
καὶ κακὸν ποῦτον εἶη Ἰωνας δὲ ἐργασίμους. τὴν
μὲν ἡγεμονίην αὐτοῖσι αἰτῆν οὐ μάλα ἔξέφαινε, ὃ
δὲ ἐλέγεσφι, ὡς βασιλεὺς Δαρφίος ἐβουλόσατο
πο Φοίνικας μὲν ἐξαισθήσας, ἐκ τῆς Ἰωνίης κατεκί-
σαι, Ἰωνας δὲ, ἐκ τῆς Φοινίκης. καὶ τοῦτων εἴνεκα
ὅπτις αἰεῖ. οὐδὲν πρῶτως ταῦτα βασιλῆος βε-
λδοσαμένου, ἐδειμάτου πρὸς Ἰωνας. Μιτὰ δὲ,
ὁ Ἰστιαῖος δὲ ἀγγέλου ποιδύμενος Ἐρμίσσους, αἰ-
δρὸς Ἀρταφέρνηα, τοῖσι ἐν Σαρδίῃσι ἐβούλει Περσέων

1 A Dario dimissus, 2 Artaphernes illum astute respondere videns, dixit, vt qui veram defectionis causam compertam haberet. 3 Rege Dario decepto, in cuius potest. quum Sard. in. max. se redacturum esset pollicitus, subiit pr. 4 Iudicantibus. vel, Exstimantibus. 5 Per litteras, vel per nuncios suasisset, aut imperasset. 6 Veram causam illis minime exposuit, 7 Quū rex hæc facere minime deliberasset,

ἔπεμπε βιβλία, ὡς παραλελεγμένοι αὐτῶν, ὡς ἔπειτα πείρι. ὃν Ἑρμιππος πρὸς τὰς μὲν ἀπέμψθη, οὐ διδόν, φέρων δὲ ἐνέχεισι τὰ βιβλία Ἀρφαφένει. ὃν, μαθὼν ἅπαν ὃ γινόμενοι, ἐκέλευε δὲ Ἑρμιππον τὰ μὲν πρὸς τῷ Ἰστιαίῳ, δδύναι φέρειν τοῖσι πρὸς ἑαυτὸν, τὰ δὲ ἀμφοτέρωθεν τῷ Περσέων αἰτίε μπόρνα Ἰστιαίῳ, ἐαυτῶν δδύναι. τουτέων δὲ ἡμομένων φανερώ, ἀπέκτεινε ἐνθαυτα πολλοὺς Περσέων ὁ Ἀρφαφένης. Περὶ Σαρδισ μὲν δὴ ἐλθὲν τοῦ Ἰστιαίου. Ἰστιαίων δὲ, ταύτης ἀποσφαλέντα ἔλπίδος, Χίοι κατῆλθον ἐς Μίλητον, αὐτῶν Ἰστιαίῳ δὲ δὲντος. οἱ δὲ Μιλήσιοι ἀσμενοὶ ἀπαλαχθέντες καὶ Ἀρφαφένει, ἔδαμψεν πρὸς οὐμοῖς ἔσαι ἄλλοι τυράννοι δὲ καὶ ἐς τὴν Χίον, οἱ ἐλάττειν εἰς γὰρ σάμενοι. καὶ δὲ (νυκτὸς γὰρ ἐξ ὧν βίη ἐπείσθη κατῶν ὁ Ἰστιαίος ἐς τὴν Μίλητον) πρὸς οὐμοῖς δὲ μὲν ὑπὸ τῷ Μιλήσιον. ὁ μὲν δὲ ὡς ἀπαρτὸς ἐκ τῶν ἐαυτῶν γίνεται, ἀπικνέεται ὁπίσω ἐς τὴν Χίον. ἐνθαυτεν δὲ (ὅτι ἔπειτα τὰς Χίους ὡς ἐαυτῶν δδύναι νείας) διέβη ἐς Μιτυλιώην, καὶ ἔπεισε Λεσβίους δδύναι οἱ νείας. οἱ δὲ, πληρώσαντες ὅκτω τελέρεας, ἔπλεον ἅμα Ἰστιαίῳ ἐς Βυζάντιον. ἐνθαυτα δὲ ἰζόμενοι, τὰς ἐκ τῶν Γόνιων ἐκ πλώσας τῶν νείων ἐλάττειν, πλὴν ὅσοι αὐτῶν Ἰστιαίῳ ἔφασαν ἐλπίμοι ἐπὶ πείθεσθαι. Ἰστιαίος μὲν νυν καὶ Μιτυληναῖοι ἐποίησαν ταῦτα. ὅτι δὲ Μίλητον αὐτῶν ναυπηχὲς πολλὸς καὶ πρὸς τῷ Ἰστιαίῳ πρὸς δδύμιος. συγγραφέντες γὰρ οἱ στρατηγὶ τῶν Περσέων, καὶ ἐν ποίησαιτες στρατόπεδον, ἡλθον ὅτι τὴν Μίλητον, τὰ ἅλα πολίσματα πρὸς ἐλάσωνος πειρησάμενοι. τῶν δὲ ναυπηχῶν Φοίνικες μὲν ἔσαν πρὸς οὐμοῖς, σιμωστρατεύοντο δὲ καὶ Κύριοι, νεωστὶ κατεστραμμένοι, καὶ Κίλικες τε καὶ Αἰγύπτιοι. οἱ μὲν δὲ ὅτι τὴν Μίλητον καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην ἐστρατεύοντο. Ἰωνες δὲ, σιωθαίμενοι ταῦτα, ἔπεμπον πρὸς ἑαυτοὺς σφέων αὐτῶν ἐς Παιωνίον ἀπικνέμενοι δὲ τῶν τοῖσι ἐς τὸν δδύναι χῶρον, καὶ βαλόμενοι, ἐδδξε πρὸς μὲν στραδὸν μηδὲνα συλλέγειν αὐτίξον Πέρσησι, ἀλλ' ἐκ πείχεος ὡς δδύναι ῥύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους. ὃ δὲ ναυτικὴν πληρωῶν, ὑπολειπόμενους μηδεμίαν τῶν νείων. πληρώσαντες δὲ, συλλέγεσθαι τὴν παχίστην ἐς Λάδην, πρὸς ναυμαχίαν τῶν Μιλησίων. ἡ δὲ Λάδη, ἔστι ἡσος μικρὴ ὅτι τῇ πόλι τῇ Μιλησίῳ καίμενη. Μετὰ δὲ ταῦτα, πεπληρωμένοι τῇσιν νηυσὶ παρῆσαν οἱ Ἰωνες. σιμω δὲ σφι, καὶ Αἰολέων ὅσοι τὴν Αἰολίδα γλῶν νέονται.

1 Atque adeo Histiazus sub n. 2 Quumque Lesbii ut sibi naues darent persuasisset, hi triremes octo armarunt, quibus cum illo Byzantium nauigant. Ibi que subsidentes nauigia q. e. p. pr. intercipient, praterquam eorum qui se Histixo paratos obsequi dicebant. 3 Expectabatur. 4 Sed e mœnibus Milesios hostium impetum pro viribus propulsare: classem autem instruere. 5 Quicumque agrum Æolicum incolunt.

litteras dat, tanquam secum antea de rebellione colloquutos: quas litteras fecit per nuncium quendam Hermippum Atarniteum. Eas Hermippus non iis ad quos dabantur reddidit, sed Artapherni. Ille, omnibus quæ agebantur cognitis, iubet Hermippum & eas reddere quibus Histiazus mittebat, & quæ vicissim à Persis ad Histieum responderentur, sibi dare. Ita rebus palam factis, Artaphernes de multis Persarum supplicium sumpsit. Et Sardibus quidem tumultus extitit: Histiazus autem hac spe lapsus, exoratis Chiis, Miletum reductus est. Sed Milesii, libenter etiam Aristagora liberati, nullo pacto animû inducebant ad alium tyrannum illuc recipiendum, utpote gustata libertate. Histiazus sub noctem conatus introire Miletum, à quodam Milesio in femore vulneratus est. Ita reiectus à patria sua, rursus se recepit in Chium: atque illinc, quoniam Chios ad tradendas sibi naues inducere non poterat, traiecit Mitylenen: Lesbiique ut sibi traderent naues persuasis, octo illorum triremibus armatis Byzantium remigauit. Ibi que subsidens, nauigia quæ è Ponto prodibant intercipient, præter eorum qui se paratos obsequi sibi assentiebantur. Histixo & Mitylenæis hæc agentibus, aduersus ipsam Miletum ingens exercitus hostium classarius pariter & terrestris in expedito erat. Duces enim Persarum coactis in vnum copiis cuncti in eam contendebant, minoris cetera oppida facientes. Inter classarios promptissimi erant Phœnices, cum quibus militabant & Cyprii recens subacti, & Cilices, & Ægyptii. Hos aduersus Miletum & ceterâ Ioniam venturos quum accepissent Iones, miserunt suos quique primores ad commune Græciæ concilium. Quibus in eum locum coactis, atque deliberantibus, visum nullas debere terrestres copias aduersus Persas contrahi, sed Milesios mœnia per seipsos pro viribus tutari, ceteros classem instruere nulla naui prætermisssa: instructaq; classe, primo quoque tempore contractos apud Ladam ante Miletum pugna nauali decernere. Lada autē, parua quædā est insula, vrbi Milesiorū obiacens. Post hæc impletis nauibus Iones præsto fuerunt, comitantibus Æolibus qui incolunt Lesbū:

atque ita aciem instruxerunt: Cornu quod erat auroram versus, ipsi Milesii cum octoginta nauibus tenebant. His contigui Prienenses erant, duodecim cum nauibus: Miusii cum tribus nauibus. His contigui Teii, decem & septem cum nauibus: Chii cum centum. Ultra hos locati erant Erythræi & Phocenses: Erythræi quidem, cum octo nauibus, Phocenses vero cum tribus. Phocensibus adhærebant Lesbii cum nauibus septuaginta. Ultimo in loco erant Samii cum sexaginta nauibus, tenentes cornu occasū versus. In summa, omnium numerus, trecentæ sexaginta tres triremes. Tot fuere Ionicæ naues. Barbaræ vero, numero sexcentæ. Quæ ubi & ipsæ in agrum Milesium venire, omnisque eis peditatus adfuit, tum vero duces Persarū, audita multitudine nauium, iamdudum extimuerunt ne illos superare, neve Miletum, nisi mari positi essent, capere non possent, simulque ob id apud Darium adirent periculum præne subeundæ. Hæc reputantes, contractis Ionicæ tyrannis, qui ab Aristagora Milesio deiectioni principatu, ad Medos perfugerant, & tunc aduersus Miletum militabant, horum quicumque aderant conuocatis, ita verba fecerunt, Viri Iones, 'qui vestrum de domo regia bene meritis est, nunc appareat. Suos enim populares quisque vestrum conetur abducere à reliquis sociis, eliciendo illos hac promissione, nihil eos, quod rebellarint, molestiæ sensuros, nullas eorum vel sacras vel priuatas ædes incensum iri, nihil violentius quam antea passuros: sin minus ista facere sed omnino decernere prælio voluerint, hæc eis damna dicite euertura, quæ certe euenient: ipsos prælio victos in feruitutē rapiendos, liberos eorū à nobis castrandos, virgines in Bactra asportandas, terram aliis tradendam. Hæc loquutis Persarum ducibus, Ionum tyranni sub noctem ad suos quisque populares denunciātū miserunt. Iones ad quos ii nuntii peruenerunt, contemnere hæc, nec animum ad proditiōē faciendam inducere, sibi quisque soli illa à Persis denunciari existimantes. Hoc, simulatque Miletum Persæ applicuere, gestū est. ¶ Mox quum ad Ladā Iones coacti essent, conciliaque haberentur, & aliæ ab aliis sententiæ dicerentur, Dionysius Phocensis dux ita loquutus est,

ἐπάσαντο ὃ ὦδε· ὁ μὲν πρὸς τὴν εἰχὸν κέρας αὐτοὶ Μιλήσιοι, νῆας παρὰ χόρδοι οὐδ' ὄντα. εἰχορπὸν τούτων Περίωνες δὴ δέκα νηυσὶ, καὶ Μυῖοι περὶ νηυσὶ· Μυοισίων ὃ Τηίοι εἰχορπὸν ἑπτάκαδέκα νηυσὶ· Τηίων ὃ εἰχορπὸν Χίοι ἑκαδὺν νηυσὶ. πρὸς ὃ τῆτοις, Εὐρυθραῖοι τε ἐπάσαντο καὶ Φωκαεῖς· Εὐρυθραῖοι μὲν, ὅκτω νῆας παρὰ χόρδοι, Φωκαεῖς ὃ, τρεῖς. Φωκαέων ὃ εἰχορπὸν Λέσδιοι νηυσὶ ἑξήκοντα. τελευταῖοι ὃ ἐπάσαντο ἔχοντες ὁ πρὸς ἐσπέρην κέρας Σάμιοι, ἐξήκοντα νηυσὶ. πασιάν ὃ ἰστέων ὁ σύμπαρς Σριθμὸς ἐχέμετο, τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ τετρακόντα τελεῖρες. αὐτὰ μὲν Ἰώνων ἔσαν. Τῶν ὃ βαρβάρων ὁ πληθὺς τῶν ἰεῶν ἔσαν ἐξακόνται· ὡς ὃ καὶ αὐτὰ ἀπὸ κιντο πρὸς τὴν Μιλησίαν, καὶ ὁ πεζὸς σφι ἅπας παρὶν, ἐνθαῦτα οἱ Περσέων στρατηγὶ πυθόμιοι ὁ πληθὺς τῶν ἰεῶν ἀδων νεῶν, κατὰ ῥῶδ' ὅταν μὴ οὐ διωατοὶ ἤμυνται ὑπερβαλέσθαι, καὶ ἔτω ἔτε τὴν Μίλητον οἰοῖτε ἔωσι δ' ἐλεῖν, μὴ ὅτι ἐόντες ναυκράτορες, πρὸς τε Δαρείῳ κινδυνώσωσι καὶ ὁ πηλαγῶν. ταῦτα ὅτι λέγει μὲν, συλλέξαστες τῶν ἰώνων τὸς τυράντας, οἱ ὅτε Ἀρισταγῶρεω μὲν πρὸς Μιλησίαν καταλύοντες τῶν στρατιῶν, ἐφύγοντες ἐς Μήδους, (ἐπὶ γὰρ αὐτοὶ ὃ τότε στρατὸς Μιλησίαν ἐπὶ τὴν Μίλητον) τούτων τῶν ἀδων τὸς παρὰ χόρδους ἐξυγκαλέσασιν, ἔλεγον τὰδε, Ἄνδρες Ἴωνες, νῦν πᾶς ὑμῶν ὃ ποιήσας φαίνεται τὸ βασιλῆος οἶκον· τὸς γὰρ ἐμὸν τὸ ἑκάστου ὑμῶν πολὺν πρὸς πρὸς ἀδὼ ἀποσχίζον ἀπὸ τῶν λοιπῶν συμμαχικῶν· παρὰ χόρδοι δὲ ἐπαγγέλλασθε τὰδε, ὡς πείσονται τε ἄλλοι καὶ ἐν ὅττι ἀπόστασιν, ὅσοι σφι οὔτε τὰ ἰεῶν οὔτε τὰ ἰεῶν ἐμὸν ὁρήσεται· ὅσοι βιασθέντες ἐξοῖσι ὅσοι, ἢ πρὸς πρὸν εἰχορπὸν· εἰ ὃ ταῦτα μὲν μὴ ποιήσας, οἱ ὃ πρὸς πρὸν μάχης ἐλθόντες, τὰδε σφι λέγετε ἐπηρεάζοντες, τὰ πρὸ σφέας κατέξει, ὡς ἐσώσονται τῇ μάχῃ, δ' ἐμὸν δευροδιδέωται, καὶ ὡς σφέων τὸς παῖδας ἐκβαλέας ποιήσονται, τὰς δὲ παρὰ χόρδους ἀνασπασίας ἐς Βακτρα· καὶ ὡς πᾶν χωρὶν ἄλλοις παρὰ χόρδους σπασθῶν. Οἱ μὲν δὴ ἔλεγον ταῦτα· τῶν δὲ ἰώνων οἱ τυράννοι διέπεμπον νηκὸς ἑκάστου ἐς τὸς ἰεῶν, ἐμὸν δ' ἐπαγγέλλομαι. οἱ δὲ Ἴωνες, ἐς τὸς καὶ ἀπὸ κιντο αὐτὰ καὶ ἀγέλαια, ἀγρωμοσυνή τε διεχρέωντο, καὶ οὐ παρὰ χόρδους τὴν παρὰ χόρδους· ἐμὸν τοῖσι ἑκάστοις ἐδόκεον μέγιστοι ἰαυθῶντες Πέρσας δ' ἐπαγγέλλασθαι. ταῦτα μὲν ἰονὶ θεῶς ἀπὸ χόρδων ἐς τὴν Μίλητον τὴν Περσέων ἐχέμετο. Μετὰ ὃ, τὴν ἰώνων συλλεχθέντων ἐς τὴν Λαδὴν, ἐχέμετο ἀγῶνας· καὶ δὴ καὶ σφι καὶ δῆλοι ἡγοράωντο, ἐν ὃ δὴ καὶ ὁ Φωκαεὺς στρατηγὸς Διονύσιος, λέγων τὰδε,

1 Nunc extant alicuius vestrum in regiam domum beneficia

xiv Æacis filii fuit, Sami tyrannus, ab Aristagora Milesio exutus principatu, quem admodum alii Ionie tyranni. Itaque posteaquam Phœnices navigare adversus Iones cœperunt, Ionesque & ipsi naues in cornua digestas producere, ac propius ventum est, præliumque confertum, tunc quina Iones ignavi, quive egregii fuerint, haud queo pro comperito scribere, quia alius in alium relucit culpam. Dicuntur tamen Samii, quem admodum cum Æace composuerant, sublati velis ex acie excessisse, Samumque abisse, præter decem naues, quarum trierarchi permanserunt, dimicaruntque, nolentes dicto audientes esse suis ducibus. Quo ex facto cōmune Samiorum concilium eis donavit ut ipsorum nomina à maioribus repetita, tanquam egregiorum virorum in lapide scriberentur: extatque is lapis adhuc in foro. Lesbii videntes Samios qui iuxta erant fugam capessere, idem fecere quod Samii.¹ Quum id plerique Ionum facerent, xv eorum qui pugnando perstitere, Chii præcipue circumventi sunt, & quia volebant perfide agere, edita egregia opera oppressi. Qui (ut superius dictum est) centum naues quum præberent, singulas cum quadragenis propugnatoribus delectorum civium, etsi cernerent permultos sociorum esse proditores, tamē inique se facturos censuerunt si illorum similes essent: sed relictis cum paucis sociis discursando dimicauerunt, donec compluribus captis hostium navibus, pluribus suarum amissis, cum ceteris in terram suam perfugerunt. Quorum xvi vero naues invalidæ erant, quia laceratæ, iis Chii insequente hoste ad Mycalem fugientes, impactis terræ navibus ac relictis, per continentem pedestre iter fecerunt. Et quum in agrum Ephesium ingressi essent, sub noctem ad urbem contenderunt, quum illic à mulieribus sacra legiferæ Cereris fierent. quos armatos Ephesii ingressos agrum suum videntes, quum de eis nihil audissent, suspicati fures esse & ad mulieres tēdere, vniuersi ad vim arcendam procurrerunt, Chiosque interemerunt: & hi quidem hoc casu occiderunt. Dionysius autē Phocensis, posteaquam res Ionum accifas intellexit, captis tribus hostium navibus, abiit non iam in agrum Phocensem, (probe sciēs eum cum cetera Ionia directum iri)

xvii

τῷ Αἰάκῃ, τυράννῳ τῶν Σάμων, ὑπὸ τῷ Μιλήσιῳ Ἀριστάγορῳ ἀπετέρητο τὸ δόρυ, κατὰ τὸ οἱ ἄλλοι τῇ Ἰωνίᾳ τυράννοι. Τότε ὡν ἐπὶ ἐπέπλεον οἱ Φοίνικες, οἱ Ἴωνες αὐτῶν κὺ αὐτοὶ τὰς νέας ὅτι κέρως. ὡς δὲ κὺ ἀγγυὲς ἐγγύοντο, κὺ στωέμισον ἀλλήλοισι, πεινῶνται ἐκ ἔχου ἀβέχως συστράψαι οἵπινες τῇ Ἰωνῶν ἐγγύοντο ἀνδρες καὶ οἱ ἀγαθοὶ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ταύτῃ. ἀνῆλθες γὰρ κατὰ πᾶν. λέγονται δὲ Σάμιοι ὁθαῶτα, κτὶ τὰ συγκείμενα πρὸς τὸ Αἰά-
10 κεα, ἀειράμενοι πὰ ἰσία, ἀποπλῶσαι ἐκ τῆς τάξις ἐς τὸ Σάμον, πλὴν ἐνδεκα νεῶν· τουτέων δὲ οἱ τριήραρχοι ἐμμενον κὺ ἐναυμάχων, ἀνηκουστήσαντες τοῖσι στρατηγοῖσι. καὶ σφι δὲ κρινόν τῷ Σαμίῳ ἐδωκε Ἀλφειὸς τὸ δὲ πρῶτον, ἐν τῇ ἀναστραφείῳ παύσθαι, ὡς ἀνδράσι ἀγαθοῖσι θυρομένοισι· κὺ ἐστὶ αὕτη ἡ ἐπὶ ἐν τῇ ἀγορῇ. ἰδοῦναι δὲ κὺ Λέσβιοι τὸς ποροεχέας φεύγοντας, τὰς δὲ ἐποίησαν τοῖσι Σαμίῳσι· ὡς δὲ οἱ πλεῖν τῇ Ἰωνῶν ἐποίησαν τὰ αὐτὰ ταῦτα.
20 Τῶν δὲ πρῶτα μετὰ τῶν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ διεφθῆσαν τριήρεις Χίῳι (ὡς ἀποδεικνύμενοι τε ἔργα λαμπρὰ κὺ ἐκ ἐτελοκαλέοντες) οἱ παρείχοντο μὲν, ὡς πρὸς κὺ πρὸς τὸν ἐρρήθη, νέας ἐκαδὸν, καὶ ἐπὶ ἐκείνης αὐτέων, ἀνδρας πεσσεύοντα τῷ ἀφῶν λογάδας ἐπιβατῶντας· ὁρέωντες δὲ τὸς πολλοὺς τῷ συμμαχῶν πρὸς διδόντας, ἐκ ἐδικαίῳ θυμῶσαι τοῖσι κακῶσι αὐτέων ὁμοῖοι, ἀλλὰ μετ' ὀλίγων συμμαχῶν μεμνημένοι, διεκπλώνοντες ἐναυμάχων, ἐς ὃ τὸν πολεμίων ἐλπίτες νέας συχνάς, ἀπέβαλον τῷ σφετέρων νεῶν τὰς πλεῖν. Χίῳι μὲν
30 δὲ τῇσι λοιπῇσι τῷ νεῶν ἀποφύγοντες ἐς πλὴν ἐωῦ τῷ. Ὅσοι δὲ τῷ Χίῳ ἀδυνάτοι ἔσαν αἱ νέες ὑπὸ τραμάτων, οὗτοι δὲ ὡς ἐδιώκοντο, κατὰφυγάνουσι πρὸς πλὴν Μυκάλην νέας μὲν δὲ αὐτὰ ταῦτα ἐποκέλαυτες κατέλιπον, οἱ δὲ περὶ ἐκομίζοντο Ἀλφειὸς τῆς ἡπείρου. ἐπεὶ δὲ ἐσέβαλον ἐς πλὴν Εὐφροσίνης κρημνομένοι οἱ Χίῳι, νυκτὸς τε ἀπικέατο ἐς αὐτὴν, καὶ ἐόντων τῇσι γυναιξὶ αὐτοῖσι θερμοφορίων, αὐτὰς δὲ οἱ Εὐφροσῖνοι, οὔτε παρακηρύσσοντες ὅπως εἶχε πρὸς τῷ Χίῳ, ἰδόντες τε στρατὸν ἐς πλὴν
40 χῶρην ἐσέβληκτα, πᾶν χυσφείας κατὰ δόξαντες ἐπὶ κλῶπας, κὺ ἰέναι ὅτι τὰς γυναικας, ἐξεβοήθον παρδνημεί, κὺ ἐκίφον τὸς Χίῳς. ἐπὶ μὲν νυν τοιαῦτοι διεπύπλον ἰσχυροί. Διονύσιος δὲ ὁ Φωκαεὺς, ἐπεὶ ἴε ἔμαθε τῇ Ἰωνῶν τὰ πρῶτα διεφθάρμενα, νέας ἐλὼν ἰσφί τὸν πολεμίων, ἀπέπλεε ἐς μὲν Φώκαιαν ἐκείνη, εὐεὶδὼς ὡς ἀνδραποδίσται σὺν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίᾳ,

214

1 Quia & Ionum bona pars idem faciebat. Inter eos vero qui in pugna perstitierunt, Chii asperissime tractati fuerunt, quippe qui egregia facinora ederent, nullumque laborem detrectarent. Quid (ut superius)

ὁ δὲ ἰθαῦς ὡς εἶχε, ἐπλεεῖς Φεινίκην· γαυλοὺς δὲ
 εἰθῶτα καὶ αὐδύσας, καὶ χεῖματα λαβὼν πολ-
 λα, ἐπλεεῖς Σικελίην. ὁρμώμενος δὲ εἰθῶτεν,
 ληστὴς κατεστῆκε Εὐκλείων μὲν ὁδόνος, Καρχη-
 δονίων δὲ καὶ Τυρσηνῶν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἐπεὶ τε
 τῇ ναυμαχίᾳ οἶκον τοῖς Ἴωνας, πλὴν Μίλητον· πο-
 λιορκεόντες ἔκ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ ὑπορύσσον-
 τες τὰ τεῖχεα, καὶ πυρπύας μηχαναῖς πῶρος φέρον-
 τες, αἰρέοισι κατ' ἀκρῆς, ἕκτα ἔτει ἀπὸ τῆς ἀπει-
 σίος τῆς Ἀρειαγρέω· καὶ ἰσθμῶς ποδίζονται πλὴν
 πόλιν, ὥστε ζυμπεσεῖν ὁ πάρος τ' ἡ χρηστὴ πᾶς
 εἰς Μίλητον θηροῦν. Χρεώμενοι γὰρ Ἀργείοι-
 οισι ἐν Δελφοῖσι πᾶσι σωτηρίας τῆς πόλιος τῆς
 σφετέρης, ἐχρήσθη ὑπὲρ κρινον χρηστὴν. ὁ μὲν εἰς
 αὐτοὺς τὸς Ἀργείους φέρον, πλὴν δὲ παρὲν θῆκεν ἑ-
 χρηστε εἰς Μιλησίοις. ὁ μὲν νῦν εἰς τοὺς Ἀργείους ἑ-
 χον, ἐπεὶ κατὰ τὸ ποθῆμα τὸ λόγῳ, τότε μνη-
 σθήσεται. πὰρ δὲ τοῖσι Μιλησίοις οὐ παρὲν οὐδ' ἑ-
 χησε, ἔχει ὥδε,

Καὶ τότε δὴ Μίλητε κακῶν ὑπὲρ μέγα ἐργῶν, 20
 Πολλοῖσι δ' ἐπὶ νόν τε καὶ ἀνὰ δῶρα θύσῃ
 Σαὶ δ' ἄλλοι πολλοῖσι πόδας νύκτι καμήτας·
 Νηὶ δ' ἡμετέρῃ διδύμοις ἀγῶσι μελήσει.

Τότε δὴ τῶν τοῖς Μιλησίοις κατελάμβανε, ὁ-
 πότε ἄνδρες μὲν οἱ πλεονέκτες ἐκτείνοντο ὑπὸ τῶν
 Περσέων ἐόντων καμήτων, γυναικες δ' καὶ τέκνα ἐν
 αὐτῶν πόδων λόγῳ ἐκίοντο. ἱερὸν δὲ τὸ ἐν διδύμοι-
 σι, ὁ πῶς τε καὶ ὁ χρηστὴν, σκληρὰ τε ἐπεσώμ-
 πατο. τῶν δ' ἐν τῇ πόλει τούτῳ χρημάτων πολ-
 λάκις μῆλιν ἑτέρωθεν τὸ λόγῳ ἐποιεσάμεν. 30
 Εἰθῶτεν οἱ ζωρηθέντες τῶν Μιλησίων ἤγοντο εἰς
 Σοῦσα· βασιλῆς δὲ σφέας Δαρειῶς, κακὴν οὐ-
 δὲν ἄλλο ποιήσας, κατόικισεν ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ καλο-
 μένῃ θαλάσῃ, ἐν Ἀμπί πόλι, παρ' ἡ Τίγρης
 ποταμῶς πρὸς Ἀρρέων, εἰς θαλάσσαν δέει. τῆς δὲ
 Μιλησίων χώρας αὐτοὶ μὲν οἱ Πέρσαι εἶχον τὰ πε-
 ρὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ πεδίον, τὰ δ' ὑπεράκρια ἔδωκεν
 215 Καροῖ Πηδιασῶσι ἐκτὸς. Παῦροι δ' αὖ-
 τα Μιλησίοις πρὸς Περσέων, ὅς τε ἀπέδδαν πλὴν
 ὁμοίην Συβαρίται, οἱ Λαόν τε καὶ Σκιδρόν οἶκον, 40
 τῆς πόλιος ἀπετερεμένοι. Συβαρίται γὰρ ἀλόν-
 σης ὑπὸ Κροτωνιτέων, Μιλησίοις πρῶτες ἦσαν
 ἀπεκείραντο τὰ κεφαλὰς καὶ πένθος μέγα παρὲν θῆ-
 κεντο. πόλις γὰρ αὐτὰ μάλιστα δὴ τῶν ἡμῶν ἰδμεν,
 ἀλλ' ἄλλοι δέ τ' ὥσαν, ὅσοι ἐμὲ καὶ Ἀθηνῶσι.

sed ut erat, recta contendit in Pheni-
 cem: ubi navibus onerariis spoliatis ra-
 ptaque ingenti pecunia, in Siciliam na-
 vigavit: atque illinc prodeundo, latro-
 cinia agitavit, in nullum quidem Gra-
 corum, sed in Carthaginenses ac Tyr-
 rhenos. At Persæ, victis pugna navi-
 li Ionibus, Milesium à terra atque mari
 obsederunt, suffossisque muris, & o-
 mnium genere tormentorum adimoto, eam
 ab arce ceperunt sexto quàm rebella-
 uerat Aristagoras anno, atque diripue-
 runt: ut defuncta sit ea calamitate quàm
 oraculum prædixerat. Siquidem Ar-
 giuis apud Delphos de civitatis suæ sa-
 lute consulentibus, oraculum promi-
 scuum redditum est, quod in ipsos qui-
 dem Arguios tendebat, sed ex adiectio-
 ne ad Milesios. Quod quatenus ad Ar-
 giuos pertinet, quum ad eum locum ve-
 nerimus, referemus: quatenus autem
 ad Milesios, ita habet,

*Tunc quoque commentrix operum Mile-
 te malorum,*

*Per multis cæna & præstantia munera
 fies,
 Crinitisq; pedes tua pluribus ablues u-
 xori:*

*Nostri erit ast aliis delubri cura gemel-
 lis.*

Hæc tunc Milesiis contigerunt, quum
 ex iis plerique viri à Persis, qui criniti
 erant, sunt cæsi, vxores ac liberi in præ-
 dam cesserunt, templumq; quod erat in
 geminis, & delubrum, iuxta oraculum de-
 flagrarunt. Pecuniarum autem quæ in hoc
 templo erant, sæpe alibi mentionem fe-
 cimus. Milesii conseruati à cæde, de-
 hinc Susa perducti sunt. quos rex Dari-
 us nulla alia pœna afflicto, collocavit in
 vrbe Ampa ad mare quod rubrum voca-
 tur sita, ubi fluitis Tigris eam præter-
 fluens exit in mare. Agrum Milesium
 vrbi circumiectum atq; planitiem ipsi
 Persæ obtinuere, montana Caribus Pe-
 dasensibus possidenda dederunt. 2 Hæc
 Milesiis à gente Persarum passis non red-
 diderunt vicē Sybaritæ, qui vrbe exu-
 ti Laon & Scidron incolebant. nam
 Sybari à Crotoniatis direpta, vniuersi
 Milesii qui puberes erant capita derate-
 runt, & ingentem luctum exhibuerunt.
 Ex omnibus enim ciuitatibus (quas no-
 uimus) hæ præcipue mutuo hospitio
 iungebantur. At non item Athenienses,

1. Functus enim erat Milesiis ante hunc modum à Persis affectis, Sybaritæ qui vrbe sua exacti Laon & Scidron incolebant, quæ vrbes non longe à Crotoniatis capta, Milesii omnes puberes capita rasure in-
 flicti sunt, quæ vrbes non longe à Crotoniatis capta, Milesii omnes puberes capita rasure in-
 flicti sunt, quæ vrbes non longe à Crotoniatis capta, Milesii omnes puberes capita rasure in-

Α' Ήλυθαι μὲν γὰρ δὴ λὸν ἐποίησ' ὑποφάγεσθαι θέντες
 τῇ Μιλήτῃ ἀλώσει, τῇ τε δὴν πολλὰ χῆν, καὶ δὴ καὶ
 ποιήσεται Φρυγίᾳ δράμα Μιλήτης ἀλώσει, καὶ δι-
 δάξωσι, ἐς δ' ἀκρὺ τε ἔπεισαν ὁ δὲ τῶν, καὶ ἐξ ἡμῶ-
 σαν μιν, ὡς αἰαμνήσαι τὰ οἰκίᾳ καὶ καὶ, χιλίῃσι δρα-
 χμῇσι καὶ ἐπέταξαι μηδέ τι μηδεῖα χρῆσθαι τῷ τῷ
 δράματι. Μίλητος μὲν νῦν Μιλησίων ἡγήμηντο.
 Σαμίῳ δὲ τοῖσι πᾶσι πᾶσι, ὁ μὲν ἐς τὰς Μήδους ἐκ τῆς
 στρατηγῶν τῶν σφετέρων ποιήσας, ὁ δ' αὖ μὲν ἤρεσκε· ἐδ-
 10 κε δὲ μὲν τῆς ναυμαχίῃν αὐτῆς βαλὼν μύθοισι, τῶν
 ἡσφίς τῶν χωρίων ἀπικέσθαι τὴν τύραννον Αἰάκῃ, ἐς
 ἀποκίλῃς ἐκ πλέθρῳ, μηδὲ μύθοις, Μήδῃσι τε καὶ
 Αἰάκῃσι δ' ἐκ δ' ἐκ. Ζαγκλαῖοι γὰρ οἱ ἀπὸ Σικελίης,
 τῶν αὐτῶν χρόνῳ τῶν πεμπόντες ἐς τὴν Ἰωνίαν ἀγγέ-
 λους, ἐπεκαλέοιτο τὰς Ἰωνίας ἐς Καλὴν ἀκτὴν, ἐκ λῶ-
 ν μύθοι αὐτοὶ πόλιν κτίσας Ἰωνῶν· ἡ δὲ Καλὴ αὕτη ἀ-
 κτὴ καλεομένη, ἐστὶ μὲν Σικελῶν, πρὸς δὲ Τυρση-
 ν τετραμμένη τῇ Σικελίᾳ. τῶν τῶν ὧν ἐπικαλεο-
 μῶν, οἱ Σάμιοι μὲν οἱ Ἰωνες ἐσάντων, σὺν δὲ σφί
 20 Μιλησίων οἱ ἐκ πεφάργες. Ἐν δὲ τοῖσι δὲ δὴ καὶ
 ξυνώφει ἡμέρᾳ Σάμιοι γὰρ καὶ μύθοι ἐς Σικε-
 λίην, ἐξ ἡμῶν δὲ ὅτι Λοκροῖσι τοῖσι ὅτι σφί εἰοῖσι, καὶ δὲ
 Ζαγκλαῖοι, αὐτοὶ τε καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, τῶν ἰομα-
 ῖν Σκύθης, ὡς ἐκ ἡμετέρῳ, πόλιν τῇ Σικελῶν ὄξελον
 ἐκ λῶν μύθοι, μαθὼν δὲ τῶν οὐκ ἦν τῶν τῶν Αἰα-
 ξίλῃς, ὅτε ἐὼν ἐκ τῶν τοῖσι Ζαγκλαῖοι, συμ-
 30 μίξας τοῖσι Σαμίοις, αἰαπείθῃ ὡς χρῶν ἐῖν Κα-
 λὴν μὲν ἀκτὴν ἐπὶ τῇ ἐπὶ πλέθρῳ, ἐὰν χαίρῃ, τῇ δὲ Ζάγ-
 κλῃ ὅτι, ἐστὶν ἐν ἡμῶν αἰδρῶν. πεφάρμῳ δὲ τῇ Σα-
 30 μίῳ, καὶ χρόνῳ τῇ Ζάγκλην, ἐπὶ αὐτῇ οἱ Ζαγκλαῖοι
 ὡς ἐπύθοντο ἐχολομήν τῇ πόλιν ἐκ τῇ, ἐβόησαν αὐτῇ,
 καὶ ἐπεκαλέοιτο Ἰπποκράτῃ τῇ Γέλης τύραννον· ὡς
 γὰρ δὴ σφί οὗτος σύμμαχος. ἐπεὶ τε δὲ αὐτοὶ καὶ οἱ Ἰπ-
 ποκράτης συνῆλθον στρατῷ ἡμετέροις, Σκύθῃ μὲν
 τῇ μέγαρχον τῇ Ζαγκλαῖων, ὡς ἀποβαλόντα τῇ πό-
 λιν, οἱ Ἰπποκράτης πεδύσας, καὶ τῇ ἀδελφεὸν αὐτοῦ
 Πυθοῦρῃ, ἐς Ἰνυχὸν πόλιν ἀπέπεμψε. τὰς δὲ λοι-
 πὰς Ζαγκλαῖας, χρεινολορησάμενος τοῖσι Σαμίοις,
 καὶ ὅρῳ δὲ, καὶ δὲ δὲ ἀλῆμος, ὡς ἐδωκε· μίσθους δὲ οἱ δὲ ὅρῳ
 40 ὡς εἰρημῆμος ὁ δὲ ὑπὸ τῇ Σαμίῳ, πρῶτον τῇ
 ὅτι πλὴν καὶ ἀνδραπόδων τὰ ἡμῖς· λαβεῖν τῇ δὲ ματα-
 ἐν τῇ πόλιν τὰ δὲ ὅτι τῇ ἀγροῦ, πρῶτα, Ἰπποκρά-
 τῃ λαγχάνει. τὰς μὲν δὲ πλεῖστας τῇ Ζαγκλαῖων
 αὐτοὺς ἐκ αὐτῶν ἀνδραπόδων λόγῳ εἶχε δὴσας· τὰς δὲ χρ-
 ρυφαίους αὐτῶν τρεῖς ἡσίοις, ἐδωκε τοῖσι Σαμίοις
 καὶ ἀσφάξαι· ὁ μὲν τοῖσι δὲ Σάμιοις ἐποίησαν ἰσῶτα.

qui quum manifesta alioquin indicia condolentiae multifariam eam ob causam dedissent, insuper Phrynicho tragediam de Mileto capta scribente per scenicosque edente, quum theatrum ipsum in lacrymas verum esset, ipsi Athenienses poematis auctorem mille drachmis multarunt, tanquam proprias eorum calamitates commemorasset. Ita Bud. hunc locum interpretis. 1 Didimium totius suppellectilis & mancipiorum quae in urbe essent, ipse hab. 2 Ex quibus Zancleis trecentos qui primo, es inter fuerebant

Σκύθης δὲ ὁ τῷ Ζαγκυρίῳ μωῦαρχος, ἐκ
τῆς Ἰνίκης ἐκδιδρῖσκει ἐς Ἰμέριον. ἐκ δ' αὖτις,
παρὶ τὴν Αἰόλιν, καὶ αἰεθὴν τῷ βασιλεῖ
Δαρείῳ. καὶ μιν ἐρύμπε Δαρείος πόρτων αἰ-
δρῶν διχαῖσθαι ἐπ' ὅσοι ἐκ τῆς Ἑλλάδος παρ' ἐ-
ωῦδιν αἰέουσιν. καὶ γὰρ τῷ βασιλεῖ βασιλεῖα,
ἐς Σικελίαν ἀπῆκετο· καὶ αὖτις ἐκ τῆς Σικελίης, ὅ-
πως τῷ βασιλεῖ ἐς ὁ γῆρα μέγα ὄλβιος ἐὼν ἐ-
πελύθητε ἐν Πέρσῃσι. Σάμιοι δὲ ἀπαλλα-
χθέντες Μίδων, ἀπονητὶ πόλιν καλλίστην Ζάκλιν

ἡμεῖς
ἐκείνην.

216

Μιλήτου ἡρόδοτον, Φοίικες, καλῶσαι τῶν Περσέ-
ων, κατῆγον ἐς Σάμον Αἰάκεια δὲ Συλσῶντος, ὡς
πολλοῦ τε ἀξιοῖ ἡρόδοτον σφίσι, καὶ μεγάλη κατε-
ρασαῖον. καὶ Σάμιοι μωῦοι τῷ ἀποστάν-
των ἀπὸ Δαρείου ἀπὸ τῶν ἐκλείψιν τῷ νεαῖ τῷ
ἐν τῇ ναυμαχίῃ, οὐτε ἡ πόλις, οὐτε τὰ ἱερὰ ἐνέσφη-
θη. Μιλήτου δ' ἀλυσσῆς, αἰτίκα Καρίαί ἐσχον
οἱ Πέρσαι· καὶ μὲν ἐθελοντὶ τῷ πόλιν ὑποκυ-
ψάτας, καὶ δ' ἀνάγκη προσήγαγον. καὶ ταῦτα μὲν
δὴ οὕτω ἐγένετο. Ἰστιαῖοι δὲ τὰ Μιλησίων ἐν τῇ
πρὸ Βυζαντίου, καὶ συλλαμβάνοντι καὶ Ἰώνων ὀλκεί-
δας ἐκπλεῖστας ἐκ τῆς Γόρτυ, ἐξαπέλεται τὰ
πρὸς Μίλητον ἡρόδοτον. τὰ μὲν δὲ πρὸς Ἑλλήσπον-
τον ἔχοντα ὀρήματα, ὅτι ἱερὰ πρὸ Βυσάλτη Ἀπολ-
λοφάειος παιδὶ Ἀβυδωνῶν αὐτοῖς ἔχων Λεσβίους,
ἐς Χίον ἐπλεε. καὶ Χίων φρουρὴν ἐπεσσεύοντο μιν,
συνέβαλε δὲ Κοίλοισι καλεσμένοις τῆς Χίης χώ-
ρης. τότε τὴν τε δὴ ἐφόνδυσεν συχίης, καὶ τῷ λοιπῶν
Χίων, οἳ δὴ κεκακωμένοι ἐκ τῆς ναυμαχίης, οἱ Ἰ-
στιαῖοι ἔχων τὴν Λεσβίαν ἐπεκράτησε, ἐκ πόλι-
χίης δ' Χίων ὁρμώμενος. Φιλέξ δὲ πως προ-
σημαίνῃ οὗτ' αὖ μέλλῃ μεγάλη κακὰ τὴν πόλιν ἡθελῆναι
ἔσθαι. καὶ δὲ Χίοισι πρὸς τῶν σημεία μεγάλη ἐ-
γύρετο. τότε μὲν σφι πέμψασιν ἐς Δελφούς, χορὸν
ἐκπύοντες, δύο μωῦοι τοῦτων ἀπενόησαν,
τὴν δ' οὐκ ὀκτώ τε καὶ ἐνενήκοντα αὐτῶν λοιμὸς ἀπο-
λαβὼν ἀπώλεσε. τότε δ' ἐν τῇ πόλιν αὐτὸν τῶν
χρῶν, ὀλίγον πρὸς τῇ ναυμαχίῃ, πασι γράμμα-
τα διδασκομένοις, ἐπέπεσεν ἡ γῆ, ὥστε αὐτὸν ἐκα-
τὸν καὶ εἴκοσι παίδων εἰς μωῦος ἀπέφυγε. καὶ ταῦτα
μὲν σφι σημεία ὁ θεὸς προσημαίνε. μετὰ δὲ ταῦ-
τα, ἡ ναυμαχία ὑπολαβοῦσα, ἐς γόνυ τὴν πόλιν
ἔβαλε. ὅτι δὲ τῇ ναυμαχίῃ ἐπεγύρετο Ἰστιαῖος
Λεσβίου, ἄγων. κεκακωμένων δ' τῶν Χίων, κατὰ
φρονὸν ὁπλιτεύς αὐτῶν ἐπέμπετο. Εἰσθῆ-
κεν δ' ὁ Ἰστιαῖος ἐφραδίετο ὅτι Θάσοι, ἄγων Ἰώνων
καὶ Αἰολέων συχίης. καὶ κατακτείναντες οἱ Θάσοι

Ceterum Scythes Zanelzorū mō-
narchus ex Inyco profugit in Himerā,
atque illinc transiit in Asiam, ascen-
ditq; ad Darium regem: quem Darius
iustissimum virorum omnium censuit
qui ē Græcia ad se ascendissent. nam
quum exorato rege in Siciliam abiisset,
rursus ē Sicilia ad regem rediit: donec
natu grandior ac beatus apud Persas
excessit ē vita. Samii itaque Medis
liberati, Zanclem urbem pulcherrimā
nullo negotio adepti sunt. Ceterū post
nauale prælium pro Mileto gestum,
Phœnices iubētibus Persis Eacē Sylo-
fontis filiū tanquā de ipsis bene meritū,
& qui egregiam operam nauasset, Samū
reducerunt. Quæ ciuitas, sola ex omni-
bus quæ à Dario rebellauerant, ea fuit
cuius neque vrbs neq; templa incende-
rētur, quod in pugna nauali à sociis de-
fecisset. Statim expugnata Mileto Perse
Cariā cepere, ciuitatibus partim se vltro
dedentibus, partim vi adactis. Et hæc
quidem ita gesta sunt. ¶ Histiax autem
Milesio, dum circa Byzantium agit, &
Ionum onerarias naues quæ ē Ponto
cursum tenebant, intercipit, affertur
nuncius de rebus ad Milerum gestis. ita-
que negociis ad Hellespontum perti-
nentibus Bisaltæ Apollophanis filio A-
bydeno delegatis, ipse habens Lesbios,
Chium nauigat, & apud locum quen-
dam agri Chii quem vocant Concaua
regionis, quod ab eius præsidio non
reciperetur, congressus, permultos eo-
rum interfecit: simulque ceteros Chi-
os, virote ex pugna nauali male affec-
tos, subegit, quodā ex eorum oppidu-
lo cū Lesbiiis progrediens. Sed vide-
licet quoties ingentes sunt euenturæ
calamitates vel ciuitati vel nationi, so-
lent signis prænunciari. etenim Chii
ante hanc cladem ingentia signa conti-
gerant: vnū, quod ex choro centum iu-
uenū quos miserant Delphos, duo om-
nino redire, nonaginta octo pesti-
lencia absumptis: alterum, quod sub-
idē tempus, paulo ante naualem pugnā,
rectum supra pueros litteras discentes
corrui, ita vt ex centum viginti pue-
ris vnus omnino euaserit. hæc eis signa
deus præmonstrauit. Post hæc excepit
pugna naualis, quæ ciuitatem ingenue
deiecit. Accessit ad cladem naualis pu-
gnæ Histiax cum Lesbiiis, qui Chios
iam exhaustos facile ad excidium de-
duxit. Histiax autē illinc cum multa
Ionū & Aiolū copia aduersus Thasum
contendit. Cui Thasum obsidenti quū

xxiv

xxv

xxvi

xxvii

xxviii

esset nūciatum Phœnices à Miletō in reliquam Ioniam profectos esse, Thasum inexpugnatam reliquit, atq; in Lesbum traiecit cū omnibus copiis: & illinc, quod copias suas formidabat, traiecit in prouinciam Atarnis, tanquam frumentandi gratia tam illinc quam ex agro Caico quierat Mylorum. Erat in his locis forte Harpagus, vir Persa, non parui exercitus dux: qui cum Histieo egresso in terram, certamine commisso, & ipsum Histium viuum cepit, & maiorem exercitus eius partem occidit. Hunc autem in modū captus est Histius: Dum Græci cum Persis pugnarent apud Malenam regionis Atarnitidis, ac diu perstarent, mox equitatus emissus in Græcos impetum dedit. quo ex facto versis in fugam Græcis, Histius haud credens ob præsentem noxam se interfectum iri ab rege, ob quandam vitæ cupiditatem captus est: qui vt fugiens capiebatur à quodā Persa, vtq; ab eodem erat transfodiendus, sese Milesiū Histium esse, lingua Persica vtens indicauit. Quem opinor, si seruatus ad regem Darium perductus fuisset, nihil tale fuisse passurū, remissa ei à Dario culpa: nunc, ne id contingeret, neve fuga elapsus apud regem magnus rursus existeret, Artaphernes Sardium prætor & Harpagus, qui ceperat eum, Sardis perductum, in crucē sustulerūt, *tamen truncum: nam* caput sale conditū Susa ad regē Dariū detulerunt. Eare audita Darius obiurgatis qui id fecerant, quod hominem viuum in conspectum suum non adduxissent, iussit Histixi caput eoselotum atq; obuolutū sepelire, tanquam viri de ipsius ac de Persis bene meriti. Itares Histixi se habuerunt. ¶ PERSARVM autem nauticæ copię circa Miletum hybernantes, altero à profectioe anno haud difficulter insulas continenti adiacentes ceperunt, Chium, Lesbū, Tenedū: quarum insularum vt quamque capiebant, euerriculabant. Euerriculant autem hunc in modum: 4 Viri manum mutuo tangentes, à mari aquilonari ad australe pertranscunt: post hæc omnem insulam peragrant, venando homines. Ceperunt quoque in continente vrbes Iades eadē ratione, præterquam quod non euerriculabant homines. neque enim poterant. Hic autē non fallo cesserunt ea quę duces Persarū minati sunt ἐγδοῖα τ' ἔω. Εἰθαύθα Περσέων οἱ στρατηγὸι σὺν ἐφ' ἑσθ' αὖται τοῖς ἀπείλας τοῖς ἐπὶ τῇ ἰστανίᾳ

ἦλθε ἀφ' ἑλίνης οἱ Φοίνικες αὐτὰ πλάγῃσι ἐκ τ' Μιλήτης ἐπὶ τ' ἀγῆν Ἰωνίην. πύθομενος δ' αὐτῶν, Θάσον μὲν ἀπὸρρητον λείπει, αὐτὸς δ' ἐς τ' Λέσβον ἠπειρεῖτο ἄγων πᾶσαν τ' ἑρατήν. ἐκ Λέσβου δ' ἐμμανέος οἱ τ' ἑρατῆς, ὥσπερ ἀφ' ἑλίνης τῆς Ἀπείρας, ὡς ἀμύσαι δὲ οἱ τὸν τοῖ τε ἐσθ' αὖται καὶ ἐκ Καίλης πεδίοις τῶν Μυσῶν. ἐν δ' ἐπὶ τοῖσι πῖσι χωρεῖσι ἐπὶ τὸν χαλκὸν Ἀρπαγὸς, αὐτὸς Πέρσης, στρατηγὸς ἑρατῆς σὺν ὀλίγῃσι οἱ δ' ἀποβαίνει σιμῆα λῶν, αὐτὸν τε Ἰστιαῖον ζωρῆν ἐλαβε, καὶ ἐν στρατῷ αὐτῷ δὲ πλέω διεφθάρει. Εὐζωρῆν δ' ὁ Ἰστιαῖος ὡς δὲ ὡς ἐμάχοντο οἱ Ἕλληνες τοῖσι Πέρσησι ἐν τῇ Μαλῇ τ' Ἀπείρας τοῖς χωρῇσι, οἱ μὲν σιωπῶντες, οἱ δ' ἐπὶ πολλόν, ἢ ἵππος ἢ ἑρμῆς ὁρμηθεὶς ἐπιπίνει τοῖσι Ἕλλησι. τότε δ' ἠέρον τ' ἵππος τὸ ἐν ἑσθ' αὖται τετραμύων τῶν Ἑλλήων, ὁ Ἰστιαῖος ἐλπίσει σὺν ἀπολέσθαι ὑπὸ βασιλῆος, ἀφ' ἧς παρεῖσαν ἀμαρτάδα, φιλοψυχίην τοῖς δὲ ἑσθ' αὖται αἰσρέεται. ὡς φθῶν τε κατελαμβάνετο ὑπὸ αἰδρός Πέρσης, καὶ ὡς καταπερόμενος, ὑπὸ αὐτῷ ἐμμελεστικῇ τῇ περὶ Περσίδας γλαῦσαν μετεῖς, καταμύει δ' ἐσθ' αὖται, ὡς εἴη Ἰστιαῖος ὁ Μιλήσιος. Εἰ μὲν γὰρ, ὡς ἐζωρῆν δ' ἀχθῇ ἀγρόμενος ὑπὸ βασιλῆα Δαρφῶν, ὁ δ' ἐπὶ αὐτῷ κατὸν ἐσθ' αὖται, δεξιῇ ἐμὴ, ἀφ' ἧς τ' αὐτῷ τ' αἰπὴν νῦν δέ μιν, αἰτίων τε τῶν αἰώνων εἴεκα, καὶ ἵνα μὴ δαφνύων, αὐτὸς μέγας ὑπὸ βασιλῆος ἵππος, Ἀφ' ἑρμῆς τε ὁ Σαρδίων ὑπαρχος, καὶ ὁ λαβὼν Ἀρπαγὸς, ὡς ἀπὶ τοῖς ἀγρόμενος ἐς Σαρδῖς, ὁ μὲν αὐτῷ σῶμα αὐτῷ ταύτῃ αἰσρέεται, τ' ὁ κεφαλῶν ὑπὸ ἑσθ' αὖται, αὐτῷ δ' ἐκ τῶν ὑπὸ βασιλῆα Δαρφῶν ἐς Σῶσα. Δαρφῶν δ' πύθομενος ταῦτα καὶ ἐπαπρησάμενος τῶν ταῦτα ποιῶντων, ὅτι μιν ἐσθ' αὖται αἰσρέωντες ἐφ' ἧς ἐσθ' αὖται, τ' κεφαλῶν τ' Ἰστιαῖος λῶσαντες ἐκ τῶν ἐσθ' αὖται, ὡς ἀπὸ τῶν ἐσθ' αὖται ἐπὶ ταῖς, ὡς αἰδρός μετὰ τῶν ἐσθ' αὖται τε καὶ Πέρσης ὑπὸ ἑσθ' αὖται. τὰ μὲν τῶν Ἰστιαίων οὕτω ἔχε. Οὐδ' ἰαυπὸς στρατὸς ὁ Περσέων, χεῖμείας αὐτῷ Μιλήσων τῶν δὲ τῶν ἐπὶ ὡς ἀπὸ τῶν αἰσρέων, αἰσρέων δ' αἰσρέων τῶν ἰστανίᾳ τῶν πρὸς τῇ ἡπείρῃ χεῖμείας, Χίοι καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον. ἔκως δ' ἑσθ' αὖται πᾶσι τῶν ἰστανίᾳ, ὡς ἐκ τῶν αἰσρέωντες οἱ βαρβαροὶ ἐπαγλῶντες τῶν αἰσρέων. σαγλῶντες δ' ἐσθ' αὖται τῶν ἐσθ' αὖται. ἀπὸ ἀνδρὸς ἀφ' αἰσρέων τῆς χεῖρς, ἐκ τῶν αἰσρέων τῆς βορῆς ἐπὶ τῶν ἰστανίᾳ δὴκεται, καὶ ἐσθ' αὖται ἀφ' ἧς πᾶσης τῆς ἰστανίᾳ διέρχονται ἐκ τῶν αἰσρέωντες τῶν αἰσρέων. αἰσρέων δ' ἐσθ' αὖται ἐν ἡπείρῃ πόλεις καὶ ἰστανίᾳ καὶ τὰ αὐτῶν πλὴν σὺν ἐσθ' αὖται τῶν αἰσρέωντες

1 Quod eius copię sibi metuerent, 2 Sed Darium culpam ei fuisse remissurum: 3 Tanquam in lagenam includabāt
4 Viri manū viri prehensa. id est, Prehensio manu maxillae. Gall. Soprenant s'au par le main.

ποῖσι Ἰῶσι: ἔρα πεδδολοῦσιν ἐκείνῃσι σφίσι. ὡς
 γὰρ δὴ ἐπεκρατῆσα. τὴν πόλιν, παῖδας τε τὰς δει-
 δεσάτους ἐκλιγνύουσι ἔξέσθαι, καὶ ἐποίησεν αὐτὴν
 ἐν ἑσπέρῃ, εἰ δὲ δυνάμεις καὶ παρθένας, καὶ καλλιγ-
 νύσας, αἰάσας ὡς βασιλῆα. ταῦτά τε διή-
 ποιῶ. καὶ τὰς πόλιν ἐπεμύσαν αὐτοῖσι πῖσι
 ἱερῶσι. οὕτω δὴ ποιεῖται Ἰῶνες κατεδύλῃσθαι.
 ὡς ποιεῖται, ὑπὸ Λυδῶν, δις ἑπέξῃς τότε ὑπὸ
 Περσέων. Ἀπὸ δὲ Ἰωνίης ἀποδηλοῦσθαι οὐ να-
 πῆς ἔραδος, τὰ ἐπὶ ἔραδος πλεονεχίᾳ Ἑλ-
 λησῶν τε, αἰρεῖται πόλιν. τὰ γὰρ ἐπὶ δεξιά αὐτοῖσι ὄντι
 Πέρσησι ὑποχέειν καὶ γινώσκειν καὶ ἡπείρου. εἰ δὲ
 ἐν τῇ Εὐρώπῃ αὐτὴ τῇ Ἑλλησπόντῃ, Χερσονήσος
 τε, ἐν τῇ πόλιν πολέες εἰσι, καὶ Πέρσης, καὶ τὰ τεύχεα
 τὰ ἐπὶ Θρηάκῃ, καὶ Σηλυβρίᾳ καὶ Βυζαντίῳ. Βυ-
 ζάντι μὲν καὶ οἱ ἄλλοι Χαλκηδόνιοι, ὅτι ὑπὲρ
 μὲν ὅτι πλεονεχίᾳ τῇ Φοίνικας, ἀλλ' οἱ χοντο φεύ-
 γοντες ἀπολιπόντες τὴν πόλιν, ἔσω ἐς τὴν Εὐξείνου πο-
 τῆος καὶ ἐνθαῦτα πόλιν Μεγαμβρίαν οἰκίσαν. οἱ δὲ
 Φοίνικας κατακρούσαντες τὰς τὰς ἡμέρας τὰς κα-
 παλεχίᾳς, τρεῖς ποιεῖται ἐπὶ τῇ Περικλήσει, καὶ
 Ἀρτάκῃ. πρὶν δὲ καὶ ταῦτα νείμμεν, ἐπλεον αὐτῆς
 ἔς τὴν Χερσονήσον, ὅθεν ἰσχυροῖται, καὶ ἐπὶ τοῖσι τῇ
 πολέων, ὅσας περὶ τὴν πόλιν καὶ κατέσταν. ἐπὶ δὲ Κυ-
 ζικῇ ὅθεν ἐπλεονα. τὴν ἄρχον. αὐτοῖς γὰρ Κυζικηνεῖ
 ἐπὶ περὶ τὴν Φοινίκῃ ἐσπλεον τὰς, ἐμνήσαν
 ὑπὸ βασιλείᾳ, Οἰδάρει τῷ Μεγαβαζὶ ὁμολογή-
 σαντες τῷ ἐν Δασκυλίᾳ ὑπάρχον. τὴν Χερσονήσον,
 πλεον Καρδίας πόλιος, τὰς ἄλλας πάσας ἐχφύ-
 σαντο οἱ Φοίνικας. Ἐν τῇ πόλιν αὐτῶν μέλει
 τότε Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος τῇ Σησάκῃ, κτη-
 σαμένη τὴν ἄρχον ταῦτη περὶ τὴν Μιλτιάδῃ
 τῇ Κυζικῇ, ἔπειτα τοῖς εἰχον Δόλοισι Θρηάκῃ
 τὴν ἄρχον τὴν Χερσονήσον ταῦτη: ὅθεν οἱ Δόλο-
 ις καὶ περὶ τὴν πόλιν ὑπὸ Ἀψινθίων, ἐς Δελφούς
 ἐπεμύσαν τὰς βασιλῆας ὡς τῇ πόλιν χρυσ-
 μῶσι. ἡ δὲ Πυθίᾳ σφίσι φέρεται ἐπὶ τῇ πόλιν
 τὴν ἄρχον, ὅς αὐσφείας ἀπὸν τὰς ἐκ τῇ ἰρῇ περὶ
 ἐπὶ ξείνῃ καλῶσι. ἰόντες δὲ οἱ Δόλοισι τὴν ἰρῇ ὁ-
 δον, ὅθεν Φωκίᾳ τε καὶ Βοιωτίᾳ ἵσαν. καὶ σφείας ὡς ἐ-
 δὲ ἐκ τῇ πόλιν, ἐκ τῇ πόλιν ἔσω Ἀθηναίων. Ἐν τῇ ἴσῃ
 Ἀθηναίων: ἰνικαὶ αὐτῇ καὶ μὲν ὁ πόλιν κράτος Πείσαι-
 τος, ἀτὰρ ὁ δυνάστευε καὶ Μιλτιάδης ὁ Κυζικῇ, ἐὼν
 οἰκὴς περὶ τῇ πόλιν, τὰ μὲν αὐτῇ, ἀπὸ Αἰακῇ
 καὶ Αἰγίᾳς γινώσκει: τὰ δὲ νεώτερα, Ἀθηνῶν,
 familia ¹ Tethrippotrophi, ² ab Æaco & Ægina oriundus, nuper familia facta Atheniensis,

Ionibus, quum ex aduerso castra habe-
 rent. nam posteaquam potiti sunt vrbi-
 bus, formosissimos quosque puerorum
 seligentes castrauerunt, exectis testibus
 facientes eunuchos: virginisque for-
 ma præstantissimas ad regem transpor-
 tarunt: & super hæc, vrbes cum ipsis
 templis cremauerunt. Ita tertio Iones
 sunt in seruitutem redacti, primum à
 Lydis, bis deinceps à Persis. Profe-
 ctus ab Ionia naualis exercitus, omnia
 quæ ad laeuam sunt in Hellespontum
 nauigantibus, subegit. nam quæ sunt ad
 dexteram, iam subacta erant à Persis
 per continentem. Hellesponti autem
 hæc in Europa sunt, Chersonesus, in
 qua frequentes sunt vrbes, & Perin-
 thus, & muri super Thraciam, & Selym-
 bria, & Byzantium. Quorū Byzantii, &
 qui vltiori in litore sunt Chalcedo-
 nii, ne expectauerunt quidem aduentū
 Phœniciæ classis: sed relictis suis vrbi-
 bus, in interiora Euxini ponti recesser-
 unt, ibiq; urbem Mesambriam condi-
 derunt. at Phœnices his vrbibus quas
 commemorauimus incensis, ad Præconne-
 sum & Artacen se conuertunt. Quibus
 & ipsis igni traditis, rursus in Chersone-
 sum reuehuntur, euerfuri ceteras vrbes
 quas superiore accessu non euerterant.
 nam Cyzicum ab initio ne accesserant
 quidem, quod ipsi Cyziceni, iam ante
 aduentum hunc classis Phœnicum sub
 rege erant, quum se OEbari filio Me-
 gabyzi qui Dasylis præses erat, dedis-
 sent. Ceteras Chersonesi vrbes (præter
 Cardiam) Phœnices subegerunt: Qua-
 rum vique ad id tempus tyrannus erat
 Miltiades, filius Cimonis, nepos Stesila-
 go: cuius imperii autor fuerat Miltia-
 des Cypseli filius, ad hunc modū: Do-
 lonci Thracæ qui Chersonesum hanc
 tenebant, quum ab Absinthiiis bello ve-
 xarentur, reges suos, vt de bello cōsule-
 rent, Delphos miserunt. quibus Pythia
 respondit vt coloniz in suam terrā de-
 ducendæ eum autorem asciscerent qui
 primus eos templo abeuntes hospitio
 inuitasset. Dolonci sacram viam ingres-
 si, per Phœnces atque Bœotios iter fe-
 cerunt: à quorum nemine inuitati, A-
 thenas diuertunt. Ea tempestate A-
 thenis omne quidem imperium te-
 nebat Pisistratus, dominabatur ta-
 men & Miltiades Cypseli filius è fa-
 milia ¹ Tethrippotrophi, ² ab Æaco & Ægina oriundus, nuper familia facta Atheniensis,

xxxiii

xxxiv

xxxv

ἡ ἑλλη-
 βριμ

ἡ ἑλλη-
 βριμ

ἡ ἑλλη-
 βριμ
 ἡ ἑλλη-
 βριμ

¹ Vide quod paulo post dicit de palma quam hic quadrigario turriculo reportauerat. ibi enim est ὁ λόγος ἀπὸ τῆς πόλεως, ut hic αἰνείας τῆς πόλεως, quod (ut verba sonant) significat. Ex familia quadrigæ equos alente, vel, Equos ad quadrigarum cōsum. Ex quo videtur voluisse h. flores splendorem opulentiamque domus colligere. ² Longius quidem repetita originē ab Æaco & Ægina oriundus, at propius repetita Atheniensis.

345

Cuius auctor extitit Philæus Æaci filius. Miltiades hic, ut sedebat in domus suæ vestibulo, cernens Doloncos prætereuntes, non illius loci vestem gerentes, neque tela, homines inclamavit: accedentibusque obtulit domicilium & hospitum congiarium. Illi in domum excepti & hospitaliter accepti, aperuerunt ei oraculum, precesq; addiderunt ut deo obsequeretur. Miltiades ea oratione audita, confestim persuasus est, ut qui pertæsus imperium Pisistrati, cuperet illinc emigrare: protinusq; Delphos se contulit oraculum consulturus nunc quid faceret quod à Doloncis rogaretur. Iubente Pythia, ita Miltiades Cypseli filius, (qui quadrigario curriculo prius Olympiacam palmam reportauerat) una cum Doloncis nauigauit, assumptis Atheniensium voluntariis quibusque ad expeditionem ineundam: & ubi locum illum tenuit, ab iis qui se deduxerant, tyrannus creatus est. Is ante omnia Chersonesi isthmum, *id est brevem inter duo maria intercapedinem*, ab urbe Cardia ad Pastyam muro præsepit, ne ab Absinthiiis regionem incurstantibus infestari posset. sunt autem isthmi sex ac triginta stadia: ab hoc autem isthmo incorsus, omnis Chersonesus quadringentorū viginti stadiorum est longitudinis. Miltiades igitur, interseptis faucibus Chersonesi, atque hoc modo Absinthiiis cohibitis, primis ceterorū Lampfacenis intulit bellum: illi dispositis insidiis eum viuum cepere. Eare Cræsus Lydus audita (erat autē Cræso Miltiades charus) per nuncios Lampfacenis præcepit ut hominem nullum facerent: alioqui se illos in morem pini extriturum comminatus est. Hac oratione nutantibus Lampfacenis, quid sibi vellent quod Cræsus minabatur se illos in more pini extriturū, vix tandem quidam è maioribus natu intelligens, quid illud esset exposuit, inquires pinū ex omnibus arboribus solā esse quæ excisa nullam sobolem remittat, sed prorsus emoriatur. Eapropter veriti Cræsum Lampfaceni, solum Miltiadem remiserunt. Ita Miltiades ob Cræsum euavit: qui postea sine liberis moriens, imperiū atq; opes tradidit Stefagoræ, Cimonis sui è matre germani filio. Cui defun-

Φιλάρχου τῆς Αἴας τοῦ παιδὸς ἡρμοῦ καὶ τοῦ πατρὸς τῆς
εἰκῆς ταύτης Ἀθηνάου. οὗτος ὁ Μιλτιάδης, κατὰ
ἡμῶς ἐν τοῖς παλαιῶσι τοῖς ἑωυτοῖς, ἰρέων τοῖς
Δολέγκοις παριόντας, ἐδίδεκεν ἐν γυμνασίῳ ἐ-
χόντας, καὶ αἰχμας, παρεστώσαντο καὶ σφί παρ-
εστώσαν, ἐπὶ πείλῃ καὶ παρὰ γὰρ καὶ ξείνια. οἱ δὲ
δοξάμενοι, καὶ ξεινοφίλους ἔχοντες αὐτῶν, ἐξέτατον
πρὸς ὁμαρτίαν. ἐκφάναντες δὲ, ἐδόντο αὐτῶν τῶν
πρὸς μιν πείσασθαι. Μιλτιάδης ὁ ἀκρόστατος, παρ-
αύτως ἐπέσει ὁ λόγος, εἰς ἀκρόστατον τε τῇ Πείσι-
στράτῃ, καὶ βουλόμενον ἐκπεδῶν (εἶ). αὐ-
τίκα ὁ ἐσταλὴς Δελφούς, ἐπειροσόμενος ὁ χρεώ-
σιον εἰ ποιοῖν πάρος αὐτῶν οἱ Δολέγκοι παρεστέον-
το. Κελδούσης ὁ τῆς Γυθίας, οὕτω δὲ Μιλ- 218
τιάδης ὁ Κυφάρου οὐλύμπια αἰνητικῶς παρ-
εστώσαν τοῖς τεθείσας, τότε παρὰ λαβὼν Ἀθη-
ναίων παρὰ τὸν βουλόμενον μετέχειν τῆς πόλεως, ἐ-
πλεεῖσθε πρὸς Δολέγκοις, καὶ ἔσκε τὴν χάριν καὶ
μιν οἱ ἐπαρόμενοι τύραννον κατεστήσαντο. ὁ δὲ
παρὸν μὲν ἀπετείχισεν ὁ ἰαδμόν τῆς Χερσονήσου καὶ παρὰ
τοῦ, ἐκ Καρδίας πόλιος ἐς Πακτύνην, ἵα μὴ ἔχοι-
εν σφέας οἱ Ἀφιδνοὶ δηλέεσθαι ἐς ἄλλους ἐς τὴν
χώρην. εἰσι δὲ οὐ πρὸς πόλιν ἐξέτε καὶ τεινέτω τῇ
ἰαδμῶν. ἀπὸ τῆς ἰαδμῶν οὐτοῦ ἡ Χερσονήσος εἶσα
πᾶσα ἐστὶν ἐκείνην εἰς καὶ τετρακοσίων ὁ μῆκος.
Ἀποτειχίσας ὁ δὲ αὐχένα τῆς Χερσονήσου ὁ Μιλ-
τιάδης, καὶ πρὸς Ἀφιδνοὺς τρέσας τοῖς δὲ ὠσάμενος,
τῶν λοιπῶν παρὸς τοῖς ἐπολέμῃσι. Λαμψακηνοῖσι
καὶ μιν οἱ Λαμψακηνοὶ οἱ λοχισαίντες αἰρέσει ζώ-
γῃ. ὡς δὲ ὁ Μιλτιάδης Κροίσῳ τῶν Λυδῶν ἐ-
ργώμῃ χερσίν. πυρόμενος ὁ δὲ Κροῖσος ταῦτα,
πέμπων παρὰ γὰρ τοῖς Λαμψακηνοῖσι μεπέ-
σαι Μιλτιάδης· εἰ δὲ μὴ, σφέας πάντας τρέσας
ἀσπίλεις ἐκτελείειν. Πλατωνέων δὲ τῶν Λαμ-
ψακηνῶν ἐν τοῖς λόγοις, πῆλιν δὲ ἔπος (εἶ) τὸ σφί
ἀπέλυσεν ὁ Κροῖσος, πάντας τρέσας ἐκτελείειν,
ἀόγῃς καὶ μαθὼν τῶν πρὸς παρὰ τῶν, εἶπε δὲ ἐ-
δόν, ὅτι πάντας μοι δὲ δειδύκων παρὰ τῶν ἐκ παλαιῶν,
ἐλας δὲ ὁ δόξαι μετὰ, δὲ ἀπὸ τῶν ἐλας ἐξ ἀπὸ
αὐτῶν. δέξαντες ὁ δὲ Λαμψακηνὸν Κροῖσον, λύσαν-
τες μετὰ τὸν Μιλτιάδην. Οὗτος μὲν δὲ τῶν
Κροῖσον ἐκ παλαιῶν. μὲν δὲ ταῦτα τελευτᾷ ἀπαις, τῇ
στράτῃ τε καὶ τῇ χερσὶ παρὰ τῶν Σίπασσιν τῶν
κίμφοις ἀδελφῶν παρὰ τὸν ὁμομητρίαν. καὶ οἱ τελευτᾷ-

quum Philæus, Æaci filius, ex hac familia primus, Atheniensis fuisset. 1. Hac Valla nonē suo addidit. nam in vulgatis quidem edit. desunt, in vet. autē eadic. leguntur hæc verba, παλαιὸν δὲ Λαμψακηνῶν οὐ τοῖς λόγοις, τῇ δὲ τοῦ ἔπος τινα τὸ σφιδανήσας τοις Κροίσις, πέντες ἔστιν αὐτῶν. qui error ex repetitione eiusdem verbi αὐτῶν contigit, librarii, oculis alterum transli-

σαντι Χερσονήσῃται θύκσι, ὡς ὁ νόμος, οἰκίστη, καὶ ἀγῶ-
 ρα ἰππικὴν τε καὶ γυμνικὴν ὁπισταπ, ἐν ᾧ Λαμφα-
 κηνῶν, ἐδίδετο γίνεσθαι ἀγωνίζεσθαι. πολέμους ὅμοιος
 πρὸς Λαμφακηνῶν, καὶ Στισαγόρεα κατέλαβεν ἀ-
 ποθανῆς ἀπαίδας, πληγῆντα τὸ κεφαλὴν πελέκει ἐν
 κορυφαίᾳ, πρὸς ἀνδρὸς αὐτομόλου μὲν τὰ λόφα, πο-
 λεμῖς ὅμοιος καὶ ὑποθερμότερος τὰ ἔργα. Τελειώθη-
 σαιτος δὲ καὶ Στισαγόρεω τρέφει τοῖσδε, ἐνθαῦτα
 Μιλτιάδης δὲ Κίμωνος, Στισαγόρεω ὅτι τὸν τελευ-
 τήσαντος ἀδελφεόν, καὶ λαμφακηνῶν τὰ ὀνήματα
 ὅτι Χερσονήσῃται ἀποτέλλουσι πειρήσει οἱ Πήσιπρα-
 τίδαυ' οἱ μὲν καὶ ἐν Ἀθῆναις ἐποίησαν δὲ, ὡς ἐστὶν ἐν δό-
 τες δὲ ἦν τὸ παλαιόν· Κίμωνος αὐτὸν τὸ θάνατον· τὸ ἔργον
 ἐν δὲ λόγῳ σημαίω ὡς ἐξήρετο. Μιλτιάδης δὲ
 ἀπικύμμος ἐς τὸ Χερσονήσον, εἶχε κατ' οἴκους δὲ ἀ-
 δελφεόν Στισαγόρεα, δηλαδὴ ὁπιτιμίων· οἱ δὲ Χερ-
 σονήσῃται πτωχολόμοι τῶντα, συνελέχθησαν ἀπὸ
 πασέων τῶν πολλῶν οἱ διωαγεύοντες πρὸς τὸν καὶ ὅτι
 ἑὸν ἀπικύμμοι ὡς συλλυπηθῆσόμενοι, ἐδίδουσαν
 ὑπ' αὐτοῦ. Μιλτιάδης τε δὲ ἵσχει τὸ Χερσονήσον, πεν-
 τακιστὶς ἑσπών ὁπτικῶν, καὶ ἰαμέφ' Ὀλὸρος ὁ Θρη-
 κίων βασιλῆος τὸ θυγατέρα Ἡγησιπύλην. Οὗ-
 τος δὲ ὁ Κίμωνος Μιλτιάδης, ἰεωσὶ μὲν ἐληλύθει ἐς
 τὸ Χερσονήσον, κατελάμβανε δὲ μὲν ἐλθόντα δὴ αὐτὸν
 κατεχόντων ὀνήματων χαλεπότερα. πείτω
 μὲν γὰρ ἐπὶ ἱστίων, Σκύθας ἐκφύλαξεν. Σκύθαυ γὰρ οἱ
 νομάδες ἐρεθισθέντες ὑπὸ βασιλῆος Δαρείου, συνε-
 γράφοντες καὶ ἤλασαν μέλει Χερσονήσου τῶντα. τῆ-
 τος ὁπτικῶν ἐκ ὑπομείνας ὁ Μιλτιάδης, ἐφύλαξε
 Χερσονήσον· ἐς δὲ οἱ τε Σκύθαυ ἀπαλλάχθησαν, καὶ
 ἐκθῆναι Δόλοισι κατήγαγον ὀπίσω. ταῦτα μὲν δὴ
 πείτω ἔπειτα ὀνότερον ἐγχερῆσαι τὸ τότε μὲν κατεχόν-
 των. Τότε δὲ πτωχολόμος ἐστὶ τὸς Φοίνικας ἐν
 Τεινέδῳ, πληρώσας χρημῶν Σιήρεας πέντε τὸ παρ-
 οῖον, ἀπέπλεε ἐς τὰς Ἀθήνας. καὶ ὡς ὅτε ὠρμήθη ἐκ
 Καρδίας πόλιος, ἐπλεε εἶχε ὁ Μέλανος κῶλον. παρ-
 αμείβετο τε τὸ Χερσονήσον, καὶ οἱ Φοίνικες οἱ ὡς ἐπι-
 πλοισι ἦσαν νησί. αὐτὸς μὲν δὲ Μιλτιάδης σὺν τῇσι ἱε-
 σερσι τὸν νεῶν καταφύλαξεν ἐς Ἰμβρόν· τὸ δὲ οἱ πέμπτην τὴν
 νεῶν κατέλαβον διώκοντες οἱ Φοίνικες· τὸ δὲ νεὸς ταύτης ἔλυ-
 χε τὸ Μιλτιάδης παίδων ὁ πορεσβύτας ἀρχὸν Μη-
 λιοχος, ἐκ ἐκ τὸ Ὀλὸρος ὁ Θρηκίων ἐὼν θυγατρὸς, ἀλλ'
 ὅτι δὴ καὶ τὸ πνῆμα ἦν νηὶ εἶλον οἱ Φοίνικες· καὶ μὲν

ἀπὸ Chersonitæ, ut mos est, conditori
 urbis, sacrificant, certamenq; equestre
 ac gymniciū statuto tempore celebrant,
 in quo nulli Lampfacenorum certare
 permittitur. Durate autem cum Lam-
 pfacenis bello, contigit ut Stefagoras
 quoque liberis orbus decederet, apud
 curiā percussus securi in capite à quodā
 qui se transfugam verbis simulabat, sed
 re ipsa quā hostis erat atrocior. Ste-
 fagora hunc in modum defuncto, tum
 Pisistratidæ Miltiadem Cimonis filium
 fratrem defuncti, cum trireme ad susci-
 piendas in Chersoneso res dimiserunt:
 in quem etiam Athenis beneficia con-
 tulerant, tanquā non sane conscii mor-
 tis Cimonis patris eius: de qua morte
 alio in libro qualis fuerit commemora-
 bo. Miltiades ut venit in Chersonesum,
 domi sese continebat, in honorem
 videlicet Stefagoræ fratris. Quod quū
 audissent Chersonitæ, vndique ex o-
 mnibus ciuitatibus principes congre-
 gati sunt ad lugendā cum Miltiade fra-
 tris necem. Hi postquam venerūt illuc,
 in vincula coniecti sunt, & Miltiades
 Chersonesum obtinuit, conductis au-
 xiliariis: filiamque Olori regis Thra-
 ciæ Hegesipylam duxit vxorē. Quē
 etsi nuper illuc profectum, tamen non
 mediocria sed grauiasane negotia ex-
 ceperunt. nam tertio quam hæc gesta
 sunt anno è Chersoneso profugit, non
 ausus expectare venientes Scythas No-
 mades: qui à rege Dario irritati, coactis
 copiis ad hanc usq; Chersonesum pro-
 cesserant. Illis digressis eum rursus Do-
 lonci reduxere, tribus annis antequam
 aliis curis implicaretur. Tunc Phœ-
 nices apud Tenedum esse quum audis-
 set, quinque cum triremibus (quas præ-
 sentibus facultatibus impleuerat) A-
 thenas nauigauit, soluens ex vrbe Car-
 dia. Qui dum per sinum Nigrum trans-
 missa Chersoneso cursum tenet, Phœ-
 nicum classe circumuentus, ipse qui-
 dem cum quatuor triremibus ad Im-
 brum euasit, quintam vero Phœnices
 insequuti ceperunt, cui præerat Milti-
 adis filius natu maximus Metiochus,
 non ex filia Olori Thracum regis, sed
 ex alia muliere. Eum Phœnices quum

XXXIX

XLI

XLI

κατα-
 λώντων

219

1 Hostis erat, & temerarius. vel, ὅτι τὰ πρᾶσιπτι. Ad uerbum, Subseruidus. 2 Suspectus est hic locus in vulg. edit. Gr. ὅτι π-
 τῶν ἐστὶν ποῖος ὡς ἰσχυρὸς, quod hic accipiendum fuerit pro ὡς ἰσχυρὸς molitibus. 3 Quingentos alens auxilios: 4 Huic Cimonis
 filio Miltiadi, quum nuper in Chersonesum venisset, molestie maiores quam antea contigerunt. tertio enim quam hæc gesta sunt
 anno, a Scythis fugatus fuerat. nam quum Scythæ Nomades a rege Dario irritati, conferto agmine ad hanc Chersonesum usque
 progressi essent, illis inuadentibus obfisteret non ausus, è Chersoneso aufugit, donec post Scytharum discessum, eum Dolonci re-
 duxerunt. Hæc inquam tribus ante annis contigerant quam ista ei euenerunt. Tunc enim quum Phœnices ὄν. Lego autem ex uer-
 cod. πνῆμα καταλόντων pro κατὰ τὴν πνῆμα, ut sit κατὰ τὴν πνῆμα, ἢ κατὰ τὴν πνῆμα πν. κατὰ. 1. κατὰ τὴν πνῆμα, eo sensu quo post-
 ea dicitur τὸ τότε μὲν κατεχόντων. Illud autem, ἵφιν κατὰ τὴν πνῆμα, fortasse interpr. Chersoneso exulabat, quod uidelicet cum illis congregari
 ausus non esset. Cuius interpretationi quædam κατὰ τὴν πνῆμα.

Miltiadis filium esse cognouissent, ad regem perduxerunt, rati se magnam apud eum gratiam inituros: quoniam Miltiades in dicenda apud Iones sententia suasisset ut Iones Scythis rogantibus soluta rate domum abire, obtemperarent. Oblato tamen sibi Metiocho Darius tantum abest ut quicquam mali fecerit, ut permultis eum bonis affecerit. donauit enim domo, facultatibus, vxore etiam Perside: ex qua liberi geniti sunt qui inter Persas censentur.

XLII

Miltiades autē ex Imbro Athenas peruenit. Neque hoc anno quicquam est à Persis amplius in Ionas scuitum, sed benigne sane cum eis actum. Hoc anno Artaphernes Sardium præses, accitis hostiū nunciis, adegit Iones ad pactiones inter se faciendas, de iradēdis mutuo iis qui iniurias intulisset: neve quid inuicem ferrent aut agerent. Ad hoc adactis Ionibus, per parasangas (ita enim Persæ tricena stadia appellant) regiones diuisit: regionatimque vectigal instituit quod regi penderent: quod vectigal ab Artapherne institutū, ad meā usque ætatem qui illic fuere pependerunt, eadem pæne qua prius condicione institutum. Et hæc quidem illis pacata erant.

XLIII

Ceterum incunte statim vere aliis ducibus ab rege abdicatis, Mardonius Gobryæ filius, adhuc adolescens, & recens in matrimonium accepta Darii filia Artozostra, ad mare descendit, permagnas ducens peditū classiariorumque copias. Qui cum exercitu postquam in Siciliam peruenit, ipse conscensa navi cum classe abiit, aliis ducibus pedestres copias in Hellespontum ducentibus. Posteaquā autem præteruectus Asiam in Ioniam peruenit Mardonius, miram hic rem ego referā iis Græcis qui non assentiuntur Otanem inter septem Persas suasisse potiore esse Persis statum popularem, abdicatis tyrannis Mardonius statum popularem in ciuitatibus constituit. his actis, in Hellespontum ire contendit: vbi coacta ingenti vi nauium ac peditatus, eas copias traiecit Hellespontum, perque Europam iter Eretriā versus atque Athenas faciebat. Hæ igitur ciuitates prætextus à Dario erāt belli inferendi: sed in animo habebat

XLIV

ὅτι τε Εῤῥέπειαι καὶ Ἀθῆναι.

Αὐταὶ μὲν ὦν σφι πρὸς ἄλλοις ἔσαν ἑὸς ὅλου, ἀτὰρ ἐν ἑοῖς ἰχοίτες

πυθόμενοι ὡς εἴη Μιλτιάδεω παῖς, αἰήλαρον τῷ βασιλεῖ, δοκούντες χάριτα μεγάλλω κατὰ θῆσιν. ὅτι δὴ Μιλτιάδης γνώμῃ ἀπεδέξατο ἐν τοῖσι Ἰώσι, πείθεσθαι καλῶν τοῖσι Σκύθησι, ὅτε εἰ σπύ-
θαι τῶσδεόντο, λύσαντες τὴν χεῖρην, ἀποπλέειν ἐς τὴν εὐρυτάτην. Δαρδύος δ', ὡς οἱ Φοίνικες Μητιόχοι ἐν Μιλτιάδεω αἰήλαρον, ἐποίησε κακὸν μὲν ἑδὲν Μητιόχον, ἀγαθὸν δ' οὐχ ἄλλο: καὶ γὰρ οἶκον καὶ κτήσιν ἔδωκε, καὶ Περσίδα γυναῖκα, ἐκ τῶν οἱ τέκνα ἐγένετο, τὰ ἐς
10 Πέρσας κεκοσμέσθαι. Μιλτιάδης δ' ἔξ Ἰμβρου ἀπικνέσθαι ἐς τὰς Ἀθῆνας, καὶ τῷ δ' ἔτος τῷ δ' ἐκ τῶν Περσέων ἑδὲν ἐπὶ πλέοι ἐγένετο πυτῶν, ἐς ἱεῖρας φέρον Ἰώσι. ἀλλὰ τὰδε μὲν χρήσιμα κέρρα τοῖσι Ἰώσι ἐγένετο. τῶν δ' ἔτος Ἀρταφέρνης ὁ Σαρ-
δίων ὑπαρχος, μεταπεμφθεὶς ἀπὸ τῶν Περσέων, σκεπτικὰς σφίσι ἀντίοι τὰς Ἰώνας ἐλάττω-
κασι ποιήσας, ἵνα δοσιδόχοι εἴεν, καὶ μὴ ἀνήλως φέ-
ροιέ τε καὶ ἀγρίον. ταῦτα τε ἐλάττωκασι ποιεῖν, καὶ τὰς
20 χόρας σφέων μεθήσας τῷ παρασάγας, ἵδεν καλέσας οἱ Πέρσαι τὰ τεύχεα καὶ τὰς ἀρμύρας. καὶ δὴ τῶν μετρή-
σας, φόρος ἐλάττω ἐκάσσοις, οἱ τῷ χρόνῳ ἀφελ-
λέσας ἔχοντες ἐκ τῶν τῶν χρόνῳ αἰεὶ, καὶ ἐπὶ ἐς μέ-
ως ἐπ' αὐτῶν ἔξ Ἀρταφέρνηος ἐπ' αὐτῶν ἔξ ἑ-
δὲν τῷ ταῦτα καὶ ὑπὸ τῶν εἰχόν. καὶ σφι ταῦτα
μὲν εἰρηνικὰ ἔω. Ἀμὰ δ' ὅτε ἔπειτα τῶν κατὰ
λελυμένων στρατηγῶν ἐκ βασιλῆος, Μαρδόνιος ὁ
Γωβρύεω κατέβαινε ὅτι θαλάσσαν, στρατὸν πολλὸν
μὲν κέρρα περὶ ἅμα ἀνέμωτος, πολλὸν δ' ἰαυτικὸν
ἡλικίην τε νέος ἔων, καὶ νεωστὶ γεγαμηκὸς βασιλῆος
30 Δαρεῖος θυγατέρα Ἀρτοζώστην. ἄγων δ' ἔσχετο
τῶν οὐ Μαρδόνιος, ἐπὶ τῇ ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίᾳ,
αὐτὸς μὲν ὅτι βίας ὅτι νεός, ἐκομίζετο ἅμα ἴσσι ἀλ-
λησιν ἰσὶ, στρατὸν δ' ὅτι περὶ ἅλλοις ἡγεμόσις ἦσαν
ὅτι τῇ Ἑλλήσποντον. ὡς δ' ἀπαπλέων τῇ Ἀσίᾳ ἀπ-
ἴκετο ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν Ἰωνίην, ὁθαυτὰ μέγιστον
θαῦμα ἔρεω τοῖσι μὴ ἀποδεχόμενοι Ἑλλήνων,
Περσέων τοῖσι ἐπὶ ὅτ' αὐτὰ γνώμην ἀποδέξατο,
ὡς χρεὼν εἴη δημοκρατία τῇ Πέρσας. τὰς γὰρ ὑπὸ
40 ἑστὶ Ἰώνων καταπαύσας πᾶσι τῶν Μαρδόνιος, δη-
μοκρατίας κατὰ τὰς πόλεις. ταῦτα δ' ἐποίησας,
ἠπαίετο ἐς τὴν Ἑλλήσποντον. ὡς δ' ἐπελεχθῆ μὲν
χρῆμα πολλὰν νεῶν, ἐπελεχθῆ δ' ἐπὶ τῶν στρα-
τῶν πολλὸς, ἀφ' αὐτῶν τῇσι ἰσὶ δὲ Ἑλλήσπον-
τον, ἐπορεύοντο ἀφ' αὐτῶν τῆς Εὐρώπης. ἐπορεύοντο δὲ
ἐπὶ τῇ Εῤῥέπειαι καὶ Ἀθῆναι. Αὐταὶ μὲν ὦν σφι πρὸς ἄλλοις ἔσαν ἑὸς ὅλου, ἀτὰρ ἐν ἑοῖς ἰχοίτες

1 Neque hoc anno vlla Persis aduersus Iones contentio extitit: imo magno Ionum commodo factum hoc fuit, quod sequi-
tur videlicet. 2 Ut rationi iniuriarum mutuo reddendæ obnoxii essent, utque à mutuis direptionibus abstinerent. vel, Ut iniu-
riarum mutuo persequi ex iure possent. 3 Mardonius enim abdic. tyrannis, vel, abrogato tyrannici imperio, statum pop. 4 Prætextus
expeditionis ipsi erant:

ὅσας δὲ πλείους δύναμιν κατασφύραζεν ἡ Ἑλλη-
 νίδων πολίων, ἔτο μὲν δὴ, τῇσι νεώσι Θασίους ἐδὲ χερ-
 ρας ἀνταφραμμένους, κατεσφύρατο· τὸ δ', ἐπὶ πεζῷ
 κατεκτε-
 Μακεδόνιας πόρος τοῖσι ὑπάρχουσι δόλως· περὶ
 κτήσαντο. πὰρ δὲ ἐνδοξοὺς Μακεδόνων ἐβίβα πόντον σφι
 ἡδὴ ἦν ὑποχείρια γιγνέσθαι. ἐκ μὲν δὲ Θάσος ἀφ-
 βαλόντες πέριξ ὑπὸ τῇ ἡπείρῃ ἐκομίζοντο μέχρι
 Ἀκαΐθης· ἐκ δὲ Ἀκαΐθης ὀρμεῖσθαι, τὴν Ἀθῶν πε-
 ἔβαλλον. ὅτι πεσὼν δὲ σφι περὶ πλέεσι βορῆς αἰε-
 μος, μέγας τε καὶ ἄπορος, καὶ ἄρτα ἰρηχέως περὶ αὐτῷ
 πληθεῖ πολλὰς τῶν νεῶν, ἐκβαλὼν πόρος τὴν Ἀθῶν·
 λέγει δὲ τὸ τελεχέσι μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας
 εἶναι, ὑπὸ δὲ διόμουριάδας αἰσθέρπων. ὥστε γὰρ
 θηριωδεστάτης ἐξοχῆς τὴν θαλάσσης ταύτης τὴν περὶ τὴν
 Ἀθῶν, οἱ μὲν ὑπὸ τῇ θηρίῳ διεφθείροντο ἀρπαζέ-
 μνοι· οἱ δὲ, πόρος τὰς πέδας ἀραστοί μνοι· οἱ δὲ αὐ-
 τῶν νέων ἐκ ὅτι στατο, καὶ τὴν τὸ διεφθείροντο· οἱ δ',
 220 ῥίγη. ὁ μὲν δὴ ναυικὸς στρατὸς οὕτω ἐπορεύετο.
 Μαρδονίῳ δὲ καὶ πεζῷ στρατῷ στρατοπεδοῦ-
 μιν ἐν Μακεδονίῃ, νυκτὸς Βρύγῃ Θρήικας ἐπα-
 χείρησαν· καὶ σφῶν πολλοὺς φοιβόουσι οἱ Βρύγῃ,
 Μαρδονίῳ δὲ αὐτὸν τρωματίζουσι. οὐ μὲντοι οὐδὲ
 αὐτοὶ δουλοσύνην διέδουον πόρος Περσέων. ὁ γὰρ
 δὴ πόρος περὶ ἀπὸ μέρους ἐκ τῶν χωρίων ποντίων
 Μαρδονίος, πόρῃ ἡ σφῶν ὑποχείριος ἐποιήσα-
 τ. τῶν μὲν μὲν κατεσφύρατο, αὐτῇ τε πῶν
 στρατῷ ὁπίσω, αὐτῇ πεζῷ τε πόρος τῶν ἰσθμίων
 πόρος τοῖς Βρύγῃς, καὶ τῇ ναυικῇ μεγάλως πε-
 εἰς τὴν Ἀθῶν. οὐ μὲντοι ὁ πόρος αἰσθέρως ἀγ-
 νισαί μνος, ἀπὸ ἀλλὰ χθρὲς τῶν Ἀσίων. Διότι-
 30 ρος δὲ ἐπὶ ποντίων ὁ Δαρειὸς, πόρος μὲν Θασίους
 ἀφβαλόντας ὑπὸ τῇ ἀστυγαίωνων ὡς ἀπίστα-
 σιν μηχαίοιατο, πέμψας ἀγγέλων, ἐκέλευε σφῶ-
 ας ὁ τεῖχος περὶ ἀρῆναι, καὶ τὰς νέας εἰς Ἀβδηρα
 κομίζεσθαι. οἱ γὰρ δὴ Θασίοι, εἰς Ἀβδηρὰν τὴν
 τῇ Μιλησίου πολιορκηθέντες, καὶ πόρος δὲ ἐν οὐσέ-
 ων μεγάλων, ἐχρέωντο τοῖσι χρήμασι, ναῦς τε ναυ-
 πηγόμενοι μακρὰς, καὶ τεῖχος ἰσχυρότερον πε-
 βαλλόμενοι. ἡ δὲ πόρος δὲ σφι ἐγένετο ἐκ τῆς ἡ-
 40 πείρου καὶ ἀπὸ τῶν μετάλλων. ἐκ μὲν γὰρ τῶν
 Σκαωτῆν ὕλην τῇ χρυσίων μετάλλων, περὶ πόντον ὄγ-
 δώχου. τὰ λαύτα πόρος θῆναι· ἐκ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ
 Θάσῳ, ἰσθμίων μὲν ποντίων, συχὰ δὲ οὕτω, ὥστε
 περὶ πόντον Θασίοις ἐοῦσι καρπῶν ἀτελέσι, πόρος θῆναι
 ἀπὸ τῆς ἡπείρου καὶ τῇ μετάλλων ἐπος ἐκείνη, διη-
 χόσια παλαιὰ· ὅτι δὲ ὁ πλῆθος πόρος θῆναι, τελεχέσι.

quam plurimas posset Graecarum ciui-
 tatum subigere. Nam & classe Thasios
 nec manum ex aduerso leuantes sube-
 git, & peditatu Macedones, vltra eos
 qui iam seruibant, in seruitutem rede-
 git. etenim quæ intra Macedones sunt
 nationes, iam subactæ erant. Hæc classis
 è Thaso transmittens, ac terram legens,
 ad Acanthū vsq; processit: & ex Acan-
 tho soluens, dum Athon circumuertit,
 ventus aquilo vehemens atq; admodū
 10 atrox & intolerandus dicitur in eam
 ingruisse, nauiumq; pleraq; in Athon
 propulsa, ad trecentas afflixisse, vt su-
 pra viginti millia hominum interie-
 rint: partim quod à feris rapti, partim
 quod natate nescirent, partim quod
 petris allisi, (nam sæuissimum circa A-
 thon est mare) partim gelu absumpti.
 Et cum nautico quidem exercitu ita a-
 ctum est. Mardonium autem cum pe-
 destribus copiis in Macedonia statua
 habentem Thraces Brygi sub noctem
 inuasere, & cū alios multos ex eis occi-
 20 derunt, tum ipsum Mardonium vulne-
 rauerunt. Sed non tamen seruitutem
 Persarū deuitare potuerunt. nam Mar-
 donius non prius ex iis locis decessit
 quam illos in suam redegit potestatem.
 His subactis rursus reduxit exercitum,
 tum ob eam quam aduersus Brygos in
 exercitu terrestri, tum ob maiorem
 quā in classe ad Athon acceperat cala-
 mitatem. Ita hic exercitus pugna turpi-
 ter gesta rediit in Asiam. In sequenti
 30 anno Darius ante omnia Thasios à vi-
 cinis insimulatos tanquam defectio-
 nem molientes, misso nuncio iussit di-
 ruere muros, & naues in Abdera trans-
 portare. nam Thasii, vt qui ab Histixo
 Milesio fuerant obfessi, & prouentus
 magnos habebant, pecunia multa ute-
 bantur, cum in compingendis nauibus
 longis, tum validioribus muris vrbi cir-
 cumdandis. Erat autem eis prouentus
 ex continenti atque ex metallis. ex fos-
 sitia quidem metallorum aureorum
 materia, septuaginta talentorum: ex
 40 Thasiis autem metallis minus, sed ta-
 men ita frequenter, vt si Thasii forent
 immunes tributorum, fuerint eis in
 summam prouentura quotannis ex
 continenti atque ex metallis ducenta
 talenta, & quando plurimum, trecen-
 ta. Quæ metalla ipse quoque inspexi,

XLV

XLVI

XLVII

1 In Athon propulsi, & ex nauibus quidem trecentas, ex hominibus supra viginti millia interiisse. Quam enim feris ab-
 undantissimum sit hoc mare quod circa Athon, (id est, hæc maris pars quæ est circa Athon) alii à feris rapti, alii petris allisi, alii, quod
 nature nescirent, nonnulli & frigore interibant. Et cum nautico q. ex. 2 Pecuniam quam ex illis magnis prouentibus habebant,
 impendebant in comping. 3 Octoginta

¹ & tamen longè admirabilia fuere quæ Phœnices ii qui cum Thaso eam insulam condiderunt, inuenere: quæ insula ab hoc Thaso Phœnice nomen obtinuit. Hæc autem Thasi Phœnicea metalla sunt inter locum qui vocatur Aenyrorum & Cœnyrorum, sita: atque e regione Samothraciæ ingens mons indagando euerfus est. Et hoc quidem huiuscemodi est. Thasii autem iubente Dario, muros suos diruerunt, & naues omnes in Abdera transportant. Post hæc Darius, quid in animo Græci haberent, pugnarene secum an sese dedere, tentandū ratus, legatos per Græciam alios alio dimittit, regi terram & aquam petere iussos. Et hos quidem in Græciam, alios autem ad tributarias sibi maritimas ciuitates mittit, imperans longas naues fieri, & hippogogas, *id est, naues quibus equi feruntur.* Dum hæc isti comparant, legatis per Græciam euntibus, & quæ Perse præceperat petentibus, terrā multi in continente populi dederunt: insulani quoque, cum alii omnes, ad quos eadem petitura legati accessere, tum vero Æginetæ. Qua de re continuo Athenienses irritati sunt, quod putarent hostili in ipsos animo dedisse terram & aquam Æginetas, ut una cum Persa aduersus Athenas militarent. Itaque libenter occasionem contra Æginetas amplexi, Spartam profecti illos insimulauerunt quod ex eo quod fecerāt Græciā prodidissent. Ad hanc delationē Cleomenes Anaxandridæ filius, Spartiatarū rex, Ægina transmissit, animo præcipuos eius rei autores comprehendendi. Conanti autē illos comprehendere cum alii Æginetæ intercesserent, tū præcipue Crius Polycriti filius, ² negans eum gauisurum si quem abduceret Æginetarum: nam id eum facere sine communi consilio Spartiatarum, sed ab Atheniensibus pecunia corruptum: alioqui cum altero rege venturum fuisse ad se comprehendendos. Hoc autem dicebat ex ³ epistola Demarati. Eum Cleomenes ab Ægina discedens interrogauit quod ei nomen esset. Ille respondit quod erat Crius, *id est aries.* Cui Cleomenes, Crie, inquit, iam nunc præferrato cornua, tanquam occursum magno malo. ¶ Spartæ autem per id tempus Demaratus Cleomenem insimulabat, & ipse rex Spartiatarum,

καὶ μακρὸν ὡς αὐτέων θαυμάσιον ἔσται τὰ οἱ Φοίνικας αἰδῶσθαι οἱ μὲν Θάσου κήσαντες πλὴν ἡνὶ Θασίῳ, ἢ τις νῦν ἀπὸ τῆς Θάσου τῆς τοῦ τῆς Φοίνικας ποιῶμα ἔσκει τὰ ὅτι μέγαλα τὰ Φοινικὰ ταῦτα ἐστὶ τῆς τῆς Φοινικας Θάσου, μεταξὺ Αἰνύρων τε χάρεος καλεομένου, καὶ Κοινύρων. ἀντίον δὲ Σαμοθρίκης ὄρεος μέγα αἰετσαμῆδον ἐν ζήτησι. τὸ τοῦ νῦν ἐστὶ τοιοῦτον. Οἱ δὲ Θάσοι τὰ βασιλείᾳ καλῶντι καὶ τῷ πεῖχος δὲ σφέτερον κατεῖλον, καὶ τὰς νέας πάσας ἐκόμεσαν ἐς Ἀβδῆρα. μὲν δὲ τὸ ἀπεπειρατοὶ ὁ Δαρείος τῷ Ἑλλένων ὅτι ἐν ἰσχύϊ ἔχοιεν, ἑτέρωτα πολεμέειν ἐαυτῶν, ἢ τῷ βασιλεὶ σφέας αὐτοῖς. διέπεμπε ὦν κήρυκας, ἄλλοις ἄλλη πάξας, ἀλλὰ τῷ Ἑλλάδα, καλῶν αἰττεῖν βασιλείᾳ γὰρ τε καὶ ὕδαρ. πούτοις μὲν δὴ ἐς πλὴν Ἑλλάδα ἐπεμπε. ἄλλοις δὲ κήρυκας διέπεμπε ἐς τὰς ἐαυτῶν διασμοφόρους πόλεις τὰς τῷ βασιλεὶ σφείας, καλῶν νέας τε μακράς καὶ ἰσχυράς πλοῖα ποιεῖσθαι. Οὗτοι τε δὴ τὰ ἀρεσκόμενα ταῦτα, καὶ τοῖσι ἡγετοῖς ἐς πλὴν Ἑλλάδα κήρυξι, πολλοὶ μὲν ἡπειρωτέων ἐδόσαν τὰ περὶ τὸ αἰττεῖν ὁ Πέρσης. πᾶντες δὲ ἡσιώσαντες, ἐς τὰς ἀπὸ τῆς αἰττεῖν οἱ τε δὴ ἄλλοι ἡσιώσαντες διδύσι γὰρ τε καὶ ὕδαρ Δαρείω, καὶ δὴ καὶ Αἰγινήται. ποιήσαντες δὲ σφίσι ταῦτα, ἵδμεν Ἀθηνῶσι ἐπεκέατο, δοκούντες ὅτι σφίσι ἔχοιεν τὰς Αἰγινήτας διδωκέναι, ὡς ἄμα τῷ Πέρσῃ ὅτι σφέας ἐξατμῶνται καὶ ἄσμενοι τῷ βασιλεὶ ἐπελάβοντο. Φοιτῶντες τε ἐς πλὴν Σπαρτήν, κατηγόρειον Αἰγινήτων τὰ πεποιήκειν, τῷ βασιλεὶ πλὴν Ἑλλάδα. Πρὸς τὴν δὲ πλὴν κατηγούμενον, Κλεομένης ὁ Ἀναξανδρίδης, βασιλεὺς ἐὼν Σπαρτητέων, διέβη ἐς Αἰγίνας, βουλόμενος συλλαβεῖν Αἰγινήτων τὰς αἰτωπάτους. ὡς δὲ ἐπειρατοὶ συλλαμβάνειν, ἄλλοι τε δὴ αὐτὰ ἐκίοντο αἰττεῖν τοῖς Αἰγινήταις, ἐν δὲ δὴ καὶ Κλειὸς ὁ Πολυχρίτου μάλιστα. ὅς οἱ ἔφη αὐτὸν δοῖν ἄξιον χεῖρῶν Αἰγινήτων. αὐτὸς γὰρ μιν Σπαρτητέων τῷ κρινῶν ποιεῖν ταῦτα, ὡς Ἀθηνῶν ἀναγνωστέον. χεῖμασι. ἄμα γὰρ αὐτὸν τῷ ἐτέρῳ βασιλεὶ ἐλθόντα συλλαμβάνειν. ἔλεγε δὲ ταῦτα ὅτι ἐπὶ τῇ τῆς Δημαρήτου. Κλεομένης δὲ ἀπελαυνόμενος ἐκ τῆς Αἰγίνης, εἶρετο ὅτι Κλειὸν ὅτι ποιεῖν οὐκ ὀύνομα. ὅτι δὲ ἐὼν ἐφρασεῖται. ὅτι Κλεομένης πρὸς αὐτὸν ἔφη, Ἡ δὲ νῦν κατὰ χάλαρον ὡς Κλειὸς τὰ χεῖρα, ὡς συνοισόμενος μετὰ κατὰ κατὰ. Ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ τῶν δὲ χεῖρων ὡς ἀπομύων Δημαρήτης ὁ Ἀείωνος, διέβαλε ὅτι Κλεομένης, ἐὼν βασιλεὺς καὶ οὗτος Σπαρτητέων,

¹ Ex quibus admiratione digna erant ea potissimum quæ Ph. ² Id est, Negans eum impune quæquam Ægin. abduci. ³ Mandato

οίκης ὃ ἔ' ὑποδείξεως· κατ' ἀγὼ μὲν ἔδεν ὑπὸ δει-
ξεως, (ἀπὸ γὰρ τῆς αὐτῆς γερῆ· αὐτῶν) καὶ ὡρεσούμενην
δὲ καὶ πτόμη·) μᾶλλον ἢ Εὐρυαδενεός. Λακε-
δαμόνιοι γὰρ, ὁμολογούντες ὅσδε ἰποκτῆ, λέγουσι
αὐτὸν Ἀριστοδήμον τ' Ἀριστομάχου τῆς Κλεοδάου
τῆς Ὑλλῆ βασιλίδος· (αὐτῶν σφῆας ἐς ταύτην
τὴν χώραν τὴν νῦν ἐκτείνανται, ἀλλ' ἔτι τῆς Ἀριστοδήμου
παίδας. μὲν γὰρ χερσὶν ἔ' πολλὸν, Ἀριστοδήμου τε-
κεῖν τὴν γυναικα· τῇ οὐνόμα ἐῖ) Ἀργεῖν. θυγατέρα
ὃ αὐτὸν λέγουσι ἐῖ) Αὐπεσίωτος, τῆς Τιταμίδου, τῆς
Θερσάνδρου, τῆς Πολυνείκεος. τῶν τῶν τεκεῖν διδυ-
μα· ὅτι δὲ τῶν τῶν Ἀριστοδήμον τὰ τέκνα, ἰσὺα τε-
λῶνται. Λακεδαμόνιος γὰρ τῆς τότε ἐόντος, βαλὼ-
σαι καὶ ἰόντων βασιλῆα τῶν παίδων ὅν ὡρεσούτερον
ποίησας· ἔκων δὲ σφῆας ἔχειν ὁκότερον ἔλονται,
ὥστε καὶ ὁμοῖον καὶ ἴσων ἀμφοτέρων ἐόντων. ἔδωκεν
αὐτῶν γὰρ αὐτῶν, ἢ καὶ ὡρεσούτερον, ἐπειρωτῶν τὴν τεκεῖν-
σαν. τῶν γὰρ, ὅσδε αὐτῶν φαίει ἀφ' ἑαυτῶν, εἰδὼς
μὲν καὶ ὅτι καὶ λέγειν ταῦτα, βουλομένην γὰρ εἰ καὶ
ἀμφοτέρω γυναικα βασιλῆας. τῆς ὅν δὲ Λακε-
δαμόνιος ἀπορέει. ἀπορέοις γὰρ, πέμπειν ἐς Δελ-
φοὺς, ἐπειρῶν ἑαυτοὺς ὅτι, πρὸς οὐκ ἀπὸ τῶν ὡρεσούτων.
τῶν δὲ Πυθίῃ κελεύειν σφῆας ἀμφοτέρω τὰ πα-
τρίαν ἢ γυναικα βασιλῆας, πᾶν δὲ μᾶλλον ὅτι γε-
ραίτερον. τῶν μὲν δὲ Πυθίῃ ταῦτα σφῆας αὐτῶν.
ποῖσι δὲ Λακεδαμόνιοι ἀπορέοις ὅσδε ἴσων ὅ-
πως ἐξέδωκεν αὐτῶν ὅν ὡρεσούτερον, ὡρεσού-
σας Μεσσηνίαν, τῇ οὐνόμα ἐῖ) Παίτην. ὡρε-
σούσας γὰρ τῶν τῶν Παίτην τὰς ποῖσι Λακεδαμό-
νιοις, φυλάξαι τὴν γυναικα ὁκότερον τῶν παίδων
ὡρεσούτερον λούει καὶ σιτίζει. καὶ ὡς μὲν καὶ τῶν τῶν φαί-
νεται αἰεὶ ποιδύσαι, τῆς γὰρ πᾶν ἔχειν ὅσον πρὸς διζή-
ται καὶ ἑαυτοὺς ἐξέδωκεν. ὡς γὰρ πᾶν αὐτῶν καὶ ἐκείνη,
ἐπὶ ἀλλὰ ποιδύσαι, δὴ γὰρ σφῆας ὡρεσούσας ὅσδε ἐκεί-
νη πᾶν ὡρεσούσας εἰδὲ. ἐπὶ ἀλλὰ τῆς σφῆας τῶν τῶν
ὡρεσούσας. ἐπὶ αὐτῶν δὲ τῆς Σπαρτηνῆς, κατὰ τῆς
Μεσσηνίου ὡρεσούσας, φυλάξαι τῶν τῶν μητέρα
τῶν Ἀριστοδήμου παίδων, λαβεῖν καὶ τῶν τῶν π-
μῶν τῶν ὡρεσούτερον καὶ σιτίσει καὶ λούεσσι, ὅτι ἐ-
κείνη τῶν εἰσὲν ἐφυλάσσει. λαβόντες γὰρ τῶν τῶν παίδων
ὅτι πᾶν αὐτῶν ὡρεσούσας τὴν γυναικα, ὡς ἐόν ὡρε-
σούσας, βέβαιον ὅτι τῶν τῶν σφῆας καὶ οἱ οὐνόμα τε δὴ καὶ
Εὐρυαδενεά· τῶν τῶν τῶν, Περικλέα. τῶν τῶν αὐ-
τῶν τῶν αὐτῶν τῶν ἀδελφεὺς ἐόντος, λέγουσι ἀφ' ἑ-
αυτῶν ἐῖ) τὴν τῶν τῶν τῶν τῶν αὐτῶν τῶν τῶν τῶν
καὶ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
Λακεδαμόνιοι μὲν ταῦτα λέγουσι μᾶλλον ἢ ἑλληνῶν

sed ex familia inferiore, quæ tamen aliis
nulla in re inferior erat, (ab eodē enī
oriundi) quam quod familia EVrysthe-
nis, quod primigenius esset, nonnihil
honoratior erat. Etenim Lacedæmo-
nii, nulli poetarum assentientes, negant
se in eam quam nunc possident regio-
nem deductos à filiis Aristodemi, sed ab
ipso Aristodemo regnante, qui fuit A-
ristomachi, qui fuit Cleodæi, qui fuit
Hylli filius. Nec multo post Aristode-
mi uxorem nomine¹ Æginam, (quam
dicunt fuisse filiam AVtesionis, qui fu-
it Tisameni, qui fuit Thersandri, qui
fuit Polynicis filius) peperisse geminos:
² eisque natis Aristodemum morbo de-
cessisse. Lacedæmonios autem qui tum
erant, inito consilio creasse regem ē
pueris eum qui esset primigenius, ut lex
iubebat. Sed nescientes utrum puero-
rum eligerent, quum essent similes ac
pares: id quum nequirent ipsi discerne-
re, prius fuisse percontatos genitricem:
eaque negante se dignoscere, sed dis-
simulante, quod videlicet (ut credi-
bile est) magnopere cuperet ambos ef-
fici reges: ita de hoc dubitantes Lacedæ-
monios misisse Delphos sciscitatum
quid in ea re agerent: & iis Pythiam re-
spondisse ut utrunque puerorum re-
gem ducerent, sed primigenium magis
honorarent. Hoc responso à Pythia e-
dito, Lacedæmonios nihilominus in-
certos quo pacto primigenium reperi-
rent, admonitos fuisse à quodam Mes-
senio, nomine Panite, ut obseruarent u-
trum puerorum mater priorem laua-
ret cibaretq;: quam si deprehenderent
eodem semper modo facitare, habitu-
ros id omne quod quærent, & inuen-
turos quod vellent: sin illa alternando
erraret, palam fore ne ipsam quidem
quippiam magis nosse: & ut isti ali-
am rationem inirent. Ibi que Spartiatis
ex admonitu Messenii obseruantes ma-
trem puerorum, ignaram cur obserua-
retur, animaduertentesque illam præ-
ferentem alteri primigenium tum ci-
bando tum lauando, accepisse pue-
rum qui magis honorabatur à matre,
tanquam primigenium, publiceque a-
lendum curasse, imposito ei nomine
EVrysthene: iuniori, Procle. Hos au-
tem fratres, ubi adoleuerunt, per o-
mne vitæ tempus inter se dissensisse, &
itidē eorū posteros perseuerasse. Hæc
soli Græcorum Lacedæmonii aiunt.

¹ Arginam, ² Aristodemum autem liberos hos introitum morbo decessisse.

At hæc quæ commemorantur à Græcis, ego scribo: hos Dorienſium reges uſque ad Perſeum Danaes à deo genitum, recenſeri recte à Græcis, & oſtendi Græcos eſſe. iam tū enim iſti inter Græcos cenſebantur. Ideo autē dixi, uſque ad Perſeum, nec altius repetii, quod nullū Perſeo cognomentum fuit mortalis patris, quemadmodum Herculi Amphitryon. Itaque à me rectam rationem ſequentē dictum recte eſt uſque ad Perſeum. A Danae vero Acrifiſi filia retrorſum patres eorum recenſendo, conſtabit principes Dorienſium ex Ægypto oriundos. Hæc generis recenſio ex commemoratione Græcorū facta eſt. Ut autē à Perſis fertur, Perſeus ipſe, quum eſſet Aſſyrius, factus eſt Græcus, non tamen progenitores eius. nam progenitores Acrifiſi² recenſere ad progeniem Perſei nihil attinet: eoſque (quemadmodum Græci aiunt) Ægyptios fuiſſe. Hæc de hiſſa hactenus. Quod autem regnum Dorum, quum Ægyptii eſſent, ſubitraditū acceperint, hoc (quoniam ab aliis dictū eſt) omittemus: quæ vero alii non attigerunt, eorum faciemus mentionem. ³ Has dignationes regibus Spartiatæ tribuerūt: duo ſacerdotia, Iouis Lacedæmonii & Iouis cæleſtis: & ius belli in quamcunq; libuerit regionem inferendi, ut id nulli Spartiatarum prohibere faſ ſit, alioqui piaculari crimine teneatur. Ut in expeditionibus adeundis primi eant reges, in abeundo poſtremi ſint. Centum delecti viri eis in militia cuſtodes adſint. ⁴ In egreſſibus utantur quotcunq; pecoribus libuerit: quorum immolatorum pelles omnes ac terga accipiant. Bellica hæc. Alia ſunt quæ pacis tempore eis tribuuntur: Ut quoties aliqua publica euſceratio ſit, primi in cæna reges diſcubant, & iis primis diſtribui incipiat utrique eorum duplum omnium quàm ceteris conuiuiſ: ⁵ libaminaque immolatorum & coria; eorū ſint. Singulis quoque calendis iſtanſis menſis, ſingula pecora utrique è publico dentur Apollini immolanda: & farinæ medimnus, id eſt, ſex modia, & vini Laconicus quartarius: & in ſpectaculis ſingulorum certaminum certis locis à πολλωνος, & μέδιμνοι αλφίτων, & οἷον τετάρτην Λακωνικὴν, & ἐν τοῖσι ἀγῶσι πᾶσι ποροεδρίας

τάδε δὲ καταλεγόμενα ὑπὸ Ἑλλήνων, ἐν γράφῃ. τούτοις τοῖς Δωριέων βασιλῆας, μέχρι μὲν Περσέος τῆς Δανάης τῆς θεοῦ ἀπείτου, καὶ αὐτοῦ τοῦ Περσέος ὁρθῶς ὑπὸ Ἑλλήνων, καὶ ἀποδεικνυμένων ὡς εἰς Ἑλλήνες, ἥδη γὰρ τηλικαῦτα ἐς Ἑλλήνας οὗτοι ἐτέλεον. ἔλεξα δὲ, μέχρι Περσέος, τῆς δὲ εἵσεως, ἀλλ' οὐκ αἰέκαθεν ἐνέλαβον, ὅτι οὐκ ἔστι ἐπὶ τῇ Περσείᾳ ὁδὸς μὴ πατρὸς θνητῶν, ὥσπερ Ἡρακλείᾳ Ἀμφιτρυῶν. ἥδη ὧν ὁρθῶς λόγῳ χρειαζόμεθα, μέχρι τῆς Περσέος ὁρθῶς εἰρηται μοι. ἀπὸ δὲ Δανάης τῆς Ἀκλείου καὶ αὐτοῦ τοῦ Περσέος αἰεὶ πατέρων αὐτῶν, φαινοία το δὲ εἶναι τοῖς τῶν Δωριέων ἡγεμόνες Αἰγυπῆσιοι ἱθαυμέες. ταῦτα μὲν ἡμεῖς κατὰ τὰ Ἑλλήνες λέγουσι γνησιλογηται. Ὡς δὲ ὁ Περσέων λόγος λέγεται, αὐτὸς ὁ Περσέων Περσὺς ἐὼν Ἀσσύριος, ἐγένετο Ἑλλήν, ἀλλ' οὐκ οἱ Περσέος πατέρες. τοῖς δὲ Ἀκλείου γὰρ πατέρων ὁμολογητέα κατ' οἰκιοτήτα Περσείᾳ ὁδὸν, τούτοις δὲ εἶ, κατὰ τὰ Ἑλλήνες λέγουσι, Αἰγυπῆσιοι. Καὶ ταῦτα μὲν ἡμεῖς κατὰ τὴν εἰρηαιῶν. ὅτι δὲ εἶναι Αἰγυπῆσιοι, καὶ ὅτι ἀποδοξάμενοι ἐλάβον τῆς Δωριέων βασιλῆας, ἄλλοισι γὰρ κατὰ αὐτῶν εἰρηται, ἐσσι μὲν αὐτὰ. τὰ δὲ ἄλλοι οὐ κατελάβοντο, τούτων μὲν μὲν ποιήσομαι. Γερέα τε δὴ τὰδε τοῖσι βασιλῆασι Σπαρτηται δέδωκασι, ἱρωσιώας δύο, Διὸς τε Λακεδαίμονος, καὶ Διὸς οὐρανοῦ καὶ πόλεμόν γε ἐκφέρειν ἐπ' αὐτῶν βούλωνται χῶρην. τούτου δὲ μηδὲν εἶναι Σπαρτητικῶν ἀφαικλυτικῶν· εἰ δὲ μὴ, αὐτὸς ἐπ' αὐτῶν ἐνέχεσθαι. ἑκατέρωθεν δὲ, πατέρων εἶναι τοῖς βασιλῆας, ὑσάτους δὲ ἀπείναι· ἐκατὸν δὲ ἀνδρας λογάδας ἐπὶ ἑκατῆς φυλάσσειν αὐτούς. πατέρων δὲ χεῖρας ἐπὶ τοῖσι ἐξοδίοισι, ὅς οἱ αὐτῶν ἐνέλωσι· τῶν δὲ θυσιῶν ἀπὸ τῶν τὰ δέρματα τε καὶ τὰ ἰώτα λαμβαιέιν σφέας. ταῦτα μὲν τὰ ἐμπολέμια. Τὰ δὲ ἄλλα τὰ εἰρηαιῶν κατὰ τὰδε σφί δέδδοται· ἡ θυσιῶν δημοτελὴς ποιέηται, πατέρων ἐπὶ τῶν δὲ πρὶν ἱστῶν τοῖς βασιλῆας· καὶ ἀπὸ ἱστῶν πατέρων ἀρχαῖς. διπλήσια νέμοι τὰς ἐκατέρωθεν τὰ πᾶσι τῶν δημοσίων δαίτυμονες, καὶ αὖτον δαρχίας ἐπὶ ἱστῶν, καὶ τῶν ἱστῶν πατέρων ἰα δέματα. 16 μηνίας ὅ δὲ πᾶσας καὶ ἐβδόμας ἰα μὲν τῶν μηνός, δίδδοται ἐκ τῶν δημοσίων ἱρηίων τέλφον ἐκατέρωθεν

1 Ægyptios fuiſſe indigenas. 2 Nullam habere cum Perſeo conſanguinitatem: 3 Has dignitates. Vel, Hos honores.

4 Quoties in expeditionem proficiſcuntur, utant. 5 Et ut primum in libationibus locum obrineant, coriaq; immolatorum pecorum. eorum ſint. Singulis quoque calendis, & ſeptimo quoque die menſis ineuntis, victima perfecta utrique illorum detur iſ Apollinis &c. Idem autem ipſius πένον, (id eſt, ad verbum perfecta victima, & quaſi omnibus ſuis numeris abſoluta) uariis exponitur.

ἔξαυρέτους, καὶ ποροζείνους ἀποδεικνύειν τὰ τοιοῦτα πορο-
 κείσθαι τὰς αὐτὰς ἐλέωσι τῶν ἀστῶν, καὶ Γυθίους αἰρέε-
 σθαι δύο ἐκάτερον. (οἱ δὲ πύθοιοι, εἰς ἡγοπαρῶποι ἐς
 Δελφοὺς, σπεύδοντες μὲν τῶν βασιλῶν τὰ δημό-
 σια) μὴ ἐλθούσι δὲ τοῖσι βασιλῆσι ὅτι δὲ δειπνον, ἀ-
 ποπέμπεσθαι σφι ἐς τὰ οἰκία ἀλφίτων τε δύο
 χοίνικας ἑκάτερον, καὶ εἷς κατύλευ· παρέδωκε δὲ δι-
 πλήσια πόλιν διδόναι. ταῦτα δὲ τὸ καὶ πρὸς ἰ-
 διωτέων κληθέντας ὅτι δειπνον πρᾶσθαι. καὶ δὲ μα-
 τῆας καὶ γινομένης, τῶν τοις φυλάσσιν· σιωφδένα δὲ 10
 καὶ τὸς πυθίους. διχάζειν δὲ μοιῶνους τὸς βασιλῆας πο-
 σάδε μοιῶν· πατρὸς καὶ πατρὸς περὶ, ἐς δὲ ἰ-
 κνέεται ἔχειν, καὶ μὴ πρὸς πατὴρ αὐτὸν ἔχουσιν· καὶ ὁ-
 δῶν δημοσίῳ περὶ καὶ ὡς πρὸς παῖδα ποιεῖσθαι
 ἐθέλη, βασιλῶν ἐναίτιον ποιεῖσθαι, καὶ παρὶς βου-
 λῶσι τοῖσι γέρονσι, ἐξοὶ δὲ δῶν δῖοι τελέχοντα. καὶ
 δὲ μὴ ἐλθούσι, τὸς μάλιστα σφι τὸ γέροντων πρὸς ἑ-
 κατέρω, ἔχειν τὰ τῶν βασιλῶν γέρεα, δύο ἡμέρας π-
 θεμένης, τρίτην δὲ, τὴν ἑωυτῇ. Ταῦτα μὲν ἔσονται τοῖσι
 βασιλῆσι δέδωται ἐκ τῶν καὶ τῶν Σπαρτητέων 20
 ἀποθαλῶσι δὲ, τὰ δὲ ἰππεὺς περὶ αἰέλλουσι δὲ γε-
 νός καὶ πασαι τὴν Λακωνικὴν· καὶ δὲ τὴν πόλιν γυναι-
 κας περὶ εἶσθαι, λέβητας κροτέουσι. ἐπεὶ δὲ ὧν τὸ γί-
 νηται ποιεῖτο, αἰάγκη δὲ οἰκίης ἐκείνης ἐλευθέρους
 δύο καὶ ἑκαταμῆας ἀνδρά τε καὶ γυναῖκα· μὴ ποιή-
 σαι δὲ τὸ, ζημία μεγάλη ὅτι καὶ. νόμος δὲ τοῖσι
 Λακεδαιμονίοισι καὶ τῶν βασιλῶν τὸς θανάτους ἐστὶ
 αὐτοὺς καὶ τοῖσι βαρβάρουσι τοῖσι ἐν τῇ Ἀσίῃ. τὸ καὶ βαρ-
 βάρων οἱ πλεῖν τῶν νόμων ἔχουσιν καὶ τὸς θα-
 νάτους τῶν βασιλῶν ἐπεὶ καὶ τὸ ἀποθανὶ βασιλῆος 30
 Λακεδαιμονίων, ἐκ πάσης δὲ Λακεδαιμονίας, ἁπλῶς
 Σπαρτητέων, ἀριθμῶν τῶν περὶ οἰκῶν αἰάμα τοῖς
 ἐς δὲ κῆδος ἵεναι· ἰστέων ὧν καὶ τὴν εἰλωτέων, καὶ αὐτέων
 Σπαρτητέων ἐπεὶ συλλεχθέντες ἐς ταῦτα πολλὰ
 χιλιάδες, σύμμιγα τῇσι γυναῖξιν κήποιναί τε τὰ μέ-
 τω παρὰ τοῦ νόμου, καὶ οἱ μὲν γὰρ ἔλαχον αὐτὰς ἀπὸ τῶν
 φάλαγγες τὸς ἀπὸ τοῦ νόμου τῶν βασιλῶν, ὅ-
 λον δὲ ἡμέρας ἀρίστον, ὅς δὲ αὐτὸς πολέμου τῶν βασιλῶ-
 νων ἀποθανὶ, τὸ καὶ εἰδῶσι σκευάσαντες, ἐκ κλή-
 ρος ἐστρωμένῃ ἐκφέρουσι. ἐπεὶ καὶ τὸ θάψαι, ἀγρὴ δέκα 40
 ἡμερῶν ἐκίσταται σφι, ἐδὲ ἀρχαρεσίῃ συνίξαι, δηλὰ
 πενήτεσι καὶ τῶν ἡμερῶν. Συμφέρει δὲ τὸ δηλὸν ὅ-
 τοι τὸδε τοῖσι Γέρονσι ἐπεὶ ἀποθανόντες ὁ βασιλῆος
 ὁμῶς ἐνίστην βασιλῆος, ὅτι ὁ ἐστὼν ἐλθὼν ὅς τις

cis præsideant. Liceatque quibuscun-
 que libeat ciuibus, inniti, & vtrique bi-
 nos eligere Pythios. (sunt autem Pythii
 qui Delphos ad consulenda oracula
 mittuntur, quique publice cum regi-
 bus pascuntur.) Regibus ad cœnam
 nō euntibus mittantur bini farinæ chœ-
 nices, id est, semodia, & vini singulæ cory-
 læ, id est, sextarii: præsentibus dupla den-
 tur omnia. eadē ratione à priuatis quo-
 que inuitati ad cœnam, honorentur.

10² Vaticinia quæ de virgine pupilla, v-
 tri danda sit, eīne cui mater, an eīui pa-
 ter desponderat: necnon de viis publi-
 cis: & si quis adoptiuum filium³ facere
 velit inuitis regibus. Liceat quoque eis
 pro suo arbitrio assidere in senatu, qui
 constat ex duodetriginta senibus: si eo
 non accesserint, eorum maxime pro-
 pinqui duo senatores ius regum obti-
 neant, duos calculos ponendi, tertium
 pro seipſis. Viuentibus hæc regibus
 à republica Spartiatarum tribuuntur: LVIII
 ista, defunctis: Equites per vniuersam
 Laconicam obitum regis enunciant:
 femina per urbem circumeuntēs ollas
 pulſant. quumque hoc fit, necesse est
 ex singulis domibus duos ingenuos,
 marem ac feminam, luctu scedari, ma-
 gnis pœnis (nisi hoc faxint) impositis.
 Eadem autem circa funus regum con-
 ſuetudo Lacedæmoniiſ est quæ barba-
 ris Asianis. nam plerique barbarorum
 eodem ritu in mortibus regum vtun-
 tur. Siquidem⁴ posteaquam mortem
 obiit Lacedæmoniorum rex, oportet
 eius exequiis adesse ex omni Lacedæ-
 monis regione necessarios quosque
 Spartiatarum, qui sunt numero vici-
 norum. Quorum & item seruorum at-
 que ipſorum Spartiatarum posteaquā
 multa millia in vnum coacta sunt, pro-
 miscue cum mulieribus frontes suas in-
 trepide pungunt, & vlulatu immenso v-
 tuntur, vltimum quenque regum di-
 centes semper fuisse optimum. Qui ve-
 ro regum in bello perit, eius simula-
 crum quum expreſſerunt, in toro bene
 strato effertur, cuius tumulatione de-
 cem dies iustitium est, nullusque magi-
 stratuū confessus, sed luctus continens.
 In hoc quoque cum Persis isti conue-
 niunt, quod defuncto rege alter qui
 succedit, liberat ære alieno quicumque

ἡ αἰαμα-
 τῶν

223

1 Liceatque illis quos velint ex ciuibus proxenos constituere, vel, creare. Erant autem proxeni qui totius urbis nomine hos-
 tio excipiebant quæ ex aliis ciuitatibus adueniebant, iſque quacumque poterant humanitatis officia præſtabant. 2 Vaticinia autem
 quæ eduntur, vt ab iſs custodiantur, vel, afferuntur. Vt ſoli reges de his ſolis iudicium ferant: de virgine ad quam tota hereditas
 deuenierit, quis ex iure illam in vxorem ducere debeat, ſi pater eam non deſponderit. Ad verbum, Cui obueniat illam habere. i. in
 quem cadat. Sic Gall. A qui il vient, pro, à qui il touche. 3 Facere velit, vt coram regibus faciat, vel, in conſpectu regum. 4 Mortuo
 rege Lacedæmoniorum coguntur proſequi funus aperto pectore totius Lacedæmonie regionis certi numeti incolæ, exceptis
 Spartiatis. Ita Camerarius. hunc locum interpro.

Spartiata aliquid aut regi aut reipubli-
 cæ debebat: & apud Persas item qui rex
 creatus est, omnibus ciuitatibus tribu-
 LX tum quod debebant remittit. Cum
 Egyptiis etiã Lacedæmonii in hoc cõ-
 gruunt, quod eorũ præcones & tibici-
 nes & coqui in paterna artificia succe-
 dunt: & coquus è coquo, & tibicen è ti-
 bicine, & præco ex præcone gignitur:
 neq; vlli propter vocalitatẽ aliis insidi-
 antes seipsos ingerunt, sed in paterno o-
 pere perseverant: atq; hæc quidem ita
 LXI fiunt. ¶ Cleomenẽ autem tunc quum
 apud Æginam esset, communi Græciæ
 bono operam dantem in simulabat De-
 maratus, non tam Æginetis studens,
 quam inuidia & odio ductus. Quem
 Cleomenes ab Ægina reuersus consul-
 tabat vt regno submoueret, ob hanc
 rem intendens in eum actionem: Ari-
 ston Spartæ regnum obtinens, quum
 è duabus vxoribus liberos non fuscipe-
 ret, & in se culpam eius rei non esse a-
 gnosceret, tertiã duxit vxorem, &
 duxit hunc in modum: Erat ei amicus
 quidam Spartiata, cuius opera ex o-
 mnibus ciuibus maxime utebatur: cui
 viro erat vxor speciosissima, ex turpissi-
 ma talis facta. siquidem hanc mala for-
 ma præditã esse cernens nutrix sua, idq;
 parentes eius, vt pote locupletes, ægre
 ferre, hoc excogitauit, vt puellam sin-
 gulis diebus baiularet ad Helenæ tem-
 plum, quod est in loco qui dicitur The-
 rapne, supra fanum Phœbi. eo quoties
 nutrix intulerat puellam, stans ante si-
 mulacrũ, deam precabatur vt alumna
 deformitate liberaret. Cui aliquando
 exeunti è templo mulier quædam ap-
 paruisse fertur, atque interrogasse illam
 quidnam in vlnis gestaret: & quum
 nutrix se infantem gestare respondi-
 set, iussisse sibi ostendi. Quumque ne-
 garet nutrix id se facturam, quod in-
 fantem parentes sui vetuissent osten-
 di cuiquam, instituisse iubere prorsus
 vt sibi ostenderetur. Magni enim fa-
 cturam illam si à se infans conspicere-
 tur. ita nutrice puellam ostendente, de-
 mulcentem caput puellæ dixisse, futura
 eam omnium Spartanarum formosissi-
 mam: atque ab eo pristinam speciem
 decidisse. Hanc, quum ad nubilem
 peruenit ætatẽ, duxit vxorem Agetus
 Alcidis filius, ille amicus Aristonis. E-
 ius mulieris amore titillatus quum es-
 set Ariston, hanc rem commentus est:

ἢ Σπαρτητίων τῶ βασιλείῃ ἢ τῶ δημοσίῳ ὠφει-
 λε. ἐν δὲ αὐτῷ Πέρσῃσι ὁ κατιστάμενος βασιλεύς ὄν
 ποροφειλάμενοι φόρον μετρίῃ πάσῃσι τῇσι πόλιν.
 Συμφέρονται ὅτι καὶ παῖδες Αἰγυπτοῖσι Λακεδαιμό-
 νιοι· οἱ κήρυκες αὐτέων καὶ αὐληταὶ καὶ μάγειροι ἐκ δέ-
 κνται τῶ πατρῴας τέχνας. καὶ αὐλητῆς τε αὐλητῶ
 γίνεσθαι, καὶ μάγειρος μάγειρος, καὶ κήρυξ κήρυκός, οὐ
 καὶ λαμπεροφανίην ἐπιτιθέμενοι ἄλλοι σφέας πα-
 ρακλήσοι, ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια ἐπιτελέουσι.
 10 ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γίνεσθαι. Τότε δὲ ὅν Κλεο-
 μένεια ἐόντα ἐν τῇ Αἰγίνῃ, καὶ κρινὰ τῇ Ἑλλάδι ἀ-
 γαστὰ πρὸς ἐργαζόμενον, ὁ Δημόκριτος διέβαλε,
 ὅτι Αἰγινήτων οὕτω κηδομένης, ὡς Φρόνι καὶ ἄτῃ
 χρεώμενος. Κλεομένης δὲ νοστήσας ἀπὸ Αἰγίνης,
 ἐβούλετο ὅν Δημόκριτον παῦσαι τῆς βασιλείης,
 ἀλλὰ πρῶτον τοιόνδε ἐπίβασεν ἐς αὐτὸν ποιδύμενος·
 Αἰείωνι βασιλεύοντι ἐν Σπάρτῃ, καὶ γῆμαι-
 20 πη γυναικας δύο, παῖδες ὅτι ἐγίνοντο. καὶ ἔγδ' οὐνε-
 γνῶσκετο αὐτὸς τῶν αἰπῶν, γαμέει τεῖτλι καὶ πύτων
 20 γυναικα. ὧδε ὅτι γαμέει· οἱ φίλος τῷ Σπαρτη-
 τῶν αἰπῶν, ὅτι πρὸς πέτετο τῷ αἰπῶν μέγιστα ὁ Αἰ-
 εῖων. τούτῳ τῶ αἰπῶν ἐτύγχανε ἐξ ἑαυτοῦ καλ-
 λίστη μακρὴ τῷ ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν. καὶ ταῦ-
 τα μὲν τοὶ καλλίστη δὲ αἰχρίτης γυναικῶν. ἔσαν γὰρ
 μιν ὅτι εἶδος φλαύριον, ἢ τερφὸς αὐτῆς, οἷα αἰπῶν-
 πων τε ὁλβίον θυγατέρας, καὶ δύσειδέα ἐξ ἑαυτοῦ, πρὸς
 ὅτι ὁρέσθαι τὰς γενέας συμφορῶν ὅτι εἶδος αὐτῶν ποι-
 δυμένων, ταῦτα ἔκαστα μαρτυροῦντα, ἐπιφράσσεται ποι-
 30 αῖδε· ἐφόρεε αὐτῶν αἰπῶν καὶ ἡμέριον ἐς ὅτι τῆς Ἑ-
 λένης ἱερὸν, τὸ ἐστὶ ἐν τῇ Θεράπῃ καλδύμεν, ὅτι
 30 τῷ Φοιβίου ἱερῷ. ὅπως ὅτι ἐρεῖκει ἢ τερφὸς, καὶ Φοιβίου
 πρὸς τε πῶγαλμα ἴσα, καὶ ἐλίσσεται τῷ ἰσὺν ἀπαλλά-
 ξαι τὸ δυσμορφίης ὅτι παιδίον. καὶ δῆκατε ἀπίσθη ἐκ
 τῶ ἱσὺ τῇ τερφῇ γυναικα λέγεται ἐπιφράσσεται
 ὅτι φανῶσθαι ὅτι ἐπείρεσθαι μιν ὅτι, πὶ φέρει ἐν τῇ ἀγ-
 κάλῃ. καὶ τὸ φέρει, ὡς παιδίον φορέει. τὸ καλδύσσει
 οἱ δειξά· τὴν δὲ οὐ φαίει· ἀπειρήσθαι γὰρ οἱ ἐκ
 τῶν γυναικῶν μηδὲν ἐπιδεικνύει. τὴν δὲ πῶ-
 40 πος ἐκ τῇ καλδύει ἐπιδειξά· ὁρῶσθαι ὅτι γυναικα
 40 καὶ πολλοῦ ποιδυμένῳ ἰδέσθαι, ἔπειτα δὲ τὴν τερ-
 φὸν δειξά ὅτι παιδίον. τὴν δὲ, κατὰ φῶσθαι τῶ πα-
 δίου τὴν κεφαλῇ, εἶπαι ὡς καλλίστῳ πασίῳ
 τῷ ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν. ἀπὸ μὲν δὲ ταύτης τῆς
 ἡμέρης μετὰ πεσέειν ὅτι εἶδος. γαμέει δὲ μιν ἐς γάμου
 ὥριον ἀπικαμένην Ἀγῆης ὁ Ἀλκείδης, ὅτι δὴ ὁ ἄν-
 Αἰείωνος φίλος. Τὸν δὲ Αἰείωνα ἐκρίζε ἄρα τὸ
 γυναικὸς ταύτης ὁ ἔρως. μηχανάται δὴ τοιαύτη·

Nutricem autem, quum videret mulierem illam magni æstimare, infantem à se conspici, ei tandem ostendisse. Hanc au-
 tem caput puellæ demulce dixisse, &c.

cum Demarato exitere. Istunc, Cleomene sollicitante, contra Demaratum iuravit, negans eum rite Spartanorum esse regem, quod Aristonis filius non esset, deinde quod iurauerat institit confirmare: quod Ariston aliquando dixisset, quum ei nunciasset famulus suus filium ei natum, & menses conferens, iureiurando negasset illū esse filium suum. Huic verbo insistens Leutyichides, pronuntiabat Demaratum neque Aristonis filium esse, neque rite Spartæ regnare: eisdem ephoris adhibitis testibus qui Aristoni assidentes tunc hæc ab illo audierant. Tandem re in contentionem deducta, visum est Spartiatis oraculum quod Delphis est consulendum an foret Demaratus Aristonis filius necne. Ibi Cleomenes, quum ex ipsius erga Pythiam providentia nihil suspicionis esset, subornat Cobonem quendam Aristophanti filiū maximā apud Delphos autoritate, ut persuadeat Periallæ mulierum vaticinantium antistiti, dicere ea quæ Cleomenes volebat dici. Ita Pythia, sciscitantibus iis qui ad oraculum erant missi, negavit Aristonis filium esse Demaratum. quæ tamen res sequenti tempore palam facta est, & Cobonē Delphis profugit, & Perialla honore abdicata est. Hactenus quæ ad deponendum regno Demaratum acta sunt. Is ē Sparta ad Medos profugit, ob hanc contumeliam quod quum eiectus regno gereret magistratum, adessetque spectaculo gymnopædiarum, id est palestra nudorum puerorum, misit ad eum Leutyichides, in locum Demarati rex factus, deridendi insultandique causa, ministrum, qui interrogaret qualis esset præfectura post regnum. Eam interrogationem ægre ferens Demaratus, respondit se vtrumque expertum, illum vero non: & eam interrogationem Lacedæmoniiis futurā initium plurimæ aut calamitatis aut felicitatis. Hæc loquutus, velato capite ē theatro domum abiit, confestimque præparatum Ioui bouem immolavit: quo immolato, matrem accersit. Quæ quum aduenisset, positis in eius manus extis, mulierem his verbis obsecrauit, Per ego te mater cum alios deos, tum Iouem hunc domesticum, quem tango, precor, promas mihi veritatem: quisnam reuera meus est pater? Nam Leutyichides inter conuicia obiecit,

ἢ ἐς δὲ Δημάρητον ἐγχεῖνε· τότε δὲ ἐκ τῆς Κλεομῆδος παρθενίας ὁ Λεουτυχίδης κατώμινυ) Δημάρητου, φάς αὐτὸν οὐκ ἰκνεομῶδες βασιλεύειν Σπαρτητέων, οὐκ εὐντα παῖδα Ἀείωνος. μετὰ δὲ πᾶν κατωμοσίην, ἐδίωκε αἰασσῶζον ἐκείνον ὃ ἔπος δὲ εἶπε Ἀείωνι τότε, ὅτε οἱ ἔξῃ φείλεο οἰκίτης παῖδα γαργείαι, ὃ δὲ, συμβαλλομῶδος τὸς μὴ-^{ῶς} συμβα-
νας, ἀπαύμοσε, φάς οὐκ ἐωῦτ' ἐμιν εἶ). τοῦτου δὲ^{λόματος}
ὁπίσθια τῶν τῶν ῥήματος ὁ Λεουτυχίδης, ἀπέφα-
νε δὲ Δημάρητον οὐτε ἔξ Ἀείωνος γαργεῖα, ἔ-
τε ἰκνεομῶδες βασιλεύοντα Σπάρτης, τὸς ἐφό-
ρους μάρτυρας παρεχόμενος ἐκείνοις οἱ τότε ἐπι-
χαιον παρέδρεγί τε εὐντες καὶ ἀκρύσαντες τῶντα Ἀ-
είωνος. Τέλος δὲ, εἰντων πᾶσι αὐτέων νεϊκέων,
ἔδοξε Σπαρτητέσι ἐπιείρεσθαι ὃ χρηστὴν οὐδ' ἐν
Δελφοῖσι, εἰ ἄρα Ἀείωνος εἴη παῖς ὁ Δημάρη-
τος. αἰωῖς δὲ γυρομῶδος ἐκ παρθενίας τῆς Κλεο-
μῆδος ἐς πᾶν Πυθίην, ἐθαίτε παρσιέται Κλεο-
μῆδος Κόβωνα δὲ Ἀείωφαιτου, αἰδρα ἐν Δελ-
φοῖσι διωας δύντα μέγιστον. ὃ δὲ Κόβων Περίαλ-
λαι πᾶν παρσιέται αἰαπίθει τὰ Κλεομῆδος ἐβ-^{ῶς} ἔβ-^{ῶς} ἔβ-^{ῶς}
λάβετο λέγεσθαι, λέγειν. ἔτω δὲ ἡ Πυθίη, ἐπειρω-
τῶντων τῶν παρσιέται, ἔκρινε μὴ Ἀείωνος εἶ).
Δημάρητον παῖδα. ὑτέρῳ μῶτοι χρεῖσι αἰαπύσαι
ἐγχεῖν τῶντα, καὶ Κόβων τε ἔφυγε ἐκ Δελφῶν, καὶ
Περίαλλα ἡ παρσιέταις ἐπαύθη τῇ τμήσι. Κα-
τὰ μὲν δὲ τὸ Δημάρητου κατὰ παύσειν τὸ βασιλείης
ἔτω ἐγχεῖτο. ἐφθάρη δὲ Δημάρητος ἐκ Σπάρτης ἐς
Μήδους ἐκ τοῦδε οἰκίδος· μὲν τὸ βασιλείης τῶν
κατὰ παύσειν ὁ Δημάρητος ἦρχε ἀρεταῖς δ' ἐχέων.
ἦσαν μὲν δὲ γυμνοπαῖδιαι· γεωμῶδος δὲ τῶν Δη-
μαρήτου, ὁ Λεουτυχίδης, γαργεῖως ἦδη αὐτὸς βασι-
λεύς αὐτὸν ἐκείνου, πέμψας δὲ θεράποντα ὅτι γέ-
λωστί τε καὶ λάαδον, ἡρώτα δὲ Δημάρητον οὐχ οἶόν τι εἶη
ὃ ἀρχαῖν μὲν τὸ βασιλεύειν. ὃ δὲ, ἀλγίστας τὰς ἐπι-
ερωτήμασι, εἶπε φάς, αὐτὸς μὲν ἀμφοτέρων ἡδὴ πε-
πειρωτάτος, καίον δὲ, ἔ. τὸ μὲν οἱ ἐπειρώτησιν αὐτῇ
ἀρξάν Λακεδαιμονίοισι ἡ μυθίης κακίστητος, ἡ μυ-
ρίης ὠδαμονίης. Ταῦτα δὲ εἰπας, καὶ καθεκα-
λυψάμενος, ἦε ἐκ τῶν θεῶν ἐς τὰ ἐωῦτ' ἐκία. αὐ-
τίκα δὲ τὸν παρσιέται μῶτος ἔθνε τὰς Διὶ βάλν. θύ-
σας δὲ, τὴν μητέρα ἐκάλεσε. Ἀπικρμένη δὲ τῇ
μητρὶ ἐάδει ἐς τὰς χεῖρας οἱ τὸ σπλαγχνίον, καπνέ-
τευε, λέγων λείαδε, ὦ μητὴρ, θεῶν σε τὸ τε δῶν καὶ
ἀπὸ μόνος ἰκετὶ δῶ, καὶ τὸ ἐρεῖς Διὸς τῶνδε, φράστω
μοὶ τὴν ἀληθινήν, τίς μευ ἐστὶ πατὴρ ὁρθῶ λόγῳ. 225
Λεουτυχίδης μὲν γὰρ ἔθνε ἐν τοῖσι νεϊκεσι λέγων,

1 In Græco ex d. n. p. l. pro αἰωῖς τῶν λεγόμενων videtur αἰωῖς αὐτῶν, cuius lectiois alibi ratio reddetur. 2 Quale illis esset magistratum gerere, qui antea regnavissent.

„κυεύουσα πὲρ τῆς προτέρας ἀνδρός, οὕτω ἐλθεῖν
 „τῷ Ἀείτωνα. οἱ δὲ καὶ ἐν μεταίτερον λόγον
 „λεγοντες, φασὶ περὶ ἐπληθεῖ τῷ οἰκετέων ἐν
 „οιοφορβὸν, καὶ ἐμὲ εἶναι σκέινου παῖδα. ἐγὼ δὲ σε ὦν
 „μετέρχομαι πρὸς τῶν, εἰπεῖν πώληθες. οὐτε γὰρ,
 „εἰ πεποίηκας πὶ τῷ λεγέμεν, μωμὴ δὴ πεποίη-
 „κας, μετὰ πολλέων δὲ ὅ, τε λόγος πολλὸς ἐστὶν Σπάρ-
 „της, ὡς Ἀείτωνα ἀπέμα παδοπεῖον οὐκ εἰμύ.
 „τεκεῖν γὰρ αὐτοὶ οἱ καὶ τῶν προτέρας γυναικας. ὁ
 „μὲν δὲ παῖτα ἔλεγε. Ἡ δὲ ἀμείβετο πῶςδε, 10
 „Ὡς αἰ, ἐπεὶ τί με λιτῆσι μετέρχεαι εἰπεῖν τῶν ἀ-
 „ληθινήν, πῶς εἰς σε κατεῖρηται πώληθες ὡς με
 „ἐγάγετο Ἀείτωνα ἐς ἐμὴν, νυκτὶ τρίτῃ ἀπὸ τῆς
 „προῆτης ἦλθέ μοι φάσμα εἰδόμενον Ἀείτωνα σιω-
 „δωντὴν δὲ, πῶς σε φάσκει εἶναι, ἐμοὶ πῶς εἴπῃ. καὶ
 „ὅ μὲν οἱ χάριες, ἦκε δὲ μετὰ τῶν Ἀείτων. ὡς
 „δὲ με εἶδε ἔχουσιν σε φάσκει, ἥρωτα τίς εἴη ὁ, μοι
 „δοῖς. ἐγὼ δὲ ἐφάμην σκέινον ὁ δὲ οὐκ ἔπειθε-
 „κετο. ἐγὼ δὲ κατωμύμην, φάμην αὐτὸν οὐ κα-
 „λῶς ποιεῖν ἀπαρνεόμενον. ὀλίγον γὰρ πὶ πρὸς 20
 „περὶ ἐλθόντα καὶ σιωδωντῆ, δαῖμα μοι τῶς σε-
 „φάσκει. ὁρέων δὲ με κατωμύμην ὁ Ἀείτων, ἔ-
 „μαθε ὡς θεῖον εἶναι ὁ πρῆγμα. καὶ τῷ μὲν, οἱ εἶ-
 „φασκοὶ ἐφάσκει εἶναι οἷτες ἐκ τῆς ἡρώου τῆς τῶν
 „θύρησι τῆσι αὐλείησι ἰδρυμένων, ὅ καλέουσι Ἀ-
 „στράχου. τῶν δὲ, οἱ μαίπτες ἐν αὐτὸν τῶν ἡρώα
 „ἀνάρτοι εἶναι. οὕτω δὲ ὁ αἰ τῶν ἔχει πῶς ὅσον πὶ
 „καὶ βούλεαι πύθεσθαι. ἢ γὰρ ἐκ τῆς ἡρώος πύτου
 „γένεαι, καὶ τοὶ πατὴρ ὅτι Ἀστράχου ὁ ἡρώς, ἢ
 „Ἀείτων. ἐν γὰρ σε τῇ νυκτὶ τῶν αἰαρέομαι. 30
 „τῇ δὲ σὺ μάλιστα κατὰ πῶνται οἱ ἐχθροί, λέγον-
 „τες ὡς αὐτὸς ὁ Ἀείτων, ὅτε αὐτὸς ἠγγέλθης ἡρό-
 „μυρος, πολλῶν ἀκρονόντων οὐ φησὶ σε ἐμὴν εἶναι.
 „ἐν χεῖρον γὰρ τῶν δέκα μῆνας ὅς τῶν ἔχκειν ἄ-
 „ιδρῆν τῶν τοιούτων καῖνος τῶν ἀπέρριψε ὅς τῶν.
 „τίκτουσι γὰρ γυναῖκες καὶ ἐν ἐφάμην καὶ ἐφά-
 „μην, καὶ οὐ πᾶσαι δέκα μῆνας ἐκτελέσασθαι. ἐγὼ
 „δὲ σε ὁ αἰ ἐφάμην ἐτεκεν. ἐγὼ γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς
 „Ἀείτων οὐ μὲν πολλὸν χρόνον ὡς ἀνοίη ὅς τῶν ἐκ-
 „βάλλοι τῶν. λόγος γὰρ ἄλλοις πῶς ἡρώσιος τῆς σ- 40
 „ωτῆς μὴ δέκεο. πᾶν γὰρ ἀληθές ἐστι πῶν ἀκρήρας.
 „ἐκ γὰρ ὀνοφορβῶν αὐτὸς τε Λατυχίδης καὶ τοῖσι λα-
 „τα λέγεται τίκτειν αἱ γυναῖκες παῖδας. ἢ μὲν δὲ
 „τῶν ἔλεγε. Ὅ γὰρ, πύθόμενος τε πᾶν ἐβούλετο,

tur, suæ vxores de asinariis pariant filios. Hæc illa dixit. Demaratus auditis quæ volebat,

1 Aristoni fuisse prolificum semen. nam si fuisset. 2 Precibus instas mihi vt dic. ver. 3 Coronas quas gestabat mihi cir- cumposuit. Et hoc quidem abiit, Ariston autem postea venit. 4 Se per stultitiam id verbum emisisse. Cetera autem quæ de tua genitura dicuntur, ne admittito.

te è priore viro grauidam, ita ad Aristo-
 nem venisse. Alii etiam dementius re-
 ferentes, aiunt te ad domesticū asinari-
 um ventitasse, illiusque me filium esse.
 qua de re ego te adiens obsecro vt ve-
 rum dicas. Siquid enim eorum quæ di-
 cuntur fecisti, non sola fecisti, sed quod
 multæ. Et multus de hac re Spartæ ser-
 mo est, negantium ¹ Aristoni fuisse ge-
 nituram ad filios procreandos. nam si
 fuisset, priores vxores fuisse conceptu-
 ras. Hæc Demaratus. Cui mater ita LXIX
 respondens, Fili, inquit, quoniam ² pre-
 cibus mecum agis vt dicam veritatem,
 omne tibi verum exponetur: Vt me do-
 mū Ariston duxit, tertia quàm me du-
 xerat nocte simulacrum tanquā Aristo-
 nis ad me venit, quod posteaquam me-
 cū concubuit, ³ corona quam gestabat,
 me circumdedit, atq; abiit. Dehinc Ari-
 ston aduenit, qui cernens me coronas
 habentem, sciscitabatur quisnam me il-
 lis donasset. Ego ipsum dedisse respon-
 di: eoque id abnuente, iuraui, asserens
 nō bene illum facere qui negaret, quip-
 pe qui paulo ante ingressus, vbi mecum
 coisset, coronis me donasset. Ariston,
 cernens me iurantem, intellexit eam
 rem diuinam fuisse. compertumque est
 illas coronas fuisse sumptas ex heroi-
 co conditorio, quod est iuxta ianuam
 aulæ extructum, quod vocant Astroba-
 ci: & vates esse hunc eundem heroem
 responderunt. Habes igitur fili ita vt
 volebas audire. aut enim ex hoc heroe
 genitus es, paterque tibi est Astroba-
 cus heros, aut ex Aristone. nam ea te
 nocte concepisti. Verum quod tibi præ-
 cipue exprobrant inimici, quod Ari-
 ston, quum ei te natum esse nunciatum
 est, multis audientibus negauit te suum
 esse, quia tempus decem mensium non
 exisset, per inscitiam talium rerum illi
 hoc verbum excidit. nam mulieres no-
 uem etiam mensium ac septem mensiū
 partum edunt, non omnes decimum
 mensem explentes. ego autem fili septi-
 mestrem te genui. Ipse quoque Ariston
 non diu post agnouit ⁴ se per impru-
 dentiam id verbum extulisse. Itaque al-
 ias orationes de tua genitura noli ad-
 mittere. omnia enim verissime audi-
 sti. Nam quod ad asinarios attinet, i-
 psi Leutychidi & iis qui talia loquun-
 tur,

LXX

sumpto viatico per speciem eundi Delphos ad oraculum consulendum, Elin contendit. Eum suspicati Lacedæmonii fugam capeffiturum, insequuti sunt. Sed Demaratus iam ex Elide Zacynthum traiecerat, quem illuc transgressi Lacedæmonii prehenderunt, eiusque famulos: sed Zacynthiis eum dedere abnuentibus, Demaratus illinc in Asiam ad regē Darium traiecit: à quo magnifice exceptus est, territorioque ac vrbibus donatus. Ita in Asiam Demaratus abiit, ac tali fortuna usus est, vir cum aliis in multis factis dictisq; apud Lacedæmonios illustris, tū quod illis olympiadem palmam quadriugo certamine reportauerat, rem eius solius, ad ea tempora, regum Spartiatarum. Leutychedi autem Menaris filio, qui in regnum amoti Demarati successerat, natus est filius Zeuxidamus, quē nonnulli Spartiatarum Cyniscon, *id est, catulum* vocabant. Is Spartæ non regnavit, ante Leutychedē defunctus, relicto filio Archidamo. Leutychides orbatus filio, alterā duxit vxorem EVrydamen, Menii sororem, Diactoris filiam, ex qua nullam prolem virilem suscepit, sed filiam nomine Lampito: quam Archidamus Zeuxidami filius in matrimonium accepit, ab ipso Leutychide datam. At ne Leutychides quidem ipse Spartæ consenuit, sed has pœnas Demarato rependit: In expeditione Thessalica dux quū omnia faciendi ius haberet, multū pecuniæ per corruptelam dono accepit, ipseque in re deprehensus, quum sederet in castris, vtraque manu pecuniam tenens, in iudicium delatus ē Spartā profugit, domusque eius excisa fuit: & Tegeæ in quam profugerat, mortem obiit. Sed hæc insequenti tempore acta sunt. ¶ Tunc autem Cleomenes, quum sibi res in Demaratum bene cessisset, assumpto protinus Leutychide, contendit aduersus Æginetas, maiorem in modum illis propter ignominiam infensus. Ita Æginetæ vtriusque regis contra se aduentu non repugnandum iam sibi esse putauerunt. ex quibus reges adduxere decem, quos delegere, diuitiis ac genere eminentissimos, cū alios, tum Criū Polycriti, & Casambū Aristocratis filium, qui plurimū habebant potentiz. Eos in Atticam adductos, penes inimicissimos Æginetis Athenienses deposuerunt. Post hæc Cleomenes,

καὶ ἐπὶ δὲ λαβὼν, ἐπαρδύετο ἐς Ἡλιν· τὰς δὲ φασ
ὡς ἐς Δελφὸς χρησόμενος τῇ χρησείῳ παρδύετο).
Λακεδαιμόνιοι δ', ὑποβηθέντες Δημάρτην ὀρη-
σμῷ ἐπιχρῆν, ἐδίωκον· καὶ κως ἔφθη ἐς Ζάκυν-
θον ἔλασας ὁ Δημάρτης ἐκ τῆς Ἡλίδος. ὑπεδρα-
βάντες δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι, αὐτὸν τε ἀπὸ τῆς, καὶ τοὺς
παραπύλας αὐτοῦ ἀπαρέονται. μὲν δ', (ὅσοι γὰρ ὄξε-
δίδοσαν αὐτὸν οἱ Ζακύνθιοι) ἐνθάδ' ἐπὶ δὲ λαβάντες
τὸν Αἰεὶ τὸν βασιλῆα Δαρδανίον· ὃν ὑπεδέξατο
10 τὸ αὐτὸν μεγαλῶς, καὶ γὰρ τε καὶ πόλιος ἐδωκε. οὐτὼ
ἀπῆκετο ἐς τὸν Αἰεὶ Δημάρτην, καὶ τοιαύτην χρη-
σαίμενος τύχην· ἥντινα τε Λακεδαιμόνιοι σιχνὰ ἔρ-
χουσι τε καὶ γνώμῃσι ἀπολαμφωθεὶς, ἐν δ' ἐπὶ καὶ
ὀλύμπια σφι ἀνελόμενος τειθέσσω παρὰ βα-
20 λε, μοῦνος τὸ πᾶν πῶν δὴ τῇ ἡγεμονίᾳ βασιλῆ-
ων ἐν Σπάρτῃ πειθήσας. Λατυχίδης δ' ὁ Με-
νάρτης, Δημάρτην καὶ παυσαμένης, διεδίξατο τὴν
βασιλείην· καὶ οἱ γίνεται παῖς Ζεξιδήμος, ὃν δὴ
Σπαρτητέων μετεξέτερι Κυνίσκον ἐκάλειον. ὁ-
30 πος ὁ Ζεξιδήμος ἐκ ἐβασίλευσε Σπάρτης. πρὸ
Λατυχίδου γὰρ τελευτᾷ, λιπὼν παῖδα Ἀρχί-
δημον. Λατυχίδης δ' ἐρηγίς Ζεξιδήμου, γαμέει
δούτερῳ γυναικί· Εὐρυδάμην, ἔσσαν Μείας μὲν
ἀδελφείῳ, Διακτορίδου δ' θυγατέρῃ· ἐκ τῆς οἱ ἔρ-
σιν μὲν γίνεται ὁ δὲ θυγάτηρ δ', Λαμπιτὴ· τὴν Ἀρ-
χίδημος ὁ Ζεξιδήμου γαμέει, δόντος αὐτῷ Λευ-
40 τυχίδου. Οὐ μὲν γὰρ Λατυχίδης κατεγήρα ἐν
Σπάρτῃ, ἥντινα πῶν τοῖσι δὲ πᾶσι Δημάρτῃ ὄξε-
παι· ἐστράτησε Λακεδαιμόνιοι ἐς Θεσσαλίην·
30 παρεόντες οἱ ὑποχείρια πᾶντα ποιήσασθαι, ἐδωκε-
δόκησε δ' ὀργυριοὶ πολὺ· ἐπ' αὐτῷ φῶρ δ' ἀλγος αὐτῷ
ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐπὶ κατὰ τὴν χεῖρ διπλὴν ὄρ-
γυρις, ἐφυγε ἐκ Σπάρτης, ὑπὸ δικαστήριον ὑπα-
χθεὶς καὶ τὰ οἰκία οἰκατεσκάφη. ἐφυγε δ' ἐς Τεγεάν, καὶ
ἐτελευτήσας ἐν ταύτῃ. ταῦτα μὲν δὴ ἐγένετο χρό-
40 νῷ τῷ τῷ. Τότε δ' ὡς ὁ Κλεομένης ἐβασίλευσε
ἐς τὸν Δημάρτην τὸν ἥμα, αὐτίκα τὸν λαβὼν Λευ-
τυχίδα, ἦν ἐπὶ τῆς Αἰγινῆος, δὴ τὸν πᾶσι σφι ἐγκα-
τον ἔλα τὸν ποροπληχισμὸν ἔχων. ἔτι δ' ἔτι οἱ Αἰ-
γινῆται ἀμφοτέρω τῷ βασιλῆϊ ἡκόντων ἐπ' αὐτοῖς
ἐδισχέμεν ἐπὶ αὐτῶν, ἐκ τῶν τε ἐπὶ λεξάμενοι αὐ-
δρας δέκα Αἰγινῆται τὸς πλείους ἀξίως καὶ πλείους
καὶ ἡμεῖς, ἢ ἄλλοις τε καὶ δὴ καὶ Κεῖον τε ὃν Πολυ-
κρίτου, καὶ Κάσσανδρον ὃν Ἀριστοκράτους, ὅσοι ἔ-
χον μάλιστα κράτος. ἀγαρόντες δὲ σφῆας ἐς γυνὴν
Αἰγινῆν, παραθήκην κατεστήσαντες ἐς τοὺς ἐχθρίους Αἰ-
γινῆται Αἰθναίους. Μετὰ δ' ταῦτα, Κλεομένης

LXXI

LXXII

LXXIII

LXXIV

226

iam eam aquam vocari Erasimum: ad hoc igitur flumen posteaquam pervenit, ei hostias immolavit: & quum lata non essent ex ta de flumine transmittendo, dixit delectari se quidem Erasino, qui nollet prodere ciues suos, non tamen ideo Argiuos ganisuros. Moxque illinc motis castris ad Thyream venit, & mari taurum quum mactasset, navibus copias ad regionem Tirynthiam ac Naupliam duxit. Id audientes Argiui ad eos arcendos obuiam tendunt ad mare. Et quum aduentarent Tirynthum, in loco cui nomen inditum est Sepia, relicta non magna inter duas acies intercapedine, confederunt eregione Lacedæmoniorum. Neque vero illic pugnam ex aperto reformidabant, sed ne dolo exciperentur. nam ad hanc rem attinebat oraculum quod Pythia ediderat communiter eis atque Milesiis, in hac verba,

*Verum quando marem præcurret femina
victrix,*

Inter & Argiuos referet praelustis honorem:

Tunc Argiuarum reddet plerasque gentes,

Vt venturorum aiāt quis quandoque virorum,

Telo seuus obit sinuoso corpore serpens.

Hæc omnia Argiuis quum contigissent, metum incutiebant. ideoque eis visum est præcone hostium esse utendum: atque ita esse faciendum, ut quoties præco Spartiata quippiam Lacedæmoniis denunciaret, idem facerent ipsi. Cleomenes autem animadverrens Argiuos facientes quicquid apud Lacedæmones præco denunciasset, præcepit suis ut quum præco denunciaret prandendum, tunc raptis armis tenderent in Argiuos. Hoc executi Lacedæmonii, in Argiuos à voce præconis prandentes impetum faciunt, eorumque cum multis occiderunt, tum plures in lucū Argi fuga elapsos circumsederunt. Qui dum afferuntur, Cleomenes hoc sibi faciendū putavit: Sciscitatus quosdā quos secum habebat perfugas, misit præconē ad euocandū nominatim eos Argiuos qui in luco præclusierant, ad se redimendos. est autem apud Lacedæmonios redemptio in singulos viros, binæ minæ. Ita Argiuorum quinquaginta, ut quisque euo-

ὑδὴρ ἥδη τὸ πρὸς Ἀργείων Ἐρασίην κατέ-
δαμ. ἀπικόμενος δὲ ὧν ὁ Κλεομένης ἐπὶ τῷ πο-
ταμῷ τὸ πρὸν, ἐσφαγιάζετο αὐτῷ. καὶ, οὐ γὰρ οὐ-
δαμῶς ἐκαλλιέρεε ἀφαιεῖν μιν, ἀραδαμὴν
ἔφη τῷ Ἐρασίῳ οὐ παρέδιδόντος τοῖς πολίταις,
Ἀργείοις μὲντοι οὐδὲ ὡς χαρήσιν. μετὰ δὲ ταῦ-
τα ἔξαια χωρήσας τὴν στρατὸν κατήγε ἐς Θερ-
εῖον. σφαγιασάμενος δὲ τῇ θαλάσῃ ταύροι, πλοί-
οι σφέας ἤγαγε ἐς τὴν Τίρυνθιν χάριν καὶ
Ναυπλίν. Ἀργεῖοι δὲ ἐβλήθησαν, πωθοσάμενοι
ταῦτα, ὅτι θάλασσαν. ὡς δὲ ἀγχοῦ μὴ ἐγγύς
τῆς Τίρυνθος, χώρῃ δὲ ἐν πύτῃ τῇ κείνῃ ἡ Σί-
πεια τοῦ ποταμοῦ, μεταγχιμοὶ οὐ μέγα ἀπολιπόντες,
ἵκοντο αἱ πόι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι. ἐμβαῖντα δὲ οἱ ἄλλοι
Ἀργεῖοι τὴν μὲν ἐκ τῆς φαιεῖς μάχην ἐκ ἐφο-
βίου, ἀλλὰ μὴ δόλῳ ἀνέβησαν. καὶ γὰρ δὴ σφι
ἐς τὸ πρὸς τὸν ἡμέτερον ὁ χρηστήριον, ὁ ὅστις κινῶ
ἔχρησε ἡ Ροβίη τῶν τοῖσι Μιλησίοισι, λείπον
οὕτως,

10 Ἀλλ' ὅταν ἡ θήληα τῷ ἀφ' ἡνίκά νικήσασα
Ἰξέλασθαι καὶ κῦδις ἐν Ἀργείοισιν ἀρῇται,
Πολλὰς Ἀργείων ἀμφιδρυφίας πτερεῖται.
Ὡς ποτὲ πρὸς ἱερεὶ καὶ ἐπὶ ἐσοσάμεναι αἰδεσθῶν,
Διὸς ὅς τις τελείκῃς ἀπώλετο δουρὶ δαμα-
στίῃ.

ταῦτα δὲ πρῶτα συνελθόντα, τοῖσι Ἀργείοισι φό-
βον παρήγε· καὶ δὴ σφι πρὸς ταῦτα ἰδοῦν
τὰ κήρυκα τῆς πολιμῆος χεῖρα. δοῦναι δὲ σφι,
ἐπὶ τῷ τοῖσι δὲ ὅπως ὁ Σπαρτητὴς κήρυξ παρ-
εἰσεν, πτερεῖται αἰαλαβοῦντα τὰ ὄπλα, χωρεῖν ἐς τῆς
Ἀργείων. ταῦτα καὶ ἐγγύς ὅστις τελέα ἐκ τῆς
Λακεδαιμονίων. ἀείρον γὰρ πιδυμῶσι τοῖσι
Ἀργείοισι ἐκ τῆς κινήσεως, ἐπὶ κείνῃ. καὶ πλ-
λὲς μὴ ἐφόνθον αὐτῶν, πολλὰ δὲ ἐπὶ πλεονῶν
ἐς τὸ ἄλλος τῷ Ἀργεῖοι καταφυγῶντα ἀντι-
στέλλοντες.

30 σπάρταροι πρὸς Λακεδαιμονίοισι, ἐπὶ τῷ καὶ οἱ Ἀργεῖοι
τῷ πρὸς τὸν ποταμόν. Μαβίων δὲ ὁ Κλεομένης ποιεῖν
τῆς Ἀργείων ἐκείνῃ ὁ σπάρταρος κήρυξ σημήνειε,
ταῦτα καὶ σφι ὅταν σπάρταρος κήρυξ ποιεῖν
ἀείροι, πτερεῖται αἰαλαβοῦντα τὰ ὄπλα, χωρεῖν ἐς τῆς
Ἀργείων. ταῦτα καὶ ἐγγύς ὅστις τελέα ἐκ τῆς
Λακεδαιμονίων. ἀείρον γὰρ πιδυμῶσι τοῖσι
Ἀργείοισι ἐκ τῆς κινήσεως, ἐπὶ κείνῃ. καὶ πλ-
λὲς μὴ ἐφόνθον αὐτῶν, πολλὰ δὲ ἐπὶ πλεονῶν
ἐς τὸ ἄλλος τῷ Ἀργεῖοι καταφυγῶντα ἀντι-
στέλλοντες. 40 Εἰσὶν δὲ οἱ Κλεομένης ποιεῖν
ποῖον δὲ ἔχων ἀντιμῶν αἰδρῶν, καὶ πωθοσά-
μενος τουτέων, ἔξαια χεῖρας πέμπων κήρυκα, οἰομα-
σὶ λέγων τῆς ἐν τῇ ἰσθμῷ ἀπὸ γυναικὸς τῆς Ἀργεί-
ων. ἔξαια χεῖρας δὲ, φασ αὐτῶν ἔχειν τὰ ἀποῖνα.
ἀποῖνα δὲ ἐστὶ Πελοποννησίοισι, δυο μινῶν τετα-
γμένα κατ' αἰδρῶν αἰχμῶν ἐκ κινήσεως. κατὰ
πεντήκοντα δὲ ὧν τῶν Ἀργείων ὡς ἐκείνῃς ἐκ κατε-

1 Id est, Prout præco denunciaverat.

LXXXIV

LXXXV

LXXXVI

vates quidam Cleander, genere Phigaeus ab Arcadia, is persuasit seruis ut dominos adorirentur: unde bellum inter eos diuturnum extitit, donec Argiui aggre euasere victores. Ob hoc igitur aiunt Argiui Cleomenem ad insaniam redactum, male perisse. Ipsi autē Spartiatæ negant ab ullo dæmonio Cleomenem ad insaniam redactum: sed conuersatione Scytharum, intemperantem meruisse factum, & idcirco furiosum. Scythas enim Nomades, post illatum sibi à Dario bellum, ad illum vliscendū perstitisse, missisque Spartam nunciis ad societatem faciendam, ita pepigisse, tanquam ex vtrorumque vtilitate foret ut ipsi quidem Scythæ iuxta flumen Phasin conarentur Medicam regionem inuadere, Spartiatæ vero ab Epheso ascendere, & ad certum locum vtrique occurrerent. Cum iis Scythis qui ad hoc missi sunt, consuetudinem habuisse Cleomenem aiunt, atque ex eo nimiam didicisse potandi intemperantiam: seque ob id eum insanisse arbitrari. Vnde quoties intemperantius bibere volunt, aiunt, Episcythison, id est, age Scytham. Ita de Cleomene referunt Spartiatæ. Mihi vero videtur ille has poenas Demarato pendidisse. ¶ Eum autem esse defunctum vbi audire Æginetæ, Spartam nuncios misere, vociferatū contra Leutychidē de obsidibus qui Athenis tenerentur. His Lacedæmonii, consilio inito, multum iniuriæ à Leutychide illatum esse censuerunt, hominemque dedendum, quem illi Æginam deportarent pro iis qui Athenis tenerentur. Hunc quum essent ducturi Æginetæ, tunc ad eos Theasides Leoprepis filius, vir Spartæ probatus, Quid, inquit, viri Æginetæ facere vultis? regemne Spartiatarum deditum à suis ciuibz abducere? Si nunc præ iracundia Spartiatæ ita decreuerunt, cauete ne quod exitiale malum in vestram regionem (si hoc feceritis) inferant. His auditis Æginetæ ab illo abducendo supersederunt, hac tamen condicione ut secum profectus Athenas Leutychides redderet sibi viros qui illic depositi essēt. Vbi Athenas venit Leutychides, ac depositum repoposcit, Athenienses (ut qui reddere nollent) tergiuersari, quod dicerent duos in deponendo reges fuisse, ideoque iniquum esse id alteri sine altero reddi. Quibus

αἱρ' μαίτις Κλέανδρος, ἦμος ἐὼν Φιγασίδης ἀπὸ Ἀρκადίης· οὗτ' τὸς δούλους ἀνέγνωσι βῆτι τὰς πῖσι δεσπότησι. ἐκ τούτου ὃ πόλεμός σφι ἔω· βῆτι δὲ χεῖρον συχρόν. ἐς δὲ μόνις οἱ Ἀργεῖοι ἐπεκράτησαν. Ἀργεῖοι μὲν νῦν ἀπὸ ταύτης Κλεομένηα φασι μαίνεσθαι ἀπολέσθαι κακῶς. αὐτοὶ δὲ Σπαρτιῆται φασι ἐκ δαίμονιός μιν ὁδοῦνός μιν ἔλθαι Κλεομένηα, σκύθησι δὲ ὁμιλήσαντά μιν, ἀκρητοπότην γενέσθαι, καὶ ἐκ τούτου μαίνεσθαι. Σκύθας γὰρ τὸς νομάδας, ἐπεὶ τέ σφι Δαρεῖον ἔσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν, μετὰ ταῦτα μεμονέναι μιν τίσασθαι· πέμψαντας δὲ ἐς Σπάρτην, συμμαχίην τε ποιέεσθαι, καὶ συνήθεσθαι ὡς χρεῶν εἴη αὐτοῖς μὲν τοῖς Σκύθας παρὰ Φάσιν ποταμὸν περὶ αὐτὴν ἐς τὴν Μηδικὴν ἐσβαλεῖν, σφέας δὲ τὸς Σπαρτιήτας κελδεῖν ἐξ Ἐφέσῃ ὁρμειώμενοις ἀναβαίνειν, καὶ ἐπὶ τὰς ἐς τὸν Ὀρέον τὰν. Κλεομένηα δὲ λέγουσι, ἡκόντων τῶν Σκυθῶν βῆτι ταύτης, ὁμιλέειν σφι μεζόνως. ὁμιλέοντα δὲ μάλλον τῶν ἡκοντοῦ, μαθεῖν τὴν ἀκρητοπότην ὡς αὐτῶν. ἐκ τούτου δὲ μαίνεσθαι μιν νομίζουσι Σπαρτιῆται. ἐκ τε τούτου, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, ἐπεὰν ζώοντες βούλωνται τίνην, Ἐπισκύθησον λέγουσι. οὕτω δὲ Σπαρτιῆται τὰ πρὸς Κλεομένηα λέγουσι· ἐμοὶ δὲ δοκέει τίσιν ταύτην ὁ Κλεομένης Δημαρτήτα ἐκτίσασθαι. Τελυτήσαντος δὲ Κλεομένηος, ὡς ἐπύθοντο Αἰγινήται, ἐπεμποι ἐς Σπάρτην ἀφ' ἑλθὼς καταβασσόμενος Λεωτυχίδεα πρὸς τῶν ἐν Αἰγίῃσι ὁμήρων ἐχομένων. Λακεδαιμόνιοι δὲ διαστρέφον σωμαζαγῆτες, ἔγνωσαν πρὸς βεβαίως Αἰγινήτας ὑπὸ Λεωτυχίδεα· καὶ μιν κατέκειναι, ἐκδοῦν ἄγεσθαι ἐς Αἰγίαν αἰτῇ τῶν ἐν Αἰγίῃσι ἐχομένων ἀνδρῶν. μελλόντων δὲ ἀγείν τῶν Αἰγινήτων ὅτι Λεωτυχίδεα, εἴπε σφι Θεασίδης ὁ Λεωτρέπιδος, ἐὼν ἐν τῇ Σπάρτῃ δοκιμὸς αἷρ, Τί βέλεσθε ποιεῖν αἱρεῖς Αἰγινήται, ὅτι βασιλῆα τῶν Σπαρτιήτων ἐκδοτὸν ἡρώμενοι ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀγείν; εἰ νῦν ὀργῇ χρεώμενοι ἔγνωσαν οὕτω Σπαρτιῆται, ὅπως ἐξ ὑμεῖς μὴ τι ὑμῖν, ἢ ταύτης πρήσσητε, πρὸς ὧν λεγόντων κακὸν ἐς τὴν χώραν ἔσβαλῶσι. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Αἰγινήται, ἔρχοντο τῆς ἀγωγῆς. ὁμολογῇ δὲ ἐχρήσαντο τοῖςδε, βῆτι πρὸς μὲν Λεωτυχίδεα ἐς Αἰγίαν, ἀποδοῦναι Αἰγινήταις τὸς ἀνδρας. ὧς δὲ ἀπὸ κείνου Λεωτυχίδης ἐς τὰς Αἰγίαν ἀπαίτεται τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, οἱ Αἰγῆες παρὰ θάλασσαν εἰλκον, οὐ βουλομένοι ἀποδοῦναι, φάμετες δύο σφέας ἐόντας βασιλῆας πρὸς τὰς καὶ οὐ διαχωρῶντας ἐτέρωθεν. τῶν ἐτέρων ἀποδοῦναι.

οὐ φαμίῳ δὲ ἀποδώσειν τῷ Ἀθηνάϊων, ἔλεξέ
 „ σφι Λατυχίδης τὰδε, ὦ Ἀθηνᾶοι, ποίετε μὲν
 „ ὅς τε εἰς βούλευθε αὐτοί. καὶ γὰρ ἀποδιδόντες, ποι-
 „ έτε ὅσα· καὶ μὴ ἀποδιδόντες, τὰ οὐαίπια τουτίων.
 „ ὅς γ' οἶον μὲντοι πρὸς τῇ Σπαρτῇ στυμνοίχησθαι
 „ ὅσα, ὡς ἐπὶ τῷ ἀνέστη, βούλομαι ὑμῖν εἰσαί.
 „ λέγει μὲν ἡμεῖς οἱ Σπαρτῆται ἡμέσας πρὸς τῇ Λα-
 229 „ κεδάμονι κατὰ τείτην ἡμεῶν τὴν ἀπ' ἐμέο, Γλαῦ-
 „ κην Ἐπικυδείδους παῖδα· τῷτον δὲ ἄνδρα φαμὲν
 „ τὰ τε ἄλλα πᾶσι θεοῖσιν καὶ ἀνθρώποις, καὶ δὴ καὶ
 „ ἀνθρώποις ἀεὶ διαχοσυνῶς πέρι, πᾶσι τῶν ὅσοι τῶν
 „ Λακεδαιμόνων τῷτον δὲ χρόνον οἴκεον. στυμνοί-
 „ χουμαι δὲ οἱ πρὸς χρόνον ἰκνυμένους τὰδε λέγομεν·
 „ ἄνδρα Μιλήσιον, ἀπικόμενον εἰς Σπάρτην, βού-
 „ λεσθαι οἱ εἰσελθεῖν εἰς λόγους, ὡς οἱ χόρμυνοι τοιάδε·
 „ Εἰ μὲν μὲν Μιλήσιος, ἦ καὶ δὲ τῆς σῆς Γλαῦκε διαχο-
 „ συνῶς βούλομαι ἀπολαῦσαι· ὡς γὰρ δὴ αἰὰ
 „ πᾶσαι μὲν τῶν ἄλλων Ἑλλάδα, πρὸς δὲ καὶ ἰω-
 „ νίῳ τῆς σῆς διαχοσυνῶς ἡμεῶν λόγους πολλούς, ἐμμεν-
 „ τας λόγους ἐδίδωκε καὶ ὅτι ὅτι κίνδυνός ἐστι αἰεὶ καὶ
 „ ἡ Ἰωνία, ἡ δὲ Πελοπόννησος ἀσφαλέως ἰδρυμένη·
 „ καὶ διότι χρήματα οὐδαμᾶ τῆς αὐτοῦ ἐστὶ ὅσα· ἔ-
 „ χοιτῆς. ταῦτα τε ὡς ὅτι λεγομένη, καὶ βουλο-
 „ μένη, ἐδόξε μοι, τὰ ἡμέτερα πάσης τῆς οὐσίας δέαρ-
 „ γυρῶσθαι, ἵνα δαίμων ὡς αὐτοῖς· ὅς οἱ πιστά μὲν ὡς
 „ μοι κείμενα ἔσθαι ὡς αὐτοῖς ὅσα. σὺ δὲ μοι καὶ τὰ
 „ χρήματα δέξαι, καὶ τὰδε τὰ σύμβολα ὡς λα-
 „ βῶν. ὅς δὲ αὐτῶν ταῦτα ἀπατήν, πού τις ἀπο-
 „ δουῶμαι. ὁ μὲν δὲ ἀπὸ Μιλήτου ἦκων ξείνος τοῦ-
 „ τῶν ἔλεξε· Γλαῦκος δὲ ἐδέξατο τὴν ὡς ἀνταγῆν·
 „ κηδόντι τὰ εἰρημνῶς λόγους. χρόνιος δὲ πολλοῦ
 „ διελθόντος, ἦλθεν εἰς τὴν Σπαρτὴν πούτου τῶν ὡς ἀ-
 „ γομένων τὰ χρήματα οἱ παῖδες. ἐλθόντες ὅς εἰς λό-
 „ γους τὰ Γλαυκῆ, καὶ ἀποδεικνύντες τὰ σύμβολα,
 „ ἀπαίτεον τὰ χρήματα. ὁ δὲ διωθέτο, ὡς τυποκρε-
 „ νόμηνος τοιάδε, Οὐτὲ μέμνημαι ὅς ὡς ἡμεῖς, οὐτὲ μὲν
 „ ὡς φέρεται ὡς εἰδέναι τουτίων ὡς ὑμεῖς λέγετε.
 „ βούλομαι τε, ἀναμνηθεῖς, ποίειν πᾶσι δὲ ἀνθρώποις. καὶ
 „ γὰρ εἰ ἔλαβον, ὀρθῶς ἀποδουῶμαι· καὶ εἴ γε ἀρχὴν
 „ μὴ ἔλαβον, νόμοισι τοῖσι Ἑλλήνων χρῆσθαι εἰς ὅ-
 „ μίας. ταῦτα ὡς ὑμῖν ἀναβάλλομαι κυρώσειν εἰς τί-
 „ ταρπον μὲν ἀπὸ τῶνδε. οἱ μὲν δὲ Μιλήσιοι συμ-
 „ φορίῳ ποιδόμενοι, ἀπαλλάσσοντο, ὡς ἀπεξημέ-
 „ νοι τῷ χρηματίων. Γλαῦκος δὲ ἐπορεύετο εἰς
 „ Δελφούς, χρησόμενος τὰς χρηστέας. ἐπὶ τῷ τῷ τῷ
 „ αὐτῷ δὲ χρηστέας εἰς ὅσα τὰ χρήματα λήσεται, ἡ Γυθία μετέρχεται τοῖςδε τοῖσι ἔπεισι,

negantibus se reddituros, Leutychides,
 Facite, inquit, Athenienses utrum ipsi
 vultis: si reddetis, sancte facturi, è con-
 trario, si non redditis. Qualis autem res
 circa depositum contigerit Spartæ, vo-
 lo referre: Dicimus nos Spartiatæ fuisse
 tertia abhinc ætate quendam Glaucum
 Epicydidis filium, qui cum aliis sum-
 mis laudibus excellebat, tum iustitia
 inter omnes optime audiebat qui per id
 tempus Lacedæmonem incolebant. Et
 huic procedente tempore contigisse ut
 vir quidam Milesius Spartam venerit,
 hominis conueniendi gratia, atque ita
 sit loquutus, Ego sum vir Milesius, qui
 ad tuam Glauce fruendam iustitiam
 venio. Nam quum esset tua fama cele-
 bris cum per omnem aliam Græciam,
 tum vero per Ioniam, apud memeti-
 ipsum ratiocinatus sum, Ioniam quidem
 semper obnoxia periculis est, Pelopon-
 nesus autem tuto fundata, & ob id vi-
 dere licet eosdem homines nihil habe-
 20 re pecuniarum. Hæc reputanti mihi at-
 que consultanti visum est dimidium
 mei census in pecuniam redactum de-
 ponere penes te, quod probe intelligo
 hæc penes te deposita mihi incolumia
 fore: tu vero has pecunias accipe, &
 hanc notam, quam vna custodi: quam
 notam quisquis habens reposcet pecu-
 niam, ei reddito. Hæc hospes qui Mi-
 leto venerat dixit: atque ea condicione
 depositum Glaucus accepit. Multo
 30 deinde tempore interiecto, filii eius qui
 pecuniam deposuerat, Spartam veni-
 unt; Glaucum conueniunt: exhibita-
 que nota pecuniam reposcunt. Ille e-
 nimvero repellere homines, atque his
 verbis è contrario respondere, Neque
 istius rei quicquam reminiscor, neque
 ad me pertinet scire quæ dicitis. Volo
 tamen, reminiscens, quicquid iustum
 fuerit facere, & si accepi, iure optimo
 reddere: sin à principio non accepi,
 Græcorum legibus in vos uti. Ad quod
 confirmandum præstituo vobis tem-
 pus hinc ad quatuor menses. Ita Mi-
 3 lesii facta iactura, tanquam fraudati
 pecunia, discessere: & Glaucus Delphos
 se contulit ad oraculum consultandū.
 Cui consultanti an ὄραω, id est, iureiuran-
 do, pecuniam prædaretur, Pythia re-
 spondit his versibus,

1 Et pecunias nequaquam ab iisdem possideri videmus. 2 Si reminiscar, 3 Calamitatem se passos existimantes, ut qui pecunia fraudati essent,

*Glauce Epicydides equidē expedit ad bre-
ne tempus*

*Sic orco vicisse, interuertisseque num-
mos:*

*Deiera, & euorcum quoniam manet exi-
tus idem.*

*Asl orci natus, qui nomine, qui manibus,
qui*

*Nullis est pedibus, rapide aduenit, usque
adeo dum*

*Conuoluens omnem perdat prolemque do-
mumque:*

*Cum sobole euorci melius sed postea age-
tur.*

His auditis Glaucus veniam sibi eorum
quæ dixisset vt daret, deum obsecra-
bat. Cui Pythia inquit, idem pollere,
tentare deum & facere. Tunc Glau-
cus accitis Milesiis hospitibus pecuniā
reddidit. Cur autem hæc oratio apud
vos instituta est, dicitur: Glauci nunc
nulla superest neque soboles neq; do-
mus, quæ illius censeatur: sed ex Spar-
ta radicitus extrita est. Ita bonum est
nihil aliud de deposito cogitare quam
vt reperentibus reddatur. Leutychi-
des hæc loquutus, quum nihilo magis
ab Atheniensibus audiretur, discessit.

LXXXVII At Æginetæ priusquam superiorum iniuriarum, quas Atheniensibus intulerant, gratificantes Thebanis darēt pœnas, hæc fecerant: Quum Atheniensibus succenserent quod sibi ab illis iniuriam fieri arbitrarentur, se ad vlciscendum apparabant. Erat autem Atheniensium in Sunio quinquere mis quædam, quam Delum iam inde à Theseo quoniam mittebant: hanc Æginetæ locatis insidiis intercepte, plenam primoribus Atheniensium, virosque alligauere. Eaclade ab Æginetis accepta, Athenienses non amplius differendum putauerunt quin omnia in illos excogitarēt.

LXXXIIX Erat igitur quidam nominē Nicodromus Cnoethi filius, vir in Ægina spectatus: hic suam ipsius priorem abitionem Æginetis imputans, querebatur: qui prius sua de missione quum transgessisset, cognito Athenienses esse animatos ad nocendum Æginetis, quibus ipse infensus esset, composuit cum illis de prodenda Ægina ad certum diem, quo esset rem aggressurus ipse, & illos oportere venire subsidio. Atque ita ex composito urbem quæ vetus vocabatur occupar. Sed Athenienses ad diē non adfuerunt, quia classis eorum par Æginetanæ nondū erat comparata. Qui dum à Corinthiis cōmodari sibi naues rogant,

Γλαῦκ' Ἐπικυδείδῃ, ὃ μὲν αὐτῇ καὶ κέρδ' ἔχον οὐ-
τω,

Ὅρκα νικῆσαι, καὶ χρεῖματα ληίσασθαι·

Ὅ μιν· ἔπειθ' αἰατός γε καὶ δ' ὄρχον μὲν αἰ-
δεσθαι.

Ἀλλ' ὄρχου παῖς ἐστὶν αἰώνιος, οὐδ' ἔτι χει-
ρες,

οὐδὲ πόδες· κραπνὸς δὲ μετέρχεται, εἰσὶν κε-
κῶσαν

10 Συμμεσφας ἐλέση γημεῶν, καὶ οἶκον ἀπορ-
τα·

Ἀνδρὸς δὲ δ' ὄρχου γημεῶν μετόπισθεν ἀμείνων.

ταῦτα ἀκούσας ὁ Γλαῦκος συγνώμην δὲ θεὸν παρ-
αίτετο αὐτῷ· σχεῖν τῷ ῥηθέντων· ἡ δὲ Πυθίη ἔφη,

Τὸ πειρῆσθαι τὸ θεοῦ, καὶ δὲ ποιῆσαι, ἴσον· δύνα-
ται. Γλαῦκος μὲν δὴ, μετὰ πεμφθέντος τῶς Μι-
λησίου ξείνου, ἀποδοῦσιν σφίσι τὰ χρεῖματα. τοῦ

δὲ εἵνεκα ὁ λόγος ὃ Ἀθλωαῖοι ὅδε ὠρμήθη λέγε-
σθαι ἐς ὑμῶν, εἰρήσεται. Γλαῦκου μὲν οὐτε π' ἀ-
πόρνον ἐστὶν ὁ δὲ, οὐτ' ἐστὶν ὁ δὲ μὴ ἰομιζομένη

εἶ) Γλαῦκου· ἐκτίττειται τε παρ' ῥίχτος ἐκ
Σωδῆτος. οὐτὼ ἀγὰρ δὲ μὴ δὲ ἀφαιρούμεθα, πρὸς

εἰ παρὰ τὰ θεῶν ἀλλόγε, ἢ ἀπασι πόντων ἀπο-
δοῦναι. Λεωτυχίδης μὲν εἰσας ταῦτα, ὥς οἱ

ὁ δὲ οὐτὼ ἐσκήρυον οἱ Ἀθλωαῖοι, ἀπαλλάσσοντο.

Οἱ δὲ Αἰγινήται, πρὶν τῷ παρ' ἑσθ' ἀδικημάτων
δοῦναι δίκας, τῷ ἔς Ἀθλωαῖοις ὕβρις, Θεβαί-
οισι χαρίζομενοι, ἐποίησαν τοιοῦτον· μεμφομένοι

τοῖσι Ἀθναίοισι, καὶ ἀξιουῶντες ἀδικέεσθαι, ὥς πρὸς

30 μωρησόμενοι τῶς Ἀθναίοις παρ' ἐσθ' ἀζοντο· καὶ
μὲν γὰρ δὴ τοῖσι Ἀθναίοισι πενήτην ἐπὶ Σουίῳ·
λοχίσαντες ὦν, τὴν παρ' ἑσθ' ἡν εἶλον πλήρη αἰ-
δρῶν τῷ παρ' ἑσθ' Ἀθναίων. λαβόντες δὲ πύς

230 ἀνδρας ἐδῆσαν. Ἀθναῖοι δὲ παρ' ἑσθ' ταῦτα πρὸς
Αἰγινήταις, ἐκείνους ἀνέβαλλοντο μὴ εὐδ' ἀπορ-
χάσασθαι ἐπ' Αἰγινήτησι. Καὶ μὲν γὰρ Νι-
κόδρομος Κνοίου καλεόμενος ἐν τῇ Αἰγίῃ, αἰὲρ
δύχιμος. ὁ δὲ μεμφομένος τοῖσι Αἰγινήταις, πρὸς

τε ἐπὶ εὐδ' ὅν ἔξελαι ἐκ τῆς νήσου· μαθὼν δὲ τὸ

40 τε τοῖς Ἀθναίοις ἀναρτημένους ἔρδειν Αἰγινήτας
κακῶς, στυγέεται Ἀθναίοισι παρ' ἐσθ' Ἀίγι-
της, φράσας ἐπὶ τῇ ἡμέρῃ ὅτι χειρήσει, καὶ ἐκεί-
νοῖς ἐς μὲν ἡκεῖν δεήσει βοηθεῖν. μετὰ ταῦτα,

καταλαμβάνει μὲν κατὰ τὰ στυγέειν κατὰ ὁ Νικό-
δρομος Ἀθναίοισι τὴν παλαιὰν καλεομένην πόλιν.

Ἀθναῖοι δὲ ἐπὶ τῷ ἀμύνονται ἐς δέον· ἐπὶ ἔτι χον ἐ-
σπαινέες σφίσι ἀξιόμαχοι τῇσι Αἰγινήταις συμβα-
λέειν. ἐπὶ ὧν Κορινθίωι ἐδόντο χρεῖσθαι σφίσι κίαν,

ἐν πύτῳ διεφθάρη τὰ ἀνήματα. οἱ δὲ Κορίνθιοι (ἔσαν γὰρ σφι τῶτον οἱ χεῖρον φίλοι ἐς τὰ μάλιστα) Ἀθηναίοισι διδῶσι δεομένους εἰκοσι νέας, διδῶσι δὲ πεντάδεκάχμους ἀπὸ ἐξέδρου. δωρεὴν γὰρ ἐν τῷ νόμῳ οὐκ ἐξέω δύναιτο. ταῦτάς τε δὴ λαβόντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὰς σφετέρας, πληρώσαντες ἐβδμήκοντα τὰς πάσας νέας, ἔπλεον ὅτι τὴν Αἴγιναν, καὶ ὑπέστησαν ἡμέρη μὴ τῆς συγκαλειμένης. Νικόδρουμος δὲ, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν χεῖρον οὐ παρελθόντο, ἐς πλοῖον ἐσβὰς, οὐκ ἀδρῆσκει οὐκ τῆς Αἰγίνης. σὺν δὲ οἱ καὶ ἄλλοι τῶν Αἰγινήτων εἰπόντο, πῶς Ἀθηναῖοι Σουνίον οἰκῆσαι ἔδδοσαν. ἐνθεῦτεν δὲ οὐ πῶς ὀρμώμενοι ἔφερον τε καὶ ἦζον τοὺς ἐν τῇ πόλει Αἰγινήτας. ταῦτά μὲν δὴ ὕστερον ἐγένετο. Αἰγινήτων δὲ οἱ παλαιοί, ἐπιδρασαίως πῦρ δῆμον σφίμα Νικόδρουμον, ἐπεκράτησαν· καὶ ἔπειτα σφείας χειρωσάμενοι, ἐξήζον ἀπολέοντες. ἀπὸ πύπου δὲ καὶ ἀγρόσφι ἐξήζοντο, ὃ οὐκ ἔπαυσατο οὐκ οἱ τε ἐξήζοντο ἐπιμηχανώμενοι, ἀλλ' ἐφθῆσαν οὐκ ἀποσύντες πρὸς τὸν οὐρανόν. ἐπὶ ταχέως γὰρ τῷ δήμῳ ζῆζήσαντες, ἐξήζον ὡς ἀπολέοντες· εἰς δὲ πῆς πρυτανίαν οὐκ ἐφυγὼν τὰ δεσμά, κατὰ φύσιν πρὸς πρῶτον Διμήτερος θεομοφόρου. ἐπιλαβόμενος δὲ τῶν ἐπιπαυσάντων, εἶχετο. οἱ δὲ, ἐπεὶ τέ μιν ἀπαπαύσασθαι οὐκ οἶόν τε ἀπέλκυντες ἐγένοντο, ἀποκῆσαντες αὐτῶν χεῖρας, ἦζον οὕτω. αἱ χεῖρες ὅσων αἱ ἐμπυφυῖαι ἔσαν πῶς ἐπιπαυσήσιν. Ταῦτα μὲν νῦν σφείας οἱ Αἰγινήται ἐργάζαντο. Ἀθηναῖοι δὲ ἤκουσι ναυμαχίαν τοῖς ἐβδμήκοντα· ἐσώσαντες δὲ τὴν ναυμαχίαν, ἐπεκλέοντο τούτους αὐτοὺς τὰς καὶ πρῶτον, Ἀργείοις· καὶ δὴ σφιστοὶ μὲν οὐκ ἐπὶ βοηθείᾳ, μεμφομένοι οὐκ Αἰγινῶν νέας αἰάκη λαμφύσας ὑπὸ Κλεομένηος, ἐσχοντες ἐς τὴν Ἀργολίδα χώραν, καὶ σιωπῆσαι Λακεδαιμονίοισι. σιωπῆσαι δὲ καὶ ἀπὸ Σικυωνίων ἀνδρες τῇ αὐτῇ αὐτῇ ἐσβολῇ· καὶ σφιστοὶ Ἀργείων ἐπεβλήθη ζημίη, χίλια τάλαντα ἐκτίσαι, πενταχόσια ἐκαστέρους. Σικυωνιοὶ μὲν νῦν συγγίνοντες ἀδικῆσαι, ὁμολογῶντες, ἐκδοὶν τάλαντα· ἐκτίσαντες, ἀχήμενοι εἶναι. Αἰγινήται δὲ πῶς σιωπῶντες ὄντες, ἔσαν τε αὐθαδέεστεροι. ἔλα δὲ ταῦτα δεομένοι οἱ, ἀπὸ μὲν τῶν δημοσίων οὐδὲν Ἀργείων ἐπὶ ἐβοήθει, ἐβελονταὶ δὲ ἐς χιλίους. ἦγε δὲ αὐτὰς ἔρατῃ γὰρ Εὐρυβάτης, πεντάβηλον ἐπασκῆσας· πρυτανίαν οἱ πλεῖ-

le, duce quodam cui nomen erat EVrybates,

interea res corrupta est. Corinthii autem per id tempus Atheniensibus amicissimi dedere rogantibus naues viginti, sed dantes vendiderunt singulas quinis drachmis: quoniam eas dono dare vetabantur lege. His acceptis Athenienses, & suis instructis in summam septuaginta numero, in Aeginam nauigauerunt, perueneruntque postridie eius diei qui erat destinatus. Qui quum ad diem non adessent, consensu nauigio Nicodromus ex Aegina profugit, aliis nonnullis Aeginetarum cum comitantibus, quibus Athenienses Sunium incolendum dederunt. Vnde isti prodeuntes, eos qui in insula erant Aeginetas & ferebant & agebant. sed hæc posterius acta sunt. Ceterum procures Aeginetarum, superata plebe quæ una cum Nicodromo tumultum in ipsis fecerat, mox eos quos ceperant, ad necem abducebant. Vnde piaculum admiscere quod nullo studio expiare potuerunt, præoccupatique, prius ex insula sunt deiecti quam deum sibi propitiarent. nam quum septingentos ex plebe quos viuos ceperant, ad necem educerent, vnus eorum ex vinculis elapsus fugit ad Cereris legiferæ vestibulum, eiusque cardinibus prehensis adhærebat: quem illi quum auellere non possent, abscissis viri manibus ita deduxerunt: quæ manus cardinibus confertæ manserunt. Hæc quum ipsis fecissent Aeginetæ, classe septuaginta nauium cum Atheniensibus qui superuenire congressi, superantur. Victi nauali prælio, eosdem quos prius Argiuos in auxilium vocauerunt: sed illi nolueret eis amplius auxilio esse, caussati quod & naues Aeginetæ necessario sumptæ à Cleomene oram Argolidem tenuissent, & ipsi cum Lacedæmoniis in terram descendissent, vt nonnulli quoque ex Sicyoniis nauibus descenderent in eadem contra ipsos expeditione. Quo nomine virisque multa ab Argiuis iniuncta est mille talentorum, quorum quingena vterque populus solueret. sed quum Sicyonii suam culpam agnoscentes, centum talentis cum Argiuis decidissent, Aeginetæ ne agnoscere quidem culpam volueret: erant enim superbiores. Eapropter rogantibus eis nemo amplius Argiuorum publice auxilium tulit, sed voluntariorum circiter mille, quinque palmarum viro. quorum

1 Qui quinque gymnastica certamina obierat.

plerique non remeauerē, sed in Ægina
 sub Atheniensibus occubuerē. Et ipse
 dux EVrybates singulari certamine ter
 victor, quarto sub Sophane Decelis fi-
 lio oppetiit. Verum Æginetę sua clas-
 se adorti incompósitos Athenienses su-
 perauerē, eorūque naues quatuor
 cum ipsis pugnatoribus cepere. Et A-
 thenienses quidem bellum cum Ægi-
 netis contraxerant. ¶ PERSES autem
 quę ipsius partes erant exequabatur,
 cum famulo assidue in memoriam re-
 digente vt reminisceretur Atheniensi-
 um, tum Pisistratidis assidentibus, A-
 theniensesque criminantibus, tum cu-
 piditate per hunc prætextum quo nixus
 erat, subigendi Gręcos quicunque si-
 bi terram & aquam denegassent. Itaque
 Mardonium, qui male rem naualem
 gesserat, præfectura amouit, aliosque
 designatos duces aduersus Eretriam &
 Athenas misit, Datin genere Medum,
 & Artaphernem Artaphernis fratris
 sui filium, datis mandatis vt Athenas
 atque Eretriam diriperent, captiuos-
 que in conspectum adducerent. Post-
 quam hi duces declarati, ab rege digres-
 si, ad planitiem Cilicię maritimam de-
 uenere cum ingenti ac bene instructo
 exercitu, & ibi castra posuere, aduene-
 runt nauticę copię omnes, vt singulis
 erant imperatę: ad hæc hippagogę na-
 ues, quas superiore Darius anno man-
 dauerat tributariis suis præparandas.
 In has introductis equis atque terrestri
 peditatu, sexcentis cum triremibus in
 Ioniam contenderunt. Hic non recto
 cursu secundum continentem, Helle-
 sponthum & Thraciam versus nauiga-
 bant, sed è Samo vnde soluerant, præ-
 ter Icarium, interque insulas: præcipue
 quidem (vt ego sentio) metu circum-
 cundi Athon, quem superiori anno cir-
 cumnauigantes, magnam iacturam fe-
 cerant: sed & coacti propter Naxon,
 quam antea non cepissent. Ad quam
 posteaquam ex Icario pelago appulsi
 sunt (in hanc enim vt primum copię
 ducerentur, Persę vrgebant) Naxii
 memores priorum, fuga se in montes
 concitauerunt, non ausi resistere. Eo-
 rum autem quos adepti sunt Persę
 quum in seruitutem rapuissent, delu-
 bra atque urbem incenderunt. His ac-
 tis ad ceteras insulas redeunt. Hęc
 dum isti agunt, Delii relicta & ipsi Delo
 fuga Tenum abeunt. Eo tendentes na-
 ues præcedens Datis nō sinebat ad De-
 lum habere stationem, sed trans Delum

οἱ πλευνῶες οὐκ ἀπενοήσαν ὀπίσω, ἀλλ' ἔτελθον
 τῶν Ἀθηναίων ἐν Αἰγίῃ. αὐτοὶ δ' ὅς ἐρα-
 τήρης Εὐρυβάτης μαινομαχίῳ ἐπασχέων, τρεῖς
 μὲν αἰδρας τρώει ποικίτῳ ἀποκτείνας, ὑπὸ δὲ τῷ
 τετραγώνῳ Σωφάνεος τῷ Δεκελῆος ἀποθνήσκει.
 Αἰγιηται δ' ἐϋοὶ ἀτάκταις Ἀθηναίοισι συμβαλόν-
 τες τῆσι νηυσὶ ἐρίκουν· καὶ σφῶν νέας πύσσας
 αὐτοῖσι αὐδρασί εἶλον. Ἀθηναίοισι μὲν δὴ πόλεμος
 συνηῖτο πρὸς Αἰγιητάς. Οἱ δὲ Πέρσες δ' ἐω-
 10 τῆς ἐποίησε, ὥς τε αἰαμμησκοντός τε αἰεὶ τῷ θεῶν πο-
 πῆς, μεμνησθαι μιν τῷ Ἀθηναίων, καὶ Πύρρῳ ἐρα-
 δέων προσκατηλόντων καὶ ἀφ' ἀλλήλων Ἀθηναί- 231
 οισ. ἅμα δ' βουλόμενος ὁ Δαρφός, τῷ τῆς ἐχέμενος
 τῷ Σωφάνεος, καὶ σφῶν φεαδαίης Ἑλλάδος τοῖς
 μὴ δόειν αἰτῶν γὰρ τε καὶ ὕδωρ, Μαρδόνιον μὲν δὴ
 φλαύρως ὠρήσας τῷ σφῶν, τῷ λαφύτῳ ἐρατη-
 γῆς· ἄλλοις δ' ἐρατῆρος ἀποδέξας, ἀπέπειλε ὅτι
 τε Ἐρέτεια καὶ Ἀλκίνας, Δαῖν τε, εἶντα Μήδων
 ἡμέας, καὶ Ἀρσάφεινα τῷ Ἀρταφέρνηος παῖδας, α-
 20 δελφιδεὸν ἐωυτῶ. ὅτε γὰρ μένος δ' ἀπέπειπε ὅς-
 αὐρα ποδίστας Ἀλκίνας καὶ Ἐρέτεια, ἀγνέ-
 ωυτῶν ὅψιν πὰ αὐδραπόδα. Ὡς δ' οἱ ἐρατῆροι
 ἔπειτα οἱ ἀποδέχεται ποδολόμοι τῷ βασιλῆος,
 ἀπὸ τῶν Κιλικίης ἐς τὸν Ἀλκίον πεδίον, ἅμα α-
 γρόμοι ἐρατῶν πολλὸν περὶ δὲ ἐσθλὰς μύθους, ἐ-
 θαύσας ἐρατοπεδολόμοις ἐπῆλθε μὲν οἱ αὐτοὶ καὶ ἐρατο-
 πῶς ἐρατῶς ὅτι ταχέως ἐκαστοῖσι, παρελθόντο δ' καὶ
 αἱ ἵππαρχοι νέες, τῶν τῶν ποτέρω ἔπειτα ἐρατῶν
 τοῖσι ἐαυτῶν δασμοφόροις Δαρφός ἐποιμάσσειν. ἐς βα-
 30 λυμὸν δ' ὅς τῶν ἵππων ἐς λαύρας, καὶ τῶν περὶ ἐρατῶν ἐς-
 βιάσαντες ἐς τῶν νέας, ἐπλεονέξατο οἱσι τελέρεσι
 ἐς τὴν ἰωνίαν. ἐλθόντες δ' ἐπὶ τῶν τῶν ἵππων ἔχοντες
 νέας ἰθὺς τε Ἑλλήσποντος καὶ τῶν Ὀρεῖας, ἀπὸ Σά-
 μος ἐρμῶμοι, τῶν τε Ἰκαρίων καὶ ἀπὸ ἰόντων δὲ
 πλοοὶ ἐποιεῦτο. ὥς μὲν ἐμοὶ δόκει, δεῖσθαι μὲν καὶ
 40 σα τῶν πλοοῖν τῶν Ἀθῶν, ὅτι τῶν ποτέρω ἔπειτα ποδ-
 ῶμοι λαύτην τῶν χυμῶν, μέγας ποροσπλάγῃ πορὸς
 δ' καὶ ἡ Νάξος σφῶν ἡνίκα τῶν ποτέρω ἐκ ἀλῆστα.
 Ἐπεὶ δ' ἐκ τῶν Ἰκαρίων πλάγας ποροφείρομενοι
 ποροσμίξαι τῇ Νάξῳ (ὅτι ταύτην γὰρ δὴ πορώτην
 ἐπὶ τῶν ἐρατῶν οἱ Πέρσες) μεμνημένοι τῶν πορ-
 ῶμοι Νάξιοι, πορὸς τὰ ἔρεα οἵχοντο φεύγοντες, καὶ
 ὑπέμειναν οἱ δ' Πέρσες αὐδρα ποδισάμενοι τῶν κατέ-
 λαβον αὐτῶν, ἐπὶ τῶν καὶ τῶν πόλιν. τῶν
 δ' οἱ πορῶμοι ἐπὶ τῶν καὶ τῶν ἡνίκα ἀνέχοντο. Ἐν δ'
 δ' οἱ ταῦτα ἐποίησαν, οἱ Δῆλιοι, ἐκλιπόντες καὶ αὐ-
 τοὶ τῶν Δῆλων, οἵχοντο φεύγοντες ἐς Τίρων. τῶν δ' ἐρα-
 τῆς καὶ ταπλεως, ὁ Δαῖς ποροπλάσας, ἐκ τῶν
 νέας πορὸς τῶν Δῆλων ποροσμίξασθαι, ἀνὰ τῶν

ἐν τῇ Ρ' ἡναιή· αὐτὸς δ' ἵππυδ' ἄνθρωπος ἵνα ἔσται οἱ Δῆλιοι,
 " πύμπων κήρυκα, ἡγρόμενος σφι τάδε, Ἄνδρες ἰερεῖ, τί
 " φέροντες οἴχεσθε, ἐκ ἐπιτηδία καὶ ἀγρόντες κατ'
 " ἐμεῦ; ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ σὺν γε φρονέω, καὶ μοι
 " ἐκ βασιλῆος ὧδε ἐπέταλται· ἐν ἡχωρησίᾳ δύο θεοὶ
 " ἐγρόμενοι, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὶ τ' ἡχώρην,
 " μήτε τὴν οἰκήτορας αὐτῶν. νῦν ὦν καὶ ἀπὶ τῆς ἐπὶ τὰ ὑ-
 " μέτερα αὐτῶν, καὶ τ' ἡνέον νέμεσθε. ταῦτα μὲν ὅτε
 κήρυκ' ὤσατο τοῖσι Δηλίοισι· μὲν δ' ἰλίσσας τὴν τε-
 κήρσιον πάλαντα καταήσας ἐπὶ τῷ βασιλῆϊ ἐθυμίησι. i o
 Δαῖς μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας, ἐπλεεῖ ἄμα τὰ στρα-
 τὰ ἐπὶ τῇ Ἐρετειᾷ περὶ τῶν ἄμα ἀγρόμενος καὶ Ἰω-
 νας καὶ Αἰολίας· μὲν δ' ἵππυδ' ἐπὶ τῷ σὺν γε φρονέω, καὶ
 Δῆλος ἐκινήθη, ὡς λέγουσι Δῆλιοι, καὶ περὶ τῶν καὶ ὕ-
 σατα, τὰ μέγιστα ἐμὸν ὅσπερ οἶσιν· καὶ τὸ μὲν καὶ τέ-
 ρας αἰδοῦσιν τοῖσι μελλόντων ἔσθαι κακῶν ἔφησε ὁ
 θεός· ἐπὶ γὰρ Δαρεῖς τῷ Ὑστάσπρῳ, καὶ Ξέρξῳ τῷ
 Δαρεῖς, καὶ Ἀρτοξέρξῳ τῷ Ξέρξῳ, περὶ τῶν τεύων
 ἐπεξῆς ἡμεῶν, ἐγρόμενος πλοῦς καὶ τῇ Ἐλλάδι ἡ ἐ-
 πὶ εἰς τοὺς ἡμέρας τὰς περὶ Δαρεῖς ἡμεῶν· 2 o
 τὰ μὲν, ἀπὸ τῇ Περσέων αὐτῇ ἡμεῶν, τὰ δ' ἀπὸ αὐ-
 τῶν τ' ἡχωρησίων περὶ τῇ Ἐρετειᾷ πολεμούντων. ἔπει-
 ὃ δὲν ἦν ἀγρόμενος καὶ τῇ Δῆλον, ποτὶν ἐξομῶν ἀκίνη-
 τον· καὶ ἐν ἡχορησίᾳ ἦν γεγραμμένον περὶ αὐτῶν ὧδε,

Κινήσω καὶ Δῆλον, ἀκίνητον περὶ ἔσθαι.

διώματα· καὶ τῇ Ἐλλάδι γλώσσῃ ταῦτα παρ' οὐνό-
 ματα, Δαρεῖς, ἐξέειπεν Ξέρξης, ὁρῆος· Ἀρτοξέρ-
 ξης, μέγας ὁρῆος. τῶν δ' ἡνέον βασιλῆος ὧδε
 αἰδοῦσιν· καὶ γλώσσῃ τ' σφετέρῃν Ἑλληνες καλέ-
 οιν. Οἱ δ' ἡγρόμενοι ὡς ἀπὸ τῶν ἐκ τῇ Δῆλου, 3 o
 περὶ τῶν περὶ τῶν ἡμεῶν. ἐπὶ τῇ ἡμεῶν τε
 παρελόμενον, καὶ ὁμήρους τῶν ἡμεῶν παῖδας ἐ-
 λαμβάνον· ὡς δ' ὅτε πλείοντες τῶν ἡμεῶν, περὶ τῶν
 καὶ ἐς Κάρυον, καὶ γὰρ δὴ σφι οἱ Κάρυοι ἔτε ὁμήρους
 ἐδίδδον, ἔτε ἔφασαν ἐπὶ πόλιν ἀστυγέροντας ἔρα-
 τεύειν, λέγοντες Ἐρετειᾷ τε καὶ Ἀθῆναις, ἐπὶ τῶν
 ταύτας ἐπολιόρκειν τε καὶ τῇ γλῶσφῃ ἐκείρην. ἐς
 ὃ καὶ οἱ Κάρυοι παρέστησαν ἐς τῇ Περσέων τὴν γλῶ-
 μιν. Ἐρετειᾷ δὲ, σιωθαρόμενοι τὴν ἔρα-
 τιν τὴν Περσικὴν ἐπὶ σφέας ἐπὶ πλέουσιν, Ἀ-
 θῆναις ἐδὲ ἔπασσαν σφίσι βοηθεῖν ἡμεῶν. Ἀ-
 θῆναις δὲ οὐκ ἀπέπεμπον τὴν ἐπὶ τῶν ἐκείρην, ἀλλὰ
 τοῖσι τετρακισχίλοις κληροῦντο. τὰ τῇ ἡμεῶν
 τῶν Χαλκιδέων τὴν ἡχώρην, τῶν σφι διδῶσι
 πύμπων. τῇ δ' Ἐρετειᾷ μὲν ἄρα σφὶν ὕμεις ἐ-
 λαμβάνον, οἱ μετεπέμποντο μὲν Ἀθῆναις, ἐφρονέ-
 ον δὲ διφασίας ἰδίας. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐβουλόοντο
 ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας·

apud Rheneam. Et simul cognito ubi
 Delii essent, misso caduceatore his eos
 verbis affatus est, Viri sacri, quid fuga
 abistis, non pro merito de me male o-
 pinantes? Ego enim & ipse mea spon-
 te animatus sum, & ab rege iussus, quo
 in loco duo dii geniti sunt, nequid aut
 eum locum aut eius incolae lædam.
 Redite igitur ad vestra ipsorum, & in-
 colite insulam. Hæc Deliis per caducea-
 torem dixit: mox trecentas thuris li-
 bras super arā aggestas adolevit. His
 actis aduersus Eretriam primum navi-
 gavit, simul omnem classem, simul lo-
 nes pariter atque Æoles agens. Statim-
 que ab illius digressu Delos tremuit (vt
 Delii aiunt) ad meam vsque ætatem
 tunc & primum & postremum com-
 mota, deo mala ventura hominibus
 portendente. Nam sub Dario Hysta-
 spis, & Xerxe Darii, & Artaxerxe Xer-
 xis filio, tribus iis deinceps ætatibus,
 plus malorum passa est Græcia quam
 viginti aliis ante Darium ætatibus, par-
 tim à Persis, partim ab ipsis primoribus
 de principatu bellantibus: vt non ab re
 Delos commota sit, prius immobilis
 de qua in oraculo ita scriptum erat,

*Et Delon, quamuis sis adhuc immota, mo-
nebo.*

Et sâne in Græca lingua pollent hæc
 nomina, Darius, idem quod ἡγεῖν, id est
 coercitor: Xerxes, idem quod ὁρῆος, id est
 bellator, ad verbum, martius: Artaxerxes,
 idem quod μέγας ὁρῆος, id est magnus
 bellator. Barbari, postquam à Delo ad xcix
 alias insulas profecti sunt, sumebant il-
 linc tum copias tum liberos insulanorū
 obsides. Vt vero insulas præternavi-
 gantes, Carystum appulerunt, Carystii-
 que negarunt se vel obsides daturōs
 vel militaturos aduersus vicinas ciuita-
 tes (videlicet Athenas & Eretriam si-
 gnificantes) Carystii tamdiu obsessi sunt,
 eorumque ager vastatus, donec in dedi-
 tionem Persarum venerunt. Eretri-
 enses autem audito Persarū exercitum
 aduersum se venire, auxilia ab Atheni-
 ensibus implorauere. Quibus nō dene-
 ganda auxilia rati Athenienses, miserūt
 subsidio illis ea quatuor millia homi-
 num qui Chalcidensium equitum ob-
 tinuerant prædia. Sed Eretrienσiū haud
 quaquam syncerum erat consilium, qui
 tamen accerlebant Athenienses, tamē
 ancipiti sententia vacillabant: quibus-
 dam eorū consentibus urbem deserend-
 dam, & in cacumina Eubœæ eundum:
 quibus-

ἡ-
παύτα

ἡ-
μὲν δὲ
232

ἡ-
τούτων
σφι τῇ
χώρῃ
διδ.

quibusdā, qui propria lucra à Persis expectarent, prodicionem molientibus. Horum vitrorumque animos animaduertens Æschines Nothonis filius, Eretrienſium primarius, patefecit Athenienſibus omnē præſentiū rerum ſtatum, orauitq; vt domum abirent, ne vna cum illis occumberent. Hæc conſulenti Æſchini obtemperantes Athenienſes, il-
 linc in Oropum tranſgreſſi, ſalutem ſibi pepererunt. At Perſæ eo aduecti, nauēs oræ Eretricæ ad ſahum & Chœreas & Ægilia applicuerunt: potitque his locis, continuo equos expoſuere, & tanquā cum hoſtibus conflicturi ſe inſtruxere. Aduerſus quos non decreuerunt Eretrienſes ſibi eſſe prodeundum: ſed quandoquidem ſententia de vrbe non deferenda euicerat, merito dabant opetam vt mœnia cūſtodirent. Adorientibus autem ea Perſis, acri pugna per ſex dies certatum eſt: multiſque vtrinque cadentibus, ſeptimo die EVphorbus Alcimachi filius, & Philagrus Cynei, inter populares ſuos viri ſpectati, filius, vrbeſi hoſtibus prodidere. Quā ingreſſi Perſæ, poſtquam templa ſpoliauerunt, incenderunt, in vltionem eorum templorum quæ Sardibus deflagrauerant, hominibus iuſſu Darii inſeruitutem captis. ¶ Potiti Egetria, & aliquot illic dies morati, in Atticam nauigauerunt, tuncque magnam partem vaſtauerunt, rati idē facturos Athenienſes quod Eretrienſes feciſſent. etenim erat locus Atticæ Marathon proxime Eretriam, ad equitandum opportuniffimus, quo illos Hippias Piſiſtrati filius deducebat. Eodem Athenienſes & ipſi re audita ad vim arcendam proceſſerunt, decem præfectis ſibi ducibus: quorum decimus erat Miltiades, cuius patrem Cimonem Steſagoræ filium fugere ex Atheſis Piſiſtratum Hippocratis contigerat, & dum fugit, obtinere Olympiadem quadriiugo certamine: quam victoriam muneris gratia tranſtulit in Miltiadem ex matre germanum: proximaque Olympiade eiſdem equabus aliam Olympiadem quum viciffet, à filiis Piſiſtrati interfectus eſt, non iam viuo Piſiſtrato. Interfectus eſt autem ad Prytaneum, noctu ſummiſſis percuſſoribus, ſepultuſque ante vrbeſi trans viam quæ vocatur Diacœle: & eregione ſepultæ ſunt equæ illæ quæ tres Olympiacas victorias

ἀνέειπεν, ἴδμε κέρδεα ποροδεχόμενοι τῶνδε ἔ-
 Πέρσας οἷσι καὶ ποροδοσίην ἐσκαδαίνοιο. μαθὼν δὲ τε-
 τῶν ἐκείνων ὡς εἶχε Αἰγίλης ὁ Νόθωνος, ἐὼν τῶν
 Ἐρετρίων τὰ παρὸντα, φερέει τοῖσι ἡκαστοῖς Ἀθηναί-
 ων πόλιν τὰ παρὸντα σφί περ ἡγήματα. προσεδέτο
 τε ἀπαλλάσσεσθαι σφέας ἐς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ
 πορὸς πόλιν. οἱ δὲ Ἀθῆναιοι τῶντα Αἰγίλῃ συμ-
 βουλεύσαντι πείθοι. καὶ ἔπει μὲν ἄρχειντες ἐς Ὠρω-
 πόν, ἐσώζον σφέας αὐτοὺς. Οἱ δὲ Πέρσαι πλεονέκ-
 10 κατέχον τὰ νέας τῆ Ἐρετρίκης χώρας καὶ τέλειος, καὶ
 Χοιρέας, καὶ Αἰγίλια. καταχρόντες δὲ ἐς ταῦτα τὰ χω-
 ρία, αὐτίκα ἵππους ἰεζέβαλλοντο, καὶ παρεσκαδαίνοιο
 ὡς ποροδοσίημοι τοῖσι ἐχθροῖσι. οἱ δὲ Ἐρετρίες ἐπ-
 ἐξῆλθον μὲν καὶ μάχεσθαι, ἐκ ἐπεικύνω βεβλήν, εἰκώς
 δὲ ἄρχειν τὰ τέλεια, τέττα σφί μελεπεί, ἐπεί τε οἰκά μὴ ἐκλιπὴν τὴν πόλιν. ποροδολῆς δὲ γε-
 νομένης καρτέρης πορὸς Ὀΐχως, ἐπιπλον μὲν ὅτι ἐξ
 ἡμέρας πολλοὶ μὲν ἀμφοτέρων τῇ δὲ ἐβδὸμῃ Εὐφορ-
 βός τε ὁ Ἀλκιμάχης, καὶ Φίλαρος ὁ Κυνέας, αὐδρες τῶν
 20 ἀντὶν δοκίμοι, ποροδοσίη τοῖσι Πέρσῃσι τὴν πόλιν. οἱ
 δὲ ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν, τῶντα μὲν, τὰ ἰεζέ σὺλνσαι-
 τες ἐνέπορσαι, ἀποπνύμενοι τῶν Σαρδίσι κατα-
 καυθέντων ἱερῶν τῶντα δὲ, τὴν αὐτοῦ πορὸς ἰεζέ πορὸς
 σαιτο, καὶ τὰς Δαρεῖας ἐντολάς. Χέρουσαι μὲν
 δὲ τῆ Ἐρετρίαι, καὶ ὅτι χρόντες ὀλίγας ἡμέρας, ἐπλεον ἐς τῶν ἰεζέ
 τῆ Ἀθηναίων, κατέχοντες τε πολλόν, καὶ δοκίοντες ἰαυ-
 τα τὴν Ἀθῆναις ποιήσῃ τὰ καὶ τὴν Ἐρετρίας ἐ-
 ποιήσῃ. καὶ ἡ δὲ Μαρεθὼν ὅτι τῆδε ὡς τῶν χω-
 ρίας τῆ Ἀθηναίων ἐντοπῶσαι, καὶ ἀνχιστάτω τῆ Ἐρε-
 30 τρίας, ἐς τῶν σφί κατῆγέτο Ἰππίας ὁ Πείσις ἐχ-
 του. Ἀθῆναιοι δὲ ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβόηθον καὶ
 αὐτοὶ ἐς τὴν Μαρεθὼνα ἦγον δὲ σφέας ἐράτην δὲ
 καὶ τὸ δίκαιον ἡ Μιλτιάδης, καὶ τὰ τέλεια Κίμωνα
 τῆ Σπασαγρέω κατέλαβε φερέει δὲ Ἀθηναίων
 Πείσις ρατοῖ τῆ Ἰπποκράτους. καὶ αὐτὸς ἐβόηθη, ὅ-
 λυμπιάδα αἰελέα τῆ θρίππε συνέβη. καὶ ἰαὸν μὲν
 τῆ ἰκὴν ἀνελόμενον μιν, τῶντα δὲ ἐξείκαλ δὲ ἐμομη-
 ρία ἀδελφεῶν Μιλτιάδης. μετὰ δὲ, τῇ ἐτέρῃ ὀλυμπι-
 40 ἀδὲ τοῖσι αὐτοῖσι ἵπποισι νικῶν, τῶντα δὲ Πείσι-
 ρατοῖ αὐακρυχθῆναι καὶ τῆ ἰκὴν παρὲς τῆς, καλ-
 ῆλθε ὅτι τὰ ἐαυτοῦ ὑπὸ αὐτοῦ οὐδ. καὶ μιν αἰελέοι
 τοῖσι αὐτοῖσι ἵπποισι ἀντὶν ὀλυμπιάδα, κατέλα-
 βε ἀποθανεῖν ὑπὸ τῆ Πείσις ρατοῖ παίδων, οὐκ
 ἐπὶ αἰετόντος αὐτοῦ Πείσις ρατοῖ. κτείνοισι δὲ οὐ-
 ποῖ μιν καὶ τῶν πορταίων, νυκτὸς ὑπὸ αὐτοῖς αὐδρας.
 τῶντα πῃ δὲ Κίμων πορὸ τῶν αὐτοῖς, πορὸ τῆς Δι-
 ακίλης καλεομένης ὁδοῦ. κατὰ τῶν δὲ αὐτοῖς αὐ-
 τῶν τοῖς τῶντα αὐτοῖς αὐτοῖς αὐτοῖς ὀλυμπιάδας

233 αἰελοῦμαι· ἐποίησαν δὲ καὶ ἄλλαι ἱπποὶ ἥδη τῶν
 τῆς Εὐαγόρου Λάκωνος· πλεονεχίας τούτων, οὐδὲ
 μὲν ὁ μὲν δὴ περὶ τούτους τῶν παίδων τῶν Κίμωνι
 Στηταγόρου ἡθικαὶ αὐτὰ τῶν πατέρων Μιλ-
 τιάδης τριφύλλος ἐν τῇ Χερσονήσῳ· ὁ δὲ νεώτερος
 παρ' αὐτῶν Κίμωνι Ἀθηνῶν, τῆς οὐκ ἔχων ἀπὸ
 τῆς οἰκιστρίας τῆς Χερσονήσου Μιλτιάδου, Μιλτιά-
 δης. Οὗτος δὲ ὦν πῦρ ὁ Μιλτιάδης ἦκον ἐκ τῆς
 Χερσονήσου, ἐκπεφύλακται διπλοὶ βαίαντες, ἐστρα-
 τήγες Ἀθηνῶν. ἀμὰ μὲν γὰρ οἱ Φοίνικες αὐτῶν οἱ 10
 ἐπιδιώξαντες μέχρι Ἰμβρου, πρὸς πολλοῦ ἐποιεῦν-
 το λαβόντες καὶ ἀναγαγεῖν πρὸς βασιλῆα· ἀμὰ δὲ,
 ἐκφυγόντες τῆς οἰκίας, ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐς τὴν οἰκίαν, δα-
 κύντες τὴν οἰκίαν, ἥδη δὲ ἐκφυγόντες οἱ ἐ-
 χθροὶ ὑποδύσαντες, ὑποδιεστρέοντες αὐτῶν ἐστρα-
 τήγες, ἐδίωξαν τυραννίδος τῆς ἐν Χερσονήσῳ ἀ-
 πεφυγόντων καὶ τῆς οἰκίας, ἐστρατῆς οὗτος Ἀθηνῶν
 ἀπεδέχθη, ἀρετῆς ὑπο τῆς οἰκίας. Καὶ τῶν
 τῶν οἰκίας, ἐόντες ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ οἱ ἐστρατῆς, ἀποπέμ-
 ποισι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φειδιππίδην, Ἀθηνῶν 20
 οὐ μὲν αὖδρα, ἀλλὰ ὅς ἡμερὸς ὅμοιος τε καὶ τῷ με-
 λετῆρῳ τῶν οἰκίας (ὡς αὐτὸς τε ἔλεγε Φειδιππίδης,
 καὶ Ἀθηνῶσι ἀπήγελε) πρὸς Παρθένιον οὖρος
 δὲ ὑπὸ Τεγῆς ὁ Πάριος οὖρος. βῶσληται δὲ
 πῶμα τῶν Φειδιππίδου τῶν Πάριος, Ἀθηνῶσι
 καλεῖται ἀπαγγεῖλαι δὲ πρὸς τῶν οὖρων ὅτι με-
 λειται ποιεῖται, ἐόντος δὲ οὗτος Ἀθηνῶσι, καὶ
 πολλὰ καὶ ἡμερῶν οὗτος σφίσι χρησίμου, τὰ δὲ π
 καὶ ἐσομένου. καὶ τῶν οἰκίας Ἀθηνῶν, κατὰ τῶν
 τῶν σφίσι δὲ ἡδὴ τῶν οὖρων, πρὸς τῶν οἰκίας 30
 εἰς ἀλήθειαν, ἰδρύναντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει Πάριος
 ἰερόν, καὶ αὐτῶν ἀπὸ ταύτης τῆς ἀγγελίας θυσιῇσι
 ἐπετίησι καὶ λαμπάδι ἱλάσκονται. Τότε δὲ
 πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν ἐστρατῶν ὁ Φειδιππίδης οὐ-
 ποί, ὅτε τῶν οἰκίας τῶν Πάριος οὖρων, δούτε οὐ-
 οὐκ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἀφ' οὗτος ἐν Σπάρτῃ. ἀπὸ
 " καὶ μὲν δὲ τῶν οἰκίας ἐλεγε, ὡς Λακεδαι-
 " μόνιοι, Ἀθηνῶν ὑμέων δέονται σφίσι βοήθειαν, καὶ
 " μὴ πρὸς πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἕλλησι
 " δουλοῦσιν ὑμῶν πεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων 40
 " ὥν καὶ γὰρ Ἐρετρίαν νῦν ὑμῶν πόδις, καὶ πό-
 λιν Λακωνικὴν Ἑλλὰς γένεαι αὐτῶν ἐσέτη. ὁ μὲν δὲ σφί-
 τὰ ἐπεταλὼν ἀπήγελε· τοῖσι δὲ ἑαδὲ μὲν βο-
 ῆσαι Ἀθηνῶσι, ἀδυνάτεια δὲ σφίσι ὑπὸ τῶν οὖρων
 τίνα ποιεῖν ταῖς, οὐ βουλομένοις λυεῖν τὸ νό-
 μον. καὶ γὰρ ἡμερῶν τῆς μελέτης εἶναι τῇ εἰς αὐτῇ

28 ἡμερῶν
 ὁρόμεν

reportarant. Idem quod istæ, iam aliæ
 equæ fecerant, quæ fuerunt Euagoræ
 Laconis: aliæ præterea nullæ. Per idem
 tempus maior natu filiorum Cimonis
 Stesagoras, apud Miltiadem patrum
 in Chersoneso educabatur: minor au-
 tem apud ipsum Cimonem Athenise-
 rat, nomen habens à Miltiade Cherso-
 nesi conditore. Hic igitur Miltiades CIV
 è Chersoneso tunc profectus, dux A-
 theniensium erat, è duplici cæde elap-
 sus: semel, quum eum Phœnices vs-
 que ad Imbrum persequuti sunt, ma-
 gni facientes capere hominem ut ad re-
 gem perducerent: iterum, quum ab iis
 elapsus, domum suam reuersum, ac se
 reducem esse existimantem, inimici sui
 exceperunt, & ad iudicium deduxe-
 runt, accusantes occupatæ in Cherso-
 neso tyrannidis. Hoc reatu liberatus,
 suffragiis populi dux declaratus est.
 Duces autem quum adhuc in vrbe es-
 sent, ante omnia legatum Spartam mit-
 tunt Phidippidem, illum quidem Athe-
 niensem, sed tabellariam operam facti-
 tantem. Huic Phidippidi, ut ipse refert,
 & Atheniensibus renunciavit, circa
 Parthenium montem, qui supra Tege-
 am est, obuius fuit Pan: compellato quo
 nominatim Phidippide, iussit nuncia-
 ri Atheniensibus quid ita illi nullam
 gererent curam sui, qui bene ipsis vel-
 let, quique iam sæpenumero de eis
 bene meritis fuisset, quique etiam futu-
 rus esset. His verbis hæc habita, Atheni-
 enses, quod eorum iam status erat bene
 constitutus, extruxerunt sub arce tem-
 plum Panis: illique annuis hostiis, ex
 quo nuncium accipere, sacrificant, &
 ardenti candelabro supplicant. Phi-
 dippides autem hic qui sibi Pana dixit
 apparuisse tunc quum à ducibus mis-
 sus est, iterum Athenis egressus, Spar-
 tam peruenit, adiensque magistratus,
 Lacedæmonii, inquit, orant vos Athe-
 nienfes ut sibi opem feratis, nec ciuita-
 tem inter Græcos vetustissimam con-
 temnatis, in discrimen adductâ, ne bar-
 baris viris seruiat. Etenim Eretria dire-
 pta est, insignique ciuitate Græcia im-
 becillior reddita. His mandatis à Phi-
 dippide expositis, placebat quidē Lac-
 dæmoniis opem ferre Atheniensibus:
 sed id sibi impossibile confestim facere
 erat, nolentibus legem rumpere. nam e-
 rat nonus dies instantis mensis, quo die

I Postidie quum Athenis egressus est. Ad verbum, Secundanus ex Atheniensium vrbe fuit Sparta. At Vallia dicitur hæc ac-
 cepisse pro d. ut in hoc eodem libro, τῶν οἰκίας ἐκ Σπάρτης ἰχθυόντων ἐν τῇ ἀττικῇ.

CVII

negabant se progressuros, nec nisi orbe lunari impleto. Et isti quidem plenilunium expectabant. Hippix autem Pisistrati filio, qui barbaros in Marathonem perducebat, visum hoc in somnis superiore nocte oblatum est: Videbatur sibi Hippias cum matre concubere. Quo ex somnio coniecit fore ut reuersus Athenas, ac recepto dominatu senex domi suæ obiret. Hunc in modum interpretabatur visum suum. Dum autem prædam Eretriensem quam deposuerat, in insulam Styreorum nomine Ægileam, reportat, dumque naues ad Marathonem appulas in stationibus locat, ac barbaros in terrâ egressos disponit, ei talia ministranti contigit sternutatio, tussisque solito vehementior. vnde concussis eius, utpote senis, plerisque dentibus, vnus illorum ex violentia tussendi excussus est, & in arenam delapsus: qui magna adhibita ad inueniendum diligentia, quum tamen non appareret, suspirans Hippias, ad eos qui aderant ait, Hæc terra non est nostra, nec eam poterimus nobis subiectâ efficere, ¹ sed tantummodo partem, quantum spatii dens qui mihi aderat, obtinet. Huc Hippias suam visionem interpretabatur euasisse. Atheniensibus autem apud Herculis fanū instructis superuenere auxilio Platæenses, omnium populo, qui sese Atheniensibus dederant, & pro quibus frequentes iam labores susceperant Athenienses: dederant autem sese hoc modo: Quum à Thebanis premerentur Platæenses, primum Cleomeni Anaxandridæ, qui interuenerat, atque Lacedæmoniis sese dederant: à quibus tamen recepti non sunt, hac oratione vtentibus, A nobis qui procul habitamus, frigidum quoddam fuerit vobis auxilium. nam priusquâ nostrum quisquâ audiat, possitis occupati ab hostibus sepe expugnari. Suademus autem vt vos ipsos Atheniensibus dedatis, vicinis pariter & ad tutandum non inualidis. Hoc Lacedæmonii non tam consulebant Platæensibus quod eis bene vellent, quam quod optarent Athenienses defatigari Bœotio bello. Id suadentibus Lacedæmoniis non aduersati Platæenses, aditis Atheniensibus, dum rem diuinam duodecim diis faciunt, eis ad aram suppliciter sedentes sese dediderunt. Aduersus quos Thebani re audita

CVIII

ὅτι δὲ ἐλθούσας εἶπεν, μὴ οὐ πλήρεις ἐόντος τοῦ κύκλου. οἱ τοὶ μὲν ἰὼν τὴν πομπὴν ἐλθόντων. τοῖσι δὲ βαρβάροις κατηγέτο Ἰωάνης ὁ Πεισις ῥέπου ἐς τὸν Μαραθῶνα, τῆς περὶ χερσὶν νυκτὸς ἑφινιδῶν ἐπὶ τῇ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐδόκεε ὁ Ἰωάνης τῇ μητρὶ τῇ ἐαυτοῦ συνεδινθῆναι. συνεβάλετο ὡν ἐκ τῶ οἴκου, κατελθὼν ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ αἰασσάμενος τὴν δόχμην, τελευτήσιν ἐπὶ τῇ ἐαυτοῦ γηραίᾳ. ἐκ μὲν δὴ τῆς ἑφίως συνεβάλετο τῷ πατρί. τότε δὲ κατηγερέμενος, τῷ πατρί, πατρὶ καὶ πατρί τὰ δὲ Ἐρετρίης ἀπέβησε ἐς τὴν ἡσάν τὴν Στυρέων, καλεομένην δὲ Αἰγίλειαν. τῷ δὲ, ὅτι δὴ κατὰ γῆρας ἐς τὸν Μαραθῶνα τὰς νέας ὤρμιζε. ἐκ τῆς δὲ ἐς τὴν γῆν τῆς βαρβάρους διέταξε. καὶ οἱ τῷ πατρί διέπειπεν ἐπὶ τῇ πατρὶ καὶ βῆξαι μεζόνως ἢ ὡς ἐώρεε. οἱ δὲ παρὰ στυτέρῳ ἐόντι, τῷ ὁδοιῶν οἱ πλευνῶς ἐπίσταντο. οὐτέων ὡν ἔνα τῷ ὁδοιῶν ἐκβάλλει ὑπὸ βίης βῆξας. ἐκπεσόντος δὲ ἐς τὴν ψάμμον αὐτῷ, ἐποίητο πολλὴ ἀποουδὴν δὲ λαβεῖν. ὡς δὲ οὐκ ἐφαίνετο οἱ ὁδοιῶν, ὅτι δὴ αἰασσάσας, εἶπε πρὸς τῆς παρὰ στυτέρῳ, ἡ γῆ ἡδὲ οὐκ ἡμετέρῃ ἐστὶ, ὅσθι μιν διωκόμεθα ὑποχειρὴν ποιήσασθαι. ὁδοιῶν δὲ ἡ μοι μέγας μετὶ, ὁ ὁδοιῶν μετῆχει. Ἰωάνης μὲν δὴ τὴν αὐτὴν τὴν ὁδοιῶν φησὶνα ἐβάλετο δὲ ἐλθούσας. Ἀθῆναιοι δὲ πλάταιοι ἐπὶ τεμένει Ἡρακλέος, ἐπὶ τῇ βοήθοντες Πλαταιέες πορεύμεναι. καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκασαν σφῆας αὐτοῖς τοῖσι Ἀθῆναιοι οἱ Πλαταιέες, καὶ πόνοις ὑπὸ αὐτῶν οἱ Ἀθῆναιοι συχνοὶ ὥσθι αἰαρέοντο. ἔδδσαν δὲ αὐτοῖς πεζοδρομοὶ ὑπὸ Θεσίων οἱ Πλαταιέες, ἐδίδδσαν παρὰ τῷ τῷ τῷ Κλεομένει τὴν τῷ Ἀναξαστρίδῳ καὶ Λακεδαιμονίοισι σφῆας αὐτοῖς. οἱ δὲ, οὐδεχόμενοι, ἐλεγον σφὶ πάδε, ἡμεῖς μὲν ἐκαστέρῳ τε οἰκέομεν, καὶ ὑμῖν ποιεῖ τις γίνοιτ' ἀπὸ τῆς ψυχρῆς. φθαίητε γὰρ αὐτοὶ πολλὰς δὲ ἀνδραποδιθέντες ἢ πᾶς πύδαται ἡμῶν. συμβουλεύομεν δὲ ὑμῖν δοῦναι ὑμῖας αὐτοῖς Ἀθῆναιοι, πλησις χώροις τε αὐτοῖς, καὶ πᾶσι τοῖσι οὐ καχοῖσι. ταῦτα συμβουλεύον οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὐ κατὰ δυνάμιν οὐτῶ τῷ Πλαταιέων, ὡς βουλόμενοι τῆς Ἀθῆναις ἐχθρὸν πόιν, συνεβάλετο βοιωτοῖσι. Λακεδαιμόνιοι μὲν ἰὼν Πλαταιῶσι ταῦτα συμβουλεύον. οἱ δὲ οὐκ ἠπίεσσαν, ἀλλ' Ἀθῆναιον ἰσχυροῦντων τοῖσι δώδεκα θεοῖσι, ἰκέται ἱζόμενοι ἐπὶ τῷ βαμνῶν, ἐδίδδσαν σφῆας αὐτοῖς. Θεσῖοι δὲ πύδαται ταῦτα,

1 Sed eam illius portionem quæ ad me pertinebat, dens possidet.

ἔσχατ' ἄντο ὅπ'ι τὸς Πλαταιάς· Ἀθῆναιοι δὲ
σφιεβήπον. μελλόντων δὲ σφεινσυνάψην μά-
χην, Κορίνθιοι οὐ παύειν. ὅρα τυχόντες δὲ,
καὶ καταλλάττες, ὅπ'ι τριφύτων ἀμφοτέρων,
οὐσαν πῶ χάριν ἔπι τοῖς δὲ· ἔαν Θηβαίους Βοι-
ωτῶν τὸς μηβουλομένους ἐς Βοιωτὸς τελέειν. Κο-
ρίνθιοι μὲν δὲ ταῦτα γόντες ἀπαλλάσσοντο. Ἀ-
θῆναιοι δὲ ἀπὸ τοῦ ἐπιθήσαντο Βοιωτοῖ· ὅπ'ι γε-
μενοὶ δὲ, ἐσπύθησαν τῇ μάχῃ. ὑπερβαίντες δὲ οἱ
Ἀθῆναιοι τὸς οἱ Κορίνθιοι ἔθηκαν Πλαταιῶσι 10
ναὶ οὐρεσι, πύκναι, ὑπερβαίντες, ὅν Ἀθῆναι οὐκ
ἐποίησαντο οὐρεσι Θηβαίοισι πρὸς Πλαταιάς· εἰς αἱ
καὶ Ὑσας. ἔδδσαν μὲν δὲ οἱ Πλαταιῆες σφέας
αὐτοὺς Ἀθῆναιοισι τρέψαντες εἰρημνίαν· ἦσαν δὲ
τότε ἐς Μαραθῶνα βοηθόντες. Τοῖσι δὲ Ἀθῆ-
ναίων στρατηγῶσι ἐγίνοντο δόξα αἱ γνώμαι· τῶν
μὲν, ὅς ἐκ ἐόντων συμβάλλειν (ὀλίγοις γὰρ εἶναι
στρατῇ τῇ Μήδων συμβαλέειν) τῶν δὲ, καὶ Μιλπι-
άδεω, κελδόντων. ὡς δὲ δόξα ἐγίνοντο, καὶ οἷον
ἡ χείρων τῶν γνώμων, οἷον ταῦτα, καὶ γὰρ ἐνδέχεται 20
φηφιδόφους ὁ παλαιὸς λαχὼν Ἀθῆναιων πο-
λεμαρχεῖν (ποταλὸν γὰρ Ἀθῆναιοι ὁμοφῆ-
φον ὅν πολέμαρχον ἐπεικύντο τοῖσι στρατηγῶσι)
ὡς δὲ τότε πολέμαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖ-
ος· πρὸς τὸν ἐλθὼν Μιλτιάδης, ἔλεγε παρὰ
„ Ἐν σοὶ νῦν Καλλίμαχε ὅστις ἡ καταδουλώσας Ἀθή-
„ νας, ἡ ἐλθὼν ἔσας ποιήσῃ, ἡ μνημόσυον λιπέσας
„ ἐς ὃν ἀπὸντα αἰδεσθῶν βίον, οἷον ὁδὸς Ἀρμίδης
„ τε καὶ Ἀρεσθῆων λείποισι. νῦν γὰρ δὴ ὅς οὐ
„ ἐγίνοντο Ἀθῆναιοι, ἐς κίνδυνον ἡκιστα μέγιστον· καὶ 30
„ ὡς μὲν γὰρ ὑποκύνωσι τοῖσι Μήδισι, δέδοκται πα-
„ ρέισο· ταῦτα δὲ δέδοκται Ἰωσῇ· ὡς ὅς περ ἡγή-
„ ται αὐτὴ ἡ πόλις, οἷον τὸ ὅστις τῶν Ἑλλενίδων
„ πολίων γνέσθαι. καὶ ὡς δὴ ταῦτα οἷον τὸ ὅστις γνέ-
„ σθαι, καὶ ὡς ἐς ἐπὶ τοῦ τῶν αἰνέει τῶν ὀρημάτων
„ ὅς κῆρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φερόσων ἡμέων τῶν
„ τηγόντων δέναν, διχα γίνονται αἱ γνώμαι, τῶν μὲν,
„ κελδόντων, τῶν δὲ, ὅς συμβάλλειν. ὡς μὲν νῦν μὴ
„ συμβάλλωμεν, ἔλπομαι πῶς ἂν μεγάλῃ ἐμπε-
„ ρύσῃ διὰ σέοισιν τὰ Ἀθῆναιων φρονήματα, ὡς τε 40
„ μὴ δόσας· ὡς ὅς συμβάλλωμεν παρὶ πύκναις Ἀ-
„ θῆναιων μετέξετεσι ἐγὼ γνέσθαι, καὶ πῶς ἰστέ-
„ υῶντων, οἷον τε εἰ μὲν περὶ γνέσθαι τῇ συμβολῇ.
„ ταῦτα ὡς πᾶντα ἐς σε νῦν τίει, καὶ ὅς σέο ἡρτηται.

possumus diis æquis cum victoria discedere. Hæc omnia ad te tendunt, & abs te dependent:

1 Atopum & Hylas Theban's adversus Platenfes limitem statuerunt. Ergo Pl. 2 Tunc, quod vndecimū suffragium ad eum pertineret, quæ ex facta per fabam sortitione polemarchus Atheniensium creatus esset, vel. *Autis faba sortibus polem. Ath. creasset.* (olim enim Athen. in ferendo suffragio par. due. polemarchum faciebant) adit Callimachū Aphidnæum Miltiades, tunc polemarchū, æque dixit. In te nunc situm est Callimache, Athenas vel in seruitutem redigere, vel, illis liberatis, monumentum in omne ævum relinquere, quale ne Harmod.

exercitum duxerunt, in eorumque au-
xilium Athenienses venerunt. Sed dum
conferturi prælium essent, Corinthii
haud contemnendam sibi rem putan-
tes, ad eos reconciliandos interuenere:
atque vtrorumque permissu regionem
hunc in modum terminarunt, ut The-
bani eos Bæotos qui nollent inter Bæo-
tos censer, sinerent facere quod vellēt.
Hoc ubi decreuere Corinthii, abscesse-
re. Abscedentes quoque Athenienses
aggressi Thebani sunt, commissaque
pugna, repulsi. unde Athenienses tran-
sgressi quos Corinthii statuerant termi-
nos, Asopum fecerunt limitem The-
banis. Ergo Plataenses Atheniensibus
sefe quum deditissent, ad Maratho-
nem tunc auxilio venerunt. Erant
autem in Atheniensium ducibus an-
cipites sententiæ, aliis verantibus fieri præ-
lium: pauciores enim se esse quam ut cū
Medis confligerent: aliis (quorum erat
Miltiades) ad pugnandum hortanti-
bus. Itaque quum essent bifariæ senten-
tiæ, & deterior vinceret, ibi Miltiades
Callimachum Aphidnæum adiit, tunc
forte polemarchum, id est, bellī princi-
pem: qui magistratus per suffragia ele-
ctus in danda faba, hoc est, in declaranda
sententia, vndecimus est. nam quondam
Athenienses in dicenda sententia pa-
rem ducibus faciebant polemarchum.
Ad hunc Miltiades, In te, inquit, nunc
Callimache situm est, vtrum in serui-
tutem Athenæ redigantur, an tu eas li-
berando memoriam tui in omne ævum
relinquas, qualem ne Harmodius qui-
dem atq; Aristogiton reliquerunt. Nam
Athenienses nunc in maximum omni-
um ex quo nati sunt venere discrimen:
qui si Medis succumbant, palam est quæ
passuri sint, traditi Hippia: sin autem su-
perent, poterit hæc ciuitas vrbiū Græ-
ciæ effici prima. Quo autem pacto hæc
fieri possint, & quomodo ad te harum
rerum arbitrium redeat, nunc expo-
nam: Nostræ, qui duces sumus, bifariæ
sunt sententiæ de prælio committendo:
aliis id suadētibus, aliis dissuadentibus.
Qui nisi prælium committimus, vereor
ne magna existat seditio, quæ mentes
eorum sollicitet ad sentiendū cum Me-
dis: sin pugnamus antequā aliquid vi-
tii in nonnullis Atheniensium iubeat,

qui si

qui si mea sententia accesseris, erit & tibi patria libera, & ciuitas omnium Græcarum princeps: sin accesseris sententia dissuadentium pugnam, eorum quæ recensui bonorū tibi contraria existant.

cx Hæc dicens Miltiades Callimachum induxit. Ita accedente sententia polemarchi, obtentum est ut configeretur. Post hæc ii duces quorum sententia de configendo fuerat, ut cuiusque dies imperitandi venerat, vicem suam Miltiadi dabant: quam ille accipiens, non tamen prius decertandum putauit quam sua dies imperii aduenit.

cxii Itaq; vbi vices eius fuere, tunc Athenienses hunc in modū instructi sunt ad configendum: Dextro cornu præerat Callimachus polemarchus. ita enim lex apud Athenienses tunc postulabat ut polemarchus dextrum cornu teneret. Hoc duce sequebantur deinceps ceteræ tribus, ut quæq; ordine erat. Nouissimi autem sunt collocati Platæenses, sinistrum cornu tenentes. Quo factum est ut ab huius pugnae tempore, quoties Athenienses ferunt hostias apud panegyrias, id est, publicos conuentus, quæ quinto quoque anno fiunt, Atheniensis præco conceptis verbis precetur bona Atheniensibus pariter & Platæensibus. Igitur Atheniensium acies tunc apud Marathonem instructa idcirco sic erat quod aciem Medicam imitabatur: sed in medio paucis conferta erat ordinibus, ideoque illic debilior: utroque autē in cornu confertior.

cxiii Quæ posteaquam ita instructa est, ac sacrificium litatum esse Athenienses audierunt, tūc cursu in barbaros tendunt. erat autē inter utranque aciem non minus octo stadiorum intercapedinis. Quos cursu ferri in se videntes Persæ, aptabant se tanquam illos excepturi: infanix dantes id quod cernerent eos cursu tendere, quū pauci essent, & nec equitatu nec sagittis freti. Hoc ita barbari interpretabantur. at vero Athenienses, posteaquam conferti conflixere cū barbaris, pugna memoratu digna edebant. Quippe primi omniū Græcorū (quos ipsi nouimus) cursu in hostem vsi sunt: primi sustinuerunt cernere Medica veste indutos: quum antehac vel audire nomen Medorum Græcis terror fuisset. In Marathone quum diu pugnatū esset, barbari circa mediā aciem vincebant, vbi Persæ stabat & Sacæ, eamq; perrumpentes,

ἤν γὰρ σὺ γνώμῃ τῇ ἐμῇ παραδῇ, ἔστι τοι πατεὶς τε ἐλθὼν ἐρῆν, καὶ πόλιν παρὸν τῇ ἐν τῇ Ἑλλάδι. ἢ δὲ τῇ ἀποσπένδοντων τὴν συμβουλὴν ἔλθῃ, ὑπάρξει τοι τῇ ἐγὼ κατελέξα ἀγαθὴν ταύτην.

Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης, παρακτᾶται ὁ Καλλιμάχον. παραγγομένης δὲ τῆς πολέμου ἀρχῆς τῆς γνώμης, σκεκώρωτο συμβάλλειν. μετὰ δ' οἱ στρατηγὸι, τῇ ἢ γνώμῃ ἐφέρετο συμβάλλειν, ὡς ἐκείνη ἔπειθε τὴν αὐτῶν ἐγίνετο παρατακτῆς τῆς ἡμέρας, Μιλτιάδης παραδίδωσαν.

ὁ δὲ, δεξιόμορος, οὕτως τι συμβολὴν ἐποιεῖτο, ὥρην γε δὴ αὐτῇ παρατακτῇ ἐχέρετο. Ὡς δὲ ἐς σκεῖνον περὶ ἤλθε, σιθῶτα δὲ ἐτάσσοντο ὧδε Ἀθῆναιοι ὡς συμβαλέοντες. τῷ μὲν δδξίου κέρως ἤγετο ὁ πολέμαρχος Καλλιμάχος.

ὁ γὰρ νόμος εἶχε οὕτως πῖσι Ἀθῆναιοισι, ὅτι πολέμαρχον ἔχειν κέρως ὁ δδξίον ἡγεομένου ὅτι τῷ, ὅδε δέκοντο ὡς δεξιόμοροι αἱ φυλαὶ, ἐχόμεναι ἀλλήλων. τελευτῶσι δὲ ἐτάσσοντο, ἔχοντες δὲ εὐνυμον κέρως, Πλαταιέες.

ἀπὸ ταύτης γὰρ σφί τῆς μάχης, θυσίας Ἀθῆναιων αἰαγόντων ἐς πληθυρίας τῶν ἐν τῇ πεντητηεῖσι γινομένων, κατὰ χεῖρας ὁ κήρυξ ὁ Ἀθῆναιος, ἅμα τε Ἀθῆναιοισι λέγων γινέσθαι ἀγαθὰ καὶ Πλαταιῶσι. τότε δὲ πασσομένων τῇ Ἀθῆναιων ἐν τῷ Μαραθῶνι, ἐγίνετο πῖον δὲ π.

ὁ στρατόπεδον δδξισύμῃον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, ὅ μὲν αὐτῷ μέσον ἐγίνετο ὅτι πᾶξίας ὀλγας. καὶ ταύτῃ ἡ ἀδαιεῖσάτων ὁ στρατόπεδον. ὁ δὲ κέρως ἐκάπερον ἔρρωτο πλήθει.

Ὡς δὲ σφί διετάκτο, καὶ τὰ σφάγια ἐγίνετο καλὰ, σιθῶτα ὡς ἀπεΐθησα οἱ Ἀθηναῖοι, δεξιόμοροι ἐς τὴν βαρβαρίαν. ἦσαν δὲ σιθῶτα ὅσα ἐλάσσονες ὁ μετὰ χεῖρας αὐτῶν, ἢ οὐκ ἔτι. οἱ δὲ Πέρσαι, ὀρέωντες δρόμον ὅτιόν τε, παρέσθαι ἔλθοντο ὡς δδξομένοι. μακρῇ τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέρεον, καὶ πᾶν γυῖον ὀλεσθῆναι, ὀρέωντες αὐτοῖς ἐοικῶς ὀλγας, καὶ τῶν δρόμον ἐπέρομένοις. ὅτε ἵππευ ὑπαρχὸς σφίς, ὅτε ποδῶν τῶν ταῦτα μένιν οἱ βαρβαροὶ κατεῖχον.

Ἀθηναῖοι δ' ἐπὶ τῇ ἀδρόνι παρασίμῃ τοῖσι βαρβαροῖσι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. πρῶτοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πρῶτον τῇ ἡμῶν ἰδμῶν, δρόμον ἐς πολέμους ἐχρήσαντο, πρῶτοι τε ἀέροντο ἐδῆται τε Μηδικῇ ὀρέωντες, καὶ τὴν ἀδρας ταύτην ἐδῆται τε ὡς ὅτι τοῖσι Ἑλλήσι καὶ τῷ ὀνόματι Μήδων φόβος ἀκῆσαι.

Μαχομένων δ' ἐν τῷ Μαραθῶνι, χρόνος ἐγίνετο πολλός. καὶ ὁ μὲν μέσον ὁ στρατοπέδου σίκων οἱ βαρβαροὶ, τῇ Πέρσῃ τε αὐτοῖς καὶ Σάκῃ ἐπέταχον. καὶ ὅτι μὲν δὴ σίκων οἱ βαρβαροὶ, καὶ ῥίξαιτες,

ὁ δὲ δεξιόμορος, οὕτως τι συμβολὴν ἐποιεῖτο, ὥρην γε δὴ αὐτῇ παρατακτῇ ἐχέρετο. Ὡς δὲ ἐς σκεῖνον περὶ ἤλθε, σιθῶτα δὲ ἐτάσσοντο ὧδε Ἀθῆναιοι ὡς συμβαλέοντες. τῷ μὲν δδξίου κέρως ἤγετο ὁ πολέμαρχος Καλλιμάχος.

ὁ γὰρ νόμος εἶχε οὕτως πῖσι Ἀθῆναιοισι, ὅτι πολέμαρχον ἔχειν κέρως ὁ δδξίον ἡγεομένου ὅτι τῷ, ὅδε δέκοντο ὡς δεξιόμοροι αἱ φυλαὶ, ἐχόμεναι ἀλλήλων. τελευτῶσι δὲ ἐτάσσοντο, ἔχοντες δὲ εὐνυμον κέρως, Πλαταιέες.

ἀπὸ ταύτης γὰρ σφί τῆς μάχης, θυσίας Ἀθῆναιων αἰαγόντων ἐς πληθυρίας τῶν ἐν τῇ πεντητηεῖσι γινομένων, κατὰ χεῖρας ὁ κήρυξ ὁ Ἀθῆναιος, ἅμα τε Ἀθῆναιοισι λέγων γινέσθαι ἀγαθὰ καὶ Πλαταιῶσι. τότε δὲ πασσομένων τῇ Ἀθῆναιων ἐν τῷ Μαραθῶνι, ἐγίνετο πῖον δὲ π.

ὁ στρατόπεδον δδξισύμῃον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, ὅ μὲν αὐτῷ μέσον ἐγίνετο ὅτι πᾶξίας ὀλγας. καὶ ταύτῃ ἡ ἀδαιεῖσάτων ὁ στρατόπεδον. ὁ δὲ κέρως ἐκάπερον ἔρρωτο πλήθει.

Ὡς δὲ σφί διετάκτο, καὶ τὰ σφάγια ἐγίνετο καλὰ, σιθῶτα ὡς ἀπεΐθησα οἱ Ἀθηναῖοι, δεξιόμοροι ἐς τὴν βαρβαρίαν. ἦσαν δὲ σιθῶτα ὅσα ἐλάσσονες ὁ μετὰ χεῖρας αὐτῶν, ἢ οὐκ ἔτι. οἱ δὲ Πέρσαι, ὀρέωντες δρόμον ὅτιόν τε, παρέσθαι ἔλθοντο ὡς δδξομένοι. μακρῇ τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέρεον, καὶ πᾶν γυῖον ὀλεσθῆναι, ὀρέωντες αὐτοῖς ἐοικῶς ὀλγας, καὶ τῶν δρόμον ἐπέρομένοις. ὅτε ἵππευ ὑπαρχὸς σφίς, ὅτε ποδῶν τῶν ταῦτα μένιν οἱ βαρβαροὶ κατεῖχον.

Ἀθηναῖοι δ' ἐπὶ τῇ ἀδρόνι παρασίμῃ τοῖσι βαρβαροῖσι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. πρῶτοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πρῶτον τῇ ἡμῶν ἰδμῶν, δρόμον ἐς πολέμους ἐχρήσαντο, πρῶτοι τε ἀέροντο ἐδῆται τε Μηδικῇ ὀρέωντες, καὶ τὴν ἀδρας ταύτην ἐδῆται τε ὡς ὅτι τοῖσι Ἑλλήσι καὶ τῷ ὀνόματι Μήδων φόβος ἀκῆσαι.

Μαχομένων δ' ἐν τῷ Μαραθῶνι, χρόνος ἐγίνετο πολλός. καὶ ὁ μὲν μέσον ὁ στρατοπέδου σίκων οἱ βαρβαροὶ, τῇ Πέρσῃ τε αὐτοῖς καὶ Σάκῃ ἐπέταχον. καὶ ὅτι μὲν δὴ σίκων οἱ βαρβαροὶ, καὶ ῥίξαιτες,

ὁ δὲ δεξιόμορος, οὕτως τι συμβολὴν ἐποιεῖτο, ὥρην γε δὴ αὐτῇ παρατακτῇ ἐχέρετο. Ὡς δὲ ἐς σκεῖνον περὶ ἤλθε, σιθῶτα δὲ ἐτάσσοντο ὧδε Ἀθῆναιοι ὡς συμβαλέοντες. τῷ μὲν δδξίου κέρως ἤγετο ὁ πολέμαρχος Καλλιμάχος.

1 Primitiue vestem Medicam & eos qui illam gestarent: cernere sustinuerunt, quum antea cū.

ἐδίων ἐς τὴν μέσσην. ὃ δὲ κέρως ἐκείτῃ ἐνίκων
 Ἀθῆναιό τε καὶ Πλαταιέες. ἰκῶντες δὲ, ὃ μὲν πε-
 τραμυλῶν τῷ βαρβαρῶν φεύγειν ἔω· τοῖσι δὲ
 μέσσην ῥήξαντες αὐτῶν, συναχθέντες τὰ κέρως, ἐμά-
 χοιτο, καὶ ἐνίκων Ἀθῆναιόι· φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρ-
 σῃσι εἰπόντο χεῖροντες, ἐς δὲ ὅτι πλεῖστα λαοὶ ἀ-
 πικύμῃσι, πῦρ τε αἶπνον, καὶ ἐπελαμβαίνοντο τῷ νε-
 ωι. Καὶ τὸ μὲν, ἐν τῷ τῷ πολέμῳ ὁ πολέ-
 μαρχος Καλλίμαχος ἀφ' αὐτῆς αἰῆς θνήσκων
 ἀγαθός· ἀπὸ δὲ ἔθανε τῷ στρατηγῶν, Σπείλει-
 ως ὁ Θρασύλεω· τὸ δὲ, Κωαίγειρος ὁ Εὐφορίω-
 νος, ἐνθ' ὅτε ὅππῃ λαοὶ ἀπικύμῃσι, τῷ ἀφ' αὐτῶν ἰκῶν, τὴν
 χεῖρα ἀποκτείναντες πελέκει, ὡς ἔστι· τὸ δὲ, ἄλλοι
 Ἀθῆναιῶν πολλοὶ τε καὶ ὀνόμαστοι. Ἐπὶ δὲ μὲν
 δὴ τῷ νεωὶ ἐπεκράτησαν τῶν πολεμῶν Ἀθη-
 ναῖοι. τῇσι δὲ λοιπῇσι οἱ βαρβαροὶ ἔξανακρου-
 σάμενοι, καὶ ἀλαβόοντες ἐκ τῆς νήσου ἐν τῇ ἑλίπον,
 τὰ δὲ Ἐρετρίας ἀνδράποδα, ὡς ἐπὶ πλεον Σούνι-
 ον, βουλόμενοι φεύγειν τὰς Ἀθῆναις ἀπικύμε-
 νοι ἐς τὸ ἄστυ. αἴτιν δὲ ἔχε Ἀθηναίοισι δὲ Ἀλκμα-
 ωνιδῶν μηχανῆς αὐτοῖς τῶν ὅππῃ φεύγειν. πύ-
 λαι γὰρ σιδηροῖς τοῖσι Πέρσῃσι αἰαδέσθαι ἀ-
 σπίδα, εὐοῦσι ἦδη ἐν τῇσι νηυσί. Οὗτοι μὲν δὴ
 ὡς ἐπὶ πλεον Σούνιον. Ἀθῆναιό δὲ ὡς ποδῶν εἴ-
 χοντο, τὰ χεῖρα ἐβόηον ἐς τὸ ἄστυ. καὶ ἐφθῆσαν τε
 ἀπικύμῃσι, ὡς ἔστι· βαρβαροὶ ἦσαν, καὶ ἐστρα-
 τοπεδύσαντο, ἀπικύμῃσι δὲ Ἡρακλῆος τῷ ἐν
 Μαραθῶνι ἐν ἄλλῃ Ἡρακλῆος τῷ ἐν Κυνόσαργ-
 γί· οἱ δὲ βαρβαροὶ τῇσι νηυσί ὑφ' αὐτοῖς ἦσαν Φα-
 λήρου, (τὸ δὲ τῷ ὅππῃ τῷ τῷ Ἀθῆναιῶν) ὡς
 τῶν αἰακῶν χεύσαντες τὰς νῆας, ἀπέπλεον ὀπίσω
 ἐς τὴν Ἀσίην. Ἐν τῇ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ
 ἀπέθανον τῷ βαρβαρῶν καὶ ἑξακισχίλις καὶ τετρα-
 κιστοὶ ἄνδρες, Ἀθῆναιῶν δὲ, ἐκείνῃ ἐν νηυσὶ καὶ
 δύο. ἔπεσον μὲν ἀμφοτέρων τοσούτοι. σιδηροῖς δὲ
 αὐτοῖς θῶμα τοῖονδε ἦν· Ἀθῆναιῶν αὐτῶν
 Ἐπίζηλον ἐν Κουφαγῶν ἐν τῇ συστάσει μαχό-
 μενον τε, καὶ αὐτῶν γινόμενον ἀγαθόν, τῷ ὀρμίστῳ
 γενομένῳ, οὐτε πληγὴν ὅθεν τῷ σώματος, οὐτε
 βληθέντα· καὶ ὅταν τῇς ζῆς ἀφ' αὐτῆς ἀπὸ
 τῶν τῷ χεῖρον ἐόντα τυφλόν. λέγειν δὲ αὐτῷ ἦ-
 κεν ὡς ὅτε παῖς τοῖονδε πᾶσι λέγειν· ἄνδρα οἱ δο-
 κέει ὁπλίτην αἰσθῆναι μέγαν, ὃ δὲ ἦν τῷ ἀσπίδα
 περὶ στήθεσιν. ὃ δὲ φάσμα ἦν ὡς τῷ μὲν παρῆ-
 ελθόν, τῷ δὲ ὡς τῷ ὡς τῷ ἀποκτείναν. ταῦτα
 μὲν δὴ Ἐπίζηλον ἐπὶ ὁμῶς λέγειν. Δᾶς δὲ
 πορφυροῦς ἄμα τῷ στρατῷ ἐς τὴν Ἀσίην, ἐπεὶ τε

hostem in mediterranea persequen-
 tur: at in utroque cornu vincentes A-
 thenienses Plataensesque, barbaris,
 qui terga dederant, fugere permisis-
 s, contraxerunt cornua, & cum iis qui
 mediam ipsorum aciem perfregerant,
 dimicantes, quum superassent, fugien-
 tes Persas urgebant cadebantque, do-
 nec ad mare peruenientes, petito igne
 naues corripuere. Quo in certamine
 Callimachus polemarchus interficitur,
 egregia nauata opera. Occubuit quo-
 que e ducibus Stefileus Thrasylus, & Cy-
 nægirus Evphorionis filius, qui dum
 summam puppim apprehendit, abscissa
 bipenni manu cecidit: necnon alii A-
 thenienses multi & clari. Ac septem
 quidē naues obtinuerunt Athenienses
 hoc modo: ceteris barbari retracti, re-
 ceptaque praeda Eretrienſi ex insula ubi
 reliquerant, circumuecti sunt Sunium,
 animo preuertendi Athenienses euesti-
 gio abeuntes. Ceterum Alcmeonide ab
 Atheniensibus insimulati sunt, quod
 videlicet ex composito Persis adhuc a-
 pud insulā agentibus scutum ostende-
 rint. Dum illi Suniū circūuehantur,
 Athenienses euestigio abeuntes celer-
 rime ad ferendam urbi opem propera-
 runt, barbarosq; eodem tendentes præ-
 uerterunt: progressique ex Herculis
 templo quod est in Marathonē, in aliud
 Herculis fanum quod est in Cynosargi,
 castra posuerunt. Barbari, quum classe
 Phalerū superassent (hic enim Atheni-
 ensium nauale tunc erat) super eum lo-
 cum aliquandiu propter tempestatem
 morati, rursus in Asiā abierunt. Quo-
 rum in hac pugna apud Marathonem
 gesta occubuerunt circiter sex millia tre-
 centa: Atheniensium vero, centum no-
 nagintaduo. tot ex utrisque cecidere.
 In qua pugna hæc res mira contigit, ut
 Atheniensis quidam Epizelus Cupha-
 goræ filius, dum stante acie pugnat stre-
 nue, luminibus caperetur, neque sau-
 cius vlla parte corporis, neque ictus: at-
 que ita cæcus in reliquum vitæ tempus
 permanſerit. Quem audiui dicere solitū
 de sua clade, visum sibi esse ante se stare
 virum quendam armatū, procero cor-
 pore, cuius mentum omnem clype-
 um inumbraret: & hanc laruam ipsum
 prætergressam, sed illum qui sibi as-
 sisteret occidisse. Hæc Epizelum soli-
 tum commemorare audiui. Porro
 Datis in Asiā cum classe rediens, ubi

CXIV

CXV

CXVI

CXVII

CXVIII

1 Insimulati sunt, illis id molientibus Persas hoc consilium cepisse, quod videl. 2 Barbarorum clyp.

Myconum tenuit, vidit in somnis visum. id tamen quod fuerit, non traditur: sed ubi primum dies illuxit, naues rimatis est: compertoque in naui Phoenicia simulacro Apollinis inaurato, sciscitatus est quo è templo sublatum esset: & ubi audivit ex quo templo, nauigans sua naui in Delum (iam enim Delii in insulam redierant) ibi simulacrum in templo deposuit, præcepitque Deliis ut illud in Delium Thebanorū referrent, quod est ad mare eregione Chalcididis. Hoc ubi præcepit Datis, vela illic fecit. Delii tamen hanc statuam non reportauerunt, sed vicelimo post anno eam Thebani ex oraculo in Delium contulerunt. Datis autem & Artaphernes, posteaquam in Asiam nauigauere, captiuos Eretrienes Susa perduxere. quos Darius rex, etsi in eos ante captiuitatem vultum contraxerat acerbitatis, quod se priores iniuria lacerassent, tamen ut in conspectum suū adductos vidit ac sibi subiectos, nullo alio malo affecit, sed in suo Cissia regionis statim collocauit, cui nomen est Anderica: ducentis ac decem stadiis procul à Susis, quadraginta à puteo qui exhibet trifarias rerum species. nam ex eo asphaltum, *id est, bitumen*, & salem & oleum hauriunt, ad hunc modū. Hauritur quidem celoneo, *id est, instrumento dicto ciconia*, pro situla autem, dimidiato ut read celoneum alligato: quo in puteum decusso, quicquid hauritur, mox in cisternam diffunditur, atque hinc alio effusum, triplici varietate concrefcit: in asphaltum quidem & salem, protinus: oleum autem (quod Persæ rhadinacen appellant) in vasa colligunt. est autem attrum ac grauiter olens. Hoc loci rex Darius locauit Eretrienes, quem ad meam vsq; memoriam tenuere, seruantes pristinam linguam. Quod ad Eretrienes attinet, ita habet. ¶ Ceterum post plenilunium duo millia Lacedæmoniorum Athenas venerunt, tanta festinatione adipiscendi hostem, ut tri-duo quam ex Sparta discessere, in Atticam peruenerint: & licet serius ad pugnam venissent, tamen intuendi Medos cupidi, ad illos intuendos in Marathonem perrexerunt. Quibus visis, laudatque Atheniensibus ob præclarum facinus, rursus redierunt. Tenebat autem admiratio me, nec rationem inire possum, Alcæonidas unquam Persis ex composito ostentasse

ἐξήρετο ἐν Μυκόνῳ, εἶδε δὲ ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ. καὶ ἦν τις μὲν ἐν ἡὸ-φίς, οὐ λέγει· ὁ δὲ, ὡς ἡμέρη τάχιστα ἐπέ-
 ἐλαμψε, ζήτησιν ἐποίησε τῷ νεανί. ὡρῶν δὲ ἐν
 Φοινίσῃ τῇ ἀγαλμα Ἀπόλλωνος κεχρυσωμένον,
 ἐκωλυθεῖτο ὁκλῆσαι συλημένον εἶη. πυθόμενος δὲ ὅτι
 οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῇ ἐωυτῇ τῇ ἐς Δῆλον· καὶ, ἀπέ-
 χοντο γὰρ τῇ καὶ οἱ Δῆλιοι ὀπίσω ἐς τὴν ἡσόν,
 κατὰ τὴν ταί τε ἐς τὸ ἱερὸν τὸ ἀγαλμα, καὶ ἐπέλεσται
 τοῖσι Δηλίοισι ἀπαγαγὼν τὸ ἀγαλμα ἐς Δῆλον τὸ
 10 Θεβαίων. τὸ δ' ἐστὶ ἐπὶ θαλάσῃ, Χάλκιδος
 κατὰ τὴν. Δᾶπς μὲν δὴ τῶν ἐν τῇ ἐλαμψε
 ἀπέπλεε. τὸν δὲ ἀνδραγαθὸν τῶν Δηλίων οὐκ
 ἀπήγαγον, ἀλλὰ μιν δὲ ἐτέων ἐκρηθη Θεβαῖοι αὐτοῖς
 ἐκ θεοπροπίου ἐκομίσαντο ἐπὶ Δῆλον. Τῆς
 δὲ τῷ Ἐρετεείῳ ἀνδραποδομένοις Δᾶπς τε καὶ
 Ἀρταφέρνης, ὡς προείχον ἐς τὴν Ἀσίαν πλεόν-
 τες, ἀνέγαγον ἐς Σούσα. βασιλῆς δὲ Δαρείος,
 τῶν μὲν αἰχμαλώτους ἡμέσθαι πρὸς Ἐρετεείας,
 ἐκείνους δὲ δεινὸν χόλον, οἷα δ' ἐξείτων ἀδικίης
 20 προείρων τῷ Ἐρετεείῳ· ἐπεὶ τε δὲ εἶδε σφείας
 ἀπαχθέντας παρ' ἐωυτῶν, καὶ ὑποχείριους ἐω-
 τῶ ἐόντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο ὁσθὲν, ἀλλὰ σφείας
 τῆς Κισσίου χώρας κατόικισεν ἐν σταθμῷ ἐωυτῶ, τῷ
 οὐνομά ἐστι Ἀνδερικα. ἀπὸ μὲν Σούσων δέκα καὶ
 διηκροῖσι σταδίοις ἀπέχοντι, τεσσαρὲς χιλιῶν δὲ ἀπὸ
 τῷ Φρέατος, τὸ παρὲς τῇ περὶ τῆς ἰδίας. καὶ
 γὰρ ἀσφαλτοὶ καὶ ἄλας καὶ ἔλαιον ἀρρύσσονται ὅτι
 αὐτὸν τῶν τοῦδε· αὐτὸν μὲν κηλομένη, αὐ-
 τὴ δὲ γαυλοῦ, ἡμῶν ἀσχοῦ προεδέδετα· ὑπο-
 30 τῶν δὲ πούτῳ αὐτὸν λέει, καὶ ἐπειτα, ἐγγχεί ἐς δι-
 ξαμυλῶ. ἐκ δὲ τῶν ἐς ἄλλο δ' ἀρχόμενοι,
 τρέπεται περὶ τῆς ὁδοῦ. καὶ ἡ μὲν ἀσφαλτος καὶ
 οἱ ἄλλοι πηγνύται παρὰ τὴν, τὸ δὲ ἔλαιον σινα-
 ροῖσι ἐν ἀγγείοις, τὸ οἱ Πέρσαι καλέουσι ραδιάνην·
 ἐστὶ δὲ μέλαι, καὶ ὁδὸν μὲν παρὰ τῶν βαρέων.
 ἐκ τῶν τῶν Ἐρετεείας κατόικισεν βασιλῆς Δα-
 ρείος, οἱ καὶ μίχρην ἐμὴν εἶχον τὴν χώραν τῶν τῶν,
 φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν. τὰ μὲν δὴ
 40 τῶν Ἐρετεείας, ἔχε οὕτως. Λακεδαιμονίων δὲ
 ἦσαν ἐς τὰς Ἀθῆνας διχίλιοι μετὰ τὴν πόρσελη-
 νον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν κατὰ λαβεῖν ἔτι ὡς
 τε ταῖται οὐκ ὁσθὲν ἐξήρουντο ἐν τῇ Ἀττικῇ.
 ὕστερον δ' ἀπὸ τῶν τῆς συμβολῆς, ἡμῶν ὁμοῦς
 καὶ τῶν τῶν Μήδων ἐλθόντες ἐς τὸν Μαραθῶ-
 να, ἐστῆσαν. μὲν δ' αἰεσαντες Ἀθῆναιοι, καὶ τὸ
 ἔργον αὐτῶν, ἀπαλλάσσοντο ὁπίσω. Θωύμα
 δὲ μοι, καὶ οὐκ ἐδέχθη τὸν λόγον, Ἀλκμαίωνι-
 δας αὖ κατεδίδεξεν Πέρσῃ ἐκ σινοθήματος

ἀπαίδα, βουλομένης ὑπὸ βαρβαροῖσι τε εἶναι)
 Ἀθωαίους καὶ ὑπὸ Ἰσπασίῃ· οἵ πινες μᾶλλον ἢ
 ὁμοίως Καλλίῃ τῷ Φαινίππου, Ἰσποίνχου ὃ πα-
 τεὶ, φαίνονται μισοτύραννοι εἶντες. Καλλίης τε
 γὰρ μοῦνος Ἀθωαίων ἀπύτων ἐτόλμα, ὅπως
 Πείσις ἑαυτοῦ ἐκπέσοι ἐκ τῆς Ἀθωαίων, τὴν χη-
 μετα αὐτῷ κηρυσσάμενα ὑπὸ τῷ δημοσίου ὠνε-
 σθαι, καὶ πᾶλλα τὰ ἔχοντα εἰς αὐτὸν πώματα ἐμπα-
 νατο. Καλλίῳ δὲ τούτου ἄξιον πολλαχοῦ μνη-
 μυνῶντι πρῶτα πᾶσι εἶναι. τὸ μὲν γὰρ, τὰ παρ-
 λελεγμένα, ὡς αὐτὸν ἀκρὸς ἐλθὼν ἑρῶν τὴν πατρί-
 δα· τὸ δὲ, τὰ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐποίησε, ἴστω νι-
 κῆρας, τεθείσθαι δὲ, δούτερος ἡρόδοτος. πύθια
 237 δὲ παρ' ἑτέρῳ ἀνελόμενος, ἐφαιρώθη εἰς τὴν Ἑλ-
 λῶας πύθια μερίσσει δαπνῆσι. τὸ δὲ, κα-
 τὰ τὰς ἐωυτῆς θυγατέρας, εὐόσας τρεῖς, οἷος τις αὐ-
 τῇ ἐθήμετο. ἐπειδὴ γὰρ ἐχέοντο γάμου ὥρεαι,
 ἔδωκε σφι δωρεὴν μεγαλοπρεπέστατην, ἐκείνησι τε
 ἐχαρίτατο. ἐκ γὰρ πρῶτον τῆς Ἀθωαίων ὅτι
 ἐκείνη ἐθέλοι αὐδρα ἐωυτῇ ἐκλέξασθαι, ἔδωκε 20
 πύθια τῶν αὐδρῶν. Καὶ οἱ Ἀλκμαωνίδαι ὁμοί-
 ως, ἢ ὅσῃ ἦσαν τούτου ἔσαν μισοτύραννοι. θωύ-
 μα ὦν μοι, καὶ οὐ παρ' ὁμοίᾳ τὴν Δραβουλῶν, τού-
 τοις γὰρ ἀναδείξασθαι ἀσπίδα, οἵ πινες ἐφύρην τε
 ὅτι πρῶτα χεῖρον πρὸς τυράννοις, ἐκ μηχανῆς τε
 τῆς τούτων ὀξέλειπον οἱ Γείσις ἑαυτὰς τὴν τυραν-
 νίδα. καὶ οὕτω τὰς Ἀθωας οὗτοι ἔσαν οἱ ἐλθόν-
 τες πολλοὶ μᾶλλον ἢ περ Ἀρμόδιός τε καὶ Ἀ-
 ρεστογίτων, ὡς ἐγὼ κείνω. οἱ μὲν γὰρ ὀξυγέω-
 σαν τοὺς ὑπολοίπους Γείσις ἑαυτῶν Ἰσπασ- 30
 χον ἀποκτείναντες, ὅσῃ πᾶσι μᾶλλον ἔσσαν τοὺς
 λοιποὺς τυραννοῦντας. Ἀλκμαωνίδαι δὲ ἐμφα-
 νέως ἐλθόντες, εἰ δὴ οὐτοὶ γὰρ ἀληθῶς ἔσαν οἱ
 τὴν Πυθίαν ἀναπείσαντες παροσημαίνειν Λακε-
 δαίμοις οἱ ἐλθόντες τὰς Ἀθωας, ὡς μοι παρ-
 ἑτέρῳ δεδήλωται. Ἀλλὰ γὰρ ἴσως ὅτι μεμφομέ-
 νοι τῆς Ἀθωαίων τῶν δὴ μὲν παρ' ἐδίδδοσαν τὴν πα-
 τρίδα· ὁ μὲν ὦν ἦσαν σφραγίσαντες οἱ δὲ κίμφοι ἐν γὰρ
 Ἀθωαίοις αὐτοὺς, ὅς οἱ μᾶλλον ἐτετιμῶντο. οὕτω
 ὅσῃ λόγος αἰρεῖ ἀναδεχόμενα ἕκ γὰρ αὐτῶν αὐ- 40
 σπίδα ὑπὲρ τοῦτο λόγῳ. ἀνεδείχθη μὲν γὰρ ἀσπίς
 (ὡς τῷ-
 mo obtinuit, clypeum ab his esse ostentatum,

parmam, quod vellent Athenienses barbaris atque Hippix subesse. ¹ quippe quos constat in habendis odio tyrannis vehementiores quam similiores fuisse Callix Phænippi, qui fuit pater Hipponici. nam Callias cum alia omnia in Pisistratum inimicissime commentus est, tum vero solus Atheniensium omnium, illius Athenis eiectioni quum publice sub præcone venderentur bona, emere ausus est. Cuius Callix mentio-

cxii
 nem crebro plerique omnes habere debent, cum ob ea quæ dicta sunt, ut viri summopere patriam liberantis, tum ob hæc quæ in Olympiâ fecit. nam & in quadrigario fuit secundus: & in ludis Pythiis quum primas obtinuisset, in vniuersis Græcos sumptuosissimus extitit: tum ob id quod talem se in filias suas quæ tres fuerunt, exhibuit: nam posteaquam nobiles extitere, ² hoc eis magnificentissimum munus est gratificatus, ut quem sibi vnaquæque vellet ex omnibus Atheniensibus, cum deligeret: atque ita eam illi nuptum dedit. At Alcæxonidæ aut perinde cxiii
 aut nihil minus quam Callias, perosi tyrannos fuere. Quo maior me admiratio subit, minusque admitto criminationem, eos parmam Persis ostentasse, qui per omne tempus tyrannos effugerunt, & quorum astutia Pisistratidæ tyrannidem reliquerunt. Atque ita multo magis Athenarum liberatores extiterunt, meo iudicio, quam Harmodius & Aristogiton. Illi enim Hipparcho interempto, non tam ceteros Pisistratidas ab affectanda tyrannide represserunt, quam ad illam irritauerunt: Alcæxonidæ autem proculdubio Athenas liberauerunt, si modo ipsi fuere qui Pythiam persuasere ad Lacedæmonios commonefaciendos ut Athenas liberarent, quemadmodum superius à me commemoratum est. ³ Atenim aliqui forsitan succensentes quod Atheniensi in populo patriam prodiderunt. Imo nulli erant eis inter Athenienses viri illustriores, neque qui magis essent honorari. ⁴ Neque vero ser-

¹ Quippe qui vel maiori vel certe pari odio tyrannos persecuti esse comperiuntur ac Callias Phænippi filius, Hipponici pater. ² Ut autem hic dicitur μᾶλλον ἢ ὁμοίως, sic paulo post, ὁμοίως ἢ οὐδὲν ἕσσον. ³ Atenim forsasse Atheniensium populo succensentes patriam prodebant. Q. d. Atenim (dicit aliquis forsasse) agere ferentes se non cum apud Athenienses locum obtinere quo se dignos existimabant, patriam prodece conabantur. Imo vero nulli ex Atheniensibus maiore autoritate proditi, nulli magis honorati erant: tantum abest ut sua forte con-
 tenti non essent. & de eo Atheniensibus succenserent. Potest tamen & cum interrogatione legi hic locus eodem sensu. ⁴ Quo sit ut rationi consentaneum nullo modo esse possit, clypeum ab illis hac de causa fuisse ostentatum. ostensus enim clypeus fuit.

ἐφοίτεον μνηστῆρες· τοῖσι Κλεισθένης καὶ δρόμων καὶ πα-
 λαίτριον ποινισάμενος, ἐπ' αὐτῷ τέταρτῳ. Ἀ-
 πό μὲν δὲ Ἰταλίνης ἦλθε Σμινδύριδος ὁ Ἰπποκρά-
 τος Συβαρίτης, ὃς ὅτι πλεῖστον δὴ χλιδῆς εἰς ἀ-
 νὴρ ἀπείχετο· (ἢ ὅτι Σύβαρις ἤμαρ ζεῖται· ὃν χρόνον
 μέγιστα) καὶ Σ. εἰτὴς Δάμας ὁ Σαμύρειος ὁ σοφοῦ
 λεγόμενος παῖς. ὅστις μὲν δὲ Ἰταλίνης ἦλθον. ἐκ δὲ
 τῆς χάλπου τῆς Ἰονίης, Ἀμφίμνητος Ἐπίστρου Ἐ-
 πιδάμειος· ὅστις δὲ ἐκ τῆς Ἰονίης χάλπη. Αἰτωλὸς δὲ
 ἦλθε, Τιστόρμης τῷ ὑποφωγῶτος τε Ἐλλέως ἰσχυρῶς,
 καὶ Φυργήτος αἰδεσφότος ἐς τὰς ἐξαπὰς τῆς Αἰολίδος
 χώρας· τῶτον δὲ Τιστόρμου ἀδελφεὸς Μάλης. ἀπὸ
 δὲ Πελοποννήσου, Φεῖδωνος τῷ Ἀργείων τυράννου
 παῖς Λεωκίδης. Φεῖδωνος δὲ τῶν πατέρων ποιή-
 σαντος Πελοποννησίου, καὶ ὑβρείσαντος μέγιστα δὴ
 Ἐλλέων ἀπὸ τῶν ὃς ὅτι αἰσθῆσας τῆς Ἡλείων
 ἀγωνοθέτης, αὐτὸς δὲ ἐν Ὀλυμπίῃ ἀγωνία ἐθήκε.
 τῶτον τε δὲ παῖς, καὶ Ἀμείωνος Λυκέρου Ἀρκᾶς
 ἐκ Τραπυζώντος, καὶ Ἀζην ἐκ Παῖς πόλιος Λα-
 φώνης Εὐφείωνος, τῶν δὲ Ἐλαμῶν τε (ὡς λόγος ἐν
 Ἀρκადίῃ λέγεται) τῆς Διοσκυρίδος οἰκίῳσι, καὶ ἀπὸ
 τῶτον Ἐφιδόχου πατρὸς αἰδεσφότος· καὶ Ἡλείος
 ὀνομαστὸς Ἀγαίου· ὅστις μὲν δὲ ὅτι αὐτῆς Πελοπον-
 νήσου ἦλθον. ἐκ δὲ Ἀθηνῶν ἀπὸ Κισθίου Μεγακλέ-
 ης τε ὁ Ἀλκμήωνος τῶτον τῶν πατέρων Κερίων ἀπι-
 κλέρου, καὶ ἄλλος Ἰπποκλείδης Τισάνδρου, πλού-
 τος καὶ εἰδὲ παρθερων Ἀθηνῶν. ἀπὸ δὲ Ἐρετει-
 ης, αὐθόλης τῶτον ὃν χρόνον, Λυσανίης. ὅστις δὲ ἀπὸ
 Εὐβοῆς μουῦος. ἐκ δὲ Θεσσαλίνης ἦλθε τῶν Σκα-
 παδίων Διακτορίδης Κρανώνιος. ἐκ δὲ Μολοσ-
 σῶν, Ἀλκων. ποσὺν τοὶ μὲν ἐγγόντο οἱ μνηστῆρες.
 Ἀπικλέρων δὲ τοῦ τέωνος τὴν παρθερμήνην ἡμέ-
 ρην, ὁ Κλεισθένης παρθερὰ μὲν τὰς πατέρας τε αὐτῶ-
 ν ἀπεπύχετο, καὶ ἥμος ἐκείνου· μετὰ δὲ, κατέχων
 ἐπικλέρων, διεπειρεῖτο αὐτῶν τῆς τε ἀνδραγαθίας,
 καὶ τῆς ὀργῆς, καὶ παρθερῶσιός τε καὶ τῶτον, καὶ ἐν
 ἐκείνῳ ἐς στωοσίην, καὶ στωῶν ἀπασί· καὶ ἐς ὑ-
 μνάσιά τε δὲ ἀγνέων ὅσοι ἔσαν αὐτῶν νεώτεροι· καὶ
 τὸ γὰρ μέγιστον ἐν τῇ στωοσίῃ διεπειρεῖτο. ὅσον
 γὰρ κατέχευε χρόνον αὐτοῖς, τῶτον παρθερὰ ἐποίησε, καὶ
 αὐτὰς ἐξείνυε μεγαλοπρεπῶς. καὶ δὴ καὶ μέγισ-
 τα τῶν μνηστῆρων ἤρεσκοντο οἱ ἀπὸ Ἀθηνῶν ἀπι-
 γμῆνοι, καὶ τοῦ τέωνος μάλιστα Ἰπποκλείδης ὁ Τισάν-
 δρος, καὶ κατ' ἀνδραγαθίην ἐκείνου, καὶ ὅτι αὐτὸς ἐκ-
 λαντοῖσι· ἐν Κορίνθῳ Κυψελίδῃσι μὲν παρθερῶν.

proci contenderunt: quibus Clisthenes
 & curriculum, & palæstram ad certan-
 dum præparauerat. Ex Italia illuc se
 contulit Smindyrides Hippocratis fili-
 us Sybarita, (florebat autē maxime Sy-
 baris ea tēpestate) qui vnus vir in plu-
 rimum deliciarum processerat: & Siri-
 tanus Damas Samyris filius, eius qui sa-
 piens appellabatur. & hi quidem ab Ita-
 lia venerunt. Ab Ionio autem sinu Am-
 phimnestus Epistrophii filius Epidam-
 nius. Ætolus vero Males, germanus
 Titormiillius qui Græcos robore fue-
 rat supergressus, & in extrema Ætoliz
 homines fugerat. E Peloponneso au-
 tem Leocides Phidonis Argiuorum ty-
 ranni filius, eius inquam Phidonis qui
 spatia Peloponnesibus statuit, longe o-
 mnium Græcorum insolentissimus: qui
 summotis Eliensium agonothetis, *id*
est, munerariis, ipse agonotheta extitit in
 Olympia, *id est, certamen premiumque pro-*
posuit: necnon Amiantus Lycurgi fili-
 us Arcas, ex Trapezunte: & Laphanes
 Azenus, ex vrbe Pæzo, filius Evphorio-
 nis eius qui (vt in Arcadia fertur fama)
 in domum suam excepit Castorem &
 Pollucem, & ob id in omnes homines
 hospitalis: & Eleus Agæi filius vir præ-
 clarus. Isti ex ipsa Peloponneso vene-
 runt. Ex Atheniensibus autem, Mega-
 cles, Alcmaeonis eius filius qui ad Cræ-
 sum se contulerat: & alter, Hippoclidēs,
 Tisandri filius, diuitiis ac forma inter
 Athenienses præcipuus. Ex Eretria au-
 tem (quæ per id tempus florebat) Lysa-
 nias: solus hic ab Eubora. E Thessalia ve-
 ro à Scopadeis Diaktorides Cranonius.
 Ex Molossis autem Alcon. Tot proci fu-
 ere. Qui quum ad diem præstitutam
 adfuissent, Clisthenes ante omnia patri-
 am singulorum familiamque percontat-
 ur. deinde eos annū apud se detinens,
 explorauit vniuscuiusque & virilitatem
 & iracundiam, & eruditionem, & mo-
 res: nunc cum singulis, nunc cum vni-
 uersis congregiens, & iuniores in gy-
 mnasia educens: præcipue tamē in con-
 uiuiis experiebatur. quandiu enim eos
 apud se tenuit, omnia fecit ac magnifice
 accepit. Sed ei inter procos præcipu-
 cordi erant Athenienses: & illorū ma-
 gis Hippoclidē Tisandri strenuum esse
 iudicabat, quū præsertim eius maiores
 Cypseli Corinthii propinqui fuissent.

1 Et ab eo tempore in quolibet hospitalitatem exercuit: 2 Et Eleus Onomastus Agæi filius. Atque hi quidem ex ipsa
 Pel. &c. Vall. autem putauit Onomastus hic, ut vulgo, appellatum esse nomen, ἀλέως autem proprium: quum contra Onomastus sit hoc qui-
 dem loco nomen proprium, Ἡλείος autem nomen à patria. 3 Et ex illis magis Hippoclidēs Tisandri filius, qui & strenuitate ceteris
 præstare iudicabatur, & eo quod eius maiores à Cypselidis Corinthiis genus ducerent.

CXXIX

Quum autem destinatus nuptiis dies illuxit, quo ipse Clisthenes edixerat indicaturum se quem ex omnibus deligeret, maectatis centum bobus, in conuiu-um tum ipsos procos, tū omnes Sicyonios accepit. Postea vero quam cœna-um est, proci certamen de musica ha-berere cœperunt, ¹ pariter & de oratione habenda in medium, procedente autē potatione, Hippoclidēs, ² quum longe alios antecederet, iussit tibicinem sibi canere *ἐμμέλιαν*, id est, *sedatum quædam*

saltationis genus. Tibicine obsequente saltauit, sibi quidem placens, sed Clisthenes omnem rem cernens ³ dissimulabat. Post hæc aliquantulum interquiescens Hippoclidēs, iussit aliquam sibi inferri mensam: qua illata, primum super eam Laconicos saltauit modulos, mox alios Atticos: tertio super mensam capite statuto, cruribus veluti manibus gesticulabatur. Ad cuius primam ac secundam saltationem, etsi stomachabatur Clisthenes, eum qui tam impudens esset, generum sibi fieri, tamen sese continebat, nolens ⁴ in eum erumpere: at ubi vidit cruribus veluti manibus gesticulantem, iam se vltra continere non sustinens, inquit, Fili Tifandri, ⁵ desaltasti matrimonium. Cui excipiens ille ait, Non est istud curæ Hippoclidæ. Vnde prouerbiū factum est, *Non est istud cura Hippoclide*. Tunc Clisthenes silentio imposito, in medium hæc protulit, Viri proci meæ filia, vos equidem omnes laudo, vobisque omnibus, si fieri posset, gratificarer, neque vnum ē vobis præcipuum probans, neque ceteros improbens: ⁶ verum fieri non potest ut de vnica virgine deliberans, omnium voto satisfaciam. Itaque singulis vestrū, qui compotes huius matrimonii non estis, tanquam dignis meæ filia nuptiis, quodque domo peregre abfuistis, singula argenti talenta dono do: Megacli autem Alcmaeonis filio meam filiam Agaristam despondeo ritu Atheniensium. Annuente condicioni Megacle, nuptiæ apud Clisthenem celebratæ sunt. ⁷ Hactenus quæ iudicandis procis gesta sunt: atque hunc in modum Alcmaeonidæ per Græciam celebrati fuerunt.

CXXX

CXXXI

Ὡς δὲ ἡ κυρία ἐγένετο τῶν ἡμερέων, τῆς τε κεφαλῆς τοῦ γάμου, καὶ ἐκφάσιος αὐτῷ Κλειθένης, ὃν κείναι ἐκ παύτων, θύσας βοῖς ἐκαδὶν ὁ Κλειθένης, δὴ ὡς αὐτοὶ τε τοῖς μνηστῆρας καὶ τοῖς Σικωνίοις πομπῆς. ὥς δὲ ἀπὸ δείπνου ἐγένοντο ἐμνηστῆρες, εἶχον ἐρεῖ ἀμφότεροι μουσικῇ καὶ τῷ λεγόμενῳ ἐμμέσῳ. παροῦσης δὲ τῆς πόσιος, κατέχων πολλὸν τοὺς ἄλλους ὁ Ἴσποκλείδης, ἐκέλευε τὸν αὐλητὴν αὐλοῦσθαι οἱ ἐμμέλειαν. περὶ τοῦ αὐλοῦ αὐλητῆς, ὡρχήσατο. καὶ κως ἐώτῃ μὲν ὄρεσας ὡρχέτο, ὁ δὲ Κλειθένης ὀρέων ὅλον ὃ παρῆμα ὑπὸ ὡπλίῃ. μετὰ δὲ, ὅπως ὁ Ἴσποκλείδης χεῖρον, ἐκέλευε πῖνα τεράπεισαι ἐστεινῆσαι. ἐστεινῆσαι δὲ τῆς τεράπεισης, παρῆμα μὲν ἐπ' αὐτῷ ὡρχήσατο Λακωνικὰ σχήματα: μετὰ δὲ, ἄλλα Ἀθηναῖα. ὁ τείων δὲ, τὴν κεφαλὴν ἐρείσας ὅτι τὴν τεράπεισαι τοῖσι σκέλεσι ἐχειρονόμησε. Κλειθένης δὲ τὰ μὲν παρῆμα καὶ τὰ δούτερα ὀρχομενῶν ἀποσυγῶν γαμῶν ἀν' οἱ ἐπὶ ἡμέρας Ἴσποκλείδης 20 διαλῆθ' ἐπὶ τῷ ὄρχησιν καὶ τὴν αἰαδιῆν, κατέχει ἐπὶ τῷ, οὐ βουλομένης ἐκχαλῶν αὐτὸν ὥς δὲ εἶδε τοῖσι σκέλεσι χειρονομήσαντα, ὁκέτι κατέχειν διωάμενος, εἶπε, Ὡς παῖ Τισάνδρου, ἀπορχήσατο γαμῶν τὸν γάμον. ὁ δὲ Ἴσποκλείδης ὑπολαβὼν εἶπε, Οὐ φροντὶς Ἴσποκλείδης. ἀπὸ τοῦ τοῦ μὲν τῷ τοῦ οὐνομάζεται. Κλειθένης δὲ σιγῇ ποιοσάμενος, ἔλεξε ἐς μέσον τὰς δὲ, Ἀνδρες παῖδες τῆς ἐμῆς μνηστῆρες, ἐγὼ καὶ παύτας ὑμέας ἐπαίνομαι, καὶ παῖσιν ὑμῖν, εἰ οἶόν τ' εἴη, χειρονομῶν αὐτῶν, μήτ' ἐ- 239 να ὑμῶν ὅς αἶρετον ἀποκρίνων, μήτε τοὺς λοιποὺς ἀποδοκιμάζων. ἀλλ' οὐ γὰρ οἶά τίς ἐστὶ, μὴς σέ-ει παρῆναι βουλομένη, πᾶσι κατὰ νόον ποιέειν. τοῖσι μὲν ὑμῶν ἀπελαυνόμενοι τῷ δὲ τῷ γάμου, τάλαντον ἑκάστῳ δωρεῶν δίδωμι τῆς ἀξιώσεως, εἴνεκα τῆς δὲ ἐμῇ γῆμα, καὶ τῆς ὅς οἱ οὐκ ἀποδημίας: τῷ δὲ Ἀλκμαῶνος Μεγακλείῃ ἐγγυᾶ παῖδα τὴν ἐμὴν Ἀγαρίστην, νόμοι-σι τοῖσι Ἀθηναίων. φανερὸν δὲ ἐγγυᾶσθαι Μεγακλέος, ἐκεῖνος τὸ γάμος Κλειθένης. Ἀμφὶ μὲν κρίσει τῶν μνηστῆρων τοσαῦτα ἐγένετο, καὶ οὕτω Ἀλκμαωνίδα ἐβόηθησαν αἰὰ τὴν Ἐλλάδα.

1 Pariter & de sermone qui in medium proponebatur. Id est, & de aliis rebus de quibus incidendas sermo. 2 Videtur aliud locuisse quam κατέχων, aut id perperam accepisse pro πορῶν. 3 Suspectam habebat. 4 Excandescere & in iram præceps erumpere. Ita Bud. 5 Bud. hanc interpretationem approbat. perinde est autem ac si diceret, Hactenus impudenti saltatione nuptiis te priuasti. vel, pro nuptiarum, vel nuptiis excidisti. q. d. Extra nuptias saltasti. 6 Sed quum de vnica virgine despondenda deliberans, omnium voto satisfacere non possem, singulis quidē vestrū qui circa hæc nuptias repulsam patimini, singula argenti talenta dono, tum quod dignum me censueritis cuius filiam in uxorem duceretis, vel, cuius filia nuptias ambiretis, tum etiam quod domo peregre abfuertis: at Megacli Alcmaeonis f. &c. 7 Hactenus de iis quæ in ferendo de procis iudicio gesta sunt:

πυτῶν δὲ θηροποιήσονται, γίνεται Κλειθένης τε ὁ
 τῆς Φυλακῆς καὶ τῶν δημοκρατῶν Ἀθηνάσιοι κα-
 τὰ νόμον, ἔχοντες οὐδὲν ἄλλο παρὰ τὸ μητρὸς πατρὸς
 τῆς Σικυωνίου· οὗτος τε δὴ γίνεται Μεγακλῆς καὶ
 Ἰσποκράτης. ὃν δὲ Ἰσποκράτης, Μεγακλῆ-
 νος τε ἄλλος, καὶ Ἀγαρίστη ἄλλη, πατρὸς τῆς Κλειθέ-
 νος Ἀγαρίστης ἔχουσα πύλον. ἡ σκυοποιήσα-
 σά τε Ξανθίππῳ τῷ Ἀείφροτος, καὶ ἔγκυος ἐού-
 σα, εἶδε ὄψιν ὅτι τὸ πῦρ, ἐδόκει δὲ λέοντα τεκεῖν·
 καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τίκεται Περικλέα Ξανθίπ-
 πῳ. Μετὰ δὲ τὸ Μαραθῶν τρώμα ἡρώμε-
 νοι, Μιλτιάδης, καὶ πρῶτον διδοκίμεων τῶν
 Ἀθηνάσιον, τότε μέλλον αὐξέειν. αἰτήσας δὲ νῆας
 ἐκδομήκων, καὶ στρατὸν τε καὶ χεῖμα τὰς Ἀ-
 θηνάσιον, οὐ φράσας σφίεσθαι ὡς ἔπειτα στρατὸς
 χῶρην, ἀλλὰ φράσαι αὐτοὺς καταπλεῖν ὡς οἱ ἔπον-
 ται· ὅτι γὰρ χῶρην ποιάσθην δὴ πᾶσι ἄξιον, ὅτεν
 χρυσὸν διπλοῦς ἀφθονοῖσινται· λέγων ποιά-
 σθαι, αἴτε τῆς νῆας. Ἀθηνάσιοι δὲ πύλοισι παρ-
 γίνετο παρὰ δόσαν. Παραλαβὼν δὲ ὁ Μιλτιά-
 δης τὴν στρατὸν, ἐπλεεῖ ὅτι Πάριον, πρῶτον
 ἔχον ὡς οἱ Παριοὶ ὑποῖοντο πρῶτον στρα-
 τῶν Μελίων τε καὶ Μαραθῶνα ἅμα τῷ Πέρ-
 σῃ. τῷ πρῶτον δὴ πρῶτον σχηματίζων ὡς, ἀτὰρ πᾶ-
 να ἔγκυον εἶχε ποῖσι Παριοῖσι Δία Λυσιστράτην δὴ
 Τισίω, εἶναι ἄνθρωπος Πάριον, Δία βαλὼν τὰ μὴ πρὸς
 ὕψος ἔχει δὴ Πέρσῃ. ἀπὸ χύματος δὲ ἐς τὴν
 ἐπλεεῖ ὁ Μιλτιάδης τῇ στρατῇ, ἐπολιόρκει Παρί-
 ον, ἐγκατελθὼν αὐτοὺς ἐς τείχος· καὶ ἐπὶ μ-
 κήρυκα, πᾶσι κήρυκας, αἴτε ἐκείνους τάλαντα, φράσαι, ὡς μὴ
 οἱ δώσω, ὅσα ἀπονοστήσειν τὴν στρατὸν, ὅτιν ἡ ἔξ-
 λη σφῆας. οἱ δὲ Παριοὶ, ὅπως μὴ πᾶσι δώσωσι Μιλ-
 τιάδῃ στρατῶν, ὅθεν διενοεῖτο· οἱ δὲ ὅπως
 Δία φυλάξωσι τὴν πόλιν, τῷ τὸ ἐμνηστῶντο· ἄλ-
 λα τε ὅτι φραζόμενοι, καὶ τῇ μάλιστ' ἔσκε ἐκεί-
 τε ὅτι μὴ χον τῷ τείχεος, τῷ τὸ ἅμα ἰσχυρὸν ἔχρητο
 διπλοῖσιν τῷ στρατῶν. Ἐς μὴ δὴ ποσὺν τῷ
 λόγῳ οἱ πᾶσιτες Ἕλληνες λήγουσι· ὅθεν ἔχοντες δὲ
 αὐτοὶ Πάριοι ἡρώμετο ὡς λήγουσι. Μιλτιάδης ἀ-
 πορέοντι ἐλθεῖν ἐς λόγους ἀχμάλωτον γυναικα, ἐ-
 οὔσαν μὴ Πάριν ἡρώμα, ὡς οἱ εἶναι Τιμοῦ.
 εἶ δὲ ὑποτάσσοντες τῷ χῶν ἰωνοῖν. αὐτὴν ἐλ-
 θούσαν ἐς ὄψιν Μιλτιάδεω, συμβαλὼν αὐτοῖς, εἰ σφί-
 πολλοῦ ποιεῖται Πάριον ἐλθόν, τὰ αὐτὴν ὑποτάσσοντες,
 αὐτὰ ποιεῖν· μὴ δὲ, ὅτι μὴ ὑποτάσσοντες, ἀπὸ
 χύματος ὅτι δὴ χύματος δὴ πρῶτον τῆς πόλεως εἶναι,
 ἔρχετο ἡσυχόρως Διμήτρως ὑποτάσσοντες, οὐδὲν
 αὐτοὶ τὰς θύρας αἰοῖσαι. ὑποτάσσοντες δὲ,

Porto ex horū coniugio, cum Clisthē-
 nes, a quo materno cognominis, procrea-
 tur, (qui Atheniensium tribus popula-
 riumque statum instituit) cum Hippo-
 crates: ex Hippocrate vero alius Mega-
 cles & alia Agarista, ab Agarista Cli-
 sthenis nomē habens. quæ nupta Xan-
 thippo Ariphronis filio quum prægnans
 esset, visa est sibi in somnis parere leo-
 nem, paucosque post dies peperit Xan-
 thippo Periclem. ¶ Miltiades autem
 cum antea probatus apud Athenienses,
 tum vero post rem bene gestam in Ma-
 rathone maioribus incrementis auctus,
 petit ab Atheniensibus septuaginta na-
 ves cum propugnatoribus & pecunia,
 non promens eis cui regioni bellum es-
 set illaturus, sed tantūmodo se illos lo-
 cupletaturum si se sequerentur. Ad eam
 enim regionem se illos ducturum unde
 affatim aurum nullo negotio reporta-
 rent. His verbis Athenienses erectis a-
 nimis, naues ut petierat tradiderunt.

Quibus Miltiades acceptis in Parū na-
 uigar, per speciem vlciscendæ iniuriæ, quā
 intulerant Parii, quod triremi in Mara-
 thonem una cum Persis venissent. Hoc
 quidem colore orationis utebatur, sed
 infensus erat Pariis ob Lysagoram Ti-
 sei filium, genere Parium, qui ipsum a-
 pud Hydarnē Persam accusauerat. Eo
 postquam peruenit Miltiades, Parios
 intra moenia coactos obsedit, misso-
 que caduceatore poposcit centum ta-
 lenta: dicens, si ea sibi non darent, se nō
 prius illinc abducturū copias quam eos
 euertisset. At Parii non ut quicquam
 pecuniæ Miltiadi darent, sed ut custo-
 dirent urbem cogitabant, cum alia loca
 interspicientes, tū maxime unde ea op-
 pugnari poterat: adeo ut noctu laborā-
 tes, murum duplum quam olim fuerat
 excitarent. Hactenus Græci in hac re
 commemoranda consentiunt: deinceps
 gesta ipsi Parii referunt hunc in modū:
 Miltiadem, quum inops consilii esset,
 adisse atq; alloquutum fuisse mulierem
 captiuam, genere Pariam, nomine Ti-
 mon, quæ esset indigenarum deorū ad-
 ministra: hanc, quum in conspectū ve-
 nisset, consilium ei dedisse ut si magni
 faceret Parum capere, exequeretur quæ
 à se præciperentur. Eius deinde præce-
 ptis auditis Miltiadem accessisse ad ma-
 ceriam quandam ante urbem, qua ma-
 ceria sepitur templum Cereris legife-
 ræ: eamque, quia fores aperire non po-
 terat, transiisse: & illam transgressum,
 solarium

CXXII

CXXIII

CXXIV

κῆρυκα,

κῆρυκα
Μιλτ. ἀργυ-
ρῶν,κῆρυκα
Μιλτ.

CXXXV

CXXVI

CXXCVII

solarium ascendisse ad aliquid intus faciendum, siue ad mouendum aliquid quod moueri nefas esset, siue ad aliquid, quodcunq; sit, agendum. Et quum pro foribus esset, subeunte horrore preoccupatum, eadem via reuertisse, deque maceria defilientem femur conuulsisse. alii in genua procidisse aiunt. Ita Miltiades male habens, domum remeauit, neque pecuniam Atheniensibus portans, neque Paro parua : vrbe tantum per sex & viginti dies obfessa, & agro populato. Parii, cognito quod ministra deorum Timo Miltiadem admonuisset, volentes ob id de ea supplicium sumere, postquam obsideri desierunt, Delphos miserunt sciscitatum nunquid ministram deorum condemnarent, quæ rationem capiendæ patriæ hostibus detexisset, quæq; Miltiadi exposuisset sacra quæ ad virilem sexum efferri nefas esset. Id Pythia fieri non permisit, negans Timon earum rerum esse autorem : sed quia Miltiadæ¹ non bene obeundum esset, ideo ei ducem malorum apparuisse. Hæc Pariis Pythia respondit. Miltiadem autem à Paro reuersum cum alii Athenienses in ore habebant, tum præcipue Xanthippus Aripbronis filius, qui cum apud populum accusauit quod Athenienses circumscripsisset. Cui accusationi Miltiades non per se ipse respōdit, (neq; enim poterat, qui putrescente femore iaceret in lecto) sed pro eo amici sui,² allegantes cum alia multa, & Lemnum expugnatā, quam vltus Pelasgos, Atheniensibus tradidisset, tum vero pugna in Marathone gestam. Interuentu tamen populi ne capitis damnaretur, quinquaginta talentis culpa multata est. Post hæc Miltiades³ dissolutus atque marcescente femore decessit : quinquaginta autem talenta Gimon filius exoluit. Porro Lemnum Miltiades hunc in modum obtinuerat : Pelasgi posteaquam ex Attica ab Atheniensibus exacti sunt, siue iure, siue iniuria: nam de hoc nihil habeo præter relata: quia Hecatæus Hegesandri filius⁴ in sermonibus ait, iniuria. Athenienses enim, quum viderent regionem quæ erat sub Hymesso, quam illis habitandam dederant, mercedem muri circa arcem ducti, bene exultam, quæ prius mala fuisset,⁵ & à nemine accipi digna, liuore captos fuisse &

ἰέναι ὅτι δὲ μέγαρον, ὅτι δὲ ποιήσονται αὐτοῖς, εἴτε καὶ
 ἠέσονται ἢ τῶν ἀκινήτων, εἴτε ὅτι δὲ ποτε ἀρῆξονται·
 παρὲς τῆς θύρῃς τε γράσασθαι, καὶ παρὰ τε φείκης
 αὐτὸν ὑπελθόντος, ὅπως τὸ αὐτὸ ὁδοὶ ἵεσθαι. καὶ ἔ-
 λθοντες οὐκ ἔστιν αἵμασίην, οὐδὲ μὲν ἀπαδιδύαι· οἱ
 οὖν, αὐτὸν δὲ γένου παρὰ τῶν αἰώνων. Μιλτιά-
 δης μὲν νῦν φλαύρος ἔχων, ἀπὸ πλεονόμου, οὐτε
 χρήματα Ἀθηναίοισι ἄγον, ἔτε Γάρον παροσκτη-
 σάμενος, ἀλλὰ πολιορκήσας ἐξ ἧς εἴκοσι ἡμέρας, καὶ δὴ
 10 ὥσας τὴν ἑξῆς. Γάροι οὖν πυρόμενοι ὡς ἡ ὑποζάχ-
 ρος τῆς θεᾶς Τιμῆς Μιλτιάδης κατηγήσατο, βεβλόμε-
 νοί μιν αὐτῇ τουτέων πιμφορήσας, ποσὶν περὶ πύ-
 λαις Δελφῶν, ὡς σφέας ἡσυχίῃ τὴν πολιορκίαν ἐ-
 χει. ἐπεμπον δὲ ἐπὶ φησὶν αὐτοῖς εἰ καὶ (αὐτοὶ οὐκ ἔ-
 ποζάχρουν τῆς θεᾶς, ὡς ὁ ἐξηγητὴς λέγει πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς ὅτι
 πατρὶδος ἄλυσιν, καὶ τὰ ἐς ἔρευνα γένον ἀρρήτα ἱερὰ καὶ πατρ-
 ὦν φήνας. Μιλτιάδης ἡ δὲ Πυθίη οὐκ ἔα, φάσα οὐ
 Τιμοῦν εἶναι τὴν αἰτήν τε τέων, ἀλλὰ, δὴν γὰρ Μιλπι-
 ἀδα τελευτᾶν, μὴ δὲ φανῶναι οἱ τῶν κακῶν καὶ ἡ-
 20 γμό· α. Γάροι οὖν μὲν δὴ τῶν ἑξῆς ἡ Πυθίη ἔχρησε.
 Ἀθηνᾶοι δὲ οὐκ ἔα Γάρον Μιλτιάδα ἀποκρίσθαι·
 ἔα ἔχον αὐτοῖς ὅμοιαι, οἱ τε δὴ οὖν, καὶ μάλα καὶ Ζαῖδι π-
 προς Ὀδυσσεύς, ὡς θανάτου ὑποαγαγὼν ὑπὸ τῇ
 δῆμον, Μιλτιάδα ἐδίωκε τῆς Ἀθηνᾶων ἀπάτης
 εἶνεκα. Μιλτιάδης δὲ, αὐτοῖς μὲν παρῶν οὐκ
 ἀπελογέτο, (ὡς γὰρ ἀδύνατος, ὡς τε σὺ πομῶν τῶ
 μερῶν) παρὰ μὲν οὖν αὐτῶν αὐτῶν καὶ ἡ, ὑποφάσ-
 λογεοντο οἱ φίλοι, τῆς μάχης τε τῆς αὐτῆς Μαραθῶν· καὶ
 30 πολλὰ ὅτι μεμνημένοι, καὶ τῶν Ἀθηνᾶων αἰρέσει ὡς νῆς πομῶν
 ἐλὼν Ἀθηνᾶς τε καὶ πατρίδος τοῦ Πελοποννήσου,
 παρὰ δὲ καὶ Ἀθηνᾶοι. παρὰ μὲν οὖν τῶν
 δῆμον αὐτῶν, καὶ τὴν ἀπόλυσιν τῶν θανάτων, ζῆμι-
 σαι τοῖς καὶ τῶν ἀδίκων πενητήρια παλάτοις, Μιλ-
 πιάδης μὲν μὲν τῶν ἑξῆς, σφακελίῳ αὐτῶν τῇ μη-
 ρῷ, καὶ σάπῃ αὐτῶν, τελευτᾶν· τὰ δὲ πενητήρια τῶν
 λατρίᾳ ἔξῃ περὶ πάντας αὐτοῖς Κίμωνα. Ἀθηνᾶς οὖν Μιλ-
 πιάδης ὁ Κίμωνος ὅταν ἔχε Πελοποννήσου, ἐπεὶ τε ἔκδ-
 40 Ἀθηνᾶς ὑπὸ Ἀθηνᾶων ἔξελαθῆσαν, εἴτε ὡς δὴ δι-
 καίως, εἴτε ἀδίκως, ἔτο γὰρ ἐκ ἑαυτοῦ φάσας, πλὴν ἰα-
 λεργίᾳ, ὅτι ἔκαταις μὲν ὁ Ἡγιστῆς ἐφῆκε ἐν
 τοῖς λόγοις λέγων ἀδίκως· ἐπεὶ τε γὰρ ἰδὲ τῆς Ἀ-
 θηνᾶς τὴν χάριν τῶν σφίσι αὐτοῖς ὑπὸ τῶν ὕμνο-
 σον ἔχοντες, ἐδοσαν οἰκῆσαι, μισθῶν τῶν πείχοντες τῶν
 τῶν ἀκρόπολιν καὶ τελευτᾶν. αὐτῇ τῇ ἰδὲ τοῖς
 Ἀθηνᾶοις ὁ ξεροσάμηνος δὲ, τῶν παρὰ τῶν εἶναι
 κακῶν τε καὶ τῶν μηδεὶος ἀξίον, λαβὼν φησὶν τε καὶ

1 Id est, misera morte pereundum esset. 2 Marathonii praelii mentionem subinde facientes, & expugnationis Lemni: quomodo Pelasgos vitus, expugnatae eam Atheniensibus tradidisset. 3 Quum femur ei marcidum, aut, putridum, & emorruum factum esset. Vel, Quum ad considerationem devenisset, ut quidam interpret. ex Celso. 4 In suis narrationibus. Vel, In suis historicis scriptis. unde aibi vocat *λογισμῶν*. 5 Et nullo pretio digna. vel, nullius pretii.

ἵμερον τῆς γῆς, καὶ οὕτω ἔξελαυνεῖν αὐτοὺς, ὁδὸς μί-
 λω ἄλλω παρ' ἄσιν παρ' ἰσχυροῦς τὴν Α' θυναι-
 οὺς. ὥς ὃ αὐτοὶ Α' θυναιῶν ἡγήριοι, διχάως, ἔξελα-
 σαι. καὶ πικηλῶν γὰρ τὴν Πελασγῶν, ὑπὸ τῷ
 Ὑμνωῶ, ἐθάρτει ὁρμισμῶν, ἀδικεῖν τὰς Φοι-
 τὰν γὰρ αἰεὶ τὰς σφετέραις θυγατέρας τε καὶ παῖδας
 ἐπ' ὕδωρ ὅτι τὴν Ε' νεάκρουον. (οὐ γὰρ εἴ) τὸν
 ὄν χεῖρον σφίσι καὶ ὁδὸς τοῖσι ἄλλοις Ἕλλησι οἰκέ-
 τας) ὅπως ὃ ἔλθοιεν αὐταί, τὴν Πελασγῶν ὑπὸ ὕ-
 βριος τε καὶ ὀλιγωρίας βιάσθαι σφείας. καὶ ταῦ-
 τα μὲν τοῖσι σφίσι οὐκ ἀποχρᾶν ποιεῖν, ἀλλὰ τέλος
 καὶ ὅτι βουλόμεναι ὅτι χειρῶν, ἐπ' αὐτῶν φα-
 νῆσαι. ἐπὶ τὴν δὲ θύειναι περὶ τοῦ ἐκείνων αἰδράς
 ἀμείνονας, ὅσον παρὲν αὐτοῖσι ἀποκτεῖναι τὴν Πε-
 λασγῶν, ἐπὶ σφείας ἔλαβον ὅτι βουλόμεναι, οὐκ
 ἐπλήσθη, ἀλλὰ σφίσι παρὲν πῦν ἐκ τῆς γῆς ἔξιναι.
 τοῖς δὲ, οὕτω δὴ ἐκχωρήσασθαι, ἀλλὰ τε δὴ σχεῖν
 χωρία καὶ Λῆμον. ἐκεῖνα μὲν δὴ Ε' κατὰ οὐρανὸν ἔ-
 λέξε, ταῦτα δὲ Α' θυναιῶν λέγεται. Οἱ δὲ Πε-
 λασγοὶ οὗτοι, Λῆμον τότε νεμόμενοι, καὶ βουλόμε-
 νοι τοῖς Α' θυναιῶν πμρῆσθαι, ὅτε ἔξελπίζα-
 μνοι τὰς Α' θυναιῶν ὄρας αὐτῶν, περὶ τῶν πτέρων
 κτησάμενοι, ἐλόχησαν Ἀρτίμιδι ἐν Βραυρονί α-
 γνύσας ὅτι τὴν Α' θυναιῶν γυναικάς. ἐ-
 θάρτει δὲ ἀρπάσαντες τοῦτων πολλὰς, οἵοντο ἀ-
 ποπλέοντες καὶ σφείας ἐς Λῆμον ἀγαγόντες, παλ-
 λακὰς εἶχον. ὥς ὃ τέκων αὐταί αἱ γυναικες ὑπὸ
 ἐπλήθησαν, γλαῶσαν τε τὴν Α' θυναιῶν καὶ τρέ-
 πους τῶν Α' θυναιῶν ἐδίδασκον τὴν παῖδας. οἱ δὲ
 οὔτε συμμίσγεται τοῖσι ἐκ τῶν Πελασγῶν γυ-
 ναικῶν παῖς ἢ ἄλλος. εἴ τι τύχῃ τοῖς πῖς αὐτῶν
 ὑπὸ ἐκείνων πνός, ἐβόητοί τε πῶτες, καὶ ἐπμρ-
 ρον ἀλλήλοισι. καὶ δὴ καὶ ὄρχην τε τῶν παῖδων
 οἱ παῖδες ἐδιδάσκον, καὶ πολλὰ ἐπεκράτει. μα-
 θόντες δὲ ταῦτα οἱ Πελασγοί, ἐπὶ τοῖσι λόγοις ἐδρ-
 σαν καὶ σφίσι βουλόμενοι, δεινὸν πῖς ἐδιδόν. εἰ
 δὲ δὴ ἀφ' ἡμῶν σφίσι τε βοηθεῖν οἱ παῖδες
 παρὲς τῶν κυριδίων γυναικῶν πῖς παῖδας, καὶ του-
 τῶν αὐτῶν ὄρχην περὶ αὐτοῖς, τί δὴ αὐτῶν ἄντες
 δὴ πῖς ποιήσονται; ἐθαῖτα ἐδιδόν σφίσι πῖς τῶν πα-
 ῖδας τοῖς ἐκ τῶν Α' θυναιῶν γυναικῶν. ποιεῖσι δὲ
 ταῦτα παρὲς πολλοῖσι δὲ καὶ τὰς μητέρας αὐ-
 τῶν. ἀπὸ τούτου δὲ τὸ ἔργον, καὶ τὸ παρὲν
 τούτου ὅ ἐργάσαντο αἱ γυναικες, τοῖς αἶμα θόαν-
 τι αἰδράς σφετέρων ἀποκτεῖναι, νεόμυσται αἰὰ
 τὴν Ε' μάδα τὰ σχέτλια ἔργα παρὰ, Λῆμον
 καλέσθαι. Α' ποκτεῖναι δὲ τοῖσι Πελασγοῖσι

libidine terræ potiundæ: & ita illinc
 exegisse illos, nulla alia re in excusa-
 tionem allata. Vt autem Athenienses a-
 iunt, iure eiccti, quippe quum essent sub
 Hymesso habitantes, illinc prodire soli-
 tos hanc iniuriam intulisse: Quoties fi-
 liae ac filii Atheniensium ad Nouem fon-
 tes aquarum pergerent (nulladū enim
 aut eis aut vllis Græcis per id tempus
 mancipia erant) Pelasgos eis per contu-
 meliam & contemptum vim attulisse,
 neque hoc fecisse contentos, ad extre-
 mum manifesto deprehensos, de inua-
 dendis Atheniensibus consilia agitas-
 se vero adeo meliores quam illi fuerant,
 viros fuisse, vt quum haberent faculta-
 tem interimendi eos quos sibi insidia-
 tos deprehendissent, tamen noluerint:
 sed eis præceperint vt è regione exce-
 derent: atque ita illos solum vertentes,
 tum alia loca tum vero Lemnum obti-
 nuisse. Illa Hecatzus, hæc Athenien-
 ses aiunt. At Pelasgi hanc Athenien-
 sium iniuriā vlciscendi auidi, ii qui Lem-
 num incolebant, gnari quando dies
 festi Atheniensium celebrarentur, bi-
 remibus instructis, insidias manipula-
 tim collocarunt vxoribus Atheniensium
 diem festū Dianæ apud Brauronem a-
 gentibus: permultisq; illarum illinc rap-
 tis abierunt, & in Lemnum delatas pro
 concubinis habuerūt. Hæ feminæ post-
 ea quā filiis abundauere, lingua eos At-
 tica ac moribus Atheniensium imbue-
 runt. At illi consuetudinem cum Pelas-
 gidum filiis habere abnuebant: & si quis
 è suis ab illorum vlllo vapularet, cuncti
 auxilio aderant, & mutuo sese iutaban-
 tur: ac dignos se qui aliis pueris domi-
 narentur existimabant, atq; adeo longe
 præualebant. Quare animaduersa Pe-
 lasgi, inter se colloquuti sunt, conside-
 rantesque rem esse indignam, inter se
 dicebant, Sinunc, dum pueri sunt, di-
 gnoscūt sibi opitulari aduersus filios v-
 xorum legitimarum, quas virgines du-
 ximus, & eis continuo præesse conan-
 tur, quidnam facient in virilem adul-
 ti ætatem: itaque quum id eis altius in-
 sedisset, placitum est vt eos filios è ma-
 tribus Atticis susceptos necarent. his ne-
 catis, addunt & cædes matrum. Ex hoc
 facinore, & illo superiore feminarū, quæ
 viros suos vna cū Thoante intereme-
 runt, vsu receptum est per Græciam vt
 teterrima quæque facinora Lemnia ap-
 pellentur. Pelasgi, quū eis post necem

CXXXVIII

CXXXIX

liberorum atque vxorum neque tellus fructum redderet, neque vxores neque pecus vt prius gignerent, pariter fame & liberorum orbitate vexati, Delphos miserunt petitum aliquod laxamentū præsentium malorum. Iussi autem à Pythia pœnas Atheniensibus quas illi vel- lent pendere, Athenas iere: pollicitique sunt duros se pœnas illis omnis iniuriæ. Athenienses, stratis in curiâ toris quam poterât splendidissime, appositae mensa omnium bonorum refertissima, iusserunt Pelasgos ita se habentem regionē sibi tradere. Tunc Pelasgi excipientes dicere, Si nauis vento aquilone atq; vno die nos è vestra regione in nostrâ prouehet, ita demū quod vos petitis trademus. Hoc dixere quod scirent fieri non posse. nam Attica multo magis ad austrum vergit quam Lemnus. Hæc haftenus. Tunc compluribus deinde interiectis annis, vbi Chersonesus quæ est in Hellesponto, Atheniensium ditionis fuit, Miltiades Cimonis filius, ven-
XL
E
20

τὸς σφετέρους παῖδας τε καὶ γυναῖκας, ὅτε γῆ καρ-
 πὸν ἔφερε, ὅτε γυναῖκές τε καὶ ποίμαι ὁμοίως ἐπικτοῦ
 ὡς καὶ πρὸς τὸ. πεζόμοιροι δὲ λιμῶν τε καὶ ἀπαιδείῃ, ἐς
 Δελφὸς ἐπεμποι, λύσιν πρὸς ἀποδόμοι τὴν παρὲν-
 των κακῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Ἀθηναίους
 δίκας δίδοναι ταύτας τὰς αὐτοῖς Ἀθηναῖοι δικά-
 σωσι. ἡλθόν τε δὲ ἐς τὰς Ἀθῆνας οἱ Πελασγοί, καὶ
 δίκας ἐπαγγέλλοντο βυλόμοι διδόναι πρὸς τῇ ἀ-
 δικήματι. Ἀθηναῖοι δὲ ἐν ταῖς πυρραῖς κλῆν
 10 οὐρώσαντες, ὡς εἶχον καλλίστα, καὶ βράπτειν ἐπιπλέ-
 ην ἀγαθῶν πρὸς τῶν πελασγῶν, ἐκέλευον τὸς Πε-
 λασγοὺς τὴν χώραν σφίσι παραδίδοναι, ὅτε ἔχουσιν
 δὲ Πελασγοὶ ὑπολαβόντες εἶπαν, Ἐπειὰ βροχὴ
 αὐτῶν αὐτῇμερὴν νηὶ δέξασθαι ἐκ τῆς ὑμετέρας ἐς τὴν
 ἡμετέραν, τότε παραδίδωμεν. ὅτε εἶπαν, ὅτις αὐτοί
 20 οἱ εἶναι ἀδυνάτου ἡμεῶν. ἡ δὲ Ἀθηναίων πρὸς νό-
 τον χέεται, πολλοὶ δὲ Ἀθηναῖοι. Τότε μὲν ἔσταντα
 ἔπειτα δὲ καὶ πολλοῖσι ὑστέρῃ πούτεων, ὡς ἡ Χερ-
 σόνηος ἡ ἐπὶ Ἑλλησπόντῃ ἐγγύς τῃ Ἀθηναί-
 οισι, Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος, ἐπὶ σέων αὐτῶν κατι-
 στήκτων, νηὶ καταύσας δὲ Ἑλεντος τῆς ἐν Χερ-
 σόνης ἐς τὴν Ἀθῆναι, παραγέρει δὲ ξέναι ἐκ τῆς ἡ-
 σπύοις Πελασγοῖς, ἀμαμιμνήσκων σφέας ὅχρη-
 σήσιν δὲ ἑδάμην ἡλπίσαν σφίσι οἱ Πελασγοὶ ὅτι
 τελέεσθαι. Ἡ φασιγίης μὲν ἰνὴν ἐπείθοντο. Μυρι-
 ναῖοι δὲ, ὅς σφισιν ἀσκόμοι εἶναι τὴν Χερσόνησον Ἀττι-
 κῶν, ἐπολιορκέοντο, ἐς ὃ καὶ αὐτοὶ παρέστησαν. ὅτε
 δὲ Ἀθηναῖοι ἔχον Ἀθηναῖοι τε καὶ Μιλτιάδης.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ HERODOTI

ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ

HALICARNASSEI

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΒΔΟΜΗ,

HISTORIARVM LIBER

ἐπιγεγραμμένη

septimus, qui inscribitur.

ΠΟΛΥΜΝΙΑ.

POLYMNIA.

ΠΕΙ ὃν ἀγγελὴν ἀτίκτο πε-
εὶ τῆς μάχης τῆς ἐν Μαρα-
θῶνι γυμναστικῆς τῆς βασιλῆα
Δαρείου ὃν Ὑστάσπης, καὶ
πρὶν μεγάλως κεχαρταμένον
τοῖσι Ἀθηναίοισι διὰ τὴν ἐς

Σέρδεις ἐσβολὴν, καὶ δὴ καὶ τότε πολλὰ τε δεινό-
τερα ἐποίεε, καὶ μᾶλλον ὥρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ
τῇ Ἑλλάδι· καὶ αὐτίκα μὲν ἐπηγγέλλετο, πέμ-
πων ἀγγέλους κατὰ πόλεις, ἐτοιμάζειν στρατὸν, 10

ἡ πολλὰ
πλεῖον ὅτι.

πολλὰ τε πλεῖον ἐπιτάσσειν ἐκείνοις ἢ πρὶν
εἰ παρέχειν, καὶ νέας τε καὶ ἵππους, καὶ ὄνοι, καὶ
πλοῖα. τούτων δὲ περὶ ἀπὸ Μολυβδίων, ἢ Ἀσίης ἐδ-
νέτο πᾶσα ἐπὶ τρία ἔτεα. καταλελυμένων δὲ τῶν
Σέρδων ὡς ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι στρατονομῶν, καὶ
τῶν ἀσκαλαζομένων, τετραέτη ἔτει Αἰγυπτίοις
ὑπὸ Καμβύσῳ δουλωθέντες, ἀπέστησαν ἀπὸ
Περσέων. ἐθαύτα δὴ καὶ μᾶλλον ὥρμητο ἐπ' ἀμ-
φοτέρους στρατεύεσθαι. Στιλομένηου δὲ Δα-
ρείου υἱὸς Αἰγυπτίων καὶ Ἀθηνῶν, τῶν παίδων αὐ-
τῆς γένεσις ἡμέτερον μεγάλην πρὸς τῆς ἡγεμονίας, ὡς δεῖ
μιν ἀποδείξαι βασιλῆα κατὰ τὸν Περσέων νόμον,
οὕτω στρατεύεσθαι. ἔσαν γὰρ Δαρεῖος καὶ πρὶν
τὴν βασιλεύσασθαι γεγενημένοι τρεῖς παῖδες ἐκ τῆς
πρωτέρας γυναικὸς Γοβρύεω θυγατρὸς· καὶ βα-
σιλεύσασθαι, ὅς Ἀπόσις τῆς Κύρου, ἑτεροπίσσε-
ρες, τῶν μὲν δὴ πρῶτων ἐπὶ ἐσθλῶν Ἀρταβα-
ζάνης, τῶν δὲ ἐπὶ ἡμιόμοις, Ξέρξης. ἔόντες ὅμη-
τρος οὐ τῆς αὐτῆς, ἐτασίαζον. ὁ μὲν Ἀρταβαζάνης,
κατόπι πρεσβυτάτος τε εἶναι πατρὸς τῆς γένου, καὶ ὅτι 30
νομιζόμενοι εἶναι πρὸς πατέρων ἀνδραγαθῶν, ὃν πρε-
σβυτάτην τὴν ἀρχὴν ἔχειν· Ξέρξης δὲ, ὡς Ἀπό-
σις τε παῖς εἶναι τῆς Κύρου θυγατρὸς, καὶ ὅτι Κύρος εἶναι
ὁ κτηνάρχος τοῖσι Πέρσῃσι τ' ἐλθόντων. Δα-
ρεῖος ὅς ἐκ ἀποδείκνυμένου καὶ γνώμῃ, ἐτύγχα-
νε κατὰ τὸν δὲ τοῖσι καὶ Δημαρῆτος ὁ Ἀρίστους

OSTE A vero quàm
nuncius pugnae ad
regem Darium Hy-
staspis filium allatus
est ad Marathonem
gesta, quàm antea ve-
hementer infensus
esset ille Atheniensibus quod Sardis in-
uasissent, longe infensior factus est, ac
propensior ad bellum Græciæ inferen-
dum: missisque continuo nunciis ad ci-
uitates, edixit ut singulæ multo quam
antea maiores copias, necnon naues,
nauigia, equos, rem frumentariâ com-
pararent. His nunciis Asiæ triennium
exagitata est. Vbi dum delectus agitur
optimi cuiusque aduersus Græciam mi-
litaturi, & apparatus opera datur, quar-
to anno Ægyptii qui fuerant à Camby-
se subacti, defecere à Persis: quo magis
aduersus utrosque Darius expeditionem
sumere properabat, Ægyptios atque
Athenienses. Dum autem hæc 11
comparat, interea ingens inter eius li-
beros de principatu exorta dissensio est,
quoniam ex instituto Persarum, oportebat
ita demum ire in expeditionem
quum regni successorem declarasset.
Erant autem Dario iam antequam regna-
ret, liberi tres è priore vxore Gobryæ
filia suscepti, & post partum regnum, alii
quatuor ex Atossa Cyri filia. Superio-
rum maximus natus erat Artabazanes,
posteriorum Xerxes. qui quum ex ea-
dem matre non essent, disceptabant:
Artabazanes quidem, quod omnis pa-
ternæ sobolis ipse maximus natus foret,
quum apud vniuersos homines sit insti-
tutum ut maximus natus liberorum ob-
tineat principatum: Xerxes vero, quod
ipse Atossa genitus esset, filia Cyri qui
Persis libertatem acquisisset. Dario 111
autem nondum ferente sententiam, ad-
erat forte Demaratus Aristonis filius,

1 Dum autem hæc circumquaque denunciarentur, vniuersa per tres annos Asia agitata fuit.

hui per id tempus altercationis Spartano regno exutus, ac Lacedæmone profugus, Susa ascenderat. hic vir audita liberorum Darii controuersia, adiit (ut fama fertur) Xerxem, admonuitque ut ad cetera quæ pro se dicebat hoc adderet, se quidem genitum è Dario iam rege & Persarum imperiū obtinente: Artabazanem vero, è Dario dum erat priuatus: proinde neque æquum neque iustum esse alium quempiam potius quam se illam dignationem adipisci: quoniam Spartæ quoque sic vsurparetur, ut sicui antequā regnet filii nascantur, deinde regnāti alius nascatur, huius postea nati successio regni sit. Hac à Demarato suggesta ratione utentem Xerxem, tanquam iuste dicentem, Darius regem declarauit. Quamquam etiam citra¹ præceptum Demarati Xerxes (ut mea fert opinio) regnauisset: quippe quum omnis potentia penes Atossam esset. Declarato Darius Xerxe rege quum conaretur rebus apparatis exire in expeditionem, altero ab defectione Ægyptiorum anno, supremū diem obiit, sex & triginta annis regni expletis, haud compos voti ut Ægyptios & Athenienses vlsceretur. ¶ Eius morte regnum ad Xerxem filium deuenit, qui ab initio nequaquam animatus erat ad bellum Græciæ inferendum, sed Ægypto. Ceterū Mardonius consobrinus eius, Gobryæ & sororis Darii filius, cum adiens, his verbis est alloquutus, Domine, haud decorum est Athenienses tam male iam de Persis meritos non dare pœnas eorum quæ perpetrauerunt, tu vero quod in manibus habes perfice: tamen ubi Ægyptum, quæ dignitati tuæ iniuriam fecit, domueris, sume aduersus Athenas expeditionem: ut & bene de te loquantur homines, & posthac abstineat alius à bello tibi inferendo. Et hæc quidem erat ratio vlcionis exigendæ: illa autem rationis accessio, Europā esse regionem admodum speciosam, omniaque genera felicitum arborum ferentem, ac summæ bonitatis, & dignā quæ à solo inter mortales rege possideatur. Hæc Mardonius dicebat ut iuuenis ac nouarum rerum cupidus, imperiique Græciæ pro rege administrandi. Quod etiam regi persuasit, conditione temporum adiutus. nam alia ut rex ad hoc faciendum induceretur adiumento fuere. primum è Thessalia nuncii ab Aleuadis ad regem inuocandum aduersus Græciam. se enim omne obsequium præstituros. (Aleuadæ autem isti erant Thessaliæ reges.) deinde

αἰαβεθήκως ἐς Σῦσα, ἐξερημέρος τε τὸ ἐν Σπάρτῃ βασιλῆης, καὶ φυγὴν ἐπιβαλὼν ἐωῦτα¹ ἐκ Λακεδαιμόνος. οὗτ' ὡς τὴν πυλῶντος τὸν Δαρεῖα παίδων τὸν ἄσφοδρῶν, ἐλθὼν, ὡς ἡ φάτις μιν ἔχῃ, Ξέρξης συνελθὼν λέγειν πρὸς τοῖσι ἐλεγεῖται, ὡς αὐτὸς μὲν ἤμοιοτο Δαρεῖα ἡδὲ βασιλεύοντι, καὶ ἔχοντι τὸ Περσέων κράτος, Ἀρτοβάζωης δ' ἐπὶ ιδιώτῃ ἐόντι Δαρεῖα, ἔκων ἔτ' εἰκὸς εἶναι ἔτι δίκαιον, ἀλλ' οἱ πῶς τὸ γέρας ἔχειν πρὸ ἐαυτοῦ. ἐπεὶ γὰρ καὶ ἐν Σπάρτῃ, ἔφη ὁ Δημάρης, ἐπὶ τοῦ βασιλῆος, ἔτι τοιοῦτος ἔστι, ἢ οἱ μὲν προγεγονότες ἑασι πρὶν ἢ τὸ πατέρα σφέων βασιλεύσαν, ὃ δ' βασιλεύοντι ἐφ' ἡμέρας ἐπιγίγνεται, ἔτι ἐπιγίγνεται τὸ βασιλῆος γένεα. καὶ βασιλῆος δ' Ξέρξης τῇ Δημάρτῃ ὑποθήκει, γὰρ ὁ Δαρεῖος ὡς λέγει δίκαια, βασιλῆα μιν ἀπέδδξε. (δοκεῖ δέ μοι καὶ αὐτὸ ταύτης τὸ ὑποθήκης βασιλεύσαν αὐτὸν Ξέρξης. ἢ γὰρ Ἀποδίδεσθαι τὸν πῶν κράτος.) Ἀποδίδεσθαι δ' βασιλῆα Πέρσης Δαρεῖος Ξέρξης, ὡρμάτω στρατεύεσθαι. ἀλλὰ γὰρ καὶ ταῦτα τε καὶ Αἰγυπτίους ἀποστῆναι, τὰ ὑπερβαίνειν τὸν βασιλῆα καὶ τοὺς βασιλῆας συνελθὼν αὐτὸν Δαρεῖος, βασιλεύσαντα τὰ πῶντα ἐξ καὶ βίβης, ἔτι ταῦτα, ἀποδοῦναι δέ οἱ ἔξωθεν ἔτι τὰς ἀπεσταλτάς Αἰγυπτίους ἔτι Ἀθηναίους πρὸς τὸν βασιλῆα. Ἀποδοῦναι δ' Δαρεῖος, ἡ βασιλῆα ἀνελθόντι ἐς τὸ παῖδα τὸ ἐκείνους Ξέρξης. ὁ δ' οὖν Ξέρξης ἐπὶ μὲν τὸν Ἑλλάδα ἔδαμψε τορδύμους ἡ καὶ ἀρχαῖς στρατεύεσθαι, ἐπὶ δ' Αἰγυπτίους ἐποιέετο τὸν στρατὸν ἔχοντι. παρεὼν δ' καὶ δυνάμενος παρ' ἐαυτοῦ μέγιστον Περσέων Μαρδόνιος ὁ Γαβρύεω, ὃς ἦν Ξέρξης μὲν ἀνελθὼν, Δαρεῖος δ' ἀδελφεὸς παῖς, ποιεῖται λόγους εἰχέειν, λέγων, Δέσποτα ἐκ εἰκὸς ὅτι Ἀθηναίους ἐργασασμένους πολλὰ ἡδὲ καὶ Πέρσας, μὴ δ' ἔτι δίκην τὴν ἐποίησθαι. ἀλλὰ δ' μὲν καὶ ταῦτα τὰ ῥήματα τὰ ὅτι ἐν χερσὶν ἔχεις ἡμερώσας δ' Αἰγυπτίους τὸν δ' ἐξυβρίσασαν, στρατηλάτῃ ἐπὶ τῇ Ἀθηνῶν, ἵνα λόγους σε ἔχῃ πρὸς αὐθρόπῳ ἀγαθῷ, καὶ πῶς ὅτι σερρον φυλάσσειν ἐπὶ γῆν τὴν στρατεύεσθαι. οὗτ' ὡς οἱ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν βασιλῆα. τὸ γὰρ δ' ἔτι παρὲν θῆκεν ἐποιέετο τῇδε, ὡς ἡ Εὐρώπη πᾶσι καὶ ἡ γῆ, καὶ δένδρεα παντοῖα φέρει τὰ ἡμέρα, ἀρετὴν τε ἀκρὴ, βασιλεὺς μὲν αὖθις ἐπὶ τὴν ἀλῆν ἐκτῆς. Ταῦτα δ' ἐλεγε, οἷα νεώτερον ἔργον ἐπιθυμητὸς εἶναι, καὶ δέλων αὐτὸς τῆς Ἑλλάδος ὑπαρχος εἶναι. καὶ οἱ δ' ἐκπεράσασθαι τε καὶ ἀνελθόντι Ξέρξης ὡς ποιεῖν ταῦτα. συνελθὼν γὰρ καὶ ἀλλὰ οἱ σύμμαχοι ἡρόμενα πρὸς τὸν βασιλῆα Ξέρξης. τὸ μὲν δ' ὅτι Θεσσαλίας πᾶσι τὸν Ἀλβανδίων ἀπὸ γένους ἀδελφοὶ περὶ αὐτὸν βασιλῆα, πάντων τορδύμῳ παρεχόμενοι ἐπὶ τὸν Ἑλλάδα. (οἱ δ' Ἀλβανδίων ἔτι οἱ Θεσσαλίας βασιλῆες) τὸ δ' ὅτι

ab iis qui hoc honore sunt functi dege-
nerarem, neve minus potentix Persis
acquirerem. Quod animo versans, in-
uenio nobis accessuram gloriam pariter
ac honorem, & regionem neque infe-
riorem neque deteriore[m] ea quam re-
cuperauimus, sed feraciorem; vna cum
vltione iniuriæ atque vindicta. Ideo que
nunc ego vos contraxi, vt id quod age-
re constitui vobis exponerem: Con-
stituo, iuncto Hellesponto, copias per
Europam traducere in Græciam, vt A-
theniensem vlciscar iniurias, quas cum
Persis aliis, cum patri meo intulere. No-
ratis autem & Darium aduersus hos vi-
ros bellum mouere destinasse: verum ei
morte præuento non contigit vt illos
vlcisceretur. Ego vero eius vicem alio-
rumque Persarum vlciscens, non prius
desinam quam expugnauiro incende-
roque Athenas: cuius ciues & me & pa-
trem meum priores iniuria affecerunt:
primum quum Sardis vna cum Arista-
gora Milesio seruo nostro veniētēs cre-
mauerunt locosque ac delubra. Deinde
in vos quid fecerint terrā suam ingres-
sos, quum Datis & Artaphernes duces
fuere, omnes scitis. Harū gratia rerum
irritor ad inferendum eis bellum: quos
atque ipsorum finitimos, regionem Pe-
lopi Phrygis incolentes, si in potesta-
tem redegerimus, tot bona futura esse
ratiocinando comperio: Terram Per-
sidem ætheri Iouis conterminam red-
demus. nullam enim regionem specta-
bit sol finitimam nostræ, sed ego omnē
permensus Europam, vna vobiscum
cunctas regiones in vnam redigā. Nam
ita rem habere audio, nullam reliquam
esse hominum neque ciuitatem, neque
gentem, quæ nobiscum² dimicare pos-
sit. Ita subactis his quos dixi, & qui nos
lacessierunt, iugum seruire sustinebunt.
In quo si mihi vos gratificari volueritis,
vbi tempus vobis indicauero quo vos
præsto esse oportet, tunc vnusquisque
debebit impigre adesse. Quorum qui
ornatissimis cum copiis aderit, eum do-
nabo iis quæ in nostra domo pretiosissi-
ma habentur. Et hæc quidem ita agen-
da sunt. Sed ne solus videar in concilio
sententiam dicere, rem pono in medio,
iubens vnicuique quam libet senten-
tiam dicere. His dictis loquendi finem
fecit. Post quem Mardonius, Domi-
ne, inquit, tu vero non modo superiori-
bus Persis, sed etiā venturis es præstantio-

λέει ψάμα τῷ πρῶτῳ γημοδῶν ἐν πῆλῃ τῇδε, "
 μηδὲ λάσσω πρῶτῳ γημοδῶν διώαμιν Πέρσησι. "
 φροντίζω ὃ δέοικω, ἅμα μὲν κῆδος ἡμῖν τε πρῶ-
 γηοδῶν, χῶρην τε τῇ κῆδος ἡμῖν τε πρῶ-
 γηοδῶν φαιλοτέρην, παμφορῶν τε δὲ ἅμα ὃ πρῶ-
 εἶν τε καὶ τίσιν γηοδῶν. δὲ ὑμῶν ἐγὼ σὺν ἐλέξας,
 ἵνα ὁ νόος ὁρῶσιν, ὡς ἔωμαι ὑμῖν. μέλλω, "
 ζῶντας δὲ ἑλῶσιν, ἐλῶντας δὲ ἀφ' ἑυ-
 ρώπης ὅτι τῇ ἑλῶσιν, ἵνα Ἀθῆναιος πρῶτῳ
 10 μαι, ὅσα δὲ πεποιήκασι Πέρσας τε καὶ πατέρας δὲ ἐ-
 μόν. ὡς ἔατε μὲν καὶ πατέρας δὲ ἐμὸν Δαρῆϊον ἱ-
 θύοντα στρατεύεσθαι ὅτι τῶν ἀνδρῶν τέκνους· ἀλλ' ὅ
 μὲν τε πελάγη, καὶ ἐν ἐξελθῆτο αὐτῷ πρῶτῳ
 σαλῶν ἐγὼ ὃ ὡς τε ἐκείνῃ καὶ τῷ ἄλλων Περσέων
 ἢ πρῶτῳ παύσμαι ὡς ἡ ἐλῶ τε καὶ πρῶτῳ
 Ἀθῆναιος, οἳ γε ἐμὲ καὶ πατέρας δὲ ἐμὸν ὡς ἡρῶν
 ἀδικῶ ποιῶντες. πρῶτα μὲν, ἐς Σαρδῖς ἐλθόντες
 ἅμα Ἀρσινόῃ τῷ Μιλησίῳ, δὲ ἄλλῳ ὃ ἡμετέρῳ,
 ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν, ἐν ὅρῳσι τὰ τε ἄλλα καὶ τὰ ἑα· δὲ
 20 τερας ὃ, ὑμῶν οἳ ἐρῶν ἐς τῇ σφετέρῃ ἀποδῶντας,
 ὅτε Δῶν τε καὶ Ἀρσινόῃς ἐστράτηγον, τὰ ὅτι
 σαλῶν καὶ πρῶτες. πρῶτων μὲν τοῖς ἐκείνῃ ἀρτήμαι
 ἐπ' αὐτοῖς στρατεύεσθαι. ἀρτῶν ὃ ἐν αὐτοῖς ποσὶ
 δέοικω ἀνὰ γημοδῶν, ἵ τῶν τε καὶ τῶν τέκνοι
 ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ πατέρων, οἳ Πέλοπος τῷ
 Φρυγῶν ἐμὸν) χῶρην, γλῶν τε τῇ Περσίδα ἀποδῶν-
 τῶν τῷ Διὸς αἰτῶν ὁμῶν. ὃ γὰρ δὲ χῶρην γε
 ὁ δὲ ἐμὸν κατὰ φεταὶ ὁ ἡλῶς ὁμῶν ἐστὶν τῇ ἡμετέ-
 ρῃ, ἀλλὰ σφῶν πατέρας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν μίαν χῶρην
 30 ἡμῶν, ἀφ' ἧς διελθῶν τῇ Εὐρώπης. πρῶτα
 ἵομαι γὰρ ἐν ἐκείνῃ ὅτε πῶς πόλιν ἀνδρῶν ὁ δὲ ἐμ-
 ῶν, ὅτε ἐν ὅρῳ ἀνδρῶν ὡς ἐμὸν, ὅ ἡ
 μῶν οἷον τε ἐστὶν ἐλθῶν ἐς μάχην, πρῶτων τῇ κατέλε-
 ξας, ὡς ἐστὶν ἀνδρῶν. ὅτε οἳ τε ἡμῖν αἱ τοῖς ἐξοῖσι
 ἀνδρῶν ζυγῶν, οἳ τε αἱ αἱ τοῖς. ὑμεῖς δὲ ἡμῶν τὰ δὲ
 ποῖοντες χαλκῶν ἐστὶν ὑμῖν σφῶν δὲ χεῖρον
 ἐς τῇ ἡμῶν, πρῶτων πρῶτα πῶς ὑμῶν χεῖροι
 ὡς ἡμῶν. ὅς αὖ ὃ ἡμῶν ἡμῶν παρὰ τῶν ἀνδρῶν
 40 ὅ ἡμῶν. ὅ ἡμῶν. ὅ ἡμῶν. ὅ ἡμῶν. ὅ ἡμῶν. ὅ ἡμῶν.
 καὶ ὃ μὴ ἰδῶν ἀνδρῶν ὑμῖν δοκέω, πῶς ἡμῶν ὡς ἡμῶν
 ἐς μέσον, γλῶν καλῶν ὑμῶν δὲ βουλῶν
 ἀποφάινεσθαι. τῶν αἱ εἰπας ἐπ' αὐτό. Μετ' αὐτῷ
 ὃ Μαρδόνιος ἔλεγε, ὡς δὲ ἡμῶν, ὃ ἡμῶν
 ἀνδρῶν Περσέων ἀριστος, ἀλλὰ καὶ τῷ ἡμῶν ὅς
 τὰ τε ἄλλα λέγων ὅτι καὶ ὡς ἡμῶν ἀνδρῶν,
 or: qui cū alia & optima & verissima commemoras,

28' υπο-
ζάμα

၇၄ ခု
 ၇၅ ခု
 ၇၆ ခု

ἡμε-
τε-
ρα

1 *Alii, Animatus sum ad infer: e Domicare possit, iis quos dixi sum motis. Atque ita fiet v̄ & qui in culpa sunt & qui culpa vacant, seruire iugum sustineant. vel, & qui male de nobis meriti sunt, & qui non:*

„ καὶ Ἰωνας τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικοῦντας οὐκ
 „ εἰσὶς καταλάσσει ἡμῖν, εἰς αἰαζίους. καὶ γὰρ
 „ δεινὸν αὖτ’ ἐστὶν ὡρῆμα, εἰ Σάκας μὲν καὶ Ἰνδοὺς καὶ
 „ Αἰθιοπὰς καὶ Ἀσσυρίους, ἀλλὰ τε ἔθνηα πολλὰ
 „ καὶ μεγάλα, ἀδίκησαντα Πέρσας οὐδ’ ἐν, ἀλλὰ δύ-
 „ ναμιν παροσπᾶσθαι βούλομενοι, καταστρέψαμενοι
 „ δούλους ἔχομεν, Ἑλλήνας δὲ, ἕως ἄρ’ ἐξαιτίας ἀδι-
 „ κίας, ἐπιμνησόμεθα. τί δέισαντες; κρίνῃ πλήθε-
 „ ος συστροφίῃ; κρίνῃ δὲ χρημάτων δυνάμει; τῶν
 „ ὀπισθάμεθα μὲν πῶν μάχῃ, ὀπισθάμεθα δὲ πῶν
 „ δυνάμει εὐδοκίαν ἀδενέα. ἔχομεν δὲ αὐτῶν παῖ-
 „ δας καταστρέψαμενοι, πύτους οἱ ἐν τῇ ἡμετέρῃ κα-
 „ τοικημένοι, Ἰωνῆς τε καὶ Αἰολεὲς καὶ Δωριεὲς κα-
 „ λέονται. ἐπειρήθην δὲ καὶ οὗτος ἦδη ἐπελαυνὼν ἐ-
 „ πὶ τοῖς ἀνδράσι τούτοις ὑπὸ πατρὸς τῷ σοῦ καλε-
 „ σθῆς. καὶ μοι μέλει Μακεδονίης ἐλάσαντι, καὶ ὁ-
 „ λόντι σπολιπόντι ἐς αὐτὰς Ἀθῆνας ἀπικέσθαι,
 „ οὐδ’ ἐς ἡρώδη ἐς μάχην. καὶ τοὶ ἐώτασι Ἑλλη-
 „ νες (ὡς πυνθαίονται) ἀβουλότατα πολέμοις ἴστα-
 „ σθαι, ὑπὸ τε ἀγνομωσιῶν καὶ σκαμνότητος. ἐπε-
 „ αὶ γὰρ ἀλλήλοισι πόλεμον παροίπωσι, ὅδε δὲ
 „ πρὸς ἑκάλλητον χωρίον καὶ λειότατον, ἐς τὸ κατ-
 „ ἰόντες μάχονται. ὥστε σὺ καὶ ὁ μέγας οἱ ἡ-
 „ κῶντες ἀπαλλάσσονται. περὶ δὲ τῶν ἐσσωμένων
 „ οὐδὲ λέγω δεχέμεν. ὁ δὲ ὡλεες γὰρ δὴ γίνονται.
 „ τοὺς χεῖν, εἰς αἰαζίους, οἰκιστάς, κήρυξί τε Διὰ χρε-
 „ ωμένων καὶ ἀγγέλοις, καταλαμβάνειν τὰς Διὰ
 „ φορέας, καὶ πόρῃ μὲλλον ἢ μάχῃσι. εἰ δὲ πόρῃσι
 „ ἔδωκε πολεμεῖν πρὸς ἀλλήλους, ὅδε δὲ σκαμνὸν χεῖν
 „ τῇ ἐκείνῃ εἰσι δις χειρωτότατοι, καὶ ταύτην πε-
 „ ρᾶν. τρῶσθαι τοίνυν οὐ χρῆσθαι Ἑλλήνες Διὰ
 „ χρεώμενοι, ἐμὲ ἐλάσαντος μέλει Μακεδονίης
 „ γῆς, οὐκ ἢ λόντι ἐς τὸν λόγον ὥστε μάχῃσι. σοὶ
 „ δὲ δὴ μέλλει τίς ὁ βασιλεὺς ἀντιπῶσθαι πῶλε-
 „ μον παροφέρων, ἄρ’ οὐ καὶ πλῆθος ὁ ἐκ τῆς Ἀσί-
 „ ης, καὶ νέας τὰς ἀπάσας; ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, οὐκ ἐς
 „ τὸ τοθεστος ἀνέκειναι τὰ Ἑλλήνων ὡρῆματα. εἰ
 „ δὲ ἄρα ἐγὼ ψευδέειν γράμην, καὶ ἐκείνοι ἐπαρθέ-
 „ νες ἀβελήν ἐλθοῖεν ἡμῖν ἐς μάχην, μάθοιεν αὖτ’ ἐς
 „ μὲν αὐτοφύτων ἀείροι τὰ πολέμια. ἐπεὶ δὲ ὦν μὴ-
 „ δὲν ἀπείρητοι. αὐτόματον γὰρ οὐδ’ ἐν, ἀλλ’ ἀπὸ πείρης
 „ πᾶντα αὐτοφύτοισι φιλέειν γίνεσθαι. Μαρδόνιος μὲν
 „ τοσαῦτα ὅτι λέγειν τὴν ἑρξὶν γράμην, ἐπέπαυτο.
 „ Σιωπῶντων δὲ τῶν ἀπὸ Περσέων, καὶ ὁ πολέμωντων
 „ γράμην σποδείκνυσθαι αὐτὴν τῇ παροικημένῃ,
 „ Ἀρτα-

tum vero ¹ quod Iones qui Europam incolunt, non sines habere ludibrio nos, minus quam ipsi sunt ludibrio dignos. Etenim res indigna est si Sacas & Indos & Aethiopes & Assyrios, aliasque multas ac grandes nationes, quæ nihil Persas laedere, tamen potentiae prolatandæ gratia in prouincias redeimus: Græcos, qui nos laessere iniuria inceperunt, non vliscemur. quidnam metuentes? quas illorum copias? quam pecuniarum vim? Eorum pugnam nouimus, eorum nouimus vires imbecilles, ² eorum quos subegimus liberos penes nos habemus, hos qui domi nostræ habitantes, Iones & Aæoles & Diores appellantur. Quos ipse quoque expertus sum, quum eis iussu patris tui intuli bellum: ac mihi quum in Macedoniam vsque processissem, & pæne vsque ad ipsas Athenas, nemo pugnaturus occurrit. Quaquam consueuere Græci (vt audio) inconsultissime inire bella, propter imperitiam ac sinisteritatem. nam quum bellum inter eos indictum est, in locum quem pulcherrimum planissimumque inuenere descendentes, ibi prælia faciunt, ita vt magno cum suo malo victores inde discedant: deuieti (ne longius repetam) ad internecionem deueniunt. quos oportebat, quum sint eiusdem linguæ, interpositis caduceatoribus ac nunciis dirimere controuersias, & omnia alia potius agere quam pugnare: aut, si necesse habent inter se omnino pugnare, locum aliquem inuenire vtriusque expugnatum difficillimum, & ibi fortunam belli tentare. Hoc itaque ritu haud probo videntes Græci, nunquam mecum verbis egerunt de dimicando, quum Macedonia tenus promouissem. Tibi autem, rex, quis obuiam venturus est bellandi causa, copias Asiæ atque omnem classem agenti? non eo audaciæ procedent (vt reor) Græcorum res. Quod si me fallit opinio, & illi vecordia elati ad pugnandum nobiscum venient, discant nos esse in re bellica præstantissimos hominum. Nihil igitur sit quod non experiamur. nam sua sponte nihil fit, sed omnia ab experimento hominibus fieri consuerunt. His Mardonius sententiæ Xerxis assentatus, loqui cessauit. Tum silentibus aliis Persis, nec diutius am eis quæ dicta esset sententiam dicere audentibus,

¹ Ita uertit quasi legatur ὅτι οὐκ ἐλάσει. Sed rectius omitti uidetur, quum Xerxes ea non dixerit. ² Sed & eorum liberos iam habemus, subiugatis iis qui nostram ditionem incolentes, Iones & Aæoles &c.

Artabanus Hytaspis filius, Xerxis patruus, vir circumspectus, ita inquit, **R**EX, nisi diuersæ inter se sententiæ dicantur, nō potest quis eligere meliorem, sed necesse habet ea quæ dicta est uti: at quum plures dictæ sunt, licet tanquam aurum purum deligere: quod per se discerni quum nequeat, comparatum cum altero discerni potest. Ego patri tuo Dario eidemque fratri meo suadebam ne sumeret aduersus Scythas expeditionem, viros nulla vsquam oppida incolentes: sed ille sperans Scythas Nomades se subacturum, mihi non est assensus: itaque sumpta expeditione, multis & egregiis viris de exercitu amissis abcessit. Tu vero, rex, bellum inferre destinas viris multo quam Scythæ sunt præstantioribus, quique & mari & terra optimi esse dicuntur: quibus in rebus quid durum sit, hoc me tibi iustum est promere. Iuncto pontibus Hellesponto aiste copias per Europam in Græciam deducturum: atqui eos conuenit aut in terra aut in mari aut utrobique ab te superari. siquidem feruntur viri esse fortes. Cuius rei licet hinc argumentum capi: Si tot copias ductu Datis & Artaphernis Atticâ regionem ingressas soli Athenienses profligauerunt, ergo non vtraque in parte successit. Quod si iidem conscensis nauibus pugna nauali victores ad Hellespontum nauigent, ac deinde pontem soluant, hoc durum fuerit rex. Neque vero hoc ex mea vnus priuata prudentia coniecto, sed eo casu quo aliquando parum abfuit quin opprimeremur, quum pater tuus iuncto Bosphoro Thracio, ac flumine Istro pontibus commisso, traiecit ad Scythas: eum traiectum Scythæ omnino institere precari Iones, quibus custodia pontium delegata erat, ut interscinderent. Quo tempore si Histæus Mileti tyrannus aliorum sententiæ accessisset, ac non contradixisset, actum erat de rebus Persarum. Atqui res est dictu quoque horribilis, omnem regis statum in vno viro positum fuisse. Quare noli tu vllum tale adire discrimen, nulla subsistente necessitate, sed mihi potius obtempera: hunc cœrum in præsens missum facito, iterumq; dum tibi videbitur, re apud te ipsum consi-

Ἀρπάζαντος ὁ Ὑψίστος, πᾶν τῶς ἐν ὧν ἔζη, τῶν
 δὴ καὶ ὡς τῶς ἐν ὧν, ἔλεγε τὰς, ὧν βασιλεῦς,
 μὴ λεχθεῖσιν μὴ γινώσκουσιν αἰτίων ἀλλήλοισι,
 οὐκ ἔστι τῶν ἀμείνων αἰρεῖσιν ἐλέσθαι, ἀλλὰ δὲ
 τῇ εἰρημῇ καὶ ἄλλῃ λεχθεῖσιν δὲ, ἔστι ὡς
 ὅν χρυσόν, ὅν ἀκέραιον, αὐτὸν μὴ ἐπὶ ἐαυτῷ οὐ
 ἀφαινώσκουσιν, ἐπεὶ δὲ τῶν ἀφαινώσκουσιν ἄλλῃ
 χρυσόν, ἀφαινώσκουσιν ὅν ἀμείνων. ἐγὼ δὲ τῶν
 τῶν τῶν, ἀδελφεῶν δὲ ἐμῶν, Δαρείῳ, ἡγρόμενοι
 10 μὴ στρατεύεσθαι ὅτι Σκυθῶν, ἀνδρῶν οὐδαμῶς γῆς
 ἀφαινώσκουσιν. ὁ δὲ, ἐλπίσιν Σκυθῶν τοῖς Νομά-
 ρας κατὰ τῶν ἐλέσθαι, ἐμῶν τε οὐκ ἐπείθετο, στρα-
 τεύσασθαι, πολλοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς τῆς στρα-
 τίας ἀποβαλὼν ἀπώλη. οὐ δὲ ὧν βασιλεῦς, μέλ-
 λει ἐπὶ ἀνδρῶν στρατεύεσθαι πολλὸν ἀμείνωνας ἢ
 Σκυθῶν. οἱ κατὰ τὰ λαοὺς τε αἰετοὶ καὶ κατὰ
 γῶν λέγονται (ἔ). ὁ δὲ αὐτοῖς ἐνεστὶ δεινόν, ἐμῶν
 δὴ καὶ ὅτι φέρει. ζῆλος φησὶ ὅν Ἑλλήσπον-
 τος, ἐλάν στρατὸν ἀφαινώσκουσιν Εὐρώπῃς ἐς τῶν Ἑλ-
 20 λάδα. καὶ δὴ σιωπῶντες ἢ καὶ κατὰ γῶν ἢ κα-
 τὰ τὰ λαοὺς ἐσσωθῶν ἢ καὶ κατὰ ἀμφοτέρω. οἱ
 γὰρ ἀνδρῶν λέγονται (ἔ) ἀλλοιοί. πᾶσι δὲ καὶ
 σταθμῶν ἐλέσθαι, εἰ στρατὸν γε ποσὸν τῶν Δα-
 ρείῳ καὶ Ἀρπάζαντι ἐλθούσιν ἐς τῶν Ἀθηναίων χῶ-
 ρον μωῶν Ἀθηναίων διεφθίρειν, οὐκ ἂν ἀμφοτέ-
 ρησι ἐχώρησε. ἀλλὰ ὧν τῶν ἐμῶν ἀμφοτέρω, καὶ
 καὶ ἐπὶ τῶν ναυμαχίῃ, πλέωσι ἐς ὅν Ἑλλήσποντος,
 καὶ ἐπὶ τῶν λύσσει τῶν γεφυρῶν, τῶν δὲ βασιλεῦς
 γίνεται δεινόν. ἐγὼ δὲ οὐδέμιῃ ὅτι οἰκνῇ αὐτῶς
 30 συμβάλλομαι τῶν. ἀλλὰ οἷον καὶ ἡμῶς οὐκ
 γε ἐδέσθαι κατὰ λαοὺς πάντας, ὅτε πατὴρ τοῦ ζῆ-
 λος Βασιλεῖς ὅν Ὀρθίον, γεφυρώσας δὲ ποταμὸν
 Ἰστρον, διέβη ὅτι Σκυθῶν. τότε πᾶσι τοῖς ἐλθόν-
 τας Σκυθαῖς, διόμοι Ἰώνων λύσσει ὅν πόρον τοῖς ἐπὶ
 τῶν τῶν ἢ φυλακῇ τῶν γεφυρῶν τῶν Ἰστρον. καὶ
 τότε γε Ἰστιάδης ὁ Μιλήτου τύραννος εἰ ἐπὶ τῶν
 ἄλλων τυράντων τῇ γνώμῃ, μὴ δὲ ὧν τῶν, διέρχαι-
 40 σαι αὐτὰ Περσῶν τῶν γεφυρῶν. καὶ τοῖς καὶ λόγῳ ἀκῶ-
 σαι δεινόν, ἐπὶ ἀνδρῶν γε ἐπὶ πᾶσι τὰ βασιλεὺς τῶν
 γεφυρῶν γινώσκουσιν. οὐ γὰρ μὴ βουλεύουσιν ἐς κίνδυνον
 μὴ δὲ τῶν τοῖς ἀπὸ τῶν, μὴ δὲ μὴ ἀνάγκης ἐξ-
 σης. ἀλλὰ ἐμῶν πείθεσθαι νῦν μὴ ὅν σύλλογον τὸν δὲ ἔχ-
 λουσι. αὐτῶν τε ὅτι τοῖς δοκέει, τῶν γεφυρῶν
 ὅτι σιωπῶντες, τῶν γεφυρῶν τὰ τοῖς δοκέει (ἔ) αἰετα.

* Affricatum alteri. *vel, cum mutuo attritu adnotatum.* 2 Timendum sit. *vel, periculosum.* 3 Timendum fuerit

post allatam Persis magnam aliquam calamitatem, à canibus volucrisque discerpi aut in Atheniensium solo aut in Lacedæmoniorum: nisi forte antea inter viam: tunc agniturum aduersus quales viros suades regi vt moueat bellum. xi Hæc Artabano loquuto, Xerxes ira percitus his verbis excepit, Artabane, quod patris mei frater es, hoc te subleuat ne dignâ stulta oratione mercedem recipias. hac tamen te notabo ignominia, quia instrenuus es & ignauus, ne comes sis meæ in Græciam expeditionis, sed hic vna cum feminis maneat. Ego etiam sine te quæ dixi conficiam. neque enim fuerim Darii filius, (qui fuit Hystaspis, qui fuit Arsamis, qui fuit Ariaramnis, qui fuit Teispei, qui Cyri, qui fuit Cambyxis, qui fuit Achæmenis filius) nisi Athenienses vltus fuero: probe intelligens, si nos quicuerimus, non quieturos illos, sed nostram terram cum exercitu inuasuros: prout colligere licet ex iis quæ illi facere cœperunt, qui & Sardis incenderunt, & Asiam incurfarunt. Itaque neutris fas est recedere, ¹ sed vtrisque propositum est certamen aut agendi, aut patiendi, vt aut hæc omnia sub Græcis, aut illa omnia sub Persis sint. medium enim inimicitiarum nullum est. Quare honestum erit nos iam iniuria laceffitosis exigere vltionem, vt quam calamitatem passurus sum intelligam, profectus aduersus eos viros quos etiam Pelops Phryx nostrorum maiorum feruus ita subegit vt ad hoc vsque tempus & ipsi homines & eorum regio ab illius qui subegit cognomine appellentur. xii Hæc hæcenus loquutus est. ² Deinde sub vesperum, quum fuisset stomachatus Artabani sententia, per noctem apud se consultans, cōperit profus non esse sibi opus inferre Græciæ bellum: immutataque rursus sententia, quū obdormisset, visus est in somnis (vt fertur à Persis) videre quendam corpore ingenti atque specioso, qui sibi astans diceret, Reuocastine sententiam Persa de inferendo Græciæ bello, ³ quum prædixeris Persis te comparaturum esse exercitū? Neq; si reuocaueris eam, bene facis, neq;

μέγα τι κακὸν ἔξερχασάμενον Πέρσας ὑπὸ κυ-
ραν τε καὶ ὀρνίθων ἀφ' ἀφορδύμενον, ἢ κυρὸν γῆ τῇ
Ἀθηνάων, ἢ σέ γε σὺ τῇ Λακεδαιμονίῳ· εἰ μὴ
καὶ ἄρα καὶ παρ' ἑτέρῳ κατ' ἰδὼν, γόνιθα ἐπ' οἴους
ἄνδρας αἰαγνώσκεις στρατεύεσθαι βασιλῆα. Ἀρ-
τάβατος μὲν ταῦτα ἔλεξε. Ξέρξης δὲ θυμωθεὶς
ἀμείβεται τοῖς δὲ, Ἀρτάβατε, πατρὸς εἰς τὴν ἐμοῦ
ἀδελφείαν. τὸ ποτὶ σέ γ' ὀφείλειται μηδὲν ἄξιον μισθὸν
λαβεῖν ἐπέων ματαίων· καὶ τοὶ ταῦτ' αὖτε τὴν ἀπ-
10 μίλῳ παρ' ἐπὶ θῆμι, ἐόντι κακῶ τε καὶ ἀθύμῳ, μήτε
στρατεύεσθαι ἐμοὶ γὰρ ὅτι τὴν Ἑλλάδα, αὐτὸν
τε ληθεῖν ἅμα τῇσι γυναιξί. ἐγὼ δὲ καὶ αἰὲν σέο,
ὅσα περ εἶπα, ὅτι τελέα ποιήσω. μὴ γὰρ εἶναι σὺ
Δαρίου τοῦ Υἱάσπεος, τοῦ Ἀρσάμεος, τοῦ Ἀρ-
εσμίνεω, τοῦ Τείσπεος, τοῦ Κύρου, τοῦ Καμβύσεω,
τοῦ Ἀχαιμένεος γεγενηὸς, μὴ πμωρησάμενος Ἀ-
θηνάοις· ὁ ὅτι σάμερος ὅτι εἰ ἡμεῖς ἡσυχίαν ἔ-
ξομεν, ἀλλ' οὐκ οὐκ εἰνοί, ἀλλὰ καὶ μάλα στρατεύ-
σονται ὅτι τῇ ἡμετέρῃ, εἰ χρὴ σαθρὰ σταθεῖν τοῖ-
20 σι ὑπαργυρίοις ἐξ ὀκείνων· οἱ Σαρδῆδες τε σὺ
ἐπὶ ῥηται, καὶ ἡλκται ἐς τὴν Ἀσίαν. οὐκ ὦν ἐξ ἡμα-
χωρέειν σὸς δὲ τέρεσι διωατὸς ἔχει, ἀλλὰ ποιεῖν
ἢ παρ' ἐνὶ παρ' ἐνὶ ἀγῶνι· ἵνα ἡ τάδε πόλις ὑπὸ
Ἑλλήσιν ὀκείνῃα πόλις ὑπὸ Πέρσῃσι γῆται· ὅ
γὰρ μέσθι σὸς δὲ τῆς ἐχθρῆς ὅσῃ. καλὸν ὦν, παρ-
πὲρ ποτὶ ἡμῶς πμωρὲν ἐπὶ γίνεται, ἵνα καὶ ὁ δ-
30 νόν, ὁ πείσσομαι, τὸ ποτὶ μάθω, ἐλθῶς ἐπ' ἄνδρας τῶ-
τοῖς· ποῖς γὰρ καὶ Πέρσῃσι φέρω, ἐὼν ἐμὸν πατέρων
δοῦλος, κατεστρέψατο αὐτῷ ὡς καὶ ἐς τὸδε αὐτοῖς τε
30 ὦν ἡσυχίαν καὶ ἡ γῆ αὐτῶν ἐπὶ πᾶσι τοῖς κατὰ σρε-
ψαμέου καλέονται. ταῦτα μὲν ὅτι ποσὺν ἐ-
λέγατο. Μετὰ δὲ, ὡφρὸν τε ἐγένετο, καὶ Ξέρ-
ξεα ἔκρινε ἡ Ἀρταβαίου γνώμη. νυκτὶ δὲ βου-
λήν διδοῖς, πᾶν γὰρ ὡφρὸν οἱ οὐ πρὸς ἡμᾶς εἶ) στρα-
τεύεσθαι ὅτι τῇ Ἑλλάδι, δεδωγμένων δὲ οἱ
αὐτοῖς ποσὺν, κατὰ πᾶσι καὶ δὴ κυρὸν γῆ τῇ
καὶ εἰδὲ ὅφιν τοῖνδε, ὡς λέγεται ὑπὸ Περσέων ἐδ-
καὶ ὁ Ξέρξης αὐτῶν οἱ ὅτι σάμα μέγα τε καὶ δει-
40 δία εἰπεῖν, Μετὰ δὲ βελύεαι ὁ Πέρσας στρατεύ-
μα ἄγειν ὅτι τῇ Ἑλλάδι, παρ' ἐνὶ παρ' ἐνὶ Πέρσῃ-
σι στρατὸν· ὅτε ὦν μεταβελύόμενος ποιεῖς δὲ, οὐτε

¹ Quidam sic, Sed in eo res vertitur discrimine vt aut faciendum aut patiendum aliquid sit. ² Vt autem nox aduenit, mordere cœpit Xerxem Artabani sententia. Quum autem in consilium noctem adhibuisset, plane comperiebat e re sua non esse expeditionem in Græciam suscipere. Quum igitur hæc contraria prioribus decreuisset, obdormiit. Sed ea nocte vilis est in somnis esse. Illud inueniunt verri etiam potest. Scrupulum iniiciebat. Eodem autem fere modo usus esse videtur Quidius verbo mordere. Illud vero videtur ei oī ὡφρὸν εἶναι, videtur ad verbum respondere phrasi nostrati ὅτι ea melius exprimi, Que ce n' estoit pas son cas. ³ Quum iam Persis vt copias cogere deauaciaueris? Atqui nec quod sententiam reuoces bene facis, nec

Apud me rex tantundem valet bene sentire per se, & alteri bonam dicenti sententiam accedere: quæ ambo tibi quum adsint, malorum tamen hominum colloquia te depravant: quemadmodum mare, quod est hominibus omnium utilissimum, ferunt ab ingruentibus ventorum flatibus non sibi natura sua uti. Ego vero¹ quum ex te male audiui, non tam meam dolui vicem quam tuam: qui, quum propositæ essent duæ sententiæ Persis, una quæ detrimentum augeret, altera quæ tolleretur, dicens perniciosum esse imbui animum usu plura semper expetendi: his propositis sententiis, tu elegisti eam quæ & tibi ipsi & Persis est periculosior. Nunc autem quum ad te mutato in melius consilio de sumenda aduersus Græcos expeditione ais accessisse infomnium, alicuius dei nutu, quod te vetat dimittere exercitum, hoc non res diuina est, fili. insomnia enim ista sunt, quæ adeuntia homines frustrantur, quemadmodum egote docebo, multis quam tu annis natu grandior. Consueverunt ipsa somniorum visa plerunq; frustrari ob ea quæ quis per diem mente agitauit. nos autem nudiustertius² expeditionem hanc inter manus & quidē vehemēter habuimus. Quod si hoc nō est cuiusmodi ego dico, sed aliquid diuini habens, tu ipse omnia in summa dixisti. apparebit enim ut tibi, ita & mihi eadem iubens. Verum nihilo magis apparere mihi debet tuum amictum gerenti, quam non gerenti, sed meum: neque magis quiescenti in tuo toro quam non, sed in meo: si etiam alias vult se exhibere. Neque eo vesaniæ peruenit illud quicquid est quod sese obtulit in somnis, ut me cerñens putet esse te, ducto ē vestibus argumento. Id autem si me contempui habebit, profecto nec aspectu suo dignabitur siue mea gerentem vestimenta, siue tua, sed te adibit: quod iam animaduertendum est. Nam si frequentius accesserit, ipse quoque fatebor diuinum esse. Ceterum si ita tibi agendum videtur, neque id reuocari potest, en ad cubandum in tuo cubili pergo. Age, mihi quoque, quum

xvii ista fecero, appareat. hac tantum condicione tuæ sententiæ acquiescam. Hæc loquutus

Ἴσσι ἐκείνῳ ὡς βασιλεὺς ἄρ' ἐμὸν κέκεται, φε-
 νέειν τε δὲ, καὶ τὰ λέγοντι χρεὶα ἐθέλειν πείθεσθαι.
 τὰ δὲ καὶ ἀμφοτέρωθεν κενύονται, ἀνδρόφων κα-
 κῶν ὁμιλίῃ σφάλλοισι. κατὰ περ τὴν πρότερον χρε-
 σιμοτάτην ἀνδρῶν ποιοιθάλασσαν, πινύματα φα-
 σὶ ἀέρον ἐμπίπτοντα, οὐδεὶς οὐαὶ φύσει τῇ ἐαυ-
 τῆς χρεῖσθαι. ἐμὲ δὲ ἀκρύβαντα πρὸς σὸν κα-
 κῶς, οὐ ποσὺν τοῖς ἑδάκε λύτῃ, ὅσῳ γινώμεων δέο
 πρὸς κερμῶν Γέρσησι, τῆς μὲν, ὕβριν αἰζούσης,
 10 τῆς δὲ, κατὰ πλουτοσύνης, καὶ λεγούσης ὡς κακὸν εἶναι
 διδάσκειν τὴν ψυχὴν πλέον πείθεσθαι αἰεὶ ἐ-
 χεῖν τὸ παρόντος, τοῦτέων πρὸς κερμῶν γινώ-
 μων, ὅπῃ τὴν σφαλερώτερην σιωπῶν τε καὶ Γέρση-
 σι αἰάρεο. νῦν ὦν, ἐπειδὴ τίτρεται ὅτι τὴν ἀ-
 μείνω, φῆς τοὶ μέγιστοι τῶν Ἑλλήνων ἑσέων, ἐ-
 πὶ τοῖς ἀνόνεσιν θεοῦ πινὸς πομπῇ, οὐκ ἐάντος σε
 καταλύειν τὸν ἑσέων. ἀλλ' ὅσῳ ταῦτά ἐστι θεῖα,
 ὦ παῖ. οὐ πνία γὰρ τὰ ἐς ἀνδρῶν πειλαι-
 κῶν; τοιαῦτά ἐστι οἷά σε ἐγὼ διδάσκω, ἔπειτα σὸν
 20 πολλοῖσι πρὸς βούτερος ἐών. πεπλησθῆναι αὖ-
 τῇ μάλιστα ἐώτασι αἰετῶν τῶν ὀνειρότων, τὰ τις
 ἡμέρης φρεσὶ πίσει. ἡμεῖς δὲ τὰς πρὸς τῇ ἡμέρας ταύ-
 τῇ τὴν ἑσθλησίνην καὶ τὸ καρπὰ εἴχομεν με-
 τὰ χεῖρας. εἰ δὲ ἄρα μὴ ἐστὶ τὸ τοιοῦτον οἷον ἐ-
 γὼ λαβεῖν, ἀλλὰ πῇ τῷ θεῷ μετέχοι, οὐ πῶς αὖ-
 τὸ σολαβῶν εἰρηκας. φανήσεται γὰρ δὴ κα-
 μοὶ ὡς καὶ οἱ ἀφ' ἀλλήλων ὄντες. φανῶμαι δὲ οὐ-
 δὲν μὲν ἄλλοι μοι οὐφείλει ἐχοῖν τὴν σὴν ἐσθλότητα, ἢ
 30 οὐκὶ τὴν ἐμὴν. ὅσῳ πῃ μᾶλλον ἐκείνη τῇ σῇ
 αἰσθησιν, ἢ οὐ καὶ ἐκείνη τῇ ἐμῇ. εἴπερ γε καὶ ἀλ-
 λως ἐθέλει φανῆναι. οὐ γὰρ δὴ ἐς ποσὺν γε δὴ
 θεῖος αἰσθῆται τὸ τοιοῦτον, πῇ καὶ τῇ ἐσθλότητι
 τοῖς ἀνδράσιν ὕπνῳ, ὥστε δέξῃ, ἐμὲ ὅρα, σε εἶναι, τῇ
 σῇ ἐσθλότητι τεκμηριούμενον. εἰ δὲ ἐμὲ μὲν ἐκείνη
 ἢ λόγῳ ποιήσεται, ὅσῳ ἀξιώσει ὅτι φανῆναι, οὐ-
 τε πῇ τῇ ἐμῇ ἐσθλότητα ἔχω, οὐτε πῇ τῇ σῇ, ὅσῳ
 ὅτι φοιτήσῃ τὸ τοιοῦτον μαθητὸν ἢ ὅτι ἐστὶ. εἰ γὰρ
 40 δὴ ὅτι φοιτήσῃ σιωχέως, φανῇ αὖ καὶ αὖ-
 τὸς θεῖον εἶναι. εἰ δὲ τοι οὕτω διδάσκει γίνεσθαι,
 καὶ οὐκ οἷά τε αὐτὸς πρὸς τρέφει, ἀλλ' ἥδη ἴσμι
 ἐκείνη τῇ σῇ κατὰ πνῶσαι, φέρε, τοῦτέων ἐξ ἐμῶν
 ὅτι τελεθῶντων, φανῶν καὶ ἐμοί. μέχει ὅτι τοῦ τῇ
 παρούσης γνώμῃ χρεῖσθαι. Τοῦτο εἶπας

¹ Quum tu me probris es infectatus, non id mihi tam doluit, quænam quod ex duabus sententiis quæ Persis propositæ erant, altera in solentiam prouehente, altera eam compescente, & perniciosum esse dicente docere animum plura præsentibus semper expetere: ex his sententiis eam tu elegeris &c. ² Id est, de hac expeditione, magna cum animi contentione egimus, ut, tractantibus.

Ἀρτάβατος, νομίζων Ξέρξεα ἀποδέξειν λέγοντα ὅ-
 δὲν, ἐποίεε δὲ κελεύσας. ὁ δὲ πάλιν Ξέρξεω
 ἐδῆξα, καὶ ἐξόμιμος ἐς τὸν βασιλῆιον θρόνον, ὡς με-
 τὰ ταῦτα χρίτον ἐπειέετο, ἥλθε οἱ καὶ τυπνωμένος τῶ-
 νδε ὄνειρον δὲ καὶ τῶνδε Ξέρξεα ἐφοίτα. ὡς γὰρ
 " δὲ τῷ Ἀρταβάνῳ, εἶπε τὰδε, Ἀρξὸν δὲ κείνους ἦς
 " ὁ ἀποπεύδων Ξέρξεα στρατεύεσθαι ὅτι τὴν Ἑλ-
 " λάδα, ὡς δὴ κηδόμενος αὐτῆς, ἀλλ' οὔτε ἐς δὲ μετέ-
 " πειρα, οὔτε ἐς τὸ πᾶν πίνα ναῦ καὶ αὐτοῖς ἔξει,
 " ἀποτρέπων δὲ χρεὼν γνέσθαι. Ξέρξεα δὲ τὰ δει-
 " ἀνγκυτέοντα παθεῖν, αὐτὸν ἐκείνῳ δὲ δὴ λῶται.
 Ταῦτά τε δὴ ἐδόκεε Ἀρτάβατος τὸν ὄνειρον ἀπειλέ-
 ειν, καὶ θερμοῖσι σιδηρείοις ἐκκαίειν αὐτὸν μέλλειν
 τοῖς ὀφθαλμοῖς. καὶ ὅς, ἀμβώσας μέγα δῖα θε-
 σκεῖ καὶ παρὶς ὁμιλος Ξέρξῃ, ὡς τὴν ἑλπίδα οἱ τῷ
 ἐρυπίου διεξήλθε ἀποηκούμενος, δούτε γὰρ οἱ λέγει
 " τὰδε, Ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλῆα, οἷα αἰθερὸς ἰδὼν τε
 " πολλὰ καὶ μεγάλα πόντα πρήγματα ὑπὸ ἡσ-
 " σόνων, ὅς ἐγώ σε τὰ πᾶν τῇ ἡλικίᾳ εἰκὼν ὅτι
 " γάμμος ὡς καὶ εἴη δὲ πολλὰ ὅτι θυμῷ ἐμ-
 " μνημένος μὲν τὸν ὅτι Μασαγέτας Κύρου γόλον
 " ὡς ἐφῆκε, ὡς μεμνημένος δὲ καὶ τὸν ἐπ' Αἰθίοπας
 " τῷ Καμβύσῳ, στρατεύμενος δὲ καὶ Δαρείῳ
 " ὅτι Σκύθας. ὅτι γάμμος ὦν ταῦτα, γνῶμιον εἶ-
 " χον, ἀτρεμίζοντά σε μακαρίστῳ ἐῖς πρὸς πᾶν
 " των αἰθρῶν. ἐπεὶ δὲ δαμονίη τις γίνεται ὁρμῇ,
 " καὶ Ἑλλήνας (ὡς ἔδοξε) φθορὰ τις καταλαμβάνει
 " θελάτος, ἐγὼ μὲν καὶ αὐτὸς ἰσχυρόμαί, καὶ τὴν γνῶ-
 " μίαν μετατίθεται· σὺ δὲ σήμερον μὲν Πέρσῃσι πᾶ-
 " ὦν τῷ θεῷ πεμπομένα, χρεῖσθαι δὲ κέλευε τοῖσι
 " ἐκ τοῦ πρὸς τοῖς περὶ τῶνδε ἰσχυροῖς ἐς τὴν πᾶν
 " σκελῆν. ποιεῖ δὲ οὕτως ὅπως τῷ θεῷ τῶνδε διδόντες,
 " τῷ ὧν ἐδεήθη μηδὲν. πούτεων λεχθέντων, ἐ-
 " θαύτα ἐπ' ἀφῆντες τῇ ὀφει, ὡς ἡμέρῃ ἐξήμερτο πᾶσι
 " σα, Ξέρξης τε ὑποπύθητο ταῦτα Πέρσῃσι καὶ
 " Ἀρτάβατος, ὅς πρὸς τὸν ἀποπεύδων μοῦνος ἐ-
 " φαινετο, τῷ τε ὅτι πεύδων φαινετο μὲν. Ὁρμη-
 " μένος δὲ Ξέρξης στρατηλατεῖν, μετὰ ταῦτα πλείτη
 " ὀφεις ἐπ' αὐτῷ ἐξήμερτο, τὴν οἱ μάχῃ ἐκείνῃ ἀ-
 " χύσαντες, φέρειν τε ὅτι πᾶσα γλῶσση, δαλῶσιν τε
 " οἱ πᾶντας ἀνθρώπους. ἡ δὲ ὀφεις μὲν ἦδε· ἐδόκεε δὲ
 " Ξέρξης ἐπὶ φαινετο ἐλάτῃς θαλάτῃ· ἀπὸ δὲ τῆς ἐ-

Artabanus, 'quod speraret ea à Xerxe
 sine ullis verbis admissum iri, iussu exe-
 quutus est. Et quum induta sibi Xer-
 xis veste, regali folio relesisset, mox-
 que recubisset, idem insomnium dor-
 mientē adiit quod Xerxem adierat, ei-
 que superassitens, ita inquit, ' Tunc il-
 le es qui festinantem ire in Græciam
 Xerxem distines, tanquā eius curator?
 Tu neque in futurum neque in præ-
 sens consideras, qui dissuades id quod
 est fatale contingere. Quid autem Xer-
 xem pati necesse sit, nisi dicto audiens
 fuerit, ei ipsi demonstratum est. His
 verbis Artabano visus est ille vir in so-
 mnis minitari, candentibusque ferra-
 mentis conari oculos ipsi exurere. Qua
 de re vehementer exclamans Artaba-
 nus exiliit, aditoque Xerxi obseruatam
 sibi in somnis visionem exposuit, se-
 cundoque loco hæc inquit: ' Equidem
 rex, ego, veluti homo, quod multa iam
 videram, & magna negocia sub Heis-
 sonibus contigisse, non sinebam te omni
 ætati indulgere, gnarus rem esse malam
 multa concupiscere, memoria tenens
 quomodo cum exercitu Cyri contra
 Massagetas actum esset: quomodo cum
 exercitu Cambysis contra Æthiopes:
 qui etiam cum Dario militavi aduer-
 sus Scythas. Hæc sciens ego, sentiebam
 te (si quiesceres) omnium hominum
 beatissimum. Sed quoniam diuinus
 quidam instinctus est, & Græcos cla-
 des quædam (vt videtur) missa diuini-
 tus manet, ego quoque cedo, ac senten-
 tiam muto. Tu vero quæ diuinitus missa
 sunt, indicato Persis, iubetoque vt iis
 quæ ad apparatus pertinentia ante præ-
 ceperas, operam dent. Et ita agito vt
 nihil tuorum, deo tribuente, desit. His
 dictis, & sublati ex ea visione animis,
 vbi dies extitit, ibi confestim & Xer-
 xes hæc Persis exponit, & Artabanus,
 quem constabat prius solum omnium
 id fuisse dehortatum, tunc exhorta-
 batur. ¶ Post hæc ineunti expeditionem
 Xerxi tertium in somnis vi-
 sum oblatum est: quod magi audi-
 tum, coniectarunt ad vniuersam ter-
 ram pertinere, portendereque om-
 nes homines Xerxi seruituros. Vi-

XVIII

XIX

sum autem tale erat: Videbatur sibi Xerxes surculo oleagino coronatus esse, cuius o-

1 Quum speraret fore vt quæ à Xerxe dicerentur, vana esse probaret, iussa exeq. 2 Tunc ille es qui Xerxem ab inferendo Græcis bello dehortans, tanquam eius curam gerens? At nec in præsens nec in posterum impuncti tibi erit quod ea dissuades quæ fata fieri volunt. 3 Ego certe, rex, qui multos quorum res ampliores essent, ab illis quorum res angustiores erant, superatos vidissem, te per omnia morem ætati gerere non sinebam. At valla populorum aliquem sub Heissonum nomine videtur somniasse.

17x ramis vniuersa tellus occuparetur,
 & mox corona capiti circumdata, eua-
 nescere. Hæc magis interpretatis, sine
 mora Persæ qui in concilio fuerant, ad
 suam quisque præfecturam digressi, om-
 ni studio incubuerunt ad exequen-
 da iussa, cupidi dona quæ proposita fu-
 erant obtinendi. xx Xerxes autem ita
 copias suas contraxit vt omnem conti-
 nentis locum scrutaretur. siquidem à
 debellata Ægypto per totum quadrienni-
 um comparauerat exercitum, atque
 eius apparatus, quinto autem anno in-
 eunte mouit cum ingenti copiarum
 manu. Nam omnium quos nouimus
 exercituum hic multo maximus extitit:
 adeo vt ad eum nihil fuisse videatur
 aut ille Darianus, qui aduersus Scythas
 ductus est, aut ille Scythicus, qui Cim-
 merios insequens Medicam regionem
 inuasit, ac pæne omnia superiora Asiæ
 subegit ac tenuit: (quo nomine Darius
 postea Scythas iuit vltū) aut ille (vt fa-
 ma fert) Atridæ aduersus Ilium, aut ille
 ante Troicū bellum, Myforū Teucro-
 rumq; qui per Bosphorum in Europam
 transgressus, omnes Thraces in dedi-
 tionem suam redegit, ad Ioniumque
 Pontum descendens, ad Peneum vsq;
 amnem qui ad meridiem vergit, pro-
 cessit. xxi Neq; illi omnes exercitus, ne-
 que alii his adiecti, cum vno hoc com-
 parari merentur. Quis enim non attu-
 lit ad Xerxem ex Asia copias? quæ aqua
 præter ingentes amnes potando non de-
 fecit? Alii nanque naues præstabant, a-
 liis vt peditatum, aliis vt equitatum, aliis
 vt nauigia ad vectandos equos eorum
 qui vna militabant, aliis vt naues lon-
 gas in vsum pontium præstarent, in-
 iunctum erat, aliis vt frumentum &
 naues. Quæ triennio superiore præpa-
 rata erant, præcipue propter Athon,
 vt in quo superior classis dum circum-
 uehitur afflicta fuisset. Ad Eleun-
 tem enim Chersonesi classis habebat
 stationem, illincque omnes copiarum sub
 verberibus cœperunt Athon effodere,
 quum per vices alii aliis succederent,
 adiuantibus etiam in effodiendo ac-
 colis: præpositis operi, Bubare Mega-
 byzi, ² & Artæo Artachæi filio, viris
xxii Persis. Est autem Athos mons ingens
 ac nobilis, ad mare pertingens, ab hac
 parte hominibus cultus, ad continen-
 tem desinens in speciem Chersonesi-
 si, id est, peninsula, cum isthmo duo-

242
 10
 20
 30
 40
 50
 60
 70
 80
 90
 100
 110
 120
 130
 140
 150
 160
 170
 180
 190
 200
 210
 220
 230
 240
 250
 260
 270
 280
 290
 300
 310
 320
 330
 340
 350
 360
 370
 380
 390
 400
 410
 420
 430
 440
 450
 460
 470
 480
 490
 500
 510
 520
 530
 540
 550
 560
 570
 580
 590
 600
 610
 620
 630
 640
 650
 660
 670
 680
 690
 700
 710
 720
 730
 740
 750
 760
 770
 780
 790
 800
 810
 820
 830
 840
 850
 860
 870
 880
 890
 900
 910
 920
 930
 940
 950
 960
 970
 980
 990
 1000

1 Quam enim ex Asia gentem in Græciam non adduxit Xerxes? 2 Et Artachæo Artæi filio,

δεκα σταδίων· πεδίον δὲ τῷτο, καὶ χαλῶνοι οὐ μέ-
 γαλοι· ἐκ θαλάσσης τῆς Ἀκανθίων, ὅπῃ θαλάσσο-
 σαν τὴν δούτιον Τορώνης· ἐν δὲ τῇ ἰσθμῷ πύττα,
 ἐς ὃν τελευτᾷ ὁ Ἄθος, Σαῖη πόλις Ἑλλὰς οἰκη-
 ταί. αἱ δὲ ἐνδὲς Σαῖης, ἔσω δὲ τῷ Ἀθῶ οἰκημέναι,
 ταῖς τότε ὁ Πέρσης νοσιώπιδας αἰτὶ ἡπειρωτίδων ὥρ-
 μητο ποιεῖν, εἰς αἷδε, Δίον, Ὀλοφυξος, Ἀκρόθο-
 ον, ^{xx} Θύσος, Κλεωναί. πόλιες μὲν αὐταὶ αἱ ἐν Ἀ-
 θῶν νέμονται. Ὡρύσων δὲ ὧδε· δασάμμοι δὲ
 χαῖρον· εἰς βάρβαροι κατὰ ἔθνεα, κατὰ Σάμῳ πό-
 λιν σχοινοτενὲς ποιησάμενοι· ἐπεὶ δὲ ἐγένετο βα-
 ρεῖα ἡ διώρυξ, οἱ μὲν κατὰ τὰ ἐξωτέρη, ὥρυσσι·
 ἔτερεσι δὲ παρὰ τὴν ἰσθμὸν ἐν αἰεὶ ὄρουσσοί μμοι χεῖν
 ἄλλοισι κατὰ περὶ ἐξωτέρη ὅπῃ βάθρον· οἱ δὲ αὖ
 ἐκδεχάμενοι, ἐτέρεσι, ἔως ἀπὸ κρητὸν ἐς τοὺς αἰώ-
 πάτω· οὗτοι δὲ ὄξεφόρεόν τε καὶ ὄξεβαλλον. τοῖ-
 σι μὲν ἰκνυ ἄλλοισι πλεῖν Φοινίκων, καὶ ἑρρήνυ-
 μμοι οἱ κρημνὶ τῷ ὀρύγματι· πόιον διπλήσιον
 παρὰ ἑῶν. ἄτε γὰρ τῷ τε αἰῶνος ὅματι καὶ τῷ
 κατὰ τὰ αὐτὰ μέγεθος τοῖς μμοι, ἐμελλέσφι τοῖς
 οὐτοῖς ἀποβήσεται· οἱ δὲ Φοίνικες σφίλῳ ἐν τῷ
 τοῖσι ἄλλοισι ἔργῳ ἀποδείκνυται, καὶ δὴ καὶ ἐν
 ἐκείνῳ. ἀπολαχίντες γὰρ μμοι ὅσον αὐτοῖς
 ἐπέβαλε, ὥρυσσι· ὁ μὲν αἰῶνος ὅματι τῆς διώρυ-
 χος ποιεῖν διπλήσιον ἢ ὅσον αὐτῷ τὴν διώ-
 ρυχα ἡμέσαι· παρὰ τὸν δὲ τῷ ἔργῳ, σμῆ-
 ρν αἰεὶ. κατὰ τῷ δὲ ἐγένετο, καὶ ὄξισυ τοῖσι ἄλ-
 λοισι δὲ ἔργῳ. ἐθαυῖα δὲ λειμὼν ἐστὶ, ἵνα σφι ἀ-
 γρῇ τε ἐγένετο καὶ ἀρητήριον. οἷος δὲ σφίσι πολ-
 λὸς ἐφοῖα ἐκ τῆς Ἀσίης ἀπλησμός. Ὡς ³⁰
 μὲν ἐμὲ συμβαλλέοντο δεικνύειν, μεγαλοφρο-
 σιώνης εἴκεα αὐτὸς ἔργῳ ὀρύσσειν ἐκέλευε, ἐπὶ
 λων τε διώρυγαν ἀποδείκνυται, καὶ μνημόσυνα
 λιπέσθαι. παρὰ γὰρ, μνημόσυνα πόνοι λαβόντας,
^{xx} διώρυγαν τῇ ἰσθμῷ τῆς ἑλίας· ἀφ' ὧν, ὀρύσσειν ἐκέλευε
 διώρυγα τῇ θαλάσῃ, ὅπως ὡς δύο τελεῖσθαι πλε-
 εῖν ὁμοῦ ἐλαττομένης. τοῖσι δὲ αὐτοῖς τοῖς τοῖσι
 τοῖσι περὶ καὶ ὄρυγμα, παρὰ τὸν τε καὶ ὅν Στρυ-
 μόνα ποταμὸν ζεύσαιτας γεφυρώσθαι. Ταῦ-
 τα μὲν ἰκνυ οὕτω ἐποιέετο. παρὰ τὸν δὲ ⁴⁰
 καὶ ὅπως ἐς τῷ γεφυρώσθαι βύβλινά τε καὶ λυκα-
 λίου· ὅπῃ τῶν Φοινίκων τε καὶ Αἰγυπτίων τε καὶ
 σιτία τῇ στρατῷ καταβάλλειν, ἵνα μὴ λιμῆναι
 ἡ στρατῷ, μνηδὲ πᾶσι τοῖς ἐλαττομένης ἐ-
 πὶ τῷ Ἑλλάδα. αἰαττομένης δὲ τοῖς χάρις,

decim stadiorum. Hæc planities atque
 tumuli, è mari Acanthiorum ad mare
 quod est contra Toronem, non sunt
 magni. In hoc isthmo vbi Athos fini-
 tur, sita est vrbs Græca nomine Sana.
 Quæ autem extra Sanam & intra Athon
 sitæ sunt vrbes, eas tunc Persa ex con-
 tinentibus insulanas facere aggressus
 est: quæ sunt hæ, Dion, Olophyxus, A-
 crothoon, Thyfus, Clconæ. Istæ qui-
 dem sunt vrbes quæ apud Athon inco-
 luntur. Hunc autem in modum bar-
 bari locum¹ nationatim effodiebant
 recto limite Sanam versus. Posteaquam
 depressa erat fossa ab iis qui in imo fo-
 diebant, alii humum effossam assidue
 tradebant aliis super scalas stantibus:
 & isti excipientes tradebant deinceps
 aliis, dum ad summos perueniebatur,
 qui illam efferebant atque abiiciebant.
 Qua in re² tumuli effossi duplicem labo-
 rem illis, præterquam Phœnicibus, præ-
 bebant: nam quum eandem facerent
 fossæ mensuram superius in ore quam
 inferius in fundo, id necesse fuit con-
 tingere. At Phœnices cum aliis in re-
 bus, tum vero in illa prudentiam suam
 declarauerunt: qui partem quæ sibi cō-
 tingerat, ita excauerunt ut os fossæ du-
 plū esset quàm ipsam fossam esse oport-
 tebat, procedenteque opere assidue il-
 lam coarctabant: ut quum ad imum de-
 uentum esset, fossa ceterorum partibus
 adæquaretur. Est autem hoc loco præ-
 quoddam, vbi illorum erat & forum &
 mercatus, quo multum etiam ex Asia
 frumenti moliti comportabatur. Hæc
 fossam Xerxes (ut ego coniectura col-
 ligo) iactantiæ gratia deprimi iussit, po-
 tentiæ ostentandæ cupidus, ac memo-
 riæ sui relinquendæ. nam quum liceret
 nullo negotio naues per isthmum tran-
 sportare, iussit isthmū intercidi, ad ma-
 re recipiendum in fossam tantæ latitu-
 dinis ut duæ triremes pariter illac agita-
 ri possent. Eisdem autem imperatum
 est ut fossam facerent, quibus fuerat ut
 flumen Strymonē pontibus iungerent.
 Ista Xerxes hunc in modū fecit. Cōpa-
 ravit item ad pontem³ armaturā, ⁴ sirpi
 atq; albi lini copiam: dato hoc Phœnici-
 bus atq; Ægyptiis negotio ut commearū
 exercitui comportarent: ne homines
 neve iumenta quæ ducebantur in Græ-
 ciam, ⁵ absumerentur. Sed admonitus

xxiii

xxiv

xxv

¹ Nationatim distributum effoderunt. ² Prærupta præcipitia fossæ dupl. ³ Ὅπλα hic vocantur funes nautici. Gall. Le cordage. ⁴ Bybli. ⁵ Fame laborarent. λιμῆναι, ποτὶ λιμῆναι.

iussit illū in loca quæ cuique oppor-
 tunissima essent, alius alia via compor-
 taret vndique ex Asia nauibus onerariis
 & vectoriis. Verum plurimi compor-
 tarunt in oram quæ dicitur Album li-
 tus, ut quibusque præceptum erat: alii
 in Tyrodizam Perinthiorum oram, alii
 in Doriscum, alii in Eionem, quæ est
 super Strymonem: alii in Macedoni-
 am. Dum isti in imperato sibi traie-
 ctu occupantur, interea Xerxes, coactis
 omnibus pedestribus copiis, iter ingres-
 sus est Sardis versus, mouens ex Crita-
 lis Cappadociæ. Illuc enim edictum e-
 rat ut cunctæ copię cogerentur, quæ per
 continentem erant cum Xerxe ituræ.
 In quibus quisnam præfectorum a-
 gmen pulcherrime instructum ducens,
 ab rege donatus est proposito præmio,
 affirmare non possum, quia nec à prin-
 cipio, quum res in iudicium deducta
 est, cognoui. Posteaquam autem trans-
 misso flumine Haly, attigerunt Phry-
 giam, itinere per eam facto, peruen-
 runt Celænas, vbi fontes Mæandri exi-
 stunt: & alterius amnis non minoris
 Mæandro, nomine Cataractæ, qui
 ex ipso foro Celænarum exoriens in-
 fluit in Mæandrum. In quæ vrbe & in
 quo foro visitur suspensa Silent Mar-
 syæ pellis in vtræ formata: quam à Phry-
 gibus fertur Apollo illi detractam sus-
 pendisse. In hac vrbe residens Py-
 thius Atys filius, vir Lydus, omhem re-
 gis exercitum atque ipsum Xerxem ma-
 gnificentissimo hospitio excepit: spon-
 duntque se pecuniam ei in bellum sup-
 peditaturum. Ob quam sponsonem
 Xerxes eos qui aderant Persas interro-
 gavit quisnam esset Pythius, & quantū
 possidēs, qui hoc polliceretur. Illi, Rex,
 inquiunt, hic ille est qui Darium patrē
 tuū aurea platano ac vltē donauit: qui-
 que nunc omnium hominum diuitiis
 princeps est secundum te. Hæc vlti-
 ma verba Xerxes admiratus, secundo
 loco percontatus est ipse Pythiū quan-
 tum ei pecuniarum esset. Cui ille, Ne-
 quete, inquit, celabo rex, neque dis-
 simulabo me scire meas ipsius facul-
 tates: sed sciens, proinde exacte recen-
 sebo. Erenim posteaquā accepi, celer-
 rime te ad mare Græcum esse descensu-
 rum, volens tibi ad bellum pecuniam
 dono dare, subducta ratione comperi
 mihi esse argenti quidem duo millia

καταβάλλειν ἐκέλευε ἵνα ὅτι τὴ δὴ ἔχοντο εἴη, ἀλ-
 λα ἄλλη ἀγνέοντες ὀλέσσι τε καὶ πορθήσοισι ἐκ
 τῆς Ἀσίας πᾶντα χόρην. ὃν δὲ τῷ πλείεσιν ἐς
 Λακκὴν ἀκτὴν καλεομένην τῆς Θρηκῆς ἀγνέον,
 οἱ δὲ, ἐς Τυρόδιζαν τὴν Περινήαν, οἱ δὲ, ἐς Δορί-
 σκον, οἱ δὲ, ἐς Ηἰόνα τὴν ὅτι Στρυμόνι, οἱ δὲ, ἐς
 Μακεδονίην ἀφ' ἐταγμένων. Ἐν ταῖς δὲ οὗτοι
 ὃν πορθήσοισι πόνοι ἐργάζονται, ἐν ταῖς δὲ οὗτοι
 ἀπὸ συλλεγεμένων ἅμα Ξέρξῃ, ἐπορεύετο ἐς
 10 Σάρδεις, ἐκ Κεϊτάλων ὁρμηθεὶς τῷ ἐκ Καππα-
 δοκίῃ. ἐνθαῦτα γὰρ εἶρητο συλλέγεσθαι πᾶν
 ὃν κατ' ἡπείρου μέλλοιτο ἅμα αὐτῷ Ξέρξῃ πο-
 ρεύεσθαι στρατόν. ὃς μὲν οὖν τῷ ἰσχυρῶν
 στρατῷ καὶ κίλικοι ἐσαλκόμενοι ἀγαγόν, τὰ πορθήσοι-
 να τῷ βασιλέως ἔλαβον δῶρα, οἳ ἔχον φε-
 ροί. οὗτοι γὰρ στρατὸν ἐς κρίσιν πύπου πέρι ἐλ-
 θόντες οἶδα. οἱ δὲ, ἐπεὶ τε ἀφ' ἐταγμένων ὃν Ἀλκί-
 ποδῶν, ὁμίλησαν τῇ Φρυγίῃ, δὲ αὐτῆς πορεύομε-
 νοι, παρεθρόντο ἐς Κελαίνας, ἵνα τῇ καὶ αἰαδὶ-
 20 δοῦσι Μαϊάνδρου ποταμοῦ, καὶ ἐτέρου οἳ ἐλθόν-
 τος ἢ Μαϊάνδρου, τῷ οὐνοῦ τυχθῶσι ἐόν Κε-
 τάρρηκτος. ὃς δὲ αὐτῆς τῆς ἀγορῆς τῆς Κελαίνε-
 ων αἰατέλων, ἐς ὃν Μαϊάνδρου ἐκιδδὶ. ἐν τῇ
 καὶ ὁ τῷ Σιληνοῦ Μαρσύνῳ ἀσπὺς ἐν τῇ πόλει αἰα-
 κρέματα. ὃν ἰσχυρῶν λόγος ἔχει ἰσχυρῶν Ἀ-
 πόλλωνος ἐκδιδόντα ἀνακρεμαδύων. Ἐν
 ταύτῃ τῇ πόλει ἰσχυρῶν Πύθιος ὁ Ἀτὺ-
 30 ὃς, αὐτῇ Λυδῶν, ὅς ἐστιν ἐν τῇ βασιλέως στρατῷ πᾶ-
 σαν ξυνοίσοι μεγίστοις, καὶ αὐτῷ Ξέρξῃ. χρήμα-
 τὰ τε ἐπαγγέλλετο, βουλόμενος ἐς ὃν πόλεμον παρ-
 εἶναι. ἐπαγγέλλομένου δὲ χρήματα Πύθιος, εἶρετο
 Ξέρξης Περσῶν τοὺς παρῶντας, τίς τις ἐὼν αἰδρω-
 Πύθιος, καὶ τίς χρήματα κεκτημένος, ἐπαγγέλλ-
 οῖτο ταῦτα. οἱ δὲ εἶπον, ὦ βασιλεῦ, οὗτος ἐστὶ
 ὃς τοὺς πατέρας Δαρείους ἐδωρήσατο τῇ πλαταί-
 ῃ τῇ χρυσῇ, καὶ τῇ ἀμπέλῳ ὃς καὶ νῦν ἐστὶ παρῶ-
 40 τος αὐτοῦ πᾶν πλούσιον τῷ ἡμῶν ἰδμεν, μετὰ σε.
 Θεοῦ μάλιστα τῷ ἐπὶ τῶν τελευτῶν Ξέρξης, αὐ-
 τὸς δὲ οὗτοι εἶρετο Πύθιος ὁρῶν οἱ εἶναι χρήματα. ὁ
 δὲ εἶπε, ὦ βασιλεῦ, οὐ τί σε ἀποκρίψω, οὐ τί σὴν
 φόμας ὁ μὴ εἰδέναι τὴν ἐμεῶν τῶν οὐσίην, ἀλλ' ὅτι
 σάμῃς τοι ἀτρεκέως καταλέξω. ἐπεὶ τε γὰρ τὰ
 χίλια σε ἐπιθρόνῳ ὅτι θάλασσαν καταβαίνοντα
 τὴν Ἑλληνίδα, βουλόμενος τοι δοῦναι ἐς ὃν πό-
 λεμον χρήματα, ὅξέμαθον, καὶ ὅσον λογιζό-
 μενος, στρατεύου μὲν δύο χιλιάδας εὐσας μοι

1 Quum ad mare Græciæ descendere te audissem, statim optata mearum rationem inire aggressus sum. Iam tum enim in
 animum induxeram pecuniam tibi dono dare in bellum id gerendum. Subducta igitur ratione, argenti quidē talenta duo

ἡ κα-
πιδίων
ἀρκίων
ἔστι

παλαίτων, χρυσίου δὲ, τετραχυσίας μυριάδας φα-
 τήρων Δαρείων, ὅτι δεούσας ἐπὶ χιλιάδων. καὶ
 τούτοις σε ἐγὼ δωρέομαι. αὐτὰ δὲ μοι ἀπὸ δούρα-
 πόνων τε καὶ γαυπόνων ὅτι βίβης. ὁ μὲν αὖτε
 λεγέ. Ξέρξης δὲ ἡδείς πῖσι εἰρημίοισι, εἴπῃ,
 Ξεῖνε Λυδὲ, ἐγὼ, ἐπεὶ τε ἔζηλον πλὴν Περσίδα χω-
 ρῶν, ὁδὲ αἰδοῖ στυμίζα ἐς πόδιν, ὅστις ἠέλησε
 ἔνινα παρθεῖναι στρατὸν τῶν ἐμῶν, ὁδὲ ὅστις ἐς ὅ-
 ριν πλὴν ἐμῶν καταστὰς, αὐτεπαθέλω ἐς δὲ πό-
 λεμον ἐμὸν ἠέλησε συμβαλέσθαι χρήματα, ἔξω
 σῶ. οὐ δὲ καὶ ἔξινισας μεγάλως στρατὸν δὲ ἐ-
 μόν, καὶ χρήματα μεγάλα ἐπαθέλλειαι. σοὶ ὦν ἐ-
 γὼ αἰτῇ αὐτῶν γέρεα ποιάδε δίδωμι, ξεῖνόν τε σε
 251 ποιδύμαι ἐμὸν, καὶ ταῖς τετραχυσίας μυριάδας ποι-
 ῶν σατήρων ἀποπλήσω παρ' ἐμεῶν τῶν, δοῦναι
 ἐπὶ χιλιάδας· ἵνα μήτοι ὅτι δέες ἔωσι αἰτεῖσθαι
 κῆποι μετὰ δὲ ἐπὶ χιλιάδων, ἀλλ' ἢ τοὶ ἀπαρ-
 τιστοῖν ἔω ἐμὸν πεπληρωμένον. κέκτησθαι αὖ-
 τος τὰ περ ἐκτῆσαι, ὅτι καὶ σὸς ἐστὶ αἰεὶ ποιῶντος. οὐ
 γὰρ τοὶ αὐτὰ πείονται, οὔτε ἐς δὲ παρὲν, οὔτε ἐς δὲ
 μέλλον μεταμελήσει. Ταῦτα δὲ εἰπὼς, καὶ ἐπι-
 τελέα ποιήσας, ἐπορεύετο αἰεὶ παρ' ἐσσω. Αἰῶνα
 δὲ καλεομένην Φρυγῶν πόλιν ὠδραμενιόμορος, καὶ
 λίμνην ἐκ τῆς ἅλης γίνονται, ἀπῆκετο ἐς Κολοσσάς,
 πόλιν μεγάλην Φρυγίας, ἐν τῇ Λύχρος ποταμὸς ἐς
 χάσμα γῆς ἐσβάλλων, ἀφανίζεται· ἐπιπτα δὲ
 σαθίων ὡς μάλιστα κη πέντε αἰῶνα φανόμορος, ἐκδι-
 δῶν καὶ σῶν ἐς δὲ Μαίανδρον. ἐκ δὲ Κολοσσῶν
 ὁρμώμορος ὁ στρατὸς ὅτι τοῖς οὐρεσι τῶν Φρυγῶν
 καὶ τῶν Λυδῶν, ἀπῆκετο ἐς Κόδρα πόλιν· εἶτα
 30 σήλην καταπιπνομένη, σαθίσσα δὲ ὑπὸ Κερίσου,
 κατὰ μὲν οὖν δὲ γραμματέων τοῖς οὐρεσι. ὧς
 δὲ ἐκ τῆς Φρυγίας ἐσέβαλε ἐς πλὴν Λυδίην, σχιζο-
 μένης τῆς ὁδοῦ, καὶ τῆς μὲν ἐπὶ δριστερῶν, ὅτι Κα-
 εῖνη φερύσης, τῆς δὲ ἐς δόξιν, ἐς Σαρδίδας, τῇ καὶ
 πορθομένη δὲ δὲ Μαίανδρον ποταμὸν
 πάντα ἀνάγκη γίνεται, καὶ ἵεναι ὠδρὰ Καλλάτηβον
 πόλιν, ἐν τῇ αἰδοῖ δημοεργοὶ ἐκ μυρίων τε καὶ
 πνεύ μάλι ποιεῖσιν αὐτῇ τῇ ὁδῶν, εὐ-
 ρε πλαταγῶν, τῇ καλλεος εἰεκα, δωρησάμενος καὶ
 40 σμῶ χρυσῶν, καὶ μὲν δὲ ἀθανάτων ἀνδρῶν ἐπὶ δὲ φασ-
 δὲ ἡμέρη ἀπῆκετο ἐς τὴν Λυδίην ὁ ἄστυ. Αἰπ-
 κόμῳ δὲ ἐς Σαρδίδας, ὠρώτα μὲν ἀπὸ πεμπὲ κήρυκας.

talentorum, auri vero quadragies cen-
 tena millia nummum Daricorum, se-
 ptem millibus minus: quæ tibi dono do-
 nam mihi ipsi victus è mancipiis atque
 ex agricolis suppetit. Hæc Pythius.
 Quibus verbis delectatus Xerxes, Ho-
 spes Lyde, inquit, ego ex quo Persidem
 regionem egressus sum, neminem ad-
 huc nactus sum qui in exercitum me-
 um hospitalitatem exercere voluerit,
 aut qui in conspectum meum veniens,
 sua sponte pecuniam mihi ad bellum
 conferret, præter te: qui & exercitum
 meum egregia hospitalitate prosequu-
 tus, & ingentem pecuniam pollice-
 ris.¹ ob quæ vicissim ego te iis remune-
 randum duco. Hospitem meum te fa-
 cio: & ista quadragies centena millia
 nummum de meo ipsius explebo, da-
 tis septem millibus: ne quadringentæ
 myriades, id est, quadragies centena millia,
 sint imperfectæ, sed addito è meis sup-
 plemento summa sit solida. quæq; pos-
 sides, ipse possideto, ac scito semper ta-
 lem agere. nam ita agentem te, neq; in
 præsens neque in posterum poenitebit.
 Hæc loquutus, & quæ dixerat exequu-
 tus, perrexit assidue porro ire: præter-
 gressusque urbem Phrygiam nomine
 Anaua, & stagnum ex quo conficitur
 sal, peruenit Colossas Phrygiæ oppi-
 dum, vbi Lycus amnis hiatum terræ
 subiens occulitur, deinde fere quin-
 que post stadia emergens, elabitur &
 ipse in Mæandrum. Mouens autem è
 Colossis exercitus, venit ad oppidum
 Cydra, quod est in finibus Phrygum
 ac Lydorum: vbi cippus depactus at-
 que erectus à Croeso est, indicans lit-
 teris eos fines. Vbi autem è Phrygia
 in Lydiam ventum est, ad diuortia via-
 rum, quarum sinistra in Cariam fert,
 dextra Sardis: quam tenentibus neces-
 se est prorsus Mæandrum transire, ur-
 bemque Callatebum præterire, in qua
 sunt opifices mellis è myrica & tritico
 conficiendi: hanc viam tenens Xer-
 xes, reperit platanum quam ob pulchri-
 tudinem aureo monili donauit, eam-
 que tuendam viro² immortalī delega-
 uit: & ad urbem Lydorum altero die
 peruenit. ¶ Postquam Sardis adue-
 nit, principio caduceatores dimisit.

— millia, auri vero myriadas quadringentas staterum Daricorum, septem millibus minus, habere nre comperitque ti-
 bi dono dare statui. Mihi autem victus ex mancipiis & agricultura suppetet. Ex Bud. interp. 1 Ut tecum paria faciam, pro hac
 liberalitate hospitem te meum facio: quadringentas vero myriadas nummum de meo explebo; datis tibi chiliadibus septem, ut
 quadragies centenis millibus Daricorum staterum nihil defuit. Proinde quæ hæcenus possidisti, possideto: mementoque talem te
 semper præstare. hæc enim te facientem nec in præsens nec in futurum poenitebit. Ex eiusdem Bud. interp. 2 De his viris qui Lu-
 morsalis dicebantur, unde quæ postea traduntur ab Herodoto hoc eodem in libro.

in Græciam petitem terram & aquam: edictumque ut cœnas regi instruerent ad omnes ciuitates, præter Athenas & Lacedæmonem. ¹ Eorum autem causa mittebat petitem terram & aquam, quia qui hæc ante Dario petenti non miserant, hos tunc, perterritos omnino duros arbitrabatur. Id igitur volens explorare, caduceatores dimisit. ¶ Secundum hæc sese apparabat tanquam Abydum profecturus, quum interea ii quibus negocium hoc datum erat, Helle-
XXXIIIspontum ex Asia in Europam coniungerent. Est autem Chersonesi in Helle-
XXXIVspon-
XXXVto, Sextum inter & Madytum vrbes, ora salebrosa, quæ in mare procurrat regione Abydi. Vbi non longo post tempore sub Xanthippo Ariphronis filio Atheniensium duce, Artayctem virum Persam Sesti præfectum cepere viuum, stipitique suffixerunt: qui in templum etiam Protefilai quod est in Eleunte adductis feminis nefanda perpetrabat. Ad hanc oram ex Abydo iungere pontem inchoauere ii quibus hoc munus erat delegatum: hinc Phœnices albo lino, illinc Aegyptii ² sirpo. Est autem ex Abydo ad vltiorem continen-
XXXVItem septem stadiorum traiectus: quem pontibus iunctum ingens adorta tempestas ea omnia dirupit atque dissoluit. Quod quum audisset Xerxes, indigne ferens, iussit trecenta Helle-
XXXVIIspon-
XXXVIIIto verbera infligi, & in eius pelagus par compedum demitti. Iam vero audiui misisse quoque cum his etiam qui stigmata Helle-sponto inurerent. Certe mandauit ut colaphos Helle-sponto incuterent, dicentes barbara verba ac vesana, O aqua amara, dominus hanc tibi irrogat pœnâ quod eum lesisti, qui de te nihil male meritus erat. Te tamen rex Xerxes, velis nolisque, transmittet: meritoque nemo hominum tibi sacrificat, ut doloso pariter & amaro flumini. Hac pœna mare Xerxes plecti iussit, atque eis qui præpositi operi erant, caput præcidi. Et illos quidem pontes fecerunt ii quibus hæc ingrata merces proposita erat. At alii architecti qui alios fecerunt, hoc modo iunxerunt: Biremes triremesque trecentas sexaginta Euxinum versus Pontum composuere: item ab altero latere trecentas quatuordecim, Ponto quidem transuersas, Helle-sponto autem secundum defluxum,

ἐς τὴν Ἑλλάδα, αἰτήσαντες γῆν τε καὶ ὕδωρ, καὶ πο-
 ρέοντες δειπνα βασιλεῖ παροσκάδουσιν. πάλιν
 οὐτε ἐς Ἀθῆνας, οὐτε ἐς Λακεδαίμονα ἀπέπεμ-
 πεῖ ὅτι γῆς αἰτήσιν, τῇ δ' ἄλλῃ πάντῃ. τῷ δ' εἰνε-
 κα ποδύτερον ἀπέπεμπε ὅτι γῆν τε καὶ ὕδωρ· ὁ-
 σοι πρῶτον σὺ ἐπέμψαι Δαρείω πέμψαι, ἵνα ἴδωσι
 τοῖς πᾶσι ἐδόκει τότε δίδασκας, δώσιν· βου-
 λομένης ὡν αὐτὸ τὸτο ἐκμαθεῖν ἀκριβῶς, ἐπέμ-
 πε. Μετὰ δ' αὖτε, παροσκάδεται ὡς ἐλάν-
 ἐς Ἀβύδον· οἳ δ' ἐν τούτῳ ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐξέδ-
 γνυσαν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐς τὴν Εὐρώπην. ἐστὶ δ' τῆς
 Χερσονήσου τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ, Σησὸς τε πόλις
 μεταξὺ τε καὶ Μαδύτου, ἀκτὴ παλαιὰ ἐς θάλασ-
 σαν κατήχουσα, Ἀβύδῳ καταντίον· εἶτα μετὰ
 ταῦτα, χρόνῳ ὕστερον οὐ πολλῷ, ὅτι Σαυθίω τοῦ
 Ἀείφρονος, στρατηγῶ Ἀθηνάων, Ἀρταύκτιον
 αὐτὰρ Πέρσῃ λαβόντες Σησὸς οὐ ὕπαρχον, ζῶντα
 πρὸς σάνδα πρὸς διεπασιλάσαν· ὅς καὶ ἐς τὴν
 Πρωτεσίλειον ἵeron ὅς ἐς Ἐλεούσῃ ἀγνεόμενος
 20 γυναικας, ἀθέμιτα ἔργα ἔρδεσκε. Ἐς ταύτην
 ὡν τὴν ἀκτὴν δὲ Ἀβύδου ὁρμώμενοι, ἐκφυγεῖν
 τοῖσι προσέειπο· τὴν μὲν λαχολίον, Φοίνικας
 τὴν δ' ἐτέρην τὴν βυβλίην, Αἰγύπτιοι. ἐστὶ δ' ἐ-
 πὶ τῇ σάδρῃ δὲ Ἀβύδου ἐς τὴν ἀπὸρτίον. καὶ δὴ
 ἐξελγμένον τὸ πόντον, ὅτι γυνήδους χιμῶν μέγας
 σιωνέψε τε σκείνα πάντα καὶ διέλυσε. Ὡς δ'
 ἐπύθετο Ξέρξης, δεινὰ ποιόμενος, ἐν Ἑλλήσπον-
 τῷ ἐκείλθε πειρησίας ὅτι κέσθαι μάστιγι πλη-
 γὰς, καὶ κατεῖναι ἐς τὸ πέλαγος πεδῶν ζῶντας. ἢ
 30 δὴ δ' ἤκουσεν ὡς καὶ μαστιγίας ἅμα τοῖσι ἀπέ-
 πεμψε σίζοντες ἐν Ἑλλήσποντῳ. συνετέλετο δὴ
 ὡν ῥα σίζοντας, λέγειν βάρβαροι τε καὶ ἀπάδαλας,
 ὧς πικρὸν ὕδωρ καὶ ἀλμυρὸν, δισπότης τοι δίκη
 ὅτι πηδῇ τὴν δέ, ὅτι μιν ἡ δίκη στας, ὅσθι πρὸς σκεί-
 40 ρου ἀδίκην παθόν. καὶ βασιλῆος μὲν Ξέρξης, δρῶ-
 βήσεται σε, ὡς τε σύ γε βούλη, ὡς τε μή· σοὶ δὲ κα-
 τὰ δίκην δρῶ ὡς ὅσθις αἰδέσθων θύει, ὡς ἰόντι
 καὶ δδλερῶ τε καὶ ἀλμυρῷ ποταμῷ. τῇ τε δὴ θά-
 λασσῃ συνετέλετο τοῖσι ζημιῶν, καὶ τῷ ἐπετε-
 50 ῶν τῇ ζῶντι τῷ Ἑλλήσποντου σπονταμῶν τὰς κε-
 φαλάς. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐποίησαν τοῖσι προσέ-
 κειτο αὐτὴ ἡ ἀχαιὶς πημή· τὰ δὲ ἄλλοι δρῶντι-
 κτονες ἐξέδγνυσαν· ἐξέδγνυσαν δὲ ὧς πενήκοντε-
 252 ροι καὶ τειήρεας σιωνέντες, ὑπὸ μὲν τ' ὡρὸς Ἐ-
 ξείνου πόντου, ἐξήκοντα τε καὶ πειρησίας, τὴν μὲν
 πόντου, ὅτι κέσθαι· τὴν δὲ Ἑλλήσποντου, καὶ ῥόν,

¹ Desunt hic aliquot verba in vulg. edis. Græcis, quæ Vallæ addis, ut etiam in vet. nostris cod. habentur. ² Byblos.

ἵνα ἀνὰ κωχάδην ὄντον τῶν ὀπλων. σμυθέιτες δ',
 ἀγκύρας κατήκον παρ' ἐμμήκας, τὰ μὲν πρὸς τῇ
 πόντου τῆς ἐτέρης, τῶν αἰέμων εἵνεκα τῶν εἰσάγειν
 ἐκ πνεόντων. τῆς δὲ ἐτέρης τῆς πρὸς ἑσπέρης τε
 καὶ τῇ Αἰγαίου, ὅρου τε καὶ ἰσθμοῦ εἵνεκα. διέκ-
 πλουν δὲ ὑποφραυπὴν κατέλιπον τῶν πεπηγυμένων
 ῥων, καὶ τειχοῦ, ἵνα καὶ ἐς ὄντον ἐχθροῦ βουλὰς
 μῆκος πλείον πλοίοισι λωπτοῖσι, καὶ ἐκ τῶν πόντου ἐ-
 ξῶ. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, κατέτεινον ἐκ γῆς, σρε-
 βλοῦντες ὄνυξι ξυλίοισι τὰ ὀπλα. ὁ δὲ κτή χω-
 εἰς ἐκάτερα τάξαντες, ἀλλὰ δύο μὲν λευκὸν λίνον
 δασυμένον ἐς ἐκατέρω, τίσσερα δὲ τῶν βυβλί-
 νων. παχύτης μὲν ὡς αὐτὴ, καὶ καλλοιή. καὶ λῶ-
 γον δὲ ὡς ἐρεβειτέρεα τὰ λίνεα, τῶν τάλαντοι ὅσων
 χις εἴλετο. ἐπεὶ δὲ ἐγκαυρώθη ὁ πόρος, κερμαὶς ξυ-
 λων κατὰ τὰ ῥήματα, καὶ ποιήσαντες ἴσους τῆς σχε-
 δῆς τὰ δῦρεϊ, κέρμα ἰπεπήκεν κατὰ πρὸς τῶν ὀ-
 πλων τῶν ποίου. γέντες δὲ ἐπέξῃς, ἐνθαῦτα αὐτῆς
 ἐπέζδυσαν. ποιήσαντες δὲ ταῦτα, ὕλιν ἐπέφό-
 ρησαν. κέρμα δὲ γέντες καὶ πᾶν ὕλιν, γλῶς ἐπέφό-
 ρησαν. κατὰ γὰρ ἄσαντες δὲ καὶ πᾶν γλῶς, φεσγμὸν
 παρείρυσαν εἶθ' ἐνθ' ἵνα μὴ φοβέται τὰ ὑπο-
 ζύγια τῶν θαλάσσης ὑποφορὰς, καὶ οἱ ἴσ' ποι.
 Ὡς δὲ πᾶν τῶν γαφυρέων κατεσκεύαστο, καὶ πᾶν
 πρὸς ὄντον Ἀθῶν, οἷ τε χυτὴ πρὸς τὰ στόματα τῆς δι-
 ὠρυχος, οἷ τ' ῥηχίης εἵνεκεν ἐποιήθησαν, ἵνα μὴ ἐμ-
 πιπλήται τὰ στόματα τῶν ῥύγματος, καὶ αὐτὴ ἡ δι-
 ὠρυξ πρυτελέως πεποιημένη ἀγγέλλετο, ἐνθαῦτα
 χιμείρας, ἅμα τὰς ἑαρε παρ' ἐκαστοῦ ὁ
 στρατός, ἐκ τῶν Σαρδίων ὠρμάτο ἐλθὼν ἐς Ἀβυ-
 δον. ὠρμημένους δὲ οἱ, ὅτ' ἡλῖος ἐκ ληπὼν τῶν ἐκ τῶν
 οὐρανοῦ ἔδρυν, ἀφανὴς ὡς οὐτ' ἐπὶ νεφέων ἑόντων,
 αἰθέρης τε τὰ μάλιστ' αἰτὶ ἡμέρης τε, ἰὺς ἐγέρ-
 πο. ἰδόντι δὲ καὶ μαθόντι τὸ τοῦ Ζεφύρου ὅτι μελὲς
 ἐγέρπο· καὶ εἶρετο τοὺς μάγους ὃ θέλει πρὸς φαίνειν
 ὃ φάσμα. οἱ δὲ ἔφασαν ὡς Ἑλλήσιν πρὸς δεικνύει
 ὁ θεὸς ἐκλείψιν τῶν πολιῶν· λέγοντες ἡλιοι εἶναι
 Ἑλλήνων πρὸς δέκτορα, σελήνη δὲ σφέων. πυ-
 θύμηνος δὲ ταῦτα ὁ Ζεφύρος, πρὸς χαρὴς ἑὼν, ἐποίεε-
 το τῶν δ' ἐξέλασιν. Ὡς δὲ ἐξέλασε τὸν τρα-
 πῶν, Πύθιος ὁ Λυδὸς κατὰ ῥῶν δῆσας ὃ ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ φάσμα, ἐπαρθείς τε τοῖσι θεοῖσι,
 ἐλθὼν πρὸς Ζεφύρον, ἔλεγε πᾶσι, Ὡς δὲ ἔσονται,
 " χρήσας ἀπὶ τῶν βουλομένων τυχεῖν, ὃ σπὶ
 " μὲν ἐλαφροὶ τυγχάνει ἐὼν ὑποουρήσας, ἐμοὶ
 δὲ μέγα θύμηνος; Ζεφύρος δὲ πρὸς μάλ' ἄλλοι δόκων
 μιν χρήσιν ἢ ὃ ἐδεδήθη, ἔφη τε ὑποουρήσας,

ut stabiliret funes armamentorum. Qui-
 bus compositis, prægrandes ancoras
 demiserunt, partim ab hoc latere con-
 tra Pontum, ventorum causa qui ex-
 trinsecus spirant: partim ab altero con-
 tra vesperum & Ægeum, Euri & Au-
 stri causa: relicto ad auroram tribus in
 locis inter biremes transitu: ut qui vel-
 let in Pontum minutis nauigiis & ex
 Ponto nauigare posset. His actis, con-
 tenderunt à terra armamenta, contor-
 quentes machinamenti ligneis, non
 iam separatim utraque, sed bina ex al-
 bo lino hinc, quaterna è byblo illinc.
 Quorum quidem retinaculorum cra-
 situdo hæc erat & species: sed propor-
 tione linea, robustiora erant, quorum
 cubitus talentum pendebat. Porro tra-
 iectu pontibus iuncto, codices ligno-
 rum discissos & ad latitudinem ratis
 adequatos apte instrauerunt super ar-
 mamenta intentata. Hos ubi gradatim dis-
 posuerunt, tum vero rursus desuper
 innexuerunt. Quod posteaquam fece-
 re, materiam attulerunt concinneque
 imposuerunt, deinde super materiam
 aggerem comporiarunt: quo iniecto,
 sepem hinc atque hinc, ne maris aspe-
 ctu iumenta & equi terrentur, præ-
 tenderunt. ¶ Perfectis iis quæ ad pon-
 tes pertinent, & item circa Athon agge-
 ribus ad fauces fossæ propter æstuaria
 maris, ne ipsæ fauces aluei obstrueren-
 tur: Xerxes nunciato sibi prorsus alueo
 absoluto, Sardibus, ubi hybernauerat,
 incunte vere instructo cum exercitu
 profectus est Abydum versus. cui mo-
 uenti sol suam in cælo sedē relinquens
 apparere desit, quum nullæ nubes, verū
 serenissimus aer esset: & pro die nox ex-
 titit. Id animaduertenti quum cura in-
 cessisset percontandi magos quid of-
 tentum id veller portendere, illi respon-
 derunt, deum significare Græcis ciuita-
 tum defectū: quod dicerent, solem, Græ-
 corum: lunam, ipsorum esse præsidem.
 Ea re audita Xerxes maiorem in mo-
 dum latatus ire pergebat. Quæ pro-
 cedentem adiens Pythius Lydus cæle-
 sti ostentio perterritus, elato animo pro-
 pter munera his verbis alloquutus est,
 Domine, indulgebisne quiddam quod
 impetrare cupio, tibi leue concessu, sed
 mihi pro magno futurum? Xerxes ni-
 hil non potius illum quàm petebat peti-
 turum ratus, se indulturum respondit,

XXXVII

XXXVIII

XXIX

& vt peteret proloqui iussit. Pythius vbi hoc audiuit, sumpta fiducia, Domine, inquit, quinque mihi liberi sunt, quos omnes contingit in militiam tecum ire aduersus Græciam: horum vni tu quæso, rex, miserrus mei qui huc processu ætatis, indulge militiæ vacationem, ei qui natu est maximus: vt & mei ipsius & census curam gerat: quatuor tecum vna ducas. ita confectis quæ in animo habes, rursus reuertaris. Rex ob id admodum indignatus, his verbis respondit, Homo improbe, tune, quum ego ipse in expeditionem eam aduersus Græciam, filiosque meos & fratres domesticos & amicos ducam, ausus es mentionem filii tui facere, qui meus es seruus, quem oportebat cum omni familia & vxore me comitari? Probe nunc discito hoc, animum in hominum habitare auri- bus. ¹ Qui bene audit, eius corpus voluptate perfunditur: qui vero male, is exacerbat. Tu itaque quum bene fecisti, & alia eiusdem generis promissisti, non gloriaris te supergressum esse regem munificentia: postea vero quàm ad impudentiora conuersus es, non tu quidem pro merito, sed minora quam pro merito accipies. nam te & quatuor liberos liberant tua munera: vnus autem quem præcipue complecteris, damno multabere. Hæc quum respon- disset, subito imperauit iis quibus dele- gatum erat ista exequi, vt maximum na- tu filiorum Pythii inuentum discinde- rent medium: eiusq; discissi dimidium ad dexteram viæ, & dimidium ad sini- stram disponent, & illac transiret ex- ercitus. Hoc illi vbi exequuti sunt, il- lac exercitus pertransiuit. In quo præ- cedebant ii qui sarcinas portabant & impedimenta. Post hos omnigena- rum gentium non distinctæ sed promi- scuæ copiæ, numero vltra dimidium exercitus. Post has intercedebat inter- uallum: neque enim cum rege misce- bantur. Præcedebant enim mille equites è Persis omnibus delecti: ² secundum host totidem hastati, & ii delecti ex om- nibus, versis deorsum in terram spi- culis. Post hos ³ equi decem quam pul- cherrime ornat, qui Nisæi dicuntur, ideo

καὶ δὴ ἀγροῦν ἐκέλευε ὁ τῷ Διότῳ. ὁ δὲ, ἐπεί
τε αὐτὰρ ἤκουσε, ἔλεγε θαρσύνοντας παῖδε, Ωῖ δευ-
πα, τυγχάνοισί μοι παῖδες εἶοντες πέντε, καὶ σφειάς
καταλαμβάινει πύργῳ ἄμα σοὶ στρατεύεσθαι ὅτι
πῶ Εἰλλάδα. σὺ δὲ ὠ βασιλῆϋ, ἐμέ εἰς πόδε κλι-
κίης ἤκοντα οἰκτείρας, τί μ' οἱ παίδων ἕνα πρᾶξαι-
βη τῆς στρατῆρος δι' ὡρεοβύβατον, ἵνα αὐτὸν τε ἐμῷ
καὶ τῷ χρημάτων ἢ μαλεδωτός· τοῖς δὲ τέσσπερας
ἀγαῖα σέθενται· καὶ ὀρήσας τὰ νοεῖς, νοστήσι-
10 ας ὁπίσω. Καρτά τε θυμῷ δὴ ὁ Ζέρξης, καὶ ἀ-
μείβετο τοῖςδε, Ωῖ κακὲ ἀνδρωπε, σὺ ἐπὶ λήμισσας ἐ-
μῷ στρατωμένοισι αὐτὸν ὅτι πῶ Εἰλλάδα, καὶ
ἀγοντος παιδίας ἐμοῖς καὶ ἀδελφοῖς καὶ οἰκείοις καὶ
φίλοις, μή ποσιναι περὶ σέο παῖδος, ἐὼν ἐμὸς διου-
λος, δι' χρῆμα παροιχίαν αὐτῇ γυναικὶ συνώπεισθαι,
δι' οὗ τόδ' ὄξεσσίτισσο, ὥς ἐπὶ τοῖσι ὡς τῷ ἀνδρῶ-
πων οἰκεῖ ὁ θυμός· ὃς χρυσὰ μὲν ἀκούσας, τέρψι-
ος ἐμπιπλέει ὁ σῶμα· ὑπεραιτία δὲ βούτοισι,
αἰοιδέει. ὅτε μὲν νῦν χρυσὰ ποιήσας ἕτερα τοι-
20 αὐτὰρ ἐπὶ γέλλεο, διερχομένη βασιλῆα οὐ καυχῆ-
σαι ὑπερβαλέσθαι· ἐπεί τε δὲ εἰς ὁ αἰαδέσει-
ον ἐτρέφεο, τῶ μὲν ἀζίζην οὐ λάμψεαι, ἐλάσ-
σω δὲ τῆς ἀζίνης. σὲ μὲν γάρ καὶ τοῖς τέσσπερας τῷ
παίδων ρύεται παῖ ξείνια· τῷ δὲ ἐνός τῷ περὶ χερα
μάλισσα, τῶ ψυχὴν ζημιώσει. ὥς δὲ αὐτὰρ
ὑπερένετο, αὐτίκα ἐκέλευε τοῖσι παρεστῆτα-
κτο ταῦτα φηρῶσιν, τῷ Πυθίου παίδων ὄξυ-
ρόντας δι' ὡρεοβύβατον, μέσον ἀφ' ἑταμεῖν· ἀφ'-
εταμένων δὲ, πᾶσι μίσσημα ἀφ' ἑταμεῖν, ὁ μὲν, ὅτι πᾶ
30 διεξία τῆς ὁδοῦ, ὁ δὲ, ἐπὶ ὄρισεσθαι· καὶ ταύτη
διεξιέναι δι' στρατόν. Ποιοσάτων δὲ τουτέων ἦ-
το, μετὰ ταῦτα διεξήϊε ὁ στρατός. ἤγοντο δὲ παρῶ-
τοι μὲν οἱ σκυλοφόροι τε καὶ πᾶσι ὑποζύγια· μετὰ
δὲ τούτοις, σύμμικτος στρατός παρυτοίων ἐθνέων ἀ-
ναμίξ, οὐ ἀφακελειμένοι· τῇ δὲ ὑπορημίσεις ἐ-
σαν, ἐθαῦτα διελέλειπτο, καὶ οὐ συνέμνηρον οὐ-
τοι βασιλεί. παρηγειῶτο μὲν γὰρ ἰσπόται χί-
λιοι, ἐκ Περίων παρύτων ἀπολελεγμένοι, μετὰ δὲ
αἰχμοφόροι χίλιοι, καὶ οὗτοι ἐκ παρύτων ἀπολε-
40 λεγμένοι, τὰ λόγχας καὶ τὰ ἐς τὴν γλῶτρίφου-
τες· μὲν δὲ, ἱερὸν Νισαῖον καλεόμενοι ἰσποὶ δέκα,
κακοσμημένοι ὥς κάλλιπα. Νισαῖοι δὲ καλέον-
ται ἰσποὶ ὅτι τῷδε· ἔστι πεδίον μέγα τὸ Μνηδικῆς
o sic dicti quod est ingens Medicæ regionis campus

1 Qui quum bona audierit, voluptate corpus implet: quum his diuersa, molestia afficitur. Ita Eras. 2 Hæc in vulg. quidam edis, non habentur: sed in vet. cod. leguntur hoc modo, καὶ δὲ ἀχμφοροί, χιλιοί, καὶ ὅτι ἐκ πάντων ἀπολαυγῶν. Hæc nisi librariorum culpa fuisse omissa, (quorum oculos ea subterfugerint qua sunt à priori ἀπολαυγῶν, et que ad posterum) ex sequentibus apparet, ubi hæc enumeratio repetitur. 3 Sacri equi dec.

ταῖς οὐνοῖς ἔστι Νίσταμον· τὰς ὧν δὴ ἵππους τὰς με-
 γάλους φέρει πεδίοις τῷτο. ὅππῃ δὲ πούτεων τὴ δέ-
 κα ἵππων, ἄρμα Διὸς ἱερὸν ἐπέτετακτο, τὸ ἴστωσι
 μὲν εἰλκεν λελυγμένον. ὅππῃ δὲ τῷ ἵππων εἴπετο
 περὶ τοῦτο, ἐχόμενος τῷ χαλινῶν. ὁ δὲ δὴ
 ὅππῃ δὲ τῷτο δὴ δέξιν αἰδεσθῶν αἰαδῶν. τὰς δὲ
 ὅππῃ δὲ αὐτὸς ἔξερξας ἐπὶ ἄρματος ἵππων Νίστα-
 μον παρεβέβηκε δὲ οἱ τοῦτο, τῷ οὐνοῖς ἡ Γα-
 πριάμης, Ὁταίω παῖς, αἰδρὸς Πέρσιω. Ἐξή-
 λασι μὲν δὴ ἔτω ἐκ Σαρδίων ἔξερξας, μετεκβαί- 10
 νεσκε δὲ, ὅκως μιν ὁ λόγος αἰρέοι, ἐκ τῶ ἄρματος ἐς
 ἄρμα μάξαι. αὐτὸ δὲ ὅππῃ δὲ αἰχμοφόροι Περσέων
 οἱ ἀριστοὶ τε καὶ θυμαῖοι, χίλιοι, καὶ νόμον τὰς λό-
 χους ἔχοντες. μὲν δὲ ἵππος δὴ καὶ χίλιον ἐκ Περσέων
 ἀπολελεγμένον. μὲν δὲ ἵππων, ἐκ τῶ λοιπῶν Περ-
 σέων ἀπολελεγμένοι μύριοι. ὁ δὲ περὶ τοῦτο. καὶ πού-
 τεων χίλιοι μὲν δὲ τοῖσι δόρασι αἱ αὐτὴ τῷ σπυρ-
 τήρων ῥοαῖς εἶχον χρυσέας, καὶ περὶ στυλῶν ποῖ-
 ὄντας· οἱ δὲ εἰνακίχλιοι ἐκ τῶ τοῦτο ἐόντες, ἄργυ-
 ρέας ῥοαῖς εἶχον· εἶχον δὲ χρυσέας ῥοαῖς καὶ οἱ εἰς τὴν 20
 ῥέποντες τὰς λόγχας, καὶ μήλα, οἱ ἀγχιστὰ ἐπόμε-
 νοι ἔξερξας. τοῖσι δὲ μυρίοις ἐπέτετακτο ἵππος Περ-
 σέων μύριον. μὲν δὲ ἵππων διέλεγε καὶ δύο σταδίους, καὶ
 ἐπείπε, ὁ λοιπὸς ὁμιλὸς ἦεν αἰαμίξ. Ἐποιέετο δὲ
 τὸ ὁδὸν ἐκ τῆς Λυδίας ὁ γράδης ὅππῃ τε ποταμὸν Καί-
 κην καὶ τὴν Μελίην· ἀπὸ δὲ Καίκα ὁρμώμενος,
 Καίκα ὅρος ἔχων ἐκ τῆς Ἐριτρίης, ἀπὸ τῆς Ἀπαρνέως ἐς
 Καρίνην πόλιν. ἀπὸ δὲ ταύτης, ἀπὸ τῆς Θήκης πεδίου
 ἐπορεύετο, Ἀδραμύτιον τε πόλιν καὶ Ἀνταδρον τὴν
 Πελαγονίδα ὁρμώμενος. τὴν δὲ λαβὼν ἐς 30
 Ἐριτρίην χέρεα, ἦεν ἐς τὴν Ἰλιάδα γῆν. καὶ πορεύ-
 μεν οἱ ἄπο τῆς Ἰδηνύκτα αἰαμείναισι βρογαί τε καὶ
 ὤρησιν ἐπὶ ἀσπίσιν, καὶ πῖνα αὐτὴ ταύτη σ-
 χὸν ὁμιλὸν διέφθρα. ἀπὸ μὲν δὲ τῶ στρατῷ ὅππῃ
 ποταμὸν Σκαμάνδρον, ὃς ποταμὸς ποταμῶν, ἐπείπε
 ἐκ Σαρδίων ὁρμηθέντες ἐπεχείρησαν τῇ ὁδῷ, ἀπ-
 ἐλίπε τὸ ῥέεθρον, καὶ ἀπέχρησε τῇ στρατῷ τε καὶ
 τοῖσι κτελέσει πινόμενος. Ἐπὶ τῷτο δὴ τὸ ποτα-
 μὸν αἰαμίξ ἐπὶ ἔξερξας, ἐς τὸν Πριάμην Πέρσιω
 ἀνέβη, ἡμερῶν ἔχων δεκάμερον. δεκάμερος δὲ, καὶ πύ- 40
 ρόμενος καίων ἐκαστα, τῇ Ἀθωαίῃ τῇ Ἰλιάδι ἐθυ-
 σε βῆς χιλίας· χοὰς δὲ οἱ μάγιστοι ἡρώσι ἐχέδω-
 το. ταύτα δὲ ποιήσαντες, ἡμερῶν φέτος ἐς τὸ στρα-
 τὸν ἐπέπεσε. ἀμα ἡμέρῃ δὲ ἐπορεύετο ἐκ τῶτον,
 ἐκ τῆς Ἐριτρίης μὲν ἀπὸ τῶν Ροίτῶν πόλιν καὶ Ὀφρύ-
 νην, καὶ Δαρδάνον, ἡμερῶν δὲ Ἀβύδον ὁμοῦ ἐστὶ·

nomine Nisus qui grandes fert equos.
 Hos decē equos sequebatur sacer Iouis
 currus, quem octo equi albi trahebant,
 pone auriga comitante, qui pedibus in-
 grediens habenas tenebat. hāc enim sel-
 lam nemo mortaliū inscendit. Post quē
 ipse Xerxes vehabatur curru equorum
 Nisæorum, præcedente auriga cui no-
 men erat Patiramphi, Otanis filio, vi-
 ri Persæ. Hunc quidem in modum
 Sardibus processit Xerxes: sed è curru,
 quorū ratio exigebat, in essedū tran-
 scendebat. Eum sequebātur hastati Per-
 farum optimi ac nobilissimi mille, è mo-
 re pila gestantes. Post hos alius dele-
 ctus equitatus mille Persarum. Dehinc
 è ceteris Persis decem millia peditum
 delecta, quorum mille in lanceis pro
 coronis gestabant mala punica argen-
 tea: gerebant item aurea ii qui in terram
 verius spectantia spicula habebant: et-
 iam mala, ii qui Xerxem proxime se-
 quebantur. Hæc decem millia ordine
 subsequēbatur equitatus è decem mil-
 libus Persarum. Relicta post hos duo-
 rum stadiorum intercapedine, mox i-
 bat cetera multitudo promiscua. Ita
 exercitus è Lydia perrexerit ad flumen
 Caicum & regionem Mysiam: à Caico
 autem à læua habens montem Canen,
 per Atarnem ad urbem Carinam. Ab
 hac per campum Thebanum, urbem
 Atramyttium & Antandrum Pelasgi-
 dem prætergrediens, & Idam ad sini-
 stram manum stringens, ad terram I-
 liensem peruenit. cui primū sub Ida
 noctem agenti, tonitrua & fulgura in-
 gruerunt, & complures ex eo exercitu
 occiderunt. Deinde ad Scamandrum
 est ventum, qui fluuiorum omnium e-
 rat primus, ex quo iter è Sardibus fie-
 ri coeptum est. Hunc profluentem sua
 aqua desinit, nec hominibus iumen-
 tisque potantibus suffecit. Eo Xer-
 xes postquam peruenit, Priami Perga-
 mum ascendit, loci visendi cupidus.
 Quod ubi contemplatus est, & singula
 quæque eorum audiuit, Mineræ I-
 liadi mille boues immolauit: qua-
 rum libamine Magi heroibus paren-
 tauerunt. His actis terror per noctem
 exercitum inuasit. Simulatque illu-
 xit, illinc mouerunt, à læua stringen-
 tes Rhætion urbem, & Ophryneon, &
 Dardanum, quæ Abydo contermina est.

XLI

XLII

XLIII

1 Forasse Valla aliter scriptum reliquit. Possit pro Argentea legendum Aurea, ex nostris exempl. ex quibus etiam sequi hac debent, Et ceteros intercluderebant: nouem autem millia quæ ab his intercluderebantur, argentea mala punica gestabant. Potest etiam includerebant, vel Circumcingebant.

XLIV à dextra, Gergitas & Teucros. Vbi
Abydon venerunt, Xerxi incescit cupi-
do omnem exercitum oculis subiicien-
di. itaque in prætorio quodam, quod
ei Abydeni prius ab illo iussi è candido
lapide in tumulo pro dignitate extru-
xerant, residens prospiciebat litus, &
illic terrestres copias atque classem.
Quam dum intueretur, subiit eum cupi-
ditas spectandi navale certamen. Id
certamen postquam commissum est,
in quo Sidonii vicere, voluptatem Xer-
xes cepit, cum certaminis tum copia-
rum spectaculo. Et quum intueretur

xlv rum spectaculo. Et quum intueretur omnem Hellespontum nauibus obductum, omnia litora atque Abydenorum plana hominibus referta, ibi se beatum esse iactavit, & post hæc lacry-

XLVI mas fudit. Quod animaduertens Artabanus eius patruus, qui primo libere dissuaserat bellum Græciæ inferendum, his verbis interrogauit, Quam diuersa, rex, inter se nunc facis & dudum dixisti. qui te beatum esse dixeras, nunc lacrymas fundis. Et ille, Reputantem me, inquit, quam breuis sit omnis humana vita, subiit horum miseratio: quorum, quum tot sint, nemo ad centesimum annū supererit. Excipiens Artabanus, Atqui, inquit, alia, quam istud est, viuendo miserabiliora patimur. Nam in tam breui vita nullus hominū adeo felix exitit, neq; horum neq; aliorū, cui non crebro, nedū semel, subitura sit animo moriendi voluntas potius quā viuendi. Incidentes enim calamitates & morbi vitam perturbant: efficiuntque ut quum breuis sit, tamen perlonga videatur. Ita mors optatissimum est perfugium ærumnosæ vitæ, quam deus dulci gustu aspergens ob id inui-

XLVII dijs facereprehenditur. Cui Xerxes, Artabane, inquit, quoniam humanarum vitæ condicio talis est qualem tu exponis, eam commemorare super sedeamus: neque tristium faciamus mentionē, quum iucunda in manibus habeamus. Hoc mihi potius ediffere: nisi tibi ita euidentis insomnii visio fuisset oblata, perstarene adhuc in priore sententia, dissuadens mihi aduersus Græciā bellū? an in ea peristeres? agedum aperte hoc mihi dicito. Ei respondens Artabanus, Visio, inquit, rex, quæ in somnis obiecta est, ad votū succedat amborū: ego tamē adhuc metuo, & adeo metu percussus su

[illegible]

De humana vita quæ talis est qualem tu esse differis, verba facere desinamus:

« οὐδ' ὅδε ἐμεῶν τῶν ἀλλὰ τε πολλὰ ὅτι λεγόμε-
 « νος, καὶ δὴ καὶ ὁρέων δύο τὰ μέγιστα πόρτων εἶναι
 « τοὶ πολεμιώταται. Ξέρξης δ' ὡς τῶντα ἀμεί-
 « βει τοῖςδε, Δαιμόνιε ἀνδρῶν, καὶ ἵα τῶντα λέγεις μοι
 « εἶ) δύο πολεμιώταται; καὶ τίς ἐστι πῶς περὶς με-
 « τῶν κατὰ τὸ πλῆθος ὅτι, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν στρα-
 « τῶμα φαίνεται πολλὰ πλεονέχον ἔσθαι τῶν ἡμετέ-
 « ρων; ἢ τὸ ναυικὸν τὸ ἡμέτερον λήψεσθαι τῶν ἐκεί-
 « νων; ἢ καὶ σωμαφόρῳ τῶντα; εἰ γὰρ τοῖς τῶν
 « ἐκείνων φαίνεται εἶ) τὰ ἡμέτερα ὀνήματα, 10
 « στρατῶν αὐτοῦ τοῦ τῶντα ἡγεῖσθαι ἀγροῖν ποιῶντο.
 « Οὐδ' ἀμείβετο λέγων, ὦ βασιλεῦ, ἔτετραδὸν τῶ-
 « νων, ὅς τις γε σπύεισιν ἔχει, μέμφοιτ' ὅν, οὔτε τῶν
 « νεῶν τὸ πλῆθος· ὡς δὲ πλεῖν σπύεισιν, τὰ δύο
 « τοῖς λέγω, πολλὰ ἔτι πολεμιώτερα γίνεσθαι. τὰ δὲ
 « δύο τῶντα, ἑστὶ γῆ τε καὶ θάλασσα. οὔτε γὰρ τῆς
 « θαλάσσης ἔστι λιμὴν ποσὺτος οὐδ' ἀμῶν (ὡς ἐγὼ
 « εἰκάω) ὅς τις ἐγχειρῶν χερσὶν, δόξα μὲν οὐδ'
 « τῶν τὸ ναυικὸν, φερέτω ἔσθαι ἀγροῖν τῶντα
 « αἰ. καὶ τοῖς οὐκ ἔνα αὐτὸν εἶ) τὸν λιμῶνα, ἀλλὰ 20
 « τῶντα πᾶσαν τὴν ἡπειρὸν, πᾶρ ὡς δὴ καὶ λέγει.
 « οὐκ ἔστι δὲ εἶναι τῶν λιμῶν τῶντα, μάλα ὅ-
 « τι αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνδρῶν πᾶσι, καὶ οὐκ
 « ὡς ἀνδρῶν τῶν συμφορῶν. καὶ δὴ τὸ δύο τοῖς
 « ἐπὶ εἰρημῶν, τὸ ἑτέρων ἔρχομαι ἐρέων. γῆ δὲ
 « πολεμῶν τῶντα ὅτι καὶ πᾶσι. εἰς τὴν τοῖς μὲν αἰ-
 « πύξουσιν καὶ τῶντα, ποσὺ τῶντα γίνεται πολεμιώτε-
 « ρη, ὅσον αὐτῶντα οὐκ ἔστι, τῶντα αἰεὶ κλε-
 « τῶντα. ὡς τῶντα γὰρ οὐκ ἔστι αἰδρωτοῖσι
 « ὅσον μὴ πλεονέχον. καὶ δὴ τοῖς ὡς ὅσον οὐκ ἔστι αἰδρω- 30
 « τῶντα, λέγω τῶντα πλεονέχον ὡς πλεονέχον
 « νῶντα, λιμὸν τῶντα. αἰὲρ δὲ οὐτῶ αὐτῶν
 « αἰετῶν, εἰ βούλομαι μὲν, ἀρῶ δὲ τοῖς, πᾶρ ὅτι
 « λεγόμενος πᾶσι τῶντα, ὡς δὲ τῶντα ἔργῳ θε-
 « σὺς εἶναι. Ἀμείβεταί Ξέρξης τοῖςδε, Ἀρτάβα-
 « νε, εἰς τῶντα μὲν σὺ γε τοῖς τῶντα ἀγροῖν αἰ-
 « τῶντα μὴτε πᾶσι φοβέαι, μὴτε πᾶσι ὁμοίως ὅτι
 « γε. εἰ γὰρ δὴ βούλοισι τῶντα αἰεὶ ἐπὶ σφαιρῶν
 « ὀνήματα πᾶσι ὁμοίως ὅτι λέγεσθαι, τῶντα
 « αὐτῶντα ὅσον. κρέσσον δὲ, πᾶσι θαρσύνοντα, ἢ 40
 « μὲν τῶντα πᾶσι μᾶλλον, ἢ πᾶσι τῶντα τῶντα
 « μᾶλλον, μᾶλλον μὲν παρῶν. εἰ δὲ ἐρίζων τῶντα
 « πᾶσι τῶντα, μὴ τῶντα ἀποδέξῃς, σφᾶλ-
 « λεσθαι ὀφείλεις ὡς αὐτοῖσι. ὁμοίως καὶ ὁ τῶντα.

* non vis committere ut quod firmum est infirmetur, perinde peccas atque is qui con-

1 O miserrime hominum. Sic Bud. in simili loco interpret. 2 Quod si maiorem numerum coegeris, duo illa quae dico, multo etiam hostiliora futura sunt. Sunt autem illa duo, terra & mare.

4 Non ostendas quid firmum sit, vel infirmum.

ut non sim apud me. Nam mecum re-
 putans, cum alia multa, tum vero duo,
 & ea omnium maxima, video tibi esse
 hostilissima. Ad haec Xerxes, Dæmo-
 nie virorum, inquit, quanam ista ais
 mihi hostilissima esse? utrum horum ti-
 bi improbandum videtur, tanquam
 non satis copiosum? terrestrisne exerci-
 tus, quasi multo numerosior ille Græ-
 cus futurus esse videatur? an classis, tan-
 quam illorum classe inferior? an hæc
 ambo? Nam si ob hoc imbecilliores ti-
 bi videntur nostræ res, celerrime alte-
 rum quis exercitum compararet. Re-
 spondit Artabanus, Neque hunc, rex,
 exercitum improbauerit quisquam, qui
 sit mentis compos, neque hanc navium
 multitudinem, etiam si plures coege-
 ris. Quæ autem duo dico esse tibi mul-
 to hostiliora, ea vero hæc sunt, terra &
 mare. neque enim usquam maris por-
 tus est eiusmodi (ut ego coniecto) qui
 surgente tempestate sit capax huius tux
 classis, idoneusque ad eam tutandam:
 neque vero vnum tibi portum esse o-
 porteret, sed vniuersam continentem es-
 se portum, quo se recipiant naues. Ita-
 que quum portus tibi opportuni desint,
 intellige homines in arbitrio fortuito-
 rum, non fortuita in arbitrio hominum
 esse. E duobus vno exposito, pergam
 dicere alterum: Terra cum ob alia tibi
 hostilis est, tum eo hostilior, si nihil ob-
 stiterit quo longius processeris, assidue
 vltiora surripiens. Nulla enim est ho-
 minibus rei bene gerendæ satietas. Un-
 de etiam, ut nemo tibi occurrat, dico
 maiorem maiori in tempore regionem,
 famem esse allaturam. At vir ita demum
 fuerit optimus si in deliberando qui-
 dem, omnem rem quamcunque pati
 possit, reputans extimescat, in re au-
 tem agenda sit audax. Cui Xerxes,
 Artabane, inquit, merito tu quidem ho-
 rum singula commemorasti: tamen
 non est ut omnia reformides, omnia-
 que peræque consideres. Nam si velis in
 rei consultatione semper omnia perin-
 de considerare, nunquam aliquid effi-
 cias. Satius enim omnia alacriter ag-
 gredientem dimidium ærumnarum pa-
 ti, quam omni in re præsumpto mo-
 tu nihil omnino pati. Quod si re-
 pugnando omnibus quæ dicuntur,

XLVIII

XLIX

L

L

L

L

traria istis dicat.¹ Et hoc æqualiter se habet. Scire vero aliquem (quum sit homo) qua ratione quid firmū esse oporteat, nequaquam arbitror. At iis qui facere quid volunt, consuevit plerūque succedere emolumentum: raro autem iis qui pensant omnia, & quos agere piget. Cernis quo res Persica potentiz processit: quo nunquam progressam videres, si ii qui ante me extitere reges, istiusmodi consiliis quibus tu vsi fuissent:² aut vtentes istis sententiis, non alios suasores tales habuissent: nunc pericula contemnentes, tantopere statum suum prouexerunt. Magna enim negotia magnis cum periculis suscipi volūt. Quare nos, illorum facta æmulantes, optimo anni tempore ingredimur: subactaque omni Europa, rursus reuertemur, nullam vsquam neque famem neque rem tristem passi. nam & commectus affatim ipsi nobiscum portamus: & ad quamcunque vel regionem vel gentem veniemus, eius re frumentaria potiemur. nam aratoribus viris non nomadibus inferemus bellum. Posthæc Artabanus, Quandoquidem, inquit, non sinis vllam rem formidari,³ & tamen meum admittis consilium: necesse est enim de multis negociis in longius extrahi orationem: Cyrus, Cambyse genitus, omnem præter Athenas Ioniam Persis tributatiam reddidit. quare suadeo ne quo pacto hos viros aduersus patres suos ducas. nam sine Ionibus satis superque sufficimus hostem superarer: quos necesse est aut iniustissimos esse, si metropolim suam in seruitutem redigant: aut iustissimos, si illius libertatem adiuuent. Si iniustissimi erunt, nullo modo certe nobis magno vñi futuri sunt: sin iustissimi, magnam poterunt tuo exercitui afferre perniciem. Itaque hoc vetus dictum tanquam probum, rex, in mente habe, non statim ab initio exitum omnem esse manifestum.

LII Ad hæc excipiens Xerxes, Artabane, inquit, sententiarum quas dixisti in hac præcipue falleris, qui Iones metuis ne immutentur:⁴ quorum maximum habemus commilitium: quorum & tu testis es, & alii qui sub Dario aduersus Scyhas militauerunt, quum in eorum esset potestate situm vniuersas Persarū copias & perdere & seruare,

αὐτὰ τοῦτοισι λέξας, τὸ δὲ μὴ ναὶ ὁπίσθης ἔχει· εἰ δὲ ναὶ ὁ ἄλλος ποιεῖντα κῶς χρὴ δὲ βίβαιον, δοκέω μὴ οὐδαμῶς. ποῖσι τοῖσι βουλευμένοις ποιεῖν, ὡς περὶ πόλιν φιλεῖ γίνεσθαι τὰ κέρδεα· ποῖσι δὲ ὁππότε μὴ οἱ τε πόλιν καὶ ἐκπύουσι, οὐ μάλα ἐθέλει. ὅρας τὰ Περσῶν ὀνήματα ἐς ὃ διωάμιος παρὰ χεῖρα ἔχει, εἰ τοῖσι ἐκείνοι οἱ παρὰ ἐμὸν ἥρω μὴ βασιλῆες γνώμησι ἐχρῆντο τῆσι καὶ σὺ, ἢ μὴ χρῆσθαι γνώμησι πιαύτησι, ἄλλοις συμβούλοις εἶχον πίουτοις, ὅτι αὐτὸς εἶδες αὐτὰ ἐς τὸ πολεῖν ἐλθόντα· καὶ δὲ κινδύνοις ἀναρρίψοντες ἐς τὸ πτόσφρα παρηγάγντο. μέγιστα γὰρ ὀνήματα μεγάλοις κινδύνοις ἐθέλει καταρῆεσθαι. ἡμεῖς τοῖσι ὁμοδύμοις κείνοις, ὥρην τε τὸ ἔπος καλλίτην πορβόματα, καὶ καταστρίψαμεν οἱ πάντες τὴν Εὐρώπην, ἵστησιν ὁπίσω, εὐτε λιμῶσι τυχεῖντες οὐδαμῶς, οὐτε ἄλλο ἄχαι ὁδὸν παρόντες. τὸ δὲ μὴ γὰρ αὐτοὶ πολλὰ πορβόλα φερόμενα πορβόμοι· τὸ δὲ τῷ αὐτῷ ἐπιβόλῳ γινώσκοντες, τὸν δὲ ὅτιον ἐξομῶν. ἐπὶ δὲ ὁπότε δὲ καὶ οὐ νομάδας στρατεύματα ἄνδρας. Λέγει Ἀρτάβατος μὲν ταῦτα, ὁ βασιλεὺς, ἐπὶ τε ἀρῶν δέειν ὁδὸν ἔχει ὀνήματα, σὺ δὲ μὴ συμβουλίην εἰδδῶς. ἀναγκάως γὰρ ἔχει πᾶσι πολλῶν ὀνημάτων πλεονῶσα λόγον ἐκτείνειν. Κύρος ὁ Καμβύσιος Ἰωνίην πᾶσιν πλεονῶσα Ἀθηνῶν καταστρίψατο δασμοφόρον εἰς Πέρσησι. τοῖσι δὲ τοῖς ἄνδρας συμβουλεύω τοι μηδεμὴ μηχανῆσθαι ὁπὶ τοῖς πατέρας. καὶ γὰρ ἄνευ τούτων οἱ τε εἰμὶ τῷ ἔχθρῳ κατὰ πέρτερον γίνεσθαι. ἢ γὰρ σφέας, ἢ ἐπώπαι, δὲ ἀδικοπατοὺς γίνεσθαι κατὰ δουλομῶν τὴν μητρόπολιν, ἢ διακοπὰς, σκελετοὺς φερόντας. ἀδικῶσιν οἱ μὴ καὶ γινώσκοντες, ὁδὸν κέρδος μέγα ἡμῖν παρὰ βάλλαισι· διότι καὶ οἱ γινώσκοντες, οἱ τε δηλῶσθαι μέγιστος τὴν σὴν στρατὸν γίνομαι. ἐς θυμὸν δὲ βαλὼν καὶ ὁ παλαιὸν ἔπος, ὡς δὲ εἶρηται, ὁ μὴ ἄμα δὲ χρὴ πόλιν τέλος καταφαίνεσθαι. Ἀμβίβεται πρὸς ταῦτα Ξέρξης, Ἀρτάβατος, τῷ ἄσπερ ἦν γινώσκων, σφάλλεται κατὰ ταύτην ὁ μάλιστα, ὅς Ἰωνίαν φοβέσθαι μὴ μεταβάλλωσι· τῷ ἔχθρῳ γινώμα μέγιστον, τῷ σὺ τε μάλιστα γίνεσθαι, καὶ οἱ συστρατεύσασιν Δαρείῳ ἄλλοι ὁπὶ Σκύθας, ὅτι ὁπὶ τέτοις ἢ πᾶσι Πέρσι· καὶ στρατὸν ἐχρῆτο ἀφαιρῆσαι καὶ περὶ αὐτῶν.

1 Hoc inquam perinde est. 2 Aut non vtentes istis sententiis, alios suasores tales habuissent. Id est, Aut si hæc non fuisset eorum sententia, sed aliorum fuisset, quorum consilium sequerentur. Valla autem negatina particula locum mutat, & Sententia vii more Græco dixit. 3 Ad meum admittite consilium. vel, Meum saltem admittite. 4 Quorum maximum habemus documentum, id est, quorum fidei, iis in rebus quarum & tu testis es, & al. Id est, Qui maximum nobis sue fidei documentum dederunt in his rebus.

„ οἱ δὲ δικαιοσύνην καὶ πίστιν ἔδωκεν, ἀχαιὲς δ' ἐν
 „ ποιήσαντες. παρεξήγαγε, ὡς τῇ ἡμετέρῃ καὶ ἁλι-
 „ πόντας τέκνα, καὶ γυναῖκας καὶ χρηματὰ, καὶ ὅτι πλε-
 „ γὰρ χερσὶν ἐπὶ πλοῖσι. ἔτι δ' ἡμετέρῳ Φο-
 „ βέο, ἀλλὰ θυμὸν ἔχων ἀγαθόν, ὥς οἱ κύνες τ' ἐμὸν,
 „ καὶ τυραννίδα τ' ἐμὴν. οἱ γὰρ ἐγὼ μὲν ἐκ πατρῶν
 „ σκῆπτρα τὰ ἐμὰ ὅπι τρέπω. Ταῦτα εἶπας, καὶ
 „ Ἀρτάβατον ἀποτείλας ἐς Σόσα, δώδεκα μετεπέμ-
 „ ψατο Ξέρξης Περσέων τις δοκιμώτατος. ἐπὶ δ' οἱ
 „ παρῆσαν, ἔλεγέ σφι ταδε, ὧς Πέρσαι, τῶν δ' ἐγὼ ὑ-
 „ μέων χερσὶν ὑμέας σκευέλεξα αἰδράς τε γίνασθαι
 „ γαθούς, καὶ μὴ καταγύνῃν τὰ πρὸθεν ἐργασμένα
 „ Πέρσῃ, εἶντα μεγάλα τε καὶ πολλὰ ἄξια. ἀλλ' εἰς
 „ τε ἕκαστος καὶ οἱ σύμπαντες πρὸ θυμὸν ἔχωμεν.
 256 „ ξυνὸν γὰρ τὸ πᾶσι ἀγαθὸν ἀπουδέται. τῶν δ' εἰς
 „ ποταμὸν αὐτίχεσθαι, ὅς πολέμου ὁπότε μὲν
 „ ὡς γὰρ ἐγὼ πωθίσομαι, ἐπ' αἰδράς φρατρυόμεθα
 „ ἀγαθούς, τῶν κατ' ἡσυχίαν, ἢ μή τις ἡμῖν ἄλλος φρα-
 „ τρὸς ἀντιπρὸς αὐθροῦν. νῦν δ' ἀφ' αἰνῶμεν
 „ ἐπὶ δ' αἰνῶμεν οἱ τοῖσι θεοῖσι τοῖ Περσίδα γυνώσκον-
 „ χασιν. Ταυτὴν μὲν τ' ἡμέρην παρὰ σκῆπτρον ἐς
 „ τ' ἀφ' αἰνῶμεν τῇ ὑπεραίῃ αἰνῶμεν τ' ἡλίον, ἐθέλοντες
 „ ἰδέσθαι αἰχρόντα, θυμὸν μακά τε πατρῶν ὅτι τῶν
 „ γαφύρεων καὶ ἁλίων, καὶ μυρσίῃσι σπονδῶν τὴν
 „ ὁδόν. ὡς δ' ἐπὶ μετέλλετο ἡλῖος, ἀπὸ δὲ ἐκ χερσὶν
 „ Φιάλης Ξέρξης ἐς τ' ἀλάσσαν, ὅχρητο πρὸς δ' ἡ-
 „ λῖον μηδεμίαν οἱ σκευὴν τοιαύτην ἡμέρας, ἢ
 „ μιν παύσει καὶ φέρειν αὐτὴν τ' Εὐρώπην πρὸς τε-
 „ ρον ἢ ὅτι τέμασι τοῖσι ἐκείνης γένηται. δ' αἰνῶμεν
 „ ὧς, ἐσέβαλε τ' Φιάλην ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ χερσὶν
 „ κρητῆρα, καὶ Περσὶν ἑξίφος, δ' ἀκινάκην καλέουσι.
 „ Ταῦτα οὐκ ἔχω ἀτρεκέως ἀφ' αἰνῶμεν οὔτε εἰ τὰ
 „ ἡλῖος αἰαπῆται κατὰ τὴν ἐς τ' ἀλάσσαν, οὔτε εἰ μετε-
 „ μέλησέ οἱ τὸν Ἑλλήσποντον μασιγῶσαντι, καὶ ἀντί-
 „ τειν πᾶσι τὰ ἀλάσσαν ἐδωρέετο. ὧς δ' αὖτ' οἱ
 „ ἐπεπαίοντο, δέβαινον καὶ μὲν τ' ἐτέρην τῶν γαφύρεων
 „ τ' πρὸς τὸν Πότον, ὁ πεζὸς τε καὶ ἡ ἵππος ἀπάσαι
 „ καὶ τ' πρὸς τὸν Αἰγαῖον, τὰ ὑποζύγια, καὶ ἡ θηρα-
 „ τήν. ἡγόντο δὲ πρὸς τὸν μὲν οἱ μύριοι Πέρσαι,
 „ ἐξ εφαιώμενοι πάντες. μετὰ δὲ πούτοις, ὁ σύμ-
 „ μικτος στρατός, παρ' αὐτοῖς ἐθιέν. Ταυτὴν μὲν τὴν
 „ ἡμέρην οὕτως. τῇ δ' ὑπεραίῃ, πρὸς τὸν μὲν οἱ τε ἵπποι,
 „ καὶ οἱ τὰ

nationū sequebatur exercitus. & hi quidem eo die. Inequēti autē primi transiere equites,

1 Ego vos Persæ corripui, a vobis hæc requirens, ut fortiter, vel strenue, vos geratis. 2 Alacriter operam nauemus. Ad id enim contendimus quod communem omnibus utilitatem afferet. Ideo autem vos ut gnauiter militetis præmonco, quod viros aduersus quos tendimus, bellicosos esse audiam. Quos si superauer. 3 Illis decem mil. quorum videlicet facta sunt paulo ante mem-
 io. Sic in sequenti. Illi equites, et illi equi facti, et ille facer equus, et illi hostes, et ille mille equites, et ille aliter exoritur.

fidem tamen iustitiamque præstitisse, nec quicquam nos læsisse. Præterea
 quum liberos suos atque vxores in no-
 stra terra reliquerint, non est causâ cur
 eos aliquid rerum nouarum moliri sus-
 picemur. Quare ne hoc quidem exi-
 mescas, sed bonum habens animum,
 tutare meam domum atque tyranni-
 dem. tibi enim soli ego sceptrum meum per-
 mitto. Hæc loquutus Xerxes Artabanum Susa dimisit, iterumque illu-
 strissimos quoque Persarum accersit. Qui posteaquam præsto fuere, his eos
 verbis alloquutus est, ¹ Persæ, ego vos,
 quorum opera mihi opus est, contraxi,
 ut viri præstantes existatis, neve res hæ-
 cenus gestas à Persis magnas præcla-
 rasque dedecoreris: sed cum singuli,
 tum vniuersi ² exhibeamus nos alacres.
 commune enim hoc hominibus bo-
 num est, strenuos esse. Eaque de re vos
 censui præmonendos, ad bellum con-
 stanter tolerandum. nam (ut ego audi-
 o) aduersus viros egregios tendimus,
 quos si superauerimus, nullus vnquam
 nobis alius exercitus obstat. Nunc i-
 gitur deos præfides terræ Persidis præ-
 cati, transeamus. ¶ Ac eodem quidem
 die sese ad transeundum parauerunt.
 Postero autem tantisper morati sunt,
 dum solem exorientem cernerent, om-
 nifarios odores in pontibus conge-
 rentes, ac myrto iter consternentes. V-
 bi sol exortus est, ex aurea phiala Xer-
 xes libans in mare, apud solem vora cō-
 cepit, nequid sibi aduersi contingeret,
 quo prius desisteret Europam subige-
 re quam ad illius terminos peruenisset.
 Hæc precatus, phialam in Hellespon-
 tum abiecit, aureumque craterem, ac
 gladium Persicum, quem acinacem
 vocant. Hoc pro comperto diiudicare
 non possum, utrum soli dedicans gladi-
 um dimiserit in pelagus: an Hellespon-
 tum, quod eum flagellasse pœniteret, in
 compensationē gladio donauerit. His ac-
 tis, per alterū pontium, qui vergebat in
 Pontū, peditatus omnis equitatusque
 transiit: per alterum, qui vergebat in
 Ægeum, iumenta atque seruitia: præ-
 decentib. ³ decē millibus Persarū, coro-
 natis omnibus, quos promiscuus omniū

LIII

LIV

LV

quique

quique spicula deorsum versa gestabant, & hic etiam coronati, dehinc equi sacri, ac sacer currus, tum ipse Xerxes, post hastati, & mille equites, ¹ & præterea alius exercitus, quinetiam naues pariter ad ulteriora litora agebantur: quamquam audiui postremum omnium per-

LVI transisse regem. Xerxes, posteaquam in Europam traiecit, conspiciabatur exercitum sub verberibus transeuntem.

Transiuit autem eius exercitus septem per dies totidemque noctes nullo tempore intermisso. Ibi iam transgresso Hellespontum Xerxe, fertur quidam vir Hellespontius dixisse, O Iupiter, quidnam tu sub specie viri Persæ, & accepto Xerxis pro Iouis nomine, Græciam è sedibus suis exturbare vis, omnes

LVII homines ducens, quum etiam citra hoc tibi id facere liceret? Transgressis omnibus & iter ingredientibus, ingens prodigium oblatum est: quod Xerxes nihili fecit, etsi ² coniectura discutien-

dum. siquidem equali tempore enixa est. quod facile erat ad coniectandum: fore enim ut Xerxes exercitum aduersus Græciam cum maximo strepitu & ambitionissimè duceret, rursusque pro seipso sollicitus, ad eundem locum fugarecurreret. Alterum quoque ei prodigium, dum Sardibus foret, exhibitum est. mula enim mulum edidit ancipitia genitalia habentem, maris & feminæ, sed

LVIII maris superiora. Quorum prodigiorum utrumque pro nihilo habens, ire pergebat, comitantibus eum terrestribus copiis, nauticis extra Hellespontū nauigantibus, ac terram legentibus, & è diuerso atque terrestres agentibus. nam isti quidem vesperū versus ad promontorium Sarpedonis nauigabant: quo quum peruenissent, iussi erant permanere: illi vero ad auroram & solis exortum iter faciebant per Chersonesum, dextrorsum habentes sepulcrum Helles filix Arhamantis, sinistrorsum Cardiam urbem, per mediū oppidi, cui nomen est Agora, *id est forum*. Illinc defle-

ctentibus ad sinum nomine Melana, *hoc est, nigrum*, fluuius cui idem est nomen, non suffecit, sed aluicem suam deseruit. Hoc fluuio transmissa à quo sinus hic cognominatur, vesperum versus contenderunt, Ænon urbem Æolidem & lacum Stentoridem prætereuntes, dum

καὶ οἱ τὰς λόγχας καὶ τὰ τρέποντες. ἐξεφαίνοντο δὲ καὶ οὗτοι. μετὰ δὲ, οἱ τε ἴστωποι οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ ἄρμα ὁ ἱερεὺς. ὅτι δὲ αὐτὸς τε Ξέρξης, καὶ οἱ ἀρχιμοφόροι, καὶ οἱ ἰσώποτα οἱ χίλιοι. ὅτι δὲ τούτοις, ὁ ἄλλος στρατὸς καὶ αἱ νῆες αὖτε ἀμύνοντο ἐς τὴν ἀπειράτην. ἥδη δὲ ἤκουσα καὶ ὕστατον ἀφελῶμαι βασιλῆα πάντων. Ξέρξης δὲ ἐπὶ τε διέβη ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐθνεῖτο δὲ στρατὸν ὑπὸ μακρίῳι δόξασθαι. διέβη δὲ ὁ στρατὸς αὐτὸς ἐν ἑσπέρῃ ἡμέρῃσι καὶ ἐν ἑσπέρῃ διφθέρῃσι, ἐλινύσας ὁσδὲνα χερσίων. ἐνθαῦτα λέγεται, Ξέρξῃ ἥδη ἀφελῶμαι τὸν Εὐλάστον, αἶδρα εἰπεῖν Εὐλαστόν, ὃν Εὐλάστον, ἢ δὴ αἰδρὶ εἰδόμενος Γέροισι, καὶ οὐνομα ἄντι Διὸς Ξέρξεα γέροισι, αἰάσαντι τὴν Εὐλάστον δα ἐθέλεις ποιῆσαι, ἄγων πάντας αἰδομένους; καὶ γὰρ αὐτὸς τούτων ἐξελὼν τοιοῦτον αἶδρα. ὧς δὲ διέβησαν πάντες, ἐς ὁδὸν ὠρμημένοισι τέρας σφί ἐφαίνετο μέγα, ὃ Ξέρξης ἐν ὁσδὲν λόγῳ ἐποίησατο, καὶ περ ὁσδὲν βλητὸν εἶναι. ἴστωπος γὰρ ἔτεκε λαγόν. ὁσδὲν βλητὸν ὦν τῇδε ἐχόμενος, ὅτι ἐμελλε μὲν εἶναι στρατὸν ὅτι τὴν Εὐλάστον Ξέρξης ἀγαυὸς ἔσται καὶ μεγαλοπρεπέστατος, ὁσδὲν δὲ παρὲς αὐτῶν τρέχων ἔξιν ἐς τὸν αὐτὸν χερσίων. ἐχόμενος δὲ καὶ ἔτερον αὐτῶν τέρας εἶναι ἐν Σαρδίσι. ἡμίονος γὰρ ἔπεχε ἡμίονοι διὰ ἔχουσιν αἰδομένους, τὰ μὲν, ἔρποντες, τὰ δὲ, θηλέες. κατὰ περὶ δὲ τὸν τῶν ἔρποντες. Ἰὼν ἀμφοτέρων λόγων ὁσδὲν ποιησάμενος, τοσούτῳ ἐπορεύετο, σὺν δὲ οἱ περὶ στρατὸς ὁ δὲ ναυικὸς ἔξω δὲ Εὐλάστον πλέων, ὡς γὰρ ἐκομίζετο, τὰ ἐμπαλιν ὠρῶσιν τὸ περὶ. ὁ μὲν γὰρ πρὸς ἐσπέρην ἔπλεε, ὅτι Σαρπηδονίης ἀκρὸς τὴν ἀπὸ τὴν ποταμὸν, ἐς τὴν αὐτῶν πρὸς ἑρμῆς ἀπικόμενος πρὸς αὐτὸν ὁ δὲ κατ' ἡπειρὸν στρατὸς πρὸς ἡσπέρην καὶ ἡλίου αἰατολας ἐποιέετο τὴν ὁδὸν ἀπὸ τῆς χερσίου. ὁ δὲ δὴ μὲν ἔχων δὲ Εὐλάστον τῆς Αἰατολας, ὁ δὲ στρατὸς, Καρδίην πόλιν. ἀπὸ μέρους δὲ ποταμὸν πόλις, ὁ δὲ οὐνομα τυγχάνει εἶναι Ἀγρὴν, ἐνθαῦτε δὲ καὶ μὲν, ὅτι ἐλάστον δὲ Μέλαινα καλεόμενοι καὶ Μέλαινα ποταμὸν; ὁ δὲ αὐτὸς χόνδρα τότε τῇ στρατῷ ὁ ἔρεθρον, ἀλλ' ὅτι λιπόντες τῶν τῶν ποταμὸν ἀφελῶμαι, ἀπὸ οὗ καὶ ἐχόμενος οὗτος τὴν ἐπὶ νηυσὶν ἔχει; ἢ ἐπὶ πρὸς ἐσπέρην, Αἰὼν τε πόλιν Αἰολίδα καὶ Στεντορίδα λίμνην παρὲς αὐτῶν. ἐς ὃ

¹ Post quos alter ille exercitus nauesque simul ad vltet. ² Eandem vocem, videlicet ὁσδὲν βλητὸν, quam hic male interpretatur, Coniectura discutendū. *nam post bene veris, Facile ad coniectandum, id est, Cuius significatio post coniectura facile erat, vel, coniectura affequi.*

257

ἀπίκετο ἐς Δορίσκον. Οὗ δὲ Δορίσκος, ἔστι τῆς
 Θρηίκης αἰγιαλός τε καὶ πεδῖον μέγα· ἀλλ' ὅτι αὐ-
 τῷ ῥέει ποταμός μέγας, Ἐβρος, οὗ τὰς τεύχος τε ἐ-
 δέδμητο βασιλῆιον, τῷτο δ' ἤν Δορίσκος κέκλη-
 ται, καὶ Περσέων Φρουρὴ ἐν αὐτῷ κατεστήκει ὑπὸ
 Δαρείου ὃς ἐκείνου τῷ χρόνῳ ἐπὶ τε ὅπῃ Σκύ-
 θας ἐστρατεύετο. ἔδοξε ὦν τὰς Ξέρξης ὁ χάρος εἶναι
 ὅπῃ τῆδεος ἐν ἀφαιτάῃ τε καὶ ἑξαριθμῆσαι ὅν
 στρατὸν, καὶ ἐποιεε ταῦτα. τὰς μὲν δὴ νέας τὰς πᾶ-
 σας ἀπικυμῶσας ἐς Δορίσκον, οἱ ναυάρχῳι, καλῶ-
 σαντες Ξέρξεω, ἐς δὲ αἰγιαλὸν δὲ περὶ Σαλα-
 μῖν ἐκόμεσαν· ἐν τῷ Σάλῃ τε Σαμοθρῆικῃ πε-
 πόλισαι πόλιν, καὶ Ζώνη. πελοπόννησος δὲ αὐτῇ,
 Σέρρειον, ἀκροπόλεως ἡ. ὁ δὲ χάρος οὗτος ποτα-
 λῶν ἐν Κικλῶν. ἐς τῷτον δὲ αἰγιαλὸν καταχόν-
 τες τὰς νέας αὐτῶν ψυχὸν ἀεικλύσαντες. ὁ δὲ ἐν τῷ
 Δορίσκῳ τῷτον δὲ χρόνον τῆς στρατῆς ἀριθμὸν ἐ-
 ποίεστο. Ὅσον μὲν νῦν ἕκαστοι παρὲν ψυχὸν πλῆ-
 θος ἀριθμὸν, οὕτως ἔχω εἶπαι δ' ἀτρεκέως· (οὐ γὰρ
 λέγεται πρὸς οὐδ' αὐτῶν ἀνθρώπων) σύμπληρος δὲ
 τῷ στρατῷ τῷ πεζοῦ δὲ πλῆθος, ἐβδμήκοντα καὶ ἑ-
 κατὸν μυριάδες. ὅσων μὲν ἦσαν δὲ τὸν δὲ δὲ τῷ
 ποταμῷ πρὸς ἀνὰ τὸν ἑβρὸν μυριάδες ἀνθρώ-
 πων, καὶ σιναφῶντες ταύτην ὡς μάστιγας εἶχον,
 περὶ ἑβρῶν ἐσθλὸν κύκλον. περὶ ἑβρῶν αὐτῶν δὲ
 καὶ ἀπέντες τῶν μυρίων, αἵμασι μὲν περὶ ἑβρῶν κατὰ
 τὸν κύκλον, ὕψος αἰήκουσαν αὐτῶν ἐς τὸν ὀμφαλόν.
 ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἄλλοις ἐσβίβαζον ἐς τὸ πε-
 ρὶ ἑβρῶν μύησιν· μίχους οὐ πρὸς τὰς πύλας τῶν ἑβ-
 ρῶν ὅσων μὲν ἦσαν δὲ τὸν δὲ δὲ τῷ ποταμῷ πρὸς ἀνὰ
 τὸν ἑβρὸν μύησιν. ἀριθμῆσαντες δὲ, κατὰ ἔθνη αὐ-
 τοῦ στρατοῦ. Οἱ δὲ στρατῶν μύησιν, εἰδὲ ἔσαν.
 Πέρσαι μὲν, ὡς ἐκδοκασμῶν· περὶ μὲν τῇ πε-
 φάσῃ εἶχον τῆρας, καλεομῶν τῶν τῶν, ἀπαγέ-
 ραι· περὶ δὲ τὸ σῶμα, κιθῶνας χειρῶν τῶν τῶν
 τῶν, λεπίδας σιδηρέας ὅσων ἰχθυοειδῶς· περὶ δὲ
 τὰ σκέλη, αἰσχυρίδας· ἀντὶ δὲ ἀσπίδων, γέρ-
 ραι. ὑπὸ δὲ, φαρετρεῶνες ἐκρέμαστο. αἰχμὰς
 δὲ βραχέας ἔχον, τῶν δὲ μεγάλα, οἷσιν δὲ κα-
 λαμίνοις. πρὸς δὲ, ἐχχειρίδας τῶν δὲ δὲ τῷ
 ὄν μὲν τῶν τῶν μύησιν ἐκ τῆς ζώνης. καὶ ἀρ-
 χοντα παρὲν ἔχοντο ὅτ' αἰεταὶ δὲ Ἀμύγριος, πα-
 τέραι δὲ Ξέρξεω γυναικός. ἐκαλέοντο δὲ πάλαι ὑπὸ
 μὲν Ἑλλήνων Κηφῶνες, ὑπὸ μὲν τοῖς σφέων αὐτῶν
 ὡς τῶν περὶ οἰκῶν, Ἀρπῆιοι. ἐπεὶ δὲ Περσὶς ὁ Δα-
 νῆς τε καὶ Διὸς ἀπίκετο τῶν Κηφῶν τῶν Βήλῃ, καὶ
 ἔχε αὐτῶν τῶν θυγατέρα Ἀνδρομέδην, γίνεσθαι αὐτῶν πᾶ-
 ραις ὅσων μὲν ἦσαν δὲ τῶν Πέρσων. τῷτον δὲ αὐτῶν καταλείπει.

ad Doriscum peruentum est. Est au-
 tem Doriscus Thraciæ litus pariter &
 campus ingens, quem grande flumen
 Hebrus interfuit: vbi extructus est is
 murus qui Doriscus appellabatur, in
 quo Persarum erat præsidium à Dario
 iam inde impositum quum Scythi in-
 ferebat bellum. Quum igitur locus di-
 gerendis recensendisq; copiis idoneus
 videretur, Xerxes ita sibi faciendum pu-
 tauit: Eius iussu nauarchi, quum eo ap-
 pulissent, omnes naues ad litus Dori-
 sco contiguū receperunt, vbi Sala vrbs,
 Samothracia & Zona sitæ sunt: cuius
 vltima Serriū nominatur, celebre pro-
 montorium, qui locus quondam fuerat
 Ciconum. In hoc litus appulsa classe ac
 subducta, qui in ea subducenda labora-
 uerant respirauere. Xerxes autem per
 hoc tempus apud Doriscum lustrabat
 exercitum. Equidem quantum sin-
 guli præbuerint copiarum, pro certo af-
 firmare non possum: quoniam à nullis
 prorsus hominibus id refertur: constat
 autem terrestrium copiarum numerum
 fuisse centum septuaginta myriades, id
 est decies septies centena millia. Quorum
 numerum hoc modo inierunt: Contra-
 xerunt vnum in locum myriadem ho-
 minum, quæ sunt decem millia: qua coar-
 ctata quam maxime poterant, circulum
 extrinsecus descripserunt loco circum-
 scripto: emissaq; illinc myriade, septem
 circumdederunt, eatenus excitantes vt
 vmbilico tenus pertingeret. Eam vbi
 fecere, aliam subinde atque aliam my-
 riadem introduxerunt: donec omnes
 cōnumerauerunt: connumeratos autē,
 nationatim digesserunt. Ex quibus
 qui militabant, hi erant. Persæ, hunc in
 modum ornati: Circa capita gestabant
 pilea (quas vocant tiaras) impenetrabi-
 lia: circa corpus tunicas, variis squa-
 mis è ferro confectas in similitudinē pi-
 scium: femoralia circa crura: pro clype-
 is gerra, id est, cetra, pharetris subter pen-
 dentibus: hastas breues, arcus grandes,
 sagittas arundineas: ad dextrum femur,
 pugiones è balteo suspensos. Hi ducem
 habebant Otanē patrem Amestris, quæ
 erat vxor Xerxis. Vocabantur autem
 quondā Persæ à Græcis Cepheneis: à se
 vero ipsis atq; ab accolis, Artæi: verum
 posteaquam Perseus Danaes & Iouis fi-
 lius ad Cepheum Beli filium commea-
 uit, & Andromedam eius filiam du-
 xit vxorem, sustulit ex ea filium quem
 Persen appellauit, cumq; illic reliquit:
 à quo

LIX

LX

LXI

- à quo (nam Cephæus carebat virili prole) cognomen sortiti sunt Persæ. Medi eodem ornatu instructi militabant. nam hæc armatura Medica est, non Persica: Habebant autem ducem Tigranem Achæmenidem. Hi quondam ab omnibus vocabantur Ariti: sed ubi ad eos concessit ex Athenis Medea Colchis, immutauerunt & ipsi nomen. Ita de seipsis Medi commemorant. Cissii in militia cetero ornatu ut Persæ sunt armati, sed pro pileis mitras ferunt. Eis dux erat¹ Anaphanes Otanis filius. Hyrcani quoque Persica armatura ornati ducem habebant Megapanum, qui postea Babylonis procurator fuit. Assyrii autem qui militabant, hunc habebant ornatum: Ferreas in capitibus galeas, barbarico quodam modo confectas, ² non facile penetrabiles: clypeos autem, hastas, pugiones Ægyptiacis adsimiles: & præterea ligneas clauas ferro inductas, ac lineos thoraces. Isti à Græcis Syrii vocabantur, sed à barbaris Assyrii sunt vocati. (inter quos Chaldæi sunt.) iis præerat Hortalpes Artachæi filius. Bactrii capitis ornatu in acie simillimo illi Medico muniti erant, sed more gentis, arundineis arcibus & hastis breuib. Sacæ, qui Scythæ sunt, cristatas in capitibus cassides gestabant, in acutum erectas atque compactiles, induiti femoralibus: necnon arcus gentiles atque pugiones, ad hoc dolabras ac bipennes. Hos, quum sint Scythæ Amyrgii, Sacas appellabant: quod cunctos Scythas Persæ Sacas appellant. Bactriis & Sacis præerat Hystaspes, Darii filius & Atossæ Cyri filia. Indi vestiti erant amictu è lignis confecto: arcus arundineos gestabant, itemque arundineas sagittas ferro præfixas: ita instructi Indi, erant sub duce Pharnazathre Artabatis filio. Ariti Medicis arcibus muniti erant, ceteris quemadmodum Bactrii. Iis præerat Sisamnes Hydarnis filius. Parthi & Chorasmii & Sogdi & Gandarii & Dadicæ eandem in acie quam Bactrii armaturam gestabant. quorum Parthis & Chorasmii præerat Artabazus Pharnacis filius: Sogdis, Azanes Artæi filius: Gandariis & Dadicis Artyphius Artabani filius. Caspii, sisyris, *quod est genus penula*, induiti, arcus gentili more arundineos gestabant & acinaces, ducem sui agminis habentes Ariomardum Artyphii

ἐτύχασε γὰρ ἄπασι ἐὼν ὁ Κηφρεὺς ἔρσηνος γένει. ὅππότε γὰρ τὸ ἔκπρωτον ἔχον. Μηδοὶ δὲ τὸ αὐτὸ τῶν ἰνὴν ἐσαλμῶσι ἐστρατεύοντο. Μηδικὴ γὰρ αὐτῇ ἡ σκευὴ ὅτι, καὶ ἡ Περσικὴ. οἱ δὲ Μηδοὶ ἀρχόντα μὲν παρῆχοντο Τιγραινὴν, ἀνδρὰ Ἀχαμενίδην. ἐκαλέοντο δὲ πάλαι πρὸς πᾶσι τοῖς Ἀῖοι. ἀπικραμένης δὲ Μηδοῦ Μηδὴν δέης τὸ Κολχίδος δὲ Ἀθιωαίων ἐς τὰς Ἀῖας τῶν μετέβαλον καὶ ἔποιον ἔντα. αὐτοὶ δὲ σφέων ὠδὲ λεγούσι Μηδοὶ. Κίσιοι δὲ ἐστρατεύοντο, τὰ μὲν δὴ κατὰ τὸν Πέροισι ἐσκαδάδατο, αὐτὴ δὲ τὴν πύλιν, μὲν δὲ φέροι ἔσαν. Κισίων δὲ ἦρχε Ἀνάφης ὁ ὅτι ταύτω. Ὑρκάσιοι δὲ, κατὰ τὸν Πέροισι ἐπισταχαι, ἡγεμόνα παρεχόμενοι Μεγάππου, τὸν Βαβυλωνίους ὑπερβύτιον ὅππότε πύσαιτα. Ἀσσυριοὶ δὲ ἐστρατεύοντο, πρὸς μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον χαλκὰ τε κραία, καὶ πεπλεγμένα ἔχον ἵνα βαρβαροὶ ἐκ εὐαπὴν ἄσπιδας καὶ αἰχμὰς καὶ ἐλχειρίδας ὅτι πλησία τοῖσι Αἰγυπτίοισι εἶχον. πρὸς δὲ, ῥόπαλα ἔχον τετυλωμένα σιδήρεα, καὶ λινέας θώρηκας. ἔποιον δὲ ὑπὸ μὲν Ἑλλείων ἐκαλέοντο Σύριοι, ὑπὸ δὲ τῶν βαρβαρῶν Ἀσσυριοὶ ἐκλήθη. Τυτῶν δὲ μὲν ἔχον Χαλδαῖοι ἦρχε δὲ σφέων Ὁπάσης ὁ Ἀρταχάης. Βακτριοὶ δὲ πρὸς μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἀλχοτάτω τὸν Μηδικῶν ἔχοντες ἐστρατεύοντο, πύλα δὲ καλαμίνας ὅππότε κραία, καὶ αἰχμὰς ἐκράχας. Σάκας δὲ οἱ Σκύθαι πρὸς μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυρτασίας ἐφέχον ἀπικραμένης ὀρθας εἶχον πεπηγμένας, ἀταξυρίδας δὲ οὐδεδύκεσαν. τῶν δὲ ὅππότε κραία, καὶ ἐλχειρίδας, πρὸς δὲ, καὶ ἀκίνας καὶ σαρὰς εἶχον. τῶν δὲ ἐοίκας Σκύθας Ἀμυργίους, Σάκας ἐκαλέον. οἱ δὲ Πέροισι πύλας τὰς Σκύθας καλέουσι Σάκας. Βακτρίων δὲ καὶ Σακίων ἦρχε Ὑστάσης ὁ Δαρείς τε καὶ Ἀπίσης τὸν Κύρ. Ἰνδοὶ δὲ εἶματα μὲν οὐδεδύκετες ἀπὸ ἔχον πεποιημένα, πύλα δὲ καλαμίνας ἔχον, καὶ εἰς τὰς καλαμίνας ὅππότε, σιδήρεος ἦν. ἐσαλμένοι μὲν δὲ ἔσαν ἔκπρωτον Ἰνδοῖν ὁρῶντες πύλας δὲ ἐστρατεύοντο Φαρναζαθη τὸν Ἀρταβάτω. Ἀῖοι δὲ τῶν τοῖσι μὲν ἐσκαδασμένοι ἔσαν Μηδικῶσι, τὰ δὲ δὴ κατὰ τὸν Βακτρίων. Ἀῖων δὲ ἦρχε Σισάμης ὁ Ὑδάριος. Παρθοὶ δὲ καὶ Χορασμίνοι, καὶ Σογδοὶ τε καὶ Γανδαρίοι καὶ Δαδικαί, τὸν αὐτὸν σκευὴν ἔχοντες τὸν Βακτρίων, ἐστρατεύοντο. πύταιων δὲ ἦρχον οἱ δὲ Πάρθων μὲν καὶ Χορασμίων, Ἀρταβάζος ὁ Φαρνάκων. Σογδῶν δὲ, Ἀζάνης ὁ Ἀρταίου. Γανδαρίων δὲ, καὶ Δαδικῶν, Ἀρτύφιος ὁ Ἀρταχάης. Κάσσιοι δὲ σισύρας τε ἐνδεδύκετες, καὶ πύλα ὅππότε καλαμίνας ἔχοντες καὶ ἀκίνας, ἐστρατεύοντο. οὐ πὶ μὲν ὅππότε ἐσκαδάδατο, ἡγεμόνα παρεχόμενοι Ἀῖοι μαρδὸν τὸν Ἀρτυ-

¹ Anaphes ² Non facili explicatu. vel, Quam explicare difficile fuerit, vel describere.

φίς ἀδελφεόν. Σαραγῆται δ' εἴματα μὴ βεβαμμέν-
 να ἔχοντες, οἱ ἐπὶ περὶ πῆδι λαβὴν ἔχοντες αἰατεῖνοι-
 πα εἶχον, πῆξαι δ' αἰχμὰς Μηδικὰς. Σαραγῆται δ'
 ἦρχε Φερεδάτης ὁ Μεγαβάξ. Πάκτυες δ' οἱ
 συρφόροι τε ἔσαν, καὶ πῆξαι ὑπὸ χεῖρα εἶχον καὶ ἐγ-
 χεῖρας. Πάκτυες δ' ἀρχοῖτα παρείχοντο Ἀρσά-
 μην τὸν Ἰτραμίτην. Οὗτοι δ' αὖ Μύκων τε καὶ Πα-
 ρικαῖοι ἐσθλὰ σιδηροῖ ἐσαν κατὰ τὸν Πάκτυες. Τε-
 τῶν δ' ἦρχον οἱ δὲ. Οὐπίων μὲν καὶ Μύκων, Ἀρσα-
 μήνης ὁ Δαρείης· Παρικαίων δ' Σιεσμίτης ὁ Οἰ-
 βάξ. Ἀραβιοὶ δ' Ἰφραὶμ περὶ σιδηροῖ ἐσαν πῆξαι
 δ' παλίνθια εἶχον πρὸς δόξα, μακρά. Αἰθίοπες δ'
 παρδαλέας τε καὶ λεοντέας αἰαμῶν, πῆξαι δ' εἶχον
 ἐκ φοινίκης ἀσπίδος πεποιημένα μακρά, τετρα-
 πηχέων ἐκ ἐλάσσων· ὅτι δ' καλαμῖν οἱ τὰς μα-
 κρὰς αἰτὶ δ' σιδηρὰ ἐπὶ λίθος ὅξιν πεποιημένους, καὶ
 τὰ σφρηγίδας γλύφουσι. πρὸς δ' αἰχμὰς εἶχον, ἐ-
 πὶ δ' κέρασιν δόρυ ἐπὶ ὅξιν, πεποιημένοι τὸν
 λόγχης. εἶχον δ' καὶ ῥόπαλα τυλωτά. Τὸ δ' σῶμα τοῦ
 μὲν ἡμῶν ἐπὶ λείφοντο ἰόντες ἐς μάχην, γυμνοί, δ'
 δ' ἔτερον ἡμῶν, μίλτω. Ἀραβίων δ' καὶ Αἰθίοπων τ'
 ὑπὸ Αἰγύπτου οἰκηθέντων ἦρχε Ἀρσάμης ὁ Δαρείης
 καὶ Ἀρτυστῆνης τὸν Κύρου θυγάτηρ. Τὴν μάλιστα τέρξας
 τὴν γυναικῶν Δαρῆος, εἰκὼν χρυσὴν σφρηγίδα ἐ-
 ποιήσατο. Τὸ μὲν δ' ὑπὸ Αἰγύπτου Αἰθίοπων καὶ Ἀ-
 ραβίων ἦρχε Ἀρσάμης. Οἱ δ' ἀπ' ἡλίας αἰατο-
 λέων Αἰθίοπες (διζοὶ γὰρ δὴ ἐστρατεύοντο) πρὸς τε-
 τάρχαι τοῖσι Ἰνδοῖσι, ὁμοειδῶς εἶδος μὲν ὁμοῖον
 τοῖσι ἐτέροις, φωνὴν δ' καὶ τείχεμα μῆλον. οἱ μὲν
 γὰρ ἀπ' ἡλίας Αἰθίοπες, ἰθὺς εἰσὶ οἱ δ' ἐκ τῆς Λι-
 βύης, ἐλόταν τείχεμα ἔχουσι πρὸς τῶν ἀνθρώπων.
 ἔπειτα οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας Αἰθίοπες, τὰ μὲν πλέον κατ-
 ἀπὸ Ἰνδοῖ ἐστράτευσαν, πρὸς μετὰ πῆξαι δ' ἔσταν
 εἶχον ὅτι τῆσι κεφαλῇσι, σὺν τε τοῖσι ὡς ἐκδεδαρ-
 μένα, καὶ τῆσι λοφίῃσι. καὶ αἰτὶ μὲν λύφας, ἡ λοφίη
 κατὰ τὴν πῆξαι δ' ὡς τῆσι πῆξαι, ὅρτα πεπηγνῆται εἶχον.
 ποροβλήματα δ' αὐτῶν ἀσπίδων, ἐπὶ τοῖσι τοῖσι δό-
 ραίς. Λίβυες δ' οἱ σκῆλη μὲν σκινίῳ ἐσαν ἔχον-
 τες, ἀκρίτοις δ' ὅτι καὶ τοῖσι χρεώμενοι. Δεχόμενοι
 δ' παρείχοντο Μασάγην τὸν Ἀρείον. Παφλα-
 γῶνες δ' ἐστράτευοντο, ὅτι μὲν τῆσι κεφαλῇσι ἔχον-
 τες κράτια πεπλεγμένα, ἀσπίδας δ' μικράς, αἰ-
 χμὰς δ' οὐ μεγάλας. πρὸς δ' ἀκρίτια καὶ ἐγχει-
 ρεῖται. πρὸς δ' τὰς πόδας, πῆδι λαβὴν ὑπὸ χεῖρα
 μέσση κινήσειν ἀνατείνοντα. Λίβυες δ' καὶ Μαθη-
 νοὶ, καὶ Μαρυαδῶναι τε καὶ Σύριοι, πῶν αὖ πῶν ἔχον-
 τες Παφλαγῶσι, ἐστράτευοντο. οἱ δ' Σύριοι οὗτοι

phii germanum. Sarangæ indumenta
 gestantes versicoloria decorerant, ca-
 ligasque genuum tenuis extentas: arma
 habebant arcus lanceasque Medicas,
 duce Pherendate Megabazi filio. Pa-
 rices, & ipsi sisyras ferebant, & vernac-
 ulos arcus atque pugioes: quorum
 dux erat Attrayntes Itramitis filius. V-
 tii & Myci & Paricanii eodem quo Pa-
 rices modo armati erant, sub his duci-
 bus: Vtii quidem & Myci, sub Arsa-
 mene Darii filio: Paricanii vero sub
 Siromitre Oebazi filio. Arabes suc-
 cincti erant ziras, *amiculi genus*, arcus-
 que recuruos habilesque gestabant. Æ-
 thiopes pardorum pellibus leonumque
 amicti, arcus è palmarum spathis factos
 gerebant, quatuor non minus cubitis
 longos: & item prælongas ex arundi-
 ne sagittas, pro ferro præfixas eo lapide
 acuminato quo sigilla sculpunt: præter-
 ea hastas capreæ cornu præfixas, in mo-
 dum spiculi acuminato, & clavas præ-
 ferratas. Hi quum eunt in pugnam, di-
 midiatum corpus gypso, dimidiatum
 minio illinunt. Arabum autem Æthio-
 pumque qui trans Ægyptum incolunt,
 dux erat Arsames, Darii filius & Arty-
 stonæ Cyri filiz: quam Darius ex vxoribus maxime adamans, cum talari ex
 auro tunica effinxit. Arsames quidem
 Æthiopibus qui sunt trans Ægyptum,
 atque Arabibus præerat. Ii autem Æ-
 thiopes qui sunt ab ortu solis, (nam bi-
 fariam militabant) censebantur cum
 Indis, specie nihil admodum à ceteris
 differentes, sed sono vocis duntaxat ar-
 que capillatura. Nam Æthiopes qui ab
 ortu solis sunt, promissos crines: qui
 ex Libya, crispissimos inter omnes ho-
 mines habent. Æthiopes autem hi qui
 ex Asia erant, pleraque arma quæ In-
 digestabant, pellesque frontium equi-
 narum cum auribus atque iubis, in ca-
 pitibus, ut ipsæ iube pro cristis essent, &
 hirtæ aures equinæ rigerent. in locum
 clypeorum pelles gruorum prætende-
 bant. Libyes autem corio armati ie-
 re, ac iaculis præuistis, duce Masange
 Aorizi filio. Paphlagones autem ca-
 pitibus gerebant compactiles cassides,
 scuta exigua, hastas haud longas, præter-
 ea iacula, pugioesque, pedibus caligas
 more gentis ad media crura sub-
 tentas. Eandem quam Paphlagones ar-
 maturam gestabant Ligyes & Marieni
 & Mariandyni & Syri. Isti autem Syri

LXVIII

LXIX

LXX

LXXI

LXXII

à Persis Cappadoces vocatur. Paphla-
gonum & Matienorum dux erat Dotus
Megastidis filius: Mariandyſorū & Li-
gyum & Syrorum, Gobryas Darii filius
LXXIII & Artystonæ. Phryges autem proxima-
mam Paphlagonicæ armaturam gerūt,
paulū differentes: qui (vt Macedones a-
iunt) tamdiu vocati sunt Bryges quam-
diu Evropei fuerunt, Macedonum ac-
colæ: transgressi autem in Asiam, vna
cum loco nomen immutauere in
Phryges. Armenii Phrygum cultu ar-
matierant, utique illorum coloni. His
LXXIV utrisque præerat Artochmes, qui Darii
filiam in matrimonio habebat. Lydi
proxime ad Græcorum armaturam ac-
cedebant, olim Meones vocati: pristin-
oque nomine sublato, à Lydo Atyis fi-
lio cognomen acceperunt. Myſi ſuper
capita gentiles galeas ferebant, ſcutula
quoque ac præuſta iacula. Sunt autem
Lydorum coloni, à monte Olympo O-
lympieni nominati. Horum utriſque
præerat Artaphernis filius, qui collega
Datis apud Marathonem conflixit.
LXXV Thraces è pelle vulpina caſſides geſta-
bant, tunicis induti, & inſuper circum-
dati variis ſagulis, pedibus ac tibiis in-
duris caligæ pellibus hinnulorum: fe-
rentes præterea iacula & peltas & pug-
unculos. Iſti transgreſſi in Asiam, vocati
sunt Bithyni, prius appellati (vt ipſi aiūt)
Strymonii, quod Strymonem accole-
rent: à ſuiſque ſedibus exacti à Teucris
LXXVI & Myſis. Thracibus autē qui Asiam
incolunt præerat Bagasaces Artabani
filius, geſtantibus breuia¹ è corio ſcu-
ta, & bina ſingulis² veruta ad lupos con-
ficiendos apta, in capitibus æreas caſſi-
des, & ſuper caſſides ex ære factas aures
bouis & cornua, impoſitis etiam cri-
ſtis. crura autem panno Phœniceo e-
rant induta. Martis oraculum apud hos
LXXVII viros eſt. Cabelees Meones (qui Laſi-
nii vocantur) eundem cultum geſta-
bant quem Cilices: quem ego, dum or-
dine ad Cilices veniam, indicabo. Mi-
lyæ autem lanceolas gerebant, & veſtes
fibulis ſubſtriſtas, & eorum nonnulli
Lycios arcus, in capitibus galeas è pelli-
bus factas. Horum autem omnium præ-
fectuſ erat Badres Hyſtanis filius. Mo-
ſchi ligneas circa capita caſſides gere-
bant, ſcutaq; ac haſtilia breuia, ſed lon-
ga in haſtilibus ſpicula. Eodem quo
Moſchi ornatu militabant Tibareni, &

ὑπὸ Περσέων Κατωπαδόμενοι καλέονται. Παφλα-
γόνων μόνων καὶ Μαπύλων Δωτός ὁ Μεγασίδου
ἦρχε· Μαρυαδίων καὶ Λιγύων, καὶ Σύρων, Γω-
βρύης ὁ Δαρείς τε καὶ Ἀρτυσώνης. Φρύγες δ' ἀγ-
χοπάτω τῆς Παφλαγονικῆς σκευῇ εἶχον, ὀλίγον
παλαιότερον. οἱ δ' Φρύγες (ὡς Μακεδόνες λέγου-
σι) ἐκαλέοντο Βεῖγες χρόνον ὅσον Εὐρωπῆτιοι εἶ-
ντες· σινοίκισιν Μακεδόσι μεταβαίντες δ' ἐς τὴν Ἀ-
σίαν, ἅμα τῇ χώρῃ καὶ ὀνόματι μετεβαλόντες ἐς Φρύ-
γας. Ἀρμύριοι δ' κατὰ τὸν Φρύγας ἐπὶ σάχατο, εἶ-
ντες Φρυγῶν ἀποικισί. τούτων σιναμφοτέρων ἦρχε
Ἀρτόχμης, Δαρείς ἔχων θυγατέρα. Λυδοὶ δ' ἀλ-
χοπάτω τῇ Ἐλλυδικῇ εἶχον ὄπλα. οἱ δ' Λυδοὶ,
Μηόνες ἐκαλειώτο πάλαι· ὅτι δ' Λυδοῦ τῆς Ἀτύως
ἔργον· τὴν ἐπωνυμίαν, μεταβαλόντες ὀνόματι. Μυ-
σοὶ δ' ὅτι μὲν τῇ κεφαλῇ εἶχον κράνη· ὅτι χῶ-
ρια, ἀσπίδας δ' μικράς· ἀχοντοίσι δ' ἐχέοντο ὅτι
καύτοι. ἔπειτα δὲ εἶπεν Λυδῶν ἀποικισί· ἀπὸ Οὐλύμπου
δ' ἔρεος καλέονται Οὐλύμπιοι. Λυδῶν δ' καὶ Μυ-
σῶν ἦρχε Ἀρταφέρνης ὁ Ἀρταφέρνηος, ὃς ἐς Μαρα-
θῶνα ἐσέβαλε ἅμα Δάτι. Θρηῆκες δ' ὅτι μὲν
τῇ κεφαλῇ ἀλωπεκίας ἔχοντες, ἐστρατεύοντο,
ὡς δ' ὁ σῶμα, κιθῶνας· ὅτι δ' ἔβρας ὡς βέλγη μύοι
ποικίλας. ὡς δ' τὰς ποδας τε καὶ τὰς κνήμας, πίδα-
λα ἰδρύων. πρὸς δὲ ἀκρίτια τε καὶ πέλας, καὶ εἰ χει-
ρεὶ μικρά. ἔπειτα δ' ἀφ' αὐτῶν μὲν ἐς τὴν Ἀσίαν,
ἐκλήθησαν Βιθυνοὶ· ὃ δὲ πρὸς τὴν ἐκκαλέοιτο (ὡς
αὐτοὶ λέγουσι) Στρυμόνιοι, οἰκόντες ὅτι Στρυμόνιοι. ἔξ-
αλατύναι δὲ φασὶν ὅτι ἦσαν ὑπὸ Τυχεῶν τε καὶ
Μυσῶν. Θρηῆκων δὲ τὴν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἦρχε Βαζα-
σάκης ὁ Ἀρταβάνης. ἀσπίδας δὲ ὡμοβοῖνας εἶχον
μικράς, καὶ πρὸς ὁδοὺς δύο Λυκιοεργίας ἔκαστος εἶχε·
ὅτι δὲ τῇ κεφαλῇ κράνη· ἅλκεα· πρὸς δ' τοῖσι
κράνεσι, ὡς τὰ τε καὶ κέρα ποροσθῆναι ὁδοὺς ἅλκεα. ἐπὶ
δ' καὶ λόφοι. τὰς δὲ κνήμας ῥάκεσι φοινικείοισι κατε-
λίχατο. ὡς τὰ τοῖσι τοῖσι ἀνδράσι Ἀρεὸς ὅτι χρυσή-
ειον. Καθηλέες δὲ οἱ Μηόνες, Λασσόνιοι δὲ κα-
λόμενοι, τὴν αὐτὴν Κίλικίαν εἶχον σκευῇ τὴν ἐγὼ ἐπεαὶ
ἔειπεν· Κίλικων τὰς δι' ἐξίων γενόμεναι, τότε σημαίον.
Μιλύαι δὲ αἰχμὰς τε βραχείας εἶχον, καὶ εἰ μὴ
ὡς περὶ πέλαιον. εἶχον δὲ αὐτῶν τὸς αὐτὸς μετεξέτερι
λύκας· ὡς δὲ τῇ κεφαλῇ ἐκ διφθερέων ὡς
ποιμῶνας κυνέας. τούτων πρῶτον ἦρχε Βάδρης ὁ
Υστάνεος. Μόσχοι δὲ ὡς μὲν τῇ κεφαλῇ
κυνέας ξυλῖνας εἶχον, ἀσπίδας δ' αἰχμὰς μικράς.
λόγχοι δὲ ἐπῆσαν μεγάλοι. Τιβαρηνοὶ δὲ, καὶ

1 Excrudo bouis tergo. vt paulo post uersis eandem uocem. 2 Venabula Lycii operis,

Μάκρωνες, καὶ Μοσύνοι καὶ, κατὰ τὸ Μόχοι ἐσκα-
 ασμένοι ἐστρατεύοντο. τὸ τὸς δὲ συνέτασσον ἀρχόντες
 οἱ δὲ Μόχοι καὶ τὸ Τίβαρτες, Ἀριόμαρδος ὁ Δα-
 ρεῖς τε παῖς καὶ Παρμύος δὲ Σμέροδος, ἔκ Κύρῃ Μά-
 κρωνας δὲ καὶ Μοσυνόικας, Ἀρξάουκτος ὁ Χερσάμι-
 ος, ὃς Σησὸν τὸν ἐπὶ Ἑλλήσποντον ἐπέδρευε. Μά-
 κρες δὲ ὅτι καὶ τῇσι κεφαλῇσι κρανέα ἐπιχρῶετα πλε-
 κτὰ εἶχον, ἀσπίδας δὲ δερματῖνας μικράς, καὶ ἀκύντια.
 Κόλχοι δὲ καὶ τῇσι κεφαλῇσι κρανέα ἐξύλινα, ἀ-
 σπίδας δὲ ὠμοδοῖνας μικράς, αἰχμαῖς τε βραχέας, ὡ-
 σὺν δὲ καὶ μαχαίρας εἶχον. Μαρδόνιος δὲ καὶ Κόλχων ἥρ-
 χε Φερειδάτης ὁ Τεάσιος. Ἀλάρδοι δὲ καὶ Σά-
 σπειρες, κατὰ τὸ Κόλχοι ὠπλισμένοι ἐστρατεύοντο.
 τὸ τὸς δὲ Μασίσιος ὁ Σιερομίβιος ἥρχε. Τὰ δὲ
 νησιωτικὰ ἔθνη καὶ ἐπὶ τῇσι τὸς αἰασπῶν καὶ λεομύους
 καὶ τοικίς βασιλεῖς, ἀρχοὶ τῶν Μηδικῶν εἶχον ἐ-
 δητὰ τε καὶ ὁ πλάττω δὲ νησιωτικῶν ἥρχε Μαρ-
 δόντης ὁ Βαράχης. ὃς ἐπὶ Μυκάλη στρατηγῶν, δού-
 τέρω δὲ τῶν τῶν ἐτελεύτησε ἐπὶ τῇ μάχῃ. Ταῦτα
 παλαιὰ καὶ τῇσι πρὸν στρατεύουσιν ἔθνη, καὶ τε-
 παρμένα ἐς τὸν περὶ τὸν ὅσον τῶν στρατῶν ἥρχοντο οἱ
 κατὰ εἰρήνην, καὶ οἱ ἀρχαῖοι καὶ ἐξ ἀριθμῶναιτες, ἔ-
 260 τοι ἔχον καὶ χιλιάρχας τε καὶ μυριάρχας ἀποδίδαντες.
 ἑκατοντάρχας δὲ καὶ δεκάρχας οἱ μυριάρχαι. τελέων
 δὲ καὶ ἔθνεων ἔσαν ὅσοι σημαντορες. ἔσαν καὶ δὴ οὗτοι,
 οἱ κατὰ εἰρήνην, ἀρχόντες. Ἐστράτηγον δὲ τῶν τῶν
 καὶ τῶν σύμπαντος στρατῶν τῶν περὶ, Μαρδόνιος τε ὁ
 Γωδρύεω, καὶ Τελιπαταίχης ὁ Ἀρπαβίης, ἔχον
 27 Τελιπα-
 ταίχης
 28 Ζερδι-
 μῶν
 29 Βινδύς, ἀριθμῶν, ἡθαλάτῃ Γισαδῆς, ἡ νῆσος, ὅλος αὐτὸν
 αἶρητο καὶ ἐγένοντο ὁδομαῖς τε πλεῖνες μυρίων, ἔτε-
 40 λάσσοντες. κίσμον δὲ πλῆστον παρείχοντο ὅλα πτόμων
 Γέρσαι, καὶ αὐτοὶ ἀριστοὶ ἔσαν. σκαλῶν καὶ τοιάντων
 ἥσαν ἡ κατὰ εἰρήνην, χωρὶς δὲ χρυσοῖς τε πολλὸν καὶ ἄφθοιον
 ἔχοντες ἐπέσπερον. Σρμαμάζας τε ἅμα ἤγοντο,
 ἐπὶ δὲ, παλλακαὶ καὶ θεραπῆναι πολλὰ τε καὶ ὅλα
 ἐσκαυασμένοι. οἷα δὲ σφι, χωρὶς τῶν ἄλλων
 στραπωτέων, κάμηλοι τε καὶ ὑποζύγια ἦσαν.
 Ἰππεύει δὲ ταῦτα ἔθνη καὶ πτόμων παρείχοντο ἵππων, ἅλα ποσάδε μῆνα. Πέρσαι καὶ αὐτοὶ

Macrones, & Mosynæci, quos hi regē-
 bant: Moschos & Tibareños Ariomar-
 dus, Darii filius & Parmyis filiz Smer-
 dis, filii Cyri: Macrones & Mosynæcos
 Artayctes, Chorasemis filius, qui Sesti in
 Hellesponto præses erat. Mares in ca-
 pitibus ligneas galeas gerebāt, scutulaq;
 è crudo bouis tergo, atque lanceolas,
 præterea machæras. Præerat autē Mari-
 bus & Colchis Pherendates Theaspis fi-
 lius. Alarodii & Saspires eodē quo Col-
 chi ornatu militabāt, duce Masistio Si-
 rometris filio. Insulanæ gētes, quæ ru-
 bro è mari sequuntur sunt ex iis insulis ad
 quas transportare rex solet quos è suis
 locis summouet, gerebāt proxima Me-
 dis & vestimenta & arma: quibus præ-
 erat Mardontes Bagæi filius, qui apud
 Mycalem dux secundo post anno in pu-
 gna oppetiit. Hæ erant nationes quæ
 per continentem ibant, ex quibus con-
 stabat pedester exercitus: quibus si præ-
 erant qui commemorati sunt, quique or-
 dinarant milites connumerauerantq;
 & chiliarchas, id est, tribunos qui mille, &
 myriarchas, id est, qui decem millibus præ-
 sunt, delegerant. nam myriarchæ centu-
 riones decanosque creauerant. Erant &
 alii agminum & gentium prætores: ve-
 rum ii qui nominati sunt, erant duces.
 Horum tamen & totius exercitus impe-
 ratores erant, Mardonius Gobryæ fili-
 us, & Tirintatæchmes filius Artabani,
 qui dissuaserat bellum Græciæ inferen-
 dum, & Smerdones Otanis filius, ambo
 hi fratrum Darii filii, Xerxis patruces:
 & Masistes Dario & Atossa genitus, &
 Gergis Ariazi & Megabyzus Zopyri fi-
 lius. Hi erant imperatores omnium
 pedestrium copiarum, præter illa dele-
 cta Persarū decem millia, quibus præ-
 erat Hydarnes Hydarnis filius: qui voca-
 bantur immortales, ob hoc, quod si quis
 eorum aut nece aut morbo numerum
 imminueret, alius sufficiebatur: nec vn-
 quam plures erant paucioresve decem
 millibus, præcipuo inter omnes cultu
 decori, & iidem præstantissimi omnium,
 ut dictum est: & præterea immenso au-
 ro conspicui, ducentes vna carrucas
 cum pallacis ac familia permulta eaque
 belle ornata: necnō camelos ac iumen-
 ta, præter ceteros milites, quæ commea-
 tum portabant. Equitant autem hæ
 nationes: sed non omnes habebant e-
 quos, verum hæ solæ: Persæ, qui eadem

LXXXIX

LXXX

LXXXI

LXXXII

LXXXIII

LXXXIV

1 Mares in capitibus quidem galeas more patrio textiles gestabant, vel, naxiles, clypeos autem paruos pellicos, & iacula. Colchi in capitibus ligna.

erant quapeditatus armatura ornati, nisi quod quidam gestabant in capitibus opera ex ære ferroq; ductilia. Sunt autē quidā Nomades homines, qui Sagarrii appellantur, & gente & voce Persæ, sed cultu inter Persicum & Pactyicum, qui contulerunt equitatum octo millium equitum, armaturam neq; aheneam neq; ferream assueti ferre, præter pugiones, vrentes recte è viminibus confecta, qua freti in prælium eunt. Est autem prælium eorum virorum huiusmodi:

Cum hoste congregientes iniiciunt eas rectes in summo habentes laqueos, qui quum aut equum aut hominem adepti sunt, eum ad se trahunt: ita illi illaqueati conficiuntur. Talis horum pugna est, iidemque inter Persas censentur.

Medi eandem equites quam pedites armaturā gerunt: & item Cissii. Indi quoq; eandem quam peditatus suus gestant armaturam. ceterum equos defultorios agebant & currus: quibus curribus suberant & equi & asini agrestes. Bactrii eodem ornatu instructi erant equites quo pedites, & item Caspii. Libyes & ipsi eandem quam pedites armaturam gerebant: curruum autē hi cuncti erant agitatores. Caspii quoque & Paricanii itidem atque suus peditatus instructi erant. Necnō Arabes eo quo pedites ornati cultu agitabant camelos nihilo inferiores equis pernecitate.

Hæ solæ gentes erant equestres. Fuitque numerus equitum, octo myriades, id est, octoginta millia, præter camelos & currus. Et alii quidem equites in ordinem redacti erant: Arabes autem in ultimo locati, ob id postremi ne equitatus consterneretur, equis camelos non tolerantibus.

Equitatus autem præfecti erant, Harmamithres & Tithæus, filii Datis: quorum tertius collega Pharnuches Sardibus erat relictus agrotus. Nam quum Sardibus proficisceretur, in calamitatē incidit infciens. equitante enim eo canis sub pedes equi intercurrit: quo equus improuiso deterritus atque erectus sese attollens, Pharnuchem excussit. Hic collapsus sanguinem euomuit, naclusque est morbum qui in phthisin, id est, tabem, euasit. Equo autem, à casu statim domini, fecerunt famuli ut ille iusserat: Abducto nanque in eum locum ubi dominum strauerat, crura cum genibus absiderunt. Itaque Pharnuches ita à præfectura summotus est.

ἐσθλασμένοι καὶ ὁ πεζὸς αὐτῶν· πλὴν ὅτι τῇσι κεφαλῇσι εἶχον ἔνιοι αὐτῶν καὶ χάλκεα καὶ σιδήρεα ὀξέληλα μὲν ποιήματα. Εἰσὶ δὲ πνεις νομάδες ἀνδρες ποὶ Σαγάρριοι καλεόμενοι, ἔθνος μὲν Περσικὸν καὶ Φωγῆ, σκδὺν δὲ μετὰ ξυῖ ἔχουσι πεπιημένῳ τῆς Περσικῆς τε καὶ τῆς Πακτυκῆς· οἱ παρείχοντο μὲν ἵππον ὀκτακισχιλίῳ, ὅπλα δὲ οὐ νομίζουσι ἔχειν οὔτε χάλκεα, οὔτε σιδήρεα, ἔξω ἐν χειρὶ δίδω. χρεώνται δὲ σιρῆσι πεπλεγμένοισι δὲ ἱμαίταιν, τῇσι πῶσι τοὶ ἐρχονται ἐς πόλεμον. ἡ δὲ μάχη τοῦτέων τῶν ἀνδρῶν, ἡ δὲ ἐπεταύμισησιν τοῖσι πολεμίοισι, βάλλουσι τὰ σείρας, ἐπὶ ἀκρῶ βρόχους ἐχούσας· ὅττι δὲ αὐτῶν χη, μὲν τε ἵππου, μὲν τε ἀνδρῶν, ἐπὶ ἐπὶ δὲ ἐλκεῖ. οἱ δὲ ἐν ἀρκεσὶ ἐμπαλασσομένοι ἀφαιροῦνται. τοῦτέων μὲν αὐτῇ ἡ μάχη, καὶ ἐπετετάχατο ἐς τὰς Πέρσας. Μῆδιδι δὲ, τὴν περ ἐν τῷ πεζῷ εἶχον σκδὺν, καὶ Κίσιον ὡσαύτως. Ἰνδοὶ δὲ σκδὺν μὲν ἐπὶ σάχατο τῇ αὐτῇ καὶ ἐν τῷ πεζῷ, ἡλαίων δὲ κέλητας καὶ δῆματα· ὑπὸ δὲ τοῖσι δῆμασι τῶν ἵππων ἵπποι καὶ οἱ ἀγριοί. Βάκτιοι δὲ ἐσθλασάδατο ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ πεζῷ, καὶ Κάσπιοι ὁμοίως. Λίβυες δὲ καὶ αὐτοὶ κατὰ περ ἐν τῷ πεζῷ· ἡλαίων δὲ καὶ οὗτοι πᾶντες δῆματα. ὡς δὲ αὐτῶν Κάσπιοι καὶ Παρκαίοι ἐπὶ σάχατο ὁμοίως καὶ ἐν τῷ πεζῷ. Ἀραβίοι δὲ σκευὴν μὲν εἶχον τὴν αὐτὴν καὶ ἐν τῷ πεζῷ· ἡλαίων δὲ πᾶντες καμῆλους, παχυτήτιον λειπομένης ἵππων.

Ταῦτα τὰ ἔθνη αὐτῶν ἵππων εἶναι. ὁριθμὸς δὲ τῆς ἵππων ἐν ἑαυτοῖς ὀκτὼ μυριάδες, ὡς δὲ τῶν ἄλλων καμῆλων καὶ τῶν ἀρμάτων. οἱ μὲν νυν ἄλλοι ἵππους ἐτετάχατο κατὰ τέλει· Ἀραβίοι δὲ, ἐσχατοὶ ἐτετάχατο. ἀπὲρ γὰρ τῶν ἵππων οὐκ ἀνεχομένων τῶν καμῆλων, ὑπερὶ ἐτετάχατο, ἵνα μὴ φοβέοιτο ὁ ἵππος τὸν. ἵππων δὲ ἔσαν Ἀρμαμίδης τε καὶ Τίθαος, Δάπιος παῖδες· ὁ δὲ τῆς σφῆς σκαίωσιν ἀρχὸς Φαρνούχης κατελέλειπτο ἐν Σαρδίσι νοσίων· ὡς γὰρ ὀρμῶντο ἐκ Σαρδίων, ὅτι συμφορὴν ἐπέπεσε ἀνέλεπτον. ἐλαύνοντι γὰρ οἱ, ὑπὸ τῆς πόδας ἵππου ὑποδραμεύων καὶ οἱ ἵπποι ἐπὶ σκδὺν ἐφοβήθη τε, καὶ τὰς ὁρδὰς ἀπὸ σκδὺν Φαρνύχας. περὶ δὲ, αἱ μὲν τε ἡμεῖς, καὶ ἐς φθίσιν περὶ λητὴ ἡ νῆσος. ὅν τινος αὐτῶν κατὰ δῆμας ἐποίησεν οἱ οἰκέται ὡς ἐκέλευε ἐς τὸν χῆρον ἐν τῷ πεζῷ κατεβάλε δὲ ἀπὸ τῶν ἀπαραγόντες, σκδὺν τοῖσι γυνάσι ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν σκέλεα. Φαρνούχης μὲν οὕτω παρελύθη τῆς ἡγεμονίας.

co ritu : qui quandiu in Peloponneso regionem quę vocatur Achaia incoluerunt, & ante aduentum Danaï & Xuthi in Peloponnesum, (vt Græci aiunt) vocabantur Pelasgi Ægialees, *id est, littorales*, sed ab Ione Xuthi filio, Iones sunt appellati. Insulani, naues decem & septem, armati vt Græci: & ipsi Pelasgica gens, sed mox Ionica, ob eandem causam ob quam & duodecim oppida sunt Ionica ab Atheniensibus appellata. Æoles, sexaginta naues, ritu Græco armati, & olim Pelasgi (vt apud Græcos fertur) vocati. Hellepontii, centum naues, præter Abydenos: quibus mandatum erat ab rege vt circa locum manerent ad pontes custodiendos. Ceteri è Ponto erant, Græco more armati, Ionum ac Dorum coloni.

In omnibus autem nauibus epibatæ erant Persæ & Medi & Saccæ, quarum velocissimas præbuere Phœnices, & inter Phœnices, optimas Sidonii. Harum singulis, & item pedestribus eorum copiis præfecti erant vernaculi duces: quorum ego (quia ratio historię non exigit necessario) non faciam mentionem. Neque enim singularum nationum duces digni memoria fuere, quarum quot vrbes, tot duces extitere: sed non vt ductores, verum vt serui (quemadmodum alii qui ducebantur in militiam) venere: quoniam duces penes quos summa imperii erat, vt singularū gentiū principes, quinam eorum Persæ fuerint, à me commemoratum est.

Nauticis autem hi copiis præfuere: Ariabignes Darii, & Prexaspes Aspathinis, & Megabazus Megabatis, & Achæmenes Darii filius. Ionica quidem classi & Cariæ Ariabignes, ex Dario & filia Gobryæ genitus: Ægyptiacæ autem Achæmenes, Xerxis ex utroque parente germanus: reliquæ autem classi reliqui duo. Porro biremes, lembos quinquaginta aut triginta remorum, & actuaria nauigia, & alia minuta, cum hippagogis, *quæ equos vehunt*, contracta constat ad trium millium peruenisse.

Eorum autem qui in classe erant, secundum duces, illustrissimi fuere, Sidonius Tetramnestus Allefi filius, & Tyrius Mapen Sironi, & Aridius Nerbalus Arbali, & Cilix Syennesis Oromedontis, & Lycius Cyberniscus Sicæ filius. Cyprii autem, Gortus Chersis, & Timonax Timagoræ filius. Carum vero

λίανες. Ἰῶνες δὲ, ὅτι μὴ χερόνιον ἐν Πελοποννήσῳ οἴκεον τὴν νῦν καλεομένην Ἀχαΐην, καὶ πρὶν ἢ Δαΐαόν τε καὶ Ζεῦθον ἀπικέσθαι ἐς Πελοπόννησον, (ὡς Ἑλλήνες λέγουσι) ἐκαλέοντο Πελασγοὶ Αἰγιάλεες· ὅτι δὲ Ἰῶνος τῷ Ζεῦθου, Ἰῶνες. Νησιῶται δὲ, ἐπὶ ταχὺ δέκα παρείχοντο νέας, ὡπλισμένοι ὡς Ἑλλήνες· καὶ τὸ τοῦ Πελασγικὸν ἔθνος, ὕψιστον δὲ Ἰωνικὸν ἐκλήθη κατὰ Διῶν δὴ λόγον. καὶ αἱ δυνάμεις πόλεις Ἰῶνες οἱ αὐτὸ Ἀθωαίων. Αἰολέες δὲ, ἐξήκοντα νέας παρείχοντο, ἐσθλασμένοι τε ὡς Ἑλλήνες, καὶ τοῦ παλαιοῦ καλεόμενοι Πελασγοὶ, ὡς Ἑλλήνων λόγος. Ἑλλησπόντιοι δὲ, πλὴν Ἀβυδυνῶν· (Ἀβυδυνῶσι γὰρ προσετέτακτο ἐκ βασιλῆος κατὰ χώρην μύουσι, φύλακας εἶναι τῶν γεφυρέων) οἱ δὲ λοιποὶ ἐκ τῷ Γόμφου στρατῶν οἱ, παρείχοντο μὲν ἑκατὸν νέας, ἐσθλασμένοι δὲ ὥς Ἑλλήνες· οὗτοι δὲ, Ἰώνων καὶ Δωριέων ἀποικιοί. Ἐπεβάτθον δὲ ὅτι πασῶν τῶν νέων Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ Σάκται. τουτέων δὲ ἄριστα 20 πλεούσας παρείχοντο νέας Φοίνικας, καὶ Φοινίκων, 262 Σιδωνίους. τούτοις πᾶσι καὶ τοῖς ἐς Διῶν πεζὸν τε παγυμένοισι αὐτέων ἐπὶ τῶν ἐκείνοις ὅτι χεῖροι ἡγεμόνες. τῶν ἑγὼ (οὐ γὰρ αἰαγικήν ὁξέρεσμαι ἐς ἰσορείας λόγον) οὐ πρὸς ἀμέμημαι. οὔτε γὰρ ἔθεος ἐκείνου ἀπαξιοὶ ἔσαν οἱ ἡγεμόνες, ἐν τῷ ἔθνει ἐκείνῳ ὅσα περ πόλεις, ποσὺτοι καὶ ἡγεμόνες ἔσαν. εἰπόντο δὲ ὡς ἐστρατηγὸν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἄλλοι στρατῶν οἱ δὲ οὗτοι. ἐπεὶ στρατηγὸν τε καὶ ἀρχόντες οἱ τῷ πᾶσι ἔχοντες κράτος, καὶ ἀρχόντες τῶν ἐθνῶν ἐκείνων, ὅτι αὐτέων ἔσαν Πέρσαι, εἰρεάται μοι. Τοῦ δὲ ναυτικοῦ ἐστρατήγειον εἶδε· Ἀεαβίγνης τὸ Δαρείου, καὶ Γρηξάσης ὁ Ἀσπασίνεω, καὶ Μεγάβατος ὁ Μεγαβάτειω, καὶ Ἀχαμίνης ὁ Δαρείου· τῆς μὲν Ἰάδδος τε καὶ Καεϊκῆς στρατῆρος, Ἀεαβίγνης, ὁ Δαρείου τε παῖς καὶ τῆς Γωβρύεω θυγατρὸς· Αἰγυπτιῶν δὲ ἐστρατήγειον Ἀχαμίνης, Ξέρξεω ἐὼν ἀπ' ἀμφοτέρων ἀδελφείας· τῆς δὲ ἄλλης στρατῆρος ἐστρατήγειον οἱ δύο. τετρακόντεσι δὲ, καὶ πεντηκόντεσι, καὶ κέρκυρεσι, 40 καὶ ὡς παλαιὰ πλοῖα μικρὰ σιμυλῶντα ἐς Διῶν εὐθιμὸν, ἐφαίνετο τριγλία. Τῶν δὲ ὅτι πλεόντων μετὰ γὰρ τῆς στρατηγείας, οἱ δὲ ἔσαν ὀνομαστότατοι, Σιδωνίος Τετραμνέστος Ἀλλέφου, καὶ Τύριος Μάπην Σιρώνος, καὶ Ἀερίδος· Νέρβαλος Ἀρβάλου, καὶ Κίλιξ Συέννης Ὁρομέδοντος, καὶ Λύκιος Μάκυβερνίσκος Σικᾶ· καὶ Κύπριοι, ὁ Γόμφος τε ὁ Γόμφος, καὶ Τιμόναξ ὁ Τιμαγόρου· καὶ Καρών,

ἔτι ὅτι
δύμου,

Ἰστιαῖός τε ὁ Τύμνιος, καὶ Πύρρης ὁ Σελδώμου, καὶ
Δαμασίθυμος ὁ Καυδάλευς. Τῶν μὲν νῦν ἄλ-
λων οὐ παλαιὰ μνηστὴς ἱστιαρχέων, ὡς οἷα ἀναγ-
καζόμενος Ἀρτεμισίης ὅ, τῆς μέγιστα θούμης
ποιδῦμαι, ὅτι πῶς Ἑλλάδα στρατοκρατοῦντος γυ-
ναῖος, ἥτις ἀποθανόντος τῆς ἀνδρός, αὐτὴ τε ἔχουσα
πῶς τυραννίδα, καὶ παῖδες ὑπάρχοντες νειώεω,
ὑπὸ λήμματα τε καὶ ἀνδρῆς ἐστράδαντο, ὅσοι
μῆς εὐοχίας ἀναγκάσας. οὐνομα μὲν δὲ ἡ αὐτῇ
Ἀρτεμισίῃ, θυγάτηρ δὲ ἡ Λυγδάμιος. ἥμος δὲ
ἔξ Ἀλικαρνασσῶς, τὰ πατρὸς, τὰ μητρώου
δὲ, Κρήνα. ἡ γὰρ μὲν δὲ Ἀλικαρνασσῶν τε καὶ
Κώων, καὶ Νισυρίων τε καὶ Καλυδνίων, πέντε νέ-
ας παρεχόμεναι καὶ σιναπάσης τῆς στρατῆς,
μετὰ γὰρ τὰς Σιδωνίων, νέας ἑκδοῦσά τας παρεί-
χτο. πόρτων δὲ τῶν συμμάχων γῶμας ἐρίσας
βασιλεῖ ἀπεδέξατο. τῶν δὲ κατέλεξα πολίων ἡ-
γεμονίῃν αὐτῶν, ὅς ἐστις ἀποφανῶν πόρτων Δω-
ρεῖον. Ἀλικαρνασσῆς μὲν, Τριζυνοῖς τὸς ὅ
δὲ, Ἐπιδαυρίης. ἐς μὲν πόρτων δὲ ὁ ναυτὸς στρα-
τὸς εἴρηται. Ἐέρξης δὲ ἐπεὶ ἡρίμνησέ τε, καὶ δι-
τάχθη ὁ στρατός, ἐπεθύμησε αὐτὸς σφῆας διεξελά-
σας θεήσασθαι. μετὰ δὲ, ἐπεί εἰς ταῦτα, καὶ διεξε-
λαύων ὑπὸ ἄρματός παρ' ἔθνος ἐν ἑκάστον, ἐπυ-
θαίετο. καὶ ἀπὲρ στραφονοὶ γεγραμμέναί. ἔως ἔξ
ἐσχάτων ἐς ἐσχάτα ἀπῆκετο καὶ τῆς ἰσχύος καὶ τῆς
περὶ. ὡς ὅταν ταῦτα οἱ ἐπεποιήτο, τῶν νεῶν κατελ-
κυθείσων ἐς θάλασσαν, ἐθαύμαζον Ἐέρξης μετεκ-
βαίς οἱ τῶν δῆματος ἐς νέας Σιδωνίαν, ἵζοντο ὑπὸ
σκυλῶν χυρῶν καὶ παρ' ἐπὶ τῶν παρ' ἑκάστον 30
τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἐκάστας ὁμοίως ὡς καὶ ὅταν
περὶ, καὶ ἀπογεφόμενος. τὰς δὲ νέας οἱ ναυαρχοὶ
ἀναγάρζοντες, ὅσον τίς ποτε πλέθοντο τῶν αἰ-
μαλῶν, αἰετῶν καὶ τῶν παρ' ἑκάστον ἐς γῆν, τρέψαν-
τες πόρτες μετωπὴν, καὶ ὅσοι πλῆθοντες τὸς ὅταν
βάττας ὡς ἐς πόλεμον. ὅς, ὅς τῶν παρ' ἑκάστον
πλέων ἐθνεῖτο καὶ τῶν αἰμαλῶν. ὡς δὲ καὶ ταῦ-
τας διεξέπλωσε, καὶ ὅς ἐβη οἱ τῆς νεῶς, μετεπέμ-
ψατο Δημόφροντον ὅν Ἀρείωνος συστράτορα ὄμε-
νον αὐτῶν ὅτι πῶς Ἑλλάδα. καλέσας δὲ αὐτὸν, 40
εἶρετο παῖδε, ὡς Δημόφροντε, νῦν μοι περὶ πῶς
ἐπείρεσθαι τὰ γέλω. σὺ εἰς Ἑλλήν τε, καὶ ὡς ἐγὼ
σωθαιόμαι σὺν τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν
ἐμοὶ ἐς λόγους ἀπικρομένων πόλιος οὐτ' ἐλαχί-
της, οὐτ' ἀδινεστάτης. νῦν ὦν μοι τόδε φέρσον, εἰ
Ἑλλήνες ὑπομένεοι χεῖρας ἐμοὶ ἀπαιερόμενοι.

Histiazus Tymnis, & Pygres Seldomi,
& Damasthymus Candaulis filius. A-
liorum nunc præfectorum mentionem
facere supersedeo, tanquam non neces-
se habens. Verum Artemisiz præcipua
me tenet admiratio, mulieris expeditio-
nem aduersus Græciam sequitur: quæ
defuncto viro, ac pupilli filii tyranni-
dem obtinens, nulla adacta necessitate,
sed præstantia animi atque virilitate in
militiam concessit. Nomen ei erat Arte-
misiz, Lygdamis filiz, paternum genus
ex Halicarnasso, maternū ē Creta. Im-
perans hæc Halicarnasseis, & Cois, &
Nisyriis, & Calydniis, quinque cum na-
uibus venit omni copia instructis. atque
post Sidonias hæc naues fuerunt illu-
strissimæ. Eadem apud regem optimas
inter omnes socios sententias dixit. Quas
ciuitates recensui sub illius imperio fu-
isse, earum vniuersam gentem annuo
Doricam esse, Halicarnasseorum qui-
dem Troezeniam, ceterorum autem E-
pidauriam. Hactenus de nautico ex-
ercitu. ¶ Xerxes, inito copiarum nu-
mero, militibus instructis, concupiuit
illos lustrando oculis obire: quemad-
modum & fecit. Itaque inscensu curru
singulas nationes lustrans, quænam es-
sent percontabatur: quarum professio-
nem scribæ excipiebant, donec ad ex-
remos equitum peditumque peruen-
tum est. Hoc perfecto, & nauibus in
mare deductis, Xerxes ē curru in na-
uim Sidoniam transcendit: residensque
sub aureo tabernaculo, præteruehen-
que nauium proras, sciscitabatur de sin-
gulis itidem vt de terrestri exercitu fe-
cerat, describique iubebat. Enimvero
nauarchi productas à litore quatuor fe-
re iugerū spatio naues stabiliabant, con-
uersis à terra proris, & in vnam frontem
digestis, epibatis quoq; id est, propugnato-
ribus, tanquam ad bellum armatis: quos
Xerxes inter proras & litus nauigans
conspicabatur. Vbi autem & classem
lustrauit, egressus naui accersit Dema-
ratū Aristonis filium, comitē huius ad-
uersus Græciā expeditionis, eiq; accer-
sito ita inquit, Demarate, iuuat nūc me
quæ cupio abs te interrogare, qui & Græ-
cus es, & non ex minima ciuitate, vt au-
dio, tam ex te quam ex aliis Græcis qui
me alloquendi gratia ad eunt. nunc igi-
tur hoc mihi expone, nunquid Græci
sustinebunt manus contra me leuare.

xcix

ci

1 Qui me alloquuntur. Vel, Quibuscum mihi sermo est.

nam (ut ego opinor) ne omnes quidem Græci ac ceteri mortales qui ad hesperum incolunt, si congregarentur, pares essent nostris armis, nec me inuadentem expectarent: quum non sint inter se concordēs. Libet tamen mihi abs te audire quid de hoc dicas. His verbis interrogauit. Demaratus autem excipiens, Vtra, inquit, apud te rex utar? veritate ne an iucunditate? Ille ut veritate vteretur iubere: neque enim sibi ob id eum minus iucundum fore quam antea fuisset. Hoc ubi Demaratus audiuit, Quoniam, inquit, me iubes, rex, omnino veritatem proloqui, ² ea dicam quæ nemo nisi mentiens apud te postea carpet. Græcia semper quidem alumna fuit paupertatis, hospes virtutis, quam à sapientia acciuit & à seuera disciplina, quam usurpans Græcia, & paupertatem ³ tueretur & dominatum. Ita laudo quidem omnes Græcos qui Dorica illa loca vel circa incolunt: sed non de cunctis eis verba faciam, verum de Lacedæmoniis solis. Iam primum nego fieri posse ut tuam orationē admittant, afferentē Græciæ seruitutem: deinde ¹ *απνυο* venturos tibi obuiam ad pugnandum, etiam si ceteri Græci omnes sentiant tecum. Neque vero de numero eorum quæras, quot illi sint qui hoc facere possint. nam si in exercitu eorum mille fuerint, ii tecum congredientur: & item siue pauciores siue plures. Hæc quum audisset Xerxes, sublato cachinno inquit, Demarate, quodnam extulisti verbum? mille omnino viros cum tanto exercitu congressuros? Agedum, dic mihi, nonne te ipsum ais istorum virorum fuisse regem? visne igitur sine mora tu cum decem viris dimicare? Quod si vestri populares omnes tales sunt quales tu prædicās, profecto secundum vestra instituta debes tu, qui illorum es rex, duplicem præstare quàm singuli eorum: qui si denis è meo exercitu pares sint, iure abs te posco ut viginti sis par: ita verba quæ dixisti, comprobabuntur. Atqui si tales sunt illi ac ⁴ tanta statura qualis quantusque tu, ac ceteri Græci qui in colloquium meum venerunt, videre ne, quum tantopere gloriamini, frustra id insolenterque faciatis. nam age intelligam quocunque argumento, vnde fieri queat ut mille aut decem millia atque quinquaginta millia hominum, qui præsertim omnes liberi,

οὐ γὰρ, ὡς δοκέω ἐγὼ, οὐδ' εἰ πᾶντες Ἕλληνες, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς ἑσπέρης οἰκούντες ἄνθρωποι συλλεχθῆναι, οὐκ ἀξιομαχρὶ εἰσι ἐμὲ ὀπίσσω ἔσθαι, μὴ ἔόντες ὄρθιμοι. ἐθέλω μὲν τοι καὶ τὸ ἀπὸ σὺ, ὁ κριὸν πλεῖστα πρὸς αὐτῶν, πυθέσθαι. ὁ μὲν ταῦτα εἰρώτα. ὁ δὲ, ὑπολαβὼν ἔφη, ὧ βασιλεύ, ὅτε καὶ ἀληθινή χρῆσθαι πρὸς σε, ἢ ἡδονῇ; ὁ δὲ μιν ἀληθινή χρῆσθαι ἐκέλευε, φάς ὅτι οἱ ἀνδρες ἐστὶν ἔσθαι ἢ πρὸς τερον ἢ. Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε Δημάρχης, ἔλεγε πᾶδε, βασιλεύ, ἐπειδὴ ἀληθινή ἀφ' ἀχρησάσθαι πᾶντως με καλεῖς, ταῦτα λέγοντα πᾶν μὴ ψεύδομαι πῶς ὕστερον ὑπὸ σὺ ἀλώσεται, τῇ Ἐλλάδι περὶ μὲν αἰεὶ ἔχτε στυγερὸς ὄστι. ἀρετὴ δὲ ἔπακτος ὄστι, ἀπὸ τε σοφίης κατεργασμένη καὶ νόμου ἰσχυροῦ. τῇ ἀφ' ἀχρησάσθαι ἢ Ἐλλάς, πῶς τε περὶ νῆα ἀσπασμένη, καὶ πῶς δεσποσύνην. αἰνέω μὲν ἰὺ πᾶντα Ἕλληνας τοὺς πρὸς κείνους τοὺς Δωρεὺς χώρου οἰκημένοις. ἔρχομαι δὲ λέξων οὐ πρὸς πᾶν τῶνδε τοὺς λόγους, ἀλλὰ πρὸς Λακεδαιμονίων μενῶν. πρῶτα μὲν, ὅτι οὐκ ἔστι ὅπως κατὰ σὺ δέξομαι λόγους δουλοπυλῆν φέροντας τῇ Ἐλλάδι. αὐτὸς δὲ, ὡς ἀπὸ σὺ ταῖς τοῖς μάχῃ, καὶ ἢ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πᾶντες τὰ σὰ φρονέωσι. ἀριθμὸν δὲ πείρει, μὴ πύθῃ ὅσοι πινὲς ἔόντες ταῦτα ποιεῖν οἴοι τὲ εἶσι. ἢ τε γὰρ τύχῃσι ὅξεσ' ἐρατὰ μὲν χίλιοι, οὗτοι μαχέσθαι τοι, ἢ τε ἐλάσσονες τουτέων, ἢ τε καὶ πλεονῶς. Ταῦτα ἀκούσας Ξέρξης, γελῶν ἔφη, Δημάρχτε, οἷον ἐφ' ἐγὼ ἔσθαι, ἀνδρας χίλιους ἐρατῆς ὁσῆδε μαχέσθαι; ἄγε, εἰπέ μοι, σὺ φῆς τουτέων τῶν ἀνδρῶν αὐτὸς βασιλεύς γινέσθαι; σὺ ὦν ἐθέλεις αὐτὰ καὶ μάλα πρὸς ἀνδρας διέκα μαχέσθαι, καὶ τοι εἰ τὸ πολίτην ὑμῖν πᾶν ὄστι τοιοῦτον οἷον σὺ ἀφαιρέεις, σέ γε ὅν κείνῳ βασιλῆα παρέπει πρὸς τὸ διπλήσιον ἀντιπασσέσθαι καὶ τὰ ἰομοῖς τοῖς ὑμετέροισι. εἰ γὰρ κείνῳ ἕκαστος δέκα ἀνδρῶν, τὸ ἐρατῆς τὸ ἐμῆς ἀνταξίος ὄστι, σέ γε διέκα καὶ εἴκοσι εἴ) ἀνταξίον καὶ ἔγωγε μὲν ὀρθοῖτ' αὐτὸς ὁ λόγος. ὁ πρὸς σὺ εἰρημνός. εἰ ὅτι οἱ τε εἰότες, καὶ μετὰ γάρτα ποσὶ οἱ σὺ τε καὶ οἱ παρ' ἐμὲ φοιτῶσι Ἕλλησίων ἐς λόγους, αἰχρῆτε ποσὶ τον, ὅρα μὴ μάτην χέμ. πρὸς ὁ λόγος ὅτι ὁ εἰρημνός εἴη. ἐπεὶ φέρε ἰδὼ πᾶν τῶν εἰχρῆ καὶς διωαῖα το χίλιοι, ἢ καὶ μύριοι, ἢ καὶ πεντακισμύριοι, ἔόντες γὰρ ἐλεύθεροι πᾶντες ὁμοίως,

263

27^η χη^η σαδαι27^η ιη^η λησις27^η α^η λιγύμο^η 266.

1 Ad occidentem 2 Ea dicentem ob quæ nemo à te postea mendacii conuincetur. *vel, arguatur. Relinquitur autem pendens sententia, ut iubeatur, Itares se habet, vel, Audi.* 3 Propulsat 4 Tantilla

" καὶ μὴ ἕως ἑνὸς ἄρχοιμοι, στρατὸς ποσὶ δὲ αὐ-
 " πτεῖται· ἐπεὶ τε πλευνῶς πρὶ ἑνὶ ἑκάστον γινώ-
 " μετα, ἢ χίλιοι, ἔοντων πέντε χιλιάδων. ἕως
 " μὲν γὰρ ἑνὸς ἄρχοιμοι κατὰ τρεῖς ποῖον ἡμέτε-
 " ροι, ἡσυχίατ' αὖ δὲ μαχόμενοι τρεῖς ποῖον καὶ πρὶ τῶν ἑ-
 " ωτέρω φύσιν ἀμείνονες· καὶ ἴσμεν ἀναγκαζόμενοι
 " μάστιγι ἐς πλευνῶς ἐλάσσονες ἔοντες· αὐτοὶ μὲν
 " δὲ ἐς τὸ ἐλδ' ἔχουσιν, οὐκ αὖ παύοιεν βουτέων ὁσδ' ἐτε-
 " ρα. δοκέω δὲ ἴσμεν καὶ αἰσιν ἡμετέρας πλήθει, χα-
 " λεπῶς αὖ Ἑλλήνας Πέρσῃσι μοινοῖσι μάχεσθαι.
 " Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν μὲν μοινοῖσι τῆς τοῦ βῆσι δὲ οὐ λέ-
 " γεις. ἔστι γὰρ μὲν τοὶ οὐ πολλοὶ, ἀλλὰ σπάρτιον. εἰσὶ
 " γὰρ Περσέων τῶν ἐμῶν ἀχμοφύων, οἳ ἐτελέσου-
 " σι Ἑλλήνων ἀνδράσι τε καὶ ὁμοῦ μάχεσθαι. τῶν
 " οὐ ἐὼν ἀπειρος, πολλὰ φλυπείας. Πρὸς ταῦ-
 " τα Δημόκριτος λέγει, ὅτι βασιλεῦς, ἄρχῃ ἡν ἡπι-
 " σάμεν ἐπ' ἀληθείᾳ χρεώμενος, οὐ φίλα τοι ἐρέω.
 " σὺ δὲ ἐπὶ ἀναγκασίας λέγειν τῶν λόγων τοῖς ἀλη-
 " θεῖσιν, ἔλεγχον τὰ κατήκοντα Σπαρπητήσι. καί-
 " τοι ὡς ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν παῖδες ἐσθ' ὁρῶντες ἐκεί-
 " νοις, αὐτὸς μάλιστα δὲ ἐπ' ἔσται· οἳ μὲν πᾶσι τε καὶ
 " γέρεα ἀπελόμενοι πατρῶα, ἀπολίν τε καὶ φυγάδα
 " πεποιήκασι· πατὴρ δὲ σὸς ὑποδεδάμενος, βίον
 " τέ μοι καὶ οἶκον δέδωκε. οὐκ ἔστι εἰς βῆσι αὐτὰρ ὅτι
 " σφ' ὅρῃα δυνόειν φαινομένη διωθέεσθαι, ἀλλὰ
 " ἐργεῖν μάλιστα. ἐγὼ δὲ οὔτε δέκα αὐτὰρ ἐσσι ὑπὲρ
 " σχομασθῶς τε εἰς μάχεσθαι, οὔτε δυοῖσι ἐκὼν γὰρ
 " εἶ, οὐδ' αὖ μοινομαχέοιμι. εἰ δὲ ἀναγκάσῃ εἴη, ἢ
 " μέγας τις ὁ ἐποτρυνῶν ἀγὼν, μαχοίμεν δὴ πᾶσι
 " τῶν ἡδιστα ἐν τοῦτέων τῶν ἀνδρῶν, οἳ Ἑλλήνων ἑκα-
 " 264 " στος φησὶ τριῶν ἄξιος εἶναι. ὡς δὲ καὶ Λακεδαιμό-
 " νιοι, κατὰ μὲν ἑνὶ μαχοίμενοι, οὐδ' ἀμύνεισι κακί-
 " ον ἀνδρῶν· ἀλλὰ δὲ, ἀριστοὶ ἀνδρῶν ἀπὸ μύτων.
 " ἐλδ' ἔχουσιν γὰρ ἔοντες, οὐ πᾶσι ἐλδ' ἔχουσιν εἰσι. ἔπ-
 " 30 " εστι γὰρ σφι δεσποτίας νόμος, ὅτι ὑποδεσφίου-
 " σι πολλῶν ἢ οἱ σφί, σέ. ποιεῖσι γὰρ τὰ αὐ-
 " τὸν αἰῶνα. αἰῶνα δὲ τῶν δ' αἰεὶ, οὐκ ἔστι
 " φέρειν ὁσδ' ἐν πλήθους ἀνδρῶν ἐκ μάχης, ἀλλὰ
 " μόνον ἐν τῇ τάξει, ὅπως ἐστὶν, ἢ ἀπὸ πολλ-
 " 40 " ὤν. σὺ δὲ, εἰ φαίνομαι ταῦτα λέγων φλυπεί-
 " ον, πᾶσι λαοῖσι γὰρ ἐγὼ βλοῖπον. νῦν δὲ ἀναγκα-
 " σθὲς ἔλεξα. γῆμοι μὲν τοι κατὰ νόον τοι βασιλεῦ.

Ο' μὲν

lentium agere. Haecenus loquutus sum coactus: tibi vero ex sententia contingat, rex.

nec vnus imperio subiecti, tanto exer-
 citui obfisterent: quum simus nos plu-
 res quam milleni ad singulos eorum, si
 fuerint quinque millia. ¹ Nam sub vno
 (quemadmodū apud nos fit) imperato-
 re milites, illius metu etiam contra suam
 ipsorum naturam meliores efficiuntur,
 adactique verberibus, vel pauciores ad-
 uersus plures eunt: iidem remisso libe-
 ro sibi arbitrio, neutrum horum face-
 rent. Adeo opinor Græcos etiam pares
 numero Persis, ægre cum eis solis certa-
 turos. quinimo istud apud nos solos est
 quod ais: verum non ita multum, sed
 rarum. sunt enim ἐ Persis meis ² satelli-
 tibus qui velint cum ternis Græcis pa-
 riter dimicare: quorum tu inexpertus
 multa blateras. Ad hæc Demaratus, ^{civ}
 Intelligebam, inquit, rex, ab initio me
 vera dicentem, non iucundum tibi fu-
 turum: sed quia tu dicere me verissima
 coegisti, dixi quæ erant ἐ dignitate Spar-
 tanorum. Quanquam ipse optime in-
 telligis quantopere nunc illos ego a-
 mem, qui me honore & dignatione pa-
 terna exutum, extorrem profugumque
 fecerunt: quem pater tuus exceptum,
 victu ac domicilio donauit. Quare non
 est credibile virum prudentem respue-
 re benevolentiam exploratam, sed ma-
 xime obseruare. Ego autem neque cum
 decem promittam me posse dimicare
 neque cum duobus: ac ne singulari
 quidem certamine volens certauerim.
 At si necesse fuerit, aut vehemens dis-
 crimen institerit, libentissime cum v-
 no quolibet istorum hominum dimi-
 carem, qui se singulos aiunt idoneos
 ad certandum cum ternis Græcorum.
 Etenim Lacedæmonii pugnando cum
 singulis, non sunt illi quidem ceteris
 deteriores viris: at conferti, cunctorum
 virorum sunt excellentissimi. nam licet
 sint liberi, non tamen sunt vsquequa-
 que liberi: quippe quibus præest domi-
 na lex, quam multo magis metuunt quā
 tui te. Faciunt ergo quæcunque illa co-
 git. cogit autem idem semper, vetans
 semper eos ex acie fugere quantamuis
 hominum multitudinem: sed iubens vt
 ordinē non deserentes, aut vincant aut
 occumbāt. Hæc ego loquens, si tibi bla-
 terare videor, volo posthac in ceteris si-

¹ Nam si more nostro vni parerent, illius metu strenui magis quam pro sua natura reddi possent, & verberibus adacti ad-
 orirentur plures quam ipsi essent: at nunc quum solute & libere viuunt, horum certe neutrum fecerint. ² Hastas. vi & ipse
 ante est interpretatus.

tv Hæc loquuto Demarato, Xerxes ad ri-
sum versus, nulla indignatione per-
motus est, sed comiter hominem re-
misit. Post Demarati colloquium; vbi
Dorisco præfecit prætorem Mascamem
Megadostis filium, amoto eo quem Da-
rius præfecerat, ire cum exercitu aduer-

CVI sus Græciam pergit. Huic Mascami, quem illic reliquit Xerxes, vni tanquam omnium prætorum præstantissimo quos aut ipse aut Darius constituisset, dona quotannis misit: & item eius posteris Artaxerxes filius Xerxis. Etenim ante hanc expeditionem in Thracia & vbiq; in Hellesponto prætores fuerant, qui omnes post eandem expeditionem à Græcis eiekti sunt & è Thracia & ex Hellesponto, præterquam è Dorisco.

CXVII dona mittuntur. Eorum vero qui à Græcis expulsi sunt, neminem rex Xerxes virum egregium esse dixit, præter vnum Bogem ex Eione, quem laudare non desinebat, eiusque qui superfuere liberos maximo inter Persas honore prosequabatur. Siquidem magnis ferri laudibus Bogen meruit: qui quum ab Atheniensibus & Cimone Miltiadis filio obsideretur, liceretque ei accepta fide egredi & in Asiam remeare, tamen abnuitt, ne regi præ metu superfuisse videretur, sed ad extremum vsque perstitit: atq; vbi nihil in mœnibus commectus reliquum fuit, accenso ingenti rogo, interemit liberos, coniugem, concubinas, familiam: eosque in rogam deiecit: dehinc omne aurum vrbs atque argentum è muris dispersit in Strymonē. his actis, etiā semetipsum coniecit in rogū. Ita hic merito à Persis ad hoc vsq; tēpus

CVIII praconio celebratur. ¶ Xerxes è Dorisco in Græciam tendens, vt quosque populos adibat, secum militare cogebar. Erat autem (vt superius à me expositum est) omnis ad Thessaliam vsq; tractus in ditionem redactus & regi tributarius effectus à Megabazo & mox à Mardonio. Digressus à Dorisco, præteriiit primum Samothracios muros, quorum vltimum oppidum ad vesperam situm est, nomine Mesambria, cui vicinum est oppidū Thasiorū, Stryma: quæ oppida interfuit amnis Lissus, cuius aqua tunc non suffecit copiis Xerxis, sed de-

[illegible]

1. At Mascamem hunc qui apud Doriscum erat, nulli eiicere potuerunt, multis licet id conatis.

ἄλλ' ἐπέλιπε ἡ δὲ χώρα αὐτὴ πάλαι μὲν ἐκαλέετο
 Γαλαϊκὴ, νῦν δὲ Βριαντική. ἔστι μὲν τοὶ τῶν διχαίτων
 τῶν λόγων καὶ αὐτὴ Κικόνων. Διαβὰς δὲ τὸ Λίσυ
 ποταμὸν ὁ ῥέει, θροῖν ἀπεξηραμένον, πόλιος Ἑλληνί-
 δας ἔστι δὲ τῶν μακίβου, Μαρώνιδου, Δικίαν, Ἀ-
 ἑδνησ. ταῦτα τε δὲ παρεξήει, καὶ τὸ τῶν λίμνης
 οἰομασά. ταῦτα Μαρώνειος μὲν μετὰ τὸν Στρυ-
 μιν καὶ μὲν Ἰσμαρίδα καὶ τὸν Δικίαν, Βισωνίδα,
 ἐς τὸ ποταμὸν δύο εἰσὶσι τὸ ὕδωρ, Τρῶος τε καὶ Κόμ-
 ψατος. καὶ τὸ Ἀἑδνησ, λίμνην μὲν ὁδομήνι ἐστιν
 265 οἰομασά τὴν τῶν μακίβου ἑξέρχεται, ποταμὸν δὲ Νέ-
 στον, ῥέει εἰς θάλασσαν. μὲν δὲ τῶν λίμνης
 ἰών, ἔστι ἡ πρὸ ὕδατος πόλις παρὴν τῇ ἐν μὲν λίμνῃ
 ἔστι τυχχαίῳ ὡς τὴν τελεῖται ἐστὶν μάλα καὶ
 τὸν ὁδομήνι, ἰχθυώδης τε καὶ καρπὰ ἀλμυρὰ. ταύτην
 πάλαι ποτὶ μακίβου ὁδομήνι ἀνέστηνεν, τὴν δὲ πό-
 28 Πίσυρος. λισαύτη οὐνομά ἐστι Πίσυρος. ταῦτα μὲν δὲ τὰ
 πόλις ἔστι τῶν θαλασσίας τε καὶ Ἑλληνίδας δὲ εὐώ-
 νους χειρὸς ἀφ' ὧν παρεξήει. Ἑθνεα δὲ Θρη-
 κων, δι' αὐτὴν τὴν χώραν ὁδομήνι ἐποιέετο, ποσάδε· Παῖτι, 20
 Κικόνες, Βίσιονες, Σαπαῖοι, Δερσῖοι, Ἡδωνεῖς, Σά-
 ραι. τῶν τῶν οἰκιστῶν τῶν θαλασσίας καὶ οἰκιστῶν
 τῶν οἰκιστῶν εἶποντο· οἱ δὲ αὐτῶν τὸ μεσσηνίου οἰκόν-
 τες, καὶ ἀλεχθέντες τε τὸν ἐμὸν, πλὴν Σαβέων,
 οἱ ἄλλοι πᾶντες, περὶ οἱ ἀναγκαζόμενοι εἶποντο.
 Σάραι δὲ ὁδομήνι καὶ ἀφ' ὧν τῶν οἰκιστῶν ἐγὼ
 ὁδομήνι ἰδὼν, διὰ τὸν ὁδομήνι τὸν ἐμὸν ἐμὸν
 εἶοντες ἐλθόντες μὲν οἱ Θρηκων οἰκιστῶν τε γὰρ ἔρεα
 ὑψηλὰ, ἰδὼν τε πᾶν τῶν οἰκιστῶν καὶ οἰκιστῶν
 εἰσὶ τὰ πολέμια ἄλλοι. ἔτι οἱ τὸ Διονύσου δὲ μαντήιον 30
 εἰσὶ οἰκιστῶν. τὸ δὲ μαντήιον τῶν, ἔστι μὲν ὅτι
 τῶν οἰκιστῶν τῶν ὑψηλῶν, Βησὶ δὲ τῶν Σά-
 τρων εἰσὶ οἱ τῶν οἰκιστῶν τῶν ἰσθ. τῶν οἰκιστῶν
 ἡ χεῖρ, κατὰ τὸν Δελφοῖσι, καὶ ὁδομήνι ποικι-
 λων. Παρὰ μὲν τῶν οἰκιστῶν τὸν ὁδομήνι τῶν οἰκιστῶν
 τῶν, δὲ τῶν τῶν οἰκιστῶν τῶν οἰκιστῶν τῶν οἰκιστῶν
 τῶν, τὸ καὶ Νιφάγης ὅτι ἔνομα, καὶ ἑτέρα Πέρσας.
 ταύτη μὲν δὲ παρ' αὐτὰ τὰ τείχεα τὸ ὁδομήνι ἐποιέετο,
 ἐκ δὲ τῶν χειρὸς τὸ Πάριον ἔρος ἀφ' ὧν, ἐὼν μέγα
 τε καὶ ὑψηλόν, ἐστὶ τῶν χεῖρ τε καὶ τῶν οἰκιστῶν ἐνί με- 40
 τῶν. τὰ νέμονται Πιέρεις τε καὶ Ὀδομαντοί, καὶ μά-
 λιστα Σάραι. Ὑποκίοντες δὲ τὸ Πάριον τῶν
 βορέω ἀέμου, Παίονας, Δόβηρας τε καὶ Παρόπλας
 παρεξήει, ἡ δὲ τῶν οἰκιστῶν ἐστὶν ὁδομήνι τῶν οἰκιστῶν
 μὲν τε Στρυμόνα καὶ πόλιν Ἡϊόνα. τὸ ἐπὶ ζωὸς ἐὼν
 ἡρκε Βόγης, τὸ ὁδομήνι τῶν οἰκιστῶν τῶν οἰκιστῶν

fed defecit. Hæc olim regio vocabatur
 Galaica, nunc autem Briantica: quæ
 tamē optimo iure Ciconū est. Trans-
 misso profluente Lissi arefacto, Xerxes
 has Græcas vrbes prætergressus est:
 Maroneam, Dicæam, Abdera, eas in-
 quā præteriit, & hos qui iuxta eas
 sunt, famosissimos lacus, Ismaridem,
 qui Maroneam Strymamque interiacet:
 Bistonidem Dicææ contiguum, in
 quem duo flumina ingrediuntur, Trauus
 & Compsatus. Iuxta Abdera autē nul-
 lum nobilem lacum præteriit Xerxes,
 sed fluuium Nestum mare subeuntem.
 Post has regiones perrexit mediterræ-
 neas versūs vrbes: in quarum vna est la-
 cus triginta ferme stadiorum in circui-
 tu, piscosus & admodum falsus: quem
 sola iumenta quum aquarentur exsic-
 cauere. Huic vrbi nomen est Pissyrus.
 Has vrbes & maritimas & Græcas sin-
 istrorsum relinquens præteriit Xerxes.
 Per quas autem gentes Thraciæ provin-
 ciæ iter fecit, hæ sunt: Pæti, Cicones, Bi-
 stones, Sapæi, Derfæi, Edoni, Satræ.
 Quorum qui maritimi erant, nauibus
 sequuti sunt: qui vero mediterranei (qui
 & commemorati sunt à me) præter Sa-
 tras, ceteri omnes terrestri itinere sequi
 coacti sunt. Satræ nulli olim hominū,
 quantum nos scimus, fuere subiecti, sed
 soli è Thracibus ad meam memoriā li-
 beri sæper perstitere. Editos enim mon-
 tes incolunt omnigenis arboribus ac ni-
 uibus obfitos: suntq; viri in re bellica e-
 ximii. apud quos oraculum est Dionysi,
 idq; in editissimis montibus. Eorum qui
 in illo tēplo prophetant, id est, vaticinan-
 tur, sunt Bessi: antistes vero quæ reddit
 responsa, quemadmodum Delphis, &
 nihilo magis varie. Peragrata autem
 quam dixi regione, Xerxes secundo lo-
 co transiit muros Pierum, quorum vni
 nomen est Niphagræ, alteri Pergamo.
 Hac iter præter eos muros faciebat, à
 manu dextera relinquens montē Pan-
 gæum, magnum atque excelsum, in
 quo aurea sunt & argentea metalla,
 quæ cum Pieres & Odomanti, tum præ-
 cipue Satræ² exercent. Super Pan-
 gæum ad aquilonem habitantes Pæo-
 nes, Døberes & Pæoples, prætergres-
 sus Xerxes, ad vesperam versus contēdit,
 donec ad flumē Strymonem peruenit,
 & urbem Eionem, cuius prætor Bo-
 ges (de quo paulo ante fecimus mentio-

CIX

CX

CXI

CXII

CXIII

1 Hæc nomina lacuum, feminina sunt Græcè, quia λίμνη illi feminini est generis. Idem & in seq. observandum. 2 Possident. (nem)

nem) adhuc viuebat. Regio autem hæc Pangæo monti circumiecta nominatur Phillis. Hinc vespærum versus porrecta ad flumen Angitem, quod Strymonem subit: hinc meridiem versus ad ipsum Strymonem, ad quem magi mactatis equis candidis litauerunt.

CXIV His & aliis compluribus medicamentis in flumē factis, per Nouem vias Edonorum iere: iuxta quas Strymonem pontibus iunctum inuenere. Audientes autem eum locum Nouem vias Edonorum appellari, toridem illic pueros ac virgines virorum indigenarum viuos defoderunt. Persicum enim est defodere viuentes. nam & Amestrin Xerxis vxorem, iam prouectæ ætatis, audio bis septem illustrium Persarum liberos defodisse ad referendam pro se gratiam deo qui sub terra esse fertur.

CXV Vbi à Strymone progressus est exercitus, illic ad solis occasum est litus, in quo sitam urbem Græcam nomine Argilum præteriiit. hæc & quæ super eam est regio, vocatur Bifaltia. Illinc autem, sinum Neptuni templi à læua manu habens, perrexerat ad campum nomine Sytleum, præteriens Stagyrum Græcam urbem, peruenitq; Acanthum, ducens vna singulas harum gentium, & item ex accolis montis Pangæi, & ex illis quas superius commemorauimus: iis qui maritimierant, classe, qui procul à mari aberant, terrestri itinere sequentibus. Hanc autem viam qua Xerxes duxit exercitum, Thraces neque confundunt, neque serunt, sed ad mea vsque tempora magnopere venerantur.

CXVI Posteaquam autem Acanthum peruenit Xerxes, præcepit Acanthiis vt hospitalitatem exhiberent, eosque Medica veste donauit: laudauitque quod alacres cerneret esse ad bellum, quodque audiret fossam esse absolutam. Xerxe autem apud Acanthum agente contigit vt Artachæes, qui fossæ faciundæ præfuerat, morbo decederet, vir Xerxi spectatus, genere Achæmenides, statura inter Persas procerissima. quippe cui

CXVII quatuor omnino digiti deerant à longitudine quinq; regionum cubitorum. Xerxes magno damno ducens maximū hominē fato functū, apparatissime eum funerauit, exhibito etiā epulo, eiusq; tumulū omnis exercitus extruxit: cui tanquā heroi ex oraculo Acāthii sacrificāt,

δύμῳ. ἡ δὲ γῆ αὐτῇ ἢ πρὸς τὸ Πάριον ὄρεος, καλέσται Φιλίς, καὶ αἰτείουσα, τὰ μὲν πρὸς ἑσπέρῳ, ὅτι ποταμὸν Ἀγγίτην, ἐκδιδοῖσα εἰς τὸν Στρυμόνα· τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίην, τίνουσα εἰς αὐτὸν τὸν Στρυμόνα, εἰς τὸν οἱ μάγιστο καλλιερῶντο, σφάζοντες ἴσθμους λαχοῖς. Φαρμακδύσαντες δὲ ταῦτα εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς πύτοις· εἰς τὴν ὁδὸν τοῖσι Ἡδωνῶν, ἐπορεύοντο κατὰ τὰς γαφύρας, τὸν Στρυμόνα διέρχοντες ἐξ Ἀργιλοῦ.

10 Εἰνέα δὲ ὁδοὺς πωλοθαῖοιμοι τὸν χάρων τῷ πικρῷ καλέσθαι, τοσούτοις εἰς αὐτῶν παῖδας τε καὶ παρθένοις ἀνδράσι τῷ ὅτι χερσὶν ζῶντας κατέρυσσον. Περσικὸν δὲ τὸ ζῶντας κατορύσσειν. ἐπεὶ καὶ Ἀμυστρεινὴν Ξέρξεω γυναικᾶ πωλοθαῖομα γηγάσσαν δις ἐπὶ αἰῶντων ὅτι φαιέων Περσέων παῖδας ὑπὸ ἑωυτῆς τὰ ὑπὸ γυνὴ λεγόμενα εἶναι ᾗ τῇ θεῷ ἀπὸ χαλκίδας κατορύσσουσιν. Ὡς δὲ ἀπὸ τῆς Στρυμόιος ἐπορεύετο ὁ στρατός, ἐνθαῦτα πρὸς ἡλίου δυσπρόειον ἔστι αἰγιαλός, ἐν τῷ οἰκημένῳ Ἀργίλων πόλιν Ἐλλάδα παρεσχίει. αὐτῇ δὲ, καὶ ἡ κατὰ πύργον ταύτης, καλέσται Βισαλίη. ἐνθαῦται δὲ ἔχων τὸν ὅτι Ποσειδῆϊον ἔξ Ἐριστερῆς χερσὸς ἔχων, ἥτις Ἀφᾶ Συλῆος πεδίου καλεομένη, Σπάρτην πόλιν Ἐλλάδα πρὸς μεσσηνίαν· καὶ ἀπὸ τῆς εἰς Ἀκαθον, ἅμα ἀργυρῶντος τοῦ τῶν ἑκάστον τῷ ἑθελῶν, καὶ τῷ πρὸς τὸ Πάριον ὄρεος οἰκόντων ὁμοίως, καὶ τῷ πρὸς τὸν κατὰ λέξαι τὸς μὲν πρὸς τὰ λατῶν ἔχων οἰκημένους, ἐν νηυσὶ στρατομένων· τὸς δὲ ὑπὸ τὰ λατῶν, περὶ ἑσπέρῳ.

30 μύροις. τὴν δὲ ὁδὸν ταύτην τῇ βασιλῆος Ξέρξεος τὸν στρατὸν ἦλθε, οὐτε συγχέουσι Θρήικες, οὐτ' ὅτι ἀπὸ ἑρῶν· σέβονται τε μεγάλως τὸ μίχαι ἐμῷ. Ὡς δὲ ἄρ' εἰς τὴν Ἀκαθον ἀπὸ τῆς, ξεινὴν τε ὁ Πέρσης τοῖσι Ἀκαθίοισι παρεῖπε, καὶ ἐδώρησάτο σφῆρας ἐσθῆτι Μηδικῇ· ἐπαινέει τε, ὀρέων καὶ ποῖς, πρὸς θυμῷ εἶναι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ τὸ ὄρυγμα ἀχρῶν. Εἰς Ἀκαθὶν δὲ εἰσὶν Ξέρξεω, ξυμκώει κε ὑπὸ νόσου ἀποθανεῖν τὸν ἐπεσφῶτα τῆς διωρυχῆος Ἀργεαίνης, δῖον κίμον ἐόντα πρὸς Ξέρξην, καὶ ἄνδρος Ἀχαλμυρίδην· μεγάλα τε μέγιστον εἶναι τὰ Περσέων· (ἀπὸ γὰρ πέντε πηχέων βασιλείῳ ἀπέλιπε τέσσαρας δακτύλους) φανέοντά τε μέγιστον ἀνδράπων. ὥς τε Ξέρξῃ, συμφορῶν πειρημένον μεγάλην, δέξειν καὶ τὴν αὐτὴν καλλίστην καὶ θάψαι· ἐτυμολογῶν δὲ πάντα ἡ στρατὸς τῆς τῶν Ἀργεαίνης θυσοῖς Ἀκαθίοις ἐκ ποταμοῦ, ὡς ἦρα,

1 Procerissima (quippe cui quatuor duntaxat digiti ἔσθαι) & cui vox erat præ quouis alio altissima. adeo vt Xerxes, magno damno ἔσθαι. funerauerit, exhib.

ἐπονομάζοντες τοῦτομα. βασιλὺς μὲν δὴ Ξέρ-
 ξης, ἀπολομένην Ἀρταχάειν, ἐποίητο συμφορὴν.
 Οἱ δὲ ὑποδεχόμενοι Ἑλλήων τὴν στρατιάν, καὶ
 δειπνίζοντες Ξέρξεα, ἐς πρὶν κακὸν ἀπικέαιτο, οὕτω
 ὥστε αἰάσασθαι ὅτι τῶν οὐκ ἐκείνων ἐγίνοντο. ὅς γε Θα-
 σίοισι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ πολιῶν τῶν σφετέ-
 ρων δόξαντο τοῖσι τὴν Ξέρξεω στρατιάν, καὶ δειπνί-
 σασι, Ἀντίπατρος δὲ Ὁργέος Στρατηγὸς τῶν Ἀ-
 ττικῶν αἰὲρ δόκιμος, ὁμοία τῶν μάλιστα ἀπεδόξε ἐς
 τὸ δειπνῶν τετρακίσια τάλαντα Στρυγίου τετε- 10
 λεσμένα. Ὡς δὲ τῶν πλησίων καὶ ἐν τῇσι ἄλ-
 λησι πόλεσι οἱ ἐπετεῶτες ἀπεδύκνυσαν ὃν λόγον.
 Ὁ γὰρ δειπνῶν τοῖον δὲ τι ἐχέμετο, οἷα ὅτι πολλὰ χέ-
 ρου παρειρημένον, καὶ πρὸ πολλοῦ ποιδύμενον. τῶ-
 πο μὲν, ὡς ἐπύθοντο τὰ χίλια τῶν κηρύκων τῶν πρὸ
 ἀφελόντων, δασάμενοι οἷον ἐν τῇσι πόλεσι οἱ Ἀ-
 ττικοί, ἄλλοι τε καὶ ἄλφιτα ἐποίησαν πόρτες ὅτι
 μύσας συχνοί. τῶν δὲ κτήερα ἐσίδον, ὅς τε
 εἰσκόντες πρὸς τὰ κάλλιστα, ἔτρεφον τε ὄρνιθας
 χροσάεις, καὶ λιμναίους, ἐν τε οἰκῆμασι καὶ λακκοῖς 20
 σι, ἐς ὑποδοχὰς τῶν στρατῶν. τῶν δὲ, χρυσέα τε
 καὶ κρητῆρας καὶ Στρυγίεα ποτήρια τε καὶ κρητῆρας ἐποίη-
 σεν, καὶ πάντα ὅσα ὅτι τρέπεσαι τίθηται πόρτα.
 Ταῦτα μὲν δὴ αὐτῶν τε βασιλείῃ καὶ τοῖσι ὁμοσίτοι-
 σι μετ' ἐκείνου ἐπεποιήτο. τῇ δὲ ἄλλῃ στρατῇ, τὰ
 ἐς φορβὴν μοῦνα πασόντων. ὅπως δὲ ἀπικέαιτο ἡ
 στρατὴν, σκηνὴ μὲν ἔσκε πεπηγυῖα ἐποίησεν, ἐς τὴν
 αὐτὸς καθήμενος ποιεέσκετο Ξέρξης, ἡ δὲ ἄλλη στρατὴν
 ἔσκε ὑπαίθετος. ὥς δὲ δειπνῶν γίνοντο ὦρ, οἱ μὲν,
 δεχόμενοι ἔχουσιν πόνον, οἱ δὲ, ὅπως πληθύνοντες νύ- 30
 κτα αὐτῶν ἀγάρθιεν, τῇ ὑστέρῃ τὴν τε σκηνὴν αἰα-
 πάσαντες, καὶ τὰ ἐπιπλάττοντα λαβόντες, οὕτω
 ἀπελαμύεσκον, λείποντες ὁδόν, ἀλλὰ φερόμε-
 νοι. Ἐνθα δὴ Μεγακρέοντος αἰδρὸς Ἀβδηρί-
 τω ἐπὶ δὲ εἰρημένον ἐχέμετο, ὅς σινεβούλῳ
 Ἀβδηρίτῃσι, παρρησιμῶς αὐτοῖς καὶ γυναικάς, ἐλ-
 θόντας ἐς τὰ σφέτερά τ' ἐξέσθαι ἰκέτας τῶν θε-
 ῶν, τῶν τε οὐρανῶν καὶ τῶν λοιπῶν σφί' ἀπαμύειν
 τῶν ὀπίοντων κακῶν τὰ ἡμίση. τῶν τε παρρησι-
 μῶν ἔχουσιν σφί' μεγάλην χάριν, ὅτι βασιλεὺς Ξέρ- 40
 ξης οὐδὲν ἐκείνης ἡμέρας ἐνόμισεν οἶτον αἰρέεσθαι.
 πᾶρ ἔχουσιν γὰρ αὖ Ἀβδηρίτῃσι, εἰ καὶ αἰετὸν
 παρρησιμῶς ὁμοίαν τῶν δειπνῶν τῶν σακιδίων, ἢ μὴ
 ὑπομένειν Ξέρξεα ὀπίοντα, ἢ καταμείναι τας, κακί-
 σα πόρτων αἰδρῶν δακρυλώσας. Οἱ μὲν δὴ

nomine eum nuncupantes. Et rex qui-
 dem Xerxes amisso Artachæ iacturam
 se fecisse existimabat. Atii Græci qui
 exercitum excipiebant, quum Xerxi
 cœnam præberent, in omnem miseriam
 devenire, adeo quidem ut suis laribus
 efficerentur extorres. Dum autē Tha-
 sii pro suis urbibus quæ in continente
 sunt Xerxianas accipiunt copias, Anti-
 pater Orgis filius, elatus animo, vir in-
 ter populares illustis, erogavit in cœna
 quadringenta argenti perfecta talenta.
 Eam rem ubi qui præerant proposuere
 aliis circa urbibus, (tale enim conuiui-
 um iam pridem indictum fuerat, & diu
 celebratum) hoc ubi accipere, præfer-
 tim præconibus passim prædicantibus,
 tunc vero oppidani frumentum quod
 in urbibus erat, inter se distributum
 molebant, farinamque triticeam hor-
 deaceamque in complures menses fa-
 ciebant. Ad hæc¹ excogitauere ob pre-
 tium optima quæque pecora saginare,
 & altilis aves habere, terrestres palu-
 stresque, in coribus & in viuariis, ad
 accipiendum exercitum. Quinetiam
 aurea argenteaque pocula & crateres
 faciebant, & cetera quæ mensæ impo-
 nuntur. Hæc omnia ipsi regi & iis qui
 cum illo vescebantur, fiebant: cetero
 autem exercitui, quæ ad esum duntaxat
 præcepta erant.² Sub aduentum autem
 exercitus, tabernaculum ubi exercitus
 maneret, statuebatur: reliqui sub dio a-
 gebant. Vbi tempus cœnæ aderat, tunc
 conuiuatores quidem laborem sustine-
 bant: isti vero quum expleti nocte illic
 exegerant, postero die reuulso tentorio
 & omni apparatu sumpto, ita abscede-
 bant, nihil relinquentes, sed omnia as-
 portantes. Vnde Megacreontis viri
 Abderitæ elegans dictū extitit, qui suavit
 Abderitis ut vniuersi, mares pariter ac
 feminae, sua delubra adirent, supplici-
 terq; diis assidentes precarentur ut post-
 hac dimidium futurorum malorum
 à se propulsaretur. nam de præteritis
 magnā se gratiam illis habere, quod rex
 Xerxes non bis quotidie cibum capere
 consueffet. Fore enim ut Abderitæ, si iu-
 berentur ut etiam prandium simile cœ-
 næ instruerent, aut non præstolarentur
 Xerxem aduenientem, aut præstola-
 ti, pessime inter omnes homines affli-
 gerentur. Et isti quidem quanquam

CXVII

CXIX

CXX

CXXI

1 Pulcherrimas qualque pecudes pretio comparantes, saginabant, altilisques aves habebant, terrest. 2 Quum autem
 aduenit exercitus, paratum quidem fuit tabernaculum, vel, tentorium, quod fixerant, quo ipsi Xerxes pro diuersorio utebatur:
 reliquis autem exercitus sub dio agebat. Vbi autem cœnæ tempus adfuit, tunc conuiu.

grauate, tamen quod sibi imponebatur exequiebantur. Xerxes vero ex Acantho duces classis à se dimisit, iussos ad Thermam cum classe se opperiri. Est autem Therma in Thermæo sinu sita, à qua ipse sinus habet cognomen. Hanc enim compendariam magis viam esse audiebat. nam è Dorisco ad Acanthum vsque ita instructus exercitus iter fecerat, tripartito diuisus omnis, iussu Xerxis: vt vna pars secundum mare iret pariter cum classe, cui parti præerant Mar-
 CXIII donius & Masistes: altera per mediterranea cui præerant Trintarchmes & Sergis: tertia inter has media, cum qua Xerxes ipse incedebat, ducibus Smerdone & Megabyzo. ¶ Nauticus porro exercitus vbi à Xerxe discessit, fossam enauigauit in Atho depressam ac perductam ad sinum in quo Assa & Pidorus & Singus & Sarga vrbes sitæ sunt. Ex quibus sumpto commilitio, perrexit ire ad sinum Thermæum: circumue-
 CXIII lusque Ampelon promontorium Toronæum, præternauigauit has Græcas vrbes, (vnde & naues & commilitium sumpsit) Toronam, Galepsion, Sermylam, Mecybernam, Olynthum: quæ regio nunc Sithonia nominatur. Ab eo promontorio Ampeli præcidens mare vsque ad promontorium Canastræum, totam fere Pallenam præteruectus est. illinc quoque & naues & commilitium sumpsit, ex Potidæa, ex Aphyti, ex Noua vrbe, ex Æga, ex Therambo, ex Sciona, ex Menda, ex Sana. Hæ sunt vrbes sitæ in Pallenâ, Phlegra prius appellata. Pernauigata hac regione, ad præstitutum locum peruenit, sumptis etiam militibus è vicinis Pallenæ vrbibus ac Thermæo sinui conterminis: quibus hæc nomina sunt, Lipaxus, Combrea, Lissæ, Gigonus, Campsa, Smila, Ænea. quarum regio adhuc Croffæa nominatur. Ab Ænea autem, (in qua finis enumerandarum vrbium mihi factus est) iam ad ipsum Thermæum sinum cursus classis extitit, & ad terram Mygdoniam: donec ad Thermam, quo præceptum erat, peruentum est, & ad urbem Sindum, & ad Chalestrâ super Axium sitam flumen, quod Mygdoniam terram dirimit à Bottixide: cuius terræ Bottixidis arcum ad mare locum obtinent vrbes Ichnæ & Pella. Hic nauales copię circa flumen Axium & urbē
 CXIV Thermam & alias in medio horū vrbes

πεζόμοιροι, ὁμοίως δ' ὅπως αὐτοὺς ἐπετέλεον. Ξέρξης δ' ἐκ τῆς Ἀκαΐας ἐντεταγμένος τοῖσι στρατη-
 γοῖσι τὴν ναυτικὴν στρατὸν ὑπομείνει ἐν Θέρμῃ, ἀπὸ καὶ
 ἀπ' ἐωὺς τῆς νέας πορεύεσθαι. Θέρμῃ δ' ἐπὶ τῇ ἐν τῇ
 Θερμαίᾳ κόλπῳ οἰκημένη, ἀπ' ἧς καὶ ὁ κόλπος οὗτος
 τὴν ἐπωνυμίην ἔχει. ταύτῃ γὰρ ἐπιωθόμετο σκυτομφο-
 πατον εἶναι. μέγρι μὲν γὰρ Ἀκαΐας ὡς τεταγμένος ὁ
 στρατός ἐκ Δορίσκου τὸ ὄδον ἐποιέετο· τρεῖς μοίρας δ'
 Ξέρξης διατάμνος πάντα τὰ πεζὸν στρατὸν, μίαν αὖ-
 τῶν ἐξ ἑξ ἑκάστην θάλασσαν ἰέναι ὁμῶς τῇ ναυτικῇ.
 ταύτης μὲν δὴ ἐστρατήγεον Μαρδονίος τε καὶ Μασί-
 σης. ἐτέρῃ δ' ἐστρατήγεον Τριπταρχίμης τε καὶ Σέργης.
 ἡ δ' ἰσότης μοιρέων μετ' ἧς ἐπορεύετο αὐτός ὁ
 Ξέρξης, ἦν μὲν ὁ μέσον αὐτῶν, στρατηγὸς δ' παρεί-
 χετο Σμερδόνειά τε καὶ Μεγάβουζον. ὁ μὲν νυν
 ναυτικὸς στρατός ὡς ἀπείθη ὑπὸ Ξέρξεω, καὶ διέπλωσε
 τὴν διώρυγαν τὴν ἐν τῇ Ἀθῶν ἡμῶν, διέχουσαν δ' ἐς
 κόλπον ἐν τῇ Ἀσσά τε πόλιν καὶ Πίδωρον καὶ Σίφος
 καὶ Σάργην οἰκῆναι, ἐνθαῦτεν, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ πο-
 λίων γραμμῶν παρέλαβε, ἐπλεε ἀπὸ κόλπου ἐς τὸν
 Θερμαῖον κόλπον. καμπίων δ' Ἀμπελον τὴν Τορώνην
 ἀκρὴν, ὡς αὐτὸς ἐπὶ τῇ ἑλληνίδας καὶ πόλιν,
 (ἐκ τῆς νέας τε καὶ στρατῶν παρέλαβε) Τορώνην, Γα-
 ληψόν, Σερμύλην, Μηκύναν, Ὀλυνθόν. ἡ μὲν νυν
 χώρα αὕτη, Σιθωνίη καλεῖται. ὁ δ' ἐν ναυτικῷ στρατῷ
 ὁ Ξέρξης, συντάμνων ἀπ' Ἀμπελὸς ἀκρὸς ἐπὶ Κανα-
 στραίνην ἀκρὴν, ὅθεν πάσης τῆς Παλλείνης ἀνέχεται
 ἡ χώρα, ἐνθαῦτεν νέας τε καὶ στρατῶν παρελάμβανε ἐκ
 Ποτιδαίης, καὶ Ἀφύτιος, καὶ Νέης πόλιος, καὶ Αἰγῆς, καὶ
 Θεσσαλίας, καὶ Σκιώης, καὶ Μένιδης, καὶ Σαίνης. αὐτὰι
 γὰρ εἰσι αἱ τῇ νυν Παλλείᾳ, ὁρῶντες δ' ἐπὶ τῇ φλέγῃ
 καλεομένην νεμόμεναι. παραπλέοντες δ' καὶ ταύ-
 τιν τὴν χώραν, ἐπλεε ἐς τὸν πορθημένον, ὡς αὐτὸς
 βαίων στρατὸν καὶ ἐκ τῆς πορθημένης πόλιν τῇ Παλ-
 λείᾳ, ὁμυρευσέων δ' ἐπὶ τῇ Θερμαίᾳ κόλπῳ τῇ ἐν ὁ-
 ματὶ ἐπὶ τῇ πόλει, Λίπαξος, Κωμόρφα, Λισσῶν, Γίγω-
 ρος, Κάμψα, Σμίλα, Αἰνίδα. ἡ δ' ἐν ταύτῃ χώρῃ, Κροσ-
 σαίη ἐπὶ καὶ ἐς τὸδε καλεῖται. Ἀπὸ δ' Αἰνείας, ἐς τὴν
 40 τελευτῶν καὶ τῆς ἀλῆς πόλιν, ὅθεν ταύτης ἡδὴ ἐς
 αὐτὸν ἵετο τὸν Θερμαῖον κόλπον ἐγένετο ὁ ναυτικὸς στρα-
 τὸν πλοῦς, καὶ γῆν τὴν Μυγδοίην. πλεόντες δ' ἀπὸ τοῦ
 τε τὸν πορθημένον Θέρμῳ, καὶ Σινδόν τε πόλιν καὶ
 Χαλέςρην, ἐπὶ τῇ Ἀξιῷ ποταμῷ, ὅς ἐστιν ἡ χώρῃ
 τὴν Μυγδοίην τε καὶ Βοηαιίδα· τῆς ἐχοῦσι δ' πα-
 ρὰ θάλασσαν περὶ τὸν ποταμὸν πόλιν Ἰχναί τε καὶ Πέλ-
 λα. ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατός, αὐτὸς παρὰ Ἀξιῷ πο-
 τᾶμον, καὶ πόλιν Θέρμῃν, καὶ τὰς μετὰ πόλιν Ἰσθίων,
 Νη

CXXIX

ingens admiratio quum subiret, acci-
tos viæ ductores interrogavit nunquid
flumen posset auerti, ut alibi mare in-
grederetur. Narratur autem Thessa-
lia quondā lacus fuisse, utpote conclu-
sa vndiq; præaltis montibus. nam quod
Thessaliæ ad auroram spectat, id Pelion
& Ossa iunctis inter se radicibus præclu-
dunt: quod ad ventum aquilonem, id
Olympus: quod ad Hesperū, id Pindus:
quod ad meridiem & ventum austrum,
id Othrys: quod inter hos montes me-
dium, id Thessalia est, ita deucxa ut cum
alii frequentes amnes in eam defluant,
tum hi quinque præcipui, Peneus, Api-
danus, Onochonus, Enipeus, Pamifus:
qui e montibus Thessaliā cingentibus
in eam planitiem confluentes, per v-
num anfractum & cum arctum in mare
euadunt, in vnam aquam omnes reda-
cti: qui simulac confluentem fecerunt,
Peneus retento suo nomine ceteros in-
nominatos reddit. Fertur quondam,
quum nondum esset hic anfractus per
quem flumina mearent, hos fluuios &
præterea lacum Bœbeidem non fuisse
nominatos quemadmodū nunc, & ta-
mē non minus quam nunc fluxisse, sed
suis fluentis omnē Thessaliā effecisse
pelagus. Ipsi quidem Thessali memorāt
Neptunū fecisse conuallem per quam
meat Peneus, haud absurde sentientes.
qui enim arbitratur Neptunum terram
quater, & quæ terræ motu diducta
sunt, huius dei esse opera, ei cernenti
hunc locum videtur Neptunus id fecis-
se. namque diductio illa montium (ut
mihi videtur) terræ motus est opus.

CXXX

Xerxi autem interroganti nunquid ali-
bi exirent in mare ostia Penei, deducto-
res sui rem compertam habentes, Rex,
inquiunt, nulli sunt huic flumini alibi in
mare tendentes exitus quam iste hic.
cuncta enim vndique montibus redi-
mita Thessalia est. Ad hoc Xerxes dixit
se fertur, Solertes sunt viri Thessali, qui
sux sibi imbecillitatis conscii, iam pri-
dem cum alia præuiderunt, tum vero
hoc, quod regionē habeant facilem oc-
cupatu, & mature expugnabilem. Solū
enim hoc esse negociū, flumen, obstru-
cto anfractu, auersoq; alueo per quem
meat, in eorum terram inducere, à quo
omnis Thessalia præter montes aquis
obduceretur. Hæc ita se habere Xerxes
apud filios Alei dixit, quoniā Thessali e
Græcis principes regi sese tradiderant,

ἐνθαυμάσια πλεονέχεια ἔχουσιν. καλέσας δὲ τὸς κατή-
γεμόνας τὸ δὲ εἶπετο εἰ τὸ ποταμὸν ἐστὶ πρὸς τρε-
ψαίῃ, ἐπὶ τὴν ἐς θάλασσαν ὁδὸν ἀγαγεῖν. Τὴν δὲ
Θεσσαλίην λόγος ἐστὶ παλαιὸν εἶναι λίμνην, ὥς τε γὰρ
συλκεκλήσις μὲν πρὸς τὸν ὑπομήκεισι ἔρεσι. τὰ
μὲν γὰρ αὐτὸ πρὸς τὴν ὥσιν ἔχοντα, τὸ, τε Πηλίου ὄρους
καὶ Ὁῶσα ἀποκλείει, συμμίσθοντα τὰς ὑπομαρτίας
ἀλλήλοισι. τὰ δὲ πρὸς βορέω ἀνέμῳ, Οὐλύμπος·
τὰ δὲ πρὸς ἐσπερίῃ, Πίνδος· τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίῃ
τε καὶ ἀνέμονι νότον, ἡ Ὀθρυς. ὁ μέσος δὲ τοῦ τῶν τῶν
λεχθέντων ἔρεων ἡ Θεσσαλίη ἐστὶ, ἐξ ὧσα καί ἐστι. ὥς τε
ὡν ποταμῶν καὶ ἄλλων συχινῶν ἐς αὐτὴν ἐσθλαίνοντων, ὥς ὅτι πτ.

πέντε δὲ τῶν δόκιμων μάλιστα τῶνδε, Πηνειὸς, καὶ Ἀ-
πιδανὸς, καὶ Ὀνοχώνης, καὶ Ἐνιπέος, καὶ Παμίσσου· οἱ μὲν
νῦν ἐς τὸ πεδίου τῆς τοῦ συλλεγόμενοι ἐκ τῶν ἔρεων τῶν
περικληθέντων τῆς Θεσσαλίας οὐνομαζόμενοι, δι' ἐ-
νὸς αὐλῶνος καὶ τῆς τοῦ γένους, ἔκρουσιν ἔχουσι ἐς θάλασ-
σαν, πρὸς συμμίσθοντες δὲ ὕδωρ πρὸς τὸν αὐτὸν
ἐπεὶ αὖτε συμμιχθέντες τὰ χεῖρα, ἐκθύνειν ἡδὴ ὁ

Πηνειὸς τῶν οὐνομαζόμενων κατὰ κρατίων, αἰωνίμους τὰς
ἄλλους ποιεῖ εἶναι. ὁ δὲ παλαιὸν λέγεται, ὅτι ἐόν-
τος καὶ τῆς αὐλῶνος καὶ διεκρέου τῆς τοῦ, τὰς ποταμῶν
τῆς τοῦ, καὶ πρὸς τοῖσι ποταμοῖσι τοῖσι τῶν Βοι-
βίδας λίμνην, οὗτε οὐνομαζόμενα κατὰ περὶ νῦν, ῥέ-
ειν τε ὁσὲν ἦσαν ἡ νῦν· ῥέοντα δὲ, ποιεῖν τῆς Θεσ-
σαλίας πᾶσαν πέλαγος. αὐτοὶ μὲν νῦν Θεσσαλοὶ
φασὶ Ποσειδέω αὖτε ποιῆσαι τὸν αὐλῶνα, δι' οὗ ῥέει ὁ
Πηνειὸς· οἱ καὶ λέγοντες. ὅστις γὰρ ἰομίζει Πο-
σειδέω αὖτε γὰρ στείειν, καὶ τὰ διεσώτα ὑπὸ σεισμοῦ,
τῶν τοῦ τῆς τοῦ ἔργα εἶναι, καὶ ἐκείνο ἰδὼν, φάη Πο-
σειδέω αὖτε ποιῆσαι. ἔργον γὰρ ἐστὶν σεισμοῦ, (ὡς ἐμοὶ
φαίνεται) ἡ ἀλγίστα τῶν οὐρέων. Οἱ δὲ κατη-
γεμόνοι, ἐρεμῶν ἑξέρχονται εἰς ἄλλη ἑξοδος ἐς
θάλασσαν τῆς Πηνειῶς, ὅς τε πρὸς ἀλμυροὺς ἀτρεκέως, εἰ-
πον, Βασιλεῦ, ποταμῶν τῶνδε ὅτι ἐστὶ ἄλλη ὁδὸς ἡ-
σις ἐς θάλασσαν κατὰ κρητὸν, ἀλλ' ἡδὲ αὕτη. οὐρεσι
γὰρ πρὸς φαίωται πᾶσα ἡ Θεσσαλίη. ἑξέρχεται δὲ
λέγεται εἰπεῖν πρὸς ταῦτα, Σοφοὶ ἄνδρες εἰσὶ Θεσ-
σαλοὶ. ταῦτ' ὅρα πρὸς πολλοῦ ἐφυλάττειν, γνο-

σιμαχοῦντες καὶ τὰλλα, καὶ ὅτι χώρῃ ἅρα εἴχον εὐαί-
ρετον τε καὶ ἱσχυράν. δι' γὰρ ποταμὸν πρὸς ἡμᾶς
ἡν μοιῶν ἐπειναι σφραγίσαι τὴν χώρην, χύματι
ἐκ τῆς αὐλῶνος ἐκβιβάσασθαι, καὶ πρὸς τρεψαί-
δην· ὅτι ὡς νῦν ῥέει ῥέει θρον. ὥς τε Θεσσαλίην πᾶ-
σαν ἔξω τῶν οὐρέων ὑπὸ βρυχία θύειν. ταῦ-
τα δὲ ἔχοντα ἔλεγε ἐς τὰς Ἀλφειῶν παίδας, ὅτι πρὸς
τοὺς Ἑλλήνων ἐόντες Θεσσαλοὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, βασιλεῖ,

1 Hæc autem quæ dicebat, ad Aleuæ liberos spectabant, quod quum Thessali essent, primi inter Græcos regi se tradi-

δοκέων ὁ Ξέρξης ἀπὲς πρῶτος σφείας τῷ ἔθνει ἐπαγγέλλεσθαι φιλίην· εἴπατο δὲ ταῦτα, καὶ θεοσάμνος, ἀπέπλεε ἐς πλὴν Θέρμω. Ὁ μὲν δὲ παρὶ Πιερίην διέπερε ἡμέρας συχίας. ὁ γὰρ δὴ οὐρεσὶ Μακεδονικὴν ἔκειρε τῆς στρατῆς τριτημιεῖς, ἵνα ταύτῃ διεξίη ἅπανα ἡ στρατὸς ἐς Περσικοῖς. οἱ δὲ δὴ κήρυκες οἱ ἀποπεμφθέντες ἐς πλὴν Ἑλλάδα ἐπιγῆς αἴτησιν, ἀπικέατο, οἱ μὲν, κερνοί, οἱ δὲ, φέροντες γλῶττι καὶ ὕδωρ. Τῶν δὲ δόντων ταῦτα ἐξήρουντο οἱ δὲ, Θεσσαλοὶ, Δόλοπες, Εἰλιῶες, Περσικοὶ, Λοκροὶ, Μάγνητες, Μηλιέες· Ἀχαιοὶ οἱ Φθιώται, καὶ Θηβαῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι Βοιωτοὶ, πλὴν Θεσπιῶν τε καὶ Πλαταιέων· ὅτι τῶν οἱ Ἕλληνες ἔχουσιν ἕρκιον, οἱ τὰ βαρβάρων πόλεμον ἀφ' ἑαυτῶν. ὁ δὲ ὅρκιον ὦδε εἶχε· Ὅσοι τὰ Πέρσῃ ἐδόσαν σφείας αὐτοῖς, Ἕλληνας εἶντες, μὴ αἰαγκαλέντες, κατὰ σφαιρῶν σφιδῶν τ' ὀρηγμάτων, τέτοις δεκατῶσαι τὰς Δελφοῖσι θεῶ. Ὁ μὲν δὲ ὅρκιον ὦδε εἶχε τοῖσι Ἕλλησι. Ἐς δὲ Ἀθίνας καὶ Σπάρτην οἱ ἀπέπεμψε Πέρσης ὅτι γῆς αἴτησιν κήρυκας, τῶν δὲ εἶεκα· πρῶτον Δαρεῖς πέμψαι τις ἐπὶ αὐτῶν, οἱ μὲν αὐτῶν, τὸς αἰτιόνας ἐς δὲ βάραθρον, οἱ δὲ ἐς φρέαρ ἐμβαλόντες, ἐκέλευον γλῶττι καὶ ὕδωρ ἐκ τουτίων φέρειν πρὸς βασιλέα. Ἰστίων μὲν εἶνεκα οἱ ἀπέπεμψε Ξέρξης τὸς αἰτιόνας. ὁ, πρὸς τοῖσι Ἀθηναίοισι ταῦτα ποιήσας τὸς κήρυκας σκυλεύει αἰετῶν· ὅτι πρὸς ἡλῆτοι ἡμέρας οἱ ἐχὼν εἶπαι, πλὴν ὅτι σφείων ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις ἐδὴ ὤθη. ἄλλα τὰ τοιαῦτα αἴτησιν δόκεω ἡμέρας. Τοῖσι δὲ ὡς Λακεδαιμονίοισι μὲν κατέσκηψε Ταλθύβις ἡ Ἀγαμέμνονος κήρυκας. ὁ γὰρ Σπάρτῃ ὅτι Ταλθύβις ἰρὴν εἰσὶ καὶ ἀποῖνοι Ταλθύβις, Ταλθύβια δὲ καλεόμενοι, τοῖσι αἰ κηρυκῆαι αἱ ἐκ Σπάρτης παῖσαι γέρας δίδονται. μὲν δὲ ταῦτα, τοῖσι Σπαρτιήταισι καλλιερῆσαι θυομένοισι οἱ ἐδύνατο· τὸ δὲ ὅτι χερσὶν συχὸν ἰὺ σφιδῶν. ἀχθόμενων καὶ συμφορῇ χρεωμένων Λακεδαιμονίων, ἀλὲς τε πολλάκις συλλεγόμενης, καὶ κήρυγμα τοῖονδε ποιεμένων, εἴ τις βέλοιο Λακεδαιμονίων πρὸς τῆς Σπάρτης ἀποθήσκη, Σπαρτῆς τε ὁ Ἀμείστου καὶ Βούλις ὁ Νικόλεω, ἄνδρες Σπαρτιῆται, φύσει τε γερονότες, καὶ χρημασι αἰκνύντες ἐς τὰ πρῶτα, ἐλεῖται ὑπὲρ δύνανται ποιῆσαι Ξέρξῃ τὰ Δαρεῖς κήρυκας τῶν Σπάρτῃ ἀπολομένων. ὅτω Σπαρτιῆται ἴδεντες ὡς ἀποθαυμάζουσιν ἐς Μήδους ἀπέπεμψαν. Αὕτη τε ἡ

ratus id illos per totam nationem diuulgaturos. Hoc loquutus, & locum contemplatus, Thermam renaugauit. Vbi complures dies circa Pieriā est commoratus (nam montem Macedonicum, ut illac in Perabos omnis transiret exercitus, tertia eius pars repurgabat) eodem legati qui dimissi in Græciam fuerant ad terram petendam, regressi sunt partim inanes, partim terram & aquam afferentes. Quam qui dederunt eorum, hi fuere, Thessali, Dolopes, Enienses, Peræbi, Locri, Magnetes, Melienses, Achæi, Phthiotæ & Thebani, ceterique Bæoti præter Thespienses & Plataenses: cum quibus ii Græci Peræbi percussierant fœdus qui bellum aduersus barbarum sumpserant. fœdus autem ira habebat: Quicumque Græci se dedidissent Persæ, non adacti necessitate, eorum decimum quenque, rebus bene constitutis, se deo qui Delphis est, deuoturos. Ita apud Græcos iusiurandum se habebat. ¶ Xerxes autem neque Athenas neque Spartam legatos terram petitū miserat, ob id quod quos ante Darius ad hoc ipsum misisset, eorū alios isti in barathrum, alios in puteum deiecerant, iubentes eos illinc terram & aquam ferre ad regē. Hac de causa nullos illuc ad petendum misit. Et Athenensibus quidem, quod ita legatos tractarint, quid triste contigerit non queo dicere, nisi quod eorū solum cum vrbe vastatum est: quod tamen ipsum non ea causa suspicor contigisse. Lacedæmoniis vero ira Talthybii, qui fuit Agamemnonis præco, incubuit. est autem Spartæ Talthybii templū, cum eius posteris qui Talthybiadæ nominatur, quibus honos legationis Spartanorum semper tribuitur. Itaque post eam rem Spartiæ, quum læta extra eis non essent, idque diu contingeret, pertæsi huius calamitatis Lacedæmoniorū, cœtu frequenter coacto hoc edictum proposuere, siquis Lacedæmoniorum vellet pro Sparta occumbere. Tunc Sperthies Aneristi & Bulis Nicolai filius, viri Spartiæ, & natalibus & opibus inter primos, ultro se obrulerūt ad satisfaciendum suæ pœnæ Xerxi Darii filio, ob legatos apud Spartam interemptos. Ita hos Spartiæ tanquā mortē obituros, miserūt ad Medos. Digna autē ad-

CXXXI

CXXXII

CXXXIII

CXXXIV

CXXXV

existimabatque Xerxes illos à tota natione amicitiam, vel confederationem, sibi spondere. Id est, Hac autem dicebas de Thessali natione habita illius quod Aleuada fecerant. sperabat enim totam nationem suam illorum imitaturam. 1 Caduccatores 2 Aduersus quos ii Græci percussierunt fœd. 3 Hos, rebus bene constit. ad soluendam deo Delphico decimam adigere. Potest tamen etiam aliter exponi dicitur. 4 Caduccatores 5 Obvencorum præconiorum ex Sparta

miratione cum hæc audacia horum vi-
rorum, tum verba ab eis habita. nam
Sufatendentes, ad Hydarnem Persæ A-
sianæ oræ maritimæ præfectum vene-
runt: qui eos hospitaliter munificeq; ac-
ceptos, his verbis interrogavit, Viri La-
cedæmonii, quid ita respuitis effici ami-
ci regis: cernite enim ex me & meo sta-
tu quam scit honore prosequi rex viros
egregios, ¹ vos itidem honoraturus si
vos ipsi ei dederitis. Videamini modo
apud eum viri egregii: quoniam singuli
vestrū rege donante, principatum
Græciæ obtinebunt. Ad hæc illi respon-
dentes, Hydarnes, inquit, non ex æ-
quo consilium tuum ad nos spectat at-
que ad te, qui condicionis quam suades
expertus es, nostræ inexpertus. nam
eam quidem nosti: libertatem autem
nondum expertus es, vtrum sit dulcis
an non. quæ si tibi experta foret, non
ut hastis sed ut securibus pro ea dimica-
remus, nobis suaderes. Hæc Hydarni
responderunt. Dehinc vero ut ascen-
derunt Sufa, & in conspectum regis ve-
nerunt, principio iubentibus satelliti-
bus ac vim afferentibus ut procumben-
tes regem adorarent, ² & per capita eos
ad id agendum impingentibus, nega-
uerunt se vnquam id esse facturos. ne-
que enim sibi esse consuetudinem ho-
minem adorandi, neque se ad id ve-
nisse. Posteaquam autem in hoc repu-
gnauerant, secundo loco hæc & his si-
mililia dixere, Rex Medorum, nos mise-
runt Lacedæmonii ad luendam pœnam
pro iis ³ legatis qui Spartæ interiere.
Hæc istis dicentibus, Xerxes præ ma-
gnanimitate negavit se fore Lacedæ-
monii similem. illos enim interimen-
dis legatis ius omnium hominum con-
fudisse: se vero quod illis exprobraret,
id non esse facturum: neq; eos occiden-
do, Lacedæmonios culpa soluturum.
XXXVII Hac re per Spartiatis gesta, impræ-
sens ira Talthybii cessavit: etsi Spartam
reuerfis Sperthie & Bule, ⁴ longo dein-
de tempore interiecto excitatum est in-
ter Peloponneses & Athenienses bel-
lum, ut Lacedæmonii aiunt. quod mihi
diuinitus maxime videtur esse gestum:

πολλὰ τέττειν τῷ αὐδραῖ θούματος ἀξίη, καὶ πᾶσι
πρὸς τέττειν τὰ ἔπεια. πορβόμοι γὰρ ἐς Σούσα,
ἀπικρέονται πρὸς ὕδαρεια. ὃ δὲ ὕδαρεια λέγει μὲν
ἦμος Πέρσης, στρατηγὸς δὲ τὸ πρὸς θαλάσσιον αὐ-
δραῖ πῶν τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὅς σφεας, ξείνια πρὸς ἑμέ-
ιους, εἰς ἱα. ξείνιζων δὲ, εἶρετο τὰδε, Ἀνδρες Λακεδαί-
μόνιοι, τί δὴ φέρετε βασιλεῖ φίλοι ἡμέας; ὅρατε
γὰρ ὡς ἐπίσταται βασιλὺς αὐδρας ἀγαθὸς τιμᾶν, ἐς
ἐμέ τε καὶ τὰ ἐμὰ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέποντες ἔγω δὲ
καὶ ὑμεῖς εἰ δέητε ὑμᾶς αὖτις βασιλεῖ, (δεδοξασθε
γὰρ πρὸς αὐτὸν ἄνδρες εἶ) ἀγαθὸν) ἕκαστος αὐτῶν
ἀρχοὶ γῆς Ἑλλάδος, δόντος βασιλῆος. πρὸς ἱα-
ρεῖα ὑπεκρίναντο τὰδε, ὕδαρεια, οὐκ ὅτι ἴσου γένε-
ται ἡ σύμβολη ἢ ἐς ἡμέας τείνεται. τῷ μὲν γὰρ πεπειρη-
μένος συμβολῆς, τῷ δὲ ἀπειρος ἐὼν. τὸ μὲν γὰρ
δοῦλος εἶ) ὅτι ἐπίσταται, ἐλθόντος δὲ ἕκαστος ἐπειρήσῃς,
οὐτ' εἰς γλυκὺ, οὐτ' εἰς μῆ. εἰ γὰρ αὐτῆς πεπειρη-
σαιο, οὐκ αὐτὸς συμβολῆς ἡμῖν πρὸς αὐτῆς
μάχεσθαι, ἀλλὰ καὶ πελέεσθαι. ταῦτα μὲν ὕδαρ-
εια ἀμείψαντο. Εἰθόσυν δὲ ὡς ἀνέβησαν ἐς
Σούσα, καὶ βασιλεῖ ἐς ὅφιν ἦλθον, πρὸς αὐτὸν
δορυφόρων κελεύοντων, καὶ αὐτὰν σφί περ σφε-
ρότων προσκυνεῖν βασιλῆα πρὸς αὐτοῖς, ἕκ
ἑφασται, ὡς ὁ μὲν ὑπὸ αὐτῶν ἐπὶ κεφαλῇ,
ποιήσιν ταῦτα οὐδ' αὖτε. οὐτε γὰρ σφί ἐν νόμῳ εἶ-
ναι ἀνδραποιοῦ προσκυνεῖν, οὐτε καὶ ταῦτα ἡκίον.
ὡς δὲ ἀπὸ μαχέσονται τούτω, δόρυ σφί λέγῃσι
τὰδε, καὶ λόγῳ τοιοῦτο ἐχόμενα, ὡς βασιλῆα Μή-
δων, ἐπεμψαὶ ἡμέας Λακεδαίμονιοι ἀντὶ τῷ
Σπάρτη ἀπολαύων κηρύκων, ποινὴν ἐκείνων
πίστοις. λέγῃσι δὲ αὐτοῖς ταῦτα, Ξέρξης ὑπὸ
μεγαλοφροσύνης, οὐκ ἐφ' ὁμοίους ἔσθαι Λακε-
δαίμονιοις. καί οὖν μὲν γὰρ συγγένοι τὰ πόλεων
ἀνδρῶν νόμιμα, ἀποκτείναντες κηρύκας αὐτοῦ
δὲ, τὰ ἐκείνοις ἐπὶ πλήρω, ταῦτα ἔποιήσιν, οὐδὲ
αὐτὰ ποκτείναντες ἐκείνους, ἀπολύσειν Λακεδαίμονιους
τῇ πόλεως. Οὕτω δὲ Ταλθύβιος μῆνις, καὶ ταῦτα ποι-
ήσαντων Σπαρτητέων, ἐπαύσατο τὸ πρὸς αὐτοῖς,
καὶ ὅς ἀπονοσησάντων ἐς Σπάρτην Σπάρτιες τε καὶ
Βελίος. χρόνῳ δὲ μετέπειτα πολλῷ ἐπὶ γέρῃ καὶ τῷ
Γελοπόννησόν καὶ Ἀθηναίων πόλεμον, ὡς λέγει Λα-
κεδαίμονιοι. τὸ μοι ἐν τῇσι θόοτατον φαίνεται ἡμέας.

270

¹ Sic & vos, si regi vos tradatis, ab illo singuli (quippe qui magnam de vestra fortitudine opinionem conceperit) prin-
cipatum alicuius nationis Græcæ sitis consequuturi. Ad quæ illi respondentes, Hydarnes, inquit, non das nobis par vtrinq;ue
consilium. tu enim qui nobis consilium das, vnum expertus es, alterum nequaquam. nam servus esse didicisti. at libertas dulcis sit
nece. nondum es expertus. Si enim illam expertus esses, non ut hastis sed ut securibus pro ea dimicaretis. ² Negauerunt se, vel si in caput protruderentur,
hæc villo modo facturos. Alioqui phrasis illa Principitem dari significat. Eo autem sensu quem Valla sequutus est, videtur dictum fu-
isse perios Herodotus, καὶ ἀνὰ γὰρ πρὸς σφί, καὶ ἐπὶ κεφαλῇ αὐτῶν ἀνέβησαν. Sed aliter sensui videtur aptius fore οὐδ' ἀνέβησαν.

³ Caducatoribus ⁴ Sed longo post tempore rursum excitata fuit in bello Peloponnesiorum & Atheniensium, ut Lacedæ-
monii aiunt. quod mihi diuinitus maxime videtur.

ὅτι μὲν γὰρ κατέσκηψεν ἐς ἀγέλας ἡ Ταλθύβης μή-
 νης, οὐδὲ ἐπαύσατο πρὶν ἢ ἔξῃλθε, ὃ δὲ καὶ οὐκ ἔ-
 φερε· ὃ δὲ συμπεσεῖν ἐς τὰς παῖδας πρὸς ἀνδρῶν του-
 τέων τῶν ἀναβάντων πρὸς βασιλῆα δὲ τὸν μύριν, ἐς
 Νικύλαν τε τὸν Βύλιος, καὶ ἐς Ἀνέριστον τὸν Σπερ-
 θίεω, ὡς εἶλε ἀλιέας τὰς ἐκ Τίρυνθος, ὁ καὶ δι κα-
 ταπλώσας πληρεῖς ἀνδρῶν, δὴ λονὼν μοι ὅτι θῆν ἐ-
 γμέτο ὃ πρῆγμα ἐκ τῶν μήνιος. οἱ γὰρ πεμφθέντες ὑ-
 πὸ Λακεδαιμονίων ἀπῆλθον ἐς τὴν Ἀσίαν, πρὸς δὲ θεῖες
 ὅ ὑπὸ Σιτάλκεω τῷ Τύρεω, Θρηάκων βασιλῆος, καὶ
 Νυμφόδωρ τῷ Πύθω ἀνδρὸς Ἀβδερῆτεω, ἡλῶν
 καὶ Βισάντιω τῷ ἐν Ἑλλασπότι, καὶ ἀπαχθέντες ἐς
 τὴν Ἀπικὴν, ἀπέθανον ὑπὸ Ἀθηναίων· μὲν γὰρ αὐτῶν,
 καὶ Ἀριεῖας ὁ Ἀδελμαίτης, Κορίνθιος αἰνρ. αὐτὰ
 μὲν ἰω πολλοῖσι ἔτεσι ὕπερον ἐγμέτο τῷ βασιλείῳ
 ἑόλκ. Ἐπὶ μὲν γὰρ ὅτι τὸν πρὸς τὸν λόγον, ἢ ὃ
 στρατηλάτῃ ἡ βασιλείῳ ἐνέμα μὲν εἶχε ὡς ἐπὶ Ἀ-
 θήνας ἐλαυνόμενος, κατέπετο ὃ ἐς πάντας τὴν Ἑλλάδα. πρὶν
 θανόντες μὲν γὰρ αὐτὰ πρὸς πολλοὺς Ἑλλήνας, οἱ καὶ
 ὁμοίως πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῦτο. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν δόντες ἦν
 τε καὶ ὕδωρ τῶν Πέρσων, εἶχοι θάλασσαν ὡς οὐδὲν περὶ
 μὲν ὁ ἀχαιῶν πρὸς τὴν βαρβαρίαν· οἱ δὲ δόντες, ἐν
 δέματι μεγάλῳ κατέσαν, ἅτε ἔτε νεῶν ἐκείνων ἐν
 τῇ Ἑλλάδι ἐρριθμὸν ἀξιωμαχῶν δέκα καὶ τὴν ἑπτό-
 ντα, ἔτε βασιλευσάντων τῶν πολλῶν αἰτῶν πρὸς τὴν πολέ-
 μιν, μηδὲ ζῶντων ὃ πρὸς τὴν μῆνιν. Ἐνθαὶ τὰ ἀναστρέψαι
 ἔξερχεται γνώμην ἀποδείξασθαι, ὅτι φθονοῖ μὲν
 πρὸς τὴν πλεονίαν αἰδεσθῆναι, ὅμως δὲ, τῇ γέ μοι φαί-
 νει) εἶ) ἀληθὲς, οὐκ ἐπιγίγνεται. οἱ Ἀθηναῖοι καταρ-
 ρισθῆσαι τὴν ἑπτόντα κίδων, ὅτε ἐλπίον τὴν σφε-
 τήν, ἢ καὶ μὴ ἐκλιπόντες, ἀλλὰ μέλει, αἰστές, ἐδρσαν
 σφείας αὐτοῖς ἔξερξεν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅσα μὲν αὐ-
 τῶν πρὸς τὸν ἀντιπρὸς βασιλείῳ εἰποῖν καὶ τὴν θάλασ-
 σαν μηδὲς ἡπῆστο ἔξερξεν, κατὰ γὰρ αὐτὴν ἡπῆστον ποι-
 ἀδὲ ἐγμέτο· εἰ καὶ πολλοὶ τειχέων κιθῶνες ἦσαν ἐλη-
 λαμένοι δὲ τῇ Ἰθμῷ Πελοποννησίοισι, ποροδόντες
 αὐτὸν Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν συμμάχων ἐκ ἐκείνων,
 ἀλλ' ὑπὸ ἀναγκῆς καὶ πόλιν ἀλισκομένων ὑπὸ
 τῶν ναυικῶν ἑατῶν τὴν βαρβαρίαν, ἐμεινώθησαν.

ἢ μεγάλη, μειωθέντες δὲ αὐτῶν, καὶ ἀποδεδέχοντο ἔργα ἡγε-
 ναῖα, ἀπέθανον ἡγεναῖοι. ἢ αὐτὰ αὐτῶν ἔσθον, ἢ

1 quia ira Talthybiū nūciōs cōrripue-
 rit, nec prius quieuerit. Quod autem i-
 ra inciderit in eorum qui ad regem a-
 scenderunt filios, Nicolaum Bulis, &
 Aneristum Sperthici filium, qui pisca-
 tores Tirynthios in naui oneraria ple-
 na viris nauigantes cepit, manifestum
 est apud me diuinitus id factum esse,
 ex ira dei: quod nuncii qui in Asiam à
 Lacedæmoniis mittebantur, proditi à
 Sitalce Tirci filio Thracum rege, & à
 10 Nymphodoro Pythei filio viro Abderi-
 ta, excepti sunt iuxta Bisantem quæ est
 in Hellesponto, & adducti in Atticam,
 ab Atheniensibus necati sunt: cumque
 iis Aristæas Adimanti filius, Corinthius.
 Verū hæc multis post regis expeditio-
 nem annis gesta sunt. ¶ Quæ expeditio cxxxv
 (vt ad superiorem orationem redeam)
 nomine quidē tendebat contra Athe-
 nas, re tamen vera cōtra cunctam Græ-
 ciam. Eam diu ante Græci quum au-
 dissent, non perinde omnes affecti sunt.
 20 nam ii qui terram & aquam dederant
 Persæ, fiduciam animo præsumebant
 tanquam nihil ingratum passuri à bar-
 baro: qui non dederant, magno in me-
 tu versabantur. quippe quum nulla
 tanta classis esset in Græcia quæ posset
 excipere inuadentem, præsertim pleris-
 que bellum detrectantibus, & libenter
 ad partes Medorū inclinantibus. Hoc cxxxix
 ego loco necesse habeo ferre sententi-
 am apud multos quidem homines in-
 uidiosam, 2 non tamen quod mihi vide-
 tur verum dissimulabo: an Athenienses
 formidantes periculum quod impen-
 debat, patriam deseruissent: an, non
 deferentes, sed permanentes sese dedis-
 sent Xerxi, nihil omnino aduersus re-
 gem in mari facere conati: an nemo ma-
 ri se opposuisset Xerxi, arque hæc in
 continenti gesta essent: an etiam mul-
 tæ lorice essent muris inductæ à Pelo-
 ponnensibus per Isthmum: an proditi à
 fociis Lacedæmonii, iisque non volun-
 tariis, sed per vrbes à classe barbara oc-
 cupatis, ac deserti fuissent: desertique
 & magna opera aggressi, generose oc-
 cubuissent: an hæc passi essent: an,

1 Talthybiū enim iram in nuncios incubuisse, nec cessauisse priusquam discessissent, qui ad luendam pro illis pecuniam mittebantur, id æquitas postulabat: (Gail. ad verbum, Le droit le portoit ainsi) at vero ingruisse illam in eorum filios qui ad regem ob iram illam ascenderant, Nicolaum Bulis, &c. Sed nō videtur mendo vel potius mendis carere totus hic locus, præsertimque illud ἐξερξεν, pro quo ἐξῆλθον lego. eo sensu quem hic indicauimus, qui tamen nec ipse mihi satis facit. 2 Non tamen quod mihi verum esse vid. sub i-
 cebo. Si Athenienses impendentis periculi metu patriam deseruissent, aut non des. sed in ea permanentes, se Xerxi dedidissent, regi mari resistere nulli conati fuissent. quod si mari nullus Xerxi resistisset, terra certe ista cōrigissent: Quamuis muri à Pelopon-
 neusibus per Isthmum ducti essent multis loriceis fulti, Lacedæmonii (ubi eos socii prodidissent, non sua quidem sponte, sed ne-
 cessitate adacti, quippe quorum vrbes sigillatim à classe barbari caperentur) soli remansissent: soli autem remanentes, præclaris
 in prælio facinoribus cecidis, præclara morte occubuissent. aut, inquam, hic illis exitus contigisset, aut

priusquam viderent alios Græcos cum Medis sentientes, cum Xerxe depacti essent: atque ita utrinque sub Persis Græcia fuisset. Nam murorum apud Isthmum loricorum quænam utilitas fuisset rege mari potiente, à nemine quiui audire. Nunc autem si quis Athenienses Græciæ liberatores extitisse dicat, profecto non aberrauerit à vero. nam utro se illi applicassent, hæ partes erant præponderaturæ: quum vero prætulerint Græciam præstare liberam, nimirum ipsi fuere qui quicquid Græciæ reliquum erat cum Medis non sentiens crexerunt: quique secundum deos, regem repulerunt. Ac ne oraculis quidem horrendis ac terribilibus, quæ à Delphis veniebant, inducti ad Græciam deserendam fuerunt, sed persistentes constituerunt excipere hostem sua inuadentem. Si quidem consultoribus Delphos missis, uti oraculo volebant: iisque factis apud templum quæ ritus postulabat, ædem ingressi confederunt. Quibus Pythia cui nomen erat Aristonice, ita respondit,

EXL

Quid miserrande sedes populus? fuge ad extremam terram,

Ædibus & globida desertis collibus urbis.

Nam caput & corpus minime sincera manebunt,

Extremive pedes poterant superesse manusve,

Aut medium, sed ea ignis edax deformia reddet,

Et Mars acer equisurgens² Asiagena curru.

Atque alias plerasque, tuas³ non solius arces:

Permultasque deum senis dabit ignibus ades,

Quas ego prauidi iam nunc sudore⁴ madentes,

Atque metutremere, & de laquearibus altis

Exigantem cogente malo manare cruorem:

Ite sed ex adyto, atque malis effundite mentem.

EXLI

His auditis Atheniensium consultores maximo sunt mærore affecti. quibus inter sese agitantibus tam triste responsum, Timon Androbuli filius,

πρὸς τὸν ἰσθμὸν αὐτῶν καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας μηδίζοντες, ὁμολογῆσαι ἐχρήσαντο πρὸς Ξέρξαν. καὶ ἔτι δὲ ἐπὶ ἀμφοτέρωθεν Ἑλλὰς ἐγένετο ὑπὸ Πέρσης. πλὴν γὰρ ὠφελίῳ πλὴν τῶν τεχνῶν τῶν ἐξ ἐστῆς ἰσθμοῦ ἐληλαμένων οὐ δύναμαι ποθεῖσθαι ἢ πρὸς αὐτῶν βασιλέως ὑπεκταίετος τῆς θαλάσσης· καὶ δὲ Ἀθηναίοις αὖτις λέγων σωτήρας ἡγεῖσθαι τῆς Ἑλλάδος, οὐκ αὖ ἀμάρτανόι τὰ ληγῆς. οὗτοι γὰρ ὅτι οὐκ ἔστι τῶν ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων ἐτραποῖτα, τῶν ῥέφειν ἔμελλε· ἐλόμενοι δὲ πλὴν Ἑλλάδα πειθεῖναι ἐλθόντων, τὸ πρὸς Ἑλληνικὴν πόλιν δὲ λαμπρὸν ὅσον μὴ ἐμμένειν, αὐτοὶ οὐδὲτοι ἔσαν οἱ ἐπεγείραντες, καὶ βασιλῆα μετὰ γὰρ τοὺς ἀνιστάμενοι. οὐδὲ σφέας χρεῖα φοβερά ἐλθόντα ἐκ Δελφῶν, καὶ ἐς δαίμα βάλλοντα, ἔπεισι ἐκλιπεῖν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ ἀμείψαντες, ἀέσχοιτο ὅτι ὑπὸ τῶν τῶν χάριν δέξασθαι. Γέμψαντες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Δελφοὺς θεοπροπίους, χρεῖα πελάζειν ἔσαν ἔπιμοι. καὶ σφί ποιήσασιν πρὸς τὸ ἰσθμὸν τοῖς ἰσθμοῖς, ὡς ἐς τὸ μέγρον ἐπελθόντες ἴδοντο, χρεῖα ἢ Πυθίαν, τῇ οὐνοῦ καὶ Ἀετονοίκη, τὰ δὲ,

10

20

30

40

271

ὧς μέλει, τί καὶ θησέ; λιπὼν φθῶν ἔσχατα

ζαίης

Δώματα, καὶ πόλιος τροχιδέος ἄκρα κάρηνα.

Οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ μῦρε ἔμπεδον, οὔτε δὲ

σῶμα,

Οὔτε πόδες νεῖατοι, οὔτ' ὠν χεῖρες, οὔτε τι μέσ-

σης

Λεῖπέται, ἀλλ' ἀπὸ πύλης πέλει. κατὰ γὰρ μιν ἐ-

ρείπει

Πῦρ τε καὶ ὄξυς Ἀρης, συνηγμένους ὄξυμα δι-

ώκων.

Πολλὰ δὲ καὶ ἄπο λείψανων ἔργα, καὶ τὸ

σπινθῆρ

Πολλὰς δὲ ἀθανάτων νηὶς μαλερῶ πυρὶ δώσει,

Οἱ πυρὶ καὶ ἰδρῶτι ῥέεμενοι ἐς ἡέρας,

Δαίματι παλλόμενοι. καὶ δὲ ἀκροτάτοις ὀρόφοισι

Αἶμα μέλαι χέχυται, πρὸς ἰδρὸς κακὴ τῆς ἀνάν-

κας.

Ἀλλ' ἴτοι δὲ ἀδύπιοι, κακῆς δὲ ὑπὸ χεῖρας θυμῶν.

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἀθηναῖοι θεοπροπίους, συμ-

φορῇ τῇ μεγίστῃ ἐχρῆσθαι τοῖς ὀρόφοισι δὲ σφῆας αὐ-

τὸς ὑπὸ τῶν κακῶν καὶ χρεσμοῖς, Τίμωνα δὲ Αἰδρυβάλα

ceteros Græcos Medorum partes iam antea sequi videntes, cum Xerxe depacti fuissent: atque ita utrolibet modo Græcia in potestatem Medorum venisset. Neque enim ex quoquam intelligere possum quid profuturi fuissent muri per Isthmum ducti, si rex mari potitus fuisset. Nunc igitur, i. quæ quum ita se habeant, si quis Athenienses Græciæ servatores extitisse dicat, prof. Sed hic locus in vulg. edit. Gr. mendus non caret. necesse enim est ut initio ante i. Ἀθηναίων emissam esse dicamus particulam, & non procul inde interpolationem qua est post Ξέρξαν, inde translatam post θαλάσσης collocemus. Sed & hac iussu sunt, ἢ οὕτως αὐτοὶ ἔπεισαν, ἢ οὕτως τῶν. 1 Pro, Globida, id est, reiunda. 2 Legit ἀνιστάμενοι, pro οἱ ἀνιστάμενοι. & pro ablativo, curru, reponendum videtur accusativum, currum, ut hac Græcia respondant tunc autem fuerit Asiagena dictum pro Asiagenem, ut si quis ex Omnigenis faciat accusativum Omnigena pro Omnigenam. 3 Recte legit τὸ σπινθῆρ, pro quibus in vulg. edit. habetur τῶν. 4 Madere,

τῷ Δελφῶν ἀνὴρ δόκιμος ὁμῶς τὰ μέγιστα, συν-
εβούλευε σφίσι κατελεῖν λαβούπ, δούτερά αὖτις
ἐλθόντας χρεῖσθαι τὰ χρεῖσθαι ὡς ἴκεται. πει-
θόμενοι δὲ ταῦτα εἶπον Ἀθηναίοισι, καὶ λέγεις,
"ὦ νᾶς, χρῆσθαι ἡμῖν ἄμεινόν τι πρὸς τῆς πατρίδος,
"αἰδέσθαι τὰς ἱεστῆρας τὰς δὲ τὰς τοὶ ἡμέτεροι φέρον-
"τες. ἢ οὐ τοὶ ἄπειρον ἐκ τῆς ἀδύτου, ἀλλ' αὐτὸς τῆς
μεμέμεν, ἐστ' αὖτ' ἐπὶ τῆς πατρίδος. ταῦτα λέγουσι
ἢ πρὸς μέγιστον χρεῖσθαι δούτερά τε, δὲ,

Οὐδ' ὁμῶς Γαλαῖ Δι' Ὀλύμπιοι δέξι' ἀλάσ- 10
σαι,

Λιαπομένη πολλοῖσι λόγους καὶ μήτιδι πυκνῇ.
Σοὶ δὲ πῶς αὖτις ἐπὶ ἱέρει, ἀδάμασι πρὸς ἀλά-
σας.

Τῶν ἄλλων γὰρ ἀλίσκομένων ὅσα Κέκροτος
οὐρεῖ

Εἶδος ἔχει, καὶ θμῶν τε Κιθαίρωνος ζαθέοιο,
Τέχης Τειτοχῆς ξύλινοι διδοὶ δ' ὀρύσπα Ζῆς
Μένοιον δ' ὀρύσπον τελέθει, τό σε τέχνη τ' οἰήσει.

Μὴ δ' οὐ γ' ἵπποσι πῶς τε μέγιστον καὶ πεζοῖσι 20
Πολλοὶ ἀπὸ ἡπείρου στρατὸν, ἡσυχος, ἀλλ' ὑπο-
χωρεῖν,

Νῶτον ὅστις γέρας, ἐπὶ τοὶ κατὰ καὶ τῆς ἑσθῆς.

ὦ γῆν Σαλαμῖς, δ' ὀρύσπον δ' οὐ τέχνη γυναικῶν,

Ἡ' που σκιδναμένης Δημήτερος, ἡ στωϊσθῆς.

Ταῦτά σφί (ἡπώτερος γὰρ τῷ πρὸς τῶν καὶ
ἡπώτερος εἶ) συστραφάμενοι, ἀπαλλάσσοντες
τὰς Ἀθηνᾶς. ὡς δὲ ἀπελθόντες οἱ θεοὶ πρὸς τοὶ ἀπ-
ήλθοντες ἐπὶ δὴ μόνον, γυνάμενοι πολλὰ καὶ ἄλλα ἐγί-
νοντο, διζήμενοι δ' ὁμαίτην, καὶ αἰδὲ συνεστῆσαν 30
μάλιστα. τῷ πρὸς τῶν ἡπώτερος ἐλεγει μετὰ τῆς ἐπ-
δοκίμης σφί δὴ θεὸν τῶν ἀπὸ πολλῆς χρεῖσθαι πρὸς ἐπ-
δοκίμης. ἡ γὰρ ἀπὸ πολλῆς τοπάλαι τῷ Ἀθηνᾶς
ρήχῃ ἐπέφερατο. οἱ μὲν δὴ κατὰ τὸν φεγγαῖον,
συνεστῆσαν τῶν δὲ ξύλινον τεῖχος εἶ. οἱ δὲ αὖ
ἐλεγει τὰς νέας σημαίνει δὴ θεὸν, καὶ ταῦτα πρὸς
πέσθαι ἐκείλθον, τὰ ἄλλα ἀπέντας. τοὶ δὲ δὴ
τὰς νέας λέγει τὰς εἶ. δὲ ξύλινοι τεῖχος, ἐσφαλλετὰ
δύο τὰ τελευτᾶ ῥηθέντα ὑπὸ τῷ Γυθίης,

ὦ γῆν Σαλαμῖς, δ' ὀρύσπον δὲ οὐ τέχνη γυναι- 40
κῶν,

Ἡ' πρὸς σκιδναμένης Δημήτερος, ἡ στωϊσθῆς.

κατὰ ταῦτα τὰ ἑσθῆς συνεχέοντο αἱ γυνάμενοι τῷ

vir apud Delphos illustris fuisset hæ-
fere, ut sumptis oleæ ramis de integro
reuerterentur ad consulendū supplici-
ter oraculū. Obtemperantes ei Athe-
nienſes dixere, O princeps, redde no-
bis oraculum melius de patria, in hono-
rem horum ² palmitum, quos gestan-
tes ad te venimus. alioqui hinc abs te
non abituri sumus, sed in hoc adyto
ad obitum vsque permanſuri. Hæc di-
centibus, antistes iterum hoc modo re-
spondit,

Pallas Olympia cum multis hortatibus
vsa,

Et precibus blandita Iouem placare pe-
quiuit,

Hoc tibi fabor item responſum, adamantē
propinquans:

Nam capitis reliquis quæ limes Cecropiæ
ora

Intus habet, quodcunque sacer penetrabile
Citharon,

Iuppiter è ligno muris Tritonida donat:
Qui soli inuicti tibi sint natiſque ſalu-

ti.

Tu vero aduentum peditumque equitum-
que quietus,

Terrestresque acies ne præſtolare: sed ho-
ſti

Terga dato, vel ſi tibi fors eris obuius of-
quam,

Diuina è Salamis mulierum pignora per-
des,

Vsq̃uam vel Cerere ſparſa, coeunte del of-
quam.

Hæc legati, ut erant, ita arbitrati priori-
bus mitiora, postquam conſcripserunt,
Athenas rediere, reuerſique ad popu-
lum recitauere: & quū aliæ multæ ſen-
tentix eſſent oraculum interpretantiū,
& ex plurimum perplexæ, quidam è
maioribus natu dixere, videri ſibi deum
reſpondere ſaluam fore arcem. olim e-
nim Athenienſium ³ arcem præſeptam
vallo fuiſſe. & ii quidem interpretaban-
tur vallum eſſe hunc ligneum murum.
Alii vero dicebant deum ſignificare na-
ues: eaſq; ceteris omiſſis ædificari iube-
bant. ⁴ Verum eos qui aiebant naues
eſſe ligneum murum, fallebant, vel Ce-
tere ſparſa, coeunte vel ofſquam. Circa hos
verſus confundebatur eorum ſententia

CXLII

1 Videtur phraſis Græcæ ὁμῶς τὰ μέγιστα reſpondere potius Latina, Ut qui maxime. ut ſit, Vir illuſtris, vel potius, Vir ſpecta-
tus, ut qui maxime. ut illa verba Græcæ cum δόκιμος iungantur, non cum στωϊσθῆς. 2 Oliuæ palmitum. Non tamen ſimpliciter
ἱεστῆρας ſunt oliuæ palmitum, ſed q. d. ſupplicatorii palmitum oliuæ. 3 Arc circumſcripta vallo erat. 4 Sed eorum ſententiam qui
dicebant naues illum eſſe murum ligneum, euerſebant hæc duo poſtrema quæ Pythia dixerat, Diuina at Salamis muliebria pi-
gnora perdes. Vsq̃uam vel Cerere ſparſa, coeunte vel ofſquam. Circa hæc catina conſultabantur inquam eorū ſententia

CXLIU

qui classem volebant esse ligneum murum. nam qui oraculum interpretabantur, in eam sententiam accipiebant, fore ut ipsi instructa classe ad Salaminem pugna nauali succumberent. Erat autem inter Athenienses quidam qui in primores recens pervenerat, ¹ nomine Themistocles, Neoclis filius, qui negabat interpretes omnia recte coniectare: ² quod diceret, Si clades quæ prædicitur, ad Athenienses spectaret villo modo, non ita placide nobis deum fuisse responsum, sed sic, O Salamis misera, pro eo quod dixit, O diuina Salamis: si circa eam sui incolæ forent appetituri. Sed recte coniectantibus sentiendum à deo contra hostes editum esse oraculum, non contra Athenienses. Itaque suadebat ut sese instruerent tanquam prælio nauali certaturi, & tanquam hic esset ligneus murus. Hanc Themistoclis sententiam Athenienses potiore esse censuerunt quam illorum qui interpretantes oraculum, dissuadebant apparatus pugnae navalis: sed hæc esse in summa sententiam dicebant, non leuandam in hostem manum, sed ex Attica regione demigrandum, & aliam incolendam. Exiit & alia ante hanc Themistoclis sententia ad tempus egregia: Quum magna vis pecuniæ e prouentu metallorum quæ sunt è Laureo, esset in æratio Atheniensium, eaque esset æque diuidenda viritim denis in singulos puberes drachmis, tunc Themistocles hanc dissuasit Atheniensibus distributionem, sed ex pecunia classem ducentarum nauium ad Ægæticum bellum comparare suavit. Hoc enim bellum conflatum Græciæ salutem attulit, cogens Athenienses nauticos fieri. & quanquam hæc classis in eum usum in quem comparata fuerat, non venit, tamen in utilitatem Græciæ cessit. Ista igitur iam præparata quum præsto esset, & altera exadificari oporteret, placuit Atheniensibus, inito post oraculū consilio, barbarū Græciā inuadentem cum nauib. opperiri vniuersos, ⁴ deo obsequentes, vna cum Græcorum voluntariis. Et hæc quidem oracula Athenien-

Φαλμένων τὰς νέας ὁ ξυλινον τείχος εἶναι. οἱ γὰρ χρησμοδόχοι ταύτῃ ταῦτα ἐλάμβανον, ὡς ἀμφὶ Σαλαμίνα δεισφείας ἐσοσθαι, ναυμαχίῃ παρὲς κλυδασμούς. Ἡ δὲ τῷ Ἰσὶς Ἀθηνάων αἰνὴρ ἐπεφύκει νεωστὶ παρὶν, τοῦ οὐνομα μὲν ἔλω Θεμιστοκλῆς, παῖς δὲ Νεοκλῆος ἐκαλέετο. οὗτος ὡνὴρ ὅτε ἐπὶ πᾶσι ὀρθῶς τοῖς χρησμοδόχοις συμβάλλεσθαι, λέγων τοιαῦτα, Εἰ ἐς Ἀθηνάϊας εἴ-
¹⁰ χε δ' ἔσως εἰρημὸν ἐόντως, ὅτε αὐτοῦ μοι δικά-
 εἰν ἢ πῶς χρὴ δύναι, ἀλλὰ ὧδε, ὧς γελία Σα-
 λαμῖς, αὐτὴ τῷ, ὧς γελία Σαλαμῖς· εἰπερ γὰρ ἐμελ-
 λον οἱ οἰκήτορες ἀμφ' αὐτῇ τελευτήσιν. ἀλλὰ γὰρ
 ἐς τοὺς πολεμίους τὰς θεῶν εἰρήσας ὁ χρηστῆριον,
 συλλαμβάνοντι καὶ ὁρῶν, ἀλλ' ὅτε ἐς Ἀθηνάϊ-
 οὺς. τῷ παρὰ δ' ἔσθαι, ὡς αὐτοῖς ὡς ναυμαχίῃ
 τὰς συνεβούλῃ, ὡς τοῦτον ἐόντος τῷ ξυλινῷ τεί-
 χος. ταύτῃ Θεμιστοκλῆς ἀποφανομένου, Ἀ-
 θηνάοι ταῦτα σφί' ἐγνώσαν. αἰρετὸν τε εἶναι καὶ ἰδοῦσαν
 μᾶλλον ἢ τὰ τῷ χρησμοδόχῳ, οἱ ὅτε ἔων ναυμα-
²⁰ χίῃ σφ' ἔσθαι. ὁ δὲ σύμπῃς εἶναι, ὅτε χεῖ-
 ρας αὐτὰ εἰρεσθαι, ἀλλὰ ἐκλιπόντας χάριον πᾶσι
 Ἀθηναίῳ, ἄλλην πᾶσι οἰκίσειν. Ἐπερ τε Θεμι-
 στοκλῆς γνώμῃ ἐμπεσθε ταύτης ἐς τὰ ἐργα εἰρε-
 σι, ὅτε Ἀθηνάοις, δημοσίων χρημάτων μεγά-
 λων ἐκ τῷ κρητῶν, τὰ ἐκ τῷ μετὰ πᾶσι σφί'
 παρὰ πᾶσι τῷ ἀπὸ Λαυρείου ἐμμελλον λαβεσθαι
 ὀρχηδοῖς ἕκαστος δίκην δραχμῶν, τότε Θεμιστοκλῆ-
 ης ἀνέγνω Ἀθηνάοις, τῆς ἀφαιρέσεως ταύτης
 παυσανδρῶν, νέας βυτίων τῷ χρημάτων ποιή-
³⁰ σθαι διηκροῖας ἐς τὸν πόλεμον, ὅτι παρὰ Αἰγινήτας
 λέγων. ὅτι γὰρ ὁ πόλεμος συστὰς, ἔσως τότε καὶ λίγη.
 πᾶσι Ἐλάδῃ, ἀναγκάσας θαλασσίους γυνεῶν Ἀ-
 θηνάοις. αἱ δὲ ἐς τὸ μὲν ἐποιήθησαν, ὅτε ἐχρή-
 σθησαν, ἐς δὲ οὐδὲ τῇ Ἐλλάδι ἐγρόντο. αὐτὰ
 τε δὴ αἱ νέες τοῖσι Ἀθηνάοις παρὰ πᾶσι σφί'
 ἤρχον, ἐτέρας τε ἔδωκε παρὰ πᾶσι πηχέσθαι. ἔδωκε τε
 σφί' μὲν ὁ χρηστῆριον βουλευσάντων, ὅτι τὸν ὅτι τῷ
 Ἐλλάδῃ τὸ βαρβαροὶ δίκην τῷ τῇ σφί' πᾶσι
 ὅτι πᾶσι πηχέσθαι, ἄμα Ἐλλήνων τοῖσι βουλευσάντων
⁴⁰ σφί'. τὰ μὲν δὴ χρηστῆριον ταῦτα τοῖσι Ἀθηνά-
 οἱ.

qui naues illum esse murum ligneum dixerant. Siquidem oraculorum interpretes illam hunc sensum accipiebant, fatale sibi esse circa Salaminem superari, instructa pugna nauali. Erat autem inter Ath. 1 Cui nomen quidem erat Themistocles, sed vocabatur Neoclis filius. Is negabat etc. 2 Talia dicens, Si ad Athenienses spectaret illud carmen, non videtur mihi tam mite responsum redditurus deus fuisse, sed pro eo quod dixit Diuina at Salamis, dicturus fuisse At Salamis misera, siquidem circa ipsam sui incolæ essent appetituri. Illi igitur qui recte coniectaret, (id est, illius igitur iudicio qui etc.) deum aduersus hostes hoc oraculum non aduersus Athen. edidisse. 3 Ceterum alia quoque Themistoclis sententia ante hanc opportune primas partes obtinuerat. i. Ceterum opportune cedebat quod ante alii Themistoclis sententia prima partes delata essent. 4 Vna cum Græcis eadem voluntate præditis.

xes, vidit naues cursum tenentes per Hellespontum, quæ frumentum è Ponto in Æginam Peloponnesumque portabant. quas ubi audiere eius affeffores esse hostiũ; sese ad eas corripiendas accingebant, intuentes in regem, quando id agi præciperet. Xerxes eos interrogavit quonam illæ tenderent: qui quum respondissent, Ad hostes tuos, domine, frumento onustæ: tunc Xerxes excipiens inquit, Nonne eodẽ quo isti, & nos nauigamus, tum rebus aliis, tum vero frumento instructi? quid igitur hi officunt nobis, quibus commeatũ portant? Ceterum speculatores illi rebus inspectis dimissi in Europam rediere. ¶ Post quorum reditum Græci qui contra Persam coniurarant, nuncios iterum Argos miserunt. Quibus Argiui responderunt res suas ita habere: Audisse se iam inde ab initio barbarum excitasse aduersus Græciam bellum, & quum accepissent intellexissentque Græcos sese colligere, tentaturos Persæ obsistere, principes fuisse mittendi Delphos qui deum confulerent quid sibi optime facientibus esset euenturum. (nuper enim sex millia suorum fuisse interempta à Lacedæmoniis & Cleomene Anaxandridæ filio, eaq; de caussa se misisse,) & iis qui missi fuerant interrogantibus, sic Pythiam respondisse,

*Finitimis inuisæ, deus dilecte beatis,
Interius tutamen habens, impune maneto,*

Et tutare caput: nam membra tuebitur illud.

Hæc illis Pythia prius respõderat. Postea vero quam nuncii Argos venerunt, senatumque ingressi mandata retulerunt, Argiui responderunt ad ea quæ dicebantur, se promptos esse in triginta annos pacificare cum Lacedæmoniis, percussio fœdere: sed ea condicione vt dimidium imperii penes se esset. quamquam enim ius imperandi ipsorũ esset, tamẽ dimidio imperii se esse contentos. Hoc aiebant suum senatum respondisse, quamuis dissuadente oraculo societatem contrahere cum Græcis. quod etsi formidarent, tamen properare vt fœdus triginta annorum feriretur: intra quos annos liberi sui in virilem ætatem adoliscerent: hac videlicet ratione,

ξῆς, εἶδε πλοῖα ἐκ τῆς Πόντου σιταγωγὰ, διεκπλώοντα δὲ Ἑλλήωναντον, ἔς τε Αἰγίνας, καὶ Πελοπόννησον κρημίζοντα. οἱ μὲν δὲ πᾶσι πλοῖσι αὐτῶν ὡς ἐπύθοντο πολέμια ἐπὶ τὰ πλοῖα, ἐπιμίμῃσαν αἰρέειν αὐτὰ, ἐς βλέποντες ἐς τὸν βασιλῆα, ὁκότε πῶς ἀχέλλεει. ὁ δὲ Ξέρξης εἶρετο αὐτοῖς ὅκνη πλῆσειν· οἱ δὲ εἶπον, Ἐς τὴν θύην πολεμίοις δέσποτα σῖται ἄγροντες. ὁ δὲ, ὑπολαβὼν ἔφη, Οὐκ ἔστι καὶ ἡμεῖς ἐκείνῃ πλοῖον ἐνθάδε καὶ οὗτοι, τοῖσι τε ἄλλοισι ἐξηγούμενοι καὶ σίτω. ἥ δὲ ἡγεῖται οὗτοι ἡμῖν σιτία καὶ πᾶσι κρημίζοντες; Οἱ μὲν οὖν κατασκοπεύοντες οὕτως ἡσυχάζοντες καὶ ἀποπεμφθέντες, εὐρώσωντο. οἱ δὲ στυγνόμενοι Ἑλλήωναν ἐπὶ τῷ Πέρσῃ, μετὰ τὴν ἀποπεμφθῆναι τῶν κατασκοπεύοντων, δούτερον ἐπέμποι ἐς Ἀργεὺς ἀγγέλους. Ἀργεῖοι δὲ λέγοντες τὰ κατ' ἐωυτοῖς γινέσθαι ὧδε. πύθοντα γὰρ αὐτίκα κατ' ἀρχὰς τὰ ἐκ τῆς βασιλείας ἐκείνης ἐκείνην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. πύθοντες δὲ, καὶ μαθόντες ὡς σφέας οἱ Ἕλληνες παρήσσονται πᾶσι λαμβάνοντες ἐπὶ τὸν Πέρσῃ, πέμψαντες ἡσυχάζοντες, ἐς Δελφοὺς δὲ θεὸν ἐπειροσάμενοι ὡς σφὶ μέλλει ᾄδον ποιέουσι γινέσθαι. νεώτεροι γὰρ σφῶν τεθναῖαι ἐξακισχιλίους ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Κλεομένηος τῷ Ἀναξανδρίδῃ. τῶν δὲ δὴ εἴνεκα πέμπειν. τὴν δὲ Πυθίην ἐπειρωτῶσι αὐτοῖσι ἀνελείναι τὰδε,

*Ἐχθρὲ πᾶσι πόνεσσιν, φίλ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
Εἴσω δὲ πρὸς βόλας ἔχων, πεφυλαγμένους ἦσο,*

Καὶ κεφαλὴν πεφύλαξο· κάρη δὲ τὸ σῶμα σάωπι.

Τῶντα μὲν τὴν Πυθίην χρησάμενος πᾶσι. μετὰ δὲ, ὡς ἐλθεῖν τοὺς ἀγγέλους ἐς δὴ τὸν Ἀργεὺς, ἐσελθὼν ἐπὶ τὸν βουλατῆρον, καὶ λέγειν τὰς ἐπιταγμένας. τοῖς δὲ πρὸς τὰ λεγόμενα ὑποκείμενοι ὡς ἐπιμίμῃσαν Ἀργεῖοι ποιεῖν τῶντα, τελέειν τε ἔπειτα εἰρήνην ποιήσαντες Λακεδαιμονίοισι, καὶ ἡγεμόνοι καὶ τῷ ἡμῶν πάσης τῇ συμμαχίᾳ. καὶ τοὶ κατὰ τὰς δόξαν γινέσθαι τῇ ἡγεμονίᾳ ἐωυτοῖς, ἀλλ' ἔμμενοι σφὶ ἀποχρῶν καὶ τῷ ἡμῶν ἡγεμόνοισι. Τῶντα μὲν λέγουσι τῷ βασιλεὺς ὑποκρίνασθαι, καὶ πᾶσι παρὰ τὸν σφὶ ἔχρησεν μὴ ποιεῖν τῶν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς συμμαχίας πᾶσιν ὅτι ἔχοντες ἀποδοῦναι γινέσθαι πρὸς τὰς, καὶ πᾶσι τῶν χρησάμενον φοβεομένοις· ἵνα δὴ σφὶ οἱ παῖδες ἀνδρεωδέως ὡς τέ τοις τοῖσι ἔτεσι,

¹ Hanc serationem in suis rebus tenuisse. Vel se ita exisse. Quum iam inde ab initio audissent quæ barbarus aduersus Græciam moliretur, & fore animaduertissent vt Græci ipsos nihilominus quam ceteros aduersus Persam assumerent, se Delphos misisse qui deum confulerent. Sed legendum est οὐ παρήσσονται, vt sit ad verbum, Græcos non opprimebant ipsos assumerent. Sic aliquando possit, ἵνα δὲ σφὶ πρὸς πρὸς λαμβάνοντες ἐπὶ τὸν Πέρσῃ. in quibus etiam interpretari. lapsus est Valla.

μηδὲ ἀποδίδωμι ἐοικέντων ὅτι λέγεσθαι, ὡς δ' ἄρα σφέ-
 ρας καταλάβειν πρὸς τὴν γεραιότητα καὶ ἄλλο τι αἰ-
 σμα πρὸς ὃν Πέρσῃ, μὴ πολλοὶ πὸν ἔωσι τῷ Λακε-
 δαμονίων ὑποήκοι. τῶν δὲ ἀγγέλων τὸς ἀπὸ
 τῆς Σπαρτης πρὸς τὰ ῥηθέντα ἐκ τῆς βουλῆς ἀ-
 μείψασθαι τοῖς δὲ, πρὶν μὲν σπονδίων αἰοῖσιν ἐς τὸς
 πλειῶνας, πρὶν δὲ ἡγεμονίας, αὐτοῖσι ἐπιτάλθαι ὑπο-
 κρίνασθαι· καὶ οὕτως λέγειν, σφί μιν εἶναι δύο βασιλῆ-
 ς, Ἀργείοισι δ' ἓνα· οὕτως δὲ διαδιδόναι τῷ ἐκ
 Σπαρτης ὁδὸν περὶ παῦσαι τῆς ἡγεμονίας. μὲν δ' ἔτι
 δύο τῷ σφετέρων ἐμώφηθον δὲ Ἀργείων εἶναι, κω-
 λυφθέντες. ἔπειθ' οἱ Ἀργεῖοι φασὶν ἐκ αἰσχύνης
 274 τῷ Σπαρτητέων τὴν πλεονεξίην, ἀλλ' ἐλεῖσθαι
 μάλλον ὑπὸ τῷ βάρβάρων ἀρχεσθαι ἢ ὑπο-
 ἔχειν Λακεδαιμονίοισι. πρὸς περὶ τοῖσι ἀγγέλοις,
 πρὸς δὲ τὸς ἡλίς ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς Ἀργεί-
 ων χώρας· εἰ δὲ μὴ, πρὶν φεσθαι ὡς πολέμους.
 Αὐτοὶ μὲν Ἀργεῖοι πρὸς αὐτὰ πρυτανεὺς λέγουσι.
 ἔστι δ' ἄλλος λόγος λεγόμενος αἰὰ τὴν Ἑλλάδα, ὡς
 Ξέρξης ἐπεμψέ κήρυκα ἐς Ἀργεῖς πρὸς τὸν ἥπερ
 ὁρμήσθαι ἐρετθίσθαι ὅτι τὴν Ἑλλάδα. ἐλθόντα
 " ὃ τῆτον λέγεται εἶπαι, Ἀἰδοῖς Ἀργεῖοι, βασιλεῖς
 " Ξέρξης τὰδε ὑμῖν λέγει· Ἡμεῖς νομίζομεν Πέρσῃ
 " εἶναι, ὡς οὐ ἡμεῖς γε γὰρ ἀλλ' αὐτὰ Περσέος ἔδα-
 " νῆας, γεροντά ἐκ τῆς Κηφείας θυγατρὸς Ἀνδρο-
 " μέδης. ἔπειθ' αὖ ὡς εἴημεν ὑμέτεροι ἀπόγονοι. οὐτε ὦν
 " ἡμεῖς εἰς ὅτι τὸς ἡμετέρους πρὸς γόνους ἐρετθί-
 " εσθαι, οὐτε ὑμεῖς ἄλλοις τι μισθῶντες, ἡμῖν ἀντιζέ-
 " οισ ἡμεῖς εἶναι, ἀλλὰ ὡς ὑμῖν αὐτοῖσι ἡσυχίην ἔχον-
 " τας καταστῆσθαι. ὡς γὰρ ἐμοὶ ἡγήσασθαι κατὰ νόον, ἔδω-
 30 μὲς μέζοντας ὑμέων ἄξω. ταῦτα ἀκούσας Ἀρ-
 γεῖς λέγουσι πρὸς ἄλληλα ποιήσασθαι, καὶ πρὸς ἄλλη-
 μα μὲν ὁδὸν ἀπαρχέμενοι μετὰ τείν· ἐπὶ δὲ
 σφείας πρὸς ἀλλήλους τὸς Ἑλλήνας, οὕτως δὲ ὅτι
 σαρδείοις ὅτι οὐ μεταδώσοις τῆς ἀρχῆς Λακεδαί-
 μοις, μετὰ τείν, ἵνα ὅτι πρὸς φάσις ἡσυχίην ἄ-
 γωσι. Συμπέειν δὲ τοῖσι καὶ τοῖς δὲ Πέρσῃ
 λέγουσι πρὸς Ἑλλήνων, πολλοῖσι ἔπειθ' ὕψι-
 ρον ἡρόμενοι πρυτανεὺς· τυχὴν δὲ Σούσοις τοῖσι
 Μεμνονείοις ἐόντας ἐτέρου πρὸς ἡγεμονίας εἶνεκα ἀγ-
 40 γέλους Ἀθηνῶν, Καλλίην τε δὲ Ἰπποκρίτου, καὶ
 τοὺς μετὰ πύπου ἀναβαίνοντας· Ἀργεῖους δὲ, ὃν αὖδ' ὡς
 τῶτον χεῖρον πέμψασθαι καὶ τοῖς ἐς Σούσα ἀγ-
 γέλους, εἰρωτᾶν Ἀρτοξέρξεα δὲ Ξέρξεω, εἰ σφί ε-
 35 ἴμμεν πρὸς ἐμὸν τὴν πρὸς Ξέρξεα φιλίην σιωπε-
 ῖσιν, ἢ νομίζοιτο πρὸς αὐτὸ εἶναι πολέμιοι.

ne si qua calamitas ad superiorem acce-
 deret in bello Persico, nisi foedera fo-
 rent, in posterum subiecti Lacedæmo-
 niis essent. His dictis Argiurum à sena-
 tu, quidam è nunciis Spartanorum ita
 respondit, quod ad foedera quidem at-
 tineret, se ad eos qui plures essent reles-
 gare: quod autem ad imperium, id vero
 sibi demandatum esse, ut responderent
 dicerentque, Spartanis duos esse reges,
 Argiis unum, ideo non posse fieri ut al-
 terutri Spartæ regi abrogaretur impe-
 rium: & nihil obstare quominus cum
 iis duobus rex Argiurus parem dignita-
 tem obtineret. Ibi Argiui negare se per-
 pessusos insolentiam, sed præoptare à
 barbaro imperari sibi, quam Lacedæ-
 moniis cedere. Atque ita edixerunt
 nunciis ut priusquam occideret sol, ex
 agro Argiuro excederent, alioqui hosti-
 um loco futuros. Hoc ipsi Argiui sic
 se habere memorant. aliter tamen per
 Græciam narratur, Xerxem antequam
 bellum Græciæ inferret, misisse Argos
 caduceatorem: quo quum pervenit, ita
 fertur verba fecisse, Viri Argiui, Xer-
 xes rex hæc vobis inquit, Nos arbitra-
 mur, Persæm, ex quo nos progeniti
 sumus, fuisse filium Persei Danaes filii,
 ex Andromeda genitum, quæ fuit Ce-
 pheï filia. ita ex vobis oriundi sumus.
 Quod quum ita sit, nefas est & nos pro-
 genitoribus nostris inferre bellum, &
 vos aliis opem ferendo, nobis aduerfa-
 rios fieri. Sed potius domi vestræ vos
 confidentes otium tenere. nam si mihi
 ex sententia succedet, nullos pluris
 quam vos faciam. Hæc Argiui quum au-
 dissent, rem confecisse dicuntur, & à
 principio dissimulantes quod actum es-
 set, nihil poposcisse Græcos: sed quum
 ab illis 2 reprehenderentur, tunc par-
 tem imperii poposcisse, gnari id Lacedæ-
 monios non concessuros, ut hoc
 prætextu 3 otium agerent. 4 Cui rei
 competit, quod quidam Græcorum
 multis postea annis gestum fuisse me-
 morant: Quum Susi Memnoniis al-
 terius negotii gratia essent Atheniensium
 nuncii, Callias Hipponici filius &
 collegæ qui pariter ascenderant, conti-
 git ut Argiui & ipsi per id tempus Susa
 mitteret nuncios, qui Artaxerxem filiū
 Xerxis interrogarent an amicitia quam
 cū Xerxe contraxissent, putaret adhuc
 durare, an ab illo pro hostib. haberetur.

1 Fortasse phrasis Græca respondet potius nostra. En avoir fait cas. Pro ἀπαρχέμενοι αὐτὸς legitur ὅτι πρὸς γαλακτομάτους. 2 Vt de annos, quæ proxima præcedit. 3 A bello abstinere. 4 Cum quibus istud congruisse. vel, Quibus consensum fuisse quidam Græcorum narrant quod multis post hæc annis contigit

CLII Quibus Artaxerxes, imo vero maxime perdurare respondit, nullamque sibi civitatem amiciorē putare quam Argos. Verum an caduceatorem Xerxes Argos' miserit ad ea dicenda, & an Argiuorum nuncii qui Sufa ascenderunt, Artaxerxem de amicitia interrogaverint, pro comperto dicere non possum, nec ullam de his aliam proferre sententiam nisi quam Argiui proferunt. Id demum scio, si omnes homines qui domestica mala in medium contulissent, cum vicinis mutare volentes, mala vicinorū intuiti fuissent, libenter reportaturos rursus singulos ea quæ ipsi attulissent. Ita non turpissime ab Argiuis actum est. Ego vero quæ dicuntur dicere debeo, attamen non omnino omnibus credere: quod in vniuersum à me dictum sit. quoniam & hoc narratur, Argiuos extitisse qui Perlam in Græciam accersierunt, posteaquam cum Lacedæmoniis male pugnaissent, præ dolore præsentis quidvis præoptantes. Et de Argiuis quidem dictum est. ¶ In Siciliam autem ad agendum cum Gelone, tum alii nuncii à sociis iere, tum vero à Lacedæmoniis Syagrus. Huius Gelonis progenitor fuit OEcetor, qui in Gela erat, ex insula Telo quæ Triopio obiacet: qui, dum Gela conderetur à Lindiis, qui sunt à Rhodo & Antiophemo, assumptus non est. Interiecto tamen tempore, 2 posteri eius deorum inferorum sacerdotes illic perseverauerunt, oriundi à Teline, vno ex ea familia, qui eos illic collocavit hunc in modum: Quidam viri Geloi per seditionem eiectionem, in Mastorium urbem quæ sita est super Gelam, profugerunt: hos Telines Gelam 3 deduxit nullis virorum copiis adiutus, sed horum deorū sacris. quæ vnde acceperit, an ipse possederit, id vero dicere non possum. His sacris frater, 4 eo deduxit illos ubi posteri sui deorū sacrificuli essent. Quæ res mihi admirationi fuit, præter ea quæ audio, tantum opus Telinem effecisse: qualia opera non à quocumque viro effici consueverunt, sed ab eo qui sit 5 casti ingenii, robustæque præstantiæ. Quanquam ut fertur ab incolis Siciliæ, fuisse natura effeminatum ac viro molliorem.

βασιλῆα ὃ Ἀρτοξέρξης μέγιστα ἐμμενέειν φαίει, καὶ
ὁδομήνιν νομίζῃν πόλιν Ἀργαῖος φιλιώτερον. Εἰ
μὲν οὖν Ξέρξης ἀπέπεμψε ταῦτα λέγοντα κήρυκα
εἰς Ἀργεῖος, καὶ Ἀργαίων ἀφελὼν αἰαδόμενοι εἰς Σοῦσα
ἐπιρώτων Ἀρτοξέρξης πρὸς φίλης, οὐκ ἔχω ἀ-
ρεκέως εἰπεῖν ὁδομήνιν γινώσκοντα πρὸς αὐτῶν ἀπο-
φαίνοντα ἄλλην γὰρ τὴν πρὸς Ἀργαίους λέγουσι
ἐπίσταμαι ὃ ποσὺν, ὅτι εἰ πάντες αἰδεσθῶσι τὰ οἰ-
κήσια καὶ εἰς μέσον σπινενέικασιν, ἀλλὰ ξασθαι βυ-
10 λόμενοι τοῖσι πλησίοισι, ἐσκύψαντες αἰεὶ τὰ τῷ πέ-
λας κακὰ, ἀσπασίως ἔκαστοι αὐτῶν ἀποφεροῖα το
ὀπίσω τὰ ἐσπινέονται. ἔγω δὲ οὐκ Ἀργαίοισι αἰσχί-
σα πεποίηται. ἐγὼ δὲ ὀφείλω λέγειν τὰ λεγόμενα,
πείθεσθαι γὰρ μὲν ἔπιδραπάσι ὀφείλω. καὶ μοι ἔτο
ῶ ἔπος ἐχέτω εἰς πᾶντα ὅν λῶν. ἐπεὶ καὶ ταῦτα λέ-
γεται, ὡς ἂν Ἀργαῖοι ἔσαν οἱ ὅτι καλεσάμενοι ὅν
Πέρσῃν ὅτι τῇ Ἑλλάδι, ἐπειδὴ σφι πρὸς Λακε-
δαίμονιους κακῶς ἡ αἰχμὴ ἐς ἡμέας, πᾶν δὲ βουλό-
μενοι σφι εἶναι πρὸς τὴν παρέσσης λύπης. τὰ μὲν πρὸς
20 Ἀργαίων εἴρηται. Εἰς δὲ τὴν Σικελίην ἄλλοι τε ἀπ-
ικέαιτο ἀφελὼν ἀπὸ τῶν συμμάχων συμμίζοντες
Γέλωνι, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν Λακεδαίμονίων Σύναρχος.
τῶν δὲ Γέλωνος τέκτου πρὸς ὅς, οἰκῆτορ ὁ εἰς Γέλην
ὡς ἐκ τῆς Τήλου τῆς ὅτι Τελοπία κειμένης· ὅς
καὶ τῶν Γέλωνος ἀπὸ Λινδίων τε τῶν ἐκ Ρόδου,
καὶ Ἀντιοφῆας, οὐκ ἐλήφθη. αἰὰ χερόνῃ αὐτῶν οἱ
ἀπὸ τῶν ἰσχυρόμενοι, ἰεροφάνται τῶν χηνοίων θεῶν δι-
ετέλειον ἑοῖτες, Τηλινέω ἑνὸς τῶν πρὸς ὅς
κτησαμένου τρέψω τοῖσδε εἰς Μακτώριον πόλιν τῇ
30 πρὸς Γέλωνος οἰκημένην, ἔφυγον αὐτοὶ Γέλωνος, ἐσ-
σώσαντες ἑασι. τῶν οὖν ὁ Τηλινέας κατήγαγε εἰς
Γέλην, ἔχων ὁδομήνιν αἰδρῶν διώμας, ἀλλ' ἰερὰ
πυτῶν τῶν θεῶν ὅθεν αὐτὰ ἔλαβε, ἢ αὐτὸς ἐκτῆ-
σατο, τῶν δὲ οὐκ ἔχω εἰπεῖν. πύποισι δὲ ὡν τῶν
σπινος ἐὼν κατήγαγε, ἐπὶ ᾧ τε οἱ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἰ-
εροφάνται τῶν θεῶν ἔσονται. θούμιά μοι ὦν καὶ τῶν
το γέρονε πρὸς τὰ σπινάσθαι κατεργάσασθαι
Τηλινέαν ἔργον ποσὺν. τὰ τοιαῦτα γὰρ ἔργα οὐ
πρὸς τῶν ἀπὸ τῶν αἰδρῶν νεόμικα γίνεσθαι, ἀλλὰ
40 πρὸς ψυχῆς τε ἀγαθῆς, καὶ ῥάμης ἀνδρείης. ὁ δὲ λέ-
γει πρὸς τὴν Σικελίην τὴν οἰκῆτορ τὰ ὑπὸ πεινίᾳ τε-
λέων πεφυκέαι, Τηλινέας τε καὶ μαλακώτερος αὐτῶν.

1 Ad ea dicenda remiserit, & an Argiuorum nuncii ad interrogandū Artaxerxem de amicitia, Sufa ascenderint, pro comp.

2 Eius posteri continua successione deorum inferorum sacrificii, vel, anisibites sacrorum diis inferis, fuerunt, quum Teli-
nes, vnus quidam ex progenitoribus hanc dignitatem hoc modo acquisiisset. At Valla cum in aliis peccauit, tum in eo quod is
veris quæsi καὶ τῶν ἰσχυρόμενοι, quæ tamen statim post in eadem re alteram lectionem sequatur. 3 Reduxit, sic ὅραυλο post emenda.

4 Eos hac condicione reduxit ut eius posteri deorum sacrificii essent. Ad hoc loquendi genus passim impingit hic interpres.

5 Sensus huius loci postulat videtur ut ψυχῆς ἀγαθῆς respondeat ad verbum ei quod dicimus Bon esprit: ut totum hunc locum sic
interpretemur, Neque enim in quemlibet talia facta cadere existimo, sed in eum demum qui acuto ingenio viriliq; robore sit præ-
ditus. Atqui cum Siciliæ incolæ contraria his à natura habuisse ferunt, ut qui effeminatus ac mollior fuerit. Illud quoque πρὸς τῶν
videtur aliter accipiendum, & eodem modo quo vitiatur præpositio Ad, quum dicimus, Obstupuit ad has voces.

ἔτω μὲν οὖν ἐκτίσαστο τὸ πρὸς γέρας. Κλεάνδρου δὲ
 τῷ Πατάρεος τελευτήσαντος τὸ βίον, ὃς ἐτυρανίδουσε
 μὲν Γέλως ἐπὶ ἄλγεα, ἀπέθανε δὲ ὑπὸ Σαβύλλου αἰ-
 δρὸς Γελῶν, ἐθαύτα δὲ λαβάναι τὸ μνηρχίλιν
 Ἰπποκράτης, Κλεάνδρου ἐὼν ἀδελφεός. ἔχοντας δὲ
 Ἰπποκράτης τὴν τυρανίδα, ὁ Γέλων ἐὼν Τηλίνω δὲ
 ἰεροφάντην ἀπόγονος, πολλῶν μετ' αὐτῶν, καὶ Αἰνη-
 σιδήμῃ τῷ Πατάρει, ὃς ἦν δορυφόρος Ἰπποκράτε-
 ος, μὲν δὲ πολλὸν χρόνον δι' ἑαυτὸν ἀπέδεχθη πα-
 τὴς τὴν ἰππικὴν ἐπὶ ἰππαρχος. πολιορκέοντος δὲ Ἰπ-
 ποκράτους Καλλιπολίτας τε καὶ Ναξίους, καὶ Ζαν-
 κλαίους τε καὶ Λεοντίους, καὶ ὧρος, Συρηκυσίας τε καὶ τῆς
 βαρβαρίων συχίας, αὐτὸς ἐφάμετο ἐν τῷ πρὸς τοῖσι
 πολέμοισι ἐὼν ὁ Γέλων λαμψέστατος. τὸ δὲ εἶπον
 πολίων τέτεων, πλὴν Συρηκυσίων, ἔδεμν πέρφου-
 γε δὲ λυσίην ὧρος Ἰπποκράτους. Συρηκυσίους δὲ
 Κορίνθιοι τε καὶ Κερκυραῖοι ἐρρύσαντο, μάχῃ ἐσω-
 θέντες ὑπὲρ ποταμῷ Εὐώρῃ. ἐρρύσαντο δὲ ἔτι ὅτι
 τοῖς δὲ καταλέξαντες, ἐπὶ ᾧ τὸ Ἰπποκράτῃ Καμα-
 ρίνοι Συρηκυσίας πρὸς ἀδελφόν. Συρηκυσίων δὲ ὡς
 Καμαρίνα παρὰ τοὺς. ὡς δὲ καὶ Ἰπποκράτης Ἰυ-
 ραιεύσαντα ἴσμεν ὅτι ἀδελφεὸς Κλεάνδρου κατέ-
 λαβε δὲ θάνατον ὧρος πόλιν ὕβλην, στρατοσάμηνον
 ὅτι τῆς Σικελίας, ἔτω δὲ ὁ Γέλων ὅτι λόγῳ πμφρέ-
 ων τοῖσι Ἰπποκράτους πασι Εὐκλείδῃ τε καὶ Κλε-
 αίνῳ, ὁ βαρβαρίων τὴν πελοποννησιακὴν ἐκείνην
 τὴν ἔργα, ὡς ἐπικράτησε μάχῃ τῷ Γελῶνι, ἦρχε
 αὐτὸς ἀποστρέφας τῆς Ἰπποκράτους παίδας. μὲν δὲ
 ἔτω δὲ ὧρημα, τῆς γαμῶρος καλεομένης τὴν Συρη-
 κυσίων, ὅτι περὶ τῆς ὑπὸ τῆς δὲ ἡμῶν, καὶ τὴν σφετέρων
 δὲ ἄλων, καλεομένων δὲ Κυλλυρίων, ὁ Γέλων κατα-
 γαγὼν τῷ τοῖς ἐκ Κασμερῆς πόλιος ἐς τὰς Συρηκυσ-
 σίας, ἔρχε καὶ ταύτας. ὁ δὲ δῆμος ὁ τὴν Συρηκυσίων ἐπι-
 ὄντι Γελῶνι πρὸς ἀδελφὸν τὴν πόλιν καὶ ἐαυτὸν. ὁ δὲ
 ἐπεὶ τε παρέλαβε τὰς Συρηκυσίας, Γέλως μὲν ὅτι
 κρατίων, λόγῳ ἐλάσσων ἐποίησε, ὅτι βέλτερος αὐτῷ
 Ἰέρωνι ἀδελφεῷ ἐαυτὸν ὁ δὲ τὰς Συρηκυσίας ἐκράτυνε,
 καὶ ἐξ' αὐτῶν αἱ Συρηκυσίαι αἱ δὲ πρὸς ἀδελφὸν αἱ δὲ
 ἔδραμον καὶ αἱ ἐβλάσαν. τὸ μὲν δὲ, Καμαρινάους ἀ-
 πόρτας ἐς τὰς Συρηκυσίας ἀλάν, πολίτας ἐποίησε, 4^ο
 Καμαρίνης δὲ ὁ αὐτὸς κατέσχευε. τῷ δὲ, Γε-
 λῶνι ὑποφθίμιας τῶν ἀσίων τῶν δὲ τοῖσι Καμα-
 ριναίοις ἐποίησε. Μεγαρίδας τε τοῖς ἐκ Σικε-
 λίας, ὡς πολιορκούμενοι ἐς ὁμολογίαν πρὸς ὁρῶν
 σαι, τοῖς μὲν αὐτῶν παχέας, αἱ ἐρμύδας τε πό-
 λεμον αὐτῶν, καὶ πρὸς δόκοντας ἀπολέεσθαι ἀφ' ἑ-
 αυτῶν, ἄγων ἐς τὰς Συρηκυσίας, πάλιν τὰς ἐποίησε.

Hunc in modum ille dignitatem hanc
 adeptus est. Cleandro autē Patareō,
 qui septem annos Gelæ tyrannide po-
 titus est, vita functo, (a Sabyllō autē vi-
 ro Geloo fuit interfectus) ibi frater eius
 Hippocrates suscepit imperium. Quō
 tyrannidem obtinente, erat illic Gelon
 prognatus à Teline vate, cum aliis mul-
 tis, quorum vnus erat Enesidemus Pa-
 taici filius, satelles Hippocratis: qui non
 diu post ob virtutem declaratus est to-
 tius equitatus præfectus. nam quibus
 in bellis Hippocrates obsedit Callipo-
 litanos, Naxios & Zancleōs & Leonti-
 nos, pugnavitque cum Syracusanis &
 permultis barbarorū, in iis bellis Gelon
 extitit vir præclarissimus: adeo vt nul-
 la omnium quas retuli ciuitarum effu-
 gerit Hippocratis dominationem, præ-
 ter Syracusanos. quos pugna ad flu-
 men Elorum superatos Corinthii Cor-
 cyraique liberauerunt: sub hac tamen
 condicione, vt Syracusani Camarinam,
 quæ ipsoꝝ quondam fuisset, Hippo-
 cratitaderent. Hippocrates autem
 quum totidē annos quot frater Clean-
 der tyrannidem obtinuisset, illato Sici-
 lis bello, ante urbem Hyblam periit. ita
 Gelon per causam tuendi liberos Hip-
 pocratis, Evclidem & Cleandrum, vbi
 ciues, quod abnuerent dicto amplius
 audientes esse, prælio vicit, ipse Geloo-
 rum imperium¹ adeptus est, liberis
 Hippocratis dominatu fraudatis.² Post
 hoc commentum, quosdam Syracu-
 sanos, qui Gamori vocabantur, à plebe
 suisque seruis qui Cyllirii nominaban-
 tur eiectos, in patriam ex vrbe Casme-
 na reducendo, potitus etiam est ipsis
 Syracusis. nam ei venienti plebs Sy-
 racusana & urbem & seipsam dedit.
 Quam Gelon vbi accepit, Gelam quam
 tenebat minoris faciens, Hieroni fra-
 tri demandavit, sibi que Syracusas ha-
 buit, & quidem pro omnibus vrbibus.
 ideoque ea ciuitas confestim³ excu-
 rit atque propagata est. nam deductis
 eo Camarinæis omnibus Gelon ciui-
 tatem dedit, Camarina eversa: dimidio-
 que & eo amplius Geloꝝ itidem vt
 Camarinæis fecit. Necnon Megaren-
 sium qui sunt in Sicilia, quum obsessi
 ad deditionem venissent, locupletis-
 simos quosque, qui bellum ei intule-
 rant, & ob id se interfectū iri putabant,
 Syracusas traduxit, ac ciuitate donauit:

CLIV

CLV

CLVI

¹ Omitte ἔργον quod respondet præcedenti λόγῳ. q. d. Dum verbo illos ad conservandam suam imperium adiuvat, ipse non iam
 vrbem, sed factio illud inuasit. ² Post hoc autem in prælatum iugum. Id est, quum antea ei nihil tale speranti iam tantum bonum
 obtingisset. ³ Incrementum vigoremque assumptione.

at plebem Megarensē quæ belli mouendi fuerat expers, quæque nihil mali se passuram expectabat, Syracusas adductam venundedit, ex Sicilia asportandam. Idem hoc fecit Eubæensibus qui sunt in Sicilia, procures a plebe distinguens. Hoc autem ideo de utrisque fecit quod arbitraretur contubernium plebis rem esse molestissimam. Ea ratione magnus tyrannus effectus est Gelon. Ad quem legati Græcorū, posteaquam Syracusas coramque venerunt, ita loquenti sunt, LACEDAEMONII pariter & Athenienses eorumque socii nos misere ad te in societatem assumendum aduersus barbarum. nam prorsus audisti bellum Græciæ inferre, iuncto pontibus Hellesponto, virū Persam, secum omnes Eoas ex Asia copias ducen- tem: per simulationem belli Athenis inferendi nos inuadentem, quum in animo habeat omnem Græciam redigere in suam potestatem. Tu igitur, cui magna potentia adest, nec minima Græciæ portio, quum sis Siciliæ princeps, ferito opem iis qui Græciam a seruitute vindicant, eamque vna cum illis liberato. Coacta enim cuncta Græcia, erimus magna manus, pugnaque pares inuadentibus nos: quod si è nobis alii proditores fuerint, alii otiosi sedeant, id syncerum quod supererit Græciæ, exiguum erit. vnde periculum est ne omnis Græcia pessum eat. Neque enim speraueris Persam, si nos prælio superauerit, ad te non esse venturum: quinimo hoc ante caueris. nobis namque opem ferendo, temetipsum tutaris. Rei bono consilio gestæ latus plerumque est exitus. Hæc legati dixerunt. Quibus respondens Gelon, ¹ multus in hac oratione fuit, Viri Græci, inquit, insolentem habetis orationem, qui ausi estis me adire, hortantes ad ineundā aduersus barbarum societatem: ² quum ipsi me orantē prius aduersus exercitum barbaricum recusaueritis socium. nam dum mihi erat cū Carthaginensibus certamē, ³ incumbenti ad vltionem necis Doris Anaxandridæ filii de Ægestanis exigendam, offerebamque me adiutorem ad liberanda emporia, vnde vobis magna emolumenta atque ⁴ voluptates prouenerant, vos neque mei adiuuandi, neque vltionis de nece Doriana exigendæ gratia venire voluistis.

ὅτι δὲ δῆμον τῷ Μιχαρέων, ὅτι εἶναι μετὰ πον
τῷ πολέμου πούπου, ὅτι ἐπεὶ δεχόμενοι κακὸν οὐ-
δὲν πείσασθαι, ἀγαθὴν καὶ πύτοις ἐς τὰ Συρηκού-
σας, ἀπέδωτο ἐπὶ δὲ ἀγαθῇ ἐκ Σικελίης. τῷ δὲ
δὲ τῷ καὶ Εὐβοέας τοὺς ἐς Σικελίην ἐπέιστο ἀφ-
κρίας. ἐποίησε δὲ τῷ τῷ πύτοις ἀμφοτέρωθεν, νομί-
σας δῆμον εἶναι σπουδαίον. ἀχαιεῖς τῷ. ²⁷⁶
Τοιούτῳ μὲν τρόπῳ τύραννος ἐγεγόνει μέγας ὁ Γέλ-
ων. τότε δὲ ὡς οἱ ἄγγελοι τῷ Ἑλλάνων ἀπικέ-
ατο ἐς τὰ Συρηκούσας, ἐλθόντες αὐτῷ ἐς λόγους, ἔ-
λεγον πάτερ, Ἐπεμψαὶ ἡμέας Λακεδαιμόνιοι, "
καὶ οἱ οὕτων σύμμαχοι, πρὸς ἀχαιεῖς σε "
πρὸς δὲ βαρβάρους. ὅτι γὰρ ὅτι πῶς τῷ "
Ἑλλάδα πᾶντως καὶ σωθῆναι, ὅτι Πέρσης αὐτῷ "
μέλλει, ζῆξας δὲ Ἑλλήσποντον, καὶ ἐπὰ γὰρ πᾶν "
τῷ δὲ ἡδὸν εἶναι δὲ τῷ τῷ Ἀσίης, εἰς τὴν λατρεῖν "
ὅτι τῷ Ἑλλάδα. πρὸς σχημα μὲν ποιεῖσθαι "
ὡς ἐπὶ Ἀθῶνας ἐλαυνεῖ, ἐν ἴσῳ δὲ ἔχων πᾶσαν "
τῷ Ἑλλάδα ἔσῳ ἐπὶ τῷ ποιεῖσθαι. σὺ δὲ " ²⁷⁶
²⁰ δυνάμεις τε ἡκεῖς μεγάλης, καὶ μῶρε τοὺς τῷ Ἑλ-
λάδος ὅτι ἐλαχίστη μετὰ ἀρχόντι γὰρ Σικελίης "
βοήθει τε τοῖς ἐλθόντες οὖσι τῷ Ἑλλάδα, καὶ συν-
ελθόντες. ἀλλῶς μὲν γὰρ ἡρομένη πᾶσα ἡ Ἑλ-
λάς, χεῖρ μεγάλη σπῶνται, καὶ ἀξιόμαχοι γινό-
μεθα τοῖς ὅτι οὖσι. ἡ δὲ ἡμέων οἱ μὲν κατὰ πρῶ-
διδῶν, οἱ δὲ μὴ θέλωσι πμφορεῖν, ὅτι δὲ ὑμῶν τῷ "
Ἑλλάδος ἡ ὀλίγη, τῷ δὲ ἡδὲ δεινὸν γίνεται, μὴ πᾶ-
ση πᾶσα ἡ Ἑλλάς. μὴ γὰρ ἐλπίσης, ἡ ἡμέας κα-
τὰ πρῶτην οἱ Πέρσης μάχῃ κρατήσας, ὡς ὁ δὲ ἡ "
³⁰ ξεῖ πρὸς σέ γε, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο φύλαξαι. βοη-
θῶν γὰρ ἡμῖν πᾶν πμφορεῖς. τῷ δὲ δὲ βου-
λάτῃ πρὸς ἡμῖν τελευτῇ ὡς πρὸς πᾶν χρηστῇ "
ἐθέλει ὅτι γί-εσθαι. οἱ μὲν τῷ ἔλεγον. Γέλ-
ων δὲ πολλὸς ἐρέκειτο λέγων ποιάδε, Ἀνδρῖς Ἑλ-
λάδες, λόγους ἔχοντες πλεονέκτῳ, ἐπολήσατε ἐ-
μὲ σύμμαχοι ὅτι δὲ βαρβάρους πρὸς ἀχαιεῖς "
ἐλθεῖν. αὐτοὶ δὲ, ἐμὲ πρὸς πρὸς δεινὸς βαρβα-
ρικῷ εἰς τῷ σπῶνται, ὅτι μοι πρὸς Καρ-
χιδόν, ἡ ἡδὲ σπῶνται, ὅτι πρὸς πρὸς τῷ δὲ Δω-
⁴⁰ εἰς τῷ Ἀναξάνδριδαν πρὸς Αἰγεαίων φόρον "
ἐκπρῆξασθαι, ὅτι πρὸς πρὸς τῷ ἐμὲ πρὸς σπῶν-
τάδε, αὐτῷ ὡς ὑμῖν μεγάλα ὠφέλεια τε καὶ "
ἐπὶ αὐρήσας γέγονασι. οὐτε ἐμὲ εἶναι ἡλθετε βο-
ηθήσοντες, οὐτε δὲ Δωρεός φόρον ἐκπρῆξαι μὲν οἱ "

¹ His verbis, quibus eos vehementer urgebat, usus est. ² Quum ipsi potenti mihi aduersus exerc. barb. ferre opera recusaueritis. ³ Et obtestabar vt pœnas necis Dorici Anaxandridæ filii ab Ægestanis reposceretis, offereb. ⁴ Commoditates prouenerunt.

„ὅ δὲ κατ' ὑμέας, τὰ δὲ πάντα ὑπὸ βαρβαροῖσι
 „νέματα. ἀλλ' ὅ γάρ ἡμῖν καὶ ὅτι ὁ ἄμεινον κατ-
 „έστη· καὶ δὲ ὅτι ὡς εἰλήλυθε ὁ πόλεμος καὶ
 „ἀπὶ κταίεσ ὑμέας, οὕτω δὴ Γέλωνος μνήσεως γέ-
 „νε. ἀπμῆς δὲ πρὸς ὑμῶν κυρήσας, ὅς κ' ὁμοῖ-
 „οσμαι ὑμῖν, ἀλλ' ἐπεὶ μὲς εἰμι βοηθεῖν, παρεχόμενος
 „δικησίας τε τεκμήρας, καὶ δις μὲς οἷος ὀπλίτας, καὶ
 „δισχιλίῳ ἵππων, καὶ δισχιλίους τοξότας, καὶ δις-
 „χιλίους σφινδοῦκας, καὶ δισχιλίους ἱπποδρόμους
 „φιλοῖς. οἷόν τε ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάνων στρατῇ, ἐστὶ
 „αὖ ὅσα πολεμήσωμεν, ὑποδέσσομαι παρ' ἐξείν. ἐ-
 „πὶ δὲ λόγῳ τοῦδε τὰ δὲ ὑπὸ ἰσχυροῦ, ἐπὶ ὧς στρα-
 „τηρὸς τε καὶ ἡγεμὸν τῆς Ἑλλάνων στρατίας
 „πρὸς ὧν βαρ' ἄρσιν· ἐπὶ ἄλλῳ δὲ λόγῳ οὐτ' αὖ
 „αὐτὸς ἐλθοίμι, οὐτ' αὖ ἄλλους πέμψαιμι. Ταῦ-
 „τα ἀκούσας οὕτε λυέσχετο ὁ Συάγρος, εἰπὲς τε
 „τὰ δὲ, ἦ κε μὲν οἰμώξειεν ὁ Γελοπίδης Ἀγαμέ-
 „νων, πυθόμενος Σπαρτηῖας τίς ἡγεμονίῳ ἀπα-
 „ραιρεῖσθαι ὑπὸ Γελωνίῳ τε καὶ Συρηκείοιων. ἀλ-
 „λα τοῦτου μὲν τῷ λόγῳ μηκέτι μεταδῆς, ὅπως τίς
 „ἡγεμονίῳ τοῦ ὡς ἀδύνατον. ἀλλ' εἰ μὲν βούλεται
 „βοηθεῖν τῇ Ἑλλάδι, ἴαδι ὄρξομαι ὑπὸ Λακε-
 „δαίμονι· εἰ δὲ ἄρα μὴ δικαιοῖς ὄρξεσθαι, σὺ
 „δὲ μηδὲ βοηθεῖ. Πρὸς ταῦτα ὁ Γέλων, ὅτι ὡ-
 „ρα ἀπὲς στρατοῦ τοῖς λόγοις τῷ Συάγρῳ, ὧν
 „πελδοταῖον σφι τόνδε ὄξεφνε λόγον, ὧς ἔειπε
 „Σπαρτηῖα, οἰνείδεα καπνίοντα ἀδραχέσθαι, φιλέει
 „ἐπιδράγειν ὀνδυμόν. σὺ μὲν τοῖς ἀποδεδεῖσθαι ὑ-
 „βείσθαι· ἐπὶ δὲ λόγῳ, οὐ με πείσεις ἀσχήμοια
 „ἐπὶ τῇ ἀμοιβῇ ἡγεῖσθαι. ὅς κ' ὑμῖς οὕτω ὡς ἐ-
 „χεσθε τῆς ἡγεμονίας, οἷος καὶ ἐμὲ μάλλον ὑμῶν
 „ὡς ἐχέσθαι, στρατῆς τε εἰσὶ πολλὰ πλάσις ἡ-
 „γεμόνα, καὶ μάτην πολὺ πλεονέων. ἀλλ' ἐπεὶ τε ὑ-
 „μῖν λόγος οὕτω πρὸς αὐτῆς καπνίσσεται, ἡμεῖς τοι
 „ὑπὸ ἑξομῶν τῷ ὄρχαίου λόγῳ· εἰ τῷ μὲν ὡς
 „ἡμεῖς ἡγεῖσθαι, τῷ δὲ ναυτικῷ ἐγώ· εἰ δὲ ὑμῖν ἡδύ-
 „ον τῷ κατὰ θάλασσαν ἡγεμονεῖν, τῷ πεζοῦ ἐγώ
 „ἦλω. καὶ ἡ τοῦτοισι ὑμέας χρεῖων ὅτι ὄρξεσθαι,
 „ἢ ἀπείναι συμμάχων τοιῶνδε ἐρήμοις. Γέλων μὲν
 „δὴ ταῦτα πρὸς τῆς περ. Φθάσας δὲ ὁ Ἀθηνῶν-
 „ων ἀγγελὸς τῷ Λακεδαίμονι, ἀμείβεσθαι πῶς δὲ, ὧς
 „βασιλεὺς Συρηκείοων, ὅς κ' ἡγεμόνος δεομένη Ἑλ-
 „λας ἀπὲς πέμψεν ἡμέας πρὸς σέ, ἀπὸ στρατῆς· σὺ ὅ-
 „ς κ' ὡς ἐγὼ στρατὸν πέμψης, μὴ ἡγεμόνος τῇ Ἑλλά-
 „δι, ὡς ὅς στρατηγὸς αὐτῇ, γλίχεται.

ὧς ἔειπε
 καὶ

ὧς ἔειπε
 καὶ
 τοῖς δὲ,

Itaque quantum in vobis est, omnia hæc
 à barbaris possidentur. Verum nobis hæc
 in melius reciderunt. 2 nunc quoniam
 circumvenit vos atque attigit bellum,
 ita demum Gelonis memoria facta est.
 Sed contemptus à vobis, non ero vestri
 similis: sed paratus sum ad opem feren-
 dam ducentarum triremium, & viginti
 millium armatorum, ac duum millium
 equitum, totidemque ferentiariorum, toti-
 demque levis armaturæ, totidem sagit-
 tatorum, totidem funditorum. Sed &
 rem frumentariam cunctis Græciæ co-
 piis, donec fuerit debellatum, suppedita-
 taturum me recipio. Sed ea lege hæc polli-
 ceor ut ego sim aduersus barbarum Græ-
 corum imperator: aliter neq; ipse veni-
 rem, neque alios mitterem. Ea Syagrus
 audiens, non tulit: sed, O quam ciui-
 laret, inquit, Pelopides Agamemnon, si
 audiret Spartiatis imperium subdidisse
 Geloni atque Syracusanis. Tu vero ne
 feceris huius rei mentionem amplius:
 sed si tibi animus est opem ferendi Græ-
 ciæ, esto sub imperio Lacedæmonio-
 rum: si dedignaris subesse, non habeo
 opem ferendi. Ad hæc Gelon ubi vidit
 verba Syagri auersa, hanc ad extremum
 protulit orationem. Hospes Spartiata,
 contumeliæ homini factæ solent irritare
 indignationem. verum tu contumeliosis in
 me verbis inuehens, non tamen induces
 me ad vicem contumeliose reddendam.
 Sed quando vos ita imperium amplectimini,
 multo me magis quàm vos decet illud
 amplecti, qui multo maiorum copiarum ac
 plurium nauium imperator sum. Ceterum,
 quoniam ista oratio vestra in contrarium
 nititur, nos aliquantulum à superiore
 nostra oratione decedemus: Si vos terre-
 stribus copiis præfueritis, ego nauticis
 præero: sin vos mari imperitare iuuat,
 ego terrestribus copiis imperitare volo.
 Ex quo oportet vos aut alterutra harum
 rerum esse contentos, aut his fociis destitutos
 abscedere. Hanc Gelon condicionem
 offerebat. Cui nuncius Atheniensis
 Lacedæmonios anteuerrens, ita respondit,
 Rex Syracusanorum, Græcia nos ad te
 misit, non imperatorum indiga, sed
 exercitus: tu vero præ te fers non mis-
 surum te exercitum, nisi sis Græciæ im-
 perator: videlicet ut illi imperes affectas.

cui

cui

cui

1 Itaque per vos quidem hæc omnia barbari possideant licet. id est, Per vos non stetit quin hæc omnia nunc à barbaris possideantur. 2 Nunc postquam translata sunt ad vos belli gerendi vices, ita demum Gelonis recordati estis. Atenim dedecore à vobis affectus, vos nequaquam imitabor: sed opem ferre paratus sum ducentarum triremium &c. Est tamen ad verbum, Suppeditaturum ducentas triremes, & viginti millia armati. totidemque modo doinceps. 3 Lacedæmoniorum nuncium antevertit.

Itaque quantum ad eam partem pertinet qua cuncto Græcorum exercitui præesse postulas, suffecerit nobis Atheniensibus silentiū agere, intelligentibus Laconem fore idoneum ad reddendam pro utrisque rationem: quantum autem ad illud attinet, quod poscis ut vniuersæ classi præsis, ita habeto: nos, etiam ut Lacon permittat, non esse permitturos præesse te classi nostrum enim munus hoc est, nisi Lacedæmonii id velint: quibus præesse classi volentibus non contradiceremus, alteri vero cōcederemus nemini. nam alioqui frustra² plus navium quam ceteri Græci possideremus, si Syracusanis imperium cederemus, qui sumus Athenienses, & antiquissimæ originis, soli Græcorum qui nunquam solum vertimus: è quibus virum instruendo ornandoq; exercitu aptissimum Homerus etiā³ versificator ait Ilium venisse: ut non sit dedecus nobis ista commemorare. His Gelon ista respondit, Hospes Atheniensis,⁴ apud vos qui præsent habetis, qui subsint non habetis. Quocirca quum nihil cedere sed totum obtinere velitis, quam celerrime hinc retro abscedatis, renunciaturi Græciæ, ver ex anno illi⁵ exaruisse. Cuius dicti sensus hic est, quum constet probatissimā anni partem esse ver, talem esse suum exercitum innuebat, quo Græcia priuaretur, quasi quodam vere, quod illi exaresceret, non ini-
ta secum societate. Hoc responso Gelonis accepto nuntii Græcorum profecti sunt. Post hæc Gelon timens quidem ille Græcis, ne impares barbaro essent, tamen indignum atque intolerandum sibi ratus ut profectus in Peloponnesū subesset Lacedæmoniis, qui Siciliæ tyrannus esset, omiſsa hac via aliam iniit. Nam ubi primum audiit Persam transmisisse Helleſpontum, misit cum tribus⁷ biremibus Cadmum Scythi filium Coum, multa cum pecunia ac placidis verbis, ad obseruandum quo casura esset pugna: ut si barbarus vinceret, ei pecuniam traderet terramque & aquam eorum locorum quibus Gelon imperaret: sin vincerent Græci, rursus pecuniam reportaret. Hic Cadmus ante id tempus quum tyrannidem Coorum à patre accepisset

ὅσον μὲν ἰω πρὸς τῷ Ἑλλήων στρατῷ ἐδίου ἡγή-
εσθαι, ὅς τ' ἔρκει ἡμῖν τοῖσι Ἀθλαίοισι ἡσυχίην ἔ-
χειν, ὅτις αὐτοῖσι ὡς ὁ Λάκων ἰκαλὸς πρὶ ἐμμελλέ-
εσθαι, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀπολογούμενος. ἐπεὶ
τε ὁ ἀπάσης ἀπελαυνόμενος δέεαι τῆς ναυπηγῆς
ἀρχῆς ἀρχεῖν, οὕτω ἔχει τοι, οὐδ' ἔγω ὁ Λάκων ἐπὶ
ἡ τοι ἀρχεῖν αὐτῆς, ἡμεῖς ἐπὶ σπέρμ. ἡμετέρη γὰρ
ἔστι αὐτῇ γε μὴ αὐτέων βουλευμένων Λακεδαιμονί-
ων. τῷ τοῖσι μὲν αὖ ἡγήεσθαι βουλευμένοισι σὺ αὖ-
πιτεύομεν, ἄλλω δ' παρὴν Γελῶν ὁδὸν ἐν ναυαρχεῖν.
μέτην γὰρ αὐτῷδε πάλαν Ἑλλήων στρατὸν πλεί-
στον εἴημεν ἐκ τῶν ἡμεῖς, εἰ Συρηκασιοῖσι ἐόντες Ἀθη-
ναῖοι συλχωρῆσθαι τὴν ἡγεμονίαν, ἀρχαῖοι τὸν μὲν
ἔθνος παρεχόμενοι, μέγιστοι δ' ἐόντες ἡμεῖς ἀνάστα Ἑλ-
λήων. τῷ καὶ Ὁμηρος ὁ ἐποποιὸς αἰδοῖται ἀφ' ὅ-
φησε ἐς Ἴλιον ἀπικέσθαι, τῷ καὶ ἀνακροῖσθαι
στρατὸν. ἔγω σὺν ὁδὸς ἡμῖν ὅτι ὁδὸν λέγειν ταῖσι
αὐτοῖς. Ἀμείβετο Γέλων τοῖςδε, Ξεῖε Ἀθλαῖε,
ὕμης οἴκατε τὰς ἀρχοντας ἔχειν, τὰς δ' ἀρχομένους
σὺ ἐκέπτε. ἐπεὶ τοῖσι μὲν ὁδὸν ἐπὶ πέντε ἔχειν ὁ πρὸς ἔ-
λεπε, σὺ αὖ σθαῖοιτε τὴν παχίστην ὀπίσω ἀπαλασ-
σόμενοι, καὶ ἀφελόντες τῇ Ἑλλάδι ὅπ' ἐκ τῆς αἰαυτῆς
ἔειρα αὐτῇ ἔξαραιν; σὺ δ' ὁ νόος τῷ ῥήματι, ὅ-
ἐξελθὲν λέγειν. δὴ γὰρ ὡς ἐν ταῖς αἰαυτοῖς ὅτι ὁ
δοκίμοι παρὸν, τὸ δ' ἔγω Ἑλλήων στρατῆς, τὸ ἐμὲ τῷ
στρατῷ. περιεκοιμήθη ὡν τῷ Ἑλλάδα τῆς ἐμὲ τῷ
συμμάχου, εἰκαζέως εἰ ὁ δ' ἐαρεὶ ἐκ τῆς αἰαυτῆς
ἔξαραιν μὲν εἴη. Οἱ μὲν δὴ τῷ Ἑλλήων
ἀγγελοῖ ποσάυτα τὰ Γέλωνι χρηματισάμενοι
ἀπέπλεον. Γέλων δὲ πρὸς ταῖς διόδας μὲν πε-
ρὶ τοῖσι Ἑλλησιν μὴ οὐ διώσται ὅτι βάρβαρον ὑ-
περβαλέσθαι, δεινὸν δ' καὶ σὺ αἰαγεῖν ποιοσάμενος
ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον ἀρχεσθαι ὑπὸ Λακεδαι-
μονίων, ἐὼν Σικελίης τύραννος, ταῦτην μὲν τῷ ὁδὸν
ἡμέλειπε, ὁ δὲ ἄλλης εἴχετο. ἐπεὶ τε γὰρ παχίστα
ἐπύρετο ὅτι Πέρσῃ ἀφ' ἐβηκῆς ὅτι Ἑλλήων
πύμπει πεντηκοντέροισι τοῖς Κᾶδμον τὸ Σκύ-
θεα, αὐτὰρ Κᾶδον, ἐς Δελφοῖς, ἔχοντα χρήματα
πολλὰ, καὶ φίλοις λόγους, καραδοκῶσα τῷ μᾶ-
χῃ, ἡ πρὸς ἐταί. καὶ ἦν μὲν ὁ βάρβαρος νικᾷ, τὰ τε
χρήματα αὐτῷ διδύαι, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ, τῷ
δ' ἔχει ὁ Γέλων. ἦν δὲ οἱ Ἕλληνες, ὁπίσω ἀτά-
ζειν. ὁ δ' Κᾶδμος σὺν, πρὸς τεργὶν τοῖς τῶν πα-
ραδύξ, ἄμενος τῷ πατρὶ τῷ τυραννίδι Κᾶδων,

277

ταὶ λέγειν
αὐτὰ
ἀμφ.
τῷ ἀρ-
χομένους
ἐκ ἔχων.
ἐπὶ

τῷ τοῖσι

1 At nos ad illam quidem tuam petitionem qua vniuersi Græcorum exercitus imperium postulabas, silentium tenuimus, contenti Lacedæmoniorum responso esse volentes, quod pro utrisque sufficere posse sciebamus: iam vero, quum tu vniuerso imperio exclusus, postquam denegatum tibi est vniuersum imperium, nauale postules, ita habeto, nos ne permittente quidem id Lacedæmonio, permitturos. 2 Legit παρ' ἄλλων, non πάλαν. 3 Poeta 4 Vos, qui imperent habere videmini, at quibus imperetur, non item. 5 Exemptum esse. Vel, ablatum esse. 6 Sicut ver in anno præcellere constat, ita suum exercitum Græco præcellere. Ideoque Græciæ, quæ sua societate priuaretur, idem contingere dicebat ac si ei ex anno ver exemptum esset. 7 Navibus quinquagenam remorum.

78 ^α βέβηκεν δὲ ἐκὼν τε ἐπὶ, καὶ δὲ φησὶ ὅτι πόντος ὁ δὲ δὲ νῆος,
 ἀλλ' ὑπὸ διαφθορῆς, ἐς μέσον Κώοισι κατέβη. καὶ
 79 ^β τὴν ὁρμήν, οἵ τε πρὸς Σικελίαν. εἶτα μὲν Σαμίαν ἔρχε-
 τε καὶ κατόικησε πόλιν Ζάγκλιν ἐς Μεσσηνίαν με-
 ταβαλόντων τὸν νομόν. τὸν δὲ ὦν ὁ Γέλων δὲ Κά-
 δμων καὶ τοῖσδε ἐπὶ ἀπὸ Κρήνης, ὅτε διαφθορῆς,
 πῶς οἱ αὐτὸς δὴ λῶσιν αὐτὸς ἐξέστη, ἐπεμπε. ὅς ὅτι
 τοῖσι δὴ οἱσι διαφθορῆς τοῖσι δὲ ἐξέστη ἐργασίῃσι, καὶ
 τὸδε οὐκ ἐλάττωσι τὸν νόμον ἐλείπετο. κρατήσας γὰρ
 80 ^γ μεγάλων χρημάτων, τὸ οἱ Γέλων ἐπετρέπετο, πα-
 ρεὸν καταχέρας, οὐκ ἐθέλησε. ἀλλ' ἐπεὶ οἱ Ἕλληες
 ἐπεκράτησαν τῇ ναυμαχίῃ, καὶ Ξέρξης οἰχώσας ἀπὸ
 81 ^δ ελαφύων, καὶ δὴ καὶ ὁ Κέρξας ἀπὸ Κρήνης ἐς τὴν Σικελίαν, ἀ-
 πό πόρτα τὰ χεῖματ' ἄγων. Λέγεται δὲ καὶ τὰδε
 82 ^ε ὑπὸ τῷ Σικελίᾳ οἰκηδύων, ὡς ὁμοῦ καὶ μέλλων
 83 ^ς ὄρεσιν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ὁ Γέλων, ἐβόηθησε
 αὐτοῖσι Ἕλλησι, εἰ μὴ ὑπὸ Θέρωνος τῷ Αἰνισθίδῃ-
 84 ^α με Αἰραγαθίων μενδέρχῃ ἐξελθὼς ἐξ Ἰμέ-
 ρης Τηελλος ὁ Κερνίππου, τύραννος ἐὼν Ἰμέρης,
 85 ^β ἐπὶ γὰρ ἐπ' αὐτὸν χρόνον τῶν, Φοινίκων, καὶ Λιβύ-
 86 ^γ ων, καὶ Ἰβήρων, καὶ Λιγύων, καὶ Ἐλισύκων, καὶ Σαρδι-
 87 ^δ νων, καὶ Κυρηνίων τελευτήσας μυριάδας, καὶ στρατηγὸν
 αὐτῶν, Ἀμίλκα δὲ Ἀνώνος, Καρχηδονίων ἐόντα
 88 ^ε βασιλῆα. καὶ ἐξήντη τε τὸ ἐξ αὐτῶν ὁ Τήριλλος αἰαγνώ-
 89 ^ς σας, καὶ μέγιστα ὄρεσιν τὸ Ἀναξίλεω δὲ Κρητίεω παρ-
 90 ^α θυμῇ, ὅς Ῥήγας ἐὼν τύραννος, τὰ ἐξ αὐτῶν τέκνα δοῦς
 91 ^β ὁμήρους Ἀμίλκα, ἐπὶ γὰρ μὲν ὅτι τὴν Σικελίαν, πρὸς
 92 ^γ ῥέων τὰ περὶ τῶν. Τηελλος γὰρ εἶχε θυγατέρα Ἀνα-
 93 ^δ ξίλεως, τῇ ὄνομα ἦν Κυδίππη. ἔτω δὲ οὐκ οἶόν τε
 94 ^ε γυμνῶν Γέλωνα βοηθῆν τοῖσι Ἕλλησι, ἀποπέμψαν
 95 ^ς ἐς Δελφούς τὰ χεῖματ' αὐτοῦ. Πρὸς δὲ καὶ τὰδε λέγου-
 96 ^α σι, ὡς σιωπῇ τὸ αὐτὸ ἡμέρης ἐν τῇ Σικελίᾳ Γέλω-
 97 ^β να καὶ Θέρωνα νικᾶν Ἀμίλκα δὲ Καρχηδόνιον, καὶ
 98 ^γ οἱ Σαλαμίῃ τὸς Ἕλληνας δὲ Πέρσην. τὸ Ἀμίλ-
 99 ^δ κας, Καρχηδόνιον ἐόντα παρὲς πατρὸς, μετ' ἑαυτὸν δὲ
 100 ^ε Συρηκῆσιν, βασιλεύσαντά τε καὶ αἰδραγαθῇν,
 101 ^ς Καρχηδονίων, ὡς ἡ συμβολή τε ἐξήμελε, καὶ ὡς ἐαυτὸ
 102 ^α τῇ μάχῃ, ἀφανισθῆναι πυνθάνομαι. ἔτε γὰρ ζῶντα,
 103 ^β ἔτε ἀποθανόντα φανῆναι ἔδαμν' ἡγῆσθαι. τὸ πᾶν γὰρ ἐπὶ
 104 ^γ ἐξελθὼν διζήμενον Γέλωνα. Ἐστὶ δὲ ὑπὸ αὐτῶν
 105 ^δ ὡν Καρχηδονίων ὁ δὲ ὁ λόγος λεγόμενος, εἰκὼν ἔχου-
 106 ^ε σι, ὡς οἱ μὲν βαρβαροὶ τοῖσι Ἕλλησι οἱ τῇ Σι-
 107 ^ς κελίᾳ ἐμάχοντο, ἐξ ἧς ὁρξάμενοι μέχρι δέλης
 108 ^α ὁφίης ὅτι ποσὸν γὰρ λέγεται ἐλκῶσαι πῶς σύσασιν.
 109 ^β ὁ δὲ

1 ^α satis validam, nullo aduerso casu, sed
 ob iustitiam, sua sponte eam in media
 ciuitate deposuit, arque in Siciliam abi-
 iit. vbi vna cum Samiis urbem Zanc-
 clam (cuius nomen in Messanam mu-
 tatum est) tenuit atque incoluit. Hunc
 Cadmum, eò hunc in modum profectum,
 Gelon ob iustitiam quam illi ex
 aliis rebus adesse nouerat, Delphos mi-
 sit: cuius hominis inter alia quæ edidit
 opera iusta, hoc non in postremis repo-
 10 ^β nitur, quod tantum pecuniæ à Gelo-
 ne commissum interuerrere quum pos-
 set, noluit, sed posteaquam Græci pu-
 gna nauali superiores extitere, Xerxes
 que cum exercitu abiit, ipse in Siciliam
 rediit cum omni pecunia. Fertur au-
 tem & hoc ab iis qui Siciliam incolunt,
 Gelonem inducto ad obtemperandum
 Lacedæmoniis animo, fuisse laturum
 Græcis auxilia, nisi Terillus Crinippi
 filius eiectus ex Himera, vbi erat tyran-
 nus, à Therone Ænesidemi filio Acra-
 20 ^γ gantinorum monarcho, adduxisset per
 id tempus Phœnicū & Libyum & Ibo-
 rorum & Ligyum & Elisycorū & Sardo-
 nū & Cyniorū trecetam millia, duce eo-
 rum Amilcare Hannonis filio Cartha-
 ginensium rege: quos Terillus abdu-
 xerat cum persuasos hospitii necessitu-
 dine, tum præcipue prompta animi vo-
 luntate Anaxilai Critinei filii, Rhegini
 tyranni, qui filios suos Amilcari obsides
 dedit, vlciscendi soceri causa. habebat
 enim Anaxilaus in matrimonio Teril-
 30 ^δ lifiliam, nomine Cydippam. Ita Ge-
 lonem, quum nequireret auxilia Græcis
 ferre, Delphos misisse pecuniā. Præ-
 terea aiunt iidem contigisse vt eodem
 die Gelon & Theron Amilcarem Car-
 thaginensem in Sicilia superarint quo
 Græci in Salamine Persam. Quinetiam
 Amilcarem, qui à patre quidē Cartha-
 ginensis, à matre vero Syracusanus erat,
 & ob virtutem rex Carthaginensium,
 quū conflixisset, prælio victū, è conspe-
 ctu fuisse ablatum audio, nec vsquam
 gentium aut viuum aut mortuum com-
 40 ^ε paruisse. omnia enim Gelonem inda-
 gando collustrasse. Apud ipsos au-
 tem Carthaginenses illius imaginem
 colentes, hæc fama est, dum barbari
 cum Græcis in Sicilia ab aurora ad cre-
 pusculum sine intermissione pugnarēt,
 (tandiu enim extractum fuisse proeliū)

CLXV

CLXVI

CLXVII

1 Bene stabilitam, vel, constitutam, nulla premente calamitate, sed iustitiæ exercendæ studio, vel, sed iustitiæ amore, ad ver-
bum, Sed pro iustitiâ, in medium Cois proposuerat, & in Siciliam discesserat.

interea Amilcarem in castris permanentem sacrificasse atque litasse, solida corpora ¹aggerentem in ingentem pyram: sed conspectis suis in fugam ver-
sis, ut erat in faciendis sacris occupa-
tus, sese in ignem misisse, atque ita com-
bustum esse conspectu sublatum. Cui, si-
ue hoc modo, ut Phoenices, siue alio, ut
Carthaginenses & Syracusani memo-
rant, ex oculis ablato, nunc Carthagi-
nenses sacrificant, extructis monumen-
tis, cum alibi in omnibus suis coloniis, ²
tum præcipue in ipsa Carthagine. Ha-
ctenus quæ ad Siciliam attinent. ¶ Cor-
cyraei autem aliud nunciis responde-
runt, aliud fecerunt. nam quum eos ii-
dem nuntii qui in Siciliam ierant, adif-
sent, & iisdem quibus Gelonem verbis
alloquuti fuissent, polliciti sunt confe-
ctum se auxilia missuros ac præsidio fu-
turos, negantes sibi Græciam neglectui
habendam de salute periclitantem: quæ
si collaberetur, nihil aliud sibi superesse
quam ut primo quoque die seruirent: ³
ideoque sibi, quoad possent, illam esse
adiuuandam. Hæc illi aspectu speciosa
responderunt: at ubi ferre opem oport-
uit, aliud habentes in animo, sexaginta
naues instruxere: ægreque digressi,
Peloponneso applicauere, accirca Py-
lon ac Tænaron oræ Lacedæmoniorum
naues in statione statuere: obseruantes
& ipsi bellum quo caderet, desperantes
fore ut Græci superarent, sed opinantes
Xerxem multo superiorem victæ Græ-
ciæ imperaturum. ⁴ Itaque curauere ut
hæc verba apud Persam facerent, Ad-
hortantibus nos Græcis ad hoc bellum,
rex, quod non minimum & copiarum
& nauium, sed plurimum secundum A-
thenienses habemus, tamen aduersum
te ire noluimus, aut quippiam tibi mo-
lestiæ facere. Hæc dicendo sperabant se
plus aliquid quam ceteros ablaturus.
quod etiā (ut mihi videtur) contigisset.
Ad Græcos autem excusationem para-
uere, qua etiam vsi sunt. accusantibus e-
nim Græcis quod opem non attulissent,
dixere sexaginta se triremes armauisse,
sed per vêtos etefias superare Maleā ne-
quisse. ⁵ Atque ita ad Salaminē se non cō-
tulere, nec vllius cladis pugnae naualis
participes fuere. Et isti quidē ita Græ-
cos à se summouerūt. ¶ Cretes autem,

ὁ δὲ Ἀμίλκας ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ μένων ἐν τῷ
στρατοπέδῳ, ἐθύετο καὶ ἐκαλλιερέετο ὑπὲρ πυρῆς
μεγάλης, σώματα ὅλα καὶ τραγίζων· ἰδὼν δὲ τρυ-
πὴν τῇ ἐωυτῇ γιομένην, ὡς ἐτυχὲς ὅτι παρὶδων τοῖ-
σι ἱεροῖσι, ὥστε ἐωυτὸν ἐς τὸ πῦρ. οὕτω δὲ καὶ κατα-
θέντα ἀφαιρῶνταί. ἀφαιρῶντι δὲ Ἀμίλκα ἔ-
παρτίτε τοιοῦτα (ὡς Φοίνικας λέγουσι) εἴτε ἐτέρῳ,
(ὡς Καρχηδόνιοι) τῷ το μὲν οἱ θυοῖσι, τῷ δὲ, μὴ-
ματα ἐποίησαν ἐν πάσῃσι τῇσι πόλεσι τῇ δυνά-
μει· ἐν αὐτῇ τε μέγιστον Καρχηδόνιοι. Τὰ δὲ
μὲν ἀπὸ Σικελίης, ποσάυτα. Κερκυραῖοι δὲ τὰ
δὲ ὑποκενῶν ἀμφοῖν τοῖσι ἀγγέλοις, τοιαῦτα ἐπαρτί-
σαν· καὶ γὰρ πύτοις παρελθόμενοι οἱ αὐτοὶ οἱ παρ
καὶ ἐς Σικελίην ἀπὸ τῆς πόλεως, λέγοντες τοῖς αὐτοῖς λό-
γους τοῖς καὶ πρὸς Γέλωνα ἔλεγον. οἱ δὲ παρταῖ-
κα μὲν ὑπεσχόντο πέμψειν τε καὶ ἀμυνεῖν, καὶ ὑπο-
φράζοντες ὡς οὐ σφί περ ἐπαρτίη ὅτι ἡ Ἑλλάς ἀπ-
ολλυμένη (ἦν γὰρ σφαλῆ, σφείς γε ὁδοῖν ἄλλο
ἢ δουλοῦσι τῇ περὶ τῇ ἡμερέων) ἀλλὰ πρῶ-
ρητόν εἴη ἐς τὸ διωαπώτατον. ὑπεκρίνατο μὲν
οὕτω δὲ πρὸς ὅσα. ἐπεὶ δὲ ἐδεῖ βοηθεῖν, ἄλλα νο-
έοντες, ἐπλήρωσαν νέας ἐξήκοντα. μόλις δὲ ἀνα-
χθέντες, προσέμειξαν τῇ Πελοποννήσῳ. καὶ πρὸς
Πύλον καὶ Ταινάρων γῆς τῆς Λακεδαιμονίων ἀν-
επαχέοντες νέας, καραδοκῶντες καὶ οὗτοι τὸν πό-
λεμον, ἢ περὶ τῆς ἀελοῦσας μὲν τοῖς Ἑλλησιν
ὑπερβαλέεσθαι, δεικνύοντες δὲ τὸν Πέρσῃ, καὶ
καταστήσαντα πλὸν, ὁρᾷεν πάσης τῆς Ἑλλάδος.
ἐποίεω ὡς ὅτι τῆς ἵνα ἔχῃσι πρὸς τὸν Πέρσῃ
λέγειν τοιαῦτα, ὅτι βασιλεῦς, ἡμεῖς, παρταλαμειών-
των τῇ Ἑλλήνων ἡμέας ἐς τὸν πόλεμον τῶν, ἔχον-
τες δυνάμει ὅσα ἐλαχίστην, ὅσοι ἰέας ἐλαχίστας
παρτασχοῖντες δὲ, ἀλλὰ πλείους, μετὰ γε Ἀθη-
ναίοις, ὅσα ἐπὶ τῇ σάμῃ τοῖς ἀναπτοῦσθαι, ὅσοι πᾶ-
ποθύμῳ ποτῆσαι. τοιαῦτα λέγοντες, ἡλπίον πλέ-
ον πῇ τῇ ἄλλων οἴσασθαι. πᾶσι αὖ καὶ ἐθύετο, ὡς ἐ-
μοῖ δοκέει. πρὸς δὲ τοῖς Ἑλλησιν σφί σκηψίς ἐπε-
ποίητο, τῇ παρ δὲ καὶ ἐχρήσαντο. ἀπὸ μὲν γὰρ
τῇ Ἑλλήνῳ ὅτι ὅσα ἐβοήθειον, ἐφαῖν πληρῶ-
σαι μὲν ἐξήκοντα τετάρτας, ὑπὸ δὲ ἐτησίῳ ἀνέ-
μῳ ὑπερβαλέειν Μαλέην ὅσα οἴοι τε θύεσθαι.
οὕτω ὅσα ἀπὸ κείων ἐς Σαλαμῖνα, καὶ ὁδοῖν
κακὴν λειψύων τῆς ναυμαχίης. οὕτω μὲν
οὕτω διεκρούσαντο τοῖς Ἑλλησιν. Κρήτες δὲ,

¹ Adolentem in pyra ingenti: ² Operam igitur dabant, vel, de industria id faciebant, ut possent hæc Persæ dicere, Nos, ὁ rex, quum ad hoc bellum Græci assumerent, pro, aduocarent, licet potentiam non minimam haberemus, & non paucissimas na-
ues suppeditare potuissemus, sed plurimas secundum Athenienses, aduersum te ire n. ³ Atque ita factum fuisse ut Salaminem
non peruenirent: & quod à pugna nau ali abfuisent, in eo se minimè malicia vlla vñs fuisse.

ἐπεὶ τὴν σφῆρα παρελάμβανον οἱ ἔπειτα τὰ πρῶτα
 χθόνες Ἑλλήνων, ἐποίησαν τοιοῦτον πέμψαιτες χρι-
 στήθεσσι τοῖς ἐς Δελφοὺς, ὃν θεὸν ἐπὶ ἡρώτων εἴσφι
 ἀμεινον γίγεται πμφρέουσι τῇ Ἑλλάδι. ἡ δὲ Πυθίη
 ὡς ἐκρίνατο, ὧς ἡτοιχοί, ὅτι μέμφοσθε ὅσα ὑμῖν
 ὡς τῷ Μενελάω πμφρημάτων Μίνως ἔπεμψε,
 μινυῶν δακρύματα. ὅτι σὶ μὲν ἔσπευξε πρὸς ἑα-
 ντο αὐτὰς ὃν ἐν Καμίκῃ θάλασσιν ἡρόμενον, ὑμεῖς δὲ
 κείνοισι τὴν ἐν Σπαρτῆς ἀρπαχθεῖσαν ὡς αἰ-
 δρὸς βαρβαρῶν γυναικῶν. ταῦτα οἱ Κρήτες ὡς ἀπ-
 ενεχθέντα ἔχουσιν, ἔσχοιτο δὲ πμφρῆς. Λέ-
 γεται γὰρ Μίνω τῷ ζήτησιν Δαδάλου ἀπικόμε-
 νον ἐς Σικανίην, τὴν νῦν Σικελίην καλεωμένην, ἀπο-
 θαιῖν βιάσθαι θανάτῳ· ἀνὰ δὲ χεῖρον Κρήτας, θεοῦ
 σφῆς ἐποτρυνάτος, πηλῆς, πλὴν Πελοποννήσου τε
 καὶ Πρασιῶν, ἀπικόμενος ὅλῳ μεγάλῳ ἐς Σικα-
 νίην, πολιορκεῖν ὡς ἔτα πέντε πόλιν Κάμικον· (τῇ
 κατ' ἐμὲ Ἀκρεγαντῖνοι ἐρέουσιν) τέλος δὲ, ὅτι
 ἡρώτοις οὐτέ εἶναι, οὐτε πμφρῆς, λιμῶ σπε-
 σσῶς, ἀπολιποῦσθαι οἴχεσθαι. ὡς δὲ κατὰ Ἰν-
 γίην ἡρώσθαι πλώσθαι, ὡς λαβόντα σφῆς χει-
 μῶνα μέγα ἐκβαλέειν ἐς τὴν γῆν. σπαραχθεῖ-
 των δὲ τῷ πλοίων, (ὅσδε μὲν γὰρ σφῆς ἐπὶ χε-
 δῶν ἐς Κρήτην φαίνεσθαι) ἐθαύτα ὕμιν ὅλῳ
 κτίσαντας, καταμῖναι τε καὶ μετὰ βαλόντας, αἰ-
 τὶ μὲν Κρητῶν, Ἰήπυγας Μεσσηπίους ἡρώσθαι,
 αἰτὶ δὲ τῷ ἐπὶ ἡσιώσθαι, ἡπειρώσθαι. ἀπὸ δὲ ὕμιν
 πόλιος τῆς ἄλλας οἰκῆσαι, τῆς δὲ Ταραντῖνοι χε-
 ρὶ ὅσπερ πολλὰ ὄξαις αἰτέες, πρὸς ὅσας με-
 γάλως. ὡς τε φόρος Ἑλληνικὸς μέγιστος ὅσδε δὲ
 ἐχέμετο πρὸς τῶν ἡμῶν ἰδμεν, αὐτέων τε Ταραν-
 τῖνων καὶ Ρηγίων· οἱ ὡς Μικύθου τῷ Χοίρου
 αἰαγχαζόμενοι τῷ ἄσῳ, καὶ ἀπικόμενοι πμφ-
 ρῇ Ταραντίοις, ἀπέβαιον τεισχίλιοι οὕτω. αὐ-
 τέων δὲ Ταραντῖνων οὐκ ἐπὶν ὄριθμός. ὅς Μί-
 κυθος, οἰκῆτης ἐὼν Ἀναξίλειω, ὅτι τερπὸς Ρηγίου
 κατελέλειπτο ὅσδε. ὅσπερ ἐκπεσὼν ἐκ Ρηγίου,
 καὶ Τεγέην τὴν Ἀρκάδων οἰκῆσας, ἀνέθηκε ἐν ὀ-
 λυμπίῳ τοῖς πολλοῖς ἀνδραῖς. Ἀλλὰ τὰ μὲν
 κατὰ Ρηγίους τε καὶ Ταραντίους, τῷ λόγῳ μοι
 παρενθήκη γέγονε· ἐς δὲ τὴν Κρήτην ἐρημωθεῖ-
 σον, ὡς λίγροι Πρασιῶν, ἐσπικίεσθαι ἄλλους τε
 αἰθροῖς, καὶ μάλιστα Ἑλλήνας. τείτη δὲ ἡρώ
 μετὰ Μίνω τελευτήσαντα, ἡρώσθαι τὰ Τρα-
 κῆ· ἐν τοῖς ὅσδε φλαυρῶσι φαίνεσθαι ὅσδε
 Κρήτας πμφρῆς Μειέλειω. ἀπὸ τούτων δὲ σφῆς

postquam aditi sunt ab iis Græcis qui-
 bus hoc negotium datum erat, hoc sibi
 faciendum putarunt, ut certos homines
 publicitus Delphos mitterent, deum
 consulturos nunquid sibi satius foret
 Græciam defendere. Quibus Pythia re-
 spondit, O stulti, imputate vobis quas-
 cunque lacrymas ob defensionem Me-
 nelai vobis Minos gemebundus im-
 misit. Quoniam illi quidem non sunt
 vlti eadem Minois in Camico factam:
 vos autem vlti estis illis mulierē ē Spar-
 ta à viro barbaro raptam. Hæc Cretes
 allata vbi audire, ab auxilio ferēdo su-
 perfedere. Siquidem fertur, Minos
 cum, quum Dædalum vestigans in Sica-
 niam (quæ nunc Sicilia dicitur) perue-
 nisset, vi eius vitæ allata occubuisse: in-
 teriecto deinde tēpore omnes Cretes,
 præter Polichnitinos & Præsiios, diuini-
 tus instructos, cū magna classe in Sica-
 niā traieciſſe, & quinquennio obsediſſe
 Camicum, quā (ut mea fert opinio)
 Acragantini incolunt: ad extremum
 quum neque illam expugnare possent,
 neque permanere, fame enectos ea re-
 licta abiisse: & dum circa Iapyglam cū-
 sum tenerent, ingentis tempestate
 adorta, in terrā fuiſſe eiectos: laceratis-
 que nauibus, quum nullus in Cretam
 receptus ostenderetur, illic subsiden-
 tes urbem Hyriam condidiſſe: & muta-
 to nomine pro Cretibus Iapyges Mes-
 sapios esse effectos, & pro insulanis cō-
 tinenticos: & ab vrbe Hyria alias inco-
 luisse. quas diu post Tarentini euer-
 tentes, magnam in ruinam deuenere, ut
 hæc maxima cædes omnium quas no-
 uimus, extiterit, tum ipsorum Tarenti-
 norum, tum Rheginorum, qui à Micy-
 tho Chæri filio ad tria millia ciuiū ad-
 acti opem ferre Tarentinis, interiere.
 Ipsorum autem Tarentinorum qui cæ-
 si sunt, numerus non est initus. Micy-
 thus autem, quum Anaxilai famulus ef-
 fet, procurator Rhegii relictus, vbi ex
 ea vrbe excidit, Tegeam Arcadum in-
 coluit, compluresq; statuas in Olympia
 consecrauit. Sed mihi Rheginorum
 & Tarentinorum excessus ab oratione
 factus. In Cretam igitur desolatam Præ-
 si aiunt cum aliis homines tum præ-
 cipue Græcos immigrasse: tertiaque à
 morte Minois etate, res Troianas fuiſſe,
 in quibus non deterribus extitisse Cre-
 tenses Menelai defensores: & ob id eos

CLXX

CLXX

1 Quam mea etate Acragantini tenebant: 2 Continentis habitatores: 3 Sed ego ab oratione mea digrediens, hæc de Rheginis & Tarentinis verba interieci. Porro in Cretam, postquam desolata fuit, Præsi &c.

Troia reuerfos vna cum suis ouibus fame pestilentiaque correptos, iterumque desolatam Cretam cum reliquis, donec à tertiis Cretenſibus habitaretur. Harum rerum memoriam refricando, Pythia illos ad ferenda Græcis auxilia animatos cohibuit. ¶ At Theſſali neceſſitate ſubaſti circa initia Medorum partes fouerunt, quum oſtenderent non placere ſibi quæ Aleuadæ excogitaſſent. nam quum primum audire Perſam traicere in Europam, nuncios ad Iſthmum mittunt, vbi prouiſores Græciæ delecti è ciuitatibus coacti erant ad rebus Græciæ proſpiciendū. Ad quos poſtquam venere nuncii Theſſalorum, ita verba fecere, Viri Græci, Olympicū ingreſſum cuſtodiri expedit, vt Theſſalia pariter atque omni Græciæ ſit bellitamen. Noſ equidem ad cuſtodien-
 dum præparati ſumus: ſed vos quoque deberis multum illuc mittere copiarum: quas niſi mittatis, ſcitote nos pactionem inituros eſſe cum Perſa. Neque enim decet nos adeo ante ceteram Græciam poſitos pro vobis ſolos occumbere. Quibus ferre opem ſi recuſatis, nullā poteſtis iniungere neceſſitatem. ¹ Nulla namque fortior neceſſitas eſt quam imbecillitatis. Itaque per noſmet aliqua ratione ſalutem nobis comparare conabimur. Hæc Theſſali. Ob quæ Græci illuc mittendū decreuere exercitum pedestrem, ad maris ingreſſum cuſtodien-
 dū. Exercitus, vbi coactus eſt, per EVripum nauigauit. Qui poſtquam ad ² Algas Achaia peruenit, egreſſus, relictis illic nauibus, in Theſſaliam contendit, & ad Tempe peruenit, ad ingreſſum qui ab inferiore Macedonia Theſſalia fert, iuxta amnem Peneū inter Olympū & Oſſam montes. Ibi caſtra poſuere Græci, ad decem millia armatorum coacti: quibus aderat Theſſalorū equitatus, ducibus, è Lacedæmoniis quidē, EVxneto Carini filio, delecto ex polemarchis, quanquā ³ nō eſſet è regio genere: ex Athenienſibus autē, Themistocle Neoclis filio. Verum paucos illic dies immorati ſunt. aduenerūt enim ab Alexandro Amyntæ filio viro Macedone nuncii, ſuaſū eis vt illinc decederēt, ne in illo ingreſſu perſtātes, ab exercitu irrum-
 pente proculcarentur: videlicet multi-

ἀπονοστήσαντες ἐν Κρήτης, λιμὸν τε καὶ λοιμὸν ἡμέ-
 ραι καὶ αὐτοῖσι καὶ τοῖσι περιβάουσιν. ἔς τε ἑδδύτε-
 ρον ἐρημολίσης Κρήτης μετὰ τῷ ὑπολοίπῳ,
 τείνεις αὐτῶν καὶ νέμεσθαι Κρήτας. ἡ μὲν δὲ Πυ-
 θίη ὑπομνήσασα ταῦτα, ἔσχε βουλευμένους πρὸς
 ῥέειν τοῖσι Ἕλλησι. Θεσσαλοὶ δὲ ὑπὸ δυνάμει-
 νος τοῦ περὶ ἐμῆδιον, ὡς διέδδξαι, ὅτι οὐ σφιν ἰω-
 θανετὰ οἱ Ἀλφειοὶ ἐμνηχάωντο. ἐπεὶ τε γὰρ
 ἐπυθέατο τὰ χίσα μέλλοντα διαβαίνειν διὰ Πέρ-
 σην ἐς τὴν Εὐρώπην, πέμπουσιν ἐς διὰ Ἰσθμὸν ἀγγέ-
 λους. ἐν δὲ τῷ Ἰσθμῷ ἔσαν ἀλίσκομενοι περὶ βου-
 λαι τῆς Ἑλλάδος, στρατηγὸς δὲ τῷ πολέῳ
 τῷ τὰ ἀμείνω φερονεύων περὶ τὴν Ἑλλάδα.
 ἀπὸ τῶν δὲ ἐπὶ πύλοισι τῷ Θεσσαλῶν οἱ ἀγγε-
 λαι, ἔλεγον, Ἀἰῶρες Ἕλληνες, δεῖ φυλάσσειν
 τὴν ἐσβολὴν τὴν Ὀλυμπικὴν, ἵνα Θεσσαλίῃ τε
 καὶ ἡ σύμπασα ἡ Ἑλὰς ἐν σκέπῃ τῆς πολέμου. ἡ-
 μεῖς μὲν νῦν ἐπὶ τοῖσι εἰδὼς συμφύλασσειν. πέμ-
 πειν δὲ χρὴ καὶ ὑμᾶς στρατὸν πολλόν. ὡς εἰ μὴ
 πέμψετε, ὅπως αὖτε ἡμᾶς ὁμολογήσειν τῷ Πέρ-
 σῃ. οὐ γὰρ τοὶ περὶ κατημένους τοσούτου περὶ τῆς
 ἄλλης Ἑλλάδος μουνοῦς περὶ ὑμῶν δεῖ ἀπολέ-
 σαι. βοηθεῖν δὲ οὐ βουλέμενοι, αἰαγχεῖν ἡμεῖς
 ἐδδόμενοι οἱ τε ἐστὶ περὶ σφῆρας. οὐδὰμὰ γὰρ ἀ-
 δυνάστῃς δυνάμει κρέσσων ἐφυ. ἡμεῖς δὲ πειρησώ-
 μεθα αὐτοῖσι πᾶσι σωθῆναι μηχυνώμενοι. ταῦτα
 ἔλεγον οἱ Θεσσαλοὶ. Οἱ δὲ Ἕλληνες περὶ ταῦ-
 τα ἐβουλόσαντο ἐς Θεσσαλίην πέμπειν κατὰ τῶν
 λαῶν περὶ στρατὸν φυλάξοντα τὴν ἐσβολὴν.
 ὡς δὲ συνελέχθη ὁ στρατός, ἔπλεε διὰ Εὐείρου.
 ἀπὸ τῶν δὲ τῆς Ἀχαιῆς ἐς Ἄλλον, ἀποβάς ἐ-
 πορεύετο ἐς Θεσσαλίην, τὰς νέας αὐτῶν καταλιπών.
 καὶ ἀπὸ τῆς ἐς τὰ Τέμπεα ἐς τὴν ἐσβολὴν, ἡ περὶ
 ἀπὸ Μακεδονίας τῆς κατὰ ἐς Θεσσαλίην φέρει πα-
 ρὰ Πηνειὸν ποταμὸν, μετὰ δὲ Οὐλύμπου τῆς οὐ-
 ρεος εἶναι καὶ τῆς Οἴης. ἐνθαῦτα ἐστρατοπεδού-
 οντο τῷ Ἑλλήσιν κατὰ μυσίους ὀπλίται συλλε-
 γήτες· καὶ σφιν περὶ τὴν Θεσσαλίαν ἵππος.
 ἐστρατήγει δὲ Λακεδαιμονίων μὲν, Εὐαίνετος ὁ
 Καρλέου τῷ πολέμαρχον στρατηγὸς, ἡγεὺς
 μὲν οὐ τῆς βασιλείου. Ἀθηνῶν δὲ, Θε-
 μιτοκλῆς ὁ Νεοκλέος. ἔμειναν δὲ ολίγαι ἡμέ-
 ραι ἐνθαῦτα. ἀπὸ τῶν γὰρ ἀγγέλων περὶ Ἀ-
 λεξάνδρου τῷ Ἀμύντῳ, αἰδρὸς Μακεδόνος, συνε-
 βάλον σφιν ἀπαλλάσσειν, μηδὲ μὲν οἱ εἶναι ἐν τῇ
 ἐσβολῇ, κατὰ τὰ τῶν ἑσπερίων ὅτι τοῖς τοῖς

¹ Nullo enim modo neceſſitas impotentia ſuperare poteſt. Vt accipiamus impotentiam pro Non poſſe. Hic enim eſt ſenſus, Fruſtra nos neceſſitate adigere conabimini, & nos cogere. fieri enim nulla ratione poteſt ut quis ad id faciendum cogatur quod facere non poteſt. ² Allon Achaia. Inſra autem pro ii, dem uerbis, Ἄλλον τῆς Ἀχαιῆς, habet Litoralis Achaia. ³ Sic eſt uet. cod. Gr. addunt maximam particulam.

σημαίοντες δὲ πλῆθος τῆς στρατῆς καὶ ταχέας. ὥς
 δὲ οὗτοισι ταῦτα συμβουλεύον, (ἡγεστὰ γὰρ ἐ-
 δοκεον συμβουλεύειν, καὶ σφι δυνούσας φαίετο εἶναι ὁ
 Μακεδών) ἐπέηγοντο. δοκέειν δέ μοι, ἀρρωδὴν ἔχον
 δὲ πείθον, ὥς ἐπύθοντο καὶ ἄλλην εὐδοσίαν ἐσβολῇ ἐς
 Θωαλαίαν κατὰ τὴν αἰῶν Μακεδονίην διὰ Πέρ-
 ραβων κατὰ Γόννον πόλιν, τῇ περ δὴ καὶ ἐσεβαλέη
 στρατὴν ἡ Ξέρξης. καταστάντες δὲ οἱ Ἕλληνες ἐπὶ
 ταχέας, ὅπως ἐπερόντο ἐς τὸν Ἰσθμόν. Αὕτη
 ἐγένετο ἡ ἐς Θωαλίαν στρατὴν, βασιλέος τε μέλ-
 λοντος διὰ βαίνειν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ἀσί-
 ας, καὶ εὐπορῆσαι ἐν Ἀβύδιω. Θωαλαὶ δὲ ἐρη-
 μωθέντες συμμαχῶν, οὕτω δὴ ἐμήδισαν περὶ
 μὲν, ὅσῳ πὶ ἐνδιδάσκει, ὥς τε ἐν τοῖσι πρηγμασι
 ἐφαίνοτο βασιλεῖ αἰδρεῖς εἶναι χρησιμώτατοι.
 Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπὶ τε ἀπικέαιτο ἐς τὸν Ἰσθμόν, ἐ-
 βουλεύοντο πρὸς τὰ λεχθέντα ὡς Ἀλεξάν-
 δρου, ἥ τε γηνομένη δὴ πόλεμον καὶ ἐοίκοι χῶρε-
 σι. ἡ νικῶσα δὲ γνώμη ἐγένετο, τὴν ἐν Θερμοπύ-
 λησι ἐσβολῇ φυλάξαι. φεινότερη γὰρ ἐφαίετο
 εὐδοσίαν τῆς ἐν Θωαλίᾳ, καὶ ἅμα ἀνχοτέρη τε τῆς
 ἐν τῇ. τὴν δὲ ἀτρεπὸν δὲ ἔχον ἡλώσαν οἱ ἀλόν-
 τες Ἕλληων ἐν Θερμοπύλῃσι, ὅσῳ ἡδεσαν εὐ-
 σαι πρότερον ἢ περ ἀπικόμενοι ἐς Θερμοπύλας ἐ-
 πύθοντο Τρηχινίων. ταῦτην ὦν ἐβουλεύσαντο φυ-
 λάσσοντες τὴν ἐσβολῇ, μὴ παρίεναι ἐς τὴν Ἑλ-
 λάδα τὸν βαρβαρόν, τὸν δὲ ναυτικὸν στρατὸν πλέ-
 εινοῦν γῆς τῆς Ἰσθμίου πρὸς τὸν Ἀρτεμίσιον. ταῦ-
 τα γὰρ ἀνχοῦ τε ἀλλήλων ἐστὶ, ὥς τε σωθαι εἶναι
 καὶ πρὸς τὰ κατ' ἐτέροις εἶναι. Οἱ τε χῶρεσι οὕτως ἐ-
 χοιοι. τὸ πρὸ τοῦ Ἀρτεμίσιον ἐκ τῆς πελαγῆος
 τῆς Θρηκίου ἐξ ἑρέος σιναγεται ἐς φεινὸν πόρον,
 τὸν μεταξὺ εἶναι τῆς Σκιαθοῦ καὶ ἡ περὶ Μα-
 γνησίης. ἐκ δὲ τῆς φεινοῦ τῆς Εὐβοίης, ἥ δὴ τὸ Ἀρ-
 τεμίσιον ἐκδέχεται ἀγλαῆς. ἐν δὲ Ἀρτεμίδος
 ἱερὸν. ἡ δὲ αὖ διὰ Τρηχίνος ἐσόδος ἐς τὴν Ἑλλά-
 δα, ἐστὶ τῇ φεινοτάτῃ, ἡ μὲν πλεονεχί. οὐ μὲντοι κα-
 τὰ τὸ γ' ἐστὶ δὲ φεινοῦ τῆς χῶρης τῆς ἄλλης,
 ἀλλ' ἐμπερὶθεν τε Θερμοπυλῶν καὶ ὅππασιν κατὰ
 τε Ἀλπινῶν ὅππασιν εἶναι ἐξ ἑσῶ ἀμαξίδος μοιῶν,
 καὶ ἐμπερὶθεν καὶ Φοίνικα πελάγῃ, ἀλ' ἔτι Ἀνθελῆς
 πόλις, ἀμαξίδος ἀπὸ μὲν. τὸ δὲ Θερμοπυλῶν δὲ
 μὲν πρὸς ἑσπέρης, ὅρος ἄβατον τε καὶ ἀπὸ κρημίνων, ὑ-
 ψηλὸν, αἰατφιν ἐς τὴν Οἶτην. τὸ δὲ πρὸς τὴν ἡσπέρην
 τῆς ὁδοῦ, θαλάσσια ὑποδέχεται καὶ πεντάγεια.
 usque ad OEtam. quod autem viæ vergit ad autoram, id à mari excipitur ac vadosis.

multitudinem terrestrem nauticamque
 indicando. Horū consilio Græci (nam
 & bene sibi consuli, & bono erga ipsos
 animo Macedo esse videbatur) obtem-
 perauerunt. Quanquam mihi videntur
 metu quoque id suasisse, quod audie-
 rant alium etiam esse in Thessaliam in-
 gressum per Perabos, in superiori Ma-
 cedonia, iuxta urbem Gonnon: quā &
 transiit exercitus Xerxis. Ita Græci ad
 naues regressi, rursus ad isthmum se re-
 ceperunt. Hæc fuit in Thessaliam
 sumpta expeditio, dum rex in Europam
 ex Asia transiturus erat, & Abydiam a-
 gebat. A sociis autem deserti Thessali-
 iam nihil ambigentes, ita prompti ad
 Medos transire ut in rebus gerendis se-
 se regi præstiterint utilissimos. ¶ Græci
 autem ad isthmum reuersi, ob ea quæ
 ab Alexandro dicta erant, consultabant
 & qua ratione bellum gerendum sta-
 tuerent, & quibus in locis. cuiusque
 hæc sententia, ut præsidio aditū Ther-
 mopylarum custodirent, quippe qui vi-
 debatur & angustior quam ille Thessa-
 lia, & solus ipsorum terræ propinquior.
 Nam semitam qua Græci intercepti po-
 stea fuere apud Thermopylas, haud no-
 uerant prius: quam ducibus Trachiniis
 ad Thermopylas hostis peruenit. Hunc
 igitur aditum ut tuerentur decrevere,
 ne barbarus transiret in Græciam, ut-
 que classis prouheretur in Histioridi-
 em oram super Artemisium. Hæc e-
 nim loca inter se vicina sunt, ut audiri
 utrinque possint quæ apud alteros ge-
 rantur. Quæ loca ita se habent: Arte-
 misium quidē à pelago Thracio, ex la-
 xitate in arctum cogitur traiectum, qui
 est inter insulā Sciathum & continen-
 tem Magnesiæ: ab angustis autem Ev-
 boæ iam Artemisium excipit litus, in
 quo est Artemidis, id est, Diana, templū.
 Ingressus vero in Græciam per Trachi-
 nem, ubi arctissimus, dimidii iugeri est.
 quanquā ad dexteram regionem non
 est hic locus arctissimus, sed ante post-
 que Thermopylas: iuxtaque Alpenos
 à tergo sitos, tantummodo ad agen-
 dum vehiculum via patet: antequam et-
 iam iuxta flumen Phœnicem, prope vr-
 bē Anthelā solum agendo vehiculo via
 sufficit. Thermopylarum autem quod
 ad hesperum vergit, mons est inaccessi-
 sus & præalti præcipitii, protentus

1 Quam peruenientes Thermopylas de ea ex Trachiniis audierunt.

In hoc autem ingressu sunt θερμαῖς λουτραῖς, id est, calida lauacra, quæ χυτρους, id est, ol-
las, indigenæ vocant: & desuper ara
Herculi extructa. Ad hos ingressus, mu-
rus ædificatus erat, super quem olim
πύλαι, id est, portæ, erant. Eum autem æ-
dificauerant Phocenses metu Thessalo-
rum, ex quo illi ex Thesprotis terram
Æolidem iere habitatum, quam nunc
possident. & quia Thessali conabantur
eos subigere, hoc præsidio imposito se
tutabantur: aquamque illam calidam
ingressui inducere, vt esset lacunosus
locus: omnia excogitantes ne in suam
terram Thessali incurfarent. Hic ta-
men murus quondam extructus, maio-
ri ex parte iam vetustate erat collapsus:
quo rursus excitato, visû est illis facien-
dum vt illac barbarum arcerent à Græ-
cia. Est autem ptoxime viam vicus no-
mine Alpeni, vnde frumentari Græci
statuerant. Et hæc quidem loca visa
sunt Græcis opportuna. cuncta enim ri-
mati atq; ratiocinati, vbi barbari neque
multitudine neq; equitatu vti possent,
ibi illos Græciam inuadentes excipere
statuerunt. Postea vero quā Persam in
Pieria esse audiere, ex Isthmo digressi
sunt: peditatus ad Thermopylas insidē-
das, ceteri mari, ad Artemisiū. Dum
autem Græci (vt cuiq; præceptum erat)
propere ad succurrendū tendunt, inter-
ea Delphi deum consulere, de seipsis
pariter & de Græcia solliciti. His respon-
sum est vt ventos precarentur: illos e-
nim maximos fore Græciæ auxiliares.
Delphi quod accepere oraculum, cum
his primum Græcis communicauere
quibus libertas cordierat: quo nuncio
illos, quod barbarum magnopere time-
rent, immortalī beneficio demerere.
Deinde statuta ventis ara in Thya, vbi
fanum Thyæ Cephisi filix (à qua & lo-
cus hic habet nomen) hostias illi im-
molauere: propter quod oraculum et-
iam nunc Delphi ventos propitiant.
¶ Nauticus autem Xerxis exercitus ex
vrbe Therma mouens, decem ex o-
mnibus nauibus velocissimas recta mi-
sit in Sciathum, vbi erāt tres præsidia-
riæ naues Græcorum, Træzenia, Ægine-
tica, Attica: quæ præuulsæ barbarorum
nauibus, in fugā se proripuerunt. Sed
ex iis Træzeniam, cui præerat Praxinus,
insequeuti barbari, continuo excipiunt.
Deinde strenuissimum quēque pro-
pugnatorū eius ad proram adductum,

[illegible]

ἡ ὄνομα

ἔσφαξαν, ἀφ' οὗ δὲ ζῶνι ποιθίμῳ οἱ δὲ εἴλοντο τῷ Ἑλ-
 λυνῶν πατρὶν καὶ καλλιστον. τῷ δὲ σφαγιασθέν-
 τι πούτῳ τὸ ὄνομα ἔω Λέων. τάχα δὲ αἱ πᾶσι τῷ
 οὐνόματος ἐπαύριτο. Ἡ δὲ Αἰγινάη, τῆς ἐ-
 πειραρχεῖς Ἀσωνίδης, καὶ πῖα σφιγδύρου παρ-
 ἔσχε, Πυθῶ τῷ Ἰσχειόου ὅτι βατδύοντος, αἰδρὸς
 ὄρεϊσιν ἡμιόμου (αὐτὴν τὴν ἡμέραν) ὅς, ἐπι-
 δη ἡ ναὺς ἠλίσκετο, ἐς τὸ αἰτεῖχε μαχόμενος,
 ἐς ὃ κατεκρεουργήθη ἅσας. ὡς δὲ πεσὼν ἐκ ἀπέ-
 θανε, ἀλλ' ἔμμενος, οἱ Πέρσαι αἰπερέπεσάν τ' αὐ-
 τὸν ὅτι τῷ νεῶν, δι' ὅρεϊν τὴν ἐκείνου, ὥς ἐποίη-
 σάμην ὥς πλείους ἐποίησαντο, σμύρῃσι τε ἰώ-
 μῳι καὶ ἑλκεα, καὶ σιδόος βουσίῃσι, τελαμῶσι καὶ
 ἐλίσσοντες. καί μιν, ὡς ὁπίσω ἀπὸ τῆς ἐς δ' εὐ-
 τῶν στρατοπέδου, ἐπεδείκνυσαν ἐκ παγλῶν οἱ
 πάση τῇ στρατῇ, ὥς ἐποίησαν. οἱ δὲ ἄλλους
 τοὺς ἐλαβοὶ ἐκ τῇ τῇ τῇ τῇ, ὥς αἰδρὸς
 ποδα. Αἱ μὲν δὲ δύο τῶν νεῶν οὕτω ἐχειρώθη-

ἡ φέρμι.

ἡ ἰσλαί.

σαν. ἡ δὲ τρίτη, τῆς ἐπειραρχεῖς Φέρμιος, αὐτῇ
 ἡ ἰσλαί Ἀθωαῖος, φέρμιος, ὅς ἐκείνους ἐκ
 τῷ Πηνειῷ καὶ τῷ μὲν σκάφους ἐκράτησαν οἱ
 βαρβάροι, τῶν δὲ αἰδρῶν, οὐ. ὡς γὰρ δὴ πᾶσι
 ἐκώκισαν τὴν νεῶν οἱ Ἀθωαῖοι, ἀποδοθέντες,
 κατὰ Θεσσαλίην πορθόμενοι ἐκομίσθησαν ἐς τὰς
 Ἀθωαῖας. Ταῦτα οἱ Ἕλληνες οἱ ἐπ' Ἀρτεμι-
 σίᾳ στρατοπέδου οἱ πωθαίονται ὥς ἐπὶ
 σὴν ἐκ Σκιάθου. πυθόμενοι δὲ καὶ κατὰ ῥῶδην
 σάντες, ἀπὸ τῆς Ἀρτεμισίου μεταρμύζοντο ἐς Χαλ-
 κίδα, φυλάξοντες μὲν δὲ Εὐεῖαν, λείποντες ὅτι
 μερὸς οὐκ ὡς ἐπὶ τῇ Εὐβοίᾳ. τῶν δὲ
 δὲ νεῶν τῶν βαρβάρων τρεῖς ἐπέλασαν ὥς
 ἔρμα ὁ μεταξὺ ἐὼν Σκιάθου τε καὶ Μαγνησίας, κα-
 λεόμενοι δὲ Μύρμηκα. οὐθαῦτα οἱ βαρβάροι,
 ὅτι ἡ γῆ ἡ λίθου ἐπέθηκα, χερμίσαντες ὅτι ὁ ἔρ-
 μα, ὁρμηθέντες αὐτοὶ ἐκ Θέρμης, ὡς σφι δὲ ἐμπο-
 δὴν ἐχρῆνε καθαρόν, ἐπὶ πλεονπάσησι τῇσι νη-
 σὶ ἐνδεκα ἡμέρας, παρέντες μετὰ τὴν βασιλέ-
 ος ὅς ἐλασιν ἐκ Θέρμης. ὁ δὲ ἔρμα σφικατη-
 γήσατο ἐὼν ἐπὶ τῷ μέλῃ Παμμόνι Σκύρι-
 ος. πᾶσι μὲν δὲ πλώοντες οἱ βαρβάροι, ὅς ἐκ-
 νύουσι τῆς Μαγνησίας χώρας ὅτι Σηπιάδα τε
 καὶ ὅτι ἀγριαλὸν δὲ μετὰ Κασσανάης πόλιν ἐ-
 οἶα καὶ Σηπιάδος ἀκτῆς. Μέχρι μὲν νυν τῆ-
 του τῷ χώρῳ καὶ Θερμοπυλέων, ἀπαθῆς τε κακῶν ἦν ὁ στρατός· καὶ πλῆθος ἦν τῆν καὶ ἐπὶ (ὡς

ἡ ἰσλαί.

deinceps maclant. Eorum qui capti ma-
 ctatique sunt, & primo & strenuissimo
 nomen erat Leoni: quo nomine non-
 nihil fortasse gloriabatur. Aeginet-
 ica vero, cuius trierarchus erat Afo-
 nides, nonnihil tumultus hostibus præ-
 stitit, quod eius epibata erat Pythius
 Ischenoi filius, vir eo die præstantissi-
 mus: quem capta navi tamen consueque pu-
 gnando restitit donec totus dilaniatus
 est: quem collapsum non mortuum, sed
 spirantem, Persæ qui naudem ceperant,
 admiratione virtutis, magnum opera-
 pretium putauerunt ut seruarent, vul-
 nera smyrna medentes, sindoneq; bys-
 sina & fasciis obligantes. ac rursus in ca-
 stra sua reuersi, hominem vniuerso ex-
 ercitus ostentabant admirabundi, ac
 probe obseruantes: quum alios quos
 in eadem iam navi ceperant, tanquam
 mancipia adseruarent. Duabus nauibus
 interceptis, tertia, cui præerat Phir-
 mus vir Atheniensis, dum fugit ad o-
 stia Penei, impacta est: qua sine viris
 barbari potiti sunt. nam Athenienses,
 simulatque naudem impeerunt, ab
 ea desilientes, iter Thessaliam intende-
 runt, seq; Athenas receperunt. Huius
 rei per ignes ἐ Sciatho editos facti cer-
 tiores Græci qui ad Artemisium ca-
 stra habebant, & ob id perterriti, il-
 linc Chalcidem concesserunt ad Evri-
 pum tutandū, relictis per edita Evboreæ
 loca diurnis speculatoribus. Ex illis
 autem decem barbarorum nauibus,
 tres ad herma quod est inter Sciathum
 & Magnesiam, nomine Myrmecem,
 profectæ sunt. quem locum vbi te-
 nuere barbari, lapideum illic titulum
 imposuere. Qui ex Therma soluerunt,
 vbi litus oculos effugit, cum omni clas-
 se nauigabant vndecim diebus ex quo
 rex à Therma discesserat, inter se dissi-
 pati: sed eos herma deducebat, quod e-
 rat in traiectu fere Scyrius Pammon.
 Hinc totum diem nauigantes barbari,
 oram Magnesiam tenuerunt super Se-
 piadem, & litus quod est inter urbem
 Casthanæam & oram Sepiadem. Ad
 hunc usque locum atque Thermopy-
 las exors malorum Xerxis exercitus
 fuit: & adhuc classis (quemadmodum

CLXX

CLXXI

CLXXII

CLXXIII

1 Quod ea veheretur Pyth. 2 Velut in Ianiæna concisus est. Bnd. 3 Ac bene eum tractabant: quum ceteros quos in eadem navi ceperant, tanquam mancipia tractarent. 4 Legit πυθῶν ut ἐπὶ cod. habent, non πυθῶν. 5 Locum hic in vulg. edit. Gr. est sufficiens: ac certe hunc aliam lectionem ἢ hic ἐπὶ paulo post sequuntur esse manifestum est. 6 Ad Sepiadem usq; & Thermopylas exors malorum Xerxis exercitus fuit: multitudo autem adhuc erat (ut

ἐγὼ συμβαλεόμενος διείπω) πόσον τ' ἂν ἐκ τ' νε-
 ων τ' ἐκ τ' Αἰσίνης ἐκστάντων, ἐπὶ αὐτῶν δὴ κρησίων, καὶ χιλι-
 ῶν τ' ἂν μὴ δ' ἄλλων ἐκστάντων τ' ἐθνέων ἐόντων ὅμιλον,
 πεσόντων καὶ εἰς μὲν μυριάδας, καὶ ἄλλους, χιλιάδας τε καὶ
 τετρακσίους ὡς αὐτὰ κρησίους ἀνδράς λογιζομένοις
 ἐκστάντων καὶ ἐπεβάτευσεν ὅτι τῶν νεῶν, χω-
 ρὶς ἐκστάντων ὅτι χωρίων ἐπεβάτευσεν, Περίων τε 282
 καὶ Μηδῶν καὶ Σακίων, τεινέοντα ἀνδρες. οὗτοι δὲ ἄλλοι
 ὅμιλος γινέται) τριμύριοι, καὶ ἑξακισχίλιοι, καὶ ἄλλοι,
 10 δὴ κρησίοι τε καὶ δέκα. ἑκατόν τ' ἂν τετρακσίους καὶ πεν-
 τήκοντα ἄλλους τῶν ἐκ τ' πεντήκοντέρων, ποιήσας
 ὅτι πλεονέχοντες αὐτῶν ἢ ἔλασσον αὐτοὺς ὁδύοντα ἀνδράς
 ἐσθλὰ. συνελέχθη ὅτι ταῦτα τὰ πλοῖα (ὡς καὶ ἑκατόν
 ἐσθλὰ ἐσθλὰ) τεινέοντα. ἤδη ὡν ἀνδρες αὐτοὺς ἐπὶ
 αὐτοῖς πεσόντες μυριάδες, καὶ εἰς. τὸ μὲν ἂν
 ἐκ τ' Αἰσίνης ναυτικὴν ἢ σύμπαντον, πεντήκοντα μυ-
 ριάδες, καὶ μία. χιλιάδες τε ἑκατόν ὅτι ταῦτα ἐπὶ
 πλοῖα, καὶ ἄλλοι, ἐκστάντες ἐξ, καὶ δέκα. ὅτι περὶ οὗ, ἐ-
 σθλὰ κρησίων καὶ ἐκστάντων μυριάδες ἐγένοντο τ' ὅτι πλεονέ-
 20 ὄντων μυριάδες. ἑκατόν τ' ἂν τετρακσίους καὶ πεν-
 τήκοντα ἄλλους τῶν ἐκστάντων Αἰσίνης, καὶ τῶν πλοίων
 Αἰσίνης, πλοῖα ποιήσας δις μύριοι ἀνδρες. καὶ δὴ
 πό, τε ἐκ τ' νεῶν καὶ τῶν περὶ πλοῖα συνελέχθη, γί-
 νεται) δὴ κρησίων καὶ μυριάδες, καὶ τεινέοντα, καὶ μία, καὶ
 ἄλλοι, χιλιάδες ἐπὶ αὐτῶν, καὶ ἐκστάντες ἐξ καὶ δέκα
 δύο. τὸ μὲν ἂν ὅτι αὐτὸ τ' Αἰσίνης ἐκστάντων ὅτι ἀνα-
 χθὲν εἰρη, αὐτὰ τε τ' περὶ πλοῖα τ' ἐκστάντων, καὶ τῶν
 σιταγωγῶν πλοίων, καὶ ὅσοι ἐκστάντων τῶν πλοίων. Τὸ
 ὅτι ἐκ τ' Εὐρώπης ἀνδρῶν ἐκστάντων, ἐπὶ ἑκατόν
 30 λογιζέται τετρακσίους καὶ πεντήκοντα ἄλλους. δέκα ἂν
 δὴ λέγειν. νέας μὲν ἂν οἱ ἀπὸ Θρηάκης ἑκατόν, καὶ
 ἐκ τ' ἰσθμῶν ἐκστάντων τῶν Θρηάκων, παρείχοντο
 εἰς καὶ ἐκστάντων. ἐκ μὲν ἂν τῶν νεῶν, ἀνδρες
 τετρακισχίλιοι, καὶ δις μύριοι γίνονται. περὶ δὲ, ὅτι
 Θρηάκων παρείχοντο, καὶ Παίονες, καὶ Ἑορδοί, καὶ Βοθι-
 αῖοι, καὶ ὁ Χαλκιδικὴν ἄλλοι, καὶ Βρύγιοι, καὶ Πίερες, καὶ
 Μακεδόνες, καὶ Περραιοί, καὶ Εὐβοῖες, καὶ Δόλιοι,
 καὶ Μάγνητες, καὶ Ἀχαιοί, καὶ ὅσοι τῶν Θρηάκων πλοῖα
 ἐκστάντων γίνονται. τούτων τῶν ἐκστάντων, τεινέον-
 40 τα μυριάδες δέκα καὶ ἑκατόν. αὐτὰ ὡν αὐτὰ μυριάδες
 ἐκστάντων ἑκατόν τῶν τῶν ἐκστάντων ἐκ τ' Αἰσίνης, γίνονται ἀν-
 δρῶν αὐτὰ πᾶσαι μάχιμοι μυριάδες δὴ κρησίων, καὶ ἐξ-
 ἑκατόν δέκα, καὶ δέκα. Τὸ μὲν ἂν ὅτι τῶν ἐκστάντων

Pp

Δριθμόν τοσούτων, πλὴν ἡρασηνίην πλὴν ἐπομήνυν
 οὗτοι, καὶ τοὺς δὲ τοῖσι σιθαγοῖσι ἀκείνοις ἐόν-
 τας, καὶ μάλα οὗτοι αἱλοῖσι πλοίοις, τοῖσι ἄ-
 ρμα πλέουσι τῇ στρατῇ, πύτους τῷ μαχίμῳ αἰ-
 δρῶν οὐδὲν ἐπὶ ἐλάσσονας, ἀλλὰ πλειῶνας. καὶ
 δὴ σφείας ποιεῖν ἴσους ἐκείνοις ἐπὶ, καὶ οὔτε πλεῖ-
 νας, οὔτε ἐλάσσονας ὁδόν. ὅξισοι μὲν οὗτοι
 τῷ μαχίμῳ, ἐκ πληθεῶσι τὰ ἴσας μυριάδας
 ἐκείνοις. οὕτω πεντηκοντίας τε μυριάδας καὶ εἰ-
 κησι καὶ ὀκτώ, καὶ χιλιάδας τρεῖς, καὶ ἑκατομτάδας
 δύο, καὶ δεκάδας δύο αἰδρῶν ἡγάγετο Ἐέρξης ὁ Δα-
 ρείου μέγας Σηπτιάδης, καὶ Θερμοπυλέων. Οὗ-
 τος μὲν δὴ τῷ συμπληρωσὶ στρατῶματος τῷ Ἐέρ-
 ξεω Δριθμός. γυναικῶν δὲ σιτοποιέων, καὶ παλλα-
 κῶν, καὶ βιούχων, ὁδὸν αὐτοὶ εἰποὶ ἀτρεκέα Δρι-
 θμόν· οὐδὲ αὖ ὑποζυγίων τε, καὶ τῷ ἄλλων κτη-
 νέων τῷ ἀχθοφόρων, καὶ κυῶν Ἰνδικῶν τῷ ἑτο-
 μῶν, οὐδὲ αὖ τοῦ τῶν ὑποπλήκων ὁδὸν αὐτοὶ εἰ-
 ποὶ Δριθμόν. ὥστε ὁδὸν μοι θαύμα παρίσταται
 πρὸς οὐδὲν αὐτὰ ρέεθρα τῷ πλῆθει ἐόντων, ἀλλὰ
 μάλλον ὅπως τὰ σιτὰ ἀντήχρησι θαύμα μοι μυρι-
 άσι ποσάυτησι. Δείσκει γὰρ συμβαλλεόμενος, εἰ
 χοῖνικα πύρων ἑκάστος τῆς ἡμέρης ἐλάμβανε, καὶ
 μηδὲν πλεόν, ἑνδεκά μυριάδας μεδίμνων τελευ-
 μῶνας ἐπὶ ἡμέρῃ ἑκάστη, καὶ πρὸς τελεχσίους το
 ἄλλοις μεδίμνοις, καὶ τεσσέρας κιντα. γυναιξὶ δὲ
 καὶ βιούχοις, καὶ ὑποζυγίοις, καὶ κυσὶ, οὐ λογι-
 ζομαι. αἰδρῶν δὲ ἐουσέων ποσούτων μυριάδι-
 ων, καὶ λέος τε εἵνεκα, καὶ μεγάλους, ὁδὸν αὐτῶν
 ἀξιοκίχτερος ἢ αὐτῶν Ἐέρξεω ἔχειν τὴν τοῦ Δριθ-
 μος. Οὗ δὲ δὴ ναυπῆδες στρατός, ἐπεὶ τε ὁρμηγεῖς
 ἐπλεε, καὶ κατέσχετο τῆς Μαγνησίας χώρης ἐς τὸν
 αἰγιαλόν, τὸν μετὰ τὴν Καοθανάης τε πόλιος ἐόντα
 καὶ Σηπτιάδης ἀκτῆς, αἱ μὲν δὴ πρὸς τῷ ναὶ ὥρμεον
 πρὸς τῇ γῇ, ἄλλαι δὲ ἐπὶ ἐκείνοις ἐπὶ
 ἀγκυρέων ἄτε γὰρ τῷ αἰγιαλῷ ἐόντος οὐ μεγάλου,
 πρὸς κερσσαι ὁρμήοντο ἐς Γόντον, καὶ ὅτι ὀκτώ νῆας.
 ταῦτα μὲν πλὴν διφροῦ οὕτω. ἅμα δὲ ὁρῶντες,
 εἰς ἀθελίς τε καὶ νημερῆς τῆς θαλάσσης ζεσά-
 σης, ἐπέπεσε σφοχίμῳν τε μέγας, καὶ πολλός
 ἀέμος ἀπὸ λωπῆς, τὸν δὲ Ἐλλησποντὴν καλέ-
 ουσιν οἱ

numero¹ non pauciora sed plura fu-
 isse arbitror quæ eos comitabantur ser-
 uitia, & eos qui frumentariis in nauig-
 iis erant, & in aliis nauibus una cum
 militaribus viris vehabantur: quos ne-
 que plures neque pauciores facio, sed
 totidem. Ita æquati numero pugnatō-
 rum, explebunt totidem myriadas: fi-
 entque quingentæ & viginti octo my-
 riades, & tria millia ducenti & vigin-
 ti viri, quos Xerxes Darii filius duxit
 ad Sepiadem & vsque ad Thermopy-
 las. Hic est vniuersus copiarum Xer-
 xis numerus. Nam mulierum pisen-
 tium & pallacarum & eunuchorum nu-
 merum nemo pro comperto queat di-
 cere: ac ne impedimentorum quidem,
 aliorumque iumentorum sarcinatio-
 rum, neque canum Indicorum exer-
 citum comitantium, præ multitudine
 quisquam inire numerum possit.² Quo
 minus miror proditū esse, fluentia quæ-
 dam non suppeditauisse: magis miror
 unde tot myriadibus cibaria suppetie-
 rint. nam subducta ratione comperio,
 si singuli quotidie singulas frumenti
 chœnicas, id est, semodia, non amplius
 accepissent, absumpta fuisse singulis
 diebus centum millia medimnorum,
 & trecentos ac quadraginta medi-
 mnos, qui singuli constant ē senis modis:
 haud annumerando mulieres eunu-
 chosque, & iumenta, atque canes. In
 quo exercitu quum tot virorum millia
 essent, nemo erat qui aut specie aut ma-
 gnitudine corporis cum Xerxe ipso pos-
 set contendere, tanquam dignior qui
 illud imperium obtineret. ¶ Nauales
 autem copiar, postquam ἐstatione sol-
 uerunt, prouectæque oram terræ Ma-
 gnetiæ tenuerunt, quæ est inter urbem
 Casthanzam & oram Sepiadem, primæ
 quæq; naues ad terram habuere statio-
 nem, alia deinceps in ancoris steterē,
 ad octauum vsque ordinem³ intra ma-
 re procedentes, utpote angustiore li-
 tore quam ut classem caperet: atque ita
 per noctem steterē. Sub ipsum vero
 diluculum, ex sereno cælo & tranquil-
 lo quum mare efferveruisset, incidit in
 eam atrox tempestas, ac vehemens ven-
 tus subsolanus, quæ Hellespontium nun-

¹ Non minorem sed maiorem fuisse existimo famulitii numerum, eorumque qui frument. in nauig. erant, & qui in aliis
 n. v. c. militibus vehabantur. Sed esto hos illis numero pares esse, ac neque plures, neque pauciores, certe æquati hi numero pug-

² Itaque mirum mihi non videtur quorundam amnium fluentia defecisse tot hominum millia: sed quonam modo fru-
 mentum suppetierit tot hominum millibus, id vero mirum videri potest. Si quidem ut chœnicem frumenti quisque in singulos
 dies acciperet, ac nihil amplius, subducta ratione inuenio centena dena millia medimnorum quotidie absumi potuisse, & trecenta
 præterea quadraginta medimna. Ita Bud. hunc locum vertit, addens etiam Amnium fluentem prodidisse, hoc est, defecisse exerci-
 tum tantum. Vide apud eundem De afflib. 5, in quo sit reprehendenda his Valla interpretatio. ³ Πόντος ὁ ναῖς, vulgo exponitur.
 Naues sibi inuenta sicularum instar alia post alia.

cupant qui circa illa loca habitāt. Eum ventum quicumque augescere animaduerterunt, & quibus per condicionem stationis licuit, ii tempestatem præueniunt, reuulsisque nauibus sese atque illas incolumes præstiterunt: at quas naues ventus¹ exteriores nactus est, earum alias ad loca quæ dicuntur *ἰπνοί*, id est, *furni*, quæ sunt in Pelio, extulit, alias in litus, alias in ipsam Sepiadem illisit, alias in urbē Casthanæam, alias in Melibœam expulit. erat enim intoleranda² vis eius. Enimvero feruntur Athenienses Boreā inuocasse ex oraculo alio, quod eis redditum est, vt generū suum ad sibi opitulandum inuocarent. Habet autem (vt apud Græcos fertur) Boreas in matrimonio Orithyā, Atticā, Erechthei filiam. Ex hoc coniugio (vt fama est) Athenienses inducti sunt ad coniectandum Boream sibi generū esse, & dum³ in Chalcide pro Europa excubarent, quum intelligerent auctū iri tempestatem, inuocauere Boream, cui prius sacrificauerant, & Orithyā, vt sibi auxilio essent, & barbarorum naues corrumpere, quemadmodū prius fecerant circa Athon. Num autem ob id Boreas ingruerit in barbaros apud stationē agentes, non queo dicere: certe Athenienses aiunt & ante fuisse sibi auxilio Boream, & tunc illud effecisse. atque digressi illinc, delubrum Boreæ extruxere ad amnem Ilissum. In hac clade qui paucissimas naues, ii non pauciores quadringentis perisse aiunt, viros quoque innumerabiles, ac vim pecuniarum immensam. vt Aminocli⁴ Cratineo viro Magneti, maiorem in modum fuerit fructuosum hoc naufragium: qui aliquanto post, dum circa Sepiadem humū fodit, multa pocula aurea eiecit, multa argentea percepit, thesaurosque Persarum inuenit, affatimque aliarum ex auro rerum lucratus est: & quum alioqui non esset fortunatus, è rebus repertitiis mirifice est ditatus. nam fuit ei vtilitas quædam ingrata, ac doloris caussa, quod erat filiis orbat⁵ tus. Nauium autem oneratarum aliorumque nauigiorum quæ perierunt, numerus iniri non potest. Vnde præfecti classis, veriti ne sibi post accipram calamitatem Thessali incurfarent, excelsum sibi vallam è naufragiis circumdederunt.

οἱσι δὲ τὰ αὐτὰ τὰ χωρία οἰκημένοι. ὅσοι μὲν ἰω αὐτέων αὐξομένην ἔμαθον δὲ αἶμον, καὶ πῶσι ἔπαινε ὄρμου, οἳ δὲ ἐφθόσαν δὲ χειμῶνα, δὴ αὐτὰσαιτες τὰς νέας, καὶ αὐτοὶ τε πῶσι καὶ αἱ νέες αὐτέων ὅσας δὲ τῷ νεῶν μεταρσίας ἔλαβε, τὰ μὲν ἔξεφερε πρὸς Ἰπνοὺς καλεομένους, πρὸς δὲ Πηλίου, τὰ δὲ, ἐς δὲ αἰγιαλόν· αἱ δὲ πῶσι αὐτῶν πρὸς Σηπιάδα πῶσι πῶσι, αἱ δὲ, ἐς Μελίβοιαν πόλιν, αἱ δὲ ἐς Κασταναίην ἔξεβρεχόσαντο. ὡς τε τῷ χειμῶνος χρεῖμα ἀφόρητον. Λέγεται δὲ λόγος ὡς Ἀθηνῶσι δὲ Βορέῳ ἐκ θεοπροπίου ἐπεκαλέσαντο, ἐλθόντος σφί αἰλλου χρηστέου, δὲ γαμβρὸν ἐπὶ κυρτῷ καλέσασθαι. Βορῆς δὲ, κατὰ δὲ Ἑλλήνων λόγον, ἔχει γυναικα Ἀθηκίαν, ὧς ῥεῖθρον τῶν Ἑρεχθίδος. κατὰ δὲ τὴν κῆδος τῆς οἱ Ἀθηνῶσι (ὡς φάσις ὥρμηται) συμβαλλομένων σφί δὲ Βορέῳ γαμβρὸν εἶ), καὶ ναυλοχέοντες τῆς Εὐβοίης ἐς Χαλκίδι, ὡς ἔμαθον αὐξομένην δὲ χειμῶνα, ἢ καὶ πρὸς τούτου, ἐθύοντο τε καὶ ἐπεκαλέοντο τὸν τε Βορέῳ καὶ τῶν ὧς ῥεῖθρον, τιμωρήσασθαι σφί, καὶ ἀφθάραι τῷ βαρβαρῶν τὰς νέας, ὡς καὶ πρὸς τῶν πῶσι Ἀθῶν. εἰ μὲν ἰω ἀφ' αὐτὰ πῶσι βαρβαροῖσι ὀρμέουσι Βορῆς ἐπέπεσε, σὺν ἔχω εἶπαι· οἳ δὲ οἱ Ἀθηνῶσι σφί λέγουσι βοηθῆσαντα δὲ Βορέῳ πρὸς τῶν, καὶ τότε σὺν αὐτῷ κατεργάσασθαι. καὶ ἰρὸν ἀπελθόντες Βορέῳ ἰδρύσαντο πρὸς ποταμὸν Ἰλισσόν. Ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ νέας οἱ ἐλαχίστας λέγουσι ἀφθάραι, τῶν καὶ σφί, σὺν ἐλαστοῖς, αἰδρας τε αἰαειθμήτοις, χρημάτων τε πλήθος ἀφθόσιον. ὡς τε Ἀμεινοκλεί τῷ Κρητίνῳ ἀνδρὶ Μάγνητι, γινέοντι πῶσι Σηπιάδα, μεγάλως ἢ ναυγῆ αὐτῇ χρηστῇ ἐθύετο· ὅς πολλὰ μὲν χρύσια ποτήρια ὑπὲρ χρόνον ἐκβεβαίοντα αἰεῖλετο, πολλὰ δὲ ὄργυρα· θησαυροὶς τε τῷ Περσέων ὄρε, ἀλλὰ τε χρύσια ἀφάρτα χρήματα πῶσι βάλετο. ἀλλ' ὁ μὲν, πᾶλλα σὺν δῖτυχων, δῖρμασι μέγα πλούσιος ἐθύετο. ὡς γὰρ πῶσι τῷ τῷ ἀχρεὶς συμφορὴ λυσιτελεῖ παροχτό· ἢ πῶσι νος. Στρωγῶν δὲ ὀλκείων, καὶ τῷ ἄλλων πλοίων ἀφθαρμένων, σὺν ἐπὶ τῷ θείῳ· ὡς τε δέξαντες οἱ στρατηγὶ τῷ ναυτικῷ στρατοῦ μὴ σφί κεκακωμένοισι ἐπιτέωνται οἱ Θεσσαλοί, ἔρχες ὑπὸ τὸν ἐκ τῷ ναυγῶν πῶσι βάλλοντο.

¹ Altum tenentes ² In Chalcide Eubœæ excubarent, vbi tempestatem oriri intellexerunt, aut prius etiam quam id insoluerant, sacrificare coeperunt, & Boream Orithyāque inuocare vt sibi auxil. ³ Cretinei filio, aut Cretini. ⁴ Nam & bñe calamitas quædam angebat circa liberorum eadem.

ἡμέρας γὰρ δὴ ἔχειμαζε τρεῖς. τέλος δ' ἔντομα
 τε ποιεῦντες, καὶ καταείδοντες γῆσι τὰ δῶμα οἱ
 μάγοι, πρὸς τε τύποισι, καὶ τῇ Θέτῃ καὶ τῇσι Νηρηΐσι
 θύοντες, ἐπαύσαν τελευτῇ τῇ ἡμέρῃ, ἢ ἄλλως πως αὐ-
 τὸς ἐθέλων ἐκόπασε. ἣν δ' ἔπειθ' ἔθυσον, πυθόμενοι πα-
 ρὰ τ' Ἰώνων δὲ λόγον, ὡς ἐκ τῶ χῶρου τέ περ ὄρ-
 παθεῖν ὑπὸ Πηληϊός, εἴη τε ἅπαντα ἡ ἀκτὴ ἡ Ση-
 πτίας ἐκείνης τε καὶ τῶν ἄλλων Νηρηίδων. ὁ μὲν δὴ
 τελευτῇ τῇ ἡμέρῃ ἐπέπαυτο. Τοῖσι δ' Ἕλλησι οἱ
 ἡμεροσκόποι ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν Εὐβοϊκῶν κατα-
 δραμόντες δὴ τέρῃ ἡμέρῃ, ἀπ' ἧς ὁ χειμῶν ὡρῶ-
 τον ἐξήμετο, ἐσημῆγον πόρυτα τὰ θυόμενα πρὸς τὴν
 ναυηγίαν. οἱ δ' ὡς ἐπύθοντο, Ποσειδέωνι σωτῆρι εὐ-
 ξάμενοι, καὶ ἀποιδρᾶς πρὸς χεῖρας, ἰὼν ταχίστην ὁ-
 τίσω ἡπείρου τοῖσι δ' Ἀρτεμίσιον· ἐλπίσαντες
 ὀλίγας πινᾶς σφί' αἰπιζόους ἐσθαι νῆας. οἱ μὲν δὴ
 ποδύτερον ἐλθόντες πρὸς τὸ Ἀρτεμίσιον, ἐπ' αὐτό-
 χεον, Ποσειδέωνος σωτῆρος ἐπωνυμίην ἀπὸ τῶνδε ἐ-
 πι καὶ ἐς τὸδε νομίζοντες. Οἱ δ' ἑσπεῖοι, ὡς ἐ-
 παύσαντο τε ὁ αἶμος, καὶ τὸ κύμα ἔσρωτο, κατα-
 σπᾶντες τὰς νῆας, ἐπλεον ὡρᾶ τ' ἡπείρου. κάμ-
 ψαιτες δὲ πρὸς ἄκρην τῆς Μαγνησίας, ἦλθαι ἐπλεον
 ἐς δὲ τὸν κόλπον δὲ τῇ Παρσιῶν φέροντα. ἔστι δὲ
 χῶρος ἐν τῷ κόλῳ τούτῳ τῆς Μαγνησίας, ἐνθα
 λέγεται δὲ Ἡρακλῆα καὶ αὐτοῦ Πύρρον ὑπὸ Ἰη-
 σονίος τε καὶ τῶν σκευαίρων ἐκ τῆς Ἀργεῖος ἐπ' ὤ-
 δωρ πεμψέντα, ὅτ' ἐπὶ τὸ κῶας ἐπλεον ἐς Αἴαν-
 τιν Κολχίδα. ἐθδῶτεν γὰρ ἐμμελὸν ὑδρὸς σάμα-
 νοι, ἐς τὸ πέλαγος ἀφῆσιν· ἐκ τούτου δὲ τὰς χῶ-
 ρας οὐνομα γέροντες Ἀφῆται. ἐν τούτῳ δὲ ὅρμον οἱ
 Ξέρξης ἐποιεῦτο. Πεντεκαίδεκα δὲ τῶν νηῶν
 πρυτανῶν ἐτυχόν τε ὕσταται πολλὸν ἐξαναχέισται,
 καὶ πως κατείδον τὰς ἐπ' Ἀρτεμίσιον τῶν Ἑλλήνων
 νῆας· ἐδδξάν τε δὴ τὰς σφετέρας ἐπὶ οἱ βρεβρα-
 ροὶ, καὶ πλεόντες, ἐπέπεσον ἐς τὰς πολεμίας, τῶν
 ἐσχετῆρας δὲ ἀπὸ Κύμης τῆς Αἰολίδος ὑπαρχος
 Σαιδῶκος ὁ Θωυμασίου· δὴ δὴ πρὸς τὴν πυ-
 τῶν βασιλῆος Δαρείους ἐπ' αὐτῇ ποιῆδε λαβὼν,
 αἰετὰ αὐρώσει, ἐόντα τῶν βασιλῆων δικαίαν· ὅτι
 Σαιδῶκος ἐπὶ χεῖμασι ἀδικὸν δίκην ἐδίκησε. ἀ-
 νακρεμαθέντος ὡν αὐτῷ, αἰαλογιζόμενος ὁ Δαρεί-
 ος, ὅρῳ οἱ πλεῶν ἀγαθὰ τῶν ἀμαρτημάτων πε-
 ποιημένα ἐς οἶκον δὲ βασιλῆιον· ὅρων δὲ τῶν τοῦ
 Δαρείους, καὶ γνοὺς ὡς παχύτερα αὐτὸς ἢ σφώτε-
 ρα ἐργασμένος εἴη, ἔλυσε. βασιλῆα μὲν δὴ Δαρεί-
 ον οὕτω ἀφ' αὐτῶν μὴ ἀπολέσθαι, πρὸς τὴν πότι δὲ

Triduo enim tempestas perstitit: quatuor
 tandem die magi incisiones facien-
 do, & veneficiis incantando ventū, ad
 hanc Thetidi ac Nereidibus sacrificādo,
 tempestatem compescuerunt: siue ali-
 ter tempestas ipsa sua sponte cessavit.
 Thetidi autem ideo magi sacrificauere,
 quod ab Ionibus acceperant Thetin ex
 eo loco raptam fuisse a Pelco, omnemque
 eam oram Sepiadem illius esse, aliarum-
 que Nereidū. Et ventus quidem quatuor
 die conquieuit. At Græcis diurni
 sui speculatores ex Euboicis verticibus
 decurrentes, altero ab exorta tempesta-
 te die indicarunt omnia quæ circa nau-
 fragium contigerāt. Quæ isti ubi audie-
 re, fufis prius liberatori Neptuno liba-
 mentis, celerrime rursus ad Artemisi-
 um reuehuntur, sperantes sibi paucas
 aliquas naues fore aduersarias. Ita ad
 Artemisium prouecti, iterum stationem
 habuere ad templum Neptuni cognomine
 Liberatoris: quod nomen ab illis
 inditum, ad hoc usque tempus perdu-
 rat. Barbari, posteaquam ventus con-
 quieuit, & fluctus cōstrati sunt, reuulsis
 nauibus ad continentem enauigabant,
 circumuehentesque promontoriū Ma-
 gnesiæ, rectum cursum in sinum qui ad
 Pegasæa fert tenebant. In hoc Magne-
 siæ sinu locus quidam est in quo fer-
 tur Hercules, quum ἐ ναυὶ Argo a-
 quatum missus esset, derelictus fuisse
 ab Iasone atque a sociis, dum in terram
 Colchidem ad vellus nauigarent. Illinc
 enim aquati in pelagus erant abi-
 turi, eaque de re nomen loco fertur ef-
 se Aphetæ, id est, *dimisse*. Hoc in loco
 Xerxianæ naues stationem habuerunt:
 quarum quindecim, quæ longe ultimæ
 appellabantur, prospectis Græcorum ad
 Artemisium nauibus, ratæ suas esse, in
 medium earum & ad hostes delatæ
 sunt: quarum dux erat Sandoces Thau-
 massii filius, Cūmæ Æolidis præfectus:
 quem ante Darius ob hanc causam cap-
 tum cruci affixerat, quod quum ἐ re-
 giis iudicibus esset, iniquam sententi-
 am ob pecuniam tulerat. sed eius in
 cruce suspensi Darius reputans plura
 peccatis esse beneficia in domum re-
 giam collata, hoc reperiens, agno-
 scensque properantius se quam pruden-
 tius egisse, hominem soluit. Ita regem
 Darium elapsus ac vitæ restitutus, tunc

CXII

CXIII

CXIV

1 Ipse alibi haruspiciam facere interpret. 2 Illinc enim aquati in pelagus erant
 mittisuri. unde loco illi nomen extitit ἀφῆται. Potest autem ἀφῆται, & aliter reddi. sunt enim qui ἐς πέλαγος ἀφῆται variant. In al-
 iam vela dare. 3 Quæ multo post alias soluerant, conspectis Græc.

In Græcos delatus, non iterum erat elapsurus. hos enim ad se cursum tenentes Græci ubi videre, cognito hominum errore, aggressi ¹ repente cepere.

CXCV In quarum navium vna captus est Aridolis, Alabandensium qui sunt in Caria tyrannus: in altera Penthylus Demonoi filius, dux Paphius, qui è Papho duodecim naues quum duxisset, amissis earum vndecim tempestate quæ ad Sepiadem extiterat, cum vna quæ superabattendens ad Artemisium, cap-
 CXCVI tuse est. Hos Græci quæ volebant de Xerxis exercitu sciscitati, vinctos ad Corinthiorum Isthmum dimiserunt. Cetera barbarorum classis, præter quindecim naues quibus præfuisse Sando-
 CXCVII cem dixi, ad Aphetas peruenit. Xerxes cum terrestribus copiis per Thessaliam & Achaiam iter faciens triduo, euasit in Melienses: quum in Thessalia certamen curule fecisset, suas equas experiendi gratia, quod illic optimas Græcarum equas esse audiebat. in eo autem certamine multo inferiores fuerunt Græcæ. Fluuiorum porro qui sunt in Thessalia, solus Onochonus potanti exercitui ² non suffecit. Xerxi ³ ad litoralia Achaiæ tendenti, perdu-
 CXCVII ctiores sui cuncta referre cupientes, enarrabant id quod de templo Iouis Aphlystii ab indigenis enarratur: Athamantem Æoli filium, inito cum Ino cōsilio necem Phryxo machinatum: deinde Achæos ex oraculo tale certamen illius posteris proposuisse, vt qui ex eo genere maximus natu esset, huic aditu prytanei, id est, curia (quæ leitum Achæi vocant) interdiceretur: ipsis excubias agentibus, vt si quis adisset, non prius exire posset quam mactandus esset. Ita multos, quum iam mactandi essent, eo metu in aliam profugisse regionem: interiecto deinde tempore, quum reuersi essent, & in prytaneum ingres-
 CXCVII si, si essent deprehensi, toto corpore coronis cooperto, & cum pompa eductos mactari consueisse. Hoc autem po-
 CXCVII steros Cytisfori Phryxo geniti ob id pati, quod quum Achæi expiationem loci facientes, ex oraculo Athamantem Æoli filium essent immolaturi, Cytisforus iste è terra Colchide veniens illum liberauit: eoque facto posteris eius iram dei fuisse iniectam. Hæc quum audisset Xerxes, ubi ad lucum adfuit,

ἐς τὸς Ἑλλήνας καὶ ἀπλώσας, ἑμμελλεῖ παύσασθαι
 ἐν ὅσῳ φησὶν ἔσθαι. ὡς γὰρ σφέας εἶδον τῶν ὅσῳ
 πλοίωντες οἱ Ἕλληνες, μαχόμεντες αὐτῶν τῶν γινόμενων
 αἰμαρτὰ δα, ἐπὶ μαχόμενοι, εὐπετίως σφέας εἶδον.
 Ἐν ἰστέῳ μὴ Ἀεὶδωλὶς πλέων ἦλω, Ἰύρανος Ἀ-
 λαβαίδων τῶν Καρίῃ ἐν ἐτέρῃ, ὁ Γάφιος γρατῆ-
 ρος Πειθύλος ὁ Δημόνιος. ὅς ἦγε μὲν δυνάμει κατὰ
 ἐκ Πάφου, ἀποβαλὼν δὲ σφραγὶς ἐνδεκά τῶν χι-
 μῶν τῶν ἡμιόμων τῶν Σηπιάδων, μὴ τῇ ὁδῷ
 10 μὴ καὶ ἀπλώων ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἦλω, τότε οἱ Ἕλ-
 ληνες ὅξιν ὁρήσαντες τὰ ἐξέλαυντο πύλας ἀπὸ τῆς
 Ξέρξεω γρατῆς, ἀποπέμπουσι δεδωμένους ἐς τὸν Κο-
 ριθίων Ἰσθμόν. Οἱ μὲν δὲ ναυπηγὸς ὅτ' ἐπαρ-
 ρων γρατῆς, παρέξ τῆς πεντεκαίδεκα ἡνῶν ὧν εἶπον
 Σανδῶνα γρατῆν, ἀπὶ κεῖ ἐς Ἀφῆτας Ξέρξης
 20 ὅς ἡ περὶ πορτοῖς ὅσῳ Θεσσαλίας καὶ Ἀχαιῆς,
 ἐς ἐβληκῶς ἦν καὶ δὴ τελευτῶν ἐς Μηλιάς ἐν Θεσ-
 σαλίῃ μὲν ἄμμιαν ποιοσάμενος ἵππων τῶν εὐνῶν, ἀ-
 ποπρῶμενος καὶ τῶν Θεσσαλίων ἵππων. πύρροντος ὡς
 30 ἀρίστη εἴη τῶν Ἑλλήνων, ἐντα δὲ καὶ Ἑλλήνιδες ἵπποι
 ἐλίποντο πολλόν. τῶν μὲν γὰρ Θεσσαλίων ποταμῶν,
 Οἰόχωνος μέγιστος καὶ ἀπέχεσθαι τῇ γρατῇ ὁ ῥέεθρον,
 πύρροντος τῶν Ἀχαιῶν ποταμῶν ῥέοντων, ὅσῳ
 ὅσῳ μέγιστος αὐτῶν ὅσῳ Ἡπιδανός, ὅσῳ ὅσῳ αἰ-
 τέρε, εἰ μὴ φλαύρος. Ἐς Ἄλλον ὅτ' Ἀχαιῆς
 ἀπὶ κεῖ μὲν Ξέρξης οἱ κατηγόμενοι τῶν ὁδῶν βελόνημοι
 40 τῶν ὁδῶν ὅσῳ, ἔλεγον οἱ ὅτι χεῖρον λόγον, τὰ ὅσῳ
 τῶν ὁδῶν Ἀφλυσίᾳ Διός, ὡς Ἀθάμας ὁ Αἰόλος ἐ-
 50 μμελλεῖ φρίξαι μέγιστον σὺν Ἰνῶν βελόνησιν. μὲν
 60 ὅτ' ὡς ἐκ ποταμῶν Ἀχαιοὶ ποταμῶν πῶς ἐκείνου
 ἀπορροῖσι ἀέθλῳ ποταμῶν. ὅς αἱ τῇ γῆρας τούτου
 τῶν ἐκείνου, τῶν ὅσῳ πῶς αἱ τῶν ἐργαῶν τῶν ποτα-
 μῶν, αὐτοὶ φυλακὰς ἔχον. Ἀθήνην καὶ λέων τῶν πο-
 ταμῶν οἱ Ἀχαιοὶ. ὡς ὅτ' ἐσέλη, ὅσῳ ἐστὶ ὅσῳ ἐξέσθαι,
 τῶν ἡνῶν ὅσῳ μὲν. ὡς τῇ πῶς τῶν ποταμῶν πολλοὶ
 ἦδ' ἡ μὲν ὁδῶν τῶν ποταμῶν, δεισαντες, οἱ ὅσῳ ἀ-
 πορροῖσι ἐς ἀμύνειν χεῖρον ὅτ' ποταμῶν, ὅσῳ
 κατελθόντες, ἡ ἀλίσκων, ἐστὶν ὅσῳ τῶν ποταμῶν
 70 ὡς ὅσῳ τῇ ὁδῶν, ἐμμελλεῖ πῶς πυκαδεῖς,
 80 καὶ ὡς σὺν ποταμῶν ὁδῶν. ἰαυτὰ ὅτ' παρροῖσι οἱ Κυ-
 νισῶν τῶν φρίξαι παρροῖσι ἀπορροῖσι, διότι κατεμὸν τῶν
 χεῖρον ποταμῶν Ἀχαιῶν ἐκ ποταμῶν Ἀθάμα-
 90 λα τῶν Αἰόλων, καὶ μὲν ὁδῶν μὲν γῆρας, ἀπὶ κεῖ μὲν ὅσῳ
 ὁ Κύνιστος ὅξιν Αἰῶν τῶν Κολχίδος, ἐρρύσας, ποτα-
 100 στας ὅτ' ὅσῳ, τοῖσι ἐπιγενομένοισι ἐξέωσθαι μὴν ὅτ' ἐξέ-
 110 σθαι. Ξέρξης ὅτ' αὐτὰ ἀκέρως, ὡς τῶν ὅσῳ ἐξέωσθαι,

1 Facile cepere. 2 Non suffecit. Fluuiorum autem Achaiæ quum maximus sit Apidanus, ne hic quidem suffecit, nisi ali-
 qua ex parte. Id est, Ne hic quidem illi aquam abunde suppeditauit, sed parce tantum. 3 Pro is Ἀχαιῶν τῶν Ἀχαιῶν hic posuit Ad lito-
 ralia Achaiæ: quum supra pag. 441. pro isdem verbum posuerit Algas Achaiæ.

cciii

cciv

ccv

Mantichorum mille, totidem ex vtrisque : ex Orchomeno Arcadiæ centum viginti, ex reliqua Arcadia mille. tot quidem ex Arcadia. A Corintho autem quadringenti : à Phliunte ducenti, & Mycenæorum octoginta. hi ex Peloponneso aderant: ex Boeotis autem Thespienſes ſeptingenti, Thebani quadringenti. Præter hos euocati erant Loerenses Opuntii cum omni copia, & Phocensium mille. Ipsi enim Græci eos euocauerant, missis nunciis, qui dicerent se quidem præcursores aliorum venisse, ceteros autem socios propediem expectari: tutelam vero maris esse in Atheniensium præsidio Æginetærumque, & eorum quibus res navalis iniuncta esset. nec sibi quippiam esse formidolosum. non enim deum esse qui bellum Græciæ inferret, sed hominem: nec mortalem quempiam aut esse aut fore qui, ex quo natus est, mali exors sit: & ut quisque maximus est, ita ei deberi maxima. itaque quum mortalis esset qui bellum inferret, ab opinione esse casurum. Hæc illi audientes, in Trachinem auxilio jere. Erant his cum alii duces suæ quisque civitatis, tum vero, penes quem summa imperii erat, quem maxime admirabantur, Lacedæmonius Leonides Anaxandridæ filius, qui Leontis, qui Evrycratidæ, qui Anaxandri, qui Evrycratis, qui Polydori, qui Alcamenis, qui Telecli, qui Archelai, qui Agefilai, qui Doryagi, qui Leobotis, qui Echeſtrati, qui Hegesii, qui Evryſthenis, qui Aristodemi, qui Aristomachi, qui Cleonidæi, qui Hylli, qui Herculis filius fuit: adeptus ex inopinato regnum. Nam quum duo foret ei fratres natu maiores, Cleomenes & Doriæus, aberat à cura regionis adipiscendæ: verum Cleomene sine virili sobole defuncto, & Dorieo iam non superſtite, sed & ipſo in Sicilia vita functo, ita regnū ad Leonidē peruenit, qui Cleombroto maior natu erat. Is enim nouissimus fuit Anaxandridæ liberorum, habebatque in matrimonio Cleomenis filiā. Qui dū se ad Thermopylas contulit, delegerat trecentos¹ è primotibus viros, & quibus filii erāt: assumpſeratque eos Thebanos quorum de numero feci mentionē, quorum dux erat Leontides Evrymachi filius. Hac de caussa

Μαντινέων χίλιοι, καὶ ἡμίσεες ἑκατέρων· ὃς Ὀρχο-
 μού τε τῆς Ἀρκადίης, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἐκ τῆς
 λοιπῆς Ἀρκადίης, χίλιοι. πεντακτὸν Ἀρκάδων.
 ἀπὸ τῆς Κελενθου, τετρακκοσιοι καὶ ἀπὸ Φλιουπης, δι-
 ηκκοσιοι ὀπλίται· καὶ Μυκηνάων ὀγδώκοντα. ἑτοίμην
 ἀπὸ Πελοποννήσου παρήσαν. ἀπὸ τῆς Βοιωτῆς,
 Θεσπιέων τε ἑπτακκοσιοι, καὶ Θηβαίων τετρακκο-
 σιοι. Πρὸς πύτοισι βπικλητοὶ ἐγγύοντο Λοκροί
 τε οἱ Ὀπούνιοι παρὰ Σαπῆν, καὶ Φωκίων χίλιοι.
 10 αὐτοὶ γὰρ σφέας οἱ Ἕλληνες ἐπεκαλέσασθε, λέγον-
 τες δι' ἀγγέλων ὡς αὐτοὶ μὴ ἤκιστα περὶ δρομοὶ τῶν
 ἄλλων, οἳ τῶν λοιπῶν τῶν συμμαχῶν, πλεονεχόμενοι
 πάντας εἰεν ἡμέρην· ἢ θάλασσαν περὶ εἴη ἐν φυ-
 λακῇ, ἢ τῶν Ἀθηνάων περὶ Φρυγομαχίᾳ, καὶ Αἰγι-
 νητῶν, καὶ τῶν ἐν ναυπλὸν στρατῶν, ἡγεμόνων, καὶ
 σφίεϊν δεινὸν εὖ εἶναι. οὐ γὰρ θεοὶ εἶναι τὸ βπιοῖα βπὶ
 τῶν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἀνθρώπων. ἔτι δὲ θνητοὶ εὖ εἶ-
 να, εὖ εἶναι ἐπιδεῖναι, τῶν κακῶν δὲ ἀρχῆς γινόμενα οὐ
 πνευμένη· τοῖσι δὲ μεγίστοις αὐτῶν, μέγιστα.
 20 ὁφείλειν ὧν καὶ ὅν ἐπελαμύνομεθα, ὡς εἴοιτο θνητῶν, ἀ-
 πό τῆς δόξης πεσεῖν αὐτοῖς. οἳ δὲ, ταῦτα πυνθανόμε-
 νοι, ἐβόηθον ἐς τὴν Τρηχίαν. Τούτοις ἔσαν μὲν
 νῦν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ πόλιν ἑκάστην. ὁ
 δὲ θαυμάσιος μέγιστος καὶ παρὸς τῶν στρατῶ-
 ματος ἡγεμόνος, Λακεδαιμόνιος ὢν, Λεωνίδης ὁ 288
 Ἀναξαστρίδης, τῶν Λεόντος, τῶν Εὐρυκράτιδης, τῶν
 Ἀναξάνδρου, τῶν Εὐρυκράτους, τῶν Πολυδάμαντος, καὶ
 Ἀλκαμάχου, τῶν Τηλέχου, τῶν Ἀρχέλου, τῶν Ἡ-
 γήσιου, τῶν Δορυάδου, καὶ Λεωδότου, καὶ Ἐχέστρου, καὶ Δορύππου, τῶν Ἡγήσιου, καὶ Εὐρυκράτους, καὶ Ἀριστομένη, καὶ
 30 Ἀριστομάχου, καὶ Κλεοδάμου, καὶ Ὑλλου, καὶ Ἡρακλέ-
 ος κτησάμενος τὴν βασιλείην ἐν Σπάρτῃ ὃς ἀπορο-
 δοκῆται. Διζῶν γὰρ οἱ εἰόντων περὶ εὐτερέων ἀ-
 δελφῶν, Κλεομνέος τε καὶ Δωριέος, ἀπελήλασθαι
 τὸ φρονεῖν περὶ τῆς βασιλείης. ἀποθανόντος δὲ Κλε-
 ομνέος ἀπαίδος ἔρσητος γένος, Δωριέος τε σὺν ἐπὶ
 ὄντος, ἀλλὰ τελευτήσαντος καὶ τούτου ἐν Σικελίᾳ, ὅτε
 δὴ ἐς Λεωνίδην αὐτοῖς ἡ βασιλείη καὶ ὁ δόσις περὶ
 εὖ ἐγγύοντο Κλεομνέου, (ὅτι γὰρ ἦν νεώτατος Ἀ-
 40 ναξαστρίδης παῖς) καὶ δὴ καὶ εἶχε Κλεομνέος θυγατέ-
 ρα· ὅς τῳ ἦεν ἐς Θερμοπύλας βπικλεσάμενος ἀδρας
 τε τὸς κατεστῶτας τρικκοσιοι, καὶ τοῖσι ἐπὶ ὕψιστον
 παῖδες εἶναι. ταῦτα λαβὼν τὸ ἀπίκετο καὶ Θηβαί-
 ων τὸς ἐς τὸν Σπριβὸν λοχσάμενος εἶπον, καὶ ἐστρα-
 τήγεε Λεωντιάδης ὁ Εὐρυμάχου. τῶν δὲ εἰεκα

¹ Cleodxi. Quam lectionem comprobat locus quem habet supra pag. 350. de Aristodemo qui fuit Aristomachi, qui fuit Cleodai, qui fuit Hylli filius. ² Constantis ætatis viros. Cambr.

πού τις ἀποδύω ἐποίησατο Λεωνίδης μούους
 Ἑλλήων παρὰ λαβεῖν, ὅτι σφέων μέγας κατη-
 γρήτο μηδίζειν. παρὰ κἀλλεῶν ἐς τὸν πόλεμον,
 θέλων εἶδεναι ἢ τε συμπέμψουσι, εἴτε καὶ ἀπερέου-
 σι ἐκ τῆς ἐμφατέος πλὴν Ἑλλήων συμμαχίῃ. οἱ
 δὲ, ἄλλοφρονέοντες, ἐπεμπον. Τούτοις μὲν τοῖς
 ἀμφὶ Λεωνίδην παρτοῖς ἀπέπεμψαι Σπαρτι-
 ῆται, ἵνα τούτοις ὁρῶντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι, στρα-
 τῶνται· μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίζωσι, ἡ δὲ αὖτις
 πυνθαίνονται ὑπερβαλλομένοισι. μετὰ δὲ, Κέρ- 10
 νεια γὰρ σφι ἡνέμπεδον, ἐμελλον ὀρπάσαντες, καὶ
 φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ, κατὰ πάχος
 βοηθεῖν πόρρω μὲν. ὡς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμ-
 μάχων ἐνείκοντο καὶ αὖτις ἔτερα τοιαῦτα ποιοῦσι·
 ἡ δὲ γὰρ κατὰ τὸν δὲ Ὀλυμπιάς πύτοις τοῖσι παρ-
 ῆται συμπεσούσα· οὐκ ἂν δόκοντες κατὰ πάχος
 οὕτω ἀφαικίσθαι τὸν ἐν Θερμοπύλῃσι πό-
 λεμον, ἐπεμπον τοῖς παρὰ δέμοις. Οὗτοι μὲν δὲ
 οὕτω διεκρίνοντο ποιεῖν. οἱ δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι
 Ἕλληες ὅππῃ πέλας ἐγγύετο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρ- 20
 σης, καταρρώδεοντες, ἐβουλόοντο παρὰ ἀπαλ-
 λαγῆς. τοῖσι μὲν ἡν ἄλλοισι Πελοποννησίοις ἐ-
 δόκεε ἐλθούσι ἐς Πελοπόννησον, τὸν Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν
 φυλακῇ. Λεωνίδης δὲ, Φωκίων καὶ Λοκρῶν παρ-
 αερχόντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτὸν τε μὲν ἐψη-
 φίζετο, πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλεις, κελεύ-
 οντας σφι ὁπλοθεῖν, ὡς ἐόντων αὐτέων ὀλίγων
 στρατὸν τῶν Μήδων ἀλέξασθαι. Ταῦτα βου-
 λδομένοισι σφέων, ἐπεμπε Ξέρξης κατὰ σκοπον
 ἰσπεία, ἰδέσθαι ὅκοντες τί εἴσι, καὶ ὅ, τι ποιοῦσιν. ἀ- 30
 κηχέες δὲ ἐπὶ ἐὼν ἐν Θεσπλίῃ, ὡς ἀλίστην εἶναι
 ταύτην στρατὸν ὀλίγον, καὶ τοῖς ἡγεμόσις, ὡς εἴησαν
 Λακεδαιμόνιοι τε καὶ Λεωνίδης ἐὼν ἥμος Ἡρα-
 κλῆδης. ὡς δὲ παρὰ πλάτος ὁ ἰσπείας ἐς τὸ στρα-
 τώπεδον, ἐθνήτο τε καὶ κατὰ πλάτος πρὸς μὲν ὅ, τὸ
 τώπεδον· τοῖς γὰρ ἔστω τεταγμένοις τῆς πείρας,
 τὸ αἰορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, ὅς τε οἱ αὖτε
 κατὰ πλάτος· ὁ δὲ τῶν ἐξω ἐμαίναντο τοῖσι παρὰ τῆς
 πείρας τὰ ὅπλα ἐκείτο. ἔτυχον δὲ τῶν τῆς χε-
 ρὸν Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι. τῶν μὲν δὲ 40
 ὥρα γυμναζομένων τῶν ἀνδρῶν, τῶν δὲ τὰς κόμας
 κτερίζομένων. ταῦτα δὲ ἡγεμόνος, ἐβώμαζε, καὶ τὸ
 πλήθος ἐμαίναντο. μεθῶν δὲ ταῦτα ἀτρεκέως, ἀπη-
 λαύεω ὅππῃ κατὰ ἡσυχίαν. ὅτε γὰρ πρὸς εἰδωκε, ἀ-
 λογιῆς τε ἐρεκύνθη πολλῆς. ἀπὸ τῶν δὲ, ἔλεγε παρὸς
 Ξέρξεα ἰάσθαι ὅππῃ περὶ πόλιν. Ἀκίων δὲ Ξέρξης,

Leonides dedit operam ut Græcos su-
 meret solos, quod eos maxime infimu-
 labat quod cum Medis sentirent. Euo-
 cabat igitur eos ad bellum, sciendi cu-
 pidus an vna mitterent auxilia, an ex
 professo adimerent Græciæ societatem:
 sed illi aliud sentientes, tamen auxilia
 miserunt. Eorum qui cum Leonide
 fuere, primos miserunt Spartiata: ut his
 inspectis alii focii in militiâ profici-
 rentur, neve cum Medis sentirent, si eos
 superari audirent. Ipsi autem celebra-
 tis Carniis, (hæc enim sacra moraban-
 tur eos) relictis Spartæ custodibus, e-
 rant cum omni copia illuc celerrime i-
 turia auxilio. Reliqui autem focii ad id
 agendum itidem animati (nam tempus
 Olympiadis in hæc negocia inciderat)
 haud suspicati tam cito apud Thermo-
 pylas bello decernendum, præcurso-
 res miserant. Ita isti sibi faciendum
 statuerant. At ii Græci qui apud Ther-
 mopylas erant, ubi ad ingressum Persæ
 aduētabat, metu perculsi de discedendo
 consultabant. Ac ceteri quidem Pelo-
 ponnenses censebant faciendum ut re-
 uersi in Peloponnesum, Isthmi custodi-
 am agerent: huic autē sententiæ quum
 infensū essent Phocenses & Locrii, Leo-
 nides suadebat illic perstandū, & nun-
 cios ad accersendas subsidio ciuitates
 dimittendos, tanquam se paucioribus
 quam ut Medorum exercitum arce-
 rent. Hæc istis consultantibus, Xer-
 xes equitem quendam ad speculandum
 quot illic essent, & quid agerent, mittit.
 Audierat enim iam tum quum in Thes-
 salia esset, eò loci contractam esse exi-
 guam copiam, eiusque duces esse Lace-
 dæmonios, atque Leonidem è genere
 Herculis. Eques ubi ad stationem Græ-
 corum successit, contemplatur aspicitq;
 non ille quidem omnes milites (nam e-
 os qui intra murum quem excitauerant
 excubabant, intueri nequibat) sed eos
 qui extra murum agebant. Erant autem
 eo tempore exterius manendi in Lace-
 dæmoniorum statione vices: eos anim-
 aduertit partim se ludo gymnastico
 exercentes, partim comam pectentes.
 Hæc cum admiratione intuitus, eo-
 rum numero, ac ceteris omnibus pla-
 ne cognitis, per ocium sese recipit. ne-
 mo enim illorum insequabatur, sed ho-
 minem magno contemptui habebant.
 Regressus ad Xerxem, cuncta quæ in-
 spexerat refert. Quæ Xerxes audiens,

CCVI

CCVII

CCVIII

CCIX

non

¹ non poterat coniectare quidnam molirentur, tanquam quoad possent perituri pariter, & hostem perdituri. Sed quum ridiculam rem sibi facere viderentur, accersit ad se Demaratum Aristonis filium, qui in exercitu erat: quē, ut venit, interrogavit horum singula, cupiens nosse quid ab Lacedæmoniis ageretur. Et ille, Audisti, inquit, antea me, dum aduersus Græciam proficisceremur, de his viris: & quum audisses loquentem hæc quæ euentura prouidebam, derisui habuisti. sed quanquā mihi summum discrimen est aduersus te rex veritatē tuenti, audias tamen nunc quoque veritatem: Hi viri ad nobiscum pugnandum de ingressu venire, atq; hoc apparant. nam ita sese apud eos habet consuetudo: quoties adire animæ periculum debent, tunc capita comunt. ² quod scies, si hos & qui Spartzæ manserunt, subegeris: nulla hominum gens alia est quæ contra te rex audeat tollere manus. Etenim nunc aduersus regnum in Græcia pulcherrimum atque viros præstantissimos tendis. Xerxe, quod hæc ei admodum incredibilia viderentur, interrogante quo pacto tantillæ copix cum suis pugnaturæ essent, rursus inquit, ³ Pro vano me ducas, nisi hoc tibi ut ego annuo, vsu venerit. Hæc dicens, tamen Xerxi non persuasit. Itaque quatriduū Xerxes supersedit, ratus eos illinc fugam esse facturos. Quinto die quum putaret impudentiam illorū atque temeritatem esse in permanendo, ira percitus, Medos in eos ac Cissios mittit, imperans ut illos caperent viuos & in conspectū suum adducerēt. Medi, vbi facto impetu in Græcos impressionem fecerunt, multi cadebant, aliisque superuenientibus nihil tamen promovebant, etsi vehemēter ingruiebant: palam facientes cū aliis omnibus, tum vero ipsi regi, se quidem multos homines esse, at paucos viros. Fuit autem hic pugnx congressus interdiu. Post, vbi Medi se ægre tutabantur, tū vero ipsi se subduxere, Persæque subeuntes exceperere, ii quos ⁴ immortales rex appellat, quorum dux erat Hydarnes: tanquā facile hostem profligaturi. Vbi & hi cum Græcis congressi, nihilo magis quam Medi proficiebant, sed eodem modo pugnabant, utpote ⁵ longioribus hastis quam Græci vtentes, & in locis angustis, vbi nullus

οὐκ εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἐόν, ὅτι παρὰ σπάρταζοντο ὡς ἀπολύμνοι καὶ ἀπολέοντες καὶ διώαμιν, ἀπὸ (αὐτὰ) γὰρ ἡλὸς γὰρ ἐφαίνοντο ποιεῖν) μετεπέμψατο Δημόρην τὸν Αἰεΐωνος εἶναι ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἀπὸ κλέμενον δὲ μιν ἡρώτα Ξέρξης ἔκαστα πυτίων, ἐγγέλων μαθεῖν τὸ ποιούμενον ὑπὸ τῷ Λακεδαιμονίων. ὃς εἶπε, ἦ χυσας μὲν μὲν καὶ πρότερον, ὅτε ὁρμάμενος ἔτι τὴν Ἑλλάδα, πρὶν τῷ ἀνδρῶν ἵσ- 287 τέων. ἀκύντας δὲ γέλωτά με ἔβλε, λέγοντα τὰς ὤρων ἐκ βυσσίδος παρηγήματα ταῦτα. ἐμοὶ γὰρ τὸ ἀληθινὸν ἀσκέειν αἰτία σῶν, ὡς βασιλεὺς ἀγῶν μέγας ὅς ἐστι. ἀκύντας δὲ καὶ νῦν. οἱ δὲ ἄνδρες ἔτοιμα πύκα μαχόμενοι ἡμῖν πρὶν τὸ ἐξόδου, καὶ ταῦτα παρὰ σπάρταζοντα. νόμος γὰρ σφί ἐστι ἔχων ὅστις ἐπεὶ αἰμύλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰ κεφαλὰς κομίζονται. ὅπῃ σπάρταζον, εἰ τούτοις τε καὶ τῷ ὑπομνήσῳ ἐν Σπάρτῃ καὶ ἀγῶνι, ἔστι ὁ δὲ ἄλλο ἔθνος αἰδεσθῶν τὸ σε βασιλεὺς ὑπομνέει χεῖρας ἀπαρτύνειν. νῦν γὰρ πρὸς βασιλῆα τὴν καλλίστην πόλιν τῇ ἐν Ἑλλήσιν παρὰ σπάρταζον, καὶ ἀνδρας ὀρίστους. καὶ ταῦτα δὲ ἄπιστα Ξέρξης ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα, καὶ δούτε καὶ ἐπὶ ἡρώτα οἷνα τρέπον, τοῦτοι εἶντες, οἳ οἱ τῇ ἐωυτῇ στρατῇ μαχέσθαι ἔδει. ὃς εἶπε, ὦ βασιλεὺς, ἐμοὶ χεῖρας ὡς αἰδρὶ φέρεται, ὡς μὴ ταῦτα τοῖς ἐκείνῃ τῇ ἐγὼ λέγω. Ταῦτα λέγων, οὐκ ἐπέτε δὲ Ξέρξης. πύκτας μὲν δὲ παρεξήκει ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφέας ἀποδρῆσαι. πύκτως δὲ, ὡς οὐκ ἀπαλλάσσοντο, ἀλλὰ οἱ ἐφαίνοντο, αἰαδεῖν τε καὶ ἀβελίῃ ἀναχρῆσθαι, μὲν δὲ πέμπει ἐπὶ ἀνδρῶν Μήδους τε καὶ Κισίους θυμωθεὶς ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ σφέας ζώοντες αἰνέειν ἐφιντὴν ἐωυτῇ. ὡς δὲ ἐπέπεσον φερόμενοι ἐς τὰς Ἑλλήσιν οἱ Μήδοι, ἐπιπτοὶ πολλοὶ δὲ οἱ ἐπεσθῆσαν, καὶ οὐκ ἀπελαυνόντο, καὶ τὰς μεγάλας πόδας αἰνέοντες, δὴ λον δὲ ἐπὶ οὐκ ἐπὶ τῇ τε καὶ ἐκ ἡμισυ αὐτὰ βασιλείῃ, ὅτι πολλοὶ μὲν αἰδεσθῶντες οἶον, ὁλίγοι δὲ αἰδρῶντες ἐγίνετο τὸ συμβολὴ δὲ ἡμέρας. Ἐπεὶ τε δὲ οἱ Μήδοι τρηχέως ἀφαιρείοντο, ἐθαυτά οἱ μὲν ὑπεξήσαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδοξάμενοι ἐπὶ τῇ τῶν ἀθανάτων ἐκάλειο βασιλεῖς, τὴν ἤρχε Ὑδάρνης, ὡς δὲ ἔπειτα γέλωτες καὶ ἐκδοξάμενοι. ὡς δὲ καὶ οἱ συνέμισθον τοῖσι Ἑλλήσιν, ἐδὲν πλέον ἐφέροντο τὸν στρατὸν τὸν Μηδικῆς, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ, ἅτε ἐν σφίνο πόρῳ τε χωρὶς μαχόμενοι, καὶ δὲ παρὰ σπάρταζοντες χεῖρας μὲν οἱ Ἑλλήες καὶ ἐκ

τὸν λεγόμενον
μῶνα εἶναι, καὶ
δύο.

τὸν ταῦ-
την ἐκείνῃ.

εἰσπίπτου

¹ Conicere non poterat ex iis quæ audiebat rem ita habere ut reuera se habebat, nimirum illos se præparare ad moriendum & ad alios morte afficiendos pro viribus. ² Scito autem, si hos ceterosque qui Spartzæ remanserunt subegeris, nullam aliam fore hominum gentem quæ contra te rex erit. ³ In me ut mendacem confide. Vel, De me ut mendace statue. ⁴ Ceteris vocantur supra expressis pag. 410. ⁵ Breuioribus

ἔχοντες πλήτην χηρῶν. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγῳ, ἀλλὰ τε ἀποδικορύνοντο οὐδὲν ἑπιστάμενοι μάχεσθαι ὅτι ἐπιστάμενοι, καὶ ὁκῶς ἐν τρέφειαι τὰ ἰώτα, ἀλλ' ἐς φύλακον δῆθεν. οἱ δὲ βάρβαροι ὁρέωντες φύλακας, βοῇ τε καὶ πατάγῳ ἐπήσαν. οἱ δὲ ἄνθρωποι λακεδαιμόνιοι, ὑπερφερον ἀντίοι ἐῖς τοῖσι βαρβάροισι· μεταφερόμενοι δὲ, κατέβαλλον πλήτην αἰαειμήτους τῇ Περσέων. ἐπιπῶν δὲ καὶ αὐτῶν τῷ Σπαρτητίων ἐθαυπτα ὀλίγοι. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἐδωίατο τῷ βαρβάρῳ οἱ Πέρσαι τὸ ἐσθδου περὶ ὧν ἄνθρωποι, καὶ τῇ τέλει καὶ πλουτοῖας πρὸς βάλλοντες, ἀπήλαυνον ὀπίσω.

Εἰς αὐτὴν τῇσι πρὸς οὐδὲν τὴν μάχης λέγει βασιλῆα Ἰπιδάμενον, τοῖς αἰαδραμῖν ἐκ τῷ λόγῳ, δεικνύει τῇ γραπῇ. τότε μὲν ἔτι ἡγωνίσαντο, τῇ δὲ ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι, οὐδὲν ἄμφοι ἀέθλεον. ἀπὲρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντες σφῆας καὶ ἀπὲρ τρωματῶν τε, καὶ οὐκ οἷος τε ἔσθαι ἐπὶ χερσὶ ἀπαιεῖσθαι, σπυρῶν βαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνες καὶ ταῖς τε καὶ τῇ ἐθνεα κακοσημῆμοι ἔσαν, καὶ ἐν μέρῳ ἕκαστοι ἐμάχοντο, πλεῖν Φωκίων· ὅτοι δὲ ἐς τὸ ἕρως ἐπαχθῆσαν, φυλάζοντες τὸ ἀπὲρ πόν. ὡς δὲ οὐδὲν ἀέθλεον ἄλλοιότερον οἱ Πέρσαι ἢ τῇ πρὸς τεραίῃ ἐώρων,

καὶ χηρῶν ἀπήλαυνον. Ἀπορέοντες δὲ βασιλῆος ὁ, πρὸς χηρῶν τῷ παρὲντι ὀρήματι, ἐπὶ ἀλτῆς ὁ Εὐρυδήμης, αἰὲρ Μηνιδίης, ἡλθε οἱ ἐς λόγους, ὡς μέγα πρὸς βασιλῆος δόξαν οἰσεσθαι· ἐφρασε τε πλεῖν ἀπὲρ πόν πλεῖν ἀπὲρ τῷ ἕρως φέρουσαι ἐς Θερμοπύλας, καὶ διέφθερε τὸς αὐτῇ ὑπομῶντας Ἕλληνας. ὕστερον δὲ δέσας Λακεδαιμόνιοις, ἐφυγε ἐς Θεσσαλίην καὶ οἱ Φυγῆντι, ὑπὸ τῷ πυλαγῶν τῷ Ἀμφικτυόνων ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγόμενων, ἔργον ἐπεκνήρυχθη· χερσὶ δὲ ὕστερον (κατὰ τὴν γὰρ ἐς Ἀντικύρην) ἀπὲρ πόν ὑπὸ Ἀθηνάδεω, ἀδελφῷ Τρηχινίου, ὁ δὲ Ἀθηνάδεω δὲ ἀπὲρ πόν πλεῖν Ἕλληνας δι' ἄλλην αἰτίην, πλεῖν ἐγὼ ἐπὶ τοῖσι ὁσίων δὲ λόγῳ σιμαίῳ· ἐπὶ μὲν δὲ ἄνθρωποι ὑπὸ Λακεδαιμόνιων ὕδεν ἦσαν. ἐπὶ ἀλτῆς μὲν οὐτῶ ὕστερον τυπῶν ἀπὲρ πόν. Ἔστι δὲ ἕρως λεγόμενος λόγος, ὡς Οἰήτης τε ὁ Φαναγόρεω, αἰὲρ Καρύσιος, καὶ Κορυδαλὸς Ἀντικυρῶν, εἰσὶ οἱ εἰρημνῆς πρὸς βασιλῆα τέποις τὸς λόγους, καὶ πρὸς ἡγεσάμενοι τὸ ὕστερον πῶσι Πέρσησι· οὐδαμῶς ἔμοιγε πιστός. τῷ πλεῖν γὰρ, τὸ δὲ χηρῶν ἀπὲρ πόν, ὅτι οἱ τῷ Ἕλληνας πυλαγῶν ἐπεκνήρυξεν οὐδὲν ἔστι Οἰήτης τε καὶ Κορυδαλὸς ἔργον, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ ἀλτῇ

multitudinis erat usus: ibi Lacedæmonii dignam memoratu pugnam edebant, cum aliis in rebus ostentantes se perire inter imperitos pugnare, tum vero in eo quod quoties terga vertebant, conferti fugiebant. Quos barbari dum fugientes cernerent, cum vociferatione & strepitu ingruiebant: at Græci rursus se conuertentes, aduersis pectoribus eos excipiebant: & quamuis eorum innumeram multitudinem prosternebant, aliquot tamen illic ex ipsis etiam Spartiatis occubuerunt. Persæ, posteaquam & cateruatim & vniuersis copiis iter occupare conati, nihil tamen promouebant, iterum sese receperunt. Fertur autem Xerxes, quum ad spectaculum adesset, in ipso congressu pugnanditer ἐσθλῶν ἐσθλῶν, quod videlicet exercitui suo timeret.¹ Postero die nihilo melius barbari proelati sunt.² nam sperantes fore ut illi, qui pauci essent & faucii, nequirent manus leuare ad pugnandum, quum conflixissent, eos Græci excipere, instructis ordinibus, & in suo quisque loco ac per nationes digesti: præter Phocenses, qui in monte ad iter obsidendum locati erant. Persæ ubi nihil aliud quam prædic agendum vident, abscedunt. Ibi regem ancipitem quodnam in re præsentis consilium capesseret, Epialtes Evrydemi filius alloquuturus adiit, tanquam magna aliqua re ab illo remunerandus, indicauitque ei tramitem qui per montem ad Thermopylas ferebat: quo factionem eorum Græcorum qui illic erant, euerit. Is postea Lacedæmoniorum metu in Thessaliam profugit: cuius profugi pylagoræ Amphictyones apud Pylæam congregati caput pecunia licitati sunt: qui interiecto deinde tempore ab Athenade viro Trachinio, Anticyræ (nam illuc redierat) interemptus est. Quem, etsi ob aliam causam (quam ego in sequentibus reddam) Athenades hic interemit, nihilo tamen secius à Lacedæmoniis premio affectus est. Hinc in modum Epialtes postea interit. Est & alia quæ fertur fama, Onetæ Phanagoræ filium, virum Carystium, & Corydalum Anticyrensem, fuisse quæ ea dixerint regi, & circum montem Persas deduxisse. Quod apud me prorsus fide caret. nam hinc licet coniecemus, primum, quod Græcorum pylagoræ non Onetæ & Corydali sed Epialtæ

ccxi

ccxii

ccxiv

¹ Tunc igitur ita pugnarunt. Postridie autem nihilo melius. ² Ita enim pugnant ut qui existimarent, illos, utpote paucos, faucios esse, eisque vel ad tollendas manus vires non superesse. At Græci eos excep-

Trachinii caput pecunia licitati sunt, quod scilicet eum compertissimum haberent: deinde quod Epialten ob hanc causam scimus se fuga proripuisse: postremo, quod Onetes qui non erat Meliensis, ita demum tramitem illum novisset si in ea regione multū diuersatus fuisset. Ideoque Epialtes culpam adscribo, quod Perfas per montem circumduxit, & ad tramitem perduxit. Xerxes ea quæ Epialtes se confecturū spondebat, probans, maiorem in modū lætus, sine mora Hydarnem cum iis quibus præerat copiis misit. Ille circa lucernarum accensionem, *id est, sub crepusculum*, è castris profectus est, & tramitem ingressus. Quem tramitem indigenæ Melienses vestigauerunt: eoque inuestigato Thessalos deduxere aduersus Phocenses, eo tempore quo Phocenses intersepto muris transitu, ad arcendum bellum in præsidio erant. Extrinsecus nihil admodum præseptrus transitus erat, quum nihil esset utilis Meliensibus. Sic autem sese habet ille callis: Ab Aso po fluuio, qui per montis meat anfractum, incipit, cui monti ac viæ idem nomen est inditum Anopæa. hæc Anopæa per dorsum montis extenta, desinit iuxta Alpenum urbem, quæ prima est ex Locridibus, Melienses versus, ac iuxta lapidē nomine Melampygam ac iuxta *καρκώπων ἑδρας, hoc est, malitiosorum sedes*, ubi angustissimus callis est. Hac via atque ita se habente Persæ Asopum transmittentes, iter tota nocte fecerūt, à dextra Oëteos montes, ad sinistram terram Trachiniorū habentes: ac sub exortum auroræ in cacumen montis euaserunt: quo in loco (sicut superius ostensum est) mille Phocensium armatorum præsidium excubabat, tum ad suam terrā, tum ad viam tutandam. nam transitus inferior à quibus dictum est custodiebatur, quod eam per montem viam vltro à Leonide acceptā obsidebāt. Hoc autem modo Phocenses Perfas ascendisse animaduertunt: Quum eos illi toto monte conscendendo propter frequentiam quercuum latuissent, tamen edito multo strepitu (ut res postulabat) frondium super pedes constratarum, (erat enim cæli tranquillitas) Phocenses recurrerunt: & dum sibi arma induunt, confestim barbari adfuere: qui conspicati viros arma sibi circumdantes, obstupuere.

τῷ Τρηχινίῳ, πρῶτως καὶ δ' ἀτρεκέστατοι πυθόμενοι· τῷ δὲ, φεύγοντα Ἐπιάτην ταύτην τιλὴν αἰτῆν σίδαμεν. εἰδείη μὲν γὰρ καὶ ἐὼν Μηλιῶς ταύτην τιλὴν ἀτρεκὸν Οἰήτης, εἰ τῇ χώρῃ πολλὰ ὠμυλῆκώς εἴη. ἀλλ' Ἐπιάτης γὰρ ὅτι ὁ περὶ γησαύμενος δ' οὐδὲς καὶ κατὰ τιλὴν ἀτρεκὸν, τῶτον αἰπὸν ἔραφω. Ξέρξης δὲ, ἐπεὶ οἱ ἤρεσε τὰ ὑπὲρ σχεπὸς Ἐπιάτης κατεργασθαι, αὐτίκα παρὲς χαρὸς ἡμιόμος, ἐπεμπε Ὑδάρνηα, καὶ τῷ ἔσρατῆκε Ὑδάρης. ὠρμίστο δὲ παρὲς λύχιναν ἀφ' αἷα τῷ ἔσρατοπέδῳ. τιλὴ δὲ ἀτρεκὸν ταύτην ἔξδωρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιέες· ἔξδωρον δὲ, Θεῶτα λαῖσι κατηγόσαντο ἐπὶ Φωκέας, τότε ὅτε οἱ Φωκέες φεγγάσας τείχεϊ τιλὴν ἐσβολῇ, ἔσαν ἐν σκέτῃ τῷ πολέμου· ἐκ τε πόλεως δὴ κατεδέδατο τοῦσα ὁδοὶν χρηστὴν Μηλιῶσι. ἔχει δὲ ὡδὴ ἡ ἀτραπὸς αὕτη· δέχεται μὲν ἀπὸ τῆς Ἀσωποῦ ποταμοῦ τῷ ἀφ' αἷας ἀφασφάγος ῥέοντος, οὐῶμα δὲ τῷ οὐρεὶ πύτῃ καὶ τῇ ἀτρεκῶν πυθό καίται, Ἀϊόπαια. τείνει δὲ ἡ Ἀϊόπαια αὕτη κατὰ ῥάχιν τῷ οὐρεος, λήγει δὲ κατὰ τε Ἀλπηῶν πόλιν, περὶ τὴν εἶναι τῷ Λοκρίδων περὶ Μηλιέων, καὶ κατὰ Μελάμωρον τε καλεόμενον λίθον, καὶ κατὰ Κερκώπων ἑδρας· τῇ καὶ δ' εἰρηότατον ἐστὶ. Κατὰ ταύτην δὴ τιλὴν ἀτρεκὸν καὶ οὕτω ἔχουσιν οἱ Πέρσαι δι' Ἀσωπὸν ἀφασφάγας, ἐπορεύονται πᾶσαν τιλὴν νύκτα, ἐν δὲ ἡ μὲν ἔχοντες οὐρεὰ πὰ Οἰπείων, ἐν δ' ἔρισερῇ δὲ, πὰ Τρηχινίῳ. ἡὼς τε δὴ διέφαιε, καὶ αἱ ἐγγύοντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τῷ οὐρεος. κατὰ δὲ τῷ τῷ οὐρεος ἐφύλασσον (ὡς καὶ περὶ τέρῳ μοι δὲ δηλώται) Φωκίων χίλιοι ὅπλιται, ῥυόμενοι τε τιλὴν σφετέρην χώρην, καὶ φεγγέοντες τιλὴν ἀτρεκὸν. ἡ μὲν γὰρ καὶ πῶς ἐσβολὴ ἐφυλάσσεται ὑπὸ τῷ εἶρηται· τιλὴ δὲ ἀφ' αἷας οὐρεος ἀτρεκὸν ἐκτελοῦται Φωκέες ὑποδύεσθαι, Λεωνίδῃ ἐφύλασσον. Ἐμαθὸν δὲ σφείας οἱ Φωκέες ὡδὲ ἀναβάντες (ἀναβαίνοντες γὰρ ἐλάττωον οἱ Πέρσαι δ' οὐδὲς, πρῶτον ἐν δρυὶν ἐπὶ πλεον) ἐπὶ μὲν δὴ νηπιῇ, φόφου δὲ ἡμιόμου πολλοῦ, ὡς εἰχὲς· ἐπὶ δὲ φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσὶ, αἰά τε ἔσραμον οἱ Φωκαῖες, καὶ ἐνέδωον πὰ ὁπλά, καὶ αὐτίκα οἱ βαρβαροὶ παρήσαν. ὡς δ' ἐδὸν αἰδρας ἐν δρυὶν ὅπλα, ἐν θαύματι ἐγγύοντο.

ἐλπόμενοι γὰρ ὁδοῖα σφί Φαιήταις ἀντίξουν,
 ἐκκρήνεται στρατὸς. εἰθαῖτα Ὑδάρνης καταρ-
 ρώσας μὴ εἰ Φωκέες ἕως Λακεδαιμόνιοι, εἴρε-
 το δ' Ἐπιάλτεια πεδὰ πόσει ὅσ' ἔρατος. πρὸς με-
 νος δ' ἀτρεχέως, διέπασε τις Πέρσης ὡς ἐς μά-
 χην. οἱ δὲ Φωκέες, ὡς ἐβόλλοντο πῖσι τοξόμα-
 σι πολλοῖσι τεχνά τ' αὐκροῖσι, εἴχοντο φλόγ' ὅτι
 τῷ οὐρεὸς δ' ἰκέρυμβον, ὅπ' ἴσα μὲν ὡς ὅτι σφέας
 ὠρμήθησαν δ' ἔχων, καὶ παρὰ σκεδάδα τοῦ ἀπ-
 ολεόμενοι. οὐ πὶ μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνουν. οἱ δὲ 10
 ἀμφὶ Ἐπιάλτεια καὶ Ὑδάρ' εἰς Πέρσας Φωκέων
 μὲν ὁδοῖα λόγῳ ἐποιεῶτο, οἱ δὲ κατεβαῖον δ' οὐ-
 ρος κατὰ τὰχος. Τοῖσι δὲ εἰς Θερμοπύλῃσι ἐ-
 οὔσι Ἐλλήνων, πρὸ π' ἡμῶν ὁ μάλιστα Μεγιστίνος ἐσι-
 δὼν ἐς τὰ ἴεα, ἔφρασε δ' ὡς μέλλοι' ἔπαθαι ἅμα ἡ-
 οἱ σφί θάνατον· ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτόμολοι ἔσαν οἱ δ' ἄλ-
 γέλαιτες τῷ Περσέων πλὴν τοῦ οἴου, οὐ πὶ μὲν ἔτι
 νυκτὸς ἐσθ' ἡμεῖς· τεῖπει δὲ οἱ ἡμεροσκοποῖσι, κατὰ
 δραμόντες δ' ὅτι τῷ ἄκρων, ἡδὴ δ' ἄφ' αὐτοῦ σφί 20
 μέρης· εἰθαῖτα ἐβουλόοντο οἱ Ἕλληνες, καὶ σφε-
 ῶν ἐσχίζοντο αἰγνώμα. οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔων πλὴν
 τῶν ἐκλιπείν, οἱ δὲ ἀντίτεινον. μετὰ δὲ τῷ οὐρεὶ
 κελύπτες, οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο, καὶ ἀφ' αὐτοῦ
 ἀφ' ἑνὸς, κατὰ πόλιν ἕκαστοι ἐτράποντο· οἱ δὲ αὐ-
 τῶν ἅμα Λεωνίδῃ μὲν αὐτὸν τῷ οὐρεὶ σκεδάδα τοῦ
 Λέγεται δὲ ὡς αὐτὸς σφέας ἀπέπεμψε Λεωνίδης,
 μὴ δ' ὀλῶνται κηδόμενος· αὐτὸν δὲ καὶ Σπαρτι-
 289 πτεῶν τοῖσι παρ' αὐτοῖσι οὐκ ἔχειν ὅπως περὶ ἐκλι-
 πείν πλὴν τῶν ἐκλιπείν, οἱ δὲ ἀντίτεινον. μετὰ δὲ τῷ οὐρεὶ
 καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ πλείους εἰμὶ, Λεωνί- 30
 δῳ, ἐπεὶ τε ἡδὴ τὸς συμμάχους εἰσὶν ἀπορ-
 ρύμοι, καὶ οὐκ ἔχοντες σὺν ἀφ' αὐτοῦ σφί, κε-
 λῶσαι σφέας ἀπαλλάσσειν· αὐτὸν δὲ ἀπεί-
 ναι οὐ καλῶς ἔχειν. μῶροντι δὲ αὐτὸν, κλέος μέγα ἐ-
 λείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης δ' ἰσχυρόντι οὐκ ἔχοντι
 φετο. ἐκίχρητο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρ-
 τήτῃσι χρεώμενοι, ὡς τῷ πολέμου τούτου αὐτῇ
 κατὰ δ' ἰσχυρόντι, ἡ Λακεδαιμόνια αἰά-
 σατον ἡμέτερον τῷ βαρβαρῶν, ἡ δὲ βασιλῆα
 σφέων δ' ὀλῶνται. ταῦτα δὲ σφί ὡς ἐπὶ ἐξάμει- 40
 ῶσι εἰχοιτὰ καὶ λέγειν ὡς
 Ὑμῖν δὲ ὡς Σπαρτῆς οἰκῆτορες ὁρυχέοιο,
 Ἡ μέγα ἄστυ εἰκνυδὲς ὑπὸ ἀνδράσι Περ-
 σίδῃσι
 Πέρηται· ἡ δὲ μὲν, οὐκ εἰ, ἀφ' Ἡρακλέους δὲ
 ἡμέθλης
 Πενθήσει βασιλῆα φθίμενον Λακεδαιμόνιος ἕρος.

quippe qui (vt in exercitu asseneratū fuerat) neminem sibi sperabant occur-
 surum. Ibi Hydarnes formidās ne Pho-
 censes Lacedæmonii forent, Epialten
 percontatus est² quisnam ille esset ex-
 ercitus. Mox certior rei factus, Persas
 tanquā in aciem instruxit quorum mis-
 silibus multis crebrisq; Phocenses quū
 ferirentur, fugam fecerunt in verticem
 montis, gnari aduersum se initio illos
 venisse: & se præparabant tanquam
 10 perditī. Ita isti sentiebant. Verum his
 spretis ii qui circa Epialten & Hydar-
 nem erant Persæ rapidi de monte de-
 scendunt. At iis Græcis qui apud
 Thermopylas erant, primum vates Me-
 gistias extis inspectis indicauit mortem
 illis pariter & sibi impendere. deinde
 transfugæ notum fecere, Persas mon-
 tem circuire: sed hi adhuc per noctis
 tempus: tertio loco significauere specu-
 latores diurni, qui à verticibus montis
 decurrerant iam die illucescente. Hic
 inter se consultantes Græci, sententiis
 discrepabant. alii enim stationem non
 deferendā suadebāt, alii id dissuadentes
 contendebant. Ita dissidentium partim
 abscedunt, dilapsique in suam quisque
 urbē se recipiunt: partim, qui cum Leo-
 nide erant, ad illic perstandum se accin-
 gunt. Fertur autem ipse Leonides eos
 30 qui abcessere dimisisse, de illorum vita
 sollicitus: se vero & Spartiatis, qui ad-
 essent, non facturos ē sua dignitate si sta-
 tionem defererent, ad quam tutandam
 ab initio venissent. Ceterum ego magis
 illi opinioni accedo, Leonidem, post-
 eaquam animaduertit socios ignauos
 & inuitos esse ad periculum subeundū,
 veniam eis abeundi dedisse, sibi vero
 decedere inhonestum putasse: perma-
 nenti autem illic, ingentem gloriam fu-
 turam, & Spartæ nunquam defuturam
 felicitatem sperasse. Siquidē iam inde
 ab initio moti belli Spartiatis à Pythia
 redditum erat oraculum, fore vt aut
 Sparta euerteretur à barbaris, aut rex e-
 ius occumberet. Quod oraculum he-
 xametris illa versibus reddidit, in hæc
 verba,

*Vobis, amplimagæ colitis qui mœnia Spar-
 te,*

*Aut urbs clara dabit Persa victore rui-
 nam:*

*Aut (si non erit hoc) oriundus ab Her-
 cule quidam*

*Flebitur extinctus rex in Lacedæmonio-
 ra.*

¹ Quum enim nullum aduersarium sibi occursum sperassent, in exercitum inciderunt. ² Quis

*Nam neque taurorum neque utin feret il-
le leonum,
Sed Iouis, & cuius reor haud tolerabile ro-
bur,
Alterutrum donec passim discerpsis
horum.*

Hæc reputantem Leonidem, ¹ cupi-
dumque gloriæ comparandæ, credide-
rim solum ex Spartiatis remisisse socios
potius, quam illos qui abierunt, in sen-
tentiis dissidentes, tam deformiter ab-
isse. Cui rei non minimo id mihi te-
stimonio est, quod vates Megistias, hu-
ius expeditionis comes, (qui fereba-
tur Acarnas esse, & à Melampode o-
riundus) præloquutus ex extis ea quæ
erant euentura, quum propalam à Leo-
nide dimitteretur, ne secum periret,
tamen abscedere noluerit, filium mo-
do, qui ei vnicus erat, vna militantem
missum fecerit. Ita socii quos Leo-
nides remittebat, ei obtemperantes ab-
iere. Thespienses tantum atque The-
bani perstitere cum Lacedæmoniis :
Thebani quidem, inuiti ac nolentes,
quippe quos Leonides loco obsidum
distinebat : Thespienses vero libentis-
simi, qui negauerunt se Leonide & iis
qui cum eo erant desertis abscessuros:
permanentisque vna cum illo occu-
buerunt. quorum dux erat Demophi-
lus Diadromei filius. Xerxes, sub ex-
ortum solis libaminibus factis, tantisper
moratus dum tempus esset quo forum
solet maxime frequens esse homini-
bus, è castris mouit. etenim ita ab Epial-
te erat mandatum. nam descensus à
monte, cõpendiarius magis ac breuior-
is multo spatii quam circuitus montis
atque ascensus. ² Barbari qui circa Xer-
xem erant, ad Leonidem & ad Græcos
qui cum eo erant accedere : & isti tan-
quam ad necem iam multo magis quã
à principio fecerant, progressi sunt ad
fauces introitus laxiores. nam munitio-
nes muri eos tutabantur. Et quum su-
perioribus diebus in loca arctiora pro-
deuntes dimicassent, tunc extra angus-
tias facto concursu permulti barbaro-
rum cadebant. Nam duces à tergo sui
quisque agminis, verberibus quæ gesta-
bant vnumquenq; cadebant, assidue ad
procedendum adhortantes. vnde multi
eorum in mare decidetes absumebantur,
quum nulla pereuntis ratio haberetur.

Οὐ γὰρ τῶν ταύρων σχήσει μένος οὐδὲ λέον-
των
Ἀντίειω. Ζεῦος γὰρ ἔχῃ μένος· οὐδὲ ἔφημι
Σχήσεισθαι, πρὶν τῶν δὲ ἑτέρων ἀλὰ πάντα δά-
σσηται.

ταῦτά τε δὴ ὅτι λεγόμενοι Λεωνίδῳ, καὶ βουλό-
μενοι κλέος καὶ θάσσει μωῶν Σπαρτητέων, ἀ-
ποπέμψαι τοὺς συμμαχοὺς μάλλον, ἢ γνώμῃ διενε-
χθῆναι οὕτω ἀκρίτως οἴχεσθαι τοὺς οἰχομένους.

Μαρτύριον δὲ μοι καὶ τὸ δὲ οὐκ ἐλάχιστον τοῦτου
πείρ· γάρ γε. οὐ γὰρ μωῶν τοὺς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ, ὅτι
δι' ἐμὴν πρὸς εἶπε τῇ στρατῇ ταύτῃ, Μεγίστῳ ³ καὶ
δὴ Ἀκαρινῶα, λεγόμενον εἶναι τὰ αἰεκέθεν ἀπὸ
Μελέμπος, τῶν ἀπὸ τῆς οὐκ ἴσταν τὰ μέλ-
λοντά σφι εἰσβαίνειν εἰς πόλιν, φανερόν ἐστι Λεωνί-
δης ἀποπέμψαν, ἵνα μὴ στυγὰ πόληται σφι. ὁ δὲ,
ἀποπεμπόμενος, αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπυλίσπετο, δὴ δὲ ⁴ ἀπύπνι,
παῖδα συστρατεύόμενοι, ἐόντα οἱ μωῶν ἄνδρες, ἀπέ-
πεμψε. Οἱ μὲν γὰρ σύμμαχοι οἱ ἀποπεμπό-
μενοι, οἱ χοντότε ἀπείοντες, καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδῃ.
Θεσπίες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέκειντο μωῶν τῶν
Λακεδαιμονίοισι. τούτων δὲ, Θηβαῖοι μὲν, ἀέχον-
τες ἔλμενοι, καὶ οὐ βουλόμενοι· κατεῖχε γὰρ σφε-
ας Λεωνίδης, ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιδόμενος· Θε-
σπίες δὲ, ἐκρίτε· μάστιγα· οἱ οὐκ ἔφασαν, ἀπολι-
πόντες Λεωνίδῳ καὶ τὰς μετ' αὐτῶν, ἀπαλλάξασθαι,
ἀλλὰ κατεμείναντες στυγαπύθαιον. ἐστρατήγεε δὲ
αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμῳ. Ξέρξης δὲ,
ἐπεί ἡλίου ἀνατείλαντος σπονδὰς ἐποίησάτο, ὅτι-
σχῶν χεῖρον, ἐς ἀγρῆς καὶ μάστιγα πληθύνειν
πρὸς σπονδὴν ἐποίησε. καὶ γὰρ ἐπέσαλτο ἔξ Ἑπιάλ-
του οὕτω. ἀπὸ γὰρ τῆς οὐρεὸς ἡ κατὰ βασὶς στυγο-
μότηρ ἐστὶ, καὶ βραχυτέρως ὁ χῶρος πολλὸν ἢ περ ἡ
πρὸς οὐδὲς τε καὶ ἀνάβασις. οἱ τε δὴ βαρβαροὶ οἱ ἀμ-
φὶ Ξέρξεα πρὸςήσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδῃν Ἕλ-
ληνες, ὥς ὅτι θανάτῳ ἔξοδον ποιδόμενοι ἤδη πολ-
λὰ μάλλον ἢ κατ' ἀρχὰς ἐπέξισαν ἐς τὸ δῦναι· καὶ ὡς ἴσταν
πρὸς αἰχένος. ὁ μὲν γὰρ ἔρυμα τῶν τείχεος ἐφυλάσ-
σιν. οἱ δὲ, ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας ὑπεξίστοντες, ἐς τὰ
τεινότερα ἐμάχοντο· τὸ τε δὴ συμμίσθοντες ἔξω τῶν
τεινῶν, ἐπιπλόν πληθύνει πολλοὶ τῶν βαρβαρῶν. ὅπια δὲ
γὰρ οἱ ἡγεμόνες τῶν τελεῶν ἔχοντες μάστιγας, ἐρράπι-
ζον πάντα ἄνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρὸς σπονδῶν ἐπὶ βυνόντες. πολ-
λοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτῶν ἐς τὰ ἄλγασσαν, καὶ διε-
φθίεοντο· πολλὰ δὲ ἐπὶ πλεῖνες κατεπατίοντο ζωοὶ
καὶ ἀνὴρων. καὶ ὁ λόγος οὐδὲν τῶν ἀπὸ μωῶν.

¹ Ac facere volentem ut id decus Spartiatarum dontaxat esset, remisisse soc. ² Barbari igitur qui cum Xerxe erant, accesserunt: & Græci iidem qui cum Leonide, tanquam multo magis quam initio ad mortem pergeutes, ad laxiorem faucium partem p̄gressi sunt.

memoratu digna aiunt Dienecem Lacedæmonium reliquisse. Secundum hunc autem è Lacedæmoniis duo fratres præstantissimi feruntur fuisse, Alpheus & Maron, Orsiphanto geniti: è Thespensibus autè Dithyrambus Har-

matidei filius. His eo loci ubi ceciderunt sepultis, & iis fociis qui prius quam à Leonide remissi sunt, occubuerant, epigrammata his verbis inscripta sunt,

Terdecies centum hic certant millibus olim

E Peloponneso bis modo mille viri.

Hæc vniuersis superscripta sunt: ista peculiariter Spartiatis,

Nos Lacedæmonis refer hic peregrine iacentes,

Exhibito illorum vocibus obsequio.

Hoc epigramma inscriptum est Lacedæmoniis: istud vati,

Nobilis hoc bustum est (Medi occidere) Megistæ,

Sperchon ad fluvium: non sed inultus obit.

Qui vates obitum quamvis præficeret adesse,

Sparta haud sustinuit deferuisse duces.

Qui hos epigrammatis & cippis exornarunt, Amphictyones fuere: præter epigramma vatis Megistæ, quod Simonides Leoprepis filius, propter hominis familiaritatē, inscripsit. Ex his trecētis duo, EVrytus & Aristodemus, feruntur⁴ ob extremam lippitudinem è castris ab Leonide remissi, in Alpenis decubuisse: & quum liceret communicato inter se consilio, aut salutem sibi parare Spartam versus, aut, si reuerti recusarent, vna cum aliis occumbere, in neutro horum quæ licebat eis facere, inter se conuenisse: sed quum sententiis discreparent, Aristodemum quidem præ ignauia remansisse: EVrytum vero audita Persarum circuitione, petiisse arma: seque eis indutum iussisse seruum ut ad pugnares deduceret. hunc ubi deduxit, fugæ se mandauisse: illum dato in agmē impetu occubuisse. Quod si vel Aristodemus solus redire Spartā neglexisset, aut si ambo reduces fuissent, videntur mihi Spartiatæ nullam iis pœnam irrogaturi fuisse: nunc altero ebrum extincto, in hunc qui habens eandem occumbendi occasionē, tamen occumbere noluerit, necessario

Φασὶ Διελύεσθαι δι' Ἀλακεδαμονίον λιπέσθαι μνημόσιμα. Μετὰ δὲ τῷτοι θοῖς ἄνθρωποι λέγονται Ἀλακεδαμονίον δύο ἀδελφοί, Ἀλφείος τε καὶ Μάρων, Ὀρσιφάντου παῖδες. Θεσπιδέων δὲ διδούμεν μάλιστα τὰς οὐνομα καὶ Διθύραμβος, Ἀρματίδω. Θαφθεῖσι δὲ σφίσι αὐτῶν ταύτην τῇσφ' ἔπεισον, καὶ ταῖσι περὶ τὸν τελευτήσασιν ἢ ὑπὸ Λεωνίδου ἀποπεμφθεῖσιν οἰχέσθαι, ἐπιγέγραπτα ἱερὰ μαρτυρά λέγοντα ταῦτα,

10 Μυριάσιν ποτὲ τῇδε τεληχοσίαις ἐμάχοιτο

Ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέτορες.

Ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπτα. τοῖσι δὲ Σπαρτητῶσι δὲ,

Ὡς ἔστι, ἄφελαι Λακεδαμονίοις ὅτι τῇδε

Κείμεθα, τοῖς καίων ῥήμασι πεφθόμενοι.

Λακεδαμονίοισι μὲν δὴ τὸ τοῦτο. τὰ δὲ καὶ ταῦτα, τὸδε,

Μήματα τὸδε κληνοῖο Μεγίστου, ὃν ποτὲ Μῆδοι

Σφρχθὸν ποτὲ μὲν κτείναι αἰμυλῶν.

Μαίπος, ὃς τότε κῆρας ἐπερχομένης σάφα εἰδὼς,

20

δῶς,

Οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας περὶ λῆψιν.

ἐπιγέγραμμαι μὲν νῦν καὶ στήλῃσι, ἔξω δὲ τὸ καίπος

ἐπιγέγραμμαι, Ἀμφικτυόνες εἰσὶ σφείας οἱ ἐπιχο-

σησαντες: ὃ δὲ καίπος Μεγίστου, Σιμωνίδης ὁ

Λεωπαρέπτος ἔστι καὶ ἔφησεν ὁ ἐπιγέγραπτος. Δύο

δὲ τουτέων τῶν τεληχοσίων λέγεται Εὐρυτόν τε καὶ Ἀ-

ριστοδήμον, παρὲν αὐτοῖσι ἀμφοτέρωσι, καὶ τὸ λό-

γος χρησάμενοι, ἢ ἀποσωθῆναι οἱ μὲν ἐς Σπάρτην,

ὡς μεμετημένοι τε ἔσαν ἐκ τῆς τρατοπέδου ὑπὸ Λε-

30 ονίδου, καὶ κατεκείτο ἐν Ἀλπείοις ὀφθαλμοῖς

τες ἐς τὸ μέγιστον ἢ εἴγε μὴ ἐβόλοιο τοσσησά, ἀπὸ τῆς ἔπει-

παυμένης αἵμα. τοῖσι δὲ τοῖσι παρὲν σφίσι τοῦτων τὰ

ἔπειτα ποιεῖν, οὐκ ἐβόλοιο ὁμοφρονεῖν. ἀλλὰ γὰρ ὡ-

μη διεφθάρκει, Εὐρυτόν μὲν, πεφθόμενον τὸ Περ-

σίων περὶ οὐδὲν, αἰτήσαντά τε τὰ ὄπλα, καὶ ἐς δούτα, ὡς ἔπειτα

ἄνδρ' αὐτὸν κελεύσας δι' εἰλωτα ἐς τὸς μαχομένους.

ὅπως δὲ αὐτὸν ἦγαγε, δι' αὐτὸν ἀγαγόντα, οἰχέσθαι φεύ-

γοντα δι' ὅ, ἐς πείσοντα ἐς τὸν ὁμίλον, ὅθεν φθαρῆται.

Ἀριστοδήμον δὲ, λήποψυχοῖντα λήποψυχοι. εἰ μὲν

40 νῦν καὶ μνησιν Ἀριστοδήμον ἀλγήσασιν ἀποτοσσησά

ἐς Σπάρτην, ἢ καὶ οἱ μὲν σφείων ἀμφοτέρων τῶν χρη-

δῶν ἡγεσθαι, δοκέειν ἐμὲ, οὐκ αὖ σφίσι Σπαρτητῶν

μνησιν ὁδομήνιν περὶ ἡγεσθαι. νυνὶ δὲ τὸ μὲν, ἀπο-

λομένη, τὸ δὲ τῆς μὲν αὐτῆς ἐχομένης περὶ φασίος,

οὐκ ἐβόλοιο δὲ ἀποθνήσκει, ἀναγνώσας σφί

1 Mnemosyna sui aiunt, id est, monumenta. 2 Iacere. 3 Veterum codicum lectionem sequutus est Valla, qui addunt quod in vulgatis editis desit, in a enim in illis legitur, ἐπιγέγραμμαι μὲν νῦν καὶ στήλῃσι, ἔξω δὲ τὸ καίπος ἐπιγέγραμμαι, ἀμφικτυόνες εἰσὶ σφείας οἱ ἐπιχοσησαντες: τὸ δὲ τὸ καίπος Μεγίστου Σιμωνίδης φησὶ. 4 Ob vehementissimum o calorū morbum

quod autem discere vis à me, scies: Est enim ¹ Lacedæmone vrbs Sparta octo millium ferme virorum, qui omnes iis qui hîc pugnauere sunt similes: ceteri Lacedæmonii, non illis quidem similes, sed tamen viri sunt strenui. Ad hunc Xerxes, Demarate, inquit, agendum expone quo pacto hos viros minima cum difficultate subigamus, tu nanque calles quo tendant eorum consilia, utpote quorum rex fuisti. Cui Demaratus, Quum, inquit, merex libenter consulas, æquum est me tibi quod optimum sit expromere. Id quod vis, hoc pacto fiet, si trecentas naues cum suis propugnatoribus in oram Lacedæmonicam mittas. adiacet autem illi insula nomine Cythera: quam obrui mari quàm extare conducibilius esse Lacedæmoniis Chilon aiebat, vir apud nos sapientissimus: videlicet expectans semper ab ea aliquid tale futurum quale nunc ego expono: non ille quidem tuam classem præuidens, sed quamcunque similiter extimescens. Ex hac igitur insula proficiscentes tui Lacedæmonios terrent. Ita illi domestico occupati bello, neque tibi erunt infesti, neque ceteræ Græciæ, quum à tuis pedestribus copiis expugnabitur, auxilia ferent. subacta autem reliqua Græcia, Lacones per se reddentur inualidi. Quod nisi feceris, hoc fore expecta: Est Peloponnesi arctus isthmus, quo in loco Peloponnesibus omnibus coactis, alia tibi prælia superioribus atrociora futura prospicio. At si illud feceris, & isthmus hic citra prælium & ceteræ ciuitates ultro tibi se dedit. Post hunc Achæmenes, Xerxis frater, classis præfectus, quum ei colloquio interfuisset, veritus ne Xerxes ad id agendum induceretur, Animaduerto, inquit, te rex verba admittere viri qui tibi prospere agenti inuidet, aut etiam res tuas prodit. His enim moribus uti Græci gaudent, ut & fortunato inuideant & meliorem oderint. Quod si præsentî condicione, quum naues quadringentæ naufragium fecerint, trecentas alias è cetera classe miseris ad obeundam Peloponnesum, profecto fient nobis aduersarii pares ad decertandum. at si coniuncta classis fuerit, inoppugnabilis reddetur, & ante omnia nobis illi impares erunt: simulque omnis exercitus nauticus terrestri,

¹ Lacedæmonio agro

ὅ δὲ γέλοις ἐκμαθεῖν, εἰδήσεις. ἔτι δὲ τῇ Λακε-
δαμονίῃ Σπάρτῃ, πόλις ἀνδρῶν οὐκ ἐλαχίστων
μάλιστα· καὶ οὗτοι πρῶτες εἰσι ὁμοῖοι τοῖσι ἐνθάδε
μαχαταμένοισι. οἷγα μὲν ἄλλοι Λακεδαμονῖοι,
τούτοις μὲν οὐκ ὁμοῖοι, ἀγαθοὶ δέ. εἴπε πρὸς τῷ
Ξέρξης, Δημάρτη, τίς τρώσῃ ἀπονηντότατα
τῶν ἀνδρῶν πουτέων ἐπικρατήσων; ἦ, ἔφη, ἔγω.
σύ γὰρ ἔχεις αὐτέων διεξόδους τῶν βουλδμάτων,
οἷα βασιλῆος ἡμόμοτος. Ὁ δὲ ἀμείβετο, ὦ
βασιλῆ, εἰ μὲν δὴ συμβουλῆς αἰ μοι παρὲς ἔμης,
δίχαρόν μὲ σὺ ἔστι φράζειν ὃ φρίσσον. εἰ τῆς ναυ-
κῆς στρατῆς νέας τελευτίας ἀποστείλειας ἐπὶ τῷ
Λάκωναι χώρῳ. ἔστι δὲ ἐν αὐτῇ ἡδὲ, ἐπικρι-
μένη, τῇ οὐνομία ἔστι Κύθηρα· τῷ Χίλων, δὴν
παρ' ἡμῖν σφώτατος ἡμόμοτος, κέρδος μίζον ἔφη
ἔτι Σπαρπητήσι κατὰ τῆς θαλάσσης καταδιδυ-
κέαι μέλλον ἢ ὑπὲρ χεῖν, αἰεὶ πρὸς δόκῃν ἀπὸ
αὐτῆς τοιοῦτο ἔσθαι οἷον τι ἐγὼ ἐξηγήσομαι. οὐπὶ
δὲ σὺ γόλον παρειδὼς, ἀλλὰ πάντα ὁμοῖως φο-
βέομαι ἀνδρῶν γόλον. οὐκ αὐτῆς ὦν τῆς νήσου
ὁρμώμοτοι, φοβέονταν τοῖς Λακεδαμονίοις. πα-
ρεῖχον δὲ πολέμου σφί εἰς οἰκῆτον, ὅθεν δεινοὶ ἔ-
σονται οἱ μὴ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀλίσκομαι ὑ-
πὸ τῷ πεζοῦ, βοηθῶσι αὐτῇ. κατὰ δουλωθείης
δὲ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ἀδελφεὲς ἦδη ὁ Λακωνικὸν
μοῦνον λείπεται. ὡς δὲ αὐτὰ μὴ ποιῆς, πᾶς τοι
πρὸς δόκῃν ἔσθαι· ἔστι τῆς Πελοποννήσου ἰσθμός
φινός. ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ πρῶτον Πελοποννησί-
ων σιωμοσάντων ἐπὶ σοί, μάχας ἰσχυρότερας
ἄλλας τῶν ἡμομῶν πρὸς δόκῃν ἔσθαι τοι. ἐ-
κείνο δὲ ποιήσαντι, ἀμαχητὶ ὁ, τείσθαι δόκῃν καὶ αἰ
πόλις πρὸς χωρήσιν. Λέγω μὲν τῷ τοι Ἀ-
χαιῶν, ἀδελφεός τε ἐὼν Ξέρξῳ, καὶ τῷ ναυπ-
χῷ στρατῷ στρατηγός, πρὸς αὐτῶν τι τῷ λόγῳ, καὶ
δύσας μὴ αἰσινωδῇ Ξέρξης ποιῇ αὐτὰ, ὦ
βασιλῆ, ὁρέω σε ἀνδρὸς ἐκδικήμονος λόγῳ ὅς
φθονεῖται δὲ πρὸς σὺν, ἢ καὶ πρὸς δόκῃν πρὸς ἡμα-
πᾶσι. καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν ποιοῖσι τοιοῦτοις χρε-
ώμοτοι οἱ Ἕλληες χείρεσι· τῷ τε δὲ τυχεῖν φθο-
νέουσι, καὶ ὁ χρεῶσι συγέσσι. εἰ δὲ ἐπὶ τῇσι πα-
ρεῖσιν τυχεῖσι, τῶν νέων ναυπηγέων τετραχῶ-
στια, ἄλλας οὐκ ἔστι στρατοπέδου τελευτίας ἀποπέμ-
ψεις πρὸς πλώειν Πελοπόννησον, ἀξίωμαχοί τοι γί-
νονται οἱ αἰτίπαλοι· ἀλῆς ὅ ἐν ὁ ναυπῆς στρατός,
δυσμοπαχίς ὅς τε αὐτοῖσι γίνεσθαι, καὶ ἀρχὴν οὐκ
ἀξίωμαχοί τοι ἔσονται. καὶ πᾶς ὁ ναυπῆς τῷ πεζῷ

(ut & ego arbitror, & ratio dicat) tamē hoc fecit, siue in hoc bene illis consultum vellet, ut coniectare licet, siue quod insultaret: Nam posteaquā Xerxes statuit aduersus Græciam sumere expeditionem, id Demaratus qui Suis erat, quum accepisset, censuit Græcis esse indicandū: sed quum aliter nequireret, (quippe periculosum erat neprehenderetur) hanc rem commentus est. Sumptis duarum tabellarum pugillaribus, ceram illinc eradit: deinde in eorum ligno consiliū regis exarat. quod litteris exararū, rursus cera inducit, nequid negotii apud viarum custodes exhiberent pugillares qui ferrentur. Qui ubi Lacedæmonem allati sunt, non poterant eos Lacedæmonii interpretari, antequam (ut ego accipio) Cleomenis filia, eademque Leonidæ vxor, Gorgo, illos admonuit, ipsam rem interpretata, iubens cerā effringi. fore enim ut litteras in ligno reperirēt. Ita ei auscultantes Lacedæmonii litteras repertas legunt, easque deinde ad Græcos dimiserunt.

ἡ δὲ ἑστὶ δὲ εἰς αὐτὴν εἰς τὴν ἀνοίαν ταύτην ἐπὶ τοῖς, εἴτε
καταχάρων. ἐπεὶ πρὶν γὰρ Ζέρξῃ ἐδόξε στρα-
τηγεῖν ὅτι τὴν Εὐμάδα, ἐὼν ἐν Σούσησι ὁ
Δημάρτος, καὶ πρὸς αὐτὸς ταῦτα, ἠγάθησεν Λακε-
δαίμονιοι δὲ ἀγαγέλαι. ἄλλως μὲν δὲ ὅς ἐστι εἶχε
σημῆναι ὅτι κινδύνοι γὰρ μὴ λαμφθῇ ὁ δὲ μὴ-
χανῶς τοιαῦτα· δελτίον δὲ πύχον λαβὼν, ὃν κερὶ
αὐτῷ ἐξέκοψε, καὶ ἐπέτα ἐν τῷ ξύλῳ τῷ δελτίου ἐ-
γεγραμμένην βασιλέως γνώμην. πηήσας δὲ ταύτην,
ὅπισθεν ἐπέτηξε ὃν κερὶ ὅτι τὰ γεγραμμένα, ἵνα φε-
ρόμενοι κεινὸν δὲ δελτίον, μηδὲν πρῆγμα παρέχοι
πρὸς τῷ οὐδὲ φυλάκων. ἐπεὶ δὲ ἀπὶ κατέπερ ἐς τὴν Λα-
κεδαίμονα, ὅς ἐστι εἶχον συμβαλέσθαι οἱ Λακεδαί-
μονιοι, ὥρην γὰρ δὴ σφι, ὡς ἐγὼ παυθαίνομαι, Κλεο-
μένης μὲν θυγάτηρ, Λεωνίδῃ δὲ γυνὴ, Γοργῷ, ἐπέ-
θετο, ὅτι φεραμένη αὐτῇ, ὃν κερὶ κινδύνου καὶ κελύουσιν,
καὶ ἀρήσειν σφέας γεγραμμένα ἐν τῷ ξύλῳ. περὶ δὲ
τοῖς δὲ, ὅσοι, καὶ ἐπελέξατο, ἐπέτα δὲ τοῖς ἄλλοις
Εὐμάδῃ ἐπέσειλαι.

1 Quum rem animaduertisset, vel, excois affa.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ HERODOTI ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ HALICARNASSEI

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΟΓΔΩΝ

ἐπιγραφόμενῃ

ΟΤΡΑΝΙΑ.

HISTORIARVM LIBER

octauus, qui inscribitur

VRANIA.

Αἷτα μὲν δὴ οὕτω λέγεται
ἡρέσθαι. οἱ δὲ Ἑλλήνων ἐς
δυνατικὴν στρατὸν ἱσχυρόντες,
ὡς οἱ δὲ Ἀθηναῖοι μὲν, νέ-
ας παρεχόμενοι ἔχοντες καὶ
εἰς καὶ ἑσπία. ὑπὸ δὲ Ἀ-
ρετῆς τε καὶ παρρησίας Πλαταιέες, ἀπειροὶ τῆς
ναυτικῆς εἶντες, συνεπλήρωον τοῖσι Ἀθηναίοισι
τὰ νέας. Κορίνθιοι δὲ πεντήκοντα νέας παρεί-
χοντο. Μεγαρέες δὲ, εἴκοσι. καὶ Χαλκιδῆες ἐ-
πλήρωον εἴκοσι, Ἀθηναῖοι παρεχόντων σφι τὰ
νέας. Αἰγινήται δὲ, ὀκτωσάδεκα. Σικυώνιοι δὲ,
δυοσάδεκα. Λακεδαιμόνιοι δὲ, δέκα. Ἐπιδαύ-
ριοι δὲ, ὀκτώ. Ἐρετριέες δὲ, ἑπτά. Τροιζηνιοὶ δὲ,
πέντε. Στυρέες δὲ, δύο. καὶ Κίοι, δύο τε νέας, καὶ
πεντηκοντέρας δύο. Λοκροὶ δὲ σφι οἱ Ὀπουντι-
οὶ ἐπεσκήντο πεντηκοντέρας ἔχοντες ἑσπία. Ἐ-
σαν μὲν οὖν οὗτοι οἱ στρατεύμενοι ἐπ' Ἀρtemίσιον.
εἴρηται δὲ μοι ὡς ὁ πλῆθος ἔκαστοι τῶν νεῶν πα-
ρείχοντο. ὁ δὲ τῶν συλλαχθεισῶν νεῶν ἐπ'
Ἀρtemίσιον, μὲν παρὲς τῶν πεντηκοντέρων, διπλῶ-
σαι καὶ ἐβδόμηκοντα καὶ μία. ὃν δὲ στρατηγὸν ὃν
ὁ μέγιστος κάρης ἔχοντα, παρείχοντο Σπαρτιάται,
Εὐρυβιάδην δὲ Εὐρυκλείδην. οἱ γὰρ σύμμαχοι
οὐκ ἔφασαν, μὴ ὁ Λακωνὴν ἡγεμονίῃ, Ἀθηναί-
οισι ἐβλάσθαι ἡγεμονίῃ, ἀλλὰ λύσειν ὁ μέλλον ἐ-
σθαι σφάττωμα. Ἐξήντο γὰρ κατ' ἀρχαίς
λόγους, σφιν καὶ ἐς Σικελίῳ πέμπειν ὅτι συμμα-
χίῳ, ὡς ὁ ναυτικὴν Ἀθηναίοισι χρεὼν εἶναι ὅτι-
τρέπειν. αἰτιώμενοι δὲ τῶν συμμάχων, εἶχον οἱ 30
Ἀθηναῖοι, μέγα πεποιμένοι πείθειν τὴν Ἑλ-
λάδα. καὶ γόντες, εἰς αἰσίασιν πείθειν τῆς ἡγεμονί-
ης, ὡς ἀπολέεται ἡ Ἑλλάς ὅρθα νομῶντες. γὰρ γὰρ
ἐμφυλὸς πόλεμος ὁμοφρονέοντος ποσὺν κακίον ἐστίν,

294

recte sentientes. Nam intestina seditio tanto deterior est bello quod concorditer geritur,

1 Octodecim:

Τὸν ἡμεῖς hęc qui-
dem ita gesta di-
cuntur esse. Græci
autem quibus res
classiaria delegata
erat, hi fuere: Athe-
nienſes, qui naues
centum vigintiseptem præbuere, iun-
ctis sibi Plataensibus: qui etsi rei nauti-
cæ inexperti, tamen strenue alacriterq;
pro se illorum naues armauerant. Co-
rinthii, qui attulere naues quadraginta:
Megarenſes, qui viginti: Chalcidenſes
totidem sibi ab Atheniensibus præbi-
tas armauerunt: Eginetæ, unde uigin-
ti: Sicyonii, duodecim: Lacedæmonii,
decem: Epidaurii, octo: Eretrienſes, se-
ptem: Troezenii, quinque: Styreenſes,
duas: Chii, totidē, cum totidē pentecon-
teris, id est, nauigiis quinquaginta remora.
Quibus auxiliares erant Locri Opuntii
cum septē penteconteris. Hæ naues
ad Artemisium in statione erant: quarū
quot quique præbuerint, mihi dictum
est. Vniuersarum vero præter pente-
conteros, ad Artemisium coactarum,
numerus fuit ducentarum septuaginta
vnius. His ducem, penes quem summa
imperii esset, Spartiatæ præbuerunt EV-
rybiadem Euryclidæ filium. Nam so-
cii negauerunt se, nisi Lacon esset im-
perator, sequuturos esse Atheniensēs
ductores, sed exercitum qui futurus e-
rat soluturos. Etenim iam inde ab ini-
tio, antequam in Siciliam ad societatem
incundam mitteretur, agitarum sermo-
nibus erat tanquam expediret rem nau-
ticam Atheniensibus permittere: cete-
rum recusantibus sociis, cessere Athe-
nienſes, quod magni facerent Græciam
supereſſe: quam intelligebant esse peri-
turam si de principatu contenderent:

II

III

quanto

quanto bellum deterius est pace. Hoc itaque ipsum intelligentes, non repugnandum putauerunt, sed tantisper concedendum quoad magnopere illis indigebant, quemadmodum ostenderunt. Siquidem posteaquam expulso Persa, iam de illius terra diiudicabant, superbiam Pausaniz caussari, Lacedæmonios ducatu abdicauerunt. Verum hæc posterius gesta sunt. Tunc autem 17 i Græci qui ad Artemisium se contulerant, ubi videntur & multum nauium ad Aphetas esse contractum, & omnia plena exercitū hostili, perculsi metu, quod præter opinionem suam expectationemque res barbarorum succederent, consultabant de facienda fuga ex Artemisio¹ interiorē in Græciam. Quorum consultatione cognita, EVbæenses obsecrabant EVrybiadem vtrāque tulum temporis præstolaretur, vsquedum ipsi liberos atque domesticos subducerent. Vbi non persuadent, ad ducem Atheniensium Themistoclem transgressi, paciscuntur cum eo triginta talentis vt tandiu ante EVbæam perstarent donec pugna nauali decerneretur. Themistocles autem hac ratione Græcos retinuit: EVrybiadem ex hac, tanquam ex sua ipsius pecunia, quinque talentis impertit: hoc persuaso, Adimantum Ocyti filium Corinthiorum ducem, qui solus reluctabatur, negans se permanurum, sed ab Artemisio profecturum, ita alloquutus est iureiurando interposito: Tu vero haudquaquam nos deseres, quem ego maioribus donabo muneribus quam quæ rex Medorum tibi mitteret socios deserenti. Hæc loquutus, statim ad nauem Adimanti tria misit argenti talenta. Istis pecunia corruptis, cum EVbæensibus gratificatus est Themistocles, tum reliquum pecuniae quam acceperat lutrifecit: quam etiam interuertisse ideo latuit eos qui partem illius acceperant, quod putabant eam ab Atheniensibus ad hoc ipsum profectam esse. Ita in EVbæa perstiterē, ac prælium fecere, quod ita gestum est: Barbari quum ad Aphetas circa diluculum venissent, quumque id quod etiam ante audierant cernerent, paucas Græcorum naues ad Artemisium stationem habere, libidine tenebantur aggrediendi, si forte eos interciperent. Ceterum ex aduerso inua-

δοῦ πόλεμος εἰρήνης. ὅπιστά μιν οἱ αὐτοὶ τῆς
οὐκ αἰτίταινοι, ἀλλ' εἶχον μέγιστον κέρδιον ἐδίο-
πον αὐτῶν, ὡς διέδδοσαν· ὡς γὰρ δὴ ὠσαυτοὶ οὖν
Περσέα, πρὸ τῆς ἐκείνου ἡδὴ τῶν ἀγαθῶν ἐποιεῦ-
το, πρὸ φασιν τῶν Παυσανίω ὕβριν πρὸς ἑαυτοὺς
ἀπειλοῦτο τῶν ἡγεμονίῃ τοῖς Λακεδαιμονίαις. ἀλλ'
ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὕστερον ἐγένετο. Τότε δὲ οὗτοι οἱ
καὶ ἐπὶ Ἀρτεμίσιον Ἑλληνῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν, ὡς εἶ-
δον ἰσὰς τε πολλὰς καταχθίσας ἐς τὰς Ἀφῆτας,
καὶ τῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν πλεον, ἐπεὶ αὐτοὶ πρὸς τὸ
ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὡς
αὐτοὶ κατεδόκειν, καταρρώδησαντες, δορυφοροῦν ἐ-
βουλόμηντο ἀπὸ τῶν Ἀρτεμισίου ἔσω ἐς τὰς Ἐλ-
λάδας. γρόντες δὲ σφείας οἱ Εὐβοεῖς ταῦτα βου-
λομένης, ἐδίοτον Εὐρυβιάδην προσμύειναι χερ-
σὶν ὀλίγον· ἐστὶ αὖ αὐτοὶ τέκνα τε καὶ τοὶ οἰκέται
ἐπὶ ἐκείνῃ. ὡς δὲ οὐκ ἐπείθοντο, μεταβάντες,
οὖν Ἀθηναίων στρατηγὸν πείθουσι Θεμιστοκλέα
ὅτι μὴ δὴ τρέχοντα λαλῶντοισι, ἐπὶ ᾧ τε καὶ
μεινάντες, πρὸς τῆς Εὐβοῆς ποιήσονται τῶν ναυ-
μαχίῃν. Οἱ δὲ Θεμιστοκλῆς πρὸς Ἑλλήνας ὅτι
ἔχειν ὧδε ποιεῖν· Εὐρυβιάδῃ πρυτανίῃ τῶν χρημά-
των μεταδιδόναι πέντε τάλαντα, ὡς παρ' ἐωυτῶν δὴ-
θαι διδόναι. ὡς δὲ οἱ οὐκ αἰεπέπειστο, Ἀθηναίων
πρὸς γὰρ ὁ Ωκύτου, Κερειῆος στρατηγός, τῶν λοι-
πῶν ἡσπαίρε μοῦνος, Φάριος, ἀπὸ πλῆθους αὐτῶν τε
ἀπὸ τῶν Ἀρτεμισίου, καὶ οὐ πρὸς ἀμύνειν· πρὸς
δὴ τῶν αὐτῶν οἱ Θεμιστοκλῆς ἐπομόσας, Οὐ σὺ γὰρ
ἡμῶν ἀπολείψεις. ἐπὶ τοι ἐγὼ μέγιστον ὄψα δώ-
σω, ἢ βασιλῆος ἀπὸ τοῦ Μήδων πέμψει ἀπὸ λιπὸν
πρὸς συμμάχους. ταῦτά τε ἅμα ἡγήσας, καὶ
πέμψας ὅτι τῶν νῆα τῶν Ἀθηναίων, τάλαντα ὀ-
κτακταῖα. οὐκ οἶτε δὴ πλεονήστες δαΐεσι, ἀλλ'
καταπεπισμῆνοι ἔσαν, καὶ οἷσι Εὐβοέεσι ἐκέρχον-
το· αὐτοὶ τε ὁ Θεμιστοκλῆς ἐκέρχοντο, ἐλαίθαι
δὲ τὰ λοιπὰ ἔχον· ἀλλ' ἡπίεστο οἱ μετὰ λαβόντες
πρυτανίῃ τῶν χρημάτων, ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἐλθόν
ὅτι τῶν λοιπῶν τούτων τὰ χρήματα. Οὕτω δὲ κατ-
έμψαν τε ἐν τῇ Εὐβοίῃ, καὶ ἐκέρχοντο. ἐγένετο δ'
ὧδε· ἐπεὶ πρὸς τὰς Ἀφῆτας πρὸς δὲ ἑλλήν πρὸς
ἡγεμονίῃ ἀπὸ τῶν αὐτῶν οἱ βαρβάρων, πυρὸς μὲν αὐτῶν
καὶ πρότερον πρὸς Ἀρτεμίσιον ναυλεχέοντες ἰσὰς Ἐλ-
ληνίδας ὀλίγας, τότε δ' αὐτοὶ ἰδόντες, πρὸς ἑαυτοὺς ἐπὶ
χρήσιν εἰ καὶ ἐλθοῖεν αὐτῶν. ἐκ μὲν δὴ τῶν αὐτῶν πρὸς

1 In Græcia interiora.

hundæ fortunæ cum in pugnando tum in perumpendo. Quos Xerxiani milites ducesque paucis cum nauibus venientes in se. conspicati, magnæ hoc illis dementiæ dantes, & ipsi naues educunt, sperantes facile se illos ire interceptum. merito sane id sperantes, quod viderent paucas Græcorum naues, suas vero multo plures atque velociore. itaque præ contemptu illos in medio concludunt. Ex Ionibus tamen illi qui Græcis bene volebant, inuiti militabant, magnæ calamitatis loco ducentes quod viderent circumueniri illos, quorum neminem animaduertent esse rediturum: adeo enim infirmæ res Græcorum esse videbantur. At ii Iones quibus id quod fiebat voluptati erat, pro se quisque adnitebatur ut ipse primus aliqua naui Atheniensium captâ, donum ab rege acciperet. Nam apud exercitum plurimus erat per hos de Atheniensibus sermo atque respectus. Græci, ubi eis signum datum est, primum conuersis in barbaros proris, puppes in medium coegerunt: deinde secundo signo dato, opus capessunt, quanquam in exiguo spatio deprehensi, & à fronte. mox triginta barbarorum naues excipiunt, in quibus & Philaonem Chersis filium, Gorgis Salaminiorum regis germanum, & in eo exercitu virum eximium. Græcorum autem primus nauem hostium cepit vir Atheniensis Lycomedes Æschrei filius: idemque palmam rei bene gestæ retulit. In hac pugna quum inuicem nunc hi nunc illi superiores essent, interuentu noctis dirempti sunt: & Græci quidem ad Artemisium reuerti, barbari vero ad Aphetas, multo maius opinione sua certam experti. In hoc prælio, solus est Græcis qui cum rege erant, Antidorus Lemnius ad Græcos transfugit: quem Athenienses ob eam rem tractu soli in Salamine donarunt. Vbi nox adfuit (erat autem anni tempus medixæstatis) immensa vis aquarum extitit per totam noctem, & dura tonitrua à Pelio. Cadauera quoque ac¹ naufragia ad Aphetas efferebantur, & circa² nauium proras excipiebantur, & remorum palmulas perturbabant. Hæc audientes qui illic erant milites, metu cōsternabantur, credentes se esse utique perituros, ut qui in tantum malorum

αὐτῶν ποιήσασθαι βουλόμην τῆς τε μάχης καὶ τοῦ διεκπλοῦ. Ὁρέοντες δὲ σφεας οἱ τε ἄλλοι στρατῶται οἱ Ξέρξεω καὶ οἱ στρατηγὶ ὅτι πλω-
οντες ἰπυοὶ ὀλίγησι, πᾶν χυ σφι μάρτυρ ἐπενείκα-
τες, αὐτῶν καὶ αὐτοὶ τὰς νέας, ἐλπίσαντες σφεας
ἀπὲ τῶς αἰρήσειν· εἰκότα κάρτε ἐλπίσαντες. Τὰ
μὲν γὰρ τῶν Ἑλλήων ὀρέοντες ὀλίγας νέας, τὰς δὲ ἑ-
αυτῶν, πληθεῖ τε πολλαπλασίας, καὶ ἀμφοῖν ἡλώ-
δύτας, καὶ φερόμεναι τῶν, ἐκκυκλιώτε
10 αὐτὰς ἐς μέσον. ὅσοι μὲν γὰρ τῶν Ἰώνων ἔσαν ὧν
νοοὶ τοῖσι Ἕλλησι, ἀέκοντες τε ἐστρατεύοντο, συμ-
φορῶν τε ἐποιεῦτο μέγα λιν, ὀρέοντες πᾶσι χυ-
μῶν αὐτοῖς, καὶ ὅτις αὐτοῖς ὡς οὐδὲν αὐτῶν ἀ-
πονοήσει· (οὕτω ἀδεῖα σφι ἐφαίνετο τῇ) πᾶ
τῶν Ἑλλήων φηρήματα) ὅσοι δὲ καὶ ἡδόμενοι
ἦν ὁ γινόμενος, ἀμύλλαν ἐποιεῦτο ὅπως ἕκαστος
αὐτῶν πρῶτος νέα Ἀθηναίων ἔλων, δῶκε τῷ
βασιλῆος λάμψεται. Ἀθηναίων γὰρ αὐτοῖς
λόγος ἦν πλείστος αἰὰ τὰ στρατόπεδα. Τοῖσι
20 δὲ Ἕλλησι ὡς ἐσήμηνε, πρῶτα μὲν, ἀπὸ πρῶτον
τοῖσι βαρβάροις γινόμενοι, ἐς ὃ μέσον τὰς πρῶ-
τας στανήαρον· οὐδὲν δὲ σημήνατος, ἔργον
εἶχοιτο ὁ ὀλίγα περ ἀπολαμφθέντες, καὶ κατὰ
τόμα. ἐθαύτα τελέχοντες νέας αἰρέουσι τῶν βαρ-
βάρων, καὶ ὁ Γόργου τοῦ Σαλαμίνιον βασιλῆ-
ος ἀδελφεὸν Φιλῶνα δὲ Χέρσιος, λόγμιοι εἶντα
οἱ τὰ στρατόπεδα αὐδρα. πρῶτος δὲ Ἑλλήων
νέα τῶν πολεμίων εἶλε αὐτῶν Ἀθηναῖος Λυκαμή-
της Αἰσχρεῖου, καὶ ὁ δὲ τῶν ἑλπίων ἔλαβε οὗτ'. πᾶ
30 δὲ ὁ τῇ ναυμαχίᾳ τῇ ἐπὶ τῇ ἀναγκῇ ἀγωνισ-
μῶν ὡς ἐπὶ τῇ διέλυσε. οἱ μὲν δὲ Ἕλλη-
νες ὅτι ὁ Ἀρτεμίσιοι ἀπέπλεον, οἱ δὲ βαρβάροι
ὅτι τὰς Ἀφῆτας, πολλοὶ τῶν δὲ ἀναγκῇ ἀγωνισ-
μοι. ἐν τῇ τῇ ναυμαχίᾳ Ἀντίδωρος Λήμι-
ος, μοῦνος τῶν σὺν βασιλεῖ Ἑλλήων εὐόντων, αὐ-
τομολέει ἐς τοὺς Ἑλλήους, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀφ' ἑ-
αυτῶν ὁ ἔργον, ἔδδσαι αὐτὰ χῶρον ἐν Σαλαμίνι.
Ὡς δὲ φερόντι ἐγχερίεε, ἦν μὲν τῆς ὥρης μέσον
ἦεν, ἐγένετο δὲ ὕδωρ τε ἀπλετον ἀφ' ἑαυτῶν τῆς
40 νυκτός, καὶ βροχὴ σκληρὰ ἀπὸ τοῦ Πηλίου· οἱ δὲ
ἰκερὶ καὶ πᾶσι ναυῶν ἐξέφεροντο ἐς τὰς Ἀφῆτας
καὶ πᾶσι τὰς πρῶτας τῶν ἰσθμῶν εἰλέοντο, καὶ ἐ-
πᾶσαν ὅν τοις τὰρσιν τῶν καπῶν. οἱ δὲ στρα-
τῶται οἱ τῇ ἀφῶντες τῶν, ἐς φόβον καπε-
απο, ἐλπίοντες πᾶν χυ ἀπολέσθαι, ἐς οἷα κακὰ

¹ Id est, Res naufragio demersæ. ² Nauium proris aduoluebantur,

296

ἦσαν. πρὶν γὰρ ἢ καὶ ἀναπνύσαι σφεας ἐκ τῆς
 ναοπήνης καὶ τῷ χειμῶνι τῷ ἡμομόρου κατὰ Πήλι-
 ον, ἔπειτα ἐλαβε ναυμαχίην καρπερήν. ὅς δὲ τῆς ναυ-
 μαχίης, ὁμῆρες τε λαῖρες, καὶ ῥόματα ισχυρὰ
 κατὰ θάλασσαν ὠρμημένα, βρονταὶ τε σκληραί.
 καὶ τοῦτοι σὺν ποταύτῃ νύξ ἐγίγνετο. Τοῖσι δὲ πα-
 χύεσι αὐτῶν πᾶσι πλώειν Εὐβοίαι, ἢ αὐτῇ πρὸς εὐ-
 στανύξ, πολλὸν ἢ ἐπὶ ἀγλειωτέρῃ, τοσούτῳ ὥστε
 πελαγαί φερονμένοι ἐπεπιπῶτε. καὶ ὁ τέλος σφι
 ἐγύρετο ἄλλαι. ὡς γὰρ δὴ πλείοσι αὐτοῖσι χειμῶνι
 τε καὶ ὁ ὕδωρ ἐπεγίγνετο, εὐοῖσι κατὰ τὰ χεῖλα τῆς
 Εὐβοίης, φερονμένοι πρὸς πνέματα, καὶ οὐκ εἰδότες
 τῇ ἐφέροιντο, ὥς ἐπιπῶντες πρὸς τὰς πτέρους. ἐποί-
 ῃς τε πρὸς τὸν θεὸν ὅπως αὐτῶν ἐξισωθῇ πρὸς ἑλ-
 ληνικῶν Περσικῶν, μηδὲ πολλῶν πλέον εἶναι. οὐτοι
 μὲν ἔτι πρὸς τὰ χεῖλα τῆς Εὐβοίης διεφθίοντο.
 Οἱ δὲ οὐκ ἀφίτησι βάρβαροι, ὡς σφι ἀσπυνοί-
 σι ἡμέρη ἐπέλαμψε, ἀτρέμας τε εἶχον τὰς νέας
 καὶ σφι ἀπεχρῆστο κακῶς παρρησίοις ἡσυχίαν ἄ-
 γειν ἐπὶ τὰ παρόντι. τοῖσι δὲ Ἕλλησι ἐπέδοθη-
 ον νέες τρεῖς καὶ πενήτηντα Ἀθηναί. αὐταὶ τε δὴ
 σφεας ἐπέρρωσαν ἀπὸ χύμεναι, καὶ ἅμα ἀγγελίην
 ἐλθούσα, ὡς τῶν βαρβάρων οἱ πλείοντες πρὸς
 Εὐβοίαν πρὸς τὰς εἰρήναι διεφθαρμένοι πρὸς τὴν γε-
 νομένου χειμῶνος. φυλάσσοντες δὴ πρὸς αὐτῶν ὤ-
 ρην, πλώοντες ἐπὶ πρὸς ἡσυχίαν Κιλίσσησι. ταύτας
 δὲ ἀφθίοντες, ὡς ὠφρὸν ἐγύρετο, ἀπὸ πλω-
 ον ὁπίσω ὅτι δὲ Ἀρτεμίσιον. Τρίτῃ δὲ ἡμέρῃ
 δεινόν τι ποιησάμενοι οἱ στρατηγὸι τῶν βαρβάρων,
 νέας οὕτω σφι ὀλίγας λυμάνεσθαι, καὶ ὁ δὲ πρὸς ἑρ-
 ζεω διμυμένοις, οὐκ ἀνέμειναι ἐπὶ τοῖς Ἕλλησι
 μάχης ὄρεσθαι, ἀλλὰ πρὸς ἀκαλευσάμενοι, κατὰ μέ-
 σσην ἡμέρην αἰῆσθαι τὰς νέας. σιμύπῳτε δὲ ὥστε ταῖς
 αὐταῖς ἡμέραις τὰς ναυμαχίας γίνεσθαι ταύτας καὶ
 τὰς πεζομαχίας τὰς ἐπὶ Θερμοπύλῃσι. ἡ δὲ πᾶς
 ὁ ἀγὼν τοῖσι κατὰ θάλασσαν πρὸς τῷ Εὐρείῳ, ὡς
 πρὸς τοῖσι ἀμφὶ Λεωνίδα, πρὸς ἐσθολὴν φυλάσσειν.
 οἱ μὲν δὲ παρεκλάοντο ὅπως μὴ παρήσωσι ἐς πρὸς
 ἑλμάδα τὰς βαρβάρους, οἱ δὲ ὅπως δὲ Ἕλλησιν
 στρατὸμα ἀφθίοντες, τῇ πόρῃ κρατήσωσι.
 Ὡς ὅτε ἀμέμειν οἱ ἑρζεω ἐπὶ πλώον, οἱ Ἕλλη-
 νες ἀτρέμας εἶχον πρὸς τῷ Ἀρτεμίσῳ. οἱ δὲ
 βαρβαροὶ μίλυσαι πρὸς τῶν νεῶν, ἐκ-
 κλύοντες ὡς πρὸς ἑλμαῖς αὐτοῖς. ἐπὶ οὕτως οἱ Ἕλληνες
 nerent, tunc eos barbari, ut comprehenderent, lunata classe circumdabant. Ibi Græci

deuenissent: quippe quos, antequam re-
 spirassent è naufragio & tempestate quæ
 ad Pelion extiterat, excepisset atrox pu-
 gna naualis, ex pugna nauali vehemens
 imber & validi aquarum in mare dif-
 cursus, ac dura tonitrua. Et istis qui-
 dem huiusmodi nox contigit. At iis
 quibus negocium datum erat ut EV-
 boeam circumirent, quanquam eadem
 nox, tamen etiam multo atrocior erat:
 tanto quidem, quanto maius est quod
 eos dum in pelago ferrentur inuasit: ad-
 eo ut tristis exitus fuerit. Ut enim eos
 cursum tenentes tempestas ac pluuia
 adorta est, quum essent ad concaua
 EVboæ, ac flatu ferrentur, ignari quo
 ferrentur, ad petras impingebantur. Et
 id omne à deo fiebat, quo Græcæ classi
 par redderetur id nauium quod super-
 erat, nec multo plus foret. Atque hi
 quidem circa EVboæ concaua perie-
 re. Barbari vero qui apud Aphetas e-
 rant, ubi ipsis libentibus dies illuxit,
 naues suas stabilierunt, satis habentes,
 quum male rem gessissent, quietem age-
 re in præsens. At Græcis auxilio tres &
 quinquaginta naues Atticæ superuene-
 re: quæ suo aduentu illistum animum
 addiderunt, tum nuncium attulerunt,
 eos barbaros qui EVboeam circumue-
 hebantur, tempestate illa quæ extiterat
 cunctos interisse. Itaque Græci eadem
 qua pridie obseruata hora profecti, na-
 ues Cilicum inuasere. Quas ubi corru-
 pere, & nox aduenit: iterum se ad Ar-
 temisium receperunt. Tertio die bar-
 barorum duces, tum indigne ferentes
 à tantula se classe vexari, tum à Xer-
 xe supplicium timentes, non expectan-
 dum sibi amplius censuerunt ut Græci
 priores pugnam capefferent, sed instru-
 ctas naues circa meridiem eduxerunt.
 Contigit autem ut per hos eosdem dies
 & hæc naualia prælia & illa in Thermo-
 pylis terrestria gererentur. Erat autem
 omne certamen his in mari de EVri-
 po, quemadmodum illis qui cum Leonide
 erant de transitu arcendo. & Græci qui-
 dem sese adhortabatur ne barbaros in-
 trare Græciā sinerent: barbari vero, ut
 Græcorum copiis profligatis, transitu
 potirentur. Procedente autem Xer-
 xianorū classe in aciem ordinata, dum
 Græci se apud Artemisium immotos te-
 nent, lunata classe circumdabant. Ibi Græci

xiii

xiv

xv

xvi

1 Naues suas loco non mouebant. Vel, Naues immotas sinebant.

2 Se tantulam suam classem profligare. Id est, in peri-

ex aduerso prodeuntes conflixere. Qua in pugna pari Marte pugnatum est. nam Xerxiana classis præ magnitudine & copia sua in se incidebat, perturbatis nauibus & mutuo incurfantibus: resistebat tamen neque cedebat. Indigna enim res videbatur, à paucis nauibus in fugam conuerti. Itaque multæ Græcorum naues interibant, multi etiam viri, sed multo plures barbarorum & naues & viri: atque ita dimicantes utriusque ab alteris abscessere. Hoc in prælio Xerxianos inter milites optimam Ægyptii nauauerunt operam, cum aliis magnis editis operibus, tum hoc quod quinque Græcas naues cum ipsis propugnatoribus cepere. E Græcis autem eo die præstantissimi extitere Athenienses, & inter Athenienses Clinias Alcibiadis filius: qui domestico sumptu ac propria naui cum ducentis viris militabat. Vbi utriusque libenter in diuersum abiere, ad suas stationes sese recepere. Græci autem dirempto prælio reuecti, etsi cæcorum corporibus ac naufragiis potiti erant, tamen quod male affecti essent, præcipueque Athenienses (quorum dimidium nauium vulneratum erat) de fugiendo in vltiora Græciæ deliberabant. Themistocles, reputans, si ab amicitia barbari Iones & Cares abduceret, fieri posse ut reliquos superarent, dum EVbœenses pecora ad mare propellunt, illuc duces contraxit, eisque dixit se astutiam quandam habere, qua speraret optimos quosque sociorum ab rege abductum iri. Hacenus rem enudauit, addiditque, ad eam transigendam hoc ab illis agendum esse, ut EVbœicorum pecorum quantum vellet quisque mactaret. satius enim esse suorum copiis illos potiri quam hostem. Ac monuit ut suis quisque popularibus præciperet ignem accendere: sibi autem de discessu sub tempus opportunum curam fore, ut sine noxa abirent. Hoc illis probatum quum esset, accensis ignibus ad pecora est itum. Nam EVbœenses, contempto Bacidis oraculo, tanquam nihil dicente, neque exportauerant quicquam, neque importauerant: & velut impendente eis bello, res sibi quoque ipsis obscuras effecerant. ita enim habebat de his oraculum Bacidis,

Dum iuga barbaricus canabacea iacet in aquor,

EVbœa capra mugientes fac procul absint.

1 In Græciæ interiora

ἐπὶ δὲ πλεῖν τε καὶ σιυνέμισον. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ ὡς ἀπλήσοι ἄλλήλοισι ἐγρόντο. ὁ γὰρ Ξέρξης ἔραδεν ὑπὸ μεγάλῳ τε καὶ πλήθῳ, αὐτὸς ὑπὲρ ἐωυτοῦ ἐπιπλεῖ, ἄρα σιυνέμισον τε τῶν νεῶν καὶ πεπιπλοῦσέων περὶ ἀλλήλας ὅμοις μὲν τοὶ ἀντίτεχε, καὶ οὐκ εἶχε. δεινὸν γὰρ χεῖμα ἐποιέοντο, ὑπὸ νεῶν ὀλίγων ἐς φυγὴν τραπέσθαι. πολλὰ μὲν δὴ τῶν Ἑλλήνων νέες διεφθίοντο, πολλοὶ δὲ ἄνδρες, πολλὰ δὲ ἐπὶ πλεῖν νέες τε τῶν βαρβάρων καὶ ἄνδρες. ἔτι δὲ ἀγωνίζοντο, διεφθοντο χωρὶς ἐκάτεροι. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Αἰγύπιοι μὲν τῶν Ξέρξεω ἔραπυνον, ἡεῖς θύσαν· οἱ ἄλλὰ τε μεγάλα ἔργα ἀπέδιδοντο, καὶ νῆας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἶλον Ἑλλήνων περὶ τε. τῶν δὲ Ἑλλήνων καὶ ταύτην τὴν ἡμέραν ἡεῖς θύσαν Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀθηναίων Κλέωνος ὁ Ἀλκιβιάδου ὅς δα πρῶτον ἰκτὴν παρέχοντος, ἐστρατεύετο ἀνδράσι τε δικησίοισι καὶ οἰκιστοῖσι. ὧς δὲ διεφθοντο ἄσπετοι ἐκάτεροι, ἐς ὅρμην ἤπερ πο. οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς ἀφελόντες ἐκ τῆς ναυμαχίας ἀπηλλάχθησαν, τῶν μὲν νεκρῶν καὶ τῶν ναυηγίων ἐπεχράτεον, τρηχέως δὲ περὶ ἐφθίνετε, καὶ οὐκ ἦκαν Ἀθηναῖοι, τῶν αἰνέσεων τῶν νεῶν τε βουλὰς ἔσαν, δρημον δὲ ἐβλάβοντο ὅσῳ ἐς πλεῖν Ἑλλήσπδα. Νόος δὲ λαβὼν ὁ Θεμιστοκλῆς ὡς εἰ ἀπορραγὴν ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς τοῦ τε Ἰωνικῆς καὶ τῆς Καριῆς φύλο, οἷοί τε εἴησαν τῶν λοιπῶν κατὰ τὸν Ἰνδόν, ἐλαυνόντων τῇ Εὐβοίῳ περὶ ὅθεν τὸ γὰρ ἄσπετον ταύτην, συλλέξας τὰς στρατηγίας, ἐλεγέσφι ὡς δακεῖ ἔχοντι ἀπαλάμην, τῇ ἐλπίδι τῶν βασιλῆος συμμάχων ἀποστήσει τὰς ἀρίστους ταύτας μὲν ἔς ποσὺν παρεγύμην. ὅτι δὲ τοῖσι κατήκουσι ὁρήματα τὰδε περὶ τὰ εἶνα σφι ἔλεγε· τῶν τε περὶ ὅθεν τῇ Εὐβοίῳ ὅσα πρὸς ἐλπίδι κατὰ φύον. κρέσσον γὰρ εἶναι τῇ στρατιᾷ ἔχοντι ἢ τὰς πολέμους. ὡς αἰνέετε τε περὶ τῇ τοῖσι ἐωυτοῦ ἐκείνης πυρὸν ἀνακαίον, καμίδης δὲ περὶ τῇ ὥρην αὐτῶν μελήσειν ὡς τε ἀσινέας ἀπικέσθαι τῇ Ἑλλάδι. ταῦτα ἦρσεν σφι περὶ καὶ αὐτὰ πῦρ ἀνακαυσάμενοι, ἐστρατεύοντο περὶ τὰ περὶ ὅθεν. Οἱ γὰρ Εὐβοῖες ὡς ἀφελόντες ὡς ἀπλήσοι δὲν Βάκιδος χρησμον ὡς ὁδὸν λέγεται, ἔτι ἐξελόντο ὁδὸν, ἔτε περὶ ἐστρατεύοντο, ὡς παρὸς μὲν σφι πόλεμος. περὶ τὰ τε ἐποίησαντο σφι αὐτοῖσι τὰ ὁρήματα. Βάκιδι γὰρ ὡς ἐλεγε περὶ τῶν πίων ὁ χρησμός,

*Φράξο, βαρβαρόφωνοι ὅταν ζῆν εἰς ἄλλα
βάλλη*

Βύβλιον, Εὐβοίης ἀπέχον πολυμηκέδας αἰγας.

τῶν πῶσι δ' οὐδὲν τοῖσι ἔπεισι χρησάμενοι οὐ πῶσι
 ἢ τε παρέδοι τε καὶ παρὰ δόμοισι κακῶσι, παρὰ
 σφί συμφορῇ χρησάται παρὰ τὰ μέγιστα. Οἱ μὲν
 δὴ ταῦτα ἔπαρπον, παρὰ δ' οὐκ Τρηχίνος κα-
 τὰ σκοπὸς. ὡς μὲν γὰρ ἐπ' Ἀρτεμίσιοι κατὰ σκο-
 πὸς Πολύας, ἄλλος Ἀντικυρῆς, τὰ παρὰ τὴν τακ-
 τὴν εἶχε πλοῖον κατὰ τὴν ἐτοίμων, εἰ παλινσιεὶ οἱ αὐ-
 τὸς εἴθε, σφίσι εἰν τοῖσι δ' ὁ Θερμοπύλῃσι εὐοῦσι.
 ὡς δ' αὖτως ὡς Ἀβρωνύχος ὁ Λισικλῆος Ἀθη-
 ναῖος καὶ ὁ Λεωνίδης ἐτοίμος τοῖσι ἐπ' Ἀρτεμι-
 σίῳ εὐοῦσι ἀγγέλλειν τελευτῶντα ὡς πῶς κατὰ λα-
 βάνη νεώτερον δὲν πεζόν. οὗτο δ' ὁ Ἀβρωνύχος ἀπι-
 κλῆμος ἐσθμῇ σφίσι τὰ γεγνηότα παρὰ Λεωνίδα
 καὶ δὲν εἴθε αὐτῶν. οἱ δ' ὡς ἐπὶ τὸν ταῦτα, οὐκ ἐπὶ
 ἐς αἰατολάς ἐποιέοντο τὴν ἀποχώρησιν, ἐκομίζοντο δ'
 ὡς ἐκαστοὶ ἐπ' ἡσυχίαν. Κορίνθιοι παρὰ τοῖσι, ὕστατοι
 δὲ, Ἀθηναῖοι. Ἀθηναίων δὲ νέας τὰς αἰετα
 πλωούσας ἐπὶ τὴν ἐκκλῆρος Θερμοπύλῃσι, ἐπορεύ-
 οντο παρὰ τὴν πόλιν ὕδατα, ἐπὶ τὰ μὲν οὐ τοῖσι λίθοισι
 γράμματα, τὰ Ἰῶνες ἐπελθόντες τὴν ὑστερήν ἡμέ-
 ρην ἐπὶ τῷ Ἀρτεμίσιον, ἐπελέξαντο. τὰ δ' ὡς γράμματα
 παρὰ δὲ ἔλεγε, Ἀνδρες Ἰῶνες, οὐ ποιεῖτε δίκαια ἐπὶ
 τὴν πατέρα στρατὸν ὁμοῖοι, καὶ τὴν Ἑλλάδα κα-
 τὰ δουλοῦντο. ἀλλὰ μάλιστα μὲν πρὸς ἡμῶν γί-
 νεσθε εἰ δ' ὑμῖν ἐστὶ τὸ μὴ δυνατὸν ποιῆσαι, ὑμεῖς δ'
 ἐπὶ καὶ νῦν οὐκ ἐπὶ τῷ μέσῳ ἡμῖν ἐσθμῇ καὶ αὐτοῖσι, καὶ τῷ
 Καραῖν δέετε τὰ αὐτὰ ὑμῖν ποιεῖν. εἰ δὲ μὴ δέτε-
 ρον ποτεῖν οἴοντε γίνεσθαι, ἀλλ' ὥστε ἀναγκάσῃς
 μέγιστος κατέβρυχε ἢ ὥστε ἀφίστασθαι, ὑμεῖς γὰρ
 ἐπὶ τὰς ἐργασίας, ἐπεὶ αὐτοὶ συμμίσγωντο, ἐπελόντες, 30
 μεμνημένοι οὐκ αὐτὰ ἡμῶν γέγονατε, καὶ οὐκ ἀρχή-
 θεν ἢ ἐχθρὸν παρὰ τὸν βαρβάρον αὐτὰ ὑμῶν ἡμῖν γέ-
 γονε. Θερμοπύλῃσι δ' αὖτα ἔγραφε, δεχόμενοι,
 ἐπ' αὐτότερον νοέων, ἵνα ἢ λαθόντα τὰ γράμματα
 βασιλῆα, Ἰῶνας ποιῆσιν μεταβαλὼν καὶ ἡμέτερον
 ἐπὶ τῷ ἢ, ἐπὶ τὴν ἀνείχθη, καὶ ὁ δὲ λαθὼν παρὰ τὸν
 ἔξα, ἀπὸ τῆς ποιῆσιν τὴν Ἰῶνας, καὶ τῷ συμμαχιέ-
 ων αὐτοῖς ἀπόσχῃ. Θερμοπύλῃσι μὲν ὡς ταῦ-
 τα ἐγράφε. τοῖσι δὲ βαρβάροις αὐτὰ μετὰ
 ταῦτα πλοῖον ἤλθε αὐτῶν Ἰσίδης, ἀπὸ τῶν δὲν δρη-
 σμῶν δὲν ἀπ' Ἀρτεμίσιοι τῷ Ἑλλείων. οἱ δὲ ὥστε
 ἀπὸ τῆς δὲν μὲν ἀπὸ τῶν ἑλλείων εἶχον ἐς φυλακὴν, ἵνας
 τὴν παλαιὰς ἀπέειλαι παρὰ τὸν ποταμὸν. ἀπαγγει-
 λαῖσιν δ' οὐ ποτεῖν τὰ ἦν, οὕτω δὲ αὐτῶν ἡλὶος σκιδνα-
 μένῳ πᾶσα ἡ στρατὸν ἐπὶ τὴν ἀλῆς ἐπὶ τῷ Ἀρτεμίσι-
 ον. ἐπὶ τὸν δὲ ἐν τῷ ὥστε ὡς ὡς μέγιστος ἡμέρας,

His verbis quum nihil illi niterentur,
 tamen si mala tum aderant, tum impen-
 debant, fiebat ut in plerisque aduersa for-
 tuna vterentur. Dum hæc isti age-
 bant, aduenit ex Trachine speculator.
 nam erat apud Artemisium speculator
 Polyas, genete Anticyrensis, cui datum
 erat negocium cum expedito nauigio
 actuario, ut renunciaret iis qui apud
 Thermopylas erant an classis discessis-
 set. At Abronychus Lysiclis filius Athe-
 nienfis, apud Leonidem erat paratus cū
 lembo ad nunciandum iis qui ad Arte-
 misium agebant, si quid noui pedestri-
 bus copiis contigisset. Hic igitur Abro-
 nychus adueniens, indicauit ea quæ cir-
 ca Leonidem & eius exercitum gesta e-
 rant. Quia isti re audita non iam sibi dif-
 ferendum abutum putauerunt: sed ut
 quique locatierant, abscefferunt: pri-
 mi, Corinthii, postremi, Athenienses.
 Quorum Atheniensium velocissimis
 nauibus delectis, Themistocles ad a-
 quas potabiles se conferens, in lapidibus
 litteras incidebat: quas postero die Io-
 nes ad Artemisiū venientes legerunt, in
 hæc verba: Viri Iones, haud iuste facitis,
 militantes aduersus patres, & Græciam
 redigentes in seruitutem. Sed (quod
 præcipuum fuerit) itate à nobis: sin hoc
 facere non potestis, 'saltem nunc sitis
 in medio. quod & ipsi facite, & Cares
 ut faciant obsecrate. Quod si horum neu-
 trum agere licet, & maiori necessitate
 estis obstricti quā ut possitis desciscere,
 in regerenda, dum pugnam confere-
 mus, sponte agatis instrenue, memores
 à nobis vos esse oriundos, & inimicitia-
 rū nobis cum barbaro principū à vobis
 extitisse. Hæc Themistocles (ut arbi-
 tror) ancipiti consilio scripsit, ut si litteræ
 regem laterent, Iones induceret ad de-
 ficiendum à rege ad se: sin ad eum de-
 ferrentur, darenturque crimini, * in-
 fidos eidem redderet Iones, ut à præliis
 nauilibus summouerentur. Post-
 quam autem hæc Themistocles inscri-
 psit, extemplo vir quidam Histæus na-
 uigio aduectus, barbaris nuncium attu-
 lit Græcos ab Artemisio profugisse. Illi
 homine, quod fidem non haberent, ser-
 uari iussio, naues veloces ad rem explo-
 randam miserunt. qua re per istos nun-
 ciata, simulatque refulsit sol, omnis clas-
 sis addensata ad Artemisium conten-
 dit: vbi ad meridiem vsque immorata,

1 Videtur hic mendosum esse Græca exemplaria: sed ex coniectura elicitur hic sensus, Et vos à medio nobis subducite. Id est,
 Subducite vos ne in medium aduersum nos prodite. Vel, Subducite vos, ne vobis prodendum sit. 2 Suspectos

XXIV

mox ad Histiam processit. Eo appulsi, vrbe Histiorum potiti sunt, & optimam portionem agri Histia maritimosque vicos omnes percursauerunt.

XXV

¶ Dum isti hoc in loco agunt, Xerxes pręparatis quę ad cęsos pertinebant, pręconem ad classiarios mittit. Hęc autem pręparauerat. Quicumque ē suo exercitu apud Thermopylas cęsi (erant autem viginti millia) eorum mille ferme relictis, ceteros depressa fossa humauit: & ne à classiario exercitu cerni possent, eam humum exagitauit, foliisque constrauit. Pręco vbi ad Histiam peruenit, facto totius exercitus cętu, hęc dixit, Viri socii, rex Xerxes dat veniam cuiunque libet relictis ordinibus ire visum quemadmodum pugnetur cum amentibus hominibus, qui se superaturos sperauerant copias regis. Hęc denunciante pręcone, mox nihil infrequentius fuit nauigiis: ita multi visere cupiebant. Profectio, hos omnes Lacedęmonios esse ac Thespienses credebant qui strati iacebant, quę etiam¹ seruos cernerent.² Itaque res eos qui transmissere non latuit. Hoc Xerxes circa suorum cadauera fecit, rem profecto ridiculam, vt mille iacentes extarent, ceteri vero conferti eundem in locum quater milleni comportati sitique essent. Atque hunc quidem diem in spectaculo consumpserunt: postero autem classiarii Histiam ad classem remeauerunt. Reliqui qui cū

XXVI

Xerxe erant, iter ingressi sunt: ad quos pauci quidā ab Arcadia perfuga venerunt, victus inopes, & operam suā pręstare cupientes: qui in conspectum regis adducti, interrogatique cum ab aliis Persis, tum vero à quodā pręcipue, de Gręcis, quidnā illi agerent, responderunt eos agere Olympia, & spectare certamen gymnicum atque equestre. Rursus eodem percontante quodnam illis pręmium esset propositum propter quod certarent, oleaginam coronam inquiunt esse qua donarentur. Ibi Tigranes Artabani filius generosissimam dixit sententiam,³ quę apud regem pro timida est habita. Audiens enim pręmium illis coronam esse, non pecuniam, silentium tenere non potuit quin coram omnibus diceret, Papę

ὁ δὲ πάλιν ἐχόν τῷ Ἰστίῳ καὶ τῇ Εὐλοπίης μοίρης, γῆς δὲ τῆς Ἰστιαώπιδος τῆς περὶ θαλάσσης καίμας πάσας ἐπέδραμον. Εἰθάρτα δὲ τουτέων ἔόντων, Ξέρξης ἐβίμασάμενος τὰ περὶ τῶν νεκρῶν, ἔπεμπε εἰς τὸν ναυτικὸν στρατὸν κήρυκα, παρετοιμασάτο δὲ τὰδε· ὅσοι τῶ στρατῷ τῷ ἐωυτῷ ἔσαν νεκροὶ εἰς Θερμοπύλῃσι, (ἔσαν δὲ καὶ δύο μυριάδες) ὑπολιπόμενος τουτέων ὡς χιλίοις, τῶν λοιπῶν, τὰ φρεσὶ ὀρυζάμενος, ἔταψεν· φυλλάδα τε ὀπιθαλῶν, καὶ γλῶττι ἐπαμυσάμενος, ἵνα μὴ ὀφθῇσαν ὑπὸ τῷ ναυτικῷ στρατῷ. ὡς δὲ διέβη εἰς τὴν Ἰστίαν ὁ κήρυξ, σύλλογον ποιησάμενος πᾶν τὸς τῶ στρατοῦ παῖτα δού, ἔλεγε τὰδε, Ἄνδρες ἑυμμάχοι, βασιλεὺς Ξέρξης τῷ βουλευμένῳ ὑμῶν παρὰ δίδωσι, ἐκλιπόντα τὴν τάξιν, καὶ ἐλθόντα, θεήσασθαι ὅκως μάχεται πρὸς τῶν αἰσθητῶν τῶν αἰσθητῶν, εἰ ἡλώσονται τὴν βασιλῆος δυνάμιν ὑπερβαλέσθαι. Ταῦτα ἐπαγγελάμενος, μετὰ ταῦτα ὁ δὲ ἐγένετο το πλοῖαν ἀπαινώτερον· οὕτω πολλοὶ ἦσαν θεήσασθαι. Διὰ τῶν αἰσθητῶν δὲ ἐθνευτῶν διεξίοντες τῶν νεκρῶν. πᾶν τὸς δὲ ἠπιστατο τῶν κειμένων εἰς πᾶν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Θεσπιέας, ὁρέοντες καὶ τῶν εἰλωτῶν. οὐ μὲν οὐδὲ ἐλαίβαιε τῶν ἀφ' ἐβηκῶν Ξέρξης ταῦτα ὀρήσας περὶ τῶν νεκρῶν τῶν ἐωυτῶν. καὶ γὰρ δὴ καὶ γελῶν ἔειπεν· τῷ μὲν χίλιοι ἐφαίνοντο νεκροὶ κείμενοι, οἳ δὲ πᾶν τὸς ἐκέατο ἀλέες συγκαχυμίσμενοι εἰς τὸν ὄχλῳ, τέσσερες χιλιάδες. Ταῦτα μὲν τὴν ἡμέρην πρὸς γῆν ἐτραπόπον· τῇ δὲ ὑπεραίῃ οἱ μὲν ἀπέπλων εἰς Ἰστίαν ὅτι τῶν ἡσας, οἳ δὲ ἀμφὶ Ξέρξην, εἰς ὁδὸν ὠρμήατο. Ἦσαν δὲ σφι αὐτόματοι ἄνδρες ἀπὸ Ἀρχαδίας ὀλίγοι πιῆς, βίου τε δέομενοι, καὶ ἐσθλῶν βουλόμενοι εἶναι, ἀγασσάμενοι δὲ τούτοις εἰς ὅτι τὴν βασιλῆος, ἐπαιθαίνοντο οἱ Πέρσαι πρὸς τῶν Ἑλλήνων· τὰ ποιεῖσιν· εἰς δὲ πῆς πρὸς πᾶν τὴν ὄρω τῶν αἰσθητῶν ταῦτα. οἳ δὲ σφι ἔλεγον, ὡς Ὀλύμπια ἀφ' ἄρῃεν, καὶ θεωροῖεν αἰσθητῶν γῶτα γυμνικὸν καὶ ἵππικόν. ὁ δὲ ἐπαίρετο ὅτι ὁ ἀέθλον εἴη σφι παρεκείμενον, πρὸς ὅτι ἀγασσάμενοι. οἳ δὲ εἶπον, τῆς ἐλαίης τὸν διδόμενον ἐφάμεν. ἐσθλὰ εἶπας γνώμῳ γυμναστάτην Τιγρῆος ὁ Ἀρταβάνου, δειλὴν ὦφλεε πρὸς βασιλῆος. πρὸς μῆνος γὰρ ὁ ἀέθλον εὖν ἐφάμεν, ἀλλ' ἐχρήμαται, οὕτω ἔλεγετο σιγῶν, εἰπέ τε πρὸς πᾶν τῶν τὰδε, Παπῆ

¹ Helotes. quod erat seruus Lacedam. peculiare nomen. ² Sed enim eos qui illum traiecerant non latebat quod Xerxes circa suorum cadauera egerat. Ac ridiculum quidem certe istud erat, horum, id est, barbarorum, cadauera mille duntaxat iacentia conspici, illorum autem iacere quatuor millia, eundem in locum confertim congesta. Illud autem γελοῖον, (id est, ridiculum) non de re ipsa, sed de Xerxe dicitur, qui tam vecors in committenda hac impolitica fuerit. Quod ad verbum, ita Gallica lingua expresseris, Et de fait c'estoit une grande moquerie de vouloir faire croire que &c. Valla autem in eo etiam lapsus est quod illos mille ab his quatuor millibus non distinxeris. ³ Propter quam a rege pro timido est habitus. vel, ignauus.

"Μαρδόνιε, καίτοις ἐπὶ ἀνδράς ἤγας μαχησόμε-
 "νους ἡμέας, οἱ οὐ ποιεῖ χρημάτων ὄν ἀγῶνα ποιεῖ-
 "ται, ἀλλὰ ποιεῖ δόξης; πύτω μὲν δὴ ταῦτα εἰ-
 "ρητο. Ἐν δὲ τῷ Διὰ μέσου χρόνῳ ἐπεὶ τε ὁ
 Θερμοπύλῃσι τρώμα ἐγγόνεε, αὐτίκα Θεσπάλῳ
 πέμπουσι κήρυκα ἐς Φωκέας, ἅτε σφι ἔχοντες αἰεί
 χόλον, ἀπὸ δὲ τῆς ὕψαι τοῦ τρώματος καὶ ὁ κάρτα.
 ἐβαλόντες γὰρ πᾶν στρατὸν αὐτοῖ τε οἱ Θεσπάλῳ
 καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτέων ἐς τοὺς Φωκέας, οὐ πολ-
 λοις ἐπεισθερεσι ταύτης τῆς βασιλῆος στρα-
 τηλασίας, ἐσώθησαν ὑπὸ τῶν Φωκέων, καὶ ὡς
 ἐφθόσαν τρηχέως. καὶ ἐπεὶ τε γὰρ κατελήθη-
 σαν ἐς τὸν Παρνησσόν, οἱ Φωκέες ἔχοντες μάλιστα
 Τελλίῳ δὲ Ἡλείῳ, ἐθαύρα ὁ Τελλὴς δὴ σφί-
 φίζετο αὐτοῖσι ποιόνδε γυμνάσιον ἀνδράς ἐξαχ-
 σίοις τῶν Φωκέων τοῖς δόξοις, αὐτοῖς τε τοῖσι, καὶ
 τὰ ὅπλα αὐτέων, νυκτὸς ἐπεθήκατο τοῖσι Θεσπάλ-
 λοις· παρθέτας αὐτοῖσι, δὲ αὐτὴν λαβὴν ἀντι-
 παίδωνται, τῶν κτείνειν. τοῦτο δὲ ὡς αἶτε φυλά-
 καὶ τῶν Θεσπάλων παρθεῖται ἰδύσασθαι, ἐφοβήθησαν,
 δόξασαι ἄλλο τι εἶναι πύρας· καὶ μετὰ τῶν φυλά-
 κας αὐτῇ ἡ στρατὸν, οὕτω ὥστε τετρακισχιλίων
 κρατῆσιν νεκρῶν καὶ ἀποδιδόν Φωκέας, τῶν δὲ μὲν
 ἡμισίας ἐς Ἀβας ἀνέστησαν, τὰς δὲ λοιπὰς, ἐς Δελ-
 φοὺς. ἡ δὲ δεκάτη ἐγγύς τῶν χρημάτων ἐκ ταύ-
 της τῆς μάχης, οἱ μεγάλοι ἀνδραῖοι οἱ ποιεῖ δὲ
 τρεῖς ποταμὸν περὶ τῆς, ἐμπαρθεῖται τῶν νηῶν τῶν
 Δελφοῖσι, καὶ ἐπεὶ τοῖσι τοῖσι ἐς Ἀβας ἀνα-
 ται. Ταῦτα μὲν νῦν δὲ περὶ εἰρήσαντο τῶν
 Θεσπάλων οἱ Φωκέες, πολιορκέοντες αὐτοῖς. ἐς-
 βαλοῦσαν δὲ ἐς τὴν χώραν τὴν ἱσπὸν αὐτέων, ἐ-
 λυμήναντο ἀντιθέως. ὁ γὰρ τῇ ἐσβολῇ ἡ βεβη-
 τὰ Ὑάμπολιν, ἐκ ταύτης παρθεῖται μεγάλην ὀρύσσας-
 τας, ἀμφορέας κενεοὺς ἐς ταύτην κατέθηκα.
 χροῦ δὲ ἐπιφορήσαντες, καὶ ὁμοιώσαντες τὰ ἄλ-
 λω χώρῳ, ἐλέγχοντο τοῖς Θεσπάλων ἐσβάλλον-
 τας. οἱ δὲ, ὡς αἰαρήπιοι τοῖς Φωκέας πε-
 ρεγμένοι, ἐσέπειον ἐς τοὺς ἀμφορέας· ἐθαύρα οἱ
 ἵπποι τὰ σέλεα διεφθάρησαν. Τετάρτων δὲ σφι
 ἀμφοτέρων ἔχοντες ἐγγύς οἱ Θεσπάλῳ, πέμ-
 "ψαυτες κήρυκα, ἠγόρευον τάδε, ὧς Φωκέες, ἡ-
 "δη τι μᾶλλον γνωσόμεθα ἢ μὴ εἶναι ὁμοῖοι ἡμῖν.
 παρθεῖται

Mardonii, in quos viros induxisti nos
 ad pugnandum? qui non pecuniarum
 certamen agitant, sed virtutis? Hoc
 ille dixit. ¶ Eo interim tempore post
 acceptam apud Thermopylas calami-
 tatem confestim Thessali caduceato-
 res ad Phocenses mittunt, utpote iis in-
 fensi, cum semper antea, tum præci-
 pue post nouissimam cladem. Attenim
 non multis ante hanc regis expeditionē
 annis, quum ipsi Thessali & eorum so-
 cii omni cum copia bellum Phocensi-
 bus intulissent, à Phocensibus fugati
 sunt ac male mulctati. Nam quum ad
 Parnassum usque processissent Phocen-
 ses, secum habentes Telliam varicinum
 illum Eleum, ibi Tellias hic huiusmo-
 di rem eis commentus est: Sexcentos
 viros è Phocensibus præstantissimos
 gypso tam ipsos quam arma illinit, eos-
 que sub noctem in Thessalos dimisit,
 dato præcepto ut quemcunque albi-
 cantem non cernerent; eum obtrun-
 carent. Hos primum Thessalorum ex-
 cubitores, aliud quoddam prodigium
 esse arbitrati, deinde ipse exercitus adeo
 exhorruerunt, ut tribus millibus caeso-
 rum, atque scutorum Phocenses positi
 sint: quorum scutorum dimidium apud
 Abas, alterum dimidium apud
 Delphos dedicauerunt: & ex decima pe-
 cuniarum huius pugnae factæ sunt sta-
 tuæ grandes, quæ circa tripodem è re-
 gione delubri Delphis visuntur: & alte-
 ræ eiusmodi in Abis repositæ. Hoc
 Phocenses in peditatum Thessalorum;
 à quibus obsidebantur, egerunt. Equi-
 tatum quoque eorundem, qui in suum
 agrum incurrauerat, insanabili clade
 afflixit. ad ingressum enim qui est iux-
 ta urbem Hyampolin, depressa in-
 genti fossa, amphoras illic inanes de-
 posuerunt, humumque desuper inie-
 cerunt, eamque reliquo solo exæqua-
 verunt: atque ibi Thessalos expecta-
 runt incurturos. In eos Thessali im-
 petu dato, tanquam rapturi, in ampho-
 ras inciderunt, ibique equorum cru-
 ra confracta sunt. Ob hæc ambo
 Phocensibus infensi Thessali, mis-
 so caduceatore ita dixere, " Nun-
 quid dissimularis amplius Phocenses
 agnoscere non esse vos nobis pares?

xxvi

xxviii

xxix

1 Quumque Thessali ad Parnassum compulsi essent, vates Tellies Eleus Phocensibus apud quos erat, hoc excoGITAVIT. Ad
 Valla & πικρὸν ad Phocenses retulit, quod tamen de victoribus dici rationi consentaneum non est. Sed Vallam in errorem induxis for-
 tasse præposita interpunctio quam in suo exemplari habuit, & nominativus pro genitivo absoluto positus, videlicet οἱ Φωκέες ἔχοντες, pro
 τῶν Φωκέων ἔχοντων, quod nihil aliud est quam si, omisso illo participio, ita (& quidem multo brevius) dixisset, τοῖς Φωκέσι μάλιστα Τελλὴς
 ὁ Ἡλείος σφίζετο ποιόνδε. Quæ observatio ad intelligendos alios Herodoti locos magno adiumento esse potest. 2 Nunc demum Pho-
 censes sententia mutata agnoscite etiam magis quam antea, vos nequaquam nobis esse pares. Ad Valla interrogativum hæc legit,
 quum tamen vera verbi γινώσκω significatio interrogationem admittere non videatur.

quī & antehac inter Græcos, quandiu partes illorum nobis placuerunt, semper vobis antecelluimus, & nunc apud barbarum adeo pollemus ut penes nos sit & agro vos exuere, & in seruitutem redigere? Quam facultatem et si obtinemus, tamen iniuriarum non sumus memores, nisi ut eo nomine quinquaginta talenta rependatis: & nos vobis recipimus, omnia nos ab agro vestro damnauerimus. Hæc Theffali Phocensibus denunciabant, quod soli Phocenses inter eius loci homines cū Medis non sentiebant: idq; nulla alia causa, (ut ego coniectura competio) quam Theffalorum odio: partes Medorum (ut mihi videtur) sequuturi, si Theffali partes Græcorum fouissent. Hæc deferentibus Theffalis, negarūt se Phocenses pecuniam duros: & sibi itidem ut Theffalis facultatem esse sentiendi cum Medis, si aliter sentire vellent: sed nequaquam fore ut sponte essent proditores Græciar. His verbis renunciatis adeo Theffali sunt in Phocenses indignatione perciti, ut barbaro duces itineris extiterint, & ex Trachinia Doridem regionem incurfauerint. nam eius regionis¹ podeon angustus illic octoginta non amplius stadia in latum protenditur, inter Melidem ac Phocensem regionem situs, quæ olim Dryopis erat. Hæc autem regio, Dorum qui sunt in Peloponneso, metropolis est. Hanc igitur Doridem regionem ingressi barbari nihil admodum læserunt: cum Medis enim (et si Theffalis non videbatur) sentiebāt. Posteaquā autem ē Doride in Phocidem ingressi sunt barbari, ipsos quidem Phocenses non sunt adepti: (eorum enim nonnulli cacumina Parnassi conscenderant,² qui vertex est iuxta urbem Neonem illic sitam, nomine Tithorea: eoque se receperant: sed plures ad Locros Ozolas, in urbem Amphissam, quæ supra Crisæū sita est campum) omnem tamen agrū Phocensem incurfauerunt: (sic enim ducebantur à Theffalis) & omnia quæ nacti sunt, igni ferroque vastarunt. Urbes etiam ingressi, ignes in sacras ædes iniecerunt. Nam peragrates eam iuxta Cephissum amnē, cuncta populati sunt, & hinc urbē Drymon incenderunt, illinc Chara-

παράδει τε γὰρ ἐν τοῖσι Ἑλλησι ὅσον χεῖρον ἐκεί-
 να ἡμῖν ὑπόδατε, πλέον αἰεὶ καὶ ὑμέων ἐφερέμεθα. "
 νῦν τε πῶς τὰ βαρβάρων ποσὺτον διυάμεθα, "
 ὥς τε ἐπ' ἡμῖν ὅτι τῆς γῆς ἐστερησάμεθα καὶ παροισ-
 δευπόδισθαι ὑμῶν. ἡμεῖς μὲν τοὶ δὲ πόρῳ ἔχοντες, "
 οὐ μνησικακούμεν, ἀλλ' ἡμῖν γνέσθω αὐτ' αὐτέων "
 πενήτηντα πάλατα ἀργυρίου. καὶ ὑμῖν ὑπο-
 δέμεθα τὰ ὅππῃσι τὰ τῶν χωρίων ἀποτρέψω. "
 Ταῦτά σφι ἐπαγγέλλοντο οἱ Θεσσαλοί. οἱ γὰρ
 10 Φωκέες μοῦνοι τῇ αὐτῇ ἀφ' ἑαυτῶν οὐκ ἐμῆδι-
 ζον. κατ' ἄλλο μὲν ὁδοῖν, (ὡς ἐγὼ συμβαλλόμε-
 νος δεικνῶ) κατὰ δὲ δ' ἔχθος τῇ Θεσσαλίᾳ. εἰ
 δὲ Θεσσαλοὶ πᾶσι Ἑλλήων ὑψον, ὡς ἐμοὶ δοκέει, ἐ-
 μῆδιζον ἀπὸ οἱ Φωκέες. ταῦτα ἐπαγγέλλοντο οἱ Θεσ-
 σαλῶν, οὔτε δῶσιν ἔφασαν χρήματα, παρέχειν
 τε σφι Θεσσαλοῖσι ὁμοίως μῆδιζειν, εἰ ἄλλως βου-
 λείατο. ἀλλ' οὐκ ἔπαυται ἔχοντες εἰς παροιστά-
 τῆς Ἑλλάδος. Ἐπειδὴ δὲ αἰὲν ἐχθροὶ οὗτοι
 οἱ λόγοι, οὕτω δὴ οἱ Θεσσαλοὶ κεχολωμένοι τοῖσι
 20 Φωκέσι, ἐγίνοντο ἡγεμόνες τὰ βαρβάρων τῆς ὁ-
 δοῦ. οὐ μὲν δὴ τῆς Τρηχινίης ἐς τὴν Δωρίδα
 ἐσέβαλον. τῆς γὰρ Δωρίδος χώρας ποδῶν πεντὸς
 αὐτῇ κατὰ τῆν, ὡς τελέοντα σταδίων μάλιστα κη-
 δῶς, κείμενος μετὰ τῆς τε Μηλιάδος καὶ τῆς
 Φωκίδος χώρας, ἢ περὶ τὸ παλαιὸν Δρυοπίς. ἡ
 δὲ χώρα αὐτῇ ἐστὶ μητροπόλις Δωριέων τῇ ἐν Πε-
 λοποννήσῳ. αὐτὴν δὲ τὴν Δωρίδα γὰρ οὐκ ἐσί-
 νητο ἐσβάλλοντες οἱ βαρβάρων. ἐμῆδιζον τε γὰρ,
 καὶ οὐκ ἐδόκεε Θεσσαλοῖσι. Ὡς δὲ οὐκ τῆς Δω-
 30 ρίδος ἐς τὴν Φωκίδα ἐσέβαλον, αὐτοὶ μὲν τοῖς Φω-
 κέας οὐκ αἰρέοισι. οἱ μὲν γὰρ τῇ Φωκίᾳ ἐς τὰ
 ἄκρα τὰ Παρνησσὺ αἰέεσκον. ἐστὶ δὲ καὶ ὅππῃ-
 δὴ δὲ ἔσθλα ὁμιλοῦν τῇ Παρνησσὺ ἡ κρυφὴ, κα-
 τὰ Νέονα πόλιν, κείμενη ὑπὸ ἐωῦτῆς. Τῆς δὲ
 οὐνοῦ αὐτῇ. ἐς τὴν δὴ αἰνείκα αὐτῇ, καὶ αὐτοὶ αἰέ-
 εσκον. οἱ δὲ πλεονῶντες αὐτέων ἐς τοὺς Ὀζόλας Λο-
 κροὺς ἔξεκμήσαντο, ἐς Ἀμφισσάν πόλιν ἵκνῃ ὑπὸ
 τῇ Κεισαίου πεδίου οἰκομένην. οἱ δὲ βαρβάρων
 τὴν χώραν πᾶσαν ἐπέδραμον τὴν Φωκίδα. Θεσ-
 40 σαλοὶ γὰρ οὕτω ἦγον ὅν τε σπῆν. ἐχθροὶ δὲ ἐσέ-
 σχον, πόρῳ ἐπέφλεγον καὶ ἔκαιον, καὶ ἐς τὰς πό-
 λεις ἐκίεντες πῦρ καὶ ἐς τὰ ἱερά. Πορθόμενοι γὰρ
 αὐτῇ πῶς δὲ Κηφισὸν ποταμὸν, ἐδ' ἡοῦ πᾶντα
 καὶ τῇ μὲν ἔκαυσαν Δρύμον πόλιν, κατὰ δὲ Χαρά-

¹ Quidam, Tractus angustus. Alii, Prominentia angusta. Camerarius autem ita hunc locum reddit, Regionis Doricæ hac in parte angustus est aditus, latitud. ne patens ad millia passuum circiter quatuor. id est, quasi pero extenditur. ² Est autem multitudinis etiam capax vertex Parnassi, qua ad urbem Neonem vergit, scorsum sita: vocaturque ille vertex Tithorea. vel, Tithoreæ, ut conveniat cum voce Latina Vertex masculin. gen. ut Tithorea cum Græca femin. ἡ γῆ. Sic paulo post κρυφῆς, περὶ τῆς νοταὶ & Ὑμ-
 πινῆς. Logo autem περὶ τῆς αὐτῆς, pro περὶ τῆς αὐτῆς, sed ne illius quidem lectionis sensum satisfaci.

δρην, καὶ Ἐρωχόν, καὶ Τετθόνιον, καὶ Ἀμφίχααν, καὶ Νέωνα, καὶ Γεδεάαν, καὶ Τειτιάαν, καὶ Ἐλάτειαν, καὶ Ὑάμπολιν, καὶ Παραποταμίους, καὶ Ἀβας· εἶτα αὐτοὶ ἐν Ἀπόλλωνος πλούσιον, Ἰπταυροῖσι τε καὶ δρυάσμασι πολλοῖσι κατεπελάσμενον. αὐτὸς δὲ πικρὸς τότε καὶ νῦν ἐστὶ χρεστὴς ἔλεον αὐτόν. καὶ τῷ δὲ ἱερῷ συλήσαντες συνέσκηπον, καὶ πινὰς διώκοντες εἰλόν τῷ Φωκέων πρὸς τοῖσι οὖρεσι. καὶ γυναικάς πινὰς διέφθιραι μισγόμενοι, ὑπὸ πλήθος. Παραποταμίους δὲ θαμειβόμενοι οἱ βάρβαροι, ἀπῆκοντο ἐς Πανοπέας· ἐσθλὸν γὰρ ἦν ἀφαινομένη ἡ γαστήρ αὐτῶν ἐσχίζετο. ὁ μὲν πλεῖστος καὶ δυνατώτατος τῶν στρατῶν, ἅμα αὐτῷ Ξέρξης πορδύμενον ἐπ' Ἀθίνας, εἰσελάλε ἐς Βοιωτοὺς, ἐς τὴν Ὀρχομενίαν, Βοιωτῶν δὲ πᾶν δὲ πλήθος ἐμήδιζε. τὰς δὲ πόλεις αὐτῶν ἄνδρες Μακεδόνες διαπεταγόμενοι ἔσωζον, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἀποπεμφθέντες· ἔσθον δὲ τῇδε, βουλόμενοι δὴ λαντοῖεν ἑξέρξῃ ὅτι τὰ Μήδων Βοιωτοὶ φρονέοιεν. οὗτοι μὲν δὴ τῶν βαρβαρῶν αὐτῇ ἐτερέποντο. Ἄλλοι δὲ αὐτῶν ἡγεμόνας ἔχοντες, ὁρμήατο ὅτι δὲ ἱερὸν δὲ ἐν Δελφοῖσι, ἐν δὲ τῇ δὲ Παναγῶν ἀπέργοντες. οὗτα δὲ καὶ οὗτοι ἐπέσχον τῆς Φωκίδος, πᾶντα ἐσιν αμύρεον. καὶ γὰρ τῶν Πανοπέων πῶν πόλιν ἐσέσκηπον, καὶ Δαυλίαν, καὶ Αἰολίδαν. ἐπορδύοντο δὲ αὐτῇ ἀποσχιθεῖτες τῆς ἄλλης στρατῆς, τῶν δὲ εἰνέκε, ὅπως συλήσαντες δὲ ἱερὸν δὲ ἐν Δελφοῖσι, βασιλεῖ Ξέρξῃ ἀποδέξαι τὰ χεῖματα. πᾶντα δὲ ἡπίστατο τὰ ἐν ταῖς ἰσθμοῖς λόγους ἢ ἄλιστα Ξέρξης (ὡς ἐγὼ ταυθαόμην) ἀμεινον ἢ τὰ ἐν τοῖσι οἰκίοισι ἔλιπε, πολλὰ δὲ αἰεὶ λεγόντων, καὶ μέγιστα τὰ Κροίσου τῷ Ἀλυαίῳ αἰαθήματα. Οἱ Δελφοὶ δὲ ταυθαόμενοι αὐτῶν, ἐς πᾶσαν ἀρρωδίην ἀπικέατο· ἐν δὲ μακρῇ κατετεῶντες, ἐμυττόντο πρὸς τῶν ἱερῶν χρημάτων, εἰτέ σφραγῆς κατεργάζουσι, εἰτέ σκευάσασιν ἐς ἄλλην χώραν· ὁ δὲ θεὸς σφραγῆς οὐκ ἔα κινεῖν, φάς αὐτὸς ἱκαλὸς εἶναι τῶν ἐαυτοῦ παρκατῆσθαι. Δελφοὶ δὲ αὐτῶν ἀκούσαντες, σφραγῆς αὐτῶν πέρι φρονέοντες. τέκνα μὲν νῦν καὶ γυναικάς πέρην ἐστὶν Ἀχαιῶν διέστρεψαν· αὐτῶν δὲ οἱ μὲν πλεῖστοι ἀνέβησαν ἐς τὴν Παναγῶν καὶ χερυφάς, καὶ ἐς τὸ Κωρυκίον αὐτοῖσι ἀνείκατο· οἱ δὲ ἐς Ἀμφίχααν τὴν Λοκρίδα ὑπεξήλθον. πᾶντες δὲ ὡς οἱ Δελφοὶ ἔλεγον πᾶν τόλιν, πλὴν ἐξήκοντα ἄνδρων, καὶ τῶν παρκατῆσθαι. Εἰπέ δὲ ἀγγχοῦ τε ἔσαν οἱ βάρβαροι ὅτιόντες, καὶ ἀπάρεον δὲ ἱερὸν, ἐν τούτῳ δὲ παρκατῆσθαι,

dram & Erochum & Tethonium & Amphicaram & Neonem & Pedicas & Triteas & Elateam & Hyampolin & Parapotamios, id est, fluminis accolas: & Abas, ubi delubrum Apollinis erat locuples & thesauris donariisq; compluribus exornatum, in quo, ut tunc, ita nunc redduntur oracula. Hoc delubrum posteaquam diripuerunt, incenderunt. Phocensium etiam quosdam per montana insequuti ceperunt, & mulieres aliquot, quas præ multitudine stuprantium extinxerunt. Prætergressi quoque Parapotamios, pervenere ad Panopeas. Vnde bifariam copiarum iam diuisarum fuerunt: quarum plurima pars ac validissima cum ipso Xerxe Athenas versus tendens in Bœotos, in agrum Orchomeniorum ingressa est. Bœoti autem cum Medis universi sentiebant: quorum urbes viri Macedones in eis collocari, qui ab Alexandro missi fuerant, servauerunt, volentes planum facere Xerxi Bœotos sentire cum Medis. Et hi quidem barbari hac iter intenderunt. Ceteri vero cum suis ducibus Parnassum à dextra præstringentes, ad templum quod est Delphis processerunt, quicquid agri Phocensis nanciscebantur, id omne foedantes. nam & Panopeorum oppidum incenderunt, & Dauliorum & Æolidensium. Ideo autem hæc ab aliis seiuncti pergebant, ut direpto quod Delphis est templo, pecunias repræsentarent Xerxi regi: qui omnia quæ in eo templo erant memoratu digna, melius norat (ut ego audio) quam quæ in ædibus suis reliquerat: per multis assidue referentibus cum alia, tum præcipue Cræsi Halyattis filii donaria. Hoc Delphi quum audissent, in extremam prorsus devenere formidinem: quæ attoniti, deum de sacra pecunia consultarunt, nunquid eam humi defoderent, an alium in locum transportarent. Eam deus illis interdixit ne amoveret: se enim suffecturum esse ad res suas tutandas. His auditis Delphi de semetipsis curandum putaverunt, liberis vxoribusq; in Achaiam traiectis. Pleriq; igitur vertices Parnassi superaverunt, & ad Corycium antrum, quidam ad Amphissam Locridem se subdixerunt. Denique omnes Delphi urbem deseruerunt, præter sexaginta viros, ac prophetam, id est, vaticinum. Postea vero quum barbari subeuntes appropinquabant, templumque cernebant, interim propheta cui no-

xxv

xxv

xxv

xxxvii

cui nomen erat Aceratós, inspicit ante delubrum sacra arma prolata è con-claui, quæ¹ intus proposita fuerant: eaque nefas erat cuiquam mortali contingere. quod ostentum iis Delphis qui aderant perrexit nunciatum. Vbi autem barbari properantes peruenere ad fanum Mineruæ² quod est ante templum, tum vero etiam maiora quam superius prodigia representata sunt.³ res profecto hæc valde miranda. nam arma Martia sua sponte extra delubrum proposita apparuerunt. Quod tamen secundo loco actum est, ex omnibus miraculis maxima est admiratione dignum. quum enim barbari ad sacellum Mineruæ quod est ante templum, accederent, interea è cælo fulmina in eos deciderunt: & à Parnasso duo abscissi vertices, magno cum fragore sunt deuoluti, permultosque eorum interceperunt: atque ex ipso sacello Mineruæ vociferatio iubilatioque extiterunt. Quibus omnibus pariter ingruentibus, terror incussus est barbaris, ut fugæ se manderent. Ea re cognita Delphi descendentes magnam eorum stragem edidere: Qui autem superfuere, recta ad Bæotos effugerunt: & quum redissent, referebant (ut ego accipio) alia se præterea quæ dixi miracula vidisse, duos armatos⁴ humana natura augustiores institisse sibi, cædem facientes atque insequentes. Hos autem duos Delphi aiunt indigenas heroas esse; Phylacon & Aſtonoum, quorum fama visuntur: Phylaci quidem, secundum ipsam viam super ædem Mineruæ: Aſtonoi vero, prope Castaliam, sub Hyampeo vertice. Saxa autem quæ à Parnasso deciderunt, adhuc ad nostram vsque memoriam integra extant in fano Mineruæ protemplaris locata, ad quod⁵ per barbaros deuoluta peruenere.⁶ Atque hic receptus à templo horum virorum fuit. ¶ Græcorum autem classis ab Artemisio profecta, rogatu Atheniensium ad Salaminem substitit. Quod ut facerent ideo rogauerant Athenienses, tum ut liberos atque vxores ex Attica subducerent, tum ut consultarent quid sibi agendum esset.

ταύτου ὄνομα ἦν Ἀκέραιος, ὅρα πρὸς τὸ τοῦ ὁσώλου
παρακείμενα εἶσθαι ἐκ τῆς μεγάρου δὲ ὠπηνειγμένα
ταῖς, τῶν δὲ ὅσοι ἦν ἀπὸ τῆς αἰδέσθων οὐ-
δενί. ὁ μὲν δὲ ἦν Δελφῶν τοῖσι παρεούσι σημα-
νέων ὁ τέρως. οἱ δὲ βαρβάρων, ἐπειδὴ ἐγίνοντο
ἐπιγρόμμοι κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς παρρηϊῆς Ἀθηνῶν-
ης, ὅτι γίνετο σφί τέρως ἐπὶ μέγιστα τῶν γὰρ γρη-
μῶν τέρως. θούμα μὲν γὰρ καὶ τῶν κατὰ τὸν
ὄπλων ὁρῶν αὐτόματα φαῖναι ἔξω παρακίμα-
τα τῶν τοῦ· καὶ δὲ δὴ ἐπὶ τούτῳ δόρυ τε καὶ ἄλ-
μα, καὶ ἀπὸ πῶν τῶν φασμάτων ἄλμα θούμα-
σιν μάλιστα. ἐπὶ γὰρ δὴ ἔσται ἐπὶ τῶν οἱ βαρ-
βάρων κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς παρρηϊῆς Ἀθηνῶν-
ης, πύτω δὲ μὲν τῶν οὐρανοῦ κεραυνοὶ αὐτοῖσι ἐπέ-
σθον, ἀπὸ δὲ τῶν Παρρηϊῶν ἀπὸ τῆς ἀγασσάδου χυ-
ρυφαὶ ἐφέρετο πολλὰ πατάγες αὐτοῖς, καὶ κατὰ
λαβὸν συχνοὺς σφραγῶν· ἐκ δὲ τῶν ἱερῶν τῆς παρ-
ρηϊῆς βοή τε καὶ ἀλαλαγμοὶ ἐγίνετο. Συμμι-
γνύων δὲ πύτων πῶν, φόβος τοῖσι βαρβαροῖ-
σι ἐπέσθων. μαρτυρεῖ δὲ οἱ Δελφοὶ φάσθαι
τῶν σφραγῶν ὅτι καὶ αὐτοῖς, ἀπέκτειναι πλῆθος π
αὐτῶν. οἱ δὲ πρὸς ἐόντες, ἰθὺ βοιωτῶν ἐφάσθαι· ἐ-
λεγον δὲ οἱ ἀπὸ τῆς ἡσσαντες οὐτὶ τῶν βαρβαρῶν (ὡς
ἐν τῶν αὐτοῦ μῶν) ὡς πρὸς τοῖσι καὶ ἄλλα ὅρα
θία. δύο γὰρ ὀπλίτας μέγιστας ἢ κατὰ αἰδέσθων
πῶν φύσιν ἐχόντας, ἐπὶ τῶν σφί κτείνοντας καὶ διώ-
χοντας. Τοῖς δὲ οὐ τοῖς Δελφοὶ λέγου-
σι ὅτι χυροῖς ἦσαν ἐπὶ, Φύλαχον τε καὶ Αὐτόνο-
ον· τῶν καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἱερῶν Φυλάχου
μὲν, πρὸς αὐτὴν τὴν ὁδὸν κατὰ τὴν τῶν ἱερῶν τῆς
παρρηϊῆς, Αὐτόνοου δὲ, πύτας τῆς Κασσάλης,
ὑπὸ τῇ Ὑαμπεῖν χυρυφῇ. οἱ δὲ πισόντες ἀπὸ
τῶν Παρρηϊῶν λίθοι, ἐπὶ καὶ ἐς ἡμῶς ἔσται σῶ-
οι, ἐπὶ τῶν τῶν τῆς παρρηϊῆς Ἀθηνῶν καί-
μας, ἐς τὸ ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῶν βαρβαρῶν
φασθαι. τούτων μὲν πῶν τῶν αἰδέσθων αὐτὴ ἀ-
πὸ τῶν ἱερῶν ἀπαλλαγὴ γίνεται. Οἱ δὲ Ἐλ-
λῆων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τῶν Ἀρτεμισίου, Ἀ-
θηνῶν διηγήτων, ἐς Σαλαμῖνα κατὰ σφί τῶν
ἡσ. τῶν δὲ ὅτι ἐν τῶν παρρηϊῶν αὐτῶν χεῖν
πρὸς Σαλαμῖνα Ἀθηνῶν, ἵνα αὐτοῖς πῶν τῶν
καὶ μωαῖκας ὑπεξαλάλῃωνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς·
πρὸς τῶν, καὶ βουλεύσωνται τὸ ποιητέον αὐτοῖσι ἔσται.

¹ Exit qua paulo post sequuntur, videtur colligi hic pro τούτων reponendum esse ἔξωθεν. ² Videtur porius αὐτοῖς esse cogno-
men τῆς Μινερνῆς, ἀπὸ τοῦ τοῦ ἰσθίου, nisi forte a legi Valla αὐτοῖς, qui pro eo quod hic Fanum, statim Sacellum dicit, ὅτι Ἐδὲν.
Cuius interpretatione sequendo qua paulo post habetur, videlicet Fano Mineruæ protemplaris, hic reponendum fuerit, Mineruæ quæ
est ante templum. ³ Nam & hoc, magnum quidem miraculum est, (quod videlicet modo dictum fuit) Martia arma conspecta
fuisse extra templum extantia sua sponte: (vel, ἀπὸ τῆς, i. sine ullius opera) sed quæ illud sequuta sunt, inter quælibet spectra, ma-
xima est admiratione dignum. Vel, ὅτι quibuslibet spectantibus ostensio. ⁴ Statura humana proceriores ipsos insequi, stragem in-
ter persequendum edentes. ⁵ Id est, Per medium barbarorum. ⁶ Id est, Atque ita multati à templo se receperunt.

XLIV

ab Hercule & Meliensibus è regione quæ Doris nunc vocatur, abducti. Hæ copix Peloponnensium erant. Eorum autem qui sunt in exteriori continente, Athenienses supra quam ceteri naues præstabant, solicentum octoginta. quippe quibus non adfuerunt in pugna ad Salaminem gesta Platæenses, ob hanc causam, quod quum Græci ab Artemisio dilapsi sunt, Platæenses, ubi iuxta Chalcidem appulsi fuere, descendentes in Pieriam oræ Bæotix, ad recipiendos domesticos suos se conuertebant. ita dum in suis conseruandis occupantur, relictæ fuere. Athenienses autem sub Pelasgis eam quæ nunc Græcia nuncupatur tenentibus, Pelasgi erant, Cranai nominati: sub rege vero Cecrope, Cecropidæ cognominati: Erechtheo autem adepto imperium, immutato nomine Athenienses appellati: deinde Iones, ab Ione Xuthi filio, qui dux extitit Atheniensis exercitus,

XLV

Megarenses autem tantundem copiarum quantum ad Artemisium, attulerunt: Ampracii, septem cum nauibus auxilio venerunt: Leucadii, cum tribus, Dorica gens, & à Corintho oriunda. Ex insulanis autem Æginetæ triginta naues exhibuerunt: quibus alix quoque erant naues instructæ, sed iis oram suam tutabantur: verum cum triginta omnino nauibus præcipue velocitatis ad Salaminem dimicauerunt. Sunt autem Æginetæ Doræ, ab Epidauro. cui insulæ nomen antea fuerat Oenone. Post Æginetas easdem quas ad Artemisium viginti naues præbuere Chalcidenses: & Eretrienteses, septem. hi Iones sunt. Dehinc autem Chii easdem præbuere, gens ab Atheniensibus Ionica. Naxii autem naues præbuere quatuor, qui quemadmodum & ceteri insulani, à popularibus ad Medos missi erant, sed illorum iussa aspernati, transiire ad Græcos, suasu Democriti, viri inter ciues illustres, & tunc trierarchi. Naxii autem Iones sunt ab Atheniensibus ducentes originem. Styreenes quoque easdem quas in Artemisio naues præbuere. Cynthii, vnam omnino, & vnam penteconterum. horum vtrique Dryopes sunt. Seriphii etiam & Siphnii & Melii fuere in partibus. hi enim soli ex insularis terrâ barbaro & aquâ negauerunt.

XLVI

ὑπὸ Ἡρακλέους τε καὶ Μηλίων ἐκ τῆς νυν Δωρίδος καλεομένης χώρας ἔξαιεσθαι. οὗτοι μὲν νυν Πελοποννησίων ἐς ἑσπέρην. Οἱ δὲ ἐκ τῆς ἑξω ἡπείρου, Ἀθηνῆσιν μὲν, πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους, παρεχόμενοι ἦσαν ὀφθαλμοῦ καὶ ἑκάδιν μυῖαι. ἐν Σαλαμῖνι γὰρ οὐ σπινναυμάχησαν Πλαταιέες Ἀθηνῆσιν, ἀλλὰ θύοντες πᾶν ἔργον. ἀπαλλασσομένων τῶν Ἑλλάνων ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμίου, ὡς ἐγίνοντο κατὰ 10 Χαλκίδα, οἱ Πλαταιέες ἀποβάντες ἐς τὴν περσίνην τῆς Βοιωτίας χώρας, πρὸς ἐκκμηθῆναι ἐτάσσοντο τῶν οἰκετῶν. οὗτοι μὲν νυν τοῖς σώζοντες ἐλείφθησαν. Ἀθηνῆσιν δὲ ὅτι μὲν Πελασγῶν ἔχοντων τὴν νυν Ἑλλάδα καλεομένην, ἔσαν Πελασγοὶ, ὀνομαζόμενοι Κερανοί. ὅτι δὲ Κέκροπος βασιλῆος ἐπεκλήθησαν Κεκροπίδαι. ἐκ δὲ Χαλκίδος δὲ Ἐρεχθῆος τὴν ἑρχίαν, Ἀθηνῆσιν μετῴνομαθ' ἰωνες δὲ τοῦ Εὐρύτου ἑσπέρην ἡγεμονίαν Ἀθηνῆσιν 20 οἱσιν, ἐκλήθησαν ἀπὸ τούτου Ἴωνες. Μεγαρέες δὲ τῶνδ' πλήρωμα παρέχοντες ὅ καὶ ἐπ' Ἀρτεμίσῳ. Ἀμπερακίωται δὲ, ἐπὶ ἰέας ἔχοντες ἐπέβοήθησαν. Λακκάδαι δὲ, τρεῖς, ἔθνος εὐντες οὗτοι Δωρικὸν ἀπὸ Κορίνθου. Νησιωτίων δὲ, Αἰγινηταί, τετάρτην παρέχοντες. ἔσαν μὲν σφι καὶ ἄλλαι πεπληρωμέναι νέες. ἀλλὰ τῇσι μὲν τὴν ἐαυτῶν ἐφύλασσαν, τετάρτην δὲ τῇσι ἄριστα πλεούσῃσι ἐν Σαλαμῖνι ἐσαυμάχησαν. Αἰγινηταί δὲ εἰσι Δωριεῖς, ἀπὸ Ἐπιδαύρου. τῇ δὲ ἡσὼ πρὸς πρὸν οὐνομα ἦν Οἰνώνη. μετὰ δὲ Αἰγινητῶν, Χαλκιδεῖς τῶν ἐπ' Ἀρτεμίσῳ εἰκοσι παρεχόμενοι, καὶ Ἐρετειεῖς τῶν ἐπὶ ἰέας. οὗτοι δὲ, Ἴωνες εἰσι. μετὰ δὲ, Κίοι, τῶν αὐτῶν παρεχόμενοι, ἔθνος εὐν Ἴωνικὸν ἀπὸ Ἀθηνῶν. Νάξιοι δὲ παρέχοντο τέσσαρας, ἀποπεμφθέντες μὲν ἐς τοὺς Μήδους ὑπὸ τῶν πολιτῶν, κατὰ πρὸς οἱ 30 ἄλλοι ἡσιώται, ἀλογήσαντες δὲ τῶν ἐσπολίων, ἀπὸ κατὰ ἐς τοὺς Ἑλλήνας, Δημοκρίτου ἀπεύσαιτος, ἀνδρὸς τῶν ἀσπιδόδοκων, καὶ τότε τετραρχέοντες. Νάξιοι δὲ εἰσι Ἴωνες ἀπ' Ἀθηνῶν γεγενῆσθαι. Στυρείες δὲ τῶν αὐτῶν παρέχοντες ἦσαν τῶν ἐπ' Ἀρτεμίσῳ. Κυνήιοι δὲ, μία καὶ πεντηκόντιον, εὐντες σπινναυμότεροι ἔσσι Δρύοι. καὶ Σερίφιδαι καὶ Σίφνιοι καὶ Μήλιοι ἐς ἑσπέρην. ἔσσι γὰρ οὐκ ἐδδσαν μοῦνοι ἡσιώται τῶν βαρβάρων γένει τε καὶ ὕδαρ.

Οὐπι μὲν ἄπλητες εἰδὲς οἰκημένοι Θεσπρωτοὶ καὶ Ἀχαιοὶ ποταμῷ, ἐς ἑατὸντο. Θεσπρωτοὶ γάρ εἰσι οἱ ὁμοῦρέοντες Ἀμωρακίῳ τῇσι καὶ Λακαδίοισι· οἱ δὲ ἑσπερίων χωρέων ἐς ἑατὸντο. Τῷ δ' εἰδὲς τοῦτεων οἰκημένων, Κροτωνήται μοιῶσι ἔσαν οἱ βοιωτῆται τῇ Ἑλλάδι κινδυνεύουσι, καὶ μὴ τῆς ἡγεαμένης τριῶν πυθονίης, Φάλλος· Κροτωνήται δ' ἦρος εἰσὶ Ἀχαιοί. Οἱ μὲν ἄλλοι, τεύχεας παρεχόμενοι ἐς ἑατὸντο· Μήλιοι δ' καὶ Σίφνιοι, καὶ Σερείφιοι, πεντηκόντες. Μήλιοι μὲν, ἦρος εἶντες ἀπὸ Λακεδαιμόνος, δύο παρείχοντο· Σίφνιοι δ' καὶ Σερείφιοι, ἴσως εἶντες ἀπὸ Ἀθηνῶν, μίαν ἐκάτερον. Σειθμός δ' ἐγγύς τοῦ πᾶς τῶν νεῶν, παρέξ τῶν πεντηκόντεων, τελευτήσας, καὶ ἐβδμήκοντα καὶ ὀκτώ. Ὡς δ' ἐς τὴν Σαλαμίνα σκυλλήθον οἱ ἑσπερίαι ἀπὸ τῶν εἰρημένων πολιῶν, ἐβούλευον, ὡς γένετο Εὐρυβιάδω γινώμην, ἀποθανέσθαι δὲ βαλόμενον, ὅκου δοκέοι ὅτι περὶ τῶν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ νικησάτων τῶν αὐτῶν χωρίων ἐγκρατέες εἰσι. ἡ γὰρ Ἀθηναίᾳ φεῖτο ἡδὴ, τῷ δ' λοιπῶν περὶ ὡς εἴη. αἱ γὰρ μὲν τῶν λεγόντων αἱ πλείους συνεξέπιπτον, ὡς δὲ Ἰσθμὸν πλώσαντες ναυμάχῃ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ· ὅτι λέγοντες δὲ λῶν τόνδε, ὡς, ὡς νικησάτωι τῇ ναυμαχίᾳ, ἐς Σαλαμίνα μὲν εἶντες, πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφίσι μὴ εἴη ὁδὸς ἐκ τῆς περὶ τῆς πόλεως, ὡς δὲ τῶν Ἰσθμῶν, ἐς τοὺς ἐν τῷ δ' εἶναι. Ταῦτα τῷ ἀπὸ Πελοποννήσου ἑσπερίων ὅτι λεγόμενον, ἐλήλυθε ἡνὲρ Ἀθηνῶν, ἀγγέλλων ἡκεῖν δὲ βαρβάρους ἐς τὴν Ἀθηνῶν, καὶ πᾶσαν αὐτὴν τυρπολέεσθαι. ὁ γὰρ Διὰ Βοιωτῶν τραπόμενος ἑσπερὶς ἄμα Ξέρξης, ἐμώρσας Θεσπρωτῶν τὴν πόλιν, αὐτίκ' ἐκλελοίπων ἐς Πελοπόννησον, καὶ τὴν Πλαταιέων ὡπαύτως, ἡκεῖ τε ἐς τὴν Ἀθηνῶν, καὶ πόρτα ἐκείνη ἐδύο. ἐνέωρσε δὲ Θεσπρωτῶν τε καὶ Πλαταιέων, αὐτὸν μὲν Θεσπρωτῶν ὅτι ἐκ ἐμώρσας. Ἀπὸ δὲ τῆς Διὰ Βοιωτῶν τῇ Ἑλλάδι, ἔνθεν πορβύεσθαι ἡρξάντο οἱ βαρβάρους, ἕνα αὐτῶν Διὰ τεύχοντες μίαν, ἐς τὴν διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐς τοὺς ἐπὶ τῇσι μὲν ἐγγύς τοῦ Ἀττικῆς, Καλλιὰδε ἀρχόντος Ἀθηνῶν. καὶ αἱ ῥοιοὶ ἐρημον ὁ ἄς, καὶ πᾶς ὀλίγους διέσκοιοι τῷ Ἀθηνῶν ἐς τὴν ἰρῶν ἐόντες, ἑκάστας τε τῶν ἐν, καὶ πᾶς.

Intra Thesprotos isti omnes & amnem Acherontem incolunt. Siquidem Thesproti, quum sint contermini Amphraciotis ac Leucadiis, ex ultimis regionibus in militiam venerunt. Eorum autem qui extra hos habitant, soli fuere Crotoniatae qui Graeciae periclitanti auxilium una naui tulere, cui praeerat Phayllus, vir ter Pythionices. Sunt autem Crotoniatae genere Achaei. Et ceteri quidem ex hac classe triremes prae-buerunt: Melii autem & Siphnii & Seriphii penteconteros, ² id est, biremes: Melii duas, Siphnii Seriphiique unam utriusque: Melii, a Lacedaemone genus ducentes: Siphnii & Seriphii, ab Atheniensibus Iones. Summa navium, praeter penteconteros, fuit trecentae³ quinquaginta octo. Quae posteaquam ex iis quas dixi urbibus ad Salaminem conveniunt, inter earum duces consultabatur, Evrybiade rogante ut qui vellent sententiam dicerent, ubinam ex iis locis quibus ipsi potirentur, commodissimum foret pugna navali decernere. iam enim Attica pro derelicta erat: itaque de ceteris deliberabatur. Pleraque igitur illorum sententiae in hoc congruebant, ut profecti ad Isthmum ante Peloponnesum decertarent, hac videlicet ratione, quod, si male pugnassent, ad Salaminem quidem, obsessis sibi in insula nullum subsidium ostendebatur: ad Isthmum vero dabatur ad suos effugium. Hae ratio quum a du-cibus Peloponnesium redderetur, ad-³uenit quidam Atheniensis nuntiatum iam Atticam barbarum esse ingressum, eamque omnem igne vastare. nam copiae quae cum Xerxe erant, Boeotiam peragrantes, incensa tum Thespiensium, qui in Peloponnesum abscesserant, tum Plataensium urbe, Athenas peruenerant, & omnia illa peruastabant. Ideo autem Thespiam & Plataeam incenderunt quod a Thebanis acceperant illas ciuitates non sentire cum Medis. A traiectu autem Helle-sponti ex quo iter ingredi coepere barbari, unum mensem triuere transendo in Europam, tres alios dum in Attica peruenire, Calliade summum Athenis magistratum gerente urbemque desertam cepere, paucis quibusdam Atheniensibus in templo repertis, necnon quae storibus arariis,

XLVI:

XLVII

XLVIII

L

LI

¹ Id est, Ter in certamine Pythico victor. ² Atqui ipsemet huius libri initio penteconteros interpret. nauigia quinquaginta remorum. ³ Septuaginta octo.

LII

& hominibus egenis, qui præcepta foribus atque lignis arce subeuntes arcebant: qui non exierant illinc ad Salaminem, simul præ inopia victus, simul opinione oraculi soluendi, quod reddiderat sibi Pythia, murum lignum inexpugnabilem fore: id interpretantes ex oraculo effugium esse, non naues. Hos Persæ, castris ex aduerso arcis positos in prominenti colle, quæ Aræon pagon Athenienses vocant, huc in modum obsederunt: Sagittas stupæ circumdatas ubi incenderant, emittebant in illorum vallum. Athenienses, quanquam obsessi, & ad ultimum malorum deducti, etiam inscenso vallo, tamen resistebant: ac ne verba quidem Pisistratarum condicionem deditiois offerentiū admittebant: & cum alia ad repugnandum excogitarunt, tum vero hoc, quod in barbaros portis subeuntes deuoluebant saxa molaria: adeo ut Xerxes per diu inops consilii fuerit, quod eos expugnare non posset. Tandem ex difficultatibus accessus quidam apparuit barbaris. necesse enim erat, secundum oraculum, omnem Atticam quæ in continente est, subiici Persis. Igitur à fronte arcis, à tergo autem portarum & ascensus, qua parte nemo excubabat, quaque nemo credebat quempiam hominum ascensurum, hac parte, etsi loco prærupto, quidam conscenderunt, iuxta templum Aglauriæ filix Cecropis. Quos ubi in arcem ascendisse viderunt Athenienses, partim è muro sese præcipitauerunt, atque extincti sunt, partim in ædem refugerunt. At Persæ qui ascenderant, primum ad portas contendunt, eis que patefactis supplices trucidant: atque ubi omnium stragem fecerunt, direpto templo arcem incendunt.

LIV Athenis omnino Xerxes potitus, equitem quendam Susa ad Artabanum mittit, nunciatum res bene gestas, ac præsentem statum. Postero die quam nuncium miserat, conuocatis Atheniensium exulibus, expeditionis suæ comitibus, iussit ut consensa arce hostias suo ritu immolarent: siue aliquo in somniis viso, siue sua sponte facti pœnitens quod templum concremasset. Exules Athenienses id quod iussi erant exequuti sunt. Cuius rei cur mentionē fecerim exponam: Est in arce hac, Erechthei (qui fertur fuisse terri-

LIII

LIV

LV

ἢ πείνηται αἰδεσφόποις· οἱ φραζάμενοι τὴν ἀκρόπολιν θύρῃσι τε καὶ ξύλοισι, ἡμῶν ὅτι τὸν ἄλμα μὲν ὑπὸ ἀδελφῆς βίου σὲκ ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλαμίνα· πρὸς δὲ, αὐτοὶ δικάοντες ἐξδουρῆσαι δὲ ματιήιον δὲ Πυθίᾳ σφί ἐχρησι, δὲ ξύλινον πείχος αἰάλω πνέσασθαι· καὶ αὐτὸ δὴ τὸ πνέει δὲ χρησφύγετον καὶ δὲ μαυτήιον, καὶ οὐ τὰς ἡσας. Οἱ δὲ Πέρσαι ἰζόμενοι ὅτι ἐν καταπίον τῆς ἀκροπόλεως ὄχλον, ἐν Ἀθηνῶσι καλέουσι δῆριον πάγον, ἐπολιέρεον 10 τρέπον τοιοῦδε· ὅπως εὐπεῖον παρὶ πύλαις αὐτῶν θέντες ἀφείαι, ἐπὶ ξύλον ἐς δὲ φράγμα. ἐνθαῦτα Ἀθηνῶν οἱ πολιορκεόμενοι, ἔμψος ἡμῶν πο, καὶ παρὲς δὲ ἔχοντες τὴν κακὴν ἀπιγμένην, καὶ τὴν φρήματος περὶ δὲ δακτύλου· ὅθεν λόγος τῷ Πεισιστρατίδῃ περὶ σφερῶντων παρὶ ἐμολογίας ἐπιδέχοντο. ἀμυνόμενοι δὲ, ἀλλὰ τε αἰτιμυχαίοιτο, καὶ δὴ καὶ περὶ σφόντων τῷ βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας, ὅλοι τρέχουσιν ἀπίεσαι, ὥς τε Ξέρξης ὅτι χερσὶν συχρὸν ἀπορήσει ἐπὶ χεῖρας, δὲ διωάμεν σφε- 20 ας ἐλεῖν. Χερσὶν δὲ ἐκ τῷ ἀπὸ πρῶτον ἐφαίη δὲ τις ἔσθδης τοῖσι βαρβάροις. ἔδεε γὰρ καὶ δὲ ποσὶον πᾶσαι τὴν Ἀττικὴν τὴν ἐν τῇ ἡπείρῃ, ἡμέρας ὑπὸ Πέρσῃσι. ἐμπερὶ σφόντων πρὸς τῆς ἀκροπό- 30 λιος, ὅππῃ δὲ τῷ ἀνυλέων, καὶ τῆς αἰόδου, ἡ δὲ ἔ- πρὸς τῆς ἐφύλασσε, οὐτ' αὖ ἡλπισε μήποτε τις κατὰ τὰ πᾶσα αἰαδαῖα αἰδεσφόπων, ταύτην ἀνέβησιν πῖες καὶ δὲ ἰερὸν τῆς Κέκροπος θυγατρὸς Ἀγλαόρας, καὶ τοῖς ἀποκρήμινον εἰσὶν τὴν χώραν. ὥς δὲ εἴηον αὐτοὶ αἰαδεσφῶντες οἱ Ἀθηνῶσι ὅτι πᾶν ἀκρόπο- 30 λιν, οἱ μὲν ἐρρίπτεον ἐαυτοὺς καὶ τὴν πείχους καὶ τῶν, καὶ διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐς δὲ μέγαν κατέφθον. τῷ δὲ Πέρσῃσι οἱ αἰαδεσφῶντες, παρὸν μὲν ἰτρεπῶντο πρὸς τὰς πύλας, τὰς δὲ αἰοῖσαντες, πῖες ἰκέ- 40 τας ἐφίοντο· ἐπεὶ δὲ σφί πᾶντες κατέφθοντο, δὲ ἰερὸν συλῆσαιτες, ἐπὶ σφῶν πᾶσαν πᾶν ἀκρόπολιν. Σχῶν δὲ πᾶν τελέως τὰς Ἀθηνῶν Ξέρξης, ἀπὸ πεμψέας Σούσα ἀγγελοῖσι πᾶσι, Ἀρταβάνῃ ἀγγαλλέοντα πᾶν τὸ πρὸς σφῶν σφί δὲ πρὸς ἑλῶν. ἀπὸ δὲ τῆς πέμψος τὴν κήρυκος δούτερη ἡμέρη συγ- 40 καλέσας Ἀθηνῶν τοὺς φυγάδας, ἐαυτοὺς δὲ ἐπὶ σφῶν, ἐκέλευε τρέποντα σφετέρῃ θύσας τὰ ἰερὰ ἀναβάλλας ἐς πᾶν ἀκρόπολιν· εἴτε δὴ ὦν ἐφιν πᾶν ἰδὼν ἐνυπνίου ἐρετέλετο τὰς, εἴτε καὶ ἐν θυμῶν οἱ ἐχρῆτο ἐμπερῶσαι πᾶν ἰερὸν. οἱ δὲ φυγάδες τὴν Ἀθηνῶν ἐποίησαν πᾶν ἐπὶ τῶν ἀλμύρα. Τοῦ δὲ εἶνεκεν πούτεων ἐπεμψέας δὲ, φράσω. ἔστι ὅτι τῇ ἀκρόπολιν ταύτην Ἐρεχθίδος τὴν γηγενέος λεγόμεν

εἴη ἰσὺς, οἱ τὰ ἐλαίην τε καὶ θάλασσα ἐνὶ τὰ λόγους.
 παρ' Ἀθηνῶν Ποσειδώνά τε καὶ Ἀθηνῶν ἐ-
 λείπειται πρὸς τῆς χώρας, μαρτύρια ἔσθαι. ταύ-
 την ὡν τὴν ἐλαίην ἅμα τὰ ἄλλα ἱρῶ κατέλαβε
 ἐμφορὰ δύναι ὑπὸ τῆς βαρβάρων· δδὲ τῆ
 δὲ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς ἐμφορῆς, Ἀθηνῶν οἱ θυεῖν ὑ-
 πὸ βασιλῆος καλθούμενοι, ὡς αἰέθουσιν ἐς τὸ ἱερόν,
 ὦρον βλαστὸν ἐκ τῆς γελέχους ὅσοι τε περὶ χυαῖν
 αἰαδεδραμμένα. οὗτοι μὲν νῦν ταῦτα ἔρε-
 σαν. Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες, ὡς σφί ἐξ-
 ηγγέλθη ὡς ἔσχε τὰ πρὸς τὴν Ἀθηνῶν ἀκρό-
 πολιν, ἐς ποσὺν τοὺς ἰσχυροὺς ἀπὸ τῆς πόλεως, ὡς ἐνίοι τῇ στρα-
 τηγῶν ὁδὸν κυρῶσαι ἐπὶ τὸν ποταμὸν ὅς πορεύεται πρὸς τὴν
 ἑλκή, ἀλλ' ἐς τὴν ἡμῶν ἐσέπτερον, καὶ ἰσχυρὰ αἰέθου-
 σιν ὡς ἀπὸ θαλάσσης. πῶς τε ὑπολείποντο οἱ
 αὐτῶν ἐκ κυρῶσαι πρὸς τὴν ἰσχυρὰν ναυμαχίαν. οὗ-
 τε ἐγένετο, καὶ οἱ ἀφ' ἐλπίδας ἐκ τῆς πενέδρου,
 ἐσέβαινον ἐς τὰς ἡμῶν. Εἰθαῦτα δὲ Θεμιστο-
 κλῆς ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν ἐπὶ τὴν ἡμῶν, εἶρετο Μισσίφιλος,
 αὐτὸς Ἀθηνῶν, ὅς, πρὸς εἰς βεβουλόμενον. πυ-
 θόμενος δὲ πρὸς αὐτὸν ὡς εἴη διδομένη ἀνὰ τὴν
 τὰς ἡμῶν πρὸς τὸν ἰσχυρὸν, καὶ πρὸς τῆς Πελοπον-
 νήσου ναυμαχίαν, εἶπε, Οὐτ' ἀρὰ μὲν ἀπαίρωσι
 τὰς ἡμῶν ἀπὸ Σαλαμῖνος, πρὸς ὁδὸν μὲν ἐπὶ πατρί-
 δος ναυμαχίαις. κατὰ γὰρ πόλιος ἕκαστοι τρε-
 ψονται. καὶ οὐτέ σφας Εὐρυβιάδης κατέχειν
 δυνήσεται, οὐτέ τις αἰδεσθῶν ἄλλος, ὥστε μὴ οὐ
 ἀφ' ἐλπίδας ἀπὸ τῆς πόλεως. ἀπὸ τῆς πόλεως τε ἡ
 Ἕλκας ἀβουλῆσι. ἀλλ' εἴ τις ἐστὶ μηχανὴ, ἥτις καὶ
 περὶ ἀφ' ἐλπίδας τὰ βεβουλόμενα, ἥτις καὶ δυνήσεται
 ναυγῶσαι Εὐρυβιάδα μεταβουλεύσασθαι, ὥστε
 αὐτὸν ἀνέειν. Κἀρτα δὲ τῶν Θεμιστοκλέους ἡρε-
 σὴ ὑποθήκη· καὶ ὁδὸν πρὸς ταῦτα ἀμειψά-
 μενος, ἥτις ἐπὶ τὴν ἡμῶν τὴν Εὐρυβιάδα. ἀπὸ τῶν
 δὲ, ἐφ' ἧς ἐλπίδας οἱ κρινόντες πρὸς τὸν ποταμὸν συμμίξαι. ὁ
 δὲ αὐτὸν ἐς τὴν ἡμῶν ἐκέλευε ἐσβαίνειν λέγειν εἴ τι ἔ-
 λει. εἰθαῦτα ὁ Θεμιστοκλῆς παρεξομῶς οἱ
 κατὰ λέγει κείνῃ τὰ πρὸς τὰ ἡμῶν Μισσίφιλου,
 ἐπὶ τῇ παιδείᾳ, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τῆς πόλεως. ἐς ὃ
 αἰέθουσι χρίζων ἐκ τῆς πόλεως ἐκ τῆς Εὐρυβιά-
 δος, συλλέξαι τε τῆς στρατηγῆς ἐς τὸ πωδῆριον.
 Ὡς ὅτ' ἀρὰ συνελέχθησαν, πρὶν ἢ τὸν Εὐρυβιάδα
 πρὸς τὴν πόλιν, τῶν εἰρηκῶν συνελέξαι τῆς στρα-
 τηγῆς, πολλὴ ἦν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν πῶσι λόγοισι,
 rybiades referret id cuius gratia ipsos coegerat

gena) templum, in quo olea est & ma-
 re, ut apud Athenienses prædicatur,
 Nepruno & Mineræ in testimoni-
 um posita quod de regione decertas-
 sent. Hanc igitur oleam una cum ce-
 tero templo contigit ut barbari exire-
 rent: quam Athenienses qui ab rege
 iusserant rem diuinam facere, altero
 ab incensione die quum in templum
 ascendissent, aspexerunt fruticasse, e-
 dito à stipite virgulto cubiti instar. Et
 hæc quidem illi narrauerunt. ¶ At Gre-
 ci qui apud Salaminem erant, ubi nun-
 ciatum est ut res circa Atheniensium ar-
 cem se haberent, eo perturbationis de-
 uenire ut nonnulli è ducibus non ex-
 pectarent dum propositum negotium
 constitueretur, sed in naues irruerent,
 ac vela tollerent tanquam profecturi:
 ceteriq; qui relinquebantur, statuerent
 sibi ante Isthmum prælio nauali deter-
 nendū. Et quum nox adfuisset, digressi
 è concilio, naues conscenderunt. Ibi
 Themistoclem pergentem ad nauem
 sciscitatur Mnesiphilus vir Atheniensis
 quidnam ab ipsis decretum esset: &
 quum ab eo audisset decretum esse ut
 ad Isthmum proficiscerentur, & ante
 Peloponnesum dimicarent, Si isti, in-
 quit, à Salamine proficiscantur, iam
 tu pro nulla amplius patria dimicabis.
 ad suam enim quisque patriam reme-
 bunt: ut nec EVrybiades, nec alius ho-
 minum quispiam cohibere possit quo-
 minus copiarum dilabantur: Græciaque
 peribit consilii inopia. Quare siquid
 comminisci potes, perge, & quod de-
 cretum est conare irritum reddere,
 & EVrybiadem à sententia reuoca-
 re, ut hic perstet. Themistocles,
 quum hæc admonita sibi admodum
 probarentur, nullo reddito respon-
 so ad EVrybiadis nauem perrexerit. ubi
 hominem conuenit, ait velle se de
 negotio communi cum eo colloqui.
 Hunc ille in nauem ingressum iubet
 loqui quæ vellet. Cui Themistocles
 assidens, quæcunque à Mnesiphilo ac-
 ceperat, tanquam à semetipso refert, &
 alia adiicit multa, donec EVrybiadem
 à sententia reuocauit: persuasitque ut
 è naui prodiret, & duces ad concili-
 um contraheret. Ii posteaquam con-
 gregati sunt, priusquam ad eos EV-
 rybiades referret id cuius gratia ipsos coegerat, Themistocles multis agebat verbis

prout magnopere expediebat. Quem interfatus Corinthiorum dux Adimantus Ocyti filius, Themistocles, inquit, in certaminibus ii qui ante alios surgunt, colaphis ceduntur. Eum refellens Themistocles, At qui, inquit, relinquuntur, LX non coronantur. Comiter autē Corinthio quum respondisset, ad Eurybiadem conuersus, nihil eorum dicebat, quæ dixerat prius, illos, posteaquam à Salamine profecti fuissent, dilapsuros: (præsentibus enim sociis, non putabat sibi decorum quempiam accusare) sed aliunde oratione sumpta, In te nūc, inquit, situm est seruare Græciam, si mihi accedens, nauale hic prælium facias, & non horum quibusdam credens, classem ad Isthmum abducas. vtrumque enim, quum audieris, inter se comparato. Si ante Isthmū configes, in patenti pelago dimicabis, vbi nobis minimum expedit, naues habentibus & grauiores & numero inferiores. Ex quo, etiam si in aliis feliciter nobiscum agatur, tamen amittes Salaminem & Megaram & Aeginam. nam illos vna comitabitur suis pedester exercitus. atque ita tu eos in Peloponnesum ages, omnemq; Græciam in discrimen adduces. Sin autem id feceris quod suadeo, hæc in eo reperies commoda: Primū si in arcto conflixerimus, nos, paucæ naues cum multis, profecto¹ si æqua belli contingent, multo superiores erimus: quoniam in arcto oppugnare, pro nobis est: in spatioso, pro illis. Præterea Salamis seruatur, vbi nostri nunc liberi collocati sunt & vxores.² Est & alia hic causā propter quam item debes præcipue hic manere, quod pro Peloponneso & Isthmo pugnabis: quo caue (si sapias) ne istos ducas. Quod si id quod spero continget, vt classe vincamus, barbari neque ad Isthmum nobis aderunt, neque vsquam longius ab Attica procedent, sed nullo ordine abibūt: vnde nobis lucrificiemus quæ seruauerimus, Megaram, Aeginamque, atq; Salaminē, apud quam credibile est nos hostibus fore superiores.³ Credibilia enim suadentibus hominibus fere prospere cedit: secus facientibus ne deus quidem vult adesse, & humanæ sententiæ indulgere. Hæc dicentem Themistoclem rursus interpellans Adimantus, iubebat filere eum, vt pote cui patria non esset: quin etiam Eurybiadem non

οἶα καὶ ἔτα δεινός. λέγοντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Κορίνθιος 304
 ὁς ἐρεττηρὸς Ἀδείμαντος ὁ Ὠκύτου εἶπε, ὦ Θε-
 μιτόκλεις, ἐν τοῖσι ἀγῶσι οἱ παρεξαισάμενοι βα-
 πίζονται. ὁ δὲ, ἀπολυόμενος, ἔφη, Οἱ δὲ γὰρ ἡγε-
 ταί πολεμοῦ οὐ φαίνονται. Τότε μὲν ἠρώ-
 ως πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο. πρὸς δ' ἔτι Εὐ-
 ρυβιάδα ἔλεγε σκείνων μὲν ἐπὶ σὸν ἐν τῷ πρῶτε-
 ρον λεχθέντων, ὡς ἐπεὶ ἀπαίρωσι ἀπὸ Σαλαμί-
 νος, ἀφ' ἧς ὁρῶσινται· (παρεόντων γὰρ τῶν συμ-
 μάχων, οὗ ἐφ' ἧς οἱ κόσμοι σὸν εἶνα κατηγορέειν)
 ὁ δὲ ἄλλου λόγου εἶχετο, λέγων τὰδε, Ἐν τῷ νῦν
 ἐστὶ σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἐμοὶ περὶ ναυμαχίᾳ
 αὐτῶν μὲν ποιέσθαι, μηδὲ περὶ πόλεως ποτιών
 ποτι λέγουσι, ἀναζώσθης πρὸς τὸν Ἰσθμὸν τῆς ἡ-
 ἡας. ἀμύνητες γὰρ ἑκάτερον, ἀκρούσας. πρὸς μὲν
 τῷ Ἰσθμῷ συμβάλλων, ἐν πελάγει αἰσπετοῖα μέ-
 να ναυμαχίᾳ, ἐς ὃ ἡμεῖς ἡμῖν σύμφορον ὄντι, ἡ-
 ἡας ἔχοισι βαρυτέρας, καὶ ὁρῶντες ἐλασσονες. τῇ-
 πο δὲ, ἀπολέεις Σαλαμῖνά τε καὶ Μεγάρων καὶ Αἰ-
 γινῶν, ὡς ἂν καὶ τὰ ἄλλα ἐντυχίσωμεν. ἀμὰ γὰρ
 τῷ ναυτικῷ ἐρεττῶν αὐτῶν ἐφέται καὶ ὁ πῆγος. καὶ
 οὕτω σφέας αὐτῶς ἄξις ὅτι τὴν Πελοπόννησον,
 κινδυνώσῃς τε ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι. ὡς δὲ τὰ ἐ-
 γὼ λέγω ποιήσης, ποσὰ δὲ ἐν αὐτοῖσι χρεῖα ὀρή-
 σις. πρῶτα μὲν, ἐν τῇ σὺ συμβάλλοντες ἡμεῖς ὁ-
 λήγησι πρὸς πολλὰς, ὡς τὰ οἰκῆται ἐκ τῆς πολέμου
 ἐκβαίῃ, πολλοὶ κατηγούμεν. ὅ γὰρ ἐν τῇ σὺ
 ναυμαχίᾳ, πρὸς ἡμεῖς ὄντι. ἐν δὲ ὀρυχασίᾳ δὲ,
 πρὸς σκείνων. αὐτῆς δὲ, Σαλαμῖς περικύπτει, ἐς
 τὴν ἡμῖν ὑπεκκείται τέχνη τε καὶ γυναικας. καὶ
 μὲν καὶ τὰδε ἐν αὐτοῖσι ἐνεσι, τῇ καὶ περὶ ἡμεῖς
 μάστιχα χρεῖα. ὁμοίως αὐτῶν τε μὲν, πρὸς ναυ-
 μαχίᾳς Πελοποννήσου, καὶ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ.
 σὸν σφέας, εἴπερ ὁ φρονέεις, ἄξις ὅτι τὴν Πε-
 λοπόννησον. ὡς δὲ γὰρ καὶ τὰ ἐγὼ ἐλπίζω γήνηται,
 καὶ νικῶσιν ἡμῖν τῇσι ἡμεῖς, ὅτι ἡμῖν ἐς τὸν Ἰσθμὸν παρ-
 ἔσονται οἱ βαρβαροὶ, οὗτε παρεῖσινται ἐκ σέρων τῆς
 Ἀφικῆς. ἀπίασὶ τε σὸν ἐν κόσμῳ. Μεγάρων
 τε κερδαίνουσι περὶ σὺς, καὶ Αἰγίῃ καὶ Σαλαμῖνι,
 ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγον ὄντι τῇ ἐχθροῖ κατ' ὅσον ἡμέ-
 ρας. οἰκῶτα μὲν νῦν βουλομένων οἱ αἰδεσθῶσι,
 ὡς περὶ πᾶν ἐλπίς γινέσθῃ, μὴ οἰκῶτα δὲ βουλομέ-
 νοις, ὅτι ἐλπίς ἐστὶ θεὸς πρὸς χωρὲς πρὸς τὰς αἰ-
 θραπτίας γνώμας. Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέ-
 υς, αὐτῆς ὁ Κορίνθιος Ἀδείμαντος ἐπέφερετο, σιγαλὴν
 τε κελεύων ὅ μὴ ἐς πατεῖς, καὶ Εὐρυβιάδην σὺν

1 Si rationi consentaneus sit belli exitus, 2 Sed & hoc inter cetera est quod in primis amplecti debes: Hic manens, pro Peloponneso & Isthmo nihil secius pugnabis: 3 Consilia enim agitantibus rationi consentanea, succedunt illa vti plurimum: at si qui agerent consilia rationi non consentanea, ne ipse quidem deus ad humanas deliberationes vult se accommodare.

ἐὼν ὅτι φησὶν ἄπολι ἀνδρὶ. πόλιν γὰρ ἡ Θε-
 μιτοκλήα παρεχόμενον, οὕτω ἐκέλευε γνώμας
 συμβάλλεσθαι. ταῦτα δέ οἱ παρέφερε, ὅτι ἡλώ-
 κεσάν τε ἔκαστοι καὶ τοὶ Ἀθηναῖοι. τότε δὲ ὁ Θε-
 μιτοκλῆς κείνοι τε καὶ τοῖς Κορινθίοις πολλά τε
 καὶ κακά εἶλετο. ἐὼν τοῖσι τε ἐδῆλου λόγῳ, ὥς εἴη
 καὶ πόλιν καὶ γῆν μέζον ἢ περ κείνοις, ἐς τὸ ἀδική-
 σαι ἦεν σφί. ἐὼσι πεπληρωμένοι. οὐδαμῶς γὰρ
 Ἑλλήων αὐτοῖς ὅτιοι τας ἀποκρούεσθαι. Ση-
 μάριον δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ, διέβαινε ἐς Εὐρυβιά-
 δεα, λέγων μέλλον ἐπεσσεμμένα, Σὺ εἰ μὲν
 αὐτὸς, καὶ μὲν ἔσται αἰὲρ ἀγαθός· εἰ δὲ μὴ, αἰα-
 τρέψεις τὴν Ἑλλάδα. ὅταν γὰρ ἡμῖν τὸ πολέ-
 μου φέρεσι αἰήτες. ἀλλ' ἐμοὶ πείθεο. εἰ δὲ ταῦ-
 τα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς μὲν ὥς ἐχομεν ἀναλαβόμε-
 ναι τοὺς οἰκέτας, καὶ μὲν ἔσται ἐς Σίειν τὴν ἐν Ἰταλίᾳ,
 ἢ περ ἡμετέρη τέ ἐστι ἐκ παλαίου ἔτι, καὶ τὰ λόγια
 λέγει, ὅτι ἡμεῖς αὐτῶν δέειν κτελλόμεθα· ἡμεῖς
 δὲ συμμάχων τοιούτων μετὰ ἡνέκτες, ἡμεῖς μὲν
 τῶν ἐμῶν λόγων. Ταῦτα δὲ Θεμιτοκλῆς λέ-
 γοντος, ἀνεδιδάσκετο Εὐρυβιάδης. δοκέειν δέ μοι,
 ἀρρωθήσας μάλιστα τοῖς Ἀθηναίοις, ἀνεδιδάσκε-
 το, μὴ σφεας ἀπολίπωσι, ὡς πρὸς τὸν Ἰαδμόν ἀ-
 γάγῃ τῆς ἡμέρας. ἀπολιπόντων γὰρ Ἀθηναίων,
 οὐκέτι ἐγίνοντο ἀξιόμαχοι οἱ λοιποὶ. ταῦτα δὲ
 αἰρέσας τὴν γνώμην, αὐτὸς μὲν οὕτως ἀφ' ἑαυτοῦ
 χεῖν. Οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμῖνα, ἔπειτα ἀ-
 κροβόλισσάμενοι, ἐπεί τε Εὐρυβιάδης ἐδόξε, αὐτὸς
 παρεσθάζοντο ὥς ναυμαχίησόντες· ἡμέρη τε
 ἐγένετο, καὶ ἄμα τὰ ἡλίου αἰὼντι σεισμὸς ἐγένετο ἐν
 τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ. ἐδόξε δὲ σφί διζασθαι
 τοῖσι θεοῖσι, καὶ ὅτι καλέσασθαι τοὺς Αἰακίδας
 συμμάχους. ὥς δὲ σφί ἐδόξε, καὶ ἐποίησαν ταῦτα.
 διζήμενοι γὰρ πᾶσι τοῖσι θεοῖσι, αὐτοὶ μὲν ἐπὶ
 Σαλαμῖνος Αἴαντά τε καὶ Τελαμόνα ἐπεκαλέον-
 το· ὅτι δὲ Αἰακὴν καὶ τοὺς ἄλλους Αἰακίδας ἦν
 ἀπέπελαι ἐς Αἴγιον. Ἐφ' ἣν Διὸς οὐρανὸς Θεο-
 κλῆτος, αἰὲρ Ἀθηναῖος, Φυγὰς τε καὶ τῶν Μηνιδί-
 σι λόγιμος ἡρόδοτος τῶν δὲ χερόν, ἐπεί τε ἐκεί-
 ρετο ἡ Ἀττικὴ χώρα ὑπὸ τῷ περὶ τῆς 40
 Ξέρξεω, ἐοῦσα ἐρήμος Ἀθηναίων, τυχαῖν τῷ τε-
 ῶν ἄμα Δημαρτήτα τῷ Λακεδαιμονίῳ ἐν τῷ
 Θεοκλῆ περὶ τῶν ἰδίων ἐνιορδὶν χωρέοντα ἀπὸ Ἑ-
 λλῶσιος, ὥς ἀνδρῶν μάλιστα καὶ τελομενίων·

finire virū extorrem sententiā dicere,
 & ita demum id finire quum urbem
 Themistocles habuisset: videlicet ex-
 probrans quod Athenæ captæ essent,
 tenerenturque ab hoste. Tunc Themis-
 tocles, & illi & Corinthiis multa inge-
 rens probra, ratione ostendit, sibi esse
 & solum, & urbem multo maiorem
 quam illis, unde naues ferme ducentæ
 essent armatæ, quas nulli Græcorum in-
 uadentes possent propellere. Hæc

quum ratione significasset, ad Eurybiadem
 transiens, maiori cum acrimonia
 loquebatur, inquit, Tu vero si hic ma-
 nes, vir eris egregius: sin minus, Græciæ
 euersor. totum enim belli momentum
 nobis naues sustinent. Sed mihi crede,
 nisi hoc feceris, nos, sicuti sumus, ubi
 domesticos receperimus, in Sirin quæ
 est in Italia, profecturos, quæ olim iam
 nostra est: & quæ, ut oracula aiunt, a no-
 bis condi oportet. Vos autem talibus so-
 ciis destituti meorum verborum remi-
 niscimini. Hæc dicente Themisto-

cles Eurybiades edocebatur: & ob id
 edocebatur (ut mihi videtur) quod ma-
 xime formidabat ne si ad Isthmum clas-
 sem reduxisset, ab Atheniensibus dese-
 reretur: quibus deserentibus, iam reli-
 qui non essent in pugnando hostibus
 pares. Ita sententiam eam probavit, ut
 illic permanentes, pugna navali decer-
 nerent. Quod ubi Eurybiadi placuit,

li qui altercationibus velitati fuerant
 circa Salaminem, quum illic sese appa-
 rarent tanquam prælium navale factu-
 ri, dies illuxit: & simul oriente sole exti-
 tit terræ & maris motus: propter quod
 visum est faciendum ut Æacidas in au-
 xilium inuocarent. Id ubi fecerunt, &
 omnibus qui illinc e Salamine sunt diis
 vota fecerunt, & Aiace Telamonis fi-
 lium inuocauerunt: navemque ad Æa-
 cum & ad alios Æacidas inuocandos
 Æginam miserunt. Narrabat autem

Dicæus Theocydis filius, vir Athenien-
 sis, atque idem exul, & apud Medos fa-
 ctus illustris, per id tempus quo Attica
 regio Atheniensibus desolata, a pede-
 stri Xerxis exercitu vastabatur, se forte
 fuisse una cum Demarato Lacedæmo-
 nio apud campum Thriasium, vidisseque
 puluerem triginta ferme millium viro-
 rum procedentē ab Eleusine: & quum

1 Tantisper dum essent illis ducentæ naues armatæ, nullos enim ex Græcis illos inuad. posse propulsare. 2 Ita ut nos ha-
 beamus. i. iam nunc, & nihil innovantes circa rerum nostrarum statum. 3 In diuersam à priorē sententiā adducebatur. Vel, Ad
 sententiā aliud quam prius inducebatur. Ad verbum, Redocebatur. i. Diuersum sentire docebatur. vel, Dedocebatur quod sentire edo-
 catus fuerat. 4 Sicut autem deliberatum fuerat, ita hæc fecerunt. quum enim diis omnibus preces fudissent, illinc quidem, ex
 ipsa nimirum Salamine, Aiace Telamonemque inuocauerunt, ad Æacem autem ceterosque Æacidas inuocandos navem
 Æg. misit.

demirarentur quorumnam hominum esset ille pulvis, statim se audisse vocem, quæ vox ipsi videretur Iacchus mysticus: & Demaratum (ut qui esset sacrorum quæ fierent in Eleusine ignarus) interrogasse quidnam esset quod ita sonaret, seque dixisse, Demarate, non ab erit quin grandis aliqua clades contingat regis copiis. Hoc enim palam est, quum Attica sit desolata, numen ab Eleusine resonans, venire auxilio Atheniensibus ac sociis. & siquidem in Peloponnesum incumbat, periculum regi erit, eiusque copiis quæ sunt in continente: sin ad classem quæ ad Salaminem est conuertatur, periculum adibit rex ne nauticum amittat exercitum. Hæc autem solennia Athenienses quotannis celebrant Cereri atque Proserpinæ: & his sacris quicumque vult & Atheniensium & aliorum Græcorum initiatur: & vox quam audis, est in hoc festo bacchantium. Et ad hæc dixisse Demaratum, Sile, neve alteri cuiquam hoc verbum dixeris. nam si ad regem referatur, capite plecteris, ut nec ego te nec alius quispiam hominū queat eripere. quamobrem tene silentium. hæc autem expeditio diis curæ erit. Hoc Demaratum admonuisse aiebat. ² Ex illo autem pulvere ac voce factam esse nubem, eamque in sublime elatam, Salaminem versus ad Græcorum exercitum fuisse delatam. Ita se didicisse nauticas Xerxis copias esse perituras. Hæc Dicæus Theocydis filius referebat, Demaratum atque alios testes citans. ¶ Classiarum autem Xerxis copiarum, ubi conspecta strage Laconica ex Trachinia in Histiazam traicerunt, triduum illic moratæ, per Evripum nauigabant, totidemque diebus ad Phalerum præsto fuerunt. Nec vero minori (ut mihi videtur) numero vel pedestres copiarum vel nauticarum Athenas promotæ sunt, quam ad Sepiadem atque Thermopylas. nam in supplementum eorum qui aut tempestate ad Thermopylas, aut in navalibus ad Artemisium præliis interierunt, hos substitutam qui nondum regē sequuti fuerāt, Melienses, Dorientes, Locros, Bæotos, qui cum omni copia aduenerunt, exceptis Thespiensibus & Platæensibus: necnon Carystios, Andrios, Tenios, ac ceteros omnes insulanos, præter quinque ciuitates, quarum nomina superius commemoravi.

ἀποθωυμάζειν τὴ σφεας δὲ κρηνοῖν, ὅτε ὦν κατε
εἴη αἰδεσθῶν, καὶ παρὰ τὴ φωνῆς ἀκούειν, καὶ οἱ
φαίνεσθαι τὴ φωνῆς εἶναι δὲ μυστικὸν Ἰακχόν. εἰ
δὲ ἀδαήμονα τῷ ἰσθμῷ τῷ ἐν Ἐλευσίνι γινόμενων
δὲ Δημάρχον· εἰρεσθαι τε αὐτὸν, πρὸ φεγγέ-
μων ἐν τῷ πο. αὐτὸς δὲ εἶπαι, Δημάρχτε, οὐκ ἐ-
στὶ ὅπως οὐ μέγα πόντος ἔσται τῇ βασιλῆος στρατῇ. “
πάδε γὰρ ὁρίσθηται, ἐρήμου ἐξουσίας τῆς Ἀττικῆς, “
ὅτι πλεονὸς φεγγόμενον, ἀπὸ Ἐλευσίνος ἐόντες πρυ-
10 εἶλο Ἀθηναιοὶ τε καὶ τοῖσι συμμάχοισι. καὶ ἡ
μὲν γὰρ κατὰ σκήλη ἐς τὴν Πελοπόννησον, κινδυνος
αὐτῶν τε βασιλείῃ καὶ τῇ στρατῇ τῇ ἐν τῇ ἡπείρῳ ἔ-
σται· ἡ δὲ ὅτι τὰς τῆς στρατῆς τὰς ἐν Σαλα-
μῖνι, δὲ ναυτικὴν στρατὸν κινδυνώσιν βασιλῆος ἀ-
ποβαλεῖν. τὴν δὲ ὁρτὴν αὐτῶν ἀγροὶ Ἀθη-
ναῖοι αἰὰ πρὸ ταῦτα ἐτα τῇ μητρὶ καὶ τῇ κρήνῃ, καὶ αὐ-
τέων τε ὁ βουλόμενος καὶ τῷ ἄλλων Ἑλλήνων, μυ-
εἶπαι· καὶ τὴν φωνὴν τῆς ἀκούεις, ἐν αὐτῇ τῇ ὁρ-
τῇ ἰακχάζουσιν. πρὸς αὐτὰ εἶπαι Δημάρχον,
20 Σίγα τε καὶ μηδὲν ἄλλω δὲ λόγον τῷ ποι εἶπης. ἡ
γὰρ τοῖς ἐς βασιλῆα δύνει χθὲν τὰ ἔπαι αὐτὰ, ἀπο-
βαλέεις τὴν κεφαλὴν· καὶ σὺ οὐτὲ ἐγὼ διωθήσομαι
ρύσασθαι, οὐτ’ ἄλλος αἰδεσθῶν ὁσδεῖς. ἀλλ’
ἔχ’ ἡσυχος. πρὸ δὲ στρατῆς τῆςδε τοῖσι μελήσιν.
δὲ μὲν δὲ ταῦτα ὁρῶντες ἐκ δὲ τῆς κρηνοῖν καὶ τῆς
φωνῆς ἡρεσθαι νέφος, καὶ μεταρσιωθὲν, φέρεσθαι ὅτι
Σαλαμῖνος, ὅτι δὲ στρατόπεδον δὲ τῷ Ἑλλήνων ἔπαι
δὲ αὐτοὺς μαθῆναι ὅτι δὲ ναυτικὴν δὲ Ξέρξεω ἀπολέεσθαι
μέλλοι. ταῦτα μὲν Δικῆος ὁ Θεοκύδης ἔλεγε,
30 Δημάρχου τε καὶ ἄλλων μαρτύρων κατὰ τὸν ὁμι-
νος. Οἱ δὲ ἐς δὲ Ξέρξεω ναυτικὴν στρατὸν παχύν-
τες, ὅτι δὲ ἐκ Τρηχίος πελοπόννησος δὲ τρωμα δὲ
Λακωνικὴν, διέβησαν ἐς τὴν Ἰσθμῶν, ὅτι χρόνους ἡμέ-
ρας τρεῖς, ἐπὶ πλοῦν δὲ Εὐρείῃ, καὶ ἐν ἐτέρῃσι τρισὶ ἡ-
μέρῃσι ἐχρόντο ἐν Φαλήρῳ· ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, οὐκ
ἐλάσσονες ἐόντες ὁρίσθησαν, ἐσέβαλον ἐς τὰς Ἀθήνας,
κατὰ τὴν ἡπείρην καὶ τῇσι νηυσὶ ἀπὸ κρήμων, ἢ ἐπεὶ τε
Σηπιάδα ἀπὸ κρήμων καὶ ἐς Θερμοπύλας. αἰτιθῶσιν
γὰρ τοῖσι τε ὑπὸ τῇ χειρὶ αὐτέων ἀπολομένοι-
40 σι, καὶ τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃσι, καὶ τῇσι ἐν Ἀρπυμ-
σίῃ ναυμαχίῃσι, τοῖςδε τοῖς τότε οὐκ ἐπολέμους βα-
σιλεῖ, Μηλίας, καὶ Δωρείας, καὶ Λοκροῖς, καὶ Βοι-
ωτῆς, πρὸς στρατῇ ἐπολέμοις, πλὴν Θεσπιέων τε καὶ
Πλαταιέων καὶ μάλα Καρυστίους τε καὶ Ἀνδρίους, καὶ
Τηνίους τε καὶ τῶν λοιπῶν νησιῶν καὶ πρὸς αὐτὰ· πλὴν τῶν
πέντε πόλεων τῶν ἐπεμνήσθην ὁρότερον τὰ οὐνόματα.

1 Fieri non potest quin magna aliqua cl. 2 Post illum autem pulverem ac vocem ortam esse nubem.

ὅσα γὰρ δὴ πρὸς τὴν ἐσωτέρω τῆς Ἑλλάδος ὁ
 Γέρσης, τοσούτω πλέω ἔθ. εἰ οἱ εἶπετο. Ἐπεὶ δὲ
 ἀπικέαιτο ἐς τὰς Ἀθῆνας, πρῶτες, πλὴν Παρίων·
 Παριοὶ δ' ὑπολῆφθαι τε καὶ Κύθιοι, καὶ ἀφ' ὧν
 ὁ πόλεμος τῇ ἀποβήσεται· οἱ δ' λοιποὶ ὡς ἀπὸ ἰσθμοῦ
 ἐς τὸ Φάληρον, καθάυτα κατέβη αὐτοὶ Ξέρξης ὅτι
 τὰς ἡμέρας, ἐγγύς σφι συμμίσσασθαι τε καὶ πυθέσθαι τῶν
 ὅτι πλεόντων τὰς γνώμας, ἐπεὶ δ' ἀπικέαιτο πρὸς
 ἱετο, παρῆσαν μετὰ πέμπτοι οἱ τῶν ἐθνέων τὸ σφε-
 τέρωι τύρανοι καὶ ταξίφαρχοι ἀπὸ τῶν ἡσίων, καὶ ἱζόντο,
 ὡς σφι βασιλεὺς ἐκάστω πηλὴν ἐδεδώκεε. πρὸς
 τοὺς μὲν, ὁ Σιδώνιος βασιλεὺς γὰρ ὁ Τύριος ὅτι
 ὁ ἄλλοι. ὡς δ' ἡσίοι ἐπεξῆς ἱζόντο, πέμπτας Ξέρ-
 ξης Μαρδόνιον, ἡρώτα, ἀποπερὶ ὧν ἐκάστω, εἰ
 ναυμαχίην ποιεοίτο. Ἐπεὶ δ' αὖτις ἡρώτα ὁ
 Μαρδόνιος ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν Σιδωνίων, οἱ μὲν ἄλ-
 λαι καὶ τῶν ἡσίων ὅτι ἐφερόντο, καὶ ἄλλοι τε ναυ-
 μαχίην ποιεῖσθαι. Ἀρτεμισίη δ' αὖτε ἔφη, εἰπέ μοι
 πρὸς βασιλῆα Μαρδόνιε, ὡς ἐγὼ τὰδε λέγω, οὔτε
 κακίη θηρομένη ἐστὶ τῇσι ναυμαχίῃσι τῇσι πρὸς
 Εὐβοίῃ, ἔτε ἐλαχίστα ἀποδύξαι μὲν, δέσποτα. ἢ
 ἐξ ἡσίων με διακρίνῃς ἀποδείκνυσθαι, τὰ τυγ-
 χάνω φρονέουσα θῆρα ἐς τὰς ἡμέρας τὰς σέ. καίτοι
 τὰδε λέγω, Φεῖδο τῇ ἡσίων, μηδὲ ναυμαχίην ποιεέω.
 οἱ δ' αὖτε
 οἱ γὰρ αὐτοὶ τῶν ἀνδρῶν κρείσσονες τοσούτων εἰσι
 καὶ θάλασσαν, ὅσον αὐτοὶ γυναικῶν. ἢ δ' ὁ πρῶτος
 δέσποτα ναυμαχίῃσι αἰσινδυνάβῃ; ὅτι ἔχεις μὲν
 τὰς Ἀθῆνας, τῶν δ' εἰς ἐκαστὴν ὥρμηθης ἐραλεύεσθαι;
 ἔχεις δ' ἢ ἄλλην Ἑλλάδα; ἐμποδὼν δέ τοι ἴσαται οὐ-
 δέ; οἱ δέ τοι αὐτίς τῇσι, ἀπὸ ἡλῆας ἔτι ὡς ἐκεί-
 νοις ἔωρεπε. ἢ δ' ἐγὼ δοκέω ἀποβήσασθαι τὰ τῇ αὐτῇ
 πόλεμον ἀνήματτα, τὸ φράσω· ἡ μὲν μὴ ἐπει-
 χθῆς ναυμαχίῃ ποιεῖσθαι, ἀλλὰ τὰς ἡμέρας αὐτῇ
 ἔχεις πρὸς γῆ μὲν, ἢ καὶ πρὸς ἁλῶν ἐς τὸ Πελο-
 πόννησον, ὅτι περὶ τῶν δέσποτα χωρὶς τὰ νοέων ἐ-
 λήλυθας. καὶ γὰρ οἱ οἱ πολλὸν χρόνον εἰσὶ τοι αὐτίς τῇ
 οἱ Ἑλλήες, ἀλλὰ σφῆς ἀφ' ὧν σκεδᾶς. καὶ δ' ὁ πόλις
 ἐκαστοὶ φέρονται. οὔτε γὰρ οἱ τοσούτοι σφίσι ἐστὶ
 ἡσίοι αὐτῇ, ὡς ἐγὼ τῶν θαλάσσης, οὔτε αὐτοὶ οἴκους,
 ἡ μὲν οὐδ' ὅτι τῶν Πελοπόννησον ἐλαύνῃς ὅτι περὶ
 στρατῶν, ἀτρεμῆς ποῖς ἐκείθεν αὐτῶν ἡκούσας·
 ὅτι σφι μέλλοσι πρὸς τῶν Ἀθηνῶν ναυμαχέ-
 σθαι. ἢ δ' αὐτίς ἐπειχθῆς ναυμαχίῃσαι, δευτέρω μὴ
 ὁ ναυπὶς στρατῶν κακῶς, ὅτι περὶ πρὸς ὁμηλή-
 σται. πρὸς δ' ὁ βασιλεὺς, καὶ τὰδε ἐς θυμὸν βαλὼν,
 καὶ male re gesta pedestribus sint exitio. Præterea hoc etiam rex in animum dimitte:

nam quo magis penetrabat in Græci-
 am Perses, eo plures eum nationes se-
 quebantur. Qui omnes, exceptis Pa-
 riis, postquam Athenas venerunt, & ad
 Phalerum, (Parii autem in Cythno
 relictæ, quo bellum caderet expecta-
 bant) ibi Xerxes ipse ad classem descen-
 dit, animo cætum classiariorum ade-
 undi, & eorum audiendi sententias. Eo
 profectus ubi præfedit, assidentibus qui
 accitu eius aderant, suæ quoque gentis
 tyrannis ac nauium præfectis, ut cui-
 que rex honorem dederat, quorum pri-
 mus erat Sidonius rex, tū Tyrius, dein-
 cept alii gradatim: misit ad eos Mardo-
 nium tentandi gratia, sciscitatum singu-
 los, prælium nauale faceret necne.
 Posteaquam Mardonius à Sidonio ex-
 orsus, singulos circumiens interroga-
 uit, ceteri quidem eandem dixere sen-
 tentiam, iubentes fieri prælium: Ar-
 temisia vero, Hæc, inquit, Mardoni, quæ
 dico, regi referas: me neque in præ-
 liis ad Eubœam gestis ignauissimam
 extitisse, neque minimam contulisse in
 te, domine. ideo, quum talis sim, æquū
 esse, ea quæ in rem tuam maxime esse
 sentio, demonstrare. Itaque hoc tibi
 suadeo, ut nauibus parcas, nec præli-
 um nauale facias cum iis viris qui tan-
 to sunt tuis in mari præstantiores, quan-
 to feminis viri. Quid enim necesse ha-
 bes omnino venire in discrimen pu-
 gnæ navalis? nonne Athenas habes
 quarum gratia expeditionem sumisti?
 nonne reliquam Græciam? ac ne-
 mo tibi obstitit? Qui tibi obstitebant,
 ita summoti sunt ut eos decebat. Quo
 autem ego recasuras hostium res arbi-
 tror, id exponam. Si non instabis pug-
 næ nauali committendæ, sed classem per-
 ges hic continere ad terram, aut etiam
 tendere ipse in Peloponnesum, tunc
 tibi, domine, succedent ea quorum
 gratia venisti. neque enim diutibi re-
 sistere Græci possunt, sed dilabentur, &
 abste ad suas quisque vrbes defugient.
 quoniam neque com meatus est eis in hac
 insula, ut ego audio, neque, si tū in
 Peloponnesum pedestres copias duces,
 hic eos credibile est perstituros qui il-
 linc huc aduenerunt, neque de pugna
 pro Atheniensibus facienda curatu-
 ros. At si pugnam naualem gerere ap-
 properabis, vereor ne copiarum nauti-
 cæ male re gesta pedestribus sint exitio: Præterea hoc etiam rex in animum dimitte:

1 Quum remanissent, 2 Me, quæ nec in naualibus ad Eubœam præliis me ignauissime gessi, nec minima præstiti, par est, domine, sententiam meam proferendo, quæ maxime de re tua esse censco, indicare: atque ideo hæc dico, Parce nauibus, nec prælium nauale cum iis viris gerere.

LXIX

vsu venire ut bonis quidem hominibus mali serui sint, malis autem boni. Ideoque tibi (qui virorum es optimus) serui sunt mali, qui numero sociorum cententur, & gyptii, Cyprii, Cilices, Pamphyli, è quibus nulla utilitas est. Hæc loquente Artemisia, quicunq; ei bene volebant, noxiam illi rebantur suam orationem, tanquam aliquid mali fallux ab rege, quem vetaret pugnam facere naualem: at ii qui male consultum illi volebant inuidebantque, utpote cui inter primos sociorum omnium honos haberetur, gaudebant eius quã dixerat sententia, tanquam perituræ. Sed Xerxes, postquam ad eum sunt relatæ sententiæ, magnopere delectatus est Artemisiæ sententia: & quum iam antea officiosam esse sensisset, tunc multo impensius collaudauit. Nihilominus ut pluribus staretur iussit, ratus ad EVBœam suos sponte male pugnasse, quod videlicet ipse abfuisset: itaque constituit spectaculo pugne navalis interesse. Classiarum, ubi nunciatum est illinc esse solendum, classem Salaminæ versus ducunt, & per ocium in aciem sunt digesti. Sed quum eos dies defecisset quominus prælium committeret, (nox enim interuenit) in posterum diem sese instruebant: quum interim Græcos metus formidoque cepit, cum alios, tum vero Peloponnenses, quod ipsi desidentes in Salamine, pro Atheniensium terra essent certaturi: qui si superarentur, in insula deprehensi forent obsidendi, sua terra sine præsidio relicta. ¶ Per eandem noctem pedester exercitus barbarorum contendebat in Peloponnesum: quanquam cuncta quæ poterant excogitata erant ne barbari per continentem ingrederentur. Nam ubi Leonidem cum suis apud Thermopylas occubuisse accepere Peloponneses, celerrime ex urbibus concursu facto, Isthmum infederunt, duce Cleombroto Anaxandridæ filio, Leonidæ fratre. Ibi confidentes, primum viam Scironidem obstruxerunt, deinde consilio inito Isthmum muro inædificabant, opusque perficiebant, quippe nemine (quum tot millia virorum essent) cessante. nã & lapides & lateres & ligna, & cistas fabulo plenas afferebant, nullo temporis momento opus intermittentes, neq; diurno neq; nocturno. Hi autem Græcis fuerunt qui ad Isthmum auxilio cum omni copia venerunt: Lacedæmonii,

LXX

LXXI

LXXII

ὡς τοῖσι μὲν χρεστοῖσι τῷ δὲ ἀνδραγαθῶν καὶ δούλοι " Φιλέοισι γινέσθαι, τοῖσι δὲ κακῶσι, χρεστοῖ. σοὶ δὲ " οἱ τι δέξινται ἀνδρῶν πόλυν, καὶ δούλοι εἰσι. οἱ " ἐν συμμαχῶν λόγῳ λέγονται εἶ), εὐόντες Αἰγύπτιοι " οἱ τε καὶ Κύπριοι, καὶ Κίλικες, καὶ Πάμφυλοι, τῷ " ὀφελος ὅτι γὰρ. Ταῦτα λεγόντων πρὸς Μαρ " δονιον, ἔσσι μὲν ἔσαν ὅσοι τῇ Ἀρτιμισίᾳ, συμφο " ρῶν ἐπιεικῶς τοῖς λόγοις, ὡς καὶ ἐν τῇ περὶ Γραμμῆς " πρὸς βασιλῆος, ὅτι οὐκ ἔα ναυμαχίῃν ποιεῖσθαι. " οἱ δὲ ἀγαμέμνωνι τε καὶ φρονέοντες αὐτῇ, ἅτε ἐν πρῶ " τοις τιμημένοις ἀπὸ πόλιν τῷ συμμαχῶν, ἐ " τέρποντο τῇ ἀνακρίσει, ὡς ἀπολεομένης αὐτῆς. ἐπ " εἰ δὲ ἀντιείχθησαν αἱ γνώμαι ἐς Ξέρξεα, καὶ ἔτα " τε ἡδὴ τῇ γνώμῃ τῆς Ἀρτιμισίης. καὶ νομίζοντες " πρὸς τὸν ἀποδοῦναι εἶ), τότε πολλῶν μάλλον ἀ " νεε. ὁμοῦ δὲ τοῖσι πλείοσι πείθεσθαι ἐκέλευε, πᾶ " δε καταδοξάς. πρὸς μὲν Εὐβοίᾳ σφέας ἐξαλοκα " χεῖν, ὡς οὐ παρόντος αὐτῶν. τότε δὲ αὐτὸς παρε " σκιάσας θήσασθαι ναυμαχίῃν. Ἐπεὶ δὲ " παρήγγαλλον ἀναπλῶναι, αἰτήσαντες αὐτῶν ὅτι πλὴν " Σαλαμῖνα. καὶ παρεκείθησαν ἀπὸ ταχύντες καὶ " ἡσυχίᾳ. τότε μὲν οὖν οὐκ ἔχρησέ σφι ἡμέρη " ναυμαχίῃν ποιεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ ἔμελλε. οἱ δὲ παρε " σκιάζοντο ἐς τὴν ὑστεραίην. τὸς δὲ Ἑλλήνας εἶχε δέ " ος τε καὶ ἀρρώστῳ, οὐκ ἦκαν δὲ τοῖς ἀπὸ Πελοποννή " σου. ἀρρώστους δὲ, οὐκ αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατή " μνοι, ὑπὸ γῆς τῆς Ἀθηναιῶν ναυμαχεῖν μέλ " λουσι. νικηθέντες τε, ἐν τῇ σφῶν ἀπολαμψθέντες πο " λιορκήσονται, ἀπέντες πλὴν ἐν τῷ ἀφύλακτοι. " 30 Τῶν δὲ βαρβάρων ὁ περὶ τὴν παροῦσαι νύ " κτα ἐπαρτίετο ὅτι πλὴν Πελοπόννησον. καί τοι τὰ " διωπατὸν πόλιν ἐμεμνησάμετο, ὅπως κατ' ἡπειρον " μὴ ἐσβάλλοιεν οἱ βαρβάρων. ὡς γὰρ ἐπύθοντο πᾶ " 307 χιστα Πελοποννήσιοι τοῖς ἀμφὶ Λεωνίδῳ ἐν Θερ " μοπόλῃσι τετελευτηκέναι, σιωδραμόντες ἐκ τῷ " πόλιν, ἐς τὴν Ἰαθμόν ἵζοντο. καὶ σφι ἐπὶ τῷ στρα " τηρῶν Κλεόμωρος ὁ Ἀναξανδρίδῳ, Λεωνίδῳ δὲ " ἀδελφός. ἵζοντο δὲ ἐν τῇ Ἰαθμῷ, καὶ συγχώ " σαντες πλὴν Σκιρωνίδα ὁδόν, μὲν τῷ πᾶσι σφι ἔδωκε " 40 βουλεύοντο μὲν οἱ, ὡς οὐδὲ μὲν ἀπὸ τῆς Ἰαθμοῦ τε " χος. ἅτε δὲ ἐν οὐσέων μυριαδῶν πολλῶν, καὶ πόρ " ρος ἀνδρῶν ἐργαζομένων, ἡνέκεν ὁ ἔργον. καὶ γὰρ ἡνέ " λιστοί, καὶ πλῆστοι, καὶ ἔξυλα, καὶ φορμὸι ψάμμου " πλήρεις ἐσφέροντο, καὶ ἐλίνυον ὅσδενα χερίον οἱ " βοηθήσαντες ἐργαζόμενοι, οὔτε νυκτὸς, οὔτε ἡμέ " ρης. Οἱ δὲ βοηθήσαντες ἐς τὴν Ἰαθμόν. πα " ρησι, οἷον ἔσαν Ἑλλήνων. Λακεδαιμόνιοι τε,

1 Id est, Sententiæ plurimum. Quoniam sententiæ à la plus grande voix.

καὶ Ἀρκάδες πάντες, καὶ Ἡλαῖοι, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Σικυωνιοί, καὶ Ἐπιδαύριοι, καὶ Φλιαῖοι, καὶ Τροιζῆνιοι, καὶ Ἑρμιονέες. οὗτοι μὲν ἔσαν οἱ βοηθήσαντες, καὶ ὑποσφάλλοντες τῇ Ἑλλάδι κινδυνεύουσαν τοῖσι δὲ ἄλλοισι Πελοποννησίοις ἐμελεῖσθαι. Ὀλύμπια δὲ καὶ Κόρινθα παρὰ χῶκεν ἦδη. οἰκέει δὲ πάλιν Πελοπόννησον ἔθνεα ἑπτά. πρυτάνων δὲ τὰ μὲν δύο, αὐτόχθονα ὄντα, κατὰ χῶρον ἰδρυταί· τῶν τε καὶ τοπάλαι οἶκον, Ἀρκάδες, καὶ Κυνούριοι. ἐν δὲ ἔθνος ὁ Ἀχαιῶν, ὃν μὲν Πελοποννήσου ὅλην ἔξεχώρησε, ὃν μὲν τοῖς ἑαυτῶν οἰκέει δὲ πάλιν ἄλλοι τῶν. τὰ δὲ λοιπὰ ἔθνεα, τῶν ἑπτά, τέσσερα ἐπὶ ἡλύδα ὄρεϊ, Δωριεῖς τε καὶ Αἰτωλοί, καὶ Δρύοπες, καὶ Λήμνιοι. καὶ Δωριέων μὲν, πολλὰ τε καὶ δόκιμοι πόλεις, Αἰτωλῶν δὲ Ἡλίας μινύη. Δρύοπων δὲ, Ἑρμιόνη τε, καὶ Ἀσίνη πρὸς Καρδαμύλῃ τῇ Λακωνικῇ. Λημνίων δὲ, Παρωρεῖται πάντες. οἱ δὲ Κυνούριοι αὐτόχθονες ὄντες, δδοῦσι καὶ μοῦνοι ἐν Ἰωνεσσι. ὃν δὲ Δωριεῖται δὲ, ὑπό τε Ἀρκάων ἀρχόμενοι, καὶ τῶν χερσίων ὄντες Ὀριεῖται, καὶ οἱ πελοποννησίων. πρυτάνων ὦν τῶν ἑπτά ἔθνεων αἱ λοιπαὶ πόλεις πρὸς τῶν κατέλεξα, ὃν τῶν μέσσω ὅκα τὰ τοιαῦτα. εἰ δὲ ἐλθόντες ἔξω εἴπω, ὃν τῶν μέσσω κατὰ μὲν οἱ ἐμὴ διζόν. Οἱ μὲν δὲ ἐν τῇ Ἰωνίᾳ, ποιούτω πᾶσι σώεσθαι, ἀπὸ τοῦ τῶν πελοποννησίων δρόμου ἵκοντες, καὶ τῇσι νηυσὶ ὅλην ἐλπίζοντες ἐλλάμψασθαι. οἱ δὲ ὅσα Σαλαμῖνι Ἑλληνες, ὅμοις ταῦτα σωθῶμεν οἱ μὲν, ἀρρώδον, ὃν οὕτω πρὸς σφίσι ἀντίστοιχοι δεικνύοντες ὡς πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ. ἔως μὲν δὲ αὐτῶν δὴν ἀνδρῶν ἀπὸ τοῦ τῶν ἀσπιδῶν λόγον ἐποίησε, θῶμα ποιεῖν μὲν τῶν Εὐρυβιάδων ἀβουλῆν. τέλος δὲ, ἔξω ῥάγῃ ἐς τὸ μέσον, σύλλογός τε δὲ ἐγένετο, καὶ πολλὰ ἐλέγετο πρὸς τῶν αὐτῶν. οἱ μὲν, ὡς ἐς τὸν Πελοπόννησον χρεὼν εἶη ἀποπλῶν, καὶ πρὸς ἐκείνης κινδυνεύειν, μὴ δὲ πρὸς χῶρης δρυαλώτου μόνοντας μάχεσθαι. Ἀθῆναι δὲ, καὶ Αἰγινήται, καὶ Μεγάρους, αὐτὸ μόνοντας ἀμύνεσθαι. Ἐνθαῦτα Θεμιστοκλῆς, ὡς ἐσθῶτο τῇ γνώμῃ τῶν Πελοποννησίων, λαθὼν ἔξω ῥεχεται ὃν τῶν σιωπῶν. ἔξω ῥεχεται δὲ, πέμπει ἐς τὸν ἑσπέρου πεδὸν τὸ Μῆδων ἀνδρῶν πλοῖον, ὃν τῶν ἀνδρῶν πρὸς λέγειν χρεὼν. τῶν οὐνομα μὲν τῶν Σίκινος, οἰκέτης δὲ καὶ πρὸς ἀναγωγὴν τῶν Θεμιστοκλῆος παίδων. ὃν δὲ ὕστερον πρυτάνων τῶν πρὸς ἡμετέρας Θεμιστοκλῆος Θεσπιάς τε ἐποίησε, ὡς ἐπεδείχθη οἱ Θεσπιάς πο-

& Arcades omnes, & Elci, & Corinthii, & Sicyonii, & Epidaurii, & Phliasii, & Troezenii, & Hermionenses. Hi fuerunt qui quidem auxilio venerunt, metuentes periclitanti Græciæ. Ceteris enim Peloponnensibus id nihil admodum curæ erat, & Olympia iam & Carthia præterierant. Incolunt autem Peloponnesum gentes septem, quarum dux indigenæ eundem quem habitarunt olim locum nunc habitant, 10 Arcades & Cynurii: vnâ, Achaica, quæ nunquam illa quidem è Peloponneso excessit, sed pristino loco egressa, alienum intolit: reliquæ quatuor è septem aduentitiæ sunt, Dorientes, Ætoli, Dryopes, Lemnii. Ac Dorienſium quidē multæ sunt & insignes ciuitates: Ætolorum autem sola Elis: Dryopum autem, Hermiona & Asina, quæ ad Cardamylam Laconicam sita est: Lemniorum autem, omnes Parorætani. Cynurii autem, quum sint indigenæ, soli putantur Iones esse, sed effecti sunt Dores, sub imperio Argiuorū impositi, & progressu temporis, quum essent Orneatæ, itemque accolæ. Harum igitur septem gentium ceteræ præter eas quas recensui, è medio cesserunt: & (si ingenue loqui fas est) in medio sedentes cum Medis sentiebant. Apud Isthmum quidē 15 in tali labore isti occupati erant, ut proæ pro omni iam cursu, quod nulla spēs classe affulgeret, currentes. Quæ audientes illi qui in Salamine erant, formidine afficiebantur, non tam pro seipsis quàm pro Peloponneso solliciti, adeo ut alius alium adiens, & summissa voce loquens admiraretur in Eurybiade consilii inopiam: tandem vero res erupit in medium, conciliumque contractum est; & multa de hoc ipso dicebantur, ab his quidem, oportere in Peloponnesum nauigare, & pro illa adire periculum, non autem manentes, pro regione captiua pugna nauali decernere: ab Atheniensibus vero & Æginetis & Megarenſibus, satius esse illic manētes dimicare. ¶ Ibi Themistocles, postquam sententia Peloponnensium euit, clanculum è concilio egressus, misit ad classem Medorū nauigium, cū quodā iussu dicere quæ oporteret: cui nomē erat Sicino, contubernali suo, atque eodem pædago liberorū suorum: quem post has res gestas ipse Theſpiensem fecit, 19 (vbi Theſpienses in ciuitatē sunt re-

τῶν οὐνομα
εἰαται

1 Quo tempore Theſpienses, ciues recipiebant. id est, in ciuitatis donabant.

cepti) atque locupletem. Istunc nauigio ad duces barbarorum profectus, hæc inquit, Dux Atheniensium, quod partibus regis fauet; præoptatque res vestras quam Græcorum esse superiores, misit me iam clam aliis Græcis indicatum vobis, illos metu perculsos fugam facere velle, & nunc offerri vobis occasionem exequendi rem omnium præclarissimam, nisi per negligentiam eos dilabi sinatis. nam neque inter se consentiunt, neque vobis amplius obfistent: sed inter se dimicantes cernetis eos qui vobiscum & eos qui contra vos sentiunt. Hac re Sicinus indicata, ab illis abscessit. Cui fidem habentes barbari, tum in insulam paruam nomine Psyttaleam, quæ inter Salaminem & continentem sita est, multos Persarum traiciunt, tum mediam circa noctem cornu quod ad vesperam spectabat producunt Salaminem versus, eam circumituri: producunt item qui circa Ceon & Cynosuram instructi erant, occupantes omne fretum Munychia tenus. Ideo autem & naues producebant nequa Græcis liceret effugere: sed circumuenti vicem redderent præliorū ad Artemisiū gestorum. Ad insulam autem Psyttaleam traiciebant Persas, ut commisso nuali certamine, quum plurimum & virorum & naufragiorum eo efferretur, (erat enim insula in traiectu pugnae sita) ii Persæ¹ suos seruarent, alienos interimerent. Hoc autem ne hostis sentiret, clanculum egere, nulla noctis parte concessa somno. In hac ego res intuens, non habeo aduersari oraculis tanquam non veris, volens euidenter loquentia conari refellere,

Auricoma postquam Diana litora iungent

Nauales pontes cum litoribus Cynosura,

Spe stolidi fortes quod Athenas Marte subegit,

Compescet iuuenem meritisima pæna superbum,

Instinctum furis, sibi cedere cuncta putantem.

Nam miscebitur as ari, Mars sanguine pontum

Inficiet: Graiis tunc libera tempora red-det

Saturno genitus, simul & Victoria pol-lens.

¹ Alios seruarent, alios interim.

λίτῃς, καὶ χρήμασι ὀλίγοις. ὃς τότε πλοῖα ἀπὸ κί-
μῃος, ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγούς τῶν βαρβά-
ρων τὰ δὲ, Ἐπεμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηνῶν λα-
δρὴ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, (τυγχάνει γὰρ φρονέ-
ων τὰ βασιλῆος, καὶ βουλόμηνος μάλλον πᾶς ὑμέτε-
ρα κατὰ περὶ θεῶν ἢ πᾶς τῶν Ἑλλήνων ὁρμή-
ματα) φράσσιν ὅτι οἱ Ἕλληνες δρημον βυλά-
οιται κατὰ ῥῶδης καὶ τῆς. καὶ νῦν παρὲς καὶ κάλλι-
τον ὑμῶν ἐργὸν ἀπὸ τῶν ἐξ ἐργάσθαι, ἡ μὴ
10 οὐκ εἰδὼς τὴν ἀφαιρέσει αὐτοῖς. οὐτε γὰρ ἄλλοις
οἱ ἴμοι φρονέουσιν, οὐτε αἰτίησιν. πρὸς ἐ-
αὐτοῖς τῆς σφῆρας ὅφρα ναυμαχίῃς τῶν πᾶς ὑμέ-
τερα φρονέουσιν, καὶ τῶν μὴ. ὁ μὲν, ταῦτα σφισι
μήναι, ἐκ ποδῶν ἀπαλλάσσει. τοῖσι δ', ὡς πι-
σα ἐγγύς τὰ ἀγγελλόμενα, τὸτο μὲν, ἐς τὴν σῆμα τὴν
Ψυττάλειαν, μετὰ τὴν Σαλαμῖνός τε καὶ μὲν καὶ τῆς
ἡ πείρου, πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβασαντο τὸτο
δ', ὅτι ἐγίνοντο μέγα νύκτες, αἰήρον μὲν δ' αὖ ἐ-
αὐτοῖς κέραις κυκλῶμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα, αἰή-
20 ρον δ' οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε καὶ τὴν Κνωσσούραν πεταγμέ-
νοι, κατέχον τε μέγας Μοῦνυχίης πύργον διὰ παρ-
θμόν τῇσι νηυσί. τῶν δὲ ὅτι εἵνεκα αἰήρον ταῖς νῆας, ἵνα
δὴ τοῖσι Ἕλλησι μὴδὲ φυγῇν ὅλῃ, ἀλλ' ἀπολαμ-
φέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, δίδιν πῖσιν τῶν ἐπ' Ἀρτε-
μίδος ἀγωνισμάτων. ἐς δ' τὴν σῆμα τὴν Ψυττάλειαν
καλεομένην ἀπεβίβασον τῶν Περσέων τῶν δὲ εἵνεκα,
ὡς ἐπεὶ ἡνέκα ναυμαχίῃ, ἀνὰ ταῖς μέγισταις ὅλοι-
σιν ὡς τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυηγίων. ἐν γὰρ δὴ πόρ-
ρω ναυμαχίῃς τὴν μελλέουσαν ἐπαύξει τοῖς ἡνέκα, ἵνα
30 τῶν μὲν ἀποβίβασιν, τῶν δ' ἀφαιρέσει. ἐποίησαν
δ' σιγή ταῦτα, ὡς μὴ πικρὰ νοῖατο οἱ στρατιῶται. οἱ μὲν
δὲ ταῖς τῶν νυκτῶν, ὅτι ἐν ἀποκριμῇντες, ὁρᾶν
τίοντο. Χρησιμοῖσι δ' ὅτι ἔχω αἰτιολογῆσαι ὡς οὐκ
εἰσὶ ἀληθείας, ἐβυλόμηνος ἀναρχέως λέγοντας περὶ
ῥα κατὰ βάλλειν, ἐς τοιαῦτα ὁρμήματα ἐβλέψας,
Ἀλλ' ὅταν Ἀρτέμιδες² χρυσόεσσαν ἱερὸν ἀκτὴν
Νησιγερῶν ὄψοι, καὶ εἰναλίην Κνωσσέραν,
Ἐλπίδι μαγνομένη λιπῶντις πέρσαντες Ἀ-
θηνῶν,
40 Δῖα δίκη σβέσει κρατερὸν ἔργον, ὕβριος ἥδον,
Δεινὸν μαμφόντα, δοκεῖν αἰὰ πάντα συ-
χεῖσθαι.
Χαλκὸς γὰρ χαλκῷ συμμίζεται, αἵματι δ'
Ἀρσῇ
Πόντον φοινίξει· τὸτ' ἐλδόμενοι Ἑλλάδος ἡμᾶρ
Εὐρύοπα Κρονίδης ἐπάγει, καὶ πότνια Νίκη.

ἐς πιαῖτα μὴ καὶ οὕτω διαβγέως λέγῃσι Βάκι-
 διὰ πλοχίης χρυσὸν πῖρι, οὐτε αὐδὲ λέγειν πολ-
 μέω, οὐτε παρ' ἄλλων εἰδέμεθα. Τῶν δὲ ἐν
 Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγένετο ἄπιστος λόγος, πολ-
 λός. ἦδεσαν δὲ οὐκ ὅτι σφέας περικυκλωῖτο
 τῇσι νηυσὶ εἰ βαρβαροί. ἀλλ' ἄσπερ τῆς ἡμέρας
 ὡρεῖν αὐτοὶ τετραγυῖοις, ἰδοῖεν κατὰ χωρὶν εἶ-
 ναι. Σωστράχων δὲ τῶν στρατηγῶν, ὃς Αἰγί-
 νης διέβη Αἰγείδης ὁ Λισιμαχοῦ, αἰὲρ Αἰδωῶ-
 ος μὲν, ὃς ὡς εὐχισμὸς δὲ ὑπὸ τῷ δήμῳ. ὃν
 ἐγὼ νεύμεθα, πωλυθαύματος αὐτὸν τρεῖς, ὅτι
 εἰς αὐτὸν ἡμεῖς αἰὲρ Αἰδωῶσι καὶ δικαστῶν.
 οὗτος ὡν ἡμεῖς αἰὲρ ὅτι στυγερὸν, ὃς ἐκκλέπε
 Θεμιστοκλῆα, εἰς τα μὲν εὐνοῖα οὐ φίλον, ἐχθρὸν δὲ
 ἱερὰν αἰσα. ὑπὸ δὲ μεγάλῃος τῶν παρευόντων
 κακῶν, λήθωσκεῖν πεισθόμενος ὃς ἐκκλέπε, ἡ-
 λων αὐτὸν συμμίζα. περὶ αὐτὸν δὲ ὅτι ἀπὸ δει-
 νοῖς ἀπὸ Πελοποννήσου αἰσῶν καὶ ἡσυχίας πρὸς τὸν
 Ἰσθμόν. ὡς δὲ ἐξήλθε οἱ Θεμιστοκλῆς, ἔλεγε Αἰ-
 γείδης πᾶσι, ἡμεῖς σπασθῆναι χρυσὸν ἐν ταῖς
 ἄλλῃς καὶ, καὶ δὴ καὶ ἐν ταῖς, καὶ τῷ ἐκτερεῖ
 ἡμῶν πλεῖον ἀγαθὰ τῇ πατρίδι ἐργάσεται. λέγω
 δὲ ὅτι ἰσθμὸς πολλὰ τε καὶ ὀλίγα λέγειν καὶ ἀπὸ
 πλοῦτος τῷ ἐκτερεῖ Πελοποννησίοις. ἐγὼ γὰρ αὖ-
 πότῃς τοι λέγω ἡρόδοτος, ὅτι καὶ, οὐδὲ καὶ ἡλῶσι
 Κορίνθιοι τε καὶ αὐδὲ Εὐρυβιάδης οἱοῖ τε εἶπονται
 ἐκ πλοῦτος. περὶ αὐτοῦ γὰρ ὑπὸ τῶν πο-
 λεμίων κύκλῳ. ἀλλ' ἐπελθὼν σφι ταῦτα σήμε-
 ρον. ὅτι αἰμείβετο πῖσι, Κέρτα τε χρυσὸν
 ἀφ' ἑλθέας, καὶ δὴ ἡγεμίας. πᾶς γὰρ ἐγὼ εἶπε
 μὲν ἡμεῖς αὐτὸς αὐτοῦ ἡρόδοτος, ἡμῶν. ἴ-
 σθι γὰρ ὃς ἐμὸς πᾶς πεισθόμενος ὑπὸ Μήδων. ἔ-
 διε γὰρ ὅτι ἐκ ἐκόντες ἔμελλον ἐς μάχην κατῆσα-
 σθαι οἱ Ἕλληνες, ἀέχοντες περὶ αὐτῶν. οὐ δὲ,
 ἐπεὶ περ ἡμῶν χρυσὸν ἀπαγγέλλων, αὐτὸς σφι ἄπει-
 λον. καὶ γὰρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, ὃς πλεῖον λέγειν,
 καὶ οὐ πῖρι, ὡς οὐ ποιεῖν τῶν βαρβάρων ταῦ-
 309 τα. ἀλλὰ σφι σήμερον αὐδὲ παρελθὼν ὡς ἔχει.
 ἐπεὶ δὲ σήμερον, καὶ μὲν πεισθόμενος, καὶ δὴ πᾶς
 καλῶς. καὶ δὲ αὐτοῖς μὴ πῖρι ἡμῶν, ὁμοῖον ἡ-
 μῖν ἔσται. οὐ γὰρ ἐπὶ ἀφ' ἑλθέας, εἴπερ περ
 χόμενος πᾶς χέρεν, ὡς οὐ λέγει. Ταῦτα ἔλεγε
 παρελθὼν ὁ Αἰγείδης, φάμενος ὃς Αἰγίνης τε
 ἡκείν,

sti defugient. Aristides concilium introgressus, eadem retulit, dicens te ex Ægina

1 Scito enim quæ à Medis sunt à me profecta esse.

Quum ita euidenter in his à Bacide di-
 catur, profecto neque ipse de fide ora-
 culis deroganda autim dicere, neque
 ab aliis dici sustineam. Potro inter
 duces qui in Salamine erant ingens cō-
 flatus est tumultus, nondum scientes à
 barbarorum nauibus se circumueniri:
 ubi autem orto sole inspexerunt ho-
 stem instructum, censuerunt ibidem
 sibi manendum. Quibus congrega-
 tis, applicuit ex Ægina Aristides Lysimachi
 filius, Atheniensis quidem, sed
 in exilium à populo eiectus, quem ego
 (ut eius mores accepi) virum optimum
 Athenis atque iustissimum censui. Hic
 vir concilio assistens, Themistoclem euo-
 cavit, non amicum sibi, sed in primis
 inimicum: verum præ magnitudine
 præsentium malorum oblitus simulta-
 tum, euocavit hominem colloquendi
 gratia. præsenferat enim Peloponnesi-
 es maturare ad Isthmum classem re-
 ducere. Qui, quum prodisset Themis-
 tocles, ad eum inquit, Nos & alio
 tempore & hoc ipso contendere de-
 bemus inter nos hac de re, ut nostrum
 de patria præclarius mereatur. te vero
 certior facio, peræque esse Pelopon-
 nensibus multa verba facere ac pauca
 de abducendis hinc nauibus. Ego enim
 tibi quod ipsemet vidi, refero: nunc
 ne si velint quidem, Corinthios atque i-
 psos Evrybiadē enauigare posse, quo-
 niam circumdati ab hostibus undique
 sumus: quare ingressus ad eos, hoc in-
 dicato. Cui respondēs Themistocles,
 Vtilia sane, inquit, iubes, bonū afferens
 nuncium. Nam quod ego precabar ut
 fieret, id ipse tu conspicatus fieri, venisti
 nunciatum. ut enim scias, quæ fiunt à
 Medis, propter me fiunt: quoniam opus
 factum fuit ut Græci qui volebant sua
 sponte ad pugnam descendere, descen-
 derent inuiti. Tu vero, quandoquidem
 utilia nunciatum venisti, per te ipsum
 nunciato. Quoniam si ego retulero,
 videbor rem commentitiam dicere,
 nec ipsis persuadebo, tanquam non hoc
 agentibus barbaris. Itaque tute ingres-
 sus, uti res habet ipse referas. Quod
 ubi feceris, si tibi fidem habebunt, op-
 time habet: sin minus, perinde nobis
 erit. neque enim si undique cir-
 cumdati sumus, ut tu ais, amplius i-

venisse,

LXXII

LXXIII

LXXIV

LXXIV

[illegible]

• 1 Quum in puppim inhiherent ut appulsuri. *Bud.* 2 O miseri,

LXXXIX cis pugnare, ab hac ad alias se conuer-
tit. Ita ex hoc facto contigit Artemi-
siam tum vt exitium euitaret, tum vt
è malo opere præcipue se probatam a-
pud Xerxem redderet. siquidem fer-
tuf, quum rex spectans animaduertif-
set hanc nauem alteri incurrisse, quen-
dam eorum qui aderant dixisse, Cer-
nis Artemisiam domine, vt bene præ-
liatur, vtque nauem hostilem depreff-
sit? Et regem interrogasse nunquid ve-
re id opus Artemisiæ esset: & illos, vt-
pote qui plane nossent insigne nauis
Artemisianæ, ita rem habere adfirmas-
se, ratos eam nauem quæ corrupta ef-
fet, hostilem fuisse. nam præter cetera
quæ mulieri (vt dictum est) prospere
cesserunt, hoc quoque accessit, quod
è naui Calyndensi nemo seruatus est
qui existeret accusator. Vnde Xerxem
ferunt ad ea quæ narrabantur dixisse,
Viri quidem extiterunt mihi feminæ,
feminæ autem, viri. Hæc aiunt dixisse
Xerxem. In eo prælio cum alii mul-
ti & illustres viri tam Persarum Medo-
rumque quàm aliorum sociorum oc-
cubuerunt, tum vero dux Ariabignes
Darii filius Xerxisque frater: è Græcis
pauci. quippe qui gnari natandi, vbi suæ
naues corruptæ erant, nec in pugna pe-
fiebant, ad Salaminem enatabant. cuius
rei quia imperiti erant barbarorum ple-
fique, in mari periere. Posteaquam au-
tèm eorum primæ naues in fugam ver-
fæ sunt, tum vero plurimæ corruppe-
bantur. nam quæ in posterioribus loca-
tæ erant, dum earum propugnatores
tonarentur præterire, vt & ipsi aliquam
operam regi nauarent, vndique in suo-
rum naues incidebant. Quo in tu-
multu etiam hoc actum est, vt quidam
Phœnices quorum naues corruptæ fu-
erant, regem adeuntes, insimulauerint
Iones tanquam proditores, quod pro-
pter eos naues amiffæ essent, vnde id
contigit, non vt Ionum duces interfici-
cerentur, sed vt ii Phœnices qui illos
insimulabant, ² eam acciperent mer-
cedem. Etenim illis adhuc eloquen-
tibus, Samothracia nauis Atticæ im-
pacta, eam demersit: & in hanc Ag-
ginetica impulsa ipsam depreffit. Ve-
rum Samothraces, vt qui iaculato-
res essent, epibatas nauis quæ suam
deprefferat, iaculorum ictibus excusserunt, eorumque conscensa naui potiti sunt.

ἵπποι ἀμύνειν, ἀποτρέψας, πρὸς ἄλλας ἐτράπε-
το. Τοῦτο μὲν, ποιῶν αὐτῇ σωλῶνικα ἡμέρα
ἀφ' οὗ γέεν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι. τὸ δὲ σωλῶ-
νικόν ὥστε καὶ ἐργασασθῆναι, ἀπὸ τούτων αὐτῶν
μάλιστα ὠδοκίμησεν ὡς ἐξ ἑρξῆ. λέγεται γάρ,
Βασιλῆα θηδύμωρον, μαθεῖν τὴν ἡμετέραν ἐμβαλεῖ-
σαν, καὶ δὴ πᾶσι εἶπαι τῶν παρειόντων, Δία πο-
τα, ὅς τις Ἀρτεμισίαν ὡς δὲ ἀγωνίζεσθαι, καὶ ἡμετέραν
πολεμίων κατεδύσε; καὶ οὐκ ἐπείρεσθαι εἰ ἀληθῆ-
ως ὅτι Ἀρτεμισίαν δ' ἔργον. καὶ τοὺς Φαίαι, σαφῶς
δὲ ὅτι σῶν τῆς νηὸς ὅτι σῶν. τὴν δὲ ἀφ' οὗ
φθαρεῖσθαι ἡπίεσθαι εἶναι πολεμίων. πᾶσι γάρ
ἄλλα, ὡς εἴρηται, αὐτῇ σωλῶνικα ἐς ὠτυχίην γέ-
νόμενα, καὶ οὗ τῶν ἐκ τῆς Καλιωνίδης νηὸς μὴ ὄ-
να ἀποσπῆσθαι κατέργον ἡμέρα. Ἐξ ἑρξῆς εἰ-
παι λέγεται πρὸς τὰ φερέμενα, Οἱ μὲν δ' ἄν-
δρες, γέγονα σίμοι γυναικες· αἱ δὲ γυναικες, ἄν-
δρες. ταῦτα μὲν Ἐξ ἑρξῆς Φαίαι εἶπαι. Ἐν δὲ
τῷ ποτα τούτῳ, ἀπὸ μὲν ἔθανος ὁ στρατηγὸς Ἀλκι-
βιάδης ὁ Δαρείου, Ἐξ ἑρξῆς ἐὼν ἀδελφεός. ἀπὸ δὲ
ἄλλοι πολλοὶ τε καὶ ὀνόμαστοι Περσέων καὶ Μή-
δων, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων· ὀλίγοι δὲ πῆνες καὶ
Ἑλλήνων. ἅτε γὰρ ἰεῖν ὅτι σῶν, πῆσι αἱ ἡ-
μετέρες διεφθίεροντο, καὶ μὴ ἐν χειρὶ νόμῳ ἀπολλύμε-
νοι, ἐς τὴν Σαλαμῖνα δέεινον. τῶν δὲ βαρβάρων
οἱ πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσῃ διεφθάρησαν, ἰεῖν ὅτι
ὅτι σῶν. ἐπεὶ δὲ αἱ φερέται ἐς φυλὴν ἐτρά-
ποντο, ἐν τῇ αἱ πλεῖστα διεφθίεροντο. οἱ γὰρ
ὅτι σῶν τε γυναικες, ἐς δὲ ἡμετέρας τῆς νηὸς παρ-
εῖαι σπειρώμενοι, ὡς ἀποδεδυμένοι καὶ αὐτοὶ ἔρ-
γον βασιλεί, τῆσι σφετέρῃσι νηυσὶ φερέμενοι
πρὸς ἐπὶ πύργῳ. Ἐξ ἡμέρας δὲ καὶ τὸδε ἐν τῷ ποτα
πύργῳ. τῶν πῆνες Φοίνικες, τῶν αἱ ἡμετέρες διεφθάρ-
ησαν, ἐλθόντες πρὸς Βασιλῆα, διέβαλλον πρὸς Ἰων-
ας, ὡς δὲ ἐκείνοις ἀπολαίαν μὴ ἦναι, ὡς πρὸς ὄν-
των. σωλῶνικα ὡς οὕτω, ὡς τῶν Ἰωνων τε τὸς στρα-
τηγὸς μὴ ἀπολέσθαι, Φοινίκων τε πρὸς ἀφ' οὗ
λόγῳ, λαβεῖν τοῦτον μισθόν. ἐπὶ τούτων ταῦ-
τα λεγόντων, ἐπέβαλε ἡμετέραν Ἀθηναίαν Σαμοθρῆκίαν
νῆα. ἡ τε δὲ Ἀθηναίη κατεδύσε, καὶ ὅτι φερέμε-
νη Αἰγινέη νῆα κατεδύσε τῶν Σαμοθρῆκων τὴν
νῆα. ἅτε δὲ ἔοντες ἀχόντισαί οἱ Σαμοθρῆκες,
τοὺς ὅτι σῶν ἀπὸ τῆς κατεδυσσάσης νηὸς βάλλον-
τες ἀπήρραξαν, καὶ ἀπέβησαν τε ἐς ὅσον αὐτῶν.

1 In regis conspectu nauarent. 2 Talem mercedem acciperent. id est, quam prius volebant dare Iones, ipsi eis darent.

τῶν ἡμιόμων, τοὺς Ἴωνας ἐρύσσει. ὥς γὰρ εἶ-
 δεσθεας Ξέρξης ἔργον μέγα ἐργασιμῶν, ἐτρά-
 πετο πρὸς τοὺς Φοίνικας, οἳ ἔχοντο πλοῦτος τε
 καὶ πόλιν αἰνέουσαν· καὶ σφῶν ἐκέλευε τὰ κε-
 φαλαὶ ἀποθᾶμεν, ἵνα μὴ αὐτοὶ κακῶς ἡμιόμοι,
 τοὺς ἀμείνονας ἀφβάλλωσι. ὅπως γὰρ πῶς ἴδρι
 Ξέρξης τῇ ἐκείνῃ ἔργον πᾶσι δουκνύμενον ἐπὶ τῇ
 311 ναυμαχίῃ, κατήμενος ὑπὸ τῷ οὐρεὶ τῆς αἰτίας
 Σαλαμῖνος ὃ καλεῖται Αἰγάλεως, αἰσινωθεὶς
 ποτὶ ποιήσας. καὶ οἱ ἡγεμονισαὶ αἰγέροι
 πατρῶν δὲ τετράρχοι καὶ τὴν πόλιν. πρὸς δὲ
 ἐπὶ καὶ προσβίλετο φίλος ἐὼν Αἰεαρχμῆς αἰὲρ
 Πέρσης παριών πύου τῷ Φοινικίου πάσης.
 Οἱ μὲν δὲ πρὸς τοὺς Φοίνικας ἐτράποντο. τῷ δὲ
 βαρβάρων ἐς φυγὴν τραπεζιμῶν, καὶ ἐκ πλεόν-
 των πρὸς τὸ Φάληρον, Αἰγινήται ὑποστάτες ἐπὶ
 τῷ πορθμῷ, ἔργα ἀπεδίξαντο λόγῳ ἄξια. οἱ μὲν
 γὰρ Ἀθῆναιοι ἐπὶ τῷ πορθμῷ ἐκεραίον, καὶ τε αἰ-
 πσιμῶν καὶ τῶν φάληρον τῷ πορθμῷ, οἱ δὲ Αἰγι-
 νῆται καὶ ἐκ πλεούσας· ὅπως δὲ πῶς τοὺς Ἀθη-
 ναίους ἀφύρην, φερόμενοι ἐσπίπτοντες τῶν Αἰ-
 γινήται. Εἰς αὐτὰ συνεκέρειν ἦεν ἢ τε Θεμισ-
 σοκλέος δῶκευσα ἦεν, καὶ ἡ Πολυκλείτου τῷ Κρι-
 οῦ, αἰδρὸς Αἰγινήται, καὶ ἐμβαλοῦσα Σιδωνίη· ἡ
 περὶ εἰλε τὴν προφύλασσουσα ἐπὶ Σκιάθῳ τὴν
 Αἰγινήται, ἐπὶ ἧς ἐπλεε Πυθέης ὁ Ἰσχήνου· οἱ οἱ
 Πέρσας κατακέρειν, ἀρετῆς εἵνεκα εἶχον ἐπὶ τῇ
 καὶ ἐκ παλαιόμοι. οἱ δὲ πρὸς αἰγέροι αἶμα ποί-
 σι Πέρσας ἢ ἢ Σιδωνίη, ὥστε Πυθέου οὐ-
 πτωσάμενοι ἐς Αἰγίνας. ὥς δὲ ἐσπίδε τὴν ἦεν τὴν
 Αἰγινήται ὁ Πολυκλείτος, ἔγνω, ὃ σημήσιον ἰδὼν τῆς
 στρατηγίδος· καὶ βῶσας οἱ Θεμισσοκλήν, ἐπε-
 κερτομένης, ἐπὶ τῷ Αἰγινήται οἱ μηδισμὸν οἰσίζ-
 ζων. αὐτὰ μὲν καὶ ἐμβαλὼν ὁ Πολυκλείτος
 ἀπέρριψε ἐς Θεμισσοκλήν. Οἱ δὲ βαρβαροί,
 τῷ αἰγέροι πρὸς αἰγέροι, φάληρον, ἀπὸ τῶν ἐς
 Φάληρον ὑπὸ οἱ περὶ στρατόν. οἱ δὲ τῇ ναυμα-
 χίῃ αὐτῇ ἦεν εἰς Αἰγινήται· ἐπὶ δὲ, Ἀθῆναιοι. αἰδρὸν δὲ, Πολυκλείτος τε ὁ Αἰ-
 γινήται, καὶ Ἀθῆναιος Εὐμένης τε ὁ Ἀναγυράσιος·
 40 ος, καὶ Ἀμεινῆς Παλλενεύς· ὅς καὶ Ἀρτεμισί-
 ον ἀπεδίωξε. εἰ μὲν καὶ ἔμαθον ὅτι ἐπὶ αὐτῇ πλώ-
 ει ἡ Ἀρτεμισία, οὐκ ἄν ἐπὶ αὐτῇ πρὸς αἰγέροι ἢ εἰ-
 λέμιν, καὶ αἰδρὸν ἦεν. τοῖσι γὰρ Ἀθῆναιων τε-
 τράρχοις πρὸς αἰγέροι· πρὸς δὲ, καὶ αἰδρὸν ἔκειτο

quod factum Iones liberauit. Nam
 Xerxes ubi id egregium facinus Ionum
 alpevit, conuectus ad Phoenices, ut e-
 rat supramodum maritus, & omnes ar-
 guens, iussit eorum capita praecidi, ne,
 quum ipsi imbelles essent, meliores eri-
 minarentur. Quoties enim suorum
 quempiam aliquod opus edentem cerne-
 bat, de eo homine percontabatur,
 sedens sub monte qui est eregione Sa-
 laminis, nomine Aegaleo, & scribae tri-
 erarchum illum a familia & vrbe scri-
 pto annorabant. Quinetiā cladi Phoe-
 nicum qui aderant, additus est Aria-
 rarnes vir Persa, quanquam ami-
 cus regis. Et isti quidem in Phoeni-
 ces se conuertebant: barbaris autem
 in fugam versis, & ad Phalerum ela-
 bentibus, Aeginetæ in freto subsistentes,
 operam memoratu dignam ediderunt.
 nam Athenienses quidem in tumultu-
 atione naues sibi obsistentes fugien-
 tesque expugnabant, Aeginetæ vero
 20 eas quæ elabebantur: & quoties aliqua
 effugiebat Athenienses, eo ipso cursu in
 Aeginetas incidebat. Quum interitum
 conflixerunt naues duæ, vna Themis-
 toclis insequens aliam, altera Polycriti
 Crio geniti, viri Aeginetæ, dum nauem
 Sidoniam inuadit, illam videlicet quæ
 speculatoriam in Sciatho Aegineticam
 ceperat, qua vehebatur Pytheas Ἰσ-
 cheni filius: quem Persæ seminecem
 plagis, tamen admiratione virtutis ser-
 uatum in naui habebant. Sidonia quæ
 hunc circumferebat naus, vna cum
 Persis est intercepta, ut Pytheas ita so-
 spes rediret in Aeginam. Polycritus
 ubi inspexit Atticam nauem, agnito
 signo naus imperatoris, inclamans
 Themistoclem, iocatus est, exprobrans
 Aeginetis quod cum Medis sentirent.
 Hoc Polycritus sua naui incurrens,
 in Themistoclem iaculatus est. Bar-
 30 bari autem quorum naues supererant,
 fuga se proripuerunt in Phalerum pedo-
 stes ad copias. In hac pugna nauali è
 Græcis optime audierunt Aeginetæ, se-
 cundo loco Athenienses: è viris, Poly-
 critus Aeginetæ: Atheniensesque, EV-
 menes Anagyrasius, & Aminias Palle-
 neus, qui & Artemisiam est insequutus,
 non prius desiturus quam aut illam ce-
 pisset, aut ipse captus esset, si Artemi-
 am ea naui vehi animaduertisset. quip-

Petrierarchis Atheniensium præceptum erat ut eam caperent, propositumque præmium

1 Supra pag. 444. Ischenoi fil. Sed ibidem male Pythius.

decem

decem millium drachmarum ei qui vi-
uam cepisset. Indigne enim ferebant
mulierem aduersus Athenas militare.
At illa (vt antea dictum est) aufugit.
Fuerunt & alii quorum haues incolum-
es in Phalerū euaserunt. Adimanti-
tum autē Corinthiorum ducem Athe-
nenses ferunt statim inter initia cōcur-
sus nauium expauescunt atque per-
territum sublati velis fugæ se dedisse.
Corinthiosque, inspecta fuga nauis im-
peratoris, itidem abiisse : & quum fu-
giendo venissent ad templum Minervæ
Sciradis, quæ est in Salamine, occurris-
se eis celocē diuina cum pompa : quem
quisnam misisset quum non constaret,
scirentque neminem suæ classis ad ipsos
misisse, eos ob id coniecisse rem diui-
nam esse : & eos qui in celoce erant, vbi
propiores fuerunt, ita loquutos fuisse,
Adimante, tu quidem conuersis in fu-
gam nauibus abscedere vis Græcorum
proditor : at illi quantum votis conce-
perunt, victores hostium euadent. Et
quum his verbis fidē non haberet Adim-
antus, hæc iterum dixisse, ipsos posse
pro obsidibus ductos mortem obireni-
si constaret Græcos esse victores. Ita
conuersa naui Adimantum cum cete-
ris ad classem suorum, re iam ab aliis na-
uata, venisse. Hic de illis apud Atheni-
enses rumor extitit, quod ipsi Corinthii
negant, seque inter primos pugnatores
extitisse affirmant. pro quibus testimo-
nium dicit reliqua Græcia. Aristides
autem Lysimachi filius, vir Atheniensis,
cuius paulo ante vt viri optimi mentio-
nem feci, per eum tumultum qui circa
Salaminem fiebat, hoc rei gessit. Per
multis armatorum qui ad litus Salami-
nis locati erant sumptis, genere Atheni-
ensibus, & in Psyttaleam insulam tradu-
ctis, omnes Persas qui in ea insula erant
interemit. Defuncti nauali pugna
Græci, reductis in Salaminem nauibus,
potiti sunt naufragiis quæ illic supere-
rant : parati ad aliam dimicationē, quod
sperarent, regem iis quæ sibi reliquæ e-
rant nauibus vsurum. Porro naufragio-
rum pleraque ventus zephyrus asportauit
in oram Atticæ, nomine Coliadem : vt
impletū sit omne oraculum, cum de ce-
teris quæ ad pugnam naualem pertinent fa-
ciens mentionē, tum vero de naufragiis
illuc euectis, à Bacide & Musæo multis
annis antea prædictum, ac redditum

μύρια δραχμάς, ὅς αὖ μιν ζώω ἔλη. δεινὸν γάρ τοι
ἐποιεῖν ὁ γυναικὴ ἐπὶ τῇς Ἀθηνῶν στρατεύεσθαι.
αὕτη μὲν δὴ (ὡς πρότερον εἴρηται) διέφυγε. ἔσαν ὃ
καὶ οἱ ἄλλοι τῶν αἰσῶν πειρηγμένοι ἐν τῇ Φαλή-
ρῳ. Ἀδύμαντος δὲ τὸ Κορινθίων στρατηγὸν λέγουσι
Ἀθηνῶσι, αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ὡς στυγερῶς αἰ-
σῶν, ἐκπλαγῆται τε καὶ ὑπερδείσαντα, τὰ ἱερὰ ἀφ-
ελέσθαι, οἷχα δὲ φεύγοντα. ἰδόντας δὲ τὸς Κορινθίους
τὴν στρατηγίδα φεύγοντα, ὡσαύτως οἷχα δὲ, ὡς δ' ἄ-
λλοι φεύγοντας γινέσθαι τὴν Σαλαμίνος καὶ οἱ ἱεροὶ Ἀ-
θηνῶν Σικεράδης, περὶ τῇ σφί κέλητα γένη
πομπῇ. τὸ ἔτε πέμψαντα φαίνοντα ὁδῶνα, ἔτε π
τὸ δὲ τὴν στρατὸν εἰδὼν πρὸς φέρειν τοῖς Κορινθί-
οις. τῇ δὲ δὲ συμβάλλοντι ἔτι θῆκεν ὁ πρῆμα. ὡς γὰρ
ἀγχι ἡμέρας τῇ πρὸς τὸς ἀπὸ τῆς κέλης, λέγειν τὰ-
δε, Ἀδύμαντε, σὺ μὲν ἀποτρέψας τὰς ναὺς, ἐς φυ-
γὴν ὤρμησαι κατὰ πρὸς τὸς Ἑλλήνας. οἱ δὲ καὶ
δὴ νικῶσι, ὅτι αὐτοὶ ἡρώωντο ἐπὶ κρατῆσιν τῇ ἐχθρῇ.
ταῦτα λεγόντων, ἀπεβίβη γὰρ τὸ Ἀδύμαντος, αὐτὸς
τὰ δὲ λέγων. ὡς αὐτοὶ οἰοῖτε εἶναι ἀγρόμοιοι ὁμηροῖ ἀ-
ποθήσκον, ὡς μὴ νικῶντες φαίνονται οἱ Ἑλλήνες. ἔ-
τε δὲ ἀποτρέψαντες τὴν ναῦν, αὐτοὶ τε καὶ τὸς ἄλλοις
ἐπεξήρσαν μοῖροι ἐλθόντες ἐς τὸν στρατόπεδον. ἴστας μὲν
ποιῶντα φάσις ἐχθρὸν Ἀθηνῶν. ἔμνηται αὐτοῖς
καὶ Κορίνθοι ὁμολογέσαι, ἀλλ' οἱ πρότεροι σφῶας
αὐτοῖς τὴν ναυμαχίαν νομίζουσι γινέσθαι. μαρτυρεῖ δὲ
σφί καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλάς. Ἀετρίδης δὲ ὁ Λισιμά-
χος, αὐτὸς Ἀθηνῶν, τῇ καὶ ὀλίγα πρὸς τὸν πρῶ-
τον ἐμνήσθη ὡς ἀνδρὸς ἀρίστου, ὅτι ἐν τῇ πο-
μπῇ τὸν τῶν Σαλαμίνων ἡρώωντα τὰ δὲ ἐ-
ποίησε. τὸν λαβὼν πολλοὺς τῶν ὀπλιτῶν, οἱ πολ-
λοὶ τὸν τετάρτον τὸν ἀκτῶν τῆς Σαλαμι-
νὸς χώρας, ἡρώες ὄντες Ἀθηνῶσι, ἐς τὴν ὑπὸ
Λειωνίῳ ἀπέβησαν ἄγων. οἱ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν
τῇ πομπῇ ταύτῃ κατεφόνοντο πρὸς τὰς. ὡς δὲ
ἡ ναυμαχία διελέλυτο, κατερρύσαντες ἐς τὴν Σα-
λαμίναν οἱ Ἑλλήνες τῇ ναυηγίῳ ὅσα ταύτῃ ἐτύλ-
χαν ἐπὶ εὐνοῖα, εἰδομὲν ὅτι ἐς ἄλλαν ναυμαχίαν
ἐλπίζοντες τῇσι πειρῶσιν τοῖς ἐπὶ χερσὶν αὐτῶν
βασιλῆα. τῇ δὲ ναυηγίῳ πολλὰ ὑπολαβὼν ὁ
αἰέμος ζέφυρος, ἔφερε τῆς Ἀττικῆς ἐπὶ τὴν ἰό-
να τὴν καλεομένην Κολιάδα. ὡς τε ἀποπλήσας
τὸν χερσονῶν, τοῖς τε ἄλλοις πρὸς τὴν πρὸς τῆς ναυμα-
χίας ταύτης εἰρημὸν Βακιδί καὶ Μουσῶν, καὶ δὴ
καὶ κατὰ τὰ ναυήγια τὰ ταύτῃ ὄξενι χάντα ὁ εἰρη-
μὸν πολλοῖσι ἔτισι πρότερον τοῦ τῶν ἐν χερσὶν αὐτῶν,

1 Setales esse qui vellent obsides duci ac morte plecti nisi victores competerentur Græci. Vel, Se eo animo esse. Quid. Se para-
tos esse ad hoc.

Λισιστράτω Ἀθηναίων ἀνδρὶ χρησιμολόγῳ, οἷον
λήθετο πᾶσι τὰς Ἑλλήδας,

Κωλιάδες ὃ γυναικὲς ἐρετμοῖσι φεῖξουσιν.

τοῦτο δὲ ἐμελλεῖ ἐπὶ Λάσατος βασιλῆος εἶσαθαι.

Ξέρξης ὃ ὡς ἔμαθε ὅ γε γένος πάρος, δέισας μὴ τις
τῶν ἰώνων ὑποδύται τοῖσι Ἑλλήσι ἢ αὐτοῖ νοήσῃσι
πλάττειν ὅτι Ἑλλήσποντον, λύγντες τὰ γαφύρας,
καὶ ἀπολαμφθεὶς ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀπολέσθαι κινδύ-
νους, ἀρνησὶν ἐβλάβη. γέλων ὃ μὴ ὑπὸ δειδῆτος

εἶη μὴτε τοῖσι Ἑλλήσι μὴτε τοῖσι ἐωυτῷ, ἐς τὸ Σα- 10

λαμίνα χωρὶς ἐπεὶ ἔχῃ ἀφ' αὐτοῦ. γαυλοῖσι πε-

φοινικῆς στενέδου, ἵνα αὐτὴ τε χεῖρ ἐκείνη καὶ τὸ χε-

ρὸς ὁρτῆτο τε ἐς πόλεμον, ὡς ναυμαχίῃ δὴν ποι-

νοῦντος. ὁρέοντες δὲ μιν πάντες οἱ ἄλλοι ταῦτα

παρήσαντο, ὅτι ἡπίεστο ὡς ἐκ παλαιῶν νόου παρε-

σκότατο μὲν πολέμῳ. Μαρδόνιοι δὲ ὡς ἐν

τοῦτων ἐλαθόντες, ὡς μάλιστα ἐμπροσθεν ἔοντα τῆς ἐ-

κείνης ἀφαιρίσας. ταῦτα τε ἅμα Ξέρξης ἐποίησε, καὶ ἐ-

πεμψε ἐς Πέρσας ἀγγελίαν ἵνα παρὲς αὐτοῖσι συμ-

φορίω. Τετέων ὃ τῶν ἀγγέλων ἐστὶν ὡς ἐν 20

ῥασι τοῦ ἀγγέλου θηδὲν εἶναι. ἔτι τοῖσι Πέρσῃσι

ἔδεικνυται τὸ. λέγουσι γὰρ ὡς ὅταν δὴ ἡμερῶν ἢ

πάντα ὁδὸς, ποσὺν ἵπποι τε καὶ ἄνδρες διεσῶσι καὶ ἡ-

μερησίαν ὁδὸν ἐκείνην τεταμένον. τὰς ἔτι νιφεδὸς,

ὡς ὁμοῦς, καὶ καῦμα, καὶ ὑγρὸς ἐγγὺς μὴ ἐκ καταύσαι

ὅτι παρὰ καὶ μὲν ἐωυτῷ δρόμον τὴν ἰαχίαν. ὁ μὲν δὲ

πρῶτος δραμὴν τοῦ ἀδιδότῃ τὰ ἐν τεταμένονα πᾶ

δύτῃ, ὃ δὲ δεύτερος, πᾶσι τῇσι τῇσι ἐν τῇσι ἡδὴ

κατ' ἄλλοι διεξέρχεται τοῦ ἀδιδότῃ, κατὰ πᾶν

Ἑλλήσι ἢ λαμπαδηφορίῃ, τὴν τῇσι ἡφαιστῶν τε 30

λέγουσι. τὸ δὲ δράκοντα τῶν ἵππων καλέουσι Πέρ-

σαι ἀπαρτίον. Ἡ μὲν δὲ πρῶτη ἐς Σῶσα ἀγγε-

λίαν ἀπὸ καὶ μὲν, ὡς ἔχουσι Ἀθηνῶν Ξέρξης, ἐπερφε-

ἔτι δὴ καὶ Περσῶν τὰς ὑπολαφθῆναι, ὡς τὰς τε ὁ-

μυροῖν δὲ μυροῖνσι πᾶσας ἐς ὅρεσαν, καὶ ἐν μύων θυμῷ

ματῶν καὶ αὐτοῖ εἶναι ἐν θεοῖσι τε καὶ ἀπαρτίοι. ἡ δὲ

δύτῃ σφι ἀγγέλιαν ἐπεξελθῶσα στενέχευε ἔτι, ὡς

τὰς κιθάρας κατερρήξαντο πάντες, βοῇ τε καὶ οἰμῳ γῇ

ἐχέοντο ἀπλῆτος, Μαρδόνιοι δὲ αἰπὴν ἦντες.

ὡς ἔτι δὲ τῇσι ἡφαιστῶν ἀχρόμυροι ταῦτα οἱ Πέρ- 40

σαι ἐποίησαν, ὡς πᾶσι αὐτῶν Ξέρξη δειμαίνοντες. καὶ

πᾶσι Πέρσας μὲν καὶ ταῦτα ὅτι πᾶσι μεταξὺ χρο-

νι ἡρόμυροι, μέλει δὲ Ξέρξης αὐτὸς σφας ἀπὸ καὶ

μυροῖν ἐπαυσε. Μαρδόνιος δὲ, ὁρέων μὲν Ξέρξῃ

συμφορίῃ μεγάλῃ ἐκ τῆς ναυμαχίης ποιδύμε-

νοι, ὑποπλάττειν ὅτι αὐτὸν ἀρνησὶν βεβλήναι ἐκ τῶν

Ἀθηνῶν, φρογίσας πρὸς ἐωυτὸν ὡς δῶκε δίκην,

αἰαγῶσας βασιλῆα στρατὸν ἐκ τῇσι Ἑλλάδα,

Lyfistrato Atheniensi, viro fortilego,
quod omnes Græcos latuerat,

*Hörrebunt remis mulieres Coliadē-
ses.*

Hoc autem futurum erat aduecto regi.

¶ **COGNITA** sua clade Xerxes, ve-

ritus nequis Ionum à Græcis suborna-

tus, aut sua sponte ad soluendos pontes

in Hellespontum nauigaret, vnde ipse

in Europa deprehensus salute periclitat-

retur, de fugiendo consultabat. nolens

tamen neq; à Græcis neq; à suis detegi,

aggerem in Salamine tentabat educe-

re: nauesque Phœnicum onerarias, vt

prorate ac muro essent, innectebat: &

se tanquam aliam pugnam naualem fa-

cturus, ad bellum instruebat. Quæ a-

gentem videntes ceteri, pro certo habe-

bant eum manendi animo atque bel-

landi illa apparare: sed nihil eorū Mar-

donium latebat, vt probe gnarum inge-

nii illius. Xerxes & hæc fecit, & simul in

Persidem misit qui præsentem cladem

nunciarent. His nunciis nihil pernici-

cius transcurrit in rebus humanis. quod

negocium hunc in modum est à Persis

excogitatum: Quot ex diebus tota via

constat, totidem equos ac viros ferunt

esse distinctos ad singulorum dierum

iter faciendum, quos neque vis niui-

um, neque imber, neque æstus, neque

nox distinct quin propositum sibi cur-

sus celerrime conficiant. Quorū cur-

forum primus mandata tradit secun-

do, secundus item tertio: & ita dein-

ceps illa mandata in alium atque alium

pertranseunt, quemadmodum apud

Græcos fax quæ Vulcano per vices fer-

re cursores perseuerant. Hanc equorū

curstationem Persæ angarion appel-

lant. Primus igitur nuncius Susa per-

latus, Xerxem Athenis potitum esse,

tanta Persas qui relictæ erant voluptate

affecit, vt omnes vias myrto consterne-

rent, & per eas odores incenderet, & ipsi

in sacrificiis ac gaudiis versarentur: se-

cundus autē ita eos consternauit vt vni-

uersæ vestes dilaniaret, vociferationeq;

& ciulatu irrequieto vterentur, cul-

pam in Mardonium refundentes, non

tam de classe quàm de ipso Xerxe soli-

citi: idque tamdiu dum Xerxes illos ita

affectedos redeundo sedauit. At Mar-

donius quum videret Xerxē magnā

pugna nauali iacturā fecisse, suspicans a-

gitare fugam ex Athenis, pro seipso an-

xius erat, tanquam pœnas daturus, qui

regi persuasisset inferre Græciæ bellum:

pura-

putabatque sibi conducibilis esse periclitari aut subigere Græciam, aut magna opera aggressum honeste vita defungi: quanquam opinio eius de subigenda Græcia propensior erat. Hoc quum secum agitasset, regem hac oratione est alloquutus, Domine, noli maiorem ob hanc rem gestam capere, aut pro ita magna hoc iactura ducere. non enim certamen, quo omnia nostra constant, in lignis est, sed in viris & equis. Itaque nemo tibi aut horum qui tibi videntur omnia confecisse, cgressus è nauibus conabitur obuiam se ferre, aut ex hac continente: vnde qui se obuios tulere, poenas dedere. Quod si tibi videtur faciendum ut Peloponnesum tentemus, continuo tentemus: si videtur super sedendum, super sedeamus licet, nec animo cōsterneris: neque enim vlla possunt ratione subterfugere Græci quominus rationem dent eorum quæ & nunc & antea perpetrarunt, tulque sint serui. Et hoc quidem præcipue tibi agendū puta. Quod si tibi constitutum est ut ipse cum exercitu reuertaris, aliud quoque habeo ex hac re consilium. Ne committas rex ut Persæ Græcis ludibrio fiant. ¹ non enim res Persarum afflictæ sunt: neque tu vbi nam viri fuerimus ignavi dicere potes. quales si Phœnices & Ægyptii & Cyprii & Cilides fuere, nihil ista ad Persas attinet culpa. Quare, quoniam Persæ huius rei insontes sunt, iam mihi credito. si tibi non videbitur permanendum, remea ipse ad solum natale cum pleraque parte copiarum: ego cum delectis de exercitu triginta myriadibus militum debeo Græciam in tuam redigere seruitutem. His auditis Xerxes, ² ut ex malis, gauisus est, voluptatemque cepit: & ad Mardonium inquit, se, ³ vbi ad concilium retulisset, responsurum vtrum eorū esset factururus. Et quum in conciliū vocasset delectos Persarum procures, placuit ei Artemisiam quoque ad consultandum accersiri: quam solam constabat antea quæ facienda essent intellexisse. Quæ vbi aduenit, eam Xerxes summotis aliis Persarum consiliariis atque satellitibus, hunc in modum alloquutus est, Iubet me Mardonius hîc permanere ad tentandam Peloponnesum, negans vllam culpam huius damni esse penes Persas atque pedestres copias,

καὶ οἱ κρέσσον εἶη δυνάκινδυνάσασθαι, ἢ κατεργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα, ἢ αὖθις καλῶς τελευτῆσαι θύβιον, ὑπὸ μεγάλων ἀσπληγῶντα, πλέω μὲν τοὶ ἐφ' ἐρέοι ἡ γῶμη κατεργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα. λογισάμενος ὦν ταῦτα, προσέφερε θύ λῶν τοῖσι θεοῖς, Δέσποτα, μήτε λυπῶ, μήτε συμφορῶν μηδεμίαν. ³¹³ ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²

« ἀλλὰ βουλευμένοι σφι ἥρουντ' αὖ ἀποδίδει· ἐμὸν
 « ὦν ἢ τῶν τε κελδεῖν ποιεῖν ἢ αὐτὸς ἐθέλει, τρέφον-
 « τα μυριάδας ἀπολεξάμενος τῷ στρατῷ τῶν τε
 « ὁ χεῖν μοι τὴν Ἑλλάδα δεδουλωμένην· αὐτὸν δὲ με-
 « κελδεῖν ἀπελαύνειν σὺν τῷ λοιπῷ στρατῷ ἐς ἡ-
 « θεα πᾶσα. σὺ ὦν ἐμοί, καὶ γὰρ πρὸς τῆς ναυμαχί-
 « ης δι' αὐτοῦ βούλευσας τῆς ἡρωικῆς οὐκ ἐβόα πρὸς
 « ἐσθλα, νῦν τε συμβούλους, οὐκ ἔτι ποιεῖν ὅτι-
 « τυχὼς βουλευσάμενος. ὁ μὲν τῶν τε αὐτοῦ βου-
 « λῶν ἐπὶ. Ἡ δὲ λέγει πᾶσι, Βασιλεῦ, χαλεπὸν
 « μὲν ὅτι συμβούλους μὲν τυχεῖν πᾶσι ἀρίστα εἴπω-
 « σαν. ὅτι μὲν τοῖσι κατήκουσι παρήκασιν, δὲ
 « εἰ μοι αὖτ' ἐμὸν σὲ ἀπελαύνειν ἐπ' αὐτῷ Μαρδόνι-
 « ον δὲ, εἰ ἐθέλει τε καὶ ὑποδέσεται τὰ ταῦτα ποιῆσαι,
 « αὐτὸν κατὰ λιπὲν σὺν τοῖσι ἐθέλει. τῷ μὲν γὰρ,
 « ἢ κατὰ πρὸς τὰς κατὰ τὴν οἴκον ἐθέλει, καὶ οἱ παρὰ τὴν
 « σὴν πᾶσι λέγει, σὺν δ' ἔργον ὧς ἀποδοῖν γίνεται. (οἱ
 « γὰρ οἱ δούλοι κατεργάσαντο) τῷ δὲ, ἢ πᾶσι
 « πᾶσι τῆς Μαρδονίου γνώμης ἡμῶν, ὁ δὲ μὲν συμ-
 « φορὴ μεγάλη ἐστίν, ὅσοι τε παρὰ τὴν οἴκον, καὶ ἐκείνων
 « τῶν παρὰ τὴν οἴκον πᾶσι οἴκον δὲ, ὅν. ἢ γὰρ οὐκ
 « πρὸς τῆς, καὶ οἴκον οὐκ, πολλοὺς πολλὰς ἀνέ-
 « δεχόμενοι πρὸς σφῶν αὐτῶν οἱ Ἕλληνες. Μαρ-
 « δονίου δὲ, ἢ πᾶσι, λόγος ὁ δὲ μὲν γίνεται. ὁ δὲ π
 « νικῶν, τὸς οἱ Ἕλληνες νικῶσι, δούλοι σὺν ἀπολέσαν-
 « τες· σὺ δὲ (τῶν ἐν τῇ οἴκῳ ἐπὶ τῇ οἴκῳ) πυρῶσας
 « τῇ Ἀθῆναις, ἀπελᾶς. Ἡ δὲ τε δὴ τῇ συμβου-
 « λῇ ἔρξε. λέγουσα γὰρ ἐπὶ τυχὼν πᾶσι αὐ-
 « τὸς ἐπὶ οἴκῳ. ὁ δὲ γὰρ εἰ πᾶσι καὶ πᾶσι αὐτοῦ
 « βούλους αὐτῷ μὲν, ἐμὸν αὐτὸν, δὲ ἐμὸν ἐμὸν. οὐκ
 « κατὰ τὴν οἴκον. ἐπὶ αὐτῶν δὲ τὴν Ἀρτεμισίην,
 « ταύτην μὲν ἀποστέλλει ἀγρῶσαι αὐτῇ πᾶσι αὐτῶν
 « ἐς Ἑφῆσον. νότοι γὰρ πᾶσι παῖδες οἱ αὐτοῦ οἰ-
 « ον. Σὺ δὲ περὶ πᾶσι τῶν αὐτῶν τῶν τε Ἑρμῶ-
 « πμοι, ἥμος μὲν οἴκῳ Πηδαδία, φερόμενον ὅτι πᾶσι
 « δούτοις τῶν δούλων πᾶσι βασιλεί. οἱ δὲ Πη-
 « δασεῖς οἴκῳ πᾶσι Ἀλικαρνασσῶν. ἐν τῇ τοῖσι Πη-
 « δασεῖσι τῶν τοῖσι τοῖσι φέρεται) παρὰ τὴν οἴκον
 « αὐτοῖσι Ἀμφικτύοσι πᾶσι τοῖσι ἀμφὶ τῇ οἴκῳ
 « οἱ δὲ πόλιος μέλη οὐκ ἔτι χεῖρ ἐστὶν χαλεπὸν,
 « τότε ἢ ἰρεῖν αὐτῇ τῆς Ἀθῆναις φῶς πᾶσι μέ-
 « γαν. τῷ δὲ σφι δὲ ἡδὴ ἐθέλει. Ἐκ τῶν τῶν
 « δὴ τῶν Πηδασέων ὁ Ἑρμῶπιος ἦν· τῶν μὲν πᾶσι
 « οἱ δὲ ἀδικηθέντι ἐθέλει πᾶσι τῶν ἡμῶν, ἰδὲ μὲν.
 « αὐτῶν γὰρ αὐτῶν πᾶσι πολεμίων, καὶ πᾶσι μὲν,

' sed eis volentibus hoc tentari debere.
 Itaque aut hoc me facere hortatur, aut
 sibi tradere triginta myriades delecto-
 rum militum ad subigendam mihi Gre-
 ciam: me vero ad patrias sedes cum re-
 liquo exercitu reuerti. Tu igitur, quæ de
 pugna nauali non gerenda probe con-
 suluisti, dicito utrum mihi suadeas ho-
 rum, quod eligendo bene mihi consu-
 lueris. Hæc Xexi consultantis respon-
 dens Artemisia, Arduum, inquit, tibi
 me dicentem tibi optima, prosperum
 consiliū dare: tamen è statu rerum præ-
 sentium mihi videtur esse faciendum ut
 tu ipse domum remeas: Mardonium vero
 hic relinquant cum iis quos vult, si mo-
 do velit ille, atque recipiat se ista factu-
 rum. Nam siue ea quæ ait se velle, sube-
 gerit, & hæc ei ex animi sententia succe-
 dant, tua res domine agitur: quia id tui
 ferui effecerint: siue Mardonio con-
 tra opinionem suam contingat, non ma-
 gna sane calamitas erit, saluo & re-
 rum domesticarum statu. Etenim si in-
 columis es & domus tua, profecto Gre-
 ci sæpenumero pro seipsis multa tenta-
 mina cursitabunt: at si quid contingat
 Mardonio cladis, id nullius erit momē-
 ti, Græcique vincendo non vicerint,
 feruo tuo interempto. Tu vero Athenis
 incensis (cuius rei gratia expeditionem
 sumisti) reuerteris. Delectatus es
 consilio Xerxes, quod idem illa suassisset
 quod ipse haberet in animo: quippe qui
 (ut ego opinor) non remansisset si vel
 cuncti atque cunctæ id ei suassent, ad-
 eo perterritus erat. Artemisiam igitur
 laudatam dimisit, ducentem secū libe-
 ros regios Ephesum: nam aliquot eum
 filii nothi comitabantur. Cum qui-
 bus ad eorum custodiā misit Hermoti-
 mum, genere quidē Pedasensem, sed a-
 pud regem inter eunuchos nulli secun-
 dum. Incolunt autem Pedasenses super
 Halicarnassum: apud quos hoc rei fer-
 tur contingere, ut quoties Amphictyo-
 nensibus qui circa eam urbem habitant
 aliquid aduersi certum intra tempus est
 euenturum, tunc Mineræ antistiti,
 quæ illic est, grandis barba nascatur:
 quæ res bis apud eos accidit. Ex his
 Pedasensibus Hermotimus erat, cui ma-
 xima ex omnibus quos quidem ipsi no-
 uimus, ultio cōtigit acceptæ iniuriæ. Si-
 quidē eum captū ab hostibus ac venalē

1 Sed lubenter se reipsa id comprobaturus. Vol. Hæc est de utrumque esse daturus. 2 Metibi consulenti optimum dare consilium: 3 Quod geritur, tuum est. Id est, Tuum consilium. Etiam laus tibi adscribitur.

mercatus est Panionius vir Chius, ex hoc impurissimo quæstu quem factitabat, vitam ducens. nam quos pueros forma præditos coemerat, eos castrabat: ductosque aut Sardis aut Ephesum, magna pecunia venundabat. Apud barbaros enim pretiosiores eunuchi sunt quam qui non sunt castrati, ¹ in omni genere, fidei gratia. Ceterum ut alios permultos, ita hunc quoque Panionius execut, ut qui ex hac re vitam toleraret. Sed non vique quaque infelix Hermotimus, è Sardibus ad regem cum aliis munerebus deductus est, progressuque temporis ex omnibus eunuchis maximo in honore apud regem Xerxem est habitus. Quum autem rex aduersus Athenas moueret è Sardibus, per id tempus Hermotimus cuiusdā negotii gratia descendit in agrum Mysium, qui à Chiis incolitur, sed Atarneus vocitatur: ibi inuentum Panionium atque agnitu alloquutus est & multis & comibus verbis, primum recensens ei quot per illum esset assequutus bona, deinde pollicens quam gratiā illius meriti foret relaturus, si homo cum suis domesticis illuc commigrasset. Ea oratione libenter audita Panionius contulit se illuc cum uxore & liberis. Quem posteaquam cum omni re familiari adeptus est Hermotimus, his verbis affatus est, O omniū post homines natos scelestissimū, qui ex nefandissima negociatione quæstū facis: quid aut ipse ego, aut meorū quispiam vel tibi vel tuorum cuiquam mali fecit, ² quod ex viro neutrum me reddidisti? putabasne fore ut quæ tunc machinaberis laterent deos? qui iusta lege videntes, te infandorum opificem tradiderunt in manus meas, ³ ut de pœna à me tibi irroganda queri nō possis. Hæc ubi exprobrauit homini, filiis in conspectū eius adductis, qui quatuor erant, coegit patrem genitalia illorū recidere: quod quum coactus fecisset, filii sui adacti sunt eius virilia abscindere. Ita supplicium ab Hermotimo in Panionium rediit. Xerxes autem filiorum Ephesum deducendorum negotio Artemisiz demandato, accitum Mardonium iussit è copiis quas liberet eligere, ut cōsentanea verbis facta exequi experiretur. Haftenus eo die est actum. Noctu autem regis iussu præfecti classis è Pha-

ωνέεται Παιώνιος, δμῆρ Χίος· ὃς τὴν ζῶν κατε-
στῆσατο ἀπ' ἔργων ἀνοσιωτάτων, ὅπως γὰρ κτήσασ-
το παῖδας εἰδὸς ἐπαμύμονας, ἐκτάμινω, ἀγνέων
ἐπώλεε ἐς Σάρδεις τε καὶ Εἴφεσον χρημάτων με-
γάλων. (τῷ γὰρ τοῖσι βαρβάροισι ἡμιώτε-
ροί εἰσι οἱ δυνούχοι, πλείους εἴνεκα τῆς πάσης, τῇ
ὀσσηρέων) ἄλλοις τε δὴ ὁ Παιώνιος ὄξετα μαπολ-
λοῖς, (ἀπὲ ποιδύμνος ἐκ' πούτιων τὴν ζῶν) καὶ δὴ καὶ πύτι
καὶ τῷτον. καὶ οὐ γὰρ τὰ πρῶτα ἐδιδύχεε ὁ Εἰρ-
μότιμος, ἀπικνέεται ἐκ τῇ Σαρδίῳ τῷ βασι-
λῆα μετ' ἄλλων δούρων· χροῖον δὲ παρῖοτος,
πρῶτον τῇ δυνούχῳ ἐπιμήθη μάλιστα τῷ
Ξέρξῃ. Ὡς δὲ ὁ στρατὸς ὁ Περσικὸν ὄρ-
μα ὁ βασιλὺς ὅτι τῷ Αἰώνιος, ἐὼν ἐν Σαρδί-
σι, ἐθαύτα κατὰ δὴ πὶ τῷ ἡμίονο Εἰρμό-
τιμος ἐς γὰρ τὴν Μιῶν, (τὴν Χίον μὲν νέμονται,
Αἰταρινὸς δὲ καλεῖται) διέσκεπεν ὁ Παιώνιος
ἐθαύτα. ὅπῃ τοῖς δὲ, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν πολλοὺς
καὶ φιλοῖς λόγους· τῶν μὲν οἱ κατὰ λέγον ὅσα
αὐτὸς δὲ καὶ εἶνον ἔχει ἀγαθὰ· δούτε δὲ οἱ ἑτοι-
σχιδύμνος αὐτὶ πούτιων ὅσα μιν ἀγαθὰ ποιήσει-
ν, καὶ χροῖσας τοῖς παῖδας οἰκὴν ἐκείνην. ὥστε ὑπο-
διδάσκοντο ἄσκητον τὸς λόγους ὁ Παιώνιος, χροῖ-
σαι τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα. ὥς δὲ ὅρα πῶροι-
κὴ μιν παρῖε λαβε, ἔλεγε ὁ Εἰρμότιμος τὰδε, Ὡς
πρῶτον αὐτοῦ ἡδὴ μάλιστα ἀπ' ἔργων ἀνοσιωτά-
των ὁ βίον κτήσασθαι, τί σε ἐγὼ κακὸν ἢ αὐτὸς, ἢ τῇ
ἐμῇ πὶς σε παρῖον ἐργάσασθαι, ἢ σε, ἢ τῇ ὅαν ἡγεα,
ὅτι με αὐτὸν ἀνδρὸς ἐποίησας ὁ μὲν ἐπὶ; ἐδόκεε
τε τοῖς λήσειν οἷα ἐμὴ χροῖον τότε· οἷς ποιήσαντα
ἀνοσία, νόμος δικαίος χροῖον, ἑπὶ ἡγεα ἐς χροῖ-
ρας τῷ ἐμῷ. ὥς τε σε μὴ μέμψασθαι τὴν ἀπ' ἐ-
μῷ τοῖς ἐσομένῃ δίκη. ὥς δὲ οἱ τῷ ὠνέειζε,
ἀχλύντων τῇ παίδων ἐς ὅψιν, ἐναγκάζετο ὁ Πα-
ιώνιος τῇ ἐμῷ παίδων τεσσέρων ἐόντων τὰ αὐδία
ἀποτάμνειν. ἀναγκάζομενος δὲ, ἐποίησε ταῦτα· αὐ-
τὸς τε, ὥς ταῦτα ἐργάσασθαι, οἱ παῖδες ἀναγκάζομε-
νοι ἀπέταμνον. Παιώνιον μὲν νυν οὕτω παρῖε λη-
ῆ τε πῖσι καὶ ὁ Εἰρμότιμος. Ξέρξης δὲ, ὥς πῖς
παῖδας Ἀρτεμισίῃ ἐπέτρεψε ἀτάγειν ἐς Εἴφε-
σον, καλέσας Μαρδόνιον, ἐκέλευσε μιν τῆς στρα-
τῆς ἀφελῆσαι τοῖς ἀβούληται, καὶ ποιεῖν τοῖσι ἡμέ-
λοισι τὰ ἔργα περὶ ὁμοῖα. ταύτην μὲν τῇ
ἡμέρῃ ἐς τοσούτον ἐγένετο. τῆς δὲ νυκτὸς, καλὸς
σαντος βασιλῆος, τῷ ἡνῶς οἱ στρατηγὸς ἐκ τῷ Φα-

¹ Omnis fidei gratia, ad verbum pro Quacunque in re fidere ipsi aliquis velit. Quacunque illis quis committere, in quibus eo-
rum fidem experiantur. ² Propter quod me ex viro nihil esse feceris: Sic ad verbum habent Græci, quia Valla exponere videtur vo-
luisse, non reddere, nam eunuchus nihil est, quod sit neutrum, nec vir, nec femina. Ovidius, Hei mihi quod dominam nec vir nec femina
ferui. Idem in Ibin, Deque viro fias nec vir nec femina, ut Alys. ³ Ut de pœna quam mihi daturus es queri non possis, Id est,
Tam grates mihi des pœnas quam tua flagitia merentur.

λήρου ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῶν ἐς τὸν Ἑλλάσποντον, ὡς τα-
 χέως εἶχε ἕκαστος, ἀφ' αὐλαζούσας τὰς σχεδίας
 πορὺ πλώαι βασιλῆα. ἐπεὶ δὲ ἀνχοῦ ἔσαν Ζω-
 ῆης πλώοντες οἱ βάρβαροι, αἰατεῖνοι γὰρ ἄ-
 κραι λεγόμεναι τῆς ἡπείρου ταύτης, ἔδοξάν τε ἡμᾶς εἶ-
 ναι, καὶ ἐφύζον ἐπὶ πολλόν. χεῖρας δὲ μαδόντες οἱ
 πούητες εἶεν, ἀλλ' ἀκραι, συλλεχθέντες, ἐκομίζον-
 το. Ὡς δὲ ἡμέρῃ ἐχρύετο, ὁρέοντες οἱ Ἑλλήες
 κατὰ χώρην μύθοισιν ἔσθον, ἡλπίζον
 καὶ τὰς ἡμᾶς εἶ) πρὸς Φάληρον ἔδοκον τε ναυμα- 10
 χήσιν σφέας, ὡς φασὶν ὅτι τὸν ὡς ἀλεξουσάμενοι.
 ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο τὰς ἡμᾶς οἰχωκίας, αὐτίκα μετὰ
 ταῦτα ἔδοκεν ἐπιδικάζειν. Ὁ μὲν γὰρ ναυπηγὸν δὲν
 Ξέρξεω ἔσθον ὅτι ἐπὶ δὲν διώξαντες μέχρι Ἀν-
 δρου. ἐς δὲ πλὴν Ἀνδρου ἀπὸ κρήνης, ἐβουλόοντο
 Θεμιστοκλῆς μὲν γὰρ γνώμην ἀπεδείκνυτο, ἀφ'
 νήσων ἰσχυρομένους, καὶ ἐπὶ διώξαντας τὰς ἡμᾶς, πλώ-
 ειν ἡμᾶς ἐπὶ τὸν Ἑλλάσποντον, λύσει τὰς γαφύ-
 ρας. Εὐρυβιάδης δὲ πλὴν ἐναντίον ταύτης γνώ-
 μην ἐτίθητο, λέγων ὡς εἰ λύσεισι τὰς σχεδίας, τῶν 20
 αὐτῶν πλοίων σφέας κακῶν πλὴν Ἑλλάδα ἐρ-
 γάσονται. εἰ γὰρ ἀναγκασθῇ δόξα μὲν οἱ
 Πέρσης μῆνιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, περὶ αὐτῶν οὐκ ἔστιν
 μὴ ἀγνοῦν. ὡς ἄρτι μὲν οἱ ἡσυχίαν οὐτέ τι πω-
 χωρέειν οἶόν τε ἔσται τῶν πρηγμάτων, οὐτέ τις χε-
 μιστὸς ὁπῶς φαίνεται, λιμῶν τε οἱ ἔσθον ὅτι
 φθιρέεσται. ὅτι χειρέοντι δὲ αὐτῶν, καὶ ἔργον ἐχομέ-
 νων, πλὴν τὰ κατὰ πλὴν Εὐρώπῃ οἷα τε ἔσται πρὸς
 χωρὶς κατὰ πόλιν τε καὶ κατὰ ἔθνη, ἥτοι ἀλι-
 σκομένων γὰρ ἢ πρὸς πύθου ὁμολογούντων. τρὶς 30
 τε ἔστιν σφέας δὲ ἐπὶ τῇ αὐτῇ τῇ Ἑλλήων καρ-
 πόν. ἀλλὰ δόκειν γὰρ νικηθέντα τῇ ναυμαχίῃ, οὐ
 μῆνιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ δὲν Περσέα. ἔα τὸν ὦν εἶ)
 φύγειν ἐς ὅλην φύγειν ἐς πλὴν ἐαυτῶν. ὁ ἐπὶ
 τῇ δὲ πρὸς τῆς ἐκείνου ποιεῖσθαι ἡδὴ δὲ ἀγῶνα
 ἐκείνου. ταύτης δὲ εἶχοντο τῆς γνώμης καὶ Περ-
 λοποννησίων τῶν ἄλλων οἱ ἔσθον. Ὡς δὲ ἔ-
 μαθε ὅτι οὐ πείσει τοὺς γε πολλοὺς πλῶειν ἐς τὸν Ἑλ-
 λάσποντον ὁ Θεμιστοκλῆς, μετὰ βαλὼν πρὸς τοὺς
 Ἀθηναιοὺς, (οὗτοι γὰρ μάλιστα ἐκπεφύζε- 40
 ται πρὸς τὴν ἐκείνου ὥρμην τε ἐς τὸν Ἑλλήων
 πλῶειν, καὶ ἐπὶ σφέων αὐτῶν βαλλόμενοι, εἰ
 "οἱ ἄλλοι μὴ βουλοίατο) ἐλεγέσθαι τὰς, Καὶ αὖ-
 "ὅς ἡδη πολλοῖσι παρεχρόμην, καὶ πολλὰ πλέω
 "ἀκήχρα ποιάδ' ἡμέσθαι. αὐτὰς ἐς ἀναγκάσθαι ἀπ-
 "εληνέας, νικημένους αἰαμέχεσθαι, τε καὶ

lego soluentes, retro Hellespontum ver-
 sus abierunt, pro se quisque acceleran-
 tes ad custodiendas rates quibus rex per-
 transiret. Qui quum ad Zosterem ad-
 uentarent, minuta quædam continentis
 protenta promontoria barbari suspica-
 ti nauigia esse, per diu illinc aufugerunt:
 tandem deinde edocti non nauigia esse,
 sed promontoria, in agmen sese recepe-
 runt. ¶ Ut autem dies illuxit, Græci cer-
 nentes ibidem pedestres copias hosti-
 um perstare, rati classem quoque circa
 Phalerum esse, ac pugnam naualem com-
 missum iri, se ad resistendum appara-
 bant. Sed cognito illam vela fecisse,
 confestim insequendam sibi censebant:
 itaque eam insequuti Andro tenus, cer-
 nere quum nequissent, ad Andrum pro-
 fecti consultabant. Quibus Themisto-
 cles suadebat ut in insulas versus profecti,
 classem hostium insequentes, recta ad
 Hellespontum nauigarent, soluturi pon-
 tes. Huic contrariam Eurybiades oppo-
 nebat sententiam, quod diceret fore ut si
 dissolueret rates, maxima ob id calami-
 tate afficerent Græciam. Persa enim,
 si deprehensus manere in Græcia co-
 geretur, non quieturus, quod sibi oti-
 um quidem agenti nec vlla res posset
 procedere, nec vllus retro ostenderetur
 receptus, & exercitus suus fame co-
 ficeretur procedenti. nec verò & rebus
 gerendis operam danti omnia posset
 per Europam succedere, tum in vrbi-
 bus, tum in nationibus quæ vel captæ
 fuissent, vel antea sese dedidissent: quin-
 etiam rem frumentariam habiturum ex
 annuis semper fructibus Græcorum.
 Nunc autem videri, illum utpote victum
 nauali prælio, non perstiturum in Eu-
 ropa: ideoque permittendum fugere,
 dum in terram suam fugiendo perueni-
 ret. de qua terra deinde certamen fieri
 iubebat. Huic sententiæ aliorum Pelopon-
 nensium duces assensere. At Themis-
 tocles, postquam animaduertit se non
 posse plerisque persuadere ut ad Helle-
 pontum nauigarent, adiit Athenienses,
 qui præcipue indignabantur hostem ef-
 fugere, animatique erant ad nauigan-
 dum in Hellespontum, etiâ per seipso,
 si ceteri recusassent. Eosque ita est allo-
 quutus, Et ipse multis iam huiusmodi
 casibus interfuit, & de multo pluribus
 audiui talia contigisse, viros ad necessi-
 tatem redactos prælium instaurasse, &

1 Persa enim, si interceptus manere in Græcia coheretur, minime quieturum. id est, aliquid tenturum. quod quiescenti nec quicquam successurum foret, nec vllus ad sua receptus futurus esset, & exercitus fame periturus foret: at si aliquid tentaret, omnia possit. Vel, Fore enim ut Persa si interceptus. Ecce a bello non abstineret.

superiorem quam acceperant calamitatem emendasse: itaque nos, quoniam inuenimus quo pacto & nos ipsos & Græciam tueremur, repulsa tanta hominum nube, non insequamur eos fugientes. Neque enim nos ista effecimus, sed dii pariter & heroes, qui inuiderunt vnum esse virum & Asiæ regem & Europæ, qui sit impiissimus atque sceleratus: qui sacra perinde atque profana habens, vtraque incendit, deorumque simulacra subuertit: qui & mare cecidit flagellis, & compedes in illud deiecit. Sed bene nobiscum in præsens tempus agitur. ideoque nunc quidem ut & nostri ipsorum & nostrorum domesticorum curam geramus, & ut spatium quis ad reficiendas ædes, faciendamque sementem habeat, in Græcia maneamus, barbaro prorsus eiecto: quum autem veti appetet, tunc in Hellespontum & Ioniam nauigemus. Hæc dicebat Themistocles, animo sibi apud Persam subsidium comparandi, ut siquid apud Athenienses accideret aduersi sibi, haberet quo se econverteret: prout & corrigi. Hæc dicenti Themistocli Athenienses, quum tam ab eo deciperentur, assensu sunt. ¹ nam quum antea prudens habitus fuisset, postea vero prudens ac bona consulens compertus esset, prorsus ei ad assentiendum prompti erant. Ille, ubi Athenienses ipsius sententiam probauere, misit euestigio viros quosdam cum nauigio ad exponenda regi mandata, iussos tacere, etsi in omne tormentum deuenirent: quorum vnus erat ² Sicinus eius contubernalis. Hi posteaquam ad Atticam peruenere, ceteris apud nauigium remanentibus, ipse ad regem ascendit, atque ita cum alloquutus est, Themistocles, Neoclis filius, dux quidam Atheniensium, sed inter omnes socios vir optimus ac sapientissimus, misit tibi denunciatum, gratia tibi inseruendi se retinuisse Græcos, classem tuam insequendi cupidos, pontesque qui sunt in Hellesponto soluendi: itaque nunc ³ magno cum silentio te illuc recipias. Hac renuntiata, isti abi-

CXI re. ¶ At Græci, posteaquam decreuerunt neque persequendam sibi ulterius barbarorum classem, neque nauigandum in Hellespontum, ad soluetum traiectionem, Andrum obsederunt, animo illam delendi. nam primi ex insulanis Andrii pecunias poscenti Themistocli

ἀναλαμβάνειν τὴν περὶ τὴν κακότητα ἡμεῖς
 δὲ, (ὄρημα γὰρ ὀρήκαμεν, ἡμέας τε αὐτοὺς καὶ
 τὴν Ἑλλάδα, νέφος ποσὺν ἀνδροπόων αἰώσα-
 μένοι) μὴ διώκωμεν ἀνδρας φεύγοντας. πᾶδε γὰρ
 οὐκ ἡμεῖς κατεργασάμεθα, ἀλλὰ θεοὶ τὴν καὶ ἡρώ-
 ες, οἱ ἐφθόνησαν ἀνδρα ἓνα τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς Εὐ-
 ρώτης βασιλεύσαν, ἐόντα αἰόσιον τε καὶ ἀπείδα-
 λον· ὅς τὰ ἰσθμὸν καὶ τὰ ἰσθμὸν ἐομοίως ἐποίητο, ἐμ-
 πίπτερος τε καὶ κατὰ βάλλον τῷ θεῷ τὰ ἀγαθ-
 ῖα· ὅς καὶ τὴν θάλασσαν ἀπὸ μαστίγῃσι, πᾶ-
 δας τε κατήκε. ἀλλ' ὅτι γὰρ ἔχει ἐς τὸ παρὲν ἡ-
 μῖν· ἡμεῖς μὲν ἐν τῇ Ἑλλάδι καταμείναντες, ἡμέ-
 ων τε αὐτῶν ἐπιμελησώμεθα καὶ τῶν οἰκετῶν. καὶ
 ἡς οἰκίῃ τε αἰαπλασάσθω, καὶ σπέρου αἰακῶς ἐ-
 χέτω, πᾶν τελευτῶν ἀσπείρας δὲ βδέβαρον· ἀ-
 μα δὲ πᾶσι ἑαυτὴν καταπλέωμεν ἐπὶ Ἑλλησπόντου
 καὶ Ἰωνίας. ταῦτα ἔλεγε, ὑποθήκην μέλλων
 ποιήσεσθαι ἐς τὸν Περσέα· ἵνα ἡμεῖς πᾶσι κα-
 ταλαμβαίῃ πρὸς Ἀθηνῶν πάρος, ἔχη σπο-
 ροφύω. πᾶσι γὰρ ὡν καὶ ἐχέτω. Θεμιστοκλὲς
 ταῦτα μὲν λέγων, διέβηκε, Ἀθηνῶσι δὲ ἐπέει-
 λοντο· ἐπειδὴ γὰρ καὶ πρὸς τὸν δεδουμένον ἐπὶ
 σοφός, ἐφάνη ὡν ἀληθῶς σοφός τε καὶ δόβουλος,
 πᾶν τελευτῶν ἐδοίμοι ἑαυτὴν λέγειν περὶ τὰς. ὡς δὲ οὐ-
 πὶ οἱ ἀνεγνωσμένοι ἔσαν, αὐτὰ μετὰ ταῦτα ὁ
 Θεμιστοκλὲς ἀνδρας ἀπέπεμπε ἔχοντας πλοῖον,
 πᾶσι ἐπέτελλε σιγαῖν, ἐς πᾶσι βασιλεῖ ἀπὸ τοῦ
 μῦθοι, τὰ αὐτὸς ἐπέειλετο βασιλεῖ φέρειν· τῷ
 καὶ Σίκινος ὁ οἰκέτης αὐτὸς ἐχέτω. οἱ ἐπειδὴ ἀ-
 πείκοντο πρὸς τὴν Ἀθηνῶν, οἱ μὲν κατέμενον ἐπὶ
 τῷ πλοίῳ, Σίκινος δὲ αἰαβάς τῷ Ζέρξῃ, ἔλε-
 γε πᾶσι, Ἐπιμύει με Θεμιστοκλὲς ὁ Νεοκλῆος,
 στρατηγὸς μὲν Ἀθηνῶν, αὐτὸς δὲ τῷ συμμέ-
 χων πᾶν τῶν πρὸς σοφῶτατος, φέρειν τὰ πᾶ-
 ὅτι Θεμιστοκλὲς ὁ Ἀθηνῶν, σοὶ βουλόμενος
 ὑποβρίκειν, ἔσχε τοὺς Ἑλληνας, τὰς ἡμῶν βουλο-
 μένους διώκειν, καὶ τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ γαφύρας
 λύειν. καὶ ἡμεῖς κατὰ πύχιν πολλὴν ἐχέμεν. οἱ
 μὲν, ταῦτα σημήναντες, ἀπέπλεον ὁπίσω. οἱ
 Ἑλληνες, ἐπεὶ τὴν σφί ἀπέδδε μὴτ' ἐπιδιώκειν ἐπὶ
 περὶ τὸν τῶν βαρβάρων τὰς ἡμῶν, μὴτε πλώειν
 ἐς τὸν Ἑλλησπόντον, λύοντες τὸ πᾶν, τὴν Ἀνδρον
 περικατὰ τὸν ἄλγος ἐχέοντες. περὶ τοὺς Ἀνδριοὺς
 ἡγεῖσθαι, χεῖματα αἰτῶντες πρὸς Θεμιστοκλῆος,

¹ Nam quum ut antea prudens habebatur, ita etiam re ipsa prudens & consultus compertus esset. vel. Ut antea sapiens ha-
 beb. ² Ille Sicinus. cuius videlicet facta fuit modo mentio. ³ Sine ulla precipitatione. Ad verbum, Cum magna quiete. Gall.
 Tous à son aise.

316 ὅτι ἔδδοται· ἀλλὰ παρ' ἰσοχρήμων Θεμιστοκλέους λό-
 γον τοῦδε, ὡς ἦρχεν Ἀθῆναισι πρὸς ἐαυτοὺς ἔχοντες
 δύο θεῶν μεγάλας, πειθῶ τε καὶ αἰαγυαίῃν, οὕτω τε
 σφικάρτα δοτέα εἶναι χρήματα· ὑποκρίναντο παρὸς
 ταῦτα, λέγοντες ὡς καὶ λόγον ἔχειν ὅτι αἱ Ἀθῆναι
 μεγάλας τε καὶ εὐδαίμονες, καὶ θεῶν χρηστῶν ἦρχεν εὖ.
 ἐπεὶ Ἀνδρίους γὰρ εἶναι γεωπεινάς ἐς ταμάλισα αἰή-
 χοντες, καὶ θεὸς δύο ἀχρήστους· ὅτι ἐκλείπειν σφέων
 τῆν ἡσιν, ἀλλ' αἰεὶ φιλοχωρεῖν, πεινῆν τε καὶ ἀμνησί-
 νην· καὶ τοῦτων τῶν θεῶν ἐπιβόλους εἶναι Ἀνδρίους, 10
 οὐ δύνανται χρήματα. ὁ δὲ καὶ τὸ τῆς ἐαυτῶν ἀδύ-
 ναμίας τῇ Ἀθῆναισι δυνάμειν εἶναι κρέσσων. οὗτοι
 μὲν δὴ ταῦτα ὑποκρινάμενοι, καὶ οὐ δότες χρή-
 ματα, ἐπολιορκέοντο. Θεμιστοκλῆς δ', οὐ γὰρ
 ἐπαύετο πλεονεκτεῖν, ἐσπεύων ἐς τὰς ἄλλας νη-
 σις ἀπειλητικῶς λόγους, αἵ τε χρήματα λαβὲν
 αὐτῶν ἀγγέλων, χρεώμενος λόγοισι τοῖσι καὶ παρὸς
 Ἀνδρίους ἐχρήσατο· λέγων ὡς εἰ μὴ δώσωσι, ὅτι αἱ τε-
 νόμοι, ἐπ' αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων, καὶ πολι-
 ορκέων ὄξαιρησι. λέγων ταῦτα, σπεύελεγε χρήμα- 20
 τα μεγάλα παρὰ Καρυστίων τε καὶ Παρίων· εἰ
 σωθαιόμενοι τὴν τε Ἀνδρὸν ὡς πολιορκεῖτο, διότι
 ἐμῇδοτε, καὶ Θεμιστοκλῆα, ὡς εἶη ἐν αἱῇ μεγίστῃ τῶν
 στρατηγῶν, δέισαντες ταῦτα, ἐπέμποι χρήματα. εἰ
 δὲ δὴ πινες καὶ ἄλλοι ἔδδοσαν ἰσιστώων, ὅτι ἔχω εἰ-
 πά· δικάω δὲ πινὰς καὶ ἄλλας δδύναι, καὶ οὐ τοῦτοις
 μοῦνοις. καὶ τοὶ Καρυστίοισι ὁ δὲν, πύπου εἶνεκα, τὸ
 κακὸν ὑπερβολὴν ἔχοντο· Περσίοι δ' Θεμιστοκλῆα
 χρήμασι ἰλασάμενοι, διέφυγον τὸ στρατόμαχον.
 Θεμιστοκλῆς μὲν νυνὶ ὅτι Ἀνδρὸς ὁρμεώμενος, χρή- 30
 ματα παρὰ ἰσιστώων ἡτέτο, λαβὼν τῶν ἄλλων
 στρατηγῶν. Οἱ δὲ ἀμφὶ Ξέρξεα, ὅτι χρόνιος ὁ-
 λῖγας ἡμέρας μετὰ τὴν ναυμαχίαν δέξασθαι εἰς
 Βοιωτίαν τὴν αὐτὴν ὁδόν. ἔδοξε γὰρ Μαρδονίῳ, ἅμα
 μὲν περὶ τὴν βασιλῆα, ἅμα δ' αἰετὶν εἶναι τῶν
 ἔτεος πολεμῶν· χημεῖσαι δ' αἰετὶν εἶναι ἐν Θεσ-
 σαλίῃ, καὶ ἐπειτα ἅμα τὰς εἰρεῖας περὶ τὴν Πε-
 λοποννήσου. ὡς δὲ ἀπὸ περὶ τὴν Θεσσαλίαν, ἐπ' αὐτῶν
 Μαρδονίος ὁξέλεγε πρὸς τοὺς μὲν Πέρσας
 πρὸς τοὺς ἀβαιάτους καλεομένους, πλὴν Ὑδάρ- 40
 νεος τῶν στρατηγῶν. ὅτι γὰρ ὅτι ἐφ' ἡλείφασθαι
 βασιλῆος· μετὰ δὲ, τῶν ἄλλων Περσέων τοὺς θωρη-
 κηφόρους, καὶ τὴν ἰσπὸν τὴν χιλίην· καὶ Μηδούς
 τε καὶ Σάκας, καὶ Βακτρίους, καὶ Ἰνδοὺς, καὶ ὄν-
 τες, καὶ τὴν ἄλλην ἰσπὸν. ταῦτα μὲν εἶπε

denegauerant, eique alleganti Atheni-
 enses illuc ire duobus magnis numini-
 bus fretos, Suadela & Necessitate, & ita
 sibi dandas utrique esse pecunias, re-
 sponderant Athenas proportionem ma-
 gnas esse atque felices, & diis propitiis
 bene processisse. nam se ad maximam
 soli tenuitatem redactos, Andriorum-
 que insulam totidem propitia numina
 nunquam derelinquere, sed semper in-
 colere, Inopiā & Impossibilitatem: qui-
 bus diis obnoxios Andrios pecuniam
 non duros. nunquam enim Andrio-
 rum impossibilitate validiorem fore A-
 theniensium potentiam. Hæc illi quum
 respondissent, nec pecuniam dedis-
 sent, obsidebantur. Themistocles ve- 316
 ro (neque enim unquam acquirendo
 cessabat) ad ceteras insulas minacia
 verba mittens, pecuniam flagitabat, eis-
 dem nunciis eisdemque verbis utens
 quibus apud Andrios fuerat usus: nisi
 pecuniam darent quam poscerentur,
 exercitum se Græcorum illuc adductu-
 rum, & eam insulam obsidem delatu-
 rum. Hæc dicendo, ingentem pecuniarum
 vim coegit à Carystiiis atq; à Pariis: qui
 audito tum Andrū obsideri quod cum
 Medis sensissent, tum Themistoclem
 maximo in honore inter duces esse, hoc
 metu pecuniam misere. Aliarum autem
 insularū aliqua pecuniam dederit ne-
 ne, affirmare nequeo: reor tamen ali-
 as quoq; dedisse, non has solum. Quan-
 quam Carystiiis ne hac quidem re con-
 tigit effugere cladem, ut Pariis, qui
 Themistocle pecunia delinito, hostem
 deuitarunt. Ita Themistocles ex Andro
 profectus, clam ceteris ducibus exegit
 pecunias ab insulanis. ¶ At copiarum Xer-
 xis illic aliquot post pugnam dies im-
 moratur, mouerunt in Bæotos eadem
 qua venerat via. Quippe Mardonio vi-
 sum est simul regem præmittere, (in-
 tempestiuū enim propter anni tempus
 belligerari) simul in Thessalia satius esse
 hybernare, & deinde incunte vere ten-
 tare Peloponnesum. Is ubi in Thessaliā
 peruenit, ibi ante omnia, decem millia
 Persarum qui immortales vocantur e-
 legit, excepto eorum duce Hydarne,
 qui negavit se regem esse relicturum. I-
 tem ex aliis Persis thoracatos, & mille
 equites: ad hæc Medorū, Sacarū, Indo-
 rū peditatū equitatumq;. Has nationes

1 Athenas merito esse magnas & opulentas, quippe quæ utilibus deabus bene instructæ essent: vel, quibus duæ utiles deæ
 suppetere. at vero Andrios solum inops incolere, duasque inutiles deas nunquam insulam ipsorum relinquere, sed in ea gratum
 domicilium semper habere. Paupertatem videlicet & Impossibilitatem: quæ deæ quum Andrius obtigissent, non esse duros pe-
 cunias. 2 Semper enim corradenda alicunde pecuniarum cupidus erat. 3 Illos mille eq.

sibi totas desumpsit: ex aliis autem sociis paucos, quorum duntaxat aut speciem animaduvertebat, aut aliquod egregium facinus cognouerat. Sed plurimos ex una gente Persarum delegit totquatos & armillatos: secundo loco Medos, qui non numero Persis inferiores erant, sed robore: ita ut vniuersi, triginta myriades una cum equitibus essent. Hoc interim tempore quo Mardonius habet delectum copiarum, & Xerxes circa Thessaliam agit, oraculum est Delphis ad Lacedaemonios venit ut Xerxes pœnas necis Leonidae reposcerent, & quod daretur ex eo reciperent. Mittunt igitur quamcitissime Spartiatæ caduceatorem. Is adhuc in Thessalia nactus exercitum, ubi in conspectum Xerxis venit, ita verba fecit, Rex Medorum, Lacedaemonii te & Heraclidæ qui è Sparta sunt pœnas cædis reposcunt, quod regem ipsorum interemisti, dum Græciâ protegit. Ad ea Xerxes cachinnos tollit: ac diu responso non reddito, Hic, inquit, (monstrato Mardonio, ut ille ei assistebat) pœnas tales dabit quales illos decet. Caduceator hoc responso accepto discessit. Xerxes Mardonio in Thessalia relicto, ipse ad Hellespontum ire maturabat: intraque quinque & quadraginta dies ad iræiectum peruenit, nullam propemodum partem copiarum ducens: quæ quocumque veniebant & ad quoscumque homines, eorum direptis fructibus vescabantur: ubi autem nihil fructuum reperiebant, ipsa herba, ut è solo germinabat: nonnulli, delibatis corticibus, & strictis frondibus arborum tam agrestium quam mansuetarum, nihil omnino relinquentes. Hoc autem præ fame facere cogebantur. Quos deinde pestilentia exiepiens ac dysenteria, id est torminibus, inter viam exstinguebantur. Eorum etiam nonnullos Xerxes ægrotos reliquit, injungens ciuitatibus, ut in quanque veniebat, uti illos curarent & pascere: quosdam etiam in Thessalia, & aliquot in Sirmione, & in Macedonia: ubi sacrum Iouis currum, quem in Græciâ tendens reliquerat, teuerus non offendit. Eum Pæon es Thracibus quum dedissent, tamen reposcenti Xerxi dixere, una cum equis inter pascendum fuisse abactum à Thracibus qui superiora Strymonis circa fontes incolet. Quo in loco rex Bisalceorum ac terræ Crestonicæ, Thrax,

ὁλαίετο· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων συμμάχων ἐξελέ-
γτο κατ' ὀλίγους, τοῖσι εἰδένά τε ὑπὸν ἔχειν ἀγα-
γῶν, καὶ εἰ τοῖσι πλεονέχοντων ἡδὲ πεποιμένων. ὃ
δὲ, πλείους ἔθνος Πέρσης αἰρέετο, δυνάμεις ἐρεπτοφό-
ρους τε καὶ φελιοφόρους· ὅτι δὲ Μήδους. οἳ τοὶ δὲ
πλήθος μὲν οὐκ ἐλάσσονες ἦσαν τῶν Περσέων, ῥώμῃ
δὲ ἴσους. ὥστε συμπόλεις, τεύχεα, ἔα μυριάδας
ἀνέσταντο ὑπὸ ἱππέσιν. Ἐν δὲ τῷ ταχέϊ ἐν
τῷ Μαρδονίῳ τε καὶ στρατῷ διεκρίνε, καὶ Ξέρξης
ὡς περ Θεσσαλίῃ, χρηστὴν ἐκλήλυθε ἐκ Δελ-
φῶν Λακεδαιμονίῳ, Ξέρξεα αἰτεῖν δίκας τῷ Λε-
ωνίδῳ φόρου, καὶ τοῖς διδόμενοις ἐκείνου δέχασθαι.
πέμπουσι δὲ κήρυκα τὸ ταχέϊ ἐν Σπαρτηνῶν· ὃς
ὅττι κατέλαβε εὐδοκίαν ἐπὶ πάντων καὶ στρατῷ ἐν
Θεσσαλίῃ, ἐλθὼν ἐς ὅφιν καὶ Ξέρξεω, ἔλεγε πάντες,
ὦ βασιλεῦ Μήδων, Λακεδαιμονίῳ τί σι καὶ Ἡρα-
κλείδῳ οἱ ἀπὸ Σπαρτῆς αἰτεῖται φόρου δίκας, ὅ-
τι σφέων δὲ βασιλεῦς ἀπέκτεινας ῥύσμενοι καὶ ἑλ-
λάδα. ὃ δὲ, μετὰ σπῆρας τε καὶ κατὰ χὼν πολλὸν χρό-
νον, ὡς οἱ ἐπὶ γὰρ παρὰ τοῖς Μαρδονίῳ, δεικνύς
ἐς τῶν, εἶπε, Τοιγὰρ σφι Μαρδονίῳ, ὅδε δίκας
δύοσι ποταμοῖς οἷας ἐκείνοισι παρέπει. ὁ μὲν δὲ,
δὲ ἔμενος δὲ ῥῆθιν, ἀπαλλάσσει. Ξέρξης δὲ
Μαρδονίῳ ἐν Θεσσαλίῃ καταλιπὼν, αἰδὲς ἐπο-
ρεύετο τὸ πᾶχος ἐς τὸν Ἑλλάσποντον· καὶ ἀπικρέ-
ται ἐς τὸν πόρον τῆς ἀγαθῆς, ἐν πέντε καὶ τεσσα-
ράκοντα ἡμέρῃσι, ἀπαγῶν τῆς στρατῆς ὁδὸν μί-
κρος, ὡς εἶπαι. ὅθεν δὲ ποταμοὶ γινώσκον, καὶ κατ'
οἷς πινας αἰδεόφους, δὲ τουτέων καρπὸν ἀρπάζον-
τες ἐσίουτο· εἰ δὲ καρπὸν μηδὲν ἀρῶν, οἱ δὲ τῇ
πόρῃ πῶς ἐκ τῆς γῆς ἀναφυομένη, καὶ τῇ δειδρέ-
ων δὲ φλυδὶν, ἐκλήποντες, καὶ τὰ φύλλα καταδρέ-
ποντες κατὰ δὴν, ὁμοίως τῇ περ ἡμέρῃ καὶ τῇ ἀ-
γείῳ· καὶ ἐλποῖν ὁδὸν. ταῦτα δὲ ἐποίησαν ὑπὸ
λιμοῦ. ὅτι λαβὼν δὲ λοιμὸς τότε δὲ στρατὸν καὶ
δύοσι τερίν κατ' ὁδὸν ἐφθίρε. τοὶ δὲ καὶ νοσέοντας
αὐτέων κατέλιπε, ὅτι πᾶσιν τῇσι πόλιν, ἵνα ἐκ-
στοτε γίνηται ἐλαχύνων, μελεδάμεν τε καὶ τρέφειν·
ἐν Θεσσαλίῃ τε πινας, καὶ ἐν Σίει τῆς Παιονίης,
καὶ ἐν Μακεδονίῃ. ἔθνη καὶ δὲ ἰσθμὸν ὁρμα κατὰ λι-
πὼν τῷ Δρῶς, ὅτι ὅτι τὴν Ἑλλάδα ἡλαυνε ἀσι-
ων, οὐκ ἐπέλαβε· ἀλλὰ δόντες οἱ Παῖνες τοῖσι
Θρηκίσι, ἀπαγεύοντες Ξέρξεω, ἐφασαν νεμομένης
ἀρπαχθῆναι ὑπὸ τῷ αὐτῷ Θρηκίῳ τῷ περὶ τῶν πε-
γῶν τῶν Στυμόνος οἰκομένων. Ἐθνη καὶ δὲ τῶν Βι-
γαλίων βασιλεῦς γῆς τε τῆς Κρητικῆς, Θρηκίς.

ἔργον ὑποφύεσ εἰργάσασθαι· ὃς οὐτε αὐτὸς ἐφηται
 Ξέρξης ἐκὼν εἶναι δουλεύειν, ἀλλ' οἴχετο αὐτὸς εἰς τὴν
 ἑρσὶν Ῥόδον, τοῖσι τε πασι ἀπηγόρευε μὴ στρα-
 τῶν εἶναι ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι. οἱ δὲ, ἀλογήσαντες, ἢ
 ἄλλως σφί θυμὸς ἐγχετο θεήσασθαι τὸν πόλεμον, ἐ-
 ρεσθῶντο ἅμα τῷ Πέρσῃ. ἐπεὶ δὲ αἰεχώρη-
 σαι ἀσπίδες πλώτες, ἐξέοιτες, δὴ ὥρυξε αὐτῶν ὁ
 πατήρ τοις ὀφθαλμοῖς, ἀφ' ἧς αἰτῆνι ταύτην. καὶ
 οὕτω μὲν τῶν τῶν μισθὸν ἔλαβον. Οἱ δὲ Πέρ-
 σαι ὡς ἐκ τῆς Θρηάκης πορθόμενοι ἀπικέοντο ἐπὶ
 τὸν πόρον, ἐπειγόμενοι, τὸν Ἑλλησπόντου τῆσι ναυσὶ
 διέβησαν εἰς Ἀβύδον. τὰ γὰρ σχεδὺν οὐκ ὄντι
 ἐπὶ ἐπιτεταμέναις, ἀλλ' ὑπὸ χειμῶνος ἀφ' ἡλε-
 μέναις. ἐνθαυτῷ δὲ κατεχόμενοι, σιτία πλέων ἢ
 κατ' ὁδὸν ἐλαγχάσαντες, οὐδὲν τε κόσμον ἐμπιπλά-
 μοι, καὶ ἴδιαι μεταβάλλοντες, ἀπέθνησκον τῇ στρα-
 τῇ τῶν περὶ τοὺς πολλοί. οἱ δὲ λοιποὶ ἅμα Ξέρξης
 ἀπικέοντο εἰς Σάρδεις. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλος ὁδὸς λε-
 γόμενος λόγος, ὡς, ἐπὶ Ξέρξης ἀπελαύνων ἐξ
 Ἀθηνῶν, ἀπῆκετο εἰς Ἡϊόαν τῇ ἐπὶ Στρυμόνι,
 ἐνθαυτῇ οὐκ ἐπὶ ὁδοποιήσιν διεχρέετο, ἀλλὰ πλὴν
 μὲν στρατὸν ὕδαρνει ἐπιτρέπει ἀπάγειν εἰς τὸν
 Ἑλλησπόντον, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν Φοινίκης ἐπιβὰς,
 ἐκομίζετο εἰς τὴν Ἀσίαν. πλείοντα δὲ μιν ἄνεμον
 Στρυμονίην ὑπολαβεῖν μέγαν καὶ κυματῆν· καὶ
 δὴ, μάλλον γὰρ πειχόμενοι γαμοῦσης τῆς νηός,
 ὥστε ἐπὶ τῇ καταστροφῇ ἐπύοντι συχίων Περ-
 σέων τῶν σὺν Ξέρξει καὶ μετ' αὐτῶν, ἐνθαυτῷ εἰς δι-
 μα πασόντα τὸν βασιλῆα, εἰρεσθαι βῶσαι, καὶ τὸν κυ-
 βερῆτα, εἴ τις ἐστὶ σφίσι σωτήρ. καὶ τὸν εἶπαι, Δέ-
 σποντα, οὐκ ἔστιν ὁδομήν, εἰ μὴ τοιούτων ἀπαλλαγῇ
 τις γῆνται τῶν πολλῶν ἐπιβατίων. καὶ Ξέρξης
 λέγειται ἀκούσας ταῦτα, εἶπαι, Ἄνδρες Πέρσαι,
 νῦν τις ἀφ' ὧν ἔσται ὑμῶν, βασιλῆος κηδόμενος·
 ὅς ὑμῖν γὰρ ὅμοιος ἐμοὶ εἶναι ἢ σωτήρ. τὸν μὲν
 ταῦτα λέγειν· τοὺς δὲ προσκυνοῦντας, ἐκπῆσαν
 εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ τὴν νῆα ἐπικυφιδεῖσαν, ἔ-
 πεω δὴ ἀποσωθῆναι εἰς τὴν Ἀσίαν. ὡς δὲ ἐκβῆναι
 πάχιστα εἰς γλῶττιν Ξέρξης, ποιήσαντες οἱ οὐκ ἔτι
 ὥστε βασιλῆος τὴν ψυχὴν, δωρήσας χρυσὴν τε-
 φαίην τὸν κυβερῆτα· ὅτι τῶν Περσέων πολλὰς ἀπώλε-
 σαι, ἀποταμῆναι κεφαλὴν αὐτῷ. Οὕτως δὲ ὡς λέ-
 γεται ὁ λόγος περὶ τῶν Ξέρξεω νόστων, οὐδ' αὖτε ἐμοί γε
 πρὸς ὅς, ὅτε ἄλλως, οὐτε τῶν Περσέων τῶν τοιαύτων. εἰ
 γὰρ δὴ ταῦτα ἔγωγε ἐρρήθην ἐκ τῶν κυβερῆτων περὶ
 Ξέρξεως, ἐν μνησὶ γνῶμῃσι μὲν οὐκ ἔχω ἀντί-

facinus eximium fecit. hic & se vo-
 lentem negavit Xerxi seruiturum, eo-
 que in edita montis Rhodopes abiit: &
 filiis venit ne aduersus Græciam mili-
 tarent. Illi patre contemptui habito, si-
 ue alioqui belli libidine inspicuendi, mi-
 litauere cum Xerxe. qui postquam in-
 columnes reuerterunt, omnibus pater (e-
 rant autem sex) ob eam causam oculos
 effodit. Et isti quidem hanc mercedem
 acceperunt. Persæ autem, ubi citato
 itinere ad traiectionem peruenere, Helle-
 pontum nauibus traicere ad Abydum.
 non enim intentas iam rates inuenere,
 sed tempestate dissolutas. Ibi copiosio-
 rem quam in itinere commeatum adep-
 ti, nulla modestia sese reficientes, ac
 mutatis aquis, permulti interibant ex iis
 qui de exercitu superfuerant: ceteri
 cum Xerxe Sardis peruenere. Narra-
 tur autē & alia hæc res, Xerxem, post-
 equam Athenis profectus est ad oram
 super Strymonem, illinc non amplius
 terra iter fecisse: sed exercitu Hydarni
 permissio, quem ad Hellespontum de-
 duceret, ipsum nauem Phœnissam con-
 scendisse, ut in Asiam se reciperet: &
 dum cursum tenet, à Strymonia ingen-
 ti vento fuisse exceptū: & eo vehemen-
 tius tempestate vexatū quod nauis re-
 ferta vectoribus erat, utpote quum su-
 per contabulationes essent frequentes
 Persæ qui cum Xerxe vehabantur. Ibi
 metu percussus regem cum clamore
 interrogasse gubernatorem num qua
 salus eis esset. Et quum ille respondisset,
 Here, nulla admodum est, nisi horum
 vectorum aliqua fiat abitio: tunc Xer-
 xem eo audito ita loquutum, Viri Per-
 sæ, nunc aliquis vestrum declaret se
 curam habere regis. in vobis enim vi-
 detur sita esse salus mea. Hæc ubi dixit
 Xerxes, illos eo adorato desiliisse in ma-
 re: atque ita leuata naui, Xerxem inco-
 lumē in Asiam peruenisse. Et ubi pri-
 mum in terram egressus est, hoc egisse:
 gubernatorem, quod regis quidem a-
 nimam seruasset, aurea corona donas-
 se: quod autem multos Persarum per-
 didisset, decollasse. Hic autem al-
 ter modus qui narratur reuersionis
 Xerxis, haudquaquam fidem apud me
 habet cum propter alia, tum propter
 obitum Persarum. nam si id regi à gu-
 bernatore dictū est, tamē ex infinitis ra-
 tionibus, vel ob hanc vnā, cui repugna-

1 Nam si hæc ita Xerxi fuerunt à gubernatore dicta, ex decem millibus sententiam suam hæc de re proferantibus haud vnus fuit qui —

ri non potest, negarim hoc regem fuisse facturum: quin potius Persas iussurum è tabulatis in ventrè navis descendere, vtpote qui primores Persarum essent: & remiges Phœnices, Persis numero pares, in mare deiecturum. Sed is (vt dictum est superius) itinere pedestri cum reliquo exercitu in Asiam reuersus est. Cuius rei id quoq; magno est testimonio, quod constat, Xerxem, quū rursus in Asiā reciperet se, Abdera peruenisse, ¹ adhibuisseque conuiuio Abderitas, & acinace aureo ebs ² actiara auro intertexta donasse: & vt ipsi oppidani aiunt, illum, postquam ex Athenis retro fugit (quod apud me fide caret) illic primū zonam ³ resoluisse: adeo fuerat terrore correptus. Sunt autē Abdera magis ad Hellespontū sita quàm Strymon, atque litus ex quo nauem illum conscendisse ferunt. Ceterum Græci posteaquam Andrū expugnare nequeunt, conuersi in Carystum, vastato illorum agro rediere Salaminem. Ibi ante omnia dijs primitias selegerunt cum aliarum rerum, tum Phœnissarū triremium tres: quarum vna repōneretur apud Isthmum (quæ ad meam vsque memoriam extabat) altera apud Sunium, tertia Aiæi illic apud Salaminem. Secundo loco prædā inter se dispartire, ex qua primitias Delphos misere. Vnde statua effecta est longitudine cubitorum ⁴ decem, truncam nauis partē manu sustinens: eodē in loco stans vbi Alexander Macedo aureus. Missis Delphos primitiis, Græci publice deū percōrati sunt nūquid perfectas & gratas primitias accepisset. Quibus ille respondit habere se quidē à Græcis aliis, verū nō ab Æginetis: sed reposcere donum optime nauatæ ad Salaminē opere in pugna nauali. Id quū audissent Æginetæ, aureas stellas tres dedicauerunt, quæ super malum nauis æreum stant apud angulum, proxime Cræsi craterē. Post dispartitam prædam Græci ad Isthmum nauigauerunt, daturi præcipuum præmiū Græcorum meritissimo, qui in hoc bello præclarissime rem gessisset. Eo vbi peruentum est, duces Græci in aram Neptuni suam quisque sententiam scriptam detulere, quemnam ex omnibus primum & quem secundum iudicaret. In ea autem suum quisque

ξοον, μὲν οὖν ἀπὸ ποιήσας βασιλῆα τοῖόνδε· τοῖς μὲν
ἐπὶ τῷ κατὰ τρώματος, κατὰ βιάσας ἐς κρίλιον ἦν,
ἐόντας Πέρσας, καὶ Περσέων τοὺς παρόντας· τῷ δὲ
ἐρετέων, ἐόντων Φοινίκων, ὅπως οὐκ αὐτοὶ πληθὺς
τοῖσι Πέρσῃσι δέξιναι ἐς τὴν θάλασσαν. ἀλλ' ὁ
μὲν (ὡς καὶ παρ' ἑτέρους εἴρηται) ὁ δὲ χρεώμενος ἀμὰ
τῷ ἄλλῳ στρατῷ, ἀπενόησεν ἐς τὴν Ἀσίην. Μέ-
γα δὲ καὶ τὸδε μαρτύριον· φαίνεται γὰρ Ξέρξης
ἐν τῇ ὁπίσῳ χειρὶ ἀπὸ χερσὶν ἐς Ἀβδερῆα, καὶ
10 ξεινὴν τε σφίσι στυγέμενος, καὶ διαρρησάμενος αὐτοῖς
ἀκινάχη τε χρυσέην καὶ τεκνίρει χρυσοπάσῃ. καὶ, ὡς ἔμοιγε
(ὡς αὐτοὶ λέγουσι Ἀβδερῆται, λέγοντες· μὲν ἔδωκεν αὐ-
μῶς ἐμοὶ πῖσα) παρ' αὐτοῖς ἐλύσατο τὴν ζώνην φο-
20 γων δὲ Ἀθηνῶν ὁπίσῳ, ὡς ἐν ἀδείῃ ἔωκεν. παρ' οὖν
τῷ Ἐλλησπόντῳ δὲ μάλλον τὰ Ἀβδερῆα ἰδρυται,
ἢ τῷ Στρυμόνῳ, καὶ τῇς Ἡϊόιοις. ἀπὸ δὲ μὴ φασὶ
ἐπιβλέψαι ἐπὶ τὴν ἦν. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπεί τε
οὐκ οἶοι τε ἐλθόντο δέξιναι τὴν Ἀνδρῶν, τραπέμε-
30 νοι ἐς Κέρκυραν, καὶ διηύσαντες αὐτῶν τὴν χεῖ-
ρην, ἀπαλλάσσοντο ἐς Σαλαμίνα. παρ' οὖν μὴ νυν
τοῖσι θεοῖσι ὅξεϊλον ἀκροθίνια ἀλλὰ τε καὶ τεκνί-
ρας τρεῖς Φοινίκας· τὴν μὲν, ἐς Ἰαθμόν αἰαθί-
ναι, ἥ περ ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὲ ἔω· τὴν δὲ, ἐπὶ Σουμῶν.
τὴν δὲ, τῷ Αἰάντῃ αὐτὸς ἐς Σαλαμίνα. μετὰ δὲ
τῷ το, διεδάσαντο τὴν λήνιν, καὶ τὰ ἀκροθίνια ἐπε-
ψαν ἐς Δελφοὺς· ἐκ τῷ ἐγγύς αὐδίας ἔχον
ἐν τῇ χειρὶ ἀκροθίνιον ἦος, ἐὼν μέγας δυνάει-
κα πηχέων· ἐστὶν δὲ οὗ τῷ οὐ Μακεδὼν Ἀ-
λέξανδρος ὁ χρύσεος. Γέμψαντες δὲ ἀκροθί-
40 νια οἱ Ἕλληνες ἐς Δελφοὺς, ἐπὶ πρώτῳ δὲ θεὸν χρι-
νῇ, εἰ λελασθῆκε πλήρεια καὶ δρεσά τὰ ἀκροθίνια. ὁ
δὲ παρ' Ἐλλήνων μὲν τῷ ἄλλῳ ἔφησε ἔχειν,
παρ' Αἰγινητέων δὲ, οὐ· ἀλλ' ἀπαίτεε αὐτοῖς τὰ
δρεσθῆα τῇς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίης. Αἰγινη-
ται δὲ πυθόμενοι, αἰέτησαν ἀγέρας χρυσεούς, οἱ ἐ-
πὶ ἵς οὐ χαλκεύς ἐς αἶσι τρεῖς ἐπὶ τῇς γωνίης, ἀγ-
χοπάτω τῷ Κερίστῳ κρητῆρος. Μετὰ δὲ τὴν
ἀφίρεσιν τῇς λήνης ἐπὶ πλῶν οἱ Ἕλληνες, ἐς δὲ Ἰαθ-
μόν, δρεσθῆα δρώσαντες τῷ ἀξιώματι ἡμοῦ
40 Ἐλλήνων αἰὰ δὲ πόλεμον τῷτον. ὡς δὲ ἀπὸ χεῖ-
μοι οἱ στρατηγὶ διενέμοντο τὰς ψήφους ἐπὶ τῷ Πο-
σειδώνῳ ὡς βωμῷ, δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ δὲ δούτερον κρίνοι-
τες ἐκ πόρων, ἐν αὐτῷ πᾶς τις αὐτῶν ἐωυτῷ

neget regem hoc facturum fuisse: Persas iuss. Ad verbum, Ex decem millibus sententiis, vel opinionum, unam mihi repugnantem non habeo. Ex quibus verbis videas lectorem an alium sensum elicere possit. 1 Et hospitii foedus cum illis iniisse. Vel, hospitii necessitudinem cum illis contraxisse. 2 Acti remi auro intertexta, vel (ut alii) triremi inaurata. Certo intertexta improprie hic dicuntur. At Valla non legi pro regni. 3 Soluisse vt liberum omni metu: 4 Duodecim,

CXXVII Tunc vero Artabazus Potidæam obsedit: & suspicatus etiam Olynthios ab rege defecturos, & ipsos obsedit. Eam autem urbem tenebant Bottixi qui è sinu Thermæo fuerant à Macedonibus eiekti. Hos Artabazus postquam obsidione cepit, in paludem deductos trucidauit, urbemque administrandam Critobulo Toronæo tradidit, à genere Chalcidensi. Ita Chalcidenses Olynthû obtinuerunt. Expugnata Olyntho Artabazus Potidææ obsidendæ impensius incumberebat. Hoc faciens, cû Timoxeno Scionæorû magistratu de facienda prodicione transegit, incertum mihi quonam modo ab initio: neque enim traditur, ad extremum ita actum est: Quoties exaratum libellum aut Timoxenus ad Artabazum, aut Artabazus ad Timoxenum mittere volebat, eum sagittæ postremo inuoluebat, adaptatisq; desuper pennis, ad locum de quo conuenerat sagittam emittebat. Sed Timoxenus qui Potidæam prodebat, prodicionis compertus est. nam Artabazus ad conuentum locum sagittam dirigens, frustrante iactu humerum cuiusdam Potidæatæ percussit. Ad quem saucium turba (vt adsolet in bello fieri) quum cõcurrisset, subito reuulsa sagitta, animaduertens libellum, derulit ad magistratus. aderat autem & ceterorum Pallenen siũ commilitium. Perlecto libello magistratus & cognito prodicionis auctore, non tamen censuerunt Timoxenum esse plectendû, Scionææ ciuitatis gratiâ, ne in posterum semper Scionæi pro proditoribus haberetur. Atq; hunc quidẽ in modum Timoxenus prodicionis manifestus fuit. Artabazum vero tres iam menses obsidentem ingens æstus maris excepit, & is diutius: unde barbari videntes locum factum lacunosum, in Pallenen concesserunt. quorum quum duæ partes permeassent eluiem, tres aliz supererant, quas vbi pertransissent, oportebat intrare Pallenen. sed eas tanta maris æstuatio inuasit quanta nunquam extiterat, vt indigenæ aiunt, quum ea frequenter illic acciderat. Eorû qui nandi erant ignari, interiere: qui erant gnari, eos Potidæatæ nauigiis adorti trucidauere. Huius autem æstus ac restagnationis & cladis Persarum ferunt Potidæatæ hinc causam extitisse, quod isti è Persis qui sunt à mari oppressi, in templum Neptuni & eius simulacrû quod sitû est in suburbanis, impie se gesserant. Hanc fuisse causam illi

εὐθὺς δὴ Ἀρτάβαζος ἐπολιοῖκε τὴν Ποτιδαίαν. Ὑποπτεύσας δὲ καὶ τοὺς Ὀλυνθίους ἀποίσασθαι ἀπὸ βασιλῆος, καὶ αὐτὸν ἐπολιοῖκε. εἶχον δὲ αὐτὸν Βοττῖαι, οἱ ἐκ τῆς Θερμαίου ἑλκτου ὕδατος ἀντὶ τῶν Μακεδόνων. ἐπεὶ δὲ σφραγεῖλε πολιορκεῖν, κατέσφαξε ὕδατα εἰς λίμνην τὴν δὲ πόλιν ὡς διδοῖ Κριτοβούλου Τορωναίου ἐπιτροπείην, καὶ τὰ Χαλκιδικῶς ἤρει. καὶ οὕτω Ὀλυνθὸν Χαλκιδεὺς ἔσχον. Ἐξελὼν ὁ αὐτὸς τὸν Ὀρτάβαζος, τῇ Ποτιδαίᾳ ἐτεταμένως προσέειπε· προσέχοντι δὲ οἱ περὶ ὑμῶν, σὺν ἡμῶν πῶς περδοσίῃ Τιμόξεινος ὁ τῆς Σκιωναίων στρατηγός; οἶδνα μὲν τρεῖς πονεῖν ἔρχων, ἔγωγε οὐκ ἔχω εἶπαι· (οὐ γὰρ ὦν λέγεται) τέλος μὲν τοῖς, τοιάδε ἔγινετο· ὅπως βιβλίον γράψαι ἢ Τιμόξεινος ἐθέλων ὡς Ἀρτάβαζον πέμψαι, ἢ Ἀρτάβαζος παρὰ Τιμόξεινον, πξόμας ὡς τὰς γλυφίδας περὶ ἐλίζαντες, καὶ περὶ πάντας τὸ βιβλίον, ἐπὶ δὲ οἱ ἐς συγκείμενον χωρίον. ἐπ' αὐτὸς δὲ ἐγύρετο ὁ Τιμόξεινος περὶ διδοῖ τὴν Ποτιδαίαν. πξόμας γὰρ ὁ Ἀρτάβαζος ἐς τὸ συγκείμενον, ἀμαρτῶν τῶ χωρίου τούτου, βάλλει ἀνδρὸς Ποτιδαίητος ὃν ὠμοῖ· ὃν δὲ, βληθέντα, περὶ ἐδραμε ὀμλως, (οἷα φιλεῖ γίνεσθαι ἐν πολέμῳ) οἱ αὐτὰς τὸ πξόμα λαβοῖντες, ὡς ἔμαθον τὸ βιβλίον, ἔφερον ὅτι πᾶς στρατηγός· παρὼν δὲ καὶ τῆς ἄλλων Παλληναίων συμμαχίᾳ. τοῖσι δὲ στρατηγοῖσι ὅτι περὶ ἀμφοῖν τὸ βιβλίον, καὶ μαθούσι ὃν αἶπον τῆς περδοσίης, ἔδδε μὴ κατὰ πλῆξαι Τιμόξεινον περδοσίᾳ, τῆς Σκιωναίων πόλιος εἶνεκα, μὴ νομιζοῖατο εἶ) Σκιωναίῳ ἐς τὸν μετέπειτα χρόνον αἰεὶ περδοῖται. ὁ μὲν δὴ τοιοῦτα τρεῖς ἐπ' αὐτὸς ἐγύρετο. Ἀρτάβαζος δὲ, ὅτι πολιορκεῖται ἐγχεῖν τρεῖς μῶντες, γίνεται ἀμπεπῆς τῆς θαλάσσης μεγάλης, καὶ χρόνοι ὅτι πολλοί. ἰδόντες δὲ οἱ βαρβάροι τῆς αἰας ἡρόμηνον, κατέεισαν ἐς τὴν Παλλήνην. ὡς δὲ τὰς δύο μὲν μοῖρας διωδιπορήκεσαν, ἐπὶ τρεῖς ὑπόλοιποι ἔσαν, τὰς διελθόντας χεῖρ ἔσω εἶ) ἐν τῇ Παλλήνῃ, ἐπὶ πλῆξαι πλημμυρὶς τῆς θαλάσσης μεγάλης, ὅση οὐδ' αὐτὰ καὶ, ὡς οἱ ὅτι χεῖροι λέγουσι, πολλάκις ἡρόμηνον. οἱ μὲν δὴ νέειν αὐτῶν οὐκ ὅτι σάμηνον διεφθίοντο, τοὺς δὲ ὅτι σάμηνον Ποτιδαίηται ὅτι πλώσαντες πλοίοισι ἀπώλεσαν. αἶπον δὲ λέγουσι Ποτιδαίηται τῆς τε ῥηχίης καὶ τῆς πλημμυρὸς καὶ τῆς Περσικῆς πάτος ἡρόμηνον τῆς, ὅτι τῆς Ποσειδώνος ἐς τὸν πόντον καὶ τὸ ἀγαλμα τὸ ἐν τῇ περδοσίᾳ ἡρόμηνον οὗτοι τῆς Περσέων πόλεως καὶ διεφθάρησαν ὑπὸ τῆς θαλάσσης. αἶπον δὲ τῆς λέγοντες,

δὲ λέγει ἔμοιγε δοκέειν. τὸς δ' ὁ περὶ Ἰωνίαν ἀπὸ
 τοῦ Ἀρταβάζου εἰς Θεσσαλίαν πρὸς Μαρδόνιον.
 οὗτοι μὲν οἱ περὶ ἐμφαντες βασιλῆα, οὕτω ἔφη-
 ζαν. Ὁ δ' Ἰωνικὸς στρατὸς ὁ Ζέρξω περὶ Ἰο-
 νίαν, ὡς περὶ ἐμὴν τῇ Αἰόλῃ, φεύγων ἐκ Σαλα-
 μίνος, καὶ βασιλῆα τε καὶ στρατὸν ἐκ Χερσονήσου
 διεπόρθησεν εἰς Ἀβυδὸν ἐχθρὸν ἐπὶ Κίμῃ. ἔα-
 ρος δ' ὅτι λαμψαίης, περὶ ὅσων σκελετοὶ εἰς Σά-
 μον. καὶ δ' ὁ τῶν Ἰωνίων ἐχθρὸν ἐπὶ αὐτῷ. Περσέων δ'
 καὶ Μήδων οἱ πλείους ἐπεβάδον. στρατὸς δ' ἐ-
 σφίεσθαι, Μαρδόνιος τε ὁ Βαζαίου καὶ Ἀρτα-
 ντῆς ὁ Ἀρταχίου. σκεπτόμενος δ' ἐπὶ τοῖσι καὶ ἀδελφί-
 δος αὐτοῦ Ἀρταχίου. περὶ Ἰωνίαν δ' Ἀμίτρες
 ἄτε ὁ μέγας πληθύνει, οὐ περὶ ἔσται ἡρώπρω
 πὰ περὶ ἑσπερίης, οὐδ' ἐπὶ ἄλλῃ. ὁ δ' ἄλλος
 ἐπὶ τῇ Σάμῳ κατήκει, ἐφύλασσον δ' Ἰωνίαν μὴ
 ἀποστῆναι ἔχοντες σκὰ τῇ Ἰάσῃ τελευτήσας. οὐ
 δ' ἔτι μὲν ὁ δὲ περὶ Ἰωνίαν τὸς Ἕλληνας περὶ ἐν-
 σταδαί εἰς Ἰωνίαν, ἀλλ' ἀποχρήσιν σφί. τῇ δ' ἐν τῇ
 φυλάσσιν ἐσταδαί μὲν οἱ ἐπὶ ὑφ' αἰς ὅς ἐπεδίαζαν
 φεύγοντες ἐκ Σαλαμίνος, ἀλλ' ἀσκήροι ἀπὸ ἀλ-
 λάσσοι. καὶ μὲν καὶ τῇ θάλασσᾳ ἐσσωμένοι ἔ-
 σαντο θυμῷ, περὶ δ' ἐδύκειον πολλὰ κρατήσιν δὲ
 Μαρδόνιον. εἰότες δ' ἐπὶ Σάμῳ, αἶμα μὲν ἐβουλό-
 ντο εἰ τι διώκοντο κακὸν τῷ πολέμῳ ποιέειν, αἶμα
 δ' καὶ ὠπαχύνεον ὅκα πεσέται πὰ Μαρδονίου πρή-
 γματα. Τοὶ δ' Ἕλληνας, πὰ τε ἑαρ ἡρόμῃον
 ἤγειρε, καὶ Μαρδόνιος ἐπὶ Θεσσαλίᾳ ἔων. ὁ μὲν δὲ
 περὶ ἔκω σκελετοὶ ὁ δ' ἰωνικὸς ἀπὶ ἔκω εἰς Αἰ-
 γίαν, ἡνὲς δ' ἄρ' ἔκω καὶ ἔκω. στρατὸς δ' ἐπὶ
 ναύαρχος καὶ Λατυχίδης ὁ Μενάρης, τῷ Ἡ-
 γοίλῳ, τῷ Ἰπποκράτῃ, τῷ Λατυχίδῳ, τῷ
 Αἰαξίλῳ, τῷ Ἀρχιδάμῳ, τῷ Αἰαξιδάμῳ, τῷ
 Θεοπόμῳ, τῷ Νικαίῳ, τῷ Χαρίλῳ, τῷ Εὐνό-
 μῳ, τῷ Πολυδέκῳ, τῷ Πρυτανίῳ, τῷ Εὐρυφόν-
 τῳ, τῷ Περικλῆϊ, τῷ Αἰσώδῃ, τῷ Αἰσώμῳ, τῷ
 Κλεοδάμῳ, τῷ Ἰλῳ, τῷ Ἡρακλῆϊ. ἔων δ' ἐτέρης οἰ-
 κῆς τῇ βασιλῆα. ἔτοι πᾶσι, πᾶσι τῇ δὲ
 τῷ μὲν Λατυχίδῳ περὶ τὴν καὶ ἑλκεῖται, οἱ
 ἄλλοι, βασιλῆες ἐγόντο Σπάρτης. Ἀθηνάων
 δ' ἐστράτηγος Εὐκλῆππος ὁ Αἰφρεῖος. ὁ δ' ὅς
 παρεγόντο ἐπὶ τῇ Αἰγίᾳ πᾶσι αἱ ἡνὲς, ἀπὸ τῶν
 Ἰωνίων ἀφ' ἑλκεῖ εἰς τὸ στρατόπεδον τῷ Ἕλλησιν. οἱ
 καὶ ἐπὶ τῷ Σωκράτῃ ὀλίγα περὶ τῶν πούτων ἀπὸ
 χόρῳ, ἐδύντο Λακεδαιμονίων ἐλθεῖν περὶ τῷ
 Ἰωνίᾳ, τῷ καὶ Ἡρόδοτος ὁ Βασιλίδης καὶ οἱ

videntur vere dicere. Eos autem qui su-
 perauere, Artabazus a Thessaliam ad
 Mardonium duxit. Et cum iis qui re-
 gem reducerunt ita est actum. ¶ Clas-
 siarius autem Xerxis exercitus qui su-
 perfuerat, ubi à Salamine fugiens atti-
 git Asiam, rege cum aliis copiis è Cher-
 soneso Abydum traducto, hyemauit a-
 pud Cumam. Idem primo statim vere
 Samum conuenit, ubi nonnullæ naues
 hyemauerant. Eius classis plerique epi-
 batæ erant ex Persis & Medis, ducesque
 superuenerant, Mardontes Bagæi, &
 Artayntes Artachai filius, cuius patrue-
 lis Amitres ab eodem ascitus erat isto-
 rum collega. Hi utpote magnopere per-
 cussi, nō audebant oceanum versus pro-
 ducere, ne vnus quidē: sed apud Samum
 subsidentes Ioniam à rebellando pro-
 hibebant, trecentas naues cum Ioniis
 habentes. Neque expectabant fore ut
 Græci in Ioniam irent, sed ut sua tutari
 contenti essent: ducta ex hoc coniectu-
 ra, quod ipsos è Salamine fugientes non
 fuissent insequuti, sed libenter absces-
 sissent. Atque ut se victos mari, ita lon-
 ge superiorem terra Mardonium futu-
 rum arbitrabantur. Qui dum apud Sa-
 mum erant, simul consultabant si quid
 mali possent facere hostibus, simul sub-
 auscultabant quonā res Mardonii spe-
 ctarent. At Græcos excitabat tum vo-
 ris aduentus, tum Mardonius in Thessa-
 lia agens. & eorum quidē exercitus pe-
 destris nondum cogeatur: naues autē
 in Aeginam abierant numero centum
 ac decem, præfecto atque nauarcho
 Leutychide, qui fuit Menaris, qui fuit
 Agésilai, qui fuit Hippocratidæ, qui fu-
 it Leutychidis, qui fuit Anaxilai, qui fu-
 it Archidami, qui fuit Anaxandridæ, qui
 fuit Theopompi, qui fuit Nicandri, qui
 fuit Charili, qui fuit Eunomi, qui fuit
 Polydectis, qui fuit Prytanis, qui fuit
 Evryphontis, qui fuit Proclis, qui fuit
 Aristodemi, qui fuit Aristomachi, qui
 fuit Cleodæi, qui fuit Hylli, qui fuit
 Herculis filius, ex altera ab regia fami-
 lia. Hi omnes, præter duos qui primi
 post Leutychidem commemorati sunt,
 reges Spartæ fuerunt. Atheniensium
 autem, duce Xanthippo Ariphronis fi-
 lio, hac omni classe Aeginam profe-
 cta, adueniunt eo nuncii Ionum iidem
 qui nuper ierant ad orandos Lacedæ-
 monios ut Ioniam liberarent, quorum
 vnus fuit Herodotus Basilidis filius. Hi,

1 De mari igitur animum abiecerant, sed longe superiorem &c. ad verbum: Circa mare igitur animum uicti erant, vel, animis
 cedebant, id est, De rebus igitur mari gerendis speis abiecerant.

septem fuerant ab initio, qui coniuratione inter se facta de trucidando Stratte Chiorum tyranno, postea conspiratione patefacta per vnum ex ipsis qui rem detulerat, ceteri qui sex erant, & Chio se subdixerunt, Spartamque se contulerunt, & tunc Aeginam, oraturi Græcos ut in Ioniam nauigarent: ægreque exoratos Delon vsque perduxere. Nam vltiora omnia Græcis formidolosa erant, cum locorum ignaris, tum plena hostium esse, & tantundem abesse Samum, quantum Herculis columnas credentibus. Contigitque id rei ut neque barbari supra Samum occidentem versus nauigare auderent, metu perterriti: neque Græci Chiorum rogatu, orientem versus, vltra Delon. ita timor mediū eorum tuebatur. ¶ Dum Græci nauigare in Delon, Mardonius qui in hybernis apud Thessaliam erat, inde mouens misit ad oraculum quendam genere Eūropeum, nomine Murem, iubens ut quantumcunque sibi liceret peruaderet ad oraculum consultandum: edocuitque quid vellet ab oraculis scire. Quid autem fuerit haud compertum habeo. non enim memoratur: opinor autem nihil aliud quam de rebus præsentibus fuisse. Constat hunc Murem in Lebadiam venisse, & mercede corrupto quodam indigena Trophonium descendisse, & ad Abas Phocensium, ad oraculum: quinetiam prius Thebas adisse. Ibi que tum Apollinem Ismenium consuluisse, quod illic, quemadmodum in Olympia, fas est in templis sciscitari oracula: tum quodam non Thebano, sed peregrino pecunia corrupto, in delubro Amphiarai obdormisse. Ideo autem nemini Thebano licet eo in loco vaticinum esse, quod quum Amphiaras optionem eis dedisset vtrum mallent vate vti se an auxiliatore: Thebani sibi auxiliatorem eum maluerunt. eapropter nefas est vlli Thebano illic obdormiscere. Tunc autē maximum extitisse miraculum, ut à Thebanis mihi narratur: Murem Eūropeum, peruestigatis omnibus oraculis, isse etiam ad fanum Apollinis Ptoi vocatur autem id fanum ita: sed ipsorum Thebanorum est, situm supra paludem Copaidem, ante montem, proxime urbem Acræphiam. Ad hoc templū postquam peruenisset is qui Mus appellaretur, sequutos eum tres viros publice delectos ad describenda ea quæ homini responderentur. & statim antistite

επιστάται σφίσι τῶν ὁμῶν, ἐπεὶ ἐβλεπὺν θάνατον Στράτη
 ὃν Χίῳ τυραννῶν, εἰότες ἀρχὴν ἐπὶ αὐτῷ. ὅτι βλεπόν-
 τες ὥς φανεροὶ ἐγγύοντο, ὅτι εἰκαστός τ' ὅτι χεῖρη
 σιν ἐνὸς τῷ μετεχόντων, ἔτι δὲ οἱ λοκοὶ ἐξ εἰότες
 ὑπεξέχον ἐκ τῆς Χίῳ, καὶ ἐς Σπάρτην ἀπείκοντο, καὶ δὴ
 καὶ τότε ἐς τὴν Αἰγίαν, τῷ Ἑλλήων δεινῶν καπα-
 πλασσαι ἐς τὴν Ἰωνίαν· οἱ περὶ ἡγερον αὐτοῖς μόνις
 μίχει Δήλῳ. ὃ δὲ προσωτέρω, πρὶν δὲ φὺν ἰὺ τοῖσι
 Ἑλλησι, ἔτε τῷ χώρῳ ἐῴσι ἐμπέριστα, στρατῆς τε
 πρὶν πλεῖα ἐδόκει εἶναι. τὸ δὲ Σάμων ἠπίετα το δόξῃ
 καὶ Ἡρακλέας ἐπὶ ἡλίας ἴσον ἀπείχον. σὺν ἐπιπείῃ
 τοῖς αὐτοῖς, ὥς τὸν μὲν βαρὺ δόρυς ὁ πρὸς ἐσπερὸς ἀ-
 νωτέρω Σάμῳ μὴ πολὺν καπαπλασσαι κατὰ ῥῶ-
 δηκέα, τὸς δὲ Ἑλλήων, χερσὶ ζόντων Χίῳ δὲ πρὸς
 τὴν κατωτέρω Δήλῳ. ἔτι δὲ δῖος ὁ μέσος· ἐφύ-
 λατο σφῶν. Οἱ μὲν δὲ Ἕλληνες ἐπλεον ἐς τὴν
 Δῆλον· Μαρδόνιος δὲ πρὶν τὴν Θεσσαλίαν ἐχέμαζε.
 ὁ δὲ ἔπειτα ὁ ὁρμώμενος, ἐπεμπε καὶ πρὸς χερσὶ ἡλίας
 ἄνδρα Εὐρωπαϊκῶν, τὰ ἔθνη αὐτῶν Μῆς· οἱ δὲ λα-
 ῖος πρὸς αὐτῶν χερσὶ ἡλίας ἐλθόν, τῷ οἷα τε ἦν
 σφίσι ἀποπρήσσεια. ὁ μὲν βαρὺ δόρυς ἐκμάχετο
 πρὸς τῷ χερσὶ ἡλίας αὐτῶν ἐτελλετο, οἱ δὲ ἐχὼ
 φερόσαι (καὶ ὡς λέγεται) δοκέω δὲ ἔγωγε πρὸς τῷ
 παρῶντων φηγμάτων, καὶ οἱ δὲ ἡνίκα πείρι πέρ-
 ψαι. Οὗτος ὁ Μῆς ἐς τε Λεβὰ δόρυς ἀπὸ κέρματος
 φαίνεται, καὶ μισθὸς πείσας τῷ ὅτι χερσὶ ἡλίας
 καπαβύωαι πρὸς Τροφώνιον καὶ ἐς Ἀβας καὶ Φω-
 κέων ἀπὸ κέρματος ὅτι ὁ χερσὶ ἡλίας. καὶ δὲ καὶ ἐς Θεβὰς
 πρὸς αὐτῶν ὡς ἀπείκετο, τὸ μὲν, τὰ Ἰσμήνιος Ἀπόλ-
 λων ἐχέμαζον (ἐστὶ δὲ κατὰ τὸν ὅτι Ὀλυμπίῃ, ἱεροῖσι
 αὐτοῖσι χερσὶ ἡλίας ἐλθόν) τῷ δὲ, ἔξιν ὅτι καὶ ἐς Θε-
 βῶν χερσὶ ἡλίας πείσας, κατεκρίμισε ἐς Ἀμφιαράον.
 Θεβαίων δὲ οὐδὲν ἔξεσι μαυτεύεα αὐτοῖσι ἔχει τὸ
 δεῖ· ἐκείθεν σφῶν ὁ Ἀμφιαράος ἀπὸ χερσὶ ἡλίας
 ὡς ποδὶ κέρματος, ὅς τε βαρὺ λανταί ἐλῆσθαι τῶν
 ἐφ' αὐτῶν ἢ αὐτῶν χερσὶ ἡλίας, ἢ αὐτῶν συμμάχων, τῶν
 ἐπὶ ἀπὸ κέρματος· οἱ δὲ σύμμαχοι μὲν εἰλόντο εἶναι.
 ἔχει τὸ μὲν ἐκ ἔξεσι Θεβαίων ἐδέναι αὐτοῖσι κατὰ
 χερσὶ ἡλίας. Τότε δὲ θάυμά μοι μέγιστον ἡμέ-
 ραι λέγεται ὑπὸ Θεβαίων. ἐλθόν δὲ Εὐρω-
 πεία Μῆς, πρὸς τῶν κέρματος πρὸς τὰ χερσὶ ἡλίας,
 καὶ ἐς τὸν Πτόν Ἀπόλλωνος ὁ τέμενος· τῷ δὲ ὅτι
 ἐν, καλέει μὲν Πτόν, ἐστὶ δὲ Θεβαίων, καὶ ὅτι ὁ
 τῆς Κωπαίδος λίμνης, πρὸς ἔρει, ἀγχοτάτω Ἀ-
 κραφίης πόλιος. ἐς τῷ δὲ ἱερὸν ἐπὶ τε παρῶν
 τὴν καλεομένην τῶν Μῶν, ἐπὶ αὐτῶν οἱ τῷ ἀσπιδι
 ῥετὸς ἄνδρας τρεῖς ἀπὸ τῶν κινῶν, ὡς ἀπογραφομέ-
 νος τὰ λαοφίῃ ἐμμελλε. καὶ πρὸς αὐτῶν τὴν πρὸς μακρῶν

βαρβαρὰ γλῶσσιν, ἡ δὲ καὶ τὰς μὲν ἐποικίους τῇ Θη-
 βαίων ἐν θωύματι ἐχέοντες ἀκρόντας βαρβαρὰ γλῶσ-
 σης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος· ἔδδ' ἐχόν, ὅ, τι χρῆσθαι τὰ παρ-
 ὄντι πρῆγματι· τῷ Ἑυρωπαίᾳ Μιῦ δ' ἄρπασαν τὰ
 παρ' αὐτέων τ' ἐφέροντο δέλτον, τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῷ
 ὠροφῆτεω γράφει ἐς αὐτήν. (Φάσαι δὲ Καρίη μιν
 γλῶσσην ἡρᾶν) συγγραψάμενον δὲ, οἳ ἔχοντες ἀπὸντα
 ἐς Θεσσαλίην. Μαρδόνιος δὲ ὅτι πλεῖστον αὐτὸς, ἡ
 δὲ ἦν λέγοντα τὰ χρησιμεύοντα, μὲν ταῦτα ἐπεμψέ· ἄγ-
 γελον ἐς Ἀθῆνας Ἀλέξανδρον τὸν Ἀμύντεω, δούδρα 10
 Μακεδόνι· ἅμα μὲν, ὅτι οἱ ὠροσκηδῆες οἱ Πέρσαι ἔ-
 σαν. (Ἀλέξανδρος γὰρ ἀδελφεὸν Γυγαίην, Ἀμύντεω
 δὲ θυγατέρα, Βυβαρὴς αὐτῇ Πέρσης ἔχε, ἐκ τῆς οἱ ἔγα-
 γόντες Ἀμύντης ὅς τῃ Ἀσίῃ, ἔχων δὲ ὄνομα τὸ μη-
 ῖον πατέρων· τὰ δὲ ἐκ βασιλῆος τῷ Φρυγίᾳ ἐδόθη Ἀ-
 λαβάνδα πόλιν μεγάλην ἐμεῖς) ἅμα τε ὁ Μαρ-
 δόνιος πύθολος ὅτι πρὸς ἑνὸς τε εἴη καὶ δειρῆτης δὲ
 Ἀλέξανδρος, ἐπεμψε. τὸς γὰρ Ἀθῆναιος ἔτι ἐδό-
 κει μέγιστα ὠροσκηδῆας, λεῶν τε πολλὸν δὲ αὐ-
 κῶν ἐῖ) καὶ ἀλκιμοὶ τὰ τε καὶ τὴν θάλασσαν σιω- 20
 χόντα σφι παρῆματ' αὐτῶν καὶ πρὸς ἀλλήλους μέγιστα
 Ἀθῆναιος ἠπίστατο. τὰς δὲ τῶν ὠροσκηδῶν, κατ-
 ἡλπιζε διπετέως τὴν θάλασσαν κρατήσιν· τὰ δὲ αὐ-
 τῶν περὶ τὴν ἐδόκει πολλῶν ἐῖ) κρέσσων. ἔτι τε ἐλθ-
 γίζετο καὶ τὸ δὲ οἱ τὰ πρῆγματα ἐπ' αὐτῶν τῇ Ἑλλη-
 κῶν. τὰ δὲ αὐτῶν καὶ τὰ χρησιμεύοντα τὰ οἱ πρὸς ἐλθ-
 συμβελλόμενα σύμμαχον τὸν Ἀθῆναιον ποιεῖσθαι·
 τοῖσι δὲ πύθολος ἐπεμψε. Τὸ δὲ Ἀλέξανδρου
 τὸ ἐπ' ἐδόκει ἡμέτερον Περδικκῆς ἐστὶ, ὁ κτησάμενος
 τῇ Μακεδόνι· τὴν τυρανίδα ἔπειτα πῶδε· δὲ Ἀρ- 30
 γος ἐφύρην ἐς Ἰλλυρίους τῇ Τηλέμαχ' ἀπορῶν τρῖς
 ἀδελφοί, Γαυάνης τε καὶ Ἀέρος καὶ Περδικκῆς· ἐκ
 δὲ Ἰλλυρίων ὑπερβαλόντες ἐς τὴν ἄνω Μακεδονίην,
 ἀπῆκοντο ἐς Λεβαίην πόλιν. ἐθαύματα καὶ ἐρήτερον ἐ-
 πίμαδ' αὐτῶν τῶν βασιλέων, ὁ μὲν, ἵππους νέμειν· ὁ
 δὲ, βοῦς· ὁ δὲ νεώτατος αὐτέων Περδικκῆς, τὰ λεγόμενα
 τῶν ὠροσκηδῶν. (ἔσαν γὰρ τοπάλαι καὶ αἱ τυρανί-
 δες τῶν αἰδομένων ἀδελφῶν χρημασί, οὐ μόνον ὁ
 δὲ μὲν) ἡ δὲ γυνὴ τῷ βασιλῆϊ, αὐτὴ τὰ σιτία σφι
 ἔπεσσε. ὅπως δὲ ὁ τῶν ὠροσκηδῶν τὸς αὐτῶν τῶν
 δὲ Περδικκῆω, διπλῆσιος ἐγένετο αὐτῶν ἐαυτῶν. ἐπεὶ
 δὲ αἱ τῶν ὠροσκηδῶν ἐγένετο, εἴπερ πρὸς τὸν αὐτῶν ἐαυ-
 τῶν. ὡς δὲ ἤκουσε, ἐπῆλθε οἱ αὐτῶν ὡς εἴη τέρας, 40
 καὶ

barbara lingua vltam: & qui eos subse-
 quebantur, stupuisse audientes barba-
 ram linguam pro Græca. Quumque ne-
 scirent quid in præsentī negotio age-
 rent, Murem Europeum pugillares ab
 eis quos ferebant abstulisse, & in illis ea
 quæ dicerentur à propheta exarasse,
 eaque, vt dicebant, lingua Caria: & vbi
 illa scripsisset, digressum in Thessaliam
 abiisse. Ea Mardonius intelligēs quid
 dicerent, nunciū dehinc Athenas mit-
 tit Alexandrum Macedonem Amyntæ
 filium, tum quia in eum propensi
 erant Persæ, (quippe cuius sororem Gy-
 gam Amyntæ filiam in matrimonio
 habuerat Bubares vir Perses, ex qua ge-
 nuerat Amyntam in Asia, aui materni
 ferentem nomen, cui ab rege Phrygiæ
 data erat incolenda vrbs Alabanda) tum
 quia audiebat hospitalem atq; munifi-
 cum esse virum, Mardonius mitten-
 dum duxit: hac præcipue ratione arbi-
 tratus se conciliaturum sibi Athenien-
 ses, populum & multum & strenuū ef-
 se audiens, & qui cladis Persicæ in ma-
 ri acceptæ præcipuus autor extitisset.
 Quibus sibi conciliatis, spem concipie-
 bat facile potiundi maris, prout etiam
 contigisset. nam terrestribus copiis lon-
 ge sibi superior esse videbatur. Ita col-
 ligebat suas res fore superiores rebus
 Græcorum. Cui fortassis oracula illa
 reddita suadebant vt Atheniensem sibi
 socium ascisceret. His obtemperans, 30
 Alexandrum hunc mittebat septimum
 à Perdicca, qui Macedonum tyranni-
 dem obtinuit hunc in modum: Tres
 fratres à Temeno oriundi, Gauanes,
 Aeropos, Perdiccas, ex Argo in Illyri-
 cos profugerunt: & ex Illyriis transgres-
 si superiorem Macedoniam, peruene-
 runt ad urbem Lebxam. vbi se ad mer-
 cenariam operam regi locauerunt, v-
 nus quidem equis, alter vero bobus,
 minimus autem natu, minutis pecori-
 bus pascendis. Erant autem præcorum
 hominum tyrannides in re nummaria
 exiles, non solum populares facultates:
 adeo ipsi regi sua vxor coquebat cibaria.
 Hæc quū animaduertisset panem pueri
 Perdiccæ mercenarii, dum coqueretur,
 effici duplū quā erat, idq; semper con-
 tingere, indicauit marito. 40 Ille re audi-
 ta, illico ingressus est vt ostēdū cerneret,

cxxxv

cxxxvii

τὸ δὲ
 αὐτῶν
 πρὸς τὸν
 αὐτῶν

1 Tum quod affinitate cum Persis iunctus esset, 2 Et quem cladis Persicæ in mari acceptæ præcipuum autorem exti-
 tisse credebat. 3 Erant enim olim regna etiam in re nummaria exilia, non solum populus. Regis autem vxor illis ipsa fari-
 nam subigebat: sed dum coquebatur panis Perdiccæ pueri mercenarii, in duplam molem exercebat. Quod quum semper con-
 tingeret, id marito indicauit. Dicit autem tuorum pro rebus. perinde est enim ac si dixisset, Erant enim olim ipsi quoque reges pecu-
 nia inopes. Quod Herodotus subiungit necui mirū videatur quod rex ipse illos pascendis suis armentis & gregibus præfecerit. At Valla ex
 Enim faciens Autem, ita hoc interpretatur quod de regis vxore narratur, quasi Herodotus hoc vult argumentum illius inopia affe-
 rat: ideoque particula Ad eo visum. 4 At illi, vt audiuit, statim hæc cogitatio animum subiit, vel, illi in mentem venit, factum
 illud, —

quonam modo quid maius excre-
ret: moxque accitis mercenariis, ut à sua
domo discederent imperavit. Et quum
isti dicerent, ita demum se abscedere
iustum esse ubi mercedem accepissent:
tunc rex mercedē nominari audiens,
Hunc, inquit (solem ostendens, in de-
um contumeliosus) dignam vobis mer-
cedem reddo. Immeabat autem in x-
des per fumarium sol. Hoc audientes
maiores natu Gauanes & Aeropus, ste-
tere attoniti. at puer, Accipimus rex que
das, prælouutus, gladio (nam gladium
gerebat) circumscriptumq; quum
ter in sinum suum hausisset, abiit cum
ceteris. ² Quale autem esset id quod
faciebat puer, & quod data cum illo-
rum assensu accipiebat minimus natu,
renunciavit quidam assessorum regi.
Hoc audito, rex ira percitus equites ad
eos interimendos mittit. Est autem in
ea regione amnis cui tanquā liberato-
ri immolant posteri illorū qui ab Argo
erant: hic amnis, posteaquam eum Tem-
enidæ transierant, ita vehemens effe-
ctus erat ut ab equitibus trāfiri nequie-
rit. Temenidæ in aliam Macedoniae pla-
gam transgressi, habitant prope hor-
tos qui ferebantur esse Midæ Gordio
geniti, quibus in hortis sua sponte na-
suntur rosæ sexagenū foliorum, fra-
grantiori odore quam ceteræ: & in qui-
bus (ut fertur à Macedonibus) Silenus
fuit exceptus. Super eos situs est mons,
nomine Bermius, per hyemem inaccessi-
bus. Hinc egressi postquam eam plagam
obtinuerunt Temenidæ, ceteram Ma-
cedoniam subegerunt. Ab hoc au-
tem Perdicca hunc in modum Alexan-
der oriundus est: Amyntæ filius fuit A-
lexander, Amyntas Alceæ, pater Alce-
æ fuit Aeropus, Aeropi Philippus, Phi-
lippi ³ Argæus, huius Perdiccas, qui
paravit imperium. Ita Amyntæ fuit A-
lexander filius. Qui ubi Athenas
venit à Mardonio missus, ita verba fe-
cit, Viri Athenienses, Mardonius hæc in-
quit, Nuncius mihi ab rege venit in hæc
verba, Atheniensibus iniurias quas mihi
intule-

ἔφ' ἐρεῖς μέγα π. καλέσας δ' τῆς θῆρας, ὡς ἔ-
γ' ὁ σφί' ἀπαλλάσσειν ἐκ γῆς τῆς ἐωυτῆς. οἱ
δ' ἐν μιᾷ ὀφθαλμῷ δὴ καὶ οἱ ἐν ἑξήκοντα, ὅτε
ἔξιναι. ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεὺς, τῆς μιᾶς πύλης ἀκού-
σας, ὡς γὰρ ἔτ' ἔκ' ἀπὸ τοῦ ἐξ ὅτι οἱ οἱ ἐν ἑξήκοντα
ἡλίου, εἶπε, τοῦ βασιλεὺς ἡρόδοτος, Μιᾶς δ' οὐκ ἐν
γὰρ οὐμῶν ἄξιον τὸνδε ἀποδιδῶμι. δειξάς δ' ἡλίου. ὁ
μὲν δὲ Γαυάνης τε καὶ ὁ Ἀέροπος οἱ πορευόμενοι ἐ-
στασαν ἐκ πεπληγμένοι, ὡς ἡκούσαν τῶντα. ὁ δὲ
παῖς, ἐπὶ γὰρ ἔχων μάχαιραν, εἰσάγει τὰς
δεξιὰς ἐν βασιλεὺς τὰ διδοῖς, ὡς ἐγγράφει τῇ
μαχίρῃ ἐς τοῦδαφος τῆς οἴκου δ' ἡλίου. ὡς ἐγγρά-
φας δ' ἐς δὲ ἐκ τῶν τρεῖς δ' ἐρυσσάμενος ἐκ τῆς ἡλί-
ου, ἀπαλλάσσει αὐτὸς τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. οἱ μὲν
δὲ ἀπίσαν. Τῷ δὲ βασιλεὶ σημάνει τις τῶν
παρέδρων οἷον πρὸς τὴν ποίησιν ὁ παῖς, καὶ ὡς σὺ
νὼς ἐκείνων ὁ νεώτατος λαβὼν τὰ δεδομένα. ὁ δὲ,
τῶντα ἀκούσας, καὶ ὅτι οὐκ ἐστὶν αὐτῷ
ἰσχυρὰς ἀπολέοντας. ὁ δὲ βασιλεὺς δὲ ἐστὶν αὐτῷ
τῇ τῷ, τῷ γούνοισι οἱ ποτιέων τῶν ἀνδρῶν αὐτῷ
Ἀργεὺς ἀπὸ τῶν σωτήρια. ὅτε, ἐπεὶ τε διέβη-
σαν οἱ Τηλετίδαι, μέγας οὕτω ἐρρύη ὥστε πρὸς ἰσ-
πείας μὴ οἷος τε γινέσθαι ἀφ' ἐξουσίας. οἱ δὲ, ἀνι-
σχυόμενοι ἐς ἄλλην γῆν τῆς Μακεδονίας, οἰκισαὶ τῶν
λαῶν τῶν κήπων τῶν λεγόμενων ἐν Μίδεω τῷ Γορ-
δίῳ. ἐν τοῖσι φύεται αὐτόματα ῥόδα, ἐν ἑκάστῳ
ἔχον ἐξήκοντα φύλλα, ὁ δὲ μὴ τε ὑπὸ φέροντα τῶν
ἄλλων. ἐν τοῖσι καὶ ὁ Σιληνὸς τοῖσι κήποισι ἡ-
λῶ, ὡς λέγεται ὑπὸ Μακεδόνων. ὑπὸ δὲ τῶν
κῆπων οὗτος κέεται, Βέρμιον οὐόμενα, ἄβαντον ὑπὸ
χειμῶνος. ἐν τῷ δὲ ὁρμώμενοι, ὡς τῷ τῇ ἐ-
σχον, κατεσφύοντο καὶ τὴν ἄλλην Μακεδονίαν.
Ἀπὸ τούτου δὲ τῆς Περιόχης Ἀλέξανδρος ὡς
ἐγγόνες. Ἀμύντω παῖς ἦν Ἀλέξανδρος. Ἀ-
μύντης δ' Ἀλέττω. Ἀλέττω δ' πατὴρ ἦν Ἀέ-
ροπος. Ἀέροπος δ' Φίλιππος. Φίλιππος δ' Ἀργεὺς. τῷ δὲ,
Περδίκκας, ὁ κτησάμενος τὴν ἀρχὴν. ἐγγόνες μὲν
δὲ ὡς Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύντω. Ὡς δ' ἀνι-
σχυόμενοι ἐς Ἀθῆνας πεμφθῆναι ὑπὸ Μαρδονίου,
ἔλεγε τὰς, Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος τὰς
λέγει, Ἐμοὶ ἀνελίπηκε τῶν βασιλῆος, λέγεισα ὅ-
τι, Ἀθηναῖοισι τὰς ἀμαρτὰς τὰς ὅς ἐκείνων ἐς ἐμὲ

ἔφ' ἐρεῖς
μέγα π

ὡς ἐγγράφει

322

ἔφ' ἀ-
πομνη-
σθῆς

magnum aliquid portendere. ideoque accersitis mercenar. Ad verbum, Portentum esse [hanc rem] & ad magnam
aliquid spectare. vel, tendere. At Valla errorem inceptum ab ἐπὶ λη, prosequutus est in φέροι. 1 Tunc rex, ubi mercedis mentionem
fieri iudicavit, sole tunc forte per fumarium, sive, caminum, domum ingrediente, dixit furore correptus, At ego hanc mercedem vo-
bis dignam rependo. ostendit autem solem. vel, At ego vobis hanc mercedem persolvo. id est, in mercedem, vel, pro mercede, ut mi-
seri, dicatur per appositionem. Videtur autem voluisse significare, illos debere abunde magna mercedis loco ducere quod saluos illos à se di-
mitteret. 2 At regi quidam ex eius assessoribus, quod egerat puer, & quod ille quum omnium natu minimus esset, quæ sibi data
erant accepisset, id certo consilio factum esse, renunciavit. Nam ὁ γὰρ νόμος (ἡ τρισημίονα aliqui loquendi genus) hoc videtur significa-
re. q. d. Gallice, Et qu'il ne faisoit cela sans y avoir bien pensé. 3 Argæus,

CXLII

Lacedæmonii. extraxerant enim Athenienses tempus, probe scientes fore ut Lacedæmonii audirent venire à barbaro nuncium ad societatem contrahendam. quare de industria id fecerant ad declarandam Lacedæmonii sententiam suam. Vbi dicendi finem fecit Alexander, excipientes nuncii Spartanorum, ita loquuti sunt, Nos vero misere Lacedæmonii oratum vos ne quid noui in Græciam agatis, neque verba quæ adferuntur à barbaro admittatis: quod id neque iustum sit villo modo, neque decorum cum aliis Græcis, tum præcipue vobis: idque multis de causis. Vos enim hoc bellum excitastis etiam nobis inuitis, & propter imperium vestrum est decertatum: quod certamen nunc in vniuersam Græciam emanauit: cuius totius vos præcipui auctores fuistis, & Græcis causa seruitutis; res nullo pacto toleranda. quum præsertim constet Athenienses semper & iam inde à prisca temporibus vindicasse per multos homines in libertatem. Et tristem quidem condicionem vestram dolemus, quod iam bis prouentu frugum fraudati estis, & iam domibus quæ dirutæ sunt caretis. quo nomine Lacedæmonii vobis ac ceteri socii spondent se uxores vestras & omnia ad bellum inutilia proxime domesticos suos, quoad bellum hoc steterit, alituros. Neque vero vos Alexander Macedo seducat, commendans Mardonii orationem. facit enim quod sibi faciendum est: quippe qui tyrannus tyranno operam præstat. Sed non idem vestra facere interest, si recte sapitis, qui scitis nihil barbaris esse neque fidum neque verum. Hæc quum nuncii dixissent, Athenienses Alexandro ita responderunt, Et ipsi cognitum habemus hoc, vires Medorum etiam atque etiam maiores esse quam nostras, ut id nihil intersit exprobrare nobis: attamen in tutanda libertate eatenus resistemus quatenus valebimus. Ut autem societatem cum barbaro contrahamus, neque tu persuadere tentes, neque hos, si tu tentaueris, persuadebimur. Tu vero renuncia Mardonio Athenienses dicere, quoad sol eodem itinere meabit quò nunc meat, eoque se nunquam cum Xerxe societatem inituros, sed se protegendo propulsaturos eum, fretos ope deorum atque heroum,

πάσαις. ἐπαρμένειαι γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἀφελόντες, ὅτι πεισάμενοι ὅτι ἐμελλοι Λακεδαιμόνιοι πύσασθαι ἤκοντα πρὸς τὸ βαρβαρὸν ἀγγέλοι ἐπ' ὁμολογίῃ. συνδομοὶ τε, πέμψειν κατὰ τὰχος ἀγγέλους. ὅτι τῆδες αὖ ἐποίησαν, ἐδεικνύμενοι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι τ' ἐαυτῶν γνώμην. ὧς δὲ ἐπαύσατο λέγων Ἀλέξανδρος, ἀφ' ὧς ἀμέλαιοι ἔλεγον οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλοι, Ἡμέας δὲ ἐπέμψαι Λακεδαιμόνιοι δημοσίοις ὑμῶν, μήτε νεώτερον ποιεῖν μηδὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα, μήτε λόγους ἐδέχεσθαι πρὸς τὸ βαρβαρὸν. οὐτε γὰρ δίκαιοι οὐδ' ἀμφοῖς, οὔτε κόσμον φέρει οὐτ' ἄλλοισι Ἑλλήων οὐδ' ἀμφοῖσι, ὑμῖν δὲ δὴ καὶ ἀφ' ἀπὸ τῶν ἡκιστα, πολλὰν εἴνεκα. ἐγίξατε γὰρ τὸν δὲ τὸν πόλεμον ὑμῖς, ὅσῃν ἡμέων βουλομένων, καὶ πρὸς τῆς ὑμετέρας δρχῆς ὁ ἀγὼν ἐγένετο. καὶ δὲ φέρει καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. ἄλλως τε, τῶν ἀπὸ τῶν αἰτίων γινέσθαι δουλοσύνης τοῖσι Ἕλλησι Ἀθηναίοις, οὐδ' ἀμφοῖς ἀνασχετόν. οἵτινες αἰεὶ κατὰ τὸ πάλαι φάμεθα πολλοὺς ἐλευθέρωντας ἀφ' ἐσθίων. πεισάμενοι μὲν τοῖσι ὑμῖν σιναχόμεθα, καὶ ὅτι κερπῶν ἐτέρηδε διζώμεθα, καὶ ὅτι οἰχοφθόρηδε χεῖρον ἦδη πολλόν. αἰτὶ τούτων δὲ ὑμῖν Λακεδαιμόνιοι τε καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπαγγέλομαι ζωαῖκας τε καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἀρχήσασα οἰκετῶν ἐχόμενα πᾶσι βῆθη. ἐστ' αὖ ὁ πόλεμος ὅδε συνεστήκη. μηδὲ ὑμέας Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἀναγνώσῃ, λήνας δὲ Μαρδονίου λόγον. πύττω μὲν γὰρ ταῦτα ποιητὰ βῆσι. (τῶν γὰρ γὰρ ἐὼν, τῶν δὲ συγκατεργάζονται) ὑμῖν δὲ οὐ ποιητὰ, εἴπερ δὲ τυγχάνετε φρονέοντες, ὅτι πεισάμενοι, ὡς βαρβαροῖσι βῆσι οὐτε πιστὸν, οὔτε ἀληθὲς ὅσῃν. ταῦτα ἔλεξαν οἱ ἀγγέλοι. Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ὑπεκρίνατο τὰδε, καὶ αὐτοὶ τῷ γὰρ ὅτι πεισάμεθα, ὅτι πολλαπλοῖσιν ὅσῃ βῆσι τῶν δυνάμεως ἡμεῶν. ὡς ὅσῃν δὲ τῷ γὰρ οὐκ ἐξίστην. ἀλλ' ὅμως ἐλευθέρην σκεπτόμενοι, ἀμυνόμεθα ὅπως ὅπως αὖ καὶ δυνώμεθα. ὁμολογήσας ὅτι τῶν βαρβαρῶν μήτε σὺ ἡμέας πεισάμενοι, οὔτε ἡμέας πεισόμεθα. καὶ τε ἀπαγγέλλει Μαρδονίῳ ὡς Ἀθηναῖοι λέγουσι, ἐστ' αὖ ὅτι ὅς τ' αὐτὸν ὁδὸν ἢ τῇ καὶ καὶ ἔρχεται, μετὰ ὁμολογήσιν ἡμέας ἐέρξῃ. ἀλλὰ τοῖσι τε συμμαχοῖσι πιστωμένοι μιν ἐπέξιμεν ἀμυνόμενοι, καὶ τοῖσι ἡρώσι,

ἔλεγον
δὲ τῶν
γὰρ
μνησ-

1 Adde quod Athenienses, qui horum omnium auctores existerunt, primos ex Græcis iugum seruitutis subire, res est profecto intoleranda. quum præsertim vos constet semper & iam inde à prisca. ut legatur ἡμεῶν δουλοσύνη. 2 Ad rem domesticam pertinentia. 3 Potens id est, exornans. 4 Nihil opus fuit. 5 Atque adeo nunc renuncia Mard.

„ ἢ ἄλλος ὁδὸν μὴ ὅτιν ἔχων, ἐνέωρησε τὰς τοῖ-
 „ κας καὶ τὰ ἀγάλματα. σὺ τε τῷ λοιπῷ λόγῳ ἔχων
 „ ποιεῖς δὲ μὴ ὅτι φαίνομαι Ἀθηναίοισι· μὴ δὲ δοκέων
 „ χρυσὰ ὑποურγέειν, ἀθέμιτα ἔρδην ᾧ φαίνομαι. ἔγρ’
 „ σε βυλόμεθα ὁδὸν ἄχαρι πρὸς Ἀθηναίων παθόν,
 „ εἶντα πρὸς ἐξόνον τε καὶ φίλον. Πρὸς μὲν Ἀλέξαν-
 „ δρον ταῦτα ὑπεκρίναντο· πρὸς δὲ τὰς Σπάρ-
 „ τας ἀφ’ ἑλκας, τὰ δὲ, τὸ μὲν δέσται Λακεδαιμονίους μὴ
 „ ὁμολογήσωμεν τῷ βαρβάρῳ, κατὰ ἀνθρώπων
 „ ἦν. ἀτὰρ ἀσχερὰς γε εἶνατε ἔξεπιστάμενοι ὃ Ἀθη-
 „ ναίων φρόνημα ἀρρωδῆσαι· ὅτι ἔτε χρυσὸς ὅτι γῆς
 „ ἔδαμόνι ποῦτος, ἔτε χώρη καλλεῖ καὶ ὄρετ’ ἡ μέγα
 „ ὑπερφέρουσα, τὰ ἡμῶς δόξαντες, ἐθέλοιμεν αἰμῆ-
 „ νῶντες, καπαδύλασαι ἢ Ἑλλάδα. πολλά τε γὰρ
 „ καὶ μέγαλα ὅτι τὰ Διὸς κλυόντα ταῦτα μὴ ποιεῖν,
 „ μὴ δὲ ἦν ἐνέλωμεν. πρὸς ταῦτα μὲν καὶ μέγιστα, τῷ θεῷ
 „ τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπεπορησμένα τε
 „ καὶ συγκεχωσμένα, τοῖσι ἡμέας ἀναγκάως ἔχει τι-
 „ μωρέειν ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον ἢ ὅς ὁμολογέειν τῷ
 „ ταῦτα ἐργασάμεθα. αὐτὸς δὲ, ὃ Ἑλληπικὸν ὄμμα μόνον
 „ τε καὶ ὁμόγλωσσον, καὶ θεῶν ἰδρύματα τε καὶ ἀνθρώπων
 „ αἱ, ἡ δὲ τε ὁμοῦ πα. ὦν καὶ πρὸς δόξας ἡμέας Ἀθη-
 „ ναίους οἷα αἰὲν ἔχουσι ὅτις αὐτὸς τε ἔτω, εἰ μὴ πρὸς
 „ τερον ἐπυχαίετε ὅτις αἰμενοί. ἔστ’ αὖ καὶ εἰς πρὸς
 „ Ἀθηναίων, μὴ δαμᾶ ὁμολογήσοντας ἡμέας Ξέρξῃ.
 „ ὑμέων μὲν τοὶ ἀγάμεθα ἢ πρὸς γοῖν, ἢ πρὸς ἡμέας
 „ ἔδσαν, ὅτι πρὸς εἰδέτε ἡμέων οἰκονομημένων οὕτω,
 „ ὥς ὅτι πρὸς φαι ἐθέλει ἡμέων τὰς οἰκίας. καὶ ὑμῖν μὲν
 „ ἡ χάρις ἐκ πεπληρωται· ἡμέας μὲν τοὶ λιπαρήσμεν
 „ ἔτω ὅπως αἰ ἔχωμεν, ὁδὸν λυπέοντες ὑμέας. νῦν δὲ
 „ ὥς ἔτω ἐχόντων, φραζήν ὥς τὰ χίσα ἐκπέμπετε.
 „ ὥς γὰρ ἡμῶς εἰκάζομεν, οἷα ἐκας χροῖα παρέσαι ὃ
 „ βαρβαρος ἐσβαλὼν ἐς τὴν ἡμετέραν· ἄλλ’ ἐπ’ ὅδ’ αἰ τὰ-
 „ χίσα πύθεται ἢ ἀφ’ ἑλκας ὅτι ὁδὸν ποιήσομεν τῷ
 „ ἐκείνῳ ἡμέων πρὸς δέδοτο. πρὶν ὦν παρθεῖν ἐκείνον
 „ ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἡμέας χαίρειν ὅτι πρὸς βοήθησιν ἐς τὴν
 „ Βοιωτίην.

tequam adsit in Attica, tempus est nos in Bœotiam auxilio ire.

1 Tu quoque ne posthac in conspectum Atheniensium venias orationem huiusmodi adferens: neque, dum in nos offi-
 ciosus esse videris, vel, bene de nobis mereri, ad committenda nefaria nos hortare. 2 Veritos quidē esse Lacedæmonios ne cum
 barbaro fœdus iniremus, humanum fuit: sed tamen turpe esse videtur, vos qui sciretis qua sint animi magnitudine præditi Athe-
 nienſes, eo mctu correptos fuisse. quoniam neque tantum &c. Ut sit sensus, illam quidem timorem, humanum fuisse, id est, à diffi-
 dentia quadam natura hominum ingenta profectum esse: non debuisse tamen ullum in illis reperire locum illam diffidentiam apud illos
 qui Atheniensium magnitudinem animi perspicillam haberent. Simplicior tamen esset sensus, & ad verba ista quæ sequuntur, accommo-
 datior, εἰ μὴ πρὸς τὸν ἰνυχάειν ἐπιστάμενοι, si ἀσχερὰς cum ἐπιστάμενοι iungi posset, eo modo quo dicitur καὶ πρὸς τὸν ἰνυχάειν ἐπιστάμενοι, & καὶ πρὸς τὸν ἰνυχάειν
 pro οὐκ ἐπιστάμενοι. Sed & φρόνημα simpliciter pro proposito seu mente possumus etiam fortasse accipere cum Valla. 3 Atque adeo hoc
 scitote si antea nesciuitis. 4 Quod ita nobis prospiciatis quorū euerſæ sunt fortunæ, ut alere domest. nostros velitis, 5 Ac
 vos quidem beneuolentiæ officio plene iam defuncti estis: nos vero quibus poterimus modis nos sustentare pergemus, nihil vo-
 bis faciendo negotii. Negant enim se velle uti beneficio illo quod offerunt Lacedæmonii, cuius tamen gratiam illi habeant non mi-
 nus quam si uterentur. Ideoque χάρις ἐκ πεπληρωται referendum est ad id quod obtulerunt Lacedæmonii, quamvis non præstiterint. q. d.
 iam nos vobis abunde obstrinximus, quum hoc beneficium in nos conferre paratos esse vos duxissetis.

quorum ille, nihil pensi habens, & tem-
 pla & simulacra incendit. Tu quoque
 posthac cū istiusmodi oratione ne com-
 mittas ut Athenis videaris, neve per spe-
 ciem emolumentorum infanda nos fa-
 cere suadeas. nolumus enim te ingrātū
 quippiā ab Atheniensibus pati, quibus
 & hospes & amicus es. Hæc Alexan-
 dro responderunt. nunciis autem Spartiatarum ista, Lacedæmonios vereri ne
 fœdus incamus cum barbaro, sane hu-
 manum est: neq; hoc verentes eos turpe
 est venisse, quibus mens Atheniensium
 inexplorata esset: quoniam neq; tantum
 auri vsquam gentium est, neq; regio vlla
 specie & bonitate præstans, quā nos ac-
 cipientes, ut cum Medis sentiremus, ad
 tradendam seruituti Græciā inducere-
 mur. Quod ne faciamus, etsi velimus,
 multa & magna nos dehortantur: pri-
 mum atq; idem maximum, quod deorū
 ædes effigiesq; incensæ pariter & obru-
 tæ sunt, quas nos in primis ultum ire ne-
 cesse est potius quam cum iis fœderari
 qui ista fecerunt: deinde, quum simus
 Græci eiusdem & sanguinis & linguæ,
 quorum & fana & sacrificia communia
 sunt, & mores adsimiles, eorū prodito-
 res fieri Atheniensēs, non bene haberet.
 Ex quo, si antea nesciebatis, nunc ita
 accipiat, dum vel vnus Atheniensium
 supererit, nunquā nos conuenturos esse
 cum Xerxe. Vestram autem erga nos
 prouidentiam, quod consulatis nobis
 domo carentibus ita ut domesticos no-
 stros alere velitis, gratam habemus: &
 licet beneficiū vestrum cumulatū sit,
 nos tamen ita illud tolerabimus ut nihil
 vobis molestiæ adferamus. Quod quum
 ita sit, copias primo quoque tempore c-
 mittendas curate. nam (ut nos coniecta-
 mus) non diu differet barbarus ingredi
 regionem nostram: sed simulatque ac-
 ceperit nuncium nos nihil eorum ef-
 se facturos quæ orauit, aderit. qui an-

CXLIV

HERODOTI HPOΔOTOY

HALICARNASSEI TOY AΛIKAPNΑΣΣΕΩΣ

HISTORIARVM LIBER

nonus, qui inscribitur

ΓΕΝΕΣΙΩΝ ΕΝΝΑΤΗ,

ἐπιγεγραμμένη

CALLIOPE.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Oc ab Atheniensibus reddito responso Lacedæmonii Spartā reuerterunt. Mardonius autē, posteaquam regressus ad eum Alexander Atheniensium

responso indicauit, mouens ē Thessalia, citato agmine Athenas ire contendit, quacunque iter faciebat, illinc viros ad bellum sumens ¹ Thessalis ducibus.

Quos adeo non pœnitebat eorum quæ hactenus egerant, vt etiā multo studiosus Persam inducerent. Equibus Thorax Larissæus & Xerxem effugientē deduxerat, & tunc Mardonium propalam

deducebat in Græciam. ² Mardonium autem, vbi cum exercitu Thebas peruenit, Thebani exceperunt: suadendoque non sinebāt progredi longius, quod negarent vllum locū ponendis castris opportuniorem esse quam illum, vbi subfidens consequeretur vt omnem Græciam sine prælio subigeret. Arduum enim esse vniuersis etiam hominibus vi subigere Græcos inter se conuenientes: quod & antea cognouissent. Si vero feceris (dicebant) quod nos suademus, occupabis nullo negotio validissima quæq; illorum consilia. Mitte pecuniā ad eos qui præpotentes sunt in ciuitatibus: missa pecunia Græciam ad faciōnē rediges: hinc eos qui tecum non sentient, ad motis copiis facile expugnabis.

³ Hæc Thebani suadebāt: quibus ille obtemperandum non putauit, partim animi fastu, partim acri quadam libidine Athenas iterum occupandi: præsertim sperans incensis per insulas ignibus declaraturum se regi Sardibus agenti, Athenas ab ipso teneri. Igitur in Atticam contendens, quum illic Athenienses ne tunc quidem inuenisset, sed

Γὰρ, ταῦτα ὑποκειναι μένων Ἀθηνάων, ἀπαλλάσσοντες Σπαρτήν. Μαρδόνιος δὲ, ὡς οἱ Σπόντες ἦσαν Ἀλέξανδρος παρὰ τῷ Ἀθηνάων ἐσθίμηνε, ὁρμηθεὶς ἐκ

Θεσσαλίας, ἦγε τὴν στρατὸν ἀποσπῆναι ἐκ τῆς Ἀθηνάων. ὅκτου δὲ ἐκείνῳ γένοιτο, τοῦτοις παρὰ λαμβανέ. τοῖσι δὲ Θεσσαλίας ἡγεμονίοισι οὐτε τὰ

πρὸς τὴν περὶ τὴν γῆν μετέμελε ὁδὸν, πολλὰ τε

μᾶλλον ἐσθίμηνεν ὅν Πέρσῃ καὶ συμπαροῦσιν ἐμψέτε

Θωρήξ ὁ Ληλαιῶς ἔειρε φάροντα, καὶ

τοῦτε ἐκ τῆς φάροντος παρὶν Μαρδόνιον ὅτι τὴν

Ἑλλάδα. Ἐπεὶ δὲ πορδύριος γίνεται ὁ στρατός ἐν Βοιωτίῃ, οἱ Θηβαῖοι κατελάμβανον ὅν

Μαρδόνιον καὶ συνεβούλουν αὐτῷ, λέγοντες

ὡς οὐκ εἴη χάρις ὅτι τὴνδε ὁδὸν ἐστὶν ἐκ τοῦ πεδύ-

εωθαι ἐκείνου. ὁδὸν ἐάν ἴεναι ἐκείνῳ, ἀλλ' αὐτὸν

ἰζόμενον, ποιέειν ὅπως ἀμαχητὶ τὴν πᾶσαν Ἑλλά-

δα κατὰ σφύρηται. κατὰ μὲν γὰρ ὁ ἰσχυρὸν Ἑλ-

ληνας ὁμοφρονέοντες, οἵ περ καὶ παρὸς ταῦτα ἐγίνωσκον,

χαλεπὰ εἶναι ὅτι γίνεται καὶ ἀπασιν ἀνδράσι· εἰ δὲ ποιήσας τὰ ἡμεῖς ὁρμηθεὶς,

(ἐφασαν λέγοντες) ἔξεις Σπόντες ἀποδῶναι τὰ κείνων

ἰσχυρὰ βουλόμενα. πέμπει χρέματα ἐς τοὺς

δυνατοὺς ὄντας ἄνδρας ἐν τῇσι πόλεσι· πέμπων δὲ,

τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς ὁδοῦ· ἐπὶ τῇ μὲν τὰ σὰ φρονέοντες,

ρηθιδίως μὲν τῇ σπασίω τῶν κατὰ σφύρηται.

Οἱ μὲν ταῦτα συνεβούλουν· ὁ δὲ

ὅς ἐπὶ τῇδε, ὅς αἱ οἱ δεινὸς ἐξέτακτο ἡμερὸς τῆς Ἀθηνάων

δύο τερα ἐλθὲν ἀμα μὲν ὑπὸ ἀγνωμοσύνης, ἀμα δὲ

πυρσίοι διὰ τῆς ὁδοῦ ἐδόκεε βασιλεὶ δηλώσιν ἐόντι

ὅς Σαρδίσι, ὅτι ἔχοι Ἀθηνάων, ὅς ἐδὲ τότε ἀπὸ κείνου ἐς τὴν Ἀθηναίων εὐρετὸς Ἀθηνάων, ἀλλ' ἐν τε

¹ At Thessaliæ duces adeo non pœnit. vel, Thessalia principes, aut, primores. ² Porro quum in Boeotiam peruenisset exercitus, Mardonium adiuuantes Thebani, consilium illi dabant, nullum locum illo castris ponendis opportuniorem esse dicentes: neque ulterius progredi eum sinebant, sed ibi confidentem dare operam volebant vt Græciam vniuersam sine prælio subigeret.

ἔν τε Σαλαμῖνι τοὺς πλείστοις ἐπιβυβαίετο ἔτι, ἐν
 τε τῇσι νηυσὶ αἰρέει τε ἱρήμον ὁ ἄστυ. ἡ δὲ βασιλῆ-
 ος αἰρέσεις ἐς τὴν ὑπερλίαν τὴν Μαρδονίου ὅπιστρα-
 τήν, δεκάμυλος ἐΐχετο. Ἐπεὶ δὲ ἐς Ἀθηνῶν-
 σι ἐΐχετο Μαρδόνιος, πέμπει ἐς Σαλαμῖνα Μυ-
 ρειχίδην, ἀνδρα Ἑλλησπόντιον, φέρωντα τοὺς αὐτοῦ
 λόγους τοῖς καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ποῖσι Ἀ-
 θηναίοισι διεπρόθυμους. αὐτὰρ δὲ τοδοῦτερον ἀ-
 πίετ' ἄλλε, πρὸς ἔχων μὲν τῷ Ἀθηνῶν οὐ φιλίας
 γνώμας, ἐλπίζων δὲ σφέας ὑποσείν τῆς ἀγνώμο-
 σσύνης, ὡς ἐδρυαλώτου εἰούσης τῆς Ἀθηναίων χώρας,
 καὶ εἰούσης ὑποῖν ἐαυτῶν. ἰστέων μὲν εἶνεκα ἀπέπεμ-
 ψε Μυρειχίδην ἐς Σαλαμῖνα. Ὁ δὲ, ἀπὸ κέρ-
 μους ὅτι τῷ βουλευτῶν, ἔλεγε τὰ πρὸς Μαρδονίου.
 τῷ δὲ βουλευτῶν Λυκίδης εἶπε γνώμην, ὡς ἐδό-
 κει ἀμεινον ἔτι, δόξα δὲ τοῖς ὄντοισι Μου-
 ρειχίδης πρὸς φέρει, ὅξενοι καὶ ἐς ὃν δῆμον. ὁ μὲν δὲ
 αὐτὴν τῇ γνώμῃ ἀπεφάνετο, εἴτε δὲ δεδευμέ-
 νος χρήματα πρὸς Μαρδονίου, εἴτε οἱ καὶ ταῦτα
 ἐκώλυε. Ἀθηνῶσι δὲ, αὐτὰς δεινὸν ποιησάμενοι,
 οἱ τε ἐκ τῆς βουλῆς καὶ οἱ ἔξωθεν, ὡς ἐπύθοντο, πεί-
 ραι τῆς, Λυκίδα κατέλευσαν βάλλοντες, τῷ Ἑλ-
 λησπόντιον Μυρειχίδην, ἀπέπεμψαν ἀσινέα.
 ἡμοῦ δὲ τῷ ἰορῶντος ἐς τὴν Σαλαμῖνι πρὸς ὃν Λυ-
 κίδα, ἐπιβυβαίνοντα τῷ Ἀθηνῶν αἱ γυναῖκες ὁ-
 γνόμενοι. ἀφ' ἡμετέρων ἀνδρῶν τῇ γυναικὶ, καὶ
 πρὸς λαβούσα, ὅτι τὴν Λυκίδα οἰκίῃ ἦσαν ἀνδ-
 ρες, καὶ τῇ μὲν ἐλθούσῃ αὐτὴ τῇ γυναικί, καὶ τῇ πα-
 τέρῃ. Ἐς δὲ τὴν Σαλαμῖνα διέβησαν Ἀθηνῶσι
 ὧδε· ἔως μὲν πρὸς πείθοντο ὃν ἐκ τῆς Πελοποννή-
 σου στρατὸν ἔξιν σιμωρήσονται, οἱ δὲ ἔμενον ἐς τὴν
 Ἀθηναίαν. ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν μακρότερά τε καὶ σχολαί-
 τερά ἐποιεῖον, ὁ δὲ ὅτι καὶ δὴ ἐς τὴν Βοιωτίνην ἐλέγετο
 εἶναι, οὕτω δὲ ὑποεξεχρίσαντο τὰ πάντα, καὶ αὐτοὶ
 διέβησαν ἐς Σαλαμῖνα. ἐς Λακεδαίμονά τε ἔπεμ-
 πον ἀγγέλους, ἅμα μὲν, μεμφομένους τοῖσι Λακε-
 δαμονίοισι ὅτι πρὸς εἶδον ἐς βαλόντα ὃν βράβειον
 ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἀλλ' οὐ μετὰ σφέων ὠτίσασαι
 ἐς τὴν Βοιωτίνην. ἅμα δὲ, ὑπομνήσαντα, ὅσα σφι
 ὑποέσχετο ὁ Πέρσης μεταβαλόντι δῶσι. πρὸς
 εἶπε τε ὅτι εἰ μὴ ἀμυνέσθαι Ἀθηνῶσι, ὡς καὶ αὐτοὶ
 πῶς ἀλεωρῶν δῆρουνται. οἱ γὰρ δὲ Λακεδαμό-
 νιοι ὥρταζον τε τῶν ὄντων καὶ χεῖροι, καὶ σφι ὡς ὕακί-
 λια· πρὸς πλείστοι δὲ ἦσαν τὰ τῶν καὶ πορτοῦν. ἅ-
 μα δὲ τῷ τῆς σφι ὅτι τὰ Ἰσθμῷ ἐπέχον. καὶ ἡ δὲ
 ἐπαλξίς ἐλάμβανε. Ὡς δὲ ἀπὸ τῶν ἐς τὴν Λα-
 κεδάμονα οἱ ἀγγέλους οἱ ἀπὸ Ἀθηναίων, ἅμα ἀγ-
 μετοὶ ἐκ τε Μεγαρέων ἀγγέλους καὶ ἐκ Πλαταιέων,

plerosque eorum in classe ad Salaminē
 esse audiret, urbem cepit desertam, de-
 cimo mense quā fuerat ab ipso rege
 capta. Eo postquam venit, mittit ad
 Salaminem Murichidem quendam Hel-
 lespontium, cum eisdem mandatis quæ
 Alexander Macedo pertulisset. Mitte-
 bat autem eadem mandata, gnarus ille
 quidem non beneuolo erga ipsum ani-
 mo esse Athenienses, sed sperans contu-
 maciam deposituros, tanquam subacta
 omni Attica regione, & sub ipsius im-
 perio posita. hac de causa Murichidem
 misit in Salaminem. Is ubi in senatum
 venit, Mardonii mandata exposuit. ἐ
 senatoribus Lycidas sententiam dixit, Sa-
 tius videri sibi esse ut ea quæ Murichi-
 des apud senatum diceret, ipsi admit-
 tentes ad populum referrent. Hæc ille
 dicebat siue quod pecuniam à Mardo-
 nio accepisset, siue quod id sibi probare-
 tur. Quod simulatque audiere Atheni-
 enses, tamii qui ex concilio quam qui
 extra concilium erant, indigne feren-
 tes, Lycidam circumsteterunt, lapidi-
 busque interemerunt: Hellepontium
 vero Murichidem dimiserunt illæsum.
 Excitato de Lycida apud Salaminem
 rumore, & cognito quod gestum erat,
 Atheniensium vxores, alia aliam exhor-
 tantes atque prehendentes, vltro domū
 Lycidæ adiere, hominisque vxorem ac
 liberos lapidauerunt. Hunc autem
 in modum Athenienses in Salaminem
 transierunt: Quandiu ipsi copias ἐ
 Peloponneso venturas sibi auxilio expecta-
 bant, tandiu hostes in Attica habuere
 statiuæ: at ubi & socii tardius segniusque
 agunt, & Mardonius aduentans iam es-
 se in Bœotia audiebatur, ita exportatis
 omnibus rebus & ipsi in Salaminem tra-
 iecerunt, nunciosq; in Lacedæmonem
 miserunt conquestum de Lacedæmo-
 niis, qui neglectui haberent barbarū es-
 se Atticam ingressum, neq; cum ipsis ei
 in Bœotiam occurrisset: tum admonitū
 eorum quæ sibi, si ad eum deficere vel-
 lent, Mardonius spondidisset: tū prædi-
 ctū, nisi præsidio ipsis essent, se aliquod
 per semet remedium inuenturos. Age-
 bant per id tēpus Lacedæmonii solen-
 nia quæ vocantur Hyacinthia: quæ fe-
 sta dei celebrare plurimi faciebant. ad
 hæc murum sibi in Isthmo extruebant,
 qui iam pinnas acceperat. Ad hos
 posteaquam nuncii Atheniensium Lacedæ-
 monem venerunt, ducentes secum
 Megarensium ac Platæensium legatos,
 ephoris

1 ephoris aditis, ita loquuntur, Athe-
nienſes adhuc nos referenda miſerunt,
regem Medorum cum noſtram nobis
regionem reddere velle, tum ſociera-
tem nobiſcum æquis condicionibus in-
ire citra fraudem & dolum, tum aliam
regionem noſtræ addere, quam ipſi no-
ſtro arbitrio optauerimus: nos tamen
pudore¹ Græci numinis, & pro magno
flagitio ducentes prodere Græciam,
annuere nolle, ſed recuſare, quamvis
iniuria affectos à Græcis ac proditos.
Qui, etſi non ignoremus conducibilius
eſſe nobis ſocietatem inire cum Perſa,
quam bellum gerere, tamen ſponte no-
ſtra ſocietatem non inibimus. Et hæc
quidem noſtra ſunt quæ in Græcos præ-
ſtamus officia. At vos, qui tunc in o-
mnem metum deueneratis ne pacifce-
remur cum Perſa, poſteaquam comper-
tam habuiſtis ſententiam noſtram, ne-
quaquã prodendi Græciam, & murum
quem in Iſthmo inædificabatis abſolu-
iſtis, nullã habetis Athenienſiũ rationẽ:
& quum conueneritis nobiſcum de oc-
currendo Perſæ ad Bæotiam, deſerto-
res exitiſtis, pro nihilo ducentes barba-
rum Atticam eſſe ingreſſum. Itaque vo-
bis Athenienſis in præſens uſque ſuc-
ceſſent quod non eſtis officio functi
quod ſuper eſt, ut primo quoque tem-
pore nobiſcum copias mittatis iubenti:
quo barbarum in Attica (quoniam² in
Bæotia deſecimus) excipiamus noſtra
in terra ubi campus Thriaſius appoſitiſ-
ſimus erit ad dimicandum. Hæc ubi
acceperẽ ephori, reſponſum in diem po-
ſterũ diſtulerunt, poſtero die in alterũ
idq; in decem dies fecerũt, diem de die
extrahentes. Intra quod tempus vniuer-
ſi Peloponnenſes magno ſtudio incum-
bentes, Iſthmum muro intercluſere, ad
finemq; perduxere.³ Non auſim dicere
hæc fuiſſe cauſam cur iſti tantopere ſo-
liciti fuerint, quum Alexander Macedo
Athenas pergebat, ne Athenienſes Me-
dorũ partes ſequerentur: nunc autẽ ni-
hil aliud curarent quam ut ſibi Iſthmus
inædificaretur, purantes non amplius ſe
quicquam Athenienſibus indigere. At
ſub aduentũ Alexandri in Atticam, mu-
ro quẽ extruebãt nondũ perfecto, Per-
ſas vehemẽter extimeſcebant. Tandẽ &

ἐλεγον τὰ δὲ ἐπιλόντες ὑπὲρ τοὺς ἐφόρους, Ἐπιμ-
ΐδῳ ἡμέας Ἀθῆναιοι, λέγοντες ὅτι ἡμῖν βασιλεὺς
ὁ Μήδων, τῷ τῷ μὲν, πῶς χώρῳ ἀποδίδει· τῷ τῷ
δὲ, συμμάχοις ἐξέλει ἐπὶ ἴση τε καὶ ὁμοίῃ ποιήσαι-
αθῶν, αἰδῶ τε δόλου καὶ ἀπάτης. ἐξέλει δὲ καὶ ἄλ-
λην χώρην πρὸς τῇ ἡμετέρῃ διδόναι, πῶς αὖ αὐτοῖς
λῶμεθα. ἡμεῖς δὲ, Δία τε Ἑλλήων ἀδεαδέντες,
καὶ πῶς Ἑλλάδα δεινὸν ποιεῖμεν πρὸς δουῶναι, αὐ-
καταίνεσθαι, ἀλλὰ πόρῳ τε ἀπειπάμεθα, καὶ
10 πρὸς ἀδικεῖν οὐκ ἔμελλομεν. Ἐλλήων καὶ καταπρὸς δι-
δόμενοι· ὅτις τὰ μὲν οὐκ ἐπὶ καρδία λεώτερον ὅτι οὐ-
μολογῆναι τῷ Πέρσῃ μάλλον ἢ πρὸς πολέμῳ· οὐ-
μὲν οὐδὲ ὁμολογῆσαι ἐχόντες εἶναι. καὶ ὁ μὲν ἡ-
μέτερον οὐτῶν ἀκίβδηλον εἶναι νέμεται ὑπὲρ τοὺς Ἑλ-
λήνας· ὑμεῖς δὲ, ἐς πᾶσαν ἀρρώστην τότε ἀπικέ-
μενοι μὴ ὁμολογῆσαι μὲν τῷ Πέρσῃ, ἐπὶ τε ζῆμα-
καὶ τε ὁ ἡμέτερον φρόνημα σαφέως, ὅτι οὐδαμᾶ
πρὸς δουῶσθαι τῷ Ἑλλάδα, καὶ δὲ πῶς πῆχος ὑμῖν
20 εἴη τῷ Ἰαδμῷ ἐλαυνόμενοι· οἷ τελέος ὅτι, καὶ
δὲ λέγοντες ὁδοῖα τῷ Ἀθῆναιῶν ποιέεσθαι· σιω-
πῶμεν οὐκ ἔμελλομεν. ὅτι Πέρσῃ ἀντιπρὸς εἶναι ἐς τὴν Βοι-
ωτίαν, πρὸς εἰδέναι τε, πρὸς εἰδέναι τε· ἐς βαλόντας
τὴν Ἀττικὴν διὰ βάρβαρον. ἐς μὲν οὐκ ὁ πρὸς
ὁ Ἀθῆναιῶν ὑμῖν μενέοι. οὐ γὰρ ἐποιήσατε ἐ-
πιτηδίων. νῦν δὲ ὅτι πῆχος ἔσθαι πῶς ἡμῖν
ἐκείλῳσαν ὑμῶν ἐκπέμπειν, ὡς αὖ διὰ βάρβα-
ρον δεκάμεθα ἐν τῇ Ἀττικῇ. ἐπειδὴ γὰρ ἡμῶν
πᾶσι τῇ Βοιωτίῃς, τῇς γε ἡμετέρας ἐπιτηδίων
30 πᾶσι μαχέσθαι ὁ Θεῖος οὐκ ἐπὶ πῶς. Ὡς
δὲ ἄρα ἀκουσάν οἱ ἐφόροι ταῦτα, ἀντιβάλλοντο ἐς
τὴν ὑπεραῖνι ὑποκρίσασθαι· τῇ δὲ ὑπεραῖνι, ἐς τὴν
ἐπὶ τὴν. τῷ τῷ δὲ καὶ ὑπὲρ δέκα ἡμέρας ἐποίησαν, ἐξ ἡ-
μέρας ἐς ἡμέραν ἀναβαλλόμενοι. οὐ δὲ πῶς τῷ
χρὸς ὁ Ἰαδμὸς ἐπέτεχεον, ἀποδιδόντες ἑλ-
λήνι πόλιν Πελοποννησιοι· καὶ σφὶ ἦν πρὸς τῇ-
λεῖ. οὐδὲ ἔχω εἶπαι ὁ αἶπον, διότι ἀπικελεύου
μὲν Ἀλέξανδρου τῷ Μακεδόνης ἐς Ἀθῆνας οὐκ ἔ-
διδόντες μεγάλην ἐποίησαντο μὴ μηδίσαι Ἀθῆναιῶν,
τότε δὲ ἄρῃ ἐποίησαντο ὁδοῖα μὴν, ἀλλὰ γὰρ ὅτι ὁ
40 Ἰαδμὸς σφὶ ἐπέτεχετο· καὶ ἐδόκεον Ἀθῆναιῶν
ἐπὶ δεῖσθαι ὁδοῖν. ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὶ κετο ἐς τὴν
Ἀττικὴν, ὡς ἀπὸ τετελεχίσο. ἐργάζετο ὁ, μεγάλως
κατὰ φρόνησιν τῶν Πέρσας. Τέλος ὁ, τῷ τε

ἢ ἀπὸ
ἀπὸ πᾶ-
μεθα

ἢ ἀπὸ
αὐτῶν

ἢ ἀπὸ
καλόντα

vii

ix

1 Iouis Græci, 2 Bæotia frustrati sumus, id est, spe confingendi cum hoste in Bæotia. 3 Cur autem antea quidem, quum Alexander venit Athenas, tam anxie obstitierint quominus Athenienſes Medorum partes ſequerentur, tum vero nihil de hac re ſolliciti fuerint, huius rei cauſam aliam adferre non poſſum quam quod murum Iſthmi extruxerant, ſequẽ iam Athenienſium o-
pera nil opus habere exiſtimabant: at quum Alexander in Atticam venit, nondum extructus erat, ſed opus hoc promouebant,
Perſas vehemẽter extimeſcentes. Tandem vero & reſponſi ſunt. Valla impoſuit vocabulum ἀλλὰ γὰρ quod iunxit cum proxime præce-
dentibus verbis, quum ad τὸ ἀπὸν feratur, hoc modo, οὐδὲ ἔχω εἶπαι τὸ αἶπον ἀλλὰ γὰρ ὅτι ὁ.

326 Ἐποκρίσας δὲ ὁ ἔξοδον τῆς Σπαρτητίαι ἐχρήστο
 ἔπος ποῖόςδε τῇ περὶ πρᾶν τῆς ἐξέτης καταστάσε-
 os μελλόντος ἔσεσθαι, Χίλεος οὐδ' ὄματι, αἰὲρ Τεγε-
 ῆτης, διωκόμενος ἐν Λακεδαιμόνι μέγας οὐ ξείνων,
 τῆς ἐφόρων ἕνα ἐπύθετο πᾶντα λόγον ὅτι δὴ οἱ Ἀ-
 » Πλευαῖοι ἔλεγον ἀκύντας ὅτι τῶν Χίλεος, ἔλεγε,
 » Ἀ' ρα σφί περ δὲ ἔγωγε ἔχει, αἰσθρὸς ἐφοροῖ. Ἀ' Πλευαί-
 » ων ἡμῖν ἐόντων μὴ σφθμίων, πᾶσι βαρβαροῦ συμ-
 » μέχων, καὶ σφί περ τῆς Ἰσθμοῦ ἐληλαμέν-
 » ια κρατεροῦ, μεγάλα κλισιάδες ἀναπεπλησται ἐς 10
 » τὴν Πελοπόννησον πᾶσι Πέρσῃ. ἄλλ' ἐστακύνετε ὧρ-
 » τι δὴ ὁ Ἀ' Πλευαῖοισι δοξαί σφάλμα τῇ Ἑλλάδι φέ-
 ρον. Ὁ μὲν σφί τῶντα στυγέσθαι οἱ δὲ, ἐν φρε-
 νι λαβόντες ὅτι λόγον, αὐτίκα φέροντες ὁδὸν ποῖσι
 ἀφελθόντες τοῖσι ἀπὸ γῆμοις ἀπὸ τῆς πόλεως, νυκτὸς
 ἐπὶ ἐκπέμποισι πεντακισχίλις Σπαρτητίων, καὶ
 ἐπὶ τῇ ἐξέσει τὰς αὐτὰς τῆς εἰλώτων, Πausanίῃ
 πᾶσι Κλεομέδοντος ὅτι πᾶσι ξάντες ἐξάγει. ἐγένετο μὲν
 ἡ ἡγεμονία Πλεσάρχου τῷ Λεωνίδῃ. ἄλλ' ὁ μὲν, ἦν
 ἐπὶ παῖς, ὅς, τῶν τοῦ ὅτι ἔπος τε καὶ αἰεφίος. Κλεόμ- 20
 εδρος γὰρ ὁ Πausanίῃ μὲν πατήρ, Ἀναξανδρίδῃ
 ὁ παῖς, οἷός τε πᾶσι, ἀλλὰ ἀπαγαγὼν ἐκ τῆς
 Ἰσθμοῦ τὴν στρατὸν τὸ πῆχος διέμασαν, μετὰ
 τῶντα οὐ πολλὸν χρόνον πινάβιοις ἀπέθανε. ἀπῆ-
 γε ὁ τὴν στρατὸν ὁ Κλεόμεδρος ἐκ τῆς Ἰσθμοῦ
 ἀφ' οὗδε θυομένη οἱ ὅτι πᾶσι Πέρσῃ, ὁ ἥλιος ἀ-
 μαυρώθη ἐν τῷ οὐρανῷ. περὶ ταῖς αὐτὰς δὲ ἐκ τῆς
 Πausanίῃς Εὐρυκτακτῇ Δωριέος, αἰδρα οἰκίης
 ἐόντα τῆς αὐτῆς. οἱ μὲν δὲ σὺν Πausanίῃ ἐξεληλύ-
 θοντες ἐξω Σπαρτης. Οἱ δὲ ἀφελθόντες, ὡς ἡμέρη 30
 γαλήνη, ὁδὸν εἰδότες πᾶσι τῆς ἔξοδου, ἐπὶ τῇ
 τοῖς ἐφόροις, ἐν ἴσθμῳ ἔχοντες ἀπαλλάσσονται
 καὶ αὐτοὶ ὅτι τῆς ἐκ τῆς ἐξέσεως ἐπὶ τῇ δὲ, ἐ-
 » λεγόντες, ὅτι μὲν ὁ Λακεδαιμόνιοι αὐτὸ τῇ δὲ
 » μόνοντες, ὅτι αἰὲρ τῇ δὲ καὶ παύετε, κατα-
 » περδόντες τοῖς συμμέχοις. Ἀ' Πλευαῖοι δὲ, ὡς ἀ-
 » δικεόμενοι ὑμῶν, χηρὴν τε συμμέχων, κα-
 » τάλυσται πᾶσι Πέρσῃ οὐτὸς ὅπως αὐτοῖς δύναιται. κα-
 » τάλυσται μὲν δὲ, δὴ λῆα γὰρ δὴ ὅτι σύμμαχοι βα-
 » σίλῃος γινόμεθα, συστράτους μετὰ ὅτι τὸ αὐτὸ ἐκ τῆς 40
 » ἐξήκοντα ὑμῶν ὅτι ἐκ τῆς μετὰ πᾶσι οὐκ οἶον αὐ-
 πὸ μῖν ἐξ αὐτῶν ἐκ τῆς. τῶντα λεγόντων τῆς ἀφελ-
 λων, οἱ ἐφοροὶ εἶπα ἐπὶ ὅρκῳ, καὶ δὴ δοκῶν ἐπὶ ὅ-
 ρεσιν ἐξήκοντα ὅτι τῶν ξείνων. ξείνων γὰρ ἐκ τῶν
 τῶν βαρβαρῶν. οἱ δὲ, ὡς οὐκ εἰδότες, ἐπὶ τῇ δὲ
 λεγόμενοι ἐπειρῶμενοι δὲ, ἐξέμαθον πᾶσι ὅτι ἐόν. ὡς-
 τε ἐκ τῶν ματι γινόμενοι, ἐπὶ τῇ δὲ τὴν παχίαν

responsum & exitu Spartiatarum fuit
 huiusmodi: Pridie quam iam ultimum
 concilium fieret, vir Tegeata nomine
 Chileus, apud Lacedæmonios maxi-
 maz inter hospites potentia, quum au-
 disset ab ephoris omnia quæ Athenien-
 ses dixissent, his verbis eos alloquutus
 est, Ita se habet, viri ephori: si Atheni-
 enses non sentiunt nobiscum, sed cum
 barbaro, quæ amuis valido muro sit Isth-
 mus inædificatus, tamē magnæ fores pa-
 refactæ sunt barbaro in Peloponnesum.
 Quare prius eos audiatís quam aliquid
 decernant quod cladē Græciæ adferat,
 Hoc Chileus consilium dedit. quod in
 animum admittentes ephori, confestim
 nihil colloquuti cum nunciis qui à ci-
 uitatibus venerāt, quinque millia Spar-
 tiatarum quum adhuc nox esset dimi-
 serunt, præposito eis Pausania Cleom-
 broti filio. Quæ præfectura erat quidem
 Plistarchi Leonida geniti: sed quum is
 puer esset, Pausanias præfectus est, qui
 eius patruelis erat & idem tutor. nam
 Cleombrotus Anaxandridæ filius, pa-
 ter Pausaniæ, iam non supererat, non
 diu post quàm copias quæ murum ex-
 truebant in Isthmo, reducerat, vita
 functus. Reduxerat autem ab Isthmo
 copias Cleombrotus ob eam causam
 quod sibi inter sacrificandum aduersus
 Persam sol in cælo obscuratus esset. Ele-
 git autem Pausanias sibi collegam EV-
 ryanactem Doris filium, suum gentilem.
 His copiis ἐ Sparta cum Pausania
 profectis, nuncii de illarum profectio-
 ne ignari, ubi dies illuxit, ephoros ad-
 eunt, habentes in animo abire in suam
 quique civitatem. Vbi adierunt, ita ver-
 ba fecere, Vos quidem Lacedæmonii
 desidentes hic Hyacinthia agitis, ac lu-
 ditis, sociis proditis: Athenienses vero,
 ut à vobis læsi, & ob penuriam socio-
 rum, ita ut poterunt cum Persa transi-
 gent. Soluta autem societate vobiscum,
 palam est nos, quum regis fuerimus so-
 cii, militiæ comites futuros in quam-
 cunque regionem nos illi educent. In-
 de vos discetis quidnam vobis ex ea re
 sit euenturum. Hæc loquutis nunciis E-
 phori iureiurando interposito dixere su-
 as se copias putare in Orestio esse, ten-
 dentes aduersus peregrinos. Peregrinos
 enim barbaros appellabant. Hoc illis
 non intelligentes, quid diceretur scisci-
 tabantur. Sciscitati, & rem omnē edocti
 atq; stupefacti, quamcelerrime abiero

1 Emisérunt, septenis heloribus circa unumquemque collocatis. Quæ verba à Valla hic omiſſa, repetuntur infra cap. 29

- ad illos insequendos, & cum iis quinque
 millia finitimorum Lacedæmoniorum
 xii delecta. His Isthmum versus ire ma-
 turantibus, Argiui, ubi primum audiere
 copias ē Sparta cum Pausania profectas,
 præconem, quem optimum ē diurnis
 cursoribus inuenerunt, in Atticam mit-
 tunt ad Mardonium: qui videlicet an-
 tea receperant se futuros impedimento
 quominus Spartiata egrederetur. Præ-
 co ubi Athenas peruenit, Mardoni, in-
 quit, miserunt me Argiui nunciatum ti-
 bi iuuentutem ē Lacedæmone esse pro-
 gressam, seq; ne illa progrederetur præ-
 stare nequille. Ad hæc tu bonum consi-
 lium adhibe. Hoc ille loquutus, retro
 xiii abscessit. Quo audito Mardonius iam
 non fidebat amplius perstare in Attica:
 ubi ideo hætenus immoratus fuerat
 quod audire cuperet ac scire quid ab A-
 theniensibus ageretur, neque populans
 neque lædens Atticum agrum, assidue
 sperans fore ut secum illi paciscerentur.
 Quod ubi desperauit, re comperta, pri-
 usquam Pausanias cum copiis Isthmum
 egrederetur, subduxit exercitū, incen-
 sis Athenis, & siquid aut murorum aut
 ædium priuatarum sacrarumq; extabat,
 eo omni diruto atq; obruto. Ideo autem
 excedendum sibi putauit, quod neque
 adequitabilis esset Attica regio, neque,
 si ipse male pugnasset, euadi poterat ni-
 si per angustias, ubi à paucis trāsitu pro-
 hiberi posset. Statuit igitur recedere il-
 linc Thebas, tum ciuitatē amicam, tum
 xiv regionem equitibus opportunā. Pro-
 fecto illinc Mardonio & iam iter faci-
 enti perfertur nuncius properans, aliū
 exercitū mille Lacedæmoniorum Me-
 gara iter habere. Eo audito consultabat
 siquo pacto hos primum posset excipe-
 re. Itaque conuersum exercitum duce-
 bat Megara, præmisso equitatu qui o-
 mnem oram Megaridē incurfaret. Huc
 vlt Europæ ad solem occidentem ver-
 sus longissime processit hæc Persica ex-
 xv peditio. Post hæc nuncius ad Mardo-
 nium venit, Græcos in Isthmo coactos
 esse: atque ita retrocessit per Deceleam.
 Magistratus enim Thebani accolas A-
 sopiorū accersierant, qui Mardonium in
 Sphendaleas & illinc in Tanagrā duces
 itineris deduxerunt. In Tanagra nocte
 moratus Mardonius, postero die in a-
 gri Thebani Scolon trāsuerfis tramiti-
 bus peruenit. Ibi Thebanorum rura, ta-
 meris Medicas partes fouentiū, vasta-
 uit: nō illorū odio, sed ingēti necessitate
- διώκοντες. σὺν δέ σφι, τῷ παρτοίκων Λακεδαι-
 μονίων λογάδης περὶ τριακισχίλιοι ὀπλίται τοῦδ' ἑ-
 ποίειον. Οἱ μὲν δὴ ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἠπείγοντο·
 Ἀργεῖοι δὲ, ἐπὶ τε ταχίστα ἐπύθοντο τοῖς μὲν Παυ-
 σανίῳ ὀξυέληλυθός τε ἐκ Σπαρτίας, πέμπουσι
 κήρυκα, τῷ ἡμερῶς ῥέμφῃ ἀνδράσι τε δὲ δῆριον,
 ἐς τὴν Ἀθῆναι, πρὸς περὶ αὐτὸν Μαρδονίῳ ὑπο-
 δόξαι μὲν οὐ σήπειν τὸν Σπαρτηγέτην μὴ ὀξύναι.
 ὅς ἐπὶ τε ἀπικέτο ἐς τὰς Ἀθῆνας, ἔλεγε ταύτῃ
 10 Μαρδονίῳ, ἐπιμύθευ με Ἀργεῖοι φράσσιντα τοῖς ἑ-
 πὶ ἐκ Λακεδαιμόνιος ὀξυέληλυθε ἡ νεότης, καὶ ὡς οὐ
 δυνατοὶ αὐτῷ ἔχουσιν εἰς Ἀργεῖοι μὴ οὐκ ὀξύναι.
 πρὸς ταῦτα τύγχανε δὲ βουλομένης. ὁ μὲν
 δὴ, εἰσας ταῦτα, ἀπαλλάσσειτο ὅσῳ. Μαρ-
 δονίος δὲ οὐδαμῶς ἐπὶ πρὸς θυμὸς ἐν μὲν ἐν τῇ
 Ἀθῆναι, ὡς ἡκούσε ταῦτα. πρὶν μὲν ἰκνῆσθαι
 αἰετὸν χεῖρ, ἡλὼν εἰδέναι δὲ παρ' Ἀθηναίων, ὅ-
 χροισι ποίησιν· καὶ οὐτε ἐπὶ μὲν οὐτε εἰσέτι
 γὰρ τῷ Ἀθῆναι, ἐλπίσειν δὲ πομπὴς τῷ χεῖ-
 20 ροῦ ὁμολογήσειν σφίσι· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐπὶ ταῦτα, πρὸς
 μὲν οὐκ ἐλπίσειν, πρὶν ἢ τοῖς μετὰ Πανσινίῳ
 ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἐμβαλεῖν, ὑποεξεχώρει· ἐμπαρή-
 σαις τε τὰς Ἀθῆνας, καὶ εἰς χεῖρ ὀρθοῖν τῷ τειχε-
 ῶν ἢ τῷ οἰκημάτων, ἢ τῷ ἱερῶν, πρὸς τὰ κατὰ βα-
 λῶν καὶ συγχώσας, ὀξυέληλυθε τῷ δὲ εἰνεκα· ὅτι ἔ-
 τε ἰπτασίμῃ ἡχώρῃ ἐν τῇ Ἀθῆναι, εἰτε νικῶτο συμ-
 βαλῶν, ἀπαλλάξας οὐκ ἐν τῇ, οὐ μὴ κατὰ τεινόν· ὡς
 τε γὰρ ὀλῆσι σφίσι αἰδεσθῆναι ἴσχειν. ἐμβαλεῖ-
 30 ετο ὦν, ἐπομάχων σφίσι ἐς τὰς Θήβας, συμβαλεῖν 327
 πρὸς πρὶν τε Φιλίῃ, ὅχρῃ ἰπτασίμῃ. Μαρ-
 δονίος μὲν δὴ οὕτω ὑποεξεχώρει. ἦδη δὲ ἐν
 τῇ ὁδῷ εἰσὶν αὐτῷ ἡλθ' ἀγγελίῃ πρὸς ῥέμους, ἀλ-
 λῶν ἑταίρων ἡκίαν ἐς Μεγάρων, Λακεδαιμονίων
 χίλιαι. σὺν δὲ μὲν οὐκ ἐλπίσειν, ἐμβαλεῖτο, ἡλὼν,
 εἰκας τοῦτο πρὸς τὸν ἔλθῃ. ὑποεπρίψας δὲ τὴν
 πρὶν ἡγεῖται τὰς Μεγάρων· ἡ δὲ ἰπτασίμῃ πρὸς ῥέμους
 κατὰ τὰς τὸν χεῖρ τὴν Μεγάρων, ἐς ταῦτα δὲ
 ἐκαστὸς τῆς Εὐρώπης δὲ πρὸς ἡλίου διωκόντος ἡ
 Περσικὴ αὐτῇ γραπὴ ἀπικέτο. Μετὰ τὰ ταῦτα,
 40 Μαρδονίῳ ἡκε ἀφελίῃ ὡς αἰετὸς εἰς τὸν Ἰσθμὸν
 ἐν τῇ Ἰσθμῷ, ὅτι ὅτι οὐκ ἐπὶ τὸν ὁδὸν ἐλθὼν Δεκε-
 λείν, εἰ γὰρ βοιωτάρχαι μετεπέμψαντο τὸς πρὸς
 χώρῃς τῷ Ἀσωπίῳ. οὐκ ἐν τῇ αὐτῇ τῷ ὁδὸν ἡγε-
 οντο ἐς Σφαιδαλέας· εἰσέτι τὴν τὴν Δαμάστῃ. ἐν
 Τανάγρα δὲ νύκτα ἐκαστὸς αἰετὸς, καὶ τρεῖς αἰετὸς
 τῇ ὑπερῇ ἐς Κάλαν, ἐν γῇ τῇ Θηβαίων ἦν. εἰσάυτα
 τὴν Θηβαίων, καὶ πρὸς μηδιστότων, ἔχειρε ἰδὲς χώρῃς,
 ἐπὶ τῇ ἔχου αὐτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ αἰαγῆς μεγάλης

ἐχόμενος· Βουλόδωμος ἐρμύα τε τῶν στρατοπέδων
ποίησθαι, καὶ αὐτὸν συμβαλόντι οἱ μὴ ἐκβαίνειν ἐκείνῳ
πικρὰ, κρησφύγετον τὸ τοῦτο εἰποιέον. παρῆκε δὲ
αὐτὸν ὁ στρατοπέδον, ὅρξά μιν δὲτο Εὐρυθείων
τοῦ Ἰσθίου. κατέτενε δ' ἐς τὴν Πλαταιίδα γαίαν,
καὶ οἱ δὲ Ἀσώπῳ ποταμῶν τεταγμένον· ἔμηνον τὸ
γε τεῖχος ποσὺν ἐποίησαν, ἀλλ' ὥς ἐπὶ δεκάσταδι-
ας μάλιστα κημέτων ποιεῖσθαι. ἐχόντων δ' οἱ πόλιν
τῆτον τῶν βαρβάρων, Ἀθηναίος ὁ Φρυγίωνος, ἀνὴρ
Θηβαῖος, ὁ δὲ ἀσπασίας μὲν ἄλλος, ἐκάλει
ἐπὶ ξείλια αὐτὸν τε Μαρδόνιον καὶ παντῆκα. καὶ Περ-
σέων τὰς λογιμὰς τοὺς κληθεῖς, ὅσοι ἐποῦτο. αὐ-
τὸν δ' ὁ δέσποιν πολεμῶν ἐκ Θηβῶν. ταῦτα δ' ἡδὲ καὶ
ἐπὶ λοιπὰ ἦσαν· Θερσάνδρος, ἀνδρὸς μὲν Ὀρχομε-
νίου, λογιμὸς δ' ἐς τὰ παλαιὰ ἐκ Ὀρχομενίου. ἐκ τούτου
Θερσάνδρος κληθεῖσθαι καὶ αὐτὸς ὑπὸ Ἀθηναίων καὶ ἑκείνων
δὲσποιν τῆτον κληθεῖσθαι καὶ Θηβαίων αὐτὸν πέντε
χρῆσθαι τῇ σφραγίδι καὶ ἑκατέρωθεν κληθεῖσθαι, ἀλλὰ Περ-
σὴν τε καὶ Θηβαίων ἐκ κληθεῖσθαι ὡς δ' ἀπὸ δέσποιν
ἔσαν, ὁ δὲ πέντε, τὸ Περσὴν καὶ Μοχλίων. Ἐκάλει
γαλαταῖαι ἱέντα, εἰρήσας αὐτὸν ὁ ποταμὸς ἐστὶ, αὐτὸς δ'
"Ἐποκρίνασθαι ὡς εἴη Ὀρχομενίου· τὸ δ' εἶπαι, Ἐπεὶ
"νῦν ὑμῶν περὶ τὸς μοι καὶ ὁμῶς ἀποδοῦναι ἐξήναι, μηδὲ
"συνάτοι γνώμης τὸ ἐμῆς καὶ ἀλλοτρίης γένεσθαι καὶ
"παρὰ τῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν βαλόντων ἐχθρῶν
"συμφέροντα. ὁ δὲ τὰς τὰς δαμνόμενας Πέρσας,
"καὶ τὸ στρατὸν ἐλὶ ποταμῶν ἐπὶ τῶν ποταμῶν στρατοῦ
"δολύμηνον, τὰς τῶν ποταμῶν ὕψαι, ὁλίγους πρὸς χροῖον
διελθόντας, ὁλίγους πρὸς τὰς παρὰ τὸν ποταμὸν. ταῦτα
ἀμα τε τὸ Περσὴν λέγειν, καὶ μελῆσαι πολλὰ τὸ δα-
"κρύων. αὐτὸς δ' ὁ θωροχρῆσθαι τὸ λόγον, εἶπαι πρὸς αὐτὸν,
"Οὐκ ἔστι Μαρδόνιος τε ταῦτα χρεῖν ἐστὶ λέγειν καὶ εἶπαι
"μετ' ἐκείνῳ ἐκ αἰνῆς ἐσοί Περσέων. οἱ δ' ἔμψα ταῦτα
"εἶπαι, Ἐφίε, ὁ πρὸς ἡμέας ἐκ τῶν θεῶν, ἀμύχανον ἀ-
"ποτρέψαι ἀνδραγαθῶν. οὐδὲ γὰρ πρὸς λέγουσι ἐκείνῳ
"πείθεσθαι οὐδέ τίς. ταῦτα δ' ὁ Περσέων συχνοὶ ἐπὶ τῶν
"μῶν, ἐπὶ τῶν ἀναγκαῖα ἐπὶ δὲ δεινῶν. ἐχθρῶν δ' οὐ
"διώκοντες τῶν ἐκ αἰδεσφοῖσι αὐτῇ, πολλὰ φρονέ-
"οντα, μηδὲ οὐκ ἀνδρείων. ταῦτα μὲν ὁ Ὀρχομενίου
Θερσάνδρος ἦκον· καὶ τὰς τὰς τῶν ποταμῶν, ὡς αὐτὸς
ἀότικα λέγει ταῦτα πρὸς αἰδεσφοῖς πρὸς τὸν ἡ-
γούμενον ἐκ Πλαταιῶν τὸν μάχην. Μαρδόνιος δ'
ἐκ τῆς Βοιωτίας στρατοπέδου μὲν, οἱ μὲν δὲ παρὲν
χοντο ἀπὸ τῶν στρατιῶν, καὶ συνεσβάζοντες ἐς Ἀθή-
νας, ἐκ τῶν ἐμῶν δὲ τὸν Ἐκλείων τὸ ταῦτα οἰκημένων.

1 In sing. lectis binos, Pers. 2 Nihil in potestate habere. Id est, Eum qui sapientia magna praeclatus sit, vel, prudentia, non habere res ullas in potestate, sed cogi ad res eas à quibus aliquando sua prudentia dehortetur. Alium sensum ex tempore elicere ex hoc loco non potui. 3 Et una cum eo aduersus Athenas mouerunt, etc.

adactus: quod vellet cum castra com-
munire, cum, si sibi in acie non cederet ex
sententia, effugium comparare. Expor-
texit autē castra sua ab Erythreis, secun-
dum Hysias, Platænsi rehus agro, iuxta
flumen Asopum: muro communiens,
sed non pro magnitudine castrorum, ve-
rum per singulas frontes decena stadia ha-
bente. Hoc in opere barbaris occupatis
Attaginus Phrynonis filius vir Theba-
nus conuiuium magnifice apparato Mar-
donium ipsum & Persarum honoratissi-
mos quinquaginta inuitauit. Sebat au-
tem cœna Thebis. inuitati illi hominem
sunt sequuti. Cetera quæ referam, ex
Thersandro accepi, viro quidē Orcho-
menio; sed Orchomeni inter primos
honesto: qui se quoque aiebat ad hanc
cœnā ab Attagino inuitatū cum quin-
quaginta Thebanis: nec virosque seor-
sum discubuisse, sed¹ in singulis lectis
alternos Persam & Thebanum. Secun-
dum cœnam quum potioni daretur o-
pera, Persam qui eodem toro recumbe-
bat, Græce ipsum interrogasse cuius es-
set: se vero respondisse Orchomenium
esse: tum illum dixisse, Quoniam tu mi-
hi mensæ confors & libaminū effectus
es, volo tibi relinquere sententiæ meæ
monumentū, ut ipse quoque præscius hu-
ius rei, quæst tibi consulere. Cernis hos
Persas in conuiuium acceptos, & copi-
as quæ ad flumen in castris relictæ sunt:
horum omnium paruo post tempore
pauculos cernes superstites. Et inter di-
cendum multas lacrymas Persam effu-
disse. Admiratumque se eam orationem;
ad illum dixisse, Nonne hæc Mardonio
expedit dicere, & iis Persis qui secun-
dum eum in honore sunt? Et illum sub-
iecisse, Hospes, quicquid ex deo fieri o-
portet, id homini inuitabile est. nam ne
credibilia quidem dicentibus credere
quisquam vult. Atque hæc permulti Per-
sarum quum sciamus, tamen Mardoni-
um sequimur illigati necessitate. Est au-
tem hoc in hominibus acerbissimum,
Eum qui multū sapit,² minime poten-
tē esse. Hæc ego ex Orchomenio Ther-
sandro audiebā, atque adeo ipsū hæc statim
aliis enatrasse priusquā prœlium ad Pla-
tæas factū est. Porro Mardonio in Bœ-
otia statua habenti, præbuerunt copias
ceteri circa Græci, qui cum Medis sen-
tiebant,³ & ad Athenas congregati sunt,

xvi

xvii

prætor

preter Phocenses. nam & isti vehementer partibus Medorum studebant, non tamen voluntarii, sed coacti. Sed iidem non multis post diebus quam Thebas iterum est, & ipsi aduenere, mille armati, duce Harmocyde inter populares spectatissimo. Eos Mardonius, ubi Thebas peruenere, missis equitibus iussit seorsum in campo sublidere: quod quum fecissent, protinus adfuit vniuersus equitatus. Vnde postea rumor exercitum Græcorum qui cum Medis erant, peruasit, Phocenses ab equitatu iaculis confossum iri. quinetiam per ipsos Phocenses idem diuulgatum est. quos tunc dux suus Harmocydes his verbis adhortabatur, O Phocenses, palam est hos homines certæ nos neci destinasse, accusatos (ut opinor) à Thessalis. Quare vnumquenque vestrum oportet egregium virum esse, potius quam dedentes nos foedissima morte trucidari. Ipsi quoque intelligant se barbaros esse inter Græcos, quibus mortem intulerunt. His suos Harmocydes hortabatur. Quos ubi conclusere equites, inuehebantur tanquam ad eos occidendos, telis intentis, veluti emissuri: nonnullique emisere. Phocenses ex aduerso stantes facto orbe quoquo versus quum sese opponerent, ibi equites digressi retro abiire. Incertum an ad hos interficiendos rogatu Thessalorum ierint equites: & posteaquam animaduertenter eos ad defendendum se conuertere, veriti ne ipsi vulneraretur, ita retro abscesserint, tanquam à Mardonio iussi: an experiri voluerint num quid isti præstantiæ haberent. Post abscessum autem equitatus, missio ad eos præcone, Mardonius ita inquit, Bono estote Phocenses animo: viros enim strenuos vos esse dedistis specimen, non tales quales ego audieram. Quo magis alacri animo tolerate hoc bellum. non enim aut me beneficiis aut regem vincetis. Hactenus quæ circa Phocenses sunt gesta. ¶ Lacedæmonii ubi ad Isthmum venere, illic castra communicare. quod quum audirent. ceteri Peloponneses, utique ii quibus meliora corderant, cernerentque Spartiatarum egredi volentes, indignum se putauerunt à Lacedæmoniis se in exeundo superari. itaque quum pulchre litatum esset, cuncti ex Isthmo profecti sunt & in Eleusinem peruenierunt: ubi quum pulchra etiam fuissent exta, ire perrexerunt.

μουῖοι δὲ Φωκέες οὐ σῶν ἐπέβαλον. ἐμῆδιζον γὰρ
 "μεγάλως καὶ ἔτοι, σὺν ἐχόντες, ἀλλ' ὑπὸ δυνάμει- ^{τῶν σφόδρα}
 ης. ἡμέρησι δ' οὐ πολλῇσι μὲν ἄπεινεν ἔς Θήβας ^{καὶ}
 ὕστερον, ἦλθον αὐτέων ὀπλίται χίλιοι. ἦγε δ' αὖτοῖς
 Ἀρμokyδης, αἰὲρ τῷ ἀσὼν δοκιμώτατος. ἐπεὶ
 δ' ἀπικέατο καὶ οὗτοι ἐς Θήβας, πέμψας ὁ Μαρδο- 328
 νιος ἰστιάς, ἐκέλευσε σφείας ἀπὸ ἐωὶ τῷ ἐν τῷ
 πεδίῳ ἵστασθαι. ἐπεὶ δ' ἐποίησαν ταῦτα, αἰτήκα
 παρ' αὐτῶν ἡρώπος ἅπαντα. μετὰ δ' ταῦτα, διεξήλθε
 10 μὲν Διὶ τῷ στρατοπέδου τῷ Ἑλλήων καὶ τῷ μετὰ
 Μήδων ἐόντος φῆμιν ὡς καὶ ταχὺ πείσφρας διεξήλ-
 θε δ' αὐτέων Φωκέων τῶν δ' τῶτο. εἶτα δὴ σφι
 ὁ στρατηγὸς Ἀρμokyδης ὡς εἰπὼν, λέγων τοιαύτην,
 ὦ Φωκέες, πρὸς δὴ λαὸν ὅπῃ μείας οὐ πει οἱ ἄνθρω-
 ποι μέλλοσι πρὸς ὁπλῶν θανάτῳ δώσιν, Διὶ βα- ^{τῶν}
 βλημῶν ὑπὸ Θεωταλῶν, ὡς ἐγὼ εἰκέλω. νῦν ^{δὲ}
 ὦν αἰδέσθαι πρὸς πᾶσι ὑμῶν χρεὼν ὅτι θύεισθαι ἀ-
 γαθόν. χρεὼν γὰρ πεινῶνται καὶ ἀμυνομένοις τε- ^{δὲ}
 λωτῆται ὅναι αἶψα, ἢ ἄρ' ἀπαρέχωντας Διὶ φθί-
 20 ρῶναι ἀσχετὰ μόρα. ὅλῃα μαχέτω πρὸς αὐτέων
 ὅπῃ ἐόντες βάρβαροι ἐπὶ Ἑλλήσι ἀνδράσι φοίον
 ἔρρασαν. Ὅ μὲν ταῦτα ὡς εἰπὼν. οἱ δ' ἰσ- ^{τῶν}
 πείας, ἐπεὶ σφείας ἐκυκλώσαντο, ἐπήλαμων ὡς ἀ-
 πολέοντες, καὶ δὴ διετείνοντο τὰ βέλεα ὡς ἀπὸ ἡσόν-
 τες. καὶ χυτὸς καὶ ἀπῆκα. καὶ οἱ ἄνθρωποι ἔσαναι, πρὸς
 τῇ συσπρέψαντες ἐωὶ τῶν, καὶ πυκνώσαντες ὡς μέλι-
 σα. ἀθαυτὰ οἱ ἰπποταὶ ὑπεσφρον, καὶ ἀπῆλαμων
 ὀπίσω. σὺν ἔχων δ' ἀτρεκέως εἶπαι οὕτε ἡλθον
 μὲν ἀπολέοντες τὰς Φωκέας, δεινόντων Θεωταλῶν.
 30 ἐπεὶ δ' ὤρων πρὸς ἀλέξουσιν τραπομένοις, δέισαν-
 τες μὴ καὶ σφισι γῆνται τρώεσθαι, οὕτω δὴ ἀπὸ ἡ-
 λαμων ὀπίσω ὡς γὰρ σφι ἐρετίλατο Μαρδωνιος.
 οὐτ' εἰ αὐτέων πειρηθῶναι ἡλθον εἰ πᾶλιν με- ^{τῶν}
 τέχασιν. ὡς δ' ὀπίσω ἀπῆλαμων οἱ ἰπποταὶ, πέμψας
 Μαρδωνιος κήρυκα, ἔλεγε τὰδε, Θαρσύνετε ὦ Φωκέ-
 ες ἄνδρες γὰρ ἐφάνητε ἔόντες ἀγαθοί, σὺν ὡς ἐγὼ ἐ-
 πιωθαρόμεν. καὶ νῦν πρὸς ὑμῶν φέρεται ὅναι πόλε-
 40 μοι τῶτον. Ἐργασίησι γὰρ ἐνίκητε ἔτε ἐμὲ, οὐτ' ἐ-
 βασιλῆα. τὰ δ' εἰ Φωκέων μὲν ἐς ποσὺν ἐν ἡμέρῳ.
 Λακεδαιμόνιοι δ', ὡς ἐς ὅν Ἰαδμόν ἦλθον, ἐν τῷ τῷ
 ἐστρατοπέδῳ οἶοντο. πιωθαρόμενοι δ' ταῦτα οἱ λοιποὶ
 Γελοποιήσιοι, τοῖσι τὰ ἀμείνω εἰσέδμεν, οἱ δ' καὶ ὀρέ-
 οντες ὀξυόχους Σπαρτηγῶν, σὺν ἐδιδίχαιον λέγειν ὅτι
 τῆς ἐξόδου Λακεδαιμόνιοι. ἐκ δὴ ὦν τῷ Ἰαδμοῦ
 καλλιερσάντων τῶν ἱερῶν ἐπορεύοντο πᾶντες, καὶ
 ἀπικνέονται ἐς Ἐλεῖσιν. ποιήσαντες δὲ καὶ ἀθαυ-
 ταίρεα, ὡς σφι ἐκαλλιερῆτο, πρὸς αὐτὸν ἐπορεύοντο.

1 Machinati sunt, vel, moliti. 2 Affirmare autem non possum an &c.

Α' Πλωαῖοι ὃ ἀμὰ αὐτοῖσι, ἔχοντες μὲν ἐν Σα-
 λαμῖνος, συμμυγνύτες ὃ ἐν Ε'λεισίῃ. ὡς ὃ ἄρα ἀπ-
 ἰκνίτο τ' Βοιωτίας ἐς Ε'ρυθράς, ἐμαθόν τε δὴ τὸς βαρ-
 βάρους ἐπὶ τῷ Α' σὺν πῶ ἔρατο πεδούδαίμους. Φρα-
 σέντες δὲ τὸ τοιοῦτον, αὐτεπαύσαντο ἐπὶ τ' ὑπωρείης τῆς Κι-
 θαρώδος. Μαρδόνιος δὲ, ὡς ἔκατέβαινον οἱ Ε'λ-
 ληνες ἐς τὸ πεδῖον, πέμπει ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν τ' ἵππον,
 τ' ἱππάρχου Μασίστιος, ἡ δὲ δοκίμιον τῶν Πέρση-
 329 ³²⁹ Μαρίσιον σι' (τ' Ε'λληνες Μαρίσιοι καλέουσι) ἵππον ἔχων
 Νισαῖον χρυσοχάλινόν τε, καὶ ὄντως κεκρομημένον
 καλῶς. ἐνθαυτῶ ὡς ποροπλάσσει οἱ ἵπποιται πορὸς
 Ἰὺς Ε'λλήνας, ποροπλάσσειον ἔχ' τέλεα. ποροπλάσσει
 ὃ, κακὰ μεγάλα ἐργάζοντο, καὶ γυναῖκάς σφρας ἀπ-
 ἐκάλειον. Κατὰ συντυχίην δὲ Μεγάρους ἔτυχον
 ταχύντες ἢ δ' ἐπιμαχώτατον ἢ τῶν χωρὶς πᾶν-
 τος, καὶ ποροπλάσσειον μάλιστα ταύτη ἐγένετο τῇ ἵππῳ.
 ποροπλάσσειον ὡν τ' ἵππῳ, οἱ Μεγάρους πειζόμενοι
 ἔπεμπον ὅτι τὸς στρατηγούς τῶν Ε'λλήνων κήρυκα.
 ἀπὸ κήρυκος δὲ ὁ κήρυξ πορὸς αὐτοὺς ἔλεγε πᾶδε, Με-
 γάρους λέγουσι, ἡμεῖς, ἀνδρες σύμμαχοι, ἔδυνα-
 20 τοὶ εἰμὲν τ' Περσέων ἵππον δέκα ὄκτω, μὲνοι ἔχοντες ἑ-
 σιν ταύτην ἐς τ' ἐσημερὶν ὁρμήν. καὶ ἐς τὸδε λιπα-
 30 ρήν τε καὶ ὁρμήν αὐτέχομεν, καὶ τῶν πειζόμενοι. καὶ
 329 τε, εἰ μὴ πινὰς ὄντας πέμψετε ἔχοντες τ' παῖς, ὁ μὲν δὴ σφί ταύτα
 ἀπὸ πῆλ. Πανσάνης δὲ ἀπεπειρετο τ' Ε'λλήνων,
 εἴπινες ἐθέλουσι ὄντες ἐθέλουσι ἵεναι τε ἐς τὸν χόλον
 τῶν καὶ πᾶσαταυ ἀφ' ὁδοῦ Μεγάρουσι. ἔβου-
 λαμένων δὲ τ' ὄντων, Α' Πλωαῖοι ἔπειδ' ἔλαυνον, καὶ Α'-
 329 Πλωαῖοι οἱ τε κτήσιοι λογάδες, τῶν ἐλοχῆρας Ο'-
 λυμπιδωρος ὁ Λάμπωνος. Οὗτοι ἔσαν οἱ τε ὑ-
 ποδῶδες ἀνδρες, καὶ οἱ πορὸ τ' ὄντων τ' παρὲντων Ε'λ-
 ληνες Ε'ρυθράς ταχύντες, τὸς πορὸ τ' ποροπλάσσει-
 νοι. μαχομένων δὲ σφραῖν ἐπὶ χόλον, τέλος πορὸν
 ἐγένετο τ' μάχης ποροπλάσσειον τ' ἵππῳ ἔχ' τέλεα,
 ὁ Μασίστιος πορὸν τ' ὄντων ἵππος βάλλει τὸς ὄν-
 329 ματι πᾶ πλεονεχ' ἀλγίστας ὃ, ἵππῳ ὄντος, καὶ ἀποσπ-
 329 εῖ τ' Μασίστιον. πορὸν δὲ αὐτῶ οἱ Α'θηναῖοι αὐτίκα
 ἐπὶ κῆρα. τ' ὃ ἵππον αὐτῶ λαμβάνουσι, καὶ αὐτ' ἀ-
 40 μυνομένων κτείνουσι, καὶ τ' ὄντας ἔδυναμένων. ὅτε
 σκῶδες ὅ γὰρ οὕτω. ὅτε θώρηκα εἶχε χρυσοῖν λε-
 πιδωτόν κατὰ σφραῖν δὲ τῶ θώρηκος, καθὰ φονίκεον
 ὅτε ἐδεδύκαε. τὸν τῶν δὲ ἐς τὸν θώρηκα αὐτῶ, ἐποι-
 329 ευν ὅτε. τῶν γὰρ δὴ μαθὼν τις ὁ πορὸν, παῖς
 μιν ἐς τὸν ὀφθαλμόν ἔτι δὴ ἔπεσε τε καὶ ἀπὸ θανάτου
 ἵα δὲ καὶ ἵν' ὄντως ἐλθῆρας Ἰὺς ὄντας ἵππῳ. ἔτε γὰρ

Quibus Athenienses è Salaminè trans-
 mittentes, in Eleusine admixti sunt. Isti
 posteaquam ad Erythras Boeotiae vene-
 re, cognito barbaros ad Asopum castra
 habere, inito de hac re consilio, e regio-
 ne tetenderunt sub Cithæronis radici-
 bus. In quos Mardonius, quod in cā-
 329 pum non descenderent, omnem im-
 mittit equitatum, cui præerat Masistius
 (à Græcis Macisius dictus) vir apud Per-
 fas inclytus, Nisæo equo infidens, aureo
 freno & aliis insignibus eximie ornato.
 Equites ubi promouere ad Græcos, per
 turmas egressi, multum detrimenti in-
 ferebant, feminas eos appellando. E-
 329 rant forte Megarenses ea parte colloca-
 ti qua nulla alia magis oppugnari nulla-
 que magis ab equis adiri poterat: hæc,
 impressione facta equitum, Megaren-
 ses quia premebantur, mittunt ad du-
 ces Græcorum præconem, qui ita, quum
 venit, verba fecit, Megarenses aiunt, vi-
 ri focii, Nos soli excipiendis hostibus
 20 impares sumus, qui tenemus eandem in
 qua collocati sumus à principio stationem:
 ubi hæctenus tamen ægre, tamen
 strenue fortiterque resistimus. nunc
 nisi alios nobis substituatis, scitote nos
 ab acie discessuros. Hæc ubi præco re-
 nunciavit, Pausanias experiri fecit Græ-
 cos, siqui alii ultro ad locum irent, ut
 Megarensibus succederent. Recusan-
 tibus ceteris, Athenienses susceperunt
 hoc munus, videlicet eorum trecenti
 delecti, quibus præerat Olympiodorus
 30 Lamponis filius. Hi fuere qui præ om-
 nibus Græcis ad Erythras castra ha-
 bentibus instructi successere, sagittariis
 sibi assumptis. qui quum aliquādiu pu-
 gnassent, hic fuit pugnae exitus: Impres-
 sionem faciente per turmas equitatu, e-
 quus Masistii, ut erat præ aliis eminens,
 sagitta per latus ictus est: quo dolore in
 pedes erectus, Masistium excussit. Col-
 lapsus confestim Athenienses circum-
 sistunt: equoque prehensio, hominem
 sese defensantem interimunt, quum ali-
 40 quādiu non potuissent. Ita enim erat
 armatus: scilicet intus gerebat thora-
 cem aureis squamis confectum, desuper
 phoeniceum paludamentum. E-
 ius thoracem quum ferirent, non pri-
 us aliquid profecerunt quam quidā re-
 animaduersa illum percussit in oculo.
 Ita Masistius collapsus interiit. Hæc au-
 tem res latebat alios equites. non enim

1 Eius autem thoracem percutientes, nihil proficiebant: donec quidam se animaduersa &c. Id est, Sed quidam sanctorum re-
 animaduersa &c.

cum aut ab equo cadentem viderant
 aut occumbentem. ac ne tum quidem
 quum se recipiebant, quod actum erat
 cognouere: sed postquam constitere,
 quia nemo ipsis imperabat, statim desi-
 derauerunt ducem: cognitoque quod
 gestum erat, mutuo se adhortati, omnes
 in hostem equos admiscere, ut mortuum
 eriperent. Eos autem conspicati non
 iam turmatim sed vniuersos pariter ir-
 ruere, ceterum exercitum inclamaue-
 runt. Sed dum omnis peditatus auxilio
 veniebat, interea cietur acris prælii de-
 cadauere. at ubi præsidio venere copiar,
 non amplius perstitere equites: ita nec
 mortuum eripere potuerunt, sed alios
 super illū e suis amiscere. Digressi illinc
 duo circiter stadia, consultantes quid fa-
 cto opus esset, decreuere sibi carentibus
 præfecto eundem ad Mardonium. V-
 bi in castra rediere, ingens luctus cum
 omnem exercitum, tum vero Mardonium
 cepit, extincti Masistii, viri secun-
 dum Mardonium honoratissimi tam apud
 Persas quam apud regem: ita ut eiulatus
 eorum omnem Bœotiam peruasce-
 rit, & seipsos & equos & iumenta toton-
 derint. Et barbari quidem suo more Ma-
 sistium defunctū honorabant. Græci
 autem, postquam equitatum inua-
 dentium exceperere, & exceptum repu-
 lere, multo sunt audaciores effecti, &
 ante omnia cadauer plaustris impositū
 per stationes circumtulērunt. erat au-
 tē spectaculo digna proceritatis ac for-
 mæ gratia. Quod ideo faciebant quia
 cuncti relictis stationibus ad intuen-
 dū Masistium pergebant. Dehinc censue-
 runt ad Platæas descendendum, quod
 sibi Platæensis ager multo esset oppor-
 tunior habendis castris quā Erythræus,
 cum propter alia, tum propter aquandi
 commoditatem. Vbi visum est in eum
 locum & ad fontem Gargaphium, qui
 ibidem est, satius abire, & dispositis sta-
 tionibus illic habere castra, sumptis ar-
 mis abierunt per radices Cithæronis se-
 cundum Hylas in agrū Platæensem. Eo
 quum peruenire, stationes nationatim
 communierunt, proxime fontē Garga-
 phium, & fanum Androcratis herois,
 per non editos tumulos & locum planū.
 Ibi in distinguendis nationibus ma-
 gna sane altercatio extitit inter Tegea-
 tas & Athenienses, utrosque se dignos qui
 alterū cornu tenerent arbitantes: & sua
 πολλῶν ὀψιμὸς Τεγατέων τε καὶ Ἀθηναίων. ἐδιδάκει γὰρ αὐτέων ἐκαστοὶ ἔχαιεν δὲ ἑβρον κέρα, καὶ ἄνωπι

πρὸς τὰ μιν εἶδον ἀπὸ τῆ ἰσπυ, οὐτε δὲ πρὸς τοὺς
 αἰαχωνήσιος τε γιομένης καὶ ὑποστροφῆς,
 οὐκ ἔμαθον δὲ γινόμενον. ἐπεὶ τε δὲ ἔστησαν, αὐτί-
 κα ἐπόρυσαν, ὥς σφῆας ὁδοὺς ἑωὶ ὁπίας. μαθόν-
 τες δὲ δὲ γιομένης, ἀφ' ἑλθούσας, ἡλαμυνον τοὺς
 ἰσπυας πρὸς τῆς, ὥς αὐτὸν νεκρὸν αἰελοῖαν. ἰ-
 δόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἐπὶ κατὰ τέλεα πρὸς τοὺς
 λαμύνοντας τοὺς ἰσπυας, ἀλλὰ πρὸς τῆς, πρὸς ἄλλων
 στρατῶν ἐπεβόσαντο. οὐδ' αὖ δὲ ὁ πρὸς ἄσας ἐπι-
 βοήθει, οὐ πούτω μάχῃ ὅξεια πρὸς τῆς νεκρὸν γίνε-
 ται. ἔως μὲν νῦν μοῦνοι ἔσαν οἱ τετρακίσιοι, ἐσπυν-
 τό τε πολλόν, καὶ δὲ νεκρὸν ἀπέλιπον. ὥς δὲ σφῆ
 δὲ πλήθος ἐπεβόηθη, οὐτω δὲ οὐκ ἐπὶ οἱ ἰσπυας
 ἐπέμεινον, ὁδοὺς σφῆ δὲ ἐξήμετο δὲ νεκρὸν αἰελοῖαν,
 ἀλλὰ πρὸς ἐκείνῃ ἄλλοις πρὸς ἀπώλεσαν τῆς
 ἰσπυας. ἀποσῆσαντες ὡς ὅσον τε δύο σῆς ἀφ' ἑ-
 βουλόοντο ὅ, πρὸς ἐν εἰν τοῖς ἐν. ἐδίδκε δὲ σφῆ,
 αἰαρχῆς ἐούσης, ἀπελαύνειν τῆς Μαρδόνιον.
 Ἀπικυμένης δὲ τῆς ἰσπυας ἐς δὲ στρατῶν πεδόν, πρὸς
 ὅς ἐποίησαντο Μασιστίου πᾶσά τε ἡ στρατῶν καὶ
 Μαρδόνιος μέγιστον. σφῆας τε αἰελοῖαν καὶ ὅσον, καὶ
 οἱ ἰσπυας καὶ τα ὑποστροφῆς, οἱ μὲν γὰρ τε χρεώμενοι
 ἀπλέτω. ἀπαται γὰρ πρὸς Βοιωτῶν κατεῖχε ἡ
 χῶ, ὥς αὐτοὺς ἀπολομένους μετὰ γὰρ Μαρδόνιον λα-
 γνυμένους τῆς τε Πέρσης καὶ βασιλεί. οἱ μὲν
 νῦν βαρβαροὶ τῆς τε σφῆς ἀποβαίνοντες ἐ-
 πὶ τῆς Μασιστίου. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὥς πρὸς ἰσπυας
 ἐδίδκοντο πρὸς ἀλλοῦς, καὶ δὲ ἀμεινοὶ ὡς ὅσον,
 ἐθαύρηνον τε πολλὰ μέλλον. καὶ πρὸς μὲν ἐς
 ἀμαξῶν ἐσθῆτες δὲ νεκρὸν, τῆς τε πρὸς ἐκείνῃ
 ζοὺ. ὁ δὲ νεκρὸς ἐν τῆς ἀξίος, μετὰ τῆς εἰν καὶ
 καλλεος. τῆς δὲ εἰν καὶ ταῦτα ἐποίηον, ἐκλει-
 ποντες τῆς πρὸς, καὶ ἐφοίτων γινόμενοι Μασιστί-
 ον. μετὰ δὲ, ἐδίδκε σφῆ ὅτι κατεβίωαι ἐς Γλαταμάς.
 ὁ γὰρ χάρος ἐφαίμετο πολλὰ ἐὼν ὅτι τῆς πρὸς
 σφῆ ἐς στρατῶν πεδόν, ὁ Πλαταίχης τῆς Ἐρυθραί-
 ου, πρὸς τῆς ἀλλὰ, καὶ δὲ ὅσον. ἐς τῆς δὲ τῆς
 χαρῶν, καὶ ὅτι πρὸς κρῶν πρὸς Γαργαφίης, πρὸς οὐ τῆς
 χῶρῃ τῆς ἐούσης, ἐδίδκε σφῆ χρεών ἐπὶ ἀπικύ-
 αται, καὶ ἀφ' ἑλθούσας στρατῶν πεδόν. αἰα-
 λαβόντες δὲ τὰ ὅπλα, ἦσαν ἀφ' ἑλθούσας τῆς ὑποστροφῆς
 ὅτι κατεβίωαι ἐς Γλαταμάς. ὁ γὰρ χάρος ἐφαίμετο
 πολλὰ ἐὼν ὅτι τῆς πρὸς σφῆ ἐς στρατῶν πεδόν, ὁ Πλα-
 ταίχης τῆς Ἐρυθραίου, πρὸς τῆς ἀλλὰ, καὶ δὲ ὅσον.
 ἐς τῆς δὲ τῆς χαρῶν, καὶ ὅτι πρὸς κρῶν πρὸς
 Γαργαφίης, πρὸς οὐ τῆς χῶρῃ τῆς ἐούσης, ἐδίδκε
 σφῆ χρεών ἐπὶ ἀπικύαται, καὶ ἀφ' ἑλθούσας στρα-
 τῶν πεδόν. αἰαλαβόντες δὲ τὰ ὅπλα, ἦσαν ἀφ' ἑλθού-
 σας τῆς ὑποστροφῆς ὅτι κατεβίωαι ἐς Γλαταμάς.
 ὁ γὰρ χάρος ἐφαίμετο πολλὰ ἐὼν ὅτι τῆς πρὸς
 σφῆ ἐς στρατῶν πεδόν, ὁ Πλαταίχης τῆς Ἐρυθραί-
 ου, πρὸς τῆς ἀλλὰ, καὶ δὲ ὅσον. ἐς τῆς δὲ τῆς
 χαρῶν, καὶ ὅτι πρὸς κρῶν πρὸς Γαργαφίης, πρὸς οὐ
 τῆς χῶρῃ τῆς ἐούσης, ἐδίδκε σφῆ χρεών ἐπὶ ἀπικύ-
 αται, καὶ ἀφ' ἑλθούσας στρατῶν πεδόν. αἰαλαβόν-
 τες δὲ τὰ ὅπλα, ἦσαν ἀφ' ἑλθούσας τῆς ὑποστροφῆς
 ὅτι κατεβίωαι ἐς Γλαταμάς. ὁ γὰρ χάρος ἐφαίμετο
 πολλὰ ἐὼν ὅτι τῆς πρὸς σφῆ ἐς στρατῶν πεδόν, ὁ Πλα-
 ταίχης τῆς Ἐρυθραίου, πρὸς τῆς ἀλλὰ, καὶ δὲ ὅσον.
 ἐς τῆς δὲ τῆς χαρῶν, καὶ ὅτι πρὸς κρῶν πρὸς
 Γαργαφίης, πρὸς οὐ τῆς χῶρῃ τῆς ἐούσης, ἐδίδκε
 σφῆ χρεών ἐπὶ ἀπικύαται, καὶ ἀφ' ἑλθούσας στρα-
 τῶν πεδόν. αἰαλαβόντες δὲ τὰ ὅπλα, ἦσαν ἀφ' ἑλθού-
 σας τῆς ὑποστροφῆς ὅτι κατεβίωαι ἐς Γλαταμάς.

330 « καὶ ἐπὶ παλαιὰ ὡς ἀφ' ἐργῶν τῶν αὐτῶν,
 « οἱ Τεγεαταὶ ἐλεγον τάδε, Ἡμεῖς αἰεὶ κατεξέχοντες
 « μετὰ ταύτης τῆς γῆς ὅσον ἐκ τῆς συμμάχων ἀ-
 « πόρτων, ὅσα ἡδὴ ἐξ ὁδοὶ χθονὶ ἐχρυστο Πελοποννη-
 « σίοισι καὶ ὁ παλαιὸν καὶ ὁ νέον, ὃς ἐκείνου τῆς χε-
 « ρὸς ἐπὶ Ἡρακλείδῃ ἐπειράτο μετὰ τὸν Εὐρυπύ-
 « ρον θάνατον καπνόντες ἐς Πελοπόννησον. τότε δὲ
 « ἐβόησαν πάντες, ὡς ὅτι ἡγήματα ἰόντες, ἐπεὶ μετ' Ἀ-
 « χαίων καὶ Ἰώνων τῶν τότε ὄντων ἐν Πελοποννήσῳ,
 « ἐκβοήθησαντες ἐς τὸν Ἰσθμόν, ἰζόμεθα αἰπὸι τοῖ-
 « σι καπνοῖσι. τότε ὦν λόγος Ὑλλῶν ἀνερῶσάσθαι,
 « ὡς χρεὼν εἶναι τὸν αὐτὸν τὰς στρατὰς μὴ ἀνα-
 « κινδυνεύειν συμβαλόντα. ἐκ δὲ τῆς Πελοποννη-
 « σίου στρατοπέδου, τὸν αἰσφρων αὐτέων κήρυξι εἶ-
 « ἀριστον, τῶν οἰμωμομαχῶσιν ὅτι Διὰ νειμέ-
 « ροισι. ἐδδξ' ἐπεὶ τοῖσι Πελοποννησίοισι ταῦτα εἶ-
 « ηται, καὶ ἔταμον ὄρκιον ὅτι λόγῳ τοῖσδε· ὡς αὐτῶν
 « Ὑλλος νικήσῃ τὸν Πελοποννησίων ἡγεμόνα, καπ-
 « νῶν Ἡρακλείδης ὅτι τὰ πατρίω. ὡς δὲ νικήσῃ,
 « τὰ ἔμπροσθεν Ἡρακλείδης ἀπαλλάσσασθαι, καὶ
 « ἀπαγεῖν τὴν στρατὸν· ἕκαστον τε ἐτέων μὴ ζῆ-
 « ῃσιν καὶ τοῖσι ἐς Πελοπόννησον. παρεχρήθη τε
 « ὅτι ἐκ πόρτων συμμάχων ἐλεγοντὶς Ἐχέμος ὁ
 « Ἡερόπου τῆς Φηγέος, στρατηγὸς πειρὸν καὶ βασι-
 « λεύς ἡμέτερος· καὶ ἐμωμομαχῶσιν τε καὶ ἀπέ-
 « κτεινε Ὑλλῶν. ἐκ τούτου τῆς ἐργῆς ἐβόησαν
 « τοῖσι Πελοποννησίοισι τοῖσι τότε καὶ ἄλλα γέρεα με-
 « γάλῃ, τὰ Διὰ τελέοντι ἔχοντες, καὶ τῶν κέρεος τῶν
 « ἐτέρων αἰεὶ ἡγεμονεύειν, καὶ ἡδὴ ἐξ ὁδοὶ γινόμενης. ὡς
 « μὲν αὐτῶν ὡς Λακεδαιμόνιοι, ὅσον αὐτὸν μετὰ, ἀλ-
 « λὰ διδόντες αἰεὶ ὅσον ὅσον βούλεσθε κέρεος δε-
 « χεῖν, ὡς αὐτῶν· τῶν δὲ ἐτέρων φαμέν ἡμέας ἰκνέ-
 « εσθαι ἡγεμονεύειν, κατὰ τὸν αὐτὸν τὸν παλαιὸν χε-
 « ρὸς. χωρεῖτε τούτου τῆς ἀπηγγελῆς ἐργῆς, ἀξιο-
 « ὡς τε ἐπὶ Αἰγυπτίων ταῦτα τὴν παλαιὴν ἔχοντες.
 « πολλοὶ μὲν γὰρ τε καὶ αὐτὸν ἔχοντες πρὸς ὑμῶν ἡ-
 « μῶν ἀδελφοὶ Σπαρτητῶν ἀγῶνες ἀγωνίζονται, πολ-
 « λοι δὲ καὶ πρὸς ἄλλοις. οὕτω ὡς ἡμέας δέχομαι ἔ-
 « χεῖν ὅσον ἐπὶ κέρας, ἢ περ Αἰγυπτίων. οὐ γὰρ
 « σφι ὅσον ἐργῶν οἷον περ ἡμῶν κατεργασμένα, οὐτ' ὡς
 « καὶ οὐτε παλαιά. οἱ μὲν ταῦτα ἐλεγον. Αἰ-
 « γυπτίοι δὲ πρὸς ταῦτα ὡς ἐκρίναντο τάδε, Ἐπι-
 « σάμεθα μὲν σιῶδον τὴνδε μάχης εἵνεκα συλλε-
 « γνῶναι πρὸς τὸν βαρβάρων, ἀλλ' οὐ λόγων ἐπὶ ὅ
 « Τεγεατῶν πρὸς τὴν παλαιὰν καὶ κατὰ λέγειν τὰ
 « κατέργασαν ἐν τῇ πόλει χεῖρα κατέργασται χρυσά,

facinora præclara tum recentia tum pri-
 sca referentes. Dicebant quidem his
 verbis Tegeatæ, Hoc nos semper digni
 honore è sociis omnibus habiti sumus,
 quotiescunq; à Peloponnensibus com-
 munitè in externas peregrinationes i-
 tum est, & proxime, & quondam, iam
 inde ex quo Heraclidæ post mortē EV-
 rysthei sunt conati in Peloponnesum
 redire. quo tempore hanc dignitatem
 assequuti sumus ob hanc rem gestam:
 10 Posteaquam cum Achæis & Ionibus,
 qui tunc Peloponnesum incolebant,
 nos auxiliarii in Isthmum profecti con-
 sedimus aduersus eos qui redire cona-
 bantur, tunc Hyllus orationem habuit,
 non expedire ut uterque exercitus con-
 fligendo periclitaretur: sed ut aliis ac-
 quiescentibus, secum singulari certami-
 ne dimicaret is quem Peloponneses
 iudicarent è suo exercitu præstantissi-
 mum. Accepta condicione Pelopon-
 nenses fœdus in hæc verba percussere,
 20 Si vinceret Hyllus Peloponnesi-
 um ducem, ut Heraclidæ in paterna re-
 uerterentur: sin victus esset, retro Hera-
 clidæ cederent, & exercitū abducerent,
 neve per annos centum de redeundo in
 Peloponnesum agerent. Ab omnibus
 sociis ad eam rem voluntarius electus
 est dux atque idem rex noster Echemus
 Acropi filius, Phegei nepos, qui singula-
 ri congressus certamine Hyllum intere-
 mit. Ex quo facto nos cum alia decora
 inter Peloponneses assequuti sumus,
 30 quæ adhuc obtinemus, tum hoc, ut al-
 teri cornu præessentus quoties commu-
 niter iur in expeditionem. Et vobis
 quidē Lacedæmonii non aduersamur,
 sed optionem cedimus utri cornu præ-
 esse malitis: alteri vero cornu ut præsi-
 mus nobis vendicamus, quemadmodū
 usque fecimus ad hoc tempus. Etiam
 vero citra hoc factū quod narrauimus,
 Atheniensibus sumus digniores qui hanc
 dignitatē obtineamus: quippe qui pro-
 spere & multa vobiscum viri Spartiatæ
 certamina decertauimus, & multa cum
 aliis. Quo fit ut æquius sit nos alterum
 cornu tenere quam Athenienses: à qui-
 bus nō tales gestæ res sunt quales nobis,
 neq; recentes neque vetustæ. Hæc Te-
 geatæ. Ad quæ hunc in modum re-
 spondere Athenienses, Et si scimus has
 copias pugnandi cum barbaro non al-
 tercandi gratia esse contractas, tamen
 quoniam Tegeata referre constitu-
 40 necesse

it præclara facinora tum vetusta tum noua, quæ per omne tempus utrique fecerunt,
 necesse

necesse habemus & nos exponere apud vos unde nobis patrium sit,¹ qui semper egregii fuimus, esse primos potius quā Arcadibus. Heraclidas, quorum ducem isti apud Isthmum se prædicant interfecisse, nos soli excepimus, eiectionis prius ab omnibus Græcis, quos illi Mycenæorum seruitutem fugientes adibant: & Evrysthei iniuriam una cum eisdem pugnando propulsauius, victoriaque potiti sumus de iis qui tum Peloponnesum tenebant. Præterea Arguios, qui aduersus Thebas cum Polynice militauerant, vita defunctos & insepultos, ducta in Cadmeos expeditione a nobis receptos & in nostra terrā apud Eleusinem humatos fuisse dicimus. Iam verò nostrum præclatum facinus extat etiam in Amazonidas, quæ a flumine Thermodonte aliquando in nostram terram excurrere. Ac ne in heroum quidem laboribus qui ad Troiam bellauerunt, fuimus in postremis. Sed nihil admodum pertinet horum facere mentionem.² etenim siue qui tunc egregii fuere, nunc instrenui sunt, siue tunc instrenui, nunc egregii sunt, satis sit de rebus prisca ista dixisse. Ut nullæ autem res aliæ nobis gestæ sint, (quæ multæ & præclarissimæ sunt, præut quorumcunque aliorum Græcorum) certe ob rem in Marathonē a nobis gestam digni sumus qui hoc decus & alia insuper obtineamus: qui soli Græcorum per nos cum Persa dimicauimus, & rem tantam aggressi, victores euasimus, sex & quadraginta nationibus superatis. quo solo nomine digni sumus ut hunc loci honorem consequamur. Verum non decet in hac rerum condicione de loci dignitate contendere: ubicunque & iuxta quoscunque vobis Lacedæmonii videbitur appositissimum nos stare, illuc euntes obtemperabimus. Ubicunque enim loci nos collocati fuerimus, conabimur strenui existerē. itaque ducite nos, tanquam vobis parituros. Hæc quum pro sua parte dixissent Athenienses, cunctus Lacedæmoniorum exercitus succlamauit digniores qui cornu tenerent Athenienses quam Arcades. Ita Athenienses Tegeatis superiores habuere cornu. Mox hunc in modum instructi sunt & qui superuenere Græcorum,³ & qui a principio venerant:

αἰαγχιῶς ἡμῖν ἔχει δηλοῦσαι πρὸς ὑμᾶς, ὅ-
θεν ἡμῖν πατρῷον ἔστι, εὐοσι χρηστοῖσι, αἰεὶ παρ-
ποισι εἶ) μᾶλλον ἢ Ἀρκάσι. Ἡρακλείδης,
τῷ φασι οὗτοι ἀποκτεῖναι ὃν ἡγεμόνα ἐν Πά-
μῳ, τὸτο μὲν, πύτοις πρὸς τερὸν δὲ λακωνομέ-
νοισι ὑπὸ πῶντων τῷ Ἑλλήνων, ἐς τοὺς ἀπικρί-
ατο φέροντες δουλοσιώλῳ πρὸς Μυκηνάων,
μοῦοι ὑποδράμῳ, τὴν Εὐρυάδεος ὕβειν
κατελόντων, σὺ κείνοισι μάχη νικῶσας τις
10 τότε ἔχοντες Πελοπόννησον· τὸτο δὲ, Ἀργείοις
τοὺς μετὰ Πολυυείκεος ὅτι Θήβας ἐλάσαντας,
τελευτήσαντας ὃν αἰῶνα, καὶ ἀπείφοις κειμένων,
τραυλοσάμενοι ὅτι τις Καδμείος, ἀελέσθαι
τε τοὺς νεκροὺς φάρῳ, καὶ θάψαι τῆς ἡμετέρας
ἐν Ἑλῶσινι. ἔστι δὲ ἡμῖν ἔργον ὃ ἔχον καὶ ἐς
Ἀμαζονίδας, τὰς ἀποθήκας τὰς ἀπὸ Θερ-
μόδοντος ποταμοῦ ἐμβαλόντας κατὰ ἐς γαῖαν τὴν
Ἀττικὴν. καὶ ἐν τοῖσι Τρωϊχίδισι πρόιοισι οὐδρα-
μῶν ἐλατόμεθα. ἀλλ' οὐ γὰρ πρὸς οὐχὶ του-
20 τῶν ὀπιμενῶνται. καὶ γὰρ χρηστοὶ τότε εὐ-
τες, οὗτοι νῦν αἰεὶ φλαυροῦτεροι· καὶ τότε ε-
όντες φλαυροί, νῦν αἰεὶ ἀμεινότεροι. πάλαι
ὦν μὲν ἡμῶν ἔργων ἅλις ἔστω· ἡμῖν δὲ, εἰ μὴ δὲν
ἀλλὰ ἔστι ἀποδεδειγμένον, ὥς περ ἔστι πολλὰ τε
καὶ ὃ ἔχοντες, εἰ τοῖσι καὶ ἄλλοισι Ἑλλήνων,
ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶ ἐν Μαραθῶνι ἔργου ἄξιον εἶ-
μὲν τὸτο ὃ γέρας ἔχειν, καὶ ἄλλα πρὸς πύ-
τῳ· οἱ ὅτις μοῦοι Ἑλλήνων δὴ μοινομαχῶ-
σαντες τῷ Πέρσῃ, καὶ ἔργῳ ποτὶ τῷ ὀπιμῶν.
30 σάντες, ἀεὶ ἡμῶν, καὶ ἐπὶ πᾶσι μὲν ἐθένα ἔξ-
τε καὶ ποσειδάωντα. ἀρ' οὐ δίκαιοι εἰμὲν ἔχειν
ταύτῳ πᾶσι πᾶσιν ἀπὸ τοῦτου μοῦου τῷ ἔργῳ;
ἀλλ' οὐ γὰρ ἐν τῷ ποτὶ τῷ πᾶσι εἰς ἑκαταστά-
ζειν ὀρέπει. δῆτοι εἰμὲν πεπαιδευμένοι ὡς Λα-
κεδαιμόνιοι, ἢ αὖ δόκησιν ὅτι τῇδε ὡς τὸν ἡμέας εἶ)
ἐς αἶαν, καὶ κατ' οὐκ πῖας. πῶντη γὰρ τεταγμέ-
νοι, πειρησόμεθα εἶ) χρηστοί. δεινέστε δὲ ὡς
πεισομένων. Οἱ μὲν ταῦτα ἀμείβοντο· Λακε-
δαιμόνων δὲ ἀνέβωσεν ἅπῃ δὲ τραυπέδον Ἀ-
40 θηναίοις ἄξιον ἰσχυρότερος εἶ) ἔχειν δὲ γέρας ἢ πᾶν
Ἀρκάδης. οὕτω δὲ ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι, ὃ ὑπὸ
βάλοντο τὸς Τεγεάτας, μὲν δὲ ταῦτα ἐπὶ αὐτοῖς ὡς οἱ
ὅτι φοιτῶντες τε καὶ οἱ ὀρχίῳ ἐλθόντες Ἑλλήνων·

331
μαζονί-
δας πᾶς
ἀπὸ

331

¹ Bonam operam nauantibus, ² Qui enim tunc strenui fuere, fieri possit ut nunc sint ignavi: & qui tunc ignavi, fieri possit ut nunc sint fortiores. De rebus igitur olim gestis, vel, de nauata igitur olim opera, hæc dixisse sic satis. ³ Pro οἱ ἀρχὴν ἔχοντες, hunc legisse sufficere οἱ ἀρχὴν ἔχοντες, quæ lectio, non illa, mihi probatur.

330 « καὶ τὴν παλαιὰν πόλιν φέροντες ἔργα. τὸ τοῦ μὲν,
 « οἱ Τεγεαῖται ἔλεγον παῖδες, Ἡμεῖς αὖτε αἰετὶ ἀξιδί-
 « μεθα αὐτῆς τῆς γᾶτος ἐκ τῆς συμμάχων ἀ-
 « πόρτων, ὅσα ἦδη ἔξοδοι κρίναι ἐχρόντο Πελοποννη-
 « σίοισι καὶ τῷ παλαιῷ καὶ τῷ νέῳ, ὃς ἐκείνου τῷ χεῖ-
 « ρος ἐπεὶ Ἡρακλείδῃ ἐπειράτο μετὰ δὲ Εὐρυάδε-
 « ος θάνατον καπνόντες ἐς Πελοπόννησον. τότε δὲ
 « ἐρμεθα τῷ τοῦ Διὸς ἀγγέλιον, ἐπεὶ μετ' Ἀ-
 « χαίων καὶ Ἰώνων τῶν τότε ὄντων ἐν Πελοποννήσῳ,
 « ἐκβοήθησαντες ἐς δὲ Ἰσθμὸν, ἰζόμεθα αὐτοῖσι τοῖ-
 « σι καπνοῖσι. τότε ὦν λόγος Ὑλλῶν ἀνθρώπων ἀπα-
 « ῶς χρεῶν εἶναι δὲ μὲν στρατὸν τῶν στρατῶν μὴ δὲ α-
 « κινδυνεύειν συμβαλόντα. ἐκ δὲ τῷ Πελοποννη-
 « σίῳ στρατοπέδῳ, δὴ αἰσφρον αὐτέων κρίνῃσι ἐπὶ
 « ἀρίστον, τῶν οἰμωμομαχῶσιν ὅτι Διὸς αἰετὶ
 « νοῖσι. ἐδόξε τε τοῖσι Πελοποννησίοισι αὐτὰ ἐπὶ ποι-
 « ητέα, καὶ ἔταμον ὄρκιον ὅτι λόγῳ δοῖσθε. μὲν μὲν
 « Ὑλλος νίκησεν δὲν Πελοποννησίων ἡγεμόνα, καπνέ-
 « ναι Ἡρακλείδῃς ὅτι τὰ πατρίδα. μὲν δὲ νικηθῇ,
 « τὰ ἔμπροσθεν Ἡρακλείδῃς ἀπαλλάσσειν, καὶ
 « ἀπαγεῖν τὴν στρατιάν. ἕκαστον τε ἐπέων μὴ ζη-
 « τῆσαι κατόδον ἐς Πελοπόννησον. παρεκρίθη τε
 « δὴ ἐκ πόρτων συμμάχων ἐλθόντες Ἐχέμος ὁ
 « Ἡρόπου τῷ Φηγέος, στρατηγὸς τῶν καὶ βασι-
 « λῆς ἡμέτερος. καὶ ἐμωμομαχῶσιν τε καὶ ἀπέ-
 « κτεινε Ὑλλῶν. ἐκ τούτου τῷ ἔργῳ ἔρμεθα ἐν
 « τοῖσι Πελοποννησίοισι τοῖσι τότε καὶ ἄλλα γέρεα με-
 « γάλα, τὰ Διὸς τελέοντες ἔχοντες, καὶ τῷ κέρεος τῷ
 « ἐτέρῳ αἰετὶ ἡγεμονεύειν, καὶ τῷ ἔξοδῳ γινόμενης. ὁ
 « μὲν μὲν νῦν ὡς Λακεδαιμόνιοι, ἐκ αὐτῶν μετὰ, ἀλ-
 « λὰ διδόντες αἰρεσὶν ὁκνέου βούλεσθε κέρεος δὲ
 « χεῖν, τὰ ἀρίστη. τῷ δὲ ἐτέρῳ φαμὲν ἡμέας ἰκνέ-
 « εσθαι ἡγεμονεύειν, κατὰ τὸν ἐν τῷ παλαιῷ χεῖ-
 « ρος. χωρεῖς τε τούτου τῷ ἀπηγημένῳ ἔργῳ, ἀξιονι-
 « κότεροι εἰμὲν Ἀθηνῶν αὐτῶν τῶν παλαιῶν ἔχειν.
 « πολλοὶ μὲν γὰρ τε καὶ δὲ ἔχοντες πρὸς ὑμῶν ἡ-
 « μῖν αὐτοὶ Σπαρτηῖται ἀγῶνες ἀγωνίζονται, πολ-
 « λοὶ δὲ καὶ πρὸς ἄλλοις. οὕτω ὦν ἡμέας δίσκον ἐ-
 « χεῖν δὲ ἐπεὶ κέρας, ἥπερ Ἀθηνῶν. οὐ γὰρ
 « σφι βεβήκασι ὅσα περ ἡμῖν κατὰ στρατῶν, οὐτ' ὦν
 « καὶ οὐτε παλαιά. οἱ μὲν αὖτε ἔλεγον. Ἀ-
 « θηνῶν δὲ πρὸς αὐτῶν ὡς ἐκρίναντο παῖδες, Ἐπι-
 « στήμη μὲν σιῶσιν τῶνδε μάχης εἵνεκα συλλε-
 « γόμεναι πρὸς δὲ βαρβάρων, ἀλλ' οὐ λόγων ἐπεὶ ὁ
 « Τεγεαῖτης πρὸς δὲ πάλαι καὶ καὶ λέγειν τὰ ἐ-
 « κτεροῖσι ἐν τῷ πόρτῳ χεῖρ κατὰ στρατῶν χρηστὰ,

facinora præclara tum recentia tum pri-
 sca referentes. Dicebant quidem his
 verbis Tegeatæ, Hoc nos semper digni
 honore è sociis omnibus habiti sumus,
 quotiescunq; à Peloponnesibus com-
 munitè in externas peregrinationes i-
 tum est, & proxime, & quondam, iam
 inde ex quo Heraclidæ post mortē EV-
 rysthei sunt conati in Peloponnesum
 redire. quo tempore hanc dignitatem
 assequuti sumus ob hanc rem gestam:
 10 Posteaquam cum Achæis & Ionibus,
 qui tunc Peloponnesum incolēbant,
 nos auxiliarii in Isthmum profecti con-
 sedimus aduersus eos qui redire cona-
 bantur, tunc Hyllus orationem habuit,
 non expedire ut uterque exercitus con-
 fligendo periclitaretur: sed ut aliis ac-
 quiescentibus, secum singulari certami-
 ne dimicaret is quem Peloponneses
 iudicarent è suo exercitu præstantissi-
 mum. Accepta condicione Pelopon-
 nenses fœdus in hæc verba percusse-
 runt, Si vinceret Hyllus Peloponnesi-
 um ducem, ut Heraclidæ in paterna re-
 uerterentur: sin victus esset, retro Hera-
 clidæ cederent, & exercitū abducerent,
 neve per annos centum de redeundo in
 Peloponnesum agitent. Ab omnibus
 sociis ad eam rem voluntarius electus
 est dux atque idem rex noster Echemus
 Aeropi filius, Phegei nepos, qui singula-
 ri congressus certamine Hyllum intere-
 mit. Ex quo factō nos cum alia decora
 inter Peloponneses assequuti sumus,
 30 quæ adhuc obtinemus, tum hoc, ut al-
 teri cornu præessemus quoties commu-
 niter itur in expeditionem. Et vobis
 quidē Lacedæmonii non aduersamur,
 sed optionem cedimus vtri cornu præ-
 esse malitis: alteri vero cornu ut præsi-
 mus nobis vendicamus, quemadmodū
 vsque fecimus ad hoc tempus. Etiam
 vero citra hoc factū quod narrauimus,
 Atheniensibus sumus digniores qui hæc
 dignitatē obtineamus: quippe qui pro-
 sperare & multa vobiscum viri Spartiatæ
 certamina decertauimus, & multa cum
 aliis. Quo fit ut æquius sit nos alterum
 cornu tenere quam Athenienses: à qui-
 bus nō tales gestæ res sunt quales nobis,
 neq; recentes neque vetustæ. Hæc Te-
 geatæ. Ad quæ hunc in modum re-
 spondere Athenienses, Etsi scimus has
 copias pugnandi cum barbaro non al-
 tercandi gratia esse contractas, tamen
 quoniam Tegeata referre constitui-
 40 necesse

it præclara facinora tum vetusta tum noua, quæ per omne tempus vtrique fecerunt,
 necesse

neceſſe habemus & nos exponere apud vos unde nobis patrium ſit, qui ſemper egregii fuimus, eſſe primos potius quā Arcadibus. Heraclidas, quorum ducem iſti apud Iſthmum ſe prædicant interfeciſſe, nos ſoli excepiſimus, eiectos prius ab omnibus Græcis, quos illi Mycenæorum ſervitutem fugientes adibant: & EVryſthei iniuriam vna cum eiſdem pugnando propulſauimus, victoriaque potiti ſumus de iis qui tum Peloponneſum tenebant. Præterea Argiuos, qui aduerſus Thebas cum Poly-nice militauerant, vita deſunctos & inſepultos, ducta in Cadmeos expeditione à nobis receptos & in noſtra terrā apud Eleuſinem humatos fuiſſe dicimus. Iam verò noſtrum præclatum facinus extat etiam in Amazonidās, quæ à flumine Thermodonte aliquando in noſtram terram excurrere. Ac ne in heroum quidem laboribus qui ad Troiam bellauerunt, fuimus in poſtremis. Sed nihil admodum pertinet horum facere mentionem. ² etenim ſiue qui tunc egregii fuere, nunc inſtrenui ſunt, ſiue tunc inſtrenui, nunc egregii ſunt, ſatis ſit de rebus priſcis iſta dixiſſe. Vt nullæ autem res aliæ nobis geſtæ ſint, (quæ multæ & præclariffimæ ſunt, præut quorumcunque aliorum Græcorum) certè ob rem in Marathone à nobis geſtam digni ſumus qui hoc decus & alia inſuper obtineamus: qui ſoli Græcorum per nos cum Perſa dimicauimus, & rem tantam aggreſſi, victores euafiſimus, ſex & quadraginta nationibus ſuperatis. quo ſolo nomine digni ſumus vt hunc loci honorem conſequamur. Verum non decet in hac rerum condicione de loci dignitate contendere: vbicunque & iuxta quoscuque vobis Lacedæmonii videbitur appoſitiſſimum nos ſtare, illuc euntes obtemperabimus. Vbicunque enim loci nos collocati fuerimus, conabimur ſtrenui exiſtere. itaque ducite nos, tanquam vobis parituros. Hæc quum pro ſua parte dixiſſent Athenienſes, cunctus Lacedæmoniorum exercitus ſucclamauit digniores qui cornu tenerent Athenienſes quam Arcades. Ita Athenienſes Tegeatis ſuperiores habuere cornu. Mox hunc in modum inſtructi ſunt & qui ſuperuenere Græcorum, ³ & qui à principio venerant:

αἰαγχιῶς ἡμῖν ἔχει δηλοῦσαι πρὸς ὑμᾶς, ὅ-
θεν ἡμῖν πατρίῳι ὅτι, εὐοὶ χρηστοῖσι, αἰεὶ παρῶ-
ποισι εἴη μᾶλλον ἢ Ἀρκάσι. Ἡρακλείδης,
τῶν φασι οὕτω ἀποκτείναντι ἡγήμονα ἐν Ἰσθ-
μῷ, τὸ το μὲν, πύτοις πρὸς τερον δ' ἐλαττωμέν-
οις ὑπὸ πρῶτων τῶν Ἑλλήνων, ἐς τοὺς ἀπικρί-
ατο φέροντες δουλοσυνώλῳ πρὸς Μυκηνάων,
μοῦοι ὑποδδεδάμνοι, τὴν Εὐρύαδὸς ὕβριν
κατεῖλον, οὐ καίνοισι μάχῃ νικησάντας τοῖς
10 ἰότε ἔχοντες Πελοπόννησον· τὸ το δὲ, Ἀργείοις
τοῖς μετὰ Πολύναικος ὅτι Θήβας ἐλάσαντας,
τελευτήσαντας ὅν αἰῶνα, καὶ ἀτάφοις κειμένοις,
εὐεχόμενοι ὅτι τοῖς Καδμείοις, αἰελέσθαι
τε τοῖς νεκροῖς φάρμα, καὶ θάψαι τῆς ἡμετέρας
ἐν Ἑλλάσιν. ἔστι δὲ ἡμῖν ἔργον δι' ἔχον καὶ ἐς
Ἀμαζονίδας, καὶ ἀποθήκας καὶ ἀπὸ Θερ-
μόδοντος ποταμοῦ ἐμβαλόντας κατὰ ἐς γῆν τὴν
Ἀττικὴν. καὶ ἐν τοῖσι Τρωϊκῶσι πῆοις οὐδα-
μῶς ἐλαττώμεθα. ἀλλ' οὐ γὰρ πᾶσι πρὸς τοῦ
20 τῶν ὀπλιμένων. καὶ γὰρ χρηστοὶ τότε εὐ-
τες, οὐτοὶ νῦν αἰεὶ φλαυρότεροι· καὶ τότε εὐ-
όντες φλαυροί, νῦν αἰεὶ ἀμείνοκες. πάλαι
ὦν μὲν καὶ ἔργων ἅλῃς ἔστω· ἡμῖν δὲ, εἰ μὴ δὲν
ἀλλὰ ὅτι ἀποδεδειγμένον, ὥς περ ὅτι πολλὰ τε
καὶ δι' ἔχοντες, εἰ τοῖσι καὶ ἄλλοις Ἑλλήνων,
ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶ ἐν Μαραθῶνι ἔργου ἄξιον εἶ-
μὲν τὸ το ὅ γέρας ἔχειν, καὶ ἄλλα πρὸς πύ-
τῳ· οἱ ὕινες μοῦοι Ἑλλήνων δὴ μοινομαχῆ-
σαντες τῷ Πέρσῃ, καὶ ἔργῳ πρὸς τῷ χειρῇ.
30 σάντες, ἀνέμμετα, καὶ ἐπικύσαντες ἐθένα ἔξ-
τε καὶ ποσειδάωντα. ἀρ' οὐ δῖοι εἰμὲν ἔχειν
ταύτῳ πῶ πᾶσιν ἀπὸ τοῦ το μοῦου τῷ ἔργῳ;
ἀλλ' οὐ γὰρ ἐν τῷ πᾶσι πᾶσιος εἶεκα εὐασιά-
ζειν ὀρέπει. δῖοι εἰμὲν πεῖθεσθαι ὑμῖν ὅ Λα-
κεδαιμόνιοι, ἵα δοκῇ ὀπιτηδεῶνται ἡμέας εἴη
ἐς αἶα, καὶ κατ' οὐ πίας. πρῶτη γὰρ τεταγμέ-
νοι, πειρησόμεθα εἴη χρηστοί. δεινέστε δὲ ὥς
πεισομένων. Οἱ μὲν ταῦτα ἀμείβοντο· Λακε-
δαιμονίων δὲ αἰέβωσε ἅπῃ το εὐεχόμενον Ἀ-
40 θενάοις ἄξιον ἰστέροις εἴη ἔχειν το γέρας ἢ πρὸς
Ἀρκάδας. οὕτω δὲ ἔσχοι οἱ Ἀθηνάοι, καὶ ὑπε-
βάλοντο τὸς Τεγεάτας, μὲν ὅ ταῦτα ἐπείσαντο ὅδε οἱ
ὀπιφοιτῶντες τε καὶ οἱ ὀρχίῳ ἐλθόντες Ἑλλήνων·

ἡ δὲ
μαζονί-
δας πρὸς
ἀπὸ

331

1 Bonam operam nauantibus, 2 Qui enim tunc strenui fuere, fieri possit ut nunc sint ignaui: & qui tunc ignaui, fieri possit ut nunc sint fortiores. De rebus igitur olim gestis, vel, de nauata igitur olim opera, hanc dixisse sic satis. 3 Pro oi ἀρχαί, ὅλοι, hunc legisse sufficere oi ἀρχαί, ὅλοι, quia lectio, non illa, mihi probatur.

ὁ μὲν δὲ ξιὼν κέρασ' εἶχον Λακεδαιμονίων μύριοι·
 τετάρτῃ τὴν πεντακισχίλις εἴδους Σπαρτητάς ἐ-
 φύλασσον· φίλοι τ' εἰλωτέων πεντακισχίλιοι καὶ τετρα-
 μύριοι, ὧς αὐτὰρ ἔκαστον ἐπὶ ἀτεταμένον. ὁροσ-
 χέας δὲ σφι εἰλόντο ἐστάναι οἱ Σπαρτητῆται τὴν Τεγε-
 ῆν, καὶ πρὸς εἰνέα καὶ ἀρετῇ. τετάρτῃ δὲ ὅπλιται
 χίλιοι καὶ πεντακισχίλιοι. μετὰ δὲ τούτους ἴσαντο Κορινθί-
 ων πεντακισχίλιοι. ὧς αὐτὰρ σφι σφισὶν ὧς αὐτὰρ
 Πανσάνειον ἐστάναι Ποτιδαηντέων τ' ἐκ Παλλήνης
 τὴν παρὲν τὴν τετρακισχίλις. τετάρτῃ δὲ ἐχόμενοι ἴσαντο
 Ἀρχαῖδες Ὀρχομενίοι ἐξακισχίλιοι τετάρτῃ δὲ, Σικυώ-
 νιοι τετρακισχίλιοι. τετάρτῃ δὲ εἶχοντο, Ἐπιδαυρείων ὀκτα-
 κισχίλιοι. ὧς αὐτὰρ τούτους, Τροιζηνίων ἐπ' αὖτον χίλιοι·
 Τροιζηνίων δὲ ἐχόμενοι, Λεωραιοὶ τετρακισχίλιοι. Ἰσ-
 τίων δὲ, Μυκηνάων καὶ Τυρινθίων τετρακισχίλιοι. τετάρ-
 τῃ δὲ ἐχόμενοι, Φλιάσιοι χίλιοι. ὧς αὐτὰρ τούτους ἐ-
 σταθ' Ἐρμιονέες τετρακισχίλιοι. Ἐρμιονέων δὲ ἐχόμενοι
 ἴσαντο, Ἐρετειέων τε καὶ Στυρέων ἐξακισχίλιοι. Ἰστίων
 δὲ ἐχόμενοι, Χαλκιδέες τετρακισχίλιοι. Ἰστίων δὲ, Ἀμ-
 παρακητέων πεντακισχίλιοι. μετὰ δὲ Ἰστίους, Λακεδαιμόνων
 καὶ Ἀνακτορίων ὀκτακισχίλιοι ἐστάναι. Ἰστίων δὲ ἐχόμε-
 νοι, Παλῆες οἵ ἐκ Κερδωνήνης τετρακισχίλιοι. μετὰ δὲ τού-
 τος Αἰγινητέων πεντακισχίλιοι ἐπ' αὖτον. ὧς αὐτὰρ τού-
 τος ἐπ' αὖτον Μεγαρέων βίχλιοι. εἶχοντο δὲ τετάρ-
 τῃ δὲ, Πλαταιέες ἐξακισχίλιοι. τελευταῖοι δὲ καὶ ὡς αὐτοὶ
 Ἀθηναῖοι ἐπ' αὖτον, κέρασ' εἶχοντες ὁ δῶνυμον, ὀκτα-
 κισχίλιοι· ἐστάναι δὲ αὐτῶν Ἀρεϊδίδης ὁ Λισι-
 μαχῶ. Οὗτοι, πλην τ' ἐπὶ ἀτεταμένον ἔκαστον τετρα-
 μύριον Σπαρτητῆται, ἔσαν ὀπλίται, σύμπαντες ἐ-
 φόντες ἀριθμὸν βίς μυριάδες, καὶ ὀκτὼ χιλιάδες, καὶ ἐ-
 κατομιάδες ἐπὶ ἀτεταμένον μὲν οἱ πρῶτες συλλεγόμενοι
 ὅτι τ' ἄρ' αὐτοὶ, ἔσαν ποσὶν. φίλων δὲ πληθὺς ἦν ἰσ-
 τίδ' ὁ μὲν Σπαρτητικῆς τάξις, πεντακισχίλιοι καὶ
 βίς μύριοι ἄνδρες, ὡς ἔοντων ἐπὶ ἀτεταμένον ἔκαστον ἄνδρα·
 καὶ Ἰστίων πᾶς τις παρήρτητο ὡς ἐς πόλεμον. οἱ δὲ τῶν
 λοιπῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἐλλείων φίλοι, ὡς εἰς
 ὧς αὐτὰρ ἔκαστον ἔων ἄνδρα, πεντακισχίλιοι καὶ τετρακισχίλιοι
 καὶ ἰσχυμύριοι ἔσαν. φίλων μὲν δὲ τ' ἀπὸ τῶν μαχί-
 μων ἦν ὁ πληθὺς ἐξ τε μυριάδες, καὶ εἰνέα χιλιά-
 δες, καὶ ἐκατομιάδες πέντε. τῶν δὲ σύμπαντων, τῶν
 Ἐλλείων καὶ τῶν συλλεγόντων ἐς Πλαταιάς σὺν τε
 ὀπλίταισι καὶ φίλοις τοῖσι μαχίμοις, ἐνδεκα
 μυριάδες ἔσαν, μὴς χιλιάδες, ὧς αὐτὰρ ὀκτακισ-
 χίλιον ἄνδρων καταδίδουσαι. σὺν δὲ Θεσπείων τοῖσι
 παρ' αὐτοῖς ἔξεπληρωμῶτο αἱ ἐνδεκα μυριάδες.

Dextrum cornu tenebant Lacedæmo-
 niorum decem millia: quorum quinque
 millia erant Spartiatarum, quos custo-
 diebant leuiter armata trigintaquinque
 millia seruorum, septenis seruis circa sin-
 gulos Spartiatas collocatis. Applicaue-
 rant autem sibi Spartiata, & honoris &
 virtutis ergo, Tegeatas numero mille &
 quingentos armatos. Secundum hos sta-
 bant Corinthiorum quinque millia.

Præter hos inueniebantur apud Pau-
 saniam stantes trecenti Potidæatæ eo-
 rum qui ex Pallene erant. Iuxta hos sta-
 bant Arcadum Orchomeniorum sex-
 centi: iuxta hos Sicyoniorum tria mil-
 lia. Hos sequebantur Epidauriorum o-
 ctingenti: super hos locati erant Træze-
 nii mille. iuxta Træzenios totidē Le-
 præatæ. post hos Mycenæorum & Ti-
 rynthiorum quadringenti. Secundum
 hos, mille Phliasi: dehinc Hermionen-
 ses trecenti. iuxta Hermionenſes, Ere-
 triensium & Styreorum sexcenti. iuxta
 hos, Chalcidensium quadringenti, post
 hos, Ampraciatarum quingenti. post e-
 os, Leucadiorum & Anactoriorum o-
 ctingenti. Hos sequebantur Pallenenſi-
 um qui sunt ex Cephallenia, ducenti.
 post hos instructi Æginetarum quin-
 genti. iuxta hos Megarenſium tria mil-
 lia, quos sequebantur Platæensium sex-
 centi. Ultimi & iidem primi stabant A-
 thenienſes, læuum tenentes cornu, octo
 millia, duce Aristide Lysimachi filio.
 Hi omnes, præter eos qui septeni circa
 singulos Spartanos stabant, fuerunt nu-
 mero triginta octo millia & septingenti,
 omnes grauis armaturæ, aduersus bar-
 barum contracti. Leuiter vero armati,
 triginta quinque millia, septeni circa
 singulos Spartiatas collocati, quorum
 unusquisque ad pugnandum erat in-
 structus. Circa ceteros autem Lacedæ-
 monios ac Græcos singuli ferme le-
 uiter armati numero trigintaquatuor
 millia quingenti. Summa igitur totius
 leuis armaturæ, quæ pugnare posset,
 sexaginta millia quingenti. Totus au-
 tē Græcus exercitus qui ad Platæas cō-
 nuenit pugnæ aptus, tam leuis quā gra-
 uis armaturæ, fuit vndecim myriades,
 minus mille & octingentis, id est, centum
 octo millia ducenti. Sed numerum vnde-
 cim myriadam expleuere Theſpienſes,

1 Delegerant autem Spartiata Tegeatas qui iuxta ipsos starent, & honoris & virt. 2 Impetrauerant autem à Pausania ut sibi adstarent trecenti Potidæ. 3 Ducenti Lepræatæ. 4 Reliquorum autem Lacedæmoniorum & Græcorum milites leuiter armati erant trigintaquatuor millia quingenti, utpote viro vno vnumquemque circumſtante. Id est, ita quidem rationem huius numeri inueniunt ut reliquos Lacedæmonios & Græcos vni habuisse vnum sibi adstantem singulos dicamus, non septem, ut Spartiata. Dixit autē ὡς ἐκ τῶν προ ὡς ἐκ τῶν ἰστίων, ut modo diximus ὡς ἐκ τῶν ἰστίων. Quod & ipsum Valla potius quā per nominatiuum, vertisse ita debuit. Vtpote septenis circa singulos Spartiatas collocatis. vel. Vtpote septenis vnumquemque Sparti circumſtanti. 5 Sexaginta nouem millia. nam inter sex myriades (quæ sexaginta millia efficiunt) & septuaginta, nonnulli (id est quingenti) interiectum est καὶ εἰνέα χιλιάδες, quæ Valla forte in suo exemplari non habuit.

qui aderant ad mille & octingentos, qui
 nāc ipsi arma habebant. Et hi quidem
 Græci ad flumen Asopum castra distri-
 buti communierant. ¶ Barbari vero
 qui cum Mardonio erant, posteaquam
 Masistium luxerunt, cognito Græcos
 apud Platæas esse, & ipsi ad Asopum
 qui illac fluit, ita sunt eregione à Mar-
 donio collocati: Aduersus quidem La-
 cedæmonios Persæ, qui quia numero
 antecedeabant, eorum aciesque multæ
 erant, vsque ad Tegeatas opponeban-
 tur: ita vt quod robustissimum in exer-
 citu erat, id omne contra Lacedæmoni-
 os: quod infirmius, id contra Tegeatas
 esset. Hæc faciebat Mardonius Tho-
 banorum indicio atque admonitu. Iu-
 xta Persas autem idem collocauit Me-
 dos, vt ex aduerso essent Corinthiis &
 Potidæatis & Orchomeniis & Sicyo-
 niis. Post Medos collocauit Bactrios ex
 aduerso Epidauriorum & Troezenio-
 rum & Lepræatarum ac Tirynthiorum,
 Mycenæorumque & Phalæstiorum. Se-
 cundum Bactrios collocauit Indos ex
 aduerso Hermionensium & Eretrie-
 orum Styreorumque & Chalcidensis-
 um. Post Indos statuit Sacas oppositos
 Ampraciatis, & Anacloriis, & Leuca-
 diis, & Pallenensibus, & Egînetis. Post
 Sacas posuit ex aduerso Atheniensium
 Platæensiumque ac Megarensium, Bœo-
 tos & Locros & Melienses & Thessalos,
 & mille Phocensium. Non enim Pho-
 censes omnes à partibus Medorum sta-
 bant, sed eorum nonnulli cum Græcis
 sentiebāt apud Parnassum deprehensi,
 & illinc profecti deduxerant comitati-
 que fuerant Mardonii copias pariter &
 Græcorum qui cum illo erant. Contra
 Athenienses item posuit Macedonas,
 Thessaliæque accolas. Hæ nationes
 à Mardonio in aciem instructæ erant
 maxime celebres maximeque insignes,
 & præcipue mentione dignæ: nec non
 ceterarum quoque gentium viri me-
 moratu digni, cum aliarum, tum Phry-
 gum, Myсорum, Thracum, Pæonum.
 Quinetiam Æthiopum & Egyptio-
 rum qui Hermotybies & Calasiries no-
 minantur, gladio cincti, qui soli sunt ex
 Ægyptiis pugnares: à Mardonio, quum
 adhuc esset in Phalero, è nauibus in
 quibus epibatæ erant, in terrâ translati.

παρῆσαν γὰρ καὶ Θεσσαλιέων ἐν ταῖς ἐκταποπέδου
 οἱ ὀφειέοντες, δρεθμόν ἐς ὀκτακυσίους καὶ χιλίους. ὁ-
 πλα δὲ ἐπὶ ἔτοι εἶχον. ἔτοι μὲν νῦν παχύνοντες ἐ-
 πὶ ταῖς Ἀσωπῶν ἐκταποπιδούουσι. Οἱ δὲ ἀμ-
 φὶ Μαρδόνιοι βάρβαροι, ὡς ἀπεκήδυσαν Μασί-
 ριοι, παρῆσαν, πυθόμενοι ἰδὺς Εὐληπας εἶναι Πλα-
 ταῖσι, καὶ αὐτοὶ ὅτι Ἀσωπὸν ὄν τω αὐτῇ ρέοντα.
 ἀπικύμενοι δὲ, αὐτετάσσοιτο ὧδε ὑπὸ Μαρδονίου
 καὶ μὲν Λακεδαιμονίους, ἔσθου Πέρσας. καὶ οἱ
 10 πολλοὶ γὰρ ὀφειέουσι πληθεῖν Πέρσας, ὅτι τε ταῖς
 πλειοναῖς ἐκχευομένας, καὶ ἐπείχον τὴν Τεγεάταν.
 ἔταξε δὲ ἔσθαι ὅ, π μὲν καὶ αὐτὴν διωπατώπατοι πρὸν
 ἀπολέξας, ἔσθου αὐτοὶ Λακεδαιμονίῳ. ὁ δὲ ἀ-
 δυνέεσθαι παρέταξε καὶ τὴν Τεγεάταν. ταῦτα δὲ
 ἐποίησε, φροζόντων τε καὶ διδασκόντων Θηβαίων.
 Περσέων δὲ ἐχομύς, ἔταξε Μήδους. ἔτοι δὲ ἐπέ-
 ρχοι Κορυθίους τε καὶ Ποπιδαιήτας, καὶ Ὀρχομύ-
 υς τε καὶ Σικυωνίους. Μήδων δὲ ἐχομύς ἔταξε
 Βακτεῖς. ἔτοι δὲ ἐπέρχοι Ἐπιδαυρεῖς τε καὶ
 20 Τριζυγίους, καὶ Λεωσραῖντας τε καὶ Τιρωθίους, καὶ
 Μυκηναίους τε καὶ Φλιασίους. μετὰ δὲ Βακτεῖς,
 ἔσθου Ἰνδοί. ἔτοι δὲ ἐπέρχοι Ἐρμιονεῖς τε καὶ Ἐ-
 ρετειέας, καὶ Στυρέας τε καὶ Χαλκιδίους, Ἰνδῶν
 δὲ ἐχομύς Σάκας ἔταξε. οἱ ἐπὶ σὺν Ἀμωρα-
 κήτας τε καὶ Αἰνακτεῖς, καὶ Λόκαδεις, καὶ Πα-
 λέας, καὶ Αἰγιήτας. Σακίων δὲ ἐχομύς ἔταξε
 αὐτὰ Ἀθιωαίων τε καὶ Πλαταιέων καὶ Μειζαρέων,
 Βοιωτῶν τε καὶ Λοκρῶν, καὶ Μηλίων, καὶ Θιασαλῶν, καὶ
 Φωκῶν τὴν χιλίους. ἔγδ' οἱ ἀπὸ μὲν οἱ Φωκεῖς ἐ-
 μῆδισαν, ἀλλὰ πρὸς αὐτοῖν. καὶ τὰ Ἐλλινῶν πύζοντες
 30 πρὸς ὅν Παρισσοὺν κατειλημμένοι. καὶ σὺν δὲ τινὲς ὀρ-
 μωμένοι ἐφείρον τε καὶ ἦσαν πρὸς Μαρδονίῳ ἐκτα-
 πιδούου καὶ τὴν μετ' αὐτῶν εἶναι Ἐλλινῶν. ἔταξε δὲ καὶ
 Μακεδόνους τε καὶ τοὺς πρὸς Θεωπαλίην οἰκετούους
 καὶ τὴν Ἀθιωαίων. Ταῦτα μὲν τῶν ἐθνῶν τὰ
 μέγιστα ὀνόμασται τῶν ὑπὸ Μαρδονίῳ παχύν-
 ονται, πάντες ὅτι φέρουσιν αὐτῶν καὶ λόγου πλεί-
 οντος. οἷον δὲ καὶ ἄλλων ἐθνῶν ἄνδρες αἰαμε-
 μεγμένοι, Φρυγῶν τε καὶ Ὀρθίων, καὶ Μυσῶν τε
 καὶ Παίων, καὶ τῶν ἄλλων. οἱ δὲ, καὶ Αἰθιοπῶν
 40 τε καὶ Αἰγυπτιῶν, οἱ τε Ἐρμολύβες, καὶ οἱ Κα-
 λασιεῖς, καλεόμενοι μαχαροφόροι. εἰς αὐτοὺς εἰσὶ
 Αἰγυπτίων μονῶν μάχιμοι. τούτοις ὅτι ἐπὶ ἐν Φα-
 λήρῳ, ἀπὸ τῶν ἀπέβιβάσασιν, εἶναι ὅτι βαλῶνται.

1 Illos mille Ph. 2 Sed partes etiam Græcorum nonnulli ex illis fouebant, qui in loca Parnasso vicina se receperant: à quibus excurrentes Mardonii exercitum & Græcos qui cum eo erant, agebant ac ferebant. 3 Hæc sunt nomina nationum à Mardonio in aciem instructarum, earum quidem quæ quum amplissimæ essent, celeberrimæ erant, maximique fiebant. Sed & ex aliis nationibus aliqui immixti illis erant, Phrygum & Thracum, & Mys. & Præorum. 4 Et Ægyptiorum Hermotybies & Calasiries, qui vocantur Ensisiferi: qui soli ex Ægyptiis sunt ad pugnam apti. hos autem è nauibus quibus vehabantur eduxerat, quum adhuc apud Phalerum esset.

οὐ γὰρ ἐπέχθησαν ἐς διπλὸν ὅτι ἄμα Ξέρξης ἀπὸ
 ἱερῶν ἐς τὰς Ἀθῆνας Αἰγυπῆσι. τῶν μὲν
 δὲ βαρβάρων ἑσάν τετρακύντα μυριάδες, ὡς καὶ
 πρὸς τὸν μὲν ἀριθμῶνται. τῶν δὲ Ἑλλήνων τῶν
 Μαρδονίου συμμάχων εἶδε μὲν ὁδοὺς Σπυριόων
 (οὐ γὰρ ὦν ἡριθμῶνται) ὡς δὲ ἀπεικάζοντο, ἐς
 πέντε μυριάδας συλλεγμέναι εἰκάζοντο. οὗτοι οἱ πα-
 ρατρεῖς περὶ οἱ ἴσαν. ἡ δὲ ἐπὶ τὸς χωρὶς ἐπέτα-
 κτο. Ὡς δὲ ἄρα πρῶτες οἱ ἐπιπλάττοντες ἐ-
 θνεα καὶ κατὰ τέλεια, ἐνθαυτῇ τῇ δούλει ἡμέρῃ ἐ-
 δύνοντο καὶ ἀμυνέμενοι. Ἕλλησι μὲν, Τισαμενὸς
 Ἀντιόχου καὶ ὁ θυμῶν. οὗτος γὰρ δὴ εἶπετο πρὸς
 στρατὸν μὲν πύτω μαίης. ἔν, ἐοίκα. Ἡ λείων,
 καὶ ἡμεῖς τῶ Γαμίδεων Κλυτιάδῳ, Λακεδαιμό-
 νιοι ἐποιήσαντο λεωσφέτερον. Τισαμενὸς γὰρ μαι-
 τλομῶν ἐν Δελφοῖσι πρὸς γένου, αἰετὶς ἡ Πυθίη,
 ἀγῶνας τοῖς μεγίστοις ἀειρήσασθαι πέντε. ὁ μὲν
 δὲ ἁμαρτῶν τῶ χρηστέῳ, πρὸς τῇ τοῖσι γυ-
 μνασίοις, ὡς ἀειρήσασθαι γυμνικῶν ἀγῶνας. ἀ-
 σκείων δὲ πεντάεθρον, πρὸς ἐν πάλασμα ἐδραμε-
 νικῶν ὀλυμπιάδα, Ἰερωνύμῳ πρὸς Ἀἰδρίῳ ἐλθὼν
 ἐς ἔριν. μερόντες δὲ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐς γυμνι-
 κῶν, ἀλλ' ἐς Σπυριόων ἀγῶνας φέρειν ὁ Τισαμενὸς
 μαίης, μὲν ἐπὶ πρῶτον πείσαντες Τισαμενὸν
 ποιέσθαι ἄμα Ἡρακλείδῳ τοῖσι βασιλῶσι ἡ-
 γημόνα τῶν πολέμων. ὁ δὲ, ὁρῶν πρὸς πολλῶν ποι-
 δημάτων Σπαρτῆας φίλον αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, με-
 θῶν τῷ τοῖσι, αἰετῇ, σπυριόων σφι, ὡς ἡμῶν πολί-
 τῃν σφέτερον ποιήσωνται, τῶν πρῶτων μέγα διδόν-
 τες, ποιήσωνται αὐτὰ, ἐπὶ ἄλλῳ μὲν οὐδὲν. Σπαρ-
 τῆται δὲ, πρὸς τῶν ἀκρότατες, δεινὰ ἐποίησαν τε
 καὶ μετίσαντες τῆς χρησιμοσύνης τοῦ πρῶτου. τέ-
 λος δὲ δέματος μεγάλου ὅτι κρεμασμένου τῶ Περ-
 σικῷ τοῦ περὶ στρατῶντος, κατὰ τὸν μεπέντες. ὁ
 ὅς, τοῖς τετραμῶν σφέας, καὶ δὲ ὅτι ἐφ' ἑπὶ Σπυ-
 κέσθαι τοῖσι μοῦνοις, ἀλλὰ δὲ ἐπὶ τῶν ἀδελ-
 φῶν ἐπὶ τῶ Ἡγίῳ ἡμέρας Σπαρτῆται ὅτι τοῖσι
 αὐτοῖσι λόγῳ τοῖσι καὶ αὐτὸς γίνεται. Ταῦτα δὲ
 λέγων οὗτος ἐμμενέτο Μελάμποδα, ὡς εἰκάζοντο,
 βασιλῆην τε καὶ πολιτῆην αἰτεῖσθαι. καὶ γὰρ δὴ
 καὶ Μελάμποις, τῶν ἐν Ἀργείοις γυναικῶν μαίης
 ὡς μὲν οἱ Ἀργεῖοι ἐμαθῶντο ἐκ Πύλου παρ-
 ονταί τε σφέτερας γυναικας τῆς νοῦσου, μεθῶν
 πρὸς τῇ βασιλῆης ὅτι ἡμῶν. οὐκ ἄρα
 ὅτι ἐμαθῶντο ὅτι Ἀργείοις, ἀλλ' ἀπὸ τῶν, ὡς ἐμαθῶντο
 πολλῶν πλεῖνες τῶ γυναικῶν, ὅτι δὴ ὑποσάντες ἡ οὐ
 Μελάμπους προετίετο, ἡσάν δὲ οἱ ταῦτα.

non enim cum pedestribus copiis, quæ
 cum Xerxe Athenas ierant, Ægyptii
 censi fuerant. Barbarorum igitur (ut et-
 iam superius ostensum est) triginta my-
 riades fuere: Græcorum vero Mardo-
 nii auxiliatorum, nemo numerum (ne-
 que enim numerati fuerant) novit. Ut
 autem coniectura colligi licet, ad quin-
 que myriades fuisse coniecto. Tot ex
 aduerso instructi fuere pedites: equita-
 tus vero seorsum erat collocatus. Ita
 dispositi nationatim manipulatimque,
 utrique postero die sacrificauerunt. Ap-
 ud Græcos haruspex erat Tisamenus
 Antiochi filius. is enim hunc exercitum
 vates comitabatur, Eleus quidem & ex
 genere lamideorum Clytiades, sed à
 Lacedæmoniis ciuitate donatus. Nam
 consultanti vaticinium apud Delphos
 de prole respondit Pythia quinque ip-
 sum maximas palmas è certaminibus
 reportaturum. oraculo non intellecto
 Tisamenus gymnasiis operam dabat,
 tanquam gymnicas victorias adeptu-
 rus, quumque se exerceret in quinque
 certaminibus, in vno, dum currit O-
 lympia, venit in contentionem victoriæ
 cum Hieronymo Andrio. Lacedæmo-
 nii autem interpretantes non ad gymni-
 ca certamina spectare Tisameni oracu-
 lum, sed ad bellica, conabantur eum
 mercede conducere ut vna cum Hera-
 clidis bellorum dux regibus foret. Hic
 animaduertens Spartiatis plurimi face-
 re ipsius amicitia, abnuebat: quod nega-
 ret se alio pretio id facturum quam si Spar-
 tiatam se ciuem facerent, omnia iu-
 ra ciuitatis impertientes. Id Spartiarum
 quum audissent, ab initio ferentes indi-
 gne, oraculum missum omnino fecerunt:
 tandem imminente hoc ingenti Persici
 exercitus metu, annuebant, impertire-
 que homini volebant. Eos iste immu-
 tatos intelligens, negare iam se eo so-
 lo esse contentum: sed oportere fratrem
 suum Hegiā etiam fieri Spartiatā eadem
 cōdicionē qua & ipse fieret. Hoc autē
 dicens imitabatur (ut coniectare licet)
 Melampodem, regnum pariter & ciui-
 tatem deposcens. Etenim Melampus
 quum ab Argiis mercede conducere-
 tur è Pylo ad compescendū morbum fu-
 roris mulierū Argiuarū, deposcebat pro
 mercede dimidiū regni. recusantibus id
 Argiis atq; digressis, quū plures è muli-
 eribus insanirēt, ita obtemperātes, quod
 Melampus poposcerat daturi reuertētur.

xxxix

xxxix

Ibi ille

xxiv

XXXV

XXVI

ὁ δὲ ἐλθὼν δὴ ἐπορεύετο, ὁρῶν αὐτοὺς τετραμ-
 μένους, φάς, ἡ μὴ καὶ τὰ ἀδελφεῶν Βίβλη μετα-
 δῶν ἔτρετημῶριον τῆς βασιλείης, οὐ ποιήσιν τὰ
 βούλονται. οἱ δὲ Ἀργεῖοι, ἀπειληθέντες ἐς γει-
 νόν, κατὰ ἐουσι καὶ ταῦτα. Ὡς δὲ καὶ Σπαρτη-
 ῆται, ἐδέοντο γὰρ δυνάεις τῷ Τισαλμῶ, πόλιν τως
 στυγχεῶρον οἱ. συγκατοικῶν δὲ καὶ ταῦτα
 τῷ Σπαρτητῶν, οὕτω δὴ πέντε σφίμασθό-
 μινος ἀγῶνας τοὺς μεγίστους Τισαλμῶς ὁ Ἡλείος,
 10 ἡρόμινος Σπαρτητῆς, συγκατοικεῖ. μοιχοὶ δὲ
 δὴ πάλιν ἀνδρόπων ἐγγύς οὗτοι Σπαρτη-
 τῆσι πολήται. οἱ ὅ πέντε ἀγῶνες, εἰδὲ ἐγγόντες. εἰς
 μὲν καὶ περὶ τῶν, εἰδὲ ὁ σὺ Πλατῆνι. ἐπὶ ὅ, ὁ σὺ
 Τεγῆν περὶ Τεγῆν καὶ Ἀργεῖους ἡρόμινος. μὲν
 ὅ, ὁ σὺ Διωμαθῶν περὶ Ἀργεῶν, πάλιν ὅ, πάλιν
 Μαιπῆν. ἐπὶ ὅ, Μεσσηνῶν ὁ περὶ τῶν Γαμῶ
 ὕστατος ὅ, ὁ σὺ Ταλαρῆν περὶ Ἀλυσσῶν τε καὶ
 Ἀργεῖους ἡρόμινος. εἰδὲ ὅ ὕστατος κατὰ γὰρ
 τῷ πέντε ἀγῶνι. Οὕτως δὴ τὸ τε τοῖσι Ἑλλη-
 20 σι ὁ Τισαλμῶς, ἀγῶνι τῷ Σπαρτητῶν, ἐμῶν.
 τῶν δὲ σὺ Πλατῆνι. τοῖσι μὲν Ἑλλήσιν καὶ
 ἐνέτο καὶ ἐν ἀνδρομῶσι. ἀνδρομῶν ὅ, ὁ σὺ
 πάλιν καὶ μάχης ἀρχοῦσι, οὐ. Μαρδονίῳ ὅ, περὶ
 ἡμῶν μάχης ἀρχοῦσι, οὐ. ἀνδρομῶν ὅ, ὁ σὺ
 ἱερά. αἰμασινδῶν ὅ, καὶ τῶν, καὶ. καὶ γὰρ εἰδὲ
 Ἑλλήσιν ἱερίσι ἐγγόντες, μάλιστα ἔχων Ἡρό-
 30 τῶν, αἰδῶν Ἡλείων τε καὶ τῷ Τελλιαδῶν ἐόν-
 τας λογιζόμενοι. ὅ, ὁ σὺ περὶ τῶν Σπαρ-
 τῆται λαοῖτες, ἐδῶναι ἐπὶ θανάτῳ, ὡς περὶ
 30 τῶν πολλὰ τε καὶ ἀνδρῶν ὡς αὐτοῖς. ὅ, ὁ σὺ
 τῶν κακῶν ἐχόμενος, ὡς περὶ τῶν περὶ τῆς ψυχῆς,
 περὶ τῶν θανάτου πησόμενος πολλὰ τε καὶ
 λυγρὰ, ἐργῶν ἐργάτατο μὲν λόγῳ. ὡς γὰρ δὴ
 εἰδὲ τὸ σὺ ζύλῳ σιδηρῶν δέτω, εἰσεχθεῖτο, κως
 σιδηρῶν ἐκράτησι. αἰτήσῃ ἐμῆ κατὰ ἀνδρῶν
 ὅ, ὁ σὺ ἐργῶν πάλιν τῷ ἡμῶν ἱερά, σιδηρῶν
 40 μινος γὰρ ὅπως ἐξελθῶσιν οἱ ὅλοι πὸν τῶν ποδῶν,
 ἀπὸ τῶν ὅνταρον ἐν οὐτῷ. ταῦτα δὲ ποιήσας,
 ὡς φυλασόμενος ὡς φυλάκων, διορύξας τὸ
 40 ὅ, ἀπὸ τῶν Τεγῆν, τῶν μὲν ἡμῶν περὶ
 105 ὅ, ὁ σὺ ἡμῶν κατὰ διώκων ἐς ὕλην, καὶ αὐλ-
 ζόμενος οὕτω, ὡς τε Λακεδαιμονίῳ περὶ
 διζήμενος, τῶν δὲ περὶ ἡμῶν ἐν Τεγῆν. τῶν
 δὲ σὺ θύμῳ μεγάλῳ ἐν ἡμῶν τῶν τε πόλιν,
 ὁρῶντας ὅ ἡμῶν τῶν ὡς τῶν καίμινος, ὅ
 110 πάλιν οὐ διωκόμενος ἀπὸ. τότε μὲν οὕτω

1. *Sunt qui casum interpretantur.* 2. *Pedis enim extremam partem resecuit, quum prius ad reliquam educendam di-*
stentis spatium esset.

334 Διὰ φυγὴν Λακεδαιμονίους, κατὰ Φλόγιν ἐς Τεγέ-
 ιω, εὐδυσσά: σὺν δ' ἑθελίω Λακεδαιμονίους τῆσιν ἐν
 χερσίν. ὕμης δ' ἡμόκεμος, καὶ παρ' αὐτοῖσι παρ' αὐτοῖς
 ξύλων ποδὰ, κατεστῆκε σὺν τῇ ἰθαίᾳ Λακεδαί-
 μονίοισι πολέμοις. οὐ μὲν τοι ἐς γὰρ τέλος οἱ σκευώ-
 ηκε δ' ἔχθρος δ' ἐς Λακεδαιμονίους συγκυκρημένον.
 ἦλθ' ἄρ' αὖ μὲν δόρυ καὶ Ζακύνθος ἄπο' αὐ-
 τῶν, καὶ ἀπέδρα. Οἱ μὲν τοι θάλαττος ὁ Ἡγησι-
 στρατός, ἔπειθ' ἐνέχρετο τῶν Πλαταιέων· τότε δ'
 ἐπὶ τῶν Ἀθηνῶν τῶν Μαρδοκίου μεμνησμένους
 σὺν ὀλίγῳ, ἐθυετο καὶ παρ' αὐτοῖς καὶ δ' ἔχθρος
 δ' Λακεδαιμονίων, καὶ καὶ δ' ἐκέρδον. ὥς δ' ὅτε σὺν σκαλ-
 λιέρεσσι ὡς τε μαχησάμενοι, οὐτε αὐτοῖσι Πέρσῃσι, οὐτε
 τοῖσι μετ' ἐκείνοις οὐδ' Ἑλλήνων, (οἱ γὰρ καὶ ἔ-
 τοίεσσι ἐσὺ τῶν μετὰ τὴν Ἰππομάχου, Λευκάδην ἀν-
 δρῶν) ἐπὶ τῶν Εὐμενίων, καὶ γινόμενων
 πλεονέκων, Τιμωχίδης ὁ Ἐρσυνος, αἰὲρ Θηβαῖος,
 συνεβούλευε Μαρδοκίῳ καὶ ἐκβολὰς τῇ Κιθα-
 ρῶνος φυλάττειν· λέγων ὡς ἐπὶ τῶν Εὐμενίων
 αἰεὶ αὐτὰ πᾶσι ἡμέρῃσι, καὶ ὡς ἀπολαύσειτο σὺ χιῶς.
 Ἡμεῖς δ' ἐσφίαντες ἀνελκετῆροισι ἡδὴ ἐγγερόμενοι ὀ-
 κτώ, ὅτι ταῦτα ἐκείνος συνεβούλευε Μαρδοκίῳ.
 ὁ δ' ἔπειθ' ἔπειθ' ὡς αἰεὶ εἰσὶν ὡς αὐτοῖς, ὡς αὐτοῖς ἔ-
 γρητο, πέμπει τὴν ἵππον ἐς καὶ ἐκβολὰς καὶ Κιθα-
 ρῶνιδας, αἱ ἐπὶ Πλαταιέων φέρουσι καὶ Βοιωτῶν
 μὲν, τρεῖς κεφαλὰς καλέουσι, Ἀθηνῶν δ' ὅς, δρυὸς
 κεφαλὰς· πεμφθέντες δ' οἱ ἰσώπται, οὐ μὲν τῶν
 ἀσπίδων. ἐσβάλλοντα γὰρ ἐς τὸ πεδίον, λαμβάν-
 οντες ἑαυτοῦ τὴν πεντακίσια, σιτία ἄρ' ἔτι δὲ
 Πελοποννήσου ἐς δ' ἐπὶ τὸ πεδίον, καὶ αὐτοῖς τοῖς, οἱ
 εἴ ποτε τοῖσι ζήλοισι. ἐλόντες δ' ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀ-
 γρῇ οἱ Πέρσαι, ἀφ' ἑδῶς ἐφ' ὀφθαλμοῖς, φεδύμενοι οὐ-
 τε ἑαυτοῦ τὸν ὀφθαλμόν, οὐτε αὐτοῦ τὸν ὀφθαλμόν. ὡς δ' ἄ-
 δελφον εἶχον κτείνοντες, πᾶσι τοῖς αὐτοῖς ἡλαίων πε-
 ρισσώμενοι ὡς τῇ Μαρδοκίῳ καὶ ἐς δ' ἐπὶ τὸ
 πεδίον. Μιστὴ δ' ἐπὶ τῷ δ' ἐργῷ, ἐτίετο δ' ὅς ἡμέ-
 ρας διέτελλαν, ὅσους τε βουλόμενοι μάχης δρ-
 ξαι. μέχρ' ἂν γὰρ τῇ Ἀσποπύῳ ἐπὶ τῇσιν οἱ βαρ-
 βάροι, πέρωνες τῶν Εὐμενίων, διέβαινον δ' ὅσους
 περὶ ἡμέρας τοῖς ἵπποις ἡ Μαρδοκίῳ αἱ ἰσώπται τε
 καὶ ἐλύπετο τὰς Ἑλλήνας. οἱ γὰρ Θηβαῖοι, ἅτε μη-
 δίζοντες μέγας, παρ' αὐτοῖς ἐφ' ὅσον ἐν πόλεμον,
 καὶ αἰεὶ κατ' ἡμέρας μέχρ' ἂν μάχης. ὁ δ' ἀπὸ τῆς
 πρὸς ἀνελκετῆρος Πέρσαι τε καὶ Μῆδων, μάλα ἔσποι οἱ
 ἀπὸ δὲ τῶν δ' ἐργῶν. Μέχρ' ἂν γὰρ τῇ δὲ καὶ
 ἡμέρας

Lacedæmoniis elapsus, in Tegeam, quæ
 per id tempus non erat pacata Lacedæ-
 moniis, transfugit. Sanato vulnere &
 ligneo pede ascito, ex professo Lacedæ-
 moniis hostis extitit. Sed non ad postre-
 mum ei protractum in Lacedæmonios
 odiū profuit. nam in Zacyntho quum
 vaticinaretur, ab his captus arque inter-
 emptus est. Verum hic Hegesistrati
 interitus posterior rebus Platæensibus
 fuit. Tunc autē is a Mardonio non exi-
 gua summa conductus, cupide sacrifi-
 cabat, cum in Lacedæmonios odio, tum
 lucri gratia. Quum igitur exta non es-
 sent pulchra ad pugnam committen-
 dam neque ipsis Persis, neque Græcis
 qui cum illiserant, (habebant enim &
 Græci suum haruspicem quendā Leu-
 cadium Hippomachum) quumq; di-
 laborētur multi Græci, suavit Mardonio
 Timogenides Herpyis filius vir The-
 banus ut exitus Cithæronis custodien-
 dos curaret, quod diceret² assidue Græ-
 cos ad hostē quotidie transire, seq; com-
 plures deprehendisse. Iam autē dies
 octo abierant positis eregione castris,
 quū iste Mardonio hoc consiliū dedit.
 Mardonius, admoneri se probe intel-
 ligens, primis tenebris equitatum mit-
 tit ad ingressus Cithæronis qui Platæas
 ferunt: quæ Bæotii Tria capita, Atheni-
 enses Capita quercus appellant. Equi-
 tes missi non frustra peruenere. nacti e-
 nim ingredientia campum quingenta
 iumenta quæ commeatum ē Pelopon-
 neso ad exercitum subuehebant, diripi-
 unt: & eos qui iumenta sequebantur,
 immisericorditer trucidant, neque iu-
 mentis neque hominibus parcētes.
 In quibus occidendis posteaquam satis
 sunt grassati, cum ceteris quæ eripue-
 rant, ad Mardonium sunt & ad exerci-
 tum reuersi. Post hanc rem gestā bi-
 dum absumptū est, neutris pugnam la-
 cessere volentibus. nam etsi Asopo to-
 nus barbari processerant irritandi Græ-
 cos gratia, neutri tamen sibi transeun-
 dum statuebant. equitatus modo Mar-
 donii progrediebatur, & Græcos mole-
 stia afficiebat: quia Thebani, utpote in
 amorem Medorum vehementer propen-
 si, ferebant alacriter bellum, &
 assidue prouehantur usque ad præ-
 lium: deinde excipientes Persæ pariter
 ac Medi præcipue præclara facinora
 edebant. His amplius ad decem usq;

¹ Quumque subingredierentur Græci, & eorum numerus crederetur, ² Subingred: quotidie Græcos, & fore ut ipse
 multos interciperet. Iam autem d.

dies nihil est actum. ¹ at ubi undecimus dies illuxit, quum & Græci multo plures efficerentur, ad Platæas castris eregione positis, & Mardonius stationem grauarietur, ibi venere in colloquium Mardonius Gobryæ & Artabazus Pharnacis filius, vir apud Xerxem inter paucos Persarum virtutis expertæ. quorum consultantum hæc fuere sententiæ: Artabazi quidem, expediens esse contractis quamprimum copiis ire ad moenia Thebana, quo multum rei frumentariæ 10 ipsis multumque pabuli iumentis compararent: atque ibi confidentes per ocium rem conficerent, videlicet quum multum aurum signatum non signati haberent, multum etiam argenti ac poculorum, ne parcerent illis, sed ea ad Græcos mitterent, eos præcipue qui civitatibus præsiderent. fore enim ut illi suam traderent libertatem: neque oportere pugnandi adire discrimen. Eadem autem Thebanorum quæ istius sententia erat, tanquam aliquid ultra hoc prospicientis. Mardonii autem sententia ferocior pertinaciorque, & nullo modo cedens: quippe opinantis meliorem suum esse quam Græcorum exercitum, & facilius primo quoque tempore configere, quam committere ut plures quam coacti erant Græci cogerentur: Hegesistrati vero auspicia valere sinere, nec eis vim afferre: quinimo Persarum more servato 20 debere configere. Mardonio ita opus facto esse censi nemo contradicebat. qui, ubi sententia sua vicit, accitis cohortium præfectis & qui secum erant ducibus Græcorum (penes eum nanque erat summa imperii, non penes Artabazum) percontabatur num aliquod oraculum scirent de Persis tanquam perituris in Græcia. Silentibus euocatis, partim quod ignorarent oracula, partim quod haud tutum putarent proferre quod scirent, inquit ipse Mardonius, Quoniam vos aut nihil no- 30 stis, aut promere non audetis, ego rem proferam, utpote bene cognita habens. Est oraculum, Persis fatale esse ut in Græciam profecti diripiant templum quod Delphis est, utque direpto templo omnes intereant. Quocirca, quum hoc sciamus, neque diripere conabimur, neque adibimus templum, ob hanc causam interitum deuitaturi. quo nomine quicunque vestrum bene Persis volunt,

ἡμερῶν ὁδὸν ὅτι πλεῖν ἐγένετο θυτίων· ὡς ὅτε δὲ καὶ τὴν ἐγγύστην ἡμέρην αἰτήματα μὲν οἱ ἄλλοι οὐκ ἔλαβον, οἱ δὲ οἱ Ἕλληνες πολλὰ πλεῖν ἐγγύστησαν, καὶ Μαρδόνιος ἀεικέλιος τῇ ἐδρῇ, εἰς αὐτὰ ἐς λόγους ἦλθεν Μαρδόνιος τε ὁ Γωβρύεω καὶ Ἀρταβάζος ὁ Φαρνάκος, ὅς ἐσ' ὀλίγοι Περσέων ἐν δυνάμει δοκιμοὶ παρὰ Ξέρξη. βουλευόμενοι δ' αὖτε ἔσαν αἰγόμενοι· ἢ μὲν Ἀρταβάζου, ὡς χρεὼν εἴη ἀναστρέφασθαι τὴν ταχίστην πᾶσι, ὅς 10 στρατὸν, ἰέναι ἐς τὸ τεῖχος τῶν Θηβαίων, ἔθα ὅτιν τε σφί ἐστιν νείχθαι πολλόν, καὶ χερτὸν τοῖσι ὑποζυγίοις. κατ' ἡσυχίην τε ἰσχυρόν τι ἀπορρήσειαν ποιεῖν τὰς πόλεις. ἔχει γὰρ χρυσὸν πολλόν, μὲν ὅτισημον, πολλὸν δὲ καὶ ἀσημον· πολλὸν δ' καὶ ἀργυρὸν, καὶ ἐκ πώματα· πυτῶν φειδωλούς μὴ δειός, ἀφ' ἧς πέμπειν ἐς τοὺς Ἕλληνας, Ἕλλησίων δὲ μάλιστα ἐς τοὺς περὶ τὰς πόλεις· καὶ ταχέως σφέας ἀναδύσθαι τὴν ἐλπίδι, μηδὲ ἀνακινδυνάσειν συμβάλλοντας. τούτου μὲν ἰωὴ 20 αὐτὴ ἐξήνετο καὶ Θηβαίων γνώμη, ὡς περὶ εὐρέτος πλεῖν καὶ τούτου· Μαρδονίου δὲ, ἰσχυροτέρη τε καὶ ἀγνωμοιέστερη, καὶ οὐδαμῶς συγγνωσκομένη. δοκέειν τε γὰρ πολλὰ κρείσσονα εἶναι τὴν σφετέρην στρατὸν τῆς Ἑλληνικῆς, συμβάλλειν τε τὴν ταχίστην, μηδὲ ἀεικέλιος συλλεγόμενοι ἐπὶ πλεονεξίᾳ μάχεσθαι τῇ συλλεγόμενῳ. τὰ τε σφάγια τὰ Ἡγητίστρου εἶναι χαίρειν, μηδὲ βιάζεσθαι, ἀλλὰ ἰσχυρὰ τὰ Περσέων χρεωμένους συμβάλλειν. 30 Τούτου δὲ οὕτω διακειμένου, ἀντίλεγε ὁδός. ὡς τε ἐκράτετε τὴν γνώμην· ὁ γὰρ κρείστος εἶχε τὴν στρατὸν οὐκ ἐκ βασιλῆος, ἀλλ' ἐκ Ἀρταβάζος. μετὰ πεμπόμενος δὲ τὸς ταξιάρχους τῶν τελέων, καὶ τῶν μετ' ἐωὺς ἐόντων Ἑλλήνων τὸς στρατηγούς, ἡρώτα εἰ περὶ λόγον παρὰ Περσέων, ὡς ἔλαβον ὅτι περὶ τῇ Ἑλλάδι. σιγῶντων δ' ὅτι ἐπὶ κλήτων, τῶν μὲν οὐκ εἰδόντων τὸς χρηστὰς, τῶν δ' εἰδόντων μὲν, οὐκ αἰδούντων τὸς πολεμίων τὸ λέγειν, αὐτὸς Μαρδόνιος ἔλεγε, Εἰ πὶ πίνω ὑμεῖς ἢ ἴτε ὁδόν, ἢ ἐπὶ μάττε λέγειν, ἀλλ' ἐγὼ ἔρεω ὡς ὅτι περὶ αἱματός. 40 εἰ δὲ λόγον ὡς χρεὼν ἐστὶ Πέρσας ἀποχόμεους ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἀφ' ἧς πέμπειν ὁ ἰσχυρὸς τὸν Δελφοῖσι, μετὰ δὲ τὴν ἀφ' ἧς πέμπειν, ἀπολέσθαι πᾶσι. ἡμεῖς πίνω αὐτὸν τὸν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι οὗτοι τε ἡμεῖς ὅτι ὁ ἰσχυρὸς τὸν οὐκ ἐπὶ χερσὶν ἀφ' ἧς πέμπειν. αὐτὸς τε εἶναι τῆς αἰτίας οὐκ ἀπολέσθαι. ὡς τε ὑμῶν οὐδὲν τυγχάνοις ὄνομα ἐόντες Πέρσησι,

1 Quum autem iam undecimus ageretur dies ex quo castra castris opposuerant, & valde auctus fuisset Græcorum numerus, necnon Mardonius stationem illam grauate ferret, ibi venere in colloq.

ἡδεοὶ τῷδε εἶπεν, ὡς ἐπεισοδίοις ἡμεῖς Ἑλλήνων. ταῦτά σφι εἶπας, δδύ τε εὐεσήμενε παρ-
 τείεσθαι τε πρὸς αὐτὰ, καὶ ἀκρινέα ποιεῖσθαι, ὡς ἄμει-
 νῆς τῇ ὀπιούσῃ συμβολῇ ἐσομένης. Τῶν δὲ
 ἔγνω τὸ χρησμὸν τὸν Μαρδόνιος εἶπε ἐς Πέρσας ἔ-
 χειν, ἐς Ἰλνυεῖοις τε καὶ τὴν Ἐγγέλεων στρατὸν εἶδον
 πεποιτημένον, ἀλλ' οὐκ ἐς Πέρσας. ἀπὸ τὰ μὲν Βά-
 κιδὲ ἔστι ἐς ταῦτην τὴν μάχην πεποιτημένα,

Τὴν δὲ ἐπὶ Θερμοδοντι καὶ Ἀσωπῷ λεχέ-
 σσιν

335 Ἐκλιώνων σκώροδον, καὶ βαρὲς ῥόφωνον ἰὺ γλῶ-
 Τῇ πολλοὶ πεπίονται, ὡς ῥα χέουσιν τε μὲν τε,
 Τοξοφόρων Μήδων ὅται αἰσιμον ἡμῶν ἐπὶ ἐλ-
 θη.

ταῦτα μὲν καὶ τῶν πληθύνοντων αἰσῶσι ἄλλα Μουσαίῳ
 ἔχοντα οἶδα ἐς Πέρσας. ὁ δὲ Θερμοδῶν ποταμὸς
 ῥέει μεταξὺ Τανάκρης τε καὶ Γλίσαντος. Με-
 τὰ δὲ τὴν ἐπιρώτησιν τῶν χρησμῶν, καὶ τῶν αἰσῶν
 πρὸς τὸν Μαρδόνιον, νύξ τε ἐγένετο, καὶ ἐς φυλακὰς
 ἐπίσποντο. ὡς δὲ πρὸς τῆς νυκτὸς παρεβλήθη-
 20 το, καὶ ἡ σὺν ἡμέρῃ ἐδόκεε εἶναι ἀπὸ τὰ στρατοπέδα, καὶ
 μέγιστα οἱ ἀνδρες οἱ εἶναι ἐν ὕπνῳ, τίνων αὐτὰ
 παρεβλήθησαν ἴσως πρὸς τὰς φυλακὰς τῶν Ἀ-
 θηνάων Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμιώντιος, στρατηγὸς τε
 εὖν, καὶ βασιλεὺς Μακεδόνων, ἐδίζητο τοῖσι στρα-
 τηγῶσι ἐς λόγους ἐλθεῖν. τῶν δὲ φυλάκων οἱ μὲν
 πλεονεῖς παρέρμενοι, οἱ δὲ ἔχοντες τοῖσι στρατη-
 γῶσι. ἐλθόντες δὲ ἔλεγον ὡς ἀνδρες ἦσαν ἐν ὕπ-
 νῳ ἐκ τῶν στρατοπέδων τῶν Μήδων. ὅς ἄλλος μὲν
 ὁρᾶν τῶν ἀγρυμνοῦντων, στρατηγὸς δὲ οὐκ ὄντων,
 30 ἐθέλειν φρεσὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν. Οἱ δὲ ἐπὶ ταῦτα
 ἤκουσαν, αἰπήκατον οὖν ἐς τὰς φυλακὰς. ἀπὸ
 „ μὲν οἱ δὲ ἔλεγε Ἀλέξανδρος πᾶσι, ἄνδρες Ἀ-
 „ θηνᾶοι, τῶν δὲ ἡγήνη ὑμῖν τὰ ἔπα τὰδε ἡγήνηται,
 „ ἀπὸ ῥῆτα ποιῶμενος πρὸς μηδὲν λέγειν ὑμῖν
 „ ἄλλον ἢ Παισωνίην, μή με διαφθείρητε. εὐδὲ
 „ γὰρ αὐτὸς ἔλεγον, εἰ μὴ μέγας ἐκιδόμενος στυα-
 „ πάσης τῆς Ἑλλάδος. αὐτὸς τε γὰρ Ἑλλήνων ἦρος
 „ εἰμὶ πᾶν χρόνον, καὶ αὐτὸς ἐλθόντες δεδουλωμένοι
 „ οὐκ αὐτὸς ἐθέλωμι ὁρᾶν τὴν Ἑλλάδα. λέγω δὲ ὡς
 „ 40 πᾶσι Μαρδόνιος τε καὶ τῇ στρατῇ τὰ σφάλματα οὐκ ἔ-
 „ νανται καταθύμια γινέσθαι. πάλαι γὰρ αὐτὸς ἐμάχε-
 „ σθε. νῦν δὲ οἱ δέδοκται, τὰ μὲν σφάλματα εἶναι χαίρειν,
 „ αὐτὸς ἡμέρη δὲ διαφασκοῦσιν συμβολῇ ποιεῖσθαι.
 „ καὶ ἄρ' ὁδὸν καὶ γὰρ μὴ πλεονεῖς συναχθῆτε, ὡς ἔω εἰ-
 „ κάζω. πρὸς ταῦτα ἐπομάζεσθε. νῦν δὲ ἄρα ὑμῶν δόξῃ
 „ τὸ συμβολῇ Μαρδόνιος, καὶ μὴ ποιῆται, λιπαρέετε

voluptatem capiant, tanquam Persis
 Græcos superaturis. Hæc loquutus, se-
 cundo loco signum dedit ut omnia¹ ap-
 pararent, & corpora curarent, veluti
 sub lucis exortu prælio futuro. Ora-
 culum autem, quod ad Persas aiebat
 spectare Mardonius, id ego scio non Per-
 sis redditum esse, sed Illyriis & Enche-
 leorum copiis. Quod autem de hoc præ-
 lio redditum est à Bacide, id vero hoc
 fuisse,

10 Gramineis ripis Asopi ac Thermodontis
 Barbarica Graiis acies clamore coibunt.
 Hic multi occumbunt defuncti munere vi-
 τæ

Quando sagittiferis aderit lux ultima Me-
 dis.

Hæc ego atque alia his similia è Μυσῶ
 noui ad Persas spectauisse. Fluvius au-
 tem Thermodon Tanagram ac Glisan-
 tem interfluit. ¶ Insequenti nocte quàm
 Mardonius de oraculis interrogauit, ex-
 hortatusq; suos est, excubitores dispo-
 20 siti fuere. Eius noctis quum multum
 processisset, conticiniumque in exerci-
 tu esset & tempus concubium, tunc A-
 lexander Amyntæ filius, dux & idem rex
 Macedonum, ad excubias Atheniensium
 adequitauit, efflagitauitque suos ut cum
 ducibus colloqueretur. Id audientes ex-
 cubitores, plerique remanserunt, non-
 nulli ad duces concurrerunt: quibus adi-
 tis inquirunt quendam equo aduectum
 esse è castris Medorum: qui nihil aliud
 proloqueretur, nisi nominatim appel-
 lans Atheniensium duces, velle se in
 colloquium illorum venire. Duces,
 hoc audito, confestim ad locum excu-
 30 biarum sequuti sunt. quos Alexander
 ubi venire, his verbis alloquutus est,
 Viri Athenienses, hæc ego vobis verba,
 pro deposito trado; necui efferatis nisi
 Pausaniæ: ne ob id me perditum eatis.
 Quod haudquaquam dicerem nisi de
 vniuersa Græcia sollicitus essem: quippe
 qui vetusta origine Græcus sum, nec
 vellem videre Græciam² pro libera ser-
 uientem. Itaq; vos certiores facio, Mar-
 donium atq; exercitum litare non pos-
 se, alioqui olim iam conficturum fuisse.
 Is nunc sacrificia valere sinere constitu-
 it, & ubi primū illuxerit, vobiscum con-
 fligere: extimescens admodum (quan-
 tum ego coniicio) ne plures ad copias
 vestras accedant. Ad hæc vos paratie-
 stote. Quod si differet Mardonius, nec
 committeret certamen, vos perseuerate

¹ Apparent, & singula ordine disponent. ² Ex libera factam seruam. vel, in seruitutem redactam.

XLV

hic manere : ad paucos enim dies eis suppeditat commeatus. Quod si hoc bellum vobis ex sententia finietur, debet aliquis vestrum reminisci mei meaq; liberationis, qui Græcorū causa rem adco¹ temerariam, libenter tamen feci, ut ad vos consilium Mardonii deferrem : ne barbari ex improviso vos adorirentur. Ego autem sum Alexander Macedo. Hæc loquutus Alexander, ad exercitum se recepit ad suamque stationem. Duces Atheniensium ad cornu dextrum profecti, quæ ab Alexandro audierant Pausaniæ retulere. Hac ratione Pausanias in metum Persarum adductus, Quoniam, inquit, sub auroram prælium fiet, ² expedit vos Athenienses stare in acie aduersus Persas vobis cognitos, ut qui cum Medis in Marathone pugnaueritis : nos vero qui eorum sumus inexperti atq; ignari, (nemo enim Spartiata Medorum periculum fecit) contra vobis oppositos Bæotos & Thessalos : quorum sumus experti, horum Græcorum gratia. Itaque opus est sumptis armis vos in hoc dextrum, nos in sinistrū cornu transire. Ad hæc ita respondere Athenienses, Nobis quoque olim iam inde ab initio, posteaquam apreximus Persas aduersus nos esse instructos, fuit in animo istud dicere quod vos dicere occupastis : sed verebatur ne non grata esset vobis oratio : nunc quandoquidem ipsi fecistis huius rei mentionem, & nobis iucunda oratio est & parati sumus istud exequi.

XLVI

Vbi hoc utrisque complacitum est, & loca permutauerunt, sub auroram rem aduertentes Bæoti, ad Mardonium detulerunt. Ea audita Mardonius exemplo & ipse conatus est Persas contra Lacedæmonios transferre. Pausanias autem hoc fieri intelligens, nec latere factum suum, rursus in dextrum cornu Spartiatas reducit. At vbi Mardonius & ipse suos in sinistrū reduxit, & acies pristino in loco steteret, misso caduceatore ad Spartiatas ita inquit, Lacedæmonii, vos vero fama fert omnium qui istic sunt esse præstantissimos, qui neque è bello fugiatis, neque ordines defertis, sed perstantes aut interficiatis hostes, aut ipsi occumbatis. Horum nihil admodum veri est. quippe antequam manus conferantur, vos cernimus fugientes, aciemque deferentes, & relegato Atheniensibus periculo,

XLVII

μὲνοντες. ἀλίγων γὰρ σφι ἡμέρων λείπει) σιτήα. ἡ δὲ
 ὃ ὑμῖν ὁ πόλεμος ὅδε κτ' ἰὸν τελευτήσει, μνηστῆρά
 πιαχρὴ καὶ ἐμεῦ ἐλευθερώσιος πέρι, ὃς Ἑλλήνων εἰ-
 νεκα ἢ το δ' ἔρπον ἔτω παρὰ βολὸν ἐργασμαὶ ὑπὸ πο-
 θυμῆς, ἐθελων ὑμῖν δηλαῶσαι ἢ ὀχένοισι ἢ Μαρδο-
 νίᾳ, ἵνα μὴ ὅτι πέσωσι ὑμῖν ὀξείας οἱ βαρβαροὶ μὴ
 πορὸς δεκόμενοι καὶ. εἰμὶ ὃ Ἀλεξάνδρος ὁ Μακε-
 δών. ὁ μὲν ἑαυτὰ εἶπας, ἀπὸ λαοῦ ἐπὶ τῷ δ' ἑτα-
 τόπεδον καὶ τ' ἐωὺτ' ἵκτιν. Οἱ δὲ στρατηγὸι τ' Ἀ-
 θηναίων, ἐλθόντες ὅτι δ' ὀξείον κέρας, ἐλθόν Παντα-
 νίη παρὰ ἡκαστὸν Ἀλεξάνδρου. ὃ δὲ, ἑστὼς δὲ λόγῳ κατ-
 ἀρρῶδ' ἡστας τὴν Γέροσας, ἔλεγε πάλαι, Ἐπεὶ τοῖσι
 ἐς ἡδὴ συμβολὴ γίνε, ὑμέας μὲν χρεὼν ὅστις Ἀ-
 θηναίους ἐλῶναι κτ' τὴν Γέροσας· ἡμέας δὲ κτ' πει-
 Βωιωτῆς, τε καὶ τὴν καὶ ὑμέας πεπαγμένους Ἑλλήνων,
 τῷ δὲ εἵνεκεν ὑμῶν ὅτις αὖτε τὴν Μήδους καὶ τ' μάχῃ
 αὐτέων, ὅτι Μαραθῶνι μαχόμενοι ἡμῶν δὲ ἀπ-
 ροὶ τε εἰδὼν καὶ ἀδαέες ἱστέων τ' αὐδῶν. Σπαρτηγέ-
 ων γὰρ εἰδὼν πεπερήν) Μήδων. ἡμῶν δὲ Βωιωτῆ καὶ Θεσ-
 30 σαλῶν ἐμπροσθὶ εἰμέν. Ἀλλ' αἰαλαβοῦντες τὰ ὅπλα
 χρεὼν ὅστις ἵεναι ὑμέας μὲν ἐς τὸδε δ' κέρας, ἡμέας δὲ ἐς
 τὸ εὐώνυμον. πορὸς δὲ ἑαυτὰ εἶπεν οἱ Ἀθηναῖοι πάλαι,
 Καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πάλαι ἀπ' ἀρχῆς, ἐπεὶ τε εἶδον
 καὶ ὑμέας τραπεζομένους τὴν Πέροσας, ἐν ὧν ἐχρῆτο εἰ-
 παὶ ἑαυτὰ παρὰ ὑμῶν φθαίτες πορφερέτε· ἀλλὰ ἀρ-
 ρῶδ' εἰδὼν μὴ ὑμῖν ἐκ ἡδέες ἡρώων) οἱ λόγοι. ἐπεὶ δὲ
 ὦν αὐτοῖς ἐμνήσθητε, καὶ ἡδόμενοι ὑμῖν οἱ λόγοι γὰρ
 40 νασι, καὶ εἶδοιμὶ εἰμέν ποιεῖν ἑαυτὰ. Ὡς δὲ ἤρεσκε
 ἀμφοτέροισι ἑαυτὰ, ἡὼς ἰε διέφαινε, καὶ διηγάσσοντο
 30 ἱας τάξιν. γνόντες δὲ οἱ Βωιωτῆ δὲ ποιεῖν ἑαυτὰ, ὅσα γ-
 ρεύουσι Μαρδονίῳ. ὃ δὲ ἐπεὶ ἰε ἡκαστε, αὐτῶν μεπ-
 τῶναι καὶ αὐτοὺς ἐπὶ τῷ πορ, παρὰ τῶν τὴν Πέροσας κτ'
 τὴν Λακεδαιμονίους. ὡς δὲ ἔμαθε ὅτι τοῖσι ἡρώων) 336
 ὁ Παντανίης, γνὼν ὅτι ἐλαθὴν, ὅτις τῶν ἡρώων Σπαρ-
 τηγῶν ὅτι δ' ὀξείον κέρας· ὡς δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Μαρδο-
 νίος ὅτι δ' ἐυώνυμος. Ἐπεὶ δὲ κατέστη ἐς ἱας δὲ
 χαίρας τάξιν, πέμψας ὁ Μαρδόνιος κήρυκα ἐς τοὺς
 Σπαρτηγῶν, ἔλεγε πάλαι, Ὡς Λακεδαιμόνιοι, ὑμεῖς
 δὴ λέγετε εἶ) αὐτοὺς ἀριστοὶ ὑπὸ τῷ τῷ δὲ αὐθῶντι,
 40 ἐκ παλαιομένων ὡς ὅτι φεύγετε ἐκ πολέμου, ὅτε
 τάξιν ἐκλείπει· μένοντες ἰε ἢ ἀπὸ πολλοῦ τὴν ἐνδ-
 νῆς, ἢ αὐτοὶ ἀπὸ πολλοῦ. τῷ δὲ ἀρ' ἡὼς ὅτι ἀληθές.
 πορὶν γὰρ ἡ συμμίσθαι ἡμέας, ἐς χερῶν τε ἰόντων ἀπ-
 κείας, καὶ δὴ φεύγοντες καὶ εἰσὶν ἐκλείποντες ὑμέας
 εἶδον· ὅτι Ἀθηναῖοι ἰε τ' πορὸς τῶν ποιεῖν ἑαυτὰ,
 αὐτοὺς τε αὐτὰ δούλων τῶν ἡμετέρων τραπεζομένων.

consistentes ex aduerso nostrorum seruatorum :

1 Periculosa, 2 Vos quidem Athenienses in acie stare aduersus Persas necesse est, nos autem aduersus Bæotos & eos qui vobis oppositi sunt Græcos, idque hac de causa quod Medos eorumque pugnam noueritis, ex prælio apud Marathonem gesto: nos vero viros hosce incognitos habeamus. nullus enim Spartanorum Medorum periculum fecit, at Bæotos & Thessalos experti sumus. Itaque sumpti a. m.

„ Τῶν δὲ οὐδαμῶς ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργα· ἀλλὰ
 „ πλείστον δὴ ὅ ἐμὴν ἐψεύδατο. πρὸς δὲ κλέμε-
 „ νοι γὰρ κατὰ κλέος, ὥς δὴ πέμψετε ἐς ἡμέας κή-
 „ρυκα πρὸς ἀλδύμους, καὶ βουλόμους μουῦοι Πέρ-
 „σην μάχεσθαι, ὅσοι εἶναι ποτεῖν τῶνδε. ὁ δὲ
 „ ποῦτο λέγει, ὅτι ὑμεῖς ὄρεσθε, ἀλλὰ τῶνδε
 „ μάλλον. νῦν ὦν ὅτι ὁκ ὑμῖς ἤρξατε τοῦτου τῆς
 „ λόγου, ἀλλ' ἡμεῖς δεῖχομεν, τί δὴ οὐ πρὸς μὴ τῆς
 „ ἑλλήνων ὑμῖς, ἐπὶ τε δεδωκότες ἐῖς ἀριστοι,
 „ πρὸς δὲ τῆς βαρβάρων ἡμεῖς, ἵσθι πρὸς ἴσους ἀ-
 „ριθμοὺς ἐμάχεσθαι, καὶ ἡ μὴ δοκέη καὶ τῆς ἀλ-
 „λοις μάχεσθαι, οἳ δὲ ὦν μετὰ πείρᾳ μάχεσθαι ὕψι-
 „στοι. εἰ δὲ καὶ μὴ δοκέη, ἀλλ' ἡμῖς μουῦοις ἀπο-
 „χρῆν, ἡμεῖς δὲ ἀφ' ἐμάχου μεθα. ὁκότεροι δὲ αὖ
 „ ἡμεῶν νικῶσι, τοῖς τῶν ἀπορῶν στρατοπέδων νι-
 „κῶν. Οἱ μὲν, τῶν ταῖσας τε, καὶ ὅτι σκῶν χρῶ-
 „νον, ὥς οἱ ὁδοὶς ὁδοὶν ὑπεκρίνατο, ἀπαλλάσσετο
 „ ὁπίσω. ἀπελθὼν δὲ ἐσήμανε Μαρδονίᾳ πᾶσα κα-
 „ταβόνα. ὁ δὲ, περὶ χαρῆς ἡρόμνος, καὶ ἐπ' ἀρῆς
 „ ψυχῆς ἰκῆ, ἐπῆκε τῶν ἵππων ὅτι τῆς ἑλλήνων, ὥς
 „ δὲ ἐπὶ λαοὶ οἱ ἴσονται, εἰσὶν οἱ πᾶσαν τῶν στρα-
 „τιῶν τῶν ἑλλήνων, ἐστακνίττοις τε καὶ πῆδ-
 „οντες, ὥς τε ἴσονται ὅτι εἶναι, καὶ πρὸς φέρε-
 „σθαι ὅτι ποιοι. τῶν τε κλέων τῶν Γαργαφίην,
 „ ἀπ' ἧς ὑδρὸς ἐκπορεύεται ὁ στρατός, ὁ ἑλλήνων,
 „ συνεπείραξαι καὶ συνεχέσθαι. ἔσθι μὲν ὦν κατὰ
 „ τῶν κλέων Λακεδαιμόνιοι μουῦοι τετραγώνιοι
 „ τοῖσι δὲ ἄλλοις ἑλλήνων ἡ μὲν κλέων πρὸς ὅσον ἐξήνε-
 „το, ὥς ἕκαστοι ἔτυχον τετραγώνιοι, ὁ δὲ Ἀσπιδος,
 „ ἀγγυῶ. ἐρυκτόμοι δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσπιδος, οὕτω δὴ
 „ ὅτι τῶν κρήνης ἐφοίτεον. ἀπὸ τῆς ποταμοῦ γὰρ
 „ σφι ὁκ ὁδὸν ὑδρὸς φορέεσθαι, ὑπὸ τῆς ἵππων
 „ καὶ πῆδων. Τούτου δὲ τοιούτου γινόμε-
 „νου, οἱ τῶν ἑλλήνων στρατηγοί, ἅτε τῶν τε ὕδατος
 „ ἐρηθείας τῆς στρατῆς, καὶ ὑπὸ τῆς ἴσπου τα-
 „ρασσομένης, συνελέχθησαν πρὸς αὐτῶν τε του-
 „τίων καὶ ἄλλων, ἐλθόντες πρὸς ὁδοὺς κέρας. ἀλ-
 „λά γὰρ τουτίων τοιούτων εἶναι, μάλλον σφίνας ἐ-
 „λύπεε. ἔτε γὰρ σφίνας εἶχον ἐπὶ, οἳ τῶν σφίνας ὅτινες,
 „ ἀποπεμφθέντες ἐς Πελοπόννησον ὥς ὅτι σφίνας
 „ νοι, ἀποκεκλήατο ὑπὸ τῆς ἵππων, ὅτι δυνάμει ἀπο-
 „κείσθαι ἐς ὁδοὺς πεδόν. Βυλδομοῖσι δὲ τοῖσι
 „ στρατηγοῖσι ἔδοξε, ἢν ὑπερβάλλων κείνην τῆς ἡμέρας οἱ
 „ Πέρσαι συμβολὴν ποιούμενοι, ἐς τῆς ἡμέρας. ἢ δὲ
 „ ὅτι ἀπὸ τῆς Ἀσπιδος καὶ τῆς κρήνης τῆς Γαργαφίης, ἐς τὴν
 „ ἐστὶν πεδόνοντο τότε, δέκα σταδίους ἀπέχουσα, πρὸ

quod neutriquam est factum praestantis
 um virorum. Ex quo plurimum de vo-
 bis nos fefellit opinio, quos expectaba-
 mus: ex nominis gloria missuros vestra
 sponte caduceatorem nos prouocatū;
 quod cum solis Persis, tanquam huic
 rei sufficientes, pugnare velletis. At
 2 nihil tale inuenimus quale ferebatur;
 sed potius esse vos metu perterritos.
 Nunc igitur quoniam ipsi non occu-
 pastis hoc dicere, occupamus: ut quan-
 doquidem vos inter Græcos praestan-
 tissimi esse existimamini, & nos inter
 barbaros, dimicemus totidem utrique
 numero, & si videatur ut ceteri quo-
 que itidem, & illi postmodum pugnent:
 sin hoc non videatur, sed satis esse nos
 solos decernere, nos soli decernamus,
 & utri è nobis vicerint, itotum exerci-
 tum vicisse censeantur. Hæc fatus ca-
 duceator, quum aliquandiu expectas-
 set, nemine quippiam respondente, re-
 tro abiit, & rem Mardonio retulit. Ille
 maiorem in modum lætatus, & frigida
 victoria elatus, equitatum in Græcos
 immisit. Equites in Græcos inuecti, om-
 nem illorum exercitum perturba-
 bant, iaculis sagittisque incessentes. qui
 quum essent hippotoxotæ, id est, equites
 sagittarii, cominus pugnare inuicti,
 fontem Gargaphium, vnde cunctus
 Græcorum aquabatur exercitus, con-
 fuderunt obstruxeruntque. Eum iuxta
 fontem soli Lacedæmonii stationē ha-
 bebant: ceteri Græci, ut quique stationes
 habebant, maius minusve procul illinc
 aberant. Et erat quidem Asopus in pro-
 pinquo: sed aquari ex eo ab equitibus
 missilibusque prohibiti, ita ad fontem
 pergebant. Hunc in modum aqua ex-
 exercitus exutus quum esset, & ab equi-
 tatu perturbaretur, duces Græcorum
 tum his tum aliis de causis frequentes
 ad Pausaniam in dextrū cornu veniunt.
 Qui, etsi talis esset rerum status, tamē ob
 id præcipue angebantur quod iam re-
 frumentaria deficiebantur, quum i-
 pso-
 rum serui in Peloponnesum missi
 frumentatum, intercluderentur ab e-
 quitatu quominus ad castra reuerte-
 rentur. ¶ De hoc autem delibera-
 bus ducibus visum est, si Persæ eo die
 supersederent committere prælium;
 esse eundem in insulam quæ ab Aso-
 po & à fonte Gargaphio, vbi castra
 habebant, decem stadiis aberat, ante

XLVIII

XLIX

L

1 Pro celebritate vestra. Id est, ut consentaneum est illi fame quæ de vestra fortitudine parsa est. 2 Nihil tale vos dicere
 comperimus, sed pot. 3 Sequitur est lectioem quæ est in quibusdam vet. cod. habetur, ἀπορῶν προῖον.

oppidum Platæense sita in continente, hunc in modum: Fluvius superne è Cithærone delabens in campum, diuortia facit: rursusque intercapedine trium ferme stadiorum sua fluentia commiscet. Huic insulæ nomen est Oeroe: quam Asopi filiam esse indigenæ aiunt. In hunc locum Græci transire decreuerant, ut & affatim aquæ ad usum haberent, neque ab equitatu, sicuti quum ex aduerso erant, infestarentur. Et decreuerant transire secunda noctis vigilia, ne ipsos proficiscentes conspicerent Persæ, insequente equitatu in tumultu venirent. quinetiam quum ad eum locum ventum esset ubi Asopi filia Oeroe diuortio aquarum è Cithærone cingitur, mitterent sub noctem dimidium copiarum in Cithæronem ad recipienda seruitia quæ frumentatum concesserant. erant enim illa in Cithærone interclusa. Hæc ubi statuerunt, totum illum diem incessente equitatu immensum laborem pertulerunt. Sub exitum diei digressis equitibus ea noctis hora qua de abeundo conuenerat, plerique sumptis utensilibus abscefferunt, non habentes in animo quem ad locum ut irent conuenerant. Nonnulli, ut moueri coeptum est, iter Platæensem ad urbem intendunt, cupidi equitatum effugere. in templumque Iunonis fugiendo perueniunt, quod situm est ante urbem, à fonte Gargaphio viginti stadiis distans. Quo ubi peruenere, positis pro templo armis, circa templum ipsum castra posuere. Hos Pausanias cernēs ab exercitu digressos, præcepit & ipse Lacedæmoniis ut sup̄tis armis irent quæ ceteri præcederent, ratus illos tendere ad locum constitutum. Ibi ad obtemperandum Pausaniæ ceteri præfecti parati quum essent, Amompharetus Poliadæ filius tribunus cohortis Pitaneorū, negare se fugitutum² peregrinos, neque ultro dedecoraturū esse Spartam: quin etiam mirari id quod fieri cerneret, quippe qui colloquio superiori interfuisset. Pausanias autem & EVryanax cum indigne ferentes non parere sibi illum, tum indignius cohortem Pitaneum relictum iri tribuno repugnante: quod erat futurum si ipsi eos missos facerent, gratia exequendi ea quæ cum aliis Græcis constituissent: hoc reputantes substituerunt cum Laconicis copiis,

τὸ Πλαταιέων πόλιος. ἦστος δ' ἔταυ αὐτὴν εἰς τὴν ἡπειρῶν
 χιζομήδος ὁ ποταμὸς ἀμῶθεν ἐκ τῆς Κιθαираῖος, ῥέει
 κατὰ ἐς τὸ πεδῖον, διέχων ἀπὸ ἀλλήλων τὰ ῥέεθρα
 ὅσοντες τρία στάδια· καὶ ἐπέτα συμμίσγει ἐς τὸ ὕψος.
 οὐνομα δὲ οἱ Ωερὴν. θυγατέρα δ' αὐτὴν λέγουσι
 εἶναι Ἀσωπὸς οἱ ὅτι χιζομήδος. ἐς τῶν δὲ τῶν χιζομήδων ἐ-
 βαλόμενοι μάλα σφύλακα, ἵνα καὶ ὕδατι ἔχουσιν χιζο-
 μέδος ἀφ' ἑκαστοῦ, καὶ οἱ ἵπποιες σφέας μὴ σινοῖατο, ὥστε
 κατὰ τὸν εὐνῶνται. μετακινέσθαι τε ἐδόκει τότε, ἐπεὶ αὐ-
 τοὶ τὴν νύκτα δὲ δὴ τὴν φυλακὴν, ὥς αὐτὴν ἰδίᾳ τοῖς Γέρ-
 σαι δ' ἐρμεωμήδης, καὶ σφέας ἐπὶ μὲν τοῖς Γερσάσσιον 337
 οἱ ἵπποιες ἀπὸ χιζομήδων ἐς τὴν χιζομήδων τῶν τῶν
 Ἀσωπὸς Ωερὴν περὶ χιζομήδων, ῥέουσα ἐκ τῆς Κιθαираῖ-
 ος, καὶ τὴν νύκτα αὐτὴν ἐδόκει τὴν ἡμέρας ἀπο-
 τέλλειν τὴν στρατοπέδου περὶ τῆς Κιθαираῖος, ὥς αὐ-
 λάβοιεν τὰς ὀπίσθιας τὰς ἐπὶ τὰ σιτία οἱ χιζομήδης.
 ἔσαν γὰρ αὐτῶν Κιθαираῖων ἀπολεσάμενοι. Ταῦ-
 τα βαλόμενοι, κείνην μὲν τὴν ἡμέραν πᾶσαν πορο-
 κήμενος τὸ ἵππος, ἔχον πόρον ἀρῶν· ὥς δ' ἡ τε ἡμέρη
 ἔληγε, καὶ οἱ ἵπποιες ἐπέπαυτο, νύκτα δὲ γινόμενης,
 καὶ ἐκείνης τῆς ὥρης ἐς τὴν σινοῖατο σφι ἀπαλλάσσονται,
 οὐδ' αὖτε ἀεργῶντες οἱ πολλοὶ ἀπαλλάσσοντο, ἐς μὲν
 τὴν χιζομήδων ἐς τὴν σινοῖατο, ὅτε αὐτοὶ ἔχοντες οἱ δ' ὥς
 αὐτὴν ἴθυσαν, ἐφ' ἃς ἀσμενοὶ τὸ ἵππον περὶ τῶν
 Πλαταιέων πόλιν. φέροντες δ' ἀπὸ χιζομήδων ἐπὶ τῇ
 Ἡραίῳ. τὸ δ' ἐπὶ τὸν πόλιος ἐστὶ τὸ Πλαταιέων, εἴχουσι
 σταθμὸς ἀπὸ τῆς χιζομήδων τῆς Γαργαφίης ἀπέχον. ἀπὸ
 χιζομήδων δ' ἔστι περὶ τῆς ἱερῆς τῆς ὀπλά. καὶ οἱ μὲν περὶ
 τῇ Ἡραίῳ ἐστρατοπεδεύοντο. Πausanias δ' ὅρων
 σφέας ἀπὸ χιζομήδων ἐκ τῆς στρατοπέδου, παρήγ-
 γαλε καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, αἰαλαβοῖν τὰς ὀ-
 πλά, ἵνα καὶ τῆς ἀφ' ἑκαστοῦ τὰς περὶ τὸν πόλιος, νομίστας αὐ-
 τὰς ἐς τὴν χιζομήδων ἵνα ἐς τὴν σινοῖατο. οὐδ' αὖτε οἱ
 μὲν ἀφ' ἑκαστοῦ ἐπὶ τῇ τῆς χιζομήδων πύλῃ τῆς Παν-
 σανίης Ἀμομφαρέτος δ' ὁ Πολιάδης, λοχηγετέων τῶν
 Πιταπτιέων λόχου, ὅτε ἔφην τὰς ξείνας φέρεσθαι,
 περὶ τῆς ἐκείνης τῆς ἀσχυμῆς τῆς Σπάρτης. ἐθῶς μαζὶ
 τε ὄρων τὸν ποταμὸν, ἅτε οὐ περὶ χιζομήδων περὶ
 τῆς στρατοπέδου δὲ Πausanias τε καὶ ὁ Εὐρυαίας
 δεινὸν μὲν ἐποιεῦντο τὸ μὴ πύλῃ ἐκφύγον σφίσι, δὲ
 ἰότερον δ' ἔπειτα, καὶ τὴν αὐτὴν αἰατομήδων, ἀπολιπὼν τὸν
 λόχον τῆς Πιταπτιέων, μὲν δὲ ἀπολιπὼν ποιεῦντες ἵνα
 συνεθήκατο τοῖς ἀφ' ἑκαστοῦ Ἑλλήσι, ἀπὸ τῆς
 φέρεται αὐτὸς ἵνα Ἀμομφαρέτος καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ταῦτα λο-
 χιστάμενοι, ἀφ' ἑκαστοῦ εἴχον τὸν στρατοπέδον τὸν Λακεδαιμόνιον,
 καὶ ἐπὶ

1 Non habeo animo eum de quo conuenerat locum petere. sed quum se loco mouissent, iter Platæam versus tenebant, lubenter equitatum effugientes. 2 Id est, barbaros, ut ipse Herodotus ante se docuit pag. 516. sed et paulo post rursus exprobat.

opperiens Amomphareti cohortem. eo consilio ut si Amompharetus cum sua cohorte non discederet loco in quo instructa erat, sed in eo peristeret, retro ad hominem suppetias iferet. Itaque & Amompharetus cum suis ad ceteros pervenit, & omnis barbarorum equitatus ingruerat, agens pro sua consuetudine. nam quum inspexisset locum ubi superioribus diebus habuerant Græci castra, vacuum, admissis equis assidue insequi pergens, illos adeptus urgebat.

LVII Mardonius quoque cognito hostium nocturno abitu, inspectoq; loco deserto, accitis Thorace Larissæo & fratribus eius Evrypylo & Thrasydio, inquit, Filii Aleve quidnam dicetis adhuc, quum hæc deserta cernatis à Lacedæmoniis, quos negabatis vos finitimi ex acie fugere, sed viros summos esse in re bellica? qui & prius (ut omnes vidimus) locum in acie immutauerunt, & nunc proxima nocte se fuga proripuerunt. Proripuerunt autem, quia illis necesse erat cum iis prælio decernere qui non falso sunt hominum præstantissimi. Unde nullius esse se pretii, inter Græcos, & ipsos nullius pretii viros, ostenderunt. Ceterum vobis Persarum inexpertis, sanequam ignoscebam, laudantibus istos vobis expertos: Artabazum autem vehementius admirabar formidare Lacedæmonios, & præformidine sententiam dicere ignavissimam, expedire ex his castris nos in urbem Thebanorum concedere obsidendos. ² quam sententiam rex antea aliunde quam ex me audiet. Sed de hoc alias dicetur. Nunc autem istis ita facientibus non est remittendum, sed instandum, donec intercepti nobis dent pœnas eorum quæ in Persas perpetrarunt. Hæc loquutus, Persas Afopo transmissis cursim ducit contra Græcorum agmen, tanquam fugam capessentium: Lacedæmoniosque solos ac Tegeatas adeptus est. nam Athenienses transuersis tramitibus subter prærupta in planum digressos non cernebat. Cereri autem barbarorum agminum præfecti Persas mouentes ad Græcos insequendos conspicati, sublati & ipsi signis cuncti insequuntur, pro se quisque maturantes, nulla diligentia, nullo ordine viam ingressi. Et isti quidem cum vociferatione ac tumultu instabant Græcis, tanquam excepturi.

αἰέμενε δὲ τῷδε εἵνεκα, ἵνα ὑμῶν ἀπολίῃ τὸ χῶρον ἐπὶ ἐπιτάχα τοῦ Ἀμομφαρέτους τε καὶ ὁ λόχος, ἀλλ' αὐτὰ μὲν οἱ, βοηθεῖοι ὅσῳ παρ' ἐκείνοισι. καὶ οἱ τε ἀμφὶ δὴ Ἀμομφαρέτων πᾶσι τοῖσι, καὶ ἡ ἰσπὺς ἡ τῶν βαρβάρων πρὸς ἐκείνους. οἱ γὰρ ἰσπὺς ἐποίησαν οἶον καὶ ἐώσαν ποιέειν αἰεὶ. ἰδόντες δὲ δὴ χῶρον κεινὸν ἐπὶ ἐπιτάχα τοῖσι Ἕλλησι τῇσι πρὸς τέρῃσι ἡμέρησι, ἡλαίων τὸν ἰσπὺς αἰεὶ πορεύσασθαι καὶ αὐτὰ κατὰ λαβόντες, πρὸς ἐκείνους τοῖσι. Μαρδόνιος δὲ, ὡς ἐπύθετο τὸς Ἕλληνας ἀποιοχολοῦν ἐπὶ νύκτα, εἶδε τε δὴ χῶρον ἐρήμον, καλίστας δὴ Ληισαῖον Θώρηκα, καὶ τοὺς ἀδελφεοὺς αὐτῶν Εὐρύπυλον καὶ Θερασίδην, ἐλεγε, ὦ παῖδες Ἀλφείω, ἐπὶ ἡλέξετε τὰδε ὀρέοντες ἐρήμῃ; ὑμεῖς γὰρ οἱ πλησιόχωροι λέγετε Λακεδαίμονιους οὐ φύγειν ἐκ μάχης, ἀλλὰ αὐδραῖς ἐπὶ τὰ πολέμια πρὸς τοὺς. πῶς πρὸς τέρῃσι τε μετ' ἰσαμῶν ἐκ τῆς τάξις εἶδετε, νῦν τε ἐπὶ τῶν πρὸς τοῖσι χολοῦν νύκτα, καὶ οἱ πᾶντες ὀρέοντο ἀφ' αὐτοῦ. διέδεξάν τε, ἐπεὶ σφεας εἶδε πρὸς τοὺς αὐτῶν δέως ὄρις τοὺς ἀδελφῶν μάχῃ ἀφ' αὐτοῦ. θύωαι, ὅτι ὁδοὶν ἀεὶ εἴοιτες ἐπὶ οὐδα μοῖσι ἐϋσι. Ἕλλησι εἰς ἀπεικνύατο. καὶ ὑμῖν μὲν εἴοιτο Περσέων ἀπίεργισι, πολλὰ ἔκ γε ἐμὸν ἐγίνετο συγγνώμη, ἐπ' αὐτοῖσι τούτοις, πῶς ἡ καὶ σιωπῆσθαι. Ἀρταβάζου δὲ θάυμα καὶ μάλλον ἐπ' αὐτοῖσι μὲν, δὲ καὶ κατὰ ῥῶδην Λακεδαίμονιους. κατὰ ῥῶδην αὐτὰ τε, ἀποδίδασθαι γνώμην δι' ἡσυχίαν, ὡς ἡ χρεὼν εἴη ἀναζωῆσθαι. ὅς τ' ἐκ τοῦ πεδίου, ἵεναι ἐς τὸν ὄρεον ἀφ' αὐτοῖσι χολοῦν τοὺς. πῶς ἐπὶ πρὸς ἐμὸν βασιλῆος πᾶσι. καὶ τούτων μὲν ἐτέρωθεν ἔσθαι λόγους. νῦν δὲ ἐκείνοισι τῶν πρὸς τοῖσι οὐκ ὅστις τρεῖς ἔσθαι, ἀλλὰ διωκτοὶ εἴσι. ἐς ὃ καταλαμψάντες, δώσωσι ἡμῖν τῶν δὴ ἐπ' αὐτοῖσι μὲν Περσέων πᾶντων δίκας. Ταῦτα εἰπὼς, ἦγε τὸς Περσας, δέξασθαι ἀφ' αὐτοῦ. Ἀσπὸν κατὰ τὸν ἵππον τῶν Ἑλλήνων, ὡς δὴ ἀποδίδρυσκόντων. ἐπ' αὐτοῖσι τε ὅτι Λακεδαίμονιους τε καὶ Τεγεάτας μοιῶσι. Ἀθηνάοις γὰρ τρεῖς χολοῦν ἐς τὸ πεδῖον, ἐπὶ τῶν ὄρεων οὐ κατὰ. Πέρσας δ' ὀρέοντες ὡρμημένους διώκειν τὸς Ἕλληνας οἱ λοιποὶ τῶν βαρβαρικῶν τελέων ἀρχόντες, αὐτὰ πᾶντες ἦσαν τὰ σιμῖα, καὶ ἐδίωκον ὡς ποδῶν ἕκαστος εἶχον, οὔτε χύμα ὁδοὶ, ἡ χρομένηντες, ἔτεταξι. καὶ ἔτοι μὲν ὅτι καὶ ὁμίλῃ ἐπῆσαν, ὡς αἰσπαρῆσθαι τὸς Ἕλληνας.

Παυσα-

1 Vide meam huius loci interpretationem in libro Concionum. 2 Quam ipse quoque rex ex me audiet. 3 Nullo delatu, nulloque ordine v. ing. vel, Inordinato & confuse.

Παισιάνης δὲ, ὡς προέκειτο ἡ ἰσότης, πέμφας
 » πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἰσότητα, λέγει πᾶσι, Ἀἰδοῦντες
 » Ἀθηναῖοι, ἀγῶνος μεγίστου προχειρόμενοι, ἐλδύ-
 » ῥηεν ἔτι ἢ δεδουλωμένην πλὴν Ἑλλάδα, προεδίδ-
 » μεθα ὑπο τῆς συμμάχων ἡμεῖς τε οἱ Λακεδαι-
 » μόνιοι, καὶ ὑμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπὸ πλὴν παριχο-
 » μόνῃν νύκτῃ ἀφ' ἡδρότων. νῦν ὦν δίδεται πέν-
 » θῶντι ὁ ποιητέον ἡμῖν ἀμυνόμενοι γὰρ τῇ δου-
 » ραμίᾳ ἀρῶσα πρὸς ἑλκεῖν ἀλλήλους. εἰ μὲν νῦν
 » ἐς ὑμέας ὥρμησε δ' ἐχέμεν ἡ ἰσότης, χεῖρ δὴ ἡμεῖς
 » τε καὶ τοῖς μετ' ἡμεῖς πλὴν Ἑλλάδα οὐ προεδίδ-
 » οντες Τεγεαῖτας, βοηθεῖν ὑμῖν. νῦν δὲ, ἐς ἡμεῖς γὰρ
 » ἅπαντα καχώρηκε, δίκαιοι ἐστέ ὑμεῖς πρὸς πλὴν πα-
 » ριχομένην μέγιστα τῆς μοιρέων ἀμυνέοντες ἵεναι. εἰ
 339 » δὲ ὅρα αὐτοῖς ὑμέας καταλελάβηκε ἀδυνάτον τι
 » βοηθεῖν, ὑμεῖς δὲ ἡμῖν τοῖς τοξότοις ἀποπέμφαντες
 » χάριν ἰσάμεν. σιωοῖδα μὲν δὲ ὑμῖν ὑπὸ δ' ἰσά-
 » εόντες τὸνδε πόλεμον εὐοῦσι πολλὸν προθυμοτάτοις,
 » ὥστε καὶ ταῦτα ἐσπεύουσι. Ταῦτα οἱ Ἀθηναῖ-
 » οι ὡς ἐπύθοντο, ὥρμητο βοηθεῖν, καὶ τὰ μέγιστα ἐπ-
 » αμύνειν. καὶ σφι ἡδὴ τείχεσσι ὅππῃ περ οἱ ἀν-
 » ἴστα χεῖντες Ἑλλήνων τῆς μετὰ βασιλῆος ἡγομέ-
 » νων, ὥστε μηκέτι δυνάσασθαι βοηθῆσαι. ὁ γὰρ
 » προχειρόμενος σφέας ἐλύπε. οὕτω δὴ μοιωθέν-
 » τες Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεαῖται, εὐόντες σιω-
 » οῖσι δ' ἰσάμεν, οἱ μὲν, πεντακισμύριοι, Τεγεαῖται δὲ,
 340 » ἑκατὸν τεισχίλιοι (οὗτοι γὰρ οὐδ' ἀμᾶρ ἀποσχίζοντο ἀ-
 » πὸ Λακεδαιμονίων) ἐσφαγάζοντο, ὡς συμβαλέ-
 » οντες Μαρδονίῳ καὶ τῇ στρατῇ τῇ παρούσῃ. καὶ
 » οὐ γὰρ σφι ἐγένετο τὰ σφάγια χεῖν, ἐπιπῶν δὲ
 » αὐτῶν ἐπὶ τοῦτο τὰ χεῖν πολλοί, καὶ πολλὰ πλῆ-
 » νες ἐτραυματίζοντο. φερόμενοι γὰρ τὰ γέρεα οἱ
 » Πέρσαι, ἀπείσαν τοξόματων πολλὰ ἀφειδώς ἔ-
 » τω, ὥστε πεζοπόρων τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ τῶν
 » σφαγίων οὐ γινόμενων, ἀποβλέψαντα δὲ Παισι-
 » ἀνῃ πρὸς δ' Ἡραίων δ' Ἰλαταίων, ὅππῃ ἐσφα-
 » γαν πλὴν ἰσόν, χεῖντα μεθ' ἑαυτοῖς σφάγια φερό-
 » ναι τῆς ἐλπίδος. Ταῦτα δὲ ἐπὶ τοῦτο ὅππῃ ἐ-
 » λδόμενοι, προέβαιον αὐτοῖς πρὸς τὸν οἱ Τεγεαῖται
 » ἐχώρειν ἐς πύς βαρβαροῖς. καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοισι
 40 » αὐτίκα μετ' ἑὺχὴν τῇ Παυσανίῳ, ἐγένετο θυομένοις
 » τὰ σφάγια χεῖν. ὡς δ' ἐγένετο καὶ ἐγένετο, ἐχώρειν
 » καὶ ἐπὶ ὅππῃ τῶν Πέρσας, καὶ οἱ Πέρσαι αὐτοῖς, τὰ τοξά-
 » ματα. ἐγένετο δ' ὅρατον ὅτι τὰ γέρεα μέγιστα ὡς
 » δὲ ταῦτα ἐπεπύκνωσε, ἡδὴ ἐγένετο ἡ μάχη ἰσχυρὴ
 » παρ' αὐτοῖς δὲ Δημήτειον, καὶ χεῖν ὅππῃ πολλόν,

Pausanias autē, ubi equitatu premi cœ-
 pit, equitem ad Athenienses mittit, qui
 hæc diceret, Viri Athenienses, propo-
 sita dimicatione maxima, ut aut libera
 Græcia sit aut servituti obnoxia, proditi
 sumus a sociis noctu elapsi & nos La-
 cedæmonii & vos Athenienses: quod
 reliquum est, ita nobis videtur esse fa-
 ciendum, ut quā strenuissime possumus
 nosmetipsos defensantes, mutuo sumus
 auxilio. Ac si quidē in vos priores im-
 petū dedisset equitatus, ē nostra digni-
 tate erat & Tegeatarum qui nobiscum
 Græciam non prodiderunt, subsidio
 vobis venire: nunc, quoniam totus in
 nos equitatus contendit, debetis vos ad
 partem maxime laborantem suppetias
 ferre. Quod si vobis aliquo discrimine
 occupatis fas non est subsidio venire,
 saltem hoc gratificamini nobis ut sagit-
 tarios mittatis: quos agnoscimus longe
 omnium qui in hoc bello sunt prom-
 ptissimos esse ad nos exaudiēdos. Hæc
 ubi audire Athenienses, quum moue-
 rent ad ferendam strenue opem, & iam
 aduētaient, ibi in eos ii Græci qui par-
 tes regias sequebantur, ex aduerso in-
 structi inuadunt. Quo factum est ut
 Athenienses ab iis vrgentibus auxilium
 ferre non possent, ægre admodum id fe-
 rentes. Ita destituti Lacedæmonii, nu-
 mero cum leui armatura quinquaginta
 millia, & Tegeatæ numero tria mil-
 lia (hi enim nusquam ab Lacedæmo-
 niis dirimebantur) sacrificauerunt tan-
 quam conflicturi cum Mardonio præ-
 sentibusque copiis: & quum litare non
 potuissent, multi eorum interea cade-
 bant, multo plures vulnerabantur. Cō-
 fertis enim gerris Persæ ingentem vim
 sagittarum mittebant, adeo instantet
 ut satagentibus Spartiatis, & quia li-
 tare non poterant, respiciens ad templū
 Iunonis Platænsiū Pausanias, implo-
 rauerit deam, obsecraueritque ne spes
 sua ipsos omnino frustraretur. Ad-
 huc eo deam his verbis inuocante, Te-
 geatæ prius exurgentes in barbaros ten-
 dunt: statimque post Pausaniæ preces
 sacrificantibus Lacedæmoniis extra pul-
 chra extitere: qui aliquanto post & ipsi
 in Persas eunt. Persæ omīssis arcubus
 ex aduerso steterunt. Ad quorū gerra pri-
 mum pugna atrox commissa est iuxta i-
 psum Cereris templum, eaq; pertinax,

1 Athenienses ad ferendas suppetias ire non possent. quod enim obiectum erat, negotium illis hæcebat. 2 Quum
 premerentur Spartiatæ,

donec ad propulsionem ventum est. Si-
quidem barbari prehensantes lanceas
confringebant, nec audacia nec robo-
re inferiores: sed incrimines erant & im-
periti, nec hostibus prudentia pares:
qui etsi deni pluresve aut pauciores in
singulos irruebant, tamen quia confusi
incidebant, a Spartiatis conficiebantur.

LXII Mardonius, quâ parte ipse ex equo al-
bociens pugnam, mille delectis Persarum
præstantissimis stipatus erat, ea
maxime parte hoste urgebat. qui quan-
diu superfuit, tandiu Persæ resistentes
seleque defensantes, strauere multos
Lacedæmoniorum. Postea vero quâsi
Mardonius, & agmen quod circa illum
robustissimum erat, occubuit, tum de-
mum alii quoque terga vertentes cesse-
re Lacedæmoniis, quorum plerisque
officiebat vestis armis vacans. incrimines
enim cum armatis prælium faciebant.

LXIII Ibi & ultio necis Leonidæ de Mardonio
peracta est, secundum oraculum Spar-
tatis redditum: & victoria omnium
quas vnquam nouimus speciosissima
pôtitus est Pausanias Cleombroti filius,
Anaxandridæ nepos. Huius autem su-
periora maiorum nomina in Leonida re-
tensui. illius enim iidem qui & Pausaniæ
maiores fuere. Oppetiit autem Mardo-
nius sub Aimnesto, viro inter Spartias
eximio: qui aliquandiu post bellum
Medicum trecentos viros secum ha-
bens, apud Stenyclerum cum omnibus
Messeniis quibuscum erat bellum, con-
fixit, vbi ipse & trecenti illi occubuere.

LXIV Ad Platæas autem Persæ, postquam à
Lacedæmoniis in fugam versi sunt, nul-
lo ordine ad castra sua contendunt, & ad
murum ligneum quem fecerant in par-
te quadam agri Thebani. Tenet autem
me admiratio, quum iuxta lucum Ce-
reris dimicaretur, ne vnum quidē Per-
sarum visum esse intrasse fanum, neque
circa templum occubuisse, sed plerosque
in profano: sed opinor (siquid de rebus
diuinis opinari oportet) deam ipsam e-
os non recepisse, quia templum quod
est in Eleusine Anacltorium concrema-
uerant. Hactenus pugna hæc gesta est.

LXV Artabazus autem Pharnacis filius, cui
iam inde ab initio displicuerat Mardo-
nium relinqui ab rege in Græcia, qui-
que multis verbis pugnam dissuadens
nihil profecerat, hoc sibi agendum pu-
tauit. Is, quod sibi non placerent quæ
à Mardonio fiebant, eos quibus præerat

ἐς ὃ ἀπύκνυτο ἐς ὠλισμόν. τὰ γὰρ δόξα ὅτι λαρι-
βασιόμοι κατέκλων οἱ βαρβαροί. λήμματι μὲν
καὶ ῥώμῃ σὺν ἑσπερίαις ἔσαν οἱ Πέρσαι, αἰσχροί
δὲ εἶναι, καὶ πρὸς αἰετίζήμονες ἔσαν, καὶ σὺν ὁ-
μοίοι τοῖσι Σαρπίσι σφίην. περὶ ἑαίσι δὲ
κατ' εἶα, καὶ δέκα, καὶ πλεονέες τε καὶ ἐλασσονέες
συσφρόμοι, ἐσπερίαις ἐπὶ Σπαρτησίαις, καὶ διε-
φθέρουσι. Τῇ δὲ ἐτύγχανε αὐτὸς ἐὼν Μαρδόν-
ιος, ἀπὸ ἴσπου τε μαχομένοιο Λακων, ἔχων τε

10 πρὸς ἐωυτὸν λογάδας Περσέων πρὸς ἑξήκοντα χιλί-
οις, ταύτῃ δὲ καὶ μάστιγα τοῖς Σαρπίσι βπήσαι. ὁ-
σιν μὲν ἰκνυτο χεῖροι Μαρδόνιος πρὸς αὐτὸν, οἱ δὲ αὐτεῖ-
χον, καὶ ἀμυνόμενοι κατεβάλλοντο πολλοὶ τῶν Λα-
κεδαίμωνιων. ὡς δὲ Μαρδόνιος ἀπέθανε, καὶ ὁ πε-
ρὶ ἐκείνου πεταγμένον ἐὼν ἰσχυρότατον ἔπεισε, οὕτω
δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἐτράποντο, καὶ εἰζὰ τοῖσι Λακεδαί-
μοιόισι. πλείους γὰρ σφείας ἐδηλέετο ἢ ἐαυτὸς ἐ-
ρῆμος εἶναι ὄντων. πρὸς γὰρ ὁπλίταις εἶναι
γυμνῆτες, ἀγῶνα ἐποιεῦτο. Εἰθαυτὰ ἦτε δὲ

20 καὶ τῶν φίλων τῶν Λακωνίδων, κατὰ τὸ χρηστήριον, τοῖ-
σι Σπαρτησίαις ἐκ Μαρδονίου ἐπετέλετο, καὶ
ἰκνυτο αἰσχροί καλλίστην ἀπάσιον τῶν ἱμεῖς ἰδόντων,
Παυσανίης ὁ Κλεομβρότου τῶν Αἰακιδῶν δίδω. τῶν
κατὰ τὸν οἶον πρὸς αὐτὸν ταυμάσια εἶρηται ἐς
Λακωνίδων. ὡς πὶ γὰρ σφί περὶ αὐτοῖς εἶναι.
ἀποθνήσκει δὲ Μαρδόνιος ὑπὸ Αἰμνήστου, ἀνδρὸς
ἐκ Σπαρτῆς λογίμου. ὃς χεῖρας ὕψιστος μετὰ τὰ
Μηδικὰ, ἔχων ἀνδρας τελεχούσας, σπυρίβαλε ἐκ
Σπυρκελῆρος, πόλεμος εἶναι, Μεσσηνίοισι τε παῖσι
καὶ αὐτοῖς τε ἀπέθανε καὶ οἱ τελεχέσιοι. Εἰ δὲ Γλα-

30 ταίῃσι οἱ Πέρσαι ὡς ἐτράπησαν ὑπὸ τῶν Λακε-
δαίμωνιων, ἐφθονοὶ σθένος ἔχοντες ἐς τὸ τραπεί-
δον δὲ αὐτῶν, καὶ ἐς τὸ πῆχος δὲ ξύλινον, δὲ ἐποίησαν
τὸ ἐμὸν τῇ Θεαίῃ. θάυμα δὲ μοι ὅπως πρὸς
τὸν Δῆμπερος δὲ ἄλλος μαχομένων, σθένος εἰς ἐφθῆ
τῶν Περσέων ἔτε ἐσθλῶν ἐς τὸ τέλος, ἔτε ὅσα πο-
θῶν πρὸς τὸν ἱερὸν, οἱ δὲ πλείους ἐκ τῶν βεβήλων ἔπε-
σον. δὴ δὲ, (εἴ τι πρὸς τῶν ἡρώων πρὸς αὐτοῖς δο-
κέειν δὲ) ἢ τοῖς αὐτοῖς σφείας σὺν ἐδέξατο, ἐμπερήσαν-

40 τας δὲ ἱερὸν δὲ ἐκ ἑλδοῖν ἀνακτόριον. αὐτὴ μὲν
ἡ μάχη ὅτι ποσὺν ἐγένετο. Ἀρτιάβαζος 340
δὲ ὁ Φαριάκος αὐτὴν τε σὺν ἀρέσκειτο, κατ' ἀρχὰς
λιπομένης Μαρδονίου ὑπὸ βασιλῆος. καὶ τότε πολλὰ
ἀπαρρεύων, ὅθεν ἦν, συμβάλλειν ἔκ τῶν ἐπὶ αὐτῷ
αὐτὸς τοιάδε, ὡς ἔκ ἀρεσκόμενος τοῖσι πρὸς αὐτὸν
ἐκ Μαρδονίου ποιευμένοις τὸ ἐστρατήγει ὁ Ἀρτιάβαζος.

εἶχε δ' δυνάμιν ὀκτὸς χίλις. ἀλλὰ καὶ ἐς πέντε χίλια
 μυριάδας αἰθροῦσι πᾶσι ἐαυτοῖν τῆς τοῦ ἑκὸς ἡ
 συμβολὴ ἐγένετο, ὅς δ' ἐπεὶ αὖτις πᾶς ἔμελλε δόπο-
 ῖν καταπύ-
 μιναι, βήσασθαι δὲ τῆς μάχης, ἦγε κατηρπυσμένος,
 παρὰ γαίλας κατ' αὐτὸν ἰεῖαι πᾶσι τῇ αὐαὶ δὲ
 δεικνύειν, ὅπως αὖτις ὁρέωσι σπουδῆς ἔχοντα.
 αὐτὰ παρὰ γαίλας, ὡς ἐς μάχην ἦγε δεικνύειν
 ἑστατόν. ὡς περὶ δὲ τῆς ὁδοῦ, ὡς αὖτις φέ-
 ροντες τὸς Πέρσας. οὐτὼ δὲ σέκεν δὲ αὐτὸν κέ-
 σμον κατηγέτο, ἀλλὰ τ' ἑχέμεν ἐτρέχαζεν φέ-
 ρων, οὐτε ἐς δ' ἐξυλινον οὐτε ἐς δ' Ὀνθαίων τεῖχος,
 ἀλλ' ἐς Φωκέας, ἐθέλων ὡς παρὰ χίλια ὅππ' ἔ-
 λλη-
 σποντον ἀπικέαζεν. καὶ δὲ ἔτοι μὲν αὐτὴν ἐβόωντο.
 τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήων τ' μὲν βασιλῆος ἐπελοκα-
 κέοντων, Βοιωτοὶ Ἀθηνῶσι ἐμαχέσασθαι τὸν χρόνον ἐ-
 πὶ συγχρόνῳ. οἳ γὰρ μηδὲν ὅτι τῶν Ὀνθαίων, ἔτοι ἔχον
 ποροθυμίην ἐκ ὀλίγη, μαχεόμενοι τε καὶ ἐκ ἐπελοκα-
 κέοντες ἔτι, ὡς περὶ χίλιοι αὐτέων οἱ τῶν αὐτῶν καὶ ἄ-
 ριστοι σὺν αὐτῷ ἐπεσποντο ὑπὸ Ἀθηναίων ὡς ἐβόωντο
 καὶ ἔτοι, ἐφθον ἐς τὰς Ὀνθάς, ἐκ ἧς οἱ Πέρσαι, καὶ 20
 τ' ἄλλων συμμάχων ὁ πᾶς ἥμιλος, ἔτε δ' ἄμα μαχε-
 σάμενος ὁ δὲ ἔτε δ' ἄμα μαχόμενος, ἐφθον.
 Δηλοῖ τὸ μοι ὅτι πᾶσι τὰ πρῆμα τὰ βαρβαρῶν
 ἥρτητο ἐκ Περσέων, εἰ καὶ τότε ἔτοι, ὅππ' ἔτι καὶ συμμίζαν
 τοῖσι πολεμίοισι, ἐφθον, ὅππ' ἔτι τῶν Περσῶν ἐσῶν.
 ἔτι τε πᾶσι ἐφθον, πλὴν τ' ἵππων τ' τε δὴ καὶ
 καὶ τ' Βοιωτῆς. αὐτὴ δ' ὁ πᾶς ὁ ποροθυμίας τὸς φέ-
 ροντες, αἰεὶ τε πρὸς τῶν πολεμίων ἀγχις ἐοῦσα,
 ἀπείρρουσα τε τὸς φίλους ἐφθοντες δὲ τῶν Ἑλ-
 λήων. οἳ μὲν δὲ νικῶντες εἰπόντες, τὸς ἑξέρχοντες διώ- 30
 κόντες καὶ φονεύοντες. Εἰ δ' ἔτι τῶν ἑλλήων φέ-
 ροντες ἀπὸ τῶν τοῖσι δὴ τοῖσι Ἑλλήων τοῖσι τε παρὰ μέ-
 νοις πρὸς τὴν Ἡράων, καὶ δὲ ποροθυμίοις τ' μάχης, ὅππ'
 μάχη τε γένηται, καὶ νικῶν οἱ μὲν Πανσάνειον. οἳ δ', ἔ-
 κούσαντες αὐτὰ, ὁ δὲ ἐκὸς ὁ δὲ ἐκὸς ὁ δὲ ἐκὸς, οἳ μὲν
 ἀμφὶ Κορινθίᾳ, ἐτρέποντο ἀπὸ τῆς ὑποπόρευσης καὶ
 τῶν ἐκὸν τῶν φέροντων αὐτῶν, ὅππ' ἔτι τῶν τῆς Δι-
 μητρὸς, οἳ δ' ἀμφὶ Μεγαρέας τε καὶ Φλιασίους, ἀπὸ
 τῶν περὶ τὴν Ἀσποδῶν τῶν ὁδῶν. ἐπὶ τε δ' αἰχμὴ τῶν
 πολεμίων ἐγένοντο οἱ Μεγαρεῖς καὶ Φλιαῖοι, ἀπὸ 40
 δὲ τῶν σφραγῶν οἱ τῶν Ὀνθαίων ἵπποι ἐπὶ τῶν πολεμίων
 ὁ δὲ ἐκὸς ὁ δὲ ἐκὸς, ἡ λαμῶν ἐπὶ αὐτοῖς τῶν ἵππων, τῶν
 ἵππων δὲ ἄσποδωρος ὁ Τιμαῖδρος. ἐπεσποντες
 δὲ κατὰ σφραγῶν αὐτῶν ἐξαχθῆναι, τὸς δὲ λαίωσι
 κατὰ ῥάξαι διώκοντες ἐς τὴν Κιθαρόν. ἔτοι μὲν δὲ
 ἐπὶ τῶν

(præerat autem non parvis copiis, sed
 ad quadraginta vsque millia hominum)
 ducebat instructos, dum prælium fie-
 bat, quid futurum è prælio esset probe
 intelligens, iusseratque omnes ire con-
 fertos quacunque ipse duceret, & quâ
 viderent ipsum festinantem. Sic iussas
 tanquam ad pugnam copias ducens, cer-
 nit Persas fugientes. ita non seruatō am-
 plius eodem ducendi ordine, sed repen-
 te effuso cursu fugæ se dedit, non ligne-
 um murum versus, aut Thebana mœ-
 nia, sed ad Phocenses, animo celerri-
 me perueniendi ad Hellespontum. & hi
 quidē horum iter intenderunt. Ce-
 teris autem Græcis qui stabant à regis
 partibus, ignauiter de industria agentibus,
 Bœoti tamen per diu cum Athenien-
 sibus decertauerunt. Nam ex Theba-
 nis ii qui cum Medis sentiebant, hi non
 parum strenuos se præstiterunt: qui no-
 lentes ultro ignauiter agere, ita dimica-
 runt vt trecenti primores eorum ac for-
 tissimus quisque illic sub Athenien-
 sibus occubuerint. Vbi autem & isti
 terga dederunt, non quo Persæ & alia
 multitudo, quæ aut cum nemine pu-
 gnauerat, aut nō expectauerat, sed The-
 bas versus fugerunt. Omnem autem
 rem pendisse à Persis, (quanquam &
 ipsorum quidam, antequam cum hoste
 congredierentur, fugæ se mandauerunt)
 apud me fidem facit, quod ad Persas
 intuebantur: atq; ita cuncti illis victis fu-
 gam capeſſerunt, præter equitatū tum
 alium tum Bœotorū: qui hæcenus pro-
 fuit fugientibus, vt assidue adhærens
 hosti, arceret eum ab amicis quos Græ-
 ci inſequabantur. Inſequabantur enim
 Græci victores, vrgendo Xerxianos at-
 que interficiendo. Inter hunc tumultum
 nunciatur Græcis qui circa tem-
 plum Iunonis instructi à prælio aberāt,
 geri prælium & Pausanianos vincere.
 Ea re audita, Corinthii, Megarenſes &
 Phliasi nullo ordine eunt: Corinthii re-
 cta per colles quâ itur ad Cereris tem-
 plū: alii per campū, quæ planissima via-
 rum erat. Quos iam hosti propinquos
 nullo ordine irruere conspicati Theba-
 ni equites, quorū præfectus erat Asopo-
 dorus Timandri filius, equos in illos in-
 citauerunt, eosq; adorti sexcentos strau-
 erunt: ceteros ad Cithæronem vs-
 que perſequuti, terga ceciderunt. Et i-
 sti quidem Megarenſes atque Phliasi

LXVI

LXVII

LXVIII

1 Quæ nec cum quoquam pugnaverat, nec vllum egregium facinus ed derat. 4 Quod quum Persas fugientes vidisset, ita domum omnes fugæ se dederunt, præter equit.

lxi nulla cum laude perierunt. At Persæ ceteraque multitudo postquam ad ligneum murum effugerunt, turres, antequam Lacedæmonii aduenirent, ascendere occupant. Illis consensisse quam commodissime possunt murum præstruunt. ex quo subeuntibus mox Lacedæmoniis, acrior extitit muri oppugnatio. Nam quoad Athenienses abfuerunt, non modo sese barbari defensabant, sed etiam Lacedæmoniis antecellebant, utpote ignavis murorum oppugnandorum: ut vero Athenienses superuenire, tum atrox muri oppugnatio propugnatioque extitit, eaque permagno temporis spatio: sed tandem virtute & pertinacia Athenienses murum transcenderunt, subrueruntque, atque ea parte se Græci infuderunt, quorum Tegeatæ introiere principes: iidemque tentorium Mardonii diripuerunt, & ex eo cum alia, tum vero equorum præsepe Mardonii ex ære totum, spectatu dignum: quod præsepe Mardonii Tegeatæ in templo Alex Mineræ reposerunt. nam cetera quæ cepere, in vnum cum ceterorum Græcorum præda contulerunt. Proruto muro barbari non amplius cateruam cogere, nemo strenuitatis memor esse, videlicet oppressi intra exiguum tempus, & tot myriadibus interceptis exterriti. Quos tanto studio Græci trucidabant ut ex triginta myriadibus (exceptis quatuor, cum quibus Artabazus aufugit) ne tria quidem milia hominum cædi superfuerint. E Lacedæmoniis autem qui Spartani essent, vnus & triginta sunt omnino desiderati: Tegeatarum, sedecim: Atheniensium, duo & quinquaginta. Porro inter barbaros strenuissimi extiterunt, e peditibus quidem Persæ, ex equitibus autem Sacæ, viris vero, Mardonius: inter Græcos autem cum Tegeatæ Atheniensesque multum eminuerunt, tum multo plus Lacedæmonii. Quod nulla alia re possum ostendere, nisi quod omnes hi eos qui sibi oblatis sunt vice-
runt: Lacedæmonii vero quod robustif-
simum fuit hostilis exercitus superauerunt. Quorum longe præstantissimus extitit mea sententia Aristodemus, is qui solus trecentorum, quod ex Thermopylis euasisset, dedecus ignominiamque acceperat. Secundum hunc nauauere operam Posidonius & Philocyon &

οὐδὲν λόγῳ ἀπώλοντο. Οἱ δὲ Πέρσαι, καὶ ὁ ἄλλος ὄμιλος, ὡς κατέφυγον εἰς τὸ ξύλινον πείχος, ἔφθισαν ὅτι τοῖς πύργους αἰαβαῖτες, πρὶν ἢ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπικέσθαι· αἰαβαῖτες δὲ, ἐφρά-
ξαντο ὡς ἠδυνάετο θῆρεα τὸ πείχος. προσελθόν-
των δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, κατεσθέντες οἱ περὶ τοῦ
μαχίης ἐρρωμένεσσι. ἕως μὲν γὰρ ἀπῆσαν οἱ
Ἀθῆναιοι, οἳ δὲ ἠμύνοντο, καὶ πολλὰ πλεονέχου
τῶν Λακεδαιμονίων, ὥς τε σὺν ὅππια μὲν τειχο-
μαχίῃ· ὡς δὲ σφίσι οἱ Ἀθῆναιοι προσελθόν, οὐ-
τε δὴ ἰσχυρὴ ἐγένετο τειχομαχίη, καὶ χεῖροι ὅππια
πολλόν. τέλος δὲ, θρετὴ τε καὶ λιταρίη ἐπέβη-
σαν Ἀθῆναιοι τῷ τείχεσσι, καὶ ἤρειπον, τῇ δὲ ἐσέ-
χοντο οἱ Ἕλληνες. πρῶτοι δὲ ἐσπλῶν Τεγεῆται
εἰς τὸ πείχος, καὶ πλεονέχον τῷ Μαρδονίου οὐτοι ἐ-
σαν οἱ Ἀχαιῶνες, πᾶσι τε ἄλλα ἐξ αὐτῆς, καὶ
πλεονέχον τῶν ἰσχυρῶν εὐδοῖαι χαλκήν πᾶσαν,
καὶ θῆρας ἀξίνην. πλεονέχον φάτις ταύτην τὴν
Μαρδονίου ἀνέχεσθαι εἰς δυνάμει τῆς Ἀλκίης Ἀθη-
ναίης Τεγεῆται, πᾶσι δὲ ἄλλα εἰς ταῦτα ὅσα περ ἔλα-
βον ἐσώσωσαν τοῖσι Ἕλλησι. οἱ δὲ βαρβαροὶ οὐ-
δὲν ἐπὶ σῆφος ἐποίησαν τοσούτους τῷ πείχεσσι, οὐτὲ
πρὸς αὐτοῖσι ἀλκῆς ἐμέμνητο· ἀλύπτᾳ τὴν τε εἰς αὐ-
τὸν ὀλῖγον· χεῖρα πεφοβημένοι τε καὶ πολλὰ μυρία· ἡ χεῖρα
δὲ κατεπλημύνασιν αἰαβαῖτων. παρὼν τε τοῖσι
Ἕλλησι φοβεῖται οὕτως, ὥς τε τειχόχοντα μυριάσιν
εἰσέτω, κατεπλημύνασιν τεσσάρων, καὶ ἔχον Ἀρτά-
βαζος ἐφάμε, τῶν λοιπῶν μὲν τρεῖς χιλιάδας
πρὸς ἡμέραν. Λακεδαιμονίων δὲ τῶν σὺν Σπάρ-
της ἀπὸ θάλασσαν οἱ πᾶσι τῇ συμβολῇ, εἰς καὶ ἐ-
νεχόχοντα. Τεγεῆται δὲ, ἐκχιδήκα· Ἀθῆναι-
ων δὲ, δύο καὶ πενήκοντα. Ἡ εἰς δυνάμει δὲ τῶν
βαρβαρῶν πρὸς μὲν, ὁ Περσέων, ἴσως δὲ, ἡ Σα-
κίων· αὐτῇ δὲ λέγεται Μαρδόνιος. Ἕλλησι δὲ
ἀγαθῶν ἡρωῶν καὶ Τεγεῆται καὶ Ἀθῆναιων,
ὑπερέβησαν θρετὴ Λακεδαιμονίῳ. ἄλλα μὲν
οὐδὲν ἔχω ἀποσημειῖσθαι. ἀπὸ μὲν γὰρ οὐ-
τοι ποῖ κατ' ἐμῶν ἐσέχον. ἐπὶ δὲ κατὰ τὸ ἰσχυ-
ρόν· πρῶτον προσπείχθησαν, καὶ πρὸς τὴν ἐκέρ-
σαν, καὶ ἀριστος ἐγένετο μακρῶ Ἀλκίδημος ἐπὶ
γνώμας καὶ ἡμετέρας. ὅς σὺν Θερμοπυλίων μοῦνος
τῶν τεσσάρων σωθεὶς, ἔχων ὁ δὲ καὶ ἀπὸ μὲν. μετὰ
τῶν πρὸς, ἡ εἰς δυνάμει Ποσειδωνίος τε καὶ Φιλοκύων καὶ
Ἀμομ-

341

lxx

1 Ex quibus primi Teg. introiere: 2 Quos adeo facile erat Græcis trucidare ut trig. 3 Noniginta 4 Vnde supra,

Ἀμομφάρετος Σπαρτιάτης. καὶ τοὶ ἡμιόμοι λέ-
 οχος ὃς ἤρουν αὐτέων δῆϊτος, ἐγνώσαν οἱ πα-
 ῖοι ἡμιόμοι Σπαρτιητέων, Ἀριστοδήμον μὲν βου-
 λόμενον φανεράς ἀποθανεῖν ἐκ τῆς παρρεούσης οἱ
 αἰτίας, λυγρὸν τὰ τε καὶ ἐκλείπειν τὴν πόλιν, ἔρ-
 γα ἀποδίδεσθαι μεγάλα. Ποσειδάων δὲ, ἐβου-
 λόμενον ἀποθῆσκειν, αἰδῶσα ἡμέτερα ἀγαθόν· το-
 σούτω τῷτον ἐπὶ αἰμείνω. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐφθό-
 γη αἰεὶ κτεν. οὗτοι δὲ τοὺς κατέλεξα πρῶτος, πλὴν
 Ἀριστοδήμου, τῷ ἀποθανόντων ἐν αὐτῇ τῇ μά-
 χῃ, τίμοι ἐγρόντο. Ἀριστοδήμος δὲ, βουλόμενος
 ἀποθανεῖν διὰ τὴν παρρησίαν αἰτίην, ἐκ ἐπι-
 μήθη. Οὗτοι μὲν τῷ ἐν Πλάταιῃ οἰομασ-
 πατοῖ ἐγρόντο. Καὶ κελεύεις γὰρ ἔξω τῆς μάχης
 ἀπέθαι, ἐλθὼν αὐτὸν καλλίτος ἐς τὸ στρατόπεδον τῷ
 πότε Ἑλλήων, οὐ μόνον αὐτέων Λακεδαιμονίων,
 ἀλλὰ καὶ τῷ ἄλλων Ἑλλήων. ὃς, ὅππῃ ἐσφα-
 γιάζετο Παλαιάς, κατήμενος ἐν τῇ τάξει, ἐτραυμα-
 τίσθη ὑπὸ βέλους πα πλάται. καὶ δὴ οἱ μὲν ἐμά-
 χοντο, ἐδὲ ὅτε μεγάλως ἐδρασαν ἀπέτε, καὶ ἐ-
 λεγε πρὸς Αἰμίονον, ἀνδρα Πλαταιέα, οὐ μέ-
 λειν οἱ οὐ πρὸς τῆς Ἑλλάδος ἀποθῆσκει, ἀλλ' ὅπ-
 οὐ ἐχρησάτο τῇ χειρὶ, καὶ ὅπῃ ὅθεν ὅς οἱ ἀποδεδ-
 γμῶν ἐργον ἐῷ τῷ ἄξιον παρρησίαν ἀποδ-
 ξαῖ. Ἀθηνάων δὲ λέγεται διδοκίμησαι Σω-
 φαίης ὁ Εὐτυχίδεω, ἐκ δὴμου Δεκελῆται. Δεκε-
 λέων δὲ τῷ πετε ἐργασαμένων ἐργον χρησίμοι ἐς
 τὸν πόλεον, ὡς αὐτοὶ Ἀθηνάων ληρῶσι. ὡς
 γὰρ δὴ τοῦτο καὶ ἐπὶ Ἑλένης καμδὴν Τυνδα-
 εῖδα ἐσέβαλον ἐς γῆν τὴν Ἀθηναίων στρατῷ
 πληθύνει, καὶ ἀνίστασιν τοὺς δῆμους, ὥς εἰδότες ἵνα
 ὑπὲρ ἐκεῖνο ἡ Ἑλένη, τότε λήρῃσι καὶ τοὺς Δε-
 κελέας, εἰ δὲ αὐτὸν Δέκελιν, ἀχρήστον τε τῇ
 Θησείῳ ὕβρι, καὶ δεινὰ ἰοῖα παρὲς πᾶσιν τῇ Ἀθη-
 ναίων χώρα, ὅτε ἡγεσάμενοι σφὶ τὸν πόλεον,
 κατήρησαν αὐτῶν τῶν Ἀφιδνας, καὶ δὴ Τισαχὸς
 ἐὼν αὐτόχθων καὶ παρρησίαν Τυνδαεῖδα. τοῖσι δὲ
 Δεκελῶσι ἀπὸ τοῦτο ἔργον ἐν Σπαρτῇ ἀτελείη
 τε καὶ παρρησίαν ἔχει τελέει ἐς τὸν αἰεὶ ἐπὶ τοῦτο οὐ-
 τω, ὡς τε καὶ ἐς τὸν πόλεον ὅν ὕστερον πολλοῖσι ἔπει-
 τῶν ἡμιόμων Ἀθηναίοισι τε καὶ Πελοποννησίοισι,
 σινομένων τῷ δὴν Ἀθηναίων Λακεδαιμονίων, Δεκε-
 λέας ἀπέχεα. Τῶν τῶ δὴ μὲν ἐὼν ὁ Σωφαίης,
 καὶ ἀφῆκεν τὸν Ἀθηναίων, διζὺς λείας λεγόμενους
 ἐχθ. τὸ μὲν, ὡς ἐκ τῶ ζώοντος τῶ θώρηκος ἐφόρεε
 χαλκῇ αὐτοὶ δεδεμένην ἀγκυρὰν σιδῆρεν τῷ, ἔκως
 vno, fertur gestasse ferream ancoram ἐ balteo thoracis catena alligatam, quam, quoties

Amompharetus Spartiata. Quamquam
 quum sermo haberetur quinquam prae-
 stantissimus extitisset, ii Spartiatae qui
 adfuere, censuerunt, Aristodemum, etsi
 praeclara facinora edidit, tamen ad elu-
 endam eam quam contraxerat inuidi-
 am, ordinem deferuisse, & propalam
 mori voluisse: Posidonium vero, qui
 perire noluisse, ob id extitisse tanto
 praestabiliorem virum. verum id for-
 tasse liuore dixerunt. Qui hac in pugna
 mortem oppetere, omnes honore affe-
 cti sunt, praeter Aristodemum: qui ideo
 caruit honore quod ob causam prae-
 dictam sibi occumbendum putauit. Hi
 sunt qui ad Plataeas nobilissimi extite-
 re. nam Callicrates extra proelium oc-
 cubuit: quo nemo tunc in castra Grae-
 corum praestantior venerat, non modo
 Lacedaemoniorum, sed etiam aliorum
 Graecorum. Hic, quum Pausanias sacri-
 ficasset, sedens in ordine, sagitta per la-
 tera ictus est: & quum aliis pugnantibus
 ipse exportaretur, sese morientem mise-
 rabatur, ad Aimnestum virum Plataen-
 sem inueniens, non sibi dolere quod pro
 Graecia periret, sed quod nihil manu
 vsus esset, nullamque operam nauasset
 dignam se & sua cupiditate nauandi.
 Ex Atheniensibus eminuisset fertur So-
 phanes Eutychidis filius, e tribu Dece-
 lensi. Decelenses autem rem aliquando
 gesserunt (ut ipsi Athenienses aiunt) in
 omnium fructuosam. siquidem quum
 olim ad inuestigandam Helenam Tyn-
 daridae cum magnis copiis oram Atti-
 cam inuasissent, & populos e sedibus su-
 is eiicerent, ignari quonam loci subdu-
 cta Helena esset, tunc Decelenses feru-
 tur, & (ut quidam volunt) ipse Deceleus,
 tum dolore contumeliae quae Theseo
 fieret, tum metu totius Atheniensium
 soli, ne vastaretur, exposuisse illis omne
 rem gestam, eosque deduxisse ad Aphid-
 nas, quas Titacus indigena Tyndari-
 dis proderet. Quo ex facto Decelen-
 sibus permansit ad hanc usque memori-
 am in Sparta immunitas vectigalium, &
 dignitas praesidendi: adeo quidem ut bello
 quod multis postea annis inter Atheni-
 enses atque Peloponneses gestum est,
 Lacedaemonii quum ceteram Atticam
 popularentur, a Decelea temperauc-
 rint. Ex hoc populo ortus Sophanes, &
 praeclarissime inter Athenienses naua-
 ta opera, ancipiti sermone celebratur:

LXXI

LXXII

LXXIII

aduentantibus hostibus propinquus erat, obiciebat, ne illi intrantes, ipsum ex ordine sumtmouere possent: rursus eisdem in fugam se vertentibus, resumpta ancora ita fugientes insequabatur. Altero sermone à superiori differente fertur gestasse ancoram non ferream, ex balteo alligatam, sed insignitam in scuto, quod nunquam quiescens, assidue

rotabatur. Extrat & alterum Sophanis præclarum facinus, quod obsidentibus Æginam Atheniensibus, EVrybiadem virum Argium quinque certaminum victorē ex prouocatione interemit. Sed aliquanto post hoc bellum in quo vir egregius exitit, dum Atheniensium vna cum Leagro Glauconis filio dux esset, & de metallis aureis decertaret, contigit vt sub Edonibus apud Daton occuberet. Post barbarorum stragem ad

Platzas editam, transfugit illuc ad Græcos mulier quædam, quæ erat pallaca Pharadatis filii Theaspis viri Persæ: hæc quum accepisset Persas fusos esse, Græcos victores, tum multo auro ornata, inter ancillas & ipsas ornatas, cum veste speciosissima, carpento aduenit: ex eoq; descendens pergit ad Lacedæmonios adhuc in cede occupatos: & insuita Pausaniam illa omnia administrantem, agnouit hominem, cuius & nomen iam pridem & patriam didicerat. Eius genua amplectens, Spartæ rex, inquit, libera me supplicem captiuitatis seruitute, quam etiā hoc facto demeritus es quod istos extinxisti neque demonum neque

LXXVI

decorum respectum habentes. Equidem genere sum Coa, Hegetoridæ Antagoræ filia, quam vi raptam ex Co vir Perses habuit. Huic respondens Pausanias, Bono, inquit, animo esto, tū quia supplex, tum quia multa loqueris vera. nam filia es Hegetoridæ Coi, mihi inter omnes qui illa circa loca incolunt hospitibus summi. Hæc loquutus, eam impræsentiarū ephoris qui aderant commendauit: postmodum in Æginam, quo illa voluit, ducendam curauit. Post huius mulieris digressum continuo Mantinei superuenerunt re iam confecta: qui se animaduertentes venisse sero ad pugnam, magnæ iacturæ loco id sibi esse putauerunt, sed idoneos se esse ad sumendas de ipsis pœnas dixere. Itaque cognito, Medos qui cum Artabazo erant, fugæ se mandasse, eos in Thessaliam vsq; persequuti sunt, etsi vetantibus Lacedæ-

πείλασσι ἀπικρομένους τοῖσι πολέμοισι, βαλλέ-
σκετο, ἵνα δὴ μιν οἱ πολέμοι ἐκπίπτοντες ἐκ τῆς
παζίας, μετακινήσῃ μὴ διωκόμενοι. γιομένης δὲ Φυ-

342

γῆς τῇ ἐκείνῃ, δίδωκε, ἥ ἀγκυρὰν ἀναλαβόν-
τα, ὅπως δώκειν. ὅσα μὲν ἔτι λέγεται. ὁ δὲ ἕτε-
ρος τῇ λόγων, τῷ πρῶτερον λεχθέντι ἀμφοισβη-
τίῳ, λέγεται ὡς ἐπὶ ἀπαίδος παλαιοῦς καὶ ἑδάμα
ἀτρεμίζοντος ἐφόρει ἀγκυρὰν, καὶ ὅσα ἐκ τῆ θύρη-
κος δεδωκέναι σιδηρέην. Ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερον Σω-

φώρει λαμπερὴν ἔργον ὀξεργασμένον· ὅτι παλαι-
ημένων Ἀθηνάων Αἰγίνας, Εὐρυβάτην δὲ Ἀργεί-
ον αἰδρα πειπνέον ἐκ περὶ κλήσιος ἐφόνευσεν. αὐ-
τὸν δὲ Σωφάδεια χερίῳ ὕστερον τοῦ τῶν κατέλαβε,
αἰδρα γυρόμενοι ἀγρόν, Ἀθηνάων στρατηγόντα
ἄμα Λεάργον τῷ Γλαύκωνος, ἀποθανεῖν ὑπὸ Ἡ-
δωνῶν ἐν Δάτῳ, περὶ τῇ μεταλλῶν τῇ χρυσέων
μαχεύμενοι. Ὡς δὲ τοῖσι Ἕλλησι ἐν Πλαταιῇ-

σι κατέφρωντο οἱ βάρβαροι, ἐνθαυτὰ σφι ἐπὶ ἡλῆ-
γων αὐτομόλους· ἢ ὅτι ἔμελλε ἀπολωλέσθαι τὸς

Πέρσας, καὶ νικῶντας τοὺς Ἕλληνας, εἶσα παλλακὴ

Φαραιδά τις τῷ Τελαπίῳ, αἰδρὸς Πέρσας, χρ-

ἡ Φαρα-
ιδά τις

σησα ὡς χρυσὴ πολλὰ καὶ αὐτὴ καὶ ἀμφίπολοι, καὶ
ἐδῆν τῇ καλλίῃ καὶ τῇ παρειαίῳ, κατεβάσαι
ἐκ τῆς δέμαμαξης, ἐχώρει ἐς τοὺς Λακεδαιμονί-
ους ἐπὶ ἐκείνῃ φοιῇσι ἐό. τας· ὁρῶσα δὲ πρὸς ἐκεί-
να διέποντα Πανσαιῆν, πρῶτον τὴν οὐνοῦμα
ὄξεπισαμένη καὶ τὴν πάτρην, ὥστε πολλάκις ἀκούσα-
σα, ἔγνω τὴν Πανσαιῆν, καὶ λαβομένη τῇ γυν-
νάτῳ, ἔλεγε πάντες, ὦ βασιλεῦ Σπάρτης, λυ-

σά με τιμὴν ἰκέτην αἰχμαλώτου δουλοσυῆς. σὺ τ

γὰρ καὶ ἐς τοὺς ὠπτας, πρὸς ἀπολέσας τοὺς οὐτε

δαιμόνων ἔτε θεῶν ὀπινέχοντας. εἰμὶ δὲ γένος μὲν,

Κόη, θυγάτηρ δὲ Ἡγήτοριδου τῷ Ἀνταγόρῳ. βίη

δὲ με λαβὼν ἐν Κῳ ἔχε ὁ Πέρσης. ὁ δὲ ἀμείβετο

τοῖς δὲ, Γυνάη, θάρσει, καὶ ὡς ἰκέτις, καὶ εἰ δὴ πρὸς τοῦ-

τω τυγχάνεις ἀληθῆς λέγουσα, καὶ εἰ θυγάτηρ Ἡ-

γητοριδου τῷ Κῳ, ὅς ἐμοι ξείνος μάστιγα τυγχάνει

εἶναι τῇ περὶ ἐκείνης τὸς χώρους οἰκομένην. ταῦ-

ἡ οἰκη-
μένη.

τα δὲ εἰσας, τότε μὲν ἐπέτρεψε τῇ ἐφόρων τοῖσι

σπαρειαῖσι, ὕστερον δὲ ἀπέπεμψε ἐς Αἰγίνας, ἐς τὴν

τὴν ἠέλε ἀπικέσθαι. Μετὰ δὲ τιμὴν ἀπέστειλε τῆς

γυναικὸς, αὐτὴν καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε Μαντινέ-

ες ἐπεξεργασμένοι. μαθόντες δὲ ὅτι ὕστερον ἤκου-

σι τῆς συμβολῆς, συμφορῶν ἐποιεῦντο μεγάλην, ἀ-

ξιοί τε ἐφασαν εἶναι σφέας ζημιώσαι. πωθοσά-

μενοι δὲ τοὺς Μήδους τοὺς μετὰ Ἀρταβάζου φύγον-

τας, τοῦτους ἐδίωκον μέχρι Θεσσαλίας. Λακεδαί-

1 Tum quod supplex, tum quod sis (si modo vera loqueris) Hegetoridæ Coi filia, quocum mihi maior quam cum aliis quoquam circum illa loca habitantium, hospitii necessitudo intercedit. 2 Tum eo nomine quod sis supplex, et ideo inuolabilis.

μόνοι ὃς ἐκ ἐὼν φεύγοντες διώκων. οἱ δ' αἰσχυρό-
 σαντες ἐς τ' ἐὼν, τὸς ἡγεμόνας τ' ἐρατὴς ἐδίωξαν
 ἐκ τ' ἡς. μὲν δ' Μαντινέας, ἦσαν Ἡλίοι καὶ ὠσαύ-
 πως οἱ Ἡλίοι τοῖσι Μαντινέσι συμφορῶν ποιησά-
 μενοι, ἀπαλλάσσοντο. ἀπελθόντες δ' ἐπ' αὐτοῖς, τὸς ἡγε-
 μόνους ἐδίωξαν. τὰ δ' Μαντινέας καὶ Ἡλείους το-
 σαῦτα. Ἐν δ' Πλαταιῇσι ἐν ὧν ἐρατοπέδῳ τ' Αἰγι-
 νητέων καὶ Λαμπεων ὁ Πόλεως, Αἰγινητέων τὰ τῶν-
 ἱα φέρων ὅς ἀποσιώζοντο λόγον ἔχων, ἔτο τὸς Παι-
 10 σάνειον. ἀπὸ κλέους δ' οὐκ ἔδωκεν, ὧν παῖ Κλε-
 ομβρότης, ἔργον ἐργασαί τοι ὑπάρχεις, μέγας δὲ τε
 καὶ κάλλος. καὶ τοι θεὸς παρέδωκεν ῥιστέμενον τ' Ἐλ-
 λείδῃ, κλέος καὶ ἄλκιμον ἔμελλεν ἔμελλεν τ' ἡμεῖς
 ἰδόμεν. οὐδ' ἐπὶ τὰ λοιπὰ τὰ ὅτι τὰ ποιοῖσι ποίησον, ὅπως
 λόγος τέ σε ἔχῃ ἐπὶ μέζων, καὶ πῶς ὑπερὶ φυλάσσει-
 20 ται τ' βαρβάρων μὴ ὑπάρχειν ἔργα ἀπάδαλα
 ποιεῖν ἐς τὸς Ἑλλήους. Λεωνίδῃ γὰρ ἀποδομόντος
 ἐν Θερμοπύλῃσι, Μαρδόνιος τε καὶ Ξέρξης ἀποτα-
 μόντες τ' ἀφ' αὐτῶν αἰεταύρωσαν. τῶν δ' οὐκ ὁμοίως
 ἀποδιδούς, ἔπαυον ἑξῆς τῶντα καὶ ὑπὸ τ' Σπάρ-
 30 τῇσι πῶντων, αὐτοῖς δ' ἐπὶ τῶν τ' ἄλλων Ἑλλή-
 νων. Μαρδόνιος γὰρ ἀνασκόλοπισας, τιμωρήσας ἐς
 πᾶσι τ' οὐκ ἔδωκεν. ὁ δὲ καὶ δόκων χαρίζεσθαι,
 ἔλεγε πᾶσι. Οἱ δ' αὖτε μεῖζον τοῖςδε, ὧν ἔτι
 Αἰγινῆται, καὶ ὁ δὲ δυνάμις καὶ τῶν ὁρᾶν, ἀγαμέμνων
 343 γνῶμης καὶ τοῖσι ἡμαρτήκας χρηστῆς. ὁ δὲ ἀφ' αὐτοῦ γὰρ με-
 ὑψέ, καὶ τ' πατέρων καὶ ὁ ἔργον, ἐς δὲ μηδὲν κατέβα-
 λες, τῶν δὲ ἐκείνων νεκρῶν λυγρῶν καὶ καὶ τῶν ποι-
 ἔω, φῶς ἀμφιόν με ἀκύνεσθαι, τὰ τῶν ἐκείνων καὶ ἄλλων
 βαρβάρων ποιεῖν ἡττῶν Ἑλλήνων, καὶ αἰνέοις ὃ ὅτι
 φρονέομεν. ἐγὼ δ' οὐκ ἔτι τῶν εἰνεκα μὴ τε Αἰγινῆται
 ἀδιδίμι, μὴ τε τοῖσι τῶντα ἀφ' αὐτοῦ. ἀπὸ γὰρ δὲ μοι,
 Σπαρτιάταισι ἀρεσκόμενοι, ὅσια καὶ ποιεῖν, ὅσια δ'
 καὶ λέγειν. Λεωνίδῃ δ' ὧν με καλῶς τιμωρήσας, φημι
 35 μεγάλας τιμωρήσας. ψυχῇσι τε τ' αἰσθησάμε-
 νοις, ἰερίωνται αὐτοῖς τε καὶ οἱ αὐτοῖς οἱ ἐν Θερμοπύλῃσι
 τελευτήσαντες. οὐ καὶ τοῖς ἐπὶ ἔχον λόγον τοῖονδε μὴ-
 τε τῶν ἐλθόντων ἐμοί γε, μὴ τε συμβαλόντων. χαίρει τε
 ἰσθμῷ, ἐὼν ἀπὸ τῆς. Οἱ καὶ τῶν ἀκύνεσας, ἀπα-
 λλάσσει. Παισάνης δ' κήρυγμα ποιησάμενος,
 μνηστὴρ ἀπὸ τῆς τ' ἀπὸ τῆς, συγκυρίαν ἐκείνῃ τοῖς
 εἰλωτάς τὰ χρήματα. οἱ δ' ἀπὸ τῶν ἐρατοπέδῳ σκι-
 διάμενοι, ὅπως οὐκ ἔδωκεν καὶ τεσκεύασμας χρυ-
 σῶν καὶ ἀργύρου, κλίνας τε ὅτι χρύσεια καὶ ἐπαργύρεα
 κρητῆρας τε χρυσοῖς, καὶ φιάλας τε καὶ ἄλλα ἐκ-
 πώματα. σάκεας τε ἐπὶ ἀμαξίων ὅπως οὐκ ἔδωκεν, ἐν πῶσι
 λέγοντες ἐφάνοντο ἐρεόντες χρυσοῖς τε καὶ ἀργύροις.
 necnon saccos super plaustra, interlucentibus intus inclusis ex auro & argento lebetibus.

monis insequi fugientes. Iidem postea
 domum reuerſi, duces suos exilio mul-
 tauerūt. Post Mantineos aduenere Elei,
 qui itidem ut Mantinei magno id ſibi
 detrimento exiſtimantes, domum re-
 gressi ſunt, ſuoſque & ipſi duces exilio
 multauerunt. Haecenus de Mantineis
 & Eleis. ¶ Erat autem apud Plataeas
 in exercitu Aeginetarum ē primoribus
 Lampon Pythēi filius, qui Pausaniam
 adiens, infandissima vſus eſt oratione,
 inquit, Fili Cleombroti, rem tu miri-
 ficam & magnitudine & fulgore geſſi-
 ſti, cui dii tribuerunt ut liberata Græcia,
 omnes quos nouimus Græcos gloria ſu-
 pergredereris. quod ſuper eſt in hac re,
 agas ira ut & tu maiore fama celebreris,
 & aliquis barbarorum poſthac caueat
 nefanda facinora perpetrare in Græcos.
 Etenim Leonidæ apud Thermopylas
 interempti recifo capite Mardonius
 ac Xerxes truncum in crucem ſuſtule-
 runt: quibus ſi vicem reddes, laudē nan-
 ciſceris, primum ab omnibus Spartiatis,
 ſecundo loco ab vniuerſis Græcis, ſiqui-
 dem ſuffixo Mardonio, Leonidam pa-
 truū tuum fueris vltius. Hæc Lampon,
 gratiā ſe initurum ratus apud Pauſani-
 am dicebat. Cui reſpondens Pauſani-
 as, Tuam, inquit, hoſpes Aegineta, bene-
 uolentiam atque prouidentiam ample-
 ctor: tamen ab æquitate iudicandi decer-
 ras. nam & me & patriā quos in altū ex-
 tulifti ob hæc geſta, ad nihilum redigiſ,
 quum ſuaſes mihi ſzuiſe in mortuum,
 aiſque me auditurum melius ſi iſtud fe-
 cero, quod barbaros decet potius facere
 quam Græcos, quodque in illis expoſ-
 bramus. quare ego neque Aeginetis, ne-
 que iis quibus iſta probantur aſſentior:
 contentuſque ſum Spartiatis placere ut
 honeſte agam, honeſteque dicam. Leo-
 nidæ autē, cui me iubes parentare, aſſir-
 mo & ipſi & ceteris qui apud Thermo-
 pylas occubuerunt, magnifice eſſe pa-
 rentatum, innumerabilibus horum fu-
 neribus. Tu vero poſthac ad iſtud con-
 ſulendum ne me adieris: quod tibi im-
 pune eſſe, luo beneficii pponas. Hoc
 quum ille audiſſet, abiit. Pauſanias au-
 tem edicto propoſito nequis de præda
 quid tangeret, iuſſit ſeruos omnem
 comportare pecuniam. Illi per caſtra
 diſperſi inueniunt tentoria auro & ar-
 gento reſerta, lectoſque auro & ar-
 gento conſtratos: crateras etiam au-
 reos, phialaſque, & alia vaſa potoria,
 40

LXXVII

LXXVIII

LXXIX

LXXX

Quinetiam è cæforum cadaueribus exuebant armillas & torques & acinaces aureos. Nam varii generis vestimenta nullius momenti habebantur, earumq; rerum multum furto subtrahentes serui Aeginetis venundabant, multū, quod occultare nō poterant, repræsentabant. unde principium exitit ingentium diuitiarum Aeginetis, utpote aurum à seruis pro ære mercantibus. Collata autem pecunia decimam selegerunt, ex qua tum deo qui Delphis est, tripes aureus ibi repositus est, insisteris super tripiti ex ære colubro, proxime arā: tum deo qui est in Olympia, æreus decē cubitorum Iupiter: tum deo qui est apud Isthmū, æreus septem cubitorū Neptunus. Hac parte selecta, ceteras inter se distribuerunt, pro suo quisque merito accipientes: itemq; pallacas Persarum, & aurum & argentum & reliquam pecuniam, cum iumentis. Quæ autem peculiariter data sint iis qui optimam operam nauauerant ad Platæas, refertur à nemine, data tamen fuisse arbitror: certe Pausaniæ sunt ex omnibus dena, & ea delecta, dono data, ex mulieribus, equis, talentis, camelis, & item ex ceteris rebus. Feruntur autem hæc quoque acta esse: Xerxem, dum è Grecia fugit, omnē apparatus suum ex auro argentoque & peripetasmatis Mardonio reliquisse: & Pausaniam dum eum apparatusū vidit, iussisse pistores & coquos coenam sibi uti Mardonio instruere. quod quum illi fecissent, tum Pausaniam lectos intuentem aureos argenteosque² probe instratos, mensas etiam aureas ac argenteas, magnificumque coenæ apparatus, propositis bonis stupefactū, imperasse per iocum suis ministris ut Laconicam instruerent coenam.³ Id quum illi ex spatio multum distante fecissent, ibi eundem cachinnantem accersisse Græcorum duces, eisq; vbi conuenerunt, inter ostendendum vtriusq; coenæ apparatus, dixisse, Viri Græci, hæc ego vos de causâ conuocaui, quod volebam vobis amentiam Medorū duceis ostendere, qui quum talem vitam duceret, ad nos subigendos venit qui tam misere viciamus. Hæc Pausanias apud Græcorum duces dixisse fertur. Interiecto deinde tempore complures Platæensium repererunt loculos auri argentique & aliarum pecuniarum,

LXXXI

ἀπὸ τοῦ τῶν κλεψάνων ἐκροῦν ἐσπύλῳ φέλλια τε καὶ σρεπτήρας, καὶ τὰς ἀκινάκας, ἐόντας χρυσεύς· ἐπεὶ ἐαθῆ-
τος γὰρ ποικίλης λόγος ἐγένετο ὑδὲς. εἰθαῦτα πολλὰ
μὲν κλέποντες ἐπώλεον πρὸς τὰς Αἰγινήτας οἱ εἰ-
λωτες, πολλὰ δ' καὶ ἀπεδείκνυντο, ὅσα αὐτῶν ἐκ οἰ-
αῖας κρύψαι. ὥστε Αἰγινήται οἱ μεγάλοι πλοῦτοι
ἀρχὴν ἐνθεῦτεν ἐγύοντο, οἱ δ' ἔχουσιν, ἀπὸ τοῦ χαλ-
κὸν δὴν, ὅσα τ' εἰλωτῶν ὠνεύοντο. Συμφορή-
σαντες δ' τὰ χρήματα, καὶ δεκάτην ἐξελόντες τὰς
10 Διήφοισι θεῶν, ἀπ' ἧς ὁ βίπας ἐχρυσός αἰετὸς, ὁ ἐπὶ
τῷ βίπας ὄφεος δ' χαλκὸς ἐπετῶς ἀχίνα τῷ βί-
πας. καὶ τὰς οὐλύμπιαι θεῶν ἐξελόντες, ἀπ' ἧς δεκά-
πηχυν χαλκὸν Δία ἀνέθηκον. καὶ τὰς οὐλύμπιαι
θεῶν, ἀπ' ἧς ἐπὶ ἀππηχίαν χόχκεος Ποσειδῶν δ' ἐν ἡμέ-
ραις ἐξελόντες, τὰς λοιπὰς διαιρέοντο καὶ ἔλαβον ἑ-
κάστοι, τ' ἀχίνοιοι ἐξ, καὶ τὰς πῶμα καὶ τῶν Περσέων, καὶ τ'
χρυσόν, καὶ τ' ἀργύρον, καὶ δὴ καὶ χρήματα τε καὶ ὑποζύ-
για. ὅσα μὲν κινεῖται ἀνέρετα τοῖσι ἀνθρώποις αὐτῶν οὐ
Πλαταιῆσι δόθη, ὡς λέγει, πρὸς ὑδάμῳ, δὴ κέω δὲ
20 ἐγὼ καὶ τὰ τοῖσι δόθη. αἱ. Πάυσανι δ' ἡ πόρτα δέκα
ἐξαιρέτη τε καὶ ἐδόθη, γυναῖκες, ἵπποι, τέλειαι, κα-
μηλοὶ, ὡς δ' αὐτῶν καὶ τῶν χρημάτων. Λέγεται
δ' καὶ τὰς ἀχίνας, ὡς ἑρξῆς φύλων ἐκ τῆς Εὐλα-
δος, Μαρδονίῳ τ' ἀποσχευὴ κατὰ τοῖς τ' ἐαυτῶν.
Πάυσανι δ' ὠνέροντα τῶν Μαρδονίῳ ἀποσχευὴ
χρυσῶν τε καὶ ἀργύρων καὶ τῶν πετάσμασι ποικίλοις
κατεσκεύασται, καὶ τῶν τε πρὸς τὸν πόρτα, καὶ
τὰς οὐλοποιὸς καὶ τῶν καὶ τῶν Μαρδονίῳ δειπνον
τῶν κατεσκεύασται. ὡς δ' καὶ τῶν οὐλοποιὸς ἐπὶ τῶν
30 τῶν, εἰθαῦτα τ' Πάυσανι δ' ὠνέροντα κλίνας τε χρυσεύς
καὶ ἀργυρεύς δ' ἐπὶ τῶν καὶ, καὶ βίπας χρυσεύς καὶ
ἀργυρεύς, καὶ τῶν κατεσκεύασται μεγαλοπρεπῆς τῶν δι-
πῶν, ἐκ πλατῶν τὰ τοροκείματα ἀγαθὰ, καλεῖται
ὅτι γέλωτι τὰς ἐαυτῶν διπῶν τῶν κατεσκεύασται Λα-
κωνικὸν δειπνον. ὡς δ' τ' ὁ γοῖς ποιητῆς ὡς πολλοὶ δ'
μύσον, τ' Πάυσανι γέλωται μετὰ πέμψασται τ'
Εὐλαδῶν τὰς στρατηγὰς συνελθόντων τ' τῶν, εἰ-
παι τ' Πάυσανι, δεικνύται ἐς ἐκαστὴν τ' διπῶν τ'
τῶν κατεσκεύασται, Ἀἰδρεὶς Ἑλληνες, τῶν δ' εἰνεκα ἐγὼ
40 οὐμίας συνήγαγον, βασιλεὺς ὑμῖν τῶν δ' τῶν Μήδων
βασιλεὺς τ' ἀφ' ἐστῶν δ' ἑξῆς ὅς τοι ὡς δ' ἀνδρῶν
ἔχων, ἡλθε ἐς ἡμῶς οὐτῶν οἱ ζυγῶν ἔχοντας ἀπαρη-
σώμενος. τῶν μὲν Πάυσανι λέγεται εἶπαι πρὸς
τὰς στρατηγὰς τῶν Εὐλαδῶν. Ὑστερὰ μὲν τοῖς
χεῖρα μὲν τῶν καὶ τῶν Πλαταιῶν δ' ἐν συχνοῖς
θῆκας χρυσῶν καὶ ἀργύρων, καὶ τῶν δ' ἐν χρημάτων. 344

LXXXII

1 Aulæis, secundum quosdam. 2 Vallam apparet verba que in vulg. edit. desunt legisse, videlicet ὑδὲς καὶ τῶν κλεψάνων, καὶ τῶν κλεψάνων, quæ & in nostris vet. cod. habentur. 3 Quum autem hæc coena instructa longo intervallo ab illa superaretur, ibi eund. cachinn.

& Attaginum, qui principes factionis extitissent: &, ni eos dedidissent, non prius ab vrbe discedendum quam eam euertissent. Hoc vbi decreuere, vnde-

LXXXVI

cuno a pugna die mouentes obsedere Thebanos, iussos dedere quos diximus viros. Abnuentibus dedere Thebanis, agrum eorum populabantur, murumque adoriebantur. Quibus ab agro vastando non discedentibus, vicesimo die Timegenides ad populares ita inquit, Viri Thebani, quandoquidem Græcis ita constitutum est, non prius abscedere ab oppugnatione Thebarum quam aut eas expugnauerint, aut nos dedideritis, absit vt nostra causa Thebanus ager amplius vexetur: sed siue per causam deposcendi nos, pecunias cupiunt, pecunias eis e publico demus: (nam & publice cū Medis sensimus: nō autē nos soli.) siue reuera deposcentes nos vrbe obsident, nos ipsi nos in disceptationē exhibemus. Eum Thebani sane probe & opportune loquutum arbitantes, euestigio caduceatorē ad Pausaniā misere, velle se viros dedere. Ea re inter eos conuēta, Attaginus ex vrbe profugit: cuius liberos ad se Pausanias adductos culpa absoluit, negans pueros factionis Medicę esse participes. Ceteri quos Thebani dedidere, ipsi quidem putabant se crimen refuturos, ac pecunia elapsuros: Pausanias autem hoc ipsum suspicans fore, vbi illos accipit, dimissis omnibus sociorum copiis, Corinthum deductos supplicio affecit.

LXXXVII

LXXXVIII

Hæc hæctenus quæ ad Platæas & ad Thebas gesta sunt. ¶ Arrabazum autem Pharnacis filium, vt e Platæis fugiens porro se proripuerat, Thessali, quum ad ipsos venit, hospitio inuitatum interrogabant de reliquo exercitu, ignari prorsus rei ad Platæas gestę. Ille intelligens, si omnē veritatē pugnx referret, aditum se vitæ discrimen cū suo exercitu: fore enim vt omnes cognita re ipsū adorirentur: hæc cōsiderans, nec apud Phocenses retulerat quippiam, & tunc ad Thessalos ita loquutus est, Equidē, viti Thessali, maturo (vt cernitis) quam celerime peruenire in Thraciam, missus cum hac exercitus parte ad quoddam negocium transigendum. Mardonium autem ipse cum suo exercitu aderit, nostris vestigiis insistens, cui hospitium & officiū præstare. hæc enim vos in tempus præstitisse nō pœnitebit. Hæc fatus,

κὺ Αἰθαῖον, οἱ δὲ χηγίται αὐτὰ πρὸς τοὺς ἔσαν· ὡς
 ὅ μὴ ἐκδιδῶσι, μὴ ἀποδύσασθαι ἀπὸ τῆς πόλεως
 πρὸς πρὸν ἢ δέλωσι. ὡς δὲ σφί ταῦτα ἔδιδξε, οὕτω
 δὴ εἰδικά τῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς συμβολῆς ἀπικράδμοι ἐ-
 πολιορκεον Θηβαίους, κελδόντες ἐκδιδόναι τὴν αἰ-
 δρας. ἐβυλομῶν ὅ τῳ Θηβαίῳ ἐκδιδόναι, τὴν τε
 γλῶσσί τῶν ἑταμῶν κὺ πρὸς ἐβαλλον πρὸς δὲ τῷ-
 χος. Καί, ἐγὼ ἐπαύοντο σιγάδμοι, εἰς γὰρ ἡμέρῃ
 ἔλεξε τοῖσι Θηβαίοισι Τιμηγμίδης τάδε, Ἀἰσρες "
 10 Θηβαίῳ, ὅτι ἔγω δέδοκ' ὅ τοῖσι Ἑλλησι, μὴ πρὸς "
 πρὸν ἀποδῶσι γλῶσσαι πολιορκέουσας, πρὶν ἢ δέλωσι "
 Θήβας, ἢ ἡμέας αὐτοῖσι πρὸς δῶτε, νῦν ὦν ἡμέων εἰ- "
 νεα γῆ ἢ Βοιωτῇ πλέω μὴ ἀνατλήσῃ. ἀλλ' εἰ μὲν "
 χρηματῶν χηγόντες, πρὸς χρηματῶν ἡμέας ἔξαιτέον "
 ταί, χρηματὰ σφιδώμεν ἐκ τῆς κρινῆς. (συν γὰρ τῶ "
 κρινῶ κὺ ἐμῇ δίσταμεν, ἐδὴ μῦνοι ἡμέας) εἰ ὅ ἡμέων "
 ἀληθῶς δέομεν πολιορκέεσθαι, ἡμῶς ἡμέας αὐτοῖς ἐς "
 αἰπλοῖν παρέξομεν. κέρτα ἰεῖ δόξε εὐ λέγειν, κὺ ἐς
 20 κερὸν αὐτίκα τε ἐπακρυκεύοντο πρὸς Παυσανίην οἱ
 Θηβαῖοι, θέλοντες ἐκδιδόναι τὴν αἰδρας. Ὡς δὲ
 ὠμολόγηται ὅτι τέ τοις, Αἰθαῖος μὲν ἐκδιδρῆ-
 σκε ἐκ τῆς αἰδρας, παῖδας ὅ αὐτὸν ἀπαχλῆντας Παυ-
 σανίης ἀπέλυσε τῆς αἰδρας, φῶς τῶ μῆδοις παῖδας
 ὁδὸν ἐπὶ μεταπίκας. τὸς ὅ δὴ αὐτὰς αἰδρας τὸς δέδοξε
 οἱ Θηβαῖοι, οἱ μὲν ἐδόκεον αἰπλοῖν τε κερῆσειν, κὺ
 δὴ χρηματῶν ἐπεπείθεσαν διωθέεσθαι. ὅ ὅ, ὡς παρέ-
 λαβε, αὐτὰ ἑαυτὰ ὑπονοέων, τῆς γραπλῶς τῆς συμμά-
 χων ἀπασαν ἀπῆκε, κὺ ἐκείνης ἀγαγὼν ἐς Κόρινθον
 διέφθρε. Ταῦτα μὲν τὰ ἐπὶ Πλαταιῇσι κὺ Θή- 345
 30 βησι γινόμενα. Ἀρτάβαζος ὁ Φαριάκεος, φεύ-
 γων ἐκ Πλαταιῶν, κὺ δὴ πρὸς ἐγένετο. ἀπικράδμοι
 δέ μιν οἱ Θεσσαλοὶ πρὸς σφῶν, ὅτι τε ξείνα ἐκ-
 λεον, κὺ αἰνῶσι πρὸς τῆς γραπλῆς τῆς αἰδρας, ἐδὴν ὅτι-
 σάμεν τῳ ἐπὶ Πλαταιῇσι γινόμενῳ. ὅ ὅ Ἀρτά-
 βαζος, γνῶς ὅτι εἰ ἐλθοι σφί πάσαι τῆς ἀληθῆς τῳ
 ἀγῶνι εἰπάι, αὐτὸς τε κινδυνώσει ἀπολέεσθαι κὺ ὁ
 μὲν αὐτὸν πρὸς τῆς ἀπῆκε. ὅτι πρὸς αὐτὸν πινὰ
 οἱ ἐπὶ πινόμενοι τὰ γερῶντα ταῦτα ἐκλογίζο-
 40 μενος, ἔτε πρὸς τὴν Φωκίαν ἐξήγαγε ὁδὸν, πρὸς
 τὴν Θεσσαλίαν ἔλεγε τάδε, Ἐγὼ μὲν ὦ ἄνδρες "
 Θεσσαλοὶ, ὡς ὅρατε, ἐπὶ γῆρας τε καὶ πῶς ἑαλί-
 σην ἐλθεῖν ἐς Θρῆκην, καὶ ἀποδύω ἔχω, πεμφθεῖς "
 κατὰ τὴν πρῆμα ἐκ τῆς στρατοπέδου μετὰ τῳ-
 δε. αὐτὸς δὲ ὑμῶν Μαρδόνιος, καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ ἐ-
 πὸς τῆς πόδας μου ἐλαυνῶν, πρὸς δίκιμός ἐστι. ἔπον "
 ξεινίζετε, κὺ ὁ ποκῶντες φαίνεσθε. ἐγὼ γὰρ ὑμῶν ἐς "
 χεῖρας ἑαυτὰ ποιῶσι μεταμелήπει. ἑαυτὰ ὅ εἰπας,

ἀπὲλθαι ἐκ τῆς ἑσπερίας θάλασσης Θεσσαλίας
 ἡς τε καὶ Μακεδονίας ἔξω τῆς Θρηίκης, ὡς ἀληθῶς
 ἐπειγόμενος, καὶ τὴν μεσογίαν πέραν τῆς ὁδοῦ. καὶ
 ἀπὸ κρήνης ἐς Βυζάντιον, καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπερίας
 ἐκ τῆς συγχροῦς ὑπὸ Θρηίκῃ τε καὶ Ἀκαρναντίας
 κατ' ὁδόν, καὶ λιμένας αὐτῶν καὶ χαμάδας. ἐκ Βυ-
 ζαντίου δὲ διέβη πλοίοισι. αὐτὸς μὲν οὕτως ἀπενό-
 ησεν ἐς τὴν Ἀσίαν. Τῆς δὲ αὐτῆς ἡμέρας τῆς περ
 ἐν Πλαταιῇ θ' ἔτρωμα ἐγένετο, σπασθήναι γένε-
 σθαι καὶ ἐν Μυκαλή τῆς Ἰωνίας. ὅπῃ γὰρ ἐν τῇ 10
 Δήλῳ ἐκατίετο οἱ Ἕλληες, οἱ ἐν τῇσι τοῖσι ἄμα
 Λατυχίδῃ τε καὶ Λακεδαιμονίῳ ἀπὸ κρήνης, ἡλθόν
 σφι ἄγγελοι ἀπὸ Σάμου, Λάμπων τε Θερασ-
 κῆος, καὶ Ἀθωαγόρης Ἀρχεστράτιδου, καὶ Ἡγη-
 σίστρατος Ἀειστάρρεω, πεμφθέντες ὑπὸ Σαμί-
 ων λείβη τῶν τε Περσέων καὶ τῶ τυράννου Θεομή-
 στορος τῶ Ἀνδροδαμάκτου, ὅτι κατέστησαν Σά-
 μου τύραννοι οἱ Πέρσαι. ἐπελθόντων δὲ σφεν ὅτι
 τοὺς Θερασκῆς, ἔλεγε Ἡγησίστρατος πολλὰ καὶ
 περ τοῖα. ὡς ἂν μοιῶσι ἰδόντες αὐτοὺς οἱ Ἴωνες, ἀ- 20
 ποστήσονται ἀπὸ Περσέων, καὶ ὡς οἱ βάρβαροι οὐκ
 ὑπομείνοσι. ἡ δὲ καὶ δὲ ὑπομείνοσι, οὐκ ἐ-
 τί λιν ἄρρητοι αὐτῶν διῶν αὐτοὺς. τοῖς τε κρι-
 νοῖς αἰαχάλεω, πρὸς τρεπε αὐτοὺς ῥύσασθαι ἄνδρας
 Ἕλληνας ἐκ δουλοπυνίας, καὶ ἀπαμύνασθαι βάρ-
 βαρον. διπλῆς τε αὐτοῖσι ἔφη ἔσθαι γίνεσθαι.
 τῶν τε γὰρ ἡσας αὐτῶν κακῶς πλέειν, καὶ οὐκ ἀξιο-
 μάχοις κείνοισι εἶναι. αὐτοὶ τε εἴ τι ὑποπιδούσιν
 μὴ δόλῳ αὐτοὺς πρὸς ἄρρητον, ἐν τῇσι τοῖσι ἐπὶ τοῖς 25
 τῇσι ἐκείνων ἀγρόμενοι οὐκ ἐπὶ εἶναι. Ὡς δὲ πολ-
 λὸς ἂν λιατόμενος ὁ ξείνος ὁ Σάμιος, εἶρετο Λατυ-
 χίδης, (εἴτε κληῖδος εἴνεκεν θέλων πυθέσθαι, εἴτε καὶ
 ἡ σπασμένη, τοῦ ποιεῖντος) Ὡς εἶπε Σάμιε, τί
 τοι δεινόν; ὁ δὲ εἶπε, Ἡγησίστρατος. ὁ δὲ, ὑ-
 ἀρπάσας τὸ πᾶν τοῖς λόγῳ, εἶπενα ὥρμητο λέ-
 γειν ὁ Ἡγησίστρατος, εἶπε, Δέχομαι ὅτι οἰωνόν ἐστι
 Ἡγησίστρατος ὡς εἶπε Σάμιε· σὺ δὲ ἡμῖν ποιεῖς ὅπως
 αὐτὸς τε δοῖς πίστιν ἀποπλάσσειν, καὶ οἱ σὺν σοὶ εὐ-
 ρεῖς οἱ δὲ, ἡ μὲν Σαμίς ἡμῖν πρὸς ὅμοις ἐπιδεῖν 30
 συμμάχους. Ταῦτα τε ἄμα ἡγήσατο, καὶ ὁ ἔργον
 πρὸς ἡμῖν. αὐτὰρ γὰρ οἱ Σάμιοι πίστιν τε καὶ ὅρκια ἐ-
 ποιεῖν συμμάχους πέρι πρὸς τῆς Ἑλλήδας.
 Ταῦτα δὲ ποιεῖσάντες, οἱ μὲν ἀπέπλεον (μετὰ σφεν
 γὰρ ἐκέλευε ποιεῖν τὸ Ἡγησίστρατος, οἰωνόν, ὅτι οἶμα
 ποιδόμενος) οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπιτρέποντες ταύτην τὴν ἡμέ-
 ρην, ἡ ὑστερὰ ἡ ἐκαλλιερέοντο, μαντεύοντες σφι Διὶ
 φόνος τῶ Εὐνήϊ, ἀνδρὸς Ἀπολλωνιῆτος, Ἀπολλωνίης
 δὲ τῆς ἐν τῇ Ἰωνίᾳ χέλω. Τούτου δὲ πατίεσθαι

copias festinabundus per Thessaliam
 Macedoniamque agebat, recta Thraci-
 am versus, tanquam vere properans: ac
 regionem mediterraneam præcidens;
 peruenit Byzantium, permultis socio-
 rum in itinere relictis, qui vel à Thraci-
 bus obtruncati fuerant, vel quod fame
 atque labore fuerant enecti. Ex Byzan-
 tio nauigiis transmisit in Asiam. Hunc
 in modum iste rediit. ¶ Quo autem die
 ad Plataas pugnatum est à Persis, ea die
 contigit hoc apud Mycalen Ioniz geri-
 quum apud Delon Græci considerent,
 ii qui vna cū Leutychide Lacedæmonio
 nauibus venerāt, eo appulsi sunt ἐ Samo
 legati, Lampon Thracyclei & Athenagoras
 Archestratide & Hegesistratus Ari-
 ristagoræ filius, missi à Samiis clam Per-
 sis ac tyranno Theomestore Androda-
 mantis filio, quem Persæ tyrannum Sami
 constituerant. Hi quum adierunt
 duces, verba fecit Hegesistratus multa
 & varia: Fore enim vt si tantummodo
 viderent hos Iones, à Persis deficerent,
 nec barbari expectarent: etiam, vt expe-
 ctarent; tamen fore vt non aliam prædā
 talē isti reperirent. Præterea deos inuo-
 cans obsecrabat vt Græcos Græci libe-
 rarent, vlciscerenturq; barbarum. quæ
 facilia dicebat factu esse; quia naues il-
 lorum segnes essent ad cursum, nec pa-
 res Græcis ad prælium. Siquid vero a-
 pud hos suspicionis subesset ne dolo de-
 ducerentur, dicere paratos esse se vt in
 horū nauibus pro obsidibus agerentur.
 In his obsecrandis quum multus esset
 hospes Samius, sciscitabatur eum Leu-
 tychides, (siue omni his gratia volens au-
 dire nomē, siue casu, id deo agente) Sa-
 mie hospes, quod est tibi nomen? Ille re-
 sponderet, Hegesistrato. Leuty chides in-
 terpellata reliqua eius oratione, si quam
 instituerat, Accipio, inquit, pro augurio
 Hegesistratum. Hospes Samie, effice tu
 vt nauigemus, data nobis per te & istos
 qui tecum sunt fide, Samios promptos
 fore ad ineundam nobiscum societa-
 tem. Hæc loquutus, & rem pariter
 exequi aggressus est. nam quum Samii
 extemplo fidem interposito etiam iure-
 iurando dedissent de sua societate cum
 Græcis, Leuty chides dimissis domum
 ceteris legatis, iussit eum cuius nomen
 pro augurio acceperat, secum nauigare.
 Græci eū illic diem cōmorati, postridio
 pulchre litauere, haruspice Deiphono
 Evenii filio Apolloniata ex Apollonia
 quæ est in sinu Ionico. Huius patri

LXXXIX

xc

xci

xcix

EVENIO

EVenio res huiusmodi contigit: Sunt in hac Apollonia sacrae Solis oves, quae interdiu secundum flumen pascuntur, quod è monte Lacmone per Apolloni- atem agrum fluit in mare iuxta Oricum portum: noctu autem eas stabulantes in antro, non procul ab vrbe, custodiunt delecti viri, diuitiis & genere inter po- pulares suos splendidissimi, singulis an- his singuli, quod ex oraculo quodam Apolloniatae eas oves permagni faciant. Ibi EVenius hic, quum aliquando dele- ctus ad custodiendas oves non excuba- ret vigilans, sed obdormisset, ingressi antrum lupi oves circiter sexaginta tru- cidarunt. Id ubi iste animaduertit, rem suppressit, neminique aperuit, habens in animo totidem mercari, quas substi- tueret. at Apolloniatae ubi acceperunt (neque enim eos quod gestum erat la- tuit) adductum in iudicium EVenium condemnauerunt, vt, quia vigiliam e- dormisset, visu priuaretur. Quem post- eaquam excauerunt, mox eis neque pecora foetificabant, neque humus pro consuetudine fructum ferebat. Erant autem illis pecora & in Dodona & in Delphis. Interrogati prophetae de caus- sa mali praesentis, responderunt causam esse quia custodem sacrarum ouium EVenium inique luminibus orbassent. se enim immisisse lupos: nec prius ab illius ultione cessaturos quam ei satisfecissent de iis quae in eum perpetrassent, prout ipse sibi suo arbitrio satisfactu pu- taret. His perfectis, daturos se EVenio tale donum quod habentem pleriq; ho- minum putarent beatum. Hae Apol- loniatas sunt reddita oracula. Quae A- polloniatae silentio supprimentes, qui- busdam è ciuibus exequenda delegaue- runt. Isti hunc in modum putarunt exe- quenda: EVeniū in statione sedentem adeunt, eiq; affidentes aliis de rebus ver- ba faciunt, donec deueniunt ad mise- randam hominis calamitatem. Ita in- troducta eius rei mentione, percontan- tur quam multam optaret si eam vel- lent pendere Apolloniatae. Hic, qui ora- culum non audisset, se optare dixit duo praedia ciuium, quos nominabat, quo- rum patrimonia omnium Apollonia- tarum putabat esse pulcherrima, & pre- terea domicilium quod in vrbe sciebat esse optimum. Horum si compos ef- fectus esset, non infensum se post- hac fore dicebat, sed hac satisfactione contentum. Hoc quum respondisset EVenius,

κατέλαβε Εὐώνιον ὀρήγμα ποιόνδε· ἔτι δὲ τῇ
Ἀπολλωνίῃ ταύτῃ ἱερὰ ἡλίῃ παρβάπα, τὰ θεῶν μὲν
ἡμέρας βόσκειται παρὰ ποταμὸν ὃς ἐκ Λάκμωνος
οὐρέος ρέει· ἀπὸ τῆς Ἀπολλωνίης χώρης ἐς γάλασ-
σαι, παρ' ὧν εἰσὶν λιμένα· θεῶν δὲ νύκτας ὄρει-
ρη μὲν οἱ ἄνδρες οἱ πλούτῳ τε καὶ γῆνι δοκιμασμένοι
τῶν ἀσπίων, οὗτοι φυλάσσουσι· εἰσὶ δὲ ἕνατος πε-
ρὶ πολλοῦ γὰρ δὴ πεινῶνται Ἀπολλωνίῃται τὰ παρ-
βάπα ταῦτα, ἐκ θεοπροπίου πινός. ἐν δὲ αὐτῶν
αὐλίζονται ἀπὸ τῆς πόλιος ἑκάς. εἴθα δὴ τότε ὁ
Εὐώνιος εἰς ὄρειν μὲν ἐφύλασσε· καὶ κατε-
αὐτὸν κατακρίμῃσιν αὐτῶν φυλακῶν, παρελθόν-
τες λύχρῃ ἐς τὸ αὐτῶν, διέφθιραι τῶν παρβάπων
ὡς ἐξήκει· ὁ δὲ, ὡς ἐπῆσαι, εἶχε σιγῇ, καὶ ἔφρα-
ζε ὁδοῖν, ἐν ᾗ ἔχων ἀντικατήσιν ἄλλα σε-
αίματος. καὶ οὐ γὰρ ἔλαθε τοῖς Ἀπολλωνίῃται ταῦ-
τα θρόνῳ· ἀλλ' ὡς ἐπύθοντο, ἔπαυοντο μὲν
ἐς τὸ δικαστήριον, κατέκειναι, ὡς τὴν φυλακῶν
κατακρίμῃσιν αὐτῶν, τῆς ὕψις ἐπὶ τῶν αὐτῶν.
ἐπεὶ τε
20 δὲ τὸν Εὐώνιον ἔξετύφλωσαι, αὐτῶν κατὰ ταῦτα
οὔτε παρβάπα σφι ἔπικτε, οὔτε γῆν ἔφερε ὁμοίως
καρπὸν. παρὰ φασὶ δὲ σφι ἐν τῇ Δωδωνῇ καὶ ἐν
Δελφοῖσι ἐγένετο. ἐπειτα ἐπιπρώτῳ τῶν παρ-
βῶν δὲ αἱ ποὶ τῶν παρβῶν, κακῶν. οἱ δὲ αὐτοῖσι ἐ-
φραζοντο ὅτι ἀδίκως τὸν φύλακην τῶν ἱερῶν παρβά-
πων Εὐώνιον τῆς ὕψις ἐφῆσαι. αὐτοὶ γὰρ ἐπαρ-
μήσαντες τοῖς λύχρῃ· οὐ παρὰ τὸν τε παύσασθαι π-
μῆσαντες ἐκεῖ, παρὶν ἢ δίκας δῶσαι τῶν ἐπ' οἴ-
σαι, ταύτας θεῶν αὐτῶν ἐλθῶν καὶ δικαιοῖ. τουτέ-
30 σιν δὲ τελεομένων, αὐτοὶ δώσιν Εὐώνιῳ δόσιν πιαύ-
την τὴν πολλοὺς μὲν μακαρεῖν αὐτῶν ἔχον-
τα. τὰ μὲν χρησθέντα ταῦτα σφι ἐχρήσθη. οἱ
δὲ Ἀπολλωνίῃται, ἀπὸ τῆς ποιησάμενοι, παρ-
βῶν τῶν ἀσπίων αὐτῶν δῶσαι ἀπὸ τῆς αἰ-
δῶν. οἱ δὲ σφι
διέφθιραι ὡς· κατακρίμῃ Εὐώνιου ἐν θώκῃ, ἐλ-
θόντες οἱ περὶ τῶν καὶ λόγῳ ἄλλοις ἐπιδεικνύ-
ἐς
ὁ κατέβαντο συλλυγόμενοι τῶν παρβῶν. ταύτη
δὲ ἔπαυοντο, ἡρώτεον πῖνα δίκην αὐτῶν λαοῖς, εἰ ἐλ-
λοιεν Ἀπολλωνίῃται δίκας ἔπαυοντο δῶσαι τῶν
40 ἐποίησαι. ὁ δὲ, ὅτι ἀκχεῖται τὸ θεοπροπίον, εἶλε-
το, εἰσας, εἰς οἱ δὲ ἀνθρώποι· τῶν ἀσπίων οἰομάσας,
τοῖσι ἡπίσαστο τῶν καλλίστων δύο κλήρεσι τῶν ἐν τῇ
Ἀπολλωνίῃ καὶ οἴκησιν πρὸς τέτοις, τῶν ἡδὲ καλ-
λίστων ἐοῦσαι τῶν ἐν τῇ πόλι. ταῦτων δὲ ἐφῆσαι ἐπῆ-
βῶν θρόνῳ, τῶν λοιπῶν ἀμυνώτων τῶν, καὶ δίκην οἱ
ταύτην ἀποχρᾶν θρόνῳ. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε.
Hoc quum respondisset EVenius,

346

κεῖν

1 Addit negationem qua in vulg. edit. non habetur.

„ οἱ δ' ὁ δ' ἐδ' ἐρι εἶπ' ἄν' ὑπολαβόντες, Εὐκλείη, τῶν
 „ τῶν δ' ἰκλῶ Α' πολλωνιῆται τῆς ἐκτυφλώσιος ἐκ-
 „ πίσιτοι πῆ καὶ ἡοπρόπια τὰ ἡμέλμα. ὁ μὲν
 δὴ πρὸς τῶντα, δεινὰ ἐπιέετο, ἐνθ' ὅτε πύρ-
 νος δὲ πύρτα λόγῳ, ὡς δ' ἀπατηθεῖς. οἱ δ', ὡρι-
 α-
 μῆοι τῶν τῶν ἐκ τῶν μύων, διδοῦσι οἱ τὰ εἴλετο. ἡ
 μετὰ ταῦτα αὐτίκα ἐμφυτον μαυτικῶν εἶχε, ὡς τε
 καὶ οὐνόμας ὅς ἡμέλμα. Τούτου δὴ ὁ Διήφο-
 ρος ἐὼν παῖς τῷ Εὐκλείῳ, ἀγόντων Κορινθίων, ἐμα-
 τήετο τῇ στρατῇ. ἡ δὲ καὶ τὸ δὲ ἡγούσα, ὡς ὁ
 Διήφορος ἐπιβατῶν τῷ Εὐκλείῳ οὐνόμας, δ' ἐ-
 λαμβάνει ἐπὶ τῷ Ε' μάδα ἔργα, ὅς ἐὼν Εὐκλείῳ
 παῖς. Τοῖσι δ' Ἑλλήσι ὡς ἐκαλλιέρησε, αἰγὼν
 τῶν ἡνῶς ἐκ τῆς Δήλου πρὸς τῷ Σάμῳ. ἐπεὶ δὲ
 ἐγγόντο τῆς Σαμῆς πρὸς Καλαμίσισι, οἱ μὲν
 αὐτὸ ὁρμισάμενοι κατὰ τὸ Ἡραίων τὸ ταῦτη, παρ-
 εσθλάζοντο ὡς ἐς ναυμαχίην· οἱ δὲ Πέρσαι, πύρ-
 νηοὶ σφῆας πρὸς πλέειν, αἰγὼν καὶ αὐτὸ πρὸς
 τῷ ἡπειρῶν τῶν ἡνῶς τῶν ἄλλας, τῶν δὲ Φοινίκων ἀπ-
 ἡκαστὸν πλέειν. βουλδομοῖσι γὰρ σφι ἐδόκει
 ναυμαχίην μὴ ποιεῖσθαι. οὐ γὰρ ὦν ἐδόκειν ὁ-
 μοῖοι εἶναι, ἐς δὲ τῷ ἡπειρῶν ἀπέπλεον ὅπως ἔωσι
 ὑπὸ δὲ πύρῳ στρατῶν σφέτερον, εἶτα ἐν τῇ
 Μυκάλῃ. ὅς, κελύσαντος Ξέρξεω, κατελείμ-
 νῶς τῷ ἄλλου στρατῷ, Ἰωνίην ἐφύλασσε. τῷ
 πληθὺς μὲν ἔξ μυριάδων, ἐστρατήγει δὲ αὐτὸν
 Τιγρδάης, καλλί τε καὶ μεγάρε ὑποφέρων Περ-
 σέων. ὅτι τῷ τῶν μὲν δὴ δὲ στρατῶν ἐβουλόσατο
 καὶ αὐτοῦ γινώσκοντες οἱ τῷ ναυτικῷ στρατηγῶν αἰεῖν
 347 τῶν ἡνῶς, καὶ πρὸς βαλέσθαι ἔρχων, ἔρμα τῶν νεῶν,
 καὶ σφέων αὐτέων χρησφύλατοι. Ταῦτα βου-
 λδοσάμενοι ἀνέστησαν. ἀπὸ τῶν μὲν δὲ τῶν
 Ποτνιέων ἰερὸν τῆς Μυκάλῃς ἐς Γαίωνα τε καὶ
 Σχολοπεία, τῇ Δήμητρος Ἐλευσίνης ἰερὸν, τῷ
 Φίλιππος ὁ Πασικλῆος ἰδρύσατο Νεῖλεω τῷ Κό-
 δρου, ὅτι ἀπομῶμος ὅτι Μιλήτου κησῶν· ἐνθα
 ταῦτα τῶν ἡνῶς ἀνέβησαν, καὶ πρὸς βαλέσθαι ἔρχων καὶ
 λίθων καὶ ξύλων, δένδρεα ἐκχέοντες ἡμέρας, καὶ
 σκόλοσσας πρὸς τῶν ἔρχων κατέστησαν. καὶ παρ-
 εσθλάδατο ὡς πολιορκησάμενοι, καὶ ὡς νικήσαν-
 40 τες ἐπ' ἀμφοτέρω. ὅτι λεγόμενοι γὰρ παρ-
 εσθλάδατο. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς ἐπύθοντο οἱ χα-
 χέας τοῖς βαρβάρους ἐς τῷ ἡπειρῶν, ἡγόντο ὡς
 ἐκπεφύγτων. ἀπορή τε εἶχοντο ῥ', πῶς ποίω-
 σι, εἴτε ἀπαλλάσσωνται ὅπισθεν, εἴτε καταπλέω-
 σι ἐπ' Ἑλλησπόντου. τέλος δ' ἐδόξε πούτε μὲν
 μηδέτερον ποιεῖν, ὅτι πλέειν δὲ ὅτι τῷ ἡπειρῶν.

τῶν Πασι-
 κλῆος

τῶν περι-
 σκευάζοντο.

tum ii qui ei assidebant, excipientes; EVeni, inquit, hanc tibi satisfactio-
 nem Apolloniatae pro ereptis oculis re-
 pendunt, ex oraculo eis reddito. EV-
 enius, ubi omnem rem audiuit, indigno
 animo tulit sese fuisse deceptum. At ci-
 ues ea praedia a dominis mercati, huic
 illa quae optarat dedere: qui mox dein-
 de instam diu nationem obtinuit, vn-
 de celebratissimus euasit. Huius EV-
 enii filius fuit Deiphonus, qui ductus
 a Corinthiis exercitui vaticinabatur.
 Quaquam illud quoque audiui, Dei-
 phono negocium in Graecia fuisse exhi-
 bitum, quod se filium EVenii, cuius non
 esset, nuncuparet. Ceterum postqua
 litauere Graeci, classem e Delo Samum
 versus soluerunt: & quum Samum ap-
 plicuissent, ad templum Iunonis eam
 locauere, sese ad proelium nauale appa-
 rantes. Eorum cursum ad se esse Persae
 audientes, & ipsi ceteras naues ad con-
 tinentem reducunt, praeter Phoenissas,
 quas abire permiserant. non enim cen-
 sebant pugnam naualem sibi esse capef-
 sendam, quum pares hosti non esse sibi
 viderentur. In continentem autem id-
 eo nauigabant vt essent sub suo pedita-
 tu, qui apud Mycalen agebat, praepro
 Xerxis ab aliis copiis relictus ad Ioniam
 tutandam, numero sexaginta millia, du-
 ce Tigrane, omnium Persarum & spe-
 cie & statura eminentissimo. Adhunc
 exercitum constituerant refugere du-
 ces Persicae classis, subductisque nau-
 bus, munimenta valli circumdare, in
 illarum suumque praesidium. Hoc
 inito consilio, profecti sunt ad Potnien-
 sium templum Mycales, praeteruecti ad
 Gæsonem & Scolopontem. vbi Cere-
 ris Eleusiniæ cernitur templum, quod
 Philistus Pasicles filius condidit, sectans
 Neleum Codri filium qui ad coloniam
 Mileti locandam veniebat. Ibi subdu-
 ctas naues munimento circumdederunt:
 & e saxis stipitibusq; mitium arborum,
 quas ipsi exciderunt, & circum
 munitiones depactis sudibus se instru-
 xerunt, tanquam & obsidendi & victo-
 ria potituri. in vtrunq; enim casum ra-
 tione inita sese apparabāt. Hos abiisse
 in continentem postquam accipere
 Graeci, tanquam eos barbari effugis-
 sent, agere ferebant, incerti quid age-
 rent, retrone se reciperent, an tende-
 rent in Hellespontum. Tandem neu-
 trum horum visum est esse faciendum,
 sed porro eundem in continentem.

xciv

xcv

xcvi

xcvii

prapa-

præparatis igitur ad pugnam naualem tabulatis, aliisque quibuscunque opus erat, ad Mycalem nauigant: & quum proxime castris hostium fuere, neminem ex aduerso obuiâ ferri vident, sed naues intra murum subductas, & magnam vim peditatus pro litore dispositam. Ibi primum Leutychides nauem litori applicans quammaxime appropinquare poterat, Iones per præconem compellabat, inquit, Viri Iones, quicunque è vobis me exauditis, intelligite quæ dico. nihil enim horum quæ vobis mando intelligent Persæ. Vbi pugnam consuerimus, debetis ante omnia reminisci libertatis: deinde tessera Hebes. Atque hoc qui è vobis non audit, ab eo qui audit discat. Huius autem facti eadem mens fuit quæ Themistoclis ad Artemisium: quod videlicet hæc verba, si laterent barbaros, inducitur ad obsequendum Iones essent: sin delata ad barbaros, redditura eis Græcos suspectos. His per Leutychidem admonitis, secundo loco Græci naues litori admouent, & ex illis in litus egressi, sese ad pugnandum instruebāt. Quod facientes quum cerne-
rent Persæ, & scirent Samios fuisse adhortatos, arma Samiis adimunt, suspicati illos sentire cum Græcis. Quippe Samii exceptos circa Atticâ Athenienses à Xerxe, & illuc classe barbarorū deuectos, redemerant omnes, Athenasque cum viatico remiserant. Quo nomine non in minimam suspicionem venerant, quod quingenta hominum capita hostium Xerxis liberassent. Præterea Milesiis, tanquam maxime locorum gnatis, Persæ imperant ut compita quæ ad cacumina Mycales ferunt custodiant: eo consilio facientes id ut Milesii ab exercitu abessent. Hunc in modū ab iis Ionibus qui aliquid rerum nouarum molituri videbantur, si facultatem nati essent, Persæ sibi præcauerunt. Iidem facta ex getris testudine sese constipauerant. Græci, vbi instructi fuere, ite in barbaros tendunt: quibus cunctibus aduolauit in vniuersum exercitum rumor, caduceumque supra fluctus positum apparuit. Rumor autem huiusmodi ad eos ferebatur, Græcos acie in Boeotia superasse Mardonii copias. Multis autem signis res quæ diuinitus fiunt, declarantur. etsi tunc eodem die contingit vtraque clades, ea quæ ad Platæas accepta, & quæ ad Mycalē accipienda erat,

τοῖς πολεμικοῖς ἀνδράσι ὡς εἰς ναυμαχίην ἐξ ἀποβάθρας
καὶ ἄλλα ὅσων ἔδει, ἐπλεονέπει τῆς Μυκάλης. ἐπὶ
τῷ ἀγγαῷ τε ἐγένοντο τῷ στρατοπέδῳ, καὶ ὁδοῖς, ἐ-
φάνετό σφι ἐπὶ ναυμάχους, ἀλλὰ ὥρην ἦσαν αἰετα-
κυστῶντες ἐπὶ τῷ πείχῳ, πολλοὶ δὲ περὶ τῷ ποταμῷ
κεκλιμένοι παρὰ τὸν ἀγῶνα, καθάπερ ὁρῶντες μὲν
ὅτι τῇ τῷ ποταμῷ πλέων, ἐγγυφῶς τῷ ἀγῶνι τα-
μάλισα Λατυχίδης, ἀπὸ κήρυκος παρηγγέλλει
τοῖσι Ἰῶσι, λέγων, Ἀἰῶρες Ἰῶνες, οἱ ὑμῶν τυγχά-
νοισι ἐπαχρύνετε, μάχετε τὰ λέγω. πρῶτος γὰρ
ὁδοῖς σιανήσουσι Πέρσας τῷ ἐγὼ ὑμῶν ἐπὶ τῷ ποταμῷ.
ἐπεὶ αὖτε συμμάχοισιν, μεμνησθῆναι πᾶσα χεὶρ ἐλδο-
εῖν καὶ πρῶτον πορῶναι. μὲν γὰρ τῷ σιανήματος
ἡ ἔσθης. καὶ πᾶσι δὲ ὡς ὁ μὲν ἀχρύνεται ὑμῶν πρὸς τὸν
ἀχρύνοντα. Ὡς δὲ ὁ δὲ εἰς τὸν ποταμὸν ἰὸς
τῷ ποταμῷ, καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ὁ ἐστὶν Ἀρτεμι-
σίῳ. ἢ γὰρ δὴ λαθόντα τὰ ῥήματα τῶν βαρβάρων ἐ-
μελλε τῶν Ἰωνῶν πείσειν, ἢ ἐπειθεῖν αἰνευμένης
τῶν βαρβάρων, ποιήσιν ἀπίστους εἶσι Ἕλλησι.
Λατυχίδης δὲ ταῦτα ὑποκρίνεται, δὴ περὶ τὰς
ἐπὶ οὐρανῷ οἱ Ἕλληνες παρῶντες τὰς ἡμέρας, ἀπέβησαν
ἐς τὸν ἀγῶνα. καὶ ἔπειτα μὲν ἐπὶ ὧν. οἱ δὲ Πέρσας ὡς
εἶδον τῶν Ἑλλήνων τοῖς ποταμῶν ἐς μάχην, καὶ
τοῖσι Ἰῶσι παρηγγέλλει, τὸ μὲν, ὑποσημα-
ντες τῶν Σαμίων τὰ Ἑλλήνων φρονέειν, ἀπαιροῦνται
τὰ ὅπλα. οἱ γὰρ ὡν Σάμιοι, ἀπὸ κήρυκος Ἀθηνάων
αἰχμαλώτων ὅτι τῇ τοῖσι τῷ βαρβάρων, τῶν ἐ-
λαθόντων αἰὰ τὴν ἡλικίαν λαλῶντες οἱ Ξέρξης, τῶν
πολεμικῶν ἀνδρῶν πρῶτος, ἀπὸ πρῶτον ἐπὶ τῷ ποταμῷ
πρὸς τῶν Ἀθηνάων. τῷ εἰσελθόντι οὐκ ἦν κίερα ὑποψί-
νη ἔχειν, περὶ τῶν κεφαλῶν τῷ Ξέρξει πολε-
μικῶν λυσσάμενοι. τὸ γὰρ τῷ δόδους τῶν ἐκρυφῶν
τῷ Μυκάλης φερούσας παρῶντες τοῖσι Μιλη-
σίοισι φυλάσσον, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν δὴ τῶν μέγιστα τῷ
χώρῳ. ἐποίησεν ὅτι τὸν εἰνεκεν, ἵνα ὅτι τῷ στρα-
τοπέδῳ ἔωσι. τῶν τοῖς μὲν Ἰῶσιν ὧσιν καὶ κατεδάσει
κοχμῶν αἱ πρὸς ποιεῖν, διωάμιος ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν,
τῶν τοῖσι τοῖς τοῖσι παρῶντες φυλάσσοντο οἱ Πέρσας. αὐ-
τοῖς δὲ σιανήσασιν τὰ γέγραπτα ἔρχεται εἰς τὸ σφι. ὡς δὲ ὁ
στρατὶς παρῶντες ἀπὸ τοῖσι Ἕλλησι, παρῶντες ἀπὸ τῶν
τῶν βαρβάρων. ἰούσι δὲ σφι φήμη τε ἐστὶν ἀ-
ποῖν τῷ στρατοπέδῳ πρῶτον, καὶ κηρυκῶν ἐφάνη ὅτι
τῆς κυματώδους καίμενον. ἢ δὲ φήμη διήλθε σφι
ὡς οἱ Ἕλληνες τῷ Μαρδονίου στρατῷ νι-
κῶν ὅτι Βοιωτοῖσι μαχόμενοι. δὴλα δὲ πολλοῖσι
πικρῶν οἱ δὲ τὰ γὰρ τῷ ποταμῷ εἰς τὸν πο-
ταμὸν τῆς αἰῶντος ἡμέρας συμπεπλούσης, τῷ τε ὅτι Πλα-
ταῖσι καὶ τῷ Μυκάλη μέλλοις ἐστὶν ὁ πόλεμος,

348

φῆμὶ τοῖσι Ἕλλησι τοῖσι ταύτῃ ἐσαπίκατο, ὥστε
 θαρσύναι τε τ' ἐρεπὴν πολλῶ μάλλον, καὶ ἐθέλειν
 παρ' ἑαυτοῖς κινδυνεύειν. Καὶ τότε ἔπειτα
 σιυνέπεισι γυμναῖον, Διμήτρως τελευτῶσα Ἐλευσίνης
 παρὰ ἀμφοτέρωθεν (καὶ συμβολαὶς εἶ). καὶ γὰρ δὴ οὐκ ἴσθι
 Πλαταιίδι παρ' αὐτῷ Διμήτρων, ὅς ἐστιν (ὡς
 καὶ παλαιότεροι μοι εἴρηται) ἡ μάχη, καὶ οὐ Μυκάλη ἐ-
 μελλεῖ ὡσαύτως ἐσθαι. γινώσκοντες ὅτι κινδυνεύει μὲν
 Πausanias Ἕλλησιν, ὁρθῶς σφίη φῆμὶ σιυνέβαινε
 ἐλθούσα. ὁ μὲν γὰρ οὐ Πλαταιῆσι παρ' ἐπὶ τῇ ἡμέ-
 ρῃς ἐγένετο, ὁ δὲ οὐ Μυκάλη, παρὰ δὲ ἑλάν. ἐπὶ τῇ αὐ-
 τῇς ἡμέρῃς σιυνέβαινε γίνεσθαι, μὲνός τε τῶ αὐτῷ,
 χεῖρ' ὅς πολλῶ σφίη ὑπερὶ δὴ λαοὶ αἰματωμένοι ἐ-
 γίνετο. ἦν δ' ἀρρῶδ' ἰσχυρὸν παρ' ἐπὶ τῇ ἡμέρῃ ἐσαπίκα-
 οῦσα ὅτι παρὰ σφίη αὐτῶν ἔπεσεν, ὡς τῷ Ἕλλησιν,
 μὴ παρὰ Μαρδόνιος πρὸς τὴν Ἑλλάδα. ὡς μὲν οὖν ἡ
 κληδὼν αὐτῇ σφίη ἐπέπλετο, μὲν δὲ οὐ καὶ παρ' ὑπερ-
 τῇ παρὰ σφίη ἐποιεῦτο. οἱ μὲν δὲ Ἕλληνες καὶ οἱ βαρ-
 βάροι ἐσπεύοντες τῇ μάχῃ, ὡς σφίη καὶ αἰσῆσιν καὶ ὁ
 Ἕλλησιν αἰσῆσιν παρὰ σφίη. Τοῖσι μὲν ἰσχυρῶς
 Ἀθῆναιοι καὶ τοῖσι παρὰ σφίη τῇσιν τετραγυμνα-
 νοῖσι, μέγας τῇ τῇ ἡμέρῃς, ὁδὸς ἐγένετο κατ' αἰγι-
 αλόν τε καὶ ἀπὸ δὲ χεῖρ' οὖσιν τοῖσι τῷ Λακεδαιμονίοισι,
 καὶ τοῖσι ἐπεξῆς τῇσιν τετραγυμναῖοις, κατὰ τε χα-
 εῖδ' ὅσων καὶ ἔρεα. οὐ γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι παρὰ σφίη
 ἔπειτα οἱ ὅτι παρὰ σφίη καὶ ἐπὶ τῇ ἡμέρῃ. ὡς
 μὲν οὖν τοῖσι Πέρσῃσι ὅρῃα ἦν τὰ γέγρα, ἡμῶν τὸ
 τε, καὶ σφίη ἐλασσὸν εἶχον τῇ μάχῃ ἐπὶ τῇ Ἀ-
 θῆναι καὶ τῇ παρὰ σφίη ὅσων, ὅσων ἐπὶ τῇ
 τῇ ἡμέρῃ τῇσιν ὅσων καὶ μὴ Λακεδαιμονίων, παρὰ σφίη
 ἀδυστάμοι, ἔρποντες εἶχον παρὰ σφίη, ἀδύ-
 τιν ἡ δὲ ἐπεξῆς τῇσιν τῇσιν. Διωτάμοι γὰρ τὰ
 γέγρα οὐ τοῖσι φερόμενοι ἐσπεύοντες ἀλέες ἐς τὴν Πέρ-
 σας. οἱ δὲ δόξαμοι, καὶ χεῖρ' οὖσιν αἰματωμέ-
 νοι, τέλος ἐφθάρη ἐς τὸ τεῖχος. Ἀθῆναιοι δὲ καὶ
 Κορίνθιοι καὶ Σικυωνιοὶ καὶ Τροιζηνιοὶ (οὗτοι γὰρ
 ἔσταν ἐπὶ τῇσιν τετραγυμναῖοι) σιυνέπλεον, σιυνέ-
 πλεον ἐς τὸ τεῖχος. ὡς δὲ τὸ τεῖχος ἀράμηντο, οὐκ ἔ-
 πι παρὰ σφίη ἐπὶ σφίη οἱ βαρβάροι, παρὰ σφίη
 γὰρ τῇσιν αἰματωοὶ αἱ οἱ, πλὴν Περσέων. ἔπειτα κατ'
 ὀλίγους γυμναῖοι, ἐμάχοντο τοῖσι αἰεὶ ἐς τὸ τεῖχος
 ἐσπεύοντες Ἕλλησιν. καὶ τῇσιν ἐρεπὴν τῇ Πέρ-
 σικῇ δύο μὲν ἀποφθάρουσι, δύο δὲ τελευτῶσι.
 Ἀρταύτης μὲν καὶ Ἰθακίτης τῇσιν αἰματωοὶ ἐρε-
 ποντες, ἀποφθάρουσι. Μαρδόνιος δὲ, καὶ ὁ τῇ
 περὶ τῇσιν Τισσαῖος, μαχόμενοι τελευτῶ-
 σιν. Ἐπὶ τῇσιν μαχόμενοι τῇ Περσέων, ἀπὸ τῇσιν Λα-
 κεδαιμόνιοι, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, καὶ τὰ λοιπὰ σιυνέ-
 πλεον.

fama quæ huc ad Græcos venit, reddi-
 dit eos multo ferociores, & ad subeun-
 dum ultro periculum alacriores. Al-
 terum etiam quiddam concurrere con-
 tigit, ut ad utramque pugnam fuerint
 Cereris Eleusiniæ templa. nam apud i-
 psam Cereris fanum (ut à me superius
 demonstratum est) in agro Platæensi
 pugna commissa est, & item in Mycale
 iuxta Cereris delubrum pugna erat
 committenda: ut non ab re venerit ad
 istos fama victoriæ Pausaniæ atq; Græ-
 corū. nam pugna ad Platæas diluculo di-
 ej gesta est, apud Mycalem vespere. qua-
 rum utranque eodem eiusdem mensis
 die gestam esse, non diu post ab his rem
 repetentibus declaratum est. Anter-
 moris autem aduentum subibat istos ti-
 mor non tam de seipsis quam de Græ-
 cia, ne Mardonio subiiceretur: at ubi
 fama hæc ad eos aduolauit, impensius
 atque properantius ad congregiendum
 processerunt: tanto animo Græcis ac
 barbaris in pugnam tendentibus, tan-
 quam insulæ eis & Hellespontus propo-
 sita præmia essent. Athenienses por-
 ro, & qui iuxta erant instructi, præne di-
 midium copiarum, iter tenebant per li-
 tus atque planitiem: Lacedæmonii au-
 tem, & deinceps collocati, per confra-
 gosa & montes. Quæ dū Lacedæmonii
 circuibant, interim Athenienses in alte-
 ro cornu proeliabantur. Persæ, quoad si-
 bi geram māsere recta, sese defensusuere,
 nihil inferiores hostibus: postea vero
 quàm Atheniensium & eorum qui cum
 Atheniēsis erant copiarum adnixæ sunt,
 vehementius se mutuo adhortantes,
 ut laus operis ipsorum esset, nō Lacedæ-
 moniorum, tum commutari iam res, &
 deiectis gerris Græci confertim impres-
 sionē facere in Persas. Illi excepto impe-
 tu per diu resistere, ad postremum in
 munitiones refugere: cum quibus pa-
 riter irruerunt Athenienses & Corin-
 thii & Sicyonii & Træzenii. ita enim
 erant ii in acie collocati. Vbi vero &
 murus captus est, ibi barbari non robo-
 ris memores esse, sed fugæ, præterquam
 Persæ: hi autem soli ad paucos redacti
 pugnant, Græcis assidue in murum
 irruentibus. Quorum duo classici ex-
 ercitus duces, Artayntes & Ithramitres,
 effugerunt: totidem pugnantibus occu-
 buerunt, Mardontes, & pedestrium co-
 piarū dux Tigranes. Adhuc autē di-
 micantibus Persis superuenere Lacedæ-
 monii ac focii, qui eos qui supererat tru-
 cidave-

CII

CIII

EIV

EV

vidauerunt. Ipsorum quoque Græcorū complures illic cecidere, & cum alii ex Sicyoniis, tum eorum dux Perilaus. Quinetiam Samii qui in exercitu Medorum militabant, quibus adempta arma fuerant, vbi viderunt statim ab initio pugnam pertinaciorem, quoad poterant Græcis suppetias iere. Quos inchoasse cernentes alii Iones, ita & ipsi à Persis deficientes adorti sunt barbaros. Milesiis autem præceptum erat ut exitus viarum custodirent, Persarum salutis gratia, ut siqui casus (quemadmodum accidit) eos deprehendissent, Milesiis ducibus salutē sibi ad Myeales cacumina compararent. huius quidem rei causa Milesii illic collocati fuerant, nevesi pugnae adessent, aliquid innouarent. At illi è contrario prorsus quam iussi fuerant fecere: qui & per alias quæ ad hostem ferebant vias barbaros deduxere, & ad extremum in eis mactandis omnium exitere hostilissimi. Hunc in modum Ionia iterum defecit à Persis. ¶ In hoc prælio præclarissimam inter Græcos operam nauauerunt Athenienses, & ex Atheniensibus Hermolycus Eutheni filius, vir in pancratio celebris: cui postea contigit ut bello inter Athenienses & Carystios, in pugna apud Cynum agri Carystii facta, cæsus in Geræsto iaceret. Secundū autem Athenienses egregii exitere Corinthii Træzeniique ac Sicyonii. Græci vero perquam multis barbarorum aliis in pugna, aliis in fuga interfectis, corū naues incendunt, totumq; murum, egesta illinc in litus præda, & quibusdam pecuniarum thesauris repertis. Vbi castra atque naues cremauere, vela fecerunt. & quum Samum appulsi sunt, consultabant de gente Ionica transferenda, & vbinam in Græcia illam locari oporteret, cuius ipsi imperium obtinerent. Neque enim videbatur eis fieri posse ut per omne tempus Ionibus tutandis præessent, sperandū esse ut Iones à Persis rebellasse gauderent. Ad hæc magistratus Lacedæmoniorum censebant emporia nationum Græcarum quæ cum Medis sensissent, electis incolis danda cū territorio Ionibus habitanda. Athenienses è contrario, non esse principatum Ioniz summouendum, nec Lacedæmoniis de ipsorum coloniis consultandum. & quum in hoc conten-

χείριζον. ἔπεισον δὲ καὶ ἀσπίων τῶν Ἑλλήνων θυγχοὶ
ἐνθαῦτα ἄλλοι τε καὶ Σικυώνιοι, καὶ στρατηγὸς Περσί-
λεος. τῶν τε Σαμίων οἱ στρατάρχαι, εὐόντες ἐπὶ τῇ
στρατοπέδῳ τῶν Μηδικῶν, καὶ ἀπὸ θαυρητῶν τὰ ὀ-
πλα, ὡς εἶδον αὐτῆκα κατ' ἀρχὰς γινόμενον ἐπι-
ερχέσθαι τὴν μάχην, ἔρδον ὅσῳ ἐδιδυμέατο, πρὸς σωφε-
λέην ἐθέλοντες τοῖσι Ἑλλησι. Σαμίους δ' ἰδόντες οἱ
ἄλλοι Ἴωνες ἀρξάμενοι, ἔπειθ' ἡ καὶ αὐτοὶ ἀποστάτες ἀ-
πὸ Περσέων, ἐπέθεντο τοῖσι βαρβάροισι. Μιλη-
σιοισι δ' ὁποσετέτρακτο μὲν τῇ Περσέων καὶ ἄλλων τι-
μῇ, σωτηρίας εἵνεκα σφί· ὡς ἂν ἄρα σφέας κατα-
λαμβάνη οἱ ἄλλοι κατέλαβον, ἔχοντες ἡγεμόνας, σὺν ἡγεμόνι
ζῶντι ἐς τὰς κρυφὰς τῆς Μυκάλης. ἐπὶ χθονὶ αὐτῇ
ἦν ὅτι ἔπ' ὁ πρῆγμα οἱ Μιλήσιοι τότε γε εἵνεκα,
καὶ ἵνα μὴ παρέοντες τῇ στρατοπέδῳ πειροχμὸν ποιέ-
οιεν. οἱ δ' ὅτ' ἂν τῶν αἰσίων ὅτι ὁποσετέτρακτο μὲν ἐπὶ τοῖσι
ἄλλοις τε καὶ τῇ γενομένη σφί· ὁ δ' ἔτι φέρεται, αἱ δ' ἔτι
φερον ἐς τὰς πολεμίας· καὶ τέλος, αὐτοὶ σφί· ἐγένοντο
κτείνοντες πολεμῶνται. ἔπειθ' ἡ πόδ' ἔπειθ' ἰωνῶν
ἀπὸ Περσέων ἀπέστη. Ἐν δ' αὐτῇ τῇ μάχῃ Ἑλ-
λήνων ἡρίτευε Ἀθιωταῖοι· (καὶ Ἀθιωτῶν, Ἐρμό-
λυκος ὁ Εὐβοῖος, ἀνὴρ παγκράτιον ἐπασκίνας· τῷ τῷ
δ' Ἐρμόλυκον κατέλαβον ἔπειθ' ὅτε τῶν, πολέμῳ
εὐόντος Ἀθιωταῖοι τε καὶ Καρυστῖοι, ἐπὶ Κύριον τῆς
Καρυστῖος χώρας ἀποβαλόμενοι ἐπὶ τῇ μάχῃ, καὶ ὅτι
Γεραστῶν) μετὰ δ' Ἀθιωτῶν, Κορίνθιοι καὶ Τροι-
ζηνῖοι καὶ Σικυώνιοι ἡρίτευσαν. Ἐπὶ τε δ' καὶ
ἐργάσαντο οἱ Ἕλληνες τὰς πύλας, τὰς μὲν μαχο-
μέας, τὰς δ' ἐπὶ φέροντας τῶν βαρβάρων, καὶ ἵνα
ἐνέπρησαν, καὶ τὸ τῆχος ἀπὸ μὲν τῆς λήνης πρὸς ἑλ-
λόντες ἐς τὴν αἰγυλὸν καὶ θησαυροὺς ἵνας χρημάτων
ἔδειον. ἐμώρησαν δ' ὅτι τῆχος καὶ τὰς ἵνας, ἀπὸ
πλεον. ἀπὸ τῶν μὲν οἱ ἐς Σάμον οἱ Ἕλληνες, ἐκ βαλ-
όντες ἐπὶ ἀνάστασις τῇ ἰωνῶν, καὶ ὅποι· χρεὼν εἶναι τῆς
Ἑλλάδος κατοικῆσαι, τῆς αὐτοῖς ἐγκρατίες εἶναι·
τῶν δ' ἰωνῶν ἀφείηται τοῖσι βαρβάροισι. ἀδύ-
νατον γὰρ εἶναι τοῖσι εἶναι τῶν τε ἰωνῶν πο-
κατῆσθαι, φερούμενοι δὲ τῶν πύλων χεῖρον· καὶ ἐ-
αὐτῶν μὴ πρὸς κατῆσθαι, Ἴωνας ὁδὸν μὲν ἐλπί-
δα ἔχον χαίροντας πρὸς τῶν Περσέων ἀπαλλάξαι.
πρὸς αὐτὰ Πελοποννησίων μὲν τοῖσι ἐπὶ τέλεσι ἐ-
οῦσι ἐδόκεε τῶν μηδιστῶν ἐθνέων τῶν Ἑλληνικῶν
τὰ ἐμπόρια ἐξαναστῆσαι, διωῶν τῶν χώρην ἰ-
μοσι κατοικῆσαι· Ἀθιωταῖοι δ' ἐκ ἐδόκεε ἀρχὴν,
ἰωνῶν ἡμέραν ἀνάστατον, ὅσῳ Πελοποννησίοισι
καὶ τῶν σφετέρων ἀποικιέων βουλεύειν. αἰπτε-

349

1 Pugnam alteram in partem inclinare. Alii, Pugnam ancipitem esse. 2 Cuius ipsi imperium obtinerent: Ioniam autem barbaris relinquerent. neque enim vid. eis s. p. ut per o. t. lo. tutandis præessent: sin autem non tutarentur, Ionibus suam à Persis deflectionem ingratam fore putabant. 3 Nullo pacto sedibus suis summouendos esse Iones censebant.

refecta est, hunc in modum: Amestris
 vxor Xerxis, amiculum quod ipsa te-
 xuerat, grande atq; variegatum, & spe-
 ctatu dignum, viro donauit. Quo ille
 delectatus atq; amictus, ad Artayntam
 se confert: atque vbi se oblectauit cum
 ea, iussit à se petere mulierem quæ opta-
 ret sibi fieri in remunerationem obse-
 quii. omnia enim quæ peteret, impetra-
 turam. Ad hoc illa respondens, (debe-
 batur enim toti familiæ infortunium)
 Dabisne, inquit, mihi quicquid à te pe-
 tiero? Xerxes, omnia alia potius cā pe-
 tituram ratus, cum iureiurando promi-
 sit. Qui postquam iurauit, mulier intre-
 pide amiculum poposcit. Xerxes enim
 nero recusare, non ob aliud quam quod
 vereretur Amestrin, ne sic illa rem quæ
 agebatur, iam pridem suspicata, depre-
 henderet: sed offerre ei & vrbes, & im-
 mensam vim auri, & copias militum,
 quibus nemo præter illam esset impera-
 turus. Eximium autem donum est apud
 Persas, exercitu donari. Verum quum
 non posset persuadere mulieri, amicu-
 lum dedit. Quo dono illa supramodum
 laeta, eo gestando gestiebat. Amestris
 vbi mulierem habere amiculum sciuit,
 & rem gestam, nō in puellam concepit
 odium, sed in illius matrem, penes quā
 culpam & quam huius rei authorem es-
 se credebat, exitium machinatur. Ob-
 seruato itaq; tempore quo vir suus Xer-
 xes regalem instrueret cœnam, quæ cœ-
 na semel quotannis eo die quo rex crea-
 tus est instruebatur: (cœnæ nomē Per-
 sice Τύβτα, Græce τέλειον, id est, perfecta:
 in qua rex solum caput¹ ornatur, Per-
 sasque strenis donat) hoc die obseruato.
 Amestris à Xerxe petiit vt se Masistæ v-
 xore donaret. Xerxes id indignū factu
 nefariumque arbitrari, vxorem germa-
 ni dono dari, eamque in fontem negotii
 illius cuius causā vxor sua eam flagita-
 ret. Tandem huius precibus euictus,
 & instituto, quo nefas est regia cœnia
 proposita orantem non exorare, inuitus
 admodū annuit: tradensq; vxori, ac iu-
 bens facere quod liberet, germano ad
 se accersito, ita inquit, Masista, tu Darii
 filius es, idemque mihi frater, præterea
 vir eximius: tamen cum ista muliere,
 cum qua contubernium habes, noli
 habere: in cuius locum dabo tibi filiam
 meam cum qua contubernium habe-
 as. Istam autem quam in matrimonio
 habes (nō enim mihi videtur habenda)

πιστα γίνεται τρέφειται ὅδε· ὅξυφρήνασα Ἀμης-
 τρις ἢ Ξέρξεω γυνὴ φάρος μέγα τε καὶ ποικίλον καὶ θέ-
 ης ἄξιον, διδοὶ Ξέρξη. ὁ δὲ, ἡδύς, πεισβάλλεται
 τε καὶ ἔρχεται πρὸς τὴν Ἀρταίντην. ἡδύς δὲ καὶ
 ταύτῃ, ἐκέλευσε αὐτὴν αἰτῆσαι ὅ, πibούλεται οἱ
 γυνεῶν αὐτῇ τῇ αὐτῇ ὑποουργημένων. πρὸς 350
 ἡ γὰρ τὸ βέλτερον αἰτῆσαι. τῇ δὲ κακῶς γὰρ
 ἔδεε ποικίλῃ γυνεῶν, πρὸς ταῦτα εἶπαι Ξέρξη,
 Δώσεις μοι ὅ αἶσε αἰτῆσω; ὁ δὲ, πρὸς μάλιν δόκ-
 10 ων ἐκέλευ αἰτῆσαι, ὑποσχέτο καὶ ὅμοι. ἡ δὲ,
 ὡς ὅμοι, ἀδελφὸς αἰτέει ὁ φάρος. Ξέρξης δὲ, πρὸς
 πῶς ἔρχετο, οὐ βουλόμην δόξαι· κατ' ἀπὸ μὲν
 ὁδὸν, φοβερόμην δὲ Ἀμηςτριν, μή καὶ πρὶν κατ-
 εικαζομένη πρὸς γινώσκον, οὐτὶς ἐπιδρῶν τῇ ὁρήσων.
 ἀλλὰ πόλιν τε ἐδίδου καὶ χρυσὸν ἄπλετον, καὶ τρα-
 πὴν τῇ ἑμὲν ὁδὸς ὄρεειν ἀλλ' ἢ ἐκείνη· (Περ-
 σικὸν δὲ καὶ ὁ φάρος δόξαι) ἀλλ' οὐ γὰρ ἔπει-
 θε. διδοὶ ὁ φάρος. ἡ δὲ, πρὸς χαρὸς εὐοῦσα τῇ
 δόξαι, ἐδρέε τε καὶ ἡγάλλετο. Καὶ ἡ Ἀμηςτριν
 20 πρὸς θάλατταν μιν ἔχουσαν. μαθόντα δὲ ὁ ποικί-
 λον, τῇ μὲν γυναικὶ ταύτῃ ὅκα ἐγγέγκητον· ἡ
 δὲ, ἐλπίδουσα τὴν μητέρα αὐτῆς εἶναι αἰπὴν, καὶ
 ταῦτα ἐκείνῃ τῇ ὁρήσων, τῇ Μασίστῃ γυναικὶ ἐ-
 βούλετο ὁλεθρῶν. φυλάξασα δὲ τὴν αὐτὴν ὁδὸν
 αὐτῆς Ξέρξεω βασιλῆϊον δὲ πρὸς τῇ ὁρήσων
 τῇ τῇ ὁ δὲ πρὸς τῇ ὁρήσων ἀπὸ τῇ ὁρήσων
 τῇ, ἡμέρῃ τῇ ἔρχετο βασιλῆϊς. οὐκ ὅμοι δὲ τῇ
 δὲ πρὸς τῇ, Περσικὸν μὲν, τυκτῇ· κατὰ δὲ τὴν
 30 ἑλπίδων γλῶσσαι, τέλειον. τότε καὶ τὴν κεφα-
 λὴν σμῖται μουῶν βασιλῆϊς, καὶ Πέρσης δωρέε-
 ται. ταύτῃ δὲ τὴν ἡμέρην φυλάξασα ἡ Ἀμη-
 στριν, χρεῖται τῇ Ξέρξεω, δόξαι οἱ τὴν Μασί-
 στῃ γυναικί. ὁ δὲ δεινὸν τε καὶ ἀνάρστον ἐποίησε-
 το, τῇ μὲν, ἀδελφεῷ γυναικί τῇ ὁρήσων, τῇ
 το δὲ, αὐτῇ τῇ εὐοῦσαν τῇ τῇ ὁρήσων τῇ τῇ.
 καὶ γὰρ τῇ εἰκὴν ἐδέετο. Τέλος μὲν, ἐκείνης
 τε λιπαρεύσης, καὶ ὑπὸ τῇ νόμου ὁδὸς ὁδὸς,
 (ὅτι ἀτυχῆσαι τῇ χρεῖται, οὐ σφιδματὸν ὅτι βα-
 σιλῆϊς δὲ πρὸς τῇ μὲν) κατὰ δὲ τῇ ἀέκων κα-
 40 τὰ δὲ. καὶ τῇ ὁδὸς, ποιεῖ ὅδε· τῇ μὲν κε-
 λῶν ποιεῖ τῇ ὁδὸς, μεταπρὸς μὲν μὲν τῇ ἀ-
 δελφεῷ, λέγει τῇ δὲ, Μασίστα, σὺ εἶς Δαρείου τε
 παῖς, καὶ ἐμὸς ἀδελφός· πρὸς δ' ἐπὶ τῇ τοῖσι, καὶ εἶς αἰὶρ
 ἀγαθός· ὅνα καὶ τῇ ταύτῃ τῇ τῇ τῇ τῇ, μὴ συνόικας
 ἀλλὰ τοῖσι αὐτῇ ἐγὼ δίδωμι θυγατέρας τῇ ἐμῇ.
 ταύτῃ συνόικας· τῇ τῇ ὁδὸς (ὅδε δὲ δόκει ἐμῇ)

¹ Diuersam à nostra lectionem videtur esse sequenti.

πῶς
οὐ γὰρ
μαί;

μὴ ἔχει γυναικα. ὁ δ' Ἰ. Μασίτης ἀποθνήσκουσαι πα-
 10 λερύματα, λέγει πᾶσι, ὧς δ' ἀποπα, τίνα μοι λόγον
 11 λέγεις ἀχρηστον; καλῶν μοι γυναικα, ἐκ τῆς μοι
 12 παῖδες νεηνία τε εἰσὶ τρεῖς, καὶ θυγατέρες, τῶν καὶ σὺ
 13 μῖν πρὸς αὐτὸν τῶν σεοῦ τῆς ἡγάγου γυναικα. αὐτὴ
 14 τέ μοι καὶ ἴον τυγχάνει κτερεῖς ἔσσαι. αὐτὴν με
 15 καλῶς μέντω, θυγατέρα τῆς σεοῦ τῆς γῆρας; ἐγὼ
 16 δ' βασιλεῦ, μέγαλα μὲν ποιεῖμαι, ἀξιόκλῆτος θυ-
 17 γατρός τῆς σῆς; ποιήσω μὲν τοι πούτεων δοῦν τετρα.
 18 σὺ δ' Ἰ. μηδαμῶς βιάσθηναι τοῦδε δεῖνός. 10
 19 Ἀλλὰ τῇ τε σῇ θυγατρὶ δὴν δῆλος φημίσται ἐμῶ
 20 δοῦν ἥσσω, ἐμέ τε ἑα γυναικὶ τῇ ἐμῇ συνοικεῖν.
 21 ὁ μὲν δ' ἰ. οἱ αἰετοὶ ἀμειβεῖται. Ἐξέρξης δ' ἰ. θυγατρὶς λέγει
 22 πᾶσι, Οὕτω δ' ἡ τοι Μασίτα πέσθηκαται. ἔτε γὰρ αὐ-
 23 τοι δόνην θυγατέρα τῇ ἐμῇ γῆμαι, ἔτε ἐκείνη ἐπὶ
 24 πλεῖστα χρόνιον συνοικῆσαι. ὡς μάθης, πᾶσι δόδωκε
 25 δέκα. 11 ὁ δ' ἰ. ὡς ταῦτα ἤκουσε, εἰπας πόνδε, ἐχῶ-
 26 ρεῖ ἔξω, Δέσποτα, ἔδ' ἡ κρυμμένη ἀπώλεσας. Ἐν-
 27 τὸν τῶν πατρὸς μέσῃ χρόνῳ δ' ἰ. Ἐξέρξης τῶν α-
 28 δελφῶν διέλετο, ἡ Ἀμνηστὶς μεταπεμφθεῖσα 20
 29 τῶν δρυφῶν τῶν Ἐξέρξω, ἀφελυμῆται τῇ γο-
 30 ναίᾳ τῇ Μασίτῃ. τῶν τε μαζῶν ἀποταμῶσα, κυσὶ
 31 παρὰ βάλαν. καὶ ῥίνα, καὶ ὠτῶν, καὶ χεῖλεα, καὶ γλῶσσαν
 32 ἐκταμῶσα, ἐς οἶκόν μιν ἀποπέμψεν ἀφελυμῆ-
 33 σμένην. Ὁ δ' Ἰ. Μασίτης, δοῦν καὶ ἀκνηῶς πού-
 34 τῶν, ἐλπόμενος δὲ τί οἱ καὶ ἐνέει, ἐς πύλιν δρόμον ἐς
 35 τὰ οἰκία. ἰδὼν δ' ἐπεφθαρμένην τῇ γυναικα, αὐτὴν
 36 μὲν ταῦτα συμβαλλομένης τοῖσι πασι, ἐπορεύετο
 37 ἐς Βακτρίαν σιῶν τε τοῖσι ἐοῦσιν ὑπὸν, καὶ δ' ἡ κρυμμένη
 38 ἡμῶν, ὡς ἀποστῆναι νομὸν τῇ Βακτρῶν, καὶ ποιήσων, 30
 39 μέγιστα κακῶν βασιλῆα. τὰ αὖτ' ἡ ἐγρήτο, ὡς ἐμοὶ
 40 δοκέει, εἰ αὖτ' ἐρῶν αἰσθάνει ἐς τῶν Βακτρῶν, καὶ πῶς
 41 Σάκας. καὶ γὰρ ἔστ' ἔργον τέ μιν, καὶ ἡ ὑπαρχος τῇ
 42 Βακτρῶν. ἡ δ' ἰ. Ἐξέρξης πύλινος ταῦτα ἐκ-
 43 τον φησὶν, πέμψας ἐπὶ αὐτὸν στρατὸν, ἐν τῇ ο-
 44 δῶ κατέκτεινεν αὐτὸν τε ἐκείνον καὶ τοὺς παῖδας αὐ-
 45 τῶν, καὶ πῶς στρατὸν τῶν ἐκείνου. κατὰ μὲν δ' ἔρω-
 46 τα δ' ἰ. Ἐξέρξω, καὶ δ' ἰ. Μασίτα θάνατον, ποσὺν ἔ-
 47 χυετο. Οἱ δ' ἐκ Μυκάλης ὁρμηθέντες Ἕλλη-
 48 νες ἐπὶ Ἕλλησπόντου, φέρων μὲν πρὸς Λεκτὸν ὄρ- 40
 49 μεον, ἀπὸ αἰέμεν ἀπολαμφθέντες. ἐνθὺν δ' ἐ-
 50 ἀπείχοντο ἐς Ἀβυδὸν, καὶ τὰ γαφύρας δ' ὄρον ἀφ-
 51 λελυμῆας, τὰς ἐδόκειον διήσειν ἐπὶ ἐπὶ τῶν ἀμῶν. καὶ
 52 ἰστέων ἐκ ἡκιστὰ ἔνεκα ἐς τὸ Ἕλλησπόντον ἀπείχοντο.
 53 ὧσι μὲν νῦν ἀμφὶ Λευτυχίδα Πελοποννησίοις

missam facias. His verbis stupefactus
 Masistes, Domine, inquit, 'quam tu
 mecum orationem habes importuna:
 qui vxorem, ' ex qua liberi mihi sunt
 adolescentes, & filia, (quarum vnam
 tu filio tuo duxisti vxorem) iubes me
 relinquere, (quæ mihi est ex animi mei
 sententia) vt filiam tuam in matrimo-
 nio ducam? Equidem, rex, etsi magni
 facio me dignari coniugio filia tuæ, ta-
 men neutrum istorum faciam. ' tu ve-
 10 ro, qui nequaquam necesse habes, no-
 li ad hoc rei me cogere: alius non infe-
 rior me existet maritus filia tue: sine me
 meæ vxoris consuetudine frui. Hæc
 ille quum respōdisset, percitus ira Xer-
 xes, Atqui, inquit, ' ita tecum, Masista,
 agetur, vt neque iam tibi filiam me-
 am nuptum dem, neque tu consuetu-
 dine tuæ diutius fruaris: vt discas acci-
 pere oblata. Masistes his auditis, extra
 abiit, hætenus loquutus, Domine, non-
 dū me interemisti. Hoc interim tem-
 20 pore dum Xerxes cum fratre colloqui-
 tur, Amestris accitis satellitibus Xerxis,
 vxorem Masistæ excarnificat, mamillas
 præcidit, easque canibus abiicit: præci-
 dit nares, aures, labra, linguam: atque
 ita excarnificatam remittit domum.
 Harum rerum quum nihil audisset Ma-
 30 sistes, metuens tamen aliquid sibi esse
 mali, cursu te domum proripiebat. vbi
 vero mutilatam vxorem vidit, confe-
 stim inito cum liberis consilio, abiit Ba-
 ctira cum illis & aliis quibusdam, tan-
 quam prouinciam Bactriam ad defecti-
 onem inducturus, & plurimum mali re-
 gi facturus. Quod & contigisset (vt
 mihi videtur) ' si occupasset ad Bactrios
 - & ad Sacas ascendere. etenim præses
 erat Bactriorum, à prouincialibusque
 diligebatur. Sed hæc cum ' perpetra-
 40 turum Xerxes audiens, missis aduer-
 sus hominem copiis, & ipsum & li-
 beros & copias in itinere trucidauit.
 De amore Xerxis & nece Masistæ hæc
 hætenus. ¶ Græci à Mycale profe-
 cti Hellepontum versus, primum cir-
 ca Lecton stationem habuerunt, à ven-
 tis intercepti. Inde soluentes, Abydum
 tenuerunt: & quum pontes, quorū præ-
 cipue causa illuc ierant, credētes se ad-
 huc eos intentos esse inuenturos, repe-
 rissent solutos, deliberabant. Leutychi-
 di & qui cum eo erant Lacedæmoniis,

cxi

cxii

cxiii

1 Quæ est ista futilis qua vteris apud me, oratio? Quid quod sum speras? 2 Ex quæ ttes mihi lib. 3 Tu vero ne mihi vim adferas, hanc à me rem contendens. 4 Ita res tuæ comparatæ sunt, vel, ita res tuæ habet. vel (retinendo idem loquendi genus) Ita tecum adiutæ est. 5 Id est, Si ad Bactrios & Sacas prius peruenire potuisset, quam rex de eo quod moliebatur, certior factus esset. 6 Molientem, vel, agitantem.

videbatur in Græciam redeundum: Atheniensibus autem & eorū duci Xanthippo, illic manendum; ut Chersonesum tentarent. Itaque Peloponneses quidem abiere: Athenienses vero Abydo in Chersonesum traicientes, Sestū obsidebant. Huc, postquam auditum est Græcos in Hellesponto adesse, tanquam ad omnium eius tractus urbium validissimo muro præditam, conuenere cum alii ex aliis circa oppidis, tum ex Cardia Oebazus, vir Peria, qui
 CXIV
 arma è pontibus illuc comportauerat: Tenebant autem id oppidum indigenæ Æoles, iunctis Persis pariter & magna sociorum frequentia. Tyrannidem illius prouinciæ obtinebat Xerxis prætor Artayctes, vir ille quidem Persa, sed dirus tamen & facinorosus, qui
 CXV
 Xerxem Athenas tendentem ex Eleunte circumuenit, petitis Protefilai Iphiclogeniti pecuniis. Etenim est in Eleunte Chersonesi Protefilai sepulcrū, & ei fanum circumiectum vbi inerat
 20
 ingens vis pecuniæ, necnon phialæ aureæ argenteæque, & æs & vestis, aliaque donaria quæ Artayctes rege donante compilauit, his verbis eum circumueniens, Here, est hoc in loco domus viri Græci, qui cum militum copiis terram tuam adortus, meritis morte pœnas dedit: eius mihi domū dato, ut discant alii non militare aduersus regionem tuam. Hæc dicendo
 2
 facile erat persuadere Xerxi ut largiretur sibi domum eius viri de quo nihil suspicabatur istū ea sentire. Enimvero sentiebat Artayctes Protefilaum in prouinciā regis militasse, quod videlicet Persæ omnem Asiam suam esse arbitrabantur, & eius semper qui potitur regno. Hic, postquam pecuniis ab rege donatus est, eas ab Eleunte ad Seston exportauit, fanumque seuit & coluit: & quoties Eleuntē pergebat, in adyto, id est, in templi loco inaccessō, cum mulieribus concumbebat. Tunc autem ab Atheniensibus obsidebatur, nullis rebus præparatis quæ pertinerent ad tolerandam obsidionem, quam nō expectauerat, ex improviso à Græcis inuasus.
 CXVI
 Illi, posteaquam sibi obsidentibus aduenierat autumnus, grauari peregrinam à patria expeditionem, quoniam murum expugnare non possent. itaque orare duces suos ut se illinc reducerent.

ἔδοξε ἀποπλέειν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀθηναίοι-
 σι δὲ, καὶ Ξανθίῳ τῷ τετρατηγῷ, αὐτὸν ὑπο-
 μέναιτας, πειρᾶσθαι τῆς Χερσονήσου. οἱ μὲν δὴ
 ἀπέπλεον. Ἀθηναῖοι δὲ, ὅτι τῆς Ἀβύδου δι-
 βαίτες εἰς τὴν Χερσονήσον, Σητρὸν ἐπολιόρκειον.
 Εἰς δὲ τὴν Σητρὸν ταύτην, ὡς εὐνὸς ἰσχυροτάτου
 πίχεος τῷ ταύτῃ, σκυῖλλον, ὡς ἤκουσαι παρῆ-
 ναί τοις Ἑλλησιν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, ἔκ τε τῷ ἄλ-
 λων τῷ ᾠκεοκίδων, καὶ δὴ καὶ ὁ Καροδῆς πό-
 λιος, Οἰόβαζος, αἰὲρ Πέρσης, ὅς τε ὁ τῷ γεφυ-
 ρέων ὅπλα ἐθάυτα ἦν κεκομικώς. ἔχον δὲ ταύ-
 τιν ὅτι χωριοὶ Αἰολεῖς, σκυῖσαι δὲ Πέρσαι τε καὶ
 τῷ ἄλλων συμμάχων συχρὸς ὄμιλος. Ἐτυ-
 ραίνθη δὲ πύπου τῷ νομοῦ Ξέρξεω ὑπαρχος Ἀρ-
 τᾶκτις, αἰὲρ μὲν Πέρσης, δεινὸς δὲ καὶ ἀτάσθα-
 λος: ὅς καὶ βασιλῆα ἐλαύνοντα ἐπ' Ἀθηνᾶς ὄξ-
 ηπάτησε, τὰ Πρωτεσίλεω τῷ Ἰφίκλου χεῖματα
 ὄξ Ἐλεοῦντος ὑφελόμενος. ὦν γὰρ Ἐλεοῦντι τῷ
 Χερσονήσου ὅτι Πρωτεσίλεω τὰφος τε, καὶ τέμενος
 παρὶ αὐτὸν, εἴτα ἐν χεῖματα πολλὰ, καὶ φιάλαι
 χρυσαὶ καὶ ὀργύραι, καὶ χαλκός, καὶ ἐόης, καὶ ἄλ-
 λα αἰαθήματα, τὰ Ἀρτᾶκτις ἐσύλησε, βασιλῆ-
 ος δδντος. λέγων δὲ τοῖαδε, Ξέρξεα διεβάλετο, Δέ-
 αωπα, ἔστι οἶκος αἰδρὸς Ἑλλήνων ἐθαύτα, ὅς ἐστι
 γλῶσσην στρατὸν ὄμιλος, δίκης κυρήσας, ἀπέθανε
 πύπου μοι δὸς τὸν οἶκον, ἵνα καὶ τις μάθῃ ὅτι γλῶσσην
 τὴν μὲν στρατὸν ὄμιλος. ταῦτα λέγων, ὁπετίως ἐ-
 μελλε αἰαπίσειν Ξέρξεα δοῦναι αἰδρὸς οἶκον, ὅς ἐστι
 ὑποπτηγῆς τῷ ἐκείνος ἐφένε. ὅτι γλῶσσην
 τὴν βασιλῆος στρατὸν ὄμιλος Πρωτεσίλεω ἔλεγε,
 νοέων τοῖαδε: τὴν Ἀσίην πᾶσαν νομίζουσι ἐαυτῷ
 Πέρσαι εἶναι, καὶ τὸ αἰεὶ βασιλεύοντος. ἐπὶ δὲ ἐδ-
 ῆ τα χεῖματα, ὄξ Ἐλεοῦντος εἰς Σητρὸν ὄξ ἐφένε
 σι, καὶ ὁ τέμενος ἔσπειρε, καὶ ἐέμετο. αὐτὸς τε ὁ-
 κλὸς ἀπέκλιτο εἰς Ἐλεοῦντα, ἐπὶ τὰ ἀδύτα γυναι-
 ξὶ ἐμίσητο. τότε δὲ ἐπολιόρκετο ὑπὸ Ἀθη-
 ναίων, οὔτε παρεσκεύασμένος εἰς πολιορκίην, οὔτε
 πρὸς δὲ χόμιος τῶν Ἑλλήνων. ἀφύκτως δὲ κλὸς
 αὐτῷ ἐπέπεσον. Ἐπὶ δὲ πολιορκεομένων οἱ σφι
 φθινόπωρον ἐπέχρηστο, καὶ ἡσχάλον οἱ Ἀθηναῖοι
 ἀπὸ τῆς ἐαυτῷ ἀποδημιόντες, καὶ οὐ διωάμε-
 νοι ὄξ ἐλθὶν τὸ τεῖχος, ἐδόντο τε τῷ στρατηγῶν ὅκως
 ἀπαγάρειν σφέας ὀπίσω. οἱ δὲ ὅκως ἐφασαι, ὅτι ἡ
 ὄξ ἐλθουσι,

Duces negare se prius id faciuros quam aut mu-

1 Xerxem Ath. tendentem circumuenit, subreptis ex Eleunte pecuniis Iphicli. 2 Facile domum illius viri à Xerxe impe-
 ratoris erat, de iis quæ ille cogitabat nihil suspicato.

δέλωσι, ἢ δ' Ἀθωαίων κοινὸν σφέας μετὰ πέμ-
 ψηται. ἔπειτα δ' ἔφερον τὰ παρόντα. Οἱ δ' ἐπὶ
 τείχεϊ ἀμφὶ δὴν Ἀρταύκτεα ἐς πόλιν ἦδ' ἡ καὶ τοῦ ἀπι-
 γλῆροι ἐσσι οὕτω, ὥστε πρὸς πόλιν ἐλθόντες τῶν κλι-
 νέων, ἐσιτίοντο. ἐπεὶ τε ὁ γὰρ τῶν ἐπὶ ἔχον, οὕτω
 δὴ ὑπὸ νύκτι οἰχόνται ἀποδράντες οἱ τε Πέρσαι,
 καὶ ὁ Ἀρταύκτης καὶ ὁ Οἰόβαζος, ὅππασθε τῶν τείχεος
 καὶ βαίνετε, τῇ ἡν ἔρημότατον πολέμιον. ὥς ὅτ' ἡμέ-
 ρη ἐκέρχοντο, οἱ Χερσονησῖται ἀπὸ τῆς πύργων ἐσήμη-
 ναι τοῖσι Ἀθωαίοις δὲ γερνός, καὶ τὰς πύλας ἀνοι-
 ξαν. τῶν δ' οἱ μὲν πλεῖντες ἐδίδωκαν, οἱ δ' ἔτι πόλιν ἔ-
 χον. Οἰόβαζον μὲν ἰὼν ἐκ πόλεως ἐς τὴν Ὀρη-
 ῖκην, Ὀρηίκες Ἀψίνθιοι λαβόντες, ἐθυσαν Πλει-
 στῶρα ὅτι χωρὶς τῶν, τρέπον τὴν σφετέρην τῆς δ'
 μετ' ἐκείνου, ἄλλα τρέπον ἐφόνευσαν. οἱ δ' ἀμφὶ
 δὴν Ἀρταύκτην, ὅτε οἱ ὀρμηθέντες φεύγουν, ὥς καὶ
 ἐλαμβάνοντο ὀλίγον ἐόντες ὑπὸ Ἀίγρος ποταμοῦ,
 352 αἰεζόμοι χερσὶν ὅτι συχνόν, οἱ μὲν ἀπέθανον, οἱ
 δ' ὥστε ἐλάμψθησαν. καὶ στυγνὴσαντες σφέας οἱ
 Ἕλληνες, ἦσαν ἐς Σησὸν μετ' αὐτῶν δ' καὶ Ἀρταύ-
 κτην δεδεμένον, αὐτόν τε καὶ δὴν παῖδα αὐτοῦ. Καί
 τε τῶν φυλασσόντων λέγεται ὑπὸ Χερσονησιω-
 τῶν παρ' ἑαυτοῖς, τέρας ἡμέρας τοιοῦτον. οἱ
 παρ' ἑαυτοῖς τῶν πυρὶ καί μιν οἱ ἐπ' αὐτοῖς τε καὶ ἐ-
 σσι, ὅπως ὅτι ἰχθύες νεκρῶν. καὶ οἱ μὲν, ὅτι χυ-
 γνέτες, ἐθώμαζον. ὁ δ' Ἀρταύκτης ὥς εἶδε δὲ τῆρας,
 « καλέσας δὴν ὁπλῶντα τοὺς παρ' ἑαυτοῖς, ἔφη, Ζεῦ ἄ-
 « θιωαῖε, μηδὲν φοβέο δὲ τέρας τῆτο. οὐ γὰρ σοὶ πεί-
 « φημι, ἀλλ' ἐμοὶ σημαίνει ὅτι ἐλεοῦντι Πρωτεσί-
 « λεως, ὅτι καὶ πεθνήσκει, καὶ παρ' ἑαυτοῖς ἐὼν, διώματι πρὸς
 « θεῶν ἔχει δὴν ἀδικεῖν ὅτι πίνεσθαι. νῦν δ' ἂν ἀπεινά οἱ
 « πᾶσι ἐλέω ὅτι πίνεσθαι αὐτὶ μὲν χερσὶν αὐτῶν τῶν ἐλα-
 « βον ἐκ τῆς ἰσθμῶς, ἐκ δὴν πάλαι καὶ ἔσθαι τῶν τῶν
 « αὐτῶν δ' ἐμεῶν τε καὶ τῶν παιδῶν, ἀποδῶσω πάλαι τα
 « διηκῶσια Ἀθωαίοις ὅτι ἐλεοῦντο. τῶν δ' ὅ-
 « προσχόμενος, δὴν στρατηγὸν Ζεῦσι πρὸν ἐκ ἐπει-
 « θε. οἱ γὰρ Ἕλεοῦντοι τῶν Πρωτεσίλαον τιμω-
 « ρέοντες, ἐδίδοντό μιν καὶ τοὺς χερσὶν αὐτῶν, καὶ αὐτῶν τῶν
 « στρατηγῶν ταύτην ὁ νόος ἔφερε. ἀπαγαγόντες
 « αὐτὸν ἐς τὴν ἀκτὴν ἐς τὴν Ξέρξης ἐξέλεξε δὴν
 « πόρην, (οἱ δ' ἐλέγουσι, ὅτι δὴν κελώνων δὴν
 « ὑπὲρ Μασίτου πόλεος) ὅτι σαρδὰ παρὰ τῶν
 « σαλῶσαντες, ἀνέκρεμασαν. δὴν δ' ἐπὶ παῖδα ἐπὶ
 « φθαλμοῖσι δ' Ἀρταύκτεα κατέλυσαν. Ταῦ-
 « τα δ' ἐποίησαντες ἀπέπλεον ἐς τὴν Ἑλλάδα,
 « καὶ τε

rum expugnassent, aut ipsos respublica
 Atheniensium accersisset: adeo res illa
 eis cordierat. At ii qui cum Artaycte
 intra muros erant, in omnem adducti
 calamitatem, adeo ut funibus lectorum
 elixis vescerentur, ubi iam ne hæc qui-
 dem habebant, ita sub noctem capesse-
 runt fugam, cum alii Persæ, tum Artay-
 ctes & OEbazus, delapsi à posteriori
 murorum parte, quæ præcipue destituta
 ab hostibus erat. Postquam illuxit,
 Chersonitani è turribus rem indicaue-
 re Atheniensibus, portasq; patefecere.
 Atheniensium plerisque fugientes Per-
 sas persequentibus, alii urbem tenuere.
 OEbazum in Thraciam fuga elapsum,
 10 Thracas Apfynthii exceptum, Plestoro
 indigenæ deo, ritu suo immolauerunt;
 ceterum eius comites aliter interfecerunt.
 Artayctes autem cum suis inita pos-
 terius fuga, quum pauci essent, super
 Ægos fluentia circumuenti, quum per-
 diu sese defensassent, partim occubue-
 runt, partim viui sunt capti. Quos Græ-
 ci alligatos Sestum duxerunt, interque
 eos Artayctem cum filio suo. Fertur
 à Chersonitanis, vni eorū qui istos ser-
 uabant, dum carnem falsam torret, ta-
 le ostentum extitisse: Offa illa falsura
 prius imposita resiliit palpitauitq; quem
 admodum pisces recens capti. Qua de
 re quum circumfusi admirarentur, Ar-
 tayctes ostentū ut vidit, accito viro qui
 falsuram coquebat, Hospes, inquit, A-
 theniensis, non est quod istud metuas
 ostentum: quod non tua causa extitit,
 sed mea: Protefilao qui est apud Eleun-
 tem, signum dante, qui mortuus ac sale
 conditus, habet à diis potestatem, cum
 à quo iniuriam excepit, vexandi. Nunc
 igitur ei donaria restituere in animo
 habeo: pro pecuniis quidē quas è tem-
 plo sustuli huius dei, centum talenta
 pendam: pro mea vero ipsius salute ac
 filii, ducenta. Hæc pollicens Xan-
 thippum Atheniensium ducem non
 persuasit, tum sua sponte animatum,
 tum ab Eleuntinis exoratum, quo Pro-
 tesilaum vlciscerentur, ut hominem
 interimeret. Itaque adductum hunc in
 litus in quo Xerxes traiectum iunxe-
 rat, (ut alii aiunt, in tumultum urbi Ma-
 dyto imminentem) depactis humi asse-
 ribus suspenderunt, filio eius ante patris
 oculos lapidibus obruto. His actis A-
 thenienses in Græciam remeauerunt,

cxvii

cxviii

cxix

cxxx

1 Ita tandem illi præsentem rerum statum boni consulere cœperunt. 2 Pisces salitos torret, ut alii interpretantur. 3 De eo
 à quo iniuriam acceperit, pœnas sumendi. 4 Hæc redemptionis præmia ei tribuere volo: 5 Ducenta Atheniensibus, si ser-
 uatus fuero.

ΕΚΚΙ

portantes tum alias pecunias, tum vero
 arma pontium, tanquam apud templa
 reposituri. Nec aliud præterea quippi-
 am gestum est per eum annum. Hu-
 ius autem Artayctæ, qui suspensus est,
 auus paternus fuit Artembares, qui ora-
 tionem quandam habuit apud Persas,
 quam excipientes Persæ, ad Cyrum de-
 tulerunt in hæc verba, Quandoquidem
 Persis Iupiter principatum dedit, & ex
 viris tibi Cyre, Astyage deiecto, agedū
 demigrantes ex hac regione, quam exi-
 guam habemus & asperā, obtineamus
 meliorem aliam. Multæ sunt nobis con-
 fines vrbes, multæ longinquæ: quarum
 vnam incolentes, efficiemur admirabi-
 liores apud plerosq;. Decet autem hoc
 eos viros facere¹ qui possunt. nam quā-
 do facultas nobis præstabitur melior
 quam dum multorum hominum impe-
 rium habemus, & vniuersæ Asiæ? Hac
 oratione audita, Cyrus haudquaquā ad-
 miratus, iussit eos illud facere: sed ita vt
 iubendo admoneret, se posthac præpa-
 rarent non ad imperandum aliis ampli-
 us, sed aliis parendum. natura enim cō-
 paratum esse vt è mollibus regionibus
 molles viri existant, neve ex eadem terra
 admirandæ fruges & egregii bello viri
 gignantur. Hac Cyri sententia Persæ superati, à sua destiterunt: præoptaruntq; exile solum
 incolentes, imperare aliis, quam campestre colentes, aliis seruire.

¹ Imperium obtinent. Vel, Imperio pollem.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙ- ΚΑΡΝΑΣΣΗΟΣ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΠΕΡΙ

τῆς τοῦ Ομήρου ἡμέρας καὶ βιοτῆς.

EIVSDEM HERODOTI HALICARNASSEI DE GENERE vitaque Homeri libellus.

G. I. LECTORI.

Quum opera Marnii nostri iam ad hunc libellum pervenissent, poscerentque porro exemplum, commodum in mentem venit, me olim dum Heideberga vivebam apud patronum meum V. ampliss. Georg. Mich. Lingelsheimium, ipso mihi hac oſia faciente, illam mihi Ομήρου ἡμέραν ad ms. Palatinum comparasse, cum forte ea aliorum auctorum scriptis uno libro esset iuncta. An quid boni tamen nec quod in faba se reperisse pueri clamitare solent inde eruisse, mehercle iam oblitus eram, ut qui inter scidas meas iacere excerpta illa neglexissem, nec inspexissem amplius. Iamnam itaque daturus hypothetis nostris exemplum, quo operam suam continuare pergerent, viso etiam, H. Stephanum mihi scripta lectionis variantis, sicut fecerat in precedenti nomenaxum sororum choro, isti libello adscriptisse, forte quod hic cum ms. deficeret, parvi monēti animo, & vix inuēta illa excerpta ms. Palatini, perlusitare cepi. Quid multis? pudes, ἀλλὰ μάλ' ὀρθῶς. & διαφορὰ γενομένη vulgatis, nisi fallo, fere meliores. verbulo etiam interdum auctior ms. immo toto versu locum cap. ix egregie supplens, quem dui suboluit defectum? minutiora alia, sed rectiora tamen. Et nulla invidia, credo, si nos etiam in minutis istis, quod verum & rectum, maximorum Criticorum exemplo, invenire labor habet, invenisse que iuvat. Qui aliter sentiunt, eis non ideo tamen καὶ ἐν λόγῳ, uti Dario Indabyrsus. Ceterū in contextu, sicut cum H. Stephanus edidit, nihil mutavimus, sed eadem religione, qua in prioribus libris, & hic versari mihi fuit decretissimum. Ista vero excerpta omnia praeſcriptis siglis x in oram contextus Graci suis locis spectanda apposuimus singula. Tu ideo te Bibliotheca Palatina debere scias, mi lector.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ ὁ Ἀλικαρ-
νασσεὺς, οὗ Ομήρου ἡμέρας
καὶ ἡλικίης καὶ βιοτῆς πᾶσι γινώσκον-
τες, ζητήσας ἐπιξελοῦν, εἰς δ' αὐ-
τὸν ἐκείνου. ἐπεὶ γὰρ ἡ πόλις
λαὶ Αἰολιδῆς Κύμη ἐκτίθη-
το, σκυήλων ἐν ταῦτα πόλις παρὰ ἔθνεα Ἑλλη-
νικὰ, καὶ δὴ καὶ ἐκ Μαγνησίας, ἄλλοι τινες, καὶ
Μελάνωτος ὁ Ἰθαγενὴς τοῦ Κείθωνος, οὐ πολ-
ύφορτος, ἀλλὰ βραχέα τοῦ βίου ἔχων. οὗ-
τος δὲ ὁ Μελάνωτος ἐγγυὴρ ἐν τῇ Κύμῃ τῶν
θυγατέρων Ομύρετος, καὶ αὐτὰς γινέται ἐκ καί-
της θῆλυ τέκνον, ᾧ οὐνόμα ἦν Κλειδῆς. καὶ
αὐτὸς μὲν ὁ Μελάνωτος καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐπιδό-
τισαν δὲ βίον τῶν δὲ θυγατέρων ἐπιτρέψει αἰ-
σὶν ᾧ ἐχρῆτο μέγιστα, Κλεαίαν τὰ Ἀργεῖα.

Χρόνου

ERODOTVS Hali-
carnasscus¹ de gene-
re, vita atque adeo æ-
tate Homeri studens
quam verissima refer-
re, hæc tradidit. Quū
vetusta illa Æolum ci-
vitas Cuma primū conderetur, eodem

cū aliæ permultæ omnisq; generis gen-
tes conueniē conflexerunt, tum ē Ma-
gnesia illuc pleriq; commigrarūt: inter
quos fuit Melanopus Ithagene Crithe-
onis filio genitus,² homo fortunæ nō per-
inde amplæ, at tamē expeditæ. Hic Me-
lanopus Omyretis Cumani filiam du-
xit vxorem, procreavitque ē legitimo
toto femineam prolem, cui nomen in-
didit Critheidē. At ipse Melanopus vna
cum vxore vita functus est, commissa
interim filia Cleanactis Argiui tute-
læ, quo familiarissime vti consueuerat.

¹ De Homeri natalibus, ætate & vita, hæc memoriæ prodidit: quæ exactissime ad veritatē persequi est conatus. ² Non cum multis sarcinis illuc se conferens, sed tenues fortunas habens.

Porro

II Potro tempore interiecto accidit forte ut puella ista è furtiuo concubitu pregnans deprehenderetur: id quod paulisper suppressum quum Cleanax rescuisset, vehementer rei indignitate commotus, Critheidem seorsum ad se accersitam acerbè obiurgauit, commemorans quæ futura esset apud populares infamia. Postremo huiusmodi quippiam quò illam excuteret, comminiscitur: Cumani iam tum in Hermæi sinus recessu ædificabant. Ciuitati autem quæ condebatur, nomen imposuit Smyrnā Theseus, ab vxoris nomine, cuius memoriam relinquere volebat. Hic Theseus è primariis Thessalorum fuit, qui Cumam condiderant, ab Eumelo Admeti filio oriundus, vitæ facultatibus apprimè instructus. Clam exportatam huc Critheidē Cleanax Ismenix Bæotio commisit, ex iis qui coloniam illuc duxerant, in primis sibi amico. Progressu deinde temporis, Critheis cum aliis mulierculis ad festum quoddam egressa, iuxta fluuium Meletem, quum partui iam vicina esset, Homerum reperit, non ex cum, sed videntem: nominauitque eum Melesigenē, à fluuiο videlicet prope quem editus esset. Quum autem apud Ismeniā Critheis antea diuersata esset, ab eo digressa, manuaria industria se filiumque alebat, aliunde alia sumens opera: vnde filium quoque quantum potuit, honestis disciplinis erudit.

IV Erat autem eo tempore Smyrnæ quidā nomine Phemius, qui iuuentuti illic litteras musicenque tradebat: hic quum citra vxorem viueret, Critheidem conduxit quæ lanam illi exerceret quam à discipulis in mercedem acceperat. Illa vero industria multa atque elegantia freta, Phemio cœpit impense placere: adeo ut tandem Phemius eam verbis ad coniugium sollicitaret, referens cum alia quibus ei fidem facere confidebat, tum præcipue, quod Melesigenem in filium adoptaturus, liberaliterque simul aliturus instituturusque esset. Siquidem hunc cernebat iam in iram quandam & ingenii & indolis spem de se polliceri. Persuasâ igitur Critheis, Phemio assentitur. Melesigenes cum naturæ bonitate præstans, cum cura accedente institutioneque,

Χρόνου δὲ παρσίοντος, σιωπῶν τὴν παῖδα μιγῆσαι αἰδρὶ λαθραίως, ἐν γαστρίσχῳ. τὰ μὲν οὖν παρθεῖα ἐλάμβανεν. ἐπεὶ δὲ ἤαδετο ὁ Κλεωναῖς, ἡχοπὸ τῇ συμφορῇ, καὶ καλεσάμενος τὴν Κριθηίδα χωρεῖς πρῶτον, ἐν αἰτῇ μεγάλη εἶχεν, ἐπιλεγόμενος τὴν αἰσχρὴν τὴν παρθεῖαν πωλίσας, παρβουλόμεται δὲ πρὸς αὐτῆς τὰδε· ἔτυχον οἱ γὰρ ἡμεῖς Κυμαῖοι κπίζοντες τῷ Ἑρμείου κέλπου δὲ μυχόν· κπίζουμένοι δὲ τὴν πόλιν Σμύρναν ἔθετο δ' ὄνομα.

10 Οἰσὼς, μημῆιν ἐθέλων κατὰ στήθεσσι τῆς ἐαυτοῦ γυναικὸς ἐπώνυμον. ἡ γὰρ αὐτῇ πωλοῦσα Σμύρνη. ὁ δὲ Οἰσὼς ἡ τῇ τὴν Κύμῳ κπσάται ἐν τοῖς παρθεῖσι Θεσσαλῶν, ἀπὸ Εὐμήλου τῷ Ἀδμήτῳ κάρτα δ' ἔχων τῷ βίου. ἐν αὐτῇ ἡ παρθεῖα ἐκπύεται ὁ Κλεωναῖς τὴν Κριθηίδα παρθεῖν Ἰσμενίῳ δὲ Βοιωτῶν τῇ ἀποίκῳ λεονγχεῖα, ὅς ἐτυχὲν αὐτῇ ἐὼν ἐπαῖρος παμάλις. Χρόνου δὲ παρσίοντος ὁξελθοῦσα ἡ Κριθηὶς μετ' ἄλλων γυναικῶν παρθεῖν ἐορτίζουσα ὅτι δὲ ποταμὸν καλούμενον παρθεῖν ἐορτίζουσα οὐσα, τίκει δὲ Ὀμήρου, οὐ τυφλόν, ἀλλὰ δεδρῆστα· καὶ πύεται ὄνομα τῷ παρθεῖν Μελησιγέα, ἀπὸ τῷ παρθεῖν τὴν ἐπώνυμῳ λαβοῦσα. τίς μὲν οὖν ἡ Κριθηὶς ἡ παρθεῖα τῷ Ἰσμενίῳ; παρσίοντος δὲ τοῦ χρόνου ὁξήλη, καὶ ἀπὸ ἐργασίης χειρὸν ὠρμημένη ἔτρεφε δ' ὠμολογῶν καὶ ἐαυτὴν, ἄλλοτε παρ' ἄλλων ἔργα λαμβάνουσα· καὶ ἐπαίδδουσι δὲ παῖδας ἀφ' ὧν ἐδιδάτο. Ἡ δὲ τις ἐστὶ Σμύρνη τῆτον δὲ χρόνον Φήμιος πωλοῦσα, παῖδας γεγάμα-

30 τα καὶ τὴν ἄλλῃ μοισικῇ διδάσκων πᾶσας, οὗτος μαδοῦται τὴν Κριθηίδα, ὧν μάλιστα, ἐλουργῆσαι αὐτῇ ἐξεία πῶν ἀπὸ τῇ παρθεῖν εἰς μαδοὺς ἐλάμβανεν. ἡ δὲ παρ' αὐτῇ εἰργάζετο, πολλὰ χρυσίῳ καὶ σφραγιστῇ πολλῇ χρωμῇ, καὶ τὰ Φημίου κάρτα ἡρέσκετο. τέλος δὲ παρθεῖν ἐγχετο αὐτῇ λόγους, πείθων ἐαυτῇ σιωπῶν, ἀλλὰ τε πολλὰ λέγων οἷς μιν ἔπεσεν παρθεῖν εἶναι, καὶ ἐπὶ πρὸς τῷ παρθεῖν, ὧν ποιούμενος· καὶ οὕτω φάσι καὶ παρθεῖν παρ' αὐτῇ, ἄξιος λόγου ἔσται· (ἔωρα γὰρ δὲ παῖδας ὄντα σιωπῶν καὶ κάρτα δίδουσα) ἐστὶ ἀνέπεισι αὐτῇ ποιεῖν ἔατα. Οἱ παῖδες δὲ ἦν τε φύσιν ἔχων ἀγαθὴν, ἐπιμελῆς τε καὶ παρθεῖν παρθεῖν, αὐτῇ πολλὸν τῇ πρῶτον

356

1 Quod initio quidem celatum fuit: sed quum Cleanax resc. 2 Quum vitam solitariam degeret, 3 Illa igitur opus apud eum faciebat, modeste & caste se gerens. quo nomine Phemio tantopere placebat ut eam ad nubendum sibi sollicitaret, cum alia quibus se id illi persuasurum sperabat, tum se filium eius adoptaturum, eumque ita educaturum & instituturum ut in virum egregium euaderet, pollicens. Siquidem hunc cern.

ὑποφειχέ. χρόνου δὲ ἐπιγυρομένου αἰδρούμενος,
 ὅσῳ τῷ Φημίῳ ὑποδέεσθαι αὐτὸν ἐν τῇ διδασκα-
 λία. καὶ οὕτως ὁ Φημίος ἐτελεύτησε τὸν βίον, κα-
 ταλιπὼν πόλιν καὶ πατρίδα. οὐ πολλὰ δὲ ὕστερον
 καὶ Κλειθρὸς ἐτελεύτησεν. ὁ δὲ Μελησιγυρὴς ἐπὶ
 τῇ διδασκαλίᾳ κατεστῆκε. καὶ ἐωὺς δὲ γυρο-
 μένος, μάλλον ὑπὸ τῷ δῶδεσθῳ ἑωρᾶτο καὶ
 αὐτὸν θάψας αἱ κατεστῆκεισαν οἱ τε ἐγχώριοι καὶ
 τῷ ξένῳ οἱ ἐσπεριόμοιοι. ἐμπόριον γὰρ αὐτῷ ἡ
 Σμύρνη, καὶ οἷος ὅστις πολλὰ ἀνὰ τὴν αὐτῆς ἐπι-
 κειμένης χώρας, διαφιλέως κέρτα ἐσπεριόμοιος
 ἐς αὐτὴν. οἱ οὖν ξένοι, ὅκτε παρὸν τῷ ἔργῳ,
 ἀπιστοχόλῳ τῷ παρὰ Μελησιγυρῆν ἐκκαθίζον-
 τες. Ἦν δὲ ἐν αὐτοῖς τότε καὶ Μέντης ναυκλῆρος
 ὑπὸ τῷ παρὰ Λακκαδαίῳ πῶν καταπεπλῶκως
 ἐπὶ ὅσῳ, ἔχων ναυὴν, πεπαδδόμενος τε αὐτῷ ὡς ἐν
 ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ καὶ πολὺς ὥρ. ὅς μιν ἔπεισε ἐν
 Μελησιγυρῇ μετ' ἐωὺς πλεῖν καὶ γλῦσαι τὴν
 διδασκαλίαν, μισθὸν τε λαμβάνοντα, καὶ τὰ δέον-
 τὰ παρ' αὐτοῦ, καὶ ὅτι χώρας καὶ πόλιν θεήσασθαι αὐ-
 τῷ εἴη αὐτῷ ὡς νέος ὅστις. καὶ μιν οἷμα μάλιστα
 πούτοις παρὰ χερσὶν αὐτοῦ. ἴσως γὰρ καὶ τῇ ποιήσει τῷ
 τε ἐπεισέει ἐπιθεσθαι. καταλύσας δὲ τὴν διδα-
 σκαλίαν, ἐναυτίλῃ μετὰ τῷ Μέντῳ. καὶ ὅσῳ
 ἐκείνῳ ἀφίκριτο, πᾶν τὰ ἐπιχώρια διεωρᾶ-
 το, καὶ ἴσπερ ἑωρᾶτο. εἰς δὲ μιν αὐτὸν καὶ μνη-
 μόσιν παρ' αὐτοῦ γράφειν. Ἀνακμιζόμε-
 νοι δὲ ἐν Τυρηνίᾳ καὶ τῇ Ἰβηρίᾳ, ἀπικνέοντα
 εἰς Ἰθάκην. καὶ τῷ Μελησιγυρῇ σκέβη, ἰοπή-
 σαι τοῖς ὀφθαλμοῖς, κέρτα δεινὰς ἔχειν, καὶ αὐ-
 τῷ, περὶ τῆς εἰρήνης πλεῖν μέλλων εἰς τὴν Λα-
 κκαδίαν, καταλιπεῖν ὁ Μέντης τῷ αὐτῷ φίλῳ
 αὐτῷ ἐς τὰ μάλιστα Μέντῳ τῷ Ἀλκίμου Ἰθα-
 κησίῳ, πλὰς δεινὸς ἐπιμελὴν ἔχειν. ἐπὶ μα-
 πλώσας δὲ, ἀναλήφειν αὐτὸν. ὁ δὲ Μέντης
 ἐρωτήσας αὐτὸν ἐκτενέως. καὶ γὰρ τῷ βίου
 ὁρᾶν ὡς εἴη, καὶ ἡκούειν ὅς ἐστιν ἀριστοτέλης τε
 καὶ φιλοξενὴν μακρῶν μάλιστα τῷ ἐν Ἰθάκῃ αὐ-
 τῷ. ὅσῳ δὲ σκέβη τῷ Μελησιγυρῇ παρ' ὁ-
 τῷ. καὶ ἀριστοτέως ὅστις ὁρᾶν πύλας. οἱ μὲν δὲ Ἰθα-
 κησιοὶ λέγουσι τότε μιν παρ' ἐωὺς τῷ φλωγῇ αὐ-
 τῷ ὅς ἐστιν Φημίος, τότε μὲν ὑπὸ γυρομέσας, ὕστερον δὲ ἐ-
 ραυῖτ, vir nimirum facultatibus pollens: quique ob egregiam xquitatem hospitalitatem-
 que inter ceteros Ithacenses maxime pradicaretur. Atque hic accidit vt de Vlysse mul-
 ta Melesigenes percontando cognosceret. Narrantque ipsi Ithacenses, tum visum eum ami-
 fuisse ibidem: atqui ego affirmare non dubitem, iam tum eundem contuluisse, at postea apud

præuertit: atque non ita multo post e-
 tuditionis auctibus crescens; nibilo i-
 pso Phemio in disciplinis factus infe-
 rior. Et quum Phemius vita functus v-
 niuersa ei legasset, paulo post Critheis
 quoq; fato concedit. Melesigenes itaq;
 ludo præfectus, sui q; iam iuris effectus,
 in magna fuit hominum admiratione,
 non apud suos modo, verum apud pe-
 regrinos etiam, qui frequentes illuc,
 mercatus gratia, conueniebant. Erat e-
 nim Smyrna emporium celebre, vnde
 frumenta è vicinis agris abunde con-
 uecta exportabantur. Peregrini igitur
 quum ab opere cessarent, Melesigeni li-
 benter vacabant. Commodum inter
 hos Mentis fuit nauicularius, qui è fini-
 bus Leucadis soluens, nauem meritori-
 am comparauerat, qua frumenta Smyr-
 na deucheret, vir, quantum illa ferebat
 tempora, & eruditus, & multarum rerū
 vlu exercitatus. Hic Melesigeni persua-
 sit vt relicto ludo secum nauigaret, ac-
 cepturus & mercedem & quæ ad pro-
 fectionem essent necessaria. ² Ad hæc
 Melesigenes, quandiu iuuenis esset, ci-
 uitates regionesque spectare operæ pre-
 tium fore ducebat sibi, qui conscriben-
 dæ poeseos iam argumentum in animo
 concepisset: qua nimirum occasione
 potissimum cum arbitror pellectum.
 Proinde relicto ludo cum Mente na-
 uigauit Melesigenes: & quocunque lo-
 corum appellebat, studiosè vniuersa ri-
 mans, contemplabatur siquid esset loci
 alicuius peculiare memoratu dignum:
³ adeo vt appareat commentarios eum
 profectiois suæ descripsisse, eorumque
 quæ quoque loco lustrando didicerit.
 Porro quum ex Hispania Thuscisque
 delati in Ithacam deucherentur, conti-
 git Melesigenem oculis iam ante pa-
 rum valentem, extreme laborare: ita vt
 Mentis, negociorum gratia in Leuca-
 dem traiecturus, eum apud Mentorem
 Alcimi filiū Ithacensem reliquerit, ho-
 minem sibi vehementer amicum: mul-
 tis precibus adigens eundem quo Me-
 lesigenis curā haberet tantisper dum è
 Leucade reuerteretur ipse. Mentor ve-
 ro ægrotantem Melesigenē sedulo cu-
 ra-

1 In docendo pueros erat inferior. 2 Addens etiam, decere eum, dum iuuenis esset, regiones & vrbes visitare. Atque
 his potissimum adductum eum fuisse arbitror. fortassis enim poësin aggregi iam tum cogitabat. Proinde r. 3 Verisimile est au-
 tem eum illarum omnium rerum commentarios confecisse. Porro q.

VIII Colophonē ptoſus cecum factū fuiſſe. id quod ipſi quoq; Colophonii mecum fatentur. At vero Mentēs ē Leucade Ithacā reuerſus, Meleſigenem recepit, cum quo iam inde diu vltro citroque nauigauit, donec Colophonem appel-
IX lenti eueniret vt in veterem morbū re- cideret. quem quum effugere non da- retur, viſu putatur priuatus fuiſſe. E Co-
lophone autē iam cæcus Smyrnam re- means, ad poemata conſcribenda ani-
mum conuertit. Tempore deinde in-
teriecto, quū Smyrnæ victu neceſſariif- que deſtitueretur, conſtituit Cumā pro-
ficiſci: commodumq; Hermi prata trāſ-
iens, ad eum locū peruenit qui appella-
tur Nouus murus, Cumanorū coloniā. qui locus poſt Cumam habitatus fuit
annis octo. Hic memoratur primū Me-
leſigenes apud coriarii officinam con-
ſiſtens, huiuſmodi quædam carmina re-
citafſe,

*Hōſpitiūm prabeſe viro profugog, vagoq,
Vrbem qui ceſſam Cumem, Eriopida pro-*

*lem,
Radiceſ in colitis Sardeneſ alticomantiſ,
Diuini potatiſ aquam qui fluminis Her-*

mi,

Vorticibus torti, pater eſt cui ſuppriſer ipſe.
Sardena autem, cuius hic commemi-
nit, mons eſt ad Hermum fluuium No-
uumque murum ſitus. At coriario illi
nomen erat Tychio, cui continuo audi-
tis verſibus viſum eſt hominem reci-
piendum. commiſeratione enim motus
eſt quum videret oculis tā miſere mul-
tatum: iuſſitq; præſentibus ſecum frui.
Meleſigenes ingreſſus ſutrinā, præſen-
tibus etiam aliis, poeſin ſuam oſtendit,
Amphiarai in Thebas expeditionem,
atque hymnos in deos à ſe ſcriptos. ² Et
quum inter fabulandum crebras ſen-
tentias in medium, multamque eruditi-
onem afferret, in magna habitus eſt ab
auſcultantibus admiratione. Atque
iam tum apud Noium murum agens
ē poeſi victus ſubſidia habebat. Oſten-
diturque ad noſtra vſque tempora i-
bidem locus vbi Meleſigenes ſedens
carmina ſua exhibuerit. qui locus in
magna illic habetur veneratione ab in-
colis, memoraturque populus arbor ab
Homeri aduentu in eodem loco enata.

XI Porro egeſtate poſtea adactus, quū vix
alimēta haberet, ſtatuit in animo Cumā
ad feliciorē ſucceſſum reuerti. Ituruſq;

Κολοφῶνι τυφλωθῆναι. σιωπολογηῶσι δὲ μοι
καὶ Κολοφῶνιοι τύποις. Οὐ δὲ Μέντης, αἰα-
πλέων ἐκ τῆς Λευκάδος πρὸς ἵστανται εἰς τὴν Ἰ-
θάκην, καὶ αἰέλαβε δὲ Μελισσηγέα· χρόνον τε
ὅττι συχνὸν συμπείπει αὐτὰς. ἀπικυμένη δὲ
ἐς Κολοφῶνα σπένβη πάλιν νόσῳ ἀντα τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς, μὴ διωσάσθαι ἀφ' αὐτοῦ τὴν νόσον, ἀλλὰ
τυφλωθῆναι ἐν αὐτῇ. ἐκ δὲ τῆς Κολοφῶνος
τυφλὸς ἐὼν ἀπικυέται εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ οὐ-
τως ἐπιχειρεῖ τῇ ποιήσει. Χρόνου δὲ περιόitos
ἐν τῇ Σμύρῃ ἀπορὸς ἐὼν τῷ βίῳ, διεοήθη ἀπι-
κέσθαι ἐς Κύμην· πορθόμενος δὲ ἀπὸ τῷ Ἑρ-
μου πεδίῳ, ἀπικυέται ἐς Νέον τεῖχος, ἀποικί-
ην Κυμαίων. ὁπία δὲ τῷ τοῦ χωρίου ὕψους
Κύμης ἔτεσσιν ὀκτώ. ἐν αὐτῇ λέγεται αὖ δὲ ὅττι
ταῦτα ὅττι σκυτεῖον τι, εἰπεῖν ὡρῶτα τὰ ἔσχα
παρθε,

Αἰδεῖσθε ξένων κεχρημένον ἢ δὲ δόμοιο,
Οἱ πόλιν αἰπεινὴν Κύμην Ἐριώπιδά καὶ-
ριον

Ναίετε, Σαρδηνίης πόδα νείατον ὑψικό-
μοιο·

Ἀμβρόσιοι πίνοντες ὕδωρ θεῖον ποταμοῖο
Ἑρμου διπνέοντες, οἱ ἀθάνατος τέκετο Ζεὺς.

ἢ δὲ Σαρδηνίην, ὅρσι ἔστιν ὑποκείμενοι τῷ τε Ἑρ-
μου ποταμοῦ καὶ τῷ Νέου τεύχεος. ταῦτα δὲ σκυτεῖ
ἔνομα ἢ Τύχιος· ἀκρύβητι δὲ τῷ ἔπειν ἔδω-
ξεν αὐτὰς δέξασθαι δὲ αἰδομένην. ἡλένη γὰρ
ἀλγόντα τυφλὸν, καὶ μὲν εἰς ἐφ' ἧς τῷ παρ-
όντων. ὁ δὲ ἐσθλὸς. κατήμενος δὲ ἐν τῷ σκυτεῖ, ³⁵⁷
παρέοντων καὶ ἄλλων, τὴν τε ποίησιν αὐτοῖς ἐπεδεί-
κνυτο, Ἀμφιφρέων τε τὴν δὲ λαοὶ αὐτῷ ἐς Θή-
βας, καὶ τοῖς ὕμνοις πρὸς θεοῖς πεποιημένοις αὐτῷ·
καὶ περὶ τῷ λεγόμενῳ ὑπὸ τῷ παρόντων ἐς
ὁ μέσον γνώμας ἀποφανόμενος, θωύματος ἄξιος
ἐφάνετο ἐν τοῖς ἀκρόουσιν. Τέως μὲν οὖν κατ-
εἶχεν ὁ Μελισσηγέης περὶ δὲ Νέον τεῖχος, ἀπὸ τῆς
ποίησός γε τῷ βίῳ τὴν μηχανὴν ἔχων. ἐδεί-
κνυσι δὲ οἱ Νεοτειχεῖς μέχρ' ἐς ἑμοῦ δὲ χῶ-
ρον ἐν ᾧ κατίζων τῷ ἑσέων τὴν ὁπιδείξιν ἐ-
ποιέετο. καὶ κἀρῶτα ἐσθλοῖσι δὲ πόποι· ἐν ᾧ
καὶ αἰγίρεος ἐπεφύκει, ἣν ἐκείνοι ἔφασαν, ἀφ'
οὗ ὁ Μελισσηγέης ἦλθεν, αὐτοῖς πεφύκεναι. Χρό-
νου δὲ περιόitos, ἀπὸ τῶς κείμενος, καὶ μόλις
τὴν τροφὴν ἔχων, ἐπειοήθη εἰς τὴν Κύμην ἀπι-
κέσθαι, ὅττι βέλπον ὡρῶται. μέλλων δὲ πορθέσθαι, ὅττι

1 Eumque diu variz navigationis socium habuit, 2 Et quum sententiam suam proferret de iis quæ in medium pro-
ponebantur ab illis qui aderant, admiratione dignus ab audientibus indicabatur.

πάδε τὰ ἔπτα λέγει,

Αἶψα πόδες με φέρεται εἰς ἀσπίων πόλιν ἀνδρῶν.

Τῶν γὰρ καὶ θυμὸς παρ' ἄφρων καὶ μή τις ἄρις.

Ἀπὸ δὲ τῆς Νέου τείχεος πορδύρμιος, ἀνέκετο εἰς τὴν Κύμην, ἀπὸ Λαρίσσης τὴν πορείαν ποιησάμενος. ὡς γὰρ οὕτως αὐτὸς ἀπορώτα περὶ τοῦ Κυμαῖοι λέγει, τὴν Φρυγίαν βασιλῆς Μίδης τῶν Γορδίων, δηλοῦν πεντηκῶν αὐτῶν, ποιεῖ καὶ ἑπὶ τῷ ἱερῷ πόδε, ὅτι καὶ νῦν ἑπὶ τῇ γῆλις τῆς μνήματος ὁ Γορδίων ἐπιγέγραπται,

Χαλκῇ παρθένος εἰμί, Μίδου δὲ ἑπὶ σήματι κείμην.

Εἴς τ' αὖ ὕδωρ τε ῥέη, καὶ δένδρεα μακρὰ τε σήλη,

Ἡ ἑλίας τ' αἰὼν λάμποι, λαμπρὰ τε σελιῶν,

Καὶ ποταμοὶ ῥέουσιν, αἰαχλύς τε θάλασσα,

Αὐτὸς τῇδε μένουσα πολυκλαῦτα ἑπὶ τύμβῳ.

Ἀγγελίῳ παρριούσι, Μίδης ὅτι τῇδε τέταται.

Κατίζων δὲ ἐν ταῖς λέσχαις τῶν γένων ἐν τῇ Κύμῃ ὁ Μελεσιγηνὸς τὰ ἔπτα τὰ πεποιημένα αὐτῷ ἐπεδείκνυτο, καὶ ἐν τοῖς λόγοις ἔτερπε τοὺς ἀκροῦντας καὶ αὐτὸ θαύμασαι καὶ εὐχέσθαι. γνοὺς δὲ ὅτι ἀποδέχονται αὐτὸ τὴν πείσιν οἱ Κυμαῖοι, καὶ εἰς αἰωνίαν ἔλκων τοὺς ἀκροῦντας, λόγοις παρὰ αὐτοῖς ποιοῦντες παρσιμένε, λέγων ὡς εἰ ἔλθοιεν αὐτὸν δημοσίῃ τρέφειν, ἑπὶ κλεσάτην αὐτῶν τὴν πόλιν ποιήσει. τοῖς δὲ ἀκροῦσι, βουλομένοις τε καὶ ταῖς

καὶ αὐτοῖς παρρησιῶν ἐλθόντες ἑπὶ τὴν βουλὴν δηλοῦναι τῶν βουλευτέων καὶ αὐτοῖς ἐφασκεῖν συμπαρῆξαι. ὁ δὲ ἐπεῖθε αὐτοῖς, καὶ βουλῆς συλλεγόμενος ἐλθὼν ἑπὶ τὴν βουλήν, ἐδίδτο τῇ ἑπὶ τῇ πρὸς ταύτην κακῶς ὅτι, ἀπαγαγὴν αὐτὸν ἑπὶ τὴν βουλήν. ὁ δὲ

ὑπεδέξατο τε, καὶ ἐπεὶ καρὸς ἦν, ἀπήγαγε. κατὰ τὰς δὲ ὁ Μελεσιγηνὸς ἔλεξε παρὰ τῆς τροφῆς τῇ λῶν ὅτι καὶ ἐν ταῖς λέσχαις ἔλεγε. ὡς δὲ εἶπεν, ἔλθων ἐκάθητο. Οἱ δὲ ἐβλεπόντο ὅτι πρὸς αὐτὸν εἶναι ἀποκρίσας αὐτῶν παρσιμυμῶν δὲ ἀπαγορευτοῦ

αὐτὸν, καὶ ἄλλων ὅσοι τῶν βουλευτέων ἐν ταῖς λέσχαις ἐπήκοοι ἐγρόντο, τῶν βουλευτέων εἰς λέγειν ἐκάλειναι τὴν χεῖρην αὐτῶν, ἀλλὰ τε πολλὰ λέγοντα, καὶ ὡς εἰ τὰς ὁμήρου δόξει τρέφειν αὐτοῖς, οὐκ ὀνείδιον πολλόν τε καὶ ἀχρεῖον ἔχουσιν. ἐν τῷ δὲ

ὅτι καὶ τὸν ὄνομα Ὀμήρου ἐπεκράτησε τῶν Μελεσιγηνῶν, ὅτι ἑπὶ τῇδε ὁμήρους, hoc est, cecos, alendos susciperent, futurum esset ut continuo turbam & multā & inutilem haberet. Atq; hic primū Homeri nomen Melesigeni inditū est,

hæc pronunciauit carmina,

Vos me hominum rapide planta portetis in urbem,

Quorum animus promptus, pollent qui mente sagaci.

Proficiscens igitur Cumā è Nouo muro, per Larissam iter fecit, utpote compendiosissimum. Vbi, ut Cumanī narrant, flagitante socero, epigramma hoc scripsit Midæ Phrygum regi Gordii filio, id quod etiam nunc in Gordii cippo inscriptum visitur,

Ænea sum virgo, Mida quæ incumbeo sepulcro:

Dum fluit unda levis, sublimis nascitur arbor,

Dum solex oriens & splendida luna relict,

Dum fluvii labuntur, inundant litora fluctus,

Hic constanter ago, lacrymasque in marmore tincto

Fixa, Midam moneo tumultatum hic chare viator.

Reuersus autem Cumam, in senum passim conuenticulis carmina sua quæ fecerat ostentabat, colloquiique suauitate auscultantes in sui admirationem facile pertrahebat. Intelligens igitur Cumanos poesin suam recipere, pergit eosdem consuetudine sua oblectare, ac postremo huiusmodi condicionē proponere, si publice eum alere vellent, se ciuitatem Cumanorum celeberrimam redditurum. Qui præsentibus hæc audiebant, institutum probabant: aduentes se quoq; adiuturos, si petitionem suam ad senatum referret, ut votis suis fieret satis. Melesigenes his verbis erectus, collecto senatu in curiam processit: rogatoque eo cuius id muneris erat, ut in senatum duceretur, ille nihil recusans, ubi opportunum videbatur. hominem deduxit. Hic consistens Melesigenes, eadem verba habuit in senatu quæ paulo ante in illis conuenticulis de alimentis præstandis proposuerat. Vbi dixisset, egressus pro curia sedebat.

Dum autem senatores agitarent quidnam par esset homini respondere, visumque esset cum ei qui deduxerat, tum aliis omnibus. quotquot in conuenticulis Melesigenē audierant, petitionē admittendā: vnus tantū è senatoribus refertur Melesigenis postulatis calculo suo repugnasse, interq; alia multa, hæc quoq; cō-

xiv

à cæcitatē videlicet calamitate. nam Cumanicæcos ὁμήρους appellant. Iamque inde, qui prius Melesigenes, nomen obtinuit Homeri. Breuiter hæc sententia euicit, perque prætorem fuit approbata, qua contendebatur non alendum Homerum. Hæc quum illi nunciaretur, vehementer commotus, his versibus calamitatem suam deplorabat,

Hei mihi quam fatum dat Iuppiter alnus iniquum.

Infanti mihi lac veneranda ex ubere matris

Præbuit, Aëolica Smyrna, quam martia quondam

Gens Phriconitis, certamine fortis equestri,

Condidit ad pelagus, præterlabente Meleæ.

Docta Iouis proles mecum hinc digressu volebat

Carminibus celebrare urbem quam nomine dicunt

Cumam, quæque viros intra sua mœnia claudit.

Illi audire sacra spreuerunt carmina vocis.

Sed quicunque mihi cladem exitiumque parauit,

Non impune feret laua quæd mente volutat.

At mihi quam dederint nascenti numina sortem,

AEgro animo quævis, certum est perferre patique.

Sed iam per sacra vestigia ponere Cumæ

Compita non suadet mihi mens, potiusque remota

Inque peregrina sedem mihi querere terra.

xv

Cuma deinde abiens ad Phocæam contendit, imprecans interim Cumanis ne quis vnquā insignis poeta in illa regione existeret qui Cumanos celebraret. Apud Phocæam autē eodem modo sibi victum parauit, in conuenticulis videlicet passim carmina sua ostentans. Erat autem eo tempore apud illam Thestorides quidam, qui pueros illic litteras docebat, homo fidei parum probatæ. Hic animaduersa Homeri poesi, huiusmodi verbis Homerum compellauit, paratum se inquiens & ministrare ei, & victum suppeditare, si carmina quæ meditatus esset, describere pateretur, & alia subinde faciens, ad se deferret. Homerus, iam ministerti alicuius atq; adeo necessariorū indigens, recipiendam hanc condicionem putauit: commoratusq; apud Thestoridem, minorem illam fecit Iliadē,

xvi

ἀπὸ τῆς συμφορῆς· οἱ γὰρ Κυμαῖοι τὰς τυφλοὺς ὁμήρους λέγουσιν· ἃς τε παρ' ἑτέρων ὀνομαζομένων αὐτῶν Μελησιγέως, τῶ τ' ἡμέτερον τὸ ὄνομα Ὀμήρου· καὶ οἱ ξένοι διωέγκαν, ὅτε μὴ μὲν αὐτῶν ἐποιῶντο. ἐτελεύτα δὲ οὖν ὁ λόγος τὰς ἀρχοῦσι μὴ ἱρέφειν τὸ Ὀμήρου, ἐδίδξε δὲ πῶς ἦν ἀλλ' ἑβλή. ἐπελθὼν δ' ὁ ὅπτις αὐτῆς καὶ παρεζόμενος αὐτῶν διηγήσατο τὰς εἰρηπῶδες τὰς ἀρχαίας τῇ χρημῇ αὐτῶν, καὶ τὰ δόξαντα τῇ βελῇ. Οἱ δ' ὥς ἤκουον, ἐδυμφορῆν τε καὶ λέγει τὰ

10 ἔπεα πᾶδε,

Οἷ μ' αἴση δῶκε πατὴρ Ζεὺς κύρμα ἡμέτερον,

Νῆπιον αἰδοῖνς ὅτι γενέσθαι μὲν ἀτάλῃων,

Ἦν ποτ' ἐπύργωσαν βελῇ Διὸς αἰγίοχοιο

Λαοὶ Φείκωτος, μὲν γὰρ ὅτι βῆτορες ἵππων·

Ὀπλοτέρῳ μαλερῷ πυρὸς κρίνοντες Ἀρηὰ

Αἰολίδα Σμύρνην ἀλγέτοια ποτρίαν αὐτῶν·

Ἦν τε δὲ ἀγλαὸν εἶσι, ὕδαρ ἱερῷ Μέλῃπες,

Εἴθεν ἀπορύμῃαι χυῖραι Διὸς ἀγλαὰ τέκνα,

Ἦν γὰρ κληῖσαι δῖαι χροῖα καὶ πόλιν αἰδρῶν.

20

Οἱ δὲ ἀπαρνησάμενοι ἱερῶν ὅπα, φημί αἰοῖδ'.

Ἀφραδίνῃ τ' αὖτε παθῶν τις φρασεύεται αὐτῆς,

Ὅς σφιν οἱ δειῖσιν ἐμὸν διεμῆσατο πῶτμον.

Κῆρα δὲ ἐγὼ τὴν μοι θεὸς ὥπασε χειρομῆκα φῶ,

Τλήσομαι ἀκράστων φέρων τετληότη θυμῷ·

Οὐδέ τι μοι φίλα γῆα μὲν ἱερῶς εἰ ἀγλαῖς

Κύμης ὁρμήνευσι, μέγας δὲ με θυμὸς ἐπείγει

Δῆμον ἐς ἄλλοδαπὸν ἵεναι ὀλίγον φῶ εἶναι.

Μετὰ τῷ τ' ἀπαλλάσσεται ἐκ τῆς Κύμης ἐς Φωκίαν,

Κυμαῖος ἐπαρησάμενος μηδὲνα ποιητῶν

30

δοκιμὸν ἐν τῇ χώρᾳ ἡμέτερᾳ ὅστις Κυμαῖος ἐπαγλαίει.

ἀπικυμῶς δὲ ἐς Φωκίαν, τὰς αὐτὰς τρέψω ἐβίότῳ σεν, ἔπεα εἰδεικνύμενος ἐπὶ τῆς λέξεως

κατίζων. ἐπεὶ δὲ τῇ Φωκίᾳ τῶτον δὲ χεῖρον Θεσπεσίης τις

ὡς γὰρ ἡμεῖς διδάσκωμεν τὰς παῖδας, αἷρ οὐ κρήνη·

κατανοήσας δὲ τῷ Ὀμήρῳ τὴν πόλιν, λόγους τοιοῦτο αὐτῶν παροτρύνει, φασ ἐπιμοῖς

εἶναι περὶ τῆς πεποιημένης εἰς αὐτὸ τῷ ἐπὶ τῶν αἰώνων

γὰρ αὐτῶν, καὶ δὴ αὖ ποιῶν, πρὸς ἐμῶν τ' αἰαφέναι αἰεῖ.

40

Τῷ δ' Ὀμήρῳ ἀκέρει, ἐδίδξε ποιητῆα εἶναι αὐτῶν

ἰα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἵα· ἐνδεὲς γὰρ ἦν τῇ αἰαφένῃ καὶ περὶ τῆς. ὁ γὰρ βίβων γὰρ τῇ

ἢς ἢ δ' ἔχῃ,

Ἰλίου αἰδῶ καὶ Δαρδανίην εὐπωλον,

Ἡς πέρι πολλὰ παθὼν Δαναοί, περὶ πόλιν ἔ-
παθον

ῥηος·
καὶ τὴν καλουμένην Φωκαίδα, καὶ φασι οἱ Φωκα-
εῖς Ὀμήρου παρ' αὐτοῖσι ποιῆσαι. ἐπεὶ δὲ τὴν τε
Φωκαίδα καὶ τὰλλα πόμτα παρὰ τῷ Ὀμήρῳ ὁ
Θεσπερίδης ἐνεχέσθαι, διενεχθῆ ἐκ τῆς Φωκαίης
ἀπαλλάσσειν, τὴν ποίησιν γελῶν τῷ Ὀμήρῳ
ἐξιδιώσασθαι· καὶ οὐκ ἐπὶ ὁμοίως ἐπὶ ἑπιμελείᾳ
εἶχε δὲ Ὀμήρου. ὁ δὲ λέγει αὐτῷ πᾶ ἔπειτα τὰ-
δε,

Θεσπερίδης, θνητοῖσιν ἀνθρώπων πολέων παρ,
Οὐδὲν ἀφραγότερον πᾶσι τοῖσι τοῦ αἰθέρος τοῖσι-
σιν.

ὁ μὲν δὲ Θεσπερίδης ἐκ τῆς Φωκαίης ἀπηλλά-
χθης τὴν Χίον, καὶ τὴν διδασκαλίην κατισκώ-
ασατο· καὶ τὰ ἔπειτα ἐπιδεικνύμενος ὡς ἐωυτῷ ἐόν-
τα, ἔπαμόν τε πολλὸν εἶχε καὶ ὠφελεῖτο· ὁ δὲ Ὀ-
μήρου πάλιν δὲ αὐτὸν τρέποι διηγεῖτο ἐν τῇ Φω-
καίᾳ, παρὰ τῆς πενήσιος τὴν βιοτήν ἔχων.

Χρό-
νῳ δὲ οὐ πολλῷ μετέπειτα ἄνδρες Χίοι ἔμπεροι
ἀπὸ τῆς Φωκαίης ἀκούσαντες ὅτι τῷ ἔπει-
τα τῷ Ὀμήρῳ ἀποστρέφοντο ἀκηχέσαν πολλὰς
ἐν τῇ Χίῳ τῷ Θεσπερίδῃ, ἐξηγγέλλον ὅτι ἐν τῇ
Χίῳ τις ἐπιδεικνύμενος τὰ ἔπειτα ταῦτα γεμ-
μάτων διδασκαλός, κέρτα πολλὸν ἔχει.

359 Ὀμήρου κατενόησεν ὅτι Θεσπερίδης ἀνείη, καὶ πόμ-
τι θυμῷ ἐπαυτοῦ ἵαζεν εἰς τὴν Χίον ἀποικεῖσθαι. κα-
ταβάς δὲ ἐπὶ τῷ λιμένι, ἐς μὲν τὴν Χίον οὐ καταλαμ-
βαίνει οὐδὲν πλοῖον πλέον, ἐς δὲ τὴν Εὐρυθαίῃ πνέ-
οντι ἐξ ὅλου παρὰ τοῦ ἀζόντο πλεῖν. καλῶς δὲ εἶ-
χε τῷ Ὀμήρῳ δὲ Εὐρυθαίῃς δὲ πλοῖον ποιεῖσθαι.
καὶ παρὰ τὸν ἔχοντα ἔχοντα τῷ ναυτίῳ
δύνασθαι αὐτὸν σύμπλοον, πολλὰ τε παρὰ τὸν
γάλῳ ὡς σφέας ἐμολλε πείσιν. τοῖς δὲ ἐδόξε δέ-
ξασθαι αὐτὸν καὶ ἐκείλῳ ἐμβαίνει εἰς τὸ πλοῖον. ὁ δὲ
Ὀμήρου πολλὰ ἐπαμύνας αὐτοῖς, ἐσέβη καὶ ἐπὶ ἔξ-
ετο, λέγει πᾶ ἔπειτα τὰδε,

Κλυθὶ Ποσειδάων μεγαλοδενὲς ὀνοσί-
γαε,

Εὐρυχόρου μεδέων ἠδὲ ξανθοῦ Ἐλικῶνος.

Δὸς δὲ οὐρον καλὸν καὶ ἀσκήμονα νόσον ἰδέ-
σθαι

Ναύτας, οἱ μὲν πομπὴν ἴδῃ δ' ἔχουσιν.

Δὸς δὲ ἐς ἑσπέρην ὑψιχρήματοιο Μίμαι-
τος

Αἰδιδίον μὲν ἐλθόντα βροτῶσι γὰρ κυρῆσαι.

cuius initium est,

Troiam & Dardaniam canto, quae mater
equorum,
Quae Danais Mauorte satis mala plurima
vexit.

Phocaidem quoq; quam vocant, Pho-
censes apud se conditam ab Homero
asserunt. Iam vero Thestorides, vbi Pho-
caidem atque alia pleraque ab Homero
communicata descripsisset, constituit
ἐ Phocæ discedere, Homerique poe-
sin pro sua venditare. Vnde factum ut
quum Homeri non perinde curam ha-
beret, ille ad Thestoridem huiusmodi
sit vsus disticho,

Thestoride, ex multis, mortalibus abdi-
ta quae sunt,
Mens habet in primis cecos humanare
cessus.

Thestorides igitur relicta Phocæ in
Chium concessit: vbi erecto ludo, car-
mina illa pro suis euulgans, egregiam
simul laudem sibi parauit & fructum
haudquaquā vulgarē. Porro Homerus
suo eodemque more viuere pergebat
apud Phocenses, nimirum ἐ ποεσι vi-
ctum habens. Tempore deinde non
ita multo post, viri aliquot ἐ Chio erudi-
ti, audientes eadem carmina quæ iā se-
pius in Chio ἀ Thestoride pro suis reci-
tari audierant, indicabant in Chio hæc
ipsa ἀ quodam ludimagistro pro suis cū
magno fructu ostentari. Homerus intel-
ligens cōtinuo Thestoridē esse, magno
studio properabat in Chiū trāsmittere.
Et quum portum adiisset, neque offen-
disset nauem qua traiceret, essent au-
tem qui pro lignis deuehendis in Ery-
thræam soluere pararent, belle conue-
nire videbatur si per Erythræam iter fa-
ceret. Accedens igitur nautas, flagitauit
ut comitem se nauigationis reciperent,
multis blandisque vsus verbis, quibus
quod posceret persuaderet. Nautæ ad-
mittentes hominis preces, iusserunt na-
uem eum conscendere. Quo impetrato
Homerus confidens in naui, his versu-
bus nautis bene precatur,

Audi qui pelagus valido Neptune tri-
denti

Imperioq; regis, spatiosaq; culta Heliconis:
Da precor his nautis reditum, ventosque
secundos,

Qui mihi sunt comites placidi, nauisque
magistri:

At mihi tua misero sacra contingere terra,
Acrius qua parte Mimas ad sidera surgit,
Inde hominis iusti me fac succedere cecis,

Piscisque virum qui me improbitate se-
fellit,

Lasit & hospitii sacra iura Ionemque beni-
gnum.

xviii Vbi vero secundo vento Erythræam ap-
pulissent, Homerus in naui diuersatus
est. postero autem die nautas rogauit vt
aliquem præberent qui ad urbem eum
perduceret. Illi obsequuti, ducem itine-
ris vnum è suis permiserunt. Quumque
iam pergendo ad Erythræam appropin-
quasset, deprehendissetque urbem aspe-
ram atque montosam, in hæc prorupit
carmina,

O sacra multorum largitrix terra bonorū,
Quam tu plana aliis & parte equalis ab o-
mnī,

Aspera contra aliis, in quos conuerteris i-
ram.

Ingressus deinde Erythræorum urbem,
percontatur de naui. Et quū forte qui-
dam occurrisset salutaturus, qui eum
in Phocæa vidisset, ab hoc contendit vt
secum dispiceret sicubi naus appareret
qua in Chium transmitteret. Atque
quum in portu naualibusq; nullum re-
periretur traiectionis nauigium, ille Ho-
merum ad eum locum ducit vbi pesca-
toris nauiculæ stationem habebant. Et
forte fortuna incidit in quosdam qui in
Chium erant traiecturi. Hos adiens pre-
catus est vt Homerum transportarent.
Verum illi nullis precibus permoti, non
recepto Homero soluerunt. Homerus
autem hæc cecinit carmina,

Insidi nauta, gens diris tristior ipsis,
Sana quibus veluti mergis dant æquora
uictum,

Si vobis nulla est hominū reuerentia cor-
di,

At sperate Iouem, summo qui regnat O-
lympe.

Tristis enim vultus Iouis est, pæneque pa-
rata,

His quibus hospitii non est pia tessera cu-
ra.

At vero in altum iam prouectis contigit
vt aduerso vento rapti, eodem vnde sol-
uerat recurrerent, vbi etiamdū Home-
rū in litoris crepidine confidentē offen-
derunt. qui cognito naus recursum, hunc
in modū eos alloquitur, *Vos, o peregrini,*
ventus aduersus excepit; sed me nunc quo-
que admittite, & secunda vobis nauigatio
erit. Piscatores autem, pœnitentia du-
cti quod prius hominem non receperant, compellato eodem, iubent conscendere, si
velit, nauem. Recepto Homero rursus vela faciunt: quumque exacto itinere litus appu-
lissent, piscatores ad sua quisque opera digressi, Homerum in litore ea nocte relinquunt.

Φῶτά τε τισαίμην ὅς ἐμὸν νόον ἠπερεσάδι-
σας,

Ὡδύσατο Ζῆνα ξένοι ξένῳ τε τραπέζῃ.

Εἰπὶ δὲ ἀπὸ κρητὸς ἀπλοήσαντες ἐς τὴν Ἐρυθραί-
ην, τότε Ὀμηρος τὴν αὐλὴν ὅτι τὰς πλοῖα ἐποίη-
σατο· τῇ δὲ ὑπεραίῃ ἐχρηζέτο τῶν ναυτῶν πρὸς τὴν
πόλιν· αὐτὰς ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ σιωπῶντες μὴ εἶ-
πατο· ὁ δὲ πορφόρομος δὲ Ὀμηρος ἐπεὶ ἐτύχε τῆς Ἐ-
ρυθραίας, τραχείης καὶ ὄρεινῆς ἐούσης, φλέγγεται
τὰ δὲ ἔπειτα,

Γότνια γῆ, πᾶν δαρε, δόπειρα μάλ' ἔσθ' ὅλ-
βου,

Ὡς ἂν δὴ τοῖς μὲν φῶτ' εὖοχος ἐτύχης,
τοῖσι δὲ δούβωλος καὶ τρηχεῖ οἷς ἐχολώ-
θης.

ἀπὸ κρητὸς δὲ ἐς τὴν πόλιν τῶν Ἐρυθραίων ἐση-
ρώτησε πρὸς τὴν πόλιν Χίον πλοῦ· καὶ πῶς πρὸς
ἐλθόντος αὐτῶν τὴν ἐσπέρην ἐν τῇ Φωτεινῇ, καὶ ἀσπα-
σαμένου, ἐχρηζέτο αὐτὸς σιωπῶντες αὐτὰς πλοῖον,
ὅπως αὐτοῖς τὴν Χίον ἀφ' ἑαυτῶν. Ἐκ μὲν δὲ τῆς
λιμνῆς ὁρᾶν τὴν πόλιν οὐκ ἔστιν, ἀλλ' οὐδ' αὖτ' ἐν τῇ
αἰετῶν τὰς πλοῖα ὁρμίζεται. καὶ πῶς ἐτύχε αὐτῶν
μέλλουσι πρὸς ἀφ' ἑαυτῶν ἐς τὴν Χίον, ὅν ἐδέετο πορ-
φόρος ὁ ἄγων αὐτῶν αἰαλαβεῖν τὸν Ὀμηρον. οἱ δὲ, ὁρᾶν
τὴν πόλιν ποιήσαντες αὐτῶν, ὁ δὲ Ὀμηρος φλέγ-
γεται τὰ δὲ ἔπειτα,

Ναῶται ποιντοπύργοι στυγερῇ ἐσάλιγκοι ἄτη,

Πτωχάσιν αἰθῆρσι βίον διεζητοῦν ἔχοντες,

Αἰδεῖσθε ξενίοιο Διὸς σέβας ὑψιμέδοντος.

30 Δεινοὶ γὰρ μέτοχοις ξενίου Διὸς, ὅς κ' ἀλίτη-
ται.

αἰαλαβεῖν δὲ αὐτοῖς σιωπῶντες, ὁρᾶν τὴν πόλιν αἰετῶν
μεῖν, παλινδρομῶσαι, καὶ ἐς τὸ χωρεῖν αἰαλαβεῖν
μὲν ὅταν ἀνῆλθον, καὶ τὸν Ὀμηρον αἰαλαβεῖν
καθ' ἑαυτῶν ὅτι τῆς κυματωγῆς. μαθὼν δὲ αὐτοῖς
παλινδρομῶσαι, ἔλεξε τὰςδε, Ὑμᾶς ὡς ἐ-
νοι ἔλαβεν ὁ ἀνέμος αἰετῶν γυρόμενος· ἀλλ' ἐπὶ καὶ
νῦν με δέξασθε, καὶ ὁ πλοῦς ὑμῶν ἔσται. οἱ δὲ αἰ-
ετῶν, ὁ δὲ μεταμειλίχῃ γυρόμενος ὅλ' οὐκ ἔσθ' ἔτι
μᾶλλον

40 δέξατο, εἰπόντες ὅτι οὐ κατὰ λιμνὴν οὐκ ἐν τῇ
λαί συμπελῆναι, σκέλθοντες ἐσβαίνειν· καὶ οὕτως αἰα-
λαβόντες αὐτῶν αἰετῶν, καὶ ὁ σκάφος ἐπ' αὐτῶν.
Οἱ μὲν δὲ αἰετῶν πρὸς ἑρῶν ἐτράπησαν· ὁ δὲ
Ὀμηρος τὴν νύκτα ὅτι τῆς αἰετῶν κατέμεινε,
τὴν δὲ

366
 τὴν δὲ ἡμέραν παρ' ὁμήρου, καὶ πλαιώμενος, ἀφί-
 κετο εἰς τὸ χωρεῖον ὃ Πίτυς καλεῖται. καὶ αὐτὰ
 αὐτὰ αἰατ' ἀποκρίθ' αὐτὸν ἰκτά, ὅτι πικρὸν καρ-
 πὸς τῆς οἴκου, οἱ δὲ μὴ τεξέεσθαι ἐξέλεον, οἱ δὲ
 κῶνον καλεοῖσιν. ὃ δὲ Ὀμηρος φηγεῖται τὰ ἑ-
 360 πηπείδε,

Αἴλη τίς σου πάλκη ἀμείλιονα καρπὸν ἴη-
 σιν

Γ' ὅης ἐν κορυφῇσι πολυπύχου λυγροῦ
 σης,

Εἴδα σίδηρος Ἀρπός ὅτι χυθνοῖσι βροτῶ-
 σιν

Εἴσομαι δὲ τ' αἴ μιν Κεβρῆναι οἱ ἄνδρες ἔχω-
 σι:

τὰ δὲ Κεβρῆναι τῶν ἐν χερσὶν κτίζειν οἱ Κυμαῖ-
 οὶ παρ' ἐσθλὰ ζῶντο πρὸς τῇ Γ' ὅη, καὶ γίνεται αὐ-
 τῇ σίδηρος. Εἰτ' ὅλ' ἡ αἰατ' ὁ Ὀμηρος ἐπε-
 ρβέτο κατὰ φωνὴν πῶς αἰγῶν νεμερῶν. ὡς δὲ ὁ
 λακτεῖον αὐτοῖσι κύνες, αἰεταὶ γάρ. ὃ δὲ Γλαῦκος
 ὡς ἤκουσε τῆς φωνῆς, (ὡ γὰρ τὸ τοῦ ὀνόματος τὰ ἰε- 20
 μοῦν τὰς αἰγας) ἐπὶ δ' ἔα μὲν ὅτ' ἐλάεως, τὰς τε κύν-
 εας αἰεταί τε, καὶ ἀπεσβῆσιν ἀπὸ τῆς Ὀμήρου. ἔ-
 π' ὅτι πολλοὶ δὲ χερσὶν ἐν θύματι ὡς, ὅπως τοφλὸς
 ὦν, μόνος ἀπὸ κίτου ἐς τοῖον πῦρ χάρις, καὶ ὅ, π' ἰ-
 λων παρ' ἐσθλῶν τέ μιν ἰστέρεον ὅς τις τε ὡς, καὶ τί-
 νι τρῶσθαι ἀπὸ κίτου ἐς τοῖον ἀοικήτους καὶ ἀσβῆα
 χωρεῖα, καὶ τίς τις κεχρημένος εἴη. ὃ δὲ Ὀμηρος, αὐ-
 τὰ πᾶσαν τὴν αὐτοῦ πᾶν τε καὶ λαγρόμενος, εἰς
 οἶκτον παρ' ἡγήγετο. ὡ γὰρ, ὡς εἰκοιεν, οὐδ' ἀγνώ-
 μῃν ὁ Γλαῦκος. αἰα λαβὼν δὲ αὐτὸν ἀνέλαβον, ὅτι 30
 τὸν σαθρόν. πῶς δὲ αἰα καύσας, δεῖπνον παρ' ἐσθλῶ-
 ἀξ, καὶ παρ' αἰετῶν, δεῖπνον ἐκέλευεν ὁ Γλαῦκος.
 Τῶν δὲ κυνῶν μὴ ἐαθόντων καὶ ὕλας κτείνων δεῖπνον
 παρ' ἐσθλῶν εἰώθεσαν, λέγει πρὸς τὸν Γλαῦκον Ὀ-
 μηρος τὰ ἑπεία τὰδε,

Γλαῦκε τίς πῶν, ὅτι πῶν δ' ἔσθ' ὃς ἐν φρεσὶ δῆ-
 σθ'

Πρῶτον μὲν κυσὶ δεῖπνον ἐπ' αὐλείῃσι θύρῃσι
 Δοῦμαι. ὡς γὰρ ἀμεινον' ὃ γὰρ καὶ πρῶτον αὐ-
 χύει

Αἰδρὸς ἐπερχομένου, καὶ ἐς ἔρκαα θηρὸς ἰ-
 ότος.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Γλαῦκος, ἡδονὴν παραμύσει, καὶ ἐν θά-
 ῤματι εἶχεν αὐτόν. δὲ πνῆες δὲ, ὅλ' ἡ λῶν εἰσι δὲ
 ἀπηγεομένης ὁ Ὀμηρος ἴν' ἰε πλαιῖν τ' ἐπ' αὐτὸν καὶ τὰς πό-
 367 ἰστακούων λῶς αὖ ἐσθ' αὖτις, ἔκ πληκτὸς ἦν ὁ Γλαῦκος ἀκούων.

Vbi diluxit, itineri se accingens ober-
 ranq; ad eum locum peruenit qui ap-
 pellatur Pinus: illicq; quiescenti noctu
 pini fructus est illapsus, quem aliqui ἐξέ-
 λεον, alii κῶνον appellant. Homerus autē
 hos cecinit versus,

*Funduntur fructus alia magis arbore dul-
 ces,*

*Quam sonet umbrosis felix in collibus I-
 da:*

*Hinc ferrum veniet Martis validaque se-
 cures,*

10

Hic ubi consisset campis Cebrenia pubes.

Eo enim tempore Cumani Cebrenia ad
 Idam montem edificare parabant, unde
 ferrum effoditur. Ceterū illinc abiens
 Homerus, vocem caprarū quæ ibidem
 forte pascabantur, sequutus, in canes in-
 cidit pastorales: qui quum ferocius eum
 adorirentur, vociferabatur. Quod au-
 diens Glaucus (id enim erat capratio
 nomen) accurrit festinanter, compella-
 tosque canes, ab Homero excussit. At-
 que vbi diu, multumque admiratus fuis-
 set, quod nimirum cæcus existens eo lo-
 corum peruenisset, tandem accedens
 rogabat quisnam esset & cuius rei indi-
 gens, quibusque modis ad inhabitata il-
 la vallaque loca diuertisset. Homerus,
 omnem suam calamitatem commemo-
 rans, ad commiserationem Glaucum
 pertraxit. siquidem homo erat (vt ap-
 pareret) cordatus. Excipiens igitur Ho-
 merum, ad suum deduxit tugurium, in-
 censoque igne cœnam instruxit: qua
 apposita iussit cœnare secum hospitem.
 At vero quum canes à cibo abstinentes
 non cessarent suo more cœnitantē ad-
 latrare, Homerus Glaucum his versibus
 alloquitur,

xxi

xxii

*Glauce precor, paucis me audi, pareque mo-
 nenti:*

*Præ foribus stabuli canibus sua fercula pri-
 mum*

*Fac tradas: nam sic melius. custodibus il-
 lis,*

*Nec fera nec fures venient ad septa do-
 losi.*

40

Hæc audiēs Glaucus, lætatus est admo-
 nitione illa, habuitque in magna homi-
 nem admiratione. Cœnati autem, vltro
 citroque habitis sermonibus, mutuis
 quoq; colloquiis oblectabantur. Nam
 quū Homerus errores suos, ciuitatesq;
 quas adiisset, commemoraret, Glaucus
 hæc audiens, præ admiratione stupebat:

1 Nec enim inhumanius (vt comicere licet) erat Glaucus. vel, Non inhuma-
 num enim fuisse Glaucum verisimile est.

erat.

xxiii eratque iam tum cubandi tempus, & quieti se dabant. Postero die Glaucus cogitavit ad herum suum proficisci, animo hæc de Homero indicandi. Proinde commissis socio capris pascendis, Homerum intra tecta reliquit, promittens se quæ festinantissime iturum. Descendens autem ad Bolissum (id erat vicino huic loco nomen) herumque suum adiens, narrauit de Homero quem admodum res se habebat: quod nimirum pro miraculo aduentum hominis duceret: demum rogat quid facere conveniat. Herus parum delectatus hoc nuncio, cœpit cum Glaucō ex postulare, qui quoslibet citra delectum errones multosque reciperet aleretque: tamē præcepit ut hospitē ad se perduceret. xxiv Glaucus vero ad Homerum reuersus narrauit, iussitque sequi se in urbem. fore enim hæc ei ad felicem fortunæ successum. Quibus non grauatim assentiens Homerus, caprarium sequitur. Hic Chius Glauci herus ubi in colloquium cum Homero venisset, reperissetque hominem esse cordatum, multa quere-
rum peritia instructum, cœpit suadere ei ut apud se commoraretur, liberorūque quos habebat adolescentes, formandorum curam susciperet. Ille accepta condicione, pueros sibi concreditos erudiuit. Interim Cercopas, Batrachomyomachiam, Epicichlidas, & alia omnia quæcunque iuuenilia ludicraque eius extant, apud Chium illum cōdidit in Bolisso. hincque cœpit per urbem inclarescere. iam vero Thestorides, ut-
primum intellexit Homerum adesse, nauigans ē Chio fugam capessibat. xxv Deinde progressu temporis impetrata ab hero Chium visendi copia, urbem adiit, ludumque illic instituens, pueros carmina docebat. Id quū magna felicitate Chiis facere videretur, multos sibi admiratores conciliauit. Hinc igitur victum parans tolerabilem, vxorem duxit, ē qua duas suscepit filias, quarum vna decessit innupta, alteram viro
xxvi Chio elocauit. Enimuero hic poesi manum admolitus, gratiam habuit bene de se merentibus. Et primum quidem Mentori Ithacensi, in Odyssæa, ut qui laborantem ex oculis curauisset in Ithaca. huius enim beneficii gratia eius nomen poesi suæ inserens, Vlyssis fingit socium: cuius fidei Vlysses, Troiam nauigans,

καὶ τότε μὲν, ἐπεὶ ὦρ' ἤρ' αἰετ' αὐτοῦ. Τῇ αἰετῇ
δὲ ὑπερβαίῃ διεισὼν ὁ Γλαῦκος πρὸς τὸν δεσπότην
πορβύλαια, σημαίνων τὰ πρὸς Ὀμήρου. ἔπι-
τρέψας δὲ τὰς σκυδούλας νέμειν τὰς αἴγας, τὸν Ὀ-
μηρον κατὰλείπει ἐνδόν, εἰπὼν πρὸς αὐτὸν, ὅτι δι-
ατρίχων πορβύτομα. καταβὰς δὲ εἰς Βολισσὸν,
(ἐστὶ δὲ πλησίον τῷ χωρίῳ τούτῳ) καὶ συγγήμιος
νὸς τῷ δεσπότη, ἀπηγγέτο ὑπὸ Ὀμήρου πᾶσαι
τὴν ἀλήθειαν, πρὸς τὴν αὐτὴν τῆς ἀφίξιός, ἐν θωύμα-
τι ποιούμενος. ἡρώτεε τε ὁ, πρὸς ποιεῖν πρὸς ποιεῖμα-
αὐτῶν. ὁ δὲ ὀλίγα μὲν πρὸς αὐτὸν τῷ λόγῳ, κατε-
γίνωσκε δὲ τῷ Γλαύκῳ ὡς ἀφρονος εἶντος, καὶ πρὸς
ἀναπήριος δεχομένου καὶ τρέφοντος. ἐκέλευσε
δὲ ὁμοῦ τὸν ξείνον ἀγειν πρὸς αὐτόν. Ἐλθὼν δὲ
πρὸς τὸν Ὀμηρον διηγήσατο πάντα ὁ Γλαῦκος, καὶ
ἐκέλευσε πορβύεσθαι τὸν οὕτω γὰρ δὲ πρὸς ὁκέλει
ξείν. ὁ δὲ Ὀμηρος ἤτολε πορβύεσθαι. αἰετα-
βὼν οὖν αὐτὸν ὁ Γλαῦκος ἤγαγε πρὸς τὸν δεσπότην.
20 Διὰ λόγων δὲ ἰὼν τὰς Ὀμήρου ὁ Χίος, δι-
είσκει εἶντα δδζῖον καὶ πολλὰν ἐμπειρίαν. ἐπειγὲν τε
αὐτὸν μὲν, καὶ τῷ παλαιοῦ ἐπιμέλειαν ποιεῖ-
σθαι. ἦσαν γὰρ τὰ Χίῳ παῖδες ἐν ἡλικίᾳ. τού-
τοις οὖν αὐτὰς πρὸς αὐτὸν παιδῶν. ὁ δὲ ἐπὶ ἔωρ-
σε τὰς καὶ τοὺς κέρκωσας, καὶ βατραχομου-
μαχίας, καὶ ἐπικυχλίδας, καὶ πᾶσα πρὸς ὅσα
παιγνιά ἐστιν Ὀμήρου, ἐν ταῦτα ἐποίησε πρὸς τὰς
Χίῳ ἐν Βολισσῷ. ὥστε καὶ ἐν τῇ πόλει πρὸς βόη-
τος ἡδονήν ἔχοντο ἐν τῇ ποιήσει. καὶ ὁ μὲν Θεστο-
δης, ὡς τάχιστα ἐπύθετο αὐτὸν παρὰ τοῖς, ὥχεται
30 ἐκ πλέων ἐκ τῆς Χίου. Χείρου δὲ πρὸς αὐτόν,
δεητὴς τῷ Χίου πορβύσαι αὐτὸν εἰς τὴν Χίον, ἀπὸ-
κετο εἰς τὴν πόλιν. καὶ διδασκαλεῖον κατὰ σκλα-
σάμενος, ἐδίδακε παῖδας τὰ ἔπαι. καὶ κέρτα
δδζῖος ἐδόκει εἶναι τοῖς Χίοις, καὶ πολλοὶ θωύμασαι
361 αὐτὸς καὶ εἰς ἡλικίαν. συλλεξάμενος δὲ βίον ἰκανόν,
γυναικὴ ἔγημεν δὲ ἡς αὐτὰς θυγατέρες δύο ἔχον-
το. καὶ ἡ μὲν αὐτῶν ἄγαμος ἐτελεύτησε, τὴν δὲ σκυ-
ώκισεν ἀνδρὶ Χίῳ. Ἐπιχειρήσας δὲ τῇ ποιήσει,
ἀπέδωκε χάριν ὡς εἶχε, πρὸς τὸν μὲν Μέντορι τὰ Ἰ-
θακησίᾳ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, ὅτι μιν κἀμνο: τὰ τοῖς ὁ-
φθαλμοῖς ἐν Ἰθάκῃ ἐνοσπλευσεν ἐκλενῶς, ἰσχυροῦ αὐτῶν
ἐναρμόσας ἐς τὴν ποίησιν, Ὀδυσσεῶς τε ἐταῖροι φά-
σι ποίησας, Ὀδυσσεῶς, ὡς ἐς Τροίην ἔπλεε, Μέντορι
ἔπιτρέ-

1 Naturali ingenii dexteritate præditum, 2 Dexteritate 3 Hinc igitur quum satis superque facultatum comparaf-
set. vel, Quum abunde magnas facultates acquisisset.

ἔπι τρέψαι δὲ οἶκον, εἶναι Ἰθακησίων δ' εἶς καὶ
 διακοπῆται. πολλὰ γὰρ δὲ καὶ ἄλλῃ τῆς ποιήσεως
 ἡμῶν αὖθις, τὴν Ἀθηνῶν, ὅποτε ἐς λόγον πρὶ καθί-
 σαται, τὰ Μέντορι εἰκὴν ποιεῖ. ἀπέδωκε δὲ καὶ
 Φημίῳ τὰ ἑαυτοῦ διδασκάλῳ τρυφείᾳ καὶ διδα-
 σκῇ. ὁ δὲ οὐδ' αὖτε σκαλείᾳ ἐν τῇ Ὀδυσσεύᾳ, μάλιστα ἐν τοῖςδε τοῖς
 ἔπεισι,

Κήρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν ὥσπερ ἄλλ' ἔθνη-
 κε

Φημίῳ, ὅσπερ πολλὸν ἐκείνῳτα πόδας αἰεί-
 δων.

καὶ πάλιν,

Αὐτὰρ ὁ Φορμίζων αἰεβάλλετο καλὸν αἰεί-
 δειν.

μνήμηται δ' ἐν τῇ ναυκλήρῳ, μεθ' ἧς ἐκπαρέπλυν-
 σεν, καὶ εἶδε πόλιν τε πολλὰς καὶ χώρας, (ὥς ὄνομα ἔω
 Μείτης) ἐν τοῖς ἔπεισι τοῖςδε,

Μείτης Ἀγχιάλειο δαΐφρονος Ὀχόμαϊ εἰ-
 ναι

Υἱὸς, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν αἰάσ-
 σα.

ἀπέδωκε δὲ χάριν καὶ Τυχίῳ τὰ σκυτεῖ, ὃς ἐδέ-
 ξατο αὖθις ἐν τῇ Νέῳ τείχει, πρὸς ἑλθόντα πρὸς
 Ὀσχυτεῖον, ἐν τοῖς ἔπεισι καὶ ἄλλ' ἔξω ἐν τῇ Ἰλιάδῃ
 τοῖςδε,

Αἴας δ' ἐγγυῖν ἦλθε, φέρων σάκος καὶ τε σούρ-
 ζον,

Χάλκεον, ἐπὶ αὐτοῖσιν· ὁ οἱ Τύχιος κάμα τὸ
 χων,

Σκυπέτοισιν ὅχ' ἀριστος, ὅτ' ἔστιν οἰκία ναίων.
 Ἀπὸ δὲ τῆς ποιήσεως τούτης διδόμεναι Ὀμήρου
 ὡς τε τὴν Ἰωνίαν, καὶ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἥδη πε-
 ρεῖται λόγος ἀναφέρειται· καὶ οἰκίων δὲ ἐν τῇ Χίῳ,
 καὶ διδομένην ὡς τε τὴν πόλιν, ἀπὸ τῶν πολλῶν
 ὡν, σπευδούμενοι οἱ ἐντυγχάνοντες αὐτῷ ἐς τὴν
 Ἑλλάδα ἀπικέσθαι· ὁ δὲ πρὸς δεξιά τοῦ λόγον,
 καὶ κέρως ἐπεθύμει ἀποδημῆσαι. Κατὰ δὲ
 σὰς δὲ ὅτι ἐς μὲν Ἄργος πολλὰ καὶ μεγάλα εἶεν
 διλογίαι πεποιημέναι, ἐς δὲ τῇ Ἀθηνῶν οὐ, ἐμ-
 ποιεῖ ἐς τὴν πόλιν, ἐς μὲν Ἰλιάδα τὴν μεγάλην, 40
 Ἐρεχθίᾳ μεγαλύνων ἐν νεῶν καταλόγῳ, τὰ ἑσπε-
 τα δὲ,

Δῆμον Ἐρεχθίῳσι μεγαλήτορος, ὃν ποτ' Ἀθῆ-
 νη

Θρέψε Διὸς θυγάτηρ, τίκα δὲ ζείδωρος δ' ἔρου-
 ρα.

καὶ δὲ στρατηγὸν αὐτῷ Μενεσθέᾳ, ὡς πρῶ-
 των εἶη δ' εἶς παῖς αὐτοῦ στρατὸν καὶ ἰσπότρως,

domum familiamque concrediderit
 tanquam Ithacensium præstantissimo
 atque æquissimo. Aliis etiam plerisque
 locis eundem laudibus vehit, siquidem
 Minervam, quoties cum aliquo huma-
 na specie congredi fingit, Mentori idē-
 tidem tradit assimilatam deam. Ad hæc
 Phemio præceptorī gratiam eruditionis
 simul & nutritionis in Odyssea rerul-
 lit, in hæc verba,

*Phemius at cunctis præstantior arte ca-
 nendi*

*Insignem citharam, dederat quam præco,
 tenebat.*

Et rursum,

*Fundere & hæc pulsans modulamina dul-
 cia cæpit.*

Meminit & naucularii in cuius comi-
 tatu nauigans, vrbes locaque plurima
 perlustravit. Huic nomen erat Mentæ:
 cuius commemorat his versibus,

*Anchialo Mentis forti genitore crea-
 tus,*

*Imperito Typhius, quibus est ars nautica
 cordi.*

Habuit etiam Tychio coriario gratiam,
 nimirum qui venientem ad sutrinam apud
 Nouum murum hospitio excepisset.
 Hunc enim Iliadi inserit his versibus,

*Comminus accessit clypeo septemplex ta-
 tus*

*Ajax: huic clypeum turris fabricarat ad
 instar*

*Vrbe in Hyle Tychius: non sutor doctior
 alter.*

30 A poesi vero hac inclarescens Home-
 rus, nō per Ioniam solum celebrabatur,
 sed in ipsam vsque Græciam multus de
 eodem sermo perferebatur. Et quum
 iam eruditionis existimatione augescē-
 tem multi viderēt, inciderunt forte qui
 suaderent ut in Græciam se transferren
 Quod consilium admittens, impense
 cupiebat adornato itinere illuc demi-
 grare. Commodumque intelligens
 Argos multis egregiisque elogiis cele-
 bratum, Athenas non item, poesi suæ in-
 ferit, in maiori quidem Iliade hos ver-
 sus, quibus Erechtheum magnifice lau-
 dibus vehit, in nauium catalogo,

*Ortum ab Erechtheo populū: nutriueta
 illum*

*Pallas Erechtheum, tellus quem vasta cre-
 arat.*

Menestheum etiam, ducem Athenien-
 sium, tradit in exercitu tam pedestri
 quam equestri ordinando peritissimū,
 idque

xxvii

xxviii

idque his carminibus,

Hos tunc ducebat patria virtute Meno-
stheus,

Maximus: huic nemo poterat certare re-
gendis,

Aut etiam ornandis vel equis, vel in an-
cta locandis

Agmina militibus.

Aiacem vero Telamonium ipsosq; Sa-
laminios Atheniensibus in navium no-
menclatura annumeravit, sic scribens,

Bis sex è Salamine rates Telamonius A-
iax

Egit, & adduxit statuens in litore iuxta
Cecropias naues.

Postremo in Odyssea Minervam, post-
quam cum Vlyssæ in colloquium vene-
rit, ad Atheniensium urbem, quam præ-
cipue colebat, concessisse fingit.

Ad Marathonam dehinc & magnas venit
Athenas,

Tellæque Erechthei subit.

xxix Hæc ubi hunc in modum meditatus
cõposuisset, animo in Græciam traici-
endi, commodum profectiõnem capes-
sens, Samum appulit: contigitque forte
ut eodem tempore Samii Apaturia fe-
stum agerent. Hic Samius quidam agni-
to Homero (virpote quem iam ante in
Chio vidisset) contribules suos adiens,
indicavit tanti hominis aduentum. Illi,
audita multa hominis prædicatione, iu-
bebant adduci eum. Conueniens igitur
Homerum Samius, Quandoquidem,
inquit, hospes, Apaturiorum festum a-
git ciuitas, inuitant te contribules ad i-
dem festum concelebrandum. Home-
rus ad futurum se affirmans, comitatur
inuitantem. Porro quum iam illuc
xxx quo vocatus erat pergeret, in mulieres
impegit quæ in trivio Cyrotropho sacra
faciebant. Sacrifica occurrentis aspectu
indignata, exclamat, Vir, inquires, fa-
cessas à sacris. Homerus dictum illud in
animo voluens, rogabat quisnam esset
qui loqueretur, & cui deo sacrificaret.
Dux eius indicavit mulierem esse quæ
Cyrotropho sacrificaret. Quod audi-
ens Homerus, huiusmodi carmina pro-
tulit,

Dine preces audito meas, mulierque fac i-
sta,

Auersata torum iuuenili ætate vigentum,
*Canorum veterumque senum capiatu-
more,*

Est ætas effata quibus, sed prompta vo-
luntas.

ὅς τις δὲ τοῖς ἐπὶ σαι εἶπεν,

Τὸν αὖθις ἠγεμόνδ' ὕψος Πετεῶς Μενεσθεύς·

Τῷ δ' οὕτω τις ὁμοῖος ὅππῃ χθονίος ἄνθρωπος

Κοσμοῖσσι ἴσους τε καὶ αἰέρας ἀσπίδων-
τα.

Αἶψα δὲ δὴ Τελαμόνους καὶ Σαλαμίνιους ἐν νε-
ὤν κατὰ λόγον ἔπαξε πρὸς Ἀθηνάοις, λέγων τὰτ-
δε,

10 Αἶδ' ἂν ἐκ Σαλαμῖνος ἄγῃ δουρὶ δέξασθαι ἡ-
ας,

Στήσας δ' ἄγων ἰὴν Ἀθηνάων ἱερὸν φάλαγ-
γας.

ἐς δὲ πλὴν Ὀδυσσεύω παῖδε ἐπαῖνεσιν, ὥς Ἀθηνᾶ
ἐς λόγους ἐλθούσα πᾶς Ὀδυσσεὶ ἐς πλὴν Ἀθηνά-
ων πόλιν ἀπικέτο, πρῶτα τούτῳ τῷ δῶκεν πολ-
λὰ μάλιστα,

ἦκετο δ' ἐς Μαραθῶνα καὶ Ὀρυχόρου ἐς Ἀθ- 360
ῆνας·

20 Διῶε δ' Ἐρεχθίδος πυκινὸν δόμον.

Ἐμποίησας δὲ ἐς πλὴν ποίησιν ταῦτα, καὶ τῷ Ἐρεχθί-
δῳ αἶψα, ἐς Ἐλλάδα βουλόμενος ποιεῖσθαι ὅν-
τις ποίησας

πλοῦν, πρὸς ὅσῃ χειρὶ τῇ Σάμῳ. ἔτυχον δὲ οἱ ἐκεί-
νοι δὴ τότε καὶ ἐν ἄλλοις ἐορταῖς Ἀπατούρια· καὶ
τῷ Σαμίῳ ἰδὼν δὴ Ὀμηροῦ ἀπὸ γυναικῶν, πρῶ-
τον αὖθις ὅππῃ αἶψα ἐν Χίῳ, ἐλθὼν ἐς τὰς φρέ-
νας διηγήσατο, ἐν ἐπαύῳ μὲν ἄλλοι παιδόμενος
αὐτόν. οἱ δὲ φρένας ἐκέλευον ἄγειν αὐτόν· ὁ δὲ,
ἐστυχὼν πᾶς Ὀμήρῳ, ἔλεξεν, ὦ ξένε, Ἀπατού-
ρια ἀγούσης τῆς πόλιος, καλεῖσθαι σε οἱ φρένας ἐν

30 ἡμέτεροι σιωεορτάστοι. ὁ δὲ Ὀμηρος ἔφη ταῦ-
τα ποίησιν, καὶ ἦν μετὰ τῷ καλέσασθαι. Γοργύ-
δῳ δὲ ἐν χειρὶ μετὰ γυναιξὶ χυρστέρῳ φε-
ρούσας ἐν τῇ τελευτῇ· ἡ δὲ ἱέρεια εἶπε πρὸς αὐτόν,
δυσχερῆσθαι τῇ ἑσφι, Ἄνερ ὅτι τῷ ἱερῶν. ὁ δὲ
Ὀμηρος ἐς θυμὸν τε ἔβαλε ὄρηθῶν, καὶ ἤρετο δὴ ἄ-
γοιτα τίς τε εἴη ὁ φθελγᾶμενος, καὶ τί νηλεὲς ἱε-
ρα ἦνται. ὁ δὲ αὐτὰς διηγήσατο ὅτι γυνὴ εἴη χυ-
ρστέρῳ θύουσα. ὁ δὲ, ἀκούσας, λέγει πᾶσι τὰ
40 ἑπεία,

Κλῦθί μοι Ὀχολομῶ χυρστέρῳ φε, δὸς δὲ γυναικᾶ
Τιῶδε νέων μὲν ἀνῆλθας φιλότητα καὶ δ-
νῶν,

Ἡ δ' ὅππῃ περ ἐξ ἄλλων πολλοὶ κεστὰ φοιοὶ γέρον-
σιν,

ὦν ὥρῃ μὲν ἄσπερ βλῦνται, θυμὸς δ' ἔμενοι νᾶ.

1 Quum igitur hæc poetæ suæ inseruisset, & res ad suam in Græciam profectiõnem necessarias comparasset, Samum app-

Εἴπει δὲ ἦλθεν εἰς πλὴν φητῆρῶν, καὶ τοῦ οἴκου
 εἶθ' αὖθις ἐδάμνωτο, ὅππῃ δὲ οὐδὲν ἔτι, οἱ μὲν λέ-
 γουσι, κακομήρου πατρὸς ἐὶν τῶν οἴκων, οἱ δὲ φάσι
 τότε σκαυόμεναι σφᾶς, ἐπειδὴ Ὀμηροῦ τὰ ἔσχα
 εἶπεν,

Αἰδρὸς μὲν γ' ἐφάμος, παῖδες δὲ τῶν
 ληος.

Γ' αὖτοι δὲ ἐὶν πεδίοις κόσμος· ἦτες δὲ, θαλάσ-

σι λῆες
 Χρήματα δὲ αὖθις εἶκον· αἱ δὲ γὰρ γεραροὶ βα- 10
 σιλῆες

Ἡμεῖοι εἰν ἀγορῇ, κόσμος τ' ἀλλοιοῖσι ὄρε-
 αται.

Αἰδομήρου δὲ πατρὸς γεραρότερος οἶκος ἰδὲ-
 αται.

εἰσελθὼν δὲ, κατὰ κλῆιδος ἐδάμνωτο μετὰ τῶν γε-
 τῶν· καὶ αὖθις ἐτίμωσεν, καὶ ἐὶν θαύματι εἶχον· καὶ
 τότε μὲν πλὴν κείτῳ αὐτὸν ἐποιήσατο Ὀμηροῦ.

Τῇ δὲ εἰσαυρίῳ Σποπιδόμοι ἰδόντες κεραμέ-
 ες πῆες, καμῖνοι ἐγκύοντες κεράμου λεωτοῦ, 20
 παρσέκαλέσατο αὐτὸν, πεπυσμένοι ὅππῃ σφῶς
 εἶη· καὶ ἐκέλευον σφῖν αἰεῖσαι, φάμενοι δῶσθαι αὐ-
 τὰ τῷ κεράμῳ, καὶ ὅ, τι αὐτῶν ἄλλο ἔχωσιν. ὁ δὲ Ὀ-
 μηροῦ αἰεῖσαι αὐτοῖς τὰ ἔσχα πάρε, ἀ καλεῖται κά-
 μινος,

Εἰ μὲν δὴ οἴσιντε μιᾶν, αἰεῖσαι ὧν κεραμέ-
 ες,

Δὴ δ' αὖτ' Ἀθηνᾶν, καὶ ὑπερέχε χεῖρας κα-
 μίνου.

Εὐδὲ μελαίνῃσι κτύλοι, καὶ πρῶτα μάλ' ἰ- 30
 εῖα.

Φρυγίᾳ τε καλᾶς καὶ πῆες ὄνιον ὄρε-
 αται,

Πολλὰ μὲν εἰν ἀγορῇ πωλόμενα, πολλὰ δὲ
 ἀγῶνις,

Πολλὰ δὲ καρδίᾳ· ἡμῖν δὲ δὴ ὥς σφῖν νοῶ-
 σαι.

Ἡ δὲ ἐὶν αἰαδίῳ τρεφόντες ἴδ' ἀγορῇ
 αἰεῖ,

Συγκελέει δὲ ἡσέτα καμῖνῳ δηλητη- 40
 ρος,

Συνέπει δ' ὁμοῦ Σμαράγῳ τε καὶ Ἀσβεστον, ἡ δὲ
 Σαβάκτιν,

Ὡς μὲν δ' αὖθις ὅς τῃδε τέχῃ κακὰ πολλὰ πο-
 εῖει.

Vbi vero ad contribulum collegium xxxi
 accessisset Homerus, iamque in limine
 ædium consisteret in quibus epulum
 instructum erat, aliqui narrant iam tum
 ardente igne poetam cecinisse, alii post-
 ea accensum quàm carmina ista ceci-
 nisset,

*Vt patris, nati, sic turres sunt decus ur-
 bis:*

*Sic & equi campum decorant, sic equora
 naves,*

*Sic & opes ornant ades: præsentia regum
 Augusto in solio decorat fora lata seden-
 tam:*

*At lucente domus multo est augustior i-
 gne.*

Ingressus autem reclinatusque, cum il-
 lis contribulibus epulo fruens, in ma-
 gno honore admirationeq; ab accum-
 bentibus est habitus, ibidemque ea no-
 cte cubile sibi paravit. 2 Crastino die xxxii
 conspicientes eum figuli quidam qui in
 figlina laterunculos regulasque coque-
 bant, quum intellexissent hominem ef-
 se cruditum, 3 compellatum iusserunt
 canere, pollicentes cum regulas, tum a-
 lia, qualia ea cunque essent quæ habe-
 rent, se illi daturus. Homerus hæc illis
 tecinit carmina quæ vocantur Cami-
 nus, id est fornax.

*Si mihi mercedem dabit is figuli, ista cane-
 mus,*

*Huc ades o Pallas, dextraque foneto cami-
 num,*

*Pulchre ut durefiant calices, & mollia
 cuncta,*

*Siccenturque probe, & figulis lucra magna
 reportent,*

*Vendita perque forum multa, & per com-
 pita, multa.*

*Sic illis quæstus crescat, prudentia no-
 bis:*

*At si deposito iunat irridere pudore,
 Huc precor ut pestes veniant quæcumque
 per orbem*

*Grassantur, fundant & in hunc mala
 cuncta caminum.*

*Irruat huc Smaragus, gravis Asbetus, at-
 que Sabætes:*

*Contere tu Pallas flammamque & vasa
 camini,*

*Ille licet rapido multum nunc ferueat a-
 stu.*

*Insuper Omodamus feruatque & damna
 det arti.*

1 Quum autem ingressus esset, & accubisset, 2 Postridie autem abentem eum conspicati fig. 3 Aduocarunt &
 iuss.

Omnia misceto, fornacem, vasa, domum-
que,

Vt fragor immensus fiat, figuli que tremi-
scent:

Non secus ac male crepitu clauduntur e-
quinae,

Sic subita fornax crepitet que cadat que ru-
ina,

Inque lutum redeant calices & vasa mi-
nuta.

Huc quoque Solis ades nata, incantare pe-
rita,

Inque ipsos & opus tua noxia sparge vene-
na.

Huc ducat longo Centauros agmine Chi-
ron:

Quique manu Herculeae cecidere superque
fuerunt,

Illi contundant apus omne, ipsumque ca-
minum

In nihilum penitus redigant, figuli ista vi-
dentes

Plorent, & lacrymis spectent ingentia
damna.

Improbitalis ego spectaba hac premia la-
tus.

Denique qui pronus fornacem respicit, illi
Flamma vorax faciem rapiat, penitusque
perurat.

Sic scelus agnoscent omnes, atque inde ca-
uebunt.

xxxviii

At vero in Samo hybernans, calendis
potentiorum ædes ostiatim adiens ali-
quid accipiebat, canens hæc carmina
quæ Ereptione, hoc est, ramalia, vocantur:
ducente eum comitanteque aliquot pue-
rorum indigenarum choro,

Venimus ad magnas ades ciuemque po-
tentem,

Cuius diuitiis resonat domus atque red-
undat.

Pos aditum præbete fores: feliciter intrent
Diuitia, & requies hilaris, Charitesque
sequantur:

Vasa opibus iumentis, nihil hic videatur
inane:

Sintque laborata Cereris repleta canistra.
Excelsa curru nurus hic portetur, & i-
psam

Veloci cursu reuehant ad limina muli.

Hæc premat electrum pedibus, telasque la-
boret.

At ego vos repetam, repetam (mibi crede)
quotannis,

Non secus atque redit sub tectum garrula
Progne.

Πεῖρα πύργου σὺν καὶ δώματι, σὺν δὲ κα-
μινός

Γὰρ σὰ κυκλήϊη, κεραμῶν μέγα κακυσθῶ-
των. 361

Ὡς γὰρ ὅς ἱππεὺς βρύκει, βρύκει δὲ καμινός,

Πάντ' ἐν ποτ' αὐτῆς κεραμῖα λεπτὰ ποιοῦ-
σα.

Δῶρο καὶ ἡλίου θυγάτηρ πολυφάρμακα Κίρ-
κη,

10 Ἀγρία φθέρμακα βάλλει, καί τοι δὲ αἰδοῖς τε καὶ
ἔργα.

Δῶρο δὲ καὶ Χείρωνι ἀγέτω πολέας Κενταύ-
ρους·

οἷ δ' Ἡρακλείους χεῖρας φύζει, οἳ τ' ἀπὸ λον-
το,

Τύπτοιεν τὰς δὲ ἔργα κακῶς, τίς τοι δὲ καμί-
νος.

Αὐτοὶ δὲ οἰμίζοντες ὀρέατο ἔργα ποιησέ.

Γηθῆσιν δὲ ὄρεων αὐτῶν κακωδαιμένα τέ-
χνην.

20 Ὅς δὲ χ' ὑπερβύβει, πρὶν τούτου πᾶν δὲ πρὸς
σωπὸν

Φλεχθῆν· ὥς πᾶντες ὅτις αἰντ' αἴσιμα ρέ-
ζειν.

Παρθενίαν δὲ καὶ τῇ Σάμῳ, ταῖς νομικαῖς
παραποροῦσιν πρὸς τὰς οἰκίας καὶ βιβάμενοι-
σας, ἐλάμβανεν, αἰδῶν τὰ ἔργα τὰ δὲ ἀκαλῆσαι

Εἰρεσιάν, (ὡδὴ γὰρ δὲ αὐτῶν καὶ συμπαρῆσαι αἰετῶν
παίδων πνέει τῶν ἐγχωρίων)

30 Δόμα πρὸς τὸ πόμπεδ' αἰδῶς μέγα δινα-
μῖοιο,

Ὅς μέγα μὲν δυνάται, μέγα δὲ βρέμει, ὄλβιος
αἰεὶ.

Αὐτὰρ αἰακλίεα δὲ χ' αἰετ' πλούτος γὰρ ἐσ-
σι

Πολλὸς, σὺν πλούτῳ δὲ καὶ διφροσύνη τετα-
λῆα,

Εἰρήνη τ' ἀγαθή. ὅσα δὲ ἀγαθὰ, μετὰ μὲν εἴη,

Κυρβαῖη δὲ αἰετ' ἐκ καρδίας ἔρπει μάζα.

40 Τοῦ πατρὸς δὲ γυνὴ κατὰ διφραδα βῆσται
ὑμῖν·

Ἡμίονοι δὲ ἄξουσιν κερατὰ ποδῶν ἐς τόδῃ δα-
μα.

Αὐτὴ δὲ ἰσθὺς ὑφαῖνοι ἐπ' ἡλέκτρῳ βεβα-
ῖα.

Νῶμαί σοι νῶμαί σοι αὐσος, ὥς χελιδόν.

३५ मी २१

Ἐστὶν ὁ παρὰ φύσιν· καὶ εἰ μὴ τοὶ δῶσις, εἰ δὲ
μη,

Οὐχ ἐσηΐξαμεν· οὐ γὰρ σκεοικήσαντε εἰπαῖτε
ἤλθομεν.

ἦδε το δὲ πᾶς ἐν τῇ Σάμῳ ἐπὶ βολῶν χεῖρας ὑπὸ
τῶν παίδων, ὅτε ἀχίρειεν ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς Ἀπόλ-
λωνος. Ἀρχοῦν δὲ τῆς ἑαυτοῦ, ἐπιχείρησε
πλεῖν Ὀμήρου εἰς τὰς Ἀθῆνας ἐκ τῆς Σάμου. καὶ
αἰσχυρὸς μετὰ πικρῶν ἐγκωρίων, ἀποπλέχθη εἰς
τὴν Ἴον καὶ ὠρμίσθησιν αὐτὰ κατὰ πόλιν, ἀλλ' ἐπὶ
αὐτῆς. συνέβη δὲ πρὸς Ὀμήρου κατὰ πολὺ τι δρᾶ-

" ὁρεῖπον, Ἀγρεπε ὦ ξέ-οι, ἐπακούσατε ἡμῶν, αἱ ἀ-
 " ρα διώταδε ἀφ' ἡμῶν· αἱ δ' αὖ ὑμῖν εἴπωμεν.
 καὶ πῖς τῶν παρειόντων ἐκέλευε λέγειν· οἱ δὲ εἴ-
 " που, Ἡμεῖς ἄσσα εἴλομεν, κατελίπομεν· αἱ δὲ
 " μὴ εἴλομεν, φέρομεν. οἱ δὲ Φασιν μέτρον εἴπειν
 αὐτοῖς,

Α' σ' ἔλθω, λιπόμειθα· α' δ' ἔχ' ἔλθω, φε-
ρσίμειθα.

οὐ διωκόμενοι δὲ τῷ παρ' ἡμῶν γινώσκοντες τὰ ῥη-
θῆντα, διηγήσαντο οἱ παῖδες ὑπ' αἰδούμενοι, ὅσους ἐ-
δίωκετο εἰλεῖν· καὶ θῆλυοι δὲ ἐν γῇ, ἐφθιέζον-
το. καὶ ὅσοις κτλ' ἔλαβον τῷ φθιρῶν, κατέλι-
πον· ὅσοι δὲ μὴ ἐδίωκετο, ἐς οἴκους αὐτοφύρον-
το. ὁ δὲ Ὁμηρος, ἀκρυσίας ταῦτα, ἐλέξετ' ἔπειτα
παθεῖ,

362

Τρίτων γὰρ πατέρων ὅς αἵματος ἐκγαράτε,
Οὐτε βαθυκλήρων, οὐτ' ἄσπετρα μῆλα ιερῶν.

Εκ δὲ τῆς αὐτῆς εἰσας ταύτης συνέβη ὅτι Ὁ μὲν
 πελιδνῶσαι ἐν ἰσ, οὐ πῶς δὲ μὴ γινῶναι δὲ πῶς ⁴⁰
 τῷ παιδὶ ῥηθὲν (ὡς οἶοιτο πινεῖς) ἀλλὰ τῇ μαλα-
 χίᾳ. πελιδνῶσαι δὲ ἐν τῇ ἰσ, αὐτὸς ἐπὶ ἀκτῆς ἐ-
 παύθη ὑπὸ τοῦ τῷ συμπλεότων καὶ τῷ πολυτέ-
 ωι ὅσοι ἐν ἀφελογῇ ἐγίμουν αὐτῷ. καὶ δὲ ἐλγεῖ-
 ον τοῦδε ἐπέγραψα. ἵηται ὕστερον, καὶ ὡς πολλῶ, ὡς
 ἥδη ἦτε πείσοις ὅξετε πῶς καὶ, καὶ ἐθαυμάζετο ὑπὸ τοῦ

1 Ex urbe descendentes operam Homero dabant, eumque audientes admiratione prosequabantur.

Assumus in porta: seu munera ferre place-
bit,

*Sen nihil, est tamen hinc abeūdi certa vo-
luntas.*

*Non etenim hic habitare diu nec adesse
paramus.*

Atque hæc carmina postea in Samo diu à pueris decantabantur, quoties ad Apollinis festum collecti conueniebant. Ineunte deinde vere moliebatur Homerus è Samo Athenas proficisci: soluensque vna cum popularibus quibusdam, ad Ion appulit: vbi stationem non ad urbem sed in litore habebant. Hic contigit Homerum grauitè ægrotare: egressus igitur è naui, in crepidine litonis iacebat ægrotus. Quumque diutius illic ob nauigandi difficultatē in portu remorarentur, subinde plerique ex vrbe Homero vacabant, cumque audientes, reuerenter obseruabant. Iam

*Hi vos, o pueri, tales genuere parentes,
Nec latis fundis, gregibus neque mille po-
rentes.*

Ex hac autem ægritudine extremū di-
em clausit Homerus in Io, non (vt arbi-
trantur aliqui) ænigmatis perplexitate
enectus, sed morbo. Extinctus vero in
Io Homerus, à comitibus suis atque ci-
uibus qui ex vrbe in colloquium cum
eodem venerant, in litore ibidem ho-
norifice sepultus est. Cuius sepulcro
multo post tempore Ienses, vbi poësis e-
ius iam publicata ab omnibus celebra-
retur, huiusmodi inciderunt carmen e-
legiacum,

XXXIV

XXXV

XXXVI

*Condit huius caput hac sacrum, qui ver-
sibus arma*

*Fortia diuinis heroam ornavit, Home-
rum.*

xxvii Porro quod Æolius fuerit Homerus, & non Ion, neque Dorienſis, partim ē iam dictis perspicuum esse poterit, partim etiam his coniecturis deprehenditur. Siquidem poetam tantum, qui hominū peculiare mores in suam poesi transferre studuerit, par est aut laudatissimos excogitasse, aut patrios cōmemorasse. Iam vero carmina eius expendentes, indidem pronunciabitis. nam quum sacrificii ritum huiusmodi quendam referat, aut ipse eundem tanquam probatissimum excogitavit, aut quod cum patriis institutis conueniret. Sic enim inquit,

*Protractas ingulant pecudes, & tergora
costis*

*Diripiunt, femorumque toros & crura re-
cidunt,*

*In partesque secant geminas: tum pingua
nidor*

Viscera nube tegit densa.

In his versibus de illis nulla mentio, quibus in sacrificiis tamen utebantur ceteri, præter vnam Æolicam gentem, quæ illa non concremabat. Indicat præterea his quoque versibus quod Æolius existens, suæ gentis ritibus usus sit,

---tum segmina carniū

*ipse focus multo crepitantibus admonet i-
gni*

*Cruda senex, & vina super nigrantia fun-
dit:*

*Quem verubus quibus iuuenes onerata
tenentes*

Brachia circumstant.

Æoles enim soli intestina quinque verubus defixa torrebant, reliqui Græci tribus. etenim πέμπι dicunt Æoles pro πέντε, id est, quinque. Atque hæc sane de genere, vita interituque Homeri à nobis collata sint. Ceterum ætatem Homeri, si quis diligenter recteque ratiocinetur, ex hisce facile deprehendet. Nempe ab expeditione Græcorum quam Agamemnon & Menelaus in Ilium habuerunt, annis centum post atque triginta Lesbos oppidatim habitari cœpit, quum antea nullam prorsus haberet ciuitatem. Post Lesbum habitatam annis viginti Cumæ Æolica & Phricotis appellata habitata fuit. Porro à Cumæ annis duodeuiginti, in Smyrnam Cumanī colonias deduxerunt: quo tempore natus fuit Homerus.

Εἰθάρδε τίω ἱερὴν κεφαλὴν κατὰ γαῖαν κελύ-
πτει,

Αἰδοῦν ἡρώων χρυσήτορα θεῶν Ὀμήρου.

Ὅτι δὲ ὡς Αἰολίδης Ὀμηρεὶς, καὶ οὐτε Ἴων, ἔτε Δω-
εῖδης, πῶς τε εἰρημνοῖς δεδῆλωται μοι, καὶ δὴ καὶ
ποῖς τε τεκμήρεσσι παρέρχει· αὐδρα ποιητὴν
τηλικούτοις εἰς ὅσον τῷ νομίμῳ τῷ ᾧ καὶ πῶς ἀν-
δράποισι ποιούμενα ἐς τὴν ποιήσιν, ἥτοι τὰ καλλίστα
ἔξδωρόντα ποιεῖν, ἢ τὰ ἐωυτῆ, πάτρια εἶναι. ἥδη
10 ποίω ὁ ἀρῆνδε αὐτοῖς τῷ ἐσέων ἀκρύοντες κειμή-
τε. ἱεροποιῶν γὰρ ἢ τίω κοσμίως ἔξδωρόν τε
ποιήσιν, ἢ τίω ἐωυτῆ πατεῖδα παρορήκυσσαι. λέ-
γει γὰρ ὧδε,

Αὐέροσθι μὲν παρὲν καὶ ἐσφαζαι καὶ ἐδρι-
σαι,

Μηρεῖς τ' ἔξεταμον, κατὰ τε κήσση ἐκάλυ-
ψαι,

Δίπλοχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῷ δ' ὠμοθε-
τησαν.

20 ἐπὶ τοῖς ὑπὸ ὀσφύος στήθιν εἴρηται, ἢ ἐς τὰ ἱε-
ρὰ χεῖρόντα· μονώτατον γὰρ τῷ Ἑλλάνων ὁ Αἰο-
λικὸν ἔθνος οὐ καὶ ὀσφύ. δηλαῖ δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς δὲ
τοῖς ἔπεισιν ὅτι Αἰολίδης ὦν, τοῖς νόμοις πῶς πύτων ἐ-
χρήτη,

Καὶ δὲ ὅτι σχίζης ὀγέρων, ὅτι δὲ αἰδοῦσα οἰ-
νον

Λεῖβε· ἱεοὶ δὲ παρ' αὐτῶν ἔχον περιπόβολα
χεροῖν.

Αἰολέες γὰρ μόνοι τὰ σπλάγχνα ὅτι πέντε ὀβε-
λῶν ὀσφύσιν, οἱ δὲ ἄλλοι Ἑλλήνες ὅτι τεσσάρων. καὶ
γὰρ ὀνομάζουσιν οἱ Αἰολεῖς τὰ πέντε, πέμπι. τὰ
μὲν οὖν ὑπὸ τῆς ἡμέρας καὶ τελευτῆς καὶ βίβας δε-
δῆλωται μοι. Περὶ δὲ ἡλικίης τῆς Ὀμήρου, ἐκ
τῷ δὲ αὐτοῖς ὅτι σκεπτόμενος, ἀκριβῶς καὶ ὀρθῶς
λογίζοιτο. ἀπὸ γὰρ τῆς εἰς Ἴλιον στρατείας, καὶ Ἀ-
γαμέμνων καὶ Μενέλαος ἤγειραν, ἔτεσιν ὕστερον ἐ-
καθὶ καὶ τεσσαράκοντα Λέσβος ἀπὸ κατὰ πόλεις,
πρῶτον ἐοῦσα ἄπολις. μετὰ δὲ Λέσβον οἰκι-
σάσαν ἔτεσιν ὕστερον εἴκοσι Κύμῃ ἢ Αἰολιδῶν καὶ
40 Φεικῶν καλεομένη ἀπὸ κατὰ πόλεις. μετὰ δὲ Κύμῃ, ὁ-
κτωχίλια ἔτεσιν ὕστερον Σμύρῃ καὶ ὑπὸ Κυ-
μῶν κατὰ πόλιν καὶ ἐν αὐτῇ γίνεται Ὀμηρεὶς.

ἀφ' οὗ

ἀφ' ὧν Ὀμηρος ἐγγύς, ἑταί' ἐστὶν ἐξαχόσια εἰκο-
σιδύο μὲν καὶ ἑξήκοντα ἑξαχόσιος, καὶ ἑξαχό-
σιος μὲν ἐστὶν τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἑξήκοντα ἑξαχό-
σιος μὲν ἐστὶν τῶν Ἀσίων ἐς τὴν Εὐρώπην. ἀπὸ δ' οὗ
τοῦ ῥηθῆναι ἐστὶν ἀριθμῆσαι τὸν χρόνον τῶν ἐλθόν-
των ἡρώων ἐκ τῶν ἀρχόντων Ἀθηνῶν. τῶν δ' ἑξήκον-
τα ἑξαχόσιος χρόνον Ὀμηρος ἔπεισιν ἑκατὸν ἐξήκον-
τα.

Ab Homero autem nato anni sunt sex-
centi vigintiduo ad Xerxis usq; in Græ-
ciam traiectum, qui videlicet iuncto
pontibus Hellesponto cum exercitu ex
Asia in Evropam penetrauit. Ex his i-
gitur tempus illud calculo colligere fa-
cile fuerit ei qui prætorum Athenien-
sum rationem habuerit. Centum autem
& sexaginta octo post Troianum bel-
lum annis extitit Homerus.

T E A O Σ

τῶν ἀντὶ Μουσῶν Ἡρόδοτου τῶ ἀκριβεστάτος, καὶ ἐξηγητὸς τῆς αὐτοῦ Ὀμήρου.

A P P E N -

A P P E N D I X

AD HERODOTVM,

De Legibus & Institutis tam Persicis
quam Ægyptiacis.*Vita ex diversis auctoribus ab H. STEPHANO fuit adiecta.*

DE

ΠΕΡΙ ΤΩΝ

PERSARVM ΠΕΡΣΙΚΩΝ

LEGIBVS ET INSTI- NOMΩΝ ΚΑΙ ΕΘΩΝ,

TVTIS, EX DIVER-

ΕΚ ΔΙΑΦΕΡΟΝ ΣΥΓ-

sis historicis.

γραφήν.

EX XENOPHONTE,

ΕΚ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ, ΠΑΙ-

*Pædia Cyrilibro I.**δείας Κύρου βιβλίω α'.*

PRIMA his legibus cura a bono publico videtur initium sumere Haud enim incipiunt itidem ut alia plurimæ ciuitates, quæ parentibus permittentes pro voluntate filios educare, & ætate prouectioribus pro arbitrio vitam agere, eis iubent ne furentur, ne rapiant, ne in alienas ædes ingredi-antur vi, ne iniuste percutiant quenquã, ne adulterium patrent, ne principis imperium detrectent, reliquaque huiusmodi eodem pacto. quod siquid horum transgressus quis fuerit, poenam in eum statuerunt. At Persarum leges anticipantes, maxime curant ne initio tales sint ciues ut cuiusquam vel improbitatis vel turpitudinis desiderio capi-antur.

Curant autem illud hoc pacto. Est illis forum quod vocatur liberum, vbi & regiar, & alia sunt palatia. Hinc & venalia, & circumforanei, & horum clamores atque ineptiæ in alium locum reiecta sunt, ne horum turba compositis eorum moribus qui institutio-nem adepti sunt, misceatur. Est autem forum circa palatia distributum in partes quatuor quarum vna est puerorum, altera puberum, 2^a tertia virorum, qui perfectam ætatē iam agūt:

QΥΤΟΙ ὃ δὲ κῆσιν οἱ νόμοι ἀρ-
χεῖς τῶ κρινθ' ἀγαθὸν ὅπτι με-
λέμεν. ἔχ' ὁμοίως γὰρ ταῖς Ἀσίας τε & ἑ-
πείσταις πόλεσιν ἀρχονται. αἱ μὲν γὰρ πόλεις πόλεις, ἀφ' ὧν
παῖδες δὲ ὅπως τὶς ἐθέλοι τὸς
ἑαυτῶ παῖδας, καὶ αὐτοὶ τὸς πρεσβυτέρους ὅπως ἐθέ-
λουν δέχουσι, ὅπτι πάντες αὐτοὶ μὴ κλέπτειν, μὴ ἔσθαι
ἀρπάξαι, μὴ βία εἰς οἰκίας παρῆναι, μὴ παίειν οἱ
μὴ δίκαιον, μὴ μοιχεύειν, μὴ ἀφθῆναι ἀρχοντι, καὶ πάλ-
λα τὰ τοιαῦτα ὡσαύτως. ὡς δὲ τις τέτων τὶ τῶ δὲ
βασίλῃ, ζημίας αὐτοῖς ἐπέθεσαν. οἱ δὲ Περσικὸι νόμοι, καὶ ζημίας
παραλαβόντες ὅπτι μέλονται ὅπως τ' ἀρχὴν μὴ τοι-
εῖται. οἱ δὲ πόλεις ὡς ποιεῖν πινὸς ἐργου ἢ αἰ-
σχρὸν ἐφίεσθαι.

Εἰ τι μέλονται ὃ ὡς δὲ ἐστὶν αὐτοῖς ἐλθεῖν ἀγο-
ρεῖ καλουμένη, εἶθ' αὖτε βασιλεῖα καὶ τὰ δὴ ἀγο-
ρεῖα περὶ αὐτῶν οἱ τεύθ' ἐν τῇ αὐτῇ ὥναι, καὶ οἱ ἀγοραῖοι,
καὶ αἱ τέτων φωναὶ καὶ ἀπεργασαίαι ἀπελήλυσται εἰς
20 αὐτῶν τὸ πόν' ὡς μὴ μιν γινώσκειν ἢ τέτων τύρην τῇ τῇ
πεπαιδευμένων δικαστῆς. διήρηται δὲ αὐτῇ ἡ ἀγορὰ
ἢ περὶ τὰ δεξιά εἰς τέτταρα μέρη. τέτων δὲ ἐστὶν
ἐν αὐτῇ τῶ αὐτῇ, ἐν ᾗ ἐφ' ἡβόις, ἄλλοι τελεῖοις ἀνδράσιν,

1 Magistratus imp. 2 Tertia eorum qui virilem ætatem attigerunt. Vel, eorum qui matura sunt ætate. Sic paulo post.

etenim hæc ad omnem turpitudinem maxima est dux. Docent etiam pueros temperantiam. ad quam discendam eis plurimum conducit quod vident senes ipsos toto die temperanter vitam agere. Tradunt præterea iis præcepta parendi magistratibus. Multum quoque huic rei conducit quod seniores magno studio parere magistratibus intuentur. Eodem insuper docent ut & cibi & potus continentiam seruent: ad quos illos admodum adiuuat quod ante oculos habet, seniores non prius abire ventris implendi gratia, quam. præfides permiserint: quodque non apud matrem vescuntur pueri, sed apud magistrum, quando præfides significarint: feruntque domo pro cibo panem, pro obsonio nasturtium, ad potum vero, si quis sitiat, capedinē, ut ex flumine aquam hauriant. Ad hæc etiam discunt sagittandi & iaculandi artem. Atque ad sextum usque & septimumdecimum ætatis annum hæc agunt pueri.

Dein vero in ¹ puberū numerum exeunt: horum autem puberum talis est vita. Decem enim annos postquam pueritiam egressi fuerint, cubant (ut antea diximus) ad palatia, idque tum custodiendæ urbis gratia, ² tum ob temperantiæ studium. Videtur enim huic ætati maiorem in modum diligentia opus esse. Præstant etiam interdum præfectis suam operam, sicuti eis vsui sint pro republica. Et quum oportuerit, manent omnes ad palatia. Quū vero ad venationem rex exierit (id quod sæpe agit in mense) relinquit custodiæ dimidiū. Habeant autem exeuntes oportet arcus, & iuxta pharetrā, in vagina ³ mucronem, aut securim, præterea cratem, & ⁴ pila duo: ut & alterum emittant, & altero, si opus fuerit, cominus utantur. Ob hanc autem rem publice dant operam venationi: & rex quemadmodum in bello se ducē eis præstat, & ipse tum venatur, tum ut alii venentur diligentia adhibet, quod hæc eis verissima videtur meditatio rerum bellicarum. Etenim diluculo assuefacit surgere, frigoraque

καὶ γὰρ αὕτη μέγιστη δοκεῖ εἶναι ὅτι πρῶτα τὰ ἀγαθὰ ἡγήμεθα. διδάσκουσι δὲ τοὺς παῖδας καὶ σωφροσύνην· μέγα δὲ συμβάλλεται εἰς τὸ μαθαίνειν σωφρονεῖν αὐτοὺς ὅτι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὁρῶσιν αἰὰ πᾶσαι ἡμέραι σωφρονῶντας ἀφ' ἑαυτῶν. διδάσκουσι δὲ αὐτοὺς καὶ περὶ πείθεσθαι τοῖς ᾄρχουσιν· μέγα δὲ καὶ εἰς τὸ συμβάλλεται ὅτι ὁρῶσι τοὺς πρεσβυτέρους καὶ παιδομαχοῦσιν ἄλλους ἰσχυροῦς. διδάσκουσι δὲ καὶ ἐγκρατεῖς εἶναι γαστρός καὶ ποτῆος· μέγα δὲ καὶ εἰς τὸ συμβάλλεται ὅτι ὁρῶσιν * καὶ τοὺς πρεσβυτέρους οὐ πρὸς ἀναισθησίαν γαστρός εἶναι παρὶν αἰὶ ἀφ᾽ αὐτοῖν οἱ ᾄρχοντες· καὶ ὅτι οὐ πρὸς ἀμνηστὴν σιτοῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ πρὸς τὴν διδασκαλίαν, ὅταν οἱ ᾄρχοντες σημῇνωσι. φέρονται δὲ εἰς τὸν σίτον μὲν, ᾄρῃ δὲ, καὶ ᾄρῃ οἱ παῖδες, πρὶν δὲ, ὡς τις διψῇ, καθύπερθε, ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ δεύουσα. πρὸς δὲ τοῖς παισὶν μαθαίνουσι τοξόειν καὶ ἀκοντίζειν. μέγιστον μὲν δὲ ἐξ ἧς ἐπιλαχίδεκα ἐστὶν ἀπὸ γυναικῶν οἱ παῖδες ταῦτα

20 ὁράττουςιν.

Ἐκ τούτου δὲ εἰς τοὺς ἐφήβους ᾄρῃ ᾄρχονται. οὗτοι δὲ αὐτοὶ οἱ ἐφηβοὶ ἀφ' ἑαυτῶν ὡς δὲ. δεκά ἐτη ἀφ' οὗ ἀπὸ τῶν παίδων ᾄρῃ ᾄρχονται, καὶ μάλιστα μὲν πρὸς τὰ ᾄρχεῖα, ὡς περὶ πείθεσθαι, καὶ φυλακῆς ἐνεκα τῆς πόλεως καὶ σωφροσύνης. (δοκεῖ γὰρ αὕτη ἡ ἡλικία μάλιστα ὅτι μελέτης δεῖσθαι) ᾄρῃ οὖν καὶ τὴν ἡμέραν ἐαυτοὺς μάλιστα τοῖς ᾄρχουσιν ᾄρῃσθαι, ὡς πείθεσθαι, ὡς τὸ χρυσοῦ. καὶ ὅταν μὲν δὲ, πρῶτον μὲν οὖν πρὸς τὰ ᾄρχεῖα· ὅταν δὲ ᾄρῃ

30 βασιλῆος ὅτι· θῆρῳ, ᾄρῃ τὴν ἡμέραν τὴν φυλακῆς. ποιεῖ δὲ τὸ πολλὰς τῆς μύτης. ἔχει δὲ τοὺς ᾄρῃσθαι τὸς παρὰ τὴν φάρετραν, καὶ παρὰ τὴν σελήνην καὶ τὴν σελήνην, ἢ σάβαν· ἐπὶ δὲ καὶ γὰρ τὸν ᾄρῃσθαι καὶ παρὰ τὸν ᾄρῃσθαι, ὡς τὸ μὲν ἀφίεμαι, τὸ δὲ, αἰὶ δὲ, ὡς τὸν ᾄρῃσθαι. ἀφ' ἑαυτῶν δὲ διημοῖα τῆς θῆρας ὅτι μελέτης, καὶ βασιλῆος, ὡς περὶ τὸν πόλεμον, ἡγήμεθα αὐτοὺς ὅτι, καὶ αὐτοὺς τε θῆρας, καὶ τῶν ἄλλων ὅτι μελέτης ὅπως αἰὶ θῆρας· ὅτι αἰὶ θῆρας. ληθεῖται δὲ δοκεῖ αὕτη ἡ μελέτη τῶν πρὸς τὸν πόλεμον. καὶ τὸν πόλεμον αἰὶσθαι ἐθίζει, καὶ ψυχὴν καὶ θάλασσαν ἀνέχεσθαι· γυμνάζει δὲ καὶ ὁδοπορίας καὶ δρόμους. αἰὶσθαι δὲ καὶ τὸν πόλεμον θῆρας, καὶ ἀκοντίζειν ὅτι ποῦ αἰὶ πρὸς τὴν πόλιν. καὶ τὴν ψυχὴν δὲ πολλὰς ἀνὰ τὸν πόλεμον αἰὶσθαι, ὅταν τὸν πόλεμον θῆρας ἀνέχεσθαι.

40 mon εἶναι. καὶ γὰρ πρὸς αἰὶσθαι ἐθίζει, καὶ ψυχὴν καὶ θάλασσαν ἀνέχεσθαι· γυμνάζει δὲ καὶ ὁδοπορίας καὶ δρόμους. αἰὶσθαι δὲ καὶ τὸν πόλεμον θῆρας, καὶ ἀκοντίζειν ὅτι ποῦ αἰὶ πρὸς τὴν πόλιν. καὶ τὴν ψυχὴν δὲ πολλὰς ἀνὰ τὸν πόλεμον αἰὶσθαι, ὅταν τὸν πόλεμον θῆρας ἀνέχεσθαι.

¹ Vel, epheborum. Phil. ita, Dein vero ubi adolescentiam excefferunt, ita rursus degunt. ² Tum ut temperantiæ student. Vel, ut temperantiam exercent. ³ Vide quod annotatum est in paginam 579 de hac voce. ⁴ Vel, hastas duas: ut & alteram eam, & altera, si opus sit.

αἰσιν ἦται. παῖσι μὲν γὰρ δεῖ τὸ ὁμόσε μνησ-
 νοι, φυλάττειν δὲ τὸ ἐπιφροῦν. ὥστε οὐ ρά-
 διον εἶναι τὴν τῇ θήρᾳ ἀπερὶ τῆς ἐν πολέμῳ
 παρόντων. ἔξερχονται δὲ ἐπὶ τῷ θήρῳ, ἀριστον
 ὡς οἰκός· ἔχοντες πλείον μὲν, ὥς δὲ εἰς, τῆς παίδων, πάλ-
 λα δὲ ὁμοιον. καὶ θηρώντες μὲν, οἷα δὲ θρίσ-
 σαιεν· ἡ δὲ πὲρ δὴ θηρίου ἐνεκα ἐπιχεταμῖναι,
 ἢ ἄλλως· βουλευθεὶς ἀφαιρέσει τὴν θή-
 ραν, τὸ δὲ ἀριστον τῆτο δειπνήσαντες, τὴν ὑπεραίαν
 αὐθιγὴν μέλει δειπνῶν. καὶ μίας ἀνέφω * τῶν- 10
 τῶν τῶν ἡμέρας λογιζονται, ὅτι μίας ἡμέρας σίτον
 διαπνῶσι. τῆτο δὲ ποιοῦσι τῶ ἐθιζέσθαι ἐνεκα· ἵ-
 να καὶ εἰς τὴν πολέμῳ δέσῃ, διωκόμενοι τῆτο ποι-
 εῖν. καὶ ὅταν δὲ τῶ ἔχουσιν οἱ τηλικούτοι, πὲρ
 θηρώσων· εἰ δὲ μὴ, τὸ κερδαλέον. εἰ δὲ τις αὐ-
 τοῖς οἴεται ἢ ἐκδιδόναι ἀνδρῶς, ὅταν κερδαλέον μόνον
 ἔχουσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ, ἢ πίνειν ἀνδρῶς, ὅταν ὕδωρ πί-
 νωσιν, αἰαμνησθήτω πῶς μὴ ἡδὺ μάλα καὶ ἀρ-
 πῶς πεινῶσι φαγεῖν, πῶς δὲ ἡδὺ ὕδωρ διψῶσι πίνειν.
 αἱ δὲ αὐθιγὴν φυλάττειν βίβου μελετῶσαι 20
 πᾶτε ἄλλα ἀπαίδες ὄντες ἔμαθον, καὶ τὸ ἐθῆναι καὶ
 ἀκοντίζειν· καὶ ἀφαιρέσει μὲν τῶν τῶν ἀλ-
 λήλων ἀφαιρέσουσιν. εἰσὶ δὲ καὶ διωκόμενοι πύτων
 ἀγῶνες, καὶ ἀθλα πρὸς τῇται. ὡς δὲ αὐτῶν φυ-
 λῶν πλείστοι ὥς δὲ ἀμνησθήτω καὶ ἀνδραγαθῶν
 καὶ ὁπλίσματα, ἵππων οἱ πολῖται, καὶ π-
 μῶσιν οὐ μόνον ὅν νῦν ἀφαιρέσει αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ
 ὅς τις αὐτοῖς παίδας ὁπλίσσει ἐπιδόσει. ζῶνται δὲ τοῖς
 μὲν τῶν ἐφῆβων αἱ δὲ καὶ, ἡ δὲ πὲρ φρεσὶν δει-
 ῶσιν, ἢ κακὰ ἔργα ἐρῶνται, ἢ ληστὰς ὑποδραμεῖν, 30
 ἢ καὶ ὅσα ὅσα ἰσχύος ἢ τάχους ἔργα ἐστὶ. ταῦτα μὲν
 δὲ οἱ ἐφῆβοι μελετῶσιν.

Legere aut
 saltem in-
 tellige, πᾶσι
 τοῖς ἐφῆβοις
 δικαίῃ
 τῶν παλαιο-
 νων,
 τῶν κατὰ
 τὴν σφαι-
 ρῶν
 νομῶν

Εἰπεὶ δὲ τὸ πᾶσι δέκα ἔτη ἀφαιρέσουσιν, ἔξ-
 ἐρχονται εἰς τοὺς τελείους ἀνδρας. ὡς οὖν δὲ αὐτῶν
 ἐλθῶσι χρόνου ἐκ τῶν ἐφῆβων, οὗτοι αὐτοὶ πεντε καὶ
 εἰκοσι ἔτη ἀφαιρέσουσιν ὡς δὲ. μετὰ τὸν μὲν, ὡς οἱ
 ἐφῆβοι, παρέχουσιν ἑαυτοῖς ταῖς δὲ καὶ χρῆσθαι ἢ
 πὲρ δὲ τῶν κατὰ τὴν σφαιρῶν τε ἢ τῶν ἔργων ἐστὶ
 καὶ ἐπὶ διωκαμένων. ἡ δὲ πὲρ δειπνήσας ἑαυτὸν εἶναι,
 ὡς αὐτῶν

cesserint, hi rursus annos quinque & viginti ita degunt. Principio, quemadmo-
 dum adolescentes præsto sunt magistratibus, ut, siquid pro republica opus fuerit, se v-
 tantur iis in rebus quæ prudentiam viresque requirunt. Quod si militiæ danda sit opera,

obiecerit. Nam & percutere oportet
 quæ occurrerit, & ab irridente sibi caue-
 re. Quare haud facile in venatione eo-
 rum quicquam abesse reperiatur quæ
 inter bellandum accidunt. Exeuntes
 autem in venationem, prandium habet,
 & id quidem largius, ut par est, quam
 pueri, sed alioqui simile. Et donec qui-
 dem venantur, non prandent: sed siquid
 opus fuerit aut feræ ipsius gratia præsto-
 lari, aut aliter velint tempus terere in ve-
 nando, hoc prandio pro cœna vti, rursū
 postridie venantur ad cœnam usque: & du-
 os hos dies pro vno supputant, quod v-
 nius diei cibum consumunt. Hoc autē
 faciunt consuecendi gratia, ut, siquid
 facto opus fuerit etiam in bello, id face-
 re possint. Ac illi quidem qui huius sunt
 ætatis, obsonium hoc habent quodcun-
 que venati fuerint: sin minus, nasturtio
 vescuntur. Quod siquis eos existimat
 aut vesci iniucunde, quum aliud nihil
 præter¹ nasturtium addunt ad cibum,
 aut potu minus suavi uti, quum aquam
 bibunt, reminiscatur quanta cum volu-
 ptate maza paneque² vescuntur in fa-
 me, quamque suaue est bibere aquam
 in siti. At reliquæ tribus quæ domo mā-
 nentes in venationem non exeunt, cum alia
 exercet quæ pueri didicerunt, tum vero
 sagittæ & iaculandi artem, & de his in-
 ter se assidue certant. Sunt præterea pu-
 blici horum ludi præmiaque proposita in
 qua autē tribu plurimi fuerint peritissi-
 mi fortissimi que ac maxime fideles, horū
 laudatur à ciuibus & honoratur, non
 præsens rector duntaxat, verum etiā illi
 qui eos in pueritia erudierunt. Et his ad-
 olescentibus vtiuntur magistratus,³ sic-
 ubi præsidio opus fuerit, vel ad malefi-
 cia inquirenda, vel ad insequendos la-
 trones, vel ad alia agenda quæcunque
 aut virium aut velocitatis sunt opera.
 Ab adolescentibus ephebis igitur hæc
 geruntur.

Sed ubi annos decem absolue-
 rint, euadunt in perfectæ ætatis viros:
 à quo tempore autem ex ephebis ex-

¹ Cicero interpretatur nasturtium, Nasturtium adhibent ad panem. ² Vescitur quis inf. ³ Siquid custodia opus ha-
 beat,

qui ita sunt instituti, arcubus & pilis amplius non utuntur, sed ensibus & armis quibus cominus pugnant, feruntque thoraca circa pectora, & in manu sinistra cratem, qualem habentes pinguntur Persæ: in manu autem dextera ¹gladium aut mucronem. Et ex huiusmodi viris magistratus omnes constituuntur, exceptis puerorum magistris.

At posteaquam annos quinque vigintique compleverint, agentes hi ætatis annum aliquanto amplius quam quinquagesimum (illorum iam ætatem ingressi qui & sunt & vocantur seniores) non etiam in militiam eunt extra solum patrum, sed manentes domi iudicant omnes causas & publicas & priuatas. Iudicant etiam hi ² causam mortis, iidemque legunt omnes magistratus. Quod si quis aut in ³ adolescentibus aut in viris deliquerit quippiam contra leges, deferunt eum singuli tribuni, & ex aliis qui voluerit. Quem seniores ubi audierint, ordine mouent. At ordine ⁴ motus degit reliquam vitam cum ignominia.

Verum ut omnis Persarum respublica clarius pateat, repetemus paulo altius. nunc enim ob ante dicta declarari queat paucis. Persæ dicuntur esse circiter centum viginti millia hominum. Horum nemo lege excluditur à dignitatibus atque magistratibus: sed licet omnibus Persis mittere filios ad publicas iustitiæ scholas. Verum qui possunt ⁴ filios per ocium alere, eos mittunt ad scholas: quibus vero ³ alendi non est facultas, nequaquam mittunt. Qui autem fuerint apud publicos magistratos instituti, licet iis inter ³ adolescentes eius ætatis opera exercere, aliis vero non licet. Qui rursus legitima inter adolescentes absoluerint, possunt hi inter viros versari, magistratumque participes atque honorum fieri. At hi qui pueritiæ atque adolescentiæ legitima non obierint, inter viros non admittuntur. At hi rursus qui inter perfectæ ætatis viros sine reprehensione se gesserint, fiunt ex ordine ⁴ seniorum. Et ita seniores hi constituuntur qui per omne honestatis genus vitam egerint. Et hæc est viuendi institutio, qua videntes, optimos viros se fore existimant. Quin hoc etiam tempore testimonium durat rum moderati eorum victus, tum etiã

τῆς αὐτῆς οὐκ ἔχοντες. οὗτοι δὲ πάλιν, στρατεύονται, τὰ δὲ ἀγχιμαχα ὄπλα καλοῦντο, θώρακα τε ποιεῖ τοῖς ἑρπείοις, καὶ γέρον ἐν τῇ ἑριστεῖ, οἷον ὅτε γράφονται οἱ Πέρσαι ἔχοντες ἐν τῇ δόξῃ μάχαιραι καὶ κπίδα. καὶ αἱ ἄρχαι δὲ πᾶσαι ἐκ τέτων καθίσταται, πλὴν οἱ τῶν παιδῶν διδασκαλοὶ.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ πέντε καὶ εἴκοσι ἔτη διὰ τελέσωσιν, εἴησαν μὲν αὖ οὗτοι πλείονι τῇ πενήτηκοντα ἔτη γεροντότεροι ἀπὸ ἡμεῶν: ὅθεν ἔρχονται δὲ τιμωκαὺς εἰς τοὺς γεραίτεροις ὄντας τε καὶ καλοῦντο. οἱ δὲ αὖ γεραίτεροι οὗτοι στρατεύονται μὲν οὐκ ἐπὶ ἔξω τῆς αὐτοῦ, οἳ δὲ μύροντες δικάζουσι τὰ τε κρινὰ πᾶντα καὶ τὰ ἰδιώματα. καὶ θανάτου δὲ οὗτοι κρίνουσι, καὶ τὰς ἄρχας οὗτοι πᾶσας ἀριωῦται. καὶ ὡς τις ἢ ἐν ἐφήβοις ἢ ἐν τελείοις ἀνδράσιν ἐλλίπηται τὸ νόμιμον, φαίνουσι μὲν οἱ φύλαρχοι ἕκαστον, καὶ τὸ δῆλον ὁ βασιλεὺς: οἱ δὲ γεραίτεροι ἀκούσαντες ἐκκρίνουσιν. ὁ δὲ ἐκκρίνων, ἄπμος ὄντων πόνβιον δὲ τελέει.

Ἦνα δὲ σαφέστερον δηλωθῇ πᾶσα ἡ Περσῶν πολιτεία, μικρὸν ἐπαύειμι. νῦν γὰρ ἐν βραχυτάτῳ αὖ δηλωθῇ διὰ τὰ προειρημένα. λέγονται μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι. τούτων δὲ ὁδοὶς ἀπεληλαται νόμος ἡμῶν καὶ ἄρχων, ἀλλ' ἔξωσι πᾶσι Πέρσαις πέμπειν τοὺς αὐτοῦ παῖδας εἰς τὰ κρινὰ τῆς δικαιοσύνης διδασκαλεία. ἀλλ' οἱ μὲν διωάμενοι τρέφειν τοὺς παῖδας ἀριωῦται, πέμπουσιν: οἱ δὲ μὴ διωάμενοι, οὐ πέμπουσιν. οἱ δὲ αὖ παύσασθαι τῶν τοῖς δημοσίοις διδασκαλοῖς, ἔξωσι αὖτις ἐν τοῖς ἐφήβοις νεανισκόμεσθαι: τοῖς δὲ μὴ διὰ τὰς αἰδοῦσιν οὕτως οὐκ ἔξωσι. οἱ δὲ αὖ ἐν τοῖς ἐφήβοις διὰ τελέσωσι τὰ νόμιμα ποιῶντες, ἔξωσι τοῖς τοῖς τελείοις ἀνδράσιν αὐλίζεσθαι, καὶ ἄρχων καὶ πρῶτον μετέχειν: οἱ δὲ αὖ ἐν τοῖς πασι μὴ διὰ τελέσωσιν, ἢ ἐν τοῖς ἐφήβοις, οὐκ εἰσέρχονται εἰς τοὺς τελείους. οἱ δὲ αὖ αὖ ἐν τοῖς τελείοις διὰ γῆρας αἰετὶ λησίοι, οὗτοι τῶν γεραιτέρων γίνονται. ὅτε μὲν δὴ οἱ γεραίτεροι διὰ πᾶν τῶν καλῶν ἐληλυθότες καθίσταται: καὶ ἡ πολιτεία αὕτη, ἢ οἷονται χρώμενοι βέλτεροι αὖ εἶναι. καὶ νῦν δὲ ἐπὶ ἐμῇ μαρτυρίᾳ καὶ τῆς μετέας διὰ τῆς αὐτοῦ, καὶ τῇ

¹ Vertit *μάχαιραν* gladium, & *κπίδα* mucronem. *Καπίδας* (inquit Curtius) vocant gladios leuiter curuos, falcibus similes, quibus appetebant belluarum manus. ² De causis capitalibus, ³ Puberibus. *Gr. ephebis.* ⁴ Filios ociantes alere. *vel* in ocio. ⁵ Puberes. *Gr. ephebos.* Sic in sequenti.

ἐκποιεῖσθαι τὴν διαίταν. ἀσχερὸν μὲν γὰρ ἔστι καὶ
ῥυτίδης Πέρσης καὶ τὸ ἀποπύειν καὶ τὸ ἀπομύγεσθαι,
καὶ τὸ φύσιν μετ' οὓς φαίνεσθαι. ἀσχερὸν δ' ἔστι καὶ τὸ
ἰόντα πού φανερὸν γινέσθαι ἢ τὸ οὐρῆσαι ἕνεκα, ἢ καὶ
ἄλλου πινὸς τοιοῦτου. ταῦτα δ' ὅτι ἀνὴρ δυνάμει
ποιεῖν εἰ μὴ καὶ δόξειται μετρία ἐχρῆντο, καὶ τὸ ὑγρὸν
ἐκποιούντες αἰνέλισκον, ὥστε ἄλλη τοὶ ἀποχω-
ρεῖν. ταῦτα μὲν δὴ καὶ πρῶτων Περσῶν ἐχρῆντο
λέγειν.

*Vide & locum ex huius operis libro V, in illis quae sequuntur ea quae
ἐ libro VIII petita sunt.*

Παρά τῳ αὐτῷ, ἐν τῳ Παιδείας ἡ.

Apud eundem, Padia VIII.

ΤΟΙΓΑΡΟΤ' ἂν τοιοῦτος ὢν ἐποίησεν ὅτι ταῖς
θύραις πολλὰ καὶ τῷ χειρῶν δύταξιαι, καὶ
εὐκρίτων τοῖς ἀμείνοσι, πολλὰ δὲ αἰσῶ καὶ δόκο-
σμίας πρὸς ἀλλήλους. ἐπέγνων δὲ αὐτῷ ὅτι οὐδὲ
να οὐτε ὀργισμένοι κραυγῇ, οὐτε χαίροντες ὑβρίζου-
σιν ἄλλω. ἀλλὰ ἰδὼν αὐτοὺς ἡγήσασθαι ὅτι
εἰς κάλλος ἔχῃ. τοιαῦτα μὲν δὴ ποιοῦντες καὶ ὁ-
ραῖντες ὅτι θύρας διήρην. τῆς πολεμικῆς δὲ ἕνεκα
ἀσκήσεως ὅτι θήρην ὁρῶν οὐδὲ ἀσκεῖν ταῦτα ὡ-
ς ἐχρῆντο. ἰαοῦτο γὰρ ἡνὺς καὶ ὅλως ἀρίστου
ἀσκήσιν πολεμικῶν (1), καὶ ἰσχυρῶς δ' ἀλῆθεα-
τίαν. καὶ γὰρ ἐπὶ τοῖς ἐκ πρῶτον πολεμικοῖς χρωμένοις αὐ-
τῇ μάλιστα ἀποδείκνυσιν, ἀλλὰ δὲ θηρίοις φέρου-
σιν ἰσχυρῶς (2) ἔπεισται καὶ ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν ἐργῶν αὐτῇ
μάλιστα ἀπεργάζεσθαι, ἀλλὰ δὲ τῷ λαμβάνειν φιλο-
ημίαν καὶ ὅτι θυμίαν. καὶ τὸ ἐγκράτειαν (3), καὶ πόνοιν
καὶ φύσιν καὶ δαίτην καὶ λίμον καὶ δίψαν διδάσκειν
φέρειν, ἐν ταῦτα μάλιστα πρὸς οὐκ οὐκ
καί. καὶ νῦν δ' ἐπὶ βασιλεύς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἀπὸ βασι-
λέα ταῦτα ποιοῦντες ἀφαιρῶσιν. ὅτι μὲν οὖν
ὅτι ἔπεισται πρὸς οὐκ οὐκ ἀρχῆς ὅστις μὴ βελτί-
ων εἴη τῷ ἀρχομένῳ, καὶ τοῖς πρὸς οὐκ οὐκ ἀσκή-
σει δὴλοι. καὶ ὅτι οὕτως ἀσκήσιν τοῖς ἀπὸ βασι-
λέα ταῦτα ποιοῦντες ἀφαιρῶσιν. ὅτι μὲν οὖν
πολεμικὰ τέχνας καὶ τὰς μελέτας. καὶ γὰρ ὅτι θή-
ρας μὲν δὴ καὶ ὁρῶν οὐκ οὐκ ἀσκήσιν, ὅτι μὲν οὖν
εἴη αὐτοὶ καὶ ὅτι οὐκ οὐκ ἀσκήσιν, οἳ καὶ ἐπὶ τῶν
πολεμικοῖς θηρίοις πρὸς οὐκ οὐκ ἀσκήσιν. καὶ οὐτε αὐτοὶ ποτε

laboribus coniuncti. Nam nunc quod
que turpe est apud Persas & spueri, &
emungi, & flatus videri plenos. Turpe
item ducitur si quis conspiciatur quo-
quam ire aut meiendi, aut cuiusquam
huiusmodi rei gratia. Quae quidem fa-
cere nullo pacto possent nisi & victu
modico vterentur, & humiditatem per
laborem consumeret, ita ut ea alio quo-
piam secederet. Haec igitur de Persis o-
mnibus dicere possumus.

ERGO Cyrus quum talis esset, fe-
cit ut in foribus multa esset deteriorum
modestia cedentium melioribus, mul-
tus etiam pudor atque modestia inui-
cem. Insuper etiam animaduertisses il-
lic neminem neque irascentem cum cla-
more, neque gaudentem risu contumelioso:
sed si eos vidisses, vere eos ad nor-
mam honestatis viuere dixisses. Res igitur
huiusmodi facientes videntesque de-
gebant in foribus. At bellicae exercita-
tionis gratia eos ad venationem educa-
bat quibus haec militaria exercenda exi-
stimabat: hanc exercitationem rerum
bellicarum esse omnino ratus optimam,
equestris autem verissimam. Haec enim
maxime reddit ad equitandum in qui-
buslibet locis aptos, quod insequi oportet
feras fugientes: & haec item red-
dit maxime habiles ad efficiendum ab
equis quoduis opus, quia cupiditate
tenentur illas capiendi, & inde etiam
honorem affectant. Et hic etiam maxime
familiares assuefaciebat ad continentiam,
& ad labores, & frigora, & calores,
& famem ac sitim tolerandam. Atque
hoc etiam tempore rex ac regis fami-
liares haec assidue faciunt. Quod igitur
existimaret neminem imperare dete-
re qui praestantior subditis non esset,
& ex antedictis omnibus paret, & ex
eo quod ita suos exercens, multo etiam
magis ipse & continentiam & bel-
licas artes exercitationesque elabora-
bat. Et enim ad venationem alios e-

1 In aula sua, vel, in regia. 2 Videtur legisse ὁρῶντα. Potest etiam reddi, Neque gaudentem cum risu contumelioso, vel, insolentem. 3 In aula, vel, in regia. 4 Eos qui ē sodalitate erant, vel, ē sodalistic.

antequam sudasset cœnam capiebat, nec equis priusquam essent exercitati, pabulum iniiciebat. Quinetiam ad hanc venationem inuitabat sceptriferos suos. Itaque longe ipse in omnibus honestis operibus excellebat, longe etiam præstabant qui circa illum versabatur, ob exercitationem assiduam. Et se quidem in tale exemplum proponebat. Præterea vero alios quoque & muneribus & magistratibus & ¹ confessibus & omnibus donabat honoribus, quos maxime intuebatur quæ honesta essent confectari. Itaque multam omnibus iniiciebat æmulationem quo quisque Cyro optimus videretur.

Insuper hoc Cyri nobis videmur animaduertisse quod non hac re solum decere existimabat principes subditis præstare quod iis forent meliores, sed etiam existimabat opus esse ut eos *veluti* præstigiis quibusdam deciperent. Itaque ² elegit stolam Medicam & ipse ferre, ³ & ut familiares ea induerentur ⁴ persuasit. Hæc enim visa est ei occultare si quis defectum aliquem haberet in corpore: præterea indutos ea & pulcherrimos & maximos ostendere. Etenim calceos tales habent, in quibus qui eos ferunt clam aliquid subiicere possint, quo maiores esse videantur quam sunt. Sinebatque ut oculos suppingerent coloribus, quo pulchrioribus quam essent oculis esse viderentur: & fricarentur, ut melius viderentur colorati quam natura essent. Exercuit eos insuper ut neque spuerent palam, neque mucum emitterent: præterea ne ad quicquam spectandum conuerterentur, perinde quasi mirarentur nihil. Omnia vero hæc existimabat aliquid conferre ad hoc ut minus forent subditis contemptui. Quos igitur censebat dignos qui aliis præcelleret, per seipsū tales reddidit exercitatione, & imperiū in illos gerendo cum maiestate: quos vero ⁴ destinabat ad seruiendum, horum neminem incitabat ad exercendos ingenuos labores, neque ut haberetur arma permittebat: verum curabat ut neque sine cibo unquam essent, neque sine potu, ingenuarum exercitationum gratia. Etenim quando agebant feras in campo equitibus, cibum in venationem his ferre permittebat, liberorum autem nemini: & quando iter faciendum erat, agebat eos ad aquas, ut iumenta, quum item erat prandendi tempus, eos expectabat donec aliquid comedisent, ne esurirent. Itaque hi quoque eum, ut viri optimates, patrem vocabant, quod sui ipsorum haberet curam, ut indubitato semper mancipia forent.

πρὶν ἰδρῶσαι δειπνον ἤρειτο, οὐτε ἵπποις ἀγυμνά-
στοις οἷον ἐνέβαλλε. συμπαρεκάλει δὲ καὶ εἰς ταύ-
την τιὴν θήραν τοὺς πρὶ αὐτῷ σκηπτούχοις. τοι-
γάρου πολὺ μὲν αὐτὸς διέφερεν ἐν πάσι τοῖς κα-
λοῖς ἔργοις, πολὺ δ' οἱ πρὶ ἐκείνων, ἀλλὰ καὶ αἰεὶ μελέ-
την. πρῶτον δὲ γὰρ αὐτὸν ἐκείνους παρείχε-
το. πρὸς δ' οὗτω, καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγας μάλιστα
ὁρῶντα καὶ διώκοντας, τοῦτοι καὶ δώροις καὶ ἀρχαῖς
καὶ ἑδραῖς καὶ πάσαις τιμαῖς ἐγέραιρεν. ὥστε πολλοὺς
πᾶσι φιλοτιμίαι ἐνέβαλλεν ὅπως ἕκαστος δέξιος
φαίνοιτο Κύρῳ.

Καταμαθὼν δ' ὅτι Κύρου δοκεῖν, ὡς ἐπείτα
μόνον ἐνέμιξε χεῖναι τὰς ἀρχοντας τῶν δέχο-
μένων ἀφ' ἑαυτοῦ βελτίονας αὐτῶν εἶναι, ἀλλὰ καὶ
καταζητοῦναι ὥστε χεῖναι αὐτοὺς. πολλὴν τε γὰρ
εἴλετο τῷ Μηδικῷ αὐτὸς τε φορεῖν, καὶ τὰς κρινῶνας
ταύτην ἐπέσειεν ἐνδύεσθαι. αὐτὴ γὰρ αὐτῷ συγκυ-
πτεῖν ἐδόκει εἶπε: τί ἐν ταῖς σάμασι ἐνδεδέσῃ, καὶ
καλίστοις καὶ μεγίστοις ὅτι δεικνύειν τοὺς φορεῖν-
τας. καὶ γὰρ τὰ ὑποδήματα τοιαῦτα ἔχουσιν ἐν οἷς
μάλιστα λαθεῖν ὅτι καὶ ὑποπτεῖν οἷός τι, ὥστε δοκεῖν
μείζους εἶναι ἢ εἰσὶ. καὶ ὑποχρεῖσθαι δ' οὐκ ὀφθαλ-
μοῖς παροῖσι, ὥς εὐοφθαλμοτέρῳ φαίνονται ἢ εἰσὶ,
καὶ ἐπείθεσθαι, ὥς ἀγροτέρῳ ὁρῶντι ἢ πεφυκά-
σιν. ἐμελέτησε δ' καὶ ὡς μὴ δὲ πλείοντες μὴ δὲ σπουδ-
τότεροι φαίνοιντο εἶναι μὴ δὲ μεταστροφόμενοι ὅτι γέ-
νοι μὴ δένος, ὡς δοκεῖν θαυμάζοντες. πᾶσι δ' αὖτε
ὥστε φέρειν τίς εἰς τὸ δίκαια παροῖσι τοῖς φαίνεσθαι
τοῖς δέχομενοις. οὐ μὲν δὲ πρῶτον ἀπὸ χεῖναι δι-
ἑαυτοῦ, οὕτω κατεσκεῖα καὶ μελέτη καὶ τὰ σεμνῶς
παρεστῆσαι αὐτῶν. οὐ δ' αὖ κατεσκεῖαζεν εἰς τὸ
δοκεῖν, τοῦτοι οὐτε μελείαν τῶν ἐλδ' ἑαυτῶν πό-
νων δοκεῖν παρ' ὅρα, ὥστε ὅπλα κακῶς εἶναι
τρέπεν. ἐπεμελείτο δ' ὅπως μὴ ποτε αἰσι τοὶ μὴ τε ἀ-
ποτοὶ ποτε ἔσοιντο, ἐλδ' ἑαυτῶν ἐνεκα μελετημά-
των. καὶ γὰρ ὅποτα ἐλαμύοιεν τὰ θηρία τοῖς ἰσ-
τάσιν εἰς τὰ πεδία, φέρεσθαι οἷον εἰς θήραν τοῦτοις
ἐπέτρεπε, τῶν δ' ἐλδ' ἑαυτῶν δοκεῖν. καὶ ὅποτε πορεία
εἴη, θῆρ' αὐτοὺς πρὸς τὰ ὕδατα, ὥστε τὰ ὑποζύ-
για καὶ ὅποτε δ' ὥρα εἴη δέξιος, ἀνέμενεν αὐτοὺς ἐς
αὐτὰς οἰκίας, ὥς μὴ βαλιμῶν. ὥστε καὶ οὗτοι αὐτῷ
ὥστε οἱ ἀριστοὶ πατέρα ἐκέλευν, ὅτι ἐπεμελεῖο αὐτῶν
ὅπως αἰαμφίλογως αἰεὶ ἀνδράποδα ἔχοντες οἶον.

1 Sedibus. Erant enim alia aliis honoratiora sedes. unde alibi τιμωπία τινος ἰδρῶν dicitur. 2 In animum induxit titol. 3 Et ut
sodalitia ea ind. Vel, illi inter quos sodalitium erat. 4 Præparabat, aut comparabat. vel, aptos reddebat.

Παρά τῷ αὐτῷ, περὶ τὸ τέλος τῆ αὐ-
τῆ βιβλίου.

Apud eundem, circa finem eius-
dem libri.

ὍΤΙ μὲν δὴ καλλίστη καὶ μεγίστη τῶν ἐν τῇ
Ἀσίᾳ ἢ τῆ Κυρίου βασιλεία ἐγίνετο, αὐτὴ ἐαυτῇ
μαρτυρεῖ. ὡς γὰρ αὐτὴ πρὸς ἑω τῇ ἐρυθρᾷ θα-
λάτῃ πρὸς ὅσον τῷ Εὐξείνῳ ποταμῷ πρὸς
Προποντίδι, Κύπρῳ καὶ Αἰγύπτῳ πρὸς μεσημερί-
αν τῷ Αἰθιοπία. ποσάυτη ἡ γῆμορφή, μὲν γὰρ ἡ
τῇ Κυρίου ἐκυβερνάτο· καὶ ἐκείνους τε τὰς ὑφ' ἐαυ-
τῷ ὡς αὐτῆς παῖδας ἐτίμα τε καὶ ἐθεράπευεν,
οἵ τε δὲρχόμενοι Κυρίῳ ὡς πατέρας ἐσέβοντο· ἐπεὶ
μὲν οὖν Κυρίῳ ἐτελεύτησεν, δούλους μὲν αὐτοῖς οἱ παῖ-
δες ἐστράσαντο, δούλους δὲ πολλὰς καὶ ἔθνη ἀφ' ὧν αὐτοὶ πόλιν
καὶ ὅτι δὲ χεῖρον ἐτρέφετο.

Ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀρξομὴ διδάσκων ἐκ
τῆς γένεως. οἶδα γὰρ ὅτι πρὸς τὴν μὲν βασιλείαν καὶ
οἱ αὐτοὶ καὶ τοῖς τὰ ἐξ αὐτῆς πεποιημένοι· εἴτε ὅρ-
χους ὁμοῖα, ἢ μὲν πᾶσι, εἴτε δὲ δόξαι δίδω, ἐβελόαν.
εἰ δὲ μὴ τοιοῦτοι ἦσαν, καὶ τοιαύτῳ δόξαν εἶχον, οὐδὲ
αὐτοῖς αὐτοῖς ἐτίμασθαι ὡς πατέρας οὐδὲ πᾶσι δίδω
δὲ εἰς ἑπ, ἐπεὶ ἐγώ γε αὖ ἡ ἀσέβεια αὐτῶν. οὕτως
ὡς δὲ τότε ἐτίμασθαι αὐτοὶ τῶν Κυρίῳ αἰσθάν-
των στρατηγῶν· καὶ δὲ τῇ πρὸς αὐτῶν δόξῃ
πᾶσι δίδωσιν, καὶ ἐχέουσιν αὐτοῖς, καὶ ἀναχθέντες
πρὸς βασιλείαν, ἀπετμήθησαν τὰ κεφάλαια. πολ-
λοὶ δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν βαρβάρων ἄλλοι
ἄλλας κρίσεις δὲ ἀπατηθέντες ἀπώλυντο. πο-
λὺ δὲ καὶ τῶνδε χεῖρονες καὶ εἰσι. πρὸς αὐτῶν γὰρ
εἰς ἡ δὲ ἀκινδυνόσειε πρὸς βασιλείαν, ἢ πόλιν ἢ
ἔθνος ἢ ποταμὸν ποιήσειεν, ἢ ἄλλο τι καλὸν ἢ ἀγα-
θὸν αὐτοῖς ἀγαθὰ ποιεῖεν, οὗτοι ἦσαν οἱ τιμωμένοι.

καὶ νῦν δὲ αὖ καὶ ἡ πᾶς, ὡς αὖτε Λεομίθης, πᾶν γυναι-
κα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς τῶν φίλων παῖδας ὁ-
μιλεῖσθαι μῆρες πρὸς τῶν Αἰγυπτίων ἐγκαταλιπόντων, καὶ
Ἀρισταγόρῃ τοῖς μεγίστοις ὅρχεις πρὸς βασιλείαν δόξῃ τι
νῦν πρὸς αὐτοῖς, οὗτοι εἰσιν οἱ τῶν μεγίστων τι-
μῶν χειροῖς. ταῦτα οὖν ὁρῶντες οἱ ἐν τῇ
Ἀσίᾳ πάντες, ὅτι δὲ ἀσέβεις καὶ δὲ ἀδίκον τε βί-
βουσι εἰσιν. οἳ οἱ πᾶσι γὰρ αὖ οἱ πρὸς αὐτοῖς ὡς,

ὡς ἐπὶ τοιοῦτοι καὶ οἱ αὐτοὶ αὐτοῖς ἐπὶ τοιοῦτον γίνονται.

Quo b pulcherrimum quidem ac
maximum regnorum omnium Asiae,
Cyri fuerit regnum, ipsum de se testi-
monium præbet. Terminos enim habuit
ad orientem mare rubrum, ad septentrio-
nes pontum Euxinum, ad occiden-
tem Cyprum & Aegyptum, ad meridi-
em Aethiopiam. Id autem imperium
quum tanta esset magnitudine, una Cy-
ri sententia gubernabatur: qui etiam
ipse subditos suos æque ac filios & ho-
norabat & colebat: & Cyrum subdi-
ti perinde quasi patrem venerabantur.
Vbi autem Cyrus excessit è viuis, conti-
nuo ipsi filii inter se dissidere, continuo-
que urbes ac gentes defecere, sicque in
deterius omnia versa sunt.

Quod autem vera à me narrantur,
incipiam à rebus diuinis id docere. No-
ui enim & regem prius, & eos qui sub
rege essent, etiam iis qui vltima scelera
perpetrassent, siue iusiurandum iurati
essent, inuiolatum præstare, siue dextras
dedissent, constantissime² obseruare
solitos. Quod si tales non fuissent, & hu-
iusmodi de se opinionem non præbuis-
sent, ne vnus quidē credidisset eis: quē-
admodum nunc nemo amplius credit,
posteaquam cognita est eorum impietas:
sic neque tunc illi credidissent duces
militum qui vnatum Cyro ascen-
derant. At illi quum priori de iis opinio-
ni credidissent, seipsos in manus eorum
tradiderunt, & ad regē ducti obtruncati
fuerunt.³ Multi etiam eorū barbarorū
qui vna militabant, alii alia decepti fide
data, periire. Multo præterea etiam his
in rebus nunc sunt deteriores. Antea e-
nim si quis aut periculum subiisset pro
rege, aut urbem gentemve⁴ in seruitu-
tem redegisset, aut aliud quicquam præ-
clarum aut vtile ei egisset, hi erant qui
in honore habebantur: at nunc, etiam
si quis, quemadmodum Leomitæ, v-
xorē ac liberos amicorumque filiis ob-
sidibus apud Aegyptium relictis, maxi-
mumque iusiurandum transgressus, videatur
aliquid emolumentum attulisse regi, hi sunt
qui maximis præmiis honorantur. Hæc igitur
videntes Asiatici omnes, ad impietatem &
iniustitiā versi sunt. Quales enim fuerint
præfecti, tales etiā qui sub ipsis sunt, ut
plurimum euadūt.

1 Vel, Vno Cyri arbitrio gub. 2 Obseruare quod polliciti essent sol. 3 Sequitur ex parte lectionem margini adscriptam.
Altera sonat, Multo etiam quam hi nunc sunt deteriores. 4 In potestatem eorum redegit. Vel, eius imperio adiunxit.

Hinc igitur factum est ut omne fas magis contemnant quam antea. Iam vero circa pecunias hoc modo sunt iniquiores. non enim eos solum qui magnis se delictis fecerunt obnoxios, sed eos item qui nihil fecerunt iniuste, comprehensos cogunt nullo iure pecunias soluere. Quo fit ut nihilo illi minus qui videntur esse ditissimi, quam qui multa iniuste admiserunt, in metu sint: adeo ut neque¹ in manus hi ire velint potentiorum, neque audeant se adiungere exercitui regio. Igitur quicunque bellum cum iis gerat, omnibus licet in regione ipsorum sine pugna versari utcumque velint, propter illorum tum impietatem erga deos, tum iniustitiam erga homines. Mentis igitur eorum ita sunt omnino nunc deteriores, quam antiquitus.

Quod autem nec corporum exercitationis curam gerunt, ut antea confuerant, nunc item hoc exponam. Lex enim erat apud eos neque spueri, neque emungere: (est autem manifestum hæc eos lege sanxisse, non quia parcerent corporis humori, sed quod vellēt per labores ac sudorē reddere corpora solidiora.) hoc vero tempore non spueri quidem neque emungi, adhuc perdurat, sed illud institutū se laboribus exercendi² defuit. Quinetiam antea erat Persis lege cautum comedere semel, quò toto die vterentur & circa res gerēdas & circa labores: hac vero tempestate semel cibum capere adhuc permanet, sed vesci incipientes ab eo tempore quo illi qui summo mane prandent, ad illorum usque tempus comedere potareque pergunt qui lectum tardissime petunt. Erat præterea lege cautum apud eos ne³ vrcei importarentur in symposia: quippe qui putabant, si non nimis potarent, minus corpora mentesque labefactari: hac vero tempestate vrceos non importari, adhuc permanet: ac tantum bibunt ut non impotent, sed ipsi exportentur, quū nequeant amplius⁴ erecti egredi. Iam vero & ille mos patrius iis erat, ut, dum iter facerent, neque comederent, neque biberent, neque quicquam eorum quæ propter hæc necessaria sunt, palam facerent: nunc autem ab iis abstinere, adhuc perdurat, sed itinera faciunt adeo brevia ut minime sit mirandum quod à rebus necessariis abstineant.

ἀρχαίους ὅτεροι δὴ νῦν ἢ παρόθεν ταύτην γὰρ μένεται. εἰς γὰρ μὲν χεῖματα, τῇδε ἀδικώτεροι· οὐ γὰρ μόνον τοὺς πολλὰ ἡμαρτηκῶτας, ἀλλὰ ἢ δὴ τὰς ὁδὸν ἡδίκηκῶτας συλλαμβάνοντες, αἰαγάζουσι παρὸς ὁδὸν δίχαιον χεῖματ' ἀποτίνειν. ὥστε ὁδὸν ἦττον οἱ πολλὰ ἔχειν ὀδυνῶντες τῷ πολλὰ ἡδίκηκῶτων φοβουμένων· καὶ εἰς χεῖρας οὐδ' οὗτοι ἐθέλουσι πῶς κρείττονι ἵεναι, ὁδὸν γὰρ ἀδελφίζονται εἰς βασιλικὴν στρατείαν θάροντες. ποιγάρου, ὅς τις αὖ πολεμῇ αὐτοῖς, πᾶσι ἐξέρχεται τῇ χώρα αὐτῷ ἀνατρέφεται αἰὲν μάχης ἔως δὲ βούλωνται, ἀλλὰ πῶς ἐκείνων πρὸς μὲν θεοὺς ἀσέβεια, πρὸς δὲ ἀδελφοὺς ἀδίκεια. αἱ μὲν δὴ γῶμαι ταύτην τὰ πᾶσι χεῖρας νῦν ἢ παλαιόν, αὐτῶν.

Ὡς δὲ ὁδὸν τῷ σώματι ἐπιμέλονται ὥς περ παρόθεν, νῦν αὖ τῷ πνεύματι. νόμιμον γὰρ δὴν αὐτοῖς, μήτε πίνειν, μήτε ἀπομύθεσθαι· (δηλον δὲ ὅτι ταῦτα, οὐ τῷ σώματι ὑγροῦ φειδόμενοι, εὐνοίᾳ, ἀλλὰ βουλόμενοι ἀλλὰ πόσι καὶ ἰδρώτος τὰ σώματα στερεῖσθαι) νῦν δὲ ὁ μὲν μὴ πίνειν μηδὲ ἀπομύθεσθαι, ἐπὶ ἀφαιμῇ, ὁ δὲ πίνειν οὐδαμῶς ἐπιτηδύεται. καὶ μὲν παρὸν δὲν μὲν αὐτοῖς μονοσιτεῖν νόμιμον, ὅπως ὅλη τῇ ἡμέρᾳ χεῖρας καὶ εἰς τὰς παρὰ τοὺς ἀλλοτρίους καὶ εἰς τὸ ἀφαιμῇ καὶ πίνειν· νῦν γὰρ μὲν ὁ μὲν μονοσιτεῖν ἐπὶ ἀφαιμῇ, ἀρχόμενοι δὲ τῷ σίτου καὶ ὕδατος περὶ οἱ παρὰ τοὺς ἀλλοτρίους ἀφαιμῇ, μάλιστα τοῦτου ἐαδίοντες καὶ πίνοντες ἀφαιμῇ εἰς τε περὶ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ὤτοι νοῖ. αὐτοῖς δὲ νόμιμον μηδὲ παρὰ τοὺς ἀλλοτρίους εἰσφέρεισθαι εἰς τὰ συμπόσια, δηλονότι νομίζοντες ὁ μὲν παρὰ τοὺς ἀλλοτρίους ἦττον αὐτοῖς καὶ σώματ' καὶ γυνώμας σφάλλειν· νῦν δὲ ὁ μὲν μὴ εἰσφέρεισθαι, ἐπὶ αὐτῷ ἀφαιμῇ ποσὺν δὲ πίνουσιν ὥστε αὐτοῖς τῷ εἰσφέρειν αὐτοῖς ἐκφέρεισθαι, ἐπειδὴ καὶ μάλιστα διώκονται ὀρθοῦμενοι δέξιναι. ἀλλὰ μὲν καὶ αὐτοῖς αὐτοῖς ἐπιχάριον, ὁ μὲν αὖ παρὰ τοὺς ἀλλοτρίους μὴ τε εἰσφέρειν, μήτε πίνειν, μήτε τῷ ἀφαιμῇ ταῦτα αἰαγάζειν μηδὲν ποιοῦντας φανεροῖς ἐστίν· νῦν δὲ αὖ ὁ μὲν πύτων ἀπέχεσθαι ἐπὶ ἀφαιμῇ, τὰς μὲν τοὺς παρὰ τοὺς ἀλλοτρίους ποιοῦντας ὥς μὴ αὐτοῖς ἐπὶ θαυμάσαι ὁ ἀπέχεσθαι τῷ αἰαγάζειν.

1 Vol, in potestatem venire. 2 Nulquam in usu est. 3 Vel, amphora: quia vrcei vasaj sunt aquaria potius quam vinaria. 4 Erecto corpore. vel, recto corpore.

Ἀλλὰ μὲν καὶ ὅτι θήραι παρέδει μὲν το-
σαυτάκις ἐξήρσαν ὥστε ἄρχειν αὐτοῖς τε καὶ ἰσχωροῖς
γυμνάσια τὰς θήρας· ἐπεὶ δὲ Ἀρταξέρξης ὁ βα-
σιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἡγεῖστές τινος οἴνου ἐξήρσαν, ἐκέ-
πι ὁμοίως οὐτὲ αὐτοῖς ἐξήρσαν, οὐτὲ τοῖς ἄλλοις ἐξήρσαν
ὅτι τὰς θήρας· ἀλλὰ καὶ οἱ πῖνες φιλόπονοι θύομε-
νοι καὶ σὺν τοῖς παρ' αὐτοῖς ἰσχωροῖσιν ἅμα θηρῶν,
φθονοῦντες αὐτοῖς δὴ λελῆσθαι, καὶ ὡς βελτίονας αὐ-
τῶν ἐμίσουν. ἀλλὰ τοῖς καὶ πρὸς παιδείας ὁ μὲν
παροτρύνει ὅτι τὰς θήρας, ἐπὶ ἀφελμένῃ· ὁ δὲ
μὲν τὰ ἰσχυρὰ μαθαίνει καὶ μελετᾷ, ἀπέσβη-
κε, ἀφ' ὅ μὴ ἵεναί ὅπου αὐτὸν ποταμὸς ἀποφαινόμενος ἀδ-
κιμοῖεν.

ἢ πλείονα δι-
δῶσιν.

Καὶ ὅτι γὰρ οἱ παῖδες ἀκούοντες ἐκείνῳ πα-
ρὲν τὰς θήρας δικαίως διακρίνομεν, ἐδόκει μὲν
θαλεῖν δικαιοσύνην, καὶ τὴν πόλιν ἀνέεργα-
σθαι. σαφὲς γὰρ ὁρῶσι νικῶντας ὁπότεροι αὐ-
τῶν πλείονα ἀφελῶσιν. ἀλλὰ καὶ τῶν φυσικῶν ἐκ
τῆς γῆς τὰς δυνάμεις οἱ παῖδες παρέδει μὲν ἐμά-
θαι, ὅπως τοῖς μὲν ὠφελίμοις χρῶντο, τῶν δὲ βλα-
βερῶν ἀπέχοντο· νῦν δὲ εἰκόσιν αὐτὰ διδασκομέ-
νοις, ὅπως ὅτι πλεῖστα κακὰ ποιοῦσιν. ἔδαμον γὰρ
πλείους ἢ ἐκείνους ἀποθνήσκουσιν, ἔτε ἀφελῶν
καὶ ὑποφαινομένων.

ἢ πλείονα δι-
δῶσιν.

Ἀλλὰ μὲν καὶ θρυπτικώτεροι πολὺ νῦν ἢ ἐ-
πὶ Κύρου εἰσί. τότε μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ ἐκ Περσῶν
παροτρύνει καὶ ἐγκρατεῖα ἐχρῶντο, τῇ δὲ Μηδῶν
ἀλγὴ καὶ ἀβρογῇ· νῦν δὲ πλεονέχοντες ἐκ Περσῶν κα-
ρτερίας ἐπεσφύοντο ἀποσβεῖν μὲν τὴν πλεονέχειν
τῶν Μηδῶν μαλακίαν ἀφελῶσιν. σαφηνίσαν δὲ βού-
λομαι καὶ πλεονέχειν αὐτῶν. ἐκείνοις γὰρ πα-
ρὲν μὲν τὰς θήρας οὐ μόνον ἄρχειν μαλακῶς ὑπο-
εργάζεσθαι, ἀλλ' ἡδὴ καὶ τῶν κλινῶν τοὺς πόδας ἐ-
πὶ τῶν παρ' αὐτοῖς πηλᾶσιν, ὅπως μὴ αὐτὴν εἰδὴ ὁ δὲ ἀπέ-
διδον, ἀλλ' ὑποείκωσιν αὐτῶν τὰς παίδας. καὶ μὲν τὰ πεί-
πομα ὅτι τρέφεται, ὅσα τε παρέδειν ὁρῶν, οὐ-
δὲν αὐτῶν ἀφῆρηται, ἀλλὰ τε αἰεὶ κατὰ ὅτι μὴ χε-
νῶνται. καὶ ὅσα γὰρ ὡσαύτως. καὶ γὰρ κακοποιήσας
ἀμφοτέρων πούτων κέκτηνται. ἀλλὰ μὲν καὶ ἐπὶ τῶν
χειμῶν οὐ μόνον κεφαλὴν καὶ σῶμα καὶ πόδας ἄρχει
αὐτοῖς ἐσκεπάσθαι, ἀλλὰ καὶ παρ' ἀκρᾶς τῆς χειρὸς
χειρὶδας δαδείας καὶ δακτυλῶν ἔχουσιν. ἐν
χειμῶνι τὰς θήρας ἐκ ἄρχειν αὐτοῖς οὐθ' αὐτῶν
δένδρων ἔθ' αὐτῶν περὶ σκιά, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐτίρας
σκιάς αὐτῶν ποιεῖν καὶ αὐτοὶ αὐτοῖς παρ' αὐτοῖς.

ἢ μὴ ἐκεί-
νους εἶναι.

ἢ δαπέδον

ἢ δαπέδον

ἢ σκιάς

que rupium umbris, sed illis praesto sunt homines qui in his umbris alias moliantur.

1 Sonant Gr. verba, Ita vino dediti ut ei succumberent. 2 In aula adh. perd. Vel, in regia.

Quin & ad venationem quoque
toties antea exhibant ut pro exercitatio-
ne venationes satis essent & ipsis & e-
quis: at ubi Artaxerxes rex, & qui ei erāt
familiares, redditi sunt¹ vino inferio-
res, non amplius eodem modo neque
ipsi egrediebantur, neque alios educe-
bant ad venationes: quin potius si qui la-
boris studiosi atque industrii vna cum
suis equitibus venarentur, aperte iis in-
uidebant, & ut seipsis meliores oderant.
Præterea puerorum institutio² pro fo-
ribus adhuc perdurat: sed disciplina &
exercitatio eorum quæ ad artem eque-
strem pertinent, extincta est, quoni-
am eo non eunt ubi specimen edendo
gloriam consequantur.

Et quæ pueri quum illic antea lites au-
dirent secundū ius & æquū diiudicari,
videbantur discere iustitiam, & hoc o-
mnino in contrariū versum est: quoniā
certo videt eos vincere *causam* utri plus
dederint. Præterea eorū vim quæ e ter-
ra oriuntur, pueri antea discebant, quo
utilibus uterentur, & à perniciosis absti-
nerent: nunc vero videntur hæc discere
quo mala quamplurima perpetrent.
Nusquam igitur plures quam illic, neque
moriuntur, neque interficiuntur venenis.

Quinetiam multo magis indulgent
mollihus & delicatis voluptatibus quā
Cyri temporibus. Tum enim adhuc
disciplina Persica & continentia ute-
bantur, Medorum vero stola atque mol-
litie: sed hoc tempore Persicam con-
stantiam æquo animo vident extingui,
at Medorum molliem diligenter ser-
uant. Declarare autem volo eorum
quoque mollem & delicatam vitam. Il-
lis enim primum nō satis est si lecti stra-
ta mollia habeant, verum etiam lecto-
rum pedes tapetibus superponunt, ne
pauimentum renitatur, sed ut tapetes
cedāt. Insuper opere pistorio quæ con-
ficiebantur ad mensam, & quæcunque
reperta sunt antea, eorum nihil ablatum
est, sed & noua semper excogitant, &
obsonia identidem: etenim sibi com-
parant homines qui noua vtriusque
harum rerum artificia inueniant. In-
super hyeme non satis est illis caput &
corpus atque pedes tegere, sed in ex-
tremis manibus chirothecas villosas
habent, & digitalia. At vero æstate
contenti non sunt neque arborum ne-

αὐτὸν ὡς ἰσχυρὸν γιγνώσκοντα τὰ ζεύγη πολλὰ καὶ πλείω
κακὰ τοῖς φίλοις ἢ τοῖς πολεμίοις ποιεῖ. ἐπεὶ μὲν
τοὶ καὶ αὐτοὶ γιγνώσκουσιν οἷα σφίσι τὰ πολεμικὰ
ἐκείνῳ ὥς ἔρχεται, ὑφίστανται, καὶ ὁδοὶς ἐπὶ αὐτῷ τῷ Ἑλ-
λίω ἐκείνῳ πολεμικὰ ἐκείνῳ ποιεῖται, ὥστε ὅταν οἱ Ἕλληνες αὐτοῖς ἀπὸ τῶν
πολεμίων ὦν, ὥστε ὅταν οἱ Ἕλληνες αὐτοῖς ἀπὸ τῶν
ἑλίων ὦν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἐγγίχουσι μετ' Ἑλ-
λίω ἐκείνῳ πολεμικὰ ποιεῖται.

Ἐγὼ μὲν δὴ οἶμαι ἅπασαν ἡμετέραν ἀπει-
ράσθαι μοι. Φημί γὰρ Πέρσας καὶ τὴν σὺν αὐτοῖς καὶ
ἀσβεστέρους παρὶ θεοῖς, καὶ ἀσπίωτέρας παρὶ συγ-
γῆς, καὶ ἀδικωτέρας παρὶ τῶν ἄλλοις, καὶ ἀναιδρεσι-
μοὺς καὶ εἰς τὸν πόλεμον νῦν ἢ πρὸ τούτου ἀποδεδι-
χθαι. εἰ δὲ τις ταῦτα ἐμοὶ γιγνώσκει, τὰ ἔργα αὐ-
τῷ ὁπιοκοπῶν, ἀρήσει αὐτὰ μαρτυροῦντα πᾶσι
μοῖς λόγοις.

Παρά τῳ αὐτῷ Ξενοφῶντι, ἐν τῳ τῆς αὐτῆς
παλαιότητος.

Pag. 72,
p. 1. edit.

Ἐπὶ οὐδὲν γὰρ βρώματι οὐδὲ πόματι Πέρ-
σης αὐτῷ τῷ περὶ αὐτῶν μύθῳ οὐτε ὁρμασιν αὐτῶν
πεπληγμῆτος καταφανῆς ἦν, οὔτε δὲ παρὰ τῆς
οὔτε νόσος, μὴ οὐχὶ πρὸς τοῖς αὐτοῖς αὐτῷ τῷ
αὐτῷ. ἀλλ' ὥστε οἱ ἰσχυροὶ, ἀλλὰ τὸ μὴ πρὸς τοῖς
αὐτῷ τῷ τῷ ἰσχυροῖς, διώκονται ἀλλὰ τῷ τῷ
καὶ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ λέγειν τὸ δέον, οὔτω καὶ ἐκεί-
νοι ἐπὶ τῷ τῷ οἴονται δεῖν φρονέειν καὶ μέτεροι φαί-
νεσθαι. τὸ δὲ κεκλιῆσθαι ὑπὸ τῷ βρώματι καὶ
τῆς πόσεως, πρὸς αὐτοῖς κωμικὸν καὶ θρηνητικὸν δέ-
ξει (εἰ).

Ἐπὶ οὐδὲν

iugales aurigis carentes, pluribus saepe
malis amicos quam hostes afficiant.
Quoniam vero ipsi quoque cognoscunt
qualia ad bellum adminicula habeant,
animo ad id remisso sunt: nemoq; am-
plius sine Græcis ad bellum se accingit,
neque quum inuicem belligerant, neq;
quum Græci agunt contra eos exerci-
tum, sed etiam aduersus hosce statue-
runt cum Græcis bellum gerere.

Et ego quidem quæ pollicitus sum,
ea me præstitisse arbitror. Dico enim,
Persas atque Persarum socios, & magis
impios aduersus deos, & magis nefarios
erga necessarios, & iniustiores erga ali-
os, & ignauiores ad bellum, hoc tempo-
re quam antea redditos fuisse. Quod si
quis secus atque ego sentiat, is eorum o-
pera consideras, ea testimonio suo ver-
ba mea comprobare comperiet.

Apud eundem Xenophontem, in eius-
dem *Pædia* libro v.

IN nullo enim neq; esculentis ne-
que potulentis vir Perses, ex iis qui be-
ne instituti sunt, neque oculis commo-
tus appareat, neq; rapina, neq; mente,
quo minus eadem prospiciat quæ si in
cibo non esset: sed quemadmodum e-
questres, quoniam in equis non turban-
tur, possint simul dum equitant & vide-
re & audire & dicere quod sit opus: sic
item illi inter epulas existimant oportere
& prudentes apparere & moderatos.
At moueri esculentis & potulentis, vi-
detur iis esse² porcinum admodum &
immane.

Vide & quæ hunc locum proxime sequuntur, nec non quæ præcedunt. Sed cum iis quæ hoc loco di-
cuntur, conferenda sunt quæ supra, pag. videlicet 577, legisti de pueris domo afferentibus in cibum qui-
dem, panem, in obsonium vero, nasturtium: ad potum autem, si quis eorum sitiret, vas fictile quod
cothona vocabant, ut in id è flumine posset haurire. Atque his addenda sunt & quæ de pueribus, si-
ne adolescentibus (Græce ephēbis) paulo post dicuntur, quidquid venando ceperint, id eorum obsoni-
um esse: sin nihil ceperint, non aliud obsonium habere quam nasturtium. Ideo autem conferendi sunt
hi loci cum illo libri V. ut consideremus quantum proficiat a teneris assuescere. Nam temperanter in ipsa et-
iam senectute viuere, in eodem illo traditis loco, quum & de pueris exemplum temperantia ab eis sumentibus
scribat. Tenuis autem videtur vestitusque vilis Persarum mentionem facit Xenophon non in iis solum
quæ ex eo allata iam fuerunt, sed in hoc etiam libri primi eiusdem operis loco, non procul ab iis quæ de prom-
ptia inde habuisti in præcedentibus, per quamdam cum molli Medorum vestitu antithesin, Apud Persas
autem qui in patria manent, hoc etiam sæculo & vestimenta sunt viliora, & victus magis est tenuis.
Necnon aliquanto post Cyrus a suo Astyagi dicit, Sed longe simplicior apud nos ac rectior est ad se
explendum via. Nos enim panis & carnes ad hoc deducunt: vos autem, quum eodem studea-
tis peruenire quo nos, per multos circuitus ac ambages sursum deorsum errantes, vix tandem eo
peruenitis quo nos iam dudum veneramus. Sed hanc Persarum laudem multum minuit iste li-
bri septimi eiusdem operis locus, ubi de Cyro dicitur, Quum igitur sciret, Persas, qui domi mane-
rent, vitam agere durissimam propter inopiam, & laboriosissimam, tum propter regionis
sux asperitatem, tum quod opus faciendo victum sibi quærunt: hos potissimum existi-
mauit libenter apud se victuros. Minuit (inquam) hic locus laudem illam, quod regionis

1 Id est, Neque oculis, neque rapacitate, neque mente ullam commotionem præ se ferat, quominus eadem prosp. 2 Es-
cit ovis (ut habes in marg.) quod & suillum reddi potest: ut nimirum est caninum. Vox autem θηλαδὲς quam veris immane, sonat
potius hic ferinam, vel, belluinum.

eodem pertinentia scripsit, & eundem locum illum his verbis clausit, καὶ τὸ ἐγκεῖται δὲ καὶ πόνος ἐ ψύχῃ καὶ θάλαττῃ ἐ λιμὸν ἐ δίψας δυνάσας φέρειν, ὡς αὐτὰ μάλιστα θεωρεῖται τὸ κοινόν. id est, Atque hic maxime assuefaciebat sodalitia ad continentiam, & ad hoc ut labores necnon frigora & æstus, quinetiam famem & sitim tolerare possent. Ubi (inquam) ita locum illum clausit, adiecit, ἐ καὶ εἰ ἐν βασιλείῃ ἐ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ βασιλέα τῶν ποιῶντες διατελοῦν. id est, Atque hoc etiam sæculo tum rex, tum qui circa regem sunt, hæc assidue faciunt. Hæc porro, οἱ περὶ βασιλέα, Philolephus veris regis familiares. Quam etiam interpretationem admittere videntur illa verba: at κοινόν appellatio eam minime admittit: quatinus huic quoque eam tribuat. veris enim, Et hic etiam maxime familiares assuefaciebat ad continentiam. Existimo autem reddi debere hic, sicut & alibi, sodalitia, vel, eos qui è sodalitiis erant. De hoc quoque obiter moneo, quod ad locum illum attinet, ἐ καὶ ἐγκεῖται δὲ, & c. affertur & hanc lectionem, ἐ καὶ ἐγκεῖται δὲ. Invenitur autem & hæc, ἐ καὶ ἐγκεῖται δὲ, ἐ καὶ πόνος, ἐ ψύχῃ ἐ θάλαττῃ, ἐ καὶ τὸ λιμὸν ἐ δίψας δυνάσας φέρειν. Verum ex duabus unam faciens, libenter ita scriberem, ἐ καὶ ἐγκεῖται δὲ, ἐ πόνος, ἐ ψύχῃ ἐ θάλαττῃ, ἐ καὶ τὸ λιμὸν ἐ δίψας. Alioqui, nostram retinendo scripturam, saltem scribendum esset, ἐ καὶ ψύχῃ ἐ θάλαττῃ ἐ λ. ἐ δ. δυνάσας φέρειν. Ad illum (inquam) locum transeo ubi studium rerum bellicarum & agricultura (& quidem huius mentionem prius faciens) commendat. Is autem extat in Oeconomico, pag. 482. meæ editionis, ubi Socrates & Critobulus inter se colloquuntur:

Ἡμῖν δὲ δὴ πόλεις * τέχναις] συμβουλεύεις ὦ Σώκρατες, χρῆσθαι; Ἀεὶ (ἐφ' ὃ Σωκράτης) μὴ ἀισχυθῶμεν ὅτι Περσῶν βασιλέα μιμήσασθαι; ἐπεὶ οἱ γὰρ φασιν, ἐν τοῖς καλλίστοις τε καὶ αἰσχυροτάτοις ἡγεμόνων εἶναι ὅτι μελήμασι, γεωργίᾳ τε καὶ τῷ πολεμικῷ τέχνῃ, πύτων ἀμφοτέρων ἰσχυρῶς ἐπιμελεῖσθαι. καὶ ὁ Κριτόβουλος ἀκούσας ταῦτα εἶπε, Καὶ τὸ τοῦτο, ἐφ' ὃ, τις δέεις ὦ Σώκρατες, βασιλέα τῶν Περσῶν γεωργίας τι σιωπευμεν; ὧς δ' αὖ (ἐφ' ὃ Σωκράτης) ἐπισκοποῦντες, ὦ Κριτόβουλε, ἴσως αἰετὰ μαθήμεν εἴ τι σιωπευμεν. τῶν μὲν γὰρ πολεμικῶν ἔργων ὁ μολογῶμεν αὐτὸν ἰσχυρῶς ἐπιμελεῖσθαι, ὅτι δὲ ὁ πόσις περὶ ἐθῶν δασμοῖς λαμβάνει, τίς αὖτε τὰ ἄρχοντι ἐκείνῳ εἰς ὁπόσους δέει διδόναι τροφῆν ἰσχυρῶς καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ γερρόφορους, οἵτινες τῶν τε ἑσθ' αὐτῶν δέχονται ἰκανοὶ ἔσονται κρατεῖν, καὶ τῷ πολέμῳ ἐπίσταν, ἀρῆξουσιν τῇ χώρᾳ. χωρὶς δὲ πύτων, φύλακας ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι τρέφει καὶ τῷ μὲν τροφῆν τοῖς φρουροῖς διδωσιν ὁ ἀρχὼν ὃ τὸ πρῶτον τακται. βασιλῆς δὲ κατ' ἐνιαυτὸν ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν μιαιφόνων καὶ τῶν ἄλλων οἷς ὀπλίσθαι πρῶτον τακται, καὶ πύτας αἰετὰ σιμάγον, πλὴν τοῖς ἐν ταῖς ἀκροπόλεσιν, ἐνθα δὲ ὁ σύλλογος καλεῖται. καὶ τοῖς μὲν ἀμφὶ τῷ αὐτῷ οἴκησιν αὐτὸς ἐφορᾷ, τοῖς δ' ἐπὶ τῷ σποικισμῷ, τοῖς οἷς πέμπει ἐπισκοπεῖν καὶ οἱ μὲν αὖ φαίνονται τῶν φρουρᾶρχων καὶ τῶν χιλιάρχων καὶ τῶν σατραπῶν

Quibus igitur artibus nobis, Socrates, utendum censes? Num (inquit Socrates) regem Persarum imitari verebimur? Illum quidē ferunt inter pulcherrima maximeq; necessaria studia agriculturam artemque bellicam ducere, & utranque diligenter atque studiose curare. Hæc ut audit Critobulus, Credis, inquit, regi Persarum agriculturam esse curæ? Cui Socrates, Si videamus quid agat, hoc modo fortasse discemus siquid sit ei curæ. Nam conuenit inter nos eum res bellicas strenue curare, & diligenter administrare: quod ex quotquot nationibus tributa accipit, unicuique præfecto definierit in quot equites, sagittarios, funditores, gerrhophoros, (id est, scuta & eiusmodi tegumentaferentes) alimentum partiri debeat: qui & regere possint quibus præsumt, quique si hostes irrumpant, fines tueantur. Præter hos & custodes in arcibus alere consuevit: & custodibus quidem alimentum suggerit huic ab eo muneri præfectus. rex autem per singulos annos omnes præter eos qui custodiunt arces, eo cogens quo vocatur conciliū, recenset qui stipendia merent, atque alios quos in armis esse iussit. Qui non ita procul à regia distant, ad eos ipse inspectionis causa proficiscitur: qui longius incolunt, ad eos mittit haud dubie fidei viros, qui res sociorum inspiciant. Custodum præfectos, & chiliarchos, (id est, qui mille viros ducunt,) & satrapas, si

1 Gr. συντιμελεῖν. id est, Vna vel simul curare. q. d. Vna cum rei militaris studio agricultura quoque studiosum esse. 2 Hunc in modū dispicientes, δ Cr. fort. animaduertere possumus an aliquam eius quoque curam gerat. 3 Verbum κρατεῖν cum genitivo sign. vincere. Ac videtur hoc velle, Qui superiores subditis esse possint, si forte eos rebellare contingat. Alioqui si huius cum genit. constructionis habenda non esset ratio, κρατεῖν videretur in officio continere, ut iam olim admonui. 4 vel, præsidarios. 5 Et eos quidem qui sunt circa ea loca in quibus habitat, ipsemet inspicitur procul distitos fidei hominibus inspicendos mandat.

imperatum sibi militum numerum expleant, atque lectos egregiosque viros equis & armis pulcre instructos exhibeant, & honoribus augeat, & donis ingentibus ditat: quos autem magistratus ducesque reperit aut segnes aut avaros, & quæstus avidos, acerbè castigat, & abire magistratu iubet: alios qui res gerant, constituens. Hæc quum faciat, illum sine vlla dubitatione rerum bellicarum studiosum esse arbitramur. Præterea quantam potest regni sui partem percurrrens inspicit ipse, ac veluti censor in iudicium morum vocat: quod reliquum est, inspiciunt viri fideles ab eo missi. Porro quos præfides regionem populo frequentem, terram excultam, & arboribus quas vnaquæque fert & fructibus plenam præstare cognoscit, his aliam regionem addit, donis ornat, sedibus honorificis præmii causa donat: quibus autem videt ociosam incultamque terram, & hominibus infrequentem, siue istud² crudelitate, siue insolentia, siue negligentia factum sit, illos castigat, imperio priuat, & aliis magistratibus constitutis abiicit. Hæc quum gerit, censens³ curare eum minus quam tuto à cultoribus exercebitur, quam qui tuto à præfidiis custodietur?

EX STRABONIS geographicis libris.

Libro xv.

ITAEQUE³ etiam de moribus Persarum etiam permulti dixerunt, tamen dicenda nobis videntur quæ ad rem attinent. Persæ nec statuas, nec aras erigunt: sacrificant in loco excelso. cælum esse Iouem putant: colunt & Solem, quæ Mithram vocant: item Lunam & Venerem, & ignem, & tellurem, & ventos, & aquam. Sacrificant in loco mundo, cum imprecationibus, & coronatam hostiam statuunt. Vbi magus,⁴ qui sacrificium enarrat, carnes in portiones distribuit, sua quisque accepta, abeunt, nulla parte diis relicta. dicunt enim deum nihil velle, præter hostiæ animam: quidam tamen (vt fertur) omenti partem igni imponunt. Præcipue igni & aquæ sacrificant, igni arida ligna imponentes adempto cortice, & aruina superiniecta: dein-

ὄν δ' ἐρεθισμένοι τεταγμένοι ἐκπλεονέχοντες, καὶ τούτοις δόκιμοις ἵπποις τε καὶ ὄπλοις κατεσκευασμένοι. *Legio ἵππων παρὲχουσι, τούτοις μὲν τοῖς δ' ἐρχοίταις καὶ ταῖς πρὸς αὐτοὺς, καὶ δώροις μεγάλοις καταπλουτίζονται.* οὓς δ' αὖθις τῶν ἐρχόντων ἢ καταμαλύντας *Phil. legisset τῶν φρουρῶν, ἢ καὶ ἀπερδαίνοντες, τούτοις χαλεπῶς χολάζει, καὶ σαύων τῆς ἐρχῆς, ἄλλοις δ' ἐπιμελῆσαι καὶ ἡγήσονται.* τῶν μὲν δὲ πολεμικῶν ἔργων χαν καταμαλύντας *οὐδὲν δόκει ἡμῖν ἀναμφιλόγως ἐπιμελῆσαι.* *10* ὁ δ' αὖθις ἐπὶ ὁπόσω μὲν τῇ χώρᾳ διελαύνων ἐφ' ὅρα αὐτοῖς, καὶ δοκιμάζει, ὁπόσω δ' ἂν αὐτοῖς ἐφ' ὅρα, πέμπων πρὸς οὓς ἐπισκοπεῖται. καὶ οὓς μὲν αὖθις αἰνέται τῶν ἐρχόντων σπουδαίοντα γὰρ τῇ χώρᾳ παρεχομένων, καὶ σπερὴν οὖσαν τῇ γῇ, καὶ πληρὴ δένδρων τε ὧν ἐκάστη φέρει καὶ καρπῶν, τούτοις μὲν χώρας τῇ ἄλλῃ παροπίθεται, καὶ δώροις κοσμεῖ, καὶ ἐδραῖς ἐπίτοις γαστρίῃ οὓς δ' ἂν ὅρα σπερὴν τε τῇ χώρᾳ οὖσαν καὶ ὀλιγαίθερον, ἢ ἀφ' ἡλεπότῃ, ἢ δὲ ὑβρί, ἢ δὲ ἀμύλαιαι, τούτοις δ' ἐχολάζων *20* καὶ σαύων τῆς ἐρχῆς, ἐρχοίταις ἄλλοις καὶ ἡγήσονται. ταῦτα ποιεῖν δόκει ἡμῖν ἐπιμελῆσαι ὅπως ἡ γῆ αἰσθητῶς ἐξ αὐτῶν τῶν κατοικούντων, ὅπως δ' ἐφ' ὅρα λαξεύεται ἀπὸ τῶν φρουρῶν.

ΕΚ ΤΩΝ ΣΤΡΑ-

βωνος γεωγραφικῶν.

Εν τῷ 16 βιβλίῳ.

ΔΙΑ τὸ πᾶν οὖν τὰ ἐξ ἡτῶν Περσικῶν, τούτοις, καὶ Μήδεις τὰ αὐτὰ, καὶ ἄλλοις πλείοσι. *30* ὧν εἰρήνηται μὲν πλείοις, τὰ δὲ χαίρια καὶ ἡμῖν λεκτίον. Πέρσαι τοῖσι ἀγάλμασι καὶ βωμοῖς οὐχ ἰδρύονται. θύουσι δὲ ἐν ὑψηλῷ τόπῳ, ὅν οὐρανὸν ἡγούμενοι Δία. πρὸς δὲ καὶ ἥλιον, ὃν καλοῦσι Μίθραν. καὶ Σελήνῃ, καὶ Ἀφροδίτῃ, καὶ πῦρ, καὶ γῆ, καὶ αἰέμοις, καὶ ὕδωρ. θύουσι δὲ ἐν καθαρῷ τόπῳ, καὶ ἐξ ἀλμυρῶν καὶ ὄρεων. *Male in Ald. & पु- 40* σάμμοι δ' ἐρεῖον ἐς τε μέδων. μελίσσαντος δ' τῶν μάγῶν τὰ κρέα, ἐν ὑψηλῷ μὲν τῇ ἐρεβρίᾳ, ἀπίασι διελόμενοι τοῖς θεοῖς ἑδὲν ἀποτέμναιτες μέγας τῶν ψυχῆς φασὶ τῇ ἐρεῖᾳ δὲ τῇ γῇ, ἀπὸ δ' ὁσδινός. ὁμοῦ δ' ἐπὶ πλάγι μυχρὸν πῆλασιν, ὡς λέγουσι πῆρες, ἐπὶ τῷ πῦρ. ὁμοφρονῶντος δ' ὅτι πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι θύουσι, τῶν μὲν πυρὶ παροπίθοντες ξηρὰ ξύλα, τῶν λέποις χωρὶς, περιμύλῃ ἐπιπῆντες αἰώθεν. εἰθ

1 Illam lect. sequitur quam ex adverso notavi: at nostram sequendo, ita hunc locum reddo. At quos præfectos vel negligere eos qui custodibus [vel præfidiis] præfunt, vel quæstum suum facere compererit, de iis graues poenas sumit, & illis magistratu submotis, alios curatores substituit. 2 Asperitate. vel, acerbitate. 3 Ideo instituta Persica his & Medis eadem, necnon aliis compluribus. De quibus dixerunt quidē multi, sed tamen dicenda & nobis quæ in rem sunt. Vel, quæ præcipua sunt. 4 Male.

ἢ θηχίαν· ὑφάτοιον, ἐλπίδι· καὶ ἄχαιες, οὐ φουσῶντες,
 πῆ, ἀλλὰ ῥιπίζοντες. τῆς δὲ φουσῶντος, ἢ νεκρὸν ἐ-

Distingue
 ὡς πῦρ θείας, ἢ βόλβιτον, θανατῶσι. τῶ δὲ ὕδα-
post udam
et intell. πῆ· ὅτι λίμνην ἢ ποταμὸν, ἢ κλέων ἐλθόντες, βόθρον
 πῶ δὲ ὕδατος ὀρύζαντες, εἰς τὸν σφαγιάζονται, φυλακτόμενοι
οὕτω θύουσι,
repetendo μή τι τῶ πλησίον ὕδατος καθαρῶν αἵμα χεῖν, ὥς
hos verbū μισοῦντες· εἴτ' ὅτι μυρρίνην ἢ δάφνην ἀφ' ἧν
è preceden-
tibus. τὰ κρέα, ῥάβδους λεωτοῖς· ἐφάτοιονται οἱ μά-

ἢ ἐφάτοιον
 γοι, καὶ ἐφάτουσι, ἀποσπένδοντες ἐλαμον ὁμοῦ γά-
 λακπι καὶ μέλιτι κεκρυμμένον, ὅς τις πῦρ, οὐχ ὅ-
 10 ὡς, ἀλλ' εἰς τοῦδαφος· τῆς δὲ ἐφάτουσι τοιοῦ-
 ται πολὺν χρόνον, ῥάβδων μυρρίνων λεωτοῖς δι-
 σμύλῃ κατέχοντες. ἐν δὲ τῇ Κατωπαδικίᾳ (το-

Ald. Furi-
701. λὺ γὰρ ἔστι τὸ τῶ μάγων φῦλον, οἱ δὲ Πύραθοι κα-
 λουῦνται· πολλὰ δὲ καὶ τῶ Περσικῶν θεῶν ἱερὰ)
 ὁδὸς μοχαίρα θύεσι, ἀλλὰ κερμῶ πινί, ὥς αὐ-

Ald. Fura-
812. πέρφ τυπόντες. ἔστι δὲ καὶ Πυραθία, σκληρίπτες
 ἀξιόλογοι· ἐν δὲ τοῦτοις μέσσις βωμὸς, ἐν ᾧ πολ-
 λή τε σποδὸς καὶ πῦρ ἀσβεστον φυλάττουσιν οἱ μά-
 20 γοι. καθ' ἡμέραν δὲ εἰσόντες, ἐπάδουσιν ὦραν σχε-
 δόν τι, πρὸς τῷ πυρὸς πᾶν δέσμιον τῶ ῥάβδων ἐ-
 χόντες, πέρφας ὡς κείμενοι πλωταί, καὶ σκηπτάς
 ἐκατέρωθεν, μέχει τῷ καλύπτειν τὰ χεῖλη καὶ τῶ
 ὡς θανατῶν. ταῦτα δὲ ἐν τοῖς τῆς Ἀναϊτιδὸς καὶ
 τῆς Οἰμαῖς ἱεροῖς νερόμυσται· τῶ τῶν δὲ καὶ σκηπτοῖς, καὶ
 ξόανοι τῶ Οἰμαῖς πομπῶς.

Ταῦτα μὲν οὖν ἡμεῖς ἐωρεσάμεθα· ἐκείνα
 δὲ ἐν ταῖς ἄλλαις ἱστορίαις λέγεται, καὶ τὰ ἐφεξῆς.
 εἰς γὰρ ποταμὸν οὗτ' οὐρεῦσιν, οὐτ' ἐπίπτονται Πέρ-
 30 σται, ὁδὸς λούονται, ὁδὸς νεκρὸν ἐκβάλλουσιν, οὐδὲ
ἢ μυσταί. ἀλλὰ τῶ δοκῶντων ἐν τῷ μυσάρων· ὅτ' αὐ-
ἢ περὶ τῶ θύουσι καὶ, ὡς τῶ τῶ πρὸς δὲ χόνται. βασι-
 λῶνται δὲ ὑπὸ τῶ ἀπὸ θύουσι· ὁ δὲ ἀπὸ θύουσι,
 ἀποτμηθεὶς κεφαλῇ καὶ βραχίονα, ῥίπνεται. γα-
 μούσι δὲ πολλὰς, καὶ αἶμα παλλακὰς τρέφουσι πλεί-
 ος πολυτελείας χάριν. πῆσιν δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς
 ἀθλα πολυτελείας κατ' ἔτος· τὰ δὲ τρεφόμενα μέ-
 χει τῶ περὶ τῶν ἐτῶν, ὅς τις ἀγεται τοῖς γυνῶσιν
 εἰς ὅψιν. οἱ δὲ γάμοι καὶ τῶ ἀρχαῖς τῶ ἐλευθέρῃς ἱσμο-
 40 εἰας ὅτι τελευτῶνται· παρέρχεται δὲ ὅτι τῶ γάμοι
 ὡς φανὸν μῆλον, ἢ καμῆλα μυελόν, διὸ δὲ ὁδὸν,
 τῶ ἡμέρας ἐκείνη. ἀπὸ τῶ πέντε ἐτῶν ὥς τετάρτη καὶ
 εἴκοσι, παρδύονται περὶ τῶν, καὶ ἀκοντίζιν, καὶ σπα-
 ζομαι, καὶ ἀλκιδύων διδασκάλους τε λόγων τοῖς σω-
 φρονέσασιν γινώσκονται, οἱ καὶ τῶ μυθῶδες ὡς
 τῶ συ-

de infuso oleo, succedunt, non inspi-
 rantes, sed ventilantes: si quis inspirat,
 aut mortuum quicquam, coenumve in
 ignem iniicit, morte punitur. Aquæ sa-
 cra peragunt hoc modo. In lacum vel
 flumen vel fontem venientes, scrobem
 faciunt: ibique hostiam iugulant, cau-
 entes ne quid proximæ aquæ sanguine
 contingatur: sic enim omnia pollutum
 iri: postea carnibus myrto laurove im-
 politis, eas magi gracilibus virgis com-
 burunt: & factis imprecationibus qui-
 busdam, oleum lacte ac melle mixtum
 inspergunt, non in ignem, nec in aquam,
 sed in terram. Imprecationes diu faci-
 unt, fasciculum virgarum myricina-
 rum tenuium tenentes. In Cappadocia
 (etenim maxima est ibi magorum mul-
 tudo, qui Pyrethi vocantur, & multa
 Persicorum deorum templa:) non cul-
 tro sed stipite quodam mactant, tanquā
 malleo verberantes. Sunt & Pyratheia
 septa quædam ingentia, in quorum me-
 dio ara est. In ea magi & cinerem mul-
 tum & ignem perennem seruant: & eo
 quotidie ingressi, imprecationes faci-
 unt, per horam ante ignem virgarum
 fasciculum tenentes, pileis infulis ve-
 lati ex utraque parte dependētibz, ad-
 eo ut vittæ labia contegant ac malas:
 2 Hæc in Anaitidis & Omani delubris
 fiunt. Nam & horum ibi delubra sunt,
 & Omani statua in pompa ducitur.

Ista nos vidimus: quæ sequuntur, hi-
 storici memoriz mandauerunt. In flu-
 uium Persæ non immeiunt, nec lauant,
 nec abluuntur, nec cadaver iniiciunt,
 nec alia quæ immunda esse videantur.
 Cuicunque deo sacrificent, primum i-
 gni imprecationes faciunt. Reges ha-
 bent ex eadē stirpe. Qui non paruerit,
 capite & brachio amputato proiicitur.
 3 Ducunt vxores complures: & multas
 pellices alunt, multiplicandæ sobolis
 gratia. Reges quotannis præmia propo-
 nunt iis qui plures filios progenuerint,
 pueri ante quartum annum in patris
 conspectum non veniunt. Nuptiæ in
 initio verni æquinoctii celebrantur:
 sponsus in thalamum venit, comesto
 prius malo vel cameli medulla, præter id
 nihil eo die. A quinto vsque ad vigesi-
 mū quartum annum discunt sagittare,
 iaculari, equitare, & in primis vera di-
 cere. Disciplinarum magistris conti-
 nentissimis vtuntur, qui & fabulas ad

1 Non suffiantes, sed ventil. si quis sufflat, aut mort. 2 Malim, Eadem autem. ut pro ταῦτα γινώσκονται ταῦτα. 3 Ducunt
 vxores multas, simulque pallacas alunt plures quam vxores, multipl. Male autem pellices pro pallacis dicit.

utilitatem ac commodatas intexunt, cū cantu & sine cantu, deorum & clarorum virorum facta celebrantes. Congregant eos in vnum locum, æris sonitu ante lucem excitatos ad arma aut venationem. Præcitant quinquagenis aliquem ex regis filiis, aut satrapæ, quem currentem sequi iubent, loco triginta quadragintaue stadiorum determinato. Postulant hi etiam orationem de singulis quæ illi didicerint: simul & vocem & latus & spiritum exercentes. Quin & aduersus æstum, frigus, imbres, & ad torrentium transitus eos condocerunt, ut arma & vestes immadidas seruent. Pascere etiam, & in agro pernoctare docent, & rusticari, & fructibus syluestribus vesci: ut termintho, glandibus, pyris agrestibus. Atque hi Cardaces vocantur, furtis viuientes: nam carda virile ac bellicosum signat. Quotidianus eorum cibus post exercitationē est panis durissimus, & nasturtiū, & salis grana, & carnes assæ vel elixæ, potus aqua. Venantur autē pilas & sagittas ab equis mittentes, & fundantes. Vespertina eorum sunt exercitia, arbores ferere, aut radices effodere, aut arma fabricari, aut lino & retibus studium impendere artificiose faciundis. Pueri venationem nō attingunt, sed mos est eam domum referre. Cursus & ceterorum quæ in quinquertio exercentur, præmia ab rege proponuntur. Pueri auro exornantur, cuius igneum fulgorem venerantur, quare id neque mortuō apponunt: quemadmodum nec ignem, ob honorem, quem ei deferunt. Militant, & ordines ducunt à vigesimo anno vsque ad quinquagesimum & pedites & equites. Forum nō attingunt, nam nec emunt, nec vendunt. Armantur cetra in rhombi figuram facta: præter pharetram, sagares & secures habent, capiti impositum pileum turtitum, pectus thorace squamoso muniunt. Principes anaxyridem triplam habent, & tunicam manicatam, duplam, genu tenuis. interula candida est, exterior vero vestis florida. Amiculum æstate purpureum vel floridum, hyeme autem floridum: tiaras magorum infulis similes, calceamentum altum ac duplum. Vulgo tunicam duplam gerunt, ad medium vsque crus descendentem: circum caput sindonis cento voluitur. Quisque arcu & funda vititur. Persæ laute cœnant, integra & mul-

ὁ συμφέρον ἐπιδράζοντες πλέκουσιν, καὶ μέ-<sup>τ' αἰάρον-
τες τὸν
πῆκος.</sup> λους χωρὶς, καὶ μετ' αὐτῆς, ἐργαζομένη τε, καὶ αὐ-<sup>τὴν αἰάρον-
τες τὸν
πῆκος.</sup> δρῶν τῇ ἐρίῳ ἀναδιδόντες. στυάγουσι δ' εἰς ἑαυτοὺς ἕνα πῶτον, ψόφον χαλκῷ παρ' ὀρθρου διεγείρον-<sup>αὐτῶν δευ-
τέρῳ αἰά-
ρον.</sup> τες ἐπὶ δόοπλισίᾳ, ἢ θήρῳ· παζάντες δ' αἰά-^{ρον.} ποντήκοντα ἡγεμόνα τῷ βασιλέως πᾶσι παύσειν αὐτοῖς, ἢ σατράπῃ, τρέχοντι καλῶνουσιν ἐσσεῖσθαι, χειρὸν ἀφορρίζοντες τελευτήματα, ἢ τετάρτα κενύοντα σάβηον. ἀπαυτῶσι δὲ καὶ λογῶν ἑκάστου μαθη-^{ματων,} ματων, ἅμα καὶ μεγαλοφωνία, καὶ πνέματα, καὶ πλῆθει ἀκούωντες· καὶ πρὸς καῶμα δὲ, καὶ πρὸς ψύχος, καὶ ὄμβρου, καὶ χειμάρρου ἀφ-^{τῶν ὁμῶν} βάσεις, ὥστ' ἀβροχὰ φυλάττειν, καὶ ὄπλα καὶ χιμῶν-^{αὐτῶν} ἐσθῆτα· καὶ ποιομαίνειν δὲ, καὶ ἀγρευεῖν, καὶ καρπῶς ἀγρίους χρῆσθαι, περμίθῃ, δρυοβαλάνοις, ἀχρεῖδι. καλοῦνται δ' οὗτοι Κερδακες, ἀπὸ κλωσέας τρεφόμενοι· κερδα γὰρ ὁ ἀνδραδής, καὶ πολεμικὸν λέγεται. ἡ δὲ καθ' ἡμέραν δίαιτα, ἄρτος μετὰ ὀχυμνάσιον, καὶ μέζα, καὶ²⁰ κερδάμων, καὶ ἁλῶν χόνδρος, καὶ κρέα ὀσπρία, ἢ ἐφθὰ ὅς ὕδατος· πῶτον δ' ὕδωρ. θηρῶν δὲ σάυνια ἀφ' ἡπῶν βάλλοντες, καὶ τοξόματα, καὶ σφενδονοῦντες. δειλὴς δὲ φυτοργαῖν, καὶ ῥιζο-^{μακῶν} τρωκτῶν ἀκούσι, καὶ ὀπλοποιεῖν, καὶ λίνα καὶ ἄλ-^{κων} κων φιλοτεχνεῖν. οὐχ ἀπὸνται δὲ τῷ θηρῶ-<sup>ιστῇ, ὅτι αἰ-
ματῶν οἱ παῖδες, ἀλλὰ χερμίζουσι καὶ ἐξ ὅς.</sup> μάτῳ οἱ παῖδες, ἀλλὰ χερμίζουσι καὶ ἐξ ὅς. τή-<sup>coherent
cum illis,
quod illis
proponunt
ut. at hæc
dicitur ὅτι
dicuntur
velut per
parentem
sunt.</sup> ται δ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀδελφὰ δέμου, καὶ τῷ^{αὐτοῦ} αὐτοῦ πειπθλοῖς. κροκουῦνται οἱ παῖδες χρυσῷ<sup>σε. at hæc
dicitur ὅτι
dicuntur
velut per
parentem
sunt.</sup> ὁ σωρῶτον πηλῶν ἐπὶ πμῇ· διὸ οὐδὲ νεκρῶ,<sup>dicuntur
velut per
parentem
sunt.</sup> πρὸς φέρουσι, καθάπερ οὐδὲ ὁ πῦρ, κατὰ πμῇ. φρατῶν δὲ, καὶ ἄρχουσιν, ἀπὸ εἰχσιν ἐτῶν^{ἔως} ἕως πενήκοντα, πεζοὶ τε καὶ ἵππεις. ἀγροῖς δὲ οὐχ ἀπὸνται· οὔτε γὰρ πωλοῦσιν, οὔτ' ὠνεῖνται. ὀπλίζονται δὲ γέρρα ῥυμβοειδέϊ. πρὸς δὲ τὰ φα-^{ρετες} ρετες σκελῆς ἔχουσι καὶ κροσίδας· πρὸς δὲ τῇ κεφαλῇ σίλημα πυργῶτον· θώραξ δ' ἐστὶν αὐ-^{τοῖς} τοῖς φολιδωτός· ἐσθῆς δ' αὖτις ἡγεμόσι μὲν, αἰαξυρίδ^{αὐτῶν} αὐτῶν^{αὐτῶν} πειπλή, χιτῶν δ' χειρὶ δωδὲς διπλοῖς, ἕως γόνατος. ὁ ὑπερδύτης μὲν λευκός, αἰθινός δ' ὁ ἐπιδύτης ἱμά-^{τιον} τιον^{ἱμάτιον} ἱμάτιον μὲν πορφύρεον, ἢ αἰθινόν, χειμῶν δ' αἰθι-<sup>Quidam
ex cōiectu-
ra scrib. ἢ
αἰθινόν.</sup> νόν ἡμῶν πρὸς πλησίον ταῖς τῶν μάγων, ὑπερδύ-^{μα} μα καὶ λον διπλόν. τοῖς δ' πολλοῖς χιτῶν ἕως μεσ-^{θίου} θίου^{θίου} κινημῖς, ὃ διπλὸν ῥάκεος δ' σινδονίον πρὸς τῇ κεφα-^{λῇ} λῇ· ἔχει δ' ἑκάστος πῆλον ὃ σφενδονοῦν. διπνοῦ-^{σι} σι^{πολυπλῶς} πολυπλῶς Γέρρα, πηκίτες καὶ ὀλομελῆ, καὶ

1. At vulgo. nam hæc τοῖς ὁ παλαιός, respondens illis, τοῖς ἡγεμόσι μὲν.

25 ^ἡ ἑρωμένης, πολλὰ καὶ ποικίλα. κόσμος τε λαμπαρὸς ὅλης,
 ἐκπατάτων τε τῶν ἄλλων, ὥστε χρυσὸν καὶ ἄργυ-
 ρον καταλάμψεσθαι. ἐν οὖν τὰ μέγιστα βελύ-
 ονται, καὶ βεβαρότερον τῶν ἐν ἡμῖν πῆνται. τῶν καὶ
 ταῖς ὁδοῖς στυδαίνωντων πρὸς μὲν γνωρίμοις καὶ ἰσο-
 πίοις φιλοῦσι προσποιέσθαι, τοῖς δὲ παπεινοτέροις
 ὀφθαβάλουσι τιμὴν γὰρον, καὶ δέχονται ταύτην ὅ-
 φίλημα· οἱ δὲ ἐκ παπεινοτέροις προσκωροῦσι μέ-
 ρον. γὰρ ὁρῶσι καὶ κερῶ ἀξιπλάστοιτες τὰ σώμα-

Al. οὐκ ἐστιν
ταῖς ὁμοίαις
ut scri-
benda est: τοὺς ἐλπίσιν.
certe
οὐκ ἐστίν·
τοὺς ἐλπίσιν.

28 πᾶσι τοῖς
 υἱοῖς τοῦ
 Θεοῦ

ἐκὰς φτῖν βασιλείων ὅτι τῆς ἀφ' ἑαυτῶν ἰδίᾳ πεποι-
 ΑΙ. ἀσκησιν. θάμ' οἴκησιν, καὶ θησαυροὺς, καὶ πλούτους ὧν
 ΑΙΔ. ἀνι- ἐπιδείκνυντο φόρων, ὑπομήματα τῆς οἰκιομί-
 σπασιν, ρων, ας. πρῶτη θάμ' οἴκησιν, καὶ πλούτους ὧν
 εἰον, ἐκ τῆς μεσογαίας, ἃ φέρε ἐκείνη χώρα,
 ὥστε καὶ χρώματα καὶ φάρμακα, καὶ τεύχεα ἐρέ- 20
 αι, ἢ ποιούτ' ἔτερον, καὶ θρέμματα ὁμοίως. τὸν δ'
 ἀπατάσαντα τὰς πόλεις, Δαρειὸν εἶ) ὅτι μακρό-
 χειρα, καὶ κάλλιστον ἀνδρῶν, πλὴν τῶ μέγιστος
 τῶν βασιλέων, καὶ τῶν πηχεῶν. ἀπὸ τοῦ θάμ' οἴκησιν γὰρ
 καὶ τῶν γυναικῶν. ὁ δ' πλείστον, καὶ χρυσὸν καὶ ἀρ-
 γυρον ἐκείνη (ἀσκησιν εἶ), νομίσματα δ' οὐ πολλὰ.
 πρὸς τε τὰς θύρας ἐκείνην κεχειρισμένα νομίζειν
 πολλὰ, καὶ πρὸς κειμηλίων ἀπόθεσιν. ὁ δ' νόμι-
 σμα δ' πρὸς τὰς χρείας ἀρκεῖν, ἱκανὸν εἶ). ἐ-
 πείν δ' πάλιν ὁ πῶς ἀναλώμασι σύμμετρον. τὰ μὲν 30
 οὖν ἔδη, σωφρονικὰ τὰ πλείω. ἀφ' ὧν πλου-
 τοὶ εἰς τρυφὴν ἐξέπεσον οἱ βασιλεῖς, ὥς τε πύργον
 μὲν δὲ Ἀσσυ τοῦ Αἰολίδος μετήρσαν, οἶνον δ' ἐκ
 Συρίας ὅτι Χαλυβώνιον, ὕδωρ δ' ἐκ τῶ Εὐλαίου,
 πλῆντων ἐλαφρότατον, ὥς τ' ἐκ Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων
 χημῶν ἀφολκύτερον εἶ). συνέβη δ' τοῖς Πέρσῃσι ἐ-
 δοξάσθαι τοὺς γυνεῖσθαι τῶν βαρβάρων, πρὸς τοῖς
 Ἕλλησιν, ὅτι τῶν μὲν ἄλλων ὁδοὶ τῶν Αἰ-
 ας ἀρκέστων, Ἐλίων ἦσαν. οὐδ' ἤδεισαν οὐδ'
 ἐκείνοι τούτους, οὐδ' οἱ Ἕλληνες τὰς βαρβάρους. 40
 ἀλλ' ὅτι μικροὶ μόνον, ἐκ τῆς πῶρρωθεν ἀκτῆς. Ὀ-
 μηρος γυνὴ οὐτε πλὴν τῶν Σύρων οὐτε πλὴν Μήδων
 ἀρχὴν οἶδεν. ὁ δὲ γὰρ αὖ Θήβας Αἰγυπτίας ὀ-
 νομάζων, καὶ ὅτι ἐκεί καὶ ὅτι ἐκ Φοινίκῃ πλούτον, ὅτι
 ἐκ Βαβυλῶν, καὶ Νίᾳ καὶ Ἐκβαταίοις, παρ-
 σιῶπιση.

ta & varia apponentes: vestis & poculo-
rum ornatus splendidissimus, auro &
argento refulgent. De rebus maximis in
vino consultant, eaque decreta ipsi fir-
miora censent quam quæ sobrii faciunt.
Si notis & æqualibus in via occurrant,
eos osculantur: si humilioribus, genam
eis præbent, eaque osculum excipiunt:
qui humiliores admodum sunt, dun-
taxat genu flexo digniores venerantur.
Corpora mortuorum humani, prius ce-
ra oblinentes. Magos insepultos aui-
bus edendos dimittunt: hi cum matri-
bus etiam, instituto maiorum coeunt.

Ac Persarum quidem mores fuit huiusmodi: quibus opinor addenda esse, quæ à Polycrito referuntur: sunt autem hæc. Regum cuique Susis in arce domiciliū extat, & thesaurus, & tributorum quæ exegerit tabulæ, administratæ rei monumentum. Exigere eos ex ora maritima argentiū: ex mediterranea, quæ quæque regio ferat, vt colores, medicamenta, lanam, vel aliud tale, aut pecora. Tributa instituit Darius Longimanus, qui omnium hominum pulcherrimus fuit, dempta brachiorum & cubitorum longitudine, etiam genua contingentium. Maximam auri atque argenti partem in supellectile habent, in nummis perexiguam. Illam enim existimant & ad donandum magis aptam, & ad reponenda adseruandaque in thesauris ceimelia. Nomismatis vero tantum sufficere arbitrantur quantum v sui satis sit, & tantum auri percutiunt, quantum impensis sufficiat. Persarum mores magna ex parte moderati sunt. Ceterum per opulentiam reges in delicias luxumque prolapsi sunt, adeo vt triticum ex Assio Æolia afferri vellent, vinum autem ex Syria, quod Chalybonium dicitur, aquam ex EVLZO, quod ea omnium esset leuissima, vt Atticæ heminæ comparata, drachma minus appenderet. Ex omnibus autem barbaris Persis vsu venit, vt notissimi apud Græcos essent, quod nulli Græcis imperauerunt eorū qui Asiam tenuere, præter eos: nec ii Græcos, nec Græci illos antea nouerant, nisi quantum fama percepissent admodum exili. Non enim Homerus Medorum, Syrorūve imperium nouerat: alioqui Ægyptias Thebas, & earum & Phœnicum diuitias nominans, nequaquā Babylonis, Nini & Ecbatanorum opes silentio transmisisset.

Ac primo

Ac primo quidem Græcis Persæ imperauerunt, Lydi vero non toti Asiæ, sed parti solum cis Halym perexigæ: idque non diu, sed duntaxat¹ Cræsi & Alyattis. & siquid gloriæ parauerant amiserunt à Persis subacti. Persæ Medorum rebus in suam potestatem redactis, statim Lydos subegere: & Græcos qui in Asia erant sibi subditos fecerunt. postmodum in Græciâ traicientes, magnis multisque certaminibus victi sunt. Asiam tamen usque ad mare tenuerunt, donec à Macedonibus sunt debellati. Cyrus primus iis imperium comparauit: cuius successor Cambyses filius, à magis sublatus est. Septem vero Persæ qui magis interemerunt, Dario Hydaspis Imperium tradidere. Eius successores in Narsem desierunt: quem quum Bagoa eunuchus interfecisset, Darium regem fecit, quanquam è stirpe regia non ortum. Hunc quum Alexander euerisset, ipse decem aut vndecim annos regnavit. Postea Asiæ imperium in complures successores & ab eis profectos diuisum, tandem dissipatum est. Permanfit ahnos circiter ccl. Hodie solum Persæ suum habent corpus, & reges² aliis subditos: ante Macedonibus, nunc Parthis.

Λῶσι· πρῶτον μὲν Μακεδόσι, νῦν δὲ Παρθυαίοις.

EX DINONIS

Perficis.

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΝΩΝ

vos Perōikōn.

*Athenæus Dipsosoph. lib. XII. postquam scripsit, ὁ βασιλεὺς δὲ ἐπὶ τρυφῇ ἰσχυρῶς πρῶτον πάντων ἀνδρά-
πων Πέρσαι, οὗτοι οἱ βασιλεῖς ἐχέμαζον μὲν οὐ Σούσοις, ἐδίδου δὲ οὐκ ἔκαστον, &c. (id est, Primi autem omnium
hominum Persæ celebres luxu fuerunt: quorum & reges Sufis hyemabant, Ecbatanis æstiuabant.)
subiungit,*

INSIGNE vero quod suis capitibus reges Persarum imponebant, ne ipsū quidem voluptate illos frui solitos negat. Conficiebatur enim (ut scribit Dinon) è myrrha, & ex eo quod labyzus vocatur. Suauiter autem labyzus olet, & multo quam myrrha est pretiosior. Quū autem & è curru descenderet rex (inquit Dinon) nec ille desiliebat, quamuis exigua esset à terra altitudo, neque manibus eorum qui ipsum circumstabāt fulciebatur: sed ei semper aurea sella admovebatur, & huic pedes imponens descendebat: ac regiæ sellæ gestator huius rei gratia sequebatur.

ΚΑΓ' ὁ ποταμὸς μὲν δὲ ἐπέπλετο τῇ κεφαλῇ οἱ Περσῶν βασιλεῖς, οὐδ' αὖτ' ἡρεῖτο τῇ τῆς ἡδυπαθείας ἀπάλαυσιν. κατεσκεύαζεν γὰρ, ὡς φησὶ Δίνων, ὅκ σμύρνης καὶ τῆ καλουμένης λαβύ-
ζου. δυνάμεις δὲ ὅσιν ἡ λαβύζος, καὶ πολυμύρτι-
ον τῆς σμύρνης. ὁπότε δὲ καὶ ἀπὸ τῆς δέμας κα-
λοῖ (φησὶ) βασιλεῖς, οὔτε καθύπερθε, ὀλίγου ὄντος
ἐπὶ τῇ γλῶττι τῶν ὤμων, ἔτε δὲ χειρῶν ἐρεῖσθ' ὁρμῆς.
ἀλλ' αἰεὶ αὐτὰς χρυσοῖς διφρεσὶ ἐπὶ τοῖς, καὶ τῶν ἐπι-
βαίνων κατὰ. καὶ ὁ βασιλεὺς διφροφόρος εἰς τῶ-
ν εἴπετο.

¹ Cr. & Alyattis tempore. Vel, sub Cræso & Alyatte. ² Aliis regibus subd.

Παρά τῷ αὐτῷ, βιβλίῳ ιδ'.

*Apud eundem Athenaeum, li-
bro XIII.*

ΔΙΝΩΝ γούν ἐν τοῖς Περσικοῖς Φησὶν, Παρ-
εῖληται δὲ ὑπὲρ τῆς τετραπέτης τῆς βασιλείας ὅσα ἡ
γῆ βρώματ' αὐτῆς φέρει, ἥς ὄρχησι βασιλῆς, ἀφ' ἐ-
κείνου ὅσον ἀναρχίῳ. Ξενικῶν δὲ οὐδενὸν οὔτε βρώ-
ματι οὔτε ποτὶ ἀέτο δεινὸν ὄρχης τοῖς βασιλεῦς
χρησάμεν. ὅθεν καὶ νόμος τις ὑπερβλήθη. εἰσενέ-
κατος γὰρ ποτὲ τῷ Δινοῦχων πινὸς ἐν τοῖς λοιποῖς
τετραμήσιν ἰσχυράς Αἰτικὰς, ἐρωτῆσαι ποταπαί
εἶεν. ἐπεὶ δὲ ἐπύθετο ὅτι Αἰλιῶν, ποῖς ἀγορασταῖς
ἐκέλευεν ὠκείαται, ὡς αὐτὸς ἐξορία γῆναι αὐτῶν
λαμβάνειν ὅταν ἐθέλῃ, καὶ μὴ ἀγοράζειν. λέγε-
ται δὲ ὅτι Δινοῦχοι ὅτι τῆς τοῦ Αἰλίου ἐρε-
τείας.

Ἐκ τῶν τῶ αὐτῷ Δινοῦχος, ὡς δὲ τῷ αὐτῷ
Αἰλιῶν, ἐν τῷ ιγ'.

ΠΑΡΑ Δὲ Πέρσης ἀνέχεται ἡ βασιλεία τῷ 20
πλήθει τῷ Παλλακίδων, ἀλλὰ δὲ ὡς διασπότην ἀρ-
χεῖν τῆς γαμετῆς τῆς βασιλείας. ἐπὶ δὲ τῷ ἀλλὰ δὲ τῷ
Βασιλίδω (ὡς φησὶ Δίνων ἐν τοῖς Περσικοῖς) ὑπὸ
τῷ Παλλακίδων θρησκείας. περὶ οὗτοι γούν
αὐτῶν.

ΕΚ ΤΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙ- δου τῷ Κυμαίου.

Παρά τῷ Αἰλιῶν, ἐν τῷ δ'.

ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ δὲ ὁ Κυμαῖος, ὁ πᾶν Περσι-
κὰ συγγραψας, ἐν τῷ δευτέρῳ τῷ ἑκτηγρα-
φομένῳ περὶ βασιλείων, Καὶ οἱ βασιλεῖς οὐκ ἔχοντες
(φησὶ) τὰς Περσῶν βασιλείας διπνοῦντας, ἀπὸ μύ-
της λελομενοὶ ἀλλὰ κροῦσιν, ἐὰν δὲ καλὰς ἔχον-
τες καὶ ἀλλὰ πείβουσι σχεδὸν ὅτ' ἡμῶν τῆς ἡμέ-
ρας, καὶ δὲ διπνοῖ. τῷ δὲ τῷ βασιλείῳ σιω-
δέων οἱ μὲν ἐξω διπνοῦσιν, οἱ καὶ ὁρᾶν ἐξέσι πᾶν
τὸ τῷ βασιλεῖ οἱ δὲ εἴσω, μὲν βασιλείῳ. καὶ ὅτι
ἐσσι δὲ πᾶν αὐτῶν, ἀλλ' ἐστὶν οἰκήματα δύο καὶ
αἰπὴρ ἀλλήλων, ἐν ᾗ ὁ βασιλεὺς ὁ ἀφ' ὅσον πείβεται,
καὶ ἐν ᾗ οἱ σιωδέων. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκείνους ὁρᾶν
τῷ ἀλλὰ μὲν τῷ ἐπὶ τῇ γῇ ἐκείνους δὲ αὐ-
τῶν οὐκ ὁρᾶσιν. εἰς οὗτοι, ἐπεὶ αὐτὸς ὁρᾶν, ἐν

ATQVE adeo Dinon in Persicis
scribit mensæ regis apponi solita ci-
baria quæcunque regiones ferunt eius
ditioni subditæ, ex vnoquoque quan-
tum satis esset ad primitias. At peregrino
aut cibo aut potu villo haud putabat
regibus utendū esse is qui ab initio rex
fuit. Vnde & lex quædam postea exstitit.
nam quum ex eunuchis quidam inter
reliqua bellaria caricas Atticas regi ap-
posuisset, sciscitatum vnde essent. Vbi
autem intellexisset Atticas esse, iussisse
emptores rerum in foro venalium eas
emere: vt in eius potestate esset accipere
quoties vellet, & non emere. Fama
est autem eunuchum de industria hoc
fecisse vt ipsi expeditionem aduersus A-
thenas in memoriam reuocaret.

*Ex eodem Dinone, apud eundem A-
thenaeum, libro XIII.*

APVD Persas autem regina multi-
tudinem pallacarum tolerat., quoniam
rex vxori, tanquam dominus, imperat:
quinetiam quia reginam (vt scribit Di-
non in Persicis) pallacæ non secus quàm
aliquod numen colant. ipsam enim ad-
orant.

EX HERACLIDE Cumano.

Apud Athenaeum, libro IV.

30

HERACLIDES¹ Cumanus, qui Per-
sica composuit, libro secundo eius
operis quod Parascuasticon inscripsit,
Qui cœnanti regi Persarum ministrant,
inquit, loti omnes id munus obeunt,
pulchris induti vestibus, ac diei fere di-
midia parte circa cœnæ apparatus occupantur.
Conuiuorum regis alii foris
cœnant, quos volenti cuius intueri li-
cet, intus alii cum rege, & hi quidem re-
vera cibum cum eo non simul capiunt:
verum cœnacula duo sunt ex aduerso
inter se posita, vnum in quo rex pran-
det, alterum in quo conuiuat. Hos qui-
dem rex videt per obditum ianuarum ve-
lum, regem autem contrueri illi non pos-
sunt: aliquando tamen festis diebus in

¹ Ex Dalech. interpretatione.

eadem atrio cœnant omnes : rex quidem in ædificio quodam magno seorsim : qui si conuiuatur , id quod facit sæpiuscule , conuiuæ illi sunt maxime duodecim. Vbi vero cœnauerunt , solus quidem rex , ac per se , reliqui conuiuæ simul , compotores illi ab eunucho quodam vocati conueniunt , & cum rege bibunt , non tamen idem vinum. Rex tum in lecto aureis fulto pedibus iacet , illi vero humi sedent , ac discedunt , quum immodice temulenti fuerint. Ut plurimum rex solus prandet , ac cœnat : vix interdum cum eo , & liberorum quidam , canentibus , ut eum delecent , & citharam pulsantibus nonnullis pellicibus , quarum vna cantum exorditur , reliquæ confertim confusisq; vocibus accinunt. Cœnam , quam regiam vocant , si famæ creditur , magnificam esse quivis putabit : si diligenter inquiras , prudenti frugalique rei familiaris administratione dispensatam. Regi mille victimæ quotidie iugulantur , & discerpuntur , nimirum equi , asini , cameli , boues , cerui , & oues quamplurimæ : absuntur & aues multæ , & Arabici passeris quæ ingenti mole corporis animalia sunt , anseres , gallinæ. Ex his quæ modica sunt regis conuiuus apponuntur sigillatim : auferunt ii secum siquid prandii restat. Harum victimarum & cibariorum maxima pars in aulam fertur alendis quos rex stipatores & custodes habet , peltatis & hastatis militibus. Ibi conspectis omnibus diribitores in æquas portiones panibus ac carnibus diuisis , cuique distribuunt. Nā ut in Græcia stipendiarii æs merent , sic victum à rege isti accipiunt qui in stipendium cedit ac imputatur. Sic apud ceteros Persarum optimates , ciuitatumque ac prouinciarum præfides confertim omnia edulia mensis inferuntur. Vbi veto conuiuæ cœnauerint , mensarum residua , (superfunt autem plurima , nempe caro , & qui relictus est in mensa panis) famulis sigillatim dantur , quibus ex his diurnus victus est. Ad regem tantummodo pransum ite conuiuus honoratissimus quisque : ideo recusans frequentius adire , tum ne ad cœnam reuertendū sit , tum ut ipse conuiuas in cœnam accipiat.

Ex eodem Heraclide , apud eundem Athenæum , lib. xii.

IPSIVS autē regis custodes sunt (ut scribit Heraclides Cumanus libro rerū

ἐν οἰκῇ μακρῇ ἀπὸ τῆς διπνῆς , ἐν ᾗ ὁ βασιλεὺς , ἐν τῇ μεγάλῃ οἰκᾷ. ὅταν ὁ βασιλεὺς πότον ποιῇται (ποιεῖ ὁ πολλάκις) συμπόται αὐτῷ εἰσὶν ὡς μάλιστα δώδεκα , καὶ ὅταν διπνήσωσιν , ὁ βασιλεὺς αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ οἱ στυδῆπροι , καλὰ τὰς συμπότας τῶν τῶν δυνούχων , καὶ ὅταν στυέλθωσι , συμπίσι μετ' αὐτῶν , οὐδὲν αὐτῶν οἶνον καὶ κείνοι . καὶ οἱ μὲν , χαμαὶ καὶ θήματα , ὁ δὲ ἐπὶ κλίβης χρυσῷ ποδὶ καπακείμενος , καὶ ὑπομεδυαδέντες ἀπὸρχονται . τὰ ὅπλα ἡ βασιλείᾳ μόνος ἔχει , καὶ διπνῆς . εἰσὶτε ὅτι καὶ ἡ γυνὴ αὐτῷ στυδῆπνῃ , καὶ τῇ ὑπὸ ἑαυτῷ . καὶ παρὰ τοὺς διπνῶντες ἀδελφεὶ καὶ ἄλλοις αἱ παλλακαὶ αὐτῷ . καὶ μία μὲν ἔχει ἑαυτῷ , αἱ δὲ ἄλλαι ἀφ' ὧν ἀδουσι . τοὺς δὲ διπνῶντες (φησὶ) ὁ βασιλεὺς καλοῦμενον , ἀκούσονται μὲν δοῦναι μεγαλοπρεπῆς εἶδος , ἔξωθεν ὅτι φαίνεται οἰκονομικῶς καὶ ἀκριβῶς στυπῶν ἡμῶν , καὶ τοῖς ἀνδρῶν Πέρσης τοῖς ἐν διωασειᾷ ἔσονται καὶ ὅταν αὐτῶν τρεῖς . ἔστι μὲν γὰρ τῷ βασιλεὶ χίλια ἱέρβα τῇ ἡμέρᾳ κατὰ τὸν ὅρον . τῶν δὲ εἰσὶ καὶ ἵπποι , καὶ κάμηλοι , καὶ βοῦες , καὶ οἴοι , καὶ ἔλαφοι , καὶ ἰὰ πλείστα πρὸς βασιλῆα . πολλοὶ δὲ καὶ ὄριθες αἰαλίσκονται , οἳ τε στρογγυλοὶ αἱ ἄρβιλοι (ἔστι δὲ ὁ ζῶον μέγα) καὶ χήνες , καὶ ἀλεκτρυόνες . καὶ μετὰ αὐτῶν πρὸς βασιλῆα ἕκαστος τῶν στυδῆπνων τῷ βασιλεὺς , καὶ ἀποφέρεται ἕκαστος αὐτῷ , ὅτι αὐτῷ κατὰ λήπην ἐπὶ τῷ ἑαυτῷ . τὰ ὅπλα πλείστα τῶν τῶν ἱερῶν , καὶ τῶν σιτίων , ὅς τρεῖς βασιλῆς τῶν τε δορυφόρων καὶ τῶν πελταστῶν , τῶν τοῖς ἐκφέρεται εἰς τὸ αὐτῷ . ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς μερίδας ποικίλαντες τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἄρτων ἴσας , διαμενῶνται . ὡς περὶ οἱ μαδοφόροι ἐν τῇ ἑλμαδὶ μαδὸν ἑαυτοὺς λαμβάνουσιν , ἔστι τὰ σιτία τῶν βασιλέως εἰς ὑπολόγην λαμβάνουσιν . ἔστι καὶ τῶν τοῖς ἀνδρῶν Πέρσης , τοῖς ἐν διωασειᾷ ἔσονται ἀδελφοὶ πᾶσι τὰ σιτία ἐπὶ τῇ τρεῖς περὶ τῶν βασιλέως . ἐπειδὴ οἱ στυδῆπνοι διπνήσωσι τῷ ἀπὸ τῆς τρεῖς περὶ τῶν βασιλέως (κατὰ λαβὴν περὶ τῶν πλείστα κρέα , καὶ ἄρτοι) ὁ τῆς τρεῖς περὶ τῶν βασιλέως δίδωσιν ἕκαστος τῶν οἰκετῶν , καὶ αὐτὰ λαβὼν , τὸ καθ' ἡμέραν ἔχει τρεῖς περὶ . τὰ γὰρ ὁ βασιλεὺς φοιτᾷσιν οἱ ἐν ἑαυτοῖς τῶν στυδῆπνων ἐπὶ τοῖς ἀφ' ὧν μόνον ἀφ' ὧν παρητήσῃ , ἵνα μὴ δις πορεύωνται , ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τῶν στυδῆπνων ὑποδέχονται .

Ἐκ τῆς αὐτῆς Ἡρακλείδης , περὶ τῶν αὐτῶν Ἀθηνῶν , ἐν τῷ ιβ'.

ΦΥΛΑΣΣΟΥΣΙ τε αὐτὸν τὸ βασιλεῖα καὶ βαχίσαι ὑπαῖκτες , ὡς ἰσορροπῶν Ἡρακλείδης ἐν

rex ipse ac maximus natu filius: aliorum
si quis biberit, morte poenas luit.

ἀπ' αὐτοῦ ἢ μόνον βασιλέα καὶ τὸν ἀρεστέον αὐτοῦ
τῶν παίδων. τῶν δ' ἄλλων εἰς τις στή, θάνατος ἢ
ζημία.

EX CHARETE

Mitylenæo.

*Apud eundem Athenæum, eo-
dem libro.*

ΕΚ ΤΩΝ ΧΑΡΗ-

τος τῷ Μιτυληναίου.

Παρά τῷ αὐτῷ Ἀθηναίῳ, ἐν τῷ αὐ-
τῷ βιβλίῳ.

CHARES autem Mitylenæus libro
quinto historiarum Alexandri, Ad tan-
tum, inquit, luxum processerunt Per-
sarum reges, ut supra verticem regii cu-
bilis superne esset cœnaculum quinque
lectos habens: in quo quinque talento-
rum auri millia reposita semper erant.
Atque hoc cœnaculū cervicali regiū appel-
labant. Ad pedes autem cubilis erat alte-
rum cœnaculum tres lectos habens, ubi
tria talentorum argenti millia reposita
erant. atque hoc cœnaculum scabellum re-
gis, siue subfellium, vocabant. Quinetiam
vitis aurea¹ gemmis ornata in eius cu-
biculo erat super ipso cubili. Hanc vero
vitem Amyntas, in libro quem σαθμοῦς
inscripsit, racemos etiam habuisse scri-
bit ex pretiosissimis gemmis composi-
tos: ac non procul ab ea repositum fu-
isse craterem aureum, Theodori Samii
opus.

10 ΧΑΡΗΣ δὲ ὁ Μιτυληναῖος ἐν τῇ πέμπτῃ
τῶν περὶ Ἀλέξανδρου ιστορίᾳ, Εἰς τὸντο, φη-
σὶν, ἦσαν τρυφῆς οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς, ὥστε ἔχε-
σθαι τῆς βασιλικῆς κλίνης ὑπὸ κεφαλῆς οἰκημα-
τι πεντάκλινον, ἐν ᾧ χρυσίου πεντακισχίλια δι-
πλοῦς ἔκειτο πάλαια. καὶ τὸντο ἐκαλεῖτο πρὸς
κεφάλαιον βασιλικόν. καὶ πρὸς ποδῶν, ἑτέρῳ οἰκη-
ματι τείκλινον, οὗ πάλαια πεντακίλια ἔκειτο ὄρυ-
είου. καὶ πρὸς ἡρόδετο βασιλικὴν ὑποπόδιον. ἦν
δὲ ἐν τῇ κλίνῃ καὶ λιθοχέλητος ἄμπελος χρυσοῦ ὑ-
πὸ τῇ κλίνῃ. καὶ ἡ ἄμπελος ταύτην Ἀμύντας φη-
σὶν, ἐν τοῖς σαθμοῖς, καὶ βότρυας ἔχειν ἐκ τῶν πολυ-
20 πλεστάτων ψήφων στυπτηριδίας. καὶ μακρὰ τε
ταύτης ἀνακείσθαι κρατῆρα χρυσοῦν, Θεοδώρου
τῷ Σαμίῳ ποίημα.

¹ Quid. Cui gemmæ agglutinatz erant. Vd. gemmas agglutinatas habens.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ

DE

ΑΙΓΥΠΤΙΑ

ÆGYPTIA

ΚΩΝ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ Ε-

CIS LEGIBVS ET IN-

ΘΩΝ, ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ Γ-

STITVTIS, E DIVER-

σομένων, & άλλων συγγραφέων,

sis historicis, & aliis scriptoribus.

ΕΚ ΤΩΝ ΝΥΜΦΟΔΩΡΟΥ,

EX NYMPHODORO,

ἐν τῷ τρισκαίδεκάτῳ τῶν βαρβαρικῶν.

in xiii rerum barbaricarum.

ΘΕΣΙ δὲ, τὰ μὲν ἑσπερίοις,
τὰ δὲ ὁμοίοις χροῖται πῆς Ἑλ-
λησι. ὁ μὲν γὰρ δέξιν αὐτῶν
τοῖς τριτοβυτέροις τοῖς νεώτε-
ροις, ὁμοῦ ὅπως καὶ ἡμῖν διό-
χεῖσι, τῷ δὲ ἄλλων ὁδόν.

ἐν μὲν γὰρ τοῖς Ἑλλησιν οἱ μὲν ἄνδρες τὰ κατὰ τὴν
ἀγροῶν οἰκονομοῦσιν, αἱ δὲ γυναῖκες, ἐνδον μόνου-
σαι, τὰ λαοὺς οὐκ οἰοῦσιν. ἐκεῖ δὲ αἱ μὲν γυναῖκες ἐν
ἀγροῶν περὶ τὰς οἰκίας καὶ τὰς ἀγροὺς οἰοῦσιν, οἱ δὲ ἄνδρες
κατὰ τὴν οἰκίαν ὑφαινοῦσιν. ὁ γὰρ Σέσωτας,
ἐκδηλιῶναι τοὺς ἀνδρας βουλόμενος, ἅτε μεγί-
στης χάριτος γενημένης καὶ πολλοὺς ὄντας, ὅπως
μὴ συστραφεῖντες ἐπ' ἰσομειρία ὁρμήσωσι, τὰ μὲν
ἐκείνων ἔργα τῆς γυναικὸς, τὰ δὲ τῶν γυναικῶν
ἐκείνοις προσέταξεν. ἵνα μὴ μόνον τῶν ὀπλων ἁ-
ναγκάσις ἐρηθύντες, ἀλλὰ καὶ τὰ ψυχὰς ἐπὶ
τῷ ἐπιτηδεδύματι ἀεθύντες, ἀσμενῶς ἐπὶ τοῖς
ὑποδήμασι καταδύωσιν. ὅθεν τοῖς μὲν, φι-
λοῦσι εἶ, καὶ δὲ αἰέναι καὶ τείχεα προσέταξε. καὶ
τοῖς μὲν ἐπὶ τῷ κεφαλῶν φέρειν τὰ φορτία, καὶ ὅ-
τι τῷ ὤμῳ, ὑπὸ ἀγκυρῶν ἐπιταῖ, τοῖς μὲν,
καθημένοις, καὶ ὅ, ὅρως ἐς ὥσας οὐρεῖν. καὶ τῆς
μὲν δύο ἰμάτια περὶ ἐβαλε, τοῖς ὅ, ἐν ὑπολαμ-
βαίων ἅμα τοῖς ἐπιτηδεδύμασι καὶ καὶ ψυχὰς ἀν-
τὶν ἐκδηλιῶσθαι. ὁ καὶ Λυδοῖς ὕστερον συμπε-
σὶν φασί.

iam effeminari eorum qui vitam ita instituerent. Quod Lydis quoque postea euenisse
ferunt.

ΕΚ ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩ-

EX STRABONE,

νος, ἐν τῷ ιζ.

libro xvii.

ΠΑΡΑΠΛΕΥΣΑΝΤΙ ὅταντα ἐφ' ἑκατ' ἑκα-
τας, πόλις ἐστὶν Ἀρσινόη. Κροκοδείλων ὅ πόλις

PRÆTERNAVIGANTI hæc ad
centum stadia, vrbs est Arsinoe,
quæ olim Crocodilorum vrbs diceba-
tur.

tur. In hac enim praefectura mirum in modum colitur Crocodilus: & est sacer apud eos, in lacu quodam seorsum nutritus, & sacerdotibus mansuetus: ac Suchus vocatur. Nutritur autem pane, carne & vino, quae à peregrinis afferuntur ad eiusmodi spectaculum venientibus. Hospes itaque noster, vnus¹ ex honoratis vitis, qui nobis sacra commonstrabat, ad lacum vna accedens, placentulam, & carnem assam, & quoddam multis vasculum de cena attulit. Bestiam in ripa lacus inuenimus: ex sacerdotibus alii eius os aperuerunt, alius placentam ingessit, postea carnē: deinde multum infudit. Ille in lacum desiliens, in vltiorem partem traiecit: quumque alius hospes aduenisset, & similiter primitias attulisset, cursu lacum circumcūtes itidem inuento Crocodilo obfluerunt.

Post Arsinoiticam Heracleoticamque praefecturam est Herculis ciuitas, in qua colitur Ichneumon, contra morē² Arsinoitarum. Hi enim Crocodilos colunt, (& propterea fossam habent Crocodilis plenam, & Moeridis lacum, nam venerantur, & ab eis abstinent) Heracleotae autem volunt Ichneumones, qui Crocodilis & Aspidibus perniciosissimi sunt. nam & earum oua delent, & ipsas bestias interficiunt, luto armati, &c.

Sequitur Cynopolitana praefectura, & Canum vrbs, in qua Anubis colitur, & honor &² sacer quidam cibus canibus est constitutus.

In vltiore regione est Oxyrynchus ciuitas, & praefectura eodem nomine. Hic Oxyrynchus colitur, & Oxyrynchi templum est: quamuis etiam ceteri Aegyptii omnes Oxyrynchem piscem colant. Sunt etiam quaedam animalia quae Aegyptii vniuersi colūt, vt de terrestribus tria, bouem, canem, felem: de volatilibus accipitrem atque ibin: ex aquatilibus duo, lepidotum (id est squamatum) piscem, & Oxyrynchem. Sunt & quae seorsum coluntur. Sic Saitae & Thebani ouem: Latum vero, qui piscis quidam est in Nilo, Latopolitani: lupum Lycopolitani, Cynocephalū Hermopolitani, Cepum Babylonii, qui sunt iuxta Memphim. Cepus faciem habet satyro similem, cetera inter canem atque vrsū: in Aethiopia nascitur. Aquilam Thebani, leonem Leonopolitani, capram & hircum Mendefii,

ὁ καλεῖτο πρὸς πρην. σφόδρα γὰρ ἐν τῷ ἰσχυρῷ τούτῳ πρῶτον ὁ κροκοδείλων· καὶ ἐστὶν ἱερός πρὸς αὐτοῖς, ἐν λίμνῃ καθ' αὐτὸν τρεφόμενος, χειρὸς θεοῦ ἱερῶσι καλεῖται ὁ Σούχος. τρέφεται ὁ σιτίοις, καὶ κρέας, καὶ οἶνον, πρὸς φερόντων αἰὲν τῶν ξένων τῶν ὅτι τὸ θεῖον ἀφικνουμένων. ὁ γὰρ ἡμέτερος ξένος, ἀνὴρ τῶν ἐστίμων, αὐτὸν μυσταγωγῶν ἡμᾶς, συνήλθεν ὅτι τὸν λίμνῳ, χαμίζων ἀπὸ τοῦ δέπνου πλαχυντὰ εἰσὶν καὶ κρέας ὁποῖον, καὶ πρὸς χοῖδρον τι μελικράτου. ὁ δὲ ὅτι τὰ χεῖλαι καὶ ἰσχυρὸν ὁ θεῖον πρὸς φερόντων ὁ ἱερεῖς, οἱ μὲν διέγνωσαν αὐτὸν ὁ δὲ ὅμα, ὁ δὲ ἐπέθηκε ὁ πέμμα, καὶ πάλιν ὁ κρέας· εἶπα ὁ μελικράτον κατήρασε. καθαλόμενος δὲ εἰς τὸν λίμνῳ, διήξεν εἰς ὁ πέραν· ἐπελθόντος δὲ καὶ ἄλλου τῶν ξένων, χαμίζοντος ὁμοίως ἀπαρχῇ, λαβόντες περὶ ἡλθον δρόμον, καὶ καταλαβόντες πρὸς ἡνεγκαν ὁμοίως τὰ πρὸς πειχθῆ.

Μετὰ τὸν Ἀρσινόειον, καὶ τὸν Ἡρακλεωτικὸν ἰσχυρὸν, Ἡρακλέας πόλις, ἐν ᾗ ὁ ἰχθυόμων πρῶτον πρὸς ἐνδυνίως τοῖς Ἀρσινόεσι. οἱ μὲν γὰρ τὸς κροκοδείλους πρῶτον, καὶ ἀπὸ τοῦ πρὸς διώρυξιν αὐτῶν μετὰ ὅτι τῶν κροκοδείλων, καὶ ἡ Μοίειδος λίμνη· σέβονται γὰρ καὶ ἀπέχονται αὐτῶν· οἱ δὲ τὸν ἰχθυόμονας, τὸς ὀλεθριωπέτας τοῖς κροκοδείλοις, καθαλὸν καὶ τῶν ἀσπίων· καὶ γὰρ τὰ ὡς ὁκαθάρσιν αὐτῶν, καὶ αὐτὰ τὰ θεῖα, ὅτι πηλὸν θωρακίζονται, &c.

Ἐξῆς δὲ ἐστὶν ὁ Κυνοπολίτης νομός, καὶ Κυνοπολίς, ἐν ᾗ ὁ Ἀΐδης ἱμαῖται, καὶ τοῖς κυσὶ πρῶτον καὶ σὺν τοῖς τέτακταις ἱερός.

Ἐν δὲ τῇ παλαιᾷ Ὀξύρυγχος πόλις, καὶ νομός ὁμοῖον· πρῶτον δὲ τὸν Ὀξύρυγχον, καὶ ἐστὶν αὐτοῖς ἱερός Ὀξύρυγχος· καὶ τοῖς καὶ τῶν Αἰγυπτιῶν καὶ ἡ πρῶτον τὸν Ὀξύρυγχον. πρῶτον μὲν γὰρ τὸν ζῶον ἀπὸ τοῖς καὶ ἡ πρῶτον Αἰγυπτιῶν, καθαλὸν τὸν πεζῶν μὲν περία, βοῦν, κυνᾶ, ἀλκων· τὸν δὲ πεζῶν δύο, ἱέρακα καὶ ὄϊον· τῶν δὲ κυνῶν δύο, λεπιδωτὸν ἰχθυὸν καὶ Ὀξύρυγχον. μετὰ δὲ ἐστὶν ἡ πρῶτον καθ' αὐτὸς ἑκατέρω, καθαλὸν Σαῖται πρὸς βατον, καὶ Θεβαῖται· λαβόντες δὲ τὸν ἐν τῷ Νεῖλῳ ἰχθυὸν, Λατοπολίται· λυχνίτε Λυχνίται· κυνοκέφαλον δὲ Ἐρμποπολίται· καί ποιν δὲ Βαβυλωνιοὶ οἱ καὶ Μέμφοιν· (ἐστὶν δὲ ὁ κείπος ὁ μὲν πρὸς ὅσον ἐοικώς Σατύρῳ, πᾶλλα δὲ κυνὸς καὶ ἀρκτοῦ μεσάζον· ἡμᾶται δὲ ἐν Αἰθιοπία) ἀεδοὶ δὲ Θεβαῖται, λέοντα δὲ Λεοντοπολίται, αἶγα δὲ καὶ τράχυν Μενδοῖται,

1 Ex honoratis ibi vitis, 2 Sacra quaedam cibatio, Velpetis, sacer quidam cibatus. Magna enim est in usu hoc quoniam illud.

sed prius quam nubat, post pellicatus tempus, in mortuæ morem lugetur.

Post Thebas est Hermonthis ciui-
tas, in qua Apollo & Iupiter coluntur:
hic etiam bos alitur. Deinde est Croco-
dilorum vrbs quæ eam beluâ colit. Hinc
Veneris vrbs, & postea Latopolis quæ
Palladem & Latum colit. Postea Luci-
næ ciuitas, & eius templum. In vltimo-
re regione est Accipitrum vrbs, vbi Ac-
cipiter colitur. Deinde Apollinis vrbs
quæ etiam Crocodilis est inimica.

DE ÆTHIOPIBUS.

Apud eundem, eodem libro.

DEVM putant, alterum, immorta-
lem, qui rerum omnium causa sit:
alterum, mortalem, qui nomine careat,
& non sit cognitu facilis. Plerumque au-
tem eos à quibus beneficium accepe-
runt, & regios, pro diis habent. reges
suos, communes omnium seruatores &
custodes esse putant, ceteros vero, pri-
uatim eorum quibus benefecerunt. Ex
iis qui ad torridam habitant, nonnulli
sunt qui deos non credunt, qui quidem
Solem oderint, & detestentur quum
eum exoriri vident, propterea quod eos
vrat & infestet: atque ob id in paludes
fugiant. Meroes cultores etiam Hercu-
lem, Panem & Isidem venerantur: ac
præterea quendam deum barbaricum.

Mortuos alii in flumen abiiciunt,
alii circumfuso vitro domi seruant, alii
in fictilibus alueolis eos circum templa
defodiunt. Iusiurandum per eos exigunt,
& sanctimoniam adhibent. Regē con-
stituunt eum qui vel forma vel alendo-
rum pecorum virtute, vel robore, vel o-
pibus excellat.

Antiquitus apud Meroen summa
potestas fuit penes sacerdotes, tantaque
autoritas, vt nonnunquam misso nun-
cio mortem regi imperarent, & ei alium
sufficerent. Postmodo rex quidam con-
suetudinem hanc aboleuit, cum manu
armata in fanū irruens, vbi aureū facel-
lum erat, & sacerdotes omnes iugulās.

Is etiam Æthiopibus mos est, vt vbi
rex aliqua parte corporis mutilatur,
familiares idem quoquo modo patian-
tur, & cum eo etiam moriantur: idcirco maxima regi custodia adest.

ἄρην δὲ δουλεύει, πένθος αὐτῆς ἄγεται μὲν δὲ τῆς
παλλακείας τιμὴν.

Μετὰ δὲ Θήβας Ἐρμουθὶς πόλις, ἐν ᾗ οὖν, τὰ
Ἀπολλωνίου πρὸς τὴν Ζεῦς· τρέφεται δὲ καὶ ἐν-
ταῦθα βοῖς, ἔπειτα Κροχιδίων πόλις, πρὸς τὴν
Θηρίον. ἔπειτα Ἀφροδίτης πόλις καὶ μὲν ταῦ-
τα Λατόπολις, ἔπειτα Ἀθωδίου καὶ τὸν Λάττον.
ἔπειτα Εἰληθίας πόλις καὶ ἱερὸν. ἐν δὲ τῇ ὁραία
ἱερῶν πόλις, τὸν ἱερῶν πρὸς τὴν Ἀπολλ-
ωνίου πόλις, καὶ αὐτὴ πολεμοῦσα τοῖς κροχιδίοις.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ Αἰ- θίοπων.

Παρά τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

ΘΕὸν δὲ νομίζουσιν, τὸ μὲν ἀθάνατον (τῷ
δὲ τῷ τῷ αἰθίοπων τῷ πρὸς τὴν αἰθίο-
πων πρὸς, καὶ ὁ σαφὴς δὲ ἐπὶ τὸ πολὺ τὸς εὐεργέτας,
καὶ βασιλικὸς, θεὸς νομίζουσιν. καὶ τῶν τῶν μὲν βασι-
λέας, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν μὲν σωτήρας καὶ φύλακας, τὸς
δὲ ἰδιώτας, ἰδίως τοῖς εὐπαθεῖσιν ὑπὲρ αὐτῶν. τῷ τῷ
τῷ θεῷ καὶ αὐτῶν πρὸς, καὶ αὐτοὶ νομίζουσιν)· οἳ γὰρ καὶ τὸν
ἥλιον ἐχθαίρουσιν, καὶ κακῶς λέγουσιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ
αὐτοῖς, ὡς ἐχθροὺς καὶ πολεμικοὺς αὐτοῖς, καὶ αὐτοῖς
ἐπὶ τῷ αὐτῷ. οἳ δὲ ἐν Μερῶν καὶ Ἡρακλείας καὶ Γα-
λιῶν ἐπὶ τῷ αὐτῷ, πρὸς τὸν πρὸς βαρβαρικῶν.

Τὸς δὲ νεκροὺς οἳ μὲν εἰς τὸ ποταμὸν ἐκείνου
σιν, οἳ δὲ οἳ καὶ τῶν τῶν, πρὸς τῶν τῶν ὡς αὐτοῖς. πρὸς
ἐν καὶ τῶν τῶν σφραγίσαντες, καὶ τῶν τῶν ἱερῶν. ὅ-
τι καὶ τῷ αὐτῷ αὐτῶν ἀπαύειν, καὶ πρὸς τῶν ἀγίων
μάλιστα. βασιλέας τε καὶ τῶν τῶν τῶν καὶ τῶν
πρὸς τῶν τῶν, καὶ τῶν τῶν τῶν καὶ τῶν τῶν.

Ἐν τῷ τῷ Μερῶν κυριωτάτην τῶν τῶν ἐπὶ τῶν οἳ ἱε-
ρῶν τῶν παλαιῶν· οἳ γὰρ καὶ τῶν βασιλέων πρὸς τῶν
ἐπὶ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
σιν αὐτῶν ἐπὶ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
σιλέων τῶν τῶν, ὅτι τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
ὁ χρυσὸς νεὸς ἐπὶ, καὶ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
ἐπὶ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν

Ἐπὶ τῷ τῷ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
πρὸς τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
σχισιν οἳ σπῶντες αὐτῶν μάλιστα, οἳ δὲ αὐτοῖς καὶ σπῶ-
ντες αὐτῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
πλείους παρὰ αὐτῶν. ὅτι.

1 Forasse, aliquid regale prae se ferentes.

ΕΚ ΤΩΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ἐν τῷ περὶ Ἰσίδος καὶ Ὀσί-
ριδος.

EX PLVTARCHO,

in libro de Iside & O-
siride.

ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ δὲ οἱ πολλοὶ, θεοτάτους
αὐτὰ τὰ ζῷα, καὶ ποιεῖσιν ὡς θεοὺς, οὐ γέ-
λωτος μόνον ὅσοι χλευασμοῦ καὶ ἀπειρήκασιν
τὰ ἱερογυφίας· ἀλλὰ τὸ τοῦ ἀβελτηρίας ἐλα-
χιστὸν ὅστις κακόν, οὐδὲ ἀνέμψεται διηγήσας, ἀν-
δρὲς καὶ ἀνδρείους εἰς ἀκράθει· ὑπερβίβουσα πλὴν
δυσπαιδείας, τοῖς δὲ δριμυτέροις καὶ θεοστυ-
εῖς εἰς ἀθέτοις ἐμπότισσιν καὶ θηριώδεϊς λο-
γισμῶν.

Malim
ισχυρῶς

Ὀλίγω ὕστερον,

Μόνοι γὰρ ἐν νῦν Αἰγυπτίῳ Λυκο-
πρόβατον ἐσθίουσιν· ἐπεὶ καὶ λύκος, ὃν θεοὶ νομί-
ζουσιν. οἱ δὲ Ὀξύρυγχιται καὶ ἱμάς, τῇ Κνω-
πολίτῃ· ὃν Ὀξύρυγχον ἰχθὺν ἐσθιόντων, κυνὰς
συλλαβόντες καὶ θύσαντες, ὡς ἱερεῖον κατέφαρ-
εν· ὃ τούτου κατὰ τὰς εἰς πόλεμον, ἀλλήλους τε
διέθικαι κακῶς, καὶ ὕστερον ὑπὸ Ρωμαίων ἐλα-
ζόμενοι διετίθησαν.

Met' ὀλίγον,

Βοῦν μὲν οὖν καὶ πορόβατον καὶ ἰχθυόμα-
να δηλὸν ὅτι χρείας ἕνεκα καὶ ὠφελείας ἐτίμησαν·
ὡς Ἀθηναῖοι χρύδεις, τὰ τῇ ἀπὸ ἐλαβὼν δεικνο-
ντες ὡς καὶ ἐσθίουσιν· Θισσαλοὶ δὲ πελαργεῖς, ὅ-
τι πολλοὺς ὄφεις τῆς γῆς ἀναδιδύσας ἐπιφαίνοντες
ἔξωλεσαι ἀπὸ τῆς γῆς. ὁ δὲ καὶ ἰόντων ἐστὶν, φάσκει
ὅστις αὐτὸν ἀποκτείνει πελαργόν· ἀπὸ δὲ τῆς γαλιῶ
καὶ καθάρων, εἰς τὰς πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις, ὡς
καὶ ἐστὶν ἡλίου, τῆς τῇ θεῷ διωάμεως κα-
ιδόντες.

felem & cantharum Aegyptii honore prosequuti sunt, quum in illis diuinæ potentie imagines
quasdam obscuras, quales sunt solis in stillis, animaduertissent.

Ac postquam rationem honoris unicuique horum animalium exhibiri cecidit, ad cro-
codilum veniens, scribit.

Οὐ μὲν ὅσοι ἐκ τοῦ χρόνου διὰ τὴν αἰτίας πᾶσι
ἀμειβῶσαι ἐρχεται πᾶσι· ἀλλὰ μίμημα θεῶν λέγεται
γεγονέναι, μόνος μὲν ἀγλαῶτος ὢν. &c.

SED Aegyptiorum plerique colentes
ipsa animalia, atque erga ea se geren-
tes tanquam erga deos, non tantum ri-
su & sannis totam sacra faciendi ratio-
nem impleuerunt: (hoc enim minimū
est malorum quæ ex amentia illa profi-
ciscuntur) sed vehemens innascitur a-
nimis opinio, quæ infirmos & simplices
in meram superstitionem impingit, at
illis qui aliquantum sunt acri ingenio
& audaces, ad cogitationes delabitur
per quas negatur esse deos, & quæ bel-
luinæ sunt.

Paulo post,

Solienim ex Aegyptiis Lycopolitæ
nunc quoque vescuntur oue: quia Ly-
cos (.i. lypus) idem facit: quem pro deo
habent. Atque adeo ætate nostra quum
Cynopolitæ piscem oxyrynchum ede-
rent, Oxyrynchitæ canes cōprehensos
& mactatos tanquam victimam come-
derunt. Acquum inde ad bellum deue-
nissent, cum grauias sibi damna inuicem
intulerunt, tum à Romanis, pœnas illis
infigentibus, sunt allata.

Paulo post,

Boui quidē certe & oui & ichneu-
moni, vsus gratia quem præstant, & uti-
litatis quam afferunt, eos honorem ex-
hibuisse pater: quemadmodum Lemni
galeritis, quoniam bruchorum oua in-
uenta confringunt: ac Thessali ciconiis,
quoniam quum terra multos serpentes
produceret, ciconiæ superuenientes
perdiderunt vniuersos. Ideoque legem
tulerunt, ut in exilium abiret quicunq;
ciconiam occideret. Aspidem vero &

quum in illis diuinæ potentie imagines
animaduertissent.

Ac ne crocodilus quidem hono-
rem probabili ratione carentem habu-
it: sed exemplar dei fuisse dicitur, quum
solus inter animalia sit elinguis. &c.

Pausif-

Paucissimis verbis interiectis, subiungit.

Iam vero inter illa quæ utraque de causa coluntur, de cane quidem dictum est antea: at ibis, dum reptilia mortifera interficeret, prima medicum evacuationis corporis usum docuit, quum illam hac ratione se abluentem & purgantem animaduertissent.

Ἀλλὰ μὲν τῷ δὲ ἀμφοτέρω πρῶτον, πρὶν μὲν τῷ κυνὸς εἶρηται πρῶτον· ἡ δὲ ἴβις, ἀποκτείνουσα μὲν τὰ θανάτηφόρα τῷ ἐρπετῷ, ἐξιδάξει πρῶτη καὶ μακρὴ ἰατρικὴ χρεῖαι, καπνίζουσα οὕτω κλυζομένη καὶ καθαρομένη ὑφ' ἐαυτῆς. ὅς.

Alia autem de cane habes eodem in libro, in iis quæ præcedunt: sicut & de aliis non pauca, præter illa quæ inde hinc translata sunt.

Tandem vero ita locum hunc claudit, πρὶν μὲν οὖν τῷ πρῶτον ζῴων ταῦτα διηγεῖται μάλιστα τῷ λεγόμενον, id est, Atque ex iis quæ de animalibus dicuntur quibus honor exhibetur, hæc maxime sunt quæ probo.

Sunt autem & alii loci ubi rationem honoris certis quibusdam animalibus ab Ægyptiis habiti reddit: (et in nonnullis eadem quæ illo in libro dicuntur.) Ex iis est hic, Sympof. III, questione V.

Nam muri araneo, qui cæcus est, diuinos honores tributos ab Ægyptiis fuisse aiunt, quoniam tenebras luce antiquiores arbitrabantur: eumque è muribus nasci, quinto partu, in nouilunio: ac iecur eius diminui lumine lunæ deficiente.

Τὴν μὲν γὰρ μυγαλίῳ ἐκτεθειάσθαι λέγουσι ὑπὸ Αἰγυπτίων, τυφλίῳ οὖσαν, ὅτι δὲ σκοτος τῷ φωτὶ ἡγεῖται πρῶτον· τίς τε αὖτῃ αὐτῷ ἐκ μὲν πέμπτη γυνεὶ, νομολογίας οὐσης, ἐπιμεινῶσαι δὲ ἡτάρ ἐν τοῖς ἀφανισμοῖς τῆς σελήνης.

Deinde & honoris tam leoni quam ibidi exhibiti rationem reddit. Quum autem alibi huius honoris mentionem faciat, tanquam ab omnibus Ægyptiis exhiberi soliti, in iis quæ locum hunc paruo intervallo præcedunt, de sacerdotibus nominatum hoc dicit. Postquam enim ab eo dictus est porcus neque in forma habere aliquid magis absurdum, neque in natura magis illepidum, quam sit in scarabeo, gryphe, crocodilo, tele: subiungit, οἷς ὡς ἀνωτάτοις ἱερεῖς Αἰγυπτίων ἄλλοις ἄλλοι προσφέρονται. id est, erga quæ, tanquam sanctissima, Ægyptii sacerdotes, alii erga alia, se gerunt. Quamuis autem, quum scribit illos ita se erga ea ut sanctissima gerere, tacite innuat ea coli ab illis: quum tamen illud, non hoc, sonet Græcum loquendi genus, non debuit a Xylandro ita reddi, Quorum alia ab aliis Ægyptiorum sacerdotum coluntur: Quoniam etiam male ἀνωτάτοις, quod de animalibus Plutarchus dicit, ille ipsis sacerdotibus tribuit. totum enim locum ita vertit, Quorum alia ab aliis Ægyptiorum sacerdotum sanctissimis coluntur. Estque insuper animaduertendum, non dici, loquendo de animalibus, ἀνωτάτοις, sed ὡς ἀνωτάτοις. Atque ut obiter, Plutarchum cum Plutarcho conferre, id est, eius locos inter se, lectorem doceā: dico, genus illud loquendi, προσφέρειν αὐτοῖς ὡς ἀνωτάτοις, respondere illi quod habuimus antea ex libro De Iside & Osiride, πρὶν μὲν οὖν τῷ.

Ceteros Plutarchi locos omittens, in quibus agit de iis quæ apud Ægyptios peculiariter in more posita erant, venio ad quendam, qui miram quæ in conuiuio eorum recepta erat consuetudinem describit. Legimus enim in eo eius opusculo quod Conuiuium septem sapientum inscripsit, pag. 256 mea editionis,

At Ægyptius sceleratus (id est cadaver hominis exsiccatum, cui ossa tantum supersunt) quem in conuiuia inferentes, conuiuio proponunt, & hortantur ut recordentur se non multo post tales futuros, is quamuis ingratus & intēpestius commensator adueniat, tamen non omnino nullum ibi locum habet: si quidem non ad potandum & ad fruendum deliciis, sed ad mutuum amorem ac dilectionem exhortatur, monetque ut vitam, quæ tempore est brevis, malis rebus longam non reddant.

Ὅς δὲ Αἰγύπτιος σκελετὸς, ὃν ὅστις τις εἰς- Suspectum
φέροντες εἰς τὰ συμπόσια προστίθεται, καὶ πρὸς- esse potest
καλοῦσι μεμνησθαι τῆς αἰτίας τοιούτοις ἐσομένων, sed voca- hoc loco
καὶ πρὸς ἀχρεῖς καὶ ἀώεος ὁπτικῶς ἦσαν, ὅμως ἐ- bulum.
χει πρὸς καὶ ἐν εἰ μὴ πρὸς δὲ πίνειν καὶ ἡδονα-
ζειν, ἀλλὰ πρὸς φιλίαν καὶ ἀγάπην ἀλλήλων
προτρέπεται, καὶ πρὸς καλεῖ μὴ δὲ βίον, τὴν
χρόνῳ βραχυῶντα, πρὸς ἡμέρας κακοῖς μακρὴν
ποιεῖν.

Ab hoc Aegyptiorum in cōmuniis more, qui à Plutarcho describitur, ad alia quae alii scriptores in cōmuniis itidem, aut etiam simpliciter in cœnis, consueci illis fuisse tradunt, veniendum est. Illorum autem scriptorum testimonia ex Athenaeo depropterea. Ac primum, in more positum illis fuisse cōmuniis luxum, & quidem minorem quam Persis, ex hoc Lyncei in Aegyptiacis locis, ubi Aegyptiorum ctenas Persicis anteponendas esse contendens, scribit.

Αἰγυπτίων ὅτι στρατεύσαντων ὅτι Ὠχὸν δὴ Πέρσων βασιλέα, καὶ νικηθέντων, ἐπεὶ ἐχρήτο αἰχμάλωτος ὁ τῷ Αἰγυπτίων βασιλῆϊ, ὁ Ὠχὸς αὐτὸν φιλοῦν θεσπὺς ἄγων, ἐκάλει καὶ ὅτι δέσποινι. τῆς οὖν παρὰ τοῦ βασιλέως λαμπρότης ὁ Αἰγυπτίος κατέγελα, ὡς δὲ πλεονεξία Πέρσου διαφανέτω. Εἰ δὲ ἡλθες (ἔφη) εἰδέναι ὃ βασιλεὺς πῶς δέσποινι αἰσθάνεται τὸν δαδύμονα βασιλέα, ὅτι τρέφον τοὺς ἐμῶν ποτὲ θυμῶν μαγείας παρὰ τοῦ βασιλέως οὐκ Αἰγυπτίον δειπνοὶ καὶ καλῶσαντος, ἐπεὶ παρὰ τοῦ βασιλέως, ἡ δὲ οὐκ Ὠχὸς τῷ δειπνῶν, Κακὸν κακῶς σέ (ἔφη) ὃ Αἰγυπτίε σπολέσειαι οἱ θεοί, ὅσους δειπνοῖς αὐτὰ κατὰ λιπῶν, ἐπεθύμησας θοῆς δὲ τελεστέας.

Sequitur apud Athenaeum,

Τίνα δὲ τὰ Αἰγυπτία δειπνα, Πρωτογενίδης ἐν τῷ παρὰ τοῦ βασιλέως δαδύμονα ἀγῶνι διδάσκει ἡμᾶς, λέγων ὅτι, Τεττὴ δὲ ἐστὶν ἰδίᾳ δειπνῶν, Αἰγυπτιακή, τραπέζῃ μὲν ἐκ παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐν δὲ φρεσὶ μὲν.

Male autem vertis quidam, Tertia cœnarum species est Aegyptiarum, in quibus non admōnentur mensae, &c. Non enim Αἰγυπτιακῶν, sed Αἰγυπτιακῶν scribit Protagorides: & duabus cœnarum speciebus propositis, tertiam quandam addit, quam esse Aegyptiam dicit.

Apud eundem Athenaeum in fine libri primi legimus, istud esse argumentum Aegyptios fuisse violentos, quod apud eos solos tanquam lege quadam cautum esset, ante vllum cibum brassicam elixam edere. Intelligit enim, illos ad vitandam ebrietatem hoc facere solitos fuisse. Apud eundem, in illa libri ultimi parte quae in omnibus typographicis editionibus desideratur, legimus; coronam initio epularum dari solitam. Postquam enim dixit, Φιλῆτος δὲ ὁ διδομενός ἐστι τῷ ὀπτιμαρχῶν δειπνῶν ἀρχὴν ποιεῖται, & εἰς αὐτὸν & ὡς χιτῶν, non longo intervallo subiungit, καὶ τὸ μὲν ὅτι ἐκ παρὰ Αἰγυπτίους, αἱ Νόμιστοι φασὶν ἐν τοῖς.

Violentia autem illorum & alibi meminit: & quidem in fine libri primi scribitur ex Dione quodam Academico vinosos & bibaces Aegyptios fuisse: atque adeo inuentum apud eos fuisse inopiae subsidium, ut qui propter illam vino destituerentur, ex ordeo confectum biberent. Eius autem potu adeo exhilarari solitos ut canerent & saltarent, ac omnia facerent quae qui vino ebrii sunt facere consueverunt.

Etiā ἀρτοφάγους vocat Aegyptios. Hecataeus, apud eundem lib. X. id est, panis edacem mentionem fiti addens illius ordacei potus: id est, ex ordeo confecti. Ac propterea (addit Athenaeus) Alexis in libro περὶ αὐτοκρατίας, scribit Bocchorin & patrem eius Neochabin frugali victu vfos fuisse. Sed miretur quis quomodo facta mentione illius edacitatis panis, nec non illius ex ordeo confecti potus (quo solus non minus quam vini potus inebriari, modo legimus) subiungat, Ac propterea Alexis Bocchoridi & patri eius frugalitatis laudem tribuit. Sed intelligit (ut opinor) Ac propterea frugalitatis eorum tanquam rei quae alioqui apud Aegyptios rara & notabilis esset, mentionem facit. Ceterum voluisse illos arbitror in hac frugalitate, aut victu frugali (nisi quis μετρίαν τροφὴν moderatum victum, aut parvum & parabilem, aut etiam tenuem interpretari malit) antiquum etiam morem representare, tanquam fortasse cōnantes cum rebus carere. Legimus enim libro V, ex quodam Apollonio, ἐκ παρὰ Αἰγυπτίους ὃ τέπαλον εὐφροσύνης διακρίνομεν τὴν ἀστυνόμεν ἡμεῖς, καὶ ἡμεῖς μὲν δὲ εἰδέναι, τρεφὴν τὴν τοπικὴν ἐχοντο τὴν χρῶμεν, & οὐκ οὐδὲν ὅτι καὶ αἱ γυναικες αὐτοὶ εὐδαιμονία. id est, Quinetiam apud Aegyptios antiquitus conuiuia temperanter celebrabantur. Sedentes enim cœnabant, vilissimo quidem sed saluberrimo cibo contenti: ac vino quantum ad exhilarandum animum satis esset.

HENR. STEPHANVS LE-
ctionis Herodoti studiosis.

● HACTENVS de Ægyptiacis quoque legibus & institutis quædam velut appendix ad Herodotum, sicut antea de Persicis. Dare enim illam ampliorem minime visum est, sicut nec hanc. Quam tamen quoniam titulus promittit non historicorum tantum sed aliorum etiam scriptorum locos exhibituram, duorum poetarum, vnius inter tragicos celeberrimi, alterius inter comicos non incelebris, versus adiungam. Illius tragici, cui nomen est Sophocli, versus, (qui omnino assenūtitur his Herodoti pag. 103, verbis, *ὡς τοῖσι αἱ μὲν γυναῖκες ἀγροέζουσι καὶ κατὰ τὰς οἰκίας ὄντες, ὑφ' αἰνέουσι*) in OEdipo Coloneo, pag. 183, meæ editionis, sunt hi,

Ὡς πρῶτ' ἐκείνῳ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ νόμοις
Φύσιν κατεκαθέτε καὶ βίου τετραφάς.
Ἐκὼ γὰρ οἱ μὲν δῆσενες καὶ γέρας
Θαυροῖσιν ἰσορρηγῶντες, αἱ δὲ σιώνιοι
Τὰ ζῶν βίου τετραφεία πορραύουσ' αἰεὶ.

At vero Anaxandridæ comici versus sunt hi, aduersus Ægyptios, animalia, tanquam deos, colentes,

Quos ita ex tempore reddidi,

*Patrocinari non queo vobis ego.
Nec moribus enim nos sumus nec legibus
Consentientes: dissidemus plurimum.
Bovem tu adoras, sacrifico deis eum.
Anguilla deus est maximus, se iudice,
Obsoniorum iudicamus maximum.
Haud es suillam, vescor hac ego libens.
Canem veneraris, ipse contra verbero,
Obsonium voratur illi quum meum.
Nostra integri vult lex sacerdotes sient
Omni sui parte, integros haud vestra vult.
Felem se habentem quum tu videris male,
Ploras: ego libens perimo, post pellem aufero.
Ataneus mus pollet istic, non & hic.*

Οὐκ ἂν δινωαίμην συμμαχῆν ὑμῖν ἐγώ.
Οὐθ' οἱ τεθόποι γδ' ὁμονοῦσ', ἔθ' οἱ νόμοι
Ἡμῶν, ἀπ' ἀλλήλων δ' ἐλέχουσιν πολὺ.
Βῆν πορραύουσ', ἐγὼ δὲ θύω τοῖς ποῖσι.
Τὴν ἐγγελην μέγιστον ἡ γῆ δαίμονα,
Ἡμεῖς δὲ τῶν ὀψων μέγιστον πορραύομεν πολὺ.
Οὐκ ἐοδίδεσ' ὕφα, ἐγὼ δὲ γ' ἡδόμεθα
Μάλιστα τέ τοις κυνῶσι σέβας, τύπτω δὲ ἐγὼ,
Τῶν κατεδίδεσσαν οὐκ αὖ λαβῶ.
Τὸς ἱερέας ἐθαδέμεν ὁλοκλήρως νόμος
Εἶναι, παρ' ὑμῖν δὲ, ὡς εἴποιεν, ἀπηργαλύεας.
Σὺ μὲν τ' αἰλουρον κακὸν ἔχοντ' ἐὼς ἰδῆς,
Κλαίεις ἐγὼ δὲ ἡδίστ' ἀποκτείνας δέρω.
Διώεται παρ' ὑμῖν μυγάλη, παρ' ἐμοὶ δὲ γ' ὄφις.

APPENDIX ALIA

AD HERODOTVM,

De incremento Nili, & eius causis.

è diuersis auctoribus adiecta.

G. IVNGERMANVS LECTORI CANDIDO S.

DUPLICEM adpendicem ab H. Stephano ad Herodotum, quæ antecessit, antea habuisti, amicelector, & nunc iterum habes. Quam exaugere atque locupletare nobis consilium non fuit, forte nec facile etiâ fuisset, solû per temporis illius angustias, in quas cum hac editione cõieci sumus. Bonû potius factum fore putauimus, si aliquid adiceremus, quod quasi tertiz adpendicis vicem esset, ne prorsus ἀσύνολοι esse voluisse videremur: pro eaque re incidere statim quæ de Nilo aliter ac Herodoto factum fuit, diuersis ab auctoribus disputata vltro citroque essent.

Cui cogitationi locum dedimus eo libentius, quod hæc alia cum Stephanianæ adpendicis alterâ parte ita cõiurent amice vt quasi eius subadpendix quædam videri queant. Et quid enim magis Ægyptiacum quam Nilus? Νεῖλος, inquam cum Aristide, *παραμὸν ἔχον ἡπὸν καὶ λίαν, ἢ μάλα, & χεῖρα & θέας ἡδὲν, & πῶς πᾶσι πολὺν κέρων.* Cui, vt idem facundissimus rhetor ex aliquo *τὸν ἀμύνητων* puto hausit, Ægyptiorum feræ sollemnes atq; sacrificia pleraque dicata sunt atque consecrata. Nec iniuria tanto in honore & veneratione haberi à gentilibus videatur iste

Unicus in terris Ægypti totius amicus,

quum ei id omne acceptum referant, quod terræ motum non sentiant vñquam, quod à peste sint liberi, quod eorum terram nullis diluviis cælestibus misceri contingat, vel ingenti imbre obrui. In quibus & Græcos ad stipulatores inuenērunt. Ita enim Aristides in extrema Ægyptiaca vñde & priora deprompsimus: *ὡς δὲ & αἰετοῖς & λοιμοῖς & πῶς ἐξ ἑαυτῶν καὶ πάλιν αἰάλας, ἢ χόρα δὲ αὐτῶν ἐστὶν, ὅδ' ἔτις, πρὸ ἡμῶν ἔλκεται ἑλάνει.* De huius vero fluminis potissimū incremento eiusq; causis viri prisci mire inter se decertarunt, & vnusquisque sibi facilius reperire potuit qui suam sententiam refelleret, quam qui se ceterorum ita vix vllus quidquam protulit in medium, quin ceteri continuo irent in omnia alia, & sibi non videri tellarentur. Ea igitur quæ de hac re istaque opinionum diuersitate testata relinquere voluere optimi auctores, pusculâ ex variis qui nobis ad manum erant adiecimus, in quibus plerisque Herodoti nostri mentio fit. Nec de ordine laborare multum volumus, occupati magis in hoc vt raptim describeremus ista, ne operas moraremur. Prius tamen posuimus qui plurimum de hac re sententias breuiter collegerunt, vt PLUTARCHVM, & ANONYMVM quendâ, qui ex H. Stephani officina cum opusculis variis historicis ac philosophicis Aristotelis & Theophrasti &c. anno domini 1517 prodiiit, à quo præter aliorum & Callisthenis historici placitum refertur, quem ab aliis quos quidem hic coniunximus, haud nominatū auctor: afferuntur ibi & è tragicis quædam quæ apud alios haud temere reperiatur, vel non ita plene. Histertius succedit THEOPHYLACTVS SIMOCATA prolixius singulorum è priscis eiusm. opiniones & referens, & refellens, non tamen è suo capite, quod minime adhibuit in consiliū, sed è bibliotheca Diodori Siculi, vñde ista omnia descripsit fere ἀπαλῆς, quâuis bono illo viro ne nominato quidē. Sane fuerūt *οὐδ' ἐπὶ αὐτῶν* à conferentibus deprehensi sapius auctores à iuratis & proximis veteres transcripti ad verbū, neque nominati quidem, vt Plinii loquamur verbis: Sordidum tamen hoc, & ab ingenuo pudore alienum: potiusque nobis Virgiliata virtus & Ciceroniana simplicitas placeat. *Obnoxii enim profecto, vt hoc eodem cum Plinio dicamus, animi & infelicis ingemii est, deprehendi in furto malle, quam munus reddere, quum præsertim fors sit ex usura.* Nec itaque mirum, quum & veteres ipsi olim ideo male audirent frequentius, si noster Ægyptius sequioris iam æui, alienum partum sibi supponere clam voluerit: qua in parte tamen, nisi fallor, censoriam notari à litteratis viris, quibus hoc ius sua virtute datum est, haud lucrifaciet. Exscripsit, inquam, ista quæ illustris historicus Diodorus Siculus de Nili augmento libro primo βιβλιοθηκῆς ἱστορικῆς sub finem *τῆς πρώτης μετέδου*, prolixè aliorum opinionibus allatis & confutatis, disputauit, Simocata ad verbum fere, raro φερόν immutans, quibusdam etiam omisis. & mutasset saltem ordinem, vel aliquid de suo largitus quoque fuisset, cetera eum ἀκριτοῦ quod ad nos attinet diserte profitemur, nec quidquam volumus alias detractum, vt quem excutere diligentius nullum fuerit hætenus ocium. Quum ea itaq; ex Simocata editione nupera adiecissemus, quatenus correctiora, haud opus esse putauimus, vt eadem ex Diodoro describeremus denuo, actum agentes scilicet: præsertim quum is è Marnii nostri officina non ita pridem in publicum editus sit à L. Rhodmano, viro amico cuius memoriam sancte colimus, cuiusq; ex obitu litteras Græcas detrimentū accepisse certo nouimus & vt par est dolemus. Excerpsimus saltē Herodoteæ sententiæ ἀνακενῶς, vt apud DIODORVM ipsum ea extrabar. *ἐ ταῦτα ταῦτα.* Post hæc insignis locus sequitur ex ARISTIDIS Adrianæ oratione Ægyptiaca qui prolixam confutationem continet eorū quæ scripsit Herodotus de Nili auctori. Merebatur sane ea oratio tota hic addi, nisi longitudo obstidisset, quâ operæ nostræ vix ita sperent se hanc editionem tempori absoluturas. Copiose enim & eleganter omnem hanc opinionum varietatem pertractat, primum de etæsis *ὡς καλοῖν πὲρ αἰαδῆς* hosce vêtos afferre pro causâ illius incrementi: dein de niuib; liquefcentibus quod afferant, non magis verum esse: tum sententiam, quæ in Anonymi scripto tribuitur Callistheni, redarguit: inde Herodotum nostrum, ex in Ephorum, mox Euthymenem, post Oenopidem, tandē & ipsum Homerū aggreditur. Aristidem itaq; *ὁ φιλοτιμῶν* potest adire ipsum. Nos tantū, vt diximus, eam orationis partem quæ aduersus Herodotū nostrum directâ excerpere potuimus. His omnibus auctarioli loco quædā in eandem rem ex STRABONE, DIONE siue eius abbreviatore XIPHILINO, & HELIODORO subiēcimus: agmen vero hoc nobis claudit THEODORVS Cypri episcopus, quem *ἐπὶ ἡρώων* Herodoto no-

Votò nostro fuisse patet, licet pie moneat nimiam curiositatem in eiusmodi abstrusis nobis abstinendam esse.
 Hæc sunt, amice lector quæ cum ista *προσθήκη* tibi damus. Interpretes singulorum *προσπαράσεις* ad oram pagi-
 narum exteriorem indicavimus. Vnico isti *ἡ ἀναγνώσις*, quod secundum numerum est, nullus exstabat quod qui-
 dem nōssem: inveni, tamē qui tumultuaria opera in Latinam linguam converteret, rogatque sicubi aberrave-
 rit ab humano lectōre veniam. Græcus textus ut in quibusdam etiam emendatior, quam antea accidit, edere-
 tur, operam pro virili dedimus: idque adparebit spero si tui forte comparare libebit. Alia quædam quæ in men-
 tem veniebant, vel admonenda videbantur, ut & quædam ab aliis adnotata; ea ad inferiores paginarum oras
 adposuimus. Vale, lector amice & candide, operamque nostram qualem qualem boni consule.

Đ E

ΜΕΡΤ' ΤΗΣ

N I L I I N- T O Y N E I A O Y

CREMENTO. EX

DIVERSIS SCRIB

ptoribus.

$A' N A B A' \Sigma E \Omega \Sigma, E' K$

Δ Ι Α Φ Ο Ρ Ω Ν Σ Υ Γ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ἡρεσφύων.

EXPLVTARCHO,

*De placitis philosophorum li-
bro I V, cap. I.*

ΕΚ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ.

Περὶ τῶν ἀρεσκόντων τῆς φιλοσόφου βιβλ.
δ. κεφ. α.

THALIES censeſet E-
ſſiar ū, qui venti Æ-
gypto aduerſi ſpirāt,
ſtatu Nili aquas at-
tolli, quod oſtia ipſi-
us quibus ſe exone-
rat, maris obtruſi in
fluxu obſturentūr. Eſſythy-
menes Maſſilienſis, ex Oceano marique exter-
no ſuapte natura dolci fluuium impleri.
Anaxagoras, niue Æthiopica,
quæ hyeme frigens, æſtate liquetur.
Democritus, niue in partibus ad
ſeptentriones ſitis ſub ſolſtitium æſtiuū
reſoluta atq; diſfuſa, denſari ex vapori-
bus nubes, quæ compulſæ verſus meri-
diem & ad Ægyptū ab eſſiſis ventis, in
magnos ac vehementes diſſoluātur im-
bres, quibus cum paludes, tū Nilus im-
pléantur. Herodotus hiftoriæ
ſcriptor æqualem à fontibus fluere Ni-
lū hyeme æſtateq; perhibet: minore
autē hyeme videri, quia tū ſol Ægy-
pto vicinior in vaporem aquas redigat.
Ephorus, hiftoricus is quoq; æſtate
ait relaxari totam Ægyptū, ac quaſi ex-
undare copioſam aquā. ac conferre ad
hoc etiam Arabiā & Africam ob rari-
tatem & ſabuloſum ſolum. Eudoxus
ait, ſacerdotes imbris & oppo-
ſitis temporū anni rationibus rē impu-
tare. quando enim apud nos æſtas eſt,
qui ſub æſtuo habitamus Tropico, tū iis
qui e regione ſub brumæ circulo degūt
hyemem eſſe, à quibus tū exundans a-
qua prorumpat.

ΑΛΗΨ ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΙΕΜΟΥΣ
ΟΙΕ) ΠΝΕΟΥΣΑ ΤΗ ΑΙΓΥΠΤΩ ΔΥ-
ΠΩΡΟΠΩΣ ΕΠΑΙΡΕΝ ΕΝΕΙΛΟΥ
ΤΗ ΟΙΚΟΥ, ΟΥΔΕ Ο ΤΩ ΕΚΚΡΟΑΣ ΑΙΤΩ
ΙΗ" ΠΑΡΕΣ ΔΥΝΟΥΣΙ ΕΑΙ ΠΑΡΗΚΗ-
ΤΟΣ ΠΕΛΑΓΙΣ ΑΙ ΑΝΑΧΕΤΕΩΔΑ.

Εὐθυμῆς ὁ Μασσαλιώτης, ἐκ τ' Ω' καὶ αὐτὸς τ' ἔ-
ξω παλάσσης γλυκείας· κατ' αὐτ' ἔσπετο μίξει ^{αὐτῷ πρ.}
πληρῶν δὲ ποταμόν. Αἰαξαῖρος, ἐκ τ' χι- ^{Ρα.}
ος τ' ἐν τῇ Αἴθιοπία, τηχευμένης μὲν ἐστὶν ἑρμῆς, ψυ-
χειμένης δὲ τοῦ χαλκοῦ. Δημόκριτος, τ' χιόνος τ' ^{χρῆσιν πρ.}
ἐστὶς παρὰ ἀρκτοι μέρεσιν ὑπὸ περινάει Ἑσπείας αἰα- ^{Ρα.}
λουμένης τε καὶ δεκαχειμένης, νέφη μὲν ἐκ τ' αἰθέρης
πιπῶσα, τέτων δὲ ἀπελαυνομένων παρὰ μεσημβρίαν
καὶ τ' Αἴγυπτον ὑπὸ τ' ἐτήσιον αἵματι, ἀποτελεσθαι
βαδισαῖς ὄμβρους, ὑφ' ὧν ἀναπίμπλασθαι τε λί-
μνας καὶ τ' Νεῖλον ποταμόν. Η' ρόδοπος ὁ συγγρα-
φεύς· ἴσον μὲν ἐκ τ' πηγῶν φέρεται χαλκοῦ καὶ χρυσίου,
φαίνεται δὲ ἐλάττω εὐχαλίνος, δεκάδ' ἐστὶν τῆς οὗ
καυρῶ πλησίον ἰόντα ὀνήλιον τ' Αἰθίοπη, ἡ δὲ αἱμίξις ^{ἐκ τῆς}
πατάμας. Ε' φορὸς ὁ ἰσχυροῦς ἴφος καὶ ἥρος φη- ^{μι. Ρα.}
σὶν αἰαχαλαῖα τ' ὅλην Αἴγυπτον, καὶ οἰοεὶ· ἕξ υδροῦν
ὃ πολὺ νᾶμα. συνδίδωσι δὲ αὐτῇ καὶ ἡ Ἀραβία καὶ ἡ
Λιβύη ὧν δὲ ἔρανον καὶ ὑποψαμμον. Εὐδόξος ^{ἀπὸ λήμματος}
τὰς ἱερὰς φησι λέγειν τὰ ὄμβρια τ' ὑδάτων, καὶ τ' αἰ- ^{μι. Ρ.}
πιδείσαντι τ' ὠραν, ὅταν παρ' ἡμῖν εἴη ἥρος πῆς ὑ- ^{ἡ ἡμερῆς πρ.}
πὸ τῶν πετεινῶν ἐπικρὸν οἰκίσσιν, τότε πῆς ὑπὸ τῶν χει- ^{Ρα.}
μεριῶν τρεπικρὸν αἰπύκεις χαλκῶν ἐστίν, ἕξ ὧν δὲ
πλημμυρῶν ὕδωρ καταρρήγηται.

1 legebatur *aut* q. d. Euthymenem sensitse, mare extremum esse dulce. ms. habet *αὐτῶν*, *ἡμετέρας* naturas pro *ἡμῶν* αὐτῶν. nā ad-
spirationem negligi non est proflus inusitatum. *αὐτῶν* etiam Budzus legit. G. Xyl. 2. li. 1. c. 25. 3 *ἡδὺν*, reponendum existimo
ex Xylandri sententia, quia & in libro scripto de in ita se repensse dicit. Patet id ex opinione Ephori etiam vsu eam Diod. Siculus,
& ex hoc Theoph. Simocata retulere. Ecc 4

Et ÆSCHYLVS:

*Æthiopia haud incognitum terra genus
Laudare noui, Nilus unde defluit
Humū volutās quū flabra imbres cōcitant,
Vbi ignea dici micans vis splendida
Flamma resoluīt ningidas rupes. viget
Ægyptus omnis tam beata flumine
Sacro tumens, segetesq; latās nūnciat.*

CALLISTHENES autem scriptor historiarum contradicere voluit Anaxagoræ & Euripidis sententiæ, quam paulo ante reuulimus: suaque ipse opinione vsus, ait, aquis per Æthiopiā incrementibus ab exortu caniculæ ad arcturi usque ortum, quo tempore etiam etesiæ spirent: hosce quippe ventos adfirmat, quando spirant, nubes in primis ad Æthiopiam cogere: quibus nimirum impulsis ad montes, effundi maximam vim aquarum, vnde Nilum pleno intumescere aluco contingat. DEMOCRITVS autumat, circa brumam in locis ad septemtrionē positis niues cadere: circa solstitium vero æstiuum quum sol recedat, niue soluta & vaporibus inde exhalantibus, ab ea liquefactione oriri nubes, quas etesiæ arreptas versus meridiē ferant. quum se itaq; inuicem protrudant coactæ nubes iuxta Æthiopiam & Africam, imbrem existere ingentem, cuius delapsu Nilum impleri. EUTHYMENES Massiliensis vero, qui ipse navigationem suscepit, refert mare exteriora versus profluere usq; in Africam, & conuerti ad boreā ac septemtriones. iam reliquo quidē tempore mare esse vacuū: eo autē quo etesiæ spirant, flabris ventorū repulsum cōpleri, & ad interiora fluere. illud vero tū dulce esse, tum ceteri Niliacis crocodilis & hippopotamis similia alere. OENOPIDES Chius ait, tēpore hiberno fluuiorū fontes exsiccari, qui æstate calore refoti profluāt. quo itaq; repleatur illa, quæ accidit, siccitas, in caussa esse aquas caelestes hieme decedentes. at quū in Nilū non vllx tunc cadant pluuiz, iis destitutus haudquaquā impleri potest. & hanc esse causam, cur hieme minor is existat, plenus vero sit æstate. HERODOTVS autē ceteris quidē contraria profert, cū Oenopide vero paria. fluxū enim Nili ait esse talē, qui semper impleat alueū. ceterū solem hiemali tēpore supra Africā cursum facientē deficcare Nilum: ad solstitium vero æstiuū retrocedentē abire ad septētriones.

καὶ Αἰσχύλος,

Γένος μὲν αἰγῆν καὶ μεθ' ὧν ἐπίσταται
Αἰθιοπίδος γῆς, ἐνθα Νῆλος ἐπαρρῆς
Γαῖαν κυλίνδων πνέματων ἐπομβρείαις·
Εἰν ἣ πυρῶδι μινὸς ἐκλάμψαν φλόγα,
Αἴγυπτος ἀγνὴ νάματος πληρομένη,
Τῆκει πετρὰς χιόνα. πᾶσα δὲ δι' Ἰταλῆς
Φερέσθων Δῆμητρος ἀπ' ἑλλὰς γαίῃ.

Καλλ. δέ τις ὁ ἰσοειργετός ὡρὸς τὰ μικρὰ πρὸς τὸν εἰρημικὰ ὑπο Αἰναξαγόρην τε καὶ Εὐκλείδην αἰτῆται. αὐτὸς δὲ τῇ ἐαυτοῦ γνώμῃ χρωόμενος, Φησὶν, ὕδατων γινόμενων καὶ τῇ Αἰθιοπίας, καὶ τῇ κυνὸς ἀνατολῇ ἕως ἐπιτολῆς ἀρκτέρου, καθ' ἧς χεῖρας οἱ ἐτήσιοι πνέουσι· τέτρες γὰρ φησι τὸς αἰέμας μέλονται τὰ νέφη πνέοντες πρὸς τῇ Αἰθιοπίας ἀγνῇ ὧν δὴ καὶ πρὸς ἀπὸ πνέοντων πρὸς τὰ ὄρη, κατὰ ῥήγνυα πολὺ πλήθος ὕδατος· ἀφ' ὧν τῇ Νῆλῳ πληρέμενοι ἀναβαίνουσι συμβαίνει. Δημόκριτος δὲ λέγει, ὅτι μὲν χιμαεῖναις ὕδατος τὸς πρὸς τὰς ἀρκτέρας χιονίζονται τῶν τε, πρὸς ὕδατος δὲ χιμαεῖναις μὲν αἰέμας καὶ ἡλίου, τηκεμένης τῇ χιόνος καὶ ἀτμωμένης, ἀπὸ τῇ τῆς ὕδατος νέφην γίνεσθαι, ἀφ' ὧν τὸς ἐτήσιους ὑπολαμβανόμεναις φέρειν ὡρὸς μεσημέριας συναθρομένων δὲ τῇ κεφαλῇ ἐπὶ τῇ Αἰθιοπίας καὶ τῇ Λιβύῃ, ἡμερῶν γίνεσθαι πολλῶν, ὧν κατὰ ῥέοντα πληρῶν τῇ Νῆλῳ. Εὐκλείδης δὲ ὁ Μασσαλιώτης, αὐτὸς πεπλυνμένος, φησὶν εἰς τῇ ἕξω θαλάσσαν ἐπιρρεῖ. ἕως ἐς τῇ Λιβύῃ, ἐξαμύνην τε εἶναι πρὸς βορέαν τε καὶ ἀρκτέρας. καὶ τῇ μὲν ἀπὸν χεῖρον κείνῃ εἶναι τῇ θαλάσσαν, τοῖς δὲ ἐτήσιους αἰέμας ὑδρὸν ὅτι πνέουσι πληρῶν, καὶ ῥῆν ἔσονταις ἡμέραις ταῖς ταῖς· παύσα ὑδρὸν δὲ τῇ ἐτήσιων, ἀναχωρεῖν. εἶναι δὲ αὐτῇ καὶ γλυκῆν, καὶ κῆτη πρὸς πλησίον τοῖς ἐν τῇ Νείλῳ προκοδείλαις καὶ ἰπποπόταιμοις ἔχειν. Οἰνοπίδης δὲ ὁ Χίος λέγει, ὅτι χεῖμας, τῇ πρὸς ἀπὸ ἀναξήραίνεσθαι τὰς πηγὰς, ἐν ὧν τῇ ῥῆναι θερμοκρασίας ῥῆν. τῇ μὲν εἰς ἀναπληρῶν τῇ γινόμεναις ἐνεργείαις ὁ αἶποι τῇ ὑδατῶν ἰδατῶν ἐπιγαγομένων τοῖς χεῖμασι συμβαίνει. τῇ Νῆλῳ ἔχουσι μὲν τὸ τε, ἐν δὲ γινόμεναις συναπληρῶν· καὶ εἶναι τῇ χεῖμασι πᾶσα αὐτῇ γίνεσθαι, ὧν τῇ χεῖμασι πληρῶν. Ἡρακλῆς δὲ τοῖς μὲν λοιποῖς ὑπεικναι τὰς λέξεις, πρὸς πλησίον δὲ Οἰνοπίδης τῇ μὲν γὰρ ῥῆναι τῇ Νείλῳ φησὶ τοιαύτην ὥστε αἰετὶ πληρῶν τῇ ποταμῶν τῇ ἡλίου ὧν χεῖμας καὶ τῇ Λιβύῃ ποταμῶν τῇ παρῆναι, ἀναξήραίνεσθαι τῇ Νῆλῳ· ἐπὶ δὲ τῇ χεῖμασι ὧν αἰετὶς μετισταμένον, πρὸς τῇ ἀρκτέρον ἵεναι.

1 Hanc opinionem refutat etiam Aristides prolixè in Ægyptiaca, licet eius auctores non nominet, sed se ipse τὸν ποταμὸν εἶναι αἰετῶν πνέοντων αἰετῶν ἵεναι ait. 2 Ita edidit H. Scaph. Sed nullus dubito quin reponendū sit ὁμοῖον. v. Democriti sententiā a Plutarcho & Theophrasto, vel Diod. Siculo potius relata. 3 Et h. e. non dubito emendare Εὐκλείδης, ut antea ē Plutarcho habuisti. Eius philosophi sententiam refutat & Aristides in Ægypt. cū hac in finecula oritur: ὅτι δὲ τῇ θαλάσῃ γλυκῆν αἰετῶν ἀναξήραίνεσθαι τὰς πηγὰς αἰετῶν πνέοντων αἰετῶν ἵεναι. 4 An distinguedum & scribendum, αἰετῶν πνέοντων τῇ γινόμεναις ἐνεργείαις, τὸ αἶποι. &c. συμβαίνει. 5 An docet τὸ ποταμὸν ὑπεικναι τῇ ποταμῶν ἵεναι. 6 lib. 2. cap. 25.

In locis illis cavitates esse. Vnde quispi-
am ratiocinetur multis fontibus in va-
num confluentibus, Nili fluentum in-
tumescere. Sane omnium quoque
mundi fecundissimum hunc esse aiunt.
Qui vero insulam Nili, Meroe dictam,
incolunt, fluvium Astapum non finant,
quam vocem Græce transferas ἐκ σκο-
πους ὕδαρ, ἐκ τenebris aqua profluens. Natu-
ram enim huius fluminis incompre-
hensam esse isti statuunt. THALES
vnus de sapientibus docet, discedenti
Nilo Etesias resistere, & cursus eius eo-
rum flatibus acto contra ostia mari sus-
tineri: atque hinc illum exuberantem
per totam Ægyptum, quæ depressa, &
campestris sit, late exspatiari. Sed huius
rationis, quamvis probabilis videatur,
non difficile est falsitatem ostendere.
Nam si quid veritatis haberet quod ait,
omnes fluuii, qui contra flantibus Etesia-
is à mari repercutiuntur, similiter ma-
gnis auditibus excreverent. ANA-
XAGORAS cognomento physicus, so-
lutus in Æthiopia niuib. Nilum attolli
est opinatus: cui assentiens tragicus pœ-
ta Euripides, id ipsum in poematis suis
posuit. Hanc igitur oppositionem non
multa oppositione opus habere dici-
mus, quandoquidem vanam esse claret.
Nā propter feruores incredibiles in Æ-
thiopia, aquā in niuem densari nō est vt
possit fieri. Prorsus enim in locis illis nec
glacies, nec frigus, nec vlla hyems, & sol-
stitio æstiuo potissimū, cernitur. Quod
si etiam concedamus, in Æthiopia ni-
uem altam cadere, tamen quod ante
de ea liquata asserebatur, rursum vt va-
num ac friuolū probabilissime refelli-
tur. Omnis quippe fluuius aquis niuium
solutarum accrescens, comenienter
auras quoq; frigidas expirat, quin & cæ-
lum crassum reddit. Atqui circum Nilū
neque nebulæ alicuius concretionem,
neque auras gelidas, neque aerem cras-
sum reperias. HERODOTUS por-
ro Nilum tantum esse scribit, quan-
tus cum plenus est apparet. Hyeme au-
tem solem supra Libyam voluentem,
ex vndis Niloticis humentis substantiæ
δὲ πλὴν ἔστι τὸ Λιβύην φερούμενον ὅτι ἀπὸ αὐτῆς τῆς Νεῖλῳ

ἔμφαστος εἶναι πῖνας ἀπὸ τῆς πόπης ἐκείνης, ἥ ἐστι
αὐτῆς συλλογισμὸς διότι πολλὰ πηγὰν εἰς ἓνα τό-
πον ἀθροίζονται, ὃ ῥῶμα Νεῖλος συνίσταται. ἂν
μέλῃ ἐκ πολυγυνώσται· αὐτοὶ ὅμως ἀπὸ τῆς πόπης
τὸ οἰκιστὴν ποταμὸν πεφυκέαι φασι. Οἱ δὲ καὶ
κύντες τὴν ποταμὸν ὀνομαζόμενον Μερόην (αὐτῇ δὲ ὅτι
ὁ Νεῖλος ἰδρύεται ῥῆθρον) τὸν ποταμὸν κακλήκασιν· Ἀ-
σαποῦ δὲ ὅτι μετρημένον οὐκ εἶναι· εἰς τὸν Ἑλλη-
νων ἀφελέκτον, ἐκ τῆς σκοτίας ὕδαρ. ἂν κατὰ πηλὴν
ἡ δὲ ποταμὸν ἀναπνέουσι τὸν ποταμὸν ἵκνται τὴν φύσιν. Θα-
λῆς μὲν οὖν εἰς τὴν ἐπὶ τῶν οἰομαζόμενων, φη-
σὶ τῆς ἐτησίας ἀντιπνέοντα τὰς ἐκβολὰς τῆς πο-
ταμοῦ, καλὸν εἶναι τὴν ἁλῶσαν περὶ αὐτῆς· ὃ ῥεῖ-
θρον· ἐκ δὲ τῆς πόπης πλεονέκων ὅτι κακλή-
κων, ταπεινὸν οὖσαν καὶ περὶ αὐτῆς τὴν Αἴγυπτον.
τῇ δὲ λόγῳ τῆς πόπης, καὶ τῇ δὲ δόξῃ τοῦ παιδαίου, ῥα-
δὲ δὲ ἐλέγξαι τὸν ποταμὸν. εἰ γὰρ ἀληθὲς ὁ λεγ-
όμενος, ἀπὸ τῆς πόπης οἱ ποταμοὶ, οἱ τοῖς ἐτησίαις ἐκεί-
νης κακλήκωντα ἐκβολὰς, ἀνὰ ποταμὸν τὴν ὁμοί-
αν ἀνὰ τῆς πόπης. Ἀναξάγους δὲ ὁ ποταμὸν ῥεῖ-
θρον φυσικὸς, τὴν τῆς πόπης κατὰ τὴν Αἴγυπτον
χίονα, τῆς τῆς πόπης πληρώσεως ἕως ἀρχῆς αἰ-
τίας ἐδόξασιν. ὅτι ὁ τραγωδοποιὸς Εὐριπίδης
τῇ πόπης, ἐν τοῖς ἐκείναις ποιήμασι τῆς ποταμὸν
χίονα. τῇ πόπης μὲν οὖν τὴν ἀπὸ τῆς πόπης αἰ-
τίας δὲ αὐτῆς φαμεν, φημερὺ καὶ τῆς πόπης τῆς πόπης
δοξῆς. Ἀπὸ τῆς πόπης τῆς πόπης τῆς πόπης τῆς πόπης
τατων χίονα ἀπὸ τῆς Αἴγυπτος σπένδουσαι. κατὰ
λου γὰρ τῆς πόπης, τῆς πόπης ἐκείνης ἐκείνης, οὐ φύχως,
οὔτε ὅπως χειμῶνος ἐμφαστος πέφυκε καὶ μάστιγα
τῆς πόπης θεομῶν. εἰ δὲ καὶ πῖς εἴποι τῆς πόπης
χωρήσεως τῆς πόπης ἐκείνης πλεονέκων ἔστι τὴν Αἴ-
γυπτος, ἐκ αἰτίας ἐλέγχεται τῆς ποταμὸν χίονος ὁμο-
κλήκων τῆς πόπης. ἅπας γὰρ ποταμὸς ἀπὸ
χίονος τὴν ποταμὸν λαχὼν, ὁμοιογενὲς αὐ-
τῆς φύχως ἀνὰ δόξῃ. ἀλλὰ ἐκ τῆς πόπης τῆς πόπης
κινεῖται φύχως. ἀπὸ τῆς πόπης Νεῖλος. ὁ ποταμὸν ὅτι ἐ-
κείνης τῆς πόπης ἐκείνης, ὅτι αὐτῆς φύχως, οὔτε
κακλήκων τῆς πόπης τῆς πόπης. Ἡ πόπης τῆς πόπης
ὁ Νεῖλος ἐκείνης μὲν τῆς πόπης φησιν, ὅποιος πῖς καὶ
φαίνεται κατὰ τὴν πληρώσιν· χειμῶνος δὲ αὐτῆς
δὲ πλὴν ἔστι τὸ Λιβύην φερούμενον ὅτι ἀπὸ αὐτῆς τῆς Νεῖλῳ

1 Interp. cavitates. nō recte, ni fallor. nec enim constat an cavitates fuerint ista quæ indicia præbebant ortus Nili ex istis lo-
cis, rectius Rhodomanus noster ὁ ποταμὸς apud Diodorum: indicia quædam esse ei sunt, unde quis ratiocinetur. ait enim illos signa
dicere, unde apparere possit ibi fontes Nili esse. sic paulo infra χαμῶν δὲ ἐμφαστος apud Theophyl. & Diod. 2 συλλογισμὸς Diod.
3 ἥ ἐστι τῆς πόπης. 4 forte αὐτὸν scrib. vt est apud Diodorum. 5 ἀπὸ τῆς πόπης Diod.
6 Edimus Νεῖλος. male enim vulgati Νεῖλος. & interpres omisit illa: Sic vero est ista super ipso Nili fluente. Diodorus hæc verba
nō habet, sed alius planius & plenius hoc loco, quæ vide. 7 Αἰγύπτῳ Diod. 8 εἰς τὴν πόπην Diod. quæ verba fere superflue re-
lati ibi viri docti. Simplicius tamen inde descripsisse credo. 9 male vulgati ἀπὸ τῆς πόπης. 10 τὸ ῥῶμα Diod. 11 Sic restitu-
imus ex Diod. vulgo, ὅτι αὐτῆς. ceterum πλεονέκων quoq; Diodorus, quamvis id notare videatur vt superfluum. 12 Diod. ὅτι
αὐτῆς καὶ αὐτῆς. 13 ὅτι ὁ ποταμὸς Εὐριπίδης ὁ Νεῖλος. Diod. qui & versus tragici refert: quos supra habes in Αἰγύπτῳ ex-
positione. 14 ἀπὸ τῆς πόπης καὶ τῆς πόπης αὐτῆς δὲ αὐτῆς συμβόλῃ. Diod. 15 ὅτι αὐτῆς Diod. 16 κατὰ τὴν πόπην Diod. 17 ἀπὸ τῆς
πόπης τῆς Νεῖλος. Diod. 18 Herodotæ sententiæ confutationem ἐκ Diodoro simul edimus, cum qua hæc conferas licet

εως φερόμενος. καὶ δὲ πλείους τῶν ἑξακισχιλί-
 ων σαδίων ἀφ' αὐτῆς Αἰθιοπίας ἀφ' ἑρρίων, ἔχει
 τὴν αὐξήσιν πρὶν ἢ φάωσιν τῆς Αἰγυπτοῦ. ἔπειτα
 εἰ μὴ ὁ ῥόδιμα τῷ Νείλῳ παμπύστερον ἢ τῶν
 κατὰ τὴν ποταμόχωσον γλῶτταιωμάτων, ὅτι
 παλαιότερον αὐτῶν (ὅτι βασιλεὺς σινοβάβη, καθ' ἃς
 αἰδιώταται ἢ ἀφ' ἐβαίνειν ποσὺν πλῆθος ὑδά-
 των. εἰ δὲ ὑψηλοτέρῳ τόπῳ ἐσθίχει ὁ ποταμὸς
 τῶν ἑξακισχιλίων, αἰδιώταται ἢ ὅτι τῶν λαμπρο-
 τέρων κυλιωμάτων εἰς τὴν ὑψηλότεραν ὅτι φαί-
 νεται τὴν τῶν ὑδάτων σύρρῳσιν γίνεσθαι. καὶ
 λου δὲ τίς ἀνδραδὶς ἡγήσεται τῆς ὅτι τῶν κα-
 τὰ τὴν γλῶτταιωμάτων ἰδρῶτα ποσὺν αὐ-
 ξήσιν τὰ ποταμόχωσον, ὥστε ἡ αὐτὴ σχε-
 δὸν πᾶσαι τὴν Αἰγυπτὸν ἐκτεκλύεσθαι; ἀφ' ἧς
 γὰρ καὶ ὁ φῶδρος τῆς τε ποταμοχώρας γῆς, καὶ
 τῶν ἐν αὐτῇ ἑξακισχιλίων, ἀπὸ τῶν ὑδάτων, ἔ-
 σιφαιδὶ ὄντων. τῶν ἐν πύλιν ἐλέγχων. ὁ μὲν
 γὰρ Μαίανδρος ποταμὸς κατὰ τὴν Ἀσίαν πολ-
 λὴν χώραν ποιοῖ ποταμόχωσον. καὶ τῶν
 συμβαίνειν αὐτῇ τὴν αἰαπλήρωσιν τῷ Νείλῳ
 ὁ σινοβάβη ὁ δὲ σινοβάβη γινόμενος. ἀλλὰ καὶ πε-
 ρὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὁ καλούμενος Ἀχελῷος πο-
 ταμὸς, αὐτῇ τε τὴν Βοιωτίαν ὁ Κηφισὸς καὶ τῶν
 Φωκίων, ὅτι ὀλίγην χώραν περσέχουσιν. ἐφ'
 ὧν ἀμφοτέρων ἐλέγχεται φαίεσθαι τῷ ἑφ' ὅρου ὁ
 φῶδρος. καὶ αὐτὰ μὲν πρὸς τὸν ἑφ' ὅρου.
 Τῶν δὲ ἐν Μένφιδι φιλοσόφῳ πινὲς ἐσσεύ-
 ρησαι αἰτίαν φέρειν τῆς πληρώσεως αὐτῶν. φα-
 σὶ δ' ἔχειν εἰς τὴν τὴν γλῶτταιωμάτων. καὶ ἐν μὲν ἡ
 εἶναι ὁ κατὰ τὴν ἡμέτεραν οἰκουμένην (διὸν γὰρ
 οὕτως εἰπεῖν) ἔπειτα δὲ ὁ πύλιν πῶς τῶν αἰ-
 πεποιτῶν τῆς ὥρας. ὁ δὲ τῶν μετὰ τὴν κείων
 τῶν, ἡ ἀρχὴ δὲ ἀφ' αὐτῆς αἰαπλήρωσιν.
 εἰ μὴ τὴν ὁ Νεῖλος ἐποιεῖτο αἰαπλήρωσιν
 κατὰ τὸν τῶν χυμῶντος κατὰ, διήλυν ἡ ἀρχὴ, ὥς
 ὅτι τὸ καθ' ἡμᾶς ζῶντος λαμβάνει τὴν σύρρῳ-
 σιν παρ' ἡμῶν αἰαπλήρωσιν. ἔπειτα τοῦ αἰαπλή-
 ρος αἰαπλήρωσιν τῶν χυμῶντος, καὶ
 ἡ ἀρχὴ, εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γίνεσθαι οἰκουμένην.

F ff

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ

τῷ Σικελιώτῳ.

ἐν α'. βιβλ. ἱστορ. παρὰ τῷ τέλει τ' πρώ-
της μερίδος.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ δὲ φησι τὸν Νεῖλον εἶναι μὲν φύσει πληκρὸν τὸν ἥλιος γίνεται κατὰ τὴν πληρωσιν, ὅς δὲ τὰ χειμῶν, τὸν ἥλιον καὶ τὴν Λιβύην φερόμενον, ὅτι παρὰ αὐτὸν πολλὴ ὑγρασία ἐκ τῆς Νείλου καὶ ἀφ' ἧς τὸ πλεονέκτης καὶ τὸς τοῖς τοῖς φύσει ἐλάττωνα γίνεται τὸ ποταμὸν. ὅς δὲ φέρει ὅτις αἶψος, ἀποχωρεῖται τῇ φορᾷ τὸν ἥλιον πρὸς τὰς ἀρκτοὺς, ἀναξερταίνει καὶ παπεινοῦν πᾶς τε πρὸς τὴν Ἑλλάδα ποταμοὺς καὶ τὰς καὶ τὰ ἄλλαν χώραν τὴν ὁμοίως ἐκείνην χειμῶν. ὅς ἐκ τούτου εἶναι τὸν ποταμὸν τὸν Νεῖλον. ὅς δὲ ἐκ τούτοις καὶ μάλιστα αὐξάνεται, καὶ τὸν χειμῶνα τὸν παπεινοῦνται, ἀφ' ἧς τὸ πλεονέκτην αἰτίας. ῥητὸν οὖν καὶ παρὰ τὸν, ὅτι καὶ τὸν καὶ ὡς ἀπὸ τῆς Νείλου τὴν ὑγρασίαν ὁ ἥλιος ἐκ τῆς αὐτῆς παρὰ αὐτὸν καὶ τὴν χειμῶν καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἄλλων τῆς τῆς Λιβύης οὕτω ποταμὸν ἀναλαμβάνει τὴν ὑγρασίαν, καὶ παπεινοῦνται φερόμενα ῥέματα. ἐπεὶ δὲ ἔδαμον τὴν Λιβύης ὅθεν τοῖς τὸν γινόμενον φερόται, περὶ αὐτὸν οὐ συγγραφὴς σχηδὺν ἀνέσκειται. καὶ ὅς οἱ παρὰ τὴν Ἑλλάδα ποταμοὶ τὴν αὐξήσιν ἐκ τῆς χειμῶν λαμβάνουσιν, καὶ ἀφ' ἧς μακρότερον ἀφίσταται τὸν ἥλιον, ἀλλὰ ἀφ' ἧς πλεονέκτης τὸν ἥλιον ὡς φέρει.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ,

ἐν τῷ Αἰγυπτίῳ.

ΙΝΑ ὅς καὶ ἡ Ἑρδίου γνώμη καὶ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις, ὡς δὲ παρὰ τὸν ἥλιον αἰτεῖται αὐξήσιν, φέρει σκεψώμεθα. ἀπελαυνόμενον τὸν ἥλιον ὑπὸ τῆς αὐτοῦ χειμῶν, ἔρχεται τὴν Λιβύης πρὸς αὐτὸν, καὶ τὴν αὐτῆς τὴν αὐτῆς, ἐλάττω ποιῶν τὸν Νεῖλον τὸν χειμῶν, ἢ τὸν φέρει. ἔστι δὲ ὅς, ὅς ἐκ τῆς πᾶς ὁ Νεῖλος αὐξάνεται, ἀλλὰ πᾶς μειοῦνται συμπλάσσει. ὅτι μὲν καὶ τὸν χειμῶν καθαρώτατος ἐστίν, ὁμοιογενῆται καὶ τὸν ποταμὸν. τοῦτον δὲ οὕτως ἔχοντος, αὐξοῖται καὶ τὸν φέρει, ὅς ἐκ τῆς μείζονος αὐτῆς καὶ πολυτέρως. ἐπὶ οὖν μὲν τὸν ποταμὸν, ὡς αὐτὸς μὴ δείξει τούτο, ὡς ὁροῦς ὑφ' αὐτῶν.

1 Recte hæc genuina Diodori censet Rhodomanus doctiss. Patet id ex Theophylacto etiam, qui exscripsit ista, ita hīc lausariando: ὑγρὸς οὐσιαστικῶς καὶ τὸν Νεῖλον ὑδατῶν. 2 αὐτὸς τὸν ποταμὸν reponit Steph. adprobaturque L. Rhodom. 3 καὶ ὑδατῶν. ubi Rhodom. ita: ὁ ποταμὸς ἐκ τῆς αὐτοῦ ἀρροίας, etiam ipse σχηδὺν. ὅς νῦν flet imprudenter negatur. 4 an μή; certe ita videtur interp. legisse. 5 an ἐκ τῆς αὐτοῦ. Sic enim Herodotus II, 24 τὴν χειμῶν ὡς ἀπὸ τῆς αὐτοῦ καὶ τὸν ποταμὸν αὐξάνει. ὅς καὶ τὸν φέρει. 6 an μή; certe ita videtur interp. legisse.

EX DIODORO

Siculo.

lib. 1. biblioth. histor. extrema sectione
prima.

HERODOTVS natura tantum esse ^{Interp. Land. Rhodomanus.} dicit Nilum, quantus per implementum excrescit. Per hyemem vero a Sole, qui supra Africæ tum verticem circumfertur, multū humoris attrahi ē Nilo, qui ob id cōtra naturā decrescat; per æstatem contra, Sole versus Arctos digresso, amnes Græciæ, aliarumq; regionum versus eundem cardinem sitarum, desiccari & imminui. Ob causam igitur iam expositam, non adeo insolens esse, quod Nilo contingit, ut sub calorem æstiuum augetur, sub hyemem contra depressior fluat. At respondendum etiam huic est. si Sol ē Nilo humiditatem ad se hyberno tempore alliceret, ex aliis quoque Libyæ fluuiis quipiam humoris accipere, amniumque cursum deminuere, illum oporteret. Quod cum nullibi per Africam fieri obseruetur, futilem auctoris rationem esse liquet. Græciæ enim fluuii per hyemem incrementa capiunt, non ob longinquiores Solis recessum; sed decidentium tunc pluuiarū crebritatem.

EX ARISTIDE,

in oratione Aegyptiaca.

AGE vero, Herodoti quoque sententiam, ne videamur eam prorsus, ^{Interp. Gal. Camer.} quasi refutatione indignam, contemneret, considerare. Solem is ait à nostris brumis abactum, supra Libyam superiorem decurrere, & aquam consumere, atque ita Nilum hyeme minorem, quā est æstate, reddere. At hoc non est, quomodo crescat Nilus, exponere, verum quomodo deficiat, comminisci. Est enim cum hyeme purissimum esse fateantur omnes, prorsus æstate, cum est maior ac magis limosus, crescit. Quapropter adhuc manet quæstio, donec incrementi causam nullus ostendit,

quan-

quandoquidē hęc eius esse prima propriaque fluxio, quam hyeme cernimus, videtur. Iam si tantum faceret Solis hyemalis meatus discrimen, ut illic æstas esset, cū heic est hyems, & rursus hyems, cum heic æstas: aliquid fortasse dicerēt. nunc autem ut illa loca nostris esse non paulo per hyemem calidiora, negat nemo, ita nihil etiam secundum ipsos vetat, minus habere Solem hyeme, quam æstate, virium. Non enim si æstate circa Boreā & huic subiecta loca vehemens est, ab Ægypto atque Africa recedit: verum illic est etiam calidior, ac maxime quidem in supremis locis, deinde proportionē in ceteris. Nam & in Scythia atque Ponto nihil prohibet esse frigidiorē nostra æstatē, ac multo quidem: quamvis Boream versus Sol iter instituatur. Quod si his in locis anni tempora illis ex opposita parte responderent, similiter & ad Meridiem discedente Sole, atque hyemem heic faciente, Nilus atque Ægyptus æstatē haberent, & ad Boream redeunte, calidior esset huic supposita regio: quod quidem secus contingit: nec iniuria. Quamquā enim versus Boream tendit, non tamen ad eum peruenit. Quocirca quādoquidem æstate Nilum apparet augeri, manifestum sit, hyeme consumi non posse. Etenim si esset eius rei Sol auctor, æstate magis etiam, cum est vehementior, atque illic multo quidem, incrementum prohiberet. Hoc igitur per se dissolvitur. Nam si tum exiccaret, minus etiā nunc permetteret crescere. sin hyeme non exiccat, non propterea crescit æstate. Ac mihi fere similiter dici videtur, Solem à brumis abigi, & Nilum à Sole consumi. Quinimo nec brumæ Solem abigunt, scriptor præclarissime, quandoquidem ad Solis regionem non pertingunt, verum Sol pro ratione motus discedens, ventos permittit frigidiores atque asperiores fieri: nec Nilus à Sole, velut à Vulcano Xanthus, exiccatus, flumen contrahit. Quid, quod in aliis etiam videtur, quæ de Ægypto atque Nilo dixit præclarissime, pauca vere tradidisse, non quasi omnia maiora faciat, ut tamen autem porreitas et φύσιν, τοῖς αἰέμοις παρέχει ψυχροῖς καὶ βίαιοις ἐπὶ μάλλον γίνεσθαι. οὐτε ὁ Νεῖλος τῆς κρύσεως, ὡς περὶ ὁ Ξάνθος ὑπὸ τῆς Ηφαίστου, τῆς ἡλίου, συστέλλει ὁ ῥόμβος. ἀλλὰ γὰρ ὁ φημιότατα καὶ κάλλιπα εἰρηκὼς Ἡρόδοτος παρὶ Αἰγυπτίου καὶ Νείλου, ὁ λίγα τῶν ἀληθῶν εἰρηκέναι κινδυνεύει. οὐχ ὡς ὅτι ὁ μείζων αἰετος αὐτὸν λέγω πάντα

ὁ γὰρ κύριον καὶ πρῶτον αὐτὸν ῥόμβος, ὁ χειμῶν φαίνεται. αὐτὸν δὲ τοῦτον, εἰ μὴ τοσοῦτον ἔω ὁ ἀφαιρῶν τῶν χειμῶν τῆς ἡλίου πορείας, ὥστε ποιεῖν ἴσους πρὸς τὸν κύριον ῥόμβον, ὅταν συναντῶν χειμῶν ἴσηται, καὶ πάλιν αὐτὸν χειμῶνα, ὅσοις ἴσους ἴσηται παρ' ἡμῖν, ἴσους αὐτὸν τῶν ἀφαιρῶν. νῦν δὲ ὅτι μὴ οὐκ ὀλίγον ἴσηται παρ' ἡμῖν τῶν χειμῶν, ὅσοις ἀνυλῆται ὅσον μὲν καλύειν καὶ κατ' αὐτοὺς ἐκείνους, ἐλάττω δὲ ἡλίον τῶν χειμῶν ἢ τῶν ἴσους ἔχειν τὴν ἰσχυρῶν. ὅσον γὰρ τῶν ἴσους ἡλίου πρὸς τὸν μὴ τὴν ἀρκούν καὶ τὴν αὐτὴν γὰρ ἰσχυρῶν αὐτὴν φησὶν, Αἰγυπτίου δὲ καὶ Λιβύης ἀποχωρεῖν. ἀλλ' ἐκεῖ καὶ μάλλον καί, μάλιστα μὴ ἐν τοῖς ἀνωτάτω, ἐσσεῖται ἐξῆς κατὰ λόγον. ἰπὲρ καὶ πρὸς τὴν Σκυθικὴν γὰρ καὶ δὲ Πόντον, ὅσον καλύει ὁ ἴσους ψυχροῖς τῶν ἴσους τῶν παρ' ἡμῖν εἶναι πολλὰ γὰρ καὶ τοῦ ἡλίου τὰ βόρεια ἐλαυνόντος τῶν πρὸς οὐρανοῦ. καὶ τοῖς εἰ ἀντεγρέφοντο αἱ ὥραι τῶν ἐπὶ τοῖς τοῖς τοῖς, ὁμοίως μὴ αὐτὸς μὴ μὴ μὴ αὐτὸς μὴ αὐτὸς τῶν ἡλίου καὶ χειμῶνα ποιοῦντος αὐτὴν, ἴσους ἔω κατ' Αἰγυπτίου καὶ τὴν τῶν Νείλου καί, ὁμοίως δὲ αὐτὸς πρὸς ἀρκούν ἐπιδιόντες, ἐπλεονέκτει τῇ ἴσηται πρὸς βορᾶν. ὁ πολλοῦ δὲ οὕτως ἔχει φαίνεται εἰκάτως. κινεῖται μὴ γὰρ οἶμαι τὰ πρὸς ἀρκούν οὐ μὲν πληροῖ γὰρ εἰς αὐτὴν. ὅσον ὅτι τοῦ ἴσους αὐτὸς ἀρκούντος φαίνεται ὅτι ὁ Νεῖλος, ἡλίου ὅτι τῶν χειμῶν ἀδυνατῶν ἔχει τῆς αὐτῆς. εἰ γὰρ ἦν ὁ ἡλίου αἴτιος, εἴρηκα αὐτὸν τῶν ἴσους ἐπὶ μάλλον τὴν αὐτῆς, ἰσχυροῦς γὰρ ὡς αὐτὸς αὐτοῦ. τότε καί, ὡς αὐτὸς αὐτὸν λυεῖται. εἰ μὴ γὰρ τῶν αὐτῶν ὅσον ἔχει, ὅσον ἦν αὐτὸν αὐτὸν πλεονέκτει νῦν. εἰ δὲ μὴ τῆς τοῦ χειμῶντος, οὐ ἀλλὰ τοῦτο ὁ Νεῖλος μείζων τοῦ ἴσους. ὁμοίως δὲ εἶναι μοι δοκεῖ, τὸ, τὸ ἀπὸ ἐλαυνόντος φαίνεται δὲ ἡλίον ὑπὸ τῶν χειμῶντος, καὶ ὁ δὲ Νεῖλος τῶν ἡλίου τῆς αὐτῆς. ἀλλ' οὐδ' οἱ χειμῶντος δὲ ἡλίον ἀπὸ ἐλαυνόντος, ὡς κάλλιπα λογιζομένων. ὅσον γὰρ ἐφικνουῖται τῆς τοῦ ἡλίου χάρις. ἀλλ' ὁ ἡλίου ἀποχωρεῖ κατὰ

1 sic distinxit edit. Pauli Stephani, quam secuti sumus, est: τέτοι. καὶ ἀπὸ τῶν ὅσον: distinctionem nostram firmat doctiss. interpretes.

ἔπειτα πῖνα γ' ἔαδ' ἀχρὲς μείζων πᾶσι λείπειν. ὦν
εἰπεῖν αὐτῷ, ὅθεν ἐπείγει λέγειν. ἀλλ' ἄγε τῷ ὄν-
των εἴρηκεν ἑτέρως, οἷον ἢ ὡς ἔσθ' Ἡλίου πλιν-
τεπάρων ἡμερῶν πορείᾳ αὐτῆς διρεῖα Αἰγυπτῶς,
ἥ γε οὕτως εἰς γενὸν αἰεὶ κλείεται, καὶ παρὰ γωνίαν,
ὥστε ὁ Νεῖλος εἰς αὐτὴν ὑπερβάλλει δι' ἀμφοῖν
τῷ ὁρῶν ἡδὴ συμπεπληκῶτων· καὶ τῶν εἰσὶν οἱ
καταράκται ἢ ἄλλ' Αἰγυπτῶν τῷ ποταμοῦ κατὰ-
βασίς, Αἰγυπτίου πάσης ὥς περὶ κρυφῆς. ὥς τ' ἐπὶ
παρὰ πλέων τὰ κατ' Εὐλεφαντίνῃ ὄρμῃ, εἰκάσεις 10
κακλείσθαι τὸ ῥόμα τῷ Νεῖλου. γενὸν ἡδὴ Φαί-
ης αὐτὴν ὑπερρεῖν ὑπὸ τῆς πέτρης αὐτῆς. ἰδὼς δὲ
αὐτὴν τῶν εἰς Εὐλεφαντίνην τελέσθαι, παρὰ δὲ
οἷδ' ὁ πόσις αὐτῶν σχολίων σιωποῖ. οὕτω τὰ ὄρη, ὡς
μέσον εἶναι μὴ δὲν, πλὴν τῷ ῥόματος αὐτοῦ. καὶ τῷ
πὸ τῶν ὄρων διρεῖς Αἰγυπτίου ὅπερ τῷ ποταμοῦ. ἢ
πᾶλλα αὐτῆς ἐλέγχῃ τῷ σκείνου πόσιν ἔργον ἐπὶ
ἐξελθεῖν, ὅς γε φησὶ, καὶ πᾶσι τῷ πηγῶν δὴ τῶν
τῇ Νεῖλου πηγῶν τῶν γεγενημένων τῷ
Σαίτου· ὡς ἂν εἴη ὄρη δύο, μεταξὺ Σύνης καὶ Εὐ- 10
λεφαντίνης· τούτων δὲ τῷ ὁρῶν ἐκ τῷ μέσῳ, ῥέ-
οιεν αἱ πηγαί· καὶ ὁ μὲν ἡμίση τῷ ῥόματι, ἐπὶ
Αἰθιοπίας καὶ ἰότου αἵματος ῥοῖ· πᾶσι ἔπειτα ἡμι-
ση, ἐπὶ Αἰγυπτίου· τὰ βέβαια. καὶ τοὶ ἡγ' Εὐλε-
φαντίνῃ μέλει τῆς αἰαπλῶσαι φησὶν, ὡς αὐτοῖς
σχεδὸν τῷ Νεῖλου ποῖς κατὰ ῥάκταις ὅστιν· αὐ-
εχούσα μάλιστα ἐπὶ αὐτοῖς. αὐτὴ πλῶσα γὰρ
οὕτω ἔργον καὶ αὐτῶς, καὶ εἰδὼν ἀκριβέστερον, ἢ εἰδὼν
φασὶν. εἰ δὲ δεῖ καὶ κατ' αὐτὴν Ἡρόδοτον καὶ παρ- 20
ἐξελθεῖν ψυχὰς γωνίας ἐνεκεν, καὶ μὴ δὲν ἐξῶ τῷ πο-
ταμοῦ ὅν λόγον ἐξάγναι, οὕτω σιωπῶν. ὡς ἀ-
νῆεν ὅτι τοῖς βωμοῖς οὐ τοῖς Αἰθίοφιν ὅστιν ἡ φρεν-
εῖ, πολὺ τῆς ὀχθρῆς ἀποσπάσας τῷ πλάμῳ, ὑ-
περβαῖ ὅτι τ' ὄρμον ὅς ὅστιν παρὰ τῶν ὄρων
των, εἰς Φίλας διέβαλον. ἔστι δὲ αὕτη ἡ πόσις μετὰ
εἰς Αἰγυπτίου καὶ Αἰθιοπίας· πᾶσι αὐτῇ τῷ μέγε-
θος, ὅση περὶ αὐτῇ πόσις. παρὰ δὲ αὐτῇ ὁ
Νεῖλος, ἀκριβῶς μέση αὐτῶν ποῖν. ἔπειτα δὲ ἐπὶ
αὐτῇ, ἐχώρει μὲν πάλιν τῷ αὐτῷ ἀπὸ τῷ Φί-
λων, καὶ παρὰ δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ὄρων 40
ὁφθαλμοῖς. καὶ τοῖς ἀγνοῦσι αἰσώτων· οἷδ' ἡ γνο-
οι. οὕτω δὲ ἡ γνῶσις πάλιν ἐπὶ τῇ Σύνῃ καὶ ἀπὸ τῆς Εὐλεφαντίνης ὁ Νεῖλος ἀφίκεται,

quandoquidem etiam maiora quādam
reliquit, de quibus nunc non dicam. ve-
rum quæ aliter, quam se habebāt, tradi-
dit; velut cum ait, quatrui supra He-
liopolim itinere rursum dilatari Ægy-
ptū, quæ sane adeo deinceps in angustū
angulū desinit, ut in eā Nilus per mō-
tem utrumque iam coeuntem incidat:
quod quidem Nili inter mōtes defluui-
um cataraclas facit, Ægypti totius quasi
verticem. Quocirca etiam inter navi-
gandum præter Elephantinam, Nili flu-
men conclusum dixeris, ac propemo-
dum eum subter rupem credideris flu-
ere. Quinetiam nescio quanto ante E-
lephantinam spatio sic videbis coire
montes, ut nihil, præter flumen, interie-
ctum cernas, atque eadem sit Ægypti
quæ Nili, latitudo. An vero sit alios i-
psius sermones refutare difficile, qui de
fontibus etiam Nili se à quodam scriba
Saita dicit accepisse, duos esse inter
Syenem & Elephantinam montes, &
quorum medio fons erumpat, cuius al-
tera pars in Æthiopiam & Austram, al-
tera in Ægyptum atque Boream dif-
fluat. Atqui Elephantine, ad quam se di-
cit nauigio peruenisse, sub ipsis fere ca-
taraclis iacet, nec ab iis ultra septē distat
stadia. Etenim ego quoque eo nauigavi,
& rem perspexi diligentius, ut aiunt,
quā fuit necesse. Atq; si cum Herodoto
quadam licet uti digressionē, delectan-
di causa, neque sermonem ab argu-
mento deducendū: sic fere mihi conti-
git. Cum ad aras ascendissem, in qui-
bus est Æthiopum præsidium, longe à
ripa delatus, conscenso portu, qui pri-
mus est ultra cataraclas, in Philas traie-
ci, quæ est inter Ægyptum & Æthio-
piam insula, tantæ magnitudinis, quan-
tæ est eius oppidum. circum eam vero
fluit Nilus, atque illam sui proflus me-
diam facit. In reditu autem eadem
via sum à Philis reuersus, ac tum saltem
cataraclas me visurum putavi. verum
cum de vectoribus quærerem, illi rem
ignorabant. Quare Syenem relatus,
quam ab Elephantine separat Nilus,

1 lib. II. capit. 7. ὅθεν αὐτὸ καὶ μέγιστον Ἡλίου πλιντεπάρων, ὡς τῶν μετὰ γωνίαν, ὡς τῆς Αἰγυπτῶς, &c.

2 Scrib. Ἡλίου. Herodotea alias sunt lib. II. cap. 28. 3 Συνὴς est apud Herodotum, semper per vin medio. apud Ari-
stidem per, ut infra scripsit etiam scribitur. Interpres tamen Syene quoque; nunquam non reddit. 4 an forte rectius καὶ τὰ βέ-
Herodoti verba καὶ τὰ βέβαια, ὡς Αἰγυπτίου ἡμίση, καὶ αὐτῆς βωμῶν αὐτῶν τὸ δὲ ἔργον ἡμίση, ὡς Αἰθιοπίας τὸ δὲ ἔργον. 5 lib. II.
cap. 29. 6 Καταδύπται, cataraclis vocat. scilicet & catadupa vocat illos cataraclas, ut ē Somnio Scip. apud Ciceronem notant.
habes & in Macrobio ad illud Somnium commentario lib. II. cap. 4. Alias potius Catadupa populi cataraclarum Niliacorum ac-
coire ut & apud Heliodorum 2. Æthiopie. ἡ δὲ αὐτῇ τῷ αὐτῷ Αἰγυπτῶν, καὶ Καταδύπται αὐτῶν, καὶ ἰσχυρῶς καὶ κατὰ ῥάκταις τῷ Νεῖλου.
quo pacto & Aristides accepisse potest. Parum tamen hic referat. 7 Seneca. 4. natural. quæst. c. 2. Phila insula est affera & un-
diq; prærupta: duobus in summitatibus amnibus cingitur, qui Nilum mittunt, & eius nomen ferunt. Urbem totam complectitur. Sic
8 an potius scribo. οἱ δὲ ἡγνοοῦσι.

praesidii praefectum obsecro, quamquam inualerudine premebar, ut mecum actuariolo quopiam remittat ad inspiciendos cataractas, & simul hominibus aliquot, qui cogerēt eos, qui sunt in insula cataractarum (ii sunt nautae, fluminis periti) tū cataractas ipsos, tum si quid esset aliud visu dignum, nobis ostendere. At ille quamvis rem esse operosam diceret, atque consilium admiraretur, quandoquidem ipse nunquam hoc ausus tentare fuerat, negare tamen non potuit, quin postquam a sententia me non valuit abducere, sic remitteret; alioqui nobis familiaris ac beneuolus. Quapropter ascendi, & cum illos super scopulos, ut solebant, deferri a summa vidi insula (nam haec est medio emicans flumine, cataractas undique conspicuos praebet) tum ipse volui lembo conscenso navigationem instituere, nec per ea tantum loca ferri, per quae illos delabi videram (atque haec, insulae sunt ad orientem) verum indidem exorsus, circum cuncta, quae forent in conspectu, navigare, & secundum alterum insulae latus amne secundo ad vrbes deuehi. Hoc igitur dico, quod non audiui, sed manifeste vidi, Elephantinem sub ipsis iacere cataractis, nec inter Syenem atque Elephantinem quicquam, praeter flumen, esse interiectum, utraque vrbe ripae adiacente. Iam si Herodorus unquam Elephantinen; ut ait, venisset, num & ex auditu narraret ea, quae viderat, & falsa: sicut & de antiquis Nili fontibus inquirens, ac nondum se veritatem cognouisse confessus, hoc de scriba se audiuisse scriberet, idque in Saitide praefectura de rebus ad Elephantinem conspicuis: nec, si nihil, quod audiuerat, poterat tacere; iisdem, quibus nos, argumentis eum sermonem refutaret? nunc autem ut ridiculum sibi videri scribam restatur, ita quibus eum debebat refellere, praetermittit. Primum enim aliquam duntaxat fontium partem explicabat: si quidem multorum etiam mensium supra hunc locum itinere, notus est Nilus. Deinde fieri non potest, ut, ubi fluius nequit suo more delabi (nam de rupibus violenter descendit) ibi fluminis pars altera fursū feratur, sicut volāt aues.

ἄλλος τὴν κατάβασιν, ἐπὶ αὐτὰ αὖτε φέρεται, ὃ ἡμῖν τὸ ῥόηματος, ὡς περ οἱ περὶ τὰ ὑψηλὰ ὄρητες.

δέομαι τὴν φρουράρχου, καὶ τοὺς φαύλους ὑπὸ ἀρ-
ρωγίας ἀφαιρέσας, πέμψαι με ὅπως πλοῖον τι
κεῖνον δύναι, τῆς θύας εἵνεκα τῆς καταρακτῆς.
ἐμὲ πέμψαι δὲ καὶ τοὺς αἰαγχεσσι τὰς τοὺς ἐπὶ τῇ
ση τῆς καταρακτῆς· εἰσὶ δὲ οὗτοι αὐτὰν σιμῆ-
θαι τὸ ῥόηματος· ὅπως εἶδαι ἡμῖν αὐτοὺς τε καὶ τὸ
ῥάσμα δὴ τὸ ἰαυτικόν, ὃ, τι εἴη. ἐπὶ οὐδαίον μιν
γὰρ τῆς ἀντίθε. ὁ δὲ, μάλα μὲν ἐργῶδες ἔφη τῆς
καὶ ἐθαύμαζε τὴν γνῶμιν. οὐκ ἔγω αὐτὸς γε μά-
λο χειρὸς τοῦ θαρρήσας. ἡρήθη δὲ, οὐ τὸ γὰρ πρῶτον
λέει. ἀλλ' ὅτι τὸν περὶ ῥόηματος ἀποτρέπειν οὐκ ἐ-
πειθεν, οὐτὼ πέμψει· καὶ πᾶλλα ἐχὼν οἰκείως, καὶ
βουλόμηνος χαρίζεσθαι. αἰετὸν πλοῖον δὴ, καὶ κεί-
νοισ τε ἰέντας ὑπὸ τῆς σκεπέλων ὥστε εἰδῆ-
σαι, εἰδὲν ἂν ἀκέρως τῆς ἡσίου· ἢ αἰετὸν οὐκ ἐ-
μῶν παρὰ φαιεῖς πρὸς τὰ κατὰ τὰς καταρακτῆς. καὶ
τοῦτο πὶ αὐτὸς ἐπεθύμησεν εἰς τὸν λέμβον ἐμβαλῆναι,
πειραθῆναι τοῦ πλοῦ· οὐ μόνον ἀλλὰ τῆς αὐτῆς,
δὲ ὅπως ἐκείνοισ εἰδὲν κατεπνευμένους· ταῦτα δὲ
ἡμῖν τὰ περὶ τῆς ἡσίου· ἀλλ' ὅπως αὐτοὺς αὐτό-
θεν, πρὸς πλοῖον κύκλῳ πρὸς τὸ ὄρω μιν, καὶ κα-
τὰ τὴν ἐτέραν τῆς ἡσίου πλοῖον, ἀφείναι κατὰ
ῥοῖον ὅτι τὰ πόλεις. ὅπως οὖν λέγω οὐκ ἀκέρως
ἀλλ' ἰδὼν ἀκέρως οἶδα· ὅτι τὸν Ἐλεφαντίνην ὑπὸ
αὐτοῖς ἐστὶ τοὺς καταρακτῆς, μετὰ τὴν Σιῆην καὶ
Ἐλεφαντίνην ὁδὸν ἐστὶν, ἀλλ' ἢ ὅπως εἶδον πρὸς το-
ν αὐτοῦ· καὶ τοῦτο σκεπτικῶς τὴν ὁχλὸν ἐκατέρω τῆς
πόλεων τούτων. εἰ πρὶν ἡμεῖς εἰς Ἐλεφαν-
τίνην πρὸς ἡμεῖς, ὥστε εἰρηκεν, ἔσθ' ὅπως περὶ τοῦ
30 μὲν ἀκέρως διηγεῖτο περὶ ὧν εἶδον· ἐπειθ' οὕτως φει-
δῆ, ὡς τε περὶ τοῦ μὲν περὶ τῆς δρυαίων σιμῆς
Νείλου ζητῶν, καὶ φήσας ὁδοῖός τε αὐτῆς ἀ-
κέρως, ἀλλὰ τὸ δὲ μὲν ἡκούσα πρὸς γεγραμμάτων οὐ
γρῶναι, καὶ ταῦτα ὅτι τὰ Σαῖτικα ἰόντα, περὶ
τῆς Ἐλεφαντίνης, ἡμεῖς αὖτε, εἰ μὴ δὲ ὧν ἡκού-
σεν, εἴχεσθαι πρὸς, ἀλλοῖς αὖ, ἢ πρὸς τοῖς οἷς ἐγὼ νῦν
εἶπον ἐλέγχους ἐπὶ τῇ λόγον χρησασθαι; νῦν δὲ
φησὶ μὲν ὡς παύσειν αὐτὰς δακρυὸν ὡς γεγραμμάτων
δὲ ὧν εἰς ἐλέγχους, καὶ ἀπὸ τῆς. ὅτι περὶ
40 τοῦ μὲν, ἀπὸ πολλοῦ οὐ μέγιστον ἤρξατο φερεῖν αὐ-
τὰς τὰς σιμῆς. πολλῶν γὰρ μὲν αἰαγχεσσι
ὑπὸ τῇ τῇ τοῦ τοῦ ὅτι ὁ Νείλος γινώσκειται.
ἐπειθ' ὅτι μὴ ἀμύχανον, ὅτι μὴ ἐστὶ ῥῆν· ποταμὸς γὰρ
σιμῆς, ἀλλὰ ὑπὸ τῇ περὶ κατὰ τὴν γῆν βιαζο-
μενος τὴν κατάβασιν, ἐπὶ αὐτὰ αὖτε φέρεται, ὃ ἡμῖν τὸ ῥόηματος, ὡς περ οἱ περὶ τὰ ὑψηλὰ ὄρητες.

1 Canterus vocem hanc non expressit. nec ipsi mendosum locum visum arbitror. omisit mox & ista ἰσχυρὰ μὲν δὲ
ἀντίθε. Interpretatio itaque sic forte suppleatur: ἰσχυρὰ μὲν δὲ τὸν πλοῖον, quodcunque illud esset. Audiebam enim de hac re ὅτι
ἰσχυρὰ. Spectaculum autem nauticum intelligit, si fallor, de quo mox sequitur: καὶ τὸν πλοῖον, ὡς τὸν πλοῖον &c. 2 Lib. II
c. 28. 3 Scribe ἰσχυρὰ.

ὅ γὰρ δὴ λεγόμενον, οὐχὶ αὖ ποταμῶν τῶν
 αὐτῶν χωρεῖν, ἀλλ' ὁρῶν αὖ χωρεῖν τῶν
 ποταμῶν ἀκρῦειν πηγὰς. ἀλλ' οὐτ' ἐλθὼν εἰς
 Ἐλεφαντίνην, οὔτε σαφὲς πρὸς τοῦτων εἰδὼς ὤ-
 δει, κέχρηται τῶν λόγων· πειθομένοις μὲν κεχα-
 ρισμένοι, ἀπιστοῦσι δὲ ἔχουσι αἰσφορεῖν. ἔπει-
 πα δὲ τούτοις τοῖς περὶ τῶν ποταμῶν φησὶν, εἰ δὲ
 ταῦτ' ἀληθῆ, δοκεῖν αὐτῶν δίναν ἐξ αὐτῶν εἶναι
 καὶ θαλίρροιας τοῦ ποταμοῦ. καὶ τί δὲ θαλί-
 ροίας καὶ δίναν λέγειν, ἀμελήσαντα ὅτι οὗτ' αὖ-
 τῶν ὁ Νεῖλος ὁρμαῖται, ἀλλὰ πολὺ πλείων ὁ
 αὖ πῶτος αὐτῶν ἢ περὶ ὁ πρὸς θάλατταν; οὐδ'
 ὑπὸ τοῖς καταράκταις διωκτὶν ὁ ὕδαρ ὑπὸ
 βαλεῖν, εἰ μὴ κατ' Αἰσχύλον ὡς ἀληθὲς δὲ ἀ-
 θέρος τις αὐτῶν καταπαλὼν φέρεσθαι θέη. οὐτ'
 ὅρος ὡδὲν ἐστὶ μετὰ Σιῆος καὶ Ἐλεφαντίνης.
 ἀλλὰ πολλοὶ ἐν τῶν μετὰ τῶν ὁρῶν ἢ τῶν Σι-
 τῆ καὶ ἠ' Ἐλεφαντίνης. οὐ μὲν ἄπορ φῶδες ὁ
 εἰρηλίδων. ἀλλ' εἰσὶ μὲν αἱ πηγὰς ἐν τῶν μετὰ
 Σιῆος καὶ Ἐλεφαντίνης ὡς ἀληθὲς· πέτραι 20
 μεγάλας δύο ἐν μέσῳ τῶν πρὸς αὐτοῦσι· καὶ
 ὁ μέσος αὐτῶν Αἰγύπτιοι φησὶν εἶναι πηγὰς. εἰ-
 σὶ δὲ οὐ πρὸς αὐτῶν τοῦ ποταμοῦ. ἀλλὰ τῶν
 πρὸς Αἰγύπτου καὶ τῶν σινοπλεῖς, ὅσα δὲ χαλ-
 αῖ. καὶ μὲν καὶ ὁ βάθος γέ, ὅσα ἐφικτὸν ἐφα-
 σκον εἶναι περιωμῶν. περιωμῶν δὲ οὐ συμφέ-
 ρειν. τούτῳ με καὶ ἀπέτρεψεν ὅτι πρὸς αὐτῶν
 καὶ δὴ. οὐ γὰρ ἦν ποσὺν ὁ ἀξίφορος. αὐ-
 τῶν οὖν αἱ πηγὰς κατὰ φύσιν τοῦ ῥέουσι. καὶ οὐ
 μόνον τῶν λόγων πείθομαι ὅτι εἰσὶν αὐτῶν πηγὰς, 30
 ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν περὶ τῶν ποταμῶν. πολὺ πλεί-
 ων ἀπὸ τούτων ὁ ποταμός ἐστι καὶ ὁ Νεῖλος, καὶ
 ἄσας ὡς ἔπος εἰπεῖν· καὶ πολλὰ μείζονα δέχε-
 ται πρὸς τῶν καὶ οὐ μείζονα μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν
 λαῶν. καὶ τοῖς πρὸς αὐτοῖς ποταμοῖς πύσχουσι· πρὸς
 τούτους ἐλάττωσι γίνονται, ὅτι μὴ ἄλλο ὕδωρ ἐ-
 πιβοῦν. εἰ δὲ καὶ φησὶν ἄλλοι ἀξίονα, ἐρῶ
 οὐδὲ ὀλίγων ἂν ἤκουσα αἰδρὸς Αἰθιοπῶν τῶν ἐ-
 καὶ διωατῶν. ὁ μὲν γὰρ ὑπαρχος, ἄπὸν ἐ-
 τύγχανεν ἡμεῖς ἐπέβημεν τοῦ χωρίου. ἐ- 40
 πιτρεσθὲν δὲ ἡμεῖς ἔχων ἦν, ὅς ἐμοὶ δὲ ἐρμηνεύειν
 εἰς λόγους ἦκε. καὶ ὅσα μὲν ἔξω τοῦ παρόντος
 ἐστὶ λόγου, περὶ αὐτῶν. ἔφη δὲ εἰς Μερῶν ἢ
 περὶ ἐστὶ πόλις μέγιστη τῶν ἐν Αἰθιοπία, καὶ οὐ
 τὰ βασιλεῖα τῶν Αἰθιοπῶν, περὶ τῶν οἰμαῖ ὅτι ἐξ εἰς μετῶν, αὐτῶν ἢ πλουῖ. καταρχὰς
 δὲ ἐκδέχεσθαι πολλὰς ἄλλους ἐπ' ἄλλοις, σχεδὸν εἰς ἔξ καὶ τετάρτην τὴν σύμπληρον ὑπὸ
 Ξέλαχιν μέχρι Μερῶν. καὶ τοῦτο αὐτῶν εἶναι ὁ γνωσκίμενος δὴ ῥόμα τοῦ ποταμοῦ.

Non enim hoc esset, quod dicitur, ad-
 uerso flumine procedere, verum aduer-
 so monte fluminum fontes audire pro-
 cedere. Sed nec Elephantinen profe-
 ctus, nec certi quicquā expiscatus, hæc
 retulit, ut credulis grata, ita apud alios
 ad auctoritatem referenda. Post hæc ait,
 si illa vera sint, vortices quosdam & re-
 fluas fluxiones heic sibi esse videri.
 Quid autem hæc opus est dicere, cum
 nec inde Nilus oriatur, verum hinc ma-
 gis locus superior, quam mare, distet,
 nec ultra cataraclas aqua possit ascende-
 re, nisi cum Æschylo feratur ex æthere
 deturbata, nec inter Syenē & Elephāti-
 nen mons sit ullus, verum inter montes
 potius & Syene iaceat & Elephantine.
 Veruntamen haud omnino falsum dixit.
 sunt enim reuera fontes inter Syenen
 atque Elephar tinen, cautes videlicet
 magnæ duæ, quæ ex medio eminent va-
 do, quarumque medium dicunt Ægy-
 ptii fontes cōtinere. At hi non sunt anti-
 qui, nec ad fluuium totum pertinent,
 verū ad inferiores Ægypti partes. Quin
 etiam altitudinem illorum aiebant sub
 mensuram non cadere, neque eam di-
 metiri expedire. quod quidem me, cum
 id iam agerem, deterruit, quandoquidē
 tantum discrimen non erat. Atque hi
 fontes secundum naturam fluunt: eosque
 ibi esse, non verbis modo persua-deor,
 sed etiam re ipsa: maior hinc fit, & latior
 fluuius, ac multo sane maiores porto
 fert naues. Contrarium autē fluuiis ac-
 cidit qui progressu minores fiunt, nisi a-
 lia succurrat aqua. Quod si etiam vlti-
 rius digrediendum est, paucis tibi, quid
 ex Æthiope quodam, qui illic habebat
 imperium, cognouerim, recensebo.
 Nam cum Præfectus abesset eotempo-
 re, quo nos locum conscendebamus,
 huic homini rei curam commiserat, qui
 quidem per interpretem mecum locu-
 tus est. Et ut ea quæ ad rem nihil faciunt
 omittam: dicebat, inde Meroen vsque,
 quæ est Æthiopix vrbs maxima, atque
 etiam Regia, quatuor aut etiā sex men-
 sium iter esse nauale, quod cataraclæ
 plurimi deinceps interciperent, ac fe-
 re sex & triginta Meroem vsque su-
 pra Pselchim. atque hoc totum esse,
 quod de Nili flumine cognitum esset.

lam ultra Meroen post nescio quan-
 tum spacium aiebat non esse fluxionem
 unam, verum duas, alteram terræ, alte-
 ram aeris colore, quæ cum coissent,
 hunc Nilum efficerent. superiora ve-
 ro nec sese iam, nec alium Æthiopum
 quenquam cognoscere; nisi quod in iis
 essent homines nigri, & inter se, prout
 altius habitarent, nigriores. denique se,
 unde primum oriatur fluvius, affirma-
 re non posse. Quomodo vero fieri pot-
 est, ut non sit absurdum & arrogans,
 cum Æthiopes negent se Nili fontes in-
 dicare posse, nos, cum ea res nondum
 sit reperta, causam incrementi quære-
 re, & primo, quod aiunt, ignorato, se-
 cundum inuestigare? Atque hæc ego
 non ad Herodotum increpandum re-
 tuli (nam nec ego sic solco, neque alios,
 qui faciunt, laudo: & Herodotus cum
 propter Ægypti amorem, quem nobis
 primus iniecit, gratiam meretur, tum
 in ceteris, ut libere loquar, est amicus)
 sed quia nihil adhuc de his rebus habemus
 compertum. Nunc autem ad reliquas
 me confero rationes, ut quasi præcipuo
 conclusa confirmetur oratio. Etenim
 cum circa solititium æstivum incipiat
 Nilus crescere: tum profecto supra Æ-
 gypti partem, quæ est ad Æthiopiam,
 & Africæ, quæ est ad Ægyptum, Sol mo-
 uetur. Atque id è duobus patet signis ma-
 ximis, quorum neutrum in nulla orbis ter-
 rarum parte, quam nos incolimus, re-
 perias. Nam de duabus Ægypti superioris
 urbibus, quarum modo memini (Phis-
 enim, quæ sunt ultra cataractas, in-
 ter Ægyptum & Æthiopiam pono) Ele-
 phantina quidem collustrantur o-
 mnia, templa, homines, columnæ: nec
 vlla conspicitur in meridie umbra, cum
 Sol diem facit longissimam: Syene au-
 tem eadem die atque hora medius in
 medio sacro puteo Solis orbis apparet,
 instar operculi, quod undique labrum
 æque collustret. Hoc vero utriusque est
 rei testimonium: nam nec hyeme pro-
 prius ad Africam Sol, quam æstate, acce-
 dit, quando quidem de duabus Ægypti
 partibus Africam Elephantinam occupat: si
 quidem hec omnia cōcurrunt, Ægyptus,
 Arabia, Africa, Æthiopia: partim hinc
 partim illinc eodem tendentes. deinde ut
 maxime Solè demus Africæ propinquum,

EX STRABONE, ΕΚ ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ,

libro xvii rerum geographi-
carum.τῶν γεωγραφικῶν ἐν
τῷ ιζ'.

ΕΝΙΜΥΕΡΟ antiqui coniectura, recentiores etiā visu ipso cognoverunt, Nilum augeri quando supernb adfita Æthiopia imbris æstivis poluitur: maxime in extremis montibus. Imbris autem finientibus, paulatim inundationem definere. Quam rem ii potissimumprehenderunt, qui in Arabicum sinum nauigarunt vsq; ad cinnamomiferam regionem, & ii qui ad elephantorū venationem missi fuerūt, aut si qui aliū vsus Ptolemæos Ægypti reges impulerūt, vt homines aliquos eo amādarent. Nam hi talia curabant: is præcipue qui cognomēto fuit Philadelphus, cognitionis rerum apprimē studiosus: cum propter corporis imbecillitatem semper nouē alicuius oblectationis materiam ex peteret. Antiqui autem reges per exiguam harum rerum curam habuerunt: tamen si cum ipsi sapientix studio dediti essent, tum sacerdotes, cum quibus plurimum vivebant. Idque eo magis est admiratione dignū, quod Sesostris totam Æthiopiam permeauit, vsque ad cinnamomiferam regionem, & adhuc quædam eius monumenta extant, & columnę & inscriptiones. Cambyses quoq; Ægypto potitus, cū Ægyptiis vsque ad Merden progressus est, & nomē vtrbi, insulæq; ab illo factū aiunt, Meroe siue sorore, siue vxore eius (nam & hoc traditur) ibi mortua, vtrique honorādæ causā feminæ loco id nominis imposuit. Mirum itaque est, cur tantis oblati inuestigandi occasionibus, non prorsus innotuerit imbrium historia eius ætatis hominibus: præsertim cum sacerdotes curiosius in sacros libros referrent & confirmarent quæ subtilioris aliquid haberent cognitionis.

Οµβρων χειρὶ τοῖς ποταμοῖς ὅτι πλέον, αἱ δὲ ὑπερὸν αὐτοῖς πληθύνοντες, ἡ δὲ οὐκ ὀµβρων χειρὶ πλεονάζοντες τοῖς Νεῖλοι, τῆς Αἰθιοπίας τῆς αὐτῆς κλυδωνίας, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἐσχατοῖς ὄρεσι· παυσανδρῶν δὲ τῶν ὀµβρων, πεπονημένον κατ' ὀλίγον τὴν πλημμυρίδα. τοῦτο δὲ ὑπερβείναι μάλιστα δηλοῖ τοῖς πλείουσι δὲ Ἀραβίον ἔχοντι μέγας τῆς κινναμωμοφόρου, καὶ τοῖς ἐκπεμπομένοις ἐπὶ τὴν τῶν ἐλεφάντων θήραν, καὶ εἰ πῖνες ἄλλαι χεῖραι παρωξύνοντες ἐκείνους ἀδρας ποταμοὺς ἐξέρχονται τοῖς τῆς Αἰγύπτου βασιλέως τοῖς Πτολεμαίοις. οὗτοι γὰρ ἐφερόντο δὲ τῶν ποιούτων. Ἀφ' ἐφερόντος δὲ ὁ Φιλαδέλφος ἐπὶ κληθεὶς, Φιλιστοράν, καὶ ἀφ' αὐτῆς ἀφ' αὐτῆς τοῦ σώματος, ἀφ' αὐτῆς αἰτίας καὶ τέρψεις ἐπὶ τῶν καὶ νοτιέων. οἱ πάλαι δὲ βασιλεῖς οὐ πόρῳ ἐφερόντο τῶν ποιούτων· καὶ περ οἰκίῳ θύρας γεγνότες καὶ αὐτῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς, μεθ' ὧν ἦν αὐτοῖς ὁ πλείων βίος. ὥστε καὶ θαυμάζειν ἄξιον, καὶ ἀφ' αὐτοῦ, καὶ διότι Σέσωστος τὴν Αἰθιοπίαν ἐπὶ ἡλθὲν ἅπασαν μέγας τῆς κινναμωμοφόρου, καὶ ὑπομνήματα τὰ τῆς στρατίας αὐτῆς, καὶ ἡν' ἐπὶ δεικνύται ἐπὶ ἡλθὲν καὶ ἐπὶ πινυραφαί. Καμβύσης τε τὴν Αἰγύπτου κατασχών, παρῆλθε καὶ μέγας τῆς Μέρους μετὰ τῶν Αἰγυπτίων· καὶ δὴ καὶ τοῦτομα τῇ τε νύκτι, καὶ τῇ πόλει τοῦτο παρ' ἐκείνου τελέων φασι, ἐκ τῆς ἀδελφῆς ἀποθανούσης αὐτῆς Μέρους· οἱ δὲ, γυναικα φασι· τὴν ἐπωνυμίαν οὖν ἔχασαν αὐτῇ πρὶν τὴν ἀφ' ἑσπέρου. θαυμάζον οὖν πᾶς ἐκ τῶν ποταμῶν ἀφορμῶν ὅτι τελέως ἐναργῆς ἦν ἡ ποταμῶν ὀµβρων ἰσχυρία τοῖς ποταμοῖς· καὶ ταῦτα τῶν ἱερέων φιλοπραγμονέστερον αἰσθεσίων εἰς τὰ ἱερὰ γράμματα, καὶ ἀποπνεύσαντα μάθησιν ὡς ἐπὶ τῇ ἐπιφάνει. εἰ γὰρ ποταμῶν.

1 Primus videtur Agatharchides Cnidius hanc causam Nili αἰσθάναι commentus. Diodorus Siculus: ἵσχυρῶν δὲ τῶν &c. * [quæ iam appropinquat] Sane constat, sub æquinoctiali, & ubicunque etiam intra tropicos Sol sit perpendicularis, tantos imbres solitos contingere, vt hoc sit illis loco hyemis, & molestissimæ quidem: quum omnia veluti diluuium quoddam narent. hanc tamen esse causam cur Nilus intumescat nescio an concedere debeamus. Cur enim Nilo proprium esset hoc πάθος; itaque dotis nostræ ætatis viris placet; à subterraneis potius causis Nilum intumescere: idque eo argumento maxime probatur, quod & in Delo fons est Inopus nomine qui Nilo ὁμοιωμένη, ideoque Nili δάπτει, ὡς à quibusdam dictus. Atqui dici non potest villos imbres qui tunc nulli sunt, aut non certe magni in Delo, in causa esse cur infletur Inopus. Hæc is. Casaub. Comm. in Strab. l. 17.

2 Ptolemæus secundus. vide Plin. & Diodor. Idem Casaub. ibid.

εἰ γὰρ δὲ αὖτ' ἐχέτω ζητεῖν ὅπως καὶ νῦν ἐπὶ ζή-
τειται, πὶ δὲ ποτε θέρος, χειμῶνος δὲ οὐ; καὶ ἐν τοῖς
νοτιωτάτοις, ἐν δὲ τῇ Θεβαίδι, καὶ τῇ περὶ Συλῶν
οὐ συμπίπτουσιν ὄμβροι, ὅ δ' ὅτι δὲ ὄμβρων αἱ ἀ-
ναβάσεις, μὴ ζητεῖν, μὴ δὲ τοιούτων δεῖσθαι μαρ-
τύρων, οἷος Γ' οὐσιδάνιος εἴρηκε. φησὶ γὰρ Καλ-
λιόδη λέγειν τιλὸν ἐκ τῶν ὄμβρων αἰπῶν τῶν θε-
ρινῶν, τῶν δ' Α' εἰς ὅτε λους λαβόντα· ἐκείνους δὲ
τῶν θερινῶν θρασυάλεος τῆς Θάσιος· (τῶν δ' ἐχέων
δὲ φυσικῶν εἰς ὅτι) ἐκείνους δὲ παρ' ἄλλου· ὅν
δ', παρ' Ο'μήρου διῖπετ' ἄφατος ὅν Νεί-
λου.

Odyss. 11.
581.

Aldi cod.
πὶ ὅτι
vet. lib. 11.
περὶ πατη-
κῶν. Jf. C.

Α' δ' εἰς Αἰγύπτου διῖπετ' ὅπως ποταμοῖο.
ὅμως ἐν ταῖς πολλῶν εἰρηκῶν, ὅν δ' ἐχέσει δύο
μέλυσσας πρὸς τοῖς αἰσῶν καὶ ἡμᾶς ὅτι τῆς
Νείλου βιβλίου, Εὐδωρὸν τε καὶ Α' εἰς ὧνα· ὅν
ἐκ τῶν περὶ τῶν πλῶν γὰρ τῆς τάξεως τὰ τε
ἄλλα καὶ τῇ φράσει, καὶ τῇ ὅτι χειρήσει ταῦτα ὅτι καί-
μα παρ' ἀμφοτέρους. &c.

Ε'Κ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΩΝΟΣ.

ἐκ τῆς ἐπιτομῆς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας ἣν συνέπεμψε
Ἰωάννης ὁ Ξιφιλίνος.

Ε'ΓΩ δὲ τὰ μὲν ἄλλα τῆς Αἰγύπτου ὁσὲν δέ-
ομαι γράφειν· ὅν δὲ περὶ τῆς Νείλου πολ-
λαχόθεν ἀκρεβώσας ἔχω, διχαιμάτος εἰμὶ εἰπεῖν.
ἐκ γὰρ τῆς Α' τλαυτος τῆς ὅρας σαφῶς ἀναδίδεται·
τῆς δὲ ὅτι ἐν τῇ Μακεννίδι παρ' αὐτῶν τῶν ὁ-
κλαῖν παρὲς ἐσπέραι, καὶ ὑποφάει πολὺ πλῆθος ἀ-
πὸ τῶν ὁρῶν· ὅθεν οἱ ποιηταὶ κίνα αὐτῶν τῆς ἔραϊος
εἰς ὅτι φησὶ· ὅτε γὰρ ἀνέβη ποτὲ τις ἐπ' ἀκροῖ αὐτῶν, ὅτε
ταῖς κερυφᾶς αὐτῶν εἶδε, χιόνος τε οὐκ αἶε δὲ ταῦτα
πεπλήρωται, καὶ ὅτι ὕδωρ εἰς αὐτὴν παμπληθὲς ὑπο-
δύερος ἀφίησιν. ἐστὶ μὲν καὶ ἄλλως ἐλῶδη πᾶσι ταῖς
περὶ τῆς περὶ ποταμῶν αὐτῶν, τότε ὅτι μᾶλλον πλη-
θύνεται, καὶ ἐκ τούτου ὅν Νύλον τὴν ὁραία
ἐπαύξει. πηγὴ γὰρ ὅτι αὐτῶν, ὅπως ποῦ καὶ τοῖς
κερυφᾶς καὶ ἄλλοις ἐκαστέρωσι ὁμοίως ἡνωμέ-
νοις τεκμηριούται. καὶ θαυμάσιον μὴδεῖς, εἰ τὰ πρὸς
ἀρχαίοις Ἑλλήσιν ἀγνοῦσα δὲ εἰρήκεται. πλη-
στον γὰρ οἱ Μακεννίται τῇ Μαυριταίᾳ τῇ κατὰ
οἰκῶσι, καὶ πολλοὶ τῶν ἐκείνους στρατονομῶν
καὶ παρὲς ὅν Α' τλαυτα ἀφικνουῦνται, τοῦτο μὲν
οὕτως ἔχει.

Etenim, si dignum disquisitione visum
fuit, quod adhuc quæri solet: cur æstate,
& nō hyeme partibus australissimis im-
bres cadant, in Thebaide vero & circa
Syenen non item: cur non de hoc etiam
disputaretur, quomodo ex imbribus
Nilus augeatur? ne talibus testibus vti
cogeremur, quales pducit Posidonius.
Ait enim Eratosthenem tradere æstivos
imbres causam esse. Idq; hūc ab Aristo-
tele sumpsisse, Aristotelem vero a Thra-
syalce. Thrasyalcem autem ab alio, at-
que illum ab Homero qui Nilum cæli-
tus delapsum autor sit:

Rursus ad Aegypti calo delapsa fluentia.

Verum isthæc mīto, quum à multis
sint tractata: de quibus satis sit duos af-
ferre, qui ætate nostra de Nilo scripse-
runt, Eudorum & Aristonem peripate-
ticos. Hi demto saltem ordine, cetera o-
mnia & stylo & argumentis iisdem fere
vterque posuerunt. &c.

20

E X D I O N E.

*Ex epitome historia Rom. quam confecit
Io. Xiphilinus.*

ΜΗΝΙ [vero] non est necesse scri-
bere cetera quæ ad Egyptum per-
tinent: quanquam ea quæ de Nilo mul-
tis habeo rationibus perspecta arque
cognita, iure possum referre. Is ex mon-
te Atlante certo fluit, qui mons est in
Macennitide, non lōge ab Oceano, qua
parte spectat ad occasum Solis. mons est
longe omnium altissimus, quem poetæ
ob eam causam columnam cæli esse di-
xerunt. nam ad summum eius verticem
nemo ascendit vnquam, neque culmi-
na videre potuit. quāobrem plenus est
perpetuis niuibus, ex quibus æstate ma-
gnam copiam aquæ emittit, cum alio-
qui ad radices vndique paludes habeat,
quæ tunc multo fiunt maiores, augetur-
que Nilus propterea, quod fons eius
est; vt ex crocodilis, ceterisq; quæ vtro-
biq; nascuntur, cōllicitur. Neq; vero mi-
rari quisquā debet, si nos ea diximus quæ
sunt a veteribus Græcis ignorata. Nam
Macennitæ propter Mauritaniam in-
feriorem habitant, multique ex iis qui
illic² bella gerunt, ad Atlantem perue-
niunt. sed de his hætenus.

Guil. Blauus
inscr.

1 Nilus æstivo tempore præterea. Lennel. 2 militans Lennel.

EX HELIODORO.

ΕΚ ΤΩΝ ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ.

libro II *Aethiopicorum.*

ἐν τῷ β' Αἰθιοπικῶν.

interp. Ste-
phano Var-
sewiczki

ERant, qui quomodo nos Ægyptii deos coleremus, quærent: alius, quamobrem alia apud alios animalia sacra & diuina haberentur, & quæ esset de quolibet narratio, percontabatur. Quidam pyramidum formā & constructionem, nonnulli fistularum ductus & anfractus sciscitabantur. Quid multa? Ægyptiarum rerum nihil non inquisitum relinquebant. Etenim omnis Ægyptiaca narratio, mirum in modum Græcas delectataures. Ad extremum tandem & de Nilo, qui essent eius fontes, & quæ præter alios fluuios peculiaris natura, & vnde æstiuo tempore solus inter omnes crescat aquis, quæstionē mihi quidā ex vrbaniorebus proponebat. Me dicente ea quæ sciebam, & quæ de hoc fluuiio sacris libris perscripta, solis antistitibus cognoscere ac legere licet: & narrante, quod in supremis Æthiopis, vltimis autē Libyæ partibus oriatur, qua parte orientale clima desinens, initium meridiei præbet: crescit vero æstiuo tempore, non (ut quidam putarunt) Etesiarum aduerso flatu reiectus, sed iis ipsis ventis circa solstitium æstiuum, a septentrionalibus partibus versus meridiem, omnes nubes pellentibus ac trudentibus, donec in zona quæ torretur ardore solis colligantur, in qua illorum motus retunditur propter incredibilem circumstantis æstus vehementiam, toto qui antea fuerat paululum congregatus & condensatus, humore liquecente, & inde copiosis imbribus cadentibus. Superbitque Nilus, nec se fluuium esse patitur, sed effunditur extra ripas, & eluui-one tanquam mari quodam Ægyptum operiens, aduentu suo fecundat agros. Quare ad bibendū dulcissimas præbet

1 Quos & refutat Herodotus lib. II, cap. 20. Eorum fuit Thales. 2 Sic & Clitopho apud Achill. Tatium l. 4. de Leucip. & Clitoph. Nili pota aqua, γλυκύ, αἰτ, ὃ πινόμενον ὡς οὐχ ὅτι ἐν μέτρῳ τῆς ἡδονῆς, vbi vltimæ quatuor voculæ defuncte in vulgatis, nos suppleuimus ex ms. I. A. Thuani. Eodem loci, si libet, & alia nō iniucunda certe de iucundo isto aquæ istius potu, modoq; potandi mirabili videat. 3 Ut Anaxagoras & tragici, refutat eandem opinionem noster Herodotus lib. II, cap. 22.

KΑΙ ὁ μὲν ὡς ὅπως τὰς ἐγχώριους οἱ Αἰγύπτιοι σεβόμενοι θεοὺς αἰνέωσι, ὃ δὲ ὡς αἰτίαν ἡμᾶς παρ' ἄλλοις τῶν ζώων ἐκθεσάζεται, καὶ τίς ὁ ποταμὸς καὶ ὅπως ἐπιπλάττει. ἄλλος πυραμίδων κατασκευὴν, ἑτέρος σφύρων πλάττει, καὶ σπινθύνει τὴν κατὰ Αἰγύπτου ἐν ἑδρῇ ἀπελίμνητον ἰσορῶντες. Αἰγύπτιον γὰρ ἀκρομα καὶ διήγημα πᾶν, Ἑλληνικῆς ἀκροῆς ἐπαγωγέστατον. τέλος δὲ ποτε καὶ περὶ τῶν Νείλου, καὶ πίνες μὲν αὐτῷ πηγαί· τίς ὅτι περὶ τῶν ἄλλων ποταμῶν ἰδιόχρεστα φύσις· καὶ ὅθεν τὸ περὶ ὡραίου μόνος τὸ πᾶντων πλημμυρῶν, περὶ οὗ τις ἐμοὶ προσήγαγε ἄσπετον. ἐμὲ δ' ἄσπετον ἐγγίγνωσκον εἰπόντος, καὶ ὅσα περὶ τὸ ποταμὸν τῶν βίβλοις ἱερῶν ἀναγεγραμμένα, μόνους τοῖς περὶ φητικαῖς καὶ γνώσκον, καὶ αἰαγνώσκον ἐξεστὶ. καὶ διελθὼντος ὡς τὰς μὲν δεξιὰς ἐκ τῶν ἀκρῶν τῆς Αἰθιοπίας, ἐξάπτον δὲ τῆς Λιβύης ἀναλαμβάνει, καθ' ὃ μέρος τὸ κλίμα τὸ ἀνατολικὸν ἀπὸ λήθρον, δεξιῶν τῇ μεσημβρίᾳ δίδωσιν· αὐξεται δ' ἐκ τῆς περὶ ὡραίου, ὡς πίνες. ὡς δὲ θῆται περὶ τὸ ἐπὶ σίων ἀπὸ πρὸ πνεύσας ἀνακαταπόμενος· ἀλλ' αὐτὸς δὴ τῶν τῶν ἀκρῶν καὶ τῶν περὶ τῆς περὶ ὡραίου ἀπὸ τῶν δεξιῶν ὅτι τῇ μεσημβρίᾳ πᾶν ἔσος ἐλαύνονται τε καὶ ἀφέντων, ὥς ὅτι τὸ δεκακαὶ μίλιον ζώνων συνάξωσι, καθ' ὃ τὸ περὶ τὸ φορὰς ἀνακαταπόμενος δι' ὑπερβολὴν τῶν περὶ τὰ μέρη περὶ ὡραίου πάσης τῆς περὶ πρὸν καὶ τῆς μικρῆς ἀδριατικῆς καὶ παχυδεῖας νοτίδος ὕδατος μισθῆς, καὶ τῶν ἁλῶν ὕδατος ῥηγνυμένων, ὅραται ὁ Νεῖλος, καὶ ποταμὸς εἰς ὅσον αἰετται, ἀλλὰ καὶ περὶ αἰετται τῆς ὀχθῆς, καὶ θαλάσσης τῆς Αἰγύπτου, τῇ παρὰ τὴν γαργάλας ἀρῆρας. δὲ πρὶν τε βεῖν γλυκύτατον, αἶμα δὲ ὁμῶς ὁραίων χορηγούμενος, καὶ γὰρ περὶ φητικῆς, ὅσον ἐπὶ μὲν θερμὸς ὡς ὅθεν ῥέξαιτο, ἐπὶ δὲ χλιαρὸς ὡς ἐκ τῆς δεξιᾶς μὲν. δι' ὡς αἰτίαν καὶ μόνος ποταμὸς αὐτὰς ὅσον αἰαδίδωσι· πᾶντως αὖ, ὡς δὲ εἰκὲς, ἀναδίδας, εἰ καὶ πίνες ἐβλήθησαν, ὡς πινόμενα, τῶν παρ' Ἑλλήνων· ὡδοκίμων, χιόιος τηκεμένης δὲ πλήρωμα ἐλαμβάνει.

ΕΚ ΤΩΝ ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ

EX THEODORETO

ἐπισκόπου Κύρου.

Episcopo Cyri.

Εν τῆς ἑλλενικῶν παθημάτων διαπραγματικῆς
λόγῳ τῷ δὲ ὁπτιζομένῳ περὶ ὕλης
ἐκείνης.

In Græcorum affectionum curationis ser-
mone IV, qui inscribitur de Ma-
teria & Mundo.

ΚΑὶ ὅτι λέγω, ποθεν δὴ ὁ ἄνθρωπος ποταμῶν τὰ
ῥέματα φέρεται ἄρρητος γὰρ δὴ μοι πάντοτε
καὶ οὐδὲ ὁ λόγος ὅπως ὁ καὶ ὁ ἥλιος τὸ ἴδιον ἔσται πᾶσι
φυκαὶ αἰαλίσκεν, ἀπὸ τῆς μάλα τῶν ἐκ τοῦ ὕδατος
παμαθῆναι, καὶ γὰρ δὴ ἐξηγάγη τὰ τέλματα, καὶ τὰ τῶν ὕ-
δατων αἰαλίσκεν ἐξ ἡμέτερας, καὶ τὰ ἡμέτερας σώ-
ματα ἀφαιρῶν καὶ μὴ τοὺς ποταμούς· σμικρυ-
νομένης ἐστὶν ἰδεῖν, ὅτι οὐδὲ ἀφαιρῶν τὰ τόπια μέρη, ἐ-
πὶ τὰ βόρεια τρέχει, καὶ ὁ θεὸς ἐργάζεται. ἀφαιρῶν
τὸ καὶ τὸ Νεῖλον φασὶν, ὅτι καὶ αὐτὸν τοὺς ἄλλοις
ποταμοῖς πλημμυρῆν καὶ ἐν, ἀλλὰ μεσσηνίας τῆς ἡ-
ρῆς ἐπιτελεῖται τὸ Αἴγυπτον· ὡς τῶν ἡλίου τὸ βορρο-
τῆρας ἀφαιρῶντος ζώοντος, καὶ τοὺς ἄλλοις μὴ ποτα-
μοῖς ἐκ τοῦ ὕδατος, τὰ τε καὶ γὰρ πλημμυρῶν ἀπὸ τοῦ
εἰς καὶ ἡμέρας αἰτίας τῆς τῆς γὰρ πλημμυρίας εἶ-
φασὶν, ἀλλὰ οὐκ [ἐμοί γε] ὁ θεὸς ἐν τὸνδε ἰὼν τὸ
λόγον ἐπεείληφα. καὶ γὰρ τοὺς ἄλλοις παρεχόμενος τῆς
μὴ ἡμέρας οἰκονομίας μὴ πολυπραγμονεῖ, καὶ αἰτίας,
θαυμάζειν δὲ τὰ γινόμενα, καὶ ὅτι ποιητὴν αὐμίζει.

NEquè vero nunc differendum pu-
to, unde iugis fluviorum copia de-
voluatur: ineffabilis enim mihi peni-
tusque abstrusa hæc quoque ratio est:
quo autem pacto sol aptus natus sit hu-
midam aquæ vim comminuere, pro-
num est cunctis volentibus edoceri.
Aestuaria enim paludesque exsiccant;
aquarum præterea collectiones ac sta-
гна consumit: corpora quoque homi-
num sicciora efficit. Quinetiam fluvios
videmus decrecendo subduci, cum sol
relictis australibus locis ad boreales tra-
ctus concedit, æstatemque nobis efficit.
Eamque ob rem, Nilum aiunt non eo-
dem tempore quo ceteri solent fluvii,
extra alueum inundare, sed media æ-
state aquis exuberantibus Ægyptum
perfundere, solet tunc ad Borealem cir-
culum accedente, ac ceteris quidem
fluviis radiis ardentioribus incubante,
ab ipso autem Nilo magnis sane spatiis
abscedente. Si vero & alias Niliaci in-
crementi causas quidam esse conten-

dunt, ego tamen hoc tempore materiam hanc convenire mihi non arbitror: quippe quia-
lios cohorter, ne causas diuinæ gubernationis curiosius indagent, sed admirentur potius ea
quæ facta sunt, ipsumque opificem hymnis laudando concelebrent.

FRID. SYLBVRGII SPICILEGIVM.

In quo loca Herodoti aliquot aliter interpretata, partim & illustrata.

AD LIBRVM I.

AG. 1, v. 27. Aut enim) Aut enim Candau-
le interfecto, me tibi cum regno Lydorum
habeat.

13, 12 Quod si velis) Quod si volet alte-
rum anuum esse quam alterum vno mense maiorem, ut
tempora eodem opportune recurrant, menses quidem
intertalii triginta quinque fiunt per annos septuaginta-
tres dies vero ex his mensibus mille & quingenti: ut Perel-
lus vertit apud Theodor. Gaz. in lib. de mensibus: teste Paulo
Leopardo Emend. lib. 6. c. 21.

21, 33 Crestonem) Dionysius Halicar. lib. 1. pag. 19.
Crotonem vocat.

23, v. ult. in extrema ora, cum seditionis.) vel, ut alii, in
gratiam rediit cum diuersæ factionis hominibus.

24, v. ult. in extr. ora, thynni cl.) Camer. vertit, lactatu-
dens. alii, lactus est iactus.

25, v. antep. in extr. pag. conglobarentur) vel, ut alii, con-
uenirent.

26, v. pen. in extr. pag. post prospere régeff.) vel, Sed sta-
tim, ut in bona & populosa regione, succreuerunt iterum
& prospera fortuna vti sunt: ut Suid. quoque ἀνὰ τὸ ἴδιον
exponit νύξινον.

eand. p. 26, v. 21. fune) Paul. Leopard. Emend. lib. 7. c. 7.
mauulis (chæno.

28, v. antep. in extr. pag. ante illa Vbi vero tandem &c.
hæc tantum Sylb.) conducit ab eo nolente locare: Paul.
Leop. lib. 7. c. 7.

30, 8 benigne alloq.) benigne tractabat.

33, v. pen. in extr. pag. post infunditur matri ita Sylb.)
Paul. Leopard. Emend. lib. 7. c. 9. legit Hyllus, ex Homero &
Strabone, atque adeo sic habent. etiam Græci codices non-
nulli.

37, 36 absumit) alii, differt, dissipat.

46, 13 Neque alias vnquam) Neque alias vnquam
notasti (seu deprehendisti) in hoc viro illepidum quid-
quam. est enim hic τὰ πρὸς τὸ αὐτὸ, idem quod αὐτὸς: ut ex Thoma
Magistro docet Paul. Leopard. Emend. lib. 7. c. 11.

49, 19 multis verberibus affecit) alii, verberibus eum
admodum aspere tractauit.

ib. v. 35 tam indignis) alii, tam indigne tractare.

62, 3 ante Sicyonem) Pausan. 211, 16. & 234, 37 habet
αὐτὸς Σικυών. quod significat, ex ea parte qua Sicyonem at-
tingit Achaia.

73, v. antep. extr. pag. post Hi soli &c.) Infra 496, 40 hoc
ipsum repetitur, & a Strabone lib. 13. ab Aristotelo quoque
histor. animal. lib. 3. ca. 11. ut annotauit Paul. Leop. Emend.
lib. 7. cap. 11.

80, 15 (scrobibus) celoniis, sive tolenonibus.

84, 9 In pilam coniciunt) In pilam coniectos, & pi-
stillis comminutos incernunt per linteum, ut vertit Paul.
Leopard. Emend. lib. 7. cap. 11. est enim τὸ κρίβρην, per cri-
brum seu incerniculum transmittere.

AD LIBRVM II.

Pag. 99, v. 13 dum exaquet) Videtur ὁνομασθὲν legisse pro
ἁμαρτον. Græci sonant, dum transitum ei petunt. id est,
dum eum per meatem vrit.

100, 45 alii ad urbem Elephantinam) Frane. Jan.

in Esaiâ p. 68. Græci sic distinguunt, ὅτι τὸ ἑλεφαντίνον πόλιν
πρὸς Αἰθιοπῶν & ὡς Δαφνῆς τῆς Πηλουσίνης ἀλλὰ ὡς Αἰ-
θιοπῶν πρὸς Αἰθιοπῶν. id est, alii ad urbem Elephantinam,
Æthiopibus oppositi: alii ad Daphnas Pelusias, op-
positi Arabibus & Assyriis.

107, v. ult. extr. pag. post conuertisse) alii sic totum
locum vertunt, atque interim quietum mansisse. ac cū
ei ad aram admoto molam inspergerent (vel, ut Bud.
sensit, capillum vellerent) ad vires exercendas versum
omnes illos interemisse.

113, v. antep. post ellychnium) alii, superne autem
inest ipsum ellychnium.

116, 17 veluti hostes exag.) alii, tractant ut hostes.

120, 7 alii morborum occultorum) Hier. Mer-
curialis Var. lect. lib. 2. c. 8. putat. pro alii legi posse siue: ut
hæc sequentia exponant. præcedentia.

135, v. ult. extr. pag. post vinculis) Leopard. Emend.
lib. 7. c. 12. vertit, duos aut tres vtrium periculosos pendu-
los resoluisse. Infra sane in oraculo ποικίλων ἀνὰ τοὺς ποδῶν
dicuntur penis, quæ ventre velut ex vitæ petiolis promi-
nent.

153, v. ult. extr. pag. post assentior) Plutarch. pro eodē
ἀντιφθέκουσιν, id est, crepitum ventris emisit.

AD LIBRVM III.

P. 167, v. 26 Nec ipse Inarus) tamen si quā Inarus &
Amyrteus nullus dum Persis plus damni dedit: ut ver-
tit Paul. Leopard. Emend. lib. 7. c. 14.

170 v. ult. pag. post breuuiage) Eam lectionem secutus
Paulus Leopard. Emend. lib. 7. cap. 14 sic vertit: neque
enim tot eos victuros fuisse annos, nisi potu consper-
gerent atque miscerent: de vino hoc dicens Ichthyo-
phagis. hæc enim re se Persis esse inferiores.

213, 2 & lenia post acria) alii in Græco legunt, ἡπιό-
ματα ἰσχυρὰ ποσάων. id est, formēta efficacia & vehemē-
tia admouens, ut vertit Paul. Leopard. Emend. lib. 7.
cap. 14.

AD LIBRVM IV.

P. 219, 17. nam anima) Sincerior videtur hæc Græci
contextus lectio apud Eustath. Comment. in Dionysii Pe-
riegesein, pag. 16. ἀπὸ τοῦ ὅτι ἐν Σκυθίᾳ, μακρὸς τὸ ὄψθαλμος.
id est, nam ari Scythico vnum dicitur, maspyr ve-
ro oculvs. ut Hartung. annotauit decurie 1. c. 2.

236, v. pen. extr. pag. post Est autem sep.) Pausanias
hanc Argin vocat. Hecæergen, 41, 22 & 154, 13

241, 37 Amaxampeus) infra 251. Exampeus scribi-
tur, etiam in Græco: videturque apud Solinum c. 24. & a-
puud Pomp. Melam lib. 2. ca. 1.

245, v. pen. extr. pag. post & αὐτὸς.) Pro ὀνόματι supra
fuit ὀνόματι. p. 4. quod sonat execrationi obnoxios. Co-
rinthus, qui de dialectis scripsit, ὀνόματι inter præcatur ὀνό-
ματι. nonnulli tradunt. ὀνόματι Scythas esse vales eniratos,
quos Hippocrates alicubi ἀναδιδόντες appellauerunt: ut annot.
Paul. Leopard. Emend. lib. 7. c. 10.

274, 6 sono vocis exili) Budens ex antiquo exemplari
legit ὀχέουσι, id est, hæsitans lingua, ut annotauit
Paul. Leopard. Emend. lib. 3. ca. 11. Ex terrore id vocis
viam emendatum refert Pausan. 331, 16.

286, 22 Zygantes) Plutarch. pro gente Libyca ex Ho-
gg

modi quartus citatur à Stephano: ut annotavit Turneb.
Advers. lib. 10. c. 24. Sed idem tamen Steph. & Zosimas
pro Libya populo citat ex Hecataeo & Eudoxo.

AD LIBRUM VII.

392, v. ult. extr. pag. post somniasse) ad verbum so-
nare, multa & magna eueria esse ab inferioribus.

417, 21 Bogem) Paus. Boem vocat. 2.4.2.44.

418, 38 Niphragæ) Phagæ legendum esse docet Paul.
Leop. Emend. l. 8. c. 1. xx Thucyd. l. 2. & Strabonis Epivome.

424, 10 Enienes) Ænienes hi dicuntur a ceteris
scriptoribus, de quibus vide Stephanum.

434, 31 Cyllirii) Suidas καμικυεῖν vocat. idemque
Aldus in Proverbiorum Collectaneis habet καμικυεῖν
μαῖν. Qui vero hic (idemque, apud Hesychium) more Si-
cilo seu Dorico vocantur γάμφοι, in eisdem Proverbiis
& apud Suidam nominantur γάμφοι, quasi dicas Agro-
rum possessores, Agricola.

443, 2 γάμφοι) Eustathius feminino genere γάμφας
habet, Comment. in Dionysii Periegesin, pag. 73.

455, 28 lapidem nomine Melampyrum) Paul.
Leop. Emend. lib. 8. c. 1. manu, lapidem Melampygi, id
est, Hercules nigro podice praediti.

459, 11 bis modo) Forzan. bis duo: cum in Græco
sit γὰρ ἑκατὶ τέσσαρες, id est, quatuor millia. In præcedenti ver-
su Diodorus Siculus pag. 259 pro τεσσαρσίας, habet δυνά-
μις id est, Bis decies centum millibus.

AD LIBRUM VIII.

471, 2 & optimam portionem agri Hist.) Ellopii-
que agri & Histiaz regionis maritimos vicos omn. p.

472, 12 male mulctati) aspere tractati.

473, 45 Drymon) Paus. Δρυμῖας vocat. 18.34. si-
demque, Plin. l. 4. c. 3. Stephanus vero Δρυμῖας.

475, 27 Mineruz) protemplaris) Pro Προῖαν, quod
secutus est interpretas, legitur apud Paus. 323, 40. Προῖαν.
quod sonat Mineruz Prouidentiaz. Idem tamen Pausa-
nias & Προῖαν Ἀθηνῶν (id est Prototemplaris Mineruz)
mentionem facit, 289, 25. Suidas quoque utramque agno-
scit; sed ita ut Προῖαν hic legerit. Προῖαν ex Eschylō,
(Callimacho & Demosthene citat. Paul. Leopard. E-
mend. lib. 8. cap. 1.

476, 20 oblectatum. Et) versatum. nec solum hæc
dicunt, sed etiā perinde ac si esset, mēstrua ei libami-
na apponunt, libum scilicet mellitum; seu placentam
mellitam.

481, 40 credibile est) λόγιόν ἐστι, significat potius oraculo
prædictum est, Leop. Emend. lib. 8. c. vertit fatale.

507, 27 Murem in Lebadiam) Murem: Lebadeam;
(Boeotiae oppidum) venisse, & mercede pellocto quodā
indigena, ad Trophonium (id est, in antrum Tro-
phonii) descendisse.

ibid. v. 35. vaticinium esse) μαντινός, significat hic
verius Oraculum consulere: ut annot. Paul. Leopard.
Emend. lib. 8. c. 1.

AD LIBRUM IX.

547, 23 pecora & in Dod.) Interpretas legit ὀπίσταν,
sed verior scriptura est ὀπίσταν, id est, oracula: ut mo-
nuit Paul. Leop. Emend. lib. 8. c. 1.

556, 26 resiliit) vibrauit: seu, concussa est: à verbo
ἀνιμώται.

F I N I S.

E X

ΕΚ ΤΩΝ
ΚΤΗΣΙΟΥ
ΤΟΥ ΚΝΙΔΙΟΥ

Περσικῶν καὶ Ἰνδικῶν
ἑκλογαί.

ΕΧ
C T E S I Æ
C N I D I I

Perficis & Indicis

EXCERPTA
à PHOTIO.

cum interpretatione H. STEPHANI; & Indicorum quidem duplici, quarum altera L. RHODOMANI.

IN HÆC

*Nota, variae lectiones, & diversae interpretationes H. STEPHANI,
D. HOESCHELII, A. SCHÖTTI.*

AD HÆC

alia eiusdem C T E S I Æ ex eiusdem & aliis ipsius libris Fragmenta
aucta iam & locupletata.

Ggg 1

HENR. STEPHANI

DE CTESIA HISTORICO ANTIQV- simo disquisitio.

VI melius, qui certius de rebus Persicis scribere potuerit quam Ctesias, arbitror fuisse neminem. Quod quo magis mihi persuadeo semperque persuasi, eo certe magis (ut homo Persicæ historiæ studiosissimus) aliquā eius scriptorum partem in quopiam bibliothecæ angulo reperire posse desidero ac semper desideravi. Nam istæ ex eius scriptis *ἐκλογαὶ* tantum abest ut desiderio meo satisfaciant, ut illud, non aliter quam ex longo contractam sitim pauculæ aquæ guttæ, multo vehementius accendant. Ut autem Ctesias tantum tribuam cum alia multa faciunt, tum vero quod illum à Xenophonte laudatissimo auctore laudari videam. Eum enim cuius vnus ex omnibus ab illo citerur testimonium, ut locupletissimum, laudari certè, & magnificentissime quidem, interpretor. Vnde fit etiam, ut Plutarcho, modestissimo alioqui & prudentissimo scriptori, succenseam: qui ita huius historici mores exagitat, ut omnibus modis suspectam nobis eius reddere velle videatur fidem. Sed quum duo in historico requirantur, & posse & velle de rebus vere scribere: primum, an id præstare potuerit, videamus: deinde de eo, an voluisse verisimile sit, disputabimus. At illud vel ipse Plutarchus nobis testabitur: & testatus erat ante eum laudatissimus, uti dixi, scriptor Xenophon. Respondeant igitur pro me ambo: Xenophon quidem in libro *κύρια ἀναβάσεως* primo, his verbis, ubi narrat vulneratum à Cyro Artaxerxem regem, eius fratrem, *ἔπεισε καὶ τὸ στένον, καὶ πειρώσκει διὰ τὸ θάνατον*, *ὡς φησι Κτησίας ὁ ἱατρός. Ἐἰδὼς αὐτὸς τὸ τραῦμα φησι. & paucissimis interiectis verbis, ἐπὶ οὖν μὲν τῇ ἀμφὶ βασιλείᾳ ἀπὸ θανάτου, Κτησίας λέγει παρ' ἐκείνων γὰρ ἦν. Plutarchus autem initio *Ἀποδείξεως* (ita enim illic nominatur, consentientibus etiam veteribus exemplaribus) hæc scribens, *ἀλλὰ τὴν Κτησίαν οὐκ εἰκὸς ἐστὶν ἀγνοεῖν πύλον τῆς βασιλείας παρ' ᾧ διέτριβε, δεξαμένην αὐτὸν ἐν νῆα καὶ καὶ μητέρα ἔχουσαν. Et pagina illius libri secunda, Κτησίας δ' ὃν ἔπεισε ἀγνοεῖν τὸ χρόνον εἰκὸς ἐστὶν, πρὸς τὴν αὐτῆς πρῶτον εἶναι, ὅτι ἐκὼν αὐτῶν εἶχεν ἐκ τῆς χρόνου μετασῆσαι τὸ ἔργον ὡς ἐπὶ αὐτῶν διηγούμενος. Ex his igitur quæ res omnes compertas explorataque Ctesiam habere potuisse, (præsertim quum medicorum apud reges multo maior tunc temporis quam nunc autoritas esset) & ut de compertis atque exploratis vere scribere potuisse intelligamus: nunc an eum (ut *φιλαλήτης*, id est, veritatis amatorem) id etiam voluisse probabile sit, consideremus. Nimirum & de hoc *ἀπλῶς ὁ λόγος*. Nam si mentiri volebat Ctesias, nempe assentationis studium in causa fuisse dicamus necesse est. Si assentator erat, certe mentiundo, eius auribus à quo plurimum commodi expectabat, aliquid dare, eiusque ambitioni subseruire sibi propositum habebat. A quo autem plura quam à rege suo aut à regis matre sperare eum poterat? Superest igitur ut Ctesiam, dum Artaxerxi & Parysatidi statuit adulari, falsam illis laudem in historia sua plerumque affinxisse existimemus. Atqui tantum abest ut iis, ac Parysatidi præsertim, falsam laudem affinxerit, ut veram potius detraxisse, ex iis passim quæ de ea commemorat, omnibus videri possit. Et de his quidem ita loquor, quasi ante illorum obitum historiam suam edidisse Ctesiam constet. Nam si post eorum obitum in lucem ab eo prolatam fuisse credamus, quomodo eum huius culpæ, imo vel huius suspensionis dicere affinem fuisse audebimus? Quod autem ad res Indicas attinet, profecto mendacii illum multis in locis nemo non facile suspectum habuerit: sed quotusquisque est qui convincere queat & arguere? Nescio (respondēbit quispiam) quis eo tempore potuerit: at nunc possunt mercatores nostri qui illuc & ipsi nauigant. Ain' tu? at vnde illis, ut, quum sint *ἀναλφάβητοι*, ideoque iudicio eo quod litteris & doctrina queritur, omnino careant: observare & observata aliis postea commemorare eadem quæ viri docti, possint? Ne longe abeamus, vnde homini omnium litterarum rudī, ut ligni *παρῆς* dicti naturam ita animaduertisse, & animaduersam ita queat describere ut hoc in libello à Ctesia descriptam habemus? ut omittam illud quod pro artis suæ (quum medicus esset) solertia, ut observauit, ita & observasse debuit: nimirum illud lignū *δίδωσθαι τῆς χειρὸς ἐσθήτημα*. vel tale quid quale alio quodam loco narratur: nempe aut mihi cuiusdam radicis ad corrigendum nimium lactis vsum virtutem: aut, quod de asinorum (ylvestriū cornu refert? qui ē poculis ex eorum cornu confectis biberint, neque spasmo eos, neque comitiali morbo corripi: sed neque dūmodo aut vinū aut aquam aut poculentū aliquid aliud**

ex huiusmodi poculis bibāt, illos hausto aut ante aut post minime interire veneno? Nequa-
 quā profecto ab imperitis istis mercatoribus expectanda hæc narratio fuerit. quid igitur illi
 narrabunt? nimirum se vidisse sylvestres asinos cornu in fronte gestantes, quod cuius colo-
 ris esset discernere non potuerint, sed nec satis eius magnitudinem considerauerint. Hanc
 autem vim huic cornu esse insitam, tam sunt nescii, quam ii qui nunquam ne Indorum
 quidem nomen audierunt. Hæc autem à me idcirco hic dicuntur, lector, vt quoties in
 quosdam homines incidet, qui plus fidei de illis rebus, mercatoribus etiam litterarū impe-
 titis, quā vel doctissimis antiquis scriptoribus adhibendū esse credūt, in promptu tibi quod
 illis nugatoribus respondeas, esse possit. Quod si quis me roget, an nec Ctesia, nec aliis
 vetustis authoribus rerum huiusmodi historiā describentibus derogandam arbitrer esse fi-
 dem, ille à me hoc responsum feret: me domi & in patria mea tot tantaq; rerū videre passim
 miracula, vt quum illos qui de peregrinarum regionum miraculis scripserunt lego: tum de-
 mum velim, Scepticam vsurpans *ἐμπειρίαν*, dicere *ἔμπετον*, id est *ἔμπετον πείσιν*, ἢ *πείσιν*. si
 tantum illa excipias quæ ita à ratione abhorrent, vt ne ipse quidem sensus communis ea
 quenquam patiatur admittere. Quid si vero, quo magis tales sunt res aliquæ, eo etiam ma-
 gis inter miracula, sed non inter incredibilia tamen referendæ sint? Nam vel istud quæ-
 le sit considera. Fuerunt nonnulli prisco sæculo homines, qui quod de quadam Indica
 aue narrabatur, eam videlicet in India, Indicum, illinc in Græciam transportatam, Græcum
 sermonem discere, & hominum more articulas distinctasque voces tandem proferre:
 hoc vt plane absurdum & ineptum commentum, exhibendum explodendumq; esse dixe-
 rint. Quinam? nempe non alii quam quibus huiusmodi auem ex Indicis oris aduectam
 videre nunquam contigisset. Nam Ovidius & Statius, fortasse & ipsi, hominem id comme-
 morantem, vt aperte mendacem, aliquando risu exceperant: at postquam ipsam illis datum
 fuit auem cernere & audire, quam ea de re famæ & aliorum sermoni adhibere fidem nolu-
 erant, eam suis ipsorum oculis adhibere coacti fuerunt. Et, vt illos taceamus, hodieque vul-
 garis est adeo illa auis, vt extare aliquem qui dicat incredibile esse quod de illa narratur, id
 demum nobis plane sit incredibile. Quem enim, psittacum (quem *βιττωρ* Ctesias hic ap-
 pellant) præter illum Veronensem Claudiani senem, aut aliquem illi similem, nunquam vi-
 disse putabimus? Finge tamen reperiri senem aliquem (& reperiuntur forsitan aliquot ex
 illis etiam qui in vrbibus degunt) qui nunquam eam volucrem viderit, aut, si viderit, lo-
 quentem certe nunquam audierit: an eum qui hanc illi aui inditam esse naturam affirma-
 bit, fidem apud huiusmodi hominem impetraturum reris? Hoc certe si credis, longe falleris.
 His igitur tandem hunc sermonem claudamus verbis. Quemadmodum si psittacus nun-
 quam ex India aduectus ad nos fuisset, auem apud Indos esse humanas voces sonantem ne-
 mo crederet: nunc vero, quoniam vulgaris est illa, vix quisquam hoc miraculi loco habet:
 itidem etiam multa de aliis Indicis animalibus referri, & de plantis atque arboribus, nomi-
 natim etiā de quibusdam radicibus, item de aquis, de metallis, de aliis denique multis illi re-
 gioni peculiaribus rebus commemorari, quæ multorum fidem superant: at si tam facilis il-
 larum rerum, quam psittaci, asportatio esset, tam facile firma ab omnibus persuasionem reci-
 perentur, quam ea quæ de psittaco scripta sunt, recipiuntur. Ergo quod Plutarchus Ctesia
 Persicis tribuit *μυῖαδες* (apud eum corrupte legitur *θυμῶδες*) ego id in eum, ne in Indicis
 quidem, nedum in Persicis, cadere existimo. At erat *φιλολάκων*. Fuerit vero *φιλοθηναῖος*,
 fuerit *φιλοῤῥηταῖος*. quid tum? Hoc certe vt aliquo in loco Lacedæmoniorum auribus aut A-
 theniensium aut Thebanorum potius quam veritati seruiret, facere potuisse dixerim: at ex
 vna historiæ particula totam illam mendacii arguere, hoc ego iniquissimi iudicis esse cen-
 suerim. Sed Plutarchum, aliquo præiudicio fortasse præoccupatum, quicquid libuerit, im-
 pune scribere sinamus, & de Ctesia Persicis, penes ipsos Persas: de Indicis, penes Indos esto
 fides. Hic certe libellus, qualis qualis est, si aliud quo commendaretur, non haberet, vel hoc
 vnum abunde ad eius commendationem valere posset, quod aliquot cum ab aliis, tum vero
 à Plinio citati in eo reperiantur loci. Sunt vero & maxime memorabiles in eo & minime
 tamen vulgares historiæ. quarum vnam, lector, Latino sermone interpretatam, proferam:
ἀνθημα certe huiusmodi quod rhetori cuipiam *χρηῖας* pulcherrimæ argumentum, poetæ,
 iocoso quidem facietorum epigrammatum: seuero autem, grauissimæ tragœdiæ amplissimā
 suppeditare possit materiam. Mortuo, inquit, Megabyzo, vxor eius Amytis, libidinosa
 matre filia libidiniosior, summe virorum erat appetens, & suam vndiq; explebat libidinem.
 Forte accidit vt ægrotaret, non graui morbo illa quidem: sed qui tamen medici desideraret
 opem. Eam igitur inuisens Apollonides medicus Cous, quum iam pridem eius esset amore
 correptus, conualituram illam (vt pote quæ hysterica esset) si cum viro congrèderetur, affir-
 mauit. Hac arte fit voti compos Apollonides, & amata potitur Amytide. Verum tabescen-

tem eam paulatim quum cerneret, à congressu abstinere cœpit. Illa autem tandem quum, matri suæ rem totam aperuisset, eam, ne hanc quam ab Apollonide acceperat, inultam impunitamq; dimitteret iniuriam, rogauit. Mater, quæ audiuerat, ad Artaxerxen defert: narratque ut congressu eius usus esset, nec, nisi ea indignis prius abusus modis, illo abstinuisset. Rex matri de his agendi ut vellent, potestatem permittit. Illa igitur comprehensum & in vincula coniectum Apollonidem duos menses in tormentis & cruciatibus habuit: tandem vero viuum etiam defodit. Hic iam mihi lector (quod in legendis historicorum scriptis longe & iucundissimum & utilissimum est) historiam cum historia confer, Persicam nimirum cum Romana. Amytin cum Messalina, regis Persarum filiam cum imperatoris Romani coniuge mihi compara: & muliebri utrobique, quasi in speculo quodam, contemplare ingenium.

----- *Clandius audi*

*Quæ tuleris, dormire virum quum senserat uxor,
Ansa Palatino &c.*

fatis enim tibi notos esse puto versus. Aptissime autem, meo quidem iudicio, hoc patrum mulierum copulauerimus: ut quas personas & longa temporum intercapedo & longum locorum interuallum & linguæ magna discrepantia dislocauerunt, generis nobilitas (licet in altera maior) & morum fœditas acturpitudine minime nobili vinculo nobis consocient atque coniungant. Et de Messalinæ quidem ut audias libidine, tibi longe abeundum non fuerit. Amytin autem præterquam Ctesia, etiam Dinonis grauissimi authoris hoc infamatum reperi elogio, Ἀμύντις, καλλίστῃ τῇ ἐν τῇ Ἀσια γυναικῶν καὶ ἀκαταστάτῃ. id est, *Amytis omnium Asiae feminarum ut pulcherrima, ita libidinosisima.* Historiam cum historia contulisti, lector: nunc autem poeta quomodo cum historicis conferri debeant, & ut cum illorum sententiis horum pulchre testimonia consonent, considera. Nimirum quod à poeta Latinorum omnium ingeniosissimo pronunciatum est, Litem magnam pudicitia cum forma esse, non minus vere quam eleganter esse dictum, iam antea tibi, ut opinor, persuaseras: sed ita verum tamen hoc esse, ut non in omnes hanc cadere suspensionem existimare deberemus. At nunc hæc te docent historiae, non obscuras tantum, non priuatas tantum affines huic culpæ esse personas, verum etiam imperatrices, eorum etiam qui reges regum vocabantur (& merito quidem vocabantur) filias. Sed cur ego tam memorabilem vndique hanc tibi reddere conor narrationem? nimirum quod illa vel certissimum Ctesia φιλαληθίας datura sit testimonium. Quem enim missum me facere velle simulaueram, nunc quasi ex insidiis repetere libet sermonem. Ecquis vnicuique erga suam artem & erga eiusdem artis societate iunctos (quod eiusdem velut sacri sint cultores) naturaliter quosdam amoris excitari nescit igniculos? Nisi igitur Ctesia amica quidem ars sua, amicus vero Apollonides, sed amica magis historiae veritas fuisset, hæccine cū tanto vtriusq; narrasset dedecore? At ego (dicet fortasse Plutarchus) istud factum longe aliter interpreto. Nam ut παραμύς παραμεί ποτίη, sic etiam ιατρός ιατρῶ. hinc illa diffamatio. Itane tandem hæc eius diffamandi studio commemoret, quæ aliquot in locis non multo ante sponte laudauerit? Quo te iā vertes Plutarcho? Video video quo euadere velis. Passim ab Herodoto dissentit. Patrem fabularum mihi narras. tandem te tuo confodisti gladio. Nimirum verax Ctesias mendaci Herodoto repugnat. Quid tu autē ad hæc, lector? nonne iam tibi teneri Plutarchus videtur? Hoc si tibi persuasi, Ctesia πὲ φιλαληθίας admirare mecum potius, quam cum Plutarcho πὲ φιλοψυδίας reprehendere. Aut, si tibi paria in vtramque partem rationum videntur esse momenta, saltem te neutrum serua, & uti dixi, de Ctesia Persicis, penes Persas, de Indicis, penes Indos fides esto. Vale.

DE ΔΙΤΤΟΓΡΑΦΙΑ QVORVNDAM NOMINVM,

IN CTESIA PRÆSERTIM: ET DE EXCERPTIS

ipsis ac voce Ἑκλογῶν.

Ex eiusd. H. STEPHANI *Castigationibus ad Appiani Iberica & Annibalica, Ctesiaq., Agatharchidis, & Memnonis excerpta, in fine.*

DVO sunt præterea, lector, de quibus te admonitum volo: vnum, quod ad nomina multa, in Ctesia præsertim exemplaribus, διττογραφία: alterū autem, quod ad vocem Ἑκλογῶν attinet. Exemplum huius διττογραφίας ponam ex multis vnum, Περσίας, cap. 38. in vno codice cum scriptū, quum in altero scribarur cum η. Certe huius nominis & aliorum huiusmodi quærere scripturam, nescio cuius laboris, imo vero nescio cuius curiositatis esset. Nam si tandem reperiretur (quod tamen nullo fieri modo posse credo) quid tale repertum commodi nobis afferre posset, non video. Vnum tamen optabile foret; ut quo modo apud vnum historicum nomen aliquod proprium scribitur, eodem apud alios quoq; scriptum esset: ne erroris (ut sæpe accidere videmus) diuersa scriptura nobis occasione præberet: dum quod de vna eademq; persona dicitur, de diuersis dici existimamus. Sed illud quid fieri possit? Sit tamen & hic coniectura locum habere debet, credo, quo longiora sunt, eo magis Persicæ linguæ characterem seruare nomina. scimus enim Persas, in suis denominandis, nequaquam id quod quidā dixit, curasse, πάντα δὲ λον εἶναι τῷ δεσπότῃ μονοσύλλαβον, imo potius ἢ δὲ λον ἐδεσπότῳ εἶναι πολυσύλλαβον ἢ μακροσύλλαβον. Quam rem videmus ut facere Plautus etiam notet. Hæc igitur ratio videtur idonea ad probandum magis veram esse scripturam (duplex enim in hoc nomine reperitur) Σφενδάτης quā Σφενδάτης, utpote longiorem: eandemque in id genus aliis esse debere rationem. Itidem in nonnullis nominibus, in quibus diuersa scriptura, nimirū & per ζ & per ξ, quæ est per ξ meis auribus nescio quid Persicum magis sonat, ideoq; magis mihi probatur. Ut Ἰζαδάτης quam Ἰζαδάτης, sic Ἀρτιβαρζάνης quam Ἀρτιβαρζάνης. nam etiam Ἀρζάνης non Ἀρζάνης dicitur. In nonnullis melioris exemplaris fidem vbique secutus sum. ut Σκυθάρκης vbique non Σκυθάρης. Item Ἀμυτις non Ἀμυτις. quam Ἀμυτις à Diōne appellatam fereio, si quidem non mendosum est exemplar. De duplici autem scriptura Ἀρτοξέρξης & Ἀρταξέρξης non habeo quod dicam. Quin & Ἐθνικῶν in dubium vocari scriptura possit. Nam quos Δέρβικας consensu vtriusque exemplaris appellatos hic habes, Stephanus ait ipsum Ctesiam appellasse Δερβίς, ἢ Τερβισοῦς. Sed & male illic Δελβίκαι legitur pro Δερβίκα per ρ & vnum η, prius. Alicubi certe exemplari alteri fidem audacter derogavi. ut in iis locis qui sunt cap. 17. & 21. habebat enim Καρχηδονίων & Καρχηδονίς pro Καλκηδονίων & Καλκηδονίς. (cuiusmodi mendum in hoc ipso nomine in aliorum authorum antigraphis, ut Strabonis, mihi occurrit) quod exemplar etiam male & graui cum errore permutatas nonnunquam habebat nomina quorundam sedes. ut cap. 29. [ibi, ἐπαρλίνετῃ Δαρείῳ ἀρμένιος ὑπὸ Ἀρταπάνος εἰς τὴν δικίαν Ἀρτοξέρξης] in eo scriptū est Ἀρτοξέρξης vbi habes Δαρεῖα, & Δαρεῖαν vbi habes Ἀρτοξέρξου. Nec in propriis nominibus tantum, sed vbique à partibus melioris (ut mihi quidē videbatur) exemplaris stare volui, in incertis, alterutrum sine delectu, sequutus sum: sed ita ut alterius quoq; lectionem tibi adnotatā in fine libri dederim, nō in Ctesia solum, sed & in Agatharchide, & Memnone. Nam quod ad Appianum attinet, eius vnicū exemplar nancisci potui. Sed hoc addere oblitus eram, non esse quod in nonnullis & propriis & appellatiuis nominibus, Ionici idiomatis terminationes in his ex Ctesia libris Ἑκλογαῖς reperire miteris, quum Ionica dialecto mos conscripsisse dicatur. quanquam, ut harum Ἑκλογῶν testatur author, ἐν ταῖς Ἰνδοποιῖς μάλλον ἰωνίζετῃ ἢ ἐν ταῖς Περσικαῖς.

ALTERVM autē quod te scire tua interesse existimo, hoc est. Ex Ctesie scriptis hæc ita fuerūt excerpta, ut is qui excerptis, aliquādo verba ipsius sola posuerit: interdū autem, & sanē plurimū, sua illis admixta nobis dederit, simul etiam in pauca & velut in arcum ea quæ ille latius ac fusius exposuerat, contrahens. Vtro igitur potius an Ἑκλογῶν an Ὀπιογῶν appellanda sint eanomine, videamus. Ἐπιογῶν appellationem dare solitos Græcos existimo iis quæ ex scriptore aliquo ita describuntur, ut primum ordo idem qui apud eum est, seruetur: deinde verō ipsa etiam verba (quantum fieri potest) sed ex multis pauca, aut ex paucis paucissima, retineantur. Eos autem locos qui ex aliquo authoris libro hincinde, prout visum est, sed αὐτὸ λέγει describuntur, Ἑκλογαῖς ab iis vocitari solitos fuisse arbitror. Nec verō Athenzum cum alibi, tum vero vbi Ἑκλογαῖς θραμάτων ποιησάμενος dicit, aliud hoc nomine

significare voluisse crediderim. Quo fit etiam ut iis quæ nouissime in Germania editæ fuerunt posteriorum Polybii librorum particulis, nequaquam *ἑπισημῆς* sed *ἐκλογῶν* imponendum fuisse nomen putem, & ita putem, ut affirmare audeam. Nam quin illic habeantur illa ipsa Polybii verba, mihi, qui locos aliquot ex iis à quodam Græco authore (ab Athenæo, si bene memini) quales illic sunt, ex Polybio citatos reppererim: minime dubium amplius esse possit. Sed quod ad hæc ex Ctesia libris excerpta attinet, quum, ut dixi, nonnunquam ipsa authoris verba & eum ipsum velut loquentē à nobis audiri faciat (ut Indic. cap. 25. τὸ ἄσπραλον καὶ ἄλγιστον ὡς ἐγὼ εἰσάγω, οἷόν περ βοὸς ἐπὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ μέγεθος) interdū vero, & multo frequentius id quidem, non *μιμητικῶς*, ut ita dicam, id est, non ipsum scriptorē loquentem inducendo, & verba quasi ex eius ore excipienda nobis relinquendo, sed *δηγηματικῶς*, id est, ipse nobis quid apud Ctesiam legerit, narrans (ut Indic. cap. 4, quum dicit, ἐξ ἧς [συνήρε] καὶ δύο ξίφη κτησίας φησὶν ἰσχυρῆσαι, ἐν τῷ βασιλείῳ, καὶ ἐν τῷ βασιλείῳ μητρὸς Παρυδάτιδος. φησὶ ὅτι αὐτὸς, ὅτι & c. Indic. item cap. 28, καὶ φησὶν ἰδεῖν αὐτὸ τὸ δένδρον] ὁ κτησίας, ὅς φησιν ἵνα ὁ σμῆς, αἷας ἔπειπεν ἦν, ἔπει κέσας.) Quum, inquam, hæc ita sint, nomē *ἐκλογῶν* admittere nos hic ita oportet, ut quū quid proprie hac in re significet, non ignoremus, ad receptum tamen apud authores vsum significationem eius hic non esse restringendam, sed paulo latius extendendam sciamus, Quod autem de *ἐκλογῶν* ἐκ τῆς κτησίας dixi, idem & de *ἐκλογῶν* ἐκ τῆς ἀγαμέμνωνος dictum tibi esse puta. At in Memnone paulo alia ratio est, quia is qui ex eius scriptis hæc ἐξέλεσται, hic quoque, fateor, modo *μιμητικῶς*, modo *δηγηματικῶς* eius nobis orationem proponit, sed ita ut hic non ita ut in epitome, multa verba in pauca contrahat: sed potius eius narrationes, ut opinor, integras nobis, si non ubique, plurimis certe in locis proferat. Hoc autem ut credam, eo adducor, quod minutissima quæque plerumque in his narrationibus persequi cum videam, & certum quendam sermonis characterem vno eodemque quasi tenore continuarum esse animaduertam.

ELOGIVM

CTESIÆ CNIDII.

Ex BARNABA BRISSONIO, lib. I. de regio Persarum principatu.

IN Persicorum Archiatrorum ordine, & numero, non infimum locum Ctesias Cnidius tenet, quem Persicarum rerum bonum auctorem, in primis, indictum tactius præterire non possum. à me ergo is hoc *μνημόσυον* feret, quod ei lubens, merito, do dicoque. Hunc Artaxerxis Mnemonis archiatrum fuisse, prælioque quod inter ipsum & Cyrum fratrem commissum est, interfuisse, atq; adeo curasse vulnus regi à fratre inflictū, constat ex Xenophonte, lib. I. Ἀναβάσεως. & Plutarcho in Artaxerxe. Xenophontis verba qua & Plutarchus strictim attingit, sunt, παῖς (videlicet Cyrus minor Artaxerxem fratrem) καὶ τὸ σῆμα, καὶ τρεῖς ἄλλοι διατρίψαντες, οἷς φησὶ κτησίας ὁ ἰατρός. ἐξ ἡδὺ αὐτὸς τὸ τραῦμα φησὶ. Et mox, ὁ πάσι μὲν τὸ ἀμφὶ βασιλείᾳ ἀπὸ θανάτου, κτησίας λέγει παρ' ἐκείνῳ γινώσκον. A quibus Diod. Siculus dissentiens, in Cyri minoris partibus, Ctesiam fuisse, eoque prælio captum, in Artaxerxis potestatem venisse, & propter artis præstantiam à rege ad curā corporis adsumptum, lib. II. ita scribit, κτησίας ὁ κνίδιος, & c. [quæ statim habes inter elogia è veteribus prompta] Strabo de Cnido loquens, lib. XIV. ἰσχυρῶς καὶ ἐκ κτησίας, ὁ ἰατρίων μὲν ἀρχηγός, συζητῶν καὶ τῶν Συρμακῶν, καὶ τῶν Περσικῶν. Extat & apud Suidā, de Ctesia, elogium huiusmodi, κτησίας, κτησιάρχου, & c. [& hæc statim habes] Præterea πρὸς τὴν πλὴν Ἀσίας πόρῶν, libros scripsisse eum, Athenæus lib. X. docet: quorum tertium, lib. II. laudat. Apud Stobæum quoque, serm. xcviij. eiusdem de Montibus liber X. citatur. Atque Ctesiam hunc potissimum ducem & auctorem in Assyriorum historia conscribēda, sese secutum esse, Diodorus Siculus profitetur. Meminit & huius Cnidii Ctesia Plin. lib. II. cap. cvi. Vnus in huius Ctesia historia, fidem desiderat Plutarchus, qui in Artaxerxe fama eius non parcat his verbis, κτησίας, οὗτος ἦν, φιλότιμος ὧν, καὶ ἔχων ἡπὶ φιλολακίαν & φιλοκλειάρχον, αἰεί τινας, ἐν τῇ διηγήσει, χάριτας αὐτῷ δίδωσιν, ἐν αἷς γυμνάζοντες, πᾶσι καὶ καλὰ μνημόσυνα κλειάρχη & ἑλκεδάμῳ. Nec vero æquum ei fuisse Plutarchum, hæc initio vitæ Artaxerxis ab eo posita declarant, ἀλλὰ τῶν κτησίας, & cetera.

VETE

VETERVM QVORVNDAM TESTIMONIA

DE CTESIA, eiusque scriptis, & dicendi genere.

Diodorus Siculus
bibliotheca histor. libro II.

Διόδωρος ὁ Σικελιώτης
βιβλιοθήκης ιστορικῆς β' τοῦ βιβλίου

L. Rhodensis
interp.

At Ctesias Cnidius, Herodoto recentior, sub expeditionem Cyri aduersus Artaxerxem fratrem vixit. Captus enim tunc, & ob artis medicæ scientiam à rege in gratiam receptus, XVI annos cum honore apud illum exegit. Hic è regis membranis (in quibus res antiquas Persæ, iussu legis cuiusdâ, ordine descriptas habebant) studiose indagauit singula, inque historicum ordinem redacta ad Græcos transtulit.

Strabo
rerum geographicarum lib. XIV.

G. Xylandrus
interp.

Cnidii viri memoria digni fuerunt &c. Cnidius fuit etiam Ctesias Artaxerxis medicorum princeps, qui Syriaca scripsit & Persica.

Suidas.

H. Wolfius
interp.

Ctesias, Ctesiarchi siue Ctesiochi filius, Cnidius, in Persia medicus fuit Artaxerxis, cognomento Mnemonis. Scripsit Persica libris XXI.

Ioannes Tzetzes
lib. histor. Alpha dicto, chil. I, vers. 82

P. Lucius
interp.

Ctesias autem medicus, filius Ctesiochi, Profectus ex vrbe Cnido Cypria, Qui cū Artaxerxa victus, velut socius Cyro, In Persis commoratus est annis septem & decem, Libris tribus & viginti Persicas res describens.

Dionysius Halicarnassensis
de studiis vel collocacione apud verborum.

Dicitio vero Thucydidis, Rhamnusii; Antiphontis, quod ad compositionem attinet, proba mehercle, si vllæ aliæ: non vsquequaque tamen suauis. At Cnidii illius historici Ctesia & Xenophontis suauis est quammaxime, non tamen quantum oportebat proba. Dico autem hoc in commune, non quod prorsus ita habeat. nam & apud illos quædâ disposita sunt suauiter, & contra apud hos nonnulla probe dicuntur.

Demetrius Phalereus
de elocutione, cap. de perspicuitate orationis.

Quod vero Ctesia obiciunt, loquaciorem scilicet esse ob verborum repetitiones, id quidē forte recte faciunt (sæpius: sæpius tamen haud animaduertunt viri in dicendo perspicuitatem. reponit enim idem, ut inde significatio efficiatur expressior. &c. In summa, poeta iste, ita enim quis non inepte adpellauerit, perspicuitatis in tota scriptione est artifex.

Exempla huius inartiticiæ qua Demetrius adfert, infra subiiciemus cum Ctesiani fragmentis, ubi & alia insperguntur quibus partim laudatur Ctesias, partim notatur & quidem sæpius.

1 Membranis vfos Persas papyri vtero & chartarum usum ignorasse & hinc colligit Briffonius l. 2. de reg. Pers. 2 Ita legendum ut Aldi codex habet, vel Α' ουρακι ut est in vet. lib. nec recte itaque Xylandrum Συνακτις maluisse: ut vel ex initio Excerptorum & libris Ctesia patet, monet J. Casaubonus ad Strabonem locum tam ad oram quam in Comm. & Briffonius itaque non recte eandem lectiōnem [Συνακτις] sequutus videtur l. 1. de reg. Pers. quia ante attulimus. 3 Veris potius, Prof. ex vrbe Cnido Cypria qui ab Artaxerxe captus ut Cyri in pugna socius, In Persia &c. manifestum id e prioribus Diodori, & quibus sine dubio ista capitulum Tzetzi. quoniam quod ad rem ipsam attinet, inter Diodorum & alios videatur diffusus, sicut & Briffonius dicto loco adnotauit.

Κτησίας ὁ Κνίδιος. Τίς καὶ Ἡρόδοτος μὲν χρόνοις ὑπερῆκε, τὴν Κύρου στρατίαν ὅτι Ἀρταξέρξην τὸ ἀδελφόν γενομένου ὁ αἰχμάλωτος, ἐξ ἧς τὴν ἰατρικὴν ὀπισθὴν αἰαληφθεὶς ἀπὸ τοῦ βασιλέως, ἐπ' ἀκαθάρτου ἐτη διετέλεσε τιμωμένου ὑπ' αὐτοῦ. ἔτι δ' ἐν Φησὶν ἐκ τῶν βασιλικῶν διφθερῶν (ἐν αἷς οἱ Πέρσαι τὰς παλαιὰς πράξεις κατὰ πᾶν νόμον ἔχον συντεταγμένους) πολυπραγμονῆσαι τὰ κατ' ἑκάστη ἐκ τῶν ἀμεινον τὴν ἰστορίαν εἰς τὰς ἑλληνας ἐξενεγκεῖν.

Στράβων
γεωγραφικὴν βιβλ. ιβ'

Ἄνδρες δ' αἰτιολογοὶ Κνίδιοι & c. Ἐν τῷ δ' ἐν τῇ Κτησίας ὁ ἰατρικός μὲν Ἀρταξέρξην, συγγραψας ὁ τῶν Ἀσσυριακῶν ἐπὶ Περσικῶν.

Συρίαι.

Κτησίας, Κτησιάρχης, ἢ Κτησιόχης, Κνίδιος ἰατρός, ὃς ἰατρῶν ἐν Πέρσαις Ἀρταξέρξην τὸ Μνημόνα κληθέντι, καὶ συνέγραψε Περσικὰ ἐν βιβλίοις κ' ἢ τρισί.

Ἰωάννης ὁ Τζέτζης
βιβλ. ιστορ. τῇ Α' αφα, χαλ. α' εἰχ. πβ'

Ὁ δ' Κτησίας ἰατρός, υἱὸς τοῦ Κτησιόχου,
ἔξωρμημένον πόλεως ἐκ Κνίδος τὴν Κυπρίαν,
ὃς Ἀρταξέρξην κρατήρας, ὡς συμμαχῶν τῷ Κύρῳ,
ἐν Πέρσαις διετέλεσε χρόνος ἐπὶ τοῦ δεκά,
βιβλίοις τρισὶ καὶ ἑκατοσι τὰ Περσικὰ συγγραψας.

Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσέως
ἐν τῷ περὶ συνήσεως ὀνομάτων.

Ἡ δὲ τοῦ Θουκυδίδου λέξις, ἐν τῇ ἀντιφῶντι τῇ ῥαμνασίᾳ, καλῶς μὲν συγκρατῶν τὴν Δία, εἰπερ πνὶες ἐσθλὰι, ἐμὲν ἡδέως γε παῖν, ἢ δὲ γε τὸ Κνίδιον συγγραφέως Κτησίας, καὶ ἡ τῷ Σωκράτει ἐννοφῶντι, ἡδέως μὲν ὡς ἐν μάλασι, ἐμὲν καλῶς γε ἐφ' ὅσον εἶδει. λέγω δ' ἰσχυρότερον, ἀλλ' ἐν τῇ κατὰ πᾶν ἐπεὶ καὶ περὶ ἐκείνους ἡρμοσμένους τινὰ ἡδέως, ἐν τῇ ἰστορίᾳ καλῶς.

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς,
περὶ ἐρμηνείας, κεφ. περὶ διαρρίσις.

Ὁ περὶ δὲ τῷ Κτησία ἐγκαλεῖται ὡς ἀδολοχότῳ. Διὰ τὰς διλογίας, πολλὰ καὶ μὲν ἰσως ἐγκαλεῖται ὁ δ' ὡς πολλὰ καὶ ὅτε αἰσθάνονται τὸν ἀδολοχότατον. τῇ δὲ τῇ γὰρ ταῦτα, Διὰ τὸ πολλὰ ποιῆν ἐμφανὲς τὰ λείονα. &c. καὶ ὅπως δὲ ὁ ποιητὴς ἔτι, ποιητὴν γὰρ αὐτὸν καλοῦντις εἰκότως, ἐναρμόνιος δημιουργός ἐστιν ἐν τῇ γραφῇ συμπαῖσι.

AD LECTOREM.

Διάφοροι γράφαι in Græci contextus Ctesia ora sunt ex editione Photii, quam cl. vir DAVID HOESCHELIUS ante aliquot annos publicavit, quibus nimirum illa eximia editio à Stephaniana, quam nostra hac sequimur, variat: quod semper indicatum addidit litteris D.H. Cetera quibus haec littera non sunt addita, sunt & ista tamen ex eiusdem doctissimi & amicissimi viri editione eadem, ab ipso ibi in oram paginarum collocata, ut hic pariter representamus. Qua vero auctiora in ipsius quibusdam iness. fuerit, ut praesertim in Indicis contigit, ea contextui nostro fere inseruimus, vinctulis tamen eiusmodi [] inclusa: id quod & in interpretatione fecimus, quantum à clariss. A. Schotto viro pariter amico & benevolò sumus mutuati, quem diversam interpretationem in hisce Ctesia Persicis & Indicis adhibuisse & illustrasse ab ea (ut ipse is ποιεῖσθαι in Photium indicat) quæ typographorum ἔργα opera circumfertur, ad quam ex ipsius Latino Photio non te, orest fugere.

Qua itaque extrema quoque pagina sunt adiecta, priora continent interpretationes diversas in Persicis & Indicis excerptis eiusd. A. SCHOTTI, (de cuius opera in hoc auctore collocata iam diximus) quas ex eius Latina Photii editione excerptimus, raptim (ne quis nos adpendisse pteret) ipsius versione Ctesiana cum H. Stephani collata.

Posteriora vero quæ à tali hoc signo ¶ incipiunt, ea exhibent Notas in Persicorum & Indicorum excerpta tam H. STEPHANI, quam D. HOESCHELI. Istas ut ab his discerneres, litteris principibus H. S. adpositis notanimus: interdum tamen & alteras his D.H. ne vili vili facile occasio dubitandi foret. Numeri scilicet in cōtextu singulis singulis indices. Quod autem H. Stephanus aliam ms. lectionem in Notis quoque proponit, nosse debes eum nimirum & altero ms. usum, ut ipse indicat in dissertatione uncula super διττογραφία quorundam nominum in Ctesia praesertim eclogis, quam ante penulo posuam habuisti. En vero tibi pro summario Ctesia Persicorum & hanc ab A. SCHOTIO seriem regiam.

REGVM PERSICORVM SERIES EX CTESIA.

Rex	Vxor	Liberi	regnavit	mortuus
I. CYRVS	Amytis	Cambyfes, & Tanyoxarces	annos xxx	ex vulnere in praelio accepto.
II. CAMBYSES	Roxane		annos xviii	casu iactus suomet cul- tello.
III. SPHENDADATES magus, alius SMERDES			mensēs vii	à vii coniuratis in- terfectus.
IV. DARIVS Hystas- pēs F.		Xerxes	annos xxxi	post xxx dierū mor- bum.
V. XERXES	Amistris	Dariæus, Hystaspes, Artaxerxes, Achæme- nides, Artarius, Amy- tis, & Rhodogune.	annos xxxi aliis au- toribus.	ab Artapano & Spa- mitre peremptus.
Artapanus Xerxa percussor ab aliis hic inferitur, & dicitur regnum tenuisse mensēs vii				eadem morte, qua Artaxerxem statue- rat è medio tollere.
VI. ARTAXERXES, Longimanus appel- latus.	Damaspia	Xerxes solus legitimus: spuriū xviii inter quos SECYNDIANVS & OCHVS postea in re- gnū successerunt.	annos xlii	morte naturali.
VII. XERXES alter			dies xlv	Secyndiani & Phar- naciz manu.
VIII. SECYNDIA- NVS, alius SOGDIA- NVS.			mens. vi. dies xxv.	in cinerem conie- ctus.
IX. OCHVS, qui & DARIÆVS, DARI- VS. Nothus alius.	Parysatis	Arfaces, Cyrus, Arto- stes, Oxendras, & a- lii xlii, qui cito vita abierunt. Amistris filia.	annos xxxv	ex morbo, Babylone.
X. ARSACES, idemq, mutato nomine AR- TAXERXES, alius Mnemon cognominatus. aduersus hunc Cyrus frater consurgens in praelio occubuit. Reliqua huius dabit Plutarchus in Artaxerxe.	Statara			

ΕΚ ΤΩΝ ΚΤΗΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΝΙΔΙΟΥ ΠΕΡ-

ακῶν ἀλθθαί.

EX CTESIAE SCRIPTIS QUAE PERSICA NOMINATA SVNT, excerptae à PHOTIO historiae.

Latinitate donata ab HENR. STEPHANO.

TESIAE Cnidii Persica libris vigintitribus continentur: sed in sex prioribus res Assyriorum & quaecunque res Persicas praeferre, tractat: à septimo autem

libro de Persicis rebus agit: at in septimo, octavo, nono, decimo, undecimo, duodecimo & decimo tertio, quae ad Cyrum & Cambysen, & magum illum, Dariūque & Xerxem spectant, commemorat: fere in omnibus repugnantia¹ Herodoto narrans, illumq; in multis mendacem & scriptorem fabularum appellans, illo enim posterior est. Se autem eorum quae narrat, magna ex parte oculatum testem fuisse, aut certe, quae videre non licuit, de iis à Persis qui viderant, edoctum, ita demum ea memoria prodidisse dicit. Nec vero tantummodo ab Herodoto, sed etiam in aliquibus à Xenophontis Grylli filii historia dissensit. Flouit temporibus Cyri² Dario & Parysatis geniti: qui frater fuit³ Artoserxis ad quem regnum Persicum deuēnit.

II Scribit itaque statim de⁴ Astyage, eum genere Cyro iunctum non fuisse: illumque etiam Astyigan vocat. Fugisse autem Astyigan à conspectu Cyri in Ecbarana, & in criscranis regiarum ædiū ab⁵ Amyti filia sua & eius viro Spitama occultatum fuisse dicit. at superuenientem Cyrum, non solum Spitaman & Amytin, sed eorū etiam liberos Spitacē ac Megabernē de Astyiga⁶ per cruciatus interrogari voluisse: Asty-

THESIOY τῷ Κνήδιῳ τὰ Περσικὰ ἐν βιβλίοις ἔστι κγ'. Ἀλλ' οὐ μόνον τοῖς παλαιῶσι ἐξ τῆς τῆς αἰστορίας ἀλλὰ καὶ τῶν Περσικῶν· ἀπὸ μὲν τοῦ τῷ ζ' τὰ Περσικὰ διεξέρχεται, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ζ' καὶ ἡ καὶ ἡ β' καὶ ἡ γ' διέξοι τὰ περὶ Κύρου καὶ Καμβύσου καὶ τοῦ μέγρου, Δαρείου τε καὶ τοῦ Ξέρξεως· σχεδὸν ἐν ἅπασιν αἰπικαί-

IO μῦθα Ἡρόδοτος ἱστορεῖ, ἀλλὰ καὶ ψεύεται αὐτὸν ἀποκαλεῖ ἐν πολλοῖς, καὶ λογιζομένον ἀποκαλεῖται. καὶ γὰρ ἐν τοῖς μὲν ἔστι αὐτὸν φησὶ αὐτὸν, τὸ πλεόντων ἂν ἱστορεῖ, αὐτὸν τὸν ἡρόδοτον, ἢ παρ' αὐτῷ Περσῶν (ἐν τῷ δ' ὅρα μὴ ἐν ἐσχάτῳ) αὐτὸν τὸν κατὰ τὰς αἰτίας, ὅπως τὴν ἱστορίαν συντάξαι. καὶ Ἡρόδοτος δὲ μόνον ταυταίᾳ ἱστορεῖ, ἀλλὰ καὶ περὶ Ξενοφάνους τὸ Γρύλλου ἐπὶ αἰσῶν ἀφ' ὧν. ἡκμασι δὲ ἐν τοῖς χρόνοις Κύρου τῷ ἐκ Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος, ὅς ἀδελφὸς Ἀρτοξέρξεως (εἰς οὗ τὴν Περσικὴν βασιλείαν κατελήθη) ἐτύγχευεν.

Φησὶν οὖν αὐτὸν καὶ τὸν Ἀρταξέρξην, ὡς ὁδοῖν αὐτὸν Κύρος περὶ ἡμῶν ἐξ ἐρημίας ἐξελθόντα αὐτὸν καὶ Ἀρταξέρξην καλεῖ. Φησὶν δὲ ἀπὸ τοῦ οὐνοῦ τοῦ Κύρου Ἀρταξέρξην ἐν ἑκαταταίοις, καὶ κυρφοδῶναι ἐν τοῖς χρυσόχοις τῶν βασιλείων οἰκημάτων, κυρφοδῶναι αὐτὸν τὸν θυγατέρα Ἀμύπην καὶ αἰδρὸς αὐτῇ Σπιταμά. ὅτι πάντες οἱ Κύροι, ὅτι πάντες αἱ ἀκρίναι οὗ καὶ ἐρεβλάσιων Σπιταμά τε καὶ Ἀμύπην, ἀπὸ τῆς πατρὸς αὐτῇ Σπιταμά τε καὶ Μεγαβέρνῳ, καὶ Ἀρταξέρξῃ.

¹ Lecta Ctesiae Cnidii Persica, in libros distributa tres supra viginti. ² Sphendadaten inf. nominat. c. 10. & 11. ³ Herodot. Smerden. ⁴ Qui de quatuor hisce duntaxat scripsit: Ctesiam vero his alios quinque adiicit. ⁵ fabularum confictorem ⁶ Datizum hunc, non Darium, in iis quae sequuntur vocat c. 48. ⁷ De quo infra c. 56. ⁸ De Astyage, Oebare, & Perses (ut ibi scribitur) vido ex Ctesia qua breuiter excerptis Ioan. Tzetzes in Chiliadib. hist. i. in fine. ⁹ nulla Cyrum ipsi generis propter iniquitatem iunctum fuisse. Cyrus hic Maior. ¹⁰ al. Amyti. ¹¹ per tormenta

¹² Videtur prius hoc participium esse coniungendum. H. S. ¹³ Max. Marg. codex Ἀρταξ.

δὲ, ἐαυτὸν προσποιεῖσθαι, ἵνα μὴ δὲ αὐτὸν ἐρεβλώ-
 θήσονται οἱ παῖδες. ληφθέντα δὲ, πέδας παχείας
 ὑπὸ Οἰβάρα δεδωῖαι. λυθῶναι δὲ ὑπὸ αὐτῷ
 Κύρου μετ' οὐ πολὺ, καὶ ὡς πατέρα πρηνεῖν. καὶ
 πάλιν θυγατέρα Ἀμυτίνην ὡς μητέρα ἀ-
 πολαύσαι πρὸς, ἐπειδὴ καὶ εἰς γυναικα ἀχθῆ-
 ναι τῷ Κύρῳ, Σπιταμῶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς αἰρημέ-
 νου, ὅτι ἐβόησεν, ἀγνοεῖν εἰπὼν ἐρδυνάμην Ἀ-
 στύγαν. ταῦτα λέγει Κτησίας πρὸς Κύρου, καὶ οὐχ
 οἷα Ἡρόδοτος. καὶ οὖν πρὸς Βακτριῶν ἐπολέμη-
 σεν, καὶ ἀνχώμαλος ἡ μάχη ἐγένετο. ἐπεὶ δὲ Βά-
 κτριοι Ἀστύγαν μὲν, πατέρα Κύρου γαμημένον,
 Ἀμυτίνην δὲ μητέρα καὶ γυναικα, ἔμαθον, ἐαυτοῖς
 ἐχόντες Ἀμυτίνην καὶ Κύρον παρέδωκαν. καὶ ὅτι
 πρὸς Σάκας ἐπέλεμψε Κύρος, καὶ συνέλαβεν
 Ἀμόργην τῇ Σακῶν μὲν βασιλέα, ἀνδρα δὲ
 Σπαρέδρην. ἥ τις καὶ μετὰ πλεῖστον αὐ-
 τῶν, στρατὸν συλλέξασα, ἐπολέμησε Κύρῳ, ἀν-
 δρῶν μὲν στρατὸς, τεταρτάκις μυριάδας ἐπα-
 ρεμένη, γυναικῶν δὲ, εἴκοσι. καὶ νικᾷ Κύρος, καὶ
 συλλαμβάνει Σαγείαν, μετὰ καὶ ἄλλων πλείων.
 Παρμίστην τε δὲ Ἀμύτιος ἀδελφόν, καὶ τρεῖς αὐτοῦ
 παῖδας. δι' οὓς ὕστερον καὶ Ἀμόργης ἀφείδην, ἐπεὶ
 κακίνοι ἀφείδην. καὶ ὅτι στρατὸν Κύρος
 ὅτι Κροῖον καὶ πόλιν Σάρδεις, σπερρὸν ἔχων Ἀ-
 μόργην. ὅπως τε τῇ βουλῇ Οἰβάρῃ Γερσῶν εἰ-
 δωλὰ ξύλινα αἰὰ τὸ τεῖχος φαίεντα, εἰς δῖος μὲν
 κατέστησε τὸς ἀνδραγῶνας, ἥλω δὲ Ἀχά ταῦτα καὶ
 αὐτὴ ἡ πόλις. ὅπως τε πρὸς τῆς ἀλώσεως δίδουται
 ὁ παῖς Κροῖου ἐν ὁμήρου λόγῳ, δαμνίου φατ-
 ματος ἀπατήσαντος Κροῖον. ὅπως τε δολοφρο-
 νήτης Κροῖου, ὁ παῖς κατ' ὀφθαλμοῖς αἰαρεῖ-
 ται καὶ ὅπως ἡ μήτηρ τὸ πάθος ἰδούσα, ἐαυτὴν τῷ
 τεῖχος ἀποκρημνίζει, καὶ οὐ θήσκει. ὅπως τε, ἀ-
 λούσης τῆς πόλεως, πρὸς τὸν πόλιν ἱερὸν τῷ
 Ἀπόλλωνος καὶ φάσκει, καὶ θνήσκει. καὶ ὡς
 τοῖς ἐν τῷ ἱερῷ περὶ τῆς ὑπὸ Κύρου, λυθῶναι
 τοῖς ἀνδράσι καὶ τοῖς σφραγίδων τῷ ἱερῷ ὅτι κει-
 μένων, καὶ τῶν τῷ φυλακῇ Οἰβάρῃ ἐμπιπεί-
 μεν. ὅπως τε οἱ σκευοδύμοι Κροῖου, τὰ κεφα-
 λὰς ἀπετέμνοντο, ὡς καὶ παρὰ τὸν δόξαν λυθῶναι
 Κροῖ-

igan vero seipsum patefecisse, ne pro-
 pter se pueri cruciarentur, captumque
 & compedibus crassis ab OEbara vin-
 dum: nec multo post ab ipso Cyro li-
 beratum, & non secus ac patrem hono-
 ratum observatumque fuisse: filiamque
 Amytin primum quidem tanquam ma-
 trem in honore habitā, postea vero Cy-
 ro nupsisse, quā Spitamas eius vir esset
 interfectus³ propterea quod mentitus
 esset, ignorari à se dicens Astyigan de
 quō interrogabatur. *Hac dicti Ctesias de
 Cyro, iis quæ ab Herodoto referuntur dissi-
 milia.* Itemque illum aduersus Bactrios
 pugnavisse, & eam pugnam æquo Mar-
 te gestam fuisse. sed Bactrianos, post-
 quam Astyigan Cyri patrem factum
 esse, Amytin autem matrem & vxo-
 rem, intellexerunt, sponte seipsum Amy-
 ti & Cyro dedidisse. Tradit etiam,
 Cyrum cum⁴ Sacis bellum gessisse,
 & Amorgem Sacarum regem Spare-
 thræ maritum cepisse: eam autem, ca-
 pro marito, exercitum coegisse, bellum-
 que Cyro intulisse, & virorum quidem
 trecenta millia, mulierum vero ducen-
 ta in aciem eduxisse: & Cyrum super-
 uisse, viuumque eum cum multis aliis
 cepisse: itemque Parmisem Amytis fra-
 tris & tres eius filios. propter quos post-
 ea Amorgem liberatū fuisse, quod & i-
 psi liberati fuissent. Tradit etiam, Cy-
 rum Amorgis ope adiutum, Cræso &
 Sardibus bellum intulisse. Narrat etiam
 quomodo OEbaræ consilio⁵ lignea
 Perfarum simulacra in muro conspecta
 timorem incolis iniecerint, & propter
 hanc causam ipsa vrbs capta fuerit: &
 quo pacto ante captam urbem, Cræsi fi-
 lius pro obside datus fuerit, quum Cræ-
 sus diuino quodā spectro deceptus fuisset.
 Narrat etiam quomodo dolos ne-
 ciente Cræso, filius in eius conspectu
 fuerit interfectus, & mater hanc calami-
 tatem intuita seipsam ex muro præcipi-
 tarit, nec tamē mortua sit: & quomodo,
 capta vrbe, ad Apollinis ædem, quæ e-
 rat in vrbe,⁶ confugerit, ac mortua sit
 & quomodo⁷ ter in templo victus à
 Cyro Cræsus,⁸ tertium arte oculos fal-
 lente solutus sit, quamuis templo sigilla

circumposita essent, eorumque custodia OEbaræ commissā esset: quomodo item illis qui
 una cum Cræso victi fuerant, amputata fuerint capita, vt quorum prodicione solutus

¹ torquerentur; ² grauib; comp. ab OE. oneratum fuisse: ³ p. q. dum quæreretur Ast. ignorare se illum m. ef.

⁴ De Sacis ex hoc Cyri bello varia scripsit Strabo l. ii. ⁵ Σύλινα λέγει πρὸς τὴν Σάρδεις ἐπιστολήν, ἢ ὑπερμυκιστοῦ, Νικητὸς ἐπὶ δούλῳ. Ioan. Tzetzi. hist. i. ⁶ Cræsus confugerit, perierit iue. Neganē hinc particulam in præcedentem paulo anteversum per-
 rapit translationem (ibi οὐ θνήσκει) plane mihi persuasit. Alii omīssa voce Cræsi hac ad eius uxorem referunt. ⁷ tertium ⁸ tertium
 cum fallente oculos fascino sol. f. q. pluribus templum esset sigillis obfignatum,

⁹ Scholion m. f. q. τὴν τῶν δούλων ἐμψύχου.

Croesus¹ fuisset. Narrat etiam, Croesum in regias sedes adductum vincumque firmitus fuisse: sed quum tonitrua fulminaque irruissent, rursus fuisse solutum; tumque Cyrum vix tandem eum misum, fecisse. à quo tempore Cyrus cum aliis humanitatis officiis eum prosequutus sit, tum vero urbem magnam nomine² Bargenen prope Ecbatana ei donauerit: in qua erant quinque millia equitum, peltatorum autem iaculatorumque & sagittariorum decem millia. Commemorat item quomodo Cyrus Petisacan eunuchum, qui apud ipsum plurimum auctoritate valebat, in Persas miserit: ut Astyigam à Barcaniis adduceret. nam & ipse & Amytis filia patrem videre cupiebat. Quomodo item OEbaras consilium dederit Petisacæ ut in deserto loco Astyigam relinqueret, & fame sitique conficeret. id quod factum est. At in somnis scelere patefacto, Petisacas puniendus traditur Amyti,³ quæ eum exproposcerat. Illa vero oculos eius effodit, pellemque detraxit, & cruci deinde affixit. OEbaras autem, timens ne eadem quæ ille pateretur, quamvis Cyrus nihil tale se permitturum affirmaret, nihilominus decem dierum inedia ipse sibi mortem consciuit. Astyigas vero magnifice splendideque sepultus est, & atque in deserto loco cadaver eius intactum permansit, neque fuit à feris comestum. leones enim cadaver eius, donec Petisacas reuerfus acciperet, setuabant. Cyrus autem aduersus⁴ Derbices expeditionem suscipit, quorū rex erat Amorgus: at Derbices ex insidiis producunt elephantes, ac Cyri equites fugant. ubi ipse Cyrus ex equo cecidit & quidam Indus, (nam Indi Derbicibus in bello opem ferebant: à quibus etiam acceptos elephantes in bellum ducebant.) hic igitur Indus, quū Cyrus iam cecidisset, eū iaculo vulneravit sub coxa in femore: ex quo vulnere postea mortuus est. tum vero ipsum adhuc vivum, quū familiares sui crexissent, ad castra profecti sunt. Occubuerunt autē in pugna illa multi Persæ, & æquales numero Derbices. nam illorū quoque x. millia⁶ erant. Amorges vero quū audiuiisset quod Cyro contigerat, festinanter venit, Sacarū equitū viginti millia ducens. & quū Persæ ac Derbices inter se conflixissent,

Κροίσον. καὶ ὅτι αἰαληφθεὶς ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ δεξιὰ ἀσφαλέςτερον, βρογνῶν καὶ σκηπτῶν ἐπενεχθέντων, λύεται πάλιν. καὶ τότε μόλις ὑπὸ Κύρου ἀφίεται. ὃς οὖν καὶ πείθειται, καὶ ἔδωκε Κύρος Κροίσῳ πόλιν μεγάλην Βαρήτην, ἐγγὺς Ἐκβαταίων· ἐν ἧ ἦσαν ἰσχυροὶ μὲν πεντακισχίλιοι, πέλτας αἱ δὲ καὶ ἀκοντισταὶ καὶ τοξόται, μύριοι. Ἐπὶ δὲ ἀλαλαμβαίνει ὡς ἀποστέλλει Κύρος ἐν Περσίδι Πεισιάκαν δι' ἡμάρτενα, μέγα παρ' αὐτῷ δαυαίον, ἐνέγκει ἀπὸ Βαρκανίων Ἀστύγα. ἐπὶ δὲ γὰρ αὐτὸς τε καὶ ἡ θυγάτηρ Ἀμυτὶς δι' αὐτὴν εἰδὲν. καὶ ὡς Οἰβαράς βουλόμην Πεισιάκα ἐν ἐρήμῳ πῶς καὶ ἀλιπὸν Ἀστύγα, λιμὸν καὶ δίψην ἀπολέσται· καὶ γένοιε. δι' ἐνυπνίων δὲ τοῦ μιάσματος μλωθέντος, Πεισιάκας, πολλὰς αἰτήσεις μὲν Ἀμύπος, εἰς ἡμετέρας παρὰ Κύρου ἐκδίδεται. ἡ δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὄροντασα, καὶ τὸ δέρμα πειδεύρασα, αἰετὰ ὤρωνται. Οἰβαράς δὲ δεδιὼς μὴ τὰ ὅμοια πεύσεται, καὶ τοὶ Κύρου μὴ δὲν ποιῶντο ἰσχυροὶ μὲν πᾶσι χωρήσας, αὐτὸς ἴμῳ ἀποκαρτερήσας δι' ἡμερῶν δέκα, εὐδὲν ὀκνήσας. Ἀστύγας ὁ μὲν γὰρ ὡς ἐπὶ τῇ ἐρήμῳ δὲ ἀβροπὸς αὐτὸν διέμεινεν ὁ νεκρὸς. λέοντες γὰρ αὐτὸν (φασὶ) μέλει Πεισιάκα πάλιν ἐλθεῖν καὶ ἀλαβεῖν, ἐφύλαττον δὲ νεκρὸν. Κύρος δὲ στρατὸν ὑπὲρ Δέρβικας, Ἀμοργίου βασιλεύοντος αὐτῷ· καὶ ὃς ἐνέδρας οἱ Δέρβικες ἰσχύοντες ἐλέφαντας, καὶ τοὺς ἰσχυροὺς Κύρου τρέπουσι. καὶ πῶς καὶ αὐτὸς Κύρος ἐκ τῆς ἰσχύος, καὶ Ἰνδὸς αἰὲρ (συνεμάχοντο γὰρ καὶ Ἰνδοὶ τοῖς Δέρβικαις, ὃς ὦν καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἔφερον) ὅτι οὗ ὁ Ἰνδὸς πρῶτον Κύρον βάλλει ἀκοντίῳ ὑπὸ τῷ ἰσχύῳ, εἰς δὲ μερὲν ὃς οὖν καὶ πελώτα. τότε δὲ ζῶντα αἰετὸν αὐτὸν οἱ οἰκτεῖοι, ὑπὲρ τὸ στρατόπεδον ἦσαν. ἀπέβαιον δὲ ἐν τῇ μάχῃ καὶ Περσῶν πολλοὶ καὶ Δέρβικων ἴσοι. μύριοι γὰρ αὐτοὶ. Ἀμоргης δὲ πρὸς Κύρον ἀκούσας, σπεδὴν πρὸς αὐτὸν ἔχων Σακῶν δις μυρίας ἰππέας, καὶ πολέμῳ συρράχης Περσῶν καὶ Δέρβικων,

¹ esse putaretur. ² Hinc forsitan Steph. Byzant. Βαρήνη, πόλις Μηδίας, ἐγγὺς Ἀγβατάνων. quæ ἐκ τοῦ huius vocis scriptura:

Κροίσις πανταχὺ τῶν Περσικῶν τὰ παρὰ Μηδίας Ἀγβατάνων ὁμῶς τὰ γράφει παρὰ τῶν ἀρχαίων ἀπὸ τῶν. Vide ibi plurā. ³ identidem illud exposcenti. ⁴ quippe ⁵ Derbices (inquit Steph. Byzant.) propulsi est Hyrcaniam viciniam. Apollonius duplex se scribit. Ctesias vero Derbices vocat, aut Terbissos. ⁶ cecidere.

¹ Max. Marg. Πεισιάκας ² γὰρ ὑπὸ τῶν, sic ἐν aliis omnibus locis in quibus ἡμῶν habet. H. S. ³ Πεισιάκας Max. Marg. Πεισιάκας, ut sit accusativus. H. S.

νικᾷ κατὰ κράτος ὁ Περσικὸς καὶ Σακκῶν στρατός.
 "D.H. αἰαρεῖται" δὲ καὶ ὁ τῷ Δερβίκῳ βασιλεύς "Α-
 μωρξίος, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ δύο παῖδες αὐτοῦ. ἀπέπα-
 ρον δὲ Δερβίκῳ καὶ τρεῖς μύριοι, Περσῶν δὲ ἑκα-
 κισχίλιοι. καὶ προσεχώρησεν ἡ χώρα Κύρου. Κύ-
 ρος δὲ μέλλων πελάτῃν, Καμβύσου μὲν τὸ πρῶ-
 τόν υἱόν, βασιλεῖα καλίστην. Ταυθὺς δὲ γεν-
 νεώτερον, ἐπέστησε δευτέρῳ Βακτρίων καὶ ἡ χῶ-
 ρας, καὶ Χοράμνιον, καὶ Παρθίων, καὶ Καρμανί-
 ων, ἀπὲς ἔχειν τὰς χώρας διερυσάμενος. τῷ δὲ
 Σπιταμᾷ παῖδαν, Σπιτιάδην μὲν, Δερβίκῳ ἀπ-
 ἐδείξε σάτραπεαν, Μεγαθέρῳ δὲ, "Βαρκανίων.
 τῇ μητρὶ δὲ πύρρα πύρρα παρσέπατιε. καὶ
 Ἀμόργῳ φίλον τοῦτοιοις, τῷ δὲ ξιδῶν ἐμβαλλομέ-
 νων, ἐπειεῖτο, καὶ Ἀλλήλοισι καὶ τοῖς μὲν ἐμμενέουσι
 ταῖς πρὸς Ἀλλήλοισι δινοίαις ἀγαθὰ ἤχετο, ἐστη-
 ρατο δὲ τοῖς χειρῶν ἀρξουσιν ἀδίκων. ταῦτα εἰ-
 πὼν, ἐτελεύτησε περὶ τὴν ἕσπεριν ἀπὸ τοῦ τραύματος
 ἡμέρα, βασιλεύσας ἔτη λ'. ἐν οἷς ὁ ἰα Κτησίῳ
 λόγος τῷ Κνιδίῳ.

Ἀρχεται δὲ οἱ β' ἀπὸ τῆς Καμβύσου βασι-
 λείας. οὗτ' βασιλεύσας ἀπέστειλε τὸν τῷ πα-
 τρὸς Διὰ Βαγαπάτου τὸν ἡμιάρρενος εἰς Πέρσας
 παφίωσιν κεκρῖν καὶ πᾶλλα ὡς ὁ πατὴρ ὤλεσατο,
 διακῆσατο. μέγιστον δὲ παρ' αὐτῶν ἡδυνάτο Ἀρ-
 τασύρας Ὑρκαίος· τῷ δὲ ἡμιάρρενων ἰξάβα-
 τὸς τε καὶ Ἀσπαδάτης καὶ Βαγαπάτης, ὅς καὶ πα-
 ρατὸς πατρί' μέγιστος. καὶ μετὰ τὸν Πεποτάκη
 θαίατον, οὗτ' στρατὸν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἡ Αἴ-
 γυπτιῶν βασιλεῖα Ἀμυρτιάων, Κομβαφείως τῷ ἡ-
 μιάρρενος, ὅς μὲν μέγα δυνάμενος τὸν πατὴρ Αἴγυ-
 πτιῶν βασιλεῖ, κατὰ πρῶτον τὰς τε γεφύρας καὶ
 πᾶλλα τῷ Αἴγυπτιῳ παρέχματα, ἐφ' ὃ ἡμέ-
 ραι ὑπαρχος Αἴγυπτου. καὶ γέρονε. ταῦτα
 γὰρ αὐτῶν Καμβύσης Διὰ ἰξάβατου τῷ Κομ-
 βαφείως αἰεψίου σπινέτω, καὶ αὐτὸς οἰκιοφῶνως
 ὑπερῶν. ζωνεῖαι δὲ λαβὼν τὸν Ἀμυρτιάον, οὗτ' ἄν
 ἄλλο κακὸν εἰργάσατο ἢ οὗτοι Σιδῶν ἀνίστασθαι συν-
 ἑξακισχίλιοις Αἴγυπτιοις, οὓς αὐτὸς ἡρέτισατο, ἐ-
 ποιήσατο. καὶ πᾶσι Αἴγυπτιον δὲ πᾶσαι ὑπέταξεν. ἀπὲς
 θανόντ' ἐν τῇ μάχῃ, Αἴγυπτιῶν μὲν μυριάδες πέντε,
 Susa cum sex millibus Aegyptiorum quos ipse delegit, telegavit. Sed & vniuer-
 sam Aegyptum subegit: obieruntque in ea pugna Aegyptiorum quinquaginta millia,

tam strenue Persæ ac Sacæ pugnarunt,
 ut penes eos victoria fuerit: interfecto
 Derbicum rege Amorro, cum duobus
 eius filiis. occubuerunt autem Derbi-
 cum triginta millia, Persarum nouem
 millia: & regio in ditionem Cyri con-
 cessit. Cyrus vero sub mortis tempus
 Cambysem primum filium regem crea-
 uit: iuniorem vero nomine Tanoxar-
 cem, dominum Bactriorum & ipsius
 regionis, necnon Choramniorum, Par-
 thiorumq; & Carmaniorum: & ut suas
 regiones a tributo soluendo liberas ha-
 beret, statuit. Ex Spitamæ autē liberis,
 Spitadem quidem Derbicibus præfe-
 cit, Megabernē autē Barcaniis: eosq;
 matri in omnibus obtemperare iussit.
 Quineriam illos & mutuo & cum A-
 morge dexteris in amicitiae testimo-
 nium iungere voluit: & illis quidem qui
 in mutua beneuolentia permanerent,
 omnia fausta precabatur: at illos qui
 priores iniuriam illaturi essent, deuo-
 uebat. His dictis diem suum obiit, tertio
 à vulnere accepto die, quum annos tri-
 ginta regnauisset. Atque hic finem habet
 undecimus Ctesia Cnidii liber.

Duodecimus vero à regno Camby-
 sis incipit. Hic regnans iussit patris
 corpus per Bagapatem eunuchū apud
 Persas sepeliri, & alia quemadmodum à
 patre constituta erant, administravit.
 Plurimum vero apud ipsum authorita-
 te valebat Artasyras Hyrcanius: ex eu-
 nuchis autem Ixabates & Aspadates
 & Bagapates, qui etiam apud patrem
 maximus fuerat. Post Petisacæ autem
 mortem, hic aduersus Aegyptum & A-
 myrtæum Aegyptiorum regem exercitū
 ducit, quum Combapheus eunuchus,
 qui plurimum apud Aegyptiorum re-
 gem poterat, pontes & alias Aegyptio-
 rum res prodidisset, ut ipse Aegypti præ-
 fecturam consequeretur. id quod fa-
 ctum est. ita enim cum eo Cambyses
 pactus fuerat, primum per Ixabatem
 Combaphei patruelem, & suis ipse
 verbis postea. Quum autem Amyrtæ-
 um viuum cepisset, nullo alio ipsum de-
 trimento affecit, nisi quod illum in

1 Smerden Cyri perpetuo Herodotus nominat. 2 Videndus de his Stephan. & Strabo. 3 Spitacem supra. 4 regnum adeptus, patris mox corpus per B. e. in Persiam sepeliendum misit: 5 Ixabates 6 enim 7 ducebat, quem & superauit, cum ei Comb. 8 Izabaten

¶ 1 Max. Marg. ἰξάβατος 2 id est ζώνης. Num. 21. v. 35. Dent. 2. v. 34. Hefych. sed ζώνης ἰξάβατος. D.H. ad pag. 41. Phot. in illa Theoph. Simocati verba ζώνης ἰξάβατος.

x & 1 Perfarum viginti. Quidam autem magus cui nomen erat ^a Sphendadati, quum fuisset ob delictum verberibus à Tanyoxarce cæsus, accedit ad Cambysem, & apud eum fratrem Tanyoxarcem accusat, eum ipsi insidias moliri dicens: argumentum etiam rebellionis addens, quod, si vocaretur, non veniret. Cambyses igitur fratrem ad se venire iubet. ille vero aliquo negotio detentus, profectiōē distulit. Tunc vero magus eum audacius criminari. At mater Amytis³ verba magi suspecta habens, Cambysem filium ne fidem haberet mago, admonebat. at rex se non credere fingebat: quum tamen maximopere crederet. Quum autem tertium à Cambyse frater esset accersitus, venit: ipsumque frater amplexatus est, quum nihilominus de illo interficiendo cogitaret. sed hanc cogitationem ad exitum infamia Amytide perducere conabatur. id quod perfectum est. nam magus consilium cum rege communicans, hunc dolum machinatur: Quum ipse Tanyoxarci esset simillimus, consilium regi dat ut ipsi tanquam falso fratris regis accusatori, caput abscindi coram omnibus iubeat: clam autem Tanyoxarcem interfici imperet. quinetiam illius vestem sibi indui magus postulat, ut ex ipso vestitu Tanyoxarces esse iudicaretur. atque hæc fiunt. 4 nam hausto sanguine taurino interficitur Tanyoxarces: at magus illius veste induitur, & Tanyoxarces existimatur: diuque latet omnes præter Artosyran, Bagapatem & Ixabatē. his enim solis rem Cambyse aperire ausus est.

xi Cambyse autem Labyzo qui primus erat inter Tanyoxarcis eunuchos, & aliis ad se vocatis, magum illa veste indutum, ostendit sedentem, dixitque, Hunc esse Tanyoxarcem existimatis? Labyzus vero miratus, Quem alium, dixit, esse putemus? Adeo propter similitudinem magus latebat. Mituitur ergo ad Bactrios, & omnia non secus ac si Tanyoxarces esset, administrat. Post annos vero quinque, res tota declaratur Amyti per Tibetheum eunuchum, quem magus verberauerat, petitque Sphendadatē à Cambyse: qui dare noluit: quamobrem illa eū exécratur & hausto veneno moritur. Sed contigit ut sacrificante Cambyse, quū victimę

Περσῶν ὃν δὲ δύο. Μάγος δὲ τις Σφειδαδάτης <sup>ἰπτακισ-
χίλιοι δύο. D.
H.</sup>
ὄνομα, αἰμαρτήσας καὶ μαστιγῶναις ὑπὸ Τανυοξάρ-
κος, ἀφικρήσκει πρὸς Καμβύσην, ἐν δὲ βασιλῶν δυνά-
μει Τανυοξάρκην ὡς ἐπιβελόντα αὐτῷ
καὶ σιμῶν ἐδίδεξεν ὁ Σποσάσεως, ὡς εἰ κληθεὶς ἐλθεῖν,
ἐκ δὲ ἐλθὼν. δηλοῖ τοίνυν ὁ Καμβύσης ἐλθεῖν τὸ ἀδελ-
φόν· ὃν, ἡγεῖας δὴ τῆς ἀπαιτήσεως μὲν, αἰεβάλετο.
παρρησιαστέται τὰς ἀφελούσας πλέον ὁ μάγος. <sup>ἢ τὰς D.
H.</sup>
Ἄμυτις ὃν ἡ μήτηρ τὰ τὸ μάγος ὡς ἐν ὑπονοῶσα, <sup>sic & D. H.
vi & post.</sup>
10 ἐν δὲ τῇ Καμβύσῃ τὸν μὴ πείθεσθαι. ὃν ὑπεκρί-
νετο μὴ πείθεσθαι, ἐπεὶ τὸν ὃν μάλιστα. ἔχε περὶ αἰμέ-
ναις τὸν Καμβύσας πρὸς τὸ ἀδελφόν, πρὸς γένε-
ται. καὶ ἀπαύξει μὲν αὐτὸν ὁ ἀδελφός, <sup>[ἰπτακισ-
χίλιοι δύο. D. H.]</sup>
ἀνελθὼν ἐμελέτα. κρύφα ὃν Ἀμύτις εἰς πρῶτον ἀ-
γαγὼν τὸ μελέτην ἔσπευδε. καὶ λαμβάνει πρὸς ἡ ἀφελ-
ξίς. ὁ γὰρ τοι μάγος βουλῆς τῷ βασιλεὶς κρινωνοῖν,
βελούτῳ τοῖτον ὅμοιος ἐν αὐτῷ ὁ μάγος καὶ τῷ
Τανυοξάρκῃ. βελούτῳ ποιηθῆναι αὐτὸν μὲν ἐν τῷ
φανερώ, ὡς δὴ τὴν ἀδελφῷ βασιλέως κατέποντα, τὸ
20 καφαλὴν πρὸς τῷ ζῶντι ἀποτμηθῆναι, ἐν τῷ τῷ
κρυπτῷ αἰμαρτήσας Τανυοξάρκην, καὶ τὸ ἐκείναις σο-
λὴν ἀμφιασθῆναι τὸν μάγος ὡς καὶ τὸ ἀμφιάσματι
νομίζεσθαι Τανυοξάρκην. καὶ γίνεταί τῷ τῷ. αἰμαρ-
τῷ τῷ τῷ, ὃν ἐξέπειν, αἰμαρτήσας Τανυοξάρκην. ἀμ-
φιάζει ὃν ὁ μάγος, καὶ νομίζεται Τανυοξάρκην. καὶ
λαμβάνει πρὸς τῷ πολὺν χρόνον, πλεονῶν Ἀφελ-
σύς καὶ Βαγαπάτης καὶ Ἰξαβάτης. τῷ τῷ γὰρ μὴ-
νοῖς Καμβύσης ἐθάρρησε τὸ πρῶτον. <sup>ἢ τὰς D.
H.</sup> Λάβυζον
ὃν ἡμαρτήσας τὸ πρῶτον ἐν τῷ Τανυοξάρκῃ, <sup>ἢ τὰς D.
H.</sup>
30 πρὸς καλεσάμενος ὁ Καμβύσης, καὶ τὸς δὴ τῷ, ὃν πο-
δεῖας τὸν μάγος ὡς ἐξημάτης καὶ ἐξομῶν, τῷ τῷ
(ἐφη) νομίζετε Τανυοξάρκην; ὃν ὁ Λάβυζος, θαυ-
μάσας, καὶ τί αὐτὸν, ἐφη, νομίζετε; ποσῶν ἐλάν-
θαι τῷ ὁμοίῳ τῷ ὁ μάγος. ἐκπέμπε ἔνι εἰς Βακ-
τρίας, καὶ πρὸς τῷ πρῶτον ὡς Τανυοξάρκην. πέντε δὲ
ἐνιαυτοῖς διελθόντων, μινύεται ἡ Ἀμυτις ὁ δρᾶ-
μα ὅτι τῷ τῷ ἡμαρτήσας, ὃν ὁ μάγος τυπήσας
ἐτύγχανε. καὶ αὐτὸς τὸ Σφειδαδάτην πρὸς Καμ-
βύσας. ὃν ὁ δίδωσιν. ἢ τὸ πρῶτον, καὶ πῶσα φάρμα-
40 κεν, πρὸς τῷ. Οὐδὲ ὁ Καμβύσης, καὶ τῷ ἱερῶν

1 Pers. septem, cum duobus viris. 2 Smerden magum constanter Herodot. vocat. 3 id quod erat de mago suspicatum.
4 Venenosum enim esse docent medici: & non alio veneno extincti Midas, Themistocles, alii. vide Ptolem. Hephestionis excerpta a
Phoriam. 5 Ixabaten. 6 diras illi imprecata

1 al. μίγας. 2 Max. Mag. ὅτι οὐδὲν ἀνελθὼν ἐμελέτα. 3 Labyz. καὶ Ἰξαβάτης. C. Vazis. Ἰξαβάτης. D. H.

sed quum id videre cuperet, à Chaldæis & à parentibus prohibetur. Quum autem parentes eius ascendere voluissent, ceciderunt atque interierunt: quum sacerdotes qui illos sursum trahebant, illud conspicati & inde timore correpti, funes laxassent. Quæ res ingentem Dario mærorem attulit: & illis qui eos trahebant, numero quadraginta, amputata capita fuerunt. Darius præterea Ariaramnem Cappadociæ satrapam aduersus Scythas proficisci, & viros feminasque captiuos abducere iubet. Ille autem cum triginta nauibus quinquagenum remorum traiciens, id exequutus est. Comprehendit autem & fratrem regis Scytharum³ Masagerem, quum eum à suo fratre⁴ ob male administratum munus in vincula coniectum inuenisset. At Scytharces Scytharum rex, iratus, litteras Dario scripsit contumeliosas: & similiter ipsi responsum est. Darius tandem octingentorum millium exercitu coacto, & Bosphoro Istroque ponte iunctis, aduersus Scythas profectus est, & quindecim dierum itinere progressus est: sibi que⁷ mutuo arcus miserunt. Sed quum⁸ Scythici validiores essent, Darius pontes transiit, atque festinanter dissoluit antequam totus transiret exercitus: quare Scytharces octoginta illa hominum millia in Europa relicta; interfecit. Darius vero, quum pontem pertransisset, domus templaque Chalcedonenſium combussit: quoniam pontes qui⁹ versus regionem suam spectabant, dissoluere tentauerant, & aram, quam Darius transiens, in honorem Iouis¹⁰ diabatærii statuerat, euertuerant. Datiss autem ex Ponto rediens¹¹ & Medicum exercitum ducens, insulas Græciamque populabatur: cui apud¹² Marathonem Miltiades occurrit, vicique barbaros: & ipse quoque Datiss occubuit, eiusque cadauer petentibus Persis denegatum est. Darius autem ad Persas reuersus est, ubi celebratis sacrificiis, quum triginta dies morbo laborasset, mortuus est: qui annos¹³ ante regnum vixerat, & annos vnum & triginta regnauerat. Obiit etiã diem suum Artasyras. Bagarates autem, quum¹⁴ sex annos sepulchro Dariss sedisset, mortuus est.

ἑπιδουμήσας δὲ ἰδὼν αὐτὸν, ὑπὸ τοῦ Ἰσχυροῦ Χαλδαίων καὶ τῶν γυναικῶν καλύεσθαι. οἱ δὲ γυναικῆς, αἰελητῶν βουληθέντες, ὅπως οἱ ἱερεῖς εἶδον οἱ ἀνελκόντες αὐτοὺς, καὶ ἐφειβήθησαν, καὶ φειβηθέντες ἀφῆκον τὰ σχοινία, ἔπεσον καὶ ἐτελεύτησαν. καὶ ἐλυτρήθη Δαρεῖος λίαν· καὶ ἀπετμήθησαν αἱ κεφαλαί, πτωπάρχοντα ὅτι τῶν αἰελητῶν. Ὅτι ὅτι τὰς Δαρεῖος Ἀλκιμένη τῶν σατραπῶν Κατωπαδικίας, ὅτι Σκύθας ἀφαιρούσας, καὶ αὐτὰς καὶ γυναῖκας ἀνιχνεύουσας. ὁ δὲ, ἀφαιρούσας τῶν τῶν βασιλέως, τῶν Σκύθων Μαργαρίτην, ὅτι κακῶς ἐβίβαν τῶν οὐκ αἰετῶν ἀδελφοῦ διδεδυμένον. ὁ Σκυθάρχης δὲ ὁ Σκυθῶν βασιλεὺς ὀργισθεὶς ἔγραψεν ὑβρίζων Δαρεῖον· καὶ ἀπεγέγραψεν αὐτῷ ὁμοίως. Ἐξέτρεμα δὲ ἀνέγραψεν Δαρεῖος, ὁ γδοήκοντα μυριάδας, καὶ ζώσας τὸν Βόσπορον καὶ τὸν Ἰσθμόν, διέβη ὅτι Σκύθας, ὁδὸν ἐλάσας ἡμερῶν ἑξήκοντα. καὶ ἀπέπεμπον ἀλλήλοις τόξα· ὅτι περὶ τῶν Σκύθων. ὁ δὲ φάσκει Δαρεῖος διέβη τὸν Ἰσθμόν· καὶ ἐλυσε πᾶσαν τὴν ἡμετέραν τὴν ὁδὸν ἀφαιρούσας τῶν Σκύθων οὐκ ἀφαιρούσας· καὶ ἀπέθανον ὑπὸ τῶν Σκυθῶν οἱ κατὰ τὴν Εὐρώπῃ, μυριάδες ὀκτώ. Δαρεῖος δὲ τῶν γυναικῶν ἀφαιρούσας, Χαλκηδονίων οὐκ ἀφαιρούσας καὶ ἱερεῖς οὐκ ἀφαιρούσας, ἐπέτρεψε πᾶσι τοῖς γεφυρούσας ἐμελέτῃσιν ἑσθλά· καὶ ὅτι τὸν βασιλέα, ὅτι περὶ Δαρεῖος κατέθετο τὸ ὄνομα τῶν ἀφαιρούσων Διὸς, ἡφαίστου. Δαῖς δὲ ἐπὶ τῶν Πόντου, καὶ τῶν Μιθριδίου πόλεως ἡγεμὸν, ἐπὶ τῇ πόλει καὶ τῇ Ἑλλάδι. ὁ Μαργαρίτης δὲ Μιλτιάδης ἀφαιρούσας, καὶ νικᾷ τοὺς βαρβάρους, καὶ τῇ πόλει καὶ αὐτὸς Δαῖς. καὶ ὁ δὲ τὸ σῶμα Πέρσης αἰτησάμενος εἶδεν. Δαρεῖος δὲ ἐπὶ τῶν Πέρσης, καὶ θυσας, καὶ ἡμέρας ἑκατὸν ἀνέτρεξε τῶν ἑσθλῶν καὶ τῶν βασιλείας, βασιλεύσας δὲ ἑτὶ λίαν ἀπέθανε ὁ Ἀρταξέρξης. καὶ ὁ Βαγαπάτης δὲ τὸ σῶμα Δαρείου τῶν ἀφαιρούσων ἔτρεξε, ἐτελεύτησε.

1 ad serpentum aspectum funes tertiti remisissent. 2 Ariammen 3 Masagerem, 4 obillata mala 5 lancyrum nominat Justin. lib. 2. 6 Bosporo 7 De arcu ab Aethiopia regis sic ad Cambysen misso lege Herodot. lib. 3. post intell. 8 Scythicus validior esse deprehenderetur, fugiens per pontes Darius, fest. eos. 9 apud ipsos erant 10 Solenne quippe gentibus fuit, ut ad eius causam diu sacrificaret. Sic Lucull. apud Plut. Euphrati tantum fecit. 11 ut Pontice præerat classi, inl. 12 Marathonia pugna nihil unquam celebratiū magis, ecc. ad eam describendam occupatis doctorem ingenii, Plut. teste. 13 cum annos vixisset ante regnum XII, post regnum aditum trig. & vii. 14 Septem § 1 In veteri libro inter eide. § 2 oī insertum erat superne φεικ. sed locus hic non emendari, neq. intelligi nisi ex aliorum historia potest. H.S. 2 Σκυθάρχης, § in marg. Σκυθάρχης. Max. Marg. 3 In altero exemplari, non sunt magna erroris, scriptum est inusitato modo punctum. pro quo hic, § ubi etiam mandum esse qui suspicari possit. H.S.

^{Αἰταπάνος}
D.H. Βασιλεύς Ξέρξης ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ἀρτάπαρμος ὁ
Ἀρτασύρα παῖς γίνεται διωαδὸς παρ' αὐτοῦ, ὡς ὁ
πατὴρ αὐτοῦ πατρὶς, καὶ Μαρδόνιος ὁ παλαιός.

^{Ἀπαμίας}
^{Μαρδόνιος}
^{Ἀμύστριν}
^{Ἄμυστριν}
ἡμιαρρένων ἡ μέγιστον ἡδυνάτω "Νατάκας. γαμῶ
ἡ Ξέρξης Οἰόφα θυγατέρα Ἀμύστριν, καὶ γίνεται
αὐτῷ παῖς Δαρδάνος καὶ ἑπταρχὸς μὲν δύο ἔτη, ὕψους
καὶ ἑπτα Ἀρταξέρξης καὶ θυγατέρες δύο, ὧν ἡ μὲν,
Ἀμύστριν, καὶ τὸ ὀνομασθέν τῆς μάμμης· ἡ δὲ, Ροδω-
γυνή.

^{Καρχεδ. D.}
M. Οἱ δὲ Ξέρξης στρατεύσας ἐπὶ τῆς Ἑλ-
λίως, ὅτε "Χαλκηδόνιοι λῦσαι τὴν γέφυραν (ὡς
ἡδὲ εἴρηται) ἐπιέσθησαν· καὶ ὅτε ὁ Βωμόν ὁν ἔστησε
Δαρδάνος, κατέλθον καὶ ὅτε Δάπνι Ἀθηνῶν ἀνέλθον, καὶ
οὗτοι ἐν νεκρῶν ἔδωσαν. πρῶτον δὲ εἰς Βαβυλῶνα
ἀφίκετο, καὶ ἰδεῖν ἐπεθύμησε τὴν Βελιτανά τῶν Φον, καὶ
εἶδε Ἀρταξέρξης καὶ τὸ πύλον ἐλαίῳ ὅτι ἰσχυ-
ρῶν, ὡς περὶ καὶ ἐγγράφον, πληρώσαι. Ἐξελαιώσας
Ξέρξης εἰς Ἑκβάτανα, καὶ ἀρξάμενος αὐτοῦ πό-
λεως Βαβυλωνίων, καὶ Ζωπύρου τῆς στρατηγῶν αὐ-
τοῦ.

^{Δ. H.}
τῶν σφαιραῖσιν αἰμαίρεσις. ὅπως καὶ αὐτὸς τῶν Φο-
ν Κτησίας, καὶ οὐχ ὡς Ἡρόδοτος· ἀλλ' ὅτι Ζωπύρου
ὁ Κτησίας λέγει, πλὴν ὅτι ἡμίονος αὐτοῦ ἔτεκεν. ἐπὶ
τῇ γὰρ Ἀλλὰ Μεγαβύζον οὗτος λέγει Ἀρταξέρξης
αὐτοῦ, ὅς ἐστι γαμβρὸς ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Ἀμύστριν, τῇ
Ξέρξης. ὅπως μὲν ἡλὼν Ἀρταξέρξης Μεγαβύζου Βα-
βυλωνίων. δίδωσι δὲ αὐτοῦ Ξέρξης ἄλλα τε πολλὰ, καὶ
μύλων χρυσῶν, ἐξ ἑλκυσαν τάλαινας· ὁ δὲ μάλιστα
τῶν βασιλικῶν δώρων αὐτοῦ Γέροτας ἔσθι.

^{Δ. H.}
Ξέρξης δὲ σιναγείρας· στρατῶν Περσικῶν, αὐτὸς τῶν
ὁρμάτων, ὅσοι δὲ κινῶνται μυριάδας, καὶ πενήρεις χιλι-
ας, ἡλαιωὲν ἐπὶ τῇ Ἑλλάδα, ζῶντες τὴν Ἀβυδὸν.
Δημόφρων δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος παρὰ τὸν ἑσθλόν
περὶ τῶν σιναγῶν αὐτοῦ ἐπὶ τῇ δολιχάσει, καὶ ἀπείργει
τὴν εἰς Λακεδαιμόνα ἐφόδον. Ξέρξης δὲ πρὸς βάλλει
ἐπὶ Θερμοπύλαις Λεωνίδα τῶν στρατηγῶν τῶν Λα-
κεδαιμόνων, δι' Ἀρταπαρμού, ἔχοντος μυριάδας. καὶ
ἡκατέστη ὁ Περσικὸν πλῆθος, τῶν Λακεδαιμόνι-
ων δύο ἢ τριῶν ἀναιρέντων. εἶτα πρὸς βαλεῖν κε-
λεύει μὲν δις μυριάδας καὶ ἡττα γίνεται καὶ αἰνῶν. εἶτα
μαστὶ γυνῆται ἐπὶ τῶν πολεμῶν καὶ μαστὶ γυνῆται, ὅ-
τε

lium iniiit, in quo magna Persarum caesa est multitudo, ex Lacedaemoniis tantummo-
do duobus aut tribus interfectis. Postea viginti millia in aciem educi iubet: qui & ipsi su-
perantur. Quum autem verberibus etiam caesi ut acriores ad pugnam redderentur, nihilo-

Regnat Xerxes filius eius, apud quē
Artapanus Artasyrae filius maximam
obtinēt auctoritatem, quemadmodum
eius pater apud patrem regis obrinue-
rat, itemque Mardonius antiquus. Ex
eunuchis autem plurimum apud eum
poterat Natacas. Xerxes² vxorem ducit
Onophrae filiam Amistrin, ex qua filium
suscipit Darium: & post biennium, al-
terum, Hytaspem nomine: & praeterea
³ Artoxerxem: duasque filias, quarum

¹⁰ una, Amytis, nomine auiæ, vocatur: al-
tera, Rhodogune. Xerxes aduersus
Græcos expeditionem suscepit, quod
Chalcedonenfes pontem soluere cona-
ti essent, (quemadmodum iam dictum
est) & aram à Dario erectam diruissent:
quodq; Darii Athenienses interfecif-
sent, neque cadauer eius dare voluif-
sent. Primum igitur Babylonem profe-
ctus est: & Belitanae videre sepulcrum
exoptauit: viditq; opera Mardonii ad-
iutus: & vnam olei non potuit, quem-

²⁰ admodum scriptum erat, implere. In-
de Ecbarana profecto, defecisse Baby-
lonios, & Zopyrum suum ducem inter-
fecisse, nunciatur. In hunc modum de his
loquitur Ctesias, non quemadmodum Hero-
dotus. nam quacunque hic de Zopyro, (nisi
quod mula ipsi peperit) ille à Megabyzo fa-
cta scribit, qui Xerxis gener erat, quum filiam
eius Amytin vxorem duxisset. Ita Baby-
lon capta est per Megabyzum: cui Xer-
xes, praeter alia multa, molam auream
⁶ sex talenta pendentem donauit, quod

³⁰ apud Persas omnium regionum mune-
rum est pretiosissimum. Xerxes autē
Persico exercitu coacto, qui ex millibus
octingentis constabat, praeter currus,
instructis etiam mille triremibus, in
Græciam profectus est: Abydumque
ponte iunxit. Ad eum Demaratus La-
cedaemonius tum primum accessit, &
cum illo traiecit, eumque ab inuaden-
da Lacedaemone prohibuit. Xerxes
porro per Artapanū⁹ quindecim mil-
lia ducentem, apud Thermopylas cum
Leonida Lacedaemoniorum duce pro-

¹ ille prius: ὁ παλαιός, quem Maiorem etiam dixeris. ² Xerxem & Amistrin Scaliger Affuerum & Esberem interpretatur, quod Nic. Serarius confutat. ³ Artaxerx. ⁴ Rhodogunes cuiusd. Persica imaginem habes apud Philostratum lib. 2. Icon. 5. ⁵ Aelian. lib. 13. περικλῆς cap. 3. legend. ⁶ sex talentorum pondo ⁷ cum Abydū ponte iunxisset, in Gr. copias duxit. ⁸ & ne Lacedaemona rex inuaderet, impediuit. ⁹ decem mil.

πηθήσαντο. τῇ δ' ὑπεράβαλε μάχῃ, μετὰ
 περσικῶν καὶ ἐπὶ ὁδῶν ἔλυσε τότε τὸν
 πόλεμον. Ὁ ὅραξ δ' ὁ Θεσσαλὸς καὶ Τρα- Θεσσαλὸς
καὶ Τραχινί-
ων, αἰ. D. H.
 χινίων οἱ δύναται, Καλλιάρχης καὶ Τιμαφέρνης, Τραχινί-
ων, αἰ. D. H.
 παρῆσαν γραπτοὺς ἔχοντες καλέσας δ' Ξέρξης τῶν
 τοῦ τε καὶ τ' Δημαράτου καὶ τ' Ἡγίου τ' Εὐφεί- D. H.
 ον, ἔμαθεν ὡς ἐκ αὐτῆς ἦν Λακεδαιμόνιοι εἰ μὴ
 κυκλωθεῖσαν. ἡγεμονῶν δ' τῶν δύο Τραχινίων Τραχινίων,
αἰ. D. H.
 Ἀλφειοῦ καὶ Γερσίου, διελήλυθε, μυριά-
 10 δες πένταρες καὶ τ' ἰώτα γίνονται τ' Λακεδαιμόνι-
 ων, καὶ κυκλωθεῖς ἀπέθανον μάχῃ οἱ αἰσχροὶ
 ἄπορτες. Ξέρξης δ' πάλιν ἐγράψατο πέμψαι
 τ' Πλατιάων, μυριάδας ἑβ', ἡγεμονῶν αὖτις [3] αἰ. D.
H.
 Μαρδόνιον ὅτι σῆσας. Ὁ δ' αὖτις οἱ τ' Πλα-
 τιάων τ' Ξέρξην κινεῖτες. ἀπὸ γραπτοῦ δ' Παντα-
 νίας ὁ Λακεδαιμόνιος, πρὸς τοὺς αὐτοὺς Σπαρ-
 τῆας, χιλίους δ' τῶν περσικῶν, ἐκ τῶν δ' ὧν πό-
 λεων χιλιάδας ἑξ. καὶ ἡκῶται κατὰ κράτος ἡ Περ-
 σικὴ στρατὸς, καὶ φύγει τραυματίαι καὶ Μαρ- στρατὸς D.
H.
 20 δόνιος. Ὁ δ' Μαρδόνιος πέμπεται συλῆσαι τὴν
 Ἀπόλλωνος ἱερὴν πόλιν Ξέρξιν καὶ φησὶ, θήσας,
 χαλκῆς ὅτι πεσόντες παχίαι· ἐφ' ἡλίαι Ξέρξης
 ἐλυπήθη. Ξέρξης δ' ἐπὶ αὐτοῖς Ἀθλιῶας ἐλεύ-
 κη καὶ Ἀθλιῶοι, πληρώσαντες ἐκ τ' δέκα τετρή-
 ρες, φύγετε εἰς Σαλαμίνα. καὶ Ξέρξης πρὸς πόλιν
 κεινὴν ἀφῆκε, καὶ ἐμπύκνωσεν, πρὸς τὴν ἀκρόπολιν, αἰ. D.
H.
 ἐν αὐτῇ γὰρ ἐπὶ πέντε ἡμέρας φθίνοντες ἐμάχοντο. τί-
 λος κακίων νυκτὶ θυρόντων, κακίων τε σινοφλε- σινοφλε-
D. H.
 ξαν, ὁ δ' Ξέρξης αὐτὸν ἐλθὼν ὅτι D. H.
 30 Ἀττικῆς, ὁ Ἡράκλειος καλέσας, ἐχώνους χάμα ἐ-
 πὶ Σαλαμίνα, περὶ τὴν αὐτὴν Ἀλφειοῦ ἡγεμονῶν
 ἄλλους. βουλὴ δ' ὁ Θεμιστοκλῆς Ἀθλιῶν καὶ Ἀει-
 φείδης, πρὸς τοὺς αὐτοὺς Κρήτης πρὸς καλουῦνται καὶ
 ὁ δ' αὖτις οἱ τ' Παντα- αἰ. D.
H.
 νίας ὁ Λακεδαιμόνιος, πρὸς τοὺς αὐτοὺς Σπαρ-
 τῆας, χιλίους δ' τῶν περσικῶν, ἐκ τῶν δ' ὧν πό-
 λεων χιλιάδας ἑξ. καὶ ἡκῶται κατὰ κράτος ἡ Περ-
 σικὴ στρατὸς, καὶ φύγει τραυματίαι καὶ Μαρ-
 δόνιος. Ὁ δ' Μαρδόνιος πέμπεται συλῆσαι τὴν
 Ἀπόλλωνος ἱερὴν πόλιν Ξέρξιν καὶ φησὶ, θήσας,
 χαλκῆς ὅτι πεσόντες παχίαι· ἐφ' ἡλίαι Ξέρξης
 ἐλυπήθη. Ξέρξης δ' ἐπὶ αὐτοῖς Ἀθλιῶας ἐλεύ-
 κη καὶ Ἀθλιῶοι, πληρώσαντες ἐκ τ' δέκα τετρή-
 ρες, φύγετε εἰς Σαλαμίνα. καὶ Ξέρξης πρὸς πόλιν
 κεινὴν ἀφῆκε, καὶ ἐμπύκνωσεν, πρὸς τὴν ἀκρόπολιν, αἰ. D.
H.
 ἐν αὐτῇ γὰρ ἐπὶ πέντε ἡμέρας φθίνοντες ἐμάχοντο. τί-
 λος κακίων νυκτὶ θυρόντων, κακίων τε σινοφλε- σινοφλε-
D. H.
 ξαν, ὁ δ' Ξέρξης αὐτὸν ἐλθὼν ὅτι D. H.
 40 Ἀττικῆς, ὁ Ἡράκλειος καλέσας, ἐχώνους χάμα ἐ-
 πὶ Σαλαμίνα, περὶ τὴν αὐτὴν Ἀλφειοῦ ἡγεμονῶν
 ἄλλους. βουλὴ δ' ὁ Θεμιστοκλῆς Ἀθλιῶν καὶ Ἀει-
 φείδης, πρὸς τοὺς αὐτοὺς Κρήτης πρὸς καλουῦνται καὶ
 ὁ δ' αὖτις οἱ τ' Παντα- αἰ. D.
H.
 νίας ὁ Λακεδαιμόνιος, πρὸς τοὺς αὐτοὺς Σπαρ-
 τῆας, χιλίους δ' τῶν περσικῶν, ἐκ τῶν δ' ὧν πό-
 λεων χιλιάδας ἑξ. καὶ ἡκῶται κατὰ κράτος ἡ Περ-
 σικὴ στρατὸς, καὶ φύγει τραυματίαι καὶ Μαρ-
 δόνιος. Ὁ δ' Μαρδόνιος πέμπεται συλῆσαι τὴν
 Ἀπόλλωνος ἱερὴν πόλιν Ξέρξιν καὶ φησὶ, θήσας,
 χαλκῆς ὅτι πεσόντες παχίαι· ἐφ' ἡλίαι Ξέρξης
 ἐλυπήθη. Ξέρξης δ' ἐπὶ αὐτοῖς Ἀθλιῶας ἐλεύ-
 κη καὶ Ἀθλιῶοι, πληρώσαντες ἐκ τ' δέκα τετρή-
 ρες, φύγετε εἰς Σαλαμίνα. καὶ Ξέρξης πρὸς πόλιν
 κεινὴν ἀφῆκε, καὶ ἐμπύκνωσεν, πρὸς τὴν ἀκρόπολιν, αἰ. D.
H.
 ἐν αὐτῇ γὰρ ἐπὶ πέντε ἡμέρας φθίνοντες ἐμάχοντο. τί-
 λος κακίων νυκτὶ θυρόντων, κακίων τε σινοφλε- σινοφλε-
D. H.
 ξαν, ὁ δ' Ξέρξης αὐτὸν ἐλθὼν ὅτι D. H.
 50 Ἀττικῆς, ὁ Ἡράκλειος καλέσας, ἐχώνους χάμα ἐ-
 πὶ Σαλαμίνα, περὶ τὴν αὐτὴν Ἀλφειοῦ ἡγεμονῶν
 ἄλλους. βουλὴ δ' ὁ Θεμιστοκλῆς Ἀθλιῶν καὶ Ἀει-
 φείδης, πρὸς τοὺς αὐτοὺς Κρήτης πρὸς καλουῦνται καὶ
 ὁ δ' αὖτις οἱ τ' Παντα- αἰ. D.
H.
 νίας ὁ Λακεδαιμόνιος, πρὸς τοὺς αὐτοὺς Σπαρ-
 τῆας, χιλίους δ' τῶν περσικῶν, ἐκ τῶν δ' ὧν πό-
 λεων χιλιάδας ἑξ. καὶ ἡκῶται κατὰ κράτος ἡ Περ-
 σικὴ στρατὸς, καὶ φύγει τραυματίαι καὶ Μαρ-
 δόνιος. Ὁ δ' Μαρδόνιος πέμπεται συλῆσαι τὴν
 Ἀπόλλωνος ἱερὴν πόλιν Ξέρξιν καὶ φησὶ, θήσας,
 χαλκῆς ὅτι πεσόντες παχίαι· ἐφ' ἡλίαι Ξέρξης
 ἐλυπήθη. Ξέρξης δ' ἐπὶ αὐτοῖς Ἀθλιῶας ἐλεύ-
 κη καὶ Ἀθλιῶοι, πληρώσαντες ἐκ τ' δέκα τετρή-
 ρες, φύγετε εἰς Σαλαμίνα. καὶ Ξέρξης πρὸς πόλιν
 κεινὴν ἀφῆκε, καὶ ἐμπύκνωσεν, πρὸς τὴν ἀκρόπολιν, αἰ. D.
H.
 ἐν αὐτῇ γὰρ ἐπὶ πέντε ἡμέρας φθίνοντες ἐμάχοντο. τί-
 λος κακίων νυκτὶ θυρόντων, κακίων τε σινοφλε- σινοφλε-
D. H.
 ξαν, ὁ δ' Ξέρξης αὐτὸν ἐλθὼν ὅτι D. H.
 60 Ἀττικῆς, ὁ Ἡράκλειος καλέσας, ἐχώνους χάμα ἐ-
 πὶ Σαλαμίνα, περὶ τὴν αὐτὴν Ἀλφειοῦ ἡγεμονῶν
 ἄλλους. βουλὴ δ' ὁ Θεμιστοκλῆς Ἀθλιῶν καὶ Ἀει-
 φείδης, πρὸς τοὺς αὐτοὺς Κρήτης πρὸς καλουῦνται καὶ
 ὁ δ' αὖτις οἱ τ' Παντα- αἰ. D.
H.
 νίας ὁ Λακεδαιμόνιος, πρὸς τοὺς αὐτοὺς Σπαρ-
 τῆας, χιλίους δ' τῶν περσικῶν, ἐκ τῶν δ' ὧν πό-
 λεων χιλιάδας ἑξ. καὶ ἡκῶται κατὰ κράτος ἡ Περ-
 σικὴ στρατὸς, καὶ φύγει τραυματίαι καὶ Μαρ-
 δόνιος. Ὁ δ' Μαρδόνιος πέμπεται συλῆσαι τὴν
 Ἀπόλλωνος ἱερὴν πόλιν Ξέρξιν καὶ φησὶ, θήσας,

1 quinquag. postidie mil. 2 Thessalus & Tracheniensium principes Call. [sic A. S. sed typographi vitio omissum credo
Thotax.] 3 copis cincti in orbem pugnare cogantur. 4 ductibus Tracheniensibus illis duobus, per inuia transgressi,
5 Xerxes 6. etiam illam exiit. 7 transire 8 & quingentas naues Persæ amittunt: 9 omnibus hisce pr.
¶ 1 Max. Marg. O'log. 2 Max. Marg. O'ylan. 3 Max. Marg. ipwinqas, 4 Codex Banarius & Max. Marguniat-
tani summatu.

Ματακάς ὁ Διούχορος, ὕβρεις τε φέρων τὰς Ἀπόλλωνι, καὶ ἡδὲ τοῖς συλῆσιν. καὶ δὴ οὕτως ποιήσας, πρὸς Ξέρξην ὑπέστρεψε. Ξέρξης δὲ ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς Πέρσας πρὸςβαίνεται, καὶ Μεγάβυζος κατὰ τῆς γυναικὸς τῆς ἰδίας Ἀμυτίος, (ἣ θυγάτηρ, ὡς περ εἴρηται, Ξέρξου ἐτύγχαται) ὡς μοιχοῦ μένης, λόγους ἐκείνῃ. καὶ ὅτι πημάτων Ἀμυτὶς λόγους ὑπὸ τῷ πατρὶ, καὶ ὑποσχέσεται σὺν φρο-
 ἰεῖν. Ἀρτάπαρμος δὲ, μέγα πρὸς Ξέρξην δου-
 νάμενος, μετὰ Σπαμίτρου τῷ ἡμιάρρειος, καὶ αὐ-
 τῷ μέγα δυνάμενος, βουλόμενος ἀελεῖν Ξέρ-
 ξην· καὶ ἀναιρεῖσι. καὶ πείθουσιν Ἀρτοξέρξην ὅτι
 ὡς Δαρεΐατος αὐτοῦ ἕτερος παῖς ἀελεῖ. καὶ
 πρὸςβαίνεται Δαρεΐατος ἀνδρὸς ὑπὸ Ἀρτα-
 παρμῶν εἰς τὴν οἰκίαν Ἀρτοξέρξου, πολλὰ βράν ἔ-
 ἄσπαρτοι μένος ὡς οὐκ εἴη φοιδὺς τῷ πατρὶ ἔ-
 σπῶν. ἡσυχία.

Καὶ βασιλεύει Ἀρτοξέρξης, αὐτοῦ δὲ Ἀρτα-
 παρμῶν καὶ ὅτι βουλεύεται πάλιν ὑπὸ αὐτῷ, καὶ
 λαμβάνει κρινανὸν τῆς βουλῆς Ἀρτάπαρμος Με-
 γάβυζον, ἥδη λευωμένην ὅτι τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ
 Ἀμυτῇ, ἀφ' ἧς τῆς μοιχείας ὑπολήψιν· ἣ ὅρ-
 χους ἀλλήλους ἀσφαλίζονται. ἀλλὰ μὲν οὖν πρῶ-
 τα Μεγάβυζος, καὶ ἀναιρεῖται Ἀρτάπαρμος ὅτι τῷ
 πατρὶ ἐμελλεν ἀναιρεῖν Ἀρτοξέρξην· καὶ γίνεται πρῶ-
 τα δὴ ἅλα πᾶσι εἰρησώμενα ὅτι Ξέρξην καὶ Δαρεΐ-
 ατον. καὶ ἀπὸλλυται πικρῶ καὶ κακίᾳ θανάτῳ
 Ἀσπαμίτρης, ὅς τῳ κρινανὸς ὅτι τοῖς φοίοις Ξέρ-
 ξου καὶ Δαρεΐατος· σκεφόμενος γὰρ, καὶ οὕτως
 ἀναιρεῖται. μάχη δὲ γίνεσθαι μετὰ θινάστον Ἀρ-
 ταπαρμῶν, τῷ τε σιωποῦντι αὐτῷ καὶ τῷ ἄλλων
 Περσῶν. καὶ πᾶσι ποιοῦσιν ἐν τῇ μάχῃ οἱ τρεῖς τῷ
 Ἀρταπαρμῶν υἱοῖ. τεταυμασθίζεται δὲ καὶ Μεγά-
 βυζος ἰσχυράς· καὶ θρηνεῖ Ἀρτοξέρξης καὶ ἡ Ἀ-
 μυτὶς καὶ ἡ Ροδογυνή, καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν Ἀ-
 μιστρεῖς. καὶ μόλις πολλὴν ὅτι μελεῖα πεισώζε-
 ται Ἀπολλωνίδου ἱατροῦ τῷ Κῶ. Ἀφί-
 σαται Ἀρτοξέρξου Βάκτρα, καὶ ὁ σατραπὴς ἄλ-
 λος Ἀρτάπαρμος· καὶ γίνεται μάχη ἰσώσα-
 λης· καὶ γίνεται πάλιν ἐκ δευτέρου· καὶ αὐτῶν
 ἔσπῳ πῶν Βακτρίων πνύσαντος, νικᾷ Ἀρτο-
 ξέρξης, καὶ περὶ χωρεῖ αὐτῷ πᾶσα Βακτρία.
 Ἀφί-

illoque id suscipere recusante, Matacas eunuchus iniuriam Apollini illaturus omniaque direpturus mittitur. Is confectis ita rebus ad Xerxem reuersus est. Xerxes ex Babylone ad Persas profici- scitur. At Megabyzus suam vxorem Amytin (quæ filia Xerxis erat, quemad- modum iam dictum est) adulterii in- sinuat. quam ob rem Amytis à patre acriter reprehenditur: at illi impudicitie crimen à se remouet. Verum Artapanus, qui plurimum apud Xerxem auto- ritate valebat, cum Spamitre eunuchò (qui & ipse plurimum apud eum pote- rat) de Xerxe interficiendo consilium agitat: idque perpetrat, & Artoxerxi filio persuadent ab altero filio Dari- xo partem suam necatum esse: addu- citurq; Darius ab Artapano domum Artaxerxis, cum ingenti clamore se par- ricidam esse negans. is tamen capite plectitur.

Artoxerxes igitur Artapani o- pera regno potitur. sed idem Artapanus eius vitæ insidians, consilium su- um cum Megabyzo (qui iam ob suspe- ctam adulterii vxorem suam, maiore affectus erat) communicat, fidemque mutuo datam iureiurando firmant. Sed re tota Megabyzi indicio prodita, Artapanus ea morte qua Artoxerxes erat af- ficiendus, afficitur: atque adeo quæcun- que in Xerxem Dariumque perpetra- ta fuerant, patefunt. Aspamitres quo- que, qui cædis Xerxis ac Darii conscis- us fuerat, acerbissimo genere mortis, adhibitis videlicet per scapham tormen- tis, plectitur. At post Artapani mortem, eorū qui cum illo coniurarent, & Persarum aliorum pugna oritur, in qua ca- dunt tres Artapani filii, & grauitè Megabyzus vulneratur. Quem casum Artoxerxes itemq; Amytis & Rhodogune ac ipsarum mater Amistris ingenti lu- du prosequuti sunt: atque adeo vix tan- dem hæc Apollonidis medicis Coi o- pera, summam adhibentis diligentiam, mortis periculo liberatur. Desciscunt ab Artaxerxe Bactra, aliusque item præ- fectus Artapanus: & ex quo Marte pu- gnatur. Quum autem commissæ iterum pugna, ventus in faciem Bactrianorū spiraret, vincit Artoxerxes, & in e- ius ditionem vniuersa Bactria concedit.

1 spondet se castam esse. 2 Artax. [sic semper] 3 Longimanus cognomen. 4 Paulo ante Spamitres dicti. 5 acerbo in primis ac duro. Habet id à Plut. descriptum in vita Artaxerxa, mox à principio. 6 tandem tamen, et si egre admo- dum, insigni diligentia Apollonidæ Coi medici seruatus est. 7 1. Max. Marg. Ἀρτάπαρμος 2. Δαρεῖος Max. Marg. 3. Max. Marg. Δαρεῖος 4. Idem Ἀμυτρεῖς 5. In vtroq; exemplari legitur hic Ἀπολλωνίς. ac contra in iis locis qui sunt cap. 4. 1. ὁπότε καὶ Ἀπολλωνίδης ἔσπῳ πῶν Βακτρίων scriptum habet. H.S.

xxxii Deficit etiam Ægyptus, Inaro Lydio & altero Ægyptio defectionis autoribus: omniaque ad bellum pertinentia parantur. Athenienses quoque Inaro petenti quadraginta naues mittunt: & ipsemet Artoxerxes exercitum educere cogitat: sed, non ita consulentibus amicis, mittit Achæmenidem fratrem cum quadringentis millibus peditum, & octoginta nauibus. Confligit Inarus cum Achæmenide, Ægyptiique vincunt: atque Achæmenides quum ab Inaro vulnus accepisset, moritur, eiusque cadauer ad Artoxerxem mittitur. Idem Inarus mari victor euadit, Charitimide magnum inde nomen consequuto, qui quadraginta nauium Athenis missarum nauarchus erat. Ex quinquaginta Persarum nauibus, viginti cum ipsis hominibus captæ, triginta & profligatæ fuerunt. Deinde aduersus Inarum mittitur Megabyzus, præter exercitū qui reliquus fuerat, aliū ducens, qui ex ducentis hominum millibus constabat, nauibus autem trecentis, quibus Oriscus præerat. adeo ut præter naues reliqua multitudo quingentorum hominū millium esset. nam quum cecidit Achæmenides, centum hominum millia ex quadringentis quæ duxerat millibus, vna cæsa fuerunt. Pugnatur acriter, & vtrunque multi, sed plures ex Ægyptiis, cadunt. Tandem Megabyzus Inarum in femore vulnerat, fugatque: & fortiter pugnantes Persæ victores euadunt. Inarus vero fugiens Byblum⁴ proficiscitur, (hæc est munita vrbis in Ægypto) & cum eo Græci quicunque in prælio & cum

xxxiii Charitimide cæsi non fuerant. Ægyptus præter Byblum partes Megabyzi sequitur: & quoniam Byblus expugnari non posse videbatur, Megabyzus cum Inaro & Græcis, quorum erant sex millia & amplius, fide data paciscitur, nullam eos a rege iniuriam accepturos, & Græcos domū quū liberet reuersuros.

xxxiv Quum igitur Sartamen Ægypti præfectū constituisset, vna cū Inaro & Græcis ad Artoxerxem proficiscitur: eumque inuenit iratum Inaro vehementer, quoniam is fratrem Achæmenidem interfecerat. Megabyzus omnia quæ gesta fuerant narrat, & quomodo fide Inaro Græcisque data Byblum ceperit: atque poenam illorum pertinaciter deprecatus, efficitur voti compos. tandemque

Αφίσταται Αἴγυπτος, Ἰνᾶρος Λυδίου ἀνδρὸς καὶ ἐτέρου Αἰγυπτίου τὸ ἀποστασὶν μελετήσαντος. καὶ ὁ τρεπίστανται πρὸς πόλεμον. πέμποισι καὶ Ἀθῆναιοι, αἰτήσασθαι αὐτῷ, παραχρῆσθαι. καὶ μελετᾷ. αὐτὸς Ἀρτοξέρξης ἐκστράτευται. καὶ τῶν φίλων συμβουλῶντων, πέμπει Ἀχαιμένιδην τὸν ἀδελφόν, παραχρῆσθαι μὲν μυριάδας ἐπαγμένους στρατὸν πεζικόν, ἵπας δὲ π. συμβάλλει πόλεμον Ἰνᾶρος πρὸς Ἀχαιμένιδην. καὶ κωσὶν Αἰγυπτίοι, καὶ βάλλεται Ἀχαιμένιδης ὑπὸ Ἰνᾶρος, καὶ θνήσκει. καὶ ἀποπέμπεται ὁ νεκρὸς αὐτῷ εἰς Ἀρτοξέρξην. εὐρίκησιν Ἰνᾶρος καὶ τῆς θαλάσσης, Ἰ. Χαριμίδου βυδκμήσαντος, ὃς τῶν δὲ Ἀθηνῶν παραχρῆσθαι τῶν ἐξουσιῶν ἀναρχος. καὶ ἱ. Περσῶν ἦτες, αἱ μὲν εἰκασὶν αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐλήφθησαν, αἱ δὲ λ. διεσθῆσαν. Εἶτα πέμπεται τῷ Ἰνᾶρος Μεγάβυζος, ἐπαγμένους ἄλλο στρατὸν πρὸς τῷ πολέμῳ. π. μυριάδας εἰκασὶ, καὶ ἵπας τ. καὶ ὅπισθ' αὐτοῖς. Ὁ εἰσπον. ὡς εἰ. χωρὶς τῶν νεῶν, ὅ

ἄλλο πλῆθος, ἱ. μυριάδας. Ἀχαιμένιδης γὰρ ὅτε ἐπιστῇ, ἱ. μυριάδες αὐτῷ, ὅς ἐστιν ἡγεμῶν, σπουδασθῆναι. γίνεται οὖν μάχη κρατερή, καὶ πύποισιν ἀμφοτέρωθεν πολλοί, πλείους δὲ Αἰγυπτίοι. καὶ βάλλει Μεγάβυζος εἰς τὸν μηρὸν Ἰνᾶρον, καὶ τρέπεται. καὶ κωσὶ Πέρσας κατακράτος φεύγει. πρὸς τὸν Βύβλον Ἰνᾶρος, (πόλις ἰσχυρὰ ἐν Αἰγύπτῳ αὐτῷ) καὶ οἱ Ἕλληνες δὲ μετ' αὐτῷ, ὅσοι μὲν ἐν τῇ μάχῃ καὶ μὲν Χαριμίδου ἀπέθανον. Περσὶς χωρεῖ δὲ Αἴγυπτος πλὴν Βύβλου πρὸς Μεγάβυζον. ἐπὶ δὲ ἐκείνῃ αἰάλωτος ἐδίδκει, ἀνένδεται πρὸς Ἰνᾶρον καὶ τὸς Ἕλληνας ἐξακισχιλίους ὄντας, καὶ ἐπὶ πρὸς, ὁ Μεγάβυζος, ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν πρὸς βασιλέως λαβεῖν, καὶ τὸς Ἕλληνας, ὅτι βούλετο, πρὸς τὰ οἰκία ἐπαρμελεῖν. καὶ ἵσται δὲ τῆς Αἰγύπτου σαρσάμην. Σαρσάμην καὶ λαβὼν Ἰνᾶρον καὶ τὸς Ἕλληνας, πρὸς ξέρξην. καὶ δεισκέει λίαν. τῷ Ἰνᾶρου τεθυμωμένον, ὅτι τὸν ἀδελφὸν Ἀχαιμένιδην ἀπέκλονε εἶναι. διηγῆται τὰ γεγονότα πρὸς Μεγάβυζον, καὶ ὡς πίσει δούῃ Ἰνᾶρος καὶ τοῖς Ἕλλησι, Βύβλον εἰληθε. καὶ δεξιᾷ τῇ λιπαρῶς βασιλέα πρὸς τῆς αὐτῆς σωτηρίας. καὶ λαμβάνει. καὶ

1 alt. Æg. quodam 2 petiere. 3 viribus Persæ fortiores facti vincunt. 4 se recepit 5 Sartamen
 6 1 Χαριμίδου Max. Marg.

γενηται D. δὲ ἀγεται τέλος τῇ ἑξαπτάως Ἰνάρους καὶ οἱ Ἕλ-
 λῆνες ὁδοὶ κακὴν πείσονται. Αἰμυτίς δὲ ὑπὸ
 πικρῆς D. τῆς πατρὸς Ἀχαιμενίδου δεινὰ ἐποίητο, εἰ μὴ π-
 71. D.H. μωρήσεται Ἰνάρου καὶ τοῖς Ἕλληνας· καὶ αἰπύται
 βασιλεὺς D. αὐτὰ βασιλεία, ὃς οὐκ ἐσθλὸν εἶτα Με-
 γάβυζον, ὃ δὲ ἀποπέμπεται. εἶτα, ἐπεὶ διώχλει
 ὄν, κατεβλάσθη καὶ πέντε παρελθόντων ἐ-
 τῶν, λαμβάνει δὲ Ἰνάρου πατρὸς βασιλείας καὶ τοῖς
 Ἕλληνας. καὶ αἰετῶν αὐρῶσι μὲν ὅτι τελεῖται αὐ-
 ρῶν· πενήκοντα δὲ Ἕλλησιν, ὅσους λαβεῖν ἴσχυ-
 σε, τούτων ἔπειτα καὶ κεφαλὰς. Καὶ ἐλὼν ἡδη
 λύσων σφοδρὰν Μεγάβυζος, καὶ ἐπένθησε καὶ ἡ-
 τήσασθαι Συρίαν πρὸς αὐτῷ χώρῳ ἀπέναι. ὁ-
 ταῦτα λαθεὶς καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν Ἕλλησιν παρ-
 ἔπεμπε, καὶ ἀπὸ τῆς βασιλείας. καὶ ἀ-
 δεύει μεγάλην δυνάμιν, ἃ χειρὶ πεντήκοντα μυ-
 ριάδων, χωρὶς τῶν ἰσχυρῶν καὶ τῶν πεζῶν. καὶ
 πέμπεται Ὀύσις κατ' αὐτῶν οἷον εἰς μυσία-
 σι. καὶ σιμῶνεται πόλεμος, καὶ βάλλουσιν ἀλλή-
 λους Μεγάβυζος καὶ Οὔσις· ὁ μὲν ἀκοντίῳ, καὶ
 20 πυγχαλῶν Μεγαβύζου εἰς τὸν μηρὸν, καὶ πρῶσκει
 ἄχει δακτύλων δύο· ὁ δὲ ὡσαύτως ἀκοντίῳ τὸν
 τῆς Οὔσις μηρὸν. εἶτα βάλλει εἰς τὸν ὦμον καὶ
 κείνος πίπτει ἐκ τῆς ἰσχύος. καὶ περὶ τῶν Με-
 γάβυζος περὶ τῶν αὐτῶν λαβεῖν καὶ περὶ τῶν αὐ-
 τῶν ἐπιπῶν δὲ πολλοὶ τῶν Περσῶν καὶ ἐμάχοντο αὐ-
 δρείως οἱ τῶν Μεγαβύζου παῖδες Ζώπυρος καὶ
 30 Ἀρτύφιος. καὶ νίκη γίνεται Μεγαβύζῳ κρα-
 τείᾳ. περὶ τῶν Οὔσις ἐπὶ μελῶς, καὶ ἀπο-
 πέμπει τῶν αὐτῶν αὐτῶν πατρὸς Ἀρτοξέρξην.
 Πέμπεται δὲ κατ' αὐτῶν ἑτέρα ἑξαπτά, καὶ Ἰν-
 40 Ἰνάρου ὁ τῆς Ἀρταρίου παῖς. ὁ δὲ Ἀρτοξέρξης,
 σατράπης μὲν τῆς Βαβυλωνίας, Ἀρτοξέρξου δὲ ἀ-
 δελφός. καὶ συμβάλλουσιν ἀλλήλοις, καὶ φέρει
 ἡ Περσικὴ ἑξαπτά. καὶ Ἰνάρου βασιλείας
 εἰς τὸν ὦμον ὑπὸ Μεγαβύζου· εἶτα εἰς πρὸς κε-
 φαλῶν ὁδεύεται οὐ καίαι. φέρει δὲ ὁ μὲν αὐ-
 τῶν καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, καὶ νίκη λαμβάνεται
 Μεγαβύζῳ. Ἀρτοξέρξης δὲ πέμπει παρὸς Με-
 γάβυζον, καὶ παρὸς αὐτῶν ἀπείσασθαι βασιλεῖ. ὁ δὲ
 40 ὁδηγῶν ἀπείσασθαι μὲν βούλεσθαι καὶ αὐτῶν, ὁ μὲν
 παρὸς αὐτῶν παρὸς βασιλεία, ἀλλ' ἐφ' ὧ μὲν
 50 ὁδηγῶν ἐαυτῶν. ἀπαγγέλλεται ταῦτα βασιλεῖ. καὶ
 συμβου-

ad exercitum deferretur, Inarum & Græ-
 cos nihil detrimenti passuros. Verum
 enimvero Amytis vicem interempti fi-
 llii Achæmenidis dolens, graviter con-
 querebatur quod Inarus & Græci pœ-
 nas sibi non darent. atque adeo illos à
 rege exposcit: sed is tradere recusat.
 Deinde Megabyzum ab eo exposcens,
 repulsam itidem patitur. Tandem ta-
 men illa quum instando molesta esset,
 impetravit: & quinque post annis, Ina-
 rum pariter & Græcos à rege accepit.
 Atque hunc quidem tribus crucibus
 10 suffixit, Græcis autē quinquaginta (nā
 plures capere nō potuerat) capita ampu-
 tavit. At Megabyzus magno dolore &
 luctu affectus est, petiitq; ut sibi in Syri-
 am regionem suam proficisci liceret.
 Huc etiam clam præmisit Græcos alios,
 & profectus est, atque à rege descivit:
 maximalque copias coegit, quæ præter
 equites, ex centū & quinquaginta mil-
 libus constabant. Aduersus eū Vſiris
 20 mittitur cum dūcentis millibus: pugna
 confertur, seque mutuo vulnerant Me-
 gabyzus & Vſiris. hic quidem iacu-
 lo Megabyzum in femore percussit, &
 vulnus duos digitos altum infligit: ille
 vero similiter iaculo Vſirin in femo-
 re, deinde & in humero vulneravit. vn-
 de Vſirin ex equo cadere contigit. sed
 eum circumfistens Megabyzus attolli
 & feruari iubet. Multi autem Persæ ce-
 ciderunt, Zopyro Artaphioq; Mega-
 byzi filiis fortiter pugnantibus. itaque
 tandem viribus longe superior euadit
 30 Megabyzus, & victoria potitus, magnā
 Vſiris curam gerit, eumque ad Arto-
 xerxem mittit id petentem. Rursus
 autem exercitus aduersus eum mittitur,
 & Menostanes Artarii filius. (Artarius
 autem erat satrapa Babylonis, & Arto-
 xerxis frater) cōfigunt inter se: sed Per-
 sarum fugatur exercitus, & Menosta-
 nes in humero à Megabyzo percutitur:
 præterea in capite sagitta, sed nō lethali
 vulnere, feritur, vna tamē cum omni-
 bus suis fugam capit, & Megabyzus
 40 splendida potitur victoria. Artatius
 Megabyzum per legatos monet ut cum
 rege paciscatur. Ille se pacisci qui-
 dem cum rege, non tamen ad eum pro-
 ficisci, sed in sua regione manere vel-
 le indicat. Hæc regi nunciantur, cui

xxxv

xxxvi

xxxvii

xxxviii

1 F. Amistru, illa Onophris filia, Artaxerxes mater. 2 indignam rem fore arbitrabatur, nisi cum Græcis Inarus quoque sibi
 pœnas daret. 3 Ita Plut. in Artaxerxe refert Megabazæ corpus transversum tribus fuisse suffixum crucibus. 4 suffixit: de Græcis
 vero L. (tot enim capere potuit) capita curauit amputari. 5 ad cent. & qu. millia, eorum equitum pedumque. 6, 7 Osiris
 8 Osir. 9 complexus Megabyzus, sublatū feruari iussit. 10 Artaphio 11 Osir. 12 ipsum repetentem. 13, 14 Me-
 nostanes. 15 Pro eisdem repandū puto eundem. H.S. 2 ἀντιπρὸς M. Marg. 3 A.S. sic legit, ἐπὶ τῶν αὐτῶν πο-
 τῶν τῶν Ἕλλησιν, ὅσους. D.H. 4 Loge Menostanes, ut hic, ita etiam ante, verſu adhuc quarto Menostanes, nā duplex est scriptura. H.S.

Artoxares Paphlagon eunuchus & Amistris studiose consilium dant ut paciscatur. Itaque ipse Artarius & Amytis vxor, & Artoxares, iam viginti annos natus, & Petifas Vstiris filius & Spitamas pater, mittuntur. Multis igitur sermonibus & iuramentis ad fidem faciendam adhibitis, vix tamen Megabyzo ut ad regem proficiscatur persuadent. Cui tandem reuerso rex per nuncios veniam se illi eorum quae admisisset, dare significauit. Sed quum egresso ad venationem rege & eum adorto leone, Megabyzus beluam hanc in pedes se erigentem iaculo percutiens interfecisset, succensens ei rex quod eam percussisset antequam ipse eam villo ictu attigisset, caput abscindi imperauit. Sed Amistris & Amytis aliorumque precibus remissa ei mortis poena, ad urbem quandam nomine Cyrtæ circa mare rubrum relegatur. Artoxares quoque eunuchus in Armeniam relegatur, quod sæpe pro Megabyzo liberius apud regem loquutus esset. Sed Megabyzus, quum in exilio quinque annos esset commoratus, au-
fugit, se pisagan esse simulando: (pisagas autem à Persis dicitur leprosus, ad quem nemini accedere licet) & ad Amytin domumque proficiscitur, & vix agnitus, per Amistrin & Amytin cum rege reconciliatur: qui eum, quemadmodum antea, suæ mensæ participem facit. & quum sex & septuaginta vixisset annos, mortuus est: propter quod magno rex est mœrore affectus. Mortuo Megabyzo Amytis cum multis consuetudinē habebat, & ante hanc similiter mater Amistris: Apollonides vero Cous medicus, quum Amytis leuiter ægrotaret, & ipse eius amore captus esset, fore dixit ut ea in pristinam valetudinē restitueretur si cū viris rem haberet. vulus enim esse morbum. Sed quum hac arte voti compos factus cum ea concumberet, illa autem tabe laborare cœpisset, à concubitu abstinuit. Tandē igitur illa morti vicina, matri in mādatis dedit ut Apollonidē vlceretur. Hęc ipsi regi Artoxerxi rem totam exposuit, & quomodo cum illa concumbere solitus, non prius desisset quā ei illius mali autor fuisset: & quomodo supplicium de Apollonide sumi illa sibi mādasset. Ille matri quicquid ipsi visum fuerit agendi potestatem facit. Hęc, quum vindictum Apollonidem bimestri spatio cruciatibus affecisset, viuum postea defodit, quo nimirum tempore

συμβουλεύουσιν Ἀρτοξάρης τε ὁ Παφλαγῶν Ἀρτοξάρης
"Διῆχος, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀμίστρις, σπυδῆ ἀπειροπαχὺς. [Διῆχος] D.H.
πέμπεται ἐν Ἀρταξέρει τῷ αὐτῷ καὶ Ἀμυτὶς ἡ γυνὴ,
καὶ Ἀρτοξάρης, ἔτι ἡδὴ ὠνείκιστος, καὶ Πετίσας ὁ Οὐ- οὐκ D.H.
σίλειος καὶ Σπιγάμας πατήρ. πολλοῖς ἐν ἰσχυρίσιν καὶ ὁρ- ὁρ. καὶ ὁρ. D.H.
αῖς πληροφοροῦσάντες Μεγάβυζον, μάλιστα ὅμως
πειθῆσαι πρὸς βασιλέα πρὸς ἀγαθὸν καὶ βασιλεὺς
τίλος ἐπεμπε πρὸς ἀγαθὸν καὶ συγγνώμην εἶχειν τῇ
ἡμαρτημένων. Ἐξέρχεται βασιλεὺς ἐπὶ τῇ ἡμαρτη-
10 ραι, καὶ λέων ἐφ' ἧς αὐτῷ μετεώρηται Φερσιδῶν ὁ
θρῆξ, βάλλει ἀκοντίῳ Μεγάβυζον, καὶ ἀναιρῶν καὶ ὁρ-
γίζεται Ἀρτοξέρξης ὅτι πρὶν ἢ αὐτὸς τύχη, Μεγά- 8
βυζος ἐβαλεῖ καὶ πρὸς πᾶσι τῷ κεφαλῷ τῷ Μεγά-
βυζον ἀποτμηθῆναι. Ἀμίστρις δὲ καὶ Ἀμύπος καὶ Ἀμύ-
τῃ δὴ ὡν τῇ πρὸς αὐτὴν, τῇ μὲν θανάτου ῥύεται, ἀναι-
σπαστος δὲ γίνεται εἰς τὴν ἑρυθρὰν, ἐν τῇ πολλὴ ὀνόματι
Κύρτα. ἔξορίζεται δὲ καὶ Ἀρτοξάρης ὁ Διῆχος [Διῆχος] D.H.
εἰς Ἀρμενίαν, ὅτι πολλὰ καὶ πρὸς Μεγάβυζον βα-
σιλεὺς ἐπαρρησιόσατο. Οὗ δὲ Μεγάβυζος πέντε
20 ὄχτειρας ἐπὶ τῇ ἔξορίᾳ ἔτι, ἀποδιδράσκει, ὑπο- [ὡ] D.H.
κριτὶς τῇ πιαγῶν. (πιαγῶν δὲ λέγεται πρὸς [π] D.H. & in
Πέρσης ὁ λε πρὸς, καὶ ἐστὶ πᾶσι ἀπὸ πέρσης.) ἀπο-
δράς οὖν πρὸς Ἀμυτὶν καὶ τῇ ὡκῶν, καὶ
μόλις ἐπιγινώσκειται καὶ δι' Ἀμίστριος καὶ δι' Ἀμύ-
πος καὶ Ἀμύπος) ὁ βασιλεὺς, καὶ ποιεῖ αὐτὸν, ὡς δὲ
πρὸς αὐτὸν, ὁμοῦ ἀπὸ τῶν ζήσας δὲ ἐξ καὶ ἐβδμήκοντα ἔ-
τη, ἀπὸ θανάτου καὶ κάρτερος καὶ χεῖρα βασιλεὺς. Τε-
λευτήσαντος δὲ Μεγάβυζος, κάρτερος καὶ Ἀμυτὶς ἀν-
δράσιν ὁμιλῶσα καὶ πρὸς γὰρ ταύτης, καὶ ἡ μήτηρ Ἀ-
30 μίςτρις ὁμοίως. ὅ δὲ Ἀπολλωνίδης ὁ ἰατρὸς ὁ Κῶος,
ἐπεὶ ἀδελφῶς εἶχεν Ἀμυτὶς, εἰ καὶ βλητῶς καὶ οὐκ
ισχυρῶς, ἐκείνος δὲ ἡρώδης αὐτῇ, ἔφη εἰς τὴν γαίαν αὐτῇ
ἐπιμελῆσθαι καὶ ἀνδράσιν ὁμιλῶσα. τῷ δὲ ὑπέρβου (τῇ)
δυσίσημα. ἐπεὶ δὲ αὐτῇ ἔξεσθαι πρὸς τὸ ἐπιτήδευμα, καὶ
ὡμίλει αὐτῇ, ἡ δὲ ἀνδρῶν ἐμαραινέτο, ἀπὸ τῆς τῆς
συνουσίας. τελευτῶσα δὲ οὖν ἐπὶ τῇ γαίᾳ τῇ μη-
τερὶ, ἀμύνεσθαι Ἀπολλωνίδῳ. ἡ δὲ ἀπὸ γυναι-
λεπῶντα Ἀρτοξέρξης τῷ βασιλεῖ, ὅπως τῇ ὡμί-
λει, καὶ ὅπως ἀπὸ τῆς ὡμίλειας καὶ ὅπως ἡ θυγάτηρ
40 ἐπὶ γαίᾳ Ἀπολλωνίδῳ ἀμύνεσθαι. ἐκείνος
δὲ τῇ μητερὶ δὲ παρὰ τὸν αὐτῇ πρὸς τῇ ἐπι-
τρέπει. ἡ δὲ λαβούσα ἔδνησεν Ἀπολλωνίδῳ, δυσὶ
μηνὶ καὶ ἑξήκοντα ἐπέστη ζῶντα καὶ πύρρυν, ὅτι καὶ
Ἀμυτὶς

1 Osiros filius Petifas, qui & Sp. p. 2 van.

2 1 Ἀμύτ. σίαν Max. Marg. ut & Max. v. 24.

Ἀμυτίς ἀπέθανε. Ζώπυρος δὲ ὁ Μεγαβύζης καὶ Ἀμύτιος παῖς, ἐπεὶ αὐτῶν, τὴν πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐτελεύτησεν, ἀπὸ τῆς βασιλείας καὶ εἰς Ἀθῆνας ἀφίκετο, καὶ τὴν μητέρα εἰς αὐτοῦς ἐνεργείαν. εἰς Καῦνον δ' ἅμα τοῖς ἐπαυλοῖς εἰσεπλῶσε, καὶ ἐκέλευσε παρεδιδόσθαι τὴν πόλιν. Καῦνοι δ' αὐτὰ μὴ ποιεῖν διδόναι τὴν πόλιν ἐφασκον, Ἀθῆναίσι δ' τοῖς συνεπομύροις, ἔκπε. εἰπόντι δ' Ζώπυρος εἰς τὸν ἄλφειον Ἀλκίδα καὶ Κανίον ἐμβάλλει, καὶ κεφαλὰς καὶ οὐρὰς Ζώπυρος ἀποθνήσκει. Ἀμύρις δ' ἡ μάμμη τὴν Κανίον αἰεταύρωσεν. ἀποθνήσκει δ' καὶ ἡ Ἀμύρις, καὶ ἔλαχε αὐτὴν ἡμομένη καὶ Ἀρπξέρξης δ' ἀποθνήσκει, καὶ β' ἔτια βασιλεύσας. [τέλος τῆς ἱστορίας, ἀρχὴ δ' τῆς.]

Ἀρπξέρξης δ' τελευτήσας, Ξέρξης ὁ υἱὸς βασιλεύει, ὃς μάλιστα ἐκ Δαμασπίας ἢ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἡ καὶ Ξέρξης ἐτελεύτησεν, ἀπεβίω. Βαγόραξ δ' τὴν νεκρὸν τῆς πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ἀπήγαγεν εἰς Πέρσας, ἐπὶ τῇ αἰδέει καὶ τὸν οὐρανὸν ἔσχεν ὁ Ἀρπξέρξης, ὃς ὦν ὅτι καὶ Σεκυδχιδὸς, ὃ δὲ Ἀλγίνης τὴν Βαβυλωνίαν, καὶ Ὡχὸς, καὶ Ἀρσίτης, ὃς ἐκ Κοσμοαρπιδιῶνης, καὶ αὐτὴν Βαβυλωνίαν. ὃ δ' Ὡχὸς ὕστερον καὶ βασιλεύει ἐπὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, πρὸς τοῖς εἰρημνοῖς, καὶ Βαζαπαῖος καὶ Παρύσατις, ὃς Ἀνδίας, καὶ αὐτὴν Βαβυλωνίαν. αὐτὴ ἡ Παρύσατις Ἀρπξέρξης καὶ Κύρης μήτηρ ἐγένετο. τὸ δ' Ὡχὸν ζῶντα πατὴρ Ὑρκαῖον σαβᾶν ἐποίησε. ὃς αὐτὸν καὶ ζωῶντα Παρύσατιν ὄνομα ἤντισ Ὡχὸς μὴ θυγάτηρ, ἀδελφὴ δ' οἰκέα. ὃ δ' Σεκυδχιδὸς πρὸς

πατρὸς αὐτοῦ Φαρνακίαν τὸν οὐρανὸν, ὃς ἐκ μὲν Βαγόραξ καὶ Μενόσταν καὶ ἐτέρους πέντας, μεθύοντες ἐν ἐρῇ πινόντες Ξέρξου καὶ κατεύδοντες ἐν τοῖς βασιλείοις, εἰσελθόντες ἀποκτείνουσιν αὐτὸν, πᾶσαρχος ἦς καὶ πέμπτῃς ἡμέρας ἔλαβε ἡμομένης ἀπὸ τῆς πατρὸς τελευτῆς. συνεβήν ἅμα φοῦτες ἅμα εἰς Πέρσας ἀποκτείνουσιν αὐτὸν. αἱ γὰρ ἀρσούσας τὰ ἄρμα μαζαῖς ἡμίονοι, ὥσπερ αἰαμύνοσαι καὶ τὴν τῶν αἰδῶν νεκρὸν, ὃς ἤτελον πορεύεσθαι. ὅτε δ' κατέλαβον, οὐκ ἐβόησαν ἀπὸ πένθους.

Βασιλεύει δ' Σεκυδχιδὸς, καὶ γένετο Ἀζαβαρίτης αὐτὸν Μενόστανος. ἀπὸ αὐτοῦ Βαγόραξ, καὶ ἔπειτα ἔφραξας πρὸς Σεκυδχιδὸν, ἐπεὶ παλαιὰ αὐτοῖς

Amytis diem suum obiit. Sed Zopyrus, Megabyzi & Amytis filius, ubi iam patrē & matrem amisit, a rege descivit, atque Athenas profectus est, propterea quod Athenienses mater eius beneficiis affecerat. ¹Caunum vna cum illis nauigavit, & Caunios ciuitatē tradere iussit: at illi urbem ipsi quidē tradituros se respondebant, Atheniensibus vero qui eum sequebantur, nequaquam. In Zopyri igitur murum subeuntis caput saxum iecit Alcides Caunius, ex quo laetum Zopyrus mortem obit. Amistis vero auiā Cauniū illum cruci affixit. Postea autē & ipsa moritur, iam ætate valde confecta. Artoxerxes item obit, quum duos & quadraginta regnasset annos. [Atque hic finis septimi-decimi historiarum libri, inchoaturque octauus-decimus.]

Artoxerxe mortuo regnat Xerxes eius filius, qui solus erat legitimus ex Damaspia susceptus, quæ eodem ipso die quo ²Xerxes mortuus est, e vita discessit: Bagorazus vero cadaver patris & matris in Persiam tulit. Fuerunt autem Artoxerxi septemdecim filii spurii, in quibus fuit ³Secundianus ex Alogune Babylonia susceptus, & Ochus, & Arsites, ⁴ex Cosmartidene, quæ etiam erat Babylonia. ⁵Ochus autem postea regnat, & præter hos liberi eius. Fuerunt ex his, & Bagapæus & Parysatis, ex Andia, quæ etiam erat Babylonia. Hæc Parysatis, Artoxerxis & Cyri mater fuit. & Ochum pater viuens Hyrcaniorū præfectum constituerat, eique in uxorem dederat mulierem quæ Parysatis appellabatur, Xerxis filiam, ⁶& regis sororem. ⁷Secundianus autem, postquam sibi Pharnacyam eunuchū conciliauit, (⁸ qui secundum a Bagorazo, & ⁹Menostane, & quibusdam aliis locum tenebat) quum Xerxes in quodam festo ebrius esset atque in regia sua dormiret, ingressi eum interficiunt, die a patris morte quinto & quadragesimo. Euenit ergo ut amborum simul ad Persas corpora ferrentur. ¹⁰nam mulæ quæ currum trahebant, tanquam filii cadauer expectantes, iter facere volebant: sed posteaquam aduenit, magna cum alacritate iter fecerunt.

¹¹ Regno autem potitur Secundianus, qui Azabaritem & Menostanem eunuchos apud se habuit. At Bagorazo ad Secundianum reuerso, Secundianus iam pridem cum

¹ C. ergo ipse, nauibus cum affeculis delatus &c. ² X. [postea] vita decessit. ³ Secundianus ⁴ ille ex muliere quadam Martidene nomine. ⁵ Ochus autem hic post etiam regno potitur. Porro præter iam dictos ipsius æque liberi fuerunt, Bagapæus & ipseque Ochus. ⁶ Secund. ⁷ Bag. & Men. & q. a. auctoritate inferior erat. ⁸ Supra Menostanes.

⁹ quæ enim antea mulæ currū [cum Artaxerxe cadauere] protraxerant, tanquam filii quoque cadauer expectarent, progredi soluerant, eadem postquam ista contigerunt, magna cum alacritate sunt iter ingressæ. ¹⁰ Ita regno potitur Secund. Menostanem sibi creat azabaritem.

¹¹ Max. Marg. Oxyrhynchus

eo simultatem exercens, eum crimina-
tus quod absque eius consilio cadauer
patris ibi reliquisset, lapidibus obrui
imperauit. Quod factum ægerrime ex-
ercitus tulit: qui quamuis ab eo mune-
ribus donaretur, cum nihilominus ob
Bagorazi & fratris Xerxis eadem odio
prosequebatur. Postea autem Ochus
a Secundiano accersitus, venturum se
promittit: sed minime venit: & hoc ab
eo sæpius fit. tandem Ochus multo se
munit exercitu, & regnū occupaturus
speratur. Arbarius equitum Secundiani
præfectus ab eo ad Ochum deficit: de-
inde Arxanes Ægypti satrapa: quinetiā
Artoxares ex Armenia venit ad Ochū:
& ipsi¹ citari inuito imposuerunt.

XLVII Regnat Ochus, & nomine mutato
² Darius appellatur, qui dolis iuramē-
tisque, monitu Parysatidis, Secundia-
num tentat. at Menostanes Secundia-
num diligenter hortabatur ne crederet
eius iuramentis, neque cum fallacibus
hominibus pacisceretur: sed nihilomi-
nus Secundianus persuadetur & capi-
tur, & in³ cineres coniectus moritur,
⁴ quum vii menses & dies xx regnauis-
set. Regnat igitur solus Ochus, qui et-
iam Darius nominabatur: apud eum
autem auctoritate valebant tres eunu-
chi, ⁵ primum quidē locum Artoxare,
secundum Artibarxane, tertium Arhoo
tenente. Vxorem autem potissimum
in consilium adhibebat, ex qua, ante-
quam regnū adipisceretur, duos sus-
ceperat liberos, Amistrin feminam,
& Arsacan marem, qui postea mutato
nomine dictus est⁶ Artoxerxes. Ex ea-
dem autē etiam regnantē alterū susce-
pit marem, & ei nomen⁷ Cyri à sole est
impositum: deinde Artoften: aliosque
deinceps vsque ad tredecim. atque ista
historicus ex illa ipsa Parysatide se audisse tra-
dit. Sed reliqui filii celeriter è vita mi-
grauerunt: superfueruntque illi quorum
fecimus mentionem, & quartus filius,
qui Oxendras est appellatus. Descen-
dunt à rege, Arsites frater eius germa-
nus, ex eadem matre eodemque patre
genitus: & Artyphius Megabyzi filius.
In eos mittitur Artasyras, & Artyphium
bello inuadit: atque in duabus pugnis
Artasyras vincitur: deinde rursus con-
gressus Artyphium superat, & eos qui cum illo erant Græcos muneribus ad se allicit, ad-
eo vt ille cum tribus tantummodo Milesiis relictus fuerit. tandem quum iusiurandum
fidemque ab Artasyra accepisset, quoniam Arsites non comparebat, regi se dedit.

XLVIII Regnat igitur solus Ochus, qui et-
iam Darius nominabatur: apud eum
autem auctoritate valebant tres eunu-
chi, ⁵ primum quidē locum Artoxare,
secundum Artibarxane, tertium Arhoo
tenente. Vxorem autem potissimum
in consilium adhibebat, ex qua, ante-
quam regnū adipisceretur, duos sus-
ceperat liberos, Amistrin feminam,
& Arsacan marem, qui postea mutato
nomine dictus est⁶ Artoxerxes. Ex ea-
dem autē etiam regnantē alterū susce-
pit marem, & ei nomen⁷ Cyri à sole est
impositum: deinde Artoften: aliosque
deinceps vsque ad tredecim. atque ista
historicus ex illa ipsa Parysatide se audisse tra-
dit. Sed reliqui filii celeriter è vita mi-
grauerunt: superfueruntque illi quorum
fecimus mentionem, & quartus filius,
qui Oxendras est appellatus. Descen-
dunt à rege, Arsites frater eius germa-
nus, ex eadem matre eodemque patre
genitus: & Artyphius Megabyzi filius.
In eos mittitur Artasyras, & Artyphium
bello inuadit: atque in duabus pugnis
Artasyras vincitur: deinde rursus con-
gressus Artyphium superat, & eos qui cum illo erant Græcos muneribus ad se allicit, ad-
eo vt ille cum tribus tantummodo Milesiis relictus fuerit. tandem quum iusiurandum
fidemque ab Artasyra accepisset, quoniam Arsites non comparebat, regi se dedit.

XLIX Regnat igitur solus Ochus, qui et-
iam Darius nominabatur: apud eum
autem auctoritate valebant tres eunu-
chi, ⁵ primum quidē locum Artoxare,
secundum Artibarxane, tertium Arhoo
tenente. Vxorem autem potissimum
in consilium adhibebat, ex qua, ante-
quam regnū adipisceretur, duos sus-
ceperat liberos, Amistrin feminam,
& Arsacan marem, qui postea mutato
nomine dictus est⁶ Artoxerxes. Ex ea-
dem autē etiam regnantē alterū susce-
pit marem, & ei nomen⁷ Cyri à sole est
impositum: deinde Artoften: aliosque
deinceps vsque ad tredecim. atque ista
historicus ex illa ipsa Parysatide se audisse tra-
dit. Sed reliqui filii celeriter è vita mi-
grauerunt: superfueruntque illi quorum
fecimus mentionem, & quartus filius,
qui Oxendras est appellatus. Descen-
dunt à rege, Arsites frater eius germa-
nus, ex eadem matre eodemque patre
genitus: & Artyphius Megabyzi filius.
In eos mittitur Artasyras, & Artyphium
bello inuadit: atque in duabus pugnis
Artasyras vincitur: deinde rursus con-
gressus Artyphium superat, & eos qui cum illo erant Græcos muneribus ad se allicit, ad-
eo vt ille cum tribus tantummodo Milesiis relictus fuerit. tandem quum iusiurandum
fidemque ab Artasyra accepisset, quoniam Arsites non comparebat, regi se dedit.

ἔχθρα ἰσχυρότερον, ὡς δὴ καὶ αὐτὸς ἐκείνῳ γινώ-
μην, τὸ πατρὸς λιπὼν διενεκρὶ αὐτῷ, πρὸς ταῖς
βασιλείαις λοβόλοφος ἐγχεῖν. ἐφ' ᾧ ἡ στρατιὰ
εἰς λυσίαν κατελύετο. ὁ δὲ δῶρα αὐτῇ ἐδίδου. οἱ
δὲ ἐμίσουν αὐτῷ, ὅτι τε δι' ἀδελφῶν ξέρξιν αὐτῷ
ἐτόκει, καὶ ὅτι Βαγρόραζον. Διαπέμπεται Σε-
κιωδρανὸς πρὸς Κελύμνους ὁ δὲ ἰσχυ-
ρὴνται μὲν, ὁ δὲ ἀρχίεται δὲ. καὶ γίεται τὸ πολ-
λαίς. τέλος ἐξέβαλλεται ὁ ὅχος πολλῶν στρα-
τιῶν, καὶ ἐπιδόξος τοῦ βασιλέως. ἀφίσταται Ἀρβί-
αιος ὁ τῷ ἰππέων Σεκιωδρανὸς ἀρχῶν πρὸς ὁ-
χόν· εἴτα Ἀρξάνης ὁ Αἰγυπτίης σατραπείης· καὶ Ἀρ-
τοξάρης δὲ ὁ Ἀρμενίας ἦκε πρὸς ὁχόν· καὶ ἐπέ-
στη αὐτῷ ἡ κίτις, ὅτι ἐκείνη.

Βασιλεὺς ὁ ὅχος, καὶ μετονομάζεται Δαρει-
αῖος. καὶ μετέρχεται ἀπάτη καὶ ὅρκους, ἡποδίσκη
Παρυσάτιδος, τῆς Σεκιωδρανῶν· πολλὰ δὲ Μειο-
σά τις ὁ δὲ μὲν πρὸς Σεκιωδρανὸν μὴ πιστεύειν τοῖς ὅρ-
κοις, μὴ δὲ ἀπειδεῖν τοῖς ὅξιν ἀπατῶσι. πείθεται δὲ ὁ
ὁμοῦς, καὶ ἀλίσκει, καὶ εἰς τὸ ἀποδοῦν ἐμβαλλέει καὶ ἀπ-
έλλεται, βασιλεύσας μὲν ἑξ, ἡμέρας πεντε-
καίδεκα. Βασιλεὺς ἐν μόνῳ ὁ ὅχος, ὁ καὶ Δαρει-
αῖος· ὁ δὲ ὅχος ὁ δὲ ἡδυνάει παρ' αὐτῷ, μέγιστον
μὲν Ἀρτοξάρης, δεύτερος δὲ Ἀρπιδαρξάνης, καὶ
τεῖος, Ἀθῶος. ἐχρῆτο δὲ μάλις τῇ γυναικὶ συμ-
βαλῶν. ἐξ ἧς πρὸ τῆς βασιλείας δύο ἔχε τέκνα, Ἀμι-
στριν θυγατέρα καὶ Ἀρσάκαν υἱόν· ὁ δὲ ὕστερον μετονο-
μάσθη Ἀρξάνης. τίκτει δὲ αὐτῷ ἑπτεὶν υἱὸν βασι-
λεύσας, καὶ πῆν' ὁ ὄνομα αὐτῷ ἀπὸ τῆς ἡλίας Κύ-
ρον· εἴτα τίκτει Ἀρτόστην, καὶ ἐφείσθης μέχρι πα-
ιδων δεκατεσσάρων. καὶ φησὶν ὁ συγγραφεὺς, αὐτὸς παρ'
αὐτῷ ἐκείνης τῆς Παρυσάτιδος ταῦτα ἀκῶσαι. ἀλλὰ
τὰ μὲν δὴ αὐτῷ τέκνων παχὺ ἀπείβω· οἱ δὲ πρὸς ἐγχο-
ιότας, οἱ τε πρὸς ῥηθέντες τυγχάνουσι, καὶ ἐπὶ τῇ ἁρ-
πῇ ὅς, ὁ δὲ ἑνδρας ἀνομασίμειος. Ἀφίσταται
βασιλέως, Ἀρσίτης· οἰκὸς ἀδελφὸς ὁμοπάτερος
καὶ ὁμομήτριος, καὶ Ἀρτύφιος ὁ Μεγαβύζης. πέμπει
Ἀρτασύρας κατ' αὐτῷ, καὶ πολέμῳ Ἀρτύφιον· καὶ διὰ
μάχης Ἀρτασύρας ἠτῶνται, εἴτα πάλιν συμβα-
λὼν, καὶ Ἀρτύφιον καὶ ὑπάρχει ἵς συν αὐτῷ Ἑλλη-
νίας δώροις, καὶ καταλιμπνύει αὐτῷ Μιλήσιοι μόνῳ
ῥῆς. τέλος ὅρκους καὶ πείσεις λαβὼν παρὰ Ἀρτασύρα,
ἐπὶ ὁ Ἀρσίτης ἐκ ἐφάμεν, πρὸς χωρὶς βασιλεὺς.

¹ De citari sine citari lege doctiss. Brissoni in Persicis lib. 1. ² Alii Darius Nothus dicunt. ³ cinerem ⁴ Eadem
versio A. S. autem ad oram: Sequor versionem editam, qua locum hunc ex historia ratione restituit. ⁵ maxime quidem Artoxanes,
post hunc Artibazanes &c. ⁶ cognomento Menostanes. ⁷ Cyrus hic nomen est.

Παρύσατις ἡ βαλυντα βασιλῆς ὀρμύρην πρὸς τὸν
 Ἀρτυφίον θάνατον, μὴ ἀνελθὲν τέως, (ἐσταλὲν γὰρ ἔτι
 ἀπάτην, καὶ εἰς τὴν πρὸς χάριν τοῦ Ἀρτίου περὶ δαῖτα
 ἡ κακὴν ἀπάτην αἰὼν, ὅθεν τότε ἀμφὶ δόξα καὶ
 σαλῆς καὶ γέγονεν ὕψος, δι' ὁδοποιήσεως τὴν συμβαλὴν. καὶ
 ἐμβαλλεται εἰς τὴν ἀποδὸν Ἀρτυφίος καὶ Ἀρτίου.
 καὶ οἱ Ἀρτίου ὁ βασιλεὺς ἐκ ἐβύλετο ὁ πολέμας
 ἄλλ' ἢ Παρύσατις, τὰ μὲν πειθόμενα, τὰ δὲ βιάζομε-
 να, ἀπώλεσε. κατελθὼν δὲ καὶ Φαρνακίης, ὁ σὺν
 ἀνελὼν Σεκιδάδην καὶ Ξέρξην. ἀνέρεθ' ἡ καὶ Μενό-
 στῆς ὅφ' ἐαυτὴν ἡδὴ πρὸς θάνατον συλλαμβανόμενος.
 Αἰφίστα Πισέθνης καὶ ἀποτέλλει κατ' αὐτὸν Τισ-
 σαφέρης, καὶ Σπιδραδάτης, καὶ Παρμίσης. αὐτὸς
 περὶ τὴν Πισέθνης, ἔχων καὶ Λύκωνα καὶ Ἀθηνῶν
 ἄλλα Ἑλλήσιν ὡς ἐκείνος ἤρχε. λαμβάνει δὲ οἱ τὸ
 βασιλεὺς στρατηγὸν καὶ χεῖμασι Λύκωνα καὶ τὸν Ἑλ-
 ληνῶν, καὶ ἀφίστα Πισέθνης. εἶτα δόντες αὐτῶν τῶν
 εἰς καὶ λαβόντες, ἄγχοι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ τὴν
 ἀποδὸν ἐνέβαλεν, ὅτι τισαφέρης ἡ δὲ Πισέθνης
 σατραπείαν. ἔλαβεν δὲ Λύκων καὶ πόλιν καὶ χώραν ὅλην
 τὴν ποροδοσίας. Ἀρτίου δὲ, ὅς ἐστιν ἡδὴ ἄπο
 τὸν βασιλῆς, ἐπὶ βουλεύει βασιλέα, δέλων αὐτὸς
 βασιλεύσει, ἐκ πομίας ὑπαρχών. πῶγ' ἄνα γὰρ καὶ ὁ
 πόρρινα προσέταξεν αὐτῶν γυναικὶ καὶ πατρὶ καὶ
 ἵνα ὡς αὐτὸς φαίνοιτο. δι' ἧς καὶ καὶ μνηστέα, καὶ συλ-
 λαμβάνει καὶ τὸν δίδοι Παρύσατι, καὶ ἀνα-
 ρήται. Ἀρτίου δὲ ὁ βασιλεὺς παῖς, ὁ καὶ ὕψος
 ἐν μενομαθείς Ἀρτίου καὶ, γὰρ τὴν ἰδέρεω
 θυγατέρα Στατίαν καὶ τὸν βασιλέως θυγατέρα, ὁ
 τὸν ἰδέρεω ὕψος. Ἀμίστρος ἡ θυγάτηρ, τὰ δὲ τὸν
 τῆς νυμφίᾳ ὄνομα Τερίτχμης ὅς ἐστιν πατὴρ
 τελευτήσας, αὐτὸς αὐτὸς σατραπείας καὶ τῆς. καὶ
 ὁμοπατεῖα αὐτὸς ἀδελφὴ Ρωξάνη, καλὴ τὰ εἶδη,
 καὶ περὶ αὐτὴν καὶ ἀκνίτις ἐκ περὶ τῆς. ἐρῶν δὲ τὸν
 τῆς ὁ Τερίτχμης καὶ συγγινόμενος, ἐμίσεν Ἀμίστρον
 καὶ τέλος ἐμβαλεῖν αὐτῶν εἰς σάκκον, καὶ κατακτε-
 νήσασθαι ὑπὸ τριακσίαν ἀνδρῶν, μετ' ὧν καὶ
 τὴν ἀποκτείνῃ ἐμλέτησεν, ἐβουλόσατο. ὁ δὲ
 λαὸς οὐδ' ἀφ' ἧς ὄνομα, ἰσχυρὸν ἔχων τὸν Τε-
 ριτῆχμη, καὶ γὰρ ἡμᾶς τὸν βασιλέως, πολ-
 λὰς ὑποχρεώσεις ἔχοντα εἰς τὸν δαίμονα αὐτῶν ἡ θυγάτηρ,
 δὲ ἀνδρῶν, ὅτι τῆς καὶ αἰαρεῖ Τερίτχμην,
 it, ut à trecentis viris, cum quibus defectionem molitus est, confoderetur. Sed quidam cui
 nomen erat Vdiastes, qui autoritate apud Terituchmem valebat, & litteras à rege acceperat,
 quib. multa ei pollicebatur si sua filia ea ab illo periculo liberaretur, Terituchmē aggressus

Parysatis vero regi ad Artypium in-
 terficiendum animato, consilium dedit
 ut ne tunc temporis illum interficeret:
 (hoc enim modo Arstem deceptum ei
 se dediturum) sed postquam ille dece-
 ptus captusque esset, tunc utrumque
 necaret. id quod ira factum est, consilio
 exitum consequuto. Artypius enim &
 Arstes in cineres coniiciuntur. Arsi-
 tem tamen rex morte mulctare vole-
 bat, sed Parysatis partim precibus, par-
 tim vi id effecit. Pharnacas item, qui v-
 na cum Secundiano Xerxē occiderat,
 lapidibus est obrutus: & Menostanes
 sibi ipsi mortem conscivit, quū iam ad
 poenam subeundam comprehenderetur.
 Desciscit Pisuthnes, & in eum
 Tissaphernes mittitur, atque Spithra-
 dates, & Parmises. Pisuthnes vero ad-
 uersus eos tendit, secum habens Lyco-
 nem Atheniensem, cum Græcis quo-
 rum ille dux erat. Sed regis duces pecu-
 niis Lyconem Græcosque captant, & ut
 à Pisuthne desciscant persuadent. dein-
 de Pisuthni fide data, & ab eo accepta,
 eum ad regem ducunt, qui eum in cin-
 eres coniicit, eiusque satrapiam Tissa-
 pherni tradit. Lycō vero & vrbes & re-
 giones mercedem prodicionis accipit.
 Artoxares autem, qui plurimum apud
 regem poterat, ei molitur insidias, de re-
 gno inuadendo cogitans. nam, quum
 esset eunuchus, impetavit uxori suæ ut
 sibi barbam conficeret, idque ut vir esse
 existimaretur. Sed per eā patefacto hoc
 dolo, comprehenditur, & Parysatidis in
 potestatem traditur, à qua interficitur.
 Arsaces autem regis filius, qui postea est
 nominatus Artoxerxes, uxorem ducit
 Idernis filiam Statiram: atque regis fili-
 am similiter uxore ducit filius Idernis.
 Amistris autem erat filia, cuius spon-
 so nomen erat Terituchmēs: qui patre
 suo mortuo, pro ipso satrapa constitu-
 tus est. Habebat autem sororem ex eo-
 dem patre natam, quæ Roxane vocabatur:
 quæ cum formosa erat, tum vero
 sagittandi iaculandiq; peritissima. Hu-
 ius amore captus Terituchmes, & cum
 ea rem habens, oderat Amistrin: tan-
 demq; eam in faccum coniicere statu-

1 cinerem. Clarissimo descripsi Valer. Maximus lib. 9. cap. 2. Externorum historia sexta, quo supplicii genere perierint, qui hic im-
 βάλωσις εἰς τὴν σπυδιόν discitur, quod etiam Ovid. in Ibis hic versiculis indicat: Vtique necatorum Darii fraude secundi. Sic tua suc-
 census deuoret ossa cinis. Dixit et B. Hieronymum eum hanc ipsam phrasin, aliterius Machabæorum libri cap. 13. num. 6. legisse, quā
 de sacrilego illo Menelao, eodem hoc supplicii genere necato, vulgata eius versio refert, Inde in cinerem deiici iussit sacrilegum.

2 cinerem 3 Barbam sibi mystacalque ut conf.

§ 1 Max. Marg. Oparantia.

interfecit: quum ipse Terituchmes ad-
uersus eos qui in ipsum insurgebat, stre-
nue pugnando, multos interfecisset.
nam ab eo triginta sex homines occisos
LIV fuisse tradunt. Sed filius Vdiastis¹ Mi-
tradates nomine, qui Terituchmis ar-
miger erat, nec adfuerat, postquam rem
didicit, patri diras imprecatus est: &
quum urbem Zarin occupasset, eam fi-
lio Terituchmis conseruauit. At Pary-
fatis matrem Terituchmis, fratresque
Metrostem & Helicum, & sorores, quae
præter Statiram dux erant,² viuas terra
obrai, Roxanem autem³ viuam seca-
ri iussit. Id quod factum est. Rex ve-
ro uxori suæ, vt simili poena Statiram af-
ficeret Arsaces filii ipsius uxorem, impe-
rauit. Sed quum matrem & patrem
multis fletibus & planctibus placasset,
& Paryfatidis animus flexus esset, pœ-
nam remisit. Sed & ipse Ochus Dari-
us Paryfatidi dixit fore vt valde ipsam
aliquando pœniteret. At in libro⁴ deci-
mo octauo narrat quomodo Ochus Da-
rius mortuus sit quum Babylone æ-
grotasset, & annos trigintaquinque re-
gnauisset.

LVI Regno igitur Arsaces potitur, qui
& Artoxerxes mutato nomine dictus
est. hoc regnum adeptus,⁵ Vdiasti lingua
abscinditur, eique pone auellitur: atque
irata tandem illè moritur, & filius eius
7 Mitradates pro patre satrapa consti-
tuitur. Facta autem hæc fuere impulsu
Statiræ: vnde Paryfatis dolore afficieba-
tur. Criminatur Tissaphernes Cyrum
apud Artoxerxem fratrem: is ad matrē
Paryfatin confugit, & à crimine obie-
cto absoluitur. Reuertitur Cyrus ad su-
am satrapiam, ignominia à fratre affe-
ctus, ideoque de defectione cogitat. Sa-
tibarzanes⁸ Orontem criminatur, cum
Paryfatide consuetudinem eum habere
dicens, quum alioqui caste illa viueret.
Morre igitur mulctatur Orontes: & ma-
ter⁹ irascitur ipsi regi quod Paryfatis
veneno Terituchmis filium necaue-
rit. Et de eo qui patrem¹⁰ igne contra
legem sepeliuit, fit mentio. vnde Hella-
nicus & Herodotus mendacii arguun-
tur.

LVII Refertur etiam Cyri à¹¹ fratre defectione: & quomodo Græcū pariter & barbaricū exerci-
tū coegerit, & Clearchus Græcorum exercitus dux fuerit. Commemoratur deinde quo pacto
Syennesis Cilicum rex ambos, Cyrum videlicet & Artoxerxem, in bello gerendo adiuuerit,

ἡμῶντος ἐπὶ τῇ ἐποράσῃ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ
λαοῦ ἀποκτείναντα. μὴ χειρὸς αὐτοῦ φασὶν αὐ-
τὸν ἀποκτείναντα. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Οὐδῆτος Μι-
τραδάτης, ὑπασισης ὡς Τερίτχμης, καὶ μὴ
παρὼν, ἐπὶ ἐμῇ, πολλὰ τὰ πατρὶ κατήρατο,
καὶ πάλιν Ζάριν καταλάβων, ἐφύλασσε ταύτην τὰ
παιδῶν Τερίτχμης. ἡ δὲ Παρύσατις τὴν τε μη-
τέρα τῆς Τερίτχμης, καὶ τοὺς ἀδελφούς Μηδῶσπ
καὶ Ἡλίκον, καὶ τὰς ἀδελφὰς δύο ἕσας, χωρὶς τῆς Στα-
τίρας, ζώσας ἐκέλευσε καταχῶσαι. τὴν δὲ Ρωξάνην,
ζῶσαν καὶ περὶ καὶ ἐχέμεν. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε
τῇ γυναικὶ Παρυσάτιδι, ποιήσαι ὁμοίως καὶ Στατί-
ραν τῇ Ἀρσάκῃ γυναικὶ τῆς παιδός. ἀλλ' ὅ γε Ἀρ-
σάκης πολλὰ τὴν μητέρα καὶ τὴν πατέρα δακρυοῖ καὶ
κροτοῖς ἐξέλεωσάμενος, ἐπεὶ ἡ Παρύσατις ἐπε-
κρίθη, συνεχώρησε καὶ ὁ ὦχος ὁ Δαρφάιος, εἰπὼν
Παρυσάτιδι, πολλὰ μετὰ μελήσῃ αὐτῇ. [τέλος
τῆς ἱστορίας.] Ἐν τῇ ἰστορίᾳ ἔχεται μεθ' αὐτοῦ ὡς
ὁ ὦχος ὁ Δαρφάιος ἀπέθανεν, ἀδελφὸς αὐτοῦ Βαβυ-
λωνίᾳ, ἐπὶ βασιλεύσας λέ.

Βασιλεὺς δὲ ὁ Ἀρσάκης, ὁ μετανομαθεὶς Ἀρ-
τόξερξης καὶ ἐκτεμνέ¹ ὁ Οὐδῆτος τὸν γλῶττιν, καὶ
ἐξελεύε² ταύτην ἐξόπταν, καὶ θήσκει ὁ υἱὸς αὐτοῦ
Μιτραδάτης αὐτὴν τὰς κατὰ τὴν σαβῆτος.
ἔπειτα καὶ τὴν Στατίραν σπερδὴν Σατράπης. καὶ ἡ αὐτὴ
Παρύσατις ἐξελύε³ Κύρος ὑπὸ Τισσαφέρνης
πρὸς Ἀρτόξερξιν τὸν ἀδελφόν, καὶ καταβύνη Πα-
ρυσάτιδι τὴν μητέρα, καὶ ἀπολύε⁴ τὴν ἀφελῆς. ἀπὸ
λαοῦ Κύρος ἡ μισθῶτος πρὸς τὸν ἀδελφόν πρὸς
τὴν αὐτὴν σατράπειαν, καὶ μετὰ ἐποράσῃ. ἐξ-
ελύε⁵ Σατράπης ὁ ὀρνίθης, ὡς Παρυσάτις
μήτηρ, καὶ τὴν αὐτὴν σωφρονίσας καὶ ἀγαπῶντα
ὀρνίθης καὶ ὀρνίθης ἡ μήτηρ τῆς βασιλίδος, ὅτι Πα-
ρύσατις φαρμάκῃ ἐξέφθιρε τὴν Τερίτχμης υἱόν.
καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν αὐτὸς δὲ πατέρα ἀφ' αὐτοῦ
πρὸς τὸν νόμον. ἐξ οὗ καὶ ἔλεγχος Ἐλλείκῃ καὶ
Ἡρόδοτου, ὡς φησὶν αὐτῇ. Ἀπόστασις Κύρου
ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ σιναγωγὴ Ἐλλείκῃ στρα-
τῶματος καὶ βαρβαρικῇ, καὶ στρατηγὸν Κλέαρ-
χος Ἐλλείκων. ὅπως τε⁶ Σύνεισις ὁ Κιλίκων
βασιλεὺς ἀμφὶ συνεμάχῃ Κύρῳ καὶ Ἀρτόξερξιν.

¹ Mithridates ² Visato apud Persas supplicio, ut ex Herod. non uno loco discimus. ³ Quod genus supplicii multis etiam post saecula apud eam gentem usurpauit, ut quando Regina, Hormisdæ regis uxor περὶ χειρὸς αὐτῆς dicitur in excerptis Phorici ex Theophrasti Si Simoc. historiæ libro 14. ⁴ decimono ⁵ Mnemon cognominatus, cuius uita et accurate describitur habemus apud Plut.

⁶ extracta retro [per ceruicem] lingua Vdiastæ effecatur: atque ita moritur. ⁷ Mithrid. ⁸ Oronden ⁹ regi indignatur, venenoque Terituchmæ filium necat. ¹⁰ per ignem. Herodot. Thalia, & Strabo lib. 15. ¹¹ Cyri hanc aduersus fratrem rebellionem persecutus est diligentissime Xenophon, lib. 1 & 11. ἀνὰ δὲ αὐτοῦ.

¹ Sic in utroque exemplari. & in utroque, rursus statim post Τερίτχμης. Illud lingua communis, hoc Ionica terminationem habet. H. S. ² Max. Marg. καὶ τὴν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ³ οὕτως dicitur αὐτῇ. H. S. ⁴ βασιλεὺς δὲ ὁ Ἀρσάκης. D. H. in Not. ⁵ Συνεισις etiam C. Patia & Max. Marguini.

12
11
 D. ὅπως τε Κύρος τῇ ἰδίᾳ γραπᾷ ἔν Α' ρποξέρξῃ πα-
 λιν τῇ οἰκείᾳ παρήειπεν. Κλέαρχος δ' ὁ Λακεδαί-
 μόνιος, ὃς ἦρχε τῷ Ἐλκύνῳ, καὶ Μείων ὁ Θετα-
 λὸς, οἱ μὲν Κύρος ἦσαν, αἱ δ' ἀφόρον ἀλλήλοις ἐ-
 ντύχασιν· ὅς περ καὶ μὲν Κλέαρχος ἀπὸ Μελῶ ὁ Κύ-
 ρος σπινθελάει, τῷ δ' Μείωνος λόγος οὐδὲν ἴστω.
 ὑπομύσει δ' ἀπὸ μὲν Α' ρποξέρξου παρὸς Κύρον
 πολλοί, παρὸς δ' Α' ρποξέρξῃ ἀπὸ Κύρου οὐδὲν. ὅς

[illegible]

^{αἰεταυεία} αἰρετῆς " αἰεταυείαθη ὑπὸ Πάρουσας πιδος ὅτι καὶ
D.H. ὁ πολὺ ὅτι Κύρε πένθος " αὐτῇ ἐπαύσατο, διὰ τὴν
πολλὴν τὴν Ἀρτοξέρξης δέησι. ὡς Ἀρτοξέρξης διῶρα
Κύρε D.H. ἔδωκε ὡς ἀνέγκασται τὴν Κύρε πῖλον, καὶ ὡς τὴν Κῆ-
ρα τὴν δαχέοντα " Κύρε ἐβαλεῖν Ἀρτοξέρξης ἐτίμησι.
^{βαλὼν} ^{ἐν} ^{Ἀρ.} D.H. καὶ ὡς Παρύσας τὴν πηλῆντα " Κῆρα ἀγκισμα-
^{Κῆρα} D.H. ἤ, ὡς Παρύσας τὴν πηλῆντα " Κῆρα ἀγκισμα-
^{νη,} ἀπέκτεινεν. ὡς Ἀρτοξέρξης παρέδωκεν αὐτῇσαι

μαρτD. μὲν¹⁴ Μιγαδάτην Παρουσάπιδι, ὅτι βασιλεὺς με-
H. [†]D.H. γαλευχίσασα σποκτεῖναι¹⁵ ὅν Κύρον. κακείνη
[αἰ]ωλι. λαβῶσα, πικρῶς¹⁶ ἀφλεῖ ταῦτα καὶ θῆ καὶ ἐξ ἰστορία.
D.H.

Εν τῇ καὶ β' ἐν γ', ἥ τις ἐν τῷ ὅλῳ φασὶν
 ἰσοείας, πὰρ δὲ " ἀρεείλη πια. ὡς " Τισαφέντης ἐπι-
 δελεύς τοῖς Ἑλλησι, καὶ προσεταιρισάμενος Μένω-
 να τῷ Θεωσαλῶνι, δι' αὐτὸν Κλέαρχον ἐκ τῆς αὐτῆς στρα-
 τηγὸς ἀπάτη καὶ ὅρκοις ἐχειρώσατο, ὃν Κλεάρχον ἐκ
 περὶ δολιμίου καὶ ἀποκρουσίου τιμῆς ἐπιβουλεύει.

continentur. Quo pacto Tiffaphernes Græcis in-
iunxisset Menonem Thessalum, & per eum dolo-
ros in potestatem suam redegerit, quamvis Clea-

& quo modo Cyrus suum exercitum, & Artoxerxes vicissim suum exhortatus fuerit. Sed Clearchus Lacedæmonius Græcorum dux, & ¹ Menon, ambo Cyrum sequentes, semper inter se dissidebant, quod Cyrus Clearchi consilio in omnibus vteretur, Menon autem in nullo apud eum loco esset. Et ad Cyrū quidem ab Artoxerxe multi transfugiebant, sed nullus à Cyro ad Artoxerxem. ² quam ob causam barbarus quum ad Cyrum descendere tentasset, & accusatus ea de re fuisset, in ³ cineres est coniectus. *Narratur etiam* ut Cyrus in regis exercitum impressionem fecerit, & victoria potitus sit: deinde ut occubuerit, dum Clearcho morem non gerit. Ut Artoxerxes contumeliosis modis in fratris cadauer sæuierit: quippe qui non solum caput sed & manum qua percussus ab eo fuerat, absciderit, & velut de e triumphans, circumtulit. *Scribit* & ut Clearchus Lacedæmonius cum suis Græcis noctu recesserit, & vnā ex Parysatidis vrbibus occupauerit: & ut rex cū Græcis fœdus inierit. Ut Parysatis Babylonem profecta sit Cyrum lugens, & vix tandem caput eius manumque recuperauerit, ⁴ quæ Susa miserit, ibiq; sepeliuerit. De Bagapate qui iussu regis caput à cadauere Cyri auulsit: & quomodo regis mater vbi in talorū lusu eū vicit, ex pacto ⁵ Bagapatem obtinuit. & quomodo ipsi ⁶ pellis detracta fuerit à Parysatide, & cruci deinde fuerit affixus ab eadem. quò tēpore ipsa propter multam Artoxerxis obsecrationem flere Cyrū cessauit. Quomodo Artoxerxes dona cuidam dederit qui Cyritiarā attulit, & Carem qui Cyrū à se vulneratum arbitrabatur, honorifice exceperit: Parysatis autem illum qui honorifice exceptus fuerat, cruciatibus adhibitis interfecerit. Ut Artoxerxes petenti Parysatidi ⁷ Mitradatē tradiderit, quippe qui in mensa se Cyrum interfecisse gloriatus esset: & ut sibi traditum acerbam morte mulctauerit. *Hæc in libris xix & xx continentur.*

*In libris autem XXI & XXII, & LIX
XXIII, (quo tota haec finitur historia) haec.*

1 Men. Theſſalus, 2 quam etiam ob cauſſam Artabarius q. 3 cinerem 4 quæ illa funerum more curauit, & Suſa
miſit. 5 *Plur. in Artozer. vocat Meſabaren.* 6 *Pari ſupplicio affectus ſup. Paſſacæ ſ. ſ.* 7 Mithridateæ
1 *αἰσῶσις* etiam Max. Marg. & Cod. *Baſaricus.* 2 *ταύτη.* Cod. *Asiaticus.* 3 *αἰτὶ δὲ διὰ τὴν βαλόντων Κύρον. Max.*
Marg. 4 *Idem etiam Martenditum.*

Sed tum multitudo per Menonem de-
cepta, Clearchum etiam inuitū ad Tif-
saphernem coegit accedere, tum etiam
Proxenus Bæotius ante dolo circum-
uentus, ut id faceret hortabatur. Quo-
modo Clearchum & ceteros compo-
dibus vinctos Babylonem ad Artoxer-
xem miserit: & quomodo ad conspici-
endum Clearchum omnes confluxe-
rint: & quomodo Cresias ipse, quam
medicus esset Parysatidis, Clearcho, dū
in carcere esset, multa humanitatis of-
ficia per eam præstiterit. Et ut illum Pa-
rysatidis à vinculis liberasset, nisi Statira
virum Artoxerxem ad eum interficeret
dum hortando compulisset. Ita Clear-
chus morte mulctatus est: & circa eius
cadaver ostentū hoc extitit, quod flante
vento vehementissimo, sepulchralis
agger magnæ altitudinis sponte sua id
contexerit. Interfecti etiam fuerunt

Græci cum commissi, præter Menonem.

LX Narrantur deinceps Parysatidis in Stati-
ram conuicia, & quomodo Statira fue-
rit veneno necata. quod hunc in modū
paratum erat: (cauebat enim sibi Statira
diligenter ab hoc malo, quod ei tamen
contigit.)¹ Vna pars cultelli veneno su-
perillinitur, cuius reliqua intacta remā-
sit: hoc secatur auicula parua, oui habēs
magnitudinem, (auiculam hanc Persæ
syndacen appellant) diuiditurque in
duas partes. & ipsa Parysatidis dimidiā
partem quæ veneno carebat, accepit,
comeditque: at partem veneno tinctam
porrexit Statiræ. Illa quā eam quæ por-
rexerat edere dimidiā partē vidisset, nec
quicquam fraudis animaduertere potu-
isset, ipsa quoque vna mortiferū com-
edit venenum. Hinc matri rex irasci-
tur,² & eius eunuchi comprehensi, cru-
ciantur & morte mulctantur. Præterea
que Ginge comprehenditur, quæ Pary-
satidis familiaris erat, atque de ipsa iudi-
cium exercetur: à iudicibus quidem
absoluitur, à rege autem condemnatur.
Tandem vero cruciatibus afficitur &
necatur, eoque nomine Parysatidis filio, hic

LXI vicissim matri succēset. De Clearchi
tutnulo qui octo post annis palmarum
plenus apparuit:

LXII quas Parysatidis clam per eunuchos, quo tēpore ille mortuus est, aggesta
terra obruerat. Causæ propter quas rex Artoxerxes & Evagoras Salaminis rex in-
ter se diffiderent. & Evagoræ nuncii ad Cresiam³ ut acciperent epistolas ab Abulite:

ἀλλὰ τὸ, τὴν πληθὺν ἀπὸ Μένωνος ἀπατηθεῖν, κατ-
ἀνάγκασεν καὶ ἄλλοις Κλέαρχον πρὸς "Τισσα-
φέρνην πρὸς Ἀργεῖον, καὶ Πρωξένον, ὁ Βοιωτὸς, αὐ-
τὸς ἦδη πρὸς Ἀπέρην, συμπαρήν. ὡς εἰς Βαβυ-
λῶνα πρὸς Ἀρξέρην Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους
ἀπέστειλεν ὡς πείθων. καὶ ὡς ὅτι ἴδον Κλεάρχου
ἀπὸ τοῦ σπινθῆρος. ὡς Κτησίπιδος, ἰατρὸς ὢν
Παρυσατίδος, πολλὰ Κλεάρχῳ οἱ τὰ δέοντα
εἰς ὅτι πρὸς ἡδονὴν καὶ θεράπειαν δι' αὐτὸν ἔπρα-
ξε. καὶ τὸ δέον αὐτὸν Παρυσατίς ἔλυσεν καὶ ἀφῆ-
κεν, εἰ μὴ Σπάρτην τὴν αἰδρὰ Ἀρξέρην ἀπέπεισε
τὸν αἰσινθῆναι καὶ ἀνέρεθαι Κλέαρχος καὶ τί-
μας ἐπὶ τῷ σώματι ποιῆσαι. αὐτομάτως γὰρ ἐπ' αὐ-
τὸν πρὸς, μέγας πνέων αἰέμας, ὅτι μέγα ἥρ-
μῶς, ὡς ποιεῖται. ἀνέρεθαι γὰρ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
ἀναπνεύοντες Ἕλληνες, καὶ Μένωνος. Δοι-
δορία Παρυσατίδος πρὸς Σπάρτην, καὶ αἰσιν-
θῆναι ἀπὸ Φαρμάκου, τὸν ἀπὸ βασιλέως ὄν-
τα τρέφειν (ἐρυλάττετο γὰρ Σπάρτην λίαν μὴ παθεῖν
ὅ πεποιθεῖ) μαχαίρην δ' ἐν μέσσοις ἐπαλείφεται τῷ
Φαρμάκῳ ὃ γὰρ λοιπὸν οὐ μετιίχε. τὴν τε τιμωρεῖται
ὀρθὸν μικρὸν, μέγας ὅσοι ὢν (ῥιμδακὴν Πέρ-
σαι δ' ὀρθὸν καλεῖται) τιμωρεῖται ὃ δὲ καὶ ὁ μὲν
καταρθείν τὸ ἴδιον ἡμῶν αὐτὴ λαβούσα Περ-
σαι πρὸς ἡδονήν, ὃ γὰρ πρὸς μὴ ἡσυχίαν τῷ
Φαρμάκῳ, ὁ γὰρ Σπάρτην ἢ ὃ, ἐπὶ ἐαδίσει τὴν ὀρθὴν
ἐώσα δ' ἡμῶν, μὴ δὲ σὺν ἰδίῳ διωκῆναι, καὶ αὐ-
τὴν σὺν ἐαδίσει τὴν θανάτου δ' Φαρμάκον. ὀρθὴ δ' ἡ
ταῦτα ὁ βασιλέως πρὸς τὴν μητέρα, καὶ σύλλη-
ψις τῷ δυνάμει αὐτῆς, καὶ αἰσινθῆναι καὶ αἰσιν-
θῆναι. καὶ ἐπὶ σύλληψις Γίγης ἢ αἰσινθῆναι Παρυσατί-
διν, καὶ κρίσις ἐπ' αὐτῇ καὶ ἀθώωσις μὲν τῷ κρι-
τῷ, καὶ δὲ καὶ δὲ βασιλέως καὶ αἰσινθῆναι
Γίγης, καὶ αἰσινθῆναι καὶ ὀρθὴ δ' ἡμῶν τὸ Παρυσατί-
δος πρὸς ὅν, καὶ αἰσινθῆναι πρὸς τὴν μητέρα. Καὶ
ὁ χῶμα δ' ὁ Κλέαρχος δι' ἐπὶ ὅν, μετ' ὅν ἐφάτη
Φοινίκων, ὡς ὡς κρύφα Παρυσατίς, καὶ οἱ καὶ ἐν
κῆρος ἐτελεύτησεν, ὡς τὸ δυνάμει καπαχῶσα. αἰτίαι
δ' αἱ Εὐαγόρα βασιλῆς Σαλαμῖνος βασιλεὺς ὢν
Ἀρξέρην διηγήθη. ὡς αἰσινθῆναι Εὐαγόρα πρὸς Κτη-
σίπιδος ὡς ὡς λαβὴν παρὰ Ἀβυλίτῃς ὡς ὡς ὡς.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

αἰσινθῆναι
D.H.

¹ αἰσινθῆναι 2 magnæ altitudinis tumulus sponte sua supra illud coierit. 3 Cultelli alterum latus veneno illini-
tur. Hoc ipso circumuentum fuisse dolo à consanguineo suo L. Varrone imp. pinxit quidam ut refert Aurel. Victor. in hist. Augusta, in
Anton. Philosopher. 4 ministranteque ipse. 5 torquentur 6 quib. clam Pat. quo t. i. m. e. per infantes sibi eunuchos
defoderat. 7 ut ab Abuleta epistolas acciperent.

§ 1 Cod. Bau. & Max. Marg. ila. 8

ἡ Κτησία πρὸς αὐτὸν ἐπιστολή, ὡς ἔστιν Ἀλεξανδρῶν
 αὐτὸν Ἀναξαγόραν τῷ Κυπρίῳ βασιλεῖ. τὸ δὲ
 Εὐαγόρα ἀφ' ἑλίων εἰς Κύπρον ἀφίξεις, καὶ τὸ πα-
 ρεῖ Κτησίαν γραμμάτων ἀποδοῖς Εὐαγόρα. καὶ Κό-
 νωνος πρὸς Εὐαγόραν λόγος ὡς τὸ πρὸς βα-
 σιλέα, ἀναβλῆσαι, καὶ Εὐαγόρα ἐπιστολή ὡς ἔστιν ἑν-
 ὡς αὐτῷ. καὶ Κόνωνος πρὸς Κτησίαν ἐπιστο-
 λή. καὶ βασιλεῖ πρὸς Εὐαγόρα φόρος. καὶ τὸ ἐπι-
 λὼν Κτησία ἀποδοῖς. Κτησίαν λόγος πρὸς βασι-
 λέα ὡς Κόνωνος, καὶ ἐπιστολή πρὸς αὐτὸν. τῷ πα-
 ρεῖ Εὐαγόρα δῶρον ἀποδοῖς Σαπφάρζαν, καὶ τῷ
 ἀφ' ἑλίων τῷ εἰς Κύπρον ἀφίξεις. καὶ Κόνωνος ἐπι-
 στολή πρὸς βασιλέα καὶ Κτησίαν, ὡς ἐτήρηθησαν οἱ
 πρὸς Λακεδαιμονίων ἀγγελοι πεμφθέντες πρὸς
 βασιλέα βασιλέως ἐπιστολή πρὸς Κόνωνα καὶ πρὸς
 Λακεδαιμονίους, καὶ Κτησίαν αὐτὸς ἐκείνου. ὡς ἔ-
 πο Φαρναβάξ ναύαρχος Κόνων ἐχρηματο. Κτη-
 σίαν εἰς Κνίδον τὴν πατρίδα ἀφίξεις, καὶ εἰς Λακεδαί-
 μονα. καὶ κρίσις πρὸς τὸν Λακεδαιμονίων ἀγγελοι,

καὶ D.H. ἐπὶ Ρόδῳ. καὶ ἀφ' ἑλίων ἀπὸ Εὐφροσύνης μέχρι Βα-
 κτρων. καὶ Ἰνδικῆς ὁριζῶντος καθ' ἡμέραν, ὡς ἔ-
 σαφές. καὶ πρὸς βασιλέων ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμι-
 ραμώς, μέχρι Ἀρπὸξέρξ. ἐπὶ οἷς καὶ τὸ τέλος.

[Ἐστὶ δὲ οὗτος συγγραφεὺς σαφὴς καὶ ἡ ἀφελὴς
 λίστα, δὴ καὶ ἡ δὴ αὐτῷ σύγκρατος ἐστὶν ὁ λόγος. κέ-
 ρηται δὲ τῇ Ἰωνικῇ ἀφ' ἑλίων, εἰ καὶ μὴ δι' ὅλου,
 κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ἀλλὰ κατὰ οἷας πινὰς λέξεις.
 ὁ δὲ πρὸς ἐκτετατὰς δέξιναι ἀκρίβεις, ὡς περὶ ἐκ-
 τος, ἀπ' αὐτῶν τὸν λόγον. τῷ μὲν τοιγε μύθων, ἐπὶ οἷς ἐ-
 καί τε λυγρὸν ἐστὶ, καὶ ὁ δὲ ἀφίεται, καὶ μάλιστα ἐπὶ
 τοῖς ἐπιγραφόμενοις αὐτῷ Ἰνδικῇ. ἡ δὲ ἡ δὴ τῆς ἰ-
 στορίας αὐτῷ τὸ πλεονάζον ἐπὶ τῇ τῷ διηγημάτων αὐτῷ
 γίνεται ἀφ' ἑλίων, τὸ πλεονάζον καὶ ἀπὸ τοῦ δεικνύον
 ἐχέσθαι πολὺ, καὶ τὸ ἐγγὺς τῷ μὲν ὁ δὲ αὐτῷ
 κίλιν. καὶ ἀφ' ἑλίων καὶ δὲ ἐστὶ πλέον τι τὸ δεικνύον
 αὐτῷ ὁ λόγος, ὡς καὶ εἰς ἰδιωτισμὸν ἐκκίπιν. ὁ δὲ τῷ
 Ἡρόδοτου λόγος ταύτη τε καὶ τῇ ἄλλῃ τῷ ἔτους
 διωάμει καὶ τῇ τε καὶ τῇ ἄλλῃ τῷ ἔτους
 κτου.]

& Ctesia ad ipsum epistola de reconcili-
 atione cum Anaxagora Cypriorum
 rege. EVagoræ nunciorum in Cyprum
 aduentus, & à Ctesia datæ ad EVago-
 ram litteræ, ut ei fuerint redditæ. Et, Co-
 nonis ad EVagoram oratio, suadentis ut
 ad regem ascenderet. Et, EVagoræ epi-
 stola de honoribus quibus ab eo affe-
 ctus fuerat. Et, Cononis ad Ctesiam e-
 pistola. Et, tributum regi datum ab EV-
 agora. Et, epistolæ Ctesia redditæ. Et,
 Ctesia ad regem oratio de Conone; & e-
 pistola ad ipsum. Munera ab EVagora
 missa Satibarzani traduntur, & nuncii in
 Cyprum perueniunt. Et Cononis epi-
 stola ad regem & Ctesiam. Quomodo
 adhibita custodia retenti sint nuncii à
 Lacedæmoniis ad regem missi. Episto-
 la regis ad Cononem & ad Lacedæmo-
 nios, quam ipse Ctesias tulit. & quomo-
 do à Pharnabazō Conon constitutus sit
 nauarchus. Ctesiaq; in Cnidum pa-
 triam suam aduentus & Lacedæmonē.

& disceptatio aduersus Lacedæmonio-
 rum legatos apud Rhodum: & emissio
 ab Epheso usque ad Bactra. & Indica
 regionis, dierum, parasangarum. Ca-
 talogus regum à Nino & Semiramide
 usque ad Artaxerxem: quibus ille li-
 brum suum claudit.

[SCRIPTORIS huius Ctesia can-
 didus est ac valde simplex sermo, quo etiam sit,
 ut non iniucundus acceat. Vfus vero dialecti
 est Ionica, etsi non per omnia, ut Herodotus,
 sed in quibusdam tantummodo vocibus. ne-
 que etiam in diuerticula quedam, ut ille, im-
 portune sermonem auertit, quanquam à fa-
 bulis quas illi probrose obicere audet, ne ipse
 quidem abstinet, in eo præsertim libro, quem
 INDICA inscripsit. Lucunditas vero histo-
 riæ magnam illi partem in narrationum posi-
 ta est apparatus, qui multum habet & vehe-
 mentia, & inexpectati. quanquam illa etiam
 rebus pene fabulosis magna cum varietate ex-
 ornatur. Oratio illi plus æquo dissoluta, ut &
 in idiotismū triuialeque sermonem incidat.
 Herodoti autem stylus hac ipsa & simili ora-
 tionis virtute atque artificio, Ionica dialecti
 norma est ac regula.]

1 & ut Epheso dimissus fuerit Bactra. 2 regionis mansio, d. atque par. enumeratio. Ca. 3 q. & hoc opus absolui-
 tur. A Nino id est Semiramide inchoatum, ad magistram usque Ischyli, id est, Olymp. 227. an. 3. deduxisse Ctesiam, auctor est Dion. li.
 14. pag. 421. edit. Græc.

§ 1 A. S. M. M. μολύπτων, illud (Bakke). C. B. 2. G. H. St.

ἐκλογαί, ἐκ τῆς αὐτῆς Φωτῆς.

SCRIPTIS QVÆ INDICA NOMINA.

Let's face it: the world is a mess. And it's getting messier. The world's population is growing, and the world's resources are being depleted. The world's climate is changing, and the world's environment is being destroyed. The world's economy is in a state of flux, and the world's politics are in a state of chaos. The world's future is uncertain, and the world's present is bleak.

ΤΗΣΙΟΤ' ^{Α' ημερών} τὰ Ἰδιικά ^{αὐτὸς τῷ πατρί} ἔστιν ^{Ἰδιὰ, αὐτῷ}
^{Ἰδιὰ, αὐτῷ} ἐν βιβλίῳ, ἐν οἷς πολλοὶ ^{Ἰδιὰ, αὐτῷ}
 ἰωρίζει. λέγει ^{Ἰδιὰ, αὐτῷ} ἐν τῷ Ἰδοῦ
 ποταμοῦ, ὃ μὴ γενὸν αὐτῷ ὄ-
 ρος τεσσάρων, (αὐτῶν ἐστὶν)
 ὃ δὲ ^{Ἰδιὰ, αὐτῷ} πλατύτατοι, καὶ ὄψα-
 αὐτῶν τῶν Ἰδῶν, ὅτι πλείους
 ἀνδράπων. ^{Ἰδιὰ, αὐτῷ} ἐν τῷ σκώλη-
 ῳ· ὅτι μόνον τῶν ἄλλων θη-
 ν. ^{Ἰδιὰ, αὐτῷ} ἐν τῷ μὴ οἰκεῖν ἐπέκεινα
 ὅπου χυεῖ, ἀλλ' ἐπὶ τῷ πο-
 τῶν. Περὶ ^{Ἰδιὰ, αὐτῷ} πρὸς τὰς
 καὶ ὡς οὗ σφραγίδας ἀπορί-
 ρους εἰς τὸν ποταμὸν, ἅπαντα
 ἡλου, ^{Ἰδιὰ, αὐτῷ} αὐτὴ ἀείλυσεν ἐχο-
 ῖς τῶν ^{Ἰδιὰ, αὐτῷ} τευχοναυαλῶν ἐ-
 ἰ μικρὰν πειθήσαν τῶν ἐχόν-
 ῆς. ^{Ἰδιὰ, αὐτῷ} ἐν τῷ ἀλεπτρῶν
 ἐπὶ τῷ ὀριεῦ τῷ βιττάκῳ, ὅ-
 ἰκω ἔχον φωνὴν μέγας μὲν,
 ὅν ὃ παρῶν ποῖ ἐπὶ γὰρ φέ-
 αῖον ἔστιν ὡς τὸ βάλανον, ὡς ὅ-
 γεαυτῷ αὐτῷ ὡς ἄνθρωποι, ^{Ἰδιὰ, αὐτῷ}
 λωιστὶ μάθη, καὶ Ἑλληνιστὶ.
 cum sermonē docta fuerit.

1 Legi & Indica Ctesiz, magis etiam Ionice libro singulari descripta. 2 Hic ipse locus ita citatus legitur ab Arriano lib. 5° de exped. Alexandri, Ac Ctesias quidem asserit Indi, quæ augustissimus is est, x1. stadiorum latitudine ripas inter se distare, quæ vero latissimus, etiam centum summum stadiorum spatium intermedium esse. 3 Ignem etiam exstinxisse refert Heliodorus in *Asiæschip. vide & Philostratus de vita Apollonii, lib. 3.* 4 figillari gem. 5 figillares gem. 6 qui muros dissolunt atque euerunt. *Postior suo, cum rex Indorum inber, sic incumbendo lege cap. 29. Aelianus de animal. lib. 17. ubi plura de his.* 7 Hinc fampisse videtur, quæ de isdem refert Aelianus de animalib. lib. 16. cap. 2. 8 De bittaco aue. Pfitracum vocans alii. Meminit quoque Olympiodorus in *excerptis apud Photium & Aelianum non semel.* 9 accipitris 10 fronte purpurea, 11 aliqui ad collum cærulei coloris est.

¶ 1 In alio libro mss. Banaario, ἀναγράφεται Κτησίου Κυδίου ἀπὸ τῆς τοιοῦτοῦ δαυμάτου. 2 C. Var. ἀβιδάλιν. 3 sic & C. V. 4 vide Philoſt. lib. 3. de Apollonio. καὶ Ἡλιδωρ. οὗτω φασὶ ἀπὸ τῆς παλαιᾶς παρὰ δὲ α. Μακ. Marg. 5 Καλίστο του sine accusa-
tu, pro παλῆ. H. S. 6 Hec Ἰνδιάνη est Plinio, qui lib. 10. cap. 42. docet quia aues imitari possunt sermonem humanum, ut est Suid. in vo-
cabulo Psittacus. Naz. praefat. ad Virg. v. 624. Καὶ κλέβει καὶ κλιψιστο ὁμοῦς ὅτι ἀπὸ τῆς ἰσχυρῆς οὐκ ἀλλοτρίως ἔχεται καὶ ἀνὰ τὴν ἀ-
μοιβὴν Ἀνδρόμονο φάνηται. καὶ ἡ παρὰ ἀνδρὸς ἀκούει. vide Oly. theopodori excerpta a apud Phot. p. 112. D. H. 7 B. lib. ὑποπαραφορισ. συναφῶν ὑπο-
παραφορισ. colorum sunt in pſictis, quae sunt plures nonnullis auctibus, adfert Diod. Sic. lib. 2. D. H. 8 C. B. A. S. etiam per duplex va. 9 Bo-
tanicus liber, ex eodem C. S. et excerptis, ὡς καὶ γὰρ τὴν ἀνιδωρ. ἀπὸ D. H.

Γρεὶ τῆς κρῆνης τῆς πληρουμένης αἰὰ ἔπος ὕψους
 χρυσοῦ· ἔξ ἧς ἕκαστον παροχοῖ ὅς ἐρακίνοι αἰὰ ἔπος
 δρυοῖται. ὅς ἐρακίνοις δὲ δέει ἐῖ), ἐπεὶ πηγνύται ὁ
 χρυσὸς ἀπὸ δρυοῦ μῆκος· καὶ ἀνάγκη δ' ἀγγυνοῖ θλάει,
 καὶ ὅπως δὲ ἀγνύει αὐτό. ἡ δὲ κρῆνη, τετραγώνος ἐ-
 ςιν, ἐκ τετραγώνου μὲν τῶν χῶν ἡ τετραγώνος, δὲ τῶν βά-
 θος, ὅργυζ' ἕκαστη δὲ παροχὴ πάλαντον ἔλκει. καὶ
 αὐτὴ τῆς ἐν τῇ πύλῳ τῆς κρῆνης σιδήρεα, ἔξ οὗ καὶ
 δύο ἕξιν Κτησίας φησὶν ἐσχηκέναι· ἐν τῷ δὲ βασι-
 λέως, καὶ ἐν τῷ δὲ τῆς βασιλέως μητρὸς Παρυ-
 σάτιδος. φησὶ δὲ αὐτὴ, ὅτι πηγνύμενος ἐν τῇ
 γῇ, ἔφους καὶ χαλκὸς καὶ ὀρενθῆρας ὅστιν ἀπὸ τοῦ
 παρος. καὶ ἰδεῖν αὐτὸν τὰ πάντα φησὶ, βασιλέως δὲ
 ποιήσαντες. Γρεὶ τῇ κυανῇ τῇ Ἰνδικῇ, ὅτι
 μέγιστοι εἰσὶν, ὡς καὶ λέγουσι μάχεσθαι. αὐτὴ τῇ ὁ-
 ρῶν τῇ μέγιστων, ὅς ὡν ἡ τε σαροῦ ὀρύσσεται, καὶ
 οἰόνυχες, καὶ αἱ ἄλλαι σφοδρῆδες. ὅτι ἀλέα πολλή,
 καὶ ὅτι ὁ ἥλιος δέκα πλάσιον τῷ μέγιστος ἢ ἐν τῇ ἄλ-
 λαις χώραις αὐτὸς ἐαυτῷ φαίνεται, καὶ πολλοὶ ἐν
 ταῖς ταῖς πύλῳ φέρονται. καὶ θαλασσαν φησὶν
 αὐτῇ ὅσῳ ἐλαττοῦ τῇ Ἑλλήνικῃς. τῷ δὲ αὐτῷ αὐτῷ
 ἔως πωτῶν δακτύλων, ἡμερῶν ἐστὶν. ὥστε μὴ ἰχθυῶ
 ζῆν παρὰ τῶν σαροῦ ταῖς ἡμερῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν δι-
 αστάσιν. Ὅτι ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς ῥέων ἀπὸ πεδινῶ-
 νων, καὶ δι' ὁρέων ῥέει· ἐν οἷς καὶ ὁ λεγόμενος Ἰνδικὸς κα-
 λυμῶς φύει, πάχος μὲν ὅσον δύο ἀδρε τετρα-
 γώνοι [μόλις] ἀφ' ἑλκῶν· τῷ δὲ ὕψος, ὅσον μυρι-
 οφόρου νεὸς ἰσός. εἰσὶ καὶ ἐπὶ μέγιστος καὶ ἐλαττοῦς, οἷος ἐλ-
 κὸς ἐν ὁρῇ μέγιστος. ἐστὶ καὶ ἡ ἀμύμων καὶ ἄρρενας καὶ θη-
 λεῖας, ὁ μὲν ἄρρεν ἑλκῶν ἐπὶ τῇ ἰσῷ καὶ ἐστὶ κατὰ
 ἰσχυρὸς ἡ δὲ θηλεῖα ἑλκῶν. Καὶ ἀφ' ἑλκῶν μαρπηχόρα
 ἐστὶ αὐτῶν ὅσοις θηλεῖς ὡς τῷ ἀρσῶν ἐοικὸς αὐτῶν
 παρὰ μέγιστος μὲν ὅστιν ὡς ἀφ' ἑλκῶν, καὶ χρῶν ἐρυθρὸς
 ὡς κίναβαρι· πείσι καὶ ὁδοῖται· ὡς τῷ ἀρσῶν
 αὐτῶν, καὶ ὁ φθαλμὸς γλαυκὸς, ὁμοῖος αὐτῶν παρὰ
 τῷ δὲ κέρας ἑλκῶν οἷον ἀφ' ὁδοῖται ὁ ἡπαρῶν, ὅς ἡ
 δὲ καὶ τῷ ἑλκῶν, καὶ μέγιστος ὡς ἀφ' ἑλκῶν πύχνης. ἑλκῶν
 δὲ καὶ ἐκ πλαγίου τῆς κέρου ἐστὶ καὶ ἐκ τῆς ἀφ' ἑλκῶν.

De fonte qui quotannis auro humido
 impletur, ex quo fonte centum vrcei fi-
 ctiles singulis annis hauriuntur. ideo-
 que fictiles esse oportet quoniam au-
 rum dum hauritur concrefcit, ut ad i-
 psium extrahendum frangere vas neces-
 se sit. Fons hic quadratus est, cuius am-
 bitus est sexdecim cubitorum, altitudo
 vnus vlnæ. singuli autem vrcei qui an-
 rop leni hauriuntur, talenti pondus exæ-
 quant. De ferro quod in fundo huius
 fontis extat: ex quo duos gladios se ha-
 buisse dicit ipse Ctesias: vnum a rege,
 alterum a regis matre Parysatide dona-
 tum. Id ferrum si in terram defigatur,
 nebulas & grandines turbineq; auerte-
 re: & seipsum hæc vidisse, rege bis peri-
 culum faciente, commemorat. De
 catibus Indicis, qui maximi sunt, adeo
 ut etiam cū leone pugnent. De magnis
 montibus ex quibus sardo & onyches
 aliaque gemma effodiuntur. De acer-
 timo qui ibi est calore: & ut sol duplo
 maior quam in aliis regionibus esse vi-
 deatur, multique æstu ibi suffocentur.
 Tradit etiam mare ibi non minus spa-
 tiosum Græco esse: atque id in summo
 quidem, donec quis ad quatuor digito-
 rum altitudinem perueniat, calidum
 esse: adeo ut piscis iuxta calorem il-
 lum viuere non possit, sed in fundo de-
 gat. Indum fluium campos & mon-
 tes interlabi tradit, in quibus nascatur
 qui calamus Indicus appellatur: eius
 quidem crassitudinis quam hominum
 duorum iunctæ vlnæ complecti possint:
 altitudinis autem, quanta est mali na-
 uis onerariæ prægrandis. Esse & quos-
 dam maiores, quosdam item minores,
 utpote in spatiofo monte. Esse autem in-
 ter hos calamos & marem & feminam:
 & feminam quidem nucleum habere,
 marem vero nequaquam: & esse va-
 lidissimum. De animali Indico mar-
 tichora dicto, quod facie hominem re-
 fert, leonis magnitudine, cinnabaris ru-
 borem habens. Triplex est illi dentium

ordo: aures humanis similes, oculi itē cælii, velut sunt hominum. Caudam autem qualem
 scorpius epirotes habet, in qua & aculeus est cubitali maior. Sed & per transversum aculeis
 munita est cauda. Aculeū itē in summa parte, velut scorpius, gerit: quo accedentes pungit:

1 Falsa hæc esse ait Philostratus lib. 3. de vita Apollonii. 2 quod haustum mox aurum concrefcit 3 singulis porro vrceis
 singula talenta auri extrahi. 4 Artaxerxe, τῷ Μνημονε. 5 Aelianum lego lib. 4. animal. cap. 19. qui sua hinc patuisse videtur.

6 decuplo 7 Mare ibi nihilo minus quam Græcum statu timere: quod lego, pro quod. 8 feruidum 9 per campestria
 delatum ipso quoque m. i. 10 Harundini Indicæ arborea amplitudo, inquit Plin. lib. 16. c. 36. quod te, lector remitto.

11 & illud quidem admodum esse validum ac firmum, sine medulla, quam tamen habeat femina. 12 Et hoc esse mendaci-
 um vult Philostratus Aelian. lib. 4. de animal. 7. cap. 21. postquam multis de Mantichora egit, potius Ctesiam fidem omnium esse vult. Memi-
 nit & Pausan. huius Ctesiana narrationis in Bæotic. Plin. item lib. 8. c. 21. apud quos Mantichora legitur. 13 oculos eque nostro mo-
 te glaucos, caudam item cubitali maiorem habere, qualem scorpius terrestris, in qua & aculeus, etiam alioqui illa per transversum
 etiam spinis aspera sit. 14 vertice.

1 Φιλόστρου τῷ ἐν τῇ εἰς τὴν ἀπολλωνίου lib. 3. [sic] ψῶδ' αὐτὸ φησὶ Max. Marg. 2 C. B. A. S. M. M. αὐτὸς 3 καὶ τῷ
 ψῶδ' οὐ Φιλόστρου φησὶ Max. Marg. 4 μέγιστον ἀφ' ἑλκῶν A. S. C. B. M. M. & H. S. μέγιστον ἀφ' ἑλκῶν I. B. μέγιστον ἀφ' ἑλκῶν.

ὁ αὖτ' Ἑλληνιστὶ δὲ ἔχον σημαίν' ὃ μέγας, ὅσον πέρ-
 διχός αὐόν. τὸ τοῦ ἁπλοῦ κατὰ φύσιν, ἵνα μὴ ἄρε-
 στίμω D. H. θῇ. Δ' εἰσκόμηνον ὃ, αὐτὸν αὐτὸν ὅσον σπασίμου, ἐω-
 ρη ὕπνος ἐπὶ λαμβανέ' καὶ καθύδρει, μηδὲν αἰσθανό-
 μνος· καὶ δυνάμειος ἢ ἡλίου τελευτᾷ. Καὶ ξύ-
 λον ἔστι πάρεχον καλούμενον, ὃ μέγας ὅσον ἐλαία·
 ἐν τοῖς βασιλείοις μόνον εἰσκόσται κήποις. οὐτε δὲ
 ὁ φέρει, οὐτε καρπὸν· δεκά πεντε ὃ μόνος ρίζας ἔ-
 χει, καὶ ταύτας παχείας καὶ γῆς. ἔστι ὃ πάχος αὐ-
 τῆς ὅσον βραχίων, ὃ λεπτότατον. αὐτὴ ἡ ρίζα, ὃς
 πάλιν D. H. αὐτὰ μὴ λαμβάνουμένη, ἔστι παρὰ σταχθῆ, ἀπὸ
 τῆς ἑλκεῖ παρὰ ἐαυτῆς, χρυσόν, δέξινον, χαλκόν,
 λίθους καὶ πᾶσα πῦρρα, πλεῖν ἢ ἑκτερον. εἰ ὃ ὅσον
 πῆχεως ἡ ρίζα ληφθῇ, ἔλκεται καὶ ἀρῖας· καὶ ὄρεα. ἰα-
 τή γὰρ καὶ πλεῖστα τῶν ὀρέων θηρόεντα. καὶ ἐὰν
 [ε] D. H. βούλη· καὶ ὕδωρ τῆς αἰσθάνου χάρα, τῆς ρίζης ἐμβαλὼν
 ὃς ὅσον ὅσον, τῆς αἰσθάνου· καὶ ἐὰν οἶνον, ὡς αὐτῶς. καὶ
 αὐτὸ D. H. ἔξῃς τῇ χειρὶ αὐτῶν, ὡς περ κηρὶ τῇ ὃ ὕψος αἰ-
 ῶν καίεται. διδόνται ὃ καὶ λιαχίς βοήθημα. ἔ-
 στι ὃ καὶ ποταμός· ἀφ' ὧν ἀφ' ὧν τῆς Ἰνδικῆς, ἔμε-
 γας μὲν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ δυνάμειος ὃ ὅσον· ὄνομα ὃ
 τῶν ποταμῶν, Ἰνδὸς ἢ μὲν ὕψος παρὰ ὅσον, Ἑλλήνων ὃ
 [π] D. H. φέρων πῦρρα· τὰ ἀγαθὰ. ὅτι τῶν αἰσθάνου ἢ ἡ-
 μέρας ἢ ἑκτερον κατὰ ῥεῖ. Φασὶ γὰρ ἐν τοῖς ὅρεσι
 δένδρα εἶναι ὡς φέρουσα τῶν ὕδατος. (ὕδατι γὰρ ρεῖ-
 ται τὰ ὄρη) εἴτα ὡς ἐστὶν ὅτε δάκρυα φέρει ὡς περ
 αἰμυγδαλῆ, ἢ ὡς τῆς, ἢ ἄλλοι πδένδρον· μέγιστα
 ὃ εἰς ἡμέρας τῶν αἰσθάνου. εἴτα ἁπλοῦται τὰ δά-
 κρυα ταύτα εἰς τὸν ποταμόν, καὶ πῆγνυται. τῶν δὲ
 σπασίμω D. H. αὐτὸν ὅσον ὄνομα ἔστι, Ἰνδὸς ἢ σπασίμου χάρα. Ἑλ-
 λήνων ὃ σημαίν', γλυκύ, ἢ δὲ καὶ ἔχον οἱ Ἰνδοὶ συλ-
 λέγουσι ὃ ἑκτερον. φέρει ὃ καὶ καρπὸν τὰ δένδρα
 βόβυς, ὡς περ ἄμπελος. ἔχον ὃ τῆς ῥαγας ὡς περ
 κάρυα τὰ Ποντικά. Ἐν τοῖς δὲ τοῖς ὅρεσι φασὶν
 αἰσθάνου βιοτῶν κινῶν ἔχον τῆς κεφαλῆς.
 ἐστὶ τῆς δὲ φέρουσιν ἐκ τῶν ἀγγείων θηρίων. φων-
 ῶν δὲ ἀφ' ὧν ἀφ' ὧν αἰσθάνου, ἀλλ' ὡς ὅσον ὡς
 περ κινῶν, καὶ οὕτως σπασίμω αὐτῶν πῶν φωνῶν.
 ὁδόν τῆς δὲ μετὰ ἔχον κινῶν, καὶ τῆς οἰνυχας ὡς
 πρὸς ὅσον D. H. μείων κινῶν, μακροτέρως ὃ καὶ ἔχον ὡς περ
 οἰκῶσι

idem quod Græcis δίκαιον, id est infirmum)
 quæ oui perdicis. magnitudinem non
 excedat. hanc stercus suum defodere
 tradit, ne inueniatur: quod si inuentum
 fessami mensura bibatur, mane somnus
 eum qui biberit corripit, & ita dormit
 ut nihil sentiat: vergente autem ad oc-
 casum sole, expirat. Est ibi & lignum
 παρὰ δὲ dictum, oleæ magnitudine,
 quod in regibus duntaxat inuenitur hor-
 tis: nec florem nec fructum producent:
 sed quindecim duntaxat sub terra sunt
 ei³ crassæ radices, quarum unaquæque
 brachii crassitudinem habet. huius si
 dodrantē quis sumpserit, omnia qui-
 bus illa admouetur ad se trahit, aurum,
 argentum, æs, lapides, & alia quælibet,
 præter electrum: si quis tantum eius
 quanta est cubiti mensura, acceperit,
 & agnos & aues ad se trahit. nam &
 hac maiorem auium partem venantur.
 Quinetiam, si⁶ aquam concrecere
 velis, in aquæ congiū radicis huius
 obolum iniiciens, concrecere facies.
 Idemque in vino efficere poteris: ma-
 nuque, velut ceram, tenebis: sed post tri-
 die soluitur. Auxiliatur & celiacis.
 Est præterea fluuius Indiam interla-
 bens, duorum stadiorum latitudinem
 non excedens: qui ab Indis⁸ ὕψος ἀρ-
 pellatur, quod Græce sonat, φέρων πάντα
 τὰ ἀγαθὰ, id est, ferens omnia bona.⁹ ex hoc
 per triginta cuiusque anni dies electrū
 emanare dicit. Esse enim in montibus
 arbores aqua extantes, (montes enim
 alluuntur aqua) quæ certo anni tempo-
 re lacrymas emittant, velut amygdalus,
 aut pinus, aut alia quæpiam arbor: (at-
 que hoc per triginta potissimū anni dies
 contingere) has autē lacrymas in flui-
 um cadentes concrecere. vocarique
 hanc arborē Indica lingua,¹⁰ σιπταχόρα,
 quod Græcis significet¹¹ γλυκύ, ἢ δὲ, id est
 dulce, suauē. atque Indos¹² electrum inde
 colligere. Sed & fructum qui à quibus-
 dam illarum arborum, velut à vitibus
 producat, esse racemos, quorum a-
 cini nuces Ponticas magnitudine æ-
 quant. His¹³ in montibus degere scri-
 bit homines caninum caput habentes,

qui agrestium animalium exuuiis amiciantur: & sermone nullo vtantur, sed latratum dun-
 taxat more canum edant,¹⁴ cuius significatio perinde ac sermonis intelligatur. His dentes
 quā canib. esse maiores: ungues caninis esse similes, nisi quod longiores sint & rotundiores.

1 de inuentis, quantum fessami granum est 2 Apud Apollonium, cum huius loci mentionem facit (hist. mirab. 17.) πῦρρον
 hodie legitur. 3 ita cr. ut tenuissima brachii crassitudinem exæquet. 4 partem aliquam vel spithamam longam. Cod. Bana-
 ric. ὅσον δάκτυλον. 5 iam agnos etiam [& boues, ac cetera animalia] ipsasque adeo au. * Scilicet e Cod. Bau. infra 2. 6 aquæ vel
 congiū integrum coagulare velis, obolum vnum &c. 7 Interiū quoque Indiam flumine non ita magno, lato videl. duo fere
 stadia 8 Hypobarus legitur apud Plin. l. 37. c. 2. extr. ubi & inueni. fere bona ex hoc Ctesia loco restituit. 9 trig. diebus hunc
 per annos singulos succinum in vndis vehere 10 Sipachora. α. Σιπταχόρα. & Σιπταχόρα. Plin. l. 37. c. 2. Aphytacora legit.
 11 γλ. vel δ. 12 succinum 13 Exscripsi (ut Indicorum Ctesia aliq. plerq.) Aelianus l. 4. c. 46. hist. animal. 14 atque ita
 mutuo sese intelligere.

1 1 μία γὰρ ἐστὶν ἡ μὲν ἑστῶσα, ὅσον δάκτυλον λαμβάνουμένη, ἡ δὲ ὅσον B. lib. 2 ἡ βίαις τῇ τῷ λοιπῷ. B. lib.

Incolere autem montes usque ad fluvium nomine Indum: atque esse atro colore. Hos, sicut & ceteros Indos cum quibus commercium habent, esse iustissimos. & hos quidem quæ ab illis dicantur intelligere, quum autem ipsi loqui non possint, latratu & manibus atque digitis, velut eos qui furdi ac muti sint, signa dare. ¹ Hos ab Indis Calystrios nominari, quod Græci dicerent *κυνοκεφάλους*, id est ² *capita canum habentes*. [carnibus eisdem vesci crudis.] Addit, hanc nationem non pauciorum esse quam centum viginti millium hominum. Ad illius autem fluminis fontes purpureum florem nasci, ex quo purpura tingatur nihilo Græca inferior, quin potius multo ea floridior. Ibi & ³ animalia scarabei magnitudine nascuntur, ⁴ minii ruborem, longissimos autem pedes habentia: quæ mollia sunt ut vermes. nascuntur autem hæc in arboribus quæ ⁵ electrum ferunt, earumque fructum depascuntur & corrumpunt, ut phthires in Græcia vites corrumpere solent. Hæc animalia terentes Indi, ⁶ puniceo colore saga & tunicas, & quicquid aliud volūt, inficiunt: suntque hæc tinctura Perficis præstantiores. **XXII** Hi Cynocephali in montibus habitantes, nullum artificium exercent, sed è venatu sibi victum comparant: & quæ occiderint animalia, ad solem torrent. ⁷ Multas præterea oves, capras & asinos alunt. lac autem ouium & oxygala (*q. d. lac acidum*) illis est potus. Vescuntur autem & fructu ⁸ *siprachoræ arboris supra memoratæ*, è qua provenit ⁹ electrum. est enim dulcis. ¹⁰ Sed & illis arefactis (ut à Græcis vix arefiunt) sportas à se contextas implent, quas deinde ratibus impositas, una etiam cum flore purgato ex quo purpureus color conficitur, & cum electri ducentis sexaginta talentis, & totidem illius ¹¹ pharmaci quo ad puniceo coloris tincturam vertitur, ¹² & aliis ¹³ electri mille talentis, Indorum regi quotannis advehunt. ¹⁴ Sed & ceteris Indis merces huiusmodi advehentes vendunt, ab illis vicissim panes & farinā & ¹⁵ ligneos amictus accipientes. Sed & gladios quibus ad ferarum venatum utuntur, arcusq; & iacula illis vendunt. sunt enim & sagittarii & iaculatores peritissimi. Sunt autem inexpugnabiles, quod montes altos & inaccessos habitent. Munera autem illis quinto quoque anno rex donat, trecenta arcuum & totidem iaculo-

οἰκῶσι ὅτι τοῖς ὄρεσι, μέλει τῶν ἰνδῶν παλαιῶν. μάλα δὲ εἰσι καὶ δίκαιοι πόρῳ, ὥστε καὶ οἱ ἄλλοι ἰνδοὶ "οἷς" ἐπιμύθωνται, καὶ σκυιάσι μὴ τὰ παρ' οὐκεί-
 ται λεγόμενα, αὐτοὶ δὲ ἐδιδάσκοντο ἀλλήλους, ἀλλὰ τῇ "ὠρυγῇ καὶ ταῖς χερσὶ καὶ τοῖς δακτύλοις συμμάχουσιν, ὥστε οἱ κωφοὶ καὶ ἀλαλοὶ. καλεῖται δὲ τῶν ἰνδῶν Καλύστριοι, ὅπερ ἔστιν Ἑλληνιστὶ ¹ Κυνοκέφαλοι. [ἑσθλὸς αὐτῶν κρένη ὤμα.] ² ὁ δὲ ἔθνος ἔστιν ἕως δώδεκα μυριάδων. Παρὰ δὲ τῶν πηγῶν τούτου τῶν ποταμῶν ἔστι πορυκὲς αἶθος πορυ-
 ρουῖα ὅς ἐστι πορυφύρα βάπτει. ὁ δὲ ἐν ἡλίῳ τῆς Ἑλλείων κῆς, ἀλλὰ καὶ πολὺ διατεταται. ὅτι αὐτοὶ ἔστι γινόμενα θηρία ὁ μέγας ὄσων καὶ θῆρος, ἐρυθρὰ ὥστε κινάβασι. πόδας δὲ ἔχει μακροὺς σφόδρα. ¹⁶ μαλακὸν δὲ ἔστι ὥστε σκυλῆς. καὶ γίνεται ταῦτα ἐπὶ τῶν δένδρων τῶν ὁ ηλεκτρον φερόντων. καὶ οὐ καρπὸν καταδίδει αὐτῶν καὶ ἀφ' οὗ τῆς, ὥστε ἐν τοῖς Ἑλλήσιν οἱ φθίρες τὰ ἀμπέλους. ταῦτα οὖν τὰ θηρία τείνοντες οἱ ἰνδοὶ, βάπτουσιν τὰ φοινίκια καὶ τὰς χιτῶνας, καὶ ἄλλο ὅ, τι ἀνέβλονται. καὶ εἰσι βελτίῳ τῶν παλαιῶν Πέρσας βαρμυάτων. ³ οἱ Κυνοκέφαλοι οἰκῶντες ἐν τοῖς ὄρεσιν, οὐκ ἐργάζονται, ἀπὸ θήρας δὲ ζῶσιν. ὅταν δὲ ἀπακτείνω-
 σιν αὐτὰ, ὁπλῶσι πρὸς τὸν ἥλιον. τρέφουσιν δὲ καὶ τὰ ὄρεα πολλὰ, καὶ αἶγας, καὶ οἷες. πίνουσιν δὲ γάλα καὶ οἷον. ἐξ ὧν τὰ παλαιῶν ἐοδίσιν. καὶ τὰ καρπὸν δὲ σι-
 πιαχίρας, ἀφ' οὗ δὲ ηλεκτρον γλυκεῖ. γὰρ καὶ ἐν ἑσθλόντες. αὐτοὶ, σπυρίδας συρράτθουσιν, ὥστε ἐν ἡλίῳ ἔν τοῖς Ἑλλήσιν τὰ ἀσαφίδα. οἱ δὲ Κυνοκέφαλοι γε-
 δία ποινοῦσιν αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ τῆς ἀπαργισι φορτοὶ τῶν καὶ τὰ πορυφύρας αἶθος. καὶ τὰ ἐν κοίτησιν αὐτῶν, καὶ τὰ ἡλεκτρὰ καὶ τὰ πάλαια τῶν αἰώνων. καὶ τὰ ἡλεκτρὰ χίλια πάλαια ἀπαργισι κατ' αἰῶνα τῶν ἰνδῶν βασιλῆς. καὶ ἕτερα δὲ κατὰ γόντες πωλεῖσι τοῖς ἰνδοῖς, πρὸς θῆρας καὶ ἀλφίτα καὶ ἐύλινα ἱμάτια. ⁴ πωλεῖσιν δὲ καὶ ἑίφη, οἷς χρῶνται πρὸς τὸν τῶν θηρίων ἄγρον, καὶ τὸ ξα καὶ ἀκόντια. πόρῳ γὰρ καὶ δεινοὶ εἰσιν ἀκοντίζειν καὶ τοξοῦν. ἀπολέμῳ πρὸς εἰσὶ, ἀφ' οὗ οἰκεῖν αὐτοὶ ὄρεα ἀβάτα καὶ ὑψηλά. δίδωσι δὲ αὐτοῖς ἀφ' ἐμπλήρου ἔτους δῶρα ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ μὴ μυριάδας τῶν, καὶ ἀκοντίων το-

1 Pro mendacio hac habet Philostratus. Refert etiam ex Ctesia Plin. l. 7. c. 2. 2 Canicipites, 3 Leges hac apud Asiam quæ quæ l. 4. c. 40. De anim. 4 instat cinnabaris rubentia 5 succinum 6 punicea sua saga tunicasque, & c. 7 magnā nihilominus pecoris copiam alere, caprarumque & ouium. 8 Sipachoræ 9 succinum. 10 Hunc item illos fructum arefactum in corthes constipare, ad eum modum quo vvas passas Græci. Eisdem illos Cynocephalos ratem quoque extemporariam constituere, quæ impositum huius fructus onus, ut & purpuræ (sed purgato prius eius flore) itemque el. 11 pigmenti 12 electri præterea mille tal. 13 Immo & alia plura devehere ad Indos venalia, 14 xylinas vestes 15 C. Vasis καὶ μύθωνται 2 ἑσθλὴ Πιστάρχο etiam idem quod ὕλακτι Luciano, ut ἀνέβλονται, idem quod ὕλακτι Luciano, Xiphilino, Theop. idyll. 2. D.H. 3 Philo. p. 217. 4 καὶ τὸ ξα καὶ ἀκόντια, Max. Max. Cynocephalos in eo animalia numerat Diod. Sic. lib. 3. cuius in Asyrio, Luciano. 5 τῶν φοινίκων A.S. M.M. C.B.

at superior quæ in acutum tendit, punicea sit, summum ruborem adiunctum habens: pars autem media, sit nigra. Ex his pocula conficiuntur, è quibus qui bibunt, nec spasmo nec sacro morbo corripiuntur: sed nec venena ullam in eos vim habent, si modo vel antequam illa hauriant, vel, postquam hauserint, aquam aut vinum aut aliud quippiam ex illis poculis bibant. Acceteri quidem asini & mansueti & sylvestres ceteraque¹ solidipeda animantia & talis, & felle in iecore carent: at hi & talum, & fel in iecore habent: & quidem talū omnium quos mihi videre contigit pulcherrimum, bouis talo & specie & magnitudine similem, perinde grauem ac plumbum,² minii colorem nō in superficie tantum, sed & interius habentē. Est autem & velocissimus & strenuissimus: eumque nec equus nec aliud animal persequens assequi potest. Et initio quidem remissus currit: quo autem diutius cucurrerit, miro quodam modo concitator fertur, eiusque magis & magis velex est cursus. ⁴ Hac autem arte sola potest à venatoribus capi: Quum illi suos catulos ad pascua eduxerint, à multo equitatu circumdantur. nolentes autem relictis catulis fugam capere, cornibus calcibusque & moribus pugnant, multosq; & equos & viros interficiunt: sed tandem & ipsi sagittis & iaculis confossi ab illis capiuntur. viuos enim capere nullo modo queas. Eorum vero carnes propter amaritatem esculentæ non sunt. atque adeo non propter aliud quam propter cornua & talos hoc animal venantur. In flumine Indico⁵ vermis nascitur specie quidem eum qui innasci sicui solet referens, septem autem cubitorum longitudinem, alius maiorem, alius minorem habens: crassitudinem vero talem vt eum puer annos decem natus vix vnus amplexu possit. Duo sunt illi dentes, vnus supra, alter infra. his dentibus quicquid prehenderit, deglurit. Et interdum quidem in limo fluminis commoratur, at noctu egreditur: egressus autem, quemcunque obuium bouem aut camelum morderit, ad fluuium trahit, totumque, præter ventrem, deuorat. Capiuntur grandi hamo, cui hœdum aut agnum ferreis catenis alligauerint. Vbi ceperunt, per triginta dies suspensum, vasis suppositis, relinquunt: intra quod tempus ex eo distillant quæ decem cotylas Atticas implere

ὁ δὲ ἐπὶ ὧν ὅζου ἔστι τὸ κέρως: τοῦτο δὲ φοινηκωὶ ἔστι, ἐρυθρὸν πλύν. ὁ δὲ ἄλλο δὲ καὶ τὰ μίση, μέλαι. καὶ πῦται οἱ πόντες (καὶ αὖτε) πόντες, αἱ ζοιοὶ γὰρ ἐκ πώμα(α) ἀποσμή, φασίν, οὐ λαμβάνονται, οὔτε τῇ ἱερᾷ νόσῳ. ἀλλ' ὁ δὲ φαρμάκῳ ἀλίσκονται, οὔτ' αἰσθησώσιν, οὔτ' αὖ τὰ φαρμάκα ἐπιτίσῃσι ἢ οἶον, ἢ ὕδωρ, ἢ ἄλλο τι ἐκ τῶν ἐκ πώματων. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ὄνοι καὶ ἡμεῖς καὶ ἀγγεῖοι, καὶ τὰ ἄλλα μόνον ἀπὸ τῆς πώματος. οἱ δὲ καὶ ἀσφαλτοὶ καὶ χολαὶ ἐπὶ τῇ ἡπατος ἔχουσι. ὁ δὲ ἀσφαλτοὶ, καλλίς, ὡς ἐν ἑώρακα, οἶον τῷ βοὸς καὶ ὁ εἶδος καὶ ὁ μέγας βαρὺ δὲ ὡς μάλισθας. τὴν δὲ χεῖρα, ὡς τῷ κινάβαρι, καὶ ἀφ' ἐκείνης. παχύτατον δὲ ἔστι τὸ ζῶον τὸ καὶ ἀλκίμωτον. ὁ δὲ οὔτε ἵππος, οὔτε ἄλλο τι διωκόμενον καταλαμβάνει. ἀρχεται δὲ τρεῖς βραδύτερον ὅσον δὲ αὖ πλεονα χεῖρον τρέχει, ἐπιτίσεται δαμονίως, καὶ μάλλον καὶ ἡσών τρέχει. Ἄλλως μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ἐστὶ τὸ ζῶον τοῦτο ὅταν τὰ τέκνα μικρὰ ὄντα περὶ αἰγῶσιν ἐπὶ τῷ βοτάνῃ, καὶ τῷ ἰσχυρῇ πολλῇ περιληφθῶσιν, οὐ βούλονται φθῆναι καὶ ἀλιπίντες τοῖς πώλοις, ἀλλὰ μάχονται καὶ κέρασι καὶ λακτίσμασι καὶ δρηγμασι, καὶ πολλοῖς καὶ ἰσχυροῖς καὶ αἰδράς ἀπολλύουσιν. ἀλίσκονται δὲ καὶ αἰετοῖς, πτερόρυτοι καὶ ἀκνιζόμενοι. ζῶντες γὰρ οὐκ αἰσθάνονται. τὰ δὲ κρέα, ἀφ' ἐκείνης πικρότητα, ἀρωγὰ ἔστιν. ἡρῶεται δὲ τῷ κέρῳ καὶ τῷ ἀσφαλτῶν ἕνεκεν. ὁ πῶς τὰ πώματ' ἰδὼν σκώληξ γίγεται, ὁ μὲν εἶδος, οἶον τῷ καὶ ταῖς συγῆς εἶδη γίνεσθαι, ὁ δὲ μήκος, πῆχυν ἑπτά. καὶ μήκος δὲ καὶ ἐλάτῃς. ὁ δὲ κάχος δεκαετία παῖδα μάλισθας φασὶ ταῖς χερσὶ περιλαβῆναι. ἔχουσι δὲ ὀδόντας δύο, ἕνα αὐτῷ, καὶ ἕνα καπῷ. καὶ ὁ, πῶς λαβῶσι τοῖς ὀδύσιν, κατεδίοντες καὶ τὴν μὲν ἡμέραν ἐν τῇ ἰλὶ τῷ ποταμῷ ἀφ' ἧς τῇ, τῇ δὲ νυκτὶ ἐξέρχονται. καὶ πῶς τῶν αἰσθητῶν πρὶν τῇ γῇ βοὶ ἢ καμήλα, καὶ δάκη, συλλαβὴν ἔλκει εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ πῶς κατεδίει, πλὴν τῆς χιλίας. ἀρῶεται δὲ ἀγκίστρον μεγάλην, εἰς τὴν δὲ ἑρῶα ἐσθῆσάων τῷ ἀγκίστρον, καὶ ἀλύσει σιδηραῖς ἀρμυσάντων. ἀρῶσιντες δὲ, τειάχθησιν ἡμέρας κρεμῶσιν αὐτῶν, καὶ αἶψα ὑποπνεύσιν καὶ εἰς αὐτὸν δέξαι κατὰ τὰς ἀττικὰς δὲ

¹ quibus solida ungula est ² minii colore ad intima usque rubentem ³ robustiss. ⁴ Quod digitum alias nunquam per venationem capi posset, ubi suos pullos adhuc paruulos ad pascua circumducere coepit &c. ⁵ Hac ipsa atque alia de hoc uermis plura, excerpta ex Cresia Aelian. lib. 5. cap. 3. de animal. ⁶ Idem de eo & Phlegastras refert.

⁷ 1. ὅταν φασὶ αὐτὸν πῶς καὶ ὁ Φιλόσοφος, Max. Margum.

πλήθος. ἔται δ' ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ἡμέραν
ἀπορίσσει τὸ σκῶληκα, καὶ δ' ἐλαίου ἀσφαλίσ-
μυροι, ἄγχοι πάλαι βασιλεῖς μόνον τῶν Ἰνδῶν. ἡ δὲ ὅτι
ἔστιν ὅδε αὐτὸς ἔχων. ἔπειτα δ' ἐλαίου [ὡς πύρ] " ἐφ' ᾧ αὐ-
τὸν χυθῇ, αὐτὸς δὲ καὶ καταφλέγῃ ξύλα καὶ ξύλα. καὶ
ἄλλως. ὅς ἐστιν εἰ μὴ πηλὸν πολλὸν τε καὶ παχὺ.

Ὅτι ἐστὶ δένδρον ἐν Ἰνδοῖς ὑψηλὸν ὡς περὶ κέδρος ἢ

κυνάειρος, τὰ δὲ φύλλα ὡς περὶ φοινῆς, ὀλίγον πλα-

τύτετα. καὶ μαχαλίδας ὅσας ἔχει. αὐτὸς δὲ ὡς περὶ ἡ-

ἀρσιν δάφνην, καρπὸν δὲ ἔχει. ἐνομαζέται δὲ Ἰν-
διεὶ μὲν, καρπὸν, Ἑλλήσι δὲ μύρενδα. ἔστι δὲ

ἁπλῆ. ῥέει δὲ αὐτῇ ἐλάϊα σαρκίνες, οἷς ἐλα-

αῖα φάντες ἀπὸ τῶν δένδρων, ἀποπέζουσιν εἰς ἀλα-

βάστρους λιθίνους. ἔστι δὲ μὲν ἡ δάφνη, ἀντὶ τῆς ὑπε-

έρου, θοῦ καὶ ὑποπαχὺ, ὅς ἐστι πύρ, ἡ δὲ ὅτι. ἔστι δὲ

φασὶν αὐτὸ καὶ ἐπὶ πέντε σαρκίνες. μόνον δὲ βασιλεῖς κτη-

τὸν ἐστὶ τῆτος καὶ τοῖς συγγενέσι αὐτῶν. ἐπεμψε δὲ αὐτῶν

ὁ Ἰνδῶν βασιλεὺς Περσῶν βασιλεῖ. καὶ φησὶν ἰδέναι αὐτὸν Κτη-

σίαν, καὶ ὅσφραν Περσῶν ὁμοῖα οἷα ἔτε ἐπὶ τῷ, οὐτε

εἰσάγει. Ὅτι τὸ τυρὸν καὶ τὸ οἶνον πύρ, φησὶν

γλυκύτατον, ὡς αὐτὸς (φησὶ) φάσκει, ὅς ἐστι περὶ τῶν

μαθῶν. Ὅτι κρήνη ἐν Ἰνδοῖς (φησὶ) ὅτι πᾶσι τοῖς ὄρ-

γάνῃσι. ἀείμελος, τετραγώνιος δὲ ἔστι δὲ ὕδωρ ἐν

πέτρᾳ. βάθος δὲ ἔχει μίχρη τῶν ὕδατος, τριῶν ὀργάνων

χῶν δὲ καὶ ὕδατος, τριῶν ὀργάνων. λυτοῖν [περὶ τῶν

κῶν, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ,

αὐτῶν οἱ ὅτι πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ,

καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ,

καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ,

καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ,

καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ,

καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ,

καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ,

καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ, καὶ πύρ,

possint. Elapsis triginta diebus, ipsi
vermem abiciunt: oleum autem, ad-
hibitis custodibus, ad solum Indorum
regem mittunt. alii enim id habere non
licet. Oleum hoc id cui superfusum fue-
rit accendit, & ligna pariter animaliaq;
comburit: soloque luto, & eo quidem
crasso, extingui potest. Habent Indi

arbores cedro aut cupressu proceritate

pares, quorum folia palmæ foliis paulo

latiora, alioqui sunt similia, & axillis ca-

rent. Florem qualem laurus mas emit-

tunt, sed fructum nullum ferunt. No-

men illis est Indicum, carpion: Græcum

myrorrhoda. Sunt autem raræ. Ex illis o-

lei guttæ distillant, quas lana arbori

impressa excipientes, in lapideos alaba-

stros, illam exprimendo, infundunt. Est

autem id subrubrum & crassiusculum,

adeoque fragrans ut ad quinque stadia

eius odor perueniat. Soli autem regi ca-

iusque propinquis id possidere conce-

ditur. Ex eo rex Indiæ ad Persarum re-

gem misit: seque Ctesias id vidisse, & o-

dorem qui nec dici nec cuiquā alii affi-

milari possit, se percepisse narrat. Ca-

seum & vinum omnium suauissimum

illos habere, se expertum scire, (quippe

qui usus sit) commemorat. Fons est

apud Indos, quadratæ formæ, circuitu

circiter quinque vlnas habente, cuius

aqua est intra petram, quæ, antequam

ad ipsam aquam perueniatur, trium cu-

bitorum, sub aqua trium vlnarum alti-

tudinem habeat. In ea [cum purgandi

corporis causa, tum ut morborum om-

ne genus abarceant] spectatissimi qui-

que Indorum cum liberis & vxoribus

se lauant. In eadem nataturi se in pedes

proiciunt, quum autem in eam insilie-

rint, eos sursum attollit aqua. Nec vero

solos homines sursum attollit, sed quod-

uis animal, siue viuum siue mortuum, in

terram expellit: atque adeo quæcunq;

in eam coniiciuntur, præter ferrum, ar-

gentum, aurum & æs: hæc enim in fun-

dum demittit. Est autem eius aqua per-

frigida, & potu suavis: quæ magnum

strepitum edit, non secus ac quæ in le-

bete feruefit aqua. Sed & vitilagini &

habentq;

xxviii

xxix

xxx

xxxi

1 probe acturo reconditum 2 neque aliter ext. pot. quam multi trassique luti iniectu. 3 palmæ foliis, paulo tamen latioribus, & absque sinu siue axilla: 4 de trunco absterfas in lapid. deinde alab. exprimunt. 5 suauissimi prorsus odoris

6 huius aqua ita intra saxum continetur, ut à labro ad ipsam trium cubitorum spatium intercedat, aqua vero ipsa trium stadiis inter vlnarum altitudinem teneat. 7 & narant in pedes se coniicientes. nam quando insiliunt, eiacularut eos aqua sursum.

8 in sublime iacit 9 Antiquius hist. mirab. 105. hanc narrationem attingit, additque αὐτὴν ἐκ τῶν παλαιῶν, ὅτι ἐν οὐρανῷ. Vitisf autem ibi legi, τὰ εἰς αὐτὸν ἀφ' ἑαυτοῦ κατὰ δὲ χεῖρ, οὐκ ἔστι παραίσιον, pro μὴ κατὰ δὲ χεῖρ, ex hoc prout Ctesia loco intelliges. 10 vide supra c. 6. & Plin. l. 7. c. 2.

11 ὅτι φησὶ αὐτὸς ἐν τῷ παλαιῷ, ὅτι φησὶ αὐτὸς ἐν τῷ παλαιῷ, ὅτι φησὶ αὐτὸς ἐν τῷ παλαιῷ. Max. Marg. 2 Videtur pos-

set legendum esse τὸν αὐτὸν, nisi ὅτι αὐτὸν ita loquentem fuisset. H. S.

habentque earum fetus dentes super-
ne pariter & inferne valde pulchros:
necnon vniuersis tam feminis quam
maribus & capitis & superciliorum pili
iam inde à natiuitate sunt cani. Vnus-
quisque certe eorum vsque ad trigesi-
mum ætatis annum albos per totum
corpus habet pilos: inde nigrescere in-
cipiunt, adeo vt quum sexagesimum at-
tigerunt, nulli illis pili nisi nigri conspi-
ciantur. Sunt iisdem & vitis & mulieri-
bus octoni in vtraque manu & vtroque
pede digiti. Sunt autem bellicosissimi,
& Indorum regem sequuntur ex his sa-
gittariorum quinque millia, necnon ia-
culatores. Aures autem illis tantæ ma-
gnitudinis esse dicit vt eorum brachia
ad cubitos vsque & pone totos hume-
ros operiant, esse autem illas contiguas.
[Est autē in Æthiopia stupendi pror-
sus roboris animal quoddā¹ Crocottas
appellatū, vulgo Cynolycus. Ferunt id
humanam imitatum vocem, ex nomine
noctu homines euocare, & accedentes
deuorare, habere idē leonis magnani-
mitatem, equi velocitatem, & tauri ro-
bur, neque ferro expugnari. In Eu-
bœa quoq; Chalcidica felle carere illius
loci oues, carnēq; harum admodum ef-
se amaras, vt ne canes quidem iis vesci
queant. Aiūt & vltra Maurusias fauces
æstate complui regionem, hyeme tor-
reri. In Cyoniorum præterea regione
fontem esse quendam, qui pro aqua o-
leum scaturiat, quo etiam incolæ ad ci-
bos omnis generis viātur. In regione ad-
hæc, cui Metadride nomen, non ita pro-
pe mare, esse fontem, qui media nocte
vehementissime exundās, magnam ci-
cui piscium copiam in terram, vt nec
colligendis iis incolæ sufficientes, maxi-
mam partem in sicco foetere sinant.]

Hæc quæ fabulis similia sunt, Ctes-
ias scribens, se verissima scribere ait;
& quorum vel ipse testis sit oculatus,
vel quæ à testibus oculatis acceperit.
Multa autem his mirabilia se præter-
misisse, ne, qui ea non vidissent, scribe-
re ipsum quæ fidem non mererentur,
existimarent.

ὅτι τὰ ὑποκείμενα ὁδοῦ τὰς ἐχέει τὰ αἰῶν τὰ καὶ τὰ
πρόσκαλός. ἡ τὰ τείχεα τὰ τε ἐν τῇ κεφαλῇ ἡ τὰ
ἐν ταῖς ὀφρύσι, "πολὺς ἐχέει πρόβατον ἡμεῖς, ἡ τὰ
θήλας ἡ τὰ ἄρρενα. μέλει μὲν οὖν τείχεα, ἡ τὰ
λάκας ἐχέει ἑκατὸς τῶν αἰθρώπων ἐκείνων τὰ
τείχεα δι' ὅλας τὰ σώματος ἀρχονται ὅτι ἐκείνη με-
λαίνονται. ἐξήκει τὰ ἑτέρωθεν ἡμεῖς, ἡ τὰ ἰδέειν
αὐτοῖς πάσας ἐχέει μελαίνας. ἐχέει ὅσοι οἱ
αἰθρώποι αἰὰ οὐκ ἔχουσιν δακτύλους ἐφ' ἑκατέρᾳ χει-
ρὶ, ὡς αὐτὸς αἰὰ οὐκ ἔχει τὸν ποῖον, ἡ ἄνδρες καὶ
γυναικες ὡς αὐτὸς εἰσὶ ὁ σφόδρα πολεμιστὴς, ἡ βα-
σιλεὺς τῶν ἰδῶν ἐπονται τὸς ὅτι τὸν πεντακισχί-
λιοι ἡ ἀκρονταῖς. τὰ ὅτι τὸν φησὶ ἡλιακὸν ἔχει, ὡς
τε τὸς βραχίονας αὐτὸν ὅτι αὐτὸν καλύπτει μέλει
τῶν ἀγκυλίων, ἡ ὅτι πιδεν τὸν ὡτὸν ἀπὸ τοῦ σιγαλῶ-
τος. ὅτι ὅτι ὅτι ἐπερὶ τὸν ἑτέρωθεν ἡμεῖς.

[Ἔστι δὲ ἐν Αἰθιοπία ζῷον λεγόμενον Κροκί-
τας, κινῶν ὅτι Κανόλυκος, ἐστὶ δὲ τῇ δυνάμει θαυμα-
στόν. ἔτι δὲ φασὶν αἰθρώπων ἡμιθεῶν φωνῶν,
ἡ τὰ νυκτὸς καλεῖν ὅτι ἐνόματος τὸς αἰθρώπων, ἡ
ποροῖόν τε κατεσθίει. ἐχέει δὲ ὁ θεῖος ἀλκὴν λα-
οῖς, ἡ χύτηται ἵππεσ, ῥώμην ταύρε, σιδήρε δὲ ἔχ-
ουσιν. ἐν Εὐβοίᾳ δὲ τῇ Χαλκιδικῇ τὰ τὸν βασι-
λὲς ἐκείνη τὸν πᾶν ἔχει χολίω. ἄλλα τὰ κρένη αὐτὸν
πᾶν εἰσὶ πικρά, ὡς ὅτι κινῶν ἐσθίει αὐτὰ. φασὶ
γὰρ, ἐπὶ τῇ Μαυροσίᾳ πυλῶν ἕσθαι μὲν τὸν
θῆρος ὅτι τὸν πᾶν, χερσὶ δὲ, φλέγεται. ἐν τῇ
Κυανίων χώρᾳ κρινῶν εἰσὶ φησὶν ἐλαίς, ἡ ὅτι
τὸν ῥῶμα ἐχέει ἡ τὰ τὸ οἰεῖται ὅτι χρεῖται
ἀνὰ πληθύνειν εἰς τὸν πᾶν. ἐν τῇ λεγόμενῃ
Μεταδρίδᾳ ἔστι κρινῶν, ὅτι ὁλίγον διεσπικῶν τὸ
λαοῖς, ἡ ποῖον ἀρετὴν ἡ μέσης νυκτὸς πᾶν
σφοδρα, ἡ ἀπὸ τῇ ἰχθύας πολλὰς ἐν τῇ χερσὶ,
ὡς μὴ διῶκασι οἱ ἐκείνη οἰκιστὲς συλλέγειν αὐ-
τὸς, ἀλλ' ἐάν τὰ πλῆθος ὅτι ὅτι τὸν ἑτέρωθεν.]

Ταῦτα [ὅτι] γράφει ἡ μυθολογία Κτησίας, λέγει
τὰ ληθέντα γράφει ἐπὶ τῶν ὡς τὰ μὲν αὐτὸς ἰδῶν
γράφει, τὰ δὲ παρ' αὐτῶν μαθὼν τῶν εἰδῶν. πολ-
λὰ δὲ τῶν καὶ ἄλλα θαυμασιώτερα τὰ ἑλπίων,
ἡ τὰ μὴ δόξαι τοῖς μὴ ταῦτα ἡσαυμένοις ἀπὸ
συγγραφῆς.

¹ ad cubitum vsque dependentes brachia obtegant, & à tergo inuicem tangentes totos operiant humeros ² Affirmat hoc Cod. Bavaricus si forte huc pertineat. ³ Huius etiam Diodorus Siculus meminit lib. 3. Biblioth. c. 1. legendum Asiatici caput 22. lib. 7. de natura animal. ⁴ Contra refert Lucian. lib. 1. verè hystor. Ctesiam de Indiis scripsisse, à μὲν αὐτὸς οὐδὲ, μὲν αὐτὸς οὐδὲ. ⁵ Hicigitur illa desinunt.

⁶ 1 Diodorus Siculus lib. 3.

C T E S I Æ

*Historici antiquiss. & optimi narrationes abbreviatæ de rebus
& animantibus in India raris & admirandis è Gra-
co in Latinum conuersæ*

A LAVRENTIO RHODOMANO.

CTESIÆ narrationes. Indicæ vno continentur libro: in quibus magis Ionica Dialecto utitur. De Indo fluuio commemorat, qua arctissimus ei alue-

us, XL stadiorum latitudinem habere: qua maxime diffusus, ducentorū. Indos perhibet plures fere esse, quā vniuersi sint mortales. De vermī etiam in hoc fluuio agit, quæ sola bestiarum in eo nascatur. Quod vltra Indos nulli habitēt mortaliū. Quod Indi non pluuiis, sed fluuio humectentur.

De Pantarbi lapide sigillari: & quod LXXVII sigilla & lapillos pretiosos in fluuiū deiectos, (qui Bactriorū negociatoris fuere) inter se cōsertos ille extraxerit. De elephantis, quibus muri destruuntur. De paruis simiis, quibus IV cubitorum sunt caudæ.

De gallis longe maximis. De aui Psittaco, lingua & voce hominis prædita: cui magnitudo accipitris, purpurea facies & nigra barba. Ipsa autem cærulea est, ad collum vsq; & tūc cinnabari assimilis. sermocinatur vt homo: sed Indice. Græce etiam, si Græce loqui-

didicerit. De fonte, qui quotannis liquido auro repletur: vnde c fittulæ quotānis testaceæ hauriūtur. ex testa esse oportet: quia inter hauriendum cōgelatur aurum, & vasculum frangi necesse est, vt aurum educatur. Fons autem quadrangularis est, ambitu XVI cubitorum, & orgyiam profundus: & vnaquæq; vrna talenti habet pondo. Adhæc de ferro in fontis imo: vnde duos se gladios ha-

buisse Ctesias refert, alterum à rege, alterum à matre regis Parysatide. de cuius generis gladio confirmat, quod in terra defixus¹ nubes & grandines & ventos vrentes auerruncet: seq; hoc ipsum vidisse ait, bis à rege fa-

ctitatū. De canibus Indicis, quod magnitudine excellant, & cum leone etiam congregiātur. De magnis montib. vnde sarda effoditur & onyx, & alii signatorii lapides. Quod ingens ibi siccitas: & sol decuplo maior videatur, quā aliis in terris, multi-

que æstu ibi suffocentur. Et mare ibidem nihilo minus esse Græco: superficie eius vsque ad IV digitos feruida. Ideoq; piscē nullum qui ad feruorē propius accedit, viuere posse: sed inferas agere. Quod Indus flu-

uius per campos decurrens, montes etiam permeet, in quib. calamus nascitur quem Indicū vocant: crassitie, quantam bini vi-

ri, extensis vtrinque brachiis, cōplectantur: altitudine etiā mali in naui quæ decies mille homines vehat. Sunt tamē etiam qui magnitudine superent & deficiant, vt probabile est in spaciofo monte. Sexu quoque distinctos esse, ita vt mas non habeat medullā, sitq; validissimus, sed femina habeat.

De Martichora quadam inter ipsos bestia, quæ facie hominem refert, & magnitudine leonem æquat, & colore² rutilo cinnabari imitatur.³ Duplex ei dentium ordo, aures & oculi hominis, colore cæcio: caudam habet, qualem scorpius in Epiro, cubito prolixiorē, in qua etiam aculeus inest. transuersos etiā in cauda stimulos habet hinc & illinc.

adhuc in summo fert spiculum non secus ac scorpio. Cui si quis appropinquarit stimulo pūgit, citoq; præsentissima mors est. Quod si quis eminus contra pugnat, & ante caudā erigens, vt ex arcu, & retro directē intorquens tela iacit. lactus ad plethri longitudinem pertingit: & quoscunque ferit, his certam infert necem, excepto elephanto. Spicula pedis longitudinē habent & latitudinem iunci tenuissimi. Martichora Græcis sonat Anthropophagū, quod vt⁴ plurimū homines necat & cibum facit. Alii tamen bestiis quoq; vescitur. pugnatq; tam vnguib; quā aculeis, qui iaculando effusi denuo renascuntur. Frequens id genus beluæ est in India. Interficiunt eas homines si elephantib; vectati inde sagittis imperunt. De Indis narrat, quod sint iustissimi & multa habet de morib; ipsorum & statutis. Est ibi de sacro quodam territorio in regione inhabitabili, q; nomine Solis & Lunæ venerentur.

ad huc in summo fert spiculum non secus ac scorpio. Cui si quis appropinquarit stimulo pūgit, citoq; præsentissima mors est. Quod si quis eminus contra pugnat, & ante caudā erigens, vt ex arcu, & retro directē intorquens tela iacit. lactus ad plethri longitudinem pertingit: & quoscunque ferit, his certam infert necem, excepto elephanto. Spicula pedis longitudinē habent & latitudinem iunci tenuissimi. Martichora Græcis sonat Anthropophagū, quod vt⁴ plurimū homines necat & cibum facit. Alii tamen bestiis quoq; vescitur. pugnatq; tam vnguib; quā aculeis, qui iaculando effusi denuo renascuntur. Frequens id genus beluæ est in India. Interficiunt eas homines si elephantib; vectati inde sagittis imperunt. De Indis narrat, quod sint iustissimi & multa habet de morib; ipsorum & statutis. Est ibi de sacro quodam territorio in regione inhabitabili, q; nomine Solis & Lunæ venerentur.

ad huc in summo fert spiculum non secus ac scorpio. Cui si quis appropinquarit stimulo pūgit, citoq; præsentissima mors est. Quod si quis eminus contra pugnat, & ante caudā erigens, vt ex arcu, & retro directē intorquens tela iacit. lactus ad plethri longitudinem pertingit: & quoscunque ferit, his certam infert necem, excepto elephanto. Spicula pedis longitudinē habent & latitudinem iunci tenuissimi. Martichora Græcis sonat Anthropophagū, quod vt⁴ plurimū homines necat & cibum facit. Alii tamen bestiis quoq; vescitur. pugnatq; tam vnguib; quā aculeis, qui iaculando effusi denuo renascuntur. Frequens id genus beluæ est in India. Interficiunt eas homines si elephantib; vectati inde sagittis imperunt. De Indis narrat, quod sint iustissimi & multa habet de morib; ipsorum & statutis. Est ibi de sacro quodam territorio in regione inhabitabili, q; nomine Solis & Lunæ venerentur.

ad huc in summo fert spiculum non secus ac scorpio. Cui si quis appropinquarit stimulo pūgit, citoq; præsentissima mors est. Quod si quis eminus contra pugnat, & ante caudā erigens, vt ex arcu, & retro directē intorquens tela iacit. lactus ad plethri longitudinem pertingit: & quoscunque ferit, his certam infert necem, excepto elephanto. Spicula pedis longitudinē habent & latitudinem iunci tenuissimi. Martichora Græcis sonat Anthropophagū, quod vt⁴ plurimū homines necat & cibum facit. Alii tamen bestiis quoq; vescitur. pugnatq; tam vnguib; quā aculeis, qui iaculando effusi denuo renascuntur. Frequens id genus beluæ est in India. Interficiunt eas homines si elephantib; vectati inde sagittis imperunt. De Indis narrat, quod sint iustissimi & multa habet de morib; ipsorum & statutis. Est ibi de sacro quodam territorio in regione inhabitabili, q; nomine Solis & Lunæ venerentur.

ad huc in summo fert spiculum non secus ac scorpio. Cui si quis appropinquarit stimulo pūgit, citoq; præsentissima mors est. Quod si quis eminus contra pugnat, & ante caudā erigens, vt ex arcu, & retro directē intorquens tela iacit. lactus ad plethri longitudinem pertingit: & quoscunque ferit, his certam infert necem, excepto elephanto. Spicula pedis longitudinē habent & latitudinem iunci tenuissimi. Martichora Græcis sonat Anthropophagū, quod vt⁴ plurimū homines necat & cibum facit. Alii tamen bestiis quoq; vescitur. pugnatq; tam vnguib; quā aculeis, qui iaculando effusi denuo renascuntur. Frequens id genus beluæ est in India. Interficiunt eas homines si elephantib; vectati inde sagittis imperunt. De Indis narrat, quod sint iustissimi & multa habet de morib; ipsorum & statutis. Est ibi de sacro quodam territorio in regione inhabitabili, q; nomine Solis & Lunæ venerentur.

ad huc in summo fert spiculum non secus ac scorpio. Cui si quis appropinquarit stimulo pūgit, citoq; præsentissima mors est. Quod si quis eminus contra pugnat, & ante caudā erigens, vt ex arcu, & retro directē intorquens tela iacit. lactus ad plethri longitudinem pertingit: & quoscunque ferit, his certam infert necem, excepto elephanto. Spicula pedis longitudinē habent & latitudinem iunci tenuissimi. Martichora Græcis sonat Anthropophagū, quod vt⁴ plurimū homines necat & cibum facit. Alii tamen bestiis quoq; vescitur. pugnatq; tam vnguib; quā aculeis, qui iaculando effusi denuo renascuntur. Frequens id genus beluæ est in India. Interficiunt eas homines si elephantib; vectati inde sagittis imperunt. De Indis narrat, quod sint iustissimi & multa habet de morib; ipsorum & statutis. Est ibi de sacro quodam territorio in regione inhabitabili, q; nomine Solis & Lunæ venerentur.

ad huc in summo fert spiculum non secus ac scorpio. Cui si quis appropinquarit stimulo pūgit, citoq; præsentissima mors est. Quod si quis eminus contra pugnat, & ante caudā erigens, vt ex arcu, & retro directē intorquens tela iacit. lactus ad plethri longitudinem pertingit: & quoscunque ferit, his certam infert necem, excepto elephanto. Spicula pedis longitudinē habent & latitudinem iunci tenuissimi. Martichora Græcis sonat Anthropophagū, quod vt⁴ plurimū homines necat & cibum facit. Alii tamen bestiis quoq; vescitur. pugnatq; tam vnguib; quā aculeis, qui iaculando effusi denuo renascuntur. Frequens id genus beluæ est in India. Interficiunt eas homines si elephantib; vectati inde sagittis imperunt. De Indis narrat, quod sint iustissimi & multa habet de morib; ipsorum & statutis. Est ibi de sacro quodam territorio in regione inhabitabili, q; nomine Solis & Lunæ venerentur.

¹ Misit hanc L. Rhodomani versionem ad nos vir nob. & doctus Mel. Haiminsfeldius Goldastus: quam si cum studiosis vtriusque linguae publice communicaremus, factum nostrum iis facile adprobaturum iri confidimus. Iuvat enim interpretationes inter se conferre doctōrum virorum, i quibus iam triplicem ita horum Indicorum translationem habemus. nec ea res fructu caret, quā vnus raro videat omnia, vel semper ociose hoc agat. Alias ad H. Stephanum fuisse transmissam hanc conuersionem, indicio nqb; s eiusdem manus primis duabus pagellis aliquoties in ora adposita. Numeros quoque & quasi breuiaria vt in ora exempli transmissi inuenimus ita reliquimus.

² nebulas ad oram adposuit H. Steph. ³ rubro ἐρυθρὰς. adscripserat H. Steph. ⁴ Triplex τριφυλὸς ἄνθρωπος, monabat hic H. Stephani manus. ⁵ In exemplo monasterii descripto erant vt pluri homines. nos itaque edidi in singulis plurimum.

Ad quod xv dierum spacio à Sardo monte alicui iter patet, vbi per xxxv dies quolibet anno sol refrigerat, idq; propter festum, vt citra aduersionē illud peragant & reuertantur. Tonitrua & fulgura & pluuiæ non sunt in India, sed vñ & presteres multi: quicquid corripuerunt, tollunt. Sol etiam post exortum dimidium diei frigus efficit: reliquum supra modum est torridū in plurimis Indiæ locis. Indorū nigredo nō à sole est, sed natura. Sunt enim inter ipsos & viri & mulieres candidissimi, licet numero pauciores. Et vidisse se tales ex India feminas duas & v viros auctor testatur. Fidē narrationi de sole adstruere volens, quod xxxv dies in India frigore aerem temperet, addit, igni ex Ætna promanante cum alia euastetur, locum quendam in medio, vbi iusti degant homines, non euastari. Etia in Zacynthio scaturigines esse pisciferas, vnde pix hauriatur: inq; Naxo fontem, vnde merum admodū dulce quandoq; profluat. Et quod ignis sit iuxta Phaselidem immortalis, semper ardens in petra dies atq; noctes nec vnda exstinguatur, sed magis inflammetur: sed storea tandē dometur. In media India homines agunt nigri, & nominantur Pygmæi, lingua à ceteris Indis non discrepantes: sed statura perquā pusilla. Nam longissimi eorum binos cubitos: plerique sesquicubitum attingunt. Capillus eis prolixissimus demittitur etiam ad genua vsq; & inferius. Barbas inter mortales habent maximas. Quare vbi ad iustam excreuere magnitudinem, vestes amplius non induunt, sed capillos pone demittunt ab occipitio infra poplites & barbæ crines pedibus tenus ante protendūt. Hinc denso pilorum amictu totum circumsepti corpus zona eos constringunt, & pro vestitu habent. Inguen præferūt crassum & prolixum, vt & ad talos ipsos pertingat. Compressis sunt naribus & deformes. Pecora horum, oues, boues, asini, magnitudine arietes non multum excedunt: equi etiam & muli & cetera iumenta arietes nihil superant. Sectantur Indorum regem pygmæorum circiter III millia. Sagittarii enim sunt egregii, iustissimi interit, & ad Indorum leges se conformāt. Lepores & vulpes non canibus, sed coruis & miluiis & cornicibus aquilisque venantur. Stagnū est apud illos 15000 stadia in circuitu complexum, in quo, si vñ superfluum non commouet, oleum supernat: per quod lembis vecti, ex medio in vsum suum scaphiis hauriunt. Sesamo tamē interit quoque vtuntur & è iuglandib. expresso: sed lacustre est præstantius. Pisces etiam lacus hic alit. Magna ibidem argenti co-

pia, & argentifodinæ non profundæ. Profundiores enim esse perhibent in Baetris. Producit simul aurū India, quod tamē non in fluuiis reperiunt, eluuntque, vt fit in 2 Paetolo fluuio. Sed crebri & vasti sunt mōtes, quos Gryphes frequentant, aues quadrupedes, quæ magnitudine lupum, crutib. & vnguibus leonem representant. Nigte ceteroquin in corpore pennæ, sed in præcordiis rubræ. Per has fit, vt aurum illud in montib. copiosum difficulter acquiri possit. Oues Indorum & capellæ maiores asinis: & quaternos pariunt, senosq; vt plurimum. Caudæ his prolixæ, quas matribus amputant, vt admissioni sint aptiores. Sus autē nec cicur nec agrestis habetur in India. Palmæ apud Indos, harumq; glandes triplo grandiores Babylonis. Amnis quidam ex petra mel profundit. Multa dehinc cōmemorat de iustitia incolarum, & studio erga regem, mortisque contemptu. Fons ibi est, cuius quamprimum hauseris aquam, in casei morem coagulatur. De coagulato hoc contritū si ad trium obolū pondus dederis alicui cū aqua bibendū, quæcunq; pegerit enunciat. Vtut eo rex si quæstione de teis habenda verum explorare satagit. confessus, mortem sibi consciscere iubetur, nō conuictus suo ipsius testimonio, dimittitur. Indorum nemo dolore capitis, aut oculorū egritudine, aut cruciatu dentiū laborat: nec os exulceratur, nec putredini obnoxius est. Ætas illorū supra centum ad xx & xxx & l. & cc qui diutissime viuūt, annos se extēdit. Serpens apud eos spithamæ longitudine, cuius species purpuram refert pulcherrimā: caput ei candidissimum & nulli plane dentes. Capitur è montib. æstuosissimis, vnde sarda eruitur. Non morder quidem: sed quemcunq; peruoruerit, ei membrum illud omnino computrescit. Cauda suspēsus duplex edit venenum, electri forma & nigrū: illud è viuo adhuc destillat, hoc è mortuo. Quod è viuo effluxit, si sesami mensura propinetur, cōfestim enecat. Cerebrū enim his qui bibunt per nares deliquescit. Alterū vero ingestum ad phthisin perducit, & per annū vix interitum maturat. De auiculā etiam scribit, quam Dicæron (quod iustum significat) vocant: non maiori quam perdicis ouū est. Hæc excrementa alui defodit, vt nō inueniantur. Inuenta autem si ad sesami portionē bibātur, manē sopor hominē corripit, & absq; sensu inde dormit: tandem sub occasum solis vitæ exitum sortitur. Lignum ibi est quod Parebum dicūt, oliuæ magnitudine respondens: sed in regiis tantum inuenitur hortis: nec florem fert, nec fructum:

27 Argenti
& Gryphibus
custodiantur.

28 Pecudes
in India ma-
iores.

35 Serpen-
tis oleū me-
rabile.

36 De auicula
mortem
caccante.

37 Radix
omnia mori-
bana.

1 stadia suppleui omissum à scriba.

2 Et hæc ammannensis salsam scripserat Pacto Sed cr.

xv autem solas habet radices, easque crassas subter terra. Crassities eius vbi subtilissima est quanta brachii. Hæc radix ad spiritum modum sumpta, vbiunque applicita fuerit, omnia ad se pertrahit, aurum, argentum, æs, lapides, & nihil non præter electrum. Si ad cubiti modum¹ sumpta fuerit, attrahit etiam oues & aues. Hæc enim maximam volucrum partem venatur. Quod si efficere velis, vt etiam aqua concreseat, de radice quantum obolus appedit, in chorum iniicito; & congelascet. Idem & vino continget; manuque ipsum tractabis vt ceram: sed altero die liquefcit denuo. cæliacis vtile datur remedium. Fluvius etiã est per Indiam labens non magnus, 11 stadia latus, cui Indorum lingua Hyparcho nomen, quod interpreteris, qui omnia bona adfert. Hic quotannis per xxx dies electrum defert. In montibus enim arbores esse aiunt aquis imminentes: (nam passim in montibus aquæ demanant) & certum anni tempus est, quo lacrymas illæ egerunt, vt amygdalæ aut pinus, aut id genus alæ, ad plurimum xxx dies in anno: quæ cum in fluuium decidunt indurantur. Arborem vocant Siptachoram, quod dulce est & suave. inde succinum Indi colligunt. & fructum arbores ferunt racemos, vt vitis; & acini insunt, vt nucibus Ponticis. In montibus illis homines vitam agunt, quibus caninum est caput: & amictus gestant è ferarum pellibus, nec vllam articulatam vocem proferunt, sed ritu canum latrant, & ululant. Atque ita vocem eorum intelligunt. Dentes illis sunt maiores quam cani: ungues vero similes, licet prolixiores, & plus turbinati. Montesque incolunt ad Indum vsque fluuium. Sunt & hi nigri, & perquam iusti, vt & Indorum ceteri, cum quibus eis consuetudo intercedit. Intelligunt quidem quæ ab illis dicuntur: verum ipsi dillerere non possunt, sed latratu & manibus & digitis significant vt surdi & muti. Indi Calystrios nominant, quod Græcis est Cynocephali. Gentis numerus ad xlii myriades se extendit. Ad fontes huius fluuii nascitur flos purpureus quo purpura tingitur non deterius, quam Græca, imo² multo floridior est. Creantur ibi bestiolæ, quâtus est scarabæus, rubore cinnabaris: quibus prælongi sunt pedes, mollesque sunt vt vermis. Harum ortus est in arboribus electriferis, quarum fructus arrodunt & corrumpunt, vt apud Græcos phthires (volucres) vitium pestis. His insectis Indi contusis puniceas vestes & tunicas, & quicquid liber, inungunt, & tinctura hæc

melior est Persica. Cynocephali montana incolentes non opus exercent, sed ex venatione victitant: quæ occiderunt, ad solis feruorem assant. Et multis pecoribus alendis dant operâ, & inter hæc capris & asinis: bibuntq; lac merum & aceto temperatum, ex ouibus. Fructibus etiam Siptachoræ vnde succinũ exsistit, vescuntur, cum sit prædulcis. His torrefactis sportas confarcinant, vt apud Græcos sit viuis passis. Nam rates Cynocephali texunt, quibus impositas illorum sarcinas auehunt: deq; fructu eius arboris & purpuræ flore ab ipsis expurgato & de electro cclxx talenta singulis annis asportant: & totidẽ de pharmaco, quod puniceo pannos colore inficit. Mille etiam electri talenta anniuersarie ad Indorũ regem perferunt. Cetera Indis transportata vendunt, ad panes, farinas & xylinas vestes comparandũ. Vendunt etiam enses, quibus ad feras capiendas vtuntur, & arcus & iacula. iaculandi enim & arcu ferendi solertia excellunt: sed bellorum imperiti, quod montes inuios & excelsos incolunt. Munera eis quinto quoq; anno rex erogat xxx myriades arcuum, & trugarum totidẽ, peltarumq; duodecim, & gladios quinquagies mille. Nec ædes habent, sed in speluncis versantur. Feras non tantum sagittis & tragulis in venatu domant, sed etiam insectando assequuntur &prehendunt. Nam pernecitate cursus valent. Vxores illorum in singulos menses lauant semel, cum menstrua eis profluunt, ceteroqui nequitiam. Viri à lauacris abstinent: manus tamen abluunt, & ter per mensis spacium oliuo unguntur. Vestes non habent densas, sed quam tenuissimas, è simplicibus coriis, tum viri tum mulieres. Ditiissimi quidem lineas gestant, sed horum sunt perpauca. Lecti ipsis non sunt, sed tori & stragula rustica. Opulentissimus inter eos censetur cui plurimum est pecoris. cetera bonorum perinde ac vulgaris æstimatur. Caudam omnes gestant supra clunes iuxta mulieres ac viri, non aliter quam canes, sed prolixiorem & magis hirsutam. Cum feminis miscentur in quaternos porrecti pedes, canum more. Nam aliter ipsos coire turpe. Vtq; iusti sunt, ita longissimæ inter omnes mortales vitæ. viuunt enim annos lxx & c. nonnulli etiam cc. Ultra hos vitam producere alios perhibent ad fluuii fontes. Hoc genus hominũ nigro est colore, vt & ceteri Indi, nihilq; operis tractant: nec frugibus victitant, nec aquis sitim restinguunt; sed numerosis pecorum gregibus alendis student, vt sunt boues, capellæ, oues. Lac ergo bibunt, & præ-

42 Cynocephalorum historia. vietus.

Negociatio.

Solertia.

Habitatio.

Chysacudo.

Vestium.

Opus.

Cauda.

Inferia & vinacina.

Color, & vitium infamia.

38 Amnis electrifer.

39 Homines canino capite. vide Agatharch. cap. 38.

41 Purpura Indorum.

¹ Omissa vox sumpta à scriba negligentia, à nobis itaque inmissa: quod ideo indicandum, quum & interpretis accepta vel aliud solo videretur potius. ² imo est saltem in exemplo, quod ita supplemus, vt adsum vides.

Abstrusum

Abstrusum

Abstrusum

Talis

Velociter

Vermis

ter hoc nihil. Infans in lucē editus nates nō
habet perforatas, nec feces corporis ē po-
sterioribus excernit: sed coxas quidē habet,
foramen vero¹ coaluit. Ideo non cacare sed
mingere eos perhibent quiddā caseo adsi-
mile, non omnino spissum, sed turbidum.
Postquam igitur mane de lacte biberint, &
diei medio iterum hauserint, radicē apud e-
os dulcem esse tradunt, quæ lac in ventri-
culo cōsolidari non finit. Hac comesta cir-
ca vesperam sibi vomitum conciliant, & si-
ne molestia per vomitum cuncta reiciunt. 10

Sunt præterea Indis asini sylvestres equis
pares & quandoq; maiores, corpus albi, ca-
put purpurei, cæruleis præditi oculis: quib.
vnum est cornu in fronte cubitale. Quod
inferius in eo est, ad frontem vergens binos
longum palmos, omnino album: quod sur-
sum tendit, acutum est, idq; puniceo rubore
excellit. Reliquum in medio nigrū est. Ex
eo pocula conficiūt, vnde qui biberint, spa-
simo (vt narrant) non corripiūtur, nec mor-
bo sacro: adde, quod nec veneno succum-
bunt, siue ante, siue post exid genus poculis 20
vel vinum, vel aquam, aut aliud quidvis bi-
berint. Alii quidē asini tum cicutres tum syl-
vestres, & quicquid est solidungulorū ani-
mantium, nec talos, nec fel habēt: sed hi soli
& taxillos & bilem in epate habent. Talis
certe pulcerrimus est omniū quos mihi vi-
dere contigit, similis & compar bouino: sed
gravis instar plumbi, colore penitus cinna-
berino. Velocitate hoc animal & robore
poller: & nec equus, nec aliud quippiā per-
sequendo illud assequi valet. Principio tar-
dius currit, sed quo diutius cursum psequi-
tur, eo mirabilius ardorem & velocitatem
eius intendit. Alia sane ratione capi hæc be-
lva non potest: sed quando teneram adhuc
sobolem ad pascua secum circumducunt, à
numero equitatu circumuerti, fugere de-
sertis pullis nolunt, sed cornuum ictu & cal-
cium impetu & dentium morfu pugnant;
multosq; equos & viros interimunt. Capiū-
tur tamen & ipsi sagittis & iaculis confecti:
nam salua eos vita non cēperis. At carnes
propter amaritudinem nimium ab esu sunt
alienę: propter astragalos & cornua tantum 40
expetuntur. In fluuio Indorum vermis

nasclitur forma, quali in ficibus assolet, vi
cubitum, interdum plus minus, prolixita-
te; crassitudine, quanta vix à² xvii annorū
adolescentis manibus comprehendi queat.
Binos habent dentes, alterum supra, alterū
infra, & quicquid contigerint dentibus, de-
uorant. Interdum in fluuio cœne commorā-
tur, noctu exspatiantur. Et quicunque illo-
rum forte offenderit quenquam in terra,
vel bouem, vel camelum, morsumq; intule-
rit, correptum trahit in amnem, & totū vo-
rat, præter aluum. Capitur autē hamo præ-
grandi, cui hœdus aut agnus sit alligatus, &
catenæ ex ferro accommodatæ. Captum
dies xxx suspendunt vasis subiectis. Tunc
pinguis ex eo liquor destillat ad litminas
decem Atticas. Elapsis xxx diebus, abiecto
vermi, oleum bene conditum soli Indorum
regi transportant. Alteri enim aliquid inde
vendicari non licet. Hoc oleum cuiunque
rei affunditur eam incendit, comburitq; li-
gna & animalia, nec alia materia exstingui-
tur quam largo & spisso luto. Sunt arbores
in India excelsæ, vt cedrus & cōpressus: fo-
lia palmarum, sed paulo latiora, axillisq; ca-
rent: florem autem emittunt vt laurus ma-
scula, sed absq; fructu. Indi Carpium, Græci
Myrrhodam nuncupant. Magna eius rari-
tas. Profluunt inde oleiguttæ, quas lana ar-
boribus appensa excipiunt, & in alabastra
lapidea exprimunt. Color ei est placide sub-
rubescens, & leuiter spissus: odor autem o-
mnium suauissimus, vt ad v stadia olere af-
firmant. Soli hoc regi possidere licet eiusq;
propinquis. Inde Persarum regi Indus trā-
misit: vidissetatur Ctesias, & odoratum
esse incredibile dictu & opinione maius: vt
caseum etiam & vinum omnium dulcissi-
mum experientia magistra se cognouisse
ait. Fons est apud Indos v vlnis in orbem
ductus, figura quadrata, cuius aqua intra
rupem: triumque cubitorum profunditas
vsque ad superficiem aquæ: inde ad fun-
dum tres vlnæ. Lauantur inibi nobilissimi
Indorum, viri, pueri, & mulieres. Eo in pe-
des se proiciunt & vrinantur. Quando igitur
insiliunt aqua sursum eos extrudit. Nec
vero homines tantum retro iactat, sed et-
iam quiduis aliud excutit in siccum, viuum
sit aut exanime. & quid multa? cuncta quæ
iniiciuntur repellit, præter ferrum, argen-
tum, aurum & æs, quæ fundo recipit. Lim-
phagelida est & poru suavis: magnum ve-
ro sonitum edit, ac si aqua in aheno fer-
uens bulliat. Sanat autem hæc aqua vitili-
gines & scabiem. Indica lingua dicitur
Ballada: quod salubrem vertas. Sunt in
montanis Indorum, vbi calamus crescit,
homines ad xxx m, quorum vxores semel
per vitā pariunt, & qui nascuntur dentes se-
cum afferunt supra & infra eximie pulcros.

De Choro

Fons

Homines

3 Supplemus interim ex aliorum versione coaluit; in exemplo huius interpretationis omissum. Vtinam optimo & eruditissi-
mo amico diuinus videretur licuisset, & sua hac recensere ipsi. Sed duo aliter visum. 2. Graecis saltem de puero decenni habent, dignum
quidam. nos aliter Adian J. V. de animal. c. 1.

pili autem tum in capite tum supercillis à primo eis ortu sunt cani, femellis pariter ac masculis. Et ad tricesimum ætatis annum quisque hominum illorum albos retinet crines toto corpore: dehinc nigrescere incipiunt. Vbi LX annos attigerint, omnes eorum pilos in nigrum conuersos est videre. Octonos etiam in vtraque manu digitos habent, & totidem in singulis pedibus, communiter viri & feminae. Suntque insigniter bellicosi. Ideo Indorum regem quinquies mille sagittarii & funditores comitantur.

Tantulis (si credere fas est) præditi, ut brachia ad flexum cubiti vsque contegant, & totum retro tergum cooperiant, & altera alteram contingat. Hæc dum scribit & fabulatur Ctesias, se verissima litteris commendare affirmat, partim à se visa memoriz prodi, partim ab oculatis testibus accepta tradi asseuerans. plurima vero his magis admiranda se prætermittere, ne aliena à fide his qui talia non viderunt referre videatur.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΥΤΟΥ ΚΤΗΣΙΟΥ ΠΕΡΣΙΚΩΝ,

καὶ Ἰνδικῶν, καὶ ἄλλων συγγραμμάτων.

EX IISDEM EIVSDEM
CTESIAE PERSICIS, INDICIS,
& aliis scriptis,

Fragmenta,

sub nomine eius laudata, si non ipsius semper et verba continent,

collecta & congesta è variis auctoribus.

EX

ΕΚ ΤΩΝ

EIVSDEM ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

CTESIAE PER-
SICIS.

ΚΤΗΣΙΟΥ ΠΕΡ-
ΣΙΚΩΝ.

EX LIBRO PRIMO.

*Apud auctorem de nominibus gentilibus,
vel Stephanum Byzantium, si
modo is auctor.*

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

*Παρά τῷ πρῶτῳ ἐθνικῷ συγγραφέϊ, ἡρουν Σε-
φάω τῷ Βυζαντίῳ, εἰ γε οὗτος ὁ
γράφας.*

HAVON, regio in Media.
CTESIAS libro primo
Persicorū: Inde vero pro-
greditur Semiramis ipsa &
exercitus, peruenitque in
Chamonem regionem Mediæ.

ΑΥΩΝ, χώρα τῆς Μηδίας. Κτη-
σίας ὡς πρῶτον Γερσικῶν. Ἡ δὲ Σε-
μίραμις ἐν τῷ ἑλκεῖ, αὐτὴ
τε, καὶ ἡ στρατὸς, καὶ ἀφικνεῖται εἰς
Χαμόνα τῆς Μηδίας.

*Laudatum hunc librum inuenio & apud Arnobium lib. 1. aduers. gent. Verba eruditiss. auctoris sunt:
Age nunc veniat, qui super igneam zonam, magus interiore ab orbe Zoroastres, Hermippo ut as-
sentiamur auctori. Bactrianus & ille conueniat. cuius Ctesias res gestas historiarum exponit in pri-
mo. Armenius Hosthanis nepos & familiaris Pamphylus Cyri, Apollonius &c. ubi (ritica tamen
hodie ita interpungendum auiunt: Zoroastres (Hermippo ut assentiamur auctori) Bactrianus. Et ille
conueniat, cuius &c. Sed quisnam ille? cuius nomen omisisse Arnobium vero simile non est. de quo liquido
constaret, si Ctesiana exstarent. Libet interim saltem consuetudinem leniter, si forte ita distinguendum: Et ille
conu. &c. primo, Armenius Hosthanis nepos, &c.*

EX LIBRO SECVN-
do Persicorum.

Apud eundem Stephanum.

Tiriza, Paphlagoniæ vrbs. gentile
nomē, Tirizi. CTESIAS Tiriziphanos
eos vocat, libro II. Ex Odrysiis vero ad

ΕΚ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΤΩΝ
Γερσικῶν.

Παρά τῷ αὐτῷ Σεφάω.

Τίριζα, πόλις Παφλαγονίας. ὁ ἐθνικὸν, Τί-
ριζοι. Κτησίας Τίριζιφάνους αὐτοὺς φησιν, ὡς
τῷ δολτίρῳ. Ἐκ δὲ τῶν Ὀδρυσιῶν εἰς Τίριζι-

βασις οὐκ οὐκ ἐν τῷ πα *

Tirizibanos incolentes in Pa.*

Παρά τῷ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ, ἐν τῷ
β. βιβλ. 150p.

Apud Diodorum Siculum lib. II. bi-
blioth. histor.

Ἐπὶ τούτῳ [Σαρδανάπαλου] γὰρ ἡ τῆς Ἀσ-
συρίων ἡγεμονία μετέπειν εἰς Μηδούς, ἐπὶ Ἀρ-
μείνασα πλείω τῶν χιλίων καὶ τετρακισίων, ἐπὶ δὲ
ἐξήκοντα, κατὰ τὴν φησὶ Κτησίας ὁ Κιιδίος ἐν τῇ
διδύμῳ βιβλῳ.

Cuius (Sardanapali) tempore Assyri- ^{interp. L. Rhod.}
orum imperium, cum annos CIO CCC LX
(VI CTESIAS Gnidius libris secun-
do tradit) duravisset, ad Medos devolu-
tum est.

Παρά τῷ Ἀγαθίῳ ἐν τῷ β' τόμ. πρὸς τῆς
Ιουστινιανῶν βασιλ.

Apud Agathiam de imperio & reb. gest.
Iustiniani l. II.

Ἐως ἐς Σαρδανάπαλον, ὡς ἐκείνοι φασὶ, τὸ ἔξ-
χης ἀπομαρτυρήσας, Ἀρβάκης ὁ Μηδὸς καὶ Βε-
λεσους ὁ Βαβυλωνίος ἀφ' ἡμεῶν αὐτῶν τῆς Ἀσσυρί-
ας, κατελόντες τὴν βασιλείαν καὶ ἐς τὸν Μηδικὸν μετέστη-
σαν ἔθνος, ἐξ ἧς καὶ τετρακισίων ἦδη πρὸς τοὺς χιλίους
καὶ ὀλίγα πλέονων ἔτ' παρὰ χιλιάτων, ἀφ' ἧς παρὰ τῶν
ὁ Νίνος τὸ ἐκείνη κατέχευε παραμάτων. ὅτε γὰρ
Κτησία τῷ Κιιδίῳ τὴν χρόνους ἀναγραψάμενος, καὶ
Διόδωρος ἐν τῇ 150ῃ Σικελιώτης.

Donec Sardanapalo regnante, ut illi ^{interp. B. Vult.}
(Bion & Alexander Polyhistor) scribunt,
quoniam iam emarcuisset imperium, Arbaces
Medus & Belesus Babylonius illud As-
syriis eripuerunt, interfecto ipsorum re-
ge, & ad Medos transtulerunt, sex & tre-
centis iam supra mille & paulo amplius
annis elapsis, ex quo primum Ninus ibi
summam rerum obtinuerat. Ita enim
CTESIAE Cnidio tempora describenti
Diodorus etiam Siculus assentitur.

Ἐκ τῆς Ἀθηνῶν, ἐν τῷ 150ῷ Διόδωρος.

Ex Athenao lib. XIV. Dipnosophist.

Βηρώτος δὲ ἐν τῷ 150ῷ Βαβυλωνιακῶν, ἐν Ἀλώφ
φησὶ μνησθῆναι δεκάτην ἡμέραν ἔορτὴν Σακίας πρὸς
αγροδομῶν ἐν Βαβυλῶνι ὅτι τῇ ἡμέρᾳ πεντήκοντα
αἵς ἔθος ἔχει τὴν δεκάτην ὑπὸ τῷ οἴκῳ τῆς ἀφ-
γῆς τῆς οἰκίας εἶνα αὐτῇ ἐν δὲ δούκτα ὁ δὲ δούκτα
μοῖαι τῇ βασιλικῇ, οἱ καὶ καλεῖται Ζωγανίω. μνη-
μονεύει τὸ ἔορτὴν καὶ Κτησίας ἐν δὲ δούκτα Περσικῶν.

Berosus autē Babylonicorum lib. I. ^{interp. H. Steph.}
decimafexta die mensis Loi festum Ba-
bylone quinque dierum spatio celebra-
ri ait, Saxeas dictum: per quod tempus
solere dominos famulis parere: unumq;
ex his domui praeesse, veste quae regiae
similitudinem referat, indutum. quem
& Zoganem appellari. Meminit huius
festi CTESIAS quoque libro Persico-
rum secundo.

Ἐκ τῶν ΤΡΙΤΟΥ ΤΩΝ

Περσικῶν

EX LIBRO TERTIO PER-
sicornum.

Παρά τῷ Ἀθηνῶν, Διόδωρος. 150.

Apud Athenaeum Dipnosoph. l. XII.

Κτησίας ἐν τῇ 150ῇ Περσικῶν καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν
φησὶ τὴν βασιλευσάντων τῆς Ἀσίας ἀπὸ τρυφῆς
αποσυνάσσει, μάλιστα δὲ Νινύαν, τὴν Νίνος καὶ Σεμιρά-
μιδος πόλιν. καὶ οὗτος οὖν, ἐν δὲ δούκτα καὶ ὅτι οὗτος, ὅτι
ὁ δὲ δούκτα ἐν δὲ δούκτα, εἰ μὴ ὑπὸ τῇ εὐνέχῳ καὶ τῇ ἰδίῳ γυ-
ναϊκῶν. πρὸς τὴν καὶ Σαρδανάπαλον, ἀνὸς μὲν
Ἀνακινδαραξέω λέγουσιν ὅτι, οἱ δὲ, Ἀναβαξάρης. ὁ
τε δὲ ἔν Ἀρβάκης, εἰς τὴν αὐτὴν γρατῆν, Μηδὸς
raxis, alii Anabaxaris filium fuisse memorant. Ac quoniam Arbaces, genitrix e Medus, vnus ē ducib.

CTESIAS libro Persicornum tertio ^{interp. H. Steph.}
scribit, omnes quidem quotquot in A-
sia regnarunt, luxui & voluptatibus de-
ditos fuisse, sed praeter ceteris Niniam, Ni-
ni & Semiramidis filium. Ac certe hic
quoque voluptatibus domi indulgebat, i-
ta ut a nemine conspiceretur, praeterquam
ab eunuchis & suis vxoribus. Talis autē
erat & Sardanapalus, quē alii Anacinda-

1 Supplendum arbitror Παφλαγονίᾳ. In Paphlagonia. Vtrum vero in prioribus verius Τριεξέφυκος, an Τριεξέφυκος, quod in ipsis
Ctesia verbis adfert, iudicare alios sinam. 2 Non dubitavi eundem locum Agathiam respexisse, quoniam & Diodorus, ita agnoscens ad
librum II. Persicornum, unde Diodorus sua laudat, retuli. Vide vero an non ex Diodoro sit ἐξ ἡμεῶν τι quoque pro hoc ἐξ τι apud Agathiam
legendum. 3 De Sacea vel Sacorum festo isto, eiusque origine Casaubonus ἐκ τῶν 14 Athenaicorum 10. vide & Strabonem l. XI.
4 Falsus itaque Dalechampius qui de veste capie, ita vertens: vestem indutus regis similem, quam Zoganem vocant. & inde ad-
notas forte trahit Sotanz Italorum nomen. Clariss. Casaubonus observat eodem loco quod d. mss. Ζωγανίω per o scribere parum.
5 Editio Commelin. καὶ οὗτος οὖν ἰδὼν ἔσθ' non tam recte. Monuit & clariss. Casaub. 12. Athen. 7. his verbis: Melius, καὶ οὗτος οὖν non enim
solus Ninias, sed & alii plerique omnes reges Assyrii caesarii fuerunt, & domi latuerunt. Adhuc ergo vertere Hic itaque, vel simili-
ter. 6 Ἀνακινδαραξέω. edit. Comel.

* interp.
Iac. Dalech.

qui illi suberant, egisset cum Parameize, * qui inter Eunuchos principis erat, regis videndi potestas ut sibi fieret: hoc rex cum vix annuisset, ac permisisset, admissus Medus ut eum aspexit cerussa oblitum, muliebriter vestitum, cum pellicibus carminantem purpuram, ac cum illis sedentem pedibus porrectis in altumque sublatis, tinctis fūco superciliis, muliebri stola indutum, rafa barba, leuigata pumicis attritu facie, colore quā lactis cādidiorē, picturatis oculis, multi, & inter eos Duris, scribunt, indignatum illum quod regi tam effeminato parent, suo se gladio confodisse, ac occidisse. * Ctesias autem narrat, ipsum ad bellum deuenisse, & quum collecto numerofo exercitu ab Arbace regno eiectus esset, mortem obiisse, quū seipsū cremasset, extructo rogo ad quatuor iugerum altitudinē: cui imposuerat lectos aureos CL, ac totidem mensas, & quidem aureas. Struxerat autem in ipsa pyra cœnaculum pedum centum, ex lignis: atque hic quoque lectos strauerat, in quibus cum vxore cubuit: pellices autem in aliis. Filios enim tres & duas filias, quum malum rerum suarum [statum] videret, antea miserat in urbē Ninum, ad eum qui ibi regnabat, dederatque illis tria talentorum auri millia. Texerat autem illud ædificium trabibus magnis & crassis: quinetiam multa ligna, & ea quidem crassa, circumposuerat, ita ut nullus pateret exitus: quinetiā talentorum auri imposuerat illi mille myriades, argenti decies mille: necnon vestes & purpuras, & omne genus eorū quæ ad cultū corporis pertinent. Quæ quū fecisset, accendere pyrā iussit, quæ per quindecim dies ardebat. At qui fumū videbant, mirabantur, ac putabant illum sacrificare: soli vero eunuchi rem nouerant. Sardanapalus igitur, qui prodigiose voluptatib. deditus fuerat, quā potuit generosissime vitam finit.

λας, ἐκ τὸ πῶς ἠδύπαθ' ἦσας, ὡς ἐκὼν, ἡναιώς ἐτελεύτησεν.

ἄνθρωπος, διεπράξατο ἅλα πρὸς τῷ δυνάμει Πα-
ραμείζου θεάσασθαι Σαρδανάπαλον, καὶ μόλις
αὐτὸς ἐπετρέψατο τῆς ἐκείνου ἐδελέσσαντος· ὡς οὖν εἰς-
ελθὼν εἶδεν αὐτὸν ὁ Μπδης, ἐψιμμηθημένον καὶ
κακοσημῆδον γυναικισί, καὶ μετὰ τῷ παλλακί-
δων ζώνοντα πορφύρας, ἀναβάδων τε μετ' αὐτὸν
καθήμενον· τὰς ὀφρῖς, γυναικείας δὲ στολὴν ἔχον-
τα, καὶ κατεξυρημένον δι' πύργον, καὶ κατακλισσά-
μενον· αὐτὸς δὲ καὶ γάλακτος λευκότητος, καὶ
ὑπεργέγραστο τοῖς ὀφθαλμοῖς. (ἐπὶ δὲ καὶ
προσεῖδε δι' Ἀρβάκην, τὰ λευκὰ ἐπιδραμβῶν
τοῖς ὀφθαλμοῖς) οἱ μὲν πολλοί, ὡς ἔστι καὶ Δοῦρις,
ἰσχυροῦσιν ὑπὸ τοῦτου ἀγανακτήσαντες εἰ τοιοῦ-
τος αὐτῷ βασιλεύει, συγκλητῆς τε ἀποδοκίμῃ.
Κτησίας δὲ λέγει εἰς πόλεμον αὐτὸν κατασκευά-
σαι ἀδελφίσαντα πολλὰ στρατὰ, καὶ καταλύ-
σαντα ὑπὸ τῷ Ἀρβάκῳ τελευτῆσαι, εἰ αὐτὸν ἐμ-
πορήσαντα ἐν τοῖς βασιλείοις, πυρρὰν ἦσαντα ἕψος
τεσσαρῶν πλέθρων, ἐφ' ἧς ἐπέθηκε χρυσὰς
κλῖνας ἐκατὸν καὶ πεντήκοντα, καὶ ἴσας τραπέζας,
καὶ ταύτας χρυσὰς. ἐποίησε δὲ ἐν τῇ πυρρᾷ καὶ οἰ-
κημα· ἐκατόμωτον ἐκ ξύλων, καὶ ταῦτα κλῖνας
ὑπερσώρεσι καὶ κατακλίσῃ ἐν ταῖς αὐτοῖς τε
μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακίδες ἐν ταῖς
ἄλλαις κλῖναις. πρὸς γὰρ τρεῖς ἵππους, καὶ δύο θυγα-
τέρας, ὁρῶν τὰ πρᾶγματα κακὴν μὲν, πρὸς
πομπῇ εἰς Νίνον πρὸς δι' ἐκείνου βασιλέα, διδὼν
τοῖς περὶ χίλια χρυσίου πάλαια. ὑπερέγραψε δὲ
τὸ οἶκημα δεκάς μεγάλας τε καὶ παλαιάς· ἐ-
πεὶ δὲ ἐκὼν ἐδέδεκε πολλὰ ξύλα καὶ πα-
χεία, ὡς τε μὴ εἶναι ἐξοδόν. ἐν ταῖς ταῖς ἐδέδεκε μὲν
χρυσίου μυριάδας χιλίας, ἄργυρου δὲ, μυρί-
ας μυριάδας πάλαιων, καὶ ἱμάτια καὶ πορφύ-
ρας, καὶ στολὰς πρὸς τοῖς αἰσῶν. ὅτε οὖν ὑφάψαι
ἐκέλευε πᾶν στρατὸν, καὶ ἐκείνο πεντηκλίσῃ καὶ
ἡμέραις. οἱ δὲ ἐθαύμαζον ὁρῶντες δι' κατὰ τὸν, καὶ
ἐδύοντο αὐτὸν· θυσιάς ὅστις τελεῖν. ταῦτα δὲ μό-
νοι ἤδιστα οἱ δυνάμει. οἱ μὲν οὖν Σαρδανάπα-
λος, ἐκ τὸ πῶς ἠδύπαθ' ἦσας, ὡς ἐκὼν, ἡναιώς ἐτελεύτησεν.

1. Casaubon dicto loco ita: non est obscurum deesse participium cum illis iungendum τὰς ὀφρῖς. nisi malumus in ali-
um locum eas voces transferre, & scribere μοχ, καὶ τῷ γυναικισί τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τὰς ὀφρῖς. ubi vide & de hoc more mollium ve-
sterum pingendi supercilia & unguentis illinendi. Continuo autem hac Athenaei iuxta, ut & in Latinis supplementum ē Dalecham-
pii versione mutando, quod in iis Ctesianum quiddam subodoratus fuit, ut statim indicō.

2. Gratia fuit magno Casaubono qui ē membra huiusmodi parentibus inclusis descripsit, ut expressit Commelinus. Sunt enim tantum non Ctesia verba ipsa: modo e-
mendantur. quod non infelicitas forte nos doceat Pollux post, cuius fragmentum statim adiecit p. seq. inde scribo hic ὑπεργέγραστο.

3. Πάλαιον alii stadia centum, aliis mille pedes. Dalechamp. ad Athan. 4. vel, longitudinis, quod arbitror, vel
latitudinis. Dalechamp. ibid.

5. Dvorius edit. Comelin. sed Stephanus edidisse videtur rectius. Alias de veterum exemplis quæ
vini comburum omnibus mortis generibus praevalerunt, accuratè anquirit Casaub. 12. Athen. 7.

Ille autem, Rotarum versiones videns, inquit, non curro.

Cognoscens igitur Sesostris id quod ipse de-
clarabat,

*Contraxit fastum, disunxitque hos,
Et deinceps univcrsis erat mitis, & mo-
deste sapiens.*

CTESIAs, & *Herodotus, Diodorus, at-*
que Dion,

*Et Callisthenes cum ipsis, Simocatus, &
alii*

Historia meminerunt paucis: illi autem la- 10
te.

Apud Diodorum lib. II.

*interp. L. R. ab ipso deuictorum numerū nullus scri-
psit & Galias
Diod.* Singulas autem pugnas, omniumq;
pictorum recensuit. Ideo nobilissimas
tantum gentes, Ctesiam Cnidium
secuti, breuiter percurremus. Deterris
maritimis & reliqua deinceps conti-
nente, Ægyptum & Phœniciam, ca-
uamque Syriam cum Cilicia, Pamphy- 20
lia, Lycia; & præter has Cariam, Phrygi-
am, Mysiam & Lydiam, subegit. Tro-
iadem quoque & Phrygiam ad Helle-
spontum, cum Propontide, Bithynia,
Cappadocia, & barbaris ad Pontum
gentibus usque ad Tanaim adiunxit.
Caddusiorum etiam terra & Tapyro-
rum, nec non Hyrcanis, Dacis, Derbici-
bus, Carmaniis, Choramnæis, Borca-
niis & Parthis, est potitus. Adhæc Persiâ
& Susianam; & quæ Caspiana nomina-
tur: in quam faucibus perangustis, quas 30
Caspas hinc portas vocant, iter pa-
tet.

Apud eundem in eodem libro.

Coactō igitur vndique exercitu, recensita decies septies centena peditum, & ducenta ac decem equitum, decemque curruum falcatorum millia, cum paulo minus sexcentis, CTESIAS in historiis tradit. [*de Nini in Bactrianas expeditione.*]

Eodem libro.

Huic [*Nino*] Semiramis in regia sepulto, ingentē terræ aggerē altitudine ix, & latitudine x stadiorum, ut Ctesias auctor est, construxit. Cumque

Οὐ, Τελος ἐς σου εὐφραδίαν βλέπω, φη-
σιν, ἐπὶ τρέχω.

Γιουὲ ποιγροῦν ὁ Σέστας, ὅφ' αὐδὲ ἐδῆ-
λου,

Συγγέλλει ὁ ἀγέρωχοι, ἀποζημιῶν τέττας.

Καὶ τῇ λοιποῦ τῆς σύμπαντος ἐν ᾧ ἄλλος τε καὶ
σώφρων.

Κτησίας, καὶ Ἡρόδοτος, Διόδωρος, καὶ Δίων,

Καὶ Καλλιθέης σὺν αὐτοῖς, Σιμόνας², καὶ
ἄλλοι,

Τῆς ἰσορείας μέμνηνται γενεᾶς, οἱ δ' πλατείως.

Παρά τῷ Διοδώρῳ ἐν τῷ β'.

Καὶ ἔς μιν καὶ ἕκαστα μάχας, ἢ τ' ἄριθμὸν ἀ-
πομένων τ' καταπολεμηθέντων, [τῶ Νίνω] ὁδοὺς τ'
συμφεφέωναι ἐγράφε· τὰ δ' ἐπισημώτατα τῆς ἐ-
θνικῆς ἀκρόατος Κτησία τῶ Κνιδίῳ πρεσβυτέρῳ
συντόμως ἐπιδραμεῖν· κατεγρέφατο μὲν γὰρ τ' πα-
ραθαλαττῆς καὶ τ' συνεχὲς χώρας πῶς τε Αἴγυπτον
καὶ Φοινίκη, ἐπὶ καὶ κρίλιν Συρίαν, καὶ Κιλικίαν καὶ
Παμφυλίαν καὶ Λυκίαν· ὡρὸς ὅλως αὖτε, τήν τε Κα-
ρίαν καὶ Φρυγίαν καὶ Μισίαν καὶ Λυδίαν· περὶ ἧται
ὅτι τήν τε Τρωάδα καὶ τ' ἐφ' Ἑλλησπόντου Φρυγίαν, καὶ
Γροποιτίδα καὶ Βιθυνίαν καὶ Καππαδοκίαν, καὶ πᾶσι
τ' Πόντον ἐθνη βαρβάρων κατεκκέντα μέχρι Ταυ-
ρίδος· ἐκκυρίως δ' ὅτι τε Καδδυσίων χώρας καὶ Τα-
πύρων, ἐπὶ δ' Ὑρκαίων καὶ Δερβίκων· ὡρὸς δ' ὅτι τῶν
τοῖς Δερβίκων, καὶ Καρμυλίων, καὶ Ῥόμων· ἐπὶ δ' ὅτι
Βορκαίων καὶ Παρθυαίων· ἐπὶ ἧται δ' καὶ τ' Περσίδων,
καὶ Σοσσιανῶν, καὶ τ' καλεσμένων Κασσιανῶν· εἰς αὐ-
τοὺς εἰσβολαὶ γινώσκονται πάντεσσιν, ὅθεν καὶ περὶ ἧται
οὐκ αὖτε Κασσιανῶν πύλαι· πολλὰ δ' καὶ ἄλλα τ' ἐλαττόνων
ἐθνῶν περὶ ἧται μακρόν ποτε εἶναι λέγεται.

Παρε τῷ αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

Συναχθείσης ὅ τῆς γραπᾶς πύλας χόρει, ἡε-
 θμήθη, ὡς Κτησίας ἐν ταῖς ἱς ἐρείαις ἀναγέγρα-
 φε, περὶ μὲν ῥο' μυριάδες, ἐπὶ πένε ὅ μᾶ πλείους
 τῷ εἴχσει μυριάδων, ἄρματα ὅ δρεπάρηφόρα μι-
 40 κρον ἀπολείποντα τῷ μυρίων ἐξαχσίων.

Εἰ τῷ αὐτῷ.

Τὸν δὲ Νῖνον ἡ Σεμίραμις ἔθαψεν ἐν πῆς βα-
σιλείῳσι, καὶ κατεσθλάσιν ἐπ' αὐτῷ χῶμα παμ-
μέγεδες, οὐδ' ἄλλο ὕψος ἐνέα ἦν σταδίων. ὁ δὲ χῶμα
δὲ ὕψους, ὡς φησι Κτησίας, δέκα: διὸ καὶ

1 Interpres non distincte cepit: nos interpunctiuncula vtrique adiuvavimus sensum. 2 Extat in hist. Theophrasti illius l. 6. c. 11. quæ nuper in publicum edidit. 3 *Δεσφία* Gens Persidis Straboni & Stephano. *Δεσφία* itaque scribendum. *L. Rhod.* cuius *Notas in hunc locum vide: vtrq; de Ducis, nos & Persia in Europam transisse.* 4 Mutilatum est *Χερσποδίων* ut Stephanus & Ctesia annotat. *L. Rhod.* 5 Hunc locum, carruum falcatorum inuentum, quod Cyro Xenophon adstruere videatur, Affyriis rebus vindicare, ait Brillon l. 3. de reg. Pers. quem vide.

τῆς πόλεως τῶν Εὐφράτη ἐν πεδίῳ καί-
μυρς, ἀπὸ πολλῶν ἐσθίων ἐφάνετο ὁ χώμα καί-
θηται πρὸς ἀκρόπολιν.

Παρεῖ τῶ αὐτῷ ἐν τῷ α΄.

Οὐκ ἀγνοῶ δὲ ὅτι παρὰ τῶν εἰρηκόων πόλε-
ων [Βαβυλωνίος, καὶ Τροίης τῶν τῶν δὲ Νείλων]
Κτησίας ὁ Κνίδιος ἀφ' ὧν ἱστορεῖται, φησὶ τῶν
μετὰ Σεμίραμιδος τῶν βαλόντων εἰς Αἴγυπτον
πινὰς ἐκπικέαι τῶν τῶν, ἀπὸ τῶν ἰδίων πατερίων
ἡρώδης πρὸς τὴν ἀκρόπολιν.

Παρεῖ τῶ αὐτῷ Διοδώρῳ ἐν
τῷ β΄.

Ἀπολαβούσα [Σεμίραμις] δὲ τὴν Εὐφράτην
ποταμὸν εἰς μέσον, ἀπὸ ἐβάλετο τείχος· τῇ πόλει
[Βαβυλωνί] ἐσθίων τεταχύνων ἐξήκοντα, διὰ τῆς
μυροῦ πυρρῆς πυκνοῖς καὶ μεγάλοις. τῆς αὐτῆς
δὲ ἡ πόλις βαρὺς τῶν ἔργων, ὥστε ὁ μὲν πλάτος εἶ-
τῶν περὶ τῶν ἐξ ὁδοῦ εἰς τὴν πόλιν, ὁ δὲ ὕψος
ἄπασιν τοῖς ἀκροῦσιν, ὡς φησὶ Κτησίας ὁ Κνίδιος·
ὡς δὲ Κλείταρχος καὶ τῶν ἄλλων μετ' Ἀλεξάνδρου
ἀφ' ὧν εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν ἀνέγκαι, τε-
ταχύνων ἐξήκοντα καὶ πέντε, καὶ τῶν πρὸς τῇ πόλει
τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν πόλιν οὐσῶν, ἐφίλοισι
δὲ τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν ἐσθίων ἀποστῆσαι.
τῶν δὲ πλίνθους εἰς ἀσφαλτον ἐμεικταμένη, τείχος
κατεσκεύασε, ὁ μὲν ὕψος, ὡς μὲν Κτησίας φησὶ,
πεντήκοντα ὀργύων, ὡς δὲ ἕτεροι τῶν νεωτέρων ἐ-
νεγκάσαν, πενήκοντα. ὁ δὲ πλάτος, πλῆθος
ἡ δὲ πόλις ἀπὸ τῶν ἀκροῦσιν ἰσχυροί.

Ἐν τῷ αὐτῷ δευτέρῳ βιβλίῳ.

Οὗτος δὲ ὁ περὶ τοῦ [ὁ ἑτέρος Βαβυλωνίος ὁ
ἐν τῇ πόλει] ἡ πόλις μὲν μήκρς, ἐσθίων τεταχύνων· ὁ δὲ πλάτος, ὅτι τεταχύνων πλίνθους· ὁ
δὲ ὕψος, ὡς Κτησίας φησὶ, ὀργύων πενήκοντα. τῶν δὲ πύργων ἀπὸ τῶν ὀργύων ἐβδό-
μηκοντα.

Et sequentia forte quoad Ctesia bonam partem, ut et in prioribus fragmentis apud Diodorum, quem
Ctesiam in historia Assyriorum sequuntur ex ipsius indicio constat, quem tamen totum exscribere a nostro
proposito alienum fuit.

Ex τῇ Τζέττῃ χιλ. θ'. σιχ. Φζη'.

Ἡ πόλις δὲ ἀπὸ τῶν ἀκροῦσιν ἀπὸ τῶν Βαβυλο-
νίος,

Σταδίων τεταχύνων ἐξήκοντα, Κτησία.

De isto dissensu auctorum in muris Babylonis dimittendis v. doctiss. Briffon. l. i. de reg. Pers. v. et eruditiss. I. Capellum in accu-
ratiss. tractatu de mensuris lib. i. non longe ab initio ubi de pede Babylonio. examinas enim ibi praesertim Diodori vel Ctesia hac, et em-
das, ut indicat. a vox πέντε superflua est, ait Capellus. quem vide hac plene explicatam quatuordecim, ut ait, a Diodoro tradita.

3 Persicas ὀργύας intellige Capellus. 4 lege τὸν πλάτος, ut ait, ὡς τῶν πρὸς τῇ πόλει ἀπὸ τῶν ἀκροῦσιν ἀπὸ τῶν Βαβυλο-
νίος latitudo erat Babyloniorum cubitorum 45, Persicorum 50, Atticorum 60. Haec idem Capellus.

Secundum.

vrbs [Ninus] iuxta Euphratem in pla-
nicie iaceat, moles illa arcis se per multa
inde stadia conspiciendam offerebat.

Apud eundem lib. I.

Nec me fugit, diuersa de vrbibus i-
stis [Babylone & Troia in Aegypto
conditis] a C T E S I A Cnidio referri,
dum ait, quosdam ex illorum numero,
qui cum Semiramide quondam in A-
gyptum transierunt, vrbes a se conditas
patriis nominibus indiguisse.

Apud eundem Diodorum lib. II.

Tum cccclx stadiorum muro, crebris
intercepto turribus, urbem [Babylonem]
ita circumdedit [Semiramis], ut
mediam amnis interflueret; eratque
tanta operis magnificentia ut mœnium
latitudo sex iuxta curribus vehendis
sufficeret. Altitudo vero omnium qui
audirent fidem (ut C T E S I A s scribit)
excederet. Ut vero Clitarchus, & qui
cum Alexandro in Asiam postea traie-
cerunt, litteris prodiderunt, ambitus
cccclxv stadiorum, quod anni dies sta-
diorum numero equare studuisset. Mu-
rum lateribus bitumine conglutinatis
coagmentauit. L orgyias, teste C T E-
S I A, altum; vel, ut alii referunt, L cubi-
tos tantum; ut latitudo aliquanto plus,
quam duobus curribus satis esset, spatii
obtineret.

Eodem libro secundo.

Is [alter intrinsecus in orbem ductus
ambitus Babylonis] auctore C T E S I A,
xl stadia longus, lateres trecentos latus,
& L orgyiarum altus erat. Turres ad
Lxx orgyias surgebant.

Ex Τζέττῃ chil. IX. v. 568.

Omnis autem circuitus fuit Babylonis,
Stadiorum trecentorum sexaginta, C T E - L.

S I A E

Secundum vero Clitarchum ipsum, & eos
qui post Alexandrum,
Et secundum Diodorum ipsum Siculum,
Trecentorum sexaginta & quinque sta-
diorum.

Coccianus autem Cassius Dion, scripturis
Latinis

Quadringentorum scripsit hanc stadio-
rum esse.

Herodotus autem historicus in Masis novem;

Et Philostratus ipse in vita Tyanei,
Stadiorum octuaginta, cum quadringen- 10
tis.

Altitudo quinquaginta passuum muro-
rum, iuxta CTESIAM,

Aliis quinquaginta cubitorum. videtur
autem CTESIAS

Teteteriora describere, quam alii:

Saltem in iis qua scripsit de Babylone.

Trecentorum enim ipse sexaginta stadio-
rum

Omnem illius perimetrum esse describit.

Alii autem augment plus & amplius hanc.

Qui igitur circuitum minuit longitudine, 20
Non longe ab eo quod deceat, auxit altitu-
dinem.

Sed quando hac aequae quidem conspexit
CTESIAS,

Erant sexaginta ulnarum altitudines tur-
rium,

Et sane quinquaginta ulnarum murorum
altitudines.

Abellis atque commotionibus autem for-
te deiecit,

Postea videlicet Clitarchus, atque omnis
post Alexandrum

Conspexerunt sic humiles ulnarum altitu- 30
dines,

Velut ad cubitorum diminutionem vix
quantitatem accipientes.

Latitudine autem Babylonis erat, iuxta a-
liquos, murus

Sex curribus equitabilis: tridus autem, se-
cundum alios.

ApuD Diodorum lib. II. bibl. hist.

Sepulturas mortuorum peculiari Aethiopes ritu instituunt. Cadaver enim 40
salitum, & multo vitro circumfusum in
cippo statuunt, ut per vitrum defuncti
corpus videri queat, sicut Herodotus
scriptum reliquit. At CTESIAS Cni-
dus nugari eum confirmat, ostendens, sa-
liri quidem cadaver, sed nudis corpori-
bus vitrum nequaquam circumfundi.
Nam sic futurum, ut ambusta & prorsus
foedata similitudine retinere nequeant.

Κατὰ δὲ Κλείταρχον αὐτὸν, καὶ τοὺς μετ' Α'λε-
ξάνδρου,

Καὶ κατὰ Διόδωρον αὐτὸν δὲ Σικελόνδε,

Τριακονεξήκοντα καὶ πέντε ἢ σαδίων.

Κοκκαιῶδες δὲ Κάσσιος Δίων, γραφαῖς Λατίνῃ

Τετρακισίων ἐγγραφῇ αὐτῇ σαδίων εἴη.

Ἡ ἐρώτησις δὲ ὁ συγγραφεὺς ἐν Μίσσας ταῖς ἐ-
τά,

Καὶ ὁ Φίλοςτρατος αὐτὸς ἐν βίῃ Τυανέως,

Σαδίων ὀγδοήκοντα σαδίων τῶν τετρακισίων.

Υψος πεντηκοντόργων τευχῶν, καὶ Κτησίας,

Ἄλλοις πεντηκοντάπηχυ. φαίνεται ὅτι Κτησίας

Τῶν Τξέτη ἀληθέστερα συγγράφειν τῷ ἐπι-
ρῶν,

Τέως εἰς ἀπὸ ἐγγραφῇ αὐτῇ Βαβυλωνίως.

Τριακισίων γὰρ αὐτὸς ἐξήκοντα σαδίων,

Πᾶσαι αὐτῇ αἰμίμῃ ἐν ἀρχῇ ἀφ' ἐγγραφῇ.

Οἱ δὲ ἄλλοι αὐτῶν αὐτῶν πλεονεχίαν πλεονεχίαν
τῶν.

Ὁ αὐτὸς αἰμίμετρον γὰρ ἐλάττωσιν ὁ μήκος,

Οὐκ ἀνμακρὸν τῷ δεόντος ἀρπύζαντες τὰ ὑψηλὰ.

Ἀλλ' ὅτε αὐτὰ ἴσως μὲν κατείδεν ὁ Κτησίας,

Ἦσαν ἐξήκοντόργα τὰ ὑψηλὰ τὰ τῶν πύργων,

Καὶ δὴ πεντηκοντόργα τότε τευχῶν τὰ ὑψηλὰ.

Υπὸ πολέμοιο καὶ σεισμῷ δὲ ἴσως κατεπί-
θεντα,

Υπερὶ αὐτῶν Κλείταρχος, καὶ πᾶς μετ' Α'λεξάν-
δρου,

Κατείδεν, ὅτε ταπεινὰ τῶν ὀργῶν τὰ ὑψηλὰ,

Ὡς πρὸς πηχῶν ἐλάττωσιν μόλις ποσὶν λα-
βοῖται.

Πλάττει τῆς Βαβυλωνίως δὲ ὡς κατὰ πηχῶν ὁ πεί-
χος,

Ἐξ ὁρμασιν ἰσχυρίσιν, τρισὶ καὶ ἑτέροις.

Παρεστὶ δὲ Διόδωρον, βιβλ. ις. διου-
τέρῳ βιβλ.

Ταφὰς δὲ τῶν τελευτησάντων ἰδίως οἱ κατὰ
τὴν Αἰθιοπίαν ποιοῦνται. περικλύσαντες γὰρ τὰ
40 σῶματα, καὶ περικλύσαντες αὐτοὺς πολλὰ ὕλην,
ἵστανται ἐπὶ τῆς γῆς, ὥστε τοῖς παροῦσι φαίνεται ὅτι
τῆς ὑέλου ὁ τῶν τελευτησάντων σῶμα, κατὰ τὸν
Ἡρόδοτον εἴρηκε. Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος ἀποφαινομέ-
νος τὸν χρόνον ἀφ' οὗ αὐτὸς φησὶ ὅτι μὲν σῶμα περι-
κλύεται, τὸ μὲν τοιγαῦτα μὴ περικλύεται γυμνοῖς
τοῖς σῶμασι κατεκαυθόσιν γὰρ αὐτὰ, καὶ λυμαι-
νέται τελείως τὸ μοῖον τῆς μὴ δυνάσασθαι ὁρμασθῆναι.

δὲ καὶ χρυσὸν εἰκόνα κατασκευάζεσθαι χίλιον,
εἰς ᾧ ἐπιτέλιτος τῷ νεκρῷ, πρὶ τῷ εἰκόνα χεῖ-
ρσαι ἢ ὕλον. τῷ ὃ κατασκευάσματος τελευτῶντος
ἐπὶ τὸν τόπον, ἀφ' ἧς ὕλου φανῶναι ὃν χρυσὸν
ἀφωμοιωμένον τῷ τελευτήσαντι. τὸς μὲν οὖν
πλοιοῖσις αὐτῶν οὐκ ἐπὶ θάλασσας φησὶ. τὸς δ' ἐ-
λάττωνας καταλιπὼντας ὑψίας, ἀργυρῶν τυγχά-
νειν εἰκόνας. τὸς ὃ πεινήτας, κεραμίης. τῷ ὃ ὕ-
λον πᾶσιν ὄξαρκεῖν, ἀφ' ὃ πλείονος ἡμιᾶς καὶ
τῷ Αἰθιοπίας, καὶ τελέως τῷ τοῖς ἐγχωρίοις ἐπι- 10
πολάζειν.

Παρά τῷ αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ.

Τὸ ὃ πλῆθος τῆς ἀθροισθείσης στρατίας ἡ,
ὡς Κτησίας ὁ Κνίδιος συνεγράψατο, περὶ μὲν
τελαχόσια μυριάδες, ἰσπερὶ ὃ "σεντήκρια μυ-
ριάδες, ἀργυρῶν ὃ δέκα μυριάδες. ὡς ἔρχον-
το καὶ ἄνδρες ἐπὶ καμήλων ὀχρούμενοι, μαχαίρας
τετραπλήρεις ἔχοντες, ὃν ἀριθμὸν ἴσται τοῖς ἀρ-
μασι. ναὺς δὲ πρὸς αἰτίας κατασκευάσας ἀφ' ἡρε- 20
τῶν δισχιλίας, αἷς παρεσκευάσας το καμήλαις καὶ
περὶ τῷ ἀναμύζοντας τὰ σκάφη.

Ἐν τῷ αὐτῷ.

Μετὰ δὲ πῃα χρόνοι ὑπὸ Νινύου τῷ υἱοῦ δι-
δύμου χου πρὸς ἐπιβουλήσας [Σεμίραμις.] καὶ
ὃ παρ' Ἀμμοιολόγον αἰαιεωσαμένη, ὃν ἐπι-
βουλεύσαντα κατὰ ὃς ἐν εἰργάταιο πυνυατίον
ὃ τῷ βασιλείᾳ αὐτῷ ἀδύσα, καὶ τοῖς ὡς ἀρ-
χοῖς ἀκρυβὴν ἐκείνου παρὰ τὰς, παχέως ἡφά- 30
κταιν αὐτῷ, ὡς εἰς θεὸς καὶ ὃν χρησὸν μετὰ σπο-
μένη. ἔνιοι ὃ μυθολογῶντες φασὶν αὐτῷ ἡμιᾶς
πρὸς ἑαυτῶν, καὶ πολλῶν ὀρέων εἰς τῷ οἰκίᾳ καταπα-
σθέντων, μετ' ἐκείνων ἐκπεταθῆναι. δὲ καὶ
τὸς Ἀσσυρίους τῷ πρὸς ἑαυτῶν ἡμιᾶς ἡς θεὸν, ἀπαθα-
νατίστοις τῷ Σεμίραμις. αὐτὴ μὲν ἐν βασιλεύσα-
τῆς Ἀσίας ἀπάσης πλὴν Ἰνδῶν, ἐτελεύτησε ὃν
πρὸς ἡμιᾶς τρέπον, βιώσας μὲν ἔτη ἑξήκοντα καὶ
δύο, βασιλεύσας ὃ δύο πρὸς πενταχόντα. 40
Κτησίας μὲν οὖν ὁ Κνίδιος πρὶ Σεμιράμιδος τοῖς
αὐτῷ ἰσόρηκεν.

μνημονεύει καὶ Ἀθηνᾶγορας ὁ Ἀθηνᾶιος ἐν περὶ
σέβας πρὶ Χριστιανῶν, τῶν τῶν Κτησίας.

Καὶ ὅς τῷ Δερκετῷ, καὶ τῷ πρὸς ἑαυτῶν καὶ τῷ Σε-
μίραμις σέβας Σύροις (ὃ ὡς ἀδύατον, εἰς πρὸς ἑαυτῶν μετὰ βαλεν ἡ γυνὴ ὁ μῦθος πρὸς Κτησία)

1 lege Ios. L. Rhod. 2 De quo Diodorus eodem libro paulo ante. 3 Quam itaque Diodorum tota ista narratio de Semira-
mide lib. 2 sequuntur verisimile est. ego tantum excipio ubi Ctesia nominatim mentio.

Ideo cauem ex auro statuam conflare,
circa quam cadauere incluso, vitrum
tandem liquetur, & hac edito posita
loco, speciem mortuo similem per vi-
trum exhiberi. Atque eo modo ditio-
rum funera curari tradit. Tenuioris au-
tem fortunæ hominibus argenteas po-
ni statuas, pauperibus fictiles. Et abun-
de sat vitri cunctis esse; quod plurimum
eius gignatur in Æthiopia, & passim in-
colis sit obuium.

Apud eundem ibidem.

Peditum numerus, ut C T E S I A S
recenset, tricies centena millia, equi-
tum, millia quingenta; currus, ad mil-
lia centum. Totidem quoque viri ca-
melis vehebantur, gladios quatuor cu-
bitorum stringentes. Navium resoluti-
lium numerus erat duo millia &c. [De
Semiramidis copiis contra Indiam]

Ibidem.

Tempore aliquanto post, insidiis filii
per quendam eunuchū appetita [Semi-
ramis,] pristinū Hammonis responsum
in memoriam reuocat. Ideo nihil acerbi
in insidiatorem statuit. Sed regno ipsi
tradito, omnibusque, ut legitimo regi
parere iussis, confestim ex hominum
conspetu, ut ad Deos iuxta oraculi fi-
dem migratura, se subduxit. Sunt qui in
columbā conuersam fabulantur. Com-
pluribus enim auibus in palatium eius
delapsis, una cum illis auolasse creditur.
Et hinc factum, ut Assyrii dum Semira-
midē Diis immortalibus accensent, co-
lumbam pro Dea honorent. Huiusmo-
di, prout iam dictum est, Semiramis to-
tius Asiae, præter Indiam, regina, vitæ e-
xitum habuit; cum vixisset annos LXII,
regnassetq; XLII. Et hæc quidem C T E-
S I A S ille Cnidius de Semiramide litte-
ris tradidit.

Meminit & Athenagoras Atheniensis
legatione pro Christianis, horum
à Ctesia traditorum.

Et propter eandem Deroctum, co-
lumbas & Semiramin honorant: Syri-
(in columbam enim mutata est mulier,
ut nugatur C T E S I A S.)

Apud

Παρεῖ τῷ Διδώρῳ ἐν τῷ Β'.

[illegible]

1 Sequuntur hac statim post honorificum illud testimonium Diodori de Caesia, quod habuisti supra pag. 635. 2 Hanc lectionem reposuimus iubente L. Rhodomino, alias vulgati eodem modo. ex vero Kadering. huiusmodi.

μετὰ δὲ τῷτο, ἀποιδῶν ἡμιολίων, ἐσαδείς τῆς γυ-
νακὸς, ἀπιτύγχει. ἐδίδουτο μὲν αὐτῷ ἄπο-
καρτερεῖ, γράφει δὲ ἑσπέρῳ ὅπως οὕτως, τῇ γυ-
νακὶ μεμφομένης, πικρῶς, Ἐγὼ μὲν σε ἔσωσα, καὶ
σὺ μὲν δὲ ἐμὲ ἐσώθης, ἐγὼ δὲ ἄφ' σε ἀπώλόμεν.
Ἐταῦτα ὁπιτιμήσκει αὐτῷ ἴσως τις βοεχυλῶς
οἰόμενος εἶναι, ὅτι οἷς ἐτίθητο πρὸς αὐτὸν ἔσσωσα
καὶ Δὲ ἐμὲ ἐσώθης. αὐτὸν γὰρ σιμῶναι ἀμφιτε-
ρεα. ἀλλ' εἰ ἀφέλεις τὰ τερον, σιωπῶν ἡρώσεις καὶ
πᾶσι σαργίαι, καὶ ὅσα τῆς ἐσαργείας πάθος. καὶ
ὁ ὅπως φέρει μὲν δὲ ὁ Α' πώλόμεν, ἀντὶ τοῦ Α' πόλ-
λυμα, ἐσαργέτερον αὐτῇ τῇ σιωπῇ εἶναι. ὁ γὰρ
δὴ γεροντός, δεινότερον τῷ μέλλοντος ἢ γι. οἰόμενος εἶναι.
καὶ ὅπως εἶναι.

Ε'κ τοῦ Τζέτζου χιλ. ια', εἰς. ὠ.δ.β'.

Τοῖς Σάκας ἔθνος γίνωσκε, ὦν ὄρεμα δ' οὐ-
 κος,
 Καὶ αἱ γυναικες πύτων δὲ συμμάχονταί-
 δ' εἰσιν,
 Ὡς καὶ Κτησίας εἴρηκε, καὶ ἔπερι μύελοι·
 Αἱ τῷ Σακῶν γυναικες δὲ, μάχονταί τῃ αὖθ'
 ἴστων,
 Καὶ πάλιν δέ· Στρυάλιος αἰὴρ τις ἐὰν τῷ
 Μήδων,
 Γυναικαὶ τῷ Σακίδων ῥεῖ κατὰ βαλὼν ἔ-
 ἴσπου.

ΕΚ ΤΟΥ ΕΝΝΑΤΟΥ ΤΩΝ
Γεραικῶν.

Παρά τῷ Θεῷ ἐν προσημασίαις, ἢ τῷ
Λιβανῷ κατ' ἄλλους, κεφ. πρὶ
ἐκφράσεως.

Εν τῇ τῇ αὐτῇ ἑκταίᾳ. οἶον, Ταῖς ἐδωλετο
Περσῶν ὑπὸ τοῖς μακροῖς ξύλοις ὁρώμεντες ὑπὸ
τὸν ὄρεον πρὸς τὰ ἀκρωτοὺς ἀόρῳσθαι οἱ Λυ-
δοὶ, εἰς φυλὴν ἐτρέφοντο, νομίσαντες πρὸς ἀκρό-
πολιν πλήρη εἶναι Περσῶν, καὶ ἥδη ἐαλωκέ-
ναι.

Ex Tzetze chil. XII. versu 894.

*Sacas gentem scito, quorum inuentum
scutum:
Et mulieres horum autem pugnant cum
viris,
Et CTESIAS inquit, atque alii com-
plures:
Sacarum autem mulieres pugnant sane
ex equis.
Et rursus vero: Stryalius, vir quidam
Medus,
Mulierem Sacam quidem deturbans ab
equo.*

EX LIBRO NONO PERSI-
corum.

*Apud Theonem in praexercitamentis
rhetoricis, siue Libanius sit au-
ctor, ut alii volunt, cap.
de descriptione.*

In nono autem CRESIAS, quem-
admodum simulacra Persarum super
longis perticis, cum viderent mane di-
fuculo iuxta arcem Lydiæ longinquo,
rati plenam Persarum, aciam occupa-
tam esse arcem, in fugam conuersi fue-
runt.

x Sic Ald. editio. sed scribendum puto: enquisiv. Ceterum non inepte posui hic locum obtinere ista de Stragaglio inter fragmenta putavi. Videntur enim in isto eodem bello, de quo praecedentia quae ex Ctesia retulit Diodorus, accidisse. Certe utrobique vides de Sacerdotum vigiliis eandem narrari, quod ista *En* in Marijs alea viris fide et assidua socia.

2. Στουάγλις ἐ prioribus Phaleras apud Tzetzen reponendum videtur potius.

3 Ita epitome peruenit ad ora[m] restituit. Et in versione sua expressit, quum alius mendose legeret ut πηνη. Est vero elegans hec fragmentum, cuius mentio etiam historia in Excerptis Photii supra Persic. c. 4.

Παρά Ἰωάννη τῷ Τζιτζη, χιλ. α'.
συχ. πζ.

Apud Ioan. Tzetzem chiliad. L
vers. 87.

Τὸν Ἀΐνα μὲν φησὶ [Κτησίας] καταβλήν-
τα Κύρου,
Τῷ Βαρκαίῳ ἀρχοῦ Ἰνδῶν τὸν τῆς
Οἰβάρην τ' ἐρατὴν τ' ἰμεγαλὴν τὴν Κύρου,
Ζύλινα λέγει πρὸς πα Σαρδείοις ἐπιτετα-
Εἰν ὑπομήκεσι κοντοῖς, νυκτὸς ἐκδεδυμένα.
Οὕτω Λυδὸς ἱεράξας, καὶ καταχεῖν τὴν πόλιν. 10
Μετὰ τ' αἰχμαλώπῃσι, φάσκει τὴν Κεσίον,
Πρὸς Ἀΐνα πέπεμφεν ὁ Κύρος Πετεσάκην,
Ὅπως ἐλθὼν τὴν Ἀμυτινὴν ἰδῇ σὺν Ἀΐνῳ.
Ἡ Ἀμυτις ὑπάρχουσα τῇ πατρὶς τῇ Ἀΐνῳ,
Τῇ τὴν τὸν ποταμίου χον, ἀθλοῖσι Πετεσάκην,
Εἰς οὐλοῖν νοήσασα τῆς τῇ Ἀΐνῳ,
Τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐξώρυξεν, ἐκδίδουσα τὴν
ζῶντα,
Ἀνεσκόλωσεν τὸν ποταμὸν, καὶ βόρην ἐνέεισι.

*Astyagem quidem ait [CTESIAS] de-
icatum à Cyro,
Barcanis ducem factum fuisse ab illo.
Ocbarem autem imperatorem magnam
illum Cyri
Ligneas dicit laruas Sardibus imposuisse,
Super longissimis contis, nocte indutas,
Sicque Lydos turbasse, & detinuisse ur-
bem.
Post captiuitatem, dicit autem illam Crea-
sa,
Ad Astyagem misit Cyrus Petesacam,
Ut profectus Amytim videret cum Astya-
ge.
Amytis autem existens filia Astyagis.
Hunc primum eunuchum, miserum Pete-
sacam,
Insidiatorem cum intellexisset Astyagis,
Oculos effodit, excoriatumque viuum,
Suspendit cruci, ponens escam alitibus.*

ΕΚ ΤΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ. 20

EX PERSICORVM DECIMO.

Παρά τῷ ἔδινου γράφω.

Apud Stephanum.

Δυρβαῖοι, ἔθνος κατῆκεν εἰς Βάκτρος, καὶ Ἰνδι-
κῶν. Κτησίας δὲ Περσικῶν δεκάτῃ· Χώρα δὲ
πρὸς αὐτοῖς καλεῖται Δυρβαῖοι, διδάμοντες
αἰδρεῖς, καὶ πλάστοι, καὶ δικαιοί, οὐτ' ἀδικῶντες, οὐτ'
ἀποκτενύοντες ἀνδρῶν καὶ ἐαυτῶν ὅπως τῇ
δὲ ἡ χρυσὸν, ἢ ἄλλο τι *

Dyrbæi, populus pertingens ad Ba-
ctros & Indicam regionem. CTESIAS Persicorum decimo: Ad cum vero
sitæ est regio, Dyrbæi, viri beati & opu-
lenti, iidemque iusti, qui nec iniuriam
inferant, nec mortem homini, sique in-
ueniant in via aurum, vel aliud quip-
pam *

Παρά τῷ αὐτῷ.

30

Ibidem.

Χοραμναῖοι, ἔθνος Περσικῶν ἀρχαῖον ἀνδρῶ-
πων. Κτησίας δὲ Περσικῶν δεκάτῃ· Οὕτω δὲ
παχὺ ὅτι ὁ ἀνελος ἀνδρῶν, καὶ δῶκον τὰ ἐ-
λάτοις καὶ λαμβάνειν. καὶ ἄλλα πλεῖστα περὶ
αὐτῶν φησι.

Choramnæi, gens Persica hominum
agrestium. CTESIAS Persicorum
decimo: Adeo vero veloces sunt illi a-
grestes homines, ut cursu ceruos asse-
quantur. Et multa refert de iis alia.

Εκ τῶν Ἀπολλωνίου ἱστορικῶν θαυμα-
σίων, ἱστορ. κ.

Ex Apollonii historiis mirabilibus,
hisor. κκ.

Interp. G.
Xyl.

Κτησίας δὲ τῇ δεκάτῃ Περσικῶν, καμῆλοι 40
πᾶσι τῇ χώρᾳ γίνονται, αἱ ἔχουσιν τεῖχος πρὸς
Μιλήσια ἔρια τῇ μαλακότητι ὅτι τῶν τῶν ἱε-
ρῶν καὶ τῶν ἄλλων δυνάστας τὰ ἐαυτῶν φέρει.

CTESIAS libro rerum Persicarum
decimo, camelos esse ea in regione pro-
dit, quarum pili mollicie lanas Milesias
æquant: sacerdotesque & alios proce-
res, vestes ex iis confectas gestare.

1 Supra in excerptis Persicis à Photio cap. 5. 2 Suspecta hac non iniuria amico meo oximio, recondita eruditionis & rariss. inge-
nii inueni Cl. Salmasio, quæ facile possent ex iis quæ præcesserant intelligi, si haberentur. 3 Cl. Salmasius noster emendat ὅτι καὶ δι-
καιοὶ ἰσχυροὶ καὶ πλάστοι, non quod τῶν ἰσχυρῶν improbet. vetustiss. enim Græcos vocem ἰσχυρῶν sive de masculo sive de femina loquerentur fa-
re extuliss.: inficitque dampnando: grammaticos qui mirantur apud poetas ceruis feminis cornua attribui, cum exploratissimum sit eas
cornibus carere. Sed hæc ipse ad suum Stephanum plus sexcentis locis restitutum nos docuit ante tres annos, in suis ad Callimachum lectionibus, quæ ipsa quo-
que lucem publicam nondum viderunt. puto. Aliam de hac re & ad Pollucem nostrum in Notis quas breui, cum hinc dabimus, erit dicendi
locus. nos enim ipsi, quæ κοινὰ λέγοντο sermo, mihi soli seruata velim. 4 Sed quam illa riget nam quod præcessit apud Apollonium
de moneta Pelio aut Maronide, ad eum locum hac de camelo non pertinere arbitror. lateat itaque hic mandum.

EX EIVSDEM CTESIAE PERSI-
co, numero librorum non addito
ab auctoribus.

*Apud Tzetzen chil. III. versu
641.*

*interp. P.
L.*

*Lex communis quadam Persica est con-
tra ingratos,
Omnes eos qui possunt gratias exhibere,
Nec exhibent, valde castigans, atque puni-
ens.*

*Ingratos arbitrantur enim in patriam,
Et in parentes, & in Deum, impiissimos
esse.*

*Hanc quidem Cyri, Xenophon: hanc au-
tem Persica legis,
CTESIAS atq; Herodotus scribunt hi-
storiam.*

Apud Athenaeum Dipnosoph. IV.

*interp. H.
Steph.*

*Rex autem Persarum (vt scribunt
CTESIAS & Dinon in Persicis) cum
virorum millibus quindecim cenabat,
& in coenam talenta quadraginta insum-
mebantur.*

Apud eundem libro II.

*Rex Persarum, vt scribit libro primo
Herodotus, aquam in potum suum se-
cum vehit à Choaspi fluuio, qui Susa
præterfluit, atque ex hoc solo bibit. Hu-
ius autem aquæ decoctæ plena vasa ar-
gentea portantes plurimi currus, rota-
rum quatuor, quos muli trahunt, ipsum
sequuntur. At CTESIAS Cnidius nar-
rat etiam quomodo regia hæc Choaspi
fluuii aqua coquatur, & quomodo
vasis imposita, portetur ad regem. ad-
ditque, illam & leuissimam & suauissi-
mam esse.*

Libro XI.

*Verum repudianda sunt nobis ficti-
lia pocula. Apud Persas enim, vt testa-
tur CTESIAS, quemcunque rex in-
honoratum esse voluerit, fictilibus po-
culis vititur.*

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΤΗΣΙΟΥ ΠΕΡ-
σικῶν, βιβλίων ἀριθμοῦ οὐ περιττῶντος ὑπὸ τῆς
συγγραφῆς.

Παρά τῷ Τζετζῇ χιλ. γ'. εἴχ.
χμὰ.

Νόμος κοινός τις Περσικὸς ὅστι κατ' ἀχαρί-
των,

Τοῖς δυνάμεισι σύμπτει χάριν ἀποδ-
δύσαι,

Καὶ μὴ δίδότω, ἰσχυρὰς δ' ἐθύνων, καὶ ἐλα-
ζων.

Τοῖς ἀχαρίστοις οἰόνται καὶ γὰρ πρὸς πλὴν πα-
τεῖδαι,

Καὶ πρὸς γονεῖς, καὶ πρὸς θεόν, ἀσεβεῖ-
άτους

Τὴν μὲν τῆς Κύρου, Ξενοφῶν· πλὴν δ' ἡ Πέρ-
σου νόμου

Κτησίας καὶ Ἡρόδοτος γράφοισιν ἱστορίαι.

Παρά τῷ Ἀθήναιῳ Διπνισοφ. δ'.

Ὁ δὲ Περσῶν βασιλεὺς, (ὡς φησὶ Κτησίας καὶ
Δίων ἐν τοῖς Περσικαῖς) ἐδείπνῃ μετὰ ἀνδράν μυ-
ρίων πεντακισχιλίων· καὶ αἰαλίσκετο εἰς τὸ δεῖπνον
τάλαια τετρακίσια.

Παρά τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ δευτέρῳ
βιβλίῳ.

Ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ὡς φησὶν ἐν τῇ πρώτῃ
Ἡρόδοτος, ὕδωρ ἀπὸ τῆς Χοάσπης πρὶν ἀγεῖται
πρὸς Σούσα ῥέοιτος· τῷ δὲ μόνον πίνει ὁ βασιλεὺς.
τῷ δὲ πιούτου ὕδατος ἀπεψημμένου πικρὰ καὶ δά-
μαξαί τε τετρακύκλοι ἡμίονοι καὶ μίξουσιν ἐν ἀγ-
γείοις δρυῖν ῥέοισιν ἐπονταί οἱ. Κτησίας δ' ὁ Κνίδιος
καὶ ἱστορεῖ ὅπως ἐπιταί ὁ βασιλικὸν τῷ πρὸ ὕδατος, καὶ ὁ-
πως ἐξαποψημῶν τοῖς ἀγγείοις, φέρεται τὰ βα-
σιλεὺς λέγων αὐτῷ καὶ ἐλαφρότατον καὶ ἥδιον εἶναι.

Ἐν τῷ ἰα' βιβλίῳ.

Παρατηρεῖν δὲ ἡμῖν τὰ κεραμεῖα ποτήρια.
καὶ γὰρ Κτησίας, καὶ Ἡρόδοτος, φησὶν, ὅτι αἱ βασιλεὺς
ἀπὸ πλάσσης, κεραμεῖοις χρῆται.

1 Ante hac nimirum Τζετζε multa de Cyro isorici Xenophonte desumpta.

2 Hac efficere ait Athenaeus ἡ πεντακισχιλίον μὲν ἐν μυριάσι δ' ἡ πεντακισχίλια, ducenas & quadraginta myriadas denariorum Italicorum, id est, annuorum sexaginta millia, ut ad eum locum Dalechampius, qui Budam lib. 3. de Affectibus locuti di-
ligentissime exposuisse ait.

3 De aqua huius potus, quo utebantur soli reges Persarum, v. copiose Briffon. l. 1. de reg. Pers.

Εκ τῶν Αἰλιανοῦ περὶ ζώων ιδιότ. βιβ.
ζ, κεφ. α.

Πέπυσμαί τ' ἐν ἑρθητικῆς τοῦ βοῦς σὺν α-
μύρτοις ἐν τοῖς Σασιδάς. καὶ ὡς σὺν ἑστὶν ἡμῶς κῆ-
πος ὁ εἰρημνόν, μάρτυς ὁ λόγος ὁ λέγων, ὅτι Σάσις
καὶ βασιλεὺς βύς ἐστι τῶν περὶ αὐτοὺς πολλὰς, ἐς τὰ
ἥτοι ὅτι ῥῦτα αὐτῶν ἐκείνῳ καὶ δοῖς ἐκείνῳ. ἔκιν
ἢ ὅτι ἐπὶ τῶν αὐτῶν, ἢ ὅτι σιωτρεφέντα ἐκ
πολλῶν μύχθον περὶ τὴν αὐτὴν καὶ σὺν 10
αὐτῶν καὶ οὐδὲν ἄλλο. εἰ δὲ πέρα τῆς περὶ
ρημνόν ἐκείνῳ, ἐστὶν ἡμῶν περὶ τὴν αὐτὴν
καὶ δὲν αὐτῶν αὐτῶν, ἐκείνῳ, σὺν αὐτῶν, ἔτε
παύειν σὺν ἐκείνῳ, λέγει Κτησίας.

Παρά τῳ Α' θύλαίῳ, Δειπνοσοφ. ιβ'.

Κτησίας δὲ ἱστορεῖ Ἀνναρον ὅτι βασιλέως ὑπαρ-
χον, καὶ τὴν Βαβυλωνίαν διουατῶσαντα, πολλὰ ἡ-
σασα γυναικίᾳ καὶ κόσμῳ. καὶ ὅτι βασιλέως δούλω 10
ὄντι αὐτῶν, εἰς τὸ δῆπνον εἰσέειναι περὶ τῶν καὶ ἐ-
κείνῳ. φάλλασα καὶ ἀδύσασα γυναικας. ἐφαλλον δὲ
αὐτῶν καὶ ἡδὸν ἐκείνῳ δειπνοῦντες.

Παρά τῳ Σπθαίῳ.

Βαρενῆ, πόλις Μηδίας, ἐγγὺς Ἀγβαταίων.

Παρά τῳ αὐτῷ ἐν Ἀγβαταίῳ.

Κτησίας δὲ πᾶντα καὶ τῶν Περσικῶν, τὰ περὶ 30
Μηδίας Ἀγβαταίῳ ἀφ' ἧς ἀγβαταίῳ.

Εν τῳ αὐτῷ.

Δερβίκα, ἔθνος πλησίον τῶν Ὑρκανῶν. Ἀ-
πολλώνιος δὲ οὗτος ἐκ γράφει. Κτησίας δὲ Δερβίος
αὐτοὺς φησὶν, ἢ Τερβίους.

Παρά τῳ Α' θύλαίῳ, Δειπνοσοφ. ιγ'.

Καὶ ἔπειτα Ἀγυπτιον δὲ Καμβύσου στρατῆα, ὡς 40
φησὶ Κτησίας, ἀφ' ἧς γυναικας ἐλθόντο. ὁ γὰρ Καμβύ-
σης σιωθαρμόνος τοῦ Αἰγυπτίου γυναικας ἐν ταῖς
σιωοισίαις ἀφ' ἧς τῶν ἄλλων, ἐπεμψεν πρὸς
Ἀμασιν, ὅτι Αἰγυπτίαν βασιλέα, μίαν αὐτῶν πρὸς
γάμον τῶν θυγατέρων. ὁ δὲ τῶν αὐτῶν ἐκείνῳ ἐδωκεν,

1 Ita scripti. vulgo μύχθον. 2 v. Th. Marci. in corp. ad Suetonii Titum in cap. 3. ad ista: ut qui cantaret & psalleret. ad ista in primis de his μουσουργοῖς mulieribus doctiss. Briffonius lib. 1. de reg. Pers. 3 Non facit Stephanus Ctesia mentionem de hac urbe. Ex eo tamen cum A. Schotto puto. & epicomator quidam nomen Ctesia omiserit. v. Excerpta Persicorum supra c. 4. 4 De huius nominis derivatōe plura ibi ἱστορεῖται. 5 Ita scripti. male vulgo Δερβίους. quod posuimus & H. Stephanus supra pag. 633. suadet id & series nominum in Stephano. Et ait Apollonius per duplex κκ scribere, quod alii nimirum per unum Δερβίους, ut primum itaque posuisse videtur Stephanus.

Ex Aeliani de natura animal.
lib. VII. caput 1.

Susidas boues numerandi scientiam ^{interpret. P. Gillio vel G. Gessner}
tenere C T E S I A S scribit. Nam Susis regi singulæ quotidie centum cados in hortos sicciore & minus riguos hauriunt. Quem quidem laborem, siue quod sit eis certus & constitutus, siue etiam quia diu multumque in eo se exercuerint, promptissime obeunt: nullam enim earum ad opus remollescere videres. Ad alterum vero supra quam diximus cadum exhaustiendum, nec verberibus nec blanditiis inducere pos-
ses.

Apud Athenæum dipno-
soph. XII.

C T E S I A S vero Annarum regis ^{interpret. H. Stroph.}
præfectum, & qui Babylonis regionis ^{st.}
imperium obtinuerat, veste & ornatu muliebri usum esse tradit: & ad eum cœnantem, quum regis seruus esset, accedere solitas centum quinquaginta psallentes & canentes mulieres. Psallebant autem hæ & canebant illo cœnante.

Apud Stephanum.

Barene, vrbs Mediæ, vicina Agbatanis.

Apud eundem, voce Agbatana.

C T E S I A S vero ubique in Persicis, Medorum Agbatana per A scribit.

Ibidem.

Derbicæ, gens vicina Hyrcanis. Apollonius vero cum duplici κκ scribit. C T E S I A S autem Derbios eos dicit, siue Terbiffos.

Apud Athenæum Dipnosoph. XIII.

Quinetiam Cambysi suscipiendæ in ^{interpret. H. Stroph.}
Egyptum expeditionis (ut scribit C T E S I A S) causa fuit mulier. Nam quum Egyptias mulieres in congressu præstare ceteris intellexisset, ad Amasin Egypti regem misit, vnâ ex eius filiabus in vxorē poscēs. At hic è suis quidem vnâ haud misit,

suspi-

suspiciatus illi non habitum iri honorem uxori debitum, sed pallacæ: verum Apriæ filiam, Neutetin. Exciderat autem regno Apries, propter cladem *in pugna* aduersus Cyrenenles acceptam, & ab Amasi fuerat interfectus. Cambyfes Neuteridis consuetudine delectatus, & valde in amorem eius illectus, omnia ex illa discit: & quum orasset eum ut eadem Apriæ patris vlisceretur, persuadet ut bellum Ægyptiis inferat.

Apud Aelianum lib. XVI de nat. animal. cap. 42.

*ex interp.
Gillis à C.
Gefu. recog.*

Porro CTESIAs Cnidius refert, in flumine cui nomen Argades, quod ad Persicam Sittacen est, serpentes abunde gigni, capite albas, reliquo corpore nigras. quatuor cubitorum longitudinem habere, & quos percusserint interimere. interdum eas haudquaquam videri solere, sub aqua natantes: notu vero vel lintea lauantibus (quod non pauci faciunt vel propter aquæ deficientis necessitatem, vel quod impediti negotiis interdum vestes non abluerunt) perniciem inferre.

Quæ subiiciuntur iam de Artoserxe & Cyro, Cyrique aduersus fratrem expeditione &c. patet ex superioribus quæ Photius excerpfit, cap. 58. 59. Persic. fuisse e libro Persicorum CTESIÆ XIX, & potissimum, nisi fallor, ex xx, & posterioribus etiam aliqua.

Apud Plutarchum, in Artoserxis vita.

*interp. ni
fallit H. Crn
faria.*

Ac Cyrus à Cyro prisco nomen mutuatus est: illi à sole aiunt inditum. Cyrum enim vocare Persas solem. Artoserxes ante Arficas dictus fuit, quamuis Oarsen ferat nuncupatum Dinon. Verum CTESIAM, et si alioquin absurdum & insularum in libros suos variam fabularum colluuiem infarferit, haud probabile sit tamen appellationem fugisse, in cuius contubernio agebat regis, medicus eius, uxoris, niatris & liberorum.

Apud Xenophontem libro I de expeditione Cyri.

Quum Cyrus vna cum his esset, regem & globum qui illum circumstabat

(ὑπονοήσας μὴ γυναικὸς ἔξω αὐτῷ πρὶν, ἀλλὰ παλλακίδος) ἐπεμύετο τῷ Ἀπρίῳ θυγατέρα Νευτήν. ὃν Ἀπρίης ἐκπεπληρώκει τῷ Αἰγυπτίῳ βασιλείᾳ, διὰ τὸ ἡμιονόμῳ ἦσαν πρὸς Κυρίω αἰσ, καὶ αἰήρητο ὑπὸ Ἀμείσδους. καὶ οὗν ὁ Καμβύσης τῇ Νευτήνιδι, καὶ σφόδρα ἐρεθισθεὶς, ἐκμανθάνει παρ' αὐτῷ τὰ πόρνεα καὶ δεηθείσης ἐκδικήσας τῷ Ἀπρίῳ τὸ φόνον, πεῖθεται πολέμῳ Αἰγυπτίοις.

10

Παρά τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ 15' περὶ ζω. ἰδιот. κεφ. μβ'.

Κτησίας γὰρ μὲν ὁ Κνίδιος τῷ Περσικῷ Σιττάκει ποταμῷ ἐστὶν Ἀργάδων ὄνομα ὄφης ἔστι ἐν αὐτῷ γίνεσθαι πολλοὺς, μέλατας δὲ σώμα, πηλὴν γὰρ τῆς κεφαλῆς. ἐστὶ δὲ αὐτοῖς λευκὴν τῶν πτερύγων ἢ εἰς ὀργάνῳ δὲ μήκος τῆς ὄφης τέσσαρες. οὗν ὑπὸ τῶν περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποθήκης. μετ' ἡμέρας μὲν μὴ ὀρεσθῆναι, ὑφ' ὁδοῖς δὲ κηχεσθαι: ἵνα παρ' αὐτῶν τῶν ὑδροπορευομένων, ἢ τοῖς τῷ ἑσπέρῳ φασματωμένοις ἀφ' ὁδοῦ τῆς ἀρχῆς ἀρχῆς τῶν, ἢ χρεῖα ὑδατος ἐπιλείποντος, ἢ μετ' ἡμέρας ἀσχηθῆναι, καὶ ἀποπλῦναι τῷ ἑσπέρῳ μὴ δεδιωμένους.

Παρά τῷ Πλουτάρχῳ, ἐν τῷ Ἀρτοξέρου βίου.

Ὁ μὲν οὖν Κύρος ἀπὸ Κύρου τῷ παλαιῷ τῷ ὀνόματι ἔσχεν, ἐκείνῳ δὲ ἀπὸ τῆς ἡλίου ἡμέρας φασί. Κύρου γὰρ καλεῖται Πέρσης τῷ ἡλίῳ. ὃν Ἀρτοξέρης, Ἀρσίκας πρῶτον ἐκαλεῖτο. καὶ τοῖς Δελφῶν φασὶν ὅτι Ὁρξίης: ἀλλὰ δὴν Κτησίας, εἰ καὶ τὰ λεγόμενα ἀπιθάνων καὶ τῶν φάσεων ἐμβέβηκεν εἰς τὰ βιβλία περὶ τοῦ παλαιῷ πυλάται, οὐκ εἰς ὅτι ἀγνοοῖ τὸ ὄνομα τῆς βασιλείας, παρ' ᾧ διέτελλε, ἡγεσθῶν αὐτῶν καὶ γυναικῶν καὶ μητέρων καὶ πατρῶν.

Δ. φασὶν Ἀρσίκας. codex vulg.

Παρά τῷ Ξενοφῶντι, ἐν τῷ α' τῆς Κύρου ἀναβάσεως.

Συνὸν τοῖς δὲ ὡν [ὁ Κύρος] καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἀμφοῖν ἐκείνων φίλος καὶ ὁμοῖος

1 Potuit hoc & ex Inditis Ctæsa excerpisse Aelianus, e quibus fere quæ ex hoc auctore apud eum legas. Ut itaq; hoc non nego: ita his sequi libuit amicis nostrum, clariss. A. Schoetum, qui ad Persicæ hæc quoq; verulisse videtur.

2 Supra in excerpt. Pers. c. 48. v. doctiss. Briffon. l. 2. de reg. Pers. non longe à fine, ubi errorem Suidæ notat in huius nominis etymo.

3 Ἀρσίκας supra excerpt. Pers. c. 48. § 56.

4 in quibusd. mss. Plur. hoc adnotatur, ut puto, scholion: πυλάται, τὸς ψάλλας Ἰσδίας, τὸς μετὰ ἡμῶν, καὶ τὸς ἀπὸ τῆς πόλεως.

ἰωέσχετο, ἀλλ' εἰπὼν, Ὁρᾷ δὲ αὐδ' ἔπειτα αὐ-
τῶν. καὶ παῖς ἔξ' ἑτέρων, καὶ πτωσκει. Διὰ τὴν θώ-
ρακας, ὡς φησὶ Κτησίτας ὁ ἰατρός· καὶ ἰαδοῦν αὐτὸς
τὸ τραῦμα φησὶ. παύοντα δὲ αὐτὸν ἀκοντίζει τις
παλῶν ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν βιάσας· καὶ ἐπὶ αὐτῷ
μαχομένοι καὶ βασιλῆος καὶ Κύρου, καὶ οἱ ἀμφ' αὐτοῦ,
ὑπὸ ἑκατέρου, ὅποσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα
ἀπέθανον, Κτησίτας λέγει· (παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἰω)
Κύρος δ', αὐτὸς τε ἀπέθανε, καὶ ὅτε οἱ ἀριστοὶ τῶν
πρὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ.

Πάλιν ἐκ τοῦ Πλάτωνα, ἐν τῷ Ἀγ-
ξίῳ βίῳ.

Ἡ δὲ Κτησίτου διήγησις, ὡς ἐπιτεμόντι πολλὰ
συμπέφυκε ἀπαγγεῖλαι, τοιαύτη τις ἔστι. Κύρος
ἀπακτείνας Ἀρταγέρσην, ἤλαυνεν εἰς αὐτὸν βασι-
λέα τῶν περὶ αὐτὸν, καὶ αὐτὸς εἰς ἐκείνον, ἀμφότεροι σπ-
ωθή. φθαίει δὲ βάλλων Ἀρτιάδης ὁ Κύρου φί-
λος βασιλέα, καὶ οὐκ ἔτρωσε. βασιλῆος δὲ, ἀ-
φείδ' ὁ δόρυ, Κύρου μὲν οὐκ ἔτυχε, Τισσαφέρνην
δὲ, πρὶν αὐτὸν Κύρος καὶ θύνασθαι, ἔβαλε καὶ κατε-
κτείνε. Κύρος δὲ ἐπ' αὐτὸν ἐξακοντίζων Διὰ τὴν
θώρακα, ἔτρωσε τὸ στήθος, ὅσον ἐδιδύμει δύο δακτύ-
λους δ' ἀκόντιον, πεσὼν δὲ αὐτὸν ὑπὸ τῆς πληγῆς
ἀπὸ τοῦ ἵσπου. Φυγῆς δὲ καὶ Τισσαφῆνης τῶν περὶ
αὐτὸν θυμοῦ, ὁ μὲν, αἰσθασ μετ' ὀλίγων (ὡς εἰς
καὶ Κτησίτας ἰω) λόφον πρὸς πλησίον καταλαβὼν,
ἠούχαζε. Κύρος δὲ τοῖς πολεμίοις ἐνελθούμενον
ὁ ἴσπος ἐξέφερεν ὑπὸ θυμοῦ μακρὰν, ἥδη σκότειος
ὄντος, ἀγνοοῦμενον ὑπὸ τῶν πολεμίων, καὶ ζητού-
μενον ὑπὸ τῶν φίλων. ἐπ' αὐτὸν μὲν δὲ τῇ νύκτι,
καὶ μετ' ὅς ὦν ὁρμῆς καὶ θρασύς, διεξήλαυνε βοῶν,
Εἰσαδε πειρησθί. τῷ δὲ Περσιστὶ πολλάκις
αὐτὸν βοῶντος, οἱ μὲν ἐξίσταντο, προσκυνοῦντες· ἀ-
ποστήσκει δὲ τῆς κεφαλῆς ἡ πρὸς τὸν Κύρου, καὶ
τῷ ἀτρεχέων νεκρίας Πέρσης, ὄνομα Μιθριδάτης,
ἀκοντὶ βάλλει τὸν κροτάφον αὐτοῦ τῷ δὲ τὸ ὀφθαλ-
μῶν ἀγνοῶν ὅστις ἔστιν. πολὺ δὲ αἷμα τοῦ
τραύματος ἐκβαλόντος, ἰλιγγιάσας καὶ κάρ-
δης ὁ Κύρος ἔπεσε. καὶ ὁ μὲν ἴσπος ὑπεκφυ-
γὼν ἐπλάζετο· τὸν δὲ ἐφίππευον πῆλον ἀπορ-
ρυσσά λαμβανέει τῷ δὲ Κύρου βαλόντος ἀέλου-
δος, αἵματος ὑπεκπλεῖ. τὸν δὲ Κύρος ἐκ τῆς πλη-
γῆς αἰσφύροντα χαλεπῶς καὶ μόλις, δυνούχοι π-
ρὶς παρόντες ὀλίγοι ἐπεχείρουν ἐπ' ἄλλοι ἴσποι
αἰσφύροντα, καὶ σῶζεν· ἀδιυμῶντος δὲ ἔχοντα,

conspiciatur. Ac statim continere se non
potuit: sed hæc loquutus, Video homi-
nem, in eum inuadit, & infesta hasta per
loricā pectus verberat: ut refert C T E-
S I A S medicus; qui & vulnus illud se-
curasse dicit. Dum autem regem ferit, in
eum nescio quis tragulam magno im-
peru iaculatur, & sub oculo vulnerat.
Hic pugnantibus rege & Cyro, illisque
qui circa ipsos erant, quam multi qui-
dem ceciderint eorum qui regem cir-
cumstabant, C T E S I A S commemorat.
(apud illum enim erat.) Cyrus autem,
& ipse occubuit, & octo, fortissimi eo-
rum qui latus eius cingebant, super illo
iacebant.

Iterum ex Plutarcho in Ar-
toxerxis vita.

C T E S I A E narratio, ut breuibus
multa perstringam, huiuscemodi est: ^{interpr. H.}
Cyrus, trucidato Artagerse, equum in ^{Crus. misal}
regem permisit, & hic in illum, silentio ^{ter, cuius d}
uterque. Occupat Cyri amicus Ariæus ^{alia ex Plut}
ferire regem, nec fauciauit eum: rex ^{hic}
missa lancea à Cyro aberravit, Tissa-
phernem autem fidum Cyro & fortem
virum percussit atque interemit. Cyrus
intorto per loricam regis iaculo, vulnus
pectori illius ingessit duos digitos altū.
vnde ille ictus vi defluxit ex equo ad
terram. Fuga & tumultu cohortis regis
edito, rex assurgens cum paucis (inter
quos fuit C T E S I A S) tumultum victi-
num cepit, ubi tenuit se quietum. Cy-
rum inter hostes volitantem equus fe-
rox longe abstulit: nec tenebris iam co-
gnoscebatur ab hostibus, & ab amicis
queriebatur. Erectus autē victoria, at-
dorisque & fiducie plenus per medios
vehabatur hostes, clamans, Cedite mi-
seri. Dum hoc identidem lingua Persi-
ca clamat, pars venerabundi decedunt
ei via. Ibi quum tiara capiti eius deflu-
xisset, prætercurrens adolescens Perseus
(Mithridati nomen erat) tempus Cyri
iaculo secundum oculum ferit, inscius
qui sit. Eructante vim sanguinis vulne-
re, captus Cyrus vertigine & sopore col-
labitur. Equus fugiens oberrabat: fra-
tum equi prolapsum capit comes illius
qui Cyrum percussit, sanguine redun-
dans. Cyrum ex plaga ægre tandem
colligentem se, assistentes eunuchi pau-
ci alteri equo imposuere, quo eriperent
eum. Quem equitandi impotentem,

Vulcob.
cod. m.

Sic & Vul-
cob. cod. ali-
as in p. m.

ὁ δὲ πρὸς
Vale.

pedibusque connitentem ire, sustinen-
tes ducebant: corpore quidem ob vul-
nus in capite acceptum grauem cespi-
tantemque, sed victorem arbitrantem
se, quod fugientes audiret, Cyrum re-
gem aita voce appellantes, atque vt par-
ceret ipsis orantes. Interea Caunii qui-
dam homines, tenues inopesque, qui
humilium ministeriorum gratia regis
castra sequebantur, confusi forte vt a-
mici fuere cum illis qui circa Cyrum e-
rant. hi vt tandem punicea sagula eorū
advertere, (quum regii haberent omnes
candida) intellexerunt hostes esse. Ita
vnus eorum ausus est, ignarus qui esset,
Cyrum iaculo à tergo ferire. Vulnerata
poplitis vena prolapsus Cyrus tempus
simul faucium ad saxum offendit: vnde
animam exhalauit. Hæc CRESIAS
verba sunt, quibus quasi plumbeo gla-
dio vix tandem interficiens hominem
cum sustulit.

Apud eundem Plutarchum, paulo post.

Eduxeratautē *Artoxerxes* (vt *Ctesias* autor est) in aciem quadringena millia: Dinon & Xenophon multo plures fuisse qui conflixere memorant. Initio cætorum numero *Ctesias* novem millia capitum relata perhibet ad *Artoxerxem*: sibi vero non minus xx millia viros qui ceciderant. Verum hæc in controuersia fuere. Illud vero iam *Ctesiae* nobile est mendacium, quise cum *Zacynthio Phayllo* & quibusdam aliis missum refert ad Græcos. Nam *Xenophontem* non latuit agere in regis contubernio *Ctesiam*. Si quidem meminit eius, & constat hosce libroseum voluisse. Quare nuncium eum & tantæ legationis interpretem nō præterisset tacitum: at *Phaylli Zacynthii* mentionem fecisset. Sed mire scilicet ambitiosus *Ctesias*, nec secius *Laconū* & *Clearchi* studiosus, passim in historia aliquas sibi ipse attribuit partes: in quibus quum est, multa & præclara de *Clearcho* commemorat, & de *Lacedæmone*. Secundum prælium eximia dona & maxima *Artagerfis*, qui à *Cyro* fuerat interemptus, filio misit. Magnifice etiam *Ctesiam* ceterosque honorauit.

καὶ δι' αὐτῶν παρορθοῦντο βασιλεῖς, ὑπολαβόν-
 τες ἦσαν· τὰ μὲν σώματα κερθαροῦντα καὶ σφαλ-
 λόμενα, οἰόμενοι ὅτι νικᾶν, ἀκύνοντα τῷ φθόγῳ
 πτωαῖα καλυμμένων Κυρῶν βασιλέα, καὶ φείδισθαι
 διολύμων. ἐν δὲ πύτῃ, Καυνοὶ πινὲς αἰθροποι κα-
 χύβοιοι καὶ ἄποροι, καὶ ἱσχυροὶ ὑπουργήματων ἔνεχα
 τῇ τῷ βασιλείῳ στρατῷ παρὰ καλυπτοῦντες, ἔτυ-
 χον αἰαμιχλίντες, ὥς φίλοι, πῶς ἄρ' ὅτι Κυρῶν. συνων-
μ. 9. Vulc.
 ὥς δὲ μόλις σπυεῖδον τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως,
 (λαοκρίτες χρωμένων τῷ βασιλικῷ ἀπόρτῳ) ἔγνω-
 σαι πολεμίου ὄντα. εἰς οὖν ἐκείνων ἐτόλμησεν ἀ-
 γροῶν ἄξοπιδει βαλὼν ὅτι Κυρῶν ἀκυντία. τῷ δὲ ἄρ'
 τῷ ἰγρύαι φλεβὸς αἰθρογασίης, πεσὼν ὁ Κυρῶν, αἶ-
 μα παῖει παρὰ πηλὸν ὅτι τετραμῶν κρόταφον,
 καὶ ἀποθνήσκει. πρῶτος μὲν ὁ Κητοῦ λόγος, ὅς, κα-
 θάρ' ἀμβλῆξι φιδίῃ, μόλις αἰαρῶν ὅτι αἰθροποι,
 αἰήρηκεν.

Παρά τῷ αὐτῷ Πλουτάρχῳ, ὀλίγῳ ἕτερον.

20

Εξελήλαται ὅ [ὁ Ἀρπυξέρεξ] (ὡς ὁ Κτησίας
 φησὶν) ἐπὶ τῷ μέχλῳ, παταράκοντα μυριάσι·
 οἱ δὲ περὶ Δείνωτα καὶ Ξενοφῶντα, πολὺ πλείονας
 ἡμέρας λέγουσι ταῖς μαχαχμηδύας. Σφίθμων δὲ
 νεκρῶν ὁ Κτησίας, ἑκακισχιλίουσιν αἰνεχθεῖν φη-
 σὶ περὶ τοῦ Ἀρπυξέρεως· αὐτὰρ ὅτι δισμουρίων οὐκ
 ἐλάττους φασι εἶναι τὰς κειμήλους. Ταῦτα μὲν οὖν
 ἔσχε ἀμφισβητήσιν. ἐκείνῳ δὲ τῷ Κτησίᾳ λαμ-
 περὲν ἦδη ψῆσμα, ὃ πεμφθεῖναι φάσαι περὶ
 30 τοῖς Ἑλλήνας αὐτῶν, μὲν² Φαύλλου τῷ Ζακυνθίου
 καὶ πινῶν ἄλλων. ὁ γὰρ Ξενοφῶν ἠρώσατο σὺν ἀφ-
 τεύοντα βασιλεῖ Κτησίᾳ. μέμνηται γὰρ αὐτὸν καὶ
 τοῖς βιβλίοις τέτοις ἐν τετυχῶς διηλὸς ἔστιν. οὐκ
 αἰσῶν ἐλθόντα, καὶ λέγων ποσούτων ἐρμυνέα ἡρό-
 αμνον, παρῆκεν αἰώνυμον, Φαύλλον δὲ τοῦ Ζακυν-
 θιον αἰνόμεζεν. ἀλλὰ δαμνοῖς ὁ Κτησίας, ὡς εἰκα-
 φιλόπμος αἶν, καὶ οὐκ ἦτον φιλολάκων καὶ φιλοκλέ-
 αρχος, αἰετὶς ἐν τῇ διηγήσει χώρας ἑαυτῷ δι-
 δωσιν, ἐν αἷς ἡρόαμος, πολλὰ καὶ καλὰ μνήσκει
 40 Κλεάρχου καὶ τῆς Λακεδαιμόνος. μετὰ δὲ τῷ μέχλῳ
 δῶρα κάλλιστα μὲν ἔξέπεμψε καὶ μέγιστα τὰ Ἀρπα-
 γέροντι παίδι, τῷ πεσόντι· ἔπειτα Κύρου καλῶς δὲ καὶ
 Κτησίας καὶ τὰς ἄλλας ἐπέτιμψεν.

1. *Xyl. veris*, Ipsi cadauera visa haud pauciora xx millibus esse ait. & *annotas autp.* Locus est ambiguus & obscurus. Nam neque satis liquet de Cyri ne an regis exercitu perierint qui hic numerantur: & quo illud *autp.* pertineat, non constat. ego ad Ctesiam potius refererem. Minime qui dem Lapo assentionem, qui alterum numerum ad Cyrianos, alterum ad regios retulit. Diod. Siculus de regis exercitu plures xv millibus, de Cyri autem circiter tria millia cecidisse refert. 2. *In Variis lectionibus ad Plat. adnotatur Φαλῶν, Φαλῆλιν & Vulcobri codice. Apud Diodor. Siculum sane lib. 13. Φάλλω & adpellatur.*

• ἡνέσχετο, ἀλλ' εἰπὼν, Ὁρᾷ δὲ αὐδ' ἔρα, ἔπειτα αὐ-
τῷ. καὶ παῖς ἔξ' ὧν ἔρπον, καὶ πτρώσκει. Διὰ τῷ θά-
ρατος, ὡς φησὶ Κτησίας ὁ ἰατρός· καὶ ἰαοῦται αὐτὸς
ὁ τραῦμα φησὶ. παύοντα δὲ αὐτὸν ἀκοντίζει τις
παλτὰ ὑπὸ τῷ ὀφθαλμῷ βιάσας· καὶ ἐπ' αὐτῷ
μαχομένοι καὶ βασιλῆος καὶ Κύρου, καὶ οἱ ἀμφ' αὐτοῖς,
ὑπὸ ἑκατέρου, ὁποῦσι μὲν τῷ ἀμφὶ βασιλέα
ἀπὸ θανάτου, Κτησίας λέγει· (παρ' ἐκείνου γὰρ αὐτὸν)
Κύρος δ', αὐτὸς τε ἀπὸ θανάτου, καὶ οἱ αὐτοὶ οἱ ἀριστεροὶ τῷ
πρὶν αὐτὸν ἔκριντο ἐπ' αὐτῷ.

Πάλιν ἐκ τοῦ Πλατάρχου, ἐν τῷ Ἀρ-
ξέρξε βίῳ.

• Ἡ δὲ Κτησίου διήγησις, ὡς ἐπιτεμόντι πολλὰ
συντόμως ἀπαγγέλλαι, τοιαύτη τις ἔστι. Κύρος
ἀπακτεῖνας Ἀρταγέρσην, ἤλαυνεν εἰς αὐτὸν βασι-
λέα τῷ πᾶσι καὶ αὐτὸς εἰς ἐκείνον, ἀμφοτέρωσι σι-
νωπῇ. φθαίει δὲ βάλλων Ἀρταγέρσης ὁ Κύρου φί-
λος βασιλέα, καὶ οὐκ ἔτρωσε. βασιλῆος δὲ, ἀ-
φείδ' ὁ δόρυ, Κύρου μὲν οὐκ ἔτυχεν, Τισσαφέρνην
δὲ, πρὶν αὐτὸν Κύρος καὶ ἡναιῶν, ἔβαλε καὶ κατε-
κτείνε. Κύρος δὲ ἐπ' αὐτὸν ἐξακοντίζας διὰ τῷ
θάρατος, ἔτρωσε ὁ δὲ ἦτορ, ὅσῳ ἐδιδύμει δύο δακτύ-
λους ἀκόντιον, πεσὼν δὲ αὐτὸν ὑπὸ τῆς πληγῆς
ἀπὸ τῷ ἵσπου. φυγῆς δὲ καὶ Τισσαφέρνης τῷ πρὶν
αὐτὸν ἡμιμόρτης, ὁ μὲν, αἰσθασ μετ' ὀλίγων (ὡς οἱ
καὶ Κτησίας αὐτὸν) λόφον πρὸς πλείονα καταλαβὼν,
ἡσυχάζει. Κύρος δὲ τοῖς πολεμίοις ἐνελούμενος
ὅπως δὲ ἐφ' ἑαυτὸν ἡμιμόρτης, ἡδὲ σκῆπτρον
ὄντος, ἀγροῦ μένος ὑπὸ τῷ πολεμίων, καὶ ζητού-
μενος ὑπὸ τῷ φίλῳ. ἐπαρμένους δὲ τῇ νίκῃ,
καὶ μετ' ὧν ὁρμῆς καὶ θράους, διεξήλαυνε βοῶν,
• Ἐξίσασθε πανηγυρί. τῷ δὲ Περσὶ πολλὰκις
αὐτὸν βοῶντος, οἱ μὲν ὀξέως αὐτοῦ, περὶ σκηνωμάτων ἀ-
ποστήσει δὲ τῆς κεφαλῆς ἡ πρὸς τῷ Κύρου, καὶ
τῷ δὲ τρέχων νεανίας Πέρσης, ὄνομα Μιθριδάτης,
ἀκοντὶ βάλλει τὸν κροτάφον αὐτοῦ πρὸς τὸ ὀφθαλ-
μὸν ἀγροῦ ὅστις ἔστιν. πολὺ δὲ αἶμα τοῦ
τραύματος ἐκβαλόντος, ἰλιγγιάσας καὶ καρα-
λῆς ὁ Κύρος ἔπεσε. καὶ ὁ μὲν ἵσπος ὑποκρυ-
πὼν ἐπλάζετο· τὸν δὲ ἐφ' ὧν περὶ τῶν πό-
ρυν ἐκ καταλαβαίνει τῷ δὲ Κύρου βαλόντος ἀκρό-
• ὅς, αἶματος πρὸς πλείονα. τὸν δὲ Κύρος ἐκ τῆς πλη-
γῆς αἰσφύροντα χαλεπῶς καὶ μάλιστα, δυνούχοι π-
νὲς παρόντες ὀλίγοι ἐπεχείρουν ἐπ' ἄλλοι ἵππων
αἰσφύοντα, καὶ σῶζον· ἀδυνάτως δὲ ἔχοντα,

conspicatur. Ac statim continere se non
potuit: sed hæc loquutus, Video homi-
nem, in eum inuadit, & infesta hasta per
loricā pectus verberat: ut refert C T E-
S I A S medicus; qui & vulnus illud se-
curasse dicit. Dum autem regem ferit, in
eum nescio quis tragulam magno im-
peru iaculatur, & sub oculo vulnerat.
Hic pugnantibus rege & Cyro, illisque
qui circa ipsos erant, quam multi qui-
dem ceciderint eorum qui regem cir-
cumstabant, C T E S I A S commemorat.
(apud illum enim erat.) Cyrus autem,
& ipse occubuit, & octo, fortissimi eo-
rum qui latus eius cingebant, super illo
iacebant.

Iterum ex Plutarcho in Ar-
taxerxis vita.

C T E S I A E narratio, ut breuibus
multa perstringam, huiuscemodi est: ^{interpr. R.}
Cyrus, trucidato Artagerse, equum in ^{Crus. misal-}
regem permisit, & hic in illum, silentio ^{lor, cuius o-}
vterque. Occupat Cyri amicus Ariæus ^{alia ex Plut-}
ferire regem, nec sauciauit eum: rex ^{hic.}
missa lancea à Cyro aberravit, Tissa-
phernem autem fidum Cyro & fortem
virum percussit atque interemit. Cyrus
intorto per loricam regis iaculo, vulnus
pectori illius ingessit duos digitos altū.
vnde ille ictus vi defluxit ex equo ad
terram. Fuga & tumultu cohortis regis
edito, rex assurgens cum paucis (inter
quos fuit C T E S I A S) tumultum victi-
num cepit, ubi tenuit se quietum. Cy-
rum inter hostes volitantem equus fe-
rox longe abstulit: nec tenebris iam co-
gnoscebatur ab hostibus, & ab amicis
quarebatur. Erectus autē victoria, ar-
dorisque & fiducie plenus per medios
vehabatur hostes, clamans, Cedite mi-
seri. Dum hoc identidem lingua Persi-
ca clamat, pars venerabundi decedunt
ei via. Ibi quum tiara capiti eius deflu-
xisset, prætercurrens adolescens Perfes
(Mithridati nomen erat) tempus Cyri
iaculo secundum oculum ferit, infcius
qui sit. Eructante vim sanguinis vulne-
re, captus Cyrus vertigine & sopore tol-
labitur. Equus fugiens oberrabat: fra-
tum equi prolapsum capit comes illius
qui Cyrum percussit, sanguine redun-
dans. Cyrum ex plaga ægre tandem
colligentem se, assistentes eunuchi pau-
ci alteri equo imposuere, quo eriperent
eum. Quem equitandi impotentem,

Vulgo
cod. m.

Sic & Vul-
go. cod. ali-
as hanc m.

• ὅς, αἶμα
Vulgo.

pedibusque connitentem ire, sustinentes ducebant: corpore quidem ob vulnus in capite acceptum grauem cespitantemque, sed victorem arbitrantem se, quod fugientes audiret, Cyrum regem alta voce appellantes, atque ut parceret ipsis orantes. Interea Caunii quidam homines, tenues inopesque, qui humilium ministeriorum gratia regis castra sequebantur, confusi forte ut amici fuere cum illis qui circa Cyrum erant. hi ut tandem punicea sagula eorum aduertere, (quum regii haberent omnes candida) intellexerunt hostes esse. Ita vnus eorum ausus est, ignarus qui esset, Cyrum iaculo à tergo ferire. Vulnerata poplitis vena prolapsus Cyrus tempus simul faucium ad saxum offendit: vnde animam exhalauit. Hæc C T E S I A E verba sunt, quibus quasi plumbeo gladio vix tandem interficiens hominem cum sustulit.

Apud eundem Plutarchum, paulo post.

Eduxerat autē Artaxerxes (ut C T E S I A S autor est) in aciem quadringena millia: Dinon & Xenophon multo plures fuisse qui conflixere memorant. Initio cæsorū numero C T E S I A S nouem millia capitum relata perhibet ad Artaxerxem: sibi vero non minus xx millia visos qui ceciderant. Verum hæc in controuersia fuere. Illud vero iam C T E S I A E nobile est mendacium, qui se cum Zacynthio Phayllo & quibusdam aliis missum refert ad Græcos. Nam Xenophontem non latuit agere in regis contubernio C T E S I A M. Si quidem meminit eius, & constat hosce libros eum voluisse. Quare nuncium eum & tantæ legationis interpretem nō præterisset tacitum: at Phaylli Zacynthii mentionem fecisset. Sed mire scilicet ambitiosus C T E S I A S, nec secius Laconū & Clearchi studiosus, passim in historia aliquas sibi ipse attribuit partes: in quibus quum est, multa & præclara de Clearcho commemorat, & de Lacedæmone. Secundum prælium eximia dona & maxima Artagerxis, qui à Cyro fuerat interemptus, filio misit. Magnifice etiam C T E S I A M ceterosque honorauit.

1 Xyl. vertit, Ipsi cadauera visa haud pauciora xx millibus esse ait. Et annotat autē. Locus est ambiguus & obscurus. Nam neque satis liquet de Cyri ne an regis exercitu perierint qui hic numerantur: & quo illud autē pertineat, non constat. ego ad Ctesiam potius referam. Minime quidem Lapo assentior, qui alterum numerum ad Cyrianos, alterum ad regiones retulit. Diod. Siculus de regis exercitu plures xv millibus, de Cyri autem circiter tria millia cecidisse refert. 2 In Variis lectionibus ad Plus. adnotatur Φαλλίον, Φαλλίον & Vulcobii codice. Apud Diodor. Siculum sane lib. 14. Φάλλιον appellatur.

καὶ δὲ αὐτῷ παρθενούμηνον βασιλίσσειν, ὑπολαβόν-
τες ἦγον· τῷ μὲν σώματι καρηβαροῦντα καὶ σφαλ-
λόμηνον, οἰόμενον δὲ ἱκανῶς, ἀκύνοντα τῇ φθόρῃ-
των αἰακαλουμένων Κύρῳ βασιλέα, καὶ φείδεται
δεομένων. ἐν δὲ πούτῳ, Καύνιοι πινὲς αἰδοῦμαι κα-
χέωσι καὶ ἀπορί, καὶ ἀπεινῶν ὑποურγημάτων ἐνεκα
τῇ τῷ βασιλέως στρατιᾷ παρὰ καλουνοῦντες, ἔτυ-
χον αἰαμιχθέντες, ὡς φίλοι, τοῖς παρὶ δὲ Κύρῳ.
ὡς δὲ μόλις σπυεῖδον τὰ περὶ θωρακὶ ἀφ' αὐτοῦ φοινικῆς,
(ἀδελφεὶς χρωμάτων τῷ βασιλικῶν ἀπορύτων) ἐγνω-
σαι πολέμους οὐκ ἔχοντες. εἰς οὖν ἐκείνων ἐτόλμησεν ἀ-
γνοῶν δὲ ὅτι παρὶ βαλὼν δὲ Κύρῳ ἀκύνῃ. τῷ δὲ παρὶ
τῇ γυναι φλέβος αἰδοῦμαι γαίης, πεσὼν δὲ Κύρῳ, ἀ-
μα παῖει παρὶς πηλὴν δὲ τετραμῶν κρόταφον,
καὶ ἀποθνήσκει. τοῦτο μὲν ὁ Κτησίῳ λόγος, ὃ κα-
θὰ τὸ ἀμύλαξιν φιδίῳ, μόλις αἰαμῶν δὲ αἰδοῦμαι,
αἰήρηκεν.

συντα-
μιχθ. Vulc.

Παρὰ τῷ αὐτῷ Πλουτάρχῳ, ὁ λόγος
ὑστερον.

20

Ἐξελήλαται δὲ [ὁ Ἀρτοξέρξης] (ὡς ὁ Κτησίας
φησὶν) ὅτι τὴν μάχην, περὶ τὴν ἀμύλαξιν
οἱ δὲ παρὶ Δείνωτα καὶ Ξενοφῶντα, πολὺ πλείονας
ἠνέσθαι λέγουσι τὰς μαμαχημίδας. Σριθμὼν δὲ
νεκρῶν ὁ Κτησίας, ἐνακισχιλίους αἰνεχθῆναι φη-
σὶ παρὶς δὲ Ἀρτοξέρξῳ αὐτῷ δὲ δισημείων ὅσα
ἐλάττωι φαίνονται τὰς κειμένων. τῷτα μὲν οὖν
ἔσχε ἀμφισβήτησιν. ἐκείνῳ δὲ τῷ Κτησίῳ λαμ-
παρὶ ἡδὴ φάσμα, ὃ πεμφθῆναι φάσαι παρὶς
τοῖς Ἑλλήνας αὐτῷ, μὲν Φαύλλου τῷ Ζακυνθίου
καὶ πινὼν ἄλλων. ὁ γὰρ Ξενοφῶν ἠσώσατο σπυ ἀφ' αὐ-
τοῦ βασιλεὶ Κτησίῳ. μέμνηται γὰρ αὐτῷ καὶ
τοῖς βιβλίοις τοῖς ἐπὶ τετυχῶς δηλὸς ὅτι. ὅσα
αὐτῷ ἐλθόντα, καὶ λόγων ποσούτων ἐρμηνεύει ἠνέ-
μηνον, παρὶς αἰώνιον, Φαύλλῳ δὲ δὲ Ζακυν-
θιον ἀνόμαζεν. ἄλλα δαμνῶν ὁ Κτησίας, ὡς ἔοικε,
φιλότιμος ὢν, καὶ οὐχ ἡττοὶ φιλοτάκων καὶ φιλοκλέ-
αρχος, αἰεὶ πινὰς ἐν τῇ διηγήσει χώρας ἑαυτῷ δι-
δωσιν, ἐν αἷς ἠνέμηνον, πολλὰ καὶ καλὰ μνησθεῖς
Κλεάρχου καὶ τῆς Λακεδαιμόνου. μετὰ δὲ τῇ μάχῃ
δῶρα καλίστα μὲν ἔξέπεμψε καὶ μέγιστα τῷ Ἀρτα-
γέρσου παιδὶ, τῷ πεσόντι ὑπὸ Κύρῳ καλῶς δὲ καὶ
Κτησίῳ καὶ τὰς ἄλλας ἐπέτιμῃσιν.

μεμνησθεῖς
Vulc.

Περὶ τῷ αὐτῷ Πλουτάρχῳ, ἐν τῷ
αὐτῷ βίῳ.

*Apud eundem Plutarchum, in
eadem vita.*

Εἰπεὶ δὲ Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγούς
Τισσαφέρνης δὲσπότησιν καὶ παρειαπώδησιν ὄρ-
κων ἡγομένῳ, καὶ συλλαβῶν ἀνέπεμψεν ἐν πέ-
δας δεδεμένους, δεσφύων φησὶν αὐτῷ δὲ Κλέαρ-
χον ὁ Κτησίας ὁ πῶς κτεινὸς δὲ σκορπείη. τυχόντα
δὲ, καὶ τημαλήσαντα πῶς κεφαλῇ, ἡδυνῶν τε τῇ
χερὶ, καὶ δὲ δακτύλιον αὐτῷ δυνῶν, σύμβολον
φιλίας πρὸς τοὺς ἐν Λακεδαίμονι συγγενεῖς καὶ οἰ-
κείους. εἴ δὲ γλυφῶν ἐν τῇ σφραγίδι Καρυα-
τίδας ὀρχουμένους. τὰ δὲ πέμποντα σπία τῷ
Κλεάρχῳ τοὺς σκευδεδεμένους στραπώτας ἀφα-
ρεῖσθαι καὶ καταναλίσκεν, ὀλίγα τῷ Κλεάρχῳ
διδόντας ἀπ' αὐτῶν. ἰάσθαι δὲ καὶ τὸ φησὶν ὁ
Κτησίας, πλείονα τῷ Κλεάρχῳ πέμπεσθαι ὅσον
παραξάνους, ἰδίᾳ δὲ ἕτεροι τοὺς στραπώτας δι-
δοσθαι. καὶ ταῦτα μὲν ὑποβλήσας καὶ ὡρασθῆναι
χερὶ καὶ γνώμῃ τῆς Παρύσατιδος. περὶ πο-
λέμου δὲ καθ' ἡμέραν τῷ Κλεάρχῳ καλῶς ὅτι
τοῖς σπίοις, ὡρακαλεῖν αὐτῷ καὶ διδάσκειν ὡς χρὴ
μικρὸν εἰς ὅχρεας ἐμβαλόντα μαχαίρειον, δόκρυ-
ψατα πέμψαι, καὶ μὴ ὡραδεῖν ἐν τῇ βασιλείᾳ ὁ-
μότητι τὸ τέλος αὐτῷ ἡγομένῳ. αὐτῷ δὲ φοβούμε-
νον, μὴ ἐπλησθῇ. βασιλέα δὲ τῇ μὲν μητεὶ ὡρα-
πομένη μὴ κτεῖναι δὲ Κλέαρχον, ὁμολογῆσαι καὶ
ὁμῶσαι. περὶ δὲ τῷ αὐτῷ τῆς Στατίρας
ἀποκτεῖναι πρὸς πλὴν Μένωνος. ἐκ δὲ τούτου
τῷ Παρύσατι ὅτι βουλόσθαι τῇ Στατίρᾳ, καὶ
συμβαλάσθαι τῷ φαρμακείᾳ κατ' αὐτῆς.
ὅσα εἰκότα λέγων, ἀλλὰ πολλὴν ἀλγύᾳ ἔχοντα
τῆς αἰτίας, εἰ δεινὸν ἔργον οὕτως ἔδρασε καὶ ὡρα-
κιδυνῶσιν ἡ Παρύσατις, ἀλλὰ Κλέαρχον αὐ-
τεῖν πολυμήσασα τῷ γηνοῖσι βασιλέως γενναίᾳ,
καὶ τέλει καὶ κινῶν ὅτι βασιλείᾳ τρεφομένων. ἀλ-
λά ταῦτα μὲν ὅσα ἀπὸ τῆς ὁμοφρονήσεως τῇ
Κλεάρχῳ μνήμη. καὶ γὰρ αἰαρεθέντων φησὶ
τῶν στρατηγῶν, τοὺς μὲν ἄλλους ὑποκινῶν ἀπα-
ρεῖσθαι καὶ ὀρέων τῷ Κλεάρχῳ νεκρῷ
θύελλαι αἰέμου γῆς ἵνα πολλὴν φέρουσι ὅτι χῶ-
σαι, καὶ ὅτι κρύψαι τὸ σῶμα. φοινίκων δὲ πικρὰ δια-
σπαρύντων, ὀλίγα χερσὶν θαυμάσιον ἄλλοις αἰσθῆ-
ναι, καὶ κατὰ σκιάσαι τὸν πότον. ὥστε καὶ βασιλεὺς σφόδρα
μισομένην, ὡς ἀνδραγαθὸς φίλον αἰρηκῆσι τὸ Κλέ-
αρχον. ἡ δὲ οὖν Παρύσατις, μίστις τε πρὸς τὴν

Postquam autem Clearchum aliof-
que duces interposito iureiurando cir-
cumuenit Tissaphernes, comprehen-
sosque & vinculis astrictos ad regem
misit : rogatum refert se à Clearcho
CTESIAS ut pectinis copiā sibi face-
ret. Quo accepto, curasse eum caput,
oblectatumque pectinis usu, & annu-
lum suum amicitiae mutuae ad necessa-
rios & familiares Lacedaemone suos in-
signe sibi dedisse. Insculptas in pala fu-
isse Caryatidas saltantes. Cibaria quae
Clearcho mittebantur, à concaptiuis
militibus interuersa & consumpta, pau-
ca vero ex illis relicta Clearcho. Cui rei
etiā refert se remedium CTESIAS
adhibuisse, effecisseque ut copiosiora
mitterentur Clearcho, ac militibus se-
paratim præberentur alia : atque hæc
submittrasse & suppeditasse ex bene-
ficio & sententia Parysatidis. Quum
mitteretur quotidie Clearcho inter ci-
baria perna, orasse ipsum Clearchum
ac subiecisse, modicum pugionem ut in
carnem conditum clam sibi mitteret,
neque sineret ut regis fata sua paterent
atrocitati : ceterum abnuisse metu se.
Regem deprecanti matri pro Clearchi
incolumitate iureiurando annuisse : ve-
rum impulsu inde Statiræ cunctos fuisse
ab eo præter Menonem trucidatos.
Hinc Statiræ tetendisse Parysatidem in-
sidias, virusque ei concinnasse. Verum
parum probabilia affert, & coniuncta
cum absurda causa, facinus admisisse
adeo nefarium, atque in periculum sese
præcipitauisse Parysatidem Clearchi
gratia, sustinentem iustam regis coniu-
gem liberorumque consortem ad regnū
educatorum necare. Ceterum non ob-
scure exaggerat hæc ad Clearchi com-
mendantā memoriā. Etenim attexit hoc
quod, duces obtruncatos ceteros fuisse à
canibus & alitibus. Ianiatos Clearchi ca-
daveri venti procellā cumulū terræ ex-
citasse atque iniecisse corpori, idque conte-
xisse. quo loco enato palmeto, breui exi-
mum nemus excreuisse ac locum eum
inumbasse. itaque magna ductum pec-
nitentia regem, quod virum diis cha-
tum peremisset Clearchum. Parysatis
ergo, quum odium iam inueteratum

M m m 4

χρ. αργ. π.
χρ. Vulc.

ἔπειτα χ' ὅτι διηγεύμενος· οἷα πάχει πολλάκις ὁ
λόγος αὐτῶν, πρὸς δὲ μυθώδεις καὶ δραματικὸν ὅτι πε-
πόνητος τ' ἀληθείας) τὸ το μὲν ἰὺ ἐκείνος ἀπέδωκε
χώραι ἐξεί.

Παρεὶ Δημήτριον τῷ Φαληρεῖ, ἐν τῷ περὶ ἐμμελείας,
κεφ. περὶ ἐναργείας.

Mutandū
in ἄλλοις.
H.S.

Καὶ ὅλως ὅτι ποιητὴς οὗτος, [Κτησίας], ποιητικῶν
γὰρ αὐτῶν καλῶν εἰκότως, ἐναργείας δημιουργός
ἔστιν ἐν τῇ γενομένῃ συμπάσῃ· οἷον καὶ ἐν τοῖς ποίεσσι. δεῖ
τὰ γινόμενα εἰς δὲ λέγειν ὅτι ἐγγύετο, ἀλλὰ καὶ
μικρὸν, κρημνίστα διὰ κρημάτων, καὶ αἰαγὰ ἐξ ἴσας
συναγωνίαν. τὸ το Κτησίας ἐν τῇ ἀφελίᾳ τῇ πε-
ρὶ Κύρου τεθνεώτος ποιεῖ. ἐλθὼν γὰρ ὁ ἄγγελος
εἰς δὲ λέγει ὅτι ἀπέθανε Κύρος πατρὶ τῷ Πα-
ρύσατι, (τὸ γὰρ ἡ λεγόμενη ἀπὸ Σκυθῶν ῥησίς
ἔστιν) ἀλλὰ περὶ τὸν μὲν ἔγγειλεν ὅτι καὶ· ἡ δὲ ἡ-
δοι, καὶ ἡγωνίασι· μετὰ δὲ τὸ ἐρωτᾷ, Βασιλεῦς
δὲ πῶς περὶ τῆς, ὁ δὲ, Πέφωκε, φησί. καὶ ἡ, ὑπο-
λαβοῦσα, Τισσαφέρην γὰρ αὐτῷ πύτων αἶπος.
καὶ πάλιν ἐπηρωτᾷ, Κύρος δὲ ποῦ νῦν; ὁ δὲ ἄγγε-
λος ἀμείβεται, Ἐῖθα καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσι
ἀλίζεσθαι. κατὰ μικρὸν καὶ καὶ βραχὺ περὶ τῶν
μόλις δὲ διηγεύμενον ἀπερρήξει αὐτὸ μάλα ἡθι-
κῶς καὶ ἐναργῶς· τὸν τε ἄγγελον ἐμφησίαις ἀκρυ-
σίως ἀφελούσας τῷ συμφορᾷ, καὶ τῷ μητέρας
εἰς ἀγωνίαι ἐμβαλὼν καὶ τ' ἀκρύοντα.

Ἐν τῷ Ἡσυχίᾳ λεγόμεν.

Σάραπης, ἡ Περσικὴ χιτὼν μεσολύχης· ὡς
Κτησίας, Καὶ ἀφ' ἧς ἀλβὴν δὲ σάραπιν, καὶ τὰς
πέρας καὶ τὴν μὲν, ἐτέλετο· τε καὶ βολὴν ἐποίησε.

Παρεὶ τῷ Πλουτάρχῳ, ἐν τῷ Ἀργύρε-
της βίῳ.

Ἐξέβαλε ὅτι καὶ τῆς θαλάσσης Λακεδαιμονί-
ους, Κόνωνι τῷ Ἀθηναίῳ καὶ Φαρναβάζου στρα-
τηγῷ χρησάμενος. ὁ γὰρ Κόνων διέπειρε μὲν ἐν
Κύρῳ μετὰ τῷ ἐν Αἰγῶ ποταμοῖς ναυμαχίαι,
ὡς τ' ἀσφάλεια ἀγαπῶν, ἀλλὰ τ' ὅτι περὶ τῶν
τῶν μεταβολῇ, ὡς περὶ ἐν πελάγει ἔσπῃν φριμ-

νον.

non securitate sectans, sed rerum conuersionem sicut in mari ætus opperians reciprocatio-

1. v. eruditiss. Brissoniensis lib. 2. de reg. Pers. de hac veste, ubi non sine causa suspicatur apud Pollucem hanc vocem mendosam esse, cuius vulgati libri omnes habent. doctiss. viri suspensionem confirmat egregio peruersus ms. Palatinus, qui diserte istum Pollucis locum (lib. 7. Onomastic. cap. 13. sub fin.) ita scribit: ὁ σάραπης, Μένων τὸ φέρμα περὶ τῶν μεσολύχων καὶ χιτῶν, quod est in Notis meis ad Pollucem monetur. 2. Coniecturam sequor quam manu diligentiss. Sylburgii adscriptam inueni Hesychio, scilicet legendum ἐτίματ' αὐτῶν. Adprobi autem hoc loci istud fragmentum, quod alicui non ita videri ab simile videri queat, ista de Parysatis lucem ob intersectum filium a Ctesia scripta fuisse, de quo Excerpt. Pers. c. 58.

fuerat gesta, ex suo loco traiceret: quod crebro ei in scribendo accidit, ut à veritate excurrat ad vana & fabulosa) hæc, quem ille tribuit, habebit locum.

Apud Demetrium Phalerum lib.
qui περὶ ἐμμελείας inscribitur,
cap. de perspicuitate.

Et omnino hic poeta [CTESIAS], poetam enim non immerito illum quis vocet, eidentia est artifex in omni scriptione: sicut & in his. * Oportet quæ facta sint, non statim fateri facta esse, sed paulatim, suspensum tenendo auditorem, & nobiscum angere cogendo. Quod CTESIAS in allato de Cyri morte nuncio facit. nec enim nuncius, simulatque ad Parysatim venit, ei Cyrum mortuum esse dicit: (hæc enim est quæ Scythica oratio appellatur) sed primum quidem, victoria potitum eum nunciauit (quæ verba illi gaudium anxietati mixtum attulerunt) postea vero interrogat, At rex quomodo se nunc gerit? Tunc ille, Fugæ se dedit, inquit. hic illa sermonem excipiens, Tissaphernes horum ei malorum est author, inquit. Rursumque interrogat, Cyrus vero vbi nunc est? Responder nuncius, Vbi fortes viros diuersari decet. * Paulatim & breuiter progrediendo ægre erumpit in illud ipsum quod dicendum erat, idque perquam facit morate & illustre: tum nuncium repræsentando inuitum annunciare hunc casum, tum matrem in timorem & angorem coniiciendo, sicut & auditorem.

In lexico Hesychii.

Sarapis, tunicæ Persicæ genus albo distinctum. ut CTESIAS: Et discindens sarapin, comamque demittens, vellebat crines & clamabat.

Apud Plutarchum in vita Artoxerxis.

Lacedæmonios etiā mari summouit*, * Artoxerxis Cononis Atheniensis cū Pharnabazo ductu. Siquidem Conon in Cypro post prælium nauale ad Ægos flumen egit,

nem.

hem. Qui quod videret sua consilia viribus, & regis vires viro prudente egeret, ad regem misit de rationibus suis epistolam, quam tabellario iussit potissimum Zenone interprete Cretensi vel Polycrito Mendaxo reddere: (horum fuit Zeno saltator, medicus Polycritus) qui si abessent, C T E S I A medico. Fama est hunc accepta epistola Cononis, scriptis eius adiecit ut C T E S I A M quoque ad se mitteret, ad res maritimas conducibilem. C T E S I A S vero regem ait sua sponte hoc sibi muneris iniunxisse.

*Apud Diodorum Siculum
lib. XIV.*

Cum hoc anno [olymp. xcv, 3. archōte Ithycle] C T E S I A S historiam suam Persicam concludit, à Nino & Semiramide usque deductam.

συνέγραψε, ὅπως ἔγραψε, ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμιράμιδος.

ἰων. ὁρῶν ὅτι καὶ τὰς ἐαυτοῦ λογισμοὺς, διωάμενος, καὶ πρὸς βασιλέως διώαμενος, αἰδρὸς ἐμφρονος διομήνη, ἐπιμύειν ὅτις οὐκ ἐστὶ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν διομήνη καὶ τῶν ἐκείνου ὅτις οὐκ ἐστὶ βασιλεὺς, μάλιστα μὲν ἐπὶ δουρὶ αἰσθύνωντος τῆς Κρητῆς, ἢ Πολυκρίτου τῆς Μενδαίου. (τέτων δὲ καὶ ὁ μὲν Ζεὺς ὁρχηστὴς, ὁ δὲ Πολύκριτος, ἰατρός) αὐτὸ δὲ οὐτοὶ μὴ παρῶσι, ἀλλὰ Κτησίου τῆς ἰατρῆς. λέγεται ὅτι Κτησίας, πρὸς ὅτις οὐκ ἐστὶ βασιλεὺς, παρῶσι καὶ πρὸς τὴν Κόνωνος ἐπεσταλμένοις, ὅπως καὶ Κτησία ἀποστείλῃ πρὸς αὐτὸν, ὡς ὠφέλιμον ὄντα ταῖς ὅτις θαλάσσης περὶ ἑσθίν. ὁ δὲ Κτησίας αὐτὸν ὅτι ἐαυτὸν βασιλέα φησὶ παρῶσι καὶ ἀποστείλῃ αὐτὸν ταύτην.

Περὶ Διοδώρου τῶ Σικελιώτη ἐν τῷ 10.

Κτησίας δὲ ὁ συγγραφεὺς πρὸς τῶν Περσικῶν ἱστορίων εἰς τὸν δι' ὁμοῦ [ἔχοντος Α' Περσικῶν]

Persicam vero historiam Ctesia non obscure notare videtur Lucianus lib. πῶς δὲ ἱστορίαν συγγραφεὺς, his verbis: ὅτι συγγραφεὺς ἔργον ἐν αἷς ἐπελάττει, εἰπεῖν. ὅτι δὲ οὐκ αὐτὸς διώαμενος, ἀλλὰ καὶ ὁ Φοβῆται Ἀρταξέρξη, ἰατρός αὐτῶν, ἢ ἐλπίζει καὶ οὐκ ἀποφύγει, ἐπεὶ τὸν χρυσὸν, καὶ ἵππον τῆς Νισαίων ἀφ' ἑαυτοῦ, μισθὸν δὲ τῆς γράφῃς ἐπαινοῦ. id est, Officium historici vnum est, rem narrare, ut acta fuit. Ille vero hoc prestare neutiquam possit, quamdiu reformidet Artaxerxem, cuius est medicus scilicet, aut dum sperat sibi purpureum candyn, & torquem aureum, Niszumque equum, mercedem nimirum pro laudibus quas historix inferuerit. Qui itaque adulationem potauerit, historia labem sane sedam. Fabulositatem tamen maxime in illo archiatro accusaverunt, id quod de Indicis peruratum est. Non nemo tamen idem quoque in Persicis, quibus & Assyria comprehendit, quod ad antiquas gentis origines praesertim attinet, notavit; & integer ὅτι Diodorus exstaret, cognosceremus abunde de hac re. Non tacuit tamen & Strabo qui lib. XI. ita: ἀλλ' ὅτι περὶ τῶν (de Massagetis & Sacis) ἔδους ἡγεῖται" ὅτι δὲ πρὸς ἀληθείαν, ὅτι καὶ περὶ τῶν Περσικῶν, ὅτι τῆς Μηδικῆς, ἢ Συριακῶν, ἐς πρὸς ἀφικνεῖται, καὶ πρὸς τὴν συγγραφήν ἀποσπᾷ, καὶ πρὸς φιλομυθίαν. ὁρῶντες γὰρ τὰς φανερὰς μυθολογίας εὐδοκίμουν, ὡς ἡσθάντο αὐτὰ περὶ τῶν γράφῃς ἡδεῖαν, καὶ ἐν ἱστορίαις σχήματι λέγουσιν, ἀλλὰ μὴ περὶ εἰδὸν μὴτε ἡκιστα, ἢ ὅτις γὰρ εἰδὸν σκεπτικῶς δὲ αὐτὸ ὅτι μόνον ὅτι, ὅτι ἀκρόασι καὶ οὐκ ἔχει, καὶ θαυμάσιον. ῥαδίον δὲ αὐτῆς ἡ σόδοις. ὅτι μὲν περὶ τῶν ἡρωολογῶν, ἐπὶ τῶν τραγικῶν ποιητῶν, ἢ Κτησία, ἢ Ἡρόδοτος, ἢ Ἐλλανικὸς, καὶ ἄλλοις τῶν τῶν. id est, Χυλάνδρῳ interprete: Sed neque de his quisquam veritatem exacte perhibuit, neque de priscis Persarum, Medorum, Syrorum rebus, fidem admodum magnam inuenerunt scriptores: idque ob ipsorum simplicitatem, & fabulas edendi studium. Cum enim viderent in honore esse eos qui professi fabulas scriberent: existimauerunt suam quoque scriptionem lectoribus iucundā fore, si sub narrationis veræ specie ea dicerent, quæ neque vidissent neque audiissent, saltem ex iis quibus cognita ista essent. id vnum spectantes, ut auditio amœna fieret atque admirabilis. Equidem facilius Hesiodo & Homero aliquis fidē adhibuerit cum de heroibus verba faciunt, itemque tragicis poetis; quam Ctesia, Herodoto, Hellanico, & eorū similibus. Ob ψευδογραφίαν itaque hosce historicos & Lucianus ἀληθ. ἱστορ. β' ἐν ἀδὲ collocat: ὅτι μάλιστα, αἰτ, ἀπασάν τιμωρίαν ὑπερβαίνειν αἱ ψευδογραφίαι περὶ τῶν βίων, ἐπὶ μὲν τῶν συγγραφέων ἐν αἷς ἐπὶ Κτησίας ὁ Κνίδι ὅτι ἦν ὅτι. Sed mittamus illum Asticum μυθῶνα, & aliquos ex Indicis quoque ἀποσπασμάτια, vel quæ inde se hausisse auctores testantur etiam optimi, adiciamus.

ἢ περὶ τῶν
σπουδαίων
ἢ. C. G.

ΕΚ ΤΩΝ

EX

ΙΝΔΙΚΩΝ ΤΟΥ ΙΝΔΙCΙS Ε- ΑΥΤΟΥ ΚΤΗ- ΣΙΟΥ. I V S D E M C T E - S I A E .

Παρά τῷ Στράβωνι ἐν τῷ ἑ' γωγῃ.

Κτησίῃς μὲν οὐκ ἐλάττω τ' ἄλλης Ἀσίας τ' Ἰν-
δικῇ λέγεται.

Παρά τῷ Ἀρριανῷ ἐν Ἰνδικῇ.

Κτησίῃς ὅ ὁ Κνίδιος τ' Ἰνδῶν γῆν ἴσιν τῇ ἄλλῃ,
Ἀσίῃ λέγει, οὐδὲν λέγων.

Παρά τῷ Τζέτζη χιλ. η, σίχ. 20 πζ.

Ἡρόδοτος, Διόδωρος, Κτησίῃς, πρῶτες ἄλλοι,
Λέγρουσι τ' ὁδοῖσι τὴν γῆν Ἀραβίαν,
Ὡς περὶ γῆν τ' Ἰνδικῇ, ὁδοῖσι τὴν ἄσιν,
Ἀρώμασι ἐκπνέουσαι, ὡς ἐπὶ γῆν ἑκείνης,
Καὶ λίθοις καὶ ὁδοῖσι τ' Ἰνδικῇ, ὁδοῖσι τὴν ἄσιν.
Τοῖς δὲ ἀνθρώποις τοῖς ἐκείνῃ λυθείας ὁδοῖσι-
ας,

Ὅσα πινά ἐκείνῃ, ἐκ φύσεως τὰς ὁδοῖσι,
Τότε καὶ πινά τὴν λυθείας, ἐκ ἀνακτῶν παλιν.

Παρά τῷ Στράβωνι ἐν τῷ ἑ' βιβλίῳ.

Κτησίῃς δὲ τὰς Ἰνδῶν φησὶν οὐκ εἶναι τὰ βα-
σιλεῖ μεθυσθῆναι. ὡς δὲ Γέροτος τὰ βασιλεῖ
ἐφίεται μεθύσκεσθαι μιᾷ ἡμέρᾳ, ἐν ἣ ἴθουσι τὰ
Μίθρη.

Παρά τῷ Ἀρριανῷ, ἱστορ. ἀναβάσ.
Ἀλέξ. ε'.

Καὶ Κτησίῃς (εἰ δὴ τὰ ἰκαδὸς ἐκ Κτησίῃς ἐς τε-
κμησίωσιν) ἵνα μὲν γενώτατος αὐτὸς αὐτῷ ὁ Ἰνδός 30
ᾧ, περὶ τὴν γῆν ὅτι διέχεσθαι αὐτῷ αἱ ὁ-
χθαί ἵνα ὅπλατύτατος, * ἐκείνῃ τὸ πολὺ δὲ ἑῷ
αὐτῷ ὁ μῆτος τέτοιον.

diorum latitudine ripas inter se distare: qua vero latissimus, etiam centum summum stadio-
rum spatium intermedium esse.

1 Ibi et aliorum sententias, ut Onesicriti, Nearchi, Megasthenis, et Deimachi sententias maxime discrepantes refert, quarum nullam probat. v. et Arrianum in Indico.

2 An forte hic locus defectus, viri docti videant: mihi, credo, libere suspicionem meam indicare licet. Habes enim disertum initio excerptorum ex Indico, a Photio eadem quidem de latitudine et sententiam, sed de eo ubi latissimus sit, et de quo etiam sententiam ait, quid itaque? Facile potuit excideri in Arriani libris numeri ducentarii nota σ, quae reponi debeat. Sicque adhuc etiam plenius Ctesia sententiam expositam ibi habebimus nimirum ubi Indus angustissimus, xl. stadiorum esse: ubi latissimus, cc: ubi medius, id est, nec angustiss. nec latiss. plerumque c. stadiorum esse. Sic ego suscitavi: alii autem ducunt.

Apud Strabonem lib. XV geograph.

CTESIAS dicit Indiam non esse
minorem reliqua Asia.

Apud Arrianum in Indico.

CTESIAS Cnidius Indicam reli-
quæ Asiae æqualem esse magnitudine
affirmat: sed errat.

10

Apud Tzetzen chil. VIII,
vers. 987

Herodotus, Diodorus, CTESIAS, et
omnes alii,

Dicunt felicem esse Arabiam,
Quemadmodum et terram Indicam odo-
riferam valde,
Aromatibus spirantem: ut et terram il-
lius,

Et lapides concisos huius, aromata spi-
rent.

Homines autem illic solutos bonis odori-
bus,

Ossa quadam, et cornua, et naturas olen-
tes,

Tunc fumigari deinceps, atque refocillari
rursus.

Apud Athenaeum libro X.

CTESIAS autem apud Indos regi
non licere inebriari tradit. At vero a-
pud Persas regi conceditur inebriari die
vno, in quo sacrificant Mithrae.

Apud Arrianum historiar. de expedit.
Alexandri lib. V

Ac CTESIAS quidem (si cui eius
autoritas ad probandum sufficiat) asse-
rit Indi, qua angustissimus is est, xl. sta-
diorum latitudine ripas inter se distare: qua vero latissimus, etiam centum summum stadio-
rum spatium intermedium esse.

Apud

*Apud Aelianum lib. XVII de nat.
animal. c. 29*

Indorum regem hostibus bellum inferentem, bellatorum centena millia elephantorum antecedunt: tum vero aliorum maximorum & fortissimorum tria millia subsequuntur, ad hostiles muros ipso incursu evertendos institutorum: cum enim rex iubet, evertunt, idque pectorum suorum vi & impetu. Hoc se audivisse Ctesias scribit: idemque Babylone se vidisse dicit, palmas ab his ad moderatoris sui iussum violentissimo impetu extirpatas.

*Apud Aristotelem de generat. animal.
lib. II, cap. 2.*

Quæ enim Ctesias Cnidius de femine elephantorum narrauit, illum mentitum fuisse claret. Ait enim istud desiccatum adeo indurari, ut fiat electro simile. Non vero ita fit.

*Apud eundem libro tertio extremo de
hystor. animal.*

Falsum vero est etiam quod Ctesias scripsit de elephantorum genitura.

Non habebam in animo quidquam inferere ubi Ctesia non fieret nominatim mentio. Quam enim multa talia ex Aeliano alias describenda, ut ille certe è Ctesia plerisque istos Indicos logos descripserit? Hoc tamen de gallis gallinaceis, & aliud infra de avicula dicero vel ideo inferere visum fuit, quod utrumque A. Schottus in suis Notis ad Ctesia Indica laudet, & è Ctesia excerptum moneat plenius ac latius, quam Photius scilicet fecit. De gallis sane ex Photio supra cap. 3. Indic. saltem habes, unde magis fuisse scias. Audi itaque Aelianum lib. XVI de animal. c. 2. ita scribentem:

Nascuntur & Gallinacei maximi [apud Indos]: nec rubram habent cristam ut nostri, sed ita variam & floridam, quemadmodum coronam ex floribus contextam. Pennas posteriores non inflexas habent, neque in orbem reuolutas, sed latas, quas cum non erigunt, ut pavones trahunt: eorum pennæ partim auri, partim cærulei vel smaragdi colorem gerunt.

*Apud eundem Aelianum lib. XVI de
animal. nat. c. 31.*

In his libris, quos Cnidius Ctesias de rebus Indicis conscripsit, Cynamolgorum gentem ait canes permultos, magnitudine Hyrcanis canibus pares alere solere. Quamobrem vero

Περὶ τῶ Αἰλιανῶ, ἐν τῷ εἰς πρὶ ζώ.
ιδιότ. καφ. κθ'.

Τὸ Ἰνδῶν βασιλείῳς ἐλαυνόντος ἐπὶ τὴν το-
λεμῆς, δὴ καὶ μυριάδες ἐλεφάντων περιηρῶνται
μαχίμῳ. ἐπὶ τοῖς δ' ἀκούω περιηρῶν τὴν μέ-
γιστον τὴν ἰσχυροτάτην ἐπιδῶν, οἱ περὶ αὐτῶν εἰσι πε-
ραδδύμενοι πρὸς τὴν τῆς πολέμου ἀνατρέψαι,
ἐμπιστίντες ὅτι καλὴ βασιλεύς· ἀνατρέψαι
10 ὅτι τοῖς ἐπὶ τοῖς καὶ λέγει αὐτῶν καὶ Κτησίας, ἀκού-
σας γὰρ αὐτῶν. ἰδὲν δ' αὖ Βαβυλῶνι ὁ αὐτὸς λέγει τὴν
φοίνικας ἀνδρῶν δὴ ἀναβροχόμενος ὑπὸ τῆς ἐλε-
φάντων δὴ αὐτῶν ἐξέπον, ἐμπιστίντων αὐτοῖς ἡγεῖσθαι
βιαιότατα. δρᾶσι δ', αὐτὰρ ὁ Ἰνδὸς ὁ πωλὺν
αὐτοῖς, καλὴ δὲ δρᾶσαι τὴν αὐτοῖς.

Περὶ τῶ Αἰλιανῶ ἐν τῷ β' πρὶ ζώων
γνέσ. καφ. β'.

Κτησίας γὰρ ὁ Κνίδιος ἀπὸ τῆς ἀπέρματος τῆς
ἐλεφάντων εἴρηκε, φανερόν ἐστιν ἐφ' ὅσον αὐτὸς. φησὶ
20 γὰρ ὅτι σκληρῶς ἐξήρανον αὐτοὺς, ὥστε γίνεσθαι ἡλέ-
κτρῳ ὅμοιον. τὸ δ' ἐγίνετο.

Περὶ τῶ αὐτοῦ ἐν τῷ ἀκρῶ βιβ. γ'. πρὶ
ζώων ἰσθ'.

Ἰνδὸς δ' ἐστὶ καὶ ὁ περὶ Κτησίας γράφει περὶ τῆς
γενέσεως τῆς ἐλεφάντων.

Ἀλεξάνδρον δ' ἰσχυροτάτην μέγιστον [ἐν Ἰν-
δοῖς,] καὶ ἔχοντες λεφόντες ἐκ ἐρυθρῶν καὶ γὰρ τὴν ἡμέ-
δα ποῖς, ἀλλὰ ποικίλῳ καὶ τὴν αἰθινῶν σεφάιντες. πρὸς
3 ὅτι περὶ τὰ πυγὰ καὶ ἔχοντες ἐκρυπτοῖς, ὅτι εἰς ἐλκεα
ἐπὶ καὶ μὲν ἔχοντες, ἀλλὰ πλατῆα, καὶ ἐπὶ τὴν ὑπερσύναι αὐτῶν,
ὡς περὶ αὐτῶν καὶ οἱ περὶ, ὅταν μὴ ὀρθώσῃσι, τε καὶ ἀνα-
στήσῃσι αὐτὰ. γὰρ δὲ ἔχοντες περὶ τῶ Ἰνδῶν α-
λεκτρονίων γὰρ ὑπερσύναι τε καὶ κυανῶν καὶ τῶ σμα-
ραδῶν λίθον.

ἡ γὰρ αὐτὴ
τὴν καὶ αὐτὴν
γὰρ

Περὶ τῶ αὐτοῦ Αἰλιανῶ, ἐν τῷ γ' πρὶ ζώ.
ιδιότ. ις'. καφ. λα'.

Λέγει δὲ αὐτὰ Κτησίας ἐν λόγοις Ἰνδι-
χοῖς, τοῖς καλουμένοις Κυνάμολγοις τρέφειν κύ-
νας πολλοὺς, καὶ τοὺς Ὑρκαιοὺς δὲ μέγιστος·
καὶ εἰναι γὰρ ἰσχυροὺς κυνοτρόφους, καὶ τὰς

1 Ἰστὰ ἐπιμνηστὴν σαλῆτον αὐτοῦ ἐν τῷ Indico supra c. 3. ubi αὐτὸς τὸν κυνομολγὸν (ἡ αὐτὴν αὐτὴν ἡ αὐτὴν αὐτὴν ἡ αὐτὴν αὐτὴν) ἐλκεῖται.
2 ἡ αὐτὴν

αἰτίας ὁ Κνίδιος σκείνας λέγει· ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ
 πῶν εἰς μεσοῦντα χειμῶνα ὅτι φοιτῶσιν αὐτοὶ ἀγέ-
 λαί βοῶν, οἵονεὶ μελιτῶν σμύλως ἢ σφηκία κεκη-
 μένη, πλήθος δριμυτοῦ κρεῖττος οἱ βόες. εἰσὶ δ' α-
 γριοὶ καὶ ὑβρισταί, καὶ εἰς κέρας θυμουῦνται δεινῶς. ἔχουσιν
 ἔχοντες αὐτὰς ἀνατέλλειν ἑτέρως οἶδε, τὰς τρυφί-
 μους αὐτῶν κινῶν ἐπ' αὐτὰς ἀφῆσιν, ἐς τὸ τοῦ αἰ-
 τρεφομένου· οἱ αὖτε καὶ ἀγροῦνται τε καὶ ἀγ-
 ροῦνται αὐτοὶ ῥά τ' αἰτῶν τῶν κρεῶν τὰ δεκν-
 τὰ σφισιν εἰς ἐδωδὺν ὅτι τῆς δ' αἰτῶν τῶν κρεῶν τὰ δεκ-
 ντὰ τοῖς κυσὶν ἀποκρίνεται, καὶ μάλα γὰρ ἀσμενῶς χει-
 νῶντες αὐτοὶ, ὡς περὶ δριμύτητος ἀφ' ἑαυτῶν.
 καὶ τὸ ὅραϊ καὶ ἡ δὲ οὐκ ἐπ' αὐτῶσιν οἱ βόες, στυ-
 γήρεος αὐτοὶ ὅτι τοῖς ζώοις τοῖς ἄλλοις ἔχουσιν· καὶ
 τῶν θηλειῶν ἀμέλγουσιν ὁ γὰρ λαὸς, καὶ ἐκ τούτου κέ-
 κλησται. πῶσι γὰρ αὐτῶν, ὡς περὶ ἡμῶν τῶν ὀ-
 ῖων τε καὶ τῶν αἰγῶν.

Παρεῖ τῷ Πολυδεύκῃ ἐν τῷ ὀνομαστικῷ
 ε', κεφ. ε'.

Οἱ δὲ κυναμολγοί, καὶ εἰσὶ τῶν ἐλκῶν πα-
 μεσημεριανὰ, γὰρ αὐτοὶ βοῶν ποιουῦνται πλὴν τρυφί-
 καὶ τὰς ὅτι τῶν τῶν ἐλκῶν τῶν ἡμερῶν βόες Ἰνδικῶν κα-
 παγνίζονται, ὡς ἰσορρεῖ Κτησίας.

Παρεῖ τῷ Τζέτζη χιλ. ζ'. εἰχ. ψλθ'.

Εἰ θαύμα δὲ νομίζοις, Ἀρράβων τὰς καλὰς
 μοῖς,

Ὅ τ' ἐστὶν λέγει, τοῖς Ἰνδῶν καλὰ μῶς τῶν
 Κτησίων.

Ὡς διοργήους· γὰρ φονὴ δὲ πλάττει, πῶς περὶ-
 σοι;

Καὶ τοῖς δὲ ἐν γυνάπῳ δύο ποιῶν ὀλκῶν.

Παρεῖ τῷ Ἀριστοτέλει, περὶ ἰσορ. ζώ.
 ἐν τῷ β', κεφ. α'.

Δις οἰχοῦνται δὲ ὁδοῦντας ὁδοῦν ἔχει τούτων τῶν
 θηρῶν. ἐστὶ δὲ πῶς εἰς πῶς ὅσα Κτησία. σκείνος
 γὰρ ἐν Ἰνδοῖς ὁ θηρίον, ὅνομα δὲ ἡ μάχη φέρει,
 τὸ δ' ἔχειν ἐπ' ἀμφοτέρω φησὶ τρις οἰχοῦνται τοῖς ὀ-
 δοῦντας. εἰ δὲ μέγας μὲν ἡλίκον λέοντα, καὶ δασύ-

1 De Polluce nostro quid dicam, mehercule nescio. Aelianum certe rectius inspicisse Ctesiam credam. Et alii etiam certe auctores hos Cynamolgos populos tradunt, eosque canum feminarum lacte visistasse, unde ius nimirum nomen: in illis etiam Cnidius Agatarchides, apud quem paria habes cum Ctesiani excerptis. Cur itaque Pollux canes cum gente sua, canina licet et ipsa, confundat, causam non cō-
 miniscor. 2 narravit vero ex Vranii lib. III. A. ἑξ ἑκῶν Τζέτζης de calamos, in quibus mortuos reges, et eorum uxores, fratres ac fi-
 lios sepeliunt ἐν γόνυ τι κελευστικῶς, illorum calamorunt, et calamum καὶ κόρυμβος, πάλιν ἰσοι φων, quibus Ctesiana subiicit talia scilicet
 illa ψεῦδ' ἀπὸ πῶς, quibus delectati scriptores vati. 3 vide Excerpt. Ind. supra c. 6. 4 Notanda diversitas scriptura in huius βελῶ
 vocabulo. Excerpta Ind. supra c. 7. habent μαχηχόρ, vel cum Bau. libro μαχηχόρ, ut etiam Aelianus et Philostratus habet. Aristote-
 les μαχηχόρ vocat, et Plinius etiam mantichoram, sicut et Aeliani varia lectio. Notandum et Brodum V. miscell. 24. Ctesiam super his
 graviter vanitatis arguenti.

fit hæc natio tam canum studiosa, causam
 idem affert. Cum ab æstivo solstitio
 ad mediam hyemem, tanquam apum
 examina, aut concitata vesparum vis, sic
 armenta numero ampliora boum fero-
 rum eos cornibus vehementer incitata
 appetant & noceant: hi non aliter hæc
 retundere valentes, canes quos magna
 cura aluerunt, in ipsos immittunt, qui
 facile boues debellant, & interimunt.
 Deinde ante commemorati homines,
 quas esculentas carnes existimant, sibi
 auferunt, reliquas canibus impertiunt,
 libenterque communicant, tanquam
 pro accepto beneficio grati. Reliquo
 anni tempore cum non amplius eo bo-
 ues accedunt, ad venandas alias feras
 secum ducunt. Idcircoque Cynamolgi
 appellantur, quod à canibus lac expri-
 munt multa, tum vero sic id ipsum,
 quemadmodum nos vel ouillum, vel
 caprinum, bibunt.

20 Apud Pollucem Onomastic. lib. v. c. 5

Cynamolgi vero, canes sunt circa
 meridionales paludes [Indix,] qui lacte
 boum victitant, & incurstantes gentem
 in ætate boues Indicos debellant, ut
 scribit C T E S I A S.

Apud Tzetzen chiliad. VII, vers. 739

Si vero miraculum putet quispiam Ara-
 bum calamos,

Tzetzes recenset Indorum calamos ex C T E-
 S I A,

Instar duorum passuum scribente in lati-
 tudine: quis credat?

Et illis unum internodiolum duas facere
 onerarias.

Apud Aristotelem de hist. animal.
 lib. II. c. I.

Duplicem vero dentium seriem ex
 his generibus animal nullum habet. Im-
 mo est quoddam, si C T E S I A E credere
 par est. Ille enim animal apud Indos cui
 nomen sit Mantichora, habere utrinque
 secus dentium triplicem ordinem ait: magni-
 tudine vero æquare leonem, & similiter

densum esse, nec pedes ab similes habere. facie autem & auribus humanis similem: oculisque glaucis. colore rubere ut cinnabari. caudam vero, scorpionis terrestris caudæ parem esse, in qua aculeum gerat; & agnata ei aculetur spicula. vocem illi talem esse qualis fistula & tuba edatur. celeriter vero currere non aliter ac ceruus, & ferum esse, deuorareque homines.

De eadem bellua & Pausanias in 10.
Bæoticis ex Ctesia:

Interpr. R. Iam vero eam belluam quam C T E
Amaseo S T A S in historia de Indis Mantichorā
ab illis scribit appellari, à Græcis (*ob præ-*
cipuum in homines feritiam) Androphagū,
non aliam à Tigride esse crediderim.
Dentium illi in maxillā altera triplex
ordo: & in extrema cauda aculeos ha-
bet, quibus & se cominus tueatur, & ve-
natores eminus tanquam sagittis petat.

Plinim. l. VII. c. XXI. Apud eodẽm [Indos] nasci CRESIAS scribit, quam mantichoram appellat, triplicidentium ordine pectinatum coeuntium, facie & auriculis hominis, oculis glaucis, colore sanguineo, corpore leonis, cauda scorpionis modo spicula infigentem: vocis, vt si mulceatur fistula & tubæ concentus: velocitatis magnæ, humani corporis vel præcipue appetentem. :

*De eodem apud Aelianum lib. IV
de anim. c. 21.*

Apud Indos nascitur violento robo-
re præditum animal, cui Indorum lin-
gua Mantichoras nomen est, magnitu-
dine maximi leonis, colore rubrum ad-
eo ut cinnabarim referat: canis modo
villosum: facie eadem prope quæ ho-
minis: dentium triplici vtrinque ordi-
ne mucrone acutissimorum, caninis
maiorum: auribus hominis similibus, 20
nisi quod hæc & grãdiore, & villosiores
sunt: oculis cæcis, & his nõ dissimilibus
hominis: pedibus & vnguibus eisdem
qui leonis. summa cauda illi scorpionis
modo, aculeo plusquã cubitali armata,
uo quo letaliter pungit, si quem attige-
rit. reliquum etiam caudæ, vtrinque acu-
leis cuspidatum est, quos tanquam tela,
si quis insequatur, eminus iaculatur, le-
taliter pungit. Cum in anteriorem par-
tem versus aculeos iaculatur, caudam
intorquet: sin retroversus Sacarum
more aculeos emittit, tum extentissime
ἀνὲρ ὅταν ἀπολύῃ τὰ χεῖρ' αὐτῶν, ἀνακλᾷ τ' οὐράν

ὁμοίως, καὶ πρόδας ἔχον ὁμοίους. παρ' οὖσα πονεῖ καὶ ὡς
αἰδεσθ' ἀποφάδες· ὅτι ὁμιμα γλαυκόν, ὅτι ἡ χροῖα μι-
ταβαρίνον τῇ κέρειν, ὁμοίαι τῇ τοῦ σκορπίου τῇ χερ-
σίν, ἐν ᾗ κεῖται· ἔστιν ἔχον, καὶ τὰς ἀποφυάδας ἀπαχευτί-
ζεν. φησὶ γάρ οὐ αὖτε ὁμοιοι φωνή σὺν εἰδός καὶ σάλπιγγ-
δος· ποχὺ δὲ βέβαιον ἔχει τὸν τῷ ἑλᾶφω, καὶ τῷ ἀγρι-
ον καὶ αὐτὸς ἀποφάξεν.

Περὶ τῶν ἀπὸ θεοῦ ἐκ τῆς κτησίης καὶ ὁ Πανσολικός
ἐν Βιλαπικίς.

Θερίον δὲ ἐν τῷ Κτησίῳ λέγουσιν τῷ ἐν Ἰνδοῦς,
Μαρπύρα ὑπὸ τῷ Ἰνδῶν, ὑπὸ δὲ Ἑλλήνων
σφίσι· αἰδοφάρον λελέχται οἱ πείθοντα δὲ Τί-
γυν. ὁδόν τε αὐτὸ περὶ οὐχους καὶ ἑτέρα πλὴν
ἡμῶν καὶ κέ τερα ὅτι ἀκρας ἔχει τῆς οὐρας. πύ-
τοις δὲ τοῖς κέντροις ἐγγύθι ἐλαμύνεσθαι καὶ ἀπο-
πύμπειν ἐς τοὺς πύρρον τέρας τοῦτο αὐτοῦ οἷς αἰ-
σθάν.

Περὶ τῆς αὐτῆς ψυχῆς τῶν Αἰλίου καὶ τῶν ὁ
 ὡς ἐν ὧ. κεφ. κα'.

Θηρίον Ἰνδιχόν, δίαγον πλὴν ἀλκίῳ, μέγιστος κα-
τὰ δὲ λέοντα δὲ μέγιστον, πλὴν δὴ χεῖρα ἐρυθρόν,
ὡς κινάβαρι· εἴη δοκεῖν, διασὺ δ' ὡς κυνέες, Φωτῇ
τῇ Ἰνδιχὼν μαρπηχόρας ὠνόμασαι. ὁ παρ' ὧν αἰ. μαρπηχά-
ποι δ' ἐκείνηται ποιούτων, ὡς δοκεῖν οὐ θηρίον τῶτον γε,
ἀλλ' αἰθροπικὸν ὄραν. ὁδοῖτες τείσοιχοι μὲν
ἐμπιπῆσαν οἱ δὲ αὐτῶν, τείσοιχοι δ' οἱ καί τω,
πλὴν ἀλκίῳ ὁξυῖστοι, τῶν κυνέων σκεῖνοι μείζους.
τὰ δ' ὧν παρ' οἰκεῖν αἰθροπικοὶ καὶ ταῦτα πλὴν γὰρ αὐτῶν
πλάσιν, μείζω δ' καὶ διασεία. τοῖς δ' ὀφθαλμοῖς Ἰλαῶ-
χος ὅτι, καὶ οἰκεῖν αἰθροπικοῖς καὶ οὗτοι. πόδας δ'
μαίνοσι καὶ ὄνυχας οἰοῖσι εἴη λέοντος. τῇ δ' οὐρά δ- " οὐράτος
κρατρώσθηται σκορπίου κέντρον, καὶ εἴη αὐτῶν
πῆχυν τῶτον καὶ παρ' ἐκάπερα αὐτῶν ἢ οὐρὰ κέν-
τροις διέλκωται. ὁ δ' οὐράϊον ὁ ἄκρον εἰς θάλασσαν
ἐκέντησε τὸ περὶ τοῦ ὄλου, καὶ διέφθρε τὸ ἄλγος.
ἐὰν δέ τις αὐτὸ δώκη, ὅδ' ἀφίνοι τὰ κέ. βα πλάγια
ὡς βέλη. καὶ εἴη ὁ ζῶον ἐκκοῖλον. καὶ εἰς τὸ μωροῦται
ἐὰν δ' εἰς τοῦ ὀπίσω, καὶ τὸς Σάκας, ὅδε ἀποπάδω

1 αὐτοῦ, ἀποφύξας, habens Excerpta.

² *Exstipae manualis* Fr. *Sylburginae*, ut & interpretatur, utraque mandipula tripl.

3 $\epsilon\zeta\eta\theta\iota\kappa$ $\alpha\mu\omega\nu\alpha\zeta$ vel $\alpha\mu\omega\nu\iota\tau\alpha\kappa$ manusc. idem Syll.

teri Africi) arietibus non maiores equi
gignuntur. Itemque oues non magni-
tudine agnos nostros superant. Asini
quoque pares nascuntur, & similiter
muli, boues, & quod illic cunque be-
stiarum, per paruulū est. Porro apud In-
dos nullum suem neq; ferum neq; cicu-
rem nasci Ctesias Cnidius ait, &
suilli generis vsum Indos à se detestari,
& tantopere ab eo vescendo, quam ab
humanis carnibus, abhorrere.

Apud eundem lib. IV. cap. 26.

Lepores & vulpes Indi hoc modo venantur. Canibus ad venationē non egent, sed captos aquilarum, coruorum, & insuper miluorum pullos alunt, & ad venatum instituunt: Nempe leporem mansuetum & vulpem cicurem carne appensa ad cursum dimittunt: & mox immittunt aues carnem eis quam appetunt adempturas. Illę igitur quanta possunt celeritate & impetu vel hanc vel illum consequuntur, carnē sui laboris præmium & escam desideratam sibi auferunt. Sic institutas ad prædā aues, deinceps in montanos lepores & vulpes feras emittunt: quos illę itidem spe solitę escę persequuntur, & mox captos dominis adferunt, vt prodit C T E S I A S. loco autem carnis prius appensę, viscera captorum eis in cibum permittuntur.

Apud Stephanum in Ethnicis.

Teos. est & alia (hoc nomine) ciuitas apud Dirbas in Scythia, in qua narrant stagnum plenum esse piscibus. à quibus, quum tranquillum est, oleum supernatat tanta copia, vt manibus illud hauriant in scapham, eoque vtantur.

*Apud Aelianum lib. IV de nat.
anim. c. 27.*

Gryphem Indicum animal audio si-
militer quadrupedem vt leonem esse:
robustissimis item existere vnguibus
leonum similibus : tum dorsum eius
pennis indui nigris, anteriorem corpo-
ris partem rubris , alas vero candidis.
C T E S T A S eos ait ceruicis pennas
cæruleas & floridas habere: aquilino o-
re esse, & capite cuiusmodi pictores fin-
gunt: oculis autem igneis. nidosque in

καὶ τὸ Λιγύων ἔτερον, ἵπποι γίνονται τῶν κριδῶν καὶ μαι-
 ζες, καὶ τὰ παρόντα ἰδίῳ μικρὰ καὶ τὰς θύρας. καὶ οἱ
 ὄνοι, ὅτι ποσειδο γίνονται ὁ μέγας καὶ οἱ ἡμίονοι, καὶ οἱ
 βῆες, καὶ παρὰ κτήνως ἔτερον ὀπίσσω. Ἰνδὸν δὲ ἰνδὸν
 φασὶ γίνεσθαι, ἕτε ἡμέραν, ἕτε ἄγχιον. μυσάπορται
 καὶ ἐσθίειν τὰς τῶν ζώων ἰνδῶν, καὶ οὐκ αἰ γένονται
 ποτε βέβαιον, ὥστε οὐκ ὁδοὶ ἀνθρώπων οἱ μὲν
 τοί.

Παρεῖ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ δ', κεφ. κς'.

10 Τοῖς λαγῶς ἐν ἑαλωμένοις θηράσιν οἱ ἱν-
δοὶ δι' ἐν τρεῶν τῶν. κυνῶν εἰς ἑαλῶνας οὐ δέον-
ται, ἀλλὰ νεοτῆς συλλαβόντες αὐτῶν ἐν τῇ κρεά-
των ἐν ἰκτίων παρῶσι, τρέφουσι, ἐν ἐκπαδύουσι
τῇ θήρῃ. ἐν ἑστὶ δὲ μέθυσμα παρὰ λαγῶν ἐν ἑ-
λωμένοις πησασθὲν κρέας παρσαρτῶσι, ἐν μετῶσι
θύν. ἐν τῆς ὀρνίθας αὐτοῖς ἐν πόδας ἐπιπέμφαντες,
δὲ κρέας ἀφελέσθαι συγχωροῦσιν. οἱ δὲ αὐτὰ κρέατος
διώκουσι, ἐν λαβόντες ἢ δι' ἢ πῶν, ἔχουσιν ὑπὸ τῆ
καταλαβὴν ἄθλων δὲ κρέας. ἐν τῆς μὲν αὐτοῖς διέλε-
20 ἀρ' ἐστὶ ἐν μάλα ἐφολχόν. οὐκοῦν ὅταν ἀκριβώσω-
σι τὴ σοφίαν πῶν θηρατικῶν, ἐπὶ τῆς ὀρείου λαγῶς
μετῶσαν αὐτοῖς, ἐν ἐπὶ ἑαλωμένοις ἑαλῶνας. οἱ
δὲ ἐλπίδι τῆς δειπνῆς τῆς σιμῆς, ὅταν πύτων φα-
νῇ, μετῶσαν ἐν αἰρῶσιν ὥκισα, καὶ τοῖς δεσπόταις
ἀποφέρουσι, ὡς λέγει Κτησίας. ἐν ὅτι ὑπὸ τῆς τί-
ως παρσαρτημένους κρέως, αὐτοῖς πᾶσι σπλάνχνα τῇ
ἐρημῶν δὲ δὲ πρὸν ἐστὶν. ἐκείθεν ἐν τῆς τοῖς μὲν,

Περὰ τῷ Σπυρίδῳ ἐν ἑθνεσίν.

30 Τίως ἔστι καὶ ἐτίρα πόλις αὐτῶν Διρβῶς τῇ Σκυθί-
 ας, αὐτῇ λέγουσι λίμνῳ ἰχθύων ἔχουσαι πληθύν·
 ἀφ' οὗ διδρίας θημοιότης, ἔλαγον ὅτι πολάζει το-
 σὺτοι, ὅσον ἐρύεσθαι αὐτῶν ταῖς χερσὶν εἰς σκάφος,
 καὶ χεῖρσθαι αὐτῶν².

Παρά τῳ Αἰλιανῳ ἐν τῳ θ' ἐπὶ ζω.
ιδιότ. κεφ. κζ'.

Τὸν γρύπα ἀκῶ δ' ἕδον δ' ἰδιχόν' πεδάπου
 40 μάλισα, καὶ τέτυς μύτοι τ' λεόντων παρὰ πλοῖσιν
 κατὰ πτερον δ' αἰῶνα, καὶ τέτυς τ' πτερόν τ' χροῖον
 μέλαινα δ' ἄδασοι παρὰ παρὰ διαερυθρά φασιν
 πᾶς γὰρ μὴν πτερυγίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τοιαύταις, ἀλλὰ λευ-
 κῆς. τ' δέρην δ' αὐτῶν κυανοῖς διελυβιάσαι ποῖς πτε-
 ροῖς Κτησίας ἰστέον τ' ὅμως τ' ἔχον ἀετῶδες καὶ πλὴν
 κεφαλὴν, ὅποιαι οἱ χερσὶν ἔχουσιν γράφοι τε καὶ πλάτ-
 ησι. φλοῖον δ' ἔχουσιν ὀφθαλμοῖς φασιν αὐτῶν. νεοπτεροῖς δ'

¹ *Pygmaei in Excerpt. c. 11.* ² *Vbi his Crespa mentio, alicuius aor. Sed lege supra excerpt. Indis. sine c. XI. & dices hoc latius non tam simile.*
³ *vide Excerpt. Ind. c. 12.*

ὅτι τῶν ὀρέων ποιεῖται. καὶ τέλει οὐ μὴ λαβάν ἀδύνατον
 ὅτι, νεοττοῖς ὅ αἰετοῖς. Βακτριοὶ μὲν γὰρ ἰσχυροὶ ἴν-
 δίδες, λέγουσιν αὐτοὺς φύλακας εἶναι τῆς χρυσοῦ αὐτο-
 ῖν ὀρύττειν τε αὐτὸν φασὶν αὐτοὺς, καὶ ἐκ τούτου
 καλεῖται ὑποπλέκειν, ὅτι ἀπορρέειν Ἰνδοὺς λαμ-
 βάνει. Ἰνδοὶ δ' ὅ φασιν αὐτοὺς φερούμεν εἶναι τῆς περὶ
 φημερῶν μηδὲ γὰρ διδάσκει χρυσοῦ χρῆστας. (καὶ τῶν
 τῶν λέγουσι; πιστὰ ἔμοιγε δοκεῖσι λέγειν) ἀλλ'
 αὐτοὺς μὲν ὅτι τῆς χρυσοῦ ἀφίκεσιν ἀφικνῶν-
 τες ὅτι τῶν σφετέρων βρεφῶν δεδιέναι, καὶ τοῖς
 ὅτι οὖσι μάχεσθαι. καὶ ἀφ' ἑκείνων ζῶντων μὲν περὶ
 τὰ ἄλλα ζῶα καὶ κρατεῖν ῥάστα, λέοντι δ' ἢ μὴ αἰθίσ-
 θαι, μηδὲ ἐλέφαντι. δεδιότες δ' ἄρα τὴν τῶν δὲ
 τῶν ζῶων ἀλκήν οἱ ὅτι χῶριοι, μετ' ἡμέραν ὅτι δὲ
 χρυσοῦ οὐ γέλλονται, νύκτωρ δ' ἔρχονται. εἰκοσι γὰρ
 τῶν καὶ τῆς χρυσοῦ λαμβάνει μάλλον. ὁ δὲ χῶ-
 ρος οὗτος ἔνθα οἱ τε γῆρας ἀφ' ἑκείνων, καὶ τὰ χῶ-
 ρία τὰ χρυσοῦ ὅτι, ἔρημος πέφυκε δεινῶς. ἀφί-
 κνῶνται δ' οἱ τῶν ὕλης τῆς περὶ φημερῶν θηρευτῶν, καὶ τὰ
 χιλοῖς τε καὶ δὲ τοσούτοις ὡπλισμένοι. καὶ ἅμα καὶ
 μίξας σάκκους τε, καὶ ὀρύττειν, ἀσέλωνοι νύκτ' ἐ-
 πιτηροῦντες. εἰ μὲν γὰρ λάθωσι τῶν γῆρας, ὡ-
 νιστο διπλῆν ἴσησιν. καὶ γὰρ σῶζονται, καὶ μὲν-
 ται καὶ οἱ καὶ δὲ φόρτον ἐμίσουσι. καὶ ἐκκαθαίρα-
 τες οἱ μαζοῖτες χρυσοῦ χρῆσιν σφίον τῶν σφετέρων,
 πᾶσι πολὺ πλουτοῖν ὑπὲρ τῶν κινδύνων ἔχουσι
 τῶν περὶ φημερῶν. εἰ μὲν δ' ἐκ τῶν φερούμεν, ἀ-
 πολώλασιν. ἐπὶ μέρχονται δ' εἰς τὰ οἰκίαι, ὡς πω-
 θάμενοι, δι' ἑτοῖς τῶν περὶ καὶ τετάρτου.

Παρά τῶν Ἀριστοτέλει, περὶ ζώ. ἱστ. ἐν
 τῶ δ', κεφ. κη'.

Εἰ δ' τῇ Ἰνδικῇ, ὡς φησι Κτησίας, οὐκ ὦν αἰετο-
 πτερος, ὅτι ἡμερὸς ὅτ' ἀγέλιος οὗτος.

Παρά τῶν Αἰλιανῶν ἐν τῶ περὶ ζώ. ἱδιότ.
 γ'. κεφ. γ'.

Τοῦτε ἀγέλιος οὗτος ἡμερὸς ὅτ' Ἰνδοὺς ἡμέρας
 λέγει Κτησίας. περὶ τῶν δ' ἐκ τῶν ἑκείνων ἔραϊ τῶν
 χῶρος ἔχει δὲ πλάτος πού φησιν.

Hic subiicienda illa quae inter excerpta à Photio in Cod. Bazarico leguntur, pag. supra 661. cap. xv.
 ut ea pag. v. penult. ad Notas D. Hæschelii monui. Sunt autem haec:

1. Excerpt. Indic. c. 13. addit. fragmentum parvum ante ex Aelianis lib. xvi. cap. 37. allatum, ubi de eadem re.
 2. Excerpt. Indic. supra c. 13.

modis facere: utq; ætatis processu grā-
 des nō capi, ita earū pullos comprehendī
 posse. Bactri autē Indis finitimi eos illic
 auri custodes esse, aurumq; effodere a-
 iunt, & simul eo ipso nidos construere:
 quod vero auri in terrā deciderit, Indos
 homines auferre. Contra Indi eos auri,
 quod veri quidem simile videtur, custo-
 des esse negant: neque enim Gryphes
 auri egere: sed cum ad colligendum au-
 rum homines accesserunt, hos de pul-
 lis suis maiorem in modum timentēs,
 pro eis pugnare. atque cum aliis et-
 iam animalibus concertare, eaque fa-
 cillime vincere: contra, autem leones &
 elephantos non stare. Indigenæ, quod
 ab huiusmodi animalium robore time-
 ant, non interdiu, sed ad collectionem
 auri noctu proficiscuntur, quod se-
 rum melius latere arbitrentur. Locus ubi
 Gryphes versantur, ac ubi aurum effo-
 ditur, desertissimus est. Quo circa aurū
 venari studentes, mille, aut bis mille
 armati eo perueniunt, simulque ligones
 & saccos afferunt, silentem lunam ob-
 servantes. Quod si Gryphes fallant, du-
 plicem commoditatem assequuntur,
 quod & eorum vita ab illorum atroci-
 tate servatur, & simul aurum domum
 auhunt: ubi auro purgato ab iis qui
 hanc artem callent, ingentes sibi pro
 periculis opes comparant. Sin in furto
 deprehendantur, perierunt. Cum se-
 mel eo profecti sunt, domum non nisi
 triennii, aut quadriennii interuallo re-
 vertuntur.

30 Apud Aristotelem de hist. animat.
 l. VIII, cap. 28.

In Indica autē regione, ut ait C T E-
 s t a s, parum ille fide dignus, nec cicut
 nec ferus sus inuenitur.

Apud Aelianum lib. III de nat. a-
 nimal. cap. 3

Suem apud Indos neque ferum ne-
 que mansuetum nasci C T E S I A S pro-
 didit: & oues eorum alicubi caudas cu-
 bitum latas habere.

interp. A.
Schotto.

De Seris ferri ait, itemque de vltioribus Indis, immania prorsus illos habere corpora, vt tredecim ibi cubitos alti viri reperiantur, quorum æque vita ducentefimum excedat annum. Vifos & in Gaitæ fluminis quadam parte ferinos homines, hippopotami fere cute, quam ne tela quidem ipsa perfoderent. In illa ipsa India (vt ferunt) ad intimas marinæ insulæ partes, prælongas gestare caudas incolas, quales vel Satyris adpingi solerent.

Apud Aelianum lib. IV. de nat. animal. c. 41.

Paruularum quarundam auium Indicarum natio in excelsis & inaccessis rupibus nidificat; quarum magnitudo accedit ad ouum Persicum, sandaracino colore: Indi sua lingua Dicærum solent nominare: Græci, sicut audio, Dicærum. eius stercus si quis milii magnitudine sumperit in potionem dissolutum, ad vesperam morietur: mors suauis somno similis est, & nullum omnino sensum doloris habet. &c.

Apud Apollonium histor. mirabil. histor. XVII.

in. G. Xyl. CTESIAs scriptum reliquit, lignum apud Indos nasci, quod appelletur Paribum. id omnia oblata ad se trahere, aurum, argentum, cuprum, æs, & omnia alia metalla: quinetiam passerulos in propinquo locatos. Quod si maius incrementum fecerit, trahere etiam ad se capras, oues & æqualia animalia.

Apud Tzetzen chil. VII, vers. 714.

Et CTESIAs in Indis esse talia dicit, Electriferas arbores, atque Cynocephalos, Istos valde autem dicit, viuere vero ex venationibus.

Apud Aelianum de nat. animal. lib. IV, cap. 46.

In eodem Indiæ tractu vbi canthari iam dicti*, Cynocephali etiam reperiuntur: quibus à facie & corporis specie nomen inditum. [nam caput caninum] cetera fere humana ha-

Λέγονται οἱ Σῆρες, καὶ οἱ αὐτοὶ Ἰνδοὶ μέγιστοι σφόδρα εἶναι τὰ σώματα, ὡς δεικνύει ἄνδρας ἑξήκων ὀκτὼ μῆνες βιοῦντες ὅτε παρὰ τὸ ἔτη, εἰς δὲ καὶ ἐν μέρει πρὶν ποταμοῦ, λεγομένου Γαίτου, ἀνδρες ποὶ θηριώδεις, καὶ τὸ δέρμα παρὰ πλῆθος ἰπποποτάμοις, ὡς μὴ δὲ κλέπτεσθαι βέλεσιν. καὶ τῇ αὐτῇ Ἰνδικῇ, εἰς τὴν μυχὸν τῆς πελαγίας ἡπείρου, φασι τοὺς εὐοικισμένους καὶ καὶ ἔχειν μεγίστας, ὁποίας δὲ γράφει τὸ σατύρων.

10

Παρά τῷ Αἰλιανῷ, ἐν τῷ δ' αὖτε ζώ. ιδ. κεφ. μα'.

Ἔθνος ὀρίθων Ἰνδικῶν βραχυτάτων καὶ τῷτο εἶναι αὐτῶν τῶν πάγρις τοῖς ὑψηλοῖς νεοπτεύει, καὶ ταῖς πέτραις ταῖς καλουμέναις Λιθῶν. καὶ ἔστι δὲ μέγιστος τὰ ὀρίθια, ὅσων παρὰ τὸν ποταμὸν. σπανδράκιον δὲ μοι νόμος ἔχει αὐτῶν. καὶ Ἰνδοὶ μὲν αὐτὸ Φωὴν τῇ σφαιτέρᾳ δίκαιον φιλοῦσιν ὀνομάζειν. Ἑλλήνες, ὡς ἀκούω, δίκαιον. τῷτου δὲ σφαιρῶν τῶν εἰς τὰς λαβὰς ὅσον κέντρον μέγιστος, λυθὲν καὶ τῷ πόματι, εἴτε εἰς ἐσπέραις ἀπέθαιεν. εἰκοὶ δὲ ὁθαλάτος ὑπὸν, καὶ μάλα γὰρ ἡδὲ καὶ αὐτοδυνάμει.

20

Παρά τῷ Α' πολλωνίῳ ἐν ἱστορίαις θαυμασίαις, ἱστορ. ιζ'.

Κτησίας παρὰ Ἰνδοῖς ξύλον θηριώδη φησιν, ὃ καλεῖται παρύβον. τῷτο ἐφ' ἑαυτὸ ἔλκει πρὸς τὸ προσκομίζεν αὐτῷ, οἷον χρυσόν, ὄρνυον, κασσίτερον, χαλκόν, καὶ πᾶσα μετ' ἀλλήλων πόματα. ἔλκει δὲ καὶ τὰ σκώληκες ἰσάμηναι τρουθία. εἰ δὲ μάλιστα τὸ ξύλον, καὶ αἴγας, καὶ πρόβατα, καὶ τὰ ὀμήλικα ζῷα.

Παρά τῷ Τζέτζη χιλ. ζ'. σίχ. ψιδ'.

Καὶ ὁ Κτησίας ἐν Ἰνδοῖς εἶναι τοιαῦτα λέγει. Ἡλεκτροφόρος δένδρα τε, καὶ τὰς κυνοκεφαλούς. Δικαίους τῶν αὐτῶν φησὶ, ζῶν δὲ ἐκ τῶν ἀγρομάτων.

40

Παρά τῷ Αἰλιανῷ, αὖτε ζώ. ιδ. βιβλ. δ', κεφ. μς'.

Γίνονται δὲ ἐν ταῦτα τῇ Ἰνδικῇ ἔθνη οἱ καὶ θάρροι, καὶ οἱ καλούμενοι Κυνοκέφαλοι. οἷς ἔδωκε τὸ ὄνομα ἢ τὸ σώματος ὅψις τε καὶ φύσις. τὰ δὲ αὐτῶν πρὸς ἐ-

1. Notae D. Hoeschel. ex Lucian. Σῆρες μὲν ἰσχυροὶ μέγιστοι καὶ τῶν ζῴων εἶναι. Et A. Schottus: De Seris Lucian. quoque proditum refert, ad trecentefimum eos vitæ annum pertingere. 2. De his rursus esse Ctesia excerpta qua Aelianus lib. xvi. de nat. animal. c. 21. qua adscribere non vacat. Et Pliniana lib. vii. c. 2. Sunt & Satyri sub solanis Indorum montibus &c. qua videntur cum aliis Ctesia excerptis. 3. v. Excerpt. c. 17. 4. παρὰ τῷ τζέτζη supra in Excerpt. Indic. c. 18. 5. v. Excerpt. c. 19. 6. v. Excerpt. c. 20.

ἐπὶ τῷ ὄρει ποταμῷ, καὶ τέλει μὲν λαβὴν ἀδύνατον
 εἶναι, νοτίους δ' αἰετοῦσι. Βακτριοὶ μὲν γαίην ἠνέχουσιν Ἰν-
 δὸς, λέγουσιν αὐτοὺς φύλακας εἶναι τῷ χρυσοῦ ἀνέ-
 ρχοντι τὴν τε αὐτὴν φασὶν αὐτοὺς, καὶ ἐκ τούτου ἐκ-
 κληθεὶς ὑποπλέκειν, ὅς δ' ἀπορρέον Ἰνδοὺς λαμ-
 βάειν. Ἰνδοὶ δ' ἔφασιν αὐτοὺς φερούσιν εἶναι τῷ περὶ
 φημένῳ, μηδὲ γὰρ δεῖσθαι χρυσίου χρύσεας. (καὶ ταῦ-
 ται λέγουσι, πιστὰ ἔμοιγε δοκεῖσι λέγειν) ἀλλ'
 αὐτοὺς μὲν ἐπὶ τῷ χρυσίῳ ἀφίσχουσιν ἀφικνέσθαι
 οὐδ' ἔτι τῷ σφετέρῳ βρεφῶν δεδιέναι, καὶ τοῖς
 ὀπίσθιοις μάχεσθαι. καὶ ἀφ' ἑκείνου ἔσθαι μὲν περὶ
 τὰ ἄλλα ζῶα καὶ κρατεῖν ῥᾶτα, λέοντι δ' μὴ αἰθίστα-
 σθαι, μηδὲ ἐλέφει. δεδιότες δ' ἄρα τὴν τῷ δὲ
 τῷ ζῶνι ἀκλήν οἱ ἐπιχώριοι, μετ' ἡμέραν ὅτι δὲ
 χρυσοῦ οὐ γέλλονται, νύκτωρ δ' ἔρχονται. εἰκόσι γὰρ
 τῶν καὶ δὲ τῶν λαμβάνειν μάλλον. ὁ δὲ χῶ-
 ρος οὗτος ἐστὶν οἱ τε γρύπες ἀφ' ἧς τῆς, καὶ τὰ χῶ-
 ρα τὰ χρυσοῦ εἶναι, ἔρημος πέφυκε δεινῶς. ἀφί-
 κνυνται δ' οἱ τ' ὕλης τ' περὶ φημένους θησαυροὺς, καὶ τὰ
 χιλίοις τε καὶ δις τοσούτοις ὀπλισμένοι. καὶ ἅμα καὶ
 μίξοι σάκκοις τε, καὶ ὀρύττεισιν, ἀσέλωνι νύκτα ἐ-
 πιτηρυγῶτες. εἰ μὲν γὰρ λάθωσι τὸς γρύπας, ὡ-
 κιστοδιπλῆν ἔσθαι οἴσιν. καὶ γὰρ σῶζονται, καὶ μὲν-
 τοι καὶ εἰ καὶ δὲ φόντον χερσὶν οὖσι. καὶ ἐκκαθαίρου-
 ντες οἱ μαζοῖτες χρυσοῦν χερσὶν σφίον πρὸ σφετέρῃ,
 πᾶν πολὺν πλοῦτον ὑπὸ τῷ κινδύνῳ ἔχουσι
 τῷ περὶ φημένῳ. ἐὰν δ' κατὰ φερεῖν ἴδωται, ἀ-
 πολώλασιν. ἐπὶ μέρχονται δ' εἰς τὰ οἰκία, ὡς πυν-
 θάμενοι, δι' ἐτοὺς τετάρτου.

Παρά τῷ Ἀριστοτέλει, περὶ ζώων. ἱστορ. ἐν
 τῷ θ', κεφ. κη'.

Εἰ δ' τῇ Ἰνδικῇ, ὡς φησι Κτησίας, οὐκ ὦν ἀγέ-
 νιος, ὅτι ἡμεῖς ἔτ' ἀγέλιος οὐς.

Παρά τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ περὶ ζώων. ἱστορ.
 γ', κεφ. γ'.

Υἱοὶ οὐτε ἀγέλιον οὐτε ἡμεῖς οὐδ' Ἰνδοὺς ἡμέτεροι
 λέγουσι Κτησίας. περὶ βασιλῆων δ' οὐκ αἰνῶν ἔρα, πᾶν
 χεῖρος ἔχει δ' πλάγος πού φησιν.

Hic subiicienda illa quæ inter excerpta à Photio in Cod. Barberico leguntur, pag. supra 661. cap. xv. ut ea pag. v. penult. ad Notas D. Hæschelii monui. Sunt autem hæc:

1. Excerpt. Indic. c. 13. addo ὅτι fragmentum paulo ante ἐκ Αἰλιανὸς lib. xvi. cap. 37. allatum, ubi de eadem re.

2. Excerpt. Indic. supra c. 13.

mōtibz facere: utq; ætatis processu grā-
 des nō capi, ita earū pullos comprehendī
 possē. Bactri autē Indis finitimi eos illic
 auri custodes esse, aurumq; effodere a-
 iunt, & simul eo ipso nidos construere:
 quod vero auri in terrā deciderit, Indos
 homines auferre. Contra Indi eos auri,
 quod veri quidem simile videtur, custo-
 des esse negant: neque enim Gryphes
 auri egere: sed cum ad colligendum au-
 rum homines accesserunt, hos de pul-
 lis suis maiorem in modum timentēs,
 pro eis pugnare. atque cum aliis et-
 iam animalibus concertare, eaque fa-
 cillime vincere: contra autem leones &
 elephantos non stare. Indigenæ, quod
 ab huiusmodi animalium robore time-
 ant, non interdū, sed ad collectionem
 auri noctu proficiscuntur, quod se tum
 melius latere arbitrentur. Locus ubi
 Gryphes versantur, ac ubi aurum effo-
 ditur, desertissimus est. Quo circa aurū
 venari studentes, mille, aut bis mille
 armati eo perueniunt, simulque ligones
 & saccos afferunt, silentem lunam ob-
 seruantes. Quod si Gryphes fallant, du-
 plicem commoditatem assequuntur,
 quod & eorum vita ab illorum atroci-
 tate seruatur, & simul aurum domum
 auhunt: ubi auro purgato ab iis qui
 hanc artem callent, ingentes sibi pro
 periculis opes comparant. Sin in furto
 deprehendantur, perierunt. Cum se-
 mel eo profecti sunt, domum non nisi
 triennii, aut quadriennii interuallo re-
 uertuntur.

30 *Apud Aristotelem de histor. animat.*
 l. VIII, cap. 28:

In Indica autē regione, ut ait C T E-
 s i a s, parum ille fide dignus, nec cicut
 nec ferus sus inuenitur.

Apud Helianum lib. III de nat. a-
nimal. cap. 3

Suem apud Indos neque ferum ne-
 que mansuerum nasci C T E S I A S pro-
 didit: & oues eorum alicubi caudas cu-
 bitum latas habere.

interp. A.
Schotto.

De Seris ferri ait, itemque de vltioribus Indis, immania prorsus illos habere corpora, vt tredecim ibi cubitos alti viri reperiantur, quorum æque vita ducentefimum excedat annum. Vifos & in Gaitæ fluminis quadam parte ferinos homines, hippopotamifere cute, quam ne tela quidem ipsa perfoderent. In illa ipsa India (vt ferunt) ad intimas marinæ insulæ partes, prælongas gestare caudas incolas, quales vel Satyris adpingi solerent.

10

Apud Aelianum lib. IV. de nat.
animal. c. 41.

Paruularum quarundam auium Indicarum natio in excelsis & inaccessis rupibus nidificat; quarum magnitudo accedit ad ouum Persicum, sandaracino colore: Indi sua lingua Dicærum solent nominare: Græci, sicut audio, Dicæum. eius stercus si quis milii magnitudine sumplerit in potionem dissolutum, ad vesperam morietur: mors suauis somno similis est, & nullum omnino sensum doloris habet. &c.

Apud Apollonium histor. mirabil.
histor. XVII.

in. G. Xyl. CTESIAs scriptum reliquit, lignum apud Indos nasci, quod appelletur Parybum. id omnia oblata ad se trahere, aurum, argentum, cuprum, æs, & omnia alia metalla: quinetiam passerculos in propinquo locatos. Quod si maius incrementum fecerit, trahere etiam ad se capras, oues & æqualia animalia.

Apud Tzetzen chil. VII,
vers. 714.

Es CTESIAs in Indis esse talia dicit,
Electriferas arbores, atque Cynocephalos,
Iustos valde autem dicit, viuere vero ex
venationibus.

Apud Aelianum de nat. animal.
lib. IV, cap. 46.

40

In eodem Indiæ tractu vbi canthari iam dicti *, Cynocephali etiam reperiuntur: quibus à facie & corporis specie nomen inditum. [nam caput caninum] cetera fere humana ha-

* v. sup. frag.

Λέγονται οἱ Σῆρες, καὶ οἱ αὐτοὶ Ἰνδοὶ μέγιστοι σφόδρα εἶναι τὰ σώματα, ὡς εἰσέκεῖς ἀνδρας ἰσχυροὺς καὶ μήκους βιοῦντες ὅτι ἔσονται ἑπτὰ, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ μὲν πρὸς ποταμοῦ, λεγομένου Γαίτου, αὐθιγοὶ θηελώδεις, καὶ δὲ δέρμα παχὺ πλῆσιν ἵπποποταμοῖς, ὡς μὴ δὲ καὶ πλεῖστα βέλεσιν. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ Ἰνδικῇ, εἰς τὴν μυχὸν τῆς πελαγίας ἡπείρου, φασι τοὺς οἰκιστὰς καὶ κεῖ ἔχειν μέγιστας, ὅποιās δὲ γράφει τῶν σατύρων.

Παρά τῷ Αἰλιανῷ, ἐν τῷ δ' περὶ ζωῶν.
ιδ. κεφ. μα'.

Εἶθ' οὐρίθων Ἰνδικῶν βραχυτάτων καὶ τῶτο εἶναι αὐτῶν τῶν πάροις τοῖς ὑψηλοῖς ἰεοτήεσσι, καὶ ταῖς πέτραις ταῖς καλουμέναις Λιπταῖς. καὶ ἐστὶ δὲ μέγιστος τὰ οὔρια, ὅσων ὥν ὡν ὡν δίκης. σπινδαράκιον δὲ μοι νόστος χροῖαι αὐτῶν. καὶ Ἰνδοὶ μὲν αὐτῶν φωνῇ τῇ σφαιτέρᾳ δίκην φιλοῦσιν ὀνομάζειν. Ἕλληνες δὲ, ὡς ἀκούω, δίκην. τῶτου δὲ ἀποπάτημα εἰ τις λάβοι ὅσον κέντρον μέγιστος, λυθὲν ἐν τῷ πόματι, εἴτα εἰς ἑσπέραι ἀπέθαιεν. εἴκοις ὅθ' αἰάτος ὑπνός, καὶ μέλας καὶ ἡδὺς καὶ ἀσπιδώης ὅς.

Παρά τῷ Α' πλυνίῳ ἐν ἰσθμῶν θαυμασίαις, ἰσθ. ιζ'.

Κτησίας παρ' Ἰνδοῖς εὖ λανθάνειν φησιν, ὃ καλεῖται ἡ πάρυβον. τῶτο ἐφ' ἑαυτῷ ἔχει πρὸς τὸ πρὸς κομιδὴν αὐτῶν, ὅτι χρυσόν, ὄρνυρον, κασσίτερον, χαλκόν, καὶ πᾶσα μετὰ ἑλκὸς πρὸς ταῖς σκῆναις ἐσάμηναι σπουδία. εἰ δὲ μείζον ἢ δὲ εὖ λανθάνει, καὶ αἶγας, καὶ πρόβατα, καὶ τὰ ὀμήλικα ζῷα.

Παρά τῷ Τζέτζη χιλ. ζ'. σίχ. ψιδ'.

Καὶ ὁ Κτησίας ἐν Ἰνδοῖς εἶναι τοιαῦτα λέγει.
Ἡλεκτροφόρος δένδρα τε, καὶ τὰς κυνοκεφαλῶν.
Δικίους πάντας φησὶ, ζῶν δὲ ἐκ τῶν ἀγρομέων.

Παρά τῷ Αἰλιανῷ, περὶ ζωῶν. ιδ. βιβλ.
δ', κεφ. μγ'.

Γίνονται δὲ ἐν ταῦτα τῇ Ἰνδικῇ ἔνθα οἱ καὶ ἄλλοι, καὶ οἱ καλούμενοι Κυνοκέφαλοι. οἷς ἔδωκε δὲ ὄνομα ἢ ὅτι σώματος ὅψις τε καὶ φύσις τὰ δὲ ἀνθρώπων ἐ-

1 Notat D. Hoeschel. ex Lucian. Σῆρες μὲν ἰσχυροὶ μέγιστοι ἀνδρες εἶναι. Et A. Schottius. De Seris Lucian. quoque proditum refert, ad trecentefimum eos vitæ annum pertingere. 2 De his puto esse et Ctesia excerpta quæ Aelianus lib. xvi. de nat. animal. c. 21. quæ adscribere non vacat. Et Pliniana lib. vii. c. 2. Sunt & Satyri subfolanis Indorum montibus &c. quæ adscribere cum aliis et Ctesia de promptis. 3 v. Excerpt. c. 17. 4 παρὰ τῷ τζέτζη supra in Excerpt. Indic. c. 18. 5 v. Excerpt. c. 19. 6 v. Excerpt. c. 20.

χρσι. καὶ ἡμφιεσμένοι βαδίζουσιν δόρας θηρίων, καὶ εἰς
 δίχτυοι, καὶ ἀνδρῶν λυποῦσι ὁσθῆνα, καὶ φθέρωνται
 μὲν ὁσθῆναι, ὠρύνονται δὲ τὸ γὰρ μὲν Ἰνδῶν φωνῆς ἐπ-
 αῖσι. τρεφῆναι αὖτις τῶν ζώων τὰ ἀγρία. αἰετοῦσι δὲ
 αὐτὰ ῥάστα. καὶ γὰρ εἰσι ὠκιστοί, καὶ ἀποκτείνουσι κα-
 λαβόντες, καὶ ὁπλοῖσιν οὐ σφύρι, ἀλλὰ περὶ τῶν εἰ-
 λωτῶν τῶν ἡλίου εἰς μοίρας ἀφ' ἑξήντητες. τρέφουσιν δὲ
 καὶ αἰγας καὶ οἴες. καὶ οἵτοι μὲν ποιοῦνται τὰ ἀγρία. τῶν
 νοσίων δὲ ἐκ τῶν θρεμμάτων γάλα ὡς τρέφουσιν.

Τὰ αὐτὰ κεφαλαία τὸ πρῶτον μέτρον.

Εἰν Ἰνδοῖς γίνεται θηρία ὁ μέγας ὅσον ἀνθρώ-
 ποινοί κεφάλαιοι. καὶ ἐστὶν ἐρυθρὰ, κίναβαρὲς δὲ εἰ-
 κασίαι αὐτοῖς ἐπὶ τὸν θάλασσαν αὐτὰ. πόδας ἔχει τε-
 ταμηκίς τε, καὶ πρὸς τὰς μαλακίας ἐστὶ. φύεται
 δὲ ῥα ἐπὶ τῶν δένδρων τῶν φερόντων τὸ ἡλεκτρον.
 καὶ σιτίζεται τὸ τῶν φυτῶν καρπὸν τῶν δένδρων. θηρίοι δὲ
 αὐτὰ οἱ Ἰνδοί, καὶ ἀποθνήσκουσιν, καὶ οὗτοι αὐτῶν βλάπτουσι
 ὥστε φοινικίδας, καὶ τὰς ἄλλας αὐταῖς χιτῆας, καὶ πᾶσι
 οἱ αὐτοὶ ἐθέλωσι δῆλον ἐς τὴν δὲ τὴν χεῖρα ἐκτείνειν
 καὶ χεῖρας. κομίζεται δὲ ῥα ἡ τοιαύτη ἐσθῆς καὶ τῶν
 Περσῶν βασιλεῖς. καὶ τὸ γὰρ δὲ δὲ τὸ ἐσθῆτος δοκῆ θαν-
 μασόν, καὶ ἀπικρινόμενα γε τοῖς Περσῶν ἐπιχωρίοις,
 κρατὶς καὶ πολὺ καὶ ἐκπλήττει, ὥς φησι Κτησίας. ἐπεὶ
 καὶ τὰ ἀδελφῶν τῶν Σαρδηνικῶν οὐδετέρας τέβει καὶ ἡ-
 λαυγετέρα.

Περὶ τῶν αὐτῶν ἐν τῶν αὐτῶν βιβλ. κεφ. νβ'.

Οἷος ἀγρίου ἐκ ἐλάττονος ἵππου ὁ μέγας ἐν
 Ἰνδοῖς γίνεται πέπυσμα. καὶ λαοὶ μὲν τὸ δῆλον ἐστὶ
 σῶμα, τὴν γὰρ μὴν κεφαλὴν ἔχειν πορφύρεα ὡς
 πλησίον τῆς ὀφθαλμοῦς ἀποστέλλειν κυδῶν χεῖρας
 κέρατα δὲ ἔχειν ἐπὶ τῶν μετώπων, ὅσον πῆχυνος ὁ μέγ-
 ρος καὶ ἡμίσεως προσέτι. καὶ τὸ μὲν καὶ τὸ μέγας τῶν
 κέρατος ἐστὶ λαοὶ δὲ τὸ αὐτῶν, φοινικῶν τὸ μὴν
 μέτρον, μέλαν δὲ φόνος. ἐκ δὲ τῶν δὲ τῶν ποικίλων κέρα-
 των πίνει Ἰνδοὶ ἀκύνω, καὶ αὐτὰ ἐπὶ τῶν δὲ τῶν
 τῶν Ἰνδῶν κρατῆρας ἐκ ἀφ' ἑξήντητων αὐτοῖς χρυσὸν
 περικείμεναι, οἷον ἐκ τῶν ποικίλων ποικίλων βρα-
 χίονα ὡραῖον ἀγάλματος. καὶ φασὶ νόσων ἀφύ-
 κτων ἀμαθῶν καὶ ἀπειρῶν θνῆσθαι τὸν ἀπὸ γευσ-
 ῶν ἐκ τῶν δὲ τῶν κέρατος μὴτε γὰρ ἀσπασμῶν λυθῶναι αὐτοῖς, μὴτε τῇ καλουμένη ἱερᾷ νόσῳ,
 μὴτε μὴν ἀφ' ὅθινα φαρμάκους. ἰδὼν δὲ πῶς καὶ ὁρῶντες ἡ πεπωκὸς καὶ αἰμῶν τῶν τοῦ, καὶ ὅτι
 θνῆσθαι αὐτοῖς. πεπίστευται δὲ τῶν δὲ τῶν δὲ ἀνὰ πᾶσι τῶν γένων οἷος καὶ ἡμέρας καὶ ἀγρίου, καὶ πᾶσι δὲ τῶν

bent: & vestiti pellibus ferarum ingre-
 diuntur. Iusti sunt, hominum nemi-
 ni molesti aut iniurii. non sermone, sed
 ululatu sonant. Indorum tamen lin-
 guam intelligunt. Venatione animalium
 ferorum viuunt, quæ, ut sunt celerrimi,
 facile consecuti interimunt, & frustra-
 tim diuisa ad solem affant. Capras et-
 iam & oues alunt, ut ex lacte potu fru-
 antur.

10

Eiusdem capituli prima pars.

Nascuntur Indis animalia magnitu-
 dine qua canthari, colore rubro, cinna-
 bari proximo, pedibus longissimis, tactu
 molli. Ea in arboribus quæ succino ma-
 nant gignuntur, & earundem cortici-
 bus aluntur. Indi his captis expressis-
 que, puniceas vestes exteriores interio-
 resque tingunt, & quicquid aliud eo-
 dem colore inficere libuerit. Huiusmo-
 di vestis etiam Persarum regi mittitur.
 Mirantur enim eam Persæ, & suis ver-
 naculis pulchritudine pretioque ante-
 ponunt, authore Ctesia. nam vel
 celebribus illis Sardinis floridior ac
 splendidior est.

Apud eundem eod. libro, c. 52

Sylvestres asinos equis magnitudine
 non inferiores apud Indos nasci accepi,
 eosque reliquo corpore albos, capite
 vero purpureo, oculisque cyaneis esse:
 cornuque in fronte gerere sesquicubiti
 longitudine: cuius superius puniceum,
 inferius autem album, medium vero
 plane nigrum sit: atque non omnes qui-
 dem Indos, sed potentiores, cum tan-
 quam armillis quibusdam brachia, sic
 cornua auro ornarunt, ex his ipsis bibe-
 re solere. Ex hoc cornu bibentem ab in-
 sanabilibus morbiturum fieri, neque
 eum ipsum conuulsionibus corripi, ne-
 que sacro morbo tentari, neque venenis
 vllis ferunt. Quinetiam si quid prius pe-
 stilens biberit, tum id euomere, tumque
 ad sanitatem redire. Cum autem ceteri
 asini, quibuscunque in terris sint, tam
 domestici, quam sylvestres, tum cetera

folipeda animalia, talos non habent,
neque fel in iecore, ut fertur: asinos In-
dicos cornigeros CRESIAS inquit,
talis primum, iisq; nigris, præditos esse:
eisdemque si quis confregerit, interiora
quoque nigra deprehensurum esse:
neq; felle eos carere: neque modo cor-
poris velocitate longe multumque ce-
teros asinos superare, sed & velocitate
eadem multo equis & elephantis præ-
stare. Cum autem in viam se dederunt,
tardius primo ingrediuntur, deinde
paulatim tantum confirmantur ad con-
tendendum iter, eos quidem ut assequi
nemo possit. Postea autem quam femi-
næ pepererunt, patres circum pullos à
partu recentes summa custodia versan-
tur, eorumque commorationes locis
Indiæ desertissimis sunt. Cum à venato-
ribus Indis inuaduntur, pullos suos ad-
huc ætate infirmos à tergo suo pascen-
tes habent, atque pro eis propugnant:
contra equites audent venire, eosque
cornibus ferire. Tanto sane hi robore
existunt, nihil eis ut obistere queat,
quin statim vel concedat: vel, si non ces-
serit, frangatur, aut aliter atteratur & e-
uadat inutile, & perdatur. equorum et-
iam incurfu latera discerpunt, ac lace-
rant, ut viscera effundantur: ex quo fit,
ut ad eos equites appropinquare valde
metuant. appropinquatio enim capi-
talem ipsis pariter & equis multam mi-
serabiliter infert. Porgrauiter calcibus
pugnât. Eorum morsus eatenus acerbio-
res existunt, ut quicquid comprehen-
derint, funditus diripiant. Ex his qui
sunt confirmata ætate viuos non cepe-
ris, iaculis & sagittis perimuntur. Car-
nes eorum quod amarissimæ sint, haud-
quaquam esculentæ.

*Apud Aelianum lib. V de natura
animal. c. 3.*

Indus fluuius bestiarum ferarum ex-
pers est. solum in eo nasci vermem a-
iunt, speciemque eorum qui ex ligno
gignuntur & aluntur, gerere, ad septem
cubitōrū longitudinem & eo amplius
procedere. eius crassitudinem decem
annos natus puer, manibus vix cōplecti
queat. Iis in superiori oris sede vñus dēs
inest, in inferiori alter, ambo quadrāgu-
li cubiti fere lōgitudinē habēt: tā validi,

μύνχα θεία ἀσπράλοις ἐκ ἔχειν, ὅθεν μὲν ὅτι
τῆς παπυχολύ. ὄνους ὃ τὸς Ἰνδοὺς λέγει Κτησίως
τὸς ἔχοντες ὃ κέρως ἀσπράλοις φορεῖν, ἢ ἀχά-
ρως μὴ εἶ. λέγονται ὃ μέλαινες εἶ. οἱ ἀσπράλοι,
καὶ εἰ τις αὐτοὺς σαυτεῖται, εἶ. τοῖς τοῖς ἐνδόν, εἰσι
ὃ ὅτι οἱ οἱ δὲ ἐμοῖον τῶ ὄνουν, ἀλλὰ καὶ ἴστω,
καὶ ἐλεφαίνων. καὶ ὡς ἀρχοῦται μὲν ἡ σὺχῃ τῆ
δρόμου, καὶ μικρὰ ὃ ἐπιρρῶνται. καὶ δῶκεν
ἐκείνον, τὸ τοιοῦτον ὃ ποιητικόν, μετὰ τὴν τὰ ἀκίχη-
10 τὰ ὅτι. ὅταν γὰρ μὲν ὃ θῆλεις τέχει, καὶ περὶ αἰ-
ται τὰ ἀρχοῦται, στυγνοὶ αὐτοῖς οἱ πατέρες αὐτῶν
γίνονται, φυλάττοντες τὰ βρέφη. ἀφαιρῶνται ὃ
τοῖς ὄνους τῶ Ἰνδικῶν περὶ τὰ ἐρημώματα. ὅτι-
όντων ὃ τῶ Ἰνδῶν ἐπὶ τῶ ἀγρῶ αὐτῶν, τὰ μὲν ἀ-
παλα καὶ ἐπὶ νεφρὰ, ἐαυτῶν ἐμέσθαι κατόπιν ἐ-
ῶσιν, αὐτοῖς ὃ ὡς μαχῶσι, καὶ ἐπὶ τῶσι τοῖς ἐπὶ πύ-
σιν ὁμοῖοι, καὶ τοῖς κέρασι παίουσιν. ποσὺν ὃ ἀρ-
ῆ ἰσχυρὸς ὃ τῶ δὲ ὅτι, ὅθεν ἀντίχει αὐτοῖς παρόμα-
τος, ἀλλ' εἴκει καὶ ἀφαιρῶνται, καὶ ἐὰν τύχη κατ-
20 ἐθλασθῇ, καὶ ἀρχεῖν ὅτι. ἡ δὲ ὃ καὶ ἴστων
πληθύνει ἐμπεσόντες διέσχισαι, καὶ τὰ σπλάγ-
χνα ἐξέχειν. εἴη τοι καὶ ὁρῶντο αὐτοῖς πλη-
σιάζειν οἱ ἴστωσι. ὃ γὰρ τοῖς ἴστωσι τὸ ἡμέτερον
πληθύνει, θανάτος ὅτι σκίψος αὐτοῖς, καὶ ἀπὸ λ-
αιώται καὶ αὐτοῖς καὶ ἴστωσι. δεινοὶ δὲ εἰσι καὶ λα-
κίσται. δὴ γὰρ ὃ ἀρὰ ἐς ποσὺν καὶ ἡκνέται
αὐτῶν, ὡς ἀποσώσῃ ὃ περὶ ληφθῇ πῶν. ζῶντα
μὲν οὖν τέλειον ὅτι αὐτῶν λαβῶσι, βάλλοντες δὲ ἀ-
κοντίοις καὶ οἰσίοις. καὶ τὰ κέρατα οὕτως τὰ δὲ ἀρ-
30 τῶ Ἰνδοῖν νεκρῶν σκυλῶσονται, ὡς εἴπω περὶ
τοῖς. οἱ ὃ Ἰνδοὶ ἀβρωτοὶ ὅτι κρέας. ὃ ὃ ἀπὸ
πέφυκεν εἶ. πικρῶται.

Παρά τῷ Αἰλιανῷ περὶ ζῴων ιδιότη. ἐν
τῷ ε', κεφ. γ.

Ὁ ποταμὸς ὃ Ἰνδὸς ἀθροῖς ὅτι. ὁ μόνος ὃ ἐπὶ
αὐτῶν ἡκνέται σκώληξ φασί, καὶ ὃ μὲν εἶδος αὐ-
τῶν, ὅτι οἱ δὴ πῶν καὶ τοῖς ἐκ τῶν ξύλων ἡνιω-
40 μῶσις τε καὶ τρεφομῶσις. ἐπὶ αὐτῶν ὃ μῆ-
χρως ἀρχοῦται οἱ ἐκείνη, ἀφαιρῶν δὲ αὐτῶν καὶ μαι-
ζοις ἐπὶ ἐλάτοις. ὃ πᾶχος ὃ αὐτῶν, δεκάτης
παῖς γὰρ μὲν μόλις τῶν χειρῶν περὶ βάλλειν ἀρ-
σκει. τῶσι δὲ αὐτῶν μὲν, εἰς ὁδοὺς ἀφαιρῶνται, καὶ
ὃ ἄλλος, τετραγώνος ὃ ἀμφῶ, πυγῶν ὃ μῆχρως.
ποσὺν δὲ αὐτῶν ὁδόντων αὐτοῖς ὃ κρέας ὅτι.

1. Ista plerumque in excerptis supra c. 25. 2. Excerpt. Ind. c. 1. & descriptio vermis cap. 27.

Restinguitur autem multa inutili con-
gerie, qualis per terram & vicos conuer-
ritur, in eum iniecta. Hæc C T E S I A S
Cnidius.

*Apud Antigonam mirab. narrat.
cong. hist. CLXV.*

De paludibus Ctesiam narrare, esse
in Indiâ paludes, vnam quæ iniecta o-
mnia demittat: sicut & quæ in Sicilia &
Media, demit auro, ære & ferro. & si 10
quid obliquum incidat, rectum eiici:
mederi autem vitiligini albæ. aliam, in
qua statis, diebus oleum supernaret.

*Ex Sotione ex iis quæ passim de fluminibus,
fontibus & lacubus mirabi-
lia referuntur.*

Fons est apud Indos, qui natantes in
terram eiacularur quasi ab instrumen-
to: vt narrat C T E S I A S.

*Apud Strabonem lib. XVI rerum
geograph.*

C T E S I A M vero Cnidium obser-
uasse, fontem quendam esse, qui aquam
rubicundam, ac minio plenam in mare
emittat.

*Apud Antigonam mirab. nar-
rat. CLX.*

C T E S I A M scribere, in Aethiopia
fontem aquâ habere instar cinnabaris
rubentem, quæ pota vncordes red-
dat.

Ex eiusdem Sotionis.

C T E S I A S narrat in Aethiopia fon-
tem esse, colore cinnabari similem. bi-
bentes vero ex eo mente alienari, adeo vt & quæ clam perpetrarint eloquantur.

Plinius lib. XXXI, c. 2.

Sed ibi in potando necessarius modus, ne lymphatos agat, quod in Aethiopia accidero
his qui fonte rubro biberint C T E S I A S scribit.

Idem ibidem:

C T E S I A S tradit Siden vocari stagnum in Indis, in quo nihil innatet, omnia mergantur.

Idem lib. V, cap. 2.

In multis autem montibus (India) genus hominû capitibus caninis, ferarû pellibus vela-

κρίνεται ὃ καὶ ἀφαιρίζεται πολλὰ φορυτὰ καὶ ἀχ-
θῆναι λέγει ὁ Κνίδιος Κτησίας Γαίτα.

Περὶ τῶν Ἀντιγόνου, ἱστορ. παρὰ δ. συναγ.
ἱστορ. ρζε.

Περὶ δὲ λιμνῶν Κτησίας μὲν ἱστορεῖν λέγεται ὅτι
τῶν ἐν Ἰνδοῖς λιμνῶν, τινὲς μὲν τὰ εἰς αὐτὴν ἀφείμε-
να καὶ ἀδύχιστα, καὶ ὅσα περὶ τὴν ἐν Σικελίᾳ καὶ
Μήδιδι, πλὴν χρυσοῦ καὶ σίδηρου καὶ χαλκοῦ καὶ αὐ-
τὴν ἐμπέσῃ πλάγῃ, ὅσους ἐκβάλλειν ἰσθῶσαι δὲ
τὴν καλουμένην λούκην. τῇ δὲ ἐπὶ τῇ καὶ ἰ-
σθμῷ ζούσας ἡμέρας ὅτι πολλὰ ζῆν ἔλαγον.

Ἐκ τῶν Σωτίων δὲ τὸ ποταμῶν καὶ κελυῶν
καὶ λιμνῶν τῶν δοξολογούμενων.

Κρήνη ἐν Ἰνδοῖς, ἥ τις κελυμβῶντας ὅτι τὴν
γῆν ἐκβάλλει ὡς ἀπὸ ὀργάνου, ὡς ἱστορεῖ Κτη-
σίας.

20

Παρὰ τοῦ Στράβωνος ἐν τῷ ἱσ-
τιογραφ.

Κτησίας δὲ ἐν Κνίδι πηλὴν ἱστορεῖν ἐκδιδού-
σαι εἰς τὴν θαλάσσαν ἐρυθρὰς, καὶ μελῶδες ὕδαρ.

Παρὰ τῶν Ἀντιγόνου ἱστορ. παρὰ δ. ρζε.

Κτησίας δὲ (λέγειν) τὴν ἐν Αἰθιοπία δὲ μὲν ὕδαρ ἐ-
χθέρου θέρει, ὥσπερ ἐκ κιννάβαρι. τὸς δὲ ἀπὸ αὐτῆς
πίνοντας, ὡς φέρεται γένεσθαι.

Πάλιν ἐκ τῶν Σωτίων δὲ.

Κτησίας δὲ ἐν Αἰθιοπία κρήνην ἱστορεῖ τῶν χρω-
ματικῶν κιννάβαρι ὡς πλὴν αὐτῶν. τὸς δὲ πίνοντας ἀπὸ
αὐτῆς, ὡς φέρεται τὴν δὲ ἀφαιρίζουσαν, ὡς καὶ τὰ κρυφί-
ως πεπραγμένα ὁμολογεῖν.

1 Excerpt. Indic. c. 11 2 forte id tradidit idem Callimachus Cyrenensis, ut fallor, & cuius περὶ ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐκ τῶν ἰσ-
τορίας fragmentum Antigonius decerpit. 3 A. Schott. Notis ad Excerpt. Indic. c. 30. ubi hac quoque habes, emendando inde hic μετὰ τὴν
4 supra, puto, Exc. Indic. c. 11. 5 ex Artemidoro de mari rubro tradit hac Strabo. 6 forte pertinere ad c. 14. Indic. puto. conie-
ctas ibi A. Schottius.

ri, pro voce latratum edere, vnguibus armatum venatu & aucupio vesci. Horum supra centum viginti millia¹ fuisse prodente se, CTESIAS scribit: & in quadā gente Indiar, feminas semel in vita parere, genitosq; confestim canescere². Item hominum genus, qui Monosceli vocarentur, singulis cruribus, miræ pernicitatis ad saltum: eisdemque³ Sciopodas vocari, quod in maiori æstu humi iacentes resupini, umbra se pedum protegant: non longe eos à Trogloditis abesse. Rursusque ab his occidentem versus quosdam sine ceruice, oculos in humeris habentes.

Ibidem:

CTESIAS gentem ex his quæ appellatur Pandoræ, in conuallibus sitā, annos ducenos viuere, in iuuenta candido capillo, qui in senectute nigrescat⁴. Contra alios quadragenos non excedere annos, iunctos Macrobiis, quorum femine semel pariant: idq; & Agatharchides tradit. Præterea locustis eos ali, & esse pernices.

Idem lib. XXXVII, cap. 2.

CTESIAS Indis flumen esse Hypobarum, quo vocabulo significetur omnia vasa ferre bona: fluere à septentrione in exortium Oceanū iuxta montem syluestrem arboribus electrum ferentibus. Arbores eas aphytaoras vocari, qua appellatione significetur prædulcis suauitas.

Λακκιανὸς ἐν τῷ ἀ' ἀληθῆς ἱστορίας λόγῳ.

Κτησίας ὁ Κτησιόχης, ὁ Κνίδιος, συνέγραψε περὶ τῆς Ἰνδῶν χώρας, καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς, ἀ μὴτε αὐτὸς εἶδε, μὴτε ἄλλος εἰπόντος ἤκουσεν.

Στράβων ἐν τῷ ἀ' γεωγρ.

Θεόπομπος ὁ ἔξομολογεῖται φήσας, ὅτι καὶ μύθοις ἐν ταῖς ἱστορίαις ἐρεῖ κρείττον, ἢ ὡς Ἡρόδοτος, καὶ Κτησίας, καὶ Ἑλλάνικος, καὶ οἱ τὰ Ἰνδικὰ συγγράψαντες.

Ἰωάννης ὁ Τζέτζης χιλ. ζ'. σίχ. χλ'.

Ὁ Σκύλαξ ὅτι γράφει, καὶ ἕτεροι μυρία, Πείρι μονοφθαλμοῖ τε, καὶ τῶν ἐνοτικόντων.

Καὶ ἑκτερεπείων ἄλλων δὲ μυρίων θαμάτων.

Ταῦτά φησι δὲ ὡς ἀληθῆ, μὴ δὲ τῶν ἐφελσμένων.

Ἐγὼ τῇ ἀπειρίᾳ δὲ, ταῦτα ψάδῃ νομίζω.

Ὅτι δὲ εἰς τῶν ἀληθῶν, ἄλλοι φασὶ μυρία,

Τοιαῦτα, καὶ χαϊότερα, θαύματα ἐν βίῳ.

Κτησίας, καὶ Ἰάμβουλος, Ἡσίγνωτος, Πηνίγος &c.

Lucianus lib. I. vera historia.

CTESIAS, Ctesiochi filius, Cnidius, conscripsit de Indorum regione, deque iis quæ apud illos sunt, ea quæ nec ipse vidit, nec ex vllius sermone audiuit.

Strabo lib. I. geograph.

Theopompus quidem diserte proficitur se in historia fabulas narraturum rectius quàm fecerint Herodotus, CTESIAS, Hellanicus, & Indicarum rerum scriptores.

Ioannes Tzetzes Chil. VII, vers. 638.

Scylax iste (Caryandus) scribit & alia innumera,

De Monophthalmis, atque Henotichontis, Et faciet aliis quoque compluribus spectris.

Hæc refert autem ut vera neque ut falsa. Ego autem per inexperientiam hæc falsè opinor.

Quod autem sint vera, alii dicunt innumerari,

Talia, atque absurdiora spectari in vita.

CTESIAS, & Iambulus, Hesigonus, Rheginus &c.

Aeneas Platonicus in Theophrasto, interprete Ambrosio Camaldulensi.

Huius vanitatis imitator Apollonius Cappadox postea fuit, dū de his, qui apud rudes erant sapientes, fabellas huiusmodi texens, Græcisque referret, quod illi scilicet nossent, quinam aliquando fuissent. Bene sane nauiter ad eos testes confugit, qui extra orbem sunt. Sic tamen & ipse mendax conuincitur. Nam neque CTESIAS, qui de Indis plurima ac

¹ Excerpt. Indic. supra c. 20. ² Excerpt. Indic. c. 31. ³ Ctesia fragmentum extat apud Harpocrationem in σκιάπιδος, quod πονος addidimus. ⁴ Excerpt. c. 31. ⁵ monstra hominum monstrore in mendo cubant; atq; in auribus debebant emenda itaque mensum αἰωνοποιῶν (nisi αἰωνοποιῶν rectius) & Enoto coetus in versione. Strabo l. XIII. αἰωνοποιῶν τὸ πῶδες καὶ τὸ αἰὼν ἔχεται, αἰὼν γὰρ ὁ αἰὼν &c. ubi statim & Μονομύφους, πνύκτις.

fabulosa conscripsit, vsquam has fabulas intexit, neque Arrianus, qui Alexandri historiam verius quam fabulosius scribit, vllam huius dogmatis mentionem facit, cum Brachmanum & Alexandri congressionem diligenter exequatur¹.

Gellius lib. IX. Noct. Attic. cap. 4.

Cum è Græcia in Italiam rediremus, & Brundisium iremus, egressique è naui in terrâ in portu illo incluto spatiaremur, quem Q. Ennius remotiore paulum sed admodum scito vocabulo *prapetem* appellauit: fascēs librorum venalium expositos vidimus. atque ego auide statim pergo ad libros. erant autem isti omnes libri Græci miraculorum fabularumq; pleni; res inauditæ, incredulæ; scriptores veteres non paruæ auctoritatis, Aristæas Proconnesius & Iligonus Nicæensis & Ctesias & Onesicritus & Polystephanus & Hegesias. ipsa autem volumina ex diutino situ squallebant, & habitu adpectuque tætro erant. accessi tamen percunctatusq; pretium sum: &, adductus mira atque insperata vilitate, libros plurimos ære paucō emo; eosq; omnis duabus proximis noctibus cursim transeo: atq; in legendo carpsi exinde quædam & notauī mirabilia & scriptoribus fere nostris intentata; &c. *quæ ibidem qui vult, legat: nos pauca quæ ad Indicæ spectant, subiiciemus inde, ista scilicet:*

Item esse in montibus terræ Indiæ homines caninis capitibus & latrantibus; eosq; vesci auium & ferarum venaribus: atque esse item alia apud vltimas orientis terras miracula homines, qui monocoli appellantur, singulis cruribus saltuatim currentes viuacissimæ pernicitatis: quosdam etiam esse nullis ceruicibus, oculos in humeris habentes. iam vero hoc egreditur omnem modum admirationis, quod idem illi scriptores gentem esse aiunt, apud extrema Indiæ, corporibus hirtis & auium ritu plumantibus nullo cibatu vescentem, sed spiritu florum naribus hausto victitantem: Pygmæos quoque haud longe ab his nasci; quorum qui longissimi sint, non longiores esse, quam pedes duo & quadrantem. Hæc atque alia istiusmodi plura legimus. sed, cum ea scriberemus, tenuit nos non idoneæ scripturæ tædium nihil ad ornandum iuuandumque vsum vitæ pertinentis. &c.

E I V S D E M T O Y A Y T O Y

CTESIAE ALIA QVÆ K T H Σ I O Y A Λ Λ A T I

dam scripta, quorum fit
mentio.

τὰ συγγέμματα, ὧν μῆμιν ποι-
οῦνται.

P E R I O D I

Π Ε Ρ Ι Ο Δ Ο Ι

*Apud Scholiasten Apollonii in lib. II.
Argonaut.*

Παρά τῷ σχολιαστῇ Ἐ' Ἀπολλωνίᾳ εἰς τὸ β'
τ' Ἀργοναυτ.

Meminit eius mōtis [Sacri] & C T E -
S I A S libro primo periodon.

Μέμνηται αὐτῷ [Ἰεροῦ ὄρους] καὶ Κτησίας ἐν τῷ
α' Ἀερόδω.

Item in antecadenensibus.

Καὶ ἐν τῇ προόδῳ ὁ αὐτός.

Quod vero Amaranta montes sint
Colchorum, exponit C T E S I A S in li-
bro secundo.

Ὅτι δὲ Ἀμάραντα ὄρη ἐστὶ Κόλχων, ἰστορεῖ
Κτησίας ἐν β'.

P E R I P L I, V E L P E R I P L V S
Asiæ.

Π Ε Ρ Ι Π Λ Ο Ι, ἢ Π Ε Ρ Ι Γ Ρ Α Φ Ε Σ
Ἀσίας.

Apud Stephanum in Ethnicis:

Παρά τῷ Στεφάνῳ ἐν ἔθνεσιν,

Sigynus, vrbs Aegyptiorum, vt C T E -
S I A S primō periplon libro.

Σίγυνος, πόλις Αἰγυπτίων, ὡς Κτησίας ἐν
πρῶτῳ Ἀείπλῳ.

*Apud Harpocratiōem in lexico, vo-
ce Sciapodes.*

Παρά τῷ Ἀρπυκρατίῳ ἐν λεξικῷ ἐν
Σκιαποδῇ.

C T E S I A S in periplo Asiæ ait: Super

Κτησίας ἐν Ἀείπλῳ Ἀσίας φησὶν, ὅτι ἐν δὲ

¹ Hac descripta ex Aenea accepimus à viro nob. & cl. M. Goldasto.

² Non additur ex Ἀερόδω esse in illis scholiis: inde tamen, vnde & alterum, deprementum suspicor.

τῶν σκιά ποδες ὀνομα. τὴν τε πόδα, ὡς περ οἱ χή-
νες ἔχουσιν κάρτα πλατίας. καὶ ὅταν ἔρμη ἢ, ὑψηλοὶ
αἰαπεδόντες, ἀφαντεῖς τὰ σκέλη, σκιάζον) οἷς ποσίν.

ΠΕΡΙ ΟΡΩΝ, ἢ Εἰ ΜΗ ΣΦΑΛ-
λήματα

Περὶ τῶ Σποδαίου λόγῳ περὶ νόσων.

Ὁρὸς ἐστὶ τῆ Μισίας Τύθρας καλέμενον, γιν-
νᾶται δὲ ἐν αὐτῇ λίθος ἀντιπάθης περὶ σποδομαζο-
μνος, ὃς κάλλιστα ποιεῖ περὶ ἀλφύς καὶ λέπρας, δι-
οῖν τελευτῶν, καὶ τοῖς πάσχουσιν ἐπιτηδεύμας.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ ΦΟΡΩΝ.

Περὶ τῶ Αἰθιοπικοῦ Δεκπροσφ. β.

Κτησίας ὃ ἐν Καρμαίᾳ φησὶ γίνεσθαι ἔλαον ἁ-
καθύνον, ὡς καὶ βασιλεία. ὃς καὶ καπαλέγων ἐν τῇ
πρὶ τῇ Αἰθιοπικῇ Φόρῳ τριτὴ βιβλία πρὸς τὰ
τῶ βασιλέως ὡς καὶ βασιλεία ἐπὶ τῷ δέφπρον, οὔτε
περὶ τῶς μέμνηται, ὅτε ἔχῃ, ὁ μόνον δρῶν ἐν τῇ
ἡδυσιμάτων. ὅλα μὲν οὖν Δείων ἐν τῇ Περσικῇ
πραγματείᾳ. ὃς καὶ φησὶ καὶ ἄλλας Αἰθιοπικὰς
ἀπὸ Αἰγύπτου αἰαπεδόντας βασιλέως, καὶ ὕδωρ ἐν
τῇ Νείλῳ.

Περὶ τῶ αὐτοῦ Δεκπροσφ. γ.

Αἰθιοπικὰ ἐν τοῖς σταθμοῖς, τῇ τῇ Ταπύρων ἑ-
θνὸς φησὶ ἔστω φίλοιον ἐστὶ, ὡς καὶ ἀλείμματι ἄλλο
μηδενὶ χρῆσθαι ἢ ὡς οἷον. τα δὲ αὐτὰ ἐς οὐδὲν Κτησίας
ἐν τῇ αὐτῇ τῇ Αἰθιοπικῇ Φόρῳ. οὗτος ὃ καὶ διχα-
σπᾶ τοῖς αὐτοῖς λέγει ἐστὶ.

*Sed fere oblitus fui loci adhuc apud Antigonum ἐν ἱστορίῳ ὡς καὶ ὡς σωμαγωγῇ ὅτι
tamen liquido quid scripserit Ctesias indicare tibi non possum. Postquam enim narrauit
Cranone, urbe Thessaliae, esse saltem duos cornos, nec umquā plures ibi visos; quibus inter-
cit de incolarū areo curru sacro, quo pulsato & deum precati impetrāt pluuiam: tū ex Theo-
pompo addit, eos cornos tamdiu Cranone morari dum pullos educaverint, quibus tum reli-
ctis ipsi abeant statim. Post quā ita ait, historia, ut signant, XVI.*

Καὶ ἐν ἑκαταταίοις ὃ καὶ ἐν Πέρσας Κτησίας
ἐς οὐδὲν ἀπλοῦς ἐν τῇ τοῖς ἀπὸ τῇ αὐτῇ πολλὰ
ἡ δόξα παρὰ τοῖς ἀπὸ τῇ αὐτῇ πολλὰ. καὶ γὰρ ἐφεί-
ρετο περὶ τῆς.

hos populus nomine Sciapodes. & ha-
bent pedes non aliter ac anseres ad-
modum latos. quandoque calet, illi su-
pini procidunt, & sublati cruribus,
vmbra sibi pedibus efficiunt.

DE MONTIBVS, SI TITV-
lus non fallit.

Apud Stobaeum, sermone de Morbo.

Est in Mysia mons, adpellatus Teu-
thras, in quo nascitur lapis Antipathes
cognominatus, qui efficacissimus est
aduersus vitiliginem & lepram, si vino
conteratur, & agrotis ita imponatur.

DE ASIATICIS TRIBVTIS.

Apud Athenaeum lib. II. Dipnosoph.

C T E S I A S autem Carmaniam ole-
um acanthinum producere, & eo regē
vti, ait. Qui etiā in libro quem de Asiati-
cis tributis scripsit, coenae regiae appa-
ratum describens, neque piperis neq; ace-
ti meminit, quod vnū inter condimenta
est optimū. Ac ne Dino quidem, in Per-
sici scriptis: qui memorat alioqui & sa-
lem Ammoniacum & aquam Nili ad
regem mitti.

Apud eundem lib. X.

Amyntas quoque, in libro qui ἐν τῇ
inscribitur, Tapyrorū gentem ita vino
deditam esse tradit, vt ne ad vngendum
quidem alia re vlla quam vino vtatur.
Eadem autem & Ctesias commemorat
in libro quem de Asiaticis tributis scri-
psit: qui & iustissimos esse illos tradit.

Narrat C T E S I A S aliquid huic hi-
storiae adsimile, quod Ecbatanis & in
Persia fiat. Sed quia multa is mentitur,
nos decerpere eam narrationem, cum
monstruosa videatur, omisimus.

1. Opto saepe Graece illos indices auctorum in Stobaeo ad oram exstare: & non nemo, credo, mecum alius. Latinus saltem hic exstat, Ctesiaz Cuidii lib. 2. de Montibus, quem inserim cum Brissoniō sequenti sumus. 2. v. clariss. Casaubon. 2. Athen. 25. ubi inter alia, Oleum, ac, acanthinum ex quo spinę genere conficerent Carmani, tam incertum mihi, quam illud est certū, falli eos qui emendant Ctesiaz locum hunc, & scribunt, οἰαυδίνος. ostendit quia eodem modo hac Athenas ab Eusebio adferri. 3. Tapyrorum φιλοῦντες & ἑ-
λιανὺς commemorat, ut indicat Casaub. 10. Athen. 12.

INDEX EORVM QVÆ APVD HE- RODOTVM SVNT MEMORABILIA.

*Monitus esse debes, mi lector, indicem hunc non ad paginas accommodatum esse, sed ad libros, & capita in quæ eos dis-
tribuimus, ad oram interioris pagine semper adnotata. Prior itaque numerus Romanus libri index, aliter bar-
baricus, capitulis. H, autam Homeri indicat. Nec hoc etiam ignorare debes, nos potius veritatem Græci
textus sequutos esse, quam interpretem Latinum: ne nobis fraudi sit, si à liter in Latino con-
textu aliquam multa legantur, quam in indicem adscriptimus.*

- A**
Æ, vrbis Phocensium, I, 46
*(vbi antea male Sabæ pro Abæ
legebatur) & VIII, 124. vbi erat
Apollinis delubrum iocuples VIII, 33
ibidem reddita oracula, Herodoti et-
iam ætate ibidem*
Abantes, EVBææ non minima portio I,
146
Abaris ferebatur fuisse Hyperboreus
IV, 36
de eo & eius sagitta fabula ibid.
Abdera, urum, vrbis à Teis condita in
Thracia, I, 168
*eam Xerxes præterit VII, 109
cum Abderitis Xerxes hospitii fœdus
init & acinace aureo ac tritemi auto-
interexta eos donavit VIII, 120*
Abrocomes & Hyperanthes, Darii filii,
Xerxis fratres, super cædatur Leonidæ
occumbunt VII, 224
Abrouychus, Atheniensis, filius Lyficles,
speculator apud Leonidem VIII, 21
Abydus, vna vrbium in Hellesponto V,
117. VII, 31
ponte à Xerxe iungitur VII, 34
Abydeni prætorium quoddam Xerxi ex-
truant VI, 44
Acanthus vrbis VI, 44
Acanthios Medica veste donat Xerxes
VII, 116
Acanthiorum mare VII, 22
Accensio lucernarum. festi nomen II, 62
accipiter inter animantes Ægyptiis sa-
cras II, 65
*eum qui necauerit apud Ægyptios,
sive volens, sive nolens, morte mulcta-
tur ibid.*
*cas atres in urbem Butum asportant
sepeliendos II, 67
eorum patria septem, omen sunt se-
ptem Persis III, 76*
Acephali populi IV, 191
in pectoribus oculos habent ibid.
Aceratos, propheta in templo Delphico
VIII, 37
Aces amnis III, 117
vnde oritur ibid.
Achæorum, qui Iones à sedibus suis ex-
egerunt, patres duodecim I, 145
*ex illis terrestres copias Xerxi suppe-
ditarunt VII, 185
eorum in Athamantis posteros actio
VII, 197*
Achæia Cæteris templum & orgia V, 61
Achæmenes, Darii filius. Xerxis ex vitro-
que parente germanus III, 12. VII, 7. 97
*Ægypti præfex VII, 7
Ægyptiæ classi præfectus VII, 97
bonum consilium Demarati inuertit
VII, 236*
ab Inaro interfectus III, 12. VII, 7
Achæmenes alius, Cambyfis pater VII,
11
Achæmidæ compellantur à Cambyse
III, 65
*eorum tribus apud Pasargadas I, 125
ab his reges Persidæ sunt oriundi ib.*
Achelous fluvius II, 10. VII, 126
Acheron fluvius VIII, 47
Achilleum oppidum V, 94
Achilleus cursus, locus sic dictus IV, 55,
76
Acræphia vrbis VIII, 135
acinaces Martis, cui immolatur quot-
annis IV, 62
*acinacem in calicem vino & sanguine
plenum tingunt Scythæ in fœdere
ineundo IV, 70*
*acinaces Persicus in Hellesponto
abiectus à Xerxe VII, 54*
Acrisius Danaes pater VI, 53
Acrothoon vrbis VII, 22
*ex aculeis iaculorum ahenum factum
IV, 81*
Adicrah, Libyæ rex, agro à Cytenæis
exutus, Apriæ se dedit IV, 159
Adimantus Aristæ pater VII, 137
Adimantus Ocyti filius, Corinthiorum
classis dux, fugam facere vult VIII, 5
*eius dictum in Themistoclem VIII,
59
insolentia erga Themistoclem VIII,
61*
eius turpis fuga VIII, 94
Admetus Emeli pater H, 2
Adraustus Phryx Midæ filius I, 35, 45
*fratris interemptor I, 35, 45
à Cræso expiatus I, 35
ei custodiam filii sui ad venationem
exeuntis mandat Cræsus I, 41
Cræsi filium transfodit, aprum volens
transfigere I, 43
se se super bustum Atys transfodit
I, 45*
Adraustus Talai filius, Sicyoniorum rex
V, 67
*in Adrausto Clisthenis Sicyonii odiū
V, 67*
*ei honores & dies festi erepti, & Mela-
nippo traditi V, 67*
Adria à Phocensibus occupata I, 163
Adrymachiæ Libyes, Ægyptum versus
IV, 168
eorum mores, & vxorum ibid.
Æaces Sylofontis & Polycratis pater III,
119. VI, 13
Æaces, Sylofontis fil. Sami tyrannus, ab
Aristagora exutus tyrannide VI, 13
*Samios ad defectionem à sociis solici-
tat VI, 13
Samum reductus VI, 25*
**Æacus & Æacidæ à classe Græcorum
innocantur VIII, 64**
Æacifanum V, 89
Æacidæ ab Æginetis, Thebanis missi
V, 80
Æacides Samius IV, 138
ædes Veneris in Cypro vnde extracta I,
105
*ædes Mineræ VIII, 39
ædes Vulcani II, 110
ædes Protei, dicta Veneris hospitæ II,
112
ædes deorum & hominum lignæ IV,
108
ædes fulmine absumptæ IV, 79*
ædificii structura, in quo repositæ erant
regiæ pecuniæ II, 121
**ædificio ex vrbe Elephantina afferen-
do triennium consumptum II, 175 & c.**
ius ex solido saxo, descriptio ib. & seq.
ædificium Zamolxis subterraneum
IV, 95
ædificia humanis operibus maiora II,
148
Æga vrbis VII, 122
Ægæ vna ex partibus Achæorum I, 145
Ægææ ciuitas AEolum I, 149
Ægæus mons, vnde Xerxes naualem
pugnam spectabat VIII, 90
**Ægestanorum pugna cum Spartanis du-
cibus V, 46**
Ægeum mare IV, 85
Ægeus Pandionis filius Lycum fratrem
Athenis pellit I, 173
Ægeus, Olyolci fil. vnde Ægidæ IV, 149
**Ægialees, tribus, ab Ægialo Adrausti filio
dicti V, 68**
Ægialees Pelasgi VII, 93
Ægialus Adrausti filius V, 68
Ægicoræ Ionis filius V, 66
**Ægidæ in Sparta ingens tribus à quo di-
cta IV, 149**
**Ægila, siue Ægile, locus ad quem Nasa-
mones veniunt vt palmulas decerpant**
IV, 172, 182
Ægilca, Syrocorum insula VI, 107
Ægina, (aliis Argia) Aristodemi vxor
VI, 52
**Ægina & Thebe, sorores, filiz Alæopi V,
86**
Æginetæ cur Samiis insensu III, 59
Samios vt mulctarint ib.
Epidauriis quondam subditi V, 83
**eorum in Athenienses odii principi-
um V, 89**
*terram & aquam Dario dant VI, 49
vnde insensos habent Athenienses,
& apud Spartam insimulantur ib.*
*contraq; eius rei autores mittitur
Cleomenes VI, 50*
primores ipsorum dantur obsides
Atheniensibus VI, 73
eorum cum Atheniensibus similitates
V, 82
vndeque ortæ V, 82, 83 & c.
*ab iis illatæ Atheniensibus iniuriæ
VI, 87*
**auxilia rogantur à Thebanis contra
Athenenses V, 80, 81**
*ab iis itatuz repetitæ per Athenienses
V, 84*
*circa Æginetæ & Athenienses acta
ib. & seq.*
**eorum legati contra Leutychidem,
Spartam missi VI, 85**
**eorum piaculum, maximum eis ma-
lorum causa VI, 91**
*ab Atheniensibus nauali proelio victi
VI, 92*
**præstantissimi in pugna nauali contra
Persam VIII, 93**
**atrecas stellas tres quæ super malum
navis æreum sunt Delphis dedica-
runt VIII, 122**
*vnde iis diuitiarum principium IX,
79*
*iis cumulus ipsorum rogatu structus,
à quo, & cur, & quando IX, 84*
Ægineticum bellum cum Atheniensibus
VII, 144
Ægion vrbis Achæorum I, 145

INDEX

- Aegira** vrbs Acheorum I, 145
Aegroessa, Aëolum ciuitas I, 149
Agis Minerar vrbs IV, 180
Agli pop. III, 92
Agos potamos IX, 118
agros Babyloniæ lex I, 197
agroti apud quosdam Indos deserti in deserto cubant III, 100
apud quosdam Indos interficiuntur & comeduntur III, 99
super agrotos qui ad aram sunt cinis sparsus in Delo. IV, 35
Aegyptus fluminis donum II, 5
Aegypti seu Aegyptiacæ regionis natura *ib.*
eius longitudo *ib.*
tota est palustris: vel, (ut *Græcum* verbum sonat) est palus II, 4
Aegyptus est quam Nilus irrigat II, 18
Africæ & Africæ terminus II, 17
Africæ finitima II, 15. III, 91
vrbs in incipiat. & qua pateat in eam ingressus III, 5
in regiones (vel potius præfecturas, quæ nomoi vocantur) diuisa II, 164
vrbs habitari in ea nulle & viginti II, 17
montes Ciliciæ opposita est II, 34
qualis sit qua parte Africam spectat II, 8
fossas vrbs tam multas habeat II, 108
propter quas iniquitabilis & palustris in habitus effecta *ibid.*
de Aegypti magnitudine Ionum sententia II, 15 & Herodoti II, 17
plura mirabilia habet quam omnis alia regio II, 35
sub Amasi rege maxime beata II, 177
Agypto minatur interitum Cambyles circiter decem annos natus III, 3
ea potantur Persæ III, 7
Persis tributaria III, 91
Aegyptia sacra II, 81
Aegyptii cum Cyri familia cognationem sibi fingunt III, 2
pleraque omnia diuersa à ceteris hominibus constituerunt instituta & iura, vt ceterorum & fluminis diuersa est natura II, 35
eorum instituta & iura II, 35, 36 &c.
omnium hominum primos se arbitrari II, 2 Phrygas tamen esse priores concedunt *ibid.*
in septem hominum genera distribuit II, 164
hominum sapientissimi II, 160
multarum rerum cognitione ceteris antecellunt II, 121
eorum inuenta II, 4, 82
prius immortalitatem animarum asseuerarunt II, 123
primum annum excoptarunt, & in menses duodecim distribuerunt II, 4
prodigiorum obseruantissimi II, 82
diuinatione certis diis yendicant II, 83
ignem animal esse alterum III, 10
luis moribus & institutis contenti II, 78 nec vllis aliis vii volunt II, 91
nil à Græcis mutuati II, 49
eorum in Græcis dixerunt II, 13
quibus potissimum inter eos sine agricultura fruges proueniant, vtque iacto semine in sua rura sues immittant II, 14
vrbs ea est II, 77
eorum vinum ex ordeo *ibid.*
fabis abstinent II, 37
eorum victus *ibidem*
eorum præcipui conuentus II, 59
eorum cantileua II, 79
medici apud eos singulis morbis singuli III, 84
eorum sacra II, 39, 40
eorum sacerdotes II, 37 quorum vnus est pontifex *ib.* suntque rati II, 36, 37
eorum superstitiones II, 65
& hominum circa bestias quoddam *ibidem*
illis sacrificia sub Chæope interdicta II, 124
à Mycerino restituta II, 119
eorum circa Cererem & Rhamninitum ceremoniæ II, 122
deorum omnia fere nomina ab iis ad Græcos perueniunt II, 50
duodecim eorum cognomina primi in vsu habuerunt II, 4
primi diis aras & simulacra & delubra statuerunt *ibid.*
quorum deorum nomina nesciant II, 50
quorum deorum oracula habeant II, 83
diu aliquando eorum principatum obtinebant II, 144
puenda circumcidunt II, 30, 104
cum feris vescuntur II, 36
eorum victimarum suam non alunt IV, 186
quo tempore fues immolent & earum carne vescantur II, 47, 48
eorum ablutiones post contactum suum II, 47
qui Thebanæ provincie, ab ouib. abstinent & capras immolant II, 42
contra faciunt Aegyptii Mendesiæ provincie *ibid.* & 46
descriptio eorum qui sunt circa partem Aegypti frumentariam II, 77
eorum qui in paludibus sunt mores & instituta II, 92, 93
Aegyptiorum luctus & sepulturae II, 85, 86 &c.
mos triplex in condiendis cadaueribus II, 86, 87, 88
eorum scripturae & litterarum duplex vsus II, 36
eorum interpretes à quibus oriundi II, 154
eorum pueri linguam Græcam edocti II, 154
Aegyptii maxime salubri corpore ob aërem qui est immutabilis II, 77
purgant se singulis mensibus *ibid.*
eorum capita quam firma, & cur III, 12
Aegyptii medici ceteris præstantiores III, 119
apud Aegyptios viri binas vestes habent, feminae singulas II, 36
vestes eorum lineæ quales II, 81
vrsguenta II, 94
naues II, 96
eorum mystetia II, 107, 171
eorum reges II, 99, 100, 101, 102, 111, 112, 121, 124, 127, 129, 136, 137, 141, 147, 151, 158, 160, 161, 172. III, 10
eorum sub duobus regibus calamitas II, 128
Aegyptii bellatores in magno contemptu Sethoni regi suo II, 141
Aegyptii libertatem adepti duodecim sibi reges constituerunt II, 147
Aegyptii à rege Aprie cur desciscunt IV, 159
eorum clades à Cyrensis accepta IV, 159
in fugam vertuntur à Persis III, 11
morte multati à Cambyse quæ Apin celebrarent III, 19
à Cambyse subacti, à Persis deficient VII, 1
à Xerxe subacti denuo VII, 7
ipsi & Phœnices comæatus comitant exercitui Persico contra Græcos VII, 25
Aegyptius quidam vocalissimus IV, 141
Aegyptio thorace in pugna vtuntur Persæ I, 135
Aegyptiacum linum II, 105
Aenea vrbs VII, 123
Æneides Pataici filius, fratres Hippocratis VII, 154
Æneides Theronis pater VII, 165
ænigma Hipparchoper visionem dictum V, 56
ænigma piscatorium H, 35
Ænyrorum regio VI, 47
Ænus vrbs IV, 90. VII, 58
Æoles inuadit Cæcæus I, 26 eosque subegit I, 6, 48
Cyros se dedere voluit I, 141
Æolus & Iones hereditarii Cambylis serui II, 1
tributarii Dario II, 50
olim Pelasgi vocati VII, 95
eorum sacra & pemphobola H, 37
Æoles circa oram Iliadæ capti ab Hymee V, 112
Æolus in Xerxis classe arma VII, 95
Æoles Sestum tenentes IX, 114
Æolicæ vrbs decem ciuitates I, 149
Æolicæ ciuitates insulares quinq. I, 151
Æolicæ & Ionicæ ditionis collatio I, 149
Æoliden sive oppidum incensum VIII, 35
Æolus Athamantis pater VII, 197
Æor apud Scythas vitum significat IV, 115
Æorpara, id est, viricidæ, Amazones dicte lingua Scythica IV, 110
æquitati iniquitas iniusta I, 96
æter Aegyptiorum nunquam immutatur II, 77
æteris imutatione existunt præcipue morbi I, 77
ærarium Atheniensium VII, 144
Ætrops Temeno natus VIII, 137
Ætrops Philippi filius, Alcetæ pater VIII, 139
Ætrops Echemi pater IX, 13
æs apud Æthiopes omnium pretiosiss. & rarissimum III, 23
apud Scythas non est in vsu IV, 71
eius copia apud Massagetarum I, 215
pro ære aurum mercantur Aeginetæ IX, 79
æris alieni debitor mendacio obnoxius I, 138
æs alienum debere, apud Persas turpe est I, 138
æris alieni debitor cadauer patris deponit apud Aegyptios II, 136
ære alieno liberatur apud Spartam, in regis obitu, qui aut regi aut reipublicæ sit obstrictus VI, 59 vt & apud Persas *ibid.*
æris fodinae prope Prasiadem V, 17
ærei viri Plammithico auxiliantur II, 152
æreus Iuppiter & Neptunus IX, 80
æreum totum Mafdonii præsepe IX, 69
Æsanius, Grini pater IV, 150
Æschines, Northonis filius VI, 100
Eretrien sive primarius *ibid.*
non finit Atheniensium auxiliorum quatuor millia secum perire *ib.*
Æschreus, Lycomedis pater VIII, 11
Æschronia tribus III, 26
Æschylus & Vphorionis filius II, 156
Æsopus fabularum scriptor II, 134
æstas vbi semper ouibila est IV, 28
æstatis & hiemis simulacra II, 121
Æthiopiz regno solus Sesostris Aegyptii rex, potitus II, 170
Æthiopiz situs extremus III, 114
eius descriptio & quarum rerum ferax sit *ibid.*
Æthiopes quomodo redditi mansuetiores II, 30
puenda circumcidunt II, 104
Æthiopes macrobi, vrbs tã longe vitæ III, 23 quales homines III, 20 &c.
eorum regis cum Ichthyophagis Cambylis legatis colloquia III, 23, 22 &c. aduersus eos infelix Cambylis bellum III, 17, 25 &c.
Æthiopes alii Agypto contermini à Cambyse subacti III, 97 eorum semen, domus *ibid.*
Æthiopes nomades II, 19
Æthiopum varia genera cum Xerxe militantiu VII, 69 79 eorumq. differentia, arma, vestitus & duces *ib.*
Æthio-

IN HERODOTVM

Æthiopia gēnēra nīgrā III, 101
Æthiopicus lapis II, 134
Ætoli Males Agariſtæ proci VI, 127
germanus Tiormi ibid.
afines Medi & Perſæ ſimiliter colunt *ibid.*
Africæ terminī II, 17
deferta II, 32
Africæ ſuperiora æſtas ſemper obtinet II, 26 vide & Libya
Africus ventus pluuiioſiſſimus II, 25
Agæus, Elei pater VI, 127
Agamemnon Pelopides VII, 159
Oreſtis pater I, 67
Agariſta, Clithenē filia. Græcorum præſantiſſimo deſtinata VI, 126
eius proci totius Græciæ præſantiſſimi iuuenes VI, 127
hubit Megacli VI, 130
eius liberi VI, 131
Agariſta, Hippocratis ex Agariſta nati filia VI, 131
Xanthippo nupta VI, 131
eius viſum in ſomnis ibid.
Periclis mater ibid.
Agæſcles, vir Halicarnæſeus I, 144
legē Apollinis Triopii auſus violare ib.
Agathyrſi IV, 102, 103
eorum mores & inſtituta IV, 103
Agathyrſius, Herculis filius IV, 10
Agenor Cilicis Phœnicis pater VII, 91
ager Caricus VI, 28
Cretonicus, & Pæonius VII, 124
Plataenſis IX, 15
Carſtius IX, 104
agricolæ contempitiſſimi apud Thracas V, 6
agricultura Ægyptiorum quibaſd. nulla II, 14
Ageſilaus Doriagi filius VII, 104
Ageſilaus Hippocratiſ fil. VIII, 131
Agæus, Alcides filius VI, 61
uxorem ſuam amico Ariſtoni collocat dolo adactus VI, 62
agger viſu mirabilis à Niſoſi aggeſtus II, 185
agger Samiorum III, 66
Agis, Menaris pater VI, 65
Agauris Cæropis filiz templū VIII, 53
Aglaonachi turris IV, 164
Agora oppidi nomen VII, 58
Agrianes populus IV, 90
Agrianes pop. V, 16
Agylleuſes vel Agyllei I, 67
natalis limiſſa propter Phœces ib.
ahenum ex aculeis lagitarum factum in Scythia, cuiusque deſcriptio IV, 81
ahenum à Samis factum ad exemplū tracteris Argolici IV, 152
Aiax Telamonis fil. pro heroe habens V, 66
ab Homero celebratus H, 28
Alacorum clāſſe inuocatur VIII, 64
ab iis victoribus nauis ad Salaminem ei reſoſita VII, 121
Almneſtis Spartiata. Mardonii interfeſtor IX, 63
eius interitus cum trecentis aliis ibid.
Almneſtus Platæenſis IX, 71
Alabanda vrbs VIII, 136
Alabandenſes in Caria VII, 195
Alalia à Phœcenſibus condita I, 65
Alarodii III, 94
cum Xerxe militantes eorum armatura & dux ibid.
Alazeris Barcorum rex IV, 764
eius interitus ibid.
Albz columnæ. ſic dictus locus V, 118
Albus murus Memphiticus III, 1
Album litus, ora ſic dicta VII, 5
Alceus, Herculis filius I, 7
Alcei poctæ fuga V, 95
eius arma ſuſpenderunt in ſigeo Athenienſes ibid.
Altamenes Telceli filius VII, 204
Alceus pater Amyntæ VIII, 39
Alciades C. liniz pater VII, 17
Alcides Agæi pater VI, 6

Alcimachus Euphorbi pater VI, 161
Alcimus Mentoris pater H, 7
Alcinor & Chromius Argui I, 82
Alcmæon Megacli filius VI, 125
eius officiū erga Lydos, & Crefi in eum ob id munificentia ibid.
quomodo ſe auro ridēde onerari ib.
eius domus inde diuitiz ibid.
alia Crefi in illum beneficcia ibid.
victor in Olympicis ibid.
idem Megacli pater VII, 127
Alcmæonides obnoxii crimine piacula I, 61
proſugi Athenis propter Piſiſtratum I, 64 & Piſiſtratus V, 62
ipſi Perſas in Athenienſes excitantes necne VI, 121
tyrannorum & tyrannidis hoſtes maximi ibid. 123
clypeum ex compoſito Perſis offendent necne VI, 125, 124
eorum laus VI, 123
per Græciam quomodo celebres facti VI, 125, 126
Alcmæonides VI, 125
Alcmæna mater Herculis II, 43, 145
Alcon Molioſus è proci Agariſtæ VI, 127
alex ludus à Lydis inuentus I, 94
alex luſus Ceteris & Rhamphini II, 122
Alex Mineræ templum I, 66, IX, 69
Aleuz filii VII, 130, IX, 17
Aleuada Theſſaliæ reges VII, 6
eorum nunci ad Xerxem miſſi ut ſuccurrat contra Græcos ib.
Theſſalis inuitis VII, 172
Alexander, Priami filius I, 3
Helena raptor I, 3, II, 113
eius cum Helena in Ægyptum aduentus &c. II, 13, 14 &c.
ex Sparta triduo Ilium peruenit II, 117
Alexander Macedo. Amyntæ filius V, 19, VII, 173, VIII, 139
eius genus VIII, 139
reſta origiē Græcorum V, 22, IX, 44
Perſarum inſolentem libidinem in conuiuiis viſcitur V, 20
eius prudentia V, 21
in Olympia curſor primo proximus. V, 22
Macedonum tyrannis quomodo ad eum peruenit VIII, 137
Athenienſes hortatur ad paciſcendū cum Mardonio VIII, 140
Athenienſibus Mardonii cauſam prædit IX, 43, 44
aurea eius apud Delphos ſtatua VIII, 121
Alamachus fratricida IV, 160
ab vxore fratris necatur ibid.
Alilat, cadema Arabibus quæ Vrania III, 8
Alitta, Venus dicta ab Arabiis I, 131
Alizonas pop. IV, 52
Alleſus Sidonii Tetræſti pater VII, 98
alluſione fluminis agros decuratos, cōpenſat Ægypti rex II, 109
in Alopecis Atticæ buſtum Anchimolii V, 63
Alpeni vicus VII, 176, 177, 229
Alpenus oppidum VII, 216
Alpheus & Maſon Oriſphanto geniti VII, 227
eorum virtus ad Thermopylas ib.
Alpis fluius IV, 49
Alyattes, Sadyattes ſacceſſor in regio Lydia I, 16
eius acta memoratu digna I, 16, 17, &c.
qua ratione Milerum obſidebat I, 17
eius morbus I, 19
cum Thraſybulo pactioes init I, 21
donaria ab eo Delphos miſſa I, 25
eius obitus ib.
eius ſepulchrum quale, & à quibus cōſtructum I, 93
eius filius Panſalced I, 92
ſilia Aricæ I, 74

Alyſonli pop. III, 90
Amafis Ægypti rex I, 30
ad eum ſe conſert Solon I, 30
eius cum Crefi foedus I, 77
eius res geſtæ cum Apria. quem regem pepulit II, 162, 163, 169
eius cum Cyrenæis amicitia II, 181
eius res geſtæ aliz, ſolertia, contēptus, mores & ingenium II, 172, 173, 174
eius opera magnifica II, 175, 176
eius pietati thoraces III, 47
eius litteræ ad Polycratem III, 40
cum Polycrate ius hoſpitii ſoluit propter eius nimiam felicitatē III, 43
Græcorum amator II, 178
donaria in Græciam ab eo miſſa II, 182
primus Cyprum cepit & tributariam fecit II, 182
contra eum Cambyſis expeditio III, 1
uxorem Cyrenæam ducit & quid ipſe ac cident II, 182
Cambyſen deludit, miſſa Apria filia pro ſua III, 1
Cambyſis contra eum expeditio III, 1
eius obitus III, 10
ſepulchrum ibid.
in eius cadauer Cambyſæ contumelia III, 10
Amafis, vir Maraphius, dux Perſ. contra Barceos IV, 167
eius contra Barceos contumētum doſolum IV, 101
ob Cyrenen non direptam poenitentia ducitur IV, 203
Amathuntis obſidio V, 104, 105, 108 &c.
Amathuſii V, 104
Amamaxpeus fons IV, 52 locus etiam vnde ſquit, ſic dictus *ibid.*
Amazones, Æorpara à Scythiſ appellatæ IV, 10
earum cum Græcis bellum ibid.
earum cum Sauromatis bellum, quo modoque agnitæ ſunt eſſe feminæ IV, 110, 111
quomodo cū Scythiſ mixtæ IV, 113, 114
viros ſuos Scythas à parentibus quomodo & quō abduxerint IV, 114, 115, 116
linguam Scytharum ediscunt quam hi non poſſent illarum IV, 114
in Amazonidas præclarum facinus Athenienſium IX, 27
Ameſtris, Otanis filia VII, 61
Xerxis vxor VII, 61, 114
eius amiculum IX, 108
crudelitas in vxorem Maſiſtæ IX, 111
Amiantus Agariſtæ proci VI, 127
amicus ſolers poſſeſſio pretioſiſſima V, 23
amici caſum ſet Plammenitus, non liberorum, cauſamque reddit II, 14
amiculum Syloſontis III, 139, 140
amiculum Ameſtris IX, 108
Amilcar Hannonis filius VII, 165
Carthaginenſium rex & eius res geſtæ & interitus VII, 165, 166, 167
ipſi ſacrificia inſtituta VII, 167
Aminias Palleneus, vir Athenienſis VII, 84
Artemiſia fugientē inſequitur VIII, 98
eius virtus & præſtantia in pugna nautali ibid.
Aminocles Cretinci fil. VII, 190
è naufragio clāſſis Perſicæ diues efficitur ibid.
Amitres dux clāſſis cum aliis à Xerxe ſeſticus VIII, 130
Ammonis oraculum in Africa I, 46. II, 38
eius origo II, 55
Ammon Iouem appellant Ægyptii II, 46
Ammonii populus IV, 182
Ægyptiorū & Æthiopū coloni II, 42
aduerſus eos Cambyſis expeditio inſcit III, 25, 26
Ammoniorum rex Etearchus II, 30
Amompharetus Spartiata IX, 52, 53 &c.
eius virtus IX, 70
Amomphareti ſacerdotis ſepulchrum apud Lacedæmonios IX, 84

INDEX

- amoris puerorum dediti Persæ & Græci I, 135
amores quomodo tractent Caunii I, 172
Amorgis Persarum ducis interitus V, 121
Ampa vrbs VI, 20
Ampelos promontorium Toronzum VII, 122
Amphiarai oraculum I, 46. VIII, 134
verax à Cræso repertum I, 49
eique donaria à Cræso missa I, 52
Amphiaras, Amphilocho pater III, 91
Amphiarai delubrum VIII, 134
Amphiarai expeditio in Thebas, carmen Homeri H, 9
Amphicæa vrbs VIII, 33
Amphicrates Samiorum rex III, 19
Amphictyones II, 180
epigrammatis & cippis ornantur Leonidem & alios ad Thermop. duces VII, 228
eorum sedilia VII, 200
templum quod nunc Delphis est quot talentis construendum locarint II, 180. V, 92
Amphictyonis delubrum VII, 200
Amphictyonidis Ceteris templum VII, 200
Amphilochus, Amphiarai filius III, 91
colonia ab eo deducta *ib.*
Amphilochus & Calchas à Troia discedi VII, 91
Amphilytus Acarnan ariolus I, 62
Amphimnestus præces Agaristæ VI, 127
Amphionis filia clauda V, 92
Amphissa vrbs VIII, 32
Amphitryon & Alcmena Herculis parentes II, 43
Amphitryonis tripus V, 59
Amyrgii Scythæ VII, 64
Amyræus rex Aegypt. II, 140
plumbus malis Persas affect. III, 15
Amyntas rex Maced. à Megabyzo poscitur aquam & terram V, 17
eius prudentia circa Persas nuncios insolenter se gerentes V, 18, 19
Alexandri pater VII, 173. VIII, 136, 139. Vt & Gygeæ VIII, 136
Alcææ filius VIII, 139
Amyntas Eubari fil. VIII, 136
Amytheon, Melampodis pater II, 49
Anacharsis, sapiens IV, 46
eius genus & dignitas apud reges Scytharum IV, 76
peruigilium matri deo cui agit IV, 76
eius de Græcis & Lacedæmoniiis dictum IV, 77
eius cæles, & causa huius IV, 76
eum nouisse fenegar Scythæ *ib.*
Anacreon Teius familiaris Polycrati III, 121
Anaphes, Oranis filius, dux Cissiorum in Xerxis exercitu VII, 62
Anaphysta tribus IV, 99
Anaxander Eurycratis fil. VII, 204
Anaxandrides, Leonis filius, Spartæ rex I, 67. V, 39. VII, 204
eius duæ vxores, altera iussu ephororum da Ra, & liberi ex illis V, 39, 40, 41, 42
Anaxandrides Theopopi filius VIII, 131
Antea Phrygæ vrbs VII, 70
Anaxilaus Archidami filius VIII, 131
Anaxilaus Arcermei fil. VII, 165
in matrimonium duxit Terilli filiam *ib.*
Rhig. tyrannus VI, 23. VII, 167
Scythis regis hostis, consilium dat Salmis Zancan occupandi VI, 23
Anchimolus, Asten filius, ad pellendos Pisistratidas Sparta missus V, 63
eius interitus *ib.*
eius sepulcrum V, 63
ancillarum opus maximum circa Alyatris sepulcrum I, 193
ancora ferrea à Sophane gestari solita in pælio IX, 73
Anderica, pagus Asyriæ I, 105
Anderica regionis Cissiz stathmus VI, 119
Andreas Myronis pater VI, 126
Andrii pecunias Themistochi dare negant VIII, 111
Androbulus Timonis pater VII, 141
Androtratis herois sanum IX, 25
Andromeda Persæ vxor, Persen ex Persæo peperit VII, 61
Cephei filia *ib.* VII, 150
Androdamas Theomestoris pater VIII, 89. IX, 89
Androphagi IV, 18, 102. 106
eorum mores & descriptio IV, 106
eorum fuga IV, 125
androphinges II, 175
Andrus V, 31
à Græcis obfessa, cur VIII, 111
Aneristus Sperthici pater IV, 134
Aneristus alius, Sperthiei filius IV, 137
angarion Persæ quid appellent VIII, 98
Angites flumen VII, 113
Angrus fluitans IV, 49
anguis ingens arcis custos in templo ab Atheniensibus obseruatus VIII, 41
anguilla sacra Aegyptiis II, 72
animalia quæ ab hominibus comeduntur, feracia & fetuosa: quæ noxia sunt, parum fetuosa III, 107
animalia in faxis primi sculperunt Aegyptii II, 4
animalia quomodo in suis vestib. pingant qui Caucasum incolunt I, 203
animal nullum interimunt Indi quidam III, 100
animalia tam volucres quam quadrupedes, in India maiora quam aliis in locis III, 100. præter equos. *ibid.*
animam hominis immortalem & de corpore in corpus migrare primi dixerunt Aegyptii II, 223
quod sibi quidam Græcorum vindicant *ibid.*
annum primi Aegyptii compererunt & distinxerunt in menses II, 4
anni humanæ vitæ LXX. I, 32
anni vitæ Aethiopum, & Persarum III, 22, 23
annorum XV. millia à Dionysio ad Amasin regem numerant Aegyptii II, 145
annulum signatorium gestant Babylonii singuli I, 195
annulus Polycratis signatorius III, 41
Anopæa, via & mois VII, 216
Antacæ, cetæ ingentia sic dicta IV, 35
Antagoras Hegetoridæ pater IX, 75
Antandrus ab Otane capta V, 25
Antandrus Pelasgis VII, 42
Anthela oppidum VII, 176, 200
Anthemius Hippæ oblata V, 94
Antylla vrbs II, 98
in calcamenta datur vxori eius qui in Aegypto regnat *ibid.*
Antichares Eiconius V, 43
Anticyra vrbs VII, 198
Antidorus Leinnius Græcus à Xerxe ad Græcos transfugit VIII, 11
Antiochus, Tisamenis pater IX, 32
Antiphemus & Rhodus VII, 153
Antipater, Orgis filius VII, 118
Xerxianus vt exceperit copias *ib.*
Anytis rex Aegypti, succellor Asychis, cæcus II, 117
fugatur à Sabaco II, 117
vbi interim latuerit & vt imperium suum recuperarit II, 140
Anytis vrbs II, 137
Anytiæ plaga II, 106
Aorizus, Masangis pater VII, 71
Aparyæ pop. II, 91
Aparuriæ festa I, 147. H, 29
aper immanis Mylorum detastat operis I, 36
apri in Libya nulli IV, 192
apes loca trans Istrum an obtineant V, 10
animal omnino frigoris intolerans *ib.*
Aphetæ, loci nomen VII, 193
Aphlystius Iuppiter VII, 197
Aphidnæ Tyndaridis prodigæ IX, 72
Aphrodisias insula IV, 169
Aphthitana plaga II, 166
Aphytis vrbs VII, 122
Apios vrbs II, 18
Apia, Tellus dea Scythiæ IV, 59
Apidantis flumen VII, 129, 196
Apis Aegypt. Deus, Græcis Epaphus II, 133. III, 27, 28
eius descriptio, signa III, 28
quæ apparet, Aegyptiorum festi III, 28
aula eius II, 153
illusit à Cambyse & vulneratus II, 29
moritur eo vulnere *ib.*
Apollo, Græcorum Deus I, 90
præcipue à Cræso cultus I, 90
inuocatus à Cræso, ignem pyræ extinguit I, 87
enumerat sua in Cræso beneficia I, 91
Apollo Isterius I, 92. VIII, 134
eius templum V, 59. VIII, 134
Apollo Triopius I, 144
Apollinis oraculū apud Aegypt. II, 83
Apollo, Ophiis apud Aegypt. seu Dionysii, & Iliadis filius II, 156
à Latona nutrice occultatus II, 156
Apollo ad Metapont. nos solos Italorum venit IV, 155
Apollinis templum Buti II, 155, 156
Apollinis templū à Mæliis structū II, 78
Apollinis delubrum apud Abas VIII, 33
Apollinis Ptoi sanum VIII, 135
Apollinis fons IV, 158
Apollo, Aegyptiacæ Orus II, 136
Scythice, Oetolysus IV, 59
Apollinis simulacrum apud Laconiam in Thornace I, 69
Apollinis arma sponte apparentia Delphis VIII, 37
Apollo Sileni Marfyæ pellem vbi suspendit VII, 26
Apollonia in Ponto Euxino IV, 90
Apollonia quæ est in sinu Ionico IX, 91
vbi factæ solis oues IX, 92
Apolloniades auger IX, 92
Apollonides Bisaltis pater VI, 25
apologus Cyri ad Iones I, 141
Apries Aegypti rex, Psammis filius, regnum longo tempore fortunatissimus II, 161
res ab eo gestæ *ibid.*
ab ea Aegyptii desciscunt, rege electo Amasi II, 161, 162
ab Amasi proelio victus, & viuus captus II, 169
eius interitus & sepultura *ibid.*
Apianthi Thæces VII, 34
Plethoro indigenæ deo, Oeobazum immolant IX, 118
aquæ faciliat Persæ I, 31
aqua quomodo importetur in arida Syria loca III, 5
aquam in arida loca quomodo deportant per canalem Arabū rex III, 9
aqua quædam adeo iuuatida vt nihil super eam innare possit, sed omnia vel ligno leuora in profundum eant III, 23
aqua fontem inire apud Ammonios naturæ IV, 81 alia similis IV, 82
aqua Stygis IV, 74 perque eam iulurandum *ibid.*
aquinaria Delphos à Cræso missa I, 51
ara Delphi à Chus donata II, 155
ara Apollinis ab Aristen extru iussa IV, 155
ara Diane Ortholiz IV, 87
Ionis foreosis V, 46
ara ventis statuta in Thya VII, 178
ra Herculis VII, 176
aras non extruunt Persæ I, 131
aras primi statuerunt Aegyptii II, 4
ara

IN HERODOTVM.

aræ & delubra præterquam Marti in
Scythia nulla IV, 19
Arabiz situs & qualis ea regio III, 107
eius iucundissimus odor III, 112
Arabiz mons II, 8
Arabiz humus II, 12
Arabes cum mulieribus suis vt miscen-
tur I, 198
maximè fidem seruant inter homines
III, 8
fœderis apud eos ineundi mos III, 8
Dario minorigeri III, 88
tributorum immunes III, 91
Cambyfi ad eum permissere in Ægy-
ptum III, 188
miseria talenta thuris Dario pendunt
III, 9
Arat un in exercitu Xerxis dux & ar-
matura VII, 69
camelis vehantur in bello VII, 86
Arabicus sinus II, 11 IV, 39
Argis Philippi pater VIII, 119
Ararus fluuius IV, 49
aratum in Scythiam regionem cælitus
demissum IV, 5
Araxes fluuius I, 202
eius accola ibid.
contra solem orientem fluit IV, 40
ponte iunctus a Cyro I, 205
Arbalus Nerbali pater VII, 98
arbores fructus odo. eperinde ac vinum,
inebriantes I, 202
arbores omnes in Thera præter vnam
arida factæ IV, 151
Arcades I, 146. II, 171. V, 49
Arcadas inuadenti Lacedæmoni a Py-
thia prohibentur I, 66
Arcades grandiori I, 66
eos contra Spartam sollicitat Cleome-
nes VI, 74
Arcefilas Battii filius rex Cyren. VI, 159
Arcefilas alius Battii fœderis fil. IV, 160
eius clades a Libybus accepta IV, 160
interitus a fratre strangulati ibid.
Arcefilas alius Battii claudi fil. IV, 162
in Samum profugit IV, 162
redux in patriam Cyrenem oraculi
immemor, eiusque crudelia faci-
nora IV, 164
Cambyfi Cyrenem tradidit tributaria
IV, 165
eius interitus IV, 164
Archander, Danaï gener, Phthii Achæi
filius II, 98
Archander vrbs II, 97
Archelai, tribules V, 68
Archelaus Agefilai filius VII, 204
Archeftaudas Athenagoræ pater IX, 89
architecti Eupaleus III, 60 Rhœcus ib.
Mandrocles Samius IV, 87
Archiz & Lycoræ virtus ad Samū II, 55
Archias alius Archiz Samii filius III, 55
Archidamus, Zeuxidami filius VI, 71
Archidamus Anaxadriæ filius VIII, 131
Archidices nobilis meretricis fama per
Græciam II, 135
Archilochus Parus I, 11
eius iambus trimeter ibid.
arcus vtendi Scytharum artificium I, 73
arcus ab Æthiope Persarum regi
missus III, 2130
arcus Herculis IV, 10
arcus semper intentus rumpitur II, 173
Ardys, Gygis filius, Sadyattæ pater, Sar-
dium tyrannus, & eius gesta I, 15
Areus pagus Atheniensium VIII, 52
arena aurosa III, 102
arenæ cumuli Cambyfis exercitum
obruunt III, 26
Argadeus, Ionis filius V, 66
Argæus Philippi pater VIII, 139
Perdicæ filius ibid.
Arganthonius Tarteſsi rex I, 63
eius longæuitas ibid.
eius cum Phocensibus amicitia I, 103
argentum apud Scythas, non in vsu IV, 71

nec apud Massageras I, 215
argentum Aryadicum IV, 166
argenti ferax Lydia V, 49
Argilus vrbs VII, 115
Argiopius, loci nomen IX, 56
Argippæi pop. qui eorum mores, victus
&c. IV, 23
Argis & Opis virgines Hyperboreæ IV, 35
earum hymni, sepulcrum ibid.
Argua vide Argina
Argonauis ædificata IV, 199
Argo, primus Heraclidarū, Sardiū rex I, 7
Argos olim Græciæ ciuitates omnes an-
tecellens I, 1
Argos viris desolatum a seruis tenetur
VI, 83
Argos Persis quàm amica VII, 150
ab Ariomero celebratū maximè H, 28
Argilucus a Cleomene incensus VI, 80
Arguorum regio I, 82
Argui mercede a Pisistrato conducti
contra Athenienses I, 61
eorū totidem cū ccc Lacedæmoniis
contentio de agro Thyrea I, 82
Arguorum clades I, 81
& eorum lex idē, tonsis capitibus esse
velle donec Thyreas recupera-
rent, & mulieribus aurum gerere
interdictum I, 82
Argui mulica præstantes inter Græ-
cos III, 131
Argui contra Athenienses ab Ægine-
tis accersuntur V, 66
multa indicuntur Æginitis, & recusantibus,
auxilia negant VI, 92
Arguorum clades a Cleomene VI, 37, 79
Arguorum serui res & magistratus,
vrbe eā clade afflictā suscipiunt
VI, 83, & a filiis cæsorū post ei-
cti, Tyrinthem obtinent ibid. co-
rumque bellum diuturnum cum
dominis ibid.
Arguorum sex millia a Lacedæmoni-
is interempta VII, 148
cum Lacedæmoniis pacisci volunt,
VII, 148 sed partem impetrā a La-
cedæmoniis poseunt in bello Per-
sico ibid.
oraculum consulunt an auxilium cō-
tra Medos se terre debeant ibid.
nuntii ab his Susa mitti VII, 151
Persam in Græciam accersisse serun-
tur VII, 152
eorum cum Persis affinitas VII, 150
mittunt nuntios ad Mardonium IX, 12
Argini contra Thebas cum Polynice
militantes IX, 27
Argiuz femina a Phœnicibus raptæ I, 1
Argiatum mulierum furor & infamia
IX, 33
Argonautarum posteri Minyz, a Lemno
eiecti, a Lacedæmoniis recepti,
& circa vtrolque acta IV, 145 &c.
Ariantes rex Scytharum IV, 81
Ariazus Gergis pater VII, 82
Ariabignes, Dario filius, præfectus classi
Xerxis VII, 97. VIII, 89 Xerxis
frater VIII, 89 eius interitus ibid.
Ariaramnis Persæ interitus VIII, 90
in anda loca aquam quomodo per cana-
lem deportari Arabum rex III, 9
Aridius Nerbali dux in classe Xerxis
VII, 98
Aridolis Alabandensiu tyrannus VII, 195
Ariena Alyattis filia I, 74
Alyagi nubit fœderis causa seruandi
ibid.
arietes Thebanis Ægyptiis sacri II, 42
Arii pop. III, 93
eorum in exercitu Xerxis armatura &
dux VII, 65
Arii olim dicti Medi VII, 62
arima Scythæ vnum vocant IV, 27
Arimaspi III, 116
viri vnoculi III, 116. IV, 27
qui & vbi III, 116. IV, 13

Arimaspei versus IV, 14
Ariomardus, Artyphii germanus, Caspi-
orum dux VII, 67
Ariomardus, Darii & Parmyis filius VII, 78
dux Moschorum & Tibarenorum ib.
Ariomardus, citharædus I, 23
primus docuit dithyrambum ib.
de de phino insidente Arione I, 24
eius donarium apud Tænarum I, 24
Ariphron Xanthi pater VI, 131, 136
VIII, 131
Aripithes rex Scytharum IV, 78
eius interitus ibid.
Arisba Methymnæis subiecta I, 151
Aristagoras Cumæus IV, 138
Aristagoras Cyzicenus IV, 138
Aristagoras, Molpagoræ filius, Histizi
gener, ac conlobrinus V, 30
Mileti procurator ibid.
a Naxiis exulibus sollicitatur ad eos
reducendos ibid.
rebellionis Ionice autor V, 36, 37
circa eum & Naxios acta V, 33, 34
manifesto a Dario deficit V, 37
isonomiam instituit, & tyrannos e-
uertit, quasi ipse alienus a tyran-
nide V, 37, 38
Spartam missus ad societatem com-
parandam V, 38 & eius cum Cle-
omene acta V, 49, 50, 51
Sparta frustra excedit V, 51
Athenas venit, eosque ad belli societa-
tem inducit V, 97
Pegones ad defectionē sollicitat V, 98
expeditio eius contra Sardiis V, 99,
100. VII, 8
turbis tantis commotis, consilii ino-
pia laborat V, 124
eius interitus V, 126
Aristagoras Heraclidis filius Cumæus
captus V, 37 dimissus ib.
Aristagoras Hegesifurati pater IX, 89
Aristeas Adimanti filius VII, 137
Aristeas Proconnesius, versificator, Ca-
strobii filius IV, 13, 15 ubi de eius
præstigiis.
eius statua IV, 15
Aristides Lyfimachi filius VIII, 79, 95
Atheniensis, in exilium a populo ei-
ctus VIII, 79
Themistocli haud amicus VIII, 79
simultatem missam facit pro bono cō-
muni patriæ ibid.
vir optimus Atheniensium, atque iu-
stissimus ibid.
nuntium aſert Græcis, eos vndiq; ad
Salamine circūuentos VIII, 79, 81
Persas multos interficit VIII, 95
dux Atheniensiu ad Platæas IX, 28
Aristocrates, Casambi pater VI, 73
Aristocyprus, Soliorum rex VI, 113
eius interitus ibid.
Aristodemus rex Laced. IV, 147. VIII, 131
eius interitus VI, 52
Aristodemus Spartiata a Leonida re-
missus emanere prælio VII, 229, 230
fugax dictus, & probro notatus VII, 231
infamiam in pugna ad Platæas delet
VII, 231. IX, 70. in qua occumbēs
honore defunctorum caret ob de-
tractores IX, 70
Aristodemus, Aristomachi filius VII, 204
Aristodicus, Heraclidis filius, Cumæus I,
158
oraculum vt tentarit I, 159
Aristogiton & Harmodius, Gephyrii,
interfectores Clipparchi V, 55
Aristolaidis filius Lycurgus I, 59
Aristomachus Cleodori filius VI, 52. VII,
204. VIII, 131
Ariston Byzantium IV, 138
Ariston rex Spartæ I, 67. VI, 6
circa eius vxores duas & tertiam acta
VI, 61, 62, 63
quo commentolab amico Ageto vxor-
em abduxit VI, 62

INDEX

- eius dictum super filio nato Demetrio VI, 63
eius vxor ex heroe Astrobaco gradida VI, 69
- Aristonice Pythia VII, 140
Aristonymus Clithenis pater VI, 126
Aristophantus, Cobonis pater VI, 65
Aristophilides Tarétiatorum rex III, 136
Arizanti Medorum gens I, 101
arma sacra sponte extra templū Delphicum apparent VIII, 37
Armenii cum Xerxe milites VII, 73
eorum armatura & dux *ibid.*
Armenii pecuarii I, 194 V, 49
Armenius mons I, 73
Arporais Targitai apud Scythas filii IV, 5
ab eorum Scythas IV, 6
Artaemes, (vel potius Artates) pater Hy-
staspis I, 109 VII, 11
Artames Dani filii & Artystonx Cyri fi-
lii dux Arabū & Æthiopū VII, 69
Artamenes Dani filius, Vtiurum & My-
corum dux VII, 68
artaba, mensura Persica I, 12
Artabanus Hystaspis filius, Darii frater,
Xerxis patruus IV, 33
bellum contra Scythas Dario disua-
det IV, 13
eius oratio qua Xerxi dissuadet bellū
Græcis inferre VII, 10, 11
eius mirū in solio regio somniū VII, 17, 18
eius de Xerxis expeditione, & copiis
cumq; Xerxe colloquium VII, 46
47, 48 &c.
- Susa à Xerxe missus, commissio regno
VII, 52, 53
- Artabanus Artystonx pater VII, 66
Artabanus Bagafacis pater VII, 70
Artabates Pharnazatis pater VII, 65
Artabazus Pharnacis fil. Chorasmiorum
& Parthorū dux VII, 66 VII, 126
cū Mardonio remanet in Europa *ibid.*
Potidæam obsidet VIII, 127
Olynthum capit VIII, 12
ad Potidæam maris aestu & restagna-
tione male affligitur VIII, 129
dissuasor relinquendi in Græcia Mar-
donii & pugna contra Græcos à Mar-
donio suscipienda IX, 60, 65
eius fuga, defuncto Mardonio IX, 65
& 66
- fuga quomodo per Thessaliam strata
pulsus IX, 58
- Artace vrbs IV, 14, incensa VI, 3
Artachæus Artaxerxi fil. VII, 11
Artachæus, Hystaspis pater VII, 63
Artachæus Artaxerxi pater VII, 130
Artachæus fosse apud Acanthum facien-
dæ præfectus VII, 117
eius statua *ibid.*
interitus & funus *ibid.*
ei sacrificant Acathii ex oraculo *ib.*
- Artachæus Artaxerxi pater VII, 130
Artaxus Artachæi pater VII, 121
Artaxus Artaxerxi pater VII, 66
Artaxerxes, qm Persæ VII, 61
Artaphernes Darii frater, Sardibus præ-
fectus V, 25, 30, 73
solicatur ab Aristagora ad reducen-
dos Naxiorum ciues V, 13
vna contra Ionas electus imperator,
resque gesta V, 23
eius ad Aristagoram dictum VI, 1
Artaphernes, Artaphernis filius, contra
Athenas & Eretriā missus VI, 94
idem Datis ad Marathonem collega,
VII, 74
dux Lydorum & Mylorum in exerci-
tu Xerxi *ibid.*
- Artaxerxes fil. Xerxi VII, 106 VII, 151
quid nomen significet VI, 98
Artaxerxes, Cheralinis fil. dux Mædonū
& Mosi nocorum VII, 79
Sefti præf. *ibid.* & IX, 115
eius facinorosa nefaria VII, 33, IX, 115
obsidetur Sefti IX, 115
capitur à Græcia IX, 118
suspenditur ab Atheniensibus VII, 33
- IX, 119
Artaxerxes fil. corā patre saxis obrut
Artaxerxes Artachæi fil. dux classis à Xer-
xe relicta VIII, 130 eius fuga IX, 101
probris impetitus à Mafiste, eum tra-
stringit acinacem IX, 106
Artaynta, Mafiste filia, Dario filio à Xer-
xe collocata IX, 107
eadē tamē amasia Xerxi IX, 107, 108
Arteata, Persarum genus I, 115
Artēbares vir inter Medos clarus I, 114
115, 118
Artembares agens paterbus Artaxerxi
IX, 121 instruit Persas qua oratione
à Cyropetant meliorem regionem
sibi eligere licet *ibid.*
Artemisia contra Græcos expeditionem
sequuta VII, 99
eius genus & animi præstantia, virili-
tas *ibid.*
eius imperium *ibid.*
eius naues post Sidonias illustriss. *ibid.*
sententiæ inter socios optimæ *ibid.*
consilium de non tentanda ad Sala-
minem pugna VIII, 68
eius faciēs in pugna nauali VIII, 87, 88
eam insequitur Aminias Palleneus, &
ut seruata VIII, 93
præmium propositum ei qui viui ce-
pisset, & quantum *ibid.*
in consilium à Xerxe adhibita separa-
tim VIII, 101, 102
deducit liberos regios VIII, 103
Artemisium IV, 35, VII, 175
Artimpasa, Venus Scythice IV, 91
Articus amnis IV, 91
Artobazanes, Darii filii, cū Xerxe fratre
de regno cōtendit frustra VII, 13
Artochmes Darii gener VII, 73
Artontes, Bagdi pater III, 128
Artontes, Mardonii filius IX, 83
Artozerxes quid signif. VI, 98
Artybius vir inter Persas eximius V, 108
equus ipsius bellicosus V, 111
Artyphius filius Artabani VII, 66
Aryphius Ariomardi germanus VII, 67
Attystena Cyri filia III, 88, VII, 69
arura quid apud Ægypt. II, 168
Aryandes Ægypti pater eiusque interi-
tus IV, 166
Aryandicum argentum IV, 166
Asbystæ Libyes IV, 170
Ascalon Palæstinae vrbs I, 105
aschy, liquoris genus IV, 23
Asia, Prometheus vxor IV, 45
Asia magnitudo descripta, qualis & qua-
ta IV, 37, 38, 39, 40
vnde nomen accepit IV, 45
peruestigata à Dario IV, 14
Lybie par, præter eam quæ ad solem
orientem *ibid.*
India tenus habitatur IV, 40
Asia termini II, 17
Asiam Persæ putant sibi necessitudi-
nem coniunctam I, 4
Asia superioris imperio quamdiu po-
tuit Assyrii I, 95
Asia subacta à Phraorte I, 102
Asia imperiū amittunt Medi, eoq; Scy-
thæ potantur I, 101, 105, idque
quando Medi reopertarum I, 106
Asia quedam planities III, 117
Asias tribus, Sardibus sic vocata IV, 45
Asina ciuitas VIII, 73
asini Armeniorum in nauibus Babylonē
commercantur I, 194
asini in Scythia nulli IV, 28, 29
asinorum vocem & formam equi Scy-
thici non ferunt IV, 129, asini cor-
nibus præditi vbi IV, 191, asini nū-
quam bibentes vbi IV, 196
asinarii cum matre Demetati concubi-
tus falso sparsus VI, 68, 69
Asios Coryis filius IV, 45
Asmach, quid II, 30
Asonides namarchus VII, 181
Asopii pop. IX, 15
Asop^{us} amnis VI, 108, VII, 100 IX, 15, 20
- (IX, 119
Asopodorus Timandri filius IX, 68
Aspathines à Persarū primoribus III, 70
in femore percussus à mago III, 78
asphaltus Babylonica I, 179
asphalo^{us} vbi è puteo hauritur VI, 120
Asia vrbs VII, 122
Assesus, & Assesia Minerva I, 19
Assyria II, 17 IV, 39, eius siccitas I, 199
oppida habet magna & celeberrima I, 178
Assyrii à Græcis dicti Syrii VII, 83 quan-
diu Asia superioris imperio potit
I, 95, ab his Medi deficiunt *ibid.* eosq;
subigunt I, 106 eorū bellū cū Phra-
orte I, 102 cum Cyaxare I, 103
eorū arma in exercitu Xerxi VII, 62
eos aggreditur Cyrus I, 177 &c.
Astacus Melanippi pater V, 67
Aster, Anchimolii pater, V, 63
Astrobaci herois conditorium VI, 69
Astyages, Medorum rex I, 46, 73, 107
auius mater^{is} Cyri I, 34 acerbe im-
perat Medis I, 123 magos cruci figit
I, 128 à Cyro bello victus & captus
I, 75, 128 &c. Arianam vxorem
ducit I, 74 eius somnia I, 107, 108
gesta cum filia Madane *ibid.* Harpa-
go suū comedendū proponit I, 9
Astyages & Croesi amicitia vnde I, 73
Asychis rex Ægyptiorum II, 136
res ab eo gelæ & pyramis eius *ibid.*
asylum Heculis II, 113
Atarbecis vrbs II, 11
Atarnes vrbs VII, 12
Atarnis regis VI, 28, 29
Atarneus ager I, 160, VIII, 106
Atarnes fluuius IV, 19
Atarnes, Hytaspis filius VII, 124
Athamas Æoli filii inito cū Inone cōfi-
lio, necè Phrixo machinatur VI, 197
Athenades Trachinius VI, 121
Athenagoras, legatus Samius IX, 89
Athensæ, Ionicarum vrbiū sola quon-
dam insignis I, 143 laudat ab Ho-
mero II, 28
oppressæ tyranide à Pisistrato I, 59, 60
tyranni de liberatæ V, 55, &c. 61, 65
captæ à Xerxe VIII, 31
iterum à Mardonio & incensa IX, 113
Athenarū ars occupata à Cleomene
V, 2 incensa a Persis VIII, 3
Atheniensium origo vetustiss. VII, 161
eorum diuersis temporib. diuerse ap-
pellationes VIII, 44
in Ionico genere præcellū I, 56 & ho-
pites appellati volebant I, 143
Ionib. auxiliatur aduers^{us} Persas V, 37
Iones ab his deferuntur V, 103
inter Græcos sapientia primi I, 60
eorum prudentia in bello Xerxi VIII
3, IX, 27
eorum virtus in prælio IX, 7, 101
laus fortitudinis ad Marathonem VI,
12, 13, IX, 27
Atheniens. trecentorum virtus IX, 12
Athen. Græci liberatores, & regis re-
pulsio VII, 9
naui ei necessitate facti VII, 44
eorum vires è nauibus quantæ VIII, 61
Atheniensib. leges à Solone cond. I, 29
eorum vxore vxorem & liberos Lyti-
dæ lapidib. obruerunt, post obru-
tum à suis maris Lycidam IX, 5
earum vestis mutatio V, 27
Athe. vxores à Pelasgis captæ VII, 138
Atheniensium prytæcum I, 146
quando tribuū apud eos nomina tue-
rint immutata V, 59
Atheniensium panegyries VI, 113
nunquam sibi mutauerunt I, 56, VII, 161
eorum cum Mityenæis pugna V, 24
reditus metalli ex Laureo VII, 144
sub tyrannis infirmi V, 68, 71
Græcorum præstantiss. I, 56
petiti in oppugnand. mortis IX, 9
Tegeatis præstantiores VIII, 17, 28
cum Ægeis gesta V, 48 &c. VI, 40
&c. 87 VII, 45
in Atheniens. & Ægiocorū præsidio
causa

mare contra Xerxem VII, 203
 Athenienses in pugna nauali præstan-
 tiss. post Agineras VIII, 93
 Græcorum præstantiss. pugna nauali
 ad Eubœam VIII, 17
 eorum proelium cum finitimis apud
 Eleusinem I, 33
 contra Peloponneses egrediuntur V,
 74 &c.
 eorum contra Carystios bellum IX, 104
 Sestum obsident IX, 113
 urbem suâ deferunt bello contra Xer-
 xem VIII, 41
 Sardis mittunt ad contrahendam cum
 Persis societatem, 3 & Dario terrâ
 & aquam promittunt legati V, 73
 Sardis inuadunt VII, 18
 apud Darium insimulati VI, 94 & con-
 tra eos expeditio sumpta VI, 94
 in Salaminē quomodo trāsierint IX, 6
 Atheniensium legatio Spartâ missa IX, 7
 Attica oppressa à Pisistrato I, 59
 Atticam quater ingressi Dores V, 76
 Atticæ magnam partem vastant Persæ
 VI, 102.
 Attica multo magis ad austrum vergit
 quam Lemnus VI, 139
 Attica regio non equitabilis IX, 13
 Attica gens, Pelasgica, in Hellenes trā-
 siens, linguâ Pelasgorū perdidit I, 57
 Atticus medimnus I, 192 medimnus fa-
 rinæ, non adiecto vocab. Atticus VI,
 57
 Atticarum mulierum cædes VI, 138
 Athos mons VI, 44 VII, 21
 eius descriptio VII, 22
 circa Athon iactura classis Persicæ VI,
 44, 95 VII, 21
 effusus à Persarū copiis VII 21, &c. 122
 Athres fluius IV, 49
 Athribitana plaga II, 166
 Atlas fluius IV, 39
 Atlas mons IV, 184
 eius descriptio *ib.*
 Atlantes homines innominati eorumque
 descriptio IV, 184 unde dicti *ib.*
 Atlant. cum mare I, 203
 Atossa, Cambyxis soror & Smerdis, eadē
 Cambyxis vxor & magi, post Darii
 III, 68, 88
 eius vicus in mamilla à Democede sa-
 natum III, 133, 134
 potentia eius apud Darium VII, 3
 Ataniyrium vrbs VII, 42
 Atayntes, Itramitis filius, VII, 67
 Ataginus Mardonium conuiuio excipit
 Thebis IX, 15
 cum sibi dedi volunt Græci victores
 IX, 85 ipse profugit IX, 87
 Attica, *vide post* Athenæ & Athenienses.
 Atyr Crochi filius, adolescens eximius I,
 34, 35
 eius interitus I, 43
 Atyr, Lydorum rex, Manis regis filius,
 Lydi & Tyrheni pater I, 79, 94, VII, 74
 AVcharæ Scytharum genus IV, 6
 AVras & Atlas fluii ex Hæmi iugis flu-
 entes IV, 49
 auri maiorem partē quomodo Indi sibi
 comparant à formicis III, 102, 103,
 104, 105
 auri magna copia in septentrionalibus
 Europæ plagis III, 116
 auramentum à Timolo I, 93
 auramenta è quodam lacu vt virgi-
 nes è limo extrahant IV, 145
 auri immensa vis a Gyge Delphis dica-
 ta, quod inde denominatur Gy-
 geum I, 14
 ex auro & argento vbi primum percus-
 sum nummi I, 94
 auri creber usus, in armis & ornatu e-
 quorum apud Massagetar I, 215
 auro & argento constriati lecti, tentori-
 aq; resecta in exercitu Pers. Mar-
 donii IX, 79

IN HERODOTVM.

auro oneratus Alcmenon VI, 125
 aurum sacrum Scytharum IV, 7
 auro merces vt commutant Carthagi-
 nenses cum Libybus IV, 126
 aurū vili mercantur Aginetæ à seruis
 Laced. IX, 79
 auri thesaurisimus regum Pers. III, 96
 aureus tripes apud Delphos IX, 80
 aurea phiala in balneo Herculis IV, 10
 aurei crateres & phialæ, & alia va-
 sa potoria &c. Persarū in exercitu
 Mardonii X, 9
 aurea pocula oblata sibi Cleomenes
 recusat accipere VII, 148
 aureum aratrum, iugū, securis, & pha-
 la, cælo delapsa in Scythiam IV, 5
 aureæ compeides Democedi donatæ
 III, 130
 aureæ compeides apud Æthiopes III, 23
 aurea metalla IX, 74
 aurea platanus ac vitis VII, 27
 aurosa arena, quæ à formicis egeritur
 III, 102
 aures hominibus magis incredulæ quam
 oculi I, 8
 aures ignominie causæ præcisæ II, 162
 III, 69, 118
 aures sibi præcidit Zopyrus III, 134
 in auribus animum habitare VII, 39
 AVschizæ Libyes IV, 171
 AVses IV, 180
 aratores IV, 191
 auster pluuiosissimus ventus II, 25
 Pyllos contra se bellâtes arena obruit
 IV, 173
 Autefion Tifamēni fil. IV, 147, VI, 52
 Autodicus Cleadis pater IX, 84
 AVtomoli qui II, 30
 Autonous & Phylacus heroes, eorumque
 fana VIII, 39
 Auxes & Damir simulacra V, 82, 83
 Axias fluius VII, 123
 Azanes Artaxi fil. Sogdorum dux VII, 66
 Aziris, à Cyrenæis habitata IV, 161
 Azuritus insula IV, 155
 Azotos, Syriæ vrbs, diutissimam inter o-
 mnes obsidionem sustinuit II, 157

B Babylon vrbs celebr. & validiss. Assy-
 riæ I, 178
 eius situs & magnitudo *ibid.*
 eius centum portæ I, 179
 vt extracta I, 179, 180, 181, &c. vbi eius
 descriptio.
 primo capta à Cyro I, 191
 eius potentia, qua tertiam Asiæ partem
 æquat I, 192
 eius principatus siue satrapia lōge ma-
 xima I, 194
 secundo capta à Dario post diurnam
 obsidionem III, 158
 eius muri & portæ deiectæ III, 159
 Babyloniorum leges I, 196 198 199
 eorum amictus & cultus I, 195
 eorum nauigia I, 194
 sepulchra & luctus funebres I, 198
 cū mulierib. scdus miscendi mos I, 199
 eorum tres tribus nullo alio nisi pisci-
 bus victitant I, 200
 à Babyloniis Græci q̄ acceperint II, 109
 eorum cura erga agrotos I, 197
 eorum ablutio post coitum I, 198
 eorum scdus cum Cræso initū I, 77
 eorū cū Cyro conflictus & fuga I, 190
 eorum rebellio sub Dario adq; bellum
 apparatus II, 150 obsidentur diu,
 III, 151, &c.
 mulieres strangulant fere omnes ne re-
 frumentariam obfessorum ablu-
 mant III, 151
 eorū tria millia patibulis affixa III, 159
 Babylonis reginæ dux insignes I, 184 185
 Babyloniarum virginum auctio I, 196
 Babylonice regionis feracitas I, 193
 Babyloniam talentum quid valeat III, 89
 Bacchus, Ægypt. Ofiris II, 42

eius festū, sacra, phalli I, 170, II, 48, 49
 Bacchanalia Scythæ cur improbet IV, 79
 bacchantium vox VIII, 65
 Bacchica & Orphica II, 81, IV, 79
 Bacchiadæ apud Cœrinthios V, 92
 Bacidis oraculum VIII, 20, 77, 96
 Bacrii in Xerxis exercitu militantes, &
 eorum dux & armatura VII, 64
 eorum equites *ibid.* 86
 Bactriana natio I, 153, III, 92
 Badres Pasargades nauticis copiis dux cō-
 tra Barceos IV, 167
 Badres Hytantis filius, Cabeleum & Mi-
 lyarum dux VII, 77
 Bagæus, Artontis filius, ad Orgetē inter-
 imendum delectus III, 128
 Bagæus Mardontis pater VII, 80
 Bagafaces Artabani filius, dux Thracum
 VII, 76
 balteus Herculis, in extrema commissura
 habens phialam auream IV, 10
 barba proluxa nasces sacrificiæ seu anstifi-
 cæ Mineræ, res ominosa I, 175,
 VIII, 104.
 barbara gens minus dextra quam Græ-
 ca, *vel potius*, minus dexteritatis
 habet I, 60
 barbaros potius quam Græcos in mor-
 tuum scuire decere IX, 78
 barbarorum vociferatio in pugna IX,
 58
 Barce oppid. III, 91
 eius dugo & conditores IV, 160
 oblecta à Persis IV, 200
 Barcei Cambyxi se dedunt III, 13
 interficiunt Arcefilaum IV, 164, 167
 circa eos & Persas acta IV, 201, &c.
 subacti à Pheretima, Arcefilai matre,
 misere tractati IV, 202, 203
 ad Darium trāsportati, vicum Bactria-
 næ regionis incolūt cui quoq; Bar-
 ce nomen IV, 204
 Bares dux nauticus Pers. Cyrenen vult di-
 ripi, cui obstat Amasis IV, 203
 baris nauigii nomen II, 96
 Basilides Herodoti cuiusdam pater VIII,
 132
 bassaria, feræ quædam IV, 192
 batrachomyomachia Homeri II, 24
 battus Libyca lingua rex IV, 155
 Battus rex, Polymnesti filius ex Phronima
 concubina IV, 150, 155
 eius vitium linguæ, IV, 155
 vnde dictus sit Battus IV, 155 quot an-
 nos regnauit IV, 159
 Battus claudus, Arcefilai successor IV, 161
 Battus tertius felix appellatus IV, 159
 Battiadæ inter ceteros Barceos cur non
 direpti IV, 203
 beatus ante obitū nemo appellandus I, 32
 beatus ex viuētib. nemo I, 86
 Beatorum insula, regio sic dicta III, 26
 beccos, panem Phryges vocant, eaq; pri-
 ma vox à pueris edita in loco solo
 educatis II, 2
 bellariis multis vtuntur Persæ I, 133
 è bello & rapto viuere, pulchrum apud
 Thraces V, 6
 Belus Nini pater I, 7
 Belus Cephei pater VII, 61
 Belides portæ Babylonis III, 155, 158
 benemeriti de rege, Orofange Persis dicti
 VIII, 85 honoresq; consequuntur
 III, 154
 benemeriti seu benefici Spartiatarū I, 76
 Bermius mons VIII, 138
 Bessi vaticinantes VII, 111
 bestia apud Ægyptios sacra II, 65, &c.
 Bias Prienzus, I, 27
 eius saluberrimum consilium Ionibus
 datum I, 170
 Bias Melampodis frater IX, 33
 bibliolim de pellibus V, 58
 Bisaltes, Apollonias filius, Abydenus
 VI, 26
 Bisaltia regio VII, 115

INDEX

- Bisaltorum regis eximium facinus in filios qui contra Græciam militabant** VIII, 116
- Bisanthe vrbs in Helleponto** VII, 137
- Bstones pop. Thraciæ** VII, 110
- Bistonis lacus** VII, 109
- Bitonis & Cleobis historia** I, 31
- Bithyni à Cræso subacti** I, 28
- Bithyni, Thracæ in Asia dicti** VII, 75
- Bœbeislacus (vel potius palus)** VII, 129
- Bœotia** II, 40. V, 57
- Bœotia ad Thermopylas** VII, 202
- Oënoen & Hyfias occupant** V, 74
- Chalcidensibus auxiliantur contra Athen.** V, 77
- sed infelicitet** ib.
- cum Medis vniuersa sentientes** VIII, 34
- eorum equitatus quantopere iuuerit Mardonii milites fugientes** IX, 67
- Boges præfect. Eionis** VII, 113
- Xerxi fidelissimus** VII, 107
- in rogam se conuicit** VII, 107
- Bolbitinum ostium** II, 17
- Bolissus, loci nomen** H, 23, 24
- bonis hominibus visuuenit vt malos habebant feruos** VIII, 68
- Boreas Atheniensium gener** VII, 189
- ab us contra Xerxem inuocatus** VII, 189
- eius vxor Orithyia** ibid.
- eius delubrum** ibidem
- Borysthenes fluuius** IV, 45, 47
- eius descriptio** IV, 53
- Borysthenitæ** IV, 18, 53
- eorum oporium** IV, 17
- boryes fetæ vbi gignantur** IV, 12
- bonæ mares Aegyptii immolant; feminæ si erant sunt** II, 8, 41
- boues immolandos vt explorent Aegyptii** II, 38
- boum sepulture apud Aegyptios** II, 41
- bos lignea inaurata Mycerini filiz sepulcrum** II, 129
- bos apud Cyrenas etiam sacra propter Isidem** IV, 186
- bobus vbi cornua non succrescant** IV, 29
- boues præpostere pascetes, cornua inflexa antierius habentes** IV, 122
- boues agrestes prægrandibus cornibus** VII, 126
- Bosporus Cimærius** IV, 12, 00
- Bosporus Thracicus à Dario pôte iunctus** IV, 87, 85, 86. vbi eius dimensio.
- Botiæ populus** VII, 185. VIII, 127
- Bortizis terra siue Botiæcusaager** VII, 123, 127
- Branchidæ populus, vbi oraculum Apollinis** I, 46, 42, 57
- Brauron Atheniensium** IV, 145. VI, 138
- Briantica regio, ante Galaica** VII, 108
- Brongus fl.** IV, 49
- Brundisium vrbs** IV, 99
- Bryges, qui postea dicti Phryges** VII, 73
- Brygi populus** VII, 85
- bubali** IV, 192
- Bubares Persæ, Megabyzi filius** V, 21. VII, 21. VIII, 136
- Bubastis vrbs** II, 59, 137, 156
- Bubastis Aegyptiæ, Diana** II, 137, 156
- Bubastiana plaga** II, 166
- Bucolæum ostium Nili effossum** II, 17
- Budii, Medorum gens** I, 101
- Budini populus** IV, 21, 108
- et eorum mores &c.** IV, 108
- Bulis Spartiata, Nicolai filius** VII, 34
- offert se sponte ad Tahtybiî iram placandam, vna cum Sperthie: & eorum acta** VII, 134, 135, 136, 137
- Bura Achæorum opp.** I, 145
- Buse, Medorum gens** I, 101
- Bustiris vrbs** II, 59, 61
- Bustirana plaga** II, 165
- Butus (vel potius Butro) vrbs Aegypti, vbi oraculum Latonæ** II, 59, 63, 155
- Byblefia** I, 174
- byblus Aegyptiorum eiusque descriptio** II, 92
- Byzantium ab Ionibus subactum** V, 103
- Byzantii ab Otane capti** V, 16
- C**
- Cabales gens Libyæ** IV, 171
- Cabali populus** III, 90
- Cabeles Meones, qui & Lafonii, cum Xerxe militantes, & eorum armatura & dux** VII, 77
- Cabirorum sacra** II, 51
- eorum templum Cambyfes profanat** III, 37
- Cadmus Agenoris fil.** IV, 147. V, 59
- Semeles pater** II, 45
- Theram appellit** IV, 47
- venit in Bœotiam** II, 49
- Cadmei** I, 146
- Pelasgos eiciunt** I, 56
- Cadmei ab Argiis eiekti** V, 57, 61
- in eos expeditio Atheniensium** IX, 27
- Cadmeæ litteræ** V, 59
- Cadmea quædam victoria Phocenibus obigit** I, 166
- Cadmus Cous, Scythis filius, homo iustitiz amantiss.** VII, 163, 164
- Cadytis, magna Syriæ vel Palæstinæ vrbs** II, 159. III, 5
- à Neco rege occupata** ib.
- vrbs non minor quàm Sardis** III, 5
- Caicus ager qui erat Mysorum** VI, 12
- Caicus fluuius** VII, 42
- Caixa vestis** V, 88
- Calantiæ Indi** III, 97 vide Callatiæ
- calasius vestis nomen** II, 81
- Calasiries Aegyptii pugnatore** II, 164, IX, 21
- solitari militari operam dant, II, 166, 168 vbi & alia**
- Calasium plage** II, 166
- Calchas** VII, 91
- calcutorum ludus inuentus à Lydis** I, 94
- Callatebus vrbs** VII, 31
- Callatiæ, Indi parentibus vescuntur.** III, 28 at cap. 97. vocantur Calantiæ
- Calliæ Phœppi filii odium in tyrannos** VI, 121
- solus bona Pisistrati Athenis eiekti ausus emere ibi vbi alia de eode 122**
- Calliabus nuptum dat ex Atheniensibus quem quæque deligat** VI, 122
- Callias Eleus Iamæcorum vaticinus** V, 44, 45
- Callias Hipponici filius** VII, 151
- Calliades summum Athenis magistratum gerit** VIII, 51
- Callicrates eiusque virtus & moribundi dictum** IX, 71
- eius sepulcrum apud Lacedæmonios** IX, 84
- Callimachus Aphidneus polemarchus** VI, 109
- eius virtus & interitus** VI, 114
- Callipidæ populus Scythiæ idem & Græcoleythæ** IV, 17
- Callipolitani pop.** VII, 154
- Callista insula** IV, 147
- calui populi ab ipso natali, itidemque feminæ caluæ** IV, 23
- calui paucissimi apud Aegyptios, & cur** III, 12
- caluitiem quid impediatur** III, 12
- Calydnei pop.** VII, 89
- Calyndentium nauis demersa** VIII, 87
- Calyndici montes** I, 172
- Camæna quondam Syracusanorum** VII, 154
- euerfa à Gelone** VII, 156
- Cambyfes Cyri pater** I, 46, 107, 112, 207
- VII, 11**
- ei in matrimonium tradita filia Astyagis** I, 07
- Cambyfes rex Pers. Cyri & Cassiandanz Phariaspogentiz filius** I, 208. II, 1. III, 2
- eius genus sibi vendicant Aegyptii** III, 4
- regnum Cyri suscipit** II, 1
- eius in Aegyptios expeditio ib. & III, 1, &c. quidque eum præcipue mouerit ad hanc expeditionem** III, 1, 2, 3, 4
- Aegyptio potitur** I, 181. III, 7, &c.
- cum Arabum rege foedus init** III, 7, 9
- ei dedunt se Libyæ, Cyrenæ ac Barcæ munera mittunt** III, 13
- triplex mouet bellum** III, 17
- exploratores mittit ad Aethiopas** III, 20
- temeraria & infelix expeditio in Aethiopas** III, 25
- iubet Ammonios diripere & Iouis oraculum incedere** III, 25
- Cambyfis infania** III, 25, 29, 30, 33, 34, 38
- Apim Deum vulnerat lethaliter** III, 29
- fratrem occidi curat ex falso somnio** III, 30, 61
- sororem, eandemque vxorem, interficit** III, 31, 32
- morbo sacro laborat ab ipsis natalibus** III, 33
- eius vinolentia, & inde scelera** III, 34, 35
- religionis derisor** III, 37
- eius fatum, & imprecatoria in se** III, 64, 65
- eius interitus** III, 66
- cur Dominus à Persis adpellatur** III, 89
- Cameirus ciuitas** I, 144
- cameli** I, 80. III, 103. VII, 86
- cameli Indorum** ib.
- id animal non solent inuadere leones** VII, 125
- Camelos timent equi** I, 180
- Camicus oppidum, eiusque obsessio** VII, 169, 170
- caminus poemation Homeri** H, 32
- Campsæ vrbs** VII, 123
- canales coriacei miræ longitudinis** III, 9
- Canastæum promontorium** VII, 122
- Candaules Myrsi filius, Sardium tyrannus** I, 7
- Myrsus à Græcis cognominatus ib. vxorem suam conspici nudam à Gyge vult** I, 8, 9, 10
- vxoris & Gygis consilio & dolo interimitur** I, 11, 12
- Candaules alius Damasthymi pater** VII, 98
- Canes mons** VII, 42
- canes custodes domus** H, 22
- canes Indici** I, 192
- Canobus** II, 97
- Canobicum Nili ostium** II, 17, 113, 129
- caput nullam sururam habens** IX, 181
- à capitibus inimicorum cæsurum potant Scythæ** IV, 65
- capra animantium non degustant Aegyptii** II, 39
- capra Aegyptiorum cur firma, Persarum vero fragilia** III, 12
- Capita quercus, locus sic dictus, aliter, Tria capita** IX, 38
- Cappadociæ fertilitas** I, 73
- Cappadoces à Græcis Syri nominati** I, 72. V, 49. VII, 72
- Cappadocibus bellum infert Cræsus** I, 73
- capras Mendesi cur non mactent** II, 42, 46
- capratii in honore apud Mendesios** II, 46
- capripedes homines** IV, 25
- capræ & bubali apud Libyas** IV, 192
- caprinorum immolatio apud Scythas** VI,

eorum nomen Aegyptiis ignotum II, 50
 Dipzenfium proelium IX, 34
 dipodes, murium genus IV, 192
 Dithyrambus Harmasidae filius VII, 27
 dithyramborum auctor quis fuerit I, 2
 diuinitio Aegyptiorum II, 83 Nafamonum IV, 172, Scytharum IV, 67
 diuinitas solers prudentia erga homines III, 108
 Doberes pop. Pzoniz V, 16. VII, 113
 Dofona II, 52, 58
 Dodonum oraculum I, 46. II, 52, 55
 Dodonorum antistites II, 55
 Dodonzi IV, 33
 Dofoniz columbae II, 55, 57
 dolia argentea Delphos à Cræfo miffa I, 1
 Delonci Thracæ VI, 34
 ab Abfynthiis bello vexati *ibid.*
 oraculum confulant *ibid.*
 Mitriadem regem creant VI, 35, 36
 Dolopes VII, 185
 domus fubterraneæ Aethiopum III, 97
 domos non poffident Indi nonnulli III, 100
 domeftica mala Pfammeniti maiora quã vr ea deflere poffit II, 14
 domicilia fubterranea pyramidis II, 148
 domicilia ex micis falis IV, 185
 domicilia è virgultis, & verfatilia, è lentifcis fufpenfa IV, 190
 dona ad Aethiopes explorandi gratia miffa II, 20
 dona Amafis Delphis data II, 180
 dona Graecorũ Aegyptum incolentium ad templum Delph. inftaurandum II, 180
 dona Democedi medico ab rege & vxoribus data III, 130
 dona quantum apud milites poffint VIII, 4, 5
 dona ei qui primus muros Sardium afcenderit pollicetur Cyrus I, 84
 donaria Alyattis Delphos miffa I, 25
 donaria Cræfi varia I, 92
 donaria diuis data à Cræfo ex bonis aduerfarii I, 92
 donaria Delphos à Cræfo miffa & rufus alia I, 51, 52
 donaria Delphos à Gyge miffa I, 14
 donarium Midz Delphos miffum, regia fella I, 14
 donaria in templo Delphico VIII, 55
 donarium Lacedæmoniorum I, 51
 Amafis donaria II, 182
 Pheronis regis donaria II, 111
 donaria Rhodopis Delphos miffa II, 135
 donarium Arionis apud Tæzaram I, 25
 donaria è præda Perfica IX, 80
 Dore Euryanactis pater IX, 10
 Dore I, 144, 146
 Dore à Cræfo fubacti I, 6, 28
 eorum migratio crebra I, 56
 Dore & Iones ex infulis egredientes in continenti fedes ponunt I, 171
 eorum prima expeditio aduerfus Afiam III, 56
 Dore in claffe Xerxis militantes VII,

93
 Dore in Atticam quarto profecti V, 76, ubi & quando iterum ac tertio.
 Dorienfes Pentapolin incolentes I, 144
 Dorienfium principes ex Aegypto oriundi VI, 53
 Dorienfium ciuitates multæ & infignes VIII, 73
 Dorienfium facra I, 144
 Dorica gens vnde cognominata I, 56
 Dorica tribus mutantur V, 68
 Dorieus Anaxandridæ filius ex prima vxore V, 41
 inter æquales excellit V, 42
 nolens fibi à fratre imperari, coloniam alio ducit V, 42
 eiusque fortuna V, 42, 43, 44, 45, 46
 eius mors V, 45, 46. VII, 18, 205
 Doris regio incurfata à Medis Theffalorum confilio & odio VIII, 31
 Dotis veftis V, 87
 Dorifcus VII, 25, 106
 Dorifcus murus VII, 59
 Dorifcus, Thraciz litus & campus ingens VII, 59
 Dorus Hellenis filius I, 56
 Doryagus Leobotis fil. VII, 204
 Dotus Megalidis filius Paphlagonum & Marienorum dux VII, 72
 Dropici, Perfæum genus I, 125
 Drime Achæorum I, 145
 Drymus oppidum VIII, 33
 Dryopis regio I, 56. VIII, 31
 Dryopes pop. I, 146
 Dryopum ciuitates VIII, 73
 Dyma Athæorum (Gr. Drime) I, 145
 Dymnataz tribus Sicyoniorum V, 68
 Dyra amnis VII, 198
 Dyforum mons V, 17
 dyfenteria in Xerxis exercitu VII, 115

E

E Benum vbi nafcatur III, 114
 Ecbatana Syriæ I, 98. III, 62 & eorum extractio atque fitus I, 98
 Ecbatana Mediz III, 65
 Echecrates Ectionis pater V, 92
 Echemus Aeropi filius IX, 26
 Hyllũ in monomachia interfecit *ibid.*
 Echestratus Hegeſis filius VII, 204
 Echinades infula II, 10
 echines murium genus fic dictum IV, 191
 eclipsis ſolis VII, 32
 Edoni pop. VII, 110, 114
 Ecion Echecratis filius eiusq; genus V, 92
 ei datum oraculum *ibid.*
 Eion vrbs ſuper Strymonem VII, 25, 113
 Elatea vrbs VIII, 33
 Elbo infula II, 140
 electrum vnde venire feratur III, 115
 elephantis ſupramodum grandes in Libya IV, 191
 Elephantina vrbs Aegypti II, 9, 17, 28, 29, 30, 31, 69, 175
 Eleus Cherſoneſi VII, 21
 Eleus, Agæi filius, vnus è prociſ Agariſtæ VI, 127
 Eleus quidam vates III, 132
 Eleuſis VIII, 65
 apud Eleuſinem Athenienſium prælium I, 30
 Eleuſinem Cleomenes cum Peloponnenſibus inuadit V, 74, 75, 76
 Elis, & tolorum ciuitas VIII, 73
 Eleorum agonothea VI, 127

Eleorũ iuſtiſſimam ac fortiffimam certamen II, 160 quod nomen arguit Aegyptii
 Elei Minyarum oppida deletere IV, 148
 Elei venientes poſt præliũ ſuos duces exilio cur mulctantur IX, 76
 in Eleo agro muli cur nequeant gigni IV, 30
 Eleuntini Xæthippum orant de vitione Proteſilai ſumenda IX, 319
 Eleuſinæ Cæteris templum IX, 56, 100
 Elorus flumen VII, 154
 Enagees, id eſt piacularis I, 61. V, 71
 Enarics, diuinationem à Venere habentes IV, 67 at, L. 105 Enarees.
 Encheles V, 61
 Enacti, qui ſunt ex Illyriis & eorum lex I, 196
 Eneti, in Adria V, 9
 Enienſes VII, 185, 299
 Enipeus fluminiſ Theſſaliæ VII, 129
 Eordi populi VII, 185
 Epaphus, qui & Apis II, 153. III, 27, 28
 Epaphi boues marces II, 38
 Ephelus ciuitas Ionum I, 42. II, 10
 ex Ephelo ad Sardis iter V, 54
 Epheliaum templum II, 148
 Epheli obſeſſi à Cræfo urbem ſuam donant Dianæ I, 26
 Epheli ſoli ex Ionibus ab Apaturiſ feſtiſ arcentur, & cur I, 147
 Epialtes Eurydemi filius VII, 213
 Thermopylarum proditor VII, 213, 214 & 66.
 eius fuga & interitus VII, 213
 Epic chlidis Homeri Ha, 4
 Epicydides Glauci pater VI, 86
 Epidaurus, infula, antea OEnone dicta VIII, 46
 Epidauruſ expugnata III, 52
 Epidauri tyrannus Procles III, 50
 Epidauri I, 146
 Epidauri oraculum conſulant, quantum eorum tellus nihil produceret V, 82
 Epidauriſ oleas permittunt Athenienſes, & inter eos pacta & acta V, 82, 83, 84
 iis Aeginetæ antea parentes, ab iis deſciſcunt, & clades inferunt V, 83
 Epigoni Homeri, ſi modo eius ſunt IV, 32
 epigramma vatis Megiſtiæ VII, 228
 Mandroclis Samii IV, 88
 epigrammata Spartiatarum qui occubuerunt ad Thermopylas VII, 228
 tripodũ litteris Cadmeis incifa V, 59, 60, 61
 Epicythiſon, id eſt, Age Scytham hoc eſt, intemperantius bibe VI, 84
 Epitrophus Amphimnecſi pater VI, 127
 Epium oppidum IV, 148
 Epizelus Cuphagoræ filius VI, 117
 ex cæcis in acie quomodo factus *ibid.*
 equa leporem enixa VII, 57
 equæ tres Olympicas victorias adeptæ, vbi ſepultæ VI, 103
 equi piſces pro pabulo vbi V, 16
 equi colubros vorant I, 78
 equi ſacri candidi in Cyri exercitu I, 189
 equi ſacri in exercitu Xerxis VII, 55
 equi fluuiales Aegyptiſ ſacri, eorum natura, & deſcriptio II, 71
 equos præcipue immolant Scythæ IV, 61
 equi vbi Soli immolantur I, 216
 equus camelum reformidat & ideo contra equos cameli inſtructi I, 80. VII, 57

INDEX

equos quadringos iungere Græci à
Libyis didicere IV, 189
equos ad venatum in ventrem cubare
edoctos ducunt Lycæ IV, 22
equi Signarum quales V, 9
equi satrapæ Babylonii I, 192
equi Indorum III, 106
equi siluestres candidi IV, 52
equorum iuba pro cristis VII, 70
equæ Theſſaliæ optimæ VII, 196
equi vim hyemis ferant in Scythia,
quam nec mulinecaſini IV, 28
equi quinquaginta strangulantur ad
ſepulcræ regum Scytharum IV, 72
equi Nili III, 108. VII, 40
equi albi tricenari à Cilicibus Dario pē-
di ſoliti II, 90
equi hinnitu Darius quomodo regnū
naſtus III, 85, 86, 87
equus Maſiſti ipſum excutit IX, 22
equo crura cū genibus abſciſſa, quod
dominum ſtrauerat VII, 88
equus Artybi in armatum erigi do-
ctus V, 111
equiſonem regis Scythæ cum rege deſu-
ſto ſepeliunt IV, 71
equiſonis & equi virtute Darius ad re-
gnum promotus III, 85, 86, 87
equitatus Xerxis quantus VII, 84, 86
equitare docent liberos ſtatim à quinto
anno Perſæ I, 136
Eraſmus ſuus VI, 76
Cleomenis de eo dictum *ibid.*
Erechtheus rex Athenienſium VIII, 44
Orithyæ pater VII, 189
ab Homero laudatus H, 28
ei apud Athen. ſacra afferunt Epidau-
rii V, 82
eius templum in arce Athenienſium
VIII, 55
Ereſione Homeri H, 33
contra Eretriam & Athenienſes, duces
Perſarum miſſi V, 94
Eretrienſium & Perſarum acris pugna
VI, 101
Eretria & Eretrienſes à Perſis ſubacti
VI, 101
Eretriorum naues Mileſiis auxiliantur,
ut gratiam reddant V, 99
Eretrienſes Iones VIII, 46
Eretrienſes Tuſa abducti clementer à
Dario tractati VII, 119
Eridanus ſuus fabula Herodoto III, 115
Erinyum oraculum IV, 119
Erochus vrbs VIII, 33
Eraxander, Cois pater IV, 97. V, 37
Erycis regio, Heraclidarum V, 43
Erycina regio V, 55
Erythia inſula IV, 8
Ἐρυθρία βάλος vrbs ſic dicta, *id eſt, rubra
gleba* II, 111
Erythraæ V, 142
Erythrazorum cum Chiis bellum I, 18
Erythraei & Chii eandem ſermonis
proprietary ſeruant I, 12
Erythraei vrbs aſpera & montola H, 18
Eryx, Arceſilai vxor, mariſi interempto-
rem necat IV, 160
Etearchus rex Oaxi VI, 154
alius Ammoniorum rex II, 12
Eteocles Laodamantis pater V, 61
etecias non eſſe cauſas augmētī Nili II, 20
Euzetus Carini filius VII, 173
Euagoras Laro VI, 103
Eualcides Eretriorum dux, vir illuſtris V,
102
Eubora inſula, magna ac beata, Cypro nō
inferior V, 31
ad eam proelium Græcorum cū Perſis
geſſum VIII, 466
Eubœenſes vt tractati à Gelone VII, 156
Eubœenſibus datum oraculum, quod
male ſpernant VIII, 40
Euboicum ſalenum III, 89
Euboica minæ III, 89
Euclidis & Cleander Hippocratis filii

VII, 155
Eucnius Deiphoni haruſpiciſ pater IX,
91
ſacrum ſolis ouium euſtos IX, 92
excecatuſ miſere, & vitio ob id de A-
polloniatis ſumpta IX, 92
cæcus diuinationem obtinet IX, 93
Euelthon Salaminis rex IV, 162. V, 104
ab eo thuribulum dedicatum Delphis
ibid.
circa eum & Pheretima acta *ib.*
Euſperide bonum ſolum incolentes IV,
171
Eumelus Admeti fil. H, 4
Eumenes Anagraftus Athenienſis præ-
ſtantiffimus in pugna nauali VIII,
93
Eunomus Polydeſtis filius VIII, 131
eunuchi apud Perſas pretioſiores quam
qui non caſtrati VII, 105
Eupalinus, Nauſtrophii filius, architectus
III, 60
Euphorbus, Alcimachi filius VI, 101
proditor Eretrienſium *ib.*
Euphorion, Eſchylī poetæ pater II, 156
Euphorion Cynagiri pater VI, 114
Euphorion Laphanis pater, qui Caſtorē
& Pollucem in domum ſuam re-
cepit & in omnes homines fuit
hoſpitalis VI, 127
Euphrates flumen I, 180. V, 52
toruoſus à Nizocri redditus I, 85
Euripus VII, 173. VIII, 15
Europa à Cretenſibus rapta I, 2
Europæ filii Sarpedon & Minos I,
173
Europa Tyria an nomen Europæ de-
derit IV, 45
Europa longitudine Aſiam & Libyam,
non & latitudine, allequitur IV,
42, 45
Europæ commoditates VII, 5
Europæ nomen vnde impoſitum IV,
45
Europæ extrema III, 115, 116
Euryanax Doris filius, collega Pauſaniæ
IX, 10, 14
Eurybates quinque palmarum vir VI,
92
eius clades & interitus *ib.* IX, 74
Eurybiades, Euryclidæ filius, dux classiſ
Græcorum VIII, 2
in Eurybiade conſilii inopia VIII, 74
Eurybiadæ laus VIII, 124
Eurycrates Polydori filius VII, 104
Eurycratides Anaxandri filius VII, 204
Eurydame Leutychedis vxor VI, 71 eius
genus *ib.*
Eurydemus Epialtæ pater VI, 213
Euryleon cum Dorico coloniæ deductor
vnuſ ſuperſtes è bello V, 46
Selinuſiorum tyrannus V, 46
eius interitus *ib.*
Eurymachus Leontiadiſ pater VII, 205
Eurymachus Leontiadiſ filius interem-
ptus VII, 233
Euryphron Procliſ filius VIII, 131
Eurypylus frater Thoraciſ Lariffæi IX,
57
Euryſthenes, Ariſtodemi filius VII, 204
Euryſthenis familia VI, 51
Euryſthenes & Procles gemini, Spartæ
reges IV, 147. VI, 52
oraculum ſuper eis conſultum *ib.*
eorum diſſenſio per omnem viram *ibi-
dem*
circa eos & Theram autunculum pro
regno acta IV, 147
Euryſtheus IX, 26, 27
genus eius nolunt labefieri Lacodæ-
monii V, 39
Eurytus & Ariſtodemus, ob extremam
lippitudinem è caſtris à Leonide
remittuntur VII, 229
Euryti virtus & interitus *ib.*
Euthoenus Hermolyci pater IX, 104

Eutychedes Sophaniſ pater IX, 74
Euxinum mare I, 6, 78
Euxini ponti nationes IV, 46
Exampzus locus inter Boryſthenem &
Hypania IV, 81
exercituſ donari apud Perſas, eximium
IX, 108
exitus rerum inſpiciendus I, 32
expiandi modus idem ſere apud Lydos
qui apud Græcos I, 35
expiatio Adraſti fratricidæ I, 35
expiatio Deli I, 64

F

Fabes nec ſerunt *Ægyptii*, nec edunt
II, 37
fabæ in ſortitionibus VI, 109
ad famem arcendam quid Lydi excogi-
tauerint I, 94
fames immanis in caſtris Cambyſis
II, 25
fames in Xerxis exercituſ, in redituſ
VIII, 115
fames obſeſſorum Seſti IX,
117
fanum Iouis Thebani I, 182 Iouis Beli I,
181 Iouis ſub fago conditum II,
56 Protei II, 112 Veneris Vrapiz
vetuſtiſſimum I, 105 Apolliniſ
VIII, 135 Palladiſ Mineræ I,
62. Aæci V, 89 Phylaci, VIII, 39
Autonoi *ibid.* Androctatiſ he-
rois IX, 25 fanum Græcum
maximum & celeberrimum in
Ægypto II, 178
fato ſortem deſtinatam deo quoque fu-
gere impoſſibile I, 91
fati neceſſitas I, 91. III, 43, 63. V,
92
fax Vulcani VIII, 98
felis amantiffima ſortium II, 66
Ægyptiorum circa hoc animal ſuper-
ſtitio *ib.*
felium ſepultura II, 67
felicitas humana in eodem tenore non
perſtat I, 5
felicitas Polycretis inſidiola III, 40
Græci
ferri compactionem ſolus omnium ex-
cogitauit Glaucus Chius I, 25
feſtum Cyzicemorum, mari deorū IV, 57
feſtum *Ægyptiorū* abrogatum à Cam-
byſe III, 29
feſta *Ægyptiorum*, Dianæ, Iſidis, Mi-
neræ, Solis, Latonæ, Maris II, 59
feſtum Mineræ IV, 180
feſtum Dionyſi II, 48. III, 97
feſtum Theophaniæ I, 51 feſtum Per-
ſarum, *μαρτυρία* dictū III, 79 feſta
Apaturia I, 47 feſti nomen, Accēſio
lucernarum II, 2
fidei dandaſ modus apud Naſamones
IV, 172
fides Arabum firmiſſima III, 8
ſinitimos Medi & Perſæ colunt I, 34
flama è pectore ſimulacri eſſulget VI,
82
fluuiis inter omnia religioſe colunt Per-
ſæ I, 138
fluuiorū Scythiæ nomina, Iſter, Tyres,
Hypanis, Boryſthenes, Panticapes,
Hypacrys, Gerrhus, Tanais IV, 47
fluuiorū Thraciæ nomina, Tearus,
Contadeſtus, Agrianes, Hebrus,
Ænus, IV, 90 Theſſaliæ ſi præcipui
hi quinque, Peneus, Apidanus, O-
non, honus, Enipeus, Pamifus. VII,
129 Penei *autem ſis mæſio cū cap. pro-
xima præced.* Araxes qualis & quan-
tus I 202 Aſopus IX, 15, 30 Achelo-
us II, 10 Axius VII, 123 Corys in Ara-
bia III, 9 Cinyps IV, 175 Crathis I,
245 Caicus VII, 121 Cōtadeſtus IV,
90 Choaspeſ V, 49 Gerrhus IV, 19
Gyades V, 52 Halys I, 72 Hypanis
IV, 47

IN HERODOTVM.

IV, 62. & apud Tauros IV, 103
 Car fratres habuit Lydum & Myfum I, 171
 Caria, pars Ionie I, 142
 à Persis capitur VI, 25
 Cares olim Leleges, eorumque status antiquus I, 171
 eorum tria inuenta I, 171
 aiunt se aborigines I, 171
 à Croeso subacti I, 128
 subacti & ab Harpago I, 174
 quidam Ægyptum incolentes II, 61, 112, 114. III, 11
 eorum à Persis defectio & pugna V, 117, 118, 119, 120
 naues & armatura in Xerxis exercitu VII, 93
 Caricarum mulierum factum contra maritos I, 146
 Carius Iuppiter I, 171. V, 66
 Carcinis vrbs IV, 55, 99
 Cardamyla Laconica VIII, 73
 Cardia vrbs VI, 33. VII, 58. IX, 114
 Carina vrbs VII, 42
 Carinus Euzacti pater VII, 173
 Carnia festa VIII, 106
 Carpathium mare III, 45
 Carpis fluius IV, 49
 Carthaginienſium bellum cum Phoeniciſibus I, 166
 iis vult bellum inferre Cambyſes, ſed omittit III, 17, 19
 colunt imaginem Amilcaris VII, 167
 Caryſtus opp. IV, 33 obſeſſa VI, 99
 Caryſtii ſe dedunt Perſis VI, 99
 pecuniam dant Themistocli exigenti VIII, 112
 contra Athen. bellum gerunt IX, 104
 eorum ager vaſatur VIII, 121
 Caſambus, Ariſtocratis filius, Athenienſibus traditus ab Æginetis VI, 73
 caſia vbi & quomodo naſcatur & meta-tur III, 110
 Caſius mons II, 6, 158. III, 5
 Caſimena oppidum VII, 155
 Caſpatyrus vrbs III, 102. IV, 44
 Caſpii III, 92. 93
 eorum armatura in exercitu Xerxis VII, 67
 eorum equites VII, 86
 Caſpium mare I, 102, 103
 Caſſandra Cyri vxor, mater Cambyſis II, 1. III, 2
 Caſſiteros, id eſt, ſtannum III, 115
 Caſſiterides inſulæ III, 115
 Caſſalia loci nomen VII, 39
 Caſſhanza vrbs VII, 183, 188
 Caſtor & Pollux Tyndaridæ II, 49
 excepti ab Euphione domo VI, 127
 caſtores in quo lacu capiuntur IV, 109
 eorum teſticuli morbis matricis auxi-liantur ibid.
 Caſtra Tynorum, locus ſic dictus II, 112
 Caſtra, nomen loci Ionibus & Caribus ad habitandum in Ægypto dari II, 154
 Caſtrobis, Ariſteæ pater IV, 13
 Catadupi Ægypti, vel potius Catadupa II, 17
 Cataractes amnis Mæandro par VII, 25
 Catiari & Traſpies, Scytharum genus IV, 6
 Caucaſus mons I, 203, 104. III, 97
 Caucbones pop. I, 147. IV, 148
 Caunus ab Harpago capta I, 176
 ad Iones deſicit V, 103
 Caunii eorumque genus & mores I, 172
 Cayſter fl. V, 100
 Cebreniorum origo H, 10
 Cecrops rex VIII, 44
 vnde Cecropidæ dicti Athenienſes ib.
 Ceiorum cœnaculum Delphis IV, 35
 Celæna, vbi Mæandri fontes VII, 26
 Celæſis socius Doriei V, 46
 Celæſis populus I, 33

omnium extremi in Europa ad ſolis occaſum IV, 49
 Centum appellatæ inſulæ I, 151
 Ceos VIII, 76
 Cephænes olim, qui Perſæ VII, 61
 Cephæus Andromedæ pater VII, 61, 150
 Cephæus Belſil. VII, 61
 Cephæſus Phææ pater VII, 178
 Cephæſus omnis VIII, 33
 Ceraunius ſinus I, 174
 Ceraſorum vrbs II, 15, 17, 97
 Cercopes Homeri H, 14
 Cercopon hedræ VII, 116
 Ceres, Ægyptiace Iſis II, 156
 cum Cerere alea ludit Rhamphinitus rex II, 122
 Ceres & Bacchus inferorum principes II, 123
 Cereſis templum in Scythia IV, 53
 Cereſis Eleuſinæ templum IX, 61, 96, 100. & lucus IX, 64
 Amphityonidis templum VII, 200
 Achæiz templum & orgia VI, 62
 Cereſis legiferæ ſacra VI, 16
 Cereſis & Proſerpinæ ſolemnia VIII, 65
 cerui in Libya nulli IV, 192
 Chalcedoni cur cæci à Megabyzo dicti IV, 142 ab Otane capti V, 16
 Chalcedenſes oram Aticæ populantur V, 74
 Olynthum obtinent VIII, 127
 illis opem ferant Mileſii V, 99
 Chalcedon genus VII, 185
 Chalæzi VII, 63
 Chalæzi inter Aſyrios VII, 63
 Chalæzi ſacerdotes I, 181, 183
 Chalæſtra vrbs VII, 123
 Chalybes à Croſo ſubacti I, 128
 champeæ crocodili dicti II, 69
 Charadra oppidum VIII, 33
 Charaxus, vir Mitylenæus, Sapphus fra-ter II, 37. IV, 135
 Charilus Evnomi filius VIII, 131
 Charopinus Ariſtagoræ frater V, 99
 Chemmis inſula, II, 156
 Chemmis oppidum grande Thebaicæ provincie II, 91
 Chemmitæ II, 91
 Chommitana plaga II, 165
 Cheops vel porius Cheops, rex Ægypti, Rhamphiniti ſucceſſor II, 124
 eius geſta, pyramides II, 124, 125, 126
 Chephrenis regis Ægypti tyrannis, & pyramis II, 127, 128
 Cheramiſis Perſa VIII, 78
 Cherſus Gortii pater VII, 98
 Cherſus Oneſii pater V, 104
 Cherſoneſis vrbes ſubactæ & euerſæ à Phœnicibus VI, 33
 Cherſoneſis tyrannus Miltiades VI, 34
 Cherſoneſus quæ eſt in Hellesponto, Athenienſiſditionis fuit VI, 140
 Cherſoneſus trachea, id eſt, aſpera IV, 99
 Cherſoneſis portas Seſii Athenienſibus aperiunt IX, 117
 Cherſonitarum primores in vincula cō-iecti à Miltiade, & quo aſtu ca-piti VI, 39
 Chidori fluius aqua copiis Xerxis deſicit VII, 127 eius origo VII, 124
 Chilei viri Tegeatæ conſilium IX, 9
 Chilo vir Spartæ ſapientiſſ. VII, 235
 eius conſilium Hippocrati datum I, 59
 Chilo Demarmeniſis filius VI, 65
 Chius Ionum ciuitas I, 142. II, 178
 à Perſis capta VI, 31
 Chii ſq̃li Mileſiis contra Lydos opem fe-runt I, 18
 Chiorum tyrannus Seræus VIII, 123
 eorum lingua I, 142
 vt Atarnem obtinuerint I, 160

eorum clades VI, 15, 16, 16 & prod'ia quæ præceſſerunt VI, 17
 Choaspeſ fluius I, 188, I, 42
 eius aquam ſolam rex potat I, 88
 Chœniz menſura VI, 17
 Chœreatæ (q. d. porcales) tribus Sicynia V, 68
 Chœreatæ nomen loci VI, 101
 Chœrus Micythi pater VII, 70
 Choraſmii populus III, 11
 eorū in Xerxis exercitu armati a V, 66
 Chromius Argiſus I, 82
 Cicones gens Thraciæ VII, 59, 108, 110
 Cilices II, 28, 72. V, 42
 eorum armatura VII, 51
 eorum tributum III, 50
 Cilicia II, 17, 34
 Ciliciz præfectura IX, 106
 Cilix Agenoris filius, à quo dicti Cilices VII, 91
 Cilla, Æolum ciuitas I, 49
 Cimmerii I, 6, 15, 16, 103. IV, 5, 11, 12
 Cimmerius Boſphorus IV, 12, 28, 100
 Cimmeria portoria IV, 2, 45
 Cimmerii muri IV, 12
 Cimo Miltiadæ pater VI, 34, 39
 Cimon Steſagoræ pater VI, 38
 Cimon, Miltiadis filius VII, 107 multâ patri impoſitam exoluit VI, 136
 Cineas rex Theſſal. V, 53
 cinnamomum vbi gignatur, & quomo-do colligatur I, 111
 Cinyps fluius IV, 175
 Cinyps tellus Libyæ fertilis, fluius co-gnominis IV, 178
 circumciſio Ægyptiorum II, 35 & aliorū quorundam populorum II, 104
 Ciſſi in exercitu Xerxis militantes VII, 62
 eorum dux & eorum armatura ibi-dem
 eorum equitatus VII, 85
 eorum tributum III, 91
 Ciſſia terra V, 42, 52
 Ciſſia portæ Babylonis III, 155, 158
 coitus in templis II, 64
 Cithæron's radices IX, 19, 25
 Cius Myſia capitur V, 12
 Cius fluius IV, 49
 Claues Cyprî, promontorium dictum V, 108
 Clazomenæ Ionum ciuitas I, 142. I, 178
 hæc inuaditur ab Alyarte, qui cladem accipit I, 6
 capitur ab Artapherne & Otane V, 113
 eorum theſaurus I, 51
 Cleades Autodici filius IX, 84
 Cleanax Argiſus H, 1, 2
 Cleander vates, genere Phigæſus VI, 83
 Cleander & Euclides Hippocratis filii VII, 155
 Cleander Patæus Gelæ tyrannus VII, 154
 Cleobis & Bitonis hiſtoria I, 31
 Cleodæus Hylli filius VI, 52. VII, 204. VIII, 131
 Cleombrotus & Leonides gemini V, 41, 1. VIII, 71 Anaxandridæ filius ib. & IX, 10
 Cleomenes Anaxandridæ filius V, 41, 64. VII, 148
 inops mentis V, 42
 Spartæ rex creatus, non propter forti-tudinem, ſed propter genus V, 39
 auro non corrumpi poteſt à Mæadrijo, ideoque virorum iuſtiſ. audit I, 11, 148
 diſcordia inter illum & Demaratum VI, 51, 61, 73, 74
 Chſthenem Athenis elicit V, 70, 72
 eius cum Ariſtagora acta V, 49, 50, 51

INDEX

- inter Cleomenem & Argiuos acta VI,
76,77,78,79,80
proficiscitur contra Pisistratidas V,
64
Achæum se esse ait, non Dorem V,
72
profugit Sparta & Arcadas sollicitat
contra Spartanos VI,74
aduersus Athenienses bellum gerit V,
74,75
ad infaniam redactus V,75,84
eius interitus V,48
Cleone vrbs VII,22
Cleonides vel potius Cleodæus, Hylli
filius VII,204
Clinias Alcibiadis filius Atheniensium
præstantissimus in classe contra
Xerxem VIII,17
Clithestes, Sicyonistyrannus VI,126
eius odium in Adrastum V,67
circa Clithestem & filiam Agaristam
ac procos acta VI,126,127,67
Clithestes Alcmæonides Atheniensis
Sicyonii Clithestis nepos V,66,67,
V,131
eius & Ilagoræ factiones V,66,69,
76
Clytiades Tisamenus IX,22
Cnidus ciuitas I,144,II,178
Cnidii Lacedæmoniorum coloni I,178
eorum cum Tarentinis amicitia III,
138
suam ditionem in insulæ formam per-
fodiendo tentant redigere I,174
& istam perfodere volentes quo-
modo impeditur *ibid.*
Harpago sededunt I,174
Cyrenæorum quosd. seruant IV,164
Cobo, Aristophanti filius VI,66
Cofrus Atheniensium rex V,65,76
Codrus Nelei pater IX,96
Corynorum & Ænyrorum locus prope
quem metalla Thasia VI,47
Coes Erxandri filius IV,97
Mitylenes tyrannidem à Dario acce-
pit V,11
captus ab Iatragora V,37
à Mitylenensibus lapidibus interfectus V,
38
Colæus, Samiæ nauis gubernator IV,
112
Colaxais Targitai filius IV,9
ab eo oriundi Scythæ IV,6
trifarium filiis constituit regnum IV,
7
Colchi I,104,II,104,III,97,IV,40
eorum armatura & dux in Xerxis ex-
ercitu VII,79
Colchicum linum Sardonicum dictum
II,105
Colias ora Atticæ VIII,96
collestes panis Ægypt. I,77
Colophon Smyrnæ conditor I,164
Colophon Ionum ciuitas I,142,II,8
victrix à Gyge I,14
Colophonii soli cur ex Ionibus ab Apa-
turnis festis arcentur I,147
Colophoniorum profugii, Smyrnæ
occupant I,150
Colossæ, oppidum Phrygiæ VII,330
colossi II,130,143,153,175,176
colossi apud Ægyptios cuiusque pōti-
ficis II,143
columbæ Dodonæ nigræ II,95
columbas albas cur expellant Persæ I,
138
comam Lacedæmonii ex quo alant &
Argui non I,82
comam vt Babylonii gerant I,195
comam vt alant & tondent Macæ IV,
175
comam quomodo gestent Maxyes
IV,191
Combrea vrbs VII,123
comedunt in viis Ægypti, ventrem do-
mi exonerant II,35
Complarus fluius VII,109
conchyliæ in montibus Ægypti II,12
conos pini fructus H,20
consultant Persæ inter pocula, & quidē
de rebus etiam maxime serius, sed
ab iisdem febribus confirmari o-
porret consilia quæ cum capta fue-
rint I,133
consultare bene maximam est lucrum
VII,10,6,4
Contadædus fluius IV,90
Copais palus VIII,135
Corcyra à Corinthiis condita III,49
ei imperitat Periander III,52
Cotycræi III,48,49
eorum cum Corinthiis perpetua dis-
cordia III,49
interficiunt Periandri filium III,53
in bello Xerxiano astute neutrarum
partium VII,168
Coreus in agro Ephesio V,100
Corinthiorum tyranni Ection & Perian-
der filius V,92
Corinthii ceteri aduersus Persam missi
VII,200
Corinthii minime contemptui habet
opifices II,167
Corinthiorum thesaurus I,50
eorum & Samiorum similitates III,
48
eorum cum Corcyreis discordia III,
49
Corinthii Peloponneses cōtra Athe-
nienses deserunt V,75
Corinthii naues numo vendunt Athe-
nienensibus, dono dare lege pro-
hibiti VI,89
eorum fuga socios deserentium in bel-
lo Persico VIII,94
eorund. virtus IX,101
Corinthiæ mulieres vniuersæ exiit à
Periandro & cur V,92
Corinthia vestis cui similitudo est Do-
ris V,87
cornua pecoribus vbi mature aut sero
nascuntur IV,29
Corobius quidam purpurarius IV,151
corona oleagina Olympiorum præmium
VII,26
Coronæi Thebanorum vicini V,79
Corycium antrum VIII,36
Corydalus Anicyrensis VII,214
Corys Arabiæ flumen III,9
Cos ciuitas I,144
Cotys Asiæ pater IV,45
Cranapæ Mitrobatii filius, vna cū patre
ab Orore cæsus III,126
Cranai dicti Athenienses VIII,44
Crastis, & Crastia Minerua V,45
crater, qui Creso potabatur, interce-
ptus I,70,III,7
crater in ostio Ponti, à Pausania dedi-
catus IV,81
crater Argolicus IV,152
crateres Lesbii IV,61
Crathis Ægarum fluius perennis à quo
& Italicus ille vocatus est I,
145
Cremni, emporium paludis Mæotidis
IV,20
Creston vrbs I,57
Crestonæi V,3
Crestoniæ I,57
Crestonicus ager VII,124
Crestonicæ tetræ rex. *vide* Bisalceorum
rex
Creta vniuersa à barbaris habitata I,
173
Cretenses cur auxilium nō tulerint Græ-
cis contra Persam VII,167,170,
171 *vbi alia* de eorum migratio-
ne & fortuna.
Cretineus Aminoclis pater VII,
190
crex asis II,76
Crimippus Terilli pater VII,165
Crisæus campus VIII,32
custas galeis imponere primi ostenderunt
Cares I,171
Critala in Cappadocia VII,26
Cratæus Melanopi filia H,1
furnus concubitu prægnans H,2
parit Homerum H,3
nubit Phemio H,4
eius mors H,5
Crithon Ithagænis pater H,1
Criticus (*vel potius* Cretineus) Anaxi-
lai pater VII,165
Cribuli filia, Amasis vxor II,
181
Cribulus Toronæus VIII,127
Crius Polycriti filius VI,56
circa eum & Cleomenem acta *ibi*
dem
Atheniensibus traditus ab Æginetæ
VI,73
Crius Æginetæ, Polycriti pater VIII,
92
Crobzyi Thracæ IV,49
crocodili descriptio H,68,69,76
crocodili sacri II,69,148
eorum sepulcra II,148
crocodili Libyæ IV,192
Crocodilorum vrbs II,148
Croesus rex Lydorum eiusque genus I,
67,92
Ephesios inuadit I,26
bonus vir, & religiosus, ac deorum cul-
tor I,87
cum Astyage affinitas I,73
primus Græcos ad tributum penden-
dum adigit I,627
Iones & Æoles subegit I,627
cum Ionibus insularis hospitium cō-
trahit I,27
per eum aucta Lydorum potentia I,
28,29
eius cum Solone colloquium I,30,31,
32,33
eum deorum indignatio excipit I,
34
Gygis tritani crimen luit I,91
eius somnium I,33
eius luctus super filio interfecto I,
44
Cyrus inuasurus oraculum consultit
varie I,46,47
donaria & hostia ab eo consecrata &
ingulata I,50,51 52, V,6
potentiss. Græcorum amicitiam petit
I,16,69
eius expeditio contra Cyrum I,71,
73
Halyz fl. traiecit I,75
Pectiam expugnat I,76
pugna cum Cyro I,76
Sardis redit I,77,78
vincitur à Cyro & obsidetur I,81
in obseruantia & amore à Cyro habe-
tur, qui eius consiliis vitur I,83,
89,90,155,156,207
Pythio mittit compedes I,90,91
alia eius in Græcia donaria I,92
fratrem Pantaleontem interficit I,92
Cambysem desipientem admonet, &
vix mortem effugit III,36
alia sententia Cambyli adprobata III,
34
eius munificentia in Alcmæonem VI,
125
liberat Miltiadem VI,37
Sardibus capitis & ipse capitur, & vi-
nus ad Cyrum perducitur I,86
togo impositus ab Apolline inuocatus
seruatur, immittit pluuia I,86,
87
Cresus filius mutus, quando vocem rupit
I,85
Cro-

Crophi mons II, 28
Croſſea regio VII, 223
Crotoniaſz, genere Achzi VIII, 47
 eorum cum Sybariſis bellum V, 44, 45
Crotonienſes, vel potius Crotoniaſz medici diſci primi, ſecundi Cyrenazi III, 131
cubiti regii menſura I, 178
cubitum menſura II, 149
cubitus Aegyptius Samio par II, 168
**cubiculum vis ingens apud Aegyptios pa-
 luſtres & contra eos ab Aegyptiis
 excogitata** II, 95
Cuma ciuitas Aeliæ I, 49, H, 1, 2
vocata & Phriconis I, 49, H, 38
eius origo H, 1, 2
capitula Perſis V, 123
**Cumæſi ſive Cumani oraculum conſulunt
 de reddendo Paſtya** I, 157, 158, 159
Paſtyam in Chium deportant I, 165
tyrannum ſuum viam dimitunt V, 38
ſperant inſepte Homerum H, 11, 13, 14, 15
Cuphagoras Epizeſi pater VI, 117
Curium V, 113
Curienſes, Argiuorum coloni V, 113
Curtoſopho ſacra Sami ſunt à feminis H, 30
curtus ſacer Iouis in Xerxis exercitu VII, 55
quomodo amiſſus VIII, 115
curſus Achilleus loci nomen IV, 55
**Cyaneæ inſulæ, errabundæ à Græcis exi-
 ſtimatæ** VII, 85
**Cyaxares, Iſhraortis filius, Deiocis ne-
 pos, Medorum rex** I, 3103
eius reſgeſta I, 103, 104, 66
in ira peracerbus I, 73
eius interitus & anni regni I, 107
Cybeles templum, Sardibus concrematuſ V, 102
Cyberniſcus Lycius VII, 98
Cydippa, Anaxilai vxor, Terilli filia VII, 165
Cyclades inſulæ V, 30
Cydonia in Creta condita à Samiis III, 44, 59
Cydra oppidum VII, 30
**Cyllini Syracuſanorum quondam ſerui,
 dominos eiſciunt** VII, 155
**Cylon Athenienſis tyrannidis affectatæ
 compertus** V, 71
**Cynægius, Euphorionis filius, nauem
 aduerſariam prebeſans, manu
 truncatur** VI, 114
Cyneſi populus I, 33
**Cynetæ Celtarum accollæ in vltimis Eu-
 ropæ occidentalis plagis** IV, 49
Cyneus Philagri pater VI, 101
Cynæus appellatus Zenxidamus V, 71
**Cyno, ſive Spaco, Mitradatis, bubulci
 Aſtyagis, vxor** I, 110
quomodo Cyrum ſeruauerit I, 112, 113
Cyno, ſemper in ore Cyri I, 122
Cynocephali populi IV, 198
in Cynofarge Herculis templum VI, 116
Cynofura VIII, 76
Cynthii, gens VIII, 46
**Cynuni, ſoli putantur Iones, Doræ effe-
 cti** VIII, 73
cypſela quid ſit V, 92, 5, 5
Cypſelus, Ectionis filius I, 114, V, 92, VI, 128
vnde nomen hoc ei impoſitum V, 92, 5, 95
**Corinthiorum tyrannus, vt coſtra-
 ctarit** V, 92
Cypſelus Miltiadæ pater VI, 35
Cypria carmina, Homeri non ſunt II, 118
Cyprus primum ab Amafi capta & tri-

IN HERODOTVM.

butaria facta II, 182
Perſis tributaria III, 91
Cypriorum lex I, 109
Cyprii ſe dedunt Cambyſi III, 19
eorum bella & defectiones à Perſis V, 104, 105, 106, 66
in ſeruitutem redacti V, 116
eorum armatura VII, 90
gentes variæ *ibid.*
Cypriades, promontorium V, 108
Cyranis inſula IV, 195
lacus in ea picifer *ibid.*
Cyrene circumſua IV, 164
**Cyrenen, quam non diripuerant quæſi
 eſſet occaſio, fruſtra adoriuntur
 poſtea Perſæ** IV, 203
**Cyrenaicæ regionis plagæ tres mitæ
 ſecunditatis** IV, 199
Cyrenæſi IV, 154, 155, 159, 169, 66
Cambyſi ſe dedunt III, 13
eorum & Aegyptiorum conſictus III, 161, IV, 159
agros Libyæ vaſtant IV, 159
cladem à Libybus accipiunt IV, 160
eorum amicitia cum Samiis IV, 152
oraculum conſulunt IV, 161
**Cyrenæſi medici ſecundi ſunt: vt Cro-
 toniaſz, primi** III, 131
**Cyrenææ feminæ bonem ſuperſtitioſe
 obſeruant** IV, 186
Cyrmianæ Thracæ IV, 93
**apud Cynrum ciuitas à Phocenſibus cõ-
 dita, nomine Alalia** I, 165
apud Cynũ facta pugna Caryſtia IX, 104
Cyrmii VII, 165
Cyrus pater Cambyſis Cyri patris I, 111
Cyrus Perſa I, 120, VII, 111
eius parentes, auus 66, I, 75, 91, 107, 108, (ubi & eius natiuitas) 111
mulus oraculo I, 155, d. Cus, quia Se-
 mimesus & Semiperſa I, 92
**Harpago traditus interimendus, &
 quomodo ſeruatus** I, 109, 110, 66
educatur ab vxore bubulci I, 113
cura à cane educatus dicatur I, 122
bubulci filius cognominatus I, 114
regalis indoles vt enituit in puero I, 114
**vt à materno auo Aſtyage agnitus fue-
 rit** I, 116
peruenit ad ſuos veros parentes I, 122
Cyrus laudatur III, 39. *ubi dicitur pa-
 ter ſuis appellatus. Item* III, 160
*ubi dicitur de eo, cui comparari
 (vel potius, cui ſe comparare) nul-
 lus vnquam Perſarum dignum ſe
 (vel tem ſe dignum) exiſtimauit.
 Videtur autem hæc fuiſſe illorum
 opinio ob ea præſertim quæ dicuntur
 de eius genitura, ob quam ſe exiſ-
 timabat maius quiddam homine
 eſſe* I, 104. & de eius felicitate *ibi-
 dem. Sic vero* 66 I, 126. diuina
 quadam ſorte genitum ſe dicit.
**Cyrus quæ prudenter dixerit, cum ali-
 bi, tum IX, vlt.**
**Cyri prudentia in alienandis animis
 Perſarum à Medis** I, 125, 126, 127.
**& in eo quod commentus eſt vt
 Perſas ad rebellandum induce-
 ret** I, 125 & tamen ſtultæ Gyndi
 anni minatur I, 189
omnem Aſiam adeptus I, 130
eius cum Cræſo prælium I, 76, 66. vt
 ſe aduerſus Cræſum geſſerit *in
 iſdem viſis* 91. vt ſe geſſit contra
 rebellantes Lydos I, 154, 66
eius apoloſus ad Ionas I, 141
Smerdi mago aures amputat III, 69
**bellum aduerſus Labynitum, & Ba-
 bylonios, quorum urbem capit** I, 188, 189, 190. 191 bellum contra
 Tomyrin, Maſſagetarum reginã
 I, 205, 206, 66. in quo occumbit

**I, 214 ubi morantur & quæ uſa cir-
 ca mortui caput.**
Cythera inſula Argiuorum ditionis I, 82
**eam conducibilis Lacedæmoniis ob-
 rui quam extare** VII, 235
Cyſſiforus, Phrixogenitus VII, 197
eius poſteriorum calamitas *ib.*
Cyzicum, vnum ex oppidis Cherſoneſi VI, 33
Cyziceni OEbari Perſæ ſe dedunt VI, 33
**Cyzicenorum feſtum in honorem ma-
 tris deum** IV, 76

D

D Adicæ populus III, 91
**eorum in Xerxis exercitu dux &
 armatura** VII, 60
Dædalum veſtigat Minos VII, 170
Dai, Perſarum genus I, 125 pecuarii *ib.*
Damas Samyns fil. VI, 127
**Damaſithymus Candaulis filius, dux in
 claſſe Xerxis** VII, 98
Damaſithymus, Calyndenſium rex VIII, 87
demerſus ab Artemiſia *ibid.*
Damas Siritanus VI, 127
Damiæ & Auxefiæ ſimulacra V, 82, 83
Danaë, Acræſii filia, Perſei mater I, 91. VI, 13. VII, 150
Danaus & Lynceus Chemmitæ II, 91
Danaus Archandri ſocer II, 98
**Danaſiſiæ theſmophoria in Aegyptum
 afferunt** II, 178
**templum Mineræ quod Lindi eſt;
 extruxerunt filios Aegypti fugien-
 tes** II, 182
**Danai & Xuthi in Peloponneſum adue-
 tus** VII, 94
Daphnæ Pe' uſiæ II, 30
Daphnis Abydenus IV, 138
Dardanos viſus V, 117. VII, 43
Dardanei I, 188
Dariæ populus III, 62
Darius rex, Hyſtaſpis filius I, 183, 210. II, 110. III, 70. VI, 98. VII, 1. VII, 11
& conſultatus in magos fuit vnus III, 70
**Darius idem ſonat quod iſtæ, id eſt,
 coarctator** VI, 98
eius vxores III, 88
Darii liberi III, 12. VII, 2, 64, 68, 69, 71, 78, 97, 224. VIII, 89. IX, 106
de Darii futuro regno Cyri viſio I, 209, 210
**qua arte ad adipiſcendum regnum v-
 ſus** III, 85, 86, 87
**tum Perſæ aiunt fuiſſe ἀνέπαινος (id eſt,
 inſultorem) quoniam omnia quæ
 ſui habebat** III, 89
Darii reditus & auri theſaurus III, 95, 96
ſtatua eius equeſtris III, 88
**pecuniarum ſpe fruſtratus ſepulcro
 Nitocridis aperto** I, 187
vnde Græciæ inſenſior redditus VII, 1
eius expeditio in Scythas IV, 185, 86, 66
**Alia eius facta præ aliis memoratuſ di-
 gna vnde pag. II, 110. III, 88. IV, 44,
 88, 135. V, 11, 12. VII, 124**
iſtum quiddam eius dictuſ III, 100. IV, 143, V, 105
**eius cum Indathyrſo colloquium per
 quendam equitem** IV, 126, 127
eius oratio pro monarchia III, 82
**oratio eiſd. ad primores Perſarum de
 Otæte interficiendo** III, 127
**oratio ad Iones de ponte ad Iſtrum cu-
 ſtodiendo** IV, 98

INDEX

- Darius quondam Cambyſis ſatelles III, 139
bene de ſe meritis remunerat III, 140, V, 11
laxato pede à Democede ſanatur, & a-
ctacum eo. III, 129, 130, 131
C.
Babylonē obſidet, capit, & diruit por-
tas murosque III, 150, 151, 152
C.
Indos ſubegit III, 44
eius crudele factum IV, 84
à Macedonibus poſcit terram & aquā
V, 17, & à Græcis VI, 48. VII,
133
eius moneta ex auro puriſſ. IV, 166
eius legati à Græcis in barathrum &
puteum proſiciuntur VII, 133
eius obitus VII, 4
Darius Xerxis filius Artayntam ducit
IX, 107
Daſcylus Gygis pater I, 8
Daſcylum, præfectura VI, 33
Datis Medus contra Athenas miſſus à
Dario VI, 94
reuocat Delios metu fugientes ipſum
VI, 97
viſionem in ſomnis videt VI, 118
eius filii VII, 88
Datus IX, 74
Dauliorum oppidum incenſum VIII,
35
Dauriſes Darii gener V, 116
Dauriſes aduerſus Catiam tendit V,
112
eius interitus V, 121
Decelea IX, 15
Decelus IX, 72
Decelenſium circa Helenæ inueſtigatio-
nem acta IX, 72
coſum in Sparta veſtigium immu-
nitas & dignitas præſidendi *ibi-
dem*
Decelenſis tribus *ibid.*
decima redemptionis captiuorum con-
ſcripta V, 77
decimum quemque ſorte comedunt
inter ſe Cambyſis milites fame ad-
acti III, 25
Deioces, Phraortis fil. I, 16, 37, 96
vir ſapiens & iuris dicendi peritus I,
56
ad tyrannidem Medorum quo com-
mento peruenit I, 97, 98
rex Medorum declaratus I, 98
ab eo regum obrinente acta, & quo-
modo ſeueritatem in exercenda
iuſtitia exercuerit I, 98, 99, 100,
101
eius mors, & anni regni I, 102
Deiphonus Euenii filius Apolloniata IX,
91
Delphi I, 51
ad eos miſſa donaria à Gyge I, 14 Cræ-
ſo I, 50, 51, 52
apud Delphos primus quis munera
poſuerit I, 14
in numerum Delphorum adſcribi vo-
lenti ius perpetuum datum Lydis
I, 54
Delphi oraculum pro ſe & Græcia cō-
ſulunt VII, 178
extreme formidantes Xerxem, urbem
deſerunt VIII, 37
barbaros a deo ſuo male affectos ex-
dunt VIII, 38
Delphicum oraculum, *inſinitis lo-
cis*
Delphicum templum ſua ſponte con-
flagrauit I, 50. II, 180
aliud Amphictyones trecentis talentis
conſtituendum locatur II, 180. &
quoniam conduxere V, 62
Delta Aegyptiorum II, 13, 15, 16, 17, 18,
19, 79
ſolum Delta, Aegyptum eſſe aiunt Io-
nes non recte II, 15
delubrum Iouis Carii I, 171, Iouis Olym-
pii II, 7 Cereris IV, 53 Bacchi IV,
87, Amphiarai VIII, 134, Laii &
OEdipodis IV, 149
in ſano Latonæ admirabiliſſimum, ex
vno factum lapide II, 152
delubra primi ſtatueret Aegyptii II,
4
delubra à Perſis incenſa IV, 96. VIII,
144
Delus inſula IV, 33, 34, 35
expiata à Piſiſtrato I, 64
Delus tremat antea inconcuſſa VI, 98
Deliorum fuga ob Perſas VI, 97
reuocati à Perſis & nihil paſſi *ibi-
dem*
Delium Thebanorum VI, 118
Demaratus Ariſtonis filius, rex Spartæ V,
75. VI, 63, C.
de eius genere & procreatione varia
circumferuntur VI, 63, C.
69
matrem ſciſcitatur qui verus ipſius
parens VI, 68
Demarati, *id eſt*, à populo votis petiti,
vnde nomen impoſitum VI,
63
Cleomenem deſerit in expeditione V,
75
eius cum Cleomene ſimilitates & o-
dium VII, 51, 63, 64, C.
fuga ipſius ad Perſas VI, 70. VII,
3
eius elogium VI, 70
eius colloquia de rebus Græcorum
cum Xerxe VII, 101, 102, 103, 104,
209, 234, 235, 236
eius ingenioſa per pugillares clauſi nū-
ciandi ratio VII, 239
Demarmenus V, 41. VI, 65
Democedes, Calliphoris filius, medicus,
quantus vir, eius fortuna, & in
quanto honore habitus à Dario
III, 124, 129, 130, 131, 132
quo aſtu è Perſia in patriam rediit III,
132, 133, 134. C.
democratiam laudat Otanes III, 80. VI,
43
improbant Megabyzus & Darius III,
81, 82
eius incommoda III, 81
eam conſtituit in Græcia Mardonius
V, 43
Democritus, vir illuſtris, & Maxiorum
trierarchus VII, 46
Demonax à Mantineis, Cyrenæis miſſus
ſeip. conſtituendæ IV, 161
Demonous Penthylis pater VII, 195
Demophilus Diadromei filius VII,
212
dens Hippia tuſſi excuſſus euaneſcit: &
quid hæc re portentum VI,
107
dentes ex vno oſſe vniuerſi, tam molares
quam ceteri, in quadam maxilla
IX, 82
de deſcripto nihil aliud cogitandum
quam vt repenti reddatur, quid-
que acciderit cuidam deſcriptum
neganti VI, 86
Deruſiæ, Perſarum genus I, 125
Derſæi Thraciæ populus VII, 110
detraſio res deterr. VII, 57
Deucalion tæx I, 56
deus eminentiſſima gaudet deprimere
VII, 10, 55
deum tentare, idē quod facere VI, 86,
53
deus quod fieri vult, nemo effugiat IX,
16
deorum *ſiſtis* *ſiſtis* *ſiſtis* I, 34. III, 40.
VII, 10, 55
deorum acres vindictæ IV, ult. VIII,
106
deus ab Aegyptiis verberatur quidam
II, 132
deorum ira in nepotes etiam extendi-
tur VII, 137
duodecim deorum cognomina ab A-
egyptiis Græci ſunt mutuati II,
4
omnia fere deorum nomina ex Agy-
pto in Græciā peruenerunt II, 50
dii Arabum III, 8. Libyū, IV, 188, Scy-
tharum IV, 59, Thracum V, 7
deos externos exiguat Caunii I,
172
Diacæle via quædam nominata VI,
103
Diactorides pater Eurydanes vxoris
Leutychidis VI, 71
Diactorides Cranonius, vauſ è procis
Agariſtæ VI, 127
Diadromeus Demophili pater VII,
222
Diana Ofiris ſeu Dionyſi filia II, 156
eam Cereris filiam vnde ſocierit A-
ſchylus *ib.*
Bubæſtis ab Aegyptiis dicta *ibid.* C.
137
Dianæ feſtum in Aegypto II, 137
aliud apud Brawonem VI, 138
Dianæ templum maxime memorabi-
le apud Bubæſtin II, 137, 138
Dianæ templum Sami III, 48
Diana regia IV, 33
Dianæ Orthoſiæ ara IV, 87
Dianæ oraculum II, 83
Dianæ urbem ſuam donant Ephēſii
obſeſſi I, 26
Dicæa vrbs VII, 109
Dicæus, Theocydis filius, exul, apud Me-
dos illuſtris VIII, 65
quædam ſibi viſa portenta narrat, De-
maratum teſtem citans VIII,
65
dictyes, animal IV, 192
Dictynnes delubrum & à quibus ſtructurū
III, 59
Dienecis Spartani virtus ad Thermopy-
las VII, 226
eius dictum *ibidem*
dies, repente nox factus I, 47, 103. VII,
37
certo die non egrediuntur Lacedæmo-
nii ad bellum VI, 106
diei natalis obſeruatio apud Aegy-
ptios II, 42
diei in horas diſtributio à quibus facta
II, 4
Dindymene mater I, 82
Dinomenes Gelonis pater VII, 140
Diomedes *deſcriptus* II, 112
Dion vrbs VII, 26
Dionyſiophanes, vir Ephēſius IX, 83
Dionyſius thocenſis, classiſ Ionum dux
eiſque ad Iones oratio VI,
11
res ab eo geſtæ *ibid.* C. ſeq.
poſt cladem Ionum quo deuenerit VI,
17
Dionyſus, Apollinis & Dianæ pater II,
116
è Semele Cadmi filia à Græcis putatur
genitus, II, 145
eduatus in cinnamomifera III, 111
ab Ioue inſutus in femore II, 146
è deorum nouiſſimis apud Græcos,
non & apud Aegyptios II, 145
Aegyptiace Ofiris dictus II, 144
Dionyſi feſtum III, 97
Dionyſi trietrica IV, 108
Dionyſus & Vrania ab Arabibus in-
uocantur in ſocedere inuendo III,
8
Arabibus Vrotalt dictus *ibid.*
Dioſcouri VI, 127
eo. un.

IV, 47 Is I, 179 Medas VII, 58 Phasias II, 103. IV, 38 Parthenius II, 104 Pirus ingens fluvius I, 145 Paticapes IV, 54 Sperchius VII, 198, 228 Thermodon II, 104. I, 27 Tigris I, 189 Tanais IV, 20 Tytes IV, 11, 51 Triton IV, 191 fluvii quorum aqua exercitui Xerxis defecerit VII, 42, 108, 196 *per autem mentio huius defectionis* C. 21, 187

foedus affinitate firmatum I, 74 foederis ineundi ratio apud Scythas IV, 70 apud Arabes III, 8 foedus à Babylonis cum Croeso initum 77 foedus Croesi cum Amasi Aegyptiorum rege *ibid.* Polycratis cum Amasi rege III, 39 foedus perfidum Persarum cum Barcziis IV, 201 femina exuta tunica verecundiam pariter exuit I, 8 feminae Aegyptiae humeris baiulant, viri caput onera imponunt II, 35 feminae apud Aegyptios negotiantur *ibid.* feminae Zavecum curus auferantur in bellum IV, 193 feminas Atheniensum à Braurone praedati Pelasgi IV, 148 VI, 138 feminae ex Asia raptae I, 23, 4 feminarum Barczarum mamillae circa muros appensa V, 302 feminae à Babylonis strangulatae ne frumentum absumerent III, 150 earum quinquaginta millia Babylonis à Dario suppeditata, ut succresceret soboles III, 159 feminae colo & similibus rebus donandae, non exercitu IV, 102 feminas adducere, Persarum conuiuantium mos V, 18 feminae viri virtute VIII, 88 feminae agrestes IV, 19 femina virgo quae erat semiuipera IV, 9

femineus morbus fani Veneris spoliatoribus immissus I, 105 fons Thestis IV, 159 fons Apollinis I, 118 fons Solis IV, 181 fons Gargaphius VII, 25 fontes Mazandri VII, 26 fons, in quo qui loti sunt, efficiuntur perinde atque oleo inuncti, violam olentes III, 23 fons quidam amarissimus IV, 52, 81 fontes nouem aquarum, vide Nouem fontes

formicae Indicae ubi nascantur canum magnitudine, earumque descriptio III, 102 *Et ubi* vallis Indi aurum suffruntur

fortunam bonam in vita & in morte experiri difficile est III, 43 fortuna consilium aliquando superat VII, 10, 54 fortunati iidem semper non sunt I, 107 forum nullum est Persis I, 153 fora Graecorum *ibid.* fratrem pro marito & liberis vxor Intaphernis saluum cupit, & sui desiderii rationem reddit III, 119 frigor vis apud Cimmericum Bosporum IV, 28 fructus quarundam arborum qui iactus in ignem odore suo circumstantes inebriat I, 202 tonitrua & fulgura in Xerxis exercitu ingruunt, & complures occidunt VII, 42 *sed apud Herodotum est asserit quod veris fulgura* salmen in zdes Scylae regis delapsum IV, 79 fulmina grandes arbores aut aedificia

IN HERODOTVM.

percutiunt VII, 10 fulmina in barbaros Delphis è caelo demissa VIII, 37 fures pecuniae Sardanapali II, 150 fures regiarum Rhampsiniti pecuniarum & eorum solertia II, 121 fustuaria pugna apud Aegyptios in factis II, 73

G

Ades IV, 8 Gazon IX, 96 Galaica regio, aetate Herodoti Briantia VII, 108 Galepsus, Graeciae vrbs VII, 122 Gamori Syracusani VII, 155 Gandarii pop. III, 91 eorum armatura & dux in Xerxis exercitu VII, 66 Garamantes pop. & eorum mores IV, 174 Gargaphius fons IX, 25, 48 Gauanes Temeno oriundus VIII, 137 Gebelezis demon IV, 94 Gela à Lindis condita VII, 153 eius tyrannus Hippocrates VI, 23 Gela Hieroni à Gelone fratre demandata VII, 156 Gelcon, Ionis filius V, 66 Gelo Siciliae tyrannus, eiusque potentia, & opes VII, 145, 153, 157 158 quomodo creuerit & ad regnum peruenit VII, 153, 154, 155 &c. circa eum & legatos Graecorum acta VII, 153, 154 &c. eius res gestae VII, 155, 156, 158 Gelonus Herculis filius IV, 10 Gelonus Budinorum vrbs IV, 104 Geloni quondam Graeci IV, 108 eorum mores IV, 109 gelu maximum ubi IV, 28 genitura Indorum qualis III, 101 geometria vnde ad Graecos venerit II, 111

Gephyrae vnde oriundi V, 57 Athenas commigrat, & cur V, 57, 62 ubi templum scorum ab eis extructa &c. V, 62 Gerastus IX, 104 Gergis Ariazi filius imperator in Xerxis exercitu VII, 82 Gergitha VII, 43 è priscis Teucris V, 122 Germanii, Persarum genus I, 125 gerra Persarum IV, 60, 61, 98 Gerrhus locus IV, 53 Gerthus fluvius IV, 19, 47 eius descriptio IV, 56 Geryonis vaccae IV, 8 Getae immortales à Dario subacti IV, 93 qui dein exercitum Darii sequuntur IV, 96 eorum demon Zamolxis IV, 94 Giganz Libyes & eorum descriptio IV, 169 Gigonis vrbs VII, 123 Gillus Tarentinus exul, rediit Persas & ad Darium reportat III, 138 Darius cum frustra per Cnidios reducere Tarentum conatur *ib.* Gindanes populus IV, 176 vxorum eorum simbrae pelliceae in vestimentis *ib.* Glaucan Leagri pater IX, 74 Glaucus Chius I, 25 solus omnium compactionis ferri excogitator I, 25 Glaucus Chius caprarius H, 21, 22, 13 Glaucus Epicydidis fil. VI 86, 5.1 eius laus *ibid.* depositum suscipit ab hospite Milesio *ibid.* id postea suscepisse negat VI, 86, 5.2 Pythiam consultat an iurciurando pe-

cuniam interuertat VI, 86, 5.3 eius genus funditus interit VI, 86, 5.4

Glaucus Hippolochi fil. I, 147 Glifantem & Tanagram Thermedon interfuit IX, 42 Gnurus Lyci filius, Anacharsidis pater IV, 76 gnomonis inuentores Babylonii II, 109 Gobryas è magi occisoribus III, 70, 73, 78 Gobryas Mardonii pater VII, 82 Gobryas consilium de abeundo è Scythia, Dario datum IV, 132, 134 Gobryas vxor, Darii soror VII, 5 Gobryas filia, vxor Darii VII, 2 Gobryas Darii & Artystontae filius VII, 72

Gonnus vrbs VII, 128, 173 Gordius, Midas pater I, 14. VIII, 138 auus Adraffi I, 35, 55 Gorgo Cleomenis filia IV, 48 patrem scite monet ut sibi caueat ab Anisagora V, 51 eadem Leonidas vxor, ut Demarati tabellas aperiri monuerit VII, 239 Gorgonis caput ex Libya affert Perseus II, 91 Gorgus Salaminiorum rex V, 104. VIII, 2 oppido spoliatus à fratre V, 104 Salaminem recipit V, 115 Gortus, vel Gorgus, Cherfis filius, dux in classe Xerxis VII, 98 Graecia temperatis anni tempestates sortita III, 106 Graecia paupertatis alumna, hospes virtutis VII, 102 non imperatorum indiga in bello Persae sed exercitus VII, 101 in ea primi à Dario exploratores missi III, 115, 138 Graeciae infensior vnde redditus Darius VII, 51 in Graecia caduceatores missi ad petendum terram & aquam VI, 48. VII, 32 Graecia à quo tempore & sub quibus plus mali passa VI, 98 Graecorum & Persarum in cultu decorum collatio I, 131 Graecorum cens quo dicto à Persis perstringuntur I, 133 Graecorum festa eadem littera finiunt I, 148 Graecorum negotiationes I, 153 Graecorum litterae & calculi II, 36. V, 58 Graeci ab Aegyptiis pleraque sumptere II, 49, 50, 51, 58 Graeca lingua quando primum in Aegypto introducta II, 154 Graecorum in Aegypto negotiationes, fana, vrbes II, 178 Graecorum decorum aetas cum Aegyptiorum collata II, 144, 145, 146 Graecorum natalitia IV, 26 Graeci in templis non coeunt, vrbae Aegyptii, sicut alii mortales II, 64 Graeci vestem & agidas Mineruae & alia à Libybus mutuant IV, 189 Graecorum & Lydorum leges prope similes I, 94 Graecorum ampla fora I, 153 Graeci puerorum amoribus dediti I, 135 Graecia gens dexterior quam barbara & ab ineptis abhorrens I, 60 Graeci virtutis certamen agunt, non pecuniae VIII, 26 Graecos auctores iniuriarum aiunt barbari I, 24

INDEX

vniuersi ante Cræsi imperium liberi
 fuere I,6
 Græcorum potentissimos sibi concili-
 a. Cræsus I,56
 Græcis discordiæ principium cum
 Persis quod extiterit I,5
 Græcis & barbaris malorum initium
 V,97
 Græcorum variz sententiæ de loco
 pugne nauali, constituendo VIII,
 49
 Græcorum dæcum dissensus in bello
 Persico VIII,74
 Græcorum concilium contra Xerxem
 VII,145
 Græcorum consultatio insequatur ho-
 stes necne VIII,108,109
 Græcorum consilium de bello Thebis
 inferendo IX,85
 Græcorum à Mycale profectorum cõ-
 sultatio IX,113
 Græcorum duces ad pylas VII,
 204
 Græcorum duces ad Salaminem qui
 fuerint præstantissimi & præmia
 lis data VII,123,124
 Græcorum præstantissimi Lacedæ-
 monii I,69
 Græcorum strenuissimi & ciuitatum
 & virorum contra Medos IX,
 70
 Græcorum præstantissimi ad Mycalen
 IX,104
 Græcorum præstantissimi in pugna
 nauali VII,17
 Græci Egyptum incolentes cum Cæ-
 byse cõgrediuntur sanguine epi-
 to. III,11
 contra Græcos expeditionem Xerxis
 quid mouerit VII,6
 vbi Xerxem excipere statuerat VII,
 177
 Xerxem qui Græcorum opperieban-
 tur ad Thermopylas VII,202
 eorum fœdus contra eos qui non ada-
 cti necessitate cum Xerxe pepige-
 rant VII,132
 è Græcis qui terrestres copias Xerxi
 præbuerint, & qui nauticas VII,
 185 & alii qui se recens adiunxe-
 runt Xerxis exercitui VIII,66
 Græcorum exercitus contra Mardo-
 nium ad Platæas quibus & quo-
 modo comparatus & instructus
 IX,28,29
 Græci contra Mardonium castra vbi
 locatint IX,19 quem locum per-
 mutant IX,50,51
 Græci prædam Mardonii inter se dis-
 partiuntur IX,80
 Græci qui naues ad classem Græcorum
 suppeditarunt VIII,43,44 & f.
 Græcorum prælium ad Bubocam ge-
 stum VIII,11,12
 Græcorum classis ad Salaminem per-
 stat Atheniensium rogatu VIII,
 40
 Græci classem ad Samum applicant
 IX,95
 Græci fugam facere volentes vt à
 Themistocle retenti VIII,4
 Græci Olympia agentes & alia cer-
 tamina in medio bello VIII,
 26
 Græcoscythæ IV,17
 Gratiarum collis IV,175
 Grinus Æsanii filius, Theræ insulæ rex
 IV,150
 Grynea vrbs I,149
 grues, plagæ Scythiæ hyemem fugien-
 tes quo se conferant II,22
 grypes aurum seruantes III, 116. IV,
 13
 Gygeum aurum I,14
 Gygeus lacus, proximus Alyattis sepul-

cro I,93
 Gygea, Amyntæ filia V,21. VIII,136
 Bubari collocata à fratre Alexandro
 V,21. VIII,136
 Gyges, Dascyli filius I,8
 Candaulis satellites I,8 vel Heraclidarū
 I,91
 eius circa vxorem Candaulis acta I,8,
 9 & f.
 Candaulum obruncat I,12,91
 vxore Candaulis & regno pōitur I,
 13,91
 donaria Delphos ab eo missa I,14
 & primus barbarorum is munera a-
 pud Delphos posuit I,14
 Mileto & Smyrnæ arma infert, Colo-
 phonem vicit I,14
 quot annos regnauit *ibid.*
 eius filius Ardys I,15
 Gyges pater Myrsi III,122
 gymnicum certamen II,91
 gymnopædiæ Lacedæmoniorum V I,
 67
 Gyndes fluuius vnde oriatur, & quo inde
 fluat I,189. V,52 à Cyro in cœcæ
 sexaginta riuos diductus I,201. V,
 52

H

Hæmus mons Scythiæ, cuius è iugis
 tres fluuii manant IV,49
 Haliacmon amnis VII,127
 Halicarnassus ciuitas II,178
 cur priuata sacrorum participatione I,
 144
 à Pedasensibus habitam VIII,104
 Halizones Scythiæ populi IV,17
 Halys amnis I,5. VII,26
 quos populos interfuit I,72
 eius fluxum quomodo auerterit Tha-
 les Milefius I,75
 intra Halym fluuium populi à Cræso
 subacti I,28
 Hannon Amilcaris pater VII,165
 Harmamithres & Tithæus Xerxis equi-
 tatus præfecti VII,88
 Harmatideus Dithyrambi pater VII,
 227
 Harmocydes, Phocensium dux IX,17
 Harmodius & Aristogiton Hipparchi in-
 terfectores V,55
 tyrannidis olores V,123
 Harpagi Medi familiaritas & autoritas
 apud Astyagem I,108
 ei negotium datur interimendi Cyri
ibidem. & domus in luctu ideo I,
 111
 quia iussu non exequutus, carnibus
 filii ab Astyage pastus I,119
 & eius constantia in perferenda Astya-
 gis crudelitate *ibid.*
 Astyagis viciscendi cupidus, quo pa-
 cto defectionem molitus fuit I,
 123 & f.
 Astyagi à Cyro capto insultat I,
 129
 Mazari defuncto succedit I,162
 gesta ab eo aduersus Ionas I,162,163,
 & f.
 litteræ eius ad Cyrum scriptæ missæq;
 occulte I,123,124
 Harpagus alius Persæ dux VI,28
 capit Histiazum viuum & in crucem a-
 git VI,28,30
 haruspicia Menelai nefaria II,119
 Hebes resseram dat Leutychides militib.
 IX,97
 Hebrus fluuius IV,90. VII,59
 Hecatzus, Hegesandri filius, historio-
 graphus II,143. V, 125. VI,
 137
 eius genus, &c. II,143 & f.
 bellum aduersus Persas dissuadet Ari-
 stagoræ V,36

eiusdem consilium Aristagoræ datum
 V,125
 Hector natu maior & virtute præstantior
 Alexandro III,120
 Hegesis Eurysthenis filius VII,204
 Hegesicles & Leo Spartæ reges I,65
 Hegesander, Hecatzæ pater V, 125. VI,
 137
 Hegesipyle, Olori, regis Thracum, filia,
 Miltiadæ collocata VI,39
 Hegesistratus Sigei tyrannus V,94
 eius pugna cum Mitylenæis pro Sigeo
ibid.
 Hegesistratus haruspex, Telliadeorum
 præstantissimus, in Mardonii ex-
 ercitu IX,36
 eius audacia mira & interitus *ibid.*
 Hegesistratus Aristagoræ filius, legatus
 Samus IX,89,90
 Hegetoridæ, filii Antagoræ, filia IX,
 75
 Hegias Tisamenis frater IX,38
 Helenes Tyadari filia, & eius raptus hi-
 storia II, 112. & f. V,94. IX,
 72
 Helice Achæzorū I,145
 Heliconius Neptunus I,148
 Heliopolis, vrbs solis II,3,7, 8,9, 59,
 63
 Heliopolitani Ægyptiorum solertissimi
 II,3
 Hellen, Dori pater I,56
 Hellenica gens I,56,57
 Helles Athamantis filii sepulcrum VII,
 58
 Hellepontici vrbes VI,33
 Hellepontus vbi angustissimus IV,
 85
 Hellepontus ex Asia in Europam cõ-
 iungitur à Xerxe VII, 33
 denuo ponte iunctus VII,36 & priore
 ponte rupto, quomodo à Xerxe
 castigatus VII,35
 Hellepontici traiectus stadiorum septē
 VII,34
 Helleponto phiala aurea datur à Xer-
 xe, aureus crater, & gladius Persi-
 cus eius placandi VII,54
 Hellepontii in Xerxis classe militantes
 VII,95
 eis pontium custodia demandata *ibi-
 dem*
 hellepontias ventus VII,88
 Hephæstienus populus VI,119
 Heracles, siue Hercules, Heracleæ con-
 ditor V,43
 Heraclidæ Iardanæ ancilla & Hercule
 geniti I,7
 eorum imperium quamdiu durauerit
 in Asia & vt fuerit translatum I,
 7
 eorum vitio in atnepotem Gygis de-
 uoluta I,12
 Heraclidæ in Peloponnesum redire conati
 IX,26
 Heraclides Ibanolis fil. V,121
 eius insidiæ Persis structæ V,121
 Heraclides Aristodici Cumæi pater I,
 158
 Heraclides Aristagoræ Cumæi pater V,
 37
 Hercules Amphitryone & Alcmena ge-
 nitus II,43,44,45,145,146
 eius tres liberi ex Echidna IV,10
 ex Hereule & Iardanæ ancilla geniti
 Heraclidæ I,7
 Hercules Hylli pater VII,204. VIII,
 131
 autor generis Leonidæ VII,204
 Hercules è dæcorum nouissimis apud
 Græcos apud Ægyptios secus II,
 145
 Hercules Olympius II,44
 Hercules Græcorum II,43
 Herculis templū in Cynosarge VI,116
 Her-

IN HERODOTVM.

Herculis in Marathone templum VI,
108, 16
Herculis templum seruis pro asylō II,
113
Herculis Tyri templum II, 44
Herculis Thasi templum *ibidem*
Herculi bitania templa cur dentur *ibi-
dem*
Herculis oraculum II, 83
Herculis in Scythia aduentus &c. IV,
83, 9
eius arcus, baltheus IV, 10
eius tres filii IV, 10
Scytharum deus IV, 19
eius vestigium in petra IV, 42
Herculis ara apud pylas VII,
176
Hercules relictus ab Argonautis VII,
193
Hercule fert opem Æ. Dyras VII,
198
Herculeæ columnæ IV, 185
Hermæus Æneus H, 2
Hermion Lasi pater VII, 6
Hermæmona D. Jopum ciuitas VIII, 73,
V III, 43
Hermionenses III, 59
Hermippus Atar niteus, *vel potius* Atar-
nites VI, 4
Hermolycus Atheniensis, Euthœni fi-
lius, in pancratio celebr IX,
104
Hermophantus Milesis præfectus, cōtra
Sardis V, 99
Hermotimus Pedasensis inter eunuchos
apud regē magnæ autoritatis VIII,
104
exfectorem suum Panionium quomo-
do vitus VIII, 103, 106
Hermotybes, Ægyptiorum pugaatorū
genus II, 64. IX, 31 quas plagas
incoant II, 165, tantum rei mili-
tari vacant II, 165, 108 *ubi &
alia*
Hermus amnis I, 55, 80. V, 101. H,
9
heroibus Troianis parentatum à Xetxe
VII, 43
Herodotus posterior Homero & Hesio-
do annis quadringentis II,
53
eius cautio circa ea quæ ad rem diui-
nam pertinent II, 3, 65, 171
eius colloquium cum Vulcani sacer-
dotibus II, 3 & item cum quodā
Archia III, 55
eius sententia de Ægypto II, 15 de Ni-
lo II, 24 de Persarum moribus I,
137 de hoc, an, si intra Ilium fuis-
set Helena, reddita fuisset II,
120
eius peregrinationes *φιλιστορίας* gratia
II, 1, 2, 44
Herodotus Basilidis filius VIII,
132
Herophantus Parienus IV, 138
heroum Astrobaci VI, 69
Herpys Timogenidæ pater IX, 37
Hesiodus quadringentis annis extitit ante
Herodotum II, 53
Hesiodus & Homerus de diis scripse-
runt *ib.*
eius mentio fit & IV, 36
Hexapolis quæ sæculo Herodoti Penta-
polis dicta I, 144
Hieron Gelonis frater VII, 156
Hieronimus Andrius IX, 32
Himera Siciliæ VII, 165
hippagogæ naves, quibus equi vehuntur
VI, 48. VII, 97
Hipparchus, Pisistrati filius, Hippia frater
V, 55
Onomacritum Athenis curæ circi VII,
6
eius somnium V, 55

ab Hamodio & Aristogitone interre-
ptus V, 55. VI, 123
Hippias, Pisistrati filius I, 61
eum Athenas reducere volunt Lace-
dæmonii V, 91 sed frustra V, 93
Athenienses apud Persas insimulat V,
96
ei visum in somnis oblatum VI,
107
ei dens iussuendo excussus *ibid.*
Hippobararum prædia V, 77
Hippoclidēs, Tisandri filius, prociis Aga-
nistæ VI, 127
eius maiores Cypseli Corinthii pro-
pinqui VI, 128
eius laus præ ceteris procis *ibi-
dem*
eius saltationes & gestulationes pro-
pter quas excidit nuptiis VI,
130
Hippoclus Lampfacenus IV, 118
Hippocoon Scari pater V, 60
Hippocrates, Pisistrati pater, Athenarum
tyranni I, 59. V, 65
Hippocrates Megælis fil. VI, 131
Hippocrates Gelæ tyrannus, Cleædri frater
VI, 23. VII, 114 a Zancleis acce-
ssit, eos Samiis prodit *ib.*
eius interitus VII, 55
Hippocrates, Smindyridis pater VI,
127
Hippocrauides Leutyichidis filius VIII,
231
Hippocoon promont. IV, 53
Hippolochus Glauci pater I, 147
Hippomachus, Græcorum qui erant cō
Mardonio haruspex IX, 317
Hipponeus Calliæ pater VII, 151
Hipponeus Calliæ filius VI, 121
hippotoræ IX, 48
hircus, Ægyptiacæ mendes dictus II,
46
hirci vrina spasmo liberat pueros suos
Libyes IV, 187
hircorum barbis innatum ledanum
apud Arabes III, 112
hircus cum muliere coiens II, 46
Histia VIII, 23
Histiazi VIII, 23
Histiazotis ora I, 50. II, 175
Histiazus Mæcius, Lysagoræ filius V,
30
vir solers & industrius V, 23
eius de ponte non deferendo sententia,
qua re de Dario & Persis bene
meritis IV, 137. V, 11. VI, 30. VII,
10
à Dario defectionis Ionum insimula-
tus V, 106
Aristagoram ad defectionem quam
occulte sollicitavit V, 35
eius ad mare fuga VI, 2
à Chiiis in vincula coniectus, sed libe-
ratus consilio eius intellecto VI,
2
Miletum reductus, à quibus relucitur &
vulneratur VI, 5
eius res circa Byzantium VI, 26 res
gestæ contra Chios VI, 26, 27
contra Thasum contendit VI, 28
quomodo captus & interfectus VI,
29
in crucem sublatu ab Artapherne &
Harpago VI, 30
eius gratia etiam mortui apud Dariū
VI, 30
Histiazus Tymni filius captus V, 37
dux in classe Xerxis VII, 98
Histiazus Phylaxi pater VII, 85
Homerus poeta VII, 161
quadringentis annis extitit ante He-
rodotum II, 53
veritatem cognouit de Alexandri &
Helene erroribus II, 116
finxit nomen Oceani II, 23

Homeri loci citati *ib.* IV, 29
Homeri carmina Argos telebrant, &
& ideo luminosa à Chisthene V,
67
Homeri non sunt versus Cyprii II, 117
neq forte epigoni IV, 32
homo è deo non gignitur II, 143
homo hominem fato impendat cri-
pere non potest III, 43
in hominis natura situm non est auer-
tere quod sit euentum III, 64
hominem omnia consequi est impos-
sibile I, 32
hominum iniuriorum est rapere fe-
minas: raptis viciscendis operam
dare, amentum: prudentum, pro
nulla habere raptarum pulchri-
tudinem I, 4
homini salus mori quam vivere I,
34
homines in arbitrio fortuitorū & non
contra VII, 49
homo sibi malorum autor, non deus I,
91
homines molles mollis fert regio IX,
vit.
homines vnoculi v. Arimaspi
homines & femina calui nascentes li-
mis naribus & ingenti mento
IV, 23
homines hominibus vefcentes I, 216.
III, 99
homines senos menses dormientes IV,
25
homines radicibus vefcentes I, 202
homines piscibus crudis vefciantes
ibid.
homines capripedes in montibus IV,
25
homines excoant Scythæ IV, 64
hominum quorund. cum mulieribus
concubitus in propatulo I, 203
humana vitæ anni I, 32
humana vitæ breuitas, & crumenq VII,
46
humanis in rebus nihil stabile I, 86
humanarum rerum vicissitudo, & cō-
dicio I, 32
humanarum rerum circulus I, 207
horarum inuentio II, 109
Hoplēs Ionis filius V, 66
hordei foliorum quanta latitudo apud
Babylonios I, 199
horti Midæ, Gordio geniti VIII, 138
Hotaspes Artachzi filius, Assyriorum
dux VII, 53
Hyacinthia Lacedæmonis soleunia IX,
6, 11
hyææ, feræ IV, 192
Hyampeus vertex Parnassi VIII, 39
Hyampolis vrbs VIII, 28, 33
Hyææ, nomē vnus è tribubus Sicyoniis:
quod sonat *suales*. V, 68
Hybla oppidum VII, 155
Hydras regio V, 118
Hydarnes Persa III, 70. VI, 33
Asianæ oræ præfectus VII, 35
Hydarnes Hydarnis filius imperator à
Xerxis exercitu, eorum qui im-
mortales appellabantur VII, 83,
211, 213
Hydarnes Sisamnis pater VII, 69
Hyclea ciuitas in agro OEnotriæ à quibus
condita I, 167
Hygennenses pop. III, 90
Hylæa IV, 18, 54, 55
eius regionis situs IV, 56
Hylæes, nomen vnus è tribubus Sicyo-
niorum V, 8
Hyllas VI, 51 Herculis filius VII, 204.
VIII, 131
ab Echemo in monomachia interfe-
ctus IX, 26
Hymæes Darii gener V, 116

I N D E X

[illegible]

Mithus Caidiz I, 174
Isthmus Cherfoneſi muro præſeptus à Miltiade VI, 36
Iſtizotis locus proximus Oſſæ & Olympo I, 56. v. & Hiſtizotis
Ithaca H, 7
Ithageneſ Crithoniſ fil. H, 2
Itanus oppidum IV, 151
Itramitos Perſæ VII, 6
iudices regiſ apud Perſas III, 14,
31
iudiciſ corrupti iuſtæ vindictæ exemplum V, 25
Iunoniſ feſtum I, 31
Iunoniſ duæ imagines vbi II, 182
Iunoniſ templa IV, 90. IX, 51,
60
Iuppiter expiator, hoſpitaliſ I, 44
Iuppiter apud Perſas cælum I, 131
Bel apud Babyſonioſ I, 181
Ammuſ II, 42
Thebanuſ II, 54
liberator, & eiſ templa III, 142
Scytharum deus IV, 59
Papzuſ apud Scythas *ibid.*
Lycauſ IV, 203
Cariuſ V, 66
Lacedæmoniſ VI, 56
cæleſtiſ *ibid.*
æreuſ decem cubitorum vbi IX, 80
Ioui decimæ neceſſario redduntur I, 89
Iouiſ Cariſ fanum apud Mylaſſoſ I, 171
Iouiſ Beli templum & ſimulacrum I, 181. III, 158
Iouiſ Thebani templum I, 182. II, 42
IV, 181
Iouiſ ſimulacrum arietina facie II, 42
Iouiſ fanum apud Theſprotuſ II, 16
Iouiſ cultuſ apud Meroen II, 29
Iouiſ oraculuſ apud Ægyptioſ II, 83
Iouiſ Ammonii templum à Cambyſe incendi uſum III, 25
Iouiſ forenſiſ ara V, 46
Iouiſ militariſ templum V, 119
Iouiſ Olympii delubrum II, 7
Iouiſ ſacer curruſ in Xerxiſ exercitu VII, 40. VII, 115
Iouiſ Aphlyſti templum VII, 197
ſurare per aquam Stygiſ VI, 74
ſuſtiſ principis officiū III, 21
Iyæz populuſ Scythiæ IV, 22

K.

K Iki Ægyptiorum II, 94

L

L Abdæ Amphioniſ filiæ hiſtoriæ V, 92
Labdacuſ Laii pater 3 V, 59
Labranda, loci nomen V, 119
Labynctuſ Babyſoniorum tyrannuſ I, 74. 77
Labynituſ Aſſyriæ rex I, 188
Lacedæmoniū Cruſo amici I, 65
Græcorum potentiffimi I, 56
eorum leges à Lycurgo late I, 65
bellum Tegeatiſ inferuar I, 66
eorum compedes apud Tegeatæ I, 66
quomodo Tegeatiſ facti ſint ſuperiores I, 98

IN HERODOTVM.

eorum Argiuorumque pro agro Thyrea dimicatio I, 82
Lacedæm. coma poſt victoriæ de Argiuſ *ibid.*
eorum mandata ad Cyrum I, 153
eorum aduerſuſ Polycratem expedi-tio III, 44 in Samum expeditio *ibid.*
moſ in ſumendiſ ſuppliciſ noctu IV, 146
de ſciſſiſ opinio VI, 52
regum apud eoſ iura, funera &c. VI, 56, 57, 58
eorum obſervatio lunæ VI, 206
eorum oratio ad Platzenſeſ VI, 108
ad Athenienſeſ VIII, 142
eorum virtuſ bellica VII, 102,
104
gymnaſtico ludo ſe exercenſ, & comæ peſtunt VII, 208
Lacedæmoniſ eor ad pylas, clades VII, 214
occiforum ſepultura ad Platzenſ IX, 84
Lacmon moſ IX, 99
Lacrineſ legatuſ ad Cyrum I, 152
lactiſ emulgenduſ moſ apud Scythas IV, 2
lacuſ Tritonidiſ IV, 179
lacuſ vnde pix hauritur IV, 95
lacuſ Strymphaſiuſ VI, 76
lacuſ Boberſ VII, 119
lacuſ Gygeuſ I, 93
lacuſ famoſiffimuſ Iſmaris &c. VII, 109
Lada iſula VI, 7
Lacide vxor Amafiſ, eiſque votum II, 181
Laii delubrum IV, 149
oraculuſ V, 43
eiſ genuſ V, 59
Lampito Leutychiſ filiſ VI, 71
Lampon, Pytheiſ filiſ IX, 77
eiſ neſandum conſiliuſ Pauſaniſ reſpuit IX, 77
Lampon Thraſyſcleiſ fil. IX, 89
Lampon Olympiodoriſ pater IX, 21
Lamponiuſ captuſ ab Otane V, 26
Lampſacuſ vrbeſ V, 117
lana arborea vbi III, 106
Laodamaſ Samiuſ IV, 138
Laodamaſ Phoceniſ IV, 138
Laodamaſ Eteocliſ filiſ monarchuſ V, 61
Laodamaſ Soſtratiſ pater IV, 152
Laodice hyperboreæ puella IV, 33
Laos oppidum VI, 21
Laphaneſ Euphorioniſ filiſ VII, 127
Lauriſ metalla VII, 144
lapidicinæ ad pyramideſ Memphiſ II, 8
lapiſ Porinuſ, & Pariuſ V, 62
lapiſ Melampyguſ VII, 216
lapiduſ acerui à Dariiſ copiſ congeſti IV, 92
lapideuſ leo VII, 225
Lariſſa Æoliæ ciuitaſ H, 11
Laſoniſ pop. VII, 77
Laſuſ Hermioniſ filiſ VII, 6
legæ partuſ vnus in vita cur III, 108
Leagæ Glauconiſ fil. IX, 74
Lebadia VIII, 134
Lebæa vrbeſ VIII, 137
Lebeduſ I, 142
Lectroſ iſula IX, 113
ledanuſ, alias ledanuſ, vbi naſcatur & quomodo comparetur, eiſque medica viſ III, 112
legati Dariiſ in puteum coniecti VII, 153

legati non violandi VII, 137
legeſ Athenienſiuſ à Solone conditæ I, 29
leitum Achæi vocant curiam VII, 197
Lemnuſ capta ab Otane V, 26
Lemno ponitur Miltiadeſ VI, 140
Lemniſ VIII, 73
Lemniæ faciſora VI, 138
Leo, viri nomen VII, 180
Leo Sardiuſ I, 84
Leo rex Spartæ I, 65
Leoboteſ Spartiatarum rex I, 65
Echeſtratiſ fil. VII, 206
Leocideſ Phidoniſ Argiuorum tyranniſ filiſ VI, 127
Leon & Hegeſideſ Spartiatarum reges I, 65
Leon Eurycratiſ fil. VII, 204
leoniſ ex auro effigieſ I, 59
leonuſ natuſa atque loca & vbi tantum gignantur VII, 125, 126
leo lapideuſ VII, 125
Leomideſ rex Spart. naſcitur V, 41
eiſ genealogia VII, 204
eiſ itrenuitaſ ad Thermopylaſ & moſ VII, 220 &c. 224
tollitur in crucem eiſ cadauer à Xer-
xe VII, 238
eiſ cædiſ vindicta VII, 214. IX, 63
Leontiadeſ Eurymachiſ fil. VII, 205
Leontiniſ populuſ VII, 154
Lepreuſ oppidum IV, 148
leproſoſ abominantur Perſæ I, 38
lepuſ ex equa natuſ VII, 57
leporiſ ſecunditaſ III, 108
Leroſ iſula V, 124
Leſbuſ iſula I, 160
à Perſiſ capta VI, 31
quando habitari ceptaſ H, 38
Leſbi à Polycrateſ victi III, 39
Leucadii Doriciſ genuſ VII, 45
Leucaſ H, 67
Leuce acie VII, 25
Leucon oppiduſ Libyæ IV, 160
Leutychiſdeſ Menariſ filiſ VI, 65. VIII, 131
eiſ genealogia VII, 131
eiſ cum Demarato inimiciæ VI, 65
&c.
cauſæ inimiciæ ex præcepta ſibi ſpō-
ſa VI, 65
iuraſ Demaratuſ non eſſe legitimuſ regem *ibid.*
eiſ regiſ facti in locum Demaratiſ ca-
pilluſ in Demaratuſ ſpectan-
tem gymnopædiæ VI, 67
Spartiatarum rex VI, 67
eiſ fuga & moſ VI, 72
eiſ oratio de depoſito reddendo VI, 86
præſectuſ claſſiſ VIII, 131
eiſ ſtrategema IX, 97
Leutychiſdeſ Anaxilaiſ fil. VIII, 131
lex omniuſ rex & domina VII, 104
Liberiſ cultuſ apud Meroen II, 38
Liber Græciſ, Oſiriſ dictuſ II, 144
v. Dionyſuſ
Libya vnde ſortiſ nomen IV, 45
Libyæ ambituſ & magnitudo IV, 41
42, &c.
arboribuſ nuda IV, 175
Libyæ theriodeſ IV, 181
Libyæ incolæ IV, 168, &c.
Libyæ primi Neptuniſ nomen habueruſ II, 50
ſoliſ decorum omniuſ ſoli & lunæ ſa-
crificant IV, 28

INDEX

<i>Ægyptiis se quidam eorum dedit</i> IV, 159	<i>Lycomedes Aesclepi fil. vir strenuus</i> VIII, 11	<i>Sami procurator</i> III, 142	
<i>Cambysi se dedit</i> III, 13	<i>Lycopæ Lacedæm. strenuitas</i> III, 53	<i>eius gesta cū Samiis</i> III, 142, 143, 146	
<i>Libyū tributum</i> III, 91	<i>Lycophronis Periantri filii interitus</i> III, 53, <i>de eo & in præcedentibus cap.</i>	<i>Mætes</i> IV, 123	
<i>Libyū variz nationes</i> IV, 168	<i>Lycurgus Aristolaidis filius</i> I, 59	<i>Mæotis palus vbi</i> 104. IV, 3, 45, 86, 101	
<i>Libyes Nomades, id est pastoris IV, 181, 186, 187, 88.</i>	<i>Lycurgus & Megacles Pisistratum ciuiunt</i> I, 59	<i>Magdolis oppidum vbi</i> II, 159	
<i>saluberrimo sunt corpore</i> IV, 187	<i>Lycurgus Spartiata; integerrimæ vitæ</i> I, 65	<i>Magi populus Mediæ</i> I, 101	
<i>Libyū pastoritiorum sacrificia IV, 188, Libyū inuenta quæ Græci didicerunt</i> IV, 189	<i>ei oraculum à Pythia redditur</i> <i>ibid.</i>	<i>magi Persarum</i> I, 140	
<i>Libyū in Xerx. exercitu armatura</i> VII, 71, 86	<i>legumlator est apud Lacedæmonios</i> I, 65	<i>magorum commentum vt Persarum imperium occupent</i> III, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000	<i>Magdolis oppidum vbi</i> II, 159
<i>Libycus mons</i> II, 8	<i>Leobote Spartiatarum regis tutor</i> <i>ibid.</i>	<i>Magi populus Mediæ</i> I, 101	
<i>Libyfflarum mulierum ciuitas</i> IV, 109	<i>Lycurgi delubrum apud Spartiata</i> I, 56	<i>magi Persarum</i> I, 140	
<i>Liches Spartiata vnus ex benemeritis</i> I, 67, 68	<i>Lycurgus Amiantii pater</i> VI, 127	<i>magorum commentum vt Persarum imperium occupent</i> III, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000	<i>magorum promiscua cades</i> III, 79
<i>Ligyū in Xerx. exercitu armatura</i> VII, 72	<i>Lycus fluuius</i> VII, 30, 123	<i>Magophonia Persarum festum celebre</i> III, 79	
<i>liūm ingens vis vbi</i> II, 92	<i>Lycus Anacharsidis auus</i> IV, 76	<i>Magistum oppidum</i> IV, 148	
<i>eorum radices esui aptæ</i> <i>ibid.</i>	<i>Lycus Pandionis filius VII, 92 à fratre</i>	<i>magna negotia cum peticulis suscipiuntur</i> VII, 50	
<i>Limæneion regionis Milesiorum</i> I, 18	<i>Ægeō pellitur Athenis</i> I, 173	<i>Magnesia vrbs</i> H, 3	
<i>Lindi populus è Rhodo</i> VII, 153	<i>Lyda mons</i> I, 174	<i>Magnetes populus</i> III, 90	
<i>Lindos oppidum</i> I, 144, II, 182	<i>Lydas Atyis filius</i> VII, 74	<i>malæ dextre in contumeliam deratæ</i> II, 121	
<i>linum Colchicum, Sardonicum, Ægyptiacum</i> II, 105	<i>Lydius fluuius</i> VII, 127	<i>Malea promontorium</i> I, 82, IV, 179	
<i>Linus, modulationis genus apud Ægyptios</i> I, 79	<i>Lydia auri ramenta è Tmololo protēctia habet</i> I, 93 argenti etiam feracissima V, 49	<i>Malena in regione Atarnit</i> VI, 119	
<i>Lipaxus vrbs</i> VII, 123	<i>Lydi populus ante Meones vocati</i> I, 7, VII, 74	<i>Males Ætolis</i> VI, 117	
<i>Lipoxais Targitai filius</i> IV, 5	<i>strenua gens</i> I, 79	<i>Mandane Assyagis filia</i> I, 107	
<i>ab eo oriundi Scythæ</i> IV, 6	<i>equitandi peritissima</i> <i>ibid.</i>	<i>Cambyli nuptum datur</i> <i>ibid.</i>	
<i>Lipfydrium oppidum</i> V, 62, 123	<i>Lydorum mores & leges</i> I, 93, 94	<i>Mandrocles Samius architectus</i> IV, 87	
<i>Lisæ oppidum</i> VII, 113	<i>ritus ineundi fœderis idem qui apud Græcos</i> I, 74, vt & expiandi I, 35	<i>monumentum ab eo positū</i> IV, 88	
<i>Lisus fluuius VII, 108 eius aquæ Xerx. copius non suffecerunt</i> VII, 109	<i>Lydorum filiz omnes prostituuntur</i> I, 93	<i>Maneros Ægyptiis quid</i> II, 79	
<i>litteræ Histizi proditæ</i> VI, 4	<i>Lydi primi cauponēs institutoresque</i> I, 94	<i>Manes rex Lydiæ</i> I, 94, IV, 45	
<i>litterarum mira occultatio</i> VII, 139	<i>eorum partes primæ in consulendo oraculo Delphico</i> I, 54	<i>Mantieni montes</i> I, 189, 202	
<i>litteræ Themistocles ad Iones lapidi incisæ</i> VIII, 22	<i>eorum Medorumque fœdus</i> I, 74	<i>Mantinei veniunt post prælium</i> IX, 76	
<i>litterarum per sagittam transmissio</i> VIII, 28	<i>Lydorum Medorumque quinquennale bellum</i> I, 74, 103	<i>Mantineia vrbs</i> VII, 98	
<i>litteræ capiti impressæ</i> V, 35	<i>Lydorum cum Persis confictus & fuga</i> I, 76, 70	<i>Mapen Tyrus</i> VII, 98	
<i>litteræ Græcorum à Phœnicibus</i> V, 38	<i>primi omnium aurum argentumque ad vtendum percusserunt</i> I, 94	<i>Marathon locus</i> VI, 107	
<i>litteræ Cadmeæ</i> V, 59	<i>primi inuētores ludorum</i> <i>ibi.</i>	<i>Marathonem occupat Pisistratus</i> I, 62	
<i>Phœnicæ</i> V, 58	<i>in Thusciam colonias deduxerunt</i> <i>ibid.</i>	<i>Marathonia clades</i> VI, 113	
<i>Litus pulchrum, vbi</i> VI, 23	<i>Lydorum diuisio</i> <i>ibid.</i>	<i>Mardonius Xerxis exercitus imperator</i> VII, 42 Gobryz fil. VI, 43, VII, 5, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46,	

IN HERODOTVM.

eorum deus sol	I, 212, 216	Melampus Amytheonis filius	II, 49	de metallis aureis certamen	IX, 74
eorum mores &c.	I, 216, 216	eius postulata ab Argiuis	IX, 33	metallum salis	IV, 185
uxores communes	I, 216, IV, 172	primus Bacchica Græcis exposuit, &	V, 95	metalla Thasia	VI, 46, 47
senes immolant	I, 216	& alia ab Ægypto accepta	II, 49	Metapontini populi	IV, 15
Cyrum vincunt	I, 214	Melampygius lapis	VII, 216	Metiochus Miltiadi filius captus	VI, 41
Mastyes & Pigres fratres	V, 12	Melanchlæni populus	IV, 10, 102, 106		
maternū genus paterno nobilius apud Lycios	I, 173	eorum mores & nomenclatura	IV, 107		
Matiæni populus	I, 72, III, 94	eorum victus humana caro	ibid.		
eorum in Xerxis exercitu armatura	VII, 72	Melanippus Astaci filius	V, 67		
matris Martis templum vbi	II, 64	Melanippus Alcæi sodalis	V, 95		
Maxyes Libyes	IV, 191	Melanopus Ithagenis filius	H, 1		
Mazares Medus	I, 156	Melanthus Codri pater	I, 147		
Prænestes subigit	I, 161	rex Athen.	V, 65		
Maandri campum incurfat	I, 161	Melas fluuius	VII, 198		
eius mors	I, 161	Melas finis & fluuius eiusdem nomi-	VII, 58		
Meci populus	III, 93	nis	VII, 58		
Mecyberna Græcia vrbs	VII, 122	Meles primus rex Sardium	I, 84		
Medea Colchorum regis filia	I, 2, VII, 64	Melesigenes vnde appellatus	H, 3		
Medææ raptus à Græcis	I, 2	Meles nuuius	H, 3, ibi.		
Medicæ regionis tractus	I, 110	Melibœa vrbs	VII, 188		
Medi	IV, 40	Melienenses populus	VII, 196		
Medorum appellatio vnde	VII, 62	Melienensis finis	IV, 33		
eorum tyrannus Cyaxares	I, 73	Melis regio	VII, 198		
Medorum & Lydorum mos inuendi	I, 74	Melissa Periadri vxor	III, 50, V, 92		
foederis	I, 74	à Periadro occisa	ibid.		
Medorum bellum quinquennale cum	ibid.	mellis vbi maxima copia	IV, 194		
Lydīs	ibid.	Melyenses populus	III, 90		
Medorum & Lydorum bello dies re-	103	Memnonia regia	V, 53		
pentænoxi facta	ibid. & 103	Memnonia Sufæ	VII, 151		
Medorum ab Assyriis defectio	I, 95	Memnonis vrbs	V, 54		
Medi Assyrios subigunt	I, 106	Memphis vrbs	II, 163		
Medorum à Dariō defectio	I, 190	à Mene primum condita	II, 99		
imperium vt ad Persas primum trans-	latum	eius situs	ibid.		
	I, 130	Menares Leucydidis pater	VI, 65, VIII, 131		
Medorum in Xerxis exercitu arma-	tura	mendacium dicere quando expediat	III, 72		
	VII, 62, 86	Menda vrbs	VII, 122		
Deiocius sibi iudicem constituunt	I, 94	Mendes lingua Ægyptiaca Pan & hircus	II, 46		
regi suo regiam ædificant	I, 98	Mendæti templum	II, 42		
à Scythis prælio fusi, Afiaz imperium	amittunt	Mendesium ostium Nili	II, 17		
	I, 104	Mendesia provincia	II, 42, 46		
Ninum ciuitatem expugnant	I, 106	plaga	II, 166		
inebriatos Scythas interimunt	I, 106	Mendesi cur ones immolent, capris ab-	stinentes	II, 42	
Medis canis spacio dicitur	I, 110	capras & maxime capros venerantur	II, 46		
Medicum imperium Halys fluuius	terminat	caprarios præcipuo honore afficiunt	ibid.		
	I, 72	Menelaus Helenam recipit	II, 119		
Medicum nomen Græcis terrorem	incurtere solet	Menelaus portus	IV, 119		
	VI, 112	Menes primus regnasse fertur	II, 4, 99		
medici singuli singulorum morborum	apud Ægyptios	Menestheus dux Athen.	H, 28		
	II, 84	Menæus Enrydamis frater	VI, 71		
medici Crotoniatæ primi dicti, secun-	di Cyrenæi	mensa solis	III, 18, 23		
	III, 131	mensis intercalaris	I, 32		
medimnus sarinæ	VI, 57	à Græcis tertio quoque anno introdu-	ctus	II, 4	
medimnus Atticus	I, 192	Mentes nauicularius	H, 6, 7		
Megabates Persa	V, 32	vbi laudatus ab Homero	H, 26		
Megabazus Megabatis filius	VII, 97	mentiri apud Persas turpissimum	I, 138		
Megabyzus Persa vnus ex VII, qui con-	iurant in magum	Mentor Ithacensis ægrum Homerum	sedulo curat	H, 7	
	III, 70	vir iustus & humanus	ibid.		
eius oratio ad suos pro oligarchia	III, 81	ab Homero vbi laudatus	H, 26		
eius elogium	IV, 143, 144	mentula circumgestatio apud Ægyptios	II, 48		
in Pzænes exercitum ducit	V, 12	Meones Lydorum nomina assumpserunt	I, 7		
Xerxis exercitus imperator	VII, 82	Meraphii Persarum genus	I, 125		
Megabyzus Zopyri fil.	III, 160	Mercurii statua porrectum veretum	habens	II, 51	
dux aduersus Atheniens.	III, 160	eius templum	II, 138		
Megacles Alcmaeonis pater	VI, 124	à quibus gentibus colatur	V, 7		
Megacles Alcmaeonis filius	I, 59, VI, 127	Mermnadæ	I, 7		
	130	quomodo regnauit Lydiæ obtinere	I, 14		
Megacles & Lycurgus Pisistratum	imperio Atheniensium efficiunt	Meroc, metropolis	II, 29		
	I, 59, vide de eo & 60, 61	Mesambria vrbs	IV, 93, VII, 198		
Clisthenis gener factus	VI, 130	eius origo	VI, 33		
Megacles Hippocratis filius	VI, 131	Messana olim Zancle	VII, 164		
Megacreon Abderites	VII, 110	Messapii pop.	VII, 170		
Megapanus Hyrcanorum dux	VII, 62	metalla aurea atque argentea	VII, 112		
Megarenis populus	VII, 166				
Megarensis plebs venundatur	ibid.				
Megastides Doti pater	VII, 72				
Megastides vates	VII, 219, 221				
eius intrepidus animus	VII, 221				
eius carmen epitaphium	VII, 228				

INDEX

Minos & Sarpedon Europæ filii I, 173
 Minos cædes VII, 169, 170
 Minyæ populus I, 146, IV, 145
 Minyæ commentio finarum vxorum li-
 berantur IV, 146
 Mitradates pastor, Cyri nutritus I, 110
 121
 Mitrobatas Dascylii præfectus III, 129
 ab Oronte cæsus III, 126, 127
 Mitylene II, 178
 Macfarchus Pythagoræ pater IV, 95
 Macsiphilus Atheniensis VIII, 58
 incenia lignea Budinorum IV, 108, 123
 Mæris Ægyptiorum rex II, 101
 eius præclara opera *ibid.*
 Merios stagnum II, 69, 148
 eius descriptio II, 149
 eius proventus III, 91
 Moloes II, 156
 Molossi populus I, 148
 Molpagoras Aristagoræ pater V, 30
 mons Arabicus II, 8, 124
 mons ingens cuersus indagandis metal-
 lis VI, 47
 Mophimons II, 18
 moræ vitæ VII, 10
 morbus feminens Scythas inuadit I, 105
 mors optatissimum perugiu ærumæ
 sæ vitæ VII, 48
 mortui exemplar apud Ægyptios II, 78
 85
 mortuorum apud eosdem conditura
 II, 85, 86, 87
 mortui cum lætitia vbi humentur V, 4
 morum vis III, 38
 Moschi populus III, 94
 eorum in Xerxiano exercitu armatu-
 ra VII, 78
 Mosyncei populus III, 94
 eorum in Xerxiano exercitu armatu-
 ra VII, 78
 mula mulum aneipitia genitalia habentem
 peperit VII, 57
 mulæ partus III, 152
 muli vbi non gignantur IV, 30
 mulorum species Scythis horrenda
 IV, 129
 mulier exuendo tunicam & veretundia
 pariter exiit I, 8
 mulierum raptus illicitus I, 4
 mulieris offensio vindictam quaerit I,
 11
 mulieres mulierem prædicant I, 31
 mulieris simulacrum ex argenteo, 51
 mulierum Babylonicarum mos fœ-
 dus I, 196
 mulierum Ægyptiarum mors II, 35
 36
 mulieres quæ oracula in Græciam in-
 tulerunt celum bæ vocatæ II, 57
 mulierum pudenda cippis à Sesoistre
 inscripta II, 102
 mulieris quæ cum marito suo solo cõ-
 cubuerat vrina Pheroni visus
 stitutus II, 111
 mulieres Corinthiorum denudatæ V,
 92
 mulier ex turpissima, formosissima
 facta VI, 61
 mulierum Atticarum vna cum liberis
 cædes VI, 138
 mulieres stuprando extinctæ VIII, 33
 munerum regionum apud Persas eximi-
 um IX, 108
 Munythia VII, 76
 Mus Europæus à Mardonio missus ad
 oracula consulenda VIII, 133, 134
 135
 Musæus VIII, 96
 Musæi sortes & earundem ediffertatæ
 VII, 6
 musici Argiui III, 151
 mustelæ Libycæ IV, 192
 murum tria genera apud pastores Li-
 byes IV, 192

murium auxilia in bello Scithonis cõ-
 tra Sanacharibum II, 141
 Murichides Hellepontius IX, 4
 murilignei Budinorum IV, 108, 123
 murus ligneus Persarum IX, 64
 & eiusdem expugnatio IX, 69
 Mycale promontorium I, 148
 Mycerinus rex Ægypti II, 129
 eius clementia & iustitia II, 129
 eius concubinarum simulacra II,
 130
 vt elusit oraculum de sua morte II,
 133
 pyramis eius II, 134
 Mycerini filiz mors & sepultura II, 129
 130, 131, 132
 Mycorum in Xerx. exercitu armatura
 VII, 68
 Myecphoritana plaga II, 156
 mygale II, 67
 Mygdoniam à Bottiçide Axius ditimit
 VII, 123
 Mylassa oppidum V, 122
 Mylassorum fanum I, 171
 Myrsæ Thracæ IV, 93
 Mylitta Assyris Venus appellata I, 111
 Myrcinus vrbs V, 124
 myriades singulæ in Persico exercitu nu-
 meratæ VII, 60
 Myrina Æoliæ ciuitas I, 149
 Myrinæi populus VI, 139
 Myrios stagnum II, 4
 Myrmex, herma VII, 103
 Myris rex II, 13
 Myro aus Clisthenis VI, 122
 Myrses Persarum dux V, 121
 Myrsilus alias Candaules dictus I, 7
 Myrsus Candaules pater I, 7
 Myrsus Gygis filius III, 122
 Myrsi populus eorumque tributum III,
 120
 Caribus germani I, 171
 à Cræso subacti I, 28
 eorum in Xerxis exercitu armatura
 VII, 74
 Myria Cios ab Hymee capitur V, 122
 Myus vrbs Ioniz I, 142
 Myusii populus vbi VIII, 8

N

Naparis Scythiz fluius IV, 48
 Nasamones populus II, 32
 eorum mores IV, 174
 nascentium deploratio apud quam gen-
 tem V, 4
 Natho insula II, 165
 naturæ solertia III, 108
 Naucrates celeberr. emporium II, 179
 naues Ægyptiorum & spina II, 98
 naues rubrica delibutæ III, 58
 naues quinque drachinis venditæ VI,
 89
 nauium Persicarum catalogus VII,
 89, 90
 nauibus longis qui primi vs fuerint
 I, 163
 nauiculæ Babyloniæ I, 194
 naufragi vbi immolentur IV, 103
 Nauplia VI, 76
 Naustrophus pater Eupalini III, 60
 Naxos insula V, 31
 à Pisistrato subacta I, 64
 Naxii & eorum origo VII, 154, VIII, 46
 ciuili quidam turbas mouent V, 30
 31
 Necessitatis numen VIII, 111
 Necus rex Ægyptiorum Psammitichi fi-
 lius II, 158, IV, 42
 eius victoria contra Syros II, 159
 Neleus Codri filius IX, 96
 Neleida V, 65
 Neon vrbs VIII, 33
 Neptunus terræ quassator VII, 129
 Libyæ deus II, 30

Arabice Thamimafades IV, 78
 Neptuno Heliconio Pantheon lo-
 cus sacer I, 148
 Neptuni liberatoris templum VII, 192
 Neptuni templum apud Potidæatas
 VIII, 191
 Neptuni ara VIII, 123
 Neprunus æreus septem cubitorum
 IX, 80
 Nerbalus Aridius VIII, 98
 Nereidibus sacrificant magi VII, 191
 Nestos fluius VII, 109, 126
 Nestor V, 65
 Neuri populus & eorum mores IV, 105
 Neuris IV, 51
 Nicandra Dodonzorum sacerdos II, 55
 Nicander rex Spartiat. VIII, 135
 Nicodromus Cnethi filius VI, 88
 Nicolaus Bulis fil. VII, 137
 Niger finus VI, 41
 Nilus Ægypti fluius IV, 50
 eius origo II, 7, 29
 eius natura & incrementum II, 19,
 20, 21, eius ostia II, 17
 solus amnium aura caret II, 19, cur II,
 27
 fontes eius ignoti II, 19, 34, IV, 53
 Nilus stipulosus II, 112
 Libyam mediam diuidit II, 33
 Nili cum Istro comparatio IV, 50, 115
 Ninus Assyriorum vrbs II, 150
 eius situs I, 193
 subacta à Nitocri I, 185
 eam Cyaxares obsidet I, 103 & expu-
 gnat I, 106
 Niphagra vnus Pierum murorū VII, 112
 Nissa sacra oppidum III, 97
 Nissa vrbs I, 59
 Nissei equi III, 106
 Nisæus campus VII, 40
 Nitetis Atæ regis filia III, 1
 Nitocris regina Babylonis I, 185
 eius egregia monumenta *ibid.*
 Ninum oppidum subegit *ibid.*
 eius sepulcrum & inscriptio I, 187
 Nitocris Ægyptiorum regina II, 10
 nitri vis II, 87
 Noes fluius IV, 49
 Nomades Scythæ I, 15
 eorum sedtio *ibid.*
 Nomades Libyes IV, 187
 Nomades Sagartii VII, 85
 Nonacris oppid. VI, 74
 Notium vrbs I, 149
 Norhon Æschlinis pater VI, 100
 Nona vrbs oppidum in Pallena VII, 122
 Nouus murus, ciuitas Æoliz & Cuma-
 norum colonia I, 149, II, 10
 Nouem fontes vbi VII,
 Nouem viz Edonorum VII, 114
 nox pro die extitit portentose VII, 37
 noctes in dies commutatæ à Myceri-
 no rege II, 133
 Nudium oppidum IV, 148
 nummi primum à Lydis percussii I, 94
 nunciorum Persicorum celeritas & ra-
 tio VIII, 98
 Nymphodorus Pythæi f. VII, 137

O

Oarus fluius IV, 123
 Oasis vrbs vbi III, 26
 Oaxus oppidum Cretæ IV, 154
 obeli, Pherosis donana II, 111
 obeli in fano Mineræ II, 170
 Oceanus ortus IV, 8
 Oceanus fabulosum putat Herodotus II,
 23
 Ocfamafades Scylem fratrem regis Scyth.
 occidit IV, 80
 oculos in pectoribus gestantes IV, 191
 Odometri populus Pzoniz V, 16, VII, 12
 Odrysæ pop. IV, 92
 OEa locus V, 83
 OEba-

IN HERODOTVM.

OEbares Darii equiso III, 85
 OEbares Megabyzi filius VII, 33
 OEbazus Siromitris pater VII, 68
 OEctor Gelonis progenitor VII, 153
 OEdipus Laii fil. V, 60
 ei delubrum extractum IV, 149
 OEnoon Boreon occupant V, 74
 OEnone insula VIII, 46
 OEnotriae ager I, 167
 OEnutia insula I, 165
 OEobazus Persa IV, 84
 eius liberorum forum ib.
 OEobazus Persa in obsidione Sefti IX, 114
 eius interitus IX, 118
 OEroefil. IX, 10
 OEtezi montes vbi VII, 217
 OEtofyrtus Apollo apud Scythas IV, 19
 Otolycus vnde appellatus IV, 149
 Olbiopolitae populus IV, 18
 olea in arte Atheniens. VIII, 15
 oleagina corona Olympiorum primum VIII, 26
 Olen Lycius IV, 35
 Olenus pars Achazorum I, 145
 Olinus Mylasensis V, 37
 ollas pulsandi mos VI, 58
 Olophyxus vrbs VII, 22
 Olorus rex Thraciae VI, 39
 Olympien, Myfi VII, 74
 a monte Olympo dicti ibidem
 Olympus mons Myfi I, 36, 43. VII, 74
 Olympus Thessaliae mons I, 56. VII, 128, 129
 Olympi lotus delubrum II, 7
 Olympiorum primum corona oleagina VIII, 26
 Olympiodorus Lamponis filius IX, 21
 Olynthus vrbs VII, 122
 Olynthorum ab Artabazo obsessio & expugnatio VIII, 127
 Omyretis uia H, 2
 Oncaz, tribus Sicyoniorum V, 68
 Onesilus Gorgi frater V, 104
 uolo fratrem Salamine excludit V, 104
 Amathunte obsidet V, 104, 108
 Cyprios ad rebellionem inducit V, 104
 eius victi caput supra portas suspensum ab Amathusiis V, 114
 ei tamē dein vt heroi Amathusi sacra faciunt solemnia V, 114
 Onetes Phanaagorae filius VIII, 114
 Onochonus Thessaliae fluuius VII, 123
 Xerxis exercitui defecit VII, 196
 Onomacritus sortilegus Athenis elicitur VII, 6
 Onuphrutana plaga II, 166
 Ophryneus vrbs VII, 43
 opifices vbi ignobiles II, 167
 Opis virgo hyperborea IV, 35
 Opis ciuitas I, 189
 Opoca vxor regis Scylis IV, 78
 oraculorum origo secundum sententiam Herodoti II, 54
 oracula Graecorum I, 46
 oracula apud Aegyptios quae II, 83
 oraculum Alyarti a Pythia redditum I, 19
 oraculum Delphicum Croeso redditum I, 47 id quomodo Croesus verum deprehendit I, 48
 oraculum Lycurgo a Pythia redditum I, 65
 oraculum capiti sum Spartiatis redditum I, 66
 oraculum Pythiae de ossibus Orestis I, 67
 oraculum Croeso redditum de mutuo filio I, 85
 oraculi ad Croesum exculatio I, 91

oraculum Braachidarum de Pactya I, 18, 159
 oraculum Hammonis de Aegyptiis II, 18
 oraculum Dodonzum omnium vetustissimum II, 52
 oraculi Hammonis origo II, 55
 oraculum Pheroni regi redditum II, 111
 oraculum Mycerini regis ex vrbe Burti II, 136
 oraculum de area phiala II, 151
 oraculum Pflammiticho datum II, 152
 oraculum Batto datum IV, 155 Theophrasti IV, 156, 157, 159, Arcefilao IV, 163. Clitheni V, 66 Milefius VI, 77 Glaucio VI, 86 Atheniensibus VII, 140, 141
 oraculum Latoniae sacrum II, 152
 oraculum Siphniis redditum III, 57 Corinthiis V, 92 Argiuis VI, 19. VI, 77. VII, 148 Doloncis VI, 34
 oraculum Martis VII, 76 Dionysi VII, 111
 oraculum datam Cretensibus VII, 169 Spartiatis VII, 110
 oraculum Bacidis VII, 20, 77. 96 Amphiarai I, 46. IX, 134
 oraculum Persis a Bacide redditum IX, 11
 oracula Aethiopum II, 139
 Oratio Prexaspis ad Persas III, 75
 Oraciones de triplici statu regio, optimatum, plebis III, 80, 81, 82
 Cois Mitylenzorum praefecti I V, 97
 Histiaz Milesii ad Scythas IV, 139
 Aristagorae ad Cleomenem V, 49
 Sosticis V, 92
 Histiaz ad Dariam V, 106
 Cypriorum ad Iones V, 109
 Persarum ad Ionom tyrannos VI, 9
 Leutychidis de reddendo deposito VI, 86
 Datis ad Delios VI, 97
 Clithenis ad procos filiae suae VI, 130
 Xerxis de inferendo bello Graeciae VII, 8 & Mardonii VII, 9 & de bello aduersus Graecos suscepto VII, 10
 Xerxis ad Persas VII, 13
 Harmocidis ad Phoenices IX, 17 & alia infinita
 Orbelus mons V, 16
 orbis partitio secundum Herodotum IV, 36
 Orchomenii populus I, 146
 Orchomeniorum ager VIII, 34
 Oridis Scythiae fluuius IV, 48
 Orges pater Anupatri VII, 118
 Orestes Agamemnonis filius I, 67
 eius proceritas & loculus I, 69
 Oricus portus IX, 92
 Oricus regis Aripithis fil. IV, 78
 Orithyia Boreae vxor VII, 189
 Orneae populus VIII, 73
 Oretes Sardium praefes potestatis III, 120, 127
 indignè Polyeratem suffigit cruci & eius rei causae III, 120, 121
 eius interitus III, 128
 Oromedon Syennesis pater VII, 98
 Oropus VI, 100
 Orosangae qui Persica lingua VIII, 85
 Orphica II, 81
 Orsiphantus Alpei & Maronis pater VII, 227
 orthium carmen I, 24
 Orthocorybantes populus III, 92
 Orus Osiris filius rex Aegypti II, 144
 Graecis Apollo dicitur ibidem
 oryxes vbi gignantur IV, 192
 Osiris Aegyptiis, Bacchus & Dionysus dictus II, 144
 Ossa Thessaliae mons I, 56. VII, 128, 129
 ossa viri quinque cubitorum IX, 92
 ostenta Xerxi oblata VII, 57

ostenta Delphis quae barbaris contingerunt VIII, 37, 38
 ostia Nili septem numero II, 17
 Otanes Pharnaspis filius III, 68
 coniurationis in magum autor III, 70
 oratio eius de statu populari ad Persas III, 80
 Otanes Amestris pater dux Persarum VII, 61
 Otanis morbus III, 149
 Otanes missus contra Samum III, 141
 Otanes dux Persarum Darii gener V, 116
 eius gestae res in Ionia & Aeolia V, 123
 Otanes Sisamnis fil. super pelle patris sedens iudicat V, 25
 Othrys mons Thessaliae VII, 129
 ouium mira duo genera quae habet Arabia III, 113
 oues sacrae Solis vbi IX, 92
 P
 Pactolus fluuius qui ramenta aurea de Tmolus defert V, 101
 Pactyas Lydus a Cyro deficit I, 154
 Persis traditus I, 160
 Pactyca regio III, 92, 102. IV, 44
 Pactyes quam armaturam in Xerxis exercitu tulerint VII, 67
 pzana cantant Perinthii ante victoriam V, 1
 Pzoniz flus V, 13
 Pzonies V, 13, 98. VII, 113
 magna pars transportati in Asia V, 15
 Pzonius ager vbi VII, 124
 Pzoplz pop. VII, 113
 abducti in Asiam V, 15
 Pzfus vrbs V, 117
 Pazi Thraciae populus VII, 110
 Palzstina & Palzstini I, 105. III, 5. VII, 89
 Palzstinorum armatura VII, 89
 Palladis sacerdotis barba portentum I, 175. VIII, 104
 Pallena Phlegra prius appellata VII, 122
 Pallenis Minervae templum I, 62
 palmarum Babyloniarum diuersitas I, 98
 palmarum spathae VII, 69
 palmae vbi multae IV, 172, 182
 Pammon Scyrius VII, 183
 Pamisus Thessaliae fluuius VII, 129
 Pamphyliorum in Xerxis exercitu armatura VII, 1
 Pamphyli tribules Sicyonii V, 68
 Pamphyli populus III, 90
 a Croeso subacti I, 28
 Pan vnus inter viii. deos II, 46
 Pan Aegyptius vetustissimus deorum II, 145
 Panis templum VI, 106
 Panis simulacrum II, 6
 Pan quib. parentibus ortus II, 145, 146
 Panztus Sostimenis filius VIII, 92
 paucyries Atheniensium VI, 111
 panes Perdiccae dupli effecti VIII, 137
 Pangzus mons V, 16. VII, 112
 Panionium locus sacer I, 143, 148, 170
 Panionius Chius exsector indigna pona sed se digna affectus VIII, 105, 106
 Panitis Mellenu consilium in discernendis geminis VI, 52
 Panopea vrbs VIII, 34, 35
 Panos portus vbi I, 57
 Pantagnetus Polyeratis frater III, 39
 Pantaleon Alyartis f. a Croeso fratre occisus I, 92
 Panthelzi Persarum genus I, 125
 pantherae Libyae IV, 192
 Pantimathi populus III, 92
 Panticapez fluuius VI, 18, 47
 eius fluxus IV, 54
 Pantites sceleratulus VII, 232
 Papzus Iupiter apud Scythas IV, 59
 Paphlagonae populus I, 672. III, 90
 a Croeso subacti I, 28
 eorum in Xerxis exercitu armatura VII, 72
 papraces pisces V, 16
 Papremis oppidum II, 59, III, 2

INDEX

Persepolitani equi fluuiales sacri II,	Pellena Achazorum pars I,145	Perse trinita VI,19
Persepolitana plaga II,165	Pelops Phryx Perfarum seruus VII,	Cephenes appellati & Artzi VII,61
Persepolis Scythae IV,6	11	Perse immortales qui VII,83
Persepotamii populus VIII,33	Pelopis Phrygis regio VII,8	Perseus luxus IX,79,81
Persepolis mensura II,6.V,53	Peloponnesi geates septem VIII,73	Perfaru vxores per vices concubunt III,69
Persepolis pop. IV,148	Peloponnesium bellum IX,72	Perse oraculum redditum IX,
Persepolis populi Mediae I,101	Peloponnesium ostium Nili II,17,114,111,	42
Persepolis Alexander ad Proteum ducitur II,	10	Perfarum tabellionum cursus & mo-
115	πελοποννησιας Αἶολον H,37	dus VIII,198
Persepolis lapis V,62	Peneus fluuius Thessaliae VII,20,128,	magi I,140
Persepolis vrbs VI,117	129,173	satrapeia III,89
Persepolis filia Smerdis filii Cyri VII,	pennis oppletum aerem Scythae narrant IV,31	clementia I,137
78	Pentapolis ante Herapolis appellata I,	capita cur fragilia III,12
Parnassus mons VIII,27	149	eorum cum Lydis confictus I,80
cuius vertices duo VIII,32	Penthylus dux Paphius captus VII,	in potestate Medorum a Phraorte re-
Paricani pop. III,94	195	dacti I,182
Paroreatae populi IV,148. VIII,	Perzbi populus VII,128	Perfarum ab Astyage defectio I,27,
73	Percalos, Chilonis filia VI,65	Sc.
Parthenius fluuius II,104	Percotes vrbs V,117	Perfarum bellica arma V,49 cum Ca-
Parthenius mons vbi VI,105	Perdiccas, Gauanes, & Aëropus fratres VIII,137	ribus confectum bellum V,119,
Parthi populus III,93,117	Perdicez pueri panes dupli effecti VIII,138	Sc.
eorum in Xerxis exercitu armatura VII,66	quomodo Macedonae tyrannus fa-	Perfarum minz Ionibus intentatae V,
partus leonaz & viperaz cur nō copiosus III,108	ctus VIII,137,138	9
partus diuersa tempora decem, nouē, septem menses VI,69	Pergamum Priami VII,43	Perfarum ornatus in Xerxiano exerci-
Parus insula V,31	Pergamum murorum Picrum vnus VII,	tu VII,61
Parus a Miltiade obsidetur frustra VI,	112	Perfarum equestrium copiarum nu-
133,134	Periella vaticina VI,66	merus VII,87
Parycanii populus III,92	Periander Cypseli filius Corinthiorum tyrannus I,10.III,48	Perfarum cum Lacedaemoniis con-
Parycaniorum in Xerxis exercitu ar-	ei maximum miraculū oblatum I,23	gressio VII,211
matura VII,68,86	vxorem necat III,50	Perfarum naufragium ad Euboeam VIII,12
Pasargadae Perfarum genus I,125	cum defuncta vxore concubuit V,	Perficum mare IV,19
Pasicles Philisti pater IX,96	93	Perfici equitatus praefecti VII,
pata Scythice, pro occidere IV,110	eius filii III,50	88
Pataicus Aeneidemi pater VII,154	gesta cum minore III,50,51, Sc.	Perficarum copiarum apud Platanae
Pataci dii III,37	Pericles VI,131	ordo IX,30
Patarbemi aures nasusque praescinduntur II,162	Pericleus IX,102	Perfidz reges I,125
Patara oppidum Lyciae I,182	Perinetades Demarcteni filius V,	Perse Perse fil. VII,61
paterz aurez sex a Gyge apud Delphos posita I,14	41	Perseus Assyrius VI,54
patera aurea & argentea Delphos a Creso missa I,51	Perinthus vrbs IV,90	Danae & Iouis filius VII,61
paterz athenaz mira capacitas I,	eius expugnatio V,2	Perse specula II,151
70	Perinthus a Persis subacti V,2	eius templum, simulacrum, scandalum
paterina in opificia vbi succedant & fi-	eorum cum Peronibus singulare cer-	vbi II,91
lii VI,50	tamen ibidem	gymnicorum ludorum institutor ibi-
patirampnes Xerxiani currus auriga VII,40	Perfarum origo vnde VII,150	dem
Patirithes magus III,61,63	complura genera I,125	eius profectio in Aegyptum II,91
Pattenses pars Achazorum I,145	aspera regio I,71.IX,166	Petra tribus V,92
Patumus oppidum Arabiae II,158	Perse aratores, Perse pecuarii I,	Petrz Trachiniae VII,198
Pausanias Cleombroti filius IV,81.IX,	125	Phaedryma Otanis filia III,68 magum
10,63	praestantissimi Pasargadae ibi-	prodit III,59
eius exercitus ordo permutatus IX,	dem	Phaenippus Calliae pater VII,121
46	institutio qualis I,136	Phalerus vrbs V,63
victoria aduersus Mardonium IX,	numina quae & religio I,131	nauale Atheniens. VI,116
62	ritus dum Ioui immolant I,131	phalli in sacris II,49
Pausaniz praeda IX,79	ritus in sacrificiis I,132	Phanagoras Onetae pater VII,
eius dictum de luxu Persico IX,81	Perse Vraniz Veneti sacrificant ibi-	114
Pausiciz populus III,92	dem	Phanes Halicarnassens genere III,4
Pausiris Amyrtzi filius III,15	Perse Venus Metra appellatur ibi-	eius astutia & effugium ib.
pecuarii Armenii vbi I,194	dem	filii in eius conspectu mactati III,
pecuarii Indi III,99	Perse natalitia I,133	11
pecuarii Perse I,125	Perse inter pocula consultant I,133	Pharandates Theaspis filius IX,75
Pedasi populus ab Harpago expugna-	Perfarum necessitudo vicinitatis ma-	Pharbatana plaga II,166
tus I,175.VIII,104	kima I,134	Pharense pars Achazorum I,145
Pediaz oppidum vbi VIII,33	eorum philautia ibid.	Pharnaces pater Artabazi VII,66
pediculus comestores IV,109	externarum rerum studiosissimi I,	Pharnaspes Achamenides III,2
eos vicissim mordet feminaz Adyrmachidarum IV,168	135	Pharnazathres dux Indorum VII,
Pelagii populus I,145,146,II,50.VII,	flumina religiosissime colunt I,138	65
44 & eorum lingua I,57	mos in sepeliendis cadaveribus defun-	Pharnuches praefectura cedit infelici &
Pelagii Aegialeis prius, Iones dicti VII,	ctorum I,140	qui lapsu VII,88
94	gyrum celi Iouem appellant I,131	Phaselis vrbs II,178
Pelagii ex Attica exacti VI,136	deos ex hominibus ortos esse negant I,131	Phasis I,104.II,103.IV,38,86
Pelios mons vel Pelion vbi IV,179.VII,	ignem deum arbitrantur III,16	Phayllus pythionices VIII,47
129	eorum victas habitusque priscus I,	Phegeus Aëropi pater IX,26
Pella vrbs Bortiadis terrae VII,	21	Phemiqz Smyrnaz Homeri praceptor H,5
123	victis viuendique spatium III,	etiam pater eiusdem adoptiuus H,
	22	4
	eorum ingenium I,89	vbi laudatus ab Homero H,10
	Perfarum conuiuia lasciuia V,18	Phentum vrbs V,63
	Perfarum caedes in conuiuio V,20	Pherendates Megabazi fil. VII,67
		Pherendates Teaspis fil. VII,79
		Pheretima Arcefilai regis mater IV,162
		exer-

IN HERODOTVM.

exercitū poscit ab Euelthone, & colum accipit	IV, 162	Pieria pix	IV, 195	Potida vrbis VII, 122. obfessio eius VIII, 127, 128, 129	
in Barcos crudelitas eius	IV, 202	Pieris pop.	VII, 112	Posidonius Spart.	IX, 84
eius miseranda mors	IV, 205	Pierum muri	VII, 112	præda Græcorū ē Persarum clade IX, 79	
Pheron Ægypti rex cæcus	II, 111	Pigres & Mastyes fratres	V, 12	præda Pausaniæ	IX, 80
ei oraculum redditur	<i>ibidem</i>	Pindarus poeta	III, 38	præsepe Mardonii totum ex ære à Græcis diripitur	IX, 69
eius donaria	<i>ibidem</i>	Pindus mons Thessaliæ	I, 56, VII, 129	Præfili Cretes	VII, 170, 171
phiala in balneis Scytharum	IV, 10	Pinus, locus	H, 20	Præfili paludis inhabitatores	V, 16
Phidippides Athen.	VI, 105	pini fructus nomina	H, 20	Praxinus nauarchus Troezen. VIII, 180	
Phidon Argiuorum tyr.	VI, 117	pini natura quæ	VI, 37	Praxilaus Xenagoræ pater	IX, 106
Philæus Æaci filius	VI, 35	Pirus, ingen. fluuius	I, 145	Præaspes Persa	III, 34
Philagrus & Euphorbus proditores Eretrienſium	VI, 101	Piromis ex Piromi Ægyptiorum	II, 143	se præcipitem dat è turri habita ante oratione ad Persas	III, 75
Philaon Cherſis filius	VIII, 11	Piſa vrbis	II, 7	Præaspes Aspathinis filius	VII, 97
Philes pater Rhœci	III, 160	piſcatorum ænigma	H, 35	Priami Pergamum	VII, 43
Philippus Batacides Olympionices	V, 47	piſcibus Ægyptus abſtinet	II, 37	Priene vrbis Ioniæ	I, 142
Philistus Patricis fil.	IX, 96	piſcium qui Ægypto ſacri	II, 72	eam Ardys expugnat	I, 15
Philippus Macedo	VIII, 139	piſcium genitura in stagnis apud Ægyptos II, 93 piſces pabulum e- quorum vbi	V, 16	Prieneſes populus	VI, 8
Philistio paſtor	II, 128	Piſistratus Hippocratis filius Athenienſ. tyrannus	I, 59	a Mazare ſubiguntur	I, 161
Philiſ regio	VII, 113	eius nobile commentum, quo Athe- narum imperio poſitus	<i>ibid.</i>	primogenitus ex lege Spart. ſuccedit in regnum	VI, 52
Philocyon Spartan.	IX, 84	Athenis eiſcitur	I, 59	Procles rex Spart. VIII, 131. IV. 147. vide Euryſthenes.	
Philocyprus à Solone verſibus cele- bratus	VI, 113	per feminam mire reducit	I, 60	Procles Epidauri tyrannus	III, 50
Phirmus Athenienſis	VII, 182	illegitime cum vxore coit I, 51 Mara- thionem occupat	I, 2	capitur	III, 52
Phila inſula	IV, 178	eius contra Athen. copiæ	I, 61, 62	prodigiorum maxima obſeruatio apud Ægyptios	II, 82
Phlegra regio	VII, 122	tertio vrbe Athenis poſitur	I, 74	Proconneſus inſula	VI, 33
Phocæus Homeri	H, 16	Naxum inſulam ſubegit	<i>ibid.</i>	Promeneſ Dodoneorum ſacerdos II, 55	
Phocæa vrbis	I, 142. II, 178	Delum inſulam expiat	<i>ibid.</i>	Promethei vxor Aſia	IV, 45
Phocæa quomodo capta & à Perſis occupata	I, 164	Piſiſtratus Athenis pulſi	V, 63	Propontidis dimentio	IV, 85
Phocæſes	I, 146	Piſiſtratus Neſtoris fil.	V, 65	Proterpinæ & Cereſis feſtum	VIII, 65
primi longis nauibus vſi ſunt	I, 163	Piſſyrus vrbis, & lacus in ea ſaluſ & pi- ſcoſus	VII, 109	Protopis inſula & eius latitudo	II, 41
Phocenſium murus	I, 163	piſtrici Cræſi effigies apud Delph. I, 51		eius plaga	II, 65
eorum demigratio in Cynrum	I, 65	Pitana ciuitas Æoliæ	I, 149	Proteus Pheronis in regno Ægypt. ſuo- ceſſor	II, 112
Phocenſium murua execratio nequis in patriam rediret	I, 165	Pitane, tribus	III, 55	Proteſtanum apud Memphia	<i>ibid.</i>
cum Tyreniſ & Carthaginienſibus nauale bellum	I, 166	Pittaci Myſlenſis reſponſum ad Cræſum	I, 27	protemplis Minerva	VIII, 39
proelio victi Cyno ſecedunt	I, 166	pituitæ fluxus remedia	IV, 187	Proteſilai templum vbi	VII, 33. IX, 115
Phocenſibus Cadmea victoria obtigit	<i>ibid.</i>	pix Pieria vbi	IV, 195	Protothyſes Madyſis pater	I, 103
in Rægium demigrant	<i>ibid.</i>	Cyranenſis IV, 195, Zacynthia	<i>ibid.</i>		
Phocenſes capti lapidantur	I, 167	Pixadorus Cindyeſis	V, 118	Animus in auribus habitat	VII, 39
Phocentiū in Theſſaliis eruptio VIII, 27, 28		Placianorum lingua	I, 7	Cadmea victoria	I, 166
Phocenſium regio à barbaris vaſtatur	VIII, 32	Platæa inſula Libyæ IV, 151, 153, 156, 169		Doloſi homines, doloſa & eorum ve- ſtimenta	III, 22
Phocia vrbis	I, 80	Platæa vrbis incenditur	V II, 50	Epicythiſon	VI, 84
Phœbi ſanctum	VI, 61	Platenſis clades	IX, 62, 64, 100	Etripode oraculum	IV, 179
Phœnices	II, 104	Platenſis ager	IX, 15	Hunc caicem tu quidem conſulſi:	
Phœnices diſſenſionū auctores cū Græ- cis	I, 1	platanus aurea atque vitis	VII, 27	Antlagoras autē ſibi induit	VI, 1
Phœnices Palæſtini	II, 104	platanorum ingens lucus	V, 119	In ſig dū turnū panes ingerere	V, 92
Phœnices ad Libyam cognoſcendam miſſi	IV, 42	platanus auro moniſta Xerxe dona- ta	VII, 31	liſonum fodere	I, 74
Phœnices primi litteras in Græciam adtule- e	V, 18	Pleſtorus deus	IX, 118	Longæ regum manus	VIII, 140
Phœnicū armatura in exercitu Xerxis	VII, 89	Plinthinetes ſinus	II, 6	Lemnia facinora	VI, 128
Phœnices quidā decollati inſu Xer- xis	VII, 90	Piſtarchus Leonidæ fil.	IX, 10	Molles viri ex mollibus regionibus	IX, 17
Phœnicæ litteræ	V, 58	pluuia nulla apud Therqos per ſeptem annos	IV, 111	Mulæ partus	III, 155
phœnix Ægypt. auis ſacra II, 73 eius de- ſcriptio	<i>ibid.</i>	pluuia apud Ægyptios portētoſa III, 18		Mulere ignauior	IX, 106
Phœnix fluuius	VII, 176, 200	Plynis portus vbi	IV, 169	Nō eſtiſtud curæ Hippoclidæ	VI, 129
Phraortes filius Deiocis rex Mediæ I, 102 eius reſ geſtæ & interitus	<i>ibid.</i>	podeon Doridis	VIII, 31	Ouem lupis relinquare	IV, 149
Phrataguna Dani regis vxor	VII, 224	pœnæ modus apud Perſas	I, 137	Syioſontis amiculum	III, 139
Phronima Etearchi filia cuiſque fortuna	IV, 154	Pœni, vide ſupra Libyes		Ver ex anno exaiſſe	VII, 102
concupina Polymneſti	IV, 155	pogon Troezeniorum portus	VII, 42	Prytanis rex Spart.	VIII, 131
Phryges à Cræſo ſubacti	I, 28	poi & gnomonis inuentio	II, 109	Prytanem Athen.	I, 146. VI, 103. VII, 157
Phryges antiquiſſimi hominum	II, 2	Polichnitiſti Cretes	VII, 170	Pſammenitus Amafiſ filius Ægypti rex	II, 10
eorum in Xerxiano exercitu armatu- ra	VII, 73	Pollux & Caſtor IV, 145 v. Tyndaridæ		captus à Carthyſe, cuiſque captiui di- cta	II, 14
Phryges Bryges dicti antea	<i>ibid.</i>	Polyas Anticyrenſis ſpeculator	VIII, 21	liberatus reſ nouas moliens epoto taurino ſanguine obit	II, 15
Phrymichi comœdia	VI, 21	Polycratis prodigiola fortuna III, 39, 66.		Pſammis rex Ægypti, Neci fil. II, 159, 160 eius mors	<i>ibid.</i>
Phrynon pater Attagini	IX, 15	Polycratis ſmaragdus	III, 41	Pſammichus Ægypti rex	I, 105
Phthiotis ora	I, 56	eius callidum commentum	III, 56		
Phya mulier ex tribu Pæanica	I, 59	Polycratis cædis occaſio	III, 120, 121	Pſylli, populus	IV, 173
ab ea Piſiſtratus vr̄ redactus	<i>ibi.</i>	Polycratis filiz ſomnium	III, 124	eorum expeditio infelix aduerſus au- ſtrum	<i>ibid.</i>
Phylacus Hiſtiæi fil.	VIII, 85	Polycrates cruci affixus	III, 125	Pſytralea inſula	VIII, 95
Phylacus & Autonous Delphorum he- roes & eorum delubrum	VIII, 39	Polycritus Ægiacta eiſq; ſtrenuitas VIII, 92, 93		Pteria locus Cappadociæ munitiſſimus	I, 76
Pidorus vrbis	VII, 122	Polydectes rex Spart.	VIII, 131	Pteriorum vrbis à Cræſo expugnatur di- ripiturque	<i>ibi.</i>
Pieria bra Bœotiæ	III,	Polydorus Alcamenis fil.	VII, 304	Proum	VIII, 135
		Polydorus anus Laii	V, 59	pudeada pueris qui præcidant	II, 104
		Polymneſtus Therqus	IV, 155		
		Polynices	IV, 147. VI, 52		
		ponticum, gentis arboris	IV, 23		
		Pontus Euxinus	IV, 46, eius dimeſſio		
			IV, 85, 86		
		Porata fl.	IV, 48		
		Porinus lapis	V, 62		
		Poſideium vrbis	III, 91		

INDEX

pudenda *Aegyptii* munditiae causa
 praecidunt II, 37
 pugna *Sagartiorum* cum *restibus* VII,
 85
 puteus trifarius rerum species exhibens
 VI, 119
 pygargi IV, 292
 Pyrges *Seldomi* filius VII, 98
 Pylus locus VII, 168
 Pylae VII, 201
 Pylaea VII, 213
 Pylis I, 147-V, 65
 pyramides apud *Memphin* II, 8
 pyramides *Moeris* regis *Aegypti* II, 102
 pyramis regis *Cheopis* II, 124, 125
 pyramis è quaestu meretricio II, 126
 pyramis *Chephrenis* *Aegypti* regis
 II, 127
 pyramides *Philitionis* pastoris II, 128
 pyramis *Mycerini* regis II, 134
 pyramis *Rhodopis* mulieris falso cre-
 dita II, 134
 pyramis regis *Asychis* lateritia II, 136
 Pyrene vrbs II, 33
 Pyretos fluvius *Scythiae* IV, 48
 Pyrgus oppidum IV, 148
 Pythagoras *Mnearchi* filius IV, 95
 sophista celebris *ibid.*
 Pythagoras monarcha *Selinuntis* V, 46
 Pythagoras *Mileti* procurator V, 126
 Pytheas *Ischenoi* f. vir strenuus captus
 VII, 181
 liberatus VIII, 92
 Pythermus *Phocensis* I, 152
 Pytheus *Lamponis* pater IX, 77
 Pytheus *Nymphodori* pater VII, 137
 Pythiae oraculum *Lycurgo* redditum I,
 65
 de ossibus *Orestis*, *Lacedaemoniis* red-
 ditum I, 67
 ad *Croesum* I, 91
 de *Isthmo* *Cnidiis* datum I, 174 v. o-
 racula
 Pythii qui VI, 57
 Pythius *Atyis* f. *Lydus* VII, 27
 eius ingentes facultates VII, 28
 eius filius à *Xerxe* dilectus VII, 39
 Pythogenes in *Inicum* oppidum relega-
 tur VI, 23

R

RASURA Argiuorum I, 82
 regem vbi conspici nefas I, 109
 rex vbi statura maximus deligitur III,
 20
 rerum humanarum inconstantia I, 5
 rerum omnium inspicendus exitus
 I, 32
 res diuinitus futurae signis declaratur
 IX, 99
 restibus instructa pugna VII, 84
 rhadinace genus olei VI, 119
 Rhampsinus rex *Aegypti* & eius simu-
 lacra II, 21
 filiam prostituit *ibid.*
 eius ingentes pecuniae *ibid.*
 Rhampsinus descensus ad infernas fe-
 des II, 122
 rhapsodi *Homerorum* carminum ex-
 plosi *Sicyone* V, 67
 Rhegium I, 176, 177
 Reginorum maxima caedes VII,
 170
 Rhenea VI, 97
 Rhodium mare vbi I, 174
 Rhodopis meretrix famosa II, 135
 eius an pyramis vna II, 134, 135
 eius donarium in templo *Delphico*
 II, 135
 Rhodope mons IV, 49
 Rhodus ciuitas II, 178
 Rhoeus architectus III, 60
 Rhœtium opp. VII, 43
 Rhypes pars *Achæorum* I, 145

rose sexagesim foliorum VIII, 138
 Rubrum mare I, 203. II, 8, 158, 159
 ruinae hominibus disciplinae sunt I, 207
 S
SASA CVS rex *Aethiopum* II, 137, 152
Aegyptum subigit *ibid.*
 eius acta in *Aegypto* II, 137, 138
 viso in somnis *Aegyptum* relinquit II,
 139
 Sabyllus *Gelous* VII, 154
 Sacæ populus III, 93
 Sacas omnes *Scythas* *Perse* vocant
 VII, 63
 Sacarum in *Xerxiano* exercitu ar-
 maturæ & dux VII, 64
 sacerdotes *Aegyptiorum* II, 37
 sacrum *Panionium* I, 143
 sacra *Triopii* *Apollinis* *ib.*
 sacra *Cabirorum* à *Pelalgis* sumpta II,
 51
 Sadyattes *Ardis* fil. rex *Lydiae* I, 16, 18
 Sagartii, *Perfarum* genus I, 125. III, 23.
 VII, 84
 eorum tributum III, 93
 sagitta ad coelû excussa à *Dario* III, 105
 Sais vrbs *Aegypti* II, 28, 59, 163, 170
 Saitanorum regum sepultura II, 169
 Saitana plaga II, 165
 Saiticum ostium *Nili* II, 17
 sal sua sponte crescens IV, 53
 salis colles vbi IV, 181, 182, 183
 salinarum *Aegyptii* concubitus cum mu-
 liere mortua II, 89
 Sala vrbs *Samothraciae* VII, 59
 Salamis *Atheniensium* refugium VIII, 56
 Salaminii H, 28
Samothraciae populus *Pelagi* II, 51
Samothracii muri VII, 108
Samothracae iaculatores VIII, 90
 Samus & *Samiorum* lingua I, 142
 Sami euerfionis per *Darium* causa
 III, 139
 Samus *Sylofonti* traditur III,
 149
Samiorum *Aethriena* tribus III,
 26
Samiorum crater IV, 152
Samii *Zanciam* occupant VI, 23
Samiorum apaturia H, 29
Samiorum tria miranda III, 90
Samyris sapiens VI, 127
San Dorum I, 139
 ea littera *Perfarum* nomina terminā-
 tur I, 139
 Sana vrbs VII, 22, 122
 Sanacharibus rex *Arabum* & *Assyriorum*
Aegyptum inuadit II, 141
 fugatur *ibidem*
 sandalium *Persei* II, 91
 Sandanis *Lydus* I, 71
 Sandoces *Thaumasi* f. cruci affigitur, &
 liberatus tandem capitur VII,
 194
 Sapæi *Thraciae* populus VII, 110
 sapientes non esse potentes, acerbum I A,
 16
 Sappho poetria II, 135
 Sarangæi populus III, 93, 117
 Sarangarum in *Xerxis* exercitu armatu-
 ra VII, 97
 Sardanapalus rex *Nini* II, 150
 eius thesaurus *ibidem*
 Sardena mons H, 9
 Sardis à *Cimmeriis* capta I, 15
 Sardis vna parte saltem expugnabiles
 & eorum expugnatio I, 84
 capta & coneremat ab *Ionibus* V,
 101, 105
 Sardinum reges *Heracidae* I, 7
 Sardinum primus rex *Argon* I, 7 Meles
 I, 86
 Sardinus Leo circumlatus vbi I, 86
 Sardinum expugnatio in tertium annu
 dilata à deo I, 91
 Sardonium linum II, 105

Sardonium mare I, 166
 Sarga vrbs VII, 122
 Sarpedon & *Minos* *Evropæ* filii I,
 173
 Salspires populus III, 94
 eorum armatura VII, 79
 Salspes *Achæmenides* IV, 43
 cruci affixus IV, 43
 Satae *Thraciae* populus VIII, 110,
 111
 Satrapæ *Perfarum* I, 192. III, 89, 90,
 96
 Sattagyda populus III, 91
 Saulius rex *Scytharum* IV, 76
 interficit patruelem *Anacharfia* IV,
 76, 77
 Sauromatae *Amazonibus* miscentur IV,
 110, 113, 114
 solaciant lingua *Scythica* IV, 117
 eorum vxores & coniugia IV, 116, 117
 Scæus pugil V, 60
 Scamander fluvius V, 65
 eius aqua exercitui *Xerxis* defecit
 VII, 42
 Scamandronymus pater *Charaxi* II,
 135
 scepra gerendi ratio apud *Babylonios* I,
 195
 schœnus mensura II, 6
 Sciathus insula VII, 176. VIII, 7
 Scidrus oppidum VI, 21
 Sciona vrbs in *Pallena* VII, 122
 Sciradis *Mineræ* templum VIII, 94
 Scironis via VIII, 71
 scholæ rectum in pueros corrueus VI,
 27
 Scolos oppid. IX, 15
 Scolopos IX, 96
 Scoloti, *Scythæ* vnde nominati IV, 6
 Scopades *Thessali* VI, 120
 Scopasis rex IV, 117
 securum *Perfis* ostēdisse dicitur *Alcmæo-*
nidae VI, 121 & *Herodoti* de ea re
 sententia VI, 123, 124
 Scylace vrbs I, 57
 Scylax *Caryandeus* IV, 44
 Scylacis cuiusdam supplicium V, 33
 Scyles *Aripithis* filius rex *Scytharum* IV,
 78
 eius interitus IV, 80
 Scyllas vrinator VII, 8
 Scythæ *Herculis* filius IV, 10
Scytharum origo IV, 5
Scytharum regum origo IV, 10
Scythæ nomades pecuarii I, 73. IV, 19,
 51. VI, 84
Scytharum nomadum seditio I, 73.
 IV, 11
Scythæ trucidatum coctumque pue-
 rum *Cyaxari* loco venationis of-
 ferunt I, 73
 ad *Allyatrem* confugunt *ibid.*
 in *Asiam* transiunt I, 103. IV, 12
Cimmerios ex *Europa* pellunt I, 103.
 IV, 11
Mediam occupant I, 104
 eorum cum *Medis* ad *Caucasum* cō-
 greffio *ib.*
 fufis *Medis* *Asia* potiuntur I, 105
Vranis *Veneris* templū depeculantur:
 vnde femineo morbo corripitur
 I, 105
 à *Medis* inebriati, quum *Asiam* ali-
 quandiu obtinuisent, occidunt
 I, 106
 à *Sesofte* subacti II, 103, 111
Scytharum serui cur oculis orbetur IV, 2
Scytharum ratio emulgenti lactis *ib.*
Scythæ *AVchatæ* IV, 6
Scythæ aratores IV, 18, 19, 53, 54
Scythæ regii IV, 57
Scytharum mores IV, 46 & 6.
 dii IV, 59
 iusiurandum IV, 60
 eorum mos in cædendis victimis IV, 60
 in

IN HERODOTVM

in hostes ſauitia IV,62,64
 mos incundi foederis IV,70
 Scyth. regum ſepultura IV,71,72
 à Scyle Scytharum defectio IV,80
 Scythæ ſuorum inſtitutorum obſer-
 uantiſſimi IV,76,80
 Scythi eorumque equis aſinorum &
 mulorum vox inſueta IV,129
 Scyth. munera ad Darium IV,130
 Scyth. intemperantia VI,84
 Scythæ Perſis Sacæ appellati VII,63
 Scythia verus vbi IV,99
 Scythiæ duæ partes *ib.*
 Scythiæ flumina IV,47
 Scythia lignorum inops IV,61
 Scythiæ grues vbi hybernent II,22
 Scythicum gramen IV,58
 Scythicus exercitus contra Mediā
 VII,10
 Scythiæ Zancleorum regis fortuna &
 laus VI,23,24
 Scythes Cadmi pater VII,163
 Sebennitana plaga II,166
 Sebennyticum oſtium Nili II,17
 Seldomus Pigris pater VII,98
 Selinusi pop. V,46
 Selymbria oppidum VII,33
 ſemen Indicum quale III,100
 Semiramis Babyl. regina I,184
 eius egregia monumenta *ib.*
 ſenectæ maximus honos apud Ægyptios
 II,80
 ſenes vbi maſtentur III,99
 Sepias litus VII,183,188
 ſepulcrum Alyattis apud Lydos I,93
 ſepulcra Babyloniorum I,198
 ſepulcra vitrea III,24
 ſepulcrum Helles ſiſæ Athamantis
 VII,58
 Serbonis lacus II,6,III,5
 Seriphii populus VIII,46
 Sermyla Græca vrbs VII,122
 ſerpentum factorum deſcriptio II,74
 ſerpentū ſepultura in Iouis templo *ib.*
 ſerpentes cornuti IV,192
 ſerpentes alati II,75,76
 ſerpentum alatorum generatio IV,
 108, 109 thuriſeras arbores ob-
 ſeruantes III,107
 ſerpentum viſa apud Neutos IV,105
 ſerpentibus veſcentes IV,183
 ſerpens arcis Athenarum cuſtos VIII,
 41
 Serrium promontorium VII,59
 ſerui Scytharum cur oculis priuſtur IV,
 2
 ſerui boni interdum hominibus ma-
 lis, & contra VIII,68
 ſeruorum bellum VI,83
 ſeſami Babyloni proceritas I,193
 Seſoſtris rex Ægypti II,102, *ſc.*
 quas gentes ſubegerit II,103
 eius cippi & inſcriptiones & monu-
 menta II,106
 Seſtus vrbs IV,142, VII,33
 à Græcis obſidetur IX,113, *ſc.*
 Sethon Ægypti rex, Vulcani ſacerdos II,
 141
 eius mira victoria de Aſſyriis *ibidem*
 eius ſtatua *ibidem*
 Sicas Cyberniſci pater / VII,98
 Sicania, nunc Sicilia dicta VII,170
 Sicyon V,67
 Sicyoniarum tribuum nomina V,68
 Sicyoniis & Ægyptiis irrogata multa
 ab Argiuis VI,92
 Sidon Græca vrbs II,117, III,36
 Sidonia nauis Xerxis VII,128
 Sigeum & eius occupatio V,65,94
 Sigeum Troicum IV,38
 ſigma litterā Perſarum nomina termi-
 nantur I,139
 Siginæ populus vbi V,9
 ſigynarum appellatio quid apud alios
 notet V,10

Silenus vbinam captus fuerit VII,
 138
 Sileni Marſyæ pellis in vitem formata v-
 bi ſuſpenſa VII,26
 ſillicypria eorumque fructus II,94
 Silphium vbi IV,170,192
 ſimiarum eomeſtores IV,194
 ſimiarum vbi maxima viſ *ib.*
 Simonides Ceus V,102
 Simonides Leoprepis f. & eius epigram-
 mata VII,228
 ſimulacrum piſtriciſ Cræſi I,54
 ſimulacra ab Ægyptiis primum diis
 conſecrata II,4
 ſimulacrum Iouis arietina facie II,45
 Panis II,46 æſtatis & hyemis II,
 121
 ſimulacrum ex pelui factum ab Amaſi
 & cur II,172
 ſimulacrum Veneris in Cyrene, ob
 preces exauditas II,181
 ſimulacra Mineræ lapidea duo II,
 182
 ſimulacrum Iſidis bubulis præditum
 cornibus II,41
 ſimulacrum Mercurii portectum ve-
 retrum habens II,51
 ſimulacrum Dari lapideum III,88
 ſimulacrū Vulcani Pataicis ſimile III,
 37
 ſimulacra ſoli Marti faciunt Scythæ
 IV,59
 ſimulacra ex oleis, Damia & AVæſiæ
 V,82
 Sindus vrbs VII,123
 Singus vrbs VII,122
 Sinope vrbs I,76, II,34, IV,12
 ſinus Arabici maris deſcriptio II,11
 Sipia, locus VI,77
 Siphnus inſula locupletiffima III, 57
 multata à Samiis III,58
 Siphni quas naues Salaminem miſerint
 VIII,46
 Siris Italiæ VIII,62
 Siromitres OEbazi f. Paricaniorum dux
 VII,48
 eius filius Maſſitius VII,79
 Sironus Mapenis pater VII,98
 Siſamaçes dux VI,121
 Siſamnes Hydarnis fil. Ariorū dux VII,
 65
 Siſamnes Otanis pater iniuſte iudicans
 mira poena à Cambyſe affectus
 V,25
 ſiſyra genus penulæ VII,67
 Sitalces Thracum rex IV,80, VII,137
 Sithonia regio VII,122
 Siuph vrbs Ægypti II,172
 ſmaragdus Polycratis III,41
 Smerdis Cambyſis fr. II,30
 eius à fratre perpetrata cædes *ib.*
 occiſus à ſe Cambyſes luget III,
 65
 Smerdis fictitiis regno potitur III,65
 ex auribus amputatis agnoſcitur III,
 69
 occiditur II,78
 Smerdones Otanis fil. Xerxis exercitus
 dux VII,82,121
 Smila oppidum VII,123
 Smindyrides Sybarita vnus ex procis fi-
 liis Clithenis VI,127
 Smyrnæ origines I,16
 à Gyge oppugnata I,14
 ab Alyatte capitur I,16
 à Colophonis condita *ib.*
 vti ab Ionibus dirempta I,149
 Smyrna Theſei vxor H,2
 Smyrna Æoliæ ciuitas condita eaque
 celeberrimum emporium H,5
 vt amiſſa ab Æolibus I,149
 ſobolis procreandæ præmia apud Perſas
 I,136
 Sogdi populus III,93
 eorum in Xerx. exercitu armatura

VII,66
 Sol Maſſageratum deus I, 212 ſoli Maſ-
 fageræ equos immolant I,216 ſol
 auctor exundationis Nili II,25
 ſolis inſoliti ortus, quos referunt Æ-
 gyptii II,142
 ſolis inenſa vbi III,18
 ſolis ſons IV,181
 ſolem exccrantes IV,184
 ſolis eclipſis Xerxe mouente exercitū
 contra Græcos VII,37
 ſol Græcorum deus *ib.*
 ſol pro mercede redditus VIII,117
 ſol obſcuratus IX,10
 ſolis ſacræ oues vbi IX,91
 Soli vrbs & eius obſeſſio V,115
 Solon legiſlator Athen. I,29
 eius peregrinatio in Ægyptum I,30
 veſtibis celebrat Philocypum V,113
 eius cum Cræſo de beatitudine collo-
 quium I,20,31,32,33
 Solonis lex Athen. data II,177
 Soloeis promontorium II,32, IV,43
 Solym olim Milyæ dicti I,73
 ſonnum filia Polycratis III,124
 Hipparchi V,56
 Sophanes Eurychidis f. Decelenſis VI,
 92, IX,72
 eius ancora & præclara facinora IX,
 73,74
 ſophiſtarum totius Græciæ peregrinatio
 I,29
 ſororem Cambyſes ducit, occidit, & aliā
 ſuperinducit II,11,32
 Soſiclis Corinthi de reſtituendo Hippia
 oratio V,92
 Soſimenes Pamæii pater VIII,82
 Soſtratus Laodamantis fil. IV,152
 Spaco Medis canis appellatur I,110
 Spargapiſes Tomytidis f. a Cyro capitur
 I,211
 ſeipſum interimit I,213
 Spargapithes Agathyrforum rex IV,76
 78
 Sparta vrbs Lacedæmonis VII,234
 Spartiatarum inſtituta à quo I,65
 Spartiæ Lyncurgum delubrum ædi-
 ficato colunt I,66
 Spartiatarum cum Argiuis de Thyrea
 agro contentio I,82
 Spartiatarum regum dignatio & iura
 VI,55 &c.
 eorum ſenatus VI,75
 de regibus V,75
 Spart. cædes ad Thermopylas VII,224
 eorumque epigrammata VII,228
 ſpaſmi remedia IV,187
 ſpacha palmarum VII,69
 Sperchius amnis Anticyram præterlabi-
 tur VII,198,228
 Sperthies Aneriſti f. cum Bule ſe offert
 ad placandam iram Talthybii, co-
 rumque acta VII,134, 135,136,
 137
 Sphendaleæ opp. IX,15
 ſpina Ægypti & eius gummi II,96
 ſponſa vbi dotem concubitu quærat IV,
 172
 ſquamofus piſcis Ægypt. ſacer II,72
 ſtadium, pallus, cubitus, pes II,149
 Stagirus Græca vrbs VII,115
 ſtathi regii quid V,52
 Steſagoras Cimonis pater VI,103
 Steſagoræ cædes VI,38
 Steſenor Cunt tyrannus V,113
 Steſileus Thraſylei fil. VI,114
 Steutoris lacus VII,58
 Stratis Chiorum tyrannus IV,138, VIII,
 132
 ſtrobilos, pini fructus H,20
 Struchates populus Mediæ I,101
 ſtruthi ſubterranei IV, 192, IV, 175,
 192
 Strymon flumini I,64, V,13, VII,113
 Strymonii prius, qui Thracæ VII,75

INDEX

Stryma Thasiorum vrbs VII, 108, 109	Teos oppidum I, 142. II, 178	Theomestor Andromedantis fil. VIII, 85
Stymphalius lacus VI, 76	capta ab Harpago I, 168	IX, 89
styracis vñs ad thus legendum III, 107	Teus à Græcis in Ægypto condita II, 178	Theophaniz festum I, 51
Styreenses gens Dryopica VIII, 46	Teii demigrant in Thraciam capta sua	Theopompus rex Spart. VIII, 131
Stryx & eius aqua VI, 74	vrbs, & Abdera condunt I, 68	Thera insula quondam Callista IV, 147
sua quæque inspicere debere I, 8	Telamon heros VIII, 64	à conditore Thera vocata IV, 148
Suadelæ numen VIII, 111	Telearchus II, 142	septem annos pluuiâ nō sentit IV, 151
subulci apud Ægyptios profani II, 47	Teleion Persis Tyctæ, id est, cœna IX, 111	Theræ colonia IV, 156
successionis ius apud Spartiatas VII, 3	Teleclus fil. Archelai VII, 204	Therambus in Pallena vrbs VII, 122
Suniacum iugum IV, 99	Telines & eius gesta VII, 153	Therapne locus VI, 61
sus animal spurcū apud Ægyptios II, 47	Tellias vaticinus VIII, 27	Theres Autefionis f. Cadmeus genere
sus hostia Lunæ & Liberi patris <i>ibid.</i>	Telli Atheniensis historia I, 30	IV, 147, 148
sues apud Scythas IV, 63	tellus eadem non fert omnia I, 32	Therma vrbs VII, 123, 127
sue abstinent Ægyptii II, 47. IV, 186	Tellus Scytharū dea, & Apia Scythus	Thermeus sinus VII, 123
Susa oppidum I, 188. V, 49, 52	dicuntur IV, 59	Thermodon flu. II, 104. IV, 86. IX, 27, 42
Syagrus Lacedæmoniorum legatus ad	Telmiffes coniectores I, 78	Thermopylarum montes VII, 176, 179
Gelonem VII, 153, 159	Telus insula VII, 153	ad eas prælium Lacedæmoniorum &
Sybaris vrbs capitur V, 44. VI, 21	Telys Sybaritarum rex V, 44	Persarum VII, 223. <i>Sc.</i>
Sybaritanum bellum V, 45	Temenidæ fratres VIII, 137, 138	Theron Acragantinorum monarchus
Syene vrbs Thebaidos II, 28	Tempe locus vbi VII, 173	VII, 165
Syennesis Cilicum rex I, 74. V, 118	Tenedus I, 151	Thersander Theræ auus & Autefionis
Syennesis Cilix dux in classe Xerxiana	capta à Persis VI, 31	IV, 147. VI, 52
VII, 98	Tenus Æoliæ ciuitas I, 149. VI, 97	Theseus Theseus cōditor Smyrnæ H, 2
Syleos campus VII, 115	Terillus , Crinippi fil. Himeræ tyrannus	Thesimophoria sacra II, 171
Syloson Polycratæ fr. Æacii fil. III, 39	VII, 165	Thespia vrbs incenditur VIII, 50
139, 140. <i>Sc.</i> 149	Termilæ vocantur Milyæ I, 173	Thespenses V, 79
Syloes promontorium IV, 43	terram & aquā pōcere IV, 126. V, 18	Thesproti populus V, 91. 7. VIII, 47
Symanum mare vbi I, 174	terræ diuisio tripartita II, 16	Thessalæ descriptio VII, 128, 129
Syrgis fluuius in Mæotidē influit IV, 123	terræ morus tanquam prodigium in	eque ibi omnium optime VII, 196
Syri , Græcis Cappadoces I, 65. 2. III, 90	Scythia IV, 28	Thessalus socius Dorici V, 46
Syrorum prædia Cræsus deuastat,	tefferarum ludi inuētores I, 94	Thestis fons IV, 159
eosque exterminat I, 76	terhippotrophus VI, 35	Thestorides litterarum professor H, 15
Syrorum in exercitu Xerxiano arma-	Tethronium oppidum VIII, 33	eius perfida erga Homerum H, 16 quæ
tura VII, 72. 89	Tetramæstus Sidonius VII, 58	illi non bene semper vertit H, 24
Syrii Græcis, qui barbaris Ægyptii VII,	Teuci VII, 43	Thmuitana pene II, 166
63	Teuthrania II, 10	Thetidi sacrificant magi VII, 191
Syria Ægypto contermina II, 116	Teus ciu. II, 178	thoës in Libya IV, 192
Syria Palæstina III, 91. VII, 89	Thales Milesius defectionem solaris lu-	Thomanii populus III, 117
Syropæones in Asiam abducti V, 15	minis Ionibus prædixit I, 74	Thonis præfectus Canobici ostii II, 114
	eius inuentum in traducendo per flu-	thoraces picturari Amasis regis III, 47
	uium Cræsi exercitu I, 75	Thorax Larissæus IX, 57
	consilium Ionibus datum I, 70	Thorica tribus IV, 99
	eius de incremento Nili sententia in-	Thracæ à Cræso subacti I, 28
	nuitur II, 20	à Sefostre subiugantur II, 103
	Thamæzi populus II, 93	populus Asiæ III, 90
	Thamimædes Neptunus apud Scythas	cannabe vestiuntur IV, 74
	IV, 59	aduersus tonitrua sagittas excutiant
	Thannyræ Inari Lybiæ filius III, 15	IV, 94
	Thatus & eius conditores II, 44. VI, 47	Bithyni & Strymonii qui appellati VII,
	Thasii subacti à Dario VI, 44	75
	multos diruere iussi VI, 48	Xerxis socii VII, 185
	Thasia metalla VI, 46, 47	Iouis sacrum currum cum equis abe-
	Thaumasius Sandocis pater VII, 194	gerunt VIII, 115
	Theasides Spartiata VI, 87	Thracum sepulturæ quales V, 8
	Thebæ Ægyptiæ II, 3	Thracum in Xerxiano exercitu arma-
	ibi pluuiam decidisse, maximum mi-	tura VII, 75, 76
	raculum II, 10	Thracia tellus descripta IV, 99
	Thebæ olim Ægyptus vocatæ II, 15	Thracia gens eiusque mores V, 3. <i>Sc.</i>
	Thebani Iouis sanum I, 182	Thraciz muri VI, 33
	Thebanis arietes sacrosancti II, 42	Thrasylbuli Milesiorum tyranni commē-
	Thebana plaga II, 166	tum I, 21, 22. aliud V, 92
	Thebanis stigmata inurantur regia VII,	Thrasylus Aleuades IX, 57
	233	Thrasyleus Stesilei pater VI, 114
	Thebani à Græcis obsidentur IX, 85	Thrasycles Lamponis pater IX, 89
	Thebani eligunt Amphiaræum auxilia-	Thrasius campus VIII, 65. IX, 9
	torem VIII, 134	Thrixæ oppidum IV, 148
	Thebe , Æsopi filia V, 80	thus vbi & quomodo colligatur III, 107
	Themisthicles Neoclis f. VII, 143, 173	Thyæ Cepheis filiz sanum VII, 178
	corrumpit duces, vt maneat VIII, 5	Thyni à Cræso subacti I, 28
	eius strategema VIII, 22	Thyreæ ager & de eo cōtentio I, 82. III, 59
	litteræ ad Iones lapidi incisæ VIII, 22	Thysagæ populus IV, 22
	cum Aristide simulatas VIII, 79	Thyus vrbs VII, 22
	vasitricis, exactio, auaritia VIII, 75, 172	Tiarantus fl. Scythiæ IV, 42
	omnium Græcorum prudentiss. VIII,	Tibareni populus III, 94
	110	eorū in Xerx. exercitu armatura VII, 78
	secundas retulisse indicatur è prælio	Tibecis fl. Scythiæ IV, 49
	nauali contra Persas VIII, 123	Tigrænes Achæmonides Medorum dux
	vt honoratus Spartæ VIII, 124	VII, 62
	responsum liuido cuidam datū VIII,	eius generosa sententia VIII, 16
	125	Tigran is ducis species & statuta IX, 95
	Themiscyra IV, 86	Tigris fluuius in Euphratem mare infunditur
	Themison Theræus IV, 114	I, 189. V, 21
	Theocydes pater Dicæi VII, 65	Tigres tres & eorum ortus V, 52
	Theogoniz cantus in sacrificiis Persarū	Tigris ostium V, 20
	I, 132	tilobes pisces V, 16
		Time-

T

TABULA totius orbis V, 49	
tabellionum Persarū cursus & mo-	
dus VIII, 98	
Tabiti Scythiæ Vesta IV, 59	
Tachompo insula II, 29	
Tænarus locus VII, 168	
talentum Babylonicum III, 89	
Talhybii ira in Lacedæmonios VI, 134,	
137	
Talhybii templum apud Spartiatas	
VII, 134	
Thalhybius Agamemnonis præco	
VII, 134	
Thalhybiarum honos apud Spart.	
VII, 134	
Tanagrā interfuit Thermodon IX, 42	
Tanagræi Thebanorum vicini V, 79	
Tanagricus tractus V, 57	
Tanais fluuius IV, 20, 123	
Tanitana plaga II, 166	
Tarentum vrbs III, 138. IV, 99	
Tarentini III, 138	
eorum maxima cædes VII, 170	
Targiteus & eius tres filii IV, 5	
Tartessus emporium nobile IV, 152	
Tartessum Phocenses occupant I, 163	
Tartessiorum rex Arganthonius <i>ib.</i>	
Tauchira oppidum IV, 171	
Tauri Iphigeniam Agamemnonis filiam	
colunt IV, 103	
eorum mens <i>ibid.</i>	
Taurica gens IV, 99, 103	
Taurici montes IV, 3	
Taurica regio IV, 99	
Taxacis Scythiæ rex IV, 120	
Tearus fluuius, & eius medica vis V, 90	
eius fontes partim calidi partim frigi-	
di <i>ibid.</i>	
cippus ei à Dario erectus IV, 91	
Teaspes Persæ VII, 79. IX, 75	
Tegea Arcadium VI, 105. VII, 170	
Tegeates I, 65	
Tegeatibus à Lacedæmonius bellū in-	
fertur I, 66	

IN HERODOTVM.

Timareta antistes Dodonæ II,94
 Timegenides Theban. IX,85
 Timolus Clazomenius I,168
 Timon Spargapithis tutor IV,76
 Timosactica, Paria genere VI, 134, 135
 Timon Androbuli fil. VII,141
 Timodemus Aphidneus VIII,125
 Timogenides Thebanus IX,37
 Timonax Timagoræ filius VII,68
 Timoxenus Scionxorū imper. VIII,128
 Tiryas VI,77,83. VII,137
 Tirynthia regio VI,78
 Tisamenus Græcorum aruspex IX,32
 Tisamenus Spart. IV,147. VI,12
 Tisander Hippoclidis pater VI,127,129
 Tisias Lysagoræ pater VI,133
 Titacus Aphidneus IX,72
 Tithæus Datis filius VII,88
 Titormus Ætolus frater Malis VI,127
 Tmolus fluuius & mons I,84,93. V, 101
 Tmolus fluuius auri tamenta profert I,93
 Tomyris Massagetarum regina à Cyro bello petitur I,205, &c
 eius magnanimitas I,212
 Cyri caput cruori immergit I,214
 tonitrua in Xerxis exercitum ingruunt VII,42
 Torona Græca vrbs VII,21,122
 Trachea Cherfoneus IV,99
 Trachinæ petræ VII,198
 Trachis vrbs VII,199
 Traspiæ Scythæ IV,6
 Trausi populus Thraciæ V,4
 Trauus fl. VII,109
 Tria capita, seu capita quercus, locus sic dictus IX,38
 Tritæzæchmes Persa dux VII,82
 Triopi Apollinis sacrum atq; certamen I,144
 Triopium Cnidiorum regio I,174,38
 Tritæenses Achæorum pater I,145
 Tritæchmes Arrabazi filius I,192
 Triballia planities IV,49
 Trieterica & Bacchanalia apud Geionos IV,108
 Tritæ oppid. VIII,33
 Triton. fl. & Tritonis palus IV,178,191
 Trophonium oraculum VIII,134
 tutelaris Mineræ templum apud Chios I,160
 Tycheus coriarius, Homeri hospes H,9
 ab Homero celebratur H,26
 Tycta, Persice eorūq; regalis nomē IX,111
 Tymnes Histizi pater V,37. VII,98
 vbi occultatus III,5
 Typhon III,5
 tyrannis lubrica res II,53
 tyrannidis incommoda V,92
 tyrannorum mores III,80
 Tyres Scythæ IV,80
 Tyres fl. IV,11,47,51,53,82
 Tyreus Sitalcis pater VII,137
 Tyritæ, Græci IV,51
 Tyrus quando extracta II,44
 Tyriorum castra, locus II,112
 Tyrodiza Perinthiorum VII,25
 Tyrthenus Atyis f. colonias in Tyrtheniam ducit I,94
 Tyrtheni Phocenses oppugnant I,163

Tyrthenia seu Thuscia I,49
 Tyrtheni Phocenses occupant I,163
 V
 Vaccæ Isidi sacræ II,41
 vaccinam non gustantes IV,186
 vaticini Scytharum IV,67
 Veneris Vranix templum à Scythis compilatum I,105
 Veneris sanum apud Cyprum *ibid.*
 templum apud Cythera *ibid.*
 Mylitta Assyrii dicta, Arabibus Alitæta. Persis Metra I,131
 Veneris templum apud Atarbeckin II,41
 Veneris hospitæ ædes II,111
 Scytharum dea & ab eisdem Artimpas dicta IV,59
 ventri etesiz non sunt causa exundationis Nili II,20
 ventorum ara in Thyia VII,178
 verua quina Acolum H,37
 Vesta Scytharum dea IV,59
 vestes laneæ vbi profanz II,81
 vicinos Medi & Persæ colunt I,134
 victimæ cadendæ ritus apud Scythas IV,60
 vinum ex hordeo apud Ægyptios II,77
 viperarum generatio cur rara III,108,109
 virginum auctio apud Babylonios I,196
 virgines vbi deuirgentur à rege IV,168
 virginum anniuersarius confictus IV,180
 vitæ humanæ breuitas & calamitas VII,46
 viuos defodere Persis in vsu VII,114
 Vlysses H,7,26
 Vmbri pop. I,94. IV,49
 vocalissimus Ægyptius IV,141
 Urbana Minerua V,82
 vrbium Græciæ incrementa decremētaque I,5
 vrbes à Dario in Scythia conditæ IV,124
 Vranix Veneris sanū vetustissimū I, 105
 eius templum à Scythis diripitur *ibid.*
 apud Persas sacrificia I,131
 Vrania Venus Alilat Arabibus dicta III,8
 vrina hirci spasma remedium IV,187
 vrsorum ac luporum sepultura II,67
 Vrotati Arabibus Dionysus III,8
 Vtii populus III, 93 & eorum in Xerx. exercitu armatura VII,68
 Vulcani sacerdotes II,3
 maximum templum Memphi II,99
 vestibula II,101
 Vulcani colossus II,176. & fax VII,98
 Vulcani templum & statua III,37
 vulpanseris Ægyptiis sacri II,72
 vxor Candaulis Gygi nuda visa I,9
 vxorem mactatio ad mariti funus V,5
 vxores Athenien Crapæ VII,138
 X
 Anthius campus VI,176
 Xanthii populus I,176
 Xanthippus Ariphronis f. VI,131,136
 VII,33. VIII,131
 Xanthippus dux Atheniensium cruci figit Artaycten IX,119

Xanthus Samius I,131
 Xenagoras Praxilai f. Halicarnass. IX,106
 xeni, hostes IX,11
 Xerxes Darii filius I,183
 Xerxis genealogia VII,11
 Xerxes quid Græcis significet VI,98
 rex Persarum declaratur VII,3
 cur bellum Græcis intulerit VII,6,7
 copiæ Xerxis maximæ VII,20
 Xerxes Helleponto compedes inuicit VII,35
 Xerxis crudelitas VII,39. IX,111
 Xerxis dona in Hellepontum collata VII,54
 Xerxis exercitus in Europā traiectus VII,56
 Xerxi quæ ostentā oblata sint VII,57
 Xerxes exercitum suum lustrat VII,59
 eius copiarum catalogus & numerus VII,60,61,62 &c. 184, &c.
 Xerxis duces qui fuerint VII,82,98
 Xerxis magnanimitas VII,136
 confidentia VII,146
 Xerxiana classis VII,184
 Xerxis formæ dignitas *ibid.*
 Xerxi naues quadringentæ submerse VII,190
 Xerxis ad Thermopylas clades VIII,24
 Xerxis ridiculum factum *ibid.*
 Xerxis impietas VIII,109
 eius copias famæ & pestis extinguit VIII,115
 eius reditus in Asiam VIII,117. &c.
 Xerxis amores IX, 107. & *passim plurima de eo toto libro VII, & VIII*
 Xuthus Ionis pater VII,94
 xystum aureum Amphiarao donatum I,52

Z

Zabecēs, Libyes IV,193
 Zacynthus VI,70
 Zacynthii pop. III,59. VI,70
 Zancle, nunc Messana dicta VII,163
 pulcherr. vrbs VI,25
 Zanclei populus VI,22
 proditi ab Hippocrate VI,22
 Zamolxis dæmon eiusque cultus IV,19
 95 vbi alia de ea
 Zegeries, muriū genus in Libya IV,192
 Zeuxidamus Leutychidis f. VI,71
 Zira amiculi genus VII,69
 Zōna vrbs Samothraciæ VII,59
 Zopyrus se mutilat III,154
 eius ad Babylonios ficta fuga III,156
 Babylonici exercitus dux declaratur III,157
 eius præstantia III,160
 Megabyzi pater *ibid.*
 Zopyri filia vituata à Satape IV,43
 Zopyrus Megabyzi fil. III,160
 Zopyrus a rege deficit & Athenas fugit III,160
 Zoster locus VIII,107
 Zygantes Libyes IV,194
 simiarum comestores *ibid.*

F I N I S.

LECTORI BENEVOLO.

In testimonio veterum de Herodoto p. 39. Photij Latina interpretatio est A. Schotti: Marcellini verborum, ni fallor, Casauboni. Diodori, Rhodmani. In Latina interp. Herodoti pag. 18. v. 21. scribe Alyattæ. 28, 33. dele extrinsecus 41. v. pen. scr. reddere 44. ad v. 44. in ora adpone numerum capitis CIV. 56. v. 13. post Persis potius interpungendum, non post annos quod sequitur. 57. v. 42. huius dictum v. sequenti omisso ab interprete. Stephani versio sequitur extrema pagina sequenti 58. 78, 7 scr. portulæ 76, 25. aggeres 78, 17 pecuaria 84, 35 est sexaginta. Græcus tamen textus vult quadraginta. Sed nostra emendamus vitia. 87, 11. scr. Cyrus in somnis 89, 2 interminata 21, Græci 107. 41. Ægyptum 116, 7. hirudinibus 126, 13. videtur pro eareponendum eo. scilicet stagno. 134, 28 scr. autem 143. v. pen. extrema pag. absque dubio scribendum septem: licet septem utraque editio H. Stephani habeat. αἰμασίν. 145, v. 8. numerum adoram emenda ita CXLIII. v. 32. scr. imagines 156. ad versus quinti oram repone numerum capitis CLXX. qui paullo inferius. v. 10. interp. mille & viginti male. δισμήρια enim viginti mille. sed iterum me moror in aliis. alias pag. seq. 159. v. 8. Ἑλλήνων, Hellenium, servato nomine Græco verterem potius, quam Græcum. 161. v. antep. dele capitis notam in margine, & adpone initio sequ. pag. 162. 169, 36. numerum 2 ante dat, repone ante quando, quod statim sequitur. 173 extr. pag. v. 4. à fine ὅσων 177. v. pen. tantopere 180, v. 10 dele quem illud quod post rem. 207, 11, Hyrcanorum 215, 18 ad mare dimisit 216 extr. pag. vir amiculi 222, 29 dele numerum 2 ante Persas & v. 39 pro numero 5, corige 4 230, v. 3 à fin scr. emporio 232, 38. pro 2 emenda 3. 229, 5. Borysth. 239, v. 3. pro 5, repone 6. & v. 44 pro 6, scribe 7. 246 caput LXX. paullo inferius colloca ad versus qui incipit lēsis 249, 8 Saulii 260 v. 7. ante quorum pone numerum 1, spectantem ad interpretationem dumeram in extr. pag. 296, 5. autem 558, 9 Heidelbergæ 644 adoram Græci contextus versus 10, pone numerum 5. Vltimus per operas non licet. Tu alius, si qua reppereris, ignosce, quod te rogamus. Vale.

Series & ordo Chartarum.

(:) ternio

b c d e f g duerniones, h vnica charta

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh
Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vv Xx Yy Zz Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg
Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn terniones omnes

α β γ δ ε ζ vnica charta, exceptis α & ζ quæ sunt duerniones.